God. XXVI — U ZAGREBU, U PONEDIELJAK — DANA 2. SIEČNJA 1860. — Broj 1.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☛ Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno občinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine" obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah" franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☛ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede županije Zabolcske i negdašnjeg haidukskog prediela, iznimajuć občinu Hajdu-Böszörmeny i k istoj spadajućih pustah, satim glede kraljevskog slobodnog grada Debrecina sa k njemu spadajućima pustama, iznimajuć Monostor, Csere, Fancsika, Pacz, Bank, Halas i Gut, nadalje glede k Szobosslom spadajuće puste Köteles u niegdašnjoj biharskoj županiji, i najposlie glede kraljevskog slobodnog grada Arada.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Velikom Varadinu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini Ugarskoj uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 15. studenoga 1859. br. 17.660. na znanje sliedeće:

I.

U veliko-varadinskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvedenje polag občinah već i u županiji *Zabolcskoj* po svemkolikom području njezinom od godine 1848., i u niegdašnjem hajdukskom predielu, iznimajuć občinu Hajdu-Böszörmeny i k njoj spadajuće Puste, satim u kraljevskom slobodnom gradu Debrecinu i k njemu spadajućima pustama, iznimajuć Monostor, Csere, Fancsika, Pacz, Bank, Halas i Gut, nadalje u pusti Köteles u niegdašnjoj biharskoj županiji i najposlie u kraljevskom slobodnom gradu Aradu obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestničnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 15. prosinca 1859. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o svih godine 1848. k županiji Zabolcs spadavših občinah, koje sada u okružje c. k. županijskog suda u Debrecinu spadaju, — zatim o svih občinah niegdašnjeg hajdukskog prediela, iznimajuć občinu Hajdu-Böszörmeny i k njoj spadajuće puste, nadalje o kraljevskom slobodnom gradu Debrecinu sa k njemu spadajućim Pustama iznimajuć Monostor, Csere, Fanscka, Pacz, Bank, Halass i Gut, i najposlie o k Szobosslom spadajućoj pusti Köteles — u c. k. grunt. pisarnici u Debrecinu,

b) o svih ostalih občinah, koje su godine 1848. k županiji Zabolcs spadale, u c. k. grunt. pisarnici u Nagy-Kallo, i

c) o kraljevskom slobodnom gradu Aradu u c. k. grunt. pisarnici u Aradu.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 15. prosinca 1859. i u svèrhu ovu odredjen je:

c. k. županijski sud u Debrecinu za pod a)
c. k. županijski sud u Nagy-Kallo za pod b) i
c. k. županijski sud u Aradu za pod c)
naznačene občine.

Podpuni sadèržaj te time i diel II. ovog dne 15. stud. 1859. izdanog izroka uvèršten je u službenih bečkih novineh.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 19. prosinca 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 2. siečnja. Carska odluka od 27. prosinca p. g. imenuje za godinu 1860. sučlanovima komisije za dèržavne dogove: kneza Franju Josipa Colloredo-Mannsfelda, markeza Alfonsa Pallavicini-a, barona Amselma Rothschilda i to pèrvoga predsiednikom iste. Ravnateljstvo c. k. povl. austr. nar. banke izabralo je gg. ravnatelje banke Konstantina Poppa viteza od Böhmstettena i Morica viteza Wodianera; dolnjo-austrijanska tèrgovačka i obèrtnička komora svoga predsiednika Antuna pl. Dücka a komora bečke burze burzovnoga savietnika Petra Murmanna poklisarima kod ove komisije.

Carskom odlukom od 27. i. m. ukidaju

Tuskulaniade

od

J. J.

I.

> O rus, quando ego te adspiciam, quandoque licebit
> Nunc veterum libris, nunc somno et inertibus horis
> Ducere sollicitae jucunda oblivia vitae!
>
> Horat.

Velika je mudrost smatrati sviet kao što jest, i netražiti, kao što često biva, hlieba nad pogačom. Ali nismo svi mudraci: Diogeni riedko su posijani. Mi obični ljudi nemožemo podnieti zadugo sponah istine, kojom smo obkruženi, već ih gledamo raskinuti i politjemo za idealib. Ali nam često biva kao Ikaru, sinu Daedalovu, ili ptici odskora zatvorenoj. Kada ju iz kaveza puste: videć uboga kroz staklo zrak božji, neizmiernu kuću svoju, sèrdčano na prozor udarà; ali, našav se prevarenom, vraća se razbijene glave opet u tamnicu, kuću neobičnu. Mladić ljubavju zatravljen, gradi si od svoje milostnice andjela i božicu, te joj daje stas vilinski, usta medna, kose zlatne i drugo što mu mašta baje; a kada bude do istine, nadje se obična, od pèrhle puti ogradjena kći Evina, kao i druge. Politički sanjari, koji bi htieli živjeti kao lierovi poljski, nezadovoljni s dèržavom, u kojoj su, traže po svietu Ikariju [illegible], gdje neima razlike izmedju starališah i [illegible], ni zavisti ni mèržnje, nego sve iz[illegible]o i ljudi žive na zemlji kakono čisti [illegible] na nebu; — a da ih tko sbilja tamo sa[illegible] [illegible] bi se, da čoviek ostaje čoviekom, [illegible] pèrvi dan [illegible] razbijenih glavah.

[illegible] i meni. [illegible]ivši jednom još za liepe [illegible] mog[illegible] i u otčinskom domu slast života ladanjskoga; a još više zanešen onim, što su o sreći toga života napisali umni i plemenita sèrdca pisci stare i nove dobe: već sam odavna od Boga molio, da mi udieli zamieniti još kadgod barem za koi čas umietni život gradski sa sladkim uživanjem prirode i viečitih njenih ljepotah. Što su u gradu četiri zida, pa ma kadifom prekrivene, zlatom i slonovom kosti urešene? — liepa tamnica prema neizmiernoj palači danju suncem rasvietljena a noću zviezdami protkana svoda nebeskoga. Što su umietni perivoji, štono ih je u njekoliko lonacah nasadio gradjanin u triemu i dvoru svom, prema prostranoj bašti goral i ravninah, rukosadu božjemu, koga izobilja i divoti broja ni kraja neima? Što su ponosni studenci, što no umietno izmetju pomije gradske prema smiernu izvoru u planini, u koga se zèrcalo pletuć kose vile ogledaju? —

Bog dade te, oženivši se, stečem prijatelja, s kojim se pazim i dan danas kako no brat s bratom. On znajuć za tu moju želju, ponudi mi svoj vinograd i kuću u njem, da tud koliko uzmognem provedem. To je bilo o Petrovu. Po podne toga dana podjem s njime da razvidim taj svoj, ako Bog htjedne, stan. Kuća mala al prijatna, tèrskom pokrivena; u njoj dvie sobice, nepomostjene, već zemljom nabijene, i u sriedi kuhinja. Da biješe mjesto tèrske cripp a mjesto naboja piljenice — ni pola dražesti! — Od kuće prama sjeveru velik i gust vinograd, a medju tèrsjem voćke svake ruke: breskve, kruške, jabuke, trèšnje, orasi i bademi. Sredinom širok put izmed bujnih lomačah do na kraj vinograda i tud zasadjene s obe strane guste bagrene u sredini grane bratski svele i debeo hladak sastavile. U tom hladu dvie klupe, komu za što: za odmor umornu, za gledanje naglednu se željnu, za razgovor, tko ima s kime, i za milovanje, komu je Bog dao milo i drago. Odtud pogled dolje niz vèrlet u hladni Dunav, kojim gore dolje proletaju, kano lastavice, hitrokrile vetrenjače, a s kraja na kraj lagani čamčići. A kada metneš oko u ravnicu preko vode: tud već neimaš gdie bi ti odpočinulo, ako néće na bielih zvonicih i dvorovih, što se razriedko iz ravnice pomiljaju, ili na oštru rubu, gdie se je nebo sa zemljom sastavilo. S desna se prijubila uz vinograd zelena livada. Iza nje se obala prolomila i tud je put k Dunavu. Pustu tišinu ladanjsku ublažava mukli žamor raznolika života u nedaleku gradu, zatim skladna i divna svirka povjetarca, pticah iz luga, zvonah cèrkvenih, klepakah marvinskih i sviralah čobanskih, s kojimi se liepo ugadjaju vesele pjesme težakah, pastirah i pastiricah uz stada. Uz to sve pristanu još pod večer žabe kreketuše i cèrn-bielci stričaci. To sve vidiv, opojen blaženstvom toga časa i raskošnom pomisli na ono uživanje, koje me tud doskora čeka, uzdahnem tiho i reknem:

„Hoc erat in votis!"

II.

Dodjè napokon davno željkovano vrieme drage slobodice i dvomjesečna odmora, što no iza napregnuta rada od deset mjesecih godi duši, kako no sanak umornu tielu nakon težko težene nadnice. Čim se razpustismo, česa nećeseć sjedosmo sa svojim milim drugom te pohitismo sagèrlit prije svega davno nevidjene roditelje i njene i moje. Vidivši i pozdravivši se s njimi

se četiri okružne oblasti u gornjoj Austriji i naredjuje se da se ove vlasti imaju stavit iz dielatnosti najdulje do konca travnja 1860. Ujedno stavilo je Nj. veličanstvo osoblje ovih okružnih oblastih sa 1. siečnja 1860 u stanje razpoloživosti, istima dozvolilo godinu pogodovanja do konca prosinca 1860 polag ustanovah odluke od 13. prosinca 1849. (br. 47. d. z. l.) i naredilo, da se čim prije smieste u razpoloživost stavljen činovnici i služitelji. Čas obustave uredovnoga dielovanja ovih oblastih obznanit će se doknadno.

Razpisom ministarstva unutarnjih poslovah od 20. pros. p. g. naredjuje se za Krakov da se tako kod ustmenih raspravah kao i u uredovnim opravcima na takove stranke, koje nisu viešte niemačkom jeziku, ima upotrebljavat poljački jezik. To se ima osobito u obzir uzeti kod občinah.

Glasa se da mletačkoj krunovini predstoji novo ustrojenje. Broj činovnikah umalit će se znatno. Na čelu uprave stajat će, vele, gubernator, kojem će se dodat šest savietnikah. Broj delegacijah obalit će se od dosadanjih devet na četiri, kojima će biti stolice u Mletcima, Udini, Veroni i Rovigu.

Pišu iz Beča od 27. prosinca: Adresa bečke dieceze na Nj. svetost papu, koja je u svimkolicim sakristijama izložena za podpisanje, povući će se sutra — u sriedu — opet natrag. Broj podpisah bio je već veoma znatan, kažu, da se je bilo već do 50.000 dušah podpisalo. — Kupljenje dobrovoljacah za papinsku vojsku zaključit će se koncem siečnja. Dva batalijuna, svaki sa 750 momakah, koji su svikolici bez iznimke odpušteni austrijanski vojnici, već su podpuna, trećem i posliednjem batalijunu dovode se uprav sada dobrovoljci iz krunovinah, skupljalište dobrovoljacah jest Meidling, no dobrovoljci nedolaze onamo samo iz Beča i njegovih okolicah, već i iz raznih predielah carevine. Rok za prijavu položenja pristojbe za oslobodjenje od vojničke službe produžen je do konca roka za reklamacije opredieljenoga za novačenje u godini 1860. Molbenice primat će se do sredine godine 1860.

Nj. c. k. visost g. generalmajor nadvojvoda Josip ostat će, kao što „Aut. Korr.“ javlja u Beču i preuzet će tamo komandu jedne brigade.

Sèrbija.

Beograd 23. prosinca. Kraljevski sardinski konsul, g. Astongo očekuje svojega zamienika, koi će kao što čujem doći iz Galca. Razmirica medju turskim pašom i sèrbskom vladom izravnat će se posredovanjem konsulah na korist paše.

Što se zdravstvenoga stanja kneza Miloša tiče, nije se još svejednako pokazalo nikakvo poboljšanje.

U stvari pravoga vlastnika i učrednika periodičnoga lista „Sèrbske Novine“ Miloša Popovića, odlučio je knez Miloš kratkim putem razderavši tužbene spise proti Popoviću.

U dogadjajima u Sèrbiji prispiele su posliednjih danah sliedeće viesti:

Pred niekoliko danah bilo je živahno obćenje notah medju turskim pašom i sèrbskom vladom. Neposrednji povod pružilo je od pèrvoga zahtievano a od posliednje uskraćeno izručenje niekog turskog podanika. Paša nije, proti dosadanjem običaju, na dan svetoga Andrije učinio pohod. Kao što se je čulo, nastojao je ruski konsul dielovat kao posrednik medju pašom i sèrbskom vladom. Značajno je nasuprot, da se je dan svetoga Nikole u knežeskom konaku u Beogradu svetkovao sjajnim banketom.

Francuzka.

Kao što se u diplomatičnim kregovima glasa, čini se, da je brošura „Papa i Kongres“ odgodio rok za sastanak kongresa. Jedan hamburžki list javlja, da je Austrija u Parizu zaiskala ubaviestih o rečenom spisu a list „Berliner Kreutzzeitung“, koi je dobro ubaviešten u ruskim poslovima, tvèrdi, da je i knez Gorčakov uslied ovoga medjudogadjaja odgodio svoj put u Pariz a po njegovom primieru ravnat će se po svoj prilici i g. Schleinitz. Izvan toga govori se, da su Rim i Napulj zaiskali, da se službeno izjavi, da je ta brošura dielo čovieka, koi nestoji u nikakovom savezu s francuzkom vladom. Španjolska i Portugalija kolebaju se, vele, takodjer.

Dne 23. prosinca bilo je ministarsko vieće u Tuilerijama pod predsiedom carevim i grof Walewski uze govorit, da izrazi svoje divljenje u obziru ove brošure, za koju je saznao tek poslie njenoga izlazka. Ministar tvèrdio je, da sadèržaj ovoga spisa stoji u očitom protuslovju s politikom, koju je dosad mislio da mora zastupat prema izvanjskim silama i izrazi se, da se čudi, da se nadahnutim listovima dopušta, da tako očito naznačuju cara za duhovnoga sastavitelja brošure. Predsiednik dèržavnoga vieća, Baroche, pridruži se mnienju Walewskoga a ovaj zaište konačno, da oprovèrgne „Moniteur“ službenu znamenitost toga spisa. Kažu, da je na to sám car odlučio, neka se zasad ništa sličnoga nepreduzme.

Papinski poslanik monsignor Sacconi pohodio je dne 27. prosinca grofa Walewskoga, kao što jedan dopisnik lista „Indépendance“ obširno javlja. Monsignor Sacconi tužio je najprije „Siecle-a“ zbog jednoga članka, koi vriedja papinsku vladu i zahtievao je pozivljući se na obstojeće štamparske zakone, da se taj list kazni. Zatim zapitao je nuntius, koliko se može vierovati glasu, polag kojega zahvaljuje brošura svoj nastanak nadahnutju od strane nieke jasne osobe, jerbo u oči kongresa moralo bi biti zamierno, da spis službenoga značaja govori za prestanak svietovne vlade papine. Grof Walewski odgovorio je, vele, na to, da on nad štampom nema nikakove vlasti i da je stvar ministra unutarnjih poslovah kaznit članak u „Siecle-a“. Što se tiče službenoga izvora brošure, izjavio je Walewski, da je za svoju osobu osviedočen, da nije ništa istinitoga na raznešenim o tom glasovima.

Pošto se je papinski poslanik udaljio, požuri se Walewski da kod ministra unutarnjih poslovah izposluje, da se Siecle-u dade opomena ili da se izdade nota koreća ovaj korak rečenoga lista. No ministar unutarnjih poslovah odgovori, da je pročitao naznačeni članak, no da s najboljom voljom nije ništa u njem našao, što bi mu povoda dati moglo, da proti njemu štogod poduzme.

Samo legitimistični i klerikalni listovi parižki pobijaju težnju brošure. Univers veli, da je za katolike došlo vrieme da podignu svoj glas i da reknu što misle. „Ako nebi papa više bio kralj“ veli Univers, „pali bi kèrstovi sa svih krunah i ništa nebi moglo spasit sviet, koi bi pao pod poganstvo. Čoviečanstvo klanjalo bi kumire od praha i uništilo bi se pod idolima od puti.“

Univers predlaže adresu na papu, koje nacèrt obnarodoje. Biskup Nimeski izdao je od svoje strane pastirsko pismo, koje pozivlja na podpisanje adrese i plamtećim riečma napominje kazni, što su u dio pale svim vladarima, koji su se usuditi dirnut u silu papinu.

U Journalu des Debats izrazuje se John Lemoinne povoljno o spisu Laguerronniere-ovom, i nastoji citatima iz prijašnjih članakah toga lista dokazat, da je vazda branio slična mnienja. Članak zahtieva uslied toga, da se Italiji dopusti, da sama uredi svoje poslove. Kongres od god. 1860. neće imat učinit iniciativu već samo priznat želje, koje su Talijani izrazili.“

O carevom odgovoru na službeni govor kneza Metternicha javlja se doknadno: Polag o-

---

nehtjedosmo u njih ni noći prenoćiti, već potražismo isto odpodne svoga prijatelja te ga zamolismo, da nas vodi na stan. Roditelji bjehu već sve prirediti, kako će nas smjestiti u njem: nješto pokuštva i zaire za njekoliko danah; za unapredak valjade nam se brinuti samim. To se pod večer na kolih odpremi a mi dodjemo za njime, pratjeni od rodbine i domaćina svoga. Vinogradu na domaku izšetali pred nas pudar i pudarica, čeljad za nas važna; jer nam od danas valjade preživjeti š njimi dva mjeseca danah. Unišav u sobu, liepo izbieljenu i počištjenu, prizva gazda čuvare dobra svoga to im progovori ovako: „Starče Martine i babo Baro! Ovaj gospodin i gospoja ostaju za dva mjeseca danah kod nas. Nehtjevši biti naši, evo su sada vaši. Kako bismo ih pazili mi, tako treba da ih pazite i vi. Što učinite njim, to ste učinili nam; potuže li se na vas, biti će vam gorje, nego da se tiče nas. Ja ću doći počesto, da ih pregledam i obidjem; pa kako mi se pohvale ili potuže, onako će vam biti od mene.“ Martin i Bara bjehu se očevidno našli u čudu nad tolikom oštrinom svoga dobroga gospodara, te najprije jedno po drugom pogledali, a po tom nas, nezvane goste, od pete do glave omjerili; a mi se iz daleka jadu dosjetili i da oštre opomene gospodarove bez uzroka nisu.

Kako smo prošli, to će se vidjeti poslje; ali to nikada žaliti neću, što sam tud doživio, o čem sam prije samo slušao te se upoznao sa osobitom vèrsti ljudih, kakovih možda dosta imade, ali je malo komu dano prodri-ti u zabit njihova smjerna, ali zanimiva života. Opisati ću ih, kakovi su mi se na pèrvi pogled učinili i kakove sam ih poslje zbilja našao.

Vidivši pèrvi put Martina, sjetih se i nehotice starih Satirah i starčića Silena. Čovjek dobroćudan, pun lakèrdijah, sve na šalu okretjuć i smiešeć se, kad god ga pogledaš; malen i okrugao kao valjušak; a još bi bolje pogodio, tko bi ga prispodobio mješini vinskoj; jer si on vinom život začinja i sladi, tugu razbija i brigu raztjeriva. Neopisivo je ono nutarnje zadovoljstvo, koje toga čovieka ni čas neostavlja. Njime mu lice sieva i govor se prelieva. Kraj svojih šestdeset godinah i prosiede glave okretan je kao pelivan to kadšto od obiesti podskakuje, kao šiše od četèrnaest danah. To se sve ugadja sa opisom Satirah i Silena, što su nam ga ostavili stari. Još nješto: Martin obći sa vilami i šumskimi i vodenimi; one su njemu sestre, a on njim pobratim i uzdanik. Njemu je dano nje vidjeti i pjesme im slušati. Noću o sjajnoj mjesečini često on izilazi na kraj vinograda i nasladjuje se neopisivim — kao što on veli — milinjem pjesamah vile, što se je nastanila na dunavskoj šumnoj adi prema vinogradu. Njemu, kao kakovomu staromu Helenu sav sviet vèrvi vilami i drugimi duhovi, vješticami, vukodlaci, sablastmi, vampiri i morami. Osim toga je Martin čovjek vèrtjen i majstor svemu: vinogradar, vèrtlar, pčelar, tesar, ribar i štogod hoćeš. U iste tajne sile naravi poniče on duhom dublje, nego li mnogi književnik te struke; on čuje i vidi kako što raste i poznaje skroveni život bilja i nieme životinje; znade što koj čokot misli; s lučikom, s cèrnim i bielim lukom razgovara se kao čovjek s čovjekom.

Isto je tako viešt jeziku pasjemu, mačjemu i kokošjemu. Kuća mu puna pasah, mačakah, mladine svake vèrsti i pitomih jazavacah; a on medju njimi kao samodèržac Adam u svom raju zemaljskom — Kao što je narav blaga majka tako je svakomu, tko je se vierno dèrži i najbolja učiteljica. Dok nebijaše zla, nije sviet trebalo ni učiti dobru. Martin je čovjek prost, veseljak i starac; ali mu je duša čista od grieha, sèrdce od plahih strastih, ruke od zla djela, a jezik od pogane rieči. A kakovi su mnogi tih godinah u svietu?

Što je Martin čovjek dobar i smiešan, to mu je Bara i izgledom i ćudi strašna. Ja sam uviek zazirao od ženah, što no ih naši zovu mužkarama; a ovake još nevidih u svom vieku. Koliko je visoka, da bi se Martinu tarane s glave najela, toliko je krupna i koštunasta, da bi š njome mogao gradove razbijati. Sve na njojzi kano da je od tvèrda tuča; prava amazonka: da se preodjene u mužko, izišao bi čovjek glavit; al ženom je strahota. Lice joj je suncem opaljeno, a izpod šamije, kojom je glavu obavila, proviruje po gdjekoj pram siede kike, koja joj je gusta i jaka, kao griva u dobra ždrava. Oči su joj krupne, pogled divlji, lice ozbiljno, a iz njega govori odvažnost, pače okrutnost njeka. Ta bi glava dolikovala liepo trupini kakova Domitiana ili Nerona. Glavne čerte njezina značaja jesu: pohlepa za novcem i bezkrajno praznovierje. S toga samo radi bez umora, te samo uzgred jede i spava; a onamo vrača, baja, karte baca.

To nam je domaćin i domaćica.

(Dalje će sliediti.)

bičaja bio je unapred poslaniku priobćen odgovor, kao i govor, što ga je isti namieravao upravit na cara. U utorak 13. glasilo je dotično miesto: „Depuis que j'ai vu l' Empereur á Villafranca, dans une entrevue d' on doit sortir la paix de l' Europe, j'attache de mon coté un grand prix a son amitié personnelle.“ (Odkad sam cara u Vilafranki, u razgovoru, iz kojega mora proizići mir Evrope, vidio, stavljem s moje strane veliku cienu u njegovo osobno prijateljstvo). Knez Metternich telegrafovao je ovu stavku u tom sastavu i u Beč, gdie su uspomenu na Vilafranku u sadanjem času primili kao povoljnu predmnievu za tamo pričuvane prava vojvodah. No rieči ovdie štampane zamiernim pismenima izostale su tako kod samoga dočeka kao i u „Moniteura“.

Car Napoleon — pišu iz Pariza „Bresl. Ztg.“ — namierava u obsiru naravnih granicah Francuzke u Berlinu učinit važnih priobćivanjah. Hod njegovih mislih sliedeći je od prilike: Sadanji položaj sile francuzkoga carstva nije dovoljan. On je premoć Rusije na istoku s Austrije u Italiji skèršio. On na se uzima, pomorsku silu Engleske svesti na pravu mieru. No to su samo negativne stečevine i samo opetnim stečenjem granicah izgubljenih godine 1815. može se Francuska zadovoljit i mir Evrope na dugo vrieme obezbiedit. Čini mu se, da je došao čas, da se ovaj posao uzme na oko, i od Pruske, koja neće ostat nenaknadjena, zavisi, da ga prijateljskim načinom opravi.

Govori se da je knez Gorčakov predložio posredovanje u poslu suezkoga kanala i da je taj predlog već poslan u Pariz. On sastoji, vele, u tom, da sultan učini podieljenje fermana zavisit od izvidjenja imajućega se iznova predusreti po indjenirima od pet velikih silah. Ova tehnička komisija imala bi neodvlačno početi svoje radnje i Sultan se samolit, da se za šest miesecih izreče. — Uvieravaju da je jedan ruski ratni brod odjadrio put cèrnoga mora da takodjer osvoji za sebe jednu točku ovoga mora. Ovaj korak od strane ruske vlade učinjen je, vele, s privoljenjem Francuzke.

Rusija.

U Moskvi izrekao je veoma strogu presudu ratni sud nad višjim vojničkim činovnicima, koji su kod krimske vojske počinili prevarah. Glavni intendant vojske, generalmajor Sattler osudjen je „zbog neizpunjenja zapoviestih vèrhovnoga zapoviednika, zbog podnašanja nepodpunih i neistinitih izviešćah, koja su bila isklopno na korist nabavnikah i na štetu dèržavne blagajnice, zbog zloporabe vlasti, nemarnosti u izvèršavanju iste i zbog pripuštanja uštèrbah za dèržava“ na odpuštenje, izgubljenje svih redovah, plemstva, njegovih preimuštvah i na degradacija za prostoga vojnika. Ista presuda postigla je i jednoga pukovnika od intendanture, višjega proviantmajstora od 5. vojenoga zbora; takodjer je izrečeno odpuštenje od vojske još proti mnogim drugim. Car je na molbu kneza Gorčakova i Generaladjutanta Lüdersa promienio kazan generalmajora Sattlera u prosto odpuštenje od vojske a i još kod mnogih drugih umaljena je kazan.

Talijanska.

Jedan dekret, koi je u Rimu oglašen, zabranjuje medju ostalima i knjigu „Günther i Clemens. Otvorena pisma od D. P. Knoodt. Beč 1853, 1854. kod Wilhelma Braumüllera.“

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Iz Beča javljaju bèrzojavnim putem listu „Hamb. Nachrichten“: „Knez Metternich dobio je nalog, da zaište od francuzkoga kabineta očitovanjah o brošuri: „Le Pape i le Congres“, od resultata kojih mogao bi zavisit put grofa Rechberga u Pariz.“

Od markeza of Normandi-a izišao je letući spis: „The Congres ant the Cabinet“, koi govori za reštauraciju u srednjoj Italiji.

Polag viesti, koju je primio „Preuss. Ztg.“, izpao je srećno porodjaj kraljice španjolske, koi se je zbio 26. u 1 sat po podne; kraljica i novorodjena princesa dobro se nahode.

U Švedskoj zaključio je gradjanski i seljački stalež dèržavnoga sabora jednoglasno podnieti kralju adresu s molbom, da izvoli na kongresu dielovati onamo, da se Talijanima dopita pravo, da mogu sami o sebi opredieljivat.

Engleski bojni brodovi osvojili su više mexikanskih plavih, da silom izposluju oslobodjenje engleskoga konsula.

Iz Madrita javljaju od 26. p. m., da je lord Russell engleskomu poslaniku u Španjolskoj poslao nalog, da odustane od zahtievanja, da mu se poznati dug isplati.

Dne 1. (13) p. m. kao na 25godišnji dan dolazka Nj. veličanstva kralja Otona u Atinu zaključila je tamošnja obćina u izvanrednoj siednici, da se podigne mramorna štatua predstavljajuća vladara, na Otonovom tèrgu. Kralj je k tomu dao privoljenje s opazkom, da će za takav način barem u slici vazda ostati posred svojih ljubljenih Atinjanah.

Turin 27. prosinca. Grof Cavour odputovat će u Pariz po svoj prilici dne 12. siečnja. Dne 11. i 12. t. m. bili su u Sasaru mnogobrojni sastanci gradjanah, da protestuju proti novim zakonima i uredbama.

Iz New-Yorka pišu od 16. pros., da je predsiednik odobrio nagodbu učinjenu medju englezkim i amerikanskim oblastima; polag iste ima otok San Juan dobit posadu od 100 amerikanskih i 100 engleskih vojnikah.

Poslanica predsiednikova nije jošte kongresu podnešena bila.

Uapšenici harpes-ferrijski pogubljeni su.

Pariz 27. pros. (N. Z.) Da su knez Metternich i papinski poslanik u ime svojih vladah proti poznatoj brošuri „protestovali“, kao što se ovdie glasa, nije osnovano. Medjutim istina je da su imenovani govorili s grofom Walewskim o toj stvari i pri tom dobili običajna „umirivajuća umirenja.“ Istina „Moniteur“ nije ih jošte uvèrstio, što više, razprostranio se glas, da je uslied toga grof Walewski podneo svoju ostavku, i da će ga zamienit g. Baroche. Opomena podieljena „Universu“ dovoljno dokazuje, da na najvišjem miestu ostaju kod svojih mislih.

Pariz, 30. prosinca. „Constitutionnel“ oprovèrgava jučerašnje uznemirivajuće glasove.

Berlin 29. prosinca. „Staatsanzeiger“ sadèržava naredbu da se do 12. siečnja pozovu obe kuće sabora.

Carigrad 24. prosinca. Ministar tèrgovine Mehmudpaša stavljen je u raspoloživost a Edhempaša naimenovan je na njegovo miesto. Sedam provincijalnih gubernatorah promienjene je. Haider Efendije naimenovan je poslanikom za Teheran.

Javna Zahvala.

Gospodin Davorin Kramarić, vlastelin tožovački, dao je na obćinskom drumu bedeničkom načiniti vele koristnu i dobru ćupriju iz svog vlastitoga gradiva. — Ovim drumom prolazi mnogobrojno pučanstvo izim niekih proizvoditeljah, što imadu izvoz svojih proizvodah na dèržavnu cestu, tako iz vojničke granice, kao iz Posavine, Turovog polja itd. kud ide na sajam u Tèrgovišće kod Hrašćine. Dok nije bilo ove ćuprije bio je prelaz za putujuće skopčan pogibelju osobito onda, kad je izišao potočić Bedenica, koi teče uz drum toga imena; s toga se izrazuje time poštenom i vriedoom dèržavljanu gospodinu Davorinu Kramarić, od strane svekolikoga obćinstva, koje se tom ćuprijom služi, najtoplija zahvala. J. V.

Jedan u ime svih.

Sva p. n. gospoda, koja su se podpisala u opet ponovit se imajuću čitaonicu zagrebačku neka se izvole u utorak t. j. 3. siečnja potrudit ob 3. uri popodne u nar. muzej na dogovor odlučni.

Vranjicanji, Vukotinović.

Narodno kazalište u Karlovcu.

V. U Karlovcu, 30. prosinca. Različiti prešni poslovi zapriečiše me dosele, te Vas neizviestih o posliednjoj predstavi, koja je dèržana na blagdan Sv. Stiepana dne 26. t. m. — Kao što znate, predstavljena je Mejrima, drama u 5 činah od M. Bana. Siećam se da je komad ovaj u svoje vrieme dao povoda raznim kritikam i goropadnoj polemici, pa zaključujem odatle, da i dan danas može biti ljudih, koji dielo to naprečac osudjuju. Ja nisam pozvat da tudie razglabam, da li se značaji osobah u komadu dolazećih slažu s pravili dramatičke umietnosti, da li su strasti ljudske naravno razvijene, da li su dušoslovni nacèrti valjano izraženi, psihologička istina dostojno predstavljena ili pako prekoračene granice poetičke slobode? — Riešenje ovih i ovim sličnih pitanjah spada na vieštake u toj struci. Sasvim tim sudeći po efektu, što ga komad proizvede, mogu smielo izjaviti, da se „Mejrima“ punim pravom uzporedjuje pèrvim dielima te vèrsti u našem jeziku. Mnogobrojno obćinstvo bijaše divnom moći čarobne te predstave živo omamljeno, te je u obilju draženi, koju mu komad pruži, sasvim shvatilo piesnikovu maštu i uznešenost. Dakako, da su uspiehu ovome glavni dio doprinicle krasne naše dobroveljke i dobrovoljci, koji nisu nikakova požalili trude, da izvedenje bude dostojnije i liepše. Naslovnu rolu igrala je gospodična Ivka Vencinova onom okretnostju tiela, onim ugodnim čistim glasom, onom dobrom mimikom, koja su svojstva istoj u punoj mieri prirodjena. Ali nemanje neobično uzhitiše obćinstvo i gospodične Š. (Šerifa) i M. (Ljubica) svojom izvèrstnom igrom. Obe ove gospodične baš kao da su stvorene za kazalište. One se nadju u svakoj ulozi, što ih dopadne, prekrasno i izvèrstno. — Od mužkih odlikovaše se gg. D., K., M., koji su glavne uloge Alipašu, Živana i Norka predstavljali. Pri posliednjem mogaše se primietiti, da je za šaljive komade puno sposobniji, a gosp. K. je kod niekih prizorah prenizko govorio. — Improvizirana piesma „Liepa ti je u Alage ljuba“ prigodom Živanovoga pira proizvela je veliku dopadnost i pleskanje. U svemu bijaše predstava dobro izvedena i obćinstvo podpuno zadovoljeno. Glavne predstavljačice i predstavljači bijahu čestoputah kod otvorenog pozorišta i nakon svakog čina po dvaputa izazvani. — Odielo svih predstavljačah bijaše vèrlo liepo i komadu odgovarajuće. Za primier, kako je obćinstvo naše oduševljeno za hèrvatske predstave, navadjam vam samo to okolnost, da naši vriedni gradjani šalju svoje najdragocienije stvari i odieće za predstave. Tako su Mejrima i Alipaša u dragom kamenju sjali, i svaki je od njih vriednost od više hiljadah for. na sebi imao.

Velika dakle hvala onoj gospodi, koji su iz čistoga domoljubja za uveličati predstavu poslali toli znamenitih stvarih. — Orkestar svirao je izmedju ostalih komadah narodni podpouri od gosp. Hauske, koi bijaše velikom dopadnostju i gromovitim pleskanjem primljen. — Preksutra na novu godinu predstavljat će se „Reštauracija“ od nezaboravnoga našega Nemčića i tim komadom svèršit će se kolo naših predstavah, budući se u istoj dvorani preko ovih poklada balovi dèrže, a dragoga prostora za to prilična žaliboże nemamo. U korizmi nastavit će se opet predstavljanja i već se sada pripravljaju različiti komadi, medju ostalima i Bogovićev „Gubec“ i „Štiepan kralj.“ Neću propustiti, da Vas o uspiehu prekosutrašnje predstave neizviestim tim više, jer se niešto veličanstvenoga sprema.

☞ Koncert gosp. Lombardi-a, koi bi imao večeras biti, nemože se dati zbog zbivših se nepredvidjenih preprekah. Ako istih nestane, nećemo pomanjkati to naviestit obćinstvu i ujedno naznačit dan budućega koncèrta ovoga izvèrstnoga umietnika, nadajuć se, da će nam za koi dan ipak moguće biti barem još jedanput, prije nego nas ostavi, nasladjivat se njegovem izvanrednom vieštinom.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 31. prosinca 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.50
Od g. 1851, seriš B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah .	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.70
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazterelne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	901.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	20?.40
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željezniče itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.10
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.86
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	2?.

Odgovorni urednik Dr. Domoler

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3295 (Fin.—51) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

1. Die Arbeiten zur Reparation des Trottoir-Steinpflasters im Umfange des Ärarial-Sabbas Vukovićschen Gebäudes in Fiume, so wie die Arbeiten zur Leitung der Dachrinnen, Abzugscanäle in den Haupt-Canal daselbst, in dem richtig gestellten Kostenbetrage von 297 fl. 25¼ kr. ö. W. werden im Wege der öffentlichen Versteigerung bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume am 20. Jänner 1860 dem Mindestfordernden zur Ausführung überlassen werden.

Die Arbeiten bestehen sammt Materiale:

a) an Maurerarbeiten . . .	159 fl.	6 kr.	
b) „ Steinmetzarbeit . .	104 „	— „	
c) „ Gusseisernen Waaren	20 „	— „	
Zusammen . .	283 „	6 „	

CMz, oder 297 fl. 25¼ kr. ö. W.

Das nach dem Kostenbetrage entfallende 5% Vadium beträgt 15 fl. ö. W.

Bei der Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche die gewöhnlichen Erfordernisse enthalten, angenommen werden.

Der Bestboth, wenn er den Fiskalpreis nicht überschreitet, wird sogleich bestätiget und der Ersteher wird gehalten das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages zu ergänzen.

Die übrigen Lizitationsbedingnisse sind die gewöhnlichen und können wie die Lizitationsgrundlagen bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 16. Dezember 1859.

Nr. 1661-civ. 1859. (Izv.—212) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte als Gerichte in Gr. Gorica wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Frau Josefine Hušek, vertreten durch Advokaten Herrn Leopold Šram wegen schuldigen 4000 fl. c. s. c. die executive Feilbietung des dem Herrn Emerich von Bušić gehörigen, auf 21819 fl. 97 kr. ö. Währ. gerichtlich geschätzten, sub G.-B.-P. Nr. 29 der Steuer-Gemeinde Verbovo, und in den übrigen Protokollen eingetragenen Gutes Orle, vom wohllöblichen k. k. Landes-Gerichte Agram mit Bescheid vom 22. Oktober 1859 Z. 6990 sei bewilliget, und um Durchführung derselben das gefertigte k. k. Bezirks-Gericht ersucht worden. Es wird demnach zur obigen Feilbietung der erste Termin auf den 15. Februar 1860 und der zweite auf den 19. März 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr in facie loci angeordnet.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Executions-Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, hiergerichts, der Grundbuchsextrakt aber beim wohllöblichen k. k. Landesgerichte eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Executions-Gut erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Gross-Gorica am 18. November 1859.

Der k. k. Gerichts-Vorsteher
v. Zlatarović.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U UTORAK | DANA 3. SIEČNJA 1860. | Broj 2.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine" obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah" franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 3. siečnja. Bečke službene novine donose za razjašnjenje carskoga patenta od 23. pros., u obziru izplaćenja dèržavnoga duga i postavljenja komisije za izplaćanje dèržavnih dugovah, poveći članak, u klojem se dokazuje važnost naredabah učinjenih u onom carskom patentu za ukupne financije austrijanske. Poslie historičkoga nacèrta o nastanju obćenite zaklade za izplaćenje dèržavnih dugovah i o njegovoj znamenitosti za dèržavne dugove i za dèržavnu veresiju prijašnjih decenijah, iskazuje članak, kako je malo u svemu ova zaklada odgovarala svojoj navlastitoj zadaći, to jest da u istinu izvede izplaćanje starijih dèržavnih dugovah. Ukinutje izplatne zaklade bilo je naravno sliedstvo ovoga razvitka stvarih i u govoru stojeći najviši patent sveo je time izplaćanje na njegov jednostavni i naravni temelj. — U drugom dielu svoga članka nastoji Wien. Ztg. da razvije znamenitost, koju ima novo podignutje ravnateljstva dèržavnoga duga za ukupnu dèržavnu veresiju. Carski patent razlučuje naime upravu dèržavnih dugovah od uprave financijah na veoma znatan način. „Ako u kojoj dèržavi" kaže „Wien. Ztg." „zahtievaju financije da se često upotrebi veresija, postat će uprav ovdie razlučenje veresijskih poslovah od navlastitoga kućanstva jednim od pèrvih izvorah za povećanje pouzdanja. Već kod pèrvoga podignutja izplatne zaklade bila je ova samostalnost uprave od dèržavne veresije bitna sadaća svega uredjenja. Mogao se je posebni zavod izplatne zaklade odstranit, no to čineći umieli su u podpunoj mieri uvažavat veliku cienu one samostalne uprave. Veliko načelo, koje je najviši patent ovdie pèrvi put u život stavio, jest unutrašnja i izvanjska nezavisnost veresijske uprave od financijalne. Ravnateljstvo dèržavnoga duga, koje će u buduće zamienit izplatnu zakladu i njegovo ravnateljstvo, opredieljeno je da u historiji financijah započme novu dobu" Wiener Zeitung veli dalje, da je naimenovanje komisije sastojeće iz sedam od dèržavne uprave nezavisnih sučlanovah, koja će uz svako ravnateljstvo dèržavnih dugovah stajati, znatan korak i zaključuje, da još dosad, nekoliko zna, nigdie nije uprava dèržavnih dugovah stopljena sa tako slobodnim i radinim udioničtvovanjem naroda kod tako važnoga posla. W. Ztg. nesumnja o dobrom uspiehu i to već iz tog uzroka, jer se čini da je ono, što se ovdie pruža, opredieljeno dati dokaz, da ozbiljna i jasna javnost naproti svojim pravim protivnicima i lažljivim prijateljima u sebi ima jakost štitit i liečit, gdie se je borit s največim unutarnjim i izvanjskim težkoćama. I ovdie neće uman čoviek zaboravit, da nove gradje, osobito pako u tako mladom javnom životu, kao što je kod nas, vazda mnogo vremena i malone vazda mnogo pokušajah zahtievaju, da nadju sasvim pravi put, kojim mogu postići svoju svèrhu.

Talijanska.

Turin 27. pros. Za izbivanja viteza Desambrois-a u Parizu predsiedat će konte Quarelli di Lesegno, pèrvi predsiednik računarske komore, u dèržavnom vieću. I ovdiešnje obćinsko vieće namierava učinit zajam.

Sredinska željeznica morala je zbog sniega obustavit svoje vožnje. U Parmi i Piačenci, Modeni i Bolonji bila su obćenja prekinuta time, što je zapao velik snieg. Podvozi medju Genovom i Turinom zakasnili su takodjer znatno.

Milan, 27. pros. Princ Napoleon Canino odputovao je danas sa svojom suprugom u Pariz.

„Momento" pripovieda, da je jučer službujućem redarstvenom poviereniku u kazalištu S. Simeone ukradena bila ura.

Pišu iz Firence, da je poznati spisatelj E. Alberi izdao knjigu pod naslovom: „Napuljska politika i politika toskanske (prevratne) vlade, u kojoj se toskanski oblastnik, baron Ricasoli, obiedjuje, da proti volji Viktora Emanuela još svejednako neodustaje raditi za sjedinjenje s Piemontom. Alberi dèrži Louis Napoleona za providnost Italije i nalazi jedini spas za Italiju u sastavljenju sredotalijanske kraljevine. Ricasoli bo- teo je da dade zaaptit ovu knjigu, no jedan od njegovih ministarah dokazao mu je, da se Alberi, koi za sobom ima najmogućnijih pokroviteljstvah (bonapartičko), mora štedit.

Tuskulaniade

od

J. J.

(Nadalje.)

III.

Zorom drugoga dana ove naše kratke idille ustav i opraviv se odem sa ženom do pèrvoga lončara u ulici te tud nakupujemo posudja za kuhanje, za stol i kèrčag za vodu: — Campana supellex. To obavivši ugovorimo sa Barom, pošto da nam daje zelenje, jaja, mlieko i živad, kad nam uztreba za jelo; i kad nam očitå vještije od svake piljarice, što će biti ciena ovomu, što bi onomu, razbiše mi se liepe misli o arkadičkom mukte — životu; odoše bez traga najprije dapes inemptae!

Iza toga doručkujemo malo kave i kozjeka mlieka.

Ostali dio dana provedemo radi velike žege u sobi; ja čitajuć, a žena mi pletuć, te medju tim po koju rieč jedno s drugim govoreć, a inače zievajuć. Od podne odspavamo dobar komad do skoro pod večer. Ustavši sumorni i od sparine uznojni, pričekamo dok zahladi, misleć se nauživati uz Dunav liepe večeri i oporaviti se na razblaženu zraku. U tom se vraćaše marha s paše doma. Čuvši klepke, mučnjavu kravah i beketanje kozah, zanesem se opet u moje ljubimice misli te pomislim na ono:

„Ut juvat pastas oves
Videre properantes domum"

i izidemo pred kuću. Naša Bara imala dvie koze i evo ih upravo u dvorište dobro pašnih i nabrekla vimena. U to izide ona s muzlicom iz kuće i ode da ih podoji. Mi se dvoje u zao čas prikučimo da gledamo. Rekoh u zao čas; jer čim mi tamo, a ona jednom rukom doji a drugom nam iza ledja pokazala figu te će: „U ovo", veli, „gledajte, a ne u moje koze!" — Nad tim pozdravom nadjemo se u čudu; ali nam nebijaše druge već se okrenuti i otići. Tek poslje doznademo, da se Bara bješe pobojala, da joj neuzreknemo kozah. To mi bješe opet popara na ono:

„Claudensque textis cratibus laetum pecus distenta siccet ubera."

Sunce zašlo u svoje zlatne dvore i nastala liepa večer. Blag vjetrić duhnuo i dignuo sa zemlje težku sparinu, od koje se preko dan mišljasmo smušiti. Potučenim oda svuda ostadè još jedini Dunav, kojim no se bjesmo i tješili ovo odpodne. K njemu dakle odemo te sjednemo na one klupe izpod bagrenah, naumivši tud najprije ono malo hladne večere večerati, a zatim se razgovarati, malo popjevati, gledati i naslušivati, kako liepo narav uspavljuje sama sebe. Divno ti bijaše pogledati pod nami zelenkastu pučinu cvatuća*) Dunava i preko njega zelene ade, iznad kojih preletahu u taj par nebrojena jata pticah, idućih na svoja znana noćišta. — To pod nami; al evo opet zla nad nami! — Očusmo iz daleka kroz tihi sušanj lištja i prijatan romon izokolnih potočićah i izvorah kao čarobne zvukove svirke Eolove: somnos quod invitet leves! i ja već bjeh pomislio, da nisu imali krivo oni stari dembeli rimski, što no se davahu uspavljavati od blagozvučnih citarah i pticah pievačicah, — te još malo, pa bih se i sám bio zanio u onaj sladki polusan, kao što se boravi zar na visinah Olimpa od božanskoga napitka nemèrlika i nemèrlike (nectar et ambrosia) — da se oni tajni zvukovi nepretvoriše domala u razgovetne i svakomu uzvodnjaku dobro znane glasove: moj! moj! moj!. Uz tu bi reć davoriju udari sad na nas kao vojska čitav roj gladnih komaricah te u živi čas bjesmo što je gola tiela, svuda nemilice izgrizeni od tih kèrvopijah. Kako se koji strjelimke iz zraka pusti, tako odmah i teglicu onu pod kožu zavuče, pa dok ti rukom izmahneš, a on već pjevajuć s ruke na obraz i tako dalje. To nam razori svu poeziju te liepe večeri i, pokupivši bèrže bolje jelo s klupe, stanemo uzmicati, junački se braneć proti upornu neprijatelju, koj nas gonijaše sve do naše tvèrdjice. U sobi dakle miesto na Dunavu večeramo, a pjevanje ostavimo za drugi put. Još nam valjadè prije nego što legnemo izkaditi omanom sobu od onih, što no bjehu preko dana pale u zasjedu, da nas noćju kolju. Zlovoljan sbacam sa sebe haljine te se pružim na svoju počivaljku pomislivši gorko se smiešeć na ono:

„O noctes coenaeque deum!"

(Dalje će sliedili.)

*) Kad se naime kukci, što ih Niemci „Florfliegen" a naš narod ukupnim imenom cviet (Wasserblüthe) naziva, iznad njega roje.

S postupanjem toskanskih oficirah bili su u Modeni veoma nezadovoljni.

Rim, 23. pros. Kardinal Antonelli odputovat će dne 28. na parnoj korveti „la Concezione“ u Marsilju.

Javljaju iz Rima od 20. prosinca: Od niekoliko danah imamo dosta novakah, osobito iz Švajcarske a i domaćih dobrovoljacah. Uviežbavši se samo ponješto u oružju, odmah odilaze ovi mladi ljudi u Pezaro ili Jakin. Jer da će dojdućega prolieća za njih tamo posla biti, o tom nesumnja ovdie nitko više (no drugdje možebiti mnogi) jer su kolovodje u Romanji, ma bilo i sa malenom četom, odvažni pobit se do smèrti. Blizu Rimina oboružalo se je iz više miestah do 300 seljakah i krenulo je sa papinskom zastavom proti jednom malenom oddielu dobrovoljacah privremene vlade. U okèršaju imali su posliednji dva mèrtva i 18 ranjenih; seljaci imali su ih mnogo više, koji su se raztèrkali na sve strane. Boljeg uspieha nisu imala ni druga podignutja pokušana opet okolo Imole, koja su potaknuli činovnici, koji su ostali vladi vierni i zato su iz službah sbačeni bili.

Modena, 27. prosinca. Ocim osobama, koje su u prevratnim ratovima godinah 1848., 1849 i 1859. ranjene bile, dozvoljena je miesečna plaća od 30 lirah. U pokrajinama sredinske Italije stupa sardinski gradjanski i kriminalni zakonik zajedno s parničkim redovima i tèrgovačkim zakonikom od 1. siečnja počemši u život; nadalje razdielit će se područja tako, da se zemlje srednje Italije čim većma uzmognu skopčat zajedno.

Iz Rima od 24. prosinca telegrafuju jednom bruseljskom listu: Kardinal Antonelli pripravlja se na put u Pariz. (Njegov brat je već došao onamo. Učr.)

Francuzka.

Pariz, 29. pros. „Moniteur“ obnaroduje zaključak podpornoga odbora na korist talijanske vojske, koi uredjuje razdieljivanje dohodakah.

„Constitutionnel“ sadèržaje pismo jednoga „katoličkoga novinara“, koi odbija očitovanja biskupa orleanskoga proti brošuri „Papa i Kongres.“

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz, 31. prosinca. Španjolska švadra udarila je na luke na ulazku drage tetuanske, i razorila ih je. Isti dan odbili su Španjolci Mavre, koji su opet na njihov tabor udarili bili.

London, 29. prosinca. (H. N.) Kao što bèrzojavnoj pisarnici Reuterovoj iz Pariza od današnjega dana javljaju, izjavio je ruski poslanik grof Kiseljem grofu Walewskomu, da će Rusija pošijat program izrečeni u brošuri „Papa i kongres“, jerbo se isti neslaže s načelima ruske vlade.

Kao što ista pisarnica iz Bukurešta javlja, namierava knez Kuza načinit zajam od 60 milijunah franakah, za koi će po svoj prilici Francuzka i Rusija jamčit i za koi će se založit dohodci solarah, carinarah i manastirah.

Berlin, 31. pros. „Kreutzzeitung“ uvierava: Kao što se čuje, namierava knez Hohenzollern-Sigmaringen naskoro ostavit predsiedničtvo dèržavnoga ministarstva i preuzet zapovietničtvo 7. vojenoga shora.

Berlin 31. pros. „Preuss. Ztg.“ naznačuje prijavu „Kreutzzeitunga“ u obziru izstupljenja kneza Hohenzollerna kao sasvim neosnovanu.

Monakovo 30. pros. Kao što se za cielo čuje, namierava Nj. veličanstvo kralj dojdućega mieseca preduzeti put trajući više nedieljah danah u južnu Španjolsku.

Kodanj, 30. prosinca. Putni maršal i privatni tajnik kraljev, komornik pl. Berling dobio je svoj odpust i sutra će odputovat u Algir.

Pariz 31. prosinca. Car je jutros iz Fontainebleau-a ovamo prispeo. Iz Madrita javljaju, da je Španjolska flota prekjučer tvèrdjice, koje brane ulaz u Rieku Tetuan, sažgala i razorila.

London, 30. prosinca. Historik lord Macaulay preminuo je.

Pariz 1. siečnja. Car je odgovorio na današnji pozdrav papinskoga poslanika: Zahvaljujem diplomatičnom sboru na njegovom čestitanju i napominjem mu, da sam, odkad pestigoh silu, vazda pokazivao, da najdublje štujem priznana prava. Molim, budite osviedočeni, da je nepomična svèrha mojih nastojanjah, da posvuda, nakoliko to od mene zavisi, opet povratim pouzdanje i mir.

Poziv na naše književnike.

Tri su već godine, što se oglasih sa svojom Narodnom Knjigom, da doskočim nestašici našega domaćeg koledarstva. Uspieh biaše veći, nego sam mu se i nadao; sva tri do sada izišavša tiečaja vèrlo prijazno primi ne samo naše čitajuće občinstvo, nego i naša kritika. To mi jamči, da se je Narodna Knjiga podobro dopala, te da neće nekoristan posao biti, ako njezino izdavanje i na dalje nastavim. Nu buduć da sam prije svega rad, da tiečaj za god. 1861., što ga izdati namieravam, još dostojnijim bude imena svoga i ljubavi našega domorodnoga občinstva, s toga najuludnije umoljavam sve naše književnike (sèrbske i hèrvatske), da me u toj želji podpomognu svojim rodoljubivim perom. Zadaća Narodne Knjige plemenita je i ozbiljna: ona ima da promiče narodnu prosvetu, slavu i slogu izmedju jednorodne braće. Toj pako zadaći nemože da sadovoljava jedan; tu se hoće složne radnje nás više. Prinesite dakle, braćo, svaki po koji kamenčak na te žèrtvenike narodnosti naše, ako ste rada, da složnom radnjom sagradimo hram narodne slave i sreće. A da Vam vaš trud posve u zaman nebude, to sam pripravan piscem niekih boljih članakah ustupiti stanoviti broj iztisakah Narodne Knjige za god. 1861. Znam doduše, da Vas nikoji za to plaće netraži; nu to neka nitko ni neprima za kakovu plaću ili nagradu, koju ja niti nemogu dati, nego samo kano nieko neznatno prijateljsko priznanje vašega nastojanja oko postignuća svèrhe, kojoj je posvećena Narodna Knjiga. Po tome izručit će se piscem:

I. Za najbolju pripoviedku iz poviesti ili narodnog života cèrpljenu dvadeset iztisakah.

II. Za najbolji članak, u kojem će se našemu puku liepo i razgovetno razložiti sve koristi, što ih ženski spol uživa u zadružnom našem pučkom životu, pet iztisakah.

III. Za najbolji članak, u kojem će se našemu puku liepo i razgovetno razložiti sve koristi našega zadružnoga pučkoga života glede uzgoja mladeži, pet iztisakah.

IV. Za jednu najbolju u slogu narodnih piesamah složenu junačku piesmu, u kojoj je junak koja mužka poviestna osoba našega naroda, pet iztisakah.

V. Za jednu najbolju u slogu narodnih piesamah složenu junačku piesmu, u kojoj je junak koja ženska poviestna osoba našega naroda, pet iztisakah.

VI. Za ostale članke, koji tiskani budu u Narodnoj Knjizi, svakomu po jedan iztisak.

K tome mi je dao nieki moj prijatelj i naš književnik dva carska dukata, i ovi će se po njegovoj odredbi u nagradu dati:

VII. Za jedan poviestni članak o kèrstonosnih bojevih (Kreuzzüge), kratak al u slogu izpravan.

Sve je ovo doduše malenkost; nu za sad se daje, što se može, a u buduće možebit će bit i bolje, ako se Narodna knjiga složnim sudielovanjem još boljma razvila bude. Svi ovdje naznačeni i nenaznačeni članci mogu biti pisani slavenskimi pismeni (ćirilicom) ili latinicom; samo to opažujem, da se ništa u Narodnu Knjigu primati neće, ma još kako oštroumno pisano bilo, što uzbude protiva bratinskoj ljubavi Hèrvatah i Sèrbah, jer samo u njoj nalazim jemstva bolje i sretnije književne budućnosti. Rušiti valja gèrdne predsude, koje nas razdvajaju braću jednoga plemena, a ne nove dizati: to mora da bude sveta odluka svakoga pisca sèrbskoga i hèrvatskoga! — Tko to neće, taj neka baci pero u duboko sinje more, da mu glasa nigda nebude; bolje će mu i to biti, nego da ga potomstvo žigosa smutljivcem i osvadljivcem. —

Napokon molim, da mi rodoljubivi pisci svoje članke u plaćenih listovih dostaviti izvole najdulje do 15. travnja 1860. po novom. — Bit će pako članci prosudjeni strenom po meni, na koliko sam dotičnoj struci viešt, stranom po drugih za to umoljenih vieštacih, a čl. pod br. VII. naznačen po nadaritelju, koi je sám poviestnik. Kad knjiga dotiskana bude, poslat će se odmah svakomu pripadajući mu istisci.

Umoljavaju se još i drugi naši povremeni listovi, da ovaj poziv, barem u izvadku, priobće svojim štiocem.

U Požegi (u Slavoniji) koncem godine 1859.

Ivan Filipović,
urednik Narodne Knjige.

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem mieseca studenoga 1859 primak 991,187 f. 79 k.
a mieseca prosinca . . . . 100,357 „ 50 „
Ukupno . . 1,091,545 „ 29 „
Usuprot pako bio je koncem studenoga izdatak 970,756 f. 59 k.
a mieseca prosinca 89,204 „ 98 „
Ukupno . . 1,059,961 f. 57 k.
Ostaje gotovine koncem prosinca 1859 . . . . 31,583 f. 72 k.

Ujedno se ovime do znanja stavlja, da se kamate od onih glavnicah, koje su kod pèrve hèrvatske štedionice uložene, mogu od 2. do 14. siečnja 1860 svaki dan izuzamši nedielje i praznike uz obične činovne ure kod ovog zavoda dizati, po izminutju spomenutoga roka pripisati će se nedignute kamate dotičnimi ulosi kao novi ulozi; bez da bi se imale stranke toga radi k ovom zavodu potruditi.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 10994-2249 (6) 3—1

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione presso l'i. r. Agenzia portuale sanitaria in Gravosa, cui va annesso il soldo di annui fiorini cento ottantanove (189) nonchè l'indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (25:20).

Chiunque intende aspirarvi, presenterà entro il 15 del p. v. gennaio a questo Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza, comprovando l'età, l'illibata condotta morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana. In parità di circostanze verrà data preferenza a quelli che servirono quali marinari su navigli austriaci.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario nel Litorale dalmato.

Trieste, 6 dicembre 1859.

OGLASNIK.

Br. 7. 1—1

Objava
za plesove i večernje zabave s plesom u Dvorani.

Tečajem ovih pokladah obdèržavat će se u dvorani za p. n. gg. članove na dole naznačenim danima plesovi i večernje zabave s plesom i to:

Dne 9. siečnja 1860 večernja zabava s plesom,
„ 16. „ „ „ „ ,
„ 23. „ „ ples družtveni.
„ 30. „ „ večernja zabava s plesom.
„ 6. veljače „ „ „ .

Ovo se p. n. gg. članovima na znanje daje od ravnateljstva družtva dvorane.

U Zagrebu dne 2. siečnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U SRIEDU | DANA 4. SIEČNJA 1860. | Broj 3.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 4. siečnja. Novi obèrtnički red raspada u dva glavna diela. Pèrvi deo sadèržaje razvitak načela slobode obèrta. Isti obsiže pèrvih šest poglavjah. Pèrvo i drugo poglavje stavljaju načelo **slobode** obèrtničkoga rukovanja na čelo; treće poglavje izvadja uviete, pod kojima se slobodno rukovanje u niekim slučajevima stegnut i opredielit ima; u kojima isto sadèržaje obćenite, **pogibeljne** ili **smetajuće** obèrtne načine, nastaje pojam i naznačenje koncesioniranih obèrtah. *Koncesija* nije ovdie u smislu dopuštenja naproti **cehovima** u svojem prijašnjem značenju, već je shvaćena u smislu redarstvenoga nadziranja onih obèrtah, kojih sasvim nestegnuto rukovanje neprilično bi bilo za obćinstvo na tej ili onaj način — gledište, koje je odviš jasno i naravno, nego da bi ga još većma razjasniti trebalo.

S ovim poglavjem zaključen je pèrvi dio. Sedmo poglavje, **zadruge**, stavlja temelj za **organičko** ustrojenje obèrtah u sebi, nepočivajući više na cehovnom pravu već na **slobodnoj zajednici** pojedinih sučlanovah, misao, koja se je vazda kao najvišja zadaća obèrtničkoga reda smatrala. Ovdie razložena načela moraju se smatrat kao višji **pozitivni** deo obèrtničkoga zakona. Uzdèržujemo se za sada svakoga razjašnjivanja pojedinostih no osviedočeni smo, da nije moguće riešit to važno pitanje shodnije potrebama vremena. Mi smo toga mnienja, da je ovim zakonom obèrtu u Austriji njegova budućnost u vlastite ruke stavljena. Obèrt je odsele sam sebi odgovoran za svoje stanje i svoju budućnost ne samo zato, što ga je vlada oslobodila od svih sponah, što se je mnogomu činilo kao najvišja svèrha, komu se pogled nije prostirao preko individualne slobode — već zato, što je temelj unutrašnjega reda postavljen u slobodno ali zajednicom skopčano uredjeno jedinstvo obèrtah. Težko da ima igdie zakona, koi bi jednako načelo na sličan način shvatio i izveo bio. On je opredieljen novu dobu utemeljit za austrijanski obèrtovni život, no naravno dobu, koje će veličina i sjajnost zavisit od vriednosti i vlastite radinosti samih obèrtnikah.

Beč 31. pros. Francezki poslanik markez de Moustier predao je danas u podne u 12 satih u osobitoj audienciji pisma, kojim je kao veleposlanik i opunomoćeni ministar Nj. veličanstva cara Napoleona udostovieren kod c. kr. austr. dvora. Poslie audiencije bio je markez de Moustier od Nj. veličanstva carice, gospodina nadvojvode Franje Dragutina i gospoje nadvojvodinje Sofije primljen; uputi se zatim k ministarskom poslaniku grofu Rechbergu i bio je poslie podne na obied pozvan kod kralj. englezkoga poslanika lorda Loftusa.

Grof Viekoslav Zichy preminuo je u svom stanu sinoć poslie duljeg bolovanja.

Francuzka.

Poznati biskup orleanski preobratio je svoju pastirsku poslanicu u pismo na jednog katolika i isto je ujedno u više parižkih listovah izišlo. Osobitu pozornost zaslužuje sliedeće miesto ovoga lista. Biskup orleanski piše:

„Vi mislite da je papa poražen, jerbo ima već tri meseca, što ste mu pobunili njegove pokrajine. Vi daleko nemislite i zlo vidite unapred. Tako bèrzo nepredajemo se. Pape su već se-

Tuskulaniade

od

J. J.

(Nadalje.)

IV.

At mihi seu longum post tempus venerat hospes, — bene erat! Horat.

Jednom budem sám u vinogradu i, da si vrieme prikratim, sjedoh malo čitati i piskarati. O toj zabavi minù mi dan do podne. Bara mi donese ručak: malo smudja na masti pèržena, a poslje toga po običaju ljubenicu i groždja. Namirivši želudac popušim lulu duhana na svom ležaju i dohvatim opet knjigu da čitam. U tom uvede Bara momka u sobu, momka knjigonošu. Razpečativ pismo pročitam ga i odporučim, da ću biti kod huće. Ustaviv Baru u sobi reknem još, da prikolje koje pile, a zatim da ode u grad po ribu i somun hljeba. Ona čelo naoblači i upita, što će biti opet; a ja joj u kratko odgovorim: „gosti.“ „Neka ih bies nosi“ smumlja i, zalupivši za sobom vrata, ode da nabavi što sam joj rekao. — Dok se je peklo i varilo, dotle sam ja stol sterao. Oko osam satih eto ti mojih gostih. Đok oni u sobu, a Bara s ribjom čorbom na stol. Martin nanizao bocu do boce Vučedolca, žive žeravice i gosti posiedali vesela lica i utješeni, da neće otići ni gladni ni žedni. Zalagali se i zalievali, dok neostaše sdjele čiste i postrugane, a pola bocah praznih. Tad nastade štono bi Gèrci rekli symposion, a mi pjesma. Zdravica pa zdravica, i mnogomu već otežale glavice, i već se počeše javljati kroz vino [illegible]: njeki pjeva, njeki plače, njeki se sa susjedom ljubi, a njeki garova se [illegible] povlači, to jest traži nametnuti kavgu. No kod [illegible] bješe izdala snaga nastade jednoga za drugim [illegible] i dobro to najtriezniji povikne: [illegible] zeman je!

Ali jest! Već smo mi davno gledali, gdje naš prijatelj Paja ništa negovori, već rukama hvata po zraku kao pas muhe; a kad bi očima zakliešćio, jezik bi mu se ukočio i sav bi se odèrvenio. Bilo bi ga takova pogledati kao kakova starogèrčkoga kumira otvorenih očiuh. Svi u glas povikaše: Paja je gotov! Što ćemo sad od njega? Kući ga nositi — teret je; nije druge već da prenoći tude. Sa stolice ga dakle skidosmo, svukosmo i na moju počivaljku povaljasmo. Tud se je malo izritavao i branio te i zaustjivao da nješto rekne; ali mu u čas mèrtvi san tielo oblomì i usta zatvorì, te ostade ležeć kao vreća na gumnu, ili sjekira na dèrveniku. Oni drugi sa mnom se, kako znadoše, oproste i odu.

Sada mi valja nješto spomenuti, što mi je i samomu u tej par u oči udarilo i s čega se tu noć dogodi velika buna. Lice vratah stajala u sobi visoka, ali otanka gvozdena peć na tri noge. Mjesec svieteć kroz napukao kapak bješe se upravo ustavio na njoj.

Ja, budući kasno, bèrže se bolje skinem, i svieću ugasim i legnem. Moj je običaj neleći, dok si nepriredim uz glavu svieću sa žigicami, ako bi mi trebala. Ali ovaj put i ja bjeh malo izišao iz svojega reda. Što bi dvaput dlanom o dlan, već i ja bjeh pokojni. U pèrvom snu usne mi se nješto ružne: njeka lupa i graja, kano da su razbojnici. Otresem se sna tako neugodna i stadoh se, kao što biva, namagati da se probudim. Razbudjujuć se osjetim, da što sam bliže javi, to lupa i vika sve gorja. Prestrašim se, da neće san biti istinom. I zbilja! Lupa, vika, kobèrcanje po sobi i strašna pomaganja! Sjednem u postelji i uzmem si raztirati oči. Kod ono malo mjesečine, što je još kroz kapke sviotila u sobu, vidim, gdje se dvojica po sobi hèrvaju i jedan drugim nemilo o zemlju udaraju. „Što je za Boga! tko je to brate Pajo?“ prodrem se što me je gèrlo nosilo. „Ustaj! pomagaj! evo hoće da me pridavi“ odzove mi se on, a uza to očujem novu lupu na vratih: „otvarajte, otvarajte!“ Mašim se rukom rad žigicah, ali uzalud. Skočim sa postelje, dohvatim pušku s klina i ustèrčem se po sobi od prozora k stolu, a od stola opet k prozoru do vratah, i tud ih srećom napipam. U tom pako oni s polja vrata provale i u sobu narupe. Medju dvie vatre neznadoh kud ni kamo, već dignem pušku, da udarim onoga, što bješe unišao, preko glave; ali ju on u ruku dočeka: „nemojte gospodine! koja vam je nevolja! kakva je to lupa i pomaganja!“ Sad vidim, da je Martin i potegnuv bèrzo žigicom po zidu potečem k svieći, upalim ju i prisvietim, da vidim što je. Kad tamo — na zemlji leži Pajo i š njime — **gvozdena peć!** Odmah se jadu dosjetim i nehotice mi se otme smieh. Ali on izgreben i izlupan dèržaše još sveudilj popojaske čvèrsto svoga protivnika i upro oči u mene, čekajuć da mu pomognem. Težki ga znoj spopao; a kad vidi, da se ja smijem, škripne zubmi i zagèrmi iz poderana gèrla: „Što si stao, okamenio se; pomozi!“ A ja mu reknem: „Brate Pajo, ta što ti je sakrivila ta gvozdena peć?“ On tek sada skine oči s mene i, pogledav kao u bèrk svomu neprijatelju, tèrgne se natrag, protàre si oči, zastidi se, ustane i ljutit mjesto u svoju u moju postelju legne.

A Martin uz peć stao, pa se glavom usklimao; a ja, znajuć već što je, reknem mu: „Ti čini mi se nevjeruješ, da je to gvozdena peć;“ a on će: „A tko zna, je li peć.“ „Bilo što mu drago, hajde spavati.“ On ode, a ja se prevalim i ono još malo noći do zore sladko prespavam.

(Dalje će sliediti.)

svim drugih stvarih vidili, pa ipak još stoje. Vi deržite, da je papa propao, jerbo se usudjujete ponudit mu zaživotan dohodak. On ga nebi primio iz vaših rukuh, jer jednom bi mu predbacivali dobročinstvo, ili bi vam ga morao skupo platit. To je milostinja! Ah, ako jedanput papa do toga dodje, primit će ju s većim dostojanstvom iz rukuh ubogih, nego li iz vaših. Pet sto biskupah, koji su po svem svietu za njega digli svoj glas, mogli bi još koi prištedjeni novčić za njega skupit, i ako mora biti, dat će mu katolički sviet i vojnikah. Mislite li da više neteče kèrštjanska kèrv po našim žilama i da nebije više sèrce u našim pèrsima? Uzmite se na um! Vi ćete nas inače ozbiljno uvriedit. Neznam, da li nas treba buditi; no svakako poći će vam za rukom otvorit nam oči."

N. P. Ztg. piše: „Već pred niekoliko danah javili su nam iz Pariza, da famoznu brošuru: „Le Pape et le Congres" nije pisao g. Laguerronniere, no time negubi ista ništa od svoje znamenitosti. Kao što sada iz diplomatičnog izvora čujemo, sastavitelj onoga spisa jest privatni tajnik cara Francuzah, poznati gospodin Mocquard, od koga proizlazi i kazalištni komad „Tireuse des cartes" (kartara), koi je upravljen proti papinskoj stolici.

Talijanska.

Milan 28. pros. Sinoć u 10 satih razprostrani se iznenada glas, da je došao Garibaldi. Sa svim tim da je bilo studeno, ipak stekoše se gradjani svih stališah. Grad su stranom razsvietili. Garibaldi zahvali Milanezima na obvezatan način i primieti skromno (kao što javlja jedan milanezki list), da se to slavljenje neprinosi njegovoj osobi već svetom načelu, koje on predstavlja. Još o ponoći bilo je po sokacima obilnoga demonštrirajućega klicanje.

Turska.

Carigrad 24. prosinca. Gèrčki dnevnik „Visantis" dobio je opomenu. Čini se da su se ministri visoke porte složili u poslu suezkoga kanala. Izim kapudanpaše, Mehmed-Alije, nema medju njima nijednoga, koi bi bio bezuvietno proti tomu predlogu. Fuadpaša postao je iznenada najrevniji pristaša gospodina Lessepsa. Nieki ministar bio je tako oštrouman, da je našo u koranu jedan stih, koi proriče otvorenje kanala medju oba mora. Ovaj stih glasi: „Jednom sjedinit će se koralno s bisernim morem."

Jonski otoci.

Jedan telegram iz Kèrfa od 21. javlja: Parlamentska adresa obećaje, da je pripravna vieéati o predloženim reformama uprave.

Velika Britanija i Irska.

London, 28. pros. Glasa se, da je nedavno u Napulju preminuvši lord Holland pred svojom smèrtju primio rimokatoličku vieru, i da je danas sahranjen bio u katoličkoj cèrkvi nalazećoj se blizu njegove tamošnje palače.

Vojvoda nemurski ukèrcao se je sa svojim sinom jučer u Suthamptonu put Lizabone, da posieti kralja portugalskoga.

U okolu aldershott-kom došlo je medju jednom regularnom i jednom narodnom regimentom prošaste nedielje u večer do veoma žalostna, sukoba.

Spanjolska.

Madrit, 24. prosinca. Jedno izviešće generala en chef datovano od 22. t. m, iz Maroka s visinah serallskih glasi: „General Prim uputi se jutros sa svojim oddielom na cestu tetuansku, da nastavi radnje. O 1 uri nasèrne neprijatelj na njega; ništanemanje bile su radnje do 4 sata poslie podne, koi je opredieljen za svèršenje radnjah i povratak u tabor, bez prekinutja nastavljene. Kad su čete krenule da se vrate, razprostrane Mavri svoje nasèrte do oddiela Quesadinoga, koi je zauzeo bio položaj shodan za štitjenje radnikah. Meni se je slutilo, da će to učinit i zato otidjoh onamo, gdie je taj oddiel stajao. Neprijatelj bio je svagdie uzbijen. Tetuanska cesta dogotovljena je do Kastilejosa. Mavri udarili su sa znatnim silama, njihova vatra pružala se preko jedne milje; no tako su zlo pucali, da pošto su pet satih pucali, nisu pogodili više nego 40 momakah, od kojih je samo 12 jako ranjeno, a 4 su poginula. Naše konjaničtvo bilo je pèrvi put u vatri; no neprijatelj se je prije dao u bieg, nego što se je s njim sudario. General grof Reus (Prim) i Quesada odlikovaše se dobrim razredjenjem vojske.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin 31. pros. Otvorenje kongresa produljit će se po svoj prilici. — Skupština niemačkih primorskih dèržavah sastat će se u Berlinu u pèrvoj polovini mieseca siečnja.

Pod naslovom „Pèrvi dojdući rat Francuzke namienjen je Pruskoj", izišla je ovdie brošura, koja je prouzročila veliku buku.

Modena, 29. pros. Brošura „Papa i Kongres" razprostranjuje se prevedena na talijanski jezik po Romanji u velikoj množini.

Turin 29. prosinca. Izišla je nova okružnica ministra unutarnjih poslovah na gubernatore. U Bolonji uapšen je nieki pukovnik. U Milanu bio je dne 28. t. m. dvoboj medju jedim oficirom iz glavnoga štaba Garibaldova i drugim oficirima.

Turin 30. prosinca. Markez Villamarina došao je u Turin; on nije primio dostojanstvo gubernatora milanezkoga. „Gazzetta Piemontese" obnarodnje dekret, kojim se Villamarina imenuje opunomoćenim ministrom u Napulju. Grof Gallina, senator, naimenovan je gubernatorom milanezkim. Nigra neće postati minister-rezidentom u Berni, već će biti pridružen Cavourovom poslanstvu.

Marsilja, 29. pros. Ovamo prispievše viesti iz Rima javljaju, da je kardinal Antonelli odgodio svoj odlazak, budući da će se kongres stopram 20. siečnja otvorit. U Umbriji i po Markama jako se rova, dah tamošnjega pučanstva prouzrokuje brigah.

Pariz, 30. prosinca. Glasa se, da će skoro izići dekret, koi naredjuje, da se u svakom od pet velikih vojenih kotarah jedan vojeni zbor stavi na ratni stupanj.

Listu „H. N." javljaju iz Pariza: „Kongres će se samo za niekoliko danah kasnije otvorit. Nepotvèrdjuje se viest, koju je Reuterova pisarnica donicla, da je Kiselјev protestovao proti brošuri „Papa i Kongres". Englezka, Rusija, Pruska, Švedska i Sardinija podupirat će Francuzku."

London, 30. prosinca. Iz Pariza od današnjega dana javljaju Reuterovoj pisarnici, da je ministarsko vieće zaključilo, da se brošura „Papa i Kongres" nema službeno oprovèrći, budući da ju nije „Moniteur" napomenuo i obnarodovanje iste smatrat se ima kao unutrašnji posao (!), kojega netreba da do znanja uzmu inostrane sile.

Domaće viesti.

U Križevcu dne 1. prosinca 1859. A. U. Misao pisati i izdèržavati knjige za puk, ili kakono niekoji kažu, za prosti narod, jeste najuznešenija, i glede zanimivosti, i glede koristonosnih posliedicah najblagodatnija; jer ništa nije slavnijeg i probitačnijeg, nego izdavanjem takovih knjigah vladajuće predsude u puku sve po malo izkorenjivati na radinost i revnovanje, gdie uztreba, buditi, i poticati ga predočenjem poslovanjah, što ini izobraženi puci rade, pokazivati mu put k blagostanju i većem napriedku, riečju k sreći njegovoj i zadovoljstvu, a uza to buditi u njemu klicu domorodstva, poštenja, pravdoljubja i inih kriepostih. Istina je i to, da smo za naš u svakom obziru zanemareni puk do sada vèrlo malo činili. Zato neoklevajmo dalje, već latimo se posla čim prije. Nu kod sastavljanja knjigah za puk treba obzir uzeti na ovoj puk, za kog se piše, na njegovo podnariečje i običaje. Ako hoćemo da za provincijalnog Hèrvata i to počamši od Karlovca i Siska sve do Zagreba, zatim za Zagorca, Varaždinca, Križevčana, Koprivničana, Medjimurca, Podravca do slavonske granice, i Posavca do Siska pišemo, to smo promašili svèrhu, ako bude knjiga književnim ilirskim jezikom pisana. Postupajmo ovdie pozorno, i polag potrieboće i izobraženosti pučke.

S pèrvine pišimo podnarečjem provincijalno-hèrvatskim — polag Kristijanovića — dakako ilirskim pravopisom — pa ga sve po malo priučavajmo književnomu jeziku, i to na toliko samo, da ga od kajkavštine odučimo, pa da prione uz štokavštinu, i iokanje.

Nemojte misliti, da neće biti čitateljah za takove knjige, bit će ih zaista mnogo, a naime po Podravini hèrvatskoj i po Medjimurju, gdie su učione jur oddavna uvedene, zatim po gradovima i tèrgovištima naći će se čitateljah, samo ako je knjiga zanj razumljiva; jer ako mu dadeš knjigu književnim jezikom pisanu, on ju odmah baci, veleći, da je to „vlaški jezik" i da ga nerazumije. Niti to nestoji, ako tko prigovori, da se dieca sada u učioni uče književnom jeziku, pa da će ona tumačit starijima, jer bo nije se nadati, da će dieca što naučit starce; kad oni nerazumiju, što im dieca čitaju, moradu dieca šutit, te tako nečitaju ni dieca a ni stariji neslušaju.

Ovo je moje mnienje i mislim, da nije netemeljito; podjimo tim putem, pa ćemo vidjiti, da posao naš neće ostat bez uspieha. Samo se ganimo; — odaberimo odbor, sastanimo se kako valja, i kako je moguće.

Prigodom ovom izjavljam želju, da Matica naša doprineske za izdavanje pučkih knjigah dade u štedionicu, i kad se ustroji odbor za izdavanje pučkih knjigah, da se ti novci tome odboru doznače. Ovako će se naći jur više domoljubah, koji će rado prinosit na tako plemenitu i uzvišenu svèrhu.

J. V. Iz Varaždina 2. siečnja. Bujna ljubav k narodu zače kod nas u novije vrieme opet jače razvijat se. Dao Bog oživljujućim plamenom planula na duševnu korist našega naroda i vodila ga k pravoj prosvieti, da uzmogne čim prije i on stupit u svakom smislu u kolo izobraženih narodah. Nisam ovdie naumio razmatrat književni napredak najnovijeg vremena; jer mi je predmet posve drugi; već sam samo pokraj svoje stvari nakan reći, da se imamo, obazriev se na sve, ako Bog dade, boljemu nadati, nego ga doživismo. No treba postojanosti.

Živili Karlovčani! jer su muževi, koji su vazda zasviedočili činom, kako valja raditi za korist narodnu. Evo vriedna braća Karlovčani podaše si hèrvatske desnice i dobrim uspiehom ustrojiše dobrovoljno družtvo za narodne predstave. Živili dakle ti smioni poduzetnici.

I Varaždin će s božjom pomoći, ugledati na svom kazalištnom pozorištu Hèrvaticu vilu, za koje uvedenje žalibože znatnih bijaše nepogodah i protivštinah. I Varaždinci dadoše si desnice a s njimi i narodnom ljubavi ugrijana sèrca, i što rekoše, učiniše. Javi se najme kita dobrovoljacah i dobrovoljkinjah, koji hoće da nam miluju Hèrvaticu vilu na našem pozorištu. Mi težko izgledamo željni onaj večer, kad će se pomolit na našem pozorištu već davno nevidjena, a sada uzkèrsla Hèrvatica. Dao Bog neusnula više ni kratkih, a kamo li tako dugih sankah, košto usnu u posliednje vrieme; već se razvijala i širila sve bujnije na korist i slavu domovini. Pèrva predstava hèrvatska biti će dne 8. o. m. Tu su za najshodniji komad pronašli „Graničare." Cieli je komad vèrlo dobro podieljen medju pojedine igrače i igračice. O dobrom uspiehu nedvojimo. Samo napred! što no reče naš neumèrli ban Jelačić: Što Bog dade i sreća junačka!

Kako će pako izpasti u pojedinostih, izviestit će čitajuće slavno občinstvo koja viešćija ruka, čim dodje zgodno vrieme.

Za izdavanje pučkih knjigah doprineo je:

Gosp. Šandor Fodróci, odvietnik i vlastelin . . . . 10 fr. 50 kr.
Gosp. Andrija Uhernik odvietnik u Križevcu . . . . 2 „
Gospoja Pravoila Uhernikova . . . . . . 2 „

Skupa u a. vr. 14 fr. 50 kr.

U Zagrebu 1. siečnja 1860.

Dr. Antun Roje
c. k. javni bilježnik.
(Ima pisarnu na tèrgu Jellačića bana pod br. 420.)

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 4179-Crim. (3) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Landes-, als Strafgerichte Agram wird bekannt gemacht, es sei mit dem diesgerichtlichen Anklagebeschlusse ddto. 8. Oktober 1859 Z. 2594 der Tischlergeselle Ludwig Schwarz aus Klagenfurt in Kärnten gebürtig, 19 Jahre alt, der sich zuletzt in Pettau im Kronlande Steiermark aufgehalten haben soll, in den Anklagestand wegen Verbrechens der Majestätsbeleidigung versetzt worden.

Da Ludwig Schwarz weder in Pettau ausfindig gemacht werden konnte, noch sein jetziger Aufenthaltsort hiergerichts bekannt ist, so ergeht an ihn die Aufforderung, sich binnen Drei Monaten vom Tage der ersten Einschaltung des Ediktes in das Amtsblatt der „Narodne Novine" an gerechnet, vor diesem k. k. Gerichtshof zu stellen, widrigens gegen ihn das Verfahren und Erkenntniss in seiner Abwesenheit erfolgen werde.

Agram 30. November 1859.

Klobučarić. Jović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U CETVERTAK DANA 5. SIEČNJA 1860. Broj 4.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzemši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednosti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.
Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Dne 17. prosinca izdan je i razposlan XX. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržajo pod

Br. 161. Razpis ministarstva financijah od 2. rujna 159. kriepostan za krunovine obćenitoga okoliša carinskoga, kojim se obznanjuje, da su frižke ribe morske i korepnjaci prosti od carine prigodom, kad se uvoze u okoliš carinski.

Br. 162. Razpis ministarstva pravosudja od 5. rujna 1859, kriepostan za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, kojim se razjašnjuje §. 503. zakona kaznenoga.

Br. 163. Naredbu ministarstva pravosudja od 6. rujna 1859, kojom se obznanjuje dan, kojega će u Vojvodovini sèrbskoj i tamiškom Banatu u kriepost stupiti zakon o bilježničtvu.

Br. 164. Naredbu ministarstva financijah od 7. rujna 1859, kojom se propisuje carinski postupak, kojega se dèržati valja prigodom, kada se žito i sočivo, zatim múka iliti brašno i mlivo uvozi iz Lombardezke u Tirolsku.

Br. 165. Naredba ministarstvah pravosudja i financijah od 9. rujna 1859, kriepostnu za grad Krakov i za niegdašnji okoliš istoga grada, kojom se uredjuje knjiga rudarska o rudnicih, ležećih u niegdašnjem okolišu grada Krakova.

Br. 166. Naredbu ministarstva financijah od 9. rujna 1859, kriepostnu za svekolike krunovine u cesarevini, kojom se ukida kotarsko-financijalna direkcija u Velsu, a njezini poslovi uredovni doznačuju kotarsko-financijalnim direkcijam u Lincu i Riedu.

Br. 167. Razpis ministarstva financijah od 11. rujna 1859, kriepostan za krunovine, nalazeće se u obćenitom okolišu carinskom, kojim se opunomoćuju glavne divone u Peschieri, Veroni, Vićenci, Padovi, Trevisu, i glavna divona S. Lucija u Mletcih, da postupak najavni uporavljuju na pošiljke, koje se odpremaju po željeznici.

Br. 168. Razpis ministarstva financijah od 15. rujna 1859, kriepostan za svekolike krunovine, kojim se odredjuje prid za one kamate narodnoga zajma, koje će se izplatjivati mieseca listopada, studenoga i prosinca 1859.

Br. 169. Razpis vèrhovne vlasti računsko-kontrolne od 24. kolovoza 1859, kojim se obznanjuje, da se u Košicah ustrojava izpitna komissija za nauk o polaganju računah.

Br. 170. Razpis svihkolikih ministarstvah i vlastih osrednjih (centralnih) od 5. rujna 1859, kojim se obznanjuje previšnja odluka od 13. lipnja 1859, da se t. j. pri c. kr. dèržavnih urednicih ukida kazan degradacije.

Br. 171. Naredbu vèrhovnoga zapoviedničtva vojske, ministarstva unutarnjih dielah i ministarstva financijah od 12. rujna 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, nego uklopno i za komunitete krajiške, kojom se za godinu 1860. ustanovljuje oprostjenje od službe vojničke.

Br. 172. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i financijah od 11. rujna 1859, kriepostnu za vojvodovinu Bukovinsku, kojom se uslied previšnje odluke od 5. rujna 1859. izdaje niekoliko osobitih ustanovah za postupak pri doznačivanju glavnicah zemljištno-razteretnih.

Br. 173. Razpis ministarstva financijah od 17. rujna 1859, kriepostan za svukoliku cesarevinu, izim Dalmacije, kraljevine mletačke i Krajine vojničke, kojim se kriepost novih zakonitih ustanovah o nametu na trošenje vina i mesa odgadja do 1. svibnja 1860.

Br. 174. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i redarstva i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 18. rujna 1859, kojom se u mletačkom okolišu upravnom ukida stanje iznimno iliti obsadno.

Br. 175. Naredbu ministarstva unutarnjih dielah od 23. rujna 1859, kojom se izdaje gradjevni rednik za c. kr. glavni i prestolni grad Beč.

Br. 176. Cesarsku naredbu od 8. rujna 1859, kriepostnu za Česku, Moravsku i Sleziju, kojom se ustanovljuje konačna odšteta desetka rudarskoga.

Br. 177. Naredbu ministarstva pravosudja od 17. rujna 1859, o tom, da li se ono, što je propisano pod sl. c) u §. 1. naredbe od 18. sèrpnja 1859. (br. 130. dèrž. zak. lista) uporavljivati ima na knjige rudarske.

Br. 178. Razpis ministarstva financijah od 22. rujna 1859, valjan za krunovine u obćenitom okolišu carinskom, o oprostu carinskom za kolomaz u medjuzemskom prometu sa niemačkimi carinsko-saveznimi dèržavami.

Br. 179. Naredbu ministarstva financijah od 30. rujna 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, o tom, dà li se zadèržati imade dosadanja odmiera mierovine pri rudnicih, i dá li se i na koliko ista može obaliti.

Br. 180. Obznanu ministarstva financijah od 3. listopada 1859, kriepostnu za krunovine u obćenitom okolišu carinskom, o ukinutju niekojih pogodovanjah carinskih glede gjeneralata karlovačkoga i obie regimente banovačke.

Br. 181. Obznanu ministarstva financijah od 3. listopada 1859, o ukinutju kontrolnoga ureda u Turnovi.

Br. 182. Naredbu ministarstva unutarnjih dielah od 5. listopada 1859, o obznanjivanju pozivnih dekretah i izrokah u slučajevih izseobe.

Br. 183. Razpis ministarstva za bogoštovje i nastavu od 7. listopada 1859, kriepostan za svukoliku cesarevinu, kojim se poniešto preinačuju ustanove glede posliedicah, kad koi učenik i po drugiput bačen bude pri kojem teoretičkom dèržavnom izpitu.

Br. 184. Razpis ministarstva financijah od 9. listopada 1859, valjan za svekolike krunovine, u obćenitom savezu carinskom, o uporavljivanju popravljenoga carinskoga zapora pri robi.

Br. 185. Obznanu ministarstva financijah od 9. listopada 1959, kojom se preinačuje svojstvo male divone u Balzaru.

Br. 186. Razpis ministarstva financijah od 10. listopada 1859, valjan za krunovine u obćenitom okolišu carinskom, o pogodovanom ocarinjanju inozemskih bakrenih valjakah, koji se dobavljaju za porabu ovozemskih tvornicah, koje se zanimaju tištenjem raznih tkaninah.

Br. 187. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i redarstva od 12. listopada 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, kojom se obznanjuje, da se odustaje od dosadanjega običaja, po kojem su sudovi političkim zemaljskim vlastim podnositi morali četvèrtgodišnje imenike o kaznicih, koji se po podnešenoj kazni odpuštaju iz zatvora.

Br. 188. Razpis ministarstva financijah od 14. listopada 1859, valjan za krunovine, u kojih je u krieposti sustav o cestarini od 17. svibnja 1821 i patent o cestarini od 10. veljače 1853, o oprostu od cestarine (maltarine) za bèrzovoze, koji se uzdèržavaju na zajednički račun dèržavne blagajnice i meštarah poštanskih.

Br. 189. Obznanu ministarstva financijah od 16. listopada 1859, valjanu za svekolike krunovine, o tom, da se mala divona I. razreda u Petrovicah (Peterswalde) pretvara u malu divonu II. razreda.

Br. 190. Naredbu ministarstvah izvanjskih dielah, dielah unutarnjih, financijah, bogoštovja i nastave, zatim vèrhovne vlasti računsko-kontrolne od 20. listopada 1859, kojom se obznanjuje previšnjom odlukom od 12. rujna 1859 naredjena dioba raznih poslovah ukinutoga ministarstva za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine.

Br. 191. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i financijah od 1. kolovoza 1859, kojom se kotarski ured za kotar Uhnovski premiešta iz Reve u Uhnov u Galiciji.

Br. 192. Razpis ministarstva financijah od 8. kolovoza 1859, kriepostan za Erdeljsku, o načinu, kako u obziru carinskom postupati se ima s dèrvi za oganj i s prostim dèrvjem tvorivnim, kada se po suhu razvoze, i to na pograničju pri Vörösztoranju i Tamišu.

Br. 193. Naredbu ministarstva pravosudja od 12. kolovoza 1859, valjanu za Erdeljsku, kojom se, uslied previšnje povlade od 22. sèrpnja 1859, razjašnjuje §. 12. cesarskoga patenta od 29. svibnja 1853 (dèrž. zak. lista br. 100); u obziru u cielosti sačuvanoga prava zajednice dobarah za ženitbene drugove saksonskoga naroda u Erdeljskoj.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 5. siečnja. K naredbi u obziru izplaćenja obvesnicah narodnoga zajma u srebru izišla su sliedeća razjašnjivanja: Naredba se odnosi na sve kamate obvesnicah narodnoga zajma, koje na dan 1. siečnja ističu ili isteći će u kasnijim rokovima. Ustanova, da se kuponi narodnoga zajma samo onda, kad su za izplaćenje formalno doznačeni, od veresijskih razdielah odmah, inače pako unutar 30 danah po učinjenoj prijavi izplate, ima istina odsele služit za pra-

vilo, no veresijski razdieli ovladjeni su, da kupone i bez predhodne prijave ili unutar manje nego 30 danah izplate, ako mogu polag stanja pieneznice u srebèrnom novcu zadovoljit zahtievama stranakah. Kamate obveznicah narodnoga zajma, koje su već pred 1. siečnja 1860 iztekle, isplaćuju se do daljnjega u bankovnoj vrednoti sa 15postotnim prirezom.

— Parnica u Košicah zbog agitacije, koju su nieka gospoda kesmarkske skupštine učinila kod drugih seniorateh, da izposluju protestacijah proti carskom patentu, svèršena je u jednoj siednici. Glavni obiedjenik, dvorski savietnik pl. Zsedenyi, osudjen je na zatvor od četiri mieseca. Pl. g. Zsedenyi, tako piše „Ostd. P.“ bio je prije godine 1848. dvorski savietnik kod ugarske dvorske kancelarije u Beču. Po ukinutju ove oblasti bio je g. Zs. sa naslovom i plaćom stavljen u mir. S osudom skopčan je polag ustanovah kaznenoga zakona i gubitak naslova i plaće. U ostalom gospodin Zs., koi je veoma imućan vlastelin, i izvan toga kao savietnik uprave veresijskoga zavoda vuče znatnih dohodakah, neće u novčenom obziru jako osietit svoju osudu. G. Zsedenyi ima od prilike 48 godinah. On je izdao više raspravah u starokonservativnom smislu.

— U Veroni bavio se je niekoliko vremena francuski podpukovnik Montrelain. On je kao što se čuje od cara Napoleona dobio nalog da posieditelju historičke kuće u Villafranki, gdie se je sklopio mir, preda poklon (vele, dvie dragociene posude.)

Beč 3. siečnja. Nj. veličanstvo car podielio je jučer tečajem predpoldneva više privatnih audiencijah.

— Pruski poslanik kod gèrčkoga dvora, Gjorgje baron Werthern prispeo je putujući iz Berlina ovamo, da se sa koi dan uputi u Atinu.

Francuzka.

Pariz 28. pros. Lagueronierova brošura, koja je već u malone 60.000 exemplarah predana, s nova je opet na vidik porinuta prigovorom biskupa orleanskoga, Dupanloupa. Isti prigovor izaziva nastojanje, da se novih spisovah i tim zadobije ova brošura sve veću popularnost. — Stogod, kojem je postanak bio proti „Universu“ dala je povoda glasu, da su i „Union“ i „Gazette de France“, koji su biskupa prigovor naštampali, dobili opomenu, no to dosad nije učinjeno a težko da će se i učinit. Kod svoje običajne sisteme postupanja sa štampom ipak nije ništa nemoguće, no ovdie nevidi se nikakova svèrha. Zato dobili su listovi opet nalog, da negovore dalje o pitanju sneskoga kanala, što Prijatelji aliancije smatraju kao novi dokaz preporodjenja niekoč tako slavnoga saveza zapadnih silah. — „Ami de la Religion“ obnarodnje sliedeće izjavljenje biskupske oblasti u Troyesu:

„Jedan pokrajinski dnevnik tvèrdio je iz težnje lahko dokučive, da je g. biskup Troyeski sastavitelj ili barem jedan od sastaviteljah brošure: „Le Pape et le Congres.“ Miesto, u kojem se izrazuje ova sumnja, preštampao je „Courrier de Paris“ u svojem broju od 24. pros. Jedva je potrebno kazat, da je neosnovan ovaj glas.“

General Ulloa, niekadašnji general republike mletačke, naimenovan je komandierom počastne legije. I to se govori, da se je odustalo od iztraživanja proti Aboutu zbog njegova poznatoga spisa proti Rimu. Takove male činotvorne primietbe k dnevnoj poviestnici nepromašuju svèrhe kad se kupe i priobćuju, jer pokazuju dovoljno kamo teži stvar.

Pariz 29. pros. Polag jedne telegrafične depeše priobćio je, vele, austrijanski poslanik knez Metternich u Beč, da je Grof Walewski, minister izvanjskih poslovah, izjavio diplomatičnom sboru, da dok on uzbude u službi, neće biti brošura „Papa i Kongres“ programom vlade. — Rasprostranjuje se glas, da je i gospodin Guizot izdao spis o svietskoj sili papinoj i o njezinoj neoskvèrnljivosti.

Švedska i Norvegia.

Stokholm 24. prosinca. Sada je 4 plemićka kuća uzela u pretres Lellerstedtov predlog za peticiju na Nj. veličanstvo u talijanskom pitanju. Pretres kretao se je raznim pravcem i svèršio time, da je predlog predan bio jednom odboru; kao što mislim, sudacit će se. Izjavljenje dano je tom poslu po ministru barenu Manderströmu [illegible] kod [illegible] poslanika za [illegible] je mi dužnost; medjutim [illegible] ili u svemkolikom zastupnika [illegible], da naputak drugi biti nemože, nego koi se slaže sa dostojanstvom Nj. kraljevskoga veličanstva i pravim konštitutionalnim interesima dèržave.“

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Sliedeću bèrzojavnu viest donose Wien. Ztg.: Pariz 2. siečnja, 7 satih u večer: Jučer u jutro poprimila je španjolska vojska napadno kretanje i krenula je put Kastelejos. Neprijatelj branio je u znatnom broju prelaz okorno. Marokanac potukao je oddiel generala Prima i niekoliko batalijunah od Zabalinoga sbora. Vojska ucvèrstila se je konačno na visinama Kastelejoskim. Princesini husari navalili su na neprijatelja i svojijeh jednu sastavu. Gubitak Marokanacah scieni se na 1500 momakah, a Španjolci izgubiše 500 momakah.

Turin, 31. prosinca. Markez Pes di Villamarina naimenovan je poslanikom Sardinije u Napulju a senator Gallina postao je na njegovo miesto gubernatorom milanezkim.

Princ oranijski, zatim princ Napoleon i njegova supruga prispieše u Turin.

U arsenalu rade okolo toga, da sastave više baterijah redatih topovah.

Milan, 1. siečnja. Čeonik grada Milana odputovao je sa dva prisiednika u Turin, da vladi podnese predloge za razpisanje porezah. Više odpuštenih lombardezkih vojnikah pozvano je, da se stave i uvèrstit će ih stranom medju grenadire a stranom medju alpinske lovce.

Iz Turina javljaju od 31. prosinca: Ca-

Tuskulaniade

od

J. J.

(Nadalje.)

V.

Pavidumque leporem et advenam laqueo gruem
Jucunda captat praemia. Horat.

Ja sam sve donjekle sasirao od puške i nema dvie godine, što sam postao lovcem. Evo kako. Imadoh medju ostalimi dobra znanca, lovca na glasu; čovjeka, koga su poznavali svi seoceví i lisice one okoline i koi je neprestano o lovu mislio i govorio, na lovačku se odievao i nesladko s tanjira jeo. Soba spavaća, u koju sam često dolazio, bila mu je s jedne strane sva zelenim suknom prekrivena i po njem izviešano oružje svake ruke. U njoj je i radio i plandovao i vazdan se bavio. Kao što se cigania čudio, što sav sviet neide u cigane, tako i on nemogao dokučiti, kako se može nebiti lovcem. Često bi mi rekao: Što si se čovječe zasjedio oko tih knjižurdah; ta tako već obagnjio nisi? Mlad čovjek a živjeti neumiješ. Hajde da se ogledamo, tko će bolje preko jarugah skakati, kroz tèrnje se verati i prije sjesti. — Da pravi lovci nisu običnо [illegible] i nespravni i da lov nije već po sebi zabava viteška i romantična: to nebi bilo dosadanjega svieta pod nebom od njih i jezikoslovcah ili korenoslovacah. Obadva su kèrvopije; al jedan je orao iz planine, a drugi kèrpelj i pijavica iz bare. Jedan će ti vasdan kazivati, gdje su psi zeca dignuli, kuda su ga vijali, gdje je dočekan, kamo li od zèrna pogodjen; a drugi će uzeti kakov pljesnivi koštunac te će ga kljuvati i klovati; a kada ga proklinje, pušljiva će ga nači J dan te svojom pripoviedkom razigrava, a drugi ubija.

On me dakle jednom nagovori, te sa [illegible] isbacim [illegible] Dopade mi se gdje ostadoh [illegible] po malo pucati po kojećšo; najprije u [illegible] pa poslije [illegible] Kržu da se [illegible] okusi; tako mog'o [illegible] med noguh [illegible] ptice [illegible] sjedati, dok nisam ubio pèrvoga vrebca. Od

tada sam se prolovio i dèržim u kući pušku sa svom džebanom.

Da nedužim lakèrdiju: budući lovac kakov takov, reknem jednom pred večer Martinu: „Martine! danas je nedjelja; ti posla neimaš, a meni se raditi neće; hajde da gdjegod zasjednemo i lova gledamo“; a on mi rekne: „Što vam je palo na pamet gospodine; mahnite se toga posla, danas je mlada nedjelja.“ „Ništa zato“ odgovorim mu „mi smo nedjelju osvetili, misu čuli i Bogu se molili; a kad zviezde izadju, dan dospieva i nedjelja prestaje.“ „Ja se nerad šalim s mladom nedjeljom; jer su mnogi od nje stradali, a osobito s puškom u ruci.“ „Kako to“ upitam ga. „Ja sam slušao“ počme on „što se je dogodilo u jednom selu ovdje blizu nas. Čovjek njeki naseljenik imadijaše osim ostale liepe imovine pušku šarku, svu zlatom zaljevenu i, koliko on bijaše visok, za čitav pedalj dužu od sebe. Kao čovjek ratar, a lovac, nemogaše nego nedjeljom izilaziti u lov s njome. Župnik ga uviek svjetovao, da toga nečini, ali on se nedao uputiti. Jedne mlade nedjelje izide opet da lovi više sela. Kad tamo, al zec sjeo na sried puta i gleda u njega. On pušku sapne i prisloni da ožge; al u taj se mah zec propne na stražnje noge i prednjom šapom zaprieti mu, kaogod čovjek. On se uplaši i pušku jamije, te podje dalje. Kad izidje na drugi put, al zec opet prednanj; i kad ga uzè na oko, opet mu onako šapom zaprieti. I tako kad bude treći put, čovjek od čuda i straha s pameti sidje i, uzamši sugreb u selo, putem pušku svu o kamen slupe, te do dana današnjega uza sve molitve i zavjete nikad još k sebi došao nije. Tko je puščani prah izmislio, taj se je najprije s vragom pobratio. U svakoj pušci sjedi po djavao; i zato se kaže: pušci i konju nije vjerovati. Ima te se puška osobito po mladih nedjeljah [illegible] od sèbe o klinu, kao šetalka [illegible] A sašto neće vile i kosa, štono više [illegible]?“ „To ja neznam Martine. No kako si [illegible], još malo, pa će biti kraj nedjelji. Dok zviezde izidju, testir loviti i svaki [illegible] raditi.“ „Hajde neka bude“ rekne on „dok zviezde izidju, možemo [illegible] zaslom sa jednu liscu ovdje

pod vinogradom. Dosta je živadi poklala; vriedno je da jedanput pogine.“

Kad bilo poslje devet satih, uzmemo svaki svoju pušku te u njeku gušču pod vinogradom. On mi pokaže, gdje da zasjednem i zakruti mi, da odtud neidem, jer tud mora naići. Ja već očamao sjedeć i čekajuć te zapalio smotku, da odpušim čamu. Kad al na jedenput stade kèrš po gušći i vidim, gdje se u tami nješto kao lisica preda mnom ustavilo te prinjuškuje. Sudeć, da mi naručnije dèči nemože, opalim kroz šikarje, a zvier se smotavši glasno zavije. Martin, čuvši gdje puška puče, skoči se zasjede te k meni. „Mužek je gospodine, po glasu se poznaje“ i dopadnè gdje zvier ležaše. Spopadši ju za stražnje noge, pridigne ju, da ju ogleda; ali u taj mah opet ju ispusti i salomivši rukama zajauče: „Jao gospodine, što uradiste? Ta ovo je moj vezir.“ Ja se gotov snebih od straha, gdje ubih pèrvo dobro gazdino, čuvara njegova, njegova i svoga. Provučem se i ja tamo i stanemo ga prevrtajati, da vidimo, jeda li je još živ. Na mnogo milovanje, gladjenje i prišaptivanje svoga gospodara javi se napokon vezir, da je još duša u njem. To ga malo utješi.

Lov gotov. On psa upèrti, je mu pomogaem, te podjemo doma. „Što ću sada gospodine?“ upita Martin u putu; „lahko je za mèrtva vezira, ali jao od žive Bare.“ „A koja ga je bieda nanicla na me“ reknem ja. „Koje bieda! mlada nedjelja i moja stara nesreća; niti Bog, već one zlikovice vile.“ „Brige je vijeh s tvojim vezirom.“ „Tko to po njem, a Bara će po meni.“

Ona nas pred kućom čekala i čim se bjesmo pomolili liepim nas pozdravom pozdravila: „Kud bunjate po vragu u ovo doba noći? i ti nesrećo matora, dok nisi gdje nagrajsao.“ A kad istom vidi, gdje vučemo psa napola mèrtva: „To li je lov, vile te lovile [illegible] bunde [illegible] ledja. „Kad nisi [illegible] gogo posla, a šta ćemo tebe [illegible] čuvi [illegible]

A ja, dok se nećuje, [illegible] i dok sam čitav, umaknem bèrže [illegible] i legnem.

(Dalje će sliediti.)

[illegible] ugovor s Parmom, Modenom, Toskanom i Romanjom podpisan je, vele, dne 21. prosinca.

Garibaldi položio je predsiedničtvo družtva „Assoziazione nazionale italiana."

Čudan dogadjaj.

Pod naslovom „Smèrt od straha" saobćuje regimentski liekar dr. Ed. Opitz u „Bečkom liekarskom tjedniku" sliedeći znameniti dogadjaj: Noćju od 20. na 21. studenoga stajao je oklopnik S. od 11. do 1. ure kao straža pred regimentskim magazinom u Kisegu, koi se nalazi posred grada u toranjskoj razvalini staroga grada. Temperatura, premda ispod ništice, bila je ipak umiereno studena, nebo jasno i svietlo, ulice visoko pokrite pèrvim sniegom. — Kod izmiene našli su ga, naprema magazinskim vratama na otvorenoj kapiji jedne privatne kuće naslonjena i napolak klonula a kad su ga vodili u stražaru dèrhtao je i klecala su mu koliena. Dovedivši ga tamo, malo su nanj pazili, jerbo su mislili da dèrhće od studeni: no kad nije nesamo usnuo, već neprestano bacao se i stenjao, odvedoše ga skorom u regimentsku bolnicu. Kod primanja nadjoh košćasta i čila čovieka, visoka stasa od 25—26 godinah, koi je na lievoj strani prema stieni okrenut, s kvèrčenim kolienima na svem tielu dèrhtao i izbuljene oči strašljivo u me i druge okolo njega stojeće osobe upirao. Izpitivajući ga doznam od njega pod neprestanim hriputanjem i hvatanjem za vrat, u smiešanim stavkama, s dugačkim stankama, da nemože ni disat, ni gutat — da je noćju vidio niekakvu bielu sliku — da nije tako nevaljan — da nebi hoteo opet sve popravit — da će mu bog pomoći — i mnoga druga jadikovanja, iz kojih se je zaključit moglo na začasnu duševnu bojazan i poremećenje duševnih silah. Pošto su najpotrebnije liekarske naredbe učinjene bile, preporuči se pozvanom regimentskom duhovniku, neka dublje iztraži što je uzrok njegovom strahu, no nedozna se ništa drugo, nego što već navedosmo. Ovo za tada prilično snosno stanje trajalo je s mienjajućim se uzbunama do sumraka. No prema večeru ponoviše se nastupi na užasan način; prividjanja vratiše se opet — na dovratu od sebe vidio je bielu sliku — obraz mu se promieni od straha — valjao se je po postelji, tukao je oko sebe — pahao je, jecao i vikao sad muklo sad drečeći. Jedva četiri dvoritelja uzmogoše nadjačat biesnećeg nesretnika i pri tom mu je kroz tielo prodirao hladan znoj tako, da je u pravom smislu rieči sva postelja skroz i skroz mokra bila. Prema ponoći popustiše gèrčevi, disanje, premda još svejednako nepravilno, utiši se, tielo ohladnu — i u 3 sata u jutro (dne 22. studenoga) preminu čoviek. — — Kao dodatak k ovom žalostnom dogadjaju neka služe sliedeći podatci: Medju jednim dielom stanovnikah kisežkih vlada jošte veliko nagnutje k praznovierju; — pripoviedaju naime, da se kadikad o ponoći blizu staroga grada pokazuje niekakva biela slika — vèrsta prababe. Valjda je naš momak o toj basni štogod čuo. Ovaj, rodjen Hèrvat, poznat inače kod regimente kao neporočan, marljiv, sposoban, tielesno i duševno zdrav, bude stavljen na stražu, kao što je poznato, u 11 satih noćju pred magazin i u istinu vidi, kako dolazi jedna biela slika. — No ova slika nije bio duh, već u istinu od puti i kèrvi. — Kao što smo već s početka napomenuli, našli su stražu kod izmiene na otvorenoj kapiji jedne privatne kuće, naprema magazinu naslonjenu. Kapija ostala je zato otvorena, jer su u kući oficirski konji s momčadi smiešćeni, koja ovdie — naravno i po noći — izlazi i ulazi. U ovoj kući stanuje jedna gospodja sa svojim bolestnim sinom, koga ja liečim. Sin zaište po noći frižke vode, brižljiva majka otidje u bieloj noćnoj haljini i sa cèrnom maramom oko glave poslie podvanaeste ure u onoj kobnoj noći k bunaru, nalazećem se u dvorištu od kuće [illegible] od kapije, zadèrži se ovdie dulje [illegible] je, kako sama kaže, motrila [illegible] zviezdama razsvietl[illegible] podèrpi [illegible] vodu i vrati se opet [illegible]. — Kad [illegible] dana posietio [illegible] i porodici [illegible] dogadjaj, koi se je kod njene kuće dogodio, zapita zabrinuta gospoja, u koi je sat stajao momak [illegible] Budući da se je [illegible] dogodilo, napomene gospoja, svesèrdno žaleći slučaj, medju ostalim i to, da su se straža i ona vidili, da se je momak kod njenoga dolazka uznemirio, da je neprestance niešto mèrmljao, no da joj nije ni višnuo, ni zabavio joj drugim kakvim načinom. — tako se u istinu imaju slučajnosti, koje su proizveli tako žalostan dogadjaj.

Domaće viesti.

U Biškupcu dne 1. siečnja 1860. Prem da je korist i najveća potreboća pučke literature bielodana, ipak nemogu na ino, nego da još niešto o tom progovorim.

Već u pèrvom članku rekoh, da nemože ni pojedini čoviek, a kamo li vas narod na miestu stajati, on mora duševno ili napredovati, ili polag sadašnjih okolnostih natrag stupati; to tim više valja u našeg naroda, jer ga već ista narav bistroumjem nadari. Mi, koji imamo priliku neprestano s njime obćiti, svaki se dan o tome osviedočavamo i vidimo, kako on za napredkom teži, jer naučivši se u školi čitati, marljivo traži da tu svoju vieštinu što većma uporabi, premda mu do već poderane školske knjige malo ili ništa do rukuh nedodje. No da se toj njegovoj želji shodna hrana dade, dosad se je malo tko pobrinuo.

U našeg naroda vlada krasan običaj, da si u različitog posla i drugih sastanakah pripoviedke pripoviedaju. Liepše prilike, gdie bi se naš mladi naraštaj izobraziti mogao, već neima, nego da si proučivši po koju koristnu knjigu pripovieda, što je čitao i naučio. Neimajuć pako ovakvih knjigah, i lišen svake nevine zabave, nije čudo ako dodje do budalaštinah, što mu dušu i tielo truju. —

Kad bi se kod pomanjkanja shodnih knjigah u našem jeziku s vremenom tudje knjige i tudji običaji udomili i u našem prostijem narodu, pripisalo bi se to u grieh opet siromaškom narodu, isto tako, kao što se pripisuje ženskomu spolu, što nespada na seljački stališ. Nu naš narod ostao bi isto tako nevin, kao što je i naš ženski spol. Od kuda, pitam, narodnog duha našim ženam, kad je tako malo zanj hrane, kad se tako slabo probudjuje?

Kad dievojče odhranjeno u školi, gdie često osobito privatne učiteljice nisu ni viešte narodnom jeziku a većom stranom smatraju ga prostačkim i tim ga čine odurnim svojim učenicama, odraste i kada u družtvo dodje, pèrvi pozdrav opeta nije u narodnom jeziku, pèrva slaštica, koju joj na poklon kakvi kicoš donese, neima ufano narodan nadpis; ako koi mladić o tajnom čuvstvu sèrdca njezinoga s njome progovori, i te nije opet ufano u narodnom jeziku. Dakle opet pitam, što bi u dievojci probudit moglo narodno čuvstvo? a da je tako, nemože nitko nijekati, jedino što bi se na to reći moglo, jest, da to u ovaj članak nespada, a ja kažem da spada. Jer se je skoro u svakom članku, koi se je meni za odziv napisao, manje ili više na ženski spol nišanilo. Dakle s jedne strane za njegovu obranu, a s druge opet, jer iz tog možemo nauku cèrpit, od kolike je važnosti odgojivanje narodno! Jednom riečju, ako želimo da nam krasni naš i dobri narod, tako daleko nezaluta, i polutanom nepostane, kojim zaista ni dèržavi služeno biti nemože — kao god ni liekaru izrodjenim biljem, moramo se pobrinuti za primierno odgojivanje njegovo, i to dok je još vremena, ali žurno, žurno jer je posliednja hora.

Sada prelazim na ono, što sam obećala t. j. kako mislim, da bi se jur napomenuto družtvo ustrojilo, da uspiešno dieluje, i to bi bilo moguće, kad bi se odbor u Zagrebu, kao središtu mile naše domovine, ustrojio, i onda obćinstvu prijavio, da je za dalju radnju pripravan, onda bi se po raznim miestima domovine naše osobe za sakupljivanje prinesakah obćinstvu prijaviti imale. A kad bi se to sve tako uredilo, nadam se, da bi se prilična svotica sakupiti dala. Evo već sada ima poniešto prijavljenog, a koliko ih ima, koji su pripravni na prinesak, ali dakako, svaki to neće, a i nemože posebice u novinama prijavljivati. I meni su se niekoji obrekli, koji po deset, koji po dva, tri fr., a ove dane bila je jedna odlična osoba, iz milog nam Zagorja, kod mene, te mi je kazala, da je tamo sve i svaki na prinesak pripravan!

Dakle sad mi samo još valja napomenuti način, kojim bi se knjige puku seoskom uručiti imale, a taj je sasvim jednostručan.

Na školskom izpitu naime imale bi se dobrim učenikom kao nagrada bezplatno podieliti, a da i nemarne proste nepustimo, (jer oni upravo najviše i trebaju naše podpore) i opet smo mi dužni upravo takvim, sva sredstva na ruku davati, a to će opet za još malene jeftinije biti pomoći knjigom, nego li za odrasle kovati palčenjake i željezne ogèrljaje i graditi zidane kule! da mi takve nesretnike nesmijemo zaboraviti, njime bi se mogle dakle prodavati za malo novčićah, a uz sve to bi se tu i narodu prilika pružala, da si i sam knjige kupuje, ali onda bi se ti izpiti dakako, [illegible] javno dèržati morali, [illegible] čestitom čovieku pristup prost biti morao; koliko roditeljah nebi tu priliku dobilo o koristi valjano učione osviedočiti se, koliko ih nebi rado za knjigu, koju bi mu učitelj preporučio, ono niekoliko novčićah žèrtvovalo? a koliko ih nebi opet, za dobar primier dati, po koju knjigu kupili, [illegible] poklonili? [illegible] sve će dobro ići, ako samo u nas dobre volje i ljubavi k narodu našem ima! [illegible]

I polag slabih mojih silah i štodenja pi[illegible] nuto samo, preporučujem domorodnom o[illegible] osobito rodoljubivim Zagrebčanom, koji bi on[illegible] više oko toga raditi imali. A sad bog vam i duša a narodni napredak i pučka prosvieta i medju pleso[illegible] i zaboravna na sèrdcu vam bila! —

Jelisava Prešnička.

V. U Karlovcu 3. siečnja. Obično ljudi dèrže, da se pèrvim danom mladoga lieta odlučiva njihov udes za cielu godinu; sreću, zdravlje, zadovoljstvo itd., ili pak protivno pripisuju slučaju, koi ih pèrvi dan nove godine sustiže. Kad bi i ja po ovoj predsudi gatati hteo, morao bi nastupivšu godinu već unapred sretnijom prosvati, i zaključiti na bolju budućnost, koja nas u pogledu narodne stvari izčekiva. — Naše domorodno gradjanstvo, koje je svagda a imenito tečajem prošloga mieseca zasviedočilo vruću ljubav za svako domorodno poduzeće, koje je do sada još ovdie nevidjenim uzhitom podupiralo one plemenite duše, koje se narodnoj stvari žèrtvovaše, — na novu je godinu baš sjajno pokazalo, da mu u grudih živo sèrce bije, da mu u žilah hèrvatska kèrv teče. — Čim se suton shvatio, eto već sa svih stranah povèrvi sviet u kazalište, da se, kao što bijaše oglašeno, još prije pokladah posliednjom predstavom naslađi. — U $^1/_2$7 satih udari zvuk ugodne muzike, i naviesti početak opredieljene predstave. Sviran je marš, viešto složeni po g. Hauski iz narodnih napievah. A kad se nakon završene muzike, koja je bučnim i živahnim plieskanjem pratjena bila, zaviesa digne i na pozorištu ukaže krasna dievojačka slika u narodnom odielu, tad nastane toli dugotrajno gromovito pleskanje, toli sèrčano i silno uzbićenje, da bi čoviek mislio, da se kuća ruši i nebesa provaljuju. Mirnu motrećem čovieku morala je kèrv stati nad ovim prizorom, koi će nezaboravan ostati u pameti svih prisutstvovavših.

Pošto se uzhićenost obćinstva utaloži, poče naša domorodkinja gospodična Ivka Vencinova umiljatim, ugodnim i zvučnim glasom sloviti prolog, što ga za taj večer sastavi poznani naš spisatelj g. Frane Kurelac. Podugačku a sadèržajem svojim znamenitu čestitku tu na Karlovčane izgovorila je ona posve izvèrstno i pravilom deklamacije primierno. Govor pratjen bijaše najvećom pozornostju obćinstva, te bi samo kad i kad prekinut pleskom pojedinaceh, kojima je sèrce uzorjelo od miline. Poslie svèršenoga prologa zaujilo je i opet cielo kazalište od urnebesnoga obćenitoga pleskanja i uzhitu nebijaše gotovo kraja ni konca. Govornica izazvana je opetovano, i kod svakoga njenoga pojava pozdravljena gromovitim „živila!" — zatim sliedila je predstava šaljivog komada „Restauracija" od Nemčića. Komad, kao što znate, izvadjen iz života nedavne naše prošlosti, nije baš onako zanimiv, kao što bi čoviek po naslovu i po imenu pisca zaključio i sudio. Ja dèržim, da je to najslabije dielo pokojnika, kome se je u ostalom dosele u humorističnom pogledu malo takmacah medju našimi spisatelji našlo. Sasvim tim izvedenje bijaše tako izvèrstno, da je s uzhitom primljeno. Gospodične Š. i M. igrale su vèrlo okretno, živahno i pikantno. Gospodin Š., koi se je i u komadu „Ženit se il neženit" odlikovao, dokazao je opet, da mu šaljiva struka posve dolikuje. Ostali predstavljači, i korteši znali su svojim dodanim dosietkama podpuno zadovoljstvo obćinstva postići. Narodna naša piesma „Mnogaja lieta", što su ju na svèršetku ispievali, pobudila je veliku dopadnost. Glasba, bila je kao uviek, izvèrstna. —

Još se danas na obće zahtievanje predstavlja „Mejrima."

U jučerašnjem sastanku čitaoničkih članovah bio je načelnikom izabran gosp. graf Ivan Nepomuk Erdödy, za odbornike pako privremeno gg. Todor Gjurgjević i Farkaš Vukotinović; Čitaonica će ovih danah u život stupiti, zato se umoljavaju sva gg. podpisnici dosadašnji i oni, koji još žele pristupiti, da izvole prinesak odmah podpisanomu položiti; prinesak pako godišnji sastoji u 10 fr. i 2 fr. upisnine; prinesak se može i na polugodišnje rokove uplatjati; izvanjski članovi platjaju samo 5 fr. na godinu i upisninu. U narodn. museju.

Lj. Farkaš Vukotinović.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 4. siečaja 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržava.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.40
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	898
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	205.50
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		107.15
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.91
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	23.50

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1190. (4) 3—2

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede županije Zabolcske i negdašnjeg haidukskog prediela, iznimajuć občinu Hajdu-Böszörmeny i k istoj spadajućih pustah, zatim glede kraljevskog slobodnog grada Debrecina sa k njemu spadajućima pustama, iznimajuć Monostor, Csere, Fancsika, Pacz, Bank, Halas i Gut, nadalje glede k Szoboszlom spadajuće puste Köteles u niegdašnjoj biharskoj županiji, i najposlie glede kraljevskog slobodnog grada Arada.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Velikom Varadinu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini Ugarskoj uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 15. studenoga 1859. br. 17.660. na znanje sliedeće:

I.

U veliko-varadinskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvedenje polag občinah već i u županiji Zabolcskoj po svemkolikom području njezinom od godine 1848., i u niegdašnjem hajdukskom predielu, iznimajuć občinu Hajdu-Böszörmeny i k njoj spadajuće Puste, zatim u kraljevskom slobodnom gradu Debrecinu i k njemu spadajućima pustama, iznimajuć Monostor, Csere, Fancsika, Pacz, Bank, Halas i Gut, nadalje u pusti Köteles u niegdašnjoj biharskoj županiji i najposlie u kraljevskom slobodnom gradu Aradu obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestničnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 15. prosinca 1859. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o svih godine 1848. k županiji Zabolcs spadavših občinah, koje sada u okružje c. k. županijskog suda u Debrecinu spadaju, — zatim o svih občinah niegdašnjeg hajdukskog prediela, iznimajuć občinu Hajdu-Böszörmeny i k njoj spadajuće puste, nadalje o kraljevskom slobodnom gradu Debrecinu sa k njemu spadajućim Pustama iznimajuć Monostor, Csere, Fanscka, Pacz, Bank, Halass i Gut, i najposlje o k Szoboszlom spadajućoj pusti Köteles — u c. k. grunt. pisarnici u Debrecinu,

b) o svih ostalih občinah, koje su godine 1848. k županiji Zabolcs spadale, u c. k. grunt. pisarnici u Nagy-Kallo, i

c) o kraljevskom slobodnom gradu Aradu u c. k. grunt. pisarnici u Aradu.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 15. prosinca 1859. i u svèrhu ovu odredjen je:

c. k. županijski sud u Debrecinu za pod a)
c. k. županijski sud u Nagy-Kallo za pod b) i
c. k. županijski sud u Aradu za pod c) naznačene občine.

Podpuni sadèržaj te time i diel II. ovog dne 15. stud. 1859. izdanog izroka uvèršten je u službenih bečkih novinah.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 19. prosinca 1859.

Sekt. III. Abth. 3. br. 11665-10828 (5) 3—1

Oglas.

Zbog stavlje ja vojske na manji broj, prodavat će se državnim putem u Zagrebu, počamši od 19. siečnja t. g. 200 konjah od težke i lahke porabe vojničke.

Što se time na obćenito znanje daje.

C. k. zemaljsko zapoviedničtvo vojske.

U Zagrebu dne 31. prosinca 1859.

Nr. 4658-civ. (1) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Frau Theresia v. Švagel wegen schuldigen 182 fl 70 kr ö W. c. s. c. die executive Feilbietung der im Grundbuche der Steuergemeinde Vinica tèrg auf Namen und zwar im Grundbuchs-Protokolle Nr. 18 der Ehegatten Herrn Friedrich, und der Frau Theresia v. Köröskenji, Z. 88. der Hrren Vilibald, Ludvig, Coloman, und Friedrich, al'e von Köröskenji, und der Frau Eulalia Poch geborene von Köröskenji, Z. 148 der Frau Genofefa v. Köröskenji, Z. 149 des Herrn Vilibald v. Köröskenji, Z. 151 der Frau Eulalia Poch gebornen v. Köröskenji, Z. 152 des Herrn Colomann v. Köröskenji, endlich im Grundbuche der Steuer-Gemeinde Ivanec Z. 144 auf Namen der Familie v. Köröskenji eingetragenen zum Gute Vinica gehörigen auf 39460 fl. 54 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Realitäten bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 12 März 1860 und der zweite auf den 12 April 1860 jedesmal Vormittags 11 Uhr bei diesem k. k. Komitats-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf diese Gutsantheile pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, unddass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obige Realiteten erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Realitäten so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Warasdin am 3. Dezember 1859.

S. Prešern. Uković.

Nr. 4653-c (1) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Warasdiner Komitats-Gerichte wird bekannt gemacht, dass aus Anlass der der Frau Theresia v. Švagel pcto 182 fl 70 kr. ö. W. c. s. c. bewilligten executiven Feilbiethung der im Grundbuche der Steuer-Gemeinde Vinica tèrg auf Namen und zwar im Grundbuchsprotokolle a) Z. 18 der Ehegatten Friedrich und Theresia von Köröskenji, b) Z. 88 der Hrn. Vilibald, Ludvig, Koloman, und Friedrich, dann der Frau Theresia alle von Köröskenji, und der Frau Eulalia Poch geborne von Köröskenji, c) Z. 148 der Frau Genovefa v. Köröskenji, d) Z. 149 des Hrn. Vilibald v. Köröskenji, e) Z. 151 der Frau Eulalia Poch geborne v. Köröskenji, f) Z. 152 des Hrn. Kolomann v. Köröskenji, endlich im Grundbuche der Steuer-Gemeinde Ivanec sub Nr. 144 auf Namen der Familie v. Köröskenji eingetragenen zum Gute Vinica gehörigen Realitäten wegen der Frau Maria [illegible] schuldigen 174 fl. CMze oder 182 fl. 70 kr. ö. W. Interessen nachstehende auf diesem Gute im Grundbuche eingetragenen Eigenthums-, bezüglich Pfandeinlösungswerber, und Hypothekar-Gläubiger, deren Wohnsitz unbekannt ist, zur Annahme der Feilbiethungs-Verordnung, und zur Wahrung ihrer Rechte bei der künftigen Vertheilung des Kaufschillings der Herr Ferdinand v. Mathačić Advokat in Warasdin als Curator bestellt worden sei, und zwar:

a) Herr Josef Feuhwirth,
b) „ Mathias Mikec,
c) „ Alexander Mayer,
d) „ Anton Staduar,
e) „ Stefan Gf. Oršić,
f) Frau Aloisia v. Köröskenji geborne Pokrivac,
g) Herr Epstein Torna,
h) Frau Elisabeth Wittwe Jakopčić,
i) Herr Prager et Sohn,
k) Die Familie Žuvić,
l) Herr Josef Uhrmacher,
m) Frau Theresia Kolb v. Frankenfeld,
n) Herr Josef Mich,
o) „ Jakob Spierer,
p) „ Georg Höppler.

Diese werden aufgefordert zur Wahrung ihrer obenerwähnten Rechte im Gerichtsorte einen Bevollmächtigten zu bestellen, und vor dem Verkaufe Namen und Wohnung derselben dem k. k. Komitats-Gerichte anzuzeigen, widrigenfalls alle weitere Zustellungen an den bestellten Curator geschehen werden.

Varasdin 3. Dezember 1859.

S. Prešern. Uković.

Nr. 10994-2249 (6) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione presso l'i. r. Agenzia portuale sanitaria in Gravosa, cui va annesso il soldo di annui fiorini cento ottantanove (189) nonchè l'indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (25:20).

Chiunque intende aspirarvi, presenterà entro il 15 del p. v. gennaio a questo Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza, comprovando l'età, l'illibata condotta morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana. In parità di circostanze verrà data preferenza a quelli che servirono quali marinari su navigli austriaci.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario nel Litorale dalmato. Trieste, 6 dicembre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 7. SIEČNJA 1860. Broj 5.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačnė podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Dne 24. prosinca izdan je i razposlan XXI. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 194. Naredbu ministarstvah pravosudja i financijah, zatim vèrhovne računsko-kontrolne vlasti od 18. listopada 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, izim okoliša uprave mlietačke, Dalmacije i Krajine vojničke, o postupku, kojega se valja dèržati prigodom, kada se pobiraju i odpremaju pristojbe arkiva bilježničkoga.

Br. 195. Raspis ministarstva financijah od 20. listopada 1859, kriepostan za svekolike krunovine u obćenitom okolišu carinskom, kojim se ustanovljuje carina za ulje konopljeno, laneno i repično, za ploče od gume, za čištjenu gutaperču, za karton i za papir, upotrebljivan pri prešanju sukna.

Br. 196. Naredba ministarstva unutarnjih dielah od 27. listopada 1859, kojom se proglašuju niekoji propisi, smierajući na to, da se ujednostruči i uskorava poslovni tečaj kod vlastih političkih.

Br. 197. Naredba ministarstva unutarnjih dielah od 27. listopada 1859, kojom se za svakolika kazništa, stojeća poglavito pod nadzorom i upravljanjem političkih načelstvah zemaljskih, ustanovljuje za pèrvih dojdućih pet godinah ona naknada, koju kaznici platjati imaju u ime troškovah oskèrbnih.

Br. 198. Raspis ministarstva financijah od 29. listopada 1859, valjan za krunovine u obćenitom okolišu carinskom, o ukinutju uredah, koji su za kontroliranje robe i za potrošninu postojali do sada u Altheimu i Matighofenu u riedskom kotaru finančijalnom.

Br. 199. Naredbu ministarstvah izvanjskih dielah, dielah unutarnjih, financijah i redarstva, zatim vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 30. listopada 1859. kriepostnu za svekolike krunovine, kojom se uvode putovnice (Passkarten).

Br. 200. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i financijah od 1. studenoga 1859, valjanu za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, o tom, kako se ima postupati glede privatnih, za rudokopnju potrebitih željeznicah s obzirom na pravo razvlaste, zatim o podieljivanju dozvole, potrebite za gradjenje.

Dne 24. prosinca izdan je i razposlan XVII. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 23. Obznana c. k. zemaljskoga financijalnoga ravnateljstva za Hèrvatsku i Slavoniju od 29. studenoga 1859, o stezi kotara slobodne luke Riečke i o naredbah, koje su se radi toga morale izdati.

Br. 24. Obznana c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 12. prosinca 1859, o [illegible]vanju dobnih razredah za bližnju popunu vojske.

Dne 30. prosinca izdan i razposlan XVIII. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 25. Obznana c. k. zemaljskoga financijalnoga ravnateljstva za Hèrvatsku i Slavoniju od 14. prosinca 1859, o pogodovanju, koje je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo, za olakoćenje gradjenja i opremanja brodovah, podielilo brodarnicam u Sušaku, kad je bio stegnut kotar slobodne luke riečke, i o ustanovah, koje će uslied toga valjati.

Br. 26. Obznana c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 23. prosinca 1859, ustanovljujuća cestarinu u Nedelišću.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 7. siečnja. Najvažnija viest, koju donosi bèrzojav iz Pariza, jest izstup grofa Walewskoga iz francuzkoga kabineta. Na njegovo miesto pozvan je, vele, g. Thouvenel, francuzki poslanik u Carigradu. Toj važnoj viesti dodaje se jošte, da je odlazak kneza Gorčakova u Pariz, na neizviestno vrieme odgodjen. Govorilo se, kao što je poznato, da je grof Walewski očito pobijao načela, izražena u posliednjoj parižkoj brošuri, i izjavio se, da, dok je on ministar, neće ova načela biti nikada programom francuzke vlade. Ako je to istina, njegov je odstup svakako od velike važnosti i prijatelji zakonitosti i mira jedva se imaju nadat izpunjenju svojih željah od kongresa, baš ako se i sastane, premda iste engleske novine, kojima se inače sasvim po ćudi čini hod, kojim su posliednje vrieme udarile stvari, kao da sumnjaju o tom. Položaj postaje dakle sve kobniji. — Povoljnije su unutarnje viesti. Novi obèrtovni zakon posvuda pozdravlja se iskrenim veseljem, isto tako najvišja odluka, polag koje se za god. 1860. nemaju stavljati novaci. Obće ove naredbe urodit će bez sumnje najboljim plodom kao i već napomenuti razpis ministarstva unutarnjih poslovah, kojim se za Krakov poraba domaćega jezika naleže u poslovima sa strankama, koje nisu viešte niemačkomu jeziku. Takove miere silno podkrepljuju i razprostranjuju dobri duh. Obèrtovni zakon nalazi priznanje i u inozemstvu. Sám „Moniteur“ priobćio ga je u obsežnom izvadku.

N. Š. Pakrac dne 20. prosinca. Na sv. Luciju t. j. 13. t. m. rano u jutro bukne vatra u Daruvaru susiednom nam tèrgovištu, i strašnom silom uništi magaze i sapunaru tèrgovca Vuka Bresslauera, kao i susiednu kuću udove Aloisije Szücs, koju tèrgovac Polak u najmu dèrži, i koi takodjer mnogo štetova. Kvar ukupni može se na 30.000 for. uzeti.

Grof Julio Janković obdari sa 150 odtisakah Jurkovićeve „tri lipe“ školsku mladež i to za božični dan; od kojih medju ostalima pakračke učione sa 20, gajska sa 10 i daruvarska sa 20 otisakah usrećene biahu. — Dielo hvale vriedno! —

Generalmajor Josip Filipović Filipsberžki dobio je red gvozdene krune 2. razreda za odlikovanje kod Solferina. Petar Tresije, kapetan u pieš. reg. grofa Vernharta dobio je vitežki kèrst Leopoldova reda za junačtvo kod Solferina. Gen. major vitez Gavrilo Rodić, za zasluge u Dalmaciji; kapetan Stefan Čikoš od pieš. reg. princa Aleksandra Hesenskog za junačtvo kod Palestra i Magjente; kapetan Aleksander Cvejić od gen. štaba za lično junačtvo u više bojevah; nadporučik Avgust. pl. Jurković od pieš. reg. velikog. vojvode Hesenskog za junačtvo kod Magjente; nadporučnici Jovan Rodić (sada kapetan) i Danilo Žikić od pieš. reg. princa Vaze za junačtvo kod Magjente, dobili su red gvozdene krune trećega razreda.

Kapetan na ladji austrijanskog Lojda Jovan Novaković dobio je napuljski vitežki kèrst reda Franje I. drugoga razreda.

Pukovnik vitez Teodor Radosavljević Posavinski dobio je čin gen. majora ad honores.

— C. kr. poručnik na fregati, grof Viktor Wimpffen, sin g. fml. grofa Wimpffena, uzima gospodjicu baronicu Anastasiju Sinizu, kćer barona Simona Sine, gèrčkoga poslanika u Beču.

U Novom Sadu 28. pros. (S. D.) Noćas su nieki slikovci poharali g. Gavrila Popovića, ovdašnjeg gradjanina i kneza i kako čujemo, odnieli su do blizu 4000 for.

Sèrbija.

U Beogradu 24. pros. (S. D.) Ja sam vam obširno opisao spor medju sèrbskom vlašću i muhafisom ovdašnje tvèrdinje č. Osman pašom, spor proizlazeći od toga, što č. paša hoće pošto po to da dira u prava sèrbska svakom prilikom i pod svakim mogućim izgovorom. Sve ono, što sam vam tamo javio, jesu stvari tako očevidne, da se svaki, koi samo dodje u Beograd, može o tom neposredno uvieriti. Ali da vidite čuda! Poluzvanične carigradske novina „Journ. de Konstantinople“ u svome 1169. broju imaju izviestja iz Beograda, u kojima se kaže, kako je većina ovdie stanujućih konsulah velikih silah našla za nuždno učiniti sèrbskoj vladi predstavljenje, da odustane od pravca preduzetog u spoljašnjim poslovima prema susiednim turskim oblastima. „Neznamo još, veli dalje taj list, kakav su plod prinieli ovi mudri savieti, ali medju tim imamo izviestje o dogadjaju osobite važnosti. Tako na starom šancu oko varoši niekoliko topovah, koji pripadaju praviteljstvu carskom, uzeti su bez znanja Osman paše, koi je morao ne samo izviestiti o tome svoju vladu, nego još zahtievati podpuna objašnjenja o toj stvari. G. Rajović, ministar inostr. dielah kneza Miloša, u pèrvom sastanku toga radi učinio se da ništa za to i nezna.“ Može li se štogod odgovoriti na ovake neizviestine? — Na pèrvo odgovaramo, da možemo uvieriti turske gradske dopisnike i redaktore u Carigradu, da nikakva predstavljenja nisu vladi od konsularnog tiela činjena. Politika sva

gospodarova je u tome, da stvari svoje zemlje koliko je moguće bolje i svèrsishodnije uredi, najtočnije poštujući svoja odredjena već odnošenja prema suzerenu. Što može biti žitelji susiednih provincijah turskih s uzdisajima pogledaju na Sèrbiju, to niti je krivica naše vlade niti se i njima može u grieh upisati. Neka Turci poprave stanje svojim hristjanskim podanicima, pa se na dobro neće nitko tužiti.

Što se onog drugog tiče, to jest da su nieki topovi uzeti pa još bez znanja pašina, tome se samo smijati moramo. Pozivamo se na saviet svih onih, koji su u Beogradu danas koji vide, da baš te topove čuva turska straža, što dotle nije radjeno i protivu čega se mi žalimo, da to opadanje oprovèrgnu. Medjutim kad su carigradskim novinama ovaka izviestja iz Beograda, pitamo ih, mogu li one zahtievati, da im vierujemo mi i ostali sviet onome, što nam iz dubine carevine javljaju, kuda strano oko i nedopire?

Što novine te, govoreći dalje o onima, koji su iz političkih uzrokah ostavili Sèrbiju, pokazuju veliku brigu za sudbu njenu i staraju se okaljati vladu sèrbsku smèrtju poznatoga poturice Tatar-Indže; moramo s preziranjem odbiti. Medjutim neka znaju i redaktori i čitaoci carigradski tih novinah, da onakav dogadjaj kakav one na koncu svoga članka nagoveščuju, da žele da nastupi, nezadaje Sèrbima nikakva straha.

Vlada Obrenovićah u Sèrbiji utemeljena je na dva jaka temelja: na njihovim zaslugama za Sèrbiju i na sveobćoj ljubavi narodnoj prema njima. Kad Obrenovići imaju to dvoje, onda se neda misliti, da se oni mogu bojati od 4—5 lično nezadovoljnih ljudih; a mlogo manje da će se služiti kakvim nizkim sredstvima, da tim ljudma zla učine. Samo nizke duše mogu to potvarati.

Talijanska.

U Italiji proizvodi parižka brošura neprestano veliku buku i čini se, da su zbog naimenovanja Cavoura za punomoćnika kod kongresa posvuda veoma zadovoljni. Polag „Movimenta" trajala je audiencija, koju je Cavour dne 24. prosinca kod Kralja imao dva sata. Viktor Emanuel kazao mu je medju ostalim: „Ja Vam povierujem sudbinu Italije. Vi, koji ste dielo narodnoga preporodjenja tako dobro vodili, učiniti ćete za cielo sve, što možete, da uzplodi kongres dobrim plodom. Vi znate kakovo pouzdanje zemlja u Vas stavlja." Cavour će izvan gospodina Nigre još svoga netjaka Eynarda Cavoura sa sobom u Paris povesti. Minghetti zastupat će okupnu ligu kod parižkoga kongresa.

Garibaldi prispeo je 27. prosinca iz Milana u Torin. Kad doznaše, da je došao, odmah se oputiše oficiri narodne straže i neizmierna množina naroda k novim varoškim vratama (Porta Nuova), gdie je stanovao, da ga klicanjem pozdrave. „Talijani" — reče on — „nesmiju odložit oružje, dok jedan inostranac gazi ovu svetu zemlju, koja nama pripada i koju je bog stvorio samo za Talijane.

U cèrkvenoj dèržavi uapsili su nedavno u Pezaru markeza Antaldi-a, otca jednoga plemićkoga stražara u službi Nj. svetosti, koga obiedjuju, da je dopisivao buntovnicima u Romanji. U Jakinu našli su skladište od 150 pušakah a s tim bila je skopčana urota, koja je namieravala provinciju Askoli obskèrbit oružjem, da glavnu silu smieštenu u Pezaru onamo navabi i tako prekèrči put prevratnoj vojski sakupljenoj u Katoliki.

„Spectator" piše, za „talijansku vojsku" u srednjoj Italiji, da je ima na 52,000 momakah, medju kojima 450 tako nazvanih magjarskih konjanikah pod grofom Betlenom. Nadaju se, da će tu vojsku moći umnožiti na 80,000 momakah, pri čemu se neračuna sardinska armada. Kažu, da u Skandijanu ima čitav bataljun dieçe od 13—14 godinah, koja se vèrlo dobro vladaju. Kažu, da je Garibaldi bio navalio, da se ovaj bataljun načini, budući je u Rimu prije 10 godinah izkusio bio kako je diečija vojska dobra.

Francuzka.

Da je kongres odgodjen, to je izviestno, ali zašto i dokle, u tom se neslažu mnienja. Zna se za cielo, da se medju Parizom i Bečom, Rimom i Parizom živahno dopisuje. U oči nove godine umirio se nješto Pariz; no čini se da ovaj mir nije dugo trajao, to se barem zaključit može iz tiečaja rente.

„Nord" izjavlja na tvèrdjenje mnogih listovah da je i Španjolska protestovala proti francuzkoj brošuri: „Ni Rusija, ni Španjolska, ni ikoja druga sila nije protestovala proti riešenju zadèržanom u brošuri; no istina je, da je bečki kabinet mislio da mora zaiskat nieke ubaviesti i to u sasvim prijateljskom duhu. Ni sám Rim nije učinio nikakova neprijateljskog koraka. Paslanik imao je sastanak s grofom Walewskim u obziru predloga, kako bi se stvar riešit mogla, no pèrvi korak k tomu učinio je sám monsignor Sacconi." Nieki dopisnici tvèrde, da se je kongres odgodio usljed duge konference ministra izvanjskih poslovah s knezom Metternichom. O bavljenju kneza Metternicha u Fontainebleau-u očekuju se još bolje viesti, nego samo riešenje nastavše težkoće. Kažu da je Walewski u jednoj okružnici na upravnike Francuzke razvio svoje mnienje o smislu i dosegu brošure.

U jednom londonskom po listu „Courrier du Dimanche" navedenom dopisu javlja se, proti tomu, da je u istinu medju Rimom i Parizom zbog brošure nastala razmirica. Rim se je izjavio da neće sudielovat kod kongresa, ako francuzka vlada prije neizjavi, da misli razvite u brošuri nisu njenje. Nadalje zahtieva rimski dvor kao uviet za udioničtvovanje kod kongresa, da ga isti obezbiedi proti svakom napadu na njegovu svetsku silu. Kažu da su se Austrija i Napulj s papinskom stolicom onamo sjedinili, da se u obziru na kongres u drugoj liniji pridruže papinskoj politici.

Glas o ministarskoj krizi vlada uzpèrkos svim protivnim uvieravanjima jošte svejednako u Parizu. Okoluju podpuni imenici novoga ministarstva: Persigny, ministar izvanjskih poslovah; Pietri unuternjih; Billaut za pravosudje; biskup, monseigneur Coer ili monseigneur Menjau, za javnu nastavu a napokon princ Napoleon za pomorstvo i naseobine s predsiedom kabineta u izbivanju carevom.

Rusija.

Petrograd 7. pros. Iz Azije su došli glasovi, da ruska naselja na Amuru nisu sasvim bezopasna i da za njihovu obranu valja tamo dèržati vojsku i graditi tvèrdinje.

— 19. pros. Iz Kavkaza su došle viesti, da se Mohamed Amin sa 100,000 Abadzekah pokorio Rusima; takodjer i mnoga druga kavkazka dosada nezavisna plemena spremaju se primiti rusko gospodarstvo. — 14. o. m. došao je u Petrograd austrijski poslanik grof Friderik Thun i sutra dan posietio je kneza Gorčakova, ministra inostranih poslovah.

Po najnovijem popisu ima u Rusiji 34 milijuna Velikorusah, Malorusah 7,500,000, Bielorusah 3 milijuna, Bugarah i Sèrbah 70,000, Poljakah 6 miliunah, Litvanacah 1,300,000, Ljutičah 870,000, Vlahah 500,000, Gèrkah 50,000, Osetah 50,000, Čifutah 2,500,000, Tatarah 2 milijuna, Baskah i Meščerakah 450,000, Kirgizah 500,000, Čudah 2,500,000, Čuhonacah 640,000 Niemacah 750,000, Abhazah, Čerkezah itd. 1 milijun, permjanskoga koliena 550,000, Mongolah do 300,000, Tunguzah 40,000, sibirskih i amerikanskih plemenah do 200,000. Svega dakle 66,442,000 stanovnikah, od kojih je 50,570,000 Slavenah i samo 15,872,000 druge narodnosti.

Turska.

Carigrad 12. pros. Dragoman englezkoga poslaničtva u Carigradu bio je napastovan nasred ulice. Krivci su zatvoreni. — Govore, da je gvozdeni put od Kistendže do Cèrnevode (u Bugarskoj) dovèršen i da se samo čeka na bolje vrieme, pa da se počne vozitba. — U Carigradu su ušli u trag majstorima, koji su pravili

---

Tuskulaniade

od

J. J.

(Nadalje.)

VI.

Dva dana za tim, uzam zorom knjigu pod pazuho, odem opet k Dunavu da čitam. Ali nebijaše zadugo; sunce poodskočilo i pripeklo, da se nemogaše podnieti. Dignem se dakle i podjem u sobu. Kad al na vratih vinogradskih smotrim čovjeka, nemogavši iz daleka odmah razabrati, tko je; što da mogoh, bio bih se kakogod nizbèrdicom kroz tèrnje provero do Dunava, te za nevolju i unj zaronio ili se nokti u zemlju zakopao, da se oprostim mukah, koje su me čekale. Ali ovako toga neznajuć, ustavim se na sried puta i stanem izgledati tko je. Kad na jedanput upèrvši sunce, naočari izpod biela škriljaka prosinuše te kao dva samopala mene uboga u sèrdce pogodiše. Na usta mi se podriè težki uzdisaj: On je! — Zašto baš naočari? One su stvar dobra, kao svaki liek onomu, komu su potrebne. Stare bake, koje nevide u iglu udjeti i starci kad uznemognu knjigu učiti, oči u čpagu nose i Bog im blagoslovio, te im vierno služile dok onih živih nezatvore na spanak viečni. Naći će se i medju mladeži po kojo, da mu ih treba; ali je ludost nad sve ludosti, što je na sviet postalo te čeljad mlada kod zdrava i dobra vida očnjega nosove osedlala, naočari ustaklula. Ima tko za nevolju i na dèrvenih nogah hoda, al kod zdrava tiela još nevidih nikoga. Čemu ih dakle nosi onaj, za koga nisu? Evo čemu. Imade svakojakih licemiercah na svietu: lažnih pobožnjakah, obieljenih grobovah, štono vratove izkrivljuju, očima prevèrtju i neprestance uzdišu; imade i varakleisane ljepote, bjelilom i rumenilom zakrivene rugote; pod salonskim odielom sklonjene prostote; al imade i laži-učenosti, a njem su cimer ponajviše naočari. No gdje visi grana smrekova, ili svežanj strugotinah, ili vienac šimširov, tud možeš unići i poviknoš li: mehandžio! iznesi mi vina! doniet će ti ga; a pokucaš li u pretvorice pobožnjaka i učenjaka: nitko ti se neima odazvati: prazno im je sèrdce i glava.

Da mi odlahne, reći ću sve u jedno. Taj gost, o kom govorim, bijaše po zanatu jezikoslovac. Pèrvi put sam se nanj namjerio u čitaonici gradskoj, gdje on, onjušivši valjda na meni nješto svoje rufeti, bješe svojim suhoparnim bèrbljanjem natjerao na me kèrvavi znoj i gotovu nesviest. Koliko tu čeljad mèrzim, opet vidim, da joj se nikako oteti nemogu, i da smo i mi Bogu težko sagriešili, što nas bije, kakono njegda Egjipat, svakim zlom i suviše ovim.

Odmah na ulazu u lomačnik pozdravi me i nazove mi dobro jutro, a ja se učinim da ga nevidim i, sagnuv se, stanem ogledati oko kotja i čupati travu, kao što luda djeca igrajuć se žmirke zatisnu oči, da ih nitko nevidi. Ali domala zazvuči rok Silvin u Ernani-u po drugi put već iz bliza „dobro jutro"; i taj mah bjeh mi kao da sam se stvorio mjesto na Dunavu na strahovitom Gangesu, a iz njega da je izišao krokodil, te da mi viče: lezi! da te jedem! — Videć, da se neima kuda, podjem da ga sretnem. Načme me dakle s glave ovako: „Na moju veliku radost doznao sam, da ste se odmora radi za vrieme nastanio u ovom liepom vinogradu i dodjoh da Vas obadjem." „A ja" rekoh „na svoju veliku žalost doznajem, da za čovjeka pravoga odmora i podpuna mira neima do groba. Da je to Bog hotio, nebi bio stvorio komaricah, muhah i kèrpeljah." On neznajući, da je, mutato nomine, o njem govor, smiešeć se rekne: „A toga se žalibože ovdje uz vodu nalazi svega podosta." U meni se žuč pokrene te mu odvratim: „Ima zla na svietu, koje će stići čovjeka, ta se latio kopna ta vode. Medjutim izvolite da se prošetjemo ovim lomačnikom. Kako vidite, biti će vina i veselih sèrdacah." On, neshvatjajuć u svojoj suhoparnosti poeziju toga dara božjega odgovori mi kiselo: „Ja mu prijatelj nisam; triezanost je gojiteljica mudrosti." „A znate li", prihvatim ja šaljivo „što su stari Gèrci mislili za vodopije?" i, pogledavši ga, vidim da ni toga nerazumije, te nastavim pokazujuć rukom preko Dunava: „Da divna pogleda na tu ravan prekodunavsku!"

lažljive diplome za doktore medicine od peštanskog sveučilišta. —

Danija.

Bèrzojav javio nam je pred niekoliko danah iz Kodanja, da je komornik Berling odpušten iz službe, koi je, kao što se čuje, već odputovao u Algir. Ovaj putni maršal i privatni tajnik kraljev bio je glavna podpora dosadanje sisteme u Daniji, prijatelj grofice Danner i uzročitelj braka iste s kraljem. Čini se, da će s njegovim padom pasti i mnogi drugi upliv i u Kodanju prouzrokuje ovaj dogadjaj najveću senzaciju.

Amerika.

Po glasu viestih iz New-Yorka od 18. prosinca, još svejednako nije izbran govornik u kongresu, budući da se kod više glasovanjah, koja su se dèržala, nije mogla postići potrebna većina. Najviše glasovah imao je Sherman (republikanac), koi je kod posliednjega glasovanja dobio 111 glasovah. Njemu najbliži bio je Bocock (demokrat) sa 83 glasa. Medjutim izabrao je senat odbor sastojeći iz tri demokrata i dva republikanca za bliže iztraživanje ustanka harpesferry'skoga; u kongresu govorili su žestoko proti Abolicionistima na sieveru. Suzakletnici Brownovi: Green, Copeland i Cook obiešeni su 16. u Charlestownu. Oni su kao njihov vodja hrabro išli na sramotnu smèrt i stekla se neizmierna množina svieta, da ih vidi umrieti. — Židovi u New-Yorku kupe novacah za svoju braću utekavšu iz Maroka.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 1. siečnja. Glasa se, da će se kongres sastati dne 31. siečnja.

General Goyon, zapoviednik francuzke posade u Rimu, očekuje se u Parizu.

Lizabona, 31. pros. Polag viestih iz Ria od 8. pros. sklopio se je mir medju argentinskom federacijom i Buenos-Ayresom posredovanjem Baraguay-a. Buenos-Ayres utielovit će se argentinskoj konfederaciji.

London, 1. siečnja. „Observeru" čini se da je sve jednako, sastao se ili nesastao kongres, budući da se neimaju nikakva prisilna sredstva upotrebit proti Talijanima.

Tèrst 3. siečnja. Više stotinah radnikah zabavljaju se odstranjenjem zaprekah občenja prouzročenih porušenjem bèrda kod Kontovella (medju Tèrstom i Nabrezinom). Nadaju se, da će se te zapreke za koi dan odstranit i občenje opet povratit.

Pariz, 3. siečnja. „Constitutionnel" sadèržaje treći članak „katoličkoga novinara."

G. nadvojvoda Ferdinand Maksimilijan došao je sa svojom visokom gospojom suprugom 28. stud. pod Gibralter, gdie se zadèržavao do 8. pros., a taj dan krenuo je dalje u Maderu.

Štokholm 21. pros. Danas je zemaljska skupština jednoglasno zaključila moliti kralja, da se na kongresu zauzme za Italiju.

Berlin 4. siečnja. Kao što se čuje iz dobra izvora dne 4. t. m. otvorit će se u Berlinu konferencija obalnih dèržavah zbog učvèršćenja obalah, zašto je Pruska 14. prosinca razaslala pozive.

Modena 1. siečnja. Farini razdielio je medju one občine, gdie nije jošte ustrojena narodna straža, 10,000 pušakah.

Turin 2. siečnja. Grof Solaro delle Margheritta obnarodovao je prav sada oprovèrgnutje pisma „Le Pape et le Congres."

Zapisnik

rav. siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane 31. prosinca 1859. pod predsiedničtvom g. Iv. Kukuljevića Sakcinskoga, u pritomnosti p. n. gg. odbornikah Mat. Mesića, Petra Zoričića, Jos. Partaša, Ant. Mažuranića i tajnika Stiep. Novotnoga kao perovodje.

Pročitan bi zapisnik zadnje siednice od 16. prosinca t. g. koi je u br. 294. Narod. Nov. oglašen i odobren.

G. Nik. Horvat prof. i knjižničar knjižnice nadbisk. primiv 5. knjigu Arkiva javi, da nije prijašnjih primio — odlučeno, da se čim prije manjkave knjige nadbisk. knjižnici dostave.

Dr. Fr. Weiser iz Krapine posla svoj prinesak god. 2 fr. 10 nov. i 1 st. za V. Arkiv, isto tako g. Ant. Mažuranić prof. 4 fr. 20 nov. u ime prineska i 1 st. za V. Arkiv. Ovi novci su blagajniku izručeni.

Matica ilirska svojim dopisom od 30. pros. t. g. br. 49. izjavi želju, da bi se glede proslavljenja stogodišnjice našega narodnog piesnika O. And. Kačića rado s našim družtvom u sporazumljenje staviti, kako bi i s naše strane s braćom Dalmatinci sjajnije uspomenu Kačićevu proslavili. — Na to bude odlučeno, da će naše hist. družtvo u sporazumljenju s Maticom ilirskom i dalmatinskim odborom raditi, i za tu domorodnu stvar se upravo svojski zauzeti. U tu svèrhu će prieko svojih povierenikah razturit pozivnice na sve domoljube i štovatelje neumèrloga i upravo popularnoga piesnika Kačića, kojega piesme sasvim u narod prodjoše, pače gdiegdie silnu preponu staviše, da se nije u mnogih krajevih narodni jezik raztèrgao, gdie je tudji elemenat dublje bio korien pustio i razgranio se. U smislu dakle poziva sa strane ovoga odbora bi načinjeno: 1. Sabirat gradivo književno iz junačkih piesamah sastojeće. 2. Što se tiče životopisa sl. muževah na peru i na maču glasovitih misli družtvo, da bi to poduzetje za ovo kratko vrieme golèmo bilo, jer bi se knjiga u velik leksikon pretvorila: zato misli, da bi zadošta bilo, kad bi se načèrtali životopisi jedino muževah za historiju i pučku poeziju zaslužnih, koji bi se ujedno sa životom Kačićevim imali sabrati u jednoj knjizi. 3. Misli ovo družtvo pozvat sve umietnike domaće, osobito slikare, rezbare i litografe, da nam obraze slavnih naših historikah i drugih slikah odnosećih se na glavnije predmete iz piesamah Kačićevih ponačine i ovamo pošlju, n. p. redno miesto Kačićevo, njegovu sliku itd. a napokon da se taj zaključak pozivnikom u Zadru i ilirskoj Matici ovdie čim prije objavi.

G. Iv. pl. Ožegović šalje 20 for. prineska zabstavšega. Što je blagajni dostavljeno.

G. Drag. Stražimir župnik zelinski posla u ime utemeljiteljstva 10 fr. 50 nov. što je takodjer blagajni dostavljeno.

G. Pavao pl. Kömley opet nam dopisom od 18. t. m. posla sedam priepisah glagoljskih poveljah, te javlja, da će nam do skora opet 1 glagoljski misal i časlovac poslati. Na toj pošiljki g. dopisniku i revnom doista sabiratelju starinah usèrdna hvala izrečena.

Isti g. dopisom od 24. t. m. posla nam za porabu opet dvie glagoljske povelje iz novije dobe. Sa zahvalnošću primljene i služit će nam za porabu.

Pritomni g. Štark, učitelj na ovdiešnjoj realci, komu bi povieremo da sastavi shodan nacèrt za povelje družtvene, predloži svoj nacèrt sl. odboru za ogled. — Sl. odbor sasluša specijalno razjašnjenje i sastavak za povelje družtvene te toplo preporuči tu stvar rečenom gospodinu, da ju dovèrši, tada bi odlučeno, da se sastavljeni nacèrt dade litografirat i pošlje najavivšim se članovom uz priličnu cienu.

S otim bi zadnja skupština ovoga lieta zaključena.

U Zagrebu 31. prosinca 1859.

K mojem prekjučerašnjem izviestju o zaključku posliednjega sastanka družtva slavenske čitaonice, imam još dodati, da su osim g. Gjorgjevića koi je za podpredsiednika čitaonice izabran, takodjer jednodušno gospoda Alberto Ferić i veletèržac Jakić za odbornike izabrani, koji imadu s g. Vukotinovićem sabirati novčane prineske i podpise novih članovah, koji će se tajnom bolotažom od strane družtva primati, ujedno podana im je skèrb tražiti shodan stan, i naručiti potrebno pokućstvo za družtvo.

Ljud. Vukotinović.

A on će: „Klasično zemljište! pod kojim je sakriveno neprocjenjeno blago svakovèrstnih starin. Moj duh naslutjuje pod njime silne ostanke rimske dobe u starih novcih i ulomcih veličanstvenih palač i hramov. Ja živim pod zemljom životom stare dobe; a sadanji sviet sa svojom truleži nije za mene." Ta psetačina (kynizam) već mi dodija i reknem mu: „A koju korist imade sviet od tih kèrtovah, moljevah i miševah, štono neprestano pod zemljom riju i po prašnih ropotarnicah i shranah glodaju i raztočivaju pliesnjive kvierove, te iz njih kadšto buncaju, o čem stari ni sanjali nisu. Ja starine štujem, u koliko su štovanja vriedne; ali uživam i munera praesentis horae." Turčinu dirnuti u koran, ili ovakovu okorjelu učenjaku u njegovo vjerovanje: to je svejedno. Znanost imade svoje fanatike, kao i vjera. Kao da sam taknuo u osje gniezdo, izvèrne na mene: „Ta vi ste Epikurejac, ili Saducejac!" a ja njemu sasvime mirno: „A vi ste Stoik ili Farizejac. Što nepustite bradu te nehodate gologlav i bosonog i nehranite se listjem; jer to bi se pristojalo pravomu mudracu Vaše rofeti." On to sve primi sa podpunom filologičkom ravnodušnostju, ili bezobraznostju. A ja da ga se riešim, padne mi na um moje pisanje i reknem mu: „Ja sam gospodine rad do podne još nješto malo prepisati. Posao je veoma silan; zato mi oprostite." „Ništa zato" odgovori on „ako Vam je s voljom, ja ću Vam u pero kazivati, pa će biti bèrže." „Confice!" pomislim u sebi i podjem naglim korakom pred njime, a on za mnom. Došav u sobu, dadem mu rukopis u ruke, da mi kazuje i sjednem. On počme:

„Neg do malo zatiem danah"

To napisavši dignem oči, da vidim što mi nekazuje dalje; al on rakopis na stol položio i u mene se, kao čovjeka propala zagledao, dok neuze jadikovati: „Što po Bogu, Vi još pišeš *h* u roditeljnom višebroja. Nemoj molim Vas; meni je muka to gledati. Taj *h* je prava nesreća za naš jezik; i ja Vam velju da, dok njega nenestane, neće biti napredka u knjizi narodnoj. One rogate djavole njekako iztriebismo; ali taj se neda te neda." „Ostavite" reknem mu „to nedužno pisme u miru. Ta i Latini su se mučili s njime, a muče se i Niemci, pa su ipak napredovali." „Ali to nesmije da bude" izvèrne on „to je pravi filioque u našem pravopisu; zbog njega će biti razkolničtva i danas sutra kèrvava boja." „E tako je!" dodam ja žalostivo „komu je sudjeno propasti, dosta mu je i malo pisme *h* da propane." „A onim će ostati na duši, koji su se zanj toliko borili", savèrši on i htjede da podje.

Kada se od muhe slon gradi, i stvar ozbiljna postaje smiešnom; tako i meni nebudući već ozbiljna razgovora s čovjekom drenove glave, izvèrnem sve na lakèrdiju i našalim se njime ovako: „Znate vi što gospodine moj; budite vi našim Lukijanom i sastavite porotu, po kojoj da se presudi, tko ima pravo, tko li krivo. Samoglasnici neka budu sudijami, kao i tamo; njihova su prava neoboriva. Tud će se možda dopodštapati operčinjeni *ch*, *cs* i *x*, da se parbe sa kukmatom derištadi *ć*, *č*, *š* i *ž*; skočiti će odskora kucnuti kosorogi *ě*, da brani svoje mjesto; napokon će se boriti za svoje stare pravo i *h*. Starinam će prihvatiti starovolje, da vojuju za svoj liepi i toli organični *ch*, *cs* i *x*; ali će slabo uspjeti: jer je težko šušatu s rogatim se bosti. A doći će jamačno i novi raskolnici od daleka móra sa svojim kratkim genitivom proti sipotljivomu *h*-u, za koga jedinoga u ime čovječnosti i civilizacije molim salvum conductum; i tud ćemo stopèrv vidjeti, da li će kusati što opraviti proti repatim"*). Na to se naš pravopisac razjedi: „Kada Vi" reče „šalu zbijaš sa stvarju svetom, a ono je kraj divanu; s Bogom!" „S Bogom! dobar appetit" viknem za njim. „Nije appetit nego prohtievanje", odvikne mi on u svojstvu puriste; a psi ga iz dvora isprate i ja uz to pomislim, da nebi bilo s gorjega, kada bi uza prepeličare, gosnoljičare, tetriebare bilo pasah, da njuše ovakove i druge njeke ljude.

(Dalje će sliediti.)

*) Tu porotnu raspravu priobćit ću potanko drugi put.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 5. siečnja 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.05
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.70
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	895
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	204.
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k u. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franjë Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 miesecа.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		107 25
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Liverno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		125.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		
Tečaj zlatnih novacah.		
Carski kovani cekini		5.91
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Srebro		23.50

Odgovorni něrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 281-Dir.1859. (9) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Bei der k. k. kroat. slav. Landes-Staatsbuchhaltung kommen mehrere Praktikanten-Stellen mit dem Genusse eines jährlichen Adjutums von je 210 fl. ö. W. zu besetzen.

Die Bewerber um diese Stellen haben ihre an die hohe k. k. Oberste Rechnungs-Kontrols-Behörde stilisirten, durchaus eigenhändig geschriebenen Gesuche unter dokumentirter Nachweisung des Lebensalters, des Standes, der zurückgelegten Studien des Ober-Gymnasiums, der Sprach- und sonstigen Kenntnisse, der bisherigen Verwendung, des sittlichen Wohlverhaltens und der allfälligen Verwandtschaft oder Schwägerschaft mit einem der hierortigen Buchhaltungsbeamten bis spätestens 22. dMts bei der gefertigten Amtsvorstehung und zwar, wenn sie bereits in einem öffentlichen Dienste stehen, im Wege ihrer Amtsvorsteher, im entgegengesetzten Falle aber unmittelbar einzubringen.

Die Bewerber aus dem Miliärstande haben sich die Bewilligung zum Uebertritte in die Civil-Dienstleistung vorgeschriebenermassen zu erwirken, und sich hierüber in ihren Gesuchen auszuweisen.

Ausser der gehörigen Dokumentirung der Gesuche werden sich die Bewerben vor ihrer Aufnahme noch besonders einer Prüfung aus der Arithmetik und aus dem schriftlichen Aufsatze zu unterziehen haben.

Jene Bewerber, welche zur Aufnahme geeignet befunden werden, müssen sich endlich mittelst eines von der Ortsobrigkeit gehörig bestätigten Erhaltungs-Revers darüber ausweisen, dass sie für ihre Erhaltung, insoweit das Adjutum hierzu nicht ausreicht, bis zu ihrer definitiven Anstellung gesichert sind.

Amtsvorstehung der k. k. kroat. slav. Landes-Staatsbuchhaltung.

Agram den 2. Jänner 1860.

Nr. 13. Abth. 4. (11.) 3—1

Oglas.

Usljed stavljenja vojske na manji broj, predavat će se dražbenim putem u Karlovcu, počamši od 23. siečnja t. g. 200 konjah od težke i lahke porabe vojničke.

Što se time na obćenito znanje daje.

C. k. zemaljsko zapovidničtvo vojske.

U Zagrebu dne 4. siečnja 1860.

Nr. 3295 (Fin.—51) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

1. Die Arbeiten zur Reparation des Trottoir-Steinpflasters im Umfange des Ärarial-Sabbas Vukovićschen Gebäudes in Fiume, so wie die Arbeiten zur Lenung der Dachrinnen, Abzugscanäle in den Haupt-Catial daselbst, in dem richtig gestellten Kostenbetrage von 297 fl. 25½ kr. ö. W. werden im Wege der öffentlichen Versteigerung bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume am 20. Jänner 1860 dem Mindestfordernden zur Ausführung überlassen werden.

Die Arbeiten bestehen sammt Materiale:

a) an Maurerarbeiten . . .	159 fl.	6 kr.	
b) „ Steinmetzarbeit . . .	104	„ —	„
c) „ Gusseisernen Waaren	20	„ —	„
Zusammen . .	283	„ 6	„

CMz, oder 297 fl. 25½ kr. ö. W.

Das nach dem Kostenbetrage entfallende 5% Vadium beträgt 15 fl. ö. W.

Bei der Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche die gewöhnlichen Erfordernisse enthalten, angenommen werden.

Der Bestboth, wenn er den Fiskalpreis nicht überschreitet, wird sogleich bestätiget und der Ersteher wird gehalten das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages zu ergänzen.

Die übrigen Lizitationsbedingnisse sind die gewöhnlichen und können wie die Lizitationsgrundlagen bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 16. Dezember 1859.

Sekt. III. Abth. 3. br. 11665-10828 (5) 3—2

Oglas.

Zbog stavlje ja vojske na manji broj, prodavat će se dražbenim putem u Zagrebu, počamši od 19. siečnja t. g. 200 konjah od težke i lahke porabe vojničke.

Što se time na obćenito znanje daje.

C. k. zemaljsko zapovidničtvo vojske.

U Zagrebu dne 31. prosinca 1859.

Nr. 11586 (Fin.—52) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Am 16. Jänner 1860 wird das ärarische Seidenspinngebäude in Kreutz sammt Zugehörungen im öffentlichen Lizitationswege veräussert werden, hievon geschieht mit dem Bemerken die Verlautbarung, dass der Fiskalpreis mit 2021 fl. 45½ kr. bestimmt wurde, bis zum Lizitationstage auch schriftliche Offerte zulässig erscheinen und sonstige Bedingungen sowohl bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion als bei dem Steuer- und Domänen-Amte in Kreutz eingesehen werden können.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Warasdin am 24. Dezember 1859.

Nr. 1661-civ. 1859. (Izv.—212) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte als Gerichte in Gr. Gorica wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Frau Josefine Hušek, vertreten durch Advokaten Herrn Leopold Šram wegen schuldigen 4000 fl. c. s. c. die executive Feilbietung des dem Herrn Emerich von Bušić gehörigen, auf 21819 fl. 97 kr. ö. Währ. gerichtlich geschätzten, sub G.-B.-P. Nr. 29 der Steuer-Gemeinde Verbovo, und in den übrigen Protokollen eingetragenen Gutes Orle, vom wohllöblichen k. k. Landes-Gerichte Agram mit Bescheid vom 22. Oktober 1859 Z. 6990 sei bewilliget, und um Durchführung derselben das gefertigte k. k. Bezirks-Gericht ersucht worden Es wird demnach zur obigen Feilbietung der erste Termin auf den 15. Februar 1860 und der zweite auf den 19. März 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr in facie loci angeordnet.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Executions-Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, hiergerichts, der Grundbuchsextrakt aber beim wohllöblichen k. k. Landesgerichte eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Executions-Gut erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Gross-Gorica am 18. November 1859.

Der k. k. Gerichts-Vorsteher
v. Zlatarović.

Nr. 2869-pol. (Izv.—209) 3—3

Edikt.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Moslavina wird bekannt gegeben, es sei über Ansuchen Sr. Exzellenz des Herrn Grafen Nikolaus von Seisen, und des Grafen Hrn. Adolf von Seisen Gutsbesitzen in Croatien zu Handen ihres Bevollmächtigten Hrn. Nikolaus Thanhoffer Gutsverwalter der Herrschaft Paukovac von der k. k. Berghauptmannschaft zu Agram denselben die Schurfbewilligung für den ganzen Bezirk Moslavina auf die Dauer Eines Jahres, d. i. bis 29. Oktober 1860 ertheilt worden.

Moslavina am 11. Dezember 1859.

K. k. Bezirks-Vorstand
v. Tomassich.

Br. 822 (Dp.—146) 3—2

Natiečaj.

Kod trivijalne učione u Vinici u varaždinskoj županiji ima se popuniti izpražnjeno učiteljsko miesto, — s kojim uz bezplatni stan i uživanje vèrta kao i oranice od 9 jutarah skopčana je godišnja plaća od 315 for. zatim u ime dèrvarine odšteta sa 92 fr. 30 kr. a. vr.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 15. veljeće 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku i župniku na Voći, Ivanu Barbariću.

U Zagrebu dne 16. prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 10994-2249 (6) 3—3

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione presso l' i. r. Agenzia portuale sanitaria in Gravosa, cui va annesso il soldo di annui fiorini cento ottantanove (189) nonchè l'indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (25:20).

Chiunque intende aspirarvi, presenterà entro il 15 del p. v. gennaio a questo Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana. In parità di circostanze verrà data preferenza a quelli che serviranno quali marinari su navigli austriaci.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario nel Litorale dalmato. Trieste, 6 dicembre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 9. SIEČNJA 1860. Broj 6.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☛ **Ovim miesec m počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.**

Da uzmogu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☛ **Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.**

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 9. siečnja. Najvišjim ručnim pismom od 1. siečnja t. g. ukida se zemaljska vlada u Solnogradu i uprava solnogradskoga vojvodstva podčinjuje se pod namiestničtvo u Lincu, u ostalom zadèržat će ovo vojvodstvo i nadalje odnošenje svoje kao krunovina i imat će svoje posebno zemaljsko zastupničtvo. Odsele stolovat će u Solnogradu pod imenom zemaljskoga kapetana kao načelnik tamošnje uprave linačkomu namiestničtvu podčinjeni namiestnički savietnik. O njegovom dielokrugu i o obustavi uredničke dielatnosti izdat će se oglas doknadno. —

Beč 5. siečnja. Nj. c. k. apost. velič. dostojalo je najvišjim odlukom od 27. pros. p. g. najmilostivije naredit da se obstojeće 62 piešačke linejske regimente, od kojih je svaka dosad u vrieme mira imala po četiri batalijuna, umnože do 80 ih, od kojih će svaka imati tri batalijuna, da se shodnost taktične formacije povisi i olakša jedinstvena uprava službe kod istih. Svaka od ovih regimentah ima u miru obstojat iz tri batalijuna a u ratu iz tri batalijuna i jednog oddiela. Grenadirske kompanije ukinut će se, no sadanji grenadiri ostaju i uživat će sva pripadajuća im imućtva i odlikovanja, nego novi neće se više imenovat. Ova nova formacija stupa dne 1. veljače 1860 u život.

— Kazinczy-eva svetkovina obdèržavala se je svečano dosad sve skupa na 70 miesteh Ugarske. Jedna od najposliednjijih ovih svetkovinah bila je dne 26. pr. m. u Puszta-Monostoru, kojom su prigodom sakupljenici podpisali 50 for. U Fotu pako zaključili su gospoštinski činovnici i honoraciori u svojem strielačkom družtvu, da se globe imajuće se položit za svaki hitac, koi promaši, takodjer imaju položit za Kazinczy-evu zakladu. Novo-Verbački kazino poklonio je napokon u tu svèrhu 20 for.

— Pišu iz Haaga, da je Nj. veličanstvo car austrijanski princu Oranijskom kod njegova bavljenja u Beču podielio veliki kèrst reda sv. Stiepana.

— Nj. k. visost Don Carlos od Španjolske (grof Montemolin) prispeo je iz Draždjanah ovamo.

— Nasliedni princip Thurn i Taxis i njegova supruga, vojvodinja Jelena, starija sestra Nj. vel. carice austrijanske, preselit će se naskoro u Draždjane, gdie će se dulje vremena baviti.

— Nj. c. visost g. nadvojvoda Albrecht, glavni gubernator, posvetio je kao za Peštu tako i za grad Budim iznosak od 1500 fr. za ugrijane sobe i zavode, gdie se juha (čorba) dieli.

— Predsiednik vèrhovne kontrolne oblasti računarstva, Friderik grof Wilczek, dobio je u znak priznanja svojih viernih i revnih uslugah, koje je dèržavi tečajem pedeset godinah učinio, veliki kèrst Lavoslavova reda.

Talijanska.

Milan, 2. siečnja. Cerutti, prijašnji privremeni zapoviednik ovdiešnje narodne straže, naimenovan je generalmajorom i nadzornikom ukupnih narodnih stražah u starim pokrajinama. „Crepusculo“ prestao je izlaziti. Na dan mladoga lieta potukli su se u kèrčmi francuski soldati s ovdiešnjim gradjanima, pri čem su bili dvojica od pèrvih ranjeni. Budući da su se bojali, da će se na koncu godine nemiri dogodit, bile su patrole od narodne straže podvostručene. Polag lista „L' Ecco della Corsa“ vlada u Milanu veoma zao duh.

Iz Modene od 2. siečnja javljaju listu „Dresd. Journal“: Usljed reklamacijah porodice Mortarine uapšen je inkvizitor svetoga ureda, Feletti, zbog toga, što je ugrabio mladoga Mortaru.

Velika Britanija i Irska.

London, 2. siečnja. Uvieravanja cara Napoleona, da hoće da uzdèrži mir u kreposti, učinila su ovdie dobar utisak. Polag „Timesa“ odustale su dvie velike sile i više silah drugoga razreda od zahtievanja, da se sastane kongres. Ovaj list svietuje, da se nebi dèržao kongres.

Rusija.

Petrograd, 28. prosinca. U jednom dielu velike ruske carevine istinom je postalo ukinutje nevoljničtva. Sibirski Kirgizi izrazili su se, kao što glavni gubernator zapadne Sibirije ministru unutarnjih poslovah javlja, dieleći čoviekoljubive namiere careve, jednoglasno, da su pripravni svim svojim robovima odmah dati slobodu, kao i u buduće sve nevoljnike, koji im kao miraz ili inače kako pripadnu, proglasit slobodnima i da će im dati uživat sva prava pripadajuća kirgizkom puku. Kotarska vlada učinila je već

Tuskulaniade

od

J. J.

(Nadalje.)

VII.

Ako mi je ikada san prijao, to mi je, onako nemilo izmučenu, prijao taj dan poslje ručka. Odspavavši do dva sata, probudim se i još onako bunovan očujem njeki rogobor oko kuće. Izbistrivši se sasvime, učini mi se, kao da je jato gusakah kuću obsjelo; ali ovaj put kapitola nespasiše, već mene uboga gotovo ukljuvaše. Izidem u triem, da vidim, koja je opet bieda. Al za kućom mi se oglasi do šest ujedinjenih glasovah ženskih, gdje mi se sa ženom pozdravljaju i ljube, za mene pitaju i kazuju, kako su opet one došle, da nas obadju. Ja se uzševèrdao, što da radim; ali se opet neima kuda, već hajde pred nje. Ako mi ikad smieh i sladke rieči nisu išle od sèrdca, to ovaj put nisu; ali valja pokazati, da smo ljudi uglagjeni te se, gdje treba i izpod suzah smijati i preko jeda med prosipati. Ja nisam neprijatelj ženskim; ali za jedan dan bijaše premnogo. Žena ih puna veselja u sobu uvede te mene stane s jednom za drugom upoznavati, od radosti poskakivati, rukama popleskivati i meni se oko vrata vješati. Njena radost bijaše iskrena i sèrdčana; ali ja nemogoh pristati š njome, već se uzeo kao dodola sad jednoj sad drugoj klanjati, da me već bjehu kèrsta zaboljela.

Žene — neka mi oproste — imadu mnogo sličnosti sa pticami sveto-martinskimi; kao što one odoše za vodom, tako žene za kavom. Ja znam, da one na tu prispodobu mèrze, jer se od tih pticah govori štošta; i ja bih ih volio sravniti s ribami; ali, duše mi, nemogu; zašto? to netreba da im se kaže.

Dakle pèrvo bijaše da se kava pristavi i po mlieko ide. Uza to se već zametne veleveažno pitanje o splavu (vèrhnju) i, kad im se reče, da ovdje najbolje nije, povikaše gorje, nego da su prisahnuli svi izvori i sve rieke: „Ah! to je nesreća!“ „Ja da sam kadra, dèržala bi kravicu, samo da se napijem dobre kavice.“ U svem gradu neima vèrhnja, što je u gospoje R—mann-ice; kod nje je vriedno otići u pohode“ i tako dalje.

Ja bih jezik ljudski, i to ne pèrvi, prispodobio mlinu. Zašto? kod mlinovah imade suhačah, vodenicah, a u novije doba i parjačah. Tako imade i ljudih, koji melju o suho, a ponajviše takovih, kojim treba vode za meljavu. Ta je voda u muških pričalo vino, a u ženskih bajalica kava. I kao što sa više vode i vodenica bolje melje: tako se za pèrvim fildžanom i u ženskih tek točkovi krenu; a drugi i treći već sve brâne razvali i potjera sve kamenje: u koje manje, a u koje više.

Tako bilo i ovaj put. Kava se doniela i svakoj po šaljica*) utočila. Tud valja primietiti, da ženske slabo kad piju više od jedne; eli kako? čas je kava prebiela, te pritoče cèrne; odpivši malo, opet bude precèrna, te prilju mlieka; onda je slabo sladka, te dometnu sladora; ali nesretna ruka obično presladi, te opet valja prigorčiti kavom, pa opet razbieliti mliekom.

Vrebci, kad padnu na proso, ili čvorci na dud: ispèrva su tihi, dok se nenazoblju; a onda nastane cvèrka, koja se sa ženskim razgovorom slaže i u tom, što govore sve na jedanput. Kada bi pomèrčao mjesec, udarili stari u ponjve i mjedenice, pohali u trublje, misleć, da je mjesec od vračevah občinjen i da će se tako povratiti. Eh! kada bi to bilo, našlo bi se tomu i boljega lieka, veli Juvenal.

Razgovor se zametne. Pèrva poče jedna mlada gizdelinka, štono bješe obručarom (krinoline) zauzela više od pola sobe, te govoraše riečitije nego li ikoi zavjetnik pred sudom o novih obredih mode, te se nemogaše nahvaliti onih pečurkah, tobožnjih šeširah i onih nadutenih strahotah, u kojih hodaju ljudi kao živi

*) Tà fildžan ta šaljica: oboje je tudje, kao i kava sáma.

potrebne naredbe, da se izvede ovaj hvale vriedni zaključak.

Iz Petrograda javljaju „N. Pr. Ztgu“, da o opredieljenom roku za odlazak ministra kneza Gorčakova sada nije više ni govora. Zaključak o tom mogao bi se stopram onda učinit, kada rasprave zbog mnogoimenovane (Mocquardove) brošure proti papi urode plodom.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Draždjani 5. siečnja. Današnji „Dresd. Journal“ donosi bèrzojavnu depešu iz Petrograda, koja javlja, da je odlazak kneza Gorčakova u Paris na neizviestno vrieme odgodjen. (Vid. predjašnji broj Nar. Nov. pod Zagrebom.)

Hanover, 5. siečnja. U jučeračnjoj siednici stališke skupštine bio je podnešen predlog vlade zbog dozvoljenja od 550.000 talirah u svèrhu branjenja obalah. — U drugoj komori predložio je Adickes, da bi vlada izposlovala zaštitu privatne imovine na moru u vrieme rata. — Za predsiednika izabran je u pèrvoj komori gospodin Fransze a u drugoj komori poklisar Heise.

Pariz, 5. siečnja. Današnji „Moniteur“ javlja: „Ostavka grofa Walewskoga primljena je. Thouvenel naimenovan je ministrom izvanjskih poslovah; Baroche preuzet će privremeno do Thouvenelova dolazka upravu poslovah. (Vid. predj. br. Nar. Nov. pod Zagr.)

London, 5. siečnja. Današnji „Times“ navodi, da Englezka nebi odobrila ugovor, iz kojega bi za nju proizlazila dužnost da zajednički radi s Francuzkom u svèrhu uredjenja talijanskih poslovah.

Generala Gyona očekuju u Parizu. S njegovim pozivom skapče se glas, da francuzka vlada namierava, svoju vojsku neodvlačno iz Rima povući, da na takov način prisili papu, da pristane na učinjene uviete.

Javljaju iz **Napulja** od 31. prosinca pr. g., da je obćenita amnestija odgodjena, no da je 50 osobah pomilovano.

Pariz 4. siečnja. Pisarnica senata ista je kao prošaste godine. — „Constitutionnel“ veli, da je ovladjen oprovèrći parižki dopis lista „Indépendance“ polag kojega je kardinal Morlot, nadbiskup parižki, na svoj kaptol upravio riečih najveće brige o položaju cèrkvo. Nadbiskup pozvao je, obzirući se na bojenje pobožnoga sviela, nasuprot sučlanove kaptola, da se mole bogu za povratak mira, opomenuvši ih, neka se uzdaju u vladu i naveo je dokaze podanosti, koje je dao car cèrkvi.

Pariz 6. siečnja. Tajniku englezkoga poslanika povierono je za vremenita izbivanja lorda Cowleya vodjenje poslovah.

Marsilja 4. siečnja. Viesti iz Carigrada od 28. pr. m. glasa, da je Kibrislipaša uslied zapletke izvedene po Fuadpaši sbačen. I to se govori, da je on sultanu uzkratio novacah. U dobro obavieštenim krugovima misle u ostalom, da će se u kratko vrieme opet povratit na svoje miesto. U njegova sliednika Rudžipašu stavljaju malo pouzdanja.

London 4. siečnja. Morning Post veli, da su Francuzka i englezka malone sasvim složne u talijanskom pitanju.

Objava

u poslu Matice ilirske.

Kako je Matica rukovodila svoje poslove od 1. siečnja 1858 do 19. lipnja 1859 javljeno je već u ovih novinah. Od onoga se je vremena ovo važnije učinilo:

1. Na prošnju g. Franje Kurelca, podnešenu osobno u ravnateljskoj siednici Matice ilirske dne 3. prosinca g. 1859., da mu Matica plati trošak štamparski za tumač k Budiniću, i da mu poda podporu od 35 fr. svaki miesec za život, dok se štampa obavi, odgovorilo mu se je s iste siednice kako sliedi:

Idući rukopis njegov u ona diela, kojimi se samo malo učenih glavah može koristiti, to bi Matica, koja treba da ponajprije svojim utemeljiteljem zadovolji, samo onda mogla o svom trošku izdati takovo dielo „kad bi se ono osobitom izvèrstnostju preporučivalo. Gojeći pako ravnateljstvo ovo nadu, da će to njegovo dielo biti zbilja takovo, ujamčuje se in thesi, da će ga ono svojim troškom izdati. Ali pri tom nemože ono inače postupati, van polag §§. 9. i 11. osnove svoje da on naime dielo svoje konačno uradi, pak onda ga na sud ravnateljstvu ovomu podnese. Ovo će ga, ako, kano što se nedvoji, bude valjano, kano svoje primiti, i na svoje ga troškove štampati, a njemu će za nagradu dati 25 fr. a. vr. za svaki štampani tabak petita, garm. odbivši dakako, ako nebi on mogao diela izpravljati, po 2 fr. a. vr. za korektura svakoga tabaka, i iznosak za onu stotinu predbrojiteljah, što je on sakupio.

2 Odbornik Antun Mažuranić uze u siednici dne 23. prosinca 1959. pripoviedati, kako g. 1860. nastaje stogodišnjica glasovitoga po našem narodu piesnika, Andrije Kačića Miošića, te da su Dalmatinci nakanili iste godine na njegovu uspomenu izdati niekoliko knjigah sadèržavajućih razne piesme i članke odnoseće se na slavnoga pokojnika, od kojih će se dobitak privaliti glavnici Matice dalmatinske za izdavanje naških knjigah. Budući pako da tom glavnicom upravlja Matica ilirska, to predloži isti odbornik , da bi se namah pisalo družtvu za poviestnicu i starine jugoslavenske, ako je ono nakanilo učiniti što sa svoje strane u tu svèrhu, da se porazumije s Maticom ilirskom, pak da se onda odredi, što bude najshodnije. Ovaj se predlog jednoglasno primi i izvèrši.

3. Uprav je ovih danah izašlo Biljarstvo Bogoslava Šuleka, izdano troškom Matice ilirske. Dielo iznosi preko dvadeset i pet tiskanih, u velikoj osmini, sa dvadeset i četiri biljarske slike. Štacunarska mu je ciena dva forinta a. vr. Učenici ga mogu dobiti za forintu i pol a vr.; ali zagrebački moraju dobiti sami po njega tajniku Matičinu, vanjski ga moraju tražiti od istoga tajnika preko svojih ravnateljstvah.

4. Za blagajnika je Matičina u siednici dne 29. listopada 1859 izabran g. Dr. Antun Rojc, javni bilježnik.

Ravnateljstvo Matičino.

U Zagrebu dne 7. siečnja 1860. Svakomu, koi si zemlju i narod svoj ljubi, bit će milo, kada se bolji sèrdcem i duhom u njoj zauzimlju za blagostanje, za prosvietu, riečju: za obće dobro.

Nemojte zemljaci, da bude sramota na nami; nestojmo bezposleno; tko će nam pomoći, ako si nećemo sami? Nebrani nam nitko marljivim biti na oranici, u vinogradu; marljivim u knjižestvu, marljivim u nauku.

S veseljem čitamo pozive i odzive u predloženom po gji. Prašničkoj pitanju; nije želeti, da ova veoma koristna misao ostane bezživotna; da pako rieč postane živim činom mislim, da nam treba oči okrenuti na ravnateljstvo Matice naše; ona je zastupnik naše književnosti; njezina je dužnost glas podignuti, gdie se radi o književnosti našoj. Moja misao tamo ide: da Matica ilirska, koja i onako jurve poče izabere prineske u svèrhu predloga gje Prašničke, sastavi posebni odbor, te ovaj odbor sastavi družtvo za izdavanje koristnih knjigah pučkih, koje će družtvo, ako se postavi pod okrilje koje višje osobe, moći napredovati i pravim blagoslovom postati.

Vukotinović

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 281-Dir.1859. (9) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Bei der k. k. kroat. slav. Landes-Staatsbuchhaltung kommen mehrere Praktikanten-Stellen mit dem Genusse eines jährlichen Adjutums von je 210 fl. ö. W. zu besetzen.

Die Bewerber um diese Stellen haben ihre an die hohe k. k. Oberste Rechnungs-Kontrols-Behörde stilisirten, durchaus eigenhändig geschriebenen Gesuche unter dokumentirter Nachweisung des Lebensalters, des Standes, der zurückgelegten Studien des Ober-Gymnasiums, der Sprach- und sonstigen Kenntnisse, der bisherigen Verwendung, des sittlichen Wohlverhaltens und der allfälligen Verwandtschaft oder Schwägerschaft mit einem der hierortigen Buchhaltungsbeamten bis spätestens 22. dMts bei der gefertigten Amtsvorstehung und zwar, wenn sie bereits in einem öffentlichen Dienste stehen, im Wege ihrer Amtsvorsteher, im entgegengesetzten Falle aber unmittelbar einzubringen.

Die Bewerber aus dem Miliärstande haben sich die Bewilligung zum Uebertritte in die Civil-Dienstleistung vorgeschriebenermassen zu erwirken, und sich hierüber in ihren Gesuchen auszuweisen.

Ausser der gehörigen Dokumentirung der Gesuche werden sich die Bewerben vor ihrer Aufnahme noch besonders einer Prüfung aus der Arithmetik und aus dem schriftlichen Aufsätze zu unterziehen haben.

Jene Bewerber, welche zur Aufnahme geeignet befunden werden, müssen sich endlich mittelst eines von der Ortsobrigkeit gehörig bestätigten Erhaltungs-Revers darüber ausweisen, dass sie für ihre Erhaltung, insoweit das Adjutum hierzu nicht ausreicht, bis zu ihrer definitiven Anstellung gesichert sind.

Amtsvorstehung der k. k. kroat. slav. Landes-Staatsbuchhaltung.

Agram den 2. Jänner 1860.

Sekt. III. Abth. 3. br. 11665-10828 (5) 3—3

Oglas.

Zbog stavljenja vojske na manji broj, prodavat će se dražbenim putem u Zagrebu, počamši od 19. siečnja t. g. 200 konjah od težke i lahke porabe vojničke.

Što se time na obćenito znanje daje.

C. k. zemaljsko zapoviedničtvo vojske.

U Zagrebu dne 31. prosinca 1859.

Br. 4. (14) 3—1

Oglas.

Obćina oborovačka javlja time, da će se putem javne dražbe na jednu godinu i to od 1. siečnja do 31. prosinca t. g. sakupljanje canjskah (dronjakah) u njenom području dati u najam onomu, koi najviše ponudi. Dražba bit će dne 19. siečnja 1860 u uredu rečene obćine, gdie se mogu saznati dražbeni uvieti.

U Dragušićki dne 3. siečnja 1860.

Jurišević
načelnik obćine.

OGLASNIK.

Br. 16. 3—1

U kući pod brojem 790 u dugoj ulici daje se drugi kat u najam. Pobližja o tom mogu se saznati u pèrvom katu u istoj kući.

---

baglići po svietu. Prevèrnuvši jezikom što bi ponio jedva čitav dućan, dadè rieč drugoj, štono bješe de Tusca graecula facta i ta uzè gèrditi njeke svoga spola, štono nemogu sakriti svoje prostote time, što, gdje mogu, govore naški, te bi ih trebalo zatjerati u kakav pèrnjavor, da nesramote prosvietjena pijaca, gdje im je kuća. Treća se javi njeka stokuća te stade prokazivati sve tajne obiteljih, u kojih je posèrkala kave već na akove, zamolivši naposljedku družtvo, da nekazuju nikomu ništa. I kao što je sramota nježnomu čeljadetu besjediti oporim jezikom naškim, tako da je najveća prostota, što je običaj u jedne tobože prosvietjene gospoje te, kad joj dodje u pohode, mjesto kave iznosi pred goste šunku i djevenice. Četvèrta stade otrovnim zubom nagrizati sad ovu, sad onu izvikanu ljepotu i lažno imućtvo, kako ova ili ona, čim korak iz kuće, u kutiju duva; kako su oni hvaljeni zubi i one slavljene vlasi perje paunovo na kreštelici; kako ona kraljica svih igrankah u posajmljenih opravah na nje dolazi, a kod kuće se ni hljeba najesti neima. Još jedno triebaše, i to se nadjè — ženska sveznalica. Prošav redom sve novije romane te laznuvši malo i politike, zatečè se na učeno polje, te i mene, koj sam dosada šutio, na mejdan izazvà; ali moji kratki i kèrhki odgovori zapušiše joj usta, te time se, budué već i kava odavna izpijena, razgovor zavèrši. Njetko bješe napolje izglednuo i donese glas, da se je nebo naoblačilo i da se sprema na kišu. To uzbunì svilu i kadifu, i ista graja, kao pri dolazku, dadè na znanje, da se je isto diglo na polazak. Mi ih izpratimo do grada i vratimo se natrag.

U povratku stanem motriti nebo iznad sebe i okolo sebe. Oblak na oblaku, kao gora na gori, a sve mutni i bieličasti grádo- i gromonòsci.

Idiosynkrazija, što no vele, javlja se kod jednoga ovako, kod drugoga onako; a ja se bojim munjah i gromovah; i nisam hvala Bogu sám. I car rimski Oktavijan pišu da je bio u tom slabe petljè.

Bura se tèrgne, kiša kao iz kabla uderi, munje zasievaju, a gromovi zapucaju. Pobjegav u sobu zatvorim po običaju i najmanju rupicu te sjednem ukočen čekajuć, što Bog dade. Vinograd leži visoko, a kuća još više i k tomu na samo; i zato mi se činješe, da koj pèrvi pukne, nemože već u nas. Moja žena ode po Martina i Baru, da budemo štogod slobodniji; ali oni još veći strah na nas natjerali sa grozovitih pripoviedkih, od kojih se čoviekù koža ježijaše. — Tako bilo do pred pónoći. Tad prestane i mogosmo malo prilegnuti; no pred zoru nas opet tutnjava probudì; i tako se svu dragu noć bjeh napatio strha tim većega, čim mi samota bijaše neobičnija.

(Konac će sliedit.)

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 10. SIEČNJA 1860. Broj 7.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 10. siečnja. S veseljem javljamo rodoljubivom obćinstvu, da je visoko c. k. namiestničtvo hèrvatsko-slavonsko razpisujući lietos zakup zagrebačkoga kazališta svojim razpisom od 6. siečnja t. g. uzelo obzir i na predstavljanja u našem milom materinskom jeziku. Kazalište dati će se u zakup na dvie godine i to od 1. sèrpnja 1860 do dotle 1862. godine. Kazalište ima biti otvoreno svake godine 8 miesecih i to od 1. listopada do konca lipnja. Zakupnik koi se obveže kroz to vrieme izvan niemačkih igrokazah, glumah i operah (koje mogu biti i u talijanskom jeziku polag volje zakupnikove) dati i 48 predstavah u narodnom jeziku, dobit će godišnju podporu od 7000 forintih a. vr., bezplatno upotrebljivanje svih kazalištnih prostorijah i obstojeće kazalištne biblioteke i garderobe, zatim svukoliku ulaznina tako od ložah (s iznimkom najmovine istih) kao i od ostalih gledalištnih miestah i izvan toga navlastitu padporu za sabavljanje narodnih komadah. Koi poseb preuzme ravnateljstvo samo narodnih predstavah, dobit će 2000 f. podpore izim navedenih pogodovanjah a ostala podpora pripast će posebnom ravnatelju inih igrokazah i operah. Poduzetnici imaju za ravnateljstvo niemačkih predstavah položit 2000 f. a za davanje istih u narodnom jeziku 500 f. a. vr. u gotovu ili 5postotnim dèržavnim papirima. Toliko za danas u kratko o tom za nas svakako važnom koraku — sutra probčit ćemo oba raspisa u podpunom službenom sadèržaju, što nam danas pomanjkanje prostora nedopušta. Da bog da, urodilo željenim plodom — premda se, poznavajući potanko ovdiešnje kazalištne okolnosti, bojimo, da će gore naznačene podporne svote jedva dovoljne k tomu biti, izim ako se pohadjanje kazališta znatno poboljša!

J. G. U Čakovcu, dne 3. siečnja 1860. Kako sprovodismo tekar izminuvšu godinu, želim ovdie u kratko napomenuti. Što se je godine 1859. za napredak i razvitak duševni u Medjumurju učinilo, o tom s priznanjem zaslugah dotičnih poglavarstvah kazati se može: da je ovo vrieme šest novih sgradah podignuto, a druge već obstojavše shodnije su priredjene za pučke učione. Ovdie napomenuti valja osobito veledušnost čakovačkoga vlastelina grofa Festetića, koi svagdie darežljivu svoju ruku gradjenju zdanjah školskih pružaše i isto vazda novcim i materijalom obiljno podupiraše. Tako revnim nastojanjem poglavarstvah sva su miesta Medjumurja izuzamši jednu i to najplodniju okolicu s najbolje stojećim pukom već providjena školskim zgradama i učiteljskim osobljem. O tom bi se jošte mnogo dalo pisati, nu neće mi se u potanje razglabanje toga predmeta upuštat se do sgodnije prilike, samo jedan primier navest ću za sad, kako se ovuda staraju za učione. Upitav niekog učitelja, tko mu je učione nadziratelj? Nepoznam ga, odgovori mi.

Čitava godina kao posvud tako i kod nas bila je postojano za poljsko gospodarstvo nepovoljnim vremenom pratjena. Za kišovitim proliotjem sliedila je tromiesečna suša i kišovita jesen. Lieti imadosmo u Čakovcu dvakrat strašan prizor munjevne žestine i ista počini preko petdeset hiljadah štete. Grof Festetić, koga ta nesreća postignu, prigodom ovom iz zahvalnosti sprama onima, koji se oprieše harajućoj vatri, poklonio je miestnoj bolnici 100 f. a. v. Usried lieta uzpèrkos velikoj vrućini nezavlada ovdie nikakva a još manje opasna kakva bolest, no na što se ovdie sav sviet tuži, jest iznenadna dražina svega, što se kroz dan uztreba, a uz to još i nesigurnost imućtva i osobe. Nastojanja vlastih podje istina za rukom konjokradjama mah oduzeti i to time, što se u susiednjoj Magjarskoj bez izkaznice nesmije prodavati marva, a zašto nije tako u Hèrvatskoj? — Ovdie se ništa nepita, izim što joj je ciena. Razbijanje podrumah, kradje duhana i kukuruza dogadjaju se svaki dan.

Svilarstvo, odkada je svilarna u Prelogu pod zakup dana i u neuke ruke predana, sasvim je klonulo; badava su nam murvinjaci i svestrano razplodjene murve (dudovi); voćarstvo se veoma slabo njeguje i školskih vèrtovah izim na hartiji još malo je gdie viditi. Prigodom ove godine u Varaždinu dèržanom nagradjivanja posiednikah izvèrstnih kobilah osim jedne ili dvie sve nagrade dobiše Medjumurci, dakle zašto ona vika, neka se takovo nagradjivanje u Čakovcu nedèrži, a ipak je to miesto sredotočje za Medjumurje i već s početka u tu svèrhu po vladi opredieljeno. Poznam seljanina, kog uplaši šestkratna maltovina, koju bi platiti imao, i toga radi volio je ostat kod kuće nego li tolik provalit put i to je uzrok, da se iz kotara štrigovskoga, gdie ipak najizvèrstnijih konjah imade, nijedan za nagradu natiecao nije. Čitasmo u novinama, da se je sastao odbor viećajući o obćinskom zakonu za Hèrvatsku i Slavoniju u Zagrebu, no čudimo se, da iz naše okolice nije nitko na tu skupštinu pozvan bio.

Zimsko ovo doba, kad nas neprijazno vrieme svratja u toplu sobu, više čitamo novinah nego li inače. Kazino prije 10 godinah obstojavši nije se mogao jošte u život povratit, prisiljen je dakle svaki na svoj račun kod kuće dèržati čitaonu, ali kakovi se listovi čitaju? Narodnu literaturu nepódpomažu ni oni, koji bi morali, ni koji bi mogli; dakle odkud prosvetjenost za seljana? Medjumurac neće ni za 50 godinah nikakova časopisa čitati već iz toga uzroka., što ga neima ni prilike vidieti, a tko bi mu ga preporučio? Učione i obć. uredi nedèrže nikakvih, ini pako samo niemačkih novinah. Gospodarstveni list u jednom svom broju napomenu, da će uvedeni c. k. javni bilježnički uredi pravit izpravnice u narodnom jeziku, to je istina hvale vriedna naredba, koju s radostju primismo, no da li će se to kod tolike opatije i uzdèržat moći?

Koncem godine 1859. obastro nas je neobične visine sniег, a nastupivša ćstra zima prokèrčila nam je put u Ugarsku na rieki Mura kroz led, a malo da se nije i Drava smèrznula. Prispievši topli vietar ukrotio je opet zimu, i raztuće rieke protieraše led na naglo, koi je vodenice malone sve razlupao, prevozne brodove uništio a na miestima gdie se je led nagomilao, poplavi izišavša Mura sva polja i nieka miesta su sva pod vodom, to im veliko zlo prieti. Željeznica još nije javnoj porabi predana, akoprem tomu opredieljeni rok 1. t. m. već izminu. O tom u buduće više. Danas dopremiše u Čakovac jednog c. k. financijalnog stražara polumèrtva, koga na smèrt raniše kriomičari kod Belice.

— U Splietu bilo je dne 27. pr. m. novo kazalište s operom i baletom otvoreno. Obćina nametnula mu je ime njegova sagraditelja, doktora Bajamonti-a i uzhitjenje stanovnikah za ovoga zaslužnoga sugradjana svoga toliko je bilo, da su po dokončanju predstave odpregli konje od njegovih kolah i da su ga vlastoručno kući odvezli.

Mletci, 5. siečnja. Grof Chambord došao je prekjučer ovamo.

Patriarh izdao je pastirsko pismo, u kojem izrazuje svoje sažaljenje, što se je spis „Le pape et le congres“ i u Mletcima razprostranio, opominje proti sofizmama istoga i dodaje izvadak iz pisma biskupa orleanskoga, koje je bilo u mnogim novinama obnarodovano.

Sèrbija.

U Beogradu se ustanovljava jedan tèrgovački sud ravan po vlasti ostalim pèrvoga stupnja sudovima.

— Član zemaljskoga savieta, gosp. Stanojlo Petrović, odredjen je, da za vrieme izvèršuje dužnost glavnog upravitelja gradjevinah, počem je kneževskim riešenjem od 22. listopada p st. izdano „Ustrojenje glavne uprave gradjevinah“, po kome će ona obrazujući za sebe vlast i samo od najvišje vlasti zaviseći, gradjevinama upravljati. — Na molbu Paležanah riešio je svietli knez, da se varoš Palež odsada zove „Obrenovac.“

Talijanska.

Iz Modone javljaju, da od 1. svibnja t. g. počemši u kraljevskim provincijama Emilije (Parma, Modena i Romanja) ima u život stupit sardinski gradjanski i kriminalni zakonik zajedno s dotičnim parničkim redovima i sardinski tèrgovački zakonik. Sardinski obćinski zakon uvest će se od 1. siečnja 1860. počemši. „Kraljevsko područje Emilije“ razdieljuje se u provincincije, kotare (mandamenti) i obćine.

Turin, 3. siečnja. Pod imenom Comitato parlamentare sastavše se družtvo nije primilo predlog, da se sjedini s družtvom „Nazione armata.“

U Sasaru traje razdraženost neprestano. Vladni listovi veoma se proti tomu žeste.

Djaci turinski pozdravili su na dan mladoga lieta Garibalda (koi je, kažu, naimenovan glavnim nadzornikom lombardezke narodne straže). Zahvaljujući pokazao se je na doksatu s pukovnikom Stiepanom Turrom. Čini se, da V. Emanuel svakim danom postaje više vladarom po milosti Garibaldovoj miesto po milosti božjoj.

Na koncu časti, koja je Garibaldu u slavu dana bila, napuni se ulica ljudstvom, koje je gromovito klicanje podiglo. General stupi na doksat i zahvali se, no opomenu ujedno vikače, neka se nedadu tako lahko zanieti uzhitjenjem, već neka se mirno i razboritо pripravljaju za dojduće dogadjaje. Vrieme je, da Talijani jedanput pomisle na oružanje, pa da se kane praznih demonštracijah.

Milan, 4. siečnja. Bèrzovoz mantovanski, mletački i piačentinski bili su napadnuti i porobljeni.

Francuzka.

Pred odpustom grofa Walewskoga bili su se u Parizu raznieli svakojaki glasovi o promieni ministarstva, no na Touvenela nitko nije ni mislio. Iz toga, što je gospodin Persigny, koi se je 2. opet u London vratit imao, dobio nalog, da ostane u Parizu, zaključivali su mnogi, da je on izabran sliednikom grofa Walewskoga. To se nije, kao što znamo, obistinilo. Govorilo se je i o drugim promienama u carskom kabinetu. Dèržali su da će dèržavni savietnik Vuitry zamienit ministra financijah Magne-a.

Razprave zbog programa za kongres traju još svejednako, no malo je izgleda, da će se medju sobom sporazumieti. Da su kardinal Antonelli i knez Gorčakov svoj odlazak u Pariz odgodi i poznato je. Čini se, da je isto zaključio i gospodin Schleinitz i jedan berlinski list, koi stoji blizu kabinetu, javlja danas sasvim očito: „Pošto je predloženi rok za otvorenje kongresa u svèrbu uredjenja talijanskoga pitanja od francuzke strane, ponajprije uslied očitovanjah katoličkih dèržavah (Austrije, Španjolske i Potugalske), da neće da pristanu na oslabljenje svietovne sile papinske stolice, odgodjen, sumnjaju u diplomatičnim krugovima, da će se uobće postići ikakvo sporazumljenje u poslu kongresa.

Reuterova bèrzojavna pisarnica, koja se je medjutim već više putah pokazala kao laža pèrvoga reda, hoće da je iz Rima dobila viest, da je vojvoda Gramont „u kratko“ rimskom dvoru izjavio, da spis „Papa i kongres“ nije program francuzke vlade, i da je ovo izjavljenje učinilo odlazak kardinala Antonelli-a u Pariz opet vierojatnijim. Da će francuzki poslanik u Rimu izgovarat se obćenitim izrazima, to je vierojatno; no dosad je papinski poslanik u Parizu zabadava nastojao da dobije opredieljeno izjavljenje u obziru vrednosti rečenoga spisa. Zato težko je vierovati, da bi se Francuzka u Rimu na to prije sklonila.

U Marsilju došavše viesti i Rima od 31. prosinca javljaju. da je papa na predlog financijalne konsulte odgovorio, da mu je iz inozemstva ponudjen zajam od 12 milijunah škudah, no da on nije primio ove ponude.

Velika Britanija i Irska.

London 7. prosinca. Polag jednoga članka današnjega broja lista „Morning Post“ nije vierojatno da će se sastati kongres. Francuzka nije Englezkoj ponudila nikakova ugovora, zato neobstoji ni nikakova pismeno pogodba. U ostalom, osigurava Morning Post, ostaje englezki kabinet pri svojem mnienju, da se izključenjem svakoga francuzkoga i austrijanskoga posredovanja u sredjoj Italiji, tamošnjem pučanstvu propusti, da samo uredi svoje poslove.

Rusija.

U Irkutsku izlazit će od nove godine novine „Amur“, koje će donositi novostih iz Sibirije.

Nizozemska.

U Nizozemskoj podnieli su ministri unutarnjih poslovah i financijah svoju ostavku; no o odluci kraljevoj nije ništa poznato. Kao što vele, ovaj korak obodvojice ministarah stoji u savezu sa sada tekućim željezničkim pitanjem,

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz 6. siečnja. Jedan dekret opredieljuje za sučlanove tajnoga vieća bez funkcijah plaću od 100.000 franakah a to se ima upravit i na grofa Walewskoga. — Gospodin Touvenel odputovat će dne 8. siečnja iz Carigrada

London 5. siečnja. Naimenovanje Touvenela za ministra izvanjskih poslovah ovdie je zateklo, jerbo mislili su, da će Pesigny zamienit Walewskoga.

Turin 6. siečnja. Jučerašnji uredovni list obnarodoje okružnicu ministra unutarnjih poslovah u obziru komorskih izborah. Maestro Verdi došao je u Genovu i namierava tamo ostati više miesecih.

Firenca 4. siečnja. Kažu da su se u palači Buoncompagni-evoj razpèršile Orsini-eve bombe. Više osobah bilo je uslied toga uapšeno.

Rim, 1. siečnja. Uredovne novine donose jedan članak proti parižkoj brošuri.

Sasari, 1. siečnja. Jedan manifest gradjanskog odbora na narod uzapćen je i poveden proces proti odboru.

Polag viestih iz Buenos-Ayeresa sklopljen je ugovor, polag kojih sačinjavat će sve argentinske provincije jednu republiku.

Pariz, 4. siečnja. Markez de Moustier govori polag jednoga bruseljskoga lista u svom izviešću veoma povoljno o dočeku, koi mu je u Beču od strane Nj. veličanstva cara u dio pao. Doček bio je, veli, sèrdačan i da je car Franjo Josip u onom smislu govorio, kao car Napoleon prema knezu Metternichu.

Slavenske viesti.

Prof. Zelený hotio je u Pragu izdavati neodvisne česke Novine. Ali — kao što „Pressi“ pišu — nije dobio dozvole.

Poziv.

Svaki narod ljubi svoje, ponosi se slavnimi dieli zaslužnih muževah i kada je goder treba, pokazuje im nakon viekovah i viekovah duboko svoje počitanje, vriednu slavu i zaslužno priznanje; nastoji vazda, da proslavi njihovu uspomenu, njihovo ime i njihove zasluge. — Evo se i za nas Jugoslavene približava takova liepa zgoda, da dostojno slavlje pripravimo jednomu od naših velezaslužnih muževah prošloga vieka, — jednomu od pèrvih na glasu pučkih piesnikah hèrvatskih, naime O. Andriji Kačiću-Miošiću, kojega ugodni razgovor naroda slovinskog „čuti je po veleliepnih dvorovih vlasteoskih, po tihanih kućah gradjanskih, po smiernih kolibah seljanskih. — Dne 14. prosinca 1860, na osmèrtni dan Kačićev, slavit ćemo, pèrvu stogodišnjicu njegovu: s toga je vriedno i dostojno, da se ga harnim, domoljubnim sèrcem sietimo; jere njegove piesme prodèrle su duboko u narod, pače po otocih dalmatinskih i drugih miestih, gdie je tudji živalj sve to dublje korien pustio bio, narodni jezik mal' ne sasvim se utèrgao, one staviše silnu preponu da nepogine, što je naše od starine; s toga je vriedno, da se ga sietimo i onakovu slavu njegovoj nezaboravnoj uspomeni pripravimo, kakovu ini narodi vèrlim muževom svojim pokazat običavaju, kakova našega Kačića u pravom smislu rieči i ide! —

U tu svèrhu sporazumielo se naše historično družtvo s dalmatinskim odborom u Zadru i Maticom ilirskom u Zagrebu i pozivlje sve domoljube i štovatelje Kačićeve, da svak po mogućnosti budi novčana prineska, budi književna gradiva, imenito pako junačkih piesamah, koje no još nigdie nisu tiskane, doprinese. Ovamo spadaju i životopisi slavnih muževah za poviestnicu našu i uobće pučku poeziju znamenitih (kao što su n. pr. Iv. Lucio, Katalinić, Hreljanović, Farlat, Resti, Rafaj, Pejačević, Kèrčelić, Valvazor, Branković, Raić, Davidović, Vuk Karadžić itd.), buduć će se takovi nuz životopis Kačićev u jednu knjigu naštampati. Okrom toga pozivlje naše družtvo sve narodne umietnike, osobito slikare, rezbare i litografe, da nam obraze rečenih zaslužnih poviestnikah, pučkih piesnikah i drugih slikah odnosećih se na glavnije predmete iz piesamah Kačićevih povadjene liepo ponaprave, dielo, koje će svietlo ugledati, nakite, te tako u lovor-vienac slave Kačićeve po koi cvietić ili listak domoljubna priznanja upletu.

Hajdmo dakle u rodno kolo štovani i vriedni naši spisatelji, pisci i sabirači narodnih piesamah! pružimo si desnice, sastavimo svaki od sèrca, kako tko voli, kako tko može, savijmo našemu Kačiću neuvehli vienac slave! Molimo vas, sve, kojim sèrce bije za rodnu stvar, kojim plemenito čuvstvo harnosti i priznanja prema Kačićevim dielima grudi žari, da nam se najdalje do konca ožujka odazovu, književno pako gradivo tako do konca svibnja ili polovine lipnja t. g. ovamo pošalju — Ujedno molimo sve naše čestite i vriedne povierenike, da na ovo krasno poduzeće pobude što više naše domoljube, neka bi i novčanim prineskom tisak takova u svojoj vèrsti do sada pèrvoga diela pospiešili — Novčani prinesci imadu se poslat ovamo do konca ožujka, da pako već u napred proračun tiskovni itd. uredimo, valjalo bi, da nam se imena domoljubah i štovateljah uz naznačenje svote čim prije prijave. — Još jednom dakle toplo svim preporučamo gore spomenuto poduzeće: nepustimo, da nas tudjinstvo ljagom nehajstva kazni; pokažimo i mi svietu, da znademo ljubiti svoje, da umijemo cieniti zasluge vriednih muževah, da smo kadri ovienčat im dičnu uspomenu viencem slave, koi u naručje mile domovine ganutim sèrcem, radostnim duhom i spokojnom dušom spustimo!

Ivan Kukuljević, načelnik. — Stiepan Novotný, tajnik.

Za izdavanje pučkih knjigah doprineo je:

4.) gospodin Bartol Bertak, načelnik obćine bèrdovačke . . . . 10 fr. 50 kr.
Prijašnji prinosci iznose . . . 14 „ 50 „
Ukupno dakle . 25 fr. — kr.

Dalje prinoske prima c. k. javni bilježnik

Dr. Antun Rojc.

U Zagrebu dne 9. siečnja 1860.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 47 iz 1860. (14) 3—1

Oglas.

U utorak dne 17. i sriedu dne 18. siečnja t. g. biti će javna prodaja svakovèrstnih pod plenitbu stavljenih predmetah kao pokućstvo, postelina, rubenina, krave itd. radi dužnog zaostavšeg poreza i inih pristojbah svaki put u 10 satih pred- i u 3 sata poslie podne na varoškoj kući.

Od poglavarstva c k slobodnog glavnog grada Zagreba dne 5. siečnja 1860.

Miesto upravitelja ureda
Urica
savietnik.

Nr. 5044 (12) 3—1

Konkurs.

Zur Besetzung der Postexpedientenstelle bei der k. k. Postexpedizion in Warasdin-Töplitz wird der Konkurs bis zum 24. Jänner 1860 ausgeschrieben.

Die Bezüge des Postexpedienten bestehen in einer Jahresbestellung von einhundert dreissig (130) Gulden ö. W. einem Amtspauschale jährlicher zwanzig (20) Gulden und für die Unterhaltung der Fussbothenposten nach Warasdin und zurück, welche in der Periode vom 16. Mai bis 15. September jeden Jahres sechsmal wöchentlih, während der übrigen Jahreszeit aber viermal wöchentlich in Gang zu stehen haben, in einem Jahresbothenpauschale von einhundert neunzig (190) Gulden ö. W.

Bewerber um diese gegen Abschluss eines Dienst-Vertrages und Erlag einer Kauzion von (200) zweihundert Gulden ö. W. zu verleihende Postexpedientenstelle haben ihre gehörig gestempelten Gesuche unter dokumentirter Nachweisung des Alters, der bisherigen Beschäftigung, der Vermögensverhältnisse und des in jeder Beziehung unbescholtenen Lebenswandels binnen obiger Frist bei der gefertigten Postdirektion einzubringen, wobei bemerkt wird, dass unter übrigens gleichen Verhältnissen jenem Bewerber der Vorzug gegeben werden wird, der ein geringeres Bothenpauschale, als das oben bezifferte in Anspruch nimmt.

Agram am 2. Jänner 1860.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.
Klempay.

Nr. 13. Abth. 4. (11.) 3—2

Oglas.

Uslied stavljenja vojske na manji broj, prodavat će se dražbenim putem u Karlovcu, počamši od 23. siečnja t. g. 200 konjah od težke i lahke porabe vojničke.

Što se time na obćenito znanje daje.

C. k. zemaljsko zapovidničtvo vojske.

U Zagrebu dne 4. siečnja 1860.

Br. 822 (Dp.—146) 3—3

Natiečaj.

Kod trivijalne učione u Vinici u varaždinskoj županiji ima se popuniti izpražnjeno učiteljsko miesto, — s kojim uz bezplatni stan i uživanje vèrta kao i oranice od 9 jutarah skopčana je godišnja plaća od 315 for. zatim u ime dèrvarine odšteta sa 92 fr. 30 kr. a. vr.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 15. velječe 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku i župniku na Voči, Ivanu Barbariću.

U Zagrebu dne 16 prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U SRIEDU | DANA 11. SIEČNJA 1860. | Broj 8.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

U Zagrebu 11. siečnja. Kad smo tu nedavno rieč u ovom listu poveli o **prosvieti i napredku**, onda smo hotieli toliko reći, da nemislimo i neželimo da izraze ove punim ustima raztrubimo i da tèrčimo bezobzirno onim putem, kojim idu sada narodi, koje dèržimo za ideale europejske kulture; naši bolji i višji stališi stoje istina već na prilično visokom stupnju, ali nama treba motriti naš puk i naše koračaje onako urediti, da onaj neizpunjeni jošte ponor, koi nas od njega u duševnom pogledu dieli, još većim nepostane; sve dakle one ustanove, koje valjaju kod drugih izobraženijih narodah i koje bi možebiti i za našu zemlju valjale, kad bi vàs narod naš jednim se okom cieniti mogao, nebi bilo od koristi napriečac uvadjati, nego skèrbiti ponajprije, da se ide korak za korakom... Šta ćemo naše seljake vazda rukovoditi, pod skèrbničtvom dèržati? vele mnogi; on je dozreo, neka se sam vodi. — To bi liepo i dobro bilo, da je zbilja tako, no iskustvo nas uči, da se stvar nema uprav tako i da se jošte nije na onaj stupanj popeo, gdie bi se mogao sám sebi propustit. Naš narod je kroz viekove priviko rukovodjenju i skèrbničtvu; seljaka je branio i čuvao njegov gospodin zemaljski i županija; dá kako da ga je u starije doba višeputih i tištio, no svakako mu čuvao materijalno stanje, ako mu i nije baš odviše skèrbio za duševni napredak. Godine 1848. prestala su odnošenja prijašnja, zaštite neima, ni potrebnoga reda, nu neima jošte ni dovoljnoga napredka duševnoga, jer se on neda za desetak godinah polučiti. Kuće seljačke propadaju, nesloga ih razčinjava. Ćudorednost, poslušnost, pokornost i blagostanje se pomanjšava; bivši vlastelin, župnik, činovnik i isti seljaci jedan na drugoga se tuže. Zašto to biva? . . Zato, jer nam se čini, da naš prosti narod nije na onom stupnju izobraženja, koi je neobhodno potreban, da urode željenim plodom blage ustanove visoke naše vlade.

Naš puk imade mnogo sposobnostih i mnogo prirodjene dobrote, možemo se dakle nadati, da će buduća već generacija, kad bude u školah podučena, mnogo bolja i za napredak pripravna biti. Sada jošte sve moguće predsude i stari običaji nevaljali vladaju. Poljodielstvo dakako za našu zemlju ostaje vazda glavna stvar; ali baš u toj struci seljaci naši stoje tamo, gdie su i prije Isukèrsta bili; o napredku tu neima ni traga; svako poboljšanje u tom obziru seljaku je nepoznano dà i sumnjivo; on reže tèrs kako i niegda; on ore i sije, da nemože gorje; livadu dèrži tamo, gdie bi bolje kukuruza rasla i to samo zato, jer je tako i pod diedom jošte bilo; on neprodaje žita n. pr. (tako biva u mnogih okolicah), jer je to sramota žito prodavati; on dèrži puno marve, a sva mu nevalja ništa; on kravu nedoji, kad tele sila; on neštedi šume nigdie; on nezna, šta je to štediti; on se opravlja sasvim neshodno, nu suknja, čoha ili surina mora biti po kroju, kako bijaše od vieka, itd. Što iz toga sliedi? To, da je našem seljaku jošte dalje vremena potrebno skèrbničtvo, no očinsko, duhu vremena odgovarajuće, koje nebi kao prije brinulo se jedino za njegovo materijalno već i za duševno blagostanje.

Glavni bi dakle sada poso za prijatelje našega naroda, osobito za spisatelje bio, poučne knjige pisati; knjige moralne, a medju svim knjige gospodarstvene, potreboćam svakdanjim shodno uredjene imale bi zauzimati pèrvo miesto. Gospodarski naš inače dobro uredjivani list nemože svemu zadovoljiti, jer se on nemože za prosti puk samo pisati, zato treba, da i drugi uz to pristanu; to bi bila zadaća za družtvo za izdavanje pučkih knjigah, kako se sada osniva; tu bi i gospodarsko družtvo pomoći moglo. — Napredka pravoga neće biti, ako se budu bolje klase naše — ma i najfinijih salonskih etiketah — dèržale, a narod ostali, pravi temelj naš i najčvèrstije podnožje naše, zanemario!

— Zagrebačko družtvo čoviečnosti dobilo je od niže imenovanih sladeće darove:

od gg: J. A. Auscha 20 f.; Gvida Pongratza i Emanuela Priestera od svakog po 50 f.; Mihaila Schreiera 100 f.; Jakova Weissa 50 f. i Samuela Weissa 10 fr. (A. Z)

— Od novopodignutih 18 piešačkih regimentah odpada jedna na Hèrvatsku i Slavoniju i to piešačka regimenta br. 78, koja će sastavljena iz tri batalijuna 17., 53. i 47. regimente imati svoj dopunitbeni kotar u Osieku.

— C. k. ličkoj krajišničkoj regimenti palo je najvišje odlikovanje u dio, da smije nosit ime Nj. c. k. apostolskoga veličanstva; ista će se odsele zvati: C. k. cara Franje Josipa 1. lička krajišnička piešačka regimenta.

— Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je Nj. preuzvišenosti zapoviedajućem generalu u sèrbskom vojvodstvu g. podmaršalu Šokčeviću najmilostivijo podielit red željezne krune 1. razreda.

— Komisija za dèržavne dugove pod predsiedničtvom kneza Colloreda jučer se je sastavila i bila je danas od Nj. veličanstva primljena u audienciji. Komisija počet će radit za koi dan.

— U Marburgu opet se govori o predlogu da se sagradi kanal medju Lobnitzom i Ptujem, kanal, koi bi bio opredieljen ne samo za navodnjivanje suhoga ptujskoga polja već i za unutarnje brodarenje.

Pešta 3. siečnja. Kao što je poznato bila je posliednja četiri dana uprav iztekle godine u Košicama konačna razprava tamošnjega zemaljskoga suda proti „predložiteljima i glavnim poticateljima“ zaključka kesmarskoga sastanka od 27. i 28. rujna pr. g.

Predlog dèržavnoga odvietničtva glasio je proti dvorskom savietniku Eduardu pl. Zsedényi-u na 2 godine težke tamnice i izgubljenje plemstva, proti pastoru u Béli u Šipuškoj Dragutinu Mádai-u i prof. Pálkövi-u iz Sarospataka na 1½ godine težke tamnice. Sudište osudilo je Zsedényi-a zbog smetanja javnog mira na 4 mieseca proste tamnice, Madai-a na dva mieseca, Pálkövi-a na 4 mieseca proste tamnice, no kod obodvojice pooštrilo je kazan jednokratnim postom svake nedielje danah. Osudjenici uložili su priziv.

Sèrbija.

Beograd. Ovdie je nastala nova diplomatična razmirica. Carsko-ruski glavni konsul Milošović protestovao je naime kod sèrbske vlade proti drugoj točki ugovora, koi je medju njom i francuzkim družtvom Magnana, Bouillona i o. takluka nedavno sklopljen. Ova glasi: „Ostaje prosudjenju i slobodnom izboru družtva pridèržano uzduž Dunava otvorit majdane od uglievja.“ Uslied ovoga danog mu prava već je francuzko družtvo izabralo jurve obstojeći majdan u Dobri i odredilo da se upotrebi. Budući pako da je ovaj majdan od prijašnje vlade niekom Stefanu Stefanoviću uz položenje godišnje zakupnine predan, od toga doknadno na N. Georgevića prenešen, a jer je ovaj zakupnik napokon predao uz opravninu od 3500 dukatah pravo upotrebljenja ruskom glavnom konsulu, to je uprav ovaj, koi sada za sebe traži stečena prava. Medju ruskim i francuzkim konsulom, koi se zauzima za prava družtva došlo je već do oštrih pretresanjah.

Beograd, 29. prosinca. (S. D.) Ja vam dugujem izviestje o daljem vladanju č. muhafisa beogradskoga prema vladi sèrbskoj poslie izjavljenog od njegove strane razkèrsta i poslie kategoričkoga pitanja učinjenoga mu od strane sèrbske vlade. Budući da je stvar ova od većega značenja, to sam dao sebi truda izviestiti se od ljudih, kojima je ona sasvim iz bliza poznata i tako sam postavljen u stanje, da vam mogu kazati sve kako je bilo u samoj stvari.

Ja sam vam javio, da je sèrbska vlada zapitala pismeno Osmanpašu, da joj pismeno odgovori za 24 sata, prekida li odnošaje ili neprekida.

To je bilo 13. prosinca ove godine.

Ali da se vratimo malo natrag. Prije toga na jedno 15 danah muhafis je bio čotko prestao odgovarati na razna pisma kněž. sèrbskoj vlasti niti je sam njoj što šiljao osobito poslie poznatoga slučaja s dućanom na Stambol-kapiji, za koi je on iskao zadovoljštinu od sèrbske vlade, koja niti mu se mogla dati niti mu je data. — Tako je on bio prestao od svake prepiske. Kad mu dragoman saobći svetkovinu sv. Andrije, on onda i ustmeno poruči, da neće da ima ništa sa sèrbskom vladom; vlada ga na to, kao što višo putah napomenuh, zapita pismeno ostavivši mu 24 sata roka. 24 sata prodju, a odgovora nebi. To je bilo 14. prosinca. Tek sutra dan dne 15. prosinca oko 3 sata po podne pošlje muhafis kněžeskom predstavniku niekoliko svojih običnih pisamah, medju kojima je bilo jedno, u kome se kao odgovara na posliednje pismo sèrbske vlade, ali u samoj stvari u njemu paša govori o poznatom dućanu na Stambol-kapiji i o zadovoljštini, koju je on od sèrbske vlade tražio i pri čemu, veli, on i sad ostaje. Sluga padišin u ovome pismu kaže, da je on pitanje o toliko putah napomenutom du-

ćanu predstavljao na „riešenje“ ovdašnjim konsulima i oni da su „riešili“, da on ima pravo tražiti sadovoljštinu od sèrbske vlade. I ako ovo pismo nije bilo pravi odgovor na posliednju notu sèrbske vlade, opet mu predstavnik odgovori, da se čudi, kako je č. paša mogao predlagati na riešenje gg. konsulima jedno čisto gradjansko sporno pitanje, kad ga ni jedan hatišerif na to neupućuje i kad zna, da se sva takova pitanja imaju riešiti sudom sèrbskim ili turskim ili administrativno vlašću turskom ili sèrbskom. Muhafis je poslie toga opočeo obične svoje prepiske sa sèrbskom vlastju, kao da nije ništa ni bilo, a i sèrbska vlast produžava svoje prèdjašnje mirno razpoloženje. Tako je dakle sada sve izravnano, ali je razkèrst doista bio i trajao je oko jedno 10 satih, pošto je protekao rok paši ostavljeni a on nije odgovorio, a to je upravo bilo dne 15. pros. U ostalom vi znate dèržanje i postupanje Osmanpašino iz mojih ranijih pisamah.

Još vam dodajem ovdie, da je vlada sèrbska bila naredila, da se od iztečenja roka neizdaje Osmanu danak, koi se porti plaća, i od koga je on nesmatrajući na razkèrst želio uzeti a konto. Ali po čem je docnije sve izmireno, opet im se daje sve uredno.

Danija.

Kodanj 2. siečnja. Posliednji večer godine ili bolje rekuć pèrva noć nove godine bila je upotrebljena da se izvede ulična sablazan, koju su već unapred očekivali. Pod prozorima dvorca Kristianborg sakupiše se velike hèrpe najnižjega pučkoga razreda, koje su se medju ostalim razveseljivale pievanjem porugljivih piesamah. Pošto su štapovima od dvorca protierani bili, otišli su u drugi prediel grada, da kao što vele, princa Kristiena pozdrave klicanjem, a pod prozorima ministra Brixen-Fincke-a zaviknu „Propadni!“ Namiera ova bila je utaštena opreznostju redarstva, koje je poleg lista „Avertissements-Tidende“ bezobzirnim upotrebljavanjem štapovah svojih službenikah očistilo ulice. Vas dogadjaj ima se smatrat kao sablazan prostoga naroda, koja nije proizvela nikakova dulje trajućega utiska. List „Berlingske Tidende“ donosi o ovim dogadjajima sliedeću kratku prijavu:

„Predvečerje nove godine bilo je naznačeno uličnom stekom, koja ovdie na svu sreću spada medju riedkosti, no žaliboże, ako se na agitaciju koja joj je sa raznih stranah prednjačila, uzme obzir, mogla se je i očekivati.“

Bèrzojavne i najnovije viesti

Zadar 4. siečnja. Na Cèrnoj Gori pronašli su posliednjih danah prosinca urotu proti knezu Danilu i usliedtoga bio je kolovodja isti Stanko Pejović dne 23. t. m. u Rieci pogubljen.

London, 9. siečnja. „Morning Post“ hoće da zna da je sveti otac papa odaslao pismo na cara Napoleona u kojem sè traži ukupno priznanje papinskoga područja poleg ugovorah od god. 1815. kao uviet za poslanje svoga zastupnika na kongres. Car Napoleon nije, vele, na to pristao.

Madrit 2. siečnja. Tri ladje pod englezkom zastavom, koje su zabranjenu ratnu robu vozile, bile su od Ceute dovedene pod Algesiras. — Kraljica će dojduće nedielje pèrvi put izza kako je rodila doći u cèrkvu.

Milan, 6. siečnja. Garibaldi, koi je ovamo došao, naimenovan je, vele, glavnim nadzornikom lombardezke narodne straže. I službena „Lombardia“ potvèrdjuje rastuću nesigurnost.

Napulj, 1. siečnja. Kralj je opet pomilovao 50 osudjenikah.

Carigrad, 28. prosinca. Novi vezir poslao je poslanicima dopis toga sadèržaja, da će probušenje suezke provlake odobrit, dočim se sile medju sobom porazumiju u tom obziru.

Pariz 6. siečnja. Tajnik englezkoga poslanstva u Parizu, W. G. Grey, naimenovan je poslonošom, budać da će lord Cowley do otvorenja parlamenta ostati u Londonu. Dèržanje komorah opredielit će politiku sjedinjenih vladah. Grof Persigny vratio se je jučer u London. Biskup versaljski izdao je liberalno izjavljenje.

Turin, 8. siečnja. Senator Collegno i odaslanik konte Cays obnarodujn izjašnjenjah na korist pape, poklisari Costa della Torre i markez Prignole Sale izdat će spisah u istom smislu; takodjer će od ovud u Rim otići adresa podanosti.

Turinske viesti javljaju, da si je Sardinija preduzela samostalno raditi, budući da temošnja vlada ništa nemože očekivat od kongresa koi se neće sastati. Parižki list „Patrie“ donosi od svoje strane pismo iz Rima, u kojem se javlja, „da je Piemont izjavio, da smatra uvèrštivanja niemačkih dobrovoljacah u papinsku vojsku kao uvredjenje načela neposredovanja; ako bi se ova uvèrštivanja nastavila, prinudjen će biti Piemont zapoviedit svojoj vojski da udje u legacije.“

Jedna brošura od Thiersa o rimskom pitanju izići će za koi dan.

Iz Londona javljaju „Nordu“ od 6. siečnja: „Morning Post veli, da je Thouvenel pristaša englezkoga saveza, ako i u pojedinosti zastupa druga načela. Car Napoleon zaključio je, da u družtvu s Englezkom uredi poslove srednje Italije. Srednja Italija bit će slobodna i bez kongresa.“

Tuskulaniade

od

J. J.

(Konac.)

VIII.

Tim jutrom nastalo i kišovito vrijeme. Pèrva nas u zoru pozdravila služavka s prijavom, da toga života više podnieti nemože, već da je naumila pokupiti se još danas i otići i da neima sile pod nebom, koja bi ju više ustavila. Tko znade kakov život u ovo naše vrieme napredka provode po gradovih gospodje kuharice i gospodične sudoperke, taj se neće tomu čuditi. Došav ponajviše sa selah, omili im halabuka gradska i težko onomu, tko š njimi podje tražiti mira, gdie neima igrankih, šetankih te živahnih ulicah i prozorah da se na nje izgleda. Nemogav ju dakle na očigled onako složne kiše i blata do koljena uputiti, koliko je blago mir i kolika slast ovaj tihi život ladanjski, izplatim ju i dadem joj gorko zasluženu sviedočbu vèrhu čestita i neporočna vladanja, te ju odpustim.

Po tom uzmem knjigu, da čitam; ali me snadje njeki san, komu se odhèrvati htievši: napane me čama te izidem pred kuću, nebi li se štogod izbistrio. Zavirivši u kuhinju, vidim Martina i Baru, gdie su se naklopili preko zdjele zelenih krastavacah — svoj obični ručak — i unidem da se nagledam pusta zalaganja. Tud mi uteknu oči kroz odškrinuta vrata i smotrim na ormaru žensku lutku, kao diete od godine danah, i začudim se, čemu to? Bari nebude pravo, gdje ja sve nacunjati moram, te mi rekne: „Prodjite se gospodine; zar vi morate sve vidjeti i znati?“ Nó na mnogo moljakanje kaže mi, da je to od mòrah, vještičah i vukodlakah. Došav noći, kada im je doba, da ljude dave, zagledaju se u ono diete, i dok tako zjaju i čude se: i vrieme im mine, te im je odlaziti, i tako nemogu nahuditi. Ja se učinim kao da sam posve zadovoljan s tom obavjesti, nadajuć se obilnoj pabirci na polju mythologije narodne. Od našega svieta ako misliš što doznati, valja im barem na izliku sve vierovati. — Na stolu ležaše svežanj stvarih i do njega širok slamni škriljak. „Tko se sprema na put?“ upitam. „Ja, gospodine“ odgovori Bara. „Kamo?“ „U P ..... je, moje rodne mjesto.“ „A rad šta?“ A ona će: „Rad putnoga lista; zar vi neznate, što se je dogodilo?“ „Neznam“ rekoh i sjednem da slušam. „Ovo danah“ počme ona „pao u jednoj šumi preko Dunava vrag sa velikim blagom. Lakom sviet odilazio k njemu i on davao svakomu, ali se ljuto namirivao. Tako kazuju za jednoga, da je, primivši novac, morao udariti raspeta na kèrstu Boga nožem u sèrdce. Lakome su oči pri pogači; on to učini; ali, došav kući, nadje si ženu mèrtvu, onako isto u pèrsi nožem pogodjenu. I odtud je zapovied, da se nitko nenadje bez putnoga lista; a tko ga neima, da ga si nabavi.“ I s tom se logikom zadovoljim za nevolju, samo da još što doznadem. No kako ću i Martinu jezik odriešiti: izvadim iz džepa koštek te ga ponudim lulom duhana i uza to primietim: „Mi po gradovih slabo znamo o takovih stvarih; pa zato gospoda slabo i vieruju tomu.“ „Znam ja“, rekne on „me neka ti mudrijaši i sveznalice dodju amo, da ih ja naučim. Oni vjeruju knjigam, što ih oni sami pišu; a ja svojima očima. Vi imate liepu priliku, da se o svem tom, ako Vas je volja, obsvjedočite. Otidite kada je gluho doba ovim prosjekom, ili samo na kraj našega vinograda, pa ćete vidjeti i čuti. Čuti ćete na ovoj adi vilu pjevati glasom jasnim i tankim kao zvonce od srebra, a sladjim od svakoga slavuja. A viditi ćete, što sam i ja toliko putah vidio. Onomad eto — bilo je oko pó noći — vraćao sam se tim prosjekom s ribolova od Dunava. Kad ali sretnem tri ženske, vitke i visoke — Bog i duša — kao ovi jablanovi. Proletješe kraj mene kao vijavica i netičuć se nogom zemlje. Jedna se samo, prošav mimo mene, bješe malo spotakla. „Možda se to tebi samo pričinilo; da nebijaše sjena na mjesečini?“ primietim ja. „Dà sjena na mjesečini; eto ti opet gospodske mudrije i mudre nevjere. Ako je to sjena, onda ste i vi, i sve što očima vidim, sjena i prikazan. Kako će biti sjena, kada in vidih u lice i mogoh razabrati u njem oči, usta, nos; a na tielu noge, ruke i sve što imade u čovjeka. Ako to bijaše sjena, onda i moja bolest nebijaše istina, nego prazan san; ali ja znadem najbolje“ i pri tom se maši rukom za pèrsi i za noge, te uzme stenjati i prenemagati se. „A što se dogodi?“ upitam ja. „Kako proletješe tik mene“ nastavi on „tako me uhvati onaj silni mah i s mjesta me spopadè ljuta groznica, od koje jedva ostadoh živ.“ „A kako to?“ prihvatim ja; „je sam uviek slušao, da su vile ženske dobroćudne i da nikomu neće zla.“ „To je istina, da nisu ono, što su vještice“ uzme tumačiti on; „ali nije dobro š njimi posla imati.“ „A tko su vještice?“ zapitam ja. „One su“ veli „žive zle žene, koje se noću u svašto pretvaraju te idu da drugomu nahude. Ima i u našem susjedstvu njeka baba Sara, koju sam ja već njekoliko putah sretao, gdje o pó noći ide prat na Dunav. I to vam je vještica, nedao joj Bog vlasti nad nami. No imade i mužkih vještacah, što možda ni znali niste. Preko puta od nas, eno u onoj kući, stoji njeki stari katana, koi će na ular pomuzti svaku kravu, koju mu je volja. Svezav ular o čavao visoko, zovne kravu imenom, koju hoće, te muze ular, a iz njega teče mlieko kao iz najpunijega vimena. No jedan put se bješe odviše polakomio i nemogaše zaustaviti mlieka, dok u njem neogreznu do gleženjevah.“ „A kako to?“ zapitam, sgroziv se malo i nehotice, „da se je sve to prikupilo ovdje oko nas?“ Inače u mjestu nečuje se ništa takova. „Što ljudi tamo nevjeruju“ rekne on „to im se ništa i neukazuje. I ova naša kuća nije sasvim čista; i moja je Bara dosta patila od mòre; a vi se možete uvjeriti, ako ostanete podulje kod nas.“

„To bi mi još trebalo! Od ljudih i onako neimam žudjena mira; pa još de me stanu daviti mòre i vukodlaci“ pomislim u sebi izilazeć iz kuhinje; i sve što sam čuo, pripovjedim ženi. Nasmijav se dosta pomislimo, da nije drugo, nego smo i njim dodijali te nas hoće tími bajkami da zaplaše i odtjeraju. Ta misao činjaše mi se posve naravna, što se samo ono sljubiti može, što je duhom srodno i po spoljašnjih odnošajih života suglasno.

„Kako mu drago“ odlučim napokon: „Ja sam sit te poezije i toga mira ladanjskoga. Da si nismo kvarili onih čarobnih slikah o njem! I nadalje ćemo se njimi nasladjivati; a istinu ostaviti onim, koji su za to rodjeni. Uzalud se utiče gradjanin bezazlenoj naravi, kada ga ona nepriznaje za svoga. Da mu se je, izišav iz grada, napiti kakove zaboravike, pa da o svem, što je bilo ništa neznade. Ali ovako, kako jest, pratiti će ga i tamo vierno cèrna briga i svi drugi mučitelji gradskoga života, kojim sè neuteče ni na konj-vili, ni na ladji krilatici.“

„Vratimo se mi u grad i u svoj prijašnji život i mahnimo se onoga, što je Bog drugim ostavio; uvjerivši se i opet, da savèršena dobra pod nebom neima:

Nihil est ab omni
parte beatum!!!“

Od velike znamenitosti bilo bi, ako se potvèrdi glas, da jo maršal Vaillant, zapoviednik onih 50.000 francuzkih vojnikah, koji se nalaze u gornjoj Italiji pozvan u Pariz i da će ga zamienit maršal Mac-Mahon. Vaillant je Berthier Napoleona III. Njegovo odazvanje skopčano je s ustrojenjem pet velikih vojenih sborovah, koje će tako sliedovat, da će isti za 48 satih moći stupit na bojište. Pitomci politehničke škole dobili su zapoviest da budu u pripravnosti za aktivnu službu.

Odziv na poziv gospodji Prašničkoj.

Što se s dobrom mišljom spravlja,
Ono i Bog blagoslavlja.

Vitezović u mudrosti cvietja kitici 15.

M. Sk. Iz **Petrijanca** na bogojavljenje. Vele znamenit poziv, što ga naša vèrla domorodka gospodja Prašnička u „Narodnih Novinah" od dne 24. stud. prošle godine br. 168 glede prosviete našega — inače blage ćudi — nu zanemarenoga puka štov. domorodnomu obćinstvu za dostojno uvaženje vatreno predloži, nadje, kao što ove novine u više brojevih jur naviestiše, u mnogo domo- i rodoljubivih sèrdacah veoma hvale vriednih odzivah. — Stvar ova je za nas zaisto jako važna, da i sveta nam biti mora; jerbo od nje naša budućnost zavisi. — S toga neka mi bude dozvoljeno, da i ja o njem svoje mnienje u ovom narodnom časopisu očitujem.

Pučka prosvieta, što se velecienjenim pozivom g. P. kod nas postići žudi, rodit će nam svim u domovini našoj hèrvatsko- slavonskoj — odozgor dolie i odozdó gore obilnim duševno-materijalnim blagom; ova indi prosvieta bit će obće naše dobro; zato treba; da ju i svi sa „viribus unitis" podupiramo, i na čvèrste noge postavimo. A to se samo pomoćju valjano ustrojena družtva postići more. — Nu pitat ćeš me blagoćudni čitatelju, kako da se to družtvo sklopi? Evo ovako: Zagreb je naša jugoslavenska Athena, u njem imade mnogo i od duhovnoga i svietovnoga stališa oštroumnih glavah, koji su dušom i tielom zauzeti za svoj narod; veoma dobro znadu i poznadu golemu nevolju našega puka; te iz dna sèrdca žele, da se iz te duševne biede čim prije kojim mu god drago načinom oslobodi. — U Zagrebu nalazi se košnica „**Matice ilirske**" i koje bi glavna svèrha biti morala, da se njezinom pomoći naš narod u obće, a puk napose svestrano izobrazi i prosvieti. Odbor dakle matičin sa spomenutimi ljubitelji naroda i puka našega neka se na skorom u narodnom domu sastanu, te u njom pravila za „**Družtvo sv. Cyrilla i Methoda**" osnuju, pod kojih možnom obranom razprostranjivala bi se med nasim pukom žudjena prosvieta. Da pako u ovo družtvo i naši seljaci pristupiti uzmognu, neka se za svakoga člana, u družtvo stupiti želećega, neznatan godišnji prinesak opredieli. Članovi u družtvo upisani neka knjige družtvenimi prinesci tiskane bezplatno dobivaju; a nečlanovi za neznatnu cienu. — S osnovanimi po rečenomu odboru za imenovano družtvo pravilima ajde k onomu, koi u našoj hèrvatsko-slavonskoj domovini skoro četvèrt vieka s nami i našim pukom dobro i zlo, sreću i nesreću, veselje i žalost jednakom mierom dieli; te ništa vruće neželi, neg da se naš puk na onaj stepen prosviete popne, s koga će sám previdieti, odkuda mu duševno-materijalna sreća proiztiče, a što mu zaprieku stavlja, da se do nje popeti nemore; — ajde rekoh, k našemu velikodušnomu i za sve što je dobro, plemenito i koristno, uznešenomu kardinalui nadbiskupu, smierno ga moleći: da ih pregleda i na koliko treba popravi, isto pako ustrojiti se imajuće družtvo da pod svoje blago okrilje i visoku zaštitu milostivo prime, te njim kao pèrva u našoj hèrv.-slavonskoj domovini cèrkvena glava upravlja. — Zatim da svoje biskupljane putem župah sebi prirodjenom blagošću u to družtvo pozove; napokon neka isti slavni odbor imenovanoga našega milostivoga nadpastira umoli, da shodnom okružnicom svoje sufragane — preuzv. i presv. biskupe hèrvatsko-slavonske pozove, da to isto po svojih biskupijah čine.

Na ovaj moj predlog pitat će me po svoj prilici naša pravoslavna bratja — Sèrblji: Kamo s nami? zar naš puk nespada u vaše kolo? — zar ga netišti ista nevolja kao i vaš puk? zar on netreba proti njoj rečenoga lieka?! Ej trieba, trieba; — kamo sreće, da se jedared osviestimo, te očito spoznamo: da bi duhom morali biti jedno, kao što jednoga samo Isusa imademo, koi nam je svima jedno svietlo s neba donio. . . A i Cyrill i Method u našem narodu nisu poznali razkolničtva, oni ga samo jednom svietlostju Isusovom prosvietljivahu. — Bože daj, da se pod zaštitom ovih naših svetih apoštolah na skorom opet sjedinimo. — Da se ota dugo žudjena svèrha postigne, scienim, da se i bratja Sèrblji u gori napomenuti odbor pozovu. A njihove preosv. vladike da se putem vis. c. k. namiestničtva umole, da od svojih viernih u obiljnom broju za upitno družtvo predobe.

I tim načinom bi se moglo kod nas ustrojiti silno družtvo, koje bi neznatnom žèrtvom moglo s dobrim uspiehom razprostranjivati medju našim pukom kèršćansku presvietu. — To je u kratko moje mnienje. Tko zna bolje, ajde š njim na polje; pa onda „**Što Bog dá i sreća junačka**"!

Domaće viesti.

Hèrvatsko-slavonskom gospodarskom družtvu pristupiše gospoda:

Emil Kušević Samoborski, c. k. lml.; **Josip** vitez **Hempel** vlastelin, Fr. **Bresić** nadzornik, **Tomo Hitrec** učitelj, **Josip Rupčić** providnik, Dr. **Josip Muzler**, **Adolf Vladimir Halter** posiednik, **Adolf Müller** c. k. nadporučnik, **Lazo Somogji** c. kr. pristav, **Josip Zorić** kapelan, **Henrik Holjac** računovodja, **Martin Stefanić** aktuar, **Filip Joanović** tajnik, **Adalbert Kovač** reklamacionalni nadzornik.

Slavni kaptol biskupije senjske, poznat u našoj domovini od davna svojim gorućim i postojanim domoljubjem i privèrženostju k hèrvatskomu jeziku, poslà ovih danah ovamo u Zagreb, za Spomenike jugoslavenske, što ih g. Iv. Kukuljević pod imenom „Monumenta Slavorum Meridionalium historica", za tisak pripravlja, oko **pedeset** izvornih glagoljsko-hèrvatskih listinah na prepis, medju ovimi nalazi se jedna od cara Ferdinanda I. pèrvoga kralja ugarskoga od sretno vladajuće kuće habsburgske, kojom listinom podaje god. 1527. kaptolu senjskomu pravo izabirati i imenovati kanonike.

Mi objavljujemo s veseljem blagorodni čin senjskoga kaptola, i pozivamo ujedno ostale cèrkvene i svietovne zborove i pojedinu gospodu koja možebiti po gdiekoju glagoljsku listinu čuvaju, da se i oni u primier sl. kapitola senjskoga ugledaju i dotična pisma za javnu porabu ovamo poslati izvole, da tako glagoljski spomenici koji će za koi dan u tiskarnu predani biti na koliko je moguće u podpunijoj zbirci obielodanjeni budu.

Iz Dalmacije.

Dne 27, pr. m. prosinca otvoreno je u Splietu novo prekrasno kazalište, koje je žarkim nastojanjem i trudom vèrlog ondiešnjeg gradjanina gosp. Dr. Bajamonti-a, kroz niekoliko miesecah sve iz nova podignuto i tako osobito što se nnutrašnjosti tiče, bogato i ukusno urešeno, da se slobodno s najboljim talijanskim kazalištima mieriti može. — U znak harnosti svoje splietska je obćina ukazom svojim od 23. prosinca 1859. odredila da od dana 26. istog mieseca novo kazalište mora nositi ime Bajamontovo kazalište, koje će se u mramornoj ploči izsieći i na čelo istog kazališta položit s datkom istog ukaza, a sam ukaz posredstvom štampe javnosti predati. — Isti gosp. namierava u Splietu i još drugih podobno veličanstvenih stvarih izvesti, kao gazometar za razsvietu grada i njemu pripadajućih varošah, dovesti vodu starim rimskim vodovodom iz Solina u Spliet itd. itd. Oh kad bi Dalmacija više ovakovih odvažnih domorodacah imala!

— Na ostrovu Hvaru pronašao je gosp. Ivan Markati vèrlo krasan mramor nažute boje, koi je pregledao i izpitao gosp. montanistički komisar Josip Ivanić i spoznao ga za pravi mramor. Nada je, da će se g. Markati oko vadjenja tog mramora živo zauzeti i tako sebi i svojim ostrovljanima bogat izvor blagostanja raztvoriti.

— Živim nastojanjem gosp. pretura Adolfa Franca i obćine imocke, a samim trudom tamošnjeg puka, otvoren je stari rimski drum, koi iz Imockog u Sinj vodi, okolo šestnaest miljah u dužinu od glavne dalmatinske ceste. Za ovaj se drum misli da je jednom skapčao Naretvu sa Solinom. Liep je ovo ugled i za ostale naše kotare, kojima dobri putovi za obćenje oskudievaju, a Imoćanima je liepo pred svietom poštenje što neštede truda gdie ga za obćenitu korist ulagati treba.

— Na Kistanjam kod Šupljaje (razvalinam jednog rimskog grada) preduzela jo obćina pod zaštitom gosp. pretura Uršića kopanje, te iz dosadanjih radnjah vidi se da je tamo morao biti nieki veliki u gradjevnom obziru bogati grad, jer su izkopani mnogi prekrasni komadi od stupovah, kipovah itd. (G. D.)

Književnost.

— Gospodin Gjorgjije Nikolajević protopresiter i profesor kod zadarskog pravoslavnog siemeništa, poziva u Sèrb. Dnevniku k predbrojivanju na „Sèrbsko-Dalmatinski Magazin sliedećim riečima: „Iz sedamnaest dosad izišavših ovih knjigah mogli su razumni čitatelji uvidit važnu namieru rečenog Magazina. Prestao sam ga bio ja izdavati, nadajući se, da će se koi drugi rodoljubac daljeg uredjivanja i izdavanja primiti; no po želji i ponudi mnogih prijateljah, evo me i opet da radim i da se trudim doklem uzmogu. Neodrecite mi braćo Sèrblji vašu pomoć, bez koje nemože se napredovati."

Odmah za pèrvim Magazinom, izići će i drugi i sadèržavat će: „Život i diela Kavaliera Dimitrija Milakovića;" oko 15 tabakah.

Svaka knjiga zapadat će pol forinte ili 50 novč.

Molim da se na obadvie ujedanput predbrojite i imena meni u Zadar pošljete, da se u knjigama štampaju.

— Gosp. arhimandrit Petranović javlja u istim novinama da mu je već III. čast njegova dobrog Pastira u Karlovcima kod patrijaršeske pečatnje gotova, i poziva na predbrojenje iste knjige, koja je, veli, za tri tabaka veća od pèrvih dvijuh častih, a ciena je mnogo smanjena — Ova se knjiga gosp. Arhimandrita već sama po sebi preporučuje, osobito pravoslavnom sveštenstvu, koje je oskudno u dobrim propoviedima na narodnom jeziku. — Ciena je knjizi 1 f. 40 novč.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 10. siečnja 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.05
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god.	1834 .	„ „ „	
„ „ „ „	1839 .	„ „ „	
„ „ „ „	1854 .	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	876
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	200.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		108.45
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		126.80
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.99
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	25.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 3142-Pr. (22) 3—1

Oglas natiečaja

zbog poduzetja hèrvatsko-slavonskih predstavah na kazalištu u Zagrebu.

Za predstave u hèrvatsko-slavonskom jeziku na zagrebačkom kazalištu traže se stvari viešti poduzetnici za sada na dvie godine od 1. sèrpnja 1860 počemši.

Natiecatelji imaju se obvezat, da će za rečene dobe na svoj račun svake godine barem 48 predstavah veselih i ozbiljnih igarah dati tako, da se ili u isto doba s niemačkim igrokazom i operom, ili u jednoj po volji izabrat imajućoj se posebnoj dobi hèrvatsko-slavonski komadi, za što će poduzetje niemačkih predstavah i opere po glasu posebnoga natiečajnoga razpisa u tom obziru barem jedan večer svake nedielje danah imati dèržat u slobodi, budu predstavljali.

Poduzetnik imat će ponajprije na izbor komadah tako u slavenskim izvornicima kao i u dobrim prevodima osobito upravit svoju pozornost a zatim postarat se za predstavljajuće osoblje dovoljno za popunjenje potrebnih igralačkih strukah. Osobit obzir uzet će se na natiecatelje, koji već posieduju svèrsi shodnu kazalištnu knjižnicu i risnicu (garderobu) i kadri su položit jamčevinu od 500 fr. a. vr. u gotovu ili u 5%nim dèržavnim hartijama.

U ostalom svaki natiecatelj ima se izkazat tako o svojoj ćudorednosti kao i o strukovnoj vieštini.

Poduzetnik dobit će izvan bezplatna upotrebljavanja kazalištne kuće (izim ložah) i nahodeće se garderobe za dane predstavah i nalazeću se knjižnicu ilirskoga repertoara na razpolaganje a za postupovno umnoženje posliednjega izvornicima i prevodima osobitu podporu kao i godišnju subvenciju od 2000 fr. u gotovu.

Natiecatelji neka izvole svoje molbenice na ovo c. kr. namiestničtveno predsiedničtvo najdulje do konca veljače t. g poslati.

U Zagrebu dne 6. siečnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtvenoga predsiedničtva.

Br. 3142. (21) 3—1

Razpis natiečaja

za zakup kazališta u Zagrebu.

Kazalištno poduzetje u Zagrebu dati će se u zakup na dvie godine t. j. od 1. sèrpnja 1860 do dotle 1862. godine pod sliedećim uvietima:

1. Poduzetnik je obvezan dok zakup traje i to od listopada do konca lipnja svake zakupne godine predstavljat igrokaze, glume i opere;

2. Što se tiče opere stoji poduzetniku na volju dèržat niemačko ili talijansko družtvo i isto uporavit ili u isto doba zajedno s igrokazom ili pako u po volji preduzetnikovoj opredielit se imajućoj posebnoj kojoj dobi svake zakupne godine;

3. Poduzetnik bit će dužan, za popunjenje napomenutih strukah naći po mogućnosti silah od poznate vieštine i davati nove komade, koji su već drugdie obćinstvu omilieli;

4. Natiecatelji imaju se osobito vierodostojno izkazati da posieduju shodnih kazalištnih haljinah, knjižnicu za igrokaz i operu, zatim o svojoj ćudorednoj i umietničkoj prošlosti kao i o tom, da su sposobni za upravljanje kazališta a napokon, da su kadri položit jamčevinu od 2000 fr. a. v. u gotovu ili u 5%nim dèržavnim hartijama

Nasuprot dati će se poduzetniku kazalište (izim ložah), redutna dvorana i stan u 1. katu zatim nahodeća se garderoba i knjižnica dok traje zakup na slobodno upotrebljavanje a izvan toga osigurava mu se godišnja podpora od 5000 fr. a. vr.

Konačno jošte se opaža, da se ima svake nedielje danah barem jedan večer za poduzetje predstavah u hèrvatsko-slavonskom jeziku, zašto se natiečaj podjedno razlučeno razpisuje, dèržat u slobodi i da će oni natiecatelji, koji u isto doba uzmu obzir i na posliednje poduzetje, dobiti prednost pred inima.

Molbenice neka se izvole najdulje do konca veljače t g. poslat na ovo c k. namiestničtveno predsiedničtvo.

U Zagrebu dne 6. sjećnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtvenoga predsiedničtva.

Br. 1190. (4) 3—3

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede županije Zabolcske i negdašnjeg haidukskog prediela, iznimajuć obćinu Hajdu-Böszörmeny i k istoj spadajućih pustah, zatim glede kraljevskog slobodnog grada Debrecina sa k njemu spadajućima pustama, iznimajuć Monostor, Csere, Fancsika, Pacz, Bank, Halas i Gut, nadalje glede k Szoboszlom spadajuće puste Köteles u niegdašnjoj biharskoj županiji, i najposlie glede kraljevskog slobodnog grada Arada.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Velikom Varadinu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini Ugarskoj uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 15. studenoga 1859. br. 17.660. na znanje sliedeće:

I.

U veliko-varadinskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvedenje polag obćinah već i u županiji Zabolcskoj po svemkolikom području njezinom od godine 1848., i u niegdašnjem hajdukskom predielu, iznimajuć obćinu Hajdu-Böszörmeny i k njoj spadajuće Puste, zatim u kraljevskom slobodnom gradu Debrecinu i k njemu spadajućima pustama, iznimajuć Monostor, Csere, Fancsika, Pacz, Bank, Halas i Gut, nadalje u pusti Köteles u niegdašnjoj biharskoj županiji i najposlie u kraljevskom slobodnom gradu Aradu obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestničnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 15. prosinca 1859. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o svih godine 1848. k županiji Zabolcs spadavših obćinah, koje sada u okružje c. k. županijskog suda u Debrecinu spadaju, — zatim o sviuh obćinah niegdašnjeg hajdukskog prediela, iznimajuć obćinu Hajdu-Böszörmeny i k njoj spadajuće puste, nadalje o kraljevskom slobodnom gradu Debrecinu sa k njemu spadajućim Pustama iznimajuć Monestor, Csere, Fanscka, Pacz, Bank, Halass i Gut, i najposlje o k Szoboszlom spadajućoj pusti Köteles — u c. k. grunt. pisarnici u Debrecinu,

b) o svih ostalih obćinah, koje su godine 1848. k županiji Zabolcs spadale, u c. k. grunt. pisarnici u Nagy-Kallo, i

c) o kraljevskom slobodnom gradu Aradu u c. k. grunt. pisarnici u Aradu.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 15. prosinca 1859. i u svèrhu ovu odredjen je:

c. k. županijski sud u Debrecinu za pod a)

c. k. županijski sud u Nagy-Kallo za pod b) i

c. k. županijski sud u Aradu za pod c) naznačene obćine.

Podpuni sadèržaj te time i diel II. ovog dne 15. stud. 1859. izdanog izroka uvèršten je u službenih bečkih novinah.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 19. prosinca 1859.

Br. 846. (19) 3—1

Natiečaj.

Učiteljska ujedno orguljaška služba kod novoustrojene učione u Remetah kraj Zagreba, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. zatim u ime stanarine 52 for. 50 kr. a. vr. uz potrebita dèrva, ima se popunit.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do konca mieseca veljače 1860, predadu kanoniku i kotarskomu školskomu nadzorniku Gjuri Muzleru.

U Zagrebu dne 23. prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 5?61 (20) 3—1

Kundmachung.

Am 16. Jänner 1860 wird in dem Bezirksorte Stelnik eine k. k. Postexpedizion ins Leben treten, die sich vorläufig nur mit dem Briefpostdienste befassen und mit dem Postamt Severin mittelst 3mal wöchentlichen Fussbothenposten in Verbindung stehen wird, die in nachfolgender Ordnung zu kursiren haben.

Abgang von Stelnik: Montag, Mittwoch, Freitag um 10 Uhr Vormittags.	Ankunft in Severin: An denselben Tagen um 12 Uhr 30 Min. Mittags.
Abgang von Severin: An obigen Tagen um 1 Uhr Mittags	Ankunft in Stelnik: An denselben Tagen um 3 Uhr 30 M. Mittags.

Der Bestellungsbezirk der k. k. Postexpedition in Stelnik, hat aus folgenden Orten zu bestehen: Gèrganjica, Gradišće, Lipa, Pesak, Protulipa, Bèrckovičdraga, Cèrnokamenje, Vodenadraga, Šarovo, Tèrnovo, Radočaj, Beč, Lisičinagorica, Korenić, Kraljevoselo, Laslavičselo, Vèrhovagorica, Potok, Dugače Tomašici, Skukani, Lešće et Gorenci, Dani, Spehari, Soline, Umol, Podumol, Graberk, Mateše, Malik, Ottok, Rendulići, Podrebar, Lipovčaki, Kèrč, Stergari, Hersina, Novoselo, Orišje, Varoš, Resnik, Popovci, Fučkovac, Biturajci, Skobličbèrdo, Prilišće, Vukovagorica, Staracesta, Račak, Glavica, Johi, Milani, Žubrinci, Spahiči, Jaučani, Sela, Kasuni, Pribainci, Bosanci.

Hinsichtlich des Fahrpostverkehrs bleiben sämmtliche Orte des Bestellungsbezirks der neuen Postexpedizion vorläufig ihren bisherigen Bestellungsämtern zugewiesen.

K. k. Postdirektion für Kroat. und Slavonien.

Agram am 5. Jänner 1860.

Klempay s. r.

Br. 47 iz 1860. (14) 3—2

Oglas.

U utorak dne 17. i sriedu dne 18. siečnja t. g. biti će javna prodaja svakovèrstnih pod plenitbu stavljenih predmetah kao pokućstvo, postelina, rubenina, krave itd. radi dužnog zaostavšeg poreza i inih pristojbah svaki put u 10 satih pred- i u 3 sata poslie podne na varoškoj kući.

Od poglavarstva c. k slobodnog glavnog grada Zagreba dne 5. siečnja 1860.

Miesto upravitelja ureda
Urica
savietnik.

Nr. 5044 (12) 3—2

Konkurs.

Zur Besetzung der Postexpedientenstelle bei der k. k. Postexpedizion in Warasdin-Töplitz wird der Konkurs bis zum 24. Jänner 1860 ausgeschrieben.

Die Bezüge des Postexpedienten bestehen in einer Jahresbestellung von einhundert dreissig (130) Gulden ö. W. einem Amtspauschale jährlicher zwanzig (20) Gulden und für die Unterhaltung der Fussbothenposten nach Warasdin und zurück, welche in der Periode vom 16. Mai bis 15. September jeden Jahres sechsmal wöchentlih, während der übrigen Jahreszeit aber viermal wöchentlich in Gang zu stehen haben, in einem Jahresbothenpauschale von einhundert neunzig (190) Gulden ö. W.

Bewerber um diese gegen Abschluss eines Dienst-Vertrages und Erlag einer Kauzion von (200) zweihundert Gulden ö W. zu verleihende Postexpedientenstelle haben ihre gehörig gestempelten Gesuche unter dokumentirter Nachweisung des Alters, der bisherigen Beschäftigung, der Vermögensverhältnisse und des in jeder Beziehung unbescholtenen Lebenswandels binnen obiger Frist bei der gefertigten Postdirektion einzubringen, wobei bemerkt wird, dass unter übrigens gleichen Verhältnissen jenem Bewerber der Vorzug gegeben werden wird, der ein geringeres Bothenpauschale, als das oben bezifferte in Anspruch nimmt.

Agram am 2. Jänner 1860.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Nr. 13. Abth. 4. (11.) 3—3

Oglas.

Uslied stavljenja vojske na manji broj, prodavat će se dražbenim putem u Karlovcu, počamši od 23. siečnja t. g. 200 konjah od težke i lahke porabe vojničke.

Što se time na obćenito znanje daje.

C. k. zemaljsko zapovidničtvo vojsko.

U Zagrebu dne 4. siečnja 1860.

Nr. 4179-Crim. (3) 3—2

Edikt.

Vom k. k Landes-, als Strafgerichte Agram wird bekannt gemacht, es sei mit dem diesgerichtlichen Anklagebeschlusse ddto. 8. Oktober 1859 Z. 2594 der Tischlergeselle Ludwig Schwarz aus Klagenfurt in Kärnten gebürtig, 19 Jahre alt, der sich zuletzt in Pettau im Kronlande Steiermark aufgehalten haben soll, in den Anklagestand wegen Verbrechens der Majestätsbeleidigung versetzt worden.

Da Ludwig Schwarz weder in Pettau ausfindig gemacht werden konnte, noch sein jetziger Aufenthaltsort hiergerichts bekannt ist, so ergeht an ihn die Aufforderung, sich binnen Drei Monaten vom Tage der ersten Einschaltung des Ediktes in das Amtsblatt der „Narodne Novine“ an gerechnet, vor diesem k. k. Gerichtshof zu stellen, widrigens gegen ihn das Verfahren und Erkenntniss in seiner Abwesenheit erfolgen werde.

Agram 30. November 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 4. (13) 3—2

Oglas.

Obćina oborovačka javlja time, da će se putem javne dražbe na jednu godinu i to od 1. siečnja do 31. prosinca t. g. sakupljanje canjskah (dronjakah) u njenom području dati u najam onomu, koi najviše ponudi. Dražba bit će dne 19. siečnja 1860 u uredu rečene obćine, gdie se mogu saznati dražbeni uvieti.

U Dragušićki dne 3. siečnja 1860.

Jurišević
načelnik obćine.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 12. SIEČNJA 1860. Broj 9.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novcu 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ **Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.**

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ **Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.**

Ujedno molimo sva ona gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 12. siečnja. Najvišjim patentom od 1. t. m. naredjuje se, da se svi zakoni i u §. 4. najvišjega patenta od 27. prosinca 1852 napomenute naredbe oglasivat imaju dèržavnim zakonskim listom, koi će izlazit samo u niemačkom jeziku. Obćine nisu dužne dèržati dèržavnoga zakonskoga lista. Sredinske oblasti imaju opredielit, koji se zakoni i naredbe, za koje krunovine i u koje zemaljske jezike u svèrhu daljega oglašivanja posredstvom osobitih iztisakah imaju obznanit i obćinama. Odnosni troškovi imaju se namirivat iz dèržavne blagajne. Iztisci u niemačkom jeziku pošiljat će se zemaljskim oblastima da ih razdiele medju podčinjene im urede a za ostale zemaljske jezike potrebni prevodi, da ih dadu štampat i da razpošlju iztiske na obćine. Oglašivanje opredieljenih naredabah zemaljskih oblastih imaju se povedenjem političke zemaljske oblasti u zemaljskim jezicima štampat i po potrebi razdielit medju urede i obćine. Troškove za to ime namirivat zemaljska zaklada. U ostalom, nakoliko se time inako neodredjuje, imaju ostat u kreposti ustanove najvišjega patenta od 27. pros. 1852, br. 260. dèrž. zak. lista. Izvèršenje ovoga patenta naloženo je ministru pravosudja u sporazumljenju s ministrima unutarnjih poslovah i financijah. — Nadalje izišla je carska naredba pod 6. t. m. kojom se §. 593. obćenitoga gradjanskoga zakonika stavlja izvan kreposti i uslied toga mogu i takove osobe, koje nisu kèršćanskoga zakona, valjano sviedočit za posliednju volju kèršćena čovieka. To se proteže i na pismena i ustmena očitovanja posliednje volje kèršćanah, k čemu su pozvani bili sviedoci nekèršćeni, ako nije ostavnik umro već pred danom oglašenja ove naredbe.

U Boki Kotorskoj, 19. pros. (S. D.) Za sad je i po okolnim stranama mir; a on će i potrajati, dok su jaki sniegovi zapali. Pivljani i nieki Drobnjaci bojali se se navale turske; no ih je knez uvierio, da se od toga nemaju bojati. Oni su toga radi dohodili na Cetinje.

Prije dvie tri godine oglašeni vojvoda zubački Vukale boravi sad u Grabovu. On se je borio junački, ali sili nije mogao odolieti.

Prije desetak danah sišao je knez na rieku Cèrnojevića, gdie će još koi dan probaviti, pa će se opet povratiti na Cetinje. — Cèrnogorski Hèrvat-baša u Carigradu poginuo je, nezna se upravo ni zašto ni od koga. Jedni nagadjaju, da su ga nieki iz mèržnje ubili, a drugi opet iz osvete. Za dva Bèrdjanina, koji su prije dvie godine pobiegli iz Cèrne Gore i bavili se u Zadru, govore, da su ga oni morali ubiti i to po sliedećoj prilici: Ova su dva Bèrdjanina prijatelji: sat i šura. Žena popu Pušini, kad je poginuo, ostane žena u Cèrnoj Gori, i ova se ove godine uda za brata rečenoga Hèrvat-baše na Čitaja u Bance. Da je popu velika žalost za ove bila, što mu se žena za života njegova proti zakonu cèrkvenom udaje, pa da je pošao sa šurom u Carigrad i da su Hèrvat-bašu ubili. Drugi kazuju, da ovi nisu mogli ni stići u Carigrad, jer su krenuli iz Zadra u Beč; a njima je put pravi i najprieči u Carigrad preko Tèrsta, a ne preko Beča. Bilo kako mu drago, nije liepo, da se čini osveta kèrvavom rukom. Kèršćani su, pa bi se morali čuvati svega onoga, što zakon kèršćanski zabranjuje.

Naš poznati u knjižtvu gosp. prota Gjorgje Nikolajević izdaje za ovu godinu dva diela: „Magazin dalmatinski“ i Biografiju „Dimitrija Milakovića.“ Svakoj je knjizi ciena 50 novčićah. Ovaj je prota dosta koristio u našoj literaturi i u iztraživanju starinah. On je sad profesor bogoslovja u pravoslavnom seminariju u Zadru. Za njega bi dolikovao liepše kakav protopopijat, koi njegovoj sposobnosti i njegovim zaslugama odgovara. Tada bi on imao više vremena posvetiti svoje trudove i znanje literaturi; a po tom da je koristniji svojemu narodu. Kad bi naši pèrvosveštenici pogledali na zasluge ovoga vèrstnoga duhovnika, mogli bi mu naći pristojno miesto njegovomu činu. Ovaj prota može biti protom gdie mu drago: osim liepšega duševnoga obrazovanja on je viešt jeziku niemačkom, latinskom, talijanskom i zna više slavenskih nariečjah.

Gospodin Božidar Petranović, koi je izdao pèrvu knjigu „Istorije Literature“, priugotovio je i drugi svezak istoga diela, ali traži mecenata; a za ovakovo dielo, kojim se ponositi može, trebalo bi da ga nadje. Oni, koji mogu, neka se neoglušuju. Dielo njegovo nije za prosti puk, već za učenu klasu; ali je naš narod obdaren liepšim čuvstvom i razumom, pa će u tom dielu naći i hrane duševne i zadovoljstva. Milo nam je, da možemo i mi s ponosom reći, da i na ovih stranah ima ljudih, koji pokraj svojih dužnostih posvećuju svoje trude i dragocienjeno znanje na oltar narodne prosviete i napredka.

Sèrbija.

Na predlog ovogodišnje narodne skupštine preporučila je Nj. svietlost popečitelj prosviete i unutarnjih poslovah, da se pri cèrkvama udaljenim od selah sagrade po mogućstvu kućice, gdie bi se dolazeći na bogomolju narod od zla vremena mogao skloniti. — Nj. svietlost riešila je, da se ukine taksa za arhijerejsko razriešenje od bračnog oglašivanja.

Cèrnagora

S cèrnogorske granice, 17. pros. (S. D.) Po odlazku komisarah sa cèrnogorsko-turskih granicah dohodili su na Cetinje predati danak cèrnogorskom gospodaru Pivljani, svi Drobnjaci sa Šaravcima, dakle i turski i djaurski podanici. — U Cèrnoj Gori počelo je ljudma nestajati hrane, krumpir je gotovo sav izgnjio, pa je počeo gajiti i kupus. S krumpirom i kupusom izdèržavali su se preko zime i naši Primorci, premda se oni mogu lakše odèržati nego li Cèrnogorci, jer imaju po malo ulja i pri gradovima su pokraj mora, u kojima mogu ga lahko prodati i za njega žita kupiti, a Cèrnogorcima kada nestane toga glavnoga produkta, podobnoga nemaju da se od gladi sačuvaju. — Niekada je pokojni vladika Petar II. bio zaveo po Cèrnoj Gori žitnice i u njih sipao žito, pa kada bi oskudna godina došla, a takovih češće u Cèrnoj Gori biva, davao bi iz žitnicah narodu, da se nekinji u Boku po žito silaziti; no on poslie osieti, da mu je u žitnici nestajalo žita, niešto što bi ga miševi preko lieta pojeli, a niešto i lupeži pokrali, te on sasvim ukine te žitnice po Cèrnoj Gori i miesto njih osnuje kasu, iz koje u vrieme gladi kupovahu žita i razdavahu ga Cèrnogorcima, da se prehrane. Po primieru njegovom i današnji je gospodar pri oskudici u hrani kupio 10 hiljadah starah kukuruza i dao dovezti po moru u Boku, te ga svojim Cèrnogorcima po istoj cieni, kojom ga je i kupio, u dug prodaje i po njega čak iz ravnih Bielopavlićah i kèršovitih Bèrdah u Boku dolaze. Zla je ova godina po Cèrnogorce i po tome, što ih je izdala ukliava, mala riba, koju Cèrnogorci hvataju i suše, u Kotor donose i prodaju, te po niekoliko hiljadah talirah za nju dobivaju. Drugih glasovah do ovih za sada od ovuda nemam da vam saobćim, osim da još jedan k ovima dodam, da je u Carigradu cèrnogorski Hèrvat-baša niekl Miloš Stevanov Martinović poginuo, ubio ga nietko iz male puške iz potaje, nezna se uprav tko, ali se misli, da ga je opet kakav nevaljalac po mèrzosti ili iz osvete ubio. Kažu, da liepšeg i prikladnijeg od njega momka u Cèrnoj Gori nije bilo i da ga gospodar mnogo žali.

Moldavija i Vlaška.

U Jašu je dne 18. prosinca otvorena narodna skupština. Knez nije bio pri otvaranju, već je njegovu poslanicu pročitao saboru sekretar inostranih poslovah.

Talijanska.

U Milanu odgovorio je maršal Vaillant obćinskom zastupničtvu, koje je k njemu došlo da čestita caru mlado lieto: da će francuzka vojska ostat u Italiji da brani unutrašnji mir i nezavisnost zemlje, stečenu na bojnim poljanama; on se raduje, da sada ima Milan slobodnih uredabah, koje su mu tako dugo okrutno bile uztegnute. Sreća Talijanske najtoplija je careva želja.

Viesti iz Turina javljaju, da su tri predsiednika narodnih skupštinah modenezke, parmanske i toskanske: **Malmusi, Cantelli** i **Minghetti** otišli u Pariz. Polag „Lombardie“ namierava sardinski ratni ministar, podići kverove (kadre) za vojsku od 100,000 momakah, koja bi se i u isto ratno vrieme, barem za dvie godine, mogla dèržat na istoj visini i ne samo imenovno već i u istinu. General Fanti pripravlja se, da uzmogne u proletje stupit na bojno polje s vojskom od 50,000 momakah, ako bi se talijanska nezavisnost opet imala oglédat sa svojim neprijateljima. Armonia javlja, da u arsenalu revno rade okolo toga, da dogotove

više redatih topovah, i da se obsežne zapoviedi izdane u svèrhu, da se tvèrdjave Alesandrija i Kasale obskèrbe hranom.

— Uslied francuzkih listovah ustrojio se u Belonji prevratni odbor, kojim upravljaju Piemontesi i Romanjoli. Izaslanici poslani su u Umbriju i u Marke. Osobito se pako onamo teži, da se poticanjem pobuni narod u kraljevini obijuh Sicilijah.

Francuzka.

U Parizu su o poslanstvu Cowleyevom svakojaki glasovi rasprostranjeni, koje nalazimo na pomenute u raznim listovima. Tako javljaju tri dopisnika lista „Indépendance" malone sasvim složno, da odlazak lorda Cowleya u London ima za svèrhu sporazumljenje obih kabinetah u obziru na Italiju. Kažu da je lordu Cowleyu naložio Napoleon III. da priobći kraljičinoj vladi, da Francuzka pristaje na politiku Englezke, koja hoće da se srednja Italija pridruži Piemontu pod uvietom, da ostane obezbiedjena njena narodnost. Da se Francuzka protivi znatnu povećavanju Sardinije zbog toga, što je Savoja tako rekuć noga Sardinije na francezkom zemljištu. Ako se Piemont izjavi, da će Savoju ustupit Francuzkoj i ako Englezka potvèrdi ustup ovoga područja, nema francuzka vlada ništa više proti tomu, da se želje srednje Italije izpune. Polag drugoga dopisa is Pariza, imao bi Piemont za srednju Italiju izven Savoje Francuzkoj još i otok Sardinije ustupit Englezkoj.

Čini se da su ovi predlozi, koje je lord Cowley u London doneo, u obziru na srednju Italiju primljeni. U ostalom čini se da se londonski kabinet krati uzeti na se svaku dužnost. Inače nemože se tumačit onaj protivni članak Timesov, koi je već priobćio bèrzojav. Times nastoji razjasnit tuilerijskom kabinetu, da je uzalud vodio rat, ako se neoživotvori misao, za koju je, kao što se je izrazio, vojevao. Car Napoleon mora ostat vieran onoj težnji, koju si je u početku izabrao za svoju svèrhu. Neizravno pako odgovara Times na Cowleyeve predloge kako sliedi: „Englezka opet se vraća u onaj položaj, koi je zanimala prije nego je rat nastao. — Ona je dosad podpunoma dosliedno radila. Štovala je ugovorna prava Austrije; uzkratila je svoje sudielovanje, kad se je onamo težilo, da se Austrija onih pravah liši pogodjenjem ili silom. Englezka je priznala da narod srednje Italije ima pravo izabrati si vladu i dinastiju. No ako je Englezka u dragim vremenima baš i inače radila, **danas se neće zaratit za misli i čuvstvima.** Bit će sasvim pripravna priznati svaku vladu, koju god si dade narod srednje Italije; no neosieća se, da je vlastna, prolievat svoju kèrv ili tratit svoju imovinu, da mu pribavi ovu vladu.

Jedan članak u listu „Morning Post" potvèrdjuje uobće ovaj članak i sasvim je naravno, da ovaj ministerijalni list, pošto je londonski kabinet zabacio predlog lorda Cowleya, taji svaku ponudu ugovora, koja bi bila izišla od Francuzke. Važno je što ovaj list izjavljuje, da će Englezka biti tako proti francuzkoj kao i proti austrijanskoj intervenciji u srednjoj Italiji.

Zamierno je, kako Journal des Debats ubilježuje naimenovanje Thouvenelovo. Već oddavna nije ovaj list nikakova savietnika carske krune tako pozdravio, kao sada gospodina Thouvenela. Uzrok je očit. Gospodin Thouvenel zastupa talijansku politiku, koju Debats želi, t. j. tako zvanu samoopredielnost Italije i pobijanje svietovnoga gospodstva pape. Tom prigodom neka se napomene, da se u Parizu govori o tom, da je predsiednik senata Troplong naimenovan nadkancelarom, Delangle predsiednikom ukidnoga suda, Rouland ministrom pravosudja a Laguerronière ministrom nastave. Polag istih glasovah naimenovan je, vele, princ Napoleon velikim admiralom a zajedno povierena mu je vèrhovna uprava pomorskoga i naseobinskoga ministarstva. Dva dèržavna podtajnika dati će mu se za pomoćnike.

Dèrži se za istinu, da poslanstvo lorda Cowleya u London i odmah dogodivši se povratak Persigny-a onamo stoje u savezu s važnim razpravama o talijanskim poslovima.

Jedan dopisnik „Köln. Ztg." misli, da se sada opet radi o podignutju kraljevstva srednje Italije. Polag toga bilo bi u planu, da se princ Napoleon imenuje upraviteljem ove dèržave do punolietnosti mladoga vojvode genovezkoga, komu sada jošte nema podpunih šest godinah. Princ Toma Albert Viktor, vojvoda genovezki, sin princa Ferdinanda, koi je preminuo 10. veljače 1855, rodio se 6. veljače 1854.

To je bilo već prije predloženo, no nije po ćudi Englezkoj. Uredjenje u obziru Italije ustanovit će se zapisnikom podpisanim po Francuzkoj i Englezkoj a zatim priobćit ostalim silama. Dally News veli, da Englezka mora za Italiju sve učiniti, štogod može. O Thouvenelu nisu se još svejednako očitovali englezki listovi.

„Nord" piše, da se položaj Francuzke, uslied osobnih uzašanjah grofa Walewskoga, nije mogao dulje dèržati, buduć da je politika, koju je isti u obziru curičkoga ugovora u svojoj okružnici od 5. stud. razvio kao izpravnu francuzku politiku, stojala u odviš velikom protuslovju sa spisom „Papa i Kongres"; da se odstup ministra izvanjskih poslovah prepreči morao bi ili Walewski otresti se očito svih načelah, koja je dosad vazda službeno priznavao, ili se pako Moniteur izrazit proti brošuri; no car nije dopustio, da se tako postupa proti ovom spisu; uslied toga osietio je Walewski, da nemože dulje ostati u službi. Prikladnijega zamienika nego Thouvenela nije za njega car naći mogao, buduć da se ovaj dèržavnik odlikuje tako mudrostju kao i energijom; on će već 20. siečnja doći u Paris sa poslaničkim tajnikom pl. gosp. Berthemy-em, koi je opredieljen za službu kabinetskoga načelnika u ministarstvu izvanjskih poslovah na miesto Billinga, koi će dobit diplomatičnu službu.

Papinski poslanik u Parizu primio je jedan dopis od svoje vlade s nalogom, da ga predu tuilerijskom kabinetu. Misle, da se sadèržaj ovoga dopisa točno slaže s izjavljenjem lista „Giornale di Roma" i kao što se glasa prieti papina pošiljka prekinut diplomatično obćenje. Monsignor Sacconi dobio je za najskrajniji slučaj nalog, da ostavi Pariz još prije nego prodje ovaj miesec. Sám papa namierava povuć se u Gaëtu a od onud otići na otok Majorku, kamo ga je kako kažu pozvala španjolska vlada.

U ostalom to su samo puki glasovi, no u *Tuilerijama veoma su zle volje. Tuže se na nespretnost generala Goyona što nije preprečio očitovanje u listu „Giornale di Roma."*

— Na miesto Walewskoga za ministra izvanjskih poslovah imenovanomu g. Thouvenelu nema više nego 41 godina. On pripada niekoj staroj lorenskoj porodici i rodio se je u Verdunu. Svèršivši svoje nauke, putovao je po istoku, izdao je putem štampe 1839. god. izviešće o svom putovanju a zatim stupio u diplomatičnu službu; 1844. bio je poslanički pridružnik (attaché) u Bruselju, 1845 tajnik u Atini; tamo ga je stigao veljački prevrat kao poslonošu; s pèrva sbačen, zatim ipak pridèržan, postao je mieseca siečnja godine 1849. tamošnjim poslanikom, od onud otišao je u Monakovo, po dèržavnom udaru bio je pozvan u Pariz u ministarstvo izvanjskih poslovah a poslie bečkih konferencijah 1855 poslan u Carigrad kao poslanik mieseca svibnja pako prošaste godine bio je naimenovan senatorom.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin 8. siečnja. Tri generala stavljena su u raspoloživost.

Kalkuta 8. pros. Wilson sučlan najvišjega vieća, došao je ovamo.

Bombay, 12. pros. Jung Bahadur vojevat će proti buntovnicima u Terraju. U sredajoj Indiji porazio je buntovnike pukovnik Turner; u kotaru beharskom predali su se nieki buntovnici dobrovoljno.

Singaporre, 6. pros. Sretno je povučena bèrzojavna gumina medju ovdie i Batavijom.

Kanton 26. studenoga. Kažu da su jedna britanska bojna ladja, jedna holandezka i jedna ruska fregata postradale burom u japanskim vodama. Amerikanski ugovor stupio je dne 25. stud. u život. Englezka vojska već je stranom otišla put sievera.

Kodanj, 9. siečnja. Kralj je naimenovao odbor, koi je opredieljen pobirat dobrovoljnih prinesakah u svèrhu da se opet sagradi dvorac Frederiksborg i gledat, da se za tu misao uzneše narod.

„Moniteur" javlja, da je car Napoleon upravio pismo na svetog otca papu, u kojem ga moli, da se za ljubav obćega mira, sam odreče Romanje pa ga uvierava nasuprot, da će mu se, ako to učini, po kongresu obezbiedit ostalo posiedovanje.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 20141. (17) 1—1

Kundmachung.

Die Direction der priv. öst. National-Bank hat mit Zustimmung des hohen k. k. Finanz-Ministeriums die Einleitung getroffen, dass die für das Verwaltungsjahr 1859—1860 zu entrichtende Einkommensteuer von den Dividenden der Bank-Actien aus den Erträgnissen des Institutes berichtiget werde.

Die National-Bank wird demzufolge statt der einzelnen Besitzer der Actien, und für dieselben, die vorschriftsmässige Fassion zum Behufe der Steuerzahlung bei der Steuer-Administration überreichen.

Wien, am 9. December 1859.

Pipitz,
Bank-Gouverneur.
Christian Heinrich Ritter von Coith,
Bank-Gouverneurs-Stellvertreter.
Erdl,
Bank-Director.

Abth. 4. Nr. 231. (26) 3—1

Oglas.

Doknadno k ovdašnjim oglasima pod br. 11665 i 13/18 dne 31. prosinca p. g. i 4. siečnja t. g. stavlja se do obćenitog znanja da će se uslied nastavljenja vojske na manji broj, u Varaždinu počamši od dne 23. siečnja t. g. 200 konjah putem javne dražbe prodavati. Kamo se kupci time pozivlju.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 10. siečnja 1860.

Nr. 5061 (20) 3—2

Kundmachung.

Am 16. Jänner 1860 wird in dem Bezirksorte Stelnik eine k. k. Postexpedizion ins Leben treten, die sich vorläufig nur mit dem Briefpostdienste befassen und mit dem Postamt Severin mittelst 3mal wöchentlichen Fussbothenposten in Verbindung stehen wird, die in nachfolgender Ordnung zu kursiren haben.

Abgang	Ankunft
Abgang von Stelnik: Montag, Mittwoch, Freitag um 10 Uhr Vormittags.	Ankunft in Severin: An denselben Tagen um 12 Uhr 3) Min. Mittags.
Abgang von Severin: An obigen Tagen um 1 Uhr Mittags.	Ankunft in Stelnik: An denselben Tagen um 3 Uhr 30 M. Mittags.

Der Bestellungsbezirk der k. k. Postexpedition in Stelnik, hat aus folgenden Orten zu bestehen: Gèrganjica, Gradišće, Lipa, Pesak, Protulipa, Bèrckovičdraga, Cèrnokamenje, Vodenadraga, Sarovo, Tèrnovo, Radočaj, Bcč, Lisičinagorica, Korenić, Kraljevoselo, Laslavičselo, Vèrhovagorica, Petok, Dugače Tomašici, Skukani, Lešće et Gorenci, Dani, Spehari, Soline, Umol, Podumol, Graberk, Mateše, Malik, Ottok, Rendulići, Podrebar, Lipovčaki, Kèrč, Stergari, Hersina, Novoselo, Orišje, Varoš, Resnik, Popovci, Fučkovac, Biturašci, Skobličbèrdo, Prilišće, Vukovagorica, Staracesta, Račak, Glavica, Jobi, Milani, Žubrinci, Spahići, Jančani, Sela, Kasuni, Pribainci, Bosanci.

Hinsichtlich des Fahrpostverkehrs bleiben sämmtliche Orte des Bestellungsbezirks der neuen Postexpedizion vorläufig ihren bisherigen Bestellungsämtern zugewiesen.

K. k. Postdirektion für Kroat. und Slavonien.

Agram am 5. Jänner 1860.

Klempay s. r.

Br. 47 iz 1860. (14) 3—3

Oglas.

U utorak dne 17. i sriedu dne 18. siečnja t. g. biti će javna prodaja svakovèrstnih pod plenitbu stavljenih predmetah kao pokućstvo, postelina, rubenina, krave itd. radi dužnog zaostavšeg poreza i inih pristojbah svaki put u 10 satih pred- i u 3 sata poslie podne na varoškoj kući.

Od poglavarstva c. k. slobodnog glavnog grada Zagreba dne 5. siečnja 1860.

Miesto upravitelja ureda
Urica
savietnik.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI U ZAGREBU, U PETAK DANA 13. SIEČNJA 1860. Broj 10.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase oprodieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. **1860.**; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine" obnovi, i to na pol godine poštom sa **6** for. **30** kr., u miestu s **4** for. **20** kr.; na četvèrt godine poštom s **3** for. **15** kr., u miestu s **2** for. **10** kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah" franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Br. 53.—P.

Kod žrebanja starijega dèržavnoga duga, što je bilo preduzeto 2. t. m., izvučena je serija br. 24.

Ova serija sadèržaje bankovne obligacije po 5% (2½%) i to od br. 17.486 do uključno 18.276 u glavničkom iznosku od 999.049 for. i u kamatnom iznosku od 24.976 for. 13½ kr. Zatim doknadno u žrebanje uvèrštene domestikalne obligacije nad-emskih stališah po 4% (2%) od br. 1 do uključno 273 u glavničkom iznosku od 64.200 for. i u kamatnom iznosku od 1284 for., dakle u ukupnom glavničkom iznosku od 1,063.249 for. i u kamatnom iznosku po obaljenom mierilu od 26.260 for. 13½ kr.

Ove će se obligacije polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 na pèrvobitno kamatno mierilo povisit i ako isto postigne petpostotnu kamatu, polag mierila za preobraćanje obnarodovanoga oglasom ministra financijah od 26. listopada 1858 br. 5286—F. M. (d. z. l. br. 190) promienit u petpostotne obligacije glaseće na austrijansku vrednotu.

I za obligacije, koje se uslied žrebanja povise na pèrvobitno mierilo, ako isto i nepostiže petpostotne kamate, dobit će vierovnik na zahtievanje po mieri ustanovah sadèržanih u gore imenovanom oglasu, petpostotne obligabije glaseće na austrijansku vrednotu.

U Zagrebu 7. siečnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržitvenoga predsiedničtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 13. siečnja. Da se izvedenje uredjenja posieda putem nagode pospieši i olakša a i urbarialnim sudovima dade pravilo za jednoslično postupanje, izdalo je ministarstvo osobit propis za Ugarsku, vojvodinu i tamiški banat s iznimkom kotara rumskog i iločkoga. — C. k. vèrhovno zapoviedničtvo vojske namierava preduzet obćenito uredjenje kirije za odpravljanje erarijalnih dobarah i pozvalo je tèrgovačke komore da izraze svoja mnienja u tom obziru.

Beč 11. siečnja. Bilo se ovdie razglasilo, da je Nj. veličanstvo kralj gèrčki od niekoliko danah oboleo. Ovaj glas je sasvim neosnovan. Depeša prispievša jučer na ovdiešnji gèrčki konsulat javlja, da je Nj. veličanstvo podpunoma zdravo.

Iz Brody-a javljaju, da je poljski list „Przegląd" dobio opomenu, što je odviš žestoko napadao na poljske židove.

— Posliednji broj českoga časopisa „Humorističke listy" uzapćen je.

Sèrbija.

Beograd, 30. prosinca. (S. D.) Čitateljima je poznata smèrt u posliednje doba pobiegavšeg u grad poturice Indžeta Tatarina. Njega je ubio niekakav Simo Dokić Sèrbin u Carigradu živeći. Sud je turski osudio ubojicu, da ubojstvo glavom plati, i tko će što reći proti tomu? Ali kako mu drago, za nas je sada važno samo izvèršenje te osude. Kao što nam pouzdan prijatelj iz Carigrada javlja, osuda je ta izvèršena dne 16. prosinca. Pri izvèršenju Turci su opet pokazali koliko svoja čovstva naprema Sèrbima, toliko i napredak svoj u civilizaciji. Dželat je, kažu, osudjenu žèrtvu sedam putah udarao po vratu hoteći neviernom djauru smèrtne muke na sedam viekovah produljiti — i jedva sedmi put bio je milostiv razstaviti pregnutu glavu od tiela. Neznamo, da li je istina, ali se čuje, da ni u tome nije iskaljena sva mèrzost mus'omanah prema neviernicima! Mèrtvo tielo Simino poslie su, kao što se govori, užetom svezali za nogu i tako preko kamenja, blata i gnoja kao stèrvinu odvukli na obalu i u more bacili. Je li to napredak u prosvieti? Simo je ubojica, ali i on je čoviek. Pravosudje tursko kaže, da se on ubije; ali dužnost je nalagala, da i tu strašnu osudu, kao ljudi nad njim kao nad čoviekom izvèrše. — —

Talijanska.

Turin, 8. siečnja. Polag lista „Unione" nije, vele, Felletti u Mortarinom poslu već zbog sumnje, da u potaji radi proti vladi Emilije, uapšen.

Milan, 8. siečnja. Učrednik lista „Il Progresso" osudjen je zbog jednoga članka proti Fanti-u na zatvor od 8 miesecih s globom od 400 franakah.

Turin, 5. siečnja. Garibaldi razpustio je na zahtievanje ministrove i na saviet kraljev družtvo, koje nosi ime „La Nazione armata" (Narod pod oružjem). Uznemirivajući glasovi iz unutrašnjosti zemlje i diplomatička prišeptjivanja potaknuše kralja na to, da zamoli Garibalda, da to učini. Grof Cavour radio je takodjer u tom smislu, jer se je pročulo, da Brofferio namierava to družtvo kao ratnu makinu upotrebit proti samom njemu. Garibaldi je popustio.

Firenca 3. siečnja. „Monitore Toscano" donosi sliedeće izviešće: „Plesovna svetkovina, koju je komptur Boncompagni, glavni gobernator sjedinjenih provincijah, dao sinoć (1. siečnja) u kraljevskoj palači Kèrstića (Crocette), bila je u istinu sjajna i vesela. Članovi toskanske vlade, mnogi poklisari, tajnici ministarah, prefekt, gradjanski čeonik, sardinski poslonoša, poslonoša Nj. britanskoga veličanstva, štab narodne straže i posade učestiše svetkovinu, na kojoj se uz slavu roda, bogatstvo i znanje sakupi cviet obojega spola toskanske zemlje i veliki broj otmienih inostranacah. Explozija, koja je u bližnim ulicama proizvedena bila posredstvom dvijuh mažeričah, zlobno i zaludno očitovanje nemoćne reakcije, nije svetkovini ačinila ni najmanjega uštèrba i nije nikoga ni obustavila od udioničtvovanja a sèrdačan i udvoran način, kojim je Nj. preuzvišenost, glavni gubernator, primio svoje goste osladi jošte veselje razgovora i plesovah."

Turska.

Carigrad, 17. prosinca. Ovdie se za čudo mnogi ljudi ubiše u posliednje vrieme i tome ubojstvu kao da nije otimanje krivo već drugi uzroci. Prije niekoliko danah ubiše iz puške Hèrvat-bašu (poglavara nad Cèrnogorcima u Carigradu); niekoliko danah poslie ubiše nožem iz potaje dragomana englezkog. U prošlu subotu u večer bi čitava bitka u Peri, pri čemu trojica poginuše, niekoji pako dobiše ranah. Sutra dan isto tako u Bešiktašu, gdie takodjer tri čovieka pogiboše. Svi do sada poginuvši ljudi bili su od policije ili varoši, pak i sam englezki dragoman, ni da je dirnut bio, ako je i imao mnoge dragociene stvari uza se. Carigradski policaji vrlo su se ustrašili, jer im se je poručilo, da ni jedan od njih neće dočekati Gjurgjeva dana. Ako i jesu ove ubojice prodèrzljive, opet dosada uhvatiše samo onoga, koi je rinuo nož u englezkoga dragomana.

Carigrad, 17. pros. Ubojice ovamo pobiegavšega sèrbskoga savietnika (Tatar-Indže) osudjeni su i osuda je izvèršena. Pomoćnik i svećtenik Grubić razpopljen je prije niekoliko nedieljah i jučer je bačen u gvoždje, da robuje dok je živ. Ubojica sam, Dokić, pogubljen je jučer u jutru u 8 satih na javnom miestu u Carigradu izpred carinske kuće. Koji su vidili pogubljenje nemogu dovoljno da izraze svoje gnjušavanje od barbarstva pri pogubljenju, jer je ovo trajalo od pèrvog udarca čitav sat do smèrti nesretnika. Odrubljena glava turena mu je poslie toga medju ruke i tako je ostao vas dan na pijaci neka bude mimoprolazećima spasonosan primier.

Rusija.

Petrograd, 21. prosinca. Na dan sv. Nikole bilo je 25 godinah, kako je sadašnji car Aleksander II. stupio u vojničku službu u preobraženskoj regimenti. Svečanost je bila tom prilikom sjajna, a uslied toga postavio je car kneza Barjatinskoga za maršala, a pukovnika kneza Barjatinskoga za zapoviednika preobraženske regimente. — Po izviestju prosviete tiskano je godine 1858. u Rusiji 1577 izvornih dielah, 284 prevoda i izlazilo je 165 periodskih izdanjah. U drugom izviestju ima 3883 škole u Rusiji sa 210.030 učenikah (seoske škole nisu tu uzete, jer nepodpadaju pod ministra prosviete); od prijašnje godine ima više 5199 školah, a po odnošenju najveća su se gimnazije umnožile. Minister se tuži na mali broj učenikah prema drugim kèršćanskim zemljama i misli, da je tome uzrok koje nemarnost roditeljah, koje pak što su zlo naplaćeni učitelji nesposobni, ali im se je sada plata niešto povisila. — Ruska vlada ugovara sa japanskom, da joj ova proda južnu polovicu otoka Sangalijena, od koga ima sievernu polu Rusija. — Na sv. Nikolu bio je novi austrijanski poslanik kod petrogradskoga dvora, grof Thun-Hohenstein, pèrvi put na audijenciji kod cara.

Petrograd 28. pros. Pred pó godine bio

je razpisan natiečaj za narodni spomenik, koi se je imao mieseca kolovoza 1862 odkriti prigodom svetkovine tisućgodišnjeg obstojanja ruske monarhije. Pedeset i tri narisa dodje no samo 17 ih nadje se vriednima, da se podvèrgnu potanjem izpitu a medju ovima dobio je plan g. M. Mikašina prednost. On pokazuje na dvostrukom podnožju polutku, na kojoj stoluje viera. Pod njom Rusija a uza nju dva angjela. Na korniži gornjega podnožja predstavljene su slike Rurika, Vladimira, Dimitrije, Ivana III., Mihalja Feodorovića i Petra Velikoga — kao onih vladarah, koje naznačuju velike periode ruske poviestnice. Akademija dopitala je gospodinu Mikošinu nagradu od 4000 rubaljah, no ujedno predložila je i nieke promiene, koje umaljuju visinu spomenika, nasuprot pako povećavaju ukupni. utisak.

Velika Britanija i Irska.

London, 7. siečnja. I „Morning Post" uvidio je sada, da nije vierojatno, da će se kongres sastati. Premda nije Francuzka učinila nikakovih osobitih predlogah i medju istom i Englezkom neobstoji nikakav pismeni ugovor, ipak će britanska vlada moralnim načinom podupirat Italiju i predlaže u tu svèrhu, da neka ni Austrija ni Francuzka neposreduju u srednjoj Italiji i neka joj prosto bude uredit se po svojoj volji.

London, 8. siečnja. Današnji „Observer" misli, da se je talijansko pitanje iznova opet na bolje okrenulo. Walewski, misli on, pao je, buduć da je proti talijanskim simpatijama cara radio. Car Napoleon siguran je, da će Englezka moralnim načinom podupirati i najbolja politika bi bila ugovor mira oslanjajući se na dovèršene činjenice.

Polag istoga lista pošilja Englezka 20.000 a Francuzka 10.000 momakah proti Kitaju.

Španjolska.

Iz Madrita javljaju od 5. siečnja bèrzojavnim putem: „Jučer u jutro nastavila je vojska svoje gibanje proti Tetuanu. Ona je imala danas doći u Valle Negro.

General Almonte naimenovan je za mexikanskoga zastupnika u Madritu.

Iz Madrita telegrafiraju od 7. siečnja, da su po glasu jedne depeše maršala O'Donnella Španjolci dne 3. siečnja nastavili svoj put dalje na cesti vodećoj u Tetuan. Mavri nisu im ni najmanje priečili napredovat. Kod Kadixa naseo je jedan englezki brik.

Naimenovanje punomoćnikah za kongres naišlo je na velike težkoće. Ove su sada uklonjene i gospodin Calderon Collantes naimenovan je za pèrvoga punomoćnika. Hoće li tako bèrzo priliko imati nastupit svoje zvanje, to je drugo pitanje.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 11. siečnja. Današnji „Moniteur" opetuje slovo papino izrečeno po glasu službenih novinah 1. siečnja i opaža na to, da bi ovo slovo izostalo bilo, da je Nj. svetost već primila bila pismo cara Napoleona od 31. prosinca. (Sadèržaj toga pisma po Moniteuru priobćit ćemo u dojdućem broju, jer nam danas nedopušta prostor. Ućr. N. Nov.)

Književnost.

PRIPOVIESTI

od Mirka Bogovića. U Zagrebu tiskom narodne tiskarne Dr. Ljudevita Gaja. Ciena 1 fr. a. vr.

Čovieku boravećem u inostranstvu sried naroda sebi posve nesrodna, ništa nije milije, već kad iznenada začuje sladke zvukove svoga narodnoga jezika. Zvuci taki prečine mu se kao nježno romoneća muzika sried mirne noći, koja se laganim vietrićem podignuta na daleko razlieva. Isto ovako ugodno mora biti čovieku domorodcu, kad prime u ruku knjigu pisca obljubljena, a osobito ako se takav već dulje vremena nejavi Onda mu se prečini, kao da se je opet sastao sa starim svojim dobrim znancem, koga svakojake okolnosti od njega dieliše.

Ovako bijaše po prilici i meni oko sèrca, kad sam ove godine pèrvi put, nakon skoro trogodišnjega šutenja dobio „Gubca" a sada evo opet „pripoviesti", našega toli omiljeloga nam Mirka Bogovića.

Pripoviesti ove većinom su već štampane ili u „Nevenu" ili kao što je ona „Silo za ognjilo" u Nar. Nov. Al' ako uzmemo na oko, da su ove najbolje novele našega pisca, te niekoje ili nagradjene ili javno pohvaljene te i u ine slavjanske jezike prevedene, nemogu na ino, već da ih što toplije preporučim svim domorodcem a osobito liepim domorodkinjam. Pripoviesti čoviek obično bèrzo zaboravi, s toga neškodi ako ih češće čita kao što biva. A tako i onaj, koi je n. p. prije niekoliko godinah čitao koju od rečenih novelah, težko da ih se sieća. A koliko ih ima koji nisu ni jedne čitali!

Predmet ovih pripoviestih uzet je ili iz naše domaće hèrvatske poviestnice ili iz domaćega života, te već s toga zaslužuju veliko uvaženje, a osim toga netreba čitatelj tražiti po krajobrazih francezkih ili englezkih miestah, u kojih se ovo ili ono slučilo, već to mu sve — ako nije posve „peregrinus in patria" — gotovo leži.

Riečju ove su pripoviesti takove, da odbiv ono niekoliko neznatnih manah — od kojih nijedno dielo nije prosto — nepreostaje nam ino, već jedina želja, da čim prije opet šta slična ugledamo. Gosp. Mirko Bogović imade krasnih sposobnostih te uvažavajuć dostojno ove, radja nam se na novo želja za „Nevenom" koi bi mogao pod njegovim vieštim uredničtvom liepo procvast. Nu čini mi se da će ovo ostat „pium desiderium."

Jezik je dobar, nu što se tiče pravopisa, moglo bi se toga više reći. Ja štujem osobno osviedočenje g. M. B. te mislim, da je on kao muž i iskren domoljub imao razlogah koji ga sklonuše da se starim pravopisom služi. Nu mi ga molimo, da kad je već veći broj naših pisacah prionulo za novijim pravopisom, da se, rekoh, i on u svojih dielih takvim služi, žèrtvovav ovako jedan dio svoga mnienja većini i slozi za ljubav.

Tisak je liep, samo bi željeti bilo, barem bi dolićilo ovom krasnom dielu, liepši papir; — nu ovo su podredne stvari. —

Zaključujem ovaj svoj malen članak s iskrenom zahvalom g. M. B. što nas k novoj godini ovako liepim književnim darom obdari, molеći ga jedino da nas što prije sličnim dielcem opet razveseli, a čitajućem obćinstvu kažem zaključne rieči iz predgovora g. pisca: „Nu bilo kako mu drago, ja si u ovaj par neželim bolje nagrade, nego li da me domoljubne duše naše dočekaju, kao stara znanca svoga, koi pokucav u večerno zimno doba na vrata u sobu stupi, te podav im desnicu reče: dobar večer i pomoz Bog! —ć.

Slučajno dodje nam do rukuh „Alojzija Bučanskoga Mali Kolendar s izobraženjami (?) za prestupnu godinu 1860.; tiskom i izdanjem istoga tiskara u Pešti." Ciena mu je 25 novč. — Tko je iole unj zavirio mora iskreno reći, da je istinabog našemu slavonsko-hèrvatskomu narodu namienjen a i sèrbskomu ponudjen, ako ga je volja, pokle upravo njegovim duhom diše, nu da svèrsi koledara žalibože neodgovara. Zašto? — Jezik mu je zabavnih članakah da ga Bog sudi! Neznam čiji li su članci, tko li ih je izpravljao i čemu? samo u toliko tvèrdim, da su prevedeni bez soka i smoka, bez obzira: na što i komu?! Imajuć po svoj prilici pred očima: samo neka se hartija šareni. Takovim smierom nećemo doista daleko! — Grad „Nov-York i Dieva Orleanska" po mome sudu nebi spadalo u ovaku knjigu brojeć samo god. i njihove vladare, a quoad facta! — što u prostodušju izražena našega čovieka najbolje zanimaju, zaman ćeš dopadna šta tražiti u njoj. Osim 24 krasna kamenoreza, ko što ih g. urednik „Obrazcima promedju teksta!" nazivlje, liep je tudie tisak s gèrbovi trojednih kraljevinah, uredan godišnji tiečaj, važan stogodišnji viečtac; porcelanski toranj u Pekingu; povodnja u Indiji; ždral-riba; pustinjak; skupac i njegov sluga; gniezdo orlovo; kralj Gezo i Amazonke; laponac i sieverni jelen; — no badava, kad je sve manje više zamèršeno i kèrko glede jezika. Nismo se do duše nadali, da će nas gosp. Bučanski po odustajanju (neznamo zašto?) vriednoga dosadanjega sastavitelja g. Mihaljevića i ove godine njime pozdraviti; nu svakomu je do svoga, a njemu do svoga i našega, pa zato mu liepa, al' da si je i u razumljivosti obranih članakah dao truda kao brugda, bila bi i osobita hvala. Našemu će narodu ova knjižica zamieniti Miheljevićevu, nu nadoknaditi nikada; medjutim želimo mu sretnu prodju, a do godine dao Bog, te bio drugi tiečaj ne liepši no bolji! Sl.

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 342. (27) 2—1

Widerruf.

Die von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion Warasdin unterm 24. v Mts Z 11586 in die Landeszeitung Nr. 296 eingerückte Lizitationskundmachung wegen Veräusserung der Seidenspinn-Anstalt sammt Zugehör in Kreutz wird hiemit widerrufen.

K k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion
Agram, am 11. Jänner 1860.

Br. 139. (18) 3—1

Razpis natiečaja.

U kotaru djakovačkom izpražnjena su sliedeća miesta učiteljska, i to: u Semelcih sa godišnjom pristojbom od 200 fr. konv. novca, 25 mierovah žita, 20 mierovah kukuruza, 12 fr. konv. novca za orguljanje, užitkom prostoga stana i vèrta; — u Gorjanih sa godišnjom plaćom od 300 fr. konv. n, 6 hvatih dèrvah za ogriev, uživanje bezplatnoga stana i vèrta; — u Viškovcih sa godišnjimi 100 fr u gotovom novcu 30 m. žita, 15 centih siena, 6 hvatih dèrvah, prostim stanom i užitkom vèrta. Natiecatelji za ova miesta učiteljska imaju svoje molbenice vlastoručno pisane i dokaznicami o dobi, sposobnosti, i vremenu službovanja svoga providjene najdulje do konca siečnja god. 1860 podnieti Antunu Zviršitzu školsko-kotarskom nadzorniku i župniku u Djakovu. Zahtieva se u obće temeljito znanje jezika ilirskoga i osim toga za miesto učiteljsko u Semelcih i Gorjanih vieština u orguljanju.

U Djakovu dne 29. prosinca 1859.
Od strane duhovnoga stola bosansko-djakovačkoga.

Br. 1881 (15) 3—1

Razpis natiečaja.

Da se opet popuni izpražnjeno miesto učitelja i orguljaša kod pučke škole u Fužini razpisuje se timo do konca siečnja natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. i 12 □ hvatih dèrvah s uživanjem bezplatna stana i livadna zemljišta imaju svoje vlastoručno pisane na obćinu fužinsku sastavljene molbenice, koje moraju biti obskèrbljene izkazima o dobi, domovini, vierozakonu, ćudorednosti, podpunom poznavanju niemačkoga, hèrvatskoga, i ako je moguće, i talijanskoga jezika, o naukama, u školnoj struci već učinjenim uslugama i podpunoj vieštini u orguljanju, unutar gore naznačenoga roka podnieti kod kotarskoga nadziratelja školah, počastnoga kanonika i podarkidjakona lukovdolskoga Antuna Kalima.

Od modruško-senjskog ordinariata.
U Senju dne 16. prosinca 1859.

Nr. 13724-12. (19) 3—1

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante presso l' i. r. Ufficio centrale di Porto e Sanità marittima in Fiume il posto di primo guardiano d' ispezione, cui va congiunto l' annuo soldo di fiorini duecento sessantadue, soldi 50 ed in caso di graduale promozione quello di fiorini duecento dieci, un indennizzo di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 in Valuta Austriaca, nonchè *il godimento* dell' alloggio in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare fino a tutto 31 p. v. Gennaio 1860 al Governo Centrale Marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l'età, l'illibata condotta morale-politica, l'idoneità all' indicato posto e la conoscenza delle lingue italiana ed illirica.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del prefato ufficio centrale.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.
Trieste, 28 Dicembre 1859.

OGLASNIK.

(28) 3—1

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI — U ZAGREBU, U SUBOTU — DANA 14. SIEČNJA 1860. — Broj 11.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr anst. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Ovim miesecom počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. **1860.**; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa **6** for. **30** kr., u miestu s **4** for. **20** kr.; na četvèrt godine poštom s **3** for. **15** kr., u miestu s **2** for. **10** kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 14. siečnja. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo odobrilo je propis za promienu vojničke odieće kod bojnoga pomorstva. Svi dosadanji propisi u tom obziru ostaju u kreposti s izuzimkom soldačkoga kaputa, naramnicah i ovratakah. Nadalje zapoviedano je da se kod četah svake vèrste obišav soldačkih kaputah i kabanicah ima ukinut. Miesto običnih tako nazvanih naramnih dragunah odsele će se uvesti kod četah svake vèrste naramni vienčići (Achselwülste) a na miesto stražnjeg draguna na kabanici uvest će se kao kod francuzke vojske sašiti nabori. Ove promiene hvale se obćenito kao veoma shodne, osobito što se tiče dragunah, kojih prikapčanje bilo je veoma neprilično za momčad.

— Kao što pišu listu „B. P. H.“ iz Komorana dalo je Nj. c. k. apost. veličanstvo za dovèršenje i dalje uredjenje staroslavne komoranske cèrkve svetoga Andrije doznačit 47.000 foriatih. Ova cèrkva je jedna od najvećih i najliepših u zemlji. —

— Francuzki veleposlanik markez de Mustier bio je dne 11. t. m. u podne predstavljen Nj. veličanstvu cesarici.

G. S. U **Dolnjem Miholjcu** 9. siečnja. Naše pučko knjižtvo skoro da je posve ubogo, još leži u diečinskih povojih; te sve do danešnjega dana boravi u duboku snu snujuć kako bi se prenulo iz mèrtvila; al gle pomoli se svieзda danica želeć toj nevolji barem dielom doskočiti. Od sèrca se radujemo, što je podigla osoba spadajuća medju krasni spol svoj vapijući glas, da probudi sinove i kćeri svoga naroda na pomilovanje svoga puka. S največim uzhitom čitasmo njen poziv pun duha i ljubavi prema svomu narodu, kojim nas pobudjuje, da pučku prosvietu pospiešimo. — Ni jeden se narod drugčije izobraziti nemože, nego samo narodnom knjigom, ili kakovim drugim organom, što u narod dopire. No neobhodno je potrebno, da ona narodna knjiga, kojom želimo narodu koristiti, bude uprav narodnin. t. j. pučkim jezikom pisana i duhom nadahnuta, jer mu inače neće omiliti, a po tom neće se obća svèrha postići. O ovom predmetu moglo bi se obširnije pisati, al za sada neka ostane; kad dodje govor, kako treba želju gje Prešničke u život privesti, onda ćemo koju prozboriti.

Ja scienim da nije uprav neosnovana tužba naših pisacah na obćinstvo, što neće da podupire njihovo nastojanje. Imade ljudih, koji bi mogli na žèrtvenik domovine dosta prinesti, samo kad bi si nieke predsude iz glave izbili, ili bolje, kada nebi tražili u svem materijalnosti, nego bi ju žèrtvovali za obće dobro, tà onda bi nam i naše knjižtvo bolje procvietalo. Mnogi traže u naših listovih pukih političkih članakah, kano da će svietom upravljati, ako takovih nečitali budu; te što posebnih političkih skrižkah nenalaze, vele: upravo neima ništa u tih novinah, tà tko bi ih dèržao? njima nije pred očima narodna stvar, no stvar cieloga svieta; — i buduć da svoga interesa nenadju, istu stvar domovine se tičuću zanemaruju; a ipak grade domoljubi, želeći promak narodnji. — Drugi grakču, nariču i jauču nad nestašicom mecenatah. Mudruju na svaku ruku, kada bi trebalo da se maše džepa, da parom svojom podpomognu dobru želju; ovi vele: tà neima ništa iz nas, kada nam manjkaju veledarnici, koji bi mogli i morali slovom i dielom prednjačiti; ovakove i ovim slične misli teku im iz glave, kada ih drugi dobro misleći domoljub pozove da i oni učestvuju pri ovoj ili onoj koristnoj svèrsi; što više ako čoviek rekne ovakav mi poziv dospiè do rukuh, kažu: iz toga neće ništa biti; što bi mogle kukavice sakupti? itd. Braćo nemojmo ovako misliti, nego se složimo pa pružimo desnice i svaki neka prinese po svojih silah; to ćemo jamačno i bez veledarnikah sagraditi ako i ne palaču a ono barem kućarku, da se u njoj sakrijemo od huke i buke; i njome ćemo se služiti, dok uzmognemo da se palačah dočepamo; svaki neka vazda misli na zlatne rieči narodne poslovice „zèrno do zèrna pogača, kamen do kamena palača.“ — Na svèrhu po gji Prašničkoj označenu prinašam od mala malo 5 for. svake godine*). Želiti bi bilo, da se još i ostala braća naše domovine oglase, jer se je do sada malo ozvalo.

Kad sam već u rieči, nemogu da neoglasim izašli kolendar u Pešti pod naslovom „Alojsija Bucsánskoga Mali Kolendar S izobraženjami za prestupnu godinu 1860.“ Drago nam je, što se našlo muževah i u Magjarskoj, koji žele narod naš tamo obitavajući naškim kolendarom skloniti na čitanje drugih koristnih knjigah; no da se čim većma takav kolendar medju narod razprostrani, mora da je pisan jezikom, koi narod govori i razumije, i da su mu članci njegovim potrebam primiereni, što peštanskomu kolendaru manjka; jezik je posve nerazumljiv i tvèrd da ga jedva razumije i onaj, koi je više čitao, a ni članci nisu za naš puk, i slike su s tudje gore list. Ipak mu želimo dobru prodju.

Dne 19. prosinca pr. g. padè nam u dio sreća vidieti u svojoj sredini našega svietloga bana. Oko pol osam satih u jutro dadè nam pucnjava prangijah znak, da se približuje visoki gost i netom za niekoliko časovah stajaše saone pred c. kr. kot. uredom. Stupiv svietli ban u ured, bude pozdravljen po prečastnom gosp. naslovnom kanoniku, opatu i župniku dolnjo-miholjačkom, Mirku Jozipoviću, kratkim no jedrim slovom; na što se svietli ban sèrčano zahvali. Pregledav c. kr. kotarski i obćinski ured, upiti se u školsku zgradu, da se osviedoči o napredku mladeži, i kako primietismo, izrazila se je Njegova preuzvišenost posve zadovoljno želeć da i nadalje mladež u potrebnih naucih napredak pokaže; te praćena sa „živio“ odpremi se do cèrkve, gdie pregledav i nju i njezino ruho, oprosti se s nami ostavljajuć medjù nami uspomenu svoga posieta.

*) Javni bilježnik g. Antun Rojc u Zagrebu prima, kako se je javno izrazio, prineske u tu plemenitu svèrhu i priobćuje ih zatim putem ovih Narodnih Novinah. Neka se dakle sva dotična gospoda odsele samo na istoga neposredno obratit izvole. — Uslied toga može i gosp. dopisnik svoj obećani prinesak svaki čas kod njega položiti. Pukim priobćivanjem obećanjah u Nar. Novinama nije stvari pomoženo. Ucr. Nar. Novinah.

Kao što nam ovaj posiet bijaše drag i mio, tako je nam drugi pohod, što nas malone unesreći, bio nemio i oduran. Dne 5. siečnja pojavi se požar, koi bi se jamačno razprostranio bio, da je ma najmanji vietar duhnuo, no srećom nebijaše ga; puk se je sgèrnuo, te nastojanjem i naputkom poglavarstva bieše vatra utušena; štete veće neučini, osim što izgori krov i sav kèrš na tavanu; odakle se vatra porodi, neznamo. Hvala Bogu što se nerazplodi taj užasni gost, jer bi doista puku naneo mnogo žalosti i nevolje u ovo zimno doba.

Talijanska.

Turin 10. siečnja. Parižki dopisnik lista „Unione“ baron Petruscelli, izagnan je od onud.

Milan, 10. siečnja. Biegunac Perocco izagnan je odavdie. — Alexander Dumas prispeo je ovamo. Grofa Cavoura predložio je circolo popolare od Brere kao parlamentskoga kandidata za pèrvi kotar a on je, veli, na to privolio.

U Bolonji čine se priprave za gradjenje novih utvèrdjenjah. Grof Buol došao je ovamo zajedno s porodicom, da ovdie zimuje. U Mačerati ubijen je jedan vježbalac papinske vojske.

Francuzka.

„Moniteur“ donosi sadèržaj pisma cara Napoleona na svetoga otca papu. Isto glasi kako sliedi: Pismo Vaše svetosti od 2. prosinca ganulo me je živahno. Ja odgovaram na isto s podpunim prostodušjem. Tako sa, kao i poslie posliednjega rata zabavljalo me je stanje cèrkve što živahnije. Medju važne razloge, koji su me ganuli, da tako bèrzo sklopim mir, mora se za cielo uračunat i skèrb, da se prevrat sve više razprostire. Činjenice imaju logiku, koja se neda pobijati. Uzpèrkos svojoj podanosti prama svetoj stolici nisam se ipak mogao uklonit niekakovoj solidarnosti s narodnim gibanjem, koje je rat s Austrijom proizveo. Pošto je mir sklopljen bio, predložio sam papi u svèrhu pomirenja Romanje administrativno razlučenje iste i naimenovanje posebna gubernatora. Kongres se sastaje. Vlade neće prepoznati nepobojnoga prava svete stolice na posiedovanje legacijah. Ništanemanje vierojatno je, da neće htieti da se uteču sili, da ih podvèrgnu. Jer u tom slučaju bilo bi potrebno, da se legacije dulje vremena dèrže vojskom zapremljene. Takovo zapremljenje gojilo bi mèržnju talijanskoga naroda, revnovanje velikih silah. To bi značilo uviekovitjivat stanje razdraženosti, neudobnost, strah. Što sam bio ćineći? Po ozbiljnu izpitu težkoćah raznih kombinacijah, kaže se za interese svete stolice najshodnije — sa žalje-

njem kažem — žèrtvovat pobunjene pokrajine.

Ako bi se papa za ljubav Evrope ovih svojih pokrajinah, koje mu od 50 godinah samo smetnjah uzrokuju, odreko i zaiskao garanciju za posiedovanje ostalih, nesumnjam da bi se odmah povratio poredak.

Onda bi sveti otac zahvalnoj Italiji obezbiedio dugotrajan mir i svetoj stolici mirno posiedovanje cèrkvene dèržave. Vaša svetost neće se, kao što rado vierujem, varati o čuvstvima, kojima sam oduševljen; Vi ćete shvatit težkoće mojega položaja. Vi ćete prostodušnost moga jezika dobrohotno tumačit, siećajući se svega onoga, što sam učinio za katolički zakon i njegova uznositoga poglavara. Ja sam ovdie bez svakoga ustezanja izrazio svoje misli i deržao sam za neobhodno potrebno da to učinim prije, nego se sastane kongres. Ispala kako mu drago odluka Vaše svetosti, molim Vas ipak da mi vierujete, da ona neće promienit ništa na vladanju, koje sam vazda obdèržavao naprema Vama.

U Rimu morala je brošura „Papa i Kongres" naravno proizvesti najveću razdraženost u službenim krugovima; i u istinu javljaju od onud:

U kardinalskom zboru, koi se je dne 28. pr. m. dèržao, opisao je papa stanje stvarih, i učinjeni su sliedeći zaključci: 1) Da se odgodi odlazak kardinala Antonelli-a u Paris do priznanja svietovnih pravah cèrkve kao temelja svakoga kongreskoga viećanja. 2) Da se odmah poveća i razvije papinska vojska za obranu cielokupnosti cèrkvene dèržave. 3) Da se proglasi svečano očitovanje za osudjenje brošure „Papa i kongres." Usled posliednje odluke izišla dne 30. sliedeća nota u listu „Giornale di Roma", koja se mora smatrat kao službena ograda:

„Nedavno izišao je u Parizu bezimen spis pod naslovom: „Papa i Kongres." Ovaj spis pravo je priznanje prevrata, podmuklo sliepljivanje svih onih slabih glavah, kojima fali pravo rasudjivanje, da odmah spoznadu otrov, kao i predmet tuge za sve dobre katolike. Razlozi, koje donosi ovaj spis, jesu opetovanje bludnjah i klevetanjah, koja su već toliko putah irigana bila proti svetoj stolici i već toliko putah slavodobitno oprovèržena, ako su i razgnjevljeni protivnici nastojali što su više mogli, da dokažu, da su istiniti. Ako je možebiti svèrha, za kojom teži sastavitelj toga spisa, to, da onoga, kojemu priete tolike nezgode, uplaši, to može taj sastavitelj osviedočen biti, da se onaj, koi ima uza se pravo, koi podpunoma stoji na čvèrstom i neoborivom temelju pravednosti i koga poimence podupire kralj kraljevah u istinu nema bojati od ljudskih zapletakah."

Parižki „Univers" saobćio je najprije ovu notu Francuzima i propratio ju je jednim pismom iz Rima, u kojem se medju ostalim kaže:

„Pio IX. osietio je veliku bolju, ne zbog stoputah oprovèrženih nebilicah, već zbog licumierstva ove brošure. Ovo licumierstvo poglavita je u istinu cèrta ovoga tokoršnjega iskrenoga i nezavisnoga katolika. No on nije samo loš katolik, već je i loš Francuz. On predlaže Napoleonu III. zadaću, koja je sasvim različna od zadaće največega francuzkoga vladara. Karol veliki učvèrstio i umnožio je svietovno područje rimske cèrkve; slavne dinastije, koje su za njim sliedile, uzdèržale su u kreposti ovo sveto dielo; bezimeni sastavitelj zahtieva, da sadanja glava Francuske uništi ovo dielo."

Služni parižki listovi nisu toga naravno mukom mimoići mogli; uslied toga „Patrie" opaža u svom broju od 5. t. m:

„Od svih francuzkih listovah preštampao je samo „Univers" članak nalazeći se na čelu lista „Giornale di Roma." Ništa nije naravnije: „Univers" mogao je uzeti, da mu ovaj članak samom pripada, jer se u njem nalazi onaj duh umierenosti i što više onaj isti način pisanja opet, kojemu nas je priučio taj ultramontanski list. U njemu je govor o „klevetama izriganim proti svetoj stolici." Gospodin Veuilot nebi se bio inače izrazio. — Mi odviš štujemo svetoga otca, nego da bi ga učinili odgovornim za takove stvari. Oni, koji tako govore u njegovo ime, uvriedi dodajući prietnju, kvare i izopačuju njegova plemenita čuvstva. Ako je izjavljenje lista „Giornale di Roma" službeno, nije za cielo kèršćansko (?) i pod takovim naslovom nesmije se smatrat kao izraz sèrca Pia IX. — U ostalom ovaj članak ipak je znamenit, nakoliko jasno dokazuje kako se žaliboże uznositi položaj glave cèrkve strastima (?) kompromituje, koje neodgovaraju ni željama Evrope, ni svetim interesima cèrkve."

Dan kasnije podiže Grandguillot u „Constitutionnelu" svoj glas i veli:

„Odmah kad je izišla brošura, na koju nišani članak lista „Giornale di Roma", izjavismo, da ista ima znamenovanje mnienja a ne zaključka. Sasvim je jednostavna stvar dakle, da se o njoj govori i u samom Rimu. Odziv, koi je našla, i prigovori kao i privoljenja, na koja je naišla, dokazuju u ostalom dovoljno stupanj moralnih uplivah, koje ima ovaj spis. No priznajući službenom listu „Giornale di Roma" prava, koja imaju svi organi javnosti, nemožemo da neopazimo, kako je žalostno, da se takav jezik podmeće jednoj vladi, osobito ako je ona vlada cèrkvene glave. Bože sačuvaj, da bi za takove silovitosti (?), koje isto tako neodgovaraju ni osobnim čuvstvima svetog otca, kao ni dostojanstvu njegove sile, njega na račun povući hotieli. Očevidno nije sveti otac, koi bi kadar bio, izreći takovo prokletstvo i govorit o klevetama, koje su proti njemu „izrigane." To nije uobće nikakva službena rieč u nikakvom jeziku, već spada u on riečnik, o kojem je jedan razsvietljeni prelat, monseigneur Coeur, pred dva dana kazao, da bi sveti jezik evangjelja pri tom porumenit morao (?!). Što se nas tiče, žalimo uprav zato, što iskreno (?) želimo, da se politička nezavisnost pape uzdèrži, da se ista takovim očitovanjima (?) izlaže pogibelji. Samo prijatelji papinstva mogu se tomu radovati (?); i mi smo podpunoma osviedočeni, da će se sutra listovi, koji su najveći neprijatelji svetoj stolici, sjedinit s ultramontanskim dnevnicima, da pleskaju članku, koi je donee „Giornale di Roma." Jošte jednu! Ako se ovaj članak odnosi samo na bezimenu brošuru, te znači, unutrašnja vriednost ovoga lista još više priznavati, nego što smo mi učinili; i ona svakolika sprava sa službenim odgovorima u dnevniku rimskom bila bi velika čast, koja se izkazuje ovom spisu. Ako se pako — i nećemo promašit, ako to naznačimo — nješto drugo za tim krije, tada ima Francuzka podpuno pravo tugovat; no uvriedjenom neće se time dèržati.

Iz Rima u Napulj.

Putopisne crtice od Dra Fr. R—.

(Produženje iz pr. godišta.)

III.

Bijaše nedjelja dne 25. Rujna, kada nas četvero krenusmo put kolodvora, odkle željeznica vodi put Salerna. Kraljevina napuljska za sada neima dulje željeznice van do Cave blizu Salerna i do Capue. Posliednji trak, koi će Napulj sdružit s Rimom, gotov je malone do rimske granice, te nedodju li kakve nepredvidne zaprieke, s njim će se sdružiti i rimska željeznica, na kojoj se i sada, u tolikom metežu, marljivo radi. Nadamo se, da neće ni godina minuti, kad se budemo na šetnju vozikati u Napulj; tiem će putnik i cienije i s manjim strahom proći, koi se plaši i hirov morskih i revnih napuljskih bdilac putnikove mošnje.

Naumismo ovim novim izumom čovečjega duha poslužiti se onaj dan, da bèrzo proletimo u stari sviet, gdie možemo obćit s duhom staroga svieta, t. j. naumismo razviditi Pompeji, Herkulan i Vesuv. U parovozu sastasmo se s njekim vele riečitim starinarom, sudeć po izgovoru rodom iz Toscane, koj marljivo poduča vaše dva dječaka, valjda svoja sina, o svih znamenitostih, koje imahu onaj dan viditi; pa se nije on ograničavao samo na pompejske starine; već ih sravnjivao takodjer s inimi raztrešenimi po Italiji. Nakoliko mi u obće nije milo, da mi tko svoj sud uljeva o spomeniku, koga bi imao malo kašnje sam vidjeti — na toliko mi bijaše drago slušati svakojake reflexie talijanskoga patriote, kojimi htjede probuditi u mladjanih gradih svetu ljubav prama starini svoga naroda, iz kojega kosti sadašnje pokolienje s velike strane do danas mu živi. To je svim izobraženim poznato, da ništa toliko nebudi duh i ponos naroda, koliko historičko znanje domaćih spomenikov; pà gdje ovoga neima, narod životari od danas do sutra uprav kano beduini iztočnih krajin, koji niti nesnivaju, koli veliki historički čini sgadjaju se na zemlji, po kojoj se oni klate, sele i pliene.

Ravno uputismo se u Pompeji. Nù jedva približavasmo se tik mora leteći k Portici, opazivasmo na lievo ogromne masse okamenjene lave; pače na mnogih mieslih bilo nam kroz nju proći. Ona nas sietjala na strahovite katastrophe, kojimi bijahu ona miesta i sva okolica izvèržena, i da nebi bili često i nehotice svoje oči podigli na dimeći se Vesuv, koji nam skoro nad glavom visjaše. Inače kô što užasan je početak lavi, tako je od nje velika korist tamošnjim žiteljem. Sav Napulj jest popločen lavom; s lave čine se u Napulju razne sprave, sudovi, umotvori itd; s lavom jesu pokrite kuće u onoj cieloj okolici; tè na seljačkih kućah krovi jesu ravni malo ne bez iznimke.

Okolo devet satij i pol dodjosmo pred Pompeji. Ostali putnici, koji nesnidoše, odaljivši se od mora krenuše put Nocere. Izim podèrtin, u koje uvest ću odmah štioca, neposredna pompejska okolica neima nikakova varoša; jedino gdje koja kuća bieli se po raztrešenih vèrtovih. Nù čarobni pogled na prekrasnu obalu zalieva napuljskoga i na sukljajući Vezuv nadomiestjuje ovu tihu samoću, koja pustomu gradu rimskomu na toliko dolikuje. Na desno biele se Anunciata, Torre del Greco, Portici i Napulj, a na lievo Castellamare s kraljevskim lietnim dvorom, Meta i Sorento. Odtraga opet, te opet Vezuv. Na njegovu podnožju leži Pompei ili Pompeia, do koga njegda dopiraše more, kô što se vidi iz morskih obalah ondje iskopanih, a sada mu je do pol sata daleko. Sva ova okolica primorska, do koje se proteže stara Campania, od njegda slovila je s krasote: „omnium non modo Italia — veli L. Annaeus Florus rimski pisac II. vieka — sed toto orbe terrarum, pulcherima Campaniae plaga est; nihil mollius coelo, denique bis floribus vernat; nihil uberius solo, ideo Liberi Cererisque vertamen dicitur; nihil hospitalius mari. Hic illi nobiles portus: Caieta, Misenus et tepentes fontibus Baiae; Lucrinus et Auernus, quaedam maris otia. Hic amicti vitibus Gaurus, Falernus Massicus, et pulcherimus omnium Vesuvius, Aetnei ignis immitator. Urbes ad mare: Formiae, Cumae, Puteolis, Neapolis, Herculaneum, Pompei ..." (Historiae aug. Script. ed. Gruteri. Hanoviae 1611, p. 7.) Svi gradovi, koji su se bielili na toj morskoj obali, služili su rimskim bogatašem za lietnu zabavu, kupelj, razkoš; a med njimi Pompei nije zauzimao posliednje miesto.

Ali gradu Pompeju slava je dospiela dne 24. kolovoza god. 79. kada ga zakopa svojom lavom i pepelom strahoviti Vesuv. Ovu grozovitu katastrofu opisuje nam mladji Plinius, bivši uprav tada kod svoga strica, starijega Plinija zapoviednika rimskoga brodovja u misenskoj luci, i svoju smionost glavom platívšega: „Već njekoliko dan prije prodora — tako piše Plinij svomu prijatelju Tacitu (ep. 16. lib. VI.) — ćutilo se više potresov; na koje se ipak nije mnogo pazilo, pošto niesu riedki u Campanii; dali noćju prije provale bijahu ovi potresi tako silni, da nesamo trešahu sa svim, što je okolo nas bilo, nego scenijahu se biti predteče konačne propasti. Grozan cèrn oblak, smèrdeći po sgorelini proletjahu plameni veći od obične munje. Zatiem taj oblak bilo je viditi, kô da će se u more spustit, tè nam zakrivaše otok Capri i misersku rt. Slab pepeo poče padati; a iza sebe vidismo gusti dim, koj nalik na žestoku bujavicu za nama tecijaše (bijaše lava). Poslie toga odstupivši od ceste uputismo se u polje, da se sada zadavimo u tisku silne svietine; ali jedva sjedosmo, nastadè nad nama takov mrak, koji se nemože sravnati s bezmjesečnom noćju, već noćju tamoom u zatvorenoj sobi. — Čue se je samo jauk djece, i ženskadi, tè vapaj muških za pomoćju. Jedni zvahu svoju djecu, te pako

a osobito neće mislit na to, da zato učini odgovornim obćenitoga otca pravoviernih.

Španjolska.

Glavni general poslao je sliedeće izviestje iz tabora kastilejoskoga:

„Ja idem napred prema Kastilejosu. Neprijatelj digo je svoj tabor; on se s nama giba paralelnim pravcem u daljini od 2 sata. Mi smo jučer imali više od 450 ranjenikah i 50 mèrtvih i žalimo medju istima izgubitak mnogih oficirah. Oba husarska zapoviednika ranjena su; Aldama dopao je samo lahkih ranah. S nestašice vremena nisam mogao jučer napomenuti, da pomorstvo nije neprijatelja pobijalo topovima samo u vrieme, kad smo nastojali, da ga bacimo iz njegova položaja, već da je i svoju raspoloživu momčad izkèrcalo i pridružilo ju našim puškarašima (guerilama) pod zapoviedju fregatskoga generala Lobo-a. Ženijska regimenta odlikovala se je osobito tako u borbi, kao i izvadjajući posebnih radnjah ove vèrste oružja. Isto moram kazati i o jednoj regimenti piešačkoga topničtva.“

Drugo izviešće od 8. ure u večer istog dana glasi:

„Ništa novoga; brigadier Makena sa 4 švadrana preduzeo je razvidjenje u pravcu put Tetuana do 1 $\frac{1}{2}$ sata od tabora.“

Iz Madrita od 5. siečnja u večer javljaju bèrzojavnim putem: „Vojska napreduje prema Tetuanu, jučer je u dolini negarskoj udarila na nas četa od 200 Mavrah na konju i isto toliko piešakah, niekoliko hitacah iz topovah dovoljno je bilo, da ju raztiera. Španjolci imali su 4 mèrtva i 19 ranjenih.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz, 10. siečnja. „Partrie“ oprovèrgava glas, da papa namierava ostaviti Rim.

Turin, 9. siečnja. Massimo d' Azeglio, generalmajor i kraljevski krilni adjutant podneo je svoju ostavku.

Turin, 8. siečnja. Pukovnik della Rovere zamienit će, vele, Lamarmoru.

Modena 6. siečnja. Kažu da će se ovdie zemljarina povisit i učinit ravna onoj u Parmi i Romanji. Farini će, vele, u Parmi, Modeni i Romanji dati oglasit sardinski izborni zakon i izabrati poklisare za turinski parlamenat.

Slavenske viesti.

V. Mř.

U Budimu izišla je knjiga: „Lipa“. Narodni zabavnik. Redaktor i izdavatelj Josip Viktorin.“ Ciena 2 fr. Već oddavna nismo čitali knjigu toli zanimivu i krasnu! Sadèržaj njezin je tako raznovèrstan i izvèrstan, da nemože čoviek u čitanju ni prestati, a što boljega, knjiga ta je pisana u duhu narodnom, duhu slavjanskom.

Uvodna piesma „K lipě“ odlikuje se osobitom krasotom i izvèrstnostju piesničkom. Pripoviedka pako „Reštavracia“ krasan je obraz iz prošastnosti ugarske; u njoj se risaju sve one zapletke, što su se činile kod reštauracijah tako živimi bojami, da se čoviek sieća prijašnjeg života našega baš tako, kao da bi se to bilo jučer dogodilo. Za ovom pripoviedkom sliede piesme, koje u nas tako milo, tako sladko i ljubezno a opet tako bolno i tužno diraju, jer se u njih pieva mnoga radost i želja a mnoga tuga i bolja naša. Piesme Svornost, Slovenskoj mladeži, Sahara, žalmy tatranského Slovana, Lípa, Mladeži baš su izliev sèrca slavjanskoga, koje narod svoj iz ciele duše ljubi. Cestopisné zlomky, sadèržaju putopis u Mehadiju i u Beograd. U Putopisu ovom imade i mnogo domorodnih mislih, što su pisane veoma viešlim perom. — Vážen, slovenska ballada upravo je čisti biser piesničtva slavjanskoga. Želiti bi bilo, da bi ovu balladu naš koi piesnik na naš jezik preveo. To isto želimo i veseloj igri „Drotar“, koja bi nam mogla biti zlatno zèrno za naše narodno kazalište.

Dalje sliedi „Hlad i láska“, „Ohlas piesní slovenských“ „Krakoviaky“ itd. „Radosti“ liepa je slika iz života učiteljskoga.

Zabavnik ovaj je zaista vriedan, da ga svakomu domorodcu našemu što toplije preporučimo, a to tim više, jer imamo na njivah slavjanskih zaista malo zabavnikah, što bi bili pisani u duhu tako narodnom i čisto slavjanskom. — Ali premda je zabavnik ovaj tako krasan i izvèrstan, ipak se i u njemu opet vidi prokletstvo naše, što nam nedopušta, da se popnemo na višji stupanj u knjiženosti našoj; jerbo se u njem javlja težnja niekih Slovakah, da si stvore svoju posebnu knjiženost i to na vlastitu škodu naroda svojeg i uštèrb uzajemnosti i prosviete slavjanske, kojim je ovaj zabavnik posvetjen. Mi iz dna sèrca želimo, i zaklinjemo bratju slovačku, da odustanu od težnje razdružit se od Čehah i Moravanah; nama mora biti največa zadaća, da se na koliko je više moguće složimo u knjiženosti i jeziku. Sloga od Boga a nesloga od zloga!

Domaće viesti.

V. Gorica 10. siečnja 1860. Slovo, koje vèrla naša domorodkinja gospoja Jelisava Prašnička izusti, pozivajuć občinstvo na blagovoljno podupiranje okö izdavanja koristnih za naš ubogi narod knjigah bijaše kod naših rodoljubah s riedkim veseljem primljeno, i rečenoj slavnoj ženi za toli plemenitu ideu obća hvala sèrdačno izražena — ujedno pako priskočiše naši rodoljubi svaki svoj doprinašajući kamenak — u to kolo, sastavivši za ovaj put svotu od 35 fro. 50 kr. a. vr. koju eto slavnom uredničtvu dostaviti hèrlim, tom primietbom, da ih, kako jur obznanjeno bi, g. Dr. Antunu Rojcu predade,*) neka briga njima do daljeg odredjenja.

Što bi mi goder tečajem vremena do rukuh došlo, neću uzmanjkati da na njegovo opredieljenje pošljem, nu jedino bilo bi želieti, da se cielo štovano občinstvo naše prostrane domovine svojski za tu stvar zauzme, nek nam toliki oglasi više neostanu viekoviti glas vapijućega u pustinji.

Složno dakle zemljaci! valja da se nestidimo našeg dičnog imena

Kako rekoh, občinstvo naše veoma se raduje svakomu napredku, tim većma dakle ovome našeg siromašnog puka, kome smo dosta dužni, pa kome bi i bila najveća sramota, da puk i dalje stenje u dugotrajnoj svojoj gluposti? nego li samim onim, kojim stroga nadleži dužnost njemu jednome otvoriti oči. U nas će doduše težko tko biti, koi ovu nebi njegovao misao, gdie se naime radi o boljoj budućnosti prostog puka, pa da se koi pojedinac baš i ukaže — taj će medju nami na primier kapi vode u presilnome izkinuti moru. — Žurno dakle zemljaci, jer nam vrieme skokom leti.

P. Krivačić.

*) Već je učinjeno po odpravničtvu Nar. Nov. Učr.

Odziv gospoji Prašničkoj.

Pročitavši Vaš poziv, ganuo me je tako u duši da sam ga suzama oprala, jer samo oni najbolje znaju što narodu fali, koji ga poznaju, koji medju njime na selu živu, time se i porodi u Vašoj plemenitoj duši ova sveta misao, uvidivši da narodu treba duševne pomoći, izobraženja. U znak, koliko sam osviedočena o istini vašega mnienja, javljem posredstvom Nar. Novinah da sam i ja pripravna u tu svèrhu prinesti 20 fr. moleći da mi se prijavi, gdie ih mogu položiti,*)

U Gorskom kotaru u Fužini dne 4. siečnja 1860.

Justina Thomaz, rodjena Padavić.

*) Izvolite ga neposredno poslati gosp. dru. Antunu Rojcu, javnom notaru u Zagrebu, koi ove prineske bira i ulaže ih u ovdiešnju štedionicu, dok se formalno sastavi kakav odbor u tu svèrhu, komu će ih u svoje vrieme predati. Učr. Nar. Nov.

Dne 15. siečnja t. g. ob 10. uri prije pódne dèržat će se glavni sastanak članovah čitaonice zagrebačke; budući da će se tu viećati o konačnom uredjenju toga družtva i o riešenju bitnih pitanjah, pozivlju se najuljudnije svi članovi u prostorije Narodn. Musea.

T. Gjurgjević, podnačelnik.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

---

svoje roditelje; jer mogahu se poznati samo po glasu. Jedni jadikovahu nad svojim udesom, drugi opet nad svojim. Jednim od straha pred smrtju bila bi smrt milija; drugi dizahu svoje ruke u vis k bogom; ali naj više od njih mišljahu, da već prispiè ona viečna noć, koja će uništiti sviet i bogove. Iza dužega vremena ukazà se žarki plamen; mi scienijasmo, da vatra na novo buknù; tè onaj plamen tecijaše nješto dalje od nas; pepeo na toliko daždijaše vrhu nas, da nam ga triebalo otresti, inače bi nas bio udušio i zakopao. Malo po malo svietlost razagnà tminu, dan osvanù, tè se isto sunce opet ukazà; ali ono je bilo tako bliedo, kô da će na skoro potamnuti. Štogod vidismo, bijaše bielim pepelom, kao velikim sniegom pokrito.“ „Sva narav — piše Dio Cassius do 150 godin kašaje — bila je u strahu; zemlja počè se tresti; bregovi ljuljahu se kano valovi; podzemno urlikanje izmienjivaše se s vikom poput grmljavine dolazećim od uzbunjenoga mora; zemlja postadè vruća, napuljski zaliev usavriè; nebo ukazà se kao vatreno, i scienilo se, da sviko- lici življi razpustiše se, tè da im se ima čoviečanstvo žèrtvovati. Navalivša vatra, koja bijaše uzrok tomu užasnomu pokretu, na naglo svladà zaprieke; ogromno kamenje Vesuv bacaše u vis, koje po njegovoj kosi valjaše se. Iz njegova ždrela dizaše se plamen kô stupovi; za njim sliedio je gusti dim tako, da sunce potamnì a dan pretvori se u noć. Sada obuzę sve naj veća stiska i strah: svaki mišljaše, da mu je posliednji sat udario; scienilo se je, da u toj tmini gorostasi oboružana strašila boj vode jedan protiv drugomu, da sviet i bogovi razpadaju se u svoj chaos. Sve je bieżalo; jedni iz kuće na ulicu, drugi iz ulice u kuće; jedni iz mora na kopno, drugi iz kopna na more; svaki mišljaše da će se biegom spasiti, a ne postojanjem na istom miestu. Tada na jednom sadażdi silni pepeo, tè napunì kopno more i zrak. Taj pepeo opustošì na mnogih stranah ljude, miesta i marvu, umorì ribe i ptice, poklopì pače dva grada Herkulanum i Pompei, kad upravo posliednjega žitelji siedjahu u kazalištu. Toliko bijaše pepela, da ga jedan dio prodjè tja u Aziju, Syriu i Misir; tja do Rima takodje napunì zrak, a sunce zastriè. U Rimu nastà strah, koj trajaše više dán; nije se znalo, što se dogodì, a nikomu nije se ni moglo slutiti. I ovdje se mislilo, da se približava svietu konac, da sunce pada gasiv se u zemlju, a zemlja diže se na obzorje.“

Ovoj opis silne katastrophe jednoga očevidca i jednoga vjerodostojnoga poviestnika vrtio mi se u glavi, kada na jednom dodjoh sav zamišljen pred vrata mrtvoga grada. Ali ondje nenadjoh rimske straže, več — hrpu napuljskih ciceronov. U svakom od njih je sakrit govornik Cicero, kao kakav embryo; nù u njih zaboravì na sve gevore, kojim često nevinost obrani; samo nezaboravì na egoistični govor — pro domo sua t. j. za svoj džep. U ostalom budi rečeno napuljskoj vladi na čast, da pompejanskim Ciceronom propisà cienu, koja ih od putnikov ide; prem im se i čelo namrgodi, i lice naoblači, i usta poput Vezuva dime, ako se putnik one ciene na vlas drži. Nas četvorica uzè jednoga, da nas po gradu vodi.

Mi uljezosmo u grad na primorska vrata, dokle negda dopiraše more. Pompei jest u svojoj vrsti jedini grad na svietu. U Rimu vidiš do duše ogromnijih rimskih sgrad; tè s rimskim Colloseom, s kupelji Caracallinimi, Diocletianovimi, Titovimi, s Pantheonom itd. glede na veličinu nemože se naticati nijedna sgrada u Pompeju; ali sve one ogromne i jedine na svietu sgrade u Rimu raztrušene su kao kakove vaze drevnosti med umotvori nove dobe. Rim je stari ali i novi grad — Pompeji pako jedino starodavni. Rim si možeš arheologično reconstruovati; a Pompej vidiš kakav je bio, kada ga Vezuv zasù; jedino što u njem više nema života; u njem smrt svoje siedo postavì, kaže jakost i moć svoje nesmiljene kose.

Uliezнuv kroz vrata stupiš na hiljadogodišnji pločnik, po kom na njekih miestih vide se izlizani tragovi rimskih kolés. Glavne ulice podobro su široke; šire nego li po mnogih novijih talijanskih gradovih neizuzam ni sámoga Napulja; s obiuh stran ceste uz kuće jesu pločnici za pješake, tè na mnogih miestih, osobito, na razkrižju prieko ulice njekoliko ploč, koje bijahu piešakom za prelaz nalik na most, kada daždješe. Malo ne u svakoj ulici, osobito na razkrišju, vide se studenci i prešušivši vodometi. Rimljanom bijaše uviek prva skrb, da grad obskrbe obilatom, bistrom i zdravom vodom. Za to nežalovahu ni truda ni troška; s toga njihovi vodovodi jesu do danas spomenici rimske veličine. I žrtvenici „deorum compitalium“ vide se po ulicah.

Jedva učinismo niekoliko korakov u prvoj ulici zakrenusmo na veličanstven „Forum civile“, tek god. 1822. izkopan. Na trih stranah bijahu pridvorci s krasnimi crvenkastimi i bielimi stupovi, koji se vide u dosta dobrom stanju; a med stupovi popreja i kipovi zaslužnih pompejskih gradjanov. Na južnoj strani trga vide se stupovi u dva reda, iza kojih dvorane za sudišta. Na sjevernoj strani ostanci Jovina hrama, a uza njega na desno podugljasta zgrada, koja se dèrži za javna žitnicu; pošto se u njoj našlo svakojakih mier za žito i ostale zemske plodove. Na zapadnoj strani toga leži „Basilica“ t. j. javna sgrada za sudište, spravišta itd.; kod stienah dižu se korintički pilovi, kojimi odgovaraju stupovi; na gornjem kraju uzvišeno miesto za sudce („tribunal“) za šestimi korintičkimi stupovi, a izpod istoga golemi prodor, kô što se misli, javna tamnica, koja s „tribunalom“ obći putem šupljin, kroz koje dizahu se i spuštahu se krivci na odgovor i na odsudu. Strašni li bijahu Rimljani u kazni! Bez trzanja nemogu se gledati u Pompeju tamnice sukrvnih gospodarov za svoje robove!

(Dalje će sliediti.)

SLUŽBENI LIST.

Br. 3142. (21) 3—2

Razpis natiečaja

za zakup kazališta u Zagrebu.

Kazališno poduzetje u Zagrebu dati će se u zakup na dvie godine t. j. od 1. sèrpnja 1860 do dotle 186?. godine pod sliedećim uvietima:

1. Poduzetnik je obvezan dok zakup traje i to od listopada do konca lipnja svake zakupne godine predstavljat igrokaze, glume i opere;

2. Što se tiče opere stoji poduzetniku na volju dèržat niemačko ili talijansko družtvo i isto uporavit ili u isto doba zajedno s igrokazom ili pako u po volji preduzetnikovoj opredielit se imajućoj posebnoj kojoj dobi svake zakupne godine;

3. Poduzetnik bit će dužan, za popunjenje napomenutih strukah naći po megućnosti silah od poznate vieštine i davati nove komade, koji su već drugdie obćinstvu omilieli;

4. Natiecatelji imaju se osobito vierodostojno izkazati da posieduju shodnih kazališnih haljinah, knjižnicu za igrokaz i operu, zatim o svojoj ćudorednoj i umietničkoj prošlosti kao i o tom, da su sposobni za upravljanje kazališta a napokon, da su kadri položit jamčevinu od 2000 fr. a. v. u gotovu ili u 5%nim dèržavnim hartijama.

Nasuprot dati će se poduzetniku kazalište (izim ložah), redutna dvorana i stan u 1. katu zatim nahodeća se garderoba i knjižnica dok traje zakup na slobodno upotrebljavanje a izvan toga osigurava mu se godišnja podpora od 5000 fr. a. vr.

Konačno jošte se opaža, da se ima svake nedielje danah barem jedan večer za poduzetje predstavah u hèrvatsko-slavonskom jeziku, zašto se natiečaj podjedno razlučeno razpisuje, dèržat u slobodi i da će oni natiecatelji, koji u isto doba uzmu obzir i na posliednje poduzetje, dobiti prednost pred inima.

Molbenice neka se izvole najdulje do konca veljače t. g. poslat na ovo c. k. namiestničtveno predsiedničtvo.

U Zagrebu dne 6. siečnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtvenoga predsiedničtva.

Br. 3142-Pr. (22) 3—2

Oglas natiečaja

zbog poduzetja hèrvatsko-slavonskih predstavah na kazalištu u Zagrebu.

Za predstave u hèrvatsko-slavonskom jeziku na zagrebačkom kazalištu traže se stvari viešti poduzetnici za sada na dvie godine od 1. sèrpnja 1860 počemši.

Natiecatelji imaju se obvezat, da će za rečene dobe na svoj račun svake godine barem 48 predstavah veselih i ozbiljnih igarah dati tako, da se ili u isto doba s niemačkim igrokazom i operom, ili u jednoj po volji izabrat imajućoj se posebnoj dobi hèrvatsko-slavonski komadi, za što će poduzetje niemačkih predstavah i opere po glasu posebnoga natiečajnoga razpisa u tom obziru barem jedan večer svake nedielje danah imati dèržat u slobodi, budu predstavljali.

Poduzetnik imat će ponajprije na izbor komadah tako u slavenskim izvornicima kao i u dobrim prevodima osobito upravit svoju pozornost a zatim postarat se za predstavljajuće osoblje dovoljno za popunjenje potrebnih igralačkih strukah. Osobit obzir uzet će se na natiecatelje, koji već posieduju svèrsi shodnu kazališnu knjižnicu i risnicu (garderobu) i kadri su položit jamčevinu od 500 fr. a. vr. u gotovu ili u 5%nim dèržavnim hartijama.

U ostalom svaki natiecatelj ima se izkazat tako o svojoj ćudorednosti kao i o strukovnoj vieštini.

Poduzetnik dobit će izvah bezplatna upotrebljavanja kazališne kuće (izim ložah) i nahodeće se garderobe za dane predstavah i nalazeću se knjižnicu ilirskoga repertoara na razpolaganje a za postupovno umnoženje posliednjega izvornicima i prevodima osobitu podporu kao i godišnju subvenciju od 2000 fr. u gotovu.

Natiecatelji neka izvole svoje molbenice na ovo c. kr. namiestničtveno predsiedničtvo najdulje do konca veljače t. g poslati.

U Zagrebu dne 6. siečnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtvenoga predsiedničtva.

Br. 846. (10) 3—2

Natiečaj.

Učiteljska ujedno orguljaška služba kod novoustrojene učione u Remetah kraj Zagreba, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. zatim u ime stanarine 52 for. 50 kr. a. vr. uz potrebita dèrva, ima se popunit.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do konca mieseca veljače 1860, predadu kanoniku i kotarskomu školskomu nadzorniku Gjuri Muzleru.

U Zagrebu dne 23. prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 5069. Civ. (8) 3—1

Oglas

poradi

doznačivanja zemljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

Od c. k. županijskog sudišta u Varaždinu daje se ovime na znanje: da su poradi doznačivanja aversionalnih odštetnih glavnicah, pronadjenih po c k. zemaljskoj komissii za razterećenje zemaljah za niženaznačene gospoštije i ovlaštenike, odredjeni rokovi za prijave i ročišta za razprave, kako sliedi:

Datum i broj odštetne presude	Naznačivanje razterećenog dobra, i broj kmetskih ili željarskih naselbinah	Ime ovlaštenika na naknadu	Iznosak pronadjene odštetne glavnice		Dan, od kojega kamate teći počimlju	Rok za prijavu	Dan i sat za razpravu doznačiteljnu
			for.	kr.			
23. studenoga 1859, br. 1990	Dobro Špiranec Sv. Marton na 6⁶/₈ exemptionalističkih naselbinah	hèrvatska vierozakonska zaklada	388	53²/₄	1. svibnja 1860	15. veljače 1860	15. travnja 1860 u 9 satih prije podne.

Uslied toga pozivaju se ovime polag propisa §. 26. od carskog patenta od 16. siečnja 1854. — VIII. kom br. 23. dèrž. zak. lista, III. komad, I. razdio, br. 27. zem. zak. i vlad. lista za Hèrvatsku i Slavoniju od god. 1854. dotičnici i to:

1. da oni, koji su po dozvoli patenta od 20. studenoga 1858. (br. 247. dèrž. zak. lista) uz jednogodišnji rok iztičući koncem travnja 1854. na oštetjena dobra i pravice podigli sudbeno zahtievah kakovih, posviedoče zahtieve svoje.

2. da oni, kojim po dozvoli navedenoga patenta pristoji još dužji rok, uz koji mogu poslužit se pravom nazadnoga odkupa, prijave to svoje pravo, potvèrdivši ga izpravami, ili da dokažu parnicu, koja u tom obziru jurve teče.

3. da oni, koji iz drugoga kojega pravnoga naslova traže štogod od glavnice odštetne ili od kamatah njezinih, dokažu u tom obziru prava svoja.

4 da oni vierovnici, koji su uslied uknjižbe svojih tražbinah, izhodjene prie 1. ožujka 1854, stekli prava pèrvenstva na dobro odštećeno, pa kane tražit izplatu iz glavnice odštetne, prijave tražbinu svoju do gore postavljenog roka, jer će u protivnom slučaju sve ove osobe izključene biti iz razprave o doznačivanju glavnice odštetne, i onim, koji su napomenuti pod 1, 2, 3, bit će jedino prosto, da svoja prava, koja imadu, potieraju samo proti onomu, kojega se je pravo potezanja glede odštetne glavnice i kamatah njezinih priznalo pri razpravi doznačnoj, za koju se ujedno gorenaznačeno ročište, koje, ako od potrebe bude, na sliedeće za onim dane do svèršetka naime ove razprave protegnuti se može, s tom primietbom ustanovljuje, da na ovo ročište svi oni, koji su u točki 1—4 ovog oglasa propisane izkaze i prijave podnieli uz rok izročni, doći imadu ili glavom ili po punomoćnicih i to tim sigurnie, jer će u protivnom slučaju bit smatrani tako, kao da ni nisu podnieli nikakovih izkazah ili prijavah.

Napokon se opažuje, da po glasu gore naznačenog §. 26 carskog patenta od 16. siečnja 1854 sl. f) proti zanemarenju roka izročnoga i proti izostanku iz ročišta neima miesta povrati u stanje pèrvašnje.

U Varaždinu dne 14. prosinca 1859.

Novak. **Ukovič.**

Nr. 342. (27) 2—2

Widerruf.

Die von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion Warasdin unterm 24. v. Mts Z 11586 in die Landeszeitung Nr. 296 eingerückte Lizitationskundmachung wegen Veräusserung der Seidenspinn-Anstalt sammt Zugehör in Kreutz wird hiemit widerrufen.

K. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram, am 11. Jänner 1860.

Nr. 5451-civ. (29) 1—1

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte Warasdin wird hiemit bekannt gemacht, dass der mit diessgerichtlichem Edikte vom 7. April l. J. Z. 1451 über das Vermögen des hiesigen Handelsmannes Ignatz Gottshlig eröffnete Konkurs im Vergleichswege aufgehoben worden ist.

Warasdin am 31. December 1859.

Novak. **Ukovič.**

Nr. 4179-Crim. (3) 3—3

Edikt.

Vom k. k Landes-, als Strafgerichte Agram wird bekannt gemacht, es sei mit dem diesgerichtlichen Anklagebeschlusse ddto. 8. Oktober 1859 Z. 2594 der Tischlergeselle Ludwig Schwarz aus Klagenfurt in Kärnten gebürtig, 19 Jahre alt, der sich zuletzt in Pettau im Kronlande Steiermark aufgehalten haben soll, in den Anklagestand wegen Verbrechens der Majestätsbeleidigung versetzt worden.

Da Ludwig Schwarz weder in Pettau ausfindig gemacht werden konnte, noch sein jetziger Aufenthaltsort hiergerichts bekannt ist, so ergeht an ihn die Aufforderung, sich binnen Drei Monaten vom Tage der ersten Einschaltung des Ediktes in das Amtsblatt der „Narodne Novine" an gerechnet, vor diesem k. k. Gerichtshof zu stellen, widrigens gegen ihn das Verfahren und Erkenntniss in seiner Abwesenheit erfolgen werde. Agram 30. November 1859.

Klobučarić. **Jović.**

Nr. 5?61 (20) 3—3

Kundmachung.

Am 16. Jänner 1860 wird in dem Bezirksorte Stelnik eine k. k. Postexpedizion ins Leben treten, die sich vorläufig nur mit dem Briefpostdienste befassen und mit dem Postamt Severin mittelst 3mal wöchentlichen Fussbothenposten in Verbindung stehen wird, die in nachfolgender Ordnung zu kursiren haben.

Abgang von Stelnik: Montag, Mittwoch, Freitag um 10 Uhr Vormittags.	Ankunft in Severin: An denselben Tagen um 12 Uhr 30 Min. Mittags.
Abgang von Severin: An obigen Tagen um 1 Uhr Mittags	Ankunft in Stelnik: An denselben Tagen um 3 Uhr 30 M. Mittags.

Der Bestellungsbezirk der k. k. Postexpedition in Stelnik, hat aus folgenden Orten zu bestehen: Gèrganjica, Gradišće, Lipa, Pesak, Protulipa, Bèrckovičdraga, Cèrnokamenje, Vodenadraga, Šarovo, Tèrnovo, Radočaj, Beč, Lisičinagorica, Korenić, Kraljevoselo, Laslavičselo, Vèrhovagorica, Potok, Dugače Tomašici, Skukani, Lešće et Gorenci, Dani, Spehari, Soline, Umol, Podumol, Graberk, Mateše, Malik, Ottok, Rendulići, Podrebar, Lipovčaki, Kèrč, Stergari, Hersina, Novoselo, Orišje, Varoš, Resnik, Popovci, Fučkovac, Biturajci, Skobličbèrdo, Prilišće, Vukovagorica, Staracesta, Račak, Glavica, Jobi, Milani, Žubrinci, Spahiči, Jančani, Sela, Kasuni, Pribainci, Bosanci

Hinsichtlich des Fahrpostverkehrs bleiben sämmtliche Orte des Bestellungsbezirks der neuen Postexpedizion vorläufig ihren bisherigen Bestellungsämtern zugewiesen.

K. k. Postdirektion für Kroat und Slavonien.

Agram am 5. Jänner 1860.

Klempay s. r.

OGLASNIK.

(28) 3—2

Opomena.

Buduć da se opažava, da nieke osobe, koje nisu članovi družtva dvorane, plesne zabave ovoga družtva polaze i to stranom u sali a stranom na galeriji, te se ravnateljstvo dvorane prinukano nalazi opomenuti sve, koji po smislu štatutah ovlaštjeni nisu, da kod družtvenih zabavah učestvuju, da takove i nepolaze, jer će inače sami sebi pripisati morati, ako se iz dvorane udaljiti budu morali.

Ujedno se opominju i oni p. n. članovi dvorane, koji svoje prineske do konca prosinca p. g. 1859. položili nisu, da takove najdulje do 8 danah od dana trećeg uvèrštjenja ove opomene u javnih listovih računajuć kod blagajnika družtvenoga tim sigurnije polože, jer će se inače proti takovima, koji svojoj dužnosti nebi zadovoljili, po smislu štatutah postupati.

U Zagrebu dne 11. siečnja 1860.

Od ravnateljstva družtva dvorane.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 16. SIEČNJA 1860. Broj 12.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Biljegovna (štemplovna) pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apost. veličanstvo dostojalo je najvišjim ručnim pismom od 7. siečnja t. m. c. k. podmaršala, gubernatora i zapoviedajućega generala u Banatu i Sèrbskom Vojvodstvu, Josipa Šokčevića, kao viteza pèrvoga razreda željezne krune, poleg štatutah reda najmilostivije podići u baronski stalež cesarevine austrijanske.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 16. siečnja. Čujemo da je jedna od najboljih glavah našega katoličkoga svećenstva već dogotovila dielo u latinskom jeziku, kojim se oprovèrgavaju načela sadèržana u brošuri „Papa i Kongres“ i to dielo izići će, kao što doznajemo, skoro posredstvom tiska na svietlo.

— Nj. preuzoritost stožerenik Rauscher izdao je u Beču pastirsko pismo, koje je tamo proizvelo veliku buku. Obćenito hvale bogatstvo mislih njegova sadèržaja i odvažnost jezika.

— Vadimo iz jedne brošure, koja je izišla u Beču pod naslovom: „Kongres i Pravo“ sliedeća: „Car francuzki bit će odsele moralni pokrovitelj, bezuvietni upravitelj talijanskih poslovah; kad se pokuša stvorit talijanska savezna dèržava, naći će se prigoda prouzročit nemirah i u Napulju i poleg istih načelah morat će pasti i bourbonska dinastija u Napulju, da ustupi miesto napoleonsko-zakonitim Muratima. Onda je Francuska prava gospodarica Italije. Francuzka, koja je Španjolsku nagovorila, da se zarati s Marokom, pomoći će istoj, ako posliednjoj nebi sreća poslužila, da za zaštitu mavritanske narodnosti preobrati Marokansku u španjolsku a zatim u francuzku provinciju. Francuzki upliv bit će tada gospodujući na hiberskom poluotoku i sjedinjenje svih romanskih narodnostih pod Francuskom svèršena je stvar; začudjeni sviet ugledat će tada neizmierno zapadno carstvo, koje će imat razpolagat sa više od 70 milijunah i bit će gospodar svega sredozemnoga mora i svega brodarstva na istom.“

F. H. Ravna Gora, dne 9. siečnja. Na dan nove godine žèrtvovala je gospoja Terezija Brunore u Ravnoj Gori svotu od 25 for. a. v. za stradajuće ovdiešnje siromake, koja je svota medju pet najsiromašnijih žiteljah ravnogorskih razdieljena bila. Ovaj čin plemenite ove gospoje zaslužuje tim veću pohvalu, što je ona neštedeći truda sama u kuće dotičnim siromakom izvolila donieti opredieljene darove.

—ć. U Karlovcu, 12. siečnja. Ciene žitne neznatno su skočile. Od 30. pros. p. g. do danas uvezeno je: pšenice 8323, kukuruza 4884 ½, proje 25, ječma 1676, pasulja 583 ½ vagana, a prodano: pšenice 4146, ječma 300, kukuruza 4496, zobi 1780, proje 320. — Od rimskoga badnjaka do ovo dva tri dana neprestano je jugovina dèržala, i savkolik onaj silni snieg tako smlatila i uništila, da su sva polja i ostala naga i gola. Ova okolnost nebi baš pružala dobrih izgledah za predstojeću žetvu stèrnih, da se nije medjutim oštro vrieme danas promienilo polja nam od pozebice spasilo. — Ceste bijahu takodjer hèrdjave, a špedicija toga radi spora.

Pešta 12. siečnja. „P. O. Z.“ javlja: Jučer dne 11. siečnja sakupili su se poklisari senioratah prijašnje superintendencije evangeličko-helvetičke konfesije u maloj cèrkvi u Debrecinu viečanja radi.

„Budući da se oni pošto ih je jedan c. k. vladni komisar obzirno učinio na nezakonitost njihove skupštine i opomenuo da se razidju, ipak svoje viečanje nastavili, to je komisar dogadjaje u cèrkvi samo pobilježio i ove će se bilješke dotičnom sudu predat u svèrhu da povede zakonite korake.

Sèrbija.

Beograd 4. siečnja. Bivši pravi učrednik „Sèrbskih Novinah“ Miloš Popović ispušten je na zapovied knezovu iz kućnoga zatvora. U obćinstvu izrazuje se obćenito želja, da bi Popović što prije opet učredovao kakav časopis, u kojem bi kao niekada domorodni interesi opet mogli naći pravo zastupanje i misli se, da će izvèrstni naš učrednik učinit kod vlade korakah u tom obziru. Isto tako želi obćinstvo, da se opet „Sèrbskom Dnevniku“ izlazećem u No-

---

Iz Rima u Napulj.

Putopisne crtice od Dra Fr. R—

(Produženje iz pr. godišta.)

III.

(Nadalje.)

Njekoliko korakov od Jovina hrama stoji Pantheon. U njegovu dvoru je žrtvenik s 12 podnožnicah na okolo, na kojih stojahu kipovi 12 rimskih glavnih bogov, uprav kô što u Rimu u Pantheonu (sada S. Maria ad Martyres, inače Rotonda), jedino što ovdie bijahu kipovi u uložnicah na okruglih stienah, tè sada ustupiše miesto 12 oltarom. Okolo ovoga dvora je 12 sob, valjda za svetjenike; a na vrhu tribuna (sanctuarium) s četirimi uložnicami, gdie su našli tri kipe (Augusta, Drusa i Liviu). Na lievo od sanctuaria „aediculum“, gdje se našlo više od 1000 starih novac; a na desno, blagovalište (triclinium). Toli u svom, koli na dolnjoj strani ovoga vide se slike na stieni, dosta dobro sačuvane, s veće strane jesu mithologične (Laurencia dojka Romula i Rema, Ullysses i Penelope, Thalia podučavajući igračicu, Theseus itd.), ali takodje slike uzete iz domaćega života kano: razno voće, perad (oskubljene tuke, guske, patke), svakojake okolice itd.; odkle njeki mišljahu, da ovdje bijaše „forum olitorium macellum.“

Jedna ulica od Basilice a jedna od Foruma dieli prekrasni hram Venere boginje. Ovaj hram, kô što graditelji vele, jest, peripteros t. j. okolo svega jesu stupovi; ima jih pako 48 u korinthičkom slogu. Čiem stupiš unutar, vidiš svetište podignuto nad 14 stupovi, gdje se našla statua Venere i hermaphrodita.

Naproti Basilici s one strane Fora je „Chalcidicum“ s pridvorcem od 48 stupov. U sriedini prostranoga dvora je prostrana vodnica od bieloga mramora, koja služaše za pranje rubja spadajućega na svećenike i javne činovnike. Ovu liepu sgradu sazidà na svoje troškove njeka bogata svećenica, kô što se vidi iz njezina kipa i nadpisa: „EVMACHIAE L. F. SACERDOT. PVBL. FVLLONES“, podignuta joj na uzdarje od javnih pompejskih pralcev (Fullones).

Forum bijaše središte, političko i družtveno, svakoga rimskoga grada; s toga okolo njega sakupilo se sve, što je bilo od potrebe toli nabožnomu, koli gradjanskomu životu. U Pompeju okolo Fora nadjosmo znamenitije hramove (Pantheon, hram Jove, Venere, još je boga Merkura, Venere i Marta), nadjosmo javnu sudilnicu i sbornicu (basilica), nadjosmo javnu pralnicu; pà iza Jovina hrama samo njekoliko korakov na daleko jesu javna kupališta, koja se mogu smatrati kao dio sgrad (insula) okolo javnoga trga. Rimljanom, kò što i Gèrkom, kupanje bijaše veoma milo; s toga svaki imućniji imaše svoje kupalište kod kuće. Ali za obćinstvo bilo je javnih kupališt, gdje se imalo mrzle i tople vode za plaću; jedino djeca ništa neplatjahu; odkle svaki si može razbistriti onaj poznati redak Juvenala (Sat. II.): „nec pueri credunt nisi qui nondum aere lavantur.“ Ulazna ciena dà kako bijaše tako malena, da se svaki mogaše okupati; jer se na glavu platjalo jedan četvrtič (quadrans) t. j. četvrti dio asse (denara = ¼ sexterca = po prilici 18 krajcarov), dakle niti našega pol krajcara, kô što se može razabrati iz istoga Juvenala: „caedere Sylvano porcum, quadrante lavari.“ U Rimu pače M. Agrippa, Nero, Vespasian, Tito, Domician, Sever Gordian, Aurelian, Dioklecian i Maksimian, sazidahu veleliepna i ogromna kupališta za puk bez ikakve ulazne ciene; a takovih bilo je bez dvojbe po svih većih pokrajinskih gradovih. Javna kupališta otvarahu se okô tri sata poslie podne (Plin. lib. III., ep. 1) na znak mjeda („sonat aes thermarum“). Kupalo se naj prije u toplej, zatim u mèrzloj vodi, tè kupaoci puštahu se ribati s drvenimi ribali ili od svojieh slug, ili od javnih kupaonikov (balneator), kô što u istoku još i sada biva. Nù raskošni Rimljan nije se zadovoljavao sa samim kupanjem; on se htiedè na svaki način zabavljati u kupalištih. S toga u njih bijahu kazališta, knjižnice, gostionice itd.; pà sve u nje vrvljaše, tko da se kupa, tko da kupajuće zabavlja. Uz glumca govordjije slovijaše svoje besiede, a piesnik svoje stihove, da si štogod zasluži. Kad se rimski sviet na vèrhunac svoje civilizacije popè, znanost postadè zanat; dokle već i naši prosvietjeniji susiedi dopriese. Kako daleko dotiera bezobraznost sve ruke nadri-knjižnikov u rimskom svietu, vidi se iz nadripiesnika Martialòva, koj prem sám piesnik nigdje nemogaše mu uteći, niti u istih kupeljih: „Et stanti legis, et legis sedenti. In thermas Fugio, sonas ad aures.“

Kada stupih u pompejske kupelji sve bijaše tiho — ni bilo ni kupalác, ni prodavalác, ni govorgjij, ni piesnikov, ni glumcev; samo naš Cicerone svojom okretnom lopeticom t. j. svojim jezikom pretèrgnù grobnu tišinu. U liepom vestibulu bilo je miesto za službu fornacatores (zapaljači), capsarii ili vestispici (čuvari robe), balneatores, unctuarii, aliptae, analectae itd. U bližnjoj dvorani stajaše nadzornik kazališta; ovdje vešahu se proglasi kazališni. Kupaoci odavle idjevahu u drugu sobu, iz koje desna vrata vode u mrzlu kupelj (Frigidiarium), a lieva u toplu (caldarium) i mlijačnu (tepidarium). Blizu je takodje soba, gdje nebijaše vode, već miesto aje para (laconicum). Pored frigidiara je „natatorium, piscina“ t. j. plivaonica, i „apodyterium“ t. j. soba, u kojoj kupaoci svučevahu se. Da je ovdie još sijaset inih sob, kao unctuarum itd. samo po sebi se razumieva. Nu ovo kupalište za prijatelja rimske starine je tim zanimivije, što se veoma dobro sačuvalo; sgrada ista je tako ciela i čitava, da bi se mogla bez velikoga troška za istu svrhu upotrebiti. Vodene ciev, peći, korita, kopanje itd. veliki dio pokućtva, kano klupe, kreveti, uljanice itd. leže po sobah kojim stiene nakitjene jesu plohorezbami i slikarijami. Malo ne sve ti je u prvobitnom stanju; jedina tišina sietja te, da si u ovo veselište došò za 18 viekov prekasno! (Konac će sliedit.)

vom Sadu dopusti, da može ulazit u Sèrbiju. Polag najnovijih viestih, ako su istinite, to je već učinjeno.

Knez Miloš odlučio je u poznatoj parnici medju ruskim glavnim konsulom pukovnikom Miloševićem i francuskim glavnim konsulom Vakaton kao zastupnikom novonastavšega francuzkoga družtva na korist posliednjega; da li će se time pukovnik Milošević zadovoljit, vidit će se s vremenom. Misle, da će za izravnjanje razmirice medju zapoviednikom tvèrdjave, gubernatorom Osman-pašom i sèrbskom vladom po svoj prilici doći carski komisar porte.

Talijanska.

„Giornale di Roma“ donosi službeno izviešće o novogodišnjoj predstavi u papinskom dvoru. General Goyon predstavio je sbor oficirah svojega vojenoga oddiela, čestitao je papi u svoj smierenosti kao cèrkvenom i svietovnom vladaru i izrazio se medju ostalim, da je vojsku, kojom on upravlja, što nije prošaste godine sudielovati mogla kod pobiedah francuskog oružja, tu jedina misao tiešila, da se je Nj. svetosti služeći nalazila na častnom polju katoličanstva. Sveti otac papa odgovorio je na tu čestitku s velikim dostojanstvom i primietio je medju ostalim sliedeća: „Ja ću se bogu molit, da cara rasvietli, da uzmogne spoznati bladnje nedavno u Parizu izišavše brošure.“

— O uapšenju otca inkvizitora Feletti-a u Bolonji javlja „Perseveranza“, da su redarstveni opravnici u gluho doba došli u manastir dominikanecah, u kojem je otac stanovao, prisilili vratara, da ih odmah odvede u njegovu ložnicu i da su tamo stali premetat njegova pisma, na što je činovnik, koi ih je predvodio, rekao, da je dovoljan povod uapsiti ga. Zatim su bila pisma uzapćena a duhovnik odveden u aps.

Francuzka.

Pariz, 8. siečnja. (N. Z.) Kao što se za cielo čuje, upravio je ministar unutarnjih poslovah g. Billault, na prefekte okružnicu, u kojoj ih pozivlje, neka pobijaju sa svom energijom agitaciju proizvedenu svećeničkom strankom. U ovom ministarskom raspisu jako se naglasuje podčinjenost cèrkve pod dèržavu i dokazuje, da se ovo načelo u sadanjim okolnostima mora uzdèržat u kreposti.

Pariz 8. siečnja. Već jučer otišao je g. Thouvenel na brodu „Ajaccio“ iz Carigrada; doći će dakle najdulje dne 15. t. m. ovamo. Čini se da jošte nije odredjeno tko će ga kod porte zamienit. Novi turski poslanik za Pariz krenut će 11. t. m. iz Carigrada.

U Nanteu izlazeći list „L' Espérance du Peuple“ dobio je opomenu zbog jednoga članka upravljenoga proti rezultatu francuzkih vojnah u Krimu i Italiji.

„Moniteur“ priobćuje jedan članak lista „Morning Post“, koi razjašnjuje različnost političnih mnienjah obstojeću medju carom i Walewskim, zbog koje je posliednji morao odstupit. Polag toga članka nije Walewski dielio simpatijah, koje goji car za Italiju. Pojavljenje ovoga članka u službenom listu pobudilo je veliku pozornost.

„Indépendance“ napominje glas, polag kojega se je Rusija složila s Pruskom u tom, da nastavi opet ideju kongresa. Obe sile zaključile su, veli, na sve kongreske sile upravit poziv, a kojem izjavljuju, da se njima, pošto su poziv na pariški kongres primili, nečini promiena volje u Tuilerijama dovoljnim uzrokom, da se nesastane jedared zaključeni kongres. Sile se dakle umoljavaju, da svoje punomoćnike pošlju u Frankfurt. Francuzka i Engleska pozvane su onamo kao i druge sile; no ako neprime ovoga poziva, predusnet će kongres i bez njih svoja viećanja. „Indépendance“ dodaje, pošto je to obširno kazala i obležila svakojakim razlozima, da je u stanju ovu viest proglasit za sasvim neosnovanu. Ništa nemanje govori isti list o viestima primljenim iz Beča i Berlina, polag kojih se pripravlja medju Austrijom, Pruskom i Rusijom veliko približenje.

„Nord“ govori sa svoje strane opet, da se u Londonu revno o tom radi, da se talijansko pitanje sastavljenjem protokola uredi, k čemu može svaka dotična sila slobodno pristupit. „Toliko težkih evropskih pitanjah riešeno je, veli, na takav način, nezavisnost Gèrčke i Belgije, kao i novi red o prestolnom nasliedovanju u Danskoj. Ako bi, kao što „Nord“, pozivajući se na ove predhodne slučajeve, veli, ovaj put omilio, došlo bi u Londonu do diplomatičnih konferencijah, koje bi zapadne sile otvorile a ostale vlade mogle bi kod istih manje ili više učestvovat.

Pariz 8. siečnja. Car Napoleon ponudio je grofu Walewskomu palaču vojvodinje Albe u eliseiskim poljanama na porabu, no grof nije primio ove ponude i odvažio se putovati. On se već pripravlja na put i krenut će zajedno sa svojom suprugom u Niemačku. Grofica Walewska rodjena je grofica Ricci, s kojom se je bivši pèrvi francuzki ministar spoznao i viencao još kad je pod Louis-Filippom bio poslanik u Firenci. Grofica zbog svoje liepote na glasu, koi je knegi... Poniatowske a Poniatowski zahvaljuju velikom vojvodi toskanskom svoje priznanje kao knezovi, koje su izgubili bili uslied toga, što se je jedan od njih oženio ispod svoga stališa. Ova porodica privèržena je toga radi toskanskoj kući iz svega sèrca a i Walewski dieli ista čuvstva. On je bio, koi je poslao kneza Poniatowskoga pred niekoliko miesecih, kao što je poznato, u Firencu, da prouči ondiešnje okolnosti i ako bi ikako moguće bilo, opet prekèrči put prognanom vladaru na prestol. Iz toga se vidi koliko je grofu Walewskomu stalo bilo do toga, da se u vilafranačkom ugovoru obrečeni povratak vojvodah u njihove zemlje obistini. Ovim svojim nastojanjem morao je naravno doći u sukob sa svojim gospodarom, kad mu nikako nepodje za rukom, da prodre sa svojom željom kod naroda toskanskoga a ni cara ganuti nemogaše, da odstupi od načela neposredovanja i priznanja da narodi imaju pravo svoj udes sami opredieljivat, koje je on u posliednje vrieme tako očito izreko. Nije mu dakle inda preostalo nego ostaviti miesto, na kojem bi se samo time uzdèržati mogao, ako bi radio proti svojoj naklonosti — što mu poštenje nedopusti.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berna 11. siečnja. Švajcarski biskupi upravili su zajedničku molbu za odciepljenje Tičina od lombardezkih biskupijah na saveznu skupštinu.

Dne 12. pred podne otvori princ vladalac glavom pruski zemaljski sabor. Prestolni govor dobit ćemo po svoj prilici tečajem večera istoga dana. Kao što se vidi iz raznih dopisah berlinskih u niemačkim listovima, govor neće po svoj prilici naviastito naznačit položaj Pruske prema talijanskom pitanju, što se njegova dojdućega riešenja tiče, no razložit će dèržanje Pruske za talijanske krize u važnim riečma.

Madrit 7. siečnja. Svekolika španjolska vojska utaborila se uzduž sieverne strane rieke Negra; ona je bez svakog odpora prošla kroz klance sierske. Danas imali su se generali skupit na ratno viéće, da ucertaju plan za svoje dielovanje. Kao što se čuje umnožit će se znatno španjolska vojska u Africi.

Berlin 13. siečnja. Kod današnjega predsiedničkog izbora izbran je Simson za predsiednika, Grabow, sa 175 glasovah od 273 glasa za pèrvoga a Mathis sa 138 glasovah za drugoga podpredsiednika.

Draždjani 13. siečnja. Današnji „Dresdner Journal“ sadèržaje telegram iz Monakova, polag kojega neće kralj Maximilian putovat u Španjolsku.

Berna, 13. siečnja. Uvieravaju, da Francuska, ako bi dobila Savoju, nije protivna Švajcarskoj ustupit neutralizirane savojske provincije.

London 13. siečnja. „Daily News“ opaža, da put lorda Cowleya nije imao značaja osobita poslanstva, njegove priobćivanja imala su svèrhu samo učvèrstit prijateljstvo medju Engleskoj i Francuskom.

Turin 9. siečnja. Sada se opet za cielo javlja, da će se Garibaldi oženit i to što prije. On se sada nalazi u Finu kod otca svoje zaručnice. Alexander Dumas pohodio ga je u družtvu gospodina Türra.

Milan 12. siečnja. Dne 15. t. m. započet će se ovdie izbori za provincijalna i obćinska vieća. „Gazzetta di Milano“ hoće da zna, da je vlada nakanila, ako se nebi kongres sastao, pristat na težnje srednje Italije u obsiru skopčanja s Piemonteskom.

Berna 13. siečnja. Narodno vieće odbilo je danas molbu švajcarskih biskupah za odciepljenje Tičina od lombardezkih biskupah sa 75 proti 14 glasovah.

Slavenske viesti.

V. Mř.

Opet je izišao jedan dio Palackoga „Dějiny národu Českého v Čechách a na Moravě“ i to drugi svezak 4. odsieka, te sadèržaje svèršetak za vremena Gjure Poděbradskoga.

— Troškom i tiskom Jarosl. Pospíšila izašla je u Pragu česka knjiga „Album“ ili sbirka upisah u uspomenice od Fr. A. Hore.

Izpravak.

U niekim iztiscima prekjučeršnjega broja našega lista stoji uslied tiskarske pogreške u 7. redku na I. stupcu strane I. obišav miesto obšav, što se izpravljenja radi dostavlja do znanja. Učr. Nar. Novinah.

Odgovorni urednik Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 281-Dir. 1859. (9) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Bei der k. k. kroat. slav. Landes-Staatsbuchhaltung kommen mehrere Praktikanten-Stellen mit dem Genusse eines jährlichen Adjutums von je 210 fl. ö. W. zu besetzen.

Die Bewerber um diese Stellen haben ihre an die hohe k. k. Oberste Rechnungs-Kontrols-Behörde stilisirten, durchaus eigenhändig geschriebenen Gesuche unter dokumentirter Nachweisung des Lebensalters, des Standes, der zurückgelegten Studien des Ober-Gymnasiums, der Sprach- und sonstigen Kenntnisse, der bisherigen Verwendung, des sittlichen Wohlverhaltens und der allfälligen Verwandtschaft oder Schwägerschaft mit einem der hierortigen Buchhaltungsbeamten bis spätestens 22. dMts bei der gefertigten Amtsvorstehung und zwar, wenn sie bereits in einem öffentlichen Dienste stehen, im Wege ihrer Amtsvorsteher, im entgegengesetzten Falle aber unmittelbar einzubringen.

Die Bewerber aus dem Militärstande haben sich die Bewilligung zum Uebertritte in die Civil-Dienstleistung vorgeschriebenermassen zu erwirken, und sich hierüber in ihren Gesuchen auszuweisen.

Ausser der gehörigen Dokumentirung der Gesuche werden sich die Bewerben vor ihrer Aufnahme noch besonders einer Prüfung aus der Arithmetik und aus dem schriftlichen Aufsatze zu unterziehen haben.

Jene Bewerber, welche zur Aufnahme geeignet befunden werden, müssen sich endlich mittelst eines von der Ortsobrigkeit gehörig bestätigten Erhaltungs-Revers darüber ausweisen, dass sie für ihre Erhaltung, insoweit das Adjutum hierzu nicht ausreicht, bis zu ihrer definitiven Anstellung gesichert sind.

Amtsvorstehung der k. k. kroat. slav. Landes-Staatsbuchhaltung.

Agram den 2. Jänner 1860.

Abth. 4. Nr. 231. (26) 3—2

Oglas.

Doknadno k ovdašnjim oglasima pod br. 11665 i 13/18 dne 31. prosinca p. g. i 4. siečnja t. g. stavlja se do obćenitog znanja da će se uslied nastavljenja vojske na manji broj, u Varaždinu počamši od dne 23. siečnja t. g. 200 konjah putem javne dražbe prodavati. Kamo se kupci time pozivlju.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedništva vojske.

U Zagrebu dne 10. siečnja 1860.

Br. 846. (10) 3—3

Natiečaj.

Učiteljska njedno orguljaška služba kod novoustrojene učione u Remetah kraj Zagreba, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. zatim u ime stanarine 52 for. 50 kr. a. vr. uz potrebita dèrva, ima se popunit.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svome službovanju providjene molbenice do konca mieseca veljače 1860, predadu kapeniku i kotarskomu školskomu nadzorniku Gjuri Muzleru.

U Zagrebu dne 23. prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI   U ZAGREBU, U UTORAK   DANA 17. SIEČNJA 1860.   Broj 13.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Br. 1. ex 1860 P. C.

Oglas

u obziru dèržanja teoretičnog ispita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno raspisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17 studenoga 1852 br. 6577 sadèržanoga u dèržavo-zakonskom listu br. 1. god. 1853. dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 9. veljače 1860. i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva, c. k. računovodji Josipu Lichtnegel-u; ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno iskažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zaimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i nakoliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakov obzir na manjkave i nepodpune izprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gorenavedenoga raspisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pieneznicu, koju će im naznačiti predstojnik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.

U Zagrebu dne 15. siečnja 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Nj. c. k. apost. veličanstvo našlo je najvišjom odlukom od 3. siečnja 1860 odredit novo ustrojenje krajišničkih četah.

Ove imaju uslied toga obstojat u 14 krajišničkih piešačkih regimentah po tri batalijuna, od kojih će u miru samo 1. i 2. postavljen a 3. izvan dielovanja biti. Izvan toga spadat će k stanju svake krajišničke piešačke regimente osobje opredieljeno za rukovanje službe zemaljske uprave, zatim kod krajišničkih regimentah br. 1, 2, 3, 4, 10, 11 i 13 jošte jedan šerežanski oddiel samo za unutrašnju redarsku kordunsku i glasničku službu u zemlji, napokon kod krajišničkih regimentah br. 1, 2 i 3 oddiel pomorskih šerežanah za službu obalsku i pomorskoga korduna.

Krajišnička piehota nema se odsele više smatrati kao lahka već kao linejska četa i kada izidje iz svoga zavičaja nema se ista u pravilu u pojedinim batalijunima, već u cielim regimentama pod vodjenjem svojih pukovnikah ili u svezi s linejskim četama ili pako polag okolnosti u cielim krajišničkim brigadama upotrebljati.

— Radi se okolo podignutja burze u Lavovu.

— U Temišvaru vieća se o podignutju temišvarskoga lojde.

— Dne 12. preminuo je u Krakovu u dobi od 74 godine general Ivan Skrzynecki, koi je poznat iz rusko-poljskoga rata od godine 1831.

— Iz Solnograda javljaju „L. Ztgu“ o obćenitom uzbitu, koi je kod tamošnjega pučanstva proizvela viest o ukinutju zabrane gradit kućah iz solidnoga gradiva u području tvèrdjave. Ova viest prispiela je u oči praznika svetih trih kraljevah (bogojavljenja).

Talijanska.

Turin 12. siečnja. „Armonia“ podvèrgava pismo L. Napoleona na papu jiedkoj kritici. Pri miestu, gdie se veli, car je papi predložio administrativno odciepljenje Romanje i naimenovanje jednog gubernatora iz lajičkoga staleža, opaža ovaj list: „Mi smo mislili, da su ovaj predlog učinili sardinski punomoćnici na parižkom kongresu god. 1856. Sada izjavlja car, da ga je on učinio. Sardinski punomoćnici radili su dakle po njegovom poticanju. Ako je pako tako bilo, zašto se je francuzka vlada gradila, kao da neodobrava ovoga predloga? Zašto je car svoju naklonost za papu time očitovao, da ga je samolio, da kumuje njegovom sinu? itd. Na koncu veli „Armonia“: „Netreba čekati odgovora papinoga. Pio IX. odgovorit će kao apostoli: Non possumus (nemožemo).“

„Gazz. ufficiale del Regno“ izjavlja, da se vlada, dèržeći se programa talijanske i slobodne politike neupušta u stranačke svadje i novinarsku polemiku i da nema druga organa nego li „Gazzettu.“

Dnevnik „I popoli uniti“ u Milanu uzapćen je.

Svi prije u austrijanskoj službi bivši lombardezki soldati razreda od g. 1834. i sliedećih, koji su pripadali topničtvu, pionirstvu i flotilskom sboru, pozvani su pod oružje.

Dogadjaj u Sasaru poznat je dosad samo u svojim obćenitim obrisima. Premda spadajući na kraljevinu, tako je ostalom Piemontu nepoznat otok Sardinija, kao da se nalazi kod Antipodah. On je na nieki način kao Irska na početku ovoga stolietja, vèrsta nepoznate zemlje (terra incognita), s izobiljem romantike, s liepim predielima, nemirnim pučanstvom, muflonima i banditima; kao daleko zaostavši u civilizaciji, presire se s gora taj otok, i nitko nebrine se za ovaj kutkraljevine, nego onaj, koi je tamo rodjen. Korienite naredbe, kojima je ministarstvo za vremena svoje podpune moći malone sve u dèržavi preokrenulo, učinile su pod takovim okolnostima veći utisak na otok, nego li u ikojoj drugoj od starih provincijah. On je dotle imao vlastito upravno sredotočje u Nuovu, prizivni sud i sveučilište u Sasaru. Liberalni ministri želeći uvesti birokratičnu „jednoslićnost“ raznih provincijah, razoriše ovu provincijalnu polunezavisnost otoka Sardinije kao i onu Lombardije. Preduzeše novo razdieljenje njegovih koterah, pri čem je više gradovah izgubilo svoj dosadanji položaj kao provincijalna glavna miesta a Sasar napose izgubio je svoje sveučilište i svoje višje sudište. U kratko, tako zvana administrativna organizacija proizvela je obćenitu smeću. U obziru na miestne potrebe i predsude ovih otočanah isto takve neznalice ili još veće, nego li u obziru Lombardije prirediše otok mudra gospoda u Turinu polag svoga kroja kao krojač komad čohe, no nova haljina nije bila načinjena polag tiela siromašnih Sardah. Ali bolni vapaji njihova nezadovoljstva činili su se ministarskim pisarima — po starom običaju — kao ograničeni podanički razum, predsuda, reakcija itd., proti kojim pojavima valja krepko postupat. No žaliboże Sardi su žešći i manje privikli pasivnom odporu nego li Lombardezi i tako su kako se čini, stvari uzeli u vlastitu ruku i podigli privremenu juntu, koja ima njihov odpor proti zloporabi ministarske vlasti ustrojit. Pomislite sada, što će Evropa na to kazati, ako se ova neugodna epizoda nekako nepotapše do parlamentskoga sastanka, ako bi se prisilna sredstva upotrebiti morala! S druge strane potvèrdio je već kralj taj zakon, i ministri, ako bi sve i hotieli, nemogu ga više opozvati.

U Turinu hoće da su dobili viest, da je Klapka sa carem Francuzah imao opetovanih dogovaranjah.

O povredjenju područja kod Borgoforta, pri kojem je jedna dievojka ranjena bila, dèržale su austrijanske vojničke oblasti strog sud. Zapoviedajući oficir izpričao se time, da nije o dogadjaju ništa znao, ali korpural, koi je patrolu predvodio, bio je kažnjen strogim osamdnevnim zatvorom u gvoždju. To je po ovdiešnjem pruskom poslaničtvu priobćeno bilo ministarstvu izvanjskih poslovah kao dokaz da je austrijanska vlada sklona predusresti svaki sukob na granicama.

O uspšenju otca Feletti-a, o kojem se je u Mortarinom poslu mnogo govorilo, sadèržaje Perseveranza sliedeća: „Kažu da je policija doznala, da on posieduje više okrivljujućihga papirah, i da se proti vladi roti. Načelnik policije preuze dakle glavom izvesti premetanje manastira. Znalo se, da u nieki sat noći tamo očekuju jedoog inostranog otca, i uze se za vierojatno, da će u tmini vratar opravnika zahtievajućeg glas dèržat za očekivanoga i pustit ga unutar bez svake težkoće. To se dogodi; vratar, koi je hoteo da podigne buku, kad opazi o čem se radi, bio je prinudjen mučati i policajnoga činovnika i njegove opravnike odvesti k inkvizitoru, komu su bèrzo oteti bili ključevi njegova pisaća stola, gdie su, kao što tvèrde, u istinu tako sumljiva pisma našli, da se je činovnik prinukanim vidio, da otca odmah uhvati i odvede u aps. Posliednji izobći sve one osobe, koje su unišle u njegovu sobu, izusti slovo na svoju manastirsku bratju i izrazi se da se osieća sretnim, što ga višnji izabra za mučenika.“

Francuzka.

Lord Cowley vratio se je u Pariz, i nije, kako uvieravaju, ništa drugo sa sobom doneo, nego izjavljenje Engleske, da nema ništa proti francuskoj politici nakoliko se ista tiče sjedinjenja sredaje Italije sa Sardinijom. U ostalom uzdèržaje Englezka u kreposti načelo neposredovanja i neuzima na sebe nikakove dužnosti sliedit Francuzku, ako bi se ista odvažila da neoskvèrnljivost ovoga načela uzdèrži u kreposti silom oružja.

Obnarodovanje odgovora papinoga na čestitku generala Goyona i pisma Napoleona III. na Pia IX. pobudilo je u Parizu naravno veliku buku. Kao što „Nord“ hoće da zna, bio je taj utisak mučan, „jerbo se papin odgovor malo slaže s poznatim načinom izražavanja svetoga otca.“ Dne 10. došao je „Giornale di Roma“ s papinim govorom i vlada dala je odmah listovima javit, da ga nesmiju napomenut i u istinu svi parižki listovi (izvan Universa) mučali su o tom. Dne 10. u večer domislili su se, da se takav spis ipak nemože mukom mimoići. Još isti večer javiše caru o smeći, u kojoj su se nalazili, a ovaj zapoviedi obnarodovat papin odgovor i carsko pismo od 31. prosinca. Sada pretiskavaju parižki listovi „Moniteura.“

„Patrie“ nada se, da će papa popustit i odpustom Antonelli-a mnogo popravit. „Patrie“ muči i mučanje na prijašnja careva pisma, koja ima papa u rukama i koja sa sadanjom francuzkom politikom stoje u izravnom protuslovju. Ovaj list je osviedočen, da takovo protuslovje neobstoji. Sviet će skoro moći o tom izreći sud,

ako papa izvede svoju namieru da oglasi ova pisma u listu „Giornale di Roma." Goyon i Gramont nastoje medjutim u Rimu, što većma mogu, da preprieče ovo oglašenje.

Dne 11. zatvorili su u Parizu (Rue Saint Honoré) jednu protestantsku cèrkvu na zapoviest oblasti, po svoj prilici da pokažu, kako se tamo brinu za interese katoličanstva.

Gazette de France dobila je opomenu zbog toga što je, kao što se izrazuje oblast, doniela jedan članak, koi je kadar razdražit duhove a u drugom članku što je opsovala suverenstvo naroda, ovaj temelj francuzkoga cesarstva, tvèrdeći, da izborno načelo kao temelj političkoga suverenstva proizlazi od godine 1793. vremena strahote.

Opet će, vele, izići nova službena brošura u Parizu. Ona će se zvati: „Napoleon III. i svećenstvo" i odgovarat će na nasèrte biskupa orleanskoga i inih proti brošuri „Papa i Kongres."

Viesti prispievše u Marsilju iz Italije javljaju medju ostalim polag pisamah iz Bolonje, da se je u ovom gradu sastavio odbor dielovanja. Kažu da su se u markama pojavile demonštracije neprijateljske papinskoj vladi. U Jakinu i Pezaru dogodile su se sablazni u kazalištu. Kad god stupe oblasti u lože, isprazňuje se cielo kazalište. U Toskani i Romanji izlaze u velikom broju tiskani spisi upravljeni proti svietovnom gospodstvu pape.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Viesti iz Madrita od 10. javljaju: „Oluje u moreuzu traju neprestano. Parobrod Santa Isabela nasela je u dragi algiserskoj. Vojska dobila je novu zairu."

Iz Alexandrije javljaju francuzkim listovima od 5., da je gospodin Lesseps tamo došao dne 2. i uputio se odmah k podkralju u gornji Egipat. Radnje suezkoga kanala veoma se pospiešuju, svi razpoloživi radnici upotrebljuju se.

Došavše u Marsilju, od 4. t. m datovane viesti iz Carigrada javljaju, da raste javna razdraženost na Bosporu, da narod zna, zašto je Kibrisli paša odpušten. Veliki vezir nije ništa drugo tražio, nego da se civilna lista jedanput konačno ustanovi. To je sultan uzkratio. I Fuad paša pasti će skoro.

Iz Bombaya došla je u London viest, da je vojna proti Nepaulu dovèršena. Vele, da su se svi buntovnici izim jedine Begum predali.

London, 14. siečnja. Ovdiešnji listovi donose dopis iz Pariza, polag kojega je Francuzka englezkom kabinetu predložila notu na ostale sile, u kojoj bi se neposredovanje imalo smatrat kao slučaj rata, no Englezka nije, veli, htiela da uzme na se dužnost od takova dosega.

„Times" napominje glas, polag kojega se je Englezka našla prinukena stavit jedno pitanje, na koje je, vele, Austrija odgovorila, da se neće više upuštat u rat zbog Italije, no da će uložit pravnu ogradu, ako se reštauracija vojvodah osigurana u Vilafranki i Curiku nebi izvela.

Pariz 14. siečnja. Uvieravaju, da će princ Napoleon naimenovan biti velikim admiralom.

Pariz 12. siečnja. Austrijanski poslanik knez Metternich bio je jučer na dvorskom balu u Tuilerijama. Glase se, da će papa na saviet Austrije pristati na to da pošlje svoga zastupnika na kongres; lord Cowley otići će u zajedničkom nalogu Englezke i Francuzke u Petrograd. Viest o englezko-francuzkom tèrgovačkom ugovoru učinila je izvanredno povoljan utisek. (H. N.)

Domaće viesti.

—ć U Karlovcu 12. siečnja. Vaš ovdiešnji izviestitelj o narodnim predstavima V. valjda je zaboravio izviestit Vas o posljednjoj predstavi, koja bijaše dne 3. o. m.; čemu se tim više čudim, što je upravo ta predstava (davala se „Mejrima" po drugiput) oviečana toli sjajnim uspiehom, da je sve pèrvašnje inače točno i umietno izvedene daleko nadkrilila. Sve igračice i svi igrači takovim su oduševljenjem i takovom pravilnostju uloge svoje izveli, da se občenito činilo, kao da se za pèrvenstvo izmedju se natiču i bore. Našu ljubimicu Ivku (Mejrimu) nevidjesmo još nikad u toliko vatri i živahnosti. Alipaša bijaše, imenito u pèrvom činu, izvèrstan; — Živan je težku svoju zadaću u tamnici izveo riedkom vieštinom, a Novko predstavio starca sasvim karakteristično. — Mnogo je plieskano i igrači često su izazivani bili. Na koncu predstave bacano je cvieće našim predstavljačicam. Tako su naše predstave prije pokladah završene, te će se u korizmi nastaviti. Kao što svim članovima izvèrstnoga tog družtva pripada velika slava za njihov trud, što su ga imali, i za njihovo požèrtvovanje, tako osobito moram navesti gg. D. i L., koji su ovo toli plemenito poduzeće pèrvi podtakli, i zametnuli. Njima pripada zasluga, da su za promicanje umietnosti glumačke kod nas najviše doprinieli. Njihovo domoljublje jamči nam, da će i nadalje nastojati oko uspiešnoga ravnanja hèrvatskih predstavah. — Napokon mi dužnost nalaže i onom glavnom faktoru, bez koga bi jamačno svaki zasebni trud razbio se i razpèršio kao dim u zraku, t. j našem prevrednom domorodnom občinstvu izraziti blagodarnost, što je riedkim do sada ovdie nevidjenim oduševljenjem podupiralo poduzeće dobrovoljacah. Ono je time jasno zasviedočilo, da ljubi svoj jezik, svoju narodnost i svoju dragu domovinu! Slava mu!

Objava.

Za izdavanje pučkih knjigah doprinieli su dalje:

5. Niekoji rodoljubi u Velikoj Gorici, a sakupljene novce poslao je po učredničtvu Nar. Novinah podpisanomu gospodin P. Krivačić u ukupnom iznosu od . . . . 35 fr. 50 kr.

6. Gosp Ivanović, c. k. poštanski odpravnik u Toplicah . . . . . . 7 „ — „

Osim toga ovaj je gospodin i od druge gospode sakupio u tu svèrhu novacah, i podpisanomu poslao što su mu naime predali vèrli rodoljubi:

			fr.	kr.
7	Gosp.	J. Bujanić župnik toplički	5 fr.	— kr.
8.	„	Jos. Bogović duhovni pomoćnik toplički . . .	2 „	— „
9	„	Maks Tuškan	10 „	— „
10.	„	Martin Novak	3 „	— „
11	„	Franjo Horvat župnik ljubeški	2 „	— „
12.	„	Josip Mikeć župnik remečki	1 „	— „
13.	„	Math Šoćeć	2 „	— „
14.	„	D. Véber	1 „	— „
15.	„	B. Graff	1 „	— „
16.	„	Ilija Radošević . . .	2 „	— „
17.	„	Brajković	3 „	— „
18.	„	V. Bašić	2 „	— „
19	„	G. Horvath	1 „	— „
20.	„	Antun Samobor . . .	4 „	— „
21.	„	Antun Batušić . . .	1 „	— „
22	„	Stiepan Bradić . . .	2 „	— „
		Prijašnji prinosci iznose . . .	15 „	— „
		Ukupno dakle . . .	110 „	50 „

Dalje prinoske prima u ime Matice ilirske njezin blagajnik u svojoj pisarnici na tèrgu Jellačića bana pod kućnim brojem 420.

U Zagrebu dne 9 siečnja 1860.

Dr. Anton Rojc
c. kr. javni biljež nik.

Književnost.

U Beču se štampa knjižica:

„PRAVITELSTVUJUŠČI SOVIET SERBSKI" za vremena Karagjorgjeva, ili otimanje ondašnjijeh velikaša oko vlasti

Istorija onoga sovjeta i starješinske nesloge nije se mogla opisati sama bez različnijeh drugijeh dogadjaja: tako će u ovoj knjižici biti najznatniji dogadjaji onoga vremena, n. p. rat godine 1809. i propast na Kamenici, uzeće Sjenice i boj na Drini; godine 1810. bojevi dolje na Dunavu oko Prahova i Kladova, na Varvarinu i na Drini, i uzeće Banje i Gurgusovca; znatne skupštine godine 1810. i 1811.; propast Lješnice i Loznice 1813. godine itd

Knjižica ova biće oko pet tabaka velika i cijena joj je za prenumerante iz Srbije i iz ostalijeh zemalja izvan carstva Austrijskoga dvije cvancike, a iz carstva Austrijskoga jedna nova forinta u hartiji Iz carstva Austrijskoga, molim, da ne šalje niko imena bez novaca (jer ja kako skoro mislim opet u Srbiju, nemam kad voditi o tome računa i iščekivati dok mi se novci kojeodkuda pošalju); nego s novcima zajedno da se pošalju kome od ovijeh glavnijeh skupitelja (gdje za koga bude bliže i lakše):

U Brod G. advokatu A. T. Brliću.
U Vršac G. parohu Lazaru Stefanoviću.
U Vukovar G. Vasiliju Markoviću.
U Zagreb G. doktoru I. Tkalcu.
U Zadar G. svešteniku i profesoru Ivanu Brčiću ili F. akcesisti Vuku Vrčeviću.
U Zemun G. Vasiliju Vasilijeviću.
U Kotor G. popu Vuku Popoviću.
U Mitrovicu G. proti Urošu Milutinoviću.
U Novi Sad G. uredniku Dnevnika Jovanu Gjorgjeviću.
U Osijek G. doktoru Vasiliju Atanasijeviću.
U Peštu G. sekretaru matice srpske Antoniju Hadžiću.
U Rumu G. advokatu Svetozaru Stojadinoviću.
U Sombor G. parohu Dimitriju Popoviću.
U Temišvar G. kontroloru Teodoru Radičeviću.
U Trst G. Andriji Stojkoviću.

Ja sam uvjeren da će se ova gospoda i bez moje molbe rado potruditi da mi kako u svojijem mjestima tako i iz okoline, skupe prenumeranta što više bude moguće, pa što skupe do naznačenoga dolje roka samo imena neka izvole poslati „An Herrn Franz Grassberger, Factor in der Mechitaristen-Congregations-Buchdruckerei in Wien," a novce neka zadrže kod sebe dokle im ja knjige ne pošaljem. Iz Srbije pak mogu se, u Biograd G. Jovanu Gavriloviću pomoćniku popeč. finaucije, imena poslati i bez novaca (ako li bi ih i onamo ko poslao s imenima, on bi zaštedio truda i meni i sebi, a ja ni od G. Gavrilovića ne tražim novacah dokle knjige u Biograd ne dodju).

GG. skupiteljima daće se po običaju jedanaesta knjiga na dar.

Ja ću svijem GG. prenumerantima poslati knjige o svome trošku.

Imena GG prenumeranta štampaće se; za to molim da bi se poslala razgovijetno napisana.

Vrijeme prenumeracije trajaće do svršetka mjeseca Fevruarija ove godine što sad nastaje.

U Beču na badnji dan 1859.

Vuk Stef. Karadžić.

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 5044 (12) 3—3

Konkurs.

Zur Besetzung der Postexpedientenstelle bei der k. k. Postexpedizion in Warasdin-Töplitz wird der Konkurs bis zum 24. Jänner 1860 ausgeschrieben.

Die Bezüge des Postexpedienten bestehen in einer Jahresbestellung von einhundert dreissig (130) Gulden ö W. einem Amtspauschale jährlicher zwanzig (20) Gulden und für die Unterhaltung der Fussbothenposten nach Warasdin und zurück, *welche in der Periode vom* 16. Mai bis 15 September jeden Jahres *sechsmal wöchentlich*, während der übrigen Jahreszeit aber viermal wöchentlich in Gang zu stehen haben, in einem Jahresbothenpauschale von einhundert neunzig (190) Gulden ö. W.

Bewerber um diese gegen Abschluss eines Dienst-Vertrages und Erlag einer Kauzion von (200) zweihundert Gulden ö W zu verleihende Postexpedientenstelle haben ihre gehörig gestempelten Gesuche unter dokumentirter Nachweisung des Alters, der bisherigen Beschäftigung, der Vermögensverhältnisse und des *in* jeder Beziehung unbescholtenen Lebenswandels binnen obiger Frist bei der gefertigten Postdirektion einzubringen, wobei bemerkt wird, dass unter übrigens gleichen Verhältnissen jenem Bewerber der Vorzug gegeben werden wird, der ein geringeres Bothenpauschale, als das oben bezifferte in Anspruch nimmt.

Agram am 2. Jänner 1860.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Nr. 13724-12. (19) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante presso l' i. r. Ufficio centrale di Porto o Sanità marittima in Fiume il posto di primo guardiano d' ispezione, cui va congiunto l' annuo soldo di fiorini duecento sessantadue, soldi 50 ed in caso di graduale promozione quello di fiorini duecento dieci, un indennizzo di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 in Valuta Austriaca, nonchè il godimento dell' alloggio in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare fino a tutto 31 p. v. Gennaio 1860 al Governo Centrale Marittimo le loro suppliche *debitamente* corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta morale-politica, l' idoneità all' indicato posto e la conoscenza delle lingue italiana ed illirica.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del prefato ufficio centrale.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 28 Dicembre 1859.

Br. 4. (13) 3—3

Oglas.

Občina oborovačka javlja time, da će se putem javne dražbe na jednu godinu i to od 1. siečnja do 31. prosinca t. g. sakupljanje canjskah (dronjakah) u njenom području dati u najam onomu, koi najviše ponudi. Dražba bit će dne 19. siečnja 1860 u uredu rečene občine, gdie se mogu saznati dražbeni uvieti.

U Dragušički dne 3. siečnja 1860. [illegible]

[illegible] Jurišević
načelnik občine.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVi U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 18. SIEČNJA 1860. Broj 14.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Čitamo u „Wiener Ztgu“ da je izašla najvišja naredba, posredstvom koje ukinut će se svi zakoni, koji Židove izključuju od niekih obèrtah, osobito od apotekarskoga posla, zatim u niekim krunovinama od pivarstva, kèrčmarstva i mlinarstva i istima zabranjivahu stanovat izvan grada u Galiciji, Krakovu i Bukovini, kao i u rudarskim miestima Ugarske, Česke, Hèrvatske i Slavonije, sèrbske vojvodovine i tamiškoga banata kao napokon i Erdelja. Židovi će dakle posvuda, gdie su vlastni prebivati i naseljivati se, smieti tierati sve dopuštene obèrte i u tom stezat će ih samo obćeniti zakonski propisi.

Najnovije najvišje naredbe nov su pokaz, da dèržavna uprava ozbiljno nastoji uklonit stege u razvitku gradjanske existencije Židovah, koje neodgovaraju napredku vremena.

— Maršal Wratislaw, koi je znatno oboleo, nalazi se bolje. Nj. velič. car posietio ga je pred niekoliko danah.

— Pèrvi put poslie 12 godinah bila je opet svečana inauguracija novoizabranoga velemožnoga rektora bečkoga sveučilišta, carskoga vladnoga savietnika dra Graszl-a u velikoj dvorani carske akademije znanostih.

Talijanska.

U Turinu dobili su ministar izvanjskih poslovah Da Bormida i ratni ministar i predsiednik ministarski general Lamarmora svoj odpust. „Opinione“ navodi kao uzrok odpusta posliednjega očju bolest. General La Rovere, koi je u vojnjama u Krimu i u Italiji bio glavni intendant vojske, zamienit će ga kao ratnoga ministra, no predsiedati u ministarstvu morao bi tko drugi. Kralj je grofu Aresu ponudio ministarstvo izvanjskih poslovah, no on ga nije primio, budući da se boji, da se neće s Ratazziom moći slagati. Liberalna komorska većina podpisala je sada jednu adresu na kralja, u kojoj ga moli za naimenovanje grofa Cavoura. Još nije poznat uspieh ovoga parlamentarskoga koraka. Ako se razbije kongres, misle, da će Cavour opet doći na kormilo. Glavni razlog za odpust Da Bormide i La Marmore vele da je zaključak, da sardinska vojska udje u Romanju. U tu svèrhu pozvali su u Turin markeza Ronu, da se š njime dogovore, što bi se imalo učinit u tom obziru.

Turin 9. siečnja. Massimo d' Azeglio podneo je svoju ostavku kao generalmajor i kralj ju je primio. Glasalo se ovih danah, da je jedan višji oficir izazvao na mejdan ratnoga ministra i da je posliednji ranjen bio. Težko da će se taj glas potvèrdit, on glasi sasvim nevierojatno.

Turin, 13. siečnja. Poklisar Spinola oglasio je u „Armonii“ očitovanje na korist pape. Francuzki poslanik knez Talleyrand prispeo je ovamo. Biskup novarski dostavio je dnevniku „Il lago maggiore“ zbog jednoga članka o papinstvu opomenu. „Unione“ računa jakost sardinske vojske na 69.142 momka. Ovdiešnji listovi govore o nemirima u Parmi. Tamošnji intendent podneo je, vele, svoju ostavku. Toskanska vlada namierava sazvat narodnu skupštinu, da dobije punomoćje za sklopljenje zajma.

Francuzka.

Sveti otac upravio je pismo na biskupa maurienskoga, iz kojega vadimo ovdie najvažnija miesta. Ista glase kako sliedi:

„Prava svietovne sile svete apostolske stolice nemogu biti oskvèrnjena i nogama gažena, bez da nebi time patiti imala i katolička cèrkva. I mi vierni svojoj dužnosti i zakletvi, koja nas veže, da ova prava branimo proti svakom nasèrtu, izjavili smo više nego li jedanput javno svoje reklamacije, i obodreni primierom svojih predšastnikah, koji došavši u istu skrajnju nevolju, ipak nisu prestali braniti posiedstvo i prava svete stolice, vazda smo pripravni za uzdèržanje iste stvari podvèrći se svakoj nesgodi i svakomu izpitu.“

Pariz 11. siečnja. Ljubopitnost, koja vlada u Parizu u obziru toga, kako će se razviti zamèršeni poslovi medju Parizom, Londonom i Rimom, opisuje živahno „Ostd. Post“ u sliedećim zanimivim pojedinostima:

Lord Cowley očekuje se još tečajem današnjega dana i politički sviet saznat će možebiti iz palače britanskoga poslaničtva štogod o onom, što se nemože saznati u palači ministarstva izvanjskih poslovah. Gospodin Baroche neće ništa da kaže i po svoj prilici nezna mnogo kazati. Pripoviedaju, da je austrijanski poslanik, kad je pèrviput pohodio g. Baroche-a od njega dobio uvierenje, da će car i odsele, kao dosad ostati vieran ustanovama curičkog ugovora a kad je knez Metternich napomenuo sadèržaj brošure, kažu, da je Baroche reko, da se u njoj samo o cèrkvenoj dèržavi govori, no da se u njoj nigdie nepobijaju prava vojvodah. Je li to dvoličnost? Je li oprez? Znači li, da je ovo pitanje za politiku cara Napoleona jošte otvoreno? Da je poslanstvo lorda Cowleya na sporazumljenje u obziru na udes dèržavah srednje Italije upravljeno, nije podvèrženo nikakvoj sumnji. Ako nas nevaraju svi znakovi, porazumieli su se dvorovi londonski i parižki već natoliko, da s iznimkom jednoga diela od Parme, koi bi se jošte mogao Piemontu dopitat, „sdruženje sa Sardinljom“ ostaje izvan programa. U tuilerijama su još svejednako toga mnienja, da valja utemeljit kraljestvo srednje Italije. Predlagalo se

---

Iz Rima u Napulj.

Putopisne crtice od Dra Fr. R—

(Produženje iz pr. godišta.)

III.

(Konac.)

Iz javnoga trga i javnih sgrad, što su po našem opisu okolo njega, predjosmo prama gradskim zidinam i stabijskim vratam; tè dodjosmo k hramu Isisinu, koja po nadpisu poslie potresa god. 63 popravì „Numerius Popidius Celsinus.“ Ovaj hram se je osobito dobro sačuvao; obkoljava ga liep pridvorac u rimskodoričkom slogu. U središte (penetralia, celle) vode skalini, a iza žrtvenika nadjena bijaše statua boginje Isis, odtraga šuplja, kroz koju odgovarahu svetjenici na pitanja. Izpod celle ušlo se je u trag tajnim stubam, po kojih varalica idjevaše do kipa, na čija usta on govoraše, čiem bi se bio u bližnjoj sobici s bratjom potajno dogovorio, što će odgovoriti. U toj sobi našlo se dvie okostnice, kô što u bližnjoj kuhinji jednu s nožem u ruci. Kukavci, dodjè katastropha; a boginja nije znala spomenuti svoje poslužnike, da se spase! U tom hramu na stienah vide se podobro sačuvane slike: Isis, Anubis, hipopotamus, Ibis, lotus, ptice, arabeski itd. — Pokraj hrama jest tako zvana Curia isiaca t. j. sudište parbeno, kô što njeki misle; a drugi sciene, da bijaše škola. U njoj jest pulpit, kao nekakva katedra, budi za govornika branioca, budi za učitelja.

Ravno naprama curii i hramu jest kazalište za tragedie u priliei pismena D. U njem se točno mogu razlučiti sve strane rimskoga kazališta; ovdje se vidi orchestra, scena, proscenium, desni i lievi podium za magistratualce i vestalke, cavea za ostale gledaoce itd. Ovo kazalište, kô što ina, neima krova; već za daždju ili velike vrućine razstrlo se ogromno platno (velarium). Tik njega je Odeum t. j. kazalište za komedije. U njem se je našla velika redkost — ulaznice (Eintrittskarten). Na jednoj čita se nadpis: „Cav. II. Cun. III. Grad. VIII. Casinai Plaut.“ t. j. drugo siedo, tretji red, osmi skalin. Za Plautov igrokaz: Casina. Zar nije se igrao taj komad one strahovite večeri, koju Plinij i dio Cassij opisuju? pa kako se liepo neslaža s vatrom padajućom na Pompej Olympiove rieči (Act. II. Sc. V.) u istom igrokazu: „Una edepol opera, in furnum calidum condito, atque ibi torreto me pro pane ruvido?“ Tù sav Pompej bijaše golema „topla peć“ (furnus calidus), u kojoj se ne samo igrač ispečè kano baškot (panis ruvidus), već i žitelji, koji se biegom neoslobodiše!

Med kazalištima forum nundinarium naokolo stupovje, a na sriedini vratak, iz koga napismo se i mi hladne vodice, koju prije osamnaest stolietij čèrpahu Pompejci. Ovdje imaše biti stan za vojsku; pošto se našlo više kacig i oružja, tè do 60 okostnic, kô što se misli, rimskieh stražarov. — U dvokutu med sarniskimi i stabijskimi vratmi leži veličajni anphiteatar s 30 redov sjedál za 20.000 gledalác. Na arenu vode tri ulazi: jedan za zvierad, drugi za borce žive, a tretji za borce smrtne. Cavea je u tri strane podieljena kroz dvie galerije: cavea infina, prima bijaše za činovnike i ugledne osobe, media za vojnike i tèrgovce, a summa za ostale gradjane. Nad ovimi siedjahu prosti žitelji, a napokon ženskad.

Do sada razgledavasmo same javne sgrade; nù krenuvši od anfiteatra u grad obratismo svoju pozornost na privatne kuće (aedes). Ove su s veće strane malene i na jedan kat; nù skoro svaka, navlastito na povećih ulicah, ima svoj dućan, u kom je mnogo sudov i žar za ulje i ostale tekutine. Odtraga je kuhinja i po jedna ili dvie sobice, obično posvema malene, kô što se i sada po manjih talijanskih kućah vide. Prozorov je malo na ulicu, tè su svi na visoko i maleni; što sliedi iz sloga, kojim su sazidane kuće; iz načina življenja pod blagim talijanskim nebom, gdje žitelj naj veći dio pod vedrim nebom sprovadja ili na javnih miestih; a po nješto iz draginje stakla, prem se ga više u Pompeju našlo, nego bi se bio koj starinar domislio. Po izvanjskih zidinah čitaju se razni oglasi crvenilom napisani, koji su za epigraphiku ove vèrsti od neizrečene važnosti — oglasi kuć, zemljišt i kupeljij u najam, oglasi kazališni itd. Tako n. p. na jednoj stieni čita se ovaj oglas, kojim Julia obznanjuje, da je nakana dati u najam za pet godin svoje kupelji, gostione itd.; pa tko želi saznati uvjete, a nepoznaje gospodarice, neka upita Smetia Vera nadziratelja kuć: „In praediis Juliae Sp. Felicis locantur balneum venerium et nongentum tabernae, pergulae, coenacula, ex idibus Aug. primis in idus aug. sextas, annos continuos quinque. S. Q. D. L. E. N. C. A. (si quis dominam loci eius non cognoverit adeat) Smetium Verum Aed.“ Opet na stieni u ulici blizu basilike čita se taj kazališni oglas: „A. Suetii Cerii aedilis familia

je medju curičkim ugovorom i prigovorom Englezke, dok je jošte Walewski ministar bio, da se Ferdinand IV. od Toskane načini kraljem ove novo stvoriti se imajuće dėržave, a u istoj carskoj porodici mislili su na vojvodu Leuchtenberžkoga kao na drugoga kandidata, budući da o princu Napoleonu nije više ni govora biti moglo, jerbo si je vlastitom krivnjom sasvim pokvario posao.

Ustup Walewskoga svakako je znak, da sú se stvari u obziru velikoga vojvode Toskanskoga pogoršale. Englezka pristaje na podignutje ove nove kraljevine samo pod tim uvietom, da se tamo miesto sekundogeniture austrijanske uvede sekundogenitura sardinska, to je, da miesto Ferdinanda postane princ Carignan kandidatom za taj prestol. Proti vojvodi Leuchtenberžkom Englezka je iz dva uzroka, jedno što je on ruski princ, a drugo rodjak i zaštićenik francuzki. Do odlazka lorda Cowleya formulirao je englezki kabinet svoj prigovor proti imenovanoj dvojici kandidatah i zagovor svoga vlastitoga time, da je zahtievao, da nema stupit na taj prestol nitko, koi je u rodu s kakovom velikom silom. Budući da se za sada jošte Sardinija ne smatra kao velika sila, to bi time princu Carignanu ostao otvoren put. Da li će lord Cowley sa sobom donieti boljih uvietah, to je pitanje. Dobra volja, koju car kaže posliednje vrieme svakom prigodom, po svoj prilici nije naravna, jer još se nije Napoleon nikad nalazio u tako lošem položaju, košto sada, odkad je postao carem.

Tri sieverna dvora — kao što ih ovdie zovu — odbili su od francuzkoga kabineta sasvim posliednji dogadjaji. A novi prijatelj prema komu se tako iznenada i zagonetno probudi opet nova ljubav, postao je opor, veoma opor i hladan. Englezka nesusreta novih nastojanjah carevih naglo i pouzdano i ako se ikada sreća Napoleonova ima posviedočit, to bi bilo u ovom kritičnom času, gdie su svi savezi, koje Francuzka može naći, nesigurni, i predstoji gorostasan rat sa svećenstvom i svim gorljivim katolicima. Viesti iz Rima glase veoma uznemiriteljno.

Pariz 12. siečnja. Rezprave u Londonu nastavljaju se, i polag izviešćah iz dobrih izvorah dospiele su dosta daleko. Jedna od najvažnijih točakah ostaje ustup Savoje, u čem su se Francuzka i Piemontezka već oddavna složile. Englezka je polag najnovijih viestih iz Londona pripravna prist ti na tu nagodu. Za uzdarje nezahtieva, kao što se je ovdie glasalo, otoka Sardinije; zadovoljuje se sa medjutonjim odgodom sueskoga posla i uredjenjem talijanskih stvarih, koje odgovara njezinoj dosadanjoj politici. — Raspra s Rimom razkrit će jošte mnogo toga. Kao što se čuje namierava papa obnarodovat nieka od onih pisamah, koja je napomenuo u svom govoru na mlado lieto. Kažu, da mu je u jednom od istih car obećao garanciju njegovih dėržavah, ako pošlje svoga zastupnika na kongres.

Pariz 15. siečnja. Jedno carevo pismo od 5. t. m. na dėržavnoga ministra počimlje sa sliedećim riečma:

Uzpėrkos neizviestnosti, koja jošte vlada u obziru niekih točakah izvanjske politike, ipak se je moći nadat s pouzdanjem mirovnu riešenju. Zato je došao čas, da se zabavljamo onim sredstvima, koja su kadra pribavit znatan uzlet raznim granama narodnoga bogatstva.

Ja Vam šiljem temelje programa, koi je u više dielovah opredieljen, da dobije odobrenje komorah, i koi predstavlja potreboću, da našu izvanjku tėrgovinu razvijemo izmienjivanjem naših proizvodah.

No prije trieba poboljšati poljodielstvo i oslobodit naš obėrt od prijašnjih sponah, koje su mu naznačivale podčinjeno miesto. Obćenito sistema dobre političke ekonomije jedina je kadra, stvarajući narodno bogatstvo, dobrostanje razprostranjivati medju radničke razrede.

Stežem predloge programa u sliedećem: Ukinutje carinah za vunu i pamuk, postupovno obaljivanje istih za šećer i kafu, energično izvedena poboljšanja sredstvah obćenja, umaljivanje danakah na kanalima i uslied toga obćenito umaljivanje prevoznih troškovah, ukidanje zabranah i sklapljenje tėrgovačkih ugovorah s inostranim silama — to su obćeniti temelji mojega programa.

Nadam se, da će ga komore podupirati, koje će gorljivo nastojati, da samnom novu dobu mira privedu i Francuzkoj osiguraju blagoslov istoga.

Velika Britanija i Irska.

„Morning Post" izjavlja, da Englezka neće nikada papi jamčit za njegove dėržave, baš ako i legacije žėrtvuje. Englezka je još svejednako za združenje s Piemontom, no nema ništa proti novu glasovanju u srednjoj Italiji, no s izključkom obćenitoga prava glasovanja.

Danija.

Kodanj, 12. siečnja. Sinoć bilo je opet sve mirno; nasuprot jučer u podne bila je opet vatra, koja je razorila jednu kuću. No čini se da nije ovajput bila podmetnuta. Redarstvo daje na znanje, da broj uhvaćenih kod posliednjih stekah, stranom dionikah, stranom gledalacah, iznosi nješto prieko dvadeset osobah. Proti niekim od istih već su započete iztrage kod kriminalnoga i redarstvenoga suda, ostali su već dobili svoju presudu, koja glasi na vodu i hlieb, ili jednostavan zatvor ili na udarce španjolskom tėrstikom ili na globu.

Bėrzojavne i najnovije viesti.

Turin 13. siečnja. „Armonia" kaže: „Ako smo dobro ubavieštеni, imaju se nieke na rimsko pitanje protežuće se izprave obnarodovat s mottom: „Ti nisi ljudma već bogu lagao." Ove rieči bio je izreko već sveti Petar proti dvojici licumieracah i otimačah cėrkvenoga dobra.

U Provincijama Emilije opet će se novačiti.

Družtvo „Società dell' Unione" koje je bilo godine 1848. ukinuto, opet se je dne 12. otvorilo u staroj prostoriji.

Zemaljski sud osudio je jednog svećenika na tri mieseca tamnice i 500 franakah globe, budući da je za rata svojim župljanima pročitavši ratno izviešće primietio: Naše topničtvo bilo je posvud nadvladano po austrijanskom i prisiljeno da umakne.

Milan, 13. siečnja. Vienčanje Garibaldovo bit će, vele, dojduće nedielje u Finu.

Za pukovnika narodne straže naimenovan je vojvoda od Aoste.

V. Emanuel očekuje se u Milanu medju 20—25. i tamo će prisutstvovat balu, koi će mu dati Società del Giardino.

Uprav sada dobili smo bėrzojavnu viest iz Varaždina, koja javlja, da je tamo sinoć (17. t. m.) predstavljen bio u narodnom jeziku komad „Graničari" i da se je predstava neizmierno dopala. U subotu 20. predstavljat će se isti komad drugi put.

Objava.

Za izdavanje pučkih knjigah doprineo je:

24. Gospodin Lovro Beleković kapelan u Petrijevcih . . . . 5 fr. — kr.
i obvežuje se, da će doprinositi svake godine po 5 fr. a. v.

Prijašnji prinosci iznose . . . 110 fr. 50 kr.

Ukupno dakle . . 115 „ 50 „

Dalje prinoske prima u ime Matice ilirske njezin blagajnik u svojoj pisarnici na tėrgu Jellačića bana pod kućnim brojem 420.

U Zagrebu dne 17 siečnja 1860.

Dr. Antun Rojc
c. kr. javni bilježnik.

---

gladiatoria pugnabit Pompeis Pr. K. Junias. Venatio et Vela erunt" t. j. na 31. svibnja gladiatorsko družtvo sędila Aula Svetia Ceria borit će se u Pompeju, bit će takodje borba sa zvierami a kazalište platnom pokrito." Posliednje se oglasivalo občinstvu, da ga u vrućem miesecu domami u kazalište uprav kô što se u Njemačkoj gdješto po zimi na kazalištnom oglasu obznani: „Das Theater wird geheizt." Imade oglasov za izabiranje činovnikov gradskih, za prodaju raznih stvarij, čitavi programmi, i to ne samo u latinskom jeziku, nego i u pučkom a latinski niesu baš po onom pravilu ciceronovom, tako gramatik Saturnin zaključuje svoj program ovimi riečmi: „Saturninus cum discentes rogat." Ove vėrsti nadpisi, gdje se nije toliko pazilo na krasotu i pravilnost, već da puk razumije, za talijanske filologe jesu od osobite važnosti; pošto im daje u ruke bielodane dokaze, da pučki jezik rimski bijaše znatno razan od književnoga, i da talijanski jezik nije ino, već historički razvit jezik pučki, a ne, kô što se osobito u inostranstvu mislilo, uplivom germanskih narodov poplavivših Italiju iskvareni jezik latinski. Germanski narodi, navlaš Gothi i Longobardi, primiše jezik svojih izobraženijih podanikov; tė njegov organizam nemogahu u ničem promieniti. Morphologia sadašnjega talijanskoga jezika viri jur iz pučke epigraphike zlatne dobe latinske književnosti, prem se ona po ovoj ravnala.

Nu pored prostačkih malenih kuć ima u velikom broju velikih, sjajnih i krasnih, koje bijahu vlastitost imućnijih gradjanov. U takovu kuću ide se iz ulice kroz predvežu (prostirum), tė se stupi u vežu (cavaedium). Odavle u dvorište (atrium) s vodenicom (impluvium) na sredini, gdje se sabirahu vode iz krova nagnuta unutar; ako je bio krov nagnut na ulicu, tė voda curijaše na nju, tada se zvaše „atrium displuviatum." Iza dvorišta pismosbrana (tablinum), gdje gospodar ovėršavaše svoje poslove i primaše svoje štitjenike (clientes). Dvorištu po strani bijahu sobice spavaonice (cubilia). Iza prvoga dvorišta (atria) sliedi drugo (peristylum) obkoljeno sa stupovi s vodometom na sredini, nakitjeno s cvietjem, tė dolikovaše malomu kućnomu vrtu. Po strani opet sobice, dvorana za knjižnicu; odtraga blagovalište (triclinium), exedra, u kojoj gospodar primaše svoje prijatelje, dvorana za gospoje (oecus), kapelica (sacrarium) s malim žėrtvenikom, kupalište itd. — U tom slogu lapidane su sve kuće u Pompeju, tė se jedino razlikuju po veličini i sjajnosti. Nù bile i naj dužje i naj širje malo ne sve jesu samo na jedan kat; iznimku čini kuća M. Arria Diomeda, koja je na tri kate, od kojih gornji jest porušen. Ova je jedina od dosad izkopanih, na kojoj izčuvà se jedan dio krova; kod svih ostalih krov se poruši tako, da Pompej naliči gradu poslie sveobćega požara. Inače u tih kućah vidi se veliki luxus u svakom obziru; podovi skoro sâm mozaik i to tako krasno izveden, da nas sietja na naj bolju dobu rimske umietnosti, tė i nehotice uzpali nam mečtu misao: ako je takova zalihost, takovo velikoliepje bilo u pokrajinskom gradu brojećem do 30.000 žiteljev, kolika je imala biti u Rimu, sriedotočju i bilu bogatoga Rimljanstva?! Mozaici obično odgovaraju svėrhi miesta, u kom jesu; na mozaicih u prothyru, gdje bijaše vratar, često čita se „salve, ave"; na jednom vėrlo krasnom, koj je sada u burbonskom muzeju, bivšem kod ulaza u kuću dramatičkoga piesnika čita se: „cave canem" — opomena prema psu stražaru. Mozaici u blagovalištih predstavljaju perad, zvierad, životinju, voće, ribe itd. Jedan izmed naj većih i naj krasnijih rimskih mozaikov, nadjen u Pompeju u kući Jaunovoj, predstavlja bitku Aleksandra velikoga na Graniku.

Nù za ljubitelja starin zanimivije jesu slikarije po stienah, od kojih znamenitije prenešene jesu u napoljski burbonski muzej. Gėrčkih i rimskih mozaikov imamo sijaset; ali slik nam se je vėrlo malo sačuvalo — česa radi Pompej ostat će pravom rudom rimske slikarije. Ovdje našla se je naj veća slika na stieni staroga svieta t. j. odgoj Telepha; na njoj je grad Tegea poosobljen prilikom sokola i lava; pokraj stoji Herkules, Pan, Fama, a niže diete Teleph us s košuticom. Krasne su takodje slike: dvie Nereide, tėržice bogov ljubavi, Chiron i Achilles, Perseus i Andromeda itd. Zanimive su takodje slike uzete iz svakdanjega života, iz kojih se opazuje, da sadanje žiteljstvo okô Pompeja sačuvà vierno običaje, domaće življenje, rukotvore, orudje itd. svojih predjov. Južni narodi nemienjaju se tako naglo, kô što sjeverni negledajuć ni na to, da oni prije dvie tisuće godin bijahu se popeli na takav vrhunac domaćega razvitka, da im ga nije od potrebe znatno mienjati.

Jesu li ove slike učinjene na liepu, ili kô što se veli a fresco? Bi reć, da na svežu vapno naidu boje, kojimi se stari služahu; već da oni

Cestitanje

Karlovčanom prilikom nove godine 1860. Od prijatelj i prijateljic umietnosti glumačke u Karlovcu igrajućih. *)

Godinice, jednake sestrice,
Začto se vi tako progonite?
Čim vas mladja gospodovat uzme,
Ter je žazlo u ruke prijela,
Odmah zubak na stariju brusi,
Gospodarstvu njezinû se ruga,
Govori joj baba i škrbica,
I sramotom počten obraz grdi.
Svoju mladost na diku iznosi,
Sladko sbori vsega obećava,
Prorokuje čuda nad čudesî,
Rod se ljudski ima preporodit,
Popraviti stožeri zemaljski,
A na koncu — vsega bude manje.
I mene je gospodja poslala,
Oholica, nova godinica,
Da izručim njezine pozdrave
Vsoj gospodi grada Karlovačkog,
Vsim gospojam i vsim gospojicam,
Da čestitam u njezino ime.
Obrekla je i žita i vina,
Kako zemlja još nikad nedala;
Mladih telac, svilorunih ovac,
Da se njimi glavice zaběle;
Jabuk, krušak, i višanj i trišanj,
Kakvih nebì ni u rajskom vrtu. —
Siromasi domogu se blaga,
A golići prikriju nagotu;
Čto je gladno, hlěbca se nakrmi,
Čto je žedno, vinca se napoji;
Vsi bolnici na noge poskoče,
Vsi uznici na okno izlete;
Žalostnici veselo s' nasmiju,
A smrti se nitko nepoplaši:
Crnoj gospi vrata su zaprta,
Nje se pohod za letos neprima.
Junaci nam vse vojske premogu,
A kaproli doskoče majore.
Učenici bez muke nauče,
Mudrost sama u mozak im prhne.
Udovice steku zaručnika,
Komu s' nikad ni nadale nisu.
Děvojke se na prvi mah sviknu,
Čim ih mlado oko ugledalo,
Bez obruča i bez ribje kosti,
(Kako je to već jedanput bilo);
I taj čas ih k oltaru povedu,
Neka sjutra na gospodstvo sědnu,
Rukom mašu, zapoviedi daju.
Te u kratko poruku da svèršim:
Vsako srdce sgodno se naměsti,
Vsaki razum istinu progleda,
Vsaki sanak istinom procvati,
I da nikom' nebude čto krivo,
Pravda pravdu pečatom potvrdi.
To je meni godinica rekla.
Ako slaže, kako je obikla,
Ja nemarim, nebudem ja kriva:
Kako rekla, tako ja izrekla. —
Ako misli, čto sam ja glumica,
Da sam zato mozbit i lažica,
I da s njome isti krušac měsim:
To se ona, i te kako, vara,
Er glumanje baš nije laganje.
To vam hoću gospodo dokazat. —
Po mečtanju starinskoga světa
Po vsoj zemlji vsud je bogov bilo;
Nit biaše jezera ni gaja,
Ni vrelačca niti potočića,
Niti vrha ni kojega grmka,
Kdě se božo koji nenastanì.
Tuj mu narod podigao hramak,
Kadio ga, dare prinosio,
Zaklao mu škopca ili junca,
Oko njega igrao, pojao,
I koječta njega oprosio:
„Daj, božice, da ja budem lěpa
I da vsako misli, ja sam sveta."
„A ti, bogo, nauči me krasti,
Da me nikad u tom nezateku."
I čto više takve molitvice.
Nu kad sunce s temena je sišlo,
A ljudi se najeli, napili,
Strebalo je glumca i šaljivca,
Koji srdca može razveselit,
I komu se grohotom nasmiju. —
Bilo mu je kděčto i na ruku.
Skitali se po hladu i gaju
Neki bozi poniže̋g plemena;
Dangubice, nizakoju korist,
Hvatali bi snahe i děvojke,
Čto na vodu tamo dohodile,
Il po lugu jagodice brale:
I mnoga je dobra dievojčica
K kući pošla, s suzicom na oku. —
Nu se kdèkad i selo podiglo,
Pograbilo roglje i kolčine,
Pak potěraj te boge kosmaće,
I ljesk po njih i njinû božastvu.
Starešina još bi govorio:
„Bre ovako nečista gadino,
Ako s' i bog, kad počteno neznaš."
To je glumac narodu pokaz'o,
A narod je baš sladko gledao,
Kdě seljaci lemaju bradaše,
Te mu dadè i poklonì jarca.
I to ga je vsakad dopadalo,
Kad pred hramom glumac zaigrao. —
To mi vidjè duša lakomica,
Vidjè Thespis, naš glumački dědo,
Te pomislì: meni danas jarac,
Sutra jarac, prekosutra jarac, . . .
Ako bog da sreće i napredka,
Mogu spravit jareće stadačce.
Kako mislì, tako ga i smislì,
Te upregnù rumca i plavonju,
Vržè daske na velika kola,
Kdě se budu micat i osmícat,
Uzè spravu, što za igru treba,
Pozvà dobra do dva do tri druga,
Te štis rume do prvoga grada.
A kad u grad: „Deder, striče dropin,
Da si malo lica namažemo,
Pak da vidiš, čega još nevidjè."
Gledali su, smijali se jesu
Stari Grci, vieštačke glavice,
Te i pamet ljudi pribirali,
Da je bolje i boga oparit,
Neg u kući da se blud zakoti,
Sram da bude snahe i děvojke. —
Nu je zakon i pravica stara:
Čim si mudar, mudriji se najde.
I Thespisa pretečè Aishylos,
Te popravì podac za glumišće,
Još i glumca i glumaljsku igru,
Piljenicam podmetnù gredice,
I slemenom poduprè igrišće.
Glumcu dadè prikladno odělo,
Da razpoznaš Grka i Misirca,
Kralja, slugu, roba il težaka.
A obraz mu krabuljicom zakrì,
Da s nje mladost razbireš il starost,
I pokaže, čto s' u srdcu vari.
A podpetak nastavì na petu,
Junačina da visoko hoda.
Još prevrže šalu na mudriju,
Uzè ljudo tvorit i slikovat,
Nagadjati, čto im glava misli,
Nazirati, kud srdce žanosi,
Ukazivat ludost i mudrinu,
Čega nam se držat il' ogibat.
Uzè sborit na vrstice tanke,
Čto nam gode i dušicu griju;
Govor ničè visok i bogovit,
Proricalo od stida zamučà:
Valja da je gluma pogadjala,
Čemu s' Pyth'ja domislit nemogla. —
Cvětala je gluma mudračica
Iza Grkov i Rimljanov starih
Cvětala je i po drugih stranah,
Mnogo světa ona obhodila,
I vsud lovor njuzi oplitao,
Vsud ju slava jasno obsivala.
Ona s' ozvà i u Dubrovniku,
Kdě s' naučì jeziku Slovinskom',
Kdě je stekla lěpe priatelje,
Čto su dika domaćoj nam knjizi:
Vetranića, Držića Marojka,
Gundulića, Palmotića Gjona,
I neminut još Nalješkovića.
Ona kuca sad na vaših vratih,
Omiljè joj beséda Slovinska,
I veliku slavu joj proriče.
Nje se ruhom rado zaoděva,
I svoj nauk med ljude propušća.
Mila joj je čeljad Karlovačka,
Er je njojzi stanak pripravila,
Primila ju, te ju dočekala,
Kako s' ona ni nadat nemogla,
Te kroza me hvalu vam izruča,
Čto vi od vsih gradova' Hrvatskih
Najtoplije ogrlit ju htěste. F. K—c.

*) Ograničeni prostor našega lista nedopusti nam prije obielodanit ovo u mnogom obziru izvèrstno sačinjenje, premda žalimo, da se učeni gospodin sastavitelj nije još svejednako otreso svoga separatisma, koga nitko odobrit nemože, komu je u istinu stalo do književne sloge, bez koje nikada ništa. Učr. Nar. Nov.

---

naj prije namaštiše jednom bojom svežu stienu (Plinius: „udo pariete pingere"), pa zatiem činjahu slike.

Pošto bismo bili hodajući po ulicah pregledali znamenitije kuće, kao: Caja Sallustia, Julia Polybia, Panse aedila, Meleagra, Apolla itd. dodjosmo na drugi kraj grada k herkulanskim vratam. Izvan grada dižu se nadgrobnice i ostali spomenici ove vrsti, koje Rimljani svagdje dizahu uz cestu. Naj prije tik vrat stoji kuća (silicernium), u kojoj se držahu karmine (strava) sa stolom i trosiedom (triclinium); zatiem sliede nadgrobni spomenici: Nevoleje, Calventia, Auricia Scaura itd. a na desno svratište za putnike, koji noćju nemogahu unići u grad, pošto vrata jurve bijahu zatvorena. Njekoliko korakov iza grobnih spomenikov vide se ostanci Ciceronove Ville, u kojoj pored one u Tusculu taj glasoviti govornik naj radje bivaše, kô što sám piše: „Tusculum et Pompejanum valde me delectant." Car Claudius imadjaše takodje ovdje svoju villu, u kojoj mu se sinak Drusus na poznati nevini način zadavi.

S grobjem velikoga grobja t. j. Pompeja grada svršimo toli zanimivo putovanje. Ona dva sata, koja sprovedoh u njegovih zidinah, ostat će mi vazda u pameti; oči se pašahu neizrečenom napreznostju po tik niemih ali razgovjetnih spomenicih staroga svieta; miseo širila se je po davnoj prošlosti; uobraženost kao u kakovoj magičnoj sobi napučevaše prazne ulice, oživljavaše puste kuće; ušesa slušahu viku pješakov, oglase prodávalac, pliesk u kazalištih, buku i smieh u kupalištih; ali kada zdrav um opazì nevolje prolazećih robov, puzanje štitjenikov, razuzdanost izraženu na stienah spavaonic sob — prenù se sav čovjek iz sna, tè proslavi boga, što ga stvori u svietlu evandjelskom.

Bijasmo pod sámim podnožjem Vesuva; pa kako da odolimo i svojoj želji i nagovaranju Ciceronov, koji nas bijahu obkolili? osedlani magarci bijahu gotovi, a mi na nje. Projahasmo naj prije bašče i vinograde, u kojih raste glasovita lagrima Christi, tè napokon dodjosmo do Eremitaže. Nješto više stoji „osservatore meteorologico" toli za znanstvena opažanja, koli za svratište kraljevske obitelji. Do pol sata više je „atrio del Cavallo", do koga i mi dojezdismo. Ali dalje nehtiedosmo, a niti nemogosmo; jer nam vrieme bijaše kratko. Odanle počmima pravo sleme Vesuva; tè je nabacani pepeo, na mnogih miestih još sasma vruć. Vele, da neima ništa čarobnijega od pogleda na zapad sunca, komu čini girandolu sukljajuće zjalo hirastoga briega. Nu mi se podpunoma zadovoljismo s krasnim pogledom na zaliev morski, na obližje gradove i otoke, koji nam ležahu pod nogama; tè se spustismo niz bèrdo do kolodvora; a odavle odmah u Portici, kamo okô tri poslie podnè dodimismo. Ovdje je naj prije valjalo u gostioni pobrinuti se za umoreno tielo; a poslie objeda pohitismo k bližnjemu Herculanu, viernomu bratu Pompeja u sreći i nevolji, u žitku i smèrti. Herculanum još bližje leži k vezuvskomu zjalu, nego li Pompej; s toga je od ovoga više stradao. Pepeo, lava i razvala tako ga sasipà, da ga zakopa za 80 do 100, a naj manje za 12—50 stop u dubljinu tako, da mu nestadè svakoga traga, tè se nad njim podignù varošica Resina, a na jednom kraju Portici, obljubljeno kraljevsko lietno prebivalište. God. 1720. ušlo mu se slučajno pri kopanju jednoga studenca u trag; dakle za 28 godin prije nô Pompeju; ali dočim se ovaj bez svake zaprieke sveudilj izkapa, Herculanum nemože se bez razora Resine. S toga Herculan staro̱žitnosti nemože toliko pruditi, koliko Pompeji; prem imaše biti i veći i sjajniji grad od svoga susieda. Izkopane kuće i hramovi (Jovin) ukazuju isti slog s pompejskimi; nù kazalište je mnogo veće od nješto više opisanoga; pače sudeć po orchestri bilo bi veće od Karlova u Napulju, koje je ipak iza Scale u Milanu naj veće u Evropi. Jedino šteta, što radi kuć resinskih, koje su nad njim, odpalo se iznutra; tè se jedino bakljom razviditi može. Više kipov i nadpisov u njem našastih prodje u burbonski muzej, koj sa starin pompejskih i herkulanskih postadè naj zanimiviji na svietu, glede na starine tičuće se domaćega, iz knjig tako malo poznatoga života starih Rimljanov; znamenit je takodje s papirov našastih u Herkulanu u knjižnici, kako se misli, jednoga mudroslovca, i koje već obielodani svakamo proniknuvša marljivost i oštroumnost našega vieka. O njih kano i inih znamenitostih kr. burbonskoga muzeja njekoliko riečij drugiput.

Bijaše već mrak razstro svoja tamna krila nad okolicom; koja u svom njedru krije Pompej, Herculanum, Teglanu (kod Torre dell' Anunziata), Tauraniu, Oplontis i Stabiu, kada na ognjenom zmaju poletismo u Napulj, da se ondje odmorimo za drugi dan, koj nam obećavaše odkriti domaće starine, sakrite ne pod lavom i pepelom, nego pod stolietnim kvierom.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 17. siečnja 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

		Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5% za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5% „ „ „	79.60
Od g. 1851, seria B. .	„ 5% „ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5% „ „ „	
Kovovnice	„ 5% „ „ „	72.40
„	„ 4½% „ „ „	
„	„ 4% „ „ „	
„	„ 3% „ „ „	
„	„ 2½% „ „ „	
„	„ 1% „ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .	„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .	„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3% „ „ „	
	„ 2½% „ „ „	
	„ 2¼% „ „ „	
	„ 2% „ „ „	
	„ 1¾% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5% za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5% „ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5% „ „ „	
„ galicianske	„ 5% „ „ „	
„ bukovinske	„ 5% „ „ „	
„ erdeljske	„ 5% „ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5% „ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5% „ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5% „ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	870.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	203.40
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonta	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		110.65
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		128.55
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		
Tečaj zlatnih novacah.		
Carski kovani cekini		5.08⁸/₁₀
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Srebro		28 50

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter

SLUŽBENI LIST.

Br. 1. ex 1860 P. C. (31) 2—1

Oglas

u obziru dèržanja teoretičnog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852 br. 6577 sadèržanoga u dèržavo-zakonskom listu br. 1. god. 1853. dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 9. veljače 1860. i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva, c. k. računovodji Josipu Lichtnegel-u; ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zaimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i nakoliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Br. 3142. (21) 3—3

Razpis natiečaja

za zakup kazališta u Zagrebu.

Kazalištno poduzetje u Zagrebu dati će se u zakup na dvie godine t. j. od 1. sèrpnja 1860 do dotle 1862. godine pod sliedećim uvietima:

1. Poduzetnik je obvezan dok zakup traje i to od listopada do konca lipnja svake zakupne godine predstavljat igrokaze, glume i opere;

2. Što se tiče opere stoji poduzetniku na volju dèržat niemačko ili talijansko družtvo i isto upravit ili u isto doba zajedno s igrokazom ili pako u po volji preduzetnikovoj opredielit se imajućoj posebnoj kojoj dobi svake zakupne godine;

3. Poduzetnik bit će dužan, za popunjenje napomenutih strukah naći po mogućnosti silah od poznate vieštine i davati nove komade, koji su već drugdie obćinstvu omilieli;

4. Natiecatelji imaju se osobito vierodostojno izkazati da posieduju shodnih kazalištnih haljinah, knjižnicu za igrokaz i operu, zatim o svojoj ćudorednoj i umietničkoj prošlosti kao i o tom, da su sposobni za upravljanje kazališta a napokon, da su kadri položit jamčevinu od 2000 fr. a. v. u gotovu ili u 5%nim dèržavnim hartijama.

Nasuprot dati će se poduzetniku kazalište (izim ložah), redutna dvorana i stan u 1. katu zatim nahodeća se garderoba i knjižnica dok traje zakup na slobodno upotrebljavanje a izvan toga osigurava mu se godišnja podpora od 5000 fr. a. vr.

Konačno jošte se opaža, da se ima svake nedielje danah barem jedan večer za poduzetje predstavah u hèrvatsko-slavonskom jeziku, zašto se natiečaj podjedno razlučeno razpisuje, dèržat u slobodi i da će oni natiecatelji, koji u isto doba uzmu obzir i na posliednje poduzetje, dobiti prednost pred inima.

Molbenice neka se izvole najdulje do konca veljače t. g. poslat na ovo c. k. namiestničtveno predsiedničtvo.

U Zagrebu dne 6. siečnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtvenoga predsiedničtva.

Br. 3142-Pr. (22) 3—3

Oglas natiečaja

zbog poduzetja hèrvatsko-slavonskih predstavah na kazalištu u Zagrebu.

Za predstave u hèrvatsko-slavonskom jeziku na zagrebačkom kazalištu traže se stvari viešti poduzetnici za sada na dvie godine od 1. sèrpnja 1860 počemši.

Natiecatelji imaju se obvezat, da će za rečene dobe na svoj račun svake godine barem 48 predstavah veselih i ozbiljnih igarah dati tako, da se ili u isto doba s niemačkim igrokazom i operom, ili u jednoj po volji izabrat imajućoj se posebnoj dobi hèrvatsko-slavonski komadi, za što će poduzetje niemačkih predstavah i opere po glasu posebnoga natiečajnoga razpisa u tom obziru barem jedan večer svake nedielje danah imati dèržat u slobodi, budu predstavljali.

Poduzetnik imat će ponajprije na izbor komadah tako u slavenskim izvornicima kao i u dobrim prevodima osobito upravit svoju pozornost a zatim postarat se za predstavljajuće osoblje dovoljno za popunjenje potrebnih igralačkih strukah. Osobit obzir uzet će se na natiecatelje, koji već posieduju svèrsi shodnu kazalištnu knjižnicu i risnicu (garderobu) i kadri su položit jamčevinu od 500 fr. a vr. u gotovu ili u 5%nim dèržavnim hartijama.

U ostalom svaki natiecatelj ima se izkazat tako o svojoj ćudorednosti kao i o strukovnoj vieštini.

Poduzetnik dobit će izvan bezplatna upotrebljavanja kazalištne kuće (izim ložah) i nahodeće se garderobe za dane predstavah i nalazeću se knjižnicu ilirskoga repertoara na razpolaganje a za postupovno umnoženje posliednjega izvornicima i prevodima osobitu podporu kao i godišnju subvenciju od 2000 fr. u gotovu.

Natiecatelji neka izvole svoje molbenice na ovo c. kr. namiestničtveno predsiedničtvo najdulje do konca veljače t. g. poslati.

U Zagrebu dne 6. siečnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtvenoga predsiedničtva.

Abth. 4. Nr. 231. (26) 3—3

Oglas.

Doknadno k ovdašnjim oglasima pod br. 11665 i 13/18 dne 31. prosinca p. g. i 4. siečnja t. g. stavlja se do obćenitog znanja da će se uslied nastavljenja vojske na manji broj, u Varaždinu počamši od dne 23. siečnja t. g. 200 konjah putem javne dražbe prodavati. Kamo se kupci time pozivlju.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 10. siečnja 1860.

Br. 139. (18) 3—2

Razpis natiečaja.

U kotaru djakovačkom izpražnjena su sliedeća miesta učiteljska, i to: u Semelcih sa godišnjom pristojbom od 200 fr. konv. novca, 25 mierovah žita, 20 mierovah kukuruza, 12 fr. konv. novca za orguljanje, užitkom prostoga stana i vèrta; — u Gorjanih sa godišnjom plaćom od 300 fr. konv. n, 6 hvatih dèrvah za ogriev, uživanje bezplatnoga stana i vèrta; — u Viškovcih sa godišnjimi 100 fr u gotovom novcu 30 m. žita, 15 centih siena, 6 hvatih dèrvah, prostim stanom i užitkom vèrta. Natiecatelji za ova miesta učiteljska imaju svoje molbenice vlastoručno pisane i dokaznicami o dobi, sposobnosti, i vremenu službovanja svoga providjene najdulje do konca siečnja god. 1860 podnieti Antunu Zviršitzu školsko-kotarskom nadzorniku i župniku u Djakovu. Zahtieva se u obće temeljito znanje jezika ilirskoga i osim toga za miesto učiteljsko u Semelcih i Gorjanih vieština u orguljanju.

U Djakovu dne 29. prosinca 1859.

Od strane duhovnoga stola bosansko-djakovačkoga.

OGLASNIK.

(28) 3—3

Opomena.

Buduć da se opažava, da nieke osobe, koje nisu članovi družtva dvorane, plesne zabave ovoga družtva polaze i to stranom u sali a stranom na galeriji, to se ravnateljstvo dvorane prinukano nalazi opomenuti sve, koji po smislu štatutah ovlaštjeni nisu, da kod družtvenih zabavah učestvuju, da takove i nepolaze, jer će inače sami sebi pripisati morati, ako se iz dvorane udaljiti budu morali.

Ujedno se opominju i oni p. n. članovi dvorane, koji svoje prineske do konca prosinca p. g. 1859. položili nisu, da takove najdulje do 8 danah od dana trećeg uvèrštjenja ove opomene u javnih listovih računajuć kod blagajnika družtvenoga tim sigurnije polože, jer će se inače proti takovima, koji svojoj dužnosti nebi zadovoljili, po smislu štatutah postupati.

U Zagrebu dne 11. siečnja 1860.

Od ravnateljstva družtva dvorane.

Br. 30. 3—1

U kući pod brojem 790 u dugoj

ulici davaju se dva dućana od 12. travnja t. g. u najam. Pobližja o tom mogu se saznati u pèrvom katu u istoj kući

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gajá u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U CETVERTAK DANA 19. SIEČNJA 1860. Broj 1[illegible]

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tiskopa jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 19. siečnja. Jučer je, kao što to već od niekoliko godinah biva, kod nas s velikom svečanostju obavljen bio blagdan bogojavljenja. Iz cèrkve iztočnoga obreda išla je litija uz zvuk zvonovah na tèrg Jellačića bana, gdie je na javnom studencu pod tutnjavom prangijah blagoslovljena bila voda. Množina svieta prisutstvovaše uznositom bogoslužênju.

— U Beču vlada velika tèrpnja proti mnogom abnormitetu. Koi je dulje vremena iz Beča izbivao, tomu mora promienjena spoljašnost grada odmah udarit u oči. Tako je prijašnja nedobrovoljna jednoličnost nošnje prestala. Sada je tamo vidit magjarskih atilah i tako zvanih bony-šeširah s perjem. Celindarski šešir izišo je barem kod diakah iz običaja i zamienila ga je diačka prije zabranjena kapa. I u drugim stvarima mnogo se je promienilo, sloboda pretresanja po javnim miestima nije ni najmanje stegnuta, premda se *neda* tajiti, da se često veoma daleko prostire. Osobito bečki dosiet, koi neštedi nikakove osobe, nikakova predmeta, nikakova dogadjaja, stoji u najvišjem cvietu.

J. J. Iz Osieka. Predlog gospoje Prašničke o ustrojenju družtva za izdavanje **pučkih** *knjigah* od tolike je važnosti za naš narod, da nje je suvišna ni jedna rieč, smierajuća na udielotvorenje toli spasonosne namiere. Kod nas se osobito ove godine činilo dosta liepih predlogah; ali ničijemu glasu neodazva se tako složno i jednodušno sva domovina, kao glasu jedne ženske glave; jer to je u takovih stvarih kod nas žalibože glas neobičan, a tim upravo u ovaj par toli silan. I Slavonci se spremaju, da na *takovu* pozdravu dostojno odpozdrave toj vriednoj kćeri naroda našega. Od niekoliko danah kupe se i ovdje podpisi i na podpise godišnji prinesci u ime njenoga predloga, koj je i ovdje svuda pozdravljen s osobitim oduševljenjem. No budući da je po onom, što nam je dosad u tom poslu do znanja došlo, i što za unapried znamo, postanak istomu družtvu prilično osiguran: neće biti prerano, ako ljudi, kojih rieč ide, već sada počmu po malo razpravljati pitanje: na koj bi način bilo najbolje, da se družtvo uredi i kako bi ustrojivši se jedared, najspasonosnije dielovati moglo? Uspieh zavisi od sredstvah, i to ovdje od novčanih sredstvah; a to je nemoć naša. Što ćemo dakle. Ujedinivši se odoljeti ćemo. Pèrvi zakon našega narodnoga života jest u svem složno dielovanje; jer smo slabi svak o sebi. Da nam dakle i ovo družtvo s toga nedostatka nebude samo jadno životariti i na veliku svèrhu s malo sile, kako no patuljak na orijaša udarati: valja da se isto ustroji na čim je moguće širjem temelju, to jest da **sav narod** učestvuje pri poduzetju, namienjenom koristi svih. Samo tim načinom bilo je moguće i u naše bratje Slovenacah pribaviti onoliku znamenitost družtvu sv. **Mohora**, a u Čehah **bratstvu svetojanskomu**. Puk, kad vidi, da se radi o neposrednu dobru njegovu, neće se odricati svoje sobstvene koristi; nego će, bude li samo dobro, odkuda treba, uputjen i podučen, učiniti što bude od svoje sirotinje mogao; a mi, koji se nazivamo cviet naroda i toliko se ponosimo liepim imenom prijateljah njegovih: mi treba dakako da počmemo i da svojski priskočimo, sada kesom, poslje i njome i perom. — **Članovah** dakle treba da se gleda družtvu čim više. Sada se pako traži tielu **glava**. Svih se želje sudaraju u tom, da treba gledati poduzetju zaštitnika, i to **mogućа** zaštitnika. Naslutila su ga sèrdca iz daleka; a kako da ga neznadu naša, kojim je toli blizu? Drugim bijaše slučajno predlog učiniti a nam bez kèrzmanja pomisliti i izreći slavno po svem narodu ime našega velikoga biskupa; no su se, kako rekoh, javili i iz posestrime Hèrvatske glasovi za njega. U tom imenu spojeno je što nam je svim najdragocienije: **vjera i narodnost**; te dvie male, ali svete rieči neka nam budu programmom našega važnoga poduzetja; a on neka mu je jaka tvèrdja. Dostojanstvo i slavno ime liepa je kruna na čelu svakoj zadrugi; a k tomu ime, bez kojega se — što svi zahvalno priznati moramo — još ništa velika u svoj našoj domovini dogodilo nije; ime muža, koj nosi u sèrdcu sav narod svoj i koga desnica prosipa blagodati na sve strane i na suncu javnosti i u mraku tajnosti. Čemu bi se od takova muža poduzetje, komu je on sigurno od sèrdca prijatelj, nadati moglo, to svatko uvidja. U nas je zemlja dobra, sieme zdravo; ali mu se porasti nedade; evo odkuda će mu sunce sjati i, kada uztreba, dažd dažditi. To mi se sèrdcu otelo; a predlog nam je ovaj: da se Nj. preuzvišenost preč. gospodin biskup djakovački, **Josip Juraj Strossmayer**, odmah čim se odbor sastavi, po istom u ime svega naroda umoli, da pokroviteljstvo družtva za izdavanje pučkih knjigah na se primiti blagoizvoli*). — Predloživši družtvu pokrovitelja, lahko je po njem naznačiti i težnju radnji družtvenoj. Mi dèržimo, da bi neshodno bilo, a i sile družtvene bez koristi pociepalo, da se s izdavanjem knjigah za puk skapča kakova mu drago druga postrane svèrha. Interesi puka neka se nemiešaju sa zahtjevi tako zvanih naobraženih klassah; jer se to oboje sjediniti nedade; a htjeti zadovoljiti obojemu, bilo bi promašiti i jedno i drugo. Dakle radnja družtvena imala bi se po našem mnienju ograničiti **na puk**. — Tko za puk piše, treba da ga poznade. Puk je naš, i koliko su ga dušmani ozloglasili, još nepokvaren; nevelim da je angjeo, ali ni djavao nije. S njime valja nam postupati sasvim drugčije, nego li Niemcu sa Niemcem, Francezu s Francezom; u značaju je razlika i u životu. Još jedanput velim: narod je naš nepokvaren, dobroćudan i religiozan. To je blago duševno, koje je mnogdje već propalo, a kod nas ga čuvati valja da nepropane. Težnja dakle naših pučkih spisah, izdavao ih tko mu drago, samo s razborom, more biti **religiozno-ćudoredna**. Dobro me razumi svaki: nemislim stvar, nego li **duh**; nemislim, da nečita puk, nego molitvenike i druge svete knjige; napiši mu, što ti drago, može biti poučno iz koje mu drago struke znanosti; a može biti i zabavno, ili jedno s drugim — utile dulci — ako ćeš baš i novela ili roman; samo neka u **onom duhu**. A da je to moguće, pokazao nam je u svojoj divnoj „Fabioli“ kardinal Wiseman. Samo na stranu sa svim, što je **frivolno**; to našemu narodu nije ni po ćudi; time se zapad izmazio i otrovao. Budimo alieno periculo cauti. Udarivši tim praktičnim, kèrstjanskim i narodnim pravcem možemo prije svega biti uvieréni, da ćemo svèrhu, za kojom idemo, najprije postići. Pod tim stiegom možemo se nadati onakovomu vodji te prijateljstvu i pomoći svih čestitih naših nacah. O ostalom, što je skopčano s time za sada, ako bi se i moglo, nije vrieme govoriti. Reći će tkogod: i s ovim si uranio; ali, kako rekoh, po onom, što dosada znadem, dèržim da je postanak družtva osiguran. Pomozi Bože!

*) Ako je ikoi predlog kadar, da steče **jednoglasno**, da **uzhićeno** odobrenje svih prijateljah naše narodne prosviete to je za cielo ovaj Rodoljubje i velikodušje visokoga predloženika obćenito je poznato po svoj našoj domovini i obezbiedilo mu je već **neumèrlo** ime u poviestnici duševnoga razvitka našega zahvalnoga naroda. On će bez sumnje s radostju primit pokroviteljstvo družtva, kojega dielovanje **neposredno** smiera na oplemenjenje i ćudoredno obrazovanje naroda, komu da je **pravi** prijatelj pokazuje **dielom** svakom prigodom. Nj. preuzvišenost već je neizmierno mnogo za naše knjižestvo učinila, no primajuć pokroviteljstvo vèrhu toga družtva ovienčat će svoje **plemenito** dielovanje — jer plemenitije namiere nema na tom svietu, nego prosviećivat i oplemenjivat neuki narod. To je stvar bogumila, stvar sveta! — Ucr. Nar. Nov.

A.K. Iz Osieka 14. siečnja. Do sada smo se čudili, ako smo čuli u zimskim miesecima gèrmiti, a sada smo već tako daleko dotierali, da smo osviedočeni, da i gromovi pucaju, kako evo sliedeći dogadjaj dokazuje:

U subotu t. j. 7. siečnja t. g. bili su na semeljačkom stèrnji dva pastira sa svinjama, opazivši da se niekakvi sumnjavi oblak približava, slutili su da će biti kiše, toj ukloniti se htiedoše, otidu pod jednu divjaku samu u polju stojeću jabuku — pod kojom su već pèrvo tog imali naložitu vatru. Jedan od istih imenom Nikola Kutjevac, rodom iz Valpova, koi je u Semeljcih služio, — stane kraj vatre i nasloni se na tu divjaku, — dočim drug njegov jedan korak dalje od njega stane; — puče grom i oni obadva na zemlju padnu, nu poslie niekoliko časovah dodje onaj dalje od dèrveta nahodeći se k sebi; ali vidi da njegov drug života nepokazuje, odtèrči u selo, te isti slučaj prijavi. Službena iztraživanja budu preduzeta, i dokazano da je rečeni Kutjevac od groma mèrtav ostao, ali nigdie ozledjen nije bio. Ovaj slučaj nam dokazuje, da se u buduće nečudimo kad budemo čuli u siečnju gèrmiti; dočim smo osviedočeni da i striele pucaju; te tako čoviek nije niti u zimno doba za život od groma siguran.

Mletci 11. siečnja. Sinoć je ovdie izvedena bila vèrsta pučkoga pravosudja na niekim mladićima. Ovim nemirnicima bilo je pošlo za rukom svakojakim pretnjama, stranom ustmenim, stranom pismenim, odvratit višje razrede pučanstva od pohadjanja kazalištah i tako su ravnatelji posliednjih zbog slaba posieta, jer se usled napomenutih pretnjah malone nijedan rodjeni Talijan nije usudio ići u kazalište i dosliedno vaskoliki pohod bio je stegnut na nieke porodice niemačke, činovnike i častnike, prisiljeni bili zatvorit sva tri kazališta, gdie su se davale predstave za izobraženije razrede pučanstva. Tolikim uspiehom jošte nezadovoljni, hotieli su ovi preuzetnici, da prisile i ravnatelja pučkoga kazališta, koje nosi ime **Malibran**, i u kojem se jedinom u Mletcima jošte davaju predstave, da prestane i on igrati. U tu svèrhu stavi se sinoć po dovèršenoj predstavi niekoliko od rečenih mladićah pred ovu sgradu i stade vriedjati osobe izlazeće iz kazališta. No ovo postupanje nedopadne se niekim radnicima i oni udare na ove mlade laveve te ih svetao raztieraju na sve strane.

Francuzka.

— Stranom za brošuru „Le Pape et le Congres“ a stranom proti istoj izišlo je u Parizu već 107 dielah. Jedno od najnovijih jest Villemainovo: „La France, l'Empire et la Papauté, Question de droit public.“

Turska.

Carigrad 3. siečnja. Premda nije presuda oglašena bila, ipak hoće ovdie svatko da zna, da je bivši generalissimus Omerpaša najposlie radi zla upravljanja i počinjenih pravosudnih umorstvah sbačen kao gradjanski i vojnički gubernator Bagdata i s mnogom štednjom prognan u Karbut, zbog bezuvietna uzkratjenja posluha i zbog odpora proti carskim zapoviestima u Sivašu uapšen i svojih dostojanstvah lišen i da se sada opet, kao pred početkom svoga javnoga života, zove Omer aga. Time se čini, da je Omerpaša sveršio svoj tečaj, i da će po svoj prilici u zatočenju zaključit svoj život, ako ga nepodbode uvredjeno slavoljubje na skrajnje korake.

Danija.

Kodanj, 11. siečnja. Nemirni prizori ponovili su se uzpèrkos redarstvenom oglasu i prošaste noći i to u takovom obsegu, da napokon nije ništa preostalo nego upotrebit vojničku silu. I sada su bile demonštracije osobito upravljene proti grofici Danner i proti baronu Blixen-Fineke-u; novine takodjer priznavaju sada sve više i više, da su kod tih nemirah sudielovali i djaci. Pod zaštitom vojničke sile bilo je mnogo osobah uapšeno izmedju nemirnikah. Sad se pokazuje, da nije samo prosti narod proizveo ovih nemirah, jerbo medju uapšenicima nalaze se mnogi, koji pripadaju boljim razredima pučanstva. Ništanemanje novine neprestaju bunit naroda proti grofici.

Španjolska.

Madrit, 7. siečnja. Polag jednoga dopisa iz Gibraltara nalaze se u Tetuanu znatne množine oružja, živeži i zaire, kojih izgubitak veoma bi osiećali Marokanci. — „Correspondencia" napominje osobitim naglaskom, da je englezki konsul još svejednako u Tangeru, i da englezki parobrod „Relpool" plovi svejednako medju Gibraltarom i Tangerom ovamo i onamo, donoseći Marokancima sredstva za obranu. — Tetuan je polag „Correspondencie" jedan od pèrvih gradovah marokanskih, on je za sultana važniji nego li Tanger. On ima barem 40,000 stanovnikah. Tetuanske žene isto su tako na glasu zbog svoje liepote kao u Španjolskoj Andaluzkinje. Tetuan, dodaje „Correspondencia" nije u moreuzu, i zato nepobudjuje njegovo posiedovanje nikakova političkoga pitanja.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Knez Alexander Trubeckoj obnarodnje u milanezkoj Gazeti razmatranja o spisu „Le Pape et le Congres."

Iz Madrita javljaju bèrzojavnim putem od 11. siečnja, da je španjolska vojska uzbivši jedan neprijateljski nasèrt samo jedan sat puta udaljena od Tetuana.

New-York. Veliki požar biesnio je u dvima ulicama. Štetu ciene na više od 1 milijuna dolarah.

U Bolweru (?), u dèržavi Misuri bili su se pobunili Cèrnci no odmah su ih nadvladali.

Turin, 17. siečnja. Turinske službene novine javljaju, da je ministarstvo dalo svoju ostavku i da je kralj Cavouru naložio da sastavi novo ministarstvo.

Turin, 14. siečnja. Konte Bobone, poslanik u Lizaboni stavljen je u stanje mira. Cavour je opet otišao u Liri.

Turin 14. siečnja. Ratno ministarstvo naredilo je, da se 18. t. m. odpuste dva kontingentska razreda. General Francini preminuo je. Kralj ide medju 20. i 25. u Milan. Garibaldovo vienčanje imalo je biti u nedielju 15. „Momento" veli da su nemiri pojavivši se u Parmi bili republikanskoga značaja. „Gazzetta di Parma" hoće da zna, da je Felletti ipak zbog Mortare uapšen bio.

Milan, 15. siečnja. „Perseveranza" javlja, da je minister nastave Casati podneo svoju ostavku. I u Komu hoće da izaberu Cavoura za svoga poklisara.

Iz **Bolonje** javljaju. Fanti razgledavao je dne 8. 4000 momakah toskanske vojske pod komandom Stefanelli-a. Izposlovanje zajma, koi uzima vlada provincijah Emilije, povieremo je kućama Belinzaghi u Milanu, Petavi u Firenci i Rizzoli u Bolonji.

Pariz 11. siečnja. „Pays" veli: Položaj se sve više i više poboljšava, tako što se tiče odnošajah prema svetoj stolici, kao i razmierah s Englezkom, koji postaju sèrdačniji od dana na dan.

Pariz 16. siečnja. Polag lista „Patrie" ostavit će, vele, englezka i francuzka flota Algesiras i Gibraltar.

Berna 16. siečnja. Savezno vieće uzaptilo je jednu u Luganu izišavšu Mazzinovačku brošuru, koja sadèržaje poziv na prevrat i izagnalo je inostrance, koji su udioničtvovali kod razprostranjenja ove brošure.

I staležko vieće odbilo je u skladu s narodnim viećem molbu švajcarskih biskupah za odciepljenje Tičina od lombardezkih biskupijah i to sa 23 glasa proti 11 glasovah.

Madrit 16. siečnja. Marš vojske, obustavljen ružnim vremenom, koje je priečilo savez sa brodovljem, bio je dne 14. nastavljen poslie bitke proti veoma znatnim vojenim silama. Mi smo osvojili goru Kubo Negro i sve položaje, koji vladaju dolinom tetuanskom. U vatri bio je 2. vojeni sbor i jedan dio 3. Tri švadruna izsiekla su cèrnu stražu carevu. U nas je 300 postalo nesposobnima za boj, neprijatelj je jako patio. Divizija generala Rosa došla je u područje od Kuba Negra.

Statistička cèrtica o Rusiji.

Novine „Journal des Débats" donose vèrlo važan članak o današnjoj statistici Rusije. Poslovica gèrčkoga mudraca „poznavaj samoga sebe" jest i bit će vaviek toli za cielu dèržavu koli za pojedine ljude glavni uviet kriepkoga i plodonosnoga razvitja njegova. Iz dèržavoslovja upoznava se svaka dèržava, iz nje si cèrpi znanost, koja je neobhodno nuždna, da na stazi pametnoga i razboritoga napriedka sigurnom nogom napried stupati može.

Smisao i sučstvo ove prislovice jest Rusija vèrlo dobro shvatila, kad je odmah poslie svèršetka iztočnog rata najprije na preustrojenje statističkoga ureda počela misliti, budući da njegove radnje nisu svim okolnostima podpuno zadovoljivale.

U miesto statističkoga kabineta, koji se je prije u popečiteljstvu unutarnjih poslovah nalazio, ustrojen je posebni „osriednji komité" sastojeći iz odiela statističkoga i odiela narodno-gospodarstvenoga, i ovaj posliednji odiel zanima se ponajviše i osobito samo sa razpravami odnosećim se na oslobodjenje podanikah vlastelinskih.

Taj osrednji komité dao je pèrve pokuse svoga znanstvenoga dielovanja na sviet. Ako se u obzir uzmu osobite potežkoće, koje statističkim isvidjivanjima na put staju: kao n. pr. prostrano i golemo sieverno carstvo, pa stepen izobraženosti njegova mnogobrojnoga pučanstva, tako se mora po mnienju „Jour. des Débats" dopustit, da se pèrva statistička obnarodovanja nesmiedu nikada podpunom strogostju ispitivati. Medjutim u njih se nalazi pobližnja istina, pa sigurno više valjaju, nego li su prijašnje slične objave, jerbo nisu imale čvèrsta temelja i reda, već su se osnivale na smiesi.

„Jour. des Débats" veli, da Rusija s pridruženjem Finlandije (od 6873[] milj.) i Poljske (sa 2320[] m.) prieko 94.740[] m. zauzimlje t. j. više od polovice ukupnoga obsiega (od 182.512[] m.) od Evrope. — K tomu dolaze još u Aziji kavkazke pokrajine sa 4.725[] m. i Sibirija sa 237.503[] m. u Americi pokrajine rusko-amerikanskoga družtva sa 17.500[] m. Ukupno indi 353.468[] m. ili četiri puta toliko, koliko ciela nerusijska Evropa zauzimlje.

Nije se daklem čuditi, ako upraviteljstva i druga područja Rusije obsižu više, nego li koja od najvećih Evropskih dèržavah. Izmedju 65 gubernijah i territorijah, u koje je rusko carstvo razdieljeno, nalazi se sedam od njih koje su veće nego li Francezka (od 9.615[] m) a četiri od njih su opet manje, nego li Belgija (od 525[] m); sriednji obsieg pojedinih pokrajinah carstva uzvisuje se u onom razmierju, kako se ima sredotočje naproti obodu (peripheria) toga kolosalnoga pokrajinskoga konglomerata.

Ako bi Rusija razmierno tako jako napučena bila, kako je po prilici Portugalska, Gèrčka ili evropska Turska, — t. j. u onom stepenu, koi nazivlje mo „sriednjom množinom pučanstva" (po prilici 1500 dušah na jednu [] milju) — tako bi Rusija za 550 milijunah žiteljah ($2\frac{1}{2}$ put sadašnjega pučanstva ciele nerusijske Evrope) dovoljno prostora imala.

U evropskoj Rusiji imade velikih predielah u kojima se niti stanuje a niti stanovati može, nenapominjući Sibirije, po kojoj se 100 miljah putuje, bez da bi naišao na koje čoviečje prebivalište.

Najskrajniji siever sa svojimi močvarami, svojim ledom i gorami; — južne pustare sa podpunom nestašicom vode, čine se da će još nadugo pustinjami ostati. Dvadeset gubernijah neimade ni 500 žiteljah na jednoj [] m. a u 12 predielah jest razmierje ipak malo povoljnije, — ali vaviek ostaju izpod broja od 1000 žiteljah; — 27 pokrajinah mienjaju iznos izmedju 1000 i 2000, a samo šest provincijah broje više od 2000 žiteljstva na jednu [] milju.

Ovi šest naj bolje napučenih gubernijah sačinjavaju jednu široku eliptičku prugu, koja se proteže počamši od moskovskoga sievera blizu Volge tja do prieko Oke i Dniepera, do Dniestera kod Kamenice-Podolska (na galičkoj granici); ovdie bijaše tako rekuć, kolievka pa i sada je sredotočje narodno-moskovskoga života.

Akoprem je relativno pučanstvo Rusije veoma riedko, to se ipak njezina absolutna množina žiteljstva na skora užasan broj uzdiže. Iz uredovnih izpravah, odkud su ovi datci cèrpljeni, vidi se, da imade evropska Rusija do 63.5. milijunah dušah, u što je i Poljska sa 4.7, a Finlandija sa 1.6. milijunah uračunana. Ako se k onoj pèrvašnjoj svoti jošte Kavkaz sa 2.4 mil., Sibirija sa 1.6 milijuna i amerikanska posiedovanja sa 10.700 žiteljah uzme, tako se uzmnaža žiteljstvo na 71,310.7000 dušah. Ova svota je dvaputa tolika, koliko je žiteljstvo u Austriji ili u Francezkoj, veća dakle nego li $2\frac{1}{2}$ od Velike Britanije i Irske.

(Konac će sliedit.)

Odgovorni učrednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1. ex 1860 P. C. (31) 2—2

Oglas

u obziru dèržanja teoretičnog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17 studenoga 1852 br. 6577 sadèržanoga u dèržavo-zakonskom listu br. 1. god. 1853. dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 9. veljače 1860. i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva, c. k. računovodji Josipu Lichtnegel-u; ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zaimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i nakoliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U PETAK | DANA 20. SIEČNJA 1860. | Broj 16.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina = 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč. Carskim ručnim pismom na nadvojvodu miestodèržca Tirolske uzimat će se u Tirolskoj i Vorarlberžkoj kod prenosah medju živućima i smèrti radi svih seljačkih posiedovanjah i zemljištah, kojih vriednost nenadilazi 4000 forintih, odsele za temelj polovica vriednosti kod izmierenja pristojbah. — Pèrvi broj novoga magjarskoga dnevnika „Idők tanuja“ koi izlazi u Pešti od početka tekuće godine, bio je tamo poslie pročitanja jednoga članka upravljenoga proti Laguerroniérovoj brošuri u više (četiri) kafanah s velikom oštentacijom sažgan. Istraga od strane redarstva bila je odmah drugi dan povedena i sada su proti učestnicima ove demonštracije sliedeće presude izrečene: Drag. Zilaby, novinar, osudjen je na zatvor od tri dana, Koloman Csapó, djak na peštanskom sveučilištu, na zatvor od 24 sata, oba s odgonom iz područja peštansko-budimskoga redarstvenoga ravnateljstva; Koloman Thali, spisatelj, na zatvor od 24 sata, Emilijan Benicky isto tako a Stiepan Czereszuyés (djaci) na zatvor od 6 satih.

Talijanska.

Modena, 14. siečnja. Gamba iz Ravene naimenovan je glavnim intendantom parmanskim. Pukovnik Cadogan razgledao je dne 11. brigadu ravensku u Regjiju. Knez Andrea Giovanelli preminuo je dne 9. u San Fermu.

Francuzka.

U jednom privatnom pismu iz Pariza, koje saobćuje „N. Pr. Ztg.“, stoji: Da li Louis Napoleon u istinu namierava sve pobunjene (talijanske) dèržave dati Piemontu, to je jošte pitanje. Ima ljudih, koji uzpèrkos predlozima u Londonu, kojim je smisao i sadèržaj poznat, ipak sumnjaju o tom, nakoliko se tiče Toskanske i Romanje. U onom slučaju, ako se nebi moglo prepriečit sdruženje svekolike srednje Italije s Piemontom zahtieva Francuzka Savoju za sebe. Mocquardova brošura kaže istinabog što car neće, ali nekaže što hoće i zato mogli bi se dogodit sliedeći slučaji: 1) svekoliko sdruženje s Piemontom a zatim sjedinjenje Savoje s Francuzkom; ili 2) novo kraljestvo srednje Italije; ili napokon 3) takovo i povećanje Piemonta Parmom. — U ministarstvu unutarnjih poslovah u Parizu veoma su zadovoljni. Najviši činovnici su liberalci i kao takvi imaju svi jedno čuvstvo a to je mèržnja na sveštenike. Tamo su se takodjer odvažili, proti novinama drugoga mnienja postupat bez svakoga milosèrdja. U ostalom znamenito približava se vrieme. Mi ćemo doživit čudnih stvarih. — U Bretanji već se narod giba. U niekim miestima već su nieki seljaci opsovali svoje župnike, jerbo su im onda (kad je car posietio Bretanju) kazali, da je Louis Napoleon dobar katolik. — Naimenovanje Thouvenela uznemiruje mirovnu stranku. Thouvenel neboji se nikakova rata. („C' est un diplomate révolutionaire.“) — Onaj dan, kad je car privolio, da Cavour zastupa Piemontezku na kongresu, znao je već, da se kongres neće sastati. Cavour na kongresu to je bio izpunjenje obećanjah, koja je Napoleon Piemontu učinio, i kojih on nije ni mogao ni htео dèržati na zemljištu politike villafranačke.

Pariz, 14. siečnja. (Pr. Ztg.) Papa je, polag jedne pošiljke generala Goyona, francuzkomu poslaniku i ostalim sučlanovima diplomatičkoga sbora u Rimu izrazio svoje sažaljenje zbog preoštrih izrazah u svojem govoru. Istina je, da je ovdiešnji papinski poslanik nastojao, da u jednoj privatnoj audienciji kod cara ublaži oštrinu toga govora.

Velika Britanija i Irska.

London 12. siečnja. Palmerstonov „Morning Post“ kaže: Veselje Talijanah vèrhu najnovijega preokreta stvarih umalit će se ponješto po svoj prilici, kad čuju, da je zamienik grofa Walewskoga proti sjedinjenju srednje Italije s Piemontom.

— Dr. Gustav vitez Frank, koi je u Jersey-u i Londonu kao biegunac živio, pošto je iz Beča g. 1848., gdie je mieseca listopada kao zapoviednik pokretne garde i adjutant generala Bema imao važnu zadaću, uteko, preminuo je ovdie dne 8. t. m. On ostavlja za sobom udovu i jednu kćer.

London, 15. siečnja. (Bèrz. viest. lista „Ham. Nachr.“) Bèrzojavnoj pisarnici Reuterovoj javljaju iz Pariza, da je papinski poslanik medjutonjem ministru izvanjskih poslovah, Baroche-u, predao pismenu protestaciju Pape proti političkom programu nalazećem se u brošuri „Papa i Kongres.“ Ova papina protestacija datovana je od 7. siečnja, dakle po primljenju carskoga pisma od 31. prosinca. Glasovi o odstupu kardinala Antonelli-a neosnovani su.

Turska.

Carigrad, 4. siečnja. Sa štampom smo već dotle došli, da baš nikakav, velim baš nikakav novi politički list, bilo u kojem mu god drago jeziku, neće odsele ovdie dobit dopuštenja izlazit; barem tako zaključila je visoka porta. Takodjer dobio je iznova izlazeći „Morning Herald“ opet pèrvu opomenu, jerbo je iz niekog englezkog lista dao preštampat krepak nasèrt na Napoleona III.

Rusija.

Iz **Petrograda** od 30. prosinca javljaju „Allg. Ztgu.“: Najzanimivija dnevna novost jest bez sumnje nenadani bèrzi odstup barona Korfa od službe, koju nije jošte ni nastupio bio. Vaskolik dogadjaj tako je naznačujući za naše stanje uobće, da će možebiti u inozemstvu dobro doći razjašnjenje istoga. Kod zatečno živahnoga gibanja naše literature, a osobito ukupnoga novinarstva, narasli su poslovi cenzure natoliko, da im nije ministar prosviete Kavalevski više kadar bio zadovoljivati bez uštèrba svoje ostale radinosti. Iste tužbe, koje su se još svagdie do uvedenja slobodne štampe javljale i ovdie su došle na vidielo i već jeseni god. 1858. radio je ministar Kavalevski okolo toga, da se otrese od poslovah cenzure. Pèrvi pokus bio je učinjen time, da su namieravali podići vèrstu središnjega ureda za štampu, kao što obstoji u Niemačkoj, i sučlanovi ili ravnatelji istoga imali bi biti generalmajor Timašev, podravnatelj političke redarstvene oblasti, i general Adlerberg II., adjutant carev. Nije manjkalo novacah, popitali su se u Francuzkoj, Pruskoj i Austriji, kako bi se stvar najbolje započet mogla, no o rezultatima nije se ništa doćulo. Stvar ugasnu kao slabo goreća svieća. Medjutim raslo je za ministra Kavalevskoga brieme odgovornosti za svakojake cenzurske mane i pregrieške sve više i više i istinu govoreći nikomu se nemože zamierit, ako neće da bude klečem misli. U obćinstvu nije poznato, kako je do toga došlo, da je iznenada ravnatelj carske knjižnice, pravi tajni savietnik baron Modest Andrejević Korf I. naimenovan bio glavnim upraviteljem osobite vèrhovne cenzurne oblasti, koja se je od sadanjega područja cenzure uobće imala odciepit. Kažu, da se je ves taj posao opravio samo medju carem, ministrom Kavalevskim i baronom Korfom. Odmah pročulo se o veličanstvenim naredbama. Baronu Korfu bilo je doznačeno god. 30.000 srebèrnih rubaljah, on je ovladjen bio, da kraj Aničkovskoga mosta kupi kuću za 200.000 srebèrnih rubaljah, on se stavi u porazumljenje s najznamenitijim literatima i redaktorima, ustrojivao je pisarnice i vladao se sasvim kao kakav ministar.

Medju spisateljima proizvelo je ovo naimenovanje pravu stravu, jerbo baron Korf nije na glasu kao čoviek napredka i nieka izjašnjena od njegove strane u obziru sisteme, koju je namieravao sliediti, nisu bila osobito prikladna da umire književni sviet. Možebiti nebi bilo tako zlo, kao što su se bojali, ali baron Korf morao je od poznatoga Herzena u njegovom „Zvonu“ odviš patiti, nego da se nebi mogao misliť, da će svoj ured opravljat niekom razdraženostju. U kratko, činilo se je, da je stvar gotova, i s početkom nove godine očekivali su, da će zavod početi dielovati. Isto tako kao uprava gradjevinah i drumovah, ergelah itd., imala se je vèrhovna cenzurska oblast uvèrstit medju ministarstva, bez da je njezin načelnik nosio naslov ministra. Baron Korf smatrao je vas posao kao već tako čvèrsto doveršen, da je knezu Orlovu pisao: da želi, da mu se dade na znanje, kad će biti pèrva ministarska skupština, budući da namierava onamo doći, kao što je to car zapoviedio; drugo pismo upravio je na ministra financijah Knježevića: da mu naznači onih 200.000 srebèrnih rubaljah, koje je car dozvolio u svèrhu, da se za novo cenzursko ministarstvo kupi sgrada a treće vlastniku kuće imajuće se kupit: da je kuća kupljena i da svojim stanovnicima odkaže i počme priredjivati kuću za pisarnice. Na to dobio je baron Korf od kneza Orlova odgovor: da ga nemože podnipošto pozvati na ministarsku skupštinu, dok mu car nepošlje pismene zapoviesti za to. Ministar financijah odgovorio je: da nema novacah za nepotrebne kupnje, budući da sgrada niekadašnjega pedagogičkoga zavoda prazna stoji, i zato bi se mogla upotrebit za cenzuru. To je začuo g. Šišmanjev, vlastnik medjutim kupljene kuće i zahtievao je odštetu, budući da je počeo gradit i odkazao svojim stanovnicima. Čini se da je to baronu Korfu dalo povoda, da podnese svoju ostavku, a da je ista primljena bila, dokazuje, što su knez Orlov i ministar financijah učinili predstavak proti postupanju novoga ministra. Veliko veselje zavlada u literatskoj republici, jer po svoj prilici ostat će još za koje vrieme, kao što je prije bilo. Baron Korf neće dugo vremena imati ugodne uspomene na ovu kratku episodu. . . . Parnica gosp. Šišmanjeva za odštetu, zatim 1000 rubaljah više najma za kvartir, gdie je dosad stanovao — jer on je svoj kvartir odkazao, za koi je plaćao 2000 rubaljah, a njegov gazda dao ga je sada pod najam za 3000 rubaljah — a napokon razmatranja, koja će Herzen u Londonu u svojem „Zvonu“ povesti o toj stvari!!

— Agitacija proti velikomu rusko-francuzkom željezničkom družtvu u podpunom je hodu.

akcionarah sa 35,764 akcijah predložilo je, nije tome davno, izvanrednu glavnu skupštinu, koja ima izabrat komisiju za reviziju družtvenoga stanja i računah i proračunah, koji posliednji morat će se po svoj prilici znatno povisit.

— Polag posliednje skorotečne pošte iz Irkutska od 22. studenoga odplovila je ruska švadra mirnoga oceana u Nikolajev, pošto se je tri nedielje danah bavila u zalievu jedskom, grof Muraviev prispeo je sam 1. listopada onamo. Fregata Askold ostala je jošte na radi jedskoj, da pričeka kraj iztrage o umorstvu ruskoga midshipmana Mosita u Kanagavi.

— Polag jednoga pisma „Akademičkih Novinah“ sa Cetinja poduzet će knez cèrnogorski i njegova supruga ove godine put u Petrograd.

Španjolska.

Iz Madrita 13. siečnja javljaju bèrzojavnim putem: „Jučer su uzbijeni bili Mavri, koji udariše na naš tabor. Bolestnici i ranjenici bijahu ukèrcani a hrana i zaira izkèrcane.“

„Constitutionnel“ obnarodujе sliedeću službenu dèpešu iz Madrita, 13. siečnja, u 6 satih u večer: „Budući da su oluje, koje su u moreuzu vladale, prestale, nastavit će vojska svoj marš put Tetuana, komu je veoma blizu. U borbama posliednjih danah dèržala se je vojska veoma dobro i uzbila je vazda nasèrto Mavrah.“

Madrit, 14. siečnja. Na početku rata proti Maroku zaiskala je, kao što je poznato, englezka vlada od španjolske svotu od 56 milijunah realah za nabave oružja i municije za gradjanskoga rata. španjolska vlada priznala je ovaj dug, samo je ova svota kod likvidacije obaljena bila na 47 milijunah (10 mil. franakah). Englezka se je na to izrazila, da je pripravna u obrocima dati se izplotit. No španjolska vlada uvriedjena u svom ponosu nije primila ovih uvietah i dala je gore imenovanu svotu dne 10. t. m. izplatit u ruke englezkoga poslanika.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Monakovo 17. siečnja. „Neue Münchner Ztg.“ izjavlja da zna iz najboljeg izvora, da je odpust kardinala Antonelli-a prazna izmišljotina; isti list sumnja takodjer, da je Nj. svetost sklona na koncesije.

Madrit 17. siečnja. Polag najnovijih viestih prispiela je španjolska vojska u Tetuan.

Brna 17. siečnja. Na izviešće saveznoga vieća u obziru Dappenskoga dola, izrazilo je narodno vieće da je osviedočeno, da će savezno vieće znati uzdèržat svoje dostojanstvo i braniti koristi zemlje.

Ujedno kazalo se je, da se valja čuvati od ustupa uz novčanu naknadu.

Narodno vieće odobrilo je ne bez odpora kupnju parobrodah na dugačkom jezeru.

Statistička cèrtica o Rusiji.

(Konac.)

Rusija se tako umnožava u broju pučanstva, kao svaka ona zemlja, koja je malo napučena; tako n. pr. 1856. godine rodilo se je 2,706.870 dušah, a umèrlo ih je 2,146.900; dakle više se je narodilo za 559.970 dušah, ili 0.78%; — pa upravo ove godine smatrao se je taj naraštaj kao veoma nepovoljan, koi je u godišnjem promieru 1% iznosio. Ako se datci narodnoga popisa od 1836. godine sa dokaznim brojem dušah od 1856. godine sravne, tako proizlazi, da se je u roku od 20 godinah u istinu za 12.110.000 glavah ili 20.48% pučanstvo umnožilo.— Postavivši dakle, da razmjerje nepromienjivo ostane, to će u Rusiji žiteljstvo do godine 1875. narasti do 88, a do konca 19. stolietja 110 milijunah dušah.

Akoprem se naraštaj pučanstva navadno u onoj mieri umaljuje, u kojoj se skùp njihov umnožava, te u niekojih lietih (n. pr. g. 1856.) ukazuje se u ruskih gradovih veći broj umèrvših nego li narodivših se, to se ipak riedko dogadja, da bi se u Rusiji sviet sgrinjao, a neznamenit je naproti cielokupnom žiteljstvu.

Ovo razmierje nije u pontičkih pokrajinah n. pr. u Kersonu, Tavriji i Besarabiji, u kojih samo na gradove odpada razmierno 20.30, 18.40 i 17.80% žiteljstva. U svih inih gradovih carstva jest pučanstvo veoma maleno, u obćenitomu promieru niti 9 gradovah izpod 100 dušah cielokupnoga žiteljstva. U svoj Rusiji imade sada 678 gradovah, 1360 obćinah, koje takodjer stanovite gradjanske povelje imadu, pa onda 305.439 selah.

Ova razmierna manjina gradskoga pučanstva nalazi odziv samo u malenomu broju tèrgovacah. Kako je znano, imade u Rusiji tri vèrste tèrgovacah. Članovi pèrve vèrste moraju imati najmanje 16.000 rubaljah, pa mogu tierati svaki posao i kod tèrgovine i kod banke; — druga vèrsta (sa glavnicom od 6.400 rubaljah) posriedjuje unutarnju i medjunarodnu tèrgovinu, a ovu posliedju samo u vriednosti od 151.000 for. austr. vriedn.; — a tretja vèrsta napokon (sa najmanjom glavnicom od 3.200 rubaljah) zabavlja se samo unutrašnjim prometom. Godine 1866. bilo je u Rusiji pèrve vèrste samo 1149 tèrgovah, 2909 druge, a tretje vèrste 51.012. U svemu dakle imade 55.070 ljudih, koji se tèrgovinom bave; dakle dodje 1 na 1160 žiteljah; a skoro tretjina (16.821) od ukupnoga broja odpada na 3 gubernije t. j. petrogradsku, moskovsku i kersonsku (Odesu). — Priznani imetak od 55.070 tèrgovacah ili glavnica, na tom temelju osnovana, koja se na unutarnju i izvanjsku tèrgovinu Rusije uporavljiva, iznosila je 1856. godine 263,957.900 for. austr. vried.; — budući pako da je zakoniti manjak, koga imaju pojedini članovi svake vèrste podpuno izkazati, u istinu prekomieran, zato neće biti nepravedno procienit, ako se uzme u tèrgovinu uložena glavnica za pèrvu i drugu vèrstu po 200 milijunah, da iznosi 400, a glavnica tretje vèrste 500 milijunah, dakle svega skupa 900 milijunah forintih.

Tèrgovci mogu svoju u tèrgovinu uloženu glavnicu jedva 2½ puta u godini prometnuti, jerbo su miesta, kamo robu odpravljaju, od njihovih obitalištah veoma udaljena, a drumovi za taj tèrgovački promet veoma zločesti; pa upravo zato moraju dugo čekati, da im se roba izplati, koju su na veresiju razposlali. — Ali polag svih tih zapriekah uzraštjava unutarnja i izvanjska tèrgovina Rusije na godišnju vrednotu više od dvie milijarde forintih.

Budući da se nije obèrtnička radinost ovoga golemoga carstva još na toliko razvila, koliko će za kratko vrieme razvita biti, zato se i svaka tèrgovina samo na potrošnje i sirove robe uzdiže.

Službena statistika cieni proizvode tvornicah i rukodieljstvah 1856. god. na 376,866.000 for.; ali mora se u obzir uzeti, da je dotična vrednota god. 1849. bila samo od 260,946.000 for.; — dakle u vremenu od osam godinah umnožio se je proizvod za 115,920.000 for., ili više nego 44%.

Iz ovih navedenih mora se razabrati, da napredci, koji su gospodarstveni život Rusije kroz posliednjih 10 godinah sačinjavali, kroz težnju najnovije dobe, osobito pako kroz izvèrstne naredbe o emancipaciji, koja je 9 milijunah dušah u slobodne težake pretvorila, badu svoju svèrhu žurno postigli. S druge pako strane priznati se mora, da ruska vlada kod svojih reformah mnogo jošte godinah na tom dielu neumorno raditi ima.

Golema no i mučna zadaća jest: rusko pučanstvo i njegovu proizvodnu silu u razmierje sa prostorinom zemaljskom toga carstva dovesti. Ali božjim blagoslovom, koi nad velikom slavjanskom Rusijom brižljivo bdije, postignut će se ta svèrha, i ovienčat će se njihovo dielo zelenim lovorom.

Miestna viest.

Glavna skupština zagrebačkoga družtva čoviečnosti bit će dne 2. veljače u 10 satih pred podne u dvorani varoške kuće, na što se pozivlju punim naslovom sučlanovi.

Domaće viesti.

J. V. Iz Varaždina 18. siečnja. Ala mi igra sèrce od radosti, no ne samo meni, već svakom domoljubu što dočekasmo onaj dan, kad se je pomolila na našem pozorištu krasna Hèrvatica u izvornom komadu „Graničari.“ Nije to mala stvar pèrvi put stupiti na pozorište; al je riedko dielo izvesti taj korak kako valja. To posliednje dogodilo se je kod nas u obilnoj mieri Čitatelju! da ti je bilo gledati krasne naše gospodične kako smielo stupaju, kreću se, govore okretno i gladko, kao angjeli naviestitelji naše sreće i napredka; sèrce bi ti uzdèrktalo; a niz lice poteklo bi ti vrielo suzah od radosti i miline. Da ti je bilo vidieti i čuti vieštinu u dielu i rieči naše gospode dobrovoljacah! Slušati i dieliti onolika odlikovanja što no su se dielila — dakako dostojno — taj večer, da si bio poluniem, uši bi ti se otvorile a jezik od sèrca proslovio, da proslavi vriedne naše dobrovoljkinje i dobrovoljce. Neću ovdie da se upušćam u razmatranje pojedinih osobah; jer skoro neznam s kojom da počmem; već moram od sèrca kazati uz pravednu razsudu: da su sve role krasno izvedene i da je predstava bila prečesto pleskanjem i gromovitim živio! prekinuta. No i vriedno bijaše, da je cieli komad krasno izveden bio, jer je bilo i obćinstva. Kazalište bilo je dubkom napunjeno, dà, prenapunjeno da se nisi mogao ni krenuti. Bilo kako mu drago, onu je muku i tiesnoću svatko radostno podneo; ali tužno onim, koji se radi nedostatka prostora uz prostrano naše kazalište jadni kući vratiti moradoše. Tiešite se braćo i sieke; jer će se isti komad opet u subotu 21. o. m. predstavljati. Iz bližnje okolice došla je sila svieta, dà, ća iz Kaniže dodjoše nieka braća; a koji nemogoste, potrudite se u napomenuti dan. Tada ćete dieliti radosti i milinu, koje se mi u utorak 17. o. m. užismo. Ali što velim užismo. Ta te su urice tako kratke bile, da se skoro tužnim sèrcem s tom sada blagoslovljenom zgradom razstadosmo.

Živio! dakle naš revni i vriedni ravnatelj i utemeljitelj družtva dobrovoljacah gospodin V. Netreba nam da ga bodrimo na postojanost; jer se o njoj dvojiti nesmije. Već mu hvala, da trista putah hvala mu i slava mu! Isto tako:

> Hvala i Vam naše krasne
> Našeg žića zviezde jasne,
> U Vas nam je prava slast,
> U Vas domovine čast.

Hvala i slava i Vam gospodo predstavljači; jer ste pokazali, što može Hèrvat kad je u njega dobre volje. Živili!

Nemogu nikako da mukom mimoidem ravnatelja glasbe gosp. Udla,- koi nam je za taj dan liepih narodnih komadah priredio, od kojih bijaše najliepše izvedena piesan: „Gdje je stanak moj“ Kad poslie trećega čina zastor konačno padne, nije tu bilo ni konca ni kraja pleskanju i klicanju: Živili! i živile! i tako se radostno vratismo kući.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1881 (15) 3—2

Razpis natiečaja.

Da se opet popuni izpražnjeno miesto učitelja i orguljaša kod pučke škole u Fužini razpisuje se time do konca siečnja natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. i 12 □ hvatih dèrvah s uživanjem bezplatna stana i livadna zemljišta imaju svoje vlastoručno pisane na obćinu fužinsku sastavljene molbenice, koje moraju biti obskèrbljene izkazima o dobi, domovini, vierozakonu, ćudorednosti, podpunom poznavanju niemačkoga, hèrvatskoga, i ako je moguće, i talijanskoga jezika, o naukama, u školnoj struci već učinjenim uslugama i podpunoj vieštini u orguljanju, unutar gore naznačenoga roka podnieti kod kotarskoga nadziratelja školah, počastnoga kanonika i podarkidjakona lukovdolskoga Antuna Kalima.

Od modruško-senjskog ordinariata.

U Senju dne 16 prosinca 1859.

Nr. 13724-12. (19) 3—3

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante presso l' i. r. Ufficio centrale di Porto e Sanità marittima in Fiume il posto di primo guardiano d' ispezione, cui va congiunto l' annuo soldo di fiorini duecento sessantadue, soldi 50 ed in caso di graduale promozione quello di fiorini duecento dieci, un indennizzo di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 in Valuta Austriaca, nonchè il godimento dell' alloggio in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare fino a tutto 31 p. v Gennaio 1860 al Governo Centrale Marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l'età, l'illibata condotta morale-politica, l'idoneità all' indicato posto e la conoscenza delle lingue italiana ed illirica.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del prefato ufficio centrale.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 28 Dicembre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI — U ZAGREBU, U SUBOTU — DANA 21. SIEČNJA 1860. — Broj 17.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na citavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Dne 29. prosinca izdan je i razposlan XXII. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 201. Razpis ministarstvah financijah, unutarnjih dielah i tèrgovine od 28. listopada 1859, kriepostan za svukoliku cesarevinu, kojim se umaljuje iliti steže okoliš slobodne luke Riečke, i izdaju potriebite uslied toga odredbe.

Br. 202. Razpis ministarstvah pravosudja i financijah od 29. listopada 1859, kriepostan za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, o tom, dà li su dužnosti biljegovnoj podvèržene one prijave tražbinah, koje se predaju c. k. bilježnicom, koji su u postupku nagodnom radi obustave platjanja naredjeni kao komissari sudbeni.

Br. 203. Razpis ministarstva financijah od 4. stud. 1859, o povratjanju potrošnine, položene za žganicu (žgano dubovitu žitčinu), koja se preko granicah kraljevine Mlietačke izvozi u inozemstvo.

Br. 204. Razpis ministarstva financijah od 7. stud. 1859, valjan za svekolike krunovine izim Mlietačke, kojim se za svekolike vèrste banknotah austrijanske narodne banke, glasećih na novac konvencionalni, produljuje rok, do kojega će se konačno imat potegnuti iz okolovanja i cirkulacije.

Br. 205. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i financijah od 8. stud. 1859, kriepostnu za sve krunovine, izim područja uprave mlietačke, kraljevine Dalmacije i Krajine vojničke, o dohodarini, koju imadu platjati privatni dužnici zajedničkih pieneznicah sirotinskih, i o zadocnih kamatah, koje valja namirivati.

Br. 206. Proglas ministarstva financijah od 9. stud. 1859, kojim se razširuje carinska povlastica topličke glavne divone u Českoj.

Br. 207. Progles ministarstva financijah od 17. stud. 1859, kojim se ukida službeno miesto pograničnoga nadzornika u Halleinu.

Br. 208. Proglas ministarstva financijah od 19. stud. 1859, kojim se izpravljaju carinske ustanove, sadèržane u razpisu ministarstva financijah od 20. listopada 1859 u pogledu ulja konopljenoga, lanenoga i repičnoga.

Br. 209. Proglas ministarstva financijah od 20. stud. 1859, kriepostan za svekolike krunovine, o tom, da se uvode nove biljegovke (marke biljegovne) od 72 novčića.

Br. 210. Naredbu ministarstva unutarnjih dielah i redarstva od 22. stud. 1859, valjanu za svekolike krunovine, u kojih je u krieposti ministarska naredba od 23. kolovoza 1858 (dèrž. zak. lista br. 129), o polaganju prisege, da se izvèršivati može sudstvo političko.

Br. 211. Naredbu ministarstva unutarnjih dielah od 25. stud. 1859, kojom se obznanjuje, da c. kr. bečko gradjevno povierenstvo (kommissija) započima svoju dielatnost.

Br. 212. Naredbu ministarstvah dielah unutarnjih, pravosudja i redarstva, i vèrhovnoga zapovjedničtva vojske od 27. stud. 1859, kriepostnu za svekolike kunovine, kojom se uslied previšnje odluke od 25. stud. 1859 proglašuju niekoje doknadne ustanove k občemu redu tiskovnomu od 27. svibnja 1852 (br. 122 dèrž. zak. lista).

Br. 213. Ugovor medju Austrijom i Francezkom od 20. studenoga 1859. (Podpisan u Curiku dne 10. studenoga i u ratifikacijah izmienjen u istom gradu dne 21. studenoga 1859.)

Br. 214. Ugovor medju Austrijom, Francezkom i Sardinijom od 10. studenoga 1859. (Podpisan u Curiku dne 10. studenoga i u ratifikacijah izmienjen u istom gradu dne 21. studenoga 1859.)

Br. 215. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 11. studenoga 1859, kriepostnu za kraljevine Ugarsku, Hèrvatsku i Slavoniju, sèrbsku Vojvodovinu i tamiški Banat, kojom se propisuje postupak, kojega se urbarski sudovi dèržati imadu pri surazmiernoj diobi i komassaciji plemićkih suvlastničtvah (komposessoratah).

Br. 216. Proglas ministarstva financijah od 25. studenoga 1859, kriepostan za svekolike krunovine obćenitoga okoliša carinskoga i za Dalmaciju, da se razširuju carinske povlasti niekojih divonah istrijanskih.

Br. 217. Cesarsku naredbu od 29. studenoga 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, kojom se ukida §. 124 občega zakonika gradjanskoga.

Br. 218. Razpis ministarstva financijah od 30. studenoga 1859, kriepostan za svekolike krunovine, kojim se pozivaju austrijanski vierovnici postojavšega lombardezko-mlietačkoga zavoda „Monte“ zvanoga, da prijave svoje tražbine, i da predlože dotične papire.

Br. 219. Naredbu ministarstva financijah od 30. studenoga 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, izim Dalmacije, kojom se uvietno povišuje povratna svota potrošnine od izvezenoga piva.

Br. 220. Razpis ministarstva financijah od 12. prosinca 1850, valjan za svekolike krunovine, kojim se naredjuje, da će se u kovanom srebèrnom novcu izplaćivati kamate od dobrovoljnoga zajma od godine 1854, koje dospievale budu od 1. siečnja 1860. počamši.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Ustanova u obziru grenadirah pretegnuta je i na krajišničku piehotu i uslied toga ima momčad krajišničkih četah, služeća preko osam godinah, od stražmeštra niže nazivat se „grenadirima“ i kao odlikovanje nositi granatu kao grenadiri linejske piehote.

Sud o Ruslanu i Ljudmili prevodu Spire Dimitrovića.

A. T. Premda me njeki moj prijatelj javno kori, da zastupam njeku vrst kritike, koja je rukovodjena više strastju, nego li razlogom, i da činim više zla nego li dobra: ja se ipak nedam zaplašiti, osobito što mislim, da cienjeni moj koritelj neima pravo. Jer nikad nisam ja ništa rekao, što nisam barem nastojao dokazati; po čem se jasno vidi, da sam kritiku svoju rukovodio više razlogom, ako mu i dopustim, da je i bilo gdješto strasti, to jest veće žestine, nego što prama svojoj hladnoj naravi može podnositi onaj, komu je namjenjena. Da pako čovjek smije, pače mora biti često žestok, priznati će svatko, osim onoga, koga se tiče. Ja se barem ponosim, što se mogu još razžestiti s njekih gèrdnih manah našega naroda; jer tim pokazujem, da i u mene ima snage, i u naroda po mojem mnienju toliko sile, da se može još prenuti; inače bi bila neumjestna svaka žestina. — Drugoga djela njegove tvrdnje: da činim više zla nego li dobra, nevieruje niti sam koritelj, niti tko drugi u narodu; jer da je to istina, i narod bi me bio ukorio, i moj bi koritelj bio već to učinio in aliena causa, nečekajuć parnice pro domo sua. Jer tko će vierovati, da će i cieli narod i vierni mu sinovi šutiti, gdje se zlo tvori? — Pače ja mislim, da svaka kritika mnogo koristi. O razumnoj netreba dokazah, a kod nerazložne se i drugi nauče, čega se imaju čuvati i kritik se javnim presiranjem na bolje uputjuje; svi se pako prisiljuju, da misle o sudjenoj stvari; a misliti je prva stuba k uzvišenomu hramu učenosti. Ako se k istima i neugodno kosne dotičnjaka ter on uzkipi na valove, tim pokazuje, da je čovjek, koji kano što se može uzžestiti, tako se i umiruje, pošto se je strast slegla, te primi razmišljati, koliko mu je protivnik imao pravo, pa se popravlja, ako i nepriznaje toga javno, prama izrečenim opazkam. Imade primjerah, gdje su se suparnici još užim prijateljstvom vezali. A o mojem postupanju na polju kritike naše, neka sudi obćinstvo, samo neka mi se dopusti tvrditi, da sam barem gdjekoga potaknuo, da o kojoj stvari točnije misli, te sam osvjèdočen, da se je tako već mnoga pogrieška uklonila. Što mi danas nepišemo onako, kano što smo pisali trideset i pete godine, blage su posljedice kritike, koja je i na me mnogo djelovala; jer sudeć drage, i sebe sam nastojavao udesivati prama izrekam, drugomu namjenjenim. Da smo pako svi još griešnici, o tom nije nitko dvojio, osim tko se ludo više uznosi, nego što mu krila donose. —

Ali počmimo s Ruslanom i Ljudmilom. O tom prevodu zato progovaram, što je uprav vriedan, da se o njem koja točnije prosbori; jer tko da dan danas trati vrieme s hrdjavimi proizvodi. Povrh toga gospodin je prevodilac još mlad čovjek, krepka zdravlja, željezne volje, nepopustne marljivosti i što je najvažnije, u miru, te nam može uprav prevodi, za koje ima mnogo sposobnostih, znamenito obogatit književnost: takov pako čovjek, ako i jest tako jak, da netreba pohvalah i ponukah, a može trebati gdje koju uputu, da mu s malo pažnje mnogo savršeniji izidje posao. Napokon pruža mi taj prevod liepu priliku, da se i ja ponješto upustim u njeke današnje razmirice književne. Sve pako, što ću kazati, namjenjujem jedino ljepšemu razvijanju naške knjige.

Nepuštajući se dakle u procienjivanje izvornika, samo o prevodu govorim. Sasvim se slažem s liepom pohvalom, kojom je g. urednik Narodnih Novinah pozdravio g. prevoditelja na književnom polju. Jer ako je g. urednik zbilja ne samo prispodabljao, već i prispodobio cieli prevod, to se nemogu dosta načuditi vještini, kojom prevoditelj ruskoga pjesnika dovodi uprav u kolo naših narodnih pjesamah. Jer ako i jesu srodna sva slavjanska nariečja, a osobito rusko i naško, ima ipak dosta i razlikah, pa te je prevoditelj toli vješto uklonio, da mu prevod prima sliku izvornika. Odatle se vidi, da je g. prevoditelj kroz i kroz proučio naše narodne pjesme, te nigdje nedolazi u smetnju, kako će što naški reći. Ali da odoli divnoj bujnosti i mislih i riečih ruskoga izvornika, trebalo mu je da se uteče i prošlosti književnoj i vlastitoj tvornoj sili, te je on mudro upotrebio i čisto dubrovačkih riečih, kano: brače, daleče, a i sam je pokušao tvoriti, kano šumnja, grmnja. Tako valja! Pjesnik treba da sve upotrebi, što je u kojem razriečju dobra, da se slobodnije može kretati u tvorenju stihovah. Ali odviše nesmije zalaziti, osobito gdje je drugo što

— Za nadbiskupa lat. obreda u Lavovu naimenovan je przemyslski biskup Frenjo vitez Wierzchleyski a za biskupa lat. obreda przemyslskoga dekant lavovskoga mitropolitanskoga kaptola Adam vitez Jasinski.

— Uslied poziva grofa Emila Dessewffy-a u svèrhu, da se za ugarsku akademiju podigne navlastita kuća, unišlo je već od najuglednijih plemićah zemlje obilatih darovah, koji sačinjavaju iznosak od 60.000 forintih.

— U Austriji izlaze za 1860. godinu 284 novine, i to 90 političkih, a 194 nepolitičke.— Nj. c. k. veličanstvo carica bolovala je od lahkoga zapaljenja jedne trepavice, ali je sada bolest saamenito popustila.

— Članovima djačke deputacije, koja je jesenas išla u Beč da moli, da se nauke na peštanskom universitetu na magjarskom jeziku predaju, odredjena je ova kazan: jedan se izključuje iz sveučilišta na jednu godinu, drugome se prieti da će biti iztieran čim šta skrivi, a ostala sedmorica dobit će ozbiljan ukor.

— „Wien. Ztg.“ oprovèrgava glas, da je niekoliko dèržavnikah iz više aristokracije zaključilo badava služiti, da bi se tim olakšalo dèržavnoj kasi i pomoglo zaslužnim muževima koji su u penzii. „Wien. Ztg.“ kaže, da bi ne samo ova gospoda, no i svaki Austrijanac gotov bio i na veće žèrtve, ali da nikome nepada na um, razpolagati o načinu, kako bi se ti uštedjeni novci upotrebiti imali, prije nego što bi car svoju odluku javio.

— Krakovski list „Pregled povšehni“ govoreći o najnovijoj uredbi ministarstva unutarnjih poslovah o jeziku u zvaničnim poslovima primiećuje, da je taka ista uredba upućena i na zemaljsko praviteljstvo u Galiciji, samo s tom razlikom, što se u iztočnoj Galiciji pokraj poljskog jezika smije upotrebljavati i maloruski, ali pod tim uvietom, da se kod ovog nariečja u pisanju neupotrebljavaju kirilska no latinska slova.

— Slavljenje stogodišnje uspomene magjarskog spisatelja Kasincije zabranjeno je od nove godine.

— Sveti otac papa poslao je ugarskim biskupima breve, u kome izriče svoje zadovoljstvo na njihovom pismu od 18. pros. kojim mu izriču svoju viernost, ljubav i odanost prema njemu.

— Požunska komisija za svietovanje o obćinskom zakonu svèršila je 8. siečnja svoje siednice i kako javljaju zvanične novine riešila je sasvim svoj zadatak.

— Bečki list „Gegenwart“ poziva svoje bližnje prijatelje, da mu pišu članke „o važnosti slavenstva u Austriji.“

Verona 15. siečnja. Dogodivše se u Mletcima demonštrancije proti pohodu kazalištah i pijacnim muzikama i ovdie nasliedjuju kao majmuni. Piacnih muzikah nema ovdie već od duljeg vremena a kazališta ili bolje rekuć kazalište Ristori tako se slabo polazi, da je već došlo do kraja svojih predstavah i zato danas daje svoju posliednju predstavu, gdie ima opet doći do demonštracijah.

Talijanska.

Turin 15. siečnja. „Opinione“ potvèrdjuje, da je ministar nastave Casati podneo svoju ostavku i da je ista primljena. Kažu, da su i drugi ministri isto učinili, no da njihove ostavke jošte nisu primljene. Cavoura pozvao je kralj iz Liri-a u Turin.

— Parižki dopisnik lista „Journal de Genève“ hoće da je dobio viest iz Turina, da se tamo sastavlja stranka ili sliedba, koja ostaje katolička, no nepriznaje papine vlasti i hoće da se na miesto njega postavi sbor biskupah, no kojih odluke imale bi ipak biti potvèrdjene po kralju. Dakle vèrsta anglikanskih svećenikah i Viktor Emanuel bio bi drugi Henrik VIII.

— U kazalištu Canobiani u Milanu predstavlja se medju ostalim i drama „Bianca i Bianchina ili smèrt generala Anviti-a.“

— U Milanu izlazeći list „Libertà“ veli: Oni koji se na to tuže, da vlada nije iste poreze u Lombardiji uvela, kao što su u Piemontu, imali bi razborite rieči jednog od najliberalnijih turinskih listovah „Il Diritto“ uvažit, koi veli: „Jao da je vladi palo na um Lombardiji nametnut poreze Piemonta. Oni koji to žele, pèrvi bi bili, koji bi vladu toga radi prokleli i vikali, da je to nepravo, i da smiera na njihovu propast.

— Službeni list „Lombardia“ daje si javljati o prevratnom pokusu dogodivšem se tobože u Trevizu i što više veli, da se je nieko vrieme tamo vijala trobojna zastava. Uslied viestih cèrpljenih iz službena izvora, sva je stvar púka izmišljotina i poredak nije se poremetio ni u Trevizu ni u ikojem drugom mletačkom miestu.

Modena 12. siečnja. Jedan dekret diktatora ukida preventivnu cenzuru, no ipak ostaju u kreposti stege uvedene potvèrdjenim zakonom od 29. travnja 1859.

Parma, 14. siečnja. „Gazzetta di Parma“ potvèrdjuje što je javljeno bilo o buntovničkim gibanjima, što su se posliednjih danah ovdie dogodila, no gleda ipak, da znamenitost ovih dogadjajah umali.

Iz Rima pišu „Lombardii“ da je general Goyon potaknut vojvodom Gramontom, koi je dobio, vele, depešah od Walewskoga u tom smislu, izdao zapoviest, da se uzapti spis „Le Pape et le Congres“ kao buntovnička tvorina. Polag istoga izvora javlo je vojvoda Gramont bèrzojavnim putem u Pariz, da papa žali, što je na novogodišnju čestitku tako oštro odgovorio Goyonu.

— U Pezaru i Jakinu uzaptili su niekoliko emisarah, koji su iz Romanje došli bili, da pobune pučanstvo. I u samom Rimu bilo je niekoliko sablaznih očitovanjah. Noćju od 31. pros. na 1. siečnja stekle su se poslie kazalištne predstave hèrpe svieta pred stanom generala Goyona, francezkoga poslanika i sardinskoga konsula. Vikali su „Smèrt svećenicima! Doli sa svećenicima!“ General Goyon došao je na doksat i izustio je niekoliko kriepkih i oštrih riečih, na što su se nemirnici razišli. Biskupi u Romanji nesmiju odsele na zapovied Farinievu štampom izdavati pastirskih pisamah bez podpisa intendantova.

Napulj. Uslied genovezkih listovah pozvan je, vele, general, Winspeare na Filangieri-evo miesto, no nije primio toga poziva. Dne 6. bio je uapšen baron Petar Campagna, jedan od najbogatijih zemljoposiednikah Kalabrije. Šest mladih Napuljacah, koji su na jednoj tudjoj tèrgovačkoj ladji otišli iz kraljevine, no prisiljeni bili izkèrcat se na Iskiji, takodjer je uapšeno i bačeno u tamnice zvane San Maria Apparente. Medju njima nalazi se sinovac Viliama Pepe-a i sinovac predsiednika Marsika i. v. d.

Francuzka.

Pariz 14. siečnja. Jučer se je skupilo tajno vieće da se posavietuje o molbi za odstup jednoga od svojih sučlanovah, kardinala Morlota. I ostali kardinali, koji su ovladjeni sučlanovi senata, namieravaju izjavit svoj odstup, ako ga nisu već izjavili.

Polag „Courriera du Havre“ naimenovan je Benedetti, glava političke direkcije kod ministarstva izvanjskih poslovah na Touvenelovo miesto poslanikom u Carigradu, gdi je, kao što je poznato, već prije bio više godinah i to u težkom svojstvu pèrvoga poslaničkoga tajnika.

Za cielo uvieravaju, da je vojvoda Gramont, francuzki poslanik u Rimu, dao svoju ostavku. On je u rimskom poslu bio istoga mnienja s grofom Walewskim.

— Niekakva gospoja u Parizu, Julija Lamésline, napisala je takodjer brošuru proti papi pod naslovom „Papstvo.“ — U Parizu je izišla druga brošura: „Niemačka pred kongresom.“ U njoj je načelo, da se sve dèržave preinače po zakonu narodne sile privlačenja, po kojoj se svi narodi istoga koliena treba da sjedine u jednu dèržavu. S toga ište sastavitelj, da se sve niemačke dèržave moraju spojiti u jednu dèržavu, da je Pruska odredjena, da bude niemačkom Sardinijom itd.

---

posve mah preotelo, kano: što bude biti, mjesto što će biti. Buduće vrieme sa ću itd. čini se da je pobjedu održalo. Isto tako odviše je smion samostavnik niem u izrazu: niemom zapanjeni, to jest šuteći. Nebosklon u smislu nebišta, svoda nebeskoga, i snovidjenje*) za san čini mi se odviše tudje, a rieč kike zlatosvilne premaló je poetička, nego da bi se mogla postaviti mjesto kose, prami itd. — Isto tako umije prevoditelj uzeti rieč uprav u onakovu smislu, za koji valja, te ga glede izbora riečih, što je vrlo mučno, ide sva moguća pohvala. Ali sam ipak našao do dva do tri mjesta, gdje bi se moglo bolje kazati; tako: Niti nije u svom zamišljenju proletjenje noći osjetio, to je uprav nehrvatski, već kano njemački; zatim u stihovih: Pod goricom *potak***) se široki na prostrane razkèrštjuje drume, rieči putak, široki i prostrani neidu zajedno; tako isto i rieči krvca trebalo bi zamieniti riečju krv, krvetina, a mjesto romoniti, što izrazuje liepu radnju, valjalo bi metnuti brizgati ili pljuskati, ili što drugo grdo, u ovih stihovih: Odmah krvca iz bjesnoga zieva kano rieka stade romoniti. Mjesto loša tražnja valjalo bi reći pusta, tašta, zaludna; jer loša se proteže na valjanost koje stvari. — I on leti na susret neznatni biti će valjda pogrieška tiska mjesto neznani. Mjesto dvojica se grli treba reći dvoje.*)

U skladnji i frazeologiji neima prevoditelju prigovora, pače velim, da je presretan svaki pisac, koji stupajuć prvi put na vidjelo, toliku izvornost sobom donosi. Jer ovimi se uprav svojstvi razlikuju narodni pisci od pisacah, pišućih hrvatskimi riečmi tudje izraze. Odavle se vidi, da je naš prevoditelj sisao čisto mlieko slavjanske majke, pak ako je morao u svietu zalagati tudje zalogaje, uviek se je vratjao na prvobitnu čistu hranu, vadjenu iz domaćega govora i opet narodnih pjesamah. Slava mu!

Ali glede slovnice čini se, da njeka nemila sudbina lebdi nad narodom našim, koji u obće neće da ju uči. Da to nije lienost ili pristranost odbio bih tu manu na živahnost našu, gdje nas mrzi tratiti vrieme suhoparnimi slovničkimi pravili. — Ako tko neće da uči slovnice svoga jezika, onaj sramoti sam sebe, očitujuć svietu plitkoumnost, koje je nestalo kod svih valjanih narodah; ali ga nitko nemože javno ukoriti. Nu kad tko hoće da piše knjige, kojim da se narod čudi kano orakulu dodonejskomu, a nezna ni sklanjati ni sprezati, pače nije možebit ni vidio slovnice svoga jezika, onda prestaje svako mirno umovanje, te na takova nepisca treba udariti svom silom skrajnjega gnjeva, da nespretnim piskaranjem nesramoti naroda. Njeki su pisci, držeći Zagreb za središte slovničarstva, pa mrzeći nanj neosnovanom i čudnom mržnjom, zabacili likove, koji se u njem kano valjani preporučuju, te pišu po primjeru Srbah, držeći taj način za lašnji i bolji. Ja jim nebi toga u grieh upisao, samo da hoće da barem srbsku slovnicu nauče; ali tko je kod kuće lien, lien je i svuda, ter neučeć ništa misle, da klasički pišu, ako kojemu padežu nespretno prišiju ono ima, ama. — Drugi, govoreći štokavski i pročitavši njekoliko knjigah, misle, da jim netreba nikakove slovnice, te pišu, kako jim se kad svidi, ponajviše pogriešno. Tomu neima primjera kod drugih narodah, pa se nadamo, da će i kod nas skoro prestati, čim bude svaki dječačić, proučiv u školah slovnicu, mogao ukoravati najglasovitijega inače pisca.

Tim nimalo neću da korim našega prevoditelja: on je u svem drugom prvi put izneo na vidielo, čega drugi pisci nemogu ni poslie mnogogodišnjega vježbanja pokazati, a čega mu još nedostaje, to će on, nadam se, skoro nadoknaditi. Nu ja se služim njegovom osobom, da u obće što reknem.

(Dalje će sliediti.)

---

*) Ako su te formacije nješto i neobične, no svakako čine nam se veoma razumljive — nemislimo dakle da zaslužuju ukora osobito kod piesnika, koga više putah stih a koi put i potankost poetičke misli sili odstupit od običnoga izraza U takvim slučajevima može mu se malone sve izvan nerazumljivosti ili kakofonije dopustit. Multa licent poetis! Ucr.

**) Diminutiv neizrazuje u našem jeziku samo malene stvari, tako se kaže bojak biti, baš trajao taj boj i više danah Ucr.

*) To je istina. Ucr.

Danija.

Kodanj, 10. siečnja. U subotu u noć i nоćas bila je opet velika gungula. Hèrpe ljudstva od preko 100 osobah obilazile su ulice ričući i zviždajući, pievaše izmienice „Ken tappre Landsoldat“ i pošpotne stihove na groficu Danner. Ulaze u Kristiansborg našla je množina zatvorene i zato otišla je pred ministarstvo izvanjskih poslovah, gdi je stala vikati „Pereat Blixen-Fineke“ i „Frem med Programet (napolje s programom).“ Gungula trajala je i sinoć više satih i svèršila se s grubim izgredima. I otmieni razredi čine svojih demonštracijah. U kazinskom kazalištu pleskali su još svejednako pošpotnim stihovima na groficu a u kraljevskom kazalištu uvriedili su ju glavom. Kad je naime grofica Danner pred niekoliko danah došla u kraljevsko kazalište i stupila u kraljevsku ložu, digle su se sve gospoje, koje su u ložama naprema njoj siedile i izišle su iz kazališta pokazajući da ju preziru; uzpèrkos tomu došla je grofica opet u kazalište a gospoje u pèrvom spratu opet su učinile istu demonštraciju; gospoda išla su u očitovanju svoga preziranja proti grofici — koja je došla bila pratjena kraljem, svojim suprugom — jošte dalje. Protivnici novoga ministarstva uzdaju se sve većma u svoju silu. U dobro ubavieštenim krugovima očekuju skori pad kabineta. Bivši ministar Monrad, koi je namieravao u Parizu sprovest svu zimu, umoljen je od svojih prijateljah, da se što bèrže kući vrati i zaista već se pripravlja ostaviti Pariz. Kazinsko kazalište, koje s komadom „Grofica i njezina netjakinja“ još svejednako pravi sjajnih poslovah, navieštjuje već novi voudeville pod naslovom „Kabinetski tajnik.“ Mislo, da je isti namienjen na Berlinga. Jedan ovdiešnji sablazni list doneo je prekjučer članak, u kojem se Berlingu prieti, ako se opet povrati, „da će ga obiesit o fenjer.“

Kodanj, 11. siečnja. Okornost, kojom se ulične sablazni svake noći uzpèrkos redarstvenoj opomeni ne samo ponavljaju, već i povećavaju, nemože da nepotvèrdi misao, da se stvar *osniva* na niekom planu. No noćas toliko je osobah uapšeno bilo, da će se stvar po svoj prilici uslied tolikih preslušajah ipak napokon razjasnit. Nieki od nemirnikah branili su se ovaj put hrabro proti redarstvu, nasuprot pako raztèrkali su se odmah, kada su husari došli, da povrate poredak. Tom prigodom čulo se je pèrvi put ime „Kristian IX.“ i već misli jedan spis, da *mora* savietovat proti promieni prestola, koja *bi*, kao što veli, stajala 1,300.000 talirah r. n. Biesnilo naroda čini se da je osobito upravljeno na ministra izvanjskih poslovah. Listovi osudjuju sada jednoglasno dogodivše se izgrede.

— Pod 12. t. m. pišu: Polag oglasa ravnatelja redarstva uapšeno je kod preksinoćne gungule do 20 osobah, spadajućih raznim stališima, stranom kao dionici a stranom kao gledaoci. Proti niekim od istih povedena je, vele, istraga, dočim su drugi redarstveno kažnjeni bili zatvorom kod vode i hlieba, globom itd. Starиešine djakah nastoje danas vlastitim izjavljenjem oprovèrći glasove, kao da su djaci osobito mnogobrojno sudielovali kod nemirnih prizorah. Istina je svakako, da je prilično mnogo djakah medju nemirnicima vidjeno bilo i da su uobće mnoge osobe iz boljih stališah sudielovale kod dogodivših se prizorah. I fino obučene gospoje vidjene su medju hèrpama a nieke su, kao što kažu, i uhvatjene bile. U ostalom redarstvo bilo je čvèrstvo osviedočeno, da su i oni, koji su došli kao nadničari itd., bili preobučene osobe iz boljih stališah; barem su tvèrdili činovnici, koji inače mnogo obće s nadničarima, da nisu inače još nikada vidili ovih liceh. Da uhvati ove osobe, dao je ravnatelj redarstva preksinoć 20 od svojih čilih ljudih takodjer preobući kao nadničare i zapoviedio im je, da se u ovim haljinama pomiešaju medju narod, da ga nagovore, da dodju u jezdionicu kod Kristiansborga, ka kojoj je navlaš jedan ulaz ostavljen bio otvoren. Polag naredbah već unapred načinjenih imala bi se zatim odmah zatvorit sva vrata i vaskolik roj uapsit. Nadali su se, da će na takav način uhvatit tajne kolovodje; no lukav ovaj plan razbio se je, budući da se množina uzpèrkos svim nastojanjima, nije dala nikako odvesti u jezdionicu.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London 16. siečnja. „Morning Post“ javlja da će se skorom medju Francuzkom i Englezkom sklopit ugovor, posredstvom kojega stavit će se Srednja Italija pod zaštitu ovih silah. Iz Firence javlja isti list, ako bi papinski poslanik u Parizu zaiskao svoje pasoše, da će se odmah generalu Goyonu dostavit zapoviest da s vojskom izidje iz Rima. „Times“ i „Morning Post“ donose članakah, u kojim se car Napoleon prieko svake miere hvali zbog njegovih tèrgovačko-političkih reformah.

Turin 16. siečnja. Kažu da je uprava ministarstva nastave ponudjena Milanezu Juliju Carcanu. General Morozzo della Rocca preminuo je.

Kasel, 18. siečnja. Kao što se glasa, Pruska će protestovati proti saveznom zaključku, koi konačno odstranjuje ustav od god. 1831., jerbo prekoračuje nadležnost saveza.

Verona 18. siečnja. Komisija za uredjenje granicah imala je već treći sastanak. Da se odbiju na modenezkoj granici opetovajuća se napastovanja podkriepljene su vojskom austrijanske financijalne straže na granici.

Rim 18. siečnja. „Giornale di Roma“ od 17. t. m. navodi, da se za uzdèržanje cielokupnosti cèrkvene dèržave ima zauzimat svekoliko katoličko kèršćanstvo; Nj. svetost smatrala je uslied toga za saviestnu dužnost, da odgovori caru Napoleonu, da neprima njegovih savietah.

Hamburg 18. siečnja. Gradjanstvo zabacilo je pretežnom množinom u jučerašnjoj siednici zaključke senata po predlogu ustavnog odbora. Predlog sučlanovah ustavnoga odbora — Knautha i njegovih drugovah — da gradjanstvo uzme u pretres pregled, koi se ima preduzeti uslied senatskog i gradjanskoga zaključka izklopno po mieri savezne note, bio je polag glasovanja po imenima sa 102 glasa proti 70 glasovah primljen.

Iz Dalmacije.

Čujemo iz pouzdana izvora da se u Beču štampa jedno dielo vèrstnog našeg domorodca Šime Ljubića svećenika, o njegovom putu u Dalmaciju godine 1857. na račun središtne komisije za uzdèržanje starinskih spomenikah. — On se sada nahodi u Mlecima, te kako u „Marciani“ tako i u Arhivu „dei Frari“, gdi se nalazi čitavo blago naših stvarih, kupi dokumente i ine dragocienosti, koje, kao što čujemo, namierava izdati napose za svaki pojedini dalmatinski grad sa primietbama. Čujemo takodjer da isti gospodin ima već u pripravnosti jedno poveliko dielo o poviestničkim izvorima dubrovačke skupovlade. — Bože živi svakoga koi za obću korist živi i radi!

— Počem je s početkom nastavše godine, neznamo zbog kakovog pravog uzroka, prestala izlaziti „Rivista Dalmata“, sedmični književni časopis, koi je u Zadru pod odgovornim uredničtvom gospodina Ljudevita Ficherta izlazio, pa da se doskoči toj oskudici, čujemo iz pouzdana izvora, da su se dne 5. siečnja sabrali u ovdiešnjoj obćinskoj knjižnici „Paravia“ sliedeća gospoda: Kuzman od Begna, Dr. Mihovil Kljaić profesor, Vinko Duplančić, Josip Ferrari Bupilli, Nikola-Mate od Gradi i Antun Šimonić, i poslie podugačkog razgovora da su se složili da dotičnom visokom miestu podnesu svoju prošnju za dopuštenje da mogu izdavati novi književni časopis pod naslovom: „Il Dalmata“, pod odgovornostju gosp. Kuzmana od Begna. — Mi želimo dobru sreću ovom časopisu: u toliko više, u koliko se ufamo da će ova gospoda znati i htieti svoj važni zadatak saviestno izpunjavati i na pravu korist našem obćinstvu biti, koje ima potrebu više od prave i ozbiljne nauke, nego li od kojekakvih po zraku lutanjah i neosnovanih načelah, koja na samu razvratnost vode. Zgrada se lakše daje razoriti nego li ograditi. Lahko je izkvariti ali je težko naučiti. Što je manje u čoviečjem družtvu pokvarenosti, toliko je više kod njega sreće i dobra; a od sreće i dobra tko potrebe nema? . . .

— U Smokoviću, selu jedno 6 miljah od Zadra udaljenom izkopan je nedavno pri oranju zemlje jedan četverougli komad kamena kojemu na prednjoj strani stoji sliedeći nadpis:

PRO VII
CIA . TERR
AE . MATR (čini se da sliedi I)
V . S . L . M

na pobočnoj desnoj strani izsiečeno je jedno posudje poput imbrika a na protivnoj lievoj strani jedan poviši krug sa krajevah podignut potom udubljen do drugog pomanjeg kruga, u sredini kojeg podiže se jedna obla jabučica. Pod ovim krugom na lievoj strani stoji drugi niekakav znak, koi je već zubom vremena izglodjan. Sav kamen u visinu imat će okolo jednu stopu, u širinu nješto manje, a u debljinu jedno po stope. Sa protivne licu strane vidi se da nije ni siečen bio, a odozdol je još okolo rečenih triuh stranah malim okvirom opasan, a odozgor odbijen. Ovaj se kamen sada nahodi kod smokovićkog pravoslavnog paroha Gliše Kordića. (Gl. D.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 20. siečaja 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „	79.70
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „	72.70
„	„ 4½%	„ „	
„	„ 4%	„ „	
„	„ 3%	„ „	
„	„ 2½%	„ „	
„	„ 1%	„ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „	
	„ 4½%	„ „	
	„ 4%	„ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „	
	„ 2½%	„ „	
	„ 2¼%	„ „	
	„ 2%	„ „	
	„ 1¾%	„ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „	
	„ 4½%	„ „	
	„ 4%	„ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	869.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	200.70
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f. k. u. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu pó 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		112.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		131.15
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.20
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	28.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 4653-c (1) 3–2

Edikt.

Von dem k. k. Warasdiner Komitats-Gerichte wird bekannt gemacht, dass aus Anlass der der Frau Theresia v. Švagel pcto 182 fl 70 kr. ö. W. c. s. c. bewilligten executiven Feilbiethung der im Grundbuche der Steuer-Gemeinde Vinica tèrg auf Namen und zwar im Grundbuchsprotokolle a) Z. 18 der Ehegatten Friedrich und Theresia von Köröskenji, b) Z. 88 der Hrn. Vilibald, Ludvig, Koloman, und Friedrich, dann der Frau Theresia alle von Köröskenji, und der Frau Eulalia Poch geborne von Köröskenji, c) Z. 148 der Frau Genovefa v. Köröskenji, d) Z. 149 des Hrn. Vilibald v. Köröskenji, e) Z. 151 der Frau Eulalia Poch geborne v. Köröskenji, f) Z. 152 des Hrn. Kolomann v. Köröskenji, endlich im Grundbuche der Steuer-Gemeinde Ivanec sub Nr. 144 auf Namen der Familie v. Köröskenji eingetragenen zum Gute Vinica gehörigen Realitäten wegen der Frau Bittstellerinn schuldigen 174 fl. CMze oder 182 fl. 70 kr. ö. W. Interessen nachstehende auf diesem Gute im Grundbuche eingetragenen Eigenthums-, bezüglich Pfandeinlösungswerber, und Hypothekar-Gläubiger, deren Wohnsitz unbekannt ist, zur Annahme der Feilbiethungs-Verordnung, und zur Wahrung ihrer Rechte bei der künftigen Vertheilung des Kaufschillings der Herr Ferdinand v. Mathačić Advokat in Warasdin als Curator bestellt worden sei, und zwar:

a) Herr Josef Feuhwirth,
b) „ Mathias Mikac,
c) „ Alexander Mayer,
d) „ Anton Stadnar,
e) „ Stefan Gf Oršić,
f) Frau Aloisia v. Köröskenji geborne Pokrivac,
g) Herr Epstein Torna,
h) Frau Elisabeth Wittwe Jakopčić,
i) Herr Prager et Sohn,
k) Die Familie Žuvić,
l) Herr Josef Uhrmacher,
m) Frau Theresia Kolb v. Frankenfeld,
n) Herr Josef Mich,
o) „ Jakob Spierer,
p) „ Georg Höppler.

Diese werden aufgefordert zur Wahrung ihrer obenerwähnten Rechte im Gerichtsorte einen Bevollmächtigten zu bestellen, und vor dem Verkaufe Namen und Wohnung derselben dem k. k. Komitats-Gerichte anzuzeigen, widrigenfalls alle weitere Zustellungen an den bestellten Curator geschehen werden.

Varasdin 3. Dezember 1859.

S. Prešern. Uković.

Nr. 4653-civ. (2) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Frau Theresia v. Švagel wegen schuldigen 182 fl 70 kr. ö. W. c. s. c. die executive Feilbietung der im Grundbuche der Steuergemeinde Vinica tèrg auf Namen und

OGLAS.

C. k. ravnateljstvo lutrijskih dohodokah u Beču otvara sada V. novčanih lutrijah, koje je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo, kao što je poznato, dostojalo najmilostivije odredit iskljčno samo za obćekoristne i dobrotvorne svèrhe.

Ovoj već 12. svibnja 1860 imajućoj se vući V. lutriji stavljena je za temelj osnova igre izvanredno probitačna za udionike, kojim su ustanovljeni dobitci 70,000, 30,000, 20 000, 15,000, 10,000, 8,000, 6,000, 5,000, 4,000, 3,000, 2,000, 1,000 forintih itd. itd. **u ukupnom iznosku od 300,000 for. aust. vrednote.**

Njezin vaskoliki čisti dohodak posvećen je uslied najvišjeg ustanovljenja bez svakog odbitka pristojbah, jednom polovinom **utemeljenju zemaljske ludnice za Štajarsku, Korušku i Kranjsku** i za **podporu zavoda za gluhonieme u Cielovcu** a drugom polovinom **utemeljenju vojničkoga kupališta u Pistjanu u Ugarskoj.**

Žrebovi dobivat će se kod pieneznicah lutrijskih dohodakah, kod c. kr. poreznih i drugih uredah, kao i kod c. k. lutrijskih kolektantah, no podpisani odsiek pripravan je i solidnim tèrgovačkim i obèrtničkim kućama, c. k. prodavaocima duhana na veliko i malo itd. itd., koji hoće da se zanimaju prodavanjem žrebovah, pod sliedećim glavnim uvietima dati žrebove. **Oni medju istima, koji su već kod prijašnjih obćekoristnih lutrijah radili, pozivlju se time, da se s njim opet stave u obćenje.**

Prodavaocima davat će se žrebovi u papirnim zavitcima, od kojih svaki sadèržaje 10 žrebovah, u broju po želji, no nikad u manjem od jednoga podpunoga zavitka.

Žrebovi neprodati mogu se **jošte na sám dan vučenja, no** svakako **jošte prije istoga** povratit ili natrag poslati lutrijskom odsieku.

Prodajna provizija naknadjuje se po sliedećoj ustanovljenoj mieri:

Za 1 do uklopno 20 komadah, iznosi provizija . .	20 kr. a. vr.	za svaki prodani žreb.
„ 1 preko 20 do uklopno 40 kom., iznosi provizija	25 „ „ „	
„ 1 „ 40 „ „ 100 „ „ „	30 „ „ „	

Prodavati žrebove za veću cienu, nego li koja je na njemu naznačena, zabranjeno je.

Svi u poslu dèržavne lutrije na podpisani odsiek upravljeni dopisi **slobodni su od biljegovine**

Isti kao i pošiljke novacah za žrebove i svikolici odgovori pod zavitkom s naznačenom adresom takodjer su slobodni od pristojbe poštarske.

Budući da su obćekoristne dèržavne lutrije poduzetje po oblastima rukovodjeno i c. k. lutrijskim dohodcima zajamčeno, ima se u pravilu kod preuzimanja prodaje uložit shodna jamčevina od prilike u iznosku vrednosti željene množine žrebovah.

Ovaj uložaj može sastajati iz ostave u gotovini ili u vrednostnim papirima, za koi će se dati pismena namira i koi će se po zaključku i izplaćenju žrebovnoga računa povukavši namiru natrag opet povratiti.

Hipotekarne jamčevine nisu zbog dugotrajnosti rukovanja prikladne za taj posao; a napose u mienične poslove nemože se lutrijski odsiek upuštati. — Nasuprot će se pismeno kod njega uloženo plaćevno jamčenje akreditirane koje tèrgovačke kuće u Beču miesto stvarne jamčevine primati

Oslobodjenja od položenja jamčevine ili od **jamčenja za plaćanje** imaju **izmimno** samo natoliko **miesta,** ako su od podpisanog odsieka već dopuštena ili se polag okolnostih u pojedinim slučajevima još dopustit mogu.

Podpuni štampani propis, koi sve zadèržaje, što se u obziru prodavanja žrebovah i uplaćivanjah obdèržavati ima, dati će se zajedno s osnovom igre ove lutrije na zahtievanje bezplatno dotičnicima od c. k. **provincijalnih lutrijskih oblastih u Lincu, Pragu, Bèrnu, Lavovu, Budimu, Tèrstu, Gradcu, Sibinju, Temišvaru i Bocenu,** kao i od **lutrijskoga odsieka u Beču** (Salzgries br. 184.)

Ako u obziru dostavljenja žrebovah imali bi isti obratit se neposredno na ovaj odsiek a bečki prodavaoci žrebovah s njim uobće ustmeno obćiti.

Od odsieka dèržavnih lutrijah za obćekoristne i dobrotvorne svèrhe kod c. kr. ravnateljstva lutrijskih dohodakah.

Br. 5069. Civ. (8) 3—2

Oglas
poradi
doznačivanja zemljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

Od c. k. županijskog sudišta u Varaždinu daje se ovime na znanje: da su poradi doznačivanja aversionalnih odštetnih glavnicah, pronadjenih po c. k. zemaljskoj komissii za razterećenje zemaljah za niženaznačene go-

God. XXVI U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 23. SIEČNJA 1860. Broj 18.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Br. 12474 (33) 1—1

Oglas.

Osiguranje prevažanja i prodaje biele morske limito-soli, koja je stanovnicima civilne Hèrvatske s one strane Save u 12 funti h na glavu za obaljenu cienu po 4 fr. 31$^{5}/_{10}$ kr. austr. vr. od najvišjega miesta dozvoljena (zemaljsko-zakonski list od god. 1851, kom. 18., br. 149) izvedeno je za područje zagrebačke županije kako sliedi:

	za občinu	u kotaru	Ime prodavaoca	miesto solare	Ciena soli austr. vredn. na cente for.	kr.	po pet funtih novčićah
1.	Samobor, Podvèrh, Stupnik	samoborskom	Petar Lukšić	Samobor	5	61	28
2.	Rakovpotok	„	„	Rakovpotok	5	56	27$^{8}/_{10}$
3.	Gorica, Odra, Orle	goričkom	„	Gorica	5	64	28$^{2}/_{10}$
4.	Jamnica, Kravarsko	pisarovinskom	Josip Spitzer	Pisarovina	5	50	27$^{5}/_{10}$
5.	Pokupsko	„	„	Pokupsko	5	50	27$^{5}/_{10}$
6.	Sisak, Sela, Gošće, Setuš	sisačkom	Petar Lukšić	Sisak	5	37	26$^{8}/_{10}$
7.	Jastrebarsko, Desinec, Cvetković, Petrovina, Domagović	jastrebarskom „	„ „	Jastrebarsko „	5	39	27
8.	Krašić	„	„	Krašić			
9.	Grad Karlovac	karlovačkom	„	grad Karlovac	5	11	25$^{5}/_{10}$
10.	Banija, Draganić, Rečica	„	Nikola Wezmar	„	5	9	25$^{5}/_{10}$
11.	Netretić	modrušpotočkom	Mato Sladović	Netretič	5	18	25$^{9}/_{10}$
12.	Ribnik		„	Ribnik	5	45	27$^{1}/_{4}$
13.	Ozail	„	Nikola Wezmar	Ozail	5	35	26$^{3}/_{4}$
14.	Bosiljevo	bosiljevakčom	Ivan Bubaš	Bosiljevo	5	29	26$^{5}/_{10}$
15.	Severin	„	Mato Sladović	Severin	5	35	26$^{3}/_{4}$

Nabavnici dužni su za 30 danah računajući od ovoga oglašenja uz doznake, koje se po dotičnom občinskom uredu na temelju broja dušah imaju izdati, u svakoj zahtievanoj množini, koja ide na to ovladjenima, do najmanje kolikoće od 5 funtih, za gorenavedenu cienu u naznačenim miestima svaki dan izvan nedieljah i praznikah davati soli.

Što se time na znanje i obdèržavanje oglašuje.

C. kr. županijska oblast.

U Zagrebu dne 6. siečnja 1860.

Miesto na dopustu nalazećega se c. k. predstojnika.
C. k. pèrvi županijski povierenik
Ekel.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 23. siečnja. Najvaznija politička viest, koju smo posliednjih danah primili, jest izjavljenje „Wiener Zeitunga", kojim se oprovèrgava tvèrdjenje „Timesa", koje je posliednje vrieme prouzročilo veliku buku. Službeni organ carske vlade obnarodnje sliedeću notu:

„Times veli, da je Austrija na pitanje Englezke izjavila, da nije voljna predusimat iznova talijanskoga rata, već da će protestovet proti nepravednosti, ako nebi vojvode uzpostavljeni bili.

Mi mislimo, da se nije mogao dati takav odgovor, budući da nije nikakvo pitanje stavljeno bilo."

Polag toga nije dakle jošte riešeno pitanje, kako će se Austrija dèržati naprema stanju stvarih, koje se je u pravom protuslovju s uvietima curičkim u posliednje vrieme tako nenadano promienilo. Od drugih političkih viestih najveću pozornosot zaluzuje glas, koi se je dne 16. u Parizu razprostranio bio, da je Pio IX. ostavio Rim. Premda ova viest nije jošte potvèrdjena, ipak je u Parizu dielovala na hod burze. U istom gradu misle, da neće papa, premda se je izrazio, da neprima savietah cara Napoleona, dakle da nije naken potvèrdit, što se je dogodilo, upotrebit sredstvah, kojima može razpolagat proti svojim protivnicima, već da će po svoj prilici otići iz Rima.

Iz Piemonta nisu došle nikakve važne viesti, odkad je naimenovan Cavour za ministarskoga predsiednika, izim, da je Garibaldi iz Amerike dobio poklon sastojeći u 25.000 redatih pušakah, no čini se, da je i ta viest izmišljena.

Isto tako nije jošte potvèrdjeno, što se u Firenci govori, da će piemontezka ili francuzka vojska posiesti Toskanu. Polag „Monitora toskanskoga" od 11. t. m. kazao je Ricasoli odgovarajući na adresu podanosti narodnih gardah livornezkih: „Nama je u dio pala zadaća, da nastavimo dielo prekinuto u Vilafranki i da vratimo vierozakonu njegovu staru slavu, čisteći ga od svietovnoga primiešanja."

Tèrgovački ugovor medju Francuzkom i Englezkom skoro će se, sudeći što se o tom po novinama govori, sklopit i to na temelju obaljenja tarife za englezko ugljevje i željezo a za francuzka vina s druge strane. Nasuprot su, vele, razprave medju Englezkom i Francuzkom u obziru ustupa Savoje i Nice naišle na nove težkoće, premda je jedan možni deo englezkoga ministarstva već i na tu točku francuzkoga predloga pristao.

Iz Španjolske bilježimo privatnu viest iz Madrita, koja javlja, da je španjolski ministar financijah došao k ondiešnjem englezkom poslaniku, da mu prijavi, da su u pripravnosti mienice za izplaćenje onih 47 milijunah, koje je Englezka tražila. Engleski poslanik, g. Buchanan, izjavio je, da nema naloga, da ih prime.

— Dne 17. t. m. stupio je glasoviti magjarski predstavljač Egressy Gabor na peštanskom narodnom kazalištu kao Gjorgje Branković u izvornom komadu istoga imena, kojega predmet uzet je iz poviestnice ugarsko-sèrbske i izveden tako, da i prijateljima sèrbske narodnosti omilieti može. Zato dodje i množina u Peštu pribitnih Sèrbaljah tom prigodom u Kazalište i uslied toga nije kod izvanrednoga pleskanja, koje je izvèrstna igra rečenoga umietnika, predstavljajućega slavnoga sèrbskoga viteza, proizvela, čuti bilo samo obično u tom kazalištu klicanje „Eljen!" več i naški „Živio!" Kazalište bilo je dubkom puno a komad se je dopao neizmierno. Egressy bio je taj večer prieko 20 putah izazvan i dobio je u znak priznanja svoje izvanredne vieštine od uzhićenoga občinstva i više dragocienih vienacah i mnogo ubava cvieća.

— „Neue Wiener Musik-Zeitung" piše o g. Stankoviću, poznatom sèrbskom skladatelju, kako sliedi:

„Ovaj je daroviti i vriedni mladić upravo pozvan zato, da mnoge narodne melodije sèrbske otèrgne zaboravu, jer je pèrvi, koi je sebi pribrao toliko znanja muzikalnoga, da može ne samo napisati piesme naroda svoga, nego im i harmoniju dati u duhu njihovu. Narod ga njegov toliko cieni i uzda se u nj, da mu je predjašnja zbirka, koju je o svome trošku štampao za kratko vrieme razpačana. I sadašnja zbirka, koju je takodje o svomo trošku izdao, nadje već mnogo učestnikah, pa bi zaista mogla zaslužiti i učešće niemačkog naroda. Melodije istina nisu po niemačkom kroju, ali bi se upravo zato mogle Niemcah ticati, jer niemačkoga ime dosta. Sve se mogu pievati, i ponajviše je u njima tihe tuge i ako su gdiešto i vesele.

U Djakovu. J. M. Ima tomu već dugo, kako se mi nismo ničim toliko uzbudili i obradovali, koliko pozivom gospoje Prašničke. Svatko uvidja, da se na putu, koi je ona pokazala, mora daleko doći. Pokazivalo se doduše na taj put već davno, ma neznam, zašto se nije nikad toliko nasliedovalo, koliko sada. Medjutim to nam netreba ni razbirati; budimo zadovoljni time, što sada sa svih stranah naše domovine gèrnu u to kolo, koje je poduzelo najpotrebniji i najkoristniji poso. O prosvieti i napredku narodnjem nemože biti govora, doklem god daleko pretežnija iz njega većina, puk, u nazadku ostaje. Netreba mi dokazivati, koliko je pravedno i nuždno, da se za puk što više brinemo: to su danas stvari jasnije od sunca. Negovorimo mnogo. Radajom se teče.

Svaka literatura, da može napredovati, mora imati dobrih mecenatah uviek, a navlastito u svom početku. Nekako smo na to odsudjeni, da sve, što bi rado da se pomakne, materijalnom pomoć potićavati moramo. U nas ih nije mnogo; al imamo jednoga, od koga se uviek nadati možemo, a nikad se nećemo prevariti. Svatko će se lasno domisliti, da ja tu mislim za preuzv. gospodina biskupa djakovačkoga, koi se nikad nedomišlja, gdie treba našoj stvari priteći. Ovo danah imadoh priliku s njime razgovarati se, a on mi medju ostalim i ovo reče: Čitam u Novinama, kako se živo prionulo, da se u nas izdaju pučke knjige. Radujem se tomu vèrlo. To nam je davno trebalo. Ja sam pripravan u to ime dati odmah 2000 for., a opet ću od godine do godine pridodavati, što se bude moglo. Samo neka se sastavi odbor, koi bi to preko sebe uzeo i složio pravila, po kojih bi se vladati valjalo. Meni je do toga stalo, da se našemu puku, pružajuć mu hranu, nepruža pomiešan otrov. Ako kod kakvih knjigah treba pozornosti, najviše je treba kod knjigah za puk. — Kad se to valjano uredi, pozvati ću svećenstvo u svojoj biskupiji, da i ono u toj stvari što više pripo-

mogne. Tako pišite, a ja se uzdam, da će Bog dobro dielo blagosloviti.

Na takve rieči ja se neusudjujem ništa nadodavati. One potvèrdjuju, da naš narod nema boljega prijatelja i hvala dragomu Bogu, što nam je dao takva muža, koi će za svoga života biti od svih ljubljen i štovan i do vieka u našoj knjizi spominjan. Svi našinci radovat će se ovomu glasu. *)

Na kraju možem kazati, da se je poziv g. Prašničke i po ravnoj Slavoniji razneo, pak da nismo naaj oglubnuli. Šutismo dosad; jer nismo htieli, da jedan po jedan svaki za sebe dopisuje; al do koi dan i mi ćemo se u hèrpi objaviti.

— Iz Varaždina. Ovih danah preminuo je ovdie Mirko Vragović klerik bogoslov treće godine nakon dugotrajnog bolovanja. — U njem izgubi naša nadbiskupija opet vriednog mladića, i budućeg poslenika u vinogradu gospodnjem Lahka mu zemljica! — Z.

Sèrbija.

Beograd, 10. siečnja. (S. D.) Od priličnoga vremena imamo ovdie vèrlo blagu pogodu. No to je i drugi put bilo, pa nije tako čudo. Ali je čudo, što je pèrvi dan božića izjutra pljuštala kiša kao u lieto i sievale su munje i gèrmilo. Za ovaj pojav svaki je odmah mislio, da niešto predkazuje, kao što se i dogodilo. Jer drugi dan božića izbrisana su iz javne službe dva najžešća patriota gg. Gruić i Janković. Nitko se nečudi, što ih je to snašlo, jer su to odavna tražili i sami. Naprotiv svaki blagosivlja duboko pronicanje kneževo u neprilike, koje ti ljudi prave narodu plandujući bezposleni uz dobru platu. Sad su na odmoru. Vidit ćemo, kako će ga upotrebiti. Da Bog da na dobro naroda, jer ga baš i staju!

Cèrnagora.

S cèrnogorske granice 26. prosinca. (S. D.) Ovih posliednih danah imali smo iz Cèrne Gore glasovah, da je bila učinjena niekakova zaviera proti cèrnogorskom gospodaru, kojoj na čas i lahko gospodar udje u trag. O zavieri različito se kazuje. Ima ih koji govore da prave zaviere nije ni bilo, nego samo atentat niekolicine da gospodaru do glave dodju. Ja ću vam na kratko i kako sam slušao o tome javiti. Kažu da je nieki Stanko Otašev Pejović imao niekakovog druga u primorju, preko kojega je dobio ili je — neznam — imao dobiti baruta, da gospodara na Cèrnojevića Rieci, kada je tamo posliednji put bio u konaku, lagumi. Za ugovor taj nekako dozna nieki Filipović iz Dobèrskog sela rodjak onoga što je poginuo pod Budvom pokojnoga Nika, te gospodaru prokaže. Gospodar taj čas pošlje svoje ljude za Stankom, i njega na putu vraćajuća se iz primorja uhvate i svežu. Jesu li mu našli baruta nezna se, ele poslie dužeg izpita, kažu da je priznao i izpoviedio svoj grieh, kako je gospodara naumio bio lagumati. Kažu da je taj i za druge nieke kazao koji su za njegovu tu namieru znali, te govore da ih ima niekoliko pohvatanih i dovedenih u tamnicu na Cetinje. Rečeni Stanko primio je već pedepsu, bio je na Cèrnojevića Rieci u prošlu subotu obiešen, a Filipović koi je prokazao, dobio je od gospodara čin perjaničtva, dvie srebèrne pištolje, nož i mlin (vodenicu). Za koliko sam čuo javljam, a tko znade više može javiti i više, samo od komarca neka neprave tudjinci vola, a medjutim dèržite vi ovo moje za najviernije izviešće, ma koliko ih tudjih drugčiih došlo.

S cèrnogorske granice 29. prosinca. (S. D.) Moj posliednji dopis imam u niečemu ovim dopuniti, a u niečemu izpraviti. Pohvatani Cèrnogorci, na koje se sumnja, da su mogli štogod znati za ono pokušenje Stanka Otaševa Pejovića proti gospodarevu životu, odpušteni su kao novini. Urota dakle nije bila, niti je u tom pokušenju koi Cèrnogorac drug bio Stanku, osim što je Filipović, kažu, nudjen bio, da pristane uz Stanka, koi, obećavši najprije da hoće, odda poslie gospodaru. Stanko je zatim na istoj Cèrnojevića Rieci, a ne na putu, kako se je najprije reklo, na pó sata prije nego će gospodara lagumati, uhvaćen bio i noćju poveden na Cetinje, kamo je i gospodar odmah sutra dan s kneginjom, bratom Mirkom, bratučedom Kèrstom i ostalom svitom pošao, pa kad je tu Stanko izveden bio pred gospodara, kažu, da je sve ono potvèrdio, što je bilo donešeno proti njemu. Ako je istina, govori se, da je Stanko gospodaru na pitanje: „Zašto si me hteo ubiti?" odgovorio: „Zato, da Cèrna Gora dobije boljega gospodara!" — A kad ga je upitao: „Imaš li družine?" da je odgovorio: „Imam"; — a na pitanje: „Koga?" tada je rekao: „Imam svakoga Cèrnogorca i svakoga Bèrdjanina." (Stanko je Cèrnogorac sa Ceklinah iz riečke nahije.) Zatim gospodar naredi, da se taj dèrzoviti Stanko živ obiesi na Cèrnojevića Rieci, tamo gdie se od sve Cèrne Gore stiče narod na pazare u dan subotni, da po Stanku svaki Cèrnogorac i Bèrdjanin razsudi, kako on žestoko kazni onoga, koi proti njemu ruku diže.

*) Nema riečih, kojima bi rodoljubi izrazit mogli svoju zahvalnost prema ovom velikom mužu, koi će dok bude vieka, živit u našem rodu. Poživio ga nam višnji nebrojenih godinah i pratio ga blagoslov božji kroz vas život! Učr. Nar. Nov.

Turska.

Carigrad 14. siečnja. Gospodin Thouvenel ukèrcao se je dne 12. t. m. Novoimenovani poslanik kod ruskoga dvora, Dervišpaša, odputovat će danas na Beč u Petrograd. Kažu da će se vas papirni novac povući iz okolovanja. Ratni parobrod „Princ Eugen" prispeo je ovamo.

Rusija.

Petrograd, 11. siečnja. Posliednje nedielje došao je u Petrograd maršal knez Barjatinski, koi je nedavno toliko uspiehah postigo na Kavkazu. Knez je u 8 satih u jutro sišo s posebnoga podvoza, koi ga je iz Moskve ovamo dovezo. U kolodvoru dočekao ga je carski glavni adjutant, grof Alexander Adlerberg, koi je predvodio pratnju Nj. veličanstva, koja, kako što je poznato, sastoji iz konjanikah raznih plemenah planinskih. Maršal otišo je odmah u zimski dvorac, gdie je Nj. veličanstvo dalo za njega prirediti sobe, u kojima je prije stanovala Nj. c. visost veliki knez Nikola. U 1 sat uputi se Nj. veličanstvo s maršalom Barjatinskim na paradu. Prošavši redove vojske preuze sam car zapoviedničtvo iste i učini ju prezentirat pred maršalom, koga ona pozdravi veselo vičući „hurà!" Knez, koi je time vidivo ganut bio, pokloni se pred carem, koi raziširi ruke i poljubi ga sèrdačno.

Francuzka.

— Odieća francuzke vojske znatno će se, vele, promienit i to svi predlozi slažu se u tom, da ima biti jedna ista uniforma u miru i u ratu. Čini se da je sliedeće konačno primljeno: cèrvene broćaste hlaće, niešto šire nego li dosad dolie obskèrbljene sa dva puceta, tako da se usmognu uzvraćat i o dva komadića kože na svakoj strani od stegna zakapčat. Listi su kao u Zuavah pokrite žutim sarama, pri čem će se nosit cèrne ili biele čarape. Sasvim kratak modri soldački kaput sa spreda izriezanom jakom, tako da će se moći vidit modri vuneni vratni rubac a vrat sasvim slobodno kretati. Kratka siva kabanica s kukoljicom, koi se okolo tiela može čvèrsto stegnuti i nosi se prieko uniforme. Malen čako od pusti, koi je očvèršćen kožnatim remenom. Poljska kapa na način austrijanskih. Napokon vunena dolnja haljinica, kao što ju nose mornari.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Madrit, 19. siečnja. Španjolska vojska došla je pod Tetuan i utaborila se kraj potoka Martina. Niekoliko zèrnah iz redatih topovah dovoljno je bilo da raztiera neprijatelja, koi se je pokazivao u znatnoj množini. On je uzmako u bèrda od Siere Bermeje.

Smirna, 13. siečnja. Da se zna koliko svieta prispieva, učinjene su nove redarstvene naredbe u obziru dolazka parobrodah.

Modena, 17. siečnja. Da se tobože stegne strast za igranje na lutriji, zapoviedio je Farini, da se odbiju dvie desetine od svakoga dobitka.

Turin, 17. siečnja. Kažu, da će se koncem mieseca ožujka sazvat parlamenat. I grof Canburzano obnarodoje u „Armonii" očitovanje na korist pape.

Bolonja, 14. siečnja. Noćas otišlo je hitno više batalijunah u Rimini, jerbo se boje, da će se tamo izkèrcat papinska vojska.

Ravena, 14. siečnja. Više oficirah i podoficirah brigade ravenske bilo je posliednje noći uapšeno.

Rim, 13. siečnja. Malone vas petricijat upravio je adresu podanosti na papu; kažu, da ju je podpisao i princ Josip Bonaparte.

Firenca, 14. siečnja. Noćju od 13. na 14. t. m. bilo je preduzeto više uapšenjah tobože zbog nieke urote na korist reštauracije.

Milan, 17. siečnja. Od 10.438 upisanih izbiračah glasovalo je kod provincijalnih i občinskih izborah samo 3944.

Nica, 19. siečnja. Ovdiešnji gubernator zabranio je listu „Avenir de Nice" govorit o sdruženju Nice s Francuzkom.

Pariz, 16. siečnja. Kao što se glasa, nastoji Englezka, da se sastane kongres.

Iz Rima pišu jednom bruseljskom listu, da se u Vatikanu u potaji čine pripreve za odlazak pape.

Pariz 20. siečnja. Glasa se, da će se novo carevo pismo o reformama, koje se imaju očekivati za koi dan obnarodovah.

— Košut saobćuje svietu hvastajući se u jednom na W. M. Adama u Gasgowu upravljenom otvorenom pismu, kako se je sačulo da je on u Italiju prispeo, da je prieko 4000 Magjarah desertiralo a izvan toga da je više austrijanskih oficirah na bojištu od vlastitih momakah ubijeno bilo. Wien. Ztg. saobćuje tu viest, kako veli, samo zato, da plemenito magjarsko pleme dočuje infamiju, koja mu se pripisuje, i samo ju ožigoše.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 17. (34) 3—1

Natiečaj.

Kod novouvedene pučke učione u Jezeru u varaždinskoj županiji, ima se popuniti učiteljsko ujedno orguljaško miesto, s kojem nuz bezplatni stan i uživanje vèrta od $^1/_4$ jutra skopčena je godišnja platja od 315 for. a. vr. zatim odšteta dèrvarine sa 31 for. 50 novč. a. v. kao i manji sprovodni dohodci

koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice do konca veljače t. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku i župniku Maria-Goričkomu gospodinu Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 13. siečnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 1881 (15) 3—3

Razpis natiečaja.

Da se opet popuni izpražnjeno miesto učitelja i orguljaša kod pučke škole u Fužini razpisuje se time do konca siečnja natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. i 12 ☐ hvatih dèrvah s uživanjem bezplatna stana i livadna zemljišta imaju svoje vlastoručno pisane na občinu fužinsku sastavljene molbenice, koje moraju biti obskèrbljene izkazima o dobi, domovini, vierozakonu, ćudorednosti, podpunom poznavanju niemačkoga, hèrvatskoga, i ako je moguće, i talijanskoga jezika, o naukama, o školnoj struci već učinjenim uslugama i podpunoj vieštini u orguljanju, unutar gore naznačenoga roka podnieti kod koterskoga nadziratelja školah, počastnoga kanonika i podarkidjakona lukovdolskoga Antuna Kalima.

Od modruško-senjskog ordinariata.

U Senju dne 16. prosinca 1859.

OGLASNIK.

Br. 30. 3—3

U kući pod brojem 790 u dugoj

ulici dávaju se dva dućana od 12. travnja t. g. u najam. Pobliža o tom mogu se saznati u pèrvom katu u istoj kući.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 24. SIEČNJA 1860. Broj 19.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagréb. Viećanja konferencije tèrgovačkoga zakonotvorstva u Hamburgu opet su dne 9. siečnja t. g. po predsiedniku istom, c. k. austrijanskom punomoćniku, gospodina doktoru vitezu Raule-u otvorena.

Pozdravivši visoku skupštinu saobći predsiednik istoj, da je c. k. austrijanska vlada izjavila, da će tèrgovački zakonik nepromienjeno polag zaključakah konferencije primiti i u Austriji neposredno po konačnom pročitanju uvesti. Ovo saobćenje bilo je jednoglasnim klicanjem primljeno.

Siednice se od toga vremena nastavljaju postojanom i požèrtvujućom radinosti. Svake sedmice dèrže se četiri siednice od 10.—4. ure, i nadati se je, da će se konačno čitanje 4. knjige (o pomorskom pravu) po svoj prilici dovèršit do uskèrsa, poslie čega će se tri pèrve knjige mieseca kolovoza moći pročitat, što će se učinit u Norimbergi i tako se je nadati, da će se pravomoćni zakon jošte ove godine oglasit.

Kao što se čuje, naimenovani su vlastnicima novo imenovanih piešačkih regimentah od Nj. veličanstva cara: Nj. carska visost Ferdinand IV. veliki vojvoda toskanski (pieš. reg.) br. 66), Nj. c. visost nadvojvoda Lavoslav toskanski (br. 7), nadalje podmaršal grof Nobili (br. 74), grof Jellačić (br. 69), baron Steininger (br. 68.), baron Šokčević (br. 78), baron Nagy (br. 70), grof Franjo Crenneville (br. 75), vitez Schmerling (br. 67), baron Paumgarten (br. 76), vitez Frank (br. 79), grof Mensdorf (br. 73), baron Ramming (br. 72), i napokon gen. maj. princ Holstein (br. 80).

U Brodu 19. siečnja. A. T. B. Zabrana izvoza dèrvah iz Bosne vèrlo nas tišti, i pri ovoj zimi mnoga sirotinja strepi, neimajući čime naložiti peći. — Dèrvah ima na bosanskoj obali Save dosta, ima šumah za tej posao: ali nema dozvole za izvoz. U vojenoj krajini opet je težko dobiti naznačaj šume tamo, gdie bi lahko bilo za izvoz. Šumosiek je daleko: a nema puta za izvoz. K ovoj nuždi dèrvah, koju tèrpi sviet, koi u pô šumah bosanskih i slavonskih siedi, pridružuje se i nužda hrane. Kukuruz nije rodio, a to je poglaviti izvor hranjenja u našoj Posavini. Strah, da će biti, štono rieč, gladna godina, sve je obuzeo. Ovomu žalostnom stanju netreba ni da pridružim veliku oskudicu gotovine tako, da nisu ljudi u stanju ni porezah plaćati, ni odeće i obuće si nabavljati. Kad se dražba kakva dèrži, neima iz tog uzroka više ni kupacah.

Ova zima je i usievima škodila, budući da snieg nije pokrio njivah, te tako gola žita studeni izvèrgnuta stoje.

Iz svih ovih uzrokah neima ni običnoga pokladnoga veselja, neima kola, neima pievanja: kogod se vidi, narožano mu je čelo od brige, što će jesti, čime će si hladnu sobicu ugrijati.

Tom prilikom hoću da navedem, kako se smilovao ovom potrebnomu Brodu slavonskomu Hadži Aga Šardanagić, starinom plemena bosanskoga i spahija siedeći u bosanskomu Brodu, te je udielio sirotinji brodskoj osam hvatih dèrvah bukovih usiečenih u svojim šumama. Ta dèrva poklonjena ispodieljivao je brodski magistrat medju uboge Brodjane, kojima se evo smilovà musulman Hadži-Aga. Da imadu Brodjani svoju urbarsku šumu, kao što su ju niekoč imali, dakako da nebi trebalo te milostinje od osmanskog jednog spahije. Ali ovako negledamo tko daje, nego što daje.

Sava se izlieva kao u proliećе, tako da je za isto brodarenje prevelika. Medjutim će parobrodovi ipak koi dan poći, da preotme Lloyd mah tudjinskim poduzećima, koja ove godine na Savi sa parobrodima nastati imaju.

Rössler, glavni konsul iz Bosne, odazvan je i već putuje iz Sarajeva u Brod.

Viest o ukinutju zabrane gradit kućah iz solidna gradiva u području solnogradske tvèrdjave probudila je ovdie nadu, da će očinska naša vlada ovu odluku protegnut i na druge gradove, gdie obstoje iste naredbe, dakle i na našu siromašnu varošicu, kojoj bi se time učinilo najveće dobročinstvo.

Sèrbija.

Beograd, 12. siečnja. (S. D.) Jučer se diže niekolicina k predstavniku kneževskom, pa ni pet ni šest, nego da se zbace gg. Filip Hristić, Kosta Cukić, Miloje Lešnjanin, Nikola Hristić i još nieki najčastniji ljudi, a na njihovo miesto postave „narodni ljudi“ te još i gg. Gruić i Janković povrate.

Beograd, 14. siečnja. (T. Z.) Danas je uz bubanj, na zapoviest kneza stanovnicima grada dano na znanje, da se ima svatko uztezat od politiziranja, kritiziranja vladnih naredabah, od kudjenja izvèršiteljah zakona i opazakah o kneževim zapoviestima. Tko se neuzvlada polag ove opomene, bit će zatvoren i strogo kažnjen.

Polag istih novinah primio je knez Miloš veoma neprijazno deputaciju, koja je došla tražiti da se Jefrem Gruić i Milovan Janković opet uzpostave na svoja pèrvašnja miesta a da se više drugih činovnikah zbaci. On je razjaren i u veoma oštrim izrazima zabacio njihovu molbu. Na koncu primietio je, da će prenesti svoju stolicu u Kragujevac zbog toga, što Beogradjani drugo nečine, nego se medju sobom progone i neprestano snuju zapletakah jedan proti drugom.

Talijanska.

Firenca, 13. siečnja. Toskana a poimence Firenca težko da su već od stolietjah pokazale toliko obèrtne radinosti, kao što sada čine. Lugo l' Arno, koi je već po svem svietu na glasu, produljit će se čak do Kašinah, dakle bit će dva puta dulji, dolnja tvèrdjava Fortezza del basso preobratjena je u veliku fabriku za oružje, u kojoj već više stotinah Švajcarah marljivo radi. Za novu željeznicu iz Firence u

---

Sud o Ruslanu i Ljudmili

prevodu Spire Dimitrovića.

(Nadalje.)

Něki su noviji pisci narusili slogu u pisanju, koja se je dvadesetgodišnjom porabom liepo kod nas udomaćila. Da su tim budi olakotili pisanje, budi u jedno tvorilo navrnuli sve raztrkane sile, neka bi jim prosto bilo! Ali ovako su i otežčali pisanje, i učinili neslogu, kakove nije kod nas skoro bilo! Jer da posve šutim od onih, koji prezrivši cielu prošlost pravopisnoga razvitka, neće da znadu za velika slova, uzmimo samo, kolika se je nesloga izlegla, pošto je *ě* zabačeno. Jedni ga pišu, drugi ga zamienjuju slovom *ie*, tretji ga pišu sada *ie* sada *je*, razlučujuć duge i kratke slovke, a četvèrti, kojih ipak ima najmanje, pišu ili samo *e* ili samo *i*. Da se je ostalo kod udomaćenoga *ě*, nebi bilo toga meteža bez svake potrebe; jer za *ě* vojuje staroslavenski jezik, koji je pravo sunce u tami zapletakah, za *ě* stoje takodjer svi Srbi, koji nisu Vukovci, za *ě* govori napokon lakoća pisanja i nepristranost izmedju ikavacah, ekavacah i iekavacah. Dvoglasnik *ie* posvuda, nije osnovan na nikakovu razlogu (?), netreba ga dakle ni pobijati. Za *ie* i *je* izmienice vojuje jedini izgovor samo za one, koji ga znadu uviek točno izgovarati, ali ovakove bi mogao lasno na pèrste prebrojiti. Jer u jeziku nam se izgovor mienja ne samo prema raznim krajevom, gradovom i selom, nego i prema naterranjemu ustroju jezičnomu. Tako se rěčnik izgovara sad kano riečnik, sad kano rečnik, sad pako posve proti cieloj analogiji kano rječnik; jer oni, koji posliednjim načinom pišu, tvrde, da se *ě* kratko poslie *r* pretvara u čisto *e*; s toga i pišu vrieme vremena, nipošto vrjemena. Čemu dakle ta nedosliednost?

Ali kako će taj glas pisati oni osobito gradjani, koji su izgubili duge slovke? Neka pogledaju, veli se, u Vukov riečnik. Dakle svaku rieč pogledati! Koliko se tu vremena uzalud troši. Pa što će i Vuk reći, kada u njem neima svih riečih, a niekoje se u raznih padežih i raznih vremenih, zatim s raznimi predlosi razno izgovaraju kano: mjesto, mjesta i mjestah; sjeći, siečem, izsjekoh, diete djeteta, dietinski itd. Neznači li to mučiti pisca Sisiphovimi mukami? Jer pišuć svuda *ě*, ugadjaš lakoćom piscu, a slobodom svim čitateljem. Tko bo znade, gdje je duga, gdje li kratka slovka, onaj će i *ě* točno izgovarati*), a točno pisati neće ieneko pisati nitko, koji nije samo tomu slovu posvetio više godinah nauku, a tko će kod nas s uspiehom toliko muke tražiti? To su za nas Markovi konaci. Koji pišu samo *e* i *i*, sebičnjaci su, o kojih u književnoj slozi neima ni govora. Ostaje dakle jednostavno, lasno i jasno *ě*, od koga je i mene nagovaranje odvrnulo, ali zrielo me razmatranje do vieka k njemu dovodi. — Jer na prigovor, što ćemo s tolikimi rogovi, kad imamo već dosta rogatih slovah, odgovaram u kratko, što ćemo s tolikimi *j*, kad jih i drugdie imamo neizmiernu množinu, a *ě* je svakako liepše nego *j*, jer ono grdi samo rog, a ovo i tečka i prečesti rep: dakle dva rugla miesto jednoga! Komu ukus dopuštja, da s milinom gleda napisane rieči: krst, prst, trg, itd., neka izbacuje ono nesretno *ė*, koje neima druge krivnje, osim što je zamienilo debelo jer u staroslavenskom jeziku, u kojem se je ono izgovaralo, slutim poput današnjega izgovora rieči dan na primier u Cèrnojgori. Jer s drugoga gledišta težko se je prepirati za njegovu valjanost, kad su ga izbacili Česi i Sèrbiji. U ime dakle milovidnosti i analogije drugih slovakah pišem kèrst, kano što ga nisu bez uzroka uveli naši pèrvi buditelji. Jerbo reći, da je samo *r* polaglasnik i suglasnik, mnogo je čudnovatije, nego li pisati označeno *ė*. Koji su, izbacivši *tj*, posvuda uveli *ć*, ili koji *k* pred stvo proti svakoj analogiji slovničkoj, samo po krivu izgovoru, pretvaraju u *š* u riečih junačtvo itd., njih neću da ukoravam, samo jih svietujem, da tieraju dalje zeca, dok neiztieraju način pisanja agustinovigjure, pa će pisac uzalud moliti prijatelja, da mu protumači, što je onaj sam napisao. — Za one, koji su sedam naših padežah stegnuli na pet, naveć 3., 6. i 7. višebroja na ima, ama, neimam protudokazah; jer se pozivaju na običaj, koji da je u štokavštini mah preotео

*) Isto može učinit, i sa *ie* — dakle i zanj isti razlozi govore kao za *ě* — a svakako je milovidniji nego li posliednji. Cuique suum. Urr. Nar. N.

Bolôgnu, via Pontesieve, već se čine predhodne priprave i hiljade rukuh nalaze posla na željeznicama vodećim u Arezzo i Grosseto, ni negovoreći o radnjama okolo utvèrdjavanjah u Livornu i gorostasnom poduzetju osušenja Maremah.

Vlada emilska nada se, da će do pèrvoga ožujka imati 40.000 momakah vojske u svakom obziru sposobne za boj.

Kolovodje urote, koja je onomadne prigodom svečanoga bala u Firenci bacila nikoliko bombah prema palači, gdie se je taj bal dèržao, pohvatjeni su jurve. Bombe su razlupale stakla na prozorima Buoncompagnieve palače i stresle su sadru i mort s podovah; veće štete nisu počinile.

Iz Rima od 14. siečnja javljaju bèrzojavnim putem: „Papa primio je grofa Buola.“ Belgijski opunomoćeni ministar kod papinskoga dvora, gospodin Carolus, predao je svoja vierodajna pisma.

Iz Rima od 13. t. m. donosi „Volksfreund“ sliedeću viest: „Ovdie misle, da će za koi dan Garibaldi ući u Marke, razmirica s Parizom podpuna je, sveti otac nepopušta ni za vlas.“

Milaneske Novine izjavljuju kličući, da je korso porte romane urešen trobojnim zastavama i da su svi putevi puni gledaocah, što prieko Kremone dolazi 600 Magjarah iznevierivših se zastavi, koji su iz Vilafranke uskočili. Na to opaža „Wien. Ztg“ da će svatko ovu viest odmah spoznati za pokladnu talijansku šalu, i da je zato nije treba ni oprovèrgavat. — No istina je, nastavlja isti list, da bivaju desertacije, tako je 14. t. m. više lombardeskih soldatah prijašnje regimente nadvojvode Albrehta došlo u Veronu, koji su, Piemontu predani, utekli iz tamošnje službe i ovdie se molili, da ih opet u vojsku primu. — Medju njima nalazio se je jedan stražmeštar, koi je sa svim tim, što mu dva puta za rukom nepodje pokus uteći, ipak treći put uteko iz zatvora, da samo uzmogne služit svoga cara.

Niemačka.

Berlin, 19. siečnja. Pruska vlada izrazila se okružnicom na savezne vlade o pregledu ratnog ustava niemačkoga saveza. O toj okružnici pišu „Elb. Ztgu“, da je datovana od 12. t. m. i upravljena na ukupne niemačke vlade, u njoj se preporučuje, da se izjavljenje Pruske u obziru na potreboću, da se promieni više organičkih ustanovah ratnog ustava niemačkoga saveza, podvèrže saviestnu izpitu. Pruska se obraća u ovoj okružnici na prijaznost saveza i domorodno čuvstvo niemačkih vladah i nada se, da će ovo otvoreno naznačenje svega, što je za sigurnost ukupne niemačke domovine neobhodno potrebno, naći pravedno uvaženje kod svih saveznikah. Zastupnici Prusije kod raznih niemačkih dvorovah dobili su nalog, da ovu pošiljku i u prepisu, ako bi se zahtievao, priobće dotičnim vladama.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Stokholm, 13. siečnja. Oddiel dèržavnoga odbora zaključio je, vele, jučer, da dèržavnom saboru preporuči da prime željeznički zajam od 20 milijunah dèržavnih talirah, što ga je vlada predložila.

Pariz, 18. siečnja. „Patrie“ misli, da će se ukinutje bezuvietnih uvoznih zabranah, koje će se izvesti stopram godine 1861., zamienit carinama od 25 do 30% na dotične robe i veli, da su ove carine dovoljne, budući da su carine obaljene na sirove tvari. — Bordeaux poslat će caru deputaciju, da mu izrazi zahvalu grada.

Lisabona 17. siečnja. Deputirska komora broji 103 deputirca, koji su za ministarstvo a 19 sučlanovah opozije. Portugalska vlada proglasila je da u svim brazilijanskim lukama vlada žuta groznica.

Turin 18. siečnja. Vlada nudi opet dèržavna dobra u cieni od 3,400,000 franakah na prodaju. Profesor Genina i bivši ministar Oytana naimenovani su dèržavnim savietnicima. Jedan glas donosi sliedeći ministarski popis: Cavour ministar izvanjskih i medjutim unutarnjih poslovah, Lanza nastave, Jacini financijah, Grettoni javnih radnjah, Cassini pečatnik; miesto Fantie dobit će, vele, Cialdini vèrhovno zapoviedničtvo savezne vojske. Jedan viši svećenički dostojanstvenik odputovao je u Rim s adresama podanosti turinskih i milaneskih katolikah. Danas je otvorena posliednja pruga željeznice od Trebije u Piačencu. „Opinione“ javlja, da je komisija za uredjenje granicah svèršila svoj posao u obziru ustanovljenja područja od Peskijere.

Carigrad, 14. siečnja. Pl. g. Thouvenel ukèrcao se je dne 12. t. m.

Dražđjani, 21. siečnja. Današnji „Dresdner Journal“ navieštjuje da se sastavlja obèrtnički zakon za Saksonsku na liberalnu temelju i sličan austrijanskomu.

Ujedno pobija isti list viest donešenu od drugih novinah, da se je Austrija i Virtemberžka pridružila izjavljenju Pruske u obziru ratnog ustava niemačkoga saveza.

Turin, 19. siečnja. Zbog neprestanu bolješljivosti kralja odgodjen je doček francuzkoga poslanika.

Da se u financijalnom zakonotvorstvu stanih i novih provincijah uvede podpuna jednakost, naimenovano je devet raznih komisijah.

Kao ministar javnih radnjah naznačuje se Elena, a kao ministar nastave Buoncompagni.

Dne 20. počet će se preuzimat lombardezki uznici.

London 21. siečnja. Današnji „Morning Herald“ javlja da je pariški nadbiskup kerdinal Morlot dao svoju ostavku kao sučlan tajnoga vieća.

Poleg „Spectatora“ teži tèrgovački ugovor onamo, da se jednakost uvede medju engleskom i francuzkom zastavom i da se ukine bačvarina (Tonnengeld). Englezka neće pobirat pristojbe za izvoz ugljevja a tarifa će se pregledat.

Glasa se, da se je u obziru pitanja novofundlandske ribarije sklopila nagoda.

Modena 18. siečnja. List „L' Avenire“ uzapćen je a proces poveden.

Firenca 17. siečnja. Jedan telegram doneo je viestih o nemirima u Viterbi. Jedan oddiel Švajcarah otišo je, vele, iz Pesara onamo.

Pariz 21. siečnja. Današnji „Moniteur“ javlja, da je car k sebi pozvao Bilaulta, Magne-a i Rouhera, da svoje mnienje izraze o radnjama za osušenje močvarah.

London, 21. siečnja. „Morning Chronicle“ od 20. opaža o predstojećem tèrgovačkom ugovoru, da će Francuzka uvoznina za željezo i ugljevje, a Englezka nasuprot uvoznina za vina, duhovite žitčine i svilu obaliti.

Književne viesti.

Kao što doznajemo, počimlje se tiskati hèrvatski prevod izvèrstne brošure Wenzigove „Razmišljenje austrijanskoga podanika o carskom pismu od 9. rujna 1857“, što ju bijaše isti gospodin češki i niemački izdao. Mi činimo naše obćinstvo osobito pozorno na ovaj spis, koi će svaki domorodac s velikim veseljem i zadovoljstvom čitati, jerbo se u njem govori o narodnom jeziku u školah itd., te želimo da se taj spis čim više razprostrani, budući da je to čist biser i najveće preporuke vriedan L. Z.

Domaće viesti.

Za izdavanje pučkih knjigah doprinicla je:

25. Gospoja Hermina grofica Jelačić radjena grofica Kristalnik . . . . . 10 fr. — kr.

Prijašnji prinosci iznose . . . 115 „ 50 „

Ukupno dakle . . 125 fr. 50 kr.

Dalje prinoske prima u ime Matice ilirske njezin blagajnik u svojoj pisarnici na tèrgu Jellačića bana pod kućnim brojem 420.

U Zagrebu dne 21. siečnja 1860.

Dr. Anton Rojc
c. kr. javni bilježnik.

---

več jih uputjujem na pèrvobitnu pravilnost jezika našega, na srodnost s drugimi slavjanskimi narieċji; i na slogu jugoslavensku, koju narušuju, odmićuć se odviše od one bratje, kojim ti nastavci služe samo u dvobroju, što su oni bez potrebe posobali. Ako li jih sve ovo nemože skloniti, da se prodju te nepravilne jednostavnosti, neka pišu s milim Bogom, kako jim se svidi, samo neka nepišu selama ili žabima; jer to nije po nikakovoj slovnici dobro.*) Isto tako nemogu ni onih osuditi, što su prigèrlili kratki genitiv višebroja, budući je on čisto slavjanski; ali jih ipak opominjem, da je dugi genitiv dotle već mah preoteo, da će oni kratki težko na prestolje diċi, a slogu će narušiti i pisanje otegotiti, ako ne i jezik nagèrditi; jer da je kratki genitiv njekako tvrd i oporan, neće valjda nitko tajiti.— Ali onim se svakako moram čuditi, koji izbacuju *h* u genitivu višebroja. Oni vele, da se neizgovara, zato da ga netreba ni pisati. Vèrlo dobro! Ali nepiše li oni mnogo toga, što se neizgovara? I to kako! Razstaviti mjesto rastaviti, odtèrći mjesto otèrći, muha mjesto mua itd. Čemu dakle izbacuju *h* u genitivu višebroja kod samostavnikah? Tà ono se *h*, samo zato piše, da se razlikuje drugi padež višebroja od drugoga jednobroja; a govoru ga dakako netrieba, jer se ovi padeži razlikuju naglaskom. Neprijatelji toga nesretnoga *h* i sami uvidjaju, da jim sonj treba zamienika, te metju u genitivu višebroja zavinuti naglasak na predzadnju slovku, jerbo ponajviše riečih ima ondje zbilja taj naglasak; ali što će učiniti kod riečih, koje na onoj slovci neimaju nikakova naglaska, kano: gavrana, govora, koraka itd. neće li tu morati metnuti znak dužine, kano: gávrana itd., a neće li i to biti površno, kada se ova rieč u gen. viš. izgovara: gávráná. Što će dalje biti s onimi riečmi, koje u gen. višebr. na onoj slovci imaju oštri naglasak, kano: bróda, máča, knjíga? Neće li trebati za onaj padež opet još jedan znak ('), ili dva, ovako: bródà máčà itd. Kako će napokon s riečmi, koje i u gen. jednob. imaju zavinuti naglasak, kano králjá i králjà? Hoće li se morati ovomu posliednjemu dodati još znak dužine, ovako: králjá. Dakle cielo zahodište znakovah miesto jaditoga *h*! Je li to gospodarski, je li lako, je li mudro? Pa zašto nisu izbacili i svuda *h*, kada ga narod štokavski nigdie neizgovara. Nije istina, viknuti će, evo ovaj Cèrnogorac, ili onaj u ovom zakutku! Nije već još nešto! Bratjo, prodjimo se tricah, te nedokazujmo, samo da dokazujemo. *H* se u našem jeziku u obće čuje vrlo slabo ili nikako; pak opet nemožemo biti bez njega, zašto dakle da ga u gen. izbacujem?

(Konac će sliedit.)

*) Tko je to ikad tvèrdio? Neslećamo se u ostalom da smo opazili, da bi itko pisao žabima itd. Vuk i njegovi učenici za cielo ne. Vidi Vukovu slovnicu. Udr. N. Nov.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 578 (36) 3—1

Konkurs-Kundmachung

zur Besetzung einer Finanz-Wach-Kommissärsstelle II. Klasse.

Die Gesuche um diese mit dem Gehalte jährlicher 525 fl. ö. W. und mit den sistemisirten Nebenbezügen verbundene Stelle sind — insbesondere mit der Nachweisung der mit gutem Erfolge abgelegten vorgeschriebenen Prüfung, dann der Kenntniss der kroatischen oder einer derselben verwandten slavischen Sprache bis 28. Februar l. J. bei dieser k. k. Finanz-Landes-Direktion einzubringen,

Von der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram den 19. Jänner 1860.

Br. 17. (34) 3—2

Natiečaj.

Kod novouvedene pučke učione u Jezeru u varaždinskoj županiji, ima se popuniti učiteljsko ujedno orguljaško miesto, s kojem nuz bezplatni stan i uživanje vèrta od ½ jutra skopčena je godišnja plata od 315 for. a. vr. zatim odšteta dèrvarine sa 31 for. 50 novč. a. v. kao i manji sprovodni dohodci.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice do konca veljače t. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku i župniku Maria-Goričkomu gospodinu Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 13. siečnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 25. SIEČNJA 1860. Broj 20

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Oglas.

Ravnateljstvo austrijanske narodne banke daje time na znanje, da je dividenda za drugo polugodište 1859 izmierena za dvadeset i sedam forintih aust. vr. za svaku bankovnu dionicu.

Ovaj iznosak od 27 f. za svaku dionicu može se od 9. siečnja počemši, ili uz izdane kupone ili uz namiru biljegovanu polag dotičnoga razreda, dignuti kod ovdiešnje dioničke pienesnice.

U Beču dne 9. siečnja 1860.

Pipitz s. r.
upravljatelj banke.

Kristian Henrik vitez Coith s. r.
namiestnik upravljatelja banke.

Königswarter s. r.
ravnatelj banke.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 25. siečnja. Nj. preuzoritost ovdiešnji stožernik nadbiskup izdao je pod 8. t. m. pastirsko pismo na svećenstvo svoje dieceze u latinskom jeziku, koje je jučer izišlo izpod tiska. — S nova sastavljajuće se ovdiešnje družtvo *narodne* čitaonice može se smatrat kao već sastavljeno. U posliednjem sastanku podpisaše mnogi članovi istoga za nabavljenje pokućstva i inih predhodnih potrebah znatnih svotah izvan običnih prinesakah, koje su dužni davati kao svi otali članovi. Sada se samo o tom radi da se nadje shodan stan i *priredi*, pa onda će se odmah otvorit zavod. Želimo mu najbolji uspieh.

Darovi za palaču ugarske akademije množe se tako, da se podignutje ove zgrade za osigurano smatrat može. Tako je polag viestih magjarskoga lista „P. N.“ Nj. preuzvišenost nadbiskup jegarski, Adalbert pl. Bartakovics, poklonio za gradjevnu zakladu 10.000 f., dočim se je jegarski kaptol obvezao, da će kroz 10 godinah svake godine davati u tu svèrhu iznosak od 1000 forintih. Občinsko vieće kečkemetsko darovalo je na poziv grofa Emila Dessewffy-a za ovu sgradu 2000 f. konv. novca u dèržavnim obligacijama i jednak iznosak za zakladu akademije. Občinsko vieće tèrgovišta Kun-Szent-Miklósa brojećega jedva 5000 dušah prinosi kroz pet godinah godišnji iznosak od 100 f., dočim su peštanski Izraeliti dne 25. t. m. u dvorani Evrope dali bal, kojega čisti dohodak takodjer je posvećen palači ugarske akademije.

Verona 19. siečnja. Od početka ove godine pogoršao se je duh pučanstva natoliko, da se je bojati, da obična sredstva neće biti dovoljna uzdèržati poredak. Brošura „Papa i Kongres“, odstup Walewskoga, već ovdie prije razglašeno iznovično upravljanje dèržavnih poslovah u Piemontu po grofu Cavouru i milo gledanje tuilerijah na londonski kabinet — sve to zajedno s neprestanom agitacijom Piemonta i s ostalim uplivima izvana pomagalo je uzpirit prekomierne nade. Agitacija pojavi se posliednje vrieme očito; jedna demonštracija sliedila je za drugom, stadoše se opirat dà i porugivat oblastima a razdražujuća pisma sastavljaše se kao u liepoj dobi posliedjega rata i bijahu uzpèrkos svoj opreznosti oblastih čitana. Da je svekoliko gibanje dobro ustrojeno i upravljeno bilo, dokazuje jednodušnost u pokušenim demonštracijama raznih gradovah mletačke dèržave i istodobno pojavljenje gibanja; jedva se sumnjati može, da je zapovied k svemu tomu dielovanju dana bila izvana, gdie se imaju takodjer tražiti prave niti kovarstva. No bilo, kako mu drago, to je činjenica, da je gibanje na se povuklo pozornost vlade, kao i to, da je ista osviedočena, da običnim sredstvima nije moguće učinit kraj tomu neredu. Usljed toga otišao je zapoviednik II. vojske, podmaršal grof Degenfeld u Mletke i kao što se vidi iz viestih ovamo prispievših, bilo je zaključeno latit se energičnih sredstvah, da se uzdèrži dostojanstvo c. k. vlade. Neće se dakle nitko naći u čudu ako se skorom Verona i područje tvèrdjave stavi u obsadno stanje. Stupanj ovoga stanja i način, kako će se proglasit, nisu jošte poznani. Da je potrebno takovu naredbu učinit, žalostno je i stina, no čini se, da joj se vlada jedva ukloniti može. Medjutim stegnut će se ova naredba po svoj prilici samo na Veronu i od ponašanja ostalih gradovah krunovine zavisit će, da li se ima protegnut i na druga miesta

Talijanska.

Iz Turina javljaju imena sučlanovah novoga kabineta pod predsiedničtvom grofa Cavoura. Najznatnija i najotmenija osobnost uz Cavoura jest Farini, diktator Emilije, kojega stupljenje u kabinet najoštrije izrazuje Cavourovu temeljnu misao, koja jest sjedinjenje srednje Italije s Piemontom.

Turinska ministarska kriza počela je s odpustom Casati-a, ministra nastave. Tečajem 15. sliedili su drugi odpusti. Grof Cavour, koi je bio već u Leri-u, bio je pozvan po bèrzojavu. Pošto se je kongres razbio, došla je Sardinija u kolebajuće se stanje. Kabinet Rattazziev nije imao osobito sposobnih glavah i nagibao se je tako u unutrašnjim kao i u izvanjskim poslovima sad ovamo sad onamo. Kod važne odluke o vladaočtvu srednje Italije, mogao je samo time stići potrebni ugled, da je Cavoura i druge glasovitosti pozvao na svoja viećanja i time odgovornost preneo na njihova ledja, dočim je stvar već prije dovedena bila u ulicu bez izlaza.

U unutrašnjoj politici približavao se je Rattazzi sad skrajnjoj lievici, a sad je opet proti njoj radio, i time je glas njegove dosliednosti morao patiti. Izvedenje nove upravne sisteme u Lombardiji, gdie vlada znatna nezadovoljnost, zahtieva kriepku ruku. Zahtievaju posvuda da se čim prije sazove parlamenat a zato čine se slabe priprave. Nadalje navališe mnogi žestoko na ratnoga ministra Lamarmoru, tako da je uzdanje u diela ovoga odsieka, koja bi se ipak naskoro opet mogla tražiti, veoma uzdèrmano bilo. U takovim okolnostima moralo je dakle odstupit ministarstvo, koje je i tako bilo samo privremeno.

U Parizu istina glasa se, da je Viktor Emanuel u podpunom sporazumljenju s Napoleonom III. pozvao Cavoura natrag; no veselje francuzkih listovah vèrhu toga dogadjaja čini se da je veoma tiho i zvanični listovi muče podpunoma. „Times“ veli tom prigodom: „Sastavljenje ministarstva Cavourova očevidan je znak, da je Viktor Emanuel nakanio odlučno postupati, a kojim će pravcem on udariti, jedva se može sumnjati. Sardininija mora dobit večma neposredan upliv na srednju Italiju, nego li što je dosad imala. Težko da bi bio grof Cavour pod drugim uvietima vratio se u kabinet. Da li je njegovo imenovanje posliedica neposrednoga sporazumljenja, polag kojega ima Viktor Emanuel konačno primit vèrhovno gospodarstvo srednje Italije, mora se stopram pokazat. Mi mislimo, da bi to bilo najbolje riešenje pitanja ... Medjutim ovi dogadjaji pripadaju jošte budućnosti.“

Francuzka.

Pariz, 18. siečnja. Sada su već poznati rezultati razpravah medju Englezkom i Francuzkom, povedenih već mieseca studenoga. Da je išlo sve po volji cara Francuzah, ovi bi rezultati ovienčani bili sklopljenjem formalnoga saveza za medjusobnu obranu; no londonski kabinet ipak nije dèržao, da bi bilo mudro to učinit. Nasuprot dopušta caru činit u Italiji, štogod mu je drago. Koncesije careve poznate su iz njegovih pisamah na papu i na dèržavnoga ministra; sve to bilo je već gotovo prije nego je lord Cowley otišo u London, kojega osobito poslanstvo čini se da se je protezalo na rečeni savez. Kao što kažu, već je podpisan tèrgovački ugovor medju Englezkom i Francuzkom; no dok mu je sadèržaj tajna kabinetah, nemogu se izmierit njegove posliedice. Meni se čini, da se prijatelji slobodne tèrgovine odviš nadaju a njeni protivnici odviš boje. Počekajmo dakle. Čini se, da se je car s Englezkom i u tom sjedinio, da se sastavi dèržava srednje Italije pod princem Carignanom. To nebi bilo pravo sdruženje sa Piemontom, na koje bi Napoleon, kao što je poznato, privoliti mogao samo u skrajnjoj nuždi. No Engleska i time je zadovoljna, jer Carignan nema diece i tako će po svoj prilici ova kraljevina po njegovoj smèrti ipak pripast Piemontu. Kao što se iz službenih izvorah čuje, car je osviedočen, da se na iztoku pripravljaju važni dogadjaji, i zato hoće da talijansko pitanje rieši na bèrzu ruku, da može tim slobodnije raditi, kada se istočno pitanje pojavi.

Papinski poslanik predao je, vele, dne 17. t. m. ovdiešnjem medjutonjem ministru izvanjskih poslovah dopis svoje vlade, u kojem ista zahtieva, da povuku Francuzi svoju vojsku iz Rima.

O caru Napoleonu tvèrde, da nastoji učinit, da se kongres opet uzmogne sastati i da se je u tom smislu već glavom izrazio prema niekim predstavnicima dotičnih silah.

O ruskoj vladi uvieravaju, da namierava povući se natrag od svakog očitoga dielovanja u obziru evropskih poslovah i zanimat se samo s unutrašnjim reformama i s razprostranjenjem svoga upliva u Aziji. Ona se je na to odvažila, odkada se je usljed iznovičnoga približenja medju Englezkom i Francuzkom uvierila, da joj nemože posredstvom kongresa za rukom poći odstranit neutraliziranje cèrnoga mora, kao što se je prije nadala.

Opomene diele se ovdie jošte svejednako listovima, koji se zauzimaju za papu. Opet su dva provincijalna lista zbog toga na takav način kažnjena bila.

Pariz, 19. siečnja. Dva u „Moniteuru“ naštampana dekreta sadèržavaju naimenovanje Amadéa Thierry-a i dèržavnoga savietnika Delavenay-a za senatore.

Kažu, da je i Ricasoli član Cavourova kabineta.

Pisma iz zapadne Indije javljaju, da je Orsiniev drug, Rudio, sa devet drugih kažnjenikah uteko iz Kajena i spasio se u Demeraru.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Verona, 22. siečnja. Grad zajedno sa svimkolikim područjem tvèrdjave stavljen je u stanje obsade.

Parma 18. siečnja. Provincijalni i občinski izbori preduzimat će se u provincijama Emilije od 5. do 12. veljače.

London 22. siečnja. Kažu, da će se ministerialnom naredbom pravo izabiranja u gradovima protegnuti do 6 funtih godišnje kućne najamnine (kirije) Izborni census izvan grada nema biti tako malen. Umalit će se, vele, sadašnji broj zastupnikah niekih izbornih kotorah.

Iz Firence 18. siečnja telegrafiraju jednom bruseljskom listu: Jučer su se blizu Ricasoli-eve palače razpèršile dvie bombe; jedna se je razpèršila kod stana gospodina Salvagnoli-a a druga na pijaci „Santa Croce“. Ove bombe bile su sasvim nalik na one, koje su se nedavno u onaj večer razpèršile, kad se je davao bal u palači zvanoj „Crocetta“. Počinjena šteta nije velika.

Iz Pariza 20. siečnja javljaju bèrzojavnoj pisarnici Reuterovoj, da će Adolf Barrot ići u Carigrad kao poslanik, vojvoda Gramont miesto njega postat poslanikom kod dvora madritskoga a knez Latour d' Auvergne naimenovan biti poslanikom u Rimu.

Thouvenel prispeo je u Pariz dne 20. u jutro i bio je odmah od cara primljen. Govori se o okružnici na razne, dvorove kojom će novi ministar započet svoj dielokrug.

Glasa se u Parizu, da će Moniteur za koi dan saobćit novo carevo pismo na papu; takodjer čekuje se ohnarodovanje no'e, koja ima umirit obèrtnike, jer je razdraženost u obèrtničkim krugovima veoma velika.

Domaće viesti.

Iz Varaždina. F. A. Budući da se je morala dne 17. o. m., pri dosta prostranoj našoj kazalištnoj sgradi, sila naroda kući vratiti radi prepunjenoga prostora, s toga je naše slavno družtvo dobrovoljacah odlučilo isti komad „Graničari“ dne 21. o. m. po drugi put predstavljati.— Ljudi su vèrvili po gradu tri dana prije predstavljanja radi ulaznicah, u svakom se je kutu razgovalo, bilo staro ili mlado, strano ili domaće, samo o narodnom kazalištu.

U subotu je svatko željno očekivao da čim prije zapadne sunce, te da večer nastane, da se samo skoro uživati uzmogne milih narodnih slastih. Dobar sat prije predstave mnogi se požuriše u kazalište samo da miesto zadobiju, da se nebi morali kao što posliednji put, neuživši se nikakovih slastih, s tužnim i žalostnim sèrcem kući vratiti. Za kratak časak kazalište posve se napuni i sve jedva očekivaše, da se predstava čim prije započme.

Sèrdce mi je od radosti zaigralo, kad sam vidio naše krasne graničarke i mile graničare po pozorištu stupati i kakovom su okretnostju, vieštinom i čavstvom naši mili dobrovoljci predstavljali ovaj komad. Občinstvo je iz zahvalnosti krasne naše graničarke viencima nagradjivalo, a i malone neprestane trajući uzklici: „živila! živio!“ izražavali su podpuno i uzbitjeno zadovoljstvo.

Slavni i mili naši dobrovoljci, osvietlali ste nam ime pred svietom, stupajte samo postojano putem, kojim ste udarili, a občinstvo će Vam svakom prigodom svoju najtopliju zahvalnost izkazivati. A i meni se nada na ino, već da Vam pred svietom zahvalim za Vaše domorodno dielo sa „živile!“ i „živili!“ Jeka će se pako tih riečih raznieti od iztoka do zapada, od toploga juga do studenoga sievera. Živile! živili!

Književnost.

G. Emil Čakra, koi je i čitateljima naših Novinah po jednom bratinske ljubavi i od svake predsude slobodna duha punom članku poznat, javlja pozivom pisanim cirilskim pismenima, da će izdavati miesečni časopis pod naslovom „Slovenka“ namienjen poglavito ženskom spolu. Mi ovo blagorodno poduzetje tim toplije preporučujemo našem občinstvu, što su u ovo vrieme občenitoga književnoga razdora ljudi od liepe težnje g. Čakre prava riedkost. Njegov oglas glasi od rieči do rieči, kako sliedi:

Poznavajući naš narod upazio sam na žalost da Srbi a naročito Srbkinje bolje poznaju i više se interesuju za amerikanske i afrikanske crnce nego za sebe i svoju slovensku braću: Čehe, Bugare, Poljake, Sorabe, Vinde, Kraince, pa i za same Hrvate, a kamoli za izgubljena slovenska plemena u maloj Azii, Olandii, Grčkoj i Talijanskom.

Da bi ovom jadu doskočio nauman sam izdavati „Slovenku“ miesečni časopis, koi će govoriti o Srbstvu i Srbima, o Slovenima i za Slovene, sličan Jordanovim Slovenskim Letopisima, samo tom razlikom što će „Slovenka“ pravo reći više donositi članke namenjene našem krasnom polu, ali ne samo zabavne već i poučne.

Slovenka će donositi novelle iz slovenske prošlosti, narodnog pa i društvenog života, biser pesništva: lirične pesme, crte putničke, zemljopisne, narodoopisne i gradoopisne iz najdaljnjih slovenskih krajevah, slovenske narodne običaje, igre pesme, i pripovetke; u Slovenki će naći osobito mesta članci o odgajanju i vospitanju, a naročito o društvenom životu. Najposle Slovenka će kritičkim okom pratiti sve književne i umetne korake učinjene u daleko razprostranjenom slovenstvu, sa srbskog gledišta u slovenskom duhu.

Slovenka dokle se pobolje materijalno osnaži t. j. dok stiče podosta predplatnika (bar 500) donosit će zemljošare (karte), uzorite predele, starine i kamene preostatke u bakru i drvorezima iz slovenskih a naročito srbskih krajeva, slovenske napeve i pesme u note za svirku i pevanje stavljene, mustre za ženske radove itd. jednom rečju ko poznaje francezke listove „Journal Des Dames“ i „Journal des Demoiselles“ osvjedočit će se na skoro da i Slovenka ni u dlaku im ustupiti neće, no samo valja još i znati kakav utsak imaju ovi listovi u Francezkoj.

U kolo radinah pozivaju se ne samo srbski no i svi jugoslavenski književni radini, t. j. hrvatski, dalmatinski, krainski itd. svak u svom narečju, ne bili time što pre sjedinjenju dospeli, najposle ovde javno izpovedam da sam voljan svaki valjan članak pošteno nagraditi, ali u istinu, a uo po navici nekojih naših žurnalisti

Slovenka će izlaziti svakog meseca u vidu brošure jaka četiri tabaka, no dok dopuštenje izdavanja nestigne mi, to će izlaziti svaki šest nedelja, da nije nikakvo dopuštenje nuždno, šest tabaka jaka, koštova će za celu godinu, 48 tabaka u 12 knjižica 2 forinta i 20 novaca (krajcara) za po godine 1 forintu i 10 novaca, a za četvrt 55 novaca, a poštom za celu godinu 2 fr. 60 kr. po godine 1 fr. 30 kr. a za četvrt 65 krajcara.

Sada samo stoji do srbskog čitajućeg sveta, a naročito do rodoljubnih Srbkinja, oćedu li da imaju i one za se posebice jedan organ kao što imaju dosada gotovo sve ženskinje iol izobraženog evropskog naroda, odkuda da se napojavaju duhom izobraženja i prosvešćenosti, jer cena je tako niska da ga može nabaviti i najsiromašnijl, a cel je pako tako uzuešena, da se njome valja svakome korist ta.

Prva svezka izaći će najdalje do polovine februara, ostale pako svakog mieseca, novci za prvu četvrt ištu se napred, no ko nije sade baš pri novcu, neka samo pošlje imena, a novce najdalje mesec dana počem pivi broj primi, novci i imena šalju se naplaćena upravo na mene, a umoljavaju se i sve naše novine da bi iste primali,*) skupitelji prenumeranta dobijaju 11 svezku na dar ili u gotovom novcu na $^{100}/_{10}$.

U Novom Sadu na novu godinu 1860.

Emil Čakra.

*) Narodne Novine učinit će to veoma rado. Učr.

Miestna viest.

Glavna skupština zagrebačkoga družtva čoviečnosti bit će dne 2. veljače u 10 satih pred podne u dvorani varoške kuće, na što se pozivlju punim naslovom sučlancvi.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 154-Pr. (73) 3—1

Konkurs-Kundmachung.

Zur Wiederbesetzung der bei der kroatisch-slav. Statthalterei in Erledigung gekommenen Landes-Medizinalrathsstelle, mit welcher der Rang nach der VII. Diätenklasse und der Gehalt jährlicher 1470 fl. ö. W. verbunden ist, wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Die Bewerber haben ihre gehörig instruirten Gesuche im Wege ihrer vorgesetzten Behörden längstens bis Ende Februar d. J. an das kroatisch-slavonische Statthalterei-Präsidium gelangen zu lassen.

Agram am 21. Jänner 1860.

Vom k. k. kroat.-slav. Statthalterei-Präsidium.

Br. 8278 (40) 3—1

Razpis natiečaja.

Za izpražnjenu sa godišnjimi 420 for. skopčanu službu oficijala kod ovogradskoga sirotinskoga odbora razpisuje se na temelju naredbe vis. c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 5. listopada 1858 br. 14805-939 i uslied občinskoga zaključka od 13. prosinca p. g. iznovice natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje molbenice, u kojih valja da su dokazali svoju dobu, stališ, dosadanje bezprikorno političko i ćudoredno ponašanje, znanje jezikah, a najpače da znaju hèrvatski i niemački, zatim svoje dosadanje službovanje, i vieštinu u poslovih manipulacije, najkasnije do 10. ožujka t. g. na gradsko stariešinstvo upraviti i podpisanom poglavarstvu podnieti a to ili neposredno, ili ako su u kakovoj javnoj službi, prieko svoje predpostavljene vlasti.

Na kasnije prispievše molbenice neće se obzir uzeti.

Gradsko poglavarstvo u Varaždinu, dne 10. siečnja 1860.

Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 112 (39) 3—1

Dne 14. veljače 1860 to jest

na dan sv. Valentina obdèržavat će se u sl. kr. gradu Križevcu godišnji sajam.

Što se time do obćega znanja stavlja od magistrata sl. kr. grada Križevca.

Gradski načelnik
Gašpary.

Nr. 578 (36) 3—2

Konkurs-Kundmachung

zur Besetzung einer Finanz-Wach-Kommissärsstelle II. Klasse.

Die Gesuche um diese mit dem Gehalte jährlicher 525 fl. ö. W. und mit den sistemisirten Nebenbezügen verbundene Stelle sind — insbesondere mit der Nachweisung der mit gutem Erfolge abgelegten vorgeschriebenen Prüfung, dann der Kenntniss der kroatischen oder einer derselben verwandten slavischen Sprache bis 8. Februar l. J. bei dieser k. k. Finanz-Landes-Direktion einzubringen,

Von der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram den 19. Jänner 1860.

Br. 17. (34) 3—3

Natiečaj.

Kod novouvedene pučke učione u Jezeru u varaždinskoj županiji, ima se popuniti učiteljsko ujedno orguljaško miesto, s kojem nuz bezplatni stan i uživanje vèrta od ½ jutra skopčena je godišnja plaća od 315 for, a. vr. zatim odšteta dèrvarine sa 31 for. 50 novč. a. v. kao i manji sprovodni dohodci

koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice do konca veljače t. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku i župniku Maria-Goričkomu gospodinu Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 13. siečnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 139. (18) 3—3

Razpis natiečaja.

U kotaru djakovačkom izpražnjena su sliedeća miesta učiteljska, i to: u Semelcih sa godišnjom pristojbom od 200 fr. konv. novca, 25 mierovah žita, 20 mierovah kukuruza, 12 fr. konv. novca za orguljanje, užitkom prostoga stana i vèrta; — u Gorjanih sa godišnjom plaćom od 300 fr. konv. n., 6 hvatih dèrvah za ogriev, uživanje bezplatnoga stana i vèrta; — u Viškovcih sa godišnjimi 10) fr. u gotovom novcu 30 m. žita, 15 centih siena, 6 hvatih dèrvah, prostim stanom i užitkom vèrta. Natiecatelji za ova miesta učiteljska imaju svoje molbenice vlastoručno pisane i dokaznicami o dobi, sposobnosti, i vremenu službovanja svoga providjene najdulje do konca siečnja god. 1860 podnieti Autunu Zviršitzu školsko-kotarskom nadzorniku i župniku u Djakovu. Zahtieva se u obće temeljito znanje jezika ilirskoga i osim toga za miesto učiteljsko u Semelcih i Gorjanih vieština u orguljanju.

U Djakovu dne 29. prosinca 1859.

Od strane duhovnoga stola bosansko-djakovačkoga.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U CETVERTAK DANA 26. SIEČNJA 1860. Broj 21.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 26. siečnja. Službene bečke novine u svojem broju od 24. siečnja javljaju kao dodatak sliedeću viest: Privatni telegram, koi je iz Verone, 22. siečnja, javio, da je već proglašeno stanje obsade vèrhu grada i područja tvèrdjave, pokazao se je kao **sasvim neosnovan.** Polag autentičnih izviešćah iz Verone nisu nadležene oblasti **do toga časa** još koračile k ovoj mieri zaštite za mirno i miroljubivo pučanstvo i pravedne obrane proti strahujućoj agitaciji.

Predloženo je, da se preustroji žandarmerija i da se broj žandarah u polovinu smanji. — 2. siečnja vukla se lutrija pisamah za milansko-komski dohodak; izvukao se red (serija) 22 i br. 2750 dobiva 30000 fr., br. 2798 dob. 5000 fr., br. 1453 dob. 2000 fr., br. 3460 i 1527 po 500 fr. — U Hitelsdorfu kod Beča bit će 11. veljače slavenski bal u narodnom ruvu, na koi je pozvan preuzv. grof Goluhovski ministar unutarnjih poslovah i ruski poslanik.

Kao što doznajemo iz jednog izviešća Temišvarskih novinah iz Oravice, bila je dne 15. t. m. u Steierdorfu gungula tamo naselivših se čeških radnikah. U nedielju u jutro steče se do sto radnikah, ženah i diece, okolo uredske kuće; ciele čete radnikah prodrieše uz divjačnu viku, uz prietnje i psovke u prostorije ureda i zahtievahu psujući po prostački novčanih predujmah; drugi opet tražijahu sa žestinom, da ih odpuste i pretijahu, da će upravnika ubiti, i, ako im se volja neispuni, upalit vas Steierdorf. Žene i diece bijahu oboružane toljagama i ciepanicama. Upravniku pošlo je velikim trudom za rukom uteći i tako se izbavi od zlostavljanja i smèrti. Lugar, koi je zabavljen bio u jednoj pisarnici, bio je jako zlostavljen; pisarsko pokućstvo poimence stolovi i stolice, bile su razlupane; nebrojeno kamenje letilo je u pisarnicu, dà, u sobe, gdie stanuje upravnik; prozori uredskih prostorijah bili su svikolici razlupani, i supruga upravnikova u pèrvom spratu ranjena kamenom, koi je pródro dvostruko prozorno staklo. U dva sata poslie podne dočuo je kotarski predstojnik, pl. gosp. Staić, što se je dogodilo, i ovaj obazrivi čoviek odmah oboruža niekoliko pouzdanih oravičkih radnikah, s ovima i sa četiri žandarma pohiti u Steierdorf, gdi je pomoćju medjutim iz Anine onamo pohitivših činovnikah opet povratio mir i kolovodje pohvatao. Bilo je mnogo ranjenih, no od ovih su samo tri dopeli težkih ranah; do poslie ponoći trajahu liekarske iztragè i preslušaji istih; svu noć patrolirali su žandarmi i oravički oboružani radnici i pohvatali su 37 nemirnikah; no uteko je glavni kolovodja, nieki Brumeisl. Drugi dan odvedeno je 8 uhvaćenikah pod stražom u Oravicu, ostali pako bili su izpušteni.

— Veliku buku prouzročio je ovih danah sliedeći slučaj izneviercnja, dogodivši se u Šopronu: Jedan viežbanik, koi je jedva pred tri nedielje danah stupio u službu, zatajio je za ovog kratkog vremena od prilike 1400 pisamah! To su bila samo pisma, koja su u Sopronu predana bila, sa kojih je mladjahni zlotvor snimio listovne biljege i prodao ih je za sebe; od novčanih pisamah došla su mu samo dva u ruke; no u obima nije bilo preko 25 forintih. Krivac predan je već kaznenoj oblasti.

Talijanska.

Turinska pisma potvèrdjuju viesti i mnienja o povratku Cavoura na dèržavno kormilo. Pravi razlog za što je prijašnje ministarstvo odpušteno, ima se tražit u tom, da su okolnosti tierale na sjedinjenje a da kabinet nije imao sèrca ni da to učini a ni da povrati u svem obsegu ustavni red obustavljeni ratom. Kažu, da je englezki upliv mnogo doprineo k toj promieni stvarih. Cavour sazvat će parlament mieseca ožujka. Dopisnik jednoga parižkoga lista uvierava, da Cavour namierava zadovoljit želji dèržavah sredpje Italije i pozvati ih, da izaberu poklisarah i da ih pošlju u Turin. To bi bio svakako savoljan korak, koi bi mogao Evropu uvrieditì, jer ona jošte nije izrekla svoje odluke u toj stvari i uobće jošte se pita hoće li Francuzka vlada mirno gledati, kako se razvija to sjedinjenje. Budući da se još svejednako ništa izviestnoga nečuje, da li se je Cavourov kabinet već sastavio, to misle mnogi, da već mogućno proti tomu dieluje francuzki upliv u Turinu.

K tomu ima više razlogah, medju ostalima jedan od poglavitijih jest i taj, da Francuzke u

---

Sud o Ruslanu i Ljudmili

prevodu Spire Dimitrovića.

(Konac.)

Ali neću da se dulje prepirem, već navodim evo slavni factum. Naš prevodilac, rodom Dalmatinac, neizgovara nigdě *h*; tko neveruje, neka ga dodje slušat; to ga zato on niti nebi morao pisati. Ali budući on, neznam kako, uvěren, da ga treba pisati; nu neznajući gdě, piše, kako mu se svidi. Tih *h* na krivu městu moralo je u rukopisu toliko biti, da jih izdatelj prevoda, věštak u jeziku, nije mogao posve izpraviti, te jih je ostala još dosta, od kojih sem ja izvadio několiko, da pokažem, koliko valja dokaz onim, koji vele, da se *h* svuda izgovara, osim u gen. višebroja. Evo priměrah: **Ja zaboravi, izagna, umro, sakupi, zovnu. Naš viteže pomno slušah. Pokrej tihi bregovah. I naduh se glava. Ja odviknu ja ga smaknu.** —

Druge slovničke pogreške trebalo bi da su izpravili oni, koji su se bavili oko prevoditelja, da mu dělo i u tom izadje savršenije, dok budeš ga, proučivši slovnicu, mogao sam čistiti i popravljati. Pobilježio sam pako ove pogrěške: Pokraj gasneće (uće) vatrice. Migaše mi češnećim (ućim) očima. Usta skrijući (skrivajući). Boj skončajuć (avši). Smrgodeć se (div se) Al se šeteć (šětajuć). Pri sam (j)enji větricah. I molu (j)enje vitezovah. Ushitjen(j)em napojen narod. Padnutih (palih) stěnjanje. Děla minutieh (minulih) danah. Odkri (j) mi se. Na boj zove zlobno (oga) otmičara. Podla ljubav stara (oga) vilenjaka. Bokom veseg nečedna (oga) inata. Stane běla (og) jurišati grada *)

Preplivati (a) milom družinicom. S borićima (borićima) věnčaše. S mačem (mačem) razpolovi. Nećuteć mamuze (ah) što mogaše (ahu), bèrzo otidoše. On je zěva (o), saćuva (o), pěva (o). Krilema (ima) nošen. Po dolam (ima). Sa ramenih (ah) odleti mu glava. Češljam (i, ima) češljati. Da smo našu (svoju) iztratili mladost. Nad mračnoj (om) se pustoši uzdiže. Pod nebeskom (im) žarkome (im) modrilu (om). Sve su mi nudili (e) rujna usta. Časak lěpo ti mi grenulo (uo) bijaše.

Ustroj naših deseteracah proučio je naš prevoditelj marljivim čitanjem narodnih pěsamah tako, da mu u obće lěpo teku, te biš rekao, da čitaš upravo narodne pěsme. Odatle se vidi, da ti naši deseterci někako zahtěvaju, da se svakim stihom svèrši někako ili cěli smisao, ili glavni dio smisla, to da svaki stih stoji kano dovèršena cělost. Prenosah dakle od jednoga stiha na drugi netèrpe někako naši deseterci, osobito ako se sred smisla ili njegova děla prenosi, kano što to poněšto čini naš Bogović, a još više Ban. *) To svojstvo naših stihovah čini, da pěsnik mora nastojati, da mu izraz bude kratak, a to nemože postići, ako nenavèrne cěli slog na něko tvorilo, koje uprav čini slog pěsnički. Toga bi se imali osobito oni dèržati, koji pěvajuć pišu někako prozaički, kano što to čini više naših pěsnikah. Kod svakoga je naroda pěsnički slog drugčiji od prozaičkoga, a tomu vodi pěsnike ponajviše měrilo pěsničko. Da naš deseterac mora poslě druge stope imati odmor, u tom se svi pěsnici slažu. Ali kako se u ostalom imaju praviti stihovi, u tom se razdvajaju njihove misli na dvě nejednake pole; jer mnogo se veća većina posiva na talijanski jezik, te tvrdi, da osim odmora, neima drugoga pravila, već da se slovke samo broje, negledajuć na dužinu ili kratkoću njihovu, i koja je naglašena, koja li nije. Da mi možemo dobro praviti stihove bez tako zvanoga quantiteta klasičkoga, neima dvojbe, ali da jih možemo praviti, neobaziruć se nimalo na naglasak, prema talianskomu jeziku, ja to niječem. Jer ako talianskomu jeziku, koji neima toli jakih naglasakah (?) nekvari ritma puko brojenje slovakah, našemu ga jeziku mora naručivati. Jer osim toga, što mi imamo četiri naglaska, koji se tako jako izgovaraju, da jih nemožeš ugušiti, ako nećeš da izkvariš cieli izgovor, — naši naglasci skaču iz jedne slovke na drugu, tretju: po čem tako proměnjuju

vanje načinjene — tim većim pravom mogu ih naši dramatici upotrebiti. Evo niekoliko stihovah ove vèrste iz već navedene knjige:

> Obe čarne oči izvadi joj
> I bijele osječi ruke str. 546.
>
> Koliko je iz Zadra kamena
> **Hoda** pobro do Šeher-Mostara st. 453.
>
> Jer je junak Kostreš Harambaša
> **Više**, Mujo, nego ti ga kažu. st. 540.

Zatim iz Vukove sbirke:

> Nisi li se naljubio lica
> **Liepe Fate** sestre Atlagića? itd. itd.

*) Gospodin pisac ima sasvim pravo — tu razliku valja praviti medju **izviestnim i neizviestnim** pridanikom no samo u **prezi** u stihovima pèrvo je pravilo **blagozvučnost** i budući da na primier **dobrog** itd. neglasi tako milozvučno kao **dobra**, to svi naši piesnici od pamtivieka samo posliednje i u jednom i u drugom smislu upotrebljavaju. Isto naći češ i u narodnim piesmama a te su **samorasli cviet** duha našega naroda, dakle svetinja, u koju nitko dirat nesmije, pèrst božji, koi nam kaže, kojim putem valja da idu naši piesnici. Nestoji dakle ukor, koi se u tom obziru čini gosp. Dimitroviću. Evo dva tri stiha od tisuću iz narodnih piesamah:

> Nuder smakni *silna* Alibega
> Iz našega *bijela* Budima, str. 496.
> Sad vidiš li *silna* Alibega str. 488.

(Ovi stihovi uzeti su iz narodnih piesamah bosanskih i hercegovačkih, koje je sakupio i izdao J. F. Jukić.) Učr. Nar. Nov.

*) Da svi narodi takovih prenosah osobito u drami upotrebljavaju, to će biti valjda i gosp. piscu poznato, dà, to čine najveći viešteci više putah upravo **navlaš**, da izbiegnu **monotoniju skandiranja** u deklamaciji, osobito u onih narodah, koji se dèrže strogo versifikacije po **glasoudaranju**, koju želi g. pisac uvesti i u naš jezik! No i u našim narodnim piesmama nalaze se takovi prěnosi — a kad u njima to biva, koje su za pie-

slučaju sjedinjenje srednje Italije s Piemontom zahtieva, da joj se ustupi Savoja i Nica, nasuprot pako piemonteska vlada brani se proti tomu, što više može. Polag jedne bèrzojavne viesti iz Antibes-a od 19. siečnja zabranio je vele gubernator nicardski dnevniku „L' Avenir" odsele govorit o sdruženju Nice s Francuzkom i pretiskivat članke inostranih novinah o tom pitanju. To je svakako čudnovato postupanje u zemlji, gdie je, kako tvèrde, štampa slobodna. No neglededć na to, pokazuje ova zabrana, kako su u Turinu slabo skloni na ustup ove provincije.

Poznato je da su u Firenci za bala, što ga je Buoncampagni dao na čast gradu, put dvorane bačene bile praskajuće bombe. Pokus nije pošao za rukom. Nazione javlja o tom, da je redarstvo već od duljeg vremena ušlo u trag kovarstvu, koje je smieralo na uzpostavljenje vojvode. Uapsili su niekoliko glavnih opravnikah toga kovarstva, no medju njima nisu našli nikakova ugledna čovieka. Kažu da će uhvaćenici predani biti sudovima. Uapšenja dogodila su se noćju od 14. na 15. t. m. i jedan dopis iz Firence u „Nordu" javlja, da su kod niekih od deset uapšenih osobah nadjena bila pisma, u kojima se nalazi plan, polag kojega bi se Firenca iznenada osvojit i reštauracija izvesti imala. Kažu da je to kovarstvo razgranato i u vojski. Dne 17. siečnja bila je Firenca opet iznova uznemirena. Jedna viest od onoga dana javlja: „Danas su se pred palaćom Ricasoli-evom razpèršile dvie bombe; treća se je razpèršila pred stanom Savagnoli-evim a četvèrta na pijaci „Santa Croce". Ove bombe sastoje iz kutijah od lime, koje su u raznim pravcima obvite želježnom žicom i nalik su na one, koje su se razpèrskale za bala u Crocetti. Razpèršenje nije proizvelo nikakove materijalne štete. Ovaj nasèrt imao je tu posliedicu, da se je pučanstvo i narodna, koja pozvana odmah pohiti pod oružje, očitovala iznova na korist sadanje vlade."

Nezna se, što će se u Rimu dalje dogodit i baš ništa se nečuje ni o odgovoru tuilerijah na zahtievanje pape, da Francuzka svoju vojsku povuče iz Rima i svekolike cèrkvene dèržave. Poluslužbenom „Pays-u" pišu, da u Markama vlada velika razdraženost. Kažu da je na nieke švajcarske oddiele udario narod i u Mačerati da je sliedila okorna borba s vojskom. U Jakinu našli su stanovnici za dobro, da nedodju u kazališta, da time delegatima pokažu svoje nezadovoljstvo. U Kamerinu, gdie se je poznata opera „Attila" davala, zaori u kući neizmierno klicanje, kad je pievač Viktor u jednom dvopievu pievao: „Italia resti a me!" (Italija neka ostane meni!) i pievač morao je ove rieči više putah ponovit.

Fiorentinska pisma, koja su dne 19. u večer prispiela u Pariz, govore o uapšivanjima, koja su u Firenci preduzeta bila uslied kovarstva na korist vojvode.

Ministarska kriza u Turinu jošte nije dovèršena i čini se, da se Cavourov kabinet kod svoga ustanovljenja ima borit s težkoćama. U popisu novih ministarah jest ministar nastave, kao što je poznato, rodjen Rimljanin, a ministar javnih radnjah, Elena, Mielčić.

Francuzka.

„Moniteur" od 21. obnarodnje izviešće podpisano od ministarah Billaulta, Magne-a i Rouchera o velikim radnjama, koje se sada izvadjaju. Medju ostalim javlja to izviešće, da je već gotovo više zakonskih nacèrtah, da se predlože dèržavnom vieću i da imaju isti za svèrhu osušenje i obradjenje obćinskih zemljištah od 2.790.000 hektarah. Ove radnje preduzet će se stopram po izvedenoj istragi i ako dèržavno vieće nadje, da odgovaraju svèrsi. Obćine mogu u tu svèrhu same učinit pèrvi korak. Ako ove radnje dèržava poduzme, moći će se obćine razteretit ustupljenjem polovine za obradjenje priredjenih zemljištah. Ministri predlažu, da predujmi od strane dèržave nemaju prekoračit 10 milijunah franakah.

Polemika za papu nastavlja se uzpèrkos svim naredbama proti njoj upravljenim. Biskup poitierski izdao je spis mnogo žestočiji, nego što je spis biskupa orleanskoga. No važnije, nego li ovi spisi, bilo bi, ako se obistini viest „A. A. Ztga", uslied koje imala bi u Parizu za koi dan izići poluslužbena brošura iz Laguerronnierova pera, koja neće govorit o ničem manjemu nego o „preobraženju krajobraza Evrope."

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Modena 21. siečnja. Farini obnarodovao je danas sardinski izborni zakon i odredio je broj deputiracah.

Milan, 21. siečnja. Francuzki vojnički zapoviednik general Rose odazvan je. U Luki sakupilo se mnogo podpisah za adresu na papu. U Regju nije se zbog nestašice učestnikah mogao sastavit izborni odbor.

Genova, 21. siečnja. Od 3794 upisana izbornika učestvovalo ih je samo 1700 kod izborah. Kažu da je u Turinu bila bučna demonštracija.

London 23. siečnja. Parobrod doneo je viestih iz New-Yorka od 11. t. m. Faulkner naimenoven je poslanikom u Parizu. Miramon protestira proti amerikanskom ugovoru.

Turin, 20. siečnja. „Opinione" donosi sliedeći popis ministarah: Grof Cavour predsiednik, ministar izvanjskih i privremeno unutarnjih poslovah; general Fanti, ministar rata; Cassinis pravosudja; Elena, javnih radnjah; Mamiani, nastave. Kažu, da Jacini nije hoteo da prime listnicu financijalnoga a Vigliani nastavnoga ministarstva. Misle, da će se listnica financijah dati kojemu Lombardezu. Gubernatori Depretis, Valerio i Gallina podnieli su, vele, svoju ostavku. Pukovnik Cadogan prispeo je ovamo. Tvèrde da će Cavour, kad sastavi svoj kabinet, otići u Pariz i London General Cialdini pozvan je ovamo.

Iz Turina 22. siečnja, javljaju službeno ministarsku listu: Cavour predsiednik, ministar izvanjskih i unutarnjih poslovah; Cassinis pravosudja; Fanti rata i pomorstva: Vegezzi financiah; Mamiani nastave, Jacini javnih radnjah.

---

lice rěči, da je bez uštèrba nesmiješ drugčije izgovarati; n. p. zíd, na zid; blágo, ízpod blago itd. Ako ove rěči tako udesiš u stihu, da jih moraš izgovoriti kano na zíd, izpod blága, onda si proměnio glas rěči, dakle uništio istu rěč, kano što nebi ni Němac za svoju priznao rěč vermachen, da ju tko izgovori kano vèrmachen. Ovoj se teoriji neda ništa prigovoriti, osim ako nam se takav izgovor čini čudan, što neživući u narodu, niti neznamo, kako se što izgovara, pak izgovaramo krivo, kako nam se što svidi. Ali ako pěsnik neće da nauči, kako se što izgovara, on ubija sama sebe, jer si ubija uprav dušu svoga pěsničkoga života, glasbenost; jer glasba i pjesma jesu jesno, kako što to svi moraju da primaju. Pak ako je njihovo pravilo valjano, čemu vele: ovaj je stih dobar, ovaj někako směšno glasi, ako oba imaju odmor i deset slovakah? Valja zato, što se povèrh toga još něšto traži, a to je stalno něko izměnjivanje naglašenih i nenaglašenih slovakah, t. j. ritam. Na kojem městu u stopi, i u kojoj stopi treba da bude naglašena slovka, to visi o volji pisca, pače o glasbenosti mislih, koju tko hoće da izreče. Ali svakako treba, da gdě je tko metnuo u jednom stihu naglasak, da ga ondě metne i u svih drugih stihovih isto vèrsti; kano:

> U to doba Falraf postojani,
> Niti rusu sačuvati glavu
> Golom sabljom veće zamahuje. itd.

Ali buduć da bi to u dužoj pèsmi bilo poněšto jednoglasno i ukočeno, dopustiti se može pěsnikom, da srěd stiha jedno měrilo zaměne drugim, ali uvěk srodnim; na početak i konec stiha mora biti uvek isti, uvěk pravilni, da neizgubi glasbenost (?) Tako se město trochaejskih stopah srěd stiha može dopustiti, da budu daktilske ili poeon primus itd., ali nipošto jambi, jer ovi su uprav protivni trochaeju; tako se isto trochaejski stih može završiti ili trochaeom ili poeonom pèrvim ili spondeom; sve druge vrsti stopah ine stih hrapavim i neugodnim. Po ovih pravilih dobri su gore navedeni stihovi, a po ovih su pravilih udešeni svi blagoglasniji stihovi u narodnih pěsmah; jer da je sve dobro, što je u njih, reći može samo onaj, koji nezna ništa o stihotvorstvu, pa makar samo narodnom*).

Ako i dopustim taj nauk kano valjan, reći će tko, ali to je uobće težko izvesti, a u našem je jeziku uprav nemoguće. Na to odgovaram: Ako se tako može načiniti několiko stihovah, može i više, mogu i svi; a da je to težko, to je istina, ali je i to istina, da je pravo pěsničtvo najteža, pa zato i najuzvišenija umětnost; a bez muke neima nauke. Jer ako smo cělo svoje stihotvorstvo stegnuli na deseterce, a ove samo na odmor i deset slovakah, onda svaka prišipetlja može biti stihotvorcem (?!) Istina je i to, da se pěsničtvo osniva više na mislih, nego li na stihu, ali je oboje potrebno, inače će svatko, koji negrěši proti slovnici, ne samo u pěsmi nego i prozom dobro pisati. Ali ako se od prozaika traži što veća ugladjenost, zar pěsniku da se dopusti bezkrajna neograpnost? — Ali tako će pěsnik morati stihovom žèrtvovati misao? — Hoće nevaljan, a valjan će pěsnik uměti sačuvati i jedno i drugo, osobito u tako bogatu jeziku, kano što je naš jezik.

Prema ovim su pravilom, izmedju mnogih drugih, nevaljani ovi stihovi:

Sve na žèrtvu gorućoj ljubavi Al eto pred vitezom pećina Al i silnim njezinim rukama Naš je junak kraj rieke siedio	čista proza**).

*) Na takav način prieko polovince narodnih stihovah nebi valjalo — a opet narodnom uhu zvone svi ugodno. — Narodne piesme za naše su piesnike sveto pismo — jedini autoritet. Što nepokvareni, neizopačeni narod za dobro i blagozvučno dèrži — tomu može samo onaj prigovorit, koi je učenjem tudjih tvorinah izgubio ćut za blagozvučje prirodjeno našem narodu. Moramo dakle sasvim zabacit tu izreku g. kritika i ako nemože dokazat nepravilnosti stihovah g. Dimitrovića iz narodnih piesamah, ništa nije dokazao. Grau ist jede Theorie! U. N. N.

**) Takovih stihovah ima sijaset u narodnim piesmama. Evo ih niekoliko iz već navedene knjige Jukićeve

Ali na pèrkos vremenom zakonu	neima odmora a slovka više.
Nad njome siena čadorova	slovka manje.
Kneginja se u dušek skriva	„ „
U takoj biedi i nevolji	bez odmora i slovka manje.
Sèrdito i važno zavika	slovka manje.
Iznenada boj se zavèrgo	„ „

Napokon su ova města nejasna:

Na strani 88.

> Bratjo moja! a naša dievojka?
> Ostavimo malo vitezove;
> O njima ću vam (kašnje) poviedati.

Na strani 16.

> Tri dievojke svuku četvèrtu, zatim se veli:
> Al sbunjeni i mutni pogledi
> Prinudjeno kano i mučanje
> Izdavaše tajno sustradanje
> I nejačko korenje sudbine.

Na strani 48.

> Junak stade pred nosom jedne dievojke,

Zatim se veli:

> Nosdèrvine kopjem zaškakljao
> I směrknuvši širom zazijeva (tko? junak li, ili glava?)*)

Sve sam ovo sine ira et studio samo zato naveo, da se u buduće i ovakove mane uklone iz valjanih dielah, a to sve iz štovanja prama obćinstvu, i za liepši razvitak naše knjige.

A. T.

> Nejma lova bez siva sokola
> Niti boja bez Kraljević Marka st. 75.
>
> Sve sam svoje sinke pregorila st. 91.
> Oko tebe ruke sastavila st. 92.
>
> Kamo tvoji toliki svatovi?
> Odmah Marko na noge skočio.

Ostala je ostála druž'na Na planini, na Ogorelici Na ledjima ledinu miereći A očima vedrinu gledeći	152.

itd. itd. itd. Učr. Nar. Nov.

*) To su očevidne tiskarske pogrieške. U. N. N.

Službeni list obnarodnje izviršće o budgetu za godinu 1860. U tom izvieśću navedeno je 256 milijunah dohoda a 296 razhoda. Buonconpagni prispeo je ovamo.

Modena, 20. siečnja. Jedan Fariniev dekret ukida pravo svećenikah pobirati desetinah i milostinjah i povisuje plaće duhovnih pastirah na 800 lirah. General Fanti zapoviedio je, da se opet sagrade utvèrdjenja od Piančence.

Pariz, 21. siečnja. Bruseljski list piše: Diplomatična kriza približava se svom kraju. Prestolni govor kraljice Viktorije kod otvorenja parlamenta dne 24. t. m., dolazak novoga ministra izvanjskih poslovah, gospodina Thouvenela, u Pariz, konac božićnih praznikah u Rusiji, gdie počivaju svi poslovi, sve te okolnosti sudielovat će ujedno, da s nova ožive poslovanja i da pospiešu dolazak onoga časa, kad se imaju riešit sadanja pitanja.

Milan 22. siečnja. Očekuju skori ulaz piemonteskih četah u Romanju, Parmu i Modenu. U Mirandoli ima već više stotinah piemontezkih soldatah.

— Dne 24. otvorila je kraljica Viktorija englezki parlamenat.

Hèrvatsko knjižtvo.

SLOVNIK

umietnikah jugoslavenskih od Ivana Kukuljevića Sakcinskoga. Svezak IV. sa slikom Andrije Medulića.

Ovih danah pomoli se na svietlo evo diela, koje izdaje naš neumorni narodni historik g. Ivan Kukuljević. Ovaj svezak počima sa životom (nastavak) jednoga od najvećih hèrvatskih slikarah Andrije Medulića (sa njegovom slikom) a savèršuje sa Porečaninom Bernardom; ima do 4 arka sa liepom, kako rekoh slikom. Meni nije ovdie volja govoriti o unutarnjoj vriednosti ovoga diela, koje za sada i inače silno napredujućim Rusom manjka, niti o njegovoj potrebi a i koristi, osobito što se nas tiče.

Naša inače na mnogih miestih slavna te kèrljavu, nehajnu, sebičnu sadašnjost daleko nadkriljuća prošlost zastèrta nam je jošte neprestano, žalibože, tamnimi magljušinami, kojih ni inače svietli (!) traci devetnaestoga vieka nemogu razpèršiti; naša domaća poviest leži zapretena debelom prašinom — više manje — u kakovih starih pismoshranah, te će jamačno jošte mnogoga domorodca zaboljeti glava, dok se kritičke domaće poviestnice dočepamo. Inostranstvo slabo nas pozna, a ono što i znade, tako je izkrivljeno prerovano i izpèrljano, da bi čoviek čitajuć kakvu inostranu historiju, ili slušajuć kakva nadri učenjaka morao pomisliti, da su Hèrvati doista divjaci, ili takovi ljudi, koji nepoznaju drugoga zanata no klati i robiti, ili koji su stvoreni da do viekovah gvozdjem mašu. Nu prem su ovo krivi pojmi, to im čoviek može prije oprostiti, čim se sieti da imade više u našoj domovini sinovah i ljudih, koji o svojoj prošlosti toliko ili malo više znadu nego ovi tudjinci, koji bi ti odgovorili da ih zapitaš što o kojem umietniku slikaru, vajaru, graditelju, toliko koliko ikoi inostranac experientia teste loquor! A imade ih i takovih, koji bi rekli, nas brazda dosele na ugaru ležeć, da u našoj poviesti neima miesta boginjam znanostih! U koliko su neosnovana ovakova mnienja, neću da ovdie oprovèrgavam, res est evidens, takove molim, da zaviro u rečeno dielo, pa će se jamačno o boljem osviedočiti.

Kada se indi stvari tako imadu, morao bi svaki iskren domorodac tim većim veseljem pozdravit ovakovo dielo, koje mu začudjenom odkriva divne nikada nečuvene stvari; koje mu nabraja cielu povorku slavnih i velikih umietnikah svake ruke. Ovim dielom valja nam pokazati svietu, da krivo o nami sudi, da mi nismo barbari, da i mi uzgajasmo uz štrepet Marta i krasne muse znanostih i umietnostih. Koliko imade u nas umietnikah, koji ponikoše iz našega naroda, koji sisaju hèrvatsku majku, pa došav u tudjinstvo ili se iznevieriše domovini, ili ih tudjina, hoćeš nećeš, naresio se plodom njihova uma i kista. Talijani Niemci i Magjari živi su sviedoci. Da spasimo indi, što se spasiti dade, da si posvojimo što je naše, da ovo branimo svoje, al si tudjega neprisvajamo, da svakomu svoje damo, to bi nas sviuh zadaća morala biti *).

G. Kukuljević uloži bezprimieran trud i marljivostu ovo dielo; tom ćeš se osviedočiti, pročitav n. p. same izvornike iz kojih cèrpljaše podatke za Medulića; ovi bo zastiraju više od jedne strane tiskane; a dok ovo sve sakupi, valjalo je putovati, a put guta novce; ergo, i ovo dielo stoji njega novacah, koi će mu se težko naplatiti. Čoviek bi mislio, da je barma u toliko priznanja u obćinstva stekao, da ga ovo radostno i obilato podupira novčanim materijalom i pismenimi sastavci sborećimi o ovom ili onom umietniku. Nu kao što sam iz ustiuh samoga g. pisca saznao, neodgovara čitajući naš domorodni sviet **ni jednomu** od ovih očekivanjah. — Predplatnikah je odviše malo; s toga valjda i dielo lagano napreduje, a pismeni sastavci takodjer nisu mnogobrojni.

Kod drugih narodah, gdie na ovakovom ili ovom sličnom dielu akademije, ili ciela družtva rade, jagme se ljudi za ovakovo dielo, podpiraju barma ondie gdie mogu; a kod nas evo jedan muž, bezprimiernom marljivostju, tieran jedino nagonom ljubavi **za dom i rod** svoj, opèrti si ogroman ovaj posao o ljedja, netražeć drugo od domoljuba i naroda svoga **do cigle novčane podpore**. Ili zar bi Hèrvati zbilja radi, da im pisci zabadava pišu, dadu na svoje troškove tiskati, te onda liepo svakom pošalju, te si jošte u sreću računaju, ako hoće primiti?

Nedajte si bratjo te sramote nanieti, prikupimo se ovom dielu jednom ili dvima forintima, podupirajmo plemenite težnje veleučenoga gosp. pisca; pokažimo, na novo, da smo narod, koi ljubi svoje a osobito svoje starine. Ovako ćemo ovog za nas velevažnog diela napredak pospiešiti i g. izdavatelju ondie pomoći gdie možemo! Nedajmo za boga da s našega nehajstva propade ili sustane ovo dielo, kao što je žalibože — na naš ukor budi rečeno — ugrezlo izdavanje važnoga diela, od istoga g. pisca, starih piesnikah hèrvatskih, od kojih izidoše dva svezka, a ostali zaostaše, niti ih je mogao dati g. pisac pod tisak, jer mu se pèrva dva neizplatiše; a uz sav svoj trud još i na novcu kvarovati, tomu nije nitko obvezan.

Od „Slovnika umietnikah jugoslavenskih" izadje do sada 4 svezka sa 7 litografiranih slikah. Ciena dućanska svakom svezku 40 kr. st. nov. ili 70 nov. a. v, a putem predplate $52\frac{1}{2}$ nov. a. vr. Predplatit se može kod samoga g. Kukuljevića u Zagrebu. — Tko se želi predplatit taj neka pošalje novce g. piscu obvezav se, da će cielo dielo uzeti, a u tu svèrhu mora posliednji svezak odmah platiti. — Bog dao, našlo se takovih više.

X.

---

*) Pisuć ove riedke siotih se nehotice riečih g. E. Čakrea što ih on napisa u svom „otvorenom pismu na Učr. Nar. Nov." gdie medju ostalimi veli, da Gundulić, Palmotić, Gjorgjić nisu Sèrbi, al, veli, nisu ni Hèrvati. G. E. Č. čini mi se rado bi umiereno govorio, al uz to nepovriedio svojeg sèrbskog ponosa, koi mu nedopusti, da svojoj braći ljubi ono, što samu sebi **nesmije** prišiti. Pitam ja g. Č., što su dakle rečeni piesnici, kojoj jugoslovjenskoj grani imadu se pribrojiti? Sèrbi nisu, kao što sám rečeni g. tvèrdi; Slovenci nisu, Bugari nisu, dakle što su? **amphibija**? Ili zar obstoji na jugu našem jošte koja grana posebna? Nevierujem. ... Suum cuique! X. **)

) Nemože nam se na ino nego koju i od naše strane dodati k ovoj opazki, iz koje se **očito vidi opet ona nesretna **separatistična** težnja, koja je žalibože od niekog vremena kod naših mladjih spisateljah zavladala. Sèrblji i Hèrvati jedno su pleme, čemu dakle to viekovito predbacivanje: Ja sam bolji od tebe? To nije bratinski, to nevalja, to nemože nikad urodit dobrim plodom. Duševno dobro Hèrvatah jest dobro i Sèrbaljah i obratno. Ova dva imena nisu drugo — o tom se svaki dan veóma osviedočujemo — nego kao što već jedared rekosmo — **politička** naznačivanja dviuh niekadašnjih samostalnih dèržavah naroda **istoga** proizhoda. Budući pako da Dubrovčani **nikada** nisu spadali ni pod **hèrvatsku** ni pod **sèrbsku** dèržavu, premda su iste kèrvi s Hèrvatima i Sèrbljima, naravno je, da se nisu zvali ni jednim ni drugim imenom. Na sve dobro dakle, što su njihovi veleumi proizveli, imaju **sasvim jednako** pravo tako Sèrblji kao i Hèrvati, jer i jedni i drugi bratja su Dubrovčanima po kèrvi. Učr. N. N.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 25. siečaja 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.70
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.70
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	869.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	200.70
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		112.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		131.15
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.37
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	32.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 154-Pr. (37) 3—2

Konkurs-Kundmachung.

Zur Wiederbesetzung der bei der kroatisch-slav. Statthalterei in Erledigung gekommenen Landes-Medizinalrathsstelle, mit welcher der Rang nach der VII. Diätenklasse und der Gehalt jährlicher 1470 fl. ö. W. verbunden ist, wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben

Die Bewerber haben ihre gehörig instruirten Gesuche im Wege ihrer vorgesetzten Behörden längstens bis Ende Februar d. J. an das kroatisch-slavenische Statthalterei-Präsidium gelangen zu lassen.

Agram am 21. Jänner 1860.

Vom k. k. kroat.-slav. Statthalterei-Präsidium.

Nr. 4653-c (1) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Warasdiner Komitats-Gerichte wird bekannt gemacht, dass aus Anlass der der Frau Theresia v. Švagel pcto 182 fl 70 kr. ö. W. c. s. c. bewilligten executiven Feilbiethung der im Grundbuche der Steuer-Gemeinde Vinica têrg auf Namen und zwar im Grundbuchsprotokolle a) Z. 18 der Ehegatten Friedrich und Theresia von Köröskenji, b) Z. 88 der Hrn. Vilibald, Ludvig, Koloman, und Friedrich, dann der Frau Theresia alle von Köröskenji, und der Frau Eulalia Poch geborne von Köröskenji, c) Z 148 der Frau Genovefa v Köröskenji, d) Z. 149 des Hrn. Vilibald v. Köröskenji, e) Z. 151 der Frau Eulalia Poch geborne v Köröskenji, f) Z. 152 des Hrn. Kolomann v. Köröskenji, endlich im Grundbuche der Steuer-Gemeinde Ivanec sub Nr. 144 auf Namen der Familie v. Köröskenji eingetragenen zum Gute Vinica gehörigen Realitäten wegen der Frau Bittstellerinn schuldigen 174 fl. CMze oder 182 fl. 70 kr. ö. W. Interessen nachstehende auf diesem Gute im Grundbuche eingetragenen Eigenthums-, bezüglich Pfandeinlösungswerber, und Hypothekar-Gläubiger, deren Wohnsitz unbekannt ist, zur Annahme der Feilbiethungs-Verordnung, und zur Wahrung ihrer Rechte bei der künftigen Vertheilung des Kaufschillings der Herr Ferdinand v. Mathačić Advokat in Warasdin als Curator bestellt worden sei, und zwar:

a) Herr Josef Feuhwirth,
b) „ Mathias Mikac,
c) „ Alex nder Mayer,
d) „ Anton Staduar,
e) „ Stefan Gf Oršić,
f) Frau Aloisia v. Köröskenji geborne Pokrivac,
g) Herr Epstein Torna,
h) Frau Elisabeth Wittwe Jakopčić,
i) Herr Prager et Sohn,
k) Die Familie Žuvić,
l) Herr Josef Uhrmacher,
m) Frau Theresia Kolb v. Frankenfeld,
n) Herr Josef Mich,
o) „ Jakob Špierer,
p) „ Georg Höppler.

Diese werden aufgefordert zur Wahrung ihrer obenerwähnten Rechte im Gerichtsorte einen Bevollmächtigten zu bestellen, und vor dem Verkaufe Namen und Wohnung derselben dem k k. Komitats-Gerichte anzuzeigen, widrigenfalls alle weitere Zustellungen an den bestellten Curator geschehen werden.

Varasdin 3. Dezember 1859.

S. Preśern. Uković.

Nr. 4653-civ. (2) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Frau Theresia v. Švagel wegen schuldigen 182 fl 70 kr. ö. W. c. s. c. die executive Feilbietung der im Grundbuche der Steuergemeinde Vinica têrg auf Namen und zwar im Grundbuchs-Protokolle Nr. 18 der Ehegatten Herrn Friedrich, und der Frau Theresia v. Köröskenji, Z. 88. der Hrrren Vilibald, Ludvig, Coloman, und Friedrich, al'e von Köröskenji, und der Frau Eulalia Poch geborene von Köröskenji, Z 148 der Frau Genofefa v. Köröskenji, Z. 149 des Herrn Vilibald v. Köröskenji, Z. 151 der Frau Eulalia Poch gebornen v Köröskenji, Z. 152 des Herrn Colomann v. Köröskenji, endlich im Grundbuche der Steuer-Gemeinde Ivanec Z. 144 auf Namen der Familie v Köröskenji eingetragenen zum Gute Vinica gehörigen auf 39460 fl 54 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Realitäten bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 12 März 1860 und der zweite auf den 12 April 1860 je'esmal Vormittags 11 Uhr bei diesem k. k. Komitats-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf diese Gutsantheile pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, unddass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obige Realiteten erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Realitäten so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Warasdin am 3. Dezember 1859.

S. Preśern. Uković.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 30. SIEČNJA 1860. Broj 24.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Obznana.

Za ojačanje izdanog pravila obznane od vis. c. k. namiestničtva od 4. travnja p. g. br. 2993, u obziru privremenog sredjenja lovstva u Hèrvatskoj i Slavoniji, s ovime se opominje, da se u okolici gradskoj u vrieme lovostaje i leženja to jest od 1. veljače do konca sèrpnja zabranjuje strielati i loviti divljač, imajuću kakovo mu drago ime izim grabežljive zvieradi; tako isto zabranjuje se vadjenje jajah i pticah iz gniezdah osobito napominje se, da se imadu štediti ptice pievice svake vèrsti bezuvietno i u svako doba.

Prekèršitelji ove zabrane, kaznit će se u smislu carske naredbe od 20. travnja 1854. ili globom ili tielesnom kaznom.

Od poglavarstva kr. i slobodnoga grada.

U Zagrebu dne 27. siečnja 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Više bečkih listovah javilo je, da je u Beč došla jedna magjarska deputacija. Ova sastoji iz sučlanovah više evangeličkih superintendencijah, koje žele izposlovat, da se pri najvišjem miestu uslišaju molbe podnešene u obziru carskoga patenta od 1. rujna pr. g. Medju ovim poklisarima nalazi se više velikašah. No kao što je poznato raspuštene su već carskim dekretom one korporacije, koje zastupaju ova gospoda, i uslied toga nisu vlastne deputacijeh odašiljati. Zato nije dosad uzpèrkos svim naporima ovim njihovim izaslanicima za rukom poći moglo dobit audienciju kod Nj. veličanstva i težko da će ju ikad dobiti. Medjutim susretaju pojedine članove ove nezakonite deputacije svuda najvećom prijaznostju i svakim mogućim obzirom.

U gornjoj Austriji sakupljaju se podpisi nezavisnih ženskih glavah za adresu na papu. Poziv na to učini više plemenitih gospojah u gornjoj Austriji i već se ta adresa za podpisivanje nalazi u sakristijana grada Lincs. Kada se zaključi podpisivanje dati će se adresa kaligrafično prepisati i poslat će se na svoje opredieljenje.

Družtvo za udovice i sirote jugoslavenskih i rumunjskih krajiničkih i narodnih vojnikah, koji su u ratu poginuli u godinama 1848. i 1849., dèržat će u Beču dne 27. veljače u večer svoju propisanu glavnu skupštinu u varoskoj viećnici.

—ć. U Karlovcu, 28. siečnja. Od 13. o. m. do danas uvezeno je hrane: pšenice 1600, kukuruza 12.036, proje $69\frac{1}{2}$, pasulja 69 vaganah, — a prodano: pšenice 3180, kukuruza 5980, zobi 2450, proje 700, ječma 230 vaganah.— Vina, koja bijahu u jesen vèrlo poskupila, pala su u cieni. — Ceste su hèrdjave, vrieme neprestano toplo kao u proljeće. — Nedieljni vašari srednje ruke.

Sèrbija.

Čitamo u „Sèrbskom Dnevniku“ sledeća:

U svoje vrieme javili smo, da je sèrbska vlada predala po ugovoru jednom francezkom družtvu radokopje u Majdanpeku, kao i da je drugim ugovorom s istim družtvom dopustila mu ploviti sa parobrodima Dunavom i Savom duž sèrbskih obalah. Sada smo u stanju saobćiti našim čitaocima ove ugovore, i to u izvadku zbog ograničenoga prostora našega lista.

I. ugovor.

Članak 1. Ministarstvo financije ustupa gg. Buljonu, Alfonsu Kontu i druž. i Manjanu Majdanpek i sve pripadajuće gvozdene, bakrene i druge rude; sve zgrade za rudokopje, administracije i ekonomiju, sve kuće, magazine, stovarišta, staje itd.; šumu, rieke, livade, polja, vèrtove i sve stvari i orudja, koja spadaju u to dobro. Ministarstvo financije sadèržava sebi samo cèrkvu sa stanom za svešteniks i cèrkvenjaka, školu sa stanom za upravitelja; pošta sa stanom za upravitelja; zgradu za stan dèržavnim činovnicima sa pripadajućim dvorovima, vèrtovima i livadama i jednu zgradu za kancelariju. Ali gg. Buljon itd. mogu od volje zauzeti samo zgrade, koje su zgodne za radnju.

Čl. 2. Načinit će se inventarije svih zgradah, namieštajah i orudja, koje će uzeti gg. Buljon itd.; orudja gvozdena osim potrebe uzet će se kao staro gvoždje. Dok rade rudokopje, izdèržavat će ove predmete na svoje troškove, da ih vrate pri istečenju ove pogodbe. Putevi, koji se tiču naročito radnje, odèržavat će družtvo takodjer u stanju, u kom su primljeni.

Čl. 3. Družtvo će u Majdanpeku kopati rude, liti, voditi industriju i tèrgovinu.

Čl. 4. Dok kopaju rude i dok traje ova pogodba, gg. Buljon itd. imaju obdèržavati dva glavna rudokopja u stanju, kako ih prime, ali mogu na njihovo miesto dati druga dva rudokopja nova, ako im je za kopanje probitečnije.

Čl. 5. Gg. Buljon itd. imaju pravo upotrebljavati izključivo sve ili deo rudokopja i šumah u Majdanpeku; načiniti družtvo kako im se svidi, da će moći dobiti ponajbolje kapitale, koji su potrebni za radnju. Da bi obezbiedili napredak, upravljali po razumu, popravili po napredku nauke i da bi tražili nove rude, gg. Buljon itd. mogu mienjati sistemu radnje i činiti, kako im se bolje svidi za dobar rezultat. Štatuti družtva, plan za radnju, kao i moguće izmiene, saobćit će se ministarstvu financije, ali da ovo tu nemože ništa mienjati osim što se tiče zdravstvenih zakonah. Gg. Buljon itd. mogu dati pod najam sve zgrade, polja itd., mogu tamo sami ili preko drugih savesti industriju kako im se svidi dobro.

Čl. 6. Rude dobre za radnju, nadjene na miestu, uzet će družtvo za sebe bilo po srednju cienu pèrve godine radnje, ili kako odrede iskusni ljudi, koji će se od obe strane naimenovati. Pri svèršetku ovog ugovora jednaka količina mineralah vratit će se sèrbskoj vladi po cienu odredjenu na pravi način.

Čl. 7. Ovaj ugovor traje 20 godinah, počemši od dana posesija. Tri godine pred izmakom imaju ugovarajuće stranke pismeno izjaviti se, pod kojim uvietom misle izmieniti ili ponoviti ugovor.

Čl. 8. Čim se francuzko družtvo sklopljeno gg. Buljonom itd. konačno ustanovi, pismeno će se javiti ministarstvu financije. Družtvo će preuzeti rečeno dobro 5. svibnja 1860. i u isto vrieme ima načiniti spomenute inventarije.

Č. 9. Pet godinah počem družtvo primi Majdanpek, načinit će o svom trošku glavni plan od Majdanpeka i što njemu spada. Šuma će se podieliti na 60 šestarah, i družtvo može svake godine 1 ili 2 šestara na svoje potrebe upotrebiti, ali da je siečenje u redu i da se šuma opet posadi. Gg. Buljon itd. neodgovaraju za slučej požara, ali da bi izbiegli svaku takovu opasnost, imaju se vladati po običaju i zakonu običnom u tim radnjama.

Čl. 10. Točan popis svakoga posla davat će se svake godine; jedan exeplar poslat će se ministarstvu financije za 3 mieseca, počem se podpiše popis i sèrbskoj vladi davat će se desetina čistoga dohodka u isto vrieme, kad se popis saobći ministarstvu financije.

Čl. 11. Zgrade, koje družtvo načini, bit će po istečenju ovog ugovora vlastitost sèrbske vlade bez naknade; ali makine, orudja itd. procienit će se i razlika u vriednosti, kao što je bila pri primanju, isplatit će se.

Čl. 12. Gg. Buljon itd. ili francusko družtvo, koje će oni ustrojiti, pokorava se carinskom zakonu sèrbskom; ali svi proizvedi, koji idu iz Majdanpeka, imat će povlasticu; isto tako uzsit će bez carine orudja i makine za radnju.

Čl. 13. Ako sèrbska vlada ustreba stvarih načinjenih u Majdanpeku, ima pravo iskati, da joj se dostave na miesto i po najnižju cienu.

Čl. 14. Sèrbska vlada namiestit će o svom trošku komisarstvo policije, koje će biti posrednik izmedju nje i upravitelja radnje, s kojima će se sporazumieti za miestnu policiju. Komisarstvo će hraniti dèržavne interese, ali se neće ni u što miešati, što se tiče vlade i administracije družtva.

Čl. 15. Družtvo će jedan dio akcijah dati na razpoloženje sèrbskim gradjanima.

Čl. 16. Ako bi kojim god načinom gg. Buljon itd. neradili godine 1860. u Majdanpeku, ovaj ugovor neváži i to bez naknade.

Čl. 17. Nesporazumljenja o izvèršenju ove pogodbe riešava sud iz tri osobe, koje će se izabrati po obćoj pogodbi.

Čl. 18. Ovaj ugovor načinjen je u dva komada, sèrbski i francuski; jedan komad ostaje u sèrbske vlade, drugi u družtva.

U Beogradu 17. (5.) rujna 1859.

II. ugovor.

Čl. 1. Gg. Buljon itd. mogu ploviti parobrodima od Galca pored svih pristaništah do Beograda i sèrbskih pristaništah uz Savu do Gradiške u (Bosni), kako bi tèrgovačko obćenje sa Marsiljom (u Francuzkoj) olakšali. Ova plovitba počet će se sa 6 parobrodah, koji se mogu i umnožiti ako ište služba.

Čl. 2. Parobrodi će imati francuzka zastava.

Č. 3. Gradionice za gradjenje i opravljanje makinah i brodovah načinit će se u Beogradu.

Čl. 4. Tarifa za prevažanje putnikah i robe saobćavat će se sèrbskoj vladi.

Čl. 5. Sèrbska vlada sadèržava sebi pravo: 1. namieštat o svom trošku na ladje činovnikah za pošta i carinu; prenašanje depešah, pismah i novinah badava je; 2. po svojoj volji prenositi duž svoje obale sèrbsku vojsku i vojničke potrebe, ali da neprepuni sasvim ladje; 3. u slučaju rata služiti se naročito brodovima, ali za priličnu naknadu; 4. kupiti sav družtveni materijal po cienu utvèrdjenu po obćem dogovoru.

Čl. 6. Od svoje strane ustupa sèrbska vlada družtvu: 1. rudu za ugljevje na izbor, samo da se izplati pravo kopanja po zakonima postojećim sada u Sèrbiji; 2. svu zemlju dèržavnu, koja družtvu treba dok traje za gradjenje magazinah, stovarištah, gvozdenih putevah itd. Ako dèržava nema zgodne zemlje, nije dužna dati je družtvu; 3. sèrbska vlada jamči družtvu godišnji interes pet na sto od kapitala 2 milijuna franakah za pet godinah, i u tom slučaju imat će družtvo svake godine davati sèrbskoj vladi točnu inventariju od svih dotičnih poslovah.

Čl. 7. Ovaj ugovor načinjen je na 30 godinah, koje počinju od danas do istoga doba godine 1889.

Čl. 8. Ako bi velike sile, koje su podpisale parižki ugovor, stale na put izvèršenju ovog ugovora, onda nevredi ništa bez ikakve naknade;

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 31. SIEČNJA 1860. Broj 25.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, ko likose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Naredba c. k. ministarstva za bogoštovje i nastava od 10. siečnja 1860, kriepostna za Ugarsku, Hèrvatsku, Slavoniju, sèrbsku vojvodovinu, Banat tamiški, i za krajinu vojničku, radi izvèršba previšnjega patenta od 1. rujna 1859 i naredbe ministarstva bogoštovja od 2. rujna 1859 (dèrž. zak. lista br. 160 i 161), glede evangelikah obojega vieroizpoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u sèrbskoj Vojvodovini s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj.

Previšnjim patentom od 1. rujna, i naredbom ministarstva za bogoštovje i nastava od 2. rujna 1859 data je evangelikom obojega vieroizpoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u Vojvodovini sèrbskoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj sgodna prilika, vidieti do skora izpunjenu želju, koju su odavna gojili i često ponavljali radi obdèržavanja zakonitih sinodah, kao što su potriebni, da im se konačno ustroje i urede stvari cèrkvene. Da se zadaća ova, koja je i u §§. 55. i 56. pomenutoga previšnjega patenta naročito povierena i izručena sinodom, izvede što najbèržje bude moguće, i da se pèrvi sinodi po propisu §. 44. istoga patenta bez odgadjanja sazvati uzmognu: treba da sada skèrb i nastojanje bude evangelikah obojega vieroizpoviedanja u gorinavedenih pokrajinah, da se što bèržje izaberu ljudi kako oni, koji su po časti iliti uredu svome povladjeni bit dionici u sinodu, tako i oni, koji će se da izašalju u sinode. Nego da se izbori ovi obaviti mogu po redu propisanom, potrebito je, kao što i same okolnosti sa sobom donose, da se shodno propisom pomenutoga previšnjega patenta urede najprije miestne župne obćine, a zatim seniorati i superintendencije, odnosno skupštine i konsistoriji njihovi.

Množina obćinah, uvidivši kao što valja, da se do zakonito uredjenih sinodah doći i time prelaz k uredjenomu stanju cèrkvenomu priugotoviti može samo tako, ako se postupno napredovalo i radilo bude oko rečenoga uredjivanja (koordinacije), iz vlastitoga je jurve nagona uredila se u smislu ministarske naredbe od 2. rujna 1859.

Ove daklem obćine mogu bez svake zaprieke preći odmah i na dalji posao; mogu t. j. urediti seniorate svoje a zatim i superintendencije.

One pako miestne župne obćine, koje sebe do sada još uredile nisu, opominju se ovim, da se, ako su rade svomu dobru, urede bez svakoga zatezanja, i da se to najdulje do konca ožujka mieseca godine 1860. kako putem cèrkvenih svojih načelnikah tako i putem vlastih političkih prijave vlasti zemaljskoj (u Krajini vojničkoj glavnomu zapoviedničtvu).

Miestna župna obćina, koja se do svèrhe ožujka 1860. neprijavi, da se je uredila polag propisah naredbe ministarske od 2. rujna 1859, neće se od strane c. k. vlade i nijednoga organa njezinoga smatrati više i priznavati kao obćina zakonito uredjena, i uslied toga lišit će se svih onih pravah, koja se na priznaji toj osnivaju. Takova obćina moći će se povratit opet u uživanje sborovnih svojih pravah onda stopram, pošto ishodi dozvolu u političke vlasti zemaljske (u krajini vojničkoj u glavnoga zapoviedničtva), nego i onda treba da točno bude dokazano, da se je rečena obćina kašnje uredila onako, kao što propisuje zakon.

Nasuprot nemože se nijedna obćina cèrkvena s toga, što je zanemarila urediti se, odreći dužnostih i daćah, koje su jej naložene. Daće iliti platjanje za svèrhe cèrkvene i školske, koja budu uzkratjena ili u obće nebudu namirena, u svakom će slučaju na prošnju onoga, koi je vlastan potezat ih, iztierivati po postojećih pravilih organi političke uprave.

Skupštine senioratske mogu se u buduće obdèržavati jedino sastavljene onako, kao što propisuje ministarska naredba od 2. rujna 1859, dakle samo onda, ako su jurve uredjene one miestne obćine cèrkvene, iz kojih se župnici i svietovni odaslanici pozivaju u skupštine takove. Ako u skupštinu senioratsku, ovako sazvanu, dojde zastupnikah i iz obćinah, koje još nisu uredjene, zastupnici ti neće imati pravo odvieta. Ako li protivno naredbi ovoj budu dèržane senioratske skupštine u senioratih takovih, gdie se obćine nisu još uredile po naredbi ministarskoj od 2. rujna 1859, ili budu dèržane nesastavljene onako, kao što bi imale biti, odluke tad njihove bit će ništotne i bezkriepostne.

Kad se namieravalo bude, da se, pošto uredjene budu obćine kojega seniorata, sazove pèrva skupština senioratska, imat će to dotični senior javiti političkoj vlasti zemaljskoj kako putem superintendencije tako i putem županijske vlasti (u vojničkoj Krajini pukovnoga zapoviedničtva) seniora, da time moguće bude za dobe doskočiti svakoj šteti, koja bi odtuda nastati mogla, kad bi se dvojilo, dà li su organi seniorata zakoniti. Ove prijave očekivaju se najdulje do 15. travnja t. g., i seniorati oni, koji do toga dana te prijave nepodnesu, neće se takodjer smatrati više kao zakonito uredjeni.

Na ovu pèrvu senioratsku skupštinu, koja se dèržala bude, pošto uredjene budu miestne obćine cèrkvene, neuporavljuje se naredba ministarska od 2. rujna 1859 (§. 46), koja propisuje, da predmeti, koji će se na skupštini senioratskoj razpravljati, imadu, kao što treba, priugotovit se u konsistoriju senioratskom.

Ako u parnicah, koje su podvèržene riešavanju vlastih cèrkvenih, bude, dok još nisu ustrojene cèrkvene sudbene vlasti, nadležne po

---

Poltava

od Alexandra Puškina.

Prevęo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

Piesma I.

Kočubeja [1]) slavna i bogata
Nemogu se pregledati luzi;
Tamo stada njegovijeh konjah
U slobodi, nečuvana pasu;
A kolibe oko Poltave su
Ogradjene s njegovim baščama.
Ima junak dosta liepa blaga,
Zlata, srebra, svile i kadive,
I na vidu i pod bravam' tvèrdim.
Al' se starac slavni i bogati
Neponosi konjma dugogrivim,
Niti zlatom, svilom, ni Kadivom,
Niti dankom Krimskijeh Tartara',
Nit kolibam, svojom otčevinom,
Već s liepotom mile svoje kćerce [2])
Ponosi se slavni Kočebeju.

Valja reći: nema u Poltavi
Nad Marijom liepote dievojke.
I liepa je, kano lietno cvietje
Razsiejano po dubravnoj sieni,
Ko topole Kijevskih visinah
Tanka pasa i visoka stasa.
Kretanje to njezino spominje
Na labuda, kadno u pustinji
Na vodici zapliva studenoj;
Bielo lice milo i rumeno,
Kano piena, grudi joj se biele,
Naokolo čela visokoga
Kano tuči, vlasi joj se cèrne,
Kano zviezde mile oči sjaju,
A ustnice, kano ruže cavte.
Al' ju nije jedina liepota
(Cviet trenutan) samo proglasila,
Već i svojstva mladjahne Marije:
Svuda se je Mare proslavila,
Da je čedna bez mane dievojka,
Zavidnih joj zato ugledačah,
Ugledačah i mladih prosacah
Ukrajina šalje i Rusija;
Al' se vienca mlada poplašila
Ko od težke muke i nevolje.
I zato je prosce odbijala —
Ali eto čuda golemoga,
Isti Hetman za njom svato šalje. ... [3])

Mazepu su lieta pritisnula,
Rati, trudi i poslovi težki;
Al' su u njem čuvstva zabuknula,
Opet starac ljubav oćutio.

Za tren mlado sèrce gori, gasne,
U njem sladka i goruća ljubav
I prolazi i opet dolazi,
Svaki danak ina čuvstva radja:
Ali neće lasnim razmišljenjem,
Niti, pobro, trenutim strastima
Starčevo ti sèrce zabuknuti,
Štono davno već je uvehnulo:
Neg' uporno ono i lagano
U vatri je strasti razkalilo;
Ali kasni žar se neobladi,
Ako smèrt ga prije neugasi.

Ta nebieži sèrna u pećinu,
Kada orla vidi pod oblakom;
Po baščini neviesta se šeće,
Uzdišući svoju sudbu čeka.

U biesnilu nevoljne ljutine
Stara majka kćerci dolazila;
Za ruku ju uzev govorila:
„Bezobraznik! starac nepošteni!
„Jel' moguće?...za našeg života
„Bogme neće! grieha učiniti.
„Nedužnome svojemu kumčetu
„Mora biti i otac i majka....
„Al' bezumac na zahodu danah
„Oženit je kumče naumio."
Kad to čula liepota dievojka,
Od tuge je ljuto zadèrhtala,
Grobna studen lice pokrivala,
Od nemoći i mrazne žalosti
Kano mèrtva na zemljicu pade.

Osviesti se, ali opet mèrtva
Oči sklopi — slovke nebesiedi.
Brižni otac i starica majka
Ištu kćerci sèrce utiešiti,

---

[1]) Vasil Leontević Kočubej, poglaviti sudac, jedan je iz predkovah grofovske porodice Kočubejove, današnjih knezovah.

[2]) U Kočubeja bijaše niekoliko kćerih; jedna se udà za Orbidovskim, rodjakom Mazepinim. O kojoj se govori, zvahu ju Martom.

[3]) Mazepa je u stvoru prosio svoje kumče za suprugu, ali mu je nisu dali.

§. 5. previšnjega patenta od 1. rujna 1859, zaiskana zaštita u vlastih političkih, imat će ju tad dati vlasti one, koje su u takovih slučajevih po običaju dosadanjem davale ju izvèršujući vèrhovno nadzorstvo vladarsko, nego dat će ju samo tako, da konačna odluka priuzdèržana bude cèrkvenim sudbenim vlastim, koje se imadu ustrojiti.

Povlastica, koju imadu oni nadzornici i skèrbnici miestnih cèrkvenih obćinah i senioratah, koji uredno neprebivaju u onoj obćini, odnosno u onom senioratu, za koje su izabrani bili za nadzornike ili skèrbnike (§. 50 previšnjega patenta od 1. rujna 1859), imade se smatrati kao ugasla, i neće isti imat više prava, u dotičnih obćinah i senioratih službovati kao nadzornici.

Da li će oni dosadanji nadzornici i skèrbnici, za koje pomenuta ustanova §. 50. previšnjega patenta nije zaprieka nikakova, imati onda, pošto se miestne cèrkvene obćine i seniorati budu uredili po propisu ministarske naredbe od 2. rujna 1859, nastaviti i dalje službu svoju, il' da li će se odmah narediti nov izbor: ostavlja se to dotičnoj skupštini, neka odluči.

U onih pako obćinah, koje do konca ožujka t. g., i u onih senioratih, koji do 15. travnja t. g. nepodnesu prijave, da su se uredili po propisu ministarske naredbe od 2. rujna 1859, ugasnut će istih danah i povlastica dosadanjih miestnih, odnosno senioratskih nadzornikah ili skèrbnikah.

Uredjenim senioratom superintendencije koje bit će prosto, dèržati skupštinu superintendencijalnu i odmah izabirati nadzornika superintendencijalnoga, odnosno kuratora; i superintendent dotični ili administrator superintendencije imat će o tom podnieti prijavu putem zemaljske vlasti ministarstvu za bogoštovje i nastavu.

Pošto nadzornik superintendencijalni (skèrbnik) potvèrdjen bude po Njegovom c. kr. apostolskom Veličanstvu, imat će se odmah činiti potrebite priprave za izabiranje superintendenta, gdie je miesto superintendenta izpražnjeno.

Dojde li na skupštinu superintendencijalnu i zastupnikah od senioratah, koji još nisu uredjeni, neće zastupnici takovi imati pravo odvieta.

Skupštine superintedencijalne, sastavljene inako, nego što propisuje ministarska naredba od 2. rujna 1859, nesmiju se u buduće više dèržati. Ako li bi se pri svem tom dèržale, bit će ništetne i bezkriepostne svekolike odluke, u skupštinah takovih satvorene.

Na pèrvu skupštinu superintendencijalnu, koja se dèržala bude, pošto uredjeni budu seniorati koje superintendencije, neuporavljuje se odredba §§. 73. i 85. ministarske naredbe od 2. rujna 1859, po kojoj predmeti, koji će se raspravljati, imadu, kao što treba, priugotovit se u konsistoriju superintendencijalnom.

Čim superintendencije budu ustrojene, moći će odmah sastati se glavni sabor i po predlogu sabora toga sazvati se sinod.

Evangelici obojega vieroizpoviedanja ovim se dobrohotno opominju, da poslušni budu odredbam ovim te da dadu priliku time, da moguće bude dèržati sinodah i na temelju zaključakah njihovih konačno ustanoviti i utvèrditi cèrkveni red po Njegovom c. kr. apost. Veličanstvu potvèrdjenimi zakoni cèrkvenimi (Canones), koji će imat zamieniti ministarsku naredbu od 2. rujna 1859; na ovi bo samo način moći će se doskočiti tomu, da im se cèrkveni i školski poslovi nezamèršuju još većma, što se neobhodno poroditi mora iz upornosti proti blagim i dobrohotnim namieram Njegovoga Veličanstva.

Opominju se povèrh toga seniori svikolici, da nitko neima prava svèrći sa sebe dužnost službe, koju je preuzeo, dokle god nije u stanju predati je zakonito naredjenomu nasliedniku, i da će onaj, koi bi u sadašnjih okolnostih podajući se onomu, što se od njega nezakonito zahtieva, odreko se službe svoje kao senior, ne samo lišiti se zaštite u pogledu berivah svojih kao župnik, nego i izgubiti svako ufanje, da ga ikada više cesarska vlada obnadje dostojna pouzdanja svoga.

Propisi naredbe ove, budući nisu ino, nego samo izvodci previšnjega patenta od 1. rujna 1859, odnosno ministarske naredbe od 2. rujna 1859, imadu stupiti u kriepost odmah, čim budu obznanjeni.

Evangelički župnici i propoviednici jednoga i drugoga vieroizpoviedanja dèržani su, pèrve i druge zatim nodielje, čim im raspis ovaj uredovno bude saobćen, sve ono, što se u njem sadèržaje, obćini u cèrkvi sakupljenoj sa prodikaonice razložiti u onom jeziku ili u onih jezicih, u kojih se obično prodikuje.

Grof Thun s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Iz pera poznatoga grofa Zay-a donosi „Wanderer“ članak datovan „od Dunava“, u kojem rečeni gospodin gleda dokazat, da Austrija svoje težište nema u Niemačkoj, već u Magjarskoj. Nije istina, veli, da je Magjarska preslaba i premalena, nego da bi se vlada na nju mogla oslonit. Prostor zemaljah pripadajućih toj krunovini veći je za 1000 kvadratnih miljah od velike sile Prusije, ima gorah dižućih se u oblake za granice i petnaest milijunah poštenih, hrabrih stanovnikah; ova zemlja blagoslovljena je od matere naravi svim vremenitim darovima i ima nezastarielo pravo, da svoje granice duž Dunava rasprostrani i Evgena Savojskoga veliku misao oživotvori: „Neka se oslobodi Dunav i zemlja medju jadranskim i cèrnim morem, neka bude velika Magjarska, kojoj će s desna biti Niemačka a s lieva Bospor.“ (?!) Čas, da se oživotvori ova velika misao, približava se, „jerbo“ veli grof Zay, „razpadnutje istoka, Francuske požuda za Renom, Rusije emancipacija seljakah, težnje Italije za sjedinjenjem, Prusije gojenje vlastitih interesah, Englezke pohlepa za zemljom Farsonah, već unapried jamče za pobiedu, jerbo za nju jamče viteški ugarski narodi, koji će slobodnim uredbama pobratjeni, na poziv svoga kralja podići se kao jedan čoviek, i u zajednici s hrabrim, smèrt prezirućim četama Austrije, s dinastijom i monarhijom, odbèrvat slavnu sve potamnjujuću silu i veličinu, osnovanu na svetim pravima čoviečanstva i zakonitosti!“ Na koncu se kaže, da se cèrni oblaci pojavljuju na nebu i da je Austrije, o koju se razbiti ima burni val, — no samo onda, ako ushtie biti na onom miestu, koje joj je upravitelj svetovah, svima vidiv, naznačio.“

— Ovo iz pristrana i pretierana ponosa jednoga jedinoga člana velike naše dèržavne obitelji proizišavše mnienje čini nam se da će težko moći omiliet ostalim članovima iste, koji se takodjer već osiećaju a još manje vladi jedne velike sile, koja svojega težišta nema tražit ni izvan sebe, no ni u pojedinom svojem sastavnom dielu. Austrijansko težište leži u ukupnoj dèržavi i u ravnopravnosti svih njezinih sastavnih dielovah.

— Iz Beča pišu, da je više ugarskih protestantah, koji se od niekoliko danah tamo nalaze, dne 27. siečnja imalo opetovanih viećanjah s ministrom nastave i s izviestiteljem za protestantičke poslove. Audiencija kod Nj. veličanstva nije im taj dan jošte dozvoljena bila. Da li se toma sutra nadati mogu, nije jošte poznato, no čuje se, da deputacija namierava dne 29. otići iz Beča. Čujemo, da ju sačinjavaju slie-

---

Ludu žalost, tugu razagnati,
Uzburkane misli umiriti . . . . . .
Al' zaludu. Žalostna Marija
Dva čitava i debela dana
Grozno cvili i nemilo stenje,
Niti jede, niti išta pije,
Veće hoda kano siena blieda,
Da odahne usnuti nemože.
Ali valja istinu da kažem,
Kad je treća zora osvanula,
Soba joj je pusta ostanula.

Niko nezna, kako je nestalo
Naše mlade Marije dievojke.
Ribe loveć ribar je jedini
Iste noći čuo konjski topot,
Rieč kozačku i žensko šaptanje;
A u jutro po ravnome lugu
Trag se nadje od osam podkovah.
Zlatni vlasi i mladi obrazi
Nisu vazda po volji dievojkam;
Kad i kada njima se dopada
Brazgotina na čelu junačku,
Strogi pogled, starčeve siedine,
Kad u strastnom svome su meštanju.

I skoro se sluhu Kočubeja
Glas domaće užasna slučaja:
Da je stidom i čest pogazila,
Da se nija ne sèrcu zločinca.
Ah, sramoto i viečna pogèrdo!
Ostareli jadni roditelji
Ponimati budu viest nesmiju.
U užasnoj svojoj golotinji
Na vidilo istina izadje,
Nemila se sada pokazala
Duša mlade prestupnice dieve.
Sad se tekar jasno izjasnilo,
Zašto s dobrom pobiegla je voljom
Od njedarah svojih roditeljah,
I zašto je toli prositeljah
Odbijala nemilim ponosom;
I zašto je tiho iza stola
O jedinom Hetmanu šaptala,
Dok bi gosti davor davorili
I junačko napijali zdravlje;
Zašto samo piesme je pievala,
Štono ih je starac sastavio[4])
U biednosti svojoj i mladosti,
Kadno o njem ni znalo se nije;
I zašto je konje i oružje
U neženskom ljubila mišljenju,
Ratnu trublju kad bi zatrubila
Pred bunčukom i svietlom bulavom[5])
Maloruskog ohola vladike.
Kočubeju znatni i bogati
Dosta ima dobrih prijateljah:
Lasno bi se mogo osvetiti.
Lasno može pobunit Poltavu,
Iznenada u sred biela dvora
U osveti uvriedjena otca
Može dostić ohola zločinca
I u sèrce urinut desnicom . . . .
Ali neće, drugačije misli
U grudim se legu Kočubeja.

Tad bijahu ta vremena smutna,
Kadno naša mlada je Rusija
U borenju sile neprezala
Junačeć se veličinom Petra.
Sirov bija u nauci slave
Učitelj joj od Boga poslani;
Nije samo jednu joj rabotu
Iznenada kèrvavu zadao
Švedski kralju junak od junakah.
Al' u dugom težkom iskušanju
Odolila udesnim udarcim
I silno je narasla Rusija.
Tako tucanj, kada staklo drobi,
Samo tuče po tvèrdomu miedu.

Nekoristnom slavom ovienčani
Karl smioni nad bezdnom pokliznu.
Polazio na staricu Moskvu,
Uzbijući ruske družinice,
Kano vihar digne prah dolinom
I prikloni zaprašenu travu.
Istim putem junak udario,
Po kome je trage ostavio
Silni vraže našega vremena,
Kadno sebe s napetnim silama
Muž sudbine padnutjem proslavi[6]).

(Dalje će sliediti.)

[4]) Predaje pripisuje Mazepi niekoliko piesamah, što i sad u narodu živu. Kočubej u svome javljenju takodjer spominje o narodnoj dumi (misli) od Mazepe. Ona je zanimiva ne samo u poviestnom odnošenju.

[5]) Bunčuk i bulava znaci su Hetmanskog dostojanstva.

[6]) Čitaj Bajronova Mazepu.

deće osobe: Iz gorske superintendencije: Baron Gabriel Pronay, baron Armin Podmanitzky, Otto Desewffy, senior Mihail Esztergalyi, župnik Josip Szekacs i Karl Schnell. Iz superintendencije s one strane Dunava: Mihail Nagy, superintendent Pavao Blaskovics, Mirko Kondolyi. Iz superintendencije s ove strane Dunava: Grof Alexander Teleki, grof Julio Teleki, Samuel Egressy, senior Pavao Török i župnik Franjo Erdelyi, Ladislav Benedek, Ludvig Fördös, Alexander Szalay. Iz superintendencije s ove strane Tise; Baron Nikola Vay stariji, baron Nikola Vay mladji, grof Dane Vay, Šišman Berneth, grof Roger Pallavicini, baron Adalbert Vay, profesor Mirko Zsarnay i seniori Josip Ferenczy, Ladislav Hegedus. Iz superintendencije s one strane Tise: grof Mirko Degenfeld, Koloman Tisza, Meinhart Lonyay, Peter Balogh, namiestni superintendent, i župnik Mirko i Valentin Revesz.

— Grof Atems knez biskup sekavski došao je u Beč, da kod Nj. velič. cara izposluje audienciju za jednu deputaciju stajerskih staležah, koja namierava moliti, da im se ostavi sveučilište i popuni podignutjem medicinskoga fakulteta.

Talijanska.

Milan 24. siečnja. Jučer je bio bal na korist biegunacah. I Alexander Dumas prisutstvovao je istomu. On piše naravno jedno dielo o posliednjim dogadjajima, pri čemu mu Garibaldi pomaže. I s Brofferiom stavio se je u savez.

Kao što pišu „Perseveranzi“ iz Turina predao je novi ministar javnih radnjah, Stiepan Jacini, grofu Cavouru već zimi god. 1858. — „kad se je pripravljalo na talijanski rat“ — dvie po posliednjem željene spomenice, jednu o pomoćnim izvorima, koje bi Lombardija u slučaju sretna rata pružala, a drugu o lombardezkomletačkom dugu.

Milanezki list „Libertà“ veli: „Jednu od najgadnijih i najnesnosnijih porezah, koju je Cavour za duga vremena, u kojem je bio financijalni ministar, nametnuo Piemontu, jest canone gabelario (akciza), zbog koje su siromašni Valdenzi podigli se, Genovezi više putah bučili a u Turinu na isti stan Cavourov navalili silom.“

Turin. Novi ratni ministar gen. Fanti izdao je dnevnu zapoviest, u kojoj uvierava, da će sa svom revnostju nastojati, da odgovori namierama kraljevim, koje teže zemlju štitit proti svim mogućim dogadjajima, koji bi iz sadanjih neizviestnih okolnostih mogli proizići.

U jednom članku o proračunu veli „L' Opinione“: Dok Austrija ima jedan pedalj zemlje u Italiji, nemože se nadat, da će se vojnički razmieri pravilno ikada uredit.

Odlazak kralja u Milan, kamo će ga Cavour pratiti, odgodjen je zbog njegove bolješljivosti do početka veljače.

I u Alesandriji govori se o tom, da će za koi dan niekoliko regimentah otići u vojvodstva i Romanju. Ministarstvo popitalo se je kod svih sborovah, da li su vojnici obskèrbljeni šatorovima. Jedan francuzki general razgledao je odдиel francuzke piehote i konjaničtva nalazeći se u Alesandriji. Na dovèršenju utvèrdjenjah revno se radi.

Občina kazalska dobila je nalog, da prostorije dèrži u pripravnosti za vojsku. Mnogi iz austrijanske službe odpušteni soldati poslat će se odavdie onamo.

U Bergamu glasovalo je od 2046 upisanih izbornikah samo 979.

Firenca 22. siečnja. Dekretom od jučerašnjega dana oglasila je vlada sardinski štatut i izborni zakon.

Rim 20. siečnja. Svetkovina stolice svetoga Petra dala je pučanstvu povoda, da svoju privèrženost k papi izrazi isto kako jednodušnom tako sèrdačnom demonštracijom. Svi prozori bili su urešeni i vas grad razsvietljen, premda nije zato nikakva zapoviest izdana bila.

Rim, 18. siečnja. „Giornale di Roma“ piše: Medju onim uzhitjenim očitovanjima, kojima je svetomu otcu i njegovoj vladi u sadanjim okolnostima izraženo bilo sinovlje štovanje, privèrženost i podanost, stoji u pèrvom redu adresa obskèrbljena sa 134 podpisa, koju je rimsko plemstvo podnelo prestolu Nj. svetosti. Jednoj deputaciji patricijata, koju je predvodio rimski senator, markez Mattei, pala je jučer čast u dio predat ovu adresu u ruke Nj. svetosti.

Adresa nosi 134 podpisa, na čelu kojih stoji podpis princa Josipa Bonaparte. Jedan dio plemstva, petnaest na broju, nije hoteo tomu pristupit, medju ovima nalazi se vojvoda Marino Torlonia, njegov brat knez Alexander, oba brata, knezovi Rospigliosi i Pallavicini, knezovi Piombine, Doria, Gabrieli, Caetani.

Pèrvo papino pismo na cara Napoleona datovano je od 2. prosinca. Odgovor sliedio je dne 31. prosinca no prispeo je stopram 7. siečnja. Već treći dan odgovorio je papa.

Perugja 18. siečnja. Vojnički zapoviednik, general Schmid, ponavlja prietnju proti razprostranjivanju uznemirujućih glasovah.

Napulj, 29. siečnja. Kriza ministarstva traje još svejednako; Troia i Moruna pozvani su pred kralja, da sastave novi kabinet. Pad ministarstva pripisuje se kraljevom planu, da unidje napuljska vojska u cèrkvenu dèržavu. Sardinski poslanik Villamarina jošte nije kod dvora primljen bio.

Francuzka.

Pariz 22. siečnja. Medju svim oprovèrgavanjima zloglasne brošure čini se da je Villemainov spis najveći poraz proizveo u službenim krugovima; ne toliko zbog oštre logike, kojom glasoviti akadem k brani papina prava proti sofismina njegovih protivnikah, koliko za to, što je Villemain jedan od glavah one liberalne stranke, od koje su se nadali, da će plienjenje pape jednoglasno odobrit.

U Parizu izlazi jedna biškupska brošura za drugom; brošura biskupa oškoga odlikuje se neobičnom energijom. Vlada neda se protestacijama poplašit; ona zna, da iste nenalaze u pučanstvu odjeke. A i sam francuzki episkopat ni nemisli, da će kakav uspieh time postići, on samo čini svoju dužnost.

Drugo pismo biskupa orleanskoga izišlo je u listu: „Gazette de France“; u njemu se osobito radi o pravnom pitanju.“

Švajcarska.

Berna, 23. siečnja. Kod posliednjega bala u carskom dvoru izrazio je car poslonoši švajcarskom svoju zahvalu za lojalni način, na koi je švajcarski savez svoju neutralnost obdèržavao za talijanskoga rata.

Švedska i Norvegia.

Prieko Hamburga javljaju pod 23. siečnja: U taj čas biva u Švedskoj kriza ministarstva u protuslobodnom smislu. Ratni ministar i ministar unutarnjih poslovah odstupljaju i dèrže za vierojatno, da će glave ostalih odsiekah isto učinit.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 26. siečnja. „Gazzetta ufficiale del regno“ obnaroduje dekret, kojim se za radnje utvèrdjivanja i vojničkih gradjevinah doznačuje 40 milijunah lirah. Konte Marliani, poklisar Emilijanskih provincijah kod ovdiešnje vlade, otišo je u London. Pukovnik Cugia naimenovan je glavnim tajnikom u ratnom ministarstvu. Vèrhovno zapoviedničtvo ukupnoga topničtva Emilije namienjeno je sardinskom generalu Cavalli-u. Iz Savojske otišla je adresa podanosti na papu. Kažu da će se službovni dodatak za milanskog gubernatora povisit na 100,000 franakah.

Pariz, 28. siečnja. „Moniteur“ javlja, da zbog toga, što je obolela vojvodinja Stefanija, neće biti sutra dočeka u Tuilerijama.

London, 28. siečnja. U sinoćnoj siednici gornje kuće odgovorio je lord Grenville na interpelaciju lorda Normanby-a, da vlada nema viesti, da medju Francuzkom i Piemontom obstoje razprave o tom, da se Savoja i Nica ustupe Francuzkoj; no da posliednja zna što Englezka misli u obziru ovoga uredjenja. Smiešno bi bilo misliti, da bi tèrgovački ugovor mogao imati kakav upliv na istina prijateljski no čvèrsti izraz načelah Englezke.

U dolnjoj kući izjavio je lord Russel, da nije istina, da se 30.000 Francuzah očekuje u Livornu; a ni nemisli, da Francuzka namierava poduzeti takovih mierah, da preprieči sjedinjenje srednje Italije sa Sardinijom

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 30. siečnja 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	80.
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	71.20
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
	„ 3%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	860.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	199.20
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		110 70
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		129.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.10
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	30.75

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 808-1860. (44) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Zufolge Bewilligung der hohen k. k. Statthalterei ddt. 14. September 1859 Z. 14066 werden am 15. Februar 1860 Vormittags 9 Uhr im Amtslokale der Agramer Komitatsbehörde (Alte Theatergasse Haus-Nro. 163) verschiedene Gensdarmericbequartierungs-Gegenstände im Lizitationswege veräussert werden wozu Kauflustige hiemit eingeladen werden.

Agram den 26. Jänner 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand
Bunjevac m. p.

Br. 47. 2—1

6000 Eichenstämme,

welche durch den Käufer selbst zu wählen und zur Erzeugung jeder Dimension Fassdauben vollkommen geeignet sind, werden in der Herrschaft Daruvar unter den hier üblichen Bedingungen im schriftlichen Offertswege verkauft; — Offerte unter der Aufschrift am Couverte: **Offert für den Stammholzverkauf** — werden bis 25. Februar l. J. bei der Güter-Direktion zu Daruvár in Slavonien entgegen genommen, — später Einlaufende bleiben unberücksichtiget; ferner werden

700 bis 800 Ctnr calcinirte Pottasche

im Jahre 1860 und eben so viel im Jahre 1861 in der Herrschaft Daruvár und Pakrac in eigener Regie erzeugt, welche unter den hier üblichen Bedingnissen im schriftlichen Offertswege verkauft werden. —

Die hierauf Reflectirenden mögen die diessbezüglichen Offerte mit der Aufschrift am Couverte: **Offert für den Pottaschenverkauf** — bis 25 Februar l. J. an die Güter-Direktion zu Daruvár in Slavonien gelangen lassen, da die später Einlaufenden unberücksichtiget bleiben müssten.

Die näheren Bedingnisse können bei der erwähnten Direktion in beiden Verkaufsfällen eingesehen werden, und das Waldamt Badljevina, Post Pakrac, ertheilt über alle Anfragen bereitwillige Auskunft.

Nr. 121-Pr (48) 3—1

Konkurs-Kundmachung

Zur Wiederbesetzung der bei der politischen Gemeinde Strigovo in Erledigung gekommenen Gemeinde-Sekretärs- und Cassirsstelle womit ein jährlicher Gehalt von 420 fl. ö W. und der Genuss einer freien Wohnung verbunden ist, wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Die Bewerber haben die gehörig belegten Gesuche, mit Nachweisung des Alters, Standes, bisherigen Verwendung, Sprach- und sonstigen Kenntnisse, vorzüglich aber der kroatischen und deutschen Sprache dann der Leistung einer Dienstkaution im jährlichen Gehaltsbetrage entweder im baaren Gelde oder in Staats-Obligationen bis Ende Februar l. J. hieramts zu unterbreiten. K. k. Bez.-Amt Strigovo am 25. Jänner 1860.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Mesarić.

Br. 112 (39) 3—2

Dne 14. veljače 1860 to jest

na dan sv. Valentina obdèržavát će se u sl. kr. gradu Križevcu godišnji sajam.

Što se time do obćega znanja stavlja od magistrata sl. kr. grada Križevca.

Gradski načelnik
Gašpary.

Br. 8278 (40) 3—2

Razpis natiečaja.

Za izpražnjenu sa godišnjimi 420 for. skopčanu službu oficijala kod ovogradskoga sirotinskoga odbora razpisuje se na temelju naredbe vis. c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 5. listopada 1858 br. 1480)-939 i uslied obćinskoga zaključka od 13. prosinca p. g. iznovice natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje molbenice, u kojih valja da su dokazali svoju dobu, stališ, dosadanje bezprikorno političko i ćudoredno ponašanje, znanje jezikah, a najpače da znaju hèrvatski i niemački, zatim svoje dosadanje službovanje, i vieštinu u poslovih manipulacije, najkasnije do 10. ožujka t. g. na gradsko starieširstvo upraviti i podpisanom poglavarstvu podnieti a to ili neposredno, ili ako su u kakovoj javnoj službi, prieko svoje predpostavljene vlasti.

Na kasnije prispievše molbenice neće se obzir uzeti.

Gradsko poglavarstvo u Varaždinu, dne 10. siečnja 1860.

Gradski predstojnik
Vinković.

Nr. 5259-civ. (38) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Hrn Advokaten Nikolaus Sablić wegen von dem Hrn Michael Praš schuldigen 56 fl. 63 kr. ö. W. c. s. c. die executive Feilbietung des im Grundbuche der Steuergemeinde Warasdin sub P. Z. 515, Loc. Z. 651 ENr. 427 vorkommenden, den Eheleuten Michael und Anna Praš gehörigen, auf 1655 fl $66\frac{2}{3}$ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Hauses sammt Hof und Garten, bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 5. März und der zweite auf den 2. April 1860 jedesmal Vormittags 11 Uhr bei diesem k. k. Komitats-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dieser Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Realität so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Warasdin am 31. Dezember 1859.

Nr. 12186 (41) 3—2

Koncurs-Kundmachung.

Mit dem hohen k. k. kroat. slav.-Statthalterei Erlasse ddto 29. Dezember 1859 Z. 18792-2928 wurde die Errichtung einer neuen stabilen Apotheke in dem Badeorte Krapina-Töplitz im k. k. Bezirke Pregrada k. k. Komitate Warasdin mit Personal-Gerechtigkeit bewilliget, und der Kompetenz-Termin bis Ende Februar l. J. festgesetzt.

Alle jene Herren diplomirten Apotheker, welche obige Personal-Gerechtsame zu erlangen wünschen, haben die Konpetenzgesuche, versehen mit dem Apotheker-Diplome, politisch-moralischen Verhalten, bis zur festgesetzten Präclusivfrist an diese k. k. Komitats-Behörde entweder direkte, oder im Wege ihrer vorgesetzten politischen Behörde um so gewisser vorzulegen, als auf die später einlangenden Kompetenz-Gesuche keine Rücksicht genommen werden kann.

Warasdin am 11. Jänner 1860

Der k. k. Komitats-Vorstand
Šimunčić s. r.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 1. VELJAČE 1860. Broj 26.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se puta isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina

Zagreb dne 1. veljače. Magjarska deputacija otišla je iz Beča dne 29. pr. m. Audiencija kod Nj. veličanstva cara nije joj dozvoljena bila. Dne 28. pr. m. dèržala je siednicu, u kojoj je zaključeno bilo, da se deputacija proglasi za razpuštenu. Viećanje bilo je od strane jednoga duhovnoga sučlana deputacije zaključeno molitvom. Zatim otidoše baron Nikola Vay, kao glava deputacije, i baron Pronay Nj. preuzvišenosti ministarskom predsiedniku grofu Rechbergu, da mu odluku deputacije saobće. Gospodin minister ponovio je u svom odgovoru obodvojici velikašah saoćenje, učinjeno im već prije tri dana, da im je zapoviedano ići Nj. veličanstvu i neka pričekaju pobližja o vremenu i audienciji. Rečena gospoda ostala su dakle jošte u Beču.

Novi Sad, 25. siečnja. (S. D.) Iz ovdiešnje c. kr. okružne temnice uteklo je noćju izmedju 23. i 24. o. m. u tri sata u jutro pet uapšenikah, od kojih su dva Novosadjanina, a tri Sriemca. Dosada im se još nije u trag ušlo. Po svoj prilici će se od sada još češće kradje u našoj varoši činiti, a i onako ih dosta biva, ako i paze noćne straže.

Pešta, 19. siečnja. Skupština povierenikah za savietovanje o obćinskom zakonu iz peštansko-budimske oblasti svèršila je svoj posao.

Družtvo kasine u Gjengješu, koje će ove zime davati više balovah, pozvalo je tamošnje gospoje, da na sve balove dodju uviek u istom ruhu, kako bi se stalo na put razkošju. Isto tako naumile su gospodje u Jegri činiti. Tako što moglo bi se liepom spolu i u drugim miestima preporučiti.

Beč, 29. siečnja. Dne 26. t. m. pala je jednoj deputaciji u dio čast, Nj. preuzoritosti, visokočastnom stožerniku knezu nadbiskupu bečkom predati adresu na Nj. papinsku svetost Pija IX. podpisanu po 23.259 lajikah ove nadbiskupske dieceze.

Nj. preuzoritost imala je priklonost, što prijaznije primit ju i milostivim riečma obećati, da će ju dalje odpravit.

Kaligrafično u riedku savèršenstvu pisana adresa nalazi se s podpisnim tabakom u toku poput knjige od ljubičaste kože s bogatim zlatnim nakitom.

— Poleg jednog izviešća „Tem. Ztg" iz Steierdorfa uhvaćen je i kolovodja već napomenute gungule. U Steierdorfu vlada opet podpuni mir, odkad su noćne patrole uvedene, kojih upravljanje preuzeli su dobrovoljno činovnici, no nagnutje k redu i radnji povratilo se stopram kod veoma malena broja onih, koji su kod izgredah učestvovali bili.

— Vojnički šematizam za god. 1860., sadèržajući najnovije razdieljenje vojske, izići će dojduće nedielje.

— Kod dvorskoga lova, koi se je dèržao jučer pred podne u carskim šumama blizu Hütteldorfa, učestvovalo je i Nj. veličanstvo car.

— Adjutant kneza cèrnogorskoga g. Slahović prispeo je jučer sa Cetinja ovamo.

— Nj. preuzvišenost gospodin redarstveni minister baron Thierry oporavio se od svoje boljeĺjivosti i po svoj prilici moći će već u utorak doći u svoju pisarnicu.

— Kao što se čuje, Nj. c. kr. veličanstvo odobrilo je umaljavanje konjaničtva. Po tom ukinut će se od teže kavalerije dvie dragunske regimente; u husarskim i ulanskim regimentama bit će samo po tri divizije; 6. i 11. ulanska regimenta, koje sada imaju samo po dvie divizije, dobit će i treću; 13. i 14. husarska regimenta imat će četiri divizije kao i sada i ustrojit će se kao neredovna konjanička vojska.

Sèrbija.

Beograd, 17. siečnja. (S. D.) Razumije se, da je dopisnikovo javiti samo što biva, a nemože mu na teret pasti i ono, što se doenije drugčije dogodi. Ovo u toliko manje, što ima slučajevah, koji se sad ovako dogode iz jednog a poslie opet drugojačije iz drugog uzroka. — Tako je i s mojim dopisom o dogodjaju sa gg. Gruićem i Jankovićem. Ta gospoda bijahu sbačena, i to, kao što još onda rekoh, po zasluzi. Sad je jedan od njih, to jest Gruić, opet postavljen, i to za pomoćnika popečitelju pravosudnih poslovah. No uzrok tome nije u zasluzi, nego u milosti knežević. Netreba ga dakle tražiti u predpostavljanju, da je predjašnji postupak prenagljen. Velik čoviek napušta sitnice da idu kako idu. I knez, kao velik čoviek, neiznevierava podobna karaktera. Čineći po dužnostima, koje mu nalaže osobitost položenja prema niežnom predstavljanju, knez postavi g. Gruića na hodatajstvo izviestne visoke ličnosti. Knez dakle učini milost, koja, kao takova, naravno još nepotire pravednosti predjašnjem postupku. No ta milost, koliko se zna, prostire se samo na g. Gruića. Što se g. Jankovića tiče, njemu valja tek tražiti podobna hodotajstva.

Talijanska.

Torin, 24. siečnja. Polag proračuna za god. 1860. za stare provincije kraljevine iznosi obskèrba krune (civilna lista) 4 milijuna lirah, izdèržavanje mladoga vojvode genovezkoga 300 hiljadah, a princa Evgena Savojsko-Karinjana isto tako. Za senat izloženo je 85.000 a za deputirsku komoru 180.000 lirah. Dohodci Lombardije ustanovljeni su na 85,889.000 l., izdatci pako na 46,399.957 l.

Turin, 25. siečnja. „Monitore Toscano" sadèržaje saobćenje o razlozima priuzdèržaja u dekretu, kojim je oglašen sardinski štatut. Toskanska vlada hotiela je zadèržat organičke zakone Toskane o slobodi tèrgovine i obèrnosti. Zakonotvorna naredba narodnoga parlamenta odlučit će, da li ovi zakoni imaju prestati ili se na obćenitu korist dalje protegnut.

Francuzka.

Paris, 25. siečnja. Ovdie se boje, da bi novi sukobi u Italiji mogli nagomilat težkoćah u riešenju talijanskoga pitanja. S jedne strane dèrže, da bi se katolički koi vladar, kao kralj napuljski ili kraljica španjolska, mogao ipak odvažit, da oružjem posreduje na korist svietovnoga gospodarstva pape, s druge strane boje se, da bi se u Italiji pojavit mogli prevrati i da se nebi razdraženost, što bi za njima sliedila, utažit mogla bez znamenita prolievanja kèrvi. Ovdie su osviedočeni, da se francuska vlada oruža za svaki slučaj, i medju ostalim dokazima navode i to, da je upravo sada iz Besancona k francuzkoj vojski u Italiji poslana znatna množina topničkoga gradiva, nadalje, da ratna uprava daje u Algiru i Tunisu kupovat množinu konjah i napokon, da „Patrie" danas izjavlja, da nije osnovana viest, da će se maršal Vaillant vratit opet u Pariz. Svakako podkrepljuje se time već oglašeno tvèrdjenje, da francuska vlada nenamierava svoje vojske povući iz Rima, što više vojska će tamo zauzet čvèrst položaj, bilo baš i kao bezposlena gledalica. O načinu, kako će se srednja Italija sjedinit sa Sardinijom, sada se čuje sliedeće: Sardinski i lombardezki poklisari glasovat će u turinskom parlamentu za to, da se podigne gornjotalijanska kraljevina i da Viktora Emanuela posade krunom iste. Nadaju se, da će na to privolit Francuzka i Engleska. Ista skupština takodjer će, pošto Sardinija ustupi Savoju i Nicu Francuzkoj, opredielit granice nove dèržave. Misle, da predstojeći put grofa Cavoura ima za svèrhu, da ustanovi temelje ovoga plana i izvede uredjenje.

— Velik utisak učinila je svuda nova brošura „Napoleon III. i kler" od Kastila. Istina kaže, da nije službena porekla, ali zbog načelah njenih u važnom pitanju o svietovnoj papinoj vlasti čitaju ju svuda. Brošura ide na to, da se svietovna papina vlast ukine i u obće da se svećenstvu neda oblasti u političnim stvarima, te s toga napada na francuzko svećenstvo, koje izjavljuje papi svoju simpatiju.

Niemačka.

Berlin, 18. siečnja. Jedan deo liberalnih narodnih pruskih zastupnikah zaključio je predati princu regentu pruskom adresu i moliti ga za jaku sredotočnu vlast u Niemačkoj, u kojoj će biti Pruska glava, i poslie da se u niemački savez puštaju narodni zastupnici.

Turska.

Carigrad, 9. siečnja. Veliki vezir Mehmedpaša počimlje svoju službu s velikom nošću. On je uredio, da se odbija po 20 % od svake dèržavne plate preko 5000 groš. on je ukinuo penziju udovici i dieci Rešidpaše, on je zabranio povišavati platu činovnicima iz budžeta njihovih zvanjah. Rizapaša nevuče više svoje plate kao ministar artilerije, a Mehmed Alipaša izgubio je svojih miesečnih 75.000 grošah, što ih je vukao kao sultanov šurjak. Naravno da je nezadovoljnikah mnogo. Već su zvali Kiprizliju više putah, da se primi vezirstva, ali on veli, da nebi ni po njega ni po dèržavu bilo liepo, kad bi opet bio za dan za dva velikim vezirom. Turski „zviezdočteci" bune svietinu koje akvim proricanjem o sudbini ministarah do koi dan, i sve to zadaje veliku brigu novome veziru.

Carigrad, 14. siečnja. Govori se, da će se na skoro ukinuti svi kaimi (papirni novci).

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Iz **Firence** pišu, da je princ **Alfred**, drugi sin kraljice Viktorije tamo prispeo iz Livorna.

Pariz 29. siečnja. Pisma iz Napulja od 24. t. m. izjašnjuju prividna protuslovja u sadanjoj ministarskoj krizi.

Filangieri povukao se je u Pazzuoli i zaiskao je svoj odpust, no dobio je samo privremeni odpust na šest nedieljah danah. Kralj je primio Villamarinu, koi mu je ponovio uvieravanja Piemonta na temelju medjusobne neutralnosti.

Današnji „Univers" donosi okružnicu papinu na nadbiskupe i biskupe, u kojoj su razvijeni razlozi, iz kojih nije papa primio carevih savietah, da se odreče pobunjenih provincijah.

Verona 28. siečnja. Austrijanski povierenik za ustanovljenje granicah vratio se. Ustanovljenje granicah prama Lombardiji svèršilo se. Zbog ustanovljenja područje medju miestima „Le Grazie" i „Scorzarolo" zamoljeni su novi napotci.

Turin, 28. siečnja. Gospodin Pietri prispeo je iz Pariza ovamo. Na milanezkom carinskom uredu uzapljena je jedna adresa na papu, dolazeća iz inostranstva. Provincijalni i obćin-

ski izbori u Savoji izpali su dosad sasvim konservativno.

Turin 30. siečnja. Grof Cavour izdao je pod 27. t. m. okružnicu na poslanstva, u kojoj medju ostalimi veli, da je u srednjoj Italiji reštauracija nemoguća.

Paiz 30. siečnja. Današnji „Moniteur“ sadèržaje carski dekret, kojim se uslied izviešća ministrova unutarnjih poslovah zabranjuje list „L' univers.“

Pariz 30. siečnja. Velika vojvodinja Stefanija umèrla je u Nici.

Chambery, 29. siečnja. Gubernator izjavio je jednoj gradjanskoj deputaciji, da vlada nije nikad namieravala ustupit Savoju.

Niešto o hèrvatskom nazivlju (nomenclaturi) prirodoslovnih znanostih.

Nazivlje, kojega je znanost svakom obèrtniku i svakom drugomu učenom čovicku neobhodno potrebna, da se medju sobom na lahku ruku i u kratko razumiju, mora da budè takovo, da si svaki čoviek već po samom imenu stvor tomu imenu odgovarajući i nikakovi drugi predstaviti mora.

Nazivlje mora dalje da bude takovo, da se već iz samog imena pozna, u koji red, rod i koju vèrst imenovani stvor ide, to jest može da bude — sustavno, ili ono može da bude takovo, da se imenom samo koje osobito svojstvo stvora označuje bez da mu se ujedno i miesto u sustavi naznači, to jest može da bude — pučko.

Da je sustavno nazivlje od pučkoga mnogo bolje i koristnije, to svaki lahko uvidja, samo da nije ujedno i mnogo zakučatije i za narod nerazumnije. Pak baš za to je i samo glasovitom rudoslovcu Mohs-u za rukom pošlo, da je sustavno nazivlje u rudoslovju (mineralogii) uvesti mogao; a u biljoslovju (botaniki) i živinoslovju (zoologii) ostalo je do dan danas pri pučkih imenih. Mohsovi nasliednici zapustiše i u istom rudoslovju sustavno nazivlje, ter miesto njega poprimiše pučko, kao što to u svih najnovijih knjigah nalazimo.

Kakvo bi daklem u prirodoslovnih znanostih imalo hèrvatsko nazivlje da bude? Ja mislim, da bi ono, buduć mi naš narod izobražavati i za njega knjige pisati imamo, moralo da bude čisto narodno, čisto pučko, to jest takovo, po kojem bi se pojedini stvorovi ponajprije onako imenovati morali, kako jih naš puk imenuje. Jesu li se naši dosadanji spisatelji toga pèrvog najglavnijeg pravila dèržali? Nisu — i ako ja to velim, neću tim ničije zasluge za našu književnost da umanjivam, neću nikoga neznanstvom našega jezika da korim, već samo hoću da reknem, da to nije ni meni ni komu drugomu sámomu izvesti moguće, i da je to tim manje moguće bilo u ono vrieme, kad su naše školske knjige pisane bile, dočim mi je istina latinska poslovica: „Omne initium durum“ vèrlo poznata. Ako ja daklem sa našim dosadanjim nazivljem sasvim zadovoljan nisam, to nekanim nikoga da time vredjam, nego samo da gospodu spisatelje opazne učinim na ono, što bi možebit u buduće bolje učiniti mogli i to tim više, što se još sad, gdie smo početnici, mnoga u nazivlju lahko promieniti dadu, dočim bi potlam svaka promiena samo na uštèrb stvari biti morala.

Naše hèrvatsko nazivlje mi se zato nedopada: a) što su naši spisatelji, niemačkog izraza strogo se dèržeći, za mnoge stvorove imena kovali, gdie jim toga treba nije bilo, buduć narod za ote stvorove tako krasnih i liepih imenah ima; b) što se uz dobra pučka imena navadjaju i prevedena; c) što se gdiegdie hoće ime roda (genus) da se i na sve vèrsti (species) toga roda protegne, d) što se hoće da se niekojim stvorovom imena nametju, koja po mome mnienju neodgovaraju tim stvorovom nego drugim; što je daklem, kako mislim, na niekojih miestih pogriešno.

Da je to i zbilja do sada tako bilo, hoću za dokaz da navedem od mnogih takovih primierah, koji se u naših školskih knjigah naći mogu, samo niekoje.

ad a) Nalazimo prevedeno: Insectum, Insekt, u zareznik; lanius colurio, Dorndreher u vèrtitèrn; troglodytes parvulus, Zaunkönig u kraljic; hirundo riparia, Uferschwalbe u obalna lasta; aquila imperialis, Kaiseradler u kraljevski orao; rana esculenta, grüner Wasserfrosch u zelena vodena žaba; lucanus cervus, Hirschkäfer u jelenjak; gastropacha neustria, Ringelspinner u prelac pèrstenjak; bombus terrestris, Erdhummel u zukalica; gryllotalpa vulgaris, Maulwurfsgrille u kèrtinski šturak; ixodes ricinus, Zecke u klešt: limax, Nacktschnecke u goli puž; Kupfervitriol u modra galica; Glimmer u tinjac; euphorbium, Wolfsmilch u mliečika i frittilaria imperialis, Kaiserkrone u carevica itd. — Ja mislim, da to sve naš narod mnogo liepše imenuje sliedećimi imeni: kukac; svračak; carić ili kèrvavi zalogaj; bregunica; krunati orao; zelena žaba; rogač ili božji volo; kukavičina suza; bumbar; mèrmak; kèrpelj; balavi puž; plavetnjak; ljuska; rodinjak; zvonič i tako dalje.

ad b) Čitamo imena stvorovah, kao: felis lynx, Luchs, ris; motacilla alba, weisse Bachstelze, pliska ili govedarka; matica, Bienenkönigin; coracias garrula, Mandelkrähe, smèrdovrana; turdus pilaris, Wachholdervogel, bravenjak; kotlovina ili bakar, Kupfer; geranium, Storchschnabel, iglica; erodium živa trava itd.

Čemu će uz ota liepa pučka imena još druga prevedena? — kao oštrogledac; tresorepka; kraljica; modra vrana; smrekuljar; mied; rodin kljun; čapljan itd.

ad c) Tako nalazimo u rodu „picidae, dietelji“ sve vèrsti toga roda imenom „dietelj“ označene i picus major, što pako nebi imalo da bude, buduć naš puk picus viridis neimenuje zelenim dieteljem, nego žunom. Isto tako nazivlje se rod „turdidae, drozdovi“ sa svim dobro, ali mislim, da se turdus merula nebi imao zvati cèrnim drozdom, nego samo kosom, jer mu to ime narod daje.

ad d) Hyla viridis, grüner Laubfrosch, imenuje se zelenom žabom, što po mome mnienju nije, jer mislim, da je zelena žaba rana esculenta, a gatalinka hyla viridis; dalje nazivlju vižletom canis famil. leporarius, a ja mislim, da je vižle canis famil. avicularius, a hèrt canis famil. leporarius, pak onda mislim, da se astur palumbarius imenuje jastrebcem, astur nisus kragujem, falco peregrinus kobcem, falco gryfalco sokolom, a ne kano što u naših knjigah nalazim. Bombycilla garrula neimenuju kod nas futačem, nego tako nazivlju upupa epops a bombyicilla kugarom. Drozd je po mome mnenju turdus musicus, kos turdus merula; isto tako picus major dietelj a picus viridis žuna. Porluk je allium Porrum a ne allium sativum, jer ovog posliednjega imenuju bielim lukom ili česnjakom; udikovina je viburnum lantana a šibikovina viburnum opulus. Kukuruzhalm mislim da nipodšto nije slamka, nego batvo; slamka pako onaj Halm, koi se u vlasulje i druge livadne trave nalazi; najpotlam stèrn onaj Halm, koga pšenica, raž, ječam, pir i sob ima. Šljun nije Kies, već po mome mnienju eckige Gesteinstrümmer, prud ili koturina Rollsteine. Isto tako mislim, da je medju „sičan i mišomor“ ako ne velika a ono ipak mala razlika; da sičan znači Arsenik sa lučbenim znakom As. a mišomor arsenige Säure sa lučbenim znakom As. Os. Živac se imenuje Feuerstein a ne Feldspath.

Reći će mi tkogod: Lahko je to kuditi ali daj nam ti bolje nazivlje sastavi. — Ja ovdie očito izpoviedam, da ja sàm savèršeno nazivlje izraditi nisam u stanju, a i nitko drugi samcat, nego svi skupa. Kojih bi se pako pravilah pri tom sastavljanju dèržati imali, to hoću ovdie u kratko da navedem.

1. Ja mislim, da mi nijednomu stvoru, za koga naš puk već ime imade, drugo ime nedajemo, nego ono, koje mu je narod dao i da mi miesto takovih imenah neupotrebljavamo kakova druga iz slavjanskih nariečjah ili možebit čak niemačke prevode. Sva imena prirodnih tielesah u našem puku doznati, to je pojedinom čovieku nemoguće ili barem odveć težko: zato mora svaki, — komu promicanje prirodoslovnih znanostih i blagostanje našega puka na sèrdcu leži, ili on bio gimnazialni ili pučki učitelj, ili bio svetjenik ili koji drugi znanstveno učeni čoviek, — koliko može i kako može da u našem puku imena pojedinih prirodnih tielesah sakuplja. Osobito pako neka si to gimnasijalni učitelji za svoju svetu dužnost smatraju, jer su se oni znanosti posvetili i obvezali, da će mladež puka, daklem i puk izobražavati. Tako sakupljena imena imala bi se od pojedinih rodoljubah iz svakog prediela naše otačbine u naših novinah oglasiti ili pako jednom gimnasijalnom učitelju dostaviti. Taj gimnasijalni učitelj, ili bio ja ili koi drugi, morao bi ta imena abecedno poredati i naznačivši ona, koja nisu slavjanskog korena, tiskom izdati. Tim načinom bi mi imena od vèrlo mnogo prirodnih tielesah doznali i to u mnogom slučaju za jedan isti stvor više imenah. Od otih imenah valjalo bi da se najprije ona poprime, koja su čisto slavjanskog korena i obćenita; pak onda, ako takovih nebi bilo, ona, koja se u više predielah naše domovine govore; potlam ona, koja su čisto slavjanska premako se samo u niekojih predielih naše otačbine u narodu upotrebljavaju; ter najpotlam, ako skroz drugih nije, uz prevedena i ona, premako tudja ali u puku obćenito rabeća imena. Ja mislim, da bi mi to tim više činiti morali, kad pomislimo, da su osim drugih narodah i isti Niemci tako radili, premako se niemački narod svoj učeni jezik od učenih ljudih, a ne učeni ljudi od naroda učiti moraju U nas je baš obratno. Naš narod tako krasan i bogat jezik govori, da se mi učeni ljudi od njega jezik učiti moramo, ako nećemo da naš preliepi narodni jezik pokvarimo i pogèrdimo; — ja velim, da je naš narod za nas ona velecienjena školska knjiga, onaj prekrasni učitelj, od koga se mi narodni jezik učiti moramo. (Konac će sliediti.)

Odziv.

Svakomu domorodnomu pozivu moraju se domorodci ozvati, kojim leži na sèrcu domovina, narod i njegova slava Poziv oglašen u „Nar. Nov.“ tiče se cieloga jugoslavenskoga naroda; s toga zaslužuje da mu se svaki domoljub ozove. Pozivlje nas da prinesemo budi novacah, budi književna gradiva za Kačićevu stogodišnjicu. — Neima gotovo muža, koi si je svoje ime u našem narodu tako oviečio kô Andrija Kačić-Miošić; a što je tomu uzrok? nije doista drugi, nego njegov „ugodni razgovor naroda slovinskoga.“ On je svojimi piesmami prodro u sèrce našega puka, jer ih je složio po njegovoj ćudi. Ime njegovo slovi od jadranskoga mora do Dunava; poznaju ga ne samo Dalmatinci nego i Hèrvati i Slavonci. Imade i drugih muževah, koji su našemu narodu u ovoj ili onoj pokrajini obitavajućemu omilili, al nisu postali obći ljubimci svega jugoslavenskoga naroda; Relković steče svojim Satirom viečnu uspomenu u Slavoniji, imade svieta koi ga na izust izriču; al on si neprokèrči put u druge strane naše domovine, nego se omedjaši na uzku Slavoniju. Kada je dakle tako omilio Kačić nasemu narodu, vriedno je da mu bude i on zahvalan; a tu zahvalnost može najbolje sada zasviedočiti, kada se radi da mu se stogodišnjica proslavi; prinoseć svaki po svojoj mogućnosti budi po koi novčić budi književno gradivo.

Nieka me bojazan hvata, da neće tkogod reći: tà džaba ih bilo i pozivah; nieki pozivlju da se prinese po koja para za izdavanje pučkih knjigah; drugi opet da se prinese po koi novčić za Kačićevu stogodišnjicu; tko bi nasmagô novacah, samo da je kovač koi bi ih kovô, onda bi se moglo davati i na domorodne svèrho; al kada ima drugih tolikih neodložive troškovah, neka izostane ono na što se vilami netiera. Ovako se tuže oni, kojim ništa nestoji do slave i veličja svoga naroda; nò kô da nebi imali odkale bi dali, nego jer neimaju narodnoga ponosa ni narodnoga sučuvstva Nestrašimo se ovih dvajuh pozivah, nego im se ozovimo i svakomu prinesimo koliko nam okolnosti dopušćaju, to ćemo oba oživotvoriti Oba su nam toli sveta i uzvišena da im se nesmijemo oglušiti. Svèrnimo okom na susiedne nam Magjare, i vidit ćemo kako oni svoje vèrle muževe proslavljuju. Nebudimo ni mi posliednji, nedopustimo da nas potomstvo s nemarnosti žigoše. G. S. J—ć.

U Dolnjem Miholjcu 23. siečnja.

Za izdavanje pučkih knjigah doprineo je:

26. Gospodin Slavoj Maršo duhovni pomoćnik u Podgajcih	4 fr.	—	kr.
u ime Kačićeve stogodišnjice	1 „	—	„
27. G. Gajomir Stiep. Jakić duhovni pomoćnik u dolnjem Miholjcu	5 „	—	„
u ime Kačićeve stogodišnjice	1 „	—	„
Ukupno . .	11 „	—	„
Prijašnji prinosci iznose . . .	130 „	50	„
Ukupno dakle . .	141 „	50	„

Dalje prinoske prima u ime Matice ilirske njezin blagajnik u svojoj pisarnici na tèrgu Jellačića bana pod kućnim brojem 420.

U Zagrebu dne 31 siečnja 1860

Dr. Anton Ro.c
c. kr. javni bilježnik.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U PETAK | DANA 27. SIEČNJA 1860. | Broj 27.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, á 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah bil uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina

Zagreb. Zagrebački katolički list donosi u svom broju od 26. siečnja sliedeće na rimsko pitanje potežuće se, time svakoga rimokatolika u našoj domovini tim većma zanimajuće članke što se u njima govori o važnim glasovima pojavivšim se u našoj domovini proti brošuri „Pape et Congres“ i njenim težnjama. Ove članke Katoličkoga lista mislimo da nesmijemo uztegnut mi čitateljima naših novinah a glase kako sliede:

„S današnjim listom razašiljemo u 1. ovogodišnjem broju obećani pretres zlokobne medom i jedom začinjene parižke brošure. Uvieren smo, da će ovaj iz bistre glave i okretna pera potekav pretres, koi nam toli jasno tumači podle osnove, a svojski i temeljito uzbija lažljive razloge, za koje se sakriva zlobno kovarstvo, namienjene sv. stolici a po njoj katoličanstvu, — naići na glasan odziv svagdie, gdie ima viere od Boga, štovanja svetinjah, čuvstva za pravo i pravicu. Zahvaljujemo ovdie javno prečastnomu gospodinu piscu u ime svih ljudih dobre volje, što se je toga posla, komu nije nitko više odanj dorasao, na obranu svete i krivično napadnute stvari prihvatio, te ga toli slavno dovèršio.

Po drugih stranah očituju katolički puci u stisci postavljenomu sv. otcu privèrženost i ljubav svoju: to odašiljajuć mu adresse, to sakupljivajuć novčane prineske. Jedno i drugo dosad kod nas jošte učinjeno nebi, ne kano da u nas hèrvatsko-slavenskih katolikah neima toliko čvèrste viere i odanosti prama sv. stolici, koliko u drugih narodah; već jedino zato, što nam je zlom kobi javni upliv toli spao, da bi adressom malo pozornosti pobudili, a uz to smo s neveljnih okolnostih toli ubogi, da nam novčane sbirke za sv. otca nebi u ovaj par prema želji i časti narodnoj izpale za rukom. K tomu je jošte stanje stvarih neizviestno i zamèršeno; treba da jošte spadne niekoliko krinkah s obraza, te se znalo bude, tko je viera tko li neviera. No ako dodje do odluke i potrebe, pokazat ćemo i mi svietu slovom i tvorom, da u nami jošte teče ona ista kèrv, koje su potoci proliveni na obranu častnoga kèrsta proti nekèrštenim dušmanom, — da su nam viera i cèrkva jošte one svetinje, u koje nam nitko svetogèrdnom rukom dirati nesmije, za kojih obrana neće nam biti pretežka nijedna žèrtva.

Za sada neka služi uztuk prečastnoga gospodina kanonika Franje Milašinovića za javan odziv iz naše domovine, otvoreno pred svietom zasviedočujući naša čuvstva: neuzkolebivu privèrženost k cèrkvi i vieri katoličkoj, svedđjnu viernost prama sv. stolici, a podpuno štovanje, ljubav i odanost prama sv. otcu; — usuprot mèržnju i prezisanje, što u nami pobudjuje podlo, jerbo licemierno, nepošteno, jerbo vierolomno i nepravedno postupanje onih ljudih, koji pod pla[illegible] [illegible] papinsku baštinu, ponize ugled cèrkvene glave, a tim oslabe upliv viere, i potamne sjajnost katoličke cèrkve. — Za takova tumača čuvstvah naših tim je [illegible] pomenuti uztuk, što je pisan jezikom latinskim — razumivim naobraženim ljudem svih narodah.“

— „Upravo se razpošilja pastirska poslanica uzoritoga gospodina kardinala i nadbiskupa, izdana dne 8. siečnja t. g., na duhovničtvo nadbiskupije zagrebačke. Zamèršeno političko st[illegible] [illegible] su, [illegible] pastirska poslanica ranije razdaje, i što je uzoriti kardinal odabrao u njoj govoriti o opakosti prevrata, i opasnosti, što u naše doba prieti cèrkvenoj dèržavi i sv. otcu. Koliko nam prostor našega lista dopustio bude, priobćit ćemo za čitatelje iz drugih biskupijah koje miesto iz te važne poslanice. — Ovdje samo jošte spominjemo, da je uzoriti stožèrnik, kako sám u uvodu tvèrdi, od njekle zabavljen pripravami za pokrajinsku cèrkvenu skupštinu (synodu), što ju je jošte tečajem ove godine, ako nedodje kakova neprèdvidjena zapreka, u Zagrebu sazvati nakanio.“

— „Uz množtvo drugih brošurah, što su povodom zloglasne parižke što za nju, što proti njoj pisane, izišla je ovih danah jedna u Beču pod naslovom: „Der Papst und der Kirchenstaat.“ Pisac joj je u Zagrebu dobro poznati Franjo Šav. Schumacher; pa na taj njegov spis svraćamo pozornost naših čitateljah, i preporučujemo im ga. buduć to zaslužuje po vèrlom sadèržaju i pravcu svojem, te po katoličkom duhu, kojim je sastavljen.“

Beč 24. siečnja. Pod nadpisom „Carski čin“ saobćuje „Fortschritt“ sliedeće: „Nieki židov, koi je kao soldat u austrijanskoj vojski služio, odlikovao se kod Montebela i dobio je veliku srebèrnu kolajnu, bio je kod Magjente uhvaćen, no ipak mu za rukom podje uteći na uprav čudnovat način i on prispie baš u vrieme kod svojega sbora, da sudieluje u bitki solferinskoj, u kojoj se je opet tako odlikovao, da je dobio zlatnu kolajnu za hrabrost. No u ovoj bitki bio je jako ranjen i izstupio je zatim iz vojničke službe. — Ovaj momak dodje prošaste nedielje pred cara i podnese molbu da mu Nj. veličanstvo dostoji podielit kakovu službu.

On je u audienciji imao prilično izlizanu haljinu, na kojoj su obe kolajne no bez vèrpcah prišite bile. Pošto je molitelj izustio svoju molbu, zapita car: „Zašto nosite kolajne bez vèrpcah?“ Čoviek odgovori da nema novacah da si ih kupi. „Dajte ovamo te kolajne!“ reče car kratkim zapoviedajućim naglaskom. Čoviek pobliedi i položi mučke kolajne u careve ruke, na što car reče: „Sutra dodjite k mojem glavnom adjutantu, gdie ćete pobližja čuti.“ — Drugi dan otidje čoviek u dvorac; glavni adjutant dočeka ga veoma prijazno, otidje u pobočnu sobu i donese iz nje oficirski kaput s ordenom, na kojem su prišite bile obe kolajne i red željezne krune i preda mu ga s riečma: „Nj. veličanstvo naimenuje vas time poručnikom i šilje vam ovdie kolajne obskèrbljene vèrpcama, ujedno sa 400 fr. za opremu.“

— Uslied sigurnih viestih, javlja „B. Z.“, obustavljeno je polag raspisa izdanoga po c. k. ministerstvu pravosudja popunjavanje svih izpražnjenih ili izpraznit imajućih se pravosudnih službah do nove organizacije. O rukovnim službama ima to bezuvietno valjati. Perovodne službe imaju se popunit u slučaju silne potrebe.

Talijanska.

Rim 17. siečnja. „Giornale di Roma“ piše: „U parižkom „Moniteuru“ izišlo je pismo pisano po Nj. veličanstvu caru Francuzah, u kojem savietuje svetog otca, da ustupi pobunjene pokrajine. Za sada hitimo sve one, koji su u kojem god obziru za uzdèržanje cèrkvene dèržave, uvierit, da se je papa pred svojom savjestju dužnim dèržao, da nijećući odgovori na ponudjeni saviet, pri čem je raztumačio razloge nijećanja.“

Isti list piše:

„Čoviek nemože se dosta čuvat od krivih viestih i pretierivanjah, koje lukavština i zloba navlaš o stanju cèrkvene dèrzave i o vladajućem duhu pučanstva razprostranjuju. Nije dosta upútit samo na tokoršnje od listovah u gornjoj, dolnjoj i srednjoj Italiji obnarodovane dokaze, već valja pozornost obratit i na bèrzojavne viesti, koje se zatim ili činjenicama opròvèrgavaju ili trebaju javna opròvèrgnutja, kao što danas vidimo u jednoj viesti toskanskih i sardinskih listovah, u kojima jedna parižka depeša datovana od 13. t. m. krivo tumači prijave o demonštracijama, koje su se toboż sbile u Markama.

Ovom opròvèrgnutju možemo jošte dodati, ne samo da se nisu u papinskim pokrajinama dogodile one demonštracije, već da rečene zemlje davaju najsjajnije dokaze svoje privèrženosti i podanosti prema svetoj stolici; to proizlazi iz očitovanja, koje je posredstvom adresah prispielo prestolu Nj. svetosti. Ove adrese neproizlaze samo od cèrkvenih i svetovnih korporacijah, već i od zastupničtva provincijah i občinah kao i gradjanah svakoga staleža i čina.

Dne 13. t. m. izišlo je dopuštenje i užje poklade (od 11. do 21. veljače) svetkovat po pučkom običaju. Dopušteno je nosit maskovnih haljinah, no ličine kao i prenašanja tudjih cèrtah na lice bojama i bradom nisu samo javno već i u vlastitoj kući tako po danu, kao i po noći strogo zabranjene, dočim se oblastima nalaže kao dužnost, da učine sve što je shodno za uzdèržavanje poredka i mira za svetačnoga toga vremena.

Francuzka.

U Francuzkoj biesni borba potaknuta carskim programom medju prijateljima slobodne tèrgovine i njenim protivnicima. Zakonotvorno tielo stavit će po svoj prilici neodoljiv odpor predlozima vlade. Izbori od godine 1857. nisu u stanju zakonotvornoga tiela ništa promienili u pitanju tarifske reforme. Već se i o tom govori, da je vlada našla sredstvo, kojim će obići zakonotvorno tielo. Car će upotrebit konštitucionalno pravo, da sklopi formalni tèrgovački ugovor s Englezkom, koi će se zatim zakonotvornom tielu doknadno predložit i tako neće mu isti kao svèršenoj činjenici moći zabavit ni u cielosti ni u pojedinostima. No ipak je jošte pitanje, da li će to tako lahko ići. Za koi dan čuti ćemo po svoj prilici, da su nieki listovi, koji zastupaju zabraniteljnu tèrgovačku sistemu, dobili opomenah ili da su uzapćeni, jerbo već počima polemika, koje nemože francuzka vlada mirnim okom gledati.

Za utišenje već živahno pojavivše se agitacije sadèržuje „Patrie“ sliedeće saobćenje;

„Kao što nam javljaju, pojavila se u niekim glavnim tvorničkim kotarima uslied netočnih tumačenjah tèrgovačkog ugovora, koi se sklapa medju Francuzkom i Englezkom, nieka razdraženost. Mi smo osvjedočeni, da će samo poznanje pravih razlogah ove pogodbe dovoljno biti, da se utaloži razdraženost, koja je sada, nemogući proizvesti ni najmanjega dobra, kadra prouzročit začastnu obustavu radnjah, koja bi ponajprije radećem razredu na uštèrb biti morala. Kao što mislimo da znamo, ukinut će se pogodovanje zaštitne carine, ukinutje koje naviesti car, stopram tečajem godine 1861. i onda će, kao što nas uvieravaju, zamienjena biti 30- do 25-postotnom ulazninom — cifra, koja bi dobroosnovanim obèrtnim granama dovoljnu sigurnost pružati mogla, osobito ako pomislimo, da se ulazne carine na vunu i pamuk imaju ukinut, a na ugljevje znatno obalit i prenosni troškovi na kanalima i željeznicama takodjer u jednakom razmierju umalit. Čim se u pogadja-

iju stojeći tèrgovački ugovor obćinstvu dade na znanje, pružat će najočevidniji dokaz o brižljivosti, koju car posvećuje svakom napredku narodne industrije, i o njegovom osobitom trudu za sve, što na korist domaće potrate može e-bašit cienu stvarih najpotrebnijih tako za život kao i obèrtnost. Pučanstvo tvorničkih kotarah nemože se dakle dosta čuvati od neosnovanih pretierivanjah i mamljenjah. U ostalom car je, kao što znamo, prije nego se na što odvaži, voljan, da naše glavne obèrtnike o glavnim pitanjima saslúša i ova po samom vladaru učinjena istraga jamči zato, da će se obzir uzeti na sva pravedna zahtievanja.“

Turska.

U Carigradu vlada veoma opasan duh. Govori se o proročanstvima, koja u narodu prouzrokuju razdraženost. Malo je falilo, da nije Kibrislipaša usljed reklamacijah engleskoga poslanika opet postao veliki vesir; no on je stavio uvietah, kojih nije mogao sultan primiti. Prije svoga odlaske učinio je Thouvennel još jedan pokus na korist sueskoga kanala. Turska vlada ostala je nepomična pri tom, neka se sile ponajprije medju sobom porazumiju; kada se slože, onda će porta učinit, što uzbude potrebno.

Carigrad 20. pros. Dokle je s Turskom došlo vidi se otuda, što stambolska posada za prošla dva mieseca danah nije dobila platu, a oficiri od toliko miesecih nikakvu hranu za svoje konje niti za to kakvu naknadu u novcu. Ali ministri i muširi vuku podpunu platu. Nije dakle čudo, ako je vojska nezadovoljna. — Sada se u niekim provincijama namieravaju ukinuti glavni gubernatori, kako bi se troškovi umalili, a nad podgubernatorima bit će odsada glavni nadzornik. Isto tako sasvim su ukinuti defterdari.

Rusija.

U Moskvi ima sada 390,000 stanovnikah, od kojih je samo 37 proc. ženskog roda, ostali su mužkarci.

Petrograd 6. siečnja. U Petrogradu očekuju sibirskoga namiestnika grofa Muravieva Amurskoga, orenburžkoga grofa Katenina i poljskoga kneza Gorčakova. — Ovih danah pokušat će na Nevi voziti se na parnoj makini, koja će moći ići po ledu. — Kako pišu „SPB. Viedomosti“, doći će na lieto cèrnogorski knez Danilo sa kneginjom Darinkom u Petrograd.

i kod posebnih raspravah nastojat, da narode Italije uzdèržim slobodne od izvanjskoga silovitoga miešanja u njihove unutarnje poslove, i nadam se pouzdano, da će se poslovi talijanskoga poluotoka mirovno i povoljno riešiti. Dotični spisi skoro će Vam se predložit.

Ja se sa carem Francuzah pogodjem, kako bi tèrgovački promet medju obim zemljama protegnula i tako prijateljski savez medju njima užje skopčala.

Poslie razpre nastavše medju Španjolskom i Marokom gledala sam — žalibože uzalud — da preprečim razmiricu.“

Nj. veličanstvo napomenulo je zatim zajedničku expediciju proti Kitaju i izrazilo je želju, da bi se mirovnim popuštanjem cara kitajskoga steklo pomirenje u toj stvari.

Nadalje posvetila je kraljica sretno porazumnoj San-Juanskoj stvari niekoliko riečih i nada se da će se amerikansko pogranično pitanje riešit prijateljskim načinom.

Zatim naviešćuje Nj. veličanstvo financijalne predloge u svèrhu, da se vojska, brodovlje i zemaljska obrana shodno priredi; napominje blagodareći podignutje dobrovoljačkih sborovah, naviešćuje predlog naredbe za reformu i drugih naredabah tičućih se unutarnjih poslovah a na kraju govora napominje uobće rastuće blagostanje, pokoj i lojalnost Engleske, Indije kao i svihkolikih naseobinah.

Privoljujući odgovor na kraljicu u obziru priobćenoga prestolnoga govora primile su obe kuće englezkoga parlamenta.

Današnji „Times“ i „Morning Post“ javljaju, da je tèrgovački ugovor medju Francuzkom i „nglezkom podpisan jučer u Parizu.

Pariz 24. siečnja. „Pays“ i „Patrie“ donose članak proti adresi protekcionalistah na cara.

Turin, 22. siečnja. Deputirska komora raspuštena je; rok za nove izbore nije jošte ustanovljen. Senator Galina konačno se je izrazio, da neće primit službe gubernatora milanezkoga, i kažu, da je na miesto njega naimenovan Massimo d' Azeglio, i gubernator sesarski, Dacieni odgodio je svoj odlazak, Cialdini nije primio službe medjuzapoviednika vojske srednje Italije pod Fanti-om.

Genova 24. siečnja. Ministarska kriza u Napulju traje neprestano. Troja i Murena pozvani su da sastave novi kabinet.

Pariz 25. siečnja. Današnji Moniteur sadèržaje izviešće Magne-ovo o financijama. Pro-

Nr. 578 (36) 3—3

Konkurs-Kundmachung

zur Besetzung einer Finanz-Wach-Kommissärsstelle II. Klasse.

Die Gesuche um diese mit dem Gehalte jährlicher 525 fl. ö. W. und mit den sistemisirten Nebenbezügen verbundene Stelle sind — insbesondere mit der Nachweisung der mit gutem Erfolge abgelegten vorgeschriebenen Prüfung, dann der Kenntniss der kroatischen oder einer derselben verwandten slavischen Sprache bis 8. Februar l. J. bei dieser k. k. Finanz-Landes-Direktion einzubringen,

Von der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion
Agram den 19. Jänner 1860.

Nr. 5259-civ. (38) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Hrn Advokaten Nikolaus Sablić wegen von dem Hrn Michael Praš schuldigen 56 fl. 63 kr. ö. W. c. s. c. die executive Feilbietung des im Grundbuche der Steuergemeinde Warasdin sub P. Z. 515, Loc. Z. 651 ENr. 427 vorkommenden, den Eheleuten Michael und Anna Praš gehörigen, auf 1655 fl $66^2/_3$ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Hauses sammt Hof und Garten, bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 5. März und der zweite auf den 2. April 1860 jedesmal Vormittags 11 Uhr bei diesem k. k. Komitats-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dieser Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypotheker-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Realität so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Warasdin am 31. Dezember 1859.

Nr. 12186 (41) 3—1

Koncurs-Kundmachung.

Mit dem hohen k. k. kroat. slav.-Statthalterei Erlasse ddto 29. Dezember 1859 Z. 18792-2928 wurde die Errichtung einer neuen stabilen Apotheke in dem Badeorte Krapina-Töplitz im k. k. Bezirke Pregrada k. k. Komitate Warasdin mit Personal-Gerechtigkeit bewilliget, und der Kompetenz-Termin bis Ende Februar l. J. festgesetzt.

Alle jene Herren diplomirten Apotheker, welche [illegible]

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 28. SIEČNJA 1860. Broj 28.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu; — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 28. siečnja. Doznajemo iz jednoga peštanskoga dopisa, da su deputacije trijuh superintendencijah helvetičke konfesije, naime s ove strane Tise, s one strane Tise i s ove strane Dunaja, dne 21. t. m. otišle iz Pešte u Beč, da ondie pred carskim prestoljem ponove svoje molbe, da im se ostavi njihov prijašnji cèrkveni ustav. (Medjutim izišla je, kao što je poznato, naredba za izvèršenje dotičnih carskih patentah.)

C. k. redarstveno ravnateljstvo za Budim-Peštu izdalo je sliedeći oglas:

Pošto je u posliednje vrieme veselje občinstva na javnim balovima već opetovano bučnim, nepristojnim postupanjem niekih izgrednikah poremetjeno bilo, naredjuje se time u svèrhu, da se predusretu slične smeće:

1. Na svakom javnom balu imaju plesi sliedit jedan za drugim onako, kako je naznačeno na plesovnom redu.

2. Nesmije se druga glasba svirati nego li plesovna.

3. Proti onima, koji nepristojnim, silovitim zahtievanjem, da se svira kakva druga glasba, ili da se promieni plesovni red, ili inim demonštrativnim očitovanjima koje mu drago vèrste smetaju javno veselje, postupat će oblast i to sa svom strogostju.

I. I. **Iz Osieka**. Videć gdje jedanput kod nas neima šale, već se sbiljski radi, da iz družtva za izdavanje pučkih knjigah štogod bude: evo Vam u savezu sa dopisom mojim od 19. siečnja priobćujem pèrvo: moje mnienje, kako bi se to družtvo zavesti moglo; a zatim niekoliko osnovanih cèrtah, koje bi pri ustrojenju istoga, naime pri izradjivanju družtvenih pravilah možda poslužiti mogle. Ja, kako netražim da vriedim više nego za jednoga, tako i nemislim, da ove svoje misli komugod nametnem; nego ako ih tko posvoji, biti će mi drago; a još draže, ako li nam čim bolj[illegible] posluži. Pravo je pojedinacah dobrim savieto[illegible] stvari pripomoći; a dužnost uz ono, [illegible]je, pristati. Moje evo.

Naše družtvo sastojalo bi se iz pokrovitelja, odbora i članovah. Pokrovitelj bi mu bio glava, odbor ruke, a članovi ostalo tielo. No čudne stvari! Evo i ja za drugimi govorim o odnošajih družtva, koga još neima; i ne samo da ga neima, nego nas je već svaki sigurno sám sobom bio u neprilici, moreo se zapitati: a i na koi način da bude? Čvor je u tom, što će doskora biti na okupu liep broj članovah, a ti članovi još nisu družtvom niti imadu ikakovih družtvenih pravah. Tko dakle da izabere pokrovitelja, tko li odbor? tko da ovlasti i koga? Ja mislim da su se odtud izkapali oni, što no su predlagali, da se sav taj posao prenese na Maticu. I neima druge pomoći. I po mom bi mnienju ona kao već zakonito obstojeći knjižевni zavod posredovati imala. Evo kako. Ravnateljstvo njeno imalo bi pozvati niekoliko muževah poznate vieštine, krepke volje i odli na rodoljuba, koji su mu pri ruci, te s obzirom na izjavljene želje izabrati prije svoga družtvu pokrovitelja. Po tom bi isti muževi imali izraditi u kratko pravila družtvena te ih, nakon dostojne prijave izbora, podnieti najprije pokrovitelju, da ih on pregleda i, ako mu se uzvidi, svoje opazke dodade. Izbor pokrovitelja, prije nego li se zavede družtvo, nevidi mi se stvar nesputna s toga, što o potrebi takova družtva biti nemože. Tim načinom ustanovljena pravila imala bi matica u svoje ime vis. vladi predložiti i zamoliti ju, da se na temelju istih smije u području njenom zavesti posebno družtvo za izdavanje pučkih knjigah. I tim bi prestao daljni upliv i vlast matičina. Budući ona sama sobom dosta zabavljena: imao bi od toga časa postojati u području njenom **poseban i nezavisan** odbor ovoga družtva pod neposrednom upravom svoga pokrovitelja. Našemu novomu i golemu poduzetju treba novih silah, koje bi, ničim drugim nepriečene, svom snagom prionuti mogle uz svoj veliki zadatak.

Taj od ravnateljstva matice sazvani pèrvi odbor imao bi odmah svoje djelovanje započeti novim pozivom na podpisivanje godišnjih prinesakah. U načelu imao bi po mom mnienju izbor odbornikah zavisiti od pokrovitelja, kao vèrhovnoga zastupnika interesah družtvenih. No on to pravo može i glede daljnega popunjavanja odbora ustupiti ravnateljstvu matice, od prilike na taj način, da ona predlaže, a on potvèrdjuje; jer skupštinah, buduć one kod družtva toli razgranjena i onako iluzorne, nebi trebalo. Osobna čestitost i rodoljubje muževah, koji se uzmu za odbornike, mora svakomu biti dovoljnim jamstvom za uredno i sdušno obavljanje poslovah družtvenih.

Članom družtva može biti svak, tko hoće i kada hoće. Po razlici dobrovoljnih i obvezanih prinesakah mogu i članovi biti ili podpomagajući ili stalni (redovni). Ovi su nam miliji, ma bili s kojom krajcarom; jer nam je s njimi sigurniji proračun troškovah godišnjih. Netraži se nikakova osobita svota novčana, da tko može postati članom; samo, na koliko se tko obveže, toliko valja da uredno platja. Rok za platjanje imao bi se ustanoviti i pobiratelji prinesakah u raznih krajevih imenovati. Glavnica družtvena nesmije biti u početku mèrtva ili pače samoživa, da pita samu sebe; već valja da je svoju nuždnom snagom dielovna. Reći će tkogod: to je hèrdjav račun; za koju godinu mogla bi se imati liepa hèrpa sigurna novca. A što bismo, pitam ja dotle? ili ništa neizdavali, ili sasma malo? Jamimo taj račun. Naši prinosci nisu tèrgovačke dionice, da čekaju na dividende; već su oni prilozi ljubavi, žèrtvovani občemu dobru narodnomu; a s blagom toli svetim nesmije se tvèrdovati. „Ali se može počekati čovječe!“ Ja velim: nemože; čeka se došta i onako. Tko nemože čekati, dok koka jaja snese, piliće izvede i odbrani, taj kolje koku te s njom u lonac. To je kod nas. Naše družtvo valja da naliči živu tielu čovječjemu. Odbor neka mu je sèrdce, kud se kèrv salieva i odtuda **odmah** po svem tielu opet salieva. — Odmjerivši, koliko da se na godinu izdaje, toliko neka se i potroši; što narod kao svoje pravom zahtieva, neka mu se nedaje kao sljepačka podjela. **Živ narod** najbolja je i najsigurnija glavnica. Što no vele, dok je glavah, biti će i kapah. Al nevoljim da se rassipa; dobra je uviek krajcara na strani. Što prieko godišnjega troška preteče, može se dati na koristnu ostavu, na primjer u štedionicu. To neka bude zastava (Reservefond) i neka se nedira do skrajnje nužde. Tud spadaju znatniji vanredni darovi i ono, što se za rasprodane knjige natrag povrati. Ako se družtvo osnuje onako, kao što sam ja predložio u 15. br. ovih novinah, biti će u toliko dohodka, da se svake godine mogu izdati 2—3. knjižice. Te da nebudu velike: četiri, najviše pet tabakah jake. Ali ih zato ima biti po koja tisuća svake, da se mogu pogusto rastoriti po svem narodu. Radi te množine valja godišnji trošak računati od prilike na 5—600 for., a toliko će biti i dohodka. Novce da rukuje **posebni** blagajnik, član odbora. Računi da se svake godine šalju pokrovitelju i priobćivaju u kratko putem javnih listovah.

Sada kakove da budu knjige? Za puk su; dakle nek su prema potrebam puka. Glavno je, da se probudi u njem **sviest naroda**, koje žalibože slabo imade. Dajmo mu zèrcalo, da se vidi; a to je povjestnica. Da kako da ta povjestnica nebi smjela biti niti obća niti sustavna, nego liepo izvedene pojedine slike iz domaće prošlosti, koje su uspomenom stare slave kadre probuditi ponos narodni. Osim toga valja nam se obazirati i na **materijalno blagostanje** puka, te gledati najpreča sredstva da se isto unapriedi. Puk je naš za sada još isključivo poljodjelac; u zemlji mu je sve blago; ali koliko ga leži pusta! Neka se dakle uči razumnu gospodarstvu u svakoj struci; i to opet ne iz sustavnih knjigah te još tudjih prevodah, nego iz **prosto i ugodno** s obzirom na svoje potrebe izradjenih poučnih članakah; koje da pišu ljudi ne samo znanstveno vješti nego i praktično izkusni, kojim je dobro poznato stanje našega seoskoga gospodarstva; koji umiju cieniti ono, što je dobra u njem, a znadu i mahne, kojim treba lieka. Jer u nas ima ljudih, i to dobrih inače domoljubah, te su već navikli na našem narodu sve nješto koriti i popravljati, i to ili iz njeke sliepe pohlepe za promjenami, ili iz njeke doktrinarske slabosti, koja hoće svagdje da se čuje. Ta pedanterija nevriedi ništa; to su liečnici, koji će gdješto i zdravo odsjeći, bolestno ostaviti. Rekao sam da sve, što se piše, ima pronicati triezan **religiozno-moralni duh**. **Zabava** strogo uzeta posliednja je; i, pravo rekavši, u tom će književnici vèrlo težko ugoditi narodu; jer začin zabavi, humor narodni, još je podpuna svojina naroda; on sebe najbolje sám zabavlja. Tu nam valja posudjivati, a ne davati; premda misle njeki ljudi, da je i u tom narod spao na naše latinsko-niemačko-franceske dronjke. Nauka mu treba i suviše; ali na zabavu valja da on nas pozove za našu muku oko nauke. Kruha on ište od nas, a sol je u njega. Odbivši dakle tu posliednju točku, moglo bi se prema ona **tri** zahtjeva pučkoga naobraženja urediti i godišnje izdavanje knjigah; od svake najme struke da izide po jedna.

Jezik bi imao biti popularan i na to bi imao odbor **osobito paziti**. Što je pokrajinsko, neka se kod pojedinih riečih, kao što je i dosada bilo, protumači; a značaj jezika, koj je svud isti, neka se strogo pazi.

Knjige iz početka neka nebudu badava; ali neka budu jevtine; četiri tabakah 6 — 8 novčićah. Članovi neka ih dobivaju bezplatno.

Kod izdavanja knjigah dosta je važno i **vrieme**, kada se izdaje. Ljeti neima puk lasna za čitanje. Neka se dakle, koliko je više moguće, izdaju jeseni i izpred zime, da se mogu čitati od mladeži preko praznikah, a od drugih zimi, kad je sviet bezposleniji, odmorniji, čiliji, veseliji. Te tako bi se mogla jedna podieliti djeci o glavnih izpitih svèršetkom školske godine, a druga opremiti tamo oko svih svetih. Pri diobi u školi neka nijedno nebude isključeno; jer naša je svrha, da nitko neostane nepoučen. Ako je koj učenik zaslužio osobitu nagradu, neka mu se gleda od drugud. Zato bi najbolje bilo, da družtvo knjige može poklanjati; ali će to, kako rekoh, s početka mučno biti. Za sada je dakle u sniskoj cieni jedina pomoć, da

bude naprimjer dvadeset komadah po nova forintu ili malo više. Ali tko će i tako kupovati? Naći će se svetjenikah, dobrih duhovnih otacah; naći će se, kao što se je već i našlo — i velikodušnih boljarah; a naći i imućnijih roditeljah i drugih prijateljah mladeži i narodne prosvjete: a ako se nenadje nitko drugi, neka se namiri i taj trošak iz obćinske blagajne. Za dèržavne učevne zavode daje svake godine u tu svèrhu po nješto dèržava; neka i obćine dadu iz svoje.

Sve knjiga družtvene mogle bi se izdavati pod jednim obćim i svaka opet pod svojim posebnim naslovom, te bi imale sačinjavati njeku vèrst pučke knjižnice; zato bi trebalo, da svim bude isti spoljašnji lik.

O nagradah za one, koji izpišu knjige, nije, hvala Bogu, još tolika nužda govoriti. Kod nas spisateljstvo još nije nikomu bljeb: cèrna li bi ga jio! a i bolje da nije. Naći će se i za to ljudih, kojim će za soda u obćoj koristi biti dovoljna nagrada. Bude li jedanput suviška, može biti i to.

Mnogomu se neće možda dopasti što neima skupštinah i što je malo govora o pravih i dužnostih, o kontroli itd. Gdje neima rodoljubja i dobre volje, tamo su to prazne rieči i izlišni formaliteti. Svrha nam je prosta i jasna, sredstva jednostrana. Budimo, kao pčele, pod jedinim zakonom obćega dobra. Jedni neka prinose, drugi neka rode, a matica uljenika — pokrovitelj neka bdije, da sve ide, kako treba.

Još jedno! Što može biti danas, neka nebude sutra!

Iz Osieka 22. siečnja. Kao što ste već javili za presv. g. grofa Julia Jankovića, isto je tako darežljiva ruka presv. g. barona Gustava Prandau-a podielila medju školsku mladež svojih slavonskih gospoštinah u ime dara božičnoga 100 komadah Jurkovićevih „triuh lipah." Gdje se upravo radi o ustrojenju družtva za izdavanje pučkih knjigah, mogu ovako plemeniti primjeri služiti svakomu na utjehu glede budućnosti istoga družtva. Uzamši k ota dva dobročinitelja još preuzv. g. biskupa djakovačkoga, koji takove knjige tisućami razdjeljuju, možemo reći, da mi medju našom vlastelom možemo računati na tri svako moguća podupiratelja pučkoga knjižtva. Od ljudih im slava, a od Boga plata!

Beč, 14. siečnja. Više novinah javilo je, da se je u Magjarsku poslalo 50.000 momakah, da podkriepe temošnju vojsku. Ovo nije istina, jer osim dvie konjaničke regimente, koje su u Magjarsku došle ne iz političnog uzroka, već samo što je Lombardija ustupljena, nije nova vojska slana u tu krunovinu. Od više godinah nije bilo tako malo vojske uobće kao sada; ali opet zato vlada je u stanju dočekati svaku prigodu snažno.

— Medju svim inostranim novinama najviše dolaze u Austriju „Allgemeine Zeitung" to jest 1145 komadah. — Kako pišu „Bratislavske Novine", uredjuju od 14 političkih bečkih novinah petore kèršćani, četvore Židovi, a petore pokèršteni Židovi.

Beč, 18. siečnja. Nj. c. kr. veličanstvo blagoizvolilo je za šest godinah godišnje po 2000 for dati na nagrade po 50, 25, 10 i 5 for. za one u Magjarskoj, koji neguju svilene bube i podhranjuju dudove. Isto tako blagoizvolilo je narediti, da se razpišu nagrade od 100, 50, 25, 10 i 5 dukatah za sadjenje velikih dudarah, i od 1000, 500, 300, 100 i 100 dukatah za timarenje svilenih bubah. — „Oest. Ztg." kaže, da nije istina, što su niekoje strane novine izniele, da predstoje promiene u austrijanskom ministarstvu.

— Čujemo da je u Cèrnoj Gori velika glad. Knez Danilo pobrinuo se je da olakša nevolju svome narodu tim, što je iz sobstvenog imetka kupio 60.000 vaganah različne žitke da izhrani ove zime svoj narod.

U Boki Kotorskoj, 8. siečnja. (S. D.) O posliednjoj uroti proti životu kneza cèrnogorskog u toliko izpada jasnije, što je krivac svoju namieru priznao. Pitao ga je knez, da li je išao na to, da ga ubije? odgovorio je, da jest i da je mislio s tim, dušu steći. A kad ga je upitao, ima li još društine, odgovorio je, da mu je drug sva Cèrna Gora i Bèrda. Po tom je poveden na Rieku Cèrnojevića i tu ga obiese za usta, te je živio do sutra dan. Tako je Stanko Otov Pejović činio, a tako je i svèršio. Ovo su pojavi nemili, koje nije vriedno ni javljati sviestnome svietu. Prije bi se moralo misliti, da Stanko nije mogao biti pri zdravoj sviesti, kad je na takovu misao došao, no da je čoviek, koi više ljudskoga razuma nema. On će možebiti njegovim sramotnim dielom baciti u nevolju i mnoge pravedne ljude. Ali jedna lasta nečini prolieća, niti se podobne sramotne namiere mogu uzeti za osnov većega zla.

Kako se govori, ovih će danah poći gosp. Mirko u Pariz, da dovede svoga sina u Cèrnu Goru. Sin mu je u Parizu ima već tri godine.

Onomadne je došao preko primorja iz Skadra na Cetinje francuzki konsul g. Hekar.

Glavari pivski i drobnjački došli su pred božić na Cetinje, te ih je knez ustavio ovoga blagoga dneva kod sebe. Nieki je dio Drobnjakah ostao u turskoj granici; ali ovi nemisle imati jedinstva s njima niti priznavati političnoadministrativnu tursku vlast, već spojiti se s Cèrnom Gorom. Tako misle činit i Pivljani. — Cèrnoj Gori nije trebalo toliko razmaka na sieveru, koliko oduške na jugu. Na južnoj strani imala je Cèrna Gora više pretenzijah teritorijalnih, nego na sieveru. Nemože se čoviek domisliti, kako komisari velikih evropskih silah nisu uzeli u račun, da se ne samo granice pravično povuku, već da se i postojani mir odèrži. Mir caruje u zadovoljstvu, ali u nevolji nikako. Cèrna Gora, kod tolikih njenih pretenzijalnih pravah, ostala je opet zatočena. Tèrgovina podiže ljude i daje im način lahkoga življenja. Cèrnogorci u zatvoru nemogu imati nikakve tèrgovine, i po tom i ostaju za vazda siromasi. Oko Bara borili su se Cèrnogorci još XVII. vieka i ovdie onda upražnjavali svoju vlast. U boju na Baru pogodilo je puščako zèrno vladiku Danila u napèrsni kèrst; gdie je bio vladika, tu su bili i ostali Cèrnogorci, i što je vladika želio i tražio, želili su i tražili svi Cèrnogorci. Kad se je oduzeo Cèrnoj Gori veći dio Kučah, Ceklinski Lug, otoci u blatu Vranjina i Lesendra i gora Sozina, zaista je pravo bilo, da im se dade u naknadu prediel barski, ili barem nieki dio ove krajine. Cèrna Gèrna morat će ovo na novo potražiti, i ako nedobije ono, bez čega nemože živiti, onda i postojanoga mira neće nigda biti. Južna krajina bit će više izložena nemirima, tèrvenjima i kèrvavljenju, nego što je dosad bila. Ako nemože pasti u dio Cèrnoj Gori Bar sa gradom i okolinom, a ono bi moglo malo selo Spič. Ni jednom od komisarah nemože se čoviek toliko čuditi, koliko englezkom, jer oni umiju cieniti tèrgovinu najbolje, a dèrže se, da umiju isto tako cieniti i slobodu ljudsku.

Raznosi se glas o niekoj jačjoj uroti Cèrnogoracah, ali ovome se nemože još vierovati, dok se nevidi, šta je i kako je.

Talijanska.

Milan, 22. siečnja. Već nije sumnji podvèrženo, da se piemontezka vlada neće dèržati ustanovljenoga programa neposredovanja i da će unići sa svojom vojskom ne samo u Romaniju već i u Parmu i Modenu. Već su tri brigade naznačene, koje imaju unići u napomenute dèržave a to je u Modeni već „svèršena stvar" budući da se u Mirandoli već nalazi 1400 momakah piemontezke vojske. Ovdie su na sve, dà na isto ponovljenje rata gotovi i pomnjiva oružanja dokazuju, da s podpunom samosviestju onamo teže. Budući da će Fanti stupit u ministarsvo, nadaju se da će Garibaldi opet stupit u službu, a što više niekoji misle, da će dobit glavno zapoviedništvo nad svim u dèržavama srednje Italije nalazećim se četama, premda drugi tvèrde, da je Cialdini zato izabran. Naimenovanje posliednjega bit će svakako samo privremeno i za mala kriepko radeći stupit će Garibaldi na prednje miesto. Ovdie se nadaju stranom francuzkoj pomoći, stranom pako barem tomu, da će se prepriečit Austriji, da se umieša u borbu.

Francuzka.

Francuski listovi počeli su pretresati pitanje o ustupu Savoje. „Patrie" otvara kolo ovih pretresanjah članko pod naslovom „Želje Savoje", gdie se za sdruženje ove provincije s Francuzkom kao razlog navodi, da se Savoja opet želi sjedinit s Francuzkom, i da ova, koja je u Italiji oružjem u ruci učinila valjati slično načelo, nemože odbiti ove ponude, ako neće da postane nedosliednom. Zatim navodi se i to, da su alpe naravne granice Francije, koje joj je sam bog zato odredio. (To valja po svoj prilici i o Renu itd.) Godine 1814. priznale su veli, same evropejske sile, da to pravo pripada Francuzkoj, na potlačile su ga godine 1815., a dan danas, kad je priznato pravo narodnostih, opet se pojavlja s privoljenjem Savoje. Kao najbolje sredstvo za izpunjenje želje savojske zemlje, predlaže „Patrie" napokon, neka se to pitanje rieši obćenitim glasovanjem savojskoga naroda.

Kako misle Engleska i Piemont o tom pitanju? Englezki listovi mukom muče o tom, no kad postane stvar ozbiljna, parlamenat će svakako prinudit vladu, da se izjavi. Što se Piemonta tiče, po svoj prilici stoji Cavourov put u Paris i London u najužjem savezu sa savojskim pitanjem. Za sad zabranila je piemonteska vlada svako pretresanje ovoga pitanja u svojim listovima. Poznato je, što se je dogodilo s nicardskim Avenirom. Jednom suradniku ovoga lista, Francuzu Mazonu, koi je bio izagnan, dopusti se dulje boravljenje u Nici samo pod tim uvietom, da nepiše nikakovih članakah na korist ustupa Savoje.

Učrednici „Avenira" obratili su se i na gubernatora nicardskoga, Montezemola sa pitanjem, medju kojim granicama bi bilo moguće pretresati savojsku stvar. Gubernator odgovorio je na to, da su pretresanja ovoga posla, kao i pretiskivanje članakah, koji govore o ovom pitanju iz razlogah poredka i mira, bezuvietno zabranjena. Organima piemontezke vlade naloženo je strogo pobijati sdruženje Savoje.

Prigodom razdieljivanja nagradah medju pitomce politehničke škole govorio je ministar slovo, koje svakako zaslužuje, da se u inostranstvu na isto obrati pozornost. Gospodin Billault spomenuo je slavne bojne čine u Italiji i medju ostalim rekao je, da će Talijanska iz zahvalnosti biti francuzkom i nijednom drugom narodu nego francuzkom neće imati zahvalit se za slobodu. O pojavivšim se zamèršajima, kazao je nadalje, da neće da govori; Francuzka, veli, nije nikada sudielovala kod činah anarhije i bezzakonitosti; bogobojazna je i poštuje vieru svojih otacah; katolička je i u nje neće nikada biti vierozakon bez štovanja i zaštite. No interesi, poštenje i zakon Francuzke zaslužuju takodjer da budu štovani, u ostalom može se, veli, sviet uzdati u mudrost i iskrenost cara.

Jedan pariški dopisnik A. A. Ztga. piše: Vojničke priprave tako su ogromne, da zaslužuju ozbiljnu pozornost. Nije samo zapoviedano nabavljati vojničkih haljinah već i gradivo svake vèrste: barut, strielivo, fišeci, prave se u isto doba u velikoj množini zajedno s kabanicama, hlaćama i cipeljama; sve grane vojničke službe rade tako pomnjivo i s obzirom na tako znatnu vojsku, da bi čoviek mislio, da je opet bačen za jednu godinu natrag, to jest u oči talijanskoga rata. Francuzka ima suhozemnu vojsku od 650.000 momakah na nogama; pomorska vojska broji 70.000 momakah; broj privremeno odpuštenih vojnikah imao bi, kako kažu, iznosit 75.000 no u istinu iznosi samo 55.000 momakah. Jednom riečju francuzka vojska nalazi se u podpunoma ratnom stanju.

Velika Britanija i Irska.

Iz Irske čuje se za cielo, da je 20.000 Iracah skupljeno i stoji u pripravnosti otići u Rim. Kažu da se ovo kupljenje u Engleskoj smatra kao privatna stvar, s kojom nema parlamenat nikakova posla. Da ovih 20.000 momakah s oružjem i zairom uzmogne izići, treba samo dopuštenja od kraljice, i tako daleko razprostiru svoje nade, da misle, da će ju dobit a lord Derby imenuje se kao posrednik. No je li tko i na to mislio, da bi se ovih 20.000 I-

racah, ako ih u stvoru toliko imade, moglo s francuzkom vojskom sastati, kad se izkèrcaju u Italiji?

Turska.

Na otoku Kreti (Kandiji) primilo je 200 gèrčkih porodicah rimsku vieru.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Madrit 24. siečnja. Mavri su jučer u znatnu broju udarili na obkop, koi se je gradio na Mertinskoj rieci, no bili su po Španjolcima s velikom štetom uzbijeni.

Milan 24. siečnja. Glasa se da je piemontezka vojska već unišla u Parmu.

Šanghaj 8. pr. m. Kad započme opet rat na Peihu, blokirat će savezne flote svekolike otvorene kitajske luke.

Turin 23. siečnja. Ministar nastave Mamiani izdao je okružnicu, u kojoj izrazuje nadu, da će se talijanska znanost opet podići na onu visinu, na koju se je popela bila u drevnosti.

Glavnim tajnicima ministarstvah naimenovani su: Pukovnik Brignone u ministarstvu rata; Cerutti izvanjskih poslovah; Nomis de Cosilla unutarnjih; Scialoia financijah; Castelamonte pravosudja.

Kažu, da će Talabot doći u Turin, da se s vladom posavietuje zbog razciepljenja lombardezkih željeznicah od linijah družtva južne željeznice.

Fanti odputovao je u Bolonju.

Domaće viesti.

K. Iz Karlovca dne 26. siečnja 1860. Sinoć dogadjaše se, što se još nikad u Karlovcu dogodilo nije. Kakova će radost one Hèrvate obuzeti, koji iskreno dom svoj ljube, kada im do znanja dodje ovimi riečmi, da smo mi Karlovčani sinoć narodnu plesovnu zabavu imali. Riečju „Narodnu" hoću da rečem, da je veća strana plesačah i plesačicah u narodnom odielu prisutstvovala. Krasno i veleliepno bilo je gledati, kako domorodci i domorodkinje naše prirodjenom nam ljubavi k narodnosti našoj, nijedne žèrtve plašili se nisu, tudjem svietu dokazati, da i Hèrvat znade, svoje štovati. Divili smo se, nad plesanjem našeg narodnoga kola u hèrvatskom odielu. Svakom iskrenom domoljubu sèrce igraše od veselja i radosti, što dokaza i gromovito pleskanje i usklik „Živili" poslie dovèršenog kola. Na sveobće zahtievanje, moraše se kolo i poslie odmora plesati. O radosti! hoćeš li nam još u dio pasti, te hoćemo li vidieti još ovakove zabave, kao što jučerašnja bijaše. Nikada se nisam nad gospodjama našim toliko divio, kao uprav jučer, jer su nam upravo dokazale, da nisu tako hladne prama narodnosti našoj, kao što mi mislimo. Živile dakle i opet živile! na diku i slavu narodnosti naše, te ih molimo, da i u buduće za narodnost neka čine, što mogu, — što se doista i ufamo. Neka budu uvierene, da će ih budućnost naša najbolje naplatiti. — Živile dakle krasne domorodke naše! Živili svi iskreni domorodci! Živila narodnost!

Iz Toplicah 11. siečaja. Da skupljanje prinesakah za izdavanje hèrvatskih koristnih pučkih knjigah pravim urodi rodom, trebat će, da se dotične težnje pojedinacah susrete i u družtvo slože. Pa kako da se prozove ovo družtvo?

Za dvie godine slavit ćemo tisućolietnu godišnjicu našega kèršćanstva, naše prosviete narodne, koju su nam doniela slavna braća sveti Ciril i Metod. Tko nećuti u svom sèrcu štovanja prama ovim našim blagoviestnikom, koji cielo Slavenstvo od poganstva izbaviše, propoviedajuć otcem našim u njihovom narodnom jeziku tajne božje.

Čini nam se ovdie, da neima dostojnijega spomenika zahvalnosti prama ovim našim najvećim dobročincem, nego ako pod njihovom svetom zaštitom nastavimo posao, što su ga bili oni tako slavno započeli, ako svojski prionemo za razprostranjivanje prave pučke prosviete, izdavanjem shodnih za to knjigah, i da u to ime sklopimo družtvo sv. Cirila i Metoda, kao što ga već ima u Moravskoj.

Zato pridružujuć se odzivu, iz Hèrčića u 297. broju Nar. Nov. p. g. objavljenomu, očitujemo smiernu molbu, da bi se naš velezaslužni rodoljub, preuzvišeni gospodin Josip Strosmajer, biskup djakovački, koi je svojim velikodušnim prineskom učinio moguće, da se stvori družtvo za izdavanje pučkih knjigah, dostojao na čelo mu staviti i pod svojim uzmožnim okriljem ga dèržati.

Oživljeni [illegible] da će ove izkrene opazke ovdašnjih prinesnikah [illegible] občinstvo dobrohotno primiti i daljemu razglašivanju i razvijanju povod dati, od sve duše želimo, da se naše skromne misli čim prije u život dovedu.

Ovom prilikom moram [illegible] dvie pogreške, koje su se uvukle u popis prinesakah za izdavanje pučkih knjigah, koji su skupljeni u Toplicah: pèrvo da je g. Josip Begović, duhovni pomoćnik u Toplicah, poklonio, ne 2, nego 3 for., a drugo, da su se za skupljanje ovih prinesakah najviše i rodoljubivo brinuli prečastni g. kanonik Jakob Bujanić i p. n. g. Maksim Tuškan, a podpisani je ove prineske samo odpravio u Zagreb. Što dèržim za potrebno napomenuti, jer nisam privikо prisvajati si tudje zasluge. Jovanović.

Iz Varaždina 25. siečnja. Š. B. Budući se ni Vaš prijašnji dopisnik, ni koi drugi vieštak tako dugo nepodiže, da domorodno obćinstvo izviesti o uspiehu druge hèrvatske predstave,*) laćam se evo pera, da ja to, makar malo i zakasnio, učinim. U subotu dne 21. o. m. dadoše naša gg. dobrovoljci po drugiput Freudenreichove „Graničare". Neću se ja ovdie upušćati u razsudu pojedinih osobah; jer bogami neznam gdie bih počeo i gdie bih dokončao, tim više, što kuditi neimam koga a hvaliti pak sve — nego samo velim, da je ciela predstava u obće vèrlo dobro izvedena bila, dà i mnogo bolje nego pèrva, tako da ni isti u toj struci vieštaci nemogoše temeljita prigovora naći; pa se za to i svatko čudi odkuda osobam, štono istom drugi put stupiše na pozorište, tolika, takova okretnost i tolika odvažnost u govoru i kretanju! G. Č. izvede sada svoju težku ulogu kao Andrija mnogo bolje nego pèrviput. Ostale osobe tako gospoda kao i gospodične a osobito gdčne P. i B. i gg. A. i H izvedoše svoje uloge izvèrstno pa zato i bijahu odlikovani gromovitim „Živili!" „Živile!" a pleskanju nebijaše kraja ni konca. Ej čitatelju, da ti je bilo vidieti i čuti onaj neizmieran uzlet zahvalnoga obćinstva, jamačno bi ti zaigralo sèrdce od miline — a i koje tko bi u drugom činu zavapilo — vidiv kako se mnogoj liepotici pojavila biser-suza na cèrnih trepavicah. Jest bogami!.. Poslie svakoga prizora bacahu domorodne naše krasotice svieže cvieće na pozorište na odlikovanje naših dobrovoljacah, a gdčna P. ovienčana bi krasnim viencem, spletenim iz različitih mirisnih ružicah. Obćinstva se i sada toliko sakupilo, da ga podosta inače prostrana dvorana svega shvatiti nemogaše, te su se s toga mnogi kao i pèrviput kući povratiti morali, tiešeći se, da će se drugiput bolje požuriti, kad će se najme po treći put isti komad predstavljati. Živilo! Vidi se odtuda, da se je počelo buditi iz svojega dugotrajnoga sna, i da mu je stalo do narodne stvari i do miloga našega hèrvatskoga jezika. Živilo! Što se tiče odieće mogu reći, da je prekrasna i sasvim narodna. Gdie opet moram pohvaliti naše vèrlo družtvo, budući ju je samo načiniti dalo. Živilo! Te nas opet na skoro svojim milinjem u kraj rajskih slastih zanielo! Čujemo, da će sliedeća predstava biti dojduće subote i da će predstavljati „Gospodične od Saint Cyra" Bog dao te im tako dobro izpala za rukom, kao što im to izpadoše pèrve dvie!

*) Narodne Novine doniele su jedan dopis o toj predstavi, no budući da nije dosta obširan bio, primamo i ovaj. Učr. Nar. Nov.

Javljaju nam iz Varaždina i to, da će u subotu t. j. 28. o. m. ondašnje družtvo dobrovoljacah za narodne predstave uslied obćenite želje, što se oda svuda pojavlja, i po treći put predstavljat izvornu obćinstvu ovdašnjem toli omilielu igru „Graničari".

Za izdavanje pučkih knjigah doprineo je:

26. Gospodin Ljudevit Vukotinović u Zagrebu . . . . 5 fr. — kr.
i obvežuje se doprinositi svake godine 5 fr. a. vr.

Prijašnji prinosci iznose . . . 125 fr. 50 kr.

Ukupno dakle . . 130 „ 50 „

Dalje prinoske prima u ime Matice ilirske njezin blagajnik u svojoj pisarnici na tèrgu Jellačića bana pod kućnim brojem 420.

U Zagrebu dne 27 siečnja 1860.

Dr. Anton Rojc
c. kr. javni bilježnik.

Književni oglas.

Upravo sada izašlo je izpod tiska **drugo izdanje** narodnoga zabavnika „Leptira" za godinu 1860., koi je ukrašen slikama neumèrloga bana Josipa grofa Jellačića i grada Senja. Dočim se je pèrvo izdanje u niekoliko danah razgrabilo, neka izvole ona gospoda, koji ga dosad nisu jošte mogli dobiti, obratit se na izdatelja g. Stojšića u Zagrebu. Mesnička ulica br. 135. Ciena 1 fr. 20 kr. a. vr.

Štamparske pogreške.

U 21. broju Nar. Novinah od 26. siečnja uvukle su se nieke veće štamparske pogreške tako stoji na I. stupcu strani I. u 3. redku učredničke opazke pridanivkom miesto pridavnikom, zatim u pèrvom redku uredničke opazke na II. stupcu strane II. polovince miesto polovine, zatim na II. stupcu III. strane ima se u 6. redku medju marljivostju i ovo umetnut u; na istom miestu u 7. redku stoji koi miesto koji a na istom stupcu u 2. redku opazke g. X. Čakrea miesto Čakre. Što se time izpravljanja radi javlja.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 27. siečaja 1860.

I. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	80.
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	71.60
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	862.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	201.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		115.
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		133.90
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		
Tečaj zlatnih novacah.		
Carski kovani cekini		6.36
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Srebro		34.

Odgovorni ačrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 154-Pr. (37) 3—3

Konkurs-Kundmachung.

Zur Wiederbesetzung der bei der kroatisch-slav. Statthalterei in Erledigung gekommenen Landes-Medizinalrathsstelle, mit welcher der Rang nach der VII. Diätenklasse und der Gehalt jährlicher 1470 fl. ö. W. verbunden ist, wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Die Bewerber haben ihre gehörig instruirten Gesuche im Wege ihrer vorgesetzten Behörden längstens bis Ende Februar d. J. an das kroatisch-slavonische Statthalterei-Präsidium gelangen zu lassen.

Agram am 21. Jänner 1860.

Vom k. k. kroat.-slav. Statthalterei-Präsidium.

Br. 8278 (40). 3—2

Razpis natiečaja.

Za izpražnjenu sa godišnjimi 420 for. skopčanu službu oficijala kod ovogradskoga sirotinskoga odbora razpisuje se na temelju naredbe vis. c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 5. listopada 1858 br. 1480 -939 i uslied obćinskoga zaključka od 13. prosinca p. g. izhovice natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje molbenice, u kojih valja da su dokazali svoju dobu, stališ, dosadanje bezprikorno političko i ćudoredno ponašanje, znanje jezikah, a najpače da znaju hèrvatski i niemački, zatim svoje dosadanje službovanje, i vieštinu u poslovih manipulacije, najkasnije do 10. ožujka t. g. na gradsko starlešinstvo upraviti i podpisanom poglavarstvu podnieti a to ili neposredno, ili ako su u kakovoj javnoj službi, prieko svoje predpostavljene vlasti.

Na kasnije prispievše molbenice neće se obzir uzeti.

Gradsko poglavarstvo u Varaždinu, dne 10. siečnja 1860.

Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 112 (39) 3—2

Dne 14. veljače 1860 to jest

na dan sv. Valentina obdèržavat će se u sl. kr. gradu Križevcu godišnji sajam.

Što se time do obćega znanja stavlja od magistrata sl. kr. grada Križevca.

Gradski načelnik
Gašpary.

Nr. 5259-civ. (38) 3—2

Edikt.

Von dem k. k Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Hrn Advokaten Nikolaus Sablić wegen von dem Hrn Michael Praš schuldigen 56 fl. 63 kr. ö. W. c. s. c. die executive Feilbietung des im Grundbuche der Steuergemeinde Warasdin sub P. Z. 515, Loc Z. 651 ENr. 427 vorkommenden, den Eheleuten Michael und Anna Praš gehörigen, auf 1655 fl 66⅔ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Hauses sammt Hof und Garten, bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 5. März und der zweite auf den 2. April 1860 jedesmal Vormittags 11 Uhr bei diesem k k. Komitats-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dieser Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Realität so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Warasdin am 31. Dezember 1859.

Nr. 12186 (41) 3—2

Koncurs-Kundmachung

Mit dem hohen k. k kroat. slav. Statthalterei Erlasse ddto 29. Dezember 1859 Z. 18792-2928 wurde die Errichtung einer neuen stabilen Apotheke in dem Badeorte Krapina-Töplitz im k. k. Bezirke Pregrada k. k. Komitate Warasdin mit Personal-Gerechtigkeit bewilliget, und der Kompetenz-Termin bis Ende Februar l. J. festgesetzt.

Alle jene Herren diplomirten Apotheker, welche obige Personal-Gerechtsame zu erlangen wünschen, haben die Konpetenzgesuche, versehen mit dem Apotheker-Diplome, politisch-moralischen Verhalten, bis zur festgesetzten Präclusivfrist an diese k. k. Komitats-Behörde entweder direkte, oder im Wege ihrer vorgesetzten politischen Behörde um so gewisser vorzulegen, als auf die später einlangenden Kompetenz-Gesuche keine Rücksicht genommen werden kann.

Warasdin am 11. Jänner 1860.

Der k k. Komitats-Vorstand
Šimunčić s. r.

Br. 35 3—3

OGLAS.

C. k. ravnateljstvo lutrijskih dohodakah u Beču otvara sada V. novčanih lutrijah, koje je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo, kao što je poznato, dostojalo najmilostivije odredit izklʼopno samo za obćekoristne i dobrotvorne svèrhe.

Ovoj već 12. svibnja 1860 imajućoj se vući V. lutriji stavljena je za temelj osnova igre izvanredno probitačna za udionike, kojim su ustanovljeni dobitci 70,000, 80,000, 20 0..0, 15,000, 10,000, 8,000, 6,000, 5,000, 4,000, 3,000, 2,000, 1,000 forintih itd. itd. **u ukupnom iznosku od 300,000 for. aust. vriednote.**

Njezin vaskoliki čisti dohodak posvećen je uslied najvišjeg ustanovljenja bez svakog odbitka pristojbah, jednom polovinom **utemeljenju zemaljske ludnice za Štajarsku, Korušku i Kranjsku** i za **podporu zavoda za gluhonieme u Cielovcu** a drugom polovinom **utemeljenju vojničkoga kupališta u Pistjanu u Ugarskoj.**

Žrebovi dobivat će se kod pieneznicah lutrijskih dohodakah, kod c. kr. poreznih i drugih uredah, kao i kod c. k. lutrijskih kolektantah, no podpisani odsiek pripravan je i solidnim tèrgovačkim i obèrtničkim kućama, c. k. prodavaocima duhana na veliko i malo itd. itd., koji hòće da se zanimaju prodavanjem žrebovah, pod sliedećim glavnim uvietima dati žrebove. **Oni medju istima, koji su već kod prijašnjih obćekoristnih lutrijah radili, pozivlju se time, da se š njim opet stave u obćenje.**

Prodavaocima davat će se žrebovi u papirnim zaviteima, od kojih svaki sadèržaje 10 žrebovah, u broju po želji, no nikad u manjem od jednoga podpunoga zavitka.

Žrebovi neprodati mogu se **jošte na sám dan vučenja,** svakako **jošte prije istoga** povratit ili natrag poslati lutrijskom odsieku.

Prodajna provizija naknadjuje se po sliedećoj ustanovljenoj mieri:

Za 1 do uklopno 20 komadah, iznosi provizija . . 20 kr. a. vr. } za svaki
„ 1 preko 20 do uklopno 40 kom., iznosi provizija 25 „ „ „ } prodani
„ 1 „ 40 „ „ 100 „ „ „ 30 „ „ „ } žreb.

Prodavati žrebove za veću cienu, nego ù koja je na njemu naznačena, zabranjeno je.

Svi u poslu dèržavne lutrije na podpisani odsiek upravljeni dopisi **slobodni su od biljegovine**

Isti kao i pošiljke novacah za žrebove i svikolici odgovori pod zavitkom s naznačenom adresom takodjer su slobodni od pristojbe poštarske.

Budući da su obćekoristne dèržavne lutrije poduzetje po oblastima rukovodjeno i c. k. lutrijskim dohodcima zajamčeno, ima se u pravilu kod preuzimanja prodaje uložit shodna jamčevina od prilike u iznosku vrednosti željene množine žrebovah.

Ovaj uložaj može sastajati iz ostave u gotovini ili u vrednostnim papirima, za koi će se dati pismena namira i koi će se po zaključku i izplaćenju žrebovnoga računa povukavši namiru natrag opet povratiti.

Hipotekarne jamčevine nisu zbog dugotrajnosti rukovanja prikladne za taj posao; a napose u mienične poslove nemože se lutrijski odsiek upuštati. — Nasuprot će se pismeno kod njega uloženo plaćevno jamčenje akreditirane koje tèrgovačke kuće u Beču miesto stvarne jamčevine primati.

Oslobodjenja od položenja jamčevine ili od **jamčenja za plaćanje** imaju **iznimno** samo natoliko **miesta,** ako su od podpisanog odsieka već dopuštena ili se polag okolnostih u pojedinim slučajevima još dopustit mogu.

Podpuni štampani propis, koi sve zadèržaje, što se u obziru prodavanja žrebovah i uplaćivanjah obdèržavati ima, dati će se zajedno s osnovom igre ove lutrije na zahtievanje bezplatno dotičnicima od c. k. **provincijalnih lutrijskih oblastih u Lincu, Pragu, Bèrnu, Lavovu, Budimu, Tèrstu, Gradcu, Sibinju, Temišvaru i Bocenu,** kao i od **lutrijskoga odsieka u Beču** (Salzgries br. 184.)

No u obziru dostavljenja žrebovah imali bi isti obratit se neposredno na ovaj odsiek a bečki prodavaoci žrebovah š njim uobće ustmeno ohćiti.

Od odsieka dèržavnih lutrijah za obćekoristne i dobrotvorne svèrhe kod c. kr. ravnateljstva lutrijskih dohodakah.

Br. 5069. Civ. (8) 3—3

Oglas
poradi
doznačivanja zemljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

Od c. k. županijskog sudišta u Varaždinu daje se ovime na znanje: da su poradi doznačivanja aversionalnih odštetnih glavnicah, pronadjenih po c k. zemaljskoj komissii za razterećenje zemaljah za niženaznačene gospoštije i ovlaštenike, odredjeni rokovi za prijave i ročišta za razprave, kako sliedi:

Datum i broj odštetne presude	Naznačivanje razterećenog dobra, i broj kmetskih ili željarskih naselbinah	Ime ovlaštenika na naknadu	Iznosak pronadjene odštetne glavnice		Dan, od kojega kamate teći počimlju	Rok za prijavu	Dan i sat za razpravu doznačiteljnu
			for.	kr.			
23. studenoga 1859, br. 1990	Dobro Špiranec Sv. Marton na 6⁶/₈ exemptionalističkih naselbinah	hèrvatska vierozakonska zaklada	383	53¾	1. svibnja 1860	15. veljače 1860	15. travnja 1860 u 9 satih prije podne.

Uslied toga pozivaju se ovime polag propisa §. 26. od carskog patenta od 16. siečnja 1854. — VIII. kom br. 23. dèrž. zak. lista, III. komad, I. razdio, br. 27. zem. zak. i vlad. lista za Hèrvatsku i Slavoniju od god. 1854. dotičnici i to:

1 da oni, koji su po dozvoli patenta od 20. studenoga 1858. (br. 247. dèrž. zak. lista) uz jednogodišnji rok iztičući koncem travnja 1854. na oštetjena dobra i pravice podigli sudbeno zahtievah kakovih, posviedoče zahtieve svoje.

2. da oni, kojim po dozvoli navedenoga patenta pristoji još dužji rok, uz koji mogu poslužit se pravom nazadnoga odkupa, prijave to svoje pravo, potvèrdivši ga izpravami, ili da dokažu parnicu, koja u tom obziru jurve teče.

3. da oni, koji iz drugoga kojega pravnoga naslova traže štogod od glavnice odštetne ili od kamatah njezinih, dokažu u tom obziru prava svoja.

4 da oni vierovnici, koji su uslied uknjižbe svojih tražbinah, izhodjene prie 1. ožujka 1854, stekli prava pèrvenstva na dobro odštećeno, pa kane tražit izplatu iz glavnice odštetne, prijave tražbinu svoju do gore postavljenog roka, jer će u protivnom slučaju sve ove osobe izključene biti iz razprave o doznačivanju glavnice odštetne, i onim, koji su napomenuti pod 1, 2, 3, bit će jedino prosto, da svoja prava, koja imadu, potieraju samo proti onomu, kojega se je pravo potezanja glede odštetne glavnice i kamatah njezinih priznalo pri razpravi doznačnoj, za koju se ujedno gorenaznačeno ročište, koje, ako od potrebe hude, na sliedeće za onim dane do svèršetka naime ove razprave protegnuti se može, s tom primietbom ustanovljuje, da na ovo ročište svi oni, koji su u točki 1—4 ovog oglasa propisane izkaze i prijave podnieli uz rok izročni, dođi imadu ili glavom ili po punomoćnicih i to tim sigurnije, jer će u protivnom slučaju bit smatrani tako, kao da ni nisu podnieli nikakovih izkazah ili prijavah.

Napokon se opažuje, da po glasu gore naznačenog §. 26 carskog patenta od 16. siečnja 1854 sl. D proti zanemarenju roka izročnoga i proti izostanku iz ročišta neima miesta povrati u stanje pèrvašnje.

U Varaždinu dne 14. prosinca 1859.

Novak. Uković.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 4. VELJAČE 1860. Broj 28.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Kao što se čuje poverena je uprava glavnoga kvartirmajstorskoga štaba, koju je prije upravljao maršal baron Hess, generalu topničtva vitezu Benedeku, koi je već iz Gradca u Beč došao.

— List „Wanderer“ dobio je pèrvu opomenu s razloga, što je obnarodovao saobćivanje, iz kojih se vidi, da nastoji obodrit i promicat opozicionalne težnje proti vladi, pobudit nezadovoljstvo i proizvesti neprijateljske razpre medju raznim narodnostima. Ova opomena izdana je uslied visokoga raspisa Nj. jasnosti gospodina carskoga namiestnika u dolnjoj Austriji od 29. siečnja po c. k. redarstvenom ravnateljstvu dne 31. siečnja 1860.

— Poleg pismenih viestih odputovala je Nj. carska visost prejasni gospodin nadvojvoda Ferdinand Maximilijan, dne 2. siečnja t. g. od kapverdskih otokah u Brasiliju. Prejasna gospoja nadvojvodinja Charlotta ostala je u Madeiri, kamo će se „Elisabet“ s Nj. carskom visostju po svoj prilici prema koncu ovoga mieseca opet vratit. Nj. carske visosti nalazile su se dobro, a zdravstveno stanje na brodu povoljno je.

U Brodu 20. siečnja. A. T. B. U Bosni se osieća veliko kolebanje duhovah, mèrzost med kèrstom i polumiesecom i gibanje, koje smiera na ozbiljne dogadjaje. Svi su musulmani popisani na oružje tako, da svaka nahija mora davati 1000 do 1500 momčadi. Postavljeni su im jusbaše, binbaše, čauši, barjaktari i vojeni častnici višjeg reda. Žubore Turci, da će na Sèrbiju; ali upravo nezna se što će, na koga li će tolika sila. Ele je naredjeno, neka je svak pripravan, pa kad se zovne: „Hajde!“ da nemore reći: neimam opanakah, fišekah itd. U Berbir je doveženo silno oružje, da se u vrieme ustanka podieli. Govore pako i kèrstu: „Vlasi, i Vi morete s nama, tko neuzhtije poginuti će.“ Koliki strah tèrpe Turci od Sèrbaljah vidi se odatle, što su nieki dan u Berbiru i Banjojluci tri tèrgovce, med kojimi je jedan iz kneževine sèrbske, uhvatili i pod stražom u Sarajevo odpremili, bez da se znade, zešto i kako? — U Berbiru je Muselim nieki Raud beg, koi svakoga čovieka, što s naše strane predje, uhvati, progleda i u njemu izaslanika Miloševa smatra. Time mlogo tèrpi osobito tèrgovina, budući tèrgovci sbog Raudbegove sumnjičavosti neće da obće s onom stranom. Isto je tako Kajmakam u Banjoj luci čoviek sumnjičav i misli, da se sèrbske agitacije tja do njega protežu.

U zvorničkom sandžaku je sad nieki kajmakam Azis paša, i siedi u Tuzli. To je onaj isti, koi je bio u Smirni i ondie svoje dušmansko sèrce nad kèrstom kod poznatih dogadjajah izkalio. U Tuzli siedeći za ništa se nebrine, nego pušta, da Turci zulumčare kao i dosada. Nu sirotinja raja je privikla svako ugnjetenje podnositi, pa se već nikomu i nekuži, niti traži pravice, niti olakšice. Ali je najgore, što joj evo Turci kèrvnici sad oduzimaju isti život, te sad jednog sad drugog ubijaju. Tako su dne 14. stud. p. g. ubili u vodenici kroz bèrvna iz puške Ivu Nikešića. Pa kakva bi iztraga? Dodje raja i kaža kajmakamu dogadjaj. Kajmakam upita: a tko je ubio? odgovori raja: „neznamo, dragi paša!“ Na što paša odgovori: eh! ajdte, pa potražejte ubojicu, a i ja ću bit za tim. — S tim se svèrši iztraga i osuda. — Kèršćani na strani medju sobom očito govore: znamo Turčina, koi je ubio: ali ga nesmijemo mi tužiti, jer mu neće Turci zato ništa učiniti; a on doznav, da smo tužili, ubit će opet i drugoga koga, pa će nas i popaliti. —

Dne 22. studenoga 1859. seljanin iz Cèrnoblata imenom Božo Tripić, koi dosti dobro stojaše, otidje u pó biela dana u bližnju šumicu, da nasieče pruta. Ele tu se bogme i mrak stade hvatati, a Bože kući nebijaše. Kućani dakle pohite tražiti ga, i nadju ga kèrvava i mèrtva, a kraj njega njegova siekira, kojom ga je kèrvnik, smieriv u glavu, ubio. I tu se zna, da je ubojica musulman, ali ga nesmiju očitovati, jer bi im se osvetili ostali Turci, a nebi ni ubojici ništa bilo. Tako je bar obće mnienje med kèrstom.

Istoga mieseca studenoga bijaše jedan hristjanin iz Bukvika u Bèrčkoj na pazaru. Tu ga opazi Turčin iz Mahoče, gdie mienja dukat u sitne novce. Kad je hristjanin kući pošao, pri-

---

Poltava

od Alexandra Puškina.

Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

Piesma I.

(Nadalje.)

Ukrajina tihano se buni.
Davno u njoj iskra zatinjala.
Privèrženci kèrvave starine
Narodnoj su nadali se vojni,
I rovali, pače zahtievali,
Da im Hetman okove razkine,
Plamenitim vèrlim uzhitjenjem
Nestèrpljivo kralja su čekali.
Jeka stoji okolo Mazepe
Grozne vike, strašna urlikanja:
Vrieme došlo valja vojevati,
Na staricu Moskvu udarati!
Ali mudri Hetman još ostade
Vierna sluga Petru gospodaru.
Smireno je gledo Ukrajinu,
Pritvorava kano da neznade,
Što govore, što li kažu ljudi,
Doma dèrži gozbe ravnodušne.

Šta je Hetman? mladci govorahu:
Oslabio, pak još ostario;
Težki trudi i gromada tiela
U njemu su davno ugasili
Nekadašnju smielu dielotvornost.
Zašto dakle u slaboj desnici
Jošter dèrži bunčuk i bulavu?
Sad je vrieme da mi udarimo
Na carevu Moskvu vladoljubnu!
Da bi junak stari Dorošenko[7]),
Ili mladi vitez Samojlović[8]),
Slavni Palej[9]), ili Gordojenko[10])
Silovitom vojskom upravljao,
Nebi naši ginuli Kozaci,
Po sniegovim daleke tudjine,
Već bi puki biedne Ukrajine
Otačbinu svoju izbavili[11]).

I tako je mladež nerazborna,
Urlikala žarom svojovoljnim,
Nerazbiruć opasne zamiene,
Narodna se nespominjuć robstva
U kome je davno robovao,
Bogdanova sretna vojevanja,
Svetih bitkah, starih dogovorah,
Niti slave diedovskih vremenah.
Ali starost opresno koraca
I pomnjivo svud se ogledava:
Što se može, i što se nemože,
Na jednom ti neće razriešiti.
Tko će saći u morsku dubljinu,
Što je viečnim ledom zaledila?
I tko li će s umom dostignuti
Zlobne duše udesno koverstvo
U bezdani svojoj štono vrieži?
Strahovite njezine namiere,
I plodove zadavljene strasti,
Duboko je na dno utonula,
A zamišljaj davnijeh vremenah
Može biti, sam će sazoriti.
Po čemu ćeš, pobro, poznavati,
Da je Hetman zloban postanuo
I još uz to lažan i lukavan,
Kad na vidu on je neoprezan,
Na sastanku mio i veseo.

Kako znade starac samovlastno
Sèrca plienit, mudar nauk dati,
Neopasno umim' upravljati,
I tudje se tajne dosietiti!
Kako znade lažnim pritvorenjem
I na piru i veselu družtvu,
Pred starcima starac govorljivi
Ljuto žalit prošasta vremena,
Pred žestokim slaviti slobodu,
Nedovoljnim suze prolivati,
A s glupcima umno govoriti!
Može biti, mnogi i neznadu,
Da on ima dušu vèrlo krutu,
Da on rado čestno i nečestno
Protivnika svoga uvriedjuje,
Da on jošter nijedne uvriede
Za života nije oprostio,
Da daleko nevierne poglede
Nadmeni je starac proteganuo;
Da mu duša svetinje neznade,
Da on nezna što je milostinja,
Da on ništa na svietu neljubi,
Da je gotov kèrvcu prolivati,
Da on dragu prezire slobodu,
Da za njega nema otačbine.
Već odavna opake namiere
Hudi starac u sèrdašcu goji,
Ter ih goji, dok ih neodgoji,
I svèrha je užasne neviere
Na vidilo veće prodirala.

„Neš, hajduče viera ti je moja!
Sam u sebi Kočubej govori,
„Tvoje ću se kanit porodice,
Moje kćeri nemile tamnice;
Od požara nećeš izgoriti,
Niti ćeš mi od Kozačke ruke
Kano junak glavu izgubiti.
Sve to neću kruti razbojniče!
Već pod rukom ruskoga kèrvnika
Na viešalih, ljutim protezanjem
U kèrvi ćeš ludim sanjekanjem,
I dan i čas ružno proklinjati,

---

[7]) Dorošenko jedan od junakah davne Malorusije neprimirni neprijatelj ruske vlade.

[8]) Grigor Samojlović, sin Hetmana, bijaše prognat u Sibiriju u početku carevanja Petra I.

[9]) Simeon Palej, Hvostovski pukovnik, slavni najezdnik ilili junak. Za svojevoljna natiecanja bijaše poslan u Eniseisk po tužbami Mazepe. Kad ovi cara iznevieri, tada se i Palej, koreniti njegov neprijatelj, iz progonstva vrati, i bijaše nazočan u Poltavskoj bitvi.

[10]) Kosta Gordojenko bijaše Ataman zaporežskih Kozakah U posliedku predje Karlu XII. Bi zarobljen i kaznjen 1708. god.

[11]) 20.000 Kozakah bilo je u Liflandskoj.

druši mu se rečeni Turčin, da i on tobože kući ide. Kod rieke Rpke izvadi Turčin nož svoj ili handjar i razsieče na komade svoga kèrštenoga suputnika, i ote mu 58 grošah.

Iza ovoga slučaja na tri dana pogubiše dva Turčina iz Palanke Pepi Gutiću iz Raića sina Antuna, uhvativ ga u dolnjem Zoviku i puškarajući nanj.

Iza ovoga dogadjaja deset danah idjaše momče kèršćansko iz dolnjeg Zovika od petnaest godištah kući sa svog posla. Sretne dva pijana Turčina, koji kao panduri u činu stoje. Ovi mu reku, onako olokani, da će puškariti se na njega. On se nemogne ukloniti i pade žèrtvom turskog razveseljenja. Kad je došlo do Mušelima na tužbu: ali panduri se liepo izgovoriše, rekav: Valjah smo ubili diete vlaško, ali nehotice je to bilo. —

Netrebam vèrhu ovog ništa da umstvujem. Facta loquuntur.

U Brodu 30. siečnja. A. T. B. Nemože se tajiti, da se od niekog vremena živahnije gibanje narodnog duha po našoj domovini oseća. Predlog Prašničke, narodno igranje na kazalištim, uvedenje čitaonice, stogodišnje proslavljenje Kačića: to su sve znamenje, da ima ljubavi k svemu u našem svietu. Ali s druge strane nevidi se nit od onih družtvah, koja obstoje, kao Matice, historičkog i gospodarskog družtva one dielatnosti, koja bi svèrsi njihovoj odgovarala. Zato će težko napredovati i oni novi zavodi i osnove, jer neimamo dvie glavne poluge za napredak i dielovanje njihovo: nema pèrvo neodvisnih ljudih, koji imadu dosti svoga imetka, da nemoraju se brinuti za svagdanji kruh, nego nebrinući se za život, da bez plaće, jedino iz ljubavi k narodnosti pišu, upravljaju, izdaju i samo sa zahvalnošću a višeput i bez ove sa mirnom svieśću da budu zadovoljni; drugo nemamo dosti novacah. Te za samu Maticu bi trebalo 100.000 for. sr. imati, da može polezno raditi. Bez te svote, nema drugoga, nego šepèrtljenje. Nebi li se ta svota od narodnih fondovah (fondi regnicolares) dobiti mogla? Dakle braćo pèrvodajte neodvisne ljude vriedne poštovanje, drugo stotine hiljadah. Bez ovog neima uspieha.

Sibinj, 26. siečnja. Govoreći o raspisu u obziru poljskoga jezika kao poslovnoga za političko uredovanje donosi službeni erdeljski glasnik jedan članak, u kojem se veli u obziru na Erdelj:

„Na svaku hiljadu stanovnikah Erdelja ide polag statističkog izračunanja 596 Romunjah, 261 Magjar i Sikul, 93 Niemca, 38 Ciganah, 7 Židovah, 3 Jermena i 2 Slavjana, iz čega proizlazi, da Rumunji sačinjavaju pretežnu većinu ukupnoga pučanstva. Rumunji stanuju razsejani po svim stranama zemlje i Magjari ih samo u dva okružja, to jest u Udvarhelyskom (koi je 85 procentah sikulski i 11 procenta rumunjski) i u Maros-Vasarhelyskom (koi je 153 procenta magjarski i 41 procent rumunjski), nadkriljuju po broju, u brašovskom okružju ima Romunjah isto toliko kao Magjarah, no u ostalih 7 okružjah sačinjavaju Rumunji pritežnu većinu stanovničtva, a u broskom okružju malone izklopno svekoliko stanovničtvo. Ovo iz ovih brojevah proizilazeće pomanjkanje kompaktnoga sustanovanja pučanstva od pojedinih narodnostih čini, da je u svakom dielu upravnoga područja neobhodno potrebno znati sva tri zemaljska jezika. No u tom neleži sva težkoća. Ona se time veoma umnožava, što se je rumunjski jezik, koi je materinski jezik bezuvietne množine stanovnikah zemlje, stopram u novije vrieme počeo izobražavati u govoru i pismu. Ako i obećaju liep uspieh napredci, koje su nastojanja, upravljena na razvitak rumunjskoga jezika i knjižestva, u kratkom vremenu od deset godinah proizveli, ipak nemože se tajiti, da nije moguće, da izobraženje i napredak jezika, koi je kroz više stoletjah malone izklopno živio samo u ustima naroda, tečajem od deset godinah postane obćenitim dobrom. Kao izobraženje u obće tako si i izobraženje jezika samo polagano kèrči put kroz mnoge i razne redove naroda.

Kao što vèrhovi gorah sjaju od zrakah izhodećega sunca u zlatnoj svietlosti, dočim jošte u dolini vlada mrak, tako može na visini naroda u području pismenoga jezika već hogatstvo i porazumljenje vladati, dočim u nizinama manjkaju jošte ove prednosti. To umnožava težkoće uredovnoga obćenja u govoru i pismu u zemaljskim jezicima. Veličina istih imala bi pako polag našega mnienja za svakoga pojedinoga samo opomenu na stèrpljivnost, pomnju i postojanost sadèržavati, a nipošto voditi k misli, da se ove težkoće nemogu nadvladati i tako ga poplašiti. S ozbiljnom voljom i poštenim nastojanjem, prisvojiti si znanje ukupnih zemaljskih jezikah, uz potrebu i potreboću, učit ih, nemogu se protistojeće prepreke sravnati i nebi se opravdat moglo, ako bi ih proglasili, da se nemogu nadvladati.

„Izkustvo, koje pruža svagdanji život, dokazuje protivno. U ustmenom obćenju oblastih sa strankama i zastupnicima obćinah mora se itako posvuda već i sada rasprava voditi u jeziku strankah. Kada se stranke same pismenim podnescima u svojem materinskom jeziku obraćaju na oblast, nepruža pismeno riešenje nikakovih neodoljivih težkoćah, a nesavèršenosti, ako kakove jošte obstoje, za cielo će se u onoj mieri vazda umaljivat, i kojoj raste sporava i viežbanje u pismenom obćenju.“

Mletci 30. siečnja. Gazetta di Venezia javlja: Dva nedavno u inozemstvo utekavša magjarska oficira služili su istina u jednoj magjarskoj regimenti, no proti njima povedena je bila kriminalna parnica zbog prevare i proiznevierenja.

Talijanska.

Turin 29. siečnja. Polag lista „Opinione“ dobro su uspiela pogadjanja u obziru sklopljenja zajma za Toskanu i emilijsanske zemlje. Pèrvi u iznosku od 50 milijunah lirah preuzela je kuća Bastogi u Livorno po 52 a posliednji, u iznosku od 10 milijunah po 5% kuće Belinzaghi u Milanu, Rizzoli u Bolonji i Adami u Livornu po 80. Sardinska vlada nije se samo za oba ova zajma zajamčila, već je i dopustila, da se plaćanja kod kr. kasah činiti i kamate posliednjih isplaćivati mogu.

Ako bi k 260 piemontezkih poklisarah došlo još 57 iz Toskane i 70 iz Emilije, premalena bi bila palača Carignanova. Zato će, velo, ministarstvo broj poklisarah umaliti i obalit ga na jednoga za svakih 40,000 dušah. S druge strane

---

Kad si moju Mariju kèrstio,
I kad sam ti zdravicu napijo
S punom čašom u desnici ruci,
I noć kad si golubicu našu
Vranetinu stara zaključao . . . . .

Taka, pobro, bila su vremena!
Mazepa je slavnim Kočubejem
Prijan'stio i pobratim bio;
Medju sobom sve su podielili
Po navadi soli, kruha, ulja.
Konji su im po otresnom polju
Zajednice u boju igrali;
Puno putah duge razgovore
Na samu su oni govorili.
I Mazepa skrovno Kočubeju
Nesite je vèrlo svoje duše
Sve po malo bezdan odkrivao,
I budućim užasnim izdajem
Dogovorim, i smielim ustancim
Nejasnimi riečim domicao.
Tada sèrce slavnog Kočubeja
Mazepi je bilo naklonjeno.
Ali gorkom zlobom razgorčeno
Sada samo za osvetom hlepi;
Jednu miso i dan i noć misli:
Ili svoju glavu izgubiti,
Il' Mazepu dati na viešala —
Porugenu kćercu osvetiti.

Ali zlobu krutu i smionu
Na dnu sèrca vierno on sakriva.
U čemeru svome nejačkome
Do groba je mislim dopirao.
On Mazepi ništa zla neželi,
Luda kćerca sve je sakrivila.
Al' i kćeri sve je oprostio:
Neka sama Bogu odgovara,
Roditelje jer je pogèrdila
Ter i nebom zakon pogazila . . . .“

Medju time kano gladan Vuče
Po domaćoj gleda okolici

Nebi l' našo viernih prijateljah
Pouzdanih, smielih i nekupnih.
Već odavna u gluhoj tišini
On je svojoj ženi se odkrio; [12])
A ženskime nadahnuta gnievom
Jadovito nestèrpljiva žena
Vojna svoga nagoni osvetna.
U ložnici, u noćnoj tišini,
Ka duh neki, osvetu mu budi,
Sada plače i ljuto ga kori,
A sad opet veselo ga bodri.
Jošter hoće da joj se zakune —
I zakle se smutni Kočubeju.

I Kočubejem veće junak Iskra [13])
Udarac je strašni izumio.
Oba misle: da će odoliti —
Izdajica da će izgubiti.
Ali tko će, gorućim usèrdjem,
Tèrsiti se za narodno dobro,
Da dokaže opake namiere
Pred obrazom Petra gospodara,
Izdajica što je naumio?

U Poltavi medju Kozacima,
Odbijenim nesretnom dievojkom,
Od godinah jedan je mladenac,
Nju ljubio plamenitim žarom.
Dok bi sašlo sunce i izašlo,
Kraj vodnoga studena potoka,
U hladu je trešnjah Ukrajinskih,
Na liepotu čekao Mariu,
Čekajući dosta se mučio,
Al' i kratkim vidom utiešio.
Bez ufanja mladu je ljubio,
Jer oholo sèrce dievojačko
Nije mu se htielo smilovati:
Kad su prosci njojzi dolazili,
On je vaviek iz vesela družtva

Od nevolje tužan odlazio.
Ali kad se medju Kozacima
Oglasila Marina sramota,
I neštedni kad su razgovori
Nesretnicu smiehom poružili —
Još i tad je ona sačuvala
Nad njim svoje davno preimućstvo.
Ali kad bi kogod nehotice
Mazepino ime izustio,
Lice bi mu bliedom pobliedilo
I oči mu nikom poniknule.

Tko pri noćnom miesecu i zviezdi
Toli kasno na konjicu jezdi?
Čij to konjic tèrči bez umora
Preko štepna široka prostora?

Kozak Moskvi putem udario,
Kozak nebi nigdie počasio
Nit u gaju, nit u pustom polju,
Nit u kèrčmi, gdieno ovna kolju.

Svietlu ćordu nosi mu bedrica
Za pasuhom visi mu torbica;
Vietrom igra konju zlatna griva
A on leti kano munja živa.

Poputina treba za junaka,
Al' i britka ćorda za Kozaka,
Utieha mu konjic je — viteže —
Al' ga veća ljubav kapi steže.

Za kapu je spreman ostaviti
Konja, sablju i sve, čim se štiti;
Neda kape bez boja kèrvava
I dok mu je na ramenu glava.

Zašto mu je kapa dragociena?
Ta tužba je u njoj sašivena,
Kočubejev spis prot' otmičaru
Kozak nosi Petru gospodaru.

(Konac sliedi pjesme I.)

[12]) Mazepa u jednome pismu kori Kočubeja, da njime žena gospodi po njezinoj volji, ohola i samovoljna.

[13]) Iskra, Poltavski pukovnik, prijatelj Kočubejov s njime je dielio jednu sreću i nesreću.

navodi se, da je potrebno sagradit palaču, koja bi bila dostojna novoga parlamenta.

Vojvodinja genovezka preselit će se s obitelju i pratnjom 1. veljače opet u Turin.

Duhovničtvo otoka Sardinije nije jošte dobilo svojih plata za posliednji kvartal g. 1859.

Kao primier, kako se u Piemontu govori o papi i cèrkvi, navodimo jedan članak lista „Unione“ od 28. pr. m., u kojem se Pio IX. upravo obiedjuje, da namierava proti Napoleonu izaslat kakova Ravaillac–a ili Jaques Clementa. Ubojstvo cara, dodaje taj list, bila bi u tom času smèrt Italije i svatko, koi u Italiji nosi tonsuru, odgovoran je za njegov život. Njegova smèrt bio bi znak za sicilijanski večer.

Iz Turina pišu „Allg. Ztgu“: Gubernator Bonćompagni već je odazvan, što potvèrdjuje, da će kod sjedinjenja, što predstoji, po svej prilici pitanje o Toskani ostati nerieśeno. Uvieravaju, da se g. Cavour o toj točki nalazi u velikoj neprilici, jerbo dočim je s jedne strane dao caru formalno obećanje, da će uvedenje princa Napoleona u Toskanu olakšati, podupirala ga je s druge strane Engleska u njegovoj borbi proti Rattazzi–u samo pod tom pogodbom, da sve i sva učini, da preprieči svako umiešanje porodice Bonapartine u Italiji. Ovom težkom položaju ministarstva naprema neslažućim se namierama zapadnih silah mora se pripisat i oklevanje u obziru zapremljenja pobunjenih pokrajinah.

Milan 30. siečnja. Više iz austrijanske službe odpuštenih lombardezkih soldatah, koji su, kao što je poznato, zbog demonštracijah na korist Austrije u Brešiji i Bergamu uapšeni bili, odvedeni su u Milan. Dozvoljeno je, da se izvede ulica, koja ima skapčati pijacu stolne cèrkve s kazalištem od Skale.

Kažu da je novo sardinsko ministarstvo izdalo okružnicu na sve diplomatičke zastupnike, u kojoj se razjašnjuje politika, koje se sardinska vlada namierava dèržati.

Iz **Milana** od 30. siečnja pišu „Tr. Ztgu“: *Nikada, baš ni pred početkom posliednjega rata* nije se Piemont tako revno oružao kao sada. Lombardija je u pravem smislu rieči preobraćena u tabor i broj dolazećih i odilazećih četah daje zaključit, da će se opet zametnut rat. Garibaldi putuje po Lombardiji iz jednog miesta u drugo i pozivlje pučanstvo otvoreno na kèrstarski pohod proti Austriji. Opet će se dva batalijuna dobrovoljacah iz Mlečićah i Romanjolah podići, koji nose ime **Garibaldovo** s dodatkom **della Morte**. Značajno je, da piemontezka vlada netèrpi samo, već što više, sa svim svojim sredstvima podupire sastavljanje takovih očevidno za rat proti Austriji sakupljenih sborovah. Radinost prevratnog i biegunskog odbora, upravljanoga po piemontezkim organima, nije bila nikada tolika kao uprav sada, i buntovnička pisma i oružje šilju se kradom na svaki mogući način u Mletačku. Izvan toga oboružava se gorljivo i pravilna vojska, koja će svakolika zajedno s novostečenim regimentama za malo biti u podpunom stanju rata.

S obzirom na dèržanje Francuzke veli se u onom pismu: Dan i noć dolaze mnogobrojne francuzke čete i u malo danah izkèrcaše u Genovi 24 parobroda francuzke čete, ponajviše Zuave, a 16 baterijah već je podkriepilo ovdie nalazeće se francuzko topničtvo. Nabave na nabave razpisuju se, jednom riečju, Francuzi se tako kreću, kao da su nakanili vas sviet u malo nedieljah osvojiti.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Bruselj, 29. siečnja. Kao što „Norda“ javljaju iz Berlina, priobćilo se je pruskoj vladi **na pouzdani način**, da se car Napoleon **odriče kongresa**.

London, 29. siečnja. Observer javlja, da će se velike sile kriepko protivit tomu, da se Francuzkoj ustupi Savoja i Nica. Kao što isti list javlja, priobćit će se dne 6. veljače parlamentu proračun, da se tèrgovački ugovor i promiene iz toga proizlazeće odobre. Princ Oranijski došao je u Windsor.

U klubovima uvieravaju, da se je lord Palmerston odvažio, da **parlamenat raspusti**, ako bi se proti ministarstvu neprijateljski izrazio.

Nova knjiga.

ŠKOLA I ŽIVOT.

Članci za mladež i narod.

Ja sam lane u štampariji Medakovića izdao knjigu šaljivo–poučnog sadèržaja pod imenom: „Jed i med.“ Oni dakle čitaoci, kojima su moji u spomenutoj knjizi pod naslovom: „Škola i život“ naštampani članci poznati, znat će i bez mene, šta sad od novih imadu očekivati. Ako mi književnici, kao što su gg. Josip Praus, Jov. Gjorgjević, Šundečić, Pacel i ostali, kojih razumen sud ja poštujem, o duhu i unutrašnjoj vrednosti mojih članakah nerekoše gol kompliment, a to je u istim člancima element pobudjujuće moći, za koi bi ja svakojako želio, da on i izvan školske sfere, u daljim krugovima nadje odjeka. Sud rečenih književnikah poоštrio me, te sam nove članke, koliko mi snaga i kratko odmieren odmor od školskih dužnostih dopustiše, s još većom prilježnosti izradio.

O koristi „narodnih knjigah“ pisalo se već višeputah. I ova je knjiga **za narod**, i u njoj ja govorim s gledišta **narodnog**, pa će, nadam se, i suditi o njoj pametni ljudi, kojima takodjer sèrce bije za svoje doba i za svoj narod. Članci u njoj neodnose se na interese same škole ili (sačuvaj Bože!) školskoga praha. Sve što se tu govori sveta je ozbiljnost, argumenti nisu tek iz pèrstiuh izsisani. . . .

Našem a i stranom učenom svietu sa svog odličnog pera poznati Slavjanin g. Praus rekao je u Nevenu (Prosinac XII. 1856) za moja razmatranja ovo: „Vèrlo će nam drago biti, ako g. R. zrela svoja i izkusna razmatranja i unapred odluči priobćivati u našem časopisu, dok se sgodnije udesi vreme (a tomu se nadamo da neće zadugo biti), te će moći školski ulomci u posebnoj knjizi na svet izići. U toj će onda knjizi miesta naći i oni članci, koje nismo mogli ovdie uvèrstiti jer su strictissime pedagogički (kao ono „honeste et publice“), ili što s drugih uzrokah u ovaj časopis nespadaju (kao n. p. vèrstan članak, koi se u rukopisu nahodi pod br. 39.)“ — A u istom časopisu (svez. I. 1857.) veli: „Iz sèrca želimo zrelim ovim razmatranjima, da im se udesi sreća, te da mogu naskoro ugledati svieta u posebnoj knjizi, i da dopru u ruke svima našim čitateljima, kojima je stalo do napredka.“ — Je li u ono doba g. Praus, kao sekretar „Matice ilirske“ što se tiče članakah mojih kao buduće „posebne knjige“ s Maticom što ugovarao kako li? ja neznam, jer mi docnije privatno piše ovo: „. . . . Doista nam treba preporuke naših prijateljah, medju kojima se Vi, Gospodine, u pèrvome redu revnostno borite. Hvala Vam, iskrena hvala na Vašoj vèrloj i važnoj pomoći, kojoj se i u napredak pouzdano nadamo. Ostalo ću Vam pisati u posebnom listu.“ — Isti mi se gospodin nije dojako pobliže izjasnio. Sam na „Maticu il.“ do g. Prausova odgovora nisam se obraćati hteo, na našu peštansku (da joj je milost!) nisam smeo — ta dobro mi je poznato, kako je s njom nahlepio mili moj prijan J. J.! Ja sad dakle objavljujem dielo na svoju ruku a na svoj trošak. Braću i drugove moje, gg. učitelje, učtivo pozivljem, neka nepožale malenu cienu, 50 novčićah, no neka se koliko više i sami prenumeriraju i druge na prenumeraciju ponudé. Novu moju knjigu, kad se evo i u Sèrbiji lanci samovolje u tom pogledu razkinuše, štampat ću novim (Vukovim) pravopisom, koje molim neka nezbunjuje preč. gg. svećenike; čoviek njihovoga reda izdao je tim pravopisom još prije toliko godinah knjigu svoju: „Zlatotvorno selo,“ pa ipak je to knjiga, s kojom se po čistoti prevoda na naš jezik nikoja druga nemože mioriti.

Prijatelji slobode u mislima, ljubitelji humora i toplote u izražaju, ponajprije će se zadovoljiti mojom knjigom. Za istinu borci, napredniaci i čeličnjaci — to su moji ljudi; mekušci, nazadnjaci i strašivci, koji svakojake „glave bez glave“ u zvezde kuju i oko njih mašukaju, kukavice su, pa rodoljubac, koi jačine u sebi osieća, neka se posve ponosi tim, što ga kukavice nit poznaju ni priznaju. . . .

Ciena je knjizi, kao što je rečeno, 50 novčićah. Knjiga će imati najmanje deset štampanih tabakah. Novci se polažu, kad se knjiga u ruke primi. Od svakih 8 kom. dajem gg. skupiteljima 9. na dar. Rok prenumeracije traje do polovine mieseca veljače 1860. do kog vremena molim da bi gg. skupitelji imena prenumerantah ili upravo na mene samog, ili kojima je naručnije — na uredničtvo „Sèrbskog Dnevnika“ u Novi Sad uputiti izvolili.

U Novom Sadu 13. pros. 1859.

Gjorgje Rajković.

Miestna viest.

Gospodin August Lombardi, izvèrstui pianist, koi je u jednom koncertu toli uzhitio naše obćinstvo svojom neobičnom vieštinom a svoga drugoga već naviestenoga koncerta nemogaše dati uslied preprekah, kojima nije on kriv bio, otišao je stopram ovih danah iz našega grada, pošto mu uz sve napore nije za rukom pošlo uklonit ovih preprekah. Iskreno žalimo u interesu ovdiešnjih prijateljah muzike, da se je tako dogodilo, jer riedko nam u dio padaju umietnička uživanja, kakovo nam je isti onaj jedan put, što smo ga imali priliku čuti, pružio. On ostavlja za sobom najliepšu uspomenu kod ovdiešnjih prijateljah glasbe, koji su ga čuli.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 3. veljače 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.90
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	69.60
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	842.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	190 70
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga železničkoga družtva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo–sievero–niemačke savezne železnice itd.	„ „	
tisanske železnice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.–mletačke železnice itd. .	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		114.80
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		133.80
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.33
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	31.50

Odgovorni uèrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 50. 3—1

Poziv

na kupovanje srećakah od pete dèržavne loterije u svèrhe dobrotvorne.

Obćekoristne loterije dèržavne, što ih izvodi c. kr. upravljateljstvo dohoda loterijskoga, i što ih je, kao što je poznato, Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo otčinskom brižljivostju dostojalo narediti u svèrhu, da se čisti prihodi od istih, neodbijajući ništa u ime taksah, obratjaju izklopno i jedino na utemeljivanje novih javnih i dobrotvornih zavodah, ili na podporu zavodah ovakovih jurve postojećih; ovi podhvati biehu, poradi spasonosne svèrhe svoje, do sada po svih krunovinah što najdobrohotnije dočekani, i pozivu, upravljenomu na občinstvo, da im neuztegne možne svoje podpore, bi posvuda zadovoljeno toli silno, da je iz prihodah, kojimi dosadanje četiri loterije urodiše, moguće bilo, premda svakiput mnogo odnesè izplata znatnih dobitakah, na zavode, po previšnjoj odluci za to odredjene, obratiti obilnih svotah novčanih.

A i kako bi moglo biti inače! tà u golemoj cesarevini austrijanskoj neima ni broja veledušnim i plemenitim čoviekoljubom, kojim sèrce silnije bije od milosèrdja, gledajući nesretne svoje postradavše iskèrnje, i koji su svagda pripravni priticati im u pomoć.

Izvodi se sada, i vući će se već 12. svibnja 1860, peta obćekoristna loterija dèržavna, koja je, kao što sviedoči proglašena osnova igre, oskèrbljena znatnimi dobitci od 70.000, 30 000, 20 000, 15.000, 10.000. 8.000, 6.000, 5.000, 4.000, 3.000, 2.000, 1.000 forintih itd. **ukupno od 300,000 for.** austrijanske vriednote, i kojoj je od čistoga prihoda po previšnjoj odluci namienjena jedna polovica:

na gradjenje zemaljske ludnice za Štajersku, Korušku i Kranjsku i na podporu zavoda gluho-niemih u Celovcu,

druga pako polovica

na gradjenje vojničke kupeljnice u toplicah Pieštjanskih u Ugarskoj.

Lišeni umah! — lišeni sluha i govora! — U boju osakatjeni i iznemogli!

Koja neizkazana tuga obuzima svaku doista čoviekoljubnu dušu, kada pomisli, što znače, što izražuju rieči ove; kolik su nam one ostan, da na koliko smo kadri u pomoć pritečemo nesretnikom, koji su lišeni božanske one iskre uma, ili pako sluha i govora, a i junakom onim, koji nam se sa kèrvavoga bojišta vratjaju osakatjeni i iznemogli.

Daj Bože, da i ovaj poziv, što ga u ime ovih nevoljnikah puni pouzdanja upravljamo na svekolike čoviekoljube, gospodje i gospodo, i opet dobrohotno dočekan bude, da i opet urodi onim plodom, kojim urodiše svi pozivi prijašnji! A blagi i plemeniti oni dionici, kojim dne 12. svibnja sreća bude loša, neka se tieše time, što su doprinieli nešto, da se ublažuju jadi i nevolje ubogih naših iskèrnjih.

Od odsieka dèržavnih loterijah za svèrhe obćekoriste pri c. k. upravljateljstvu loterijskom.

U Beču mieseca siečnja 1860.

Friderik Schrank,
ces. kralj. vladni savietnik.

Nr. 808-1860. (44) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Zufolge Bewilligung der hohen k. k. Statthalterei ddt. 14. September 1859 Z. 14066 werden am 16. Februar 1860 Vormittags 9 Uhr im Amtslokale der Agramer Komitatsbehörde (Alte Theatergasse Haus-Nro. 163) verschiedene Gensdarmeriebequartierungs-Gegenstände im Lizitationswege Veräussert werden wozu Kauflustige hiemit eingeladen werden.

Agram den 26. Jänner 1860.

Der k. k Komitats-Vorstand
Bunjevac m. p.

Br. 183. (51) 3—2

Obznana.

Noćno razsvietljenje pijacah i ulicah u gradu Požegi na vrieme od 1. ožujka 1860 do posliednjeg listopada 1862 sa photogenom u 24 za to namieštene lampe odat će se 16. veljače 1860. u 10 satih pred podne u magistratskoj pisarni požežkoj putem jeftimbe, kuda se isti najam nase uzeti volju imajući najuljudnije pozivlju.

Uvieti mogu se u rečenoj pisarni tečajem službenih satih svaki dan uviditi.

Magistrat grada Požege 25. siečnja 1860.

V. Somogyi s. r.
načelnik.

Br. 47. 2—2

6000 Eichenstämme,

welche durch den Käufer selbst zu wählen und zur Erzeugung jeder Dimension Fassdauben vollkommen geeignet sind, werden in der Herrschaft Daruvar unter den hier üblichen Bedingungen im schriftlichen Offertswege verkauft; — Offerte unter der Aufschrift am Couverte: **Offert für den Stammholzverkauf** — werden bis 25. Februar l. J. bei der Güter-Direktion zu Daruvár in Slavonien entgegen genommen, — später Einlaufende bleiben unberücksichtiget; ferner werden

700 bis 800 Ctnr calcinirte Pottasche

im Jahre 1860 und eben so viel im Jahre 1861 in der Herrschaft Daruvár und Pakrac in eigener Regie erzeugt, welche unter den hier üblichen Bedingnissen im schriftlichen Offertswege verkauft werden. —

Die hierauf Reflectirenden mögen die dies bezüglichen Offerte mit der Aufschrift am Couverte: **Offert für den Pottaschenverkauf** — bis 25. Februar l. J. an die Güter-Direktion zu Daruvár in Slavonien gelangen lasses, da die später Einlaufenden unberücksichtiget bleiben müssten.

Die näheren Bedingnisse können bei der erwähnten Direktion in beiden Verkaufsfällen eingesehen werden, und das Waldamt Badljevina, Post Pakrac, ertheilt über alle Anfragen bereitwillige Auskunft.

OGLASNIK.

Br. 56 3—1

Opomena.

Time se svatko opominje, da bez moje doznake nikomu, bio on koi mu drago, na moj račun neuzajmi ili nedade novacah ili stvarih od novčane vrednosti, budući da takovih neću priznati a ni ništa platiti.

U Zagrebu dne 17. siečnja 1860.

Antun grof Erdödy.

Br. 45. 3—3

Opomena.

U Narodnih Novinah listu od 24. prosinca 1859 pod br. 294 dolazi u zapisniku rav. siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah medju ostalima napèrvo, da g. Samuel grof Keglević svoju knjižnicu sastojeću iz 270 Folio, 383 Quart, 3546 Octav, 2074 Duod. knjigah za cienu 12,600 for. ponudja.

Na budući se rečeni g. Samuel grof Keglević radi razsipnosti neprestano pod sudbenim skèrbništvom nalazi, to se svaki ovime uslied naloga velesl. c. k. županijskoga suda varaždinskoga od 31. prosinca 1859, br. 5438 opominje, da gore napomenutu knjižnicu niti u cielom a niti pojedince pod svojom odgovornostju nitko ne kupi. U Varaždinu dne 19. siečnja 1860.

Juraj baron Rauch,
sudbeni skèrbnik g. Samuela grofa Keglevića.

Br. 46. 2—2

Oglas.

Odgovor. Na opomenu g. barona Raucha kao skèrbnika (Nar. Novine br. 24. 1860) odgovaram: Pošto knjižnica kao kriepostju zaključka glavne skupštine varaždinske županije (2. svibnja 1842 čl. 3.) u sekvestralnu upravu komplexa dobarah nespadajuća — od popisanja mase razlučena, kao izključno osobno vlastničtvo moga otca priznana bijaše, a ovaj uslied toga i od godine 1842. do 1851. u nesmetenom posiedovanju iste osta — ja pako god. 1851. kao zakoniti nasliednik — istu u posiedstvo i vlastničtvo primih, — što i visoki c. k. banski stol u svojoj odluci br. 1341 na moju molbu br. 98 i 735 u razlozima prizna — uslied čega ja od god. 1851. do dan danas ostah posliednikom i vlastnikom knjižnice, takova i za ovoga svega vremena od god. 1842. do 1860. nikad u svèrhu upravljanja i staranja skèrbnikova inventarski popisana, ni istomu predana nebijaše — uslied toga napomenuta knjižnica uzela je polag §. 5. o. g. z. kao moje neograničeno i izključno vlastničtvo nedotaknjivo po analogiji §. 247. o. g. z. narav čistoga viška, o kojem sliedstveno ja takodjer vlastoručno isto tako razpolagat podpuno pravo imam, kao o mojem pokućstvu, konjima i kolima, živežu i ostalim stvarma, to se dakle ogradjujem pravom proti tako se naglo izdatoj preranoj opomeni i molim svu p. n. gospodu domorodce, da se nedadu u svojim domorodnim namierama uzdèrmat ili od njih odvratit.

U Zagrebu dne 28. siečnja 1860.

Samuilo grof Keglević.

Br. 52. 3—2

Objava.

Gostionica u narodnom domu izpraznit će se koncem mieseca travnja 1860.

Pozivlju se dakle svi oni, koji istu preuzeti žele, da svoje ponude ustmeno, ili pismeno najdulje do 20. veljače 1860 podnesu ravnateljstvu družtva dvorane.

Pobližji uvieti mogu se uviditi svaki dan kod ravnateljstva družtva.

U Zagrebu dne 29. siečnja 1860.

Hatz,
ravnatelj.

Br. 25 8—5

Liekoviti sapuni,

koji su polag kemičko-farmaceutičkih načelah **najskèrbnije** i **najpouzdanie** pripravljeni i kojih **sjajan uspieh** dokazan je mnogostručnim **znanstvenim izpitivanjem i praktičkim upotrebljenjem**, mogu se u svojih **12 različitih** i niže navedenih **vèrstah** svim pravom preporučiti gospodi liečnicima i pomoć potrebujućem obćinstvu.

Komad s naputkom za upotrebljenje po	novč.
Sapun-Jodkali za škrofle	55
» **Graphit** za kroničku kožobolju	35
» **Terpentin** za nemoći	35
» **Benzoe** za negibku kožu	40
» **kamforasti** za nazeb	35
» **sumporasti jod** za zastariele ospe (bubulice, kraste) na tielu	45

Komad s naputkom za upotrebljenje po	novč.
Sapun od katrana (Theer) za ljuske i kraste	35
» » **kitovih džigericah** za suhe bolesti	35
» **žučni** za kožne nečistoće	35
» **sumporasti** za kožne bubulice	35
» **ružmarinski** za učvèršćujuće pranje	35
» » **ammoniaka** za zatvor želudca	35

U priloženim **naputcima** tumače se svakojaki različni načini, kako se liekoviti sapun svèrsishodno upotrebiti, kao i ona mnogostručnost, kojom se isti krepostju već priznate praktične vriednosti uporaviti mogu, jer **sapunska forma** ne samo olakšava bolestnicima upotrebljenje **uspiešnih** vanjskih liekovah, nego i liečnicima pruža **bolje i obćenito** uporavljenje takovih sredstvah.

Liekoviti sapuni prodavaju se samo u zamotima od 2¼ uncie težine, te na obim krajevima imadu polag stojeći pečat. U **Zagrebu** dobivaju se **jedino** kod **Graciana Mihića** liekarnika k sv. Marii, u **Osieku** kod liekarnika **Jos. Horninga**, u **Varaždinu** kod liekarnika **Aleksandra Haltera**, u **Debrecinu** kod liekarnika **Drag. R. Vencze**-a, u **Eperiesu** kod **Drag. Schmidta.**

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 6. VELJAČE 1860. Broj 29.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki ogłas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina

Zagreb. Iz svega što se doznaje iz javnih listovah o politici rimskoga dvora, zaključujemo, da nenamierava oružjem postupat proti buntovnicima u Romanji, već će se samo strogo braniti. Ako bi Piemontezi, o čemu u ostalom sad neima više ni sumnje, u Romanju unišli, protestirat će sveta stolica proti ovoj javnoj uvredi medjunarodnoga prava, no neće im se oružanom rukom opirati, nasuprot pako odvažila se je tvèrdo, svaki pokušaj pobune u Umbriji i u Markama odmah udušit silom oružja. Da će do toga doći, čini se prilično izviestno. Agitacija raste u ovim stranama cèrkvene dèržave neprestano i sardinski opravnici goje ju revnjivo. U Rimu bila je pred niekoliko danah znatna demonštracija od strane pučanstva proti vladi. Prigodom večernje francuzke vojničke muzike vikao je na hiljade sakupivši se narod za svakom stankom „Živio car Napoleon, živio kralj Viktor Emanuel, živila Italija!“ pratio je muziku s tom vikom kroz sve ulice, kojima je prolazila, a osobito orilo se to klicanje pred kućom, gdie stanuje francuski general Goyon. Rimsko redarstvo nije tom prigodom ništa poduzelo proti vikačima. To nepristojno ponašanje rimskoga pučanstva veoma je, vele, neugodno dirnulo svetoga otca. Drugi dan uapšeno je niekoliko osobah, nu na želju generala Goyona odmah su ih izpustili. Posliednji izdao je zatim proglas na rimsko pučanstvo, u kojem mu u slučaju slična postupanja prieti strogim mierama.

Što se savojskoga pitanja tiče osviedočeni su malone svi listovi, da će se isto ipak napokon riešit po želji Francuzke. Kažu da u tom obziru za cielo obstoji ugovor medju Francuzkom i Piemontom, premda iz Torina protivno tvèrde. Da će se ovaj ugovor izvesti, tim se čini izviestnije, što se čuje, da je Francuzka u tom slučaju Piemontu obećala dovoljnu pomoć za obranu njegova područja naproti svakoj susiednjoj sili, a to je bilo, što je Piemont svojim dosadanjim ustručavanjem postići želio. Englezkoj istina nije po volji ustup Savoje, no iz svega se vidi da mu se sa svim tim nenamierava ozbiljno oprieti.

Polag saobćivanjah, koja je iz Pariza i Torina primio list „N. Z.“ naskoro će Sardinija izdati svoj ultimatum na papu, u kojem će zahtievat, da se odmah obustave kupljenja vojske za papu. U slučaju ako se nebi zadovoljilo ovom zahtievanju, posiest će Sardinija Romanju.

— Pišu iz Beča od 31. pr. m. da su u večer istoga dana tamo očekivali kneza Windischgrätsa, koi je imao doći iz Praga posredstvom sieverne željeznice. (Polag kasnijih viestih već je onamo prispio.) — Sèrbski povierenik gospodin Zukić nalazi se već niekoliko danah u Beču i to kao što kažu, u kneževim privatnim poslovima. — Sada je u Beču opet zavladala moda nositi stvari zlatom tkane. Pred niekoliko danah dovèršena je bila za nieku visoku gospoju kašmirska velika marama zlatom tkana, koja je stajala 3000 forintih. — Stecitelj glavnoga dobitka Clary'ske lutrije, koja se je dne 30. travnja g. 1859. vukla, nije se jošte prijavio a ni stecitelj glavnoga dobitka velike lutrije, koja se je dne 30. pr. m. vukla, nije jošte poznat.

— Povratak Nj. c. k. visostih g. nadvojvode Ferdinanda Maximilijana i gospoje nadvojvodinje Charlotte očekuje se mieseca ožujka.

R. F...ć. Iz Jegra 30. siečnja. Težko da je u Vašem cienjenom listu iz ovoga, u sredini Ugarske ležećega grada Jegra (Erlau) još ikada koja viest priobćena bila. Jednostavni, tihi život ovoga, inače liepimi predieli nadarenoga grada riedko prilikù pruža, priobćivati viestih, koje bi javnu pozornost obćinstva zasluživale. Budući mi se evo sada u poklađno doba liepa prilika pruža, s toga htim Vas o pokladnih naših zabavah izviestiti.

Dne 25 siečnja obdèržavan bijaše strielački ples, na kojem preko 300 osobah u narodnom magjarskom odielu udioničtvovaše. Osobito liepo dolikovaše magjarska odieća ovdašnjim krasnim Magjaricama, koje okrom toga čarobnom liepotom sve pribitne mužkarce uzhitiše. Plesao se ponajviše „Csárdás“, frakovah bijaše vèrlo malo vidieti. Sala bijaše narodnimi barjaci i strielačkimi slikami vèrlo ukusno uriešena; dočim u sriedini nad galerijom, gdieno Cigani milozvučne magjarske piesme svirahu, magjarski gèrb sjaše.

Kod ove prilike nemogu propustiti i s moje strane glede predstavah na zagrebačkom kazalištu nješto primietiti. Čitah u Novinama oglas natiečaja zbog poduzetja hèrvatsko-slavonskih predstavah, gdie medju ostalim stoji i taj uviet: „Da je poduzetnik dèržan, svake nedielje danah barem jedan večer u hèrvatskom jeziku predstavlanjah davati.“ Dakle samo jedanput u nedielju imati će domorodno obćinstvo priliku, nasladjivati se zvucima miloga materinskoga jezika! Zar u prostranoj zemlji hèrvatskoj nebi se moglo sastaviti družtvo, koje bi kadro bilo svaki dan hèrvatske komade predstavljati? Nemislim da bi se takovu poduzetju kakove zaprieke na put stavile,*) samo treba odvažnosti i volje, pa se može sve postići; jer sriedstvom predstavah u materinskom jeziku, može milozvučni jezik hèrvatski najprije omiliti obćinstvu navlastito kod krasnog spola, koi i onako hèrdjavo, a većom stranom baš ništa hèrvatski neumije.

Sèrbija.

Sa sèrbske granice pišu „Tem. Ztg“ pod 25. pr. m: Pismo velikoga vezira, koje je pred niekoliko danah knez Miloš iz Carigrada primio, proizvelo je nepogodovanje, jerbo se u njemu predbacaje knezu, da je on stranom kriv nemirima, koji su zavladali u Bosni i Bugarskoj, krivnja, koja bi mu mogla privući nemilost visokoga suzerena. Nasuprot tvèrdi knez Miloš, da je samo zato bieguncima iz Bosne i Bugarske dao utočište u Sèrbiji i još svejednako skèrbi za njihovo uzdèržavanje iz dèržavnih sredstvah, da preprieči, da razdraženost u ovim zemaljama odbijenjem rečenih ljudih nebukne javnim ustankom, koi uslied samovoljnoga postupanja turskih upravnih organah ovih provincijah sliedovat mora, ako porta što prije neoživotvori obećanih reformah.

Beograd, 10. siečnja (po st.). (S. D.) Deseti dan mieseca siečnja ove godine dugo će se pamtiti u historiji družtva sèrbske slovesnosti. Poznato je, da to družtvo i za sam postanak svoj ima zahvaliti današnjem nasliedniku sèrbskoga prestola knezu Mihailu. Danas bi glavna siednica ovoga družtva i ono bi usrećeno viditi u sredini svojoj ne samo pèrve velikodostojnike sèrbske, nego i samoga svietlog osnovatelja ovoga — poslie 17 predugih godinah. Ušavši u sredinu članovah toga tiela, knez Mihailo ih obradova besiedom, u kojoj napominjući uzroke, koji njegovu uzvišenu dušu izpunjevaju čuvstvom dvojake radosti, dalje u glavnome on reče ovo: „Ja sam i dok sam na strani bio, svagda pomnjivo motrio na radnju ovoga družtva i od svega sèrca radovao se napredku njegovom. S učestvovanjem gledao sam njegovo usilovanje, da savlada preprieke, koje su mu zakèrčivale put k označenoj svèrsi. Ali sad se nadam, da će ne samo tih težkoćah s dana na dan sve manje bivati, nego — da će ono odsada biti dostojno obrabravano i podpomagano. Meni je osobito milo viditi se danas i to izjaviti u odabranom zboru sèrbske inteligencije.“ I da vam nekažem, sami ćete znati, da se sveobća radost bijaše pokazala na licima svih slušateljah ovih punih značenjah riečih.

Poslie toga popečitelj prosviete, g. Dimitrije Matić, kao predsiedatelj družtva, izgovori besiedu za tu priliku spremljenu. U besiedi toj govornik u glavnome kazuje važnost naukah uobće, usluge koje je družtvo učinilo otačestvenoj prosvieti i težkoće, koje je imalo savladjivati, primiećujući, da je ono malo pozornost obralo na obradjivanje prirodoslovnih naukah.— Zatim profesor licejski, g. Gj. Daničić, ovogodišnji sekretar družtveni, pročita izviestje o glavnoj radnji družtva za godinu 1859. U izviestju ovome veliki deo zauzima pogled na život i diela pok. dra Vuka Marinkovića, bivšega profesora licejskog i člana družtva. S osobitom zahvalnostju blagodarimo gosp. sekretaru, što se onako dostojno odazva o ovom izvanrednom čovieku, izvanrednom radinu na polju narodnoga obrazovanja. Marinković je to puno zaslužio; i nikome nije liepše dolikovalo da mu dade hvalu zato, nego sekretaru družtva u osobi g. Daničića. — Poslie izviestja sekretareva pročita ovogodišnji blagajnik, g. M. Milićević, izviestje o novčanom stanju družtva. Ako se dobro spominjemo, gotovih novacah ima družtvo 10.000 (?) grošah. To je dobro s jedne strane, ali s druge nije baš ni liepo, kad učene kolegije napredaju samo u umnožavanju svojih prihodah. Manje rada, više je novacah; a što više rada, to će manje biti novacah. — Pošto je i to svèršeno, valjalo je izabrati osobe, koje će upravljati poslovima družtva. — Taj se posao obično radi balotanjem; ali na predlog predsiedatelja družtvo jednoglasno izjavi želju, da i za godinu 1860 budu to oni, koji su i za godinu 1859. bili, t. j. podpredsiedatelj g. Jovan Gavrilović, sekretar g. Gj. Daničić a blagajnik gosp. M. Milićević, a ova se gospoda primiše, te tako i bi zakljućeno i bez balotacije. — U ovoj istoj siednici izabran bi jednoglasno za člana korešpondenta g. Medo Pucić, vlastelin dubrovački. Poslie toga njegova svietlost knez nasliednik blagoizvoli oprostiti se s članovima i otići, izpraćen očima i sèrcima punim blagodarnosti i umiljenja.

Beograd, 23. siečnja. (S. D.) Radi se, da francuzko družtvo načini željeznicu uz oba Djerdapa. Predhodna pogodba već je učinjena. Na prolieće gradit će se na Savi prostrano pristanište i brodaica (Schiffswerfte). Predhodni poslovi, kao što je mierenje itd., preduzet će se, čim se uzmogne od vode.

Beograd, 21 siec. (S. D.) Osim šest parobrodah, za koje se već zna, da će na prolieće ovamo doći poslom francuzko-sèrbskog družtva za plovitbu, doći će još jedan parobrod, koi

*) Za cielo nikakove druge nego da moramo stopram stvoriti predstavljačko družtvo a sa samim početnicima težko je i jedan put na nedielju predstavljati — neka g. dopisnik izvoli nama, koji smo u toj stvari izkusni, vierovati da tomu više treba nego samo odvažnosti i volje da se uzmogne sve postići, kao što on odmah zatim niešto odviš sangvinički dodaje. To voće jošte nije kod nas dozrelo, ustèrpimo se daklo dok dozreli U N N.

će, dokle onih šest plove po Savi i Dunavu, ploviti po Moravi. Sedmi taj parobrod jamačno će se po toj rieci zvati „Morava“; a onih šest parobrodah zvat će se „Francuzka“, „Sèrbija“, „Napoleon“, „knez Miloš“ i „kneginja Julija.“ Na tim parobrodima doći će različita kolonijalna roba, koja su za jedan milijun franakah naručili četvorica pèrvih ovdiešnjih tèrgovacah: gg. Kolarac, Andrijević, Antula i Kumanuda.

G. Magnan bavi se u ovaj mah u Lionu, a 27. o. m. krenut će ovamo, tako, da se za 20 danah očekuje ovdie.

Beograd, 25. siečnja. (S. D.) Sèrbska vlada zaključila je sa francuzko-sèrbskim družtvom za plovitbu i treći ugovor, osim one dva, koje ste već saobćili. Njim se ustupaju družtvu majdani kamenog uglevja u selu Dobri na samoj obali Dunava. Esencija njegova sadèržaja svodi se na ove točke:

„Majdani ti prostiru se uz obalu Dunava četiri, a od obale unutra osam miljah, i sastavljaju se s kotarom majdanpečkim. Družtvo može na tom prostoru upotrebljavati šume, koliko mu uztreba za tu radnju. Družtvo može na istom prostoru graditi gvozdene puteve, magazine, kèrčme, kuće i druge potrebne zgrade, kao i one za radnike. Prostor taj podielit će se na rudarska polja, i družtvo plaća po 1 dukat na svakih 10.000 četverokutnih hvatih takova polja. Od svakih 1000 okah izkopanog ugljevja plaća družtvo po 1 cvanciku. Na ugljevje, koje družtvo bude izvozilo samo do Galca, neće se plaćati nikakva carina. Naproti ono, koje bude dalje izvozilo, podčinjava se sèrbskim zakonima za carinu. Prava svoja može družtvo i drugome ustupiti, no samo s predhodnim pristankom sèrbske vlade. Ugovor ovaj vriedit će trideset godinah.“

Moldavija i Vlaška.

U Bukureštu izašla je sliedeća obznana: Knežesko-vlaška vlada naložila je svimkolicim oblastima, da svakoj žaobi carsko-austrijanskih podanikah, koja se je dosad pojavila ili bi se odsele pojaviti mogla zbog obterećenja glavarinom, — ako se na dotičnike bez svake sumnje neprotežu ustanove ugovora od god. 1842 u sporazumljenju sa carsko-kraljevskim konsulskim uredima odmah zadovolji. Što se time do znanja s tom opazkom stavlja, da se dotičnici kod podpisanoga carsko-kraljevskoga glavnoga konsulata prijaviti imaju. U Bukureštu dne 7. siečnja 1860. C. k. opravnik i glavni konsul. Eder.“

Turska.

Carigrad 28. siečnja. „Journal de Constantinople“ misli, da će lietos manjak neznatan biti. Ismailpaša, gubernator solunski premešten je na Kretu a Husseinpaša sa Krete u Solun. Grof Lallemand došao je u Carigrad.

Gèrčka.

Atina, 28. siečnja. Konduriotti naimenovan je ministrom unutarnjih a minister nastave Zaimis privremeno ministrom izvanjskih poslovah.

Talijanska.

Bolonja, 26. siečnja. Dnevnom zapoviestju od jučerašnjega dana naviešćuje sardinski ratni ministar Fanti saveznoj vojski, da će zadèržat vèrhovno zapoviedničtvo nad istom.

Milan 1. veljače. Od strane ovdiešnje kvesture izišli su za političke biegunce propisi o legitimaciji njihova prebivanja, polag kojih prieti se onima, koji proti tomu uzrade, apsom i zatočenjem. Po glasu kraljevskoga dekreta stavljeni su u razpoloživost bivši ministarski predsiednik generallajtnant Lamarmora i generalmajor kavalier Vafré, kojega je ostavka kao glavnoga tajnika u ratnom ministarstvu primljena bila; za službovanje posliednjega opredieljen je general kavalier Alliaud.

Francuzka.

Pariz 31. siečnja. Današnji „Moniteur“ javlja: Vlada je često žalila razdraženi značaj, kojim su se odlikovale polemike o religioznim pitanjima. Poslie zabrane „Universa“ bit će žestoka napadanja, koja je ovaj list izazvao, bez razloga i izpričanja. Svikolici listovi dokučit će, da se takova pitanja mirno i umiereno morajų razpravljati, kao što to zapoviedaju interesi javnoga mira i štovanje prema vierozakonu.

Car je naredio, da ima dvor kroz 31 dan nosit cèrninu za preminuvšu veliku vojvodinju Stefaniju.

Danija.

„Volkszeitung“ donosi sliedeći životopis grofice Danner, proti kojoj se je u novije vrieme pobunilo pučanstvo kodanjsko: Grofica Danner (rodjena Rasmussen) imat će sada prieko četèrdeset godinah; ona próizlazi od siromašnih roditeljah i rodila se je u niekoj udaljenoj ulici grada Kodanja. Otac se je branio kao nadničar, a kći jedno vrieme kao štatistica kod kazališta. — Godine 1840. od prilike posta ljubom tadanjega štampara Berlinga, koi joj je otvorio dućan za ženske nakite u najživahnijoj ulici kodanjskoj. Od troje diece, koja proizlaze od ovoga saveza, najstarija je kći, koje odhranjenje dovèršeno je u Parizu, udata na jednom njenoj materi pripadajućem dobru u Skaanenu u Švedskoj. Kralj je vidio gospodičnu Rasmussen slučajno kod jednoga požara, koi je u večer nastao u njenoj kući i kupio ju je za novce, urede i ordene od Berlinga, bivšega komornika i privatnoga tajnika kraljeva, koi je nedavno odputovao u Algir; godinu zatim viencao ga je s njom pèrvi biskup danski u gospojinskoj cèrkvi. Grofica posieduje više dobarah u Daniji i inozemstvu. (Što se je ovdie kazalo, pripoviedalo se je i štampalo javno i to mnogo oštrije u Kodanju. Štampa je naime slobodna u Daniji, no u Holštajnu nije, i to na temelju ustanovah niemačkoga saveza.)

U Kodanju opet je mirnije postalo, kralj se nije odreko prestola, grofica Danner nije ostavila zemlje i isto ministarstvo osieća se jačim nego li je bilo prije agitacije. S raznih stranah prispievaju kralju adrese podanosti, u kojima se najnoviji dogadjaji što odlučnije osudjuju. Izvan „radničkoga družtva“ i „družtva bojnih drugovah“ sada je i „družtvo za pomaganje radnikah“ izrazilo svoju podanost, i kralj, koi je glavom primio jednu deputaciju ovoga družtva, izrazio se je prema istima što prijaznije o tom, što su uvidili, da sloboda bez zakonitosti nemože uspieti.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Flensburg, 2. veljače. Thomsen Oldenworth učinit će predlog da se pod tužbu stavi bivši ministar Wolfhagen a grof Baudissin, da se dade sloboda štampe i pravo sakupljanja i druženja. U jednoj adresi ima se vaskolik politički položaj zemlje razložit i svako ustavno skopčanje Šlezvika s Danijom samom odbit kao proti pravu i ustavu.

Berna, 2. veljače. Savezno vieće naimenovalo je zbog osobitih političkih okolnostih Tourte-a iz Ginevre za izvanrednoga poslanika.

Turin 1. veljače. Jedan proglas čeonika pozivlje na nalog vlade radnike, da pospieše izvanredne radnje u dielaonicama i kovačnicama arsenalskim.

Glas, da će Cavour putovat u Pariz i London nepotvèrdjuje se.

Madrit 2. veljače. Znatne čete udariše jučer na desno krilo španjolskoga tabora i bile su uzbijene. Na to navališe Španjolci na Mavre i oteše na koncu borbe njihove pozicije.

Mavri, kojima su zapoviedala bratja careva, izgubili su, vele, 2000 a Španjolci samo 200 momakah.

Jednom bruseljskom listu pišu iz Pariza, da su kabineti parižki i londonski dne 30. siečnja dvie istovietne note poslali u Turin, kojima se izrazuje osviedočenje, da je sjedinjenje srednje Italije s Piemontom najbolje riešenje, i da nemaju ništa proti tomu, da ovo sjedinjenje postane svèršenom činjenicom.

Medjutim obstoji medju obim silama o načinu, kako bi se narod imao zapitati za svoje mnienje, različnost mnienjah. Englezka hoće da ovu skèrb pusti izbornicima, dočim Francuzka zahtieva pravo obćenita glasovanja

London 3. veljače. Polag današnjega „Morning Posta“ svakim danom biva užji savez medju Englezkom i Francuzkom. Kažu, da su obe sile formalno zaključile, da neće dopustit posredovanja u Italiji i da se Talijanima dade pravo, da sami odluče o sebi. Novi izbori imaju se naredit i izabranim skupštinama dati pravo, da izreknu sjedinjenje s Piemontom. Francuzka vojska ima se naskoro iz Talijanske i Rima povući. U ostalom Englezka ostaje kod svoje politike, da se nemože dopustit nikakvo tudje posredovanje u Italiji.

Miestna viest.

U nedielju 29. siečnja 1860 bila je skupština družtva za ustrojit se imajuću čitaonicu zagrebačku, i to pod predsiedateljstvom g. podpredsiednika Teodora Gjurgjevića u prisustju nemalo svih članovah. U toj skupštini konštituiralo se je to družtvo i nazvalo „Čitaonicom zagrebačkom“ kao takova sastavila si je i pravila i podniela ih je jurve dne 3. veljače 1860 vis c. k. hèrv. slav. namiestničtvu za odobrenje. Ona imade za svèrhu čitanje novinah, časopisah i knjigah navlastito slavenskih, nu po mnienju i želji većine članovah, i inojezičnih, da se saznade, kako i tudji sviet napreduje. Nieki ljudi osudiše to družtvo prije nego li se je jošte i ustrojilo, pobojaše se i tvèrdiše, da će se pod tim plaštem razprostirat samo duh panslavistički. Taj prieki sud vèrlo je smiešan i smieha vriedan, jer činjenice govore proti tomu. Ako nam sreća posluži bit će s vremenom i družtvenih narodnim duhom dišućih zabavah u stanu „Čitaonice.“

Presvietli gospodin grof Ivan Nep. Erdödy, praunuk više slavnih banovah trojedne kraljevine, koi je predsiedničtvo čitaonice zagrebačke sa zahvalnosju primio, odpisao je u duhu sasvim odgovarajućem značaju vriedna sina svoga prastaroga hèrvatskoga plemena; — ujedno zadao je tvèrdu vieru, da će se povierenja čitaonice zagrebačke vriednim i dostojnim izkazati. Slava mu! Kako se glasa, doći će on iz Gradca u Zagreb oko sredine veljače, a upravo u to vrieme otvorit će se i čitaonica. Da se pako njegovo pèrvo došastje u naše kolo proslavi, dat će članovi u slavu njegovu svečan obied.

Pogovara se nadalje, da i mnoge gospoje želo stupiti u to družtvo Ta viest dirnut će za cielo veoma ugodno u sèrce svakog iskrenog domorodca, jer su upravo samo one kadre nas na odvažniju, kriepčiju i revniju dielatnost na polju družtvene izobraženosti obodriti. — Nu opaziti ipak moramo, da svèrha Čitaonice jeste, samo narodni duh gojiti, i interese našega duhovnoga razvitka zastupati. Očekuje se dakle od njih, kao viernih kćerih domovine, s punim pravom, da se budu kao prave Hèrvatice u tom krugu vladale, i revnjivo nastojale, da se njihovim niežnim sudielovanjem postigne svèrha zavoda, koi usrećiti namieravaju svojim pristupom.

Jošte se napomenut imade, da će Čitaonica zagrebačka privremeno namieštena biti na Jelačićbanovom tèrgu u Stankovičevoj kući, i to samo za pol godine, a poslie nastanit će se ili u Pristerovoj ili u Keglevićevoj kući.

V—n.

U br. 23. od 28. siečnja, imenito u članku J. J. iz Osieka, podkrale su se ove znatnije tiskarske pogrieške: U red. 7. spreda miesto osnovanih čitaj osnovnih; u red. 45. miesto što o potrebi takova družtva biti nemože, čitaj što o potvèrdi takova družtva dvojbe biti nemože; u red. 102. miesto salieva čitaj razlieva; u red. 4. straga miesto rode čitej rade; u red. 18. miesto izpišu čitaj uspišu.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 922 (60) 3-1

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 23. Februar 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einiger Conservationsarbeiten am Cameral-Kastellgebäude zu Circquenica auf Grundlage des adjustirten Fiskalpreises per 314 fl. öst. W. abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeit dem Mindestvordernden überlassen werden.

Bis zum erwähnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit dem 5% Vadium belegte Offerte hieramts eingebracht werden.

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen allgemein üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 30. Jänner 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. | U ZAGREBU, U UTORAK | DANA 7. VELJAČE 1860. | Broj 30.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apoštolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 31. siečnja t. g. generala topničtva Ljudevita vitesa Benedeka najmilostivije naimenovat Svojim glavnim kvartirmajstorom i glavom glavnoga kvartirmajstorskoga štaba vojske.

Poziv
na milosèrdne stanovnike grada Zagreba.

Lanjska nerodica i stranom izvanredni elementarni dogadjaji proizvedoše u mnogim kotarima zagrebačke, varaždinske i požežke županije toli osietljivu nestašicu hrane, da se pučanstvo veoma mnogih poimence onih obćinah, koje su i inače siromašne i lišene svake druge zaslužbe, već sada nalazi u skrajnjoj nuždi.

Budući da se je nevolja već nadaleko razprostranila, dozvolilo je visoko c. k. predsiedničtvo namiestničtva razpisom od 31. siečnja 1860 br. 265. Pr. sabirat milosèrdnih darovah za one, koje je ta nesreća postigla.

Velikodušno stanovničtvo zemaljskoga glavnoga grada dokazalo je svoju milosèrdnost svakom prigodom, kad se je radilo o tom, da se iskèrnjemu pomogne, tako sjajno, da se i sada u ovom težkom vremenu usudjujemo u ime stradajućih s podpunim pouzdanjem na plemenite stanovnike grada Zagreba obratit sa sèrdačnom molbom, da opet nuždi priskoče u pomoć.

Blagi prinosci za stradajuće primat će se zahvalno tako u odpravničtvu Narodnih Novinah kao i kod magistrata a po učinjenom obnarodovanju istih odpravit će se neodvlačno na svoje opredieljenje.

Od Magistrata glavnoga zemaljskoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 5. veljače 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

U Zagrebu 7. veljače. Sve za vieru i domovinu! Ovu poslovicu odabra si jedan izmedju najučenijih i značajem najodličnijih svećenikah naše domovine, čim se po carskoj milosti na biskupsku stolicu uzvisi. Ovoj poslovici ostade on s muževnom doslednostju, bez svakoga straha i krivudanja, bez svake licumiernosti i taštine, sve do sada vieran. Svaki naš zemljak, koi duhovni višji život cieni, i sèrce izobražena čovieka u grudih svojih nosi, čuti nieki ponos i uzhitjenje, kad čuje ime vriednog ovog svećenika, kad čuje ime Josipa Štrosmajera. Što je on već dosada, u kratko vrieme svoga biskupovanja učinio za duhovni i narodni napredak našeg od svojih velikašah i bogatirah zanemarena naroda, neima skoro primiera u poviestnici našoj. On je jedini velikodušni mecenat na ugaru ležeće književnosti naše, on je podupiratelj svega, što narodu u narodnom smislu koristiti može. Jedva je iztieklo niekoliko danah, što smo u ovih listovih objavili, na kakav način odlučio je podupirati izdavanje pučkih knjigah u našem jeziku, a već imamo evo javiti novih dokazah njegove velikodušnosti. Ne samo što se jedino njegovom podporom može poduzeti tiskanje ogromnoga diela pod naslovom: Jugoslavenski spomenici, o kojih već višekrat u ovih novinah povedosmo rieč, izaći će eto u Rimu jedino njegovim troškom drugo prevažno za našu poviestnicu dielo, koje slavni čuvar vatikanskoga arkiva otac Theiner za tisak sprema. Dobivši ovaj od sv. otca pape nalog, da za nieko poveće književno dielo sve važnije listine, što za porabu sv. stolice služiti mogu, sabere, pregledao je tom prilikom do 2000 rukopisnih knjigah i kazalah, te je izvadio veliku množinu takovih listinah, poveljah i dopisah raznih carevah, kraljevah, knezovah, nadbiskupah, biskupah itd., kojih sadèržaj proteže se na jugoslavensku poviestnicu. Svega skupa iznosit će ovi izvadci do 200 tiskanih tabakah, te će biti u posebnoj knjizi na svietlo izdani i preuzvišenomu biskupu Josipu Štrosmajeru posvećeni. Za tiskanje dakle toga diela pokloni isti pr. gospodin biskup 3500 rimskih škudah, što će po sadašnjem pridu iznositi do 10.000 for. a. vr. Osim ove ogromne podpore poklonio je isti preuzvišeni gospodin hèrvatskomu učilištu u Sinju u Dalmaciji jednu tisuću forintih u rezteretnih obveznicah, poslavši ovu svotu velečastnomu ravnatelju toga učilišta Jakovu Milinoviću, a nije zaboravio ni na jedino jošte glagoljsko siemenište u Prikom kod Omiša u Dalmaciji, poslavši i za ovaj savod jednu tisuću fr. u rezt. obveznicah, ravnatelju kanoniku g. Josipu Beziću. Te tako sliedeći primier neumèrlih naših niegdašnjih duhovnih pastirah, Zmajevića, Karamana i Vèrhovca, neprestaje neumorni naš podupiratelj i iskreni ljubitelj naroda sve više i više rasti u ljubavi, poštovanju i slavljenju svega naroda jugoslavenskoga.

— Oba predsiednika protestantske deputacije prispiela su 2. veljače u jutro iz Beča u Budim-Peštu i priobćila su u jednoj isti dan u 11. uri predpodne dèržavnoj konferenciji tamo sakupljenim sučlanovima deputacije rezultat Nj. audiencije kod Nj. veličanstva cara. Audiencija imali su u sriedu i to bio je svaki od oba gospodina napose pripušten a obadva bijahu od Nj. veličanstva veoma dobrohotno primljeni. Nj. veličanstvo izrazilo se onamo, da je od želje oduševljeno, da se u protestantskom poslu postigne sporazumljenje, no razumieva se po samom sebi, da nagoda nesmije biti u protuslovju s ustanovama patenta, premda je Nj. veličanstvo pripravno, ako bi potrebno bilo, u interesu sporazumljenja obustavit izvedenje

Poltava
od Alexandra Puškina.
Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

Piesma I.

(Konac.)

Medju time grozu ni nesluti,
Neustrašni od ništa Mazepa,
Veće svoje pletke dalje prede.
Punovlastni š njime Jezuita[14])
Dogovara ustanak naroda
I truli mu prestol obećava.
U sred noći u gluhoj tišini
Dèrže oni svoje dogovore;
Za izdaje dobre ciene metju,
Prebirajuć broj universalah.[15])
Za carsku se pogadjaju glavu
I s kletvama tèrguju plemićah.
Kakav prosjak to je nepoznati
Oko biela štono hoda dvora,
Pak još Orlik[16]) Hetmanova duša,
U dvore ga vodi i odvodi.
Iz potaje svuda otrov siju
Poslužnici na četiri strane:
Tam', na Donu Kozačke družine
Bulavinom[17]) oni uzbunjuju;
Tamo dižu smielost divjih ordah;
Za pragovim tamo ti Dnieprovim
Vèrlo straše hrabrenu vatagu[18])
Samodèržtvom Petra gospodara.
Mazepa se sve to bolje sprema,
Knjige šalje svuda naokolo:
Namamljuje lukavim groženjem
On na Moskvu Hana Tatarskoga.
U Varšavi kralj ga razumio,
Za stienama paša Očakovski,
U taboru na okupu vojske
Švedski kralju i care Moskovski.
Kovarna mu duša nemiruje;
Već je misleć miso domislio,
Da gotovim udari udarcim;
Zla mu volja u duši neslabi
Nit' opako vierolomstvo gasni.

I skoro mu sèrce zaigralo
Od radostna velika veselja;
Nije šala, pobro, iznenada,
U sred zime kad mu nije vrime
Grom iz vedra udario neba!
Jer su njemu, silnom ruskom vragu,
Isti ruski veliki bojari[19])
U Poltavu knjigu dokučili,
I u njojzi na miesto ukora,
Kano žèrtvi, njemu su laskali!
U sabavam ratnoga staranja,
Prezirući mnima opadanja,
Dokazim se nije zanimao,
Isti Petar, veće Judu tieši
I smiriti groznim pokaranjem
Zlobnu zloću sa vaviek obeća.

I Mazepa u tuzi pritvornoj
Caru piše, tvèrdu vieru tvèrdi:
„Ta Bog znade, i sviet je vidio,
„Da ubogi Hetman dvaest lietah
„Cara služi kano sluga vierna;
„Ta nije li carska darežljivost
„Zasula ga, divno uzvisila?
„O, bezumna sliepa li je zloća!
„Sada tekar na grobnome pragu
„Da pomisli radit o novieri,
„Da pocèrni s'aru slavu svoje?

[14]) Jezuita Zalenski, Knjegina Duljska i ne kao bugarski Arhiepiskop, protierani iz svoje otačbine, bili su glavni opravnici Mazepina vierolomstva. Posliednji je išo kao prosjak iz Poljske u Ukrajinu i opet natrag.

[15]) Universalima zvali su Hetmanova oglašenja.

[16]) Filip Orlik, veliki pisar, Mazepin ljubimac, poslie smèrti svoga gospodara 1710 dobi od Karla XII, pusti naslov maloruskog Hetmana. Poturči se i u Bendoru umre.

[17]) Bulavin, donski kozak, bunio je narod u to doba

[18]) Vataga, nazivlje se ribarska družina na Volgi.

[19]) Tajni sekretar Šafirev i Golovkin, prijatelji i zaštitnici Mazepini; po svoj prilici su krivi užasnoj kazni sviuh donositeljah.

ministerijalnih naredabah izdanih u posliednje vrieme. (Pester Lloyd.)

N. Š. U Pragu dne 3. veljače. Krasan, veoma krasan bijaše naš domorodni ples — Beseda sveni, koi se je obděržavao dne 31. siečnja. Sèrdce svakoga iskrenoga domorodca bijaše napunjeno neizmiernim veseljem, jerbo se je vidio medju svojimi. Sa svih stranah se je govorilo našim krasnim jezikom, a u licu svakoga Čeha mogaše se poznati naš narodni ponos, što svakog Čeha tako odlikuje. A kako krasne su bile mile naše gospoje i gospodične! Doista ovdie su bile sakupljene sve naše liepotice a skoro sve su nosile narodne boje.

Njihov govor u sladkom našem jeziku morao je razigrat sèrce svakog domorodca. Mi se možemo ponositi, da je krasni naš spol sasvime domorodan, što se može kod svake prilike opaziti. — Više od 400 kočijah nabrojilo se je pred Sofijinim otokom, gdie se je obděržavala naša Beseda, a to je doista sjajan dokaz, da su i odličniji stališi naši kod te zabave prisutni bili. Sala bijaše prekrasno i veoma ukusno urešena, i to opet samo narodnimi bojami, bielom i modrom. Slike velikoga kralja Přemysla Otokara II. i narodnih naših pievačah Lumira i Zaboja bili su nam krasna uspomena prošastnosti naše. Zabava je bila tako umiljata, ugodna i sladka, da će se je svaki od nas dugo, dugo siećati, i to tim više, jer nadkriljuje sve zabave prošlih godinah i jer je bila jedna od najodličnijih lietošnjih pokladah. — A kako bieše zanimivo to ukusno plesanje, koje se samo u Českoj na takvom stupnju nalazi. — Slavjanska kvadrilla, što ju je složio mladi Procházka, tako se je dopala, da nebijaše klicanju konca ni kraja dok se nije triputa igrala. Ples je trajao dugo, a još je u jutro u 6 satih do 100 parah plesalo narodni naš ples „Sousedska“. . . Kako rekoh, ove će se besede svaki od nas dugo siećati. Bog daj, da opet na skoro takve zabave doživimo.

Talijanska.

Rim. O demonštraciji, koja se je ovdie zbila dne 22. pr. m. javljaju iz Marsilje běrzojavnim putem: Dne 22. bilo je veliko političko očitovanje, da se uloži ograda proti plemićkoj adresi. Neizmierna množina svieta sakupi se na pijaci Colonna zvanoj, gdie ju stane vika: „Živio Napoleon! Živio Viktor Emanuel! Dole s Antonelli-om! Dole sa svešteničkom vladom!“ General Goyon izdao je dnevnu zapoviest, u kojoj izjavlja, da ima nalog, da uzdèrži mir, i da će, ako bi potrebno bilo, svako novo očitovanje udušit. Pučanstvo tuži se na skupoću živeža i razdraženost raste neprestano.

Livorno 25. siečnja. Ricasoli izustio je prigodom, kada je predao zastave narodnoj straži, govor, u kojem je medju ostalim kazao: „Jošte nam osteje mnogo posla! Sjedinjenje pokrajinah srednje Italije s Piemontom potrebno je, da se uzmogne obezbiedit talijanska narodnost, koju branit, zajednička je dužnost.

Turin, 2. veljače. Fanti, vrativši se iz srednje Italije, primio je jučer svekolike oficire od posade. „Courier des Alpes“ hoće da zna, da je ugovor zbog ustupa Savoje i Nice dne 27. siečnja podpisan. Ricasoli primio je parlamentsku kandidaturu za Paviju. Princ Napoleon očekuje se u Nici, putujući u Turin.

Turin, 3. veljače. Piemonteški oficiri otišli su u Bolonju, da ustroje topničtvo i konjaničtvo vojske srednje Italije.

Francuzka.

„Moniteur“ javlja sa živahnim sažaljenjem smèrt velike vojvodinje badenske Stefanije, koja se je zbila 30. siečnja u 2. uri u Nici i dodaje: „Zet preminuvše, vojvoda Hamiltonski, prispeo je u večer prije toga žalostnoga dogadjaja, no vojvodinja Marija bila je boliestju preprieèena, onamo putovati; druga kći, kneginja Hohenzollernska, bila je došla tek do Marsilje. Car poslao je doktora Corvisanta k velikoj vojvodinji, kad je ležala na umoru. General Roquet, adjutant carev, odputovao je danas, da umèrle preostanke preminuvše kroz Francuzku proprati do badenske granice.“

„La Patrie“ izjavlja danas, da su svi glasovi o odazvanju vojvode od Montebella iz Petrograda neosnovani.

„L' Univers“ zabranjen je, ali kao što se čuje, namierava g. L. Veuillot nastavit izdavanje svoga lista u Bruselju. Sa svim tim, da su ostali listovi mnogo imali tèrpit od ovoga lista, ipak svikolici hvale sposobnost i hrabrost njegova glavnoga učrednika, i čuti je mnogo glasovah, koji ovu namieru, koja se po načelu nigdie neodobrava, smatraju kao nepraktičnu i u ovoj posebnoj uporavi.

Pariz 2. veljače. General Goyon, zapoviednik francuzke posadne vojske, izrazio je želju, da bude odazvan.

Pariz 2. veljače. „La Patrie“ izrazuje se onamo, da piemontezke oblasti podupiru anti-separatistično gibanje u Savoji i da udušuju jednodušne želje pučanstva. Savojska nada se, da će turinska vlada dati zapoviest, da se uklone preprieke, koje nedadu, da narod izreče svoje mnienje. Kao što se čuje, predat će gospodin Talleyrand u Turinu notu sa žaobama u obziru ovoga predmeta.

Glasa se, da će maršal Niel ići u Carigrad kao poslanik.

Běrzojavne i najnovije viesti

Berna, 4. veljače. U inače dobro obavieštenim krugovima uvierava se, da je ustup Savoje zaključena stvar.

Pariz, 4. veljače. Današnji „Moniteur“ sadèržaje izviešće Randonovo, u kojem isti javlja, da će polag careve volje učinit komori predlog za svedenje kontingenta razreda od godine 1859. od 140.000 na 100.000 momakah.

London, 4. veljače. U siednici dolnje kuće od petka izjavio je lord John Russel, da vlada nema nikakovih viestih o izvanrednom oružanju Francuzke. Pošto se kongres nije sastao, želiti je, da se sva sredstva upotrebe, da se preprieči povratak rata.

Englezki parlamenat, starajući se osigurat mir, dobio je danas uvierenje od sardinske vlade, da Sardinija neće dati povoda k tomu, da nastane opet rat. Francuzka neželi rata, Austrija nemisli udarit na Sardiniju, zato nije se bojati, da će se mir poremetit. Istina je, da u francuzkim arsenalima vlada velika dielatnost, jerbo car Napoleon hoće da bude jak na moru. I Englezka oruža se iz istoga razloga, no samo na vlastitu zaštitu. Tèrgovački ugovor ratificirat će se sutra i dojdućega ponedieljka predložit dolnjoj kući.

London 4. veljače. Današnji „Mornig Post“ javlja, da su se Englezka i Francuzka složile u tom, da posredovanje u Italiji samo u onom slučaju dopuste, ako bi to odobrile svekolike velike sile.

Različitost mnienja vladala je u obziru načina glasovanja. Francuzki predlog, da se upotrebi pravo obćenita glasovanja, zabačen je i uslied toga glasovat će se po dosadanjem načinu.

Šulckovo biljarstvo.

U broju 5. gospodarskoga lista t. g. čitamo članak pod nadpisom Obrana od g. B. Š. koi je pun oštrine i najprostijih osobnih uvriedah proti niekom dopisniku Wanderera naperen. Moja namiera nije odbijati ove uvriede, budući nisam vlastan miešati se u to, nu sada, gdie se rieč zametnu o biljarstvu, koje mi je toli omilielo, prinukan sam i ja koju prosboriti. Dèržat ću se stvari, t. j. proizvoda književnoga, jer samo on spada pod kritiku.

Biljarstvo g. B. Š. imade dva diela; u pèrvom,

„Ta nije li ljuto odrekao
„Pomoć dati kralju Stanislavu, [20])
„Odvèrć vienac, stideći se Krajne,
„Dogovore i tajna pisanja
„Po dužnosti caru podkućio?
„Ta nije li za nauke Hana [21])
„I Sultana iz Stambula grada
„Gluh on bio, i vierno živio?
„Ta nije li usèrdno želio,
„Da sé s vrazim cara čestitoga,
„Nežaleći truda ni života,
„U sred ljuta boja ogledava?
„A sad da mu zloban neprijatelj
„Siede vlase sramotom pocèrni!
„I tko je to? Iskra, Kočubeju!
„Tako dugo bivši mu drugovi! . . . .“
Kèrvožednim tako ti suzama,
U studenom smionstvu svojemu,
Kaznu za njih zlodielica ište [22] . . . .

Kakvu kaznu? . . . . starče nesmiljeni!
Čija kćerca na sèrcu te grije?

Al' kucanje hladno sèrca svoga
U grudima vèrlo zaglušuje.
I govori: ludi bezumniče!
Koji su te biesi naputili
U boj da se pustaš nejednaki?
Ta sam za se, napeti slobodnik,
Veće brusi sablja smèrtonosnu.
Kud će biežat, na koju li stranu?
Ta na čem je nadu osnovao?
Misli . . . . ali, bogme, ljubav kćerce
Otcu glavu neće iskupiti.
Hetmanu će, ljubav ustupiti,
Ako l' neće — past će moja glava.

O Mario biedna i žalostna,
O liepoto čerkeskih krasotah!
Jošter neznaš, da ti ljuta zmaja
Na sèrdašcu miluješ svojemu.
Kakve su te moći nesmiljene
Za okrutne sèrce i razvratno
Tako čvèrsto mogle privezati?
Kome, jadna, žèrtvom si postala?
Ostarela starca siede vlasi,
I njegovo namèrknuto lice,
I njegove blistajuće oči,
I njegovi lažni razgovori
Draži su ti od široka svieta:
Za njih majku ti si ostavila
I primamu razstèrte postelje
Više nego otca si cienila.
Čudnovatim himbenim pogledim
Vilenjak je svu te začarao;

I tihimi lažnim razgovorim
U tebi je saviest uljuljao;
Ti na njega sladkim počitanjem
Oslieplјene uzvodiš poglede
I miliš ga divnim umilenjem —
Tebi draga tvoja je sramota,
Ti se š njome, u ludom smagnutju,
Kano dievstvom gizdaš i ponosiš —
Ti si niežnu od stida milinu
U padnutju svome izgubila . . . . .

Što je Mari za stid? za govore?
Što je njojzi do ukore svieta,
Dok' se njojzi do koljenah klanja
Siedog starca ponosita glava,
Dokle uz nju Hetman zaboravlja
Sudbe svoje slavje i trudove,
Dokle njojzi tajne smiele misli
Bojazljive kano rob odkriva?
Svoje danke nežali nevine,
I duša joj samo jedna muka
Kadikada, kano tuča, smrkne:
U samoći mlada izpred sebe
Otca vidi i žalostnu majku;
Kroz suze ih ona ugledala
U bezdietnoj ubogoj starosti,
I čini se, da im cvile čuje . . . . .
Kukavica da bi znala cèrna,
Štono znade ciela Ukrajina!
Al' su njojzi brižno sakrivene
Sve užasne ubojite tajne.
(Sliedi piesma II.)

[20]) 1705 g. smotri opazku poviesti Malorusije od B. Kamenskoga.

[21]) U vrieme nesretnoga rata u Krimu, Kazi-Girej predloži mu s njime da se sjedini, i da napane na rusku vojsku.

[22]) U svojim pismima se tuži, da donositelji nisu dogodjaje dobro izpitivali, neuzmačno iskao je da se kazne, sravnivajuć se Susanom, nedužno potvorenom vierolomnim starcima, a grofa Golovkina s prorokom Danilom.

dielu razlaže se obće biljarstvo sa čestoslovjem (phytotomiom) udopisom (organographiom) itd.; razlaže ponasebno biljarstvo (phytologie) i biljopis (phytographia). Diel je sastavljeno po načelih naravskoga sustava; imade u toj knjizi na kratkom sve što djaku treba, da se u školi uči; knjiga je takova, kakovih imade u svakom jeziku; G. sastavitelju dužni smo svakako izkazati priznanje, što je tim proizvodom našu literaturu obogatio. U drugoj knjizi nalazi se: Uputa u biljarenje; tu se medju ostalima opisuje način, kako se bilje imade umetati i sušiti. Imade dodušo različitih biljarah, koji ovako, drugi pak onako suše, nu mnogomu zaista bilje nevalja ništa, te se čovieku neće, ni da ga primi u svoj biljnik; imade takovih, koji su u umietanju i sušenju sasvim pověršni, drugi opet se više muče, nego treba; to mi se čini da bi moći kazati o načinu, kojeg g. B. Š. navadja; meni netreba ni 14, ni 18 danah, još manje 3—4 mieseca, da si bilje osušim. Meni je uviek za rukom pošlo u 6, 8, najdulje 10 danah bilje osušiti; zato nemogu nipošto odobriti načina, koi se u knjizi g. B. Š. opisuje; nu to nije dakako toli važna, a ni bitna stvar; meni se moj način sušenja bolje dopada, jer me je izkustvo o njegovoj dobroti podpuno uvierilo. Važniji su drugi nieki predmeti, poradi kojih se izreći moram i to je navlastito: sustav. Ja nisam prijatelj Linnéova sustava, jer neodgovara onom glavnom zahtievanju, koje u znanosti tražimo, naime: istini. Najvieštiji i najglasovitiji biljari odvěrnuli su se od njega sasvim, i uredili su botaniku po sustavu naravskom. O Linnéovu sustavu veli medju mnogimi drugimi genialni profesor Schleiden u svom dielu: „Die Pflanze und ihr Leben“ na str. 35. „Wir wollen Linné's Verdienst nicht schmälern, denn grösser ist der Ruhm eine Wissenschaft zu erfinden, neu zu gestalten, als sie, wenn ihre Grundsteine einmal gelegt sind, weiter auszubauen; wir wollen Linné, wie gesagt nicht damit zu nahe tretten, wenn wir ihn als den Urheber eines der traurigsten Vorurtheile bezeichnen, welches lange die Botanik auf einer äusserst niedrigen Stufe erhalten hat, und auch jetzt nicht ganz überwunden ist, das seine schlimmen Nachwirkungen nicht noch mannigfach denn Fortschritt der Wissenschaft hemmend in den Weg trätten. usw.“

Koi Linnéov sustav dan danas uči i ponavlja, on nepriznaje napredka prirodoslovnih znanostih, koi želi, da se mladež njime služi za poduku, on ju vodi natrag a ne napred. U pěrvoj knjizi se opisuje bilje po sustavu naravskom, nu taj sustav nije razložen, jer se to nemože nazvati opisom jednoga sustava, što g. B. Š. na str. 87. navadja. Opredielenje glavnih pojmah za prirodoslovne znanosti fali; nigdie se neopisuje šta je red, razred, rod i vèrst. To se samo na kratko napominje. Netreba navadjati red, razred, rod i vèrst onim sliedom, kašto to u upitnoj knjizi čitamo, nego obratno: vèrst, rod, razred i red, jer se iz manjega ide na više. Prirodoslovac motri i istražuje samo jedinku, (individuum) jedinstven proizvod prirode; iz jednoličnih proizvodah prirodnih slaže si vèrst, iz srodnih vèrstih slaže rod, iz srodnih rodovah razred, iz srodnih razredah red a iz srodnih redovah postaje cielo carstvo biljarsko. Strana ova u biljarstvu (sistematika), koje g. B. Š. nigdie niti nenapominje, toli je ugodna, toli važna, toli potrebna, da se bez nje biljarstvo, kao znanost ni pomisliti nemože. Bez točna opredielenja i sasvim jasna uvidjenja ovih glavnih pojmovah i načelah botanika ostaje chaos, neznatna zabava, sabiranje biljkah bez ikakove podloge znanstvene.

G. B. Š. navadja u svom dielu takodjer ključ biljarski; moram iskreno ispoviediti, da to u mojim očima nije nikakav ključ, jer si njim sigurno nitko neće otvoriti vratah. Čast i poštenje svakom biljaru, koi upozna ikoju bilinu polag ovakova ključa; ja pozivljem sve viešte biljare, neka to pokuse, pa vidit ćemo, da će mi svi pravo dati. U tabelah po analytičkoj metodi složenih — ako hoćemo da budu od koristi, osobito za početnike — treba da se obširno navodi karakteristika, a ne samo za red i razred, nego što najviše odlučuje, za rod i vèrst; a niti to ne onako, kako g. B. Š. imade, nego podpunoma, kako analysis zahtieva: u protustavkah (Gegensätzen) g. B. Š. nebi bio niti najmanje sagriešio, da je cieli svoj ključ izpustio; a baš nebi ni u tom falio, da je cielo obširno ono razglabanje Linnéova sustava izpustio, pak da je radje naposebno biljarstvo obširnije sastavio; jer je ono svakako prekratko.

Zašto imade u jednoj istoj knjizi, u jednoj istoj nauci dva sustava, toga nemogu dokučiti. Polag onoga sustava, naime naravskoga, koi se tako rekuć nikako, il samo vèrlo pověršno opisuje, spisano je naposebno biljarstvo, t. j. baš ona strana, koja je od najveće praktične koristi. Polag Linnéova pako sustava sastavljen je tobožni ključ za razsaznavanje bilja, koje vidimo u pěrvoj knjizi po drugom jurve sustavu opisano. To otegotjuje nauk; nebi dakle nikoga svietovao, da se drugim dielom posluži, već da se samo pěrve knjige děrži.

Biljarski riečnik je pun dobrih imenah, nu priznat će svatko, košto i g. B. Š. sám priznaje, da to nije malen posao sastavit imenoslov bilinah, osobito kod nas, gdie narod toli različno govori. Mnogoj se biljci znade za ime, a mnogoj se nezna; mora se kovati; i g. B. Š. je kovao; . . . nu to tako i mora biti, tako se je i kod drugih narodah radilo; nietko mora pěrvi biti; niti se proti tomu nemože ništa kazati, samo da ime bude značajno, dobrozvučno i duhu jezika primierno; ali . . . to možemo punim pravom zahtievati, da se za biljku ono ime zadèrži, koje mu sviet daje tamo, gdie je upitna biljka udomaćena; tako n. pr. u samoborskih i kalničkih gorah raste Ilex aquifolium u veliku broju; ljudi ga zovu tamo božikovina; g. B. Š. zove ga: česmina. U ličkih i kèrbavskih planinah raste Aconitum Anthora u izob lju; ljudi ga zovu tamo jadić; g. B. Š. ga zove naliep. Crocus vernus po cieloj Hèrvatskoj raste; ljudi ga zovu: podlesek; g. B. Š. ga zove šafran itd. Mislim da su ona imena bolja, koja puk u dotičnih miestih upotrebljava; valja ih dakle pridèržati.

Da je g. B. Š. pèrvomu dielu svoga biljarstva dodao početak drugoga diela do str. 22, pak onda riečnik biljarski, a ostalo sve da je izpustio, nebi mu dielo ni najmanje izgubilo bilo.

Prije ipak nego zaključim, dodajem: Imade raznoćudnih ljudih na svietu, moglo bi komu na um pasti, da pod onom kvakom √ gosp. B. Š. mene misli. Žao bi mi bilo, da je tako; ja nisam nikada u g. B. Š. dirao, niti njegovu osobu vriedjao; — zato nedokučujem, kakav bi uzrok imao tako pisati. I u izobraženom svietu dogadja se više putah, da su ljudi različna mnienja, da se prepiru, nu to nebiva tako, košto se u „obrani“ piše. Zaista, tko se tako brani, on se sám tuži. Moja navada vazda bijaše iskreno i odpèrto postupati. Ja sam Hèrvat, domaći sin, posiedujem komadić hèrvatske zemlje, koja me može neodvisno hraniti, neće me dakle terrorizirati nikakva pridošlica, bio on slavenske, niemačke ili kojegod mu drago kèrvi, još manje će me svèrnuti s puta, kojim već toliko godinah stupam. Ako g. B. Š. želi plemenitim načinom samnom na polju znanstvene rasprave porazgovoriti se, ja se zaista ukloniti neću; dakako, nakoliko bi potrebno bilo; nu onako, kako proti nepoznanomu √ govori, samnom neka nepostupa, jer mu nebi ni ja dužan ostao, a nebi mu valjda ni ostali izobraženi sviet povoljan sud izkrojio.

U Zagrebu 7. veljače 1860.

Vukotinović.

Stanovničtvo Austrije.

— Vitez Hefler, urednik u popečiteljstvu za javnu nastavu u Beču donosi sliedeći popis o narodu u austrijanskom carstvu. Ima: 8,400,000 Niemacah; 5,200,000 Magjarah; 6,300,000 Čehah od kojih su 1,900,000 Slovaci; 2,200,000 Poljakah; 3,200,000 Rutenah (u Galiciji i u Bukovini); 1,200,000 Slovenah; 3,200,100 Slaveno-Ilirah (od kojih su 1,400,000 Hèrvati a 1,600,000 Sèrbi); 27,000 Bugarah; 2,614,804 Talijanacah (izmedju kojih 400,000 Furlanah); 2,700,000 Rumunjah; 2,000 Arbanasah; 10,000 Gèrkah; 18,000 Jermenah; 90,000 Ciganah, i preko 900,000 Židovah.

Kačić-Miošić.

O. Jandrija Kačić-Miošić, nije sgoljno „Kačić;“ nego po debeloj kèrvi „Miošić, — Kačići u Makarskoj, knezovi ugarski, bili su starinom tako izboriti plemići, da komu bi god oni svoju kćer udali, onaj bi po ženi stvorio se plemićem; i valjalo bi da primi uza svoje prezime i Kačićevo. S toga uzroka prosvali su se kod nas: Kačić-Andriašević, Kačić-Čavelić, Kačić-Terzić, Kačić-Stipić, Kačić-Viskić, Kačić-Peco, Kačić-Barišić, Kačić-Miošić itd. Dali, s jedne strane Miošićim sramotno bi bilo odreći se Miošićeva koliena i prezimena s toga biskup splitski Pava Miošić, unek Jandrijin pisao se je „Miošić;“ a s druge strane pošteno im je pisati se Kačići. Za to O. Jandrija podpisivao se je uviek „Kačić-Miošić“, a ne sgoljno „Kačić“, ni sgoljno „Miošić“ — Kačić ne, jer je od koliena Miošića. — Miošić sgoljno ne, jer nije htio pogèrditi praujce „Kačiće. Poviest dakle ima ga pisati, ili cielovito „Kačić-Miošić“; ili sgoljno „Miošić“, po kolienu pradiedovu; a nikad sgoljno „Kačić“, jer on od koliena „Kačićeva“ nije — Slaven od Ugarkinje. (Iz Gl. Dalm.)

Čestitka

djakovačko-sriemskoga sveštenstva na rodjendan svojega preuzv. biskupa

Jos. Jurja

dana 4. veljače 1860.)*

Драгоцѣнни день рождества
Причиною есть Торжества,
Вонь же чувства внутренности
Изливаю тъ въ обилности:

Всегѡ круга Священици,
Духовныя Паствы Синци,
Привѣствуют восклицая,
Хвалу вышнѣм' воздавая!

Долгоденьство многiи лѣты
Съ благовонны всегда цвѣты
Да услаждат жизнь Твою,
И увѣнчатъ красотою.

Паства сiя малѡ таквыхь
Жаром, духом благодатныхъ
До Тебѣ непритяжала,
Неимѣя так'ва дѣла.

Общу любовь и преданость,
Чисту душы признателность,
Снискалъ еси всѣхь отъ Твоихъ,
А да паче Иннородныхь.

Ибо Твое благотворство,
Велии рѣдкѡ родолюбство
Благость Сердца, и снисходность,
Принесла Ти узвышеность! —

Фама всюду вострубѣла,
Повѣствуя Твоя дѣла.
Имя Твое, ты невѣси,
Как' ся велми всюду краси.

О Ты Мужу увѣнчанiй
Отъ Божества дарованiй,
Прими наше Привѣствiе
Сердецъ вѣрныхъ желанiе.

Дряхлу Старость, здрав'я сладость,
Всю возможну задоволность,
Верхь Церковног' достоинства,
Суть желанiй нашыхъ Чувства.

Пѣснопѣвцевъ незабуди,
Благотворец нашъ пребуди,
Милость Твою на нас простри;
Iакѡ Отець, Пастырь добрый!!!

J. Č.

*) Po naročitoj želji onih, koji su nam ovu piesmu poslali, saobćujemo ju sa ćirilskim slovima i bez svake i najmanje promiene tako u obziru sloga, kao i gramatike i pravopisa Učr. Nar. Nov.

Ispravci.

U podlistku broja 28 Nar. Nov. podkrale su se sliedeće tiskarske pogrieške: Na pèrvom stupcu u 21. redku miesto gromada tiela čitaj gromada lietah zatim na 2. stupcu u 29. redku miesto po čumu čitaj po domu.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 6. veljače 1860.

1. Javni dug. A. Dèržave.			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednosti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.25
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	68.40
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
B. Krunovinah. Zemljorazteretne obveznice.			
Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.			
Narodne banke	kom.	po	838.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	189.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 miesoca.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		115.30
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		133.80
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		
Tečaj zlatnih novacah.		
Carski kovani cekini		6.37
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Srebro		32.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 143 iz 1859. Pr. (58) 3—1

Natiečaj.

Za popunjenje miesta gradskog registratora, s kojim je skopčana plaća od 472 fr. a. v. razpisuje se time natiečaj do 1. ožujka 1860.

Natiecatelji imadu izvan po zakonu propisanih dokaznicah takodjer doprinieti sviedočbe o tome, da umije govoriti i pisati hèrvatski, latinski i niemački.

Od poglavarstva slob. i kr. glavnoga grada.

U Zagrebu dne 3. veljače 1860.

Lichtenegger.

Nr. 922 (60) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 23. Februar 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einiger Conservationsarbeiten am Cameral-Kastellgebäude zu Cirquenica auf Grundlage des adjustirten Fiskalpreises per 314 fl. öst. W. abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeit dem Mindestvordernden überlassen werden.

Bis zum erwähnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit dem 5% Vadium belegte Offerte hieramts eingebracht werden.

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen allgemein üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 30. Jänner 1860.

Br. 183. (51) 3—3

Obznana.

Noćno razsvietljenje pijacah i ulicah u gradu Požegi na vrieme od 1. ožujka 1860 do posliednjeg listopada 1862. sa potogenom u 24 za to namieštene lampe odat će se 16. veljače 1860. u 10 satih pred podne u magistratskoj pisarni požežkoj putem jeftimbe, kuda se isti najam nase uzeti volju imajući najuljudnije pozivlju.

Uvieti mogu se u rečenoj pisarni tečajem službenih satih svaki dan uviditi.

Magistrat grada Požege 25. siečnja 1860.

V. Somogyi s. r.
načelnik.

Nr. 121-Pr (48) 3—2

Konkurs-Kundmachung

Zur Wiederbesetzung der bei der politischen Gemeinde Strigovo in Erledigung gekommenen Gemeinde-Sekretärs- und Cassirsstelle womit ein jährlicher Gehalt von 420 fl. ö W. und der Genuss einer freien Wohnung verbunden ist, wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Die Bewerber haben die gehörig belegten Gesuche, mit Nachweisung des Alters, Standes, bisherigen Verwendung, Sprach- und sonstigen Kenntnisse, vorzüglich aber der kroatischen und deutscken Sprache dann der Leistung einer Dienstkaution im jährlichen Gehaltsbetrage entweder im baaren Gelde oder in Staats-Obligationen bis Ende Februar l J. hieramts zu unterbreiten. K k. Bez.-Amt Strigovo am 25 Jänner 1860.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Mesarić.

OGLASNIK.

Br. 56 3—1

Opomena.

Time se svatko opominje, da bez moje doznake nikomu, bio on koi mu drago, na moj račun neuzajmi ili nedade novacah ili stvarih od novčane vrednosti, budući da takovih neću priznati a ni ništa platiti.

U Zagrebu dne 17. siečnja 1860.

Antun grof Erdödy.

Br. 61. 1—1

Oglas balovah.

U prostorijama dvorane obdèržavati će se dne 13. i 20. veljače t. g. balovi u dobrotvorne svèrhe.

Ulazna ciena za salu ustanovljena je na 1 for. a za galeriju na 50 novčićah.

Ulaznice mogu se dobiti u tèrgovinama gg. Hatza, Vaisa (Jellačić tèrgu) Krešića u dugoj ulici, Vidanića (u Ilici) i Sèrtića i Reputina na (pijaci sv. Marka), a u spomenutih danih u dvorani kod kase.

Početak u 8 satih u večer.

Galerija otvorit će se u 7 satih.

Od ravnateljstva družtva dvorane
u Zagrebu dne 6. veljače 1860.

Hatz
ravnatelj.

Br. 52. 3—3

Objava.

Gostionica u narodnom domu izpraznit će se koncem mieseca travnja 1860.

Pozivlju se dakle svi oni, koji istu preuzeti žele, da svoje ponude ustmeno, ili pismeno najdulje do 20. veljače 1860 podnesu ravnateljstvu družtva dvorane.

Pobližji uvieti mogu se uviditi svaki dan kod ravnateljstva družtva.

U Zagrebu dne 29. siečnja 1860.

Hatz,
ravnatelj.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 8. VELJAČE 1860. Broj 31.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tiska za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og se iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 8. veljače. Uslied poziva ovdašnjega gradskoga poglavarstva od 5. t. m., primilo je uredničtvo „Narodnih Novinah“ od gospodina viteza **Ambroza Vranjiczany-a** 200 fr. a. vr. i predalo taj iznosak njegovom opredieljenju.

Zagreb 8. veljače. Doznajemo da aristokratična stranka naše cesarevine namierava medju drugovima svoje težnje sakupit svotu od 100.000 forintih, da ovom glavnicom utemelji javan organ. Na čelu toga poduzetja staviše se: „Hugo Dragutin knez i starogrof Salm-Reifferscheidski, Josip knez Colloredo-Mansfeld, Dragutin grof Wolkenstein-Trostburg, Gjorgje Vilelm baron Walterskirchen, Henrik grof Clam-Martinetz i Egbert grof Belcredi. Kao što doznajemo iz bečke „Presse“ program toga lista počimlje sliedećim riečima: „Od uzdèrmajućih dogadjejah druge polovine prošastoga stolietja, od one silovite navale prevratnih silah, kojima je prestol i stari red stvarih u Francuzkoj podlego, nije se Evropa jošte umirila. Istina je da su prevratna gibanja više nego jedan put silom udušena bila. No sam prevrat nije nikad bio nadvladan.“ Zatim izviešćuje program, da prevrat jošte neprestano radi; dočim mu počiva ubojito orudje, rade duhovi; nevierstvo, pokvarenost, nećudorednost zavladaše; nieka zla neprestano radeća demonička sila razoriva, sve što obstoji, i svaki dan dobiva novih drugovah. Proti ovom neprijatelju božjega reda mora napokon na polju dnevne štampe, gdie on sada najstrašnije biesni, ustati organ, koi će imat za svoju poslovicu: „U boj za istinu, pravo i red proti laži, nepravdi i prevratu, jednom riečju proti Francuzstvu!“

To će biti od prilike izvanjska politika ovoga lista. Što se unutarnje njegove politike tiče obećaju utemeljitelji „borit se za jedinost Austrije, kao što ju je bog stvorio dèržavom“ nadalje „za pravo i osobitost pojedinih zemaljah“ napokon za „uzdèržanje jezikah i običajah pojedinih narodnostih i za vieru proti nevieri, za cèrkvenost proti nehajstvu, za pravo samouprave katoličke cèrkve, no uza to ujedno branit pravo i slobodu privèrženikah drugih kèršćanskih vieroizpoviedanjah.“ Sjajna imena, koja su se stavila na čelo ovoga poduzetja jamče dovoljno za njegovo oživotvorenje. Nadat se je dakle da će taj velevažni list, od kojega se svakako prijatelji obstojećega poredka i mira mnogo nadati imaju, što prije stupit u život.

⊙ **Iz Podravine vojničke** 2. veljače. Neznamo, čemu da se većma čudimo; neobičnom vremenu ili pako neobičnom životu! Oboje imade jednaka krila; obe te ptice lete uzpored, kao dva na parovozu točka, samo što su razne ćudi i razna značaja, kao voda i vatra.

Proricanja, što ih jesenas glede tekuće zime po svietu razglasiše, da se imademo naime oštre, dà ruske nadati zime, nepotvèrdiše se do danas; doživismo nasuprot evo posve mekanu malone prolietnu zimu; neznamo samo kako će biti dalje; kako će nas bog pomagati?

Danas je sviećnica (svietlo Marinje), a odlučni i razsvietljeni suncem dan, dakle ako je tomu tako, kao što nam poslovica veli: „Kud na sviećnicu sunce grije, tud kasnije snieg bije“; a i nieke Sibile još i prije toga tvèrdiše, da će naime s nastavšim miesecom izpuniti se s početka razglašeno proricanje, onda nam valja točnije račun načinit, na koliko se to poglavito ogrieva i kèrme tiče. Istinabog na kraju je bat nasadjen, kaže se, mogla bi nas i ta istina još postići, kao i tolike ine neugodne,— satèrle se bez traga, — nebilo nam samo na uštèrb gospodarstvu; jerbo to je upravo bilo i silotek sveobćega života; nu čoviek prosi, vrieme nosi. Medjutim tiešimo se još time, da ako li i ustraje, kao što se gata, ovaj miesec zima, da ćemo se bolje moći osloniti na ožujak i travanj, jerbo naš poljodielac veli: da on voli viditi mieseca veljače vuka na polju, nego u rubači težaka.

Sad o životu. U Nar. Nov. nailazimo kadikad i na ugodnije viesti; talijanske spletke već su nam dosadile, o njima ni riečce; nama je stalo do niešta boljega, do boljih domaćih viestih, što nas zanima, što nam je milo sluhu i ćuti, a to nam je upravo jagoda u tèrnju. — Tako nas n. pr. vèrlo obradovaše novije viesti iz Karlovca, o životu tamošnjem, o životu narodnom, o hvale dostojnom i postojanom gojenju mile nam narodnosti, što se o našem glavnom gradu žalibože do sad reći nemože. — A i Varaždin je hvala bogu u novije doba objavio čitajućem obćinstvu Nar. Nov., da mu iskra domoljubja još utèrnula nije, dapače sve te kriepčije i kriepčije počimlje kliti. Varaždin, rekoh, o kom bi čoviek sudio polag pripoviesti niekih putnikah, da je gdie preko Drave ili Dunava a ne u Hèrvatskoj, osieti na radost domoljubah, da se nesmije napredovanja vremena i bitnosti svoje odreći, i da se nepotvèrdjuje ono, što sam čuo, naime: da se u Varaždinu više ni negovori hèrvatski; nije tako! Suditi se može već od tuda, da je onaj putnik nieku gostionu ili koje svratište valjda za vas grad uzeo.

Istinabog moglo bi nam se po pravu i pravici u obziru štovanja i cienjenja narodnoga jezika napose, a ponosa narodnog uobće mnogo koješta prišiti i prigovoriti, osobito: ako se obazremo na razne nadpise, ako se uvučemo u bilo još tako maleno družtvance, ako zavirimo u koju uglednu kuću, ako se sastanemo na putu s kojim tako zvanim vatrenim domorodcem, malo dalje s kojom tokoršnjom vèrlom domorodkom, ako pohitimo u koju plesnu zabavu, ako se obučemo za koju sukromnu ili javnu svečanost, kada dospijemo u koje domaće toplice itd., svagdie se siećamo na onu rodoljubnu izreku niemačkoga piesnika Klepstoka, gdie veli:

„Was that dir Thor dein Vaterland? Dein spott' ich, glüht dein Herz dir nicht bei seines Namens-Schall!“

Da, da, tako je to: mi ljubimo narodni jezik, mi rado slušamo narodne pjesme; mi rado gledamo narodnu nošnju, narodne igre, narodni ples i sve što je narodno, to se nemože tajiti; nu valja nam tvorom i činom dokazati, valja nam prigodom potvèrditi, svud i svakud na dotičnom miestu posviedočiti, da, gdie to okolnosti zahtievaju, uz to i darežljivu ruku iz doslednosti pružiti, ako hoćemo da odolimo težnji narodnoj, ako smo u istinu nakanili ispunit dužnost našu i brojiti se medju dobročinitelje, za koje se smatramo. — Ta za nieke prinesko, tu nas je množtvo, tu je desna i lieva, a u hramu narodnoga napredka i prosviete ni jedna ni druga; pa onda neka bude u toj košnici meda bez pčelah; neka se dižu gradovi pod vedro nebo, gdie manjka gradiva i radnikah, neka se zove more morem, ako mu ponestaje potokah; riečju, bez ništa stvoriti išta, to je g. bog za sebe pridèržao.

O toj našoj nemarnosti, o toj hladnokèrvnosti, nebrižnosti, neharnosti, ili kako da kèrstimo tu jadnu našu nevolju, kojom nemogu ruže cvasti ni lovorike rasti? dalo bi se mnoge i premnogo govoriti, a još većma pisati, kad bi samo od koristi bilo i uspieha, nu čemu i kremen ako guba nehvata. Mi smo, čini mi se pri tej žalostnoj revnosti i naglosti, kao i onaj bolestnik, koi bi rad silom na vrat na nos osoviti se na noge, te oprostiti se napokon s tèrpljivim krevetom, a neće da uzme liek.

> Ej Hèrvati! nije slave,
> Bilo od Drave pa do Save;
> Nije časti, sreći kraj je,
> Narodnosti gdie nestaje.

Nebi li se duša našla, koja bi se smilovala, na nevolju pogledala, te koi novčić darovala.

Ta netraži se tu da budemo Rotšildi, to nam žalibože nije sudjeno, a bog zna, bi li se i onda na domaće siromaštvo obzirali! — doprinieti na žèrtvenik narodni koliko je moguće, gdie manje gdie više; nitko neželi da jedan ili drugi nag i bos radi toga okolo hoda, to ne; nu da bi barem i desetinu od onoga dali, što nam u dim prodje, dosta bi bilo. No ako komu rečeš, neka se predbroji na koje novo dielo, jevtino što je najjevtinije; za koi novoobjavljeni časopis, ili neka bi koju krajcaru upisao za stogodištnicu Kačićevu, a on ti se namèrgodi, a ipak hoće da se za domorodca smatra. Toliko o tom, a što se tiče prineska za pučke knjige, za sad jošte baš ništa.

Nadalje, pokladno je vrieme tu, istina je, to iz koledara vidimo, ali neima onoga, što mu je prirodjeno, jest: neima veselja, neima šale, neima živahnosti, neima zabavah, neima družtvah, došao u koje ti volja miesto, sve je tiho i mirno kao u pó posta. To čini velika nestašica novacah u ovim krajevima.

A kako je kod Vas? Oprostite zar se kod Vas nepredstavljaju ove godine talijanske opere? I pravo je. Talijanska opera u Zagrebu! kako to zvoni u uhu domorodca! — Tko znade s kakvim je troškom i obskèrbom skopčana talijanska spievoigra, da talijanski gradovi posebne glavnice za njih uzdèržavaju, da Talijani marljivije polaze svoja kazališta, ma se i po 10 i 12 putah uzastupce jedan te jedan komad predstavljao, moramo se u istini čuditi, kako je to moguće uzdèržavat ih! — Neka budu Talijani u Talijanskoj a Hèrvati u Hèrvatskoj; neka im bude naslada njihova jezika, bio još tako bogat i blagoglasan, a nama našega, bolje će biti, po nas i našu narodnost.

Pešta 8. veljače. Gospodin nadvojvoda glavni gubernator uslišao je razpisom od 31. siečnja t. g. u sporazumljenju s ministarstvom bogoštovja i nastave opetovano podnešenu molbu ovdiešnjega sveučilišta zbog dopuštenja izbora svojih akademičkih oblastih tako, da se izbor za školsku godinu $1860/_{61}$. još tečajem ovoga godišta može preduzeti polag načina izabiranja obstojećega u ostalim sveučilištima u carstvu austrijanskom. Novoizabrani imaju jošte za preostatak tekuće godine izvèršavat svoja službovanja i pèrvi rektor ima se izabrati iz bogoslovnoga fakulteta.

Lavov, 31. siečnja. Jedan ovdiešnji u poljskom jeziku izlazeći list donosi pod naslovom: „Novo privremenstvo“, jedan članak, u kojem je sadèržano sliedeće: „Pod 4. siečnja izdao je čeonik grada Lavova, Franjo Kröbl, u niemačkom jeziku sastavljenu okružnicu na sve činovnike ovdiešnje varoške obćine, kojom im stavlja do znanja visoke raspise ministarstva unutarnjih poslovah od 25. kolovoza 1859 od I. 9523, i od 20. prosinca 1859 od I. 12.466, kriepostju kojih dužni su svi politički uredi u uredovnim odnošajima naprema strankama služit

se zemaljskim jezikom, to jest poljskim ili ruskim tako kod ustmenoga poslovanja kao i kod pismenoga opravljanja; no občinskim činovnicima ostavlja se izbor jezika tako za unutrašnji posao ureda, kao i za podneske na okružne oblasti na volju."

Talijanska.

Organ turinske vlade „Opinione" donosi u jednom članku pod naslovom „Napuljsko posredovanje" sliedeće izjavljenje: „Posredovanje zabranjeno je svim silama. Piemont nije posredovao, premda je imao pravo na to, pošto su ga narodi pozvali i zaključili glasovanjem utielovljenje. Ako bi kralj napuljski dao zapoviest svojoj vojski, da prekorači granice, nije nikakovoj sumnji podvèrženo, da će piemonteška vlada odmah svoju vojsku krenuti, da uzdèrži u kriepo̊sti svoja prava, kao i prava narodah, kojima bi prietila pogibelj od napuljske vojske i rimskih plaćenikah. Ovaj sukob bio bi sažaljenja vrieden, no neuklonjiv."

Niemačka.

Berlin 2. veljače. Viest raznih novinah o izjavljenju zajednički izdanom od Ruske i Pruske proti sjedinjenju Savoje i grofije Nice s Francuzkom bila je prerano obnarodovana. No kao što se za cielo čuje, naskoro će izići takova izjava. Rasprave o ovom poslu vode se veoma živahno već od duljega vremena medju ovdiešnjim i petrogradskim kabinetom i misli se, da će se skoro dovèršit.

Danija.

Kodanj 31. siečnja. Jedna deputacija stanovnikah od 20 župah u petom izbornom okružju kodanjskoga ureda imala je jučer poslie podne audienciju kod kralja, da mu preda adresu, koja izvan očitovanjah zahvale za podieljenu pučku slobodu i sažalovanja o požaru Frederiksboržkoga dvorca sadèržaje sliedeće rieči upravljene proti štampi: „Jedan zlomisleći deo dnevne štampe, koja je po Vašem veličanstvu postala slobodna, pokazao je osnovani odpor proti pravima krune i proti muževima, kojim je Vaše velič. okružilo svoj prestol, i poslo mu je za rukom, jedan deo istoga pučanstva glavnoga grada na toliko zavesti, da je isti preuzetnom vikom i sažaljenja vriednim činom više putah uzdèrmao ne samo javni mir već i mir kreljevske kuće i kraljeva sèrca itd." U svom odgovoru izjavio se je kralj medju ostalim kako sliedi: „U svako ćemo doba zajedno da dielimo dobru i zlu sreću; to je pravo razmierje medju kraljem i narodom. Na ovom temelju možemo pouzdano graditi; ali moji podanici moraju moje kućne razmiere štovati kao što oni žele, da im budu njihovi štovani. Ja želim zakon i pravo za sve, kao za samoga sebe; ako pako uzbudem uvriedjen, znati ću svoja prava uzdèržati u kriepo̊sti."

Francuzka.

Pariz, 1. veljače. „Moniteur" naviešćuje nov letući spis sučlana zakonotvornoga tiela grofa du Hamela, koi je izišao pod naslovom „Venise" kod Dentu-a u Parizu i dopunjuje knjigu, koju je isti spisatelj obnarodovao u prolietju godine 1859. pod naslovom „L' Italie, l' Austriche et le guerre."

Sada zabranjeni „L' Univers" izlazio je 27 godinah; utemeljio ga je Abbé Miguet godine 1833. To je u carstvu šesti dnevnik, koi je uslied dekreta od 17. veljače propao. „Assemblée National", „Opinion Publique", „Spectateur", „Revue de Paris", „Mémoriel Diplomatique" i „Corsaire" imena su dnevnikah, koji su još prije „Universa" zabranjeni bili.

„Correspondent" dobio je svoju drugu opomenu zbog dva članka, koji su bili obnarodovani u njegovom bro,u od 25. siečnja: 1. „Talijansko pitanje i katoličko mnienje u Francuzkoj" od Cochina a 2. „Carsko pismo i položaj stvarih" od vojvode Broglie-skoga, jerbo u ovim člancima sadèržano uvaženje dogadjajah, koji su predmjačili talijanskom pitanju i koji su sliedili za njim, napada francuzku politiku i jerbo njihove očito neprijateljstvo teži onamo, da pobudi strasti, kojih neodobrava narodno čuvstvo.

Usliéd posliednjih očitovanjah tuilerijskoga kabineta proti Rimu govorilo se je mnogo o tom, da Napoleon III. namierava, pozivljući se na tradicije stare francuzke monarhije utemeljit francuzku narodnu cèrkvu. U Istinu već se je sa više stranah stalo tvèrditi, da su uzpèrkos pretežnosti, koju je posliednjih 8 godinah ultramontanizam u Francuzkoj zadobio, ipak jošte u kriepo̊sti quatuor propositiones cleri gallicani. Od niekada se je galikanska cèrkva uzdèržala u niekoj nezavisnosti od papinske stolice, ona se nedèrži dužnom obdèržavat naredbah papinskih, izdanih poslie vremena Karla Velikoga i neće ništa da zna o uplivu pape na svietovnu sudbenost kao i na prava veličanstva. Negledeć na pragmatične sankcije od godinah 1269. i 1438., napominjemo samo zaključke francuzkoga svećenstva pod Ljudevitom XIV. u godini 1681. Poleg istih nema papa 1. u svietovnim stvarma nikakova prava nad knezovima i kraljevima a i nesmije njihove podložnike razriešavat od podložnosti prema istini; 2. podvèržen je zaključcima obćenita koncilija; 3. njegovu silu opredieljuju u obziru na Francuzku zakoni (canones) i obstojeće ustanove dèržave i cèrkve, napokon 4. nije ni u istoj vieri njegova presuda nepromienljiva. Prevrat i vlada Napoleona I. preuzročiše raznih borbah, koje su konačno god. 1825. zaglavljene bile izjavljenjem francuzkih biskupah, koje je navedena načela s nova potvèrdilo. Godine 1830. uvedena je izvan toga vierozakonska sloboda, no koja u istinu još dan danas mnoge želje ostavlja neizpunjene.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pešta 4. veljače. „Pester Lloyd" dobio je drugu opomenu. Učredničtvo dodaje opazka, „da ga ovaj raspis tim većma porazuje, što bi inače, poleg ustanovah zakona štampe, njegova pèrva opomena za tri dana zastariela bila."

Turin 4. veljače. „Opinione" odbija osvade lista „Patrie" i veli, da je vlada vazda pokazivala veliko pouzdanje u pučanstvo Savoja i Nice. Ove provincije bile su bez vojske i njihovim stanovnicima bilo je dopušteno slobodno očitovat svoje želje. Posliednji izbori kažu, da separatistična stranka nemože nadvladati, samo sviest naroda neda se nalažiti.

Ako bi se Piemontu dala dovoljna naknada za njegove strategične pozicije, mogao bi privolit na ustup Savoje; nasuprot pojaviše bi se velike težkoće proti tome, da postane Nica francuzka, jerbo se je u stvoru ova pokrajina već ogradila proti tomu.

No — nastavlja „Opinione" — nemiešajmo dva razna pitanja.

Piemont je savezaik, lojalan, priznateljan prijatelj Francuzke; no dok Austrija posieduje Mletačku, nemože se načelo narodnosti slobodno razviti; Austrija ostat će neprestana prietnja proti Piemontu.

„Il Catolico" u Genovi uzapćen je.

Pariz 5. veljače. U današnjem „Constitutionelu" opaža Grandguillot: Glasovi po novinama o sjedinjenju Savoje i Nice s Francuzkom, bez svakoga su službenoga temelja.

Madrit 5. veljače. Glavni zapoviednik afrikanske vojske javlja od 4. veljače: Večeras bila je velika bitka i odèržana podpuna pobieda. Španjolska vojska osvojila je poslie živahne kanonade neprijateljski tabor i otela je 7 topovah i više ratnih spravah.

Gubitak neprijateljev morao je biti veoma znatan. Jame bile su pune mèrtvacah.

Iz Tetuana bile je na Španjolce bačene niekoliko topometah.

Književne viesti.

Osobito Zlatkom i sa Trista Vicah Udovicah poznati našem svietu vriedni gosp. Antun Kazali, bivši učrednik Glasnika Dalmatinskog, prevodi od niekog vremena Omirovu Ilijadu upravo s gèrčkog na naš jezik. Kako Glasnik Dalmatinski sa pouzdane strane doznaje, on je već gotov sa 11. piesmom.

Odgovorni učrednik: Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 143 iz 1859. Pr. (58) 3—2

Natiečaj.

Za popunjenje miesta gradskog registratora, s kojim je skopčana plaća od 472 fr. a v. razpisuje se time natiečaj do 1. ožujka 1860.

Natiecatelji imadu izvan po zakonu propisanih dokaznicah takodjer doprinieti sviedočbe o teme, da umiju govoriti i pisati hèrvatski, latinski i niemački.

Od poglavarstva slob. i kr. glavnoga grada.

U Zagrebu dne 3. veljače 1860.

Lichtenegger.

Nr. 797. (57) 3—1

Kundmachung.

Am 20. Februar 1860 um 9 Uhr Vormittags wird bei dem k. k. Steuer- und Domänen-Amte in Kreutz, am 27. Februar d. J. um 9 Uhr Vormittags dagegen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion die Verpachtung des ärarischen Seidenspinngebäudes in Kreutz und beziehungsweise Warasdin sammt Zugehörungen auf ein Jahr mit stillschweigender Erneuerung auf ein zweites und drittes Jahr vorgenommen werden.

Als Ausrufspreis ist mit Rücksicht auf den gegenwärtigen Pachtschilling für Kreutz ein Betrag pr 147 fl. und für Warasdin pr 273 fl. festgesetzt, und als Vadium, welches auch schriftlichen Offerten beiliegen müsste, 10% des Ausrufspreises bestimmt.

Zur Lizitation werden jene nicht zugelassen, welche wegen eines aus Betrug, Veruntreuung oder Diebstahl entstandenen Verbrechens oder Vergehens abgestraft oder nur ab instantia losgesprochen wurden, die sich unter Krida befinden, und Pachtrückständler.

Wer im Namen eines Andern mitsteigern will, hat noch vor Beginn der Lizitation sich mit einer gerichtlich legalisirten Vollmacht auszuweisen.

Der Pachtschilling ist jährlich vorhinein zu entrichten, und bezeichnet die Kaution, welche baar in Obligationen oder hipothekarisch sichergestellt werden muss.

Schriftliche Offerte, welche, wie üblich verfasst und vor Beginn der mündlichen Lizitation einlangen müssen, dürfen durch keine Bedingungen beschränkt erscheinen, und müssen immer nur Eines der Pachtobjekte umfassen.

Die Pachtbedingungen können hieramts und unmittelbar vor der Lizitation bei der Kommission eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Warasdin am 29. Jänner 1860.

Nr. 922 (60) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 23. Februar 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einiger Conservationsarbeiten am Cameral-Kastellgebäude zu Cirquenica auf Grundlage des adjustirten Fiskalpreises per 344 fl. öst. W. abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeit dem Mindestvordernden überlassen werden.

Bis zum erwähnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit dem 5% Vadium belegte Offerte hieramts eingebracht werden.

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen allgemein üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefestigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 30. Jänner 1860.

Nr. 121-Pr. (48) 3—3

Konkurs-Kundmachung

Zur Wiederbesetzung der bei der politischen Gemeinde Strigovo in Erledigung gekommenen Gemeinde-Sekretärs- und Cassirsstelle womit ein jährlicher Gehalt von 420 fl. ö W. und der Genuss einer freien Wohnung verbunden ist, wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Die Bewerber haben die gehörig belegten Gesuche, mit Nachweisung des Alters, Standes, bisherigen Verwendung, Sprach- und sonstigen Kenntnisse, vorzüglich aber der kroatischen und deutschen Sprache dann der Leistung einer Dienstkaution im jährlichen Gehaltsbetrage entweder im baaren Gelde oder in Staats-Obligationen bis Ende Februar l. J. hieramts zu unterbreiten. K. k. Bez.-Amt Strigovo am 28. Jänner 1860.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher:

Mesnić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 9. VELJAČE 1860. Broj [illegible]

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina : 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 9. veljače. Prevelikom sušom lanjskoga lieta proizvedena nerodica malone svega sièrnoga žita i svih okopavinah kao i povèrtnoga rastja prouzročila je žaliboże u mnogim predielima Hèrvatske i Slavonije takovu nestašicu potrebne hrane, da se pučanstvo mnogih kotarah zagrebačke, riečke, varaždinske i požežke županije, poimence pako u onim občinama, koje su i inače siromašne i veóma lišene od svake druge zasluže — sada, gdie jošte više mieseciih treba do nove žetve, nalaze u velikoj nuždi.

U niekim stranama zemlje povećala se je znatno izvan toga ova nesreća jošte nadošavšom uništujućom tučom a osobito u kotarima riečkom, cirkveničkom, čabarskom i vèrbovskom u županiji riečkoj velikom kišom, prolomima oblakah i neobično dugo trajućim olujama, koje su razrile iste vodenice i ine sgrade.

Ovaj žalostni položaj sačinjava predmet neprekinute pozornosti oblastih, a osobito otčinske brižljivosti Nj. preuzvišenosti našega visoko štovanoga zemaljskoga poglavara i bana. Nj. preuzvišenost nije za uklonjenje prietećega zla izdala samo obće svèrsi shodnih naredabah proti tomu, već je i napose u kotarima vèrbovskom, riečkom i čabarskom u riečkoj županiji, u kotarima bosiljevačkom, modrušpotočkom, svetoivanskom, zagrebačkom i stubičkom u zagrebačkoj županiji, u kotarima varaždinskom, ivanečkom, zlatarskom, klanjačkom, topličkom i križevačkom u varaždinskoj županiji, napokon u kotarima požežkom, vučinskom i daruvarskom u požežkoj županiji, u kojima se je već osobita nužda pojavila, zapoviedila, da se odmah sastave odbori za nuždu pod predsiedom dotičnih kotarskih predstojnikah, kojima se imaju pridružit mieztni župnici, občinski predstojnici i posjednici, koji su dužni u očevidnosti voditi takove porodice, koje u istinu trebaju pomoći, medju iste dieliti žito polag okolnostih potreboće pojedinih osobah i o stanju nužde od vremena do vremena podnositi izviešća.

Za časovitu pomoć doznačila je Nj. preuzv. za pomenute kotare i iz zemaljske zaklade razpoloživu gotovinu na takav način, da se za porodice, koje su u najvećoj nuždi i koje nisu u stanju tražit zasluže u radnji, njome odmah kupi žito u naravi i tako im pomogne.

Budući da nisu ova sredstva za podupiranje dovoljna odvratit nuždu, koja se razprostranjuje u tako velikim razmierima, nije Nj. preuzv., kao što se za cielo ćuje, za postignutje izvanredne znatne podpore za one dielove zemlje, koje trebaju pomoći, samo utekla se putem gospodina ministra unutarnjih poslovah najvišjoj milosti Nj. veličanstva, već je kroz političke županijske i kotarske oblasti prizvala milosèrdje onih občinah i stanovnikah zemlje, kojih nisu posliedice lanjske nerodice u tolikoj mieri postigle, ili koji su polag svojega većega blagostanja i boljih zaslužbah ipak jošte svejednako u stanju, da milosèrdnim darovima priskoče u pomoć velikoj nuždi svojih zemljakah. Nesumnjamo, da će ovaj poziv u čoviekoljubnim sèrcima ovdiešnjih stanovnikah naći prava odziva i da će biti ovienčan najboljim uspiehom.

— Noćju [illegible] i 6. t. m. preminuo je pročastni kan[illegible] kantor ovdiešnjega nadbiskupskoga kapto[illegible] Vakanović, u 81. [illegible] svoje dobe, [illegible] štovan i kao svećenik i kao čoviek. [illegible] u svojoj oporuci ostavio znamenitih svotah [illegible] i čoviekoljubne [illegible] — Nesmiljena smèrt nezadovoli se tom jedinom žèrtvom. Naš pročastni kanonički zbor pretèrpi novi gubitak već 7. t. m., jer na taj dan u 10 satih pred podne prestavi se pročastni gospodin Milinković, kanonik zagrebačkoga nadbiskupskoga kaptola, arhidiakon urbočki, vitez c. k. reda željezne krune 3. reda, poslie težke dugotrajne bolesti u 71. godini svoje dobe obskèrbljen svetotajstvima umirućih. Pokojnik bio je vieran carev sluga i pošten sin domovine. Bit će sahranjen danas dne 9. u 4 sata poslie podne a dne 11 t. m. u 9½ sata pred podne obdèržavat će se za njega zadušnice.

— C. k. geologični dèržavni zavod naimenovao je zemaljskoga arkivara pl. gosp. Ivana Kukuljevića Sakcinskoga za svoga dopisujućega suč1ana.

— Ličanska 1. graničarska regimenta poslala je, kao što iz zagreb. niemačkih novinah doznajemo, u Beč deputaciju sastojeću iz svojega pukovnika i zapoviednika, zatim iz 1 kapetana, 1 nadporučnika, 1 poručnika, 1 veldbabe, 1 korporala, 1 vrajta i 1 prostaka, da se Nj. veličanstvu zahvali za čast, koja joj u dio pade odlikovanjem, da smije odsele nosit ime Nj. veličanstva. Ovu deputaciju dostojelo je Nj. veličanstvo dne 5. t. m. u uniformi pukovničkoj ove graničarske regimente nejmilostivije primit a 6. sve oficire iste pozvati na carski obied, njenu momčad pako obilato nadarit.

— Gospodin čeonik prestolnoga i glavnoga grada cesarevine Beča, gospodin Ivan Gašper baron Seiler, upravio je povodom podieljenoga mu prava počastnoga gradjanstva zemaljskoga grada Zagreba sliedeće pismo ddt. 28. siečnja 1860 br. 61—P. na predstojnika ovdiešnjega varoškoga poglavarstva: „Vi ste me Svojim poštovanim pismom od 31. pr. m. br. 110—Pr. razveselili viestju da se je slavno občinsko vieće kraljevskoga slobodnoga i zemaljskoga glavnoga grada Zagreba odlučilo, da meni za učestje, koje sam kod obdèržavanja zadušnicah za pokojnoga grofa Josipa Jellačića Bužimskoga u glavnom gradu cesarevine posvetio uspomeni visoko štovanoga po meni bana, kao izraz zahvale zato podieli pravo počastnoga gradjanstva.“

„Ja se osiećam veoma štovan ovim odlikovanjem, koje mi je podielilo zastupničtvo zemaljskoga glavnoga grada hèrvatsko-slavonskoga naroda i molim Vaše blagorodje, da slavno občinsko vieće, koje je tako bogato nagradilo onu malu zaslugu, koju sam steko kod pomenute žalostne prigode, dobrostivo izvoli ubaviestiti o iskrenom čuvstvu moje zahvalnosti.“

„Kad sam naredio, da se dadu zadušnice za onoga slavnoga muža, koi će kao sjajan primier austrijanskoga domorodca u poviestnici naše domovine viekovito živiti, izpunio sam samo dužnost, koju sam dugovao počastnomu gradjaninu glavnoga grada cesarevine i zato mogu priznanje, koje mi je velika občina one zemlje, kojoj je pripadao plemeniti pokojnik, na tako radostan način podielila, primiti kao novi dokaz ljubavi i poštovanja, koje je ona priniela uspomeni ljubljenoga bana.“

„U ovom smislu zahvaljujem se još jedanput sa sèrdačnim veseljem slavnom občinskom vieću za častno primljenje u svezu gradjanah slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada, koje cienim tim većma, što time stupam u zajednicu naroda, koi se je u svako doba hrabrostju i viernom privèrženostju k vladajućoj kući i ukupnoj monarhiji na slavan način odlikovao. Primite itd.“

P. K. Velika Gorica, 6. veljače. (Požar.) U isti par, kad ovo pišem, bukti u sieniku ovdiešnjega tèrgovca Lavoslava Špicera nesmiljena vatra! — Sinoć u 9¾ sata upali se do 200 vozovah siena pod jednim krovom u sahrani nalazećih se, i u jedan mah razprostre se vatra na toliko, da je uzalud bilo misliti na ikakovo izbavljenje, te je samo velikim požèrtvovanjem i trudom to postignuto, da se je požar medju granice rečenoga sienika omedjašio.

Kao obično, tako se je i ovom prigodom osvietlala lice kotarska miestna oblast, jer nije samo dèržavničku službu obavila, već je i svoje čoviekoljubje pokazala.

Pojedina gg. činovnici marljivo nosijahu vodu i pomagahu gasiti vatru, neštedeći nikakova truda; drugi tèrčahu po ulicama pozivljući pučanstvo u pomoć.

Srećom bijaše mirna večer bez vietra, a k tomu prispieše i nadošavši amo na vašar nieki gradjani zagrebački, karlovački i petrinjski, koji svi zajedno sa Goričani nastojahu, da uguše silu toga strašnoga življa, i samo tim okolnostima pripisati se ima, da nam se sva Gorica neobrati u pepeo.

Moram jošte napomenuti, da su i glavari občine V. Gorice i Odre hitrim poslanjem svojih nedavna nabavljenih štèrcaljkih kod gašenja veoma hvale vriedno dielovali. — Dočim se svim napomenutim prisutnim ovime u ime čoviečanstva javna izrazuje zahvalnost, želiti bi bilo, da se pučanstvo naših selah, koje je u tom pogledu još veoma nemarno i nenko, od dotične strane svojski poduči, kako mu se kod sličnih groznih slučajevah valja vladati.

Talijanska.

Svi glasovi, koji se odnose na povučenje francuzke vojske iz Rima, naznačuju se od „Pays-a“ kao izmišljotine. To proizlazi iz rimskih viestih datovanih od 28. siečnja. Dosada nije učinjena nikakva naredba, koja bi smierala na takovu mieru a i papa hoće da ostane u Rimu, da se mir grada neporemeti. Papinska encíklika bila je stopram 29. siečnja razdieljena medju kardinale. Okolnosti u viečnom gradu zahtievaju največi opres; stanje stvarih bilo je tamo dne 28. siečnja, po glasu marsiljskih depešah sliedeće: „Noževi su u Rim uvedeni; Massinovci veoma se gibaju. Mnogobrojne francuzke patrole obilaze u noćno doba Rim, a general Goyon načinio je naredabah, da se preprieči svako očitovanje. Gallenga izagnan je. Papa je posietio Monte Pincio i prošo je jednu čitavu četvèrtinu grada pod nalogom neizmierne množine svieta. Da se zaslužba pribavi onima, koji trebaju pomoći, naredjeno je, da se na forumu preduzmu radnje; namiera je graditi kućah, koje su opredieljene za narod. Tèrgovina i obèrtí sasvim su stali, inostranci izostali su, i mnogobrojni bankroti pojavljuju se. Rimska občina zabavlja se izborima novih občinskih viećnikah. Novi legat u Perugji, koi je od ustanka u Folinju siedio, vratit će se u Perugju; no obsadno stanje neće se ukinut u ovom gradu. Usliед občinskih izborah novonaimenovani občinski viećnici poslali su na cara Francuzah adresu obskèrbljenu sa 600 podpisah. U Rimu su se knez Doria i Rospigliosi, kao i gospodin Massimo Fiano dokaudno jošte odlučili, da stave svoja imena pod plemićku adresu na papu.“

Turin 4 veljače. Polag „Espera“ obustavljaju se radnje okolo učvèršćivanjah kod Lonata i na Minčiju i obaljuje se u tu svèrhu dozvoljena svota od 40 milijunah na 2 mil. lirah. Novoizabrani varoški odbor grada Nice protestirao je u pèrvoj sjednici proti tomu, da se ta pokrajina ustupi Francuskoj.

Milan, 4. veljače. Kažu, da će kralj već 15. t. m. doći ovamo. Markez Araldi Erizzo naimenovan je sinditkom kremonezke i senatorom.

Francuzka.

Nalazimo u „A. A. Žtgu" sliedeću značajnu viest iz Pariza: „Od niekog vremena mnogo se ovdie govori o korienitim mierama, koje se imaju ove godine preduzeti proti Jezuitima. Iz raznih znakovah može se u istinu zaključit, da oni, kojih se stvar tiče, misle, da će se takova šta dogodit. Negovori se samo u svećenskim krugovima o izagnanju Ježuitah iz Francuzke, već je, kao što doznajem iz pouzdanih izvorah, svim manastirima, kongregacijama i vierozakonskim tielesima, koja posieduju nepokretna dobra, iz Rima dana zapoviest, da neuzajmljuju više na nepokretne zaloge i da odkažu postojeće, kao i da ih što je bèrže moguće razprodaju. Medju vierovnim papirima imajućim se promienit preporučuju se osobitò španjolski, dočim se francuzki imaju prodati. U ostalom na burzi je javna tajna, da su papiri poglavito zato pali, jerbo su Ježuiti posliednjih danah za više nego deset milijunah rentah prodali. Zapoviest za prodaju dobarah veoma je tajno posredovanjem provincijalah lionskoga, bruseljskoga itd. podieljena bila. Svakako ćemo za kratko vrieme doživit čudnih stvarih. Vlada se je odvažila odlučno postupati proti svećenstvu, koje izvodi neprijateljskih činah, i imenuje se jedan biskup, koi bi već bio u Mazasu, da se nije bila carica za njega zauzela. Kažu, da će nadbiskup parižki u ponedieljak izdati pastirsko pismo vèrhu enciklike papine."

— „Constitutionnel" priobćuje proti drugom pismu Dupanloupovom i proti papinoj enciklici spis biskupa Rousseau-a, koi je bio redoviti prodikator Ljudevita XVI., koi je pod zakonotvornom skupštinom bio progonjen, jerbo je ustava uzkratio prisegu svećenstva, i koi je prisiljen bio izići iz Francuzke, u koju se je vratio stopram za nieko vrieme poslie sklopljenoga konkordata. Ovaj spis je uputno pismo, koje je rečeni duhovni nadpastir godine 1810. izdao na predstojnike i ravnatelje svoga malenoga sieminišta, u kojem on tvèrdi, da se uzdèržanje papinskoga dostojanstva nije potrebno, da ima papa svietovne vlasti i da je tečajem od više nego osam sto godinah svata stolica obstojala, premdà nije vladarska vlast u svietovnim stvarima s njime skopčana bila, te da se ovaj dugački odsiek vremena u cèrkvenoj poviestnici i sada jošte hvali kao najliepše vrieme kèršćenstva.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pešta, 6. veljače. Kod sinoćnoga maskovnoga bala u magjarskom kazalištu bila je poslie ponoći zaiskana Rakoczy-eva koračnica. Djaci nisu učestvovali kod ove demonstracije. Tri mašinska bravara bila su uapšena; tražilo se da ih izpuste. Po straže bivše u pripravnosti bijaše poslano i malo zatim povratio se opet mir bez upotrebljenja oružja; zatim se je opet plesalo.

Berlin, 6. veljače. U današnjoj siednici poklisarske kuće predložio je ministar unutarnjih poslovah grof Schwerin na autentično očitovanje, da se §§. 71. i 72. obèrtničkoga reda od godine 1845. na §. 45. zakona za štampu više nemegu uporavljati, nacèrt zakona, polag kojega se koncesija dotičnih obèrtah može uzeti samo usred sudbene izreke.

London 6. veljače. Današnji dnevnici javljaju, da je kancelar blagajnice Gladstone bolježljiv i da se uslied toga odgadja navieščeno priobćenje proračuna i tèrgovačkog ugovora na četvèrtak ili petak „Times" oprovèrgava nasèrte na tèrgovački ugovor.

Madrit 5. veljače. Po uzetju marokanskoga tabora, misle, da će se skoro predati Tetuan.

Turin 7. veljače. Komendier Desambrois odazvan je na svoju molbu a Nigra naimenovan poslonošom u Parizu.

Grof Varesi ide takodjer u Pariz. Farini je prispeo a Ricasoli će po uredjenju pitanja o iznovičnom glasovanju sredaje Italije ovamo doći.

Domaće viesti.

Niženavedena (p. n.) gospoda predala su uredničtvu Nar. Novinah za podporu lanjskom zlom lietinom i izvanrednim elementarnim dogodjajima postradavšega pučanstva u niekim kotarima zagrebačke, varaždinske i požežke županije uslied poziva ovdiešnjega zagrebačkoga varaškoga poglavarstva od 5. t. m., uvèršćenoga u Narodnim Novinama dne 7. t. m., sliedeće prineske, koje je odpravničtvo Narodnih Novinah već predalo njihovom opredieljenju, i to izvan već jučer prijavljenih . . 200 fr. a. vr.

što je gosp. vitez Ambroz Vranycanyi prineo

G. Eduard Knez, ravnatelj zemljišnice u Zagrebu . . . 5 fr. a. vr.

Ukupno 205 fr. a. vr.

G. B. U Samoboru dne 4. veljače. Kazalištna umietnost zadobiva u našoj domovini sve više i više prijateljah. I u našem miestancu žèrtvuje se već Taliji. I ovdie sastavilo se družtvo prijateljah dramatične zabave, koje daje kadikad predstavah, naravno samo u prijateljskom krugu, pred pozvanim gostima. To je svakako hvale vriedno poduzetje, jer ako se na ikoju zabavu, a to se mogu za cielo na ovu, uporavit Horacijeve zlatne rieči: „Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci!" I meni je pred niekoliko danah u dio pala sreća pozvan biti u taj umietoljubivi krug i moram iskreno izpoviedit, da se već odavno nisam tako ugodno zabavljao, kao ovaj večer. Predstavljajuća gospoda izvedoše uprav svojski svoje zadaće, a nieki od njih pokazaše i neobičnu sposobnost za tu vèrstu umietnosti, tako da sam se njihovoj okretnosti i vieštini uprav diviti morao. No čemu sam se jošte veoma divio, to je bilo da ova gospoda, koja su mi poznata malone svakolika, kao vèrli Hèrvati, koji ljube svoj jezik a i podpunoma se mu i viešti, neznam iz kojega uzroka, nedadoše te zabave u svojem materinskom jeziku. Valjda nisu pri ruci imali prema svojem osoblju shodne hèrvatske igre. — No tomu bi se bilo, mislim, lahko jednim pismom na kazalištni odbor u Zagrebu doskočiti moglo, ako slučajno medju hèrvatskim štampanim komadima nisu mogli naći slična komada. Rečeni odbor bi ih za cielo radostno po svojoj mogućnosti u tom podpomogo bio — i ako im nebi baš zahtievanoga komada mogao bio poslati, to bi im bio za cielo našao štogod slična prema njihovoj potrebi, jerbo u njega ima i više komadah u rukopisu. Koliko većim uspiehom bi im bili trudovi nagradjeni, da su to učinili! Oni bi uz potenciranu zabavu i narodnoj stvari, osobito ako bi se odvažili, da u kakvoj javnoj prostoriji u dobretvornu koju svèrhu nastave svoja predstavljanja za svekoliko ovdiešnje naše skroz i skroz korienito hèrvatsko stanovničtvo, znatnu uslugu učinili i stekli liepu pohvalu kod svih rodoljubacah. Ja se za cielo nadam, da će, na to jedared pozorni učinjeni, za cielo pohèrvatiti svoje predstave, a kad to uzbude neću pomanjkati, to liepo nastojanje na njihovu slavu priobćit domorodnom obćinstvu putem naših novinah. Da bog da, izpunila se ova moja i svih ovdiešnjih domorodacah želja čim prije!

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 434. (63) 1—1

Kundmachung.

Vom 16. Februar l. J. an, werden die bisher 4-mal wöchentlichen Botheupesten zwischen Prelog und Csakathurn auf 6 in der Woche vermehrt unter Bestimmung der nachfolgenden Kursordnung:

Abgang von Prelog:	Ankunft in Csakathurn:
Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag und Samstag um 6 Uhr Früh.	An denselben Tagen um 9 Uhr Früh.
Abgang von Csakathurn:	**Ankunft in Prelog:**
An obigen Tagen um 1 Uhr 45 Min. Nachmittags	An denselben Tagen um 4 Uhr 45 Min. Abends.

Agram am 3. Februar 1860.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Nr. 723. (65) 3—1

Kundmachung.

(Festsetzung des Postrittgeldes für das I. S. Semester 1860.)

Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Finanz-Ministeriums vom 22. Dezember 1859 Z. 53983-332 wurde das Postrittgeld für ein Pferd und eine einfache Post in den nachgenannten Kronländern und Bezirken, vom 1. Jänner 1860 an, wie folgt festgesetzt:

	ö. W.	
In Niederösterreich mit	1 fl.	30 kr.
„ Oberösterreich „	1 „	24 „
„ Salzburg mit	1 „	36 „
„ Steiermark mit	1 „	30 „
„ Kärnthen mit	1 „	40 „
„ Böhmen mit	1 „	34 „
„ Mähren und Schlesien mit	1 „	20 „
„ Tirol und Vorarlberg mit	1 „	56 „
im Küstenlande mit	1 „	56 „
in Krain mit	1 „	36 „
im Pester Bezirke mit	1 „	22 „
im Pressburger Bezirke mit	1 „	20 „
„ Oedenburger Bezirke mit	1 „	20 „
„ Kaschauer Bezirke mit	1 „	14 „
„ Grosswardeiner Bezirke mit	1 „	18 „
„ Montandistrikte und Zengger Militär-Kommunitäts-Bezirke mit	1 „	46 „
„ Likkaner und Ottočaner Regiments-Bezirke mit	1 „	40 „
„ Ogúliner Regiments-Bezirke mit	1 „	56 „
„ übrigen kroatisch-slavonischen Postgebiete mit	1 „	18 „
in der serbischen Woywodschaft und im Temeser Banate mit	1 „	20 „
„ Siebenbürgen mit	1 „	10 „
„ Krakauer Regiments-Bezirke mit	1 „	10 „
„ Lemberger „ „	— „	98 „
„ Czernowitzer „ „	— „	96 „

Die Gebühr für einen gedeckten Stationswagen wird auf die Hälfte und für einen ungedeckten Wagen auf den vierten Theil des für ein Pferd und eine einfache Post entfallenden Rittgeldes festgesetzt.

Das Postillonstrinkgeld und das Schmiergeld bleibt unverändert. Agram am 2. Februar 1860.

K. k. Postdirektion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Br. 58. (64) 3—1

Natiečaj.

Kod novouvedene trivijalne učione u Rakovcu, u križevačkomu kotaru u županiji varaždinskoj ima se popuniti učiteljska ujedno orguljaška služba, s kojom je skopčana godišnja nagrada od 210 for. a. v u gotovom, zatim 50 vaganah žitka, u polovini kukuruza a u polovini raži, nuz bezplatni stan, uživanje vèrta, zatim 20 hvatih dèrvah, od kojih ima 8 hvatih odpasti za školsku porabu.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručne pisane, te potrebitimi dokaznicami tako providjene molbenice, da se iz njih uzmogne razabrati doba, domovina, vierozakon, stalež (jel zamac ili oženjen) sposobnost, znanje jezikah, dosadanje službovanje napokon ćudoredno i političko ponašanje, do konca ožujka 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku i župniku u Vèrbovcu, Aloysiu Christianoviću.

U Zagrebu dne 27. siečnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Nr. 797. (57) 3—2

Kundmachung.

Am 20. Februar 1860 um 9 Uhr Vormittags wird bei dem k. k. Steuer- und Domänen-Amte in Kreutz, am 27. Februar d. J. um 9 Uhr Vormittags dagegen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion die Verpachtung des ärarischen Seidenspinngebäudes in Kreutz und beziehungsweise Warasdin sammt Zugehörungen auf ein Jahr mit stillschweigender Erneuerung auf ein zweites und drittes Jahr vorgenommen werden.

Als Ausrufspreis ist mit Rücksicht auf den gegenwärtigen Pachtschilling für Kreutz ein Betrag pr 147 fl. und für Warasdin pr 278 fl. festgesetzt, und als Vadium, welches auch schriftlichen Offerten beiliegen müsste, 10% des Ausrufspreises bestimmt.

Zur Lizitation werden jene nicht zugelassen, welche wegen eines aus Betrug, Veruntreuung oder Diebstahl entstandenen Verbrechens oder Vergehens abgestraft oder nur ab instantia losgesprochen wurden, die sich unter Krida befinden, und Pachtrückständler.

Wer im Namen eines Andern mitsteigern will, hat noch vor Beginn der Lizitation sich mit einer gerichtlich legalisirten Vollmacht auszuweisen.

Der Pachtschilling ist jährlich vorhinein zu entrichten, und bezeichnet die Kaution, welche bar in Obligationen oder hipothekarisch sichergestellt werden muss.

Schriftliche Offerte, welche, wie üblich verfasst und vor Beginn der mündlichen Lizitation einlangen müssen, dürfen durch keine Bedingungen beschränkt erscheinen, und müssen immer nur Eines der Pachtobjekte umfassen.

Die Pachtbedingungen können hieramts und unmittelbar vor der Lizitation bei der Kommission eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Warasdin am 29. Jänner 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

02

God. XXVI U ZAGREBU, U PETAK DANA 10. VELJAČE 1860. Broj 33.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Kod 312. (101. dopunitbenoga) žrebanja starijega dèržavnoga duga, koje je dne 1. veljače 1860. usled najvišjega patenta od 21. ožujka 1818. preduzeto bilo, izvučena je serija br. 264.

Ova serija sadèržaje obligacijah ugarske dèržavne komore od raznih kamatnih mierilah i t. br. 3178 sa jednom tridesetinom glavničke svote, zatim brojeve 4111 do uključivo br. 4402 s njihovim cielim glavničkim iznoscima u ukupnom glavničkom iznosku od 1,028.640 f. $12\frac{1}{4}$ kr. i u kamatnom iznosku polag obaljenoga mierila od 24.290 f. $54\frac{3}{4}$ kr.

Ove će se obligacije polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818. na pèrvobitno kamatno mierilo povišene i ako isto postiže 5% polag mierila za preobraćenje obnarodovanoga oglasom financijalnoga ministarstva od 26. listopada 1858. br. 5286.—F. M. (dèrž. zak. lista br. 190.), promienit u obligacije glaseće u austrijanskoj vrednoti.

I za obligacije, koje se usled žrebanja na pèrvobitno kamatno mierilo povise, a nepostižu 5%, dobit će vierovnik na zahtievanje po mieri ustanovah sadèržanih u napomenutom oglasu 5postotne na austrijansku vrednote glaseće obligacije.

U Zagrebu dne 17. veljače 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Na molbenicu riečkih brodoposiednikah, da im se odpusti porez za drugo polugodište prošaste godine dalo je ministarstvo financijah odluku, da se ova molbenica u njenom obćenitom izrazu nemože uslišati, no nasuprot da se pojedinima, koji mogu navesti razlogah, koji zaslužuju, da se uzmu u obzir, stavlja na volju, da podnesu napose molbenicu za takav popust. U ostalom uzeti će se radinost brodarstva od godine 1859. kod porezne izmiere i onako u obzir.

—Prinosci za magjarsku akademiju napreduju još svejednako. Tako čujemo opet o tri znatna dara. Nj. preuzvitost knez primas ugarski poklonio je naime za gradjenje akademijske palače 6000 for. a za umnoženje zaklade 10.000 for., zatim princ Aug. Coburg i knez Filip Batthyány svaki po 10.000 for. za gradjenje rečene palače.

Iz Medjugorja J. V. Što koga patri neka mu bude! Tko je poznavao naše Prigorje prije niekoliko godinah, taj će jamačno tvèrditi moći, da dotični gospodari svoj proizvod vina, koi je jedini promet Prigorja, niti najboljom voljom nisu u stanju bili onako na novac obratiti, kako bi to okolnosti zahtievale bile. — Pitat će tko, zašto je to bivalo? a mi mu smiereno odgovaramo, da su tomu zločesti putevi krivi bili, po kojih se proizvod nije mogao izvažati. Sada hvala bogu i revnim obćinskim činovnikom posve je to drugčije, jer, gdie su se prije bare i jaruge slivale, sada se oholo diže drum povišen, čvèrst, putnika veseleći, koji se njime služi; gdie je od prije put po [illegible] poljah i oranicah, preko jarugah vodio i [illegible] prolazećeg napunjavao, sada se stiže obično ravan put, na kome se pogibelj neukazuje. Za primier neka nam služi obćinski put obćine Popovce u Kašinu vodeći, na kojem su prije niekoliko godinah četiri vola jedva prazna kola odvesti mogla, a sada veseli i raduje se čoviek, kad isti put pogleda, dočim u tako dobrom i prolaznom stanju nalazi, da niti se dlaku dèržavnim i zemaljskim cestama neustupljuje a i služi nam za primier obćinski put obćine Huma iz dèržavne ceste kroz Bisag u Rieku vodeći, koi je dobrim tvèrdim gradivom nasipan, — ovom prilikom nemožemo mukom mimo proći, da pohvalno nenepomenemo onaj most kod Bisaga na potoku Lonji, koi je kao što i isti obćinski put bisažki sa nastojanjem dotične obćine Huma načelnika gospodina Tite Ožegovića vèrlo dobro te iz jaka gradiva segurno za dugotrajnost načinjen. —

Nam gospodarom nije se veća blagodat dati mogla, nego ovi putevi, jer služeći im se proizvod svoj lahkim načinom izvesti možemo — a da je onaj obćinski put u Kašinu vodeći, u tako dober red stavljen, pripada slava najviše obćinskom tajniku gosp. Mirku Fabienčiću, koi je neštedeći truda ni muke neumorno uviek svojim osobnim nadziranjem i upravljanjem tamo nastojao, da obćinske puteve u dobar red stavi. — Nadamo se, da će vis. poglavarstvo izvolit još bolje obćinske činovnike povlastiti, te njim na razpolaganje pustiti osoblje davajuće robota, za svèrhu popravljenja još zaostalih putevah i tako ćemo za koje vrieme ako bog da i sreća junačka, imati i pobočnih putevah u dobrome redu, što će biti od prevelike koristi za domaći promet.

Talijanska.

Turin 6. veljače. Od onih piemonteskih oficirah, koji su poslani bili da ustroje vojsku srednje Italije, već su oba pukovnika Cavali i Griffini naimenovani generalmajorima. Riosoli očekuje se ovdie, da prisututvuje konferenciji u obziru pitanja o sjedinjenju. Garibaldi imao je kod svoga posliednjega prisutstva opet dogovaranje s kraljem, misle, da će po svoj prilici opet preuzeti zapovjedničtvo nad vojskom srednje Italije.

Francuzka.

Pismo svetoga otca na cara Francuzah od 8. siečnja glasi podpunoma kako sliedi:

„Veličanstvo! Ja sam primio pismo Vašega Veličanstva, koje ste dobrotu imali upraviti na mene, i odgovaram na isto bez okolišanja i kao što je običaj govoriti s prostodušnostju. Prije svega priznajem težki položaj Vašega Veličanstva, o kojem ste Vi sami osviedočeni; ja ga uvažavam u njegovom svemkolikom obsegu, no znam ujedno i tô, da mu se Vaše Veličanstvo odvažnim korakom može uklonit. I uprav to, da se nalazite u tom položaju, jest, zašto me opetovano zbog mira Evrope savietujete, da odpustim pobunjene pokrajine, uvieravajući me, da bi se tada sile papi zajamčile za preostatak njegovih posiedovanjah. Predlog ove vèrste pruža prepriekah, koje se nemogu nadvladat i da se čoviek o tom osviedoči, treba da uvaži samo moj položaj, moj sveti značaj i one obzire, koje sam dužan dostojanstvu i pravima one svete stolice, koje nisu prava jedne dinastije već mnogo više svih katolikah. Ove težkoće nemogu se nadvladat, jerbo ja nemogu ustupit što nije moje, i jerbo veoma dobro uvidjam, da će pobieda, koja se namierava dopitat prevratnicima u legacijama, domaćim i inostranim prevratnicima drugih provincijah biti povodom i potaknutjem, da izdadu istu kartu, kad opaze sretni uspieh pèrvo. Kada kažem prevratnici razumievam pod tim najmanju i najsmieliju stranku pučanstva. Sile će se, velite, zajamčit za preostatak, no hoće li u ozbiljnim i izvanrednim slučajevima, koje moramo izgledati, ako uzmemo u obzir mnoga razdraživanja, koja izvana primaju stanovnici, silama moguće biti, da svoju vlast na dostojan način upotrebe? No ako se to nezbije, ako se bude služilo samo sredstvima rezuma, to je za cielo Vaše Veličanstvo osviedočeno kao ja, da neće biti moguće nadvladat prevratnikah i onih, koji si osvajaju tudju svojinu.

„U ostalom, dogodilo se što mu drago, prinudjen sam otvoreno izjaviti Vašem Veličanstvu, da nemogu ustupit legacije, ako neću da uvriedim svečanih prisegah, kojima sam se svezao, ako neću da u ostalim pokrajinama prouzročim bol i nemir, ako neću da svim katolicima učinim nepravdu i pogèrdu, ako neću da oslabim prava nesamo onih vladarah talijanskih, koji su nepravednim načinom lišeni svojih zemaljah, već i vladarah svega kèršćanskoga svieta, koji nebi ravnodušno mogli gledati, kako se oživotvoraju nieka načela. Vaše Velič. skopča sada mir Evrope s ustupom legacijah, koje su po Vašem mnienju već od 50 godinah papinskoj vladi pribavile toliko neprilikah; budući da sam na početku ovoga lista kazao, da sam nakan govoriti prostodušno, neka mi bude dozvoljeno, da se vratim na ovaj razlog. Tko bi mogao izbrojiti prevrate, koji su se u Francuzkoj od 70 godinah dogodili? No tko bi se u isto doba usudio predložit velikom francuzkom narodu, da je za mir Evrope potrebno, da stegne granice svoga carstva? Ovaj razlog dokazuje odviš, nego da mi nebi moglo biti dopušteno, pobijati ga. U ostalom nije Vašem veličanstvu nepoznato, od kojih osobah, kojim novcem, pod kojom zaštitom učinjeni su posliednji atentati u Bolonji, Raveni i u drugim gradovima. Pučanstvo bilo je malone svekoliko zečudjeno nad onim gibanjem, kojega nije očekivalo, i koje sliediti nije se kazalo sklonim. Vaše Veličanstvo veli, ako bi bio primio predlog, koi ste mi učinili u Vašem po gospodinu Menevalu poslanom pismu, da bi se pobunjene provincije sada nalazile pod mojom vlastju. Ovo pismo stoji, ako hoćete da iskreno govorim, u protuslovju s onim drugim, koje ste mi na početku talijanske vojne pisali, i u kojem sto mi utiešivih uvieravanjah, no ne povoda tugovanju davali.

„U pèrvom dielu pisma, na koje se pozivljete, predložili ste pisa, koji se isto tako nemože odbrit kao ni ovaj; a što se drugoga diela tiče, mislim da sam ga primio, kao što se vidi iz članakah, koji su Vašem poslaniku u Rimu predani bili.

Ja se dakle vraćam na izreku Vašega Veličanstva, da bi ja odèržao bio vlast nad onim provincijama, ako bi bio primio Vaš predlog. Čini se kao da ste time htieli da kažete, da su iste u doba, u kojem se sada nalazimo, za vaviek izgubljene. Veličanstvo, ja Vas molim u ime cèrkvo a i s gledišta Vaše sobstvene koristi postupajte tako, da se odstrani moja briga. Iz niekih spisah, koji se dèrže za tajna, uvidjam, da je car Napoleon I. ostavio koristnih opomenah na svoju obitelj, koje pristoje kèršćanskom mudracu, koi nalazi u nesreći utiehu a utočište u vieri. Izviestno je da ćemo obodvojica skoro doći pred veliku sudejsku stolicu, da položimo točan račun od svakoga naših činah, od svake rieči i misli. Nastojmo, da pred ovom velikom sudejskom stolicom boga dodjemo tako, da budemo imali izgledati učinke njegova milosèrdja a ne njegove pravednosti.

Sve te stvari kažem Vam u svojem svojstvu kao otac, koje mi daje pravo, da golu istinu kažem sinovima, bilo ma koliko mu drago vi-

soko miesto, koje zauzimaje. U ostalom zahvaljujem Vam za dobrohotna očitovanja u obziru moje osobe i za uvierenje, koje mi dajete, da ćete mi sačuvat ona dobra čuvstva, koja ste vazda, košto velite, u prošastnosti gojili za mene. Preostaje mi samo jošte moliti se bogu, da uzhtije nad Vama, caricom i mladim cesarevićem razprostranit svoj obilati blagoslov. U Vatikanu dne 8. siečnja 1860. Pius P. P. IX."

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London 5. veljače. Polag viestih iz Pariza, koje je bèrzojavna pisarnica Reuterova primila predao je lord Cowley pred niekoliko danah francuzkomu ministru izvanjskih poslovah, pl. gosp. Thouvenelu, sliedeći predlog za riešenje talijanskoga pitanja: 1.) Nikakvo posredovanje. 2.) Mletačka ostaje izvan svih razpravah o promienama područjah; ostaje pod austrijanskim gospodstvom. 3.) U srednjoj Italiji preduzeti će se novo glasovanje; ako većina glasovah bude za sjedinjenje s Piemontom, Sardinija je vlastna primiti ga. 4.) Dok se nepreduzme glasovanje, Piemont nesmije ništa preduzimati, što bi upliva kakova imalo na to, da se pospieši sjedinjenje. 5.) Francuzka će svoju vojsku povući iz Rima i ostale Italije. — Thouvenel odgovorio je na to, da Napoleon želi saznati kakova je mnienja Austrija. Skoroteča s odgovorom Austrije očekuje se u Parisu koncem ove nedielje.

Verona 7. veljače. „Lombardia" javlja, da je dne 4. t. m. u Veroni na novoj kapiji razvita bila velika trobojna zastava; to je jedna od običnih lažih, kojima se svaki dan prenapunjeni talijanski listovi u obziru stanja stvarih u Mletačkoj.

London 7. veljače. U jučerašnjoj siednici gornje kuće naviestio je markez Normanby za sutra predlog u obziru ustupa Savoje. U gornjoj kući naviestio je lord Granville a u dolnjoj kući lord Palmerston, da će se tèrgovački ugovor i proračun predložit u petak.

Kinglake hoće da u utorak dojduće nedielje zaište prepis englezko-francuzke korešpondencije u obziru Savoje i da pozornost upravi na sardinsko-francuski ugovor o ustupu Savoje.

Madrit, 7. veljače. Poraz marokanske vojske bio je podpun. Šatori, topovi i druge bojne sprave ostale su u rukama Španjolacah. Tetuan predao se je bez odpora, naša vojska posiela je grad i kule.

Madrit, 7. veljače. Tetuan je uzet uslied bitke od 4., kod koje osvojeno je 8000 šatorah i svekoliko topničtvo od 5 taborah. Bratja careva bieżala su kroz Tetuan. Došla je deputacija iz Tetuana, da Španjolce zamoli za milosèrdje, pošto su Moslemani predali plackanju grad. Divizija generala Riosa došla je u grad bez svakog odpora. U Madritu vlada veliko veselje.

Domoljubne misli.

Ja sam glas vapećega u pustinji,
ugotdvite put Gospodnji. Mat. III. 3.

Neće biti dugo, te će nastupiti 1863. godina, a tada se navèršuje tisuća, što su sveta braća Ciril i Metod, rodom Solunjani, donieli našim pradiedom luč spasonosne viere i pèrvo slavjansko sv. pismo, što su ih otèrgla iz rukuh djavolskih i predala u ruke božje! Nebijaše tim sv. apoštolom slovenskim dosta, što baciše samo skvèrnu pogansku naših praroditeljah, već naš jezik, „koj ot Boga dobro stvoren bist", podignuše na jezik liturgičan, na jezik sveti. To ako im nemožemo naplatiti, možemo barem zahvaliti. — Pitam štovano čitateljstvo, koga neće ganuti rieči pape Hadrijana II., gdie prieti prokletstvom svakomu, koi bi „načjet drznuv inako razvrašćati vi (vas) gadje (bolćć) knigi jazika vašego." Komu da nepote e suza radosti, kad načita povelenje Hadrijanova naslednika Ivana VIII., gdie veli: "Jezik slavenski podpunoma hvalimo i zapoviedamo, da se u istom jeziku nauci i diela gospodina našega Isukèrsta naviešćaju. Neprotivi se bo ništo ni cielosti viere, ni nauku, da se mise pievaju slavjanski itd." No dok se je do toga dotieralo i to oživotvoriło, nije manjkalo truda, tuge, progonstvah, da i iste tamnice, kojom se poslužiše neprijatelji slavenštine, da iskorienu, što su sv. braća Ciril i Metod božjom milosti zasadili. Nu hvala Bogu uspieh im osta jalov. Ostala braća Slaveni skupljaju i pripravljaju, da dostojnije proslave tu tisućletnu uspomenu. — A mi Hèrvati, koji mnogo i mnogo od njih primismo*), kako da ih proslavimo, kad neimamo zlata ni srebra? — Eto na poziv žene Hèrvatice osnovat će se, ako Bog da, družtvo, kojemu će svèrha biti, da se izdavanjem dobrih i pobudnih spisah uzdèrži duh prave viere u narodu, a tomu družtvu, ako me nada nevara, predsiedat će muž jednak u časti i ljubavi svetoj braći Cirilu i Metodu. Nevidi li se u tom pèrst božji? — Sad je zgoda, sad prispie čas, da zahvalimo svetim našim apoštolom, našim najvećim dobročiniteljem po Bogu. S druge strane nuka nas takodjer i saviest, da mi unuci povratimo im pèrvašnju čast i štovanje, koje naši diedi, krivo poučeni i prisiljeni, na splietskom saboru za Petra Krešimira godine 1058. oskvèrnuše, kada naime nieki izmedju njih ostaviše baštinu sv. Cirila Metoda t. j. svetu vieru i slovenski jezik u cèrkvi. — Ne tako, ne, braćo Hèrvati! već nazovite to družtvo **družtvom sv. Cirila i Metoda** i vierujte mi, da će pod njihovom zaštitom liepo cvasti i donašati stostruki plod. I kao što se čita, kad začuše stanovnici oni, kojim se odputiše sveta braća Ciril i Metod, da se približuju gradu, izadjoše mnogobrojno preda nje, radostno i veselo ih primiv podaše im sva potrebna; tako i mi unuci njihovi nebudimo gorji od predjah naših, već ih pozdravimo i veselo ih primimo u tom osnovat se imajućem družtvu **sv. Cirila i Metoda** pružeć mu i pomoć kad ustreba, imajući uviek pred očima nauk starca Tobije IV. 9.: „Ako budeš imao mnogo, udieli obilato, ako budeš imao malo, udieli malo, al i to malo udieli dobrovoljno." — Svaki po svojoj mogućnosti, a ja po svojoj.

Kao što sv. Ciril i Metod donesoše pèrvi sv. pismo slavjansko, tako eto hvala Bogu donese nam Ivan Mat. Škarić pèrvo sv. pismo s **obširnim tumačenjem**; donese nam takovo dielo, za kakovim naši susiedi, premda nadkrilište nas, ipak uzdišu. Govorilo se je i pisalo minuloga lieta svašta proti prevodu, nu ni čudo nije, jer su i oni govorili, koji ga ni nerazgledaše, nu samo po tudjih kritikah sudiše, — nije dakle čudo, jer zbadoše njegove mane; — a koja li je knjiga bez njih? Nipošto nevelim, da je bez ljage, nu tvèrdim, da nije onolike vike zavriedila, gdie malo da nije prečastni gospodin Škarić izgubio svoju čvèrstu volju; a drugo ako promislimo, da je g. Škarić počeo prevadjati i pisati prije nego smo mi imali valjane slovnice ili skladnje, a i zatim dolazi u sv. pismu miestah zamèršenih, životinjah, uresah i stvarih takovih, kakovih sada neima, nemožemo dakle na ino, nego zahvaliti gosp. prevodiocu, što obogati takovom knjigom našu književnost. Kad sam već u rieči, napominjem, da je g. Škarić dao izpraviti svoj prevod.

Pitalo me je niekoliko viernih Hèrvatah, Kovalacah pokojnoga bana Jelačića, kamo i komu da dadu novce, da se velikomu tomu mužu i junaku hèrvatskomu podigne dostojan spomenik. Ja im nemogoh jestno odgovorit, dok se bolje neuputim. Nu nedao Bog, da i to ostane jalovo, kako biva navadno u nas. Pazimo braćo Hèrvati, da nas tko nezahvalnošću neukori „Donec bonus eram vobis!"

Svèršujem te domoljubne misli i želim da nepadnu na pećinu, ni medju tèrnje, već na dobru i plodonosnu zemlju. Iv. Tk.

*) Mikoczi. Otia Croat. piše, da su u ovoj t. j. zagrebačkoj nadbiskupiji u XVI. stoliećn bili popi glagoljaši, kako su sad u Dalmaciji i na otocih. Sv. Ciril složiv slavenska pismena, knjigu slavensku jako podignu.

Velika starost.

U manastiru milosèrdne bratje u Kukusu (u Českoj) viditi je sliku na platnu, koja predstavlja dvie osobe, jednoga muža i jednu ženu, koji imaju veoma starački vid. Slika nosi sliedeći niemački napis: „Jonas Rovin u 172. godini svoje dobe i Sara njegova supruga u 164. godini svoje dobe, graeci ritus, živili su u braku 147 godinah. Oboje bili su rodom iz Kudoša u karanšebeskom kotaru, u temišvarskom Banatu, i stanovali su tamo. Njihova rodjena dieca dva sina i dvie kćeri jošte žive, najmladjemu sinu ima od prilike 116 godinah a ovaj ima dva praunuka, od kojih je jednom 35 a drugom 27 godinah. Godine 1728., 25. kolovoza bio je taj čoviek naslikovan a živio je jošte godine 1731." Mnogo godinah ležala je slika na tavanu u prahu zakopana, dok ju je miestni duhovni pastir, gospodin O. Skalicki našao i na svietlo izneo.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 503-c (68) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte Agram wird mit Bezug auf das Edikt vom 5. November 1859 Z. 7223-Civ. womit der exekutive Verkauf des dem Emerich Kranjčić gehörigen Hauses Consc. Nr. 73 Grundbuchs-Protokolls-Nr. 69 ad l. Gemeinde Agram Neudorf pcto der Kornitzer et Klein'schen Forderung per 72 fl. 62½ kr. ö. W. c. s. c. angekündigt wurde, hiemit zur öffentlichen Kenntniss gebracht, dass es bei der auf den 1. März 1860 angeordneten 2. Feilbiethungs-Tagsatzung sein Verbleiben habe, und dass das feilgebothene Haus, wenn es um den Schätzungswerth nicht verkauft werden könnte, bei diesem 2. Feilbiethungstermine auch unter dem Schätzungswerthe den Meistbietenden zugeschlagen werden wird.

Agram am 8. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 242. (66) 1—1

Kundmachung.

Dem Tabaktraffikanten Samuel Stern, wurde das Befugniss ertheilt vom 16. Februar 1860 an, in seinem sub Nr. 358 in der Petrinianer Gasse zu Agram gelegenen Geschäftslokale auch Briefmarken an das Publikum zu verkaufen und in dem bei demselben anzubringenden Briefkasten nicht rekommandirte Briefe zu sammeln.

Die in den Briefkasten hinterlegten Briefe werden nach Massgabe des Postenabgangs in Agram mehremal des Tages durch einen Postamtsdiener zum Postamte behufs der weiteren postamtlichen Behandlung abgeholt werden.

Agram am 27. Jänner 1860.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Nr. 723. (65) 3—2

Kundmachung.

(Festsetzung des Postrittgeldes für das I S. Semester 1860.)

Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Finanz-Ministeriums vom 22 Dezember 1859 Z. 53983-332 wurde das Postrittgeld für ein Pferd und eine einfache Post in den nachgenannten Kronländern und Bezirken, vom 1. Jänner 1860 an, wie folgt festgesetzt:

	ö. W. fl.	kr.
In Niederösterreich mit	4 fl.	30 kr.
„ Oberösterreich „	1 „	24 „
„ Salzburg mit	1 „	36 „
„ Steiermark mit	1 „	30 „
„ Kärnthen mit	1 „	40 „
„ Böhmen mit	1 „	34 „
„ Mähren und Schlesien mit	1 „	20 „
„ Tirol und Vorarlberg mit	1 „	56 „
im Küstenlande mit	1 „	56 „
in Krain mit	1 „	36 „
im Pester Bezirke mit	1 „	22 „
im Pressburger Bezirke mit	1 „	20 „
„ Oedenburger Bezirke mit	1 „	20 „
„ Kaschauer Bezirke mit	1 „	14 „
„ Grosswardeiner Bezirke mit	1 „	14 „
„ Montandistrikte und Zengger Militär-Kommunitätst-Bezirke mit	1 „	46 „
„ Likkaner und Ottočaner Regiments-Bezirke mit	1 „	40 „
„ Oguliner Regiments-Bezirke mit	1 „	56 „
„ übrigen kroatisch-slavonischen Postgebiete mit	1 „	18 „
In der serbischen Woywodschaft und im Temeser Banate mit	1 „	20 „
„ Siebenbürgen mit	1 „	10 „
„ Krakauer Regiments-Bezirke mit	1 „	10 „
„ Lemberger „ „ „	— „	98 „
„ Czernowitzer „ „ „	— „	96 „

Die Gebühr für einen gedeckten Stationswagen wird auf die Hälfte und für einen ungedeckten Wagen auf den vierten Theil des für ein Pferd und eine einfache Post entfallenden Rittgeldes festgesetzt.

Das Postillonstrinkgeld und das Schmjergeld bleibt unverändert. Agram am 2. Februar 1860.

K. k. Postdirektion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 11. VELJAČE 1860. Broj 34.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Izrok.

Obznana zapisnikah zemljišnicah u ugarskoj kraljevini, koji se tiču željezne županije s nepokretninama iz niegdašnje šopronske županije, koje se sada broje k občini Livki, izim slobodnoga grada Kiseka i občinah: Puszta-Csóó s Benkeházom, Csenye s Ujmajorom, Gercze s Tacskandom, Repcze Szt. György, Karatföldo, Pokrivnica (Kerkas-Kapolna), Pankasz, Eöri Sz. Peter, Szata i Oberfeld.

C. k. ravnateljstvo zemljišnicah u Šopronu da je kroz c. k. ravnateljstvo zemljišnicah u Zagrebu uslied raspisa ministarstva pravosudja od 15. prosinca 1859 br. 19.095 u obziru daljega napravljanja novih zemljišnicah po šopronskom upravnom području kraljevine ugarske svim na znanje da se je:

U šopronskom upravnom području lokalizacija po občinama za uvedenje zemljišnicah već i u željeznoj županiji sveršila i da će zapisnici zemljišnicah sa čestičnim k tomu spadajućim kazalima i cèrtiçama o svim občinama, koje su godine 1848. pripadale ovoj županiji zajedno s nepokretninama prijašnje šopronske županije, koje sada pripadaju občini Livki izim slobodnoga grada Kiseka i občinah: Puszta-Csóó s Benkeházom, Csenye s Ujmajorom, Gercze s Tacskandom, Szt. György, Karatföldo, Pokrivnica (Kerkas-Kapolna), Pankasz, Eöri Szt. Peter, Szatta i Oberdorf od 1. ožujka 1860 počemši u c. k. pisarnici zemljišnicah u Sombotelu biti očito izloženi, da ih može svatko pregledati.

Izvedenje poslovah i uredovanjah naznačenih u tom izroku ima se takodjer sa 1. danom ožujka 1860 početi i zato je c. k. županijski sud u Sombotelu za sve gore navedene občine opredieljen.

Vas sadèržaj ovoga dne 17. prosinca 1859. izdanoga izroka natiskan je već drugi put u bečkim službenim novinama.

C. k. ravnateljstvo zemljišnicah.

U Zagrebu 28. siečnja 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 11. veljače. „Wien. Ztg." saobćila je dne 8. t. m. pèrvo izviešće povierenstva za dèržavne dugove. Isto se proteže na stanje zaklade za isplaćanje dugovah, i u njem se predlaže, da se od našastih vierovnih hartijah (u cielovitoj svoti) 42 milijuna forintih doznakah srediańske blagajnice, 95 milijunah dèržavnih obligacijah i 9220 f. starijih obligacijah odmah izplate; nadalje da se u zakladi za isplaćanje nahodeća se $9\frac{1}{2}$ milijuna forintih zemljorasteretnih obligacijah, $1\frac{3}{4}$ milijuna forintih dèržavnih zadužnicah sieverne željeznice, 14 milijunah forintih zadužnicah galicijanskoga željezničkoga družtva i $15\frac{3}{4}$ milijuna forintih prieritetah tiske željeznice narodnoj banki dozname u svèrhu, da se odbiju od onih 133 milijuna forintih, što joj duguje dèržava, a napokon ostali sastavni dielovi zaklade za isplaćanje, to jest 3545 f. u gotovini, $11\frac{3}{4}$ milijuna forintih b. vr. staležkih domestikalnih obligacijah i 6200 f. privatnih zadužnicah stave na razpolaganje ministerstvu financijah. Carskom odlukom od 7. veljače potvèrdjeni su ovi predlozi.

Iz Verone došla je dne 7. veljače vies, da će od 15. t. m. počemši u svem obsegu mletačke pokrajine stupit u život prieki sud, a 8. već je prispeo u Beč dotični oglas, koi je izdalo namiestničtvo pod 5. t. m. On glasi kako sliedi:

„Nj. preuzvišenost gospodin podmaršal grof Degenfeld, zapoviedajući general II. vojske našao se je, u očigled rastućega razprostranjivanja sisteme zavadjanja i razdraživanja c. k. vojske, koju upotrebljava prevratna stranka, krepostju vlasti, koja mu pripada polag njegovih običnih pravah sudne uprave, prinukan da svojom dnevnom zapoviestju od 1. veljače naredi, da se prieki sud za zločinstva proti vojničkoj sili dèržave u svemkolikom obsegu mletačkoga područja, pokrajine mantovanske i okružja tridentinskoga uvede, koja miera stupit će u život dne 15. veljače t. g.

Što se time uslied prijave Nj. preuzvišenosti gospodina zapoviednika II. vojske, koja je pod 1. t. m., br. 218 ovamo prispiela, stavlja do obćega znanja.

Od c. k. namiestničtva za mletačke pokrajine.

U Mletcima, 5. veljače 1860.

C. k. namiestnik:

Bissinger.

Novi Sad, 25. siečnja. (S. D.) Od dosadašnjih ovogodišnjih balovah u našoj varoši bio je najliepši bal, kojega su u prošlu subotu tèrgovački pomoćnici u velikoj sali kod „carice Jelisavete" dali. Najotmienije družtvo, osobito

---

Poltava

od Alexandra Puškina.

Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

(Nadalje.)

Piesma II.

Mazepa je lice pomračio.
Um su njemu mešte pomutile.
A Maria niežnim pogledima
Milo gleda na svojega starca.
I njegova dèrleći koljena
Da ga ljubi vierom njemu tvèrdi.
Pred ubogom dievom nehajući
Starac mèzno okom poniknuo,
Na njezine laskave ukore
Jedinim joj mukom odgovara.
Začudjena, tužno uvriedjena,
Jedva diše, na noge se diže
Ter pečalno njemu govorila:
Poslušajde, što ću te pitati:
Sve, za tebe ja sam ostavila.
Tebe jednog vaviek sam ljubila,
Jedan predmet samo sam imala:
Tvoju vierna pouzdanu ljubav.
Ja sam za nju sreću izgubila.
Ali zato nimalo nehajem —
Spominješ se: užasne tišine,
One noći, tvoja kad postadoh,
Ljubit si me vierom se zakleo.
Zašto mene ti više neljubiš?

Mazepa.

Sladka moja, ti si nepravedna.
Okani se bezumnih meštanjah:
Viečnom sumjom sèrdašce nagubi.
Dušu tvoju mladu i garuću
Volnujuće ozliepljuju strasti.
Vieruj, Maro: samo tebe ljubim
I pobolje od slave i vlasti.

Maria.

Nije tako: ti se pritvoravaš.
Do skoro smo bili nerazlučeni?
Sada biežiš moje milovanje,
Ono ti je veće dodijalo;
Cieli dan si medju starostama,
Il'u svatim — a ja jadna sama;
Duge noći il si u samoći,
Il' s prosjakom, ili s jezuitom.
Moja čedna siromašna ljubav
Samo sreta studenu nemarnost.
Onomad si zdravicu napio,
A za dobro zdravlje neke Duljske.
Vidiš da ja sve novosti znadem;
Tko je ota Duljska?

Mazepa.

Medjer ti si,
Ljubomorna. Pristoji li meni,
Da ja dvorim ponosnom udvorom
Samoljubnu krasotu dievojku?
I da stanem, ostareli starac,
Kano tašti mladić, uzdisati,
Zamnom vući nemile okove
I pritvorom žene iskušati?

Maria.

Nije tako, jasno se izjasni,
Istinito i prosto govori.

Mazepa.

Drag je meni tvoje duše pokoj,
Kako želiš, sve ćeš evo znati:

Odavna smo naumili dielo,
Sad je ono tekar zakipilo.
Blago vrieme nami je prispielo,
Eto dobe boja velikoga.
Brez premile slave i slobode
Podosta smo glave smotavali
Pod pokrovom poljačke Varšave,
I pod težkim samovoljstvom Moskve.
Da dèržava bude nezavisna
Odavno je vrieme Ukrajini:
I sastavu za milu slobodu
Rezvit hoću: na silnoga Petra.
I veće je, dušo, sve gotovo:
Oba kralja meni su na volju;
Ako Bog da i sreća junačka,
U mutežu i kèrvavu boju
Ja ću ovdie prestol uzdignuti.
Dosta viernih imadem drugovah:
Mlada Duljska i š njom Jezuita
Kano jošter i prosjak ubogi
Moju svèrhu konca već dovode;
Kroz njihove ruke mi dohode
Napatienja obadvaju kralja.
Eto tebi sva važna priznanja.
Tvoje mešte jesu li te prošle?
Jal' ti dosta?

Maria.

O moj sladki draže,
Rodne zemlje ti ćeš carem biti!
Siedinam će tvojim pristajati
Carska kruna!

Mazepa.

Dušo, čekaj malo,
Sve se jošter nije dovèršilo.
Grozna bura skoro će prasnuti;
Tko će znati, što ću dočekati.

Maria.

Pokraj tebe za strah ja neznadem —
Ti si mogući! Sada sve ja znadem:
Prestol tebe čeka.

Mazepa.

Al' na panju? . . . .

Maria.

I na panj ću s tobom rado ići.
Ah, mogu li brez tebe živiti?
Ali nećeš: vlasti znak imadeš.

mnoge predstavnice krasnoga spola u najizabranijem odielu, skupilo se na ovu zabavu. Gospoda tèrgovački pomoćnici postarali su se u svakom obziru, da gosti, koje su u velikom broju sazvali, budu u svemu zadovoljni. Naše krasno kolo igralo se s najvećim oduševljenjem tri puta, pak mnogima je i to malo bilo, a svoki put poslie kola igran je i magjarski čardaš. Kakvo je razpoloženje gostijuh bilo, može se najbolje odtuda viditi, što su mnogi od njih veselje nastavljali i kad je već u veliko dan bio.

Francuzka.

Moniteur od 6. veljače donosi mnogobrojna naimenovanja sardinskih oficirah za sučlanove počastne legije. Medju ovima nalaze se generali Mollard, Fanti i Cuchiari, koji su naimenovani za velike oficire. Izvan toga podielit će se medju oficire i soldate sardinske vojske 2000 francuzkih vojničkih kolajnah.

U Parizu glasalo se je dne 5. veljače, da su iz Petrograda prispiele depeše, iz kojih se zaključuje, da će Rusija zajedno s Pruskom protestirat proti sjedinjenju Savoje s Francuzkom. Parižkim listovima nedopadaju se osobito članci turinskoga lista „Opinione“ u obziru utielovljenja Savojske. „Opinione“ veli Siécle, „mora imati Mletke, inače neda Savoje. Što je tomu listu imati Lombardiju i najliepše pokrajine srednje Italije? On je mnienja Cezarova: „Ništa nije učinjeno, dok preostaje jošte štogod činiti.“ „Je l' vriedno govorit o malom dragom kamenju, kojim je urešena kruna kralja Viktora Emanuela? Što mi mislimo o Mletačkoj, to vas sviet znade. No može li se tèrpit, da Piemont Francuzkoj uzkraćuje njene naravne granice izgovarajući se, da nije dosta dobio u posliednjem talijanskom ratu? Zaista oni, koji su se po hrabrosti francuzke vojske mogli povećati Lombardijom, Toskanom, Modenom, Parmom, Piaćencom i Romanjom, mogu neslabaći sebe ni najmanje a ni Francuzke neojačajući, ustupit Nicu i Savoju. U istinu to nije ništa drugo nego prosto izpravljenje granicah.“

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Kodanj 8. veljače. Ministarski predsiednik i ministar pravosudja Rottwitt preminuo je večeras poslie deset satih od kapi.

Madrit 8. veljače. Službene novine javljaju: O'Donnel naimenovan je vojvodom tetuanskim i grandom španjolskim. Zemljište, na kojem je bila bitka, poklonjeno mu je. U Tetuanu našli su Španjolci 50 topovah.

Firenca 4. veljače. Okružnica Ricasoli-eva u obziru izborah sadèržaje medju ostalim sliedeće: Zastupnici od šest talijanskih provincijah sastat će se pèrvi put da u očigled svieta izjave, da se je Talijanska konstituirala kao narod pod ustavnom monarhijom ViktoraEmanuela.

Domaće viesti.

—ć. U Karlovcu 7. veljače. Ovih danah dobiše utemeljitelji Matice ilirske dvie knjige „Biljarstva“, što ga je naš neumorni B. Šulek spisao, a Matica troškom svojim izdala. Čitao sam na licu onih, koji knjige primiše, veliku radost, jedno, što je time dokazano, da je Matica naša iz svoje preduge letargije prenula se i raditi počela, a drugo, što je izdala baš takovu knjigu, koja ne samo na diku našoj književnosti služi, nego i na veliku korist osobito mladjeg naraštaja. Žalibože prisiljeni smo dosada znanstvene stvari izključivo cèrpiti iz inojezičnih izvorah, ako neželimo sasvim u tami neznanstva čamiti. Ono malo školskih knjigah na našem jeziku nije posve odgovaralo našim potrebam. Pa zato upravo je g. Šulek stekao svakako zaslugu, što je kod nas jošte na ugaru ležeće polje kèrčiti počeo. Koliko nas dakle zahvala napram g. sastavitelju veže, toliko nas s druge strane ljuto zabolielo sèrce, kad čitasmo, kako nietko u „Wandereru“ ovaj pèrvenac našeg biljarskog knjižtva ocèrnjivati pokušava. Da je tom čoviеku namiera čista a svèrha sveta, on bi bio imao stupiti pred naše občinstvo, pa bèrk u bèrk, lice u lice, kako se svakom poštenjaku pristoji, kazati odriešito i otvoreno uzroke, s kojih mu se dielo nedopada. Ali dočim on iz busije strieljati kani, dokazuje jasno, da nije doraso megdanu.

Naše družtvo dobrovoljacah za narodne predstave gubi jednu osobu iz sredine svoje, koju će težko moći nadomiestiti. Dne 5. o. m. prije podne viеnčala se gospodična Ivka Vencinova s mladim gospodinom Ivanom Kunićem iz Siska. Obe ove osobe poznate su domorodnom občinstvu iz naših narodnih predstavah. Ona je igrala uloge „Sofije“ i „Mejrime“, a on „Ivana“ i „Živana.“ Na pèrvi glas o predstojećem ovoga para viеnčanju po cielom se gradu neopisivo veselje i zadovoljstvo izražavalo, a na dan obavljenog viеnčanja palo je u dio novoviеnčanim toliko učešće gradjanstva, da se može reći, da je tu svečanost slavila ciela varoš. U sèrbskoj cèrkvi, gdie je brak po obredih cèrkvenih blagoslovljen, bijaše takova naloga, da nije bilo naći pedalj zemlje proste, a pred cèrkvom bijaše cieli glavni tèrg ljudstvom napunjen. Svi svatovi, kao i novoviеnčani bijahu u narodnom odielu, a na jednoj karuci vijala su se dva narodna barjaka. Izišavše iz cèrkve novoviеnčane pozdravilo je silno množtvo gromovitim „živili!“ — Iz ovoga vidi se kako naše gradjanstvo odlikuje lica, koja se zaslužnim čine za narodno kakovo poduzeće. A ostale gospodične neka si uzmu primier, pa neka se nikad neustruče sudielovati, gdie se o narodnoj slavi i koristi radi.

Antikritika.

Nijedan pisac neka nemisli, da njegovu djelu neima zabavka ni mane. Al odavde opet nevalja izvoditi, da je sve istina, što tko kojemu djelu prigovara. Može pogriešiti pisac, al može i njegov razsudnik.

Čini mi se, da ovo valja i za kritiku moga „Biljarstva“, štono ju g. Vukotinović u 30. broju ovih novinah na vidjelo iznese.

Na prvi diel ove knjige prosipa g. V. toliku pohvalu, kolike nije zaslužila; jer iskreno priznaj m, da bih ga dan danas sasvim drugčije napisao. Al onda sam se morao žuriti, jer sam imao prekratak rok za toli važan posao, nit sam mogao rukopis, kako je valjalo, dotjerati.

Drugi diel ovoga moga Biljarstva kudi opet g. V. tako bezobzirce i bez dovoljna razloga, te moram priznati, da bih ga, pored svi uh njegovih prigovorah, i po drugi put onako pisao, kao što sam sada. Ja ću navesti razlogah, zašto tako govorim.

Ponajprije kaže g. V., da nevalja način sušenja bilja, što ga ondje razlažem. (Isto kaza i dopisnik „Wandererov“ √). Može biti, da drugi znadu jošte bolje i bèrže od mene sušiti bilje. Da je g. V. pročitao svu moju knjigu, bio bi na strani 20. naišao na opazku, u kojoj razlažem i ja bèrži način sušenja; nu tomu se hoće osobite sprave i vještine, koje neima u mladeži (a upravo njoj je namienjena moja knjiga). Zato niti nisam potanko razlagao toga novoga sušenja, misleć, da je za djeka najprostiji način sušenja i najshodniji. — Što g. V. kaže, da ja učim, kako se treba mučiti sušenjem 4 mjeseca, toga takodjer neima u mojoj knjizi, već ja kažem naročito na strani 19., da se tomu hoće najviše 4 sedmice (tjedna).

Zatim osudjuje g. V. sustav, kojim je napisan moj ključ biljarski, i to je sustav Linnéov. (Isto učini i „Wandererov“ dopisnik √). On ga osudjuje za to, što neodgovara sasvim istini, i da me o tom uvjeri, pozivlje se na slavnoga biljara Schleidena. Toga nije trebalo; u tom

---

Mazepa.
Ljubiš li ti mene?

Maria.
Ja te ljubim!

Mazepa.
Kaži meni: tko je tko je tebi draži
Otac ili vojno?

Maria.
Mili braće,
Zašto tako nemilo pitanje?
Za ništa me ono samo straši.
Rodbinu se stram zaboravit.
Može biti, njoj sam za sramotu;
(Ah, kako je strašno pomisliti!)
Mojim otcem ja sam već prokleta,
A za koga?

Mazepa.
Dakle sam ti draži
Od tvog otca? Ti mučiš . . . . .

Maria.
O Bože!

Mazepa.
Što je? reci.

Maria.
Moreš sam riešiti.

Mazepa.
Čuješ, dušo: da bi od nas dvaju
Jedan moro skoro poginuti,
A ti da bi suditi morala:
Koga bi ti prije žèrtvovala,
Kome bi ti bila za ogradu?

Maria.
Ah, dosta je! Sèrca mi nemuti!
Izkušatelj ti si.

Mazepa.
Odgovaraj!

Maria.
Ti si bliedan; rieči su ti grozne . . . .
Nesèrdi se! Na sve sam gotova,
Vieruj, sve ću tebi žèrtvovati!
Ali su mi strašne take rieči.
Dovoljno je.

Mazepa.
Spomeni se, Mare,
Što si meni sada obećala.

Tiha noć je ravne Ukrajine.
Nebo vedro. Zviezde sjajno bliešte.
Svom se driemu narav neotimlje.
Jošte samo srebrenasti listi
Na visokim topolam trepetju.
Svietli miesec s nebesne visine
Mirno sjaje više biele cèrkve
I mirisne Hetmanove bašče,
I prostrane dvore osijava.
Okolica sva je zatihnula;
Al' u dvoru nemir i šaptanje.
Pod prozorom, u jednoj tamnici,
U dubokom, težkom razmišljenju,
U okovim Kočubeju siedi,
I smrgodjen na nebesa gledi.

Sutra j' kazna. Ali bez bojazni
Junak misli o užasnoj kazni.
Za životom nimalo nežali.
Šta smèrt znači za dobra junaka?
Sladak sanak što će boraviti.
U grob leći gotov je kèrvavi.
Ali, Bože mili i pravedni!
Pred zločincem, mučke, izdahnuti
Kano kakvo bezriečno stvorenje;
Carem biti na volju izručen
Carskom vragu na porugu ljutu,
Izgubiti glavu — i poštenje,
Druge svoje dovesti mučilu,
Nad grobom im čuti proklinjanje;
Praveden se pod sablju kleknuti,
Vražje sresti vesele poglede,
U naramke smèrti se baciti,
A nikoga da mu zavietuje,
Da će njega liepo osvetiti! . . . . .

I svoje se spominje Poltave,
Roda svoga, mile družinice,
I bogatstva preminulih danah,
Ratne slave, trudne stečevine,
I piesamah mile kćeri svoje,
Stare kuće, gdieno se rodio,
Gdie je dobra i zla doživio,
I još svega, što ga radovalo,
Dobrom voljom što je odrinuo,
I sve zašto?

Ali ključ zagèrmi
U gvozdenoj bravi zabèrdjanoj —
I tèrnuti nesretnik pomisli:
Eto njega! na kèrvavu putu
Vodje moga pod znamenjem kèrsta
I moguća griehah riesitelja,
Vrača skèrbne duše, služitelja
Razpetoga za nas Isukèrsta,
I njegovo sveto pričestjenje,
Eto nosi mene pokriepiti,
Da smèrt mogu smielo dočekati,
I život si viečni prisvojiti.

I skrušenjem svojim istinitim
Nesretni je spreman Kočubeju
Pred svemožnim Bogom viekoviečnim
Žarke molbe svoje izustiti.
Ali nije svetoga pastira
Već inoga gosta dočekao:
Kruti Orlik u pohod mu dodje.
Al' užasnim ljutim dodijanjem
Mučenik ga gorko zapitao:
Šta ćeš ovdie, strašan nečovieče?
Zašto meni zadnji sanak sladki
Tvoj Mazepa neda boraviti?

(Dalje će sliediti.)

pogledu se sasvim slažem s g. V.: tà ja sam i sám naveo sve máne Linnéove sisteme, i to dva puta, na strani 86. I. diela i na str. 25. II. diela. Zato sam se i držao u I. dielu naravnoga sustava. Da je g. V. pročitao cielo ovo Biljarstvo, bio bi se o tom i sám osviedočio, da takodjer znam i vjerujem, što učeni sviet za Linnéov sustav misli, pa me onda možebiti nebi bio ukorio neznanstvom.

G. V. kaže, „da onaj, koji želi, da se mladež Linnéovim sustavom služi za poduku, on da ju vodi natrag, a ne napred.“ G. V. ima pravo i neima pravo. I ovdje valja latinska izreka: „Qui bene distinguit, bene docet“ G. V. kaže pravo, da nevalja mladež učiti **s a m o** po Linné-ovoj sistemi, nego i po naravnoj. Ja neznam, zašto ovo kaže, kad i **s á m** priznaje, da je I. diel moga Biljarstva, namienjen školam, napisan po naravnom sustavu, a po istom sustavu napisana je i botanika, što sam ju preveo za hrvatske realke. Nu vrlo se vara, ako misli, da nevalja mladež nit uputiti u Linné-ov sustav. Kod obučavanja mladeži neodlučuje samo **z n a n o s t** nego i **m e t o d i k a** (nauka o obučavanju). Ova pako nalaže, da valja mladež voditi od lakoga k mučnomu, od očitoga k skrivenomu, od jasnoga k zamèršenomu. Nitko neće početi učiti gramatiku kojega jezika od skladnje (syntaxis), ili geometriju od trigonometrije. Linnéova sistema vrlo je prilična za početnika, zašto se preko nje vodi u naravni sustav. O tom će se uvjeriti i onaj, koji nije biljar. Kada tèrgovac razredi robu u 24 pregradka, pak jošte na svaki pregradak napiše naslov robe, prije će mu dječak traženu stvar naći, nego kad se sva roba razdieli u 60 pregradakah bez napisa. Isto valja i za sustav bilinstva. Linné je sve bilje podielio na 24 reda, a Endlicher (po naravnom sustavu) na 61 red; — u Linné-a se razlikuju pojedini redovi **o č i t i m i** znakovi i biljegami, a u naravnom sustavu ponajviše **t a j n i m i**. Zato se mladež napućuje preko Linnéova sustava u naravni. Isto biva kod računstva. Računanje na prstih nevalja za vještaka; al opet uči svaki učitelj svoje učenike izprva računati na prste, a kasnije stoprv na pamet. Sve sam ovo već na str. 25. moga Biljarstva razložio, al ga g. V. valjda nije sve ni pročitao, inače bi drugčije pisao. A nije ovo samo moja misao i moje mnenje, nego su tako uradili najslavniji biljari našega vieka: za početnike su se poslužili Linnéovim sustavom, a za vještake naravnim. Ovako uradi Endlicher, Koch, Reichenbach, Kittel, Leunis, Schmidlin itd. Svi ovi priznaju máne Linnéova sustava, al i njegova preimućtva. Da mi je dovršiti Cvjetanu hrvatsku, i ja bih ju pisao naravnim sustavom, akoprem sam se kod biljarskoga ključa držao Linnéa. Dok mi g. V. nenavede valjanijih razlogah ili većih autoritetah, neće me uvjeriti o neshodnosti moje metode.

G. V. nastavlja, „da ja u mom Biljarstvu **n i t i n e n a p o m i n j e m** sustavoslovja (sistematike).“ Nemogu se načuditi, kako takova šta tvèrdi, kad se o protivnom svatko može uvieriti. Na strani 83. I. diela naštampan je debelimi slovi naslov jednoga poglavja ovako: **S u s t a v o s l o v j e.** Da je g. V. pročitao knjigu, koju razsudjuje, bio bi se uvierio, da sam o sustavu podosta govorio.

Onda opet kaže (s Wandererovim dopisnikom), da nisam naravnoga sustava ni razložio; pak dodaje, da ono nije **d o v o l j n o**, što sam o naravnom sustavu u I. dielu na str. 83. rekao. G. V. ovdje sam sebi protuslovi; on zaboravlja, da je I. diel moga Biljarstva školska knjiga, u kojoj se na široko ništa nemože razlagati (jer to čini učitelj); zaboravlja, što je i sam kazao u svojoj kritici, da „u toj knjizi ima na kratkom **s v e**, što djaku treba, da se u školi uči.“

Jošte se više čudim, što g. V. nadalje kaže, „da se nigdje neopisuje, što je **r e d**, **r a z r e d**, **r o d i v è r s t.**“ Da je proštio knjigu, o kojoj napisa kritiku, bio bi se uvierio, da o ovih predmetih ne samo jedanput, nego baš **d v a p u t a n a š i r o k o** govorim, i to u I. dielu na str. 83. a u II. dielu na str. 23. Na str. 24. pak razlažu ovi pojmovi u jednom primieru naročito onako, kao što želi g. V., naime od **v è r s t i** počevši sve do **r e d a.** Šta je htio g. V. ovom mystifikaciom postići, toga upravo nedokučujem.

G. V. kudi me, što u mom biljarskom ključu neima karakteristike rodovah. To opet nije istina, i nov je dokaz, da g. V. nije proučio knjige, koju kritizuje: tà moj biljarski ključ niti nesadèržava druge karakteristike nego rodovah, o čem se može svatko osvjedočiti. Gosp. V. me i sam kori što sam karakteriku Linnéovih redovah tako „obširno razglabao“, toga mi dakle nije više ni trebalo činiti u biljarskom ključu, već sam u njem samo pojedine **r o d o v e** opisao.

G. V. me osudjuje i zato, što nisam u svom djelu **v è r s t i** opisao. Evo opet dokaza, da nije čitao kritizovane od njega knjige. Ja sam na str. 22. kazao: „Knjiga, u kojoj je svaka **v è r s t** bilja jedne okolice ili pokrajine potanko opisana, zove se **C v j e t a n a** (Flora). Ova moja knjiga je samo **k l j u č** jugoslavenske Cvjetane, koja će kasnije izaći, ako Bog da sreće.“ G. V. traži dakle u mojoj knjizi stvarih, kojih naročito ni obećao nisam, i za koje sam naročito kazao, da ih ondje neima. Kad mi se podruguje, da po ovom ključu biljarskom nitko neće razaznati **v r s t i** bilja, to je baš tako smiešno, kao da se tko ruga uraru, što se nemogu s ključem od sata otvoriti kućna vrata. G. V. priznat će i sam, da se k spisivanju Cvjetane hoće puno vremena i novacah, a ja za sada neimam ni jednoga ni drugoga. U ostalom uvjeravam g. V., da po latinskom dielcu „Syllabus plantarum“ nije takodjer nitko razaznao izbrojeno ondje bilje; a po mom ključu može mladić barem rodove poznati. — Ako g. V. misli, da je to lasna stvar napisati jugoslavensku Cvjetanu, neka izvoli pokušati, ja ću mu ustupiti sve svoje gradivo.

Jošte me g. V. (kao i Wandererov dopisnik) kudi, što sam biljarski ključ napisao po Linnéovom sustavu, a I. diel po naravnu. Ja sam pak to učinio, jer sam se izkustvom osvjedočio o valjanosti toga postupka, i jer su tako uradili gori imenovani slavni biljari i učitelji biljarstva. Dokle g. V. nenapiše vrstnijega djela od njih, neka oprosti, ako se budem i buduće držao gori nabrojenih autoritetah.

G. V. kaže, da sam „kovao“ (valjda imena bilja). To takodjer nije istina; da je pročitao barem predgovor knjige, koju razsudjuje, nebi toga bio rekao; jer sam ondje dokazao, da mi **n i j e t r e b a l o** kovati novih imenah, našavši ih koje u domaćih pisacah, koje u drugih slavenskih knjigah.

G. V. mi jošte zamjerava, što nisam prozvao *Ilex aquifolium* **b o ž i k o v i n o m**, kao što Samoborci kažu, nego **č e s m i n o m** (česvinom), kao što sav ostali jugoslavenski narod veli.

G. V. me kudi, što nisam prozvao *Aconitum Anthora* **j a d i ć e m**, nego **n a l i e p o m.** A u čitavoj mojoj knjizi neima ni govora o *Aconitum Anthora,* nego samo o *Aconitum Napellusi A. Lycocthonum!* Ja se čudim i kamenim, kako je mogao g. V. takva šta napisati! *)

Napokon me g. V. kara, što sam prozvao *Crocus vernus* **š a f r a n o m.** Neka tko pogleda str. 55. i 200. II. diela, pak će naći ondje, da ja **C r o c u s v e r n u s** (drugčije nazvan **T r i c h o n e m a**) zovem **b r n d u š k o m** ili **b r n d u š o m**, **b r n j d u š k o m**, kao što ga zove sav narod na jugu. A rieč **p o d l e s e k**, štono ju g. V. preporučuje, jeste očevidan kekavizam.

Mislim, da to nije preuzetnost, što zahtievam, da onaj, koji uzme razsudjivati moje djelo, treba da ga prije pročita. G. V. me kudi, što sam izostavio stvari iz moga biljarstva, koje sbilja **j e s u** u njem; i što sam pometao u njega stvari, kojih **n e i m a** u njem. Takva se „razsuda“ sama „osudjuje.“

Što sam ovdje napisao, može biti dokaz g. V-u, da ja na znanstvene prigovore umiem znanstveno odgovarati, i da sam samo klevete „Wandererova“ dopisnika oštro pokarao. Akoprem g. V. kaže, da on nije taj dopisnik, opet mi to vèrlo zamierava; no pada jošte dublje u istu pogrešku, nasrćuć na mene bez ikakva povoda — al ja opraštam g. **F a r k a š u.**

B. Š.

*) Drugim je **j a d i ć** *Depchinium.* Nu to se često dogadja, da ljudi, nevješti biljarstvu, različite biline istim imenom krste. Tako meni njeki našinac, kad sam mu pokazao **R a p h a n u s R a p h a n i s t r u m**, reče, da se to naški zove **r e p n i c a.** Videći pako prošle jeseni njeko cvatuće polje, zapitam drugoga našinca, šta se to žuti na onom polju, a on mi odgovori, da **r e p n i c a.** Ja sam dakle naravno mislio, da je ono **R a p h a n u s R a p h a n i s t r u m.** Kasnije sam stoprv doznao, da se kod nas i **B r a s s i c a** zove **r e p n i c a**, i da je ovakva repnica i na onom polju cvala.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 10. veljače 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.70
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	68.60
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	851.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	190 60
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga železničkoga društva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„	„	
tisanske železnice po 200 f k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„	„	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		114 50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		133.50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.31
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	33.75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 503-c (68) 3—2

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte Agram wird mit Bezug auf das Edikt vom 5. November 1859 Z. 7223-Civ. womit der exekutive Verkauf des dem Emerich Kranjčić gehörigen Hauses Consc Nr. 73 Grundbuchs-Protokolls-Nr. 69 ad I. Gemeinde Agram Neudorf pcto der Kornitzer et Klein'schen Forderung per 72 fl. 62½ kr. ö. W. c. s. c. angekündigt wurde, hiemit zur öffentlichen Kenntniss gebracht, dass es bei der auf den 1. März 1860 angeordneten 2. Feilbiethungs-Tagsatzung sein Verbleiben habe, and dass das feilgebothene Haus, wenn es um den Schätzungswerth nicht verkauft werden könnte, bei diesem 2. Feilbiethungstermine auch unter dem Schätzungswerthe den Meistbietenden zugeschlagen werden wird.

Agram am 8. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 723. (65) 3—3

Kundmachung.

(Festsetzung des Postrittgeldes für das I S. Semester 1860.)

Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Finanz-Ministeriums vom 22 Dezember 1859 Z. 53983-332 wurde das Postrittgeld für ein Pferd und eine einfache Post in den nachgenannten Kronländern und Bezirken, vom 1. Jänner 1860 an, wie folgt festgesetzt:

	ö. W. fl.	kr.
In Niederösterreich mit	1 fl.	30 kr.
„ Oberösterreich „	1 „	24 „
„ Salzburg mit	1 „	36 „
„ Steiermark mit	1 „	30 „
„ Kärnthen mit	1 „	40 „
„ Böhmen mit	1 „	34 „
„ Mähren und Schlesien mit	1 „	20 „
„ Tirol und Vorarlberg mit	1 „	56 „
im Küstenlande mit	1 „	56 „
in Krain mit	1 „	36 „
im Pester Bezirke mit	1 „	22 „
im Pressburger Bezirke mit	1 „	20 „
„ Oedenburger Bezirke mit	1 „	20 „
„ Kaschauer Bezirke mit	1 „	14 „
„ Grosswardeiner Bezirke mit	1 „	14 „
„ Montandistrikte und Zengger Militär-Kommunitätst-Bezirke mit	1 „	46 „
„ Likkaner und Ottočaner Regiments-Bezirke mit	1 „	40 „
„ Oguliner Regiments-Bezirke mit	1 „	56 „
„ übrigen kroatisch-slavonischen Postgebiete mit	1 „	18 „
in der serbischen Woywodschaft und im Temeser Banate mit	1 „	20 „
„ Siebenbürgen mit	1 „	10 „
„ Krakauer Regiments-Bezirke mit	1 „	10 „
„ Lemberger „ „ „	— „	98 „
„ Czernowitzer „ „ „	— „	96 „

Die Gebühr für einen gedeckten Stationswagen wird auf die Hälfte und für einen ungedeckten Wagen auf den vierten Theil des für ein Pferd und eine einfache Post entfallenden Rittgeldes festgesetzt.

Das Postillonstrinkgeld und das Schmiergeld bleibt unverändert. Agram am 2. Februar 1860.

K. k. Postdirektion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Br. 58. (64) 3—2

Natiečaj.

Kod novouvedene trivijalne učione u Rakovcu, u križevačkome kotaru u županiji varaždinskoj ima se popuniti učiteljska ujedno orguljaška služba, s kojom je skopčana godišnja nagrada od 210 for. a. v u gotovom, zatim 50 vaganah žitka, u polovini kukuruze a u polovini raži, nuz bezplatni stan, uživanje vèrta, zatim 20 hvatih dèrvah, od kojih ima 8 hvatih odpasti za školsku porabu.

Koji žele to mjesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, to potrebitimi dokaznicami tako providjene molbenice, da se iz njih uzmogne razabrati doba, domovina, vierozakon, stalež (jel samac ili oženjen) sposobnost, znanje jezikah, dosadanje službovanje napokon ćudoredno i političko ponašanje, do konca ožujka 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku i župniku u Vèrbovcu, Aloysiu Christianoviću.

U Zagrebu dne 27. siečnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 143 iz 1859. Pr. (58) 3—3

Natiečaj.

Za popunjenje miesta gradskog registratora, s kojim je skopčana plaća od 472 fr. a. v. razpisuje se time natiečaj do 1. ožujka 1860.

Natiecatelji imadu izvan po zakonu propisanih dokaznicah takodjer doprinieti sviedočbe o tome, da umiju govoriti i pisati hèrvatski, latinski i niemački.

Od poglavarstva slob. i kr. glavnoga grada.

U Zagrebu dne 3. veljače 1860.

Lichtenegger.

Nr. 797. (57) 3—3

Kundmachung.

Am 20. Februar 1860 um 9 Uhr Vormittags wird bei dem k. k. Steuer- und Domänen-Amte in Kreutz, am 27. Februar d. J. um 9 Uhr Vormittags dagegen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion die Verpachtung des ärarischen Seidenspinngebäudes in Kreutz und beziehungsweise Warasdin sammt Zugehörungen auf ein Jahr mit stillschweigender Erneuerung auf ein zweites und drittes Jahr vorgenommen werden.

Als Ausrufspreis ist mit Rücksicht auf den gegenwärtigen Pachtschilling für Kreutz ein Betrag pr 147 fl. und für Warasdin pr 273 fl. festgesetzt, und als Vadium, welches auch schriftlichen Offerten beiliegen müsste, 10% des Ausrufspreises bestimmt.

Zur Lizitation werden jene nicht zugelassen, welche wegen eines aus Betrug, Veruntreuung oder Diebstahl entstandenen Verbrechens oder Vergehens abgestraft oder nur ab instantia losgesprochen wurden, die sich unter Krida befinden, und Pachtrückständler.

Wer im Namen eines Andern mitsteigern will, hat noch vor Beginn der Lizitation sich mit einer gerichtlich legalisirten Vollmacht auszuweisen.

Der Pachtschilling ist jährlich vorhinein zu entrichten, und bezeichnet die Kaution, welche baar in Obligationen oder hipothekarisch sichergestellt werden muss.

Schriftliche Offerte, welche, wie üblich verfasst und vor Beginn der mündlichen Lizitation einlangen müssen, dürfen durch keine Bedingungen beschränkt erscheinen, und müssen immer nur Eines der Pachtobjekte umfassen.

Die Pachtbedingungen können hieramts und unmittelbar vor der Lizitation bei der Kommission eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Warasdin am 29. Jänner 1860.

Br. 591-gt. (67) 3—1

Oglas

poradi

doznačivanja zemljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

Od c. k. zemaljskog sudišta u Zagrebu daje se ovime na znanje: da su poradi doznačivanja aversionalnih odštetnih glavnicah, pronadjenih po c. k. zemaljskoj komissii za razterećenje zemaljah za niženaznačene gospoštije i ovlaštenike, odredjeni rokovi za prijave i ročišta za razprave, kako sliedi:

Datum i broj odštetne presude	Naznačivanje razterećenog dobra, i broj kmetskih ili želiarskih naselbinah	Ime ovlaštenika na naknadu	Iznosak pronadjene odštetne glavnice for.	kr.	Dan, od kojega kamate teći počimlju	Rok za prijavu	Dan i sat za razpravu doznačiteljnu
25. siečnja 1860	Čehi sa 3 kmetske naselbine	Nasledniki Tome Matice	u srebru 1200	—	1. svibnja 1860	13. travnja 1860	14. lipnja 1860, u 9 satih prije podne.

Uslied toga pozivaju se ovime poleg propisa §. 26. od carskog patenta od 16. siečnja 1854. — VIII kom br. 23. dèrž. zak. lista, III. komad, I. razdio, br. 27. zem. zak. i vlad. lista za Hèrvatsku i Slavoniju od god. 1854. dotičnici i to:

1. da oni, koji su po dozvoli patenta od 20. studenoga 1858. (br. 247. dèrž. zak. lista) uz jednogodišnji rok iztičući koncem travnja 1854. na oštetjena dobra i pravice podigli sudbeno zahtievah kakovih, posviedoče zahtieve svoje.

2. da oni, kojim po dozvoli navedenoga patenta pristoji još dužji rok, uz koji mogu poslužit se pravom nazadnoga odkupa, prijave to svoje pravo, potvèrdivši ga izpravami, ili da dokažu parnicu, koja u tom obziru jurve teče.

3. da oni, koji iz drugoga kojega pravnoga naslova traže štogod od glavnice odštetne ili od kamatah njezinih, dokažu u tom obziru prava svoja.

4 da oni vierovnici, koji su uslied uknjižbe svojih tražbinah, izhodjene prie 1. ožujka 1854, stekli prava pèrvenstva na dobro odštećeno, pa kane tražit izplatu iz glavnice odštetne, prijave tražbinu svoju do gore postavljenog roka, jer će u protivnom slučaju sve ove osobe izključene biti iz razprave o doznačivanju glavnice odštetne, i onim, koji su napomenuti pod 1, 2, 3, bit će jedino prosto, da svoja prava, koja imadu, potieraju samo proti onomu, kojega se je pravo potezanja glede odštetne glavnice i kamatah njezinih priznalo pri razpravi doznačnoj, za koju se ujedno gorenaznačeno ročište, koje, ako od potrebe bude, na sliedeće za onim dane do sveršetka naime ove razprave protegnuti se može, s tom primietbom ustanovljuje, da na ovo ročište svi oni, koji su u točki 1—4 ovog oglasa propisane izkaze i prijave podnieli uz rok izročni, doći imadu ili glavom ili po punomoćnicih i to tim sigurnie, jer će u protivnom slučaju bit smatrani tako, kao da ni nisu podnieli nikakovih izkazah ili prijavah.

Napokon se opažuje, da po glasu gore naznačenog §. 26 carskog patenta od 16. siečnja 1854 sl. f) proti zanemarenju roka izročnoga i proti izostanku iz ročišta neima miesta povratu u stanje pèrvašnje.

U Zagrebu dne 4. veljače 1860.

Klobučarić. Jović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 13. VELJAČE 1860. Broj 35.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase predieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apost. velič. dostojalo je najvišjim ručnim pismom od 6. veljače t. g. tajnoga savietnika i bivšega ministra tèrgovine najmilostivije naimenovat Svojim namiestnikom u Mletcima.

Dne 30. prosinca 1859 izdan je i razposlan XXIII. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 221. Naredbu ministarstva unutarnjih poslovah, pravosudja i financijah od 8. prosinca 1859, valjanu za svekolike krunovine, u kojih je u kriepostí naredba ministarska od 3. sèrpnja 1854 (dèrž. zak. lista br. 169), kojom se uredjuju pristojbe za urednike prigodom komisijah, koje se čine u miestih, nahodećih se blizu miesta, gdie je stolica ureda.

Br. 222. Naredbu ministra pravosudja i ministarstva za bogoštovje i nastavu od 14. pros. 1859. valjanu za svukoliku cesarevinu, izim krajine vojničke, o oprostu, da katolici, kada se žene, nemoraju prinositi kèrštenicah (kèrstnih listovah, rodjenicah.)

Br. 223. Obznanu ministarstva financijah od 15. prosinca 1859, kojom se ukida kontrolni ured u Palmanovi.

Br. 224. Razpis ministra unutarnjih poslovah od 19. prosinca 1859, valjan za svukoliku cesarevinu, kojim se obznanjuje, da se ukidaju okružne vlasti u arkivojvodovini Austriji niže Aniža i u vojvodovini Štajerskoj.

Br. 225. Carski patent od 23. pros. 1859, kojim se uredjuje izplaćivanje dèržavnoga duga i podjedno odredjuje komisija za dugove dèržavne.

Br. 226. Sadèržaj naredbe ministarstva pravosudja od 16. prosinca 1859, valjane za one krunovine, za koje je izdat cesarski patent od 5. sèrpnja 1853 (br. 130, dèrž. zak. lista), kojom se ustanovljuje sud, pri kojem se predavati imade prošnja za povratu u predjašnje stanje proti pravomoćnim sudbenim presudam glede svih, pod patent od 5. sèrpnja 1853 (br. 130. dèrž. zak. lista) spadajućih pravicah: na tudjem zemljištu dèrva sieći iliti dèrvariti, pasti i plodine šumske kupiti i iznositi, zatim glede inih služnostih (servitutah) i zajedničkih pravah posiednih i užitnih.

Br. 227. Sadèržaj naredbe ministarstva unutarnjih poslovah od 21. pros. 1859, kriepostne za pokrajine mlietačke, kojom se obznanjuje, da častnici, koji sa karakterom vojničkim izstupe iz službe vojničke, nemogu biti članovi zastupstva občinskoga.

Br. 228. Razpis ministarstva financijah od 23. pros. 1859, valjan za krunovine u občenitom okolišu carinskom, kojim se uvode promiene glede niekojih divonah na dolnjem Padu.

Br. 229. Razpis ministarstva financijah od 23. pros. 1859, valjan za svekolike krunovine u občenitom okolišu carinskom, kojim se progledaju niekoje promiene u carinskih propisih za ekstrakt od dèrvja farbena i tvarih strojbenih, za željezo, za prosta robu svilenu i za kola željeznička.

Br. 230. Obznanu ministarstva financijah od 25. prosinca 1859, o načinih, previšnjom odlukom naredjenih, kako se u buduće imade preinačivati občenita tarifa carinska.

Br. 231. Naredbu ministarstva unutarnjih poslovah i pravosudja [illegible] pros. 1859, kojom se u krunovinah Hèrvatskoj [illegible] Slavoniji, izim po[illegible] kotara čakovečkoga, zatim u kotarih ilučkom i rumskom, spadajućih k upravnomu okolišu sèrbske vojvodovine i Banata tamiškoga produljuju rokovi, u cesarskom patentu od 17. svibnja (br. 98. dèrž. zak. lista) i u cesarskoj naredbi od 24. veljače 1856 (br. 28. dèrž. zak. lista) ustanovljeni, uz koje t. j. treba zahtievati kommassaciju zemljišta u urbarsku regulaciju hatara, zatim pobijati osvojbe i odkupiti kèrčevine, a tako i urediti (regulovati) i odkupiti zemlje gorne i činžene.

Br. 232. Sadèržaj razpisa ministarstva pravosudja od 26. pros. 1859, kriepostan za upravni okoliš mlietački, kojim se razjasnjuje naredba od 20. rujna 1859 br. 175. dèrž. zak. lista) o nadležnosti vlasti, da istražuju i kazne narušaje proti zakonom, koji postoje u obziru oružja.

Br. 233. Obznana ministarstva financijah od 26. pros. 1859, valjana za krunovine u občenitom okolišu carinskom, kojom se divona u Alojzburgu sa kategorije I. razreda obaljuje na kategoriju male divone II. razreda.

Br. 234. Razpis ministarstva financijah od 25. pros. 1859, kojim se linija carinska popunjuje naprema Lombardezkoj, a nanovo podiže s one strane Pada rieke.

Br. 235. Razpis ministarstva financijah od 27. pros. 1859, kriepostan za svekolike krunovine, u kojih postoje javne knjige, kojim se naredjuje, kako da se pristojbe od prenosa imetka upisuju u javne knjige.

Br. 236. Razpis ministarstva unutarnjih poslovah od 28. pros. 1859, kriepostan za svukoliku cesarevinu, kojim se ukidaju četiri okružne vlasti u arkivojvodovini Austriji više Aniža.

Zajedno s ovim komadom priložen je „Sadèržajni našastnik tečajem mieseca prosinca 1859 izdatih komadah zem. vladnoga lista za kraljevine Hèrvatska i Slavonija.“

Politički pregled.

U taj par najznatnija je novost, da su se proti sdruženju pokrajinah sredinje Italije s Piemontom pojavile nove težkoće, koje mu pripravlja francuzka vlada po svoj prilici zato, što se Piemont tako tvèrdokorno krati, da joj ustupi Savoju. Car francuzki pisao je toga radi Viktoru Emanuelu; francuzki poslanik u Turinu dogovara se ozbiljno svaki dan s Cavourom, a piemontezkoga poslanika u Parizu g. Desambroisa morao je zamienit drugi posrednik. Farini i Ricasoli pozvani su u Turin i glasa se, da je francuzka vlada nezadovoljna s okružnicom Cavourovom, koju je nedavno izdao u obziru toga pitanja nezapitavši francuzkoga kabineta ni za saviet. Francuska bi volila, vele, da se podigne dèržava sredinje Italije s Romanjom i jednim dielom Umbrije (!). Piemont morao bi se polag njegova mnienja zadovoljit s Parmom i jednim dielom Modene a Masa Karara sdružit s Toskanom, koja bi imala ostati samostalna i občenitim glasovanjem izabrat si svoga vladara. Nema se dopustit, da narod glasuje za sdruženje s Piemontom. To je sadèržaj, posliednjega pisma, što je tuilerijski kabinet upravio na piemontezku vladu i kategorično zahtieva, da mu se nanj odmah odgovori. Grof Cavour odpravio je, vele, uslied toga bèrzojavnim putem naputak u sredinju Italiju na Ricasoli-a, Farini-a i Buoncompagni-a, da odmah obustave priprave za sdruženje i dodju u Turin a svoga najpouzdanijega čovieka, grofa Nigru, poslao je u Pariz.

U Rimu zavladao je opet pokoj, odkad je general Goyon izdao strogih mierah proti onima, koji bi se usudili narušit ga, no u Jakinu sve se je uzrujalo. I tu se pripovieda, da sveta stolica namierava izreći prokletstvo nad kraljem Emanuelom, čim sdruži Romanju sa svojim dèržavama. Prema koncu ovoga mieseca buknuti će po svoj prilici nemiri u Markama. Pouzdanici Umbrije i Markah dèržali su skupštinu pod predsiedom grofa Gangella, komu je rodjak knez Canino.

Napokon piše bečka Pressa, da joj se javlja, da je ruski car upravio pismo na cara Napoleona, u kojem ga zaklinje, da se pomiri s papom i da netèrpi neprijateljskih dielah proti cèrkvi: „Korist same Francuzke i pokoj Evrope stoje, veli, na kocki.“

Polag bèrzojavnih viestih iz Kodanja od 9. i 10. podneli su uslied preminutja ministarskoga predsiednika svi danski ministri svoju ostavku. Kralj je k sebi pozvao oba predsiednika dèržavnoga sabora. Medjutim vodit će poslove još sadanje ministarstvo. Brixen naimenovan je privremenom inistarskim predsiednikom, Wessenholz ministrom za Holštaju a Jessen ministrom pravosudja. Polag Faedrelandeta pozvan je, vele, Madwig kralju.

U Carigradu zaiskao je holandezki poslanik od visoke porte zadovoljštinu zbog toga što je nanj nieki hadum na ulici navalio.

U siednici dolnje kuće od 9. t. m. izjavio je lord Palmerston, da nezna, hoće li blagajni kancelar u petak predložit proračun, no predlog tèrgovačkoga ugovora sliedovat će svakako.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 13. veljače. Njegova preuzoritost kardinal-nadbiskup visokočastni g. Juraj Haulik predao je Nj. preuzvišenosti g. banu 2000 f. a. v. i stavio mu je 300 vaganah proje na raspolaganje s tom željom, da se to medju najsiromašnije perodice onoga diela zemlje razdieli, gdie najveća nužda vlada. Ovaj velikodušni dar novi je dokaz za uprav kèršćanski značaj našega visokoštovanoga vèrhovnoga pastira!

— Nj. preuzvišenost ban, c. kr. podmaršal gospodin grof Ivan Coronini-Cronberg pristupio je k ovdiešnjem družtvu čoviečnosti.

— Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najmilostivije potvèrdit sjedinjenje zapoviedničtva tvèrdjave u Budimu s gradskim zapoviedničtvom u Pešti u jednu oblast. Ova oblast vodit će odsele ime „Zapoviedničtvo grada i tvèrdjave u Pešti i Budimu.“

U Boki Kotorskoj 17. siečnja. (S. D.) Bokokotorski okružni načelnik g. Dajmo, dosadašnji savietnik namiestničtva, postao je dvorskim savietnikom. Ovoga načelnika uvažavaju svi Bokelji. Na Šćepan-dan (8. siečnja) učinili su mu svi gradjani podvorenje, a u utorak u večer dali su mu sjajnu serenadu sa bakljadom. Jučer su došle četiri gèrbaljske knežine, te su ga pozdravile. Pred zgradom njegovom došli su oni svi pod oružjem, imajući male puške i nož za pojasom, a o ramenu duge puške, te su stali u redove, odtale ga pozdravili, igrali kolo i pievali. Gosp. načelnik zahvalio im je liepim načinom. Poslie se ova gomila pod svojim barjakom krenula i došavši na Šuranj, opale oganj iz pušakah i podju s razvitim barjakom u Gèrbalj. — U Gèrblju kažu, da se je rodio i knez Lazar, odkud da je i dobio prezime Gèrbljanović. Na Cetinje su došli svi glavari drobnjački, pivski, šaranački, banjanski i vasojevački, te će dobiti nieke nove naredbe od kneza u obziru njihovoga budućega dèržanja prema Turcima.

Sèrbija.

Beograd, 1. veljače. (S. D.) Imam da Vam javim, da će se zaiste ozbiljno početi raditi, da se zavede sveučilište. Nieka će se komisija sastaviti, koja će trebati da izradi plan, kako da se „universitet podigne. Misli se, da se ovaj nov plan idućom godinom već i u život uvede. Čini mi se, da se je odustalo od toga, da se podiže i medicinski fakultet; nego će se sadašnjem liceju pridati bogoslovski fakultet, i valjda nieki odsiek za politekničke nauke. Više Vam o tom nemogu javiti.

Ovamo su tu nieki dan došli otac i brat svietle kneginje Julije grofovi Hunjadi. Hoće li se duže ovdie zadèržati, nezna se.

Prekjučer je otvorena tèrgovačka škola za šegèrte zanatlijske i tèrgovačke. Tko će i šta će u ovoj školi učiti, neznam; samo bi rekao, da neće biti ovdie vieštih ljudih za te poslove.

Svietli knez je po predlogu popečiteljstva prosviete naredio, da se u buduće djaci, koji s dobrim uspiehom svèrše nauke u liceju, ako bude miestah, postavljaju odmah za činovnike drugoga razreda, t. j. za kanceliste i pisare; a ne za praktikante. Ova je kneževa uredba dobro došla licejskim pitomcima, koji mogu biti zahvalni na očinskom o njima staranju i svietloga kneza i popečitelja. Budi hvala svietlom gospodaru na ovoj uredbi, a budi hvala i popečitelju Matiću, kom je na pamet palo, da ponovi uredbu, koja je pèrvi put za vlade svietloga kneza Mihaila — mislim god. 1840. — bila izdana.

Svietli knez Miloš uzeo je 200 akcijah od društva francuzkoga, koje će sa svojim parobrodima ploviti duž sèrbske obale Savom i Dunavom i odèržavati savez s Marsiljom. Za svaku akciju plaćat će se 500 franakah, i tako je svietli knez sa 20.000 talirah pomogao kapital rečenoga francuzkoga društva.

Talijanska.

Viest, da je Garibaldi naimenovan vèrhovnim zapoviednikom četah srednje Italije, naviešćuje oluju. Viesti iz Umbrije i Markah glase veoma uznemirujući i piemonteska vlada pripravlja se, kao što javljaju iz Turina, na svaki mogući slučaj. Rimljani sele se mnogobrojno u legacije i Toskanu. Vojska talijanskoga saveza podkriepila se u drugoj polovini siečnja za 2500 dobrovoljacah.

Za sjedinjenje pokrajinah srednje Italije neće se glasovat po pravu obćenitoga glasovanja već po poklisarima. U toj točki odèržala je Englezka što joj se je htielo.

Niemačka.

Berlin 7. veljače. Prošaste nedielje čitao je diakon Thiele u gradu Bruku (u vladnom kotaru potsdamskom) pred sakupljenom cèrkvenom občinom liturgiju. Kada se ista svèrši, otidje u sakristiju, u kojoj je već bio glavni prodikator Hoyel. Za pojanja glavne piesme začuje se iz nje pomaganja. Cèrkveni skèrbnik noseći po cèrkvi podarnu kesu pohiti tamo — no i on stade prizivat pomoć, tako da je sve onamo nagèrnulo. Ovdie nadjoše glavnoga prodikatora u naručju diakona, koi je na pèrvoga udarao nožem. On već primio bijaše više udaracah — dva u pèrsa — no isti su, vele, listnicom izgubile smèrtonosnu silu — dva kroz mišicu a jedan u potiljak. S početka nije se nitko usmielio, da pograbi biesnika, dok ga napokon kovač Z. za potiljak sgrabi i učini, da se nije mogao braniti. Ubojica bio je odmah uapšen i predan sudu. Polag mnienja liekarah nisu rane smèrtonosne. A i nezna se jošte, što je tom žalostnom dogadjaju dalo povoda.

Monakovo, 3. veljače. Nj. c. visost veliki vojvoda toskanski Ferdinand IV. odputovao je jučer od ovud uzemši biljegu za vožnju do Štutgarta, no svoju pèrtljagu odpremio je u Moguncija. Kao što pišu „N. Pr. Ztga“, imao je veliki vojvoda još 2. veljače u Manhajmu dogovaranjah sa više diplomatah.

Francuzka.

Pariz 4. veljače. Kažu da će Walewsky u osobitim nalozima poduzeti dulji put u Niemačku.

Pariz 8. veljače. Glasa se, da je u Carigradu momčad francuzkih i englezkih brodovah izkèrcana bila, jerbo su se bojali, da će ulemi proti kèrčanima izvesti neprijateljsko gibanje.

Velika Britanija i Irska.

London, 8. veljače. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće odgovorio je lord John Russel na interpelaciju Hamiltona, da je englezki kabinet Francuzkoj učinio četiri predloga:

1. Austrija i Francuzka neka neposreduju u Italiji bez privoljenja ostalih velikih silah.
2. Kad se rieši talijansko pitanje neka Francuzka svoju vojsku povuče iz Rima i ostalih krajevah Italije.
3. U obziru Mletačke neima se posredovati, nijedna sila evropska neima nikakovih predlogah činiti u obziru mletačke vlade.
4. Sardinija da nepošlje vojske u srednju Italiju, dok se nesazna, što je glasovanjem zaključilo ondiešnje pučanstvo. Ako se isto izrazi za sdruženje srednje Italije sa Sardinijom, neka bude presto sardinskoj vladi svoju vojsku poslati u ove pokrajine.

Francuzka je pèrva tri predloga s niekim promienama u obziru roka primila, no četvèrtu točku podvèrgla je daljem uvaževanju.

Austrija nije jošte podielila nikakova službenoga odgovora; on (lord Russel) dobio je, veli, danas pismo iz Beča. Grof Rechberg nemože pristati na ove predloge, dok nedobije zapoviestih od cara; on može medjutim samo opaziti, da Austrija nije priznala sadanjeg iznimnoga stanja Italije. Austrija nenamierava poslati vojske u Italiju i steže se samo na obranu svojega područja.

Rusiji i Pruskoj priobćeni su ovi predmeti. Pèrva sila nije jošte odgovorila, nasuprot Pruska privolila je.

Razprave jošte teku, no svi su razlozi za to, da će se talijansko pitanje mirnim putem izravnati.

U jučerašnjoj siednici gornje kuće predložio je Normanby zahvalnicu na kraljicu zbog toga, što se je izrazila proti utielovljenju Savoje, u kojoj se moli, neka bi kraljica nastojala prepriečit, da se Savoja neustupi.

Granville odgovorio je, da je vlada dobila naročito uvierenje Francuzke, da za sada ona nenamierava utielovit si Savoju; grof Walewski priznao je, da je ova miera bila predmetom dogovaranjah prije rata i namienjena za nieke medjudogadjaje, no ovi nisu se dogodili — zato ovog pitanja neuzima Francuzka u obzir. Grof Cavour odgovorio je na neposredno pitanje englezkoga poslanika, da nikakav ugovor — bio kakav mu drago — neobstoji s Francuzkom u obziru Savoje, da Sardinija nenamierava ovu zemlju ni prodati, ni ustupit, ni izmienit. Vlada je mnenje Englezke o ovom pitanju caru Napoleonu priobćila; ona bi bila zanemarila svoju dužnost, da se nije izrazila proti sjedinjenju Savoje; on misli, da će Normanby svoj predlog natrag povući.

Earl Grey dèrži uvieravanje Francuzke za nedovoljno, trebalo bi da se uzme obzir na jezik parižkih dnevnikah; ništa nebi moglo biti opasnije za mir Evrope, nego da bi se Savoja sjedinila s Francuzkom, premda nepreporučuje, da bi se silom oružja to prepriečilo; žao mu je, da nije vlada ovom prigodom, kada se je pogadjala u obziru sklopljenoga ugovora, od Napoleona zaiskala naročita izjavljenja o njegovoj namieri.

Shaftesbury tvèrdi, da bi tajni ugovor Francuzke i Sardinije pred ratom u obziru ustupa Savoje i za povećanje Sardinije bio nepravedan, nećudoredan i zločinstven.

Newcasle opaža, da vlada nastavlja Francuzkoj i Sardiniji činiti predstavah.

Lord Brougham kaže, da bi priziv narodnostih na korist ustupa Savoje mogao biti opasan.

Grof Derby navodi, da bi predstave, koje je posliednja vlada učinila Francuzkoj, mogle prepriečit pojavivše se teškoće. Primljenje predloga Normanby-eva nebi bilo od uštèrba za odnošaje prema Francuzkoj.

Lord Redcliffe misli, da postupanje cara Napoleona u najnovije vrieme pobudjuje nepouzdanje Evrope.

Normanby zadovoljuje se s prorazgovorom i uzima svoj predlog natrag.

Kuća se zatim odgodi.

London 5. veljače. „Court. Journal“ piše: „Uslied priznanja, da se je dopisivalo medju britanskom i francuzkom vladom u obziru sjedinjenja Savoje s Francuzkom pohodio je sardinski poslanik, markez d' Azeglio, lorda Johna Russela u izvanjskom uredu, da dozna obližje o stvari, koja je za njegova vladara i zemlju životno pitanje. Što se je tamo govorilo, neznamo, no čini se, da zlo stoje stvari.“

London, 4. veljače. Mazzini opet je u Englezkoj, i škotski listovi obnarodjuju njegovo pismo, koje je upravio na svoga prijatelja gospodina Johna M' Adama u Glasgowu. Kao svoju zadaću naznačuje u ovom očito za javnost opredieljenom pismu, da radi za uspiešivanje talijanske narodnosti i jedinstva u kraljevini Sicilijah. On piše medju ostalim: Mi radimo marljivo na talijanskom jugu, da tamo proizvedemo promienu stvarih, koja bi na jedan put postigla svoju svèrhu. Vi ste nas podpomagali novcem, kada smo na talijanskom sieveru radili: pomozite nas i sada, ako možete, na jugu. Izjavite Vašim zemljacima; da je jedinstvo naša svèrha, da se u jedinstvu nalazi korienje u svemu, da Italija neće nikada moći uživat pokoja a Evropa mira, dok se ova naša najviša svèrha nepostigne. Prije svega pako dielujte onamo, da iz Italije poimence iz Rima izidje francuzka vojska. Kako će tu biti govora o neposredovanju, dok 20.000 francuzkih soldatah Rimljanima priečí izrazit svoje mnienje o papinskoj vladi? To zahtieva papa i talijanski narod; to je od rata za nezavisnost postalo logičnom potreboćom, a od sklopljenja vilafranačkoga mira bitnom političkom dužnostju.

Turska.

U Carigradu je umro poznati Hairedin-beg, rodom Magjar, baron Šplenji, niekadašnji husarski oficir. On se kao emigrant poturčio, i iz nepoznatih uzrokah dao se svojevoljno na pitje, od čega nitko ga odvratiti nije mogao, jer je sam sebi smèrt želio. — Bio je osobito darovita talenta.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin 9. veljače. Čuje se iz dobra izvora, da se Prusija nije jošte izjavila o predlozima englezkoga kabineta. Uslied toga čini se da se ovamo protežući se navod jučerašnjega telegrama o siednici dolnje kuće od utorka osniva na bludnji.

Flensburg, 9. veljače. Skupština šlezvižkih staležah primila je jučer s 25 proti 15 glasovah Thomsenov predlog, da se prijašnji ministar Wolfhagen stavi pod tožbu

Turin, 6. veljače. Commendatore Canofari predao je kralju Viktoru Emanuelu svoje vierodajno pismo kao izvanredni poslanik i opunomoćeni ministar kralja napuljskoga kod dvora turinskoga. General Cialdini došao je iz Brešije ovamo.

Turin 7. veljače. Ricasoli prispeo je jučer ovamo; Cavour će skoro otići u Pariz. Massimo d' Azeglio bit će, vele dèržavnim ministrom naimenovan. Ratno ministarstvo u Bolonji kao da je već razpušteno; njegovi višji činovnici ovamo su pozvani.

Milan 8. veljače. Vojska opredieljena da ide u srednju Italiju, dobila je zapoviest, da neide dalje. U Brešiji nije nijedan od izabranih obćinskih savietnikah primio ponudjenoga mu miesta.

Modena 6. veljače. Jedan Farini-ov dekret postavlja u svim občinama, kotarima i pokrajinama Emilije statističkih komisijah u svèrhu da sastave obćenitu statistiku.

Pariz 9. veljače. U burzi goveri se, da je g. Touvenel izdao okružnicu u obziru Savoje. Jučer rasprostranjena viest o ustankim u Carigradu nije se potvèrdila.

Napulj 7. veljače. Sada je konačno odlučeno da će odstupit Filangieri. Knez Pesaro naimenovan je ministarskim predsjednikom.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI — U ZAGREBU, U UTORAK — DANA 14. VELJAČE 1860. — Broj 36.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novina nici 4 f. 20 kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Popis br. 1.

o uništavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

G. Ambros Vranicany vitez Dobrinović	200 for.
„ Eduard Knes c. kr. ravnatelj zemljišnice	5 „

(oba ova prinoska bila su izručena po odpravničtvu Narodnih Novinah.)

G. Jakob Pogorelec občinski odbornik	5 „
„ Ignac Ditz c. kr. redarstveni ravnatelj	4 „
„ Neimenovan	1 „
„ Neimenovan	5 „
Zajedno	220 „

t. j. dvie sto i dvadeset for. austr. vr.

Poglavarstvo zemaljskoga glavnoga grada.

U Zagrebu 12. veljače 1860.

Prigodom bala, što se je na korist gradjanske bolnice i ubožnice dne 8. o. m. obdèržavao, unišlo je 484 for.

Od ove je svote izdano:

Za svietlo	25 for.	— kr.
Na tiskarne troške	12 „	37
Za prostorije	50 „	—
Za glasbu	33 „	60 „
Na uredovne i podvorbene troškove	5 „	50 „
ukupno	126 for.	47 kr.

Odbivsi troškove od gore izložena dobitka ostaje čisti iznosak od 357 for. 53 kr.

Dočim se ova svota ravnateljstvu bolnice i ubožnice za shodno upotrebtrebljenje dostavlja, nalazi se podpisano gradsko poglavarstvo ugodno potaknutim, gosp. gradskomu fiziku dru. Nikoli Ivančeviću, koi je priredjenje toga bala na se uzeo, za njegovo i ovom sgodom dokazano obćekoristno revnovanje javnu pohvalu izraziti.

Poglavarstvo grada Karlovca.

U Karlovcu 11. veljače 1860.

C. kr. županijski povierenik i gradjanski čeonik:
Iv. Vončina.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Nj. veličanstvo car dostojao je naredit, se u buduće generali službe radi a štabski i viši oficiri na vlastitu molbu mogu stavit u stanje razpoloživosti, Nadalje je do smieštenja priekobrojnikah, nastavših redukcijom vojske, svim onim aktivnim oficirima, koji zbog pojavivših se mirovnih okolnostih i zbog obustave promicanja vole svoju sreću potražit u gradjanskom staležu, dopušteno da ostave svoj vojnički čin bez pridržaja vojničkoga značaja za odpravljenje sa dvogodišnjom platom u onom slučaju, ako su izpunjeni oni uvieti, pod kojima se u obće može izstupit iz vojničkoga čina.

Beč. Nj. visost princ Dragutin bavarski uputio se dne 5. t. m. u Inšpruk, da bude prisutan na dan rodjenja svoje sestre Nj. veličanstva carice matere Karoline Auguste.

— Nj. visost gospoja princesa supruga Alexandra baskoga odputovala je preksinoć u Draždjane.

— Pisma iz Bahije od 12. siečnja javljaju, da je dne 10. ovamo prispeo prejasni nadvojvoda Ferdinand Maximilijan.

. — Francuzki poslanik markez de Moustier preselio se je jučer u Clary'evu palaču u gospodskoj ulici.

— Iz Mletakah javlja „Tr. Ztg." da se je medju onime, koji su posliednjih danah zbog političkih nepodobštinah uapšeni bili, nalazilo i 5 svećenikah pripadajućih nižjem svećenstvu, koji su kod svoga uapšenja odvedeni bili u obične uze. Ovdiešnji patriarh dobio je na svoju molbu kod višjega miesta dozvoljenje, da ove svećenike izvadi iz gradjanske uze i pod vlastitom

---

Peltava

od Alexandra Puškina.

Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

Piesma II.

(Nadalje.)

Orlik.
Jošter nismo pitanja svèršili:
Odgovaraj.

Kočubej.
Sve sam veće reko:
Hod' odtale, mene se okani.

Orlik.
Jošter treba od tebe priznanja
Slavni Hetman.

Kočubej.
O čem valja znati?
Već odavna sve sam vama kazo,
Što ste samo htieli i želili.
I lažna su moja dokazanja.
Lukave sam bajke samo skovo.
Prav je Hetman kano sunce žarko.
Što ćeš jošter više?

Orlik.
Mi znademo
Neizmierno da si bogat bio;
Mi znademo: da si u Dikanu[23])
Dosta pusta blaga nakupio.
Tvoja će se kazna izpuniti;
Tvoje blago i tvoje imenje
Ostat ima ratnoj blagajnici —
I sam znadeš da je taki zakon.
Ništa menje, nego meni kaži,
Gdie si pusto blago zapretao?

Kočubej.
Sve je tako; istinu si kazo:
Do tri mila imao sam blaga.
Jedno blago moja čest i dika,
Oto blago mučilo odnese;
Drugo blago — blago nepovratno,
Moje kćerce ljubav i poštenje.
I dan i noć nad njim sam pazio:
To je blago Mazepa odnio.
Al' sam zadnje sačuvao blago,
Treće blago: sveto osvetenje.
To sam spreman milom Bogu dati.

Orlik.
Pusti starče, nenabijaj kabla:
Skoro ćeš se svietom rasstaviti,
Dakle ludom misli se nehrani.
Sad je vrieme da ti odgovaraš,
Ako opet na mučilo nećeš:
Gdie si, kazuj, novce zapretao?

Kočubej.
Dovèršiti nećeš li pitanja?
Vrieme dodje: valja da poginem,
U grob leći pusti me studeni,
Onda možeš kèrvavim rukama
Sa Mazepom moju stečevinu
I podrume sobam razrievati,
I s kućama bašče razrušiti.
Sobom moju kćercu uzimljite;
Ona će vas mlada naučiti
I svako vam blago pokazati;
Al' te molim, ako Boga znadeš,
Sad odlazi, ter me se okani.

Orlik.
Kazuj, gdie si novce zapretao?
Šta ti nećeš? — Kaži, gdie su novci,
Il će za te biti naopako.
Domisli se: miesto nam kazati.
Ti još mučiš? — Hajde na mučilo!
Oj, kèrvniče! [24])
.... Kèrvnik eto udje....
O mučenja noći strahovita!
Gdie je Hetman? gdie li zlotvorica?
Kuda se je grižnji uklonio
I saviesti svojoj velekrutoj?
U ložnici spavajuće dieve,
U neznanju jošter preblaženom,
Kraj postelje mladjana kumčeta
Mučke siedi glavom poniknutom
Sèrdoviti i tihi Mazepa.
Kroz dušu mu misli proletjuju,
Jedna drugu sèrdom nadilazi.
„Kočubej će ludi poginuti;
Niko živi njega spasit neće.
Koliko se bliže domakuje
Svojoj svèrhi Mazepa okrutni,
Toliko se više u odieću
Svoje vlasti mora oblačiti,
Jer se time pred njim pisma ljuta
Ponisoko mora pokloniti.
Nema više za njega spasenja:
Dopisnik će sa drugarom umriet."
Ali malo glednuć na postelju
Mazepa je mislio: O Bože!
Što će š njome biti, kad dočuje
Viest užasnu turobne sudbine?
Dosada je, jadna u pokoju —
Nemože se tajna zatajiti
Sablja sutra odrubit će glavu
I zabliesnut cielom Ukrajinom.
I do Mare glas će domaknuti!...,
Sada vidim: kome je sudbina
Volnujući život odsudila,
Nek usamljen pred nevoljom stoji,
Neka ženu sebi neuzima,
Pod kočiju jednu ili kola
Upregnuti zajedno nemožeš
Dobra konja i košutu plahu.
Sam sam sobom ljuto zaišao:
Sad se danka kajem nerazborna....
Sve, što sebi ciene nije znala,
Sve, na svietu što je milovala,
Uboga je meni darovala,
Meni mračnom, ostarelom starcu —
A ja kakav dar sam joj spremio?
Za uzdarje spremio udarac! —"
I on gleda: kako na postelji
Sladki sanak miran je mladosti!
Kako mladu mirno ju celiva!
Kako su joj usta otvorena;
Kako mirno disaju joj grudi;
Ali sutra, sutra .... Zatreptivši
Oči svoje Mazepa odvodi,
On ustaje i tiho odhodi
U samoću svoga perivoja.

(Dalje će sliediti.)

---

[23]) Dobro Kočubejevo.

[24]) Već osudjena na smèrt pitali su pred vojskom Kočubeja, gdie je sakrio svoje blago.

odgovornostju smiesti u ovdašnji manastir al Redentore, koi je u obće kako se čini opredieljen za svećeničku kaznionicu.

Talijanska.

Turin 8. veljače. Kažu da će princ Carignan naimenovan biti glavnim zapoviednikom pomorstva. Bivši lombardezki predstojnik financijah Capelari della Colomba naimenovan je odsiečnim načelnikom u ministarstvu financijah. Fanti dobio je veresiju od 12 milijunah za vojene svèrhe. Obćinski zakon ima se pregledati.

Francuzka.

Iz Pariza pišu „N. Pr. Ztgu": Upravo sada saobćuje nam se viest, za točnost koje nemožemo jamčiti i moramo si pridazdèržat, da se opet na nju vratimo, no koja ipak nije nevierojatna uspèrkos „svim propozicijama." Glavni stan francuske vojske ima se naime iz Milana prenieti u Firencu i sdruženje Toskane sa Sardinijom prepriečit. S druge strane tvèrde, da je to gibanje francuzke vojske namienjeno proti Napulju (?!), ako bi mu se možebiti uzhtielo posredovat u cèrkvenoj dèržavi.

Turska.

Seljenje Čerkesah u Tursku — tako pišu Timesu iz Carigrada — traje već više miesecih. Pošto je moslomenskom pučanstvu Čerkasije ruska vlada na volju stavila izbor, da izidje iz zemlje ili da se preseli u Sibir, izabralo je pèrvo. Kèrč glavna je točka isseljivanja. Tamo plaćaju za provoz u Carigrad od prilike 4 talira.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Verona, 10. veljače. Tèrgovište Treviglio postalo je gradom. U Sardiniji predstoji reforma poštanstva i uslied toga obaljenje poštanskih pristojbah. Dosad razdieljena uprava vojske sredotalijanske sveze sjedinjena je s upravom sardinske vojske i dotični činovnici pozvani su u Turin.

Pariz, 10. veljače. Uvieravaju, da će se tèrgovački ugovor s Englezkom večeras u „Moniteuru" obnarodovat.

London 10. veljače. „Daily News" javlja, da će dne 5. ožujka biti izbori piemontezkih komorah a sastanak sredinom istoga mieseca.

London 10. veljače. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće stavio je Fitzgerald pitanje, da li je sklopljen kakav ugovor medju Englezkom i Francuzkom u obziru zahtievah, koji se imaju učinit Kitaju, u pogledu zajedničkih operacijah a poimence u obziru na postojano obsiedenje jednoga diela kitajskoga zemljišta.

Lord Russel odgovorio je, da nije sklopljen takav ugovor, no da je izdana ordonanca, koje sadèržaj odgovara pitanju Fitzgeraldovu.

London 11. veljače. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće bio je po lordu Russellu predložen tèrgovački ugovor a po kancelaru blagajnice Gladstonu proračun.

Kancelar blagajnice opaža da je uslied tèrgovačkoga ugovora potrebno, da se preduzme novo uredjenje. Lanjska financijalna godina bila je, veli, povoljna i iskazuje višak od 1.625,000 f. st. Polag proračuna imali bi razhodi iznosit 70 a dohodi 60 milijunah. Carinske pristojbe za šećer i kavu prinzdèržat će se nepromienjene. Francuzka obalit će uslied ugovora carinu za uglevje i kok od godine 1861. počemši a za lan i druge članke od 1. lipnja 1861., a carinu na britanske proizvode od 1. listopada 1861. počemši na 30 a poslie 3 godine na 25 postotakah.

Englezka naproti obalit će sve carine za rukotvorne robe, nadalje one za rakiju i vina, i to za rakiju na 8 šilingah 2 penca a one za vina na 3 šilinga od svako galone. Od 1. travnja 1861 imaju se ove posliednje carine jošte većma umalit.

Trajanje ovoga tèrgovačkoga ugovora ustanovljeno je na 10 godinah, gubitak na dohodcima računa se do 1,190.000 fr. st. Druge redukcije izvest će se godine 1862.

Nadalje predlaže se, da se ukine carina na maslo, sir, naranče, jaja, zatim da se obali carina na dèrva, ovebe, smokve, vodopiju i hmelj i da se obale nieke biljegovine.

Dohodarina od 10 pen. na fontu kod godišnjega dohodka od više nego 150 f. st. i 7 pen. na manje dohodke dala bi dobitak od 8 milijunah. Preostatak manjka ima se pokriti umierenim promienama porezah poimence niekim novim biljegovnim pristojbama.

Pretresanje o proračunu preduzet će se dojdućega petka.

Turin 10. veljače. Ukinut će se sardinska legacija u Toskani, dosadanji poslovodja markez Spinola naimenovan je tajnikom poslanstva u Napulju. Odlazak kralja u Milan odgodjen je na 17. t. m. i njegovo tamošnje prebivanje trajat će, vele, do konca mesopusta.

London 9. veljače. „Times" javlja u parižkoj korešpondenciji, da će francuzka vojska posiesti Toskanu, ako se neustupe Savoja i Nica.

London 9. veljače. Reuterova bèrzojavna pisarnica dobila je viesti iz Shanghai-a od 21. prosinca. Kitajci utvèrdjuju Peking i ušća od Peiha. Sto hiljadah tatarskih vojnikah sakupljeni su blizu Peiha. Englezi čine energičnih pripravah za rat.

Japanska tèrgovina prekinuta je pretieranim zahtievima Evropljanah polag japanskoga novca kod izmienjivanja dolarah i uvriedama učinjenim Japanezima.

Kèrf 4. veljače. Jonski parlamenat predložio je, da se izvoznina ulja obali.

Carigrad 4. veljače. Za poslove Čerkesah, Nogajacah i Tatarah podignuto je navlastito vieće. Dne 1. t. m bila su 32 milijuna kajmovah spaljena. Ovamo utekavši persijski princevi dobili su dopuštenje da se vrate. Financijalna komisija namierava uvesti porez za registriranje i patente. Carsko jahalište sgorielo je.

Turin 9. veljače. „Dresd. Journ." javlja: Viesti ovamo prispievše iz Napulja od 6. t. m. kažu, da se ministri jošte nisu složili i da se jošte nije odstupilo od misli, da se vojski dade zapoviest, da prekorači granice.

Domaće viesti.

Na Rieci. Biljsko nazivlje sastoji iz niekojih izrekah, koje biljari ol travoznanci poprimiše, i koje bar u poglavitih bilježih zadobiše stavni naznak. Latinski znakovi to tvèrde, koje — u latinščini — bilježeć kakvu travu nemožemo, kano niti latinsko biljno ime, mimoići. Gdie bi oskudica u latinščini, tu ti se svèrnulo na latinizirenu gèrčku rieč. Al niečim rad, kako niekoji biljari rekoše, takove iz dvijuh jezikah snešene rieči (hybride.)

Biljar nisam, to znaj štioče, i oprosti, ako gdie posèrnem; sudi samo dobru volju, kojom kanim za našu stvar, zèrnce pogači, kamenčić palači, koju će revni našinci u slozi bratinskoj sazidati, doprinieti. — Biljari ustanoviše kano pèrvu točku zakona u travnomu umiotničkomu nazivlju: ovo neka si pridèrži za svaki bitno različni ustroj bilja, i svojstven mu oznak; tako n. p. folium, list na ograncim, a ne za svaki listani tvor.

U nazivlju indi našemu treba osobito pojmiti ustrojne razlike koje latinščina pridavnikom, oli pričestjom uslied sliedećega pravila tvori: 1. Padeži pridavni na atus većom stranom donose biljeg kojekakvog ustroja; n. p. foliatus, što nosi list, listano, a kadkad i koju sličnost, n. p. ovatus što jajatno, duguljasto; 2. na osus znači bogatstvo u niekojih dielih: nervosus žilavo; 3. inus i aceus to ti je narav kakvoga diela: radicinus, što je od žile, foliaceus listatno; 4. Privativum *α* gèrčke, ol *e* latinske rieči znači nestašicu n. p. aphyllus bezlistno, enervis nežilavo; 5. Malene iznimke u nalici gèrčki se sa oides bilježe, a latinac sub predstavlja; n. p. calycoides subdentatus što nije sasma zubato; 6. Izvèrstno svojstvo hoće treći stupanj n. p. glaberrimus sasma ugladjeno; 7. Za srednje vèrsti pridieni rieči, koje jednu i drugu vèrst bilježe, ko latin: oblongolanceolatus! 8. Kad je što protivno, latinac prigèrli ob, n. p. obcordatus, tomu je slika protivna sèrcu. U ovoj struci prednjače Römer-a slovar biljskoga nazivlja Zurich 1816, i kipna predstava F. G. Hayne-a termini botanici 15 svezakah u Berlinu 1799 do 1817. —

Neutrudiv g. B. Šulek prokèrčio je u nas tu tiesnu stazu. Tko bi mu sadosta brigu, revnost, te sav trud naknadio, što je on marljivo sakupio, uredio, izumio? Izviše g. Ž. Vukasović viestim perom napisao baš potrebita nam pravila. Što mu domoljubno sèrce poreklo, to je na vidik izneo. Nudete braćo uz ove, koji biljarstvo prigèrliste. Pišite, izpravljajte; domovine zove, narod želi, mladež prosi! — Ja nisam nit Pharmakopoles, nit Dioskorides, al me naveo g. Vukasović na misao, koju ću rado priobćiti. Što mogu, to u slogu.

Mi neimademo société Linnéenne, nit Linnean society. Al što su Francuzi, što Englezi radili, dok ta družtva podigoše? Driemali nisu! Ta to neće nit nesnosni driemež učiti. — Za putovanje botaničko treba zlatni tobolac, al tog čuva ognjeviti zmaj, a Theseo i Jason odoše! — Prigèrlite što reče g. V. a evo braćo što i ja mislim. — Nebi li uspiešno bilo pozvati svu gospodu svećenike ciele naše domovine, gdiegod sa naški sbori, neka bi se svojski poprimili taj posao olakšati? Hoće li oni? Ta su iz naroda, i za narod, a za narodni razvitak kad su moja braća kasnila? A mogu li oni? Što ja kanim predložiti, to sigurno mogu.

Ta tu netreba obširnoga znanja u biljarstvu; ma baš i zaboravio tko biljnu uredbu, i nebio tko Linnéov: Alphabetar, Rhizotom, Phyllophil, Seplestar itd. Moj predlog amo dozivlje i one domoljube, koji se gdiegod stalno udvoriše, koje poslovi negone iz miesta. Nada sve naše liečnike i liekarnike; ovibo čine domaće liečivo bilje sabirati. Liepe indi prilike tad čovioka za naziv korena, trave itd. upitati. Bio sam u prilici kod g. Akurti-a liekarnika u Senju, gdie jednom nieki Senjan punu vreću raznoga bilja ispèrtio; što je donio, to je sve posebice baš naški imenovao. I takovih će prilikah biti množina. — Svak po svoju imao bi pozvati niekoje, najme: lugare, dèržave, poljare i čobane, uputit jih u čemu se radi, te uprosit pomoć. A ta bi bila; sabirat rastje, korenje, listje, trave itd. sve što biljarstvo hoće. Mnogi će sami znati naziv, a što nezna, nek upitkuje; tad donesi, te imenuj. Sabiratelj će pako sve u svoj biljnik uslied upute, dotičnim imenom razporedati. Nek se sbirka u proleću počme, a u lietu, jeseni, i zimi sastavi. Taj posao, i sva ta briga u godinu danah dovèršena! A kakva basan narodnoj stvari! Tko to nećuti? Kom u pèrsih narodno sèrce nekuca. — Svak svoju sbirku dovèršenu, nek odpremi tad — kamo? Imao bi se viešti koji domorodni biljar tog trudnoga posla prihvatiti, i ustavno sve urediti; te tako bi bar „floru" čitave naše domovine, našim čistim nazivom imali, a što bi uzmanjkalo u nas, tad hajd opet u naše, te tamo traži, pitaj i ponaši. Pozivom morao bi se točno i način opisati, kako se ima u sbirku, ol biljnik privremeni svako bilje smiestiti; jer bi imalo nepomično uz svoje ime ostati, dok stigne sve do ruke, komu se odpravljalo bude. Ovaj, izručen poznavao rastja sabirao bi tada naša imena, a uz njih, kako mu se trave, koren i ostala priklopljena objave, pometao bi latinsko i niemačko ime. Mnogi sabiritelji, koji biljarstvo razumiju, i sami bi jošte doniзali latinsko ili niemačko ime, te tako bi slagaocu riečnika posao olakšali. Tim načinom, kako ja mislim, imali bi biljni riečnik sasma u našem jeziku; imena upravo narodna, bar onog bilja, što je pod našim podnebjem. A ostalo kako rekoh, nek se nadomiesti pomoćju ruskog, češkog, poljskog it. jezika, te tako nam nebude potriebe iz tudjeg vèrtla unašati. — Što napisah, to je misao, koju sam smislio, ako je dielstvena, na korist naše knjige; smislio sam, nek se našinci, takovomu poslu viešti, domisle čemu boljem, i toj znanstvenoj struci podobnijem; smislio sam, nek poslaju, nek nastoje, nek predlažu. Quod bonum tenete.

Lj. S. Bažanin.

Razjašnjenje na Antikritiku.

Nebi ni pera zamočio, da nisam čitao u g. Šuleka odgovoru: „da tobož nisam čitao one knjige, koju kritiziram". Mogu uvieriti g. Š. da sam mu obe knjige pročitao onako kako to vieštaku treba; nisam pročitao svake rieči, jer sam odmah vidio, pregledav ovaj i onaj list, red i razdieljenje, kako stvar stoji. Tomu netreba toliko čitanja, ni toliko brige. Ta kako bi se usudio pisati o predmetu,

koga nepoznam? Nisam ja čoviek, koi botanizira u sobi, koi putuje u zatvorenoj kočiji, pak izdaje putopise, ko što se o niekom Englezu kaže. G Š. priznaje nedostatak Linnéova sustava, dopušćam; nu baš zato bi trebalo, da ga nije ni naveo, jer zašto da navadjamo što je manje dobro, kad imamo boljega. Što g. Š. kaže, da se sustavno razdieljenje bilinah polag Linné-a osniva na očite znakove, a u naravskom sustavu da se osniva na tajne ponajviše biljege, to ja sa moga gledišta sasvim nedopuštam; udovi cvietnih česticah u mnogih slučajevih nisu baš tako očiti, zato niti biljar, prirodoslovac, ili ako hoćemo učenik neima još ništa očitoga, kad u smislu Linnéova sustava biljku vidi; nije mu ništa očito tako dugo, dokle nepregleda potanko cviet i njegova uda; kada tako pèrvi pojam dobije, onda oči svèrne na cielu biljku, koja mu se čini prema cvietu i njegovim udom kao kakav pripadni, podčinjeni proizvod; ... u naravskom sustavu protiva tomu glavna biljega — polag moga mnienja — stoji upravo u očitom znaku, to jest u pogledu ciele biljke, u onom utisku, koi biljka oblikom svojim u prirodoslovcu probudjuje. Dakako, da za pèrvim ugledanjem, koje čim nas o pèrvom svojstvu — prirodoslovnoj srodnosti, il jednoličnosti podući, korak biva na druge znakove, ko što su: plod, uda cvietna itd.

Kad ja tako jednu biljku vidim i spoznam, pak onda vidim n. p. drugu, koja je ovoj pèrvoj spodobna, odmah se u meni probudi osviedočenje, da su te biljke srodne; ovaj sasvim prosto naravski postupak jedna je od glavnih ideah, polag koje je sastavljen sustav naravski, ne znakovi tajni; kasnije su prirodoslovci sitnozor uzeli u ruke i počeli su istraživati tajna uda cvieta i plod. — Botanika se može dakle laglje učiti po naravskom sustavu nego po Linnéovom; to što su mnogi odlični biljari naveli u svojih knjigah Lin. sustav to ništa nedokazuje; ta i oni su ga navadjali i tiskati dali bez potrebe.

G. Š. zbilja napominje u svom I. dielu biljarstva nieku vèrst sustavoslovja; nu to nije kadro naknaditi ono, što po mom mnienju fali; zato sam reko, da nenapominje sistematike u svom biljarstvu, jer ono što čitamo na str. 83. I. knj. to nije ono što se traži. Zadaća sustavoslovja je proizvod prirode kao jedinstven proizvod, kao jedinku spoznati i zatim naći joj miesto (jedinki naime), koje joj u sustavu pripada; taj postupak biva poleg načelah istovetnosti, jednoličnosti i i srodnosti; iz ovih se pojmovah izvadja točno opredieljenje vèrsti, roda, reda itd. To meni fali u biljarstvu g. Š.; i to je ono, što ja za glavno i za bitno smatram. G. Š. dakle drugo dèrži za sustavoslovje nego ja. Nu ako i nije u I. dielu kao školnoj knjizi opisano i protumačeno, što je vèrst, rod i red, to bi se bilo moglo u drugom dielu načiniti. „Biline, koje imadu niekoje znakove jednake, čine jednu četu (tribus)“ n. p. ruža i grašak, što imaju viencić od više laticah;“ ... dalje: „rod ima ponajviše vèrsti, koje se izmedju sebe neraslikuju vèrlo;“ itd. Tako kaže g. Š. Nu ovaj način može slabo dolikovati i istoj početnoj školi, gdie naučitelj tumači i predaje što treba, ali u drugom dielu bi se to svakako moralo bolje razložiti; jer to nije nikakova znanstvena definicia. G. Š. dva puta govori o redu, razredu, rodu i vèrsti, ali svaki put — polag moga mnienja naopako; na str. 83. I. diela i str. 23. II. diela. Nepita se, kako g. Š. na str. 24 u jednom primieru pojmove o vèrsti, rodu itd. razlaže, nego se pita, kojim sliedom se proizvodi prirodoslovni razdieljaju, kakovim se redom ovi odsieci glavni u dielu učevnom navadjaju; to odlučuje; . . da g. Š. sasvim protivan postupak predlaže u razaznavanju bilja od onoga, koga napomenah u mojoj pèrvoj kritici, to potvèrdjuje nastavak na istom listu 24. I. diela, gdie se kaže: „Glavna je dakle stvar u razaznavanju bilja, da čoviek znade, u čem se bilje jednoga reda slaže, a čim se razlikuje od ostalih redovah.“ . . . Baš obratno; ja kažem: Glavna stvar je u razaznavanju bilja, da čoviek znade, u čem si pojedine biljke dolikuju, da ih tada pomoćju spodobnosti svoje može sastaviti u vèrsti. . . Kako bi prirodoslovac mogo samo i pojmiti red, t. j. velik broj biljkah, kad još nijedne posebice nepozna? . . . To nije mistifikacia, nego je naravski red, kojim prirodoslovac stupati mora; nu i to spada u sistematiku, koju g. Š. u tom smislu, kako ju ja pojmim, u svom biljarstvu *nije napomenuo*, rekao g. S. što mu drago. — Mogo bi u ostalom o str. 83. I. diela više napomenuti; tako kaže g. Š., „da je grahoru i grašku plod mahuna (!)“; svaki biljar — osobito koi se dulje bavi sa botanikom — morao bi bar to znati, da graška i grahoru plod je komuška (legumen) a ne mahuna (siliqua), to g. Š. sám tako uči na str. 54.; zašto se dakle toga nedèrži na str. 83.? . . Kad sam opazio, da g. Š. nije opisao, što je vèrst, onda nisam ni pomislio na opisanje pojedinih vèrstih, nego na opis pojma, da se saznade: što je vèrst, rod, red itd. u obće. Što se opisanja cvietane (florae) tiče, to je druga stvar; kada budem još kroz niekoliko godinah mogo nastaviti moja istraživanja, onda ću se toga posla svojski primiti; gradiva tomu imam puno, a imat ću s vremenom i više . . . ako bog dá; u tom poslu poslužit ću se rado izkustvom drugih prijateljah, jer sám jedan nije kadar tako lahko veliku zadaću ovu riešiti.

Što se nazivlja tiče, to sam mislio, da g. Š. u svom kazalu navadja imena rodovah, kako to drugi biljari običavaju. Ja Aconitum zovem jadić: jer tako sam čuo ga zvati i u Lici i na Ivančici, i na gori zagrebačkoj, gdie sam ga sám brao; u Lici raste A. Anthora, L. sa žutim cvietom; na Ivančici raste A. varigatum L. sa cvietom modrim; a na planinah medju Severinom i Delnicom i Kamenjakom raste A. Cammarum Jacq. sa cvietom ljubičine, il kadkad bliedo modre bòje; svagdie sam čuo ono isto ime; naime jadić; mislim dakle da se ima pridèržati i cielomu rodu nametnuti, zašto bi se A. Lycoctonum L. zvao cèrljivača, nemogu razabrati; a potiori fit denominatio. Meni je dakle to iz znanstvenog obzira sasvim jednako: je li je A. Anthora, il A. Lycoctonum, il Cammarum, il Vulparia, il Variegatum, il Napellus, il Stoerkianum itd. Sva Aconita, kao rod, zovem: jadić . . . nit se tu zaista netreba čuditi, još manje kameniti; G. Š. nije tom opazkom ništa dokazao nego jednu malenkastu što Niemac veli: Silbenstecherei. . . . To pako, da se Crocus drugčije Trichonema zove, kako to g. Š. kaže, to nisam nikada čuo. To mi je novo; te synonimie nisam nigdie čitao. Crocus i Trichonema (koi se polag Linné-a zove Ixia Bulbocodium a polag Sebast. i Maur. Romulea Bulbocodium) spada u CXXIII. razred: Irideae; a Bulbocodium vernum L. spada u CXXVIII. razred: Colchicaceae. Crocus sativus L. i C. Pallasii Marsch. et Bieberst. zove se: u: Flora dalmatica Rob. de Visiani doduše šafran i benduška i žufran; ali Crocus vernus, koi kod nas i u Dalmaciji i Primorju raste, neima u Visianiovoj knjizi imena hèrvatskoga; ja sam ga nazvao, kako se kod nas zove: podlesek, ili ako liepše zvoni: podljesak; meni je pravo. Trichonema Bulbocodium Ker. sasvim drugi je rod (genus), niti se nemože sa Crocus zamieniti; još manje sa Bulbocodium vernum L., koga ja zovem: Jardvac i koi je niešta sasvim drugoga, nego Crocus, jer spada, kako rekoh, ne samo u drugi rod, nego takodjer u posve drugi razred. Clusius zove Bulbocodicum vernum: Crocus vernus augustifolius; možebiti iz toga misli g. Š., da je Crocus Trichonema i Bulbocodium Synonimon?!

U ostalom mislim, da ovakav razgovor može znanosti samo na korist služiti, zato sam se i odvažio danas produljiti ga; nu dalje već o tom predmetu govoriti neću, jer bi mogo kogod kazati, da javni listovi nisu samo za razprave botaničke opredieljeni. Dosiet o Farkašu dopao bi nam se, da se osniva na istini. U ostalom našom izrekom niesmo hotieli vriedjat pridošlicah a najmanje onih, koji su stekli zaslugah za našu književnost, već jedino hotieli smo reći, da se Hèrvati privikli vazda ogledat se sa svakim bez razlike, koi ih napada kojekakvim neosnovanim sumnjičenjem. Ako pako gospodin Šulek misli, da je pridošlica uvriedljiv izraz, neka izvoli u svoj sobstveni riečnik pogledati i vidit će, da neznači ništa drugo nego Ankömmling.

Vukotinović.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 13. veljače 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.80
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	66.80
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1860	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	860.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	191 30
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		112.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		131.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.19
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	32.25

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 50. 3—2

Poziv

na kupovanje srećakah od pete dèržavne loterije u svèrhe dobrotvorne.

Obćekoristne loterije dèržavne, što ih izvodi c. kr. upravljateljstvo dohoda loterijskoga, i što ih je, kao što je poznato, Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo otčinskom brižljivostju dostojalo narediti u svèrhu, da se čisti prihodi od istih, neodbijajući ništa u ime taksah, obratjaju izklopno i jedino na utemeljivanje novih javnih i dobrotvornih zavodah, ili na podporu zavodah ovakovih jurve postojećih; ovi podhvati biehu, poradi spasonosne svèrhe svoje, do sada po svih krunovinah što najdobrohotnije dočekani, i pozivu, upravljenomu na občinstvo, da im neuztegne možne svoje podpore, bi posvuda zadovoljeno toli silno, da je iz prihodah, ojimi dosadanje četiri loterije urodiše, moguće bilo, premda svakiput mnogo odnesè izplata znatnih dobitakah, na zavode, po previšnjoj odluci za to odredjene, obratiti obilnih svotah novčanih.

A i kako bi moglo biti inače! tà u golemoj cesarevini austrijanskoj neima ni broja veledušnim i plemenitim čoviekoljubom, kojim sèrce silnije bije od milosèrdja, gledajući nesretne svoje postradavše iskèrnje, i koji su svagda pripravni priticati im u pomoć.

Izvodi se sada, i vući će se već 12. svibnja 1860, peta obćekoristna loterija dèržavna, koja je, kao što svjedoči proglašena osnova igre, oskèrbljena znatnimi dobitci od 70.000, 30.000, 20.000, 15.000, 10.000, 8.000, 6.000, 5.000, 4.000, 3.000, 2.000, 1.000 forintih itd. **ukupno od 300,000 for.** austrijanske vriednote, i kojoj je od čistoga prihoda po previšnjoj odluci namienjena jedna polovica:

na gradjenje zemaljske ludnice za Štajersku, Korušku i Kranjsku i na podporu zavoda gluho-niemih u Celovcu,

druga pako polovica

na gradjenje vojničke kupeljnice u toplicah Pieštjanskih u Ugarskoj.

Lišeni umah! — lišeni sluha i govora! — U boju osakotjeni i iznemogli!

Koja neizkazana tuga obuzima svaku doista čoviekoljubnu dušu, kada pomisli, što znače, što izražuju rieči ove; kolik su nam one ostan, da na koliko smo kadri u pomoć pritečemo nesretnikom, koji su lišeni božanske one iskre uma, ili pako sluha i govora, a i junakom onim, koji nam se sa kèrvavoga bojišta vratjaju osakatjeni i iznemogli.

Daj Bože, da i ovaj poziv, što ga u ime ovih nevoljnikah puni pouzdanja upravljamo na svekoliko čoviekoljube, gospodje i gospodu, i opet dobrohotno dočekan bude, da i opet urodi onim plodom, kojim urodiše svi pozivi prijašnji! A blagi i plemeniti oni dionici, kojim dne 12. svibnja sreća bude loša, neka se tieše time, što su doprinieli niešto, da se ublažuju jadi i nevolje ubogih naših iskèrnjih.

Od odsieka dèržavnih loterijah za svèrho obćekoriste pri c. k. upravljateljstvu loterijskom.

U Beču mieseca siečnja 1860.

Friderik Schrank,
ces. kralj. vladni savietnik.

Nr. 503-c (68) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte Agram wird mit Bezug auf das Edikt vom 5. November 1859 Z. 7223-Civ. womit der exekutive Verkauf des dem Emerich Kranjčić gehörigen Hauses Consc Nr. 73 Grundbuchs-Protokolls-Nr. 69 ad I. Gemeinde Agram Neudorf peto der Kornitzer et Klein'schen Forderung per 72 fl. $62\frac{1}{2}$ kr. ö. W. c. s. c. angekündigt wurde, hiemit zur öffentlichen Kenntniss gebracht, dass es bei der auf den 1. März 1860 angeordneten 2. Feilbiethungs-Tagsatzung sein Verbleiben habe, und dass das feilgebothene Haus, wenn es um den Schätzungswerth nicht verkauft werden könnte, bei diesem 2. Feilbiethungstermine auch unter dem Schätzungswerthe den Meistbietenden zugeschlagen werden wird.

Agram am 8. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 53. (64) 3—3

Natiečaj.

Kod novouvedene trivijalne učione u Rakovcu, u križevačkomu kotaru u županiji varaždinskoj ima se popuniti učiteljska ujedno orguljaška služba, s kojom je skopčana godišnja nagrada od 210 for. a. v u gotovom, zatim 50 vaganah žitka, u polovini kukuruze a u polovini raži, nuz bezplatni stan, uživanje vèrta, zatim 20 hvatih dèrvah, od kojih ima 8 hvatih odpasti za školsku porabu.

Koji žele to mjesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te potrebitimi dokaznicami tako providjene molbenice, da se iz njih uzmogne razabrati doba, domovina, vierozakon, stalež (jel samac ili oženjen) sposobnost, znanje jezikah, dosadanje službovanje napokon ćudoredno i političko ponašanje, do konca ožujka 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku i župniku u Vèrbovcu, Aloysiu Christianoviću.

U Zagrebu dne 27. siečnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 33. (59) 3—1

Izkaz

godišnjih sajmovah koji će se godine 1860. u obsegu županije osiečke obdèržavati

miesto obdèržavajućeg se sajma	marvinski sajam		stvarni sajmovi	
	početak	svèršetak	početak	svèršetak
Osiek	9. siečnja	14. siečnja	16. siečnja	21. siečnja
	16. travnja	21. travnja	22. travnja	28. travnja
	21. svibnja	26. svibnja	28. svibnja	2. lipnja
	9. sèrpnja	14. sèrpnja	16. sèrpnja	21. sèrpnja
	8. listopada	13. listopada	15. listopada	20. listopada
	19. studenoga	24. studenoga	26. studenoga	1. prosinca
Vukovar	26. travnja	30. travnja	1. svibnja	1. svibnja
	20. lipnja	23. lipnja	25. lipnja	25. lipnja
	10. studenoga	14. studenoga	15. studenoga	15. studenoga
Nušter	23. svibnja	26. svibnja	29. svibnja	29. svibnja
	21. sèrpnja	25. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja
Dalj	4. svibnja	5. svibnja	5. svibnja	5. svibnja
	29. listopada	30. listopada	30 listopada	30. listopada
Čepin	28. svibnja	30. svibnja	4. lipnja	4. lipnja
	11. studenoga	13. studenoga	20. studenoga	20. studenoga
Djakovo	25. travnja	30. travnja	1. svibnja	1. svibnja
	20. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja
	19. listopada	28. listopada	28. listopada	28. listopada
Valpovo	22. veljače	24. veljače	25. veljače	25. veljače
	21. lipnja	23. lipnja	25. lipnja	25. lipnja
	6. prosiaca	7. prosinca	10. prosinca	10. prosinca
dolnji Miholjac	29. ožujka	31. ožujka	2. travnja	2. travnja
	26. rujna	28. rujna	29. rujna	29. rujna
Moslavina	12. travnja	14. travnja	16. travnja	16. travnja
	5. rujna	7. rujna	10. rujna	10. rujna
Našice	5. ožujka	10. ožujka	10. ožujka	10. ožujka
	8. lipnja	13. lipnja	13. lipnja	13 lipnja
	10. kolovoza	16. kolovoza	16. kolovoza	16. kolovoza
	26. studenoga	30. studenoga	30 studenoga	30 studenoga
Orahovica	30. siečnja	3. veljače	3 veljače	3. veljače
	30. travnja	3. svibnja	3. svibnja	3. svibnja
	17. rujna	21. rujna	21 rujna	21. rujna
	22. studenoga	26. studenoga	26. studenoga	26. studenoga
Podgorač	14. svibnja	16. svibnja	16. svibnja	16. svibnja
	8. studenoga	12. studenoga	12. studenoga	12. studenoga
Feričanci	15. ožujka	19. ožujka	19. ožujka	19. ožujka
	23. svibnja	29. svibnja	29. svibnja	29. svibnja
	16. kolovoza	21. kolovoza	21. kolovoza	21. kolovoza
	29. listopada	2. studenoga	2. studenović	2. studenoga

C. kr. županijska oblast, u Osieku 25. siečnja 1860.

Br. 591-gr. (67) 3—2

Oglas

poradi

doznačivanja zemljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

Od c. k. zemaljskog sudišta u Zagrebu daje se ovime na znanje: da su poradi doznačivanja aversionalnih odštetnih glavnicah, pronadjenih po c k zemaljskoj komissii za razterećenje zemaljah za niženaznačene gospoštije i ovlaštenike, odredjeni rokovi za prijave i ročišta za razprave, kako sliedi:

Datum i broj odštetne presude	Naznačivanje razterećenog dobra, i broj kmetskih ili željarskih naselbinah	Ime ovlaštenika na naknadu	Iznosak pronadjene odštetne glavnice		Dan, od kojega kamate teći počimlju	Rok za prijavu	Dan i sat za razpravu doznačiteljnu
			for.	kr.			
25. siečnja 1860	Čebi sa 3 kmetske naselbine	Naslednici Tome Matice	u srebru 1200	—	1. svibnja 1860	13. travnja 1860	14. lipnja 1860 u 9 satih prije podne.

Uslied toga pozivaju se ovime poleg propisa §. 26. od carskog patenta od 16. siečnja 1854. — VIII. kom. br. 23. dèrž. zak. lista, III. komad, I. razdio, br. 27. zem. zak. i vlad. lista za Hèrvatsku i Slavoniju od god. 1854. dotičnici i to:

1. da oni, koji su po dozvoli patenta od 20. studenoga 1858. (br. 247. dèrž. zak. lista) uz jednogodišnji rok iztičući koncem travnja 1854. na oštetjena dobra i pravice podigli sudbeno zahtievah kakovih, posviedoče zahtieve svoje.

2. da oni, kojim po dozvoli navedenoga patenta pristoji još dužji rok, uz koji mogu poslužit se pravom naznadnoga odkupa, prijave to svoje pravo, potvèrdivši ga izpravami, ili da dokažu parnicu, koja u tom obziru jurve teče.

3. da oni, koji iz drugoga kojega pravnoga naslova traže štogod od glavnice odštetne ili od kamatah njezinih, dokažu u tom obziru prava svoja.

4 da oni vierovnici, koji su uslied uknjižbe svojih tražbinah, izhodjene prie 1. ožujka 1854, stekli prava pèrvenstva na dobro odštećeno, pa kane tražit izplatu iz glavnice odštetne, prijave tražbinu svoju do gore postavljenog roka, jer će u protivnom slučaju sve ove osobe izključene biti iz razprave o doznačivanju glavnice odštetne, i onim, koji su napomenuti pod 1, 2, 3, bit će jedino prosto, da svoja prava, koja imadu, potieraju same proti onomu, kojega se je pravo potezanja glede odštetne glavnice i kamatah njezinih priznalo pri razpravi doznačnoj, za koju se ujedno gorenaznačeno ročište, koje, ako od potrebe bude, na sliedeće za onim dane do svèršetka naime ove razprave protegnuti se može, s tom primietbom ustanovljuje, da na ovo ročište svi oni, koji su u točki 1—4 ovog oglasa propisane izkaze i prijave podnieli uz rok izročni, doći imadu ili glavom ili po punomoćnicih i to tim sigurnie, jer će u protivnom slučaju bit smatrani tako, kao da ni nisu podnieli nikakovih izkazah ili prijavah.

Napokon se opažuje, da po glasu gore naznačenog §. 26. carskog patenta od 16. siečnja 1854 sl. f) proti zanemarenju roka izročnoga i proti izostanku iz ročišta neima miesta povrati u stanje pèrvašnje.

U Zagrebu dne 4. veljače 1860.

Klobučarić. Jović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 15. VELJAČE 1860. Broj 37.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Politički pregled.

Još svejednako nije se ništa dogodilo, što bi iole rasjasnit moglo gustu tminu, koja sastire posliednji nenadani postupak Francuzke u obziru pitanja srednje Italije. Što mu je dalo povoda i kamo smiera, to je još svejednako tajna. Tko bi taj uprav čudnovati zamèršaj stvarih razriešit mogao? Može li se iz svega, što je car Napoleon preti volji Sardinije, osobito u pogledu Toskane, učinio, zaključiti, da u istinu namierava opet uspostavit velikoga vojvodu toskanskoga? Možebiti osniva se misao careva i na takovom planu, da se time sporazumije s Austrijom, ako bi mu ona posao s papom olakšala. Za sada se još mnogo govori o obćenitom glasovanju i o raznim kandidatima, medju kojima navode se poglavito vojvoda genoveski i princ Napoleon. Kandidatura posliednjega nečini nam se ozbiljna. Sjedinjenje Savoje i Nice nailazi sve na veće težkoće. — Govorilo se u Parizu i o tom, da se car namierava s papom pomiriti. No ništa nemanje papin poslanik u Parizu još je svejednako uznemiren. Kad su ga pitali o okolujućim glasovima u obziru približenja medju Francuzkom i Rimom, odgovorio je, vele, da nezna ništa o tom, da bi se stanje stvarih štogod poboljšalo bilo. „Što se mene tiče" dodao je „ja mislim, da neću dugo u Parizu ostati. Nebi se čudio, da me moj dvor za koi dan odazove." Prelat rekao je to u jednoj političkoj dvorani na glas, da ga je svatko čuti mogao, i to je učinilo velik utisak.

Što znači ovaj novi pokret od francuzke strane? Možebiti da se je car sietio svojih obećanjah u Vilafranki i da želi stranom barem izpunit što je obreko, možebiti da time misli Sardiniju, Englezku i Rusiju prinudit, da pristanu na njegovu želju u obziru ustupa Savoje i Nice, a napokon može i to biti, da je sve samo nova diplomatična obsiena, koja sasvim druge svèrhe krije. Riečju, stvar je tamna, smatrali ju ma s kojega god gledišta. Dogadjaji stoje medju sobom u največem protuslovju. Iz jednih bi se zaključit moglo, da iz sdruženja srednje Italije s Piemontom neće ništa biti, s druge pako čini se opet, kao da se isto oživotvorenju približava gorostasnim koracima. Tako pišu iz Bolonje „Oest. Ztgu.": Čini se da se sada ozbiljno radi o izvedenju piemontezke politike od sdruženja, budući da su već razni genijski i konjanički oficiri iz Lombardije ovamo došli. Pèrvima je naloženo da uskore utvèrdjenje Bolonje a drugi da ustroje lahko konjaničtvo. Divizija Ferrarieva ima motrit granice od Pada i već je svoje prednje straže razredila. Jedna straža ovoga sbora, sastojeća od prilike iz 50 momakah pod zapoviedničtvom jednog oficira, nalazi se u Stelattu, neposredno naprema Goncagi i udaljena je od austrijanske straže jedva 100 korakah.

U Napulju imala je 29. siečnja biti demonštracija kao na dan, kad je pred 12 godinah Ferdinand II. dao narodu ustav, no zato je saznalo u vrieme redarstvo i prepriečilo ju je. No sjajniji uspieh imala je demonštracija u slavu novoga piemontezkoga poslanika Villamarine. Tako rekuć jurišali su pohodnim biljegama na njegov stan. Medju istima bile ih je i od takovih osobah, koje su već preminule ili neživu više u Napulju.

Ona stranka u Mletcima, koja pravi demonštracijah, nosi sada izvan šeširah à la Cavour i ječermn à la Zouavo, ta je od kadife s malim sjajnim veoma mnogobrojnim pucetima od mieda i zakopčana do vrata.

S francuzke granice pišu, da po istim selima i malim miestima čak do niekoliko miljah izpod Strasburga nemogu smoći dosta krojačah i švelah za načinjanje soldačkih košuljah. Odpušteni vojnici pozivlju se natrag u svoje regimente a željezničke uprave dobile su zapoviest, da se pripravе za odpremanje vojske.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Doznajemo iz ovdiešnjih niemačkih novinah, da će od penzioniranoga krajišničkoga školskoga savietnika Julija Frassa izići knjiga u niemačkom jeziku pod naslovom: „K pregledu krajišničkoga zavoda" sadèržavajuća poviestnicu vojničke krajine od njenoga početka do našega vremena, opis niekih znatnijih tamošnjih gradovah i razvalinah sa štatističkim opaskama. Ako je to dielo kritično izradjeno, bit će za nas svakako od osobite važnosti.

—ć. U Karlovcu, 12. veljače. Od 27. siečnja do 10. veljače uveženo je hrane: pšenice 6403, kukuruza 14152, proje 4415, ječma 800, napolice 600 vaganah, — a prodano: pšenice 4980, kukuruza 7640, zobi 3540, proje 670, ječma 460 vaganah. — Ciene su žitne poniešto opet skočile. Najbolja pšenica: po 5 fr. 80 novč. a. vr., kukurus 3 f. 70 n., zob 1 f. 80 n., ječam 3 f., proja 3 for. od vagana. —

Od ovo niekoliko danah pada neprestano snieg.

Beč 13. veljače. Jučer čitalo se je s prodikaonice svih cèrkvih u Beču nedavno izišavše pastirsko pismo kardinala kneza nadbiskupa viteza Otmara Rauschera i ujedno bilo je dano na znanje, da će se u svim župnim cèrkvama u Beču pobirat tako zvana „Petrovina" novci u podporu svete stolice. Uslied toga stavljena je bila posred cèrkve svetoga Stiepana na jednom stolu škrabica za žèrtve. Pred njom stoji razpelo a na svakoj strani od njega goruća svieća. Jedna tamo nalazeća se tablica nosi napis „Sbirka za svetoga otca, koi je sada u velikoj opasnosti." Darovi su bili tako obilati, da je škrabica bila više putah napunjena i morala se je mienjati. I u ostalim južnim cèrkvama bile su izložene slične žèrtvenice.

Od adrese podanosti austrijskih katolikah na svetoga otca došlo je do 9. t. m. 75 tabakah, koji sadèržaju 7475 podpisah. Od adrese gospojah došlo je do 10. t. m. 26 tabakah sa 4777 podpisah.

Dne 6. t. m. bit će svečana izložba moćicah u cèrkvi svetog Stiepana.

Talijanska.

Iz Napulja pišu od 1. t. m., da se vojska u Abrucima svakim danom umnožava i da je onamo iz Napulja krenula i jedna gvardijska regimenta. Obćenito dèrže za odlučeno, da će kralj Franjo unići u Romanju. Kao što javljaju iz Turina dala je već francuzka vlada gospodinu Breniera nalog, da napuljskom dvoru izjavi, da će francuzka vojska odmah unići u Marke, čim kralj napuljski zapoviedi svojoj vojski, da prekorači granice. U isto doba javlja genoveski list „Corriere Mercantile:" „Efektivno stanje svake francuzke regimente u Italiji ima se polag vierodostojnih viestih dovesti na 2000 momakah, koje visine jošte nepostiže. Tako bi francuzka vojska dobila podkriepljenje od 15.000 momakah i postale bi 50.000 momakah jake. Ima se primietit, da se je vojska francuzka u Italiji raznim bolestima umalila za 6000 momakah. Oba batalijuna druge u Genovi nalazeće se regimente dobila su zapoviest, da se priprave na put i misle, da su opredieljeni za tabor, koi se ima podići u Pioigetonu. Vojnička uprava u Genovi i ostali upravni sborovi pozvani su, da prijave, da li im se gradivo nalazi u stanju za boj.

Što se tiče cèrkvene dèržave, vlada istina u Rimu duboki mir, odkad je tamo general Goyon povodom očitovanjah od 22., uzeo u ruku policiju. Nasuprot čini se, da u provincijama veoma zao duh vlada. „Indep. Belge" donosi barem iz Jakina sliedeći, nadamo se pretierani dopis:

„Kad je ovdiešnji biskup razpisao Triduo da se pučanstvo pomoli bogu za štitjenje papinstva, izidje odmah drugi proglas, kojim se pučanstvo pozivlje, da se pomoli bogu za pobiedu talijanske stvari. Kad je biskup Rudi u jednoj prodiki oštro govorio proti Napoleonu III., otidjoše oni, koji su u cèrkvi bili, pred stan francuzkoga konsula da mu očituju svoje simpatije. Kad se drugi dan ponovi ovo očitovanje, raztiera papinska žandarmerija narod, uapsi više osobah i posiede pijacu pred konsulatom. Kad jedna deputacija zamoli konsula za oslobodjenje uapšenikah, očitova isti, da nemože ništa učinit u toj stvari."

Jedan renski list dobio je iz Rima od 4. veljače veoma zanimiv dopis o slovu, što ga je onomadne u jednom sboru govorio Pio Nono. Nj. svetost izabrala je posliednju nedielju, praznik svetoga Franje Salezkoga, da po njemu utemeljeni sbor za misije u dèržavama sieverne Amerike pèrvi put posieti. Od sieveroamerikanskih zimovnikah nije nijedan falio; i poslanik Stockton, general Goyon i mnoga gospoda i gospoje rimskoga plemstva bili su tamo, kada povodom adresah podanosti pitomacah stade papa goverit o političkom i vierozakonskom stanju Italije. Pošto se je potužio, kako množina sasvim zaboravlja, kakvu prednost poluotok posieduje pred svim ostalim narodima u papinstvu, nastavi svoj govor sliedećim znamenitim riečma: „Nebojimo se oružja, ni vojnikah, ne sile ma ikoje vlasti! A nije ni gubitak svietovnoga gospodstva, što nam sèrce razcviljuje. Pomoćnike kod toga izgubitka postići će na njihovu nesreću kazni cèrkvene i onda će izvèrženi biti gnjevu božjem, ako se neuteku njegovom milosèrdju. Mnogo više boli i straši nas razvraćenost ćutih. Ova mèrzka bolest kvari sve ostalo. Opačina dèrži se sada u istinu za kriepost, a kriepost za opačinu U niekim gradovima ove siromašne Italije dotle su već došli, da obožavaju ubojice iz potaje i razbojnike! I slaveći najgore ljude i nevaljana diela, usudjuju se hrabrost i postojanost u vieri i istu biskupsku čvèrstoću za zaštitu svetih pravah i njihova brižljiva dobročinstva nazivati licumierstvom, fanatizmom, zloporabom zakona." Papa zaključi uvieravajući, da je skrajnje vrieme u ime božje kaznit takovo postupanje. Ali osveta svećenstva i namiestnika Isukèrstova molitve su, da se zalutavši povrate u život. Najveće zlo jest razvraćenost sèrca i ćutih, no to se može nadvladat samo največim božjim čudom i posredstvom molitve."

Turska.

Carigrad, 28. siečnja. Budući da policija nije dovoljna, da uzdèrži mir, predložio je Rizapaša sultanu, da se podigne žandarmerijski piešački i konjanički sbor, od prilike po fran-

cuzkom kalupu. Ovaj sbor ima sastojati iz 60.000 (?) momakah, od kojih bi se polovica u slučaju rata mogla stavit u gibanje, tako da nebi više potrebno bilo bašibožukah. Ovaj plan, dobro primljen od pučanstva, sada je predložen jednoj komisiji, da ga ispita.

Iz Čerkeske jednako se u Tursku izseljavaju, tako isto i mnogi Tatari dolaze, po koi dan po 1000—2000 ljudih. Ovi su ruski podanici, i bez da su ugnjetavani, od svoje volje se izseljavaju. Vlada nezna, šta da š njima radi i gdie da ih naseli. Niekoliko stotinah porodicah naseljeno ih je na otoku Rodu, da bi ondie musulmanski element osnažili prema prevagi kèršćanskog elementa. Hotieli su ih i okolo Kosova naseliti, ali oni nisu radi tamo, već u prediele medju Silistrijom i Kistendžom, medju svoje tatarske suplemenike.

Belgija.

Bruselj, 9. veljače. Zaručenje princese Alise s princem Oranjskim službeno je prijavljeno kralju belgijskom kao praujaku kraljevske zaručnice. Princ Oranjski pohodit će vraćajući se u Holandiju na poziv ovdiešnjega dvora i Bruselj. Odnošaji medju vladajućim kućama Belgije i Nizozemske uobće su od niekoga vremena veoma usèrdni; nov dokaz za to pruža nacèrt zakona, koi predlaže da se iz formule prisege, koju imaju polagat provincijalni savietnici, ima izostavit točka, koja se tiče „viekovitog izključenja Oranjske dinastije od belgijskoga prestola." Ova promiena odobrit će se bez sumnje obćenito; odkad obstoji ova točka, nije jošte nijedan član nizozemske dinastije stupio bio na belgijsku zemlju.

Francuzka.

Paris 7. veljače. U Parizu pripovieda se da je mali carević pred niekoliko danah reko svomu otcu, kad ga je ogèrlio: „Nesèrdite se dulje na papu, otče, ta on je moj kum." Nije težko dosietit se, od koga je diete naučilo te rieči. To nebi bio pèrvi dokaz o revnosti, kojom se visoke gospoje zanimaju za papa. Tako su nieke parižke gospoje polag jednoga rimskoga dopisa u listu „Patrie" poslale svetom otcu 100,000 franakah u veleliepnoj zlatnoj čašici, a mnoge od njih sagovorile su se, vele, da će odsele polovicu od onoga novca, što dobivaju od svojih supruga za nabavljanje ženskih potrebah, svetomu otcu stavljati na razpolaganje.

Louis Veuillot, bivši učrednik cèrkvenoga lista „Univers", komu je, kao što je poznato vlada zabranila izlaziti, odreko se je, kao što kažu politike, otići će ovih danah u Rim i preuzet će ravnateljstvo rimskih željeznicah.

Za 14 miesecih imat će francuzka vojska za razpolaganje 1100 redatih topovah svake vèrsti.

Danas je izišla iz carske tiskarnice knjižica pod naslovom: „Tradition française d'une confederation d'Italie" i zaključuje riečma, da su punktacije od Vilafranke jedini temelj, na kojem može počivat pravo, praktično riešenje talijanskoga pitanja.

Španjolska.

Madrit 3. veljače. Novčana sredstva, što su ih kortesi votirali, već su progutali znatni ratni troškovi; sada je vlada, kao što se pripovieda, 120 milijunah doznakah na narodne dobra prodala banki. Ovi papiri imali bi služit se izplaćenje dugovah, dakle su oteti svojem opredieljenju.

Madrit 6. veljače. U Havani vlada veliko oduševljenje za rat i od onuda se šilju znatni darovi za vojsku.

Tetuan je u rukama Španjolacah. Ovaj uspieh ima maršal O' Donell zahvalit pobiedi, koju je dne 4. veljače odèržao nad Mavrima, koji su vojevali pod bratjom sultanovom. Španjolci osvojili su neprijateljski tabor i oteli 800 velikih šatorah, topničtvo, deve i svekoliko ratno gradivo. Bratja careva dala su se u bieg i predala su tvèrdjavu vlastitoj sudbini. Grad pozvan, da za 24 sata otvori pobiediteljima vrata, poslao je odbor, koi je za milost molio. Divje čete Mavrah harale i žarile su po gradu, prije nego su iz njega izišli; Riosova divizija došla je u uplašeni grad bez svakoga napora i bila je pod takovim okolnostima od pučanstva primljena otvorenim naručajima. General Echague nastanio se je u angerskoj dolini, razorio je 200 kolibah a zaplienio stada protivnikah kao i jedan gorski top.

U Madritu, gdie su, kao što je poznato, već od više nedieljah sle volje čekali koju veliku pobiedu, bio je utisak od uzetja Tetuana neopisiv: glavni grad bio je rasvietljen i pučanstvo nagèrnulo je kličući u kraljevskom dvorcu. Isto tako bila je pobieda primljena i u provincijama. Čine se priprave za velike pučke svetkovine. Kraljica je maršalu O' Donnellu i afrikanskoj vojski dala čestitat.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin 11. veljače. Uslied viestih iz Napulja od 8. t. m. podižu se novi batalijuni a u Abruccima stavit će se 15.000 momakah municipalne garde.

Rim 10. veljače. Proglas generala Goyona izrazuje nadu, da će poklade mirno proći, zabranjuje glasna očitovanja politike i opsža, da će se steke, koje bi se ustručavale reziči na poziv oblasti, silom raztierati. Uapšen je nieki čoviek, o kojem kažu, da je on pèrvi povoda dao očitovanju sbivšem se enomadne.

Kod francuzke divizije obustavljeni su vremeniti odpusti.

Paris 12. veljače. „Moniteur" oprovèrgava po genoveзkom listu „Corr. Mercantile" donešenu viest, da je francuzka vojska u Italiji u posliednjem polugodištu grosnicom i tifusom 6000 momakah izgubila i da će se zbog toga umnožit za 15.000 momakah. „Moniteur" dodaje: Slučajevi smèrti nenadilaze običnoga broja; u bolničkim izviešćima nema govora o tifusu. Naravna bi bila stvar, veli, da su se miesta izpražnjena po odpuštenicima popunila novom momčadi: no i to nije učinjeno.

Madrit 10. veljače. Marokanci sakupljaju se opet za Tetuanom. Španjolci se pripravljaju, da nastave svoja dielovanja.

London, 13. veljače. Polag današnjega Morning Heralda dèržat će se dojduće sriede sastanak prijateljah lorda Derby-a u svèrhu, da se slože u tom, kako se imaju vladati kad se bude pretresao proračun.

Princ Oranjski odputavat će danas da pohodi rukotvorne kotare.

Domaće viesti.

= U Karlovcu 12. veljače. Čim se više približavamo kraju pokladah, tim veća dielateljnost vlada medju članovima družtva dobrovoljacah za narodne predstave. Već sada probe dèrže, nabavljaju odielo itd. Kao što čujem, bit će pèrva predstava u nedielju poslie pokladah, a davat će se „Gusari" od I. Kukuljevića. Tako nam u pustoj korizmenoj dobi predstoje opet liepe zabave. —

Balovah imade kod nas sijaset. Medju odličnije računaju se četiri zaključana bala, što ih spremiše tri mlada gospodina na podpise. — Dne 8. bijaše bal na korist gradske bolnice, koi je najpovoljnijim uspiehom ovienčan. Ove subote bit će strieljački bal, a na pokladni ponedieljak dèržat će se bal na korist stradajućih žiteljah kotara modrušpotočkog i bosiljevačkog. Mi se nadamo, da će plemeniti stanovnici našega grada ovom zgodom sjajno zasviedočiti svoje uzvišeno čuvstvo napram subraći, koja povodom lanjske nerodice težko stradaju. Kao što doznajem, spremaju se čoviekoljubivim nastojanjem našega gradskoga načelnika g. Venčine još nieke druge zabave u korizmi na korist gladujućih. O čem ću Vam u svoje vrieme obširnije javiti.

Danas i sutra prolazi ovuda puno visoke gospode u Plaško, gdie Nj. preosveštenstvo gosp. episkop Jevanović na Sretenije dne 14. o. m. dèrži svoju svečanu instalaciju. Za tu svečanost imenovan je generalmajor i ovdiešnji brigadir presvietli g. J. Čivić Korski carskim povierenikom, a prečastni arhimandrit Gomirski g. Gerv. Petrović mandatarom njegove svetosti patrijerha Rajačića. O samoj svečanosti izviestit ću Vas pobliže kasnije.

Dolnji Miholjac 4. veljače 1860.

Gospodine učredniče!

Evo i mene od ravne Podravine naše, ne da Vas iztuživši se razžalostim — prem ako bi dosta i predosta uzrokah imao to činiti — no da vam radostnu priobćim viest. Nije ništa velikoga nit osobitoga no znatno dosta za karakteriziranje duha, koi se poslie dubokа letargična sna u nama probudjuje i vladati počima.

Dne 24. siečnja u družtvu prijateljskom veseli bijasmo. Zdravica zdravicu sliedila je a svaku sèrčani „živio" Bog zna, al nam se grudi od veselja šiniše kada vèrlim domoljubom i domorodkinjam zdravice napismo. Nieka, dosad neobična oduševljenost nam dirnu duh; a sèrca mal što nepokipiše od uzhićenja i dragosti, kada u slavu neumèrloga piesnika našega O. A. Kačića čašu digosmo. — Valjda se je duh Kačićev u kolu našem pojavio i nas nadahnuo!! . . . .

Da pako veselje naše liepo ovienčamo, bez svakog poziva, jednodušno, u svèrhu proslavljenja stolietne uspomene jezikospasitelja našeg Kačića, po mogućstvu malenoga družtva, „koi paru koi krajcaru" u jedan čas u jedan čas 17 for. a. vr. skupismo, i meni bi podieljena čast, vama velecienjeni gospodine, neznatni ali sèrčani prinosak ovaj dostaviti.

Molim vas, budite dobri darak naš svèrsi opredieljenoj privesti.*) Bog s nami!

Slavoj Meršo.

*) Potvèrdjujemo primutak novacah i jamčimo za točno izvedenje naručbine. Učr. Nar. Nov.

Odgovorni učrednik: Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 33. (62) 2—1

Izrek.

Obznana zapisnikah zemljišnicah u ugarskoj kraljevini, koji se tiču željezne županije s nepokretninama iz niegdašnje šopronske županije, koje se sada broje k obćini Livki, izim slobodnoga grada Kiseka i obćinah: Puszta-Csóó s Benkeházom, Csenye s Ujmajorom, Gercze s Tacskandom, Repcze Szt. György, Karstfölde, Podkrivnica (Kerkes-Kapolna), Pankasz, Eöri Sz. Peter, Szata i Oberfeld.

C. k. ravnateljstvo zemljišnicah u Šopronu da je kroz c. k. ravnateljstvo zemljišnicah u Zagrebu uslied raspisa ministarstva pravosudja od 15. prosinca 1859 br. 19.095 u obziru daljega napravljanja novih zemljišnicah po šopronskom upravnom području kraljevine ugarske svim na znanje da se je:

U šopronskom upravnom području lokalizacija po obćinama za uvedenje zemljišnicah već i u željeznoj županiji svèršila i da će zapisnici zemljišnicah sa čestičnim k tomu spadajućim kazalime i cèrticama o svim obćinama, koje su godine 1848. pripadale ovoj županiji zajedno s nepokretninama prijašnje šopronske županije, koje sada pripadaju obćini Livki izim slobodnoga grada Kiseka i obćinah: Puszta-Csóó s Benkeházom, Csenye s Ujmajorom, Gercze s Tacskandom, Szt. György, Karstfölde, Pokrivnica (Kerkes-Kapolna), Pankasz, Eöri Szt. Peter, Szatta i Oberdorf od 1. ožujka 1860 počemši u c. k. pisarnici zemljišnicah u Sombotelu biti očito izloženi, da ih može svatko pregledati.

Izvedenje poslovah i uredovanjah naznačenih u tom izroku ima se takodjer sa 1. danom ožujka 1860 početi i zato je c. k. županijski sud u Sombotelu za sve gore navedene obćine opredieljen.

Vas sadèržaj ovoga dne 17. prosinca 1859. izdanoga izroka natiskan je već drugi put u bečkim službenim novinama.

C. k. ravnateljstvo zemljišnicah.

U Zagrebu 28. siečnja 1860.

OGLASNIK.

Br. 56. 3—3

Opomena.

Time se svatko opominje, da bez moje doznake nikomu, bio on koi mu drago, na moj račun nezajmi ili nedade novacah ili stvarih od novčane vrednosti, budući da takovih neću priznati a ni ništa platiti.

U Zagrebu dne 17. siečnja 1860.

Antun grof Erdödy.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U CETVERTAK DANA 16. VELJAČE 1860. Broj 38.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina s 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 30. prosinca 1859, kojim se za svukoliku cesarevinu, izim okoliša uprave mletačke i izim Krajine vojničke, izdaje i od 1. dana svibnja mieseca godine 1860. u kriepost uvodi zakon obèrtni (zakon za obèrte i zanate).

Mi Franjo Josip Pèrvi, po božjoj milosti cesar austrijanski; kralj ugerski i češki, kralj lombardezki i mletački, dalmatinski, hèrvatski, slavonski, galički, vladimirski i ilirski; kralj jerusolimski itd.; arkivojvoda austrijanski; veliki vojvoda toskanski i krakovski; vojvoda lorenski, solnogradski, štajerski, koruški, kranjski i bukovinski; veliki knez erdeljski, markgrof moravski, vojvoda gornjo- i dolnjo-slezki, modenski, parmanski, piačentinski i gvastalski, osviećimski i zatorski, furlanski, dubrovački i zadarski; pokneženi grof habsburžki, tirolski, kiburžki, gorički i gradiški; knez trientski i brikesenski; markgrof gornjo- i dolnjo-lužički i istrijanski; grof hohenembski; feldkirchski, bregenski, sonnenberžki, itd.; gospodar od Tèrsta, Kotora i slovenskoga Kraja, veliki vojvoda Vojvodovine sèrbske itd. itd.

Budući Nam nakana i volja, da se radinost obèrtnička jednako uredi i koliko moguće oblakša po cesarevini Našoj: zato saslušav ministre Naše i čuvši vieće Naše dèržavno potvèrdismo priklopljeni ovdje zakon obèrtni, i naredjujemo kao što sliedi:

I. Ovaj zakon obèrtni (zakon za obèrte i zanate) ima počamši od 1. svibnja 1860 doći u kriepost u svoj kolikoj cesarevini našoj; izuzimlje se jedino okoliš uprave mletačke i Krajina vojnička.

II. Propisi, koji postoje o nastanjivanju i o pravu boravljenja, nemienjaju se obèrtnim ovim zakonom.

III. Od goripomenutoga roka počamši bit će krieposti svoje lišeni svikoliki propisi, koji sada valjaju i postoje o tom, kako se zadobivaju pravice ilitì povlastice obèrtničke, tvorničke i tèrgovačke; a tako isto bit će od onoga roka počamši krieposti svoje lišena svakolika ona starija pravila o izvèršivanju rečenih povlasticah, koja se neslažu s ovim zakonom obèrtnim.

IV. Propisi, sadèržani u zakonu ovom, valjaju, nego sa stegami, navedenimi u članku sliedećem, za svekolike radnje, koje se tieraju kao obèrt ilitì zanat, i to bez razlike, ili se njimi izvodili, preradjivali ili pretvarali predmeti prometni, ili se tierali poslovi tèrgovački, ili se odnosili na opravljanje kakove usluge ili diela kakova.

V. Na sliedeće radnje i podhvate neuporavljuje se zakon ovi; postupat će se š njimi i na dalje po propisih, koji postoje glede njih. Radnje i podhvati ti ovi su:

a) gospodarstvo poljsko i šumogojstvo i uzgredne ovim radnje, u koliko se iste poglavito bave preradjivanjem vlastitih plodinah; zatim točenje vlastitih proizvodah, koje je u niekojih zemaljskih krajevih starjimi uredbami dozvoljeno gospodarom, koji imadu vinogradah i voćnjakah;

b) rudokopnja i za rudokopnju potrebite naprave, kojim po zakonu rudarskom treba dozvole od vlasti rudarske;

c) književna radinost, pravo pisacah, po kojem sami o svojem trošku mogu izdavati svoja diela; izvèršivanje krasnih umietnostih;

d) radnja najprostije vèrste za platju (radnja nadničarska itd. itd.);

e) svaka zaslužba, koja spada medju kućevne radnje uzgredne i kojim se bave obični kućani od vlastite kuće;

f) poslovanje odvietnikah, bilježnikah i sansirah tèrgovačkih (sansirah za mienbenice, robu i brodove, opravnikah od burze), miernikah i inih ljudih, što ih koja vlast za stanovite poslove napose pogodi i pod zavierom primi u službu; zatim svako privatno posredničtvo u poslovih, različitih od poslovah tèrgovačkih;

g) liečničtvo (liečnici), vidari (ranarnici), zubari, očari (okuliste), primalji i primalje ilitì babice itd.; liečilišta svake vèrste, kamo idu i radjaonice, ludnice, kupališta, liečionice, gdie se pije rasno pitje liekovito; liekarstvo (apotekarstvo), živinarstvo, kamo spada i škopljenje;

h) zaslužba privatnih učiteljah i odhraniteljah, i zavodi, koji se odnose na privatno podučavanje i odhranjivanje;

i) zanatničke radnje u javnih zavodih bogumilih, u učilištih, kazništih i popravionicah;

k) vierovaonice, banke, založionice, osiguraonice, oskèrbionice, rentovnice, štedionice itd.;

l) željeznice i parobrodarstvo;

Poltava

od Alexandra Puškina.

Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

Piesma II.

(Nadalje.)

Tiha noć je ravne Ukrajine.
Nebo vedro. Zviezde sjajno bliešte.
Svom se driemu narav neotimlje.
Jošter samo srebrenasti listi
Na visokim topolam trepetju.
Ali mračna i čudna meštanja
U duši su nemila Mazepe:
Zviezde noći, kano karne oči,
Sve za njime porugom gledaju.
I topole, što u redu stoje,
Tiho svoje glave priklanjaju
I ko sudci medju sobom sude.
Ali lietne noći topla tmina
Zaparna je ko tamnica temna.

Eto . . . . slabu, viku . . . . . jaukanje
Da iz kule čini mu se čuje.
Jeli senak, ili umišljenje,
Zuči l' sova, ili zvier zarieva,
Il jauk kèrvava mučenja —
Ali zato svome zabunjenju
Ni nemože starac odoliti,
I na duže, slabo jaukanje
Drugojačim — klikom odgovara,
Istim klikom, mili pobratime,
S kojim se je u divjem veselju
Na otresnom polju uglasivo,
S Gam lejom kadno i Zabielom,
I š njime je — s istim Kočubejom
Po vatrima boja poskakivo.

Zora divna nebom zarumeni.
Zabliesnula polja i doline,
Gorske šume i vodni talasi,
Stoji jeka jutra igrivoga,
Dvonožni se sviet je probudio.

Još Marija sladko je disala,
I u lasnom sanku očutila,
Da je njosi neko domaknuo
I u niežne noge dotaknuo.
Prosnu mlada — al' su mile oči,
Zabliesnute od jutrenja blieska
Posmiehom se opet zaklopile.
Marija je ruke protezala:
Ti li si mi mili moj Mazepa? . . . .
Ali glas joj ini odgovara . . . .
Jao Bože! kog je ugledala?
Milu majku svoju . . . .

M a t i.

Muči, muči;
Ta nedaj nas kćerce pogubiti:
Do tebe sam jedva se dokrala
Susovitom jedinom molitvom.
Otca tvoga sada će smaknuti.
Ti jedina možeš ga spasiti
I zlosèrdu njima utežiti.
Spasi otca svoga.

M a r i a.

Kakva otca?
Šta to veliš?

M a t i.

Ti dakle do sada
Ništa neznoš? . . . . nije to moguće!
Ta ti nisi u pustinje bila,
Već u ovom dvoru si živila;
Ti si dakle morala saznati,
Kako grozna sila je Hetmana,
Kako svoje protivnike kara,
Kako milo gledan je od cara —
Ali vidjoh: brižnoj se rodiini
Ti odvèrže za tvoga Mazepu;
Ja te evo u postelji nadjoh,
Dok na dvoru suda svèršivaju,
Dok na dvoru osudu čitaju,
Dok na dvoru otca ubijaju —
Jedna drugu, vidim, da neznamo . . .
Osviesti se: Mare, kćerce moja!
Skoči, pred njim na koljena klekni,
Spasi otca, angjelom nam budi:
Tvoje suze i tvoji pogledi
Zlobne ruke njemu će svezati
I kèrvavi zamah ustaviti.
Išti, prosi — odtisnut te neće:
Čest si svoju za njeg odrinula
Roditelje i Boga miloga.

M a r i a.

Što je samnom? Otac .... sad .... Mazepa —
I sa molbom ovdie moja majka —
Valja da sam pamet izgubila,
Ili samo sanjam.

M a t i.

Bog je s tobom,
Ti nesanjaš, majka je kod tebe.
Što ti dakle jošte nisi znala,
Da tvoj jadni otac nije mogo
Ah, sramotu tvoju podnositi
I žedneći za osvetom svetom
Kod cara je Hetmana javio —
Na kèrvavu strašnome mučila
Sve je prizno što su zahtievali;
Al' je smiela žèrtva svete pravde
Glavom predan dušmaninu svome;
I jadnika ako neobrani
Višnjeg Boga svemoguća ruka,
Pred silnom će na okupu vojskom
Ovog časa glavu izgubiti;
Sada jošter otac tebi siedi
U tamnici tamnoj.

M a r i a.

Bože, Bože! . . . . .
I djevojka pade na postelju,
Kano jadnu da je smèrt ubila.

(Konac sliedi piesme II.)

m) pomorskim zakonom podvèrženo brodarenje po moru i ribolovstvo pomorsko;
n) stalni prevozi (skele) na riekah, jezerih, kanalih itd., zatim svakovèrstna splavišta;
o) javne zabave i pozorišta svakovèrstna;
p) izdavanje periodičnih tiskopisah i raspačavanje istih;
q) kučarenje i ini obèrtnički poslovi, koji se obavljaju izklopno obilazeći sela, gradove itd.

VI. Povlastice osobne obèrtničke, tvorničke i tèrgovačke, zadobivene po dosadanjih zakonitih propisih, ostaju i nadalje u kriepósti, a ići će ih i sve one veće pravice, što ih ovaj zakon skapča s tieranjem kojega obèrta.

VII. Stvarno (reelno) svojstvo obèrtah uviečenih (radiciranih) i prodajnih, koji po pravu postoje, nemienja se ovim zakonom. Pravicah za nove stvarne obèrte neće bit slobodno podieljivati.

VIII. Glede samotèržtvah (monopolah) i kraljevštinah dèržavnih, zatim glede pravah točenja i pravah mlinskih, koja su još u krieposti u niekojih krunovinah, a i glede kraljevštinah privatnih bit će i nadalje pravilom propisi dosadanji.

IX. Prava, koja zakonom povlastičnim budu podieljena takovim ljudem, koji se u ime, što su štogod pronašli, popravili ili izobreli, izhodili sebi povlasticah, nemienjaju se zakonom ovim.

X. Našemu ministru unutarnjih dielah nalaže se izvèršba zakona ovoga.

Dato u glavnom Našem i prestolnom gradu Beču na den 20. prosinca godine hiljadu osam sto pètdeset i devete, vladanja Našega godine dvanaeste.

Franjo Josip s. r. (M. P.)

Grof Rechberg s. r. Baron Bruck s. r.
Grof Nádasdy s. r. Grof Goluchovski s. r.
Baron Thierry s. r.

Po previšnjoj naredbi: Baron Ransonnet s. r.

Zakon obèrtni.

Poglavje pèrvo.
Kako se diele obèrti?

§. 1. Obèrti su ili takovi, koje tko tierati može, ako se samo prijavi vlasti dotičnoj (obèrti slobodni), ili pako takovi, za koje se izziskuje osobita dozvola od vlasti (obèrti dopustni iliti koncessionirani).

§. 2. Obèrti dopustni.

Oni obèrti smatraju se kao dopustni iliti koncessionirani, pri kojih je iz javnih obzirah potrebito zahtievati od dotičnoga obèrtnika, da izhodi sebi osobitu dozvolu, da mu bude prosto baviti se obèrtom tako vim.

§. 3. Obèrti slobodni.

Svikoliki obèrti, koji nespadaju u red obèrtah dopustnih, jesu obèrti slobodni.

Poglavje drugo.
Uvieti, da tko samostalno t. j. na svoju ruku tierati može kakav obèrt.

1. Propisi obćeniti.

§. 4. Izziskuje se da je obèrtnik sam svoj.

Od onoga, koi kani samostalno t. j. na svoju ruku tierati obèrt kakov, iziskuje se u pravilu, da je vlastan sám upravljati imovinom svojom.

Na račun takovih osobah, koje nisu vlastne slobodno upravljati imovinom svojom, mogu se obèrti tierati samo s privolom zakonitih im zastupnikah, zatim vlasti nadležne i po namiestniku sposobnom (§. 58).

Obèrte iliti zanate tierati može svatko bez razlike, bio spola mužkoga ili ženskoga.

§. 5. Osobe moralne iliti sborovi.

Osobe moralne iliti sborovi mogu se obèrti iliti zanati baviti pod istimi uvieti, pod kojimi i osobe pojedine, samo što se iziskuje od njih, da sposobna poslovodju narediti imadu kao namiestnika (§. 58).

§. 6. Razmierja, koja proizhode iz staliža.

U koliko su duhovnici, redovnici, vojnici, cesarski urednici ili ini u javnoj službi nahodeći se *ljudi izključeni*, da nemogu tierati obèrtah, *ustanovljuju* to dotični propisi staležni i službeni.

§. 7. Razlozi izključni.

Ljudi, koji su osudjeni bili radi kakova *zločinstva*, radi prestupka ili prekèršaja, učinjena iz pohlepe za dobitkom ili proti javnoj ćudorednosti, radi kriomičarstva, radi težkoga narušaja dohodárstvenoga ili radi krivna stečaja (konkursa), bit će izključeni, da neće moći podhvatiti se obèrta, onda, ako je obèrt takov a i osobnost podhvatnikova takova, da se bojati treba kakove sloporabe; i u ovom slučaju neima ni uza to, dok traje istraga, dopustiti, da dotičnik započne takov obèrt.

§. 8. Onaj, komu presudom bud' sudačkom bud' administrativnom oduzeto bude tieranje obèrta kojega (§. 136), neće smieti započinjat nikakova obèrta takova, kojim bi se, kad bi ga tierao, uništila svèrha, radi koje je presuda bila izrečena. Nego u slučaju presudah administrativnih moći će političko načelstvo zemaljsko takove osobe, obazirući se na to, da su se poslie dužje vremena vladale neporočno, povratiti opet u prava predjašnja.

§. 9. Savez občinski.

Za onoga, koi želi započeti kakov obèrt, nije potriebno, da bude primljen u savez obćine one, u kojoj kani obèrt svoj tierati, i time, što je obèrt svoj gdie započeo, nemienja se ništa glede njegove prinadležnosti k obćini kojoj.

§. 10. Inostranci.

Dà li se imade dopustiti inostrancu, da samostalno tiera kakov obèrt u Austriji, odlučivat će to svakiput ministarstvo unutarnjih dielah, u koliko dèržavnimi ugovori nije što inako ustanovljeno.

Osobitim je propisom uredjeno, pod kojimi uvieti tèrgovački putnici za inostrane tèrgovine i obèrte obilaziti mogu zemlje austrijanske.

§. 11. Da li tko može u isto doba tierati više obèrtah?

Jednomu istomu obèrtniku dopušteno je u isto doba tierati više obèrtah.

§. 12. Tieranje obèrta u pograničju (kotaru pograničnom).

Da tko u pograničju (kotaru pograničnom) započeti može takov obèrt, koi se bavi stvarmi, koje su kontroli podvèržene, ostaju za to i na dalje u kriepósti uvieti, koji su propisani financialnimi zakoni.

(Dalje će sliediti.)

Popis br. 2.

o uništavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačko, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
Nj. preuzvišenost g. ban grof Coronini	100	—
Neimenovani	3	—
Gosp. Franjo Schivitz, obćinski odbornik i ravnatelj ovdiešnje tèrgovačke škole	5	—
„ Novotni, katiketa na glavnoj normalnoj školi	2	—
„ Josip Devidè, učitelj na ovdiešnjoj grem. tèrgovačkoj školi	2	—
Bivši pitomci grem. tèrgovačke škole kao:		
Gosp. Ferdinand Concilia	2	—
„ Guido Hoinigg	1	—
„ Josip Schwarz	1	—
„ Antun Stiasny	1	—
„ Otto Ausch	1	—
Učenici 3. godišta ovdiešnje grem. tèrgovačke škole: Gempinger, Gelse, Breberin, Rosenberg, Čapun, Seić, Polz, Krešić i Popović, svaki po 1 f. ukupno	9	—
Učenici 2. godišta ovdiešnje grem. tèrgovačke škole kao:		
Evgenij Krešić	3	—
Hoferer i Valić svaki po 2 f. ukupno	4	—
Zatim Seidl, Eisenhut i A. Concilia svaki po 1 f. 50 kr. ukupno	4	50
Živanović i Weiner svaki po 1 f. ukupno	2	—
Učenici 1. godišta ovd. grem. tèrgovačke škole kao:		
Havedić i Szonitski svaki po 1 f. ukupno	2	—
Ukupno	142	50
K tomu svota 1. popisa	220	—
Ukupno	362	50

Od poglavarstva c. k. glavnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 14. veljače 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 16. veljače. Uprav sada doznajemo iz sigurna izvora, da je Njeg. ces. kralj. apostolsko veličanstvo uvaživši veliku nuždu u Hèrvatskoj i Slavoniji razloženu po Njeg. preuzvišenosti našem visokoštovanom banu najvišjom odlukom od 10. t. m. u svèrhu shodnoga podupiranja stradajućih dostojalo najmilostivije dozvolit predujam od trideset hiljadah forintih austr. vrednote iz dèržavnoga blaga, i onima, koji se imaju podupreti, dopustit, da u šestgodišnjim obrocima povrate primljene iznoske.

Dostavljamo ovu veoma radostnu viest dokazdno k našem onomadnom izviešću o gladi, koja se je na žalostan način u niekim stranama naše domovine pojavila, i o mierama, koje su proti tomu preduzete bile, do obćega znanja, osviedočeni buduć, da će stanovnici ove zemlje u ovoj se zatečivom bèrzoćom od Nj. veličanstva pruženoj izvanrednoj pomoći s najživahnijim čuvstvom zahvalnosti vidit isto tako upravljajuću utiehu za stradajuće kao i — osobito u sadašnjim okolnostima — nov usrećujući dokaz očinske brižljivosti našega obće ljubljenoga cara i gospodara za dobro ove zemlje.

— Pitomci ovdiešnje tèrgovačke škole pokazali su prigodom poziva za stradajuće u županijama zagrebačkoj, varaždinskoj, riečkoj i požežkoj činom svoju pripravnost na žèrtve, što za cielo zaslužuje da se stavi do obćega znanja.

Tako sadanji kao i nieki već iz ovoga zavoda izstupivši pitomci namieravali su naime od svojih malenih prištedah s dopuštenjem ravnateljstva i učiteljah za sebe dati večernju zabavu. No kad njihov zaslužni učitelj g. J. Devidé u jednoj od posliednjih učevnih urah napomene nuždu niekih stanovnikah ove zemlje, izjavi ova vriedna mladež, neka se za zabavu podpisani iznosak, koi je zajedno s poklonom od strane ravnateljstva i učiteljah iznosio 39 f. 50 kr. austr. vrednote, predade na podporu stradajućih a da se ona rado odriče te zabave.

Tako činotvorna ljubav prema iskèrnjemu netreba daljega tumačenja i sretnim može se nazvati zavod, koi razumije tako blagodatno dielovati na duh i sèrce svojih pitomacah.

U Čakovcu dne 13. veljače 1860.

G. Danas ukopan je na miestnom župnom groblju čakovačkom dne 10. t. m. preminuvši prečastni gospodin Stiepan Galović, začastni kanonik zagrebački, izsluženi podjašpršt i župnik podturenski u miru, koi se prije dvie godine u Čakovac kao svoje rodno miesto preselio. Sprovodu uzpèrkos nepovoljnom vremenu izim svestrane iz okolice stekavšega se svećenstva pridružilo se množtvo honoraciorah, i ostalih gradjanah. Pokojnik ostavio je za sobom viekovitu uspomenu utemeljenim na razne svèrhe zakladama, a svoju obilnu knjižnicu ostavio je župnom uredu podturenskom. Viečna mu pamet!

Jučer oko 6 satih na večer uzbuni nas ovdie svestrana vika: „Vatra! vatra!“ Pohitiv na sokak opazismo, da iz dimnjaka jedne od najvećih kućah, pripadajuće udovi Z. vatra bukti, nu bila je za mali čas sretno ugašena, sreća zaista, jer vietar, koi se uprav uzdigo, mogao bi strašnih posliedicah za sobom povući.

Lovcima, kojima je život drag i hoće da od vlastita oružja obezbiedjeni ostanu, neka sliedeći slučaj služi za opomenu: Jučer rano izišao je vlastelinski dvorski A. u P. u lov na patke nuz Muru, te slučajno na ledu pade, i u kolienu prelomi nogu; već bi mu ovo dosta bilo, da na niekoliko nedieljah danah dodje u krevet. Pomoći nebijaše od nikuda. Nakoliko mu sile dopustiše, pokušao se dići, nu kod ove borbe sa sobom opali mu se jedna cev od puške, i udari mu čitava bit u već ranjeno koliono. Poslie toga prodje više satih, dok se jedno pastirče slučajno nanj namieri. Jedino od liečničke umietnosti, ako već nije prekasno, zavisi mu spasenje života; i mnogo će prije vode Murom proteći nego li se uzmogne toli uvraženom nogom služiti.

O pokladnim zabavama, kako se ovdie dèrže, ako nedobijete od drugdie izviestja, izviestit ću Vas koncem mesopusta.

Beč. Nj. preuzoritost kardinal knez nadbiskup Rauscher izdao je izvan već napomenutoga pastirskoga pisma na vierujući narod nadbiskupije bečke još i drugo pismo na v. svećenstvo, koje se, prieko pet tabakah u obsegu, izrasuje tako u historičnom kao i u dèržavopravnom pogledu o zakonitom svietovnom posiedu kao i o upravi svete stolice i uza to o svakom duhovnom i materijalnom posiedstvu na zemlji.

— Prekjučer prispeo ovamo i odveden je u Varadin 41 talijanski kaznenik.

Talijanska.

Rim, 7. veljače. Danas je bila ovdie djačka eteka, koja u ostalom nije imala nikakovih zlih posliedicah. Papa je bio sa čvèrstoćom generala Goyona, koju je tom prigodom razvio, veoma zadovoljan.

Prodaja konsolidiranih rentah traje neprestano. Govori se o zajmu od 50 milijunah, koi se ima u inostranstvu sklopiti.

Napulj, 4. veljače. Veliko pitanje ovoga časa, pitanje, koje može talijansko pitanje preneti na drugo zemljište, jest napuljsko posredovanje u cèrkvenim dèržavama. Iz svega se vidi, da je to posredovanje zaključeno. Vojska Pianelli-eva stoji na granici i podkripljuje se svaki dan. Nemože se vierovati, koliko vojske i municije ide u Abruce. Glavni general motri Romanju što oštrije i kod pèrve viesti o ustanku ili o kakovoj demonštraciji približit će se granicama. S druge strane kralj žurno kupi novu vojsku. Pitomci uzimaju se iz školah. A govori se i to, da će vlada sazvati i izslužene soldate.

Francuzka.

Pariz 10. veljače. Uvieravaju, da je danas knez Metternich ministru izvanjskih poslovah, gospodinu Thouvenelu, predao odgovor pl. gospodina Rechberga na francuzki dopis od 30. siečnja. Odgovor austrijanskoga ministra pun je dostojanstva i miere. Grof Rechberg pretresa englezke predloge od točke do točke, i dokazuje ponajprije, da se načelo neposredovanja od Piemonta svaki dan u srednjoj Italiji vriedja. Kao god što se rado priznaju francuzka nastojanja na korist talijanskih vojvodah, ipak se nemože Austrija udaljit od dužnostih, na koje je pristala u Vilafranki i od uvietah, koje je podpisala u Curiku, i neće dakle, da prizna sa pravo činjenicah, koje su proti onim obvezanostima. Ako se ugovor u obziru na Mletke štuje i uzdèržuje u kreposti, zašto se to nebi činilo i u obziru na vojvodstva. Ako bi se englezki predlozi izveli, to bi bio neizviestan pokušaj. Austrija neće se ovomu pokušaju silom oružja protivit, budući čvèrsto uvierena, da će dogadjaji pravo dati stvari prava i pravednosti.

Gospodin Desambrois predao je tuilerijskom kabinetu dopis protežući se na sakupljanja vojske za Napulj i Rim u inostranim dèržavama.

Gospodin Lavalette naimenovan je francuzkim poslanikom u Carigradu.

„Journal des Débats" prodat će se, vele, za 2½ milijuna franakah. Uvieravaju, da će ovaj list stranom promienit svoje dosadanje učredničtvo.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Madrit 12. veljače. Jedna dnevna zapoviest O' Donnelova naviešćuje, da će se operacije dotle nastavljati, dok neprijatelj nezamoli za milost; Španjolska namierava osvietit se za pretèrpljene uvrede i postići naknadu za svoje gubitke.

Pismo učredniku Narodnih Novinah.

Poštovani gospodine!

Nerado uzimam pero, da govorim o onim stvarima koje neidu u porabu sèrbskog a još manje hèrvatskog naroda, no izazvan na megdan junačkim izazivanjem g. X.*) dužan se osiećam na pogledu moje književne časti, na isti izići mu, pa ma i preko volje dokazati mu da blažene seni Gundulića, Palmotića, Gjorgjića, i d . m ne biehu ni sèrbske, ni hèrvatske, već kao što sami sebe zvaše slovinske; ovo se zaoto podigo da učinim, da nebi kako pomislilo slavno hèrvatsko čitajuće občinstvo, da nisam kadar u mom pèrvom otvorenom pismu [illegible] na vas izložena napominjanja tvèrdje [illegible] da nepomisli da se moje gradivo osniva na pesčanom temelju itd. Zaoto evo, mene s mojimi razlozi i tvèrdjenjem, pa u koga je nedužna, i neukvarena misao i razsuda, neka ceni i sudi na čijoj je strani kći nebeska — neumitna pravda.

Da su drugo Sèrbi i Hèrvati, a drugo Slovinci, mislim da će g. X-u dobro biti poznato, a znam da i to znade da su Slovinci prije pritisnuli Dalmaciju nego Sèrbi i Hèrvati, da se Slovinci kao izobraženi počem stigoše divje čete Sèrbah i Hèrvatah meru u gradove povukoše, da svoje ustanove i svoje narečje sve do gotovo srednjeg doba sačuvaše, i tek u ovom sèrbskom i hèrvatskom uplivu podlegoše. Šta više Šafarik tvèrdi da se južno dalmatinski kralji nigda nisu zvali Hèrvatima, nego kako, mislim da će znati g. X. ako je zavirio u Slovanske Starožitnosti. Ako je i tu malo viere g. X-u a on nek zaviri u Kačićev: Razgovor ugodni naroda slovinskoga, gdie će naći: „Lepo mu je čedo porodila — Pavlimira kralja slovinskoga, ili: sakupila gospodu slovinsku, ili: neka vide po svetu krajine — od slovinske zemlje banovine, ili: pozdravi mi slovinsku gospodu, ili najposlie: Slovinski ga narod naslednjaše itd. koje mislim da nije samo piesnička bujnost.

Biskup modruški Simun Kožičić u „Žitija rimskih arhijereov i cesarov veli za Bojazita: nezadovoljan tim tèrča u Bosnu, Hèrvatsku zemlju i u Slovinsku itd. I sam Karlo IV. nazva hèrvatski samostan u Pragu, gdie se služaše glagoljskim pismom, kako Šafarik tvèrdi: Slavinski, a ja mislim da je Slavini i Slovini posve svejedno, no samo da oba ova pod Slovini i Slavini nerazumedoše današnje ni Slavonce, ni Krajnce, već primorske hèrvatsko-dalmatinske Slovince, koji pritiskoše te pokrajine još u davno doba, koji se onda pa i danaske zvaše tim imenom, i govoriše tim nariečjem, a to: Slovinskim.

Dubrovački piesnici zvaše jezik, kojim pievaše = slovinski, jeda li imaju oni pravo neću da kažem to ostavljam g. X-u, a da je baš tako to nam jamči Vladislav Minčetić sa svojom „Trubljom slovinskom." Možda će reći g. X. e onda se Hèrvati zvaše Slovinci, kao 1835. g. Iliri, ali ne, nije tako, jer evo pravi hèrvatski spisnici iz istog doba: Matijević u svom Zpovedniku od 1630. g. prevodi Bosna Argentina „Bosna hèrvatska". Trogiranin u svom evangjeliju od 1586. g. veli da je napisano: Harvatskim jazikom. Dokle pako pravnik Pergošić od 1574 i poviestopisac Vranic od 1578 takodje izdavalac jednog evangjelja nazivaju nariečje kojim pisaše „slovensko" a ne hèrvatsko, a zašto kad obitavahu u današnjem hèrvatskom provincijalu? bojim se da neće znati g. X, te evo da mu reknem, jer biehu Slovinci, pa pisaše slovinski, ako i ne onako, kao njihova braća na jadranskih otocih. A da je Vranić znao da imade Hèrvatah to nam sam jamči jer veli: Dalmatinskim, Hèrvatskim, i Szlavenzkim Banom, daklem nije iz neznalosti.

Da nebi pomislilo slavno hèrvatsko čitajuće občinstvo da ja kao Sèrbin jedini sam koi nazivam Dubrovčane same sobom nazvate Slovincima, pozivam se i na rieči dvajuh hèrvatskih spisnikah: g. Ante Mažuranića, i Franje Kurelca, jer pèrvi u životu Andrije Čubranovića veli: „ali zato prigèrli svojski i nauke, i slovinsko piesničtvo, koje je obogatio svojom Gjegjupkom i drugimi piesmami itd. pa i u životu Frane Lukarića Burina: „od njegovih slovinskih piesamah osta nam: Athamanta, i Vierni Pastir, tragedije itd. Kurelčevo mnienje toliko je mislim poznato da nije nužno nijednog primiera da navodim, a da je g. Ante Mažuranić baš tako mislio tvèrdi i sam nehotice što u životu svete Katarine iz Sene veli: Nezna se, tko je ovaj život iz latinskoga na hèrvatski (?) preveo; nu doba mu je poznata, u samom bo rukopisu stoji zabilježeno, da je pisan g. 1592.

Ja bi se mogao povratiti još dublje u starije doba te po Dukljanovoj kronici označiti krajinę dokle se je prostirao domaći jezik Hèrvatah, i da bi hteo zabadati tèrn u zdravu nogu ja bi mogao još o mloge sitnije pa i krupnije zamèršljaje zapeti, kao na primier da je Dubrovnik Sèrbima platežan bio sve od kralja Milutina pa do silnoga Dušana, koi svojim veledušjem oprosti ga tog iga, ma da Mavro Urbin veli „da Dubrovnik neučini platežnim Sèrb Milutin, već kralj Bugarski Šišman, nu to mu se može oprostiti, kad se na um uzme da on rodom Dubrovčanin bieše, tko [illegible] Dubrovnik, tvèrdi nam jasno Risovulj Hilendarski i [illegible] već jednom kazao da imadem i pametnija posla, nego saditi tèrnje razdvojenja medju dva od starine srodna plemena, ja znam kad god što je meni milo sèrbstvo tako da je i g. X. hèrvaština, i pravo je jer i naš bezmèrtni Dositije veli: leži i ležati će do vieka u robstvu narod, kojega sèrce nezna, „šta je narodni ponos", ali samo valja ruku na sèrdce metnuti, te se dobro izpitati šta je čije, pa naravno svakom svoje dati, zaoto sam i ja kazao, da Dubrovčani po historičkom pravu nepripadaju ni Sèrbima, ni Hèrvatma, već oni su ka i drugi obitaoci na jadranskim otocima starosedioci — Slovinci. Daklem kako vi umietno primietiste, jednako blago i Sèrbah i Hèrvatah, jer po kèrvi sva tri braća su rodjena.

Ovim prekidam zadjevicu medju mnome i g. X. i tvèrdo želim da skorim razvijemo svu mogućunašu silu, i oko toga uspješno započnemo, kako bi se opet što prije mogla ova tri rukava u jedno korito sliti, jer znate kako Giri Ferić veli:

Nejaka je rika svaka
Ka se u doste dili traka.

U Novom Sadu 5. veljače 1860.

Vaš iskreni počitalac
Emil Čakra.

---

*) Budući da su ovim [illegible] naznačeni i članci g. Kukuljevića, osiećamo se dužni izjaviti, da je u govoru stojeći sastavak od drugoga dopisnika, koi si je slučajno isti znak izabrao. Učr. Nar. Nov.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 15. veljače 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.80
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	60.25
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolaje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	865.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	193 50
dolajo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 miesecа.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		112.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Liverno za 100 toškanskih lirah .		
London za 10 funtih šterlingah .		131.10
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.21
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	29.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 3 do 1860. (74) 3—1

Oglas.

Za područje zagrebačke županije primit ćo se uz nagrade za vrieme opasa god. 1860. najme od 1 ožujka do 15. sèrpnja od prilike 30 hangirah (pastuhah). Hangiri, koji se imaju primit, moraju barem imati 3 godine, biti zdravi i savèršeno sposobni za opas. Nagrade opredielit će se u 105 fr., 157 fr. 50 kr. i 210 fr a. v.

Nasuprot moraju vlastnici hangirah nosit troškove za smieštenje, gojenje i dvorenje istih.

O tom se vlastnici hangirah kao i oni poduzetnici, koji nabavljaju hangirah i hoće da ih uz nagrade za rečeno vrieme od opasa ustupe ubaviešćuju s tom opazkom, da će se miesta, kamo se imaju hangiri odpravit, i komisije za primanje dokadno obznanit.

Dotična izjavljenja o namieri, zbog ustupa takovih hangirah za rečeno vrieme opasa, imaju se pod navodom broja takovih hangirah, prebivališta i očitovanja, da li se ovi hangiri mogu smiestit i izvan onoga kotara, gdie dotičnici prebivaju, neka se izvole predati kod podpisane c. kr. županijske oblasti do konca veljače 1860.

Dalji uvieti u tom obziru mogu se kod podpisane c. kr. županijske oblasti kao i kod svih ovomu uredu podčinjenih c. k. kotarskih uredah viditi.

C. k. kotarska oblast.

U Zagrebu dne 12. veljače 1856.

C. k. županijski predstojnik
Bunjevac s. r.

Nr. 334. (69) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Konkurs-Massa des Stefan von Josipović gehörigen, auf 14666 fl ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 1. und 308 Steuergemeinde Vrabče gornje und Vrabče dolnje eingetragenen Kridal-Gutes Čèrnomerec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 20. April 1860 und der zweite auf den 24. Mai 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Čèrnomerec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Čèrnomerec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden. Agram, 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 336. (90) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Konkurs-Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung der, der Stefan v. Josipović'schen Konkurs-Massa gehörigen, auf 953 fl. 60 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grund-Buchs-Protokolle Nr. 149 Steuer-Gemeinde Obere Stadt Agram P. N. 1285, 1286, 1430, 1491 eingetragenen Wälder Pantovčak, (oder Jelenovec). Pantovčak (oder Ribnjak) Pantovčak und Verhovec durch parzellenweise Hintangebung bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 24. April 1860 und der zweite auf den 29. Mai 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den besagten Parzellen pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Parzellen erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landesgericht Agram den 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 591-gr. (67) 3—3

Oglas
poradi
doznačivanja zemljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

Od c. k. zemaljskog sudišta u Zagrebu daje se ovime na znanje: da su poradi doznačivanja aversionalnih odštetnih glavnicah, pronadjenih po c. k. zemaljskoj komissii za razterećenje zemaljah za niženaznačene gospoštije i ovlaštenike, odredjeni rokovi za prijave i ročišta za razprave, kako sliedi:

Datum i broj odštetne presude	Naznačivanje razterećenog dobra, i broj kmetskih ili želiarskih naselbinah	Ime ovlaštenika na naknadu	Iznosak pronadjene odštetne glavnice for.	kr.	Dan, od kojega kamate teći počimlju	Rok za prijavu	Dan i sat za razpravu doznačiteljnu
25. siečnja 1860	Čebi sa 3 kmetske naselbine	Nasledniki Tome Matice	u srebru 1200	—	1. svibnja 1860	13. travnja 1860	14. lipnja 1860 u 9 satih prije podne.

Uslied toga pozivaju se ovime poleg propisa §. 26. od carskog patenta od 16. siečnja 1854. — VIII. kom. br. 23. dèrž. zak. lista, III. komad, I. razdio, br. 27. zem. zak. i vlad. lista za Hèrvatsku i Slavoniju od god. 1854. dotičnici i to:

1. da oni, koji su po dozvoli patenta od 20. studenoga 1858. (br. 217. dèrž. zak. lista) uz jednogodišnji rok iztičući koncem travnja 1854. na oštetjena dobra i pravice podigli sudbeno zahtievah kakovih, posviedoče zahtieve svoje.

2. da oni, kojim po dozvoli navedenoga patenta pristoji još dužji rok, uz koji mogu poslužit se pravom nazadnoga odkupa, prijave to svoje pravo, potvèrdivši ga izpravami, ili da dokažu parnicu, koja u tom obziru jurve teče.

3. da oni, koji iz drugoga kojega pravnoga naslova traže štogod od glavnice odštetne ili od kamatah njezinih, dokažu u tom obziru prava svoja.

4 da oni vierovnici, koji su uslied uknjižbe svojih tražbinah, izhodjene prie 1. ožujka 1854, stekli prava pèrvenstva na dobro odštećeno, pa kane tražit izplatu iz glavnice odštetne, prijave tražbinu svoju do gore postavljenog roka, jer će u protivnom slučaju sve ove osobe izključene biti iz razprave o doznačivanju glavnice odštetne, i onim, koji su napomenuti pod 1, 2, 3, bit će jedino prosto, da svoja prava, koja imadu, potieraju samo proti onomu, kojega se je pravo potezanja glede odštetne glavnice i kamatah njezinih priznalo pri razpravi doznačnoj, za koju se ujedno gorenaznačeno ročište, koje, ako od potrebe bude, na sliedeće za onim dane do svèršetka naime ove razprave protegnuti se može, s tom primietbom ustanovljuje, da na ovo ročište svi oni, koji su u točki 1—4 ovog oglasa propisane izkaze i prijave podnieli uz rok izročni, doći imadu ili glavom ili po punomoćnicih i to tim sigurnie, jer će u protivnom slučaju bit smatrani tako, kao da ni nisu podnieli nikakovih izkazah ili prijavah.

Napokon se opažuje, da po glasu gore naznačenog §. 26 carskog patenta od 16. siečnja 1854 sl. f) proti zanemarenju roka izročnoga i proti izostanku iz ročišta neima miesta povrati u stanje pèrvašnje.

U Zagrebu dne 4. veljače 1860.

Klobučarić. Jović.

OGLASNIK.

(23) 11—6

☞ Pod jemstvom pravote ☜

Dra Borhardta sapun iz bilja (u izvor.-svežnjima po 42 kr. a. vr.)

Dra Borhardta po znanstvenim načelima točno izračunani i posve sretno kombinirani aromatično-medicinalni sapun iz bilja zauzima po svojim, dosad nepostignutim karakterističnim preimućstvima izmedju svih obstojećih takovih toaletnih članakah bez sumnje pèrvo mjesto i prikladan je takodjer, da bude s velikom koristju upotrebljen za kupelji svake vèrste

Dra Hartunga ulje iz kore od Kine (staklo po 85 kr. a. vr.) i **pomada iz bilja** (lončić po 85 kr. a. vr.)

Sretan rezultat napredivšega, brižljiva znanstvenoga spoznanja odredjena su dra Hartunga povlašćena sredstva za raštenje kose, da se u svojim dielovanjima uzajemno doknadjuju; ako se ulje iz kore od kine pokazuje prudnim za uzdèržavanje kose uobće, a isto tako s nova pobudjuje i oživljuje **pomada iz bilja** rastenje kose; ako pèrvo sredstvo povisuje elastičnost i boju kose, to ju štiti posliednje, da prerano neosiedi i neizpadne, priobćujući gornjoj koži novu dobrotvornu subštanciu i hrani na najkriepčii način korenje vlasih.

Dra Suin de Boutemarda pasta za zube (svežanj po 70 i 35 kr. a. vr.)

Dra Suina aromatična pasta za zube bez zubnoga sapuna, obćenito s osobitom naklonostjù kao najobćenitie i najpouzdanie sredstvo za uzdèržavanje i poliepšavanje zubah i zubnoga mesa priznata, čisti mnogo ugodnie i bèržo nego li različni prašci za zube i podieljuje ujedno svojkolikoj ustnoj šupljini veoma dobrotvornu, ljubku friškoću.

Vegetabilna pomada u štangama (u izvor. svežnjima po 50 kr a. vr.)

Ova pod autorizaciom kraljevskoga profesora kemie, dra Lindesa u Berlinu, iz sasvim vegetabiličnih inkredienciah sastavljena pomada u štangama dieluje veoma dobrotvorno na rastenje kose, podieljuje joj liep sjaj i povećava elastičnost i prikladna je u isto doba učvèršćivati pramene.

Balsamični maslinov sapun (u svežnjima po 35 kr. a. vr.)

Balzamični maslinov sapun odgovara svemu, što se ima zahtievat od dobra toaletna i zdravstvena sapuna i može se dakle što većma preporučit kao blago i ujedno kriepko svakdašnje sredstvo za mivanje baš i za najnježniu i najosietljiviu kožu od gospojah i diece.

Opaz. Budući da glas, koi su već od više godinah ovi poleg stojeći specialiteti sa svim pravom stekli, mahone svaki dan prozivaju nalićinah i falzifikatah, neka izvole štovani p. n. kupci našh u tuzemstvu i inozemstvu u tolikoj cieni stojećih članakah za občuvat se od prevare pazit tako na njihov više putah obnarodovani način izvornoga zavitka kao i na imena: DR. BORCHARDT (sapun iz bilja), DR. HARTUNG (ulje iz kore od Kine i pomada iz bilja), DR. SUIN DE BOUTENARD (pasta za zube), DR. LINDES (vegetabilna pomada u štangama), kao i na firme jedine gospode miestnih depozitarah, koji se po dotičnim miestnim listovima i provincialnim novinama od vremena do vremena stavljaju do občega znanja.

☞ **Samoprodaja** gornjih c. k. povlaštenih članakah uz ustanovljene fabrične ciene za **Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihića** kao i za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a**, za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dra. Rothschnecka**, za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a**, za Hatzfeld kod **Joh. Telbisza**, za Karlovac kod **Th. Alecsika** i **Jos. Benića**, za Koprivnicu kod liekarnika **Rudolfa Schiketanc-a**, za Križevce kod **Antuna Bratogli-e**, za Osiek kod liekarnika **Josipa Horning-a**, za Pančovu kod **J. Hubera**, za Rieku kod **Petra Rigotti-a**, za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke-a**, za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah**, za Viroviticu kod **J. Demetrovića**, za Vukovar kod **T. Stanića**, za Varaždin kod **S. A Tauscheka** i liekarnika **Aleksandra Haltera**, za Zemun kod **A. D. Joannovića**.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI — U ZAGREBU, U PETAK — DANA 17. VELJAČE 1860. — Broj 39.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedieljo i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Politički pregled.

Odkad se pozna sadèržaj dopisah, koje je novi francuzki ministar izvanjskih poslovah g. Thouvenel upravio u obziru engleskih predlogah, na grofa Persigny-a, na velike sile i na Austriju, razjasnio se poniešto politički obzor, koi je dosad krila gusta tmina. Sve što je francuzka vlada u najnovije vrieme proti sdruženju sredNje Italije s Piemontom preduzela, vidi se sada, da je smieralo samo onamo, da preprieči, da Sardinija prije neposiedne sredNje Italije, dok se Francuzka pred Austrijom i drugim velikim silama bojagi neopere od krivnje vierolomstva u obziru curičkoga ugovora, a ne da se to sdruženje prije ili poslie neoživotvori. Thouvenel kaže u svojem dopisu upravljenom na austrijanski kabinet, da je njegov dvor sva moguća pokusio, da nagovori sredNju Italiju, da odstupi od svoje namiere i da opet prime svoje prijašnje vladare, dakle da se je sasvim vladao polag svojih obećanjah učinjenih u Vilafranki i polag ugovora podpisanoga u Curiku. Kao dokaz tomu navadja poslanstva gospodina Reiseta, kneza Poniatovskoga i gospodina Tavela. Zatim veli, da predlosi Englezke, zaslužuju da budu uvaženi. Francuzka nezahtieva sudielovanja od strane Austrije, ne okolnosti zahtievaju odluku. Sdruženje sredNje Italije s Piemontom osniva se na monarkičkoj ideji. Ako se neuzme obzir na to, može nastati anarkija, koja bi doniela pogibeljih za vas sviet. Prisiva dakle mudrost i smierenost austrijansko vlade. Francuzka tako je sigurna, da će Austrija izpunit njenu želju, da je već prije, nego je primila od nje odgovora, poslala Prusiji i Ruskoj englezke predloge. Iz svega se vidi dakle, da Francuzka smatra sdruženje sredNje Italije s Piemontom, kao svèršenu stvar i nastoji Austriju nagovorit, da i ona na to pristane. Austrija je odgovorila kao što je poznato sasvim protivno. Ljubopitni smo na korake, koji će na taj odgovor sliedit od strane Francuzke. Prividni razlosi, kojima je mislila svoje postupanje protivno ugovoru, nije kod Austrije postiglo željeznoga uspieha a nadat se je, da ga neće postići ni kod ostalih silah. Medjutim kažu, da je francuzki car s ovim dopisom g. Thouvenela osobito zadovoljan i da se je izrazio, da ga jošte nitko nije tako dobro razumio. Iz toga bi se zaključit moglo, da nenamierava odstupit od životvorenja mislih, koje su izražene u tom dopisu.

Svi londonski listovi primili su iz Chambery-a od 7. t. m. datovani poziv upravljeni na englezki narod. On je podpisan od povorke uglednih stanovnikah toga miesta, advokatah, tèrgovacah, profesorah itd. U njem se s početka gorko tuži na lažljive viesti, nalazeće se u pariškim listovima, koje tvèrde da je u Savoji želja pretežne strane, naroda da se sdruži s Francuzkom, i rugaju se demonštraciji, koja je na korist Sardinije bila dne 29. siečnja u Chambery-u, glavnom miestu Savoje, pri kojoj je sudielovalo do 3000 gradjanah svakoga čina i stależa, sudbenih osobah, advokatah, liekarah, tèrgovacah, fabrikantah, radnikah i malone svihkolikih oficirah narodne straže, koji svi jednodušnim klicanjem izjaviše želju, da ostanu pod konštitutionalnom vladom Viktora Emanuela II., kralja **poštenoga čovieka** (il ré galantuomo) i pèrvoga vojnika talijanske nezavisnosti. Oni kažu nadalje, da je to obće mnienje Savoje, i zato prizivlju englezki narod, koi budući sam slobodan, umije štovati slobodu i drugih narodah, bili ti i bog zna kako maleni, da gleda' prepriečit, da se proti volji naroda neoživotvori to silovito sdruženje, iz kojega bi se i za druge zemlje mogle izvodit neugodne posliedice.

Uslied toga revnuju proti sdruženju Savoje s Francuzkom i one englezke novine, koje su dosad u tom obziru veoma hladnokèrvne bile.

Uslied jedne bèrzojavne viesti „Pest. Lloyda" iz Beograda umro je tamošnji britanski konsul, Toma grof **Fonblanque**.

Porta upravila je dopis na velike sile, u kojem se tuži na Sèrbiju i Cèrnu Goru i prieti, ako se njihovim posredovanjem ove zemlje neprivedu u pravilno stanje da će se uteći sili oružja.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

⊙ **Iz Podravine vojničke, 11. veljače.** Polag jednoga iz Požege u Virje došavšega pisma doznajemo, da je tamo jedan najpoglavitiji razbojnik — neznamo samo, da li je uprav Maksim — pri potieri rederstvenih ljudih ustrieljen, dvojica živa uhvaćena, a jedan da im je uteko. Gnjezdo te lupežke družbe oddala je, kao što se u tom pismu piše, jedna služkinja, što joj je hranu do toga vremena donašala, a krupni novac na izmienu odnašala, što su ti junaci, kao grabežljivi i divlji vuci kojekud miroljubivim kućaninom pootimali.

Ako se tom prigodom u pitanje upustimo: odkuda gradjanskoj Slavoniji toliki zločinci? od-

Poltava

od Alexandra Puškina.

Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

Piesma II.

(Konac.)

Cèrvene se kape. Kopja blieśte.
Tutnje bubnji. Sèrdjuki [25]) igraju,
U strojeve puki se ravnaju.
Čete vèrve. Sèrca trepetaju.
Duga cesta kano rep od zmije,
Puna svietom ona se krivulja.
Nad sred polja pod je od dasakah.
Na njem kèrvnik svoju žèrtvu čeka:
U rukama dèrži sablju težku
Ter se njome igra i veseli.
U suśni je govor sve se slilo:
Vika, svadja, cvila i mèrmljanje.
Zapovied se najednom podiže,
Sve zamuklo. Konjska samo hèrsnja
Čula se je u grosnoj tišini.
Okruženi, tamo Sèrdjukami
Silni Hetman svojim starostami,
Doskakuje na konju vitezu.
A onamo na Kijevskoj cesti
Sve to bliže kola se dovoze.
Sve su oči tamo se upèrle.
Na kolima vierom ukriepljeni,
I smireni Bogom pomireni
Nedužni je Kočubej siedio;
S njime, Iskra, tihi ravnodušni,
Kano jaanjac sudbini poslušni.
I dodjoše kola. Gromoglasno
Zborovu se molitve razdaju.
Iz kadilah dimovi se dižu.
Za spasenje duše nesretnikah
Višnjeg Boga narod je molio,
Mučenici za dušmane svoje.
Već uzlaze gore na stratište.
Prekèrsti se slavni Kočubeju,
Boga moleć na koliena klekuu.
U zamahu sablja zabliesnula
I junačku odrubila glavu.
Sve je polje tihom zatihnulo.
Za njom Iskre glava odletila.
Zacèrveni trava se zelena —
I zlobnim se sèrcem radujući
Narodu je kèrvnik pokazao
U kèrvavim dèržeći rukama
Do dvie glave smaknutih junakah.

Dospie kazna ljuta i kèrvava.
Nemarni se narod razlazio,
I u viečnom svome zabavljenju
Medju sobom slučaj tumačio,
Kako kome na um je padalo.
U to doba niz tu cestu ravnu
U bojazni i nemilu strahu,
Dvie nevoljne žene zaprašene
Na stratište bèrzo se paštile.
Već je kasno, neko govorio
I s pèrstom im miesto pokazao.
Pód udesni tamo su lomili,
I popovi Boga su molili,
A na kola gore su dizali
Dva Kozaka u dubovu grobu.

Od stratišta miesta udesnoga,
Podaleko napried konjskih četah
Mazepa se, grozni, udaljio.
Strašna njemu nekakva pustota
I bojazan sèrce je tèrzala.
Nesmi njemu niko pristupiti,
A kamo li išta govoriti;
Konj mu dobri sav se zapienio.
U dvore je jedva ulesio,
I već zove: gdie si mi Marijo?
Al' se njemu ona neodzivlje . . . .
I poražen od nevoljna straha,
K njojzi leti; u sobu ulazi:
Al je soba i tiha i pusta,
On u bašču, i brižno ju traži;
Naokolo široka ribnjaka,
Po gèrmima, zelenim brajdama
Sve je pusto, nema nigdie traga —
Nestalo je! — Vierne sluge zove,
I sa njima ponosne Sèrdjuke.
Na konjih su oni odletili —
Od potiere vika se razliega —
Kano vihar — tèrču ti Kozaci,
Pobratime, na sve četir strane.

Kano vietar bieže časi dragi.
Marija se nije povratila.
Niko nezna, nit je išta čuo,
Zašto j' ona i kako pobiegla.
Mazepa se ljuto razljutio.
Dvoreni su tiho trepetali
S otrovom se, što mu sèrce grize,
U ložnicu Mazepa zatvori,
U mraku je tamo kraj postelje
Svakom mukom ljuto se mučio,
Ali nije oči zatvorio.
Kad je jutrom jutro osvanulo,
Jeden Sèrdjuk za drugim se vratja.
Dobri konji težko umoreni.
Sablje, usde, grive i kolani
Sve u bieloj pieni se pienilo,
Al' nijedan nije mu donio
Dobre glase od jadne dievojke.
I njezina nestalo je traga,
Kano vietri da su ga odnieli,
I mati jej u mraku izgnanja
Zamukaula biednom sirotinjom.

(Sliedi piesma III.)

[25]) Sèrdjuki tielesni stražari Hetmana, koje je na svoje troškove dèržao.

kuda toliko haranje, tolika nesigurnost, kao u Turskoj, tolik posao viešaru, a dotičnim obiteljim, porodicam i rodbinstvu pako tolika sramota, jad, žalost i pokajanje? moramo, kao što nam se čini taj odgovor potražiti u nikakvom ili posve kukavnom odgojenju mladeži — ta tko je mislio prije na primiernu izobraženost prostoga seljanina? — nadalje u pomanjkanju pravih učionicah, te u slabom pohodu cèrkvah i poslušanjù propoviedih.

Razvikana glede izobraženosti Talijanska posiedjuje takodjer toga zla na čopore; nu ovomu je to rukotvorstvo, što je slavjanskomu i ugarskomu lienost, pustopaša i danguba; što je onoj iz znanstva, to je ovaj iz gluposti; što je onaj iz lahkoumnosti ili pohote za tudjim blagom, to je ovaj iz lahkovierstva ili iz nagovora i sirovosti.

U varaždinskoj Krajini, u gradjanskoj Hèrvatskoj a najmanje u Podravini našoj riedko ćeš čuti za takovo kolo skitalacah, što bi naime iz urodj nacah sastojalo; nedao bože! tim manje sada, gdie se ljudi odvažiše na bolju budućnost i blagostanje pučkoga života sudielovati. Krasno je to osviedočenje: ovdie sigurnijim biti u pó noći, nevidio ni mieseca ni zviezdah — premda se ni nekopa nego izpira zlato — nego li ondie u pó dana, ma on još tako sunčan bio. A ako si kadikad dočuo u ravnici našoj o ovoj ili onoj dèrzovitoj otimačini, porobu ili kradji, skopčanoj s ubojstvom i zlostavljenjem ili bez toga, nije za cielo proizišlo od urodjenacah, već vazda od prekodravskih inostranacah. Tako su jedan večer prošastoga mieseca mesara M. iz Gjurgjevca, došavšega na svoju nesreću u Golu — selo preko Drave na satniju peteransku spadajuće — da se tamo stupivši u bračni stališ s tamošnjom kèrčmaricom, udomi, iz ložnice njegove na dvor izvabili i za živi čas ubili Straža doleti, no ubojicam ni glasa, ni traga. Drugi nedavno sbivši se slučaj tiče se jednoga ciganina koritara, osamljenog u svojoj kolibi na našem stèrmcu Drave stanuju ćega, komu su trojica — poznanci valjda — jedne noći, svezavši mu naopako ruke, u pritomnosti porodice njegove preko 180 for. u dvadeseticah i pliesnjivih dolarih, što mu je možda još pradied steko, porobili, i dalje ništa. Porobljenik veli, da ih pozna, da su iz Ždale — selo takodjer preko Drave, nu spada pod satniju virjansku. — Čut će se dakle kod iztrage.

Četvèrti dan je od kad kod nas siever sniegom vije, kao da nas zakopati namierava, kao Vezuv Pompeju. Drumovi su puni zapuhah, nu brižljivostju poglavarstvah obćenje ipak nije prekinuto. Ljudi su opet zabrinuti za svoje usieve; snieg je pao na mokru zemlju.

Beč 15. veljače. Svečano primanje kod francuzkoga veleposlanika markeza de Monstier-a počelo se jučer. Veći dio diplomatičnoga sbora, ministri i visoko plemstvo bili su već učinili svoje pohode. Svečanosti primanja nastavit će se danas i sutra.

— Novonaimenovani mletački miestodèržac vitez Toggenburg odputovao je preksinoć u Mletke. U podne imao je audienciju kod Nj. veličanstva cara.

— Prekjučer je poslanik sjedinjenih dèržavah sieverne Amerike g. I. Eleney-Jones dao veliki obied, kod kojega je bila Nj. preuzvišenost grof Rechberg i više sučlanovah diplomatičnoga sbora.

— Sutra dne 16. t. m. izložit' će se na tri oltara na klanjanje sve moćice, koje se nalaze u blagajnici svetoga Stiepana. Iste su stranom dragocieno okovane, urešene dragim kamenjem i čuvaju se u veoma ukusnim sbranama od srebra, kosti i revna (Ebenholz). Rečenoga dana u 9 satih dèržat će tamo svečanu pontifikalnu službu božju posvetjeni biskup dr. Zenner.

— Za Ljubljanu opredieljeno kolosalno popèrsje od brunsa maršala Radetzkoga od Antuna Fernkorna izloženo je danas prije odlazka na miesto svoga opredieljenja na razgled u prostorijama austrijanskoga družtva za umietnosti.

Iz Mletakah od 9. veljače pišu „Opster. Ztgu": Liepu cèrtu uprav kèršćanske ljubavi prema iskèrnjemu pripoviedaju ovdie o ovdiešnjem patriarhu. Isti običaje u kasno večernje doba obilaziti razne strane grada i ako se slučaj desi, pomagati i tiešiti. Vraćajući se kući nadje Nj. preuzoritost pred vratima siromašne nieke kolibice u Kanaregju čovieka, koi je gorko plakao i jaukao. Na pitanje patriaršev što mu fali, stade jecajući pripoviedati, da mu je žena na umoru a on da nema sredstvah, da joj pribavi potrebnu dvorbu, budući da nema ni toliko novacah, da kupi ulja, i da zato bolestnica leži u mraku sama sa svojom boljù i bez pomoći. „Odvedi me k bolestnici", reče pobožni duhovni pastir, „ja ću joj po mogućnosti dati duhovne i tielesne pomoći." Kad mu na to uplašeno reče čoviek, da su on i njegova žena židovske viere, odgovori patriarh: „Židov ili kèršćanin, mi smo svi dieca jednoga boga i ja ću vas pomagat kao brat." U istinu otidje cèrkveni knez sa suprugom k bolestničkoj postelji njegove žene, koju je upravo po kèršćanski tiešio i dao joj rieč, da će se za nju skèrbiti. Tako se i dogodi; novčan dar stavi ueviljenoga supruga u stanje, da si ženi pribavi potrebnu dvorbu, a na zapoviest patriarševu dodje odmah njegov kućni liekar i prepiše potrebne liekove. U kratko jučer dodje sretni suprug sa svojom sasvim oporavljenom ženom k svomu plemenitomu dobročinitelju, da izrazi svoju zahvalu, i bio je primljen uprav očinskom dobrotom i umiren u obziru njegove budućnosti, budući da mu je patriarh obećao službu odgovarajuću njegovim okolnostima.

Talijanska.

Napulj, 8. veljače. Kabinetska kriza nije jošte dovèršena. No medjutim dèrži se sliedeći popis ministerah za probitačan: Knez Cassaro ministarski predsiednik i ministar izvanjskih poslovah; baron Savarese ministar financijah, vitez Bonnucci pravosudja, Spinelli javnih radnjah i Bozzeli ministar unuternjih poslovah. Dne 7. veljače dèržao je kralj razgled vojske, koja je došla podpunoma spravna na put. Sastavljeni su novi batalijuni iz domaće i inostrane momčadi, kao i 15.000 momakah mobilne municipalne garde. U Napulju hotieli su da znaju, da je general Pinelli zaista dobio zapoviest, da u danom slučaju dieluje zajednički sa papinskom vojskom.

Napulj, 14. veljače. Kralj je zapoviedio, da se svi oni, koji su u tamnicama zbog sumnje, da su počinili kakovo političko prekèršenje, u slobodu stave, i da se samo oni, kojih je krivnja dokazana, imaju stavit pred dotični sud.

Francuzka.

Pariz 11. veljače. „La Presse" koja je zbog njenoga Peyratova članka dobila opomenu, bila je pred talijanskim ratom takodjer zbog jednoga Peyratova članka zabranjena na dva mieseca. Onda je proricao rat; a sada veli da će se na skoro sve poremetit.

Jedan carski adjutant otišao je s tajnim naputcima za maršala Vaillanta u Milan.

Kažu, da je biskup orleanski gospodin Dupanloup, ovih danah imao dulji razgovor sa carem.

Pariz, 12. veljače. Naskoro bit će konferencije u Parizu. Sve velike sile pozvane su, da kod njih udioničtvuju. Austrija izjavila se je da neće onamo poslati svoga poslanika. Ostale četiri sile odlučit će o predlozima Englezke. Predlog Englezke u obziru Mletakah jošte nije primljen od Francuzke.

Pariz, 14. veljače. „Gazette de France" dobila je drugu opomenu.

Pariz 14. veljače. Polag današnjega „Moniteura" odgodilo se je otvorenje siednice senata i zakonotvornoga tiela, koje je imalo biti dne 23. t. m. na 1. mieseca ožujka.

Velika Britanija i Irska.

London, 14. veljače. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće bila su po lordu Johnu Russelu priobćena pisma odnoseća se na talijansko pitanje. — Na pitanje Sir Packingtona odgovorio je lord Russel, da su francuski i englezki komisari u poslu novofundlandskoga ribarstva podnieli svoje izviešće. — Cochrane zaserće na vladu u obziru Kitaja i tvèrdi, da je Bruce samovoljno postupao.

Lord Palmerston poziva Klinglake-a, da odgodi njegov predlog u obziru ustupa Savoje, dok vlada bude u stanju podpunoma razjasnit ovaj predmet. Klinglake odgovara, da misli, da je rok za sdruženje Savoje s Francuzkom ustanovljen na 20. veljače. Ako bi on svoj predlog odgodio, onda bi se preduzelo pretresanje poslie svèršene stvari. Najposlie odgadja se predlog Klinglake-ov na neizviestno vrieme.

Jonski otoci.

Kèrf, 4. veljače. Oglas lorda vèrhovnoga komisara kudi zloporabu, koja se čini pošiljanjem tako zvanih pouzdanih pisamah i spomenicah. Senat zabacio je predlog primljeni po poklisarskoj komori za obustavljenje osobnoga uapšivanja do 1. siečnja god. 1861.

Rusija.

Petrograd, 14. veljače. „Journal de Petersburg" donosi viestih iz Pekinga od 4. prosinca. Car je svoju lietnu stolicu ostavio i vratio se je u glavni grad. Kitajski buntovnici nisu složni medju sobom i carska vojska posvuda je jača; evropejski ratni brodovi pokazali su se na ušću od Peiha.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 3 de 1860. (74) 3—2

Oglas.

Za područje zagrebačke županije primit će se uz nagrade za vrieme opasa god. 1860. najme od 1 ožujka do 15 sèrpnja od prilike 30 hangirah (pastuhah). Hangiri, koji se imaju primit, moraju barem imati 3 godine, biti zdravi i savèršeno sposobni za opas. Nagrade opredielit će se u 105 fr., 157 fr. 50 kr. i 210 fr a. v.

Nasuprot moraju vlastnici hangirah nosit troškove za smieštenje, gojenje i dvorenje istih.

O tom se vlastnici hangirah kao i oni poduzetnici, koji nabavljaju hangirah i hoće da ih uz nagrade za rečeno vrieme od opasa ustupe ubaviešćuju s tom opazkom, da će se miesta, kamo se imaju hangiri odpravit, i komisije za primanje doknadno obznanit.

Dotična izjavljenja o namieri, zbog ustupa takovih hangirah za rečeno vrieme opasa, imaju se pod navodom broja takovih hangirah, prebivališta i očitovanja, da li se ovi hangiri mogu smiestit i izvan onoga kotara, gdie dotičnici prebivaju, neka se izvole predati kod podpisane c. kr. županijske oblasti do konca veljače 1860.

Dalji uvieti u tom obziru mogu se kod podpisane c. kr. županijske oblasti kao i kod svih ovomu uredu podčinjenih c. k. kotarskih uredah viditi.

C. k. kotarska oblast.

U Zagrebu dne 12. veljače 1856.

C. k. županijski predstojnik
Bunjevac s. r.

Br. 76. (72) 3—1

Natiečaj.

Radi popunjenja izpražnjene orguljaške i učiteljske službe u Dubravšćaku, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. uz bezplatni stan, uživanje vèrta, i 12 hvatih dèrvah proglašuje se ovim natiečaj.

Koji žele jedno ili drugo miesto zadobiti, neka svoje, vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, vierozakonu, rodnom miestu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadanjem svom službovanju, kao i političkom i ćudorednom ponašanju, napokon o svom staležu providjene molbenice do konca ožujka 1860, predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrckovljanu Nikole Havlička.

Br. 77. (73) 3—1

Za orguljaško i učiteljsko miesto u Kraljevvèrhu u zagrebačkoj županiji proglašuje se ovim opetno natiečaj. S otom službom skopčana platja sastoji u 315 for. a. vr. u gotovom, uz bezplatni stan, i 15 hvatih dèrvah za porabu učitelja i učione.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, vierozakonu, rodnom miestu, staležu, sposobnosti, dosadanjem službovanju kao i političkom i ćudorednom svom ponašanju, do konca ožujka 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku, opatu i župniku na Bistrici Mirku Tumpiću.

U Zagrebu dne 3. siečnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinarijata.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 18. VELJAČE 1860. Broj 40.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

2. Propisi osobiti.

Pri obèrtih slobodnih.

§. 13. Prijavljivanje. Svaki, koi nije izključen po propisih, sadèržanih u §§. 4 do 12, vlastan je samostalno t.-j. na svoju ruku tierati bud' koi slobodan obèrt.

Nego dèržan je dohvatnik prije, nego što će obèrtovanje započeti, prijaviti to vlasti.

§. 14. U prijavi toj treba da se navede ime, doba, prebivalište i dèržavljanstvo podhvatnikovo, obèrt, što ga je podhvatnik odabrao, a i miesto, gdie ga kani izvèršivati; valja zatim navesti i potrebitu možda privolu zakonitoga zastupnika i vlasti nadležne (§. 4).

U slučajevih, gdie se obèrt u smislu §§. 4 i 5 tierati može samo po namiestniku, ima se sve ono, što u prijavi navesti valja glede podhvatnika, navesti takodjer glede osobe namiestnikove.

Nije slobodno u jednu prijavu uzimati više obèrtah.

§. 15. Ako proti osobi, proti obèrtu i miestu nebude nikakove na zakonu ovom osnovane zaprieke, izdat će vlast podhvatniku obèrtni list, koi će mu biti za izkaz.

U protivnom pako slučaju zabranit će vlast dotičniku, da nezačinje ili da nenastavlja obèrta, dok zapreka nebude uklonjena.

Pri obèrtih dopustnih.

§. 16. Obèrti dopustni (koncessionirani). Sliedeći su obèrtnici, kojim za obèrtovanje treba dozvole (koncessije); iliti kojim su obèrti dopustni (koncessionirani):

1. Svikolici obèrtnici, koji putem bud' mekaničkim bud' kemičkim umnožavaju tvorine književne ili umietničke ili koji tèrguju s timi (štampari, miedoiliti bakropisci, nadopisci, dèrvopisci, kamenopisci itd., zatim knjigotèržci, umietovinari, glasbovinari, t. j. koji tèrguju s knjigami, umietovinami, glasbovinami);
2. koji dèrže posudionicah za takove tvorine i čitaonicah;
3. koji se bave periodičkim prevažanjem iliti odpremanjem ljudih;
4. oni, koji na javnih miestih dèrže u pripravi prevoznih sredstvah (vozilah) za osobe, da se njimi svatko služiti može, ili koji ponudjaju službu svoju, kao što su: vodje, poslužnici itd.;
5. brodari;
6. graditelji, zidari, kamenari i dèrvodielje (tesari);
7. dimnjačari;
8. čistitelji kanalah (prohodah);
9. živoderi;
10. koji proizvode i prodaju oružje i strelivo (prah i olovo), i puškari napose;
11. koji proizvode i prodaju gradivo za ognjotvorine, i koji proizvode i prodaju ognjotvorine;
12. staretinari, koji tèrguju s iztrošenimi starimi haljinami i starom posteljinom, starom pèrteninom (rubeninom), starom željezninom i starimi raznimi stvarmi od kovine (metalla); zatim koji na zalog posudjuju novacah, u koliko je u obće obèrt ovaj po zakonu dopušten;
13. koji prodaju otrove i bilje liekovito;
14. gostioničari i kèrčmari.

§. 17. Traženje obèrta takova. Koi je rad baviti se obèrtom takovim, za koi se izziskuje dozvola, imade, izkazavši sve, što je po zakonu potrebito, podnieti prošnju, da mu se dozvola dade. Dok nedobije dozvole, neće smiet započinjati obèrta.

§. 18. Potrebštine osobite. Da se zadobiti može dopustni koi obèrt, izziskuje se osim obćenitih uvietah, koji su za samostalno tieranje kojega obèrta propisani (§§. 4 do 12), još i to: da je prositelj čoviek pouzdan i života neporočna; a pri obèrtih niekojih izziskuje se još i osobita sposobnost, propisana u paragrafih sliedećih.

Kad se podieljuju obèrti, napomenuti u §. 16. pod 1, 2, 4, 7 do 14 uklopno, valja povèrh toga pred očima imati i miestne okolnosti a i obzire nadgledanja redarstvenoga.

§. 19. Tiskarstvo. Koji traže koi obèrt, koi je pomenut u §. 16. pod 1 i 2 i koi se bavi raznimi proizvodi tiska, imadu posviedočiti, da su obćenito i dovoljno izobrazili se za tieranje takova obèrta. Obèrti takovi mogu se u pravilu zavesti samo u takovih miestih, gdie stolicu svoju imade vlast politička.

Ovi propisi neprotežu se na tèrgovinu onu, koja je stegnuta jedino na knjige školske i molitvene, na kalendare i prilike od svetacah.

§. 20. Periodičko prevoženje iliti odpremanje osobah. Pri podieljivanju obèrta takova, koi će se baviti periodičkim prevoženjem iliti odpremanjem ljudih, valja naznačiti daljinu, na koju će se obèrt protezati, a imadu se ustane-

---

Poltava

od Alexandra Puškina.

Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

(Nadalje.)

Piesma III.

Ali duše duboka pečalnost
Ni nesmeta vodju Ukrajine,
Da se smielo daleko odtisne.
Tvèrdokoran u namieri svojoj,
S kraljem švedskim ponosnim junakom
Odnošenja svoja nastavljuje.
Medju time da bi odvratio
Vierne oči od svakog sumnjenja,
S gromadom se liekarah ogradi,
Na postelji mnimog bolovanja
Ljuto stenje i za zdravlje moli.
Plodi strasti, rata i trudovah,
Ter nemoći, tuge i starosti,
Predhodnice neizbiežne smèrti
Na odru su njega prikovali.
Već je spreman svietom se rastati;
Sveti obred hoće da izvèrši,
I dozivlje zato svetjenika
Svojem odru nedvojna skončanja:
Eto veće kovarna siedina
Presvetim je uljem pomazana.

Al' je vrieme vietrom prolazilo.
Naprasno je Petrova stolica
Svaki časak na goste čekala,
I sred starih, vraževnih mogilah
Švedami je doček pripravila.
Iznenada Karlo se obrati
I prenese rat na Ukrajinu.

I dan nasta. Mazepa ozdravi,
Prešno skoči starac prenemoćni,
Trup oživi štono, pobro, sinoć
Jedva dišuć bliede izdahnuti,
A sada je silni dušman Petra.
Sad je starac opet pomladio,
Jer on vidje svoju silnu vojsku,
Nije šala Kozak do Kozaka,
Gordo gleda, čordom zapovieda —
Desni rieki svoga konja goni
A za njime u redu pukovi.
Na isti je način pomoćnik mu
Pognieteni po bolesti težkoj
Preko noći čilo ozdravio.
Glas se prosu na sve četir strane.
Ukrajina tužno je dočula:
„Da je prešo, viere se odreko,
„Izdajica, nigdie ih nebilo;
„I još k nogam da je položio
„Švedskom kralju bunčuk i bulavu,
Za znamenje sluha i posluha.“
Plamen prašti kuda s okom gledaš,
Kèrvava je zora osvanula
Nemiloga rata bratinskoga.

Tko će, pobro, tebi opisati
Neugodnu carevu [26]) ljutinu?
Gdie se samo milom Bogu moli
Proklestvo se na Mazepu ori;
Na saboru i prostom govoru
Drugog sebi Hetmana biraju.

Od briegovah pustih Enizeja
Porodicu Iskre, Kočubeja
Pospiešno je Petar dozivao.
Ter im ljubav svoju darovao
A uz ljubav slavu i dobarah.
Vrag Mazepin, junak glasoviti,
Starac Palej iz mračna progonstva
Vietrom leti rodnoj Ukrajini,
Da dostigne cara gospodara
I njegovu pod Poltavom vojsku.
Već je jadna buna trepetala.
Na stratištu Zaporožki Hetman
Čečelju [27]) je glavu izgubio;
I tebi se danak približava,
Oj, mezimče ratoborne slave;
Zešto si se viencu odvèrgao
I Kacigu čordom popanuo?
Poltavu si i njezine stiene
Iz daleka samo ugledao,
Al' ih nikad osvojiti nećeš!

I car diže svoje družinice.
Š njima leti kano soko bèrzi,
Dok nepade kraj Poltave grada —
Oba stana na sred polja ravna,
Jedan drugom grozno domakuje;
Jedan drugog gleda nadkriliti,
Zarana su kèrvce zaželili,
Već odavno žudjenim junakom
Desio se junak ogledati.
Al' je ljuto kralju očutio,
Da to nisu čete razstrojene
Nedoukih Narvskih biegunacah,
Već nit da je pukov ostrojenih,
Izučenih, kèršnih i jezgrenih,
Još poslušnih, bèrzih i okretnih,
I gomila nezibnih bodilah.

(Dalje će sliediti.)

[26]) Silne miere Petrom i njegovom običnom bistrom i razbornom tvèrdosti izvedene, uzdèržaše u posluhu Ukrajinu.

7. studenoga 1703 po carskom ukazu, izabraše Kozaci slobodnim glasovima sebi za Hetmana pukovnika Starodubskoga Iv. Skoropadskoga

8 Studenoga 1708 došo je u Gluhov Kijevski, Černigovski i Pereslavski Arhiepiskop.

9. Ovi izrekoše javno u cèrkvi prokletstvo nad Mazepom; i istoga dana predaše mu kip u kèrvničke ruke, ovi ga je vuko po ulici do viešalah, ter ga onda obiesi

10. U Gluhovu kažnjen je Čečelj s inim vicrolomcima.

[27]) Čečelj je strašno branio Baturin protiv vojnici kneza Menšikova,

viti i ini propisi, koji se u obziru izvèršivanja obèrta toga uzvide potrebiti.

§. 21. Glede izvoznikah, vodjah i poslužnikah na javnih miestih. Pri podieljivanju dozvolah za obèrte, pomenute u §. 16. pod 4, imadu se ustanoviti miestni službovnici (služinski zakoni), koji se uzvide potrebiti.

§. 22. Brodarstvo. Brodari, kojim je obèrt: upravljati po vodah i riekah ladje bud' veslarice bud' jedrenjače, dužni su posviedočiti pred vlasti, da imadu potrebite znanosti praktične.

§. 23. Obèrt gradjevni. Zidari, kamenari i dèrvodielje, koji su radi poslove, koji zasiecaju u zanat njihov, izvoditi samostalno, t. j. ne pod upravljanjem graditelja iliti neimara, imadu posviedočiti, da su, služivši u istinu pri tom obèrtu, pribavili sebi sposobnost praktičnu.

Koi je rad upravljati velike gradnje a pri tom ujedno i radnje različitih zanatah gradjevnih (t. j. koi je rad biti graditelj iliti neimar), ima dokazati, da je tri godine danah tvorno služio i radio pri obèrtu gradjevnom ili pri kojoj vlasti gradjevnoj, a povèrh toga ima pred zemeljskom graditeljskom vlasti ili pred okružnim (županijskim) miernikom, po rečenoj vlasti za to izaslanim, podnieti i izpit, da imade višje znanosti, koje su potrebite. Ljudem, za koje je inako dokazano, da su sposobni, može se izpit taj odpustiti.

§. 24. Dimnjačari. Dimnjačari dèržani su dokazati, da su, doista služivši pri tom obèrtu, namakli sebi sposobnost praktičnu.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 18. veljače. „Wien. Ztg.“ obnarodila je dne 15. sliedeće službeno izjavljenje:

„Više inostranih novinah donosi tobožni odgovor **austrijanskoga kabineta** na pošiljku francuzkoga ministra izvanjskih poslovah, gosp. Thouvenela, u obziru Italije. — Možemo uvierit, da ona analiza nema za temelj nikakova austrijanskoga službenoga spisa.“

Iz toga se vidi, da ili nema toga tobožnega austrijanskoga odgovora, ili ako je u istinu izišo neglasi onako, kako su ga priobćili rečeni listovi.

⊙ **Iz Ludbrega** D. Š. Noćju od 11. na 12. veljače t. g. dogodi se u ovopodručnom miestu Kuzmincu sliedeći izvanredni slučaj: Kod tamošnjega seljaka Blaža Darazi-a lajalo je kućno pseto rečenu noć, neobično oko kuće i zavijalo, što u Seljanu sumnju probudi, da neobilazi kakov zločinac kuću, hoteći da što ukrade. Tako misleći izadje seljak u dvorište i vidi iza uličnih vratah za bježećim psetom velika vuka, koi takovom bèrzinom k njemu dotèrči, da se nikamo odmaknuti nije mogao. Šta da učini, kad je već prekasno bilo bježati. Počme dakle svojim šeširom, budući da ništa drugo u ruci nije imao, mahati; i tako po mogućnosti braniti se, no vuk šale neraznievši scèpa šešir i pregrize ga na tri miesta a zatim sèrne na seljaka, koi ništanemanje duhom neklone i već pograbi vuka tako čvèrsto za vrat, da ga poslie dulje borbe na zemlju pod sebe baci, i ovdie ga tako dugo dèržaše, dok mu brat M. i susied T. S. na krič i viku nepriškočiše u pomoć i vuka neubiše siekirama. Odvažni u tolikoj opasnosti bivši seljak nije dopanuo nikakovih ranah, osim što je nad lievim okom neznatno oderan.

Beč, 16. veljače. Gospodin general topničtva vitez Benedek došao je jučer iz Gradca opet ovamo.

— Turinski listovi donieli su viest, da je u Ferari preminuvši Camerini ostavio caru austrijanskom 60 milijunah franakah. Ovu viest oprovèrgava „Volksfr.“ i veli, da preminuvši Camerini u Ferari nije ostavio 60 milijunah franakah, već 3 milijuna škudah, dakle od prilike četvèrti dio ove svote i to **propagandi** u Rimu. Ovu oporuku preporučio je u svojoj posliednjoj volji *nevlastitoj zaštiti* Nj. veličanstva cara austrijanskoga, zamolivši ga da bude izvèršitelj *njegove oporuke*.

Sèrbija.

Beograd 8. veljače. Službeni list doneo je jučer viest, da je na najvišju zapoviest „Sèrbski Dnevnik“ izlazeći u Novom Sadu dobio je dopuštenje da može opet ulaziti u Sèrbiju.

Talijanska.

Turin 10. veljače. Šardinska vlada učinila je dalji korak za sdruženje Toskane s Piemontom; uzemši u obzir, da nema razloga, zašto bi sardinsko poslanstvo u Firenci i nadalje postojalo, ukinuto je i dosadanji sardinski poslanik u Firenci markez Spinola pridružen je markezu Billumi u Napulju.

U Milanu utemeljeno je družtvo za nabavu sredstvah u svèrhu stopljenja srednje Italije sa subalpinskom kraljevinom.

Napulj 3. veljače. Vlada je u veliku nemiru; jedna okružnica sliedi za drugom; mnogobrojne i podpunoma oboružane patrole obilaze neprestano ulice. Posvuda se oruža po veličanstvenom mierilu; novačenje od god. 1860. ima se podvostručiti; lovci dobili su takovih bajonetah, kojima se može i sieći; redatih topovah nisu si jošte nabavit mogli.

Velika Britanija i Irska.

London, 15. veljače. U jučerašnjoj sjednici dolnje kuće izjavlja lord John Russell na pitanje Sir James-a, da će se predlog za reforme učinit u pèrvim danima mieseca ožujka, na pitanje Griffita-ovo odgovara lord John, da nezna, da li su u Francuzkoj učinjene priprave, da se vojska neposredno stavi u aktivno stanje, no misli, da je francuzko konjaničtvo svedeno bilo i da je zato nastala potreba, da se izpune izpražnjena miesta.

U gornjoj kući zahtieva Marquis of Normanby da se prijave naputci, dani Englezkom poslaniku u Firenci, koi je službenom doček Buoncompagni-a na dan mladoga lieta prisutstvovao, i tvèrdi, da u talijanskim vojvodovinama vlada anarkija. Lord Granville obećao je, priobćit pisma protežuća se na to, taji anarkiju, i opaža, da englezki poslanik u Firenci nije dobio nikakovih naputakah, da Buoncompagni-a službeno prizna; njemu je naloženo bilo, da se prema njemu isto tako neslužbeno ponaša, kao što se je ponašao i prama njegovom predšastniku.

Lord Malmesbury opaža, da je i prijašnji kabinet želio nezavisnost Italije, no da nije to gledao postići sdruženjem Savoje i Nice s Francuzkom.

Clanricarde misli, da javno mnienje Evrope čini sdruženje nemogućim.

Cardigan želi, da se francuzka vojska povuče iz sieverne Italije.

Lord Derby stavlja pitanje, da li pisma predložena dolnjoj kući sadèržaju najnovija izjašnjenja u obziru Savoje; da li grof Granville Napoleonove sadanje namiere u obziru Savoje pozna, kako ih vlada razsudjuje, i kako se je o tom dopisivalo od mieseca lipnja pr. godine.

Nadalje želi Lord Derby znati, da li je britanski poslanik u Firenci, prisutstvovavši službenom doček Buoncompagni-a radio proti naputcima.

Lord Granville odgovorio je da dopisavanje s Francuzkom u obziru Savoje **traje neprestano**; što je prijašnje nedielje kući priobćio, da je posliednji odgovor cara Napoleona. Corbettu naloženo je, da postupa s Buoncompagni-em tako kao s njegovim predšastnikom.

Wodehouse opaža, da Corbett nema službenoga značaja i da zato njegovi čini nesačinjavaju nikakova priznanja.

Lord Ellemborough misli, da kralj sardinski neima prava ustupit Savoju bez privoljenja silah, od kojih ju je dobio.

London 15. veljače. Polag „Daily News-a“ zaključili su jučer Derby-evci, da neće srušit kabineta, no da će pobijat četiri točke proračuna, to jest u obziru dohodarine, ukinutja poreza na papir, olakšanja pivarskoga dopuštenja, napokon u obziru one točke tèrgovačkoga ugovora, koja se odnosi na izvoz ugljevja.

Nemačka.

Draždjani 15. veljače. Današnji „Dresdner Journal“ sadèržaje jedan bečki dopis, polag kojega je, veli, **Francuzka posvala papu, da sam učini predlogah zbog uredjenja poslovah u Romanji.**

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin 16. veljače. U kući gospodskoj zaključilo se je glavno viećanje o braku. Kod glasovanja obiuh pèrvih paragrafah bile su zabačene sve poprave i sastavljenje vladinih predlogah.

Pariz 16. veljače. Današnji „Moniteur“ donosi dekret, kojim se zabranjuje list „Journal Bretagne“ izlazeći u St. Brieux-u, zbog jedne adrese trojice deputiracah na cara, koja sadèržaje protestaciju proti politici vlade u rimskom pitanju.

Domaće viesti.

Djkovo 12. veljače. L. D. Da se proslavi stogodišnja uspomena našeg piesnika **A. Kačića Miošića** sabrano je u Djakovu 160 fr. a. v. sam preuzvišeni gospodin Josip Juraj **Strossmayer** obećao je u tu svèrhu 200 fr. a. vr. To je samo u smislu zadarskog poziva: ali nedao Bog da to bude sve u tu slavu iz Djakova.

Na izdavanje pako pučkih knjigah u Djakovštini nije se još ni počelo iz reda kupiti prilogah, jer se dan na dan izgleda, neće li se od članovah Matice ilirske kakvi odbor odvažiti jedanput u tom poslu koi korak dalje kročiti! — Za čudo neznamo što se tude okleva. Ima li možda ko se s medjedom jesenas uvukao u kakvu pećinu, pa u svojem dugotrajnom snu sanja i sanjat će do proliećа, da naš narod nije ni danas budan? da neće možda za svoju narodnost i posliednji sirotinjski novčić danas dati? — Ovdie je samo činovničtvo djakovačkoga vlastelinstva 2. veljače t. g. u svojoj siednici gospodarstvenoj zaključilo, na izdavanje pučkih knjigah svake godine, počamši s ovim, od svoga činovničkog prihoda 50 fr. a. v. davati, dokle god se budu takve knjige izdavale. — Tako su to odlučili, da budućem odboru, koi će se time baviti, ležlje bude godišnje priloge sabirati; jer se za njihovu dužnost netreba no svake godine jedanput na ovu vlastelinsku blagajnu obratiti. — Ujedno su se pobrinuli kako da tih godišnjih 50 fr. a. v. budu pripravni davati i oni činovnici, koji bi ih s vremenom žive ili mèrtve *zamieniti* mogli. —

Samo dajte, braćo, da o tom što skorije radite i šta učinite; novca će biti, ako je možda novčana oskudica vaš strah. Šta mislite, kad preuzvišeni biskup Strossmayer sve svoje svećenstvo na tu veliku svèrhu i na tu sveta dužnost svojim sèrcem pozove!

—s—. **Iz Virja** 12. veljače 1860. Nekoliko riečih o kazalištu. Kazalištne su igre bez sumnje najplemenitije izmedju svijuh zabavah, to je stara dokazana istina; to su izkusili ponajprije stari Gèrci od Likurga počemši, za njimi Rimljani i Romani, t. j. Talijani, sadašnji Španjolci i Francezi, a za ovima Englezi i Niemci; toga radi su i dospieli tako daleko i u tom predmetu a mi smo kao u svemu tako i u tom zaostali; dočim nam se neda te neda, plakali ili smijali se, kao ni mladom orlu da poleti. Ako se i pojavi igdie u kojem kraju naše otačbine zauzetje i bolji ukus narodno-družtvenog života, kako dugo traju posliedice njegove, molim Vas, od danas na sutra; izčezne volja, izčezne posliedice, kao dogorieloj svieći svietlo; eto nas opet gdie i prije, a to se zove čini mi se račji napriedak.

God. 1851. i 1852. imasmo i mi Virjanci, ako i seljani, kazalištno dobrovoljno družtvo, a i po mogućnosti i predstavah, u narodnom jeziku razumieva se; na to se siećamo s radostju ujedno i s požalenjem, što nismo u stanju i dan danas pobaviti se njime, te nebi bar imali uzroka tužiti se, na pomanjkanje svake i najmanje zabave. — Nu što ćemo? Vremena se mienjaju a okolnosti u vremenih. — Gdie neima krova neima ni obstanka. Sgrada se uredi na drugu porabu a družtvo svaki k sebi, kao rakova dieca.

Bilo je tada, da nezaboravim i pievnih zabavah u nas. Nebijaše tu stida miesta, a nedokučujem i zašto? uz naše piesme i izvèrstno talijanske iz raznih spievoigrah u našem prevodu

proizvoditi, kao kod Vas. Tako medju inima onu iz „L' Elisir d' Amore“ od Adine: „Jedan pogled strieloviti.“ Dulcamara: „Sad uvidjam nije lasno“; „Ja sam bogat ti si krasna“; „Na kljusetu vučem sobom.“ Nemorino: „Ah! gdiegod te čujem, vidim.“ Iz „Il Furioso“: „U sreći toga života moga“ itd. Iz Norme: „Šta sèrce znači“; i onaj dopiev od Severa: „Ah vèrlo kasno“ itd. Sve se je to kod nas čulo bez svake predsude i uztege.

Selo nije grad, dakle nesmije se ni nezahtievati više, nego što se u razmierju obstojećih sredstvah zahtievati može; sudim uslied toga, da bi se po naših gradovih u obziru narodnih kazalištah više proizvoditi moglo, kad bilo čega manjka, pa makar se davale predstave svake druge ili treće nedielje; kolika od tuda korist po narodni jezik i zabavu i po sve nas budi mlado ili staro! Tad bi tekar utemeljili ne samo zabavnicu, nu i viežbaonicu i učionicu.

Zašto da budemo upravo mi Jugoslavjani za podizanje narodnih hramovah malo il nimalo zauzeti? Nemislim da smo i pri tom malodobni. Ina razloga nema, osim što nepriznajemo stvar za stvar. — Eno Sèrbije, još ni u glavnom gradu nema stalna kazališta, premda je položen temelj; nu temelj bez zgrade nije temelj. O Cèrnoj gori ni spomene. Šta će biti iz tog nenapredka? Kao da nekanimo zbilja podati se zahtievanju evropejske prosviete! — Medjutim dèržat ćemo se još nade, ako je zakašnjeno nemože biti izgubljeno.

Završetak.

Život je borba, a mir je smrt. Da izviješ živa ognja, treba trti drvo o drvo, dok se neupali, il udarati ocilom o kremen. Onda će vrcnuti iskra i užeći njetilo; al ako kresneš ocilom o prst, to boli, a ognja opet neima.

I za duhovno svjetlo treba ovakve borbe, treba da udari um o pamet, pa će vrcati iskre i obasjati tamno polje istine. Samo nemoj ni ovdje kresati o prst, nemoj zastranjivati, jer se tuda neće stići željenu cilju, već se misli sve to više razilaze.

Ovo valja osobito za boj na peru: i ondje se treba držati biljege; nesilaziti sa staze, kojom se je udarilo. Samo tako može ovakva borba koristiti znanosti i znanju. Rekao bih, da se g. Vukotinović nedrži ovih pravilah u književnom ratu, štono ga je zametnuo sa mnom za moje „Biljarstvo.“ U svom razjasnjenju antikritike, u mjesto da utvrdi svoje prigovore i da pobija moje razloge proti njim navedene, a on svejednako samo odapinje nove striele, i to ne na Biljarstvo, nego na pojedine izraze mojeg odgovora. Tako n. p. ja sam ondje kazao, onako samo uzgred, da njekoji bilinu *Crocus vernus* zovu i *Trichonema* t. j. da drže obodvie za jedno i da obodvie zovu b r n d u š k o m. Odavde izvodi g. V. i na široko razlaže, da *ja* držim obje ove biline za istovjetne, da mislim, da su synonyma, pa da je *Trichonema* drugo, a *Crocus vernus* opet drago*).

*) Ovamo ide i umovanje g. V—a o mojoj izreci „da je grahoru i grašku plod mahuna.“ Ovdje je g. V. opet kresnuo o pèrst; jer akoprem i sam kaže, da sam dobro naznačio razliku medju k o m u š k o m *(legumen)* i m o h u n o m *(siliqua)*, opet pridodaje, „da bih to bar morao znati, da u graha neima mohune, ako sam se sbilja botanikom bavio“ Morat ću mu dakle odgonetnuti ovu zagonetku, neka se uvjeri, da nisam govorio u vjetar, nego promislio i promozgao, što napisah. G. V. pravo kaže, da u graha neima mohune ili mahune; al će mu se opet svaki štokavac smijati, i pitati, šta da ima, ako neima mahune? — M a h u n a t i s e, kaže se baš za grah, kad pušta mahune. Štokavac nezna, šta će reći k o m u š k a, kao što kajkavac nezna za rieč m a h u n a, a nijedan nezna za razliku medju *legumen* i *siliqua*, koja razlika je samo za biljara važna. Ja sam dakle *legumen* prozvao k o m u š k o m (n p. od graha), a *siliqua* mohunom (n. p. od repe, kupusa). Svaka ima dvie ljuske iz vana, al u mahune su obje ove ljuske unutri razstavljene kožicom ili opnicom, koje nećeš naći u komuške.

Ja sam pisao biljarstvo štokavski, a za početnike, nevješte botanici: da me razumiju, morao sam se dakle predtečno poslužiti riečmi običnimi, razumljivimi, dok učenike nedovedem do razlike, što ju je znanost našla. Da ja ovu razliku poznajem, može se svatko uvieriti i u II. dielu na str. 38 i 40.

Ovakvom prepirkom, ovakvim zalaženjem nebismo nikada na kraj izašli, nego sve dublje u šumu pustoslovja zalutavali. Ja volim ostati na čistini i držati se puke stvari.

G. V. prigovarao mi je poglavito dvoje: naputak o sušenju bilja i sustav ili systemu. O sušenju neima više govora, u tom pogledu smo se nagodili. Samo mu se još te moj sustav nedopada. Mislim, da bi smo se i ovdje složili, da je moje knjige točno i potanko proučio. Al on kaže, da takva šta nedolikuje vještaku, pa zato da je i on samo p r e g l e d a o ovaj i onaj list, razred i red, a svake rieči da nije čitao, toga da mu netreba. Ja mislim, da je točnost i temeljitost glavni biljeg vještine. G. V. kaže, da je samo zato pero zamočio, da me uvjeri, da je obje moje knjige pročitao; a napokon priznaje opet i sam, da ih nije proštio, nego samo p r e g l e d a o. Ovo je dakle svršen posao. — Al da vidimo što kaže o sustavu!

„Linnéov je sustav nedostatan, dakle ga nije trebalo navesti, nego prionuti samo za naravni sustav.“ Tako piše g. V.; kao da je naravna systema savršena, kao da neima ona manah, od sviuh biljarah priznanih! Pak ako i pristanemo uz naravni sustav, koji je pravi? Zar Jussieuv, Decandollov, Okenov, Reichenbachov, Endlicherov? Svaki od ovih preslavnih biljarah pokušao je stvoriti naravni sustav; svaki se je u tom poslu sad više, sad manje oddielio od svojih drugovah. Naravni sustav može pako biti samo jedan: koi je dakle pravi?

Prije nego uzmognemo sravnjivati naravnu sličnost i srodnost travah, kao što uči naravni sustav, treba da već poznajemo gdjekoju bilinu. I upravo tomu je primjeren Linnéov sustav, da nas orientuje u ogromnom svietu bilinstva; pa kad se malko iznadjemo, slobodno možemo po naravnom sustavu napredovati; jer se s njim Linnéov sustav u mnogih redovih posve slaže. Ja sam se pozvao na primjer slavnih biljarah, koji su se za početnike takodjer poslužili Linnéovim sustavom. Al g. V. osudjuje ih sve skupa, što su onakve nepotrebite stvari na vidjelo iznieli. Tko tako govori, drži sam sebe za mudrijega od sviuh; tako misli on, a drugi misle drugo. Ja se pako rado podvrgavam autoritetu slavnih veleumah, kad se ono, što rade, slaže s umom i iskustvom.

G. V. reče u svom prvom izvješću, da ja nisam niti napomenuo sustavoslovja; pokle sam mu označio stranu i poglavje, priznaje i sam, „da g. Š. sbilja napominje sustavoslovje;“ nu poslie dugoga umovanja kaže opet, da to sve nije ništa „i da u svom Biljarstvu opet nisam napomenuo sustavoslovja, rekao ja što mu drago.“ Da kako, najveća je žrtva, priznati svoju pogrešku.

G. V. reče u prvom izvješću, „da mu se to nedopada, što nisam nigdje naznačio, šta je r e d, r a z r e d, r o d i v r s t“; sad priznaje, da sam sbilja dva puta o ovih predmetih govorio, al mu se to opet nedopada, te kreše o ruku. Zamjerava mi, „da nisam napisao znanstvene definicije“ — za početnike. — Nisam ja kriv, što on nezna, da se ista stvar može razjasniti i synthezom i analyzom.

Gosp. V. me je ukorio, što sam prozvao *Aconitum Anthora* naliepom; ja sam odgovorio, da o toj bilini neima ni spomena u mom Biljarstvu; a za *Crocus vernus* sam mu takodjer dokazao, da sam ga prozvao b r n d u š k o m. — Nije mé ni pokušao oprovrći. — Da je g. V. onako postupao, kao što postupaju pravi vještaci, kad uzmu razsudjivati knjigu; da nije samo površno pregledao, nego potanko proštio moje djelo, nebi mu bio pao mraz na obraz, što nije govorio istine. „Kakvom mjerom mjerite, onakvom mjerom mjerit će se i vam.“

Mislim dakle, da će i najpristraniji štioc priznati, da se od toga, što je g. V. prigovarao momu Biljarstvu, ništa nije obistinilo. Zlobni ljudi jošte će napokon pomisliti, da smo mi dvojica bili u dogovoru, i da je g. V. moju knjigu samo zato onako bez svakoga razloga osudio, da joj ja, uhvativ zgodu, osvjetlam obraz.

B. Š.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 17. veljače 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.45
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	69.15
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	864.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	194.50
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		113.25
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		131.90
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.24⁵/₁₀
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	30.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2320-184. (75) 1—1

Kundmachung.

Mit dem Erlasse des Finanz-Ministeriums vom 30. November 1859 (R. G. B. LXI. Nr. 218) wurden die österr. Unterthanen aufgefordert ihre, wenn auch in ämtlicher Verwahrung befindlichen Kreditseffekten des lomb.-venez. Monte, Behufs deren Uebertragung auf den zu errichtenden Monte veneto, bis 15. Jänner 1860 anzumelden.

Nachdem jedoch durch die bisherigen Anmeldungen die Quote, welche auf das letzterwähnte Kreditsinstitut zu übernehmen sein wird, noch nicht erreicht ist, und es im Interesse der österr. Unterthanen und Körperschaften, welche die Anmeldung grösstentheils aus Unwissenheit unterlassen haben mögen, wünschenswerth erscheint, die denselben gehörigen Monte-Effekten in die Quote einzubeziehen, so werden alle Anstalten und sonstige Körperschaften, in deren Verwahrung sich derlei Monte-Effekten befinden könnten, erinnert, diese Effekten, in so ferne sie notorisch das Eigenthum österreichischer Unterthanen und Körperschaften bilden, ohne Verzug und zwar längstens bis 29. Februar 1860, an die k. k. Staats-Kredits- und Central-Hofbuchhaltung zu Wien gegen Rückstellung nach vorgenommener Amtshandlung einzusenden.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 11. Februar 1860.

Br. 33. (62) 2—2

Izrok.

Obznana zapisnikah zemljišnicah u ugarskoj kraljevini, koji se tiču željezne županije s nepokretninama iz niegdašnje šopronske županije, koje se sada broje k občini Livki, izim slobodnoga grada Kiseka i občinah: Puszta-Csóó s Benkeházom, Csenye s Ujmajorom, Gercze s Tacskandom, Repcze Szt. György, Karatfölde, Podkrivnica (Kerkas-Kapolna), Pankasz, Eöri Sz. Peter, Szatta i Oberfeld.

C. k. ravnateljstvo zemljišnicah u Šopronu daje kroz c. k. ravnateljstvo zemljišnicah u Zagrebu usljed raspisa ministarstva pravosudja od 15. prosinca 1859 br. 19.095 u obziru daljega napravljanja novih zemljišnicah po šopronskom upravnom području kraljevine ugarske svim na znanje da se je:

U šopronskom upravnom području lokalizacija po občinama za uvedenje zemljišnicah već i u željeznoj županiji svèršila i da će napisnici zemljišnicah sa čestičnim k tomu spadajućim kazalima i cèrticama o svim občinama, koje su godine 1848. pripadale ovoj županiji zajedno s nepokretninama prijašnje šopronske županije, koje sada pripadaju občini Livki izim slobodnoga grada Kiseka i občinah: Puszta-Csóó s Benkeházom, Csenye s Ujmajorom, Gercze s Tacskandom, Szt. György, Karatfölde, Pokrivnica (Kerkas-Kapolna), Pankasz, Eöri Szt. Peter, Szatta i Oberdorf od 1. ožujka 1860 počemši u c. k. pisarnici zemljišnicah u Sombotelu biti očito izloženi, da ih može svatko pregledati.

Izvedenje poslovah i uredovanjah naznačenih u tom izroku ima se takodjer sa 1. danom ožujka 1860 početi i zato je c. k. županijski sud u Sombotelu za sve gore navedene občine opredieljen.

Vas sadèržaj ovoga dne 17. prosinca 1859. izdanoga izroka natiskan je već drugi put u bečkim službenim novinama.

C. k. ravnateljstvo zemljišnicah.

U Zagrebu 28. siečnja 1860.

Nr. 314-St. (76) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Warasdiner Komitats-Gerichte wird der in Verlust gerathene von dem Herrn Johann Nepomuk von Šandor zu Gunsten des Herrn Johann Zerničić ausgestellte Schuldschein über 400 fl. W. W. dto. Agram 18. Dezember 1821 für nichtig und erloschen erklärt, weil sich während der im Amortisations-Edikte vom 19. September 1857 Z. 5170 festgetzten Frist Niemand als Besitzer dieser Urkunde gemeldet hat.

Warasdin am 28 Jänner 1860.

Nr. 335-civ. (71) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Konkurs-Massa-Verwalters Advokaten Alois Frigan die executive Feilbietung der, der Konkursmasse des Stefan v. Josipović gehörigen, auf 3120 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 356 in der Steuergemeinde untere Stadt Agram P. N. 782, 786, 307, eingetragenen Wiesen Jakopovićka, dann Ljubljanica oder (Cernovićka) und Bedekovićka, aliter Dužićka oder (Kaniža) durch parzellenweise Hintangebung bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 26. April 1860 und der zweite auf den 31. Mai 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet werden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den besagten Parzellen pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obige Parzellen erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram am 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 3 de 1860. (74) 3—3

Oglas.

Za područje zagrebačke županije primit će se uz nagrade za vrieme opasa god. 1860. najme od 1 ožujka do 15 sèrpnja od prilike 30 hangirah (pastuhah). Hangiri, koji se imaju primit, moraju barem imati 3 godine, biti zdravi i savèršeno sposobni za opas. Nagrada opredielit će se u 105 fr., 157 fr. 50 kr. i 210 fr. a v.

Nasuprot moraju vlastnici hangirah nosit troškove za smieštenje, gojenje i dvorenje istih.

O tom se vlastnici hangirah kao i oni poduzetnici, koji nabavljaju hangirah i hoće da ih uz nagrade za rečeno vrieme od opasa ustupe ubaviešćuju s tom opazkom, da će se miesta, kamo se imaju hangiri odpravit, i komisije za primanje doknadno obznanit.

Dotična izjavljenja o namieri, zbog ustupa takovih hangirah za rečeno vrieme opasa, imaju se pod navodom broja takovih hangirah, prebivališta i očitovanja, da li se ovi hangiri mogu smiestit i izvan onoga kotara, gdie dotičnici prebivaju, neka se izvole predati kod podpisane c. kr. županijske oblasti do konca veljače 1860.

Dalji uvieti u tom obziru mogu se kod podpisane c. kr. županijske oblasti kao i kod svih ovomu uredu podčinjenih c. k. kotarskih uredah viditi.

C. k. kotarska oblast.

U Zagrebu dne 12. veljače 1856.

C. k. županijski predstojnik
Bunjevac s. r.

Br. 641-pol. ex. 1860. (77) 3—1

Obznana.

Dne 6. ožujka t. g. biti će javna prodaja svakovèrstnih predmetah kao: pokućstvo, rubenina, krave, svinje, kola itd. radi dužnog zaostavšeg poreza i inih pristojbah na varoškoj kući prije podne i u 3 sata poslie podne.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnoga grada Zagreba, dne 16. veljače 1860

Br. 76. (72) 3—2

Natiečaj.

Radi popunjenja izpražnjene orguljaške i učiteljske službe u Dubravčaku, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. nuz bezplatni stan, uživanje vèrta, i 12 hvatih dèrvah proglašuje se ovim natiečaj.

Koji žele jedno ili drugo miesto zadobiti, neka svoje, vlastoručno pisane, sa dokaznicami o dobi, vierozakonu, rodnom miestu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadanjem svom službovanju, kao i političkom i ćudorednom ponašanju, napokon o svom staležu providjene molbenice do konca ožujka 1860, predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrckovljanu Nikole Havlička.

Br. 77. (73) 3—2

Za orguljaško i učiteljsko miesto u Kraljevvèrhu u zagrebačkoj županiji proglašuje se ovim opetno natiečaj. S otom službom skopčana platja sastoji u 315 for. a. vr. u gotovom, uz bezplatni stan, i 15 hvatih dèrvah za porabu učitelja i učione.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, vierozakonu, rodnom miestu, staležu, sposobnosti, dosadanjem službovanju kao i političkom i ćudorednom svom ponašanju, do konca ožujka 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku, opatu i župniku na Bistrici Mirku Tumpiću.

U Zagrebu dno 3. siečnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br 33. (59) 3—1

Izkaz

godišnjih sajmovah koji će se godine 1860. u obsegu županije osiečke obdèržavati

miesto obdèržavajućeg se sajma	marvinski sajam		stvarni sajmovi	
	početak	svèršetak	početak	svèršetak
Osiek	9. siečnja	14. siečnja	16. siečnja	21. siečnja
	16. travnja	21. travnja	22. travnja	28. travnja
	21. svibnja	26 svibnja	28 svibnja	2. lipnja
	9. sèrpnja	14. sèrpnja	16. sèrpnja	21. sèrpnja
	8. listopada	13. listopada	15 listopada	20. listopada
	19. studenoga	24 studenoga	26. studenoga	1. prosinca
Vukovar	26. travnja	30. travnja	1. svibnja	1. svibnja
	20. lipnja	23. lipnja	25. lipnja	25. lipnja
	10. studenoga	14. studenoga	15. studenoga	15. studenoga
Nušter	23. svibnja	26. svibnja	29. svibnja	29 svibnja
	21. sèrpnja	25. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja
Dalj	4. svibnja	5. svibnja	5 svibnja	5. svibnja
	29 listopada	30. listopada	30 listopada	30. listopada
Čepin	28. svibnja	30. svibnja	4. lipnja	4. lipnja
	11. studenoga	13. studenoga	20. studenoga	20. studenoga
Djakovo	25 travnja	30. travnja	1. svibnja	1. svibnja
	20. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja
	19. listopada	28 listopada	28. listopada	28. listopada
Valpovo	22. veljače	24. veljače	25. veljače	25. veljače
	21. lipnja	23. lipnja	25. lipnja	25. lipnja
	6. prosinca	7. prosinca	10. prosinca	10. prosinca
dolnji Miholjac	29. ožujka	31. ožujka	2. travnja	2. travnja
	26. rujna	28. rujna	29 rujna	29. rujna
Moslavina	12 travnja	14 travnja	16. travnja	16. travnja
	5 rujna	7. rujna	10 rujna	10. rujna
Našice	5. ožujka	10. ožujka	10. ožujka	10 ožujka
	8. lipnja	13. lipnja	13. lipnja	13 lipnja
	10. kolovoza	16. kolovoza	16 kolovoza	16. kolovoza
	26. studenoga	30. studenoga	30 studenoga	30 studenoga
Orahovica	30. siečnja	3. veljače	3 veljače	3. veljače
	30. travnja	3. svibnja	3. svibnja	3. svibnja
	17. rujna	21. rujna	21 rujna	21. rujna
	22. studenoga	26. studenoga	26. studenoga	26. studenoga
Podgorač	14. svibnja	16. svibnja	16. svibnja	16. svibnja
	8. studenoga	12. studenoga	12. studenoga	12. studenoga
Feričanci	15. ožujka	19. ožujka	19. ožujka	19. ožujka
	23 svibnja	29. svibnja	29. svibnja	29. svibnja
	16. kolovoza	21 kolovoza	21. kolovoza	21. kolovoza
	29. listopada	2. studenoga	2. studenović	2. studenoga

C. kr. županijska oblast, u Osieku 25. siečnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. **U ZAGREBU, U PONEDIELJAK** **DANA 20. VELJAČE 1860.** Broj 41.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojmlo je vlastoručno podpisanom diplomom namiestničkoga savietnika u Zagrebu Nikolu Milinčevića, priznajući njegovu uspiešnu dielatnost za dizanje pučkih školah, najmilostivije bez pristojbe podići u plemićki stališ s pridavkom od „Halića."

Br. 307. (79) 3—1

Oglas.

C. k. ravnateljstvo zaklade za rasteretjenje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju stavlja do obćega znanja, da s obzirom na počimajuće se predhodne radnje za šesto žrebanje hèrvatsko-slavonskih zemljorasteretnicah, koje će se preduzeti 30. travnja t. g., nemože preduzimanje takovih prepisivanjah od obligacijah, kod kojih novo izdati imajuće se obligacije moraju dobiti promienjeni broj, imati miesta za vremena od 1. ožujka t. g. do dana oglašenja zadužnicah, izvučenih dne 30. travnja t. g.

U Zagrebu dne 17. veljače.

Ulepić s. r.

Br. 16—Pr. Kod kazalištne predstave dane 16. t. m. na korist ovdašnjih siromakah unišao je po odbitku troškovah gotov iznosak od 61 for. 10 kr. t. j. šestdeset i jedne forinte 10 kr. a. vr., koi je odmah podan bio predstojničtvu ovdiešnje ubožnice.

Od poglavarstva glavnoga grada Zagreba.
U Zagrebu dne 18. veljače 1860.

Politički pregled.

Sa svim tim, da nije Austrija, kao što se izjavljenja službenih bečkih novinah, na one englezke četiri točke u obziru Italije, koje joj je Thouvenel s poznatom propratom, gdie ju priziva, da i ona na sdruženje srednje Italije s Piemontom, kao na stvar, koja se bojagi uzpèrkos svim naporima francuzkoga kabineta nije mogla prepriečit, pristane već s toga, što se osniva barem na monarkičkom načelu, jošte odgovorila, sa svim tim, da se u Parizu, kao što oficiozni parižki dopisnik lista „Indépendence", koi takodjer oprovèrgava prije raznešene glasove o sadèržaju tobožnoga odgovora Austrije i veli, da se nenadaju povoljnom odgovoru od Austrije, sa svim tim, da se isto očekuje i od Berlina i Petrograda, dà, da se glasa da je Rusija već poslala svoj odgovor u kojem odbija rečene predloge i predlaže, da se pet velikih silah pozove na konferenciju, da se porazumiju o talijanskim poslovima, sa svim tim, da „N. Pr. Ztg" s najvećom sigurnostju javlja, da kabineti berlinski i petrogradski nisu naumili na ikakav način odgovorit na priobćene im viesti, sa svim tim ipak se čini, da posao sdruženja, po svoj prilici s privoljenjem Francuzke, nije obustavljen. Cavourov organ, turinski list „Opinione" u svom broju od 11. t. m. obnarodujе članak, u kojem se opet i opet govori o sdruženju srednje Italije kao o stvari po samom narodu zaključenoj i nepromienljivoj. Ništa nefali više nego da se slože u načinu glasovanja. Da bi glasovanje inače izpasti moglo, nego u piemontezkom smislu, nemože „Opinione" ni dokučit. Kaže se da je u tu svèrhu već gotov proglas kralja sardinskoga i na stanovnike Italije. Kralj će im, vele, od prilike kazati: „Ja sam svoju dužnost prema srednjoj Italiji izpunio, srednja Italija neka učini svoju i neka pokaže na čast Italije, da se neboji ni nova izpita, ni

Viesti iz Rima i Napulja javljaju o velikom košanju i razdraženosti duhovah. U pèrvom gradu veoma je narod razjaren na stroge miere poduzete po generalu Goyonu. Jake patrole obilaze grad dan i noć, vojski je zabranjeno obćit s obćinstvom. Već počimlju Trasteverini neprijateljski ponašati se proti Francuzima. U Umbriji i Markama počeo se je već narod gibati. Sveti otac veoma je razdražen i kažu, da se je odvažio izreći cèrkvene kazni tako proti Viktoru Emanuelu kao i Napoleonu III., ako bi se Piemont usudio posiesti legacije. Pripovieda se, da je dobio i od ruskoga cara pismo, u kojem mu, vele, svietuje, da nepopusti ni za dlaku u branjenju svojih pravah. Ova viest treba jošte potvèrde

U Napulju ušla je vlada, kao što se glasa, u trag vojničkom kovarstvu i ima u rukama dokazah, da su francuzki i piemontezki uplivi i novci pri tom veoma dielovali. Napuljska vlada namierava okružnicom dostavit svoje žaobe do znanja ostalih silah. Medjutim nezna se o toj stvari jošte ništa izviestnoga. Govori se i to, da je napuljskom dvoru predana jedna francuzka nota, u kojoj mu se svietuje, da čim prije uvede promienah u upravi i podieli zemlji konštituciju.

Biskup orleanski dobio je kratko, no kriepko pismo od pape, u kojem mu se zahvaljuje sveti otac za revnost, kojom se je zauzeo za stvar Rima. Brošura „Papa i Kongres" nazivlje se u tom papinom pismu dielom licumierstva, komu je svèrha u najvišjem stupnju bezobrazna (impudentissimus scopus). Prevod papinoga pisma u parižkim listovima ublažuje ove izraze.

Katoličko-legitimistički list „Gazette de France" dobio je drugu opomenu zbog članka,

viestnicu Francuzke, napada veliki čiš, kojim je Napoleon I. opet uveo katolički obred u Francuzku."

Maršal Niel pozvan je iz Milana u Paris, da prisutstvuje izvanrednoj po caru naređenoj siednici za narodnu obranu.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Kao što doznajemo iz poštanskoga popisa izlaze lietos u Austriji u svemu 284 novine i to 90 političkih i 191 nepolitičke. U Beču izlazi 16 političkih i 54 nepolitičke novine.

Na komorskom balu, koi se je u Beču dne 15. obdèržavao, bila su carska veličanstva, sva tamo nalazeća se gospoda nadvojvode i gospoje nadvojvodinje, vojvoda modenski i njegova supruga, princ Alexander Heski i najviše plemstvo. Nj. veličanstvo car došao je u pukovničkoj uniformi jedne graničarske regimente, a Nj. veličanstvo carica nosila je modru haljinu od svile. Svetkovina trajala je do 1 ure po ponoći.

Zagreb 20. veljače 1860. — **(Narodni Dom.)** Upravljajući odbor ovdašnjega akcionar. družtva Narodnoga Doma dèržao je kao svake godine, tako i ove liecem na mladu godinu t. j. 1. siečnja t. g. u 12 satih u pódne u prisutnosti miestnoga poglavarstva vučenje akcijah.

U smislu ustanovah izvučeno je **dvadeset** (20), akcijah naime: br. 5, 148, 184, 318, 395, 425, 568, 604, 738, 815, 845, 988, 1024, 1158, 1235, 1265, 1408, 1444, 1578, 1655.

Dajući ovo na obćenito znanje svihkolikih dotičnikah opunovlašteni smo ujedno po upravljajućem odboru Narodnoga Doma, da ovime obznanimo, kako je ujedno i naredba izdana, da se goreimenovane dionice (akcije) po upravljajućem članu i ujedno blagajniku družtva gosp. Naumu Mallinu (stanujućem na Markovu tèrgu br. 79) zajedno sa pristojnimi kamatami od 3%, računajući od 1. siečnja god. 1848, za tri mieseca poslie vučenja isplatit imadu.

Izvučene akcije od prošastih godinah t. j. od god. 1850—1859 mogu se uvidieti u Nar. Novinah god. 1858 naime pako u brojevih: 21, 24, 31, 35 i 39, zatim god. 1859. br. 2.

Talijanska.

Iz Bolonje od 10. t. m. piše „Oest. Ztg": „Jedan ovdiešnji, zbog svojih književnih poslovah poznati kanonik napisao je oprovèrgnutje knjižice „Papa i Kongres" i razdielio ga je u krugu svojih prijateljah. Niekoliko danah zatim primio je bezimeno pismo, u kojem je na najprostiji način opsovan bio i prietilo mu se, ako Bolonju neoslobodi od svoje mèrske osobe, da će ga niekolike dobro izvedenih udaracah nožem cèrvima izložit za jelo. Nemareći za tu prietnju, izidje imenovani svećenik pred niekoliko danah u 2 sata po podne iz svoje kuće, da pohodi niekog boliestnika. Jedva niekoliko koraka od onud, obustave ga dva čovieka, koji su očiviestno zato najmljeni bili, i pozovu da skine šešir i vikne tri puta iz svega gèrla „Evviva la republica!" Tri narodna stražara, koje napadnuti prizove u pomoć, stajala su niekoliko korakah od njega udaljena, no odgovoriše mu, neka pojede, što si je nadrobio u juhu. Time ohrabreni, razjunače se napadnici, i što više, jedan od njih tèrgne nož i zaprieti svećeniku, da će ga probosti, ako nevikne, kako mu je kazano, a kad toga ništanemanje ipak neučini, nasèrnu oba lupeža na 70godišnjega starca, stanu mu pljuvati u lice, oderu mu svećenske znakove s tiela i odpuste ga, poslie svakojakoga zlostavljenja s riečima, da će mu skoro posve oguliti kožu. Na tužbu, koju je zlostavljeni kod oblasti podneo, bio je pozvan pred poglavarstvo, gdie mu rekoše, da je veleizdajica, kukavica i da je zaslužio veću kazan, i ako se proti njemu nečine dalji koraci, to dokazuje samo preveliku blagost vlade."

Francuzka.

U Marselju, 26. siečnja. (S. D.) Javio sam, kako će se danas dèržati u Lionu glavna skupština francuzko-sèrbskoga družtva za plovitbu. Jedno od najvažnijih riešenjah, koje su u toj skupštini učinjena, ovo je: „Članak 15. ugovora, koi je vlada njegove svietlosti kneza sèrbskoga zaključila sa tim družtvom, naredjuje, da se nieki deo akcijah ima ustupiti sèrbskim gradjanima na razpoloženje. Pa budući da je tim ostavljeno družtvu, da ostale akcije popuni povoljnim akcionarima, a direkcija iz Beograda javila je ovamo, da joj se mnogi Sèrbi i Magjari iz Austrije prijavljuju sa željom, da takodjer budu akcionari družtva: to je glavna skupština jutros, kao što je po telegrafu odmah ovamo javljeno, riešila, da se uzimanje akcijah sa svim preimućstvima, koja su u nadležnom ugovoru zadèržana za nove akcionare, razprostre kako na Sèrbe, tako i na Magjare po svoj austrijanskoj carevini. — Shodno tome riešenju odpravljen je danas po telegrafu direkciji u Beogradu nalog, da odmah izda shodne pozive. — Nove akcije družtva stoje medjutim ovdie kao i po drugim važnijim miestima tako dobro, da se već nude 8 proc.

Paris, 13. veljače. Grof Arese odputovao je u London.

Paris, 11. veljače. Poleg jednoga obćenito rasprostranjenoga glasa poslao je grof Cavour novu okružnicu na razne sile. U istoj tuži se o pogibeljnom i prietećem položaju, koi je Austrija u Mletačkoj zauzela, i naviešćuje, da je zato prinudjen, sklopiti novi zajam od 40 milijunah i daljih 40.000 momakah pozvati pod oružje.

Novoimenovani poslanik u Carigradu markez de Lavalette (rodjak Louis-Napoleona) opravljao je istu službu u vrieme Menčikova i u početku krimskoga rata.

Dosadašnji sardinski poslanik u Parizu, gospodin Desambrois, odazvan je, kao što je poznato, odonud, i s tim su se skapčala svakojaka politička gatanja. Gosp. Desambrois bio je s početka poslan u Paris kao drugi punomoćnik Sardinije za kongres i primio je ovo poslanstvo samo u pogledu na kongres. Desambrois služio je prije kod suda i premda je bio ministar pod Karlom Albertom, ipak nerazumije dvorske etikete; njegov neugladjeni način obćenja nedolikuje ni najmanje dvorskim običajima. On to osieća i kad se je kongres razbio, budne zle volje i izjavi, da neće da ostane dulje u Parizu.

O neposrednom povodu njegova odziva pripovieda sada jedan turinski dopis „K. Ztga" sliedeće: „Na posliednjem tuilerijskom balu nalasio se je g. Desambrois naravno medju gostima i sedio je sasvim čedno u jednoj prozornoj uložini sakrit, kad jedan adjutant carev k njemu pristupi s prijevom, da mu je car jedno miesto u svojoj kvadrili pričuvao i da on mora naprema princesi Klotildi s princesom Matildom tancati. Poslanik izjavio je, da nije nikada u svom životu plesao i da jedva zna nogu staviti pred nogu.

No adjutant navede važnih političkih obzirah, naime, da je knez Metternich u carskoj kvadrili plesao, i da bi se dakle uzelo kao zapostavljenje Sardinije, ako nebi i poslanik ove sile plesao u carskoj kvadrili. Siromašni Desambrois morao se je prilagoditi, plesao je i izložio se smiehu. — Od sada nije mu bilo obstanka i jedva vrativši se u svoj poslanički stan, poslao je pismo na Cavoura, u kojem kategorično zahtieva, neka bi mu odmah naimenovali namiestnika."

Danija.

Kodanj, 14. veljače. Biskup Monrad izjavio je da je pripravan sastaviti kabinet i prispiet će koncem ove nedielje iz Pariza ovamo.

Turska.

Carigrad, 28. siečnja. „Jour. de Const." misli, da ove godine neće biti veliki deficit u dèržavnoj financiji. — Ismailpaša, gubernator solunski, premiešten je u Kretu, a tamošnji Huseinpaša došao je na njegovo miesto u Solun.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin 16. veljače. U gospodskoj kući daje vlada nastavljat pretresanje o braku.

London, 16. veljače. Poleg jedne viesti u današnjem broju „Timesa" naložene je lordu Elginu drugo poslanstvo; isti će, vele, kao punomoćnik ići u Kitaj, da izpunjuje ratifikaciju ugovora i prestanak neprijateljstvah.

Madrit, 15. veljače. Dne 11. t. m. primio je maršal O'Donnell parlamentare Maley-Abbasa, koji su zapitali, pod kakovim bi uvietima Španjolska sklona bila sklopit mir. O'Donnell odgovorio je, da na to može odgovorit jedina kraljica i odaslao je pošiljakah u Madrit, no odkud dosad nije jošte došla nikakova odluka.

New-York, 3. veljače. Republikanac Pennington izabran je u Washingtonu s većinom jednoga glasa za govornika.

Turin, 14. veljače. Prekjučer sklopila je vlada traktat zbog nabave znatna broja konjah. Biljegovni ravnatelj u ministarstvu financijah uteko je zbog učinjenih proverah.

Milan, 14. veljače. Gubernator upravio je poslie svoga doleska proglas na pučanstvo, gdie nišani na teški položaj vlade naprema Milanezima. Sindik milanezki pozvao je pučanstvo, da svečano primi kralja i da tom prigodom razsvietli grad.

Paris 17. veljače. Ministar izvanjskih poslovah g. Thouvenel izdao je pod 12. t. m. na francuske poslanike u Rimu okružnicu, u kojoj se izpituju najnoviji dogadjaji u legacijama i biedi Austrije, što je svoju vojsku izvukla iz njih, jer veli, da se je time dao povod sadanjem stanju i da nije imala uzroka to učinit, jer odmah s početka posliednjega rata bila je proglašena neutralnost svete stolice. Napominje za tim predloge, koje je car papi od 13. sèrpnja podielio, da ga gane na reforme i popuste. Ovi savieti nisu bili uslišani. Na što je car opet 31. prosinca upravio poznato pismo na papu. Navodi dokaze privèrženosti prema papi, što ih je car od god. 1849. dao i veli napokon, da je car vazda starao se za korist papinu, i da će posliednji sve većma pogoršat svoje stanje, ako nadalje postupao bude proti carevim savietima.

Beograd, 17. veljače. Knez Mihailo Obrenović zabranio je svoju kuću francuzkom glavnom konsulu zbog vriedjajućega postupanja.

Milan 15. veljače. Kralj je došao ovamo danas poslie podne, isto tako svikolici diplomatični zastupnici kod turinskoga dvora. Obćinsko vieće milanesko zaključilo je da ovim povodom posveti 60 000 franakah kakvoj zakladi. „Gazetta de Modena" od 15. t. m. javlja: Luka Corsini di Ravenna odredjena je za narodnu luku i opredieljeno je 500,000 lirah za radnje protrebne u to ime.

Paris 18. veljače. Viesti iz Rima od 14. t. m. javljaju da je Engleska predložila ustrojenje legacijah pod vikaristom papinim, no Antonelli zabacio je ovaj predlog.

☞ Današnjim novinama priložen je „Pregled računah Narodnoga Doma za vrieme od 1. sèrpnja 1858. do 31. prosinca 1859.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1503. (80) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 15. März 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einigen Konservationsarbeiten am ärarischen Gebäude zu Buccarica auf Grundlage des adjustirten Fiskalpreises per 403 fl. 66 kr. ö. W. abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeit dem Mindestfordernden überlassen werden.

Bis zum erwöhnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit 5% Vadium belegte Offerte hierorts eingebracht werden.

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Fiume am 12. Februar 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 21. VELJAČE 1860. Broj

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

§. 25. Puškari.

Oni proizvoditelji oružja, koji puške i samokrese prave i gotove, da su odmah za porabu (t. j. puškari), imadu iskaziti, da su za posao taj, kao što treba, sposobni.

§. 26. Ognjotvorine.

Koji proizvode gradivo za ognjotvorine a i iste ognjotvorine, imadu dokazati, da su, kao što treba viešti ognjarstvu (pirotehniki).

§. 27. Prodavaoci otrovah.

Povlastice, da komu bude slobodno, prodavati u propisih liečničkih popisane prave otrove i biline liekovite, u koliko prodavanje to nije i onako po propisih liečničkih poviereno isklopno liekarnikom (apotekarom), imadu se podieljivati samo takovim ljudem, koji su kadri dokazati pred vlasti liečničkom, da imadu znanja potrebita.

§. 28. Gostioničarstvo.

Gostioničarstvo i kèrčmarstvo diele se na sliedeće povlastice:

a) ukonačivanje tudjinah;
b) prodavanje jestvinah;
c) točenje žestokih pitjah, izim žganice (rakije);
d) točenje žganice (rakije);
e) prodavanje kave (ukuhane), inih toplih pitjah i razbladah (okriepah);
f) prilike za igre dopuštene.

Ove povlastice mogu se podieliti ili pojedince ili više njih spojene, nego imadu se svakiput izriekom navesti u podieli.

§. 29. Kèrčmarstvo.

Kao kèrčmarstvo smatra se prodavanje pitja gostom, koji siede ili stoje, ili van u kuće u posudju nezapèrtom. Kèrčmari vlastni su takodjer tierati i običnu tèrgovinu s dotičnimi pitji.

§. 30. Priuzdèržaj.

Ministarstvo nutarnjih dielah vlastno je u suglasju s ministarstvom redarstva, ako bi se iskustvom po §. 2. usvidilo potriebno, putem naredbenim još i pojedine druge obèrte, nego koji su izbrojeni u odsieku ovom, bud' u obće bud' za stanovite kotare podvèrći dozvoli (koncessiji), i ustanoviti uviete, pod kojimi će se dozvola moć zadobiti.

Istim putem, t. j. naredbenim moći će se pojedini obèrti, koji su sada podvèrženi dozvoli, odriešiti da im neće već dozvole trebovati, ako se okolnosti promiene tako, da probitačno budé, odriešiti ih od dužnosti one; tako isto može se narediti i to: da u mieslih, gdie je u interessu prometa za stanovite poslove i usluge, za koje se iziskuje osobita javna zaufanost, naredila i pod prisegom u službu uzela vlast stanovite ljude, kao što su n. pr. odpravnici robe, javni vagari, mierčini (mierači), glasonoše itd., svi ostali ljudi isključeni budu, da nemogu tierati poslovah ovakovih.

Poglavje tretje.

Pri niekojih obèrtih iziskuje se osobita dozvola za obèrtište.

§. 31. Obèrtište, kojim treba dozvole.

Dozvola za obèrtište potrebita je pri svih slobodnih ili dopustnih obèrtih onih, kojim za radnju treba ognjištah, parnih makinah, ili napravah vodenih, ili koji su takovi, da mogu uzročiti pogibelji ili dosadjivati susiedom time, što su škodljivi zdravju, što se izvèršuju načinom, koi je opasan sigurnosti, što neugodnu duhu (smrad) razprostiru, ili što su s neobičnom bukom i zvekom skopčani.

§. 32. Oprezi pri dozvoljivanju.

Pri takovih obèrtištih ima vlast prije, nego što će ih dozvoliti, u obće putem što najprečjim izviditi i prosuditi nezgode i nepodobštine, koje u obzir uzeti valja, i propisati uviete i stege, koje možda budu potrebite, pri čem će vlast napose gledati na to, da se takovimi obèrtišti nesmetjuju cèrkve, škole, bolnice i ini javni zavodi i javne sgrade.

§. 33. Obèrtište, za koja se propisuje postupak izročni.

Za sliedeća obèrtišta može se dozvola podieliti samo na temelju postupka, naznačenoga u paragrafih sliedećih:

1. Živodèrnice;
2. prostorije za ognjotvorine (obèrtišta, gdie se ognjotvorine grade);
3. obèrtišta, gdie se radi roba uždiva (užižna);
4. umietna gnojišta (poudrette, gnojna sol od mokraće itd.);
5. lojarnice (gdie se tali loj);
6. sviećarnice (gdie se grade svieće);
7. sapunarnice;
8. klijarnice (gdie se gradi klija iliti tutkalo);
9. pokostarnice (gdie se gradi pokost iliti firnis);
10. varionice, u kojih se pravi kèrvni lug;
11. Kostovarnice;
12. bielila, gdie se biele kosti;
13. stupe i mlini, gdie se melju kosti;
14. žgališta, gdie se sažižu kosti;
15. voštarnice;
16. bielila, gdie se stvari biele na bèrzu ruku;
17. močionice za lan i konoplju;
18. rukotvornice, gdie se grade tetive (žice od crievah);
19. sičanarnice;
20. tvornice, gdie se gradi solićnica (solna kiselina);
21. tvornice, gdie se gradi kiselina salitrena;
22. tvornice, gdie se gradi kiselina sumporna;
23. nišadornice;
24. obèrtišta, gdie se prirodjuju kokovi (koaks);
25. obèrtišta, gdie se pravi katran od kamena uglevja;
26. obèrtišta, gdie se pravi katran od dèrvja;
27. krečane (vapnenice);
28. sadrovnice;
29. sadjarnice (čadjarnice);

(ad 24.–29.: ako se obèrtišta ova budu gradila izvan miesta onoga, gdie se vadi, kopa i u obće gdie se dobiva dotični materiał;)

30. obèrtišta i postorije, gdie se pravi i pohranjuje svietleći plin (gas);
31. staklane;
32. obèrtišta, gdie se amalgamuju ogledala iliti zèrcala;
33. ciglane:
34. lončarnice, gdie se pali svakovèrstno posudje zemljano;
35. šećerane;
36. tvornice, u kojih se pravi svakovèrstna roba kemička;
37. uljarnice;
38. strojbarnice (kožarnice);
39. klaonice;
40. drobarnice (pikatarnice);
41. taonice i samokovi;
42. naprave za gradjenje i preinačivanje takovih napravah, koje kretje sila od vode.

Ministarstvu unutarnjih dielah bit će svagda prosto, popis ovaj podvèrći pregledu iliti reviziji.

(Dalje će sliediti.)

Popis br. 3.

o unišavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
G pl. Rušnov, c. k. vèrhovni župan	10	—
„ Ivan Bauer, občinski odbornik	10	—
Po desetniku Stiepanu Čizmeku kod sliedećih 20 strankih sakupljeno	8	15
i to kod Tereze Losert 20 kr., And. Skorz 20 kr., Samuela Nasića 20 kr. Marije Maus 20 kr., Andrije Maicena 1 f., gospoje Seidele 1 f., A. Speziari-a 30 kr., Tome Laurinšeka 50 kr., Mandalene Sučičke 20 kr., Josipe Hlebićke 50 kr., Gjorgja Šviglina 1 f., D. Danilovića 30 kr., Ane Vukovičke 30 kr., Petra Klaića 30 kr, Vebera 50 kr., Imbre Regwaka 30 kr., Mihaila Barešića 30 kr., Nikole Šebešića 35 kr., Arona Kosovca 30 kr. i Katarine Školka 20 kr.;		
zatim prinesoše:		
G. Dragutin pl. Ullepić, c. k. ministerijalni savietnik	10	—
„ Alexander pl. Krall, c. k. namiestnički savietnik	5	—
„ Ivan Kamauf, c. k. savietnik kod višjega zemaljskoga suda	5	—
„ Robert pl. Zlatarović, c. k. tajnik vieća	1	—
„ Pollak, c. k. ministerijalni savietnik	10	—
„ Doktor Regnard, c. k. financijalni nadsavietnik	10	—
„ Dane pl. Stanisavljević, c. k. financijalni nadsavietnik	5	—
„ Tschoffen, c. k. financ. nadsavietnik	5	—
„ Viktor Globočnik, c. k. financ. savietnik	3	—
„ Homma, c. k. financ. savietnik	3	—
„ Henrik Kos, c. k. financ savietnik	5	—
„ Doktor Haan, c. k. financ. savietnik	3	—
„ Doktor Viness, c. k. financ. savietnik	1	—
„ Antun Müller c. k. financ. tajnik	2	—
„ Vilelm Habelsberger, c. k. financ. tajnik	2	—
Neimenovani	4	—
G. Franjo Rebritius, c. k. nadnadzornik financijalne straže	2	—
„ Fiala, c. k. financ. tajnik	2	—
„ Kofranek, c. k. financ. tajnik	1	—
„ Deimel, c. k. lugarski izviestitelj	1	—
„ Dr. Savinschek, c. k. financ. perovodja	2	—
„ Cvetković, c. k. financ. perovodja	1	—
„ Doktor Josip Sajić, c. k. pristav financijalnoga skèrbnika	3	—
„ pl. Stajdacher, c. k. ravnatelj financijalnih pomoćnih uredah	3	—
„ Vaso Bubanović, c. k. ravnatelj financijalnih pomoćnih uredah	2	—
„ Josip Phaler, c. k. računarski nadpreglednik	1	—
„ Josip Novak, c. k. plaćevni meštar	1	—
„ Josip Mohić, c. k. pienezpik	1	—
„ Ernest Matić, c. k. oficijal	1	—
„ Šišman Sokač, c. k. pomoćnik	1	—
„ Friderik Hofmann, c. k. oficijal	1	—
„ Ivan Benegalia, c. k. pristav	1	—
Friderik markez Strozzi, c. k. kućanstveni upravnik	1	—
„ Rakić, c. k. pristav	1	—
„ Faller	2	—
„ Antun Lentulaj, c. k. perovodja kod financijalnoga skèrbničtva	1	—
„ Filip Ružička, c. k. financ. savietnik	1	—
„ I. Kovač, c. k. nadzornik reklamacijah	2	—
„ Pecek, c. k. porezni nadzornik	2	—
„ Adalbert Kovač, c. k. nadzornik očevidnosti	1	—

	for.	kr.
G. Božidar vitez Glanz, c. k. nadzornik financ. straže	2	—
„ Ernest Herzog, c. k. financ. perovodja	2	—
„ Raimund Hein, c. k. financ. savietnik	2	—
„ Drag. Kesserčanek, c. k. povierenik financ. straže	1	—
„ Ferdinand Hranilović, c. k. financijalni povierenik	1	—
„ Josip Šonka, c. k. financ. povierenik	1	—
„ Vincenc Borovnjak, c. k. fin. perovodja	1	—
„ Nikola Tomašegović, c. k. fin. perovodja	1	—
„ Antun Veršec, c. k. financ. perovodja	1	—
„ Antun Vratschko, c. k. financ. perovodja	1	—
„ Ferdinand Kömeli, c. k. fin. viežbenik	1	—
„ Josip Bach, c. k. oficijal	1	—
„ Drag. Hečimović, c. k. nadpovierenik financijalne straže	1	—
„ Franjo Eisenthal, c. k. pobirač kod glavne carine	1	—
„ Franjo Strižić, c. k. kontrolor . .	1	—
„ Josip Gönner, c. k. uredski oficijal .	1	—
„ Josip Alexander Kirjaković, c. k. uredski oficijal	1	—
„ Josip Rehn, c. k. ratni nadpovierenik	1	—
„ Ivan Novak, vojnički obskèrbnički upravitelj u penziji	3	—
„ Ivan Weinert, c. k. vojnički obskèrbnički upravitelj	2	—
„ Parz, c. k. vojč. obskèrb. upravitelj	1	—
„ Ivan Schefczick, c. k. obskèrb. oficijal	1	—
„ Zenker, c. k. vojnički obskèrbnički dielovodja	—	50
„ Josip Lichtnegel, c. k. dèržavni knjigovodja	3	—
„ Lovro Košier, c. k. dèržavni podknjigovodja	5	—
„ Nikola Rušnov, c. k. računski savietnik	5	—
„ Antun Potrato, c. k. računski savietnik	5	—
„ Antun Paulizza, c. k. računski perovodja	5	—
„ Franjo Shniderschitz, c. k. rač. perov.	5	—
„ Vincenc Vrba, računski oficijal . .	1	—
„ Gjuro Dimović „ „ . .	2	—
„ Gjorgje Joanović „ „ . .	1	—
„ Danilo Rašić „ „ . .	1	—
„ Antun Fischer „ „ . .	1	—
„ Gjorgje Paulić „ „ . .	1	—
„ Pavao Kusić „ „ . .	1	—
„ Toma Orešković „ „ . .	1	—
„ Edvard Gazdić „ „ . .	1	—
„ Dragutin Hofmann, c. k. ingrosista .	—	50
„ Vincenc Massari „ „ „ .	—	50
„ Petar Miloević „ „ „ .	—	50
„ Nikola Torbar „ „ „ .	—	40
„ Alexander Horn „ „ „ .	—	50
„ Antun Pegon „ „ „ .	1	—
„ Franjo Eisnèr „ „ „ .	—	50
„ Adolf Ladenhaufen „ „ „ .	—	50
„ Josip Bučar „ „ „ .	—	50
„ Ivan Žagrović „ „ „ .	—	50
„ Franjo Landsiedel „ „ „ .	—	50
„ Ivan Gerdešić „ „ akcesista .	—	30
„ Andrija Vogrinz „ „ „ .	2	—
Ukupno	211	35
K tomu svota iz popisa br. 2. sa . .	362	50
Ukupno	573	85

Od poglavarstva zemaljskoga glavnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 18. veljače 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Nj. veličanstvo car dozvolio je, da se sasvim ukine žandarmerijska regimenta broj 14.

Polag jednog uprav sada obnarodovanoga pregleda iznosili su dignuti dobitci u brojnoj lutriji god. 1858. prieko 9½ milijuna forintih. Budnć da je ovaj dèrvavni dohod doneo dèržavi čisti dobitak od 6½ milijuna a troškovah upravnih u to ime nije bilo manje od 4 milijuna forintih, iz toga proizlazi, da je u igru uloženo bilo od prilike 20 milijunah forintih.

Talijanska.

Turin, 14. veljače. „Opinione“ veli, da nije *osnovana viest o predstojećoj konferenciji medju četiri sile* (bez Austrije) u Parizu. Sardinskoj vladi nije, veli, ništa o tom saobćeno.

Polag „Gazzette di Turino“ vlada je kupila konjah za 2½ milijunah lirah.

Posliednjih danah naimenovano je više novih senatorah. Medju njima nalaze se general Fanti, markez Pallavicino., Com. Galvagno i. v. d.

„Espero“ javlja, da je dan za obće izbore odložen na 20. ožujka; saziv parlamenta ustanovljen je na dan 10. travnja.

„Espero“ našao je napokon, tko je kriv nepodobštinama, dogodivšim se u Nici u obziru sdruženja s Francuzkom. Nitko drugi, nego austrijanska vlada, koja medju ostalim izdèržava i organ stranke, koja je za sdruženje, „l' Avenir de Nice“, da razkine savez medju Francuzkom i Piemontom (?)

„Armonia“ hoće da zna, da je L. Napoleon opet upravio jedno pismo na Pia IX., u kojem uvierava Nj. svetost, da neće nikada pristati na sdruženje Romanje s Piemontom i da neće ništa propustit da preprieči, da se Romanjoli opet podvèrgnu vladi papinoj.

Ratno ministarstvo izdalo je na sve vojene sborove okružnicu, kojom se istima zapovieda, neka nedopuštaju više nikakovih vremenitih odpustah, već u najsilnijim slučajevima nužde.

Jedan turinski dopis službene „Lombardie“ nema za budućnost Savoje druge utiehe nego prostu poslovicu „sarà quel, che sarà (bit će, što će biti).“

Milan, 15. veljače. U kraljevoj pratnji nalazili su se princ Evgenij Carignan Savojski, grof Nigra, ministar kraljevske kuće, grof Cavour, general Fanti, pèrvi glavni pobočnik, grof della Rocca s drugim pobočnicima i častnicima od ordonance, general Cialdini i. m. d. Od diplomatičkoga sbora prispieli su ovamo francuzki, englezki, španjolski, napuljski, turski i švajcarski poslanik, vojvodinja genovezka doći će za koi dan.

Grof G. Resta naimenovan je za upravljatelja kr. palačah u Milanu.

Listu „Gazzetta di Milano“ pišu iz Turin od 9., da je gospodin Tourte (švajcarski poslanik) imao već dva puta dogovaranjah s Cavourom i sa Sir J. Hudsonom. Oslanjaju se veoma na posredovanje Englezke za uklonjenje obstojećih težkoćah. Francuzka neće ništa drugo, nego samo da brani svoje granice a ne da bude opasnom svojemu susiedu (?). Gospodin Tourte imao je naputak da brani status quo, no ostavio je ovu točku odmah poslie pèrvoga razgovora s Cavourom. Sada se o tom radi, da se nadje sredstvo, kako bi se s uzdèržanjem načela narodnosti u Savoji mogao zaštitit simplonski prelaz i Italija i Švajcarska osigurat proti mogućnosti navale od strane novoga gospodara sdružene provincije (to znači po svoj prilici Savoje).

Za sindika od Pavije naimenovan je advokat Gior. Mai.

Gospoda Talabot i Blount došli su iz Firence u Napulj.

Iz Turina od 10. veljače pišu „Nat. Ztga“: Po izmieni posliednjih priobćenjah medju Parizom i Londonom čini se, da je stvar ustupa Savoje učinila korak napred. Tvèrde, da je Francuska nakana svoje privoljenje na sdruženje Italije s Piemontom dati samo za ovu cienu i da englezka vlada nema ništa proti tomu. Prigovori ovdiešnjega kabineta, jerbo je Mletačka jošte u rukama Austrije i zato se Piemont nesmije slabiti od nijedne strane, nadvladani su, vele, time, što su u tom slučaju Piemontu izvan Romanje obećali i Jakin, Marke i Umbriju. Posiedovanje Jakina moglo bi zatim u jadranskom moru naknadit gubitak Mletačke i položej novoga talijenskoga kraljestva s one strane tako obezbiedit, da bi austrijanski četverokut mnogo izgubio od svoje znamenitosti. O Nici nije ni govora u ovim razpravama.

Modena, 15. veljače. Obćinska vieća modensko, bolonjezko i dr. upravila su adresah na Farini-a, da postignu pospiešenje sdruženja.

Farini poslao je pukovnika Frapolli-a u Stokholmu, da švedskoj vladi i stališima izrazi njegova zahvalu za poznata očitovanja simpatije.

Turin 13. veljače. Guerazzi obnaroduje u „Diritto“ jedan članak, u kojem *sve, što se je dosad u Toskani dogodilo*, podvèrgava najoštrijem ukoru. On zahtieva obćenito glasovanje o sdruženju.

Polag genovezkoga lista „Amico“ poslao je general Cialdini iz Turina pismo generalu Villamarini u kojem veli: „Ja Vas uvieravam s izviestnostju, da će se za šest nedieljah ovèršit sdruženje.“

General Menabrea vraća se u Turin, pošto je dovèršio plan za utvèrdjenje Bolonje, koi se ima predložit sardinskom ratnom ministarstvu. Bit će, vele, šest tvèrdjicah a svaka od njih imat će 140 velikih topovah a izvan toga ima se tamo podići i jedan obkopani tabor.

Francuzka.

Pišu „Pr. Ztgu“ iz Pariza, od 14. veljače, da se francuzka vlada odlučno protivi odaslanju sredotalijanskih poklisarah u Turin. Grof Cavour nastoji istinabog kralja Viktora Emanuela nagovorit, ne samo da izda proglas na srednju Italiju, već ako bi potrebno bilo, da otidje glavom i u Firencu. No car čini sve i sva, da obustavi ove korake, koje bi mu na uštèrb evropske sile tumačit mogle. Prietaja, da će dati svojoj vojski zapoviest, da udje u Toskanu, veoma je ozbiljna. Nadalje želi car u namieri, da obustavi postupanje Piemonta, da se pet silah sastane, pa da o tom odluče. Kao što čujem, Austrija će na ovu konferenciju samo onda svoga poslanika poslati, ako se preduzet imajuća se viećanja nebi osnivala na četiri englezka predloga, već ako bi im za temelj služio curički ugovor.

Pariz 14. veljače. Čini se, da je zaključeno uvedenje dohodarine; nacèrt dotičnoga zakona predložen je od niekoliko danah dèržavnom vieću.

Papinom poslaniku opet je predana jedna adresa podanosti na papu, koju je podpisalo 500 Parižanah.

Velika Britanija i Irska.

London, 19. veljače. „Morning Post“ javlja, da je francezka pripravna savojsko pitanje predložit odluci drugih silah.

London, 17. veljače. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće naviestio je lord Russel, da će predlog za reforme podnieti 1. ožujka; Piemont mu je, veli, javio, da neće da ustupi Savoju Francuzkoj. U slučaju takova ustupljenja, Englezka će nastojat, da uzdèrži neutralnost Švajcarske.

U siednici gornje kuće zahtieva Airlie, da se priobći dopisivanje u obziru tèrgovačkoga ugovora, u kojem on pobija članak, koi govori o izvažanju uglevja. I Grey i Hardwike izrazuju se proti ugovoru. Airliev nalog zabačen je.

Rusija.

Glavni gubernator sibirski i amurski, grof Muraviev, dobio je od cara na dar 2000 desetinah zemlje (do 8600 juterah) za svoje velike usluge. — Društva umierenosti razširila su se i po kijevskoj guberniji. U jednom selu zakleli su se seljaci na svetog Andriju, da neće piti rakije, počem se je najprije pročitao ukaz od svetoga sinoda o umierenosti (do sad se nije znalo, da je sveti sinod izdao kakav ukaz o umierenosti, premda se je svećenstvo svuda za tu stvar zauzimalo). Arendatori kèrčmah nudili su težacima rakije na poklon, ali ovi odbiše ovu „lukavu smiju.“ Arendatori su u velikoj nevolji, jer moraju mnogo arende plaćati a ovdje neće sviet rakije. — Valjda nigdie nije tako česte vatre bilo, kao što je u Rusiji. Godine 1858. izgorielo je 56 cèrkvih, 333 javne sgrade i 10.510 privatnih sgradah. Sve te vriedilo je 26,440.279 rubaljah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Haag 13. veljače. Svekoliko ministarstvo podnelo je svoju ostavku. Gospodin **Rochussen**, kolonialni ministar, uzeo je na se, da sastavi novo ministarstvo.

Markez Carlo d' Adda, sadanji gubèrnator turinski, poslat će se, vele, kao poslanik u Madrit.

Milan 17. veljače. Ovdie je više mletačkih biegunacah uapšeno zbog Mazzinovačkih nepodobštinah.

Berna 18. veljače. Poslanstvo Tourte-ovo tiče se izvan savojskoga pitanja, i uredjenja bro-

darstva na dugačkom jezeru kao i reklamacije švajcarskih vierovnikah lombardezkoga sajamnoga zavoda „Monte." Tičinskom dèržavnom savietniku Jauch-u povierено je osobito poslanstvo u Rim zbog odciepljenja biskupijah.

Domaće viesti.

J. Š. U Bisagu na 13. veljače 1860. Ako se narodni ponos uzima za najglavniju kriepost jednoga naroda, a to onda treba, neka se ta kriepost sve to većma širi i kriepča u narodu. Naš narod neosieća još podpuno sile narodnoga ponosa. Svih dakle rodoljubah težnje imale bi se osobito ujediniti u tom neka se ta plemenita ćut čim prije i što snažnije u narodu probudi. Baš prevelike muke nebi nas to stalo, jer na koliko poznam domaći život naših Hèrvatah, oni se rado i to s niekom samodopadnosti spominju imenah onih svojih rodjakah ili susiedah, koji se budi u kući budi u selu kao poštenjaci i čestiti ljudi odlikovaše od inih. Trebalo bi dakle samo okrug pripoviedanjah prostranije razpružiti, i ona imena opet u pameti ponoviti, koja su si, dikom slavnih zaslugah ovienčana viek trajuću uspomenu zaslužila, no koja su tečajem neprijaznih vremenah malo ne posve u zaboravnost dospiela. Spominanjem ovih imenah i pripoviedanjem dičnih i liepih njihovih činah obodrio bi se duh narodni, ponos narodni razpaljivao bi se, i primieri kriepostnih dielah uvriežili bi se u sèrdca, da bi i ova sve to više sklona postajala, da nasliedjuju plemenite kriepostі vèršeno po drugih.

Dokaz je velike slabosti svu pomoć izgledati jedino od drugoga, i prekèršćenih rukuh čekati, dok se drugomu svidi hliebac izpeći i ponudit nam ga; dà još i želieti, neka nam drugi otvara usta, da jedemo. A takvu slabost opaža svaki pravi domoljub s tugom u duši u svojem narodu. S našim narodom moći je počiniti mnogo dobra; njega će jedan uzpaliti moći na vitežka i uznosita diela, samo neka taj znade zaslužit si, i predobiti njegovo povierenje. No da on sám po sebi, i iz sebe šta učini, k tomu mu manjka dostačne sile . . . a ove neima, jer neima narodnoga ponosa.

Čini mi se, da je u niegdašnja stara vremena bilo drugčije, i to bolje u tom pogledu. Ma oglednimo se samo na naše narodne piesme, kojih starost još nitko neproračunà, i koja divnom svojom liepotom očaraše ponajbistrije glave pače medju istimi tudjinci, kako ovdie sa svom snagom narodnoga ponosa izpievaju se sgode i nesgode naroda, ili pripoviedaju čini muževah, koji se odlikovaše budi mudrostju na divanu, budi junačtvom na megdanu. Piesme nam ove sviedoče, kako su niekoji često i vida očiuh lišeni, da tim dublje duhom svojim zavire u sèrdce naroda, s osobitim ponosom i čarobnim niekim uzhitom duše uznieli se u nadzemaljske prostore, da tim glasnije izpievaju diku junaka, kojega su za suplemenika i sunarodnika svojega dèržali. . . Ali žalibože čim se dalje odmičemo od onih vremenah, tim više opažamo riedkost tih divnih izjavah ponosnih dušah, tim gušće nagazujemo na sgode, gdie se cèrnoj zaboravnosti predavaju ovi narodne dike liepi spomenici služeći danas skoro jedinim poviestničarom za točke, iz kojih niti starih dogadjajah za domaću poviestnicu vaditi mogu.

Da se pako ovi iz davne prošlosti preostali ostanci konačnoj zaboravnosti iztèrgnu, ustadoše u novije doba niekoji za narodnim blagom pohlepni, i za slavu svoga naroda zauzeti muževi, te ulože mnogo muke i troška u to, da poput starinarskih dragocienostih pokupe u jedno sve, što se još slavna i dična medju narodom simo tamo razt[illegible] na[illegible] svom [illegible], ugasli narodni ponos u p[illegible] svojih sunarodnikah na novo uzpire, i u gadnu m[illegible]t, da nereknem mèrtvilo ugrezli duh naro[illegible] i opet probude. Stanu pripoviedke, piesme, priče imenito na vitežke i junačke pradiedove protežuće se sabirati, nebi li iz ovih priugotovili kao jasno zèrcalo, u koje bi se narod često ugledati imao, da opet upozna, kako liepo je i koristno liepa i koristna diela tvoriti.

Medju pèrvake muževah od ove vèrsti valja da ubrojimo Andriju Kačić-Miošića. On svojim ugodnim razgovorom slovinskog naroda razgovori već mnogu poštenu dušu, i u mnogo mladjahno sèrce baci svetu iskru ljubavi prama domovini, da ju to stade cieniti te *ponositi se s njome*, koja je toli mnogo preslavnih junakah i vitezah porodila. Iztiče već do blizu sto godištah, što je taj vèrli muž pun domoljubnog žara prestavio se s ovog svieta u bolji. Pak sad izza tolikog vremena domisliše se niekoje plemenite duše, te poput memnovih pticah hoće, da se vele sakupe nad grobom njegovim, i tamo da priugotove slavje, koje bi kao na laganih krilih prenieti imalo dično ime pokojnikovo iz skuta minulog pèrvog . . u nastajuće drugo . . stolietje. Domisao ova mora da utiešno zateče svako domoljubivo sèrce, i pri tom treba, da se iz svačijega sèrca odazove glas, zaista vriedno i pravedno jest . . . jer narod štujući svoje zaslužne muževe, štuje sám sebe.

Nu šta bi sad k slavi Kačićevoj najviše doprinielo?

Pripoviedaju putnici obilazeći obale nilske, da se s gorostasnoga spomenika memnovoga svagda kod izhoda sunca toli sladko p[illegible] duša slušatelja u čarobne slasti [illegible] evo, ako tudjeri tvèrdi kamen pripieva slavu [illegible] ime nosi; čemu da Hèrvati sada, kad hoće da [illegible] svojega ponajboljega narodnoga piesnika proslave, od drugoga slavja uzajmivaju, a ne od istoga onoga, komu žele, da slavje prirede. Hoće najme oni, koji se brinu oko pripravah za proslaviti stogodišnjicu Kačićevu, da nuz životopis njegov opiše još drugih domaćih spisateljah u jednoj knjizi na svietlo izdadu. To mi se čini, kao da se nebi dovoljne slave u istoga Kačića našlo, već bi bilo od potrebe, k ovoj još od drugih kitnog perja uzimati, da se tim njegova uspomena što krasnije urcsi. Ja s počitanjem prigibam glavu pred svakim zaslužnim mužem; i sasvim draga su mi imena Katalinić, Pejačević, Branković, Raić itd. Ali kod stogodišnjice Kačićeve ponajdraže mi je ipak: Kačić. Kačić podignù si sám najstalniji spomenik, kad je sabrav po narodu i učenih knjigah imena hèrvatskih junakah i čine njihove te umiljate čistim narodnim duhom nadahnute piesme složio. S ovog spomenika razlievaju se još danas ugodni glasovi na sve strane dopirući do dna domorodnoga sèrca, i puneći ga čuvstvî punimi slasti i radosti. Sudim zato, da će gg. baveća se oko proslavljenja imena Kačićeva ponajliepšu i najkoristniju slavu pribavit mu, ako se poskèrbe, da se njegov ugodni razgovor na novo preštampa, te pod toli jevtinu cienu prodaji izruči — ili ako bi novčani prinesci dostajali, medju školsku diecu po Dalmaciji, Hèrvatskoj i Slavoniji badava razdieli — da si ga svaki i najprostiji i najsiromašniji kupiti uzmogne. Čestitam braći Dalmatincem, što kod njih Kačićeva piesmarica ima svoga štovatelja, ljubimca i štioca u gospodskoj kuli, u težačkoj kući, i u čobanskoj kolibi. Nam Hèrvatom ponosit se čim takvim nije dano. Štovateljah doduše našlo bi se i ovdie mnogo, ali štiocah svakako manje. Zašto? Jer neima knjige a ne ko što veli g. F. S. u Kat. listu br. 6. zato; jer je narod naš tup i glup, neprijatelj knjizi i nauku. To znači griešiti proti njemu i njegvim liepim svojstvom. Prije 25 po prilici godištah bivši djak u Varaždinu dobih od vriednog jednog Varaždinca star na polak poderan iztisak Kačićevih piesamah. Sumnjam, da li taj iztisak nije za onda bio Unicum u Varaždinu; a od onog izdanja što ja mnijem (izišlo je u Beču god. 1835.) mogli su primierci dospieti u knjižnice bogatijih, i u ruke imućnijih, no do jezgre naroda nedoprieše; jer knjige po 5 fr. u sr. nisu za naš narod. Liepu li bi daklem ona gospoda uslugu učinila svemu narodu, kad bi izbilja izvolila ponoviti taj krasan spomenik ljubavi i marljivosti Kačićeve. S tim bi još i pobožnu dužnost izpunili prama slavnomu pokojniku; jer nije dvojbe, da je Kačić tolikom brižljivostju i požèrtvovanjem sakupljao i slagao svoje piesme jedino zato, da ih za njim narod pieva, neka bi se spominjući svojih starih junakah u veselju sèrca blažio, a u tuzi i cèrnih dnevih na stalnost i kriepkoću duha bodrio.

Književne viesti.

Troškom Dragutina Hinca u Novom Sadu izišla je knjiga štampana cirilicom pod naslovom: „Obrazi iz obšte istorie", što ju je napisao Dr. Nikola Kèrstić, profesor prava u kn. sèrbskom liceju. (Pèrva polovina.)

Neima doista srodnijega sredstva i puta, da se narod upoznade s dogodovštinom, nego kao što se to može ovakvimi obrazi učiniti. Većina obćinstva zaista nerado čita sistematične dogodovštine; ali ako mu pružimo ulomke, koje opisuju živimi cèrtami najvažnije dobe i dogadjaje iz dogodovštine, i ako su ovi ulomci napisani baš tako zanimivo i popularno, kao što se to može kazati o navedenoj knjizi g. Kèrstića, to smo uviereni, da će se rado svatko upoznati s prošastnošću i da će mu knjiga takva veoma omiliti. G. K. udario je uprav pravim putem, a želiti bi bilo, da imamo i mi sličnu knjigu tiskanu latinicom. Jezik u njoj veoma je dobar, tisak krasan. Samo u jednom nemožemo se s g. K. slag[illegible] razdielio knjigu svoju na mnogo od[illegible] ko[illegible] nikakove sveze medju sobom. Mi m[illegible] shodnije bilo, ako bi ovakve slike [illegible] s[illegible]mo s najglavnijimi dogadjaji reko bi redom upoznali. Neznamo baš zašto se n. pr. odmah u pèrvom odsieku nalaze slike u sliedećem redu: a) Romul i Rem čudno se izbaviše smèrti — god. 754. prije Isusa. b) Kir u svojim dietinskim godinama (600 g. pr. Is.) c) Karlo XII., švedski kralj kao diete, g. 1682—1718. poslie Is., a odmah na to u istom odsieku d) Krez, nesrećan otac, g. 560. pr. Is. e) Psamenit, ožalošćen otac — g. 525. pr. Is.; f) Oton i Adelaida — g. 936. poslie Is.; g) Tarkvinije, svirepi rimski kralj — g. 534. — 510. prije Is.; h) Henrik IV. ili zlo vospitana dieca jesu kazan ocu — g. 1100 poslie Is.; i) Friderik II., pruski kralj — god. 1740—1786; k) Stefan Diečanski, sèrbski kralj — g. 1275—1335. poslie Is. — Takov red nalazi se u cieloj knjizi, a to doista nije sposobno, da u nas razvije jasni pregled glavnih dogadjajah. Da bi se bio g. K. dèržao reda, kao što su se dogadjaji sbijali i kao što su pojedine osobe na gledalište dolazile, to bi mu knjiga bila mnogo praktičnija i koristnija. Nu ovo se može u drugom izdanju — ako Bog da — lahko popraviti. Mi želimo, da se ova knjiga i kod nas čim više razprostrani.

Knjiga je u ostalom kao što rekosmo izvèrstno napisana, i svaki će ju s osobitim veseljem čitati. Zaslužuje dakle, da se čim više kod nas razprostrani i da se s njom osobito oni upoznaju, kojim nije lasno čitati sistematične dogodovštine, jer će iz nje naučit barem glavne dogadjaje [illegible] čovječanstva.

G. Hinca pako [illegible] u Zagreb ne samo od ove, nego i od [illegible] knjigah, što ih svojim troškom izdaje [illegible] eksemplarah, da si ih svatko uzmogne laglje [illegible] imali i svi ostali sèrbski izdavatelji knjigah činiti. Na sramotu našu moramo kazati, da se u Zagrebu mogu laglje dobiti ruske, francuzke, englezke, [illegible] druge knjige, nego li jugoslavenske koje izvan Zagreba izlaze.

Drugi svezak „Obrazah" objavit ćemo obćinstvu odmah kad ga primimo.

V. Mř.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 20. veljače 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „	77.60
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „	69.50
„	„ 4½%	„ „	
„	„ 4%	„ „	
„	„ 3%	„ „	
„	„ 2½%	„ „	
„	„ 1%	„ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „	
	„ 4½%	„ „	
	„ 4%	„ „	
	„ 3%	„ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 2½%	„ „	
	„ 2¼%	„ „	
	„ 2%	„ „	
	„ 1¾%	„ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „	
	„ 4½%	„ „	
	„ 4%	„ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske	„ 5%	„ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „	
„ drugih krunovinah	„ 5%	„ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	860.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	195.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga železničkoga družtva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„	„	
tisanske železnice po 200 f k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke železnice itd.	„	„	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote . . .		113.
Berlin za 100 talirah . .		
Vratislava za 100 talirah .		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote . . .		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah . . .		
Livorno za 100 toškanskih lirah .		
London za 10 funtih šterlingah		132
Lyon za 100 franakah . . .		
Milan za 100 fr. austr. vrednote		
Marsilja za 100 franakah . . .		
Pariz za 100 franakah . . .		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		

31 dan.

Bukurešt za 100 vlaških grošah .		
Carigrad za 100 turskih grošah .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5% . . .		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovni cekini	6.25
„ podezni cekini	
Krunaši	
Srebro	31.25

Odgovorni uřednik. Dr. Demoter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 641-pol. ex. 1860. (77) 3—2

Obznana.

Dne 6. ožujka t. g. biti će javna prodaja svakověrstnih predmetah kao: pokučstvo, rubenina, krave, svinje, kola itd. radi dužnog zaostavšeg poreza i inih pristojbah na varoškoj kući prije podne i u 3 sata poslie podne.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnoga grada Zagreba, dne 16. veljače 1860

Nr. 335-civ. (71) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Konkurs-Massa-Verwalters Advokaten Alois Frigan die executive Feilbietung der, der Konkursmassa des Stefan v. Josipović gehörigen, auf 3120 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 356 in der Steuergemeinde untere Stadt Agram P. N. 782, 786, 307, eingetragenen Wiesen Jakopovićka, dann Ljubljanica oder (Černovićka) und Bedekovićka, aliter Dužićka oder (Kaniža) durch parzellenweise Hintangebung bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 26. April 1860 und der zweite auf den 31. Mai 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den besagten Parzellen pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obige Parzellen erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram am 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 334. (69) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Konkurs-Massa des Stefan von Josipović gehörigen, auf 14666 fl ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 1. und 308 Steuergemeinde Vrabće gornje und Vrabće dolnje eingetragenen Kridal-Gutes Černomerec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 20. April 1860 und der zweite auf den 24. Mai 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Černomerec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations - Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs - Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Černomerec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden. Agram, 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 333. (70) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Konkurs-Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung der, der Stefan v. Josipović'schen Konkurs-Massa gehörigen, auf 953 fl. 60 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grund-Buchs-Protokolle Nr. 149 Steuer-Gemeinde Obere Stadt Agram P. N. 1285, 1286, 1430, 1491 eingetragenen Wälder Pantovčak, (oder Jelenovec) Pantovčak (oder Ribnjak) Pantovčak und Verhovec durch parzellenweise Hintangebung bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 24. April 1860 und der zweite auf den 29. Mai 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den besagten Parzellen pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Parzellen erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landesgericht Agram den 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 33. (59) 3—3

Izkaz

godišnjih sajmovah koji će se godine 1860. u obsegu županije osiečke obdèržavati

miesto obdèržavajućeg se sajma	marvinski sajam		stvarni sajmovi	
	početak	svèršetak	početak	svèršetak
Osiek	9. siečnja	14. siečnja	16. siečnja	21. siečnja
	16. travnja	21. travnja	22. travnja	28. travnja
	21. svibnja	26 svibnja	28. svibnja	2. lipnja
	9. sèrpnja	14. sèrpnja	16. sèrpnja	21. sèrpnja
	8. listopada	13. listopada	15. listopada	20. listopada
	19. studenoga	24. studenoga	26. studenoga	1. prosinca
Vukovar	26. travnja	30. travnja	1. svibnja	1. svibnja
	20. lipnja	23. lipnja	25. lipnja	25. lipnja
	10. studenoga	14. studenoga	15. studenoga	15. studenoga
Nušter	23. svibnja	26 svibnja	29. svibnja	29. svibnja
	21. sèrpnja	25. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja
Dalj	4. svibnja	5. svibnja	5 svibnja	5. svibnja
	29 listopada	30. listopada	30 listopada	30. listopada
Čepin	28. svibnja	30. svibnja	4. lipnja	4. lipnja
	11. studenoga	13. studenoga	20. studenoga	20. studenoga
Djakovo	25 travnja	30. travnja	1. svibnja	1. svibnja
	20. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja	26. sèrpnja
	19. listopada	28 listopada	28 listopada	28. listopada
Valpovo	22. veljače	24. veljače	25. veljače	25. veljače
	21. lipnja	23. lipnja	25. lipnja	25. lipnja
	6. prosinca	7. prosinca	10. prosinca	10. prosinca
dolnji Miholjac	29. ožujka	31. ožujka	2 travnja	2. travnja
	26. rujna	28. rujna	29 rujna	29. rujna
Moslavina	12 travnja	14 travnja	16. travnja	16. travnja
	5. rujna	7. rujna	10 rujna	10. rujna
Našice	5. ožujka	10. ožujka	10. ožujka	10 ožujka
	8. lipnja	13. lipnja	13. lipnja	13 lipnja
	10. kolovoza	16. kolovoza	16. kolovoza	16. kolovoza
	26. studenoga	30. studenoga	30 studenoga	30 studenoga
Orahovica	30. siečnja	3. veljače	3 veljače	3. veljače
	30. travnja	3. svibnja	3. svibnja	3. svibnja
	17. rujna	21. rujna	21 rujna	21. rujna
	22. studenoga	26. studenoga	26. studenoga	26. studenoga
Podgorač	14. svibnja	16. svibnja	16. svibnja	16. svibnja
	8. studenoga	12. studenoga	12. studenoga	12. studenoga
Feričanci	15. ožujka	19. ožujka	19. ožujka	19. ožujka
	23. svibnja	29. svibnja	29. svibnja	29. svibnja
	16. kolovoza	21. kolovoza	21. kolovoza	21. kolovoza
	29. listopada	2. studenoga	2. studenović	2. studenoga

C. kr. županijska oblast, u Osieku 25. siečnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Brzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 22. VELJAČE 1860. Broj 43.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Politički pregled.

Viesti iz Italije glase svekolike ratoborno. U Turinu je vlada sklopila ugovor zbog nabave znatna broja konjah. Baterije imaju se do 40 ih umnožiti. Očekuje se 800 topovah iz Švedske. Bersaglieri (ašandžije) imaju se umnožit za 4 batalijuna. Fanti hoda sam u arsenal, da sve vlastitim očima nadzira. Farini vratio se je od turinske konferencije u Bolonju s očitovanjem: „Skoro će svatko zadovoljan biti.“ U Modeni tiešio je Farini svoje prijatelje: „Najdulje za miesec danah izvest će se sdruženje.“

Glasovi iz engleske sbornice nisu mnogo bolji. Lord Russel priobćio je kući obćinah najprije da Piemont neće, da ustupi Savoju Francuzkoj. Drugi sučlan kabineta to je već lordima u gornjoj kući još mnogo izviestnije priobćio prije više danah. No što iz tih priobćivanjah sliedi? Piemont neće, ili nemože inače, hoteo je J. Russel bez sumnje da reče, budući da je odmah zatim uvieravao, da ako bi se ipak dogodilo, da se Savoja ustupi Francuzkoj, da će Englezka braniti neutralnost Švajcarske. Englezka je dakle ustup Savojske već pregoriela i sada joj nepreostaje drugo, nego misliti pod kojim bi uvietima imalo se to učinit.

Iz svega se vidi, da su se turinski i londonski kabineti u toj točki već sjedinili s Francuzkom, i sve što su proti toj namieri dosad činili, nije bilo nego izlika. Sviet se je od muževnosti i pravdoljubja englezkoga parlamenta nadao, da će na put stati požudama francuzke vlade i da će, ako nebi bilo inače moguće, tierati mak na konac i prisilit svoj sadanji francuzkoj vladi toli uzslužni kabinet, da odstupi, ne čuje se da je opozicija zakljućila, da za sada neuzme stvar ozbiljno, jer neće joj se ljudima od svoje stranke natovarit odgovornost toli važne dobe, kao što je ova, gdie se radi o reformama i tako važuim financijalnim dielovanjima. Palmerston će se po svoj prilici dakle uzdèržat i tako može Francuzka i Piemont od strane Englezke sve i sva izvesti, jer se čini, da se s njihovima željama podobro slaže njegova politika. Ostale sile imaju dakle svu svoju energiju razviti, da preprieče dogadjaje, koji su namienjeni na razorenje dosadanjega javnoga prava.

„Nord“ uvierava, da se ruski odgovor na englezke predloge već nalazi na putu u Pariz. Isto se nemože reći u obziru odgovorah Austrije i Prusije. Bilo kako mu drago, ovi odgovori neće biti privoljujući.

Što se konferencije medju četiri sile tiče, to se viest o njoj opovèrgava i iz istoga Turina. O tom nema dakle ni govora. Isto tako nepotvèrdjuje se ni ona viest, koja je javila, da Rusija nije pristala na engleske predloge, već da je predložila, da se sve velike sile sastanu i da zajedno odluče, kako se ima riešiti talijansko pitanje.

Polag viestih iz Rima predstavio je vojvoda Gramont papi gospodu Cadore-a, Gabriac-a i Moges-a, koji su najnovije viesti iz Pariza donieli. Ako bi Gramont ostavio Rim, ostat će tamo Cadore kao poslovodja.

Iz Napulje javljaju, da u obziru ministarstava nije jošte učinjena nikakova promiena i da jošte nije izdana nikakva naredba u obziru preustrojenja uprave.

Iz ovih podatakah vidi se žalibože, da su evropejske sile u ovaj par razdieljene u dva protivna stana. Da bog da, da se nadje sriedstvo kadro izravnat ovaj razdor, koi bi ozledit mogao rane, koje je posliednje vrieme tako iznenada zadalo jedva oporavljajućemu se svietu!

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč. Nj. veličanstvo car odobrio je, da se kod topničtva miesto dosadanjih konjaničkih šatorah uvedu novouvedeni tako zvani popotni šatori za 10 momakah. Ovi šatori razdieljivat će se medju dotične čete po mieri nastajuće neupotrebljivosti starih šatorah i onda će se stopram izključivo uvesti, kada se sva zaliha dosadanjih šatorah potroši.

Talijanska.

Rim 11. veljače. Odkad je Fanti svoj proglas izdao, pojavljuju se u Perugji mnogobrojne desercije u papinskim četama.

Turin 17. veljače. Jocteau, poslonoša u Švajcarskoj, naimenovan je izvanrednim poslanikom i opunomoćenim ministrom.

Milan, 16. veljače. Od diplomatičnoga sbora jučer je prispeo pruski poslanik, sutra se očekuje ruski; englezki, telegramom svoje vlade pozvan, vratio se je u Turin. Od niekog vremena umnožavaju se kradje i razbojničtva; izvan štamparah zahtievaju i drugi obèrtski pomoćnici veću plaću.

Francuzka.

Pariz 15. veljače. Grof Arese, koi je caru dne 11. veljače predao vlastoručno pismo kralja Viktora Emanuela, svaki dan se dogovara s Thouvenelom. Nova dogovaranja poslanikah velikih silah, miesto prije predloženoga kongresa i zatim razglašene konferencije, predložena su po englezkom kabinetu, no naravno nemogu se prije otvorit, dok nedodju odgovori od istočnih silah.

Poltava

od Alexandra Puškina.

Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

Piesma III.

(Nadalje.)

Istok gori u rumenoj zori,
Po ravnici kano i gorici
Zagrevalo stotinu diljakah.
Sive dime do nebesah šalju
A na susret jutrenjemu suncu.
Na čarku su strielci poskočili.
Pukovi se u vèrstove kupe
I na juriš u gomile smiču.
Iza gèrmah male puške prašte.
Zviždo tana mala i velika;
Nataknuta bodila se svietle,
I pobiedom ljubljeni sinovi,
Švedi skaču kroz vatru okopah;
Talaseća konjanica tèrči,
Piešadija za njome koraca
I tvèrdinom svojom silovitom
Podkriepljuje njezino stermljenje.
I bitve se udesna poljana
Trese, praši i tamo i amo:
Ali jasno sreća ratoborna
Na našoj se strani pomoljava,
Silnom vatrom čete uzbijene
Uzmičući, strašno opadaju;
Izmače se Rozen iz tiesnila;
Predade se Slipenbah golemi.
Tamni slava Švedskijeh zastavah,
Viče Davor punim umilenjem
Vitezove naše blagoslivlja.
U to doba glasak uzbitjeni
Razlega se Petra gospodara:
„Božjom voljom, na noge junaci!“
Iz šatora care izlazio,
A za njime ljubljena družina.
Kano sunce oči mu se sjaju.
Glas mu užas oko sebe siplje.
Kretnja mu je pravo veličanstvo,
Svietli ugled dobromo junaku.
Sav je, pobro, kano Božja groza.
Njemu konja dovedu viteza.
Mirno stoji dok ga neuzjaha;
Al' kad čuo kako bojak zuče,
Grivom trese, modar plamen paha,
Na koš s očim živu vatru siplje,
Na kolače do bojišta skače,
Ter se diči mogućim siednikom. —
Već je blizo podne. Vatra tiši.
Kano orač, bojak odihava.
Gdie koji se Kozaci čarkaju,
Pukovi se stroje i ravnaju.
Bojna zvuka svud je zamuknula.
Po goricam diljke negruvaju
Junačkog su najele se mesa,
Ali eto — ravnicom zaori
Iz daleka gromoliki hura:
Pukovi su Petra ugledali.

On doleti pred svoje pukove,
Kano bojak silan i radosten.
Ravno polje s očima proždire.
Njega sliedi jato sokolovah,
Mili ptići gniezda Petrovoga —
U promienam zemnoga udesa,
U trudima rata i vladanja
Vierne sluge, dobri priatelji:
Šeremetev tu je blagorodni,
Bris i Bous i Repnin junački,
Pak i sreće ljubimac bezrodni,
Polděržavni vlastelin Menšikov.

Prod vèrstove sinjih družinicah,
Na nosilu vierne sluge nose
Izranjena svoga gospodara,
Slavna kralja golema junaka.
S njim dolaze vodje glasovite.
Čudne misli grozno razmišljava.
Nemirni pogled izražava
Neobično i smielo volnenje.
Kažu ljudi, da je nerazboru
Boj žudjeni Karla dovodio ....
Al' na jednom u svom nestèrpljenju,
Desnicom je rukom zamahnuo
I na Ruse puke podignuo.

Careve su s njima se družine
Na sred polja u dimu susrele:
Boj zagèrmi, slavni boj Poltavski!
I u vatri, pod gorućim gradom,
Živom stienom ljuto uzbijenim,
Za padnutim vèrstam novi vèrsti
Bodilami kèrvno jurišaju.
Težkom tučom tamo po ravnini
Bèrze čete konjaničke tèrče;
Skaču grudi na junačke grudi,
Zvuče sablje, vita kopja šiplju,
Plešu konji konje i junake;
Sve je polje kèrvcom našarano,
Kèrvcom, pobro, i težkim oružjem. —
Švedi, Rusi — kolju, sieku, bodu.
Tu je klika slavnih pukovodjah,
Tu je zvuka trubljah i bubanjah,
Tu je ogled silenih junakah,
Tu je gèrmnja gladnijeh diljakah,
Tu je jauk ranjenih bojnikah,
Tu je žalost na sve četir strane.

(Konac će sliediti.)

„Siecle“ podneo je u istinu svoju tužbu proti biskupu orleanskom. Parnica će se preduzeti dne 1. ožujka pred parižkim zaptnim redarstvenim sudom.

Kažu, da će vlada popèrsje biskupa Rousseau-a postavit u versaillski muzej uz druge narodne glasovitosti.

Pod-admiral Romain Desfossés, koi je vèrhovno zapoviedničtvo nad toulonskom švadrom predao podadmiralu Barbarule Tinaniu, poslat će se u osobitim nalozima u Nicu i Genovu.

Rusija.

Petrograd, 8. veljače. Poslie podvèrgnutja Ratukaizah postao je izim Kapsugah vaskolik Kavkaz ruskim područjem. Medju najnovijim stečevinama Rusije ova je najglavnija. Na sve načine osvaja si već obèrtnost gore pokrite šumom. Dosada otvoreni majdani za uglevje, sumpor, alabastar i olovo već naknadjuju trudove poduzetnikah i obilatost rudah daje zaključit još na bolju budućnost. Vlada šilje sada onamo mnogo tehnikah, podjamičah, zemljomierah i zanatlijah. Glavom vojske u Ahaziji i nadzornikom linejskih batalijunah u glavnoj guberniji Kutaiskoj naimenovan je na miesto generalmajora Bartholomeja II., koi je bez osobitih nalogah pridružen bio kavkazkoj vojski, generalmajor Karganov IV., zapoviednik lievoga krila lesgičkoga pograničnoga korduna.

Španjolska.

Madrit, 14. veljače. Očekuje se, da će sada švadra izvesti važan udarac. Ponajprije smieraju udarit na Rabat a zatim stopram na Tanger. Iz Tetuana javljaju miesto mnogo razvikanoga mohamedanskoga fanatizma uprav protivno. „Stanovnici brate se sa Španjolcima.“ Pitomi tetuanski Mavri raduju se, da su se oslobodili od cèrne carske garde i od divjih gorskih plemenah. O'Donnell povierio je predstojnicima obćine i uglednijim stanovnicima grada rukovanje naredabah za pokoj i sigurnost u jednoj kod uzetja Tetuana posvećenoj kèrštjanskoj cèrkvi obdèržavao se je „Te Deum.“

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin, dne 17. veljače. Kažu, da je grof Thouvenel poslao depešu francuzkom poslaniku u Beču, u kojoj spominje na ona obećanja, što ih je bila Austrija učinila radi Mlietačke.

London 17. veljače. „Times“ kaže, da će u Turskoj na skoro buna buknuti. — Oposicija hoće da navali na ministarstvo radi članka o uglevju, što se nalazi u tèrgovačkom ugovoru.

Pariz, 17. veljače. Rusija nije primila englezkih predlogah radi novog pogadjanja.

Viesti iz Madrita kažu, da je Španjolska pripravna mir sklopiti; ona hoće, da se njoj odstupe osvojeni krajevi i da joj Maroko namiri sve ratne troškove.

Pariz 20. veljače. Današnji „Moniteur“ sadèržaje okružnicu na nadbiskupe i biskupe, u kojoj se nabrajaju poglavita običajna prava i zakoni, iz kojih je od prestarih vremenah uz neoborivu vlast cèrkve nad vierozakonskom obćinom proizišla nezavisnost dèržave kao regulator gradjanskoga i političkoga družtva.

Markez Pepoli iz Bolonje, koi se ovdje bavi, neće ići u Berlin, kao što je namieravao, jer mu se je od onud pisalo, da nedodje.

Domaće viesti.

U Biškupcu kod Varaždina dne 19. veljače. Od svih stranah dolaze pitanja, hoće li se već jedanput družtvo za pučku literaturu ustrojiti. Ja iskreno izpoviedam, da mi je sèrdce uztreptilo od radosti, kad sam vidila, da se to tako ozbiljno i od mužkoga spola podupirati namierava. Nisam se niti usudila od njih šta takova očekivati misleći, da su sve njihove novčane sile uobće, ako ne i već iztrošene, a to barem upregnute, dočim mi žene još veoma malo ili ništa za dobri naš ali siromašni narod i milu domovinu učinile nismo. I uslied toga upravila sam svoj poziv na sestre roda moga. Ali tim većma obradovah se, kad vidih, da opet se i vriedni rodoljubi za tu plemenitu stvar tako veselo zauzimaju. Neznam samo, kako da si tumačiti smijem slabo odzivanje domorodkinjah naših? Bože nedaj, da je to iz nehajstva! — Sestrice mile! Odzovite se čim većma. Ne meni kao slaboj ženi, već glasu providnosti božje, koja me je nadahnula svetim svojim duhom. Nisam ja poziv svoj u bieli sviet odpravila, da ime svoje razglasim, to ne! već sam to učinila, jer sam vidila, da nitko drugi to učinio nije, i nebi me veća sramota postići mogla, nego da bi doživit morala, da bi moj poziv bez obćeg odziva Vašega, na ruglo cielom izobraženom svietu, ostao. Kad bi ja to doživit morala, volila bih, da me majka ni rodila nije! Družtvo će se ustrojiti svakako, to je već stvar sigurna, ali šta i kako, to još za sad prijaviti nemogu, jer još sve dogovoreno nije, a i zapricke sve odstranjene nisu, a dok se sve to uredi, izići će program, koi će slav. obćinstvu sve nuždno prijaviti.

A dok se sve tako kako valja uredi, moramo se mi svi čim većma o tom prekoristnom poduzetju svestrano dogovoriti i jedan drugomu čim većma i bolje stvar raztumačiti. I tu se upravo vriednim našim rodoljubom široko polje otvara, jer nije dosta da samo oni uz moj poziv pristanu, nego oni moraju nastojati, da i naše žene i to u čim većem broju o plemenitoj svèrsi družtva obavieste i tako naputе, da ju i one i u istinu obljube! Tu nije dosta da im se samo koja krajcara za podporu družtva izmami, nego tu treba da se one za stvar dušom i tielom zauzmu; ali kako će to ako im stvar niti povèršno poznata nije? A kako će im opet poznata biti, ako im je nitko neprotumači i nerazloži? I to je upravo, što ja od rodoljubah očekivam, da učine, jer samo onda, ako oni svaku priliku za to upotrebe, može stvar kako valja uspieti, a bez toga podnipošto, dokgod žene naše uzvišeno zvanje svoje pravo, t. j. u narodnom duhu nepojme, neće one moći zadaću svoju valjano izpuniti, t. j. dok se one neuviere, da je jedini pravi temelj sve budućnosti čoviečanske narodno odgojivanje malenih, i dok one u istinu neobljube narodnost svoju i uslied toga i narodnu knjigu i same, neće ju niti svojoj dieci preporučivati, a dok one to neučine, nemogu uobće niti valjane učiteljice biti, a opet bez valjanog odgojivanja nema valjanih ljudih! A to je opet tako obće poznato, da bi svako dalje dokazivanje suvišno bilo. — Ako dakle želimo bolju budućnost, treba da svojski jedan drugoga podučamo! Nesmiju se tu onda mužkarci zadovoljiti, ako im žene svaki deset godinah kakvu poculicu na glavu metnu, ili kakvu narodnu haljinu obuku, ili koju rieč u narodnom jeziku (da te bog sačuva!) izuste, a u kući od podruma sve do tavana vlada tudjinstvo. Nije li to smiešno, kad se suprug kreće u surki kao vatren domorodac, a žena mu se boji da će si jezik slomiti, ako ju tko u narodnom jeziku nagovori? a dieca upravo toliko razumiju, koliko i Kinezi.

Ali ako bog da i dobra sreća, i u nas, kao što se vidi, dobre i kriepke volje imade, to će u kratko vrieme sve drugčije biti i narodna naša literatura bujno procvasti, jer sjedinjenim silama i kriepkom voljom sve se postići može.

Jelisava Prasnička
rod. Bertić.

Za izdavanje pučkih knjigah dopriniela je:

49. Gospoja Justina Tomaj rodjena Padavić . . . . 20 fr. — kr.
Prijašnji prinosci . . . . 211 „ 15 „
Ukupno a. v. . . . 231 „ 15 „
i razteretnica za 100 for.

Dalje prinoske prima u ime matice ilirske njezin blagajnik.

U Zagrebu dne 21. veljače 1860.

Dr. Anton Rojc
c. kr. javni bilježnik.

Izpravak.

U 40. broju Nar. Novinah krivo je, uslied tiskarske pogrieške, gospodin izviestitelj tamo saobćenih novostih iz Lubrega naznačen slovima D. i Š. miesto D. i P. — Što se time saobćuje izpravljenja radi. Učr. Nar. Novinah.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 307. (79) 3—2

Oglas.

C. k. ravnateljstvo zaklade za razteretjenje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju stavlja do obćega znanja, da s obzirom na počimajuće se predhodne radnje za šesto žrebanje hèrvatsko-slavonskih zemljorazteretnicah, koje će se preduzeti 30. travnja t. g., nemože preduzimanje takovih prepisivanjah od obligacijah, kod kojih novo izdati imajuće se obligacije moraju dobiti promienjeni broj, imati miesta za vremena od 1. ožujka t. g. do dana oglašenja zadužnicah, izvučenih dne 30. travnja t. g.

U Zagrebu dne 17. veljače.

Ulepić s. r.

Nr. 123. civil de 1860. (81) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Komitatsgerichte im Essek, wird bekannt gemacht: Es sei zu Folge Erlasses des hohen k. k. Obersten Gerichtshofes vom 29. November 1859, Z. 12,341, in der Execution des Julius Cyrillus Izaković aus Essek, gegen Nicefor Pavlović in Essek Unterstadt, wegen schuldigen 2000 fl. CM. 6% Interessen und Gerichtskosten die neuerliche zweite executive Feilbiethung der auf 4500 fl. CM. geschätzten dem Grundbuchsprotokolle Nr. 2022, der Gemeinde Essek inliegenden Häuser. C. Nr. 294 et 295/301 in Essek Unterstadt auf den 12. April 1860 Vormittags um 10 Uhr an Ort und Stelle der Häuser selbst angeordnet werden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Baisatze vorgeladen, dass die Häuser, wenn sie um den Schätzungswerth nicht verkauft werden könnten, dem Meistbiethenden auch unter der Schätzung zugeschlagen werden würden, und dass der Ersteher die auf den Realitäten pfandweise versicherten Schulden, soweit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, die Schätzung der Realitäten und die Lizitations-Bedingungen können Kauflustige in der Gerichtskanzlei einsehen, und davon Abschriften nehmen.

Zugleich werden an diejenigen, welche ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung von der Feilbietungsbewilligung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekarrecht auf jene Realitäten erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Realitäten so gewiss bei diesem Komitatsgerichte anzumelden, widrigens sie es sich selbst, zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen und sie dadurch, soweit der Kaufschilling durch dieselben erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Essek am 11. Februar 1860.

Nr. 1503. (80) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 15. März 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einigen Konservationsarbeiten am aerarischen Gebäude zu Buccarica auf Grundlage des adjustirten Fiskalpreises per 403 fl. 66 kr. ö. W. abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeit dem Mindestfordernden überlassen werden.

Bis zum erwöhnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit 5% Vadium belegte Offerte hierorts eingebracht werden.

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Fiume am 12. Februar 1860.

OGLASNIK.

Br. 78. 3—1

Traži se za veće poljsko gospodarstvo špan, ili dvorski, koi svako poljsko dielo dobro razumi, i s ovim se je već duže vremena zabavljao; koi svaki žitak koristno posijati zna, i biruše i druge poljske težake nadgledati ima. U takvu službu stupiti želeći neka se u pisarni ovih novinah najave.

U Zagrebu dne 17. veljače 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 23. VELJAČE 1860. Broj 44.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan iznzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

§. 34. Prošenje.

Da se koje obèrtište, pomenuto u predjašnjem paragrafu, odobri i podvèrdi, ima dotičnik zaiskati to u vlasti, podnesav joj potrebite opise i nacèrte; i dok nestigne dozvola, neće bit slobodno radnje ondie započinjati.

35. Izrok.

Vlast imade namieravani podhvat obznaniti kako pribijenim oglasom u dotičnoj obćini tako i posebno saobćivši ga načelniku obćine i medjašnikom iliti susiedom, za koje se znade, i pri tom narediti na rok od dvie do četiri nedielje danah raspravu komissionalnu, gdie će se — ako nije prije učinjeno pismeno — navesti prigovori, ako kakovih bude, u protivnom bo slučaju dozvolit će se gradjenje namieravanoga obèrtišta, već ako ureda radi bude proti tomu razlogah.

§. 36. Rasprava.

Pri raspravi komissionalnoj imadu se izviditi svekolike okolnosti važne i odlučne, prigovori, koji budu podnešeni, protresti i prosuditi temeljito, i u odluci, koja bude izrečena, u slučaju podvèrde, ustanoviti potrebiti možda uvieti. Ako li prigovorah bude takovih, koji su naravi privatno-pravne, i kojih nije moguće raspraviti nagodom prijateljskom, imadu se prositelji odpraviti, da se prigovori takovi rasprave najprije i rieše putem pravde.

§. 37. Dozvola gradjevna.

Ako s obèrtištem kojim budu skopčane takove gradnje, za koje se po propisih iziskuje gradjevna dozvola od vlasti političke, tad se rasprave u tom obziru imadu, koliko moguće bude, činiti podjedno s onom raspravom, koja se čini o tom, dà li se obèrtište iz obzirah redarstva obèrtnoga dopustiti može.

§. 38. Utok.

Proti odluci, koja treba da se obznani strankam, bit će istim uz 14 danah dopušten utok na načelstvo zemaljsko.

Utok, koi za dobe bude podnešen, imat će moć odgodnu.

Proti dvim odlukam, koje jednako glase, neće bit miesta utoku daljemu.

§. 39. Troškovi.

Troškove za obznanu goripomenutu i za postupak platit će podhvatnik; na one pako troškove, koji prouzročeni budu prigovori, učinjenimi od obiesti, može se odsuditi svatko, koi je učinio prigovorah takovih.

§. 40. Promiene u obèrtištu.

Promiene, koje namieravane budu u obèrtištu ili glede načina radnje iliti tvoritbe, kojimi promienami mogla bi nastati koja god od okolnostih, pomenutih u §. 31, imadu se do znanja dostaviti vlasti, koja će prosuditi, dà li će bit potriebna nova rasprava komissionalna.

§. 41. Ugasnutje dozvole s toga, što nije rabljena.

Ako radnja nebude započeta za godinu danah, ili bude obustavljena (pretèrgnuta) preko tri godine danah, ugasnut će dozvola, data glede obèrtišta.

Rok, do kojega imat će se početi radnja, moći će se produljiti do na tri godine, ako za obèrtište bude trebalo povećih kakovih gradnjah.

(Konac će sliedit.)

Politički pregled.

Najvažnije, što nam je posliednja pošta doniela, jest bèrzojavnim putem priobćeni izvadak sadèržaja okružnice na nadbiskupe i biskupe francuzke, što ju je „Moniteur“ u svojem broju od 20. veljače obnarodovao i koju smo mi jučer medju našim bèrzojavnim viestima zbog pomanjkanja prostora u kratko tek napomenuli. U toj okružnici napominje ministar vladanje carevo počemši od godine 1849. On je veli cèrkvi s pouzdanostju poklonio velikih slobodah i nije se pri tom pozivao na zabrane osobitih zemaljskih zakonah, no neće, da ova sloboda, koju je u namieri da promakne javnu korist dozvolio, postane sredstvom agitacije. On napominje nadalje, da se različnost mnienja medju carem i papom netiče vierozakonskih, već samo svietovnih pitanjah. Gradjanski razdor pobudjivati, bila bi sažaljenja vriedna pogreška za vierozakon. Ministar priznaje, da se je pretežna množina svećenstva umiela uklonit ovom grebenu, no sažaljuje, da su nieki svećenici slobodu prodikaonice slo uporabili na uvriedna nišanjenja i zakonom zabranjena izazivanja. Zemlja osudjuje takova prenaglenja. Ministar nada se, da će biskupi one ljude, koji su sišli s puta Evangjelja i prekèršili svoje dužnosti, opet dovesti na ostavljenu stazu. Ako je svećenstvo dužno papu štovati, to je ono isto tako dužno štovati i cara i vierno mu biti. Na takav način predusresti će se, vele, neredi, koji sumnjičaju vierozakon i na uštèrb su dèržavi. Car će se cienit vazda sretnim štitit francuzko svećenstvo, ali on je voljan, da se na korist sviuh uzdèrže u kriepesti i rukuju zakoni, te goji čvèrstu nadu, da će episkopat izpunjavat svoje poslanstvo poredka, pokoja i miroljubja.

To je misao od prilike navedene okružnice, iz koje se zaključit može, da je car francuzki nauman, kako se žaliboże čini, napredovat na stazi, kojom je udario, što se vidi i iz postupanja proti onoj trojici poklisarah (Kelleru s gornjega Rena, Cuverville-u iz okružja Cote du Nord, i baronu Lemercieru iz Charente-a), koji su, kao što je već napomenuto bilo i u našim novinama, u listu „La Bretagne“ izlazećem u Saint Brieue-u proti politici vlade u obziru Rima. Oni su u tom članku kazali, da bi neizviestnost o položaju carevom prema papi sve katolike otudjila carskom prestolu. Ova tri deputirca dobili su sada zapoviest, da zaištu svoj odpust, jer je po svoj prilici poleg oficioznoga mnienja njihovo postupanje oskvèrnulo prisegu viernosti, koju su kao poklisari položili caru.

Posliednje viesti iz Italije bez svake su znamenitosti. Englezki listovi zabavljaju se malone samo pitanjem proračuna i modrom knjigom o Italiji, koja u istinu sadèržaje mnogo veoma zanimivih viestih. Sve ostalo, što donose listovi posliednjih danah o sdruženju Savoje s Francuzkom i o poslu srednje Italije kao i o razdoru sa svetim otcem, nije drugo nego pusto gatanje, neosnivajuće se na nikakovoj učinjenici, zašto nalazimo za shodnije sve to mukom mimoići.

Popis br. 4.

o unišavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim koterima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
Od nieke gospode kanonikah visokočastnoga kaptola u Zagrebu unišlo je putem privatne sbirke	76	—
G. Anastas Popović, obćinski odbornik	5	—
Nadalje prinesoše po desetniku Franji Lovrenčiću sliedeća gospoda i gospoje i to:		
Gospoja Barbara Svoboda	—	20
G. pl. G. M.	—	40
Gosp. Sabljić	—	40
Gospoja Dorotea Dutković	1	—
Gosp. odvietnik pl. Mrazović	1	—
Neimenovan	—	20
G. Ferari	—	20
„ Thot	—	20
„ Stiepan Dragčević	—	20
„ Basina	—	10
„ Ivan Škorić	1	—
Gospoja Tereza Kèrvančić	—	30
Gosp. Franjo Willschitz	—	50
Gospoja Ana Žagrović	1	—
G. Ferdinand Fellner	1	—
„ Martin Stupper	1	—
„ Ivan Concilia	2	—
„ Stiepan Panić	1	—
„ Henrik Wohlgemuth	1	—
„ Viekoslav Helm	1	—
„ J. S.	—	35
„ Smrekar	—	24
„ Gracijan Mihić, liekarnik i obćinski odbornik	1	—
„ Petar Arešić	10	—
Nadalje prinesoše po desetniku Petru Delišimunoviću sliedeća gospoda i to:		
Neimenovan	—	20
G. Franjo Fagetić	1	—
„ Höpler	1	—
„ Fifnija	—	40
Neimenovan	—	50
G. E. Vogel	—	40
„ Gjuro Irgolić	—	50
„ Ivan Polak	—	25
„ Pavao Lech	1	—
Neimenovan	—	30
G. Mihailo Matošek	1	—
Neimenovan	2	—
G. Dunić	—	10
„ Florian Bea	—	20
„ Eduard Lugarić	—	20
Ukupno	115	34
K tomu svota iz popisa br. 3 sa	573	85
Ukupno	689	19

Od poglavarstva zemaljskoga glavnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 19. veljače 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

U Plaškom, 15. veljače. Kao što bijaše opredieljeno, dèržao je visokopreosveštenejši gosp. novoimenovani episkop Karlovački Petar Joanović jučer svetčano namieštenje na visoko dostojanstvo svoje. U tu svèrhu skupilo se upèrkos ćićoj zimi i silnom sniegu, koi je od niekoliko danah osobito u onih krajevih pao, oda svih stranah množina zastupnikah i gostiuh. Od oblastih bijaše zastupano vis. c. k. hèrvatsko-slav. namiestničtvo velmož. gosp. c. kr. namiestničkim savietnikom N. Melinčevićem, regimenta ogulinska, slunjska, i obie banske svaka kroz dva zastupnika, grad Karlovac jednim a pravoslavno obćestvo karlovačko jednim zastupnikom, njegova eminencia kardinal-nadbiskup zagrebački bio je predstavljen podjašprištom i župnikom dubovačkim g. M. Žubčićem, preuzv. biskup senjski podjašprištom i župnikom ogulinskim g. Sokolićem. Od ličke i otočke regimente nemogaše nitko prispieti, jerbo je kuminikacija

preko kapele radi sniega zatvorena bila. — Osim ovih dodje još sila gostiuh, stranom pozvatih na čast, stranom dobrovoljecah. Bijaše i takovih, koji su u ime naroda došli.

Carski komesar presvietli gosp. generalmajor Čivić Rorski dovezu se 14. popodne u $1/_2$5 satih iz Ogulina na šest konjah i odsede u residenciji njeg. presvietlosti. Satnija vojničkih en parade s bandom ogulinske pukovnije dočekala ga pred dvorom. U večer isteg dana bijaše serenada.

Na 14. u jutro skupili su se svi zastupnici pred cèrkvom. U 9 $1/_2$ satih podje njeg. presvietlost uz pratnju mnogobrojnoga svećenstva u cèrkvu, i obukavši se u arhierejske cèrkvene odore pošalje deputaciju po carskog povierenika. Presvietli gosp. I. Čivić doveze se u gala-kočiji na šest konjah, a njegov aktuar, podpukovnik Kapnaek u drugoj kočiji na 4 konja pred cèrkvu, gdie ga na vratih sam vladika sa svećenstvom i zastupničtvom dočeka, pozdravi i na priredjeno uzvišeno mieste pod baldakinom dovede. Pred cèrkvom postavljeno voinstvo presentiralo je, a banda svirala carevku. Čim bude tako uveden carski povierenik, sliedovao je akt instalacije na propisane forme. Dekreti imenovanjah carskoga povierenika i novoimenovanog episkopa čitani su najprie u latinskom originalu, zatim hèrvatski. Po svèršenom hèrvatskom govoru, kojim je carski komesar presv. g. Petra Joanovića uvee u novo: arhierejsko dostojanstvo sa svimi pravi i koristmi položio je preosvećenejši g. vladika zakletvu čitanu po patriaršeskom mandataru prečastnom g. arhimandritu Petroviću latinskim jezikom, i govorio krasno slovo na skupljeni narod. Zatim sliedovala je liturgija, poslie koje sliedovala su čestitanja.

U tri sata bijaše veliki obied kod presvietlog arhiereja, a u večer sjajan bal.

Pešta. Slaveni živući ovdie dali su 8. t. m. u gostionici k „zlatnom lengeru“, koi je, kao što se čuje bio veoma sjajan. Navlastiti poduzetnici ove zabave bili su gospodin Mesač, rodjeni Čeh, i gospodin Ivanović, Slovak. Posiet plesa bio je veoma mnogobrojan; medju gostima nalazili su se i mladi sèrbski princ Alexander Karagjorgjević i mnogi Sèrblji.

Sèrbija.

Govorilo se, da je knez Mihail zbog niekog nesporazumljenja sa svojim otcem u obziru vojničkih poslovah podneo svoju ostavku kao vèrhovni zapoviednik sèrbske vojske i da je usled toga namieravao vaskoliki častnički sbor istupit iz vojničke službe. Kao što doznajemo iz jednog dopisa iz Beograda u listu „B. P. H.“, nije knez Miloš primio ostavku prestolonasliednikova i usled toga on će i nadalje ostati na čelu vojničke uprave. Polag istoga dopisnika malo je falilo, da nije opet nastao sukob medju sèrbskom vladom i turskim pašom. Paša hoteo je naime da uz jednu od gradskih kapijah sagradi kućicu za turske „postolare“, koji se sada zadèržavaju pod kapijom i tako pače prolaznicima. No ovoj namieri protivila se je s početka sèrbska vlada, jerbo se je bojala, da bi paša u budeće iz ovoga sladeja mogao izvoditi kao da ima turska vlada tamo prave gradit i to protegnuti i na radnje za utvèrdjivanje. No čini se, da je konačno sèrbska vlada odstupila od toga mnienja i da više neme ništa proti toj čednoj gradnji.

Čuje se nadalje, da sèrbska vlada nastoji umnožiti broj svojih topovah i da je u Kragujevcu već mnogo više topovah nagomilano, nego što je od potrebe za sadanje stanje sèrbske vojske.

Na predlog malogospojinske skupštine zapoviedio je knez Miloš u sporazumljenju sa savietom da svakolika ministarstva po podčinjenim im uredovima imaju krepko dielovati onamo, da se kletvama i bogohuljenju, što je kod naroda tako preuzelo mah, a svakom najmanjom prigodom kune i psuje boga, učini kraj. Tko proti tomu uzradi bit će kažnjen.

Rusija.

Petrograd, 11. veljače. „Gubernijalne Novine“ od Kaluge javljaju, da je dne 17. siečnja u pet satih poslie podne onamo prispiela obitelj Šamilova u 7 kočijah. Već u jutro došao je ulak s viestju, da obitelj dolazi. Ova viest satekla je Šamila kod čitanja njegovih knjigah. Premda je shvaćenik već odavna izgledao svoju obitelj, ipak je bio tronut od te viesti i stao je dèrhtati. Čas zatim pomolio se je bogu, što vazda običaje činit, kad mu se sèrce nalazi uzkolebano. Dva sata zatim požuri se sa svojim ručkom, no jedva siede za stol, kad pred njega stupi mladji mu sin Mahomed Šeffi, koi je napred pohitio s jednim poljskim lovcem. Premda je i na licu sinovom vidit bilo izvanredno ganutje, ipak su se otac i sin, kod svojeg pèrvog sastanka poslie tolika vremena smireno ponašali; sin poljubi otca u ruku i stane veoma smireno kraj stiene; on obori oči i odgovarao je skromno na kratka ečova pitanja. Isto tako bili su primljeni i ostali članovi obitelji. Šamil nije izišo k njima, već ih je čekao u kabinetu, kamo je najprije došlo muško a zatim žensko osoblje. Kad su pred njega donieli posliednji ogranak njegove mnogobrojne obitelji, zapoviedi Šamili svima, da se pomole bogu, po svoj prilici u namieri, da se bogu zahvale, što su sretno putovali. Dolazkom porodice Šamilove umnožilo se stanovničtvo Kaluge za dvadeset osobah, medju kojima se nalaze 7 muškoga i 13 ženskoga spola.“

Francuzka.

Pariz 16. veljače. Kažu, da se je car u ministarskom viеću, koje se je u Tuilerijama obdèržavalo u nedielju, formalno izrazio za sdruženje. Turinskom dvoru prijavljeno je, kao što je Lord J. Russell u parlamentu saobćio, od ovud, da ako bi se izvelo združenje srednje Italije s Piemontom, što bi ga učinilo možnom dèržavom, obezbiedjenje francuzke granicę zahtieva združenje Savoje i Nice s Francuzkom.

Velika Britanija i Irska.

London 17. veljače. U danešnjoj siednici dolnje kuće odgovorio je lord J. Russell na Heme-ovo pitanje: Poslanik u Beču, lord Loftus, podneo je vladi izviešće o stanju Ugerske, no nebi bilo, veli, probitačno priobćiti ga.

„Times“ ponavlja (dne 17.) glas o barem predstojećem ustanku u Carigradu.

U jučerašnjoj siednici dolnje kuće odgovorio je lord John Russell na pitanje Sir R. Peela, da Sardinija taji, da je sklopila kakav ugovor u obziru ustupa Savoje. Sardinije, Engleska i Švajcarska su proti ustupu. No ako bi se isti ipak dogodio, nastojat će Engleska da se neutralizirani savojski kotari (Faucigny, Chablais, Genevois) stope sa Švajcarskom. Mnienje inih velikih silah u obziru Savoje nije mogao, veli, priobćit Francuzkoj, budući da nije o njima dobio nikakove prijave. Na pitanje Fitzgerdovo odgovorio je lord John Russell, premda nije službeno o tom obaviešten, ipak zna od sardinske strane, da Francuska svoje granice smatra bez Savoje za nesigurne, ako bi nastala možna talijanska dèržava. — Na pitanje Montegne-ovo odgovorio je, da se Napuljska nije tužila na tudje poticanja u Siciliji.

Domaće viesti.

Iz Varaždina. Čekao sam podugo, hoće li tko zamočiti perce, te o narodnoj predstavi komada „Seoski plemić“, što ga je ovdiešnje družtvo dobrovoljacah dne 5. o. m. predstavljalo, koju riečcu napisati. No sve do ovog eve hipa neima od nikuda nikakova glasa. A da sv.et nemisli, da naše družtvo dobrovoljacah nemiluje više našu vilu glumicu onako, kao što to pokaza u početku, to si dèržim za dužnost, da o toj predstavi, koja zaista vriedi da se o njoj javno progovori, našem obćinstvu nješto priobćim.

Kao prilikom pèrve i druge predstave „Graničarah,“ tako i ovaj put bijaše pet — šest danah prije predstave tèrčanja i dosta jadah i nevoljah radi stolicah, a mnogi ostaše bez njih, jer nam je žalibože premaleno kazalište. U oči pako predstave pohèrliše još skoro za dana ovdješnje narodnih predstavah nezasitivo obćinstvo gomilice u kazalište; a iz bliza i iz daleka sakupiše se toliko prijateljah narodne stvari, da se nmi se u čadu/nadjosmo, te tako oko 6 satih s večera nebi već skoro niti pedalj prosta prostora u kazališnoj dvorani, — liep dokaz, kako ovdješnjem obćinstvu za narodnom stvarju sèrce plamti! pak zaiste, da si ga čitatelju vidio sakupljena u narodnom kazališnom hramu, rekao bi, da mu je to čitati na samom čelu. A kad se zastor dignu, te se naši mili dobrovoljci i dobrovoljke na pozorištu pokazaše, zaori gromoviti „živio, živila, živile, živili!“ te ih pratiaše od uzhićenih sèrdacah sve od početka pak do kraja! No i zaslužiše ovo odlikovanje, a možebiti i veće; što se igre tiče, to su sve poglavnije uloge izvedene bile viešto i na podpuno zadovoljstvo obćinstva, te su naši mili dobrovoljci ovaj put pokazali, da se i u suhoparnom komadu mogu dopasti. Izmedj ostalih osobito obćinstvu omili Ljubica (gdčna Sl.), koja je mnogo ljubkosti i teatralnoga duha, te gledom na prvoputnu igru mnogo vieštine pokazala, te se od nje možemo nadati, da će nam u hramu Thalie još mnogo ugodnih satih pribaviti. Od mužkaracah omiliše obćinstvu izmedj inih, osobito seoski plemić (g. A.k.) i njegov sluga Miškec (g. Pt.) Dagrutin Dušić (g. Hć.); trgovac od galanterije (g. T.); i dratar (g. K.) radi svòje viešte igre. — Slava im, živili, te na ovoj liepoj stazi nesustali!

Od prekjučerašnjih jutarnjih bečkih listovah uzapćeni su po oblasti Wanderer i Morgenpost, uslied česa nije onog dana pèrvi nit izišao a drugi izišao je u novom izdanju.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 76. (72) 3—3

Natiečaj.

Radi popunjenja izpraznjene orguljaške i učiteljske službe u Dubravčaku, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. nuz bezplatni stan, uživanje vèrta, i 12 hvatih dèrvah proglašuje se ovim natiečaj.

Koji žele jedno ili drugo miesto zadobiti, neka svoje, vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, vierozakonu, rodnom miestu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadanjem svom službovanju, kao i političkom i čudorednom ponašanju, napokon o svom staležu providjene molbenice do konca ožujka 1860, predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrckovljanu Nikole Havlička.

Br 77. (73) 3—3

Za orguljaško i učiteljsko miesto u Kraljevvèrhu u zagrebačkoj županiji proglašuje se ovim opetno natiečaj. S otom službom skopčana platja sastoji u 315 for. a. vr. u gotovom, uz bezplatni stan, i 15 hvatih dèrvah za porabu učitelja i učiona.

Koji žele te miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, vierozakonu, rodnom miestu, staležu, sposobnosti, dosadanjem službovanju kao i političkom i čudorednom svom ponašanju, do konca ožujka 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku, opatu i župniku na Bistrici Marku Tumpiću.

U Zagrebu dne 3. siečnja 1860.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

OGLASNIK.

Narodni Dom.

Upravljajući odbor ovdašnjega akcionar. družtva Narodnoga Doma dèržao je kao svake godine, tako i ove licem na mladu godinu t. j. 1. siečnja t. g. u 12 satih u podne u prisutnosti miestnoga poglavarstva vučenje akcijah.

U smislu ustanovah izvučeno je **dvadeset** (20) akcijah naime: br. 5, 148, 184, 318, 395, 425, 568, 604, 738, 815, 843, 988, 1024, 1158, 1235, 1265, 1408, 1441, 1578, 1655.

Dajući ovo na obćenito znanje svihkolikih dotičnikah opunovlašteni smo ujedno po upravljajućem odboru Narodnoga Doma, da ovime obznanimo, kako je ujedno i naredba izdana, da se goreimenovane dionice (akcije) po upravljajućem članu i ujedno blagajniku družtva gosp. Naumu Malinu (stanujućem na Markovu tèrgu br. 79) zajedno sa pristojnimi kamatami od 3%, računajući od 1. siečnja god. 1848, za tri mieseca poslie vučenja izplatit imadu.

Izvučene akcije od prošastih godinah t. j. od god. 1850—1859 mogu se uviditi u Nar. Novinah god. 1858 naime pako u brojevih: 21, 24, 31, 35 i 39, zatim god. 1859. br. 2.

U Zagrebu 20. veljače 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 24. VELJAČE 1860. Broj 45.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrstí.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

Poglavje četvèrto.

Obseg i izvèršivanje pravah obèrtnih.

§. 42. Koliki je obseg kojega prava obèrtnoga, prosudjuje se to po onom, što u sebi sadèržaje i što veli list obèrtni ili dozvola, pri čem će se uvažavati načela, propisana u paragrafih sliedećih.

§. 43. Pravo tvorenja iliti proizvodjenja.

Svaki obèrtnik imade pravo sjedinjivati svekolike one rade iliti poslove, koji su potrebiti, da mu se tvorina sasvime sgotovi, i uzimati i dèržati za to potrebitih pomagačah i od drugih zanatah.

§. 44. Pravo tèrgovanja.

Koi je povladjen proizvoditi robu kakovu, vlastán je takodjer i tèrgovati s istovèrstnimi tvorinami tudjimi.

§. 45. Stalne obèrtionice.

Oni, koji se bave slobodnimi obèrti, mogu u občini, gdie im je stanovište, imat i dèržati više stalnih obèrtionicah (dielaonicah ili prodavaonicah), nego dužni su vlasti ih prijaviti.

§. 46. Obèrtovanje izvan stanovišta.

Obèrtnici mogu i izvan občine one, gdie im je stanovište, tvorine obèrta svoga svakuda obèrtnikom, kojim je slobodno dèržati takove tvorine, davati u komissiju, uz naručbu gotoviti i naručena diela svagdie obavljati.

§. 47. Tèrgovine podružne i skladišta podružna.

Ako je obèrtnik rad zavesti podružnih tèrgovinah ili skladištah izvan one občine, gdie mu je stanovište, imade se tad tèrgovine takove i skladišta prijaviti kako onoj vlasti obèrtnoj, kojoj se u području zavoda, tako i onoj, kojoj je u register upisan podhvat glavni, a pri obèrtih dopustnih ima podhvatnik izhoditi i osobite dozvole u vlasti pèrvopomenute.

§ 48. Preseljivanje.

Pri obèrtih, koji nisu skopčani s dèržanjem stalnih obèrtionicah, ima se, ako se podhvatnik preseli u drugi koi kotar, smatrati to, kao da podhvatnik zavodi i utemeljuje nov obèrt, nego tako, da se neima iz nova opet tražiti izkaz o tehničkoj sposobnosti, koi je propisan pri obèrtih niekojih.

§. 49. Obilježje izvanjsko.

Obèrtnici vlastni su, izvana shodno obilježivati stalne svoje obèrtionice ili prebivalište svoje, i služiti se inimi sredstvi obznanjivanja.

§. 50. Putujući opravnici.

Obèrtnici vlastni su, ili obilaziti sámi zemlje i tražiti naručbinah ili izašiljati u tu svèrhu punomoćnikah, nego prigodom takovom nesmiju, osim samo na sajmove (vašare), nositi sa sobom robe na prodaju, nego jedino ogledah od robe.

Za one, koji sabiru podpisnikah na tiskovine (knjige itd.), valjaju osobiti propisi, sadèržani u zakonu tiskovnom. Oni putnici tèrgovački (opravnici tèrgovački), koji nisu u izklopnoj službi kojega naručitelja iliti gospodara, nego kojim je to poseo ili zanat, za više tvorničarah ili tèrgovacah tražiti i kupiti naručbinah, imadu samostalnu takovu zaslužbu prijaviti po §. 13.

§. 51. Kućari (torbari).

Prodavati robu, hodeći od miesta do miesta, osim na sajmovih, i nositi i ponudjati robu od kuće do kuće, — obèrtom tim mogu se baviti samo oni, koji su oskèrbljeni povlasticami kućarskimi.

§. 52. Iznimke od propisah paragrafa predidućega.

Stege, izrečene u paragrafu predjašnjem, neuporavljuje se na obèrtnike one, koji obćenite stvari, potrebite za svagdanji život iliti potrošak, kao n. pr. mlieko, maslo, voće, varivo, cvietje, dèrva itd., kao što je navada u miestu, prodaju noseći od kuće do kuće ili na ulici.

Prosto je takodjer vlasti, manjim obèrtnikom, koji su u miestu nastanjeni, da lagje živiti mogu, dopuštati da im je slobodno, tvorine ili plodine svoje u kotaru občine nositi od kuće do kuće i prodavati.

§. 53. Promet preko granice.

Obèrtnici, stanujući u inozemstvu, mogu, ako je podložnikom austrijanskim to isto dopušteno u dèržavi onostranoj, na naručbu izvediti u ovozemstvu takova diela obèrtna, kojim se obavljenje netreba dozvole. Diela, sgotovljena u inozemstvu, unositi ovamo i predavati ih naručnikom, bit će podvèrženo samo stegam, sadèržanim u propisih carinskih.

§. 54. Protokolovanje tvèrdke iliti firme.

Pravo i dužnost, da se tvèrdka iliti firma uvede u protokol, a i posliedice toga protokolovanja uredjuju se osobitimi ustanovami.

(Konac će sliedit.)

Politički pregled.

Dne 12. t. m. upravio je Thouvenel, kao što je poznato, dopis na vojvodu Gramonta u Rimu s nalogom, da ga kardinalu Antonelli-u priobći, i već 17. t. m. pobiti „Moniteur" obnarodovat ga, tako da je parižkom pučanstvu jedva kasnije do znanja došao nego kardinalu Antonelli-u. Iz toga vidi se, da u Parisu stavljaju veliku važnost u to, da se Francuzkoj i Evropi ovaj korak čim prije do znanja stavi i može se uzeti, da će i posliedice naskoro sliediti. Ovaj važni spis glasi u viernu prevodu kako sliedi:

Poltava

od Alexandra Puškina.

Preveo iz ruskoga Spiro Dimitrović.

Piesma III.

(Konac.)

U sred buke i strašna volnenja,
Slavne vodje s očim ushitjenja
Na boj ljuti smireno gledaju,
I kretanja vojske razmatraju,
Da predvide gibelj i pobiedu,
I tihano govore besiedu.
Al' za Petrom blize gospodarem
Tko je ono bielim siedinami?
Što se na dva naslonja Kozaka,
Štono gori istinitim žarom,
Štono okom vieštoga junaka
Na talase ljutog boja gleda.
Veće junak na konju netorči,
U progonstvu jer je oslabio,
I Kozaci na poziv Paleja
Nenaletju sa sve četir strane!
Zašto njemu zasjale su oči,
Zašto gnievom, kano noćnom maglom
Ostarelo pomèrklo je čelo?
Što je slavnog starca razljutilo?
Kroz dimove jeli ugledao
Vierolomca Mazepu dušmana,
Ili se je starac bezoružni
Svojih mladih spominjao lietah
I bojevah, što je podielio? —
U to doba Mazepa je grustni
U druž ni hnatovnih Kozakah,
Starešinah, srednih i Gèrdjukah,
Svoje oči na boj upirao.
Pače puška iz junačke ruke,
Mazepa se stari ogledao.
U rukama mladog Vojnarovskog
Valja šare jošter je dimila.
Nekoliko korakah daleko
Mladi Kozak u kèrvi se valja,
Konj mu dobri, u pieni i prahu,
I slobodi kano bies pobieže
Ter u vetri i dimu izčeznu.
Do Hetmana Kozak dovalio
Golem sabljom u desnici ruci
I bezumnom u sèrcu osvetom.
Mazepa je k njemu prišetio,
Da ga pita što bi rade znati.
Već je mladi Kozak umirao.
Al' studenim jošter pogledima
Grozno prieti Ruskome dušmanu;
I jezikom jedva izgovara
Sladko ime ljubljene Marije.
Već je blizak slavni čas pobiedi.
Hura, bratjo! već uzmiču Švedi.
Slavna slavo! o slavno vidjenje!
Jedan napor — i dušmani bieže; [31])
U potieri konjica ih tiska,
Siekuć glave sabtje istupila
Poginulim polje je pokrila
Kano rojem cèrnih skakavacah.

Gostbu dèrži Petre gospodare.
Jasne oči pune su mu slave.
Al' i carsko častenje je krasno.
Uz veselje oduševne vojske
U šatoru svome je častio
Svoje vodje, pak i tudje vodjo,
I plienike slavne milovao,
I za zdravlje svojih učiteljah
U desnici čašom nazdravljao.

Ali gdie je pervi gost pozvani? [32])
Gdie je pèrvi grozni naš učitelj,
Štono staro ukinu mu zlobu
Poltavskoga boja pobieditelj?
I neviera gdie nam je Mazepa?
Kuda bieži Juda u bojazni?
Zašto nije kralju na častenju?
Zašto nije zlotvor na stratištu?

Kralj i Hetman niz ta polja bieže.
Jedna sreća oba je svezala.
Strašna zloba i bliza opasnost
Bres prestanka kralja je tierala.
Svoje gèrdne nesietja so rane.
Vaviek bieži nigda neprestaje,
A za njime Rusi u potieri,
Vierna družba jedva njega sliedi.

[31]) Prekrasno razpoloženje i kretanje kneza Menšikova, biaše povodom, da se glavni poboj voće prije riešio. Bitka trajaše dva sata. Jer (kaže dnevnik Petra vel.) nepobiedna gospoda švedska bèrzo su pleća okrenuli, i naša vojska kroz nepriateljsku provali. U posliedku Petar je puno oprostio Daniliću za usluge, što je pukovodja K. Menšikov u bitvi učinio.

[32]) Velikom radosti Petar veliki pod šator udje, i ugledavši plienike na boju zarobljene svaki čas ih je pitao: ta gdie je moj pobratim Karlo? — I najednom uze čašu u desnicu ruku i nazdravi ovako: na dobro zdravlje mojih učiteljah u iskustvu rata! — Pukovodja Renšild ga zapita: Tko su ti, care gospodine, kojim ste s takom zdravicom čest dali. Vi, gospodo, švedske pukovodje, car odgovori. Vaše Veličanstvo odviše je neharno, jer ste vaše učitelje nemilo nagèrdili, primetnu Renšild,

Pariz 12. veljače 1860. Gospodine vojvodo! Ja sam Vam priobćio utisak, koi je encikliks svetoga otca ovdie prouzročila i nisam Vam zatajio tuge, koju smo vèrhu toga osietili. Danas mislim, da moram okružnicu dopuniti, koju sam pod 8. t. m. upravio na diplomatične upravnike carevine, da ispitavajući s Vama dogadjaje posliednjega vremena, koji su proizveli sadanji položaj legacijah, ustanovim, gdi je klica zla i komu se odgovornost za to natovarit ima.

Kako su dakle dogadjaji u Romanji nastali i kako su stvari došle do ove točke, na kojoj ih nalazimo u ovom času? Je li pravo, da se tumačenje stanja u onoj zemlji iztraživa samo do posliednjega rata? Mučno bi mi bilo upušćati se u pojedinosti, koje si u duhu svatko predstaviti mora, komu nisu sasvim nepoznati poslovi našega vremena, i premda bi mi enciklika pravo dala ogledat se u prošastnost i izreći presudu o političkoj vladi, uporavljenoj u legacijama, kao što su učinile velike sile god. 1831., ipak ću se uzdèržat, da nestupim na to područje. Ja ću se stegnuti na to, da prosto opazim, da su od onoga dana počemši, kada su se Austrijanci natrag povukli, dogadjaji, koji su se zbili od njihova odlazka, postali sigurni i neuklonljivi. Mi smo izvan toga osviedočeni, da papinska vlada s nikakova gledišta nebi imala razloga, da nam predbaci, da smo naprema njoj nebrižljivi i nepredvidljivi bili.

Kod početka neprijateljstvah bila je neutralnost papine stolice od ratujućih proglašena i priznana. Oni su nastavljali zauzimat položaje, od kojih su se kazivali kao čuvari pred ratom. Oni se nisu hotieli tamo tako učvèrstiti, da bi jedan drugomu od onud mogao škoditi. Riečju, činilo se, kao da su nadahnuti mišlju, da ih nad njihove prolazne sukobe diže viši, obodvojici jednako mili interes, onaj, da poredak u dèržavama svetoga otca uzdèrže u kriepost. Posade od Ferare, Komakija, Bolonje i Jakina mogle su u svoj sigurnosti bditi nad uzdèržanjem poredka u legacijama i markama, dok je francuzka posada u Rimu nad tim bdila. Nenadleži mi sudit o okolnostima, u njenim očima za cielo neodoljivim, koje su Austriju prinudile, da nastavi svoju zadaću: no ja sam vlastan, napomenuti, da je Francuzka svojoj vierna ostala. Po odlazku austrijanske vojske, koristilo se je pučanstvo nastavšim okolnostima, netrebajući osobita draženja, da bude k tomu potaknuto: i može se reći, da se je nezavisnim mnogo više našlo, nego učinilo. U tom sastoji sva tajna o uzdignutju Romanje.

Ovo uzdignutje, gospodine vojvodo, nesmije se dakle u grieh upisat Francuzkoj, niti nemože opravdat ni najmanju sumnju u iskrenost uvieravanjah dobrohotnosti i učestja, koja je car Piju IX. dao na početku rata. No nije li morao car obzir uzeti na nove učinjenice, koje su se u protuslovju sa njegovim željama pojavile? Dočim je Nj. veličanstvo, kao što je bilo dužno, uzelo na oko težkoće položaja i ništanemanje ostalo kod mnienja, da je mir sklopljeni u Vilefranki u stanju proizvesti sve one posliedice, koje je od njega očekivala, ako bi rimski dvor Njegove napore podupirao, obratilo se je pod 14. sèrpnja iz Desencana na papu, da mu do znanja stavi preliminarije:

„U ovom novom redu stvarih, dodaje car k tomu, može Vaša svetost najvećma dielovati i za budućnost odstranit svaki razlog za nemire, privolite ili bolje rekuć dopustite de manu propria legacijama odciepljenu upravu pod svietovnom vladom, naimenovanom po Vama, so okruženom viećem, proizišavšim iz izborah; neka ova provincija svetoj stolici plaća samo danak, i Vaša svetost obezbiedit će mir svojih dèržavah i moći će biti bez tudjih vojskah .... Molim Vašu svetost, da uslišate glas sina, koi je podan cèrkvi, no koi shvaća i zahtieve svoga vremena i zna, da sila nije dovoljna za riešenje pitanjah i nadvladanje težkoćah .... Ja smatram u odluci Vaše svetosti ili klicu budućnosti punu mira i pokoja ili nastavljanje silovita stanja punoga nevolje."

Vi znate, gospodine vojvodo, ovi savieti nisu bili primljeni. Dočim su dogodjaji sliedeći jedan za drugim umnožavali težkoće, ostao je rimski dvor pri tom, da se ovije u bezdielstnost, koja je jedina kadra bila pogoršati stanje stvarih, koje se nije više dalo dovesti u sklad s podpunom papinom silom odbijajućom svaku žèrtvu i svaku nagodu. Na takav način izmakla je svaka prigoda, koja je prijala opetnom sjedinjenju legacijah sa svetom stolicom; na takav način došlo je do toga, da smo se našli pred slučajem, kog je car zahman starao se uklonit, i da je Nj. veličanstvo prinudjeno bilo, svoje pismo od 31. prosinca upravit na svetoga otca.

A sada pitam, jesu li, naprema tečaju stvarih, kao što sam ga uprav sada napomenuo, zabačeni savieti bili tako osobiti? Poštenost čuvstvah berem, kojima zahvaljuju svoj nastanak, za cielo je dovoljno dokazana. Obziri ili bolje rekuć podenost, koju je carska vlada svakom prigodom kazala glavi cèrkve, jesu jedan od poglavitih cèrtah u poviestiniei posliednjih deset godinah. Francuzko svećenstvo zna, kojom je dobrohotnostju i sa kako veledušna gledišta carska vlada vazda upotrebljavala zakone, koji uredjuju njene odnošaje prema rimskom dvoru. Ono zna, da je i ono od svoje strane u carstvu našlo oporavljajuću silu i da je pod ovim zaštićujućim pokroviteljstvom u francuzkom družtvu opet postiglo upliv i vlast, koju su mu druge vlade bile pobijale. Već same ove učinjenice dovoljne bi bile, da posviedoče čuvstva, kojima je carska vlada u obziru papinstva odoševljena bila — ako mu i nebi neposredno i neprestano davala bila dokazah ovih čuvstvah.

(Konac će sliedit.)

Popis br. 5.

o unišavšim milosèrdnim prinosoima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
G. Cernadak	10	—
„ Krištof Stanković, obćinski savietnik	5	—
„ Dr. Bresslauer	5	—
„ A. Hondl	3	—
„ Ivan Taitl	2	—
„ M. Irgolić	2	—
Gospoja Karolina Prister	2	—
G Krešić	2	—
„ Jakov Weiss	2	—
„ Horaček	1	50
Nadalje prinesoše po desetniku Franji Marčinku:		
G Josip Breit	1	—
Gja Rosalija Engelmann	1	—
G. Marko Singer	1	—
„ M. Ed. Sachs	1	—
„ Vilhelm Kofler	1	—
„ Franjo Sollar	1	—
„ Anton Nossan	1	—
„ Josip Hengel	1	—
„ Kornizer i Klein	1	—
„ Israel Rosenfeld	1	—
„ Adolf Epstein	—	50
„ Horvath	—	30
„ Schenk	—	30
„ Josip Popović	1	—
„ Nestlang i Kollaher	1	—
„ Felix Jung	1	—
„ Mat. Ratković	1	—

Svojim oštrim miereći očima
Pusta polja široke prostore,
S kraljem Hetman u poredu bieži;
Eto stana .... Od šta iznenada
Mazepa se strašno prestrašio?
Zašto, pobro što god bèrže može,
Iz daleka stanu se uklanja?
Može biti da su pusti dvori,
Ili kuća, baščom usamljena,
Jer su polju vrata otvorena,
Da sad njega na prošlost spominje?
Oj, hajduče sretne nedužnosti!
Poznaješ li sretnu porodicu,
I veselu nekad kuću ovu,
Gdieno negda vinom razvedreni,
Porodicom sretnom okruženi,
U veselju ti si se šalio?
Poznaješ li zaklon umiljati,
Gdie je mirni angjel stanovao?
Poznaješ li još i onu baščn
Iz koje si one noći tamne
Maru ukro .... Poznaješ, poznaješ!

Mrak je noćni svietom zatamnio
Na obali dalekoga Dniepra,
Na klisuri jedva samo driemlju
Cara Petra i Rusije vrazi.
Mešte štede pokoj slavnom kralju:
Na Poltavsku gubit već nemisli.
Al' Mazepa ružno je sanjao.
Iznenada u noćnoj tišini
Njega zovu. On se probudio.
Gleda: nad njim, grozeć neko pèrstom
Iztihana njemu se nagiblje.
On zatrepti kano na stratištu ....
Razvitimi pred njime vlasima,
Upalimi svietlećim očima,
Sva u pèrnjam, bliedna i mèršava,
Razsvietljena stoji miesečinom ....
„Il' je sanak?... il si ti .... Marijo?...."

Marija.

Tiše, tiše, brače!... ovog časa
Mat' i otac jedva su zaspali....
Postoj .... može, da nas oni čuju.

Mazepa.

Oj Marijo, radostna Marijo!
Osviesti se! Bože! .... Što je s tobom.

Marija.

Poslušajde: laži prelukave!
Š njome svašta smiešno kazivaju?
Potajno su meni poviedali,
Da moj biedni umro je roditelj,
I skrovno su meni pokazali
Siedu glavu ... O, tvorče nebesni!
Od zla glasa kuda ćemo biežat?
I pomisli: ota mèrtva glava
Nije ljudska po ničemu bila,
Nego vučja — vidiš li: kakova!
Čim je laž me prevariti htiela!
Do me straše nije li sramota?
Zašto? da ja mlada nebi smiela
S tobom, brače, sada pobiegnuti!
Jel' moguće?

S dubokim čemerom
Nesmiljeni ljubovnik ju sluša.
Ali jadna mislim uzburkanim
Sve jednako ona još govori,
Spominjem se polja .... prazne gostbe ...
I naroda .... i mèrtvih tielesah ....
Na gostbu je majka me vodila ...
Gdie si bio ... s tobom razlučena,
Zašto sama po noći se skitam?
Hajdmo doma? Bèrzo ... već je kasno.
Al' ja vidju, da je moja glava
Puna pustih nemilih volnenjah:
Ja sam jedna za drugog dèržala
Tebe, starče. Ostavi ti mene,
Tvoj je pogled smiešan i užasan.
Ti si ružan. A on je prekrasan:
Iz očiuh ljubav njemu sjaje,
Iz ustah mu teče mila niega!
Bielji su mu bèrkovi od sniega,
A na tvojim kèrv je usahnula.

I groznim je smiehom zakukala,
I pobèrže od košute mlade
Ona skoči i biežati stade,
I u noćnoj tmini iščesla.

Zora zori. Istok se rumeni.
Kozaci su vatru naložili.
Pšenicu su Kozaci varili;
Konjanici na studenom Dnieprn
Razsedlane konje su pojili.
Iz sanka se kralju probudio.
„Već je doba! diži se Mazepa
Eno sunce već je na izhodu!"
Ali Hetman odavna nespava.
Muči njega strah i stiska ljuta;
Jedva starac jošte dihat može.
Al' on sedla dobra konja svoga,
I biežećim kraljem dalje bieži,
Pogledi mu strašno zabliestiše,
Pri proštenju s rodnim savičajem.

	for.	kr.
G. Binder	1	—
„ I. Mudrovčić	1	—
„ Antun Vidanić	1	—
„ J. Brukner	—	50
„ St. Cviić	1	—
„ C. A. Kornitzer	—	30
„ Gjuro Grahek	—	50
„ Antun Petković	1	—
„ Reilein	—	50
„ Petar Rath	1	—
Gja Adela Schönborn	—	50
„ Ana Kösler	5	—
Po desetniku Petru Herjaviću:		
P. H.	—	10
Neimenovan	—	20
P. N.	—	20
Gosp. Gjorgje Belović	—	24
Gja Rosalija Buch	—	30
K. F.	—	20
S. W.	—	30
F. St.	—	30
M. Sk.	—	30
Gosp. Stiepan Skepini	—	30
„ A. Zaversky	1	—
„ A. K.	—	30
„ Janko Karas	—	30
„ Neimenovan	—	20
„ Ivan Lendarić	—	40
„ Andrija Hureky	1	—
„ Ivan Holzer	—	50
„ Mato Barišec, občinski odbornik	—	40
„ Neimenovan	—	30
„ Filip Deutsch	—	20
„ Samuel Epstein	1	—
„ Ivan Matošeg	1	—
„ Josip Čanjuga	1	—
Svota	73	54
K tomu svota iz popisa br. 4 se	689	19
Ukupno	762	73

Od poglavarstva zemaljskoga glavnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 20. veljače 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Polag carske naredbe od 18. veljače t. g. vlastni su Židovi u dolnjoj Austriji, Českoj, Moravskoj, Šlezkoj, Magjarskoj, sèrbskoj Vojvodovini i tamiškom Banatu, zatim u Hèrvatskoj, Slavoniji, Erdelju, Primorju i Dalmaciji posiedovat nepokretnih dobarah. Polag druge carske naredbe od istoga datka, kriepostne za Galiciju i Bukovinu i veliko vojvodstvo krakovsko, uživat će odsele jednaka prava u obziru sposobnosti posiedovanja s kèršćanskim podložnicima samo oni Židovi, koji su svèršili niže gimnazije, niže realke, tèrgovačke škole, gospodarstvena učilišta, lugarske, rudarske i brodarske škole, ili koji imaju oficirski čin. Za sada samo toliko, no u svoje vrieme priobćit ćemo u uredovnom dielu vaskoliki sadèržaj ovih naredabah, koje iznovično posviedočuju, kako se naša očinska vlada brižljivo stara za dobro svih svojih podanikah bez ikoje razlike i kako vazda uzima obzir na duh vremena, nakoliko to dopuštaju navlastite okolnosti, postojeće u pojedinim krunovinama.

Talijanska.

Milan, 18. veljače. Glavni vikar izdao je pastirsko pismo, u kojem kori nastojanja proti papi. Dio ovdiešnjega svećenstva moli, da bi se naimenovao nadbiskupom Balerini. Ovdiešnji vojnički zapoviednik pozivlje lombardezke biegunce, dezerterce i uskočivše novake, da se postave za uvèršćenje u vojsku. Jučer su se ponovili nasilni prizori u dielaonicima pred novom kapijom (Porta nuova). Ovamo opredieljeni bèrzovoz bio je prekjučer medju Piadenom i Cignolom napadnut i porobljen. Milanezke novine oprovèrgavaju glas, da je Camerini preminuo.

Parma, 17. veljače. „Gazzetta di Parma" javlja iz Modene, da je ministar unutarnjih poslovah na sve upravne oblasti pokrajinah Emilije upravio okružnicu u obziru glasovanja u pitanju sdruženja.

Genova, 10. veljače. Polag viestih iz Napulja od 14. preminuo je ministar pravosudja Galetti; njega će zamienit Rosica.

Francuzka.

Pariz, 17. veljače. Ovdiešnja vlada dobila je iz Londona više molbah, da u savojskom pitanju ništa nepreduzima, što bi englezkom ministeriju položaj odviš otešćati moglo. Sàm lord Palmerston izrazio se je u tom smislu u jednom na cara upravljenom pismu od 13. t. m. a kažu da i gosp. Persigny nije pomanjkao učinit sličnih predstavah.

Toli hvaljeni oklopni brodovi (vaisseaux blindés) čine se, da su dosad strašni samo u člancima listovah „Moniteur de la Flotte" i „Revue Européenne." Najnoviji željezni brod „La Gloire," pokazao se je preteškim za brodarenje; nasuprot pako veoma čvèrst i nemogu mu zèrna iz topovah ni najmanje nauditi. Prijašnji brodovi imali su protivnih manah; bili su veoma dobri za vožnju, no nisu dovoljno odoljivali zèrnima. Oboje zajedno složit, to jest da budu takovi, da im topovi neusmognu uditi a ujedno, da se mogu kretati potrebnom bèrzinom, zadaća je dakle, koja nije jošte dosad riešena.

Grofa d' Escayrac-a poslala je francuzka vlada u znanstvenom poslu u Kitaj. To je onaj isti, koga su prigodom ekspedicije, koju je podkralj egipatski predložio za pronadjenje nilskih vrielah, no koja nije izvedena bila, niemački listovi više putah napominjali i tako oštro napadali.

Danija.

Kodanj, 16. veljače. Monrad prispeo je već danas predpodne ovamo i odmah se je od željezničkoga pristaništa uputio kralju.

Poznati demokratični poklisar Rimestad naviestio je sliedeću interpelaciju: „Misli li vlada kriepkih mierah preduzeti proti velikoj svakim danom rastućoj bezposlenosti medju zanatlijama i radnicima u Kodanju?"

Deputacije, koje hoće da izraze kralju zbog Frederiksboržkoga požara i zbog ovdiešnjih gungulah sažalovanje i posviedoče svoju viernost i privèrženost, čine se, kao da neće da prestanu. Tako je jučer u napomenutu svèhu kod kralja u audienciji bila seljačka deputacija sastojeća iz 300 mužkih glavah iz raznih predielah zemlje, kojoj se je pridružila manja odaslana od stanovnikah uredah Veile i Skanderborga. U zahvaljujućem odgovoru kralja na nanj dèržani govor rekao je isti medju ostalim što sliedi: „Opet me je popala tuga. Izgubitak čovieka, kog sam stavio bio na čelo zemaljske vlade, boli me. On je imao pouzdanje svoga kralja i moje osobno prijateljstvo. Mi smo mu kazali posliednji „ostaj s bogom" i moramo se bogu moliti, da nam dade jasnu budućnost i utiehu u našoj žalosti." Kralj je ujedno deputaciju pozvao, da sinoć pohodi kazalište. Tako, kad je unišao u kazalište, kao i kad je iz njeg izišao kralj, koga su pratili nasliedni princip Ferdinand i princ Kristian danski, orilo se je klicanje občinstva: „Živio mnoga lieta kralj Friderik VII." i bilo je praćeno dugotrajnim „Hura!"

Ovdiešnji javni listovi izrazuju svoje veselje o tom, da je vlada nakana energično postupati proti Niemcima u Šlezvigu. Izviestno je dosad samo, da su u Eckernförderu podpisatelji nieke adrese povučeni pred kaźni sud. Čini se da vlada namierava zabranit i javno viećanje o nacèrtu adrese slezvižke staležke skupštine na kralja i ovdie hoće da znaju, da je niemačka većina za taj slučaj zaključila, da se ona adresa razrieši u više osobitih predlogah i da se uzme u pretres u ovom obliku.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London 21. veljače. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće viećalo se o tèrgovačkom ugovoru sklopljenom medju Francuzkom i Englezkom. Disraeli predložio je, da kuća neuzme u pretres promiene tarifske učinjene po ovom ugovoru, dokle nije sam ugovor potvèrdila. Kod zatim sliedivšega glasovanja u obziru ovoga predloga bilo je 230 glasovah zanj a 293 glasa proti njemu, dakle proizišla je ministerijalna većina od 63 glasa.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 23. veljače 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma	„ 5%	„ „ „	78.10
Od g. 1851, seria B.	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	70.10
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god.	1834	„ „ „	
„ „ „ „	1839	„ „ „	
„ „ „ „	1854	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	868.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	196.80
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k.a. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd.	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		111.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah		
London za 10 funtih šterlingah		130.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah		
Carigrad za 100 turskih grošah		
Mienični diskont narodne banke 5%		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.19
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	31.

Odgovorni uèrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 50. 3—3

Poziv
na kupovanje srećakah od pete dèržavne loterije u svèrhe dobrotvorne.

Obćekoristne loterije dèržavne, što ih izvodi c. kr. upravljateljstvo dohoda loterijskoga, i što ih je, kao što je poznato, Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo otčinskom brižljivostju dostojalo narediti u svèrhu, da se čisti prihodi od istih, neodbijajući ništa u ime taksah, obratjaju isklopno i jedino na utemeljivanje novih javnih i dobrotvornih zavodah, ili na podporu zavodah ovakovih jurve postojećih; ovi podhvati biehu, poradi spasonosne svèrhe svoje, do sada po svih krunovinah što najdobrohotnije dočekani, i pozivu, upravljenomu na obćinstvo, da im neuztegne možne svoje podpore, bi posvuda zadovoljeno toli silno, da je iz prihodah, kojimi dosadanje četiri loterije urodiše, moguće bilo, premda svakiput mnogo odnesè isplata znatnih dobitakah, na zavode, po previšnjoj odluci za to odredjene, obratiti obilnih svotah novčanih.

A i kako bi moglo biti inače! tà u golemoj cesarevini austrijanskoj neima ni broja veledušnim i plemenitim čoviekoljubom, kojim sèrce silnije bije od milosèrdja, gledajući nesretne svoje postradavše iskèrnje, i koji su svagdè pripravni priticati im u pomoć.

Izvodi se sada, i vući će se već 12. svibnja 1860, peta obćekoristna loterija dèržavna, koja je, kao što sviedoči proglašena osnova igre, oskèrbljena znatnimi dobitci od 70.000, 80 000, 20 000, 15.000, 10.000. 8.000, 6.000, 5.000, 4.000, 3.000, 2.000, 1.000 forintih itd. **ukupno od 300,000 for.** austrijanske vriednote, i kojoj je od čistoga prihoda po previšnjoj odluci namienjena jedna polovica:

na gradjenje zemaljske ludnice za Štajersku, Korušku i Kranjsku i na podporu zavoda gluho-niemih u Celovcu,

druga pako polovica

na gradjenje vojničke kupeljnice u toplicah Pieštjanskih u Ugarskoj:

Lišeni umah! — lišeni sluha i govora! — U boju osakatjeni i iznemogli!

Koja neizkazana tuga obuzima svaku doista čoviekoljubnu dušu, kada pomisli, što znače, što izražuju rieči ove; kolik su nam one ostan, da na koliko smo kadri u pomoć pritečemo nesretnikom, koji su lišeni božanske one iskre uma, ili pako sluha i govora, a i junakom onim, koji nam se sa kèrvavoga bojišta vratjaju osakatjeni i iznemogli.

Daj Bože, da i ovaj poziv, što ga u ime ovih nevoljnikah puni pouzdanja upravljamo na svekolike čoviekoljube, gospodje i gospoda, i opet dobrohotno dočekan bude, da i opet urodi onim plodom, kojim urodiše svi pozivi prijašnji! A blagi i plemeniti oni dionici, kojim dne 12. svibnja sreća bude laša, neka se tieše time, što su doprinieli nešto, da se ublažuju jadi i nevolje ubogih naših iskèrnjih.

Od odsieka dèržavnih loterijah za svèrhe obćekoriste pri c. k. upravljateljstvu loterijskom.

U Beču mieseca siečnja 1860.

Friderik Schrank,
ces. kralj. vladni savietnik.

Nr. 123. civil de 1860. (81) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Komitatsgerichte im Essek, wird bekannt gemacht: Es sei zu Folge Erlasses des hohen k. k. Obersten Gerichtshofes vom 29. November 1859, Z. 12,341, in der Execution des Julius Cyrillus Izaković aus Essek, gegen Nicefor Pavlović in Essek Unterstadt, wegen schuldigen 2000 fl. CM. 6% Interessen und Gerichtskosten die neuerliche zweite executive Feilbiethung der auf 4500 fl. CM. geschätzten dem Grundbuchsprotokolle Nr. 2022, der Gemeinde Essek inliegenden Häuser. C. Nr. 294 et 295/301 in Essek Unterstadt auf den 12. April 1860 Vormittags um 10 Uhr an Ort und Stelle der Häuser selbst angeordnet werden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze vorgeladen, dass die Häuser, wenn sie um den Schätzungswerth nicht verkauft werden könnten, dem Meistbiethenden auch unter der Schätzung zugeschlagen werden würden, und dass der Ersteher die auf den Realitäten pfandweise versicherten Schulden, soweit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, die Schätzung der Realitäten und die Lizitations-Bedingungen können Kauflustige in der Gerichtskanzlei einsehen, und davon Abschriften nehmen.

Zugleich werden an diejenigen, welche ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung von der Feilbietungsbewilligung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekarrecht auf jene Realitäten erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Realitäten so gewiss bei diesem Komitatsgerichte anzumelden, widrigens sie es sich selbst, zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen und sie dadurch, soweit der Kaufschilling durch dieselben erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Essek am 11. Februar 1860.

Nr. 1503. (80) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 15. März 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einigen Konservationsarbeiten am aerarischen Gebäude zu Buccarica auf Grundlage des adjustirten Fiskalpreises per 403 fl. 66 kr. ö. W. abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeit dem Mindestfordernden überlassen werden

Bis zum erwöhnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit 5% Vadium belegte Offerte hierorts eingebracht werden

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 12. Februar 1860.

Br. 641-pol. ex. 1860. (77) 3—3

Obznana.

Dne 6. ožujka t. g. biti će javna prodaja svakovèrstnih predmetah kao: pokućstvo, rubenina, krave, svinje, kola itd. radi dužnog zaostavšeg poreza i inih pristojbah na varoškoj kući prije podne i u 3 sata poslie podne.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnoga grada Zagreba, dne 16. veljače 1860

Nr. 335-civ. (71) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Konkurs-Massa-Verwalters Advokaten Alois Frigan die executive Feilbietung der, der Konkursmassa des Stefen v. Josipović gehörigen, auf 3120 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 356 in der Steuergemeinde untere Stadt Agram P. N. 782, 786, 307, eingetragenen Wiesen Jakopovićka, dann Ljubljanica oder (Cernovićka) und Bedekovićka, aliter Dužićka oder (Kaniža) durch parzellenweise Hintangebung bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 26 April 1860 und der zweite auf den 31. Mai 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den besagten Parzellen pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obige Parzellen erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram am 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 334. (69) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Konkurs-Masse des Stefan von Josipović gehörigen, auf 14666 fl ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 1. und 308 Steuergemeinde Vrabče gornje und Vrabče dolnje eingetragenen Kridal-Gutes Čèrnomerec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 20 April 1860 und der zweite auf den 24. Mai 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Čèrnomerec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze ein geladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Čèrnomerec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden. Agram, 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 85 3—1

Oglas.

Na ovdiešnjoj uzornoj glavnoj učioni dèržat će se privatni ispiti za pèrvo školsko polugodište dne 11. ožujka. Učenici imajući se izpitu podvèrći moraju dan prije izpita kod podpisnoga ravnateljstva najavljeni biti.

U Zagrebu dne 24. veljače 1860

Ravnateljstvo uzorne glavne učione.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 25. VELJA... Broj 46.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Politički pregled.

(Pismo Thouvenelovo od 12. t. m. na francuzkoga poslanika u Rimu. Konac). Nepobijamo, da su zapremljenje Rima u onom vremenu, kada je bilo poduzeto, zahtievala isto tako politička kao i vierozakonska uvažavanja: no tko će da taji, da je vlada careva prije svega potaknuta bila podanom i postojanom brižljivostju za interese svete stolice, da od godine na godinu nastavi žèrtve, koje je ova miera Francuzkoj nalagala? Tko nepriznaje umierenosti, posredstvom koje podje nam za rukom, ublažit ili što više predusresti nedostatnosti, koje je zapremljenje Rima, polag svoje naravi kako u formama tako u samoj stvari moralo za sobom povući za suverenstvo svetoga otca? Tko se može uzdèržat da u toj povorci učinjenicah ne opazi dokaza najusèrdnijih čuvstvah i najopredieljenije volje nesamo štitit osobni položaj svetoga otca, već po mogućnosti i protegnut njegov moralni upliv? Medju ove misli spada osobito još i sudielovanje, koje je francuzka diplomacija ponudila svetomu otcu u svim zemljama, gdie su se braniti imali interesi vierozakona; na tom se osnivaju u obiljnoj mieri pohodi put kitajskih i japanskih vodah, koji su stranom dovèršeni a stranom jošte bivaju. I napokon, gospodine vojvodo, kakav bolji dokaz za ovu neprestanu brižljivost može se zahtievat, nego uvieti od Vilafranke, gdi je car hoteo, da svetom otcu predade počastno predsiedničtvo saveza i da ga tako stavi na čelo preporodjene Italije!

Iz ovoga razlaganja može se zaključiti, nakoliko bi se carska vlada cienila sretnom, ako bi u sadanjim zamèršajima naći mogla način, koi bi kadar bio, da umali neprilike svete stolice. No ovdie se je bojati, da, će se dobra volja Francuzke razbiti na neodoljivim težkoćama. U istinu neradi se samo o tom, da se legacije papi povrate, mora se jošte pronaći i sredstvo, da se iste i zadèrže u njegovim rukama bez nova zapremljenja ili nova posredovanja. Dogadjaji dokazali su dovoljno, da ove miere nedostaju izliečit to zlo. Evropa sačinila si je o toj stvari mnienje, i isto zapremljenje legacijah može nas naukama prošastnosti ubaviestiti, da je to sredstvo, kojemu se nitko više nenamierava uteći, ako neće da bude gluh za glas mudrosti i predvidnosti, koi vlade silno opominje na ono što je potrebno. Takova politika nemože se dan danas dopustit. Ni vlast monarkije, ni veličanstvo cèrkve nemaju pri tom štogod dobiti, vierozakon i razum sjedinjuju se da ju odbiju jednakom krepčinom.

Došao je dakle, gospodine vojvodo, čas zabavljat se raznim načinima, kojih potreboću naznačio je car papi. Najočevidniji interesi, najsilnija uvažavanja pokazala su, da su probitačni za svetu stolicu. Nehtieti spoznati pravi značaj sadanjega stanja stvarih, značilo bi sve većma otešćavati položaj i napokon stvarat isto tako neoborive preprieke. Nasuprot, ako bi se sveti otac napokon odlučio, da ostavi vierozakonsko područje, kamo to pitanje u istinu nespada, i da se vrati na područje vremenitih interesah, o kojima se jedino radi, mogao bi možebiti promienit okolnosti na svoju korist. U svakom slučaju učinit će carevoj vladi moguće, da svoju podporu posveti po miriteljnoj i mudroj politici. Vi ste ovladjeni pročitati ovu depešu kardinalu Antonelli-u i njemu, ako bi zahtievao, ostavit jedan prepis iste. Primite, gospodine vojvodo, uvierenje itd. Thouvenel.

Ujedno javljaju iz Pariza, da se je gospodin Thouvenel kako službeno tako i u prijateljskim krugovima izjavio, da se samo radi o sdruženju od tri a ne od četiri provincije, i da imaju legacije za sada ostati u statu quo. — Polag viestih iz Rima od 14. t. m. predložila je Englezka, da se legacije urede pod vikariatom papinim, no Antonelli nije, vele, primio ovoga predloga. Tu viest smo već jedanput napomenuli, no navodimo ju još jedanput, jerbo ju listovi iznova ponavljaju, premda jošte službeno nije potvèrdjena.

Polag jednog dopisa iz Pariza od 18. veljače u „N. Pr. Ztg" već je sjedinjenje Savoje s Francuzkom svèršena stvar. Englezka je na to privolila. U ostalom obećao je, vele, car, da neće dirat u svajcarsku neutralnost svih onih savojskih kotarah, kojima je neutralnost zajamčena u bečkom miru. Piemont pristao je na ustup Savoje, ako se š njim sjedini sva srednja Italija, što mu je po svoj prilici već obećano i tako su, po glasu ovoga dopisa Napoleon, Palmerston i Cavour sada posve složni u tom pitanju.

Sto naših potreba.

50. potreba: Sveučilište*).

Sveučilište zovu učione, u kojih bi se imalo učiti sve; ali se ipak ne uči sve, nego samo tako zvane četiri struke t. j. bogoslovija, práva, mudroslovija i liečničtvo; ako u poredanju pogrieših neka oproste „dotičnici" ne rédih ih voljom nego po dosjećanju.

Od kada znam što je sveučilište ne čudim se više tomu imenu i to za to, jer sam se istom na sveučilištu naučio, da je mnogi pojam obreten radi imena il rieči n. p. iztočno pitanje itd., a opet mnogo ime radi stvari ili nestvari n. p. ljećnik jer izlieči il ne izlieči, právnik koj zna što je pravo a čini krivo (i to samo radi razlike što je izmedj znati i činiti), mudroslov koj ludo il tako učeno govori da ga nitko ne razumije, bogoslov, koj — al razlika je izmedj pisati i tiskati kao što to dokazuje §§. 3 i 4. — Jednom riečjom sveučilište jest učilište, gdje se ne uči sve, jer bi se onda inače zvalo. — Naši prédji, da kako mračnjaci, zvaše ih „visoke škole" — al — zbilja tako bi ih i mi zvati mogli.

U sveučilište po mom umu i razumu imala bi se brojit svaka nauka daklje nauke učiteljske, gospodarstvene, tehničke, trgovačke, šumarske, pomorske i jezične (ovo napominjem posebice za sadanje žive jezike, jer klasični ili mrtvi jezici — Bog ih primio — u koje brojim Grčki, Latinski i ako dozvoljite ili ne dozvoljite i naš Stari Slovjenski, broje se u mudroslovnu struku) vojničke nauke po onom kako sada stoji ovaj stalež, ne mogu se radi svoje ustrojbe ovamo uzeti, kao ni umjetnosti koje su nauka ali nisu znanost. — Kad bi se na kojem učilištu sve one nauke učile, onda bi se moglo zvati punim pravom sveučilište. Sredneji viek izumjeo je sveučilišta; naš viek morao bi ih prema zahtjevom svojim preustrojiti, ako ne radi ičega a ono radi silnoga troška, što ga ima država s tolikih razlikih učiona, u kojih s malom razlikom mogli bi učenici od jedne tè iste nauke učit ju u jednoga jedincatoga učitelja, dočim sada treba za istu jednu nauku njih 5 do 6, daklje peteri do šesteri trošak. Da me tko zapita, gdje ima takovo sveučilište, odgovaram pitanjem: za što da ne bi moglo biti i to upravo u Zagrebu?

Ako je sveučilište potrebno u Njemačkom (ili Štajerskom) Gradcu, kao što to od njekle dokazuju skoro sve Njemačke novine, a Njemačkih je sveučilišta i onako njekoliko;

ako promislim, da ote iste novine do ista ne misle ni na kraj pameti kako bi bilo mnogo nuždnije jedno sveučilište za nas južne Slovjene, koji ga ne imamo;

ako se sjetimo „kako smo neuki i zaostali u napredku i to radi toga jer se ne imamo gdje osim u nesvojem izobraživat;" a ini sviet niti zna nas niti naše obrazovanosti, jer ušutismo;

ako rečemo, da svaki narod prostrane carevine ima sveučilište, a samo nas 6 milijuna (po Krajnskoj, Štajeru, Gorutanskoj, južnoj Istri, Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji, Krajini i Vojvodstvu) ne ima ga;

ako uvidimo kao što je visoka vlada uvidila, da izobraživanje u nesvojštini nije od koristi narodu (ako i bilo pojedincu), niti državi; jer ne napredujuć u svojem, natraguješ; tè je zapovjedila da se posavjetuju dotičnici kako bi se najbolje uredilo obučavanje po c. k. gimnazijah;

ako ne zabudnemo, da je to najprvo naša briga, jer se nitko ini za to zauzeti ne će kao što je dokaz u dosadanjici, a mi smo od jedno deset godina nješto svojom nješto nesvojom krivnjom i na najnuždnije stvari zaboravili kamo li ne bi na visoke škole;

ako smo kadri spoznati priliku, koju Gospod nam dade, t. j. um i jezik da se koja progovori, osobito sada kada sva carevina na novo preporadja i mnogomu se dobru nada:

nitko nam živ ne će zamjeriti, ako se sjetimo sami sebe, tim većma što se hoće iskrenosti svigdje, a osobito u državnu životu, tè je dužnost svakoga, koi što može, na korist visokoj vladi biti. — Tu može tko pomisliti: da li bi bilo na korist sveučilište u Zagrebu? — Ako je sveučilište u Gradcu od koristi, kako ne bi bilo u Zagrebu? — Ali baš u Zagrebu? Za što ne u Ljubljani? — U Zagrebu za to što 1) tuj je središte i za Slovence i za Srbe, 2) tuj je središte duhovno za narodni razvitak, što nije nigdje indje u nas južnih Slovjena, 3) tuj je već Akademija sa knjižnicom, muzejom, arhivom, književna družtva itd.

Sveučilištu se hoće troje: kuća sa potrebami učbenimi, novac za trošak, sposobni ljudi.

Za prvo i drugo ne bi bilo tolike muke ako uzmemo, da bi se sveučilište (makar i bilo

*) Kao predgovor. Ovaj je članak, kao što su mu i ostala braća nacrtan prije njekoliko godina. Nadpis (sto naših potreba) kaže čemu je. No imajući ja po našem sadanjem staležu náde da bi sve članke mogao na jedan put t. j. u knjizi izdati, šaljem ih ovako kao raztreseno lišće, u sviet, narodu za pouku i zabavu, braći da se obodrimo, sebi na utjehu, potomstvu na uspomenu, neka zna da je bilo ljudij, koji su kao i naši djedovi mislili na poznija vremena, tudjinstvu za dokaz, da mi baš nismo onoliki tupani kao što oni misle, nevriedni da nas priznaju za narod. — U izvoru se nješto razlikuje ovaj članak od samoga sebe; tomu je krivo vrieme svojimi zapletenimi pojavi a ne ja; ipak mislim da mu odtale ne bude uštrba nego koristi, jer je današnjica različna od jučerašnjice. — Ako li ne bude komu što po ćudi neka odbije gdje napisah il neznaške il navlaške, pogovor je dogovor. — Poslovica „ide vrieme nosi breme" ošinula je mnogoga (i mene) te za to nije kad mozgati o stvari dublje ili kako bi se moralo, za to ovi redci i mole učtivo strpljivosti, ako ne polete jatomice ili redomice na vidik il se „sliedom ne uzsliede" — e su lišće raztreseno. V. P.

Prečastni mitropolitanski kaptol u Zagrebu posvetio je za podporu stradajućih u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, požežke i riečke milosèrdan prinesak od pet sto forintih aust. vrednote, zašto mu se u ime stradajućih time izrazuje zahvala puna slrahopočitanja.

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 24. veljače 1860.

Neuredovni dio.

Talijanska.

Milan, 19. veljače. Kralj je unišao u grad uz veliko veleliepje i u prisutstvu velike množini svieta; no nebi istine kazao, tko bi hoteo u obće da tvèrdi, da je doček bio usèrdan. Mnogo buke, mnogo vike, množina trobojnih zastavah, no od prava uzhita ni traga. Kralj se čini odapet i slab; V. Emanuel vidno ostario je posliednje vrieme. Kod iztočnih gradskih vratah bio je iz naravna cvieća podignut slavoluk i urešen znakovima kuće savojske, isto tako bio je ulaz u kr. dvorac bogato nakićen i raznim zastavama i gèrbovima urešen.

U pratnji kraljevoj nalaze se malone svikolici u Turinu udostovieréni inostrani poslanici, medju kojima najznatniju rolu igra gospodin Hudson. On je odmah poslie svoga dolazka primio nieke od ovdiešnjih poglavitih vatrenjakah.

Medju ostalima borave ovdie od niekog vremena i nieki magjarski velikaši, koje predvodi poznati grof Teleki. Pred niekoliko danah prispeo je ovamo i zapoviednik pisčentinskih husarah, grof Bethien, koi se odlikuje svojom fantastičkom uprav glumačkom odorom.

Uobće pojavljuju se, odkad se je Cavour vratio u ministarstvo, ratni glasovi i pohote sve većma i većma i nitko ovdie ni nesumnja, da će skoro opet buknuti rat. No uprav smiešno je vierovati uvieravanjima piemontezke vlade, da nenamierava udarit na Veneciju, jerbo svaki njenih korakah, svaka misao onamo teži, da svoje pandje pruži za ovom zemljom. Očito i u potaji tiera se agitacija u veličanstvenom mierilu, upotrebljavaju se sva moguća sredstva, da se izhitri novo izdanje bolnoga vapaja. Za sada nastoje, da se medju činovnicima u Mletačkoj razprostrani propaganda, da se na takav način priprave neprilike austrijanskoj vladi. Tako gledaju, da u Mletačkoj smieštene c. k. činovnike nagovore, da polože svoje službe i to čim većom ostentacijom i obećaju im zato koristonosnih miestah u piemontezkoj dèržavnoj službi.

Kažu, da dosada nije to sredstvo imalo osobita uspieha, budući da kredit piemontezke vlade nije velik. No negledeć na ova podkapanja, koja kao da leže u kèrvi i naravi piemontezke politike, i u inom rukovanju tako se postupa, kao da će za koi dan buknuti rat. Oruža i ustrojava se kao da namieravaju osvojit vas sviet. Iz Turina ovamo prispievši putnici pripoviedaju, da je u ondiešnjem arsenalu „la Venezia“ 900 radnikah uzeto, koji izvan već tamo smieštenih dan i noć rade, riečju, da se oruža s naglostju i revnostju, iz koje se sa sigurnostju zaključit može, da piemontezka vlada snuje velikih stvarih.

Prieko 20 baterijah redanih topovah gotovo je vele jurve i odpravit će se u Lombardiju. Francuzka vojska umnožava se uzpèrkos svem protuslovljenju službenoga „Moniteura“ na očevidan način — riečju Hanibal je pred vratima — zato treba skèrbiti, da budu dobro čuvana.

Grof Cavour pokazuje takodjer svaki dan očitije svoje neprijateljske namiere proti Austriji

Za sada popeo se je sardinski terorizam proti svemu, što je pod sumnjom da je za Austriju, na najviši stupanj. Nesmotrena rieč izušćena na korist Austrije ili na obranu iste, dovoljna je, da odmah za sobom povuče u... I to se veli, da je uapšen noćas vojvoda Scotti i više od najuglednijih ovdiešnjih plemićah zbog toga, što se o njima misli, da su za Austriju. Nasuprot razprostire se republikanski duh osobito medju nižjim razredima. Nužda je ovdie veoma velika, porezni teret veoma osietan, tèrgovina i obèrti u najgorem su stanju i zato vlada veliko nezadovoljstvo.

Francuzka.

Pišu „Pr. Ztgu“ iz Pariza, da se u obziru pripravah za sdruženje Savoje sa Francuzkom čine posliednjoj već veoma sigurna saobćivanja. Uvieravaju, da će se velika francuzka vojnička komanda podići u Grenoble-u sa podrazdielom u Chambery-u. Upitno vlastničtvo piemontezke krune odniet će se iz dvorca u Chambery-u u opatiju Haute-Combe, gdi je raka savojskih knezovah, koju će polag ugovora zadèržat Viktor Emanuel. Nasuprot ostat će Nica u statu quo.

Velika Britanija i Irska.

London, 18. veljače. „The Press“ potvèrdjuje, da Rusija nije pristupila na englezke predloge i opaža, da nije istina, da je Rusija predložila, da se opet sastane kongres. „Morning Post“ (Palmerstonov organ) nastoji historičkim paralelama dokazat, da ima Francuzka pravo (?) tražiti Savoju (!). Cobden bit će zbog njegovih zaslugah za englezku tèrgovinu naimenovan gradjanom staroga londonskoga grada.

Viesti iz Hongkonga od 30. prosinca javljaju, da se u Kitaju čine velike priprave za rat.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Milan, 21. veljače. Od 1. ožujka izlazit će ovdie dnevnik u francuzkom jeziku pod naslovom „Le National.“

Pariz, 22. veljače. Turinska pisma u „Constitutionnelu“ govore o novu memorandumu grofa Cavoura.

London, 22. veljače. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće zapita Polk, da li je priobćenje francuzkoga kabineta na lorda Cowleya tako glasilo, da Francuzka zahtieva Savoju, ako bi se srednja Italija sjedinila s Piemontom.

Lord Russel odgadja odgovor na dojduću nedielju, kad će se na Kinglake-ov prdlog pretresati savojsko pitanje.

Lord Palmerston odgovara na nieko pitanje, da mogu obe dèržave tako Francuzka kao i Englezka predložit dodatnim ugovorom modifikacijah tèrgovačkog ugovora, no da druga s ranke nije dužna primiti ih.

Ducane predlaže, da se kuća izrazi, da neodobrava povis manjka umaljenjem dohodakah i povis dohodarine.

Odgovorni učrednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1070 (83) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' I. R. Uffizio di Porto e Sanità Marittima in Rovigno si è reso vacante il posto di Scrittore, cui va congiunto il salario di annui fiorini trecento sessantasette soldi 50. (fi. 367 sold. 50) in Valuta austriaci.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare a questo Governo Centrale Marittimo fino al giorno 10 Marzo mese pr. venturo le loro suppliche debitamente corredate comprovando l' età, l' incensurata condotta politica morale, la piena idoneità al detto porto, le cognizioni linguistiche nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovino in parentela od affinità con qualche funzionario del sudetto Uffizio.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo
Trieste 7. Ferbbraro 1860.

pravo sveučilište kao što gore rekoh) istom postupno moglo razvijat glede na pojedine struke i njihove razrede, jer se samo sobom razumije, da se ne bi mogle sve nauke u jedan mah započeti i to u svih razredih; bio bi dakle trošak postupan. — Ali tko da nosi otaj trošak? — Država prva, jer je njoj korist odatle najveća, drugo narodi kojim se naraštaj tuj izobražava, treće bi se mnogo i skupilo, jer bi svaki vidio u tom svoju diku.

Da znamo kao što ne znamo kako je s našimi zakladami školskimi i inimi, lasno bi se proračunalo; nu najvećma se oslanjam na darove; jer ako čovjek proračuna, koliko naš sviet daje za svakojaka družtva i družtvanca od kojih do ista koristi narodu našemu nikad i nigdje biti ne može a čita po novinah ona izviestja, od radosti mu srdce zaigra, od koje smo dobrote? — Za koga? Za se? Za svoj rod i narod? — Da su oni svi novci na kupu, što darovasmo od jedno deset godina — eto ti i više učinjeno nego li samo sveučilište.

Nu što bjě, bjě — sad je braćo drugi skok — ide vrieme nosi breme i to ne jedno nego stotero, jer što do sada ne uradismo to nam se sada osvećava i prieti svom prošlostjom; eda li nam ima biti i budućnost kakova je prošlost? — Onolike tisuće za kazalište, t. j. za zabav koja mine pa je nije, a za zabav najbitniju, za prosvjetu? — Ta podigosmo tolike početne učione! — Što će vam početne učione kad ne imate dovršnih? ili smo mi očajani na početke sáme, a ne na napredke i dovršetke?

Ako je pravo, kao što i jest, da mi sámi od sebe što počnemo, onda je ovaj članak u jedno i poziv svim i svakomu po našem jugoslovjenskom narodu, da se pobrinemo za glavnicu. — Ako su nam naši prědji ostavili liepih uspomena svoje vriednosti a na korist naroda, do ista ne će zaostati za njimi oni, koji su prvi obvezani na žrtve i kojim je baština a njom (jer većinom) domovina u šakah i tim dužnost u srdcih; tuj su ti presvjetli biskupi naši po svih zemljah naših, tuj kapituli sa slavnim svećenstvom, tuj zemaljska gospoda: Draškovići, Festetići, Battyany, Erdödi Bakački, Bruk, Keglevići, Elci, Odeskalki, Jankovići, Khun, Ottenfels, Helmbach, Irkey, Corberon, Coronini-Paravić, Bombelles, Palavičini, Sermaži, Lippe, Oršići, Kulmeri, Ožegovići, Jelačići, Nugenti, Gjulaj, Rauchi, Pejačevići, Prondau, itd. itd., da ne spominjem što je ostale dike po naših zemljah.

Od kuda sposobni ljudi? Od onuda, od kuda su sposobni i Slovenci i Hrvati i Srbi u visokih službah i častih, koji su danas i vazda dika svojemu narodu. Gdje se je našlo ljudih za svaku struku ljudskoga uma, naći će se i za sveučilište, tim laglje jer se tuj radi o najplemenitijoj svrhi čovječanstva.

Da bi jezik podučni mogao bili sámo naš, o tom se je osvjedočila i vlada sáma; to dokazuje sveučilište u Beču za Niemce Njemačko, u Padovi, za Talijane Talijanski, ponješto u Pešti, za Magjare Magjarski, u Pragu za Čehe Češki, Krakovu za Poljake Poljački.

Da kako ne treba tuj pitat njeke ljude u nas, da li nam treba sveučilišta, jer će oti odgovorit da mi ni za 100 godina ne ćemo bit zreli zanj; za što, to oni znaju; ali znamo i mi. Niti ih treba pitat ob učevnom jeziku, jer će odgovorit da naš jezik nije znanstveno izobražen (to čuje svaki dan tko je kadar čuti) — kao da je bio ikoj jezik od pradobe sa svim gotov i za sve nauke! za što to oni znaju, ali znamo i mi. Niti ih treba pitat, da li je sada tomu vrieme, jer će oni sjetiti se domišljani: u nevrieme! — Za što? to oni znaju, ali znamo i mi. Niti itd.

Ako smo vriedni dokazat svietu, da smo mu vrstni i mi — nije sumnja, da bi za koj čas mogli imat ako ne baš cielo sveučilište, a ono barem početak, ne zaboraviv da se svaka stvar početi mora, a što prije to bolje. P.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Běrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 27. VELJAČE 1860. Broj 47.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzam nedjelje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Br. 433-Praes.

Od vèrhovnoga dvorskoga meštra Nj. veličanstva carice, gospodina c. k. podmaršala grofa Nobili-a, prispielo je na Nj. preuzvišenost bana podmaršala grofa Coronini-a sliedeće pismo:

„Nj. veličanstvo carica, doznavši veliku nuždu, kojom je sada veliki deo Hèrvatske i Slavonije pohodjen, želi na odvraćenje iste i olakšanje nesreće štogod doprinieti i Nj. veličanstvo našlo se je ponukano u tu svèrhu opredielit iznosak od dvie hiljade forintih a. vr.

U Beču dne 20. veljače 1860.

Grof Nobili podmaršal.“

Ovaj milostivi dar naše najmilostivije carice stavlja se time do javnoga znanja, da je Nj. preuzvišenost ban jurve naredio, da se iznosak priklopljeni pismu polag najvišjega opredieljenja uporavi na porazmiernu podporu stradajućih u županijama požežkoj, riečkoj, zagrebačkoj i varaždinskoj.

Od c. k. predsiedničtva hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 25. veljače 1860.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

§. 55. Ustanovljivanje cienah.

Ciene mogu se ustanovljivati (limitovati) samo pri namaličnom prodavanju takovih stvarih, koje su neobhodno potrebite za život svagdašnji, zatim pri obèrtu dimnjačarskom i pri obèrtih, koji se bave prevoženjem iliti odpremanjem ljudih, i napokon pri obèrtu ljudih onih, koji na javnih miestih čine i ponudjaju usluge svoje.

Ministarstvo unutarnjih dielah povladjeno je, kao što gdie budu okolnosti miestne, odredjivati, da se za pomenute stvari i obèrte ili zavede ili ukine takovo ustanovljivanje cienah.

To isto valja i glede uredabah zakupnih, koje u pojedinih občinah postoje za mesarenje, za pečenje hlieba, za čištjenje dimnjakah i za živodernice.

§. 56. Zahtev i obznanjivanje cienikah.

Pri stvarih, koje su neobhodno potrebite za život svagdašnji, može vlast naredjivati, da t.h stvarih bude u zalihi; a tako isto može pri namalici (prodavanju namaličnom) i ondie, gdie stvarim ovim nije ciena ustanovljena, naredjivati, da ciene prilepljene ili pribijene budu u prodavaonici, a pri gostioničarstvu da cienici budu na vidiku iliti izloženi.

§. 57. Dužnosti radnje pri pekarih, mesarih i dimnjačarih.

Pekari, mesari i dimnjačari, pošto su jedanput započeli raditi svoj zanat, nesmiju radnje po svojoj volji prekidati, nego, ako ju kane obustaviti, dužni su javiti to vlasti, i, ako vlast zahtieva, nastaviti radnju još do stanovita roka, najviše dva mieseca danah.

§. 58. Namiestnici.

Svaki obèrtnik može uzeti namiestnika, da mu umiesto njega tiera obèrt, ili može obèrt svoj dati i u zakup.

Obèrt stvarni (realni), kojega vlastnik neima zakonitoga svojstva, da bi ga izvèršivao sám, može tierati samo namiestnik ili zakupnik.

Namiestnik ili zakupnik mora svagda baš kao i isti vlastnik obèrta, imati svojstva, potrebita za samostalno tieranje obèrta dotičnoga, a pri obèrtih dopustnih treba da namiestnik ili zakupnik bude i prijavljen vlasti, da ga potvèrdi.

§. 59. Prelaz obèrta.

Po smèrti obèrtnikovoj ima baštinik ili supisovnik, ako je voljan nastaviti obèrt, iznova prijaviti ga na svoje ime.

Tako isto ima se učiniti nova prijava i onde, kada se obèrtni koi zavod pogodbami medju živimi prenosi na drugoga koga.

Ako je obèrt dopusten, potriebna će biti dozvola u slučaju jednom i drugom. Samo na račun udovice ili baštinikah malolietnih, dok nedorastu do punolietnosti, može se obèrt dopusten nastaviti na temelju dozvole stare.

Za nastavljanje obèrta na račun masse, dok traje rasprava stečajna ili ostavštinska, netreba ni nove prijave ni dozvole.

U ovom slučaju, kao i u predjašnjem, ima se, ako je obèrt takov, narediti sposoban namiestnik (§. 58).

§. 60. Kada povlastica obèrtna biva bezkriepostna i kada se može uzeti natrag.

Kada pri kojem obèrtniku kašnje izidje na vidielo, da mu je već s početka manjkalo i da mu još sveudilj manjka zakoniti koi uviet za samostalno obèrtovanje, može mu se svaki čas zabraniti tieranje obèrta, odnosno može mu se oduzeti obèrtni list ili dozvola.

Pri onih obèrtih dopustnih, pri kojih s obzirom na miestne okolnosti zavesti se ima kakova stega (§. 18), moći će se podiela uzeti natrag, ako onaj, komu je dozvola data, uz šest miesecih po podieli, obèrta nezapočne, ili ako kašnje isti toliko vremena radnju obustavi.

§. 61. Odlikovanje.

Podhvatom obèrtnim, koji su od velike znamenitosti za razvitak narodne obèrtnosti i za unapredjivanje tèrgovine, može se podieliti pravo, da se služe cesarskim orlom u cimeru i pečatu i nasivom: „c. kr. povlaštena (tvornica, veletèržnica itd.)“ u tvèrdki (firmi) svojoj.

(Konac će sliedit.)

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Kao što se vidi, francuzko svećenstvo nije se dalo uplešit okružnicom, koju je francuzka vlada izdala na nadbiskupe i biskupe. Ono se još svejednako svim svojim oružjem bori proti namieri svoje vlade, da se svetom otcu otme svietovno vladarstvo. Tako pišu iz Pariza, da su katolički svećenici od svojih poglavarah dobili zapoviest, da svaku izpovied zaključe molitvom za svietovno vladarstvo papino i da samo po izuščenju ove molitve podiele oproštenje griehovah.

Uvieravaju nadalje, da je papa upravio vlastoručno pismo na grofa Chamborda i da ga u njem naziva „najkèršćanskijim kraljem i najstarijim sinom cèrkve.“

Govori se i o jednoj peticiji na senat, koju je skupština od 200 osobah podpisala (medju istima navode se Villemain, Falloux itd.), u kojoj se „čuvar“ konštitucije umoljava za posredovanje na korist pape.

Toliko o odporu cèrkve proti namierama francuzke vlade, nasuprot ni posliednja uzpèrkos svoj prividnoj umierenosti, koju pokazuje, nepopušta u svojim težnjama. Tako je minister Billault zapoviedio prefektima, da zabrane rasprostranjivat neovlašćene spise propagande proti vladi. On napominje, da ima dva zakona, koji se mogu upotrebit proti raznašanju takovih dielah. Jedan od 27. sèrpnja 1849, a drugi od mieseca germinala godine X. Pèrvi je zaključen bio većinom zakonotvorne skupštine proti republici.

Po svoj prilici čut ćemo naskoro iz Pariza o uzpšivanjima svećenikah, jer prodikaonica i izpoviedaonica neće se dati smesti u svojem dielovanju.

Polag pisamah iz Turina od 18. t. m. povierila je tamošnja vlada kod došastja viesti o predstojećem izobćenju kralja sardinskoga po papi jednoj komisiji odvjetnikah zadaću, da iztraži, koji zakoni bi se u tom slučaju upotrebiti imali. Kažu da se je pronašlo, da se izobćenje dèržavne vlade samo onda izvesti može, ako dobije kraljevski exequatur. Svećenik, koi bi ga bez ove formalnosti proglasio, izložio bi se, kao što ova pisma dalje kažu, sudbenom progonstvu i mogao bi biti kažnjen istom smèrtju.

Madritske viesti javljaju, da španjolska vlada Marokanskoj predlaže sliedeće uviete za mir: Ustup svekolikog osvojenoga područja medju Centom i Tetuanom, 400 milijunah reala za nakadu ratnih troškovah, podpunu zadovoljštinu španjolskoj zastavi, podignutje neutralna područja medju španjolskim i marokanskim zemljištem itd. General Uttaritz otišao je s ovim uvietima dne 15. t. m. u Tetuan.

Popis br. 6.

o uniševšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
Gosp. Franjo Pressl	2	—
„ Papeš	1	—
„ Kašpar Machne	1	—
„ Vrabec	1	—
Nadalje prinesoše po desetniku Franji Serviny-u:		
Neimenovan	—	50
Gospoja Dernaušek	—	50
„ Debelak	—	30
Gospodin Jakov Hohnić	—	20
„ „ Gubec	—	10
„ Martin Prošenik	—	20
Gospoja Kiselakova	—	5
Gospodin Jos. Sigur	—	20
„ „ Koos	—	20
„ Horvath	—	5
„ Kornfeind	—	50
Gospoja Kovačićka	—	20
Gospodin Petar Šivak	—	10
„ Janko Šviglin	—	50
„ Cvietko	—	20
„ Antun Sević	—	30
„ Ivan Plentl	—	20
„ Maximilijan Komorsky	—	9
„ Janko Gasparinčić	—	12
„ Petar Pavunić	—	40
„ Skerlić	—	10
„ Nik. Švigel	—	10
„ Mato Andrašević	—	30
„ Božić	—	5
„ Ljudevit Mayer	—	10
„ L. Friedlander	—	10
„ F. Mikuc	—	20
„ Žužel i Maser	—	20
„ Bolfan	—	5
„ Miško Moranić	—	20
„ Janko Cuković	—	10
„ Tome Andrašević	—	10
Gospoja Kneis	—	10
Gosp. Janko Serpak	—	20
„ Marković	—	20
„ Imbro Kusel	—	10
„ Juro Talan	—	10
„ Dragutin Porbek	—	50
„ Andrija Jandrić, župnik i občinski odbornik	5	—
„ Viekoslav Barboth	2	—
Gospoja Dragutina Wichael	2	—

	for.	kr.
Gosp. Gèrga Cernošeg	1	—
„ Mirko Janušić	1	—
„ Neimenovan	1	—
„ Nedel Mihelić	1	—
„ Mirko Šilobot	1	—
Nadalje doprinesoše po desetniku Franji Jansonu:		
Gosp. Andrija Fian	—	20
„ Antun Kutin	—	63
„ Vincenc Arko	—	20
„ S. M.	—	40
„ Protolepec	—	10
„ Palog	—	10
„ Šušković	—	20
Gospoja Felezarn	—	40
„ Kata Ceraj	—	20
Gosp. Stiepan Benediković	—	20
„ Josip Lovrenčić	—	40
„ Mihail Kralj	—	10
„ Ivan Gerenec	—	50
„ Josip Milčec	—	33
„ Ivan Penderk	—	50
„ Radinović	—	10
„ Katarina Jurin	—	20
„ Grahovec	—	10
„ Maxim Šutei	—	20
„ M. Fuchs	—	50
„ Sajić	—	50
Svota	33	77
K tomu svota iz popisa br. 5 sa	762	73
Ukupno	796	50

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 21. veljače 1860.

Austrijanska carevina.

—ć. U Karlovcu 24. veljače. Uvoz hrane za vrieme od 14 daneh, t. j. od 10. o. m. do danas bijaše vèrlo slab. Nepogoda vremena i slaba voda nedopustiše, da tumbasi dolaze, i tako je samo u četiri koraba u v e z e n o: Kukuruza 160, a proje 23 vaganа. — Usuprot p r o d a n o je u to vrieme: pšenice 4391, kukuruza 7082, zobi 3530, proje 1500, ječma 800 vaganah. — Pšenica najbolja stoji 5 for. 50 novč., kukuruz 3 f. 66 n., zob 1 f. 80 n., proja 3 f., ječam 3 for. — Mi imademo još puno sniega, — ceste su hèrdjave.

—=. U Karlovcu 23. veljače. Prekjučer zaključismo poklade običnom kod nas vožnjom, što se korso zove. Čudnovato je, kako se taj talijanski običaj ovdie udomio. Osim Rieke nema mu traga u našoj domovini. Zabava je u ostalom vèrla. Radi zločestoga vremena i mečave, koja ceo dan vladaše, nije korso tako sjajan bio, kao lane, sasvim tim učestvovalo je 35 karucah, i 28 osobah na konjih. Na mnogih kočijah bijahu i narodni barjaci, a konjanici stranom u narodnom odielu. Banda svirala je takodjer narodne komade. Veliku zaslugu za ovu nevinu zabavu imade vriedni naš starina g. K., koi jur od mnogo godinah predvodi veselu povorku.

Beč, 15. veljače. Za Austriju zabranjeni su: francuzki list u Bruselju „L' Orient", poljski „Dnevnik poznanjski" i milanski „La Cicala politica."

— „Gratz. Tel." javlja, da je komandama žandarmerijskih regimentah javljeno već službenim putem za novo odielo. Kacige neće više biti, već na njeno miesto dolazi šešir kao u lovacah. Kaput zelen sa bročestim zarukavljem. Oficiri dobivaju kartuš isto kao u husarskih oficirah.

— Po carskoj naredbi prestat će plate oficijalah od 450 i 400 f. sr., već će odsada biti posliednja klasa oficijalska sa 525 f.

Talijanska.

Turin, 18. veljače. Govori se, da je kralj Viktor Emanuel upravio pismo na papu, u kojem se nudi, da je pripravan sve rimske dèržave kao papin namiestnik upravljati.

Opazili su, da nije pruski poslanik otišo u Milan i da se je dao zastupat po gospodinu Pfuelu.

Ratni glasovi rastu polag toga, kako se glasa, da su izbori odgodjeni ili se samo čini, da je to učinjeno.

U ginevranskom kantonu živući Savojardi dèržali su dne 12. veljače pučku skupštinu, kojoj je prisutstvovalo do 4000 ljudih i u kojoj je zaključeno bilo, da se sastavi adresa, u kojoj se izrazuju ponajprije za ostanak Savoje kod Sardinije a ako bi se ista imala od posliednje odciepit, da se priklopi švajcarskom savezu a ne Francuzkoj.

Iz Rima, 12. veljače donosi „Ind. Belge" sliedeću viest: Sveučilište zatvorit će se uslied nedavno dogodivše se bučne manifestacije, 633 djaka upraviše adresu na kralja Viktora Emanuela, u kojoj razlažu uzroke neredah. Kao što se čini pozvali su ih njihovi poglavari, da se očituju na korist duhovne vlade.

Iz Milana pišu, da tamošnje pučanstvo nije više zadovoljno s pridavcima, koji se u Italiji davaju kralju sardinskom, kao što su „Ré soldato," „Ré galantuomo" „Ré miracolo" već želi, da bi ga nazvali „Ré Italiano", no s tim imenom namierava pozdraviti ga, kad se rieši talijansko pitanje. Od svih tih naslovah taj bi bio najprazniji!

Rim 16. veljače. Uskočivanja od papinske inostranačke regimente u Perugji u Toskanu umnožavaju se. Zato je general Schmied dao proglasit prieki sud. Uslied toga pogubili su u Perugji u subotu dva a jučer pet uhvaćenih uskokah.

Turin 22. veljače. Sbor za izbiranje od Bibiane u Toskani ponudio je ministru nastave Mamiani-u parlamentsku kandidaturu, koi ju je i primio. Ratni ministar naredio je, da se sve kompanije od 32 piešačke regimente imaju dovesti na 170 momakah i za svaku regimentu ima se podići jedan pričuvni batalijun. Nadbiskup oristanski umro je u Kaljaru.

Francuzka.

Pariz, 19. veljače. Piemont daje u Francuzkoj za svoje konjaničtvo kupovat 6000 konjah; izvan toga traži nesamo u Francuzkoj već i u drugim zemljama Evrope oružja svake vèrsti.

Prekjučer izgorela je u Lille-u konjanička kasarna.

„La Patrie" donosi iz Tetuana jedno pismo od 12. veljače, u kojem se priobćuju sliedeće pojedinosti, koje su se tamo dogodile, prije dolazka Španjolacah: Marokanske čete opljačkale su, prije nego su izišle iz grada, židovsku veroš i počinile su tamo izgredah svake vèrste. Kuća francuzkoga podkonsula bila je opustošena a njemu su odteli svu imovinu, koja je bila plod četèrnaestgodišnjih neprestanih i poštenih radnjah. Gospodin Nahon (i on je Židov) ima mnogobrojnu obitelj, koja je u Tetuanu obćenito štovana. Stanovi, bogomolje i javni zavodi židovske veroši svi su razoreni. Jedina kuća, koju su Mavri poštedili, bila je kuća englezkoga podkonsula James-Hay-a, brata britanskoga poslonoše u Maroku, gospodina Dirmonda Hay-a

Pariz 23. veljače. „Patrie" oprovèrgava viest, da vlada namierava uvesti dohodarinu.

Turska.

Carigrad, 18. veljače. Mušir-Abdi-pašu, bivšeg glavnog upravitelja bagdatskog, ubio je jedan od njegovih slugah. Kažu da je ubojicu ljubomornost prinukala na tej čin.

Omerpaša došao je u Diarbekir. Vriednost jedne funte sterlinga pala je od 160 na 103 piastrah. Tifus, po Čerkezima dovučen, skončava svaki dan do 100 osobah. U gradu blizu Dardanelah razorio je velik požar austrijansku, francuzku i sardinsku konsularnu kuću, zatim opravničku kuću i bèrzojavni ured.

Niemačka.

Frankfurt, 23. veljače. U današnjoj saveznoj siednici uputjen je predlog srednjih dèržavah za uvedenje zajedničke miere i teže tèrgovačkom odboru; interpelacija vojničkoga odbora da se preduzme o b ć e n i t pregled vojničkog ustava niemačkoga saveza bio je primljen.

Rusija.

Petrograd, 4. veljače. Car je potvèrdio nove naredbe za vojsku; odsada će služiti vojnici 12 godinah u vojsci i 3 godine u rezervi; plata će biti vojniku na godinu 18 sreb. rub. na miesto dosadašnjih 6 rubaljah.

Danija.

Kodanj 19. veljače. „Faedrelandet" piše o sadanjem stanju ministarske krize: „Sastavljenje novoga ministarstva napreduje, koliko smo doznati mogli, no nije jošte tako uspielo, da bi se što izviestnoga moglo kazati o njegovu sastavku. No mislimo, da se nećemo veoma prevariti, ako uzmemo, da će izvan Monrada u njemu dobiti miesta i jedno dva njegovih najznatnijih drugovah.

Nizozemska.

Haag, 19. veljače. Ministarska kriza traje neprestano. Gospodin Rochussen nije iz uzroka, što je bolestan, primio naloga, da sastavi ministarstvo. Uslied toga pozvao je kralj pl. gospodina Halla k sebi.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Kodanj 24. veljače. Ministarstvo sastavilo se: Hall je predsiednik ministarstva i medjutim ministar izvanjskih poslovah; Fenger ministar financijah; biskup Monrad, bogoštovja i medjutim unutarnjih poslovah; dèržavni savietnik dr. Casse, pravosudja; Thestrup, rata; Bille pomorstva; Wolfhagen ministar za Šlezvig; Reesloof za Holštajn.

Milan 24. veljače. Kralj je danas primio deputaciju milanezkoga svećenstva i izrazio joj je svoje zadovoljstvo o ponašanju svećenstva.

Za izdavanje pučkih knjigah doprinjela je:

50. Duhovna mladež u Djakovu .	18 fr. —	kr.
Prijašnji prinosci	231 „	15 „
Ukupno a. v.	249 „	15 „

i razteretnica za 100 for.

Dalje prinoske prima u ime matice ilirske njezin blagajnik.

Dr. Antun Rojc
c. kr. javni bilježnik.

Kazalište.

Prekjučer u subotu otvori ovdie naša vriedna zemljakinja, gospodična Schweigert-ova, član staležkoga kazališta u niemačkom Gradcu, lietošnje kolo *svojih* predstavah sa Donnom Dianom a sinoć nastavi ga s groficom Franciskom u komadu „Karlsschüler." To je već treća godina, što nas ova izvèrstna umietnica pohadja. Večeri, kad ona na naše pozorište stupa, naznačeni su u koledaru ovdiešnjih prijateljah dramatične umietnosti kao veliki praznici. Oba večera bilo je kazalište dubkom puno a pleskanje oduševljeno, jednodušno. Kod svoga pojava svaki večer prijazno pozdravljena, bila je poslie svakoga svojega važnijega prizora i po dovèršetku svake predstave opetovano izazvana, da primi znakove obćenita priznanja svoje riedke vieštine. Blagozvučnost govora, plastičnost kretanjah, izpravnost shvaćenja zadaće i najfiniji ukus u odievanju i ličenju u takovom su kod nje medjusobnom skladu, da joj nikad pofalit nemože najsjajniji uspieh. Iskreno dakle radujemo se nastavljanju njenih zanimivih predstavah.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 459 (84) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung der Cassiers-Stelle bei der Marktgemeinde Krapina.

Auf Grund des Erlasses der hochlöblichen k. k. Comitatsbehörde vom 11 d. Mts. Z. 11630 de 1859 kommt bei der Marktgemeinde Krapina eine Cassiersstelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 500 fl. österr. W. mit der Verpflichtung zur Cautionsleistung im Gehaltsbetrage verbunden ist, zu besetzen

Die Bewerber um diese Stelle haben ihre Gesuche unter Nachweisung der Fähigkeit zur Cautionsleistung, des Alters, Standes, des moralischen und politischen Verhaltens, der Kenntniss der deutschen und kroatischen oder südslavischen Sprache, dann der bisherigen Dienstleistung und Befähigung im Steuerfache bis 20. März d. J. im Wege ihrer vorgesetzten politischen Behörde bei diesem Bezirksamte zu überreichen.

K. k. Bezirksamt Krapina am 20. Februar 1860.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Saanz.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 28. VELJAČE 1860. Broj 48.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tinte za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najmilostivije izreći prenešenje grofovskoga staleža podieljenoga pokojnom banu hèrvatskom, generalu topničtva Josipu grofu Jellačiću na njegovu braću podmaršale Jurja i Antuna barone Jellačiće.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Čini se kao da se sve većma obezbiedjuje položaj sadanjega engleskoga ministarstva. Kod glasovanja o Duncanovu predlogu, koi je bio naperen proti ministarstvu, bila su 223 glasa sanj a 389 proti njemu, dakle većina od 116 glasovah za ministarstvo, što je doista porazno za njegove protivnike. — U sjednici dolnje kuće od 25. veljače odgovorio je lord Russell na pitanje u obziru posliednjih dogadjajah u Maroku, da je maršal O'Donnel dobio naslov vojvode tetuanskoga, no da nezna, da li mu je i zemljište poklonjeno, na kojem je oderžao pobiedu. — Sir de Lacy Evans kori predloge engleske vlade upravljene na cara Napoleona za uredjenje talijanskih poslovah, budući da protuslove načelu neposredovanja. Na to odgovori lord Russell da je vlada pri tom tako postupala, kako je za najshodnije dèržala svèrsi da se uzdèrži mir. Nadalje naviestio je lord Russell, da će se dojdući četvèrtak podnieti predlog za reforme. — Kad se je o Duncanovu predlogu viećalo izrazi se Newdegate de misli, da je tèrgovački ugovor, sklopljeni s Francuzkom, proti englezkim interesima. Osborne nasuprot primieti, da ovaj ugovor i savez s Francuskom čine razoružanje mogućim. Baring dèrži da je rečeni ugovor za Englesku opasan, koi bi se po njegovom mnienju samo onda sklopiti mogao, kad bi bio višak dohodakah. Nasuprot Milner Gibson izrazi se za ugoror i branio ga je. Kako je zatim sliedivše glasovanje o tom predmetu ispalo, naznačili smo već na početku današnjeg našeg pregleda. — Englezki listovi javljaju, da je kanalska flota odplovila iz Portlanda u Lisabonu i tvèrde da je to učinjeno kao očitovanje englezke vlade **proti uvietima, koje je Španjolska za mir predložila Maroku.** Ovi glasovi bili bi od znatne važnosti za sadanji politički položaj, da se obistine.

Iz Italije najznatnija je viest, što smo u našem jučerašnjem listu medju bèrzojavnim viestima u kratko napomenuli, to jest, da je kralj Viktor Emanuel primio deputaciju svećenikah milaneskih i da joj je izrazio svoje zadovoljstvo s njihovim ponašanjem.

Kralj dodade, da u času, kad stranke pod izlikom vremenite moći traže smesti saviesti, opaža s veseljem, da se čuvstva milaneskoga svećenstva slažu s njegovima, priznavajući kako je važno, da se duhovna vlast nemieša u svietovnu politiku.

Rusija je u jednoj od 13. veljače datovanoj, u Parizu i Londonu dne 20. predanoj depeši odgovorila na englezke predloge. Rusija, kažu, želi zajedno s Prusijom predložit konferenciju od pet silah, na koju bi Prusija, ako bi joj se taj predlog službeno prijavio, kao što se misli pristala samo pod niekim priuzdèržajima. Viest, da je službeni predlog, po Prusiji poduupiran, već u toj slici u Pariz poslan, naznačuje se kao netočna i svakako prerano prijavljena.

Polag najnovijih viestih nalaze se Francuzka i Piemont u najboljem sporazumljenju i vele da je medju obim silama već odlučeno pitanje sdruženja. Piemont će za sada Francuzkoj ustupit samo Savoju. O Nici nema jošte govora. Cavour je lukav, on neće da sasvim izprazni svoj tobolac, već da sadèrži nješto za slučaj, ako bi Piemont došao u stanje, hoće da uztreba pomoć Francuzke.

U Francuzkoj neprestano traje agitacija svećenstva proti vladi. Kažu da francuzka vlada nastoji da svetog otca nagovori, da pristane na jedan od predlogah engleskoga kabineta t. j. ili na predloženi vikariat ili da dozvoli da se preduzme u Romanji obćenito glasovanje o pitanju, da li ona želi ostat kod cèrkvene dèržave ili ne, i da se papa obveže, da neće dopustit tudjega posredovanja. Oba ova predloga nije papinska vlada primiti mogla. Isto tako odbila je, vele, ponudu kralja Viktora Emanuela, koi se je očitovao, da je pripravan kao svietovni namiestnik papin upravljat cèrkvenim dèržavama.

Glas da će napuljska vojska unići u papinske zemlje još se svejednako uzdèržuje, no ovaj ulaz izvest će se, vele, samo onda, ako bi sardinska vojska unišla u Romanju, budući da bi onda buna buknula u Markama i Jakinu, u kojem bi slučaju pobiedonosna revolucija prekoračila i granice kraljestva napuljskoga i onda bi bila za kralja isto tako dužnost uzdèržanja samog sebe kao i stvar saviesti da priskoči svetom otcu u pomoć i navali na zajedničkoga neprijatelja.

Suglasno sa naredbom vis. c. kr. miestodèržtvenoga predsiedničtva od 31. siečnja t. g. br. 265—pr. preduzeto bi u gradu Varaždinu sakupljivanje milosèrdnih prinesakah za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke, te bi do sada niže naznačene svote podpisane i položene: Škender Halter, liekarnik 5 f.; Vinko Leppen, gradjan 1 f.; Ana Tišler 1 f.; Radoslav Gorten, stakler 1 f.; Tomo Feman, pekar 1 f; Ivo Vallinger, knjigovezac 50 kr.; Vladislav Vežić, odvietnik 2 f.; Sebastijan Mayer 50 kr.; Josip Sieber, sapunar 1 f.; Nikola Lovrenčić, c. kr. miernik 1 fr.; Martin Olama gradjan 1 fr.; Marija Veiner 2 for; Josipa Halter udova 5 for; A. K. 1 for; Ana Danošić 50 kr.; Moric J. Moyses, tèrgovac 4 f.; Vilibald Jakomini, gradjan 2 f.; Radoslav Huberger 50 kr.; Antun Redl, tèrgovac 60 kr.; Antun Fritsche, tèrgovac 50 kr.; M. F. Prochnizky, tèrgovac 50 kr.; T. Fodor, obćinski savietnik 1 f.; Fr. Plohel, gradski miernik 1 f.; I. Nep. Vinković, grads. predstojnik 1 f.; S. A. Tauschek, tèrgovac 50 kr.; V. Šlesinger, krojač 1 f.; Šimun Weiss, krojač 50 kr.; M. Rieder, gostionik 1 f.; F. Paar, postolar 50 kr.; Antun Landrok 40 kr.; M. Lopatni, tèrgovac 1 f.; F. Schopper, tèrgovac 1 f.; S. Mosinger, tèrgovac 2 f.; N. Mosinger, tèrgovac 5 f.; Petschornik bratja tèrgovci 2 f.; Sebastijan Pust, gradjan 5 f.; Josip Schwarz, krojač 50 kr.; Ivan Maureck, urar 1 f.; Vinko Zagursky, rukavičar 50 kr.; Fr. Riedl, sapunar 40 kr.; P. K. 30 kr.; Ana Zagursky udova 1 f.; F. Körber, tèrgovac 50 kr.; M. Neuman, krojač 1 f.; L. Hribar 1 f; Josip Hicke, tèrgovac 1 f.; J. Jedvaj, obćinski savietnik 1 f. 5 kr.; Juraj Holzheim, gradjan 2 f. 10 kr.; Jakov Schwefel 60 kr.; M. Maller, miernik 2 f.; A. Prater, kavanar 2 f.; J. Sinke, gostionik 1 f.; M. Ambrošić, tèrgovac 3 f.; J. Löwy, zlatar 1 f.; P. G. Fiunk, tèrgovac 1 f.; F. Melinčević, tèrgovac 1 f.; Pust i Leitner, tèrgovci 1 f.; Josipa Pust udova 2 f; Fr. Beduković, obć. savietnik 2 f.; Fr. Bašlin, obć. savietnik 2 f; Fr. Foršter, kavanar 1 f.; A. Gerstner, zlatar 1 f.; G. Kamman, rukavičar 50 kr.; A. Prukner, obć savietnik 2 f.; Konrad Hertl, gradjan 1 f.; S. Rakusch, tèrgovac 2 f.; J. Zorko, gradjan 60 kr.; T. Dragičević, tèrgovac 1 f.; E. Lellis, liekarnik 1 f.; Dr. Tomasi, tèrgovac 1 f; N. N. 5 kr.; Škender Redl, tèrgovac 2 f.; J. N. Gradwohl, tèrgovac 2 f.; J. Vustl, knjigovezac 60 kr.; Antonija Koterba udova 60 kr.; G. Bucalić, tèrgovac 60 kr.; Ig. Gregel, klepar 50 kr.; P. Risto, tèrgovac 50 kr.; J. Kosmanhuber, licitar 1 f.; St. Lendvaj, odvietnik 2 f.; J Hortig, pekar 50 kr.; Tereza Koterba udova 1 f.; J. C. Fritsche, tèrgovac 1 f.; M. Dr. Kompert, liečnik 1 f.; J. Ritz, obć. savietnik 1 f.; J. Zechel, urar 1 f.; V. Schindler, gradjan 60 kr.; Fr. Arnold, zidarski majstor 1 f.; I. Mayer, kamenorezac 1 f. Ukupno 112 f. 50 kr.

Dalnji uspieh obnarodovat će se naknadno.

Od poglavarstva slob. i kralj. grada Varaždina.

U Varaždinu 24. veljače 1860.

Austrijanska carevina.

⊙ Iz Ludbrega D. P.....ć. Opet mi se liepa prilika pruža da Vam iz našeg okoliša jednu ugodnu i povoljnu viest, koja javnu pozornost obćinstva zaslužuje, priobćim t. j. da smo ovih pokladah imali zabavu, kojoj je dala poroda uprav plemenita svèrha.

Dne 19. veljače tek. god. bijaše u našoj gostionici kod „cèrnog orla" brižljivostju i domišljenjem našeg poglavitog i obćeštovanoga g. c. kr. kot. predstojnika A. L. zatim podporom vriednog i obćepoznatoga muža g. G. Š. glavara obćine ludbrežke i ovdašnjih gospodštinskih činovnikah A. K. i L. Č. obdèržavan veleliepan bal, kojega je čisti prihod po odbitku izloženih troškovah na korist naših stradajućih pogorelacah mesta „Hrastovskoga" obrečen i odlučen bio, i koi će se jošte ovih danah rečenim nevoljnikom uručiti. — Živila dakle ova blagodušna i visokoštovana gospodo!

Sala, u kojoj je pliesna zabava obdèržana bila, bijaše slikom Nj. c. kr. apoštol. Veličanstva našega najmilostivijega cara sa carskim i narodnim barjacima a galerija, gdieno kanižka banda krasno sviraše, zelenim bèršljanom vèrlo ukusno i liepo urešena i sjajno razsvietljena. —

Družtvo, koje se sakupilo na ovu zabavu, sprovodi veselo i vèrlo zadovoljno svu noć — gospoda i predstavnice krasnoga spola udioničtvovahu u najukusnijem odielu — plesalo se izvan običnih plesovah i „Csárdes". Šteta, da se i naše krasno „Kolo" zbog toga, što ga svirači neumieše svirat, izvesti nemogaše, što je obćenito sažaljenje kod svih prisutstvujućih proizvelo.

Iz Šida. (S. D.) Dne 9. veljaše u večer dèržano je po drugi put u korist ovdiešnje škole veselje. Mnogo je obćinstva kako odavdie tako i sa strane došlo. Sve je liepo i veselo bilo, igralo se i pievalo do same zore. Osobito je bilo vidieti liepi spol kako je ponajviše svoje narodno „sriemsko kolo" igrao. Na prozorima bili su prozraci namiešteni, koji bi i najotmienijem miestu podpuno odgovoriti mogli. Prilozi su sa najvećim oduševljenjem na školu upisivani i davani. Revnost ove obćine i miestnoga svećenstva za prosvietom jamči nam, da će se kroz kratko vrieme u ovdiešnjoj školi pokraj dva razreda, koja već postoje, još dva zavesti i osnovati, te nećemo morati diecu našu u strána miesta na nauke davati, već će odavdie odmah u gimnaziju stupiti moći.

— Magjarski spisatelj Julio Šarošija osudjen je u Velikom Varadinu na 6 miesecih tamnice, što je lietos u Aradu na javnom miestu govorio jednu piesmu o krinolini i cèrno-žutoj boji. Dèržavni odvietnik dèrži, da se pod cèrno-žutom bojom razumieva Austrija, a pod krinolinom car Napoleon, i da je obtuženi, kazavši, da će krinolina pobiediti cèrno-žutu boju, prestupio §. 65. kriminalnoga zakona. Svjedoci su kazivali, da je Sarošija onda bio pijan. Obtuženi a i dèržavni odvietnik (koi je iskao godinu danah tamnice) predali su apelaciju proti gornjoj presudi.

— „Delejti" javlje, da je magjarski spisatelj Gustav Remelaija zatvoren na 14. danah zbog zdravice nieke, koju je napio u „melskoj bašči" (u Pešti) pred više Sèrbah i Vlahah.

Sèrbija.

Beograd, 14. veljače. (S. D.) Danas je sahranjen englezki konsul, koi je umro u subotu u večer u 6 satih. Svietli knez Mihail bio mu je na pogrebu.

Beograd, 15. veljače. (S. D.) Učenice ženske škole gje Špačekove imale su sinoć bal. Njena svietlost, kneginja nasliednikovica, blagoizvolila je odlikovati ga sobstvenom pohodom; što nemožemo nepozdraviti kao jedan više znak njenoga svakdašnjega plemenitoga zauzimanja za izobraženje narodnih kćerih.

Moldavija i Vlaška.

U Bukureštu se je 24. siečnja p. st. praznovalo narodno preporodjenje. Knez Kuza došao je iz Jaša u večer.

— Kako javlja „Oester. Ztg" skoro će početi u Bukureštu izlaziti malene magjarske novine, koje će dobro prolaziti, jer u Bukureštu ima dosta Magjarah.

Turska.

Iz Sarajeva na tri Jerarha. (S. D.) U Bosni kako koi dan sve gore ide. Nieki strah ušao je u Turke i od dana na dan sve se većma oružaju. Osmanpaša izdao je zapoviest, da se svi Turci što skorije spreme i da budu gotovi. Popisivanje i naredbe sve noćju bivaju. Šta se tim misli, nezna se; ali se medju Turcima veoma govori, da je to spremanje zbog Sèrbije. U Tusli čujem, da su turski soldati na austrijanske podanike napadali i s njima se pobili.

Carigrad. Govore, da je porta inostranim silama poslala notu, gdie se tuži na Cèrnu Goru i Sèrbiju i izjavljuje, da ona neće više toga tèrpiti, već da će energično i oružjem stati na put, ako se ove dvie zemlje neostave neprestanoga bušenja u neposrednim turskim provincijama. Istina je, da se jednom dielu tek kući odpuštenih redifah zapoviedilo, da se opet spreme, a sa svom revnošću kupe se ostatci porezah prošle i ove godine (turska administrativna godina počimlje 1. ožujka p. st).

Talijanska.

Turin 19. veljače. Grof Cavour došao je jučer na niekoliko satih iz Milana u Turin i donieti će, kao što kažu, veoma važnih iz Londona prispievših depešah sa sobom u Milan, koje su i Sir I. Hudsona ponukale, da ovamo dodje.

Iz Modene javljaju, da je Farini luku Korsinievu u Raveni proglasio za narodno pristanište i za ovu godinu naznačio svotu od 500.000 frankah, da se tamo preduzmu potrebne radnje. Za sabiranje i izdavanje starih poviestničkih spisah sastavljeni su odbori pod imenom „Deputazioni di storia patria", koji će siediti u Modeni, Bolonji i Parmi.

Rim 19. veljače. Jedna iz 25 osobah sastojeća deputacija, koju su englezki katolici odaslali, predala je svetom otcu adresu vierujućih one zemlje; papa je izrazio veliko zadovoljstvo o ovom očitovanju.

Iz Bolonje javljaju, da seljaci žele izgubitak papinske sisteme. Polag istoga dopisa dobila je vojska talijanskoga saveza podkriepljenjah.

U Bolonji ušlo se nedavno u trag veoma razgranatoj uroti, koja je imala za svèrhu uzpostavit zakonitu vladu. Privremena uprava dala je uapsiti mnogo osobah. Mnogi uapšenici, medju njima više svećenikah, odvedeno je u Feraru. U gradu vlada velika prepast, budući da se svako očitovanje na korist pape strogo kazni. Strahovanje popelo se je na najviši stupanj. U Ferari uapšen je biskup, starac od 70 godinah, jer je od biskupa jakinskoga primio pismo s izrazima sažaljenja za papu.

Rim, 22. veljače. Kažu, da je posliednje nedielje deset kardinalah viećalo o odgovoru na Thouvenelovu depešu.

Turin, 22. veljače. Vojska će se, vele, razdielit u četiri sbora, svaki sbor po 40,000 momakah, pod Lamarmorom, Fanti-em, Sonazom i Cialdiniom. Cavour poduzeo je danas obilazan put po provincijama.

Francuzka.

Pariz 21. veljače. Na predlog ratnoga ministra car je pomilovao 396 vojničkih kažnjenikah sasvima a drugim opet, 280 na broju, prikratit će se trajanje kazni.

Pariz 22. veljače. Turinska pisma govore o novoj spomenici Cavourovoj.

Pariz, 23. veljače. „Patrie" govori o pismima iz Savoje, koja zahtievaju sdruženje, i opaža pri tom, da bi mudrost Švajcarskoj imala naložit bolju politiku. Ako ista zahtieva, da joj se dade Chablais i Faucigny, neka nezaboravi, da jedan dio genevranskoga kantona pripada Savoji i da je veliki dio švajcarske talijanski.

Pariz 24. veljače. U pismima iz Rima tvèrde, da je papa dobio pismo od kralja sardinskoga, u kojem se razlaže, da je nemoguće Marke i Umbriju sačuvat papinskoj stolici i predlaže, neka bi se papa pustio u ugovore zbog sjedinjenja.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 25. veljače. U četvèrtak bio je sastanak medju maršalom O' Donnellom i Mulley-Abbasom, koga je pratio carev ministar. Posliednji izjavio je, da se uvieti za mir nemogu primit i želio je novi rok, da cara o tom uobaviesti. Maršal O'Donnell odbio je tu želju s izjavljenjem, da se dèrži slobodnim raditi polag okolnostih.

London 25. veljače. „Chronicle" hoće da zna, da je medju Austrijom i Rusijom sklopljen savezni ugovor, polag kojega Austrija zbog svetoga groba i u pogledu na dunajske kneževine i Sèrbiju u skladu s Rusijom stoji a posliednja nasuprot jamči za svekoliko posiedovanje zemaljah Austrije uklopno s Ugerskom i Mletačkom proti unutrašnjim i izvanjskim neprijateljima.

Književne viesti.

Upravo su izišle sliedeće knjige: 1. „Put na Plitvice" od Adolfa Tkalčevića. U Zagrebu tiskom dra. Ljudevita Gaja. Izvèrsnu ovu knjigu preporučujemo svim našim domorodcem. — Tko joj poznade spisatelja, taj je već napred osviedočen, da se mora ova knjiga odlikovati osobitom krasotom jezika, elegantnim slogom i zanimivim opisivanjem. Mi smo uvierèni, da će knjigu ovu svaki čitatelj ne samo jedanput nego i višeputah čitati, i da će u njoj svagda novih krasotah naći. Knjizi je pridena krasna slika „Tlovid plitvičkih jezerah." Imade 92 str. i stoji samo 40 novč. a može se nabaviti i naručit kod samog g. spisatelja u Kipnoj ulici, br. 174.

2. Računstvo na pamet. Za narodne učitelje i čekaoce napisao Vienceslav Marik, učitelj na uzornoj glavnoj učioni u Zagrebu. Drugo povećano izdanje. Može se nabaviti kod samog izdatelja, Drag. Albrechta ili kod Lavoslava Hartmana i Fr. Župana. Ciena 35 novč.; vezano 40 novč.

3. Razmatranja jednoga Austrianca o cèrskom listu pisanu 9. rujna 1857. god. od Josipa Wenciga. (Prevedeno s izvora) u Zagrebu, tiskom dra. Ljud. Gaja 1860. Ciena 20 novč.

Nalazimo u 25. broju ovogodišnjeg „Osser. Dalmato" pod 10 t. m. sliedeću književnu viest: „Gospodin gimnazijalni profesor u Splietu Luka Svilović, čoviek vèrstno poznat u književnosti slavjanskoj i talijanskoj, bavi se sada okolo poviesti otoka Lukruma kod Dubrovnika. On se takodjer zanima okolo sastavljanja u kratko poviestnice dalmatinske, u kojem se sadèrže osim nacèrta poviestnice dubrovačke i poljičke još i glavne epoke kotorske. Ovaj istorički izvod dieli se na sedam periodah vremena: dalmatinsku naselbinu; celtičko kraljestvo; dalmatinsku republiku; Dalmaciju pod Rimljanima; Dalmaciju od V. do XV. vieka pod različnim vladarima i gospodarima; mletačko gospodarstvo, i austrijansko gospodarstvo. Nenapominje rečeni list, u kom jeziku piše ovaj vriedni naš domorodac takova važna diela; nego pri svem tom i mi mu od naše strane želimo dobru sreću u takovom dielu, koje daj Bože da nabèrzo bieli sviet ugleda i da pred istim svietom najljepše poštenje sebi sadobije. (G. D.)

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 88 — 3—1

Natiečaj.

Orgulaško i učiteljsko miesto u Maruševču, — s kojim je skopčena godišnja plaća od 315 for. austr. vriedn. zatim u ime dèrvarine za vlastitu porabu i za školu 63 for. a. v. kao i za manje popravke učione 31 for. 50 kr. a. v. uz bezplatni stan, i uživanje vèrta od $1/2$ i oranice od $1 \frac{1}{2}$ rali, ima se popuniti.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, domovini, staležu, sposobnostih, znanju jezikah dosadanjemu službovaju kao i ponašanju svomu iz političkoga i ćudorednoga obzira, do konca ožujka t. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku i župniku na Voći Ivanu Barbariću.

U Zagrebu dne 10. veljače 1860.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Nr. 123. civil de 1860. (81) — 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Komitatsgerichte im Essek, wird bekannt gemacht: Es sei zu Folge Erlasses des hohen k. k. Obersten Gerichtshofes vom 29. November 1859, Z. 12,341, in der Execution des Julius Cyrillus Isaković aus Essek, gegen Nicefor Pavlović in Essek Unterstadt, wegen schuldigen 2000 fl. CM. 6% Interessen und Gerichtskosten die neuerliche zweite executive Feilbiethung der auf 4500 fl. CM. geschätzten dem Grundbuchsprotokolle Nr. 2022, der Gemeinde Essek inliegenden Häuser. C. Nr. 294 et 295/301 in Essek Unterstadt auf den 12. April 1860 Vormittags um 10 Uhr an Ort und Stelle der Häuser selbst angeordnet werden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze vorgeladen, dass die Häuser, wenn sie um den Schätzungswerth nicht verkauft werden könnten, dem Meistbiethenden auch unter der Schätzung zugeschlagen werden würden, und dass der Ersteher die auf den Realitäten pfandweise versicherten Schulden, soweit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, die Schätzung der Realitäten und die Lizitations-Bedingungen können Kauflustige in der Gerichtskanzlei einsehen, und davon Abschriften nehmen.

Zugleich werden an diejenigen, welche ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung von der Feilbietungsbewilligung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekarrecht auf jene Realitäten erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Realitäten so gewiss bei diesem Komitatsgerichte anzumelden, widrigens sie es sich selbst, zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen und sie dadurch, soweit der Kaufschilling durch dieselben erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Essek am 11. Februar 1860.

Nr. 1070 (83) — 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' I. R. Uffizio di Porto e Sanità Marittima in Rovigno si e reso vacante il posto di Scrittore, cui va congiunto il salario di annui fiorini trecento sessantasette soldi 50. (fi. 367 sold. 50) in Valuta austriaci.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare a questo Governo Centrale Marittimo fino al giorno 10 Marzo mese pr. venturo le loro suppliche debitamente corredate comprovando l' età, 'l incensurata condotta politica morale, la piena idoneità al detto porto, le cognizioni linguistiche nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovino in parentela od affinità con qualche funzionario del sudetto Uffizio.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo
Trieste 7. Ferbbraro 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 29. VELJAČE 1860. Broj 49.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase predieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. visost prejasni gospodin nadvojvoda Franjo Dragutin dostojao je iznosak od dvie hiljade forintih a. vr. a Nj. c. visost prejasna gospoja nadvojvodinja Sofija iznosak od hiljedu forintih a. vr. kao najmilostivije prineske za podporu od gladi stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji posvetiti i putem Njihova tajničtva poslati Nj. preuzvišenosti gospodinu barona podmaršalu grofu Coronini-u.

Ovi velednšni darovi stavljaju se time do obćega znanja s tim dodatkom, da je Nj. preuzvišenost ban već naredio, da se polag najvišjega opredieljenja uporave na svèrsi shodno razdieljenje u nuždom pohodjenim kotarima županijah riečke, zagrebačke, varaždinske i požežke.

U Zagrebu dne 27. veljače 1860.

Od c. k. predsiedničtva hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Nj. preuzoritost visokočastni gospodin zagrebački nadbiskup stožernik Juraj Haulik Várallyski poslao je za podporu najsiromašnijih porodicah u onim dielovima ove krunovine, gdie najveća nužda vlada, Nj. preuzvišenosti gospodinu banu podmaršalu grofu Coronini-u dvie hiljade forintih a. vr. u gotovu a ujedno stavio je tri sto vaganah proje na nadbiskupskoj gospoštini Prečcu na razpolaganje.

U jednaku svèrhu posvetila je i Nj. preuzvišenost visokočastni gospodin biskup djakovački Josip Juraj Strossmayer hiljadu forintih u gotovu i tri sto vaganah žita.

Dočim se je uporava ovih velednšnih prinesakah polag posvetah po Nj. preuzvišenosti banu jurve odredila, izrazuje se zato visokim darovnicima u ime dotičnikah javna zahvala.

U Zagrebu dne 28. veljače 1860.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

Poglavje Peto.
Promet sajamski (vašarski).

§. 62. Položenje sajmovah (vašarah).

Svatko je vlastan polaziti sajme (vašare) sa svakom robom, u prometu iliti tèrgovini dopuštenom, u koliko je sajam takov, da je na njem slobodno s istom robom tèrgovati.

Nego robu, za koju, da se prodaje, iziskuje se dozvola, mogu i na sajmih prodavati samo takovi obèrtnici, koji su providjeni dotičnom dozvolom.

§. 63. Sajmari (vašardjije).

Onaj, koi polaženjem sajmovah zanima se kao obèrtom samostalnim (sajmar, vašardjija), ima to prijaviti po §. 13.

§. 64. Inozemci.

S inozemci, što se tiče prava: polaziti sajme, postupat će se kao i s ovozemci, u koliko iz obzira samienitosti nebude inako što odredjeno.

§. 65. Predmeti prometa sajamskoga:

a) na sajmih (vašarih) glavnih:

Predmeti prometa iliti tèrgovine sajamske na sajmih velikih, sajmih godišnjih i u toplicah, koje su im za doba kupeljno posebnimi naredbami usporedjene, zatim na proštenjih (panadjurih), bit će svaka roba, koja je u slobodnom prometu dopuštena, u koliko nebi dotične povlastice sajamske narečite stegnute bile na pojedina vèrste od predmetah, kao n. pr. na marvu, vunu, žito, igračke za dieca itd.

§. 66. b) na sajmovih nedieljnih (tjednih).

Predmeti tèrgovine iliti prometa na sajmih nedieljnih jesu: živež, prirodnine (plodine), sprave ratarske (orać) i gospodarstvene, tvorine, kojimi se seljani obližnji (iz okolice) bave kao uzgrednimi, u kraju onom običnimi poslovi, i proste stvari za potrošak svagdanji.

§. 67. Predmete druge, nego koji su ovdie imenovani, imat na sajmih nedieljnih na prodaju pod šatrami i stojnicami, dopušteno je u pravilu samo obèrtnikom, u samoj obćini stanujućim glede predmetah obèrta njihova, osim ako su već u pojedinih miestih dosada za dotične tvorine pripuštali se i obèrtnici inozemski.

U ostalom u miestih takovih, gdie nastanjeni obèrtnici nebi mogli zadovoljavati svemu, što svietu za potrošak treba, bit će političkomu zemaljskomu načelstvu prosto, naredjivati, da se s dotičnimi stvarmi i izvanjski obèrtnici pripuštaju na sajme nedieljne.

§. 68. Ravnopravnost sajmarah (vašardjiah).

Svikoliki sajmari (vašardjie) uživaju, što se tiče tieranja iliti obavljanja sajamskih njihovih poslovah, jednaka prava.

Uredbe, po kojih se pèrve ure (pèrvi sahati) sajma iliti vašara priusdèržaju onim, koji kupuju na malo (namaličarom), dopuštaju se samo pri sajmih nedieljnih i glede živeža, ako iziskuju to miestne navade i potreboće.

§. 69. Sajamnina.

Na promet iliti tèrgovinu sajamsku nemogu obćine udarati do samo takovih daćah, koje će biti kao naknada iliti platja za ustupljene prostorije, za rabljenje šatrah i spravah, i za ine troškove, koji su skopčani o obdèržavanjem sajma.

§. 70. Rednici sajamski.

Dèržeći se goripomenutih propisah ima svaka obćina, u kojoj se dèrže sajmi, uz potvèrdu političkoga zemaljskoga načelstva polag potrebоćah miestnih ustanoviti rednik sajamski (zakon za sajme), u kojem će sadèržana biti i tarifa sajamninah; pri čem imat će se ustanoviti i to, u koliko će biti dopušteno na sajmištih (vašarištih) točiti pitja i prodavati jestvine.

§. 71. Podieljivanje prava sajamskoga.

Ustanovljuju osobiti propisi, kako obćine mogu izhoditi i steći pravo dèržanja sajmovah, i koji se obziri imadu uvažavati pri takovom podieljivanju.

(Dalje će sliediti.)

(Br. 87) 3—1

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugarskoj glede županije uhvarske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Prešavi daje se kroz c. kr. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvedenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini ugarskoj uslied naredbe c. k. pepečiteljstva pravosudja od 8. prosinca 1859 br. 19.220 na znanje sliedeće:

I.

U košičkom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestničko izvidjenje polag obćinah već i u županiji uhvarskoj podpuno obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi regisitri i nacèrti koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. Veljače 5860. u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Uhvaru svakome na ogled izloženi.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 1. veljače 1860, i u ovu svèrhu odredjen jest c. k. županijski sud u Uhvaru za svekolike obćine napomenute županije Uhvarske. —

Podpuni sadèržaj te time i diel II. ovog dne 10. prosinca 1859. izdanog izroka uvèršten je u službenih bečkih novinah od 10., 12. i 15. siečnja 1860. br. 8., 10. i 13. nadalje u budapeštanskih novinah od 18., 21. i 22. siečnja 1860. br. 14., 17. i 18. i u buda-peštanskom Hirlapu od 20., 21. i 22. siečnja 1860 br. 16, 17 i 19.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 15. veljače 1860.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Okružnicu Billaultovu na prefekte dopunit će vele okružnica ministra pravosudja, koja francuskim sudištima naznačuje pravac, kojim imaju udarit u stanovitim naznačenim slučajevima i njihovoj pozornosti osobito preporučuje sva obnarodovanja, koja se izrazuju na korist vremenite vlasti papine. — U isto doba javljaju iz Pariza, da je car na gospodina Gladstone upravio pismo, u kojem mu čestita, što je u svom izviešću na dolnju kuću tako izvèrstno razložio financijalno stanje Engleske. — Iz Italije zaslužuju sliedeće viesti osobitu pozornost:

Iz Milana javljaju, da je grof Cavour, zapovidnicima i glavnom štabu narodne straže razložio u jednom govoru, da je potrebno pospiešit ustrojenje svakoga diela milicije, koja je opredieljena za mobilizaciju. „Lombardia“ javlja, da su nieki nabavnici francuske vojske dobili veoma silnih izvanrednih nalogah. Mletački pjesnik Aleardi predložen je od odbora družtva „Società nazionale italiana“ za parlamentskoga kandidata za Milan. Biskup modenski krati se posvetit zastave. — Iz Bolonje od 25. pišu „Oester. Ztg.:“ Pred niekoliko danah ušlo se ovdie u trag veoma razgranatoj uroti, koja je imala za svèrhu uzpostavit opet zakonitu vladu. Ova urota proizišla je iz krila ovdiešnjega svećenstva i razprostranjivala se tja do Modenske. Nisu za nju samo seljaci zadobljeni bili već i znatan deo gradskoga stanovničtva. Plan bijaše, da listom ustanu, kad se stavi u gibanje papinska vojska, što su za cielo očekivali, i da energijom pomognu razoriti sadanju vladnu makinu. Saznalo se za urotu i mnoge osobe bijahu uapšene. Da uobće nemora malen biti broj političkih uapšenikah dokazuje to, da je zbog prenapunjenja ovdiešnjih tamnicah 250 uapšenikah u Feraru odvedeno i tamo utamničeno. Medju njima nalaze se mnogi svećenici; no većina istih pripada najznatnijim porodicama zemlje, koji svoju podanost prema papi plaćaju izgubitkom svoje slobode. Uobće ovdie se ugušuje svako gibanje najvećom strogostju i dovoljna je jedna nesmotrena rieč i najmanja sumnja, da za sobom povuče izgubitak slobode.“

Iz Francuzke čuje se takodjer, da se prosti narod nemože nikako uprajateljit sa sadanjom politikom svoga cara, sa svim tim da ga visoko cieni. Razpre s papom nikako nemože on dokučit i svakim danom prigiba se većma svećenskoj stranki, koja s ogorčenjem neprestano vojuje za prava svetoga otca. U višjim obèrtničkim krugovima vlada zbog tèrgovačkoga ugovora, sklopljenoga s Englezkom, takodjer veliko nezadovoljstvo, i tako, ako se još k tomu obistine glasovi, da je Rusija s Austrijom sklopila savezni ugovor ida se Prusija sve većma približava svomu naravnomu savezniku, izrazivši se, da će tèrgnuti mač, čim se prekorači linija

od Minčija, ova je prilika, da će se skoro granice povući rcmanskoj preuzetnosti i predusresti dogadjaji, koji bi svoj Evropi neproračunljivih štetah i nevoljah prouzročiti mogli.

Popis br. 7.

o uništavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

		for.	kr.
Gosp.	Vatroslav Sieber, c. k. redarstveni poviereuik	3	—
„	Vincenc Piffl, c. k. redarstveni poviereuik	2	—
„	Josip Tscherško, c. k. redarstveni pristav	2	—
„	Josip Kalabar, c. k. redarstveni tajnik	2	—
Gja	Katarina Sorg	10	—
„	Jelisava K.	3	—
Gosp.	Schiwitz, občinski odbornik s nova	2	—
„	vitez Leucsendorf, občinski odbornik	2	—
„	Dvorzag	2	—
„	Drag. Angerer	1	50
„	Josip Mužina	1	—
„	Ivan Schroif	1	—
„	Andrija Novotny	1	—
Gospoja	Julija Piantkovska	1	—
Gosp.	Pulzer i Moses	1	—
„	Franjo Weigelhofer	1	—
„	B. Zeininger	1	—
„	Josip Orlić	1	—
„	J. Genzić	1	—
Nadalje doprinesoše po desetniku Ivanu Galoviću:			
Gosp.	Ernest Cavatti	—	20
„	A. Hertmann	—	20
„	Josip Bak	—	50
„	Ivan Lenz	—	30
„	Ivan Metelka	—	50
„	Ivon Ivanec	—	50
„	C. Schürer	—	50
„	Josip Kuhar	—	50
„	Stermetz	—	50
Gospoja	Ana Mihalinčić	—	60
Gosp.	M. Šnarić	—	30
„	Stiepan Karas	—	50
„	C. M.	—	50
„	F. Galović	—	30
	Svota	35	20
K tomu svota iz popisa br. 6 sa		796	50
	Ukupno	841	70

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 22. veljače 1860.

Talijanska.

Turin, 23. veljače. Broferiev organ „Stendardo italiano“ obustavljen je zbog nieke raspre medju vlastnikom i tiskarom. „Patria“ uvierava, da će Piemont do 1. ožujka uklopno sa sredotalijanskim četama, izuzamši rezervu, imati vojsku od 240.000 momakah. Ministar pravosudja Cassinis podneo je svoju ostavku. Radnje na željeznici od Trevilja u Kremonu počet će se za koi dan.

Sa granice srednje Italije od 22. veljače pišu „Tr est. Ztgu“: Postupanje slobodnih četah postavljenih za straženje granice karakterizuje podpunoma ne samo življe, iz kojih je sredotalijanska vojska sastavljena, već daje zaključit, i na cielo sadanje gospodarstvo u onim zemljama.

Onomadne prodre kod Molje di Goncaga okolo 60 slobodnih četnikah do kuće austrijanske financijalne straže i pozove financijalnoga stražara, koi je tamo stajao na straži, da s njima predje preko granice, buduć da tamo živu gospodski i u veselju. Kad se isti stane kratiti, stadoše mamitelji ljutit se i prietiti mu. No najednput pokažu se iz daleka zastavice jedne ulanske patrole, na što junaci okrenuše ledja i utekoše što su hitrije mogli. Takovi slučaji nisu pojedini.

Naravno više putah goni nužda ove ljude na takove korake, jerbo obskèrba četah slobodne vojske nije, vele, baš najbolja. Tako kod Bòture više ovih slobodnjakah prekorači granicu, prodre u kolibe tamo nalazeće se, kojih stanovnici izbivahu i otme svu hranu, što je tamo bila, i jednu srebèrnu uru pripadajuću jednom financijalnom stražaru. Formalne racije na marvu i bliebac poduzimaju se malone svaki dan. Nužda sredotalijanskih slobodnjakah u istinu je, vele, kadikad velika. Tako je u Steiati naprema Goncagi smiešćeno 200 momakah, koje kao i ono 50 momakah, što se nalazi u Pilastriu, mora sasvim obskèrbljivati pučanstvo. Kakve simpatije isti dakle uživaju kod pučanstva, može si svatko mislit.

Milan 24. veljače. „Lombardia“ javlja: Ovdiešnja občina predala je Sir Hudsonu adresu, koja opprovèrgava opis o milanezkom stanju, što ga je lord Normanby parlamentu priobćio, dà što više i iste poznate razbojničke dogadjaje, zbivše se u tom gradu.

Francuzka.

Pariz 24. veljače. Viesti iz Rima od 21. t. m. javljaju, da je Nj. svetost papa primio vlastoručno pismo od kralja sardinskoga, koje dokazuje, da nije moguće, da bi si papa mogao zadèržati Marke i Umbriju i predlaže mu nagodu u tom obziru (Mi smo već to jedared javili). Kažu da je papa odgovorio da nepristaje na to i da je pripravan na sve dogadjaje.

Pariz 24. veljače. „Patrie“ čestita si, da se Austrija odriče sukoba u obziru uredjenja sredotalijanskih poslovah; umierenost Austrije zahtieva, veli, umierenost ostalih silah, poimence Sardinije, koje kralj uslišat će saviete vlade francuzke.

Pariz 26. veljače. „Moniteur“ sadèržaje program otvorenja zakonotvornoga tiela, koje će biti 1. ožujka.

Nadalje donosi „Moniteur“ dekret o preustrojenju francuzkoga topničtva. Tako zvane parkovne baterije ukinut će se, a piešačke baterije za 20 umnožit. Tri nove regimente podići će se, a topnički tren opet će se uvesti.

Niemačka.

Berlin, 23. veljače. Odgovor ruskoga kabineta na englezke predloge datovan je od 13. t. m. i prispeo je u Pariz dne 20. Rusija zahtieva kao i Prusija, da se riešenje talijanskoga pitanja raspravi dogovaranjem medju svim velikim silama a ne samo u načelu medju dvie sile.

Velika Britanija i Irska.

London 23. veljače. Iz Beča od 22. veljače javljaju Reuterovoj pisarnici: Skoroteća s konačnim odgovorom Austrije na englezki predlog posredovanja otišao je dne 17. t. m. u London i Paris. Odgovor grofa Rechberga nabraja razloge, koji Austriju prinukaše, da neprime ovoga predloga. Pèrvo mienja englezki predlog bitne temelje evropske ravnoteže osnovane ugovorima od godine 1815. Zatim protivan je načelima, na kojima se osniva zakonitost vladah uobće a austrijanske napose. Treće uništuje englezki predlog prava talijanskih knezovah, koja su zajamčena Evropom i koje braniti sveta je dužnost Austrije. S tako obrazloženim odbitkom predlogah englezkih skopča Rechbergov odgovor ujedno očitovanje da Austrija u ovaj par neće tražiti, da razori silom oružja, šta nemože preprečit, no da si priuzdèržaje podpunu slobodu raditi, što joj se u buduće za najbolje uzvidi. — Forma odgovara umierena je i uljudna.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Verona 25. veljače. Viest donešena po listu „Unione“, da su četiri husarska oficira u Legnanu uapšena i u Mantovu odvedena bila, sasvim je neistinita.

Turin, 25. veljače. Naredbom ratnoga ministarstva od 24. t. m. zasvat će se četiri dobne razreda od godine 1830. do godine 1833. starih sardinskih provincijah. Toj mieri dalo je, vele, povoda uvèršćenje lombardezkih podoficirah i soldatah, koji čine sjedinjenje vremenito odpuštenih soldatah iz starih provincijah potrebnim, da se ustrojenje vojske učvèrsti i uvede jednoličnost obučavanja.

Kazalište.

Večeras predstavljat će se u ovdiešnjem kazalištu poznata Raupachova tragedija „Isidor i Olga“, u kojoj će gospodična Schweigertova predposliednji put stupit pred naše občinstvo a sutra bit će posliednja lietošnja predstava ove izvèrstne umietnice i to u novom za nas po Niemačkoj toli razglašenom komadu „Klytemnestra“ od Tempeltey-a“, u kojem je naša gostinja u Gradcu, kao što svi tamošnji listovi jednoglasno javljaju imala, uprav slavodobitan uspieh. S toga obraćamo pozornost našega občinstva dvostruko na ovu izvanrednu predstavu.

Današnjem broju priložen je popis najizvèrstnijega siemenja izvanjskoga i domaćega za soćivo, dietelinu, trave, bilje i cvieće, koje se uz naznačene ciene friško i pravo dobiti može kod Ivana B. Taitla „k modroj kugljì.“

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 307. (79) 3—3

Oglas.

C. k. ravnateljstvo zaklade za razteretjenje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju stavlja do obćega znanja, da s obzirom na počimajuće se predhodne radnje za šesto žrebanje hèrvatsko-slavonskih zemljorazteretnicah, koje će se preduzeti 30. travnja t. g., nemože preduzimanje takovih prepisivanjah od obligacijah, kod kojih novo izdati imajuće se obligacije moraju dobiti promienjeni broj, imati miesta za vremena od 1. ožujka t. g. do dana oglašenja zadužnicah, izvučenih dne 30. travnja t. g.

U Zagrebu dne 17. veljače.

Ulepić s. r.

Nr. 240 civ. 1860 (89) 3—1

Edikt.

Da bei der durch Bescheid vom 18. November 1859. Nr. 1661. civ. auf den 15. Febrar 1860, angeordneten ersten Tagfahrt zur exekutiven Versteigerung des dem H Emerich v. Bušić gehörigen adeligen Gutes Orte G. B. P. Nr. 29. wegen der Frau Josefine Herschek schuldiger 4000 fl. österr. W. kein Kauflustiger erschien, so wird der zweite zu diesem Zwecke auf den 19. März 1860. Vormittags 10. Uhr im Orte der Executions Realität angeordnete Termin mit dem Beisatze ausgeschrieben; das die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 21819. fl. 97 kr. österr. W. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter dem Schätzung zugeschlagen werden würde.

K. k. Bezirks-Gericht
Gross-Gorica am 18. Februar 1860.
Der k. k. selbst. Richter
v. Zlatarović.

Nr. 459 (84) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung der Cassiers-Stelle bei der Marktgemeinde Krapina.

Auf Grund des Erlasses der hochlöblichen k. k. Comitatsbehörde vom 11. d. Mts. Z. 11630 de 1859 kömmt bei der Marktgemeinde Krapina eine Cassiersstelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 500 fl. österr. W. mit der Verpflichtung zur Cautionsleistung im Gehaltsbetrage verbunden ist, zu besetzen.

Die Bewerber um diese Stelle haben, ihre Gesuche unter Nachweisung der Fähigkeit zur Cautionsleistung, des Alters, Standes, des moralischen und politischen Verhaltens, der Kenntniss der deutschen und kroatischen oder südslavischen Sprache, dann der bisherigen Dienstleistung und Befähigung im Steuerfache bis 20. März d. J. im Wege ihrer vorgesetzten politischen Behörde bei diesem Bezirksamte zu überreichen.

K. k. Bezirksamt Krapina am 20. Februar 1860.
Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Snanz.

Nr 314-St. (76) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Warasdiner Komitats-Gerichte wird der in Verlust gerathene von dem Herrn Johann Nepomuk von Sándor zu Gunsten des Herrn Johann Zernčić ausgestellte Schuldschein über 400 fl. W. W. dto. Agram 18. Dezember 1821 für nichtig und erloschen erklärt, weil sich während der im Amortisations-Edikte vom 19. September 1857 Z. 5170 festgetzten Frist Niemand als Besitzer dieser Urkunde gemeldet hat.

Warasdin am 28. Jänner 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 1. OŽUJKA 1860. Broj 50.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

Poglavje šesto.
obèrtničko pomoćno osoblje.

§. 72 Pravni odnošaj.

Pravni odnošaji izmedju samostalnoga obèrtnika i punomoćnoga mu osoblja (pomagačah i diečakah iliti šegèrtah), u koliko zakon ovaj neima u sebi ustanovah osobitih, prosudjuju se po propisih obćega zakonika gradjanskoga.

a) Pomagači.

§. 73. Pomagači.

Pod pomagači razumievaju se u ovom zakonu momci tèrgovački, dietići (kalfe) i tvorničari (poslenici u tvornicah), zatim pomagačice, koje su u istom odnošaju službenom.

Medju pomagače nespadaju:

ljudi, koji su naredjeni za višje poslove, kao što su: poslovodje, faktori, knjigovodje, pieneznićari, risari, kemici,

zatim za prosto dodavanje i za ine grubije poslove najmljeni rabotnici nadničari,

napokon osobe, koje pri obèrtovanju kojem obavljaju kakovu službu samo kao kućna čeljad ili služinčad, kao što su: konobari, kočijaši itd.

§. 74. Izkazi.

Svaki pomagač treba da je obskèrbljen potrebitimi izkazi; ovi su izkazi pri momcih tèrgovačkih sviedočbe od prijašnjih im gospodarah, po vlasti vidovane, a kod ostalih pomagačah poslovnik (knjiga poslovna).

Podhvatnici, koji bez ovakova izkaza uzmu pomagačah u službu, bit će kažnjivi, i jamčit će ujedno s pomogači po mieri §. 1302 obćega gradjanskoga zakonika predjašnjemu gospodaru za štetu, koja ga je postigla time, što je pomagač samovlastno od njega otišo. Prijašnji gospodar imade takodjer pravo iskati, da se k njemu opet vrati pomagač, koi je samovlastno otišao od njega.

§. 75. Kakov je položaj pomagačev.

Što i koliko da radi pomagač; koja da mu bude platja i kakov ini položaj; koliko će mu trajati odnošaj službeni; zatim da li će i koliko imat raditi probe radi, i koliko da bude rok odpoviedni, — sve će to visiti od slobodna medjusobna ugovora iliti pogodbe. Ako takova ugovora neima, uzima se tada, da se pomagač izplatjuje svake nedielje (svakoga tjedna), i da zanj valja odpoviedni rok od četèrnaest danah; u ostalih pako obzirih bit će pravilom običaj, koi u miestu kojem vlada.

§. 76. Dužnosti i pravila.

Pomagač dužan je, svomu gospodaru (službodavcu) izkazivati viernost, poslušnost i štovanje; vladati se pristojno; raditi onoliko vremena, koliko je ugovoreno ili koliko je u miestu kojem u običaju; obèrtne poslove, koji mu budu povieroni, oskèrbljivati, kao što najbolje zna i umie; glede obèrtnih razmierjah gospodara mu mučati; prema svojim drugovom i okućanom bit pogodan i na blag način postupati s diečaci (šegèrti), kao i s diecom, koja rade pod nadzorom njegovim. Vlastan je pako zahtievati, da mu se ugovorena platja izplatjuje na vrieme, da gospodar uljudno s njime postupa, i da mu se, kad izstupi iz službe, dade sviedočba polag istine.

§. 77. Zabrane.

Zabranjeno je pomagačem, slaviti po svojoj volji iliti kad im se uzhtie praznikah i tako zvanih malih nedieljah (blauer Montag); bez dozvole gospodarove raditi na svoj račun ili za gospodare druge; dogovarati se medju sobom, kako bi zajedničkim uzkratjivanjem diela ili inimi sredstvi prisilili gospodare svoje na kakove uviete (§. 481 zakonika kaznenoga).

§. 78. Kada se razvèrgava odnošaj službeni.

Odnošaj, koi proizhodi iz radnje ili službe, može se s važnih razlogah prije roka, naročito ili mûćeć ugovorenoga, i bez odpoviedi razvèrgnuti odmah. Navlastito pako bit će:

1. Gospodar iliti službodavac vlastan ukinuti ugovor, kada pomagač:

a) obnadjen bude, da nije za službu, koje se je podhvatio;

b) kada učini takovo što, čime se s razlogom uništuje pouzdanje, koje bi unj valjalo imati, ili kada gospodar saznade takov čin tek kašnije, pošto ga je već uzeo bio u službu;

c) kada se bez dozvole gospodarove zanima uzgrednim takovim poslom, s kojega nemože, kao što bi morao, raditi pri obèrtu;

d) kada se tvèrdokorno krati izvèršivati pravedne naloge gospodarove, ili kada nastoji svoje drugove, diečake ili kućnu čeljad navesti na neposlušnost, na odpor prema gospodaru, na neuredni život ili na čine nedopuštene, ili kada se učini krivcem uvriede poštenja prema gospodaru ili porodici gospodarovoj, ili kada inako u veliko ili više putih povriedi dužnost svoju;

e) kada svojom krivnjom bude nesposoban za dielo, ili kada takova nesposobnost za dielo, kojoj nije on kriv, potraje preko četiri nedielje danah;

f) kada preko osam danah pridèržan bude u zatvoru (apsu).

2. Pomagač bit će napose vlastan ukinuti ugovor:

a) ako bez štete za zdravje svoje nemože nastavljati diela;

b) ako ga gospodar tvorno zlostavi ili učini se prema njemu krivcem prekèršaja uvriede poštenja;

c) ako gospodar nastoji navesti ga na čine nećudoredne ili protuzakonite;

d) ako mu gospodar nepravedno uztegne ugovorenu platju, ili povriedi ine znatne točke, u ugovoru ustanovljene;

e) ako gospodar pade pod stečaj ili ako inako neuzmogne davati pomagaču posla i zaslužbe.

§. 79. Kada gospodar pomagača odpusti prije vremena.

Ako gospodar, neimajući zakonito valjana razloga (§. 78), pomagača odpusti prije vremena, ili krivnjom svojom dade razloga, da se odnošaj službeni razvèrgne prije vremena, bit će ted dèržan, za sve ostalo vrieme roka odpoviednoga izplatiti pomagaču platju i ina ugovorena ili zavedena beriva.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Zagreb dne 1. ožujka.

V. Imade kod nas mnogo ljudih, koji izbilja misle, da našoj zemlji kakovo dobro izkazuje, kad samo napriečac tvèrde: zadružni život nevalja u našoj zemlji ni pare! ... Da je on zaprieka napriedku i prosvieti. Lahko je suditi i osuditi; no je li to pravo il nepravo, to je druge pitanje.

Kada što obstoji dugo vremena, nije dvojiti, da imade nieku valjanost, nieku jakost, koja ga dèrži i čuva od propada; ta baš žilavost znak je, da je dubok korien. Zadružni život trajao je kroz više stolietjah, čuvao je naš narod od propasti. Nu ... to je razlog nevaljali, govore ljubitelji zapadne prosviete, zavod taj bijaše dobar, dok smo siedili u blatu, dok nismo kanili napredovati, ali sada — sada je olovo za krila naša.

Naša nakana nije, sve razloge pro et contra nabrajati, jer toga nedopušća prostor ovoga lista; želimo samo iz gospodarstvenog gledišta pitanje na kratko proreŝetati. Nedvojmbeno je, da je u marvogojstvu glavna poluga gospodarstva; gdie neima marve, neimagnoja, gdie neima gnoja, neima hrane. Sve naše kuće zadružne imadu, ako ne svagdie baš velik, a to barem priličan broj marve; pèrva posliedica dieljenja jest, da se broj marve umaljuje te time gospodarstvo uništujo; krivo bi imao, koi bi reko: U Zagorju je liepa marva, pak tamo neima zadružbine ... Ali odgovaramo, ako nije tamo toliko ljudih u jednoj kući živilo, košto u Posavini, načelo zadružbine ipak se je vazda dèržalo; polag svih osebunjkah obstojaše tu nieko štovanje pred domaćim blagom, tako da se je imetak obiteljski čuvao; tek u novije doba procvala je liepa namiera porušiti ono, što je trajalo tako dugo. Tko neima više nego pò, ili jednoga kosca livade, ne više nego 4—6 ralih oranice, dva vola, i jednu il dvie krave, kako će živiti, kako će se uzdèržati dan danas u Hèrvatskoj. Jedna poplava, ili jedno sušno lieto, pa eto ti nestašice kèrme ... odoše volovi, ... zapne plug. Seljaku je pako pusta kuća, kad mu plug stoji. Naš seljak nije naučen raditi postojano i promišljeno, računajući unapred, već on živi od dana do dana; hoćemo li dakle da ga bacimo u borbu toli pogibeljnim živaljah, koji uzpropašćuju mnogo jače sile, nego ih naš seljak posieduje? ... Dopustite, da se seljaci razdiele na male komadiće, pak će te vidieti, da će se sve to veći pauperizam kod nas pojaviti, te da će zavèrženost značaja i gotova propast ćudorednosti uzastopce sliediti ... Pèrvo će dakle biti, da će se broj marve znatno umaliti; seljak na komadiću grunta svoga neće moći dugo hraniti marvu svoju; prodat će ju dakle; zemlja će mu ološati sve više i više; prodat će koi komad livade, misleći šta će mi livada, i onako neimam marve; sila boga nemoli; žena i dieca viču za kruhom; porez se mora platiti, ... šta će? Prodat će polje ... a za mala i kuću, pak ajde tèrbuhom za kruhom! ... To je ono, što baš kažu mnogi prijatelji prosviete, to je ono, što mi tražimo; nama treba ljudih, koji će raditi, nama treba težakah ... Gospodarstvo je medjutim propalo, a kuća je opustila, obitelj je bez krova. Hoće li se to nadomiestiti? Tko će u tu kuću doći? Bit će li našinac? Bit će li tudjinac? Bit će li težak il skitalica? Što je domovina time dobila, kad stotinah takovih kućah nastane? Bojimo se jako, da će naš seljak, koi baš nit u punoj kući nije najmarljiviji, kada bude bez kuće i kućišta, prekèrstiti ruke, pak ne misleć da bi radio, s vremenom sve to više se ogledavati na one kruške, koje rastu u tudjoj bašći ... Ta odkuda radinost u sirovu čovieku? U čovieku, koi je protratio lahkoumno, il izgubio po nesreći imućtvo svoje, odkuda mu, pitamo, marljivosti, pokoja u duši, urednosti u životu? ... Čuvstvo ono, da je čoviek izgubio, što je posiedovao, čustvo je gorko; prosta čovieka čini još prostijim te pogibeljnim za cielo družtvo.

Nežélimo, da se status quo onako uzdèrži, kako je bio od vieka, nego želimo da se prije pripravi gradivo za novu kuću, nego li se poruši stara. Našemu puku treba nauke, treba mu uvidjenja, spoznanja pravoga položenja svoga;

tek onda, kad bude u njemu ukriepljeno načelo samostalnosti, kad bude pojmio, šta je to: stajati na svojih nogah, onda mu otvorite stazu, neka stupa, neka napreduje.... Zašto baceš brata u more, a nisi ga naučio prije plivati?

Neograničene diobe dèržimo za najveću nesreću, koja bi mogla našu zemlju postignuti, jerbo takovim raskomadanjem seljačkih kućah, satro bi se sav život obiteljski i upropastilo bi se gospodarstvo. Zemlja sa podrovanim životom obiteljskim i bez poljodeljstva gotova je siromašta. Diobe imale bi se dakle samo pod tim uvietom dopustiti, da ona strana, koja diobu uzimlje, kadra bude plug uzdèržavati, a gdie neima toliko blaga, tamo neka nebude dielenja.

Popis br. 8.

o uništavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekih kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
Sučl novi katoličkoga dietičkoga družtva u Zagrebu	10	—
Gosp. Boufleur, c. k. graditeljstveni ravnatelj	5	—
„ Juraj Thyr, c. k. graditeljstveni nadzirateij	3	—
„ Ivan Hesky, c. k. nadindjenir	2	—
„ Božidar, c. k. indjenir	1	—
„ Ernest Karasz, c. k. indjenir	1	—
„ Franjo Greutter, c. k. indjenir	1	—
„ Kovačević, c. k. pristav	1	—
„ Pogorelc „ „ „	1	—
„ Šišman pl. Konrad, c. k. dvorski savietnik	50	—
„ pl. Zidarić, c. k. savietnik banskoga stola	2	—
„ baron Eichelburg, c. k. savietnik banskoga stola	2	—
„ Dr. Rulitz, c. k. saviet. ban. stola	2	—
„ Kobler „ „ „ „ „	2	—
„ pl. Pisačić „ „ „ „ „	2	—
„ pl. Kukuljević „ „ „ „	1	—
„ Mak „ „ „ „	1	—
„ Matausek „ „ „ „ „	1	—
„ I. Mažuranić c. k. glavni dèržavni odvietnik	2	—
„ F. E. Schwab, c. k. podpredsiednik banskoga stola	10	—
„ Franjo Isatić, ravnatelj	—	50
„ pl. Štriga, c. k. savietnički tajnik	—	50
„ Teuschel, c. k. predstojnik	—	50
„ Poturičić „ „ „	—	50
„ Findrić „ „ „	—	50
„ Antolković, c. k. oficijal	—	50
„ Ed. Martinić „ „ „	—	40
Od uredničtva Niemačkih zagrebačkih novinah predano	60	—
Od visokočastnoga nadbiskupskoga kaptola u Zagrebu	500	—
Svota	663	25
K tomu svota iz popisa br. 7 sa	841	70
Ukupno	1504	95

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.
U Zagrebu 24. veljače 1860.

Austrijanska carevina.

O slavenskom balu davanom prošlih pokladah u Beču čitamo sliedeće u „Sèrbskom Dnevniku“:

„Vriedno će biti, da se što reče o slavenskom balu, koi je neki dan bio, i ako ne onakav, kakav bi trebao da bude i kakav bi lahko mogao biti. Bečani sadèržaše u pameti kao kakvu liepu uspomenu pèrvi slavenski bal od petdeset druge godine, pa i lanjski bijaše toliko sjajan, da nam š njega nije morao obraz cèrveniti; ali ove godine — bolje da ga nije ni bilo! Odmah iz samoga pripremanja moglo se kazati i za posliedice; tako na priliku bude uredjeno da se bal nedèrži u Beču, no u sela Hicingu (!), i to Domajerovoj kasini u nedielju, kad se nijedan znatniji bal nedaje!! E pa je li onda čudo, što nieka znatna osoba reče, da Hicing i Domajerova kasina nedolikuju dostojanstvu slavenskoga naroda, i što nehtiede ni poziva primiti, a kamo li doći na sam bal? — U pozivima se izrekom želilo, da se na bal dodje u narodnom odielu, ali to je slabo tko k sèrcu primio. Troje četvero ukazaše se u narodnom odielu, a drugi kao obično u fraku; Sèrbah je osobito malo bilo; igre narodne, kolo i vojvodjanka nisu se igrale i ako sa bile naznačene, ali i bolje, jer tko bi se uhvatio da ih igra, kad od mladeži sèrbske ako bijahu svega dvojica! Upravljatelji od bala bijahu gotovo sami Poljaci; pa po tome nemožemo ni sam bal nazvati slavenskim. Liepo rekoše jedne niemačke novine, govoreći o ovom balu, da su Slaveni od Niemacah naučili biti složni! Svega je vèrlo malo bilo, a osobito liepoticah; koliko je Domajerova sala mala, pa opet bijaše prazna. Od poznatih osobah bijahu ministar Gołuhovsky, knez Jablanovsky, grof Thun i još nieki. Kako čujem, neprijazno je dirnulo nieke od mladeži sèrbske, što bal tako hèrdjavo ispade, pa rekoše, da će se do godine i sami upravljanja primiti i što življe oko toga nastojati, da bal bude sjajan. Koliko je liepo biti ustalac u svakom valjanom poslu, još liepše je to biti u stvari, koja se tiče ponosa narodnoga, pa zato od svega sèrca želim, da Sèrbi i učine što rekoše da će učiniti.

Sèrbija.

Beograd, 19. veljače. (S. D.) Jamačno ste čuli, da je velikobritanski konsul gosp. grof Fonblank ovdie umro, dèržim da vam je tkogod i podrobnost toga dogadjaja saobćio; ali ako su moji izvori pouzdani, ostalo je, na moju neprijatnost, nešto i ja da vam javim. Već se po sebi razumije, da su ostale ovdiešnje kolege grofa Fonblanka pohitile, da mu posmèrtnu i posliednju počast učine. Njegova svietlost knez nasliednik, ministri savietnici i drugi činovnici svi u uniformi došli su takodjer, da ovu kèršćansku počest učine pokojniku. Iz učtivosti i paša beogradski poslao je svoga sina, da prisustvuje toj žalostnoj svetkovini. Kako čujemo, prije nego što je krenut pokojnik iz kuće, povede se medju gg. konsulima razgovor o tom, kojim redom, da idu kola, t. j. tko će za kim ići prateći pokojnika. Bijaše mnienjah različnih, ali većina pristade i nadje za najuputnije, da najprije idu kola, koja će pokojnika nositi, za ovim kola, u kojima će biti familija pokojnika, potom kola kneza nasliednika, za ovima kola pašine, a za njima ostala gg. konsuli po starešinstvu i za njima naposliedku po redu kola ostalih sèrbskih velikašah. No predstavniku jedne velike zapadne dèržave ovaj red nebi ugodan i zauzimajući se za dostojenstvo gradskoga muhafisa on pokaza koliko simpatije za ovoga, toliko neuvažanja prema vladaocu i narodu sèrbskom. Pa i kad mu kolege primietiše, da nemotreći na ostalo to nije ni paša u osobi, nego sinom svojim na oficijalno zastupan, on i ako je ohladnio u revnosti prema paši nije uztego mèržnju svoju prema nama. Hvala bogu, te se nije ovaj neprijazni razgovor dugo produžavao. Pokojnik je odnešen i sahranjen, oni što su ga pratili, išli su svi gotovo u onom redu, kojim smo mi natrag spomenuli. Sèrdnje i vike kao i neuputna napadanja na nieke uzvišene ličnosti jednog od predstavnikah zapadne civilizacije nisu ništa drugo nego dokazi njegove niskosti i neosnovane antipatije prema nama. Mi se tiešimo time, što velika nacija nedieli ova nedostojna čuvstva svoga predstavnika prema vladajućem domu i narodu sèrbskom. Knez nasliednik za ove niske uvriede useo je sebi za sad toliko zadovoljstvo, što je čestorečenom gospodinu dao na znanje, da mu je zabranjen odsad pristop u dvor njegov, čemu smo se mi svi pa i same kolege istoga gospodina obradovale.

Talijanska.

Prof. Giorgini otišao je sa važnim depešama Cavourovim iz Milana u Firencu.

Turin, 21. veljače. Kasacionalni sud uvest će se svečano 1. svibnja u Milanu.

Milan, 23. veljače. Ovdiešnji listovi javljaju, da će se francuzka vojska smiestiti u dva odkopana tabora; jedan od njih biti će u Picigetonu a drugi u Paviji. U svakom bit će do 30.000 momakah. Divizije talijanske vojske očekuje svaki dan zapoviest, da krene put sredinje Italije.

U Bergamu uapšeno je više osobah.

Dva batalijuna nišandžijah već su došlo iz Parme u Arečo, i tamo su bili primljeni s pleskanjem. Na Napuljskom području takodjer se nagomiljuje vojska put toskanske granice. Dva batalijuna domaćih lovacah već su u Viterbu i već su naručeni stanovi za nove čete, kao što se misli za novu inostranačku regimentu. Od ove strane imalo bi se sakupit prieko 5000 momakah.

O englezkim depešama, koje su priepiele na J. Hudzona, doznaje se od dobro ubavieštene strane, da englezki dvor opominje sardinsku vladu, da se neprenagli, i da čeka, dok se dodèrše nieke razprave. Kažu, da je grof Stakelberg dobio sličnih depešah od svoga dvora, u kojima mu se veoma oštro naznačuje, kako se mora vladati.

Družtvo „Unione liberale“ predložilo je medju ostalim sliedeće parlamentske kandidature: za Asti Buoncompagni-a; za Turin i Paviju Ricasoli-a, za Cigliano Farini-a; za šest sbororah turinskih predloženi su: Cavour, Cassinis, Vegezzi, Ricasoli, Miglietti, Nota.

Ratazzi, koi je hoteo da sprovede zimu u Nici, kanio se je te namjere i vratio se u Turin.

Markez Pepoli, vratio se je iz Pariza u Turin i odputovao je poslie kratka bavljenja dalje u Milan.

Vojvodsko-modeneske čete nalaze se sada u Basanu i Vičenci.

U S. Mauriciju priredjuje se kvartir za 10,000 momakah. Brigada Pavija ima već tamo svoje skladište.

„Opione“ misli, da će Piemont zajedno sa sredotalijanskom vojskom do početka travnja pod oružjem imati 150,000 momakah.

„Dirito“ ruga se poniznosti, kojom milanezke novine govore o dostojanstvenicima, koji se sada bave u Milanu. Poimence opaža ovaj list s obzirom na naslov „Nj. preuzvišenost dèržavni ministar vitez gubernator d' Azeglio, da odkad je izišo štatut od godine 1848. nema više dèržavnih ministarah.

Francuzka.

Pariz, 27. veljače. *Constitutionnel* donosi jednu depešu Thouvenelovu na francuzkoga poslanika u Beču od 31. siečnja. Thouvenel nabraja pokušaje Francuske za privedenje riešenja u srednjoj Italiji. Ovi pokušaji ostali su, veli, bez uspieha, budući da narodi nećele uzpostavljenja svojih prijašnjih gospodarah. Francuski ministar pozivlje se na umiriteljni duh Austrije na korist riešenja predloženoga po Englezkoj, i dodaje, da je knezovima ostao bio jošte kakav način za uspostavljenje, bdili bismo saviestno nad onim, što im se nije podnipošto otelo. U obziru Romanje žali depeša, da papa pušta, da se položaj sve veóma otežčava. Francuska bi mogla latit se jošte manje radikalna načina, nego što je odciepljenje, no samo pod tim uvietom, ako bi se svi hotieli dèržati načela neposredovanja.

Iz Strasburga, od 20. veljače javljaju: od jučer nastupila je u istinu redukcija vojske, budući da je dobna klasa od godine 1853. odpuštena a izvan toga podieljeno je više vremenitih odpustah.

Španjolska.

Tetuanski dopisnik lista „Indépendance“ javlja od 11. veljače da je sastavljenje 5. vojenoga zbora pod generalom Paviom u Andaluziji u podpunom tečaju, i da će O' Donnell, čim prispie ovih 7000 momakah, krenut put Tangera. Svadra podkrepljena bojnim brodovima doćavšim iz Havanne ima s morske strane udariti na onu pijacu a možebiti i na Mogador.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 27. veljače. Parobrod iz New-Yorka prispeo je i donosi viestih od 15. t. m. Iz Prava Križa (Vera Cruz) javljaju pod 4. t. m., da ultimatum, koi je Englezka stavila, zahtieva bèrzu podpunu naknadu.

Madrit, 24. veljače. Švadra izišla je iz vodah algesiraskih; kažu, da će marokanske luke u atlantičkom oceanu biti bombardovane, početak učinit će po svoj prilici rezerenje Arcelle.

Milan, 26. veljače. „Circolo popolare“ Brere boće da tuži „Armonia“ zbog uvrieda...

Turin, 26. veljače. Kralj će se dne 28. veljače opet vratit u Turin.

Razne viesti.

Statistički pregled puka i životinje u Dalmaciji polag izbrojenja od 31. listopada 1857. Gradovah ima 14, varošah 44, selah itd. 983, kućah 85,740, selištah 77,988, puka u zemlji 415,628; a) Polag spola, muškaracah 210,286, ženah 205,342; b) polag prebivanja, prisutnih 399,089, odsutnih 16,539; c) polag vieroizpoviedi, katolikah 337,800, sjedinjenih 341, pravoslavnih 77,144, luteranah i reformiranih 25, čifutah 318; d) u pregledu na okružja ima, u zadarskom: katolikah 194,223, sjedinjenih 263, pravoslavnih 44,418, luteranah i reformiranih 10, čifutah 11; u splietskom: katolikah 170,281, sjedinjenih 73, pravoslavnih 7,204, luteranah i reformiranih 1, čifutah 174; u dubrovačkom: katolikah 54,873, sjedinjenih 5, pravoslavnih 190, luteranah i reformiranih 4, čifutah 121; u kotorskom: katolikah 9,421, sjedinjenih, — pravoslavnih 24,332, luteranah i reformiranih 10, čifutah 12, inostranacah ukupno 5,410, ukupno puka 404,499. Životinjah, konjah ima 22,006, mazgah 6,318, govedah 114,775, tovarah ili magaradi 17,758, ovacah 815,632, kozah 424,087, svinjah 42,218.

„Posel z Prahy“ kaže, da od 1. siečnja 1860. izlaze u Americi dva česka časopisa, i to pèrvi u Racinu na jezeru Michiganskom a drugi u St. Louisu u dèržavi Missouri.

Emilija.

Poznato je da su dèržave srednje Italije uzele ime Emilija. Dakle bit će zanimivo ovo niekoilko riečih što ćemo navesti t. j. odkuda rečena besieda proiztiče. Počem je konsul Marko Emilijo godine 365 od sagradjenja Rima po drugi put potukao Ligurce, upotrebio je svoje legije okolot napravljanja jednog vojničkog druma put Cispadanije. Ovaj se je drum počimao kod Plačentije (Piacence) uz rieku Pad a zatim granicom Ligurije, te je vodio preko Parme, Mutine, (Modene), Bononije (Bolonje), kroz Korneliјev i Livijev forus u Arminijum (Rimini), koi ležaše u Umbriji na jadranskom moru k poldnevu od ušća rieke Rubikona. Dovde je, polazeći od Rima, dopirala tako zvana cesta Flaminijeva, koju je u početku VI vieka grada Rima dao kaldèrmisati C. Flaminio. Drugi Emilijev drum sa zapada dao je načinit Emilijo Scauro od Piže do Luna Dertone; koja vodjaše iz Rimina u Akvileju i smatraše se kao ogranak Emilijeve ceste. Od kolike je važnosti ovaj savez druma, vidi se odtuda, što čitava pokrajina uzima ime od te velike vojničke ceste. I zaista njezino sagradjenje potvèrdjuje dielo dovèršenoga zavladjenja. Što Galba javlja Ciceronu o boju proti Antoniju kod Modene, da se je borilo i u Emiliji baš ondie, gdie stajaše Petrorijum Cezarovih ordijah ili kohortah, tim se ipak nepokazuje da se je Cispadanija zvala Emilijom. Ovo je ime moglo nositi kakvo miesto od Modene. Dva epigrama ili napisa Marcialova nedaju o tom nikakve sumnje. U jednom se kaže: „Putuj k Rimu, knjigo moja; i ako te tko zapita: kamo ideš? odgovori, da dohodiš iz miesta Emilijeva.“ — U drugom pak usklicava piesnik: „Sirotico Bolonjo, prolij suze za Rufom; jadikuje sva Emilija s tuge bijući pèrsi.“ (G. D.)

Zapisnik

ravnateljske siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 25. veljače t. g. pod predsiedničtvom g. Ivana Kukuljevića Sakcinskog, u prisutnosti p. n. gg. odbornikah: Mate Mesića, Josipa Partaša, Svetozara Kušević i tajnika Stiepana Novotnoga kano perovodje.

Pročitan bi zapisnik zadnje siednice dne 31. prosinca 1859, koi je u broju 5. Narodnih Novinah lietoske oglašen i odobren.

G. Janko Lacković dubov. pomoćnik u Pregradi posla godišnjega prineska 2 stot. 10 novč. g. Eduardo Fink župnik u Radoboju 5 stot. 20 novč. g. Petar Bilka iz Beča 17 stot. 80 novč. g. Luka Ilić kateketa u Bieloj cèrkvi 2 stot. 10 nov. g. Pavao Travenšćak župnik Ljeskovački 2 stot. 10 novč. g. Šegerc Radoslav c. k. kapetan 2 stot. 10 novč. i 1 stot. za V. knjigu Arkiva. G. Halper Slavoljub vlastelin u Skaričevom 5 stot. 20 novč. g. Janko Car c. k. predstojnik u sv. Ivanu zaostavše prineske od 16 stot. 80 novč.; isto tako g. Mato Topalović župnik u Gradištu 15 stot. 70 nov.; a g. Jakob Vorgić župnik Andrijevački posta utemeljiteljnim članom poslavši zaostalu svotu od 20 stot. a. vr. Novci blagajni izručeni i na dotičnom miestu ubilježeni.

Iz Budima pristupi novi član utemeljiteljni g. Teodor Demeljić panjovački vlastelin. Na želju bijahu mu sve knjige Arkiva poslane.

Presvietli biskup otac Marian Šunjić u Tojnici u Bosni posla zaostalu svotu od 9 stot. 45 nov. i javlja, da nije primio III. IV. i V. knjige Arkiva. Odlučeno manjkave knjige odmah mu odaslati, novci pako izručeni su blagajniku.

G. Stevan Šandić odvietnik u Tamišgradu šalje 10 stot. prineska, a g. Vatroslav Bèrlić perovodja u Tamišgradu zahtieva, neka bi mu se poslao račun družtveni te IV. i V. knjiga Arkiva. Novci primljeni i na svoje miesto odpravljeni, a knjige, koje fale i računi poslat će se gosp. članu na bèrzu ruku.

G. Mato Mužina župnik iz Vranja u Istriji pošilja nieke odgovore na naša pitanja; g. Kombol župnik od Selca šalje jedan priepis iz lietopisa svoje župe i drugi prepis iz poznate knjige Glavinića „Cvit svetih“. G. Josip Veselić profesor u Sèrbiji šalje takodjer nieke odgovore na naša pitanja, a g. Blagoja Modrošić bogoslovac u Zagrebu predao nam opis svoga rodnoga miesta Lonje i odgovori na nieka naša družtvena pitanja. — Sve velikom zahvalnostju primljeno i uputriebit će se kano gradivo za Arkiv.

G. Pavao pl. Kömley povierenik družtva u Cirkvenici šalje nam opet 9 glagolskih listinah i 2 glagoljska misala. S osobitom zahvalnosću ota pošiljka primljena i bude služila za porabu.

C. k. revnateljstvo zadarske gimnazije šalje nadalje popis svojih knjigah. Germanski muzeum u Norimberku potvèrdjuje, da je primio V. knjigu Arkiva, i prosi za daljnu izmienu knjigah. Estonsko učeno družtvo u Dorpatu šalje 3. i 4. svezak IV. diela svojih „Verhandlungen.“ Dalje Štetinsko družtvo za pomorsku poviestnicu dostavlja nam 2. svezčić 17godišnjeg tečaja od diela „Baltische Studien“. Dalje Štajersko historično družtvo pošilja 8. svez. svojih „Mittheilungen“. — C. Rusko zemljopisno družtvo nastavlja pošiljku svoga viestnika 4 svezku. — G. Vladimir Lamansky iz Rusije šalje svoje dielo o Slavjanih u maloj Aziji, Africi i Španjolskoj. — Družtvo za starožitnosti češke nastavlja pošiljku svojih „Pamatkyh“. — Sve navedene knjige s osobitom zahvalnostju primljene i ubilježene, te će se knjižnici narodnoj predati.

G. Špiro Popović povier. dèrž. iz Šibenika odgovara na dopis ovostrani od 18. siečnja p. g. br. 156., da je pogrešno ono tvèrdjenje, kano da je g. 1858. pristupio za člana, nego da je poveljom od 20. veljače 1857. imenovan povierinikom. Što se do znanja uzimlje i onamo izpravlja, da se rečena stvar tako pronašla.

G. Andrija Biličić c. k. jubil. vojni nadpovierenik u Beču šalje svoj god. prinesak od 3 stot. i javlja, da nije od g. 1855. primio Arkiva. Novci blagajni izručeni, a knjiga će se namah poslati.

G. Fr. Kemnović odvietnik u Koprivnici posla nam zaostalu svotu od 10 stot. 70 novč. Što je ubilježeno i blagajniku predano.

(Konac će sliedit.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 23. veljače 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.10
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	70.10
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	868.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	198.80
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f. k. n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		111.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah .		
London za 10 funtih šterlingah .		130.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah . . .		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.19
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	31.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 786 (86) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

1. Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 13. August 1859 Z. 29695, und der hohen k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu Agram dd. 22. August 1859 Z. 12781–1929, dann 31. Jänner 1860 Z. 1507–229 wird wegen der Hintangabe des Adaptirungs-Baues am Pakrazer Cavallerie-Kaserngebäude zu einem Syphiliten-Spitale am unten angesetzten Tage eine neue Lizitation abgehalten und hiebei dieser Bau um die nachstehend angesetzten gründlich adjustirten Fiscalpreise ausgerufen und dem Mindestfordernden zur Ausführung überlassen; als:

Post-Nr.	Die bezeichneten Bauherstellungen bestehen in	österr. Währung				Datum und Ort der Lizitation
		Fiskal-Preis		Betrag des zu erlegenden Vadiums		
		fl.	kr.	fl.	kr	
I.	Maurerarbeit ohne Materiale	4208	82	210	44	Die Lizitation findet am 5. März 1860. im Amts-Locale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac Vormittags 9 Uhr statt.
II.	Steinmetzarbeit sammt Materiale ohne Zufuhr	100	38	5	2	
III	Ziegeldeckerarbeit ohne Materiale	215	27	10	76	
IV.	Zimmermannsarbeit „ „	2783	74	139	18	
V.	Tischlerarbeit sammt Materiale	3802	1	190	11	
VI.	Schlosserarbeit „ „	2625	75	131	28	
VII.	Schmiedarbeit „ „	468	51	23	42	
VIII.	Anstreicherarbeit sammt „	1019	60	50	98	
IX.	Glaserarbeit „ „	1121	22	56	6	
X.	Spenglerarbeit „ „	1293	65	64	68	
XI.	Brunnenmeisterarbeit sammt Materiale	525	—	26	25	
XII.	Hafnerarbeit „ „	27	0	1	36	
XIII	Binderarbeit „ „	94	50	4	73	
XIV	Stückwaaren „ „	1679	77	83	99	
A.	An Maurer- und Ziegeldecker-Materialien	7121	3	356	7	
B.	Zimmermanns-Materialien	5382	23	269	11	
	Total-Aufwand	32468	78	1623	44	

Hiezu an unentgeldlicher Handrobot 9467

„ „ „ Zugrobot 1794

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypotheker-Recht auf obige Parzellen erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landesgericht Agram den 1. Februar 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 1070 (83) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' I. R. Uffizio di Porto e Sanità Marittima in Rovigno si e reso vacante il posto di Scrittore, cui va congiunto il salario di annui fiorini trecento sessantasette soldi 50. (fl. 367 sold. 50) in Valuta austriaci.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare a questo Governo Centrale Marittimo fino al giorno 10 Marzo mese pr. venturo le loro suppliche dobitamente corredate comprovando l' età, 'l incensurata condotta politica morale, la piena idoneità al detto porto, le cognizioni linguistiche nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovino in parentela od affinità con qualche funzionario del sudetto Uffizio.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo

Trieste 7. Febbraro 1860.

Br. 88 3—2

Natiečaj.

Orguljaško i učiteljsko miesto u Maruševcu, — s kojim je skopčona godišnja plaća od 3'5 for. aust, vriedn. zatim u ime dèrvarine za vlastitu porabu i za

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 2. OŽUJKA 1860. Broj 51.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

§. 80. Kada pomagač gospodara ostavi prije vremena.

Kada pomagač, neimajući zakonita razloga (§. 78), ostavi gospodara prije vremena, bit će gospodar vlastan, zamolit vlast, da ga ista primora, da se vrati i da radi još, dokle mu vrieme neisteče; a vlastan će biti iskati i naknadu štete, koju mu je pomagač, otišav prije vremena, prouzročio. Povèrh toga ima se takov pomagač i kazniti primiereno.

§. 81. Kada obèrtovanje prestane ili kada pomagač umre.

Kada obèrt prestane raditi ili kada pomagač umre, prestaje time i službeni odnošaj sám po sebi.

Nego u slučaju, kada obèrtnik od svoje volje odustane od obèrtovanja ili kada po krivnji ili po slučaju od strane gospodareve dodje do toga, da pomagač bude odpušten, bit će isti vlastan, tražiti odštetu za to, što ga je mimoišò rok odpoviedni.

Dodatne ustanove za veće podhvate obèrtne.

§. 82. Tvorničari (poslenici u tvornicah).

Za veće podhvate obèrtne, u kojih obično preko 20 poslenikah bez razlike spola i dobe radi zajedno u dielaonicah zajedničkih, valjaju još sliedeći propisi osobiti.

§. 83. Imenik poslenikah.

O svemkolikom osoblju posleničkom ima se vodit imenik, u kojem treba da je navedeno ime i prezime, doba, obćina zavičajna, vèrsta službe i platja svakoga poslenika. Ovaj imenik ima se pokazati vlasti, kada god se zahtievalo bude.

§. 84. Službovnik.

U dielaonicah treba da je pribijen službovnik, u kojem imadu navlastito bit izpisani sliedeći propisi:

a) o različitih razredih osoblja, koje tu radi, i o poslovanju toga osoblja; imenito o poslovanju ženah i diece s obzirom na snagu tielesnu i na školsku nastavu, koja je propisana za diecu;
b) o tom, koliko se urah radi na dan;
c) o dobi, kada se čini račun, zatim kada i kako se izplatjuje, što je tko zaslužio;
d) o povlasticah, što ih imadu oni, koji nadgledaju obèrtovanje i poslenike;
e) o tom, što će se činiti s poslenikom, kada oboli ili kada mu se dogodi kakova nesreća;
f) o odbitku od platje i o pesiu u ime kazni naloženom, kada tko prekèrši službovnik;
g) o rokovih odpoviednih i o slučajevih, u kojih se odmah razvèrgnuti može odnošaj službeni. Dvogubka toga službovnika ima se podnieti vlasti.

§. 85. Pieneznice za podupiranje.

Ako bi s obzirom na veliku množinu poslenikah ili na vèrstu poslovanja potrebito bilo, napose pobrinut se za te, da poslenici mogu podpore dobivati u slučaju, kada ih postigne kakova nesgoda ili kada obole: bit će podhvatnik iliti gospodar dèržan, ili samostalnu podpornu pieneznicu, u koju će prinositi svi poslenici, zavesti u svojoj tvornici ili obèrtionici ili pristupiti ovakovej, koja jurve obstoji.

§. 86. Uzimanje diece za radnju.

Nije slobodno uzimati diece izpod 10 godinah, da rade u većih podhvatih obèrtnih (tvornicah itd.); dieca pako preko 10, ali još izpod 12 godinah, mogu se uzimati za radnju samo pod uvietom, ako se prinese dozvolnica, na zahtievanje otca ili tutora izdata po načelniku obćinskom; nego i to uzimat se mogu samo za takove radnje, koje nisu škodljive zdravju i nepriečе razvitka tielesnoga.

Dozvolnica ima se izdati samo onda, ako je polaženje redovite škole skopčano s radnjom u podhvatu obèrtnom, ili ako je vlastnik obèrta zaveo osobitih školah, te time dovoljno pobrinuo se, da se dieca podučavaju polag naredabah vlasti školske.

§. 87. Vrieme poslovno.

Vrieme poslovno iliti vrieme radnje nesmije pri osobah izpod 14 godinah iznositi preko 10 urah na dan, a za takove, koje su preko 14, ali još izpod 16 godinah, 12 urah na dan, i to tako, da ure te budu primiereno razdieljene i s dovoljnimi odmori skopčane.

Za radnju po noći, t. j. za radnju poslie devete ure u večer i prije pete ure izjutra nije slobodno uzimati osobah izpod 16 godinah. Nego pri obèrtih, gdie se po danu i po noći radi, i gdie bi inače štetovalo obèrtovanje, može vlast dopustiti, da se i po noći uzimaju poslenici izpod 16, ali ne izpod 14 godinah, nego pod uvietom, da se takovi poslenici primereno redaju u radnji dnevnoj i noćnoj.

Isto tako u slučajevih, kada je radnja izvanredno potrebita, može vlast dozvoliti, da se privremeno za 2 ure produlji vrieme poslovno za poslenike izpod 16 godinah, i to samo najviše za četiri nedielje danah.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Politički pregled.

I mi smo radostno pozdravili „Chronicle-ovu" viest o rusko-austrijanskom savezu, no da ista jošte treba potvèrdjenja, vidi se već iz sliedećega dopisa iz Beča od 24. pr. m. u službenim pražkim novinama:

„Odnošaji prema Rusiji znatno su se poboljšali, nego što su pred niekoliko miesecih bili; no svi pokušaji da se postigne pobliže sporazumljenje na temelju nesamo negativna programa, nisu imali uspieha, i ako je u posliednje vrieme bilo u istinu zaključeno više putah naviestjeno poslanstvo, to je zato izostalo, jerbo su se osviedočili, da nema jošte zemljišta za usèrdniju svezu."

Nadalje čitamo u listu „Neueste Nachrichten:" „Chronicle-ova viest po svoj prilici francuskoga je proizhoda, budući da ovaj list stoji u uskom savezu s kabinetom tuilerijskim. Viest o rusko-austrijanskom savezu bila je valjda izmišljena po francuzkoj vladi, da uplaši Englezku tim savezom i pogibeljima na iztoku i da ju tako učini sklonijom da pristane na francuzke težnje. Iz Petrograda javljaju, da je tamo 5. t. m. u palači francuzkoga poslanika bio sjajan bal, komu je prisutstvovao car ruski. Premda se ova učinjenica sama za sebe čini neznatna, ipak se u sadanjim okolnostima mora uzeti u obzir."

O Savoji i Rimu možemo se izraziti u kratko. Jedna Antonelli-eva nota, koja je prispiela u Paris, odbija sve francuzke predloge; u Turinu nastoji službeni list „Opinione" opravdat zahtieve francuzke u obziru Savoje!! Uslied toga može se dokučit, zašto je „Moniteur" otvorenje siednicah zakonotvornoga tiela već oglasio za 1. ožujka. „Perseveranza" javlja: Viktor Emanuel primio je na svoje uljudno (?) pismo na papu neuljudan (?) odgovor.

Iz Petrograda prispiele su „N. Pr. Ztgu" važne viesti. „Odkad su poklisari plemstva otišli i vratili se u svoje gubernije, šuti učrednički sbor, no čini se da tim više rade poklisari vrativši se kući naravno u smislu, koi može proizvesti zlih razprih. Da se je u Tveru očiti odpor plemstva pojavio i da je zato ministar Lanskoj svèrgo plemićkoga maršala Urkovskoga, već je prij javljeno bilo. Sada su se slični dogadjaji pojavili i u Vologdi a osobito i to u mnogo jačem obliku nego ikada prije u Vladimiru. U Vologdi zahtieva ukupno plemstvo da se sbaci civilni gubernator i izrazilo se, da neće dotle preduzeti izborah, dok vlada neudalji ovoga činovnika s njegova miesta, u Vlodomiru pako podpisalo je više stotinah plemićah adresu na cara, u kojoj se izrazuju veoma veliki zahtievi za ustupljenje zemljištah na korist seljakah. Medju iste spadaju prije svega ukinutje svakoga naslova i nasliednoga čina, podpuna jednakost svih ruskih dèržavljanah pred zakonom, slobodna štampa, samovlada, izbor činovnikah, porota itd.

Kažu da je ova molbenica najkrupnija stvar, koja se je dosad pojavila, i da čini veliku buku. Time se plemstvo stavlja na čelo gibanja, koje ga konac, dà isti tečaj nemože predvidit. Nijedne od naših novinah nisu dosad o tom ništa prijavile bile i može veoma lahko biti, da je sadèržaj ovoga spisa okolojući od ustiuh do ustiuh pretieran i izopačen. Da je želja za svim tim stvarima veoma živahna, netreba dokaza. Čudno je samo tô, da je tolik broj plemićah jednodušno takav korak učinio, pošto je Bezobrazov poslan u zatočenje a Urkovski sbačen bio. Naravno veoma su ljubopitni, što će vlada na to učinit; jer stotine se nemogu poslati ni u zatočenje a ni bacit iz službah a najgore bi bilo, da bi takovi slučajevi našli nasliedovanje po gubernijama."

Talijanska.

Turin, 25. veljače. „Armonia" kaže, da zna, da je bila iz Turina u Pariz poslana proklamacija na stanovnike srednje Italije; no privoljenje dugo izostaje.

Dominikanci u Bostu dobili su prije niekoliko danah nalog, da se odmah iz svojega samostana isele.

Polag „Corriera mercant." ima u srednjoj Italiji 48.000 oboružanih vojnikah.

Osim grefa Cavoura najpopularniji je čoviek u Sardiniji odvietnik Pier Carlo Bogio iz San Gjorgja u Kanavesi. On se je u 14 kotarah kao poslanik na sabor javio.

Govori se, da će gubernator turinski, markez d' Adda, ići kao poslenik u Španjolsku.

Napulj, 18. veljače. Svi častnici, što su imali dopust, dobili su zapovied, da se moraju do 1. ožujka vratit u svoje čete.

Iz Rima pišu od 18. veljače „Köl. Ztgu": Kroz cielo vrieme, što je general Goyon zapoviednik ovdiešnje francuske posade, nije imao tolike neprilikah, košto zadnje vrieme lietošnjih pokladah. U niekom priliepu, što su ga našli na uglu jedne ulice, kazalo se je, da Rimljani nemogu biti zadovoljni s pokladama, što ih je redarstvo odredilo; iz tog uzroka bijaše obćinstvo pozvano, da sprovede ovo vrieme izvan zidinah rimskih; i uslied toga bijaše korso svaki dan prazniji i samo niekoliko plaćenih bezkućanikah šetalo se je tamo u krinkama. Ali i ovi su bili od nezadovoljne klase raztierani, a francuzkim stražarima bacahu vience, cvietje i druge slične stvari kao iz šale u oči. Nu jučer bila je ova šala strogo zabranjena. Danas se bijaše pred portom mnogo više od 20 000 ljudih i do

500 kočijah sakupilo, i revolucionarne piesme orile su se iz bližnjih vinogradah, gdie su ih svirali glasbeni sborovi. Trikolor mogo se je ovdie u mnogih oblicih opaziti. U kèrčmama i vinogradima bili su puni stolovi i svaki je mogo piti, koliko je god hoteo. Usred ove zabave došlo je iz grada do 20 žandarmah, ali su se odmah povratili, vidivši takovu množinu razdraženoga puka.

Sèrbija.

Iz Sèrbije se od 14. veljače piše Allg. Ztgu: Mojim viestima o oboružavanju vlade imam još dodati, da više od 100 topovah i 30 obicah u Kragujevcu stoji sasvim gotovo, i da su ove sprave tako načinjene, da se mogu razložiti i na takav način laglje promicati. Uslied toga se misli, da je ovo oružje odredjeno za gorske krajine Bosne, Sèrbije i Bugarske, jerbo za samu Sèrbsku nije ni peta strana toga oruzja potriebna.

Turska.

U Sarajevu, 23. veljače. (S. D.) U čitavoj Bosni spremaju se važni dogadjaji. Već od dva mieseca naredio je vezir Osmanpaša osobite ratne pripreme na granici sèrbskoj duž Drine i suhe medje čak do Novoga Pasara. U Zvornik poslao je jedan tabor (brigadu) nizamah, u Bieljinu jedan i pó tabora, u Višegrad bašibozuke pod poznatim bivšim arambašom Zaim Soltanovićem kapetanom. Topovi i municija na Drinu je odavno odvežena. Osim toga dobili su Turci zapoviest za rat se u pripravnosti dèržati. Dok je sve to postojalo, prije 10 danah dodje nam iznenadno vojeni komandant u Hercegovini Dervišpaše u Sarajevo. Š njegovim dolazkom počeše se ozbiljnije vojena spremanja činiti, jerbo taki poslie njegova dolazka pa do danas evo dèrže se dogovori u potajnim noćnim siednicama u velikom medžlisu, gdie i Dervišpaša i druge paše prisutstvuju, kako da se svi bosanski Turci oružaju. Zapoviest je već izdata, da svi Turci sa svim s oružjem i drugim potrebama pripravni budu na sèrbsku granicu poći. Siednice se noćne u Sarajevu jošte jednako dèrže. Govori se, da će, kako zima i snieg malo prestane, do 40.000 Bošnjakah na Drinu krenuti. Kèršćani se u Bosni u najvećem strahu nalaze, jerbo i onako zulum je tako otešćao, da jednoj raji ništa drugo nepredstoji, ili u Savu skakati, ili u Austriju biežati, ili od gladi umirati. Zulum je neopisan, i odkad Bosna postoji, valjda nikad stanje raje biednije nije bilo, kako što je sada. U Bosni hrane gotovo je sasvim nestalo, pa zato je glad mah oteo i zbog toga strašni pomor zavladao. Raja je postala bosa i gola, nema ništa što bi prodati i čim bi se izhraniti mogla, a pomoći od nikuda, jer begovi i spahije kao i silni dragi porez carski sve im odnesoše. Sviet ovaj dakle biedni bieži u Austriju, da život svoj izbavi, i to gó i bos. Biesni Turci sad će i na nas navaljivati još gore nego prije, jerbo im je lakše nad nama neoružanim osvetu činiti, nego li na poljama Mačve mejdane dieliti. Mišar, Čučuge, Loznica i Salaš još ni zaboravili nise, i zbog toga, dok do Drine dodju, izgubit će volju i junačtvo, pa težko onda biednoj raji bosanskoj, na kojoj će onda svoje sèrce bez dvojbe iskaliti.

U Tuzli se ovih danah turskom pretierañostju dogodi jedan nezgodni dogadjaj. Dva austrijanska podanika, koji su se ovdie od dužega vremena u svojim poslovima zadèržavali, bijahu nevini od niekoliko turskih nizamah oruženom rukom napadnuti i jako izranjeni. Za ovaj nečoviečni postupak ovdiešnji austrijanski konsul učini potrebne korake kod turskoga suda u mieztu, ali ovi zločinci niti su do sada na odgovor pozvani, niti konzul u svom preduzeću što uspieti mogaše. Zato je on barjak svoj snimio i občenje do daljega vremena odgodio. — Eve vidimo, kako su Turci daleko u prosvieti ostale Evrope dostigli i koliko imadu cieniti uzajamno prijateljstvo osobito one dèržave, koja joj je već više putah u najkritičnijem vremenu njesin obstanak i bitje uzdèržala.

Francuzka.

Pariz 24. veljače. „Patrie“ čestita si, da se je Austrija odrekla prepirke u stvarima sriednje Italije; politika austrijanska jamči za bèrzo utaloženje; umierenost Austrije zahtieva i umierenost od drugih vladah, a poimence od Sardinije, gdie će se kralj za cielo ravnati po savietu Francuzke.

Od nekoliko danah govori se o tome, da će se u Toskani utemeljiti nova dèržava. Ovim glasovima dosada se nije skoro ništa vierovalo; nu sada o njima govori i jedan list, koi je inače veoma dobro ubavieščen. U ovom se listu kaže, da će se od sjedinenja Italije sasvim odstupiti i da će Toskana biti samostalna dèržava. Ako smo dobro ubavieščeni, bila je Francuzka odgovorima vladah prisiljena, da se za nješto stalnoga odluči. Ova odluka sastoji u tom: 1. da se od nakane sjedinenja Toskane sa Sardinijom odstupi; stanovnic velike vojvodine pozvati će se, da si sami izaberu svojeg vladara. Ako bi si izabrali mladog vojvodu genoveznkog za vladara, imale bi sve vlade na to pristati. 2. Vojvodine Parma i Modena mogu se samo onda sa Sardinijom sjediniti, ako bi stanovničtvo na to pristalo. 3. Pitanje radi Romanje ostaviti će se možebiti za raspravljanje u konferenciji, premda se neće odstupiti od ideje, da se ima iz Romanje učiniti dèržava, koja bi se imala pod vèrhovnom vladom pape pridružiti ili Toskani ili Sardiniji, no da bi se pozvala, da pristupi ovim predlozima, jer bi u protivnom slučaju Francuzka svoju vojsku iz Italije povukla i Sardiniju ostavila, da s Austrijom sama ratuje.

Viesti, što ih je francuzka vlada dobila iz različnih pokrajinah Turske, veoma su opasne. Uslied toga će g. Lavalette iz Pariza prije otići, nego je odredjeno bilo, i to već 3. a ne 11. ožujka.

Rusija.

Čini se kao da je sigurno, da će knez Barjaktinski još jedanput u Kavkaz, da svèrši svoje tako slavno započeto dielo, i da prisili ono niekoliko narodah, što su još neodvisni, da se podlože ruskoj vladi. Kako se čini, neće imati knez velikoga posla, da cilj taj postigne. Pripovieda se, da je knez Barjaktinski molio cara, da tamošnja armada ostane još kroz nieko vrieme u dosadanjem broju, jerbo je financijalni popečitelj hoteo, da ju umali. Nezna se još, što je car odlučio. Istina, da ima mnogo ljudih, koji misle, da bi bilo već vrieme, da se uredi civilna vlada u Kavkazu; ali tako misle samo u Petrogradu, a drugdie se kaže, da je neobhodno potrebno, da ciela kavkazka armada ostane i nadalje u tom broju, kao što je sada, jerbo će imati dosta poslà u budućem turskom ratu o kojem se misli, da će na skoro biti — i koi će se voditi poglavito u Aziji.

Domaće viesti.

Iz Zagreba 1. ožujka. ć. Marljivo čitajuć naše „Narodne Novine“ očekivah veću oduševljenost i na o'ziv vriedne i plemenite gospoje Prasničke — žalibože! prevarih se ja kao i mnogi dobromisleći zemljaci. Što mi se pako najmanje dopada, jest to, da naše štovane gospoje — izuzamši niekoje, koje su svietu očito ljubav prama domovini svojoj dokazale, i kojima se i ja u ime svih naših domorodacah i u svoje sèrdačno zahvaljujem — upravo malo ili ništa u tu plemenitu svèrhu neprinašaju.

Buduć pako, košto „Narodne Novine“ dokazuju, oduševljenost, koja se ispèrvine za tu svetu stvar kazaše, malone sasvim gine — to si preduzeh učiniti sliedeći predlog, koi bi po mom mnienju svoj cilj sigerno postići mogo.

Iz onih novacah, koi su u pomenutu svèrhu već sakupljeni, bi se niekoliko forintih uzeti moglo, te na način biljegah za oprostenje od čestitanja, dati tiskati cedulje s kratkim razjašnjenjem predmeta u vrednosti od 1 for. i od 50 novč. a. vr. (dakle dvoje vèrste). Ovako tiskane cedulje bi triebalo ne samo u Zagrebu već i po drugih gradovih i tèrgovištih na više miestih naše mile domovine prodavati. Novci na taj način primešeni, stavit bi se imali u prinoske za svèrhu predloga gospoje Prasničke. Oni vriedni domorodci i domorodkinje, koji bi takove cedulje kupili, imali bi se putem N. N. kao i sada proglasiti.

Zemljaci! Vama je dobro poznato da u nas još svejednako trieba dizati veliku buku, ako što izvesti želimo, tako da svako diete saznade, na što smo nakani, za čim težimo. Ovako, kako sada ta stvar stoji, nemožemo se nadati većem uspiehu... Samo u našim „Narodnim Novinama“ oglasuju se prinosci! Koliko ih ima, koji čitaju „Narodne Novine“?

Prigovoriti će mnogi možda i zabaciti moj predlog govoreći: „Ta tako bi morali od onoga već trošiti, što smo jedva sakupili? Tko bi htio takove cedulje bez procentah prodavati?“

Samo u onom slučaju bi morali sakupljene novce začeti, ako se nebi možda koi vriedni domorodac našo, koi bi o svom novcu te cedulje tiskati dao. Ako bi pako trošak tiska od sakupljenih novacah platili — to bi samo novce uzajmili, koji bi nam 100vèrstno natrag povratjeni bili.

Glede prodavalacah mogu unaprieda reći, da bi mnogi štovani tèrgovci, knjižničari, štacunari itd. takav posao rado preduzeli — a ovakovih bi se dosta po Hèrvatskoj i Slavoniji naći moglo!

Tko da taj posao preduzme? Ja sam tog mnienja, da bi taj posao vriedni g. Antun Rojc, doktor i c. k. javni bilježnik ovdiešnji drage volje preuzeo, buduć da on sada i prinoske pobira i već je dosta jasno svietu pokazao, da je nakan za plemenite domorodne svèrhe mnogo učiniti.

Dakle zemljaci! ako ovaj moj predlog odobravate, to neoklevajte već pokažite svietu da se za blagostanje našega miloga naroda brinite. — Neoklevajte i neprekèrstite ruke, već gledajte, da nam ono malo nepropadne, što još imamo... Ako pako neodobravate moga predloga, to mi nezamierite — već pomislite, da me slaba podpora naših zemljakah za svèrhu vriedne domorodkinje g. Prasničke, i ljubav prama miloj domovini našoj na to prinuka!—

Kazalište.

Sinoć se je gospodična Schweigertova oprostila za lietos s našim občinstvom kao Klitemnestra. Ova predstava ostat će nezaboravna u analima našega kazališta. Opraštajuća se i občinstvo osvietlaše si obraz. Ona predstavljaše ovaj veličanstveni značaj kao umietnica pèrvoga reda, uzorito, divno! — a občinstvo pokaza izvanrednim ovacijama, kojima ju stavljaše, da pojmi što je prava umietnost. Naloga bila je tolika, da se je orkestra izpraznit morala i priredit za slušaoce, slučaj, koi doživismo samo kod prijma glasovitoga umietnika Ljudevita Loewe-a za njegova pèrvoga gostovanja u našem gradu. Umietnica bila je nebrojenih putah pod uzhićenim klicanjem izazvana, najubavijim cviećem u pravom smislu rieči obasuta, prekrasnim dragocienim viencem, koi je u istinu svojom majstorskom igrom zaslužila, obdarena, i piesmama u hèrvatskom i niemačkom jeziku opievana, koje su u mnogobrojnim exemplarima poslie 4. akta medju občinstvo bacane bile. Hèrvatsku piesmu priobčit ćemo u našem sutrašnjem listu. Na koncu zahvali se umietnica u hèrvatskom jeziku obećavši da ćemo ju opet skoro viditi, što je naravno neopisivim uzhitom od strane občinstva primljeno bilo.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 240 civ. 1860 (89) 3—2

Edikt.

Da bei der durch Bescheid vom 18. November 1859 Nr. 1661 civ auf den 15. Februar 1860, angeordneten ersten Tagfahrt zur executiven Versteigerung des dem H Emerich v. Bušić gehörigen adeligen Gutes Orle G B. P. Nr. 29 wegen der Frau Josefine Huschek schuldigen 4000 fl österr. W. kein Kaufslustiger erschien, so wird der zweite zu diesem Zwecke auf den 19. März 1860 Vormittags 10 Uhr im Orte der Executions-Realität angeordnete Termin mit dem Beisatze ausgeschrieben, dass die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 21819 fl 97 kr. österr. W. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter der Schätzung zugeschlagen werden würde.

K. k. Bezirks-Gericht
Gross-Gorica am 18. Februar 1860.
Der k. k. selbst. Richter
v. Zlatarović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. **U ZAGREBU, U SUBOTU** **DANA 3. OŽUJKA 1860.** Broj 52.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, komu će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 putâ. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

b) Diečaci (šegèrti).

§. 88. Diečak.

Kao diečak iliti šegèrt smatra se onaj, koi pri samostalnom kojem obèrtniku stane u službu, da pri njem praktično izuči obèrt.

§. 89 Tko je sposoban dèržati diečakah (šegèrtah).

Od obèrtnika, da može dèržati malolietnih diečakah, iziskuje se, da je prevalio 24. godinu života svoga.

Oni, koji su osudjeni bili radi kakova zločinstva u obće, ili radi kakova prestupka, učinjenoga iz pohlepe za dobitkom ili upravljenoga proti javnoj čudorednosti, ili radi prekèršaja takova, a tako i oni, kojim je po §. 137 oduzeto pravo, da nemogu dèržati diečakah, neće bit slobodno, ni uzimati diečakah malolietnih, niti dèržati onih, koje su jurve uzeli.

Nego povladjeno je političko zemaljsko načelstvo, u slučajevih, gdie se nije bojati ni štete ni sloporabe kakove, poslušavši zadrugu dati takovomu obèrtniku iznimnu dozvolu.

§. 90. Primanje diečaka.

Malolietan diečak prima se na nauk na temelju pogodbe, u kojoj treba da je ustanovljeno, pod kojimi se uvieti prima, kako će se š njime postupati, a navlastito koliko će trajati naukovanje (vrieme nauka). Ova pogodba, ako je gospodar član koje zadruge, treba da bude sklopljena pred načelstvom te zadruge, inače pako pred načelstvom obćine i da se tu pohranjuje.

§. 91. Vrieme kušnje.

Kada se prima diečak, može se ugovoriti vrieme kušnje, uz koje svaka stranka, kao što joj bude volja, moći će od pogodbe odstupiti.

Vrieme kušnje nesmije biti dulje od dva mieseca.

§. 92. Dogovori.

Koliko će trajati učeničtvo (odnošaj medju gospodarom i diečakom); dà li će se i kolika platjati naukovina; pod kojimi će se uvieti davati diečaku hrana, stan itd., o svem tom mogu se stranke po svojoj volji dogovoriti i pogoditi; nego nije slobodno ugovoriti duljega naukovanja, nego što je za dotični obèrt kao najdulje u miestu kojem uobičajeno.

Ako neima osobitih dogovorah, tad valja se dèržati običaja, koi u miestu vlada.

§. 93. Dužnosti diečakove.

Diečak imade prema gospodaru svomu biti poslušan, vieran, marljiv, vladati se pristojno, biti skrovan, i treba da oko obèrta iliti zanata radi po naputjivanju njegovom.

Malolietan diečak stoji pod kućnim zaptom (redom) gospodara svoga; — gospodar ga zaštitjuje a i stara se za njega.

§. 94. Ako se razboli diečak, koi živi u kućnoj zadrugi gospodara svoga, ići će ga tada isto njegovanje i nastojanje, koje je običenitimi zakoni naložено službodavcu prema služinčadi svojoj.

§. 95. Dužnosti gospodareve.

Gospodar ima se brinuti i nastojati o tom, da mu se diečak izobrazuje u obèrtu (zanatu), i s toga neka mu potrebito za to vrieme i priliku nèpoduzima, nalažući mu možda, da obavlja druge kojekakve poslove.

Imade gospodar pridèržavati malolietnoga diečaka na radinost i čudorednost, zatim na to, da izvèršuje dužnosti vierozakonske, da polazi zakonito propisanu nastavu, a ako u miestu imade obèrtna strukovna učionica za diečake, tad da polazi i tu učionicu. Gospodar neka diečaka svoga nezlostavlja, pače neka ga i brani proti zlostavljanju od strane ukućanah i drugih, koji su kod njega u službi.

Ako malolietni diečak oboli ili uskoči, a i u drugih važnih slučajevih, gdie bude potrebito posredovanje roditeljah, tutorah ili ine rodbine, imat će ih o tom obaviestiti gospodar.

§. 96. Kada se razvèrgava učeničtvo t. j. odnošaj medju gospodarom i diečakom.

I učeničtvo može se prije, nego što izteče rok izriekom ili mûčeć ugovoreni, s važnih razlogah razvèrgnuti odmah.

Biva to imenito:

1. Od strane gospodareve:

a) kada diečak skrivi, učinivši koje dielo, pomenuto u §. 78, u točki 1. pod sl. b) i d);
b) kada se očito vidi, da je diečak nesposoban izučiti obèrt iliti zanat;
c) kada diečak preko 6 nedieljah danah boluje, da nemože raditi;
d) kada diečak preko miesec danah bude dèržan u zatvoru (apsu).

2. Od strane diečakove, odnosno od strane zakonitih mu zastupnikah:

a) kada gospodar dužnosti, koje su mu naložene, za čudo zanemaruje, kada diečaka zavodi na čine nečudoredne ili protuzakonite, ili kada se preko miere služi kućnim svojim zaptom;
b) kada gospodar bude preko miesec danah u zatvoru, ili makar i na kratje vrieme, ako nije skèrbljeno, da diečak može živiti;
c) kada gospodaru kaznenom presudom bude obèrt za koje vrieme obustavljen;
d) kada se gospodar preseli u drugu koju obćinu, nego predlog, da se učeničtvo razvèrgne, ima se učiniti najdulje za dva mieseca, iza kako se je gospodar preselio.

§. 97. Uz odpovied od četèrnaest danah može diečak ostaviti nauk, ako promieni zvanje svoje ili predje k drugomu obèrtu; ako bi, kad bi izdurati morao sve vrieme naukovanja, prepričen bio time, te nebi se mogò poslužiti prilikom, koja mu se ponudja i kojom bi sebe oskèrbiti mogao, ili ako bi ga roditelji, budući im se promienile okolnosti, trebovali kod kuće, da ih njeguje i brani ili da im vodi gospodarstvo ili obèrt (zanat).

§. 98. Kada gospodar ili diečak bude nesposoban, da nemože ispunjavati dužnostih ugovorenih; kada umre gospodar ili diečak, ili kada gospodar okani se obèrta svoga: naukovna tada pogodba prestaje sama od sebe.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Modra knjiga o Italiji.

Ova modra knjiga obuzima diplomatičke depeše i korespondecije od primirja vilefranačkog do ustanovog kongresa parizkog. — 16. sèrpnja iskao je lord Cowley, po nalogu lorda Johna Russela, od ministra Walewskog izješnjenje o neočekivanom primirju. Walewski mu je odgovorio: „Kada je car rat započeo, izjasnio se nepremienno, da će tek onda, kada se oslobodi Italija od prevelikog upliva austrijanskog, gotov biti car novo ustrojstvo talijanskog poluotoka skupnoj Evropi predati. Nj. Veličanstvo je ovo izjašnjenje u tečaju rata više puti od sebe dalo. On (car) riešio se dati od sebe svedočbu svoje sobstvene rezignacije, i odreći se sviuh sebičnih namierah, kao n. p. razprostranjenja Francuzke, budući se tek na takav način nada, kada Italiji garanciju ciele Evrope pridobije, slobodi Italije sigurni osnov nači. No ipak, kada se rat produžio, Nj. Veličanstvo nije moglo pored onih žèrtvah, koje je od Francuske za podpomaganje tudjih interesah iziskivao, oči zatvoriti, i tako posle bitke solferinske dužnost mu je nalagala, da stanje stvari točnije izpita, da žèrtve dužeg rata i izglede posliednjeg uspieha dobro izmeri. Ma da je pohod vojeni kod Mincije za francuzko oružje kako slavan bio, opet je ova slava skupo plaćena. Gubitak ljudstva bio je veliki, i premda su Austrijanci još većma stradali, opet se nije moglo uzeti, da su potučeni. Sad se tek za Francuze nove tegobe započele. Nj. Veličanstvo nije sumnjalo na posliedku o uspiehu, al taj uspieh morao bi se kupiti sa žèrtvovanjem još 25.000 ljudih i razorenjem Mietakah. Kad bi već Austrijanci izbačeni bili, i u ovom slučaju nebi još izviestno bilo, da li bi bolji izgledi bili za povratak mira neg sada, kada je austrijanski car na čelu istina pobiedjene, al ne posramljene vojske takove žèrtve prinesti mogao, kakove bi težko prineo posle kakove veće pagube. Pored takovog svog uverenja osećao je car, da se produženje ovog rata od Francuske nebi mogao novu novčanu pomoć i ljude iziskivati, jer se od produženog rata nije moglo uspiehu nadati, pored sveg toga, što dokučena uslovja mira nisu njegovoj nadi odgovarala. Iz ovog uzroka osiećao se car prinudjen sa carem austrijanskim u dogovor stupiti. I ovo je „veli grof Walewski“ prosta i točna historija carskog pobudjenja.“

U tečaju ovog razgovora pripovedao je grof Walewski britanskom poslaniku sile podrobnostih iz sastanka vilafranačkog, kojega je uspieh čitateljima već poznat. Razgovor vladara samo je u formalnom odnošenju zanimljiv. Iz mnogih pismah raztèrkanih u modroj knjigi, kao od lorda Cowley-a itd. mogu se viditi tegobe, koje su se u Curiku pokazale. Jedanput je već do toga došlo, da se je Napoleon obnovljenjem rata grozio, ako bi se važno pitanje, ta jedna klausula u preliminarijama, koja ovako glasi: „Veliki knez od Toskane i knez od Modene vraćaju se u svoje dèržave, i daju obće amnestiju“ silom oružja izvèršiti imala, i tu su dve krune bile u raspri.

U ovom smislu naskoro su francuske svanične novine „Moniteur“ i pisale, da za uspieh stvari pomenutih knezovah nema nikakva izgleda.

9. Rujna g. Favr bio je kod grofa Rechberga, i o tomo ovo je u London dostavio: „Grof Rechberg mi je rekao, da je gotov s člankom Moniteurovim zadovoljiti se, ako stoji, da je bèrzojavna depeša sadèržaj pomenutoga članka vierno dostavila. On dèrži taj članak za dovoljan t j. da se slaže s austrijanskim mnienjem.“ „Meni se dopada“, produži Nj. preuzv. dalje „što se domeće to načelo, da je Austrija svojih vilafranačkih obvezanostih riešena, počem se knezovi neće povratiti. Jedan glavni uviet ustupanja Lombardije bio je povratak tih knezovah, i ako se ovo nedogodi, onda nismo ni mi obvezani naš deo ugovora izpuniti.“ — Ja sam pitao Nj. preuzvišenost, do kakovih mierah mogu dovesti Austriju gorepomenute primietbe. Hoće li Austrija opet u Lombardiju upasti i istu od Sardinije opet odkinuti. Na to je odgovorio Rechberg, da bi njegovo logično umstvovanje bilo, da se Sardinija dielom (de facto), al ne po pravu (de jure) u „posiednutja“ Lombardije nalazi, da to „posiednutje“ jedne dèržave pod

takovim uvietima nit je dovoljno nit osigurano, i da će se Austrija dèržati mirno u ovom trenutku i očekivati dalji razvitak stvarih. Još je i ovo dodao: „Ako bi nas Sardinija napala, il bi htiela naše pravo okèrnjivati, onda ćemo dovoljno jaki biti, da se branimo, i baš uspiehom se naplatiti.“

Poslie pet danah grof Rechberg uvieravao je britanskoga poslanika, da se Austrija nedèrži za obvezanu u ničem, ako se i s druge strane svi uvieti vilafranački neizpune. Dalje, da je povratak knezovah bio prieko nuždan uviet, no pri svem tom da Austrija nije namierna iste silom oružja natrag uvesti. No ipak branio je pravo Austrije u ovoj stvari, i kad mu se je primietilo od strane lorda Loftusa, neka Austrija žèrtvuje to svoje abstraktno pravo interesu Evrope, onda je grof odgovorio: „Šta je Evropa za Austriju učinila, da ona svoje pravo tako žèrtvuje?“

Dne 18. listopada upravio je Napoleon na sardinskoga kralja pismo. Na pitanje lorda Cowleya odgovorio je Walewsky, da obnarodovanje istoga pisma nije s dosvoljenjem francuzke vlade učinjeno. Ovo je pismo u Beču velik utisak učinilo. Lord Loftus povodom toga pisma imao je razgovor s grofom Rechbergom, i o tom ovako izviešćuje:

„Ja sam grofu primetio, da se je po smislu ovog pisma Austrija odrekla svog prava, da može u Ferari i Komakiju posadu dèržati. Nj. preuzvišenost odgovorila mi je, da to u opredeljenom smislu nije učinjeno, no da je Austrija na to sklona. „Austrija“, — reče on dalje — „nema želje niti namera u srednju Italiju stupati niti pravo posade izvan svoje granice uzdèržavati. U obziru onog izkaza u pismu carevom, kojim se želi, da Mantova i Peskijera postanu gradovi talijanskog saveza, primetio je grof Rechberg, da bi i u pomenutom slučaju Austrija onde morala imati isključivo „posiednuće“, i da bi morali onde austrijanske posade ostati. Grof navodi kao primier grad Landavu, i engleskom poslaniku izjavljuje, da niemački saveznički gradovi tek onda mogu imati pomiešane posade, kad armadi pojedine dèržave, u kojoj ona leži, za takovu svèrhu dovoljno vojske nema, kao što je taj slučaj kod Rašteta u Badenskoj, ili kod Moguncije u Hesendarmštatskoj.“

Popis br. 9.

o uniševšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačko, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
Gosp. grof Kulmer, zemljoposiednik	10	—
„ Ambroz pl. Vraniczany, s nova	10	—
„ pl. Rubido, c. k. namiestnički savietnik	5	—
„ Schauf, odvietnik	5	—
„ Gottfrid Kraus, posiednik kuće	3	—
„ Kamauf, c. k. savietnik višjega sudišta, s nova	2	—
Neimenovan	1	—
E. J.	1	—
M. K.	1	—
Neimenovan	1	—
Gosp. Nertbach	1	—
„ Soppen	1	—
„ A. E.	1	—
„ Stiepan Czuts, krojač	1	—
Neimenovan	1	—
Gosp. Otto Geisler, slatar	1	—
„ Jakčin, odvietnik	1	—
Gja Katerina Rupčić, posiednica kuće	1	—
„ Katerina Šimec „ „	1	—
Gosp. Otto Oppel, knjigoveža	1	50
Nadalje prinesoše po desetniku Josipu Konjeku:		
Gosp. Cunčić	—	10
„ A. O.	—	20
„ Neimenovan	—	50
„ F. S.	—	30
„ Jak. Haf	—	50
„ J. K.	—	20
„ V. Seiler	—	30
„ Neimenovan	—	20
„ Rohm	—	30
„ Matija Bellin	—	50
„ Iv. H.	—	50
„ C. J.	—	50
Gosp. L. V.	—	20
„ Neimenovan	—	20
„ F. G.	—	30
„ J. Fabečić	—	20
Nr. 28	—	20
Gosp. Matulin	—	50
Nr. 130	—	20
Gosp. Filipović	—	30
„ Juraj Gavela tèrgovac	4	—
„ Nikola Gavella „	2	—
„ B. Šulek književnik	2	—
„ Ferdinand Schnapp j. tèrgovac	2	—
„ Juraj Hirschler	2	—
„ Janko Dobranić krojač	1	—
„ Dragutin Bannwitz sirčetar	1	—
Nadalje prinesoše po desetniku Cerovskom.		
Gosp. Ivan Petsche	—	50
„ A. S.	—	20
„ Josip Gjuran	—	10
„ T. Mrth	—	10
„ S. O.	—	10
„ H. Spitzer	—	20
„ A. Stiegler	—	30
„ Jak. Fürst	—	30
„ Mihail Schwarzenberg	—	20
„ S. Pulzer	—	50
„ Josip Gessner ml.	—	20
„ Josip Gessner star.	—	50
„ Neimenovan	—	20
„ G. Heniratić	—	40
„ Dragutin Bressbauer	—	50
„ Henrik Mann	—	20
„ S. Hönigsberger	—	30
„ Ivan Skerlić	—	80
„ L. Singer	—	30
„ Martin Arko	—	50
„ A. Alth	—	30
„ Luka Petek	—	30
„ Antolković	—	50
„ Rudolf Lent	—	20
„ V. Dizdar	—	50
Gja Barbara Paulić	—	50
Gosp. Josip Stimac	—	50
„ Juraj Nostić	—	50
„ Martin Bittmann	—	20
Gja Ana Bittmann	—	20
„ Ana Fabian	—	40
Gosp. Josip Basarić	—	20
„ Antun Kokhot	—	10
Gja Ana Skudar	—	30
Gosp. Ivan Potorić	—	20
Gja Barbara Vardian	—	20
„ Julija Valušec	—	20
Gosp. P. Erinsteller	—	33
„ Juraj Hahovec	—	10
„ F. Weiss	—	50
„ Jakov Bethlheim	—	50
Gja udova Buwain	—	50
Svota	83	63
K tomu svota iz popisa br. 8 sa	1504	95
Ukupno	1588	58

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 27. veljače 1860.

Austrijanska carevina.

Beč 1. ožujka. „Pešti Hirnök“ javlja, da je Nj. veličanstvo car bivši usapćenu bičke'sku gospoštinu grofa Batthyany-a, preminuvšega u Parizu, natrag poklonio njegovom bratu grofu Gustavu Batthyany-u, o kojem se misli, da će nasliedovati knežesko dostojanstvo.

Talijanska.

Turin, 25. veljače. Sardinski ratni ministar Fanti izdao je okružnicu datovanu od 24. veljače, u kojoj se opaža, da prisutstvo lombardezkih podoficirah i soldatah pod zastavama kraljevske vojske čini osiećati potreboću, da se š njima sastanu vojnici starih provincijah nalazeći se na neopredieljenom dopustu; ova miera ima za svèrhu jedne kao druge stavit u odnošaj sa svojim predstojnicima, učvèrstit organizaciju raznih sborovah, i uvesti jednako vieżbanje u oružju. Iz ovih uzrokah zapoviedio je kralj, da se razredi od god. 1850, 1851., 1852. i 1853. pozovu pod oružje; takodjer su sborski zapoviednici dobili naputak, da naredbe, koje su sadèržane u ovoj okružnici, odmah izvedu. (Kažu, da je ova zapoviest poslie bila opet natrag uzeta.)

Sardinski ministar financijah obnarodovao je svoje izviešće o stanju financijah zemlje s potrebnim oblozima i u obziru Lombardije. Polag toga iznosi manjak za cielu godinu 1859. 38. 826. 236 lirah, a za godinu 1860. 29.815.000 lirah, u svemu dakle 68.741,236 lirah. Narodni zajam od 100 milijunah dovoljan je, da pokrije manjak i namiri predvidjene silne izvanredne razhode. Ratni troškovi uračunani su kod razhodah i iznosili su u svemu 88.920.887 lirah. Budući da je od zajma od 100 milijunah samo sedam desetinah potrebno za pokritje manjka od god. 1860., stanje dèržavne blagajnice nesamo da nije opasno, već je dobro i pobudjuje pouzdanje.

Firenca, 23. veljače. „Monitore toscano“ izjavlja, ako nisu dosad izišla biskupska pastirska pisma, koja prigodom korizme obično izlaze, da se to nipošto nemože pripisati zapriekama od strane vlade, već samo volji niekih prelatah.

Rim, 20. veljače. Rimsko redarstvo čini već više putah napomenuto djačko očitovanje proti adresi na papu predmetom veličanstvene istrage. Već 60 djakah pozvano je na Monte Citorio i preslušano od redarstvenoga predsiednika Pasqualoni-a. Barem polovica od njih misli, da će doći u djački aps; no u tom slučaju boje se novih očitovanjah.

Francuzka.

Pariz, 26. veljače. Car je zapoviedio, da se načini novih 30 topčarah (iz željeza) za miestnu službu u naseobinama na Senegalu i u Antilama.

Mesopust bio je polag službenih izviešćah po svoj Francuzkoj kao i u Parizu bivši nego li prijašnjih godinah.

„Patrie“ obnaroduje pismo niekog A. F. Renarda iz Bonneville-a, glavnog miesta Faucigny-a (u Savoji), u kojem traži dokazat, da Savoja neće da bude, ni švajcarska, ni sardinska, već francuzka! Ovo pismo upravljeno je osobito proti težnjama Švajcarske, koja, kao što je poznato, traži savojska miesta, koja su dosad neutralna bila, ako bi Savoja pripala Francuzkoj.

Švajcarska.

Berna, 23. veljače. Još svejednako sačinjava savojsko pitanje glavni predmet razgovorah u političkim krugovima. Dne 18. veljače zaključio je sredinski odbor narodnoga družtva „Helvecija“ u Berni adresu na savezno vieće, u kojoj se ovoj oblasti izrazuje priznanje naroda za smielu politiku razvijenu u savojskom pitanju. Danas je već poznat odgovor savezne kancelarije. On sadèržaje uvierenje, da će savezna oblast i ovdie braniti poštenje i koristi švajcarskoga saveza; ujedno izrazuje savezno vieće svoje zadovoljstvo, da narod očituje svoje mnienje o takovim pitanjima. Sredinski odbor istoga družtva naložio je bivšemu učredniku bazelskoga lista (Feddersenu). da izradi popularnu brošuru o savojskom pitanju.

Danija.

Kodanj, 25. veljače. Novi minister za Holštajn i Lauenburg, konferencijalni savietnik Raaslöff, preuzeo je ovu listnicu samo privremeno. Tajni savietnik Unsgaard, o kojem se je govorilo, da je pozvan bio, da stupi u novi kabinet, nalazi se od prekjučer ovdie.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 1. ožujka. Nj. veličanstvo car kazao je u svom govoru, kojim je otvorio zakonotvorno tielo, da su prijazni odnošaji Francuzke prema inozemstvu, uvieravao je, da nastoji uzdèržati mir i izrazio se, da se nade, da će se skoro riešit postojeće teškoće. On je, veli, kralja sardinskoga savietovao, da nedira u autonomiju Toskane i u vlast papinu. Pitanje o sdruženju Savoje predložit će se velikim silama. Konačno pozivlje senat i zakonotvorno tielo, neka bi ga zakonotvorstvom podupirali da proizvede novu dobu mira.

Pariz, 28. veljače. Patrie opaža; Javno

mnienje uzdèrmalo se viestim Chronicle-a, koi je javio, da se je sklopio savez medju Austrijom i Rusijom. Mi smo u stanju misliti, da je englezki dnevnik jeka neosnovana glasa.

Madrit, 26. veljače. Ovdiešnji listovi, osobito napredni, govore oštro proti Englezkoj. Francuzki poslanik predao je kraljici pismo cara Napoleona.

Turin 29. veljače. Izborni sborovi sazvani su za 28. ožujka a parlamenat za 2. travnja i naimenovana su 32 senatora.

Zapisnik

ravnateljske siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 25. veljače.

(Konac.)

Na poziv od 5. siečnja t. g. br. 172 u proslavljenje stogodišnje svetkovine O. Andrije Kačića-Miošića doprinesoše: Presv. g. Ivan kralj biskup Likopoljski p. n. 10 for. a vr., g. Ant. Rušnov p. n. 5 for. — Iz Rieke gg. Suppe Faustin odvjetnik 5 for., Torka udova Suppe 1 for., Klementina Mallegori rodjena Suppe 1 fr., Ivan Mudrovčić c. k. povier. for., Depolli Janko c. k. pošt. činov. 1 for., Depolli Teresa rodj. Cimiotti 1 for., Depolli Darinka 1 for., Šepić Anselmo c. k. sav. žup. suda 1 for., Šepić Marija 1 for., Catti Gjuro ljekarnik 1 for., Catti Maria 1 for., dr. Mat. Šporer c. k. gub. savjetnik u miru 2 for., Antun Kreger plovan samost. kaludj. 1 for., Pacel Vinko c. k. gim. grof. 1 for., Bičanić Silvin c. k. čin. 1 for., Mudrovčić Simo c. k. major 5 for., Durbešić Jakov 1 for., Mahnić Lovro c. k. prof. gim. 1 for. Pogorelc Lovro 1 for., Peruzović Gjuro kapelan 1 for., Švaglić Srećko 1 for., Boroević Niko 1 for., Sgardelli Jos. tèrgovac 3 for., Minak Franjo 3 for., Thierry Miroslav odvjetnik 2 for., Gotthardi Bogoljub 1 for., Manzoni Ivan 1 for., dr. Antun Randić 1 for., Daballa Petar 1 for., Jurandić Marija 10 for., Jurandić Dragimir 2 for., Jurandić Joso 2 for., Jurandić Andro 2 for., Reisner Josip tèrgovac 2 for., Tomac Stjep. tèrgovac u Kraljevici 10 for., Malvić Gjuro tèrg. u Čavle 1 for., Cesulić Antun glavar Mèrkopoljski 3 for., Ivanišević čin. u Grobniku 1 for., Gutmen Karlo 1 for. Vincenc Ant. gosp. uprav. 1 for., dr. Giustini Adolf na Rieci 2 for., N. N. 1 for. Iz Zagreba: g. Drag. Jambrečak nadst. 1 for., Ante Brodnik gim. prof. 2 for., Josip Mesek namiest. prof. gim. 2 for., Stjep. Novotny katekets 1 for., Josip B. iz S. u Zagrebu 1 for. Stiep. Aronin Pavić uč. VII. raz. 1 for., Igin Bogatosačević uč. VI. raz. 1 fr., Josip Turelly uč. VI. raz. 1 for., Drag. Pavić uč. VII. raz. 1 for., Lesandro Šuljok uč. V. raz. 1 for., Franjo Merković uč. VI. raz. 1 for, Ljudevit Marković uč. VII. raz. 50 novč. Jos. Škulj uč. V. raz. 50 novč., Milan Nemičić uč. VI. raz. 50 nov', Jos. Kosović uč. V. raz. 1 for., Milan pl. Makanec uč. VII. raz. 50 novč, Ante Bakarčić uč. IV. raz. 1 for., Štiep. Plener uč. IV. raz. 50 novč., Albert Bielak uč. IV. raz. 50 novč. Franjo Barać uč. III. raz. 50 novč., Albert Labaš uč. III. raz. 50 novč., Radoslav Martinković uč. IV. raz. 50 novč., Jos. Lerman uč. III. raz. 50 novč., Miroslav Kramarić uč. III. raz. 50 novč., Stiep. Tubić pravnik I. god. 2 for., Stiep. Modić uč. II. raz. 50 novč., Martin Kengjelić uč. II. raz. 1 for., Stjep. Sieber uč. II. raz. 1 for., Metel Peklić uč. II. raz. 50 novč. Juraj Kontak uč. V. raz. 1 for., Ljudevit Thaller uč. V. raz. 1 for., Tito pl. Femenić uč. VI. raz. 50 nov., Božidar Svetlović 1 for. Ukupno 125 stot. Koja je svota družtvenom blagajničtvu predana; novčani prinesci i naslovi 99 prinositeljah u dotični zapisnik ubilježeni. — Ujedno se daje svim domoljubom na znanje, da naše družtvo i dalje prima za stogodišnju svetkovinu O. Kačića-Miošića književne i novčane prineske, te će ih vazda javno putem novinah objelodaniti i s vremenom na opredieljeno miesto odpraviti.

G. Jur. Mat. Špor iz Rieke posla za Album Kačićev tri piesme. Zahvalno primljeno i služit će na porabu.

Poč. član družtveni u Lavovu g. August Bielovski direktor zaklade Ostolinskih potvèrdjuje prijam 5. knjige Arkiva, zahvaljuje se, što ga imenovasmo pod. članom našega družtva te pošilja svoje dielo: Wstop krytyczny do Dziejów polski przez Aug. Bielowskiego; a od strane zavoda Ossolińskich 4 i 5 Lindeova, Slownika jezyka polskiego, a g. Redaktor Kaminski 3 svezka knjige I. Skarbieca poljskoga. Osobitom zahvalnošću radostno primljeno, te narodnoj knjižnici dostavljeno.

Magjarski spisatelj g. Csengery Antól posla družtvu 21, 22 i 23 svez svog diela Budapesti Szemle. Vele zahvalno i radostno primljeno, te odlučeno zahvalit se g. darovatelju pismeno.

C. ruska Akademija naukah šalje nadalje svojih izviešćah 7. svez. i knjigu pod naslovom „Materiali dlje sravniteljnago i objasniteljnago slovarja i grammatiki“ tom 4, Slovar cerkovnoslavjanskago jazika A. H. Vostokova dio. I. — Zahvalno primljeno i u knjižnicu postavljeno.

Po g. Rajevskom iz Beča primismo opet 9. knjigah Morskoga sbornika i 2 knj. Ruske besiede. — Povèrh toga dobismo iz Moskve još i ove knjige: Ruskoje slovo tom 3. i 4. — Sočinenija V. Bjelinskago 1 knj. — Očerki i Razskazi J. T. Kokoreva 1 knj. — Sočinenija A. Ostrovskago tom 2. — Ruskoje gosudarstvo v polovinje XVII. vieka 2 svezka i 5. 6 6. 7. 8 svezk Vjestnika imperatorskago ruskago geografičeskago obćestva. Knjige sve s osobitom zahvalnošću primljene i nar. knjižnici predane.

Napokon nasta rieč, kako to, te mnoge knjige od našega družtva narodnoj knjižnici darovane nemogu pravo za porabu služiti, budući je ista knjižnica, koja se već više lietah u red stavlja, još i dan danas u neredu, te čitanju, istraživanju i porabi obćoj žalibože jošte nepristupiva? Zar nebi kojim drugim putem slične knjige obćinstvu za porabu se davale. — I tomu se jadu dosjeti sl. odbor te odluči, budući je Čitaonica u Zagrebu u tu svèrhu ustanovljena, da se odabrane knjige i spisi providjene prije po tajniku pečatom družtvenim izruče prenavedenoj Čitaonici, gde bi kroz tri mieseca domorodnom obćinstvu za čitanje i porabu služile, poslje pako nar. knjižnici se uvèršćenje i čuvanje predale sè.

S otim bi sjednica zaključena.

U Zagrebu dne 25. veljače 1860.

Kristini Schweigertovoj

prigodom njene oprostne predstave.

U Zagrebu dne 1. ožujka 1860.

Sve što u tom prostraneme svietu
Duh u viečnoj svojoj radnji tvori,
Što božanskog u sèrcu nam gori,
Silne strasti, ljubav, mèržnja kletu,
Nevinosti duševnu vedrinu,
Uznosito čistih ženah zvanje,
Dostojanstvo blagost i uzdanje,
Sve to kažeš u tvoru i činu.

Grud čoviečja mnogo bolih krije,
Mnoge u njoj skrivaju se kine,
Ali odmah sva nevolja gine,
TVOJE igre kad se čar razvije.
Svedj plovjaše sèrce nam u slasti,
Glas vlastitih bolih to bijaše,
Sladka poviest bolne duše naše,
Ke sobstvene da nam sbore strasti.

Plesak buči ko bura sred vála',
Slušaoci radostno se kreću,
U gibanje sve se ruke meću,
No „oskudna“ ipak to je „hvala!“
Sa svih stranah na TE cvieće leti,
Prošla jesen nije ga obrala,
Da ćeš doći ona bo je znala,
Blagi cviete opet nas posieti.

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem mieseca siečnja 1860 primak 119,243 f. 52 k.
a mieseca veljače . . . . 115,502 „ 82 „

Ukupno . . 234,746 „ 34 „

Usuprot pako bio je koncem siečnja izdatak . 99,195 f. 14 k.
a mieseca prosinca 112.082 „ 91 „

Ukupno . . 211,278 f. 5 k.

Ostaje gotovine koncem veljače 1860 . . . . 23,468 f. 29 k.

Čitaonica zagrebačka otvorena je u kući gosp. Kr. Stankovića na Jellačić-tèrgu; što se p. n. gg. članovom na znanje daje.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 2. ožujka 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.25
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	69.40
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	865.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	194.80
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		113
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Geneva za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		132 25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Paris za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.27
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 786 (86) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

1. Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 13. August 1859 Z. 29695, und der hohen k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu Agram dd. 22. August 1859 Z. 12781–1929, dann 31. Jänner 1860 Z. 1507–229 wird wegen der Hintangabe des Adaptirungs-Baues am Pakracer Cavallerie-Kaserngebäude zu einem Syphiliten-Spitale am unten angesetzten Tage eine neue Lizitation abgehalten und hiebei dieser Bau um die nachstehend angesetzten gründlich adjustirten Fiscalpreise ausgerufen und dem Mindestforderaden zur Ausführung überlassen; als:

Post-Nr.	Die bezeichneten Bauherstellungen bestehen in	österr. Währung: Fiskal-Preis fl.	kr.	Betrag des zu erlegenden Vadiums fl.	kr	Datum und Ort der Lizitation
I.	Maurerarbeit ohne Materiale	4208	82	210	44	Die Lizitation findet am 5. März 1860. im Amts-Locale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac Vormittags 9 Uhr statt.
II.	Steinmetzarbeit sammt Materiale ohne Zufuhr	100	38	5	2	
III	Ziegeldeckerarbeit ohne Materiale	215	27	10	76	
IV.	Zimmermannsarbeit „ „	2783	74	139	18	
V.	Tischlerarbeit sammt Materiale	3802	4	190	11	
VI.	Schlosserarbeit „ „	2625	75	131	28	
VII.	Schmiedarbeit „ „	468	51	23	42	
VIII.	Anstreicherarbeit sammt „	1019	60	50	98	
IX.	Glaserarbeit „ „	1121	22	56	6	
X.	Spenglerarbeit „ „	1293	65	64	68	
XI.	Brunnenmeisterarbeit sammt Materiale	525	—	26	25	
XII.	Hafnerarbeit „ „	27	30	1	36	
XIII	Binderarbeit „ „	94	50	4	73	
XIV	Stückwaaren „ „	1679	77	83	99	
A.	An Maurer- und Ziegeldecker-Materialien	7121	3	356	7	
B.	Zimmermanns-Materialien	5382	23	269	11	
	Total-Aufwand	32468	78	1623	44	

Hiezu an unendgeldlicher Handrobot 9467
„ „ „ Zugrobot 1794

2. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Vorträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für Vollführung der Leistung gegeben haben wird, zugelassen:

3 Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem hiezu bestimmten Lizitationscommissär einzuhändigen.

4. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbothe stellen wollen, hat vor der um 9 Uhr V. M. im Amtslocale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac beginnenden mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von jener Summe zu Handen des Lizitationscommissärs zu erlegen, welche der betreffenden Arbeits-Cathegorie oder mehreren derselben entspricht, auf welche er zu offeriren beabsichtiget.

5. Bei der Versteigerung, wobei die Ausbietung nach den einzelnen Arbeitsleistungen in der oben angesetzten Reihenfolge und dann im Ganzen erfolgt, werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum 4. März 1860 bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac überreicht sein müssen, weil selbe am 5. März als am Tage der Lizitation nicht mehr angenommen werden würden.

6. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es berücksichtiget werden soll, auf einem Stempel zu 36 kr. ö. W. geschrieben, gehörig versiegelt, und von Aussen an das k. k. Bezirksamt in Pakrac gerichtet, und mit der Aufschrift: „für den Spitalbau zu Pakrac“, dann für welche Arbeitsleistung der Anboth lautet, versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen speziellen und allgemeinen Baubedingnisse, summarischen Kostenüberschlag, Einheitspreis-Verzeichniss und die Pläne genau kenne, und solchen genau nachkommen wolle;
b) den Preisanbot, um welchen er die Ausführung der betreffenden Arbeitsleistung zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt;
c) das 5% Vadium von demjenigen Fiskalbetrage auf welchen der Anboth lautet. Das Vadium kann im Baaren oder in österreichischen Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börsenwerthe erlegt werden Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch den Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.
d) den Vor- und Zunamen, Charakter, dann Wohnort des Offerenten. Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, später als in der im Punkt 5 festgesetzten Zeit einlangen, oder Gegenbedingungen enthalten sollten, wird keine Rücksicht genommen werden.

7. Offerenten welche bereits schriftliche Offerte eingesendet haben, dürfen sich nicht mehr bei der mündlichen Lizitation betheiligen.

8 Die oben Punct 6 ad a erwähnten Grundlagen für alle oben angeführten Leistungen können von nun an bis zum Lizitationstage bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

9. Nach geschlossener mündlicher Ausbietung erfolgt die Eröffnung der schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge ihrer geschehenen Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem letzteren die Zahl der vorliegenden schriftlichen Offerte noch vor dem ersten mündlichen Ausbote mitgetheilt worden sein wird

10. Der Bestanbot ob er den Fiskalpreis überschreitet oder nicht, unterliegt der höheren Ratifikation.

11. Bei gleichem mündlichen und schriftlichen Bestbothe wird Ersterem, bei gleichen schriftlichen Anbothen demjenigen der Vorzug eingeräumt, welcher früher eingereicht wurde, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

12 Der vom Lizitations-Commissär nach Massgabe des Versteigerungsresultates als Ersteher erklärte Bestbieter ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitations-Grundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitationskommissärs zu erlegen.

13. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen die im Lizitations-Protokolle auszudrückende Empfangsbestätigung sogleich zurückgestellt.

Von der k. k. Comitatsbehörde Požeg am 16. Februar 1860.

Der k. k. Comitats-Vorstand
Julius Graf Janković m. p

(Br. 87) **Izrok.** 3—2

Obnaredovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugarskoj glede županije uhvarske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Prešavi daje se kroz c. kr. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvedenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini ugarskoj usljed naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 8. prosinca 1859 br. 19.220 na znanje sliedeće:

I.

U košičkom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah mjestničko izvidjenje polag občinah već i u županiji uhvarskoj podpuno obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. Veljače 5860. u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Uhvaru svakome na ogled izloženi.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 1. veljače 1860, i u ovu svèrhu odredjen jest c. k. županijski sud u Uhvaru za svekolike občine napomenute županije Uhvarske. —

Podpuni sadèržaj te time i diel II. ovog dne 10. prosinca 1859. izdanog izroka uvèršten je u službenih bečkih novinah od 10., 12. i 15. siečnja 1860. br. 8., 10. i 13. nadalje u budapeštanskih novinah od 18., 21. i 22 siečnja 1860. br. 14, 17. i 18. i u buda-peštanskom Hirlapu od 20., 21. i 22. siečnja 1860 br. 16, 17 i 19 C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 15. veljače 1860.

Br. 76 (92) 3—1

Natiečaj.

Radi popunjenja izpražnjene orgulaške i učiteljske službe u Dubravčaku, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 for. a. vr nuz bezplatni stan, uživanje vèrta, i 12 fatih dèrvah; — zatim za istu službu u Kašini u zagrebačkoj županiji, sa plaćom od 315 for. a. vr. nuz bezplatni stan i 6 fatih dèrvah proglašuje se ovim natiečaj.

Koji žele jedno ili drugo miesto zadobiti, neka svoje, vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, vierozakonu, rodnom miestu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadašnjemu svomu službovanju, kao i političkomu i ćudorednomu ponašanju, napokon o svom staležu providjene molbenice do zadnjega ožujka t g. predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrokovljanu Nikole Havlička.

U Zagrebu dne 3. veljače 1860.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 459 (84) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung der Cassiers-Stelle bei der Marktgemeinde Krapina.

Auf Grund des Erlasses der hochlöblichen k. k Comitatsbehörde vom 11 d. Mts. Z 11630 de 1859 kommt bei der Marktgemeinde Krapina eine Cassiersstelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 500 fl. österr. W. mit der Verpflichtung zur Cautionsleistung im Gehaltsbetrage verbunden ist, zu besetzen

Die Bewerber um diese Stelle haben ihre Gesuche unter Nachweisung der Fähigkeit zur Cautionsleistung, des Alters, Standes, des moralischen und politischen Verhaltens, der Kenntniss der deutschen und kroatischen oder südslavischen Sprache, dann der bisherigen Dienstleistung und Befähigung im Steuerfache bis 20. März d. J. im Wege ihrer vorgesetzten politischen Behörde bei diesem Bezirksamte zu überreichen.

K k. Bezirksamt Krapina am 20. Februar 1860.
Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Snans.

Nr 240 civ. 1860 (89) 3—3

Edikt.

Da bei der durch Bescheid vom 18. November 1859 Nr. 1661 civ auf den 15. Febrar 1860, angeordneten ersten Tagfahrt zur executiven Versteigerung des dem H Emerich v. Bušić gehörigen adeligen Gutes Orle G B P. Nr. 29 wegen der Frau Josefine Huschek schuldigen 4000 fl österr. W. kein Kauflustiger erschien, so wird der zweite zu diesem Zwecke auf den 19 März 1860 Vormittags 10 Uhr im Orte der Executions-Realität angeordnete Termin mit dem Beisatze ausgeschrieben, dass die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 21819 fl 97 kr. österr W. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter der Schätzung zugeschlagen werden würde.

K. k. Bezirks-Gericht
Gross-Gorica am 18. Februar 1860.
Der k. k. selbst. Richter
v. Zlatarović.

OGLASNIK.

Nr. 91. 1—1

U kući pod br. 96 u Laškoj ulici ima više vaganah rana biela okrugla krumpira, koi se već u sèrpnju miesecu izkapa — na prodaju — tko ga želi kupiti, neka izvoli prijaviti se kod vlastnika iste kuće.

Br. 93. 3—1

U Sisku kući pod br. 12. nalaze se od više godinah naime od 1848 do 1857. vina 200 vedarah iz letovaničkog bèrda na prodaju. — Želeći takovo kupiti u cielom, ili na malo, neka se izvoli u istoj kući upitati.

Br. 78. 3—2

Traži se za veće poljsko gospodarstvo špan, ili dvorski, koi svako poljsko dielo dobro razumi, i s ovim se je već duže vremena zabavljao; koi svaki žitak koristno posijati zna, i biruše i druge poljske težake nadgledati ima. U takvu službu stupiti želeći neka se u pisarni ovih novinah najave.

U Zagrebu dne 17. veljače 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 5. OŽUJKA 1860. Bro[illegible]

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7. kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Dopis Thouvenelov od 31. siečnja na markeza de Moustiera, francuzkoga poslanika kod austrijanskoga dvora, u kojem se Austriji preporučuje, da primi englezke predloge, sada je u svem svojem obsegu poznan. Pèrvi dio ovoga dopisa nije ništa nego iznovično nabrajanje dogadjajah zbivših se od onoga vremena, kad je bio sklopljen vilafranački mir. Thouvenel napominje proglas, koi je car francuzki dne 14. sèrpnja pr. god. upravio na svoju vojsku. „Temeljni uvieti mira ustanovljeni su sa carem austrijanskim“, tako se izrazuje Napoleon III. „dne 18. sèrpnja t. g. Glavna svèrha rata postignuta je; Italija postaje pèrvi put narodom... Istina, Mletačka ostaje pod austrijanskim žezlom; no ništanemanje postat će talijanskom provincijom. Vlade, ostavše izvan gibanja ili natrag pozvane u svoja posiedovanja, dokučit će potrebu spasonosnih reformah ... Italija, koja će odsele sama upravljat svojom sudbinom, imat će si sama u grieh upisati, ako nebude redovito napredovala u poredku i slobodi.“

Gospodin Thouvenel uvierava, da je tuilerijski kabinet iskreno toga mnienja, da se nova organizacija Italije daje u sklad staviti s uzpostavljenjem starih dinastijah pod niekim ustanovljenim uvietima. Ali ništa nije učinjeno, da se ovo dielo olakša. Papinska vlada nije uvela obećanih reformah. Austrijanska vlada mukom je mimoišla veledušne težnje, koje su caru u obziru Mletačke predložene bile; vojvode modenski hoteo je, da se silom oružja vrati u svoju zemlju, i veliki vojvoda toskanski čekao je, dok se sastane narodna skupština, da naviesti njegovo svèrgnuće. Pod takovim jurve jače ogoršanim okolnostima započeše se razprave u Curiku.

Careva vlada pristala je sa svim tim, vierna svojem obećanju, otvoreno na priuzdèržaj dinastičkih pravah u Toskani, Modeni i u istoj Parmi, premda nije u Vilafranki ništa ugovoreno bilo na korist vojvode Roberta. Gospodin Thouvenel napominje nadalje poslanstva kneza Poniatowskoga i gospodina Reizeta u Toskanu; Austrija mora znati, kako su iskreno ova poslanstva namienjena bila. No napori Francuzke razbili su se o odpor pučanstvah. Pokazalo se, da je pomirenje medju talijanskim knezovima i narodima nemoguće. Tada stavi Francuzka nadu svoju u evropski kongres. Gospodin Thouvenel opet uvierava, da je Francuzka s najvećim postojanjem hotiela izposlovat, da se sastane kongres, i da isti nije njenom krivnjom već drugih silah postao nemogućim. Poslie svih tih bezuspiešnih pokušajah, da se talijanske dinastije uspostave, nepreosta drugo, već stvar silom riešiti. Ovdie se u Thouvenelovom dopisu nadalje kaže:

„Neću ništa da reknem, što bi Austriju moglo zapanjiti, a još manje što bi ju moglo uvriediti; no bi li se moglo toj sili naložiti, da sama učini korak k uspostavljenju dinastije a da se nebi plod rata uništio i zatajila njegova svèrha? Ili da li bi Francuzka mogla sa svoje strane pučanstvima silu učinit, a da nepogazi svojih vlastitih načelah? Propuštamo lojalnosti gospodina grofa Rechberga, da odgovori na ta pitanja. Dakle i tu i tamo leži moralna nemogućnost dielovanja.

Ovdie je povèrh toga miesto, da se napomene druga učinjenica. Siećajući se onoga, što se je pred deset godinah dogodilo, mogli bi misliti, da će anarkija u srednjoj Italiji nadvladat i razčinjajući duh demagogije skoro sve poplaviti. Ova predpostavljanja nisu se jošte izpunila i pripisali taj plod polag raznih gledištah kojem god mu drago uplivu, to stoji čvèrsto, da je uzpèrkos razdraženosti osnovanoj u vremenu i uzpèrkos nepravilnosti dèržavnih silah napokon posvuda zavladao red. Neobičan prizor, koi je Talijanska kazala, stavio je jedne u divljenje, a drugima ulio je učestje i posliednja ćut očitovala se je u jednom dielu Evrope s tolikom silom, da se o tom nemože dalje prepirati. Iz toga proizišo je položaj, kojega nebi smiela ni careva vlada, ni Austrija zbog posliedicah, koje bi krivo prosudjenje raznih očitovanjah javnoga mnienja proizvesti moglo, ostaviti bez ozbiljna uvažavanja.“ (Konac će sliediti.)

Popis br. 10.

o uništavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

		for.	kr.
Gosp.	Svetozar pl. Kušević, c. k. miestodèržtveni tajnik i predsiednik družtva čoviečnosti	10	—
„	Dragutin Koretić, predsiednik c. k. urbarijalnoga suda	1	—
„	Josip pl. Zuvich, c. k. savietnik urbarijalnoga suda	1	—
„	Josip pl. Susani, c. k. savietnik urbarijalnoga suda	1	—
„	Toma pl. Mattachich, c. k. pristav urb. suda	1	—
„	Josip pl. Alavanić, c. k. oficijal urb. suda	—	50
Gja pl.	Fodroci	—	64
Gosp.	Egidij Kornitzer, učenik tèrgovačke gremijalne škole . . .	1	—
„	Matija Pittner, nadzornik željeznice	4	—
„	Juraj Bucher, ods. indjenir . .	3	—
„	Mikulay, indjenir	2	—
„	Šišman Spitzer, indjenirski pomoćnik	1	—
„	Admezich	1	—
„	I. Petersmann	1	—
„	Ernest Wurzer, indjenirski pitomac	1	—
„	Oskar pl. Fachh odsiečni indjenir	3	—
„	I. Porges, indjenirski pomoćnik	1	—
„	Stormski „ „	1	—
„	Maximilian Falla „	1	—
„	Seeberg, indjeniski pomoćnik .	1	—
„	Al. Schwarz „ „	1	—
„	Joh. Hampe „ „	1	—
„	P. Klunginger indjenir . . .	2	—
„	Ed. Mathy, indjenirski pomoćnik	1	—
„	Ig. Prettenhofer „ „	1	—
„	Zillich „ pitomac	1	—
„	R. Würzer, indjenir	2	—
„	Franjo Mimbek, „ pitomac	1	—
„	Josip Lechner, indjenirski pom.	1	—
„	Adam Markhl, indjenir . . .	2	—
„	Suheball, indjenirski pomoćnik .	1	—
	Više indjenirskih pitomacah . .	1	—
Gosp.	pl. Kušević, c. k. podmaršal .	10	—
„	pl. Suplikac, c. k. višji bojni komisar	5	—
„	Antun Seifert, c. k. višji bojni komisar	5	—
„	Ringelsheim, c. k. pukovnik .	3	—
„	Dr. Antun Wesselsky, c. k. regimentski lieker	3	—
„	Ehrler, c. k. višji bojni komisar	2	—
„	Dittrich, c. k. vojni komisar .	2	—
„	Müllwerth, c. k. vojni komisar	2	—
Gosp.	Nowotny, c. k. višji vojni kom.	2	—
„	Kavić, registraturski oficijal . .	1	—
„	Baron Pittel, c. k. konjanički satnik	1	—
„	Zimmer, c. k. podpukovnik auditor	1	—
„	Bubelli, c. k. major auditor . .	1	—
„	Kugelmayer, c. k. bojni komisar	1	—
„	Kapunek, c. k. podpukovnik .	1	—
„	Wikrshauser, c. k. bojni komisar	1	—
„	Korvin, c. k. satnik	1	—
„	Dabić, c. k. satnik	1	—
„	Hauer, c. k. satnik	1	—
„	Prohaska, pristav bojnoga komis.	1	—
„	Formanek, ...	1	—
„	De Prati, c. k. bojni plaćevni meštar	1	—
„	Strella, c. k. bojni plaćevni meštar	1	—
„	Friedl, c. k. major	1	—
„	Vuković, c. k. satnik . . .	—	40
„	Benkiser, poručnik	—	10
„	Schebek, c. k. nadporučnik .	—	20
„	Grueber, c. k. satnik	—	40
„	Cuci, c. k. bojni kancelar . .	—	40
„	Hampo, c. k. oficijal	—	50
„	Belloberk, c. k. satnik . . .	—	50
„	Negovan, c. k. satnik . . .	—	50
„	Wojatzek, c. k. poručnik . .	—	20
„	Ivan pl. Buda, c. k. registr. pomoćnik	—	50
„	Plemeniti Hardt, protokolista vieća	—	40
„	Juraj Sever, c. k. bojni kancelista	—	40
„	Dragutin Auersberg, c. k. bojni kancelista	—	20
„	Hengäbl, c. k. podlieker . .	—	50
„	Šušković, c. k. satnik	—	50
„	Spillaner, c. k. nadporučnik .	—	40
„	Sojat, c. k. nadporučnik . .	—	40
„	Pervulier, c. k. satnik . . .	—	50
„	Czepka, c. k. blagajnički oficijal	—	50
„	A. Müller, c. k. nadporučnik .	—	50
	Svota	108	14
	K tomu svota iz popisa br. 9 sa .	1588	58
	Ukupno	1606	72

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu 29. veljače 1860.

Austrijanska carevina.

U Zagrebu dne 4. ožujka. Dne 28. veljače preminuo je na svome dobru Banskoj-Gorici u Zagorju poslie kratka bolovanja gosp. Ljud. pl. Karolyi, c. k. podžupan u penziji, posiednik kèrsta za vojničke zasluge i bivši major i zapoviednik provincijalnoga šerežanskoga sbora u vojnu izišavšega god. 1848., gdie se je svim bojnim pogibeljima i nevoljama izlagao bio s požèrtvujućom podanostju za cara i domovinu.

Potomstvo neće mu uzkratit sviedočanstva, da je bio čoviek lojalna značaja zaslužujućeg najveće štovanje, veliki krug njegovih prijateljah žalit će najusrednije njegovo preminutje.

Talijanska.

Napulj, 23. veljače. Genovezki listovi javljaju, da je knez Petrulla odputavao s niekom naručbom od strane vlade u Rim.

Milan 28 veljače. Ovdie se čine sa svom revnostju priprave za parlamentske izbore i vlada upotrebljava sve i sva, da smiesti svoje stvorove.

Cavoura primili su u Bergamu i Brešiji uprav kraljevskim počastima. U oba grada izišla mu je na susriet narodna straža, sačinja-

vala je baraš i bili su mu u slavu podignuti mnogobrojni slavoluci i vrata od cvieća. U isto doba bilo je preduzeto i više uapšenjah tako zvanih austriakantah, medju kojima bilo je i više svećenikah.

Različni inostrani kod turinskoga dvora odestovjereni poslanici odputovali su već svikoliki. Kralj i Cavour nezadovoljni su s pruskim poslanikom, što se je naviše izključavao iz svetkovanjah, što su bile u Milanu davane prigodom kraljeva dolazka. No čini se da on mnogo nekoje se to nezadovoljstvo; on nije nikada bio prijatelj pretierane stranke u Turinu.

Oružanja nastavljaju se u veličanstvenom mierilu i bojne potrebe umnožavaju se na razmieran način. Fabri i krojači rade za vojsku na vrat na nos, a sklopljeni su ugovori već sa više nabavnikah, koji su se obvezali da tečajem mieseca ožujka nabave tridesat tisućah centih riža za vladu. Napokon sklopila je vlada ugovor s jednom ovdješnjom tèrgovačkom kućom u svèrhu nabave od 6000 konjah.

Javljaju iz Rima od 21. veljače: Komisije postavljene po svetom otcu u pogledu na reforme jošte su u podpunoj radinosti. Kao plod iste ima se smatrat nedavno uvedeni tèrgovački zakonik, dočim se karni zakonik približava svojem svèršetku. Novi gradjanski zakonik imao je sveti otac dvie nedielje danah za pregled; jučer su ga povratili tiskarnici svete komore, da se unj jošte nieki za njegovo skoro obnarodovanje potrebni dodatci uvèrste.

„Gazzetti di Venesia“ pišu iz Rima od 22. veljače, da je tamo poimence mnogo Toskanezah prispielo, koji vele papin despotizam nego li Ricasoli-evu slobodu. Vlada poslednjega tiera medju ostalim posao otvaranja pisamah na našim, koi sieća na diotištvo ove umietnosti. Isti dopis potvèrdjuje, da je V. Emanuel papi poslao pismo i to po jednom svećeniku, u kojem nětraži ništa manje, nego ustup Romanje, Markah i Umbrije.

Francuzka.

Pariz, 26. veljače. Jučer se je ovdie govorilo o važnim depešama carevim na maršala Vaillanta, koje mu je iznio odnieti jedan oficir od ordinancije. — Papinski poslanik pripoviedao je jučer kod seinskoga prefekta, da rasprave medju Francuzkom i svetom stolicom neprestane traju.

Danas je u Tuilerijama svečano primljen bio Befik-efendija, novi turski poslanik.

Svi parobrodi na šaraf bit će od sele obskèrbljeni spravama za ronenje, tako zvanim skafandrima.

Pariz 27. veljače. Dekret o preustrojenju topničtva nije ni najmanje neznatan. Ono tridesat parkovnih baterijah, što je ukinuto, nije ni s daleka od vriednosti novopodignutih dvadeset piesačkih baterijah; ovim preustrojenjem umnožilo se francuzko topničtvo za dvie stotine topovah.

Princ Josip Napoleon, sin princa Dragutina Bonaparte i (po svojoj materi) unuk Josipa, prijašnjega kralja napuljskoga i španjolskoga, mislio je, da mora odmah po oglašenju papine Enciklike ostavit Rim i onamo doći. Odmah mu je car podielio naslov „carska visost.“

Posliednjega četvèrtka prodikovao je u cèrkvi svetoga Suplicija nieki otac Herman o ljubavi iskèrnjega s tako jakom političkom polemikom, da mu je prisutstvujući stožernik nadbiskup parižki morao dati naputak, neka u buduće umierenije govori.

Rusija.

Petrograd 15. veljače. Od brodovah potopljenih u dragi sevastopoljskoj izvučeno je po amerikanskoj kumpaniji samo 15 manjih brodovah a nijedan veći brod. Da izvuku parobrod „Vladimir“ učinjen je 21 pokušaj bez uspieha. Kod posliednjega pokušaja rastèrgaše se iste jake željezne verige, miesto kojih moradoše se naručit nove. Ne kumpanija neodstupa od namiere da izvuče taj oporni brod.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Draždjani, 1. ožujka. „Dres. Journal“ sadèržaje bèrzojavnu viest iz Petrograda, koja javlja, da viest donešenu po „Morning Chronicle-u“ o sklopljenju saveza medju Austrijom i Rusijom oprovèrgava „Journ. de St. Petersbourg.“

Berna, 1. ožujka. Bivši veditelj zapisnika kod parižke konferencije, Benedetti, dobio je, vele, od francuzke vlade nalog, da otidje u Bernu s naručbom u obziru Savoje.

Ukupni broj podpisah Savojardah za priklopljenje k Švajcarskoj iznosi 8065.

London, 29. veljače. U noćasnoj sjednici dolnje kuće podupirao je Peel predlog Kinglake-ov u obziru predloženje dopisivanja protežućega se na utielovljenje Savoje. Peel i Kinglake tvèrde, da obstoji francuzko-sardinski obiteljski ugovor u obziru ustupa Savoje i Nice, koi ponajprije prieti Švajcarskoj a kasnije renskim pokrajinama.

Vladni sučlen Sir George Grey osudjuje pohotu Francuzke za utielovljenjem i obećaje, da će se dotični spisi što prije predložit. Ujedno uvierava, da Englezka kriepko pobija namieravano utielovljenje nastojeći ujedno dèržat se neutralnosti i prava samoopredieljivanja Talijanah.

Slično uvierenje podieljuje lord John Russel dodajući, da engleski kabinet nije službeno obavieštěn o pomenutom obiteljskom ugovoru, no da se nada, da će car Napoleon kanit se namiere toga utielovljenja. Takovo opredieljenje pobedilo bi, vele, pravednu brigu Evrope i nebi podnipošto ojačalo Francuzku.

Pretresanje odgodilo se je do onoga trenutka, kad se budu spisi predložilili.

Pretresanje o proračunu teklo je u smislu, prijaznom za vladu.

London 2. ožujka. Jučerašnji „Herald“ hoće da zna iz pouzdana izvora, da je kralj sardinski dne 26. siečnja dobio depešu od Thouvenela, u kojoj mu se priobćuje, da će car pristati samo na sjedinjenje Parme, Modene i Romanje uz izmienu za Savoju a nipošto i na sdruženje Toskane.

Turin 29. veljače. Medju novoimenovanim senatorima nalaze se generali Fanti, Durando, Manabrea, gubernatori Veltlina, Geneve, Novare i Turina, čeonici Kremone, Bergama, Alesadro Manzoni, biskup kremonezki, konte Arrivabene, profesori Panizza i Condoni, predsiednik tèrgovačke komore kremonezke, konte Giulini della Porta, mar-ez Pallavicini i konte Belgiojoso, bivši čeonik milanezki.

Gubernator nicardski načinio je miesto „Nicarda“ francuzke novine „Gazette de Nice“ uredovnim listom.

Bolonja, 2. ožujka. Jedan vladni dekret poziva pučanstvo Emilije za 11. i 12. ožujka na glasovanje o tom, da li imaju ove zemlje sjedinit se s Piemontom ili sačinjavat posebnu kraljevinu. I u obziru Toskane izišao je dekret istoga sadèržaja, a i isti je rok glasovanja.

Bèrlin 29. veljače. (Bèrzojavna viest novinah „Hamburg. Nachrichten.“) Dopisi Rusije i Pruske zbog konferencijah nisu se slagali. Pruska i Rusija nisu učinile protupredlogah k engleskim predlozima. Rusija i Pruska nisu u Turinu protestovale proti sdruženju. U ostalom istina je, da su ruski predlozi prispievši onamo i drugud, ponešto legitimistično sastavljeni.

London 2. ožujka. U jučerašnjoj sjednici dolnje kuće odgovorio je lord John Russel na pitanje Stewartovo, da je austrijanski poslanik izjavio, da neobstoji nikakov ugovor medju Austrijom i Rusijom.

Turin 3. ožujka. Opinione uvierava, da je Cavour u obziru uredjenja srednje Italije odgovorio, da je u tom odgovoru razložio uzroke, koji sardinskoj vladi prieče, da primi podieljene joj saviete i da je zahtievao, neka Francuzka odobri sdruženje, ako bi pučanstvo njeno želje podkrepilo.

Marsilja 2. ožujka. Pisma iz Rima potvèrdjuju, da je kralj sardinski papi prijavio, da će možebiti prisiljen biti da vojnički posiede Marke i Umbriju; papa mu je, vele, na to zaprietio izobćenjem.

Domaće viesti.

U Glasniku Dalmatinskom nalazimo sliedeći zanimivi članak:

Pod 22. tekućega dobili smo iz Senja od M. P. O. S. M. sljedujući dopis, koi rado u naš list stavljamo. Rečeni dopis glasi kao što sliedi:

Da se nesamo u Dubrovniku, već i u ostalim miestim Dalmacije zabavljahu naši stari uz mesojedje, predstavljanjem narodnih dramah, sviedoči koliko predava toliko prepisi začadjenih narodnih igrokazah. Taj plemeniti običaj uzdèržavaše se u niekim *miestim* čak do nazad malo godinah, u njekim pak *prestade* odavna, osobito odkad se talijanština uzmnaži i *ojači* po našim gradovim i svojom povèršnom talijanskom izobraženosti stade se bašiti nad prostim, al narodnim i ćudorednim hèrvatskim običajima i tako preteznošću svog upliva udahnu u grudi tadašnje mladeži *podlo* preziranje svoga krasnoga materinskoga jezika i nevinih zabavah svojih pradiedovah.

Nu svemu tomu u super puce, rek bi, opet sèrbsko-hèrvatskom puku u Dalmaciji rujna zora i polag svih gustih tminah, rek bi bitće dana; jer odkad naše gore list stade nama vladati, eto i vidi najprije potaljenjeni Zadar na privremenom kazalištu arkibiskupova siemeništa predstavljenje narodnih dramah. Plemeniti izgled koji s pèrva *povuče samo pohvalu pod* pepelom tinjajućih dalmatinskih rodoljubah, a s vremenom i zgodom nadje i revnih nasliednikah.

Evo i ove godine izvan narodnoga kazališta što ga domoljubna braća Sèrbi zavedoše u Kotoru, doživi varoš Sinj da nakon četèrdeset-godišnjoga zanemarenja opet mu narodna vila s pozorišta zapieva. Štovani učitelji ove gimnazije, da im učeća mladež u prostoj zabavi mesojedju sprovede, ustrojiše jedno malo, al miestu i okolovštinam dosta prikladno kazalište, na kom gimnazijalna mladež niekoliko igrokazah sa zadovoljnim uspiehom predstavi. Al osobitu pohvalu zaslužiše na tusti četvèrtak predstavljanjem toliko obljubljenog igrokaza I. S. Popovića „Hajduci“, kom prisustvovaše cviet vlasti i činovnikah senjskih kao i mnoština prostih varošanah.

Koliko liepota i bogastvo narodne hèrvatske odieće i jaraka, koje sievaše na ponosnim hajducima, toliko vieština u jeziku, hitrina i točnost u *micanjima* i naravno prikazanje šaljive i ozbiljne strane života hajdučkog zanesoše poš. s. publikum tako da pohvalnim uzklicima i pleskanjima rukuh nebijaše kraja ni konca. Osobito je zamierito da onim istim, koji došli bijahu „soltanto per veder se sia possibile rappresentar un drama in schiavo“ najviše omili, i oni najpretieraniji pohvaljitelji ove drame bijahu.

Čestit uspieh ovih pokusah u narodnom igrokazu mora da razigra pèrsi svakog domoljubca, da ohrabri naše mlade početnike a zatisne usta onim potalijanjenim tobožnjim učenjacima, koji iz samog neznanstva kude i preziru narodni *biser u miesto da muče* i da ga štuju.

Želiti je samo da izgled duhovne mladeži siemeništa zadarskoga, braće Sèrbah u Kotoru i gimnazistah sinjskih *) nadje bèrzo odziva i nasliedovanja po ostalim miestim Dalmacije, a osobito da bi se otvorile oči i onim, kojima usred zgoljne hèrvaštine nije zazor ponositi se jedinstveno talijanskim kazalištem.

*) Kao i vèrstnih učenicah sèrbske narodne škole u Zadru, koje su prije dvie godine tako vèrstno omanje i svom stališu prilične igrokaze tako vèrsno i pohvalno prestaljale. Ur. Gl.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 76. (92) 3—2

Natiečaj.

Radi popunjenja izpražnjene orgulaške i učiteljske službe u Dubravčaku, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 for. a. vr. nuz bezplatni stan, uživanje vèrta, i 12 fatih dèrvah; — zatim za istu službu u Kašini u zagrebačkoj županiji, sa plaćom od 315 for. a. vr. nuz bezplatni stan i 6 fatih dèrvah proglašuje se ovim natiečaj.

Koji žele jedno ili drugo miesto zadobiti, neka svoje, vlastoručno pisane, te *dokaznicami o dobi*, vierozakonu, rodnom miestu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadašnjemu svomu službovanju, kao i političkomu i ćudorednomu ponašanju, napokon o svom staležu providjene molbenice do zadnjega ožujka t. g *predadu* u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrckovljanu Nikole Havlička.

U Zagrebu dne 3. veljače 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

OGLASNIK.

Br. 94. 1—2

K velikoj skupštini, koja će se radi izbora gostionika u narodnom domu dne 11. ožujka t. g. u 10 satih pred poldana dèržati pozivlju se p. n. članovi dvorane.

U Zagrebu dne 29. veljače 1860.

Od ravnateljstva dvorane.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 6. OŽUJKA 1860. Broj 54.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr anst. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase, opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. Erarska pristojba za svaki og. se iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikoše putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

§. 99. Odštета.

Ako učeništvo (odnošaj medju gospodarom i diečakom) bude pretèrgnuto prije roka, naročito ili mučeć ugovorenoga, ili obèrtovanje prestane, imade se tad upravljivati ono, što propisuju §§. 79, 80 i 81.

§. 100. Sviedočba.

Kada se razvèrgne učeništvo, ima gospodar diečaku, ako zahtieva, dati sviedočbu, u kojoj treba da bude izraženo: koliko je vremena diečak proveo u nauku, kako se je za to vrieme vladao i dokle je u obèrtu dotierao, t. j. koliko se je u obèrtu izobrazio.

§. 101. Primanje diečaka, koi je uskočio.

Obèrtnik, koi znajući primi diečaka takova, koi je uskočio (pobiegao), biva kriv, i po mieri §. 1302 obćega zakonika gradjanskoga jamčit će ujedno s diečakom prijašnjemu gospodaru za štetu, koju je imao time, što mu je diečak uskočio.

Uskočivši diečak dovest će se natrag u nauk, ako zahtieva gospodar; i primiereno će ga kazniti ili gospodar sám ili pako vlast, ako iziskivale budu okolnosti.

c) Odredbe obćenite.

§. 102. Razpre medju obèrtnici i njihovimi pomagači i diečaci.

Razpre iliti parnice samostalnih obèrtnikah sa pomagači i diečaci njihovimi, iz odnošaja službenoga i naukovnoga proishodeće, koje podnešene budu, dok još traje taj odnošaj, ili barem prije nego što mine 30 danah, što je rečeni odnošaj prestao, imade, ako je obèrtnik upisan u koju zadrugu, riešavati načelstvo zadruge ili putem prijateljske nagode ili, ako bude potriebno, presudom.

Ako samostalni obèrtnik nije član zadruge nikakove, imat će parnice takove razpravljati i odlučivati vlast politička.

Presude, izrečene po načelstvu zadruge, izvèršivati se mogu putem upravnim.

Proti presudam takovim dopušten je dotičniku za osam danah prisiv na vlast političku; nego prizivom tim neobustavlja se predhodna ovèrha.

One parnice, koje podnešene budu poslie 30 danah, iza kako je već prestao odnošaj službeni ili naukovni, idu pred sudca redovitoga.

§. 103. Prijavljivanje.

Kada pomagač ili diečak stupa u službu, a tako i kada izstupljuje iz nje, imadu se obdèržavati postojeći redarstveni propisi o prijavljivanju; a povèrh toga, ako je gospodar član od koje zadruge, ima se ujedno i pri njoj učiniti prijava.

§. 104. Namiestnici od takovih, koji su vlastnici obèrta.

Što je u poglavju ovom rečeno o podhvatnicih obèrta kao o gospodarih, valja to isto i o namiestnicih njihovih, u koliko se pojedini propisi po naravi stvari neimaju upravljivati samo na osobu onoga, koi je vlastnik obèrta.

§. 105. Pomoćno osoblje tèrgovačko.

Na pomagače i diečake, koji se rabe u službi tèrgovačkoj (t. j. pomoćno osoblje tèrgovačko), upravljuju se propisi poglavja ovoga samo u toliko, u koliko glede odnošaja službenoga i naukovnoga ovih osobah nije što inako uredjeno u propisih prava tèrgovačkoga.

Poglavje sedmo.

Zadruge obèrtničke.

§. 106. Zadruga (obèrtnička).

Medju onimi, koji se jednakimi ili srodnimi obèrti bave u jednoj istoj obćini ili u obćinah susiednih, ima se uzdèržavati savez sajednički, ili koliko je moguće, savez takov savesti, ako ga još neima.

Zadruga može, kao što budu okolnosti, obsizati i obèrtnike od više obćinah i obèrte raznovèrstne.

§. 107. Dužnost: pristupiti k savezu tomu.

Koi u području saveza takova samostalno se zanima obèrtom, za koi je savez taj saveden, onaj već time, što je obèrt započeo, biva član zadruge, i ima izpunjavati dužnosti, koje su s time skopčane.

Koi tiera više obèrtah, može na isti način bit podjedno član i od više zadrugah.

§. 108. Postojeći obèrtnički sborovi (korporacije) imadu pravila svoja (štatute) preinačiti primiereno propisom zakona ovoga. Nova njihova pravila treba da budu odobrena i potvèrdjena po političkom načelstvu zemaljskom.

§. 109. A i više obèrtničkih sborovah, koji su do sada postojali svaki za se, može se zamienitim suglasjem, ili ako jedan izmedju njih to zahtieva, sudom političkoga zemaljskoga načelstva sjediniti u jednu zadrugu, nego pošto najprije saslušana bude komora tèrgovačka i obèrtnička.

§. 110. Na isti način imadu se savesti zadružni savezi medju takovimi obèrtnici, koji do sada nisu bili u savezu.

§. 111. Okoliš iliti područje, što će ga imati zadruge pojedine, moći će svagda odredjivati političko zemaljsko načelstvo, saslušav komoru tèrgovačku i obèrtničku.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Dopis Thouvenelov od 31. siečnja

(Konac.)

Bog nam je sviedok, gospodine markezu, i mi smo isto tako kao svatko osviedočeni o svietinji preuzetih obvezanostih! No je li se Francuzka obvezala u svaku cienu i svim svojim sredstvima opet stavit dinastije parmansku, modensku i toskansku na njihova prestolja? Uvieti ni od Vilafranke a ni od Curika neprostiru se za cielo tako daleko. Francuzka obećala je samo svoje moralno sudielovanje, no ovo sudielovanje, to se poslie šestmesečnih naporah priznati mora, dokazalo se je besuspiešnim. Njeno sažalovanje, o tom nemože bečki kabinet sumnjati, iskreno je i duboko; vlada careva izrazuje se bez ustezanja; no nalazi se prisiljenom obzir uzeti na neodoljive težkoće, koje riešiti uplivom kongresa, neusudjuje se nadat se ni ista austrijanska vlada, kao što dokazuje iznova učinjena prijava kneza Metternicha.

Mora li se pred takovim zaprekama stati na neopredieljeno vrieme? Moraju li se oči pred pogibeljima zatvorit, kojima stanje neizviestnosti obterećuje svu Evropu? Mora li se sve propustit služeju, izvèrgavajući se pogibelji doživit, da čisto prevratne težnje silom izrinu one, kojih odobrenje netražimo od Austrije, no kojih osudjenje ni ona nemože bezuvietno zahtievati od vlade proizišavše iz pučkoga izbora. U ovoj pogibeljnoj igri ustupile bi monarkične ideje, koje su dosad talijansko gibanje neprestano karakterizirale, skoro miesto idejama druge vèrste. Pučanstva privikla bi napokon vladi, kojoj nije ništa više falilo nego njeno pravo ime, vladi, koja bi tako rekuć temelj svoga bitja našla u starim predavama, kojih trag jošte nije izbrisan u niekim stranama poluotoka.

Neuzimem, gospodine markezu, da ova razmatranja nisu nikada pala na um caru Franji Josipu, no duhu cara Napoleona nisu se uklonili mogla.

Ali kako da iz toga zatvorenog klanca izidjemo, kad je uporava inostrane vojene sile izključena iz svih sredstvah za riešenje? Vlada careva goji duboko osviedočenje, da bi posliednji od englezkih predlogah mogao naznačit to sredstvo. Ona zna, ako bi bečki dvor i dielio ovo osviedočenje, da ga nebi očito izreko. Čemu se ona od njegove mudrosti nada, jest, da, ako i razlika načelah može, da koi put i mora vodit k raznim težnjama, ipak nije zato potrebno, da iz toga, ako se na svakoj strani sačuva poštenje, proizidju škodljivi sukobi, koji su jednako daleko od namierah Francuzke i Austrije.

Ostavimo za čas uzgredne stvari na stranu, pa kročimo upravo glavnoj stvari, koja vlada položajem. Kroz stolietja bila je Italija bojište, koje je otvoreno stajalo borbi upliva medju Francuskom i Austrijom. Ovo bojište mora se za vazda zatvorit. Ako bi jedna od starih suparnicah drugoj žèrtvu priniela, koja bi joj izravno godila, ako bi gospodovanje nad Italijom samo iz jedne ruke u drugu prešlo, tako da bi nam isto opet u nieko vrieme pripalo, onda bi pitanje dobilo takov vid, koi bi svako pretresanje činio taštim i neplodnim. No tako nestoji pitanje. Francuzka nenastoji u Italiji zauzeti miesto Austrije: što više o tome se radi, da se Italija uredi kao sila ležeća medju ovom i onom, kao vèrsta područja, koje odsele neće biti pristupno izmienice pretežnoj a vazda neizviestnoj radinosti jedne ili druge od ovih silah.

Izvan ovoga riešenja, koje, neustručavam se priznati, ako i ne po svojem duhu, a to barem po svojoj formi, nije ono, koje se je gledalo postići u Vilafranki i Curiku, tražim badava drugo riešenje, koje nebi sadèržavalo u sebi živiljah za nove oluje u buduće. Ako se naprot ovo riešenje, neću da kažem s privoljenjem bečkoga kabineta, kojeg netraži postići careva vlada, no ipak bez naročita protuslovja izvede, onda nebi ni neještrije oko moglo unapred naći uzroka za dalje razpre medju Francuskom i Austrijom; u istinu nema nikakova znamenitijega interesa u Evropi, o kojem nebi se obe lahko mogle sporazumieti.

S ovim skladom interesah skopčao bi car, ja sam po njemu ovladjen da te izrazim, od svoje strane čuvstvo posve osobita štovanja za vladara i vladu, koji bi u tako nienim, kao i svečanim okolnostima naprema njemu pokazali dobru volju, koju bi Nj. veličanstvo vazda visoko počitovalo. Netrebam dodati, ako bi se carska vlada pridružila predlozima učinjenim po vladi Nj. britanskoga veličanstva, da bi ona čast polagala u to, da izvedenje istih okruži svim garancijama iskrenosti, što bi se samo poželit mogle, i ako bi samo ikakav način za uspostavljenje jošte preostao svèrgnutim dinastijama, da bi mi saviestno nad tim bdili, da im se ništa neotme.

Vi ste valjda opazili, gospodine markezu, da nisam ništa kazao o stanju Romanje. Ovo pitanje nije kao vojvodstva predmet naročitih svietah medju Francuskom i Austrijom. Ja si priuzdèržajem razpravit ga u posebnoj depeši. No ipak neustručavam se već danas kazati, da, ako u obziru na medjunarodne čine, kod kojih je bečki dvor na isti način kao mi sudielovao, vlada careva posiedovanje legacijah po svetoj

stolici samo sa svetskoga gledišta smatrati može, ona ništanemanje gorko žali, da je rimski dvor, gluh za podieljene mu saviete, dà, može se jošte s većim pravom kazati, hladnokèrvan prema jednoglasnom savietu Evrope od god. 1831., kao i prema naukama dogadjajah, dao, da stvar dotle dodje, kamo je sada prispiela, i da smo mi pod jedinim uvietom, da se načelo neposredovanja od strane izvanjskih silah u kreposti uzdèrži, jošte svejednako pripravni na sva sredstva i sve načine, koji bi se za shodne našli, da se izvede manje korenito riešenje, nego što je razkomadanje.

Vi ćete, gospodine Markezu, ovu depešu dati čitati gospodinu grofu Rechbergu, i ako uzhtie dostavit mu jedan prepis iste.

Primite itd. Thouvenel."

U savezu pod br. 48. Narodnih Novinah t. g. priobćenog izkaza sakupljeni su nadalje u području Varaždina za stradajuće žitelje županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke sliedeći milosèrdni prinosi i to:

Gosp. Nikola Kirović, tèrgovac dva vagana kukuruze; gja baronica Cecilija Rukavina udova c. k. fzm. 10 f.; gja Marija Schurter udova c. k. gm. 5 f.; gg. Mijo Fesl, gradjan 1 f., F. Sadil, tèrgovac 1 f. 50 kr.; ggje T. Sebastijan 50 kr., Am. Jahn 50 kr., M. Vojvodić 50 kr., An. Kupak 1 f., R. Smernjak 12 kr.; gg. L. Hönigsberg, tèrgovac 50 kr., A. Dragoner, tèrgovac 50 kr., K. Stadler, pivar 1 f., M. Šajnović, gradjan 20 kr., A. Papst, zvonolievac 1 f., S. Ladika, gradjan 30 kr., L. Krauss ¼ vagana kukuruze; gja An. Stanković 50 kr.; gg. Otto i Ottokar Barabáš 30 kr., I. Dujmović, gradjan 1 f., N. N. 40 kr., M. Hiršenstein 20 kr., Josip Serkulj, gradjan 3 f., Blaž Pogorelec 50 kr., M. Blühweiss, krojač 50 kr., J. Bunjevac, gradski pisar 50 kr., J. Horvat, gradjan 30 kr., I. Levanić, gradjan 3 f. 15 kr., I. Fessler, stolar 10 kr., I. B. Renaud, gradjan 3 f., S. Potlačnjak 1 f., N. Rosenmark 20 kr., I. Mokna 16 kr., L. Vincek 20 kr., V. Jungwirth 40 kr., M. Drevenkar 50 kr., D. Lukić, gradjan 20 kr., I. Berlaković 20 kr., M. Koprivnjak, gradjan 40 kr., S. Beff, gradjan 20 kr.; gja M. Eck 1 f.; gg. A. Deutsch i sin 1 f., V. Hild, kovač 10 kr., Š. Heinrich 20 kr., M. Singer 40 kr.; gja. V. Tausig 20 kr.; gg. L. Appel, nožar 60 kr., J. Moyses 20 kr., A. R. 20 kr., Antun Kalčić 30 kr. Ukupno 46 f. 73 kr. Što sa pèrvim iznosom od 112 f. 50 kr. ukupno iznaša 159 f. 23 kr. a. v. i 2¼ vagana kukuruza.

Poglavarstvo slob. i kralj. grada Varaždina dne 1. ožujka 1860.

Austrijanska carevina.

Iz Pešte, 29. veljače. † Naša bratja Slovaci počeli su svojski izobražavati svoj jezik. Eto u ovoj godini doživili smo liep plod njihove marljivosti, naime almanah „Lipa" — dielo od svih slavenskih novinah veoma pohvaljeno. Sada ovih danah urednik „Lipe" gospodin Viktorin razposlao je poziv na predplatu svoje slovenske slovnice, koja će na skoro izaći. Da će nam od velike koristi biti ta slovnica, neima dvojbe, a da će — na koliko se uzeti može — i savèršena biti, to sam za cielo osviedočen, budući da se gospodin Viktorin sasvime dèrži sustava profesora u Pragu, Martina Hatale, — a pozna svoj jezik vèrlo dobro i temeljito.

Tèrst, 3. ožujka. Ovdie se je sastavio odbor za skupljanje dobrovoljnih prinesakah za papu.

Mletci, 1. ožujka. Vojvoda modenski prispeo je jučer u Basano.

Talijanska.

Rim, 26. veljače. Kažu, da je Viktor Emanuel u jednom po abbatu Stellardi-u donešenom pismu zamolio papu, da mu dopusti posiesti Romanju, Marke i Umbriju, no bio je odbijen.

Turin, 28. veljače. Kralj je prispeo ovamo kasno po noći, pošto je jošte u Milanu prisutstvovao bio jednoj predstavi u Skali. Ova noćna vožnja pobudila je ovdie veoma veliku pozornost (dvor je ovamo došao u 2½ sata u jutro), osobito zato, što se je tečajem dana prije bèrzinom munje razprostranio glas, da je u Milanu na kralja pucano bilo. Razdraženost, time pobudjena osobito u kasarnama, bila je velika.

Francuzka.

Pariz 3. ožujka. Današnji „Moniteur" sadèržaje depešu Thouvenelovu na francuzkoga poslanika u Turinu, kneza Talleyranda, u kojoj predlaže Piemontu kao jedino moguće riešenje: podpuno sdruženje Parme i Modene sa Sardinijom, vikariat Sardinije u ime svetoga otca nad Romanjom i uzpostavljenje velikoga vojvodstva Toskane u njegovu političku i teritorijalnu autonomiju.

Velika Britanija i Irska.

London 3. ožujka. U jučerašnjoj siednici gornje kuće položio je dèržavni podtajnik izvanjskih poslovah, lord Wodhouse na stol hartije protežuće se na Savoju.

U dolnjoj kući nalazi Peel izjavljenje lorda Russella (u siednici od 28. veljače?) nedovoljnim i pita, dali Napoleon namierava prisvojiti si sve planinske prolaze. Očevidno, nastavlja Peel žestoko koreći Napoleonsku politiku, namierava car Francuzah preduzeti utielovljenje bez obzira na mnienje drugih silah; on odbaca Englezku po dobljenim političko-tèrgovačkim koncesijama.

Bright nalazi, da Peelov govor zaslužuje ukora i misli, da takav način govorenja stanje stvarih prije pogoršava nego li poboljšava. On je, veli, ubavieščen, da Savoja želi pridruženje, i tako zatiče se to pitanje više Englezke. Bolje je da Savoja propadne, nego da prouzroči sukob medju Englezkom i Francuzkom.

Manners nasuprot nalazi da se ta stvar Englezke veoma tiče.

Paget nalazi da su Brightovi razlozi veoma koristoljubivi.

Milnes odgovara, da Savoja želi pridruženje, i misli, da je predšastni govornik (Paget) važnost ove stvari pretierao.

Lord Russell izjavlje, da na temelju bèrzozavnoga izviešća o prestolnom govoru nemože izraziti svoga mnienja o sadèržaju istoga. On veli, da je jošte danas francuzki poslanik uvieravao, da car namierava u savojskoj stvari zapitat sile za njihovo mnienje. Napoleon je mislio, da je utielovljenje potrebno, no on (Russel) druga je mnienja.

Budući da će se Evropa u toj stvari zapitat za saviet, žao bi mu bilo, ako bi parlamenat već sada izrazio svoje mnienje. Lord Cowley primio je danas od francuzkoga ministra izvanjskih poslovah uvierenje, da car namierava, premda nije toga u prestolnom govoru napomenuo, zapitat savojsko pučanstvo za njegovo mnienje. Pridruženje neće se izvesti bez privoljenja Savoje.

Niemačka.

Tri sto i osamdeset stanovnikah grada Vratislave upravilo je na poklisarsku kuću molbu „da izposluje ista, da se vlada zauzme za narodni i konštitucionalni interes Italije, ako bi do kongresa došlo". Izviešće ispitne komisije pokazuje simpatijah u toj stvari, poimence, da je proti svakom posredovanju, no predlaže, da se predje na dnevni red. Ministar Schleinitz želi, da se to odmah učini, budući da povod, koi vratislavska molbenica pruža za pretresanje talijanskoga pitanja, neodgovara dostojanstvu kuće. Na više govornikah druga je mnienja i upotrebljava prigodu, da se izrazi o talijanskom pitanju. Vinke, Berg, Behrund dèrže govorah, kojima manjka svako načelno shvaćenje, i koji se samo time odlikuju, da se izrazuju za Napoleonsko „narode oslobadjajuće carstvo" i pokazuju sasvim specifičnu mèržnju proti Austriji.

Na koncu ovoga malo zanimajućega pretresanja izjavlja ministar izvanjskih poslovah g. Schleinitz, da bi konštitucionalnije bilo, da se nije ni povelo to pretresanje. „No budući da je ipak učinjeno", nastavi on, „neću da bez potrebe šutim, već hoću da Vam ono malo kažem, što je za kazati. Ako se od predloženoga kongresa i nije formalno odstupilo, a to se je isti u novije vrieme odlučno od stranio zbog različnosti mnienjah, koja nije od viećanjah dala nadat se dobru uspiehu. Medjutim nastojali su kabineti izravnat ove protivštine i pribavit zemljište za zajedničko viećanje. Ova nastojanja, koja su iznova našla izraz u shodnim koracima dvorovah berlinskog i petrogradskoga, nisu bila oviančana željenim uspiehom. Da Italija, važan član saveza evropskih dèržavah, postigne nesamo faktično umirenje, već i zakonito i uredjeno stanje, velik je evropejski interes; za takovu veliku svèrhu neće Pruska nikada moći uzkratit svoje sudielovanje. Naša najvažnija zadaća bit će ta, da prepriečimo, da nenastanu novi zamèršaji medju velikim silama, koji bi povoda dati mogli velikom evropejskom ratu."

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 85. 3—3

Oglas.

Na ovdiešnjoj uzornoj glavnoj učioni dèržat će se privatni izpiti za pèrvo školsko polugodište dne 11. ožujka. Učenici imajući se izpitu podvèrći moraju dan prije izpita kod podpisanoga ravnateljstva najavljeni biti.

U Zagrebu dne 24. veljače 1860.

Ravnateljstvo uzorne glavne učione.

Nr. 314-St. (76) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Warasdiner Komitats-Gerichte wird der in Verlust gerathene von dem Herrn Johann Nepomuk von Šandor zu Gunsten des Herrn Johann Zerničić ausgestellte Schuldschein über 400 fl. W. W. dto. Agram 18. Dezember 1821 für nichtig und erloschen erklärt, weil sich während der im Amortisations-Edikt vom 19. September 1857 Z. 5170 festgetzten Fris Niemand als Besitzer dieser Urkunde gemeldet hat.

Warasdin am 28. Jänner 1860.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 8. OŽUJKA 1860. Broj 56.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na citavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

§. 121. Zastupnici iz stališa pomagačah obèrtničkih.

Radi razpravljenja parnicah (§. 102) bit će načelstvu zadruge pridana primierna kolicina izmed pomagačah, koje će vlast za stanovito vrieme odredjivati izmed najpoštenijih i najrazumnijih ljudih stališa pomagačkoga.

§. 122. Vlast karnostna.

Načelstvu daje se pravo, da proti članovom i pridruženikom zadruge, kad povriede propise zadružne, može odredjivati primierne redne kazni, kao: ukore; globe do 5 forintih.

§. 123. Nameti.

Novčana sredstva, koja se iziskivala budu za potreboće, u koliko se ista nebudu mogla podmirivati kamatami od imetka, što ga zadruga imade, porezivat će se s dozvolom vlasti na zadrugare (članove od zadruge), i moći će se iztierivati putem upravnim.

§. 124. Pieneznice (ladice) dietičke.

Ako pri zadruzi kojoj utemeljen bude zavod za podporu dietićah, kojim pomoći treba, to obćenitimi prinesci od strane obèrtnikah i pomagačah i s obćenitom dužnosti, da svaki pristupiti mora: tad prinesak pomagačah da nenadilazi 3 postotka od forinte, koju u ime platje pomagač dobiva; a prinesak onaj, što će ga imat davati iz svoga gospodari od obèrtah za svakoga svoga pomagača, da nenadilazi polovice onoga prineska, koi je odmieren na pomagače njihove.

Pri upravljanju ovih zavodah (pieneznicah podpornih) ima se i pomagačem dati primieren upliv.

§. 125. Obaviesti za gospodare i poslenike.

Da bi gospodari i poslenici zamienito lagljie mogli naći jeden drugoga, treba da pri zadrugah svakoma na ogled izloženi budu imenici, u kojih će se upisivati i pomagači, koji diela traže, i vlastnici od obèrtah, koji traže pomagačah.

§. 126. Svèrhe dobrovoljne.

Ako se radi o obèrtničkih poslovnih podhvatih na račun zajednički, ili o tom, da se prave ili u zakup uzmu kakove obèrtne naprave za porabu zajedničku, nemože se na dioničtvo u takovom poslu nijedan zadrugar siliti proti svojoj volji; nego izuzimlju se slučajevi, gdie zajednička takove naprave iz javnih obzirah naredjuje vlast, kao što je n. pr. pri klaonicah.

§. 127. (Pravila, štatuti).

Dèržeći se načelnih ovih ustanovah imadu se za svaku zadrugu izraditi posebna pravila (štatuti) i podnieti političkomu zemaljskomu načelstvu da ih potvèrdi.

Pravila imadu sadèržavati pobližje ustanove:

a) o veličini zadruge;
b) o skupštinah zadružnih i o poslovih, koji su tim skupštinam priuzdèržani;
c) o izbiranju pouzdanikah pri većih zadrugah;
d) o tom, kako je sastavljeno i kako se izabira načelstvo zadruge i koi mu je dielokrug;
e) o upravljanju imovine zadružne;
f) o mierilu, kako se porezuju nameti;
g) o postupku, koi se obdèržava pri razpraljanju parnicah, koje se radjaju iz odnošaja poslovnoga i naukovnoga (§§. 102 i 121);
h) potanje ustanove glede odredjivanja kaznih rednih (§. 122).

§. 128. Ako je sa zadrugom skopčana pieneznica podporna, imadu pravila sadèržavati i propise o veličini prinesakah i o načinu, kako se platjaju, o pravilah, po kojih se ustanovljuje veličina podporah, o uvietih, pod kojimi se dobiva pravo na podporu, i pod kojimi se pravo to gubi, i u koliko se radi o pieneznicah dietičkih, tad i o uplivu, koi pristoji pomogačem glede upravljanja s timi pieneznicami.

§. 129. Nadziranje.

Zadruge stoje pod nadzorom vlasti, koja naredjuje osobite povierenike, da bdiju nada tim, da li se pri zadrugah radi onako, kao što zakon propisuje.

Parnice njihove o unutarnjih poslovih družtvenih razpravljaju se izklopno putem upravnim.

Nazivi zadrugah, kao što su gdie u pokrajini u običaju (gremiji, gilde, cehovi) mogu se sadèržati.

§. 130. Imetak stvarih cehovah.

Ako koi ceh, koi sada postoji, imade imietka i bude s drugimi obèrti sjedinjen u jednu zadrugu, tad, pošto se namire dugovi (passiva), prelazi imietak u vlastničtvo nove zadruge; nego onim članovom i pridruženikom predjašnjega ceha, koji živu u vrieme rečenoga sjedinjenja, ostaju osigurane sve one koristi, koje bi, da je ceh dalje obstojao, imali bili pravo tražiti iz imovine cehovske.

Ako li se ceh razvèrgne a nepredje u novu zadrugu, tad će se imovina pod istim priuzdèržajem doznačiti onoj obćini, u kojoj je cieh imao stolicu svoju.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Glasovi o francuzkom prestolnom govoru.

Utisak, koi je francuzki prestolni govor *) po svoj Evropi proizveo, sasvim je nepovoljan, samo malo listovah ima, koji se negajeve govoreći o njemu. „Kölnische Ztg.“ list, kojemu se nemože predbacit anti-napoleonska težnja, jedi se kad samo pomisli, da Napoleon zahtieva planinske strane okrenute Francuzkoj. „Uprav tako“ veli K. Z. „činio je i pèrvi Napoleon, koi je za sebe tražio sievero-niemačku ravnicu kao naplav francuzkih riekah. Ni bèrda, ni doline nisu sigurne od francuzkih frazah, od vietra i lažih. Sve evropske dèržave imaju pravo i dužne su zajednički a ako bi potrebno bilo i silom prepriečit, da se Francuzka nepoveća. Samo misli K. Z. da Niemačka sama nije na to zvana. Koalicija mora se sastaviti, no tomu se je naravno slabo nadati.

Francuzki prestolni govor bio je najgore primljen u Londonu, odkuda pod 2. ožujka pišu, što sliedi:

Francuzki prestolni govor nije kadar utaložit vazda rastuću brigu Engležke, koju joj zadaju pohote francuzkoga cara u obziru prisvajanja tudjih zemaljah. On je u obćinstvu i medju sučlanovima parlamenta proizveo veoma neugodan utisak. Isto se može kazati o javnim listovima a baš i o onim, koji su u posliednje vrieme za shodno dèržali, i sumnjive stvari, što se pojavljahu u Tuilerijama, prosudjivati što je blaže mogućе. Tako na primier Daily News. Ovaj list ruga se veoma iedko carevim uvieravanjima o miru, koja tako vitežki zvone. On zove njegov govor smesom laskanjah i prietnjah i proriče velikomu uznomirivatolju koaliciju Evrope te protestuje u ime Englezke proti preuzetnosti carevoj, što hoće da se nametne sudijom Italije tobož za nagradu učinjenih uslugah.

Times više razglaba, nego razsudjuje prestolni govor, no na način, koi se nemože tumačit na njegovu korist. Kako ga je shvatio taj list, dovoljno se vidi iz izraza, gdie govori o „gèrmljavini slavohliepja“, koja se razljega prieko kanala. No to se je moglo očekivati, ali mnogo je čudnovatije, što isti Morning Post pobija caru pravo, da Savoju već sada pritisne na svoje očinsko sèrce. Kasnije, veli taj list, mnogo kasnije, kad si Sardinija svu srednju Italiju pridruži, kad posèrče Veneciju, kada k sebi povuče južnu stranu poluotoka, riečju: kad Italija postane u istinu velika, mogna, jedinstvena dèržava, onda može Francuzka za svoju sigurnost uzeti Savoju; no dok nije do toga došlo, uprav su absurdni zahtievi carevi. To zvoni u ustima toga lista veoma nesmierno, pošto je car ovu „absurdnu“ misao glavom zastupao, nu svakako vriedno je zapamtit si ovu presudu za dojduće vrieme.

Advertiser sav je kao obično vatra i plamen. Gnjev o tèrgovačkom ugovoru i o carskom govoru umnožio je znatno riečnik njegovih psovkah proti caru. U buduće bit će mu mučno naći novih izrazah za svoja grubijanstva. — Finije izražuje se Morning Herald, no zato ni za dlaku pohvalnije. I on opominje cara, da iz obiesti nenatiera sve evropske sile, da se sdruže sve zajedno proti njemu, pa veli, da bi pohota za Savojom kadra bila takova šta proizvesti. Sumnja u njegovu iskrenost znatno se je, veli, povećala njegovim posliednjim govorom u miesto da so umali.

Chronicle napokon! hvali naravno carev govor, kao što bi ga samo Moniteur hvalit mogao. No ipak valja napomenuti, da ovaj list, koi je medju svim obstojećim listovima Englezke u taj par za cielo najmanje razprostranjen, opet tvèrdi, da je njegova viest o rusko-austrijanskom savezu uzpèrkos svim oprovèrgavanjima ipak sasvim izpravna bila. „Ugovor bio je, veli, već gotov za „podpisanje“ i za cielo bi ga podpisali bili, da nije to Chronicle svojim odvažnim dèržanjem utaštio.“ Toga odlučnoga dèržanja radi morale su se u tom ugovoru učinit nieke promiene. I takove bezumnosti štampa Chronicle krupnim pismenima na čelu svoga uvodnoga članka! Ovaj list je izklopno vlastničtvo francuzkoga cara.

Globe sudi o prestolnom govoru cara Napoleona u bitnosti kao Advertiser, Herald, Daily News i drugi listovi iste boje, već se samo pitomije i uljudnije izražuje. Kod svakog odsieka prestolnoga govora izim onoga, koi govori o tèrgovačkom ugovoru, uzdiše veleći: Žalibože, to nije veoma umiriteljno! Dosad je Globe glasove o sdruženju proglasivao kao novinarske laži a sad opet preporučavao je pouzdanje prema bezkoristljivosti i mudrosti Napoleona III. Njegov parižki dopisnik, koi je neprestano proricao sdruženje i pravdao ga, kliče sada slavodobitno kao pri svèršenoj učinjenici: „Ime Savoje izbrisano je na krajobrazu Evrope; okružja Chambery i Mont Blanc to je jedino, što od nje preostaje!“

Francuzki listovi, koji nisu službeni, mukom muče naravno o carevu govoru. Na obćinstvo učinio je ugnjetavajući utisak, a diplomaciju porazio je kao da je u nju grom udario. I zakonotvorno tielo uznemirilo se, premda je oduševljeno najboljim čuvstvom prema caru. — Dopisnici, plaćeni po redarstvu, koji po svim listovima hvališu napoleonske misli i nastoje svim mogućim sredstvima, da im posvuda pri-

*) Mi smo ga u kratko naveli u br. 52. naših novinah — sutra ćemo ga obširnije prijaviti.
Učr. Nar. Novinah.

bave privèrženikah i koji su svoju robu već u najizvèrstnije listove kradom uvesti znali, pripoviedaju naravno, da je carev govor pleskom primljen bio a belgijske i niemačke novine pretiskivaju te viesti neispitivajući ih, i tako se zavodi javno mnienje u Evropi.

Modra knjiga o Italiji.

(Nadalje.)

Dne 12. prosinca piše englezki poslanik u Beču svojoj vladi sliedeće:

„Pri sastanku mom jučerašnjem s grofom Rechbergom bio je govor o Mletcima, i ja sam zapitao nj. preuzvišenost, je li Austrija primila na se obvezanost, ovoj oblasti narodnu upravu i narodno ustrojstvo dati? Grof Rechberg mi je odgovorio, da takova obvezanost nije primljena, i da se car nikad na takovo što skloniti neće, koje bi ga u upravi pojedinoga diela svoje monarkije kakovoj drugoj sili obvezivalo. Ja sam se na to izrazio, da se čudim, kako Austrija ono vrieme, koje je od primirja vilafranačkoga proteklo, nije na to upotrebila, da Mletcima ustav dade, koi bi talijanskim dèržavama za obrazac služio, jer kad bi se Mletčani zadovoljili, prestala bi svaka žestina prema austrijanskoj vladi. Grof Rechberg je odgovorio, da to nije nuždno. Veli, da je izborno načelo o Mletcima bolje uvedeno, nego ma u kojoj oblasti Italije, i da je predstavnička uprava na obširnijem temelju uvedena; tamo su n. pr. izbirane občinske vlasti, izbirani oblastni staleži, izabrana konzulta, koja najvišju praviteljstvenu vlast u sebi sadèržava. Dodao je k tome, da u Mletcima samo 87 činovnikah ima, koji nisu Talijani. Na to sam zapitao, odkuda dolazi to, da po vierojatnom izvoru najveće nezadovoljstvo i protivnost proti austrijanskom gospodarstvu vlada? Nj. preuzvišenost odgovorila je: Uzrok je tome sasvim prost. Kako se možete nadati, da jedan narod bude sretan i zadovoljan, kad susiedna dèržava neprestano o tom radi, da žitelje uzbuni i obèrlati? Sardinija je na sve strane emisare poslala, koji nezadovoljstvo siju i pokret prodikuju. Na našoj granici je više vèrbonkih podigla i sa znatnim svotama obskèrbila, da mladež žiteljstva domame i da ju pod narodnu zastavu uvuku. Ja sam na to nj. preuzvišenost pitao, da li ima pouzdanih sviedočbah za ono, što je sad rekao, ili da nisu njegove primietbe na pustom glasu osnovane? Na to mi je odgovoreno, da on ima nepobitnih sviedočbah za istinu svojih riečih. Još je i to dodao, da je većina od onih, koji su vèrbovani, upèrkos svim prietnjama natrag došla u svoju otačbinu, i da su pripoviedali o biedi i nevolji, koju su ondie pretèrpiti morali.

Poslie ovakova izraženja nj. preuzvišenosti mogu uzeti, da će on to pitanje u formi proti Sardiniji upravljene protestacije dojdućem kongresu predložiti.

Uzeo sam dalje priliku zapitati, da u slučaju, ako bi se talijanska armada ustrojila, da li bi ona vojska, koja bi u Mletcima ležala, sastavljena bila izključivo iz talijanskih trupah. Nj. preuzvišenost odgovorila mi je, da nebi, i navela je za primier niemački savez, u kom Austrija talijanske i poljske, Pruska poljske, Danska danske regimente kao kontingent niemačkoj saveznićkoj vojsci daje.

Austrijanski minister izvanjskih poslovah upravio je 15. prosinca depešu na grofa Aponji-a u Londonu, koja je 24. lordu Russellu saobćena i ovako glasi:

„Grof Rechberg grofu Aponji-u. Imam čast Vašoj preuzvišenosti saobćiti depešu, koju mi je lord Loftus pročitao, i od koje mi je prepis predao. U ovoj depeši razložio je lord John Russell nanovo točku, sa koje englezki kabinet smatra položaj srednje Italije.

Ova točka — moramo sa žalostju priznati — neslaže se sa načelima, koje mi izpustiti nemožemo, niti sa zakonitim interesima, koje Austrija ima i pravo i dužnost u Italiji braniti. U pogledu ove točke čini mi se, da su obadva kabineta veoma udaljena, jače, nego da bi se po dužem pretresivanju sjediniti mogli. Da se nekoristnoga pretresa manem, ograničit ću se samo na izjašnjenje jedne jedine točke pomenute depeše. Lord John Russell poziva se na to, da za pet miesecih nikakav pokretan pokus učinjen nije proti privremenoj vladi u Toskani. On iz toga izvodi, da ista vlada ima životne sile i stalnostih. Ovo umstvovanje po njegovom mnienju važnost dobiva po toj okolnosti, što su za ovo vrieme francuske trupe i piemontezke civilne i vojene vlasti iz Toskane povučene. No mislim, netreba zaboravit ni to, da se ona vojena sila, koju su ondie ustrojili, većinom sastoji iz stranih elementah, da je ista ustrojena i upravljana od oficirah, koji prinadleže sardinskoj vojsci; dà, ako su sardinski komisari iz ovog ili onog uzroka iz Toskane natrag pozvani, opet mnogi sardinski emisari onamo odlaze i obće mnienje za sjedinjenje podpomažu. Pokazale su se rezna izjavljenja u interesu zakonitih dinastijah, ali ona su odmah kroz stroga progonstva upravljena na kolovodje — zadavljena. Ovo progonstvo i terorizam u ovom trenutku dovoljni su, da zapuše usta posliedovateljima one vlade, koja je poslie sebe tako valjan i čestit spomen ostavila. Mi dakle nismo ni iz daleka jednoga mnienja sa lordom Russellom, da se zbog toga, što ondie javne revolte nema, to kao znak suglasja uzeti može, kojim se Toskana novom stanju stvarih priljubljuje.

Dèržavni tajnik dalje toga je mnienja, da bi povratak knezovah oružanom silom prouzročio nove borbe radi nezavisnosti. Što se nas tiče, mi smo gotovi svim silama tome doprinieti, da se nezavisnost talijanskih dèržavah takovim garancijama okruži, kakove su u curičkom ugovoru označene; al na to neće nas nitko i nikad nagovoriti, da ta nezavisnost služi osigurati pobiedu pokretnim načelima. Naprotiv mi smo uvjereni, da kada bi se ta — kroz toliko vieкovah i ugovore potvèrdjena dinastična prava, koja je Evropa dosad kao temelj pravah narodnih smatrala — uklonila, da bi onda nezavisnost talijanskih dèržavah svoj najjačji temelj izgubila, i da bi se kroz to tudjem gospodstvu vrata i kapija otvorila.

Sèrbija.

U Beogradu 22. veljače. Član savieta, g. B. Milovanović, postavljen je za popečitelja unutrašnjih, a član vèrhovnog i kasacijonog suda, g. I. Filipović, za popečitelja pravosudnih poslovah. Dosadašnji pak popečitelji, g. V. Vujović unutrašnjih, i g. M. Radovanović pravosudnih poslovah, opredieljeni su: pèrvi u saviet za člana, a drugi u apelaciju za predsiednika, gdie je i prije bio.

U Beogradu 22. veljače. Na balu od nedelje, koi je obćina ovdašnja davala „kod sèrbske krune“ na korist miestne sirotinje, blagovolile su biti i njihova svietlosti, knez naslednik i kneginja naslednikovice. Članovi obćine, za tu svèrhu odabrani, dočekali su iz bili pred stubama, odakle su njihove svietlosti kroz redove od najodabranih gradjanah otišle u salu, gdie su posdravljene radostnim uzklicima skupljenoga svieta i svirkom vojničke bande. Gg. konsuli ruski i sardinski, kao i neka gg. popečitelji, bili su tamo takodje.

U Beogradu 21. veljače. Njegova svetlost, knez vladalac, blagovolio je podariti ovd. čitaonici lik svoj, bogato na bakru izradjen, koi je dosad stajao u „velikom zgradi,“ i prošaste godine nošen je bio javno na rukama do dolazka njegove svietlosti.

U Beogradu 21. veljače. Ovih danah dogodio se nesrećan slučaj na Vračaru gdie se barutom razvaljuje kamen za kreč. Kamen se odvali, te jednog radnika ubije na miestu, a petoricu težko rani. (Iz Serb. Dn.)

Talijanska.

Turin, 29. veljače. Poleg onoga, što se danas čuje, nije više ni najmanjoj sumnji podvèrženo, da se je grof Cavour čvèrsto odvažio, da neodstupi od sdruženja, već da odluku sasvim jednostrančno položi u ruke samoga pučanstva. Ricasoli i Farini stavit će pitanje na obćenito pravo glasovanja, da li hoće zemlja da se sjedini sa Sardinijom ili da sačinjava samostalnu kraljevinu.

Nova francuzka kombinacija napèrvisać Toskane sasvim je nepovoljna, tako u Sardiniji kao i u srednjoj Italiji. A najmanje hoće da znaju za nedorasloga vojvodu genovezkoga.

U Markama komeša se narod i svaki čas može nas zateći kakav neočekivan slučaj. Neizviestnost mnogo doprinosi k povećanju razdraženosti.

Poleg liste „Bon Sens“ u Annecy-u sastavio se u ovom gradu odbor za upravljanje očitovanjah proti razkomadanju Savoje. On sastoji iz deset sučlanovah izabranih iz najštovanijih stanovnikah toga grada.

Viest, da će se podić francuzki tabor u Paviji potvèrdjuje se. U isto doba ići će, kao što „Corriere Mercantile“ veli, piemontezka vojska prieko Alesandrije u Kazale, da bude u srednjoj Italiji svagdie pri ruci.

Iz Firence od 20. veljače piše nieki veliki englezki gospodin listu „Deutscher Botschafter“ što sliedi: „Mogu Vam nešto prijaviti o pletkama Rusije u srednjoj Italiji. Leuchtenberžka obitelj prodala je svoja dobra u Bavarskoj, no ona ima jošte velikih dobarah i senioratah u Toskani.

U najnovije vrieme mnogo se je trudila velika kneginja Marija Leutenberžka, da jednom od svoje diece pribavi prestol srednje Italije. A ko bi se to ikada dogodilo, onda bi Livorno kao Vilafranka postao ruskom lukom. Ako bi Jakin pripao novoj kraljevini, onda bi i njegova luka postala vèrstnom ruskom „štacijom za uglevje.“

Francuzka.

Gospodin Montanelli imao je dne 19. veljače prije svojega odlazka iz Pariza audienciju kod cara Napoleona, i car mu je opetovano kazao da sjedinjenju vojvodovinah s Piemontem nema nikakakovih preprekah, ako posliednji hoće da ustupi Savoju. Na pitanje Montanelli-evo, što bi se dogodilo, ako bi Piemont hoteo da zadèrži Savoju, odgovori Louis Napoleon: „U tom slučaju morali bi si Talijani pomoći, kako najbolje mogu“ i doda smiešeći se: „L' Italia farà da se.“

Pariz 2. ožujka. Jezik englezkih listovah, ukoliko je isti ovdie iz bèrzojavnih depešah poznan, proizveo je ovdie u službenim krugovima nepovoljan utisak i sutrašnje pošta očekuje se tim željnije, čim ovdie znaju, da su sve ovdiešnje stranke složne u pitanju sdruženja i da je s njima i vas narod istoga mnienja. Već se počimlju opet rasprostranjivati glasovi o oružanju i o svemu što se na to protéže. Kažu da će se jedan deo narodne straže na granici mobilizirati i podpunoma vojnički ustrojit, kao što se je već prije za talijanskoga rata glasolo. Izvan toga govori se o velikim zalihama tanadi, koje se imaju iz tvèrdje charentonske odpravit u Metz, Valenciennes itd. No sve to pripovieda se bez pobližjega osnovanja. Lord Cowley posietio je jošte jučer popodne gospodina Thouvenela da ga zamoli za pobližje obaviesti o planu carske vlade u obziru sdruženja.

Medju ostalim opazili su, da je pouzdanik velikoga vojvode toskanskoga, markez Tanay de Nerli, službeno pozvan bio na svečanost, kojom su siednice zakonotvornoga tiela otvorene bile, i da joj je prisutsvovao u loži diplomatičkoga tiela.

Pl. g. Falloux imat će napokon dojdućé nedielje svečanu audienciju kod cara, da mu u ime akademije izbor Lacordaire-a prijavi za potvèrdjenje.

Pod-admiral Charner ponео je sa sobom obsežnih naputakah, da s Kohiakinom sklopi mir.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 5. ožujka. „Morning Herald“ javlja da je g. Thouvenel podneo ostavku. (Viest, koju smo u tom obziru poleg Agr. Ztg. već prijavili, proizlazi iz toga izvora. (Učr. Nar. Nov.)

Turin 4. ožujka. „Opinione“ smatra odviet za sdruženje u srednjoj Italiji kao svèršena

šiljenicu i javlja da će se skoro sazvati sbo-rovi za izbiranje deputacijah i pred tim naime-novati senatori za Toskanu i ostale provincije i to do 25 ožujka. Obćina bolonjezka stavila je više stotinah radnikah na razpolaganje da uskori radnje okolo utvèrdjivanja. Fanti dobio je novu vieresiju od 31 milijunah.

Pariz, 5. ožujka. Baron Gross otići će skoro u Kitaj.

Književnost.

Put na Plitvice od Adolfa Tkalčevića. U Zagrebu tiskom dra. Ljud. Gaja 1860. str. 93. Sa Tlovidom plitvičkih jezerah od Petra Latasa. Ciena 40 novčićah.

Velik je upliv, što ga imade miesec na miesečnjaka, no nije od toga manji onaj, što ga imade prijatelj na prijatelja. Miesečnjak čini miesecu sa volju nesviestan, a prijatelj pri-jatelju radi po volji voljan i na javi. On — bez radena duha, koi mu se je na lakih krilašcih preneo možebit i u nevidjene do onda pokrajine, te mu miesec digauo put, obuzdao ju, pa ju goni ili bolje vuče za sobom, a ona se vere i vucari kao — potucalo. A iskren prijatelj kaže štogod prijatelju, svietuje ga, usavietuje ga i rekao bi oduzeo mu slobodnu volju; jerbo ga uviek pripravno sluša krado mu sliedi saviete. Dobar, poštea i vieran prijatelj jest blago ne-procienjivo, jest i našimi piesnici opievani El-dorado. Dà sretnih vas, koji imate prijateljah pravih i u sreći i ... kad vam dodju Ovidijeva: tempora nabila.

I knjigam kažu, da su prijatelji — nu mèr-tvi. Mèrtvi valjda zato, što su zadovoljni, me-tnuo ih kamo ti volja i što nemogu sami da dodju do tebe, da te svietuju na ovo ili ono, ako ih nedodješ ti pitat savieta. Nu budi slo-bodno ovako i mèrtav prijatelj, dok je samo vèrstan i iskren, iskrenost bo sèrdcu godi, a tko je žedan traži vrela a našav ga, tim mu je milije i draže, što je u njem vodica mèrslica bistrija i zdravija. — I ov „Put na Plitvice" dobro je došao svim, koji su željni iskrena i dobra prijatelja, zabavljiva i šaljiva druga, iz-kusna savietnika, viešta vodju na putu barem po gornjoj Krajini prema Plitvicam, da nerečem glede putnih potrebah više manje — skoro po cieloj našoj domovini, kako je duga i široka; jer premda je naravju i prirodom nadarena ta-kovimi divotami, koje se samo riedkimi mogu nazivati — moramo ipak na svoju tugu ispo-viedili, da je glede materijalnosti i umstva j a k o zaostala; od svuda bo škili joj i cvili nizota i prostota, jad i glad, bieda a i tragovi nereda.

Visokoučeni pisac je odviše znan i obljub-ljen mladjim rodoljubom, nego da im bude oglas knjige u br. 48. Nar. Nov. nenadan; a što saznaše od radosti rasjaviše oni već prije po domovini i van nje u bielih knjigah poput žice bèrzičice svojim znancem i prijateljem, koji su inače lju-bitelji naše knjige. I ja ju čekah neuztèrpno — ali tèrpljivo, dok se neizmaknu sretno preko rukah knjigovežnih i nenabasa prilićan snopić medju skup ljubiteljah svega, što je za nas i naše — te i mene srećom dopade u jagmi je-dna, koju sam čitao požudno i pomnó, dà svaku rieč opreznó, te je u meni toliko cuvstva raz-nietila, da se dadob natèrnjim nagonom na to, da ju — ne pohvalim; jerbo se sama najbolje hvali i preporuća, nego da ju onim od Citatelj-stva Nar. Nov., koji ju još nedobiše, pokažem, da vide kakovim odiše duhom?

To će najbolje označiti, kad napomenem pisateljeve rieči, kojimi je knjigu dočeo. Evo ih: — „J e r a k o i i m a u n j e m (u tom puto-pisu) m n o g o s l a m e (ovo je pisac rekao da-kako s čednosti) n a ć i ć e s e i p a k i p o k o j e z è r n c e, k o j e ć e b i t i s v a k o m u t i m t e č-n i j e, š t o j e i s t i n i t o, i s k r e n o i n a-r o d n o." — Za motto stavi g. pisac prekrasne tri kitice iz još netiskanih „Slikah i prilikah" dobro znanoga našega Marka,*) a onda počim-lje knjiga o potrebi i koristi putovanja i po do-movini i van nje, što i jest od Zagreba preko Karlovca i gornje krajine prema Plitvicam osim pisca sklonilo na taj put još i drugih pet do-morodacah, kojim je on nadjeo imena: Desiderij, Fidelis, Gracijan, Jukundy i Pacifik. Zanimivo je prepletena knjiga zgodami i nezgodami poje-dinih tih osobah na ovom putu, a pisac — čini mi se — pokazao je osobitu simpatiju za nježna otca Pacifika, koga je, rekao bih, bodrijim okom pratio i nezgode mu bilježio.

Od str. 39—53 nalazi se sam miestopis plitvičkih jezerah, koi je tim važniji, što se je dèržao točnoga diela Souchova, a čist „Tlovid" tih naših jezerah dodan je knjisi odotraga, kako ga je narisao viešt oficir Latas, rodjak nesret-noga Omer-paše, našega zemljaka.

Osobito je zanimiv put preko granice u stolni grad hèrvatske Turske i tamošnje borav-ljenje a koliko je piscu trebalo, naveo je za potanje opisivanje iz riedke već kod nas u iz-vèrstne knjige: „Pogled u Bosnu."

Romantička miesta nuz put i tamo opisana su kako to samo g. Tkalčević umije, — ali neka se nitko unapred neprevari kano da je pisac kao vatren domoljub sve naše prehvalio; — oj! kako je iskreno na mnogih listovih od-krio gèrdih manah, koje bi svećenstvo, čino-vničtvo i častničtvo davši ruku u ruku iskorie-piti moralo, velju manah, koje su glavni uzrok već i sadanjem našem jadu i gladu a budu po-vod i većemu. Što gosp. pisac na 21. i 22. str. misli o šumah, gdie oštro ukorava one, koji su za ukor — neda se dosta precieniti i upozor-ujemo sve i svakoga, u kom se jošte hèrvatska kèrvca lije ne samo da ono pazljivo pročita nego da i svoju vlast pozornom učini na ovo naravno naše bogatstvo, bez koga ćemo po svoj nebari za koja godina biti neprispodobljivi siromasi. Dolaze kupci i prekupci iz inozemstva a naša vlastela — dakako s potrebe gledeć samo na sadanji a ne sutrašnji hlieb — davaju kèrčiti šume a kèrči novih neće od sebe ploditi, a što da rečem o seljaku u obće glede gospodarstva a za šume na pose? Ako seljaka nena siraju i nevode umnije glave što on mari? Dok je njega bit će svega — tako on misli. Sretnih županijah i kotarah, gdie su župani i predstoj-nici brineći se svojski za moralno i za materi-jalno stanje svojih županijah i kotarah a sretnih i onih pukovnijah, kojim su na čelu pukovnici i čoviekoljubi u obće i narodoljubci na pose. A što nemogu glave na čelu od gleda i ukusa kad hoće?!

Visokoučeni pisac naš našibao se šumah, ali je naslikao i naše jadno kèrčmarstvo; doisto željiti bi bilo, da se i za to dotične vlasti što ozbiljnije i što skorije pobrinu, jer nezgodno je i mučno putovati pa bila okolica još toliko ro-mantična, gdie čoviek nemože ništa dobiti kao u nenapučenoj afrikanskoj pusti. Meni se ba-rem put prama Plitvicam vidi iz ovoga opisa nesamo romantičan nego i grozan dakle „gnozno-romantičan," kako stariji putopisci običevahu o-pisivati svoja putovanja po Americi ... divjoj.

Ovakovih istinitih a bodljikavih naukah za sadašnjost našu imade u knjisi ovoj još i više a s ovakove iskrenosti obljubit će se bez dvojbe Put na Plitvice.

Jezik je u knjizi blagoglasan a slog krasan, kakova imadu samo vieštaci na peru — dà poe-tičan, premda g. pisac nije još dosada pokazao, da ga je Melpomena zibala a ona ga još ma-jušna morala makar pogledati; jer mu je knjiga puna krasnih i upravo piesničkih prispodobah.

Još nešto na sama g. Tkalčevića, a on će možebiti ipak uslišati prošnju ovu, premda joj ni osobno ni po imenu nepozna prosioca. Kad ste Vi gospodine! tako viešt u opisavanju ro-mantičkih miestah, nebi li se htieli popeti na èr-tasti Oštèrc, na pećinasti Lobor, na bieli Belec, na divotnu Želieznicu-goru itd. itd. sve to u krasnom Zagorju, pa nam snimiti perom i rieč-biserom liepa ona romantička miesta, kojim jamačno nećemo doživieti skoro photographah, da nam njimi sobe uresе." Tko ima za to spo-sobnostih, te mu se med neukočuje pod perom poput stupa Lotovičkina, neka se primi toga u-godnoga posla — rekoste Vi za nieśto drugo, a ja Vam ga oto.

Gj. D.

*) Et da g. M. Bogović dade taj svežčić svojih Slikah i prilikah skoro pod tiesk!! Gj. D.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne . ožujka 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	69.65
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	864.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	194.
dolnje-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne že-ljeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Jo-sipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.

	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		113.10
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. ju-goniemačke vriednote		
Geneva za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		132 20
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		

31 dan.

Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.26
„ podpuni cekini	
Kruneši	
Srebro	31.50

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 786 (86) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

1. Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 13. August 1859 Z. 29695, und der hohen k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu Agram dd. 22. August 1859 Z. 12781—1929, dann 31. Jänner 1860 Z. 1507-229 wird wegen der Hintangabe des Adaptirungs-Baues des Pakrazer Cavallerie-Kaserngebäude zu einem Syphiliten-Spitale am unten angesetzten Tage eine neue Lizitation abgehalten und hiebei dieser Bau um die nachstehend angesetzten gründlich adjustirten Fiscalpreise ausgerufen und dem Mindestforndernden zur Ausführung überlassen; als:

Post-Nr.	Die bezeichneten Bauherstellungen bestehen in	österr. Währung				Datum und Ort der Lizitation
		Fiskal-Preis		Betrag des zu erlegenden Vadiums		
		fl.	kr.	fl.	kr	
I.	Maurerarbeit ohne Materiale	4208	82	210	44	Die Lizitation findet am 5. März 1860 im Amts-Locale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac Vormittags 9 Uhr statt.
II.	Steinmetzarbeit sammt Materiale ohne Zufuhr	100	38	5	2	
III.	Ziegeldeckerarbeit ohne Materiale	215	27	10	76	
IV.	Zimmermannsarbeit „ „	2783	74	139	18	
V.	Tischlerarbeit sammt Materiale	3802	1	190	11	
VI.	Schlosserarbeit „ „	2625	75	131	28	
VII.	Schmiedarbeit „ „	468	51	23	42	
VIII.	Anstreicherarbeit sammt „	1019	60	50	98	
IX.	Glaserarbeit „ „	1121	22	56	6	
X.	Spenglerarbeit „ „	1293	65	64	68	
XI.	Brunnenmeisterarbeit sammt Materiale	525	—	26	25	
XII.	Hafnerarbeit „ „	27	20	1	36	
XIII.	Binderarbeit „ „	94	50	4	73	
XIV.	Stückwaaren „ „	1679	77	83	99	
A.	An Maurer- und Ziegeldecker-Materialien	7121	3	356	7	
B.	Zimmermanns-Materialien	5382	23	269	11	
	Total-Aufwand	32468	78	1623	44	

Hiezu an unendgeldlicher Handrobot 9467
„ „ „ Zugrobot 1794

2. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für Vollführung der Leistung gegeben haben wird, zugelassen:

3. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem hiezu bestimmten Lizitationscommissär einzuhändigen.

4. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbothe stellen wollen, hat vor der um 9 Uhr V. M. im Amtslocale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac beginnenden mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von jener Summe zu Handen des Lizitationscommissärs zu erlegen, welche der betreffenden Arbeits-Cathegorie oder mehreren derselben entspricht, auf welche er zu offeriren beabsichtiget.

5. Bei der Versteigerung, wobei die Ausbietung nach den einzelnen Arbeitsleistungen in der oben angesetzten Reihenfolge und dann im Ganzen erfolgt, werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum 4. März 1860 bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac überreicht sein müssen, weil selbe am 5. März als am Tage der Lizitation nicht mehr angenommen werden würden.

6. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es berücksichtiget werden soll, auf einem Stempel zu 36 kr. ö. W. geschrieben, gehörig versiegelt, und von Aussen an das k. k. Bezirksamt in Pakrac gerichtet, und mit der Aufschrift: „für den Spitalbau zu Pakrac“, dann für welche Arbeitsleistung der Anboth lautet, versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen speziellen und allgemeinen Baubedingnisse, sümmarischen Kostenüberschlag, Einheitspreis-Verzeichniss und die Pläne genau kenne, und solchen genau nachkommen wolle;

b) den Preisanbot, um welchen er die Ausführung der betreffenden Arbeitsleistung zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt;

c) das 5% Vadium von demjenigen Fiskalbetrage auf welchen der Anboth lautet. Das Vadium kann im Baaren oder in österreichischen Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börsenwerthe erlegt werden. Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch den Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

d) den Vor- und Zunamen, Charakter, dann Wohnort des Offerenten. Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, später als in der im Punkt 5 festgesetzten Zeit einlangen, oder Gegenbedingungen enthalten sollten, wird keine Rücksicht genommen werden.

7. Offerenten welche bereits schriftliche Offerte eingesendet haben, dürfen sich nicht mehr bei der mündlichen Lizitation betheiligen.

8. Die oben Punct 6 ad a erwähnten Grundlagen für alle oben angeführten Leistungen können von nun an bis zum Lizitationstage bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

9. Nach geschlossener mündlicher Ausbietung erfolgt die Eröffnung der schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge ihrer geschehenen Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem letzteren die Zahl der vorliegenden schriftlichen Offerte noch vor dem ersten mündlichen Ausbote mitgetheilt worden sein wird.

10. Der Bestanbot ob er den Fiskalpreis überschreitet oder nicht, unterliegt der höheren Ratifikation.

11. Bei gleichem mündlichen und schriftlichen Bestbothe wird Ersterem, bei gleichen schriftlichen Anbothen demjenigen der Vorzug eingeräumt, welcher früher eingereicht wurde, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

12. Der vom Lizitations-Commissär nach Massgabe des Versteigerungsresultates als Ersteher erklärte Bestbieter ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempolung der Lizitations-Grundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitationskommissärs zu erlegen.

13. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen die im Lizitations-Protokolle auszudrückende Empfangsbestätigung sogleich zurückgestellt.

Von der k. k. Comitatsbehörde Požeg am 16. Februar 1860.

Der k. k. Comitats-Vorstand
Julius Graf Janković m. p.

(Br. 87) **Izrok.** 3—3

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugarskoj glede županije ubvarske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Prešavi daje se kroz c. kr. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvedenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini ugarskoj sliedeće naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 8. prosinca 1859 br. 19.220 na znanje sliedeće:

I.

U košičkom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestničko izvidjenje polag občinah već i u županiji uhvarskoj podpuno obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. Veljače 5860. u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Uhvaru svakome na ogled izloženi.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih postovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 1. veljače 1860, i u ovu svèrhu odredjen jest c. k. županijski sud u Uhvaru za svekolike občine napomenute županije Uhvarske. —

Podpuni sadèržaj te time i diel II. ovog dne 10. prosinca 1859. izdanog izroka uvèršten je u službenih bečkih novinah od 10., 12. i 15. siečnja 1860. br. 8., 10. i 13. nadalje u budapeštanskih novinah od 18., 21. i 23. siečnja 1860. br. 14., 17. i 18. i u budo-peštanskom Hirlapu od 20., 21. i 22. siečnja 1860 br. 16, 17 i 19. C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 16. veljače 1860.

Z. 871—186. pol. (96) 3—3

Kundmachung.

Um die Beschädigung der Obstbäume durch Raupen rechtzeitig zu verhindern, findet sich der Magistrat hiermit veranlasst, den hierortigen Gartenbesitzern die seit Jahren bestehende Norm, wornach jeder Gartenbesitzer gehalten ist, seine Obstbäume von den Raupennestern und von den Ringelraupen zu befreien und die abgenommenen Raupennester unter Anwendung der erforderlichen Vorsichten zu verbrennen, oder auf eine andere dem Zwecke entsprechende Art zu vertilgen, mit dem Bemerken in Erinnerung zu bringen; dass bei denjenigen Gartenbesitzern, welche diese zur Förderung der Obst-Kultur wichtigen Anordnung längstens bis Ende d. Mts. nicht nachkommen sollten, die Reinigung der nicht abgeraupten Obstbäume auf Kosten derselben vorgenommen werden wird. Agram den 4. März 1860.

der Amtsleiter.
Lichtenegger.

Br. 88 3—3

Natiečaj.

Orguljaško i učiteljsko miesto u Marušovcu, — s kojim je skopčana godišnja plaća od 3 5 for. aust. vriedn. zatim u ime dèrvarine za vlastitu porabu i za školu 63 for. a. v. kao i za manje popravke učione 31 for. 50 kr. a. v. uz bezplatni stan, i uživanje vèrta od 1/2 i oranice od 1 1/2 rali, ima se popuniti.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, domovini, staležu, sposobnostih, znanju jezikah dosadanjemu službovanju kao i ponašanju svomu iz političkoga i ćudorednoga obzira, do konca ožujka t. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku i župniku na Voći Ivanu Barbariću.

U Zagrebu dne 10. veljače 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 76 (92) 3—3

Natiečaj.

Radi popunjenja izpražnjene orguljaške i učiteljske službe u Dubravčaku, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 for. a. vr. nuz bezplatni stan, uživanje vèrta, i 12 fatih dèrvah; — zatim za istu službu u Kašini u zagrebačkoj županiji, sa plaćom od 315 for. a. vr. nuz bezplatni stan i 6 fatih dèrvah proglašuje se ovim natiečaj.

Koji žele jedno ili drugo miesto zadobiti, neka svoje, vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, vierozakonu, rodnom miestu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadašnjemu svomu službovanju, kao i političkomu i ćudorednomu ponašanju, napokon o svom staležu providjene molbenice do zadnjega ožujka t. g. predadu u ru e školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrckovljanu Nikole Havlička.

U Zagrebu dne 3. veljače 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

OGLASNIK.

Br. 94. 3—3

K velikoj skupštini, koja će se radi izbora gostionika u narodnom domu dne 11. ožujka t. g. u 10 satih pred poldana dèržati pozivlju se p. n. članovi dvorane.

U Zagrebu 29. veljače 1860.

Od ravnateljstva dvorane.

Nr 81. 3—1

Za posta davat će se večernje zabave s muzikom i tombolom i to svakog ponedieljka u prostorijama dvorane u miesecu ožujku, ovo se do znanja p. n. članovima stavlja.

Početak u 7 satih.

U Zagrebu 29. veljače 1860.

Od ravnateljstva društva dvorane.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 9. OŽUJKA 1860. Broj 57.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

Poglavje osmo.
Prekèršaji i kazni.

§. 131. Kazni u obće.

Prekèršaji propisah, koji su u ovom zakonu, kazne se:

a) ukori;
b) globami do 400 for.;
c) zatvorom do tri mieseca danah;
d) oduzetjem povlastice obèrtne za svagda ili na stanovito vrieme.

§. 132. Narušaji posebni.

Globa iliti kazan novčana od 5 do 200 fr. imat će napose postići:

a) one, koji samostalno tieraju obèrt, neprijavivši ga; ili, ako je potrebita dozvola, neizhodivši takove dozvole;
b) one, koji nastavljaju obèrt, pošto im je bio obustavljen;
c) one, koji na kojem obèrtištu, naznačenom u tretjem poglavju, započnu radaju, nezadobivši najprije potrebite pravomoćne dozvole od vlastih.

§. 133. Kazan novčana od 10 do 400 fr. postići će:

a) one, koji uzrade proti naredbam, izdatim o tom: kako se imadu primati pomagači i diečaci, koja im se diela imadu davati, i kako valja s njimi postupati;
b) u §. 57. pomenute obèrtnike, kada obèrtovanje obustave, neprijavivši to vlasti, ili kada, prijavivši da se ostavljaju obèrta, neće po zahtievanju vlasti da nastave ga uz rok odpoviedni;
c) obèrtnike one, koji povlasticu svoju na zlo uporabljuju time, što zaklanjaju njome tudje povladjeno obèrtovanje;
d) obèrtnike one, koji ugnjetavaju svoje pomoćnike plaćajući ih robom, ili koji inako rade i postupaju protivno propisom.

§. 134. Odmierivanje kazni.

Pri odmierivanju kazni valja imati obzir na okolnosti otegotjujuće i ublažujuće, zatim na veličinu koristi, koju je tko kanio narušajem postići, a i na veličinu štete prouzročene.

§. 135. Načelo, po kojem se upravljaju pomenute razne kazni.

U pravilu imadu se proti samostalnim obèrtnikom odredjivati globe (kazni novčane), a proti pomagačem i diečakom kazni zatvora.

Proti obèrtnikom samostalnim odredjivat će se kazni zatvora samo onda, kada je prekèršaj skopčan s osobitimi okolnostmi otegotjujućimi, ili putem preinake kazni, kada je obèrtnik nemoguć platiti globu, u kojem slučaju računat će se za svakih pet forintih globe jedan dan zatvora.

§. 136. Kada se skobe razne kazni.

Ako su čini ili propusti, koji se ukazuju kao prekèršaji propisah obèrtnih, podvèrženi podjedno kazni, ustanovljenoj obćenitimi zakoni kaznenimi, neimaju se tad vèrste kaznene a, b, c, §. 131, ustanovljene zakonom ovim, upotrebljivati napose.

§. 137. Kada se obèrtniku oduzima pravo: dèržati diečakah?

Ako prekèršaj propisah onih, koji naredjuju, kako se ima postupati s diečaci ili s diečacima, koja su uzeta na radaju, bude takov, da je pogibeljno bilo, vlastniku obèrta još i dalje povieravati ih: tad mu se pravo, dèržati diečake, ili uzimati nove na radaju, može za stanovito vrieme ili za uviek oduzeti, i to neodvisno od ostalih kaznih, koje će ga postići po zakonu ovom ili po kaznenih zakonih obćenitih.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Povećanje dèržavnoga vieća.

Carski patent od 5. ožujka, kojim se naredjuje povećanje dèržavnoga vieća, kao i carska naredba priklopljenu ovom najvišjem patentu propraćuje „Wien. Ztg." u svojem neuredovnom dielu sliedećim članakom:

„Najvišjim patentom naredjeno sastavljenje povećanoga dèržavnoga vieća, čin je od takova dosega, da ga moramo smatrati kao jedan od najvažnijih odsiekah u poviestnici unutrašnjega razvitka Austrije. Time se stvara središtni organ za najvišje i najobćenitije interese monarkije, kod kojega ima udioničtvovat i pučanstvo izabranim zastupnicima i kojim se tako načelu dèržavnoga jedinstva zadovoljuje, kao što se shodan obzir uzima na vlastito životno dielovanje svih pojedinih dielovah cesarevine.

„Ovaj čin zakonotvorstva naznačuje svèršetak organizacije, koja je započeta bila viećanjima o obćinskom redu. Time postaje već moguće pregledat vaskoliki put, kojim ići naznačila si je vlada, i koi je u svojim obrisima natuknut bio u programu od 20. kolovoza. Austrijanski narodi sada su u stanju spoznati načelo, koje ima za dèržavni organizam valjati kao pravilo. — Svagdie i posvuda ima se pučanstvu dozvolit da udioničtvuje kod javnih poslovah i sudieluje na vlastitu korist. Dèržeći se strogo dèržavnoga jedinstva kao najvišjega zakona, uzet će se podpuni obzir na mnogovèrstne osobite vlastitosti pojedinih zemaljah. Kod toga postupka nemaju se činiti novi pokušaji i pogibeljni koraci, već se mnogo više ima ono, što obstoji, preobraženjem i razprostranjenjem prilagodit svèrsi, za kojom se teži.

„Za poslove, koji obsižu monarkiju u njenoj ukupnosti, za interese, koji su zajednički i ostati moraju, dat će se dèržavnom viećn prostranija organizacija u onom smislu, koi je zakonotvorstvu pred očima bio kod njegova sastavljenja patentom od 13. ožujka 1851. godine. Dočim će postojano dèržavno vieće imati služben značaj, koi će mu i u buduće ostati za tekuće poslove, postat će umnožano dèržavno vieće, primivši u sebe izabrane nezavisne življe, tielom, koje će tako vladi, kao i vladanima jamčit, da preteznost nebude na nijednoj strani, da se jednaka miera upotrebi za sve dèržavne poslove. On otielovljuje tako rekuć cielokupnost dèržave i zastupa kod vlade svojim sastavljenjem ujedno veće i manje diolove, iz kojih obstoji monarkija. Već time, da mu je doznačeno ustanovljivat dèržavni proračun i izpitivat zaključke dèržavnih računah, dobiva, u skladu sa već obstojećom komisijom za dèržavne dugove, najvišju znamenitost za buduće uredjenje financijah u Austriji.

„Kao što umnoženo dèržavno vieće zastupa obćenite interese u najvišjem krugu, naći će miestne potrebe samostalnim obćinskim životom u većim i manjim krugovima svoju zaštitu. Nije samo dèržava već i većina zemaljah, iz kojih sastoji, raznolika običajima, jezikom, zabavljanjem i zemljopisnim položajem; za ove interese imaju skèrbiti miestne navlastito svoje zemlje obsižuće skupštine. Medju ovima i središtnim organom stoje zemaljska zastupničtva kao čuvari historične znamenitosti pojedinih krunovinah. Na ovaj način može se zadovoljit svim pravednim zahtievima i svim istinitim interesima razvitka te svim zakonitim fakterima dati prilika, da si pribave važnost. Duševnoj i materijalnoj sili svake vèrste bit će moguće unutar toga okvira naznačit dielokrug, svakom spasonosnom nastojanju opredielit miesto i prekèršit put svakom slobodnom kretanju.

„Osiguranom periodičnostju i nadležnostju uvest će se najvišje viećajuće tielo postojano u dèržavni život a da se jasno dokaže, koliko vlada želi, da joj u dio pade njegovo sudielovanje, ima povećano dèržavno vieće jurve dojdućeg mieseca stupiti u život i već izpitivati dèržavni proračun za godinu 1861. Dočim najvišji patent naredjuje, da se po mieri, kako će se zemaljski sabori uvadjeti, imaju izbori sučlanovah povećanoga dèržavnoga vieće, koji zastupaju pojedine zemlje, preduzimati od zemaljskih saborah, nalazi sadanje potrebno naimenovanje ovih sučlanovah svoje naravno ograničenje.

„Nj. veličanstvo car očitovao je dakle opetovano upravljajuću misao, koja ima Njegova vlada sliedit i koje se ima dèržati. Ona ima sve uzdèržavati i dalje obrazovati, što je iz poviestnice preuzela, spajati s potrebama novoga vremena, što je ostarielo — no kao dobro priznano i sposobno za obrazovanje — preustrojavat za svèrhe sadašnjosti; ona ima uzimati obzir na sve pravedne zahtieve, no nedati da se umale veliki interesi, koje zastupa; ona ima duh stroga zakonita poredka sjedinjavati sa zakonitom slobodom. Ona je dakle vlastna očekivati, da će svi, koji ozbiljno žele sreću dèržave, podupirat njene trudove, sudielovat kod njenih nastojanjah i gledati, da se postignu spasonosni uspiesi. Velika i težka to je radnja, no obavit će se sjedinjenim silama!

Francuzki prestolni govor.

Gospoda senatori, gospoda poklisari! Kod otvorenja posliednje siednice nastojao sam — uzdajući se u domorodstvo Francuzke — Vaša sèrca zaklonit od pretierana straha pred vierojatnim ratom. Danas mi je do toga stalo, sačuvat Vas od straha, koi je pobudio sám mir. Ovaj mir — ja ga hoću iskreno, i neću ništa propustit, da ga uzdèržim. U obziru mojih prijateljskih odnošajah prema svim silama mogu si samo čestitati.

Jedine točke zemaljske kruglje, gdie jošte radi naše oružje, na najskrajnom su istoku; no hrabrost našega pomorstva i naših soldatah, podupirana lojalnim sudielovanjem Španjolske, proizvest će bez sumnje skoro sklopljenje mira s Kohinkinom.

Što se Kine tiče nametnut će joj kazan za njenu nevieru ozbiljna expedicija u družtvu s vojnom silom Velike Britanije.

U Evropi su — tako se nadam — težkoće prispiele, svojem kraju i Italija se počima slobodno uredjivati:

Nevraćajući se k dugačkim razpravama, koje se povlače već više miesecih, hoću da se stegnem na nieke glavne točke: Vladajuća misao vilafranačkog ugovora o miru, bila je ta, da se za cienu uzpostavljenja nadvojvedah postigne podpuna nezavisnost.

Pošto se je ovo izravnanje uzpèrkos mojim živahnim dokaznim razlozima razbilo, izrazio sam tako u Beču, kao i u Turinu svoje sažaljenje; jer, dočim se je položaj produžavao, prietio je, da će ostati bez izlazka. Dočim je bio predmetom lojalnih izjavljenjah medju vladom mojom i austrijanskom, dao je povoda Englezkoj, Pruskoj i Rusiji k dèržanju, kojega jednodušnost jasno je kazala želju velikih silah, da se postigne nagoda svih interesah. Da se ova sklonost promakne, bilo je za Francuzku od važnosti, predložit način, koi je za sebe imao najviše razlogah, da će ga Evropa primiti. Braneći svojom vojskom Italiju proti tudjem posredovanju imao sam pravo naznačit granice ove zaštite (garancije).

I oklevao nisam izjavit kralju sardinskom, da, ostavljajući mu podpunu slobodu njegovih dielah, nemogu ga sliediti u politici, koja nije u tom imala pravo, što se je pred Evropom ukazivala, kao da

hoće da proždre sve dèržave Italije i prietila je, da će razpirit novu vatru.

Ja sam ga savietovao, da prijazno primi želje provincijah, koje su mu se dobrovoljno ponudile, no da samovladu Toskane uzdèrži u kriepost i da štuje prava svete stolice. Ako ovo uredjenje i nezadovoljuje sve, ipak ima tu prednost, da čuva načela, da teloži strah i čini iz Piemonta kraljevinu sa više od 9 milijunah dušah.

U očigled ovoga preustrojenja sieverne Italije, koje mogućnoj dèržavi daje sve planinske prelaze, dužan sam bio za sigurnost naših granicah zaiskati onu stranu gorah, koja je okrenuta prema Francuzkoj.

Zahtievanje, da nam se opet povrati ovo malo područje nesadèržaje u sebi ništa, što bi mogle Evropu uznemirit i oprovèrći bezkoristljivu politiku, koju sam više nego jedanput očito izreko; jer francuzka neće da pospieši ovo povećanje, ako je i maleno, ni vojničkim sapremljenjem, ni tajnim pletkama, već prostodušno predlažući ovo pitanje velikim silama. Ove će bez sumnje u svojoj pravednosti dokučit — isto tako kao što bi Francuzka za cielo za svaku od njih u jednakim okolnostima dokučila — da nam važno preobraženje područjah, koje nastaje, daje pravo na zaštitu naznačenu po samoj naravi.

Nemogu mukom mimoići gibanje jednoga diela katoličkoga svieta; on se je iznenada podao tako nesmotrenim utiscima, on se je bacio u tako strastan nemir, prošlost, koja bi morala biti garancijom za budućnost, tako je prepoznata bila, da mi je trebalo bilo veoma duboka osviedočenja, sasvim neograničena pouzdanja u občinski razum, da posred gibanjah, koja su gledali prouzročit, uzdèržim onaj pokoj, kojim smo jedino kadri dokučit istinu.

No činjenice govorile su glasno od samog sebe; od jedanaest godinah dèržim u Rimu vlast svete stolice u kriepost, neprestajući ni časka u njoj štovati sveti značaj glave naše cèrkve.

S druge strane popustilo je pučanstvo Romanje — iznenada ostavljeno samo sebi — naravnu nagonu i tražilo je, da se u ratu s nama složi. Zar da ga u miru saberavim i da ga iznova na neopredieljeno vrieme izložim slučajevima inostrane zapreme?

Moja pèrva nastojanja bila su, da ga pomirim s njegovim vladarom i kada to nije pošlo za rukom, gledao sam barem, da u ustavšim provincijama uzdèržim načelo vremenite sile papine.

Iz onoga, što sam kazao, vidite, ako i nije jošte sve svèršeno, da je ipak slobodno nadati se bèrzu riešenju. Čini se dakle, da je došao čas, da se stavi kraj predsudama, koje samo odviš dugo traju, da se u Francuzkoj s odlučnostju uvede nova doba mira, a ovo je vojska svedena za 150,000 momakah i ovo svedenje bilo bi bez rata s Kinom, bez zapreme u Rimu i Lombardiji jošte znatnije.

Moja vlada podnieti će Vam odmah više mierah; koje onamo teže, da olakšaju proizvadjanje, da jeftinoćom živeža poboljšaju blagostanje onih, koji rade, kao i da umnože naše tèrgovačke odnošaje.

Pèrvi korak, koi se je morao učinit na ovój stazi, bio je: da se ustanovi rok za uništenje onih neoborivih stegah, što su ih povukle zabrane, koje su, isključivši mnoge proizvode sa naših tèrgovah, druge narode prisilile, da isto učine proti nama.

No uztezavala nas je jošte velika težkoća, naime slaba naklonost za tèrgovački ugovor s Englezkom. Tako sam s odlučnostju na se uzeo odgovornost za ovu veliku mieru.

Veoma jednostavno uvaženje pokazuje njene koristi za obie zemlje. Za cielo nebi bila ni jedna ni druga ovih zemaljah propustila poslie izmaka niekoliko godinah, svaka za sebe, u vlastitom interesu učinit pèrvi korak za predložene miere. No onda bi se obaljenje tarifah, jerbo se nebi učinilo u isto doba, izvelo od jedne ili druge strane bez neposredne zavratne činitbe.

Ugovor je dakle samo rok spasonosnih modifikacijah priblizio i neuklonljivim reformama dao značaj medjusobnih privolah, koje su opredieljene, da čvèršće svežu dva velika naroda.

Da uzmogne ovaj ugovor proizvesti svoja najbolja dielovanja, zahtievam Vaše najkriepčije sudielovanje k tomu, da se prime oni zakoni, koji imaju olakšati njegovo izvedenje. Ja upravljam Vašu pozornost prije svega na sredstva komunikacije, koja jedino svojim razvitkom čine moguće, da se upustimo u borbu s tudjom industrijom. Pošto su pako prelazni momenti vazda poteški, i budući da je naša dužnost, da odstranimo neizviestnost toli škodljivu našim interesima, zahtievam od Vašeg rodoljubja, da bèrzo izpitate zakone, koji će Vam se podnieti.

Oslobadjajući sirove tvari od svih podatakah i umaljavajući one danke, koji obterećuju najpotrebniji živež, znatno će se umalit dohodi dèržavne blagajnice. Neštanemanje stajat će dohodi i razhodi godine 1861. u ravnoteži tako, da neće biti potrebno uteć se zajmu ili novu kakovu nametu.

Opisavši Vam vierno naš politički i tèrgovački položaj, hoteo sam da Vam ulijem podpuno uzdanje u budućnost i da Vas pozovem da mi pomognete izvèršiti dielo obećajuće velike plodove. Zaštita promisla, koja se je za rata tako očevidno pokazala, neće nam uzmanjkati kod mirovna podhvata, koi onamo teži da poboljša sreću najvećega diela pučanstva. Nastavimo dakle čvèrstim korakom naš put nepredevanja nedajući se obustavit ni rogoborem sebičnosti, ni vikom stranakah, ni nepravednim nepouzdanjem.

Francuzka neprieti, ona želi mir, i da u izobilju nezavisnosti razvije neizmierne izvore, koje joj je nebo poklonilo, i neće nikada pobudit podozrevajuće ćutljivosti, jerbo iz izobražene dèržave, u kojoj se nalazimo, od dana na dan sve sjajnije proizlazi utiešiva i čoviečanstvo umirivajuća istina, to jest: da, čim je bogatija zemlja i čim većma uspieva, tim većma prinosi k bogatstvu i uspievanju ostalih zemaljah.

Talijanska.

Turin, 4. ožujka. Markez Costa de Beauregard otišao je s važnim depešama u Pariz. Kažu, da će se Fanti prema sredini ožujka, praćen Farini-em, povratiti u Bolonju i da će posliednji preuzeti ministarstvo unutarnjih poslovah. Admiralstvo u Genovi dobilo je zapoviest od ministarstva rata, da naznači više tèrgovačkih kapitanah, koji imaju sposobnosti potrebne za stupljenje u ratno pomorstvo.

Milan, 4. ožujka. Učrednik „Momenta", odvietnik Castiglia, dobio je nalog od sbora svanoga „Circolo di Brera", da „Armoniu" tuži zbog veleizdaje. Radnici jedne ovdiešnje fabrike za kola prestali su raditi, da prisile gospodara svoga, da im umali sate za radnju. Občinsko poglavarstvo učinilo je korakah proti njima.

Francuzka.

Pariz, 6. ožujka. Današnji „Moniteur" opaža: Niemački dnevnici donose viest, da se francuzko topničtvo umnožava za tri regimente. Pošto je broj baterijah umaljen, topničtvo je u tvoru svedeno.

Pariz 6. ožujka. Jedan turinski dopisnik „Constitutionnelov" uvierava, da je Cavour na Thouvenelovu okružnicu već odgovorio.

Velika Britanija i Irska.

London 6. ožujka. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće odgovori lord Russell na interpelaciju Hankey-evu, da se tèrgovački ugovor s iznimkom Algerije nema uporaviti na francuzke naselbine; no on se nada, da će se po svoj prilici ove stege skoro odstraniti. Car Napoleon predložio je, veli, zakonotvornom tielu, da se izvoznina na tralje ukine.

Palmerston predlaže pretresanje o Bynkovoj zahvalnici na kraljicu. Kinglake izrazuje se proti zahvalnici i opaža: Svèrha tèrgovačkoga ugovora jest promicanje prijateljskih razmierah medju Englezkom i Francuzkom, ako bi se primila zahvalnica prije nego se izjasne odnošaji prema Francuzkoj, to bi bila poruga. Bynk odgadja napokon zahvalnicu.

Palmerston opaža, da se zahvalnica podnaša samo uslied želje sučlanovah parlamenta.

Fitzgerald tvèrdi: Utielovljenje Savoje krije načelo, koje je važnije, nego sam ustup područja; carski govor nèšeni na naravne granice. Evropa očekuje od Englezke, da učini pèrvi korak proti ovoj politici, miesto toga predlaže vlada odobrenje tèrgovačkoga ugovora. To se čini kao odobravanje francuzke politike, potrebno je ozbiljno protestovati i čini se probitačno, da se pretresanje o tèrgovačkom ugovoru preduzme stopram poslie pretresanja o utielovljenju Savoje.

Bright neodobrava govora Fitzgeraldova i predbacuje mu pristranost proti tèrgovačkom ugovoru.

Roebuk dèrži takodjer za potrebno, da kuća najprije izreče svoje mnienje proti utielovljenju Savoje, a zatim stopram da se uzme u pretres tèrgovački ugovor.

Na koncu siednice opaža lord Russell:

Ako bi koi sučlan hoteo da uzme pitanje iz rukuh vlade i da ga prenese u druge, neka pokusi: no takovo je postupanje nekonštitucionalno i pogibeljno; neka se učini stanovit predlog i vlada će odgovoriti. On je, veli, proti utielovljenju Savoje i nije se nikada plašio izreći to mnienje, niti se je ikada bojao onoga, što bi iz toga sliediti mogio; no francuzki car izjavio je, da će velike sile zapitati; jošte nije poznato, kako će se to pitanje učinit. Engleska vlada i parlamenat izrazište se, ostala Evropa nije se jošte izrasila, premda nema sumnje, kojega će biti mnienja. U takovu vremenu nebi se imao parlament prenaglit, da učini kakav zaključak. Ako se kabinet bečki, berlinski i petrogradski izraze proti pridruženju Savoje, evo sviedočba je, veli, da Napoleon neće pri tom ostati. U ostalom Sardinija nije jošte kazala, što misli. Komora neka razsudi samostalno tèrgovački ugovor.

Kad je Malmesbury bio ministar, bio je ubavieśten o namienjenom utielovljenju Savoje, ako nije onda revnovao proti tomu — sada je bezuspiešno svako razdražujuće pretresanje. Zahvalnica bila je odgodjena do četvèrtka.

London, 6. ožujka. Današnji „Times," „Daily News" i „Post" okrivljuju konservativce (Torri), da namieravaju Englezku zaplesti u rat s Francuzkom. „Times" veli, Englezka bi poslala u ludnicu onoga ministra, koi bi namieravao zaratit se zbog Savoje.

„Advertiser" sadèržaje odgovor Cavourov na poznati predlog Francuzke: Sardinija želi oživotvoriti Napoleonove namiere, no toma se protive velike težkoće. Sardinija nije nikad bila proti avtonomiji Toskane, no neće od sebe odbiti ovu zemlju, ako glasovanje izpadne na korist utielovljenja. Buoncompagni ostavit će za glasovanja srednju Italiju; Vikariat Romanje primit će se.

Turska.

Iz Hercegovine 13. veljače. (S. D.) Kad je učinjen ugovor s turskom vlasti i pokrajnim miestima Hercegovine, kad je vèrstni i zaslužni vojvoda Luka Vukalović ostavio *svoj* premili zavičaj, Zubce i svoju kuću; pa je otišao u Grahovo u granicu gospodara cèrnogorskoga, Derviš paša vojnički zapoviednik, od svake ruke zvao ga je, da mu dodje, i obećavao mu je više nego što je mogao želiti. Ma ovaj od čuda razumni čovick, nije se dao prevariti. Sva turska obećanja, svi darovi i nagrade pred Lukom su ništa, sliedstveno pravi je domoljub i vieran svome predazeću. Od učinjenoga mira dolazi Turcima Mihail Spaić, kao poglavar zubački; on se, kao sad dèrži pèrvi samo kod Turakah, a kod *Zubacah* neznam u kakvom je uvaženju. *Odkako je* došao novi kajmakam u Trebinje odtad malo tko hodi od gornjih predielah u *Trebinje*. Mnoga su prošenja poslali u Mostar za Auss-bega Rizvanbegovića, dosad nema im nikakva odgovora. Turska vlast odstupi od učinjenoga ugovora, pa čini mi se, da će i gornji krajevi; jer je oglašeni vojvoda Luka Vukalović opet došao u svoju kuću medju Zubčane u drugoj polovini prošloga mieseca. Još se nezna je li preduzeo vladanje i zapoviest. Kako će ovaj glas na Turke dielovati nije mučno pogoditi.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Marsilja 6. ožujka. Pisma iz Sicilije pripoviedaju da su general-prokuratora u Mesini iz potaje ubili i da je za direktorom policije bačena bila jedna bomba, koja je ranila dvie osobe.

London 7. ožujka. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće javlja Kinglake, da će dojdućega ponedieljka predložit adresu toga sadèržaja: Kuća želi namieravano utielovljenje Savoje i želi, da vlada pozove velike sile na podporu za preprečenje ovoga utielovljenja. Sir de Lacy Ewans predlaže, neka bi se ukinilo kupovanje službah u armadi.

U siednici gornje kuće odgovorio je vojvoda Newcastle na interpelaciju lorda Ellenborougha, da je vlada proti utielovljenju, i da su Pruska, Ruska i Austrija o tom ubavieštene priobćenjem depešah lorda Russella na Cowleya od 28. siečnja i 13. veljače.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

Gód. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 10. OŽUJKA 1860. Broj 58.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas, iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Zakon obèrtni.

(Nadalje.)

§. 138. Gubitak povlastice obèrtne.

Povlastica obèrtna oduzima se:

Kada se izvèršuju takove presude kaznene, kojimi je dotična vlast izrekla oduzetje radi čina, zabranjena bud' obćenitimi kaznenimi bud' poreznimi zakoni.

Nego može i vlast obèrtna samostalno odrediti, da se povlastica obèrtna komu oduzme na vrieme stanovito ili za uviek:

a) kada obèrtnik bude osudjen poradi kojega čina, pomenuta u §. 7. i kada okolnosti budu takove, da se je bojati zloporabe, kad bi obèrtnik i na dalje nastavio obèrtovanje;

b) kada se dokaže, da su u zalud bile kazni, koje su već višeputih odredjivane proti obèrtniku s toga, što nije mario za propise, odnoseće se na izvèršivanje obèrta njegova;

c) pri dopustnih obèrtih imenito, kada obèrtnik, premda je višeputih dobio pismenu opomenu, čini takovo što, čime obèrtnik prestaje biti onako pouzdan, kao što iziskuje zakon.

Pri obèrtih stvarnih (realnih), ako se dosudi gubitak obèrta, izgubit će vlastnik pravo izvèršivanja iliti tieranja, i biti će mu samo prosto, prodati svoje pravo obèrtno.

§. 139. Kazan proti namiestnikom.

Ako se koi obèrt tiera po namiestniku ili zakupniku, imadu se kazni novčane i kazni zatvora odredjivati proti namiestnikom ili zakupnikom; nego za kazni novčane jamčit će vlastnik obèrta. Ako bi se po zakonu oduzeti imala povlastica obèrtna, tad će se ista oduzeti samo onda, ako je prekèršaj učinjen sa znanjem vlastnika od obèrta, i ako je isti u stanju bio, prekèršaj prepriečiti.

Nego u svakom slučaju treba izreći i to, da se ukloniti imade namiestnik ili zakupnik, a poda tim razumievat će se i nesposobnost njegova za obèrtovanje bud' na svoj bud' na tudji račun u toliko, u koliko bi se inače utaštila (osujetila) svèrha osude one (§. 8).

§. 140. Zagoda.

Zagodom ugašuje se istraga i kazan onih prekèršajah zakona obèrtnoga, koji se neimaju suditi po obćenitih zakonih, ako prekèršnik za šest miesecih, računajući od dana učinjenoga prekèršaja, nije uzet bio pod istragu.

Poglavje deveto.

Vlasti i postupak.

§. 141. I. molba.

Političke upravne vlasti pèrve molbe bit će takodjer pèrva molba u poslovih obèrtnih (vlasti obèrtne).

Dužnost će njihova biti, rukovati propise obèrtne;

njime se imadu podnositi prijave za samostalno tieranje obèrtah;

one podieljuju obèrte (kojim treba dozvole), u koliko sliedeći paragrafi neustanovljuju iznimakah;

njim pripada istraživanje i kažnjenje prekèršajah, kojimi se povredjuju propisi zakona ovoga, u koliko nebude miesta uredovanju urednoga suda kaznenoga (§. 136).

U miestih, gdie imade carskih vlastih redarstvenih, ima vlast obèrtna u slučajevih, gdie bude trebalo uvažavati obzire na javnu sigurnost, ćudorednost i javni red, u suglasju raditi s rečenimi vlastmi.

§. 142. II. molba

Politička zemaljska načelstva bit će druga molba.

Ova načelstva neposredne su vlasti, koje podieljuju:

svakovèrstne obèrte tiskarske u miestih, gdie politička vlast imade stolicu svoju, izim ograničene povlastice za prodavanje knjigah molitvenih i školskih (§. 19);

posudne knjižice i čitaonice;

naimarstvo (druga točka §. 23);

one podhvate, baveće se periodičnim prevoženjem ljudih, koji se obavljaju na cestah poštanskih i mienjajući konje, pri čem svagda raditi valja u suglasju s vlasti poštanskom; zatim one, koji se prostiru na više korakah iste krunovine, napokon odlikovanja, pomenuta u §. 61.

§. 143. Višnja molba.

Višnja molba u poslovih obèrtnih ministarstvo je dielah unutarnjih.

Ovo ministarstvo daje iznimice dozvolu, da se zavoditi mogu obèrti tiskarski izvan miestah, u kojih se nalazi vlast koja politička, i dozvoljuje one podhvate, baveće se periodičnim prevoženjem ljudih, koji se prostiru po upravnih okoliših od više krunovinah.

Ako predmet zasieca ujedno i u dielokrug druge koje vlasti centralne, potriebno će bit š njome porazumiet se.

§. 144. Nadležnost.

Prijava za obèrt slobodan, a tako i prošnja za obèrt dopustan imade se predati onoj vlasti obèrtnoj, kojoj će se u kotaru nalaziti stanovište obèrta. Može se kako prijava tako i prošnja ili podnieti pismeno ili dati u napisnik ustmeno.

List obèrtni izdat će se kao izvadak prijave, oskèrbljen potvèrdom, da je uveden ili upisan u registar obèrtovni.

Za dozvole (koncessije) ima se izdati upravo dekret.

O svakom izdatom obèrtnom listu i o svakoj podieljenoj dozvoli (koncessiji) ima se obaviestiti zadruga, koje se tiče.

§. 145. Registar obèrtovni.

Pri obèrtnih vlastih pèrve molbe ima se voditi registar obèrtovni, koi će sadèržavati obèrte kako slobodne tako i dopustne, nego u razdielih osobitih; u isti registar valja uvesti svaku promienu, koja se dogodi u stanju obèrtah; a o svakoj takovoj promieni ima se svagda obaviestiti i vlast porezna i komora tèrgovačka i obèrtnička.

§. 146. Utoci u stvarih obèrtnih.

Kad se komu po §. 15. zabrani obèrtovanje, kad se uzkrati komu dozvola (koncessija) a i kad se komu oduzme povlastica obèrtna po §. 60. imadu se dotičniku obznaniti razlozi; dotičniku pako bit će uz 6 nedieljah (tjedanah) dopušten utok na višju vlast.

Ako nedostatak zakonitoga kojega uvieta dodje do znanja višjoj vlasti, imat će ista činiti potriebna ureda radi.

§. 147. Postupak u prekèršajih.

Postupak u prekèršajih obèrtnih ustmen je u pravilu.

O razpravljanju sačinja se napisnik; u napisnik taj ima se odluka upisati, i dotičniku obznaniti. Na zahtievanje dotičnikovo, ili ako je dotičnik odsutan, obznanjuje se i pismeno odluka ujedno s razlozi.

§. 148 Utoci u prekèršajih.

Utoci u prekèršajih imadu se za 14 danah po nabuni podnieti pri obèrtnoj vlasti I. molbe.

Utok, koi za dobe bude podnešen, imade moć odgodnu; nego ako se je možda naredilo, da se obustavi obèrt, imade isti i ostati obustavljen.

§. 149. Ublaživanje kazni i oprost kazni.

Višja vlast imade pravo, iz razlogah, obzira dostojnih, ublažavati i opraštati kazni.

§. 150. Ograničen je tečaj molbah.

Proti kaznenoj presudi, potvèrdjenoj ili ublaženoj u drugoj molbi, neima daljega utoka.

§. 151. Odredjivanje kaznih novčanih.

Kazni novčane (globe) istieruju se upravnim putem ovèršnim.

Ove kazni ako je kaznenik dužan prinositi u koju pieneznicu združenu ili podpornu (§ 128), imadu teći u pieneznicu dotičnu, inače pako u ubožku zakladu onoga miesta, u kojoj je prekèršaj učinjen.

§. 152. Sredstva usilna.

Pri izvèršivanju presudah kaznenih i inih naredabah imade vlast pravo, poprimiti potrebite miere, da se osigura uspieh, kao: uzaptiti robu i orudje; učiniti, da makine nemogu raditi; zatvoriti obèrtionice. (Sliedi dodatek.)

Pravila

hèrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva.

A. Bitje, svèrha i dielovanje, prava i dužnosti družtva.

§. 1. Drružtvo gospodarsko poseban je savez osobah, koje unapriediti žele poljarstvo i šumarstvo, gospodarsku obèrtnost, zemljo- i prirodoznanstvo, nanj se dakle imadu uporabljati sve u c. k. patentu od 26. studenoga 1852. u z. dr. listu br. 252. o družtvih u obće sadèržani propisi.

§. 2. Svèrha dakle družtvena jest: napriedak i savèršenstvo poljarstva, šumarstva i obertnosti gospodarske; razprostiranje zemljoznanstva i istraživanje znatnih u obziru gospodarskom odnošajah zemaljskih.

§. 3. Za postignutje ove svèrhe poslužit će se družtvo svimi sredstvi po zakonu i ustanovi ovih pravilah dozvoljenimi, imenito:

Izpitivat će što bolje i doznačivati, kako i u čemu je napredovalo poljodielstvo u našoj dèržavi i u dèržavah inostranih, i to dopisujući s gospodarstvenimi sborovi i s odličnimi gospodari svih zemaljah, naručujući i pribavljajući gospodarstvenih časopisah, knjigah, orudja, primierah i siemenja, a služit će se u tu svèrhu i s izviestji svojih članovah o njihovom postupku i o tom, što su oni u području gospodarstva i poljodielstva radeći opazili, dohvatili i izkusili.

Isto tako trudit će se družtvo izviditi i poznati što bolje i potanje domaće gospodarstvene okoline, a osobito pomiestne razlike i vèrste domaćega zemljišta po njegovoj plodnosti (rodu) i ugojenju njegovom.

§. 4. Družtvo ima naslov c. k. hèrvatsko-slavonsko gospodarsko družtvo, vlastno je upotriebiti poseban pečat sa gèrbom Hèrvatske i Slavonije i napisom svoga naslova providjen.

§. 5. Družtvo ima pravo osobe za promicanje svèrhe svoje sposobne (§. 2.) primati za članove i njim povelje podieljivati, za koje se nikakova pristojba neplaća.

Osobe, koje su pod istraživanjem bile, budi zarad zločinstva, budi zarad jedne iz dobitohlepja proizišavše, ili ćudorednost javnu smetajuće pogrieške, ili zarad slična prestupka, pak nisu nedužnim pronadjene, nemogu se kao člani primiti; član pako, proti kojemu se takovi nedostatci pokažu, koji bi njegovomu primljenju protivni bili, ako bi za onda obstojali, imade se naknadno izpustiti,

§. 6. Družtvo ima, kada ga vlada posove, o stanju zemaljske obraznosti ili o načinu podignutja izviestiti ju i mnienjem poslužiti, te može polag potrebštine sobstvenim nagonom prošnje i predloge kod c. k. oblastih zemaljskih podnešati.

§. 7. Družtvo ima pravo, u smislu ovih pravilah skupštine dèržati.

§. 8. Družtvo ima pravo sa drugimi istovèrstnimi družtvi u savez stupati.

§. 9. Pisma, rasprave i zapisnici družtveni vazda su otvoreni za odredjene u tu svèrhu dèržavne činovnike, imenito po vladnom upraviteljstvu postavljenog povierenika; kao što je u obće pridèržano visokoj vladi, vazda na svaku skupštinu povierenika pošiljati.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina

Zagreb. Polag carskoga patenta od 5. ožujka t. g., kojim se naredjuje povećanje dèržavnoga vieća naimenovat će Nj. veličanstvo sa izvanredne dèržavne viećnike, koji imaju prisutstvovat periodičnim viećanjima toga visokoga dèržavnoga tiela: 1. Nadvojvode carske kuće; 2. niekoje više cèrkvene dostojanstvenike; 3. niekoje muževe, koji su se u carskoj gradjanskoj i vojničkoj službi ili na drugi koi način odlikovali; 4. trideset i osam sučlanovah zemaljskih zastupničtvah i to: iz kraljevine Ugarske 6, iz kraljevine Češke 3, iz lomb. mlet. kraljevine 2, iz kraljevine Dalmacije 1, iz kraljevine Hèrvatske i Slavonije 2, iz kraljevine Galicije i Lodomerije i velikoga vojvodstva Krakova 3, iz nadvojvodstva Austrije nad Ensom 1, iz vojvodstva Solnogradskoga 1, iz vojvodstva štajerskoga 1, iz vojvodstva Koruškoga 1, iz vojvodstva kranjskoga 1, iz vojvodstva Bukovine 1, iz velike kneževine Erdelja 3, iz markgrofije moravske 2, iz vojvodstva Šlezije 1, iz okneženе grofije tirolske 2 i za Vorarlberg 1, iz markgrofije Istrije zajedno s okneženom grofijom Goricom i Gradiškom 1, i iz dèržavoneposrednoga grada Tèrsta i njegova područja 1, iz sèrbskoga vojvodstva i temiškoga Banata 2. Dèržavna zastupničtva u ovim krunovinama izabrat i predlagat će Nj. veličanstvu za svako naimenovanje po tri sučlana iz svoje sredine. Izvanredni dèržavni savietnici naznačeni pod br. 1, 2 i 3 naimenovat će se dosmèrtno a pod br 4. naznačeni samo na 6 godinah, poslie kojeg roka istupljuju iz dèržavnoga vieća, no mogu se opet po zastupnicima izabrati. Ako bi se koje miesto ovih viećnikah po kojim god slučaju izpraznilo, popunit će se po Nj. veličanstvu iz ostalih predloženikah. U obziru izborah za povećano dèržavno vieće preduzeti imajućih se po dotičnim zastupničtvima, izdat će se osobiti propisi. Povećano vieće sazivat će se po Nj. veličanstvu periodično na viećanje. Predmeti, koji će se ovom viećanju podvèrgavati, jesu: Ustanovljenje dèržavnoga proračuna, izpiti zaključakah dèržavnih računah, predlozi komisije za dèržavne dugove, svi važniji nacèrti u poslu obćenitoga zakonotvorstva, predlozi zemaljskih zastupničtvah i drugi predmeti, koje Nj. veličanstvo za dobro nadje predložit ih povećanom dèržavnom vieću. Pèrvi korak za predlaganje zakonah i naredabah nenadleži povećanom dèržavnom vieću. No ako bi kod viećanja kakova predloga povoda našlo opazit kakove nedostatke i potrebe u zakonotvorstvu na to odnosećem se, može o tom svoje mnienje podnieti Nj. veličanstvu. Sučlanovi postojanoga dèržavnoga vieća imaju pravo prisutstvovat i glasovat kod viećanja povećanoga vieća. Ministri i glave središtnih oblastih vlastni su takodjer prisutstvovat ovim viećanjima i glavom ili po odaslaniku svoje predloge zastupati. Ostale predmete raspravljat će postojani članovi dèržavnoga vieća. Nj. vel. pridèržuje si izdati red poslovanja za povećano dèržavno vieće. Izvanredni dèržavni viećnici nemaju kao takovi plaće iz dèržavne blagajnice. Sve ustanove carskoga patenta od 13. travnja 1851 o dèržavnom vieću, koje nisu dignute ovim patentom ostaju u krieposti svim onih, koje su sadèržane u §§. 13., 16., 17. i 37., i protežu se na vremenite učestnike. Ovom najvišjem patentu priklopljena je doknadna carska naredba od istoga datka, kojom se naredjuje, da se odmah po oživotvorenju zemaljskih zastupničtvah imaju preduzeti izbori za povećano dèržavno vieće, no, dok se ovi po zastupničtvima izabrat imajući se izvanredni dèržavni viećnici nesazovu, da će Nj. vel. medjutim pozvati druge sposobne muževe na viećanja povećanoga dèržavnoga vieća, i da se povećano dèržavno vieće sa izpitanje dèržavnoga proračuna za upravnu godinu 1861. ima sastati već mieseca svibnja god. 1860. — Službeni prevod svega sadèržaja ovih carskih razpisah prijavit ćemo u službenom dielu, čim ga od nadležnoga miesta primimo.

— Obćinsko zagrebačko vieće zaključilo je u svojoj posliednjoj siednici da se kamate od 500 forintih svake godine imaju davati družtvu za izdavanje prostopučkih knjigah, koje je predložila vriedna naša domorodkinja gospoja Prasnička, i to počemši od onoga časa, kada to družtvo u život stupi.

— Obćekoristne loterije dèržavne, što ih izvodi c. kr. upraviteljstvo dohoda loterijskoga, i što ih je, kao što je poznato, Njegovo c. kr. apostolsko Veličanstvo otčinskom brižljivošću dostojalo narediti u svèrhu, da se čisti prihodi od istih. neodbijajući ništa u ime taksah, obratjeju isklopno i jedino na utemeljivanje novih javnih i dobrotvornih zavodah, ili na podporu zavodah ovakovih jurve postojećih, vazda bijahu, poradi spasonosne svèrhe svoje, do sada po svim krunovinama što najdobrohotnije dočekane, i pozivu, upravljenomu na obćinstvo, da im neuztegne možne svoje podpore, bi posvuda sadovoljeno toli silno, da je iz prihodah, kojima dosadanje četiri loterije urodiše, moguće bilo, prem da svakiput mnogo odnese izplata znatnih dobitakah, na zavode, po previšnjoj odluci za to odredjene, obratiti obilnih svotah novčanih.

A i kako bi moglo biti inače! tà u golemoj cesarevini austrianjanskoj neima ni broja veledušnim i plemenitim čoviekoljubima, kojim sèrce silnije bije od milosèrdja, gledajući nesretne svoje postradavše iskèrnje, i koji su svagda pripravni priticati im u pomoć.

Izvodi se sada, i vući će se već 12. svibnja 1860, peta obćekoristna loterija dèržavna, koja je, kao što sviedoči proglašena osnova igre, oskèrbljena znatnimi dobitci od 70.000, 30.000, 20.000, 15 000, 10.000, 8.000, 6.000, 5.000, 4.000, 3.000, 2.000, 1.000 forintih itd. ukupno od 300.000. aust. vried., i kojoj je od čistoga drihoda po previšnjoj odluci namienjena jedna polovica: na gradjenje zemaljske ludnice za Štajersku, Korušku i Kranjsku i na podporu zavoda gluho-niemih u Celovcu, druga pako polovica na gradjenje vojničkoga kupališta u toplicah Pieštjanskih u Ugarskoj.

Lišeni uma! — Lišeni sluha i govora! — U boju osakatjeni i iznemogli!

Koja neizkazana tuga obuzima svaku dobrosta čoviekoljubnu dušu, kada pomisli, što znaće, što izražuju rieči ove; kolik su nam one ostan, da nu koliko smo kadri u pomoć priskočimo nesretnicima, koji su lišeni božanske one iskre-uma, ili pako sluha i govora, a i junacima onim, koji nam se sa kèrvavoga bojišta vratjaju osakatjeni i iznemogli.

Daj Bože, da i ovej poziv, što ga u ime ovih nevoljnikah puni pouzdanja upravljamo na svekolike čoviekoljube, gospodje i gospodu, opet dobrohotno dočekan bude, pa da i u Hèrvatskoj i Slavoniji, kojih stanovnici već su toliko putah činom posviedočili, da im u grudima bije sèrce puno milosèrdja te će se nadano i za taj podhvat tim većma zanimat, što je namienjen koristi zavodah podići se imajućih u susiednim i srodnim im pokrajinama — opet urodi onim plodom, kojim urodiše svi pozivi prijašnji! A blagi i plemeniti oni dionici, kojim dne 12. svibnja sreća bude loša, neka se tieše time, što su doprinieli nešto k tomu, da se ublaže jadi i nevolje ubogih naših iskèrnjih.

Pešta, 4. ožujka. Predstave na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji u peštanskom narodnom kazalištu dati će se već 11. t. m., kao što „P. Naplo" javlja; sa iste dobrohotnu svèrhu [illegible] u Požunu predstava, u kojoj namierava sudielovat više dobrovoljacah pripadajućih višjim krugovima.

Talijanska.

Turin, 7. ožujka. Grof Cavour odgovorio je pod 29. veljače na dopis Thouvenelov. On opaža u ovom odgovoru, da je sardinski kabinet najpovoljnije primio predloge vlade, koja ima toliko pravo na zahvalnost sardinskoga kabineta; no ništanemanje osviedočen je, veli, da će izvedenje istih naići na težkoće, kojih neće kraljev kabinet moći nadvladati. Predloženo riešenje probitačnije je za Italiju, nego što se je nadati moglo onda, kada se je ugovorio mir u Vilafranki; onda bi bila srednja Italija dobro primila ovaj predlog; drugčije stoji stvar sada.

Sardinija priobćit će predlog vladama srednje Italije, koje će po svoj prilici zapitati obćeniti glas. Vikarijat Romanje, koi u sebi zaključuje umiešavanje pape u upravu zemlje, naići će na bezuvietan odpor pučanstva. Isti papa primio bi ga možebiti manje povoljno nego li podpuno odciepljenje ovih pokrajinah.

Cavour misli, da bi se postigla svèrha, za kojom teži Francuzka, ako bi se izvelo sdruženje pod tim uvietom, da kralj sardinski priznа viso o suverenstvo pape i da se obveže, da će, ako bi potrebno bilo, i oružjem doprinositi k njegovoj nezavisnosti i udioničtvovat kod namirenja troškovah za Rim. Izpali odgovori sredotalijanskih dèržavah kako mu drago, kraljeva vlada izjavila je posliednjima, da će ih bez priuzdèržaja primiti.

Ako se Toskana izrazi za uspostavljenje avtonomije, Sardinija će iskreno doprinositi k tomu, da se odstrane prepreke, koje se tomu protive. Na isti način postupat će Sardinija s Romanjom, Modenom i Parmom. Ako nasuprot ove pokrajine na toli očit način, kao što su već opetovano učinile, opet izjave svoju čvèrstu volju, da se sjedine s Piemontom, neće se posliednji dulje tomu protiviti. Piemont neće toga hotiet, a ni moći.

Ako bi sardinska vlada hotiela, da se već unapred proti sdruženju izrazi, to bi ona neizmiernu odgovornost na sebe napèrtila. A i osviedočena je, da bi kralj, ako bi sdruženje od sebe odbio, izgubio svu moralnu vlast u Italiji i da bi se našao prinudjen samo silom vladati. On (Cavour) voli dielo jednoga naraštaja pogibelji izložiti, nego poštenje i kori t svoje zemlje žèrtvovati i kralja savietovati, da se podvèrže tolikoj pogibelji.

Pridèržajući si u drugoj depeši razpravit pitanje, koje se neproteže na srednju Italiju (t. j. savojsko), zaključuje Cavour s primietbom, da Sardinija nemože posredovat kod predloženoga riešenja.

Turin, 5. ožujka. Izim brigade savojske izmarširat će sve čete ovdiešnje posade; lombardeski grenadiri u Monca, strielci u Kiavaso a konjaničtvo u Parmu. Tako se barem govori. Kad se sdruženje ovèrši, prèmiestit će se treća i četvèrta divizija pod Mollardom i Cialdini-em u emilijanske provincije s glavnim stanovima u Modeni i Bolonji. U Toskani ostat će toskanske čete. Nasuprot dovèršit će više četnih sborovah Emilije svoju organizaciju u Piemontu. Ovdiešnje prostorije, iz kojih je izišla vojska, upotrebit će se za bolnice i skladišta. Kažu, da je francuska vlada više baterijah redanih topovah prodala ili poklonila ovdiešnjoj vladi.

Milan, 6. ožujka. General Sarras, načelnik glavnoga štaba francuzkoga zapremnoga sbora, pozvan je bèrzojavnim putem u Pariz.

Nica, 5. ožujka. Sinoć, kao u oči godišnjega dana, kad je proglašen bio štatut, bila je u kazalištu demonštracija proti sdruženju ove pokrajine s Francuzkom.

Bolonja, 3. ožujka. Buoncompagni položio je službu glavnoga zemljoupravitelje. Fanti odputovao je u Turin a Farini u Modenu.

Firenca 27. veljače. Papinska vlada zapoviedila je vierozakonskim družtvima u Romanji, da prodadu svoja posiedovanja i dobljene novce da lože u papinske rente ili španjolske papire. Jezuiti prodavaju i u Markama i Umbriji sva svoja nepokretna dobra.

U nevierojatnom slučaju, ako bi se izreko narod obćenitim glasovanjem za samostalno kraljevinu, govori se o četiri predloga: 1 Princ Carignan kao kralj; 2. vojvoda genovezki kao kralj s princem Carignanom kao regentom; 3. vojvoda genovezki s regentstvom svoje matere; 4. pod-kraljevstvo pod vèrhovničtvom Sardinije, slično vikariatu imajućem se podići u Romanji.

Sèrbija.

Sa sèrbske granice od 2. ožujka javljaju „Tem. Ztg“: Putnici, koji dolaze iz Bosne, pripoviedaju, da se u Dolnjoj Tuzli, Križanji, Gornoj Tuzli Kosturu, i Zvorniku turske čete pomiču prema granici sèrbskoj.

Knez Miloš dao je o ovim naredbama porte dèržati ministarsko vieće i pripravlja se, da otidje u Kragujevac, sredotočje Serbije i osobito omilielo mu miesto.

Francuzka.

Pariz, 4. ožujka. Kardinali-nadbiskupi ovamo na siednicu došavši kao članovi senata podnieli su u L xenbourgu molbenicah svojih nadbiskupijah na korist svietovnoga gospodarstva pape.

Govori se da će se neodvlačno sazvat svekolike rezerve vremenito odpuštenih soldatah. Kažu da će se u Cholens-u podići tabor za 60 hiljadah momakah.

Turska.

Iz Carigrada javljaju, da se tamo glasa, da je u saraju sultanovom nastala pobuna. Kaduna ostale su proti svom gospodaru, što je posmio diete nieke robinje.

Domaće viesti.

Bratja naša Slovenci motre pozornim okom sva naša gibanja na slovstvenom polju, kô što i u družtvenom životu. „Slovenski Glasnik“, koi izlazi u Cielovcu pod učredničtvom neumornoga gosp. Antuna Janežića (polgodišnja ciena mu je 1 f. 50 novč.), i „Novice“ u Ljubljani donose skoro u svakom listu koi dopis od naše strane, zašto se gosp. dopisniku A. K. sèrdačno zahvaljujemo. Osim toga donosi često „Glasnik Slovenski“ dopisah i u hèrvatskom jeziku; tako n pr. pisahu već gosp. Iv. Beštian iz Tèrsta, g. I. G. Krasanin iz Gorice i g. I. Jozipić iz Zagreba uprav u našem jeziku. Gospodin Ivan Čèrnčić priobćuje u Glasniku narodnih piesamah i drugih narodnih drobtinicah s otoka Kèrke, gosp. I. Volčić pako iz Istre. — 3. list nam donie dopis iz Gorice, koi evo ovdie navadjamo: „Nedavno ti pisah ponajviše o žalostnih stvarih, treba dakle, da te ovim dopisom ponješto razveselim. Svaki znade, a ti valjda bolje nego ikoi drugi, kakovu torbu mora imati g. Volčić, s koje neprestano vadi „Isterske narodne piesme.“ Da nije gosp. Volčić onolike i onako različne piesme u istom selu ili samo u jednom predielu Istrije popisao, to je očevidno; morao je dakle rečeni rodoljub proputovati ako ne svu, a to barem veći dio Istrije, tim bi nam on mogao dati pravo sviedočansvo, da tamo ljudi većim dielom negovore talijanski — kô što hoće silomice nieki Istrijani — nego istrijanski t. j. hèrvatski. Zapadna obala dakako da je potalijančena, ali zapadna obala nije sva Istra! Doista počeo je talijanski duh bolji mah uzimati, na dalje se razvijati i seljane sla kim svojim otrovom ovijati, dapače napajati, nu zlobnoj toj njegovoj namieri bèrzo je ušo u trag naš čoviek, naš vèrli i učeni rodoljub presv. biskup Dobrila, ter je ni malo nekasneć toj podmuklici podstrigô krila. — Osviedočiv se presvietli biskup Porečki, da sva mladež — a najviše popovi njegove biskupije talijanskim duhom udaraju, opomene ustmeno i pismeno sve svoje djake, da ga nitko nemože služiti, koi nezna hèrvatskoga (materinskoga) jezika, jer da u njega nije plovanije, gdie se nebi hèrvatski govorilo! — Videći njegovi bogoslovci, da im nema drugoga puta, niti da im nekoristi otezati se, latiše se obieručke tako teška (!) posla, jer im se činjaše u početku taj hèrvatski jezik niekakva druga „Roma inexpugnabilis“; nu niekoji (žali bože samo niekoji!) osviedočili su se lietos sasvim, koji nisu lani ni pisnuti znali, da ta tobožnja „Roma inexpugnabilis“ nije bila ništa drugo, nego niekakva mèržnja na svoj jezik i lienost učiti ga se. Niekoji su doista hvale vriedni, što su se slovnice bili poprimili te sa svojim neutrudljim prevadjanjem i čitanjem za jednu godinu jeziku tako priučili, da sada ne samo dobro izgovaraju, nu dobro i razumiju, što čitaju. Svim tim neprilikam nisu oni krivi, već oni, koji ih s mala na nauke i današnji dan ponajviše u Videm odpravljaju, uobće pako u talijanske strane gone; tim moraju dieca isti svoj materinski jezik najprije zaboraviti a kašnje ga mèrziti i prezirati.

Budući se Slovenci tako zauzimaju našim napredkom, valja da se i mi obazremo češće nego do sada na njihovu dielatnost. Kazasmo nedavno, da će gosp. Fr. Cegnar svoje piesme poslat u sviet. Kao što doznajemo iz pouzdana izvora, pojavilo se do sad više od 700 predbrojnikah, i knjiga će bit u 5 nedieljah gotova. „Novice“ javljaju, da i g. Miroslav Vilhar, vlastelin u Senožečah, koi je poznat već odavna kao viešt piesnik, štampa niekoje svojih piesamah, koje će takodjer naskoro na svietlo izići. U Ljubljani su izišle ovih danah „Slovenske zdravice“ s napievi od gosp. I. Fleišmana i u Cielovcu je izdalo slavno družtvo sv. Mohora pèrvu knjižicu „Slovenskih večernic za poduk in kratek čas.“ Čini nam se potrebito napomenuti, da se je družtvo sv. Mohora poslie nove godine sasvim preustrojilo. Svaki član plaća na godinu 1 f. i dobiva za to dva sveska „Slovenskih večernic“ i još k tomu družtveni koleder, koi će donositi osim raznovèrstnih sastavakah i imena utemeljiteljah i članovah družtva. Tko želi biti utemeljiteljem družtva, plaća 15 f. Do konca mieseca veljače pojaviše se 28 utemeljitelja. —V.

⊙ U Varaždinu — Čitao sam članak u Nor. Nov. br. 55. iz Varaždina, koi premda dobrom voljom napisan, niešto mene a i svakoga našinca neugodno dirnu. U njem bo je odlučno izrečeno, da je kod nas svako veselje, protežuće se dakako na volju narodnih predstavljanjah, izčeznulo — Neću da možebit uvriedim čuvstvo i dobru volju g. dopisatelja, ali ipak moram mu reći, da je krivo svoje mnenje izrekao — jer znati mora, da naše narodne predstave prestale nisu — bože sačuvaj — dapače sad se istom i radi o njima koliko više.

Da nije od „Seoskoga plemića“ dosada nijedna predstava sliedila, tomu su krivi mnogi nenadano nadošli slučajevi i razlozi, slučivši se u krugovih dobrovoljacah tako na primier iz kruga milih naših dobrovoljkinjah u najnovije doba ugrabi iznenada hoda smèrt po koju omiljelu obiteljsku osobu, tuga i smetnja polag najbolje volje nedopusti, da se premda već odavno porazdieljene uloge od više komadah neuče — isto tako bilo je i sa gg. dobrovoljci; jer su isti većinom u sluzbah privatnih, te niekoje odezva njihovo zvanje na nieko vrieme. Sada božjom pomoći, pošto je već sve u redu, opet se sprema družtvo dobrovoljacah da nastavi u hramu Talije svoje liepo dielo, koje će mu ovienčati dobru volju i sveto požertvovanje viencem slavljene uspomene.

Što se tiče one misli g. dopisatelja, da će se on bar radi kakove dobrotvorne svèrhe koi večer razveseliti, to je misao samo pojedinca, koja svakako liepa i čestita, al ipak izčezava sama po sebi; jer domorodno obćinstvo znade, da su već četiri predstavljanja našimi dobrovoljci izvedena, a da je cieli čisti pribod opredieljen bio na dobrotvorne svèrhe naime za siromake i uboge djake, a kamo ćeš liepše svèrhe! O onom pokusu u niemačkom jeziku za dobrovoljne svèrhe neznam ništa, pa sam bar u Varaždinu i krećem se u krugovih, gdie bi takova šta saznati mogao. — Nasuprot u dojdući utorak, ako bog da sliedit će predstava u narodnom jeziku i to: „Bila koja god“ i „br. 777“ a zatim i više njih. Naši dobrovoljci neumorno se spremaju, i nadamo se, da će nas opet poput naših nezaboravnih „Graničarah“ razblažiti, i svojom okretnom igrom razveseliti. U ostalom od sada javljati ću Vam sve polanko, kako se stvar ima u istinu.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 9. ožujka 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.25
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	69.25
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galiciauske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	855.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	190 50
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		114.35
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toskanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		133 50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.30⁵⁄₁₀
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	31.75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3514 (80) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

An der serbischen Lehrerbildungsanstalt im Zombor ist die Stelle des Präparandenlehrers und jene des Religionslehrers zu besetzen.

Mit jeder dieser Stellen ist der Gehalt von 442 fl. und eine weitere Aushilfe im Betrage von 105 fl. österr. W. verbunden

Der Religionslehrer hat auch den Unterricht im Kirchengesange, Typikon, wie auch in der alten slavischen Kirchensprache zu besorgen.

Kompetenten um diese Stelle haben ihre eigenhändig geschriebenen, an das hohe k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht gerichteten Gesuche bis zum 10. April l. J. im Wege der vorgesetzten Schulobrigkeit und beziehungsweise vorgesetzten Ordinariates bei dieser Statthalterei zu überreichen, und sich ausser der österreichischen Staatsbürgerschaft und die wissenschaftliche und pädagogische Befähigung, über die bisherige Verwendung, Alter, Religion, wie auch über ihr politisches und moralisches Verhalten mit legalen Dokumenten auszuweisen.

Temesvar am 19 Februar 1860.

Von der k. k. serbisch-banater Statthalterei.

Z. 871—186. pol. (96) 3—3

Kundmachung.

Um die Beschädigung der Obstbäume durch Raupen rechtzeitig zu verhindern, findet sich der Magistrat hiermit veranlasst, den hierortigen Gartenbesitzern die seit Jahren bestehende Norm, wornach jeder Gartenbesitzer gehalten ist, seine Obstbäume von den Raupennestern und von den Ringelraupen zu befreien und die abgenommenen Raupennester unter Anwendung der erforderlichen Vorsichten zu verbrennen, oder auf eine andere dem Zwecke entsprechende Art zu vertilgen, mit dem Bemerken in Erinnerung zu bringen; dass bei denjenigen Gartenbesitzern, welche diese zur Förderung der Obst-Kultur wichtigen Anordnung längstens bis Ende d. Mts. nicht nachkommen sollten, die Reinigung der nicht abgeraupten Obstbäume auf Kosten derselben vorgenommen werden wird. Agram den 4. März 1860.

der Amtsleiter.
Lichtenegger.

OGLASNIK.

Br. 100 3—1

Pisarna odvietnička

GJURE KRIŽANIĆA, odvietnika u Zagrebu, nalazi se od 1. ožujka t. g.

u dolnjoj Ilici u kući gospodje Ivane Pihler pod br. 750.

U Zagrebu dne 9. ožujka 1860.

Br. 78. 3—3

Traži se za veće poljsko gospodarstvo špan, ili dvorski, koi svako poljsko dielo dobro razumi, i s ovim se je već duže vremena zabavljao; koi svaki žitak koristno posijati zna, i biruše i druge poljske težake nadgledati ima. U takvu službu stupiti želeći neka se u pisarni ovih novinah najave.

U Zagrebu dne 17. veljače 1860.

Br. 95. 3—2

Zahvala.

Moja velika pojata (štagel) izgorela je dne 5. veljače t. g., ja sam bio š njom kod 1. ugarskog občenitoga družtva za osiguranje opravničtvom u Zagrebu, osiguran i družtvo mi je odmah dalo štetu likvidovat i 1188 for. izplatit. Ja sam tako uzadovoljen, da imenovano družtvo najliepše preporučujem svima i da se kod ravnateljstva zahvaliti moram za bèrzo uzadovoljenje.

U velikoj Gorici mieseca veljače 1860.

Lavoslav Spitzer,
c. k. poštar.

Podpunu naknadu za štetu od vatre daje

Pèrvo ugarsko obćenito družtvo za osiguranje kod obezbiedjivanja na pokretne i nepokretne predmete.

„Uz najumierenije premije“

Prijave se primaju svaki dan u pisarnici gospodina **Vatroslava Epsteina,** glavnog opravnika u Zagrebu, (U laškoj ulici br. 117.) i **Ivana Gröy-a** u Sisku.

— U svim većim miestima nahode se opravnici za primanje osiguravanjah.

Nr. 81. 2—2

Za posta davat će se večernje zabave s muzikom i tombolom i to svakog ponedieljka u prostorijama dvorane u miesecu ožujku, ovo se do znanja p. n. članovima stavlja.

Početak u 7 satih.

U Zagrebu 29. veljače 1860.

Od ravnateljstva družtva dvorane.

Br. 32 6—5

„DER ANKER.“

[SIDRO.]

Družtvo za osiguranje života i prihodakah.

Družtvena glavnica 2,000,000 forintih.

(Povlašteno visokim razpisom c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 1. prosinca 1858, br. 10,141.)

Uzajemne zajednice preživljenja. — Obskèrbljenje i oprema diece. — Osiguravanja na slučaj smèrti, na život i slučaj preživljenja. — Miešovita osiguravanja. — Neposredni i odgodjeni dosmèrtni prihodci. — Doživotni prihodci i svaka druga kombinacija za osiguranje čoviečjega života, koja se samo pomislit može.

Stolica družtva jest u Beču na pijaci „am Hof“ br 329.

☞ Dne 31. siečnja 1860 postigle su podpisane svote za osiguranje visinu od **26 millijunah i 691,523 forintah** austrijanske vrednote.

Svota osiguranja malone do **dvadeset i sedam millijunah for.** a. vr. podpisana **poslie jedne godine** odkad obstoji družtvo, najjači je dokaz, kako dobro razumije obćinstvo uvažavat koristi, koje „Sidro“ svojim mnogostranim kombinacijama svakomu pruža, komu je stalo do osigurane budućnosti svoje vlastite i budućnosti svoje svojte.

☞ Tarife i tiskanice davaju se svakomu ovdie u Beču u pisarnici družtva i u provincijama kod gospode agentah s najvećom pripravnostju. ☜

Upravničtva nalaze se kod gospode:

Nikole Kollera u Zagrebu,
Angjela d'Elle u Brodu,
B. Lukšića i sinovah u Karlovcu,
Josipa Angelusa u Djakovu,
H. Burgstallera u Rieci,
Josipa Schwartza u Gradiški,
Ljud. Lackenbachera u Križevcih.
Morica Obersohna u Vukovaru,
S. Mosingera i sina u Varaždinu.

---

(23) 11—7

☞ Pod jemstvom pravote ☜

Dra Borhardta sapun iz bilja (u izvor.-svežnjima po 42 kr. a. vr.)

Dra Borhardta po znanstvenim načelima točno izračunani i posve sretno kombinirani aromatično-medicinalni sapun iz bilja zauzima po svojim, dosad nepostignutim karakterističnim preimućstvima izmedju svih obstojećih takovih toaletnih članakah bez sumnje pèrvo miesto i prikladan je takodjer, da bude s velikom koristju upotrebljen za kupelji svake vèrste

Dra Hartunga ulje iz kore od Kine (staklo po 85 kr. a. vr.) i **pomada iz bilja** (lončić po 85 kr. a. vr.)

Sretan rezultat napredivšega, brižljiva znanstvenoga spoznanja odredjena su dra Hartunga povlašćena sredstva za raštenje kose, da se u svojim dielovanjima uzajemno doknadjuju; ako se ulje iz kore od kine pokazuje prudnim za uzdèržavanje kose uobće, a isto tako s nova pobudjuje i oživljuje **pomada iz bilja** rastenje kose; ako pèrvo sredstvo povisuje elastičnost i i boju kose, to ju štiti posliednje, da prerano neosiedi i neizpadne, priobćujući gornjoj koži novu dobrotvornu subštanciu i hrani na najkriepčii način korenje vlasih.

Dra Suin de Boutemarda pasta za zube (svežanj po 70 i 35 kr. a. vr.)

Dra Suina aromatična pasta za zube bez zubnoga sapuna, obćenito s osobitom naklonostju kao najobćenitie i najpouzdanie sredstvo za uzdèržavanje i poliepšavanje zubah i zubnoga mesa priznata, čisti mnogo ugodnie i bèržo nego li različni prašci za zube i podieljuje ujedno svojkolikoj ustnoj šupljini veoma dobrotvornu, ljubku friškoću

Vegetabilna pomada u štangama (u izvor. svežnjima po 50 kr a. vr.)

Ova pod autorizaciom kraljevskoga profesora kemie, dra Lindesa u Berlinu, iz sasvim vegetabiličnih inkrediencijah sastavljena pomada u štangama dieluje veoma dobrotvorno na rastenje kose, podieljuje joj liep sjaj i povećava elastičnost i prikladna je u isto doba učvèršćivati pramene.

Balsamični maslinov sapun (u svežnjima po 35 kr. a. vr)

Balzamični maslinov sapun odgovara svemu, što se ima zahtievat od dobra toaletna i zdravstvena sapuna i može se dakle što većma preporučit kao blago i ujedno kriepko svakdašnje sredstvo za mivanje baš i za najnježniu i najosietljiviu kožu od gospojah i diece.

Opaz. Budući da glas, koi su već od više godinah ovi polag stojeći specialiteti sa svim pravom stekli, malone svaki dan proziva naličinah i falsifikatah, neka izvolo štovani p. n. kupci našili u tuzemstvu i inozemstvu u tolikoj cieni stojećih članakah za obćuvat se od prevare pazit tako na njihov više putah obnarodovan način izvornoga zavitka kao i na imena: DR. BORCHARDT (sapun iz bilja), DR. HARTUNG (ulje iz kore od Kine i pomada iz bilja), DR. SUIN DE BOUTEMARD (pasta za zube), DR. LINDES (vegetabilna pomada u štangama), kao i na firmo jodine gospode miestnih depozitarah, koji se po dotičnim miestnim listovima i provincialnim novinama od vremena do vremena stavljaju do obćega znanja.

☞ **Samoprodaja** gornjih c. k. povlaštenih članakah uz ustanovljene fabrične ciene za **Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihića** kao i za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a,** za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dra. Rothschnecka,** za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a,** za Hatzfeld kod **Joh. Telbisza,** za Karlovac kod **Th. Alecsika i Jos Benića,** za Koprivnicu kod liekarnika **Rudolfa Schiketanc-a,** za Križevce kod **Antuna Bratoglie-e,** za Osiek kod liekarnika **Josipa Horning-a,** za Pančovu kod **J. Hubera,** za Rieku kod **Petra Rigotti-a,** za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke-a,** za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah,** za Viroviticu kod **J. Demetrovića,** za Vukovar kod **T. Stanića,** za Varaždin kod **S. A Tauscheka** i liekarnika **Aleksandra Haltera,** za Zemun kod **A. D. Joannovića.**

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 12. OŽUJKA 1860. Broj 5[illegible]

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od finie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Za ublažiti stanje niekih žiteljah županije zagrebačke, koji se uslied loše lanjske žetve gladom boriti moraju, obdèržavan bi dne 20. o. m. u civ. Sisku javni ples, a koja svèrhu sabrao je ovostrani c. k. sudbeni pristav Viekoslav Bencek tako u civilnom kao i militarnom Sisku 218 for. 70 kr. a vr.

Budući bi podpisanomu po odbitju u obzirom na sve okolnosti neznatnih troškovah sa 77 for. 81 kr. a. vr. preostavša znatna svota sa 140 for. 89 kr. a. vr. daljeg opredieljenja radi predana, to se sa radostju primakan osjeća da tako darovateljima kao i uredniteľju g. Viekoslava Bencek u za njihov dobrohotni čin u ime postradavših javnu hvalu izrazi.

C. k. kot. ured u Sisku 25. veljače 1860.

C. k. kot. predstojnik,
Hrašovec m. p.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Vojničko preustrojenje u Pruskoj nalazi tako po zemlji kao i u komorama velik odpor. Zemlja je gotova nosit težke žèrtve, koje su s tim skopčene, no hoće da zna, zašto se iste od nje traže. Zahtieva, da vlada jedanput stupi iz svoje nepomičnosti naprema inozemstvu, koja je dosad bila temelj njene izvanjske politike.

Pruska poklisarska sbornica imat će naskoro prigodu uzeti u pretres šlesvig-holštajnsko pitanje. Dne 6. podnešena joj je molbenica u tom pitanju proizlaživša iz Berlina i podpisana znatnim brojem stanovnikah berlinskih, u kojoj se poklisarska kuća moli da pozove vladu Nj. veličanstva kralja, da se ubaviesti, da li su i nakoliko izvedeni uvieti, koji su u raspravama od siečaja g. 1851. s kraljevsko-danskom vladom u obziru Šlesviga ustanovljeni bili, i da učini potrebite, da se nakoliko nebi bili izvedeni, napokon izvedu, kao što se je za to zajamčila pruska kruna.

O težnji Prusije u obziru savojskoga pitanja čuje se sada, da se berlinski kabinet pripravlja izdati važno očitovanje i da se u tom pogledu dopisuje medju Berlinom i Petrogradom.

Kao što se čuje, namierava Cavour savojsko pitanje dati odlučit občenitim glasovanjem. No čini se, da francuska vlada neće na to pristati, već hoće, da si Savoju bez svakog okolišanja pridruži. „Nesmije se“, veli u tom obziru jedan parižki list, „talijansko pitanje smiešat sa savojskim. Niekadanja vojvodstva nalaze se u prevratnom stanju; naravno je dakle, da se pučanstva zapitaju zbog budućne vlade. Inače se ima stvar sa Savojom, koja se natrag traži na historičkom temelju (!!). Godine 1792. izrazila je Savoja svoje želje jednodušno i svečano i od onoga vremena vazda je davala dokazah za to, da je jošte odnešvljena istim čuvstvima. Što to dokazuje bolje, nego li sadanja očitovanja na korist sdruženja s Francuzkom? (A protuočitovanja ?) — K čemu bi koristilo dakle novo glasovanje? (!) Francuzka nije saswala izboraikah, da dade Lombardiju Piemontu. Zneći li od Piemonta odviš tražiti, da pokaže dobrohotnu uzajemnost, kad je pred svomkolikom Evropom dokazano, da sjedinjenje obiuh provincijah s Francuzkom odgovara njihovim željama i koristima, i da je ujedno politička i geografička potreba?“

Izjavljenja niemačkih listovah o carskom prestolnom govoru nedopadaju se naravno u Parizu. „Ova vika“, tako kaže jedan vladni list, „neće u položaju stvarih ništa promienit. U ovaj par čine već oblasti istraživanjah o cariaskoj sistemi niekadašnjih francuskih okružjah Montblanc i primorskih planinah.“

O tobožnjoj francuskoj politici u pogledu srednje Italije donosi Constitutionnel važan sastavak od Grandguillota, koi glasi kako sliedi:

„Sada nema više ni govora o tom, da se uzpostave opet knezovi zabačeni po pučanstvima. Parma i Modena pridružit će se Piemontu, i dobit će pod žezlom plemenite savojske kuće jemstvo za svoju talijansku narodnost. Romanja neće se vratit pod neposrednu vlast rimske vlade, koju su zastupali legati upravljajući ju pod zaštitom tvèrdjavah zapremljenih austrijanskom vojskom. Premda će ostati podvèržena vèrhovničtvu papinom, ipak će joj u dio padati sve koristi slobodne vlade. Preostaje dakle jošte Toskana! Ova će sačuvat svoju nezavisnost; ali Firenca, koja je bila samo po imenu glavni grad a u istini bila je podčinjena Beču, zadèržat će svoju sjajnost i znamenitost sačuvanjem vèrhovničtva, u kojem će duh stare Italije opet oživiti. Ovo riešenje nije tako piemontezko, kako bi bez sumnje grof Cavour želio, ali je talijansko. Grof Cavour snuje za svoga vladara i za svoju zemlju velikih stvarih. Mi ga dokučujemo, i nećemo ni s daleka da ga toga radi ukorimo. No parižko gledište naravno sasvim je drugo nego li turinsko. Francuzka nije vodila rata isklopno zato, da poveća Piemont, već ga je vodila, da oslobodi Italiju. Piemont neće u Toskani naći provincije, već saveznika, što možebiti više vriedi. U planu ove organizacije nenalazi se ni najmanje ufanje za povratak Austrije. Piemont neće biti osamljen, već postići će povećanjem svoga područja i savezom Toskene tako znatnu silu, da će uzmoći dèržat ravnotežu odporu Napulja i Rima, ako bi se isti produljio. Miesto da ih uplaši, povući će ih za sobom svojim uzletom. U kratko bit će talijanskoga naroda, koi će se uredit i sudielovanjem svih svojih pomoćnih izvorah i podrieklah razviti i neće biti samo kraljevstva Italije, koje bi sve druge dèržave pożdèrlo neusimajući obzira na bitne različitosti, protivne interese i nepouzdanje Evrope. Na ovaj dogadjaj morala je logičnim načinom doći francuzka politika. Čestitamo joj od sèrca, jer čini se da svemu odgovara, što smo mogli očekivat od rata, koi je poduzet bio, da s one strane planinah oživotvori misao naših najvećih dèržavnikah. Odsele neima Austrija nigdie ništa tražiti nego u Mletačkoj, gdie se uzdèržati može samo obsežnim reformama. Italija je gospodarica svoga udesa, kao što je car kazao, i njena je vlastita pogrieška, ako u poredku i slobodi nenapreduje.

„Indépendance belge“ savietuje veoma dobro, da netreba ovoj politici odviš vierovati, jer sve što je preveć neprija i dogadjaji često drugčije govore, nego lisica s guskama, na što sieća ovaj Grandguillotov članak, kao i Thouvenelova depeša na barona Talleyrande.

Popis br. 11.

o unišavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
Gosp. Horvath, občinski odbornik . .	2	—
„ Romleitner	—	50
Uèredničtvo zagrebačkih niemačkih novinah opet poslalo	42	—
Gosp. Dragutin Klemenić, profesor bogoslovja	4	—
Gosp. Kiseljak, c. k. gimnazijalni učitelj	—	20
„ Bradaška „ „	1	—
„ Weber „ „	1	—
„ Dr. Tkalec „ „	1	—
„ Tušar „ „	1	—
„ Matunci „ „	1	—
„ Mažuranić „ „	1	—
„ Brodnik „ „	10	—
„ Masun „ „	1	—
„ Jambrečak „ „	1	—
„ Mesek „ „	2	—
„ Koržinek „ „	1	—
„ Josip Premru, c. k. gimn. ravnatelj	2	—
„ Babukić, c. k. gimnazijalni učitelj	1	—
„ Dragutin pl. Klobučarić, c. k. predsiednik zemaljskoga suda .	10	—
„ Franjo Thomaschits, c. k. savietnik banskoga stola	5	—
„ Viekoslav Lipovčić, c. k. savietnik zemaljskoga suda	2	—
„ Franjo Schmiedt, c. k. savietnik zemaljskoga suda	2	—
„ Alexan. pl. Šuljok, c. k. savietnik zemaljskoga suda	8	—
„ Toma Cuculić, c. k. savietnik zemaljskoga suda	2	—
„ Ivan Pogatschnik, c. k. savietnik zemaljskoga suda	2	—
„ Juraj Brusić, c. k. savietnik zemaljskoga suda	1	—
„ A. pl. Čepulić, c. k. savietnik zemaljskoga suda	1	—
„ Rudolf, c. k. tajnik vieća kod banskoga stola	1	—
„ Tomčić, c. k. tajn. pristav . .	1	—
„ Maxim Vlaković, c. k. akcesista	—	35
„ Antun Poch, c. k. auskultant .	1	—
„ Nikola Thaller, c. k. auskultant	—	50
„ Ljudevit Peršin, c. k. aktuar	1	—
„ Loja, c. k. aktuar	1	—
„ Arsenij Jović, c. k. ravnatelj pomoćnih uredah	1	—
„ Nikola pl. Pucz, c. k. ravnateljski pristav	1	—
„ Viktor pl. Novak, c. k. sudbeni pristav	1	—
„ Antun Neu, c. k. oficijal zemalj. suda	—	50
„ Mihail Junek, tamničarski nadzornik	1	—
„ Josip Potočić, c. k. akcesista zemaljskoga suda	1	—
„ Franjo Knežević, c. k. akcesista zem. suda	—	30
„ Josip Luppert, c. k. oficijal .	—	50
„ Franjo Fak, c. k. sudbeni pristav	1	—
„ Lavoslav Ledinegg	1	—
„ Henrik Padavčić, c. k. auskultant	1	—
„ Ljudevit Galac, c. k. oficijal zem. suda	2	—
„ Josip Dvojak, c. k. akcesista .	—	50
„ Matija Vogler, uredski sluga .	—	20
„ Franjo Stark, pomoćni sluga .	—	20
„ Osjak, odvietnik i njegova supruga	2	—
„ Josip Horbeld, občinski odbornik	1	—
„ Josip pl. Bunjevac, c. k. županijski predstojnik	30	—
„ Josip Ekel, c. k. povierenik I. razreda	3	—
„ Ivan Vardian „ „ „	1	—
„ Gustav Gaj „ „ „	1	—
„ Josip Murnik „ „ „	1	—
„ Dr. Josip Drag. Schlosser, c. k. županijski liekar	2	—
„ Josip Jugović, c. k. žup. tajnik	1	—
„ Vidale, c. k. namiestnički perovodni vježbenik	1	—

„ Adolf pl. Krajačić, c. k. županijski pisar	1	—
„ Jovo baron Maldini, c. k. županijski pisar	—	50
„ Ivan Starnić, c. k. žup. pisar .	—	20
„ Vatroslav Baiza	1	—
Svota	164	55
K tomu svota iz popisa br. 10 sa .	1606	72
Ukupno	1861	27

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 6. ožujka 1860.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 12. ožujka. „Pester Lloyd“ naviešćuje koncèrt, koi se je jučer u pódne u 12¼ sata za stradajuće u Hèrvatskoj imáo dati u peštanskom narodnom kazalištu, kako sliedi: „Obraćamo opetovano pozornost občinstva na akademiju, koja će se u nedielju u podne u 12½ sata u narodnom kazalištu dati na korist stradajućih u Hèrvatskoj. Negledeć na plemenitu svèrhu, koju posietitelj pomaže prómicati, obećaje program sudielovanjem otmienih umjetnikah više nego običan interes. Struka deklamacije bit će zastupana gospodjamą Jókay i Feleki i gospodinom Szerdahely-em a komadi za pievanje nalaze se u rukama gospoje Holósi i gospodina Füredy-a, kojima će se pridružit izvèrstni virtuosi: čelistica gospodična Ruck Rosa i gospoda Boskovits i Reményi“.

— U istu svèrhu raspisana su po najvišjem miestu sakupljanja milostivih prinesakah po svoj cesarevini.

— I u Požunu dao se je u istu svèrhu dne 6. t. m. sjajan koncert u veledieplnoj dvorani primacijalne sgrade, u kojem su sudielovali članovi najvišje aristokracije. Dvorana bila je dubkom puna, a plesak uzhićen. Najveće su azbitile su slušatelje gospodje grofica Zichy-kray Irma, plemenita gospodja Bacsak-Bartal Maria i gospodin grof Festetics Leo.

U Brodu 7. ožujka. A. T. B. Imam Vam javiti veselu viest, da je Bubanova ćuprija preko Orljave gotova. Velika hvala vladi, koja se je zato pobrinula. Ali pr' zimi nije od nikakve koristi, jer je blato tako, da čoviek ipak na Betrinu obilaziti mora: samo da se ugne odvoračkoj planini. Kad bi se preko Grižicah drum poveo iz krajišničkih Andrijevacah u Ferkljevce u požežkoj županiji, tad bi se moglo u pô zime drumom iz Broda u Požegu usprkos blatu i močvari za 4 sata doći, dočim sada ceo dan za taj put treba. — Nadamo se, da će visoke oblasti na tó pozorovati.

Beč, 8. ožujka. Nj. c. k. apoštolsko veličanstvo dostojalo je danas pred podne podielit više privatnih audiencijah i najprijaznije primit deputacije Israelitah iz Češke, sèrbske vojvodovine i tamiškoga Banata, koje su došle, da izraze najsmierniju zahvalu za najmilostivije podieljeno im pravo, da mogu posiedovat stvarnostih.

U 2 sata bila je pod predsiedom Nj. veličanstva ministerska konferencija.

— Vojnička oblast našla se je prinudjena, da podmaršala Augusta barona Eynattena, koi je na se povukao veliku sumnju, da je kod vojničke uprave povierene mu za vojnu od godine 1859. počinio krupnih pronevierah, uapsi i stavi pod iztragu vojničkoga suda.

Odmah s početka toga čina nadje se baron Eynatten prisiljen učinit izpoviedih, koje su stavile izvan sumnje, da je zlo upotrebljavao vlast, koja mu je bila povierena.

Usprkos svim opreznim mierama predusetnim po oblasti za sve moguće slučajeve, našao je baron Eynatten, po svoj prilici uslied težko obterećene saviesti sredstvah, da se noćju od 7. na 8. t. m., samoubojstvom ukloni očekivanoj kazni, ostaviv pismo, u kojem ponavljajući izpovied svoje krivnje izrazom duboka kajanja, moli svoga jako uvriedjena cara, da mu oprosti.

Sèrbija.

Beograd 10. ožujka. Knez Miloš poslat će deputaciju u Carigrad, da proizvede bolje sporazumljenje s portom i od nje postigne novih koncesijah.

Talijanska.

Torin 7. ožujka. Grof Arese odputovat će naskoro s novom naručbom. Grofa Reiseta opet očekuju u Italiji.

Kažu, da će Lucijan Bonaparte skoro doći u Firencu.

Uziesavaju, da je Cavour prekjučer zaiskao svoj odpust no da ga je kralj nagovorio, da ostane, obećavši mu, da će na se uzeti sve posliedice svoje politike.

Topnički pukovnik Merabotto otići će u London, da tamo preuzme redenih topovah; a drugi topnički oficir odlazi u Algir. Medju Alessandrijom i Kasalom sakupit će se sbor od 40 hiljadah momakah.

Milan, 7. ožujka. Jako se glase, da će Francuzi izići iz Italije.

Niemačka.

Frankfurt, 8. ožujka. U današnjoj siednici saveznoga sabora primljeni su predlozi holštajnskog odbora. Prije toga uložio je danski poslanik protestaciju proti ograničenju vèrhovničkih pravah, sposobnosti zaključanja holštajnskih stališah i proti pravu ovèršavanja. — Zaključeno je, da se oglase napisnici saveze.

Turska.

Carigrad, 3. ožujka. Kiamilpaša naimenovan je ministrom bez listnice. Dosad je 287 milijunah kajmovah sažgano i povučeno iz prometa. Više ovdiešnjih tèrgovacah podpisuje se u svèrhu, da se kajmovi sasvim povuku iz obćenja. Izišo je nov pravilnik o carinskoj veresiji. Pruski poslanik za Teheran bio je sultanu predstavljen.

Velika Britanija i Irska.

London, 8. ožujka. „New-York. Herald“ priobćuje amerikanski plan za stečenje Mexika i kaže: General Houston već je po svoj prilici s velikom vojenom silom na putu u Riogrânde, da izvede rečeni plan.

London, 8. ožujka. „Times“ od današnjega dana kaže: Pretresanja u englezkom parlamentu neće dielovat na postupanje Francuzke ništa više nego što su pretresanja Niemacah ili Francuzah proti utielovljenju Anda dielovala na Englezku. Ako Francuzka krene put Rena, tada će se Niemačka braniti.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 9. ožujka. Današnji broj „Constitutionnela“ sadèržaje članak iz pera Grandguillotova o carskom patentu i carskoj naredbi od 5. ožujka u obziru povećanja austrijanskoga dèržavnoga vieća. Članak hvali ovu mieru i zaključuje s opazkom. Obće naredbe sviedoče o lojalnoj želji cara Franje Josipa, da carevinu obskèrbi spasonosnim reformama, da na ovaj način razne pod njegovim žezlom živuće pukove pomiri medju sobom i sa svojom vlastju te da se pokaže vriednim prestolja svojih diedovah. Najveća korist je za vladare, ako umiju uvažit veličinu pomoćnih izvorah svojega naroda.

Pod prosviećenom silom može raznost plemenah prije postati protutežom nego li pogibelju. Čim je veća zadaća, tim je veća slava za vladara ako ju izvede.

Pariz 9. ožujka. Poleg posliednjega izkaza banke umnožila se: gotovina za 4½ milijuna; a umalila se: listnica za 28⅗ milijuna franakah.

London 10. ožujka. Zahvalnica na kraljicu primljena je u dolnjoj kući s velikom većinom i poslana gornjoj kući.

Miestna viest.

Kao što iz dobra izvora doznajemo, dati će se u ovdašnjoj Dvorani dne 23. ožujka koncert i to na korist knjižnice, što su ju ovdašnji učitelji uzorne glavne učione utemeljili za sebe i za čekaoce. Budući da će kod tog koncerta sudielovati sve ovdiešnje izvèrstne sile, ufat se je, da će svečanost sjajno izpasti. Kad saznamo pobliže okolnosti, priobćit ćemo ih našem čitateljstvu.

Književne viesti.

U Sèrbskom Dnevniku čitamo sliedeći oglas: Sad smo u stanju gg. predbrojnike pouzdano izviestiti, šta je s obećanim „*Dodatkom*“ Gosp. Gjorgje Popović, bivši urednik *Sèrbskoga* Dnevnika i Sedmice, podneo je najvišjoj zemaljskoj vlasti molbu, da može izdavati beletrističan list: „DANICU.“ Mi smo se dogovorili s g. Popovićem, da se „Danica“ u jednu trećinu jeftinije daje gg. predbrojnicima Sèrb. Dnevnika. A budući da nismo mogli, prije dobijenoga dopuštenja za „Danicu“ ništa javljati, zato smo spominjali svagda „Dodatak“, i objavili smo prenumeraciju i na sam Dnevnik i na sam Dodatak, i na Dnevnik s Dodatkom.

Željno očekivano potvèrdjenje višje vlasti već je dobiveno, i pèrvi broj „DANICE“ razaslat će se s idućim nedieljnim brojem. Uvieravamo gg. predbrojnike, da ćemo **podpuno** nadoknaditi ono, što je do sad propušteno.

Da nebi zabune bilo, izjavljujemo, da se „Danica“ nedaje na kraće vrieme, nego na četvèrt godine, a te četvèrti svèršuju s 31. martom, 30. junijem, 30. sept. i 31. dec.

Gg. predbrojnici Dnevnika, koji se Danicu nisu predplatili, a žele je imati, neka izvole na nju obsèbka predplatiti za ono vrieme, dok im predplata za sam Dnevnik neizteće. Ciena je 3 f. za god.; 2 f. 40 novč. za ¾ god., 1 f. 80 novč. na pó god., 90 novč. na tri mieseca.

Za gg. prenumerante, koji se za Dnevnik sam ili s Danicom s docnije jave, ciene su ove:

Dnevnik sam za	februar i mart	1 f.	60 novč.
„	mart . . .	— f.	80 novč.
„	febr.-junije	4 f.	— novč.
„	Mart.-junije	3 f.	20 novč.
Dnevnik (s Danicom od 1. jan.) „	ferb.-mart	2 f.	20 novč.
„	mart . . .	1 f.	40 novč.
„	febr.-junije	5 f.	20 novč.
„	mart-junije	4 f.	40 novč.

Uredničtvo Sèrb. Dnevnika.

Književni oglas.

Ne davno izašla je: „**Skladnja ilirskoga jezika**“ od Adolfa Webera, te se može naručiti ili kod knjigarah zagrebačkih, ili kod c. k. ravnateljstva rasprodaje knjigah u Beču. Stoji 37 novč.

Današnjem broju priklopljen je poziv na XVIII. glavnu skupštinu gospodarskoga družtva hèrvatsko-slavonskoga, koja će se dèržati u Zagrebu dne 26. travnja prije podne u 10 urih u Narodnom Domu.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 345-1860 (97) 3—1

Feilbietungs-Widerrufungs-Edikt!

Vom k. k. Bezirksgerichte G. Gorica wird über Einschreiten des Advok. L. Šram eine der Executionsführerin Josefine Hušek de praes. 3. März 1760 Z. 345 die mit dem Ediktum vom 18. November 1859 Z. 1661 und 18. Februar 1860 Nr. 240 auf den 19. März 1860 V. M. 10 Uhr in facie loci angeordnete zweite exec. Feilbietung des dem H. Emerich v. Bušić gehörigen adeligen Gutes „Orle“ hiermit widerufen, Was nun zur öffentlichen Kenntnis gebracht wird.

K. k. Bezirks-Gericht

Gross-Gorica am 6. März 1860.

Der k. k. Gerichts-Vorsteher:
v. Zlatarović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 13. OŽUJKA 1860. Broj 60.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tinte za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, kolikose putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Pravila

hèrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva.

(Nadalje.)

B. Članovi družtva, njihova prava i dužnosti.

§. 10. Članovi družtva jesu redoviti, dopisujući i začastni. Redovitim članom može postati svaki gradjanin dèržave austrijanske, ako je neoskvèrnjena glasa (§. 5.), koi se bavi jednom od zemljoznanstvenih ili poljodielskih granah, ili se je bavio, ili položajem svojim osobito dioničtvuje u gospodarstvu, ili njegoje teoriu gdiekoje od zemljoznanstvenih strukah, ili se podaje kojoj nauci pomoćnoj za gospodarstvo.

Redoviti članovi diele se na dvoje:

a) na utemeljitelje, koji prigodom pristupljenja svoga jedanput za vazda prinesak plate od 100 for. a. vr.

b) na podpiruće, koji plaćaju godišnji prinesak najmanje od 4 for. 20 kr. a. v.

Prinesci utemeljiteljah imadu se kao temeljna glavnica dèržati i koristno ulagati.

§. 11. Svaki redoviti član ima podpisati sliedeću pristupnicu:

Niže podpisani obvezujem se, ako po mojoj želji budem primljen u družtvo gospodarsko hèrvatsko-slavonsko kao član redoviti, da ću se svagda točno dèržati družtvenih pravilah priobćenih mi, te ih od svoje strane izvèršivati kao pogodbu družtvenu, a ovo moje očitovanje ima se tako smatrati, kao da sam ja sama glavna pravila družtvena i njihove dodatke u znak pristupa podpisao.

da 18

N. N.

Svaki redoviti i pomagajući član dužan je godišnji prinesak svoj platiti bez opomene do konca lipnja budi u glavnu peneznicu, budi područnici svojoj.

Po izminutju gore rečenoga roka sliedi opomena na četvrt godine, koja se ima jedanput samo ponoviti, po bezuspiešnoj opomeni dvostrukoj izgubi dotičnik naslov i prava članovah.

Družtvo pridèržava si pravo proti dužnikom svojim put zakonah upotriebiti.

§. 12. Članovi redoviti primaju se po upravljajućem odboru (§. 21. lit. c.) na predlog područnice ili neposredno na uvedenje po članu redovitom uz podpis pristupnice.

§. 13. Dopisujući članovi jesu, koji izvan ovih kraljevinah obitavaju, i dopisivanjem svojim podpomažu unapredjenje družtvene svèrhe.

§. 14. Začastni članovi jesu, koje družtvo *neizabira* upravo obzirom unapredjenja svojih interesah nego zato, da zaslužim i odličnim mužem počitanje svoje i priznanje iskaže. Izbor inozemacah za dopisujuće i začastne člane može samo sa dozvoljem zemaljske vlade oživotvoriti se.

§. 15. Svaki član

a) dobiva povelju primiteljnu (diplom);

b) ima pravo, rabiti družtvene zavode, knjige, ustroje itd. i dobiva jedan iztisak družtvenog lista;

c) ima po smislu pravilah odviet u skupštinah družtvenih;

d) ima pravo ključce, voćke, vèrlno rastlinje i siemenje, što se prodaje iz družtvene bašće za primierno jeftiniju cienu dobivati nego nečleni;

e) ima pravo, po učinjenoj prijavi prosto iz družtva stupiti, izpunivši prie dužnost svoju;

f) obvezan je, svèrhu družtvenu poleg mogućnosti podpomagati, osobito koristna izkustva svoja priobćivati;

g) priznaje pravila ova obvezna za se tako dugo, dokle u družtvenom savezu stoji.

§. 16. Raspre, koje bi se porodile iz odnošajah družtvenih, riešiva upravljajući odbor u pèrvoj, u drugoj molbi glavna skupština.

Raspre, koje bi se iz odnosajah družtvenih porodile medju članovi i odbora upravljajućeg riešava glavna skupština.

§. 17. Prava i dužnosti članovah prestaju smèrtjom, dobrovoljnim izstupljenjem i na odredjeno po upravljajućem odboru izpisanje (§. 21. sl. c.)

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Gospodin Thouvenel poslao je pod 8. t. m. novu notu u Turin, koja se zabavlja obćenitim glasovanjem; u isto doba pročulo se, da je u Turin vrativši se grof Arese sobom poneo ugovor za ustupljenje Savoje i Nice. Što se ustupljenja tiče, čini se, da nije u istinu podvèrženo nikakovoj sumnji.

Iz Pariza pišu niekom sievero-niemačkom listu: Hladnost medju Francuzkom i Rusijom postala je opet; to stoji čvèrsto, da će Rusija privolit na sdruženje Savoje, koje se i tako nemože više prepriečit, odkad joj se od ovud obećalo, da će se na dojdućem kongresu (kongres je u tom glavna težnja ruske diplomacije) pitanje slobode cèrnoga mora, koje Rusija dèrži za životno pitanje, opet uzeti u pretres. Ruski program u tom obziru sastoji u tom, da se cèrno more otvori svim zastavama, no da se Rusiji dozvoli u istom dèržat ratnu flotu i ratnu luku.

Zajedno s ustupom Savoje ide i riešenje srednje Italije, gdie se sve pripravlja za glasovanje o sdruženju. Medjutim nastoji „Opinione“ dokazati, da će Louis Napoleon, koi ima „obćenitom glasovanju“ zahvalit svoje gospodstvo, za cielo i u Italiji priznati ga i štovati. Isti list izrazuje se proti vikarijatu u Romanji, veleći, da su već prošla vremena, gdie bi se takova što izvesti moglo — to je bilo moguće tek za feudalizma, koi se je već preživio.

Jedan telegram iz Milana od 6. t. m. veli: „La Perseveranza“ javlja, da je sinoć na maršala Vaillanta došla zapoviest, da pripravi svoju vojsku na put. Glasolo se, da će se vojska vratit u Francuzku; iz toga se je izvodilo, da će se talijansko pitanje skoro riešit.“

Austrijanska carevina

Zagreb. Povodom posliednje okružnice svetoga otca od 19. siečnja t. g. izdao je pod 19 veljače t. g. upravo sada tiskom obielodanjenu obširnu pastirsku poslanicu uzoriti gospodin kardinal i nadbiskup zagrebački, kojom svomu duhovničtvu pomenutu važnu papinsku okružnicu u svoni cielom obsegu priobćuje, te za tim, presav na sadanje nesgode sv. stolice, potanko i veleumno pretresa sve izlike, pod kojimi, i prave uzroke, radi kojih neprijatelji sv. stolice na nju u naše vrieme nasèrću. Medju izlikami, kojih neosnovanost i ništetnost čvèrstimi razlozi, gdie treba statističkimi dovodi i dostoviernimi sviedočbami uzoriti nadpastir dokazuje, navode se po imenu sliedeće: da tobož sv. otac nemože ovèršavati dužnost svietovnoga vladara, budući mu saviest katoličkimi dogmami stegnuta; da su gotovo sve javne službe u papinskih zemljah u duhovničkih rukah; da se tamo samovoljno, pače despotički vlada; da su dèržavne financije u najvećem neredu, a dèržavni dohodci da se razmetno troše; da se ništa neradi za obèrt, ratarstvo i tèrgovinu; da se nazadaje u istih umietnostih, znanostih i dovieknjihih; da su papinski podanici ubogi, čemu je očevidnim dokazom množina tamošnjih prosjakah; napokon i ono novo, dosad nečuveno, a u svojih posliedicah opasno političko pravilo svèršenoga čina. Prelazeć na uzroke sadanjega turobnoga stanja sv. stolice, navodi nj. uzoritost kao obćeniti uzrok mèržnju kèršćanske viere i katoličke cèrkve, buduć usudjuju težnje ljudih, koji žele i hoće drugo, nego što Bog i pravde dopušta; a posebni uzrok polaže u slavohlepju dvajuh žalibog katoličkih vladarah, čeznućih za novimi stečevinami. Uzbiv ovako ono, što se samo ne izliku i nepravedno prigovara papinskoj vladi, a razloživ, gdie se pravi postanak sadanje nevolje tražiti ima, izbraja nj. uzoritost nadalje razloge, što nam u sadanjih nesgodah utiehu pružaju, a to su: obećanje Isukèrstovo, da će biti sa svojom cèrkvom do vieka, koje se je mnogo putah potvèrdilo na mogućnih neprijateljih cèrkvenih napokon kukavno zaglavivših; osuda katoličkoga svieta, izrečena nad nevriednim postupanjem sa sv. otcem, i nj. svetosti odvažnost duše i čvèrst značaj. Nacèrtavši ovako sadanje okolnosti sv. stolice, dodaje tomu uzoriti nadpastir pitanje: kako se nam prema njim valja vladati? i odgovara: da nam valja podvostručiti molitve za cèrkvu i njenu vidivu glavu, a izvan toga ljubav prama sv. otcu, kako dolikuje vriednim sinovom, zasviedočiti dielom i činom, a po imenu sabiranjem dobrovoljnih prinesakah, Petrova novčića, kakovi se po svih stranah katoličkoga svieta sabiraju na korist papinske u dohodcih smanjene a na veće troškove obvezane pieneznice. Nada se uzoriti gosp. kardinal, da katolička Hèrvatska, koja se je vazda odanostju preme sv. otcu odlikovala, nebude ni u tom očitovanju privèrženosti svoje zaostala za drugimi. Priposnaje vèrhovni pastir, da su nam sile slabe, a u niekih stranah domovine da s lanjske nerodice vlada i osietna nestašica; al se i uz to nada, da i naša domovina može u rečenu svèrhu štogod doprinieti, i tim pokazati svoju dobru volju. I mali darovi od mnogo darovnikah narastu do znatne svote.

U to ime nalaže nj. uzoritost svim upraviteljem župnih i sbornih cèrkvah, da pèrve nedielje po prijmu pastirske poslanice puk izvieste o turobnih okolnostih sv. stolice i sv. otca, te ga revnostno, ali razborito pozovu na doprinašanje prinesakah. Za sabiranje ovih odredjuje nj. uzoritost, da se po svih nedieljah i blagdanih ove godine pod službom božjom prije i poslie podne imade na shodnom miestu u cèrkvi namiestiti stolić, pokrit bielim prostiračem, a nanj metnuti razpelo s dviema gorućima voštenicama i shranica za prineske. Sabrane prineske pošiljat će župnici svakoga mieseca sa svojim posebice zabilježenim milodarom dotičnomu podjaspirštu, koi će sve prineske svoga okružja svakoga drugoga mieseca dostavljati duh. stolu, odkud će se zajedno s prinesci uzoritoga gosp. kardinala i pèrvostolnoga kaptola na svoje miesto odpravljati. (K. L.)

S bosanske granice 6. ožujka. Kad je Omer Paša po Bosni gospodario i staroj bosanskoj aristokraciji vrat slomio, poslao je jednog od najježešćih predstavnikah stare Bosne Hadži Osmen-begića Tuzlića u zatočenje. Ovaj dakle

u Carigrad odveden i ondje pod redarstvenim nadzorom dèržan bi od god. 1849. počamši, ali on si znade prijateljah naći, i sad je obljubljen kod gospode turske carigradske, te i svojemu narodu bez razlike viere korist i ljubav čini, kao što evo sliedeće sviedoči. Prije dvie godine, kad su se u Bosni sbog tretine bili počeli mutiti kèršćani, tursko carski komesar Aziz-Paša (koji se prodaje, da je starinom Bošnjak Sokolović), pošalje petoricu kèršćanah, dvojicu iz sela Doknja, a trojicu iz sela Usina, blizu Tuzle, kao kolovodje podignuća proti spahijama u Sarajevo. Ta budu okovani i posle cielogodišnjega robovanja u Carigrad u prognanstvo odpremljeni. Ta bi sigurno i kosti bili ostavili, ali plemeniti starinom bošnjak Hadži Osman nađe za njih i izbavi ih iz sužanstva. Nije kèrv voda!

U Tuzli bila su se nastanila dva pekara, jedan rodom iz Bavarske, a drugi iz Gradca u Štajerskoj. Tu oni stadoše peći zemičke, kolače i onako zanat tierati kao kod nas. Prodju imadoše veliku, te tako nenavist simidjijah turskih na sebe navukoše. Interes ovih bijaše upropastiti ih. Nagovore dakle 2. veljače t. g. jednog nizama, da ih posieče. Ovaj se dakle dogovori sa jednim drugom, i ulete obojica sa sabljama u pekarnicu, da izsieku pekare. Ali sè pekari sa žarilima počmu braniti i biesne nasèrtaoce od sebe odtiskivati. Ete žarilo udari nizama, ali ga neokèrvavi, niti mu zadade rane, a sablja kud udara ranu ostavlja, i tako su obadva pekara strašno izranjena. Istom na viku i pomagajsanje prilete i drugi, ter rastave borce, a tko je što slovio neka dèrži. — Jest istina da je carski kapetan i konsularagent austrijski g. Nikola Omčikus tražio, zadovoljštinu, ali sudije turski govore, da su oni nizami s pameti sišli, i da zato nemogu biti kažnjeni. S otim će se dakle po svoj prilici morati zadovoljiti zastupničtvo pekarah!

Mahmud Hasen Čaić je sada pandurski buljukbaša u dèrventskoj nahiji i glasa, da je od istog vezira Osman paše odabran za taj čin, te da ga s toga nitko nemore smesti u njegovom dielovanju, koje je, budući je on pijanac i zlikovac, vèrlo opako. On hoda po nahiji sa još sedam sebi sličnih pijančinah pandurah, da pokupi toboš ostatak poreza kotlarine, desetine itd. Godina je ova ljetinom mlogo omakla, kukavna siromaš nemore živiti od glada, ali mora davati ne samo ostatak desetine i drugih dacijah, nego suviše buljukbaši ovnove, purane, med, rakiju, konju mu žita, siena; i štogod njegov ćef zaželi mora mu sirotinja stvoriti, i sa svim ga podvoriti i ponuditi. Nedavno dodje Mahmud s pandurima u kèršćansko selo Vojskovu, i sakupi oko sebe odmah starešine kuće, pa poče izganjati što želi imati. Ete siromasi nemogoše mu svega stvoriti, a on uhvati petoricu, pa ih poveže i poleži na tavan njihovih kolibicah potèrbuške, tako da jim je glava na polje virila, a doli dade naložiti od kukuruznih ajdamakah i paprike vatru. Gusti i ljuti dim udari gor i stade kukavne ljude tušiti. Oči su im ponabrecale i malo nisu od otrovnog dima poskapali. Ovi ljudi ljuto izmučeni, dokopav se slobode i sgode, ostaviše svoj stari zavičaj, kuće, šljivike i susjede, ter sa zavičajem i tužnom domovinom grozne roneć suze sa svojim porodicama premda u zimno i najnesgodnije doba, prebjegoše preko Save, potucati se od nemila do nedraga. Kazuju, da su išli knežević mudiru (kotorskom predstojniku) u Dèrventu i tužili buljukbašu radi tolike njegove okrutnosti i zuluma, pa vele, da im je mudir odgovorio po tumaču (jer nezna nešk i): onaki buljukbaša i treba za vlahe, da ih dotjera na pravi put. Vezir ga je učinio buljukbašom: a Vezir zna što radi. — A.T.B.

Talijanska.

Milan, 5. ožujka. Obćina izložila je listinah za upisivanje dobrovoljacah, koji žele stupit u pokretnu narodnu stražu.

Turin, 8. ožujka. Ovdie smiešteni francuski oficiri izjavljuju, da je viest o predstojećem odlasku francuzke vojske iz Lombardije istinita, samo nije, vele, dan i ura jošte naznačena, jer će zapoviest toga radi iz Pariza doći samo niekoliko urah prije, nego se vojska krene.

Od 1. travnja počemši stajat će, vele, svekolika sardinska vojska na stupnju rata. U Tortonu premiestit će se 7000 momakah francuzke vojske.

Napulj, 7. ožujka. Vlada je odkrila kovarstvo, koje je imalo 1. ožujka buknuti. Sto osobah uapšeno je; jednom dielu upšenikah dani su pasoši; drugi — medju njima osobito zet Settembrini-ev — izgledaju jošte odluku.

Chambery 10. ožujka. Proglas guberantorah chambery-skoga i annecy-skoga pribit je po svim obćinama savojskim, kojim im se daje na znanje, da će se pučanstvo skoro sazvati, da na način ustanovljen po parlamentu glasuje o tom, da li želi ostati kod Piemonta ili sdružit se s Francuzkom.

Francuzka.

Pariz 10. ožujka. Turinski telegrami od 9. donose izvadke iz note Cavourove na Ricasoli-a od 29. veljače, i iz odgovora Ricasoli-eva i Farini-eva, koji naviešćuju, da su se složili, da raztumačivši razloge zapitaju narod.

Pariz, 10. ožujka. „Constitutionnel“ donosi članak proizišavši iz pera Grandguillotova pod naslovom: „Obćenito pravo glasovanja i javni poredak u Evropi.“ (Le Suffrage universel et l'Ordre public européen.) Članak dèrži za potrebno naznačit granice nauke o narodnom vèrhovničtvu, koja se sada prisiva proti politici carevoj i na korist kombinacijah, kojima istina on nema prigovorit (protester), no koje se bez njegove savieta (en dehors de ses inspirations) pripravljaju. Potrebno je, veli, dokazat, kako bi ova nauka kr vim protezanjem za Evropu postati mogla uzrokom smećah i neprestanih pogibeljih.

Obćenito glasovanje može se uporavit samo u unutrašnjosti zemlje i nemože služiti ni tomu, da se ovèršavanje vèrhovničtva u svojim odnošajima prema inozemstvu stegne, a ni u svèrhu, da se područje poveća.

Članak veli, da je francuska politika prosta od svake odgovornosti za diela, koja nestoje u skladu s njenim savietima a ni s javnim evropejskim pravom.

Velika Britanija i Irska.

London 10. ožujka. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće predložio je lord Russell papire protežuće se na Savoju i izjavio je uslied interpelacije Vane-ove i Tempest-ove, da je mnienje engleske vlade o sdruženju Savoje priobćio kabinetima ruskom, pruskom i austrijanskom, no koji mu jošte nisu odgovorili. Jedna sardinska depeša javlja, da će se glasovanje naroda savojskoga preduzeti sa svim oprezom, ali da će mu se u tom pustiti i podpuna sloboda.

Horsman predlaže ispravak na dodatak k adresi na kraljicu a taj glasi kako sliedi: Kuća moli, da bi Nj. veličanstvo izposlovati dostojalo, da se izostavi članak 11. tèrgovačkoga ugovora. Horsman opaža nadalje: Vieroizpoviesti cara Napoleona stoje u protuslovju sa njegovim dielima. Nadalje on odobrava čvèrsti jezik lorda Russella, no opaža, da se ostalim ministrima nemože dati isto povierenje.

Bentinck misli, da je tèrgovački ugovor Engleskoj više na uštèrb nego li rat.

Peel želi da bi kuća, primajući tèrgovački ugovor, protestovala proti francuzkoj pohlepi za povećanjem.

Disraeli protestuje proti odobrenju tèrgovačkoga ugovora iz političkih, financijalnih i diplomatičkih razloga. Kancelar blagajnice brani ugovor.

Kod glasovanja o Horsmanovu ispravku bio je isti zabačen sa 282 glasa proti 56 glasovah. Adresa bila je primljena i poslana gornjoj kući.

U gornjoj kući odgovorio je dèržavni podtajnik izvanjskoga ureda lord Wodehouse na pitanje markeza of Normanby, da Engleska nije pokazala nikakove pristranosti prema Toskani, da se nije miešala u prijašnje izbore a da se neće miešati ni u buduće, kao takodjer, da je ostalim vladama preporučila politiku neposredovanja. Ukor počinjena okrutnosti izražen proti privremenoj vladi toskanskoj neosniva se, veli, na istini.

Izpravak.

U br. 52. „Nar. Nov.“ ima se u zapisniku odborske siednice družtva za poviesnicu i starine Jugoslavenah u Zagrebu dèržane dne 25. veljače t. g. na posliednjoj točki izpraviti, da je narodna knjižnica doista uredjena, i samo s toga uzroke čitanja, iztraživanja i javnoj porabi nepristupiva, što tiesan prostor, u koi je žalibože za ovaj mah smieštena, nepripušta, da se kao po drugih knjižnicah štionici i stolovi itd. ponamieste te tako knjižnica željenoj porabi otvori. — S toga i bijaše napomenuti zaključak učinjen, da se naime dotle, doklegod se nar. knjižnica u prostranije i primierene prostorije nepremiesti, imadu izabranije knjige zagrebačkoj čitaonici za čitanje na 3 mieseca izručiti.

U Zagrebu 9. ožujka 1860.

Stiepan Novotny,
tajnik hist. druž. u Zagrebu.

Odgovorni uredniк: Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1908 (101) 3—1

Konkurs-Kundmachung.

Die hohe k. k. Statthalterei mit Erlasse ddo. 23. Februar l. J. Z. 2733/435 hat zur Besetzung der Bezirks-Wundarzten-Stelle im k. k. Bezirke Klanjec den Konkurs mit der praeclusiv Frist 10. April l. J. auszuschreiben, anzubefehlen geruht.

Bei dieser Stelle sind an Gehalt 210 fl., an Quartiergeld 63 fl. an Unterstützungs-Beitrag 70 fl in Summa jährlich 343 fl. österr. W. festgestellt.

Die Kompetenten haben ihre Gesuche, belegt mit dem Taufschein, Doktors- oder Wundarztens-Diplome, mit dem Moralitäts-und politischen Verhaltens-Zeugnisse, sowie mit Zeugnissen ihrer bisherigen Verwendung an diese k. k Komitats-Behörde längstens bis 10. April l. J. entweder unmittelbar oder sind die Kompetenten derzeit angestellt, im Wege ihrer politischen Behörde einzusenden.

Schliesslich wird bemerkt, dass die Kenntniss einer slavischen Sprache nachgewiesen werden muss, und dass die Doktoren der Medizin vorzüglich berücksichtiget werden. Warasdin am 28. Februar 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand
Šimunčić s. r.

Nr. 2869 (103) 3—1

Kundmachung.

Die k. k. Studienfondsherrschaft Kutjevo wird ihr Getränke-Ausschanksrecht im Orte Kutjevo nebst dem dort befindlichen herrschaftlichen Wirthshause, welches noch vor Beginn der nachbezeichneten Pachtzeit entsprechend hergestellt werden wird, für die Zeit vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 im Wege einer am 18. April 1860 bei dem k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo abzuhaltenden öffentlichen Versteigerung an den Meistbiethenden derart verpachten, dass der Pächter seine eigenen Getränke auszuschenken hat.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Domänenamte einfinden, und sich mit einem Vadium von 200. fl. österr. W. versehen. Die Lizitations- und Pachtbedingnisse können bei dem genannten Amte und bei dieser Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Essek am 6. März 1860.

Nr. 436 (104) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Uffizio di Porto e Sanità mar. in Zara si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto il soldo di annui fiorini cento ottantanove (f. 189) nonchè il pausciale di murare di annui fiorini venticinque soldi 20 (f. 25 soldi 20) in valuta austriaca.

Per il rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare le loro suppliche debitamente corredate a questo Governo centrale marittimo fino al giorno quindici marzo p. v., comprovando l' età, l' incensurata condotta politica morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario addetto presso il prefato ufficio di porto e sanità in Zara.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo
Trieste 25. Febbrajo 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 14. OŽUJKA 1860. Broj 61.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Evangelička cèrkvena obćina Legrad u varaždinskoj županiji pripadajuća somogjskom seniorstu i šopronskom superintendencijalnom dištriktu ustrojila se je na zakonit način unutar opredieljenoga roka u smislu najvišjega patenta od 1. rujna 1859 i naredbe ministarstva bogoštovja od 2. rujna prošaste godine, i izabrala je u presbiteriju od 8 sučlanovah jednog inšpektora, 2 kasira i 2 ubožka skèrbnika.

Od c. kr. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.
U Zagrebu dne 11. ožujka 1860.

Kod 313. žrebanja starijega dèržavnoga duga, koje je uslied najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 dne 1. ožujka 1860. preduzeto bilo, izvučena je serija br. 28.

Ova serija sadèržaje bankovnih obligacijah 5% i to: Br. 20519 uklopno do 21495 u glavničkom iznosku od 991.927 for. i u kamatnom iznosku po obaljenom mierilu od 24.798 for. 10¾ kr.; — zatim doknadno po nešene nadensko-stališke domestikalne obligacije po 4% od br. 329 uklopno do 488 u glavničkom iznosku od 120.100 fr. i u kamatnom iznosku od 2.402 for. dakle u ukupnom glavničkom iznosku od 1,112.027 for. i u kamatnom iznosku po obaljenom mierilu od 27.200 fr. 10¾ kr.

Ove obligacije povisit će se polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 na pèrvobitno kamatno mierilo i nakoliko isto 5% postigne, polag mierila obnarodovanoga oglasom financijalnoga ministarstva od 26. listopada 1858. br. 5286-F. M. (D. z. l. br. 190) izmienit za obligacije glaseće u austrijanskoj vrednoti.

I za one obligacije, koje se uslied žrebanja povise na pèrvobitno ali 5% nepostižuće kamatno mierilo, dobit će vierovnik na zahtievanje po mieri ustanove sadèržane u gore navedenom oglasu 5postotnih na aust. vrednotu glasećih obligacijah.

U Zagrebu dne 6. ožujka 1860.
Od c. k. namiestničtvenoga predsiedničtva.

Zakon obèrtni.
(Konac.)

Dodatak.

O poslovnicih (knjigah poslovnih).

§. 1. Poslovnici (knjige poslovne) imadu svèrhu, iskazivati glede obèrtničkih pomagačah (izim momakah tèrgovačkih), gdie su, kako i koliko služili i kakova su vladanja (ponašanja), i uslied toga zamienjuju poslovnici sviedočbe službene.

§. 2. Poslovnik izdaje se diečaku, kada prinese ili sviedočbu o tom, da se je učio obèrt (§. 100 zakona ovoga), ili očitovanje, po vlastnika obèrta izdato i po načelstvu zadruge ili obćine zasviedočeno o tom, da mu je obećao vlastnik obèrta, da će ga primiti kao pomagača.

§. 3. Izdaje se poslovnik po izgledki priklopljenoj. Sastoji pako iz 40 parafovanih listovah u osmini; listovi su ti prošiveni koncem, od kojega su krajevi na unutarnjoj strani krute korice utvèrdjeni pečatom vlasti one, koja knjigu tu izdaje.

§. 4 Svaki pomagač ima se providieti knjigom poslovnom, koju će mu, pošto namiri biljegovino i plati troškove nabavne, izdati politička vlast njegovoga boravišta, koja će, ako mu i nije ujedno vlast zavičajna, istu obaviestiti o tome.

Pomagači, dolazeći iz zemaljah, gdie nisu zavedene knjige poslovne (stranovnice), imadu se radi istih na temelju svojih putnih izpravah prijaviti pri obližnjoj vlasti političkoj.

O izdatih poslovnicih iliti knjigah poslovnih imadu se voditi točne biljezbe.

§. 5. Pomagač, kada stupi u službu, imade poslovnu svoju knjigu dati u pohranu svojemu službodavcu, koi će mu za to opet izdati primku. Kada pako pomagač stupi iz službe, imat će načelnik zadruge ili, ako za dotični obèrt zadruge neima, načelnik obćine na temelju ustmene ili pismene sviedočbe, koju je dao službodavac, izpuniti rubrike u poslovnoj knjizi, podpisati svoje ime i zadèržati prinešenu sviedočbu.

Sviedočanstvo o viernosti i ćudorednosti, o pomnji i vieštini ima se u knjigu poslovnu uvèrstiti samo onda, ako isto sviedočanstvo povoljno glasi za pomagača. U protivnom slučaju valja to mukom mimoići, i dotičnu rubriku izpuniti potezi iliti cèrknjami. Ako se nepovoljno sviedočanstvo službodavčevo osniva na okrivah i potvorah, koje po iztragi, koju je pomagač zahtievao, načelnik zadruge, odnosno načelnik obćine obnadje da su netemeljite, moći će isti načelnik, dèržeći se rezultatah iztrage, nego izriekom primietiv „po obavljenoj iztragi" izpuniti rubrike.

Onaj vlastnik od obèrta, koi znajući dade svomu pomagaču sviedočbu, istini protivnu, imat će se, ovim što jamčiti mora za štetu, odtuda proizhodeću, još i kazniti primiereno.

§. Ako u kojem poslovniku nebude već prostora za pisanje, imat će se pomagaču k pèrvomu poslovniku izdati i drugi i označiti kao nastava predjašnjega.

§. 7. Ako pomagač izgubi svoju poslovnu knjigu, imat će to javiti odmah političkoj vlasti svoga boravišta, koja će mu, ako nebude proti tomu razloga, na zahtievanje njegovo, pošto plati pristojbe, izdati novu knjigu poslovnu kao dvogubku; u protivnom pako slučaju naredit će ista vlast uredovna diela, koja budu potrebita.

§. 8. Koi spotvori ili krivotvori poslovnu knjigu, ili se za svoju sigurnost posluži tudjom knjigom poslovnom, ili koi svoju knjigu u tu svèrhu ustupi drugomu komu, kaznit će se po zakonih kaznenih.

Izgledka poslovnika (knjige poslovne).

(Biljeg od . . . novč.)

Strana 1. Br. . . .

Poslovnik

za................................

Ime i prezime . . .
Rodno miesto . . .
Godina, kad se je rodio . . .
Obćina zavičajna . . .
Obèrt iliti zanat . . .
Stališ (dà li je oženjen ili neoženjen) . . .
Podpis dotičnoga pomagača . . .
(M. P.) Podpis vlasti, koja knjigu izdaje.

Strana 2.

Podpisi, kojih se valja dèržati u obziru knjige poslovne.

1. Pomagač, kada stupi u službu, imade poslovnu svoju knjigu dati u pohranu svomu službodavcu, koi će mu za to izdati primku. Kada pako pomagač stupi iz službe, imat će načelnik zadruge ili obćine na temelju sviedočbe, koju dade službodavac, izpuniti u poslovnoj knjizi rubrike o viernosti, ćudorednosti, pomnji i vieštini.

2. Ako u poslovniku neima već prostora za pisanje, imat će pomagač u političke vlasti tražiti, da mu se izdade drugi, ili ako je poslovnik svoj izgubio, da mu se izdade dvogubka uz namiru propisane pristojbe.

3. Koi spotvori ili krivotvori poslovnu knjigu, ili se za svoju sigurnost posluži tudjom knjigom poslovnom, ili koi svoju knjigu u tu svèrhu ustupi drugomu komu, kaznit će se po zakonih kaznenih.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 14. ožujka. Nj. veličanstvo carica Karolina Augusta dostojala je za podporu stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji opredielit i Nj. preuzvišenosti banu dati dostaviti iznosak od hiljadu pet sto forintih austrijanske vrednote.

— Gospoja Sofija Jelačićka, udova našega pokojnoga bana, preduzela je 11. prosinca pr. g. put u svetu zemlju, došla je kao što je „Kat. list" javio, dne 17. prosinca u Alexandriju, gdie se je do 20. bavila. Od ovud nastavila je put u Kairo i dne 23. poduzela je od onud vožnju na Nilu, odkud se je 19. vratila u Kairo a 26. odvezla se u Alexandriju, da od onud odputuje po moru u Jafu. Iz ovoga miesta naimerava gospoja grofica posietit Nazaret, Karmel, Tabor, Kafarnaum, Galileju, Jordan, Damask, Tripolis i Beirut a od onud prieko Carigrada vratit se u Beč, gdie ju očekuju okolo 3. svibnja. Polag posliednjih viestih kupila je gospoja grofica jednoga cèrnačkoga diečaka, koga namierava sa sobom dovest u svoj zavičaj. Pobožnoj hodočastnici prijalo je dosad podpunoma zdravje.

— Iz Šida od 24. veljače javljaju „Sèrbskom Dnevniku", da je nemila smèrt ugrabila poslie kratke bolesti u 61. godini života njegova poznatoga c. k. kapetana auditora i dra filosofije Petra Matića. On je bio medju pèrvim radinima na polju naše književnosti. Tielo je pokojnika dne 26. veljače u nedielju prije službe božje s pratnjom više oficirah i vojnikah varadinske regimente kumpanije adaševačke, tamo obitavajućega penzionovanoga c. k. majora g. Golića, žandarmerije i mnogobrojnoga naroda u cèrkvu donešeno, gdi je od ondiešnjega protopresbitera g. Dimitrije Markovića i 3 svećenikah svečano opievano, a po tom u ovdiešnje obće groblje odnešeno i pogrebeno. Pri opielu govorio je nadgrobno slovo g. prota, iz koga se je doznati moglo, da je pokojnik rodjen u Sriemu u Binguli. Bio je ondiešnjega svećenika sin. — Slušao je gimnaziju u Karlovcima, filosofiju u Pešti, a niemačka prava svèršio je u Beču. G. govornik, kao stari prijatelj pokojnika, živim riečima i tronuto razložio je sva svojstva i zasluge pokojnikove, koje je kao vierni sluga caru, izobraženi muž rodu svom, dokgod je živio, činio Neprestano se zabavljao pisanjem i čitanjem i nesumnja se, da će se medju njegovim papirima naći i koje dielo pisano i za štampu sasvim priugotovljeno. Cielu svoju književnicu zavietovao je gimnaziji karlovačkoj, u kojoj je temelj izobraženja svoga osnovao.

—ć. U Karlovcu 9. ožujka. Od 24. veljače do danas uvezeno je hrane: pšenice 10091 vaganah, kukuruza 22293, ječma 2995, zobi 1300, proje 4150, pasulja 400, napolice 900 vaganah; a prodano: pšenice 4730, kukuruza 18700, proje 1850, zobi 2950, ječma 900 vaganah Pšenica najbolja po 5 fr. 50 nov. kukuruz 3 f. 60 n., zob 1 f. 85 n., ječam i proja po 3 for. od vagana.

Kod nas još uviek zima vlada, i zlokobni ožujak, kao da i nemisli na ov koi dan predstojeće nam proliеće, noćas nas opet sniegom počasti. I danas ceo dan pada snieg. Neka se samo napinje, jamačno neće dugo!

Nedieljni vašari mieseca veljače bijahu u obće dosta dobri. Osobito marha je sveudilj jeftina.

U Križevcu 9. ožujka. Jučer je ovdie uapšen gradski bubnjar (dobošar) H..... s otcem; pèrvi je banke pravio, i to po 100 stot., od kojih je sedam već sgotovio bio, a dvie izdao, kupivši četiri vola; — kad su došli da ga uapse, pravio je uprav novu stotinku. On sve priznaje, veleći, da si je htio kroz to svoje siromaško stanje poboljšati. Pravio je pako ove banke prostom rukom kroz staklo. Za čudo čoviek taj nije nikad višjih školah učio, već jedino one, koje se nalaze u Križevcu; ima mu do 30 godinah, neoženjen je, a otac mu, koi je kao sukrivac znajući za to zločinstvo zatvoren, starac je blizu 60 godinah,

Sèrbija.

Beograd, 2. ožujka. (S. D.) Kraljevska sardinska vlada odaziva svog ovdiešnjega predstavnika, g. d' Astenga, na drugo opredieljenje. Nj. svietlost knez vladalac blagoizvolio je podarit mu počastno gradjanstvo sèrbsko. Gosp. d' Astengo pak obnarodovao je pod današnjim danom pismo „Sèrbima“, kojim se od nas oprašta.

Na miesto g. d' Astenga došao je g. vitez Durio za kraljevskoga sardinskoga predstavnika kod ovdiešnjega dvora.

Beograd, 4. ožujka. (S. D.) Bez sumnje ste od koga već izviešćeni o jučerašnjoj narodnoj svetkovini u spomen dana rodjenja Njegove svietlosti kneza vladaoca. Zato vam nejavljam o njoj. Samo ću spomenuti, da je Nj. svietlost pomilovala 43 apsenika sasvim, a mnogima je prepolovila kazan. Naproti nemogu propustiti da nejavim o nemiloj epizodi, koja se tom prilikom dogodila, a spada u poznati epos, komu je junak jedan od ovdiešnje gg. predstavnikah stranih silah. Isti g. predstavnik, na žalost, predstavljajući više sebe nego svoju plemenitu narodnost, pak onako do sèrca uvriedivši narod, kod koga je povieren, da još nieguje narodno prijateljstvo, vlada se od ono doba sasvim izuzetno. Poslove s našom vladom niti prekida, niti nastavlja, a jučer nehtiede ni na službu božju, koja je za vladaoca zemaljskoga dèržana, niti vasdan htiede razviti zastave, dokle su sva ostala gg. predstavnici stranih silah dielili s narodom svetkovinu. Takovi postupci toga gosp. predstavnika nemogu ovdie nikako da se razumiju. Medjutim još od jutros vidimo zastavu opet razvijenu.

Talijanska.

Turin 7. ožujka. Do 1. travnja mora svakolika piemonteska vojska biti na ratnom stupnju; no jošte fali za topničtvo 1000 konjah. Redani topovi doći će iz Englezke i Belgije; puške iz Litika; sablje iz Solingena, gdie bi se imali bili načiniti i oklopi za četiri novo podignut imajuće se oklopničke regimente, no koji su sada odkazeni, budući ratni ministar Fanti nije zanešen za oklopnike. Logor u San Mauriciju, koi je dva sata udaljen od ovad, puni se; malone svaki dan onamo odilaze novo sastavljeni oddieli.

Francuzka.

Pariz 11. ožujka. Dnevnik „Siecle“ dobio je zbog jednog članka od 9. ožujka, koi sadèržaje nasèrtah na temeljna načela kèršćanstva, pèrvu opomenu.

Velika Britanija i Irska.

London 8. ožujka. London poimence njegova zapadna strana imala je jučer osobit vid. Vas dan hodali su po ulicama pojedince ili na tucete dobrovoljački oficiri, pošto su sa svih stranah zemlje ovamo pohitili, da im čast u dio pade, da budu kraljici predstavljeni.

Takova šta nije bilo viditi od godine 1803. Onda su se bojali, da će Napoleon udariti na Englezku; vojska je malena bila, no prieko 370.000 dobrovoljacah ponudi se branit zemlju i viežbali su se, što su više mogli, po okošenim livadama i obrasnim poljanama.

Danas broje dobrovoljački sborovi već 75—80,000 izvèrstno oboružanih strielacah, koji se izvan grada viežbaju u pucanju iz pušakah i topovah.

Jučer bilo je kraljici predstavljeno do 2000 takovih oficirah. Naloga medju 12. i 2. urom bila je velika, a kraljica ukazala se je točno u opredieljeni čas, kao vazda. Lord komornik pročitao je na glas imena zborovah i prisutnih pripadajućih im oficirah. Ovi su se postavili pred prestol, kraljica ih pozdravi poniknuvši glavom a oni joj zahvale po vojnički; zatim dodje red na druge i tako je išlo do kraja. Čast, da su bili pred kraljicom i danas u novinama imenovani, mora nagradit ovu gospodu za dugo čekanje u dubko napunjenim dvoranama. Njima u slavu dodjoše k toj svečanosti sve dvorske gospodje, princ Wales iz Oxforda, svekoliko ministarstvo i množina admiralah, koje je predvodio vojvoda od Cambridge-a.

U 7 satih bio je stol u St. James-Hallu sa vojvodom od Cambridge-a kao predsiedateljem. Budući da nije bilo prostora za više nego 1000 tanjurah, morali su oni, koji su kasnije došli, smiestit se na galerijama okolo dvorane, gdi im posred gospojah nije bilo baš neugodno. Glavnu zdravicu ovaj večer napio je vojvoda „sreći i uspiehu dobrovoljacah“, pri čem je primietio, da dobrovoljački sbor nije napadna demonštracija već ufano postojan zavod za obranu zemlje, kojemu stojeća vojska i milicija bratinskom sèrdačnostju pruža ruku.

Domaće viesti.

* U Karlovcu, dne 10. ožujka. Sutra dne 11. ožujka predstavljat će opet naši vriedni dobrovoljci u našem milom narodnom jeziku dva komada i to: „Gospodara i Roba“, dramu u 2 razdiela i „Zlu ženu“ šaljivu igru s pievanjem u 3 čina od I. Popovića. Občinstvo će bez sumnje opet kao obično doći u veliku broju a gospoda predstavljaoci i gospodje predstavljačice razveselit će za cielo i ovaj put svojom okretnom i razumnom igrom podpunoma svakoga, koi od dobrovoljacah netraži bog zna kakovih umietničkih izvèrstnostih, koje se nemogu ni od najdarovitijih i najizobraženijih osobah u kratko vrieme postići. Tomu treba godinah ozbiljna, neprestana viežbanja a izvan toga i zgodne prilike da se možeš ugledat na izvèrstne umietnike. Da je inače, dramatika nebi bila umietnost. Naši vriedni dobrovoljci izpunjavaju u podpunoj mieri sve i sva, što se od izobraženih i najboljim duhom tako za narodnost kao i umietnost oduševljenih dobrovoljacah zahtievati može. Njihovim liepim nastojanjima valja dakle podieljivat bezuvietnu pohvalu, koju im za cielo neće uzkratit domovina. Ovdie se neradi toliko o umietničkoj savèršenosti, koliko o dobroj volji i domorodnoj želji, da se po mogućnosti jedared put prekèrči i našoj umietnosti — a ovu dobru volju i domorodnu želju vazda su Karlovčani činom posviedočavali, čega radi ide im bez sumnje jedno od pèrvih miestah u poviestnici našega duševnoga razvitka, što priznaje nesamo svaki od nas, već će za cielo priznavat i isto potomstvo. Slava im dakle! Živili, i napredovali s istom revnostju kao dosele i nadalje putem, kojim udariše!

U Bedenici dne 12. ožujka. S. B. Prošavši malone kroz sve prediele mile naše majke domovine hèrvatske — uvidio sam tom prigodom, da su isti, većom stranom dobro uredjenimi občinskimi putevi obskèrbljeni. — Toga radi ide najveća hvala našem revnom poglavarstvu, koje tamo teži, da se tim napredkom što više u svakom obziru poveća naše blagostanje, nu vidio sam gdiegdie jošte i u sločestom stanju nalazećih se putevah između kojih razabrao sam, da je najgori žitomirski put, koi vodi kroz Globočac k Bistrici i dalje u Zagorje, ovaj občinski put do duše od velike je znamenitosti, jerbo se njime služi mnogobrojni narod, koi ide ne samo u Zagorje i iz Zagorja na dèržavnu cestu zagrebačko-varaždinsku, već i dalnji pobožni narod, koi jatomice putuje iz Podravine, Posavine, vojničke granice, Moslavine itd. k Mariji Bistričkoj na proštenje. Tim nas je osobito razveselio glas, koi se je po svoj okolici pročuo, t. j. da još ove godine namierava naše revno poglavarstvo i ovaj drum staviti u bolji red i u istinu svekoliko pučanstvo ovih krajevah željno to očekuje, jer će mu se time velika blagodat podielit, budući da će se time izvoz njegovih proizvodah znatno unapriediti.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1104 (106) 3—1

Kundmachung.

Mit 1. April wird der Postkurs von Cirkvenica nach Veglia aufgehoben und an dessen Stelle eine Postverbindung zwischen dem kroatischen Festlande und Veglia auf der kürzern Route von Portoré über Malinska nach Veglia mittelst Reitbothenposten mit unten folgender Kursordnung ins Leben treten, mit welchen sowohl Briefe als Fahrpostsendungen, Letztere bis zum Gewicht von 3 Pfund werden befördert werden.

Kursordnung

vom 1. October bis Ende März.

Von Veglia	In Portoré
Sonntag, Montag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag um 8. Uhr Abends.	am folgenden Tage um 1 Uhr 15 Minuten Früh.
Von Portoré	**In Veglia**
Sonntag, Montag, Dienstag, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr 30 M. Nachmittags.	an denselben Tagen um 6 Uhr 45 Minuten Abends.

Vom 1. April bis Ende September.

Von Veglia	In Portoré
Sonntag um 9 Uhr 30 M. Abends, dann Montag, Donnerstag, Freitag um 8 Uhr Abends.	am folgenden Tage um 2 Uhr 45 M. beziehungsweise 1 Uhr 15 M. Früh.
Von Portoré	**In Veglia**
am Montag, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr 30 M. Mittags.	an denselben Tagen um 6 Uhr 45 M. abends.

Ausserdem findet im Sommer die Korrespondenzvermittlung nach den quarnerischen Inseln auch mittelst der Lloyddampfer statt.

Agram am 3. März 1860.

Klempay.

Nr. 436 (104) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Uffizio di Porto e Sanità mar. in Zara si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto il soldo di annui fiorini cento ottantanove (f. 189) nonchè il pausciale di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (f. 25 soldi 20) in valuta austriaca.

Per il rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare le loro suppliche debitamente corredate a questo Governo centrale marittimo fino al giorno quindici marzo p. v., comprovando l' età, l' incensurata condotta politica morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario addetto presso il prefato ufficio di porto e sanità in Zara.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo
Trieste 25. Febbrajo 1860.

Nr. 2869 (103) 3—2

Kündmachung.

Die k. k. Studienfondsherrschaft Kutjevo wird ihr Getränke-Ausschanksrecht im Orte Kutjevo nebst dem dort befindlichen herrschaftlichen Wirthshause, welches noch vor Beginn der nachbezeichneten Pachtzeit entsprechend hergestellt werden wird, für die Zeit vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 im Wege einer am 18. April 1860 bei dem k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo abzuhaltenden öffentlichen Versteigerung an den Meistbiethenden derart verpachten, dass der Pächter seine eigenen Getränke auszuschenken hat.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Domänenamte einfinden, und sich mit einem Vadium von 200 fl. österr. W. versehen. Die Lizitations- und Pachtbedingnisse können bei dem genannten Amte und bei dieser Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Essek am 6. März 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 15. OŽUJKA 1860. Broj 62.

Carsko-kr. službene
NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Pravila
hèrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva.
(Nadalje.)

C. Ustroj družtva.

§. 18. Na čelu družtva je predsiednik. Družtvo ga izabira u glavnoj skupštini i moli, da izbor primi. On sazivlje skupštine, predsieda i otvara, i odgadja i zaključuje siednice.

Izbor predsiednika i podpresiednikah (§. 19.) ima se uz mnienje namiestnikovo Nj. c. k. ap. Veličanstvu za potvèrdjenje predložiti.

§. 19. U glavnoj skupštini izabiru se tri podpredsiednika, od kojih jedan mora u Zagrebu, drugi u kraljevini Slavonskoj, a treći bilo gdiegod, samo ne izvan kraljevinah Hèrvatske i Slavonske obitavati.

a) Podpresiednik u Zagrebu obitavajući redovito ravna poslove družtva u smislu pravilah;
b) Predlaže u sporazumlenju s upravljajućim odborom za glavne i odborne skupštine;
c) Podpisuje sve zaključke i zapisnike družtva i upravljajućeg odbora;
d) Zastupa družtvo napram oblastim i tretjim osobam.

U glavnih skupštinah predsieda u odsuću predsiednika vazda stariji u službi podpredsiednik.

U siednicah odborskih, kad je predsiednik odsutan, podpresiednik u Zagrebu redovito dèrži predsiedničtvo, ako nebi prisutan koj od starijih u časti podpredsiednikah hotio predsiedati.

U slučaju raprieke svih triuh podpredsiednikah zastupa ih najstariji u službi odbornik.

Službovanje podpredsiednikah traje tri godine, po izminutju ovih će se nov izbor preduzeti, te se mogu opetno oni isti izabrati.

§. 20. Poslovoditelj, kojeg predsiednik na prelog upravljajućeg odbora na šest godinah imenuje, i koj samo savietujući glas imade, obavlja sve poslove pisarničke, dopisuje, vodi zapisnike, sastavlja diplome i predlaže odboru prispievše podneske; podpisuje sve na ime družtva sastavljene dokaznice, zapisnike i diplome (§. 18. sl. d.); za to dobiva od družtva plaću, koju opredieljuje glavna skupština.

§. 21. Zajedno s podpredsiednikom (§. 19. sl. a.) rukovodi sve poslove družtva upravljajući odbor, koj sastoji iz dvanajst po glavnoj skupštini (§. 31.) izabranih odbornikah.

Odbor se redovito jedanpat na miesec sastaje; službovanje pako odbornikah traje tri godine; nu mogu se oni isti opet izabrati.

Nadležnosti odbora jesu:

a) Uprava družtvenog imetka na temelju proračuna po glavnoj skupštini odobrena. Zastnije razlike imadu se u bližnjoj skupštini glavnoj opravdati.
Računska godina počimlje pèrvog siečnja.
b) Rukovodjenje i viećanje u poslovih družtva absolutnom većinom odbornikah.
c) Primanje (§§. 5., 12.) i ispisanje članovah (§. 5.).
d) Nadziranje poslovanja kod podružnicah.
e) Priprava za glavne skupštinu.
f) Riešenje razprah medju članovi, na koliko ove ističu iz odnošajah družtvenih (§. 16.).
g) Odbor će poimence jednog izmedju odbornikah odrediti, koj će blagajnu družtvenu nadzirati i računovodske opazke stavljati.

Za valjanost zaključakah potrebno je, da je polovica odbornikah prisutna, i da se absolutna većina zanj izjavi, u slučaju jednakosti glasovah odlučuje predsjedatelj.

h) Izbor dopisujućih i začastnih članovah u glavnoj skupštini predložiti.

§. 22. Ako potreba sa sobom donaša i stanje imućtva družtvenoga dopušta, izabrat će se u glavnoj skupštini (§. 31.) posebni pienezník plaćeni; drugo osoblje službeno, koje će takodjer glavna skupština opredieliti, imenuje odbor.

§. 23. Ured predsiednika, podpredsiednika i odbornikah začastna je služba bezplatna.

§. 24. Podružnice, za kojih ustrojenje od slučaja do slučaja odobrenje hèrv.-slav. namiestničtva iziskuje se, sastoji iz članovah u okružju podružnice obitavajućih.

Na čelu podružnice je predstojnik, njemu su pridieljena četiri odbornika i jedan pismovodja.

Predstojnik, odbornici i pismovodja izabiru se u skupštinah podružničkih na tri lieta, kod ponovljenja izbora mogu se opet izabrati.

Izbor ima se upravljajućemu odboru u posebnom izviestju predložiti.

§. 25. Nadležnosti podružnice jesu:

a) Dogovarati se o predmetih i potrebah gospodarskih i šumarskih dotične podružnice.
b) Priobćivati iskustva koristne.
c) Izabirati zastupnike na glavnu skupštinu.
d) Posavietovati se o predlozih, koji se imadu od strane podružnice glavnoj skupštini podnesti.

Zaključki prave se absolutnom većinom prisutnih.

§. 26. Nadalje podružnica ima upravlj. odboru svake godine najmanje jedanput i to na jesen podnesti izvjestje:

a) svèrhu žetve,
b) svèrhu vinogradah, žitnih, vinskih i inih proizvodah okoliša svoga;
c) svèrhu drugih u gospodarstvo zasiecajućih važnih dogadjajah, izvanrednih pojavah i elementarnih nepogodah;
d) navlastito pako kupiti godišnje prineske od svojih članovah i brinuti se, da nitko na dugu neostane. Prineske imat će podružnice uz točne naznačaje upravlj. odboru dostavljati.

§. 27. Kod svakog sastanka ima se zapisnik voditi i upravlj. odboru priobćiti.

§. 28. Za namirenje troškovah svojih pisarskih i inih malenkostih može svaka podružnica trošak iz prinesakah godišnjih zadèržati; koliko ću ove svote opredielit će opravlj. odbor za svaku podružnicu posebice.

Koncem godine predložit će podružnica račun upravljajućemu odboru.

§. 29. Odsieci se mogu ustrojiti za sve grane i pomoćne znanosti gospodarske; ovih odsiekah ustroj i dielokrug ima se posebnim naputkom opredieliti i namiestničtvu za potvèrdjenje predložiti.

(Konac će slediti.)

K br. 113. (102) 3—1

(Opetovano obnarodovanje.)

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede Jazigiona i velike i male Kumanie iznimajuć obćinu Halas.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Pešti daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u budapeštanskom upravnom okolišu kraljevine Ugarske uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 22. lipnja 1859. br. 9187 na znanje sliedeće:

I.

U buda-peštanskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah mjestimičko izvedenje polag obćinah u svima obćinama i pustama od Jazigiona i velike i male Kumanije iznimajuć obćinu Halas polag njihovoga prostora od godine 1848. obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. kolovoza 1859. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o varoškoj obćini Jaszbereny u c. k. gruntovničkoj pisarnici kod županijskoga suda Jaszbereny,
b) o ostalih obćinah kapitanatskog kotara Jaszbereny u c. k. grunt. pisarnici kod gradsko-odrednog kotarskog suda u Jaszbereny,
c) o obćinah kapitanatskog kotara Jasz-Apathi u c. k. grunt pisarnici u Jasz-Apathi,
d) o obćinah kapitanatskog kotara Kardszag u c. k. grunt. pisarnici u Kardszagu,
e) o obćinah kapitanatskoga kotara u Kun-Szent Miklosu,
f) o obćinah kapitanatskog kotara Felegyhaza u c. k. grunt. pisarnici u Felegyhazu, i
g) o obćinah kotara Halas (iznimajuć obćinu Halas) u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Halasu.

Obavljanje poslovah i uredovanjah naznačenih u ovom izroku ima se takodjer započeti 1. kolovoza 1860. i u svèrhu ovu odredjen jest

a) c. k. županijski sud u Jaszbereny za varoš Jaszbereny kao pod a),
b) c. k. gradsko-odredni kotarski sud u Jaszbereny za kotar Jaszbereny kao pod b), i
c) c. k. sudbeni uredi u Jasz-Apathi, Kardszagu, Kun-Szent-Miklosu, Felegyhazu i Halasu, i to svaki za obćine svog kotara kao pod c, d, e, f, g.

Podpuni sadèržaj predležećeg izroka jest u Buda-peštanskim Novinama od 14., 19. i 23. veljače t. god. br. 28, 41 i 44, i u Buda-peštanskom Hirlapu od 5., 8. i 11. veljače t. g. br. 29, 31 i 34. uvèršten.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 29. veljače 1860.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Polag dostoviernih izvieśćah iz Berlina doći će car ruski u prolietje u Varšavu, i kod sadanjenga stanja evropejskih poslovah misle, da će se car Alexander po svoj prilici tamo opet sastati s pruskim princem.

U siednici dolnje kuće od 8. t. m. priobćio je lord Russell, da je englezka vlada svoje mnienje u obziru Savoje i Nice prijavila kabinetima ruskom, pruskom i austrijanskom. No čini se, da lord Russell nije priobćio, kako se englezka vlada misli dèržati naprema utielovljenju Savoje i Nice. Kao što „Berl. Nat. Ztg“ iz vierodostojna izvora doznaje, Englezka neće protestovati proti ovom utielovljenju i samo će podupirat Švajcarsku u njenim zahtievima zbog neutralizovanih kotarah. To si je svatko unapred misliti mogao; to će Švajcarskoj malo pomoći. I gle, već pišu iz Ginevre, gdie su obično dobro ubavieśteni o težnjama Tuilerijah, da se Švajcarska nema mnogo nadati u obziru savojskoga neutralizovanoga područja.

Rieči Thouvenelove depeše, koje se ovamo proteżu: „Francuzka znati će sačuvat interese švajcarske“, neće se na odlučnom miestu inače tumačit, nego da se pod tim razumieva

to, da će provincije Chablais i Faucigny sačinjavat jedan carinski pojas s istim preimućtvima i olaščicama prometa, kao što obstoje u Pays de Gex-u. U toj točki jednoga su mnienja i najumiereniji pristaše Bonapartizma. „Ako se ove viesti potvėrde“ piše „Allg. Ztg.“ „probuditi će u svoj Evropi najveću pozornost. Tvėrde nadalje, da se Bonapartizam neće uplašit ni od najvećih težkoćah, da izvede svoje planove u obziru Savoje. Napokon naznačuje se vrieme, kad će poći francuzka vojska u Savoju, onaj čas, kad se dozna plod pučkoga glasovanja u Toskani.“ S tim se slaže veoma jedna zanimiva viest, koju „Indépendance“ priobćuje kao autentičnu. Francuzko ministarstvo rata poslalo je naime maršalu Vaillantu zapoviest, da se sa svojom vojskom onaj dan, kad se izvede sdruženje Toskane i Romanje, povuče iz Lombardije. Maršal Vaillant dostavio je poslani mu napatak posredovanjem gubernatora milanezkoga, gosped. d'Azeglia, dne 5. ili 6. ožujka do znanja kralja Viktora Emanuela i uslied toga bilo je u Turinu odmah dėržano ministarsko vieće, da se položaj stvarih uzme u pretres, u koi je stavljen bio Piemont ovom odlukom francuzke vlade. Ova odluka odgovara prietnjema, koje su proti Piemontu sadėržane bile u noti Touvenelovoj od 24. veljače i u prestolnom govoru Napoleona III. Francuzki kabinet uzeo je Cavourove odgovore kao da se krati poslušat parižke zapoviesti. Tko bi mislio da će se stvari tako bėrzo promieniti i nečini li se sada, da je carstvo svoje legije samo zato u Italiju poslalo, da mu osvoje Savoju i Nicu? Neće li Vaillant vraćajući se kući posiesti obie provincije? To bi se veoma lahko dogoditi moglo.

Piemonteska vlada zaključila je prihvatit posliedice novoga položaja, i u Turinu razneo se glas, da će se sva piemonteska vojska stavit na stupanj rata, da bude pripravna na svaki mogući slučaj.

Viesti iz Rima od 6. javljaju, da su djaci sveučilišta poslali deputaciju generalu Goyonu, koi ju je primio i pozvao djake, neka se vrate svojim naukama, budući da se je odvažio vlast podupirat sa svim svojim sredstvima, da zakon uzbude štovan. U Bolonji bojali su se, da će na njih udarit papinska vojska.

U londonskom Advertiseru nalazimo sliedeći dopis: Geografične granice Francije. Sir, dobro ćete učinit, ako pozornost britanskoga obćinstva upravite na to, da su kanalski otoci (Euernsey, Jersey, Alderney i Sark) na krajobrazima izdatim onomadne po francuzkom admiralstvu naznačeni kao sastavni dielovi francuzkoga carstva. Ovi krajobrazi mogu se kupiti u Rue de la Paix i u galeriji d' Orleans u Palais Royal-u u Parizu. Kamo to smiera? Vaš Argus.“ Učredničtvo uvierava, da ovaj dopis dolazi od visokoštovane i dobro ubaviestene strane.

Kao što pišu iz Bruselja, odagnana su od od onuda na predlog francuzke vlade dva bieganca. Jedan, gospodin Allibert, sačinitelj je spisa o Kajenu, odkud mu je za rukom pošlo uteći, a drugomu je ime Beaujoin i učredjivao je u Bruselju demokratičan, pretežno antibonapartistički list pod naslovom „Bièn-Etre-Social.“

Uslied bėrzojavne viesti iz Turina od 13. ožujka plod dosadanjega glasovanja u Sieni, Pizi i Livornu jest sliedeći: Od 45,218 upisanih izbornikah glasovalo je 38,026 za sdruženje s Piemontom, a 333 za odciepljenu kraljevinu, ostali nisu glasovali ni za jedno ni za drugo pitanje.

U Sėrbiji pripravljaju se važni dogadjaji. Turske čete zapremljuju sva važna miesta na granici medju Bosnom i Sėrbijom, za glavnoga generala ove vojske naimenovan je, vele, Dervišpaša. Sėrbska vlada zaključila je vladat se medjutim mirno, no ipak zapitat će portu za uzrok toga gibanja. U Kragujevcu imaju Sėrblji prieko 100 topovah. — Sada se poglavito govori o potvėrdjenju kneza Mihaila kao prestolonasliednika. Kažu, da su sve jamčujuće sile za njega i nadat se je, da će naskoro i porta na to pristati. Miloš se je nješto oporavio, no bojat se je, da će se kod razdraženosti sadanjih vremenah, koja na bolestnike naravno silno dieluje, žestina bolesti opet povratiti.

Austrijanska carevina.

✱ Iz Zagreba. Obćine grada Zagreba bješe odabrala osobit odbor, da izradi obćinski red za glavni grad zemlje. Ovaj je odbor svršio svoj posao i jučer je osnovu po njem izradjenu počelo pretresati obćinsko vieće.

Ovom prilikom zametnu se prepirka o valjanosti rieči **o b ć a n i**=*Gemeindeglieder*, kojom se služi pomenuta osnova. Istina, da ova rieč nije kod nas posvuda poznata; al zaista nije poznata ni stvar, koju naznačuje, ni razlika medju *Gemeindebürger* i *Gemeindeglieder*. Za osobite stvari i pojmove treba nam i osobitih riečih. Možda će tko reći, da bi se moglo kazati **č l a n o b ć i n e**; nu to bi bio robski prievod njemačke rieči, kao da si preveo *Bürgermeister* sa **m e š t a r g r a d j a n a h**. Najkrasnije svojstvo našega jezika jeste njegova gibkoća, njegova okretnost; kada drugomu jeziku treba više riečih, da označi točno kakvu stvar, nam je dosta jedna stavka. *Die Bewohner Agrams* kažemo jednom rieči **Z a g r e b č a n i**; *die Bewohner der Seeküste*=**p r i m o r c i**; *Ackerbaukunde*=**r a t a r s t v o**; *Processordnung*=**p o s t u p n i k**; *Tagsatzung*=**r o č i š t e**; *Hörer der Rechtswissenschaft*=**p r a v n i k** i stotina drugih. Nemojmo se bez nevolje odricati ovoga divnoga preimućtva, zagledajuć se u tudji krpež. Kao što se prave naški kaže **k a r i k a** (*Kettenglied*), a ne **č l a n l a n c a**; **u k u ć a n i n** ili **k u ć a n i n**=(*Hausgenosse*); drug, a ne **č l a n d r u ž t v a**; **z a d r u g a r** (*Genossenschafts-Mitglied*), a ne **č l a n z a d r u g e**; **m j e š t a n i** (*Ortsbewohner*), **s e l j a n i** (*Dorfbewohner*), **o b ć i n a r i** *) (*Gemeinde-Angehörige*), **g r a d j a n i** (*Stadtbürger*), **d r ž a v l j a n i** (*Staatsbürger*) — isto tako se ima kazati **o b ć a n i**, a ne **č l a n o v i o b ć i n e**. — U ostalom varao bi se, tko bi mislio, da je rieč **o b ć a n i n** stvorena napose za porabu grada Zagreba. Ova se rieč od više godinah upotrebljava u našoj književnosti, a po imenu služi se njom baš i sam obćinski zakon od 24. travnja 1859. Ona je dakle već podomaćena; a i drugčije joj neima prigovora, jer je stvorena prema staroslavenskomu обьштьникъ, ruskomu общникъ i českomu **o b č a n**.

⊙ U Č a k o v c u dne 7. ožujka. Dosad nam vaš list odavde nije nikakva izviestja donio o prošlim pokladama, s toga akoprem i malo kasno nemogu na ino, već da poniekoliko riečih o tom proshorim. Čitavo ovo dugo vrieme pokladah imali smo u Čakovcu samo dva bala, jedan mieseca siečnja dne 15., a drugi dne 8. mieseca veljače. Na ovaj zadnji, da pėrvog ni nenapomenem, sasta se liepo družtvo odličnih gostih iz svih okolicah, dvorana za ples bijaše vėrlo liepo urešena samim vėrtnim cvietjem, nu najveći ures bijaše velielepna slika Nj. ap. Veličanstva cara obstėrta dvima carskim, a naokole narodnim barjacima u množini, i obvita zelenim viencem. Glasba bijaše sasvim izvėrstna, te se gosti uz razne plese najliepšim redom zabavljahu svu noć tja do rana jutra. Nakit osobito kod krasnoga spola opazio se velik, a svaki se tėrsio tomu doprinieti, da ovaj bal čim liepše izpadne. Samo sažaljenja vriedno je, da već od davna pa ni ove godine u Čakovcu nikakova zabava na dobrotvornu kakevu svėrhu priredjena nebijaše, premda bi ovdie najboljim uspiehom urodila.

Jedva što se smesopustom oprostismo, već sa svih stranah iz Hėrvatske dopru jadni glasi o nastavšoj oskudici u hrani, to pretvori vesele dane mesopusta sasma u drugi prizor. Pozivi za pripomoć nahode posvuda na odziv, i sabiranje dobrovoljnih prinesakah nastavlja se svestrano, nu da li u dovoljnoj mieri da se predusrete očiti glad? Rekoh da se po svom Medjumurju sakupljaju svake vėrste darovi za bratju Zagorce i ostale žitelje županije varaždinske, al' tko će u pomoć priteći stradajućim Medjumurcem. Nestašica prošle godine i plodnom inače Medjumurju zada težak udarac, čemu liek potražiti za čas bit će poglavarstvena najveća zadaća. Kobno to stanje najbolje je shvatio svake hvale vriedni čakovački vlastelin grof Juraj Festetić, koi je posliedice lanjske loše godine uvidivši i otčinskom skėrblju za podani sebi medjumurski puk zauzet, vlastitim nagonom bez svakog poziva opredielio 300 for. a. vr., da se medju stradajuće kotare strigovski, čakovečki i preloški razdiele. Zaisto liep primer otčinske brižljivosti poslie ukinutja podaničke sveze!

Vrieme nam je postojano neprijazno, s toga su zločesti putevi i tjedanjski sajmovi mlohavi, te se slabo polaze. Ciena žitku i kėrmi postojano raste, usievi, kao da ih nije ni bilo, nikakve dobre nade nepružaju.

Na željezničkoj postaji kod Čakovca od niekog vremena zavlada neobična radinost, pa obzirom na to i verujuć viestma javnih listovah za stalno se dėrži, da će se krilo ovo iztočne željeznice na skoro otvorit za javnu porabu. Glede ove željeznice mienjaju se ovdie mnienja, i pogovara se jednom stranom, da će uobće koristonosno dielovati na Medjumurje, kojega sam mnienja i ja; s druge strane, valjda oni, koji su nam nenavidni, kažu, da je to očita propast za svako miesto, kog se tiče, dakle i za Čakovac. Ovog se zadnjeg slučaja nebojimo, a koi hoće da nam onaj pėrvi zanieče, uvieriti ga moram, da nema pravo, jer koi promotri, da se željeznicom obćenje olakšava, mora se osviedočit, da se time zajedno u svakom miestu razvija promet i tėrgovina raste: na naše vašare moći će sviet dolazit iz doline, isti će postati dakle živahniji, osobito pako tjedanjski sajmovi, koji se već prošle godine podobro razviše, zadobit će tim veći mah, što ipak nije dosad često bivalo radi težkog uvoza i izvoza. Po tom će poljodelac svoj prirod laglje prodavati, po čemu će naravski narasti ciena zemljištu. Napokon ćemo mi uz željeznicu dobiti dobre domaće puteve, koje dosad nije bilo moguće vazda u dobru stanju dėržati pored viekovitoga kiriašenja.

Beč 13. ožujka. Jedna deputacija židovske obćine iz Arada imala je jučer kod Nj. veličanstva cara audienciju, da izrazi svoju zahvalu za sposobnost posiedovanja dozvoljenu židovima.

— Ovdiešnji list „Morgen Post“ prijavio je jučer viest, da se je g. podmaršal Reichlin od Meldegga ubio iz pištolja. Ova viest nije se potvėrdila. Razpoloživi general **R e i c h l i n** živi u Bocenu; podmaršala istoga imena nema u austrijanskoj vojski.

— Mėrtvo tielo podmaršala barona Eynattena zakopano je sinoć ob 7. uri. Mėrtvac bio je na kolima, za kojim sliedili su samo sluge njegove kuće, odpremljen na groblje u Veringu i tamo na tiho sahranjen.

Sėrbija.

B e o g r a d 7. ožujka. Poznat je nepovoljni dogadjaj prigodom pogreba pokojnoga britanskoga glavnoga konsula Grenier-a de Foablanque-a, jerbo posredstvom novinah došlo je do znanja obćinstva razmirica, koja je francuski glavni konsul vikomt Valat proizveo medju sobom i prestolonasliednikom Mihailom. No od prekjučer pripovieda se u dobro ubaviestenim krugovima, da je glavni konsul Valat iz Pariza dobio zapoviest, da zbog onoga, što se je dogodilo, medjutim obustavi svako službeno obćenje sa sėrbskom vladom. Lahko je shvatit, da je ta bėrzojavnim putem ovamo došavša zapoviest izdana bila uslied jednostrano sastavljenoga izviešća.

Britanski glavni konsul Longwood, koi je za Sėrbiju naimenovan, došao je danas ovamo.

Kad je činovnik Čelešević, koi je, kao što je bilo javljeno, uteko u tvėrdjavu i od onud prevezo se u Zemun, od paše dobio teskeru i popotninu, vratio se je potrošivši posliednju u Beograd i izručio je putno pismo predstavniku. Kažu, da je knez povrativšem se oprostio.

Talijanska.

T u r i n 9. ožujka. U depeši grofa Covoura na gubernatora toskanskoga, gospodina Ricasoli-a, gdie mu preporučuje da zapita narodno mnienje u obziru sdruženja, uvierava se, da je izbor sardinskoga kojega princa za toskanski prestol naišo na odpor od strane francuzke vlade.

---

*) Polag pravoslovnoga i dėržavnoga nazovnika, koi je visoka c. k. vlada izdala god. 1853. zove se *Gemeinde-Bürger*=**o b ć i n a r** a *Gemeinde-glied*=**č l a n o b ć i n e**. (Ur. Nar. Nov.)

Modena 10. ožujka. Svećenstvo piačentinsko predalo je glavnom upravitelju adresu za kralja Viktora Emanuela.

Rusija.

Petrograd, 10. veljače. Car je dao godišnjih 1000 rubaljah na podporu potrebitih učenikah i spisateljah. — Učenici u ruskim sveučilištima morali su doseda uviek uniformu nositi; sada im je slobodno nositi gradjanske haljine izvan slušalištah. — U istočnoj Sibiriji našli su opet zlatnu rudu u okružju vèrhnoudinskom i minusinskom na riekama Ulkoj i Vozi. — Veliki knez Mihailo Nikolijević naimenovan je vèrhovnim načelnikom vojničkih učevnih zavodah. — Pogreb generala Rostovcova bio je vèrlo sjajan. Uz kola pokojnikova jahao je sam car i odpratio ga je sa velikim knezovima do cèrkve sv. Teodora. Na miesto grofa Rostovcova naimenovan je grof Panin načelnikom komisije za oslobodjenje težačkog nevolništva.

Domaće viesti.

V. U Karlovcu, 12. ožujka. Jučeranja predstava našeg družtva dobrovoljacah bijaše u svakom smislu krasna i izvèstna. Nesamo da je izbor komadah ovi put sretno pogodjen, nego je i sama predstava podigla se na visoko i silno, občinstvo, zadovoljeno u nadi, svoju je najveću dopadnost izjavljivalo gromovitim i čestim pleskanjem i izazivanjem predstavljačicah i predstavljačah. — Predstavljana su dva komada, i to: „Gospodar i rob," drama u 2 razdiela, — zatim „Zla žena" šaljiva igra u 3 čina od g. Popovića. U pèrvome se odlikovao g. G (Osman rob) i gospoja T. (supruga vlastelinove), koja, premda pèrviput na daskah, ipak ulogu svoju izvede razgovietno, jasno i okretno. — U drugom komadu odlikovaše se svi bez razlike. I u istinu bijahu uloge tako sretno razdieljene, da je svaki osiećao se za nju kao stvoren. Dakako da je duša ciele predstave bila gospodična S., (Sultana), koja je naslovnu ulogu toli dolikujućom karakteristikom na vidielo iznela, da se je občinstvo u čudu našlo. Njena okretna i živahna igra, ugodan način njene predstave proizvedoše veliki efekt i postigoše sasvim svèrhu svoju. — Gospodične M. i L. bijahu takodjer posve na miestu. od muškaracah moram pohvalno navesti gg. M. i H. — Pèrvi slugu, a potonji čižmara predstavljajući umiešе tečajem cieloga predstavljanja u občinstvu uzdèržati veselu razpoloživost i višeputah natierati ga u gromoviti smieh. Improvizirana po g. M. i po g. kapelniku Vomački u muziku stavljena šaljiva piesma prouzročila je najveću dopadnost i pleskanje. Tako ou, kao i ostali bijahu čestoputah izazvani.

Književnost.

„Računstvo na pamet." Za narodne učitelje i čekaoce napisao Vjenceslav Mařik, učitelj na uzornoj glavnoj učioni u Zagrebu. Drugo povećano izdanje. Tiskom i troškom Drag. Albrechta u Zagrebu 1860. str. 118, ciena 25 novč.

Evo u kratko vrieme već drugoga izdanja ove knjižice, a to je najbolji tumač priznanja, koje je našla kod našega občinstva. I recenzent pèrvoga izdanja nije samo g. Mařiku priznao u N. Nov. trud, nego mu je i djelo nahvalio tako, da bi i za ovo povećano i izpravljeno izdanje ili se ona hvala morala opetovati ili još i nova dodati; — ali jer se u našoj mladjahnoj književnosti diela književna nekude nego samo hvale makar da sva i nisu hvale dostojna, te sbog toga nieki hladno odlažu svaku recenziju osudjujuć unapriečac hvalu, — ja ću se okaniti svih neposredno hvalisavih riečih i samo ću izreći svoje mnenje o koristi ove knjige i važnosti njeznoj. Pisana je za narodne učitelje i čekaoce, a upravo je ovim treba vodilah i pomagalah u narodnom jeziku. — Ja bih naše narodne učitelje poredao u dva reda: u jedan bih metnuo sve, koji se već oddavna [illegible] i uvidiše svoje visoko zvanje, te [illegible] nastoje što saviestnije zadovoljit mu sa svoje strane, nego još kliču drugovom svojim, podsticaju i bodre ih, da ga se svojski late, a u drugi pomećao bi sve, koji zaostaše, koji se istom proklijuvaše iz tvèrda sna, te jim tekar, rek bi zora sviće — nu im jošte nema dana! Oni doisto imadu ugleda i medju naobraženimi i priznava im se volja i trud, a ovi — kako obično sami jadikuju, neimadu dovoljna poštivanja ni kod seljakah nekmo-li u klasi naobraženoj, a tomu je uzrok i razlog očevidan, što ih je od seljakah lučila tek odieća i vieština — ako ju već boćemo tako nazvati — u čitanju i pisanju; a stvari se promieniti neće, dok se okolnosti nepromiene — dakle i našim učiteljem lučit se je od seljakah ne samo boljim i ugladjenijim ponašanjem nego i jezgrenijim znanjem; a što je najviše, treba da učitelji sami što skorije i što bolje upoznaju važnost svoga znanja! Još mi se i danas smiešno vidi, što je prije dvie, tri-li godine rekao njetko — ali ne učitelj — u jednom družtvu, gdje se je povela rieč o očevidnom nastajućem kod nas napriedku; rekao je, da mu postupno izčezava ugled i poštivanje kod seljakah, odkad su uvedene škole, i odkad seljak zna, da pismo nije miraculum i što je štampeno i pisano, da može i pisano, da može izmišljeno i lažljivo biti. To budi dosta natuknuti onim, kojim je stalo do ugleda u puku. — Iz toga što do sada rekoh, sliedi neobhodno — da se je našim učiteljem marljivo latiti nauka i svih sredstvah, kojimi se stvar u nauku olakšuje i pospiešuje; i neću se prevariti, ako rečem da su i Mařikovo „Računstvo na pamet" bolje naobraženi učitelji pozdravili veselom dobrodošlicom za naše ljude, a ini joj se učitelji moraju već s toga radovati, što su njom dobili opet jedno pomagalo, da uzmognu lagljim korakom napried, a da je u istinu u svojoj struci dobro pomagalo i praktična uputa, osvjedočit će se svatko na pèrvi mah, tko knjigu samo razgleda i razvidi, kako učenik na učiteljeva pitanja odgovara i iz mnogih navedenih primerah sam si diela pravila. Cielom knjigom ovom očevidno vladala je piščevim perom ona izreka na str. 16. ovako glaseća: „ . . . mora ih (djake) učitelj na to voditi, da si sami računstvena pravila iz primierah izvadjaju." A to i čini knjigu praktičnom i sama se, nepazeć na naslov svoj, najtoplije preporuča osobito brižnim roditeljem, da si ju nabave za diecu svoju, a dieca im riešavajući mnogobrojne i raznolike primiere u knjizi se nalazeće i proučiv lahka ona i stalna pravila, i sama se mogu sviežbati u računanju — a na posve lahak način. Nu Mařikovo „Računstvo na pamet" za nas je tim važnije, što je pisano jezikom prilagodjenim umu dietinjemu, te se sbilja mogu njimi i sama dieca služiti samo dok hoće da budu pozljiva; pa oko je i nam ona maxima istinita, koju svi učenjaci za istinitu dèrže: da se računstvom brusi um, to moramo od sèrdca zahvaliti gosp. Mařiku, što je učiteljem, čekaocem i dieci našoj dao u ruke ovo dielce — pèrvo u našem jeziku; jer kao što učitelj u obće mora biti viešt i svomu i tudjemu jeziku, koi se hoće valjano okoristiti za diecu našu jezikom tudjim, komu je duh drugi, tako si dieca podnipošto računajuć jezikom tudjim neoštre i nebruse — nego tupe um; jerbo misle jedino i samo u svom materinskom jeziku; škoda vremena, koje se tim potrati; protivno tvèrditi može samo čoviek nezkusan sliedeći sliepo tudje theorije, koi nije bio u nikojoj graničarskoj školi pod urom „Kopfrechnunga" i učio se s diecom kao diete od 9 do 12 godinah taj njihov Kopfrechnung, koi je i mladićem sa pet i više talenatah od boga nadarenim priskèrbio više sgodah, što su niekoliko okèrvavili brezovih tetah — a mladicem, kojim se onda običnо nadiene ime „tupoglavci", računstvo im je na pamet nieślo nedokučiva, muka vèrhu svih mukah; nu moram još i na to upozorniti, da dieca u graničarskoj školi već izza pèrva dva tri mieseca pèrve godine moraju učiti niemačke rieči na pamet i niemački blebetati, dakle da smo se i mi do treće škole naučili prilično niemački govoriti, da kako ono što smo već niegdie štampana ili pisana učili, ili od učitelja il koga drugoga čuli reći — nu mislili smo samo naški, a u Kopfrechnungu smo bubali štogod nam je palo na um; i svatko bi se doista našoj dosietljivosti gorko nasmijao i pomilovao nas osim inače vèrlo dobra nu saviestna učitelja, koi je hteo da mu se škola odlikuje, kao što mu se i jest u istinu svake godine odlikovala. — I mora diečak da je bistra glava, koi će i u našem jeziku za koi hip riešiti oteže i veće zadaće, kao što su n. pr. u Mařikovoj knjisi na str. 59, 73, 91, 103 itd., gdie se protežu cielim listom. Nu dosta o tom, jer su kod nas već i do danas riedki ljudi, koji su za to, da se dieca muče i kine u tudjem jeziku, u kom da i misle, ludost je tvèrditi — a nadamo se, da će za koi dan biti takovi ljudi biele vrane.

Gosp. Mařik, rodjen Čeh, naučio se je prilično dobro naš jezik, samo još mora znati, da smo u književnom jeziku u genitivu mn. br. uzeli bez iznimke okončak — ah, dakle 5, 6 itd. putah, a sa 2—4 da nam je dvobroj, a 1 jedinobroj, dakle ne 31 danah (na str. 55) nego 31 dan. Ja nebih rekao: „stanoviti" tèrgovac nego nieki; ne tko će odovuda „izvesti korist" nego: „tko bi po tom umeo načiniti pravilo?" — Krumpir bi protumačio korunom, pa bi poslie slavensku rieč zadèržao; šećer bi protumačio sladorom itd., što će gosp. Mařik u budućem izdanju, ako bog dá, valjda i načiniti.

Gj. D.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1295-civ.

Izrok o ukinutju konkursa.

C. k. zemaljski sud kao inštancija konkursa u Zagrebu daje na znanje: da je konkurs ukinut otvoreni dne 17. sèrpnja 1858. br. 4352. proti supruzima gospodinu dru Ljudevitu Gaju i gospoji Paulini Gaj, na temelju nagodnoga izravnanja sklopljenoga medju vierovnicima.

U Zagrebu dne 14. ožujka 1860.

Klobučarić s. r. Jović s. r.

Nr. 436 (104) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Uffizio di Porto e Sanità mar. in Zara si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto il soldo di annui fiorini cento ottantanove (f. 189) nonchè il pausciale di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (f. 25 soldi 20) in valuta austriaca.

Per il rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare le loro suppliche debitamente corredate a questo Governo centrale marittimo fino al giorno quindici marzo p. v., comprovando l' età, l' incensurata condotta politica morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario addetto presso il prefato ufficio di porto e sanità in Zara.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo

Trieste 25. Febbrajo 1860.

OGLASNIK.

Br. 95. 3—3

Zahvala.

Moja velika pojata (štagel) izgorela je dne 5. veljače t. g, ja sam bio š njom kod 1 ugarskog obćenitoga družtva za osiguranje opravničtvom u Zagrebu, osiguran i družtvo mi je odmah dalo štetu likvidovat i 1188 for izplatit. Ja sam tako uzadovoljen, da imenovano družtvo najliepše preporučujem svima i da se kod ravnateljstva zahvaliti moram za bèrzo uzadovoljenje.

U velikoj Gorici mieseca veljače 1860.

Lavoslav Spitzer,
c. k. poštar.

Br. (90) 12—1.

„VINDOBONA“,

Družtvo za osiguranje nepokretnih zalogah (hipotekah).

Družtvena glavnica **10,000.000** forintih.

☛ Siedište družtva u Beču na tèrgu „Am Hof“ br. 329, gdie se svaka ubaviest što pripravnije podieljuje. ☚

Upravno vieće:

***Predsiednik:* Nj. preuzv. Franjo grof Hartig,**
dèržavni i konferencijalni ministar, predsiednik neposredne komisije za preustrojenje izravnih porezah.

Podpredsiednici:

Nj. jasnost Josip knez Colloredo-Mannsfeld,
predsiednik komisije za dèržavne dugove.

Edmund grof Zichy,
vlastelin.

Sučlanovi:

Dr. Josip Bach,
dvorski i sudni odvietnik u Beču.

Jules Delloye-Tiberghien,
bankier u Bruselju.

Moric pl. Hirsch,
bankier u Buselju.

Rudolf grof Hoyos,
vlastelin.

Nj. preuzv. Eduard Mercier,
k. belg. dèržavni i bivši financijalni ministar, sučlan zastupničke komore u Bruselju.

Alfons Nothomb,
bivši kr. belg. ministar pravosudja, sučlan zastupničke komore u Bruselju.

Arthur baron O'Sullivan de Grass,
vlastelin.

Gustav Schwartz pl. Mohrenstern,
vlastelin.

Dr. Moric pl. Stubenrauch,
c. k. profesor pravah u Beču.

Dragutin vitez Suttner,
vlastelin.

Eduard Wiener,
bankier.

Dr. Jos. vitez Winiwarter,
dvorski i sudni odvietnik u Beču.

Ravnatelj: **André Langrand-Dumonceau,**
ravnatelj družtva za osiguranje života „Sidro“ zvanoga.

Podravnatelj: **Jur. dr. Alexis Timmery,**
podravnatelj družtva „Sidro“ zvanoga.

Bitne koristi, što ih pruža osiguravanje nepokretnih zalogah (hipotekah).

Za vierovnika:

1. Jamstvo za točno plaćanje kamatah u vrieme dospielosti, koje daje „**Vindobona**“ miesto dužnika.
2. Jamstvo za sigurni povratak glavnice, kojim se vierovnik obezbiedjuje od materijalnih i moralnih štetah, koje su skopčane s utierivanjem svake hipotekarne tražbine.
3. Najveća lahkoća prenašanja ili ustupa kakove stavke.

Za dužnika:

1. Lahkoća zajmovah uobće i
2. na dugačke ih rokove dobivati;
3. Olakšano ponovljenje zajma.

Tumačenje temeljnih cèrtah „Vindobone“.

Tegotno stanje realnoga kredita zanima od duljega vremena zemljoposiednike i glavničare isto tako, kao što pobudjuje pozornost spisateljah, dèržavnikah i financierah. Pitaju, odkud dolazi, da den danas, sasvim proti naravi stvari, nije ništa teže nego dobit kredita na zemlje. Odgovor je lahko dati: Uzrok nalazi se u niekom stupnju nepouzdanja, kojem su hipotekarne tražbine izložene.

Mnogobrojni pokušaji učinjeni su u raznim zemljama, da se tomu doskoči; no neprezirući njihove vrednosti, mora se priznati, da nijedna ovamo protežuća se miera nije riešila zadaće; stanje ostalo je staro a iz toga sliedi neoborivo, da dosadanji napori podići zemaljski kredit, nisu bili dovoljni, i da je nastupila potreboća tražit pomoć za tako žalostan položaj.

Ova izkustva poredila su misao, da se načelo osiguravanja protegne i na nepokretne zaloge (hipoteke) i tako je nastala „**Vindobona**“.

Ovaj novi zavod, koi je steko podpunu pohvalu najuglednijih javnih listovah, mora glavničarima i posiednicima veoma dobro doći, jer on je zvan, da im učini velikih uslugah.

Veoma dobrotvorna svèrha poduzetja vidi se već iz onoga, što je rečeno, no neka niekoliko riečih jošte većma razjasni stvar.

Bitje realnoga kredita jest uloga glavnice na nepokretno dobro. Glavnice nemanjkaju da se kriepko pomogne zemljoposiedu, već manjkaju pouzdanje i sigurnost da se uzajmljena svota povratit može. Poleg sadašnjega stanja stvarih okruženi su zajmovi na nepokretne zaloge pogibeljima, preprekama i nedostatcima. To je istina, koja je već odviš poznata. A iz toga nastaje dvostruka posliedica, škodljiva isto tako za zemljoposied, kao i za poljsko gospodarstvo: Glavnice udaraju drugim putevima; dan na dan teže je dobiti novacah i na najbolje nepokretne zaloge. Nije težko pronaći uzrokah ovih pojavljenjah

A. I najbolja hipoteka nepruža podpune sigurnosti za uredno davanje kamatah kao i za točno povraćanje glavnice; drugim riečma, hipotekarnom vierovniku manjka, uzpèrkos svem realnom osiguranju, dovoljno jamstvo, da će mu se platiti kamate i glavnica na rok dospielosti opredieljeni zakonom i ustanovljeni ugovorom Što preostaje vierovniku, ako ovo plaćanje izostane? Ništa drugo, nego udarit isto tako dragocienim kao neugodnim putem ovèrhe; izložit se svim pogibeljima dugotrajne, neizviestne pravde, predujmit troškove i za nieko vrieme lišit se jednoga diela svojih dohodakah, da napokon u najboljem slučaju možebiti proizvede propast svoga dužnika i ipak možebiti postigne deo svoje tražbine.

B. Kod hipotekarnih glavnicah riedko se sretaju traženje i ponuda. Ove težkoće se jošte umnožavaju, ako onaj, koi treba novacah, kao što često biva, nastoji, da se ovije u tminu tajne, jer u sadanjim okolnostima nevidi javno mnienje u primanju hipoteke nastojanje zemljoposiednika da shodnom operacijom poboljša svoje stanje, već jedino njegovu nepriliku. Mogućnost otvorena prometa, slobodna natiecanja time je izključena.

C. K tomu jošte dolazi, da zajmodavac želi biti što je bliže moguće kako hipoteki, tako osobi svoga dužnika; da su glavnice, koje traže da se uporave na hipoteke, nejednako razdieljene i da manjkaju na jednom miestu, dočim ih na drugom miestu ima u izobilju; da napokon vierovnik, koi pred rokom dospielosti želi dobiti svoju glavnicu, nemože lahko dobiti čovieka, koi bi mu stavku preuzeo.

To je slaba slika današnjega položaja dužnikova i vierovnikova. U onaj par, kad se on promieni, kad sigurnost i pravilnost stupi na miesto nesigurnosti, sliedit će glavnice svoje naravne zakone, obratit će se ponajprije hipotekama, to jest gruntu i zemljištu, gospodarstvu, ovomu štitu i zaklonu, ovoj hraniteljici svih dèržavah.

Zašto se je glavnica više ili manje povukla od zemljoposieda, zašto je gledala, da bude inače uložena? Ne zbog većega, nego zbog bèržega i pravilnijega uživanja kamatah, koi sliedujo na dan, dà na opredieljeni sat, kao što to n. pr. kod dèržavnih papirah biva. Ovoj pravilnosti, glavnom smieru dohodara, žèrtvuje on često najveću sigurnost. Od onoga dana počemši, kada glavničar, koi od svojih dohodakah živi, uzmogne računat na točni ulazak kamatah, prestat će svoje novce ulagati kadikad i na uštreb mudrosti i sigurnosti.

Svoj dohodak od nepokretnih dobarah dobivat s najvećom točnostju — tamo teži neodvratna želja, dà na to ima naravno pravo hipotekarni vierovnik i kad to nastane, promienit će se sasvim razdieljenje glavnicah. „Vindobona“ ima zvanje tu promienu učinit. Osiguranje hipotekah, koje uvadja, odstranjuje sve težkoće i uklanja sve prepreke i pogibelji, stavljajući korist glavničarah u sklad s koristju zemljoposiednikah; ona pruža svoju pomoć ne samo onom, koi namierava uzeti ili dati novacah u zajam na hipoteke, već može se i od onih upotriebit, koji su već glavnice uzeli ili dali u zajam.

„Vindobona“ obraća se na zemljoposiednike i glavničare i kaže im jasnim riečma: Uz plaćanje premije za osiguranje jamčit će družtvo za pravilnost i točnost — plaćanja kamatah kao i povraćanja glavnice, i što više stupajući na miesto dužnikovu, obvezuje se, da će vierovniku dospiele kamate neposredno plaćati na ugovorene rokove.

Premija, koju družtvo uzima, pokriva pogibelj, koju uzima na sebe, da mora osiguranu glavnicu ili kamate plaćati kao i gubitke, ako bi ga možebiti koji postigli. Premija, koja vierovnika čuva od materijalne štete ili od moralnih uštèrbah, služi ujedno družtvu kao naknada za predujme, koje bi moglo biti prisiljeno dati na mieste hipotekarnoga dužnika, kao i za slučajne parničke troškove i posliedice zakašnjenoga utierivanja glavnice, kojih se zajmodavac nema više bojati.

Iz toga neoborivo proizlazi, da će sigurnost točna plaćanja kamatah biti pèrvi plod takova osiguranja i da se nadalje vierovnik neće više imati bojati da će mu se prieko ugovorenoga roka odvlačit povraćenje glavnice. Družtvo će se jedino zato brinuti i izlagati pogibelji Vierovniku sve je osigurano, kamate i glavnica, nemanje kao i pokoj duše, jer pravilno uživanje kamatah osigurano je družtvom, koje će na ustanovljene rokove miesto dužnika dotične svote plaćati i isto tako obezbiedjena je i glavnica od svakog mogućeg gubitka; on će za jedan zalog imati dva; miesto jednostručnoga stvarnoga jemstva imat će glavničar drugu garanciju u družtvenoj glavnici i u blagajnici „Vindobone“, koja dobra stoji za izpunjavanje dužnostih dužnikovih

Ako je istina, da visina kamatnoga mierila stoji u izravnom razmierju s pogibelju izgubitka na glavnici, moći je sa sigurnostju očekivat, da će se kod hipotekarnih zajamah, kod kojih se pogibelj podvostručenom garancijom družtva sasvim odstranjuje, kamatno mierilo umaljivati a ponude glavnicah, koje se uporavljuju na hipoteke, umnožavati.

„Vindobona“ predstavlja se uslied toga kao zavod, koi je isto tako jednostručan u svom temelju, kao što je plodonosan i mnogovèrstan u svojim dielovanjima; ona se u kratko može tako definirat: ona podkriepljuje, povisuje i podvostručnje vriednost hipotekarne stavke udarajući dugu pečat pravilnosti i točnosti u plaćanjima.

Ona će se dakle na skoro tako od većine glavničarah kao i zemljoposiednikah uzeti u pristojan obzir. Svatko će biti u stanju ponudit i uvažit njenu svèrhu, njenu poslenost, njenu sposobnost za razvitak, silu i znamenitost podhvata; u njenim pisarnicama sastajat će se glavničari i oni koji trebaju novacah, nuditelji i tražitelji. Što više obilnost ponude i traženja učinit će, da će družtvo moći uzeti obzir na osobite okolnosti svakog pojedinoga slučaja, zadovoljit navlastitim zahtievima i potrebama i tako proizvesti jednakost okamaćivanja, kao i jednako razdieljenje glavnicah imajućih se dati u zajam na hipoteke. Vierovnik neće se više imati brinuti, da mu bude blizu založena stvarnost i osoba dužnikova, jer što je njemu do toga stalo, kad zanj bdije družtvo? Koi će se glavničar u buduće zadovoljivat s jednom samo garancijom, ako samo od njega zavisi da si i drugu pribavi! Ako se k tomu doda lahkoća izkupljenja već obstojećih tražbinah i ponovljenja učinjenih zajmovah, lahko će se svatko osviedočit, da je „Vindobona“ podpunoma zvana, da olakša sklapanje hipotekarnih zajmovah, da povisi njihovu sigurnost, poveća cienu nepokretnih dobarah, učvèrsti vieresiju, promakne industriju i poljodielstvo, riečju, da pomogne posiedstvu i radnji nečineći nikom baš nikakove štete.

Neka se uzme k sèrcu sliedeće razmatranje: Evropu čeka težak izpit; najjači duhovi tronuti su time; nitko nepredvidja izlazka. Kad se mute vremena i zamèršuju dogadjaji, plaše se glavnice i uklanjaju se okolovanju. Onda će stopram „Vindabona“ sjati u svojoj najjasnijoj svietlosti, kao zavod svestrana osiguranja tako za one, koji imaju plaćat, kao i za one, koji imaju utierivat kamate i glavnice.

☛ **Družtvo kupuje i hipotekarne tražbine.** ☚

Glavnice uzimaju se na dobre hipoteke.

Uz hipotekarnu sigurnost nudi se kao druga garancija polica osiguranja „**Vindobone,**“ koja jamči za povraćanje glavnice kao i za redovito plaćanje kamatah na svagdanji rok dospielosti po samom družtvu.

Ponude neka se izvole ustmeno ili pismeno učinit direkciji „**Vindobone,**“ u Beču, u unutarnjem gradu, na pijaci „Am Hof“ br. 329.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

...XVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 16. OŽUJKA 1860. Broj 63.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Odgovor grofa Cavoura na poznato Thouvenelovo pismo, u kojem se izražuje proti savietima Francuzke u obziru talijanskih poslovah, proizveo je u Parizu neugodan utisak. Ovaj odgovor izišao je istina u Moniteuru, no na onom miestu, gdie se veli, da Piemont namierava preduzeti obćenito glasovanje Savojardah i da će ovo „**na zakonit način i u skladu s propisima parlamenta**“ izrečeno očitovanje priznati, izostavljene su ovdie podvučene rieči. Jedni kažu, da je učredničtvo Moniteurovo na višju zapoviest preduzelo ovo osakaćenje, poleg drugih pako bio je sardinski poslonoša u Parizu tako dobar, te je izostavio ovo neugodno miesto.

Thouvenel odgovorio je Cavouru 3. ožujka u jednoj pošiljki na Taylleranda u Turinu. Kažu da je ova pošiljka pisana mirno i čvèrsto, no ipak gdiegdie ne bez gorkosti. Thouvenel izjavlje, da Cavourova nota od 1. ožujka nije umalila, težkoćah, već da ih je umnožila i da je upravljena proti riešenju predloženom po Francuzkoj. Turinski kabinet mora se kriviti, da preprieke i pogibelji pretierava, koje sa sobom vodi riešenje predloženo po Francuzkoj i da francuzka vlada mora ostati pri svom programu od 24. veljače.

Odkad je ova francuzka nota predana u Turinu, revno se dopisuje. Cavour nepristaje na francuzke predloge, no kažu da je Francuzka obalila svoje zahtieve. Što se Toskane tiče, najnovije je nagadjanje ovo: kralj će primit ponudjeno sdruženje (ako se većina naroda posredstvom glasovanja za to izrazi), no da se s Napoleonom sasvim nerazdvoji, primit će naslov „veliki vojvoda toskanski“ i dati će ovoj zemlji osobit parlamenat, upravu itd. Čini se da je to bio predmet **neposrednoga** pogadjanja medju carem i kraljem. U ostalom posliednja pisma iz Turina javljaju, da se oružanje nastavlja u veličanstvenoj mieri i da su piemontezke čete već krenule put Toskane i Romanje, da ih posiednu čim se narod izrazi za sdruženje.

Iz Chambery-a javljaju od 10., da su gubernatori chambery'ski i annecy-ski po svih savojskih obćinah oglasima prilieplјenim po zidovima naviestili pučanstvu, da će biti pozvano na glasovanje o tom, da li hoće da ostane i nadalje u svezi s monarkijom ustavnoga kralja Viktora Emanuela ili pako da se sjedini s Francuzkom i to „polag onoga načina, koi ima odredit parlamenat.“ I u grofiji Nici izdani su, kao što „Opinione“ javlja, proglasi u smislu Cavourove note od 2. ožujka.

Kao što se iz Turina od 10. telegrafuje, zaključilo je tamošnje obćinsko vieće, da se upravi adresa na kralja, u kojoj ovo izražuje svoje pouzdanje u politiku, koje se je vlada dèržala u obziru srednje Italije. Obćinsko vieće u Lodiju pridružilo se je tomu zaključku a milanezko učinit će po svoj prilici isto. Pogovara se, da namierava svećenstvo u toskanskim gradovima pučki odviet ovienčat cèrkvenim svečanostima. Gibanje je u narodu veliko.

U Modenezkom vèrve seljaci sa svih stranah s razvitim trobojnim barjacima, da se učine upisati u izborne listine, koje se pripravljaju za obćenito glasovanje. Kažu, da isto biva po svoj Emiliji. Modensko svećenstvo predalo je, vele, adresu vladi, u kojoj se izražuje za sdruženje sa Sardinijom. I svećenstvo piačentinsko predalo je adresu na kralja istoga sadèržaja. Ako su ove viesti istinite, treba priznati, da su se piemontezki politički agenti u umietnosti zavedenja nesamo nižjih već i izobraženijih razredah popeli u istinu na visok stupanj.

Moniteur sadèržaje dekret, kojim se obnaroduje tèrgovački ugovor s Englezkom.

Modra knjiga o Italiji.

(Konac.)

O povratku protieranih vladalacah talijanskih donosi „modra knjiga“ takodjer novih podatakah. Odmah poslie vilafranačkih preliminarijah iskao je Napoleon, da se iz srednje Italije odzovu sardinski komisari. Sest danah zatim pisao je lord Cowley Russellu, kako je veliki vojvoda toskanski izjavio, da će dati ostavku na prestol u korist silah i narodu ustav, ako bi se tim poredak povratio. Veliki vojvoda pitao je francuzku vladu, dà li je ona tim zadovoljna, a car je to odobrio i poslao Reiseta, da u Firenci i Turinu u tom smislu radi.

Dne 4. kolovoza javlja englezki ministar Francuzkoj, da Englezka protestuje, ako će se opet uzeti politika miešanja (intervencije) u Italiji, budući da je ova od 40 godinah zbog te nesretna. Dva dana zatim imao je lord Cowley s grofom Walewskim razgovorah i Walewski mu je rekao, da nevidi u tom velike razlike medju francuzkom i englezkom politikom. Francuzka nenamierava na silu povratiti toskansku i modensku dinastiju, a nebi to ni od Austrije rado gledala, ali se nada, da će se to moći drugim načinom postići. Car želi povratak dinastije kao sredstvo poredku. Toskana se sa Sardinijom nemože spojiti; vojvodinja parmanska nebi Toskanu primila, kad bi joj se ponudila; car nebi dopustio etrursku kraljevinu pod princem Napoleonom, jer neće da se sumnja na njega, a isto tako neće republiku. Po tome je car isto javio i sadašnjoj toskanskoj vladi i nada se, da će Toskanci uviditi, kako im spasenje zavisi od povratka lotarinske porodice. — Na pitanje lorda Cowley-a, da li francuzka vlada nebi pripoznala ni to, kad bi se Sardinija Toskanom uveličala, nije Walewski hteo odgovoriti, već je samo rekao, kako kralj sardinski zna namiere careve, pa da bi i on odbio prestol toskanski.

Francuzka vlada počela je u toj stvari drugčije misliti u miesecu studenomu. Englezki poslanik u Turinu javio je u London, da je car Napoleon poručio u Turin, kako on nesmije dopustiti princu Carignanu, da se primi vladarstva u srednjoj Italiji. Na ovo je lord Russell dne 3. studenoga pisao notu lordu Cowleyu, u kojoj izjavljuje, da u Italiji neće dopustiti nikakovu intervenciju.

Ponajmanje doznajemo što za rimsko pitanje iz ovih aktah. Poslie ugovora mira vilafranačkoga rekao je grof Walewski englezkom poslaniku, da je papa od svoje volje izjavio, da će slušati francuzke saviete i da je uslied toga francuzki car poručio papi, kako on očekuje ozbiljne popravke. U miesecu rujnu je poslanik francuzki u Rimu podneo papi podpun plan za reformu. Papa je odgovorio, da je gotov primiti plan, ako mu se jamči za sve njegove dèržave. Francuzka je dogovore s Rimom odložila, budući da car francuzki nemože takovo jemstvo dati.

O ruskoj politici donosi „modra knjiga“ jednu depešu od 17. sèrpnja englezkom poslaniku, u kojoj knez Gorčakov kaže, da će se Rusija i Englezka naći na zajedničkom putu, jer ni Rusija neće pretierani absolutizam, već hoće da se vlade talijanske u takovo stanje postave, kako će se moći slobodno razvijati, a ne da im se strane sisteme nameću.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Sredinsko ravnateljstvo ovdiešnjega družtva čoviečnosti ustanovilo je u svojoj dne 5. ožujka t. g. dèržanoj siednici shodno načelu izraženu u pravilima da se „rukovanje družtva stavlja pod kontrolu javnosti“, neka se i bitni zaključci ravnateljstvenih siednicah obnaroduju i primilo je s največom zahvalom dobrostiva očitovanja slavnih učredničtvah „Niemačkih Zagrebačkih Novinah“ i „Narodnih Novinah“ da su pripravna bezplatno primati u svoje listove obnarodovanja družtva.

U istoj ravnateljstvenoj siednici riešila se 21 molbenica za podupiranje i to doznačen je za 13 udovicah i sirotah ukupan iznosak od 57 for. kao podpora, nadalje podiejen je uz poručanstvo medju četiri obèrtnika iznosak od 105 for. kao bezkamatan zajam. Četiri molbenice nisu bile primljene, jerbo neodgovarahu pravilima. Iz izvieśćah niekih kotarskih ravnateljah družtva dokazalo se žalliboże, da su u mnogim kućama opažene silne potrebe, kojima se nemože doskočit toliko novcem, koliko podieljivanjem haljinah; no budući da godišnji prinesak svakog pojedinog člana iznosi samo 2 f. i uslied toga nedostaju sile družtva u ovom pravcu, bilo je zaključeno, da se družtvo posredstvom poziva obrati na plemenite gospodje grada Zagreba s molbom za milosèrdne darove u pèrtenini, obući i odieći (makar i u upotrebljenom stanju) i da se ono, što dodje u to ime, razdieli, medju potrebujuće.

— Peštanska štedionica posvetila je za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji 500 f. a. vr. i poslala ih je Nj. preuzvišenosti banu.

— Dne 6. t. m. dao je u Požunu, kao što smo već javili, cviet tamošnjega plemstva na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji sjajan koncèrt. Plod ovoga velедušnoga poduzetja bila je svota od 600 for. a. vr., koja je već ovdiešnjoj čitaonici za shodno razdieljenje medju stradajuće poslana, što se time od strane posliednje stavlja do obćega znanja.

— Posredstvom koncerta, koi su na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji dali u narodnom kazalištu u Pešti, sakupio se čisti iznosak od 1253 for. a. vr.

Talijanska.

Turin 11. ožujka. Službeni list obnarodnje dekret, kojim se one vojničke osobe iz

lombardeskih provincijah, koje je vlada s političkih raztogah lišila službah ili berivah, opet uzpostavljaju i njihovim udovicama osiguravaju penzije.

U Nici dèržala se je danas služba božja u svèrhu da višnji odvrati sdruženje s Francuzkom.

Milan 12. ožujka. Sliedeć primier Turina, zaključilo je ovdiešnje občinsko vieće izrazit u adresi na kralja, da odobrava njegovu politiku i da vladi stavlja na razpolaganje 3 milijuna lirah. Lodi ponudio je 300.000 lirah, od grada Brešije očekuje se sličan zaključak. Emilio Carcano naimenovan je vèrhovnim nadzirateljem školah u milanezkoj provinciji.

Velika Britanija i Irska.

London, 13. ožujka. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće obećao je lord Russel, da će predložit dopisivanja s Napuljem; nadalje naviešćuje isti, da je Englezka učinila korakah, da od Belgije, Holandije i Niemačke postigne slobodan izvoz traljah.

Disraeli zapita, da li je lordu Johnu pravo, da se Kinglakov predlog uzme u pretres u siednici od 19. t. m. i da se zato odgodi pretresanje o reformama, na koje pitanje odgovorio je lord Russel, da nemože na to pristati.

Kinglake opaža, da će odgovornost za posliedice ovoga oklevanja pasti na ministarstvo; on je, veli, doznao, da su savojski deputirci već pripravni ići u Pariz, da pozdrave cara Napoleona kao njegovi podložnici, zato bi potrebno bilo, da parlamenat odmah izrazi svoje mnienje.

Lord Russell odgovori, da je odgodjenje Kinglakova predloga samo zato zahtievao, da se posao Savoje nesmieša s tèrgovačkim ugovorom.

Sir Pakington taji u ime Disraeli-evo da se je namieravalo, da se iz pretresa učini sredstvo za odviet nepouzdanja; i on želi, da kuća izrazi svoje mnienje u obziru Savoje.

Gospodin Horsman nalazi, da su očitovanja lorda Russella i Palmerstona pogibeljna u obziru na izvanjska odnošenja. Čvèrsti izraz mnienja kuće mogao bi učvèrstiti mir.

Kancelar blagajnice Glastone očituje: da se vlada neboji pretresa, već samo želi preprièčit razdražujuće, bezuspiešne govore. Pošto pako kuća namierava preduzeti ovaj pretres bez odvieta nepouzdanja, predložit će sutra lord Russell pisma i učinit priobćivanjah, koja će vodit na ovaj pretres.

Disraeli opaža: da Kinglakov predlog ima dvie strane; jedna proteže se na Savoju, a druga na postupanje ministarah. Lord Palmerston misli, da se pretres može dopustit, ako kuća nenamierava primljenjem Kinglakova predloga izreći da nema pouzdanja u ministre, u drugom slučaju nasuprot izrazila je kuća već dovoljno svoje mnienje o savojskom poslu. Pretresanje o tom bilo bi jedino za to prikladno, da se oslabi savez s Francuzkom.

Zatim sliedio je pretres o ukinutju carine za papir. Kod glasovanja bilo je 245 glasovah za ukinutje a 192 glasa proti istomu.

Lord Russell zapitan po Mannusu odgovori, da se je lord Cowley u Parizu popitao, na kakav će način car Napoleon zapitat druge sile u obziru sdruženja Savoje. Odgovor na to pitanje očekuje se.

Lord Elgin odputovao je u Pariz.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Parma, 13. ožujka. Proizhod glasovanja u vojvodovinama već je malone podpunoma poznat. Od 73,303 upisana glasatelja glasovalo je 62,160 za združenje a 165 za razlučeno kraljestvo.

Firenca 14. ožujka. U trideset občinah glasovalo je 101.386 glasovateljah za sdruženje, 2809 za razlučeno kraljestvo. Proizhod izborah u bolonjezkoj provinciji nije jošte podpunoma poznat. Dosada se je izrazilo 74.787 glasovateljah za sdruženje a 70 za razlučeno kraljevstvo.

Domaće viesti.

Iz Krajine pod Kapelom 8. ožujka. A. R.....ć. Doista i meni je u gradima sèrce od radosti zaigralo čitajući mnogocienjeni predlog plemenite gospoje Prasničke u pogledu izdavanja pučkih knjigah, koje bi vèrlo za naš narodni razvitak od koristi bile. — Ali i ja žaliti moram, da se je zaisto malo glasovah na taj plemeniti poziv odzvalo: dajte, dajte dakle, mili domorodci, nastojmo pokloniti koi krajcaru, koi dvie na žèrtvenik obćekoristne svèrhe, nepustimo da se pred tudjinstvom osramotimo, koje znatno u narodnosti i knjižtvu napredaje — doba je, da se i mi jednom iz mèrtvila prenemo, te da pokažemo svietu, da smo kadri milu našu domovinu lovorikom narodnosti oviencati, i na veći stepen narodne prosviete uzvisiti. —

Vèrlo mi se je dopao predlog čitajući ga u Narodnim Novinama pod Domaćim Viestima, na 1. ožujka iz Zagreba, gdie napominje gosp. pisac da bi shodno bilo dati natiskati od sakupljenih novacah u tu svèrhu ceduljicah te poslati ih na prodaju po gradovima, tèrgovištima itd. — to bi vèrlo koristno bilo, od česa i ja sam nakanio nekoju riečcu prozboriti, — t. j. na kakav način bi se mogle takove cedulje i po vojnoj Krajini razaslati — samo bože daj, da moje mnienje u slici semena na neplodnu zemlju nepane! —

Imade i u Krajini dobrih dušah, koje bi rado na žèrtvenik prosviete po koju krajcaru darovale. — Nego imade ih sijaset, koji od te plemenite svèrhe ništa nit neznadu — jerbo do svakog nedopiru Narodne Novine, da u istima što dobra saznati uzmogne, a drugi koji to i znadu, te bi rado po koju krajcaru žèrtvovali, ali neznadu, kako, kuda ni kamo, te tako ostane plemenita namiera bez uspieha. —

Zato nalazim za probitačno da bi slavno učredničtvo narodnih novinah, ili koja druga visoko cienjena osoba*) na to obzir uzela, te toj uskudici doskočila na sliedeći način: Kao što je napomenuto, da se dadu takve ceduljice natiskati pa bi ih trebalo poslati s liepom molbom na slavna c. k. zapoviedničtva pukovnijah, koja bi ih jamačno onda na satnije razdielila, te bi se tako, ufam se, dosta ceduljicah prodati moglo; jerbo imade dosta po Krajini gg. častnikah u službi i miru, sveštenikah, učiteljah, tèrgovacah i ostalog inog svieta, u kojem narodna kèrv vrije, i teži na narodnostjom — samo bi se moralo uz ceduljice za svaku satniju natiskati i jedan poziv, gdie bi se sve točno navesti imalo, u kakovu se svèrhu pomenuti dar sabira, pak kad bi rečeni poziv naši Krajišnici proučili, do kojih još ova viest dopèrla nije, moralo bi im sèrce od radosti zaigrati, kad bi vidili da se o prosvieti puka radi, te bi jamačno svaki po koi kamenčić doprineo za onu palaču, koja bi imala poslie u sredini potomstva našeg sjati, kao sunce koje raztvara svietlim tracima noćne tmine. —

Istina je, da je težka nevolja narod pritisnula, izpod koje će se mučno gdiekoji izvući, tomu je uzrok nerodica u prošastoj godini, te je narod podvèržen velikoj nevolji, ma ipak naći će se dobrih dušah, koje će na sebi uztegnuti, pak će tako sigurno ovom poduzeću na pomoć priskočiti.

Više vriednih glasovah od svijuh stranah čitao sam, koji opominju svaku domoljubnu dušu, da pripomogne ovaj poduzeti važan posao; evo i ja sam moj glas turio medju narod, nebi li možebit i on koje sèrce ganuo, da onim pripomogne, što mu je u mogućnosti. — Da ovaj moj vapaj badava nezuji i da baš sasvim u mèrtvilu neostane, odkidam od ustiuh moje obitelji i prilažem evo ovdie na ovu plemenitu svèrhu 5 f. a. v., koje za izdavanje već više putah napomenutih knjigah obratiti izvolite**), koje bože daj! da skoro u život stupe i da bieli sviet ugledaju.

*) To bi bila zadaća naše Matice, jer je za sad uzela na se medjutonje opravljanje toga posla.
Učr. Nar. Nov.

**) Odpravničtvo Nar. Novinah dobilo je već nalog, da tu svotu preda gospodinu dru Rojcu, koi u ime Matice sakuplja ove prineske.
Učr. Narod. Novinah.

Knjižtvo.

Kao ozebao blagih trakah žarkoga sunašca, ovako i mi željno izčekivasmo knjigu, koja nam je potrebna kao gladnu kora svagdanjega hlieba, pa ipak neodvaži se nitko na to, da, spisav ju **kako valja**, dade nov pravac svakom piskaranju. Toj našoj nestašici doskoči visoka vlada naloživ mužu, vieštom na peru, da nam sličnu knjigu napiše. On kao iskren vatren domoljub lati se toga prem veoma mučnoga posla; pa evo plod njegova truda u nas! — Prije niekoliko miesecih izadje u Beču, troškom c. k. naklade školskih knjigah: **Skladnja** *ilirskoga* (zar još?) jezika za niže gimnazije od **Adolfa Vebera** c. k. profesora na zagrebačkoj gimnaziji. — Ciena joj 37 nov. a. vr. a obsiže do 12 liepo tiskanih tabakah. —

Već nam samo ime dobropoznatoga g. pisca jamči, da mu dielo neće loše biti, jer česa se Veber lati, onamo svrati svu svoju pomnju i pozornost te nepušta kèrljavo izpod pera. Knjiga je krasno razdieljena, a osobito viešto je porabu veznikah razvijena, kojim je, u koliko se vidi, g. pisac osobitu pozornost obratio. Otraga dodana je nauka o piesničtvu. — Riečju ovo je podpuna ta našim zahtievanjem **za sada** posve odgovarajuća skladnja, koju svakomu iskrenomu rodoljubu preporučujem.

Ja nisam ovdie nakan **zdrav** sud o ovoj skladnji izreći; tu se bome zahtieva niešta više od dobre **porcije strasti i neznanstva**; ali željiti bi bilo, da se koi vieštak na to stavi. Nu na svaki način mogu reći, da je ovo jedno od najboljih dielah, što ih dosele imadosmo, te da će svim dobro doći, osobito *učećoj se mladeži*. Dosele nismo imali ikakve ili nikakve skladnje; niešta amo tamo razbacano, ali sve kèrnjavo, nepodpuno, iztudjeno ili bolje tudje prisvojeno, našim potrebam nedostatno. Naš se jezik dosele na gimnazijah slabo pazio, malo učio, nemarno predavao. Ljudi su se tužili, da neimamo slovnice valjane, kako bi čoviek bez slovnice mogao dieci jezik predavati. — A drugi opet — kojim do toga stoji, da se hèrvatski jezik stegne na sela, seljake, pojate i gumna — vele, da što treba hèrvatskoj dieci učiti hèrvatski, tà, vele, usisaše ga već materinjim *mliekom*. — Koli neosnovano i netemeljito je *jedno* i drugo mnienje, uvidja svatko, komu nije čuvstvo ozeblo. Ovo je gola krinka, koju si namakoše neprijatelji našega jezika, neprijatelji, koji bi rada da naša narodnost, narodno knjižtvo u mèrtvilu čami, kao što je čamilo toliko viekovah.— Nu sreća, što je naša visoka vlada jednim i drugim usta začepila. *Onim, koji se* tuže na nedostatak slovnice, valja sada ušutiti, jer im čoviek pokaže Mažuranićevo Riečoslovje i Veberovu Skladnju, — podpuna dakle slovnica hèrvatskoga jezika. *A onim drugim* vikačem zabotvi zube carski patent od 8. *kolovoza god.* 1859., koi daje svim jezikom, dakle i hèrvatskom njegovo naravno pravo.

Hvala iskreno visokoučenomu piscu Skladnje na trudu, kojim izradi ovo pèrvo (za Daničićevu sèrbsku skladnju nemožemo ništa reći, jer je još i nevidismo — a nije ju moći ni kupiti) dielo u našem i našega jezika, — narod bit će mu zahvalan. **L.**

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2319. (107) 3—1

Kundmachung.

Zur Sicherstellung der Lieferung der Buchbinderarbeiten für den Bedarf der kroatisch-slavonischen Finanz-Landes-Direction und der hieher zur Fassung zugewiesenen Behörden und Aemter, von welcher Lieferung jedoch die Steuerbüchel ausdrücklich ausgenommen werden, wird eine Konkurrenz Verhandlung mittels Einbringung schriftlicher Offerte und einer mündlichen Lizitation im Abminderungswege am 28. März 1860 um 10 Uhr Vormittags im Amtslokale des k. k. Finanz-Landes-Oekonomats vorgenommen werden.

Das Beköstigungs-Schema, aus welchem die Preise für die Buchbinderarbeiten mit Innbegriff des Sigillirens und Heftens der verschiedenen Gefällsregister, dann für die Beistellung der Wandkalender zu ersehen sind, wie auch die Lieferungsbedingnisse können bei dem genannten Oekonomate in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Die schriftlichen Offerte müssen im Sinne der Licitationsbedingnisse gehörig instruirt und wohl versiegelt, längstens bis 27. März 1860 Mittags 12 Uhr bei dem Präsidium der k. k. Finanz-Landes-Direction überreicht werden, indem nach Ablauf dieses Termines kein Offert mehr angenommen wird.

K. k. kroatisch-slavonische Finanz-Landes-Direktion.
Agram den 8. März 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 17. OŽUJKA 1860. Broj 64.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjim ručnim pismom od 8. ožujka t. g. generalmajora Gabriela viteza Rodića, priznavajuć njegove izvèrstne usluge, učinjene u miru i pred neprijateljem, najmilostivije podièli u baronski stališ austrijanske cesarevine.

Pravila

hèrvatsko-slavonskoga gospodarskoga društva.

(Konac.)

D. Skupštine družtvene.

§. 30. Družtvo dèrži glavne skupštine, podružničke sastanke, odborske i odsiečne siednice.

Glavne skupština dèrži se u Zagrebu redovito svake godine jedanput; dan i red razpravah u skupštini pretresat se imajućih ima se odprie u slici poziva u službenih listovih zagrebačkih miesec danah prie priobćiti.

§. 31. U glavnoj skupštini ima se preduzeti:

a) izviestje odbora upravlj. o vodjenoj upravi družtvenih poslovah;
b) godišnji račun;
c) izviestje vèrhu uspieha radnjah i pokušajah na družtvenom vèrtu;
d) izviestja podružnicah.

Većina absolutna odlučuje; u slučaju jednakih glasovah odlučuje predsiedatelj.

Nadalje glavna skupština ima pravo:

a) predsiednika, podpredsiednike, odbornike i blagajnika birati;
b) riešavati razpre družtvene po smislu §. 16.;
c) primati predloge za preinačenje pravilah i zaključke o tom činiti; nu pridèržanjem ipak najvišjeg odobrenja; isto tako i o ukinutju družtva viećati (§. 33.);
d) nagrade raspisivati i dopisivati;
e) proračun (§. 21. sl. a) za buduću godinu opredieljivati;
f) posavietovati se o predlozih, predmetih i pitanjih u krug družtva spadajućih;
g) nakon: birati uz predlog upravlj. odbora dopisujuće i začastne članove.

Kod glavnih skupštinah, kod odborskih i odsiečnih siednicah ima se vazda zapisnik voditi, kog će predsiedajući i perovodja podpisati.

§. 32. Sastanci podružnicah imadu se redovito svake tri mieseca jedanput dèržati; predsiednik predsieda, a pismovodja obavlja poslove.

E. Ustanova za slučaj ukinutja družtva.

§. 33. O ukinutju družtva odlučuje glavna skupština, nu mora se odprie predlog o tome u programu priobćiti svim članom.

Odlučeno ukinutje ima se predbiežno zemaljskoj vladi prijaviti.

§. 34. Imetak družtva nesmije se po njegovom ukinutju na nikakove svèrhe drugovèrstne upotrebiti, nego na obćo koristne gospodarske ili obèrtne za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju u jednakoj mieri; o čem će glavna skupština naredbu potanje sastaviti.

U Zagrebu dne 7. studenoga 1859.

Podpredsiednik:
Baron Kulmer s. r.

Poslovoditelj:
Ljudevit Vukotinović s. r.

Ova pravila potvèrdjuju se na temelju najvišje odluke od 30. kolovoza 1859.

U Beču dne 28. prosinca 1859.

Nj. c. k. apost. veličanstva pravi tajni savietnik, komornik, vitez carsko-austrijanskoga reda željezne krune I. razreda, zatim ruskoga reda sv. Stanislava I. razreda, počastni vitez nezavisnoga Ivanovačkoga reda,

ministar unutarnjih poslovah
Gołuchowski s. r.

Dr. Weissmann s. r.,
c. k. ministarski savietnik.

Rosilda,

pripoviedka iz talijanskoga

od Stiepana Horvata.

(Gdie je troubadour ovu pripoviedku izpievao, nije jasno. Vidi se samo, da je bio izvan domovine i nasretan: a vierojatno je, da je u onakovu komiešanju, u kakovu u ono doba lombardezke slobodne dèržave biahu — a on jih je češće polazao, kao što se to iz njegovih piesamah vidi — pao tù kojoj god od njih i Fridriku (Barbarossi) u nemilosti.)

Oj vi piesme pradiedovah mojih
I vi priče, kojih sa dietinstva
Mog veselja naslušah se dosta,
U razriečju mojih alpskih bèrdah,
Neukusne ali rатodušne
I prepune ugodna dreselja,
Zato mile i sèrdcu mi drage:
Vratite se opet mi u dušu,
Te me sladkim spominjanjem vašim
Vèrlih činah zasliepite tako,
Da već ovih neću čutit mukah,
No ću mislit, da sam prost tamnice,
U kojoj sad oplakivam sreću,
Te da mi se povratilo doba,
Što ko diete veselo proživih —
U Saluzzu, gdieno sviet segledah —
Na njegovih bèrdih mirisavih,
Što no jesu pokrivena cviećem,
A potokom presiecana bistrim,
Romoneći što je Pinerolo —
Na dražestnih Eridanjih brieżih,
Gdie s daleka u večerno doba
Naslušuje i sluša Turinac
Seljakinju, gdie piesmu popieva
Sad junačku, a ljubezna sada. —
Oj! ti zemljo! kraju piesmorodni,
Što ne živiš samim spominjanjem
Hrabrih dielah, činah junačkijeh
Bad' veselih badi neveselih,
Ipak sèrdce dirajućih uviek!
Ti si ono pèrvo dela vrelo
A doline tvoje pèrvu strugu
Mnogih vodah mladjahnomu kralju;[1])
S tvojih lugah, s cvietorodnog vèrta
Dolazeći veći i veći biva. —
I dočim me ovog vèrta krasnog
Mio miris mal' ne opojuje,
Osvèrćem se i vidim okolo,
Kamo god mi vid očinji pade,
Kak se koče ponosno na bèrdih
Baš na èrtih tvèrdi stari gradi;
A dok gledjem te tvèrdjave stare,
Nestaje mi, al' ne! ne nestaje,
No se samo po bitnosti mienja
Ona radost, što sa mnom vladaše;
Ona biva samo ozbiljnija,
Ali ipak ne manje dražestna.
Tad odlažem dvojnice postirske,
Pa se laćam arpe trubadurske.
A ti vilo! vilo domorodna!
Ti pokrepi moju pamet sada;
Jer naumih opievat Rosildu. —
Liepa bieše i ljubljena bieše,
A ljubljaše svoga muža niežno;
I kako se ovietić 'k cvieću vije
Tak na njenu diečarac se krilu
Posmiehuje posmiehu majčinu.
Vratio se is lova plemiću
Teodomir — o kak mu se čini
Dugočasno uzlaženje u grad!
Ne, kan' da je umoran od hoda,
Pak da umor korake mu steže —
No mu sèrdce poteklo na susret
Miloj ženi i predragom sinku.
On očima bacio na kulu —
Pa vidi i gledi na prozoru
Predražestnu sliku nanj što čeka.
Njoj na ruci diečarac se smieje
Baš kó da je sa nebesah sišla
Dievičanska majka, mati božja,
Da pogledom svojim ljude tieši.
Ali netom snaśla ih nesreća.
Nieko jutro rano Theodomir
Po bajeru nedaleko Lemne[2])
Gonio je kano biesan vepra,
Izbacio za njim ljutu strielu,
A nesrećom ona zahvatila
Dioniza, mladića prekrasna.
On se sruši, on svom ubojici —
Vierni drug i prijatelj iskreni. —
Jošte uviek živi u popievkah
Pinerolo! liepih tvojih dievah;
Kakov mladić Dioniz bijaše!
Kakva blagost mladostna i hrabrost.
Eto tuge, jada i čemera!
Jer, odkad se omastio plemić
Kèrvju svoga dobra prijatelja,
Ostavila njega radost sasvim.
Niekoć tako u svom gradu sretan,
Nemože sad ni pokoja naći;
Jerbo vraže cèrna krila svoja
Razkrilio po svem gradu njeg'vu,
A kaže se, da su noćju mnogi
Tog nečista duha smijeh čuli. —
Ne za dugo a malo po malo
Venuo je Rosildin diečarac,
Dok izčeznú madjahni mu život.
A palače pùste odjecahu —
Tužnim plačom majčinoga plača.
Ni dietečje smèrt nij oslabila
Strašne muke groznoga usuda.
Ah! i samu muž gleda Rosildu,
Gdie joj mlada krasna lica bliede.
Dà! on vidi, gdie joj ugašuje

[1]) Pad izvire u Monviso u Markgrofiji Saluzzo, čini se, da ov uvod spada na cielu pokrajinu, što je današnji Piemont ili barem veliki čest njegova.

[2]) Lemaija ili Lemna šumska je rieka kod Pinerola.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Verona 10. ožujka. (Tr. Ztg). Medju piemonteskim emisarima, zatečenim u dielu, nalazi se i jedan svećenik, koga je orušničtvo blizu Valegja uhvatilo i koi je kod sebe imao mnoge stotine iztiskah buntovnih proglasah, kao što se takodjer iz pisameh, koja su mu oduzeta bila, vidi, da je imao zadaću nagovarat c. k. vojnike da prekèrše svoju prisegu i da je i sada prekoračio granicu, da postigne ovu svèrhu.

Pozornostju nadzornih organah preprieèilo se je i kradom uvadjati oružje u mletačke provincije. I sva ona draženja i vriedjanja granicah, koja počinjaju piemonteski organi malone svaki dan, čine se da su navlastito onamo smierala, da prisile c. kr. vladu, da na svoju obranu uporavi oružje i da joj se tako nametnut uzmogne kakova odgovornost. No to ipak neće carsku vladu ni najmanje uztezati, da nebrani svojih granicah i svoga vlastničtva i da silom neodbija nanešenih joj uvredah — i zato su pred niekoliko danah od ovdiešnjega c. k. vojničkoga zapoviedničtva poslane ozbiljne zapoviesti na pogranične čete, i na zapoviednike predajih stražah, da energički uzbiju svaku uvredu, no da se i piemonteska vlada o ovom postupanju obaviesti, priobćen joj je podpunoma sadèržaj ove zapoviesti i ona je učinjena pozorna na odgovornost.

Neprestano dolaze bivši c. k. sada Piemontu predani soldati iz Lombardije k austrijskim prednjim stražama, gdie se javljaju kao uskoci i neprolazi malo ne ni jedan dan, gdie se nebi dogadjali slični slučajevi. Uskoci kažu, budući da su svikolici soldati ove kategorije sazvani pod zastave, da vole nadalje služit u c. k. vojski i za vazda odreći će piemonteskoga podložničtva.

Talijanska.

Turin 8. ožujka. Odnošaji medju Francuzkom i Sardinijom nisu baš najprijaznij i ovdie si tumače promienu francuzke politike iz približenja medju Parizom i Bečom, koje se je medjutim dogodilo. Barem dobiva ovdiešnja vlada viestih iz Pariza, koje pokazuju, da su se poboljšali odnošaji medju obim silama. Francuzka nedèrži se uzpèrkos noti grofa Cavoura od 1. ožujka jošte za potučenu. Gospodin Thouvenel upravio je dne 3. ožujka pošiljku na gospodina Talleyranda, u kojoj se predbacuje gospodinu Cavouru da pretierava preprieke, koje se protive oživotvorenju francuzkih predlogah i da je Francuzka prisiljena ostati pri istima. Od toga vremena nije prošao dan, da nebi gospodin Talleyrand s novim predlozima dolazio Cavouru. Sardinski ministar raspravlja sve mirno, što mu se predlaže, no on ostaje odlučno kod svoje misli, da se valja ravnati po odluci obćenitoga glasovanja. I kralj je njegova mnienja i kako čujemo, popustili su već u Parizu u obziru pozastih zahtievanjah. Francuzka vlada pristaje na sdruženje, no uprava Toskane ima se razlučit od sardinske uprave i pèrva zemlja dobiti podvladaoca u osobi Carignana. Cavour je poslie duljeg razgovora s kraljem i ovaj predlog zabacio, no odlučni zaključci moći će se tek učinit, kada se sazna proizhod glasovanja, i nebi bilo nemoguće, da će jakost većine na korist sdruženja odlučit, što se ima učinit. Maršal Vaillant dobio je, kao što je već prijavljeno, zapoviest, da sve tako pripravi, da mu vojska uzmogne krenut za 24 sata. Dotična depeša nije sastavljena u šiframa, tako da se ni sumnjat nemože, da Francuzka tom zapoviestju namierava uplašit Talijane. Francuzka vlada išla je jošte i dalje i zapoviedila je maršalu, da se ima veoma hladno dèržati prema milanezkim oblastima. Na pèrvoj večernjoj zabavi, koju je dao novi gubernator milaneski, markez d' Azeglio, nije bilo ni jednoga francuzka oficira.

Iz Rimina od 7. ožujka javljaju bèrzojavnim putem, da u Jakinu i Jesu traje razdraženost i očitovanja od strane naroda. U Jakinu dèržalo se ratno vieće pod predsiedom generala Kalbermattena i bilo je zaključeno, da se proti gradu Jakinu, koi se krati plaćati poreze, ima postupati podpunom strogostju i ako bi potrebno bilo hrabro se oprieti svim nasèrtima izvana. Sve čete izišle su podpunoma opremljene s oficirima i delegatom u Pezaro.

Turin, 12. ožujka. Fanti je iznovično dobio izvanredan kredit. Oklopnička regimenta „Piemonte reale", dva batalijuna topničtva i dva batalijuna nišandžijah otišli su u Genovu; jedna piešačka regimenta sliedit će za njima.

Genova, 11. ožujka. Svi tèrgovački bredovi, koji su ovdie prazni ležali, otišli su put cèrnoga mora, da dovezu žita. Čete otišavše od ovuda u Novaru dobile su dan prije svoga odlaska zapoviest, da stave svoje regimente na stupanj rata. Ovamo neprispieva za francuzku vojsku samo hrana, već dolaze jošte i nove čete. Kažu, da je u Livorno došla zapoviest, da se imaju za francuzku vojsku u pripravnosti dèržati vojnički magazini.

Velika Britanija i Irska.

London, 10. ožujka. Modra knjiga o Italiji popunila se jučer obnarodovanjem novih spisah. Posliednja od 24. veljače datovana depeša lorda Cowleya na lorda J. Russella opisuje stanje pitanja na sliedeći način: „Gospodin Thouvenel" izviešćuje britanski poslanik „izrazio se jučer prema meni, da je vlada Njezinoga veličanstva, primili se predlozi učinjeni za riešenje talijanskoga pitanja ili neprimili, talijanskoj stvari već time učinila veliku uslugu, što je u obće učinila ove predloge, budući da je carska vlada time došla u stanje, da se upusti u razprave s austrijanskom vladom i da se lojalnim i poštenim načinom rieši obvezanostih, koje izpunit nije bilo moguće". „Times" opaža na to: „To je posliednja mienja, o kojoj smo obavieštenì. Car francuski riešio se engleskim predlozima na pošten način izpunjenja uvietah vilafrankčkih i curičkih. Mi neizražujemo nikakova mnienja, mi samo priobćujemo izvadakah iz službenih spisah. Mi ćemo dalje pokazati, kako se je procesom, koi se razvija u svesku od 34 stranke, postigo ovaj rezultat. Dne 15. siečnja javio je lord Russell lordu Cowleyu, da se nije ničemu nadati od kongresa, jerbo se neslaže „nauka, da je dužnost kongresa, da se vlast papi opet povrati u Romanji s naukom, da se nesmije nikakova sila uporavit, da se narodu srednje Italije nametne vlada." Na ovom veoma oštroumnom i praktičnom zaključku osniva engleski ministar nadu, da bi kriza mogla biti prijazna sajedničkoj politici i zato se pojavljuje sa svoja četiri predloga. Dne 27. veljače mogao je lord Cowley dati izviešće, da je francuski ministar primio pèrvu točku, koja govori o neposredovanju, kao pako opetovanje politike slobodno izrečene po Francuskoj; što se kasa predloga, koi se proteže na Mletačku, i nanj pristaje car s

malenim priuzdèržajem; a u obziru na četvèrtu i najvažniju točku, „da se budoća sudbina srednje Italije ima odlučit temošnjim narodnim skupštinama“, car je toga osobnoga mnienja, da je predlog pravedan i praktičan, no misli da je s poštenja obvezan, da se zbog mira vilafranačkoga prije sporazumije s Austrijom, i da pošalje izjavljenjah onim silama, koje su bile pozvane na odkazani kongres. Car bijaše sklon primit engleske predloge, ali tek onda, ako mu sa rukom podje, da ih stavi u sklad sa svojim položajem prema austrijskom dvoru s jedne a prema Rusiji i Prusiji s druge strane. Dne 30. siečnja dobie je lord J. Russell od austrijskoga dvora uvierenje „da carski kabinet nenamierava posredovati oružjem u talijanskim dèržavama.“ Na to izjavlja Francuzka, da je riešena onih dužnostih, što ih je na se uzela u Vilafranki; budući da su takove okolnosti, da nije moguće ispunit ovih obvezanostih. Spisi pružaju veoma shodan ključ za samèršenu tkaninu ove mase od diplomacije. No kako da ih stavimo u sklad sa savietom, koi je car dao još onomadne kralju sardinskom? Da uzmemo, da je napomenuti saviet bio samo prividna revnost careva za njegove obvezanosti prema Austriji i kad je naišo na Cavourov odpor, da je postigo dokas za nemogućnost, koga je trebovao? Time bi se bez sumnje mnogo razjasnilo, što se je činilo nedokučivo. Česti predlozi, neprestana oklevanja i mienjajući se savieti cara Francuzah našli bi svoje izjašnjenje, isto tako kao smieli i odlučni jezik, koi vodi grof Cavour u obziru srednje Italije i njegov toli prekoredno miroljubivi jezik u obziru Savoje. No ima muževah, kojih diela nebismo rado proricali, ma ležale pred nama otvorene isprave koje mu drago. Samo jedno čini se da je jasno, a to je, da Napoleon III. i grof Cavour sada prilično dobro znaju, kako imaju ovu talijansku igru do kraja izvesti, i da taj kraj nije veoma udaljen.“

London 13. ožujka. Današnji „Times“ veli: Pasivno dèržanje velikih silah dokazuje, da bi Englezka sama morala prepriečit sdruženje Savoje, što je nemoguće.

London, 14. ožujka. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće položio je lord Russell dopisivanja protežuća se na Italiju na stol kuće. On daje poviestnički pregled talijanske krize i nastoji dokazati, da politika, koje se je englezka vlada dèržala, nije promienila sdruženja Savoje s Francuzkom. Englezka učinila je predlogah za riešenje talijanskoga pitanja i nije se uplastila odgovornosti ove politike i gotova ju je braniti.

Lord Palmerston opaža: Kad je vlada sačula za predlog utielovljenja, nadalo se je, da će se sastati kongres, na kojem bi se ovo pitanje uzelo u pretres. Englezka nije dakle hotiela da povede posebnu raspravu. Pošto se kongres nije sastao, učinio je englezki kabinet prigovorah naprema francuzkoj vladi zbog utielovljenja.

Sastavljenje evropejskoga saveza proti Francuzkoj probudilo bi vojnički duh ove dèržave. Francuzka učinila je utielovljenjem pogriešku, budući da su joj granice sigurne a ovim utielovljenjem pobudila je nepouzdanje ostalih silah, jer tko zna, dokud bi se ustanovljenje naravnih granicah tierati moglo. U ostalom jošte nije utielovljenje sasvim izvedeno. Car Napoleon izjavio je, da neće bez dozvoljenja velikih silah preduzeti utielovljenje; dakle je moguće, da se ovaj predlog neće oživotvorit.

Whiteside tvèrdi, da je kabinet svojim postupanjem žèrtvovao nezavisnost Švajcarske.

Horsman misli, da bi vlada savezima mogla bila preprječit utieloljenje.

Disraeli predbacuje vladi, da je utielovljenje Savoje time olakšala, što je pomagala Sardiniji da se poveća. Kabinet bi naprema drugim silama imao bio napomenuti Savoje prigodom predlogah za riešenje sredotalijanskih poslovah.

I Kinglake i [illegible] kore dèržanje vlade. Lord Russell [illegible] bi resultat težnjah opozicije bio povr[illegible] [illegible]ih okolnostih u [illegible].

Pretresanje se odgadja.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Berlin, 14. ožujka. U današnjoj siednici poklisarske kuće primljen je zakonski nacèrt o ukinutju lihvarskih zakonah sa 101 glasom proti 105 glasovah. U manjini ostale su frakcije od lievice.

London, 14. ožujka. Jedna pariška depeša u listu „Morning Post“ naviešćuje, da će naskoro izići jedna nota Francuzke na ostale sile, koja razjašnjuje razloge utielovljenja Savoje i Nice. Kažu, da će se obećati pučko glasovanje.

Paris 14. ožujka. (Bèrzojavna viest „Wien. Ztg.“) Glavni general španjolske vojske u Africi naviešćuje pod 12. t. m., da je k njemu došao poslanik s pismom Muley-Abbasa, u kojem pismu umoljava se general, da posluša poslanika i da na korist mira, za koi on moli, učini što je više moguće u interesu obijuh narodah. Vojvoda tetuanski izjavio mu je, da se može upustit u pogadjanja, no da neće svojih vojničkih operacijah obustaviti, dok ova pogadjanja neurode konačnim plodom.

Firenca 14. ožujka. Dosadanji rezultat glasovanja u Toskani: Za sdruženje bilo je 215.485 a za razlučenu kraljevinu 6930 glasovah.

Paris 12. ožujka. Glasovanje u Savoji neće se poduzeti razlučeno polag pojedinih provincijah, kao što je to Švajcarska želila, već će svekolike provincije zajedno glasovati. — Kao što se čuje ostat će francuzka vojska u Lombardiji. — Glasa se, da je bulla exkomunikacije proti kralju sardinskomu već gotova i da će se odmah izdati, kad se u Romanji obznani glasovanje.

Beograd 8. ožujka. Budući u susiednim turskim provincijama sèrbski pasoši bez vidimovanja turskih oblastih nemaju valjanosti, zapoviedio je knez Miloš svojim činovnicima da nepuste u zemlju putnikah, koji su obskèrbljeni turskim pasošima.

Firenca 14. ožujka. Rezultat glasovanja od 214 občinah u Toskani: 330,087 glasovah za sdruženje a 13.156 za razlučenu kraljevinu.

Za izdavanje pučkih knjigah doprineo je nadalje:

		for.	kr.
51.	Gosp. Novotni Stiepan, kateketa u Zagrebu	2	—
52.	„ Rušnov Antun, c. k. vèrhovni župan u Zagrebu	10	—
53.	„ Mažuranić Antun, c. k. profesor	2	—
	Prijašnji prinosci iznose	249	15
	Ukupno dakle	263	15
	Nu medju ovim iznoskom nalazi se koi ide u poseban račun za proslavljenje stolietnoga gode Andrije Kačića, zato ostaje samo	1	—
		262	15

i jedna razteretnica za 100 f.

Dalje prineske prima u ime matice ilirske njezin blagajnik.

Dr. Antun Roje s. r.
c. k. javni bilježnik.

Narodno kazalište.

U Varaždinu, dne 15. ožujka. J. B. Uspèrkos dopisatelju P. u Nar. Nov., što je mislio, da su narodna predstavljanja do poslie uzkèrsa odložena, razveseli nas sinoć naše slavno družtvo dobrovoljacah veselim igrama „777“ i „Bila koja god“. Sudielovala su lica, što ih već iz „Graničarah“ poznajemo i to istom slavom i istom umietnostju. Poimence hvaliti, bilo bi suvišno, buduć se svi jednako odlikovahu.

Občinstvo nije ni sinoć zaostalo, da svoju dužnost učini, kazalište bo bijaše dubkom napunjeno, a radostnom pleskanju nebijaše ni konca ni kraja.

Kao što se čuje, opetovat će se ova dva komada dojduće nedielje, da se i oni razvesele, koju sinoć radi malenoga prostora nemogahu prisutstvovati predstavi.

Objava.

Dielce „Put na Plivice“ razposlano je u razne krajeve naše domovine, da si ga svatko može lašnje nabaviti; malo preostalih istisakah izručeno je ovdašnjemu knjižaru Županu, te se kod njega prodaje istisak po 45 novčićah.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 16. ožujka 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma	„ 5%	„ „ „	77.60
Od g. 1851, seria B.	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	69.
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834		„ „ „	
„ „ „ „ 1839		„ „ „	
„ „ „ „ 1854		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	859.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	190
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd.	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		113.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah		
London za 10 funtih šterlingah		132.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah		
Carigrad za 100 turskih grošah		
Mienični diskont narodne banke 5%		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.28
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	31.75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2319. (107) 3—2

Kundmachung.

Zur Sicherstellung der Lieferung der Buchbinderarbeiten für den Bedarf der kroatisch-slavonischen Finanz-Landes-Direction und der bieher zur Fassung zugewiesenen Behörden und Aemter, von welcher Lieferung jedoch die Steuerbüchel ausdrücklich ausgenommen werden, wird eine Konkurrenz Verhandlung mittels Einbringung schriftlicher Offerte und einer mündlichen Lizitation im Abminderungswege am 28. März 1860 um 10 Uhr Vormittags im Amtslokale des k. k Finanz-Landes-Oekonomats vorgenommen werden.

Das Beköstigungs-Schema, aus welchem die Preise für die Buchbinderarbeiten mit Innbegriff des Sigillirens und Heftens der verschiedenen Gefällsregister, dann für die Beistellung der Wandkalender zu ersehen sind, wie auch die Lieferungsbedingnisse können bei dem genannten Oekonomate in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Die schriftlichen Offerte müssen im Sinne der Licitationsbedingnisse gehörig instruirt und wohl versiegelt, längstens bis 27. März 1860 Mittags 12 Uhr bei dem Präsidium der k. k. Finanz Landes-Direction überreicht werden, indem nach Ablauf dieses Termines kein Offert mehr angenommen wird.

K. k. kroatisch-slavonische Finanz-Landes-Direktion.
Agram den 8. März 1860.

Nr. 3514 (98) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

An der serbischen Lehrerbildungsanstalt im Zombor ist die Stelle des Präparandenlehrers und jene des Religionslehrers zu besetzen.

Mit jeder dieser Stellen ist der Gehalt von 412 fl. und eine weitere Aushilfe im Betrage von 105 fl. österr. W. verbunden.

Der Religionslehrer hat auch den Unterricht im Kirchengesange, Typikon, wie auch in der alten slavischen Kirchensprache zu besorgen.

Kompetenten um diese Stelle haben ihre eigenhändig geschriebenen, an das hohe k k. Ministerium für Cultus und Unterricht gerichteten Gesuche bis zum 10. April l. J. im Wege der vorgesetzten Schulobrigkeit und beziehungsweise vorgesetzten Ordinariates bei dieser Statthalterei zu überreichen, und sich ausser der österreichischen Staatsbürgerschaft und die wissenschaftliche und pädagogische Befähigung, über die bisherige Verwendung, Alter, Religion, wie auch über ihr politisches und moralisches Verhalten mit legalen Dokumenten auszuweisen.

Temesvar am 19 Februar 1860.
Von der k. k. serbisch-banater Statthalterei.

Br. 1295-civ. (108) 3—2

Izrok o ukinutju konkursa.

C. k. zemaljski sud kao inštancija konkursa u Zagrebu daje na znanje: da je konkurs ukinut otvoreni dne 17. sèrpnja 1858. br. 4352. proti supruzima gospodinu dru Ljudevitu Gaju i gospoji Paulini Gaj, na temelju nagodnoga izravnanja sklopljenoga medju vierovnicima.

U Zagrebu dne 14. ožujka 1860.
Klobučarić s. r. Jović s. r.

Nr. 1104 (106) 3—2

Kundmachung.

Mit 1. April wird der Postkurs von Cirkvenica nach Veglia aufgehoben und an dessen Stelle eine Postverbindung zwischen dem kroatischen Festlande und Veglia auf der kürzern Route von Portoré über Malinska nach Veglia mittelst Reitbothenposten mit unten folgender Kursordnung ins Leben treten, mit welchen sowohl Briefe als Fahrpostsendungen, Letztere bis zum Gewicht von 3 Pfund werden befördert werden.

Kursordnung
vom 1. October bis Ende März.

Von Veglia	In Portoré
Sonntag, Montag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag um 8. Uhr Abends.	am folgenden Tage um 1 Uhr 15 Minuten Früh.
Von Portoré	In Veglia
Sonntag, Montag, Dienstag, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr 30 M. Nachmittags.	an denselben Tagen um 6 Uhr 45 Minuten Abends.

Vom 1. April bis Ende September.

Von Veglia	In Portoré
Sonntag um 9 Uhr 30 M. Abends, dann Montag, Donnerstag, Freitag um 8. Uhr Abends.	am folgenden Tage um 2 Uhr 45 M. beziehungsweise 1 Uhr 15 M. Früh.
Von Portoré	In Veglia
am Montag, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr 30 M. Mittags.	an denselben Tagen um 6 Uhr 45 M. abends.

Ausserdem findet im Sommer die Korrespondenzvermittlung nach den quarnerischen Inseln auch mittelst der Lloyddampfer statt.

Agram am 3. März 1860.

Klempay.

Nr. 345-1860 (97). 3—2

Feilbietungs-Widerrufungs-Edikt!

Vom k. k Bezirksgerichte G. Gorica wird über Einschreiten des Advok. L. Šram eine der Executionsführerin Josefine Hušek de praes. 3. März 1760 Z. 345 die mit den Ediktum vom 18. November 1859 Z. 1661 und 18. Februar 1860 Nr. 240 auf den 19. März 1860 V. M. 10 Uhr in facie loci angeordnete zweite exek. Feilbietung des dem H. Emerich v. Bušić gehörigen adeligen Gutes „Orle" hiermit widerufen, Was nun zur öffentlichen Kenntnis gebracht wird.

K. k. Bezirks-Gericht
Gross-Gorica am 6. März 1860.
Der k. k. Gerichts-Vorsteher.
v. Zlatarović.

Nr. 1908 (101) 3—2

Konkurs-Kundmachung.

Die hohe k. k. Statthalterei mit Erlasse ddo. 23. Februar l. J Z. 2733/435 hat zur Besetzung der Bezirks-Wundarzten-Stelle im k. k. Bezirke Klanjec den Konkurs mit der praeclusiv Frist 10. April l. J. auszuschreiben, anzuhefehlen geruht.

Bei dieser Stelle sind an Gehalt 210 fl., an Quartiergeld 63 fl. an Unterstützungs-Beitrag 70 fl in Summa jährlich 343 fl österr. W. festgestellt

Die Kompetenten haben ihre Gesuche, belegt mit dem Taufschein, Doktors- oder Wundarztens-Diplome, mit dem Moralitäts-und politischen Verhaltens-Zeugnisse, sowie mit Zeugnissen ihrer bisherigen Verwendung an diese k. k Komitats-Behörde längstens bis 10. April l. J. entweder unmittelbar oder sind die Kompetenten derzeit angestellt, im Wege ihrer politischen Behörde einzusenden.

Schliesslich wird bemerkt, dass die *Kenntniss* einer slavischen Sprache nachgewiesen werden *muss*, und dass die Doktoren der Medizin vorzüglich berücksichtiget werden. Waradin am 28. Februar 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand
Šimunčić s. r.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 19. OŽUJKA 1860. Broj 65.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Vruće želje

iskrenih rodoljubah u ime naroda:

za

presvietloga i preuzvišenoga gospodina

JOSIPA JURJA STROSSMAYERA,

biskupa djakovačkoga i sriemskoga, apoštolskoga upravljatelja biskupijah beogradske i smederovačke u vojvodstvu sèrbskom; Nj. c. k. veličanstva tajnom savietniku i začastnomu dvorskomu kapelanu; bogoslovja i mudroslovja doktoru itd. itd.,

osobitomu podupiratelju svega, što je narodno

na

Njegov godovni dan 19. ožujka 1860.

Stani žarko od istoka sunce,
Što nebište prosvietljuješ naše,
Stani časak naše nad vèrhunce
Sa svim traci, što te obsipaše,
Da vidimo, što u tebi gori,
Tmine tiera a plodove zori?!

Tà! stanite o bezbrojni traci!
Zašto takvom titrate jasnosti!
Da l' što zimski izčeznuše oblaci?...
Il' se tako gibljete s radosti,
Što je u vas slava izvesena
JOSIPOVA, milog nam imena?!

Dà! to bit će; jer On ged svoj slavi,
Kojeg ime medju vami sjaje, —
Koi kriepostmi i pravom ljubavi
Svom narodu ugriev, život daje.
Njegove ime jest med vami gori,
Koi za narod, kao vi, ognjem gori.

Njegovo ime jest med vami gori,
O kom sbore usta od suzicah
Zahvalnicah, što Mu ruka tvori,
Tažeć mile jade siroticah,
Dajuć kruha, kojim treba kruha,
Podpor knjižtvu, život od svog duha.

Njegovo ime jest med vami gori,
Koi po rodu naš je i životu,
Koi vieri i domovini dvori,
Što se bolje dade nus dobrotu,
Dobra, vierna sèrdca i poštena,
Ovoj i onoj s mlada posvećena.

Njegovo ime jest med vami gori,
Komu slava i ljubav jednako
Zahvati se, kud se naški ori,
Kog iskreno ljubi sèrdce svako
Na kog misli i uzdano gleda, —
Kog ikakva pritisnula 'e bieda.

Ah! narode! i nečiniš krivo,
Obljubivši ti sav Onog muža,
Koi sve tvoje hrani ljubežljivo,
Koi te ljub'vom cielog zaokružava —
Pravo činiš! ... Zahvalan Mu budi
S nami klićuć iz sredine grudih:

„Dok će sunce sjat na nebu jasno —
Neuvehli vienac vèrlih dielah,
Kog Mu danom, noćju, rano, kasno,
Vije ljubav oko bistra čela:
Činit će ga svedj biskupa vèrla,
Činit slavna, činit neumèrla!"

„A ti Bože, koi istinske želje
Za najbolje dèržiš molitvice,
Učini nam još ovo veselje:
Daj JOSIPU sreće drugarice:
Zdravje, radost s na mnoga lieta
Pa blaženstvo tvoga drugog svieta!

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Čuje se, da je maršal Vaillant od svoje vlade dobio novu zapoviest, kojom se opoziva ona, koja mu je nalagala, da sa svojom vojskom isidje iz Lombardije, čim kralj piemonteški prime obćenitim glasovanjem ponudjene mu zemlje. Tako iz toga, kao iz mnogo prijaznijega postupanja piemonteskih oblastih prema Francuzkoj u obziru savojskoga pitanja, čini se, da su pariški i turinski kabinet opet u dobru sporazumljenju ili bolje rekuć, da nije bilo ništa nego izlika i pretvaranje, što su u posliednje vrieme ova dva kabineta radila. To su si oštroumniji ljudi već i prije mislili, jer da se stvar ima inače, postupanje Cavourovo bila bi smielost nečuvena, i nebi odgovarala ni najmanje poznatoj njegovoj političkoj mudrosti, to bi značilo mak na konec tierati, povierenu mu dèržavu izlagati neizmiernoj pogibelji, čemu bi Viktor Emanuel težko ikada dao svoje privoljenje, koi je već toliko putah pokusao, da znade cieniti volju svoga mogućnoga saveznika i da se kod sve svoje ratoborne narave ukljenja koracima, za koje mu nisu jošte dorasle sile. Nemože se dakle nikako uzeti, da je odpor, koi je Piemont posliednje vrieme naprema Francuzkoj kazivao, bio istinit; on je po svoj prilici samo ono radio, čemu mu je Francuzka u potaji dala svoje dozvoljenje. Oslanjajući se na to mnienje ni nedvojimo dakle, da će Piemont po dovèršenju obćenitoga glasovanja u Toskani i Emiliji posiest ove zemlje, no isto će i Francuzka učinit u obziru Savoje. Hoće li se i u posliednjoj zemlji prije toga koreka produzeti obćenito glasovanje ili ne, to se jošte za sad nemože s izviestnostju kazati sa svim tim, da je gubernator chambery'ski već svojim proglasom od 10. ožujka naviestio tamošnjem pučanstvu, da će se pozvati na obćenito glasanje, jer je nasuprot Constitutionel onomadne razložio u jednom članku, da obćenito glasanje može odlučivat u pitanjima samo unutrašnje organisacije zemlje koje, no ne u slučajevima, gdie se radi o ustupu područjah, koi može proizticat tek iz nezavisne vladarove vlasti. „Patrie" izražuje se danas jasnije, jer primajući teoriju Constitutionelovu izjavlja, da Francuzka priznaje da Toskanci imaju pravo izabrat si Viktora Emanuela za kralja, no nemože dopustit, da se stanovnicima Savoje i Nice dopusti isto pravo. Ove će Viktor Emanuel neposredno ustupit Napoleonu III. i stvar je svèršena. No ništanemanje moglo bi se ipak dogodit, da će se obćenito glasovanje i u Savoji produzeti, no naravno tek onda ako bi se iz pripravah k istom zaključit moglo, da će biti većina za Francusku, tomu se je valjda Francuzka nadala, jer inače težko da bi Cavour u svom odgovoru napomenuo bio, da će se narod savojski zapitat za mnienje; no da i u onom slučaju, ako se nebi nadat bilo toj većini, Francuzkoj neuzfali kakov takov naslov za osvojenje ove zemlje, skovao je Constitutionnel svoju hromu teoriju, koja će se u tom slučaju upotrebit, jer na svaki način mora Savoja postati francuzkom provincijom i to kao što se čuje cielokupna. Švajcarska neće dakle pri tom pazaru ništa dobiti. „Indépendance-u" pišu: Chablais i Faucigny postat će pozitivno Francuski s priuzdèržajem nieke vèrste neutralisovanja u slučaju rata. „Ginevransko jezero bit će granica ove nove francuzke stečevine, koja će sačinjavat dva okružja, kojima će biti glavna miesta Annecy i Chambery."

Poleg jedne bèrzojavne viesti iz Berne od 16. ožujka protestovala je švajcarska kod sardinske i francuzke vlade proti načinu glasovanja proglašenom u Chambery-u i Annecy-u, koi vriedja prava Švajcarske na neutralnost Savojske. — Ta protestacija bit će težko ovienčana željenim uspiehom!

„La Patrie" donosi štatističkih viestih o Savoji i Nici. Pèrva ima 588,000, glavni grad Chambery 14,000 stanovnikah a grofovija Nica 235,000, glavni grad Nica 27,000 stanovnikah.

Austrijanska carevina.

R. U Karlovcu 16. ožujka. Nemila smèrt opet nam jednog izmedju naših vriednih zemljakah ugrabi. Kako nam glasi iz Rieke dodjoše, preminuo je tamo 13. o. m. najstariji član glasovite po našem rodu obitelji Vranicana, naime Abros stariji Vranicani pl. Dobrinović u 85. godini vieka svoga. Starac bio je poznat po našoj domovini kao vatren i uznešen rodoljub, pravi Hèrvatjanin, koi nije štedio ni truda ni novca, gdie se radilo za dobro i za napredak našega naroda. On je osobito podupirao narodnu stvar za one nesretne borbe, koja se bila već prije 48. godine porodila u Hèrvatskoj i Ugarskoj medju rodjenom braćom radi jezika i domaćih pravah. Višnji mu za njegove plemenite namiere naplatio!

Pokojnik ostavlja izza sebe dva sina i tri kćeri, koje su sve već poudate. Izmedju te njegove diece poznato nam je svima ime njegova starijega sina gosp. dr. Josipa Vranjicana, koi je tako liepo počeo raditi oko narodnog posvieštenja kao književnik i kao revni i velikodušni podupiratelj narodnog knjižestva i svega onoga što je naše.

Sprovod pokojnikov bio je na Rieci dne 15. o. m. a zatim dopratit će se mèrtvo tielo u Severin nad Kupom, gdie će se pokojnik u gradskoj kapeli u raci sahraniti.

Beč, 15. ožujka. Nj. c. k. apoštolsko veličanstvo dostojalo je danas pred podne podielit više privatnih audiencijah.

O 1. uri po podne bila je ministerska konferencija pod najvišjim predsiedom Nj. veličanstva.

Beč, 15. ožujka. Poleg izviešćah iz Pešte pokusila je hèrpa od 200 djakah od prilike, da prodre u više cèrkvih i zatim se je uputila na groblje nalazeće se izvan Franjeve varoši (Franzensstadt). Poslie bezuspiešno na njih upravljenoga poziva, da se mirno razidu, našlo se redarstvo prisiljeno preduzeti niekoliko uapšenjah, da se preprieče dalji izgredi.

Uslied toga krene provod put kerepeškoga groblja, a kad redarstveni činovnici pokusiše to prepriečit, stedoše se rugat istima kao i oficiru i momčadi redarstvene straže, na što nije se moglo propustit, da se nepreduzmu nova uapšenja i napokon bili su organi javne sigurnosti prisiljeni upotrebit isto oružje, pošto je na njih učinjen bio navèrt i pokušaj izbavit uapšenike. Pri tom je žalibože niekoliko osobah ranjeno bilo.

Pučanstvo nije ni s daleka sudielovalo kod toga slučaja i red nije na nikakav način poremećen bio, dakle je dotle tim povodom izišavša momčad redarstvene straže sama i podpunoma dovoljna bila, da zakonu pribavi štovanje.

No u večer nastojahu djaci da odvrate občinstvo od pohoda magjarskoga kazališta i pošto je posredovanje redarstvenih činovnikah kao i redarstvene straže ostalo bez uspieha, razpremi jedan pozvani vojnički oddiel pijacu i mir se povrati. (Wien. Ztg.)

Pešta, 18. ožujka. Magjarski piesnik Julio Sarossy, koga je zbog nieke satiričke piesme varadinski zemaljski sud osudio na godinu danah težke tamnice, proglešen je ovih danah po tamošnjem višjem sudu sasvim nedužnim i odmah je u slobodu stavljen bio.

Talijanska.

Turin, 13. ožujka. Gubernator chambery'ski markez Orso Serra, naimenovan je senatorom. Obćina Brešija ponudila je vladi 1 milijun a Monca 200.000 lirah.

Firenca, 14. ožujka. Rezultat glasovanja od 214 obćinah u Toskani: 330,087 glasovah za sdruženje, 13,156 za raslučenu kraljevinu.

Niemačka.

Berlin 14. ožujka. Nj. c. vis. rus i veliki knez Nikola prispeo je jutros ovamo dolazeći iz Vratislava.

Draždjani, 15. ožujka. Današnji „Dresd. Journal“ donosi oštar članak o utielovljenju Savoje. Tomu je, veli, kriva politika Englezke, koja je uzdèrmala temelje mira vilafranačkoga. Sada bi bilo prekasno opirat se, budući da se sdruženje može smatrati kao svèršena stvar.

Francuzka.

Pariz, 10. ožujka. Sardinka vlada, koja okolo toga radi, da podigne svoju flotu, primila je više francuzkih pomorskih oficirah u svoju službu, što biva s dozvoljenjem francuzke vlade. Svaki čas očekuju dolazak spomenice rimske vlade i da se neponovi, što se je dogodilo s papinskom okružnicom, poslana je već sada zapoviest u okružja, da se ovaj spis nesmije štampati. — Posliednje viesti iz Turina javljaju, da se tamo oruža neprestano i to u najogromnijem razmierju. — Razneo se glas da je markez Grimaldi gradove Manton i Roquebrune ustupio kralju sardinskom po glasu ugovora od 11. veljače t. g.

Pariz 11. ožujka. Već od niekog vremena pogova se o dopisivanju medju papom i kraljem sardinskim. Viktor Emanuel pozvao je, vele, papu, da mu izvan Romanje preda i Marke i Umbriju, a papa Pio odbio je, vele, njegov poziv i zaprietio mu se je exkomunikacijom. U Parizu izlazeći časopis „Courier du Dimanche“ u stanju je o sadèržaju ove korešpondencije medju Vatikanom i Turinom dati zanimivih ubaviestih.

Ova korešpondencija sastoji iz tri pisma, od kojih pèrvo pada u ono vrieme, kad se je kardinal Antonelli pripravljaju na put, da rimski dvor zastupa na kongresu sazvanom za uredjenje talijanskih poslovah. Pismo papino na mieseca siečnja a dva druga pisma čini se da su pisana bila tečajem prošastoga miesece. Točnoga podatka nenaznačuje „Courr. d. Dim“; no i bez njega narisuje ova korešpondencija dosta razgovietno položaj stvarih. U oči kongresa pisao je papa Viktoru Emanuelu od prilike kako sliedi:

Kongres se sastaje. Bolja i propast svete stolice poznate su. Pobuna razorila je u Romanji zakoniti red. Papa poziva kralja, da kao katolički vladar, potomak sjajne kuće savojske, toli glasovite zbog svoje neuzdèrmljive pobožnosti i svoje neizmierne podanosti prema svetoj stolici, neoboriva prava cèrkve na romanjolske provincije uzme u zaštitu na predstojećem kongresu.

„Za cielo“, veli papa, „ako bi se ono, što se je u ime Viktora Emanuela u legacijama izvelo, smatrati moralo kao da je proizišlo iz kraljevske volje, nebi sveta stolica imala ništa očekivat od Piemonta. No papa voli da se sieti neumèrlih pravah, koja je kuća savojska stekla na materinsku ljubav cèrkve, s jedne a s druge strane uzorite pobožnosti pokojne kraljice i matere Viktora Emanuela i pokojne kraljice, supruge Nj. veličanstva. On se takodjer nada, da će božja milost razsvietliti duh i sèrce kraljevo, komu neće usmanjkati božji blagoslov, čim se vrati k podpunom priznanju svojih dužnostih kao zakoniti i katolički kralj.“

Viktor Emanuel odgovorio je na ovo apoštolsko pismo u veoma dugu pismu, iz kojega „Courr. d. Dimanche“ priobćuje sliedeća:

„Viktor Emanuel očituje, da su njegova pobožna čuvstva i njegovo strahopočitanje i odanost za rimsku stolicu ostala nepromienjena. Kralj je duboko tronut od ljubežljiva načina, kojim se papa njegovih predjah, njegove matere i njegove supruge sieća. No što se tiče Romanje opominje kralj na revolucije, koje su se sbile u ovim provincijama. On nije, veli, s početka rata primio ponude pučanstvah, no napokon nije mogo biti hladan prema sudbini Romanje. Kralj nadalje naznačuje velikim cèrtama, što mu je otac Karlo Alberto učinio u pogledu na oslobodjenje Italije. „Karlo Alberto,“ veli Viktor Emanuel, „primio je neumèrlu poslovicu pape Julija II.“: fuori i barbari! — (napolje s varvarima!)“, i uznemogav plemenitim bombama proti tlačiteljima domovine, ostavio je umirući njemu, Viktoru Emanuelu, to veliko nasliedstvo. On, kralj, hoće da oslobodi Italiju. Veliko diele učinjeno je na polak, hvala podpori, koju mu dade njegov veliki i plemeniti sudrug car Francuzah. Viktor Emanuel navodi imena više glasovitih prelatah, koji su zabacili svietovno vladarstvo i izjavili, da ga cèrkva netreba za svoju veličinu. On se nada, da će papa Pio težnje ovih sjajnih cèrkvenih knezovah posvojiti i da će se odreći svietovne vlasti. On moli Nj. svietlost, da u tom slučaju dopusti, da Piemont vlada ovim provincijama pod suzerènitetom papinim, komu će kralj opredielit obilat dohodak i obezbiedit izvèrstno i dostojno miesto kod novoga ustrojenja Italije.

Papa je Viktora Emanuela zamolio, da mu pomogne, da se opet uvede papinska vlast u Romanji, a kralj mu je odgovorio pozivajući papu da se sasvim odreče svietovne vlasti.

Na to odgovara papa Pio u kratko ali kriepko, od prilike kako sliedi:

„Papa nalazi, da kraljevo pismo nije „zdravo“, da je isto proizteklo iz pomiešane glave i zabludiele sèrca. Sveta stolica neće se nikada odreći ni svietovne vlasti, ni ikakova svojega posiedovanja. Viktor Emanuel zaboravlja, da već više cèrkvenih kaznih obterećuje njegovu dušu i vara se za cielo o veličini pogibelji, koja mu prieti, i na koju opomenut ga, prouzročuje svetom otcu duboku bolju. Ova pogibelj sastoji u strašnjoj cenzuri, kojoj se Viktor Emanuel za cielo izlaže, ako neodstupi od pogibeljne politike, s kojom se čini, da se je oistovietio.“

Pariz, 13. ožujka. Polag Viestih iz Rima od 6. ožujka povećat će se papinska vojska za 20.000 momakah.

Kao što javljaju iz Napulja od 6. ožujka, došla je osamo englezka švadra, jedan dio iste ostat će u luci napuljskoj a ostali dio otići će u Căstelmare. — Opet su preduzeta mnogobrojna uapšenja.

Pariz, 15. ožujka. Današnji „Times“ izrazuje nadu, da će vlada dobivši izjašnjenje, na kakav će način Francuzka zapitat za saviet ostale sile u obziru utielovljenja Savoje, obustavit svaku razdražujuću korešpondenciju o tom pitanju.

Bèrzojavne i najnovije viesti

London, 16. ožujka. U jučerašnjoj siednici gornje kuće razvio je lord Taunton koristi, koje su se Englezkoj tèrgovačkim ugovorom pružile i predlaže, neka kuća odobri adresu protežuću se na tèrgovački ugovor.

U noćnoj siednici gornje kuće govore lordi Malmesburi, Overstone i Derby proti tèrgovačkom ugovoru dočim ga Wodhouse i Argyle brane iz političkih financijalnih i tèrgovačkih razlogah.

Adresa dolnje kuće prima se.

Turin, 14. ožujka. Otvorenje parlamenta odgodilo se je do 12 travnja. Pošto će se odviet o zdruzenju predati kralju, izdat će isti proglas na narode novih provincijah.

„Gazzetta del popolo“ poziva ostale listove, neka nepriobćuju viestih o gibanju vojske. Od niekog vremena vodi se, vele, medju princem Napoleonom i grofom Cavourom živahna korešpondencija u obziru miraza princese Klotilde. Kažu da će se skoro opet učinit zajam od 100 milijunah lirah. U ovdiešnjim arsenalima radi se još svejednako s velikim naporom. Novaci viežbaju se svaki dan 2 do 3 puta a osobito podučavaju se u borenju na bajonete.

Firenca 16. ožujka. Dosadanji rezultat glasovanja u Toskani: 366.571 za sdruženje, 14.925 za razlučenu kraljevinu, 9449 upisanikah nije glasovalo.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2992-659 (105) 3—1

Oglas natiečaja.

Po glasu razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 19. veljače 1859. br. 5665-308 ima se s početkom školske godine 18⁶⁰/₆₁ popunit jedno hèrvatsko-slavonsko zakladno miesto u Ludoviceju za niža vojnička obrazovališta.

U svèrhu popunjenja istoga razpisuje se time natečaj do 25. travnja t. g.

Na ovo dèržavozakladno miesto imaju pravo mladići podpore trebajući iz Hèrvatske i Slavonije, bili oni sinovi dèržavnih činovnikah ili inače zaslužnih osobah. U molbenici, koja se istina ima podnieti kod c. k. namiestničtva no mora glasiti na c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah, ima se točno i saviestno naznačit broj sestarah i bratje kandidatove, zatim jesu li i koliko od njih obskèrbljeni ili da li uživaju kakovo zakladno miesto, štipendiju itd.

Kandidat mora da je sasvim ili malone jedanaestu godinu svoje dobe dovèršio a da nije provalio jedanaeste, zatim da je ciepljen i podpunoma zdrav. Nadalje mora da je barem drugu normalnu školu svèršio s dobrim uspiehom.

Molbenice imaju se osobito obložit:

a) Kèrstnim pismom kandidatovim.
b) Sviedočbom normalne škole gore naznačenoga razreda, poimence školskom sviedočbom od onoga polugodišta, koje neposredno predilazi molbenicu, kao i sviedočbom o znanju niemačkoga jezika.
c) Vieredostojnom sviedočbom o neimućstvu roditeljah i kandidata.
d) Sviedočbom o ciepljenju.
e) Sviedočbom o zdravju izdanom po graduiranom kojem vojničkom liekaru.
f) Izjavljenjem roditeljah ili tutorah, da su gotovi u slučaju, ako se postigne miesto, nositi troškove potrebne za smieštenje kandidatah u zavod.

Da molbenice i prilozi moraju biti obskèrbljeni propisanim biljegom, razumieva se po samom sebi.

U Zagrebu dne 8. ožujka 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Nr. 1655 (109) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

An dem Zoll- und Salzamtsgebäude in Altgradiška sind einige Herstellungen auszuführen. Hierüber wird die Lizitations-Verhandlung am 11. April 1860 um 12 Uhr Mittags in der Kanzlei des k. k. Gefällen-Hauptamtes in Altgradiška vorgenommen werden, wo auch die Lizitations-Grundlagen zur Einsicht erliegen, und gehörig instruirte Offerte bis zum Lizitationstage überreicht werden können.

Die Fiskalpreise für diese Herstellungen sind:

a) Maurerarbeit sammt Materialien	220 fl.	43 kr.
b) Zimmermannsarbeit sammt „	301 „	52 „
c) Schlosserarbeit sammt „	27 „	— „
Zusammen	548 fl.	95 kr.

österr. Währung.

Zu dieser Minuendo-Lizitation werden Unternehmungslustige mit dem Beifügen eingeladen, dass vor Beginn der Lizitation das 5% Vadium in Bargeld oder Staatspapieren nach dem Courswerthe zu erlegen sein werde, welches der Ersteher zur 10%. Kaution des Erstehungspreises zu erhöhen haben wird.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 8. März 1860.

Nr. 345-1860 (97) 3—3

Feilbietungs-Widerrufungs-Edikt!

Vom k. k. Bezirksgerichte G. Gorica wird über Einschreiten des Advok. L. Šram eine der Executionsführerin Josefine Hušek de praes. 3. März 1860 Z. 345 die mit den Ediktum vom 18. November 1859 Z. 1661 und 18. Februar 1860 Nr. 240 auf den 19. März 1860 V. M. 10 Uhr in facie loci angeordnete zweite exek. Feilbietung des dem H. Emerich v. Bušić gehörigen adeligen Gutes „Orle“ hiermit widerrufen. Was nun zur öffentlichen Kenntniss gebracht wird.

K. k. Bezirks-Gericht

Gross-Gorica am 6 März 1860.

Der k. k. Gerichts-Vorsteher.
v. Zlatarović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 20. OŽUJKA 1860. Broj 66.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☛ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

U ime patriotičnih prinesakah, upisanih prošle godine, unišlo je ovdie od obćine našičke 200 for., od obćine orahovičke 100 for. a od starešinah istih obćinah 78 for. 30 kr. a. vr.

Oti prinesci odpravljeni su već na svoje opredieljeno miesto, što se s izrazom najtoplije zahvalnosti do obćega znanja stavlja.

C. k. županijska oblast
u Osieku 13. ožujka 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 20. ožujka. Danas je odputovala Nj. preuzvišenost naš svietli ban u Beč. Jučer načinila mu je deputacija ovdiešnjega obćinskoga vieća svoj smierni naklon i predala mu je, kao što iz vierodostojna izvora doznajemo, dvie adrese. U jednoj moli se, da Nj. preuzvišenost blagoizvoli izposlovat, da se željeznica od Zidanoga Mosta do Zagreba čim prije oživotvori i da se odmah dotične radnje i to od ovuda počemši preduzmu, da se zbog poznate lanjske nerodice gladi izloženom seljačkom pučanstvu bližjih okolicah uzmogno pribaviti zaslužba do dojduće žetve a skorim dogotovljenjem rečene željeznice doskoči toli osiećanoj potrebi naše domovine, što bi u narodno-kućanstvenom smislu najveća blagodat bila za našu u tom obziru toli zaostalu zemlju. — U drugoj adresi moli obćina, da bi kod uvedenja potrošnine, koja ima s početkom svibnja t. g. ovdie u život stupit, visoka vlada milostiv obzir uzeti dostojala na nepovoljne financijalne okolnosti našega grada, kojega izravni porezi jedva dostaju za namireuje troškovah za domaću upravu, tako da se sve ostale potrebe pokrivati moraju iz varoških nametah na vino i drugi živež, što ako bi se dèržavnom dohodarstvu ustupilo, obćina bi prisiljena bila obterećivat stanovničtvo novim nametima, koje isto kod sadanjih težkih vremenah nebi nikako podnieti moglo i čim bi se već i tako prevelika skupoća, koja sad u n šem gradu vlada, do nesnosnosti povećati morala. Svietli ban izrazio se uprav s očinskom dobrohotnostju, da su mu poznate nepovoljne ovdiešnje okolnosti, i obećao je, da će nastojati, da im se po mogućnosti što većma odoli.

Ravnateljstvo pèrve štedionice u Pešti poslalo je za ublaženje nužde u Hèrvatskoj i Slavoniji Nj. preuzvišenosti banu podmaršalu grofu Coronini-u iznosak od pet sto forintih a. vr.

U istu svèrhu poslan je po g. grofu Ivanu Erdödi-u Nj. preuzvišenosti iznosak od 1253 for. 23 kr. a. vr. kao čisti dohodak glasbene u magjarskom kazalištu u Pešti dane zabave.

Ove iznoske [illegible] je Nj. preuzvišenost polag posvete privatnim [illegible] opredieljenju i podjedno izrazila pomenutim pošiljaocima za ove isto tako znatne kao prijatne darove najtopliju zahvalu.

— Da se postigne jednako postupanje sudovah nalazi ministarstvo pravosudja, na temelju najvišjega ovladjenja od 2. ožujka 1860 naredit, da se na kućne zadruge obstojeće u Hèrvatskoj i Slavoniji, do konačnoga uredjenja istih, nemju zbog dugovah pojedinih članovah kućnih zadrugah dozvoljivat i vodit ovèrhe i da se isto tako imaju obustavit one ovèrhe, koje su u takovim slučajevima od nižih sudovah ili od istoga najvišjega sudište dozvoljene bile.

— Iz peštanskoga Lloyda doznajemo, da je koncert, koi su prošastu nedielju u Aradu tamošnji dobrovoljci na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji dali, bio posiećen od mnogobrojne i sjajne skupštine. — Sudielovali su s najboljim uspiehom sliedeće gospodje i pospoda dobrovoljci: Gospodična Gisella pl. Biró, gospodična pl. Hendrey i gospodin Koloman pl. Biró pievanjem a gospodična Agnes pl. Bittó, g. Ilka pl. Vásárhelyi, gospodične Dionizija pl. Černojevićeva i Marija pl. Dratsay, gg. Josip Havlik, Ivan Heeger i Gustav Böhm udaranjem na fortepianu.

— O nemiru dogodivšem se u Pešti dne 15. t. m. donosi „Wiener Ztg.“ od 17. sliedeću viest: Već od više danah govorilo se u Pešti, da djaci dne 15. ožujka namieravaju izvesti političku demonštraciju u većem mierilu za uspomenu na prevratno gibanje sbivše se dne 15. ožujka u Pešti na takav način, da u veliku broju preduzmu sprovod po gradu, zatim u jednoj cèrkvi prisutstvuju službi božjoj, poslie toga posiete honvedske grobove na groblju u Budimu a najposlie otidu na grobja peštanska. Više tèrgovacah stanujućih u vackoj ulici dobilo je izvan toga bezimenih jednako glasećih pisamah, u kojima su se pozivali, da na rečeni dan pozatvore svoje dućane i da učestvuju kod naznačenih očitovanjah.

Ovim nagoviestima našla se je oblast sigurnosti potaknuta, da učini svoje priprave za preprieČenje smetanja mira; napose posiela je dne 15. t. m. redarstvena momčad sve ulaze u cèrkve a na svakom groblju bile su stavljene straže.

Okolo 9 satih u jutro ukaza se znatan broj djakah, malone svikolici u magjarskoj odieći pred župnom cèrkvom u Pešti, da unidju u nju. Od ovud odpućeni stražom, otidju, 400 do 500 na broju, k franciškanskoj cèrkvi, i pošto im je i ovdie ulaz preprieČen bio, dalje k cèrkvi reformatskoj na glavnoj pijaci, u koju su znali ući iztraga. Dovèršivši kratku molitvu i ispievavši jednu štrofu Vorösmarty-eve piesme „„Szozat““ („„Pridruži se domovini!““) u cèrkvi, krenuše put groblja nuz Franjinu varoš. Ovdie pozovu ih redarstveni činovnici, koji su bili ovdie postavljeni, da se razidu. No djaci kratiše se poslušat ih i stadoše rugat se činovnicima, što je dalo povoda, da tri djaka uapsiše a zatim udaljiše se ostali i, razdielivši se u više hèrpah, krenuše put kerepeške linije, blizu koje opet se sjediniše.

Prispievši na ovo groblje bili su opet redarstvenim ovdie postavljenim činovnicima pozvani, da se razidu. Miesto da ih posluhnu, stadoše vriedjati činovnike, oficire redarstvene straže i redarstvene soldate, na što su se opet preduzela uapšivanja. Pošto je jedan od uhvaćenih ostale djake pozvao, da ga oslobode, udariše na redarstvenu stražu s početka kamenjem, a zatim stadoše se š njima uprav šakati, čim se straža napokon nadje prinudjena upotrebit bajonetah kundakah i izbacit niekoliko pušakah, uslied čega dopade niekoliko djakah ranah na što se izgrednici raztèrkaše. Kod toga slučaja bilo je uhvaćeno devet djakah. Od trojice ranjenih, koji su dosad poznati, jedan je ranjen hitcem u koljeno a drugi bajonetom u desnicu, treći pako bio je stučen udarcem od kundaka na lievom ramenu. No kažu, da je medju utekavšima još više ih lahko ranjenih.

Peštansko pučanstvo nesamo da nije ni s daleka učestvovalo kod ove djačke demonštracije, već se proti njoj očito izrazuje. Proti uapšenicima povedena je istraga. U gradu vlada opet podpuni mir i poredak.

U Brodu 10. ožujka. A. T. B. — Okolo nove godine donese jedan kèršćanin vreću rotkvih na tèrg u Dèrventu, da ih prodaje. Dojde tamo bosanski musulman, poturica Dèrvenčanin, i počme pazarivati rotkve. U tom eto ti jednoga nizama, pa i on stane kupovati. Sad počmu ova dvojica kupacah jedan na drugoga pričati očima, i u tom nizam mog poturicu Dèrvenćanina nogom malo očepi; a ovaj imajući u rukama preveliku rotkvu, razpreže, pa nizama u glavu lupi; i tako ga je udario, da se nizam zanesviesti i probliedi vas kano kèrpa. Ele poslie niekoliko časovah nizam se osviesti i očima progleda: a poturica hola i uhora i nemiče se, nego kako stao, stao. (Čuo sam, gdie ljudi poviedaju, da kad je godine 1788. na Dubici top pukao, pa su Hèrvati i u Bosnu kod Dubice prešli bili i prevukli topove svoje, da bi iz turske vojske po gdiekoi Bošnjak, delija, metnuo glavu u torbu i nežaleć poginuti, zaletio se, da doleti do topovah hèrvatskih, da samo do topa dopre, pa makar odmah ondje bio na peke isiečen. Takav bi se dèržao za slavna čovieka i dobitnika, jer je na svome miestu, ma i neosvojio topa, mèrtav pao. A na svom miestu (biva svojej starini, vlastitosti) poginuti, tko je pravi junak, nigda nežali). Gledajući na deliju dèrventskoga, koi udari nizama rotkvom, pa se nehtiede ni pomaknuti s miesta, rekao bi čoviek, da je uprav potomak onih delijah. Nu čim on na miestu stoji vàs u gnjevu, nizam udareni turskim jezikom pozvà u pomoć nizame, koji se tu na pazaru desiše. Ovi u čas, kao vèrlušine sleputaše se oko delije bošnjaka; i kako koi dolazi: makom deliju prihvaća lievom, a desnom ga lupa u nos, u zube, u sliepe oči, za vrat. Osam njih nizamah obore jednoga deliju na zemlju, pa rukama i nogama biju ga: svaki ondie, gdie zna, da će ga najžešće zaboliti. Tužan delija s početka pomagajše: „medet! medet! (jao! jao!) imali tko od turske viere?“ — Turci prolaze, samo glavom kreću, ali nesmije nikakav nit otimati, niti moliti za deliju. — Ali okrutnosti nizamskoj nebijaše sve to dosti, što su deliju rukama i nogama tukli, nego ga popadoše njih četverica, pa okrenuše mu noge bèrdu, a glavu stèrmu, pa do pram svoga pasa izdignuše ga tri krat, i glavom o kaldèrmu hèrdnuše. U tom udari kèrv na nos i na usta jadnomu deliji. — Tako osakaćena deliju ista četverica nizamah za noge i za ruke podbiše ga, i odnesoše s toga u grad, zar da ga priju na sudu kako je

udario rotkom nizeme (carskoga sina, kako oni kaže) u glavu. — Svuda imade vojničkih galamah: ali koje bi se dogodile tako očito na tèrgu bez umiešanja redarstva: takovih samo još u Bosni imade.

Oružanja i priprave vojene su u Bosni najedanput prestale. Odkuda je i kako umiriteljni glas došao: to se nezna. Ni u Sarajevu se više nedèrže tajna vieća kod Osmanpaše. — Ovo je onaj isti Osmanpaša, o komu Ubicini piše u svojem djelu: Tagsi historique sur les revolutions et l' indépendence de la Serbie, da je kneza Miloša na putu u Carigrad slavno dočekao. Osmanpaša, koji je bio zapovjednik grada Ada-Kalé na Dunaju, i dočekao je Miloša u Negotinu. On je sin slavnoga Solimanpaše, koi je Sèrbe na drugi ustanak na dahije podbo, i Bošnjak sèrcem i dušom, kao što mu bijaše i ćako. Miloš je pobiedio njegova otca Solimana i iztierao ga kao kukavicu iz Sèrbije. Osman, sadanji vezir bosanski, bio je u velikoj sirotinji po smèrti očevoj i nije si mogao kupiti pristojnoga dostojinstva. Tada Miloš saboravi na sve zlo, što mu je otac Sèrbima počinio bio, i novcem i riečju podupre ga tako, da je pašom postao. Osman kao pravi musulman, dèržeći, da je sudbina bila nesreća otčeva a sreća Miloševa, primio je dobročinstva od Miloša i bio mu zahvalan. Zato dodje pred njega u Negotin, i tu mu je u znak zahvalnosti skute poljubio. Miloš ga podiže, k sèrcu pritisnù i pobrati. U Ada-Kalé bijaše Miloš po Osmanu uz gruvanje topovah gospodski počašćen. —

Sèrbija.

Beograd 17. ožujka. Poleg vierodostojnih viestih priznala je već porta kneza Mihaila Obrenovića naslièdnikom njegova otca na knežèvskoj stolici od Serbije.

Talijanska.

Turin, 15. ožujka. „Armonia" obnarodnje adresu iz Savoje na kralja proti odciepljenju. Četvèrta divizija dobila je zapoviest, da se pripravi za odlazak u Bolonju.

Milan, 14. ožujka. Ovdie vladajuće gibanje i razdraženost nebi mogla veća biti, da bi rat već naviešten i neprijatelj pred vratima bio. Oruža se i potiče, kao da se radi o tom, da se krene svietom. Svi dobni razredi već su sazvani i za 15 danah bit će vojska na podpunom ratnom stupnju, nabave za potrebu vojske već su razpisane i stranom ovèršene. Oružnice rade dan i noć. Mondure za 140.000 momakah naručene su poslied njih danah, novaci obučavaju se u svoj hitnji, konji se kupuju, riečju sve priprave učinjene su, da se za koi miesec započme vojna.

Piemonteska vlada ni najmanje netaji, da joj je podpora njenoga mogućnoga saveznika osigurana, i biva vazda dèrzovitija u svom izasivanju. Austrija i papa sa sada su natuknice njene zapadne sisteme, i žalibože nalaze se i nepošteni svećenici, koji ju u tom podupiraju. Tako je onomadne u cèrkvi svetoga Fedela jedan svećenik s prodikaonice govorio slovo proti svietovnoj vlasti pape, koje je opominjalo na izraze, što su se upotrebljavali u vrieme strahovlada, i naravno podupiralo ga je pučanstvo pleskom i rikajućom vikom. Proti Austriji upotrebljava se sistema najprostijih i najbezobraznijih klevetah i ozlobah, i vlada „kralja poštenjaka" nestidi se činit pèrvi korak k svim tim podlostima i pri tom ponašat se s dèrzovitostju i bezobzirnostju, koja vriedja sve medjunarodne zakone. Tako je pred niekoliko danah dvame došao nieki mletački kazalištni opravnik, da sakupi pievače za operu imajuću se otvorit u Mletcima prigodom uskèrsnih praznikah, no pošto prietnje učinjene po niekim listovima proti pievačima, koji bi primili takovu ponudu, nisu imale željena uspieha, bilo mu je od ovdiešnjega poglavarstva zapoviedano, da se odmah nosi iz Milana. Takovi slučajevi dogadjaju se ovdie svaki dan, piemonteska vlada neuzima obzira baš na nikakove obstojeće zakone i radi proti najjasnijem ustanovama istih. Bi li one te činila i gajev Austrije proti sebi budila, ako joj nebi bila osigurana kakva možna zaštita?

Chambery, 14. ožujka. Petnaest sučkovah občinah chamberiy'ske i annecey'ske otidje u Pariz, da protestuje proti razkomadanju Savoje.

Rim 16. ožujka. Jutros bilo je u Vatikanu veliko očitovanje na korist pape.

Niemačka.

Frankfurt na Menu, 17. ožujka. U današnjoj siednici saveznoga sabora dala je Pruska svoj glas u poslu kurheskog ustava. Ovaj zahtieva ponajprije da se izpita a zatim da se povrati ustav od god. 1831. Većina odbora predložila je, da se molba druge komore zbog nenadležnosti metne ad acta. Manjina nepristaje na ovaj predlog.

Hanover, 17. ožujka. Druga komora odobrila je jučer, viećajući o zakonu novačenja, jednoglasno predlog: neka vlada uzme u obzir na sastavljenje hanoveranske ratne flote.

Francuzka.

Pariz 17. ožujka. „Patrie" javlja: Pitanje zbog Savoje uredjeno je konačno medju Francuzkom i Piemontom. Pitanje zbog Toskane skoro će se uredit medju obim vladama.

Danija.

Kodanj, 16. ožujka. Na posliednjem „Folksthingu" bila je danas posliednja razprava o zakonu u obziru jütske željeznice. Svikolici predlosi za promiene a najposlie i vladini bili su zabačeni.

Velika Britanija i Irska.

London 17. ožujka. U jučerasnjoj siednici gornje kuće odgovorio je vojvoda Somerset na interpelaciju lorda Ellenborugha: da englezkoj floti pod Napuljem nisu podieljeni nikakovi novi naputci. Politički bieguuci primat će se na englezke brodove.

Lord Derby kaže, da ta miera nije bila potrebna, budući da nije buna u Napulju.

Lord Carnarvon upravlja pozornost kuće na telegram, koi veli: Savoja utielovit će se poslie učinjenoga glasovanja občinah, kojega sadèržaj dakle stoji u protuslovju s Cavourovim uvieravanjima, da se imaju narod i ostale sile zapitat za mienje.

Vojvoda od Newcastle-a priznaje, da su Cavourova uvieravanja u protuslovju sa sadèržajem telegrama i opaža, da je jučer prispiela depeša pl gospodina Thouvenela od velike važnosti. Vlada nije jošte imala časa, da ju uzme u obzir. Sve će se, veli, priobćiti parlamentu, od kojega se mora tražit mudrost i uztezanje.

U dolnjoj kući odgovorio je lord John Russell na pitanje Kinglake-ovo: da se englezki i pruski kabineti podpunoma slažu u svojim mnienjima, od Austrije i Rusije nije jošte došao izviestan odgovor u obziru Savoje.

Izjavljenje Čavourovo, da narod savojski smije slobodno glasovat o sdruženju s Francuzkom, stvar je izvanredna i otežčava posredovanje ostalih silah. On je dobio depešu francuzkoga ministra izvanjskih poslovah, koja navodi, da promiena područja u Italiji čini potrebnom promienu područja i u Francuzkoj. Thouvenelova depeša nemože se, veli, smatrati kao izpunjenje obećanja danoga po Francuzkoj, da će se ona u tom poslu posavietovat s evropejskim silama; on (Russell) pripravio je, veli, odgovor na ovu depešu, koi će se, ako dobije odobrenje Nj. veličanstva, priobćit kućama.

London 17. ožujka. Današnji „Morning Post" sadèržaje sliedeća razjašnjenja o položaju stvarih: Savoja i Nica ustupit će se posebnim ugovorom; na to će Francuzka zapitati pučanstvo, da li pristaje na sdruženje s Francuzkom ili želi biti nezavisna, a pèrvom slučaju priobćit će se rezultat ostalim silama a u posliednjem uredit će se Savoja kao nezavisna dèržava. Na nikakav način neće Francuzka pristati na to, da Piemont zadèrži planinske prelaze.

Španjolska.

Madrit 14. ožujka. Mnogobrojne kabilske čete udariše na ubkopani španjolski tabor pod Tetuanom, no bile su kriepko usbite. Zatim uzeli su Španjolci njihove položaje i progonili su ih jedan sat puta. Gubitci Kabilah naznačuju se kao znatni.

Za izdavanje pučkih knjigah doznačilo je

54. Slavno vieće slobodnog i kraljevskoga glavnoga grada Zagreba u svojoj siednici 5. ožujka 1860. br. 85 glavnicu od 500 for. a. v. tako, da će se od ove glavnice plaćati svake godine 5% kamate u iznosku od . . . . 25 f. — kr. čim dielovanje zaklade u život stupi.
55. Antun Rogović . . . . . 5 „ — „

Dosadašnji prinosci u gotovom novcu . . . . 267 „ 15 „

Ukupno dakle . 292 15

U rasteretnicah . . . . 100 „ — „

Dalje prinoske prima u ime matice ilirske njezin blagajnik.

Dr. Antun Rojc s. r.
c. k. javni bilježnik.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2992-659 (105) 3—2

Oglas natiečaja.

Po glasu razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 19. veljače 1859. br. 5665-308 ima se s početkom školske godine $18^{60}/_{61}$ popunit jedno hèrvatsko-slavonsko zakladno miesto u Ludoviceju za niža vojnička obrazovališta.

U svèrhu popunjenja istoga razpisuje se time natečaj do 25. travnja t. g.

Na ovo dèržavozakladno miesto imaju pravo mladići podpore trebajući iz Hèrvatske i Slavonije, bili oni sinovi dèržavnih činovnikah ili inače zaslužnih osobah. U molbenici, koja se istina ima podnieti kod c. k. namiestničtva no mora glasiti na c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah, ima se točno i saviestno naznačit broj sestarah i bratje kandidatove, zatim jesu li i koliko od njih obskèrbljeni ili da li uživaju kakovo zakladno miesto, štipendiju itd.

Kandidat mora da je sasvim ili malone jedanaestu godinu svoje dobe dovèršio a da nije prevalio jedanaeste, zatim da je ciepljen i podpunoma zdrav. Nadalje mora da je barem drugu normalnu školu svèršio s dobrim uspiehom.

Molbenice imaju se osobito obložit:

a) Kèrstnim pismom kandidatovim.
b) Sviedočbom normalne škole gore naznačenoga razreda, poimence školskom sviedočbom od onoga polugodišta, koje neposredno predilazi molbenicu, kao i sviedočbom o znanju niemačkoga jezika.
c) Vierodostojnom sviedočbom o neimućstvu roditeljah i kandidata.
d) Sviedočbom o ciepljenju.
e) Sviedočbom o zdravju izdanom po graduiranom kojem vojničkom liekaru.
f) Izjavljenjem roditeljah ili tutorah, da su gotovi u slučaju, ako se postigne miesto, nositi troškove potrebne za smieštenje kandidatah u zavod.

Da molbenice i prilozi moraju biti obskèrbljeni propisanim biljegom, razumieva se po samom sebi.

U Zagrebu dne 8. ožujka 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Nr. 1655 (112) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

An dem Zoll- und Salzamtsgebäude in Altgradiška sind einige Herstellungen auszuführen. Hierüber wird die Lizitations-Verhandlung am 11. April 1860 um 12 Uhr Mittags in der Kanzlei des k. k. Gefällen-Hauptamtes in Altgradiška vorgenommen werden, wo auch die Lizitations-Grundlagen zur Einsicht erliegen, und gehörig instruirte Offerte bis zum Lizitationstage überreicht werden können.

Die Fiskalpreise für diese Herstellungen sind:

a) Maurerarbeit sammt Materialien	220 fl.	43 kr.
b) Zimmermannsarbeit sammt „	301 „	52 „
c) Schlosserarbeit sammt „	27 „	— „
Zusammen	548 fl.	95 kr.

österr. Währung.

Zu dieser Minuendo-Lizitation werden Unternehmungslustige mit dem Beifügen eingeladen, dass vor Beginn der Lizitation das 5% Vadium in Bargeld oder Staatspapieren nach dem Courswerthe zu erlegen sein werde, welches der Ersteher zur 10% Kaution des Erstehungspreises zu erhöhen haben wird.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 8. März 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 21. OŽUJKA 1860. Broj 67.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Kao što „Times“ od 16. ožujka javlja, predao je švajcarski poslanik gospodinu Thouvenelu dopis, u kojem se protestuje proti utielovljenju Savoje. Nadalje namierava, vele, Švajcarska dopisom zamolit one sile, koje su podpisale ugovore od godine 1815., da uzdèrže u kriepostì sadanje stanje Savoje i da se zajamče za neutralnost Švajcarske i jednoga diela Savojske. — Što se Toskane tiče, sada se za vierojatno dèrži, da će se Viktor Emanuel, da sačuva avtonomiju zemlje, proglasit „velikim vojvodom toskanskim“. Nije bez važnosti, da je francuzki medjutonji ministar u Firenci, gospodin Mosbourg, bèrzojavnim putem pozvan u Pariz. — U obziru Romanje misli se, da će Louis Napoleon i po ovèršenom glasovanju predložit ovaj posao ministarskoj konferenciji. Kažu, da u Rimu još uviek misle poslat papinsku vojsku u legacije, čim se izreče sdruženje. U tom slučaju nebi Piemont naravno gledao s prekèrštenim rukama i zbog katoličkih interesah, mogle bi se i druge sile umiešati. Ovo bi dakle povoda dati moglo obćenitom evropejskom sukobu. — Jedan parižki dopisnik „Preuss. Ztga“ piše: „Papinski poslanik pripravlja se na odlazak, no tim nije ipak kazano, da će već za koi dan odputovati. Mnogo prije nego li je Aboutova knjiga izišla, bila je papinska vlada na nečuven način zapostavljena kod francuzkoga dvora uprav u njenom zastupniku. Već godine 1858. pisali su od ovud i to ne iz običnih izvorah o Sacconi-u, da bi Monsegneur već odavna odazvan bio, da rimski običaj nezahtieva, da od najstarijega sina cèrkve vraćajući se prelat postane kardinalom. Papi se pako neće sadanjega poslanika načinit kardinalom, i zato ostavlja ga, vele, na njegovom miestu“.

Kardinal Antonelli kaže u svom odgovoru na Thouvenelov dopis od 12. veljače, da se uzrok gibanja u Romanji nalazi izvan cèrkvene dèržave; jer se je isto u Toskani i Parmi mnogo prije dogodilo nego li tamo, a uprav ove zemlje bile su poznate kao takove, gdie je vlada najviše obzir uzimala na tako zvane želje naroda. On pripisuje to gibanje tajnom dielovanju Cavoura u toj zemlji i markeza Pepopoli-a, koga je zbog nezakonitoga njegova obćenja s nižim razredima u Bolonji papinska vlada već hotiela uapsit, da se za njegovu nedužnost nije zajamčio francuzki poslanik u Rimu. Zatim prispodablja postupanje komptura Buoncompagni-a u Toskani na korist slavohlepnih namierah njegove vlade i uštèrb ostalih talijanskih vladah s nezakonitim činima gospode Miglioratì-a i Pes-della-Minerve u Rimu. Pèrvi je tako daleko stvar tierao, da je lietoe miesece na to upotrebio da u niekim pokrajinama sastavi družtva za promicanje piemontezke stranke. itd.

Izviešća englezkoga poslanika, lord Eliota u Napulju, glase veoma hèrdjavo. Tako on kao i tamošnji francuzki poslanik nalaze, da se njihov položaj jedva slaže s dostojanstvom vladah zastupanih po njima. Uapšivanja traju neprestano.

Iz Verone pišu „Tr. Ztgu.“ od 13 ožujka: Posliednje nedielje predpodne poludio je iznenada nieki c. k. oficir, koi je u svojoj ludosti dao više osobah uapsiti. Pošto su oblasti stanje bolestnika spoznale, poslale su ga u bolnicu, gdie ga sada lieče.

„N. Pr. Ztgu“ pišu iz Pariza: da će se po svoj prilici skoro pojaviti gibanje u onim turskim pokrajinama, koje se nalaze u susiedstvu kraljevine gèrčke.

U najnovije vrieme dolaze čitave hèrpe bosanskih kèršćanah na našu stranu. Sada ima u Petrinji preko 150 ovih nesretnikah, koji utekoše iz svoje domovine nemogavši više podnositi turskoga zuluma, koi nije, kao što kažu, još nikada tolik bio. Bojat se je, da će raja takvim nečoviečjim postupanjem napokon prisiljena biti listom ustati proti svojim silnicima, ako se turska vlada neskoro i kriepko nezauzme za ove svoje nevoljne podložnike, jer bi tamo u sadanje kritično doba buna dvostruko opasna bila; no nadat se je tako od mudrosti turske, kao i ostalih vladah, da će se sredstvu naći, da se predusrete to zlo i jedared poboljša nesnosno stanje kèršćanah u Turskoj.

U savezu pod br. 54. narodnih novinah t. g. priobćenog izkaza sakupljeni su nadalje u području grada Varaždina za stradajuće žitelje županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke sliedeći milosèrdni prinosi i to: a) Kod c. k. više gimnasije varaždinske g. Stepan Muzler ravnatelj 3 for., Janko Vèrbančić vieroučitelj 2 f., Lovro Krob učitelj 2 f., Pero Matković učitelj 2 f, Franjo Bračko učitelj 2 f., Sebastian Zepić, učitelj 1 f., Franjo Folprecht, učitelj 1 f., Vacslav Krišek, učitelj 50 kr., Valentin Mandelc, nam. učitelj 1 f., Josip Bosek, nam. učitelj 2 f. ukupno 16 f. 50 kr. — b) kod prečastnog začesanskog kaptola, prečastna gg. kanonici Petar Laurenčić 10 f., Ivan Manković 10 f., Viekoslav Benak 10 f., Dor. Stiepan Iliašević, začastni gradjan varaždinski 10 f., Janko Boleslavski 10 f, ukupno 50 f.

c) gg. Ferdinand Mekovec, odvietnik 2 f., Juraj Kirbus 1 f., Barbara Heythunn 3 f., Lazar Kohn 1 f., Löwinger 30 kr., Antun Mark 40 kr., Teresija Gott $^1/_4$ vagana smiesi, Ivan Illichman 1 f., Gašpar Jaklin 50 kr., Antun Lukinec, odvietnik 2 f. Franjo Sekovanić 1 f., Gjuro Gjurosek 50 kr., Ivan Gjuraić 50 kr., Antun Toplak $^1/_4$ vagana smiesi, Ivan Rittmüller 20 kr., Josip Wunderlich 1 f., Franjo Kaiser 1 f., Gjuro Tomljenović 50 kr., Stiepan Gjuraić 50 kr., Žiga Traub 1 f., Mato Sagadin 50 kr., Franjo Sernec 10 kr., Marko Lazar 20 kr., Rok Haidinjak 20 kr., J. P. 20 kr., Mio Batjan 40 kr., Franjo Horvat 50 kr., Franjo Sekovanić 1 f., Tomo Maršić 20 kr., Vaclav Schlintner 50 kr., Petar Stermečki 20 kr., Mato Mark 40 kr., K. Prilisauer 50 kr., Mayer Moses 20 kr., Antun Sluinski 40 kr., Franjo Hausner 40 kr., Jakov. Spanić 50 kr., Gjuro Maršić 50 kr., Josip Vindiš 1 f., Martin Sadolnig 50 kr., Marija Piterman, udova 40 kr., Petar Srečić 20 kr., Franjo Hudon 30 kr., Jakov Plachte 1 f., Mayer Broch 1 f., Petar Rafael 50 kr., Nikola Adler 50 kr., Franjo Valdec 1 f., Filip Leitner 1 f., Franjo Pust 1 f., Samuel Ehrenfeld 50 kr., Mato Bauer, tèrgovac 5 f., Josip Brachko 2 f., Martin Bombek 60kr., Franjo Mark 50 kr., Ivana Halter 80 kr., Antun Golob 30 kr., Stiepan Jakopović 1 f., Franjo Somodji 30 kr., Vatroslav Purgar 10 kr., Petar Koos 50 kr., Henrik Tausig 1 f., Andro Omašl 1 f., Stiepan Gjurgjević 10 kr., Ivan Starovečki 30 kr., Franjo Levanić, tèrgovac 2 f., Antun Levanić 2 f., Vinko Vincek 50 kr., Ivan Dreflak 40 kr., Stiepan Kollar 30 kr., Marija Leskovari 20 kr., Ivan Tišler 9 kr., Mato Ivančić 1 f., Mato Majcen 20 kr., Elizabeta Verbec 1 f., Gjuro Szabo 60 kr.. Moses i Broch 1 f. 50 kr., Tomo Stanković 1 f., Ivan Vinković 1 f., Zahradniček 30 kr., Antun Čukly $^1/_2$ vagana kukuruze, Mina Altstätter 20 kr., Jakob Goldschmid 50 kr., Stiepan Sebastian 1 f., Fischl 50 kr., Ivan Sakač 1 f., Ivan Rendić 50 kr, Josip Dominko 30 kr., Košany 20 kr., M. P. 60 kr., Terezija Dombaj 20 kr., Ivan Kovačić 20 kr., Vinko Jagić 50 kr., Tomo Medved 1 f., Josip Verček 30 kr., Vatroslav Postać 10 kr., Ivan Kropek 20 kr. Gašpar Haložan 20 kr., Viekoslav Sekovanić 1 f., Petar Jellek 1 f., Konstantin Janković 50 kr., Mijo Bednjak 30 kr.. Samuel Špitzer 1 f., Ivan Hauptfeld, liečnik 2 f., Moric Baar 1 f., Vatroslav Greff 50 kr., Franjo Radoboj 50 kr. a. v. — Ukupno 74 f. 9 kr. i 1 vagan smiesi.

Što sa drugim iznosom od 159 f. 23 kr. 2$^1/_4$ vagana kukuruze ukupno iznaša 309 f. 82 kr. a. v., zatim 2$^1/_2$ vagana kukuruze i 1 vagan smiesi.

Poglavarstvo sl. i kr. grada Varaždina dne 14. ožujka 1860.

Sèrbija.

Beograd, 11. ožujka. (S. D) Prije nieki dan čusmo, da je knez namieran poslati jednu deputaciju u Carigrad. Glas ovaj se već i u niekoliko potvèrdjuje time, što su nieke osobe pozvane iz unutrašnjosti u Beograd, za koje se veli, da će biti članovi deputacije. Deputacija ova imala bi se zato poslat u Carigrad, da tamo pomoćju garantnih silah nastane kod porte, da se izpune nieka pravedna zahtievanja vlade sèrbske i da se izravnaju tèrvenja i nesporazumljenja izmedju Sèrbije i Turske, koja češće na štetu obe strane bivaju, i koja su svagda izvirala iz toga, što porta mnoga prava nije Sèrbiji priznavala, koja je ova dèržala da ima. U ovo idu, kao što nam je iz posliednjih predlogah skupštinskih i iz prepiske s portom poznato, pitanja: o nasliedstvu knežeskoga dostojanstva, o pravu Sèrbije, da se sama unutra ustrojava (ustav), o izseljenju Turakah, o tome da Sèrbiju nevežu ugovori portini odnoseći se na plovitbu, djumruke, telegrafe itd, t. j. uobće pitanja o predmetima, koji spadaju u njene slobode i o hatišerifima i po ugovoru parižkom od god. 1856. — U svezi s ovim razne se glas, da je porta već pèrvu točku sèrbskih zahtievanjah izpunila i dostojanstvo knežesko za nasliedno priznala koje po navaljivanju velikih silah (kao što prije desetinu danah u stranim novinama čitasmo), a koje poslie dobivenih iz Sèrbije članovah o šiljanju deputacije. I od jučer ovaj je glas u obćinstvu u veliko kao izviestan postao

No ja mislim, da neću pogriešiti, ako oglasim podpuno vierovanje takovim glasovima kao preuhitreno. Zadovoljenje svakoj od onih gorenavedenih točakah toliko je važno za našu otačbinu, da mi, koji smo i tako više veselju nego radu naklonjeni, nebi ostavili izpunjenje i utvèrdjenje tako velikoga prava Sèrbije bez čestitanja, bez slave, bez pucnjave, bez parade. Ja dèržim prije (i to će biti jamačno), da je porta priznala svietloga kneza nasliednika kao takova, ali niti je priznala pravo Sèrbiji i vladajućoj porodici, da ima i da bude nasliedna vladajuća dinastija u Sèrbiji, niti je berata izdala, kojim bi se pismeno obvezala. Porta je priznala ono, što mi već i bez nje imamo i što nam ona uzeti nemože, t. j. da smèrti kneza vladaoca dodje na prestol sèrbski sadašnji knez nasliednik. Da će svietli knez nasliednik, poslie sadašnjega vladaoca na prestol doći, o tome nitko nesumnja, pa baš ni sama porta, a i ona je zato ono, što mora biti, javno priznala. Ali tim nije dano pravu Sèrbije zadovoljstvo; Sèrbija se dakle tim nemože zadovoljiti, dokle god se knežesko dostojanstvo kao nasliedno u porodici Obrenovićah neprizna. Medjutim ako je porta i samo tek lično kneza Mihaila kao budućega kneza sèrbskoga priznala, opet smo tim miešto bliže kući, ako i nismo sasvim zadovoljni; jer praktična sliedstva iz toga mogu biti, da knez Mihailo odmah dobije potvèrdjenje od porte, što mu onda ni druge sile neće uzkratiti, ako bi inače njegovom vladanju i bile naklonjene. Ja dèržim dakle, da će s priznanjem kneza Mihaila kao nasliednika sèrbskoga prestola onako stajati, kao što gore razložih, a neće možebiti ni niekoliko danah proći, a ja ću biti u stanju dati vam o tom i podrobnija i podpunija izviešća.

Talijanska.

Turin, 16. ožujka. Lamarmora nije hteo da primi vèrhovno zapoviedničtvo nad vojskom srednje Italije. Princ Lucijan Bonaparte opet je odputovao. Grof Camburzano obnaroduje u Armoniji protestaciju proti glasovanju Nice.

Milan, 16. ožujka. Danas su radi svetkovine sdruženja zvona zvonila. Budući da su zvona stolne cèrkve mučala, prodje ljudinstvo u cèrkvu i samo je zvonilo. Baron Talleyrand i kavalier Gudin, pèrvi komisar za red financijalnih poslovah u Lombardiji, prispieli su ovamo.

Genova, 16. ožujka. Protu-admiral Persano preuzeo je jučer vèrhovno zapovieničtvo švadre. Kažu, da je vojská, koja će se ovdie ukèrcati, opredieljena za Toskanu.

Bolonja, 15. ožujka. General Wildenbruch nije primio poziv na vojničku svečanu gostbu.

Francuzka.

Pariz, 19. ožujka. Tužba Siecle-ova proti biskupu Dupanloupu zabačena je kao neosnovana; tužba baštenikah Rosseau-ovih proti istomu odpućena je, budući da postojeći zakoni nedopuštaju progonstva zbog huljenja preminuvših osobah. Tužitelji bili su osudjeni da plate troškove.

„Patrie“ javlja, da će Toskana po svoj prilici dobiti razlučenu upravu pod princem Carignanom.

Kažu, da će Moniteur naskoro oglasit službeno izjavljenje od prilike sliedećega sadèržaja: Car i njegova vlada učiniše sve, da izvedu uviete od Vilafranke i Curika; kod iznovične prigode sve je pokušano bilo, da se preprieči sdruženje Toskane sa Sardinijom i uvredjenje pravah papinih na Romanju; ali u očigled rezultatah glasovanja nadkriljujućih sva očekivanja nije caru moguće pučanstvima dulje uskratit izpunjenje njihovih željah i uslied toga mora Francuzka potvèrdit sdruženje srednje Talijanske s Piemontom. Poslie ovoga izjavljenja razložit će, vele, Moniteurova nota razloge, koji su carsku vladu prinukali tražit utielovljenje Savoje i Nice i zaključit će s nadom, da će utielovljenje, budući da je za Francuzku jamstvo mira, postići jednodušno odobrenje svih silah.

Iz Pariza pišu, da je prispeo službeni odgovor svete stolice na francuzka priobćivanja u obziru Romanje. Sveta stolica odbija svaku nagodu, dok se papi opet nepovrati Romanja. U Tuilerijama su veoma zadovoljni s odgovorom rimske vlade. U Turin nije dne 13. t. m. jošte prispiela bila očekivana exkomunikacija, no samo druga opomena papina, koja polag exkomunikacije ima sliedit za pèrvom.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 18. ožujka. Farini je došao i kralj ga je primio. On je predao zakonite izprave o obćenitom glasovanju emilijanskih provincijah. Kralj je odgovorio na Farini-ev govor: „Ovo očitovanje narodne volje, tako je obćenito, tako dobrovoljno; obsiže toliko dokazah o poredku, postojanju i roboljubju. Ja primam svečani odviet narodah, i ponosit ću se time, da ću ih u buduće nazivat svojim narodima.“

Sjedinjujući kralj sa starim provincijama nesamo Parmu i Modenu već i Romanju, koja posliednja već se je sama odciepila od vlade papinske, nemisli da će time učinit štogod proti svojoj živahnoj odanosti prema glavi cèrkve. On je, véli, pripravan braniti nezavisnost, potrebnu za izvèršavanje vèrhove papinske vlasti, uzdèržavati sjajnost njegova dvora i štovati njegovo suverenstvo.

Gazzetta ufficiale di Regno donosi dekret o sdruženju emilijanskih provincijah, kojih su izborni sborovi pozvani na 25. ožujka.

Domaće viesti.

V. U Karlovcu, 19. ožujka. Jučer predstavljana su po družtvu dobrovoljacah dva komada, i to: „Udovac“ i „Englezke robe“, vesele igre, pèrva u 1, potonja u 2 čina. — Ako se u obzir uzme, da na ovih igrokazih baš nikakove osobite vriednosti neima, a k tome još, da su zastarieli i jurve kod nas višeputah vidjeni bili, to će se lahko dokučiti, da nisu baš prevelik interes publike za se pobuditi kadri bili. Opazilo se to i u samoj dvorani, koja, premda puna gledaocah bijaše, ipak nje onakovom nalogom obilatila, kao što ostale predstave. Ja se čudim, sa samnom i mnogi drugi, zašto ravnateljstvo bira takove komade za predstavu, dočim nas je naša novija dramaturgija usrećila s niekoliko izvèrstnih komadah, koji se u istinu i s boljimi komadi inostranstva uzporediti mogu. Ovdie napominjem novije proizvode te struke našega M. Bogovića, koji su po narodu našem iz čitanja obljubljeni, a kod učenih ljudih uvaženi. — Neka mi nitko nereče, da to nije moguće. Naše družtvo dobrovoljacah razpolaže liepim silama i dokazanim talentima. O tom nas najsjajnije uvieri prekrasna, i u pameti svega žiteljstva našeg duboko zasadjena predstava Mejrime, koja dielatizmu na najveći ponos služi. A k tome je ukus našega obćinstva odviš dignut, nego li da se sličnim komadima, kao što su jučerašnji, pa bili makar i najbolje izvedeni, zadovolji. To se je jučer dokazalo, gdie bi polag najbolje igre skoro predstava propala bila, da nije uloga maloga I. u pèrvom komadu, koja je bila s obzirom na nježnu dobu predstavljaoca uprav divno izvedena, a u drugom izvanredna vieština g. A. istu spasila. Mali I. istom u 10. po prilici godini, pun je talenta, prisutnosti duha i sposobnostih, i roditelji mogu s veseljem i ponosom liepoj budućnosti vèrstnoga dieteta svega nadati se. Gosp. A. pèrviput imao je priliku razviti svoju komičku igru, koja se po zaslugi svestrano priznaje i veliku je pohvalu stekla. Gosp. M. (vèrtljar) neznatnom je svojom rolom, i pievanjem jedne piesme uz sprovadjanje glasbe, koju je u ovaj komad ukèrpio, prouzročio neizmierno plieskanje i dopadnost. Ovaj gospodin, vieštak u glasbi, a k tome nadaren čistim ugodnim bariton-glasom, vèrlo je sposoban za najteže šaljive uloge. Gospodične Š. i L. igrale su dobro.

Za proslavljenje stolietnoga goda Andrije Kačića doprinio je:

1. Gosp. Metel baron Ožegović, c. k. dvorski savietnik 20 f; 2. g. Antun Mažuranić, c. k. profesor 5 f. — Sliedeća gospoda učenici na ovdiešnjoj gimnaziji: 3. g. Gjula pl. Goricaj 1 f., 4. g. Ivan Bavor 1 f, 5. g. Julij pl. Halper 1 f., 6. g. Ivan Helvig 1 f. 50 kr., 7. g. Milan pl. Makonec 1 f., 8 g. Antun Kos 1 f., 9. g. Vladimir pl. Strupi 1 f, 10. g. Milan pl. Šušković 1 f., 11. g. Ivan Jakopina 1 f., 12. g. Rikardo pl. Walter 1 f., 13. g. Lajo pl. Rebrača 1 f, 14. g. Dragutin Benak 1 f., 15. g. Miloš pl. Latković 1 f, 16. g. Nikola pl. Crković 1 f, 17. g. Vatroslav Ostoić 50 kr., 18. uza to javljen je već 1 f. u računu za izdavanje pučkih knjigah, koi se sada u ovaj poseban račun uzima; 19. poslalo je u pomenuto ime slavno domorodno družtvo miholjačko kao čisti dohodak večerne zabave 41 f. 3 kr.; g. Ljudevit pl. Vukotinović 5 f. Ukupno 86 f. 3 kr.

Dalje prinoske prima u ime matice ilirske njezin blagajnik

Dr. Antun Rojc,
c. kr. javni bilježnik.

Koncert.

Pèrvo glavno sriedstvo, kojim se može narod naš popeti na viši stupanj izobraženosti i materialnog blagostanja, doista su narodne učione. Istina Bog, da se je u novijem vremenu mnogo već učinilo, da se iste poboljšaju — — ali još mnogo, da premnogo se mora za nje učiniti, da uzmognu zadaću svoju podpuno izpunjavati. Mi neimamo još dosta učiteljah, koji bi bili tako izobraženi, da mogu zvanju svomu sasvime zadovoljiti, i koji bi se bili iz ljubavi prama narodu učiteljskom stališu posvetili. Uvaživši to ovdašnji učitelji uzorne glavne učione uzeli su si za glavnu zadaću, da na svaki mogući način podupiru izobrazivanje čekaocah — budućih učiteljah, kojim će biti mladi naraštjaj miloga naroda našega povieren, — utemeljili su knjižnicu, koja je osobito namienjena istim čekaocem, i koja ima do 100 for. godišnjeg dohodka, što isti članovi sami doprinašaju. — Hoteć pako važnu ovu stvar još više podupreti, uredili su koncert, što će se dne 23. ožujka u Dvorani davati. I zato se obraćuju na sve domorodce, kojim baš iskreno do toga stoji, da se narodna stvar naša čim više razvije, da to činom pokažu i da kod ovoga koncerta u većem broju prisustvuju i još koji dar na oltar narodnog izobraživanja doprinesu. Svaki najmanji dar će se sa zahvaljnostju primiti i u Novinama objaviti.

Ulaznice po 50 novč. mogu se se dobiti kod g. Krešića i kog g. Cviića u Dugoj ulici a na isti večer i kod kase, gdie se svuda mogu i dobrovoljni prinesci ubilježiti.

Program koncerta bit će od prilike sliedeći:

1. „Slavska overtura“ od Titla Svirat će ju sl glasbeni sbor c. k. pieš. regimente princa Haskoga pod ravnateljstvom kapelnika g. Josipa Davida.
2. „Česke piesme.“ Napiev od Lisinskog; pievat će ih gja. Štriga.
3. „Harač.“ Ulomak iz piesme „Čengić Aga“ od Mažuranića, što će ga besiedovat g. Št.
4. „Duet“ na krilni rog i na euphonium iz opere „Il Trovatore“ od Verdi-a. Svirat će ga sl. vojnički sbor.
5. Napiev „Casta Diva“ iz Norme od Bellini-a; pievat će ga gja. Štriga.
6. „Vienac iz slavjanskih piesamah“ za četverospiev priredio g. Müller.
7. „Sloga.“ Poputnica iz hèrvat. narodnih piesamah, složena od gosp. Josipa Davida, kapelnika glasb. sbora; izvedena po istom sboru.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2680. (114) 1—1

Kundmachung.

Zur Sicherstellung der Lieferung von Schreib-, Kanzlei- und Beleuchtungs-Erfordernissen für die k. k. Finanz-Landes-Direktion in Agram und der ihr zur Fassung zugewiesenen Behörden und Aemter wird bei dem hiesigen k. k. Finanz-Landes-Direktions-Oeconomate am 30. März 1860, 10 Uhr Vormittags eine Licitation abgehalten werden.

Die Lieferung erstreckt sich auf die gewöhnlichen Schreib-und Kanzlei-Erfordernisse, als: Federkiele, Roth-und Bleistifte, Siegelwachs, Oblaten, Tinte, Spagat, Packleinwand, etc. etc. ferner, auf Beleuchtungs-Erfordernisse als: Milli-und Unschlittkerzen etc. etc. und auf Erfordernisse für die Amts-Lithografie. Ein vollständiges Verzeichniss dieser Gegenstände, dann die Bedarfsmengen und die Muster der zu liefernden Artikel, so wie die nähern Licitationsbedingnisse können bei dem k. k. Landesoeconomate eingesehen werden.

K. k. Finanz-Landes-Direction.

Agram den 19 März 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 22. OŽUJKA 1860. Broj 68.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od uniec za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Dopisi.

U Brodu, 18. ožujka. A. T. B. Upoznaste se po mome dopisu od 6. t. m., koi je štampan u broju 60. ovih novinah sa turskim zulumćarom Mahmud-Hasan-Čaićem, buljukbašom nad pandurima derventske nahije. Evo Vam još nieke zločine do znanja stavljam, koje je Mahmud počinio, a rad kojih netreba nikomu odgovora davati.

O sv. Kati 1859. nieki hrišćanin Vujo, iz sela Jošave, oženio je svoga sina i po običaju sakupio devetnaest kićenih svatovah. Kad su svatovi snašu doveli, počeše kod Vujine kuće pirovati. Na to dojde buljukbaša Mahmud s pandurima i tude pečme piti i jesti; a kad su se najeli, onda buljukbaša naredi, da se mladoženja izuje, pa da ga bos dvori i rakiju mu toči. Vujo, starieśina kućni, stade moliti i tri dukata davati buljukbaši, da mu te sramote u kući nečini, gdie mu je pirovno veselje. Ali mu ovaj odbesiedi: „Ja, koi sam pravi Turčin, imam kod Boga veliki sevap (zaslugu), kad gjaurina (Vlaha) u najvećem njegovom veselju pometem i na muke mećem. Gjaur bo je božji dušmanin, a božjega dušmana u svakom njegovom dielovanju pomesti, biva zasluga velika kod Boga.“ Ovo propoviedivši buljukbaša naredi pandurima, pa sve svatove konopima povežu i poslie morade svaki svat buljukbaši cvanciku platiti, da bude odriešen i iz konopca pušten. Mladoženja pako morade za izkup svojih čarapah četiri cvancike položiti, a k svem tom panduri ukradoše još jedno novo ćebe, a hrišćanom ostaviše da piruju, što im je ostalo.

Prekjučer je isti buljukbaša Mahmud oglobio jednoga hristjanskoga hadžiju. Ovaj je pinterski kalfa iz Česke, zove se Kučera i pošao je god. 1859. na hadjiluk u Jerusolim. Ondie je dao i za ćesarsku kuću, budući je ovdašnji podajnik, misu očitati na svetom grobu, vèrhu česa ima pismene dokaze. Ovaj se dakle u svoju carevinu uputi po dovèršenju pobožnosti u svetoj zemlji preko Carigrada i Sarajeva. Iz Dervente prekjučer podje u Brod, al kod Ukrine sretne ga ili stigne Mahmud buljukbaša, koi je jašio još s jednim turčetom i stavi ga; a bio je pijan. Kučera se je naučio dobro sèrbski, te kad ga Mahmud stavi i stane izpitivati, rekne mu, da je hadžija i pisma mu pokaže. Ali ovaj mu dokaza, da je on špijun i da će ga odmah pogubiti, ako se neizkupi. Naš Kučera što znade, nego sa ono pet dukatah i dva bešluka izkupi dragocieni život, predje na ovu stranu i sad prosi po Brodu, da naprosi, čim će dalje putovati.

Mora čoviek iz svih slučajevah, koje sam Vam dosada priobćio, suditi, da organi turske vlade neimaju sposobnosti za upravljanje sa zemljom i narodom u duhu napredka i potrebоćah našega vieka. Hristjane nema tko da zastupa, jer isti fratri i popovi, da se dèrže, moraju Turcima laskati i pokorivat im se bez uvieta i razgovora.

Na Ukrini, 17. ožujka. A. T. B. Valja poći uzduž Save prema Motajci iz Broda, pa se dodje za jedan sat na ušće velikoga potoka Ukrine u Bosni. Obično je taj prediel pust i osamljen; nieka slabo ogradjena a još slabijo obradjena polja, gèrmlje i šikara, i u doljini od pó sata kukavnih niekoliko kućicah to je dugoviečna slika ušća ukrinskoga. Jednoličnost i sirotinju ovu zamienila je danas životnost, razlikoća i bogatstvo. Osam velikih ladjah leži ovdie stranom usidrenih, stranom uz vèrbe privezanih na obali Ukrine, u koju su unišle, kad je nješto iz gorah bosanskih, a nješto iz iste Save voda u nju udarila. Oko ladjah mostovi, tako da možeš bez pogibelji preko Ukrine prelaziti i nesmočiv noge. Al od čega su ti mostovi? Od dugah, koje je kuća Vranicanjeva u Bosni od stogodišnjih brastovah usiekla. Nego nisu te duge dovezene, pa u Ukrinu bačene: ne, — one su Ukrinom došle od miestah svoga postanka od šume Čavke, gdie Ukrina izvire. Tu budu one u izvor pobacane, i vierna Ukrina na svojih ledjih od dvadeset dva sata daljine donese ih k svome ušću, gdie udariše o ladje, staviše se i tako nagomilaše, da je doslovne Ukrina njima pokrivena. Vriedno je vidieti čudni prizor, gdie je nad vodom kora od milijuna dasakah na prostoru jedva od 3 jutra načinjena. Kad se preko te nove i privremene kore ukrinske dosti prošetasmo i nagledasmo, kako dvie stotine devetdeset i sedam poslenikah vadi i na obalu baca hiljade dugah, tad u jednoj ladji za sofru siedosmo i na bosanskoj Ukrini za boljn budućnost Bosne čašicu izpismo. Poslie sofre pako ogledasmo se po životnoj oko ladjah okolini. Tu siede četiri Turčina iz Sikovca i jedu svoj sirac, koi im je bula u kèrpu zamotala, s prohom, tamo siedi niekoličina rimokatoličkih Slavjanah i suhom prohom post obdèržavaju, ondie opet gomilica pravoslavno-slavjanskih Bošnjakah lukom i kruhom se hrane; a svi se kriepe na popódnevni posao, jer rade na nadnici oko dugah bez razlike viere i godinah. I još se moraju svaki dan nieki vraćati, jer nije toliko poslenikah nuždno, koliko se dolazi nuditi. Od dugah načinjenih na obali ima hanovah, kavanah i štalicah. Tamo Mujo prodaje duhan, tamo Sedo kavu, tamo opet Jovan kiselicu i grahovsku čorbu. Zavirimo u jedan han, al tu medju rajom i musulmanima sjedi Hamil Hadžić, niekoć hajduk a sada nadziratelj nad poslenicima i grije se uz vatru. Pozna ga jedan izmed nas, a on se digne i izidje iz hana. Onda mu moj drug kaže: „Vidiš, kako je to liepo, što si sad na pošten način kruh služiš!“ On odgovori krotak kao janje: „Ono me je bila nužda natierala, a i piće, ali sad eve sam na pravom putu!“ — Kamo sreće, da tako svi činovnici turski kazat mogu, jer nevolja, koja se tu poslenicima na očima vidi, pokazuje, da je globa velika na ljudma.

S bosanske granice 16. ožujka. A. T. B. Turci u gradačkoj nahiji se sada osvećavaju onom kèrstu, koi se je prije dvie godine oružanom rukom digao protiva tretini. Ove jeseni prodaše im svu marvu, hranu i iste haljine s ledjah, da namire zaostavšu od tri godine tretinu, štono im je vlada sultanova dopitala. Najpustija i najgolija ostadoše sela Spijenica, Vranjak, Koprivna i Tramošnica, u ostalom se broji 280 kućah, koje su u takovaj nuždi, da od gladi izumiru. 10. t. m. našli su jednu udovicu i njezinih četvero diece mèrtve u jednoj osamljenoj kolibi kod Tramošnice. Sviet svašta izmišlja, što bi mogao jesti, da želudac izpuni i život spasi. Miesto hlieba dakle peku jedni kruh iz tućene brestove kore, koja je smiešana sa bujadi i s brašnom od kukuruznih klipovah, drugi ga peku od ljeskove rêse. Od toga kruha, kad ga ljudi 4—6 danah jedu, pobole, jer narav otvèrdne, počmu oticati u vratu najprije, pa u cielom tielu i tad naglo pomru. Od toga kruha poslati ću Vam jedan komad za narodni Muzejum, koi mi je nieki prijatelj iz Šamca doneo. Mnogi kao utvare hodaju po čaršiji u Modriču i Gradaćcu, i stanu pred dućane, moleći: „daj mi kruha, odkupi me od smèrti, jer ću Ti pred kućom umrieti!“ Ima koji se nadaju pomoći i na sokaku doisto dušu izpuste. —

Neka pomoć im se ipak pruža, jer Ali Beg Gjenetić mudir gradački počeo je 13. t. m. dieliti toj sirotinji, koje ima od sve tri viere, prosu, koja je ostala još od Murat kapetana, koi ju je prije 60 godinah kako kažu za slučaj gladi postavio. On je umro, a njegova providnost živi i mnogima život uzdèržaje. — I Usein-kapetanovi potomci su milosèrdni, pa diele sirotinji dva okna prose, koja se od 30 godinah čuvaju. — Župnik Tramošnički je pako poslie onog groznog slučaja s udovicom kèršćane pozvao u cèrkvu i molio ih, da po mogućnosti jedan drugog pomažu, da baš tako naglo i žalostno od gladi neginu. Mnogi nejedu ništa 5—6 danah, pa tad naidju na milostinju, te se prejedu i s toga umru. —

Imadu nieki tèrgovci u Šamcu Risto, Mihajlo i Todor, te ti ljudma kukuruz daju na vieresiju, niešto poklone a niešto im sviet zaradi. I tu dolaze seljaci iz daljine, pa nemaju više novca nego za 2—3 oke, koje do kuće priesne pozobiju. Osmak tog kukuruza košta 5 cvancikah.

K tome svem Turci traže harač; ali ga sirotinja raja nemože platiti, nego veli: „posieci me, nemam pare!“ Turčin na to odgovori: „Goni diete u čaršiju, prodaj ga, i plati pare!“ Ovi što gladuju nemaju nikakve marve, ni jedne kokoši, Turčin sve odgonio. Dakle mnogi doista zalažu diecu na izhran. Koliko će tu bit poturčenjah?!

Austrijanska carevina.

Zagreb. Učredničtvo peštanskoga „Sonntags-Ztga“ poslalo je predstojničtvu ovdiešnjega varoškoga poglavarstva za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji kao plod blagih kod njega unišavših prinesakah svotu od 43 for. a. vr.

— O nemirnim prizorima u Pešti dogodivšim se dne 15. t. g. javlja „Wien. Ztg.“ doknadno, da su se djaci, posto su redarstvenom stražom od grobjah odbijeni i raztierani bili, kasnije, o 2. uri po podne, opet sakupili u dvie kafane u znatnu broju. Od ovud počemši uzeše obilazit grad i dodjoše oko 7. ure pred magjarsko kazalište u namieri da obćinstvo odvrate, da ga nepohodi, u koju svèrhu razglasiše takodjer, da neće biti predstave.

Izvan djakah sakupi se, ponajviše iz lju-

bopitnosti, pred kazalištem miešovito občinstvo, kojega množina tako naraste, da se je moralo poslati po redarstvenu stražu na konju da razpremi pijacu. Ova je bila primljena zviždanjem i halabukom; vreva prietile je da će nadošavšim mrakom i rastućom nalogom ljudinstva, od kojega je sada, pošto se je većina djakah mekojega je sada, pošto se je većina djakah medjutim povukla u jednu kafanu, poglavito proizlazila buka, udarit pogibeljnim pravcem. Da se to preprieči i da se neredu bèrzo učini kraj, našla se je oblast sigurnosti prinudjena pozvati vojsku u pomoć, na što je jedna divizija pievojsku u pomoć, na što je jedna divizija pievojske u najkraćem vremenu. U hote pijacu raspremila u najkraćem vremenu. U isto doba izprazniše žandarmi kafanu k „Zrinjskomu“ i susiednu gostionicu, gdie su djaci sakupljeni bili i zatvoriše obie prostorije.

Po dovèršenoj predstavi u kazalištu, koje je ovaj večer samo veoma slabo posiećeno bilo, razide se malo po malo puk s ulicah i skoro zavlada podpuni mir.

Pešta. „P. O. Z.“ javlja: Na cèrnoj daski ovdiešnjega c. k. sveučilišta bio je jučer sliedeći oglas pribit:

Usljed dogadjajah sbivših se dne 15. t. m., kod kojih su djaci ovoga c. k. sveučilišta uzpèrkos opomenama, pribitim na cèrnoj daski više putah i opet stopram onomadne, da se uztegnu od sakupljanja u sborove i od svih javnih očitovanjah, opet učestvovali, daje se istima u ime visoke c. k. glavne gubernije pod ponovljenim pooštrenjem prijašnjih opomenah na znanje, da su od sada počemši c. k. oblasti ovlašćene, da proti djacima, koji bi se protivno vladali, ili koji bi učestvovali kod kakovih poticanjah, ureda radi mogu naredit, da se neposredno uvèrste u vojnike.

Pešta, dne 16. ožujka 1860.

Po nalogu sveučilištnoga rektora.

Sličan v. raspis bio je i u Josipovu politeknikumu i u gornjim razredima realnih školah oglašen. Nadamo se, da će učeća se mladež, koju još svejednako dèržimo tek zavedenom, dobrovoljno posluhnut ovu strogu no pravednu visoku naredbu i da će se s razboritim pokojem povratit opet svojim naukama. Škola je pripravljanje za život i dielovanje dèržavljanina, no nije jošte samo dielovanje i zato je madež svakako dužna slušati glas svojih učiteljah, a nema prava svoj glas narivavati svojim starijim sudèržavljenima.

Znanost neposna i nerazlučuje narodah, ona je skupište najsposobnijih svegkolikog čoviečanstva. Žalimo sve mladiće, koji su se zavedenjem dali navabiti na takova žalostna i nemoguća javna očitovanja; mi ih tim voćma žalimo, budući da su time proizveli skèrbih u svojim porodicama i neodobravanje kod svojih sugradjanah.

Beč 19. ožujka. Sinoć preminuo je ovdie g. Schwarzer, koi je bio godine 1848. ministar javnih radnjah a kasnije učrednik „Wanderera“ a zatim „Donau-a“.

— Sveti otac podielio je landgrofu Fürstenbergu, knezu nadbiskupu olomuckom, naslov prestolnoga pomoćnika.

Sèrbija.

Beograd, 11. ožujka. (S. D.) Jučer docne u večer čuo sam, da je porta izpunila najvatreniju želju sèrbskoga naroda i potvèrdila kneza Mihaila za nasliednika sèrbskoga prestola. Čeka se samo, da dodje o tom i službeno izviešće, pa da se svečano narodu obznani.

Talijanska.

Turin, 16. ožujka. Grof Teleki došao je ovamo a general Klapka očekuje se.

— Iz Nice od 9. ožujka javljaju „Tr. Ztgu“, da tamo vlada neprestana razdraženost, kakove nemože biti ni u samo srednjoj Italiji. Žestoke borbe po novinama, ulična očitovanja, kazalištne demonštracije traju neprestano ne na veliko veselje inostranacah, koji bi u ovoj lievoj zimskoj bašči rado uživali dane pokoja i tihe života. Mnogi strani, koji su inače do sredine travnja, ili barem do početka toga mieseca ostajali u Nici, pune već sada svoje kovčege, da se uklone političkom kretanju, koje je već nepriličnó zdravim ljudma a kamo da bolježljivim neogadi. Onomadna halabuka u kazalištu Tiranty-ovu prekoračila je sve granice. Demonštracija proizišla je od separatistah, koji su pod svaku cienu hotieli da očituju i oni svoje simpatije. To su i učinili na veoma neuljudan, rukostavan način, koga inače pravi Francuzi rado neupotrebljuju. Zaiskaše poznati napiev kraljice Hortensije „Partant pour la Syrie“ i pratjahu ovaj zahtiev vikom: „Vive la France! Vive l' Empereur! našto narodna stranka zagèrmi sa svojim: „Viva Italia! Viva Nizza italiana!“ No od riečih dodje naskoro do činah, i protivnici stadoše se medju sobom lupati iz petnih silah po hodnicima i u preddvorju kazališta, dočim je orkestra ovo hèrvanje sadanjih Guelfah i Gibelinah pratila turobnom melodijom prognane kraljice.

Turin 17. ožujka. Jučer je zbog sdruženja bio grad razsvietljen. General Cialdini odputovao je u Bolonju. Uvieravaju, da će se u sistemi administracije u Toskani samo najpotrebnija promienit. Princ Carignan otići će za koi dan u Firencu.

Milan, 17. ožujka. Ravnateljstvo redarstva izdalo je proglas, u kojem se kore izgredi dogodivši se prigodom sinoćnoga razsvietljenja. „Gazzetta di Milano“ hoće da zna, da su različitosti mnienja medju Francuzkom i Piemontom zbog Toskane izravnane medjusobnim koncesijama.

Firence, 16. ožujka. Sborovi za izbiranje poklisarah za parlamenat sazvani su na 25. ožujka.

Francuzka.

Pariz, 16. ožujka. Carski princ navèršit će danas četvèrtu godinu. Parižki listovi kažu, da već umije čitati, pisati i jašiti.

— Stranom već poznati plod glasovanja srednje Italije proizveo je ovdie velik utisak. Čini

---

Rosilda,

pripoviedka iz talijanskoga

od Stiepana Horvata.

(Nadalje.)

„Bludnja biše, to mi se pričini!“
Prekriži se, pa u sebi reče:
„Ah Isuse nije ne istina!
Meni se je pričinilo samo!“
Ali starac već gradu u sobi
I baci se pred njom na koliena:
„„Evo gospó tvoga vierna sluge!““
„Ti mi nosiš viest o smèrti njeg'voj,
Pripoviedaj, kaži gdie je pao?
Znam za stalno, da živ više nije....
Gdie je pao? imenuj mi miesto!
Onamo ću — odmah idem tamo!....
I dotlje ću ležati na miestu,
Dok u suzah i dušu nespustim. —
„„Nemoj gospo! nebi vierni Ugjer
Došo pred te, kad bi dobro znao,
Da već odmah izza mog odlazka
Gospodara krijo zemlja cèrna;
Živ je bio, kad sam odlazio.““
„Ha što kažeš — dakle jošte živi?
O! sad dakle nisam već nesretna!“
„„Slušaj de me moja dobro gospo! —
Kazat ću ti što nam se je sbilo,
Da se nećeš nadati previše.
U istinu i prestroga vlada
S gospodarom mojim kob nesrećna:
Zlo se njemu dogodilo jurve,
A morda ga još i gorje čeka.
Jošte nismo ni do medjo došli,
Gdie Pad poji Piačencem polja,
Kad nam putnik nieki uprav na nas
Ravnajući konja s dalka viknu:
Biežte ljudi, biežte o putnici!
Ako vam je jošte život mio!
Strašna vojska na svu zemlju pala,
Grozni ljudi do sad nevidjeni.
Ozlusko je udario divlji
S madjarskimi[3]) čopori hrabrimi,
Što se sele iz miesta na miesto.
Piaćenci došo na granicu,
I jedno joj predobio tvèrdju.
U tu tvèrdju sad zatvara robje.
Rob na robu, čoviek na čovieku,
Takova je već u tvèrdji stiska,
A on traži od svakoga odkup
Neizmierni — a izmoć ga more,
Kom je draga na ramenu glava.
I tej putnik — a plemić po rodu,
Koi je tako nam pripoviedao,
U toj tvèrdji zatvoren bijaše,
Pa je za njeg ljubav roditeljska —
Samo da ga odkupi odanle,
Sve prodala štogod je imala:
Sušnje, roblje, i diedovske grade.
S mnogo inih junačinah naših
Mladi plemić stupio u savez,
Zakleše si viernost medjusobnu,
Ona j' zaviet braće ratoborne,
Da će štitit putnike pobožne
I nekriva nedužna čovieka
Odvraćati od propasti stalne.
Divna hrabrost njih ciele množine[4])
Toga groznog nemože Otluska
Da nadvlada; jer oružje strašno,
Kojim sebe kèrvopija brani,
Jest tá tvèrdja i tamnice njene,
Gdie će umah utamničenike
Ubijati bez svake razlike,
Čim se pèrva nanj podigne četa;
Mi da kako tom plemiću na tom
Zahvalismo, što mu bolje znasmo,
Pa što bèrže pospiešismo natrag,
Ali kad smo gèrmjem i šikarjem
Mi dva sami — Teodomir i ja
Umicali stalnoj pogibelji,
Počujemo poziv iz daleka:
Strašnu viku: „Ljudi pomozite!“
Nepomoći prositelju onda,
Kad vidimo da već pogibava....
To svakomu čast njegova prieti.
Iz koricah Teodomir vuče
Britki mač svoj i poleti skokom;
A ja za njim, što sam ikad mogo.
Dotèrčimo do hèrpe Magjarah.
Najdemo ih vičuć i urličuć,
Baš su mužu otimali ženu.
Obadva su kèrvi plemenite,
Ma što mogu dva množini cieloj?
Evo vidi na pèrsijah mojih
Gèrdne rane, kojih se dobavih
Kada me je zamèrtvena na tlu
Neprijatelj ostavio kleti.
Još im nije ponarasla kora.
A svladana moga gospodara,
Ulovljena, u nakèrst svezana
Odvedoše u robstvo sa sobom.
Ja se jedva malo preočutim
I jedva tek što ustati mogoh,
A ranjena nosila me uda —
Odoh glavom umah k tom Otlusku,
Moljah mu se, da mi bar dopusti
Tužnu sudbu moga gospodara
Š njim da smiem dielit u tvèrdjavi.
Ali varvar smije se i kesi
I gura me nehajuć za starost,
Ni za slaba izranjena uda,
Pa, mi kaže na čovieka niekog,
Koi se vije na križu viseć,
I reče mi: Za koi dan će biti
Isto tako gospodaru tvomu,
Ako li se neodkupi zlatom!““

(Dalje će sliediti.)

---

[3]) Mnogo čoporah Madjarah spusti se na početku 10. vieka u Italiju, a toga se dá misliti, da poviest o Rosildi pada u to doba. Njih najprije car Beranger (I† 924.) potjera natrag, a poslie jih sám prizvá, da mu se pomognu oprieti Rudolfu, kralju od dolnjega Burgunda, nu se i pokaja zato; jer miesto, da mu budu poslušni, raztepu se po cieloj Lombardiji harajući polja i gradove. Ovi čopori oplačkaše tom sgodom Paviju i upališe ju.

[4]) U sriednjem vieku bijaše potreba, da se obrane proti zloporabam svake vèrsti, te je postalo više za družtveni život toli zaslužnih bratovštinah. Saveznici ostadoše svetovnjaci, a dužnost jim bijaše: putnike braniti, ranjene i bolestne liečiti itd. Tako postaše velike bratovštine, koje su varvarstvo tamanile; nu u sliedećem vieku okrenu se inako; svuda postajahu bratovštine, koje čoviečanstvo, miesto da ga vuče na dobro, napuniše nieviérstvom, takove su: Beguini, braća i sestre duha sv., bičevnjaci itd.

se, da će se ovdie podvěrći, čemu se nemogu uklonit, i više se ni negovori o odazvanju francuske vojske.

Turska.

Pera, 10. ožujka. Mnogo se govori o pogubljenju ubojicah generala Ibrahim paše, koje je izvedeno bilo posliednju nedielju. Osude ubojicah bila je, kao što je poznato, već odavna izrečena i potvěrdjena po caru a glasila je da se ubojicama odsieku glave. Nu sada učiniše turski svećenici, koji siede u pravosudnom vieću prigovor proti ověrsi osude tičuće se pašine žene, jer hotieše, da se strogo postupa polag riečih korana, koje ovako glase: „Tko prolije kěrv čoviečju, tomu se ima opet proliti kěrv." A budući da nije dokazano, da je pašina žena to u istinu učinila, to su svećenici hotieli da odvrate od nje smèrtnu kazan. No pravosudno vieće odmah se je iznašlo odrediv̌ši, da se krivnica obiesi u miesto da joj se glava odsieče, i tako se nije prolila kěrv.

Posliednju nedielju dakle u pet satih u jutro pogubiše javno pašinu ženu i njenoga sukrivca na velikoj pijaci s one strane velike kerakojske ćuprije. Naskoro ponovit će se po svoj prilici opet ovaj prizor. Nieka druga turkinja zadavila je naime svoju mater, da joj otme drago kamenje i ine dragocienosti a zatim ju je sakrila u podrum pod ugljevjem. Njen muž, kapetan na těrgovačkom brodu, komu je kod njegova povratka povierila svoju zločinsku tajnu, predao ju je odmah u ruke pravde, i kao što se čuje, već će joj se dojduće nedielje izreći sud.

Carigrad, 29. veljače. Ministri su medju sobom nesložni i govori se o skoroj promieni u administrativnom osobju. Nasilni zajam povećava vrevu u provincijama, gdie se boje na proliеće bune. Porta je očekujući različne dogadjaje sazvala redife (reservu) i osim toga naredila je dvostruko rekrutovanje. Uleme su kod sultana protestovale, što su Španjolci od Mavrah oteli Tetuan.

Carigrad, 3. ožujka. Ćamilpaša naimenovan je ministrom bez struke.

Rusija.

Petrograd, 1. ožujka. Ruski sadašnji poslanik u Napulju, Kokoškin, naimenovan je poslanikom u Draždjanima, a na njegovo miesto naimenovan je knez Alexander Volkonski, koi je dosada bio u Draždjanima.

Petrograd, 8. ožujka. Nj. veličanstvo primilo je deputaciju odbora za ukinutje nevoljničtva, u kojem se nahode po dva poklisara od svake provincije i koi je zvan da dade razjašnjivanjah o pitanju nevoljničtva. Nj. veličanstvo upravilo je tom prigodom govor na sučlanove deputacije predstavljene mu po ministru pravosudja, koi je polag „Indép. belge-a" glasio kako sliedi: „Moja gospodo! Ja počimljem time, da plemstva trijuh gubernijah litvanskih, koje su ponajprije s primierom simpatije za obćenito dobro zemlje prednjačile, ponovim svoju zahvalu.

Što se Vas, moja gospodo, tiče, kazat ću Vam ono, što sam već predstojnicima Vaših gubernijah kazao; ja ću Vam kazati, da se radi o svetu dielu, koje mi je sèrcu priraslo. Ja sam osviedočen, da ga i Vi smatrate kao sveto dielo. Ja imam dvie svěrhe, ili bolje rekuć samo jednu jedinu, t. j. dobro domovine, i nesumnjam, da je ova svěrha i Vaše.

Ja neću, da poboljšanje sudbine seljakah ostane prazna rieč, ja hoću, da bude istinom i da se prelaz izvede mirovno i bez uzděrmanja.

U naputku, koi ste dobili, jasno su izražene Vaše dužnosti. Vi imate zvanje, da podate izjašnjivanjah, ako se od Vas kakva zaišta. U ostalom mogu oni izmedju Vas, koji za potrebno nadju, izrazit svoja osobna mnienja, to učinit bez svake prepreke. Možete biti osviedočeni, da ću ova mnienja brižljivo izpitati. No uvažite i to, moja gospodo, da su u takovom poslu neobhodno potrebne i nieke osobne žèrtve od Vaše strane. Ali budite uvieren, da želim da nebudu ove žèrtve pretežke i da plemstvo što je manje moguće propati. Radite dakle, moja gospodo, za obće dobro.

Dočuo sam, da se je raznео glas, da se je moje uzdanje u plemstvo umalilo. Nije tako. Vi znate, da sam se s početka ovoga diela s podpunim pouzdanjem obratio na plemstvo; s istim pouzdanjem obraćam se i danas na Vas, jerbo se uzdajem u Vaše rodoljubje.

Moj ministar pravosudja, grof Panin, koga sam za predsiednika odbora na miesto generala Rostovcova naimenovao, pozna moje težnje i on će Vam ih priobćiti. Vi se morate nama pridružiti. Zato, moja gospodo, s božjom pomoćju na posao!"

Car se zatim okrene grofu Paninu i doda: „Grofe Panine! Preporučujem Vam Vaše suradnike. Osviedočen sam, da ćete svoju zadaću saviestno izpunit. Gospodine ministre, ja Vas molim, da na mudar način pospiešite ovaj posao da čim prije prispie k svojoj svěrsi; neću da se dulje odgadja."

Gèrčka.

Atina, 25. veljače. Neprestano savietuju u tudjim zemljama preminuvši bogati Gèrci velike svote svojoj domovini. Tako je Canis Ralis u Odesi savietovao 3000 sreb. rub. i ostavio ih je kraljici na razpoloženje.

Velika Britanija i Irska.

London 14. ožujka. „Morning Chronicle" kaže, da je u stanju izjaviti, da se Austrija neće protivit sdruženju Savoje s Francuzkom, i dodaje, da je grof Rechberg englezkom poslaniku lordu A Loftusu na pitanje, kako Austrija smatra sdruženje Savoje s Francuzkom, odgovorio: isto tako kao Englezka sdruženje Lombardije s Piemontom.

U „Leeds Mercury-u", jednom od naših najštovanijih provincijalnih listovah, čitamo sliedeću nieto čudnovato glaseću viest: Svikolici u Londonu nalazeći se Talijani iz sredinje Italije pozvani su od toskanskoga konsula, da se dne 9. t. m. o 7. uri u večer u zanatlijskom zavodu Chanrery Lane-ovom (u City-u), sastanu u svěrhu glasovanja za sdruženje sa Sardinijom ili proti istom. Jedan priseženi bilježnik bit će tamo, da pospieši rezultat.

Iztočna Indija.

O poraženju momčadi od dva holandezka broda vadimo iz jedne viesti iz Batavije od 11. siečnja što sliedi: Ratni parobrod „Onrust" bio je iz Malpoere poslan, da pokori nieke pobunivše se Kamponge. Pučanstvo pokazalo se je odmah pripravno na pogadjanje. Zapoviednik parobroda nesluteći na nikakvo zlo, dao je svoje privoljenje. Poslanici dodjoše na brod i pogadjanje započe u stanici. Za toga sakupiše se mnoge plavi okolo parobroda, da prodavaju zeleninu i voće. Na svim ovim plavima bili su muškarci preobučeni kao žene, a kad je momčad parobroda najbolje pazarila, pokažu prodavaoci iznenada svoj pravi značaj i taj čas bila je lopovština izvedena, dočim su u isto doba poslanici u stanici oficire nadjačali. Svakolika momčad s oficirima bila je poubijana. Posadi jednoga malenoga ratnoga broda pala je ista sudbina u dio, no ova je imala barem tu zadovoljštinu, da se je mogla do posliednjega momka braniti. I po drugim miestima ustali su Dajaki proti Holandezima. Banjermassing branio se je bez uspieha i bio je jurišem osvojen od 2000 momakah. Dieca i žene utekoše a general Swieten bio je sa svom razpoloživom vojskom poslan iz Boni-a u miesta nalazeća se u pogibelji. Da položaj postane jošte teži, saznalo se za kovarstvo medju švajcarskim soldatima, koji su naimieravali upalit tvèrdjave.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Monakovo, 19. ožujka. Priobćenje lista „Stuttgarter Beobachter", da je francuzki poslanik u Monakovu već govorio zbog ustupa Palatinata (Pfalzke), ovdie se službeno oprovèrgava.

London, 19. ožujka. Današnji „Times" sadèržaje depešu iz Beča, koja javlja, da će se Austrija izreći proti svakoj uvredi pravah švajcarske neutralnosti zajamčenih ugovorima.

Poziv.

Dne 22. 1860. travnja u nedielju u 10 satih u jutro děržati će se u Dvorani glavna godišnja skupština Matice ilirske, koja sva gospodu članove vanjske i domaće što uljudnije i što življe poziva.

Ravnateljstvo.

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

K br. 113. (102) 3—2

(Opetovano obnarodovanje.)

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede Jazigiena i velike i male Kumanie iznimajuć obćinu Halas.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Pešti daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u budapeštanskom upravnom okolišu kraljevine Ugarske uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 22. lipnja 1859. br. 9187 na znanje sliedeće:

I.

U buda-peštanskom upravnom okolišu jest u svěrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvedenje polag obćinah u svima obćinama i pustama od Jazigiena i velike i male Kumanije iznimajuć obćinu Halas polag njihovoga prostora od godine 1848. obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i načerti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. kolovoza 1859. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o varoškoj obćini Jazbereny u c. k. gruntovničkoj pisarnici kod županijskoga suda Jaszbereny,
b) o ostalih obćinah kapitanatskog kotara Jaszbereny u c. k. grunt. pisarnici kod gradsko-odrednog kotarskog suda u Jaszbereny,
c) o obćinah kapitanatskog kotara Jasz-Apathi u c. k. grunt pisarnici u Jasz-Apathi,
d) o obćinah kapitanatskog kotara Kardszag u c. k. grunt. pisarnici u Kardszagu,
e) o obćinah kapitanatskoga kotara u Kun-Szent-Miklosu,
f) o obćinah kapitanatskog kotara Felegyhaza u c. k. grunt. pisarnici u Felegyhazu, i
g) o obćinah kotara Halas (iznimajuć obćinu Halas) u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Halasu.

Obavljanje poslovah i uredovanjah naznačenih u ovom izroku ima se takodjer započeti 1. kolovoza 1860. i u svěrhu ovu odredjen jest

a) c. k. županijski sud u Jaszbereny za varoš Jaszbereny kao pod a),
b) c. k. gradsko-odredni kotarski sud u Jaszbereny za kotar Jaszbereny kao pod b), i
c) c. k. sudbeni uredi u Jasz-Apathi, Kardszagu, Kun-Szent-Miklosu, Felegyhazu i Halasu, i to svaki za obćine svog kotara kao pod c, d, e, f, g.

Podpuni sadèržaj predležećeg izroka jest u Buda-peštanskim Novinama od 14., 19. i 23. veljače t. god. br. 28, 41 i 44, i u Buda-peštanskom Hirlapu od 5., 8. i 11. veljače t. g. br. 29, 31 i 34. uvèršten.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 29. veljače 1860.

Br. (90) 1—1.

„VINDOBONA“,

Družtvo za osiguranje nepokretnih zalogah (hipotekah).

Družtvena glavnica **10,000.000** forintih.

☞ Siedište družtva u Beču na tèrgu „Am Hof“ br. 329, gdie se svaka ubaviest što pripravnije po dieljuje. ☜

Upravno vieće:

Predsiednik: Nj. preuzv. Franjo grof Hartig,
dèržavni i konferencijalni ministar, predsiednik neposredne komisije za preustrojenje izravnih porezah.

Podpredsiednici:

Nj. jasnost Josip knez Colloredo-Mannsfeld,
predsiednik komisije za dèržavne dugove.

Edmund grof Zichy,
vlastelin.

Sučlanovi:

Dr. Josip Bach,
dvorski i sudni odvietnik u Beču.

Jules Delloye-Tiberghien,
bankier u Bruselju.

Moric pl. Hirsch,
bankier u Buselju.

Rudolf grof Hoyos,
vlastelin.

Nj. preuzv. Eduard Mercier,
k. belg. dèržavni i bivši financijalni ministar, sučlan zastupničke komore u Bruselju.

Alfons Nothomb,
bivši kr. belg. ministar pravosudja, sučlan zastupničke komore u Bruselju.

Arthur baron O'Sullivan de Grass,
vlastelin.

Gustav Schwartz pl. Mohrenstern,
vlastelin.

Dr. Moric pl. Stubenrauch,
c. k. profesor pravah u Beču.

Dragutin vitez Suttner,
vlastelin.

Eduard Wiener,
bankier.

Dr. Jos vitez Winiwarter,
dvorski i sudni odvietnik u Beču.

Ravnatelj: **André Langrand-Dumonceau,**
ravnatelj družtva za osiguranje života „Sidro“ zvanoga.

Podravnatelj: **Jur. dr. Alexis Timmery,**
podravnàtelj družtva „Sidro“ zvanoga.

Bitne koristi, što ih pruža osiguravanje nepokretnih zalogah (hipotekah).

Za vierovnika:

1. Jamstvo za točno plaćanje kamatah u vrieme dospielosti, koje daje **„Vindobona“** miesto dužnika.

2. Jamstvo za sigurni povratak glavnice, kojim se vierovnik obezbiedjuje od materijalnih i moralnih štetah, koje su skopčane s utierivanjem svake hipotekarne tražbine.

3. Najveća lahkoća prenašanja ili ustupa kakove stavke.

Za dužnika:

1. Lahkoća zajmovah uobće i
2. na dugačke ih rekove dobivati;
3. Olakšano ponovljenje zajma.

Tumačenje temeljnih cèrtah „Vindobone“.

Tegotno stanje realnoga kredita zanima od duljega vremena zemljoposiednike i glavničare isto tako, kao što pobudjuje pozornost spisateljah, dèržavnikah i financierah. Pitaju, odkud dolazi, da dan danas, sasvim proti naravi stvari, nije ništa teže nego dobit kredita na zemlje. Odgovor je lahko dati: Uzrok nalazi se u niekom stupnju nepouzdanja, kojem su hipotekarne tražbine izložene.

Mnogobrojni pokušaji učinjeni su u raznim zemljama, da se tomu doskoči; no neprezirući njihove vrednosti, mora se priznati, da nijedna ovamo protežuća se miera nije riešila zadaće; stanje ostalo je staro a iz toga sliedi neoborivo, da dosadanji napori podići zemaljski kredit, nisu bili dovoljni, i da je nastupila potreboća tražit pomoć za tako žalostan položaj.

Ova izkustva porodila su misao, da se načelo osiguravanja protegne i na nepokretne zaloge (hipoteke) i tako je nastala **„Vindobona“.**

Ovaj novi zavod, koi je steko podpunu pohvalu najugledaijih javnih listovah, mora glavničarima i posiednicima veoma dobro doći, jer on je zvan, da im učini velikih uslugah.

Veoma dobrotvorna svèrha poduzetja vidi se već iz onoga, što je rečeno, no neka niekoliko riečih jošte većma razjasni stvar.

Bitje realnoga kredita jest uloga glavnice na nepokretno dobro. Glavnice nemanjkaju da se kriepko pomogne zemljoposiedu, već manjkaju pouzdanje i sigurnost da se uzajmljena svota povratit može. Polag sadašnjega stanja stvarih okruženi su zajmovi na nepokretne zaloge pogibeljima, preprekama i nedostatcima. To je istina, koja je već odviš poznata. A iz toga nastaje dvostruka posliedica, škodljiva isto tako za zemljoposied, kao i za poljsko gospodarstvo: Glavnice udaraju drugim putevima; dan na dan teže je dobiti novacah i na najbolje nepokretne zaloge. Nije težko pronaci uzrokah ovih pojavljenjah

A. I najbolja hipoteka nepruža podpune sigurnosti za uredno davanje kamatah kao i za točno povraćanje glavnice; drugim riečma, hipotekarnom vierovniku manjka, uzpèrkos svem realnom osiguranju, dovoljno jamstvo, da će mu se platiti kamate i glavnica na rok dospielosti opredieljeni zakonom i ustanovljeni ugovorom Što preostaje vierovniku, ako ovo plaćanje izostane? Ništa drugo, nego udarit isto tako dragocienim kao neugodnim putem ovèrhe; izložit se svim pogibeljima dugotrajne, neizviestne pravde, predujmit troškove i za nieko vrieme lišit se jednoga diela svojih dohodakah, da napokon u najboljem slučaju možebiti proizvedè propast svoga dužnika i ipak možebiti postigne deo svoje tražbine.

B. Kod hipotekarnih glavnicah riedko se sretaju traženje i ponuda. Ove težkoće se jošte umnožavaju, ako onaj, koi treba novacah, kao što često biva, nastoji, da se ovije u tminu tajne, jer u sadanjim okolnostima nevidi javno mnienje u primanju hipoteke nastojanje zemljoposiednika da shodnom operacijom poboljša svoje stanje, već jedino njegovu nepriliku. Mogućnost otvorena prometa, slobodna natiecanja time je izključena.

C. K tomu jošte dolazi, da zajmodavac želi biti što je bliže moguće kako hipoteki, tako osobi svoga dužnika; da su glavnice, koje traže da se uporave na hipoteke, nejednako razdieljene i da manjkaju na jednom miestu, dočim ih na drugom miestu ima u izobilju; da napokon vierovnik, koi pred rokom dospielosti želi dobiti svoju glavnicu, nemože lahko dobiti čovieka, koi bi mu stavku prouzeo.

To je slaba slika današnjega položaja dužnikova i vierovnikova. U onaj par, kad se on promieni, kad sigurnost i pravilnost stupi na miesto nesigurnosti, sliedit će glavnice svoje naravne zakone, obratit će se ponajprije hipotekama, to jest gruntu i zemljištu, gospodarstvu, ovomu štitu i zaklonu, ovoj hraniteljici svih dèržavah.

Zašto se je glavnica više ili manje povukla od zemljoposieda, zašto je gledala, da bude inače uložena? Ne zbog većega, nego zbog bèržega i pravilnijega uživanja kamatah, koi slieduje na dan, dà na opredieljoni sat, kao što to n. pr. kod dèržavnih papirah biva. Ovoj pravilnosti, glavnom smieru dohodara, žèrtvuje on često najveću sigurnost. Od onoga dana počemši, kada glavničar, koi od svojih dohodakah živi, uzmogne računat na točni ulazak kamatah, prestat će svoje novce ulagati kadikad i na uštreb mudrosti i sigurnosti.

Svoj dohodak od nepokretnih dobarah dobivat s najvećom točnostju — tamo teži neodvratna želja, dà na to ima naravno pravo hipotekarni vierovnik i kad to nastane, promienit će se sasvim razdieljenje glavnicah „Vindobona“ ima zvanje tu promienu učinit. Osiguranje hipotekah, koje uvadja, odstranjuje sve težkoće i uklanja sve prepreke i pogibelji, stavljajući korist glavničarah u sklad s koristju zemljoposiednikah; ona pruža svoju pomoć ne samo onom, koi namierava uzeti ili dati novacah u zajam na hipoteke, već može se i od onih upotriebit, koji su već glavnice uzeli ili dali u zajam.

„Vindobona“ obraća se na zemljoposiednike i glavničare i kaže im jasnim riečma: Uz plaćanje premije za osiguranje jamčit će družtvo za pravilnost i točnost — plaćanja kamatah kao i povraćanja glavnice, i što više stupajući na miesto dužnikovu, obvezuje se, da će vierovniku dospiele kamate neposredno plaćati na ugovorene rokove.

Premija, koju družtvo uzima, pokriva pogibelj, koju uzima na sebe, da mora osiguranu glavnicu ili kamate plaćati kao i gubitke, ako bi ga možebiti koji postigli. Premija, koja vierovnika čuva od materijalne štete ili od moralnih uštèrbah, služi ujedno družtvu kao naknada za predujme, koje bi moglo biti prisiljeno dati na miesto hipotekarnoga dužnika, kao i za slučajne parničke troškove i posliedice zakašnjenoga utierivanja glavnice, kojih se zajmodavac nema više bojati.

Iz toga neoborivo proizlazi, da će sigurnost točna plaćanja kamatah biti pèrvi plod takova *osiguranja i* da se nadalje vierovnik neće više imati *bojati* da će mu se prieko ugovorenoga roka odvlačit povraćenje glavnice. Družtvo će se jedino zato brinuti i izlagati pogibelji Vierovniku sve je osigurano, kamate i glavnica, nemanje kao i pokoj duše, jer pravilno uživanje kamatah osigurano je družtvom, koje će na ustanovljene rokove miesto dužnika dotične svote plaćati i isto tako obezbiedjeva je i glavnica od svakog mogućeg gubitka; on će za jedan zalog imati dva; miesto jednostručnoga stvarnoga jemstva imat će glavničar drugu garanciju u družtvenoj glavnici i u blagajnici „Vindobone“, koja dobra stoji za izpunjavanje dužnostih dužnikovih

Ako je istina, da visina kamatnoga mierila stoji u izravnom razmierju s pogibelju izgubitka na glavnici, moći je sa sigurnostju očekivat, da će se kod hipotekarnih zajamah, kod kojih se pogibelj podvostručenom garancijom družtva sasvim odstranjuje, kamatno mierilo umaljivati a ponude glavnicah, koje se uporavljuju na hipoteke, umnožavati.

„Vindobona“ predstavlja se uslied toga kao zavod, koi je isto tako jednostručan u svom temelju, kao što je plodonosan i mnogovèrstan u svojim dielovanjima; ona se u kratku može tako definirat: ona podkriepljuje, povisuje i podvostručuje vriednost hipotekarne stavke udarajući dugu pečat pravilnosti i točnosti u plaćanjima.

Ona će se dakle na skoro tako od većine glavničarah kao i zemljoposiednikah uzeti u pristojan obzir. Svatko će biti u stanju ponudit i uvažit njenu svèrhu, njenu poslenost, njenu sposobnost za razvitak, silu i znamenitost podhvata; u njenim pisarnicama sastajat će se glavničari i oni koji trebaju novacah, nuditelji i tražitelji. Što više obilnost ponude i traženja učinit će, da će družtvo moći uzeti obzir na osobite okolnosti svakog pojedinoga slučaja, zadovoljit navlastitim zahtievima i potrebama i tako proizvesti jednakost okamaćivanja, kao i jednako razdieljenje glavnicah imajućih se dati u zajam na hipoteke. Vierovnik neće se više imati brinuti, da mu bude blizu založena stvarnost i osoba dužnikova, jer što je njemu do toga stalo, kad zanj bdije družtvo? Koi će se glavničar u buduće zadovoljivat s jednom samo garancijom, ako samo od njega zavisi da si i drugu pribavi! Ako se k tomu doda lahkoća izkupljenja već obstojećih tražbinah i ponovljenja učinjenih zajmovah, lahko će se svatko osviedočit, da je „Vindobona“ podpunoma zvana, da olakša sklapanje hipotekarnih zajmovah, da povisi njihovu sigurnost, poveća cienu nepokretnih dobarah, učvèrsti vieresiju, promakne industriju i poljodielstvo, riečju, da pomogne posiedstvu i radnji nečineći nikom baš nikakove štete.

Neka se uzme k sèrcu sliedeće razmatranje: Evropu čeka težak izpit; najjači duhovi tronuti su time; nitko nepredvidja izlazka. Kad se mute vremena i zamèršuju dogadjaji, plaše se glavnice i uklanjaju se okolovanju. Onda će stopram „Vindabona“ sjati u svojoj najjasnijoj svietlosti, kao zavod svestrana osiguranja tako za one, koji imaju plaćat, kao i za one, koji imaju utierivat kamate i glavnice.

☞ **Družtvo kupuje i hipotekarne tražbine.** ☜

Glavnice uzimaju se na dobre hipoteke.

Uz hipotekarnu sigurnost nudi se kao druga garancija polica osiguranja **„Vindobone,“** koja jamči za povraćanje glavnice kao i za redovito plaćanje kamatah na svagdanji rok dospielosti po samom družtvu.

Ponude neka se izvole ustmeno ili pismeno učinit direkciji **„Vindobone,“** u Beču, u unutarnjem gradu, na pijaci „Am Hof“ br 329.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 23. OŽUJKA 1860. Broj 69.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je satniku Robertu Oršiću Slavetićkomu od varaždinske gjurgjevačke graničarske regimente br. 6. najmilostivije podielit dostojanstvo c. k. komorničtva.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Javio je telegraf, da je Viktor Emanuel izvèršio sdruženje emilijanskih provincijah. Po svim gradovima njegove kraljevine svetkuje se taj čin. Parma i Modena sjedinit će se bezuvietno s Piemontom; što se Romanje tiče, priznaje kralj piemontezki suverenstvo papino i klanja mu se, što mu neprieči, da sjedini ovu provinciju sa svojom kraljevinom. U Romanji dakle kralj je papin vikar, no izvèršuje sva prava suverenstva. Romanja bit će sastavan dio gornjo-talijanske kraljevine, pošiljat će svoje poklisare na parlamenat u Turin a papa nema ni najmanjega upliva na poslove ove provincije. Njegovo suverenstvo nije nego puki naslov i po svoj prilici učinili su to u Turinu da obidju izobćenje, kojim prieti papinski dvor. No sumnjamo, da će se papa ovom prividnom koncesijom dati ganuti na to, da prizna novo stanje u Romanji. I u obziru na Toskanu nije sdruženje bezuvietno, ali uviet ovoga utielovljenja takodjer nemienja ništa na stvari. Princ Carignan stolovat će kao gubernator kralja Viktora Emanuela u Firenci i dvorovat će i tako će sačuvat privid avtonomije, koja je ukinuta u tvoru uvedenjem sardinskoga ustava i time, da će Toskana svoje poklisare pošiljati u turinski parlamenat. Dekret o utielovljenju datovan je od 16. ožujka. Prije nego se sastane parlamenat otići će kralj u Firencu, da princa Carignana uvede u njegovo novo dostojanstvo kao gubernatora Toskane.

Uslied ovoga uredjenja mogao je francuzki poluslužbeni list „Patrie“ već 17. javiti, da je medju Turinom i Parizom sve uredjeno. Isti list javlja i to, da su se ova dva kabineta i u obziru Savoje već složila. „Uvieravaju nas“ veli Patrie, „da je carska vlada upravila notu na sile, da im stavi do znanja ovu činjenicu i da im otvoreno razloži uzroke osobne sigurnosti, koji su naše postupanje opredieljivali u obziru na savojsko pitanje. Ova isprava takova je, vele, da će Evropu podpunoma umirit u obziru namierah Francuzke.“

Ugovor za ustupljenje Savojske i Nice imao se je 17. ili 18. u Chambery-u podpisati po Talleyrandu i Cavouru. Što se tiče protestacije švajcarskoga saveza, odgovorio je Thouvenel doktoru Kernu i gospodinu James-Fazy-u u tom obziru, da se Francuzka o ustupu kantonah Chablais i Faucigny nemože sama pogadjati s vladom saveza.

Kao što se je unapred znati moglo, ostat će Francuzi u Italiji. Papa je onomadne opet zahtievao, da francuzka posada izidje iz Rima. Kažu, da je Napoleon III. na to pristao no pod tim uvietom, da se Austrija obveže, da neće posredovati u cèrkvenoj dèržavi. Austrija je, vele, od svoje strane na to pripravna, ako se Piemont izjavi, da neće ništa preduzimati ni proti dèržavama papinim, ni proti Napulju, a ni proti Minčiju. U takovim okolnostima nemože se ni pomislit, da će Francuzi tako bèrzo izići iz Italije.

Turinska izviešća javljaju, da će se otvorenje parlamenta odgodit na 12. travnja. Po izručenju odvieta o sdruženju upravit će kralj proglas na nove provincije svoje monarkije. Gospodin Evgenij Alberi protestuje u jednom iz Firence od 8. t. m. datovanom pismu proti sredstvima, koja je tamošnja vlada upotrebila, da izvede sdruženje. Na skoro razpisat će se, vele, opet zajam od 100 milijunah. Francuzka vojnička intendencija zabavlja se, kažu, već s ustrojivanjem ratnoga bèrzojava. U Milanu su dne 15. po ulicama nudili i prodavali proglas u veoma naduvenom slogu, kojim se talijanski narod poziva na rat, i govorilo se je, da ga je Garibaldi izdao.

Austrijanska carevina.

Beč, 21. ožujka. Nj. c. visost nadvojvoda Maximilijan Estenski kupio je ovih danah velik vinograd sa seoskim dvorcem kod Požuna i poklonio ga je oo. Jezuitima u Požunu.

— Kr. napuljski poslanik, knez Petrulla, prispeo je sinoć iz Napulja ovamo.

— Polag posliednjih izviešćah ima sada u Austriji 256 gimnazijah sa 3000 učiteljah i 50.000 učenikah.

Talijanska.

Nica, 17. ožujka. Ovdiešnje obćinsko vieće zaključilo je, da se upravi adresa na kralja s molbom, da nepristane na ustup grofije, ili da barem izposluje, da se ista proglasi neutralnim područjem. Četiri poklisara odputovala su s ovom adresom u Turin.

Firinca 20. ožujka. Jučerašnji dan bio je znamenit, on je imao značaj, kakova si u daljini nitko ni predstavit nemože. Iz prozorah, s krovovah i kulah vijale su se trobojne zastave. Već u jutro o 8. uri sakupi se neizmierna množina svieta na velikoj pijaci Barbano i uredjivala se je pod zastavama u 12 odsiekah, u kojima se je imalo glasovat. Svi su bili svečano obučeni. Gdiegdie zaoriše domorodni glasovi. Sad zamoli predstojnik redarstva, neka bi se obavio taj čin što je mirnije moguće, da nebi kazali da su glasovali prijani, ako su i uznešeni. Na to zaori jedan jedini gromoviti klik: „Eviva Vittore Emanuele!“ i sva množina krene u izvanrednoj tišini; na pijaci stolne cèrkve razdieliše se na sve pravce. Medjutim vèrvilo je i na pijaci velikoga vojvode i po bližnjim ulicama, dieca tèrčahu naokolo s trobojnim zastavama; podnožja Michel-Angelova Davida, Čellinova Perseja, Bologninovih Sabinkah bila su od uličnih diečakah upotrebljena za prodavanje raznih spisah, svigdie su se dielile umietne i naravne trobojne kite, vèrpce, kokarde, spomenice, cedulje za glasanje. Posred vreve pravio se sladoled za razhladjenje uzpaljenih vatrenjakah, premda je prilično hladno bilo.

Okolo 11. ure sve se pojagmi u stolnu cèrkvu, da čuje prodikatora Novelli-a, koi je navieslio prodiku o „govoru“ ili bolje rekuć o „zloporabi govora.“ Hotieli su da čuju, što ima kazati proti današnjem danu. Novelli je u istinu izvèrstan govornik; on umije bogatstvo izrazah kao i blagozvučnost talijanskoga jezika rabit kao nitko drugi; govoreći, on je ujedno i piesnik i skladatelj. A i posve mnogobrojno obćinstvo slušalo ga je s najvećom pozornostju, dok je, živući dokaz svoga govora, sborio o sili besiede, o glasovima u naravi, o riečima, koje je razabrao iz zore, iz miesečine i sunčanoga sjaja, iz mirisa poljskoga cvieća. Veleliepno orili su se njegovi harmonični periodi u lukovima Arnalfovim i u kubetu Bruneleski-evom. No kad u drugom dielu svoga govora pokaza svoju težnju, i stane majstorski korit što u taj par biva, uznemiriše se slušaoci i kad za čas prestane govorit da se odmori, pohiti kao na jedan znak prieko polovice slušaocah k vratima i izidje iz cèrkve.

Okolo 2. ure dočuje se, da je u 12 odsiekah već predano do 15 000 glasovnih cedulijah, dakle je već malone polovica ovladjenih glasovateljah (32.000) glasovala. O 3. uri stupio sam u trem kazališta Pagliano, gdi je odsiek svetoga Šimuna glasovao, i pèrvi put od rana jutra zavlada tišina na 5 minutah. Okolo večera dodjoše viesti iz raznih predielah zemlje, polag kojih se je malone posvuda glasovalo s istom revnostju. Jedino što me je ovaj dan neugodno dirnulo, bilo je to, da se nisu nigdie razdieljivale i prodavale glasovne cedulje proti sdruženju. Naravno nebi se nijedan ulični diečak usudio a i nebi hteo bio prodavati ih.

U svoj Firenci nije se našao nijedan tiskar, koi bi ih bio hteo tiskati; separatistične cedulje, koja će se u žarama naći, bit će za cielo svekolike pisane, ako nisu separatiste na vrat na nos u kojem kutu podigli vlastitu tiskarnicu. U Pistoji primio je nieki tiskar naručbu separatistah, ali šaljivdjija naštampa miesto Regno separato, legno preparato. Sinoć vladala je posvuda tišina, nit se je gdie vikalo, niti pievalo. Vlada je hotiela, da sve tako prodje kano da je, kao što je redarstveni predstojnik kazao, veliki četvèrtak, a ovdiešnji narod za čudo je poslušan. Danas bit će jošte veća tišina, budući da su se svi radnici vratili svojim poslovima i glasovat će samo takovi ljudi, koji i po dielatnicima nemaju nikakova posla i pustili su nedielju sasvim prostom narodu, da nebude prevelika naloga. Dojdućega četvèrtka bit će živahnije, kad bude glasovanje ciele zemlje poznato i kojim je urodilo plodom.

Milan, 21. ožujka. Danas će krenut ovdiešnje francuzke čete, da se vrate u Francuzku i to 80. regimenta prieko Suze a druga prieko Nice.

Francuzka.

Pariz 15. ožujka. Danas je pred parižkim prizivnim sudom (koi je u ovom slučaju pèrva inštancija) započela parnica proti orleanskom biskupu Dupanloupu. Tužitelji u ovoj parnici jesu dnevnik „Siécle“ i rodbina Dupanloupova predšastnika, monseigneura Rousseau-a. Tužba je glasila na opadanje putem javnih listovah. Kao što kod takove parnice, gdie tužitelji i tuženik zauzimaju tako otmienuo miesto, gdie tako dèržavni kao i privatni odvietnici spa-

deja medju najbolje govornike francuzke zemlje, nije inače biti moglo, bijahu kapije i vrata palače pravosudja već o 8. uri formalno obsiednute. Pozornost, koju ova sudbena rasprava u svim krugovima na sebe vuče, bila je tim veća, čim je to poslie poznate parnice zbog djerdana na koncu prošastoga stolietja pèrvi put, da tako visok cèrkveni dostojanstvenik siedi na tužbenoj klupi. Okolo 10. ure dodje oddiel redarstvene straže pod zapoviedničtvom jednoga častnika mira (oficier de paix), i koliko je dvorana obsizati mogla, puštalo se je osobah u nje, koje su imale ulaznicah. U dvorani nema više prostora nego za 150—160 osobah. Prostor ostavljeni za občinstvo, koje nije bilo obskèrbljeno ulaznicama, bio je tako malen, da ih je samo malo javnost uživati moglo. Otmene osobe čekale su pred vratima palače, medju ostalima grof Montalembert, general Oudinot, gospodin de Broglie sin itd., množina prinudjena je bila u preddvorju ostati, da barem vidi biskupa Dupanloupa. Ona ga nije vidila, jerbo je kroz nieka stražnja vrata unišo u dvoranu. Prelat nosio je odieću i znakove svoga visokoga čina. Dva vikara pratila su ga. U dvorani opazise princa Napoleona s jednim podbočnikom, maršala Magnana, bivšega ministra pravosudja, podpredsiednika senata Royera, Dupina starijega, glavnoga dèržavnoga odvietnika kasacionalnoga dvora, gospodina Mirés-a, i više visokih pravosudnih i upravnih činovnikah. Pèrvi put kod glasovite parnice vidit je bilo gospodju u dvorani a ta je sutužiteljica udovica Bertinova. Sudu predsieda pèrvi predsiednik sudišta, C. Devienne, dèrzavno odvietničtvo zastupaju glavni dèržavni odvietnik Chaix-d' Estange a pomoćnici su mu pèrvi glavni odvietnik de Gaujal i substituti glavnoga dèržavnoga odvietnika Sapey i Moignon. Za „Siécle" t. j. za njegova upravnika, Lebodeya, njegova političkoga ravnatelja Havina, njegove učrednike Louis Jourdana, Leon Plée-a, Taxile Delorda i Emil Bedolliére-a govore odvietnik Lesage i advokat Senard. U drugoj tužbi ukazuju se: Udova Bertinova, rodjena Rousseau, 83 godine stara, g. Bertin, dohodar u Champigny-u, J. Rousseau, dohodar u Parizu, P. Bonnard, bilježnik i pristav čeonika chartreskoga i napokon grof Desfossés, dohodar u Parizu; oba posliednja kao zastupnici svojih ženah. Njihovi su branitelji odvietnik David i advokat Ploque. Obtuženoga biskupa Dupanloupa brane odvietnik Derouléde i advokati Berryer i Dufaure.

Poslie običnih formalitetah uze Senard govoriti u ime „Siécle-a." On je govorio malone puna četiri sata. Razložio svu poviestnicu „Siécle-a", utemeljenoga po Odilon-Barotu (poznanom kolovodji dinastične opozicije pod Louis Filipom), da dokaže poštenost toga lista. Pošto je Senard veoma obširno priobćio ovu poviestnicu, predje na tužbu. Iz više članakah ovoga lista nastojao je dokazati, da nije isti nikada uvriedio monseigneura Dupanloupa, no što više da je vazda o njem govorio s dobrohotnostju, ali što nije visokočastnom prelatu priečilo ljude „Siécle-ove" stavit u razred ljudih bez poštenja. Gospodin Dupanloupe istina nije u svom pismu očito imenovao „Siécle-a", no svatko je morao spoznati, na koga je nišanio.

Po Senardu uze govorit Berryer. Vèrstni advokat govorio je s većom vatrom i živahnijim uzletom, nego li ikad prije. On je nastojao dokazati, da je „Siécle" neprestano sliedio izazivajuću politiku naprema duhovničtvu, i da nije, samo jednoga biskupa obružio. Monsgr. Dupanloupe, veli Berryer, nestoji u toj stvari sam. On se nije borio samo za svoje mnienje, već za mnienje svega francuzkoga svećenstva: nema nijedan biskup, koi bi mu bio uskratio svoje privoljenje; Dupanloup stoji ovdie pred sudom okružen pratnjom ukupnoga francuskoga episkopata. Vas katolički sviet uznemirio se dogadjajima u Romanji. Berryer stade ove dogadjaje razglabati a poimence opisivati postupanje za zemljama pobliepnoga Piemonta, na što mu predsiednik primieti, da sudište nema učinit izreke o politici talijanskih vladah. Berryer opet se vrati na činjenicu, na kojoj se osniva parnica, no samo na kratko vrieme. „Nemogu svoje stvari stegnuti u ovaj tiesni krug", uzklikne, „sloboda, za koju govorim, velika je i plemenita stvar! Mi ju svi nosimo u sèrcu; i dan danas ima jošte muževah, koji se njome ponose. No ima dvostruki duh slobode; jedan osieća svoje pravo, svoje vlastito dostojanstvo i štuje dostojanstvo drugih, svečane obvezanosti, stečena prava. No kakova je to sloboda, koju nam vi stavljate pred oči? Ima li što nepoštenijega, nego li što je vaša nauka? Ugovori, obvezanosti, posiedstvo, svečane rieči, ništa neostaje nedotaknuto i sveto. Polag čega će se imati ravnat razum, što će samovolju osobe uztezati, ako se nogama gaze ugovori, obvezanosti, obećanja i ako samo sila prednjači? Sirova sila bit će tada jedini pravac, jedino pravo. A ovu slobodu dajete nam Vi. O ja mèrzim na Vašu slobodu i ljubim svoju, za koju sam se borio kroz vas život, koju sam branio tako proti kraljevima, koje sam ljubio, kao i proti onima, kojih sam se bojao, proti republici i proti strankama i proti onima, kojih strašna sila prietiješe posliednjem utočištu slobode. Ovdie zaori pleskanje skupštine.

Predsiednik Devienne mirno je Berryera slušao sve do kraja; no kad je svèršio svoj govor, upravio je na branitelja sliedeće svakako znamenite rieči: „Gospodine Berryeru" — reče on — „sud Vas je stèrpljivo slušao i nada se, da će slušateljstvo štovati sama sebe." Berryer digne se kod ovih riečih s onim dostojanstvom, koje mu je vlastito. „Čime sam" — reče — „prekèršio svoju dužnost?" „Vi ste" odgovori Devienne — „dulje vremena govorili o slobodi, koja nestoji u nikakovu savezu s ovim slučajem. U ostalom svatko ljubi u Francuzkoj slobodu, a nitko je većma neljubi nego li baš sam car." „Svakako" — uzklikne Berryer vatreno — „što branim, jest sloboda jednoga biskupa, sloboda branjenja pravah svete stolice; ovdie se radi o tom, da se sazna, da li je orleanski biskup prekoračio granice ove posvećene slobode; ja branim u njegovoj osobi slobodu cèrkve: to je pitanje ove parnice". „Sada" — odgovori mirno predsiednik — „opet ste kod stvari". Time se svèrši ovaj medjudogadjaj, koi je pobudio veliku pozornost. Sutra će se uzeti stvar nećakinje monseigneura Rousseau-a u pretres. Jošte se nezna, da li će Chaix d' Estange odmah odgovorit ili će oba predmeta zajedno raspravit.

Parnica će po svoj prilici trajat do subote a presuda će se valjda stopram za osam danah oglasit. Medju ovdiešnjim advokatima vladaju veoma razna mnienja o njenom izlasku.

Paris, 18. ožujka. Kralj sardinski dobio je drugu opomenu od pape, u kojoj mu se javlja, da su odnošaji prema njegovoj kraljevskoj obitelji ubustavljeni zbog prekèršenja cèrkvenih zakonah i prieti velikim cèrkvenim prokletstvom.

Velika Britanija i Irska.

London, 18. ožujka. Reuterovoj pisarnici javljaju iz Beča pod današnjim datkom: Markez de Moustier prijavio je, da će francuzka vojska skoro izići iz Lombardije i ujedno zamolio je, neka nebi Austrija poslie odlazka francuzke vojske posredovala. Na to odgovorila je Austrija, da je od sklopljenja vilafranačkoga mira već prinieła odviš velikih žèrtvah za uzdèržanje mira, nego da bi hotiela, da novu zametne rasprù, no da mora pozornost Francuzke obratit na piemontezke pletke u Mletačkoj. Austrija će Mletačku braniti sa svim svojim sredstvima.

London 20. ožujka. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće doneo je lord Castlerosse odgovor kraljičin na adresu. Nj. veličanstvo raduje se da je parlamenat pristao na tèrgovački ugovor, koi promiče prijateljska odnošenja medju Engleskom i Francuskom.

Kinglake opaža, da je dobio depešu, polag koje se je Savoja izrazila za ostanak kod Sardinije ili za sastavljenje nezavisne dèržave. Jedna deputacija odnela je, veli, ovaj odviet u Turin. Neka englezka vlada to uzme u obzir, kada bude odgovarala na posliednju depešu Thouvenelovu.

Lord Russell odgovori, da vlada nije jošte dobila nikakova dopisa od švajcarskoga saveza; on priziva umierenost kuće, da vlada uzmogne slobodno viećati, kakav se odgovor ima dati francuzkom ministru izvanjskih poslovah. Pitanje je, veli, od evropejske vlažnosti. Vlada će svoje postupanje, kad dodje zato vrieme, opravdati. Dotle potrebno je, veli, da se parlemenat umiereno vlada.

Niemačka.

Berlin 18. ožujka. U gospodskoj kući bila je jučer kratka siednica. U istoj bila je ponajprije odaslana deputacija, sastojeća iz tri predsiednika kuće, da čestita Nj. kr. visosti princu vladaocu na njegov rodjen dan dne 22. t. m.

Danija.

Flensburg, 19. ožujka. Stališka skupština svèršila se uprav sada. Prije nego što je komisar naviestio za svèršak siednice, zamolio je Thomsen Oldensworth za rieč. Predsiednik mu ju uskrati.

Večeras će se u dvorani davati koncèrt, što ga je na korist učiteljske knjižnice uredio jedan od ovdiešnjih učiteljah. Mi činimo občinstvo naše na taj koncèrt osobito pozorno.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 132. (113) 3—1

Natiečaj.

Kod novoustrojene pučke učione u Breztovcu, na Daruvarsku župu spadajućem, te u požežkoj županiji ležećem miestu, ima se popuniti služba učiteljska, s kojom je skopčana godišnja platja od 252 for. a. vr. uz bezplatni stan, uživanje vèrta od 1. jutra, i 12. fatih dèrvah za njegovu i školsku porabu.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastono pisane, te providjene dokaznicami o dobi, vierozakonu, domovini, stališu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadanjem svojem službovanju kao i čudorednom i političkom ponašanju do zadnjega travnja t. g predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Gaju Ivana Kovačevića.

U Zagrebu dne 9. ožujka 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga Ordinariata.

Nr. 1461-489 (109) 3—1

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione presso l' espositura portuale sanitaria in Fontane cui va annesso il salario di annui fiorini due cento dieci (f. 210), nonchè l' indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 Val. Austr.

Chiunque intende aspirarvi presenterá il 10 p. v. aprile la documentata sua istanza comprovando l' età, l'illibata condotta morale i servigi prestati principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana,

Dichiarerà inoltre se si trova in parentela od affinità con altro impiegato dell' amministrazione portuale sanitaria in Rovigno.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 2 Marzo 1860.

Nr. 2422-491. (110) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' I. R. Ufficio centrale di Porto e Sanità marittima in Trieste, si è reso vacante il posto di capo guardiano d' ispezione, cui va congiunto il soldo di annui f. trecento sessantasette soldi 50. il pausciale di montura di annui f. venticinque soldi 20, il pausciale per le legna da fuoco f. quindici soldi 75, nonchè l' indennizzo di quartiere con f. centosessanta, il tutto in valuta austriaca, e pel rimpiazzo di questo posto viene aperto il concorso e nel caso di graduale promozione pel posto di quarto guardiano d' ispezione, col quale è congiunta la paga di f. trecentoquindici, per montura f. venticinque soldi 20, per legna f. quindici soldi 75, nonchè a titolo d'indennizzo di quartiere annui f. trentuno soldi 50 v. a.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino a tutto il 10 del p. v. aprile la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, i servigii finora prestati, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana indicando pure qualora conoscesse qualche altra lingua.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con qualche funzionario presso il prefato I. R. ufficio centrale.

Dall' I. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 6 Marzo 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI — U ZAGREBU, U SUBOTU — DANA 24. OŽUJKA 1860. — Broj 70.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Ecarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ **Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.**

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina

Zagreb. Nj. preuzvišenost ban hèrvatski i slavonski, podmaršal grof Coronini, prispeo je u Beč dne 20. u večer.

— Preuzvišeni gospodin biskup djakovački, Josip Juraj Strossmayer, prigodom, kad je vieroispovied novonaimenovanoga predstavnika stolne djakovačke cèrkve, naslovnoga biskupa, presv. g. Josipa Matića, sv. otcu papi podneo, izrazio je opetno svoju, svoga svećenstva i puka pravoviernoga žalost radi nezgodah od ljudih opakih cèrkvi katoličkoj i apoštolskoj stolici nanešenih, te izjavio ujedno, koli vrućoželjne i pobožne molitve Otcu nebeskomu šalju se za sretno stanje svetoga otca pape, i za uzveličanje svete majke cèrkve. Na sniženi dopis ovi blagonaklono isvolio je sveti otac preuzvišenoga gospodina biskupa usrećiti listom apoštolskim, po Njem vlastoručno podpisanim. Nj. preuzvišenost priobćila je u propisu istu papinsku poslanicu svomu svećenstvu s tim nalogom, da o sadèržaju njenom poviereni si puk obaviesti i svetoga Otca blagoslov istomu obznani.

— „Univers“ je pripoviedao, kako je austrijanska fregata „Novara“, što je u znanstvenom poslu jadrila oko svieta, u Novoj Seelandiji, gdie se je oko mlade godine 1859. bavila desetak danah, ostavila svojoj katol. dèržavi liepu uspomenu kod ondiešnjih žiteljah. Vèrhovni zapoviednik Wullersdorff i njezin kapetan, čim se usidri brod, učiniše ondiešnjemu katoličkomu biskupu poklon; a kad ovaj dodje na brod, da im vrati pohod, predstaviše mu sve častničtvo. Častničtvo i ljudstvo pribivalo je pobožno sv. službi božjoj; a to je bila liepa utieha ondiešnjim ubogim katolikom, a osobito svećenikom misionarom, koji su izvèrženi svim mukam i potrebam. Dojde vrieme rastanka, a zapoviednik predade biskupu u ime austrijanskoga cara podpuno i bogato cèrkveno ruho, prekrasno napravljenu monstranciju i više stvarih za službu božju. — Milosèrdnice one misije, same domaće kćeri, te koje obučaju do 300 dievojčicah, dobiše u ime carevo dva prekrasna kipa Bogorodičina neokaljanoga začeća, urešena zlatnim i srebèrnim vezilom. Žitelji gèrnu sad sa svih krajevah, te mole pred njimi.

— Nalazimo u večernjem listu „Pester Lloyda“ od 20. ožujka sliedeće: Naša oba službena lista donose danas jednu radostnu viest; ona se tiče dozvoljenja molbe, koju su gospoda grof Gjorgje Karolyi, grof Edmund Zichy; grof Ivan Waldstein, baron Josip Eötvös, August Kubinyi, Moric Lukács i Gustav Heckenast kod visoke zemaljske oblasti podnieli, da im se dopusti, da u peštanskom narodnom muzeju u miesecima svibnju, lipnju, sèrpnju i kolovozu godine 1861. uz ulaznu priredbu izložbu umotvorinah i starinah. Čitamo naime medju službenim viestima: „Nj. c. visost prejasni gospodin nadvojvoda glavni gubernator dostojao je zamoljenu dozvolu najmilostivije podielit i ujedno izreći osviedočenje, da će sjedinjenje mnogobrojnih domaćih umotvorinah i starinah od prave historično vriednosti nalazećih se u rukama pojedinih probudit daleko prieko granicah zemlje razprostiruću se pozornost i oživotvorit dvostruku svèrhu, da se raztrešeno obilato bogatstvo Ugarske u obziru historičnih umotvorah i starinah stavi do znanja svietu i da se ujedno muzeju time pribave sredstva za nabavljenje ormarah za izložbu, koji mu manjkaju, i inoga potrebnoga pokućstva. Da se pako uzmogne na viekovitu uspomenu ležeću u obćenitom domorodnom interesu na ovaj za cielo riedki sutok tako mnogobrojnih historičnih umotvorinah i znamenitih starinah izdati opis obskèrbljeni slikovnim predstavljanjem najznamivijih predmetah, dostojala je Nj. visost u tu svèrhu najmilostivije dozvolit iznosak od hilja-

Rosilda,

pripoviedka iz talijanskoga

od Stiepana Horvata.

(Nadalje.)

„Ah! što? zlatom!?“ poviknu Rosilda.
„Što mi zlato? Rada mu ga dajem!
Bila žèrtva kakova joj drago,
Nijednoj se preplašiti nedam.
Biserja sam baštinila dosta...“
„„Ah da bi to samo dosta bilo! —
Ali gospo zahtieva se odkup,
Kojega ćeš — ja se kruto bojim
Cielim svojim težko izmoć blagom ..
A već je i vrieme na izmaku
Okrutnik je prebrojio dane!““ —
Čuv Rosilda zahtiev neizmierni,
Nestalo joj umah svake nade.
Pa i ona kó niekoć pobožnik
Iz Edoma [5]) sav u muku bačen,
Usmieli se spočitovat Bogu,
Pitajući razloga od njega:
Koi je uzrok tako groznoj kazni?
I Rosilda rekoh u toj smeći
Težkih mukah, koje ju snajdoše,
Zaboravi, da prah neima prava
Od svog stvorca pitali razloga....
I ko onda onog pobožnika
Pomilovà i ovu sirotu,
Koju muke sasvim omamiše,
Pa joj prašta dobri Bog riječi,
Što u stisci njoj se izmakoše. — —
Ma što znaš ti o čovieče sliepi!
Da l' Bog tako usud tvoj neravna,
I hudoj te sreći nepodmeće,
Samo zato, da duh tvoj nadvlada
Nad čoviečju patnju, pa da tako
Bogu svomu još sličniji bude?
Da li sbilja vieční tvoj stvoritelj
Neima više svietah ni radostih,
Da naplati vèrlu boriocu
Po zaslugi plaću zasluženu?....
Vèrši ženo, što ovèršit moraš! —
Što da ti je do Teodomira,
Što do svoga mira i života,
Ako je to Bog za žèrtvu hteo,
Da grad cieli oslobodi njome?....
Ona kèrzma: ali vruća ljubav
Ohrabri joj sèrdce ustrašeno,
Pa će ona svačim pokušavat.
Svoje zlato, sav ures i nakit
I nagizdno posudje i biser
I što samo imadjaše cienu —
A bijaše da što stvar pokretna,
Sve je ona skupila u hèrpu, — —
U ovakvo doba nemogu se
Prodavati zemlje i gradovi,
Neg opatu založila ono —
Nedobila malen zajam za sve,
„„Nemoj mi se gospo usmieliti,
Da bi htjela sama ić onamo!““
Tako mnogo ali uzaludno
Opominje oprezni ju starac,
„„Ti povieri poslanicu meni,““
„Ah ma bio Madjar taj okrutan
Još toliko, kano što je sbilja,
Okrutnošću svem pèrkosit može —
Ali neće suzam supruginim!“
Odvraćaše slugi žalostnica.
„„Nu pomisli da ljudi opaki
I bezdušni neznaju za viernost....
Ako gospo kad već novce primi,
On i tebe zatvoriti dade?
„Ah sa mužem i u negvah biti
Veća slast je nego raztavljena
Uživat se blaga i slobode,“
Ona veli, ona naredjuje,
Ona želi, ona zapovieda,
Sve je spremno — ona je na putu,
Njojzi pored ide stari Udjer,
A za njimi još njih njekoliko,
Svaki od ovih sa tovarom zlata,
Svi u skoku kao da uzmicaju, —
Ah! tako sam niekoč ko diečarac
I ja s majkom biežao pred Franci. —
Na putu su često ustavljani
Ti putnici, kojim sve se čudi,
Te pitani, kad-li na koju-li
Krenuo se neprijatelj stranu?
O plemići al' ste neoprezni
Kad si kćeri tako odgajate,
Da se znadu u umietnost krasnu.
Sad bi treba vondar jačih žilah,
Trebalo bi morda i krućeg sèrdca.
Može biti Rosildu obkole
Oružani ljudi a bez sèrdca...
Il' se nadje u zasiedah kakvih?...
Ili morda nabasa na koju
Dèrzovitu neuljudnu benu?...
Ah! kad samo i pomisli na to:
Svu što ima hrabrost izgubit će.
Nikad nije ostavila sobu
Otčevu si do onoga dana,
Dok nij' s milim zaručnikom svojim
Iz Suze se preselila u grad;
A jedva je ondie upoznala
Niešto malo ljudih nedomaćih,
Teodomir što ih ugašćao;
Te i sada uviek još bijaše
Kano diete u godinah manjih
Puna straha i bojažljivosti.
A takovim sèrdcem bojažljivim
Evo jaši i danju i noćju
Ne drumovi nego guduramí,
Kud je tko god preči put rekao.
A kad samo gdie zašušne listak
Šumah tmastih na stoljetnih hrastih,
Ona preda, uštrašeno gleda —
A kako će biti joj pri sèrcu,
Kad će slušat vučice tuliti?
Il' daleko oganj gdie viditi,
Kako noćju iskre izbacuje,

[5]) Job.

du forintih a. vr., koi će se iznosak u pomenutu svèrhu izručit ravnatelju narodnoga muzeja, pl. gospodinu Augustu Kubinyi-u.“

— Franjo Richter, glavni upravitelj austrijanskoga zavoda za kredit, zatvoren je, što je bio u dogovoru sa fml. baronom Eynattenom pri varanju dèržave, kad se je u prošlom ratu vojska obskèrbljivala. Tèrgovački sviet jako se je bio uplašio, da neće u to varanje biti pomiešan i sam kreditni zavod, ali administrativni odbor ovoga zavoda objavljuje, da je Franjo Richter zatvoren samo za svoje privatne prevare. U ostalom javlja se, da se iztraživanje proti krivcima neprostire samo na Beč. Iz Tèrsta javljaju, da su i tamo više tèrgovacah zatvorili i izpitali, koji su pomagali pri varanju dèržavne kase u posliednjem ratu. Jedan od krivacah utekao je. Glavni krivac u Veroni pobiegao je u Piemontezku prije nego što ga mogoše zatvoriti. Dèrži se, da će se sa krivcima postupati po zakonu, da se tim u buduće preduprede podobna varanja.

Ljubljana, 20. ožujka. O svetkovini, kojom se je dne 19. razkrio spomenik Radetzkoga donosi „Laib. Ztg“ obsežno izviešće, iz kojega vadimo sliedeća:

Medju mnogim inostrancima, koji dodjoše u Ljubljanu, da budu sviedoci svetkovine, kojom se Ljubljana i svakolika Kranjska ponositi može, bili su i c. k. podmaršal baron Nagy, koi je kao zastupnik generalne vèrhovne komande na poziv občinskoga vieća došao, i sin pokojnoga junaka generalmajor grof Radetzky, koi u Gorici prebiva.

U predvečerju bio je velik naspanak. Okolo 6. ure u jutro razvili su na kuli veliku carsku zastavu; odmah zasvira vesela probudnica a topovi stanu svojom gèrmljavinom pozdravljati svečani dan. Okolo 9. ure obkoliše okrug u zviezdovnoj aleji, gdi je stajala gusto nagomilana množina svieta, straže i na svaki od četiri ćoška bio je postavljen po jedan lovac, topnik, granadir i momak od vozničtva kao počastni stražari. U 9 i pol sata dodjoše čete ovdiešnje posade s razvitim zastavama i svirajućom glasbom.

O 10. uri ukaza se Nj. carska visost prejasni gospodin nadvojvoda Ernest, zapoviednik 3. vojenoga sbora, sa svojim štabom na pijaci, bio je po generalstvu i oficirstvu primljen; zastave se spustiše i zasvira narodna začinka. Nj. c. visost uputi se zatim, praćena po generalstvu i oficirstvu, u manastirsku cèrkvu Uršulinkah, gdi je bila svečana velika služba božja, koju je čitao visokočastni gospodin generalni vikar i infulovani kaptolski predpostavljenik gospodin Antun Kos uz mnogobrojnu duhovničku asistenciju.

Medjutim se je množina svieta na kongreskoj pijaci i zviezdovnoj aleji jošte umnožila. Iz svekolike okolice nagèrnu pučanstvo, i od usrećujućega prisutstva previšnjega carskoga para nije naš grad vidio tolike množine sakupljene.

Po dovèršenoj službi božjoj dodjoše Nj. c. visost i ostala gospoda na pijacu pred spomenik, gdie sada započme svečanost. Gospodin čeonikov namiestnik Guttmann stupi na govorionicu i izusti sliedeće svečane rieči:

„Mi svetkujemo danas dvostruku svetkovinu. — Ona je namienjena uspomeni imendana neumèrloga junaka maršala Josipa Radetzkoga; no namienjena je i razkritju počastnoga spomenika, koi su mu, kao počastnom gradjanu ovoga zemaljskoga glavnoga grada posvetili gradjani ljubljanski u viekovito sviedočanstvo svoga štovanja. Sietimo se dakle ponajprije ovoga velikoga čovieka kako pristoji na ovaj spomendan. Mnoga junačka diela i mnoge krieposti — koje su pokojnika obilato resile — već je poviestnica ubilježila; dakle su već sahranjene, da im se dive dojduća plemena. Za viekovitu uspomenu na njih podižu se velikom junaku već počastni spomenici. Pokažimo dakle i mi ovim spomenikom potomstvu, kako i mi poštujemo čovieka, koi je tako velikih zaslugah steko za našu domovinu. Ako se ovaj spomenik u veleliepju i bogatstvu i nemože uzporedit sa spomenicima, koji se pokojniku po drugim miestima podižu, ipak je izviestno, da što se niežnosti posvete tiče, neće stajati za nijednim drugim. Ljubav i poštovanje prema pokojniku sazdaše ga, i polag toga neka se prosudi njegova ciena.“

„Razkrij se dakle, priprosti spomeniče, i pokaži nam prijazno lice našega visokoštovanoga sugradjanina.“

„Pogledaj s visine, blaženi duše, na nas, i primi milostivo štovanje, koje prinosimo tvojoj uspomeni.“

„A ti, potomstvo, niegaj i uzdèržuj ovaj spomenik s onim strahopočitanjem, kojim su ga tvoji predji podigli.“

Kod rieči „Razkrij se“ pade bielo pokrivalo i spomenik predstavi se očima občinstva. S liepo izradjenoga, iz nabrezinskoga mramora načinjenoga podnožja, koje okružuju osmokutne liepe željezne gatre, gledao je na nas šest nogah visok kip junaka od Novare i Kustoce. To je pravi umotvor Fernkornov tako što se sličnosti cèrtah kao i lievanja i cizilovanja tiče. Kip predstavlja Radetzkoga u maršalskoj uniformi; glava je urešena prostom lovorikom. Množina bila je radostno ganuta, kad opazi cèrte junaka maršala.

Sada pristupi gradjanska dievojka (gospodična Otilija Ambroš) i izusti piesmu sastavljenu po gospodinu gimnazijalnom učitelju C. Melzeru te položi, dovèršivši ju, vienac iz lovora i hrastova lišća na podnožje spomeniku.

Sada su sliedili pozdravi iz pušakah uparadjene vojske, koja je zatim prolazila mimo Nj. c. visosti, čim se dovèrši navlastita svetkovina.

Tèrst, 20. ožujka. Nj. c. visost, prejasni gospodin nadvojvoda Ferdinand Maximilijan prispiet će kao što „Tr. Ztg“ doznaje, dne 25. t. m. u Gruž a dne 1. travnja u Tèrst.

U Tèrstu, 14. ožujka. (S. D.) Putovanje okolo svieta parne fregate „Novare“ pod okriljem Nj. car. visosti glavnoga zapoviednika vojničkog pomorstva, nadvojvode Maksimilijana, poznato je već svemu bielom i cèrnom svietu. 30. travnja 1857. god. otiskao se ovaj brod iz tèrstjanskog pristaništa, koliko poradi znanja pomorskih, toliko zbog nauke prirode i rasprostranjenja tèrgovačko-političkih preduzećah. 28. kolovoza 1859. doplovila je sretno „Novara“ ovamo, pošto je u plovenju svome mnogo morskih ostrovah, različite zemlje i gradove pohodila kao: Gibraltar, Maderu, Rio Janeiro, Simonstaun (kod predgorja dobre nade) ostrova sv. Pavla i Amsterdama, Poen de Gal, Madras, arhipelag Nikobar, Singapu, Bataviju, Manilju, Honkon, Sange, Karominski arhipelag, Sikajanu,

Australiju, Novu Selandiju, Tahiti, Valparaiso i ko bi sve spisao, kuda je ova parna ladja hodila i brodila.

Po svima ovim miestima, zemljama i ostrovima sabralo se samo svakog roda životinje 22,500 komadah. 300 komadah sisavacah, 1500 pticah, 2750 amfibijah i ribah, 9000 nasiekomih, 8900 moluskah, kao i 300 strielicah, lukovah, sabljah, kopljah, jatagenah, sve otrovanih; nemanje vidi se u ovdašnjem izlogu izim gore rečenih stvarih, 60 skeletah, nekoliko idolah, medju kojima se oholo diči jedan Indijanac sa svojim debelim nosom, širokim nosdèrvama i izkesenim zubima, sav u perju obučen. Sa ljubopitstvom smatrali smo singaleski pukopis na kori od dèrveta, koje se zove: „Corypha umbraculifera“, i ovo je jedna od svetih knjigah Bude i Budistah. Ova dèrvena kora izgleda kao luč, koju naš seoski narod upotrebljava u miesto sveće, osobito pri predivu u zimno doba. Ostale rukopisne knjige na istoj kori sadèržaju u sebi junačke piesme „Mahanvanso“ zvane, t. j. rodoslovje velikašah, koje se sastoje u 100 glavah i 9175 stihovah, i koje su pisane u Sajlonu, 543. god. prije rodjenja Isusova. Još vidili smo i mnogo drugih sitnih stvarih, koje čoviek sve zapametiti nemože; no po istini reći se može, da je ovaj izlog stvarih polu divjih narodah dostojan vidjenja, rasudiena i udivljenja! —

Beč, 23. ožujka. „Wien Ztg.“ oprovèrgava viest o samoubojstvu dvojice generalah i dodaje, da u Eynattenovu parnicu uobće nije umiešan nijedan oficir.

Sèrbija.

Na predlog poslanikah okružja cèrnorečkog i aleksinačkog o malogospojinskoj skupštini riešila je Nj. svietlost, da se episkop i polugimnazija iz Negotina premieste u Zaječar, ali da to bude tek onda, kad se u Zaječaru potrebne sgrade za episkopa i polugimnaziju priugotove. — Za revnu službu proizvela je Nj. svietlost popečitelja prosviete, g. Dimitrija Matića, u čin majora, i komandira kavaliera podpukovnika g. Radisava Nikolića u čin pukovnika. — Za privremenoga bibliotekara narodne biblioteke postavljen je g. Kosta Cèrnogorac, dosadašnji dèržavni pitomac.

Talijanska.

Turin, 19. ožujka. Jučer se je imala exkomunikacija obznanit, koje će biti propraćena dekretom senatskim, kojim se ista proglašuje ništetnom, jerbo joj manjka kr. exequatur.

Nica 12. ožujka. Kao što je već kratkim bèrzojavnim izvadkom poznato, ovdie je jučer bila gorostasna demonštracija talijanske stranke proti pohotama Francuzke u obziru sdruženja. Družtvo „Società patriotica“ priredila je naime u sporazumljenju s najotmenijim stanovnicima grada svečanu službu božju, da se bogu pomole za „uzdèržanje kralja i za ostanak grofije Nice kod velike talijanske domovine. — Već rano jutro išle su mnogobrojne hèrpe svetine s trobrojnim talijanskim zastavama redom u stolnu cèrkvu, poredile su se tamo i pozdravljale svaku pojedinu dolazeću hèrpu gromovitim klicanjem: Evviva il Rè! Evviva l' Italia! Evviva Nizza italiana! — Za svečane službe božje naraste množina u cèrkvi i izvan iste za cielo do 12,000 osobah, koje očitovahu opetovano i kriepko svoju ljubav i privèrženost za kralja i talijansku domovinu.

Kad se misa dovèrši, obilježahu mnogobrojne hèrpe svietine sa zastavama po gradu, kojega su ulice i pijace pokrite bile gustom množinom naroda. Prije nego se razidjoše, stanu pred varošku kuću i zaištu, da se na doksatu izloži kraljevo popèrsje. Kad se to ukaže, svi kao kakvom čarobnom silom taknuti razkriju glave, a zatim stane se oriti klicanje bez kraja i konca; sva svetkovina, kojoj nije bilo u ničem vidit, da je po oblastima potaknuta ili prisiljena bila, ovèršila se mirno, dostojanstveno i bez svake smetnje.

— Učenici u sveučilištu u Parizi poslali su pismo svim talijanskim sveučilištima, da se svi spreme sa oružje, budući da će za kratko vrieme trebati za Italiju vojevati. Vele, da su oni od kralja sardinskog iskali oružje i učitelje, pa da su to i dobili.

Francuzka.

Pariz, 17. ožujka. Ugovor, kojim Piemont Savoju ustupa Francuzkoj, podpisan je prekjučer. Čim se ratifikacije izmienu, odmah će se predaja izvesti. U Lionu već su potrebne zapoviesti izdane, da dovoljan broj četah odmah zamieni Piemonteze izlazeće iz Savoje.

Pariz 17. ožujka. Danas vam mogu sa cielo javiti, da je Cavourovo izjavljenje ovamo prispielo, da će Sardinija odgoditi zapremljenje Romanje, da ispuni želju cara Napoleona. Za tim se skriva jošte nješto drugo; ako naime francuska vojska izidje iz Rima, kao što sam Vam već onomadne nagoviestio, protegnut će se ustanak iz Romanje prieko drugih rimskih dèržavah u Napulj i tamo će proizvesti Muratovačko gibanje. Ovdie misle, da je britanska pod Napulj došla, da bude protutežom Muratovačkom gibanju.

Velika Britanija i Irska.

London, 21. ožujka. U jučeršnjoj siednici gornje kuće naviestio je markez of Normamby za jednu od bližnjih siednicah više predlogah protežućih se na Savoju.

U dolnjoj kući predlaže Berkeley tajno glasovanje kao reformu za izbiranje. Lord Palmerston pobija ovaj predlog, koi se napokon zabacuje sa 254 glasa proti 147 glasovah.

Niemačka.

Monakovo, 16. ožujka. „Pf. Courieru“ javljaju odavde: Po više novinah razneo se glas, da je Napoleon nekojim niemačkim dvorovima načinio predlogah u obziru povećanja njihovih područjah na uštèrb Prusije pod niekim uvietima. Ja vam sada mogu ovaj glas iz izviestna izvora potvèrditi i prijaviti, da su ovi predlozi, što se bavarske vlade tiče, s gajevom zabačeni bili. (Bavarska je, kao što je poznato, viest „Stuttg. Beobachtera“, poleg koje je francuski poslanik u Monakovu o tom, da se Palatinat ustupi Francuzkoj, tobože već zametnuo rieč, službeno proglasila kao neosnovanu.)

Amerika.

Čudan glas dodje iz New-Yorka. Tamo govore o sjedinjenju Mexika sa sievernim amerikanskim dèržavama i jedan general već je otišao s vojskom na Rio Grande, da ovo sjedinjenje izvèrši. Ovaj glas čini se kao nevierojatan. Ako i nema sumnje, da će Mexiko kad tad podpasti pod sjedinjene dèržave u sievernoj Americi, opet težko da je sad već tome vrieme došlo.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 19. ožujka. Papa će se odreći formalne exkomunikacije Viktora Emanuela. — Francuzka vojska posiest će po svoj prilici Savoju. — Formalno sdruženje Toskane izvest će se sutra.

London 21. ožujka. Današnji „Morning post“ obznaruje jednu parižku depešu, koja oprovèrgava viest, da će Austrija zajedno sa Švajcarskom protestovati proti sjedinjenju Savoje s Francuzkom.

Pariz, 21. ožujka. Danas o 2. uri popodne bila je deputacija iz Savoje predstavljena caru. Car se je izrazio, da ju s veseljem prima. Poleg daljega sadèržaja careva govora bilo bi sjedinjenje Savoje i Nice s Francuzkom odlučeno u načelu, te privoljenje Piemonta i pučanstva za ovaj ispravak granicah stečeno. Dogovaranja sa silama, koje su ugovore od godine 1815. podpisale, obećaju da će se većina silah prijesno izrazit u obziru ovoga pitanja. Prijateljstvo sa Švajcarskom malo da nije cara ponukalo, da joj obeća koncesiju u obziru područja. Pošto se je pako doznalo, da su Savojardi proti razkomadanju svoje zemlje, odrekla se je Francuska ove koncesije s namierom, da će gledat da na drugi način obezbiedi interese švajcarskoga saveza.

Pariz 22. ožujka. Današnji „Moniteur“ sadèržaje notu ministra Thouvenela od 13. ožujka na one sile, koje su podpisale ugovore od god. 1815, kojom im se predlaže posao Savoje i Nice, i razlažu uzroci postupanja francuzke vlade u tom obziru.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 23. ožujka 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.60
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	69.60
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolaje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	861.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	190 20
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandeskih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		113.80
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100. toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		132.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.29
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	33.75

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2319. (107) 3—3

Kundmachung.

Zur Sicherstellung der Lieferung der Buchbinderarbeiten für den Bedarf der kroatisch-slavonischen Finanz-Landes-Direction und der hieher zur Fassung zugewiesenen Behörden und Aemter, von welcher Lieferung jedoch die Steuerbüchel ausdrücklich ausgenommen werden, wird eine Konkurrenz-Verhandlung mittels Einbringung schriftlicher Offerte und einer mündlichen Lizitation im Abminderungswege am 28. März 1860 um 10 Uhr Vormittags im Amtslokale des k. k. Finanz-Landes-Oekonomats vorgenommen werden.

Das Beköstigungs-Schema, aus welchem die Preise für die Buchbinderarbeiten mit Innbegriff des Sgillirens und Heftens der verschiedenen Gefällsregister, dann für die Beistellung der Wandkalender zu ersehen sind, wie auch die Lieferungsbedingnisse können bei dem genannten Oekonomate in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Die schriftlichen Offerte müssen im Sinne der Licitationsbedingnisse gehörig instruirt und wohl versiegelt, längstens bis 27. März 1860 Mittags 12 Uhr bei dem Präsidium der k. k. Finanz Landes-Direction überreicht werden, indem nach Ablauf dieses Termines kein Offert mehr angenommen wird.

K. k. kroatisch-slavonische Finanz-Landes-Direktion.
Agram den 8. März 1860.

Nr. 3514 (98) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

An der serbischen Lehrerbildungsanstalt im Zombor ist die Stelle des Präparandenlehrers und jene des Religionslehrers zu besetzen.

Mit jeder dieser Stellen ist der Gehalt von 442 fl. und eine weitere Aushilfe im Betrage von 105 fl. österr W. verbunden.

Der Religionslehrer hat auch den Unterricht im Kirchengesange, Typikon, wie auch in der alten slavischen Kirchensprache zu besorgen.

Kompetenten um diese Stelle haben ihre eigenhändig geschriebenen, an das hohe k k. Ministerium für Cultus und Unterricht gerichteten Gesuche bis zum 10. April l J. im Wege der vorgesetzten Schulobrigkeit und beziehungsweise vorgesetzten Ordinariates bei dieser Statthalterei zu überreichen, und sich ausser der österreichischen Staatsbürgerschaft und die wissenschaftliche und pädagogische Befähigung, über die bisherige Verwendung, Alter, Religion, wie auch über ihr politisches und moralisches Verhalten mit legalen Dokumenten auszuweisen.

Temesvar am 19 Februar 1860.
Von der k. k. serbisch-banater Statthalterei.

Nr. 1104 (106) 3—3

Kundmachung.

Mit 1. April wird der Postkurs von Cirkvenica nach Veglia aufgehoben und an dessen Stelle eine Postverbindung zwischen dem kroatischen Festlande und Veglia auf der kürzern Route von Portoré über Malinska nach Veglia mittelst Reitbothenposten mit unten folgender Kursordnung ins Leben treten, mit welchen sowohl Briefe als Fahrpostsendungen, Letztere bis zum Gewicht von 3 Pfund werden befördert werden.

Kursordnung
vom 1. October bis Ende März.

Von Veglia	In Portoré
Sonntag, Montag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag um 8. Uhr Abends.	am folgenden Tage um 1 Uhr 15 Minuten Früh.
Von Portoré	In Veglia
Sonntag, Montag, Dienstag, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr 30 M. Nachmittags.	an denselben Tagen um 6 Uhr 45 Minuten Abends.

Vom 1. April bis Ende September.

Von Veglia	In Portoré
Sonntag um 9 Uhr 30 M. Abends, dann Montag, Donnerstag, Freitag um 8 Uhr Abends.	am folgenden Tage um 2 Uhr 45 M. beziehungsweise 1 Uhr 15 M. Früh.
Von Portoré	In Veglia
am Montag, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr 30 M. Mittags.	an denselben Tagen um 6 Uhr 45 M. abends.

Ausserdem findet im Sommer die Korrespondenzvermittlung nach den quarnerischen Inseln auch mittelst der Lloyddampfer statt.

Agram am 3. März 1860.
Klempay.

Nr. 1660-501. (111) 3—1

Avviso di Concorso

Si è reso vacante il posto di agente portuale sanitario in Budua, cui va congiunto il salario di annui fior. trecento quindici valuta austriaca, nonchè l' obbligo di prestare una cauzione di servizio nell' importo di un annata del soldo.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino ai 20 del p. v. aprile al Governo centrale marittimo la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta morale politica, i servigi finora prestati. la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che eventualmente possedesse.

I concorrenti dichiareranno inotre se si trovano in parentela od affinità con un altro impiegato nel circondario portuale sanitario di Megline.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.
Trieste 9 Marzo 1860.

Nr. 1655 (112) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

An dem Zoll- und Salzamtsgebäude in Altgradiška sind einige Herstellungen auszuführen. Hierüber wird die Lizitations-Verhandlung am 11. April 1860 um 12 Uhr Mittags in der Kanzlei des k. k. Gefällen-Hauptamtes in Altgradiška vorgenommen werden, wo auch die Lizitations-Grundlagen zur Einsicht erliegen, und gehörig instruirte Offerte bis zum Lizitationstage überreicht werden können.

Die Fiskalpreise für diese Herstellungen sind:

a)	Maurerarbeit sammt Materialien	220 fl.	43 kr.
b)	Zimmermannsarbeit sammt	301 „	52 „
c)	Schlosserarbeit sammt	27 „	— „
	Zusammen	548 fl.	95 kr.

österr. Währung.

Zu dieser Minuendo-Lizitation werden Unternehmungslustige mit dem Beifügen eingeladen, dass vor Beginn der Lizitation das 5% Vadium in Bargeld oder Staatspapieren nach dem Courswerthe zu erlegen sein werde, welches der Ersteher zur 10%. Kaution des Erstehungspreises zu erhöhen haben wird.

K k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Essek am 8. März 1860.

Br. 132. (113) 3—2

Natiečaj.

Kod novoustrojene pučke učione u Breztovcu, na Daruvarsku župu spadajućem, te u požežkoj županiji ležećem miestu, ima se popuniti služba učiteljska, s kojom je skopčana godišnja platja od 252 for. a. vr. nuz bezplatni stan, uživanje vèrta od 1. jutra, i 12. fatih dèrvah za njegovu i školsku porabu.

Koji želo to miesto zadobiti, neka svoje vlastono pisane, te providjene dokaznicami o dobi, vierozakonu, domovini, stališu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadanjem svojem službovanju kao i čudorednom i političkom ponašanju do zadnjega travnja t. g. predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Gaju Ivana Kovačevića.

U Zagrebu dne 9. ožujka 1860.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga Ordinariata.

Nr. 1908 (101) 3—3

Konkurs-Kundmachung.

Die hohe k. k. Statthalterei mit Erlasse ddo. 23. Februar l. J Z. 2733/435 hat zur Besetzung der Bezirks-Wundarzten-Stelle im k. k. Bezirke Klanjec den Konkurs mit der praeclusiv Frist 10. April l. J. auszuschreiben, anzubefehlen geruht.

Bei dieser Stelle sind an Gehalt 210 fl., an Quartiergeld 63 fl. an Unterstützungs-Beitrag 70 fl in Summa jährlich 343 fl österr. W. festgestellt

Die Kompetenten haben ihre Gesuche, belegt mit dem Taufschein, Doktors- oder Wundarztens-Diplome, mit dem Moralitäts-und politischen Verhaltens-Zeugnisse, sowie mit Zeugnissen ihrer bisherigen Verwendung an diese k. k Komitats-Behörde längstens bis 10 April l. J. entweder unmittelbar oder sind die Kompetenten derzeit angestellt, im Wege ihrer politischen Behörde einzusenden.

Schliesslich wird bemerkt, dass die Kenntniss einer slavischen Sprache nachgewiesen werden muss, und dass die Doktoren der Medizin vorzüglich berücksichtiget werden. Warasdin am 28. Februar 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand
Šimunčić s. r.

Nr. 146 -489 (109) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione presso l' espositura portuale sanitaria in Fontane cui va annesso il salario di annui fiorini due cento dieci (f 210), nonchè l' indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 Val. Austr.

Chiunque intende aspirarvi presenterá il 10 p. v. aprile la documentata sua istanza comprovando l' età, l'illibata condotta morale e i servigî prestati principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trova in parentela od affinità con altro impiegato dell' amministrazione portuale sanitaria in Rovigno.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.
Trieste 2 Marzo 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. VI U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 26. OŽUJKA 1860. Broj 71.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr anst. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 14. ožujka t. g. karlovačkom gèrčko-nesjedinjenom diecezanskom episkopu Petru Joanoviću najmilostivije podielit dozvoljenje, da smije i u sadanjem svojem položaju nosit osmanski već u Beogradu u njegovom prijašnjem mitropolitskom zvanju podieljeni mu red za zasluge Nišan-Ištišar i red Medžidije trećega razreda.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Piemont uzima pod svoju vladu srednju Italiju a Francuzka sjedinjuje sa svojom dèržavom Savoju i Nicu. Sile nisu zapitane bile, nijedna nije dala svoje privoljenje; Savojardi nisu takodjer zapitani bili, i ako bi ih pošteno zapitali, oni bi se po svoj prilici izrazili proti tome utielovljenju; Nicardi mole silno, da se nepredadu Francuzkoj; Švajcarska protestuje, poziva se na ugovore, priziva mladostne uspomene gradjana turgovskoga i brani se diplomatički, kako zna, proti željeznom zagèrljenju, kojim joj prieti najnoviji izpravak granicah; ali sve je zabadava, careva volja mora se izpunit.

Polag nieke turinske depeše od 19. upravit će firentinska vlada notu na evropske kabinete, da im razloži uzroke, zašto se je u Toskani o sdruženju s Piemontom još jedanput i to obćenito glasalo. U Turinu bili su opet razprostranjeni veoma ratoborni glasovi i govorilo se, da će vojska naskoro poći u rat. Po tim se nerazumieva po svoj prilici ništa drugo, nego da će piemontezka vojska unići u srednju Italiju.

U Genovi prispiele su viesti iz Napulja do 17. U Atri-u bilo je javno očitovanje, kojom su se prigodom nosile zastave s nadpisom „Živio Viktor Emanuel!“ To gibanje bilo je odmah ugušeno. Atri nalazi se u Abrucima s ove strane blizu jadranske obale. Iz Rima javljaju, da se je u Napolju saznalo za kovarstvo, uslied čega napšiše 121 oficira a još mnogo više civilistah većom stranom unionistah i Muratovacah.

Iz Bruselja pišu: „Jedna rukopisna okružnica došavša iz Pariza i razprostranjena po svoj zemlji pozivlje ukupne pitomce bivšega carskoga liceja u Bruselju (iz vremena Napoleona I.), da dodju dne 22. t. m. u Pariz, gdie će se obdèržavat svetkovina uspomene i pobratimstva. Visoki francuski gradjanski i vojnički činovnici nalaze se medju podpisanima ovoga zanimiva spisa, koi neprekoračuje naravnih granicah.“ Novi pojav propagande imperializma u sievernom pravcu!

Iz Madrida javljaju, da su generali Prim, Ros de Olano i Zabala naimenovani grandima pèrvoga razreda. Pogadjanja, koja je O'Donnel poveo s Mavrima, imaju se smatrati kao da su se razbila, budući marokanska vlada neće da ustupi išta od svojega područja.

Presuda, koju je izreko sud u parnici biskupa Dupanloupa glasi: Tužba učrednikah Siecle-ovih proglasuje se neosnovanom, a budući nema ni razlogah za iztraživanje tužbe nasliednikah Rousseau-ovih razriešuje se obtuženik od tužbe a tužnici osudjuju na namirenje sudnih troškovah.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 26. ožujka. C. k. povl. veletèržac i kraljevski danski glavni konsul Vilelm baron Henikstein poklonio je za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji iznosak od 300 f. a. vr., koi je već prispeo na visoko c. k. predsiedničtvo ovdiešnjega namiestničtva.

Požun 20. ožujka. „Oesterr. Ztg“ javlja: „Uslied šegertskih izgredah, (koji su se onomadne u Požunu dogodili), bili su jučer i danas mnogi od onih diečakah uapšeni; najstarijemu od izgrednikah jedva je, vele, petnaest godinah. Ravnateljstvo ovdiešnje dèržavne gimnazije zabranilo je svim djacima ovoga zavoda najstrožije šetat se u tako nazvanom Auparku. Koji proti tomu uzrade, bit će šibani ili zlo klasificirani u obziru ćudorednosti ili pako iztierani iz gimnazije. Ova miera tim je pravednija, čim su mladji izmedju istih u družtvu sa šegèrtima svoju razuzdanost tako daleko tierali, da su mirovne šetaoce zlostavljali.“

Talijanska.

Milan, 19. ožujka. (Tr. Ztg) Piemont oruža i to u mieri, koja sve njegove sile sasvim iscèrpljuje. Svikolici dobni razredi već su sazvani, sva vojska stavljena je na stupanj rata a i rezerve skorim će se po svoj zemlji sazvati. Garibaldi doći će za koi dan onamo, da podigne novi slobodnjački sbor. Puške i topovi pokupovani su u Englezkoj, Francuzkoj i Belgiji. Načelnici raznih prevratnih odborah neprestano su na putu medju ovdie i Turinom, da se posavietuju s Cavourom. Glava ovdie baveće se magjarske emigracije, grof Teleki, bio je sa svojim tajnikom u Turinu, gdi je imao dugačku audienciju kod „kralja poštenjaka“ i više dogovaranjah s piemontezkim doglavnikom. Kad se je vratio, sakupio je poglavice svoje stranke, da im prijavi, da će njihova lozinka skoro zaorit u ratnoj vrevi. Riečju, priprave, koje se ovdie čine, nagovieštuju veliku borbu, za koju se upotrebljavaju skrajnje sile. Sada pitamo, komu su drugom namienjene ove veličanstvene priprave, ako ne Austriji? Boje li se odpora papinoga? Da je samo to, dovoljna bi bila polovica učinjenih pripravah, baš i onda, ako bi, što se nemože još te, znati, papinska i napuljska vojska zajedno dielovale. Uslied toga dokazano nam se čini, da Piemont namierava udarit na Mletačku i da to odobrava Francuzka, dapače podupire.

Francuzka vlada sklopila je sa tri poznate kuće ugovorah za nabavljanje hrane za 120.000 momakah. Ovih danah prispiet će prieko Genove velik teret taborskih šatorah i potrebah za pakovanje, mnogobrojne čete već su otišle iz Afrike, da se pridruže talijanskoj vojski. Topničtvo umnoženo je sa više topovah većinom redanih i svaki dan dolaze nove čete ovamo iz Francuzke. Oficiri glavnoga štaba i vojničkoga graditeljstva već su otišli u Paviju i Cremonu da preduzmu naznačenje obkopana logora i to kod pèrvoga miesta za 35.000, a kod drugoga za 40.000 momakah.

— Bèrzojavnim putem već napomenuti doček Farini-a kod kralja Viktora Emanuela bio je veoma svečan. U podne (dne 18.) prispio je Farini u Turin; u četiri sata poslie podne bila je zatim audiencija. Polag službene Gazzette govorio je Farini kako sliedi: „Čast mi je zakonita pisma, koja potvèrdjuju plod glasovanja emilijanskoga pučanstva, položiti u ruke Vašega veličanstva. Primite ovaj plod kao zalog zahvalnosti i viernosti.“

Kralj odgovori: „Ovo očitovanje volje naroda tako je dobrovoljno, da u očima Evrope potvèrdjuje odviet, koi je Emilija već s početka u drugo vrieme i pod raznim okolnostima dala. Ovo očitovanje oviencuje sviedočanstvo o duhu poredka, o postojanstvu, rodoljubju i mudrosti, kojim će pučanstvo Emilije steći obćenito sučutje i poštovanje. Ja primam njegov svečani odviet i dèržat ću si odsele za slavu nazivat ga svojim narodom. Sjedinjujuć ne samo dèržave Modensku i Parmansku, već i Romanju, koja se je već vlastitim trudovima od papinske vlade odciepila, u podpunoj jednakosti sa starim provincijama Sardinije, nemislim podnipošto umalit svoje živahno strahopočitanje prema glavi cèrkve. Ja sam pripravan nezavisnost papinu, koja je potrebna za njegovo najvišje sveštensko dostojanstvo, braniti, doprinositi k sjajnosti njegova dvora i štovati njegovo suverenstvo. Sardinski parlamenat osigurat će, primajuć zastupnike srednje Italije u svoje krilo, blagostanje, slobodu i nezavisnost nove kraljevine.

Turin, 21. ožujka. Princ Carignan otići će dne 26. t. m. u Firencu.

— Jednom niemačkom listu pišu iz Milana: Sjedinjenje srednje Italije za ciele će biti, ma šta Francuzka radila; a i to uzmite kao pouzdano, da će Napuljci načiniti revoluciju u smislu sjedinjenja, kad vide, da se Sardinija dèrži prava talijanskoga puta, te se usudjuje izvèršiti sjedinjenje sa srednjom Italijom, ako to i nije volja osloboditeljeva. Jer buna se dosada neizviestnostju zadèržavala, hoće li Sardinija svoju rolu izvèršiti htieti ili moći. Činit će vam se možda neprirodno, da narodna misao tako od diela do diela neumorno napred ide; — Italija će možda podleći, ali će svoje poštenje sačuvati. Izviestno je, da će Viktor Emanuel svoju krunu na kocku baciti, da svèrši posao, komu se je posvetio. On je često u šali rekao, da će možebiti kadgod po Evropi kao Signor Savoja ili Don Vittorio lutati; on je to ponovio, kad je Talleyrand sardinskoj vladi predao znamenitu notu od 24. veljače. Odgovor kraljev i njegovih ministarah bi telegrafska zapoviest, da se ljudstvo pod oružje sazove i da se obćim glasovanjem rieši sjedinjenje. Izhod nije sumnjiv. Mieseci, koji prodjoše od vilafranačkoga mira, bili su puni neizviestnosti, gibanja, netèrpljivosti, ali mogu pokazati velik uspieh, a to je močno raširenje narodnoga čuvstva u Toskani i u Emiliji (Modeni, Parmi i Romanji).

Turin, 20. ožujka. Polag viestih iz Napulja od 19. ožujka podnieli su ministri Filangieri i Cumbo svoju ostavku. Filangiera zamienit će knez Cassero. Knez Comitini naimenovan je ministrom bez listnice.

Turin 20. ožujka. Grof Cavour namie-

rave u ministarstvu pomorstva uvesti više promienah. Princ Carignan postat će, vele, vèrhovnim sapoviednikom pomorstva.

Rim, 17. ožujka. Ravnatelj javnoga duga odputovao je u Brugelj, da sklopi zajam.

Genova, 19. ožujka. Jedna konjanička regimenta prispiela je ovamo; ista će, vele, otići u Toskanu.

Švajcarska.

Berna, 21. ožujka. Savezno vieće upravilo je na sile, koje su podpisale bečke ugovore, okružnicu, koja prava i interese švajcarske razlaže. — Švajcarska je vazda želila uzdèržat status quo. Nota veli, da se nada, da će sile s obćenitim evropejskim interesima branit i interese Švajcarske proti Francuzkoj.

Francuzka.

Pariz, 22. ožujka. Današnji Moniteur sadèržaje notu ministra izvanjskih poslovah, gospodina Thouvenela, od 13. ožujka, kojom se podpisateljima bečkih ugovorah predlaže posao sjedinjenja Sardinije i Nice. Ona iskazuje, da su povećanjem Piemonta postale potrebne garancije za francuzke granice. Francuzka ni nije hotiela ovoga povećanja. Francuzka neteži u imenu ideje narodnosti ni zbog naravnih granicah za sjedinjenjem Savoje i Nice, već jedino za obezbiedjenjem svoje zemlje. Gospodin Thouvenel opaža nadalje, da se je Francuzka s Piemontom u tu svèrhu upustila u dogovore i veli da se nada, da će ostale vlade njene razloge odobriti.

Carev govor na deputaciju iz Savoje slaže se sa sadèržajem ove depeše. Napominjući privoljenje dosadanjega gospodara zemlje i pučanstva, opaža car nadalje: „Da će ovo sjedinjenje područja i svi oni, koji nisu duhom protuslovja nadahnuti, koi pripada drugoj dobi, smatrat kao naravno i pravedno.“

Depeša Thouvenelova na francuzkoga poslanika u Berni, kao odgovor na protestaciju Švajcarske, izrazuje divljenje francuzkoga ministra nad ovim korakom Švajcarske, koja bi se, pošto je od cara primila dokazah udioničtva i prijateljstva, imala uzdati u francuzku vladu. Zatim prelazi gospodin Thouvenel na izpit pravne točke. On taji valjanost ugovora od godine 1564, i opaža, da je neutralizovanje okružjah Chablais i Fouciguy učinjeno mnogo više na korist Savoje.

Švajcarsko savezno vieće urivava se, veli, ovdie bez zakonita povoda u posao, koi Francuzka i Piemont medju sobom uredjuju. Nota priznaje, da ostale sile mogu podvèrći izpitu uviete od godine 1815.; Francuzka je pripravna udariti putem, koi će naznačit obćeniti interes ili interes Švajcarske.

Pariz, 22. ožujka. „Constitutionnel“ opaža u članku sastavljenom po Grandguillotu: Odlazak francuzke vojske iz Italije nije posliedica ohladnutja odnošenjah medju Francuzkom i Piemontom, već znamenje, da je neodvisnost Italije konačno osigurana. Ovaj je odlazak znak skora riešenja a ne novih zamèršajah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin 22. ožujka. Ricasoli prispio je i kralj ga je primio. Bitni sadèržaj kraljeva govora, jest sliedeći: On prima odviet Toskane. Sjedinjujuć svoju sudbinu sa sudbinom Piemonta neće se Toskana odreći svojih slavnih predavanjah več će ih jošte i umnožit.

Parlamenat, u kojem će zastupnici Toskane sa zastupnicima Piemonta, Lombardije i emilijanskih provinciah viećati, prilagodit će zakone zemlje načelima slobode.

Na takav način uživat će Toskana dobročinstva administrativne samostalnosti a jedinstvo silah i mnienjah, od kojega savisi uspievanje i nezavisnost domovine neće se oslabit. Na to je kralj podpisao dekret o siedinjenju Toskane.

Nica, 23. ožujka. Jedna francuzka fregata prispiela je ovamo.

Beč, 24. ožujka. „Službeni list“ priobćuje u dèržavnom zakonskom listu sadèržani razpis u obziru izvedenja petpostotnoga najvišjom carskom naredbom od 29. travnja 1859. naredjenoga lutrijskoga zajma od dvie stotine milijunah forintih sa povraćenje bankovnih predujmovah od godine 1859. i za pokritje ratnih troškovah. Upisivanje bivat će dobrovoljno al pari s povraćenje polugodišnjim žrebanjima u 57 godinah. Glavni sgoditak iznosi tristo hiljadah forintih. Ciela sadužnica glasi na 500, a peti dio sadužnice na 100 f. Pèrvo vučenje bit će dne 1. kolovoza. Uplaćivanje biva u deset dionih iznesakah od 15. svibnja 1860 do 15. listopada 1861. Kaucija je desetpostotna, sa 5% okamatljiva. Za uplaćivanja mogu se upotrebit kuponi dèržavnoga duga, petpostotne hipotekarne dozuake i obligacije narodnoga zajma, s iznoskom ubilježenim do potine, posliednje s podpunom imenovnom vrednostju.

Berna 23. ožujka. Savezno vieće sazvalo je saveznu skupštinu povodom pitanja o sdruženju na dojdući četvèrtak.

Rim 20. ožujka. Jučer su djaci u svojoj cèrkvi dèržali službu božju u slavu sdruženja i Garibalda. U večer sakupi se na korsu velika množina svieta; žandarmerija morala je uapsit više osobah, pri čem jo množina na nju udarila, tako da je prisiljena bila upotrebit oružje. Kao što kažu ranjeno je do 40 osobah. Žandarmi na konju raztierali su napokon množinu; mnogobrojne patrole od francuzkih četah obilaze grad.

Koncert,

što ga je dne 23. t. m. na korist ovdiešnje učiteljske knjižnice uredio g. učitelj V. Mařík u dvorani ovdiešnjega narodnoga doma, bio je mnogobrojno posiećen, premda ne tako obilato, kao što bi bila plemenita svèrha, kojoj je namienjen bio, zaslužila. Nasuprot uspieh, kojim su svikolici tom prigodom izvedeni komadi oviencani bili, može se naznačit kao sjajan prieko svake miere. Dva od ovih komadah i to „Vienac slavjanskih piesamah“ četverospiev priredjen po kapelniku Mülleru i izveden po gg. Horlyvom, Oertelom, Schwartzom i Zimom i „Sloga“ poputnica iz jugoslovenskih narodnih piesamah složena po g. I. Davidu, kapelniku vojničkoga glasbenoga sbora c. k. pieš. regimente princa Haskoga moradoše se na obćenito zahtievanje obćinstva pod gromkim pleskom opetovat, pèrvi dapače dva puta. Imenovana vojnička glasba i ovaj se je put kao vazda u istinu izvanredno odlikovala a navedena gospoda pievači takodjer su, osobito s početka, vèrstno izveli svoje zadaće Jedni i drugi zaslužuju dakle podpunu pohvalu tim većma, što su, kao i sva ostala gospoda sudielaoci, svoje sile bezkoristljivo posvetili liepoj svèrsi ove zanimive muzikalne zabave. Velik utisak proizvede „Harač“, ulomak iz vèrstne piesme „Čengić Aga“ našega slavnoga domorodnoga piesnika gospodina Ivana Mažuranića, besiedovan razumno i kriepko po g. Stojišiću, poslie koje bio je govornik dva puta pod obćenitim pleskom izazvan. Radujemo se, što smo tom prigodom opazili, da je g. St., koga nismo imali priliku vidit na umietničkom polju dielovat, odkad se je razpustilo naše narodno kazališno družtvo, od toga vremena u istinu učinio znatan napredak. On je govorio dubokim čuvstvom uobće a nieke miesta uprav su mu dobro za rukom pošla i vidit mu je bilo, da je bio uprav zanešen riedkim krasotama ovoga alem-kamena našega novijega piesničtva, pa da ih i dokučuje, što mu za cielo na nemalu pohvalu služi. — Niežno i umilato pievala je gospoja Štriga tri češke piesmice od Lisinskoga i bila je obćenitim pleskom i opetovanim izazivom odlikovana, no kavatinom „Casta Diva“ iz Norme od Bellini-a proizvede uzhit u pravom smislu rieči. Ona je pievala kao umietnica, izučena u najboljoj školi i obdarena dražestnim, čistim, blagozvučnim i za čudo punim i gibkim glasom. Plesak, kojim je bila odlikovana, bio je izvanredan, no podpunoma zaslužen. Njoj ide ciena večera!

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 4235-357 1860 (116) 3—1

Razpis natiečaja.

Po glasu razpisa visokoga c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 19. veljače t. g. br. 5665/308 imaju se dojduće školske godine $18^{60}/_{61}$ dva erdeljska zakladna miesta u višim i dva u nižim vojničkim obrazovalištima popunit, na što se natiečaj do 25. travnja t. g. razpisuje.

Na ova zakladna miesta ima svaki podporu trebajući mladić iz Erdelja pravo, bio on sin dèržavnoga činovnika, vojnika ili inače zaslužnoga muža.

U molbenici ima se broj braće i sestarah kandidatovih, zatim ako su i koji medju njima obskèrbljeni ili uživaju kakvo zakladno miesto, točno i saviestno navesti.

Kandidat mora da je jedanaestu godinu svoje dobe sasvim ili malone navèršio a dvanaeste da nije prevalio, da je ciepljen i podpunoma zdrav. On mora, ako se radi o miestu u višim obrazovalištima, da je treći razred normalne škole a ako se radi o miestu u nižim obrazovalištima, da je drugi razred normalne škole s dobrim uspiehom svèršio.

Napose imaju se molbenice obskèrbiti:

1. Kèrstnim pismom kandidatovim.
2. Sviedočanstvom normalne škole dotičnoga školskoga razreda, poimence školskim sviedočanstvom od posliednjega polugodišta, koi predilazi neposredno molbenicu.
3. Vierodostojnim po miestnoj oblasti izdanim i po dotičnoj političkoj oblasti vidimovanim sviedočanstvom o neimućstvu roditeljah i kandidatovom.
4. Sviedočanstvom o ciepljenju.
5. Sviedočanstvom o zdravju izdatim po kakvom graduiranom vojničkom liekaru.
6. Izjavljenjem roditeljah ili tutorah, da su pripravni, ako bi postigli takovo miesto, nositi troškove potrebne za smieštenje kandidatovo u zavod.

Tako sastavljene i navedenim obložima obskèrbljene biljegovane molbenice imaju se do gore ustanovljenoga roka podnieti kod ovoga c. k. namiestničtva:

Sibinj 5. ožujka 1860.

Od c. kr. namiestničtva za Erdelju.

Br. 2992-659 (105) 3—3

Oglas natiečaja.

Po glasu razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 19. veljače 1859. br. 5665-308 ima se s početkom školske godine $18^{60}/_{61}$ popunit jedno hèrvatsko-slavonsko zakladno miesto u Ludoviceju za niža vojnička obrazovališta.

U svèrhu popunjenja istoga razpisuje se time natečaj do 25. travnja t. g.

Na ovo dèržavozakladno miesto imaju pravo mladići podpore trebajući iz Hèrvatske i Slavonije, bili oni sinovi dèržavnih činovnikah ili inače zaslužnih osobah. U molbenici, koja se istina ima podnieti kod c. k. namiestničtva no mora glasiti na c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah, ima se točno i saviestno naznačit broj sestarah i bratje kandidatove, zatim jesu li i koliko od njih obskèrbljeni ili da li uživaju kakovo zakladno miesto, štipendiju itd.

Kandidat mora da je sasvim ili malone jedanaestu godinu svoje dobe dovèršio a da nije prevalio jedanaeste, zatim da je ciepljen i podpunoma zdrav. Nadalje mora da je barem drugu normalnu školu svèršio s dobrim uspiehom.

Molbenice imaju se osobito obložit:

a) Kèrstnim pismom kandidatovim.
b) Sviedočbom normalne škole gore naznačenoga razreda, poimence školskom sviedočbom od onoga polugodišta, koje neposredno predilazi molbenicu, kao i sviedočbom o znanju niemačkoga jezika.
c) Vierodostojnom sviedočbom o neimućstvu roditeljah i kandidata.
d) Sviedočbom o ciepljenju.
e) Sviedočbom o zdravju izdanom po graduiranom kojem vojničkom liekaru.
f) Izjavljenjem roditeljah ili tutorah, da su gotovi u slučaju, ako se postigne miesto, nositi troškove potrebne za smieštenje kandidatah u zavod.

Da molbenice i prilozi moraju biti obskèrbljeni propisanim biljegom, razumieva se po samom sebi.

U Zagrebu dne 8. ožujka 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Nr. 2422-491. (110) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' I. R. Ufficio centrale di Porto e Sanità marittima in Trieste, si è reso vacante il posto di capo guardiano d' ispezione, cui va congiunto il soldo di annui f. trecento sessantasette soldi 50. il pausciale di montura di annui f. venticinque soldi 50, il pausciale per le legna da fuoco f. quindici soldi 75, nonchè l' indennizzo di quartiere con f. centosessanta, il tutto in valuta austriaca, e pel rimpiazzo di questo posto viene aperto il concorso e nel caso di graduale promozione pel posto di quarto guardiano d' ispezione, col quale è congiunta la paga di f. trecentoquindici, per montura f venticinque soldi 20, per legna f. quindici soldi 75, nonchè a titolo d'indennizzo di quartiere annui f. trentuno soldi 50 v. a.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino a tutto il 10 del p. v. aprile la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, i servigii finora prestati, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana indicando pure qualora conosesse qualche altra lingua.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con qualche funzionario presso il prefato I. R. ufficio centrale.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 6 Marzo 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 27. OŽUJKA 1860. Broj [illegible]

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Br. 248-Pr.

Podpise na dèržavni zajam sa 5 postotakah i žrebanjem, sklopit se imajući polag carske naredbe od 29. travnja 1859 (d. z. l. br. 68) u iznosu od dvie stotine milijunah forintih, prima u Hèrvatskoj i Slavoniji uslied raspisa c. k. ministerija financijah od 22. ožujka 1860 (d. z. l. br. XVI.) c. k. glavna zemaljska blagajna ovdie, zatim sbirne blagajne u Varaždinu, Osieku, Požegi i Rieci. Ovo podpisavanje otvara se 27. ožujka o. g. a zaključuje 7. travnja o. g.

Tiskana izjavljenja na podpisanje dielit će navedene blagajne bezplatno.

Predsiedničtvo c. k. hèrv. slav. zemaljskog financijah ravnateljstva.

U Zagrebu dne 26. ožujka 1860.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Iz svega se vidi, da sdruženjem emilijanskih provincijah i Toskane s Piemontom jošte nije dovèršena talijanska agitacija; čini se da će sada doći red na južnu Italiju. Tko se nada kod toga dobitku? Radi li se o tom, da se na prestolje posliednjega Bourbona posadi koi potomak Muratov ili da se i ove dèržave sjedine s Piemontom, pa da se tako jedinstvena Italija oživotvori? Hoće li Englezka, da si somporne majdane kod Katanije i Gjirgjenti-a osigura, ili se samo o tom radi, da se Napulj domaćim nemirima prepriеči, da nedodje u pomoć papi, da mu Piemont tim laglje Marke i Umbriju otme? Po svoj prilici misli se na sve to, ako i nitko nema jošte izviestna plana. No rekli bismo da će oni pogoditi, koji vele, da se je Englezka odvažila, da na talijanskom jugu preuzme zadaću poticateljice i pomiriteljice.

O dočeku Farini-evom po Viktoru Emanuelu na dan 18. donosi Cavourov organ „Opinione“ u svom jutarnjem listu od istoga datka sliedeće izviešće:

„Danas se ovdie ovèršuje jedan od najznamenitijih činah, o kojima javlja poviestnica, čin, koi izravnije mnoga stolietja puna razdorah i Italiji osigurava budućnost mira, blagostanja i veličine. To je ozakonjenje sdruženja Parme, Modene i Romanje, koje sačinjavaju emilijanske provincije i sada se priklapaju konštitucionalnoj monarkiji našega uznositoga kralja Viktora Emanuela. Kao što je čin, tako će i svečanost njegova izvedenja biti velika. Izvèrstni vitez Farini, gubernator kraljevskih emilijanskih provincijah, prispiet će u podne u Turin i obćinsko vieće dočekat će ga kod nove kapije (Porta nuova). O četvèrtoj uri primit će ga Nj. veličanstvo u svečanoj audienciji, kojoj će prisutstvovat vitezi reda Anunciate; sučlanovi sadanjega i prijašnjega kabineta, predsiednici dèržavnoga vieća i njegovih odsiekah; pèrvi predsiednik, predsiednici pojedinih komorah i glavni dèržavni odvietnik kasacionalnoga suda; pèrvi predsiednik vèrhovnoga računarstva; predsiednik i glavni dèržavni odvietnik najvišjega vojničkoga sudišta; pèrvi predsiednik i predsiednici komorah i glavni odvietnik prizovnoga suda; predsiednik okružnoga suda; predsiednik tèrgovačkoga suda; rektor i fakultetski dekani sveučilišta; glavni tajnici i glavni ravnatelji ministarstvah; pèrvi tajnik i pèrvi oficir reda svetoga Mavricija; glavni zapoviednik i načelnik glavnoga štaba turinske narodne straže; generalstvo kraljevske vojske; gubernator i podgubernator turinske provincije; sindik i varoško vieće grada Turina. Svekoliko kraljevsko kućanstvo Nj. veličanstva, t. j. kućni ministar, predstojnik palače, ceremonijski meštar, bojni podbočnici itd. Pozivi glase na $^1/_2$4. sat.

O 4. uri unići će Nj. veličanstvo kralj u prestolnu dvoranu; gubernator kraljevskih emilijanskih provincijah predstavit će se kralju i predložit će mu govorom rezultat pučkoga glasovanja. Kralj će odgovorit, da prima odviet o sjedinjenju. Zatim će kralj ovèršit dekret

---

Rosilda,

pripoviedka iz talijanskoga

od Stiepana Horvata.

(Nadalje.)

Ona sjaši — i izgubi sèrdce — —
Nu vendar se prije još pomoli
Slabim sèrdcem angjelu čuvaru
U njegovu uzdajuć se pomoć. —
Blieda licem, udi protèrnula
Al’ odvažna — smielo i odvažno
Stupa evo prema razbojnikom,
I meše jim rukom, da ustave
Ne po zemlji no po zraku biesno
Ne skačuće no leteće konje,
Pak da joj se jadnici smiluju
Iz milosti da ju saslušaju, —
Očajiva moć iz nje sad sieva, —
Njezim pogled kako slaba bieše —
I bez svake pomoći na zemlji —
Na kog pane, toga i začara!
Ista evo napunjuje stravom
Divja sèrdca — što ga prie neznahu.
Nejde ona sad naravi voljom
Da slabogа na miestu uništi,
Drugi nagon sad dieluje u njoj
Onaj, koi se sili nepodlaže
Ha! čudnoga prizora, koi nasta!
Što bi okom trenuo jedanput:
Mogla bieše ležat kukavica,
Razgažena podkovami konjskim....
Pa što b’ okom trenuo jedanput:
Stadè bliza grozovita četa,
Koju vodi okrutnik Otlusko
Tak na miestu, — da se i neganù. —
On sjašio i išao k’ gospi,
U kojoj sa straha duše nebì.
A na licu putnog razbojnika
Nas paklenu laskateljnu radost,
Što toliko proizvesti može
I nuz britke okrutnosti trage,
Zasjà netom zraka tamna svietla,
Koja za čas i laskavu radost
I ruganje i trag okrutnosti
Ublažila, da se vide skoro
Kano da su čuvstva plemenita.
Je l’ Rosildo ovo sada dielo
Liepih tvojih i dražestnih cèrtah?...
Il’ morda je bio duh junakov,
Kad plemenit, pa ga je snizilo
Nečoviečno takvo postupanje,
Te je i tá zraka plemenita
Još ostatak prijašnjih vremenah?
Samo sèrdca, koja grieh zapèrlja
Pokaju se poslie plemenita
Ponukanja, ako u istinu
Prije pada nebiše složeljna?
Ak’ od mala biše plemenita,
Ak’ su znala da je ljubav kriepost —
Te i sad će nju kriepošću smatrat
Prem prezirat sve krieposti ine.
„Gospodine, ja sam žena jednog,
Koi se u tom zatvoru nalazi,
Za kojeg ti evo odkup donieh.
Da sam uprav rodjena kraljicom,
Kraljestvo bi za odkup ti dala, —
Nu ovako — donieh sve što imam
Polažući pred te gospodine!
Da mi vratiš mog Teodomira.“
„Evo vidim gospo plemenita!
Momka tvoga, komu sam kazao
Koliko za tvoga muža tražim?
Izpod ciene tako riedko blago
Nikada si je oteti nedam!“
„Gospodine! ako Boga znadeš,
Nemoj svojih činah junačkijeh
Sramotiti ružeć nesretnicu, —
Gliedj’ ovamo — nije blago ovo
Da ga prezreš — vidiš! na, uzmi ga!
Dopusti mi, da sve — sve na svietu,
Van supruga izgubiti moram,
Te dan svaki da ću blagosivljat
Nebajuć za siromaštvo svoje
Za tu milost tebe gospodine!“
„Ajd’ de! — Tvoja pratnja neka ide
S nami u grad!“
Cielim tielom dèrhćuć
Pak zajaši na konja Rosilda,
I pred svimi pèrva nuz Otluska
Ješila je dèržeć korak š njime,
Te s daleka željno i žalostno
Promatraše tvèrdog dvorca stiene,
U kojih joj mili suprug čami.
Nu uvidiv razbojnik lakomi
Krasota i ljubav žene ote,
Novo zače snovati kovarstvo.
Na miestu su. Odkup izmeta se
A Otlusko zovnu zatvorenog.
O! onoga čuvstva neizrečna,
Što ga ćute dva ljubeća sèrca,
Po rastanku kad se opet vide!...
Teodomir čuo i vidio,
Što za njega Rosilda učini,
I veselje, sreća, udivljenje
I zahvalnost — sve ga tako genù,
Da nemože ni rieči izmoći. —
Ali kad je sumljivica Madjar
Niemu radost obijuh spazio,
„Nećeš tako! ozbiljno veljaše,
Nije ovo baš sve blago vaše;
Jerbo nebi tako hladnokèrvno
Pregorieli taj znatni gubitak!
Al neka vas! za odkupit tebe
Junačino! bit će ove dosta! —
No toliko još četiri puta
Imat hoću da odkupiš ženu,
Koja će sad u zatvoru ostat. — —

(Dalje će sliediti.)

o **sdruženju**, koi će svi ministri podpisati i od kojega predat će se gubernatoru Emilije jedan **preps**; parlamenat će kasnije ovaj dekret učinit **zakonom**. Kraljevska popatnica, koju će svirat vojnička glasba, i tutnjava topovah navjestit će pučanstvu radostnu viest, da je sdruženje emilijanskih provincijah postalo činjenicom i da je njihova sudbina odsele nerazlučiva od naše. Kod dvora bit će svečani obied. Ovim danom počima za Italiju nova doba. Turin se pripravlja pozdravit ju sa svom svečanostju, budući da je sám svojim pristalim dèržanjem i zdravim razumom mnogo doprineo do toga slavja narodne stvari. Dojdući četvèrtak dne 22. prispiet će ovamo čestiti baron Ricasoli, predsiednik ministarskoga savieta tоškanskoga, da Nj. veličanstvu podnese odviet o sdruženju one dražestne i velike talijanske provincije. Doček i primljenje izvest će se sasvim na isti način. Kao što se glasa, odputovat će Nj. kr. visost princ Evgenij Carignan-Savojski u nedielju dne **25.** t. m. kao predstavnik Nj. veličanstva u srednju Italiju.

Poleg „Espera“ uputit će se kralj Viktor Emanuel dne 15. travnja u srednju Italiju. U Bolonji već je naručeno 17.000 čašicah za razsvietljenje, koje će tamo biti dne 17. travnja.

Lombardesko i sredotalijansko željezničko društvo javlja, da će biratelje za predstojeće političke izbore sasvim bezplatno odpremati. Već je prije obalilo za dvie trećine cienu za odpremljanje istih.

Bukareštski „National“ donosi viest, da je već toliko putah napomenuti **dèržavni zajam** sada u istinu sklopljen u Francuzkoj i to pod veoma povoljnim uvietima, to jest sa 7%; dočim ga je Španjolska u istom vremenu sa 8% a Turska sa 10% sklopila.

Iz Carigrada javljaju, da su svi politički bieguaci iz Kandije utekavši u Gèrčku **pomilovani**. I glava ustanka od godine 1841. **Karetis**, koi je sada ravnatelj botaničke bašče u Atini, dobio je dopuštenje, da se može povratit u svoj zavičaj.

U Harkovu u Rusiji saznale je tamošnja policija za koverstvo djakah, koji su, vele, oko toga radili, da pribave svojoj domovini ustav. Sada je povedena stroga istraga o toj stvari i krivci će se, kao što se čuje, dovesti u Petrograd.

Austrijanska carevina.

Zagreb 27. ožujka. Kao što doznajemo iz ovdiešnjih niemačkih novinah, dobio je gospodin Bogoslav Šulek, učrednik „Gospodarskoga lista“ od svetoivanske podružnice hèrvatsko slavonskoga gospodarskoga družtva uz veoma laskateljno pismo pod 27. veljače t. g. u znak priznanja njegovih zaslugah **zlatno pero**, koje je, kao što rečene novine kažu, pravi umotvor zlatarstva. Pred g. Šulekom nije, koliko nam je poznato, još nijednom jugoslavenskom spisatelju sličoe odlikovanje u dio palo.

—6. U **Karlovcu**, 23. ožujka. Od 16. o. m. do danas **uvezeno** je hrane: pšenice 5574, kukuruza 22.078, proje 2037, ječma 300 vaganah, — usuprot **prodano**: pšenice 4256, kukuruza 11.210, zobi 6900, proje 1750, ječma 800 vaganah. — Ciene ovako stoje: najbolja pšenica 5 f 40 n., kukuruz 3 f. 60 n., zob 1 f. 90 n., ječam 2 f. 90 n., proja 2 f. 90 n. a. v. po vaganu. Vidi se odatle, da je kukuruz za 10 nov. skočio, a pšenica za toliko pala.

Poleg svega ovoga silnoga izvoza tuže se žitari na slabu dobit, jer su ciene žitne po gotovu svagda jednake. I ako, kažu, ništa nekvaruju, a ono i ništa nedobivaju, a time da se tèrgovina slabo pomaže.

Danešnji nedieljni vašar slab je. Prodavaocah dosta, kupacah malo. Što si narod gdiekoju krajcaru radom i težačenjem pribavi, kupuje žita, jer je u okolici našoj nevolja velika.

Jutros nas je zatekao opet mali snieg, nu čim se sunce pomoli, ode bez traga.

Beč 22. ožujka. Nj. kr. visost princ Leopold Brabantski prispiet će u subotu s mnogobrojnom pratnjom iz Bruselja ovamo i ostat će ovdie niekoliko danah — Gospodin ban, podmaršal grof Coronini imao je danas audienciju kod Nj. veličanstva cara. Pritomnost bana ima za svèrhu najvišjem miestu izrazit zahvalu za pomoć pruženu stradajućim stanovnicima Hèrvatske. Kažu da će se u Hèrvatskoj podići žitnice, iz kojih će stanovnici u slučajevima nužde moći tražiti pomoć. U vojničkoj granici obstoje takove žitnice već oddavna.

Baron Jósika, bivši erdeljski dvorski kancelar, znatno je u Beču oboleo. Nj. preuzvišenost pala je — kao što „Wanderer“ javlja — prošastoga četvèrtka u tifoznu vrućicu; no liekari se nadaju, da će bolest uzeti blag tečaj.

Talijanska.

Napulj, 16. ožujka. Prieko Genove dolazi viest, da je u Atri-u u Abrucima učinjena bila demonštracija na korist Viktora Emanuela. Na jednoj zastavi bilo je ime sardinskoga kralja. Zapoviednik napuljske pogranične vojske, Pianelli, hoteo je proti Atri-u poslati jedan švadrun kopjanikah, no uzeo je natrag danu zapoviest, budući da je gibanje već nadvladano bilo po policiji i žandarmeriji. Devedeset osobah upletenih u taj nered otišlo je prieko granice u rimsku dèržavu, da se tamo po svoj prilici posakriju u gorama. Kažu, da je kralj primio ponudjeni mu vikarijat u Markama. Vojska unići će, vele, u Kampanju. Javni činovnici pridružili su se Pianelli-evom sbору.

Napulj, 20. ožujka. Kralj je odputovao u Gaetu. Glasa se, da će se svi ljudi sposobni za vojničku službu do 43. godine uvèrstit u vojsku.

Genova, 22. ožujka. Sardinska vojska opredieljena za Toskanu ima se dne 24. ukèrcati.

Turin, 22. ožujka. Današnja „Gazzetta uffiziale del Regno“ obnarodnje adresu svečenstva sdruženih provincijah na kralja.

Kažu, da će kralj praćen po Cavouru naskoro posietit Toskanu i emilijanske provincije.

Niemačka.

Berlin, 24. ožujka. Jedna osobita depeša Thouvenelova na francuzke poslanike kod niemačkih dvorovah nastoji, da posliednje umiri o utielovljenju Savoje i daje mirovnih uvieravanjah.

Gospodska kuća primila je danas oba ukorne odvieta svoje peticionalne komisije proti ministarstvu zbog izvèršavanja okružnostatiških pravah židovah i zbog pripusta posliednjih u dèržavne službe.

Velika Britanija i Irska.

London, 24. ožujka. U jučerašnjoj siednici gornje kuće izjavio je vojvoda od Newcastle-a, da vlada nije dobila ni od Francuzke ni od Piemonta viesti o tom, da je nicardska občina, povodom ustupa, zapitana bila za njeno mnienje.

U dolnjoj kući opazi lord Russell na interpelaciju Kinglake-ovu, da bi u ovaj par bilo od uštèrba, ako bi se odgovor kabineta na posliednju depešu Thouvenelovu ili na notu Švajcarske priobćio kući. Na pitanje Stirlingovo odgovori Russell, da nije u stanju priobćit privatnu korešpondenciju vodjenu s lordom Cowleyem u obsiru sdruženja Savoje.

Disraeli kori dèržavnoga tajnika izvanjskih poslovah zbog ovog uskraćenja privatne korešpondencije i neodobrava njegovo izpričanje, da nije bio proti sdruženju samo iz obzira na predstojeći kongres.

Lord Palmerston brani Russella i razliku medju privatnim pismima ministarah i medju depešama vlade.

Horsman misli, da bi pretres o Kinglakeovim predlozima bio kadar preprieĉiti sdruženje, nasuprot blagajnički kancelar Sir Gladstone toga je mnienja, da bi ovaj pretres prouzročio bio rat.

Roebuck opaža, da se postupanje cara Napoleona, ako bi on preduzeo sdruženje bez zapitanja ostalih silah, nemože dosta oštro ukorit.

Iztočna Indija.

Batavija, 7. veljače. Dovèršen je rat proti bonijskoj kraljici, nasljednik kraljičin ostat će vazal nizozemske vlade.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 4235-357 1860 (116) 3—2

Razpis natiečaja.

Po glasu razpisa visokoga c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 19. veljače t. g. br. 5665/308 imaju se dojduće školske godine 18⁶⁰/₆₁ dva erdeljska zakladna miesta u višim i dva u nižim vojničkim obrazovalištima popunit, na što se natiečaj do 25. travnja t. g. razpisuje.

Na ova zakladna miesta ima svaki podporu trebajući mladić iz Erdelja pravo, bio on sin dèržavnoga činovnika, vojnika ili inače zaslužnoga muža.

U molbenici ima se broj braće i sestarah kandidatovih, zatim ako su i koji medju njima obskèrbljeni ili uživaju kakvo zakladno miesto, točno i saviestno navesti

Kandidat mora da je jedanaestu godinu svoje dobe sasvim ili malone navèršio a dvanaeste da nije prevalio, da je ciepljen i podpunoma zdrav. On mora, ako se radi o miestu u višim obrazovalištima, da je treći razred normalne škole a ako se radi o miestu u nižim obrazovalištima, da je drugi razred normalne škole s dobrim uspiehom svèršio.

Napose imaju se molbenice obskèrbiti:
1. Kèrstnim pismom kandidatovim.
2. Sviedočanstvom normalne škole dotičnoga školskoga razreda, poimence školskim sviedočanstvom od posliednjega polugodišta, koi predilazi neposredno molbenicu.
3. Vierodostojnim po miestnoj oblasti izdanim i po dotičnoj političkoj oblasti vidimovanim sviedočanstvom o neimućstvu roditeljah i kandidatovom.
4. Sviedočanstvom o ciepljenju.
5. Sviedočanstvom o zdravju izdatim po kakvom graduiranom vojničkom liekaru.
6. Izjavljenjem roditeljah ili tutorah, da su pripravni, ako bi postigli takovo miesto, nositi troškove potrebne za smieštenje kandidatovo u zavod.

Tako sastavljene i navedenim obloziima obskèrbljene biljegovane molbenice imaju se do gore ustanovljenoga roka podnieti kod ovoga c. k. namiestničtva:

Sibinj 5. ožujka 1860.

Od c. kr. namiestničtva za Erdelju.

Nr. 1660-501. (111) 3—2

Avviso di Concorso

Si è rese vacante il posto di agente portuale sanitario in Budua, cui va congiunto il salario di annui fior. trecento quindici valuta austriaca, nonchè l' obbligo di prestare una cauzione di servizio nell' importo di un annata del soldo.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino ai 20 del p. v. aprile al Governo centrale marittimo la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta morale politica, i servigi finora prestati, la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che eventualmente possedesse.

I concorrenti dichiareranno inotre se si trovano in parentela od affinità con un altro impiegato nel circondario portuale sanitario di Megline.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 9 Marzo 1860.

Nr. 128. 1860 (118) 3—1

Oglas.

Ovim se do obćega znanja stavlja, da su odlukom vis. c. k. hèrv. slav. namiestničtva od 12. sèrpnja 1858. br. 5899-835. u c. k. kotaru samoborskom, pol. obćini Rakovpotok, Župi i miestu Sv. Nedelja dva godišnja vašara, i to na ponedeljak po cvietnoj nedelji, i na dan sv. Andrije t. j. 30. studenega dozvoljena, na kojih je ne samo marvu, već i svake vèrsti robu dovažati, donositi, ko što i prodavati slobodno.

U Kalinovici 23. ožujka 1860.

Ured obćine Rakovpotok.
M. Fabiančić.

OGLASNIK.

Br. 120

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XX[illegible] U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 28. OŽUJKA 1860. Broj 73.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Englezki odgovor na Thouvenelovu depešu u obziru Savoje već je prispeo u Paris, i kao što jedan bruseljski list hoće da zna, nije se Palmerston jošte odreko nade, da preprieči sdruženje ili da ga barem tako svede, da bude za Francuzku samo izvorom teretah i smetnjah. Medju ostalim sadèržaje, vele, englezka nota i izjavljenje, da namieravaju s konačnim očitovanjem čekati, dok pučanstvu izrazi svoju volju. — Kao dokaz, kako je stara Napoleonova „misao“, da sdruži Savoju s Francuzkom, navodimo članak lista „Cour. des Alpes“ iz vremena krimskoga rata od 22. prosinca 1855, koi se je o ondašnjem putovanju Viktora Emanuela u Pariz izrazio kako sliedi:

„Kralj Viktor izveo je dugačak i tegoban, u strogoj dobi godine i poslie ozbiljne bolesti i odusat put. Razumieva se dakle, da u takovim okolnostima nije moglo biti govora o putovanju razveseljenja radi, i da su ministri, koji su kralja savietovali, da to učini, morali namieravati nješto više nego šetaju na obalama Seine i Temse. Kažu, da su se zaista važne stvari medju dvorovima parižkim i turinskim zaključile. Ako dogadjaji u Krimu izpadnu, kako se želi, ima se naime kraljestvu piemontezkom u Italiji znatno povećati područje s naknadom ili bez naknade naprema Austriji polag miere, kako će posliednja udioničtvovati kod iztočnoga posla. No sa svojim povećanjem prema iztoku stegnule bi se ujedno zapadne granice od Sardinije na planinske visine, i Savoja, od koje su već u raznim vremenima nieki dielovi pridruženi bili velikom carstvu, postala bi sasvim francuzka.“

Dekret, kojim se srednja Italija sdružuje s kraljestvom sardinskim glasi: Čl. I. Provincije Emilije (i Toskane) sačinjavat će od toga dana počemši cielokupni dio dèržave. Čl. II. Ovaj dekret predložit će se parlamentu, da ga učini zakonom.

Milanezki listovi čine sva moguća u obziru opisivanja svetkovine, dèržane 18. t. m. Ovaj dan predalo se narodnoj straži 16 zastavah za 16 batalijunah. — Rukotvorska zajednica izdala je adresu na zajednicu hamburžkih rukotvornikah, da joj se zahvali za piemeno sučutje za sulet Talijanah.

Viesti iz Firence javljaju: Dne 18. bila je ovdie u stolnoj cèrkvi zahvalna služba božja za glasovanje. Vladne oblasti prisustvovali su joj, a nadbiskup zapieva „Tebe Boga hvalimo.“ — Dne 20. pročitao je baron Ricasoli, polag lista „Indép.“ narodnoj skupštini poslanicu, u kojoj se razlaže politički položaj zemlje, pogibelji, kojima je ista izložena bila, i razlozi, koji su proizveli obćenito glasanje. On je historički opisao diela vlade i izjavio je napokon, da posliednja odviet za kraljev izbor podupirati i skupštini izjaviti mora, da je svoju nadežu izpunila. Ova poslanica bila je primljena uzhitnim pleskanjem. Predsiednik predložio je, da se razpust skupštine dekretuje i da se vladi podnese zahvalnica za to, da je stvar talijanskoga jedinstva uzdèržala u krieposti. Montanelli i Mangini pobijali su ovaj predlog, Panattoni nasuprot branio ga je veoma energično. Predlog predsiednikov bio je napokon malone jednoglasno primljen. Narodna skupština uvažavajući, da se je po obćenitom glasanju potvèrdio odviet skupštine i njenom poslanstvu kraj stavio, izrazuje vladi svoju zahvalu za sve, što je za sdruženje učinila, i proglasuje se razriešenom. Poklisari ostavljaju svoja miesta kličući: „Živio kralj!“

Kažu, da je u Bolonji na dan glasovanja na većoj pijaci nieka gospodja viknula: „Živio Napoleon III., ako je u istinu pošten čoviek!“ Uspieh ovoga značajnoga klika bio je neizmieran. Za kratko vrieme razprostrani se ovaj uvjetan „živio“ po svom gradu, nalazeći odjeke po svim kutovima. — „Nazione“ donosi dopis iz Rima od 11. t. m., poleg kojega je sveti otac opatu Stelardi-u, donsitelju pisma Viktora Emanuela na papu, oštro zapoviedio, da mu sám pročita pismo. Kad dodje do onoga miesta, gdie je govor o markama, bilo mu je izklikom „dosta“ zapoviedano da prestane. Nj. svetost uzme pismo i baci ga na stol. Opat udalji se sav smeten.

„Corriere mercantile“ od 18. t. m. javlja jedva vierojatnu viest, da je kardinal Antonelli bio dva dana u Napulju i da se je tamo više putah razgovarao s kraljem, uslied čega sklonio se je sveti otac, kao što nieki tvèrde, na to da kralju napuljskomu privremeno preda glavni vikariat u markama, Umbriji i Romanji. U tom svojstvu stavio bi se kralj Franjo na čelu svoje vojske nalazeće se na granici, istoj pridružio diviziju kraljevske garde i poseo Marke, da opet osvoji Romanju.

Iz Beograda prispieše zanimive viesti. U obziru na razdor, koi je medju francuzkim konsulom u Beogradu i sèrbskom vladom nastao, donosi „Constitutionnel“ dopis iz Carigrada, polag kojega se je sukob kod pogreba grofa Fonblanque-a zametnuo naročito medju francuzkim i ruskim konsulom; stopram onda, kada se je francuzki opravnik kod kneza potužio i on se izrazio za ruskoga konsula, pojavi se razdor medju francuzkim konsulom i sèrbskom vladom. Uslied toga došlo je, vele, u Carigradu do sastanka medju knezom Lobanovom i grofom Lallemandom zastupnicima Ruske i Francuzke. — U isto doba pišu „Oesterr. Ztgu“ iz sèrbskoga glavnoga grada: „Kad je dosadanji sardinski konsul Astengo od ovuda odputovao, odpratilo ga više sèrbskih oficirah i jedan knežev pobočnik u Zemun, gdie se kao što se čuje, pojedini članovi ovoga družtva nisu baš bezporočno vladali, tako da su se zemunski gradjani našli potaknuti, da to prijave tamošnjem zapoviedajućem generalu, koi je patrolu poslao, da učini kraj toj sablazni. No patrola našla je gniezdo izpraznjeno i ptići, koji su za to doznali, bili su već izletieli. Knez Mihail zapovedio je, kad je doznao što se je dogodilo, odmah, da se povede iztraga, no ista je dosad bez uspicha ostala, jer oficiri taje svu stvar.“

„Tem. Ztgu“ pišu pod 19. t. m: Premda je kneževskom predstavniku Cvietku Rajoviću službeno do znanja stavljeno bilo, da će se obnarodovat sultanov berat za potvèrdjenje glavnoga konsula u Sèrbiji, g. Longwooda, ipak nije u ustanovljenu uru došao u tvèrdjavu. Poslie duljega zaludnoga čekanja pritužio se je britanski glavni konsul knezu Milošu zbog toga zanemarenja dužnih obzirah i zaiskao dovoljno izjavljenje. Predstavnik dodje u uniformi i izpriča se veleći da je zaboravio, da je uredovanje na danas urečeno bilo. Isto tako bio je zaboravio pred četiri dana doći na obied k drugom niekom kraljevskom konsulu, premda je nanj sasvim redovito pozvan bio i dao je zaludno na se čekati a nedavno došao je na uvedenje jednog kraljevskog konsula u pisarničkoj civilnoj haljini miesto u propisanoj dèržavnoj uniformi.

Medju Francuzkom i Englezkom pokvarila su se odnošenja, buduću da posliednja neće ništa da čuje o sdruženju Savoje. Persigny izjavio je, vele, službeno Palmerstonu, da će Francuzka dulji odpor Englezke smatrat kao odkaz saveza.

Talijanska.

Firenca 16. ožujka. „Patrie“ donosi sliedeći dopis: „Čini se za cielo, da u Toskani namieravaju sakupit 50.000 novakah, da ih uvèrste u sada postojeću vojsku. Ovo kupljenje u savezu sa vojvodstvima dotieralo bi sredotalijansku vojsku na 150.000 momakah, dakle na broj piemontezke. Sve talijanske sile sjedinjene morale bi na najvišjem ratnom stupnju do 1. travnja, shodno ustanovama učinjenim u Turinu, zajedno s rezervom, iznosit 300.000 momakah. Posvuda vlada najveća dielatnost. Toskana dobiva piemontezkih viežbateljah i oficirah. Da se ovom izvanrednom oružanju zadovolji, govori se vazda o novu zajmu, koi će Piemont učinit u svoje i raznih sdruženih provincijah ime. Kažu, da neće biti mnogo manji od 150 milijunah franakah. No namieravaju dati ga bilježit samo u Italiji.“

Rim, 17. ožujka, Ovdie je posliednjih danah na sve strane još jedanput promotren bio plan, da se opet podignu obćinske straže po svoj zemlji, no ministarstvo zabaci ga pretežnom većinom glasovah, kao da ga nije moguće izvesti, dà da je pogibeljan. Medjutim traje neprestano agitacija za sdruženje s Piemontom.

Petrov novčić dolazi istina obilato iz palačah kao i iz kolibah sa svih stranah; no već se povelo pogadjanje o zajmu od tri milijuna škudah, da se uzmognu pokriti tekući troškovi. Ovi su neizmierni, budući da vlada svejednako plaća i penzije bivšim u Romanji stanujućim dèržavnim činovnicima a isto tako izdèržava svekoliko činovničko osoblje, ostavše vierno papinskoj vladi, koje se je od onud izselilo.

Turin, 25 ožujka Jučer je u Milan došla jedna depeša iz Pariza, koja obustavlja odlazak francuzke vojske. Benedetti došao je ovamo u izvanrednu poslanstvu.

Francuzka.

Pariz, 25. ožujka. Polag današnjega Moniteura“ podpisan je jučer u Turinu ugovor o ustupu Savoje pod pridèržajem odobrenja sardinskih komorah. Glavne ustanove ovoga ugovora jesu: Kralj sardinski daje svoje privoljenje na ovo sdruženje s Francuzkom, koje će se izvesti neprisiljivajući naroda na ovo sjedinjenje. Obe vlade sporazumiet će se medju sobom o naj-

shodnijim sredstvima, kako se ima konstitovati i uvažit očitovanje naroda. Kralj predaje neu-tralisovane dielove Savoje pod istim uvietima; pod kojima ih on sam posieduje. Car obećaje, da će se o ovoj točki sporazumieti s ostalim silama i sa švajcarskim savezom.

Niemačka.

Berlin 23. ožujka. Parižka viest, koja javlje, da su sve ostale sile izim Engleske odgovarajući na Thouvenelovu notu pristale na sdruženje Savoje sa niekim redakcionalnim promienama, oprovèrgava se podpunoma pouzdanim viestima o dèržanju Prusije, koja podnipošto nepristaje na to sdruženje. (H. N.)

Velika Britanija i Irska.

„Daily News" obnarodnje sliedeći novi služb. spis: Lord John Russell na Mr. Elliota. „Čini se malone nevierojatno, da ni kralj, ni nijedan od savietnikah, koji ga okružuju, neuvidjaju opasnostih sadanjeg vremena i da se nadaju, da neće na Napulj, dočim ostalu Italiju kreću nada i sloboda, dielovat upliv obćenitoga gibanja. Kralj može jošte danas iz vlastita nagona primit novu sistemu vlade, on može to učinit neizlažući se ukora nedosliednosti i narod bi manjoj mieri slobode, dobrovoljno dane, dao prednost pred potrebočom da se lati prevratnih sredstvah. Možebiti da se onima, kojima prudi uzdèržavati u krieposti stare zloporabe, čini shodno, da kralja zadèrže na onoj stazi, kojom mu je otac pred njim udario, jer promiena sisteme bez sumnje bi za sobom povukla njihovu propast; po meni se vidi, da ima kralj danas izabirat medju propastju svojih loših savietovateljah i medju svojom vlastitom; ako ih zadèrži i ako se povieri njihovom upravljanju, netreba čovieku biti prorokom, da predvidi, da će bourbonska dinastija prestati u Napulju vladat, bio način koi mu drago, koi će ju zamienit, monarkički ili republikanski."

Bèrzojavne i najnovije viesti

Turin 25. ožujka. Izišao je proglas kralja sardinskoga na narode srednje Italije. U istom stoji medju ostalim: „Mi smo sjedinjeni svezom nerazriešivom, smiernostju prema zajedničkoj domovini i obćenitom civilizacijom. Za vašu nezavisnost izložio sam svoj život pogibelji, dao sam primjer lojalnosti. Sada zahtievam od mojih novih narodah istu priklonost, kao od narodah mojih starih provincijah. Ja želim Talijane učinit jakima jednoglasnostju mnienja, da kod dojdućih sgodah ostanu postojani, da si pripravе sretnu budućnost.

Farini naimenovan je ministrom unutarnjih poslovah.

Turin, 26. ožujka. Dosadanji plod izborah veoma je prijazan vladi; Cavour je malone svagdie izabran, udioničtvovanje kod izborah veoma je živahno.

Paris, 26. ožujka. U Constitutionnelu čestita Grandguillot kralju Viktoru Emanuelu sbog njegova proglasa, koi počenstvo Savoje i Nice razriešuje od prisiege viernosti prema njihovom dosadanjem vladaru. Na takav način osigurava se štovanje načela zakonitosti kraljevah i štovanja suverenstva naroda.

Zapisnik

odborne siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 24. ožujka 1860. pod predsiedaničtvom Ivana Kukuljevića-Sakcinskoga, u prisutnosti p. n. gg. odbornikah: Mate Mesića, Svetozara Kuševića, Petra Zoričića i tajnika Stiepana Novotnoga kao perovodje.

Pročitan bi zapisnik odborske siednice dne 25. veljače t. g., koi je u br. 50. i 52. Nar. Novinah oglašen i odobren.

Sl. Matica ilirska svojim dopisom od 1. o. m. predlaže našemu družtvu i scieni, da bi se slavnom otcu Kačiću-Miošiću najsjajniji spomenik podignuo tim, kada bi se njegove junačke piesme, koje su u nutèrnjoj Hèrvatskoj i Slavoniji slabo poznate, dale u 5000 iztisakah štampati, pa medju narod ili vèrlo jevtino ili badava podieliti, da se tako i po ovih krajevih raširе i njimi narodni ponos pobudi. — Taj predlog omili se našemu družtvu, nu budući da je žalibože već kasno, te vrieme nedopušta taj predlog prigèrliti, s toga bi odlučeno, za sada ostati kod onoga, što je naše družtvo u sporazumljenju s odborom dalmatinskim naredilo.

G. Konstantin Stojšić položi u ime utemeljiteljstva 10 stot., a g. Janko Borovečki svoj zaostavši prinesak od 5 stot. 20 nov. P. n. g. Josip Mažuranić, podjašpršt i župnik u Otočcu, Mijo Sabljar, c. k. major u miru i Drag. Domjenić, vlastelin na Zelini, položiše svoj prinesak za god. 1860.— To je sve na dotičnom miestu ubilježeno, a novci blagajniku izručeni.

Za stogodišnjicu otca Kačića Miošića sliede opet dobrovoljni prinesci. P. n. gg. Šegavčić Vuk, tèrgovac u Otočcu 1 stot., Mlinarić Jakov, nadšumar u Otočcu 20 nov., Kocjančić Stiepan, profesor na liceju u Gorici Vlaškoj 3 stot. 20 nov., otac Domin Andrić, nadstojnik samostana u Sutiskoj 1 stot., otac Martin Vladić, dèržavnik 1 stot., o. Josip Divković, učitelj V. razr. 1 stot., o. Petar Tepeluk, učitelj VI. razr. 1 stot., otac Franjo Marečić, učitelj I. razr. 1 stot., otac Tadija Kozić 17 nov., o. Andrija Petrović, mladomisnik 34 nov., o. Vatroslav Jagić, mladomisnik 17 nov., Br. Ilia Oršelić, sluš. bogoslv. 17 novč., Br. Lovro Grlić sluš. VII. razr. 34 novč., Br. Mihail Katanić 34 novč., Br. Joso Mikić 34 novč., Br. Augustin Oršulić, sluš. VII. razr. 34 novč., Br. Franjo Vincetić, sluš. VI. razr. 17 novč., Br. Jerko Vincetić 17 novč., Br. Marko Baotić 17 novč., Br. Pavao Knežević 17 novč., Br. Marijan Miličević 17 novč., Br. Ambroz Puškarević 17 novč., Br. Juro Gjipić, sluš. IV. razr. 17 novč., O. Mato Mikić, župnik u Dolnjih Solinih 1 stot., O. Stiepan Nedić, župnik na Plesnu 34 novč., O. Tadija Tepeluk, župnik na Uličanih 34 novč., O. Lovro Tomić, župnik u Voći 34 novč., O. Filip Poljaković, pomoćnik u Breškanih 17 novč., Gjiketa Josip, župnik u Pitomači 2 stot., Juranić Josip, poručnik u miru u Virju 50 novč., Hrženjak Stiepan, krojački meštar u Virju 50 novč., Stanker Josip, šumar u Molvih 20 novč., Tater Mijo, tèrgovac u Virju 80 novč., Rusan Ferdo, poručnik u miru u Virju 1 stot., Šegerc Radoslav, c. k. satnik 1 stot., Cèrnadak Gjuro, tèrgovac u Zagrebu 5 stot., Krešić Mijo, tèrgovac u Zagrebu 2 stot., Ivan Kukuljević Sakcinski u Zagrebu 5 stot., Kušević Svetozar u Zagrebu 5 stot., Mesić Mato u Zagrebu 5 stot. Ukupno 42 stot. 99 novč. — Ta svota i imena darovateljah na dotičnom miestu ubilježena, a novci blagajniku družtvenom predani.

Dobismo opet sliedećih knjigah: Budapesti Szemle od Antaha Csengerya 24. i 25. svez. — Od germanskoga muzeja u Norinberku br. 2. Anzeigera. Od Carolino-Augustea izviestjah 2 knjige za god. 1858. i 1859. — Rocznik c. k. Towarzystwa naukowego Krakowskiego tom III. Od družtva meklenburžkoga godišnje izviestje, 24. tečaj i od gornjo-lužičkoga družtva znanostih Magazin tom. 36. sveska 4. — Ove su knjige narodnoj knjižnici dostavljene.

Bogoslovac Blagoje Modrošić poslao nam je niekoliko junačkih nar. piesamah za album Kačićev. — Sa zahvalnošću primljeno i upotrebit će se za opredieljenu svèrhu.

Otac Martin Nedić, dèržavnik u Sutiskoj u Bosni, šalje nam potanjih viestih o naših tamošnjih članovah; zahtieva nieke Arkive, koji nisu pojedinim članovom stigli. — Odlučeno knjige im odaslati, premda se drugčije uredno šalju i po svoj prilici, kako upetismo, zakašnjiva odpremanje niegdie u Brodu. Drugo je do znanja uzeto. Tako se zaključi siednica.

U Zagrebu 24. ožujka 1860.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1501. (117) 3—1

Kundmachung.

Unter gleichzeitiger Aufhebung der bestehenden 1mal wöchentlichen Kariolposten Agram - St. Georgen wird vom 1. April l. J. auf dieser Route eine einmal wöchentliche Mallepost in Gang gesetzt, die zugleich an die Stelle einer Reitpost zwischen Agram und St. Georgen tretend, die Beförderung der Briefpost vermitteln wird.

Die Passagiers-Aufnahme bei dieser Mallepost ist auf die 3 Plätze des Hauptwagens beschränkt, die Passagiersgebühr mit 56 kr. ö. W. per Meile, das Freigepäcke des Reisenden mit 30 Pfund im Gewicht und 100 fl. ö. W. Werth festgesetzt.

Die Postämter Dugosello, Verbovec, Mil.-St. Ivan und Bellovar können zu dieser Mallepost insofern Reisende aufnehmen, als Plätze bei Ankunft des Wagens frei sind.

Das Maximalgewicht für die, mittelst dieser Mallepost zu befördernden Sendungen wird auf 40 Pfund per Stück festgesetzt.

Aus Anlass dieser Mallepostseinführung werden auch mit 1. April Aenderungen im Kurse der Kariolpost Warasdin-Essek, Kreuz-Verbovec, dann der Reitposten Agram-S Georgen, der Bothenposten Valpo-Bisovac und Vučin-Slatina eintreten, und dieselben vom gedachten Zeitpunkte in nachfolgender Ordnung in Gang stehen.

I. Mallepost Agram-S. Georgen.

Von Agram Sonntag 1 Uhr Mittags.	In S. Georgen Montag Früh um 2 Uhr 15 Minut. (im Anschlusse an die Reit- und Cariolpost Warasdin-Esseg.)
Von S. Georgen Montag um 3 Uhr 30 Min. Nachmittags, (nach Eintreffen der Cariol- und Reitpost aus Essek.)	In Agram Dienstag Früh 4 Uhr 45 Minuten.

II. Reitpost Agram-S. Georgen.

Von Agram Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr Mittags.	In S. Georgen den folgenden Tag 2 Uhr Früh.
Von S. Georgen, Sonntag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag.	In Agram am folgenden Tag um 4 Uhr 30 Minut. Früh.

III. Kariolpost Warasdin-Essek

Von Warasdin Sonntag um 12 Uhr.	In Essek Dienstag 3 Uhr Mitags.
Von Essek Sonntag Früh 5 Uhr 30 Minuten.	In Warasdin Dienstag Früh 8 Uhr.

IV. Kariolpost Kreuz-Verbovec.

Von Verbovec Montag Früh 5 Uhr 30 Min.	In Kreuz Montag 8 Uhr 30 Minuten Früh.
Von Kreuz Montag Nachmittags 4 Uhr.	In Verbovec Montag 7 Uhr Abends.

V. Bothenpost Vučin-Slatina.

Von Vučin Sonntag, Montag, Mittwoch, Freitag 5 Uhr Früh.	In Slatina an denselben Tagen um 9 Uhr 30 Min. Vormittags.
Von Slatina an obigen Tagen um 12 Uhr 15 Minuten Mittags.	In Vučin an denselben Tagen Abends um 4 Uhr 45 Minuten.

VI. Bothenpost Walpo-Bisovac.

Von Valpo Montag, Donnerstag, Samstag um 9 Uhr 45 Minuten und Dienstag um 10 Uhr Früh.	In Bisovac um 11 Uhr 45 Minuten Mittags an denselben Tagen.
Von Bisovac am Montag, Donnerstag, Samstag um 12 Uhr und Dienstag um 1 Uhr Mittags.	In Valpo an denselben Tagen um 2 beziehungsweise 3 Uhr Mittags.

Agram den 17. März 1860.

Klesse.

Nr. 146'-489 (109) 3—3

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione presso l' espositura portuale sanitaria in Fontane cui va annesso il salario di annui fiorini due cento dieci (f 210), nonchè l' indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 Val. Austr.

Chiunque intende aspirarvi presenterà il 10 p. v. aprile la documentata sua istanza comprovando l' età, l'illibata condotta morale i servigi prestati principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trova in parentela od affinità con altro impiegato dell' amministrazione portuale sanitaria in Rovigno.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 2 Marzo 1860.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 29. OŽUJKA 1860. Broj 74.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr anst. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Stanovnicima Hèrvaske i Slavonije.

Cesarskom naredbom od 29. travnja 1859. (D. z. l. br. 68) naredjeno je, da se za pokritje izvanrednih troškovah, što su posliednjim ratom potrebni postali, uzajme dvie stotine milijunah forintih aust. vr., i izvedenje toga zajma priuzdèržalo se za kasnije doba.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 15. ožujka 1860 dozvolit, da se sada taj zajam izvede.

To će se učinit izdavanjem zadužnicah, koje se sa pet godišnjih postotakah okamaćuju i izplatit će se natrag u 57 godinah s dobitcima po mierilu ustanovljenoga plana.

Točna kolikoća izdatne ciene i uvieti za uplaćivanje sadèržani su u razpisu c. k. ministerstva financijah od 22. t. m., koi je u dèržavnom zakonskom listu i u službenih novinah obznanjen a za uplaćivanje odlučeni su što udobniji rokovi, koji se protežu do listopada godine 1861.

Oživotvorenje ovoga zajma biva putem javnoga podpisivanja.

Za primanje podpisnih izjavljenjah ovladjene su ovdie c. k. zemaljska glavna blagajnica, zatim sabirne blagajnice u Varaždinu, Osieku, Požegi i Rieci, kod kojih je ubilježivanje za dobrovoljno učestvovanje kod ovoga dèržavnoga zajma dne 27. ožujka započelo a zaključit će se dne 7. travnja 1860.

Dohodak ovoga zajma uporavit će se za povraćanje predujma od sto trideset i tri milijuna, koi je narodna banka dala na ove dvie stotine milijunah i za konačno pokritje izvanrednoga dèržavnoga troška prouzročenoga ratnim dogadjajima

Vraćajući predujam banki obustavit će se najkriepčije uštèrbno stanje i kolebanja zemaljske vrednote i banki pružiti mogućnost, da učini pripravah za odkupljenje svojih notah srebèrnim novcem, koje je dogadjajima, ležećim izvan njenoga područja, uprav u onaj par prekinuto bilo, kad ga je izpunjujući cesarsku naredbu od 30. kolovoza 1858, započela bila.

Da se pako ostali ratni trošak pokrije neobhodno je potrebno za uredjenje dèržavnoga kućanstva.

Ako se već ove svèrhe same po sebi kao možne poluge za učestvovanje imućnih i lojalnih dèržavljanah kod zajma smatrati mogu, po staralo se je s druge strane izborom forme zadužnicah za to, da učestvovanje onima, koji po mieri svoga imetka podpišu, nenametne materijalne žèrtve, jer dohodak zadužnicah na kamatema i dobitcima veoma je probitačan; ako se izgledi uvaže, koji su skopčani s povratkom i žrebanjem, more se ovaj papir smatrat kao takav, koi će na novčanom tèrgu biti veoma obljubljen

Skèrbit će se za to, da narodna banka kako u Beču, tako na onim glavnim pijacama krunovinah, gdie je podigla podružnicah, predujmima na dèržavne papire olakša zajam.

U svèrhu, da se olakša polaganje kaucije, primat će se i vrednostni papiri naznačeni u gore pomenutom razpisu ministarstva financijah. Za uplaćivanja mogu se do visine od 20 postotakah t. j. do petoga diela ubilježenoga iznoska, upotrebit i obligacije narodnoga zajma.

Stanovnici Hèrvatske i Slavonije tako su u svako doba i kod svake prigode svoju staru slavu lojalnoga i patriotičnoga čuvstvovanja posviedočili, da se je za cielo nadat, da će što revnije nastojati, da si i ovaj put, gdie se radi o promicanju tako važne miere za blagostanje domovine, ovo liepo sviedočanstvo poviestnice sačuvaju živahnim učestvovanjem kod zajma, koi podpisnicima pruža tolikih koristih.

Neka odgovore dakle ovom očekivanju po mogućnosti u podpunoj mieri!

U Zagrebu dne 29. ožujka 1860.

Miesto bana
pl. Conrad, s. r.

Rosilda,

pripoviedka iz talijanskoga

od Stiepana Horvata.

(Nadalje.)

Oni plaču, oni prose, mole — —
Okrutno su rastavljeni bili.
I silom su bezdušni Madjari
Ne iz dvorca, nego i njegova
Iz područja iznesli plemića. —
Što li sada nju sirotu čeka?...
Gdie i kad da Teodomir steče
Tol'ka zlata, što nevieruik hoće?...
Vierni Ugjer tiešie plemića
Spominjuć ga još na saveznike.

„Ah istina! moji saveznici
Mogli bi mi sad pomoći mnogo,
Ali stare razpre i zavisti
Odtudjiše njihova mi sèrca,
Te se u svoj biedi grozovitoj
Prije ruglu no pomoći nadam.
Da sve prodam, što nam još preostà,
To zahtieva od mene nesreća.
Nu i onaj utèržni će novac
Bit premalen za četiri puta....

Ali dok je još u sèrcu plačne
Razne pleo i snovao snutke —
A jednoga ljućeg od drugoga,
A svakoga, kako da s' osveti:
Nikako se nemože nesretnik
Dosietiti, čim bi milu ženu
Iz zatvora izbaviti mogo?

Pa zato je uzalud vrebao,
Da bi mogo ubit razbojnika;
I zalud je želio pomoći
Od hrabrenih suratnikah svojih,
I od vèrlih Piačence ljudih.
On ih prosi, on ih pobudjuje — —
Ma da tim si ženi smèrt privlači! —
I napokon skupio ih nješto —
I za bitvu pripravi ih liepo:
Deset putah kušahu trubiti,
Kó da kane jurišati tvèrdju,
A htiedoše podlu protivniku
Izmamiti vojsku van iz tvèrdje,
Na nju onda sa strane bi druge
Udarali — u nju nasèrnuli,
I s nenada tako predobili!
Ali budni pazljivi Magjari
Nakanu im svaku otaštiše.
A dèrzovit nada sve razbojnik,
I razljućen tim napastovanjem,
Već smislio na grad udariti.

Tamna noći, puna ti si groze!
Možebiti Otlusku su vrata
Otvorene rukom izdajničkom!

Mač i plamen biesnjaše pet danah
Grozovito, okrutno, užasno
Po ulicah svih, što ih bijaše
I po cèrkvah i u svakoj kući.
Činila se izgubljena nada,
Da će više ikad pobiedjeni
Iz poraza dići se ovoga.

Od radosti kèrvolok opojen
Toliko se radovao nije,
Toj pobiedi sa mastnoga pliena,
Koli više jer mu se činjaše
Što će ga se više tko bojati,
I što će se pokazat hrabriji,
Da i on to veći u očiuh
Bude gospi uzvišenih mislih.
Ovo sèrdce tvèrdje od demanta
Omečaše — a tko znade kako? —
Omečaše suze Rosildine,
Pa još tako, da bie kadgod voljan
Osušit joj suze tugovaće
A to time, da ju vrati mužu.
A kada je ovo veledušno
Nukovanje uslišao Magjar,
Tad hotjaše vratit ne nju samo
No i ono što za njega dobà.
Jedan dan ga ta vèrla nakana
Dopratila u sobu tužnice:
Ali jao! on joj opet vidje
Kresno lice, cèrte angjeoske,
Čuo rieči srebèrnoga zvuka,
Pa na ustih izumrè mu riečca,
Za koju je amo uprav došo.
Veledušan biti sad nemože.
On pentesa — plete o ljubavi
I što prije nikad nij tèrpio —
Sada tèrpi, a to je prezrenje.
Tà prezrenje oholu je sèrdcu
Kèrvna rana mačem izrovana!
Pa ipak se njemu njene rieči
I sve psovke ljubežljive čine!
No kob nije Rosildina slična
Groznoj kobi inih zatvorenih, —
Samo nesmie van iz dvorca ići,

Cesarska naredba od 6. siečnja 1860, kriepostna za svukoliku cesarevinu, kojom se ukidaju zakonite stege, postojeće u obziru sviedočke sposobnosti onih osobah, koje nisu viere kèrstjanske.

Saslušav ministre Svoje i čuvši vieće Svoje dèržavno naredjujem kao što sliedi:

§. 1. Paragraf 593. obćega gradjanskoga zakonika lišava se krieposti svoje, i s toga mogu i takove osobe, koje nisu viere kèrstjanske, valjano posviedočiti posliednju volju kèrstjenina.

§. 2. Ako oporučnik nebude umro još prije dana, kojega obznanjena bude ova naredba, imat će goripomenuti propis valjati i za sačinjena jurve pismena i ustmena kèrstjanska očitovanja posliednje volje, pri kojih je bilo sviedokah takovih, koji nisu viere kèrstjanske.

§. 3. A i propis §. 142. sl. d) u obćenitom, §. 217, sl. d) u zapadno-galičkom, §. 207, točka 4 u talijanskom, i §. 216, br 4 u južnotirolskom sudovniku, po kojem je židov za židova proti kèrstjaninu sviedok samnjiv, lišava se kriеposti kako za buduće, tako i glede parnicah, koje su jurve povedene.

U Beču dne 6. siečnja 1860,

Franjo Josip s. r.

Grof Rechberg s. r

Grof Nádasdy s. r.

Po previšnjoj naredbi:
Bar. Ransonnet s. r.

Osuda priekoga suda.

Noćju od 28—29. siečnja t. g. igoriela je klet Gjuke Jovanovića s većom stranom spravah bivših u njoj sahranjenih, koja se nahodi blizu sela Lipovca u slatinskom kotaru.

Kosta R., rodjen iz Cenkova u djakovačkom kotaru, u 36. godini svoje dobe, udovac, koi se je prodavši svoje očinstvo u Bakanima u vučinskom kotaru zadèržavao bez posla, i koi je bio poznat kao čoviek pogibeljan tudjem vlastničtvu, pao je pod sumnju, da je podmetnuo vatru, i priznao je od svoga u tom obziru preduzetoga preslušaja već pred koterskim sudom, da je to učinio, što je imalo za posliedicu, da je stavljen bio pred prieki sud.

Kod rasprave priekoga suda, započete 12. t. m. a 14. t. m. dovèršene, učinio je Kosta R. pred priekim sudom izpoviеd sasvim slažuću se s razvidjenim stanjem činjenice, da je pomenutu klet iz osvete proti oštećeniku upalio, jerbo ga je isti sukućanima naznačio kao kradljivca; on je priznao i to, da je počinio više kradnjah.

Kosta R. bio je zato presudom priekoga suda od 14. t. m. priznan da je kriv zločinstvu palikućstva i kradnje polag §. 166, 171. i 174. II. d. k. z. i bio je zbog zločinstva palikućstva polag §. 284. i 410. k. p. osudjen na smèrt, koja se je presuda danas u $10\frac{1}{2}$ sata pred podne na stratištu blizu Slatine na njem ovèršila konopcem.

C. k. županijski i prieki sud osiečki sada u Slatini dne 16. ožujka 1860.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Posliednji broj „Tr. Ztga" donosi veoma zanimiv dopis iz Pariza od 22. ožujka. Iz njega doznajemo, da je parnica proti biskupu Dupanloupu samo u spisima probudila pozornost obćinstva, u sboru potomakah konštitucije, koje sloboda nije imala ništa hitnije činit, nego okalat same sebe i koja nije iso umiela, nego podmićivat odpor. Car se smije Berryerovim psovkama, kazući pèrstom na Savoju i Nicu, novu stečevinu Francuzke i zadovoljan je, da je njegova svietovna sila svoju nepristranost uprav odbitjem tužbe svietu pokazati mogla i da je visoka dostojanstvenika cèrkve vidiela stajati pred svojim sudom. — Što u Parizu sada najveću pozornost pobudjuje nije sdruženje Emilije i sredaje Italije, već sám dvaputa opomenuti kralj, nad glavom kojega stoji proklestvo. — U Parizu učinjene su velike oklade „pro et contra." Historici sumajaju, da će sveti otac izreći exkomunikaciju. Oni se pozivu na talijansku reformaciju, kojoj je stolica bila uprav Firenca, i koja je niemačkoj prednjačila; Savonarola propovao je pèrvi put one iste godine (1438), kad se je Luther rodio. Ako je i preobrazivajući dominikanac pao kao žèrtva mèržnje najslabijega izmedju Medicejah, ipak je narod dugo cviećem riešio ono miesto, gdie je on pogubljen bio. — Englezka, kojoj nebi neugodno bilo vidieti, da vatikan svojim strielama šine izabranika sredaje Italije, jer se nada, da bi onda nastalo duboko prodiruće vierozakonsko gibanje one stranke, koja je za jedinost Italije, i uslied toga svesèrdno spojenje iste s britanskom politikom, nije ništa propustila, da pripravi za tu svèrhu talijanski narod rasprostranivši medju isti protestantičkih biblijah i traktatićah; moglo bi biti, da će i vladanje nižega svećenstva u Toskani, Emiliji i Lombardiji, koje posvuda podupire narodna nastojanja na uštèrb cèrkve, imati upliva na Rim. No toliko je izviestno, da krunisane glave s najmanje dva cara na Seini i Nevi, ni s monarkičko-svietovnoga, ni s dèržavo-političkoga gledišta neće moći cèrkvenoj sili dopustit pravo izstoljivat vladare, razriešavat podanike od prisege i odricati im blaženstvo u onom životu, ako neće da dadu svojoj vlastitoj sili samèrtan udarac. — S druge strane tvèrde, da bi baš sada — kod necèrkvenosti svih razmierah, kod obćenita oslabljenja čudoredности — takovo očitovanje božanske svemogućnosti cèrkve bilo na pravu miestu, i da se za to nebi mogla naći bolja prigoda, jerbo na strani Piemonta stoji očevidno nepravda. — Obie stranke imaju sa svoga gledišta pravo. No bez sumnje mora se Rim uklanjati svakom razcepljenju katoličke cèrkve u Italiji. Ako je i istina, kao što se govori, da Antonelli sva moguća čini, da se ove „posliednje sredstvo" upotrebi proti Viktoru Emanuelu, ipak sumnjaju u Parizu, da će njegovo mnienje pobiedu odèržati nad plemenitim i blagim sèrcem otca kèršćanstva i kardinalskim sborom.

Dne 23. imala se je u Rimu dèržati konsistorijalna siednica, da u obziru exkomunikacije Viktora Emanuela učini konačni zaključak. Kabineti španjolski i napuljski podnieli su zajednički protestaciju proti sdruženja Parme sa Sardinijom. To je ograda u ime dinastičkih pravah bourbonske kuće vladajuće u Napulju i Španiji. Odaziv zastupnikah protestujućih silah od Turina jedva će sliedovati. Dne 19. odlučilo je turinsko dèržavno vieće pitanje konkordata u pogledu na lombardeske provincije. Zaključeno je jednoglasno, da se kralj, koi nije onoga konkordata ni podpisao, ni primio, nemože dèržat obvezanim, da izpunjuje njegove uviete. Konkordat i svi zakoni s njime skopčani, nakoliko se protežu na Lombardiju, proglašuju se ništetnima.

Za niekoliko danah posiest će Francuzi Savoju. Sardinska vojska već je počela izlaziti. O tom sadèržaje „Patrie" sliedeće: „Kao što doznajemo, već se je od strane piemontezke vojske počelo raspremljanje Savoje. Kraljevski karabinieri dobili su zapoviest, da otidu u Turin. Dne 23. t. m. bit će u Chambery-u svečana oprostna parada, poslie koje će drugi dan piemotezke regimente krenut na put. Medjutim obskèrbljivat će narodna garda službu sigurnosti. Pèrve francuzke čete, dolazeće iz Italije, prispiet će u Savoju dne 25. Stanovnici selah i gradovah pripravljaju se, da ih svečano dočekaju." — Knežovina Monako pridružit će se takodjer Francuzkoj. Knez ju je za godišnji dohodak od 200.000 franakah prodao francuzkoj vladi Roquebrune i Mentone imat će istu sudbinu.

A po sebah ide kad joj volja,
Da nevoljne tako saade, tješi
A kadkad im i muke ublaži.
Jest! dapače i tako bi sretna,
Da od svojih niekoje mogaše
Izbaviti od smèrti na križu,
I poslati ih bez odkupa kući.
To što čini kako može dobro
I što još se uviek niečem ufa
To ju samo dèrži u životu.
I sve manje čini se zlovoljna
I ljutita prema okrutniku,
A sve misli te misli na jedno
Kad bi bila se pobjeć prilika?! —

Oj težké je proti sebi ići!
Zla prinka i za dobre čine
Samo niešto preko silah može,
I to kratko za prekratko vrieme!
Riedkost je to. — neobična riedkost
Milost dielit i strah zadavati,
A sve isti i u vrieme isto.
Bile za vid čuti plemenite!
Čim se samo počimlju kazati,
Da su sbilja prave, plemenite,
Njih će onda natrag sama narav
Poturnuti na put od prostote.
O! sramotna, o ružna naviko!
O opaka čutilah omamo!
Ti si biesna slavodobit vrazja!
Sad Resildi više nepomaže
Ni lukavost, niti mile prošnje,
Ni prezrenje niti dostojanstvo
Pri veselu obiedu — a često
Usmieli se sborit o ljubavi
Bezobrazni oholi razbojnik. —
Ah ljubavi! — tvoje krasno ime
Oganj griešni zaslužio nije! — —

Ludo jedan, što pèrkosiš tako
Svom udesu? Da li sbilja misliš,
Da je muž tvoj izgubivši tebe
Namislio kó udovac čekat
Viernost štujuć danu ženi pèrvoj?
Bolje za njeg da se kojoj drugoj
U ljubezni zaogèrlaj pusti
Za gubitak utiehe tražeći.
Il' će morda doći amo po te?...
Osveti se! Pristani s Otluskom!
Sjajnije te sa mnom sreća čeka,
No ti dat ju Teodomir može!
Moja četa jest nepobiedivа,
Carstvo ću si osnovati ovdie,
Pred kojim će i najdèrzoviji
Velemože se klanjat talijanski.
Moć će tebe i obožavanje
I neprave svedjer veseliti,
A carićah ti ćeš majkom biti.
Tako sboreć on se usudjuje
Nakaz jedna, bezsramnik odurni,
Oko čista biela njena vrata
Težku, griešnu ovinuti ruku.

Gospodaru ah! ti mi se ljutiš,
Kada mislim na prošla vremena,
Jao! liepa prošasta vremena,
Koja dalko proživih od tebe!
Da sa čela odženom ti sèrdjbu,
Odsele ću u buduće šutit
Od žestoka plama pèrve ljubve!
Budi dosta tebi šutnja moja,
Ako hoćeš, da se tvoja sada
Sva izpuni, pa ak' sbilja želiš
Da u meni novu sbudiš ljubav;
O! tad nastoj da te neuvidim,
Da si viešt mi ti moj gospodaru!
Dielu prostu i neplemenitu,
Dielu grozna, dielu kèrvoločnu,
I ostavi vremenu budućem,
Da se čuti moje još promiene.

S dostojanstvom a ipak ponizno
Govoraše ona rieči ove,
Te je htiela njimi — a što drugo?
Nego onaj još dalje odgodit
Čas strahovit, na koi već oddavno
U molitvah i u vrućih suzah
Ona se je jadna pripravljala. —
Miesec prodje i drugog nestane,
Čeka ona mân Teodomire, —
Neima njega — ni od njega glasa!
Iz bitkah se zalud ona ufa;
Jer u svakoj Madjari pobiede.
Uzalud se kukavica nada
Nać priliku pobieći iz tvèrdje,
Nije za nju sredstva više — nije
Da sramoti izbiegne ma kako!
Jedno samo ostà — a to smèrt je.
Ej dužnosti ali si okrutna,
Kad tak hladno ti zahtievaš smèrtou!

(Konac će sliediti.)

Švajcarska poslala je generala Dufoura u Paris, da nagovori cara da popusti. Čini se, da su u Bernu od Dufoura prispiele zle viesti, budući da je savezna skupština na 29. t. m. sazvana u Bernu i sa sazovom skupštine stoji u najužem savezu razredjenje švajcarske vojske po granicama. Danas je u Berni veliki sastanak naroda. „Vrieme je“ veli „Bund“, koi je na polak organ vlade, „da se švajcarski narod gane i očito stavi uz saveznu oblast. Savojsko pitanje za Švajcarsku sadèržano je u dvie rieči: imaju li Ginevra i Wallis ostati švajcarski kantoni ili postati francuzka okružja? Ako sieverna Savoja dodje pod Francuzku, to je za nas toliko, kao da smo izgubili Ginevru i Wallis; a sievernu Savoju učinit švajcarskom, znači osigurat Ginevru i Wallis.

Znamenito pozorište pružaju sada engleski listovi. Times, Daily News i Herald jednoglasno osudjuju sdruženje Savoje s Francuzkom i Thouvenelove note. Listovi stoje jednodušno na strani Švajcarske. U siednici dolnje kuće od 22. t. m. opet se je pojavio Kinglake sa svojim predlogom u obziru sdruženja i odgodio ga je, kao što je već deset putah učinio, opet na Russellovu želju na 26. t. m. Kinglake zaslužuje ime Sancho Panse savojskoga pitanja.

U istoj siednici zamolio je Russell i poklisara za Finsbury (T. Duncombe), da odgodi svoj predlog protežući se na Napulj, jerbo bi bilo želiti, da se prije rieše nieki silni tiekući poslovi. Duncombe opaža, da mu je mnogo do toga stalo, da kuća izrazi svoje mnienje o žalostnom stanju, u kojem se napuljski narod sada nalazi, poimence u obziru na postupanje mladoga kralja one zemlje; no budući da niekoja pitanja protežuća se na tèrgovinu i reformu zahtievaju pozornost kuće, pristaje na to, da svoj predlog odgodi do uskèrsa. On se nada, da plemeniti lord, dèržavni tajnik izvanjskih poslovah, neće popustit u svojem slavnom nastojanju, da se sadanjem stanju stvarih u Napulju učini kraj.

Pogadjanja povedena s Marokom u obziru mira, razbila su se. Španjolci su dne 23. ožujka opet započeli svoja vojnička dielovanja, Neprijatelj dèržao se je na miestima, kamo je bilo veoma težko doći. Pošto se je bitka zametnula, bila je pobieda podpuna. O 5. uri popodne dadu se Marokanci u bieg, dignuvši hitro svoj tabor, da preprieče, da ga Španjolci neosvoje. Čini se, da Španjolci na svom putu u Tager neće naići na ozbiljne težkoće.

U siednici dolje kuće od 27. ožujka izjavio je lord Russell da Napoleonovo postupanje u Savojskom pitanju zaslužuje podozrenje. Ako bi u buduće Francuzka štogod toma slična zahtievala, složit će se Engleska s ostalim silama proti njoj. „Times“ vidi u ovom govoru konac usèrdnoga sporazumljenja medju Francuskom i Engleskom. „Morning Herald“ misli, da će se po svoj prilici u Londonu sastati kongres.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 29. ožujka. Kao što doznajemo iz Pešte, odluči se više tamošnjih gospodjah i gospode priredit lutriju skopčanu s dobitcima na korist stradajućih u Hèrvatskoj, kao što ju je grof Karolyi potaknuo. Na čelu ovoga podhvata stoje gospoja Antonija Bohus-Szögyeny, baronica Leontina Csekonics-Lipthay, grofovi Gjorgje i Eduard Károlyi i već je molbenica za dozvoljenje predložene blagotvorno lutrije podnešena Nj. c. visosti prejasnom gospodinu nadvojvodi glavnom gubernatoru.

Tèrst, 16. ožujka. Monsignore grof Merode, tajni komornik Nj. svetosti, odputovao je jučer popodne s Lloydovim parobrodom u Jakin.

Talijanska.

Napulj 17. ožujka. Uvieravaju, da se rasprave u obziru ugovora, kojim se kralj Franje obvezuje, da će Rim, Umbrije i Marke posiest napuljskom vojskom, približavaju svojem zaključku. Ako se taj ugovor sklopi, onda će francuzka posada [illegible] Rima.

Turin, 20. [illegible] uvieravaju, da se iz Pariza u Rimo [illegible], da se odstrani exkomunikacija. Na [illegible] papinoga poslanika u Parisu poslao [illegible] kralj Viktor Emanuel vlastoručno pismo, u kojem se izražuje, da je pripravan preuzeti jedan dio papinskoga dèržavnoga duga pripadajućega Romanji. Kažu, da je ovo pismo u Rimu proizvelo dobar utisak. Rasprave u obziru odlaska francuzke vojske iz Rima nastavljaju se i, koliko sam doznao, zaključen je isti. No boje se nemira i misle, da neće napuljske čete dovoljne biti, da obrane Rim.

Viest, donešenu po „Gegenwartu“, da su kardinali u velikoj vatikanskoj dvorani u ruku svetoga otca položili zaviet, da će s njime iztrajati do posliednjega časa itd. oprovèrgava „Volksfreund“ kao izmišljotinu.

Sardinska vojska razdieljena je sada u četiri sbora: 1. sbor od Minčija pod zapoviedničtvom generala Lamarmore nalazi se u Lombardiji; 2. sbor od Etrurije pod zapoviedničtvom Duranda u Toskani; 3. sbor od Emilije pod zapoviedničtvom Cialdinie; 4. sbor od Pada pod Mollardom, glavni stan Casale.

Medju Francuzkom i Piemontom radi se sada okolo preuzetja jednoga diela sardinskoga dèržavnoga duga u obziru na ustupljene provincije Savoju i Nicu. Piemont želi da bi se broj ustanovio na 200 milijunah, dočim Francuzka dozvoljuje samo 150 milijunah.

Francuzka.

Pariz 23. ožujka. Sile su, kao što je već javljeno, već svekolike odgovorile na Thouvenelovu depešu u obziru Savoje. Pruskoj istina nije po ćudi to sdruženje, no izjavila se, da se neće protiviti i osobito napominje, da je s veseljom čitala u Thouvenelovoj noti, da novu stečevinu Francuzka nesmatra kao oživotvorenje teorije naravnih granicah. Rusija misli, da, čim Sardinija obe svoje provincije dobrovoljno odstupi, njena vlada nema ničem više prigovoriti. Rusija se u novijem vremenu opet nalazi u prijateljskom odnošaju s Francuzkom, i kao dokaz tomu navodi se medju ostalim, da je car vojvodu od Montebella, francuzkoga poslanika, glavom posietio.

Švajcarska se neumiruje, ona je po svojem poslaniku ovdie i u Londonu jučer dala predati veoma kriepko sastavljenu notu, u kojoj pozivlje podpisane sile, da se zajamče za ugovore od god. 1815. Govori se o konferenciji, koja se ima već dojdućih danah u Turinu sastati, da se posavietuje o sredstvima, koja bi shodna bila, da se Švajcarska umiri. Švajcarska i Francuzka poslale bi na nju navlastitih punomoćnikah. Za Francuzku imenuju gospodina Benedetti-a, a za Švajcarsku gospodina Tourte-a ili doktora Kerna. Grof Greyfié de Belle combe, predsiednik savojske deputacije, naimenovan je senatorom.

Kažu, da je kapetan Russel, koi je s oficirima pridruženim njegovom poslanstvu već prispeo u Gondar, hitro ostavit moralo zemlju uslied iznenada buknuvšega gradjanskoga rata i da se je jedva izbavio iz pogibelji. On je u Adenu našao utočište, gdie se sada jošte nalazi.

Kao što uvieravaju, izići će službeni proglas o sdruženju Savoje i Nice s Francuzkom s početkom dojdućega mieseca. No vojničko posiednutje ovih provincijah po Francuzima već prije će se učinit. Već dojduće nedielje unići će u Chambery 80. i 41. regimenta. Dok se sastavi novi žandarmerijski sbor za ove provincije, obskèrbljivat će se obična služba po Dragunima.

Na račun francuzke vlade kupljen je u Nici za svotu od 600.000 franakah jedan veliki ženski manastir. Iz istoga načinit će se, vele, carski dvorac, u kojem će carica Francezah svake godine za mieseca studenoga stanovati.

Paris, 26. ožujka. „Pays“ oprovèrgava viest, da je odlazak francuzke vojske iz Lombardije obustavljen.

Španjolska.

Madrit, 26. ožujka. Jučer u 2 sata popodne sklopljeno je primirje medju Španjolcima i Marokancima. U isto doba podpisani su predhodni uvjeti za mir.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 27. ožujka. Jedan oddiel sardinske vojske otišao je u Firencu.

Paris 27. ožujka. Polag današnjega „Constitutionela“ prispieli su pèrvi batalijuni francuzkih četah vraćajućih se iz Italije već u Savoju.

London, 27. ožujka. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće odgovorio je lord Russell na pitanje Lenoxovo, da će se britansko poslanstvo u Firenci ukinut a ono u Turinu da je podignuto na poslanstvo pèrvoga reda.

Odgovorni urednik: Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1493. (119) 3—1

Kundmachung.

der k. k. kroatisch-slavonischen Finanz-Landes-Direction.

Zum Behufe der Bemessung des Gebühren-Aequivalentes, welches moralische Personen als: weltliche und geistliche Gemeinden, Kirchen, weltliche und geistliche Stiftungen, dann Benefizien im Grunde des Gesetzes vom 2. August 1850 Tarifpost 106 Litt. D. von dem Besitze unbeweglicher Sachen und der noch aufrecht bestehenden Regalrechten (Schank-,Mühl-,Jagd- und Fischereirecht) nach dem von 10 zu 10 Jahren einzubekennenden Werthe dieser Objekte zu entrichten haben, waren die Bekenntnisse von den gedachten moralischen Personen und Benefiziaten für das nächste Decennium d. i. für die Zeit vom 1. November 1860 bis Ende Oktober 1870 laut des im Reichsgesetzblatte vom Jahre 1852 XXIII. Stück, und im Landesgesetz- und Regierungsblatte vom Jahre 1852 X Stück kundgemachten h. Finanz-Ministerial-Erlasses vom 30. März 1852 Z. 17071-F. M. bis Ende Jänner 1860 bei dem Steueramte ihres Wohnsitzes zu überreichen.

Nachdem jedoch dieser gesetzlichen Verpflichtung bisher nicht nachgekommen wurde, so wird gleichzeitig die Veranlassung getroffen, dass die Verpflichteten zur Einbringung der diessfälligen Bekenntnisse direkt und speziel aufgefordert werden; es ergeht aber hiemit an jene, welchen die speziele Aufforderung aus welchem immer Grunde nicht zukommen sollte, hiermit die Mahnung, die rückständigen Aequivalent-Bekenntnisse bei dem k. k. Steueramte ihres Wohnsitzes nach dem im Landesgesetz- und Regierungsblatte pro 1852 X Stück enthaltenen Formulare verfasst, längstens bis 15. Mai 1860 um so gewisser zu überreichen, als sonst den bestehenden Vorschriften gemäss das Gebührenäquivalent für die ganze zehnjährige Dauer mit der erhöhten Gebühr, d. i. im doppelten Betrage bemessen werden müsste.

Agram am 19. März 1860.

Nr. 2869 (103) 3—3

Kundmachung.

Die k. k. Studienfondsherrschaft Kutjevo wird ihr Getränke-Ausschanksrecht im Orte Kutjevo nebst dem dort befindlichen herrschaftlichen Wirthshause, welches noch vor Beginn der nachbezeichneten Pachtzeit entsprechend hergestellt werden wird, für die Zeit vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 im Wege einer am 18. April 1860 bei dem k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo abzuhaltenden öffentlichen Versteigerung an den Meistbiethenden derart verpachten, dass der Pächter seine eigenen Getränke auszuschenken hat.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Domänenamte einfinden, und sich mit einem Vadium von 200 fl. österr. W. versehen. Die Lizitations- und Pachtbedingnisse können bei dem genannten Amte und bei dieser Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 6. März 1860.

Nr. 128. 1860 (118) 3—2

Oglas.

Ovim se do obćega znanja stavlja, da su odlukom vis. c. k. hèrv. slav. namiestničtva od 12. sèrpnja 1858. br. 5899-835. u c. k. kotaru samoborskom, pol. občini Rakovpotok, Župi i miestu Sv. Nedelja dva godišnja vašara, i to na ponedeljak po cvietnoj nedelji, i na dan sv. Andrije t. j. 30. studenoga dozvoljena, na kojih je ne samo marvu, već i svake vèrsti robu dovažati, donositi, ko što i prodavati slobodno.

U Kalinovici 23. ožujka 1860.

Ured občine Rakovpotok.

M. Fabiančić.

OGLASNIK.

Br. (90) 4—3.

„VINDOBONA“,

Družtvo za osiguranje nepokretnih zalogah (hipotekah).

Družtvena glavnica **10,000.000** forintih.

Siedište družtva u Beču na tèrgu „Am Hof“ br. 329, gdie se svaka ubaviest što pripravnije podieljuje.

Upravno vieće:

Predsiednik: Nj. preuzv. Franjo grof Hartig,
dèržavni i konferencijalni ministar, predsiednik neposredne komisije za preustrojenje izravnih porezah.

Podpredsiednici:

Nj. jasnost Josip knez Colloredo-Mannsfeld,
predsiednik komisije za dèržavne dugove.

Edmund grof Zichy,
vlastelin.

Sučlanovi:

Dr. Josip Bach,
dvorski i sudni odvietnik u Beču.

Jules Delloye-Tiberghien,
bankier u Bruselju.

Morie pl. Hirsch,
bankier u Buselju.

Rudolf grof Hoyos,
vlastelin.

Nj. preuzv. Eduard Mercier,
k. belg. dèržavni i bivši financijalni ministar, sučlan zastupničke komore u Bruselju.

Alfons Nothomb,
bivši kr. belg. ministar pravosudja, sučlan zastupničke komore u Bruselju.

Arthur baron O'Sullivan de Grass,
vlastelin.

Gustav Schwartz pl. Mohrenstern,
vlastelin.

Dr. Morie pl. Stubenrauch,
c. k. profesor pravah u Beču.

Dragutin vitez Suttner,
vlastelin.

Eduard Wiener,
bankier.

Dr. Jos vitez Winiwarter,
dvorski i sudni odvietnik u Beču.

Ravnatelj: **André Langrand-Dumonceau,**
ravnatelj družtva za osiguranje života „Sidro“ zvanoga.

Podravnatelj: **Jur. dr. Alexis Timmery,**
podravnatelj družtva „Sidro“ zvanoga.

Bitne koristi, što ih pruža osiguravanje nepokretnih zalogah (hipotekah).

Za vierovnika:

1. Jamstvo za točno plaćanje kamatah u vrieme dospielosti, koje daje „**Vindobona**“ miesto dužnika.
2. Jamstvo za sigurni povratak glavnice, kojim se vierovnik obezbiedjuje od materijalnih i moralnih štetah, koje su skopčane s utierivanjem svake hipotekarne tražbine.
3. Najveća lahkoća prenašanja ili ustupa kakove stavke.

Za dužnika:

1. Lahkoća zajmovah uobće i
2. na dugačke ih rokove dobivati;
3. Olakšano ponovljenje zajma.

Tumačenje temeljnih cèrtah „Vindobone“.

Tegotno stanje realnoga kredita zanima od duljega vremena zemljoposiednike i glavničare isto tako, kao što pobudjuje pozornost spisateljah, dèržavnikah i financierah. Pitaju, odkud dolazi, da dan danas, sasvim proti naravi stvari, nije ništa teže nego dobit kredita na zemlje. Odgovor je lahko dati: Uzrok nalazi se u niekom stupnju nepouzdanja, kojem su hipotekarne tražbine izložene.

Mnogobrojni pokušaji učinjeni su u raznim zemljama, da se tomu doskoči; no neprezirući njihove vrednosti, mora se priznati, da nijedna ovamo protežuća se miera nije riešila zadaće; stanje ostalo je staro a iz toga sliedi neoborivo, da dosadanji napori podići zemaljski kredit, nisu bili dovoljni, i da je nastupila potrebeća tražit pomoć za tako žalostan položaj.

Ova iskustva porodila su misao, da se načelo osiguravanja pretegne i na nepokretne zaloge (hipoteke) i tako je nastala „**Vindobona**“.

Ovaj novi zavod, koi je stekao podpunu pohvalu najuglednijih javnih listovah, mora glavničarima i posiednicima veoma dobro doći, jer on je zvan, da im učini velikih uslugah.

Veoma dobrotvorna svèrha poduzetja vidi se već iz onoga, što je rečeno, no neka niekoliko riečih jošte većma razjasni stvar.

Bitje realnoga kredita jest uloga glavnice na nepokretno dobro. Glavnice nemanjkaju da se kriepko pomogne zemljoposiedu, već manjkaju pouzdanje i sigurnost da se uzajmljena svota povratit može. Polag sadašnjega stanja stvarih okruženi su zajmovi na nepokretne zaloge pogibeljima, preprekama i nedostatcima. To je istina, koja je već odviš poznata. A iz toga nastaje dvostruka posliedica, škodljiva isto tako za zemljoposied, kao i za poljsko gospodarstvo: Glavnice udaraju drugim putevima; dan na dan teže je dobiti novacah i na najbolje nepokretne zaloge. Nije težko pronaći uzrokah ovih pojavljenjah

A. I najbolja hipoteka nepruža podpune sigurnosti za uredno plaćanje kamatah kao i za točno povraćanje glavnice; drugim riečma, hipotekarnom vierovniku manjka, uzpèrkos svem realnom osiguranju, dovoljno jamstvo, da će mu se platiti kamate i glavnica na rok dospielosti opredieljeni zakonom i ustanovljeni ugovorom. Što preostaje vierovniku, ako ovo plaćanje izostane? Ništa drugo, nego udarit isto tako dragocienim kao neugodnim putem ovèrhe; izložit se svim pogibeljima dugotrajne, neizviestne pravde, predujmit troškove i za nieko vrieme lišit se jednoga diela svojih dohodakah, da napokon u najboljem slučaju možebiti proizvede propast svoga dužnika i ipak možebiti postignè deo svoje tražbine.

B. Kod hipotekarnih glavnicah riedko se sretaju traženje i ponuda. Ove težkoće se jošte umnožavaju, ako onaj, koi treba novacah, kao što često biva, nastoji, da se ovije u tminu tajne, jer u sadanjim okolnostima nevidi javno mnienje u primanju hipoteke nastojanje zemljoposiednika da shodnom operacijom poboljša svoje stanje, već jedino njegovu nepriliku. Mogućnost otvorena prometa, slobodna natiecanja time je izključena.

C. K tomu jošte dolazi, da zajmodavac želi biti što je bliže moguće kako hipoteki, tako osobi svoga dužnika; da su glavnice, koje traže da se uporave na hipoteke, nejednako razdieljene i da manjkaju na jednom miestu, dočim ih na drugom miestu ima u izobilju; da napokon vierovnik, koi pred rokom dospielosti želi dobiti svoju glavnicu, nemože lahko dobiti čovieka, koi bi mu stavku preuzeo.

To je slaba slika današnjega položaja dužnikova i vierovnikova. U onaj par, kad se on promieni, kad sigurnost i pravilnost stupi na miesto nesigurnosti, sliedit će glavnice svoje naravne zakone, obratit će se ponajprije hipotekama, to jest gruntu i zemljištu, gospodarstvu, ovomu štitu i zaklonu, ovoj hraniteljici svih dèržavah.

Zašto se je glavnica više ili manje povukla od zemljoposieda, zašto je gledala, da bude inače uložena? Ne zbog većega, nego zbog bèržega i pravilnijega uživanja kamatah, koi sliedujo na dan, dà na opredieljeni sat, kao što to n. pr. kod dèržavnih papirah biva. Ovoj pravilnosti, glavnom smieru dohodara, žèrtvuje on često najveću sigurnost. Od onoga dana počemši, kada glavničar, koi od svojih dohodakah živi, uzmogne računat na točni ulazak kamatah, prestat će svoje novce ulagati kadikad i na uštreb mudrosti i sigurnosti.

Svoj dohodak od nepokretnih dobarah dobivat s največom točnostju — tamo teži neodvratna želja, dà na to ima naravno pravo hipotekarni vierovnik i kad to nastane, promienit će se sasvim razdieljenje glavnicah. „Vindobona“ ima zvanje tu promienu učinit. Osiguranje hipotekah, koje uvadja, odstranjuje sve težkoće i uklanja sve prepreke i pogibelji, stavljajući korist glavničarah u sklad s koristju zemljoposiednikah; ona pruža svoju pomoć ne samo onom, koi namierava uzeti ili dati novacah u zajam na hipoteke, već može se i od onih upotriebit, koji su već glavnice uzeli ili dali u zajam.

„Vindobona“ obraća se na zemljoposiednike i glavničare i kaže im jasnim riečma: Uz plaćanje premije za osiguranje jamčit će družtvo za pravilnost i točnost — plaćanja kamatah kao i povraćanja glavnice, i što više stupajući na miesto dužnikovu, obvezuje se, da će vierovniku dospiele kamate neposredno plaćati na ugovorene rokove.

Premija, koju družtvo uzima, pokriva pogibelj, koju uzima na sebe, da mora osiguranu glavnicu ili kamate plaćati kao i gubitke, ako bi ga možebiti koji postigli. Premija, koja vierovnika čuva od materijalne štete ili od moralnih uštèrbah, služi ujedno družtvu kao naknada za predujme, koje bi moglo biti prisiljeno dati na miesto hipotekarnoga dužnika, kao i za slučajne parničke troškove i posliedice zakašnjenoga utierivanja glavnice, kojih se zajmodavac nema više bojati.

Iz toga neoborivo proizlazi, da će sigurnost točna plaćanja kamatah biti pèrvi plod takova osiguranja i da se nadalje vierovnik neće više imati bojati da će mu se prieko ugovorenoga roka odvlačit povraćenje glavnice. Družtvo će se jedino zato brinuti i izlagati pogibelji. Vierovniku sve je osigurano, kamate i glavnica, nemanje kao i pokoj duše, jer pravilno uživanje kamatah osigurano je družtvom, koje će na ustanovljene rokove miesto dužnika dotične svote plaćati i isto tako obezbiedjena je i glavnica od svakog mogućeg gubitka; on će za jedan zalog imati dva; miesto jednostručnoga stvarnoga jemstva imat će glavničar drugu garanciju u družtvenoj glavnici i u blagajnici „Vindobone“, koja dobra stoji za izpunjavanje dužnostih dužnikovih

Ako je istina, da visina kamatnoga mierila stoji u izravnom razmierju s pogibelju *izgubitka* na glavnici, moći je sa sigurnostju očekivat, da će se kod hipotekarnih zajamah, kod kojih *se pogibelj* podvostručenom garancijom družtva sasvim odstranjuje, kamatno mierilo umaljivati a ponude glavnicah, koje se uporavljuju na hipoteke, umnožavati.

„Vindobona“ predstavlja se uslied toga kao zavod, koi je isto tako jednostručan u svom temelju, kao što je plodonosan i mnogovèrstan u svojim dielovanjima; ona se u kratko može tako definirat: ona podkriepljuje, povisuje i podvostručuje vriednost hipotekarne stavke udarajući dugu pečat pravilnosti i točnosti u plaćanjima.

Ona će se dakle na skoro tako od većine glavničarah kao i zemljoposiednikah uzeti u pristojan obzir. Svatko će biti u stanju ponudit i uvažit njenu svèrhu, njenu poslenost, njenu sposobnost za razvitak, silu i znamenitost podhvata; u njenim pisarnicama sastajat će se glavničari i oni koji trebaju novacah, nuditelji i tražitelji. Što više obilnost ponude i traženja učinit će, da će družtvo moći uzeti obzir na osobite okolnosti svakog pojedinoga slučaja, zadovoljit navlastitim zahtievima i potrebama i tako proizvesti jednakost okamaćivanja, kao i jednako razdieljenje glavnicah imajućih se dati u zajam na hipoteke. Vierovnik neće se više imati brinuti, da mu bude blizu založena stvarnost i osoba dužnikova, jer što je njemu do toga stalo, kad zanj bdije družtvo? Koi će se glavničar u buduće zadovoljivat s jednom samo garancijom, ako samo od njega zavisi da si i drugu pribavi! Ako se k tomu doda lahkoća izkupljenja već obstojećih tražbinah i ponovljenja učinjenih zajmovah, lahko će se svatko osviedočit, da je „Vindobona“ podpunoma zvana, da olakša sklapanje hipotekarnih zajmovah, da povisi njihovu sigurnost, poveće cienu nepokretnih dobarah, učvèrsti vieresiju, promakne industriju i poljodielstvo, riečju, da pomogne posiedstvu i radnji nečineći nikom baš nikakove štete.

Neka se uzme k sèrcu sliedeće razmatranje: Evropu čeka težak izpit; najjači duhovi tronuti su time; nitko nepredvidja izlazka. Kad se mute vremena i zamèršuju dogadjaji, plaše se glavnice i uklanjaju se okolovanju. Onda će stopram „Vindobona“ sjati u svojoj najjasnijoj svietlosti, kao zavod svestrana osiguranja tako za one, koji imaju plaćat, kao i za one, koji imaju utierivat kamate i glavnice.

Družtvo kupuje i hipotekarne tražbine.

Glavnice uzimaju se na dobre hipoteke.

Uz hipotekarnu sigurnost nudi se kao druga garancija polica osiguranja „**Vindobone,**“ koja jamči za povraćanje glavnice kao i za redovito plaćanje kamatah na svagdanji rok dospielosti po samom družtvu.

Ponude neka se izvole ustmeno ili pismeno učinit direkciji „**Vindobone,**“ u Beču, u unutarnjem gradu, na pijaci „Am Hof“ br. 329.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

U ZAGREBU, U PETAK DANA 30. OŽUJKA 1860. Broj 75.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno občinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Nareba ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 30. siečnja 1860.

kriepostna za svekolike krunovine, izim upravnoga okoliša mletečkoga, kraljevine Dalmatinske i krajine vojničke u obziru zapriseženih poljarah (stražarah iliti čuvarah od poljah), koi će se postaviti, i u obziru postupka pri štetah (kvarovih) poljskih.

Da moguće bude, oštetjivanje iliti krivično, protupravno diranje, koje mu je poljsko dobro izvèrženo, laglje odvratjati i laglje mu u trag uleziti, i da se poljodielstvu u istinu namakne i dade ona zaštita, koje mu toli silno treba: dopušta se na temelju povlade, koju je Njegovo c. kr. apošt. Veličanstvo dalo previšnjom odlukom od 28. siečnja 1860., da se naredě i postave zapriseženi poljari (stražari iliti čuvari od poljah): a da bi si i služba zaprisežnih tih poljarah valjano uredila, a i postupak pri štetah (kvarovih) poljskih ustanovio, naredjuje se sliedeća:

§. 1. Pod poljskim dobrom razumievaju se svekolike stvari, koje se s težanjem iliti obradjivanjem poljah u najširjem smislu u savezu bud' neposredno, bud' posredno dokle god se te stvari nahode vani na polju.

S toga spadaju k poljskomu dobru kako sama zemljišta, kao: njive, livade, vinogradi, vèrti, voćke i svakovèrstni nasadi, prešnice, sienici, pčelinjaci, poljske kolibe, plotovi, živice, aleji, ribnjaci, naplavnice i odtoke t. j. naprave kako za navratjanje vode na polja tako i za odticanje vode, nasipi, gradnje vodene i vodovodi, poljski putevi i prelezi, zdenci (bunari) poljski itd., — tako i svikoliki još neuveženi (nespravljeni) plodovi i usievi, sieno i žito u stogovih, u polju ostavljeno poljodielsko orudje i halati, živina tegleća i pašna, gnoj itd.

§. 2. Za službu poljarsku slobodno je zaprisizati samo takovo poljare iliti stražare od poljah,

a) koje občina koja naredi i postavi, da joj čuvaju poljsko dobro bud' po svih, bud' po niekojih poljanah ili njivah, koje su u kotaru te občine, ili

b) koje naredi i postavi gospodar povećega dobra ili gospodarstva, da mu čuvaju poljsko dobro.

U drugom ovom slučaju iziskuju se, da gospodar takov imade u pravilu barem 100 dolnjo-austrijanskih jutarah zemljišta, poljodielstvu namienjenoga; nego iznimice može politička vlast dotičnoga kotara dozvoliti to i gospodarom takovih nepokretninah, koje nisu tolike, ako se po osobnih razmierjih i po ostalih okolnostih može s razlogom očekivati, da će se primjereno obdèržavati i ispunjavati propisi, sadèržani u naredbi ovoj.

§. 3. Iz saveza občinskoga odciepljeni, odprije gospoštinski „veći“ posied zemaljski, koi bude sám za sebe poseban okoliš vlasteoski, imat će se u smislu ove naredbe smatrati kao da je občina, i načelnik takovoga okoliša vlasteoskoga imat će sve one pravice i dužnosti, koje su po naredbi ovoj podieljene ili naložene načelniku občinskomu.

Dalje će se u naredbi ovoj načelnik občinski i načelnik samostalnoga okoliša vlasteoskoga zvati zajedničkim imenom „načelnik miestni.“

§. 4. Najnižja politička vlast u kotaru zaprisizat će poljare iliti čuvare (stražare) od poljah, i to samo na zahtievanje gospodara, odnosno na zahtievanje onoga, koi je naredio i postavio poljara, koi se ima zapriseći.

Zaprisizanje biva po priklopljenoj izgledki.

§. 5. Poljaru, kada položi prisegu, ima se dati pismena potvèrda, da je prisegu položio; i u potvèrdi toj treba da bude kazano, tko ga je postavio, i točno da bude opisan onaj kraj, što će ga poljar iliti poljski stražar imat obilaziti i čuvati. Ova potvèrda služit će zaprisežеnomu poljaru ili polskomu stražaru za izkaz.

§. 6. Za službu poljarsku slobodno je političkim vlastim zaprisizati samo takove ljude, koji su neporočna vladanja i koji su jurve prevalili dvadesetu godinu života.

§. 7. Nije slobodno zaprisizati za službu poljarsku čovieka, koi je radi zločinstva, radi prestupka, učinjenoga iz nasilja proti drugomu komu, ili radi prekèršaja takova, zatim radi prestupka ili prekèršaja, proizhodećega iz pohlepe za dobitkom ili protivnoga javnoj ćudoredností bio osudjen kao krivac, ili koi je samo s nedostatka dokazah bio oprošten, napokon ni čovieka, koi je poradi drugoga kojega narušaja zakonah osudjen bio barem na šest miesecih na kaznu zatvora.

§. 8. Može se zaprisežba za službu poljarsku uzkratiti čovieku, koi je slabih ćutilah i slabe pameti, koi je pijanica, koi je igraš, koi rado traži kavge i inate, koi je, kao što se o njem sumnja, podkupljiv ili kriomičar, u obće koi imade na sebi takovih manah tielesnih i duševnih, da po mnienju vlastih nije baš valjan, ili da je sasvime nesposoban za takovoga poljskoga čuvara, koi će imati pravo osobe poglavarstvene i straže gradjanske (civilne).

§. 9. Zapriseženi poljari smatraju se, dok su u službi i kada izvèršuju službu svoju poljarsku, kao javna straža, i uživaju u tom obziru sva prava, koja po zakonih idu osobam poglavarstvenim i stražam civilnim.

Što zapriseženi poljari iliti stražari od poljah, pozivajući se na službenu svoju zakletvu, izkažu glede činah ili okolnostih, koje se odnose na izvèršivanje službe njihove, imat će sve to silu dokaza po propisu §. 426. sl. c) kaznenoga postupnika od 29. sèrpnja 1853.

§. 10. Da svatko bude kadar zaprisežene poljare poznati i štovati ih kao stražu javnu, imat će ti poljari, opravljajući službu, na ramenu štitac, kojega obličje i obilježje treba da se dostavi do obćenitoga znanja po kotaru.

Ujedno bit će zaprisežеni poljari vlastni, imati u službi opasanu kratku sablju, kojom medjutim slobodno će im bit služit se samo u slučaju pravedne obrane.

§. 11. Kada pri kojem zaprisežеnom poljaru nastane koi izključni razlog, ustanovljen u §. 7., izgubit će isti po samom zakonu prava osobe poglavarstvene i straže civilne, koja je, položivši prisegu, bio zadobio.

U ostalom može se po mieri propisah, sadèržanih u §. 8., zaprisežеnomu poljaru, pri kojem se pokazala bude koja mana tielesna ili duševna, dosuditi gubitak tih pravah.

§. 12. Političke vlasti, koje zaprisižu poljare (§. 4), presudjuju takodjer i glede toga, tko se ima pripustiti da položi prisegu, i komu se imadu prava, prisegom zadobivena (§. 11.), opet oduzeti.

Proti ovim presudam dopušteno je pravno sredstvo utoka.

§. 13. Svatko je dužan pokoravati se onomu, što zaprisežеni poljar zapoviedi u poslovih službe svoje; a nasuprot imade se isti poljar pod strogo odgovornosti čuvati, da nečini ništa, što bi protivno bilo zakonu.

(Konac će sliediti.)

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Engleska je protestovala proti utielovljenju Savoje i Nice ali u Turinu a ne u Parizu, iz toga uzroka nehaje mnogo Francuzka za tu protestaciju. Švajcarsko savezno vieće sazvalo je savezna skupština povodom pitanja glede združenja na 29. t. m. — „Constitutionel“ od 24. t. m. dèrži vladanje Evrope u savojskom poslu povoljnim. Dosada je Švajcarska samo kod dvorovah parižkoga, londonskoga i turinskoga predala svoju protestaciju, što ovoj ogradi daje malone „prijateljski značaj.“ Francuzka će se stegnuti na to, da ju uzme do znanja. U ostalom javlja „Morning Post“, da je car Napoleon generalu Dufouru obećao garancijah za Chablais.

Iz Rima javlja „Timesov“ dopisnik pod 13. t. m., da se je papa prema dvojici kapetanah svoje tielesne straže izrazio: „Približavaju se zla vremena. Skoro ću trebati Vašu zaštitu za naša prava. Samo na Vašu hrabrost možemo se oslanjat, ako nas ostave Francuzi. U taj par nekažu jošte ničim ovi gospodičići (questi Signorini), kao da misle na odlazak, ali ipak moraju jedared otići.“ — Prošastoga petka, dne 9. ožujka, javlja dopisnik dalje, bio je francuzki poslanik kod pape, da mu saobći depešu, u kojoj Napoleon izjavlja, da je is svega, što je pokušano i učinjeno bilo, da se rimski dvor potakne, da promieni svoju politiku, sa žalostju opazio, da on nemierava ići vlastitim putem i tim više, da se je francuzkoj vladi neprijateljskim pokazao; da će se dakle morati odvažit, da svoju vojsku odazove, gdie će onda papa imati za svoju sigurnost skèrbit se vlastitim sredstvima. To je papu veoma razdražilo. Njemu se učini, kao da se u carevim riečma ujedno nalezi poruga i zanka. „Kako — reče — ja da se skèrbim za sigurnost svoje dèržave i svoje osobe? A hoće li mi biti dopušteno, da pozovem Napuljce?“ — Na to je poslanik, kao što čujem, odgovorio, da će se njegov gospodar kod Nj. sicilijanskoga veličanstva što revnije zauzeti, da njegova vojska, čim je prije moguće, dodje na miesto. To je je bilo odviš, nego da bi papa miran ostati mogao. On preda vojvodi pismo kralja sardinskoga (drugo pismo, u kojem Viktor Emanuel negovori više o vikarijatu, već samo o tributu ili godišnjoj plaći i u kojem izjavlja, da ako dodje samo jedan napuljski soldat u Marke, da će to smatrat

kao povod ratu) i reče zatim: „Čitajte gospodine poslaniče, pa onda recite, što da učinim. Austrijance nesmijem pozvati, jerbo Francuska neće toga da dopusti. Napuljce nesmijem pozvati, jerbo to zabranjuje Sardinija. Moja vlastita vojska pako nije dorasla nasèrtima, kojima smo svaki dan izloženi. Što da se dakle učini? To je podlost i lopovština (infamia e ribalderia), Vi to možete caru pisati."

Iz Napulja od 20. telegrafuju, da je kralj odputovao u Gaëtu (primorsku tvèrdjavu blizu rimske granice) i da će se za njim poslati ratne sprave. Vojska u Abrucima usredotočit će se. Kažu da je zaključeno, da se sve muške glave do 40. godine svoje dobe imaju uvèrstit u vojsku. — Jedan parižki dopisnik piše: Ovdie se zna o očitovanju kralja napuljskoga, poleg kojega se obvezuje učinit pripravah za zaštitu papine osobe, ako bi on za shodno našao ostavit Rim i izabrati si kakovo utočište. Ovo očitovanje dao je kralj poslanicima barono Brenieru i gospodinu Eliotu. Ujedno govori se, da će papa, čim dodje do sukoba u Markama, otići u Gaëtu i tamo se sastati s napuljskim kraljem.

U Parizu ustrojava se u zakonotvornom tielu prilično jak odpor proti zakonu u obziru novačenja za god. 1860., koi zahtieva 100.000 momakah. Prošaste ratne godine bilo je po zakonotvornom tielu dozvoljeno 140.000 momakah; no komora hoće ovaj put da vojsku stegne na stupanj mira od 80.000 momakah i da joj se napokon otvoreno reče, da li će biti mir ili rat. „Constitutionel" zahtieva zakon, koi bi i preminuvše branio proti gèrdjenju i kleveti. Kao što „Gazette de France" kaže, pohodit će na skoro princ Napoleon i princesa Klotilde kralja Viktora Emanuela.

U siednici saveznoga sabora u Frankfurtu od 24. t. m. primila je savezna skupština predloge većine u elektoratsko-haskom poslu sa 12 dvorskih glasovah. Elektoratsko-Haska uztegnula se je od glasovanja; Luxemburg nije glasovao ni za većinu, ni za manjinu, slobodni gradovi izjavili su se za to, da se stvar opet povrati odboru a Pruska i jedan glas izjavi se za manjinu. Pruska je naročito izjavila, da neprima nikakve obvezanosti na se uslied ovoga zaključka, na što je savezna skupština na predlog predsiednika izjavila, da su sve savezne vlade obvezane priznat zaključak većine.

Iz Mletačke pišu „Pressi": Predlozi raznih provincijalnih kongregacijah u obziru naimenovanja dvojice dèržavnih savietnikah za mletačke provincije prispiele su malone svekolike ovamo i u subotu sakupit će se već sredinska kongregacija za sastavljenje ternah, tako da će do konca ožujka dotični predlozi podnošeni biti na najviše zaključenje.

U „Presburg. Ztg." od 25. t. m. čitamo: „U subotu dne 18 t. m., dogovori se više diečakah, da na uskèrs otidju na Šlosberg, da tamo uplaše židove svojim provodom. Ovdiešnje c. k. redarstveno ravnateljstvo doćulo je za to, razaznalo krivce, i kolovodje, trojicu na broju, kaznilo šibanjem. Na to se steže stanje činjenice, koju su bezsaviestni dopisnici izopačili po raznim bečkim novinama. — U obziru članka niekog požunskog dopisnika (Ž. Z.), koi je „Oesterreichische Zeitung" u svoj 68. broj od 22. ožujka t. g. primio, nalazi ravnateljstvo požunske c. k. gimnazije izjaviti, da u svim viestima ličućim se ovoga učilišta nema nijedne istinite rieči, i da su već zato povedeni potrebni koraci. — U Požunu, dne 23. ožujka 1860. — Ravnateljstvo c. k. gimnazije.

U Mletcima dobilo je dne 21. t. m. više tamo smieštenih pomorskih oficirah i činovnikah zapoviest od pomorskoga zapovjedničtva, da odmah otidju u Tèrst, gdie se imaju ukèrcat na parni jaket „Fantasia." Ovaj jaket dobio je naime zapoviest, da otidje prejasnom nadvojvodi Ferdinandu Maximilijanu vraćajućem se iz Brazilije na susret do Multe, odkud će nadvojvoda na njem doći u Tèrst a od ovud upatit se u Beč.

Iz Berne javljaju od 28. ožujka bèrzojavnim putem, da je savezno vieće zaključilo, da će zahtievat, da se uzdèrži status quo (sadanje stanje), dok se pitanje konačno neuredi. Svajcarska zahtieva u ovu svèrhu konferenciju silah.

Kao što Reuterova pisarnica od 25. t. m. iz Beča javlja, neće austrijanski odgovor na Thouvenelovu notu, koja će skorim iz Beča otići, u obziru Savoje izreći ni protestacije, ni privoljenja, već će se zazovoljit time, da priuzdèržajući načelo ubilježi činjenicu.

Austrijanska carevina

Beč, 28. ožujka. Nj. kr. visost, vojvoda Brabantski, pohodio je jučer princa Augusta Koburžkoga. U večer bio je dvorski stol, na koi je pozvan bio i belgijski poslanik. Nj. kr. visost primila je prekjučer maršala Hessa, generala topničtva Benedeka, kneza Schwarzenberga itd.

— Bivši hospodar, knez Alexander Ghika, došao je iz Parisa ovamo.

— Izvan galičke israelitske deputacije (iz Lavova, Brodi-a i Černovica) primilo je Nj. veličanstvo car prekjučer i deputaciju Israelitah šopronskoga upravnoga područja.

— Nj. c. k. veličanstvo blagoizvolilo je odobriti, da se novci, koji su u Magjarskoj skupljeni u vrieme rata na oltar domovine, a nisu već kada namienjeni, upotrebe na popravljanje konjskog oplemenjenja u Magjarskoj. Na ovaj način opredielit će se na tu svèrhu oko 250 hiljadah forintih.

Tèrst 27. ožujka. Nj. c. visost nadvojvoda Ferdinand Maximilijan i Nj. prejasna gospodja supruga prispiela je dne 25. u večer na c. k. bojnom parobrodu „Jelisavi" u Gruž.

Zadar, 7. ožujka. Ovih danah stiglo je iz Beča najvišje odobrenje pravoslavne konzistorije za dalmatinsku eparhiju. U konzistoriji će biti jedan arhimandrit, iguman, prota, svećenik konzistorijalni i jedan perovodja.

Naskoro će se zaručiti i vienčati grof Ljudevit Trani, brat napuljskoga kralja, s vojvodinjom Matildom, bavarskom princesom.

Talijanska.

Turin 23. ožujka. Deputacija grada Nice primio je jučer kralj. Bilo joj je dano razumieti, da nebi bilo pametno cara Napoleona vriedjat, osobito sada, kad Italija možebiti više nego li ikada treba njegove pomoći.

Velika Britanija i Irska.

London 27. ožujka. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće izrazio se Horsman, da nalazi da je ukora vriedno, da vlada nije obaviestila parlamenat o sdruženju Savoje; Austrija, Savoja i Švajcarska obrabrile bi se time na odpor proti utielovljenju.

Na to odgovori Russell: Sdruženje Savoje tiče se ponajprije neutralnosti Švajcarske, posliedaje je pozvala ostale sile, da ju podapiru, od kojih više ih želi, da se pitanje sdruženja predloži kongresu. Postupanje Napoleonovo u tom poslu daje, veli, povoda nepouzdanju; no žestoki jezik parlamenta nebi francuzkom caru prepriečio napredovat putem, kojim je udario; utielovljenje Savoje moglo bi ratoborni francuzki narod prinukati na druge slične zahtieve.

Mi se nemoramo oddielit od ostalih evropejskih narodah, ako bi u budućе nastala slična pitanja, već moramo gotovi biti s njima zajednički raditi i prijateljski, no čvèrsto izjaviti, da je mir Evrope i njegovo uredjenje važno za Englezku, no da mir nije obezbiedjen, ako se s jedne strane neprestano pobudjivao bude strah i podozrenje zbog sdruženja sada ove a sada one zemlje, a s druge strane valjalo bi da vlade u svèrhu obezbiedjenja mira štuju prava i medjusobne granice.

Lord Manners izrazio je svoje podpuno zadovoljstvo o očitovanju lorda Russella, koje pruža dokaz, da se Engleska opet vraća k politici, od koje nebi se smiela bila nikada udaljit.

London, 27. ožujka. Jedan članak današnjega „Timesa" veli: Pretresanje u dolnjoj kući takovo je, da nije moguće mislit na nove kombinacije. Lord Russell naviestio je konec sèrdačnoga sporazumljenja s Francuzkom, se dovèršuje pouzdanje u tèrgovački ugovor. Car Napoleon zahtievat će najstrožije interpelacije, mi čitamo ugovor inače tumačen.

„Probudimo se! Recimo Napoleonu, mi smo prevareni bili, naše pouzdanje izčeznulo je!"

Današnji „Morning Herald" dèrži za vierojatno, da će se za niekoliko nedieljah u Londonu sastati kongres velikih silah.

„Daily-News" izrazuje se žestoko proti politici Francuzke.

Turska.

Iz Kamenice pišu od 20. veljače, kako su se kod jednoga Bugarina niekoliko Turakah, počem su se dobro najeli i napili, počeli rugati svetim ikonama, pa najposlie iskopaše svetiteljima i oči. Ovi Turci bili su saptije. U kameničkoj okolici puno je razbojnikah, pa kad redarstveni činovnici ovako postupaju s Bugarima, da šta tek čine hajduci!

Opet se je porodilo važno pitanje, zbog koga bog zna šta još može biti. Gèrci i Latini u Jerosolimu zavadili su se, tko smije čistiti put, što vodi na drum betlehemski. Latini vele, da oni imaju pravo. Obe stranke udarile su se metlama itd., te se gèrdno iztukoše. Očekuje se riešenje iz Carigrada.

Rusija.

Petrograd, 11. ožujka. Knez Gorčakov predigao se od bolesti.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Frankfurt 27. ožujka. Zakonotvorno tielo primilo je jednoglasno predlog, da se poslaniku slobodnoga grada Frankfurta za utemeljenje sredinske vlade kod niemačkoga saveza dade naputak. Ovaj zaključak obrazložen je dèržanjem Frankfurta.

London, 28. ožujka. U jučerašnjoj siednici gornje kuće naviestio je lord Wodhouse, da je sklopljen mir s Marokom, španjolska vojska pripravlja se na povratak.

U jučerašnjoj siednici dolnje kuće izjavio je Kinglake, da će odpustit od predloga u obziru sdruženja Savoje, ako se bude ministarstvo dèržalo politike, koja je naviestilo.

Carigrad 26. ožujka. Neposredne viesti iz Carigrada potvèrdjuju naimenovanje Mihaila za naslиednika kneza Miloša.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1493. (119) 3—2

Kundmachung.

der k. k. kroatisch-slavonischen Finanz-Landes-Direction.

Zum Behufe der Bemessung des Gebühren-Aequivalentes, welches moralische Personen als: weltliche und geistliche Gemeinden, Kirchen, weltliche und geistliche Stiftungen, dann Beneficien im Grunde des Gesetzes vom 2. August 1850 Tarifpost 106 Litt. b), von dem Besitze unbeweglicher Sachen und der noch aufrecht bestehenden Regalrechten (Schank-, Mühl-, Jagd- und Fischereirecht) nach dem von 10 zu 10 Jahren einzubekennenden Werthe dieser Objekte zu entrichten haben, waren die Bekenntnisse von den gedachten moralischen Personen und Beneficiaten für das sächste Decennium d. i. für die Zeit vom 1. November 1860 bis Ende Oktober 1870 laut des im Reichsgesetzblatte vom Jahre 1852 XXIII. Stück, und im Landesgesetz- und Regierungsblatte vom Jahre 1852 X Stück kundgemachten h. Finanz-Ministerial-Erlasses vom 30. März 1852 Z. 17071-F. M. bis Ende Jänner 1860 bei dem Steueramte ihres Wohnsitzes zu überreichen.

Nachdem jedoch dieser gesetzlichen Verpflichtung bisher nicht nachgekommen wurde, so wird gleichzeitig die Veranlassung getroffen, dass die Verpflichteten zur Einbringung der diessfälligen Bekenntnisse direkt und speziel ausgefordert werden; es ergeht aber hiemit an jene, welchen die speziele Aufforderung aus welchem immer Grunde nicht zukommen sollte, hiermit die Mahnung, die rückständigen Aequivalent-Bekenntnisse bei dem k. k. Steueramte ihres Wohnsitzes nach dem im Landesgesetz- und Regierungsblatte pro 1852 X Stück enthaltenen Formulare verfasst, längstens bis 15. Mai 1860 um so gewisser zu überreichen, als sonst den bestehenden Vorschriften gemäss das Gebührenäquivalent für die ganze zehnjährige Dauer mit der erhöhten Gebühr, d. i. im doppelten Betrage bemessen werden müsste.

Agram am 19. März 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 31. OŽUJKA 1860. Broj 76.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na cieli arak lista. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Ugovor, kojim je kralj sardinski, s priuzdèržajem odobrenja sardinskih komorah, pristao na sjedinjenje Savoje i Nice, sklopljen je dne 28. t. m. sašta u Turinu i podpisan. „Moniteur“ donosi u svom broju od 28. iz njega sliedeće glavne ustanove:

Čl. 1. Kralj sardinski pristaje na sjedinjenje Savoje i kotara Nice s Francuzkom i odriče se za sebe i svoje potomke na korist cara Francuzah svojih pravah na ova područja. Ovo sjedinjenje izvedeno je bez svakoga siljenja volje naroda, i obe vlade složit će se u obsiru najboljih sredstvah, da se uvaži i pronadje očitovanje ove volje.

Čl. 2. Kralj sardinski prenaša neutralizovane dielove Savoje pod istim uvietima, pod kojima ih sam posieduje, a car Francuzah obećaje, da će se sporazumieti o ovom predmetu kako s onim silama, koje su bile zastupane na bečkom kongresu, tako i sa švajcarskim savezom.

Čl. 3, 4 i 5. Miešovite komisije ustanovit će granice obiuh dèržavah i dobit će nalog, da riese razna medjutočja pitanja, koja će potaknuti sjedinjenje.

Čl. 6. Sardinski podanici rodjeni iz Savoje i Nice ovladjeni će biti na trajanje jedne godine reklamovati uzdèržanje sardinske narodnosti.

Obćenito se uzima, da to nije vaskolik sadèržaj ugovora, koi još ima, vele, tajnih zaporkih. Kao što se vidi iz gore navedenoga Moniteurova priobćenja, priuzdèržano je odobrenje talijanskoga parlamenta, kao i privoljenje pučanstvah. Cavour nije mogao ni hoteo kao konštitucionalan ministar podpisati se bez ovih uvietah; ali isti nose tim većma biljegu pustih formalitetah, čim nije ništa izviestno opredieljeno, kako se ima ovo privoljenje izposlovat; obe vlade hoće da se jošte sporazumiju o najboljim sredstvima i o načinu, kako da se zapita narod za njegovo mnienje.

Što se tiče turinskoga parlamenta, njegova većina hoće ono, što hoće Cavour i turinski parlamenat tim će laglje platit pomoć, koju je Sardinji dala Francuzka, čim to poglavito biva na račun srednje Italije i Švajcarske. Budući da će se utielovljenje već 30. ožujka izvesti, nemože se ni pomislit na mirno razmatranje stvari. Car neće, da Evropi dade časa da se razabere, zato postupa tako hitno i oštro. Francuzki poluslužbeni listovi opet kuju u zviezde umierenost careva, koi se naročito izjavlja, da je pripravan sporazumieti se s Evropom zbog neutralnih područjah i da je već na najbolјem putu da postigne ovaj sjajan uspieh. Kako se sjedinjenje ima izvesti, nije jošte sasad sasvim jasno. Po glasu jedne telegrafične depeše prispiela je u Milan dne 24. u večer zapoviest, da se obustavi odlazak francuzke vojske. Čini se, dakle da je istinit glas, polag kojega ima iz Lombardije izići samo toliko francuzkih regimentah, koliko ih je potrebno za posiednutje gradovah Nice, Chambery-a i Annecy-a. U Chambery-u tako se je talijanska stranka prepala, kao što ondašnja uprava javlja, da je naumila uzdèržat se od svakoga daljega očitovanja; no u Nici čini se, da neće da se dadu prekèršteним rukama prodati.

Iz Rima javljaju od 20. t. m. sliedeće potankosti o najnovijim neredima: Djaci sveučilišta zapievaše kod svetkovanja dana svetoga Josipa, imendana Garibaldova i dana sjedinjenja sredotalijanskih provincijah s Piemontom piesmu „Tebe Boga hvalimo.“ U večer vèrvila je neizmierna množina svieta po korsu. Opravnici redarstva bili su primljeni zviždanjem i našli su se prisiljeni povući svoje sablje, da svietinu rastieraju. Govori se da je 40 osobah ranjeno. Svietina vikala je neprestano: „Živio Garibaldi!“ Napokon podje papinskim žandarmima na konju za rukom razpudit narod Francuzke patrole obilaze neprestano grad. Kao što se pripovieda poslana su četiri otmiena tèrgovca, medju njima Silvestrelli i Titane, u zatočenje.

Kralj napuljski otišao je u Gaëtu, odkuda će dielovanje svoje vojske upravljati, koja ima uništi, kao što se čuje, u Rimsku. U Parizu razneo se za cielo neosnovani glas, da se je Pio IX. tajno uputio u Gaëtu. Kažu, da je Thouvenel papinskom poslaniku izjavio, da Francuzka neće smatrati ulaz napuljske vojske u Rimsku kao casus belli (povod ratu).

U Rimu misle jošte svejednako ozbiljno na

Rosilda,

pripoviedka iz talijanskoga

od Stiepana Horvata.

(Nadalje.)

One žene neb'jahu pùtene,
O kojih nam kazivaju priče,
Da umrieše smèrtju od junakah.
Ti slikaru[7]) nebi niekim smeo
Mužke cèrte, ni moć orijašku,
Niti duha naslikati ratnog.
One biše sèrdca umiljata,
Nadarena od prirode blage
Svedj za ljubav i samo za ljubav
Zadèrhtaše, kadu moć zablisnu,
Pa ipak su — u istinu jake,
Mnogo jača bijaše bo kriepost!
One htieše u pèrkos aježnosti
I ženske nam znane razmažnosti
Grudi svoje radje razparati!
No za vieru časti i ljubavi
I zakletvu pogaziti danu. —
A osvanù ura Rosildina!
Ako prije i bijaše zlotvor
Već prodèrsljiv — bijaše umieren!
Al' je sada prieko svake miere! — —
Sliep od strasti nij' ni opazio,
Da se ona stienom razgledava
Izbirući najljuće oružje.
Ona gleda, izbira i nadje.
I ko munja poleti na stienu
I odkvači jedan mač najduži.
Ali netom nastavi ju vika
Grozovita, gdie odjeće dvorcem.
Jedan samo trajaše trenutak.
Uzbunjene čù Rosilda Hune,
U njoj se porodi odluka,
Na koju još nikad nij' mislila,
I mač, koi je sebi naumila,
Kèrvoloku udari u pèrsa. —
On opane ... stane ... na nju panè.
Ona spuknù iz predèrte grudi
Otluskove nado okèrvljeno
Pak ga sunù, spuknù opet rinù
Deset putah udri ga u obraz,
A toliko izbode mu pèrsa,
Te je tuleć napadnij i borstvo
Streh i muke izhaknuo s dušom!
Dok je otaj pun grozote prizor
U madjarskoj bio tvèrdji gori,
Doli se jo oružala četa,
Primu kopje i odu na opor;
Nu smèrt strašna njihova vojvode
Zatekla ih tako nenadano,
Da na sve on čas zaboraviše,
Što junački ikod učiniše,
Pa se s polja ružno razpèršiše.
Junake je, koji s Piačence
Prognani su bili nečovječno,
Teodomir oko sebe zvao.
Sakupio od njih malu četu,
Četa mala zakletvu si dala:
Il' svladati il' mèrtvom ostati!
Nebì njim sad ni s dalka u glavi
Kó se sgadja četi mnogobrojnoj,
Da s' laskaju, da lasnò svladaju
Pogibelji, za koje neznadu,
Koje tekar prieto iz daleka.
Nu si mala preduzela četa,
Da se nada nadvladati s lahka.
„Ali što je da smo tako lahko,
Tako bèrzo, sretno nadvladali?...
Što j' varvare ustrašilo tako?...
Ni Otluska u bitvi nij' bilo!
Umiruć jim jedan Madjar kaža,
Što se zbilo s njeg'vim gospodarom,
Ženina ga dodavila ruka.
Dvogubo se svladateljem radost
Pomnožila, kad to razumješe,
Te pomamni stadoše pitati:
„Gdje je sveta izbaviteljica
Domovine — da joj zahvaljimo.
Otvorena vrata na temnicah,
A koji su u zatvoru bili —
Sad ih bilo petdeset na broju —
Radostniji još od pobjednikah!

[7]) Rieč o slikaru u ono doba mogla bi onoga zateći, koi je gdiegod čitao, da je Cimabue izza sriedovieċnoga barbarstva pèrvi bio, koi je slikarstvo u Italiji obreo. Ali tko će u Tribošija zaviriti, naći će mnogo dokazah, da već i u starije vrieme u Italiji bijaše slikarah; bijahu ponajprije Gèrci, ali ipak i urodjenici. A što piesnik slikara neimenuje, mogao je misliti na jednu ili više slikah, koje su onda bile na glasu, pa je na njih hteo upozorniti; ili možebiti trubadur nije tim ništa drugo mislio, nego da umietnik nebi smeo ženi — ma ni onda, kad ju tuga ili kriepostno požèrtvovanje izvanredno ohrabri — ženin ukras, krotkost izostaviti. Čini se, da je on svedj tako mislio, dà i onda, kad je amazonu, divjakinju, Tankredu opisivao; jer u ovoj piesmi na mnogom miestu nastoji ublažiti onu kriepčinu, koja je u značaju ove junakinje. Tko se s kazalištem pozna, pristat će s trubadurom; jer će već biti opazio, da igračica, ma koliko dobro predstavljala junaka, sgrozit može, ali ganuti ne. A ako je igračica samo junakinja, t. j. žena u pravom smislu, njene suze izcèrpe mnogo tudjih suzah.

exkomunikaciju Viktora Emanuela. Kardinal Gaude zabavlja se sastavljenjem exkomunikacionalne bulle. Exkomunikacionalni konsistorij, koi se je imao obdèržavati dne 23., odgodjen je na 26. ožujka.

U Švajcarskoj neprestano vlada najratobornije raspoloženje i mislilo se je, da će veliko i narodno vieće, koje se je dne 26. u Berni sastati imalo, zaključit, da se švajcarska vojska stavi u pokretno stanje i da posiedne kotare Chablais i Faucigny. Viesti o raspravama Švajcarski s Napoleonom glase veoma nepovoljno. U Berlinu misle, da će niekadašnji „gradjanin Turgauski“ napokon popustiti i razprene kotare ustupit Švajcarskoj. Mi toga nevierujemo, jerbo inače nebi bio lord Russell kazao, što je telegraf dne 27. javio.

Dopisi.

I. V. iz Žitomira. Kad sam pod br. 61. Narodnih Novinah od 14. ožujka o. g. čitao, da se je prosuo glas o tome, da će se još ove godine put žitomirski praviti, koi je u listu pod napomenutim brojem gosp. pisac u predielima Hèrvatske medju nevaljanima našao za najgori, tad sam mu po duši potvèrditi morao, da istinu govori, jer sam se i ja njime poslužio, pa sam zlo nabasao, dočim sam ne samo zagreznuo u blato, već malo je falelo, da nisem u njem zaglavio na ovom drumu, koi je ipak od velike znamenitosti.

S početka napomenuti veseli glas radostno je uzdèrmao i mene a uzdèrma i ostali narod obitavajući kraj toga druma.

Kad se je pako pročulo po okolici ovoj i to, da će se ove godine i ona spirka t. j. ono bèrdo medju Bistricom i Kašinom „Laz“ zvano, kojim malone sve Zagorje a osobito desno t. j. izhodno krilu Zagorja obći s Posavinom i s glavnim gradom Zagrebom, prokopat, (pri čem neće biti mnogo radnje, jerbo je od dèržavne ceste do onoga bèrda put kroz Kašinu posve dobro prigotovljen, a s ove strane Zagorja opet su zagorski putevi do onoga bèrda u prolaznom stanju), uzradovalo nas je još živahnije. Ugodni ovi glasovi tako nam gode kao gladnom komad hlieba, a čuli smo, da će naše revno i svake hvale vriedno poglavarstvo da pospieši to dielo pozvati i. osoblje dolnjih posavačkih kotarah, što daje robotu, na taj velike važnosti posao, pošto je pozvalo bilo prigorske obćine prošle godine njima u pomoć, kad su se gradili prodori savski i pravila cesta vèrbovačka, što se obćenito odobrava, jerbo sjedinjene sile mogu mnogo, a osamljene malo ili ništa učinit.

Posao taj prešno će ići, jer će množina robotašah na više stranah po svoj prilici raditi; rado dakle vierujem, da se neću prevarit o ovom raznešenom glasu i da neću pogriešit, ako rečem, da bi i najprije ovom prilikom došao red na žitomirski drum, da se uzmogne stavit u prolazno stanje. Lahko je predvidieti, od kolike će koristi to biti i kakova će se blagodat dati time nesamo Zagorcima, koji će po tom na dvie strane izlaz i ulaz imati, te će u Zagreb moći kroz Kašinu za tri i pó do četiri ure doći a sad treba im osam do devet urah, dok onamo dodju, već će to od koristi biti i inom mnogobrojnom narodu, koi iz dolnjih stranah putuje na Bistricu.

Zahvalnom narodu zagorsko-prigorskom učinit će revno i brižljivo poglavarstvo ovim liepim činom pravi temelj poboljšanju i povećanju njegova blagostanja. Da bog da uživotvorilo se to što skorije!

U Malom Selu 20. ožujka. A. T. B. Dok su Turci svoje čete oko Drine sakupili i pripravne činili, kako će se obraniti od namišljenih napadajah sèrbskog kneza Miloša, naumiše Hercegovci zgodu upotrebiti, te se oprostiti gospodstva turskoga. Dakle još 12. veljače t. g. kèrst oboje viere u nahiji Trebinskoj, Gackoj i Nevesinjskoj podiže se na noge junačke i udari na Derviš-pašine Arnaute kod Trebinja. Arnautah je bilo pet stotinah: a raje je bilo toliko, ako ne i više. Poslie žestoka boja, u kome padne desetak Arnautah mèrtvih, dadu se ovi u bieg, a kèrst, medju kojim dvojica poginuše, prodrie i predje u Cèrnugoru. Tim primierom podbodeni hristjani neprestaju na Turke udarati, ali samo na vojnike, ostale musulmanske stanovnike štede, obećaju im slobodu viere, i da su prosti od poreza do velike nužde, u kojoj će im valjati jedan cekin u dèržavnu blagajnu plaćati. Sad će valjda bèrže bolje nizami sa sèrbske granice na Cèrnugoru pohèrliti, da pokore raju hercegovačku. Ali su borme i nizami nezadovoljni, jer za cielu godinu nedobiše plaće, pa bi i oni volili, da im je služiti u vojsci, gdie se uredno plaća vojnik.

Čuje se, da je došao novi ferman, po kom se naredjuje, da raja na svako prase, kom je godina, plaća po 1 for., a kome neima čitava godina, na ono ništa.

U nas će, kako šuma ozeleni, što od glada što od drugog jada biti pune šume četah.

Prelaženje kèršćanah iz Bosne i turske Hèrvatske traje neprestano uzduž ciele krajine. Vlada cesarska daje im nješto podpore na glavu čim predju, i dok se nenastane. Ele nieki dan u Šamac se vrati jedan kèršćanin, koi sa četiri vóka prešao bijaše, i tužaše se, kako je morao svoju marvu pod pustu cienu prodati i nemogao naći miestanca za naseobu, kako evo jadno se povraća u Bosnu. Ja se upravo bojim, da će ovim preseljivanjem, koje se prečesto dogadja, gladom i inim nezgodama pučanstvo Bosne vèrlo udariti u natrag.

Poziv

U smislu poglavjah 44—48 štatutah austrijskoga družtva za liepe umietnosti mogu se ustrojiti područne izložbe starijih i novih umotvorah takodjer u onih pokrajinah i miestih cesarevine austrijanske, u kojih se na godinu najmanje 100 dionicah austrijanskoga družtva za umietnosti od članovah ili dionikah istoga družtva skupi i u kojih miestih od pojedinih prijateljah umietnosti ili od čitavih po vlasti dozvoljenih družtvah, koja takovu izložbu na svoj račun preduzeti i ustrojiti žele, dovoljno poruč[e]nstvo i sigurnost glede troškovah skopčanih sa spremanjem, pošiljanjem i izlaganjem ili oštetjivanjem podati se može.

Buduć da spomenute dionice, koje samo 5 for. u sr. stoje, takodjer pravo na ono ždrebanje imadu, koje se od strane družtva umietnosti svake godine s onimi domaćimi i inostranimi umotvori poduzima, što se u tečaju od 10 godinah od družtva nabavljaju, s zajedno onomu miestu ili pokrajini, gdie ima 100 dioničarah po 5 for. riedku ugodnost izložbe krasnih umotvorinah na uživanje podaje, s toga smatraju podpisani za svoju ugodnu dužnost, takodjer sve prijatelje umietnosti u Hèrvatskoj i Slavoniji na gorerečeno družtvo pozorne učiniti, i time zajedno najuljudnije pozvati, da i naši zemljaci, sliedeći primier prijateljah umietnosti u ostalih pokrajinah austrijanskih, pri tome družtvu s kupovanjem dionicah, *adioničtvaju*, i *sajedno pismeno* priobće, da *li bi sklonjeni bili*, kad bi se za Hèrvatsku i *Slavoniju* područno družtvo za umietnosti *ustrojilo*, *kao* članovi toga družtva pristupiti, i *time* k rasplodjenju najplemenitijega i *najugodnijega* što čoviek na toj zemlji imade, naime božanske umietnosti, takodjer u našoj liepoj, ali na pravih umotvorih toli ubogoj domovini, po mogućnosti pristupiti.

A ti dušo, gdje si ti Rosildo?
Ti oklievaš — gdje si kud me tražiš?
Dobra ženo! ah Rosildo gdje si?
U velikoj dvorani bì svjetlo —
Tavno svjetlo od svjetiljke male
Iz dvorane izišao starac,
Bio Ugjer — onaj vierni sluga.
Stèrknuo se s gospodarom svojim
Baš na vratih, kad htjede unići.
Hoće Ugjer zapriečit mu ulaz.
Al' prekasno, jer pod stolom spazi
Teodomir truplo orijaško,
Bilo truplo groznoga Otluska,
Do Otluska bio mač krvavi.
Teodomir od radosti ciknu
Stupi bliže — ali oh! užasa!
Opazio i još jedno tielo —
Poznao ga — bijaše Rosilda! — — —
A dočim je muž od svojih ljudih
Nesretniji jadovo i plako
U dvorani i vlase si čupo,
O! moj bože! kakova razlika
Od radosti kó pomamni plešu
Drugi njeg'vi neznajuć za njega,
Niti što se dogodilo gori.
Viču njega i svaki mu viče:
Ej junače! gdje si, pojavi se!
Pobiedismo — tvoja slava to je!
Za bjegunci — nedajmo jim stati,
Ajd pred nami — vodi nas za njimi:
Da dobimo natrag grad u ruke.
Za malo se utaloži vika.
Zaniemiše, čim stvar saznadoše,
I nagèrnu s častnim poštivanjem
Svi ujedno dvorani na vrata.
Sve ih radost u on čas ostavi,
Pa gledahu kó okamenjeni
Mèrtvu ženu i plačnog plemića,
U njem jedva još što od junaka;
Jere plače ko djetešće malo,
I valja se u kèrvi i prahu,
Nemareći — neće-li mu tko god
Za slaboću zamjeriti ovu!
Ajd vi sretni... ajd odmah onamo!
Bez mnogoga vi ćete napora
Rodno mjesto predobiti natrag....
Otlusko je svladan.... ona svladà —
Ah ovo je vaša junakinja....
To govori na Rosildu kaže,
I na njene grudi raskinute
Porad strasti što bies razmèrcvari,
I na druga izranjena mjesta.
Pa u biesu svóm silom od sebe
Gurnu slugu viernoga Ugjera,
Koji ga je dèržao dosada,
Ali mač si zahman prihvatio,
Da si njime sám dovije život.
Oj! sretnoga puka Piačenskog,
Gdje si opet osvojio zide!
Svi tudjinu udovca prijemlju
Gostoljubno, kamo god se svrati,
I svuda ga njeguju ljubezno,
I žele ga sbog nesretne kobi.
A Rosildi na vječnu slavu
Na sried tèrga spomenik podižu [8]),
Te kad malo izteklo godinah,
A tuženju plemića junaka
Kadno smèrtca načinila konac,
Tad pepeo metnu nesretnikov
U lies isti u kojem bijaše
I plemkinja junačka Rosilda.
Jao! taj se vidjet lies mogaše
Još i onda, kad ja bioh diete
I moj otac išao ga gledat.
Ali kad ja mladićem dorasoh
I k Lombardom išah hodočasteć,
Da izprosim za slabe kriepostì
Pojačenja — ja ga već nenadjoh,
Nego mjesto ove junakinje
I njezina pepela svetoga
Nadjoh kamen i to poderinu [9]),
A na njojzi lakèrdijaš [10]) sjedi,
Pak popieva pjesme ludovaće,
Oko njega cielo množtvo puka,
Što ko biesno rukom ruku bije,
A kó ludo grohotom se smije [11]).

[8]) Ovo se neslaže sa zaključkom. Ali trubadur je govorio o namierah onih, koji podigoše spomenik. Pa zar nije tako sa svim, što se potonjemu svietu ostavi na uspomenu? Svedj se niekoliko viekovah uzme u bezkrajnost; a jedan nasèrt razdražena puka, potres istih onih nezgodah danas može razoriti, što smo jučer viečnim zvali.

[9]) Kao ini gradovi tako i Pijačenca bijaše više putah žestokimi bojevi medju plemstvom i pukom sbarana, a dosta putah su pobiednici razorivali sve, što je pobiedjenikom bilo drago i u cieni.

[10]) Trubaduri uzvišenije struke zvahu pievače prostake i šaljive lakèrdijaši; a ovi bijahu ljubimci pučki. Dogadjaj, o kom se ovdie govori, mnogo je stariji, nego ova trubadurova piesma, te bi se i ovaj naziv lakèrdijaš mogao anakronizmom činiti. Nu to je sigurno, da je u sva vremena bilo piesnikah a ponajprije prostih šaljivih, pa bili oni koga mu drago naroda, ovaj im naziv lakèrdijašah dobro pristaje.

[11]) Ovaj opis prostačnih dušah, koje obezčastiše spomenik junakinjin, daje sumnjati, da je niekoč bezzakonja bilo.

Višerečene dionice po 5 for. mogu se dobiti u litografijskom zavodu i prodaonici umotvorinah Julija Hühna u Ilici gdie se nalazi takodjer arak za podpis one gospode koja su sklona pristupiti k podružnici družtva liepih umietnostih za Hèrvatsku i Slavoniju.

Dalji odgovori i koraci glede podružnice učinit će se ukupno od onih koji će se podpisati kao članovi.

U Zagrebu dne 25. ožujka 1860.

Grof Kulmer Fr.
Conrad Eybesfeldski.
Ambros Vranicany.
Ivan Kukuljević.

Austrijanska carevina.

U Boki Kotorskoj, 7. ožujka. (S. D.) U Hercegovini kao da se niečem nadaju i spremaju. Popisuju se Turci u vojnike, i to sve ove pripreme namienjuju se proti Sèrbiji. Ali Hercegovina nemisli kao Bosna. Mostarlije su govorili, da oni neće da snadu za vojevanje proti Sèrbiji, već da će im biti dosta čuvati svoje domove, „jer“, vele oni, „ako podjemo mi na Sèrbiju, nećemo ni čavla u kući zateći, a ako se koi živ doma vrati.“ Hercegovina se boji Cèrne Gore, pa se nesmije kretati nikud.

I u Cèrnoj Gori načulo se je, da se Turci i proti njima spremaju, pa se oni spremaju čim mogu. Ako Turci neostanu na miru, lasno može do jačih zadjevicah i kèrvavljenja doći. Ako se pomiere granice, bit će dosta teškoće, jer će uz Cèrnogorce pristati opet oni hristjani, koji su se prije dvie godine borili za odstupanje od Turakah, a za sjedinjenje s Cèrnom Gorom. Kao da Cèrnogorci misle, dok se sniega oproste, nešto započeti.

Prije se je govorilo, da će knez cèrnogorski kretati na put, a sad se je to uspavalo; ali mnogi nagadjaju, da je putovanje izmaknuto do liepših danah, a to će biti na prolieće.

Ovdiešnji okružni načelnik i dvorski savietnik, g. Dojmi, posterao se nabaviti žita za ovdiešnje siromašne ljude, te će im dati na priček do jeseni, dok budu ljudi u boljemu stanju, da mogu podmiriti. I prije se on ovako u nerodnim godinama za siromašni narod u njegovom okružju starao.

Mnogi Cèrnogorci odlaze neprestano u Carigrad. Skoro svake godine kreću se Cèrnogorci tamo radi zasluge. Niekih godinah moglo se je nakupiti u Carigradu do 2500 ljudih. Oni stoje tamo po više godinah, pa kad što steku, onda se povraćaju doma. Prije su bile nadnice po 10, 12 i 15 grošah, a sad su mnogo manje. Ove Cèrnogorce kad dodju u Carigrad i robotaju, zovu „Hèrvatima“, a to će biti po svoj prilici odtuda što rade na nadnicu. Pod ovim imenom stoje oni, dok su u Carigradu, a kad se povrate doma, opet su Cèrnogorci.

Prošla godina zlorodna je bila u svih ovih stranah, pa i mnogi Primorci podjoše u Carigrad na tečenje. Kukuruz, koi je bio jesenas po 3 f., sad je skočio na 6 f. 30 novč. Prilika je, da će biti još skuplji. Ovamo se zima povraća. Veljača se rassèrdila, a zna se, da je svagda bila miešovita, ali se ove godine prošarala tako, da je jedan dan liepo, a dva ružno. Po planinskim miestima zapao je snieg do 10 stopah visine.

U Kotoru ima sada jedna liekarna, koje je sad posiedatelj jedan Sèrbin g. Niko Popović. On nije svèršio teoretičan mekanizam ovoga posla, ali se je u praktiki toliko izviežbao, da razumije svaki liek za svaku bolest. On je u ovom poslu već 30 godinah. Samo jedini formalitet smeta mu, što nemože liekarnu pod svojim imenom imati. On je tako dobra duša, da se od njega bolji tražiti nemože. Sirotinja ga smatra kao svog otca, jer joj daje liekove badava. Kad ga izgubi, nikad ga više ovakovoga dobiti neće. Poradi njegove vèrline i dobrodušnosti želili bi svi njegovi prijatelji, a i sav narod Boke Kotorske, da podje u Beč i da položi ispit u toj mekaničkoj struci, pa da stoji liekarna pod njegovom tvèrdkom (firmom), jer inače može mu se dosta nezgodah praviti. Dobrog je teško steći.

Sèrbija.

Sa sèrbske granice od 22. pišu „T. Ztgu“: Pod iztragu povučeni tajnik u ministarstvu unutarnjih poslovah Milan Janković položio je jučer izpovied, iz koje proizlazi, da Stevčina stranka, kojoj pripada i mitropolit, ima za glavnu svèrhu obalit kneza prestolonasliednika Mihaila. Vojvoda Leuchtenburžki imao bi se proglasiti za sèrbskoga vladaoca.

Koje su osobe jošte upletene u ovo kovarstvo, nije težko pogodit. Kažu da će mitropolit doći pod iztragu.

Sva Stevčina rodbina prognana je iz jagodinskog okružja, njenoga zavičaja.

Švajcarska.

Ginevra, 24. ožujka. Ovdie se čine sve priprave za neposredno predstojeće dogadjaje. Veliko vieće pozvano je za danas. Gradjani su pozvani, da sve oružje, bez kojega mogu biti, donesu u varošku kuću. Savezno vieće, koje se boji možebiti zbog ovdie vladajuće razdraženosti, da će se dogodit najskrajnjije stvari, javilo je vladi bèrzojavnim putem, da je gospodin Thouvenel izjavio, da se neutralizovane provincije nemaju vojnički posiesti. Depeši se nevieruje i zato nečini ni utiska. Iz Turina javljaju bèrzojavnim putem, da danas sardinske oblasti izlaze iz Savoje, i da će odmah zamienjene biti s francuzkima. Kažu, da princ Napoleon upravlja dielo posiednutja. U Faucigny-u i Chablais-u očekuje se kriepak odpor, svi se nadaju, da će švajcarska vojska doći braniti ove provincije.

Talijanska.

Turin, 24. ožujka. Kralj je jučer kod dočeka izjavio, da će 15. dojdućega mieseca odputovat u Firencu. Sardinske komore otvorit će se po svoj prilici medju 2. i 5. travnja. Jedan oddiel francuzke vojske, koi pripada brigadi Lodi, došao je jučer u Turin i bio je po odmoru od dva sata odmah put Savoje dalje odpremljen.

„Gazzetta militare“ doznaje iz izviestna izvora, da je car Napoleon piemontezkoj vladi jedino iz dobrohotnosti podielio dozvoljenje, da se iz francuzkih arsenalah obskèrbe topovima, strielivom i barutom; izvan toga stavila je francuzka vlada piemontezkoj na raspolaganje jedan dio svojih topovah za oružanje bojnoga pomorstva.

Turin 26. ožujka. Bonedetti vratit će se danas s ustupnim ugovorom u Pariz. Ovdie su izabrani: Cavour, Miglietti, Ricasoli, Cassinis, Vegezzi i Farini; u Milanu: Cavour, Tenca, Mosca, Farini i Cattaneo. Ratazzi izabran je u Toskani a Pepoli u Komu.

Turin 26. ožujka. Današnja „Gazzetta ufficiale del Regno“ sadèržaje dekret o naimenovanju princa Carignana za namiestnika toskanskoga s vèrhovnim zapoviedničtvom nad subozemnom i pomorskom vojskom. Središnji organ administracije pod glavnim gubernatorom imat će svoju stolicu u Firenci. Na čelu ministarstvah stoje direktori, no ratno i pomorsko ministarstvo sjedinjeno je s turinskim. Ricasoli naimenovan je glavnim gubernatorom.

U Bologna doći će 23. piemontezko topničtvo.

Chambery 26. ožujka. Dvie Satnije 80. regimente prispiele su danas ovamo.

Francuzka.

Pariz, 25. ožujka. „Patrie“ javlja, da je danas izabiranje poklisarah u Savoji i Nici za sardinsku poklisarsku komoru. Izabrani udioničtvovat će kod glasovanja u obziru odobrenja ugovora danas proglašenoga o ustupu Savoje i Nice a zatim će odmah ostaviti komoru.

Polag jednoga privatnoga pisma iz Orana u Algeriji usredotočuju se tamo pojedini oddieli inostranačke legije kao što je prošaste godine prije ukèrcanja u Italiji bivalo. Zato su u Oranu kod odlazka ovoga pisma mislili, da će opet biti rata.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz 29. ožujka. U današnjem Constitutionnelu govori Grandguillot o mogućnosti odlazka francuske vojske iz Rima, i opaža pri tom, da nemože tamo francuska vojska ostati na neopredieljeno vrieme. Papinska vlada želila je, veli, njezin odlazak; ova želja izpunit će se, čim se dovoljno zajamči sigurnost pape i francuzke čete zamiene vojskom pribavljenom od talijanske koje sile. Ako u tom obziru uspiju pogadjanja s Napuljem, Franauzka neće tomu stavljati nikakvih preprekah.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 30. ožujka 1860.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.9
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	68.9
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	859.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	189.
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		113.25
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		132.9
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.27
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	31.75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

K br. 113. (102) 3—3

(Opetovano obnarodovanje.)

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede Jazigiena i velike i male Kumanie iznimajuć občinu Halas.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Pešti daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega uvodjenja gruntovnah novih knjigah u budapeštanskom upravnom okolišu kraljevine Ugarske uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 22. lipnja 1859. br. 9187 na znanje sliedeće:

1.

U budapeštanskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnah novih knjigah miestimičko izvedenje polag občinah u svima občinama i pustama od Jazigiena i velike i male Kumanije iznimajuć občinu Halas polag njihovoga prostora od godine 1848. obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. kolovoza 1859. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o varoškoj občini Jazberény u c. k. gruntovničkoj pisarnici kod županijskoga suda Jaszbereny,

b) o ostalih občinah kapitanatskog kotara Jaszbereny u c. k. grunt. pisarnici kod gradsko-odrednog kotarskog suda u Jaszbereny,

c) o občinah kapitanatskog kotara Jasz-Apathi u c. k. grunt pisarnici u Jasz-Apothi,

d) o občinah kapitanatskog kotara Kardszag u c. k. grunt. pisarnici u Kardszagu,

e) o občinah kapitanatskoga kotara u Kun-Szent-Miklosu,

f) o občinah kapitanatskog kotara Felegyhaza u c. k. grunt. pisarnici u Felegyhazu, i

g) o občinah kotara Halas (iznimajuć občinu Halas) u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Halasu.

Obavljanje poslovah i uredovanjah naznačenih u ovom izroku ima se takodjer započeti 1. kolovoza 1860. i u svèrhu ovu odredjen jest

a) c. k. županijski sud u Jaszbereny za varoš Jaszbereny kao pod a),

b) c. k. gradsko-odredni kotarski sud u Jaszbereny za kotar Jaszbereny kao pod b), i

c) c. k. sudbeni uredi u Jasz-Apathi, Kardszagu, Kun-Szent-Miklosu, Felegyhazu i Halasu, i to svaki za občine svog kotara kao pod c, d, e, f, g.

Podpuni sadèržaj predležećeg izroka jest u Buda-peštanskim Novinama od 14., 19. i 23. veljače t. god. br. 28, 41 i 44, i u Buda-peštanskom Hirlopu od 5., 8. i 11. veljače t. g. br. 29, 31 i 34. uvèršten.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 29. veljače 1860.

Nr. 1501. (117) 3—2

Kundmachung.

Unter gleichzeitiger Aufhebung der bestehenden 1mal wöchentlichen Kariolposten Agram – St. Georgen wird vom 1. April l. J. auf dieser Route eine einmal wöchentliche Mallepost in Gang gesetzt, die zugleich an die Stelle einer Reitpost zwischen Agram und St. Georgen tretend, die Beförderung der Briefpost vermitteln wird.

Die Passagiers-Aufnahme bei dieser Mallepost ist auf die 3 Plätze des Hauptwagens beschränkt, die Passagiersgebühr mit 56 kr. ö. W. per Meile, das Freigepäcke des Reisenden mit 30 Pfund im Gewicht und 100 fl. ö. W. Werth festgesetzt.

Die Postämter Dugosello, Verbovec, Mil.-St. Ivan und Bellovar können zu dieser Mallepost insofern Reisende aufnehmen, als Plätze bei Ankunft des Wagens frei sind.

Das Maximalgewicht für die, mittelst dieser Mallepost zu befördernden Sendungen wird auf 40 Pfund per Stück festgesetzt.

Aus Anlass dieser Malleposteinführung werden auch mit 1. April Aenderungen im Kurse der Kariolpost Warasdin-Essek, Kreuz-Verbovec, dann der Reitposten Agram-S Georgen, der Bothenposten Valpo-Bisovac und Vučin-Slatina eintreten und dieselben vom gedachten Zeitpunkte in nachfolgender Ordnung in Gang stehen.

I. Mallepost Agram-S. Georgen.

Von Agram Sonntag 1 Uhr Mittags.	In S. Georgen Montag Früh um 2 Uhr 15 Minut. (im Anschlusse an die Reit- und Cariolpost Warasdin-Esseg.)
Von S. Georgen Montag um 3 Uhr 30 Min. Nachmittags, (nach Eintreffen der Cariol- und Reitpost aus Essek)	In Agram Dienstag Früh 4 Uhr 45 Minuten.

II. Reitpost Agram-S. Georgen

Von Agram Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr Mittags.	In S. Georgen den folgenden Tag 2 Uhr Früh.
Von S. Georgen, Sonntag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag.	In Agram am folgenden Tag um 4 Uhr 30 Minut. Früh.

III. Kariolpost Warasdin-Essek

Von Warasdin Sonntag um 12 Uhr.	In Essek Dienstag 3 Uhr Mitags.
Von Essek Sonntag Früh 5 Uhr 30 Minuten.	In Warasdin Dienstag Früh 8 Uhr.

IV. Kariolpost Kreuz-Verbovec.

Von Verbovec Montag Früh 5 Uhr 30 Min.	In Kreuz Montag 8 Uhr 30 Minuten Früh.
Von Kreuz Montag Nachmittags 4 Uhr.	In Verbovec Montag 7 Uhr Abends.

V. Bothenpost Vučin-Slatina.

Von Vučin Sonntag, Montag, Mittwoch, Freitag 5 Uhr Früh.	In Slatina an denselben Tagen um 9 Uhr 30 Min. Vormittags.
Von Slatina an obigen Tagen um 12 Uhr 15 Minuten Mittags.	In Vučin an denselben Tagen Abends um 4 Uhr 45 Minuten.

VI. Bothenpost Walpo-Bisovac.

Von Valpo Montag, Donnerstag, Samstag um 9 Uhr 45 Minuten und Dienstag um 10 Uhr Früh.	In Bisovac um 11 Uhr 45 Minuten Mittags an denselben Tagen.
Von Bisovac am Montag, Donnerstag, Samstag um 12 Uhr und Dienstag um 1 Uhr Mittags.	In Valpo an denselben Tagen um 2 beziehungsweise 3 Uhr Mittags.

Agram den 17. März 1860.

Klosse.

Nr. 1308. civ. (122) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Andreas Matica, vertreten durch Herrn Advokaten Ostoić wegen schuldigen 4428 fl c. s. c die executive Feilbietung der, den Eheleuten Josef u. Julianna Šyprak gehörigen, auf 8068 fl. 36 kr ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grund-Buchs-Protokolle Nr. 303.-A. I. Steuer-Gemeinde Agram Obere Stadt Conscr.-Nr. 161. auf den Namen der Exekuten eingetragenen bürgerlichen Liegenschaft bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 5. Juni 1860 und der zweite auf den 6. Juli 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der obigen Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 14. März 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 132. (113) 3—3

Natiečaj.

Kod novosagrojene pučke učione u Breztovcu, na Daruvarsku župu spadajućem, te u požežkoj županiji ležećem miestu, ima se popuniti služba učiteljska, s kojom je skopčana godišnja platja od 252 for. a. vr. nuz bezplatni stan, uživanje vèrta od 1. jutra, i 12. fatih dèrvah za njegovu i školsku porabu.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastono pisane, te providjene dokazaicami o dobi, vierozakonu, domovini, stališu, sposobnosti, znanju jezikah, dosadanjem svojem službovanju kao i ćudorednom i političkom ponašanju do zadnjega travnja t. g. predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Gaju Ivana Kovačevića.

U Zagrebu dne 9. ožujka 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga Ordinariata.

Nr. 2422-491. (110) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' I. R. Ufficio centrale di Porto e Sanità marittima in Trieste, si è rese vacante il posto di capo guardiano d' ispezione, cui va congiunto il soldo di annui f. trecento sessantasette soldi 50. il pausciale di montura di annui f. venticinque soldi 20, il pausciale per le legna da fuoco f. quindici soldi 75, nonchè l' indennizzo di quartiere con f. centosessanta, il tutto in valuta austriaca, e pel rimpiazzo di questo posto viene aperto il concorso e nel caso di graduale promozione pel posto di quarto guardiano d' ispezione, col quale è congiunta la paga di f. trecentoquindici, per montura f venticinque soldi 20, per legna f. quindici soldi 75, nonchè a titolo d'indennizzo di quartiere annui f. trentuno soldi 50 v. a.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino a tutto il 10 del p. v aprile la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, i servigii finora prestati, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana indicando pure qualora conosesse qualche altra lingua.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con qualche funzionario presso il prefato I. R. ufficio centrale.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 6 Marzo 1860.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 2. TRAVNJA 1860. Broj 77.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Turin, 28. ožujka. Generalmajor Feretti, profesor Cavezi, predsiednik prizovnoga suda Corsi naimenovani su senatorima. Soldati bivši prije u austrijanskoj službi pripadajući dobnim razredima od 1830. do 1833. sazvani su za 1. travnja; nasuprot izpustit će se oni so'dati koji pripadaju provincijama ustupljenim Francuzkoj i kojih broj iznosi 10.000 momakah.

Milan, 28. ožujka. Francuzke intendancije obustavile su sve ugovore za nabavljanja.

Turska.

Carigrad 24. ožujka. Holandezki poslanik grof Zuysen odputovao je u Tèrst. Chevket paša, suelan tansimatskoga vieća, preminuo je. Iz Southamptona došla je nova parna korveta. „Journal de Constantinople" nalazi, da su izbori u Moldavskoj i Vlaškoj povoljni. Sardinski bojni parobrod „Dora" otišo je dne 8. t. m. od Beirųta u Kaifu kupovati konjah. Persijska vlada podiže po svojim najizvèrstnijim provincijama pošte za tèrgovinu.

Rusija.

Petrograd, 21. ožujka. Ovdiešnji listovi javljaju: Car je na predložene zaključke glavnoga ratnoga sudišta vèrhu osobah, koje su u obskèrbljivanju vojske i u uzdèržavanju bolnicah niekadašnje južne i krimske vojske počinile neredah i zloporabah, zapoviedio, da se za osiguranje utierivanja novacah za naknadu štete učinjene kruni kao i za namirenje troškovah prouzročenih sudbenom iztragom, uzapti sva pokretna i nepokretna imovina i glavnica onih izmedju krivacah, na koje nije jošte bio protegnut sekvestar.

Niemačka.

Frankfurt, 29. ožujka. U današnjoj siednici saveznoga sabora prijavila je Austrija saveznoj skupštini svoju ogradu proti sjedinjenju talijanskih vojvodovinah. Prusija opetovala je svoju ogradu u kurhesenskom poslu; skupština se je opet pozvala na učinjeni zaključak.

Francuzka.

Pariz, 29. ožujka. Uvieti mira medju Španjolskom i Marokom sliedeći su: Španjolska dobit će područje pred Ceutom medju Morem i Angherom, zatim područje medju Santa-Krucem i okeanom. Konvencija od godine 1859. u obziru miestah Melille, Penona i Alhucemasa ratificirat će se; u obziru na tèrgovačke koristi Španjolska dobit će jednaka prava s najvećma odlikovanim narodima. U Fecu štolovat će španjolsko poslanstvo. Misionarima bit će dozvoljeno slobodno obćit'. Naknada za ratne troškove iznosi 100 milijunah. Tetuan zadèržat će se za garanciju, dok se ova svota sasvim neizplati.

Španjolska.

Madrit, 24. ožujka. O'Donel zaiskao je od cara marokanskoga pol miliarde miesto prijašnjih 200 milijunah realah u ime ratne naknade, ustup jedne luke na atlantičkom moru i posiednutje Tetuana do podpuna izplaćenja ratne naknade. Madritjani našli su ove uviete za odviš blage.

U glavnom stanu španjolske vojske nalaze se sada, kao što „Espana" javlja, niemački, anstrijanski, pruski, francuzki, ruski i švedski oficiri.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Berlin, 30. ožujka. „Neue Preuss. Ztg" hoće da zna, da je odgovor pruskoga kabineta na Thouvenelovu depešu bitno odgodna značaja. On izrazuje istina mnogo koješta proti sdruženja, no nemože se smatrat kao protestacija. Na zahtievanje Švajcarske nije, veli, jošte odgovoreno.

Viest, da Pruska namierava podići dva učvèršćena okola, sasvim je, kao što se doznaje iz vierodostojnih viestih, neosnovana.

Pariz, 29. ožujka. „Patrie" uvierava, da Francuska neće vojskom posiesti Chablais-a i Faucigny-a.

London, 30. ožujka. U noćasnoj siednici dolnje kuće naviešta Sir Robert Peel, da će u dojdućoj siednici pozornost kuće upravit na položaj, u koi bi Svajcerska došla sdruženjem Savoje.

Za stogodišnju svečanost o. Andrije Kačića-Miošića stigli su sl. družtvu za poviestnicu i starine Jugoslavenah sliedeći dobrovoljni prinesci: p. n. gg. Andrija Bèrlić u Brodu 5 stot., Pero Ergottić 1 st., o. Marko Klassanović 1 st., Matija Magdić, c. k. činovnik vojnoga graditeljstva 5 st., Jos. Kaup 50 novč., S. Holujevec 50 novč., T. Skalicza 50 novč., Škender Petrović 1 st., F. Sebić 50 novč., Stef. Skalicza 1 st, Ant. Muravić 50 novč., Kosta Lacković 50 novč., Iv. Kögl mladji 50 novč., Mat. Korparić 30 novč., o. Tošo Kralj 34 novč., o. Jero Lacković 50 novč., Dr. Mušicky 1 stot., S. Haas, c. k. kapitan 1 st., Ijlić, c. k. poručnik 1 st., Todor G. Popović 1 st., Kosta A. Pachany 20 novč., Jakov Delia 1 st., svi u Brodu. G. Stiepan Pavlović, c. k. auskultant kod bečkoga tèrg. suda 2 stot. a. v. — Ukupno 25 stot. 84 novč.

U Zagrebu 31. ožujka 1860.

Stiepan Novotný s. r.
tajnik.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2863. (123) 3—1

Verzehrungssteuer – Pachtversteigerung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin wird hiermit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung der Verzehrungssteuer vom Verbrauche des Weines, Mostes und Fleisches in der Stadt Warasdin, im Bezirke Warasdin, Komitate Warasdin auf Grund der kaiserlichen Verordnung vom 12. Mai 1859 und des Tarifes für die Orte der III. Tarifklasse auf die Dauer eines Jahres, nämlich vom 1. Mai 1860 bis Ende April 1861 im Wege der öffentlichen Versteigerung verpachtet wird.

Den Pachtunternehmern wird zu ihrer Richtschnur vorläufig Folgendes bekannt gegeben:

1. Die Versteigerung wird am 18. April 1860 bei der Finanz-Bezirks-Direktion zu Warasdin vorgenommen, und wenn die Verhandlung an diesem Tage nicht beendigt werden sollte, in der weiters zu bestimmenden und bei der Versteigerung bekannt zu machenden Zeit fortgesetzt werden.

2. Der Ausrufspreis ist bezüglich der Verzehrungssteuer und des dermaligen ausserordentlichen Zuschlages zu derselben vom Verbrauche des Weines und Mostes mit dem Jahresbetrage von 7560 fl. und bezüglich des steuerpflichtigen Fleischverbrauches mit dem Betrage von 5000 fl., sohin in dem Gesammtbetrage von 12560 Gulden — Neukreuzer österreichischer Währung bestimmt.

3. Zur Pachtung wird Jedermann zugelassen, der nach den Gesetzen und der Landesverfassung zu derlei Geschäften geeignet ist. Für jeden Fall sind hievon diejenigen ausgenommen, welche wegen eines Verbrechens zu einer Strafe verurtheilt wurden, oder welche in eine kriminalgerichtliche Untersuchung verfallen sind, die blos aus Abgang rechtlicher Beweise aufgehoben wurde. Minderjährige Personen, dann kontraktbrüchige Gefällspächter werden zu der Lizitation nicht zugelassen; ebenso auch diejenigen, welche wegen Schleichhandel oder einer schweren Gefällsübertretung in Untersuchung gezogen und entweder gestraft oder aus Mangel der Beweise von dem Strafverfahren losgezählt wurden, und zwar die letzteren durch sechs auf den Zeitpunkt der Uebertretung oder, wenn dieser nicht bekannt ist, der Entdeckung derselben folgende Jahre.

4. Wer an der Versteigerung Theil nehmen will, hat den dem zehnten Theile des Ausrufspreises gleichkommenden Betrag von 1256 Gulden — Neukreuzer österr. Währung in Barem oder in k. k. Staatspapieren, welche nach den bestehenden Vorschriften berechnet und angenommen werden, oder mittels Real-Hypothek als Vadium der Lizitations-Kommission vor dem Beginne der Feilbietung zu übergeben. Nach beendigter Lizitation wird blos der vom Bestbieter erlegte Betrag zurückbehalten, den übrigen Lizitanten aber werden ihre Vadien zurückgestellt.

5. Es werden auch schriftliche Anbote von den Pachtlustigen angenommen. Derlei Anbote (welche dermal dem Stempel von 36 Neukreuzern für den Bogen unterliegen) müssen jedoch mit dem Vadium belegt sein, den bestimmten Preisbetrag sowohl in Ziffern als auch mit Buchstaben ausgedrückt enthalten, und es darf darin keine Klausel vorkommen, die mit den Bestimmungen der gegenwärtigen Ankündigung und mit den übrigen Pachtbedingnissen nicht im Einklange wäre.

Diese schriftlichen Offerte müssen zur Vermeidung willkührlicher Abweichungen von den Pachtbedingnissen verfasst sein, wie folgt:

„Ich Unterzeichneter biete für den *Bezug der* Verzehrungssteuer und des dermaligen *ausserordentlichen* Zuschlages zu derselben vor — (*hier ist das* Pachtobjekt genau nach dieser Lizitations-Ankündigung zu bezeichnen) — auf die Zeit vom bis 18 den Pachtschilling von fl. Nkr., sage Gulden Neukreuzer österr. Währung mit der Erklärung an, dass mir die Lizitations- und Pachtbedingnisse, denen ich mich unbedingt unterziehe, genau bekannt sind, und ich für den vorstehenden Anbote mit dem beiliegenden zehnpercentigen Vadium von fl. Nkr. österr. Währung hafte."

Datum.

Unterschrift, Charakter und Wohnort des Offerenten.

Diese schriftlichen Offerte sind vor der Lizitation bei dem Vorsteher der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin bis zum 18. April 1860 9 Uhr Vorm. versiegelt zu überreichen, und werden, wenn Niemand mehr mündlich lizitiren will, eröffnet und bekannt gemacht, worauf dann die Abschliessung mit dem Bestbieter erfolgt.

Sobald die Eröffnung der schriftlichen *Offerte*, wobei die Offerenten zugegen sein können, *beginnt*, werden keine nachträglichen schriftlichen oder mündlichen Anbote mehr angenommen. Schriftliche Offerte werden schon mit Beginn der Stunde der mündlichen Versteigerung nicht mehr zugelassen.

Lautet der mündliche und der schriftliche Anbot auf den gleichen Betrag, so wird dem Ersteren der Vorzug gegeben, bei gleichen schriftlichen Anboten entscheidet die Verlosung, welche sogleich an Ort und Stelle nach der Wahl der Lizitations-Kommission vorgenommen werden wird.

6. Wer nicht für sich, sondern in Namen eines Andern lizitirt, muss sich mit einer gerichtlich legalisirten speciellen Vollmacht bei der Lizitations-Kommission ausweisen und ihr dieselbe übergeben.

7. Wenn mehrere in Gesellschaft lizitiren, so haften sie zur ungetheilten Hand, d. h. Alle für Einen und Einer für Alle für die Erfüllung der übernommenen Kontrakts-Verbindlichkeiten.

8. Die *Versteigerung geschieht* unter Vorbehalt der höheren Genehmigung, *und es ist* der Lizitations-Akt für den Bestbieter durch seinem Anbot für *die* k. k. Finanz-Verwaltung aber von der Zustellung *der* Genehmigung verbindlich.

9. Der Ersteher wird mit Beginn der Pachtperiode durch die k. k. Finanz-Behörde in das Pachtgeschäft eingesetzt. Derselbe hat zur Sicherstellung seines Pachtschillings längstens binnen acht Tagen nach der geschechnen Zustellung der Genehmigung der Pachtversteigerung den vierten Theil des für ein Jahr bebungenen Pachtschillings als Kaution in Barem oder in öffentlichen Obligationen, welche in der Regel nach dem zur Zeit des Erlages bekannten börsenmässigen Kurswerthe oder in Staatsanlehenslosen von den Jahren 1839 und 1854, die ebenfalls nach dem Kurswerthe, jedoch nicht über ihren Nennwerth angenommen werden, oder in einer von der k. k. Finanz-Prokuratur annehmbar befundenen Pragmatikal-Hypothek zu erlegen, beziehungsweise das Vadium bis auf diesen Betrag zu ergänzen.

10. Den Pachtschilling hat der Pächter in gleichen monatlichen Raten nachhinein am letzten Tage eines jeden Monates und wenn dieser ein Sonn- oder Feiertag ist, am vorausgehenden Werktage an die ihm bezeichnete Kasse abzuführen

Die übrigen Pachtbedingnisse können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin in den gewöhnlichen Amtsstunden vor der Versteigerung eingesehen werden, und solche werden auch bei der Lizitation den Pachtlustigen vorgelesen werden.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in *Warasdin* am 28. März 1860.

S. Wodwářka.

Nr. 1660-501. (111) 3—3

Avviso di Concorso

Si è rese vacante il posto di agente portuale sanitario in Budua, cui va congiunto il salario di annui fior. trecento quindici valuta austriaca, nonchè l' obbligo di prestare una cauzione di servizio nell' importo di un annata del soldo.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino ai 20 del p. v. aprile al Governo centrale marittimo la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta morale politica, i servigi finora prestati, la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che eventualmente possedesse.

I concorrenti dichiareranno inotre se si trovano in parentela od affinità con un altro impiegato nel circondario portuale sanitario di Megline.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 9 Marzo 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 3. TRAVNJA 186*

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Obznanjuje se, da je naloženo c. k. glavnoj zemaljskoj blagajni u Zagrebu, zatim sbirnim blagajnam u Rieci, Varaždinu, Osieku i Požegi primati podpisivanja na novi zajam u iznosu od 100 fr. 200 fr. 300 fr. 400 fr. bez svake ograničenja.

Predsiedničtvo c. k. hèrv. slav. zemaljskog financijah ravnateljstva.

U Zagrebu dne 2. travnja 1860.

C. k. vèrhovna oblast računarstva naimenovala je ingrosistu c. k. hèrvatsko-slavonskoga dèržavnoga knjigovodstva Vincenca Masari-a računskim oficijalom, a akcesistu Ferdinanda Kočevara ingrosistom i viežbenika Josipa Urbani-a akcesistom ovoga dèržavnoga knjigovodstva.

Nadalje su kod c. k. hèrvatsko-slavonskoga dèržavnoga knjigovodstva računski oficijali Josip Kugler, Franjo Verbanić, Juraj Paulić i Pavao Kušić, ingrosista Franjo Eisner Eisenthalski i akcesista Ivan Gèrdešić promaknuti u višje plaće.

Naredba ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i financiah od 5. veljače 1860,

kriepostna za kraljevine Ugarsku, Hèrvatsku i Slavoniju, za veliku kneževinu Erdeljsku, sèrbsku Vojvodovinu i Banat tamiški, kojom se cesarska naredba od 12. ožujka 1859 (dèrž.-zak. lista br. 46.) razširuje na uredovna diela sudovah urbarskih, na urednike i na pomoćne vlasti istih sudovah.

Uslied povlade, dobivene previšnjom odlukom od 31. siečnja 1860, odredjuju ministarstva unutarnjih dielah, pravosudja i financiah, da se naredba cesarska od 12. ožujka 1859 (dèrž.-zak. lista br. 46), koja govori o jamčenju za krivnje urednikah sudbenih i o načinu, kako valja postupati sa žalbami iliti pritužbami na sudca (sindikatskimi), imade uporavljivati i na uredovna diela sudovah urbarskih, na urednike i pomoćne vlasti istih sudovah sa sliedećimi ustanovami:

1. U § 1. cesarske ove naredbe ustanovljena dužnost, da urbarski sudovi i ljudi od sudovah urbarskih imadu podpuno naknaditi štetu, koju, izvèršujući sudovanje urbarsko, krivično prouzroče bud' povrediviši bud' zanemarivši dužnost svoju uredovnu, ima razprostirati se na sve one osobe, koje su pri samih sudovih urbarskih u službi, ili koje sudovi ti budu naredili da obavljaju uredovna diela urbarsko-sudbena, makar da su i namieštene kod vlastih inih, samo ako ih u obziru, kako izpunjuju svoje uredovne dužnosti urbarsko-sudbene, postiže kakova krivnja vèrste pomenute. Nego po propisu §. 5. imat će jamčenje ovo pasti samo na izviestitelja u onom slučaju, ako se mnenje, koja je štetu proizročila, osniva jedino na tom, što je krivo ili nedostatno razložio stvari u izviestju bud' odaslanik od suda urbarskoga, bud' urednik od ureda stoličnoga ili kotarskoga, ili od suda kotarskoga, kojemu je uredovno ono dielo bilo naloženo. U ostalom imadu se u svih ovih slučajevih prava stranakah na odštetu, naznačena u §§. 9., 10., 17. i 18. potierivati, a tako i razprave, koje se radi toga budu vodile, obavljati i odluke izricati svagda samo pri nadležnom višjem sudu urbarskom, a ako bi se radilo o krivnji ovoga višjega suda, tad pri višnjem sudištu urbarskom.

2. Kako višji sud urbarski, tako i višnje sudište urbarsko imade svoje odluke glede žalbah iliti pritužbah na sudca (sindikatskih) izricati svagda u punoj skupštini vieća.

3. Administrativnu razpravu, naznačenu u §. 22. cesarske naredbe od 12. ožujka 1859, obavljat će zajednički ministarstva unutarnjih dielah, pravosudja i financiah.

Bar. Bruck s. r. Grof Nádasdi s. r.

Grof Goluchowski s. r.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Proglas Viktora Emanuela na novosdružene pokrajine glasi, kao što sliedi: „Narodi srednje Italije! Vaša glasovanja zadovoljila su me, vi ste s mojim drugim narodima sjedinjeni u jednoj nerazdielnoj kraljevini. Ovu nagradu zaslužili ste svojom slogom i postojanostju. Za našu domovinu i za civilizaciju to je veliko dobročinstvo. No da boljim urodi plodom, potrebno je iztrajati u kriepostima, od kojih ste dali primier vriedan divljenja, prije svega zahtieva se od vas spremnost na žèrtve, bez kojih nemoga se izvesti ni obezbiedit veliki podhvati. Ja gojim prema vama isto uzdanje, kojega vi niste zabadava u mene stavljali. Sveza, koja nas nerazriešivo skapča, jest sveza poštenja prema svojkolikoj domovini i obćenita civilizacija. Odsele neću imati drugoga slavohlepja nego ulagat svoj život za nezavisnost Italije i biti narodima primierom viernosti, kojom se, vraćajući opet javnu ćudorednost, pomoćju slobode stavlja temelj za dèržave. Sada se sastoji moje slavohlepje u tom, da sebi i svojoj porodici kod mojih novih narodah stečem isto nagnutje, zbog kojega su Piemontezi glasoviti. Ja onamo težim, da Talijane učvèrstim u skladu plemenitih čuvstvah, iz kojega proizlazi ona kriepčina narodah, koja pèrkosi zloj sreći i kadra je pripravit srećnu budućnost.“

U „Tr. Ztg“ čitamo, da se je Cavour u jednoj noti na napuljsku vladu pritužio, što sardinski poslanik nije pozvan bio na čast, koja je dana bila u slavu kralja napoljskoga. Politički sredinski odbor Mlečićah naseljenih u Milanu predao je diplomatičnom sboru spomenicu, koja se sastoji iz razprave, dokumenatah i adrese, koja ima naslov: „Vladama i diplomaciji Evrope.“ — Na kraju se kaže: „Mletačka nezahtieva, ni neće nikakve koncesije od Austrije, ona zahtieva nezavisnost i ostaje pri odvietu od god. 1848. koji je parlamenat i dinastija Savoje primila. Što jošte u njoj stoji, može se već iz toga viditi. Podpisani su pod adresom S. Tecchio, G. Bonollo, G. d' Onigo, A. Cavaletti i A. Meneghini. — Osnova za posiednutje sdruženih provincijah jest sliedeća: Stare piemontezke regimente, koje su dosad Lombardiju posiele bile, odlaze u emilijanske provincije i u Toskanu; pravilne toskanske i piemontezke čete kao i preostatci modenske vojske posiesti će Lombardiju; slobodnjačke čete i regimente preuzete od Austrije prenieti će se u stare provincije. Brigada savojska nesmatra se više kao cielokupni deo piemontezke vojske, Glavni stanovi od ova tri vojena oddiela bit će u Turinu, Milanu i Bolonji i stajat će pod zapoviedničtvom Mollarda, Lamarmore i Cialdini-a. Sbor opredieljen za posiednutje Romanje pod Cialdini-om, sastojeći iz dvie divizije, osredotočit će se prije ulaza na granici i onići će u skupu, dočim će se u isto doba dosadanje posadne čete pojedince uputit u svoje nove posade. Svakoj diviziji dodat će se po jedan oddiel slobodnjakah, da ih laglje mogu nadzirat.

Kažu da je isto tako kao vojvoda modenski, protestovao i veliki vojvoda toskanski.

Parižki dopisnik „Pr. Ztg“ javlja: Za posliednjega približenja cara Napoleona prema papi, dao je pèrvi posliednjem ponuditi, da se za legacije u Abrucima odšteti Papa odgovori, da mu saviest nedopušta, da drugoga opleni u svèrhu naknade svojega oplienjenja. No da dèrži carsku vladu za odviše poštenu, nego da bi mogla takova šta i pomisliti. Kralj napuljski imao bi se naime naknadit otokom Sardinije i ako se nevaram, ov je bio napokon i papi ponudjen.

Iz Beograda pišu pod 25. ožujka „Tem. Ztg“: Noćas imao je knez jak nastup svoje bolesti, narav i znanost i sada su nadvladale pogibelj. Danas poslie podne zapoviedio je knez, da pred njega dodju prestolo-nasliednik, knez Mihail, savietnici, mitropolit i sučlanovi deputacije imajuće otići u Carigrad i dao im je pročitat naputak i molbenicu, koja se ima predat visokoj porti — Knez je primio ostavku ministra pravosudja Filipovića, isto tako ministra bogoštovja i nastave Matića, pri kojem je, vele, knez dodao, da više netreba baš nikakovih njegovih uslugah.

Dopisi.

V. U Karlovcu 31. ožujka. Radi velikoga blagdana, što bijaše prošle nedielje, dèržana je kazalištna predstava u četvèrtak 29. o. m., koja je tim slavnija bila, što je čisti dobitak opredieljen bio na korist osiromašenih seljakah naše domovine. Predstavljana je „Cèrna kraljica“, izvorna čarobna gluma s pievanjem u dva rasdiela i predigrom pod naslovom „Prokletstvo na Medvedgradu“ od Josipa Freudenreicha. — Izvedenje predstave pružilo je opet novi dokaz o riedkim sposobnostima naših vriednih dobrovoljacah i dobrovoljkinjah, kojima na diku možemo smielo rieći, da su jurve uviežbani kao pravi akteri. Živili!

U pomenutu liepu svèrhu podario je gosp. slunjski pukovnik G. Zastavniković musiku, a g. Raibercer dvoranu bezplatno.

Bližnja predstava bit će na rimski uskersni ponedieljak.

—ć. U Karlovcu 30. ožujka. Od 23. o. m. do danas uvezeno: pšenice 2083, kukuruza 9645, proje 1548, ječma 1057, tropolice 753 vagana, — a prodano je: pšenice 3700, kukuruza 4300, ječma 600, zobi 550, proje 130 vaganah. — Ciene su iste.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 3. travnja. Ovdiešnje obćinsko vieće upravilo je na Nj. c. k. apost. veličanstvo sliedeću adresu:

„Vaše c. k. apostolsko veličanstvo! Dopalo se providnosti, da pučanstvo nekih dielovah ove kraljevine pohodi najžalostnijim nevoljama.

Nerodica, proizvedena nepovoljnim vremenom, prouzroči stanje stvarih, koje veću stranu ovdiešnjega stanovničtva neizloži samo neprilikama hranjenja, već što više približi ju smèrti od glada.

Vapaj ovih nesretnikah dopre do posvećenoga prestola Vašega c. k. apostolskoga veličanstva i potaknu Vaše veličanstvo na očinski čin, koi kao i velodušni poklon prejasnih sučlanovah previšne Vaše carske kuće napuniše hèrvatsko-slavonski narod najdubljim ganutjem i najusèrdnijim čuvstvom zahvalnosti i jošte užje stegnuše svezu, koja ovaj neuzkolebivo vierni narod kroz stolietja skapčaše s previšnjom carskom kućom.

Ova velodušna pomoć zajedno s naporima zemlje kadra je istina odstranit najgoru opasnost i za sada uklonit nesgodu, koja se činjaše malone neodoljivom, no obćinsko u svoj poniznosti podpisano vieće kraljevskoga slobodnoga grada Zagreba prepoznalo bi pogibelj, ako bi se već sada podalo nadi, da je udes stradajućih ovom mierom do dojduće žetve obezbiedjen od svake skèrbi.

Nevolje su prevelike, zahtievi u ovom obziru presilni, nego da se nebi već za pèrvu budućnost mislit moralo na dalja sredstva za obezbiedjenje.

Brižljivo promotrivši sve okolnosti osviedočilo se je previerno i preponizno obćinsko vieće, da se najdovoljnije sredstvo, da se preduspretu sve prieteće pogibelji, nahodi jedino u naredjenju većih javnih radnjah.

Radnja ove vèrste bilo bi već od više godinah predloženo uredjenje rieke Save i priredjenje iste za brodoplovje od Rugvice do Zagreba i dovèršenje gradjenja željezničke pruge medju Zagrebom i Zidanim Mostom.

Ako bi se ove radje odmah započele, otvorio bi se time tisućama ovih nesretnikah izvor za hranu i pružila bi im se mogućnost, da sebi i svojim porodicama do pèrve žetve obezbiede život.

Neka dostoji dakle Vaše c. k. apostolsko veličanstvo tim večma namilostivije zapoviedit, da se odmah započmu ove radnje, čim se time nebi samo stradajućem pučanstvu pružila dovoljna i postojana podpora, već bi se podpunoma zadovoljilo i jednoj duboko osiećanoj potrebi narodnoga kućanstva ove zemlje.

U Zagrebu dne 12. ožujka 1860.“

— Ovdiešnja tèrgovačka kuća baštinikah Jurja Hirschlera predala je predsiedničtvu namiestničtva iznosak od 100 for. a. v. s posvetom za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji.

Taljanska.

Turin, 28. ožujka. Medju poklisarima izabranim za novi parlamenat, nenalazimo ni gospodina Gazzoletti-a, koi bi, kao što „Trovatore“ veli, tamo imao zastupati „kèršćansku tragediju“, ni gospodina Paciffika Valussi-a, učrednika „Perseveranze“, kojega je list po nalogu njegovih zaštitnikah što živahnije pobijao kandidaturu C. Cattanea i time po svoj prilici mnogo k tomu doprineo, da je posliednji na više nego li jednom miestu izabran. I u novom obliku premalen je još svejednako podplaninski parlamenat za svę slavohlepnike, koji bi rado siedili na klupama istoga.

Milan, 28. ožujka. Jučer su sardinski komisari, kojima je naloženo dieljenje duga, austrijanskima dali svečan obied, poslie kojega je svakolika miešovita komisija prisutstvovala predstavi u kazalištu od Skale.

Papin odgovor na pismo Viktora Emanuela, u kojem on opisuje i posied Umbrije i Markah kao nesiguran, glasi polag „Mainzer Zeitunga“ od rieči do rieči kao što sliedi:

„Veličanstvo! Misao, koju Vaše veličanstvo naprema meni izrazuje, nevredna je poštena čovieka, katolika, a osobito onoga, koi proizhodi iz blagorodnoga plemena kuće savojske. Na ostalo odgovorio sam u mojoj enciklici. Ja neplačem sebe radi, već zbog stanja duše Vašega veličanstva, koja je za diela izvedena na saviet Vaše okoline već pala pod cèrkvene zakone i jošte će dalje pasti za ona diela, na koja ste se nakanili. Siećam Vaše veličanstvo, da nije daleko ono vrieme, kada ćete bezobzirnom sudiji morati odgovarati za sablazni, kojima ste dali povoda i za biede, koje Vašim postupanjem nanosite našoj ubogoj Italiji. Pio IX. papa.“

Najnovije viesti iz Napulja glase izviestno onamo, da napuljska vojska neće ići prieko granicah, i da neće Napulj izravno posredovati u pogledu na cèrkvenu dèržavu.

Turin, 29. ožujka. Princ Carignan odputovao je u Firencu. — Parobrodi poslani u Maroko vratili su se.

U Modenu i Parmu već su došle piemontezke čete a i u Toskanu unišli su èrtnici divizije opredieljene za posiednutje ove zemlje. U Romanii nalaze se dosad samo mali oddieli sardinske vojske, koje naznačuju kao kvartirmeštre sbora, koi će ovih danah u gustim masama doći. No u Modeni već je piemontezko vojničtvo zamienilo pojedine slobodnjačke sborove, koje je i prednje straže naprema austrijskoj granici preuzelo. Iz Romanje dolazeći uskoci pripoviedaju, da se tamo obćenito boje, da će biti sukoba s papinskom vojskom, koja se u Markama skuplja i čini se da sa znatnom rezervom napuljskih četah sa sobom namierava udarit na legacije. Pouzdanje u uspieh piemontezkoga oružja nije pretierano, budući da stoji u štovanju gradivo, iz kojega je sastavljena tako papinska kao i napuljska vojska. Duh u slobodnjačkim četama nije dobar a osobito slabo slušaju svoje starije.

Rusija.

Redarstvo saznalo je za družbu, koja je krivotvorila veresnice i stavila ih u velikoj množini u okolovanje. Jedan francuzki litograf i 37 pomoćnikah uhvaćeno je. Stvar se obćinstvu naravno što je večma moguće taji, da se omaljenje ciene papirnoga novca nepoveća jošte i strahom od kriva novca.

Francuzka.

Pariz 28. ožujka. Današnji „Constitutionnel“ nastoji dokazati da su bili savieti podieljeni od Englezke u Turinu, koji su Francuzku prinudili, da s je utielovila Savoju.

Iz Pont Beauvoisina u Savoji javljaju, da je od 216 izbornikah onoga kantona, koji su se sastali, da izaberu jednoga poklisara za turinski parlamenat, 214 glasovalo u francuzkom interesu.

Švajcarska.

Iz Švajcarske, 26. ožujka. Na narodnu skupštinu u Bèrni nagèrnu iz svih kantonah više hiljadah osobah, dok su u Waadtlandu, u Neuenburžkomu a i u iztočnoj Švajcarskoj slične skupštine viećale i s bernanskom se stavile u bèrzojavnu svezu. Bèrnanska skupština zaključila je jednoglasno zamolit savezno vieće, da odmah pošlje vojsku u Ginevru i posiedne neutralno savojsko područje nečekajući zaključakah savezne skupštine sazvane za četvèrtak. No zna se, da se je u saveznom vieću sastavila odporna stranka: Fornerod (Waadt), Frei-Herosé (Aargau) i Furrer (Curik), tako da su energičnomu Stämpfli-u ruke niešto svezane. Ipak uvieravaju da već u Ginevri stoje pod oružjem ginevranske čete, i da je štab divizije Zieglerove onamo pozvan. Razdraženost u Švajcarskoj tako je znatna, tako odlučno žedna na čine, da su po svoj prilici već jučer bili zaključeni dalji koraci. Primier, koi je dalo veliko bernansko vieće, naći će naslie dovanje, već su isto učinili Soloturn i Ginevra, posvuda u Curiku, Aargau-u, Neuenburgu itd. stupaju velika vieća bez sumnje po njegovim tragovima. Radi se o švajcarskoj narodnosti i nezavisnosti i nitko neće da zaostane. Samo waadtlandsko veliko vieće pokazalo se je strašivim, no jučerašnja narodna skupština u Vivisu bèrzo je odgovorila i voskolik Waadt prisilit će ga na energiju. Nije podvèrženo nikakovoj sumnji, da će ovaj savojski sukob Švajcarsku naći isto tako energičnom, kao neuenburžki posao, da što više, agitacija tako se razprostire, da će se po svoj prilici sva Švajcarska latiti oružja.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Berna, 30. ožujka. Na viest, da su oboružani ljudi prodèrli u Chablais, poslalo je savezno vieće štališkoga viećnika Blumera kao komisara u Ginevru i ondiešnja vlada naredila je, da se u toj stvari povede iztraga.

London 31. ožujka. U noćnosnoj siednici doljne kuće upravio je Sir Robert Peel pozornost kuće na to, da je ustupom Savoje neutralnost Švajcarske uništena. Dočim je postupanje Napoleonovo korio i svoje pouzdanje u lorda Russella izražavao, zapitao je, da li vlada namierava protestovati proti dèržanju Francuzke naprema Švajcarskoj. Nijedan ministar nije odgovorio na pitanje Peelovo.

Berna, 31. ožujka. Pohod ginevranskih slobodnjačkih četah u Chablais pripisuje se uplivu francuzkih opravnikah. Pukovnik Ziegler uzaptio je dvie ladje sa slobodnjacima i pohvatao 30 slobodnjakah. U jednoj u Ginevri dèržanoj narodnoj skupštini protestovalo je 5000 gradjanah proti poduzetju slobodnjačkih četah.

Pariz, 31. ožujka. U neutralizovanim provincijama Savoje izabrali su pet kandidatah pripadajućih francuzkoj a jednoga švajcarskoj stranki.

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem mieseca veljače 1860 primak 234.746 f. 34 k.
a mieseca veljače . . . . 89,289 „ 80 „
Ukupno . . 324,036 „ 14 „
Usuprot pako bio je koncem veljače izdatak . 211,278 f. 5 k.
a mieseca ožujka 99.984 „ 84 „
Ukupno . . 311,262 f. 89 k.
Ostaje gotovine koncem ožujka 1860. . . . . . . 12,773 f. 25 k.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 285-Praes. 1860 (126) 3—1

Konkurs-Kundmachung.

Zur Besetzung einer beim k. k. gemischten Bezirksamte zu Modrušpotok erledigten Bezirkskanzlistenstelle mit einem Gehalte jährlicher 367 fl. 50 kr. österr. W in der 12. Diätenklasse, wird hiemit der Concurs bis 20. April l. J ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die gefertigte Komitatsbehörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Kenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Bezirksamte zu Modrušpotok einzureichen.

K. k. Komitats-Behörde.

Agram am 31. März 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand
v. Bunyevac m. p.

Nr. 250-Praes. 1860 (127) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung einer beim k. k rein politischen Bezirksamte in Agram erledigten Kanzlistenstelle mit einem Gehalte jährlicher 367 fl. 50 kr. österr. W. in der 12. Diätenklasse wird hiemit der Koncurs bis 15. April l. J. ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die hiesige k. k. Komitatsbehörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Kenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Agramer Bezirksamte einzureichen.

K. k. Komitats-Behörde.

Agram den 30. März 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand.
v. Bunjevac m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 4. TRAVNJA 1860. Broj 79.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Naredba ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 5. veljače 1860, kriepostna za kraljevine Ugarsku, Hèrvatsku i Slavoniju, za veliku kneževinu Erdeljsku, sèrbsku Vojvodovinu i Banat tamiški, kojom se ostave u stvarih urbarskih doznačuju pohranjivanja radi sudovom redovitim.

S obzirom na poslove, koje izklopno sudovi urbarski obavljati imadu, naredjuju ministarstva unutarnjih dielah i pravosudja: da u slučajevih, kada koja stranka povodom kakove rasprave urbarske želi u sudbenu pohranu dati kakov imietak (svotu novčanu, papirah od vriednosti), ili kada je dužna položiti takova šta, imade se ista stranka, da to predade, uputiti k nadležnomu redovitomu sudu, a navlastito k dotičnomu sudu realnomu u slučajevih onih, gdie imietak, koi se polaže, nije ino nego izplata za nepokretninu, koja se ustupljuje; od strane urbarskoga suda pako da se o tom obaviestiti imade i onaj sud, pri kojem treba da se pomenuta svota položi.

Grof Nadásdy s. r.

Grof Gołuchowski s. r.

Popis br. 12.

o uništavšim milosèrdnim prinosima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
Gosp. Žiga Vidali blagajnički kontrolor	1	—
Od učredničtva niemačkih zagrebačkih novinah s nova	20	—
Od učredničtva „Sonntagsblatta“ u Pešti s dopisom od 15. ožujka 1860 primljeno	43	—
Od učredničtva niemačkih zagrebačkih novinah	56	—
Gosp. Friderik Horaček liekarnik opet	5	98
Svota	125	98
K tomu svota iz popisa br. 11 sa .	1861	27
Ukupno	1987	25

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 31. ožujka 1860.

Neuredovni dio.

Veće izobćenje.

Javljeno je bèzojavnim putem, da je u Rimu pribijen bio papinski breve, koi izriče veće izobćenje proti svim onim, koji sudieluju kod bune, otimačine ili napada namienjenoga cèrkvenoj dèržavi činom, promicanjem, pomaganjem, savietovanjem ili odobravanjem. Kao što vidimo, ovo izobćenje veoma je prostrano, i neproteže se samo na kralja sardinskoga i njegov narod već i na cara Napoleona sa njegovim savietnicima, i još na mnoge druge s bliza i daleka. Nije li bio francuzki car, koi je kralja Viktora savietovao, da si pridruži Romanju i nije li njegova pomoć jedina učinila da su Talijani uzmogli se uzdèržat u odporu proti papinskoj vlasti? Kod dèržanja većega diela svećenstva u gornjoj i srednjoj Italiji, kao i s obzirom na okolnosti našega vremena manje se imaju na oko uzeti cèrkvena dielovanja proklestva, nego li politička znamenitost toga koraka. Papa se je stavio proti neprijatelju spreman na boj. On nemože više odstupit, niti popustit, on ga mora pobiedit ili podvèrći mu se.

„Volksfreund“ primiećuje o koraku učinjenom po rimskom dvoru: „Istina, nisu više vremena, kad su, kao u srednjem vieku, s izobćenjem vladarah skopčane bile sve one težke izvanjske svietovne posliedice. Ako i nemože dan danas takovo izobćenje za sobom povući sve one gradjanske posliedice, kojima Gregor VII. u svojem pismu na francuzke biskupe prieti kralju Filipu I., govoreći: „Ako kralj neodustane od svojega griešnoga dielovanja .... izključit ćemo ne samo njega, već i svakoga, koi mu izkaže štovanje i pokornost kao kralju, bez promišljanja od tiela i od zajednice svete cèrkve,“ t. j. ne samo u cèrkvènim već i u podaničkim odnošajima; ipak je položaj, u koi izobćeni vladar dolazi naprema svom narodu, ili bolje rekuć vierujući narod naprema svojemu vladaru, tako osobit i nepovoljan, da je sveti otac za cielo samo oklevajući ovo oružje upotrebio proti sardinskom kralju.

Dà, obzir na katoličke podanike nije dopustio, da bude izobćenje kralja uobće izrečeno t. j. u onom obliku, kako se je obćenito očekivalo. Mi smo unapred znali, da će se jako prevariti svi oni, koji su očekivali osobito svečan, obredima, ulievajućim sveti strah, praćen čin. A ipak bi trebalo, da se o tom osviedočimo, samo narav izobćenja malko u obzir uzeti.

Budući da je zajednica pravoviernih dvostruka, vierozakonska duhovna i politička gradjanska, zato su i posliedice izobćenja i to već od apostolskih vremenah dvostruke vèrste: Lišenje dobarah duhovne zajednice t. j. porabe svetotajstvah, božje službe, zajedničke molitve, cèrkvenoga pogreba itd. ili lišenje gradjanske zajednice: gradjanskoga obćenja, pozdravljanja, razgovaranja (Joh. ep. 2. 10.) druženja, opravljanja službe itd. i to pod pretnju kazni manjega izobćenja proti onomu, koi obći s izobćenikom.

Budući pako da se podložnici, koji se izobćenjem nemogu razriešiti od dužnosti poslušnosti i smiernosti prema vladaru, nemogu podvèrći svim tim gradjanskim posliedicama izobćenja, uzemši u obzir težkoće, koje iz ovih gradjanskih posliedicah izobćenja nastaju, već je Gregor VII. uveo razna ublažavanja a papa Martin V. ustanovio je na saboru u Konštancu, da se radi uklonjenja nepodobštinah, malo izobćenje samo u onom slučaju ima protegnut na onoga, koi obći s izobćenikom, ako je onaj, s kojim se je obćilo, sudejskom izrekom poimence izobćen i javno kao takav proglašen bio.

Budući pako da se dan danas takovo izobćenje nemože lahko izvesti proti vladarima i u istinu ni ono, koje je bilo izrečeno proti Napoleonu I., nije bilo takovo a kao što u govoru stojeća bèrzojavna viest javlja, nije ni izobćenje izrečeno proti kralju Viktoru Emanuelu ove vèrste, zato su morali obredi, koji su se inače izobćenju zbog svetog straha dodavali, izostati. Dakle su dielovanja ovoga izobćenja ponajprije i neposredno samo cèrkvene i duhovne naravi.“

Iz ove opazke „Volksfreunda“, koi je u duhovnim stvarima dobro ubaviešten, vidi se, da izrečeno izobćenje nije veliko cèrkveno prokletstvo i da je Pio IX. učinio porabu od kazni, koja ima jošte više stupnjah a ovi su: veliko izobćenje, prokletstvo (anathema), zabrana (interdikt); nadalje proizlazi iz toga, da izrečeno izobćenje u ničem nedira u odnošaje podanikah naprema svojem vladaru.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 4. travnja. Doznajemo iz Pešte, da su za predstavu, koja se je u tamošnjem narodnom kazalištu jučer imala na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji dati, već 30. ožujka sve biljege za lože i zaključene stolice razprodane bile. I oblast pozvala je ovih danah na blage prineske za kotare, koje je pohodila nesreća i uslied toga povest će se sabiranja, koja kod toli živahna udioničtvovanja tamošnjega stanovničtva za cielo neće ostati bez uspieha.

— Pogreb bivšega erdeljskoga dvorskoga kancelara barona Josike bio je u Beču jučer po podne u 2 sata. Najviše gradjanske i vojničke vlasti, medju istima gospoda ministri, mnogi generali, jedan deo diplomatičkoga sbora i visoko plemstvo sakupiše se u sjajno razsvietljenoj, prenapunjenoj dvorskoj i župnoj kapeli svetoga Mihaila. Gospoda tajni savietnici i upravno vieće Tiske željeznice bili su takodjer zastupani. Mèrtvo tielo bilo je svečano blagoslovljeno pod asistencijom svekolikoga župnoga svećenstva i pod zvonjenjem sviuh zvonah. Velika množina svieta bila se sakupila pred pokojnikovim stanom i cèrkvom. Tielo pokojnikovo odvest će se u Mikeš u Erdelju da bude tamo sahranjeno u grobnici obitelji preminuvšega.

— Gospodin Tito baron Karger, c. k. podpukovnik-auditor u razpoloživosti, vitez reda svetoga Stiepana, poznat zbog svojega činotvornoga sudielovanja kod pronadjenja ugarske krune, preminuo je ovih danah od kapi u Varaždinu.

— Gospodin Guido grof Karacsonyi posvetio je za udovice i sirote c. k. soldatah iz Ugarske i Banata poginuvših u posliednjem ratu znatni iznosak od 10.000 forintih a. vr. One udovice i sirote, koje kane tražit podporu iz ove posvete, imaju svoje molbenice obskèrbljene sviedočanstvom o smèrti svoga muža, odnosno otca, zatim sviedočanstvima o obavljenom vienčanju i o siromaštvu predati najdulje do 15. travnja 1860. najbližemu do njihova prebivališta zapoviedničtvu kotara za dopunjenje vojske.

Sèrbija.

Beograd, 23. ožujka. (S. D.) Nad našim ministarstvom zgušćavaju se oblaci. Za veći deo ministarskoga tiela nastupila je od niekoliko danah kriza i možebiti da vi ovo pismo ni dobiti nećete, a mi ćemo imati nove ministre.

Da bi objasnili bolje stanje stvarih, moramo se baciti u malo odstupljenje. Mi smo govorili ne jednom nego više putah u svojim pismima, kako su nieki ljudi pretendirajući na samosvoju izključnu privèrženost narodnoj vladi veliku neslogu medju braćom posijali. Šabac je

najjasniji i u isto vrieme najnepovoljniji primier toga dao. Ni po drugim okružnim miestima nije bolje bilo. — Glupost vidiela je triumf za narodnu stvar u tome, ako se što više moglo naći ljudih, za koje se moglo s osnovom ili bez osnova (to se nije pitalo) reći: „to su neprijatelji narodni, to su izdajice svietle vladajuće porodice“; ili prosto: „netèrpi ih narod.“ Tako je bilo medju gradjanima i medju činovnicima u zemlji. Ali na nesreću „u vrieme ono“ ni ministre nieke neoduševiavahu zrielije i dostojnije misli o dèržavnoj upravi i o poštenoj službi gospodaru dužnoj. Izsmiehavajući prezirno ministarsku odgovornost riečma: „Gospodar mi je zapoviedio“, starajući se svuda odèržati svoju popularnost uveličavajući načelo: „Koga narod neće, nemože mu se nametnuti“, neka gg. ministri vèrlo spokojno ostavljahu tolike činovnike bez suda i presude, bez hlieba, a nieke činovnike šta više, administrativnim putem (čujte! čujte!) šiljahu u Topčider na robiju! Jedan g. ministar toliko se pokaza liberalan, da rpsenicima topčiderskim, koji su za kradju, ubojstva, otimanja i ostala bezčasteća zla toga jeda dopali, prodikovaše o jednakosti sèrbskih dèržavljanah, izrazivši se tako, da izmedju njih u okovima i njega, kao popečitelja, nema pred gospodarom nikakve razlike; „svi smo, veli, braća i jednaki gradjani zemlje naše.“ Ovako postupahu nieki ministri, drugi pako ako i nepostupahu baš ovako, neodricahu im svoje sekundiranje ili barem nericšavahu se „počem nisu spahije“, podnieti svoje ostavke, ako se tobože i nisu slagali. No sve se mienja: i od tih ministarah niekih nesta i nastupiše drugi. A nieki produžavahu nositi svoju listnicu, koja im bijaše vèrlo mila.

U nutra u zemlji pak ni padom niekih ministarah neprestaše rezultati ranije propoviedanih doktrinah. I prije niekoliko danah vidismo u varoši našoj opet jednu deputaciju iz jedne povelike okružne varoši, koja opunomoćena od 800 svojih sugradjanah zahtievaše, da se iz varoši njene uklone nieki činovnici: sin i brat niekoga velikodostojanstvenika, koi je sam vèrlo blagonaklono podpomagao razprostranjenje gore izložene nauke. Deputacija se je, kako se čuje, žalila gospodaru, da gospoda sin i brat imajući jaku zaštitu u imenovanoj visokopostavljenoj osobi, čine zulum u varoši njihovoj. Oni i svojevoljno diele gradjane na privèržene i neprivèržene, oni samovoljno grade nieke opasne a nieke osobito vierne. Oni ignoriraju vlast okruž. načelnika, koi je i njihova vlast; oni pristavljaju prisluškavaoce na prozore mirnim gradjanima i tako ih u njihovim domovima obi spokojavaju. To sve kazuje deputacija. Dà, još veli, da je občina sva ustala proti tim činovnicima, i traži ili da se oni udalje, ili će gradjani da se razseljavaju.

Na ovakovu tužbu izidje, kako se čuje, od najvišjega miesta naredba, da se ti ljudi uklone s tih miestah na druga po potrebi službe. Novi ministar za unutarnja diela želeći biti sebi dosliedan i dèržeći se načela: „nitko da se neosudi, dokle se neizvidi, šta je skrivio“, protivi se tome. Nečudimo se toliko toj skrupuloznosti toga gospodina; ali nam je doista za divno čudo, što se sad pridruži uz njega još jedan g. ministar, koi sada, kad se načelo „neće ga narod“ hoće da izvèrši nad sinom i bratom jednoga čovieka, nalazi da dalje služiti nemože, a prije, kad gomilama padahu sluge dèržavne bez suda, govoraše, da zato nemože ostavku da dade, što „nije spahija.“ A naposliedku miliji nam je i ovakav ministar, koga makar šta može pobuditi, da izpusti listnicu iz rukuh, nego nieki, koje nikakva sila s ministarske stolice pokrenuti nemože! Popečitelj pravosudja pako zbog bolesti ostavlja ministarstvo. Ostavke su dakle date, ali još nisu uvažene. Neznam, šta će biti, ali što bude, gledat ću da vam javim odmah.

Deputacija, o kojoj sam vam ranije pisao, da ju knez za Carigrad sprema, već je sva na okupu. Nju sastavljaju: gg. Rajović, knežeski predstavnik, savietnik Milivoje Jovanović, prota šacački Jovan Pavlović i Jovan Ristić, načelnik odsieka u popečiteljstvu unutarnjih poslovah, kao sekretar. Ona će po svoj prilici krenuti sutra odavde u Zemun, gdie će na parobrod siesti i vodom preduzeti put za Carigrad. O njenom zadatku već sam Vam pisao. Daj bože da ga ona svèrši po želji naroda i smislu njegovih pravah. To joj svaki Sèrbin od sèrca želi, a to bi i za same Turke bolje bilo; jer bi se toliki sukobi za svagda izbiegli.

Za vrieme toga odsutstva zastupat će kneževskoga zastupnika i u poslovima predstavničtva i u popečiteljstvu izvanjskih poslovah komiser u stalnoj dunavskoj komisiji gosp. Kosta Cukić, koi se sada ovdie nalazi.

Talljanska.

Sa sredo-talijanske granice, 28. ožujka. Novofrancuzki dèržavljanin, koi je, kao je poznato, posliednje vrieme, povukavši se iz javnoga života, živio za sebe u svom rodnom miestu Nici, dao je napokon poslie duljega vremena opet od sebe znak života i time je razne sangviničnе nade pobudio. Pred niekoliko danah naime, uputila se je, kao što pišu „Tr. Ztgu“, deputacija slobodnjačkoga sbora, noseéega njegovo ime i nalazećega se u Ferari, k njemu, da mu čestita prigodom njegova imendana i da mu očituje, kako ga slobodnjačke čete želе imat svojim zapoviednikom. On je deputaciju prijazno primio i poslie izmiene običnih izrazah rekao je svojim viernim, da bi se veoma rado opet povratio medju nje, no da ga izvan osobnih i političkih razlozi zaustavljaju u njegovom rodnom miestu, ali da nije možebiti daleko vrieme, kad će tražit utočište posred svojih viernih sudrugovah. Naravno ovaj govor nije pomanjkao, da na slobodnjačke čete proizvede najveći utisak i dočim nieki misle, da će u Nici doći do kèrvavih borbah, jer dèrže da su stanovnici toga grada pripravni ustati proti svojem novom gospodaru, ako bi im zemlju hteo osvojit, misle drugi, da će se Garibaldi opet staviti na čelo i započet križarsku vojnu proti Mletačkoj. U ostalom svetkovao se je kod svih slobodnjačkih četah Garibaldov imendan.

— Kralj Viktor Emanuel odgovorio je nicardskoj deputaciji: „Moja gospodo! U istinu duboko me je tronula viernost i privèrženost mojih vriednih Nicardah. No sve što Vam mogu obećati, jest, da se Vaša zemlja neće odstupit bez občenita glasovanja naroda.“ Na to rukovao se je kralj s pokliserima Camousom i Verani-Masinom vidivo tronut i odpustio ih je što prijaznije.

Francuzka.

Pariz, 1. travnja. Današnji „Moniteur“ opraža da vlada misli, da u sadanjim okolnostima mora napomenut, da se poleg ustanovah konkordata nesmije nikakva bula, ni breve, ni inače kakav reškript rimskoga dvora bez dopuštenja vlade obnarodovat ili štampati.

Španjolska.

Madrit 28. ožujka. Govori se o promieni kabineta: gospode Posada i Salaveria hoće da izstupe. „Correspondencia“ proglašuje ovu viest za neosnovanu i dodaje, da se kabinet neće tako bèrzo promienit. „Gaceta“ veli, da su Španjolci u bitki od 26. ožujka izgubili 1267 momakah. Henrique O'Donnell prispeo je iz glavnoga stana u Madrit.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Berna, 2. travnja. Kažu, da je ovamo došla izviestna viest, da će sve sile u ukupnoj noti kod Francuzke zauzet se za dobro pravo Švojcarske.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3022 (129) 3—1

Kundmachung.

Mit Beziehung auf die hierämtliche Verlautbarung vom 28. März 1860 wird hiermit zur kenntniss gebracht, dass die Verzehrungssteuer vom Wein- und Fleischverbrauche in der Stadtgemeinde Warasdin für die Zeit vom 1. Mai 1860 bis Ende Oktober 1861 sohin für $1\frac{1}{2}$ Jahr verpachtet, und die bezügliche Verhandlung am 28. April l. J. vorgenommen werden wird.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Warasdin den 2 April 1860.

Br. 151. (124) 3—1

Natiečaj.

Pošto je pod 2. prosinca p. g. br. 786. razpisani natiečaj za službu orguljaša i učitelja u Zaboku, — s kojom je skopčena godišnja platja od 315 for. a. vr. i u ime dervarine 31 for. 50. kr. a. vr. uz bezplatni stan i uživanje vèrta — ostao bez uspieha; s toga se ovim rok natiečanja do zadnjega travnja t. g. produljuje. U Zagrebu dne 16. ožujka 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 39 1860. (128) 3—1

Natiečaj.

U obćini Orahovičkoj izpražnjeno je miesto tajnika. Tko tu službu postići želi neka na ovaj c. k. kotarski ured do 1. Svibnja 1860 molbenicu podnese, s kojom ima dokazat svoja svojstva, ponašanje, i dosadašnje zanimanje.

S tom službom skopčana je godišnja platja od 420 for. a. vr. badavni konak i odplata za dèrva si 26 for 25 kr. a. vr.

C. k. kotarski ured našički 29. ožujka 1860.

C. k. kot. predstojnik
M. Kraljević.

Nr. 1501. (117) 3—3

Kundmachung.

Unter gleichzeitiger Aufhebung der bestehenden 1mal wöchentlichen Kariolposten Agram - St. Georgen wird vom 1. April l. J. auf dieser Route eine einmal wöchentliche Mallepost in Gang gesetzt, die zugleich an die Stelle einer Reitpost zwischen Agram und St. Georgen tretend, die Beförderung der Briefpost vermitteln wird.

Die Passagiers-Aufnahme bei dieser Mallepost ist auf die 3 Plätze des Hauptwagens beschränkt, die Passagiersgebühr mit 56 kr. ö. W. per Meile, das Freigepäcke des Reisenden mit 30 Pfund im Gewicht und 100 fl. ö. W. Werth festgesetzt.

Die Postämter Dugoselio, Verbovec, Mil.-St. Ivan und Bellovar können zu dieser Mallepost insofern Reisende aufnehmen, als Plätze bei Ankunft des Wagens frei sind.

Das Maximalgewicht für die, mittelst dieser Mallepost zu befördernden Sendungen wird auf 40 Pfund per Stück festgesetzt.

Aus Anlass dieser Malleposteinführung werden auch mit 1. April Aenderungen im Kurse der Kariolpost Warasdin-Essek, Kreuz-Verbovec, dann *der Reitposten* Agram-S Georgen, der Bothenposten Valpo-Bisovao und Vučin-Slatina eintreten und *dieselben* vom gedachten Zeitpunkte in *nachfolgender Ordnung* in Gang stehen.

I. Mallepost Agram-S. Georgen.

Von Agram Sonntag 1 Uhr Mittags.	In S. Georgen Montag Früh um 2 Uhr 15 Minut. (im Anschlusse an die Reit- und Cariolpost Warasdin-Esseg.)
Von S. Georgen Montag um 3 Uhr 30 Min. Nachmittags, (nach Eintreffen der Cariol- und Reitpost aus Essek.)	In Agram Dienstag Früh 4 Uhr 45 Minuten.

II. Reitpost Agram-S. Georgen.

Von Agram Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag um 1 Uhr Mittags.	In S. Georgen den folgenden Tag 2 Uhr Früh.
Von S. Georgen, Sonntag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag.	In Agram am folgenden Tag um 4 Uhr 30 Minut. Früh.

III. Kariolpost Warasdin-Essek

Von Warasdin Sonntag um 12 Uhr.	In Essek Dienstag 3 Uhr Mittags.
Von Essek Sonntag Früh 5 Uhr 30 Minuten.	In Warasdin Dienstag Früh 8 Uhr.

IV. Kariolpost Kreuz-Verbovec.

Von Verbovec Montag Früh 5 Uhr 30 Min.	In Kreuz *Montag* 8 Uhr 30 Minuten Früh.
Von Kreuz Montag Nachmittags 4 Uhr.	In Verbovec Montag 7 Uhr Abends.

V. Bothenpost Vučin-Slatina.

Von Vučin Sonntag, Montag, Mittwoch, Freitag 5 Uhr Früh.	In Slatina an denselben Tagen um 9 Uhr 30 Min. Vormittags.
Von Slatina an obigen Tagen um 12 Uhr 15 Minuten Mittags.	In Vučin an denselben Tagen Abends um 4 Uhr 45 Minuten.

VI. Bothenpost Walpo-Bisovac.

Von Valpo Montag, Donnerstag, Samstag um 9 Uhr 45 Minuten und Dienstag um 10 Uhr Früh.	In Bisovac um 11 Uhr 45 Minuten Mittags an denselben Tagen.
Von Bisovac am Montag, Donnerstag, Samstag um 12 Uhr und Dienstag um 1 Uhr Mittags.	In Valpo an denselben Tagen um 2 beziehungsweise 3 Uhr Mittags.

Agram den 17. März 1860. Klosse.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 5. TRAVNJA 1860. Broj 80.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v., i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Nareba ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 30. siečnja 1860.

u obziru zapriseženih poljarah (stražarah iliti čuvarah od poljah), koi će se postaviti, i u obzir postupka pri štetah (kvarovih) poljskih.

(Konac.)

§. 14. Kada poljski čuvar iliti poljar zateče koga, da u polju krade ili da inače oštetjuje poljsko dobro, imat će ga uhititi, ako je čoviek nepoznat, ili ako neima stalnoga prebivališta.

Drugih ljudih slobodno će bit uhititi onda, ako se opru onomu, što zapriseženi poljar zapoviedi u poslovih službe svoje, ako ga pogèrdjuju, ili ako stave ruku na njega, ili ako su učinili znamenite štete.

§. 15. Ako čoviek, kojega je po smislu §. 14. slobodno uhititi, pobiegne s onoga miesta, gdie je pri samom činu bio zatečen, moći će poljar zapriseženi ići u potieru za njim i uhititi ga i izvan granicah onoga okoliša, koi mu je povieren da ga nadzira.

§. 16. Zapriseženi poljar ima čovieku, kojega je zateko, da u polju krade ili da inače oštetjuje poljsko dobro, oduzeti sve, što je ukrao, a tako i orudje ono, kojim se je služio pri kradji ili pri činjenju štete.

Dopušteno je takodjer poljarom, da mogu ljudem, koji im radi poljske štete budu silno sumnjivi, kada ih zateku na tudjem zemljištu, oduzeti orudje, koje se obično rabi pri dobivanju raznih plodinah zemaljskih, ako t. j. nisu kadri opravdati se, zašto su orudje to ponieli.

§. 17. Svakoga uhitjenoga čovieka imadu bez odgadjanja predati načelniku miestnom, da ga isti pošalje dalje vlasti nadležnoj.

Orudje i sve, što poljar komu oduzme prilikom takovom, ima se takodjer odmah predati načelniku miestnom, koi će to oštetjeniku, ako se znade tko je, izručiti odmah uz primku.

Ako se nezna tko je oštetjenik, imat će načelnik miestni učiniti potrebita, da se saznade i svakako će postaviti se, da se oduzete stvari, ako se nebi mogle pohraniti a da se nepokvare, prodadu na korist neznanoga još oštetjenika.

Stvari, proizhodeće od poljske kradje ili od štete poljske, ili dobiveni za njih novac zapast će ubožkomu miestnomu fondu, ako se neznani vlastnik za godinu danah, računajući od dana, kad je poljski kvar bio učinjen, neprijavi, da mu se izruči.

Istomu fondu zapast će i oduzeto orudje, već ako nadležna vlast dosudi, da se imade orudje praviti s toga, što se je nepravedno bilo oduzelo.

§. 18. Kada živina počini kvar u poljskom dobru, imat će zapriseženi poljar obaviti za oštetjenika privatnu plienitbu (§. 1321. obćega gradjanskoga zakonika).

Poljari, koje je postavila obćina, neimaju izvèršiti plienitbe ove onda, ako je štetu počinila živina, koja spada k stoki (čordi) obćinskoj i koju čuva obćinski (po obćini postavljen) pastir.

§. 19. Zapriseženi poljar, kojega je postavila obćina ili posiednik samostalnoga okoliša vlasteoskoga (§. 3.) ima zaplienjenu živinu bez odgadjanja predati miestnomu načelniku, koi će odmah o tom obaviestiti kako vlastnika zaplienjene živine, ako se znade tko je, tako i oštetjenika, i ovoga navlastito s tim dodatkom, neka svoje pravo na naknadu štete potiera najdulje za osam danah, budući da će se u protivnom slučaju zaplienjena živina povratiti vlastniku, koi se prijavio bude.

Načelnik miestni ima pokušati, da se oštetjenik i vlastnik zaplienjene živine prijateljskim načinom medju sobom pogode, koliko da ovaj dade onomu u ime odštete; i u slučaju, ako su jedan i drugi pod njim a nagoda nepodje za rukom, bit će vlastan, ustanoviti svotu, koju će vlastnik u ime sigurnosti imat položiti, da, položivši ju, uzmogne zaplienjenu živinu dobiti natrag još prije, nego što vlast izreče odluku o naknadi štete (§. 1322 obćega gradjanskoga zakonika).

Ako je oštetjenik sám i načelnik samostalnoga okoliša, bit će dèržan za osam danah ili nagoditi se s vlastnikom živine, ili svoja prava na odštetu potierati pred vlasti, u protivnom bo slučaju ima se povratiti živina zaplienjena.

§. 20. Zapriseženi poljar, koi je postavljen po kojoj osobi privatnoj, navedenoj u §. 2. pod b), ima zaplienjenu živinu bez odgadjanja predati svomu gospodaru, i u isto doba obznaniti i miestnomu načelniku, da je zaplienio živinu.

Oštetjeni gospodar ima za osam danah ili nagoditi se s vlastnikom živine, ili pako prava svoja na odštetu potierati pred vlasti, protivnom bo slučaju ima se povratiti živina zaplienjena.

§. 21. Zapriseženi poljar ima svaku poljsku kradju i inu oštetu poljskoga dobra, kojoj je u trag ušo, gospodaru svojemu na znanje dati baš i onda, ako i nezna, tko je kradju ili štetu počinio; i to poljar, kojega je postavila obćina ili samostalni okoliš vlasteoski, dat će to na znanje miestnomu načelniku, onaj pako, koga je postavio privatni koi čoviek, svojemu gospodaru a pojedno i načelniku miestnomu.

§. 22. Miestni načelnik dèržan je, svekolike povrede, učinjene glede sigurnosti poljskoga dobra, za koje saznade, odmah do znanja dostaviti oštetjenikom, ako se znade, koji su; one pako povrede, koje su podvèržene obćemu zakonu kaznenomu, bez odgadjaja prijaviti viesti kaznenoj, da ih dalje razpravlja i sudi.

Zapriseženi poljar, koga je postavio privatni koi čoviek, dèržan je ili sám, ili pako taj njegov gospodar, takove povriede poljskoga dobra, koje se razpravljati imadu po obćem zakonu kaznenom, prijavljivati neposredno vlasti kaznenoj.

§. 23. Svekolike, bud' kakove povrede iliti oštete poljskoga dobra, koje nisu podvèržene ustanovam obćega zakona kaznenoga, proglašuju se za poljski kvar ili štetu poljsku, glede koje započinjat će nadležna vlast postupak samo onda, ako oštetjenik to zahtieva, ili ako koi zapriseženi poljar neposredno vlasti prijavi štetu takovu.

§. 24. Poljske štete imadu se kazniti po razmierju razlogah ublažujućih ili otegotjujućih u pravilu globom iliti kazni novčanom od dvadeset i pet novčićah do četèrdeset forintih vrednote austrijanske ili kazni zatvora do na osam danah, ili pako onimi kaznimi, što ih naredbe poljsko-redarstvene, kriepostne u pojedinih krunovinah, ustanovljuju za ovu ili onu izrazito naznačenu štetu poljsku.

§. 25. Poljsku štetu iztražuje i kazni politička vlast onoga kotara, u kojem je šteta učinjena. Postupak, koga se pri tom valja dèržati, propisan je i uredjen naredbom ministarstva unutarnjih dielah od 5. ožujka 1858 (br. 34. dèrž.-zak. lista).

§. 26. Presuda treba da ustanovi i naknadu štete, koja se imade dati; a u slučaju, ako su i drugi koji ljudi, koji poljske štete nisu sukrivci, korist kakovu imali od nje, kao na pr. što je i njihova živina prigodom tom pásla, ima se u presudi ustanoviti i to, dà-li su i ti ljudi dužni oštetjeniku dati naknadu i koliku.

Pri poljskoj šteti, koju je počinilo više ljudih, jamči svaki od njih nerazdieljeno za štetu svukoliku (§§. 1301. i 1302. obćega gradjanskoga zakonika).

§. 27. Kada živina ošteti poljsko dobro, jamči vlastnik iste živine za naknadu štete, bez razlike, bila ili nebila živina zaplienjena, i to baš i onda, ako je živina bila s drugom u istoj stoki pomiešana i pastiru povierena.

Ako je poljsko dobro ostetila stoka zajednička (t. j. u kojoj je živina od više gospodarah), i ako nije moguće pronaći i saznati, koja je živina upravo štete počinila, ili čija je, tad jamče gospodari od sve živine, koja je u stoki bila, nerazdieljeno oštetjeniku za naknadu štetu; medju sobom pako prinose na tu naknadu samo po vèrsti i po množtni živine, koju je svaki od njih imao u zajedničkoj stoki onda, kada se je šteta počinila.

§. 28. Ako je krivac ubog te nemože platiti dosudjene odštete, imat će vlast, ako oštetjenik bude zahtievao, odštetu obratiti u dane rabotne (težatne), dèržeći se pri tom nadnice, navadne u obćini oštetjenikovoj.

Ako takov osudjenik neće da oštetjenika odradi onoliko danah, koliko mu je dosudjeno, imat će se proti njemu odrediti kazan zatvora na 24 ure pooštrena postom; i ako se i opet svendilj kratio bude, imat će se to s njim poslie svaka tri dana ponavljati dotle, dok nebude šteta naknadjena.

§. 29. Procienjivati takove poljske štete, vlastni su poglavito poljari zapriseženi.

Ako zapriseženi poljar sciemi, da šteta nadilazi pet forintih vrednote austrijanske, imat će odmah iskati u miestnoga načelnika, da cienitelji, osobito zapriseženi, štetu prociene; i pomenuti načelnik bit će dèržan odmah narediti procienbu i zapriseženomu poljaru izdati pismenu sviedočbu o onom, što se je pri procienbi obnašlo.

Pri svakom poljskom kvaru može kako oštetjenik, tako i onaj, koi je dužan štetu naknaditi, pri miestnom načelniku uz osam danah, računajući od časa, kako se je poljska šteta učinila ili saznala, zahtievati, da zapriseženi cienitelji prociene štetu.

§. 30. Zagodom ugašuje se iztraga i kazan kvara poljskoga, ako za tri miesece, računajući od dana, kojega je kvar učinjen, odštetnik nije bio uzet pod iztragu.

Prava na štetnu naknadu, proizhodeća iz poljske štete, zagodom ugasla, imadu se potierati i okončati putem prava gradjanskoga.

§. 31. Političke vlasti, koje su povladjene zaprisizati poljare, dèržane su svekolike poljare zaprisežene, što ih imade u kotaru njihovom, točno pobilježivati i imati ih svagda u očevidnosti.

Gospodari, koji imadu svoje zaprisežene poljare, ili pako namiestnici njihovi dèržani su pod redovnu kazan od dva do deset forintih vrednote austrijanske, svaku promienu, koja im se dogodi u staležu zaprisežených njihovih poljarah, najdulje za šest nedieljah danah dostaviti do znanja dotičnoj vlasti političkoj.

Grof Gołuhowski s. r. Grof Nádasdy s. r.

(Prilog k §-u 4.)

Izgledka prisege (zakletve) za poljare.

Zaklinjem se, da ću poljsko dobro, koje naziranju mojemu bude poviereno, svagda što najbrižljivije i najviernije čuvati i braniti; da ću svakoga onoga, koi poljsko to dobro kojim mu drago načinom nastojao bude oštetiti, ili koi ga u istinu ošteti, pak bio tko mu drago sdušno prijaviti i ako bude potrebno, po zakonu zaplieniti mu živinu ili ga uhititi; da neću nikoga, koi je nedužan, krivično tužiti ili nanj sumnju bacati; da ću svaku štetu, koliko uzmognem, odvratjati i počinjene štete sdušno i kao što najbolje budem znao kazati i procienjivati, kao i zakonitim putem tražiti da im se doskoči; da se bez znanja i dozvole svojih starijih ili bez neodoljive zapreke neću nikada uztezati, izvèršivati dužnosti, koje su mi naložene, i da ću o dobru, koje mi bude poviereno, svaki čas dati račun, kao što treba.

Tako mi Bog pomogo!

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Smieli jezik Švajcarske nije ostao bez uspieha. Francuzka je u jednoj u Bernu poslanoj verbalnoj noti izjavila, da neće posiesti sievernu Savoju, što više, da će interese Švajcarske predložit kongresu i branit ih (!?) na istomu. Ovom kongresu moći će i Švajcarska prisutstvovati, gdie će imat i pravo glasovanja.

Iz Chambery-a od 28. t. m. javljaju, da su onamo došle dvie kumpanije od 80. regimente; narodna straža nosila je francuzkih kokardah; u večer imao se je razsvietit grad.

Već napomenuta protestacija vojvode modenskoga poslana je — izim Francuzke, buduć da je medju Francuzkom i Modenom već odavno prestala svaka sveza — na sve sile, koje su podpisale ugovore od god. 1815.

Rimsko pučanstvo poslužilo se je opet povodom, da podnese svetom otcu dokaz svoje podanosti i privèrženosti. Kad se je Nj. svetost dne 25. ožujka iz cèrkve „S. Maria sopra Minerva“ vraćao u Vatikan, bila je dugačka Via papale napunjena neizmiernom svietinom, koja je svakolika pobožno kleknula, zaiskala apostolski blagoslov i na sve moguće načine starala se pokazati svetom otcu, da ga ljubi i da mu je ostala vierna.

U obziru uvietah, pod kojima je sklopljen bio mir medju Španjolskom i Marokom, opažamo jošte, da si je španjolska vojska priusdèržala prave kazniti Kabile, kadgod se usude naproti Španjoloima štogod nezakonitoga preduzeti. Kažu, da se je imao u Tetuanu dne 25. travnja podpisati mir. „Gaceta de Madrid“ već je službeno prijavila, da su jurve sklopljene preliminarije ovoga mira. Maršala O'Donella očekuju već u Madrita. Odmah, kad se vrati, sazvat će se kortesi. Nj. veličanstvo kraljica imala je dne 3. t. m. otići u Aranjuez.

Francuzki list „Le Messager“ javlja iz Napulja, „da nije manje nego 500 momakah najednaput uskočilo iz motriteljnoga sbora u Abruzzima i da je vlada prisiljena bila poslati onamo topničtvo, da preprieči da momčad nedezertira hèrpimice.“ Ova viest čini se veoma nevierojatna.

Kralj razriešio je Savojarde i Nicarde posredstvom proglasa od prisege viernosti. On navodi tri razloga, koji su ga potaknuli ustupit Savoju i Nicu a ti su 1. zahvalnost prema svomu savezniku; 2. interes pravedne ravnoteže područnih razdieljenjah a 3. napokon štovanje uzkoga srodstva u jeziku i običajima medju Francuzkom s jedne i Savojom i Nicom s druge strane.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 5 travnja. Nj. preuzvišenost ban, gospodin podmaršal grof Coronini, prispeo je iz Beča ovamo preksinoć u povoljnu zdravju. Podpisivanja na dèržavni zajam napreduju ovdie veoma dobro. Kao što čujemo već je u samom našem gradu prieko sto hiljadah forintih podpisano.

Talijanska.

Turin, 30. ožujka. Službene novine javljaju o „uzhićenom“ dočeku princa Carignana u Livornu i Firenci.

Cesare Cantù izabran je u Almeno-San-Salvatoru za poklisara.

Merkez Orso Serra, gubernator chambery'ski, koi je pučanstvo tako ružno prevario, već je od onud odputovao. Sindik i zapoviednik narodne straže chambery'ske podnieli su svoju ostavku.

Okolo 10. travnja obnarodovat će se, vele, novačenje u Piemontu i Lombardiji.

Genova, 29. ožujka. Parna fregata „Governolo“ otišla je u Nicu po ondiešnju posadu.

Občinsko vieće sazvano je, da rieši sliedeće predloge: 1. Da se pravo genovezkoga gradjanstva podieli Ricasoli-u i Farini-u. 2. Da se veriga Pizi povrati, koja je zatvarala ušće pizanske luke. 3. Da se nova pijaca nazove po Danilu Maninu.

Nica, 26. ožujka. Francuzi se ovdie već od više danah grade da su gospodari. U kazalištu Tiranti došlo je jučer do nemirnih prizorah, pri kojima je morala posredovat oboružana sila i mornari od francuzke fregate usidrene u Vilafranki hode hèrpimice po ulicama i vriedjaju pučanstvo, kojega se „vapaj“ neslušа.

Glavna intendancija Nica broji tri kotara (circondari); medju kojima ima: Nica 125.220, Oneglia 61.525 a S. Remo 69.858 stanovnikah. Polag ugovora ustupit će se samo pèrvi kotar, uslied toga sačinjavala bi granicu rieka Roya i bèrda, koja se od Colle di Tenda spuštaju do more.

Ravena, 28. ožujka. Papinski karabinieri skinuli su u Pezaru sardinski gèrb sa stana piemontezkoga podkonzula.

Polag dopisa iz Pezara od 27. pr. m., koi se nalazi u listu „Corr. merc.“, bio je tamošnji delegat, g. Bellà, koi je sardinskom podkonzulu dao pismeni naputak, da odmah snimi svoj gèrb.

U Forli-u zabranio je nadbiskup četvorici svećenikah, koi su činom sudielovali za sdruženje, čitati službu božju i obustavio im je dohodke. Farini naredio je odmah, da im se dade miesečna plaća iz dohodka ježuitskih dobarah.

Dne 23. pr. m. bile su one osobe, o kojima se misli, da su povoda dale gibanju od 19 u Čivitavekiji, po policiji ukèrcane na brod, da budu odvedene u zatočenje. Izvan toga bilo je jošte do dvadeset osobah napšeno; medju lahko ranjenima nalazi se i jedan englezki svećenik. Ona dva oficira, što su kod gibanja bila malko ranjena, oporaviše se i pohodiše papinsku žandarmeriju, koja im je taj pohod odmah vratila. General Goyon izdao je kriepku dnevnu zapoviest, u kojoj korі zviždače, kao i sve one, koji javnu silu nepodnosivim uvriedama izazivaju, hvali francuzkoga oficira, koi je svietinu raztierao, nasuprot pako neodobrava sliepu mèržnju rimske žandarmerije; u ostalom uzda se zapoviednik u plemeniti značaj francuzkih oficirah i opominje sve na umierenost i mir. Jedan papinski činovnik osudjen je zbog prevarah na 20 godinah tamnice.

Napulj, 26. ožujka. Kažu, da su francuzki i englezki poslanik podnieli zajedničku notu, da kralja potaknu, da stupi na stazu liberalnih reformah. Kod audiencije, koja je jučer kod kralja imao markez Villamarina, naviestio mu je, vele, kralj, da je napuljska vojska prekoračila granice Sardinski poslanik protestovao je, vele, proti ovom činu, a ministarski predsjednik, kao i drugi ministri, podnieli su svoje ostavke, no kralj ih nije primio.

Francuzka.

Pariz 27. ožujka. Papinski poslanik zamolio je cara, da Lamoriciѐru dopusti ići u Rim. Isti je, vele, odgovorio, da bi generalu rado dopustio, da preuzme zapoviedničtvo nad vojskom od Rima, ako bi za to sam podneo molbu. Od savojskih poklisarah, ovdie su jošte chablaiski i faucigniski. Ovi se boje vratiti u svoj zavičaj prie nego, da Francuzka pošlje vojsku u ovo neutralno područje.

Sada javlja i „Pays“, da je general Lamoricière odputovao u Rim, i napominje ujedno ustanove Napoleonova kaznenoga zakonika, polag kojih gube Francuzi, koji bez dozvoljenja svoje vlade stupe u izvanjsku ratnu službu, svoju francusku narodnost.

Osmond, pukovnik kod glavnoga štaba, odputovao je u Nicu, da preuzme službu zapoviednika ovoga grada.

U neutralizovanim kotarima Savoje veoma su razjareni, što se nieka gospoda s juga ove zemlje u Parizu grade zastupnici narodnih željah. „Savoie du Nord“ izjavlja u svojem najnovijem broju: Do posliednjega časa protestujemo proti svakom glasovanju, koje neproizlazi od razciepljenja sievera od juga Savojske, jerbo ovi dielovi zemlje imaju raznih interesah, jerbo jug želi, da bi se i nadalje mogao koristiti sieverom, kog je dosada plienio, i jerbo nećemo da budemo osudjeni, da chambery'ske i annecy'ske Gesslere neprestano obogaćujemo svojim znojem. Mi protestujemo proti svim provincijalnim viećima, koja bi mogla biti tako preuzetna, da u ovom poslu zastupaju mnienje zemlje. Isto tako nemožemo dopustit, da občinska vieća, koja su u sasvim drugo svèrhu izabrana, odluče o životnom pitanju zemlje. Mi priznajemo samo izravno občinsko pravo glasovanja ili pravo ugovorah: sve ili ništa.

Tilski frabrikanti, koji okolo Kaleja hrane do 14000 radnikah, zaprietili su se na adresi punoj očajanja, da će se izselit u Belgiju, jerbo nemogu podnieti, da se carina na tudji til obali. No ovi obèrtnici podnieli su jedva prije pol godine danah molbenicu za obalenje carine na pamuk, jerbo ocarinjenje pamuka njihove tvorine oskupljuje za 25 post takah. Budući pako sada radi izpunjenja njihovih željah sasvim odpada pamučna carina i uslied toga imaju ovi fabrikanti 25 postotakah dobitka, zato nije moguće da bi obalenjem uvozne carine, kod koje ostaje jošte do 20 postotakah zaštitne carine, mogli propasti.

Admiral Page proglasio je oglasom od 2. veljače da je Sagun na južnoj obali stražnje Indije francuzki posied. Blokada od Saguna ukinut će se bez sumnje za koi dan pa sviet misli, da će se time znatno povećat tèrgovina s ovim stranama Kohinkine.

Velika Britanija i Irska.

London, 29. ožujka. Horsman, koi je zaslužio da dobije zahvalnicu iz Savoje, a za svoje kriepke govore proti Louis-Napoleonu, da mu sva Evropa izrazi svoje priznanje, dobio je od svojih izbirateljah (u Stroudu) odviet nepouzdanja u pravom smislu rieči. Ovi nejegovi izbiratelji sastaše se jučer u javnoj skupštini (meetingu) i jednoglasno učiniše sliedeći zaključak: „Ova skupština toga je mnienja, da štovanja prevriednі gospodin Horsman svojim govorenjem i glasovanjem o tèrgovačkom ugovoru s Francuzkom i o proračunu u dolnjoj kući nije zastupao mnienjah i čuvstah tèrgovište Strouda.“ Druga u mnogo jačim izrazima sastavljena odluka bila je natrag povučena, jerbo nije našla občenita odobrenja.

Polag ovamo prispievših viestih iz New-Yorka od 17. ožujka glasalo se tamo, da je Španjolska pristala na to, da proda Kubu sjedinjenim dèržavama (?). Ciena nije jošte opredieljena.

Iz Londona javljaju „Nation. Ztg“: Po novinama i u dèržavima mnogo se govori o rimskoj politici. Ta je veoma jednostavna i nalazi se izražena riečcom: jošte ne. Jošte nije vrieme radit o propasti „protuve“, koi je Evropu doveo u liep nered.

Rusija

Na sve strane spremaju se da grade telegraf od Kazana prieko Perma, Ekaterinburga, Ćumena, Omska, Tomska, Krasnojarska do Irkutska, a otuda uz Amur do Nikolajevska. Ova linija ima u dužinu 10 000 vèrstah (1428 milja). — U južnoj Rusiji našli su mnoge rude od kamenog uglevja. — Oslobodjenje težakah iz nevoljništva ima već veliki upliv na cienu zemlje; prije niekoliko godinah bila je desetina polja 3 sr. rub. u najplodnijim gubernijama, a sada je ciena skočila na 30 rubaljah, pak u tambovskoj guberniji na 80 rub.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Turin, 2. travnja. Danas se je otvorio parlamenat. Bitni sadèržaj kraljeva govora jest sliedeći:

Opominjući dogadjaje posliednje godine, dodaje kralj, da su danas zastupnici nadah i prava naroda okolo njega sakupljeni. On napominje dobročinstva uznositoga saveznika, komu podnosi potrebne žèrtve i ustupa Savoju i Nicu, pridèržavajući za ove pokrajine ujedno odviet narodah i odobrenje komorah a Švajcarskoj medjunarodno pravo.

Jošte se imaju, veli, nadvladati mnoge težkoće; no podupiran javnim mnienjem, neće dopustit, da se uvriedi kakovo pravo ili kakova sloboda.

Čvèrst kao moji predji u štovanju poglavara viere — nastavlja kralj — naći ću, ako bi cèrkvena vlast poslužila se duhovnim oružjem, u svojoj saviesti i u tradicijama jakost, da gradjansku slobodu i svoju vlast uzdèržim u krieposti, za koje imam odgovarati samo bogu i svojim narodima. Provincija Emilije dobit će istu organizaciju, kao stare provincije, za Toskanu bilo je potrebno zasad drugo ustanovljenje.

Kraljev govor zaključuje preporučujući svima veličinu domovine, koja nije više Italija srednjega vieka i nije više izložena slavohlepju inostranih narodah, već je Italija Talijanah.

Pariz, 2. travnja. Francezka flota odplovila je put Talijanske.

London, 3. travnja. Današnji „Morning Herald" javlja: da je Danija bojeći se vojničkoga zapremljenja vojvodovinah po niemačkom savezu zaiskala Francuzka za savez; odgovor francuzki glasi, vele, povoljno. Kažu da će savez za napad i obranu skoro biti gotova činjenica.

Kao što se čuje, Francuzka se zbog saveza pogadja i sa Švedskom.

Hèrvatsko knjižtvo.

PAPA.

Rieč u svoje vrieme, u sedamnaest pitanjah i odgovorah Francuzki napisao Abbé Segur, hèrvatski prevede i izdade, sbor duh. mlad. zagrebačke. Ciena 5 novč. Čist dobitak namienjen je Petrovu navčiću. U Zagrebu tiskom Dragutina Albrehta 1860.

Ako stotine i stotine sličnih spisah i spisićah, koji su ove godine Evropu u pravom smislu poplavili, kojih svih je svèrha, više manje, neukim glavom zaokrenuti, te im ono malo zdrava mozganja smesti; ako, rekoh, od množine podobnih spisah ikoj vriedi, da se narod svaki s njime bliže upozna, ako ikoj od njih zaslužuje, da se čita i u najprostijoj kolibici siromašna nadničara; a to jamačno zaslužuje pomenuto dielce, što poteče iz boguljubna sèrca i viešta pera francuzkoga svećenika Segura. Ovo dielo razgrabi se u Francuzkoj na hiljade, imadu ga već i Niemci, na hèrvatski jezik prevede ga naš neutrudivi „sbor duh. mlad. zagrebačke."

Ovdie se proste ali jasno, svakom seljaku skoro razumnivim načinom razlažu prava sv. stolice na svietovnu vlast, koja joj je, da množe svoje blage trake istine i viere na sve strane sipati, najodaljenije narode k vrielu istine voditi, nezavisan od svakoga svietovnoga upliva prost život voditi, neobhodno potrebna. Nu papa može, tako nastavlja um[illegible] svećenički, [illegible] djer i svietovnu vlast [illegible], može biti Pontifex maximus al može biti [illegible] i kralj, kao itd. Poviestnica uči, da je [illegible] vlada od niekada uzorom ostalim vladarom, da ona za sve, što promiče duhovno i tielesno blagostanje podvierenih joj narodah, brižno se skèrbi, da nije, kako [illegible] kore, neprijateljica naprietka prosviete i napredka, u koliko se taj napredak [illegible] pravoj sreći narodah.

Svaki iskren Hèrvat i pravi katolik pozdraviti će, nadamo se, veselom dobrodošlicom ovaj spisić, koj radi o toli važnom naše sadanjosti pitanju, pitanju koje zanima svaku katoličku dušu, kojoj nije izumèrla vierozakonska ćut i posliednja tinjajuća iskra ljubavi napram vidivoj glavi cèrkve. — Hèrvatski narod uzdèrža, hvala Višnjemu, s veće strane, neuzkolebivu vieru svojih otacah, koji su rieke kèrvi za nju prolievali, uzčuva uspèrkos tolikim nesgodam dužno štovanje, i odanost napram vidivoj glavi katoličke cèrkve i namiestniku Isusovom; pa će mu ovaj spis upravo dobro doći.

Osim ovoga spisa, izdade „sbor duhovne mlad. zagrebačke", još sliedeće knjige, koje se mogu u naših svih knjigarah dobaviti:

Isus, prijatelj malenih. Molitvena knjižica, za diecu itd. Četvèrto ispravljeno i pomnožano izdanje, sa slikom. Tvèrdo vezana 21 novčić.

Genoveva, preliepa pripoviest iz starine, sa slikom. Stoji tvèrdo vezana 18 nov.

Badnjak i pisanica. Pripoviesti, djeci na dar za Božić i Uzkèrs, svaka sa slikom Ciena 22 nov.

Eustakij. Pripoviedka iz pèrve dobe kèršćanstva, za mladež i odrasle, sa slikom. Ciena 21 nov.

Život katoličke cèrkve ili maleni Goffine. Kratko tumačenje svetih vremenah, otajstvenih svetkovinah, itd., sa slikom, str. 547. Tvèrdo vezana stoji samo 70 nov.

Katekeze Augustina Grubera, nadbiskupa solnogradskoga itd. spisane u duhu sv. Augustina. Pèrva stran, za pripraviteljni razred. Ciena mekano vezane 53 nov.

Zatim može se dobiti malenih novo naručenih slikah iz Einsidla sa hèrvatskimi nadpisi, po imence: Presv. sèrce Isusovo i Marijino, sv. Ivan, kèrstitelj; sv. Andrija, sv. Rok, sv. Antun Padovanski, sveta Doreteja, sv. Jelisava. — Od svake slike imade četiri vèrsti: većih i manjih, bojadisanih sa zlatnimi okrajci, i cèrnih s bojadisanimi okrajci. Bojadisane veće stoje 4 nov., a cèrne 3; bojadisane manje 3 nov., a cèrne 2 nov. — Od većih slikah, koje mogu doista svakoj sobi na ures biti, može se još niekoliko dobiti, i to: Presv. Sèrce Isusovo i Marijino, Murillova Madona.

Da ovaj, doista mogu reći, jedini sbor u svojoj struci u našoj domovini, neima druge svèrhe nego nabožnimi spisi probuditi i gojiti te nabožnu ćud u našem narodu, može se svaki već na pèrvi mah osviedočiti zaviriv samo na upravo neznatnu cienu, kojom prodaje svoje knjige. Svatko znade, kako se u nas imade s pučkom literaturom, koliko imademo valjanih knjigah, koji bi mogli narodu na ruku dati, pa ipak, sa žalostju valja nam priznati, da se revno i hvale vriedno nastojanje rečenoga sbora nepodupira ovako, kako bi se slični podhvati podupirati morali, valja nam priznati, da nije sve dosele našao onolika odziva, koliku se je nadao hvatajući se izdavanja pučkih spisah; jer prodaja knjigah, izuzam jedino Jaisov molitvenik, premda se sbor trudi koliko najviše može. — veoma slabo napreduje, tako da bi morao najposlje svoje dielovanje zaključiti neimav ni najnuždnijih sredsvah, kad nebi bilo njekoliko domoljubnih sèrdcah, a osobito bogatih naručbinah preuzvišenoga g. biskupa djakovačkoga.

Sbor duh. ml. zag. obrati se već smiereno i na visoko c. k. namiestničtvo, nu dosele neurode mu trudi željenim plodom. Svakako je žalostan pojav, da se ovdie u našoj domovini, iz koje svake godine hiljade putuju u inostranstvo za kojekakve časopise, tako slabo uvažuje domaća knjiga, da se tako slabo podupira mučan podhvat, [illegible] ga opèrtiše revni mladići sieminišta zagrebačkoga. — Pa ako najposlie postigne naša obična kob i ovo družtvance, ako se možebiti zapieva i njemu na bèrzo „pokoj viečni", komu će se morati to u grieh upisati? — Čitatelj neka sam sudi. —

Učtivo se dakle pozivlje domorodno naše svetjenstvo i učiteljstvo, da, koliko može, olakša posao sboru kupujuć knjigah, te ih turajuć u narod, a tim će se plemenita želja sbora duh. ml. najprije i najlasnije oživotvoriti, a i mlade radnike na dalji rad podbosti. Gdie si zajedničko kriepko podamo desnice, tamo

I najteži lasno može
Nadvladat se slogom rád!

—k—

Odgovorni očrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3022 (129) 3—2

Kundmachung.

Mit Beziehung auf die hierämtliche Verlautbarung vom 28. März 1860 wird hiermit zur kenntniss gebracht, dass die Verzehrungssteuer vom Wein- und Fleischverbrauche in der Stadtgemeinde Warasdin für die Zeit vom 1. Mai 1860 bis Ende Oktober 1861 sohin für $1\frac{1}{2}$ Jahr verpachtet, und die bezügliche Verhandlung am 23. April l. J. vorgenommen werden wird.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Warasdin den 2. April 1860.

Nr. 1493. (119) 3—3

Kundmachung.

der k. k. kroatisch-slavonischen Finanz-Landes-Direction.

Zum Behufe der Bemessung des Gebühren-Aequivalentes, welches moralische Personen als: weltliche und geistliche Gemeinden, Kirchen, weltliche und geistliche Stiftungen, dann Benefizien im Grunde des Gesetzes vom 2. August 1850 Tarifpost 106 Litt. D. von dem Besitze umbeweglicher Sachen und der noch aufrecht bestehenden Regalrechten (Schank-, Mühl-, Jagd- und Fischereirecht) nach dem von 10 zu 10 Jahren einzubekennenden Werthe dieser Objekte zu entrichten haben, waren die Bekenntnisse von den gedachten moralischen Personen und Benefiziaten für das nächste Decennium d. i. für die Zeit vom 1. November 1860 bis Ende Oktober 1870 laut des im Reichsgesetzblatte vom Jahre 1852 XXIII. Stück, und im Landesgesetz- und Regierungsblatte vom Jahre 1852 X Stück kundgemachten h. Finanz-Ministerial-Erlasses vom 30. März 1852 Z. 17071-F. M. bis Ende Jänner 1860 bei dem Steueramte ihres Wohnsitzes zu überreichen.

Nachdem jedoch dieser gesetzlichen Verpflichtung bisher nicht nachgekommen wurde, so wird gleichzeitig die Veranlassung getroffen, dass die Verpflichteten zur Einbringung der diessfälligen Bekenntnisse direkt und speziel aufgefordert werden; es ergeht aber hiemit an jene, welchen die speziele Aufforderung aus welchem immer Grunde nicht zukommen sollte, hiermit die Mahnung, die rückständigen Aequivalent-Bekenntnisse bei dem k. k. Steueramte ihres Wohnsitzes nach dem im Landesgesetz- und Regierungsblatte pro 1852 X Stück enthaltenen Formulare verfasst, längstens bis 15. Mai 1860 um so gewisser zu überreichen, als sonst den bestehenden Vorschriften gemäss das Gebührenäquivalent für die ganze zehnjährige Dauer mit der erhöhten Gebühr, d. i. im doppelten Betrage bemessen werden müsste

Agram am 19. März 1860.

OGLASNIK.

Br. 115. 12—2

Br. (90) 4—4.

„VINDOBONA",

Družtvo za osiguranje nepokretnih zalogah (hipotekah).

Družtvena glavnica **10,000.000** forintih.

Siedište družtva u Beču na tèrgu „Am Hof" br. 329, gdie se svaka ubaviest što pripravnije podieljuje.

Upravno vieće:

Predsiednik: Nj. preuzv. Franjo grof Hartig,
dèržavni i konferencijalni ministar, predsiednik neposredne komisije za preustrojenje izravnih porezah.

Podpredsiednici:

Nj. jasnost Josip knez Colloredo-Mannsfeld, predsiednik komisije za dèržavne dugove.

Edmund grof Zichy, vlastelin.

Sučlanovi:

Dr. Josip Bach, dvorski i sudni odvietnik u Beču.
Jules Delloye-Tiberghien, bankier u Bruselju.
Moric pl. Hirsch, bankier u Buselju.
Rudolf grof Hoyos, vlastelin.

Nj. preuzv. Eduard Mercier, k. belg. dèržavni i bivši financijalni ministar, sučlan zastupničke komore u Bruselju.
Alfons Nothomb, bivši kr. belg. ministar pravosudja, sučlan zastupničke komore u Bruselju.
Arthur baron O'Sullivan de Grass, vlastelin.
Gustav Schwartz pl. Mohrenstern, vlastelin.

Dr. Moric pl. Stubenrauch, c. k. profesor pravah u Beču.
Dragutin vitez Suttner, vlastelin.
Eduard Wiener, bankier.
Dr. Jos. vitez Winiwarter, dvorski i sudni odvietnik u Beču.

Ravnatelj: **André Langrand-Dumonceau,** ravnatelj družtva za osiguranje života „Sidro" zvanoga.

Podravnatelj: **Jur. dr. Alexis Timmery,** podravnatelj družtva „Sidro" zvanoga.

Bitne koristi, što ih pruža osiguravanje nepokretnih zalogah (hipotekah).

Za vierovnika:

1. Jamstvo za točno plaćanje kamatah u vrieme dospielosti, koje daje **„Vindobona"** miesto **dužnika**.

2. Jamstvo za sigurni povratak glavnice, kojim se vierovnik obezbiedjuje od materijalnih i **moralnih** štetah, koje su skopčane s utierivanjem **svake** hipotekarne tražbine.

3. Najveća lahkoća prenašanja ili ustupa **kakove** stavke.

Za dužnika:

1. Lahkoća zajmovah uobće i
2. na dugačke ih rokove dobivati;
3. Olakšano ponovljenje zajma.

Tumačenje temeljnih cèrtah „Vindobone".

Tegotno stanje realnoga kredita zanima od duljega vremena zemljoposiednike i glavničare isto tako, kao što pobudjuje pozornost spisateljah, dèržavnikah i financierah. Pitaju, odkud dolazi, da dan danas, sasvim proti naravi stvari, nije ništa teže nego dobit kredita na zemlje. Odgovor je lahko dati: Uzrok nalazi se u niekom stupnju nepouzdanja, kojem su hipotekarne tražbine izložene.

Mnogobrojni pokušaji učinjeni su u raznim zemljama, da se tomu doskoči; no neprezirući njihove vrednosti, mora se priznati, da nijedna ovamo protežuća se miera nije riešila zadaće; stanje ostalo je staro a iz toga sliedi neoborivo, da dosadanji napori podići zemaljski kredit, nisu bili dovoljni, i da je nastupila potreboća tražit pomoć za tako žalostan položaj.

Ova izkustva porodila su misao, da se načelo osiguravanja protegne i na nepokretne zaloge (hipoteke) i tako je nastala **„Vindobona"**.

Ovaj novi zavod, koi je steko podpunu pohvalu najuglednijih javnih listovah, mora glavničarima i posiednicima veoma dobro doći, jer on je zvan, da im učini velikih uslugah.

Veoma dobrotvorna svèrha poduzetja vidi se već iz onoga, što je rečeno, no neka niekoliko riečih jošte većma razjasni stvar.

Bitje realnoga kredita jest uloga glavnice na nepokretno dobro. Glavnice nemanjkaju da se kriepko pomogne zemljoposiedu, već manjkaju pouzdanje i sigurnost da se uzajmljena svota povratit može. Polag sadašnjega stanja stvarih okruženi su zajmovi na nepokretne zaloge pogibeljima, preprekama i nedostatcima. To je istina, koja je već odviš poznata. A iz toga nastaje dvostruka posliedica, škodljiva isto tako za zemljoposied, kao i za poljsko gospodarstvo: Glavnice udaraju drugim putevima; dan na dan teže je dobiti novacah i na najbolje nepokretne zaloge. Nije težko pronaći uzrokah ovih pojavljenjah

A. I najbolja hipoteka nepruža podpune sigurnosti za uredno davanje kamatah kao i za točno povraćanje glavnice; drugim riečma, hipotekarnom vierovniku manjka, uzpèrkos svem realnom osiguranju, dovoljno jamstvo, da će mu se platiti kamate i glavnica na rok dospielosti opredieljeni zakonom i ustanovljeni ugovorom. Što preostaje vierovniku, ako ovo plaćanje izostane? Ništa druga, nego udarit isto tako dragocienim kao neugodnim putem ovèrhe; izložit se svim pogibeljima dugotrajne, neizviestne pravde, predujmit troškove i za nieko vrieme lišit se jednoga diela svojih dohodakah, da napokon u najboljem slučaju možebiti proizvede propast svoga dužnika i ipak možebiti postigne deo svoje tražbine.

B. Kod hipotekarnih glavnicah riedko se sretaju traženje i ponuda. Ove težkoće se jošte umnožavaju, ako onaj, koi treba novacah, kao što često biva, nastoji, da se ovije u tminu tajne, jer u sadanjim okolnostima nevidi javno mniénje u primanju hipoteke nastojanje zemljoposiednika da shodnom operacijom poboljša svoje stanje, već jedino njegovu nepriliku. Mogućnost otvorena prometa, slobodna natiecanja time je izključena.

C. K tomu jošte dolazi, da zajmodavac želi biti što je bliže moguće kako hipoteki, tako osobi svoga dužnika; da su glavnice, koje traže da se uperave na hipoteke, nejednako razdieljene i da manjkaju na jednom miestu, dočim ih na drugom miestu ima u izobilju; da napokon vierovnik, koi pred rokom dospielosti želi dobiti svoju glavnicu, nemože lahko dobiti čovieka, koi bi mu stavku preuzeo.

To je slaba slika današnjega položaja dužnikova i vierovnikova. U onaj par, kad se on promieni, kad sigurnost i pravilnost stupi na miesto nesigurnosti, sliedit će glavnice svoje naravne zakone, obratit će se ponajprije hipotekama, to jest gruntu i zemljištu, gospodarstvu, ovomu štitu i zaklonu, ovoj hraniteljici svih dèržavah.

Zašto se je glavnica više ili manje povukla od zemljoposieda, zašto je gledala, da bude inače uložena? Ne zbog većega, nego zbog bèržega i pravilnijega uživanja kamatah, koi slieduje na dan, dà na opredieljeni sat, kao što to n. pr. kod dèržavnih papirah biva. Ovoj pravilnosti, glavnom smieru dohodara, žèrtvuje on često najveću sigurnost. Od onoga dana počemši, kada glavničar, koi od svojih dohodakah živi, uzmogne računat na točni ulazak kamatah, prestat će svoje novce ulagati kadikad i na uštreb mudrosti i sigurnosti.

Svoj dohodak od nepokretnih dobarah dobivat s najvećom točnostju — tamo teži neodvratna želja, dà na to ima naravno pravo hipotekarni vierovnik i kad to nastane, promienit će se sasvim razdieljenje glavnicah. „Vindobona" ima zvanje tu promienu učinit. Osiguranje hipotekah, koje uvadja, odstranjuje sve težkoće i uklanja sve prepreke i pogibelji, stavljajući korist glavničarah u sklad s koristju zemljoposiednikah; ona pruža svoju pomoć ne samo onom, koi namierava uzeti ili dati novacah u zajam na hipoteke, već može se i od onih upotriebit, koji su već glavnice uzeli ili dali u zajam.

„Vindobona" obraća se na zemljoposiednike i glavničare i kaže im jasnim riečma: Uz plaćanje premije za osiguranje jamčit će družtvo za pravilnost i točnost — plaćanja kamatah kao i povraćanja glavnice, i što više stupajući na miesto dužnikovu, obvezuje se, da će vierovniku dospiele kamate neposredno plaćati na ugovorene rokove.

Premija, koju družtvo uzima, pokriva pogibelj, koju uzima na sebe, da mora osiguranu glavnicu ili kamate plaćati kao i gubitke, ako bi ga možebiti koji postigli. Premija, koja vierovnika čuva od materijalne štete ili od moralnih uštèrbah, služi ujedno družtvu kao naknada za predujme, koje bi moglo biti prisiljeno dati na miesto hipotekarnoga dužnika, kao i za slučajne parničke troškove i posliedice zakašnjenoga utierivanja glavnice, kojih se zajmodavac nema više bojati.

Iz toga neoborivo proizlazi, da će sigurnost točna plaćanja kamatah biti pèrvi plod takova osiguranja i da se nadalje vierovnik neće više imati bojati da će mu se prieko ugovorenoga roka odvlačit povraćenje glavnice. Družtvo će se jedino zato brinuti i izlagati pogibelji. Vierovniku sve je osigurano, kamate i glavnica, nemanje kao i pokoj duše, jer pravilno uživanje kamatah osigurano je družtvom, koje će na ustanovljene rokove miesto dužnika dotične svote plaćati i isto tako obezbiedjena je i glavnica od svakog mogućeg gubitka; on će za jedan zalog imati dva; miesto jednostručnoga stvarnoga jemstva imat će glavničar drugu garanciju u družtvenoj glavnici i u blagajnici „Vindobone", koja dobra stoji za izpunjavanje dužnostih dužnikovih.

Ako je istina, da visina kamatnoga mierila *stoji* u izravnom razmierju s pogibelju *izgubitka* na *glavnici*, moći je sa sigurnostju očekivat, da će se kod hipotekarnih zajamah, kod kojih se pogibelj podvostručenom garancijom družtva sasvim odstranjuje, kamatno mierilo umaljivati a ponude glavnicah, koje se upoаravljuju na hipoteke, umnožavati.

„Vindobona" predstavlja se uslied toga kao zavod, koi je isto tako jednostručan u svom temelju, kao što je plodonosan i mnogovèrstan u svojim dielovanjima; ona se u kratko može tako definirat: ona podkriepljuje, povisuje i podvostručuje vriednost hipotekarne stavke udarajući dugu pečat pravilnosti i točnosti u plaćanjima.

Ona će se dakle na skoro tako od većine glavničarah kao i zemljoposiednikah uzeti u pristojan obzir. Svatko će biti u stanju ponudit i uvažit njenu svèrhu, njenu poslenost, njenu sposobnost za razvitak, silu i znamenitost podhvata; u njenim *pisarnicama* sastajat će se glavničari i oni koji trebaju novacah, nuditelji i tražitelji. Što više obilnost ponude i traženja učinit će, da će družtvo moći uzeti obzir na osobite okolnosti svakog pojedinoga slučaja, zadovoljit navlastitim zahtievima i potrebama i tako proizvesti jednakost okamaćivanja, kao i jednako razdieljenje glavnicah imajućih se dati u zajam na hipoteke. Vierovnik neće se više imati brinuti, da mu bude blizu založena stvarnost i osoba dužnikova, jer što je njemu do toga stalo, kad zanj bdije družtvo? Koi će se glavničar u buduće zadovoljivat s jednom samo garancijom, ako samo od njega zavisi da si i drugu pribavi! Ako se k tomu doda lahkoća izkupljenja već obstojećih tražbinah i ponovljenja učinjenih zajmovah, lahko će se svatko osviedočit, da je „Vindobona" *podpunoma* zvana, da olakša sklapanje hipotekarnih zajmovah, da povisi njihovu sigurnost, poveća cienu nepokretnih dobarah, učvèrsti vieresiju, promakne industriju i poljodielstvo, riečju, da pomogne posiedstvu i radnji nečineći nikom baš nikakove štete.

Neka se uzme k sèrcu sliedeće razmatranje: Evropu čeka težak izpit; najjači duhovi tronuti su time; nitko nepredvidja izlazka. Kad se mute vremena i zamèršuju dogadjaji, plaše se glavnice i uklanjaju se okolovanju. Onda će stopram „Vindabona" sjati u svojoj najjasnijoj sviellosti, kao zavod svestrana osiguranja tako za one, koji imaju plaćat, kao i za one, koji imaju utierivat kamate i glavnice.

Družtvo kupuje i hipotekarne tražbine.

Glavnice uzimaju se na dobre hipoteke.

Uz hipotekarnu sigurnost nudi se kao druga garancija polica osiguranja **„Vindobone,"** koja jamči za povraćanje glavnice kao i za redovito plaćanje kamatah na svagdanji rok dospielosti po samom družtvu.

Ponude neka se izvole ustmeno ili pismeno učinit direkciji **„Vindobone,"** u Beču, u unutarnjem gradu, na pijaci „Am Hof" br 329.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI — U ZAGREBU, U PETAK — DANA 6. TRAVNJA 1860. — Broj 81.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno občinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine" obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah", koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Oglas.

Šesto trebanje hèrvatsko-slavonskih zemljo-rasteretnih sadužnicah preduzet će se dne 30. travnja t. g. predpodne u 10 satih u dvorani narodnoga doma; što se time stavlja do občega znanja.

C. k. ravnateljstvo zaklade za rasterećenje zemljištah.

U Zagrebu dne 30. ožujka 1860.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Jošte nepoznamo sadèržaja exkomunikacionalne bule proglašene u Rimu dne 29. ožujka. Kao što je poznato, ona se netiče samo Viktora Emanuela. Kako u Turinu, tako u Parizu preduzete su oprezne miere, da se prava sila izobćenja otupi. Pariški „Moniteur" obnaroduje notu, u kojoj se kaže, da vlada u obstoječim okolnostima misli da mora napomenuti sljedeće ustanove konkordata: „Ni bula, ni breve, ni reškript, ni mandat, ni provizija, ili podpis služeći kao takve, ni ikoi drugi spis rimskoga dvora, ako se i protežu samo na privatne osobe, nesmiju se bez osobitoga dozvoljenja vlade primati, obnarodovati ili na ikakov način izvesti."

Papinska exkomunikacionalna bula neće biti dakle u Francuskoj na nikakav način napomenuta, a kamo li po svojem sadèržaju posredstvom novinah ili drugim putem obznanjena. Manje absolutno postupa u tom poslu turinska vlada. Ona izjavlja, da istina nekani progonit one, koji misle, da moraju taj čin rimskoga dvora smatrat za važan, što u istini nije i polag pravilah zdravoga čoviečanskoga razuma nemože biti, da se dakle oblasti imaju uztezati od svake stroge miere proti privatnom obnarodovanju exkomunikacionalnoga čina i proti shodnu razglabanju istoga kako u štampi tako i u pismu; no da vlada neće tèrpiti, da bula bude povodom smetanju javnoga mira i da se njom pobudjuje mèržnja i preziranje naprema vladi. „Jošte manje", veli se u jednom dotičnom razpisu, „moglo bi se dopustit, da tko ovoj buli poda zakonom zabranjenu javnost bez kraljevskoga punomoćja, n. pr. da ju pročita s prodikaoce, pribije na cèrkvena vrata, naviesti u kakovom biskupskom pastirskom listu ili u drugom kakovom sličnom obliku. U takovom slučaju preporučaje ministarstvo vladnim zastupnicima najodlučnije postupanje proti prakèršajima zakona i nemirnicima neodvlaštnim uspèsenjem, opravljao krivac koje god mu drago dostojanstvo ili čin, i uzapćenjem spisovah i tiskanicah, koje se imaju neodvlačno sudejskoj oblasti predati za povedenje kaznenoga postupka polag naputakah gospodina dèržavnoga pečatnika. Ako bi se shodnim nadziranjem saznalo za autentične prepise exkomunikacionalne bule, ima se onaj, koi posieduje takav prepis, odmah uapsit, i prepriečit svako občenje medju njim i drugim osobama, osobito svećenicima, do daljih naredabah podpisanoga ministra, komu se imaju takovi spisovi neodvlačno podnieti."

Ono miesto u prestolnom govoru kralja Viktora Emanuela u kratko prijavljenom u jučerašnjem našem broju medju bèrzojavnim viestima, koje se proteže na izobćenje veoma je kriepko. Iz njega se vidi, da je kralju dobro znano, da nije jošte sve izcèrpljeno s ovim izobćenjem, no ako se oružje Rima kosne vremenitih interesah njegove dèržave (t. j. ako papa izreče proti njem anatemu ili interdikt), tada će kako se iz njegova odvažna govora vidi, sve i sva upotrebit, da uzdèrži u krieposti gradjansku slobodu i svoju vlast, za koje je odgovoran samo bogu i svojim narodima! U toj odluci krije se bez sumnje klica odciepljenja od rimokatoličkoga vierozakona.

Francuzki senat sakupi se prošastoga četvèrtka pod predsiedom svoga pèrvoga predsiednika Troplonga. Imalo bi se bilo viećati o zaključcima komisije sastavljene u obziru onih molbenicah, 42 na broju, u kojima se zahtieva posredovanje senata na korist svete stolice. Komisija zabacila je molbenice i predložila da se predje na dnevni red. Senat primio je ovaj zaključak komisije sa 116 proti 16 glasovah.

Viest, da je francuzka flota izpod Toulona odplovila put Talijanske, potvèrdjuje nas u mnienju, da se radi o razpremljenju Rima i o prenešenju francuzke vojske iz Rima i Čivitavekije u Francuzku.

Princ Carignan izdao je dne 30. u Firenci proglas, u kojem kaže: „Toskanci! Kralj dokučuje veličinu zvanja, povierenoga mu po vama, da vaš udes sjedini s udesom drugih narodah, koji su mu podigli narodni prestol. Ja ću odgovoriti pouzdanju Nj. veličanstva, koi ima čvèrstu volju, da vas učini sretnima, kao što zaslužujete."

Napuljske viesti od 27. javljaju, da se vojska do toga časa nije ni s miesta ganula. Kralj je učinio Siciliji osobitih koncesijah i naredio, da se u Kalabriji načini više drumovah.

O stanju švajcarskih poslovah nije prispielo ništa novoga. Gungula u Ginevri, o kojoj smo već jedared javili, to jest, da je od onud u Savoju unišlo oboružanih slobodnjakah, bez svake je znamenitosti. Parižki listovi uvieravaju, da su ti ljudi, kad su se u Savoju izkèrcali, od tamošnjega pučanstva odtierani bili, što nije istina, jer nije bilo došlo do hèrvanja.

Poznat je već sadèržaj veoma obsižne poslanice švajcarskoga saveznoga vieća. Ona sadèržaje točno razlaganje razpravah vodjenih medju Švajcarskom i Francuzkom.

„Indépendance belge" javio je onomadne, da će Francuzka (Englezkoj za ljubav) popustit Švajcarskoj i odstupit joj sieverna savojska područja. Danas veli taj bruseljski list, da je zlo ubaviešten bio, kad je to prijavio. Sva se stvar steže na izjavljenje francuzkoga poslanika Persigny-a u Londonu. Danas obnaroduje isti list jedan bèrzojavni dopis iz Londona od 31. ožujka, u kojem se uvierava, da su odnošenja medju Francuzkom i Englezkom veoma uzdèrmana. Jezik englezkih listovah svake boje odaje razjarenost, kakove nisu isti pokazivali nikada baš ni za najgorega vremena.

Polag londonskoga lista „Court Journal" kažu, da je Napoleon III. niekom prilikom izrazio se, da bi potrebno bilo izpravit granice u Luxemburgu. Time stoji, vele, u savezu audiencija nizozemskoga barona Bentincka kod kraljice Viktorije, koju je imao u svèrhu da joj preda vlastoručno pismo kralja nizozemskoga.

Dèržavni zajam.

Od ministarstva financijah izišla je naredba 22. ožujka 1860, kojom se izvèršuje c. naredba od 29. travnja 1859, da se ima napraviti nov zajam. Ova naredba ministarstva u izvodu sadèržaje sliedeće:

C. naredbom od 29. travnja 1859, da bi se podmirio izvanredni trošak prilikom posliednjega rata, naredjen je zajam od 200 milijunah for. Nj. c. kr. veličanstvo blagoizvolilo je najvišjom odlukom od 15. ožujka 1860 odobriti, da se ovaj zajam sada izvèrši i to u formi obligacijah 5% sa dobitcima putem srećakah. Dobitak će se upotrebiti na povraćanje narodnoj banki za dane novce god. 1859, na konačno izmirenje izvanrednih troškovah dèržavnih, bivših u ratu. Ovo će se ovako izvèršiti:

1. Zajam će se predložiti na svojevoljno učešće sredstvom podpisivanja, koje će početi 27. ožujka, a svèršiti 7. travnja. Ako se podpiše više od 200 milijunah for., onda će se opisane svote od više nego 10.000 for. umaliti. Neupiše li se toliko, onda će se obligacije, što preteku predati narodnoj banki i neće se prodavati prije 1. studenoga 1861.

2. Zajam se izdaje po 100 for. za 100 for. u obligacijama.

3. Obligacije se izdaju po 500 for. i 100 for. na donositelja i imaju kamate godišnje 5 na sto. Na te svèrhu dat će se predhodne svakoj obligaciji 60 pogodišnjih kuponah, koji se izplaćuju 1. svibnja i 1. studenoga svake godine. Poslie 30 godinah izplatit će se za još neizvučene obligacije nove sa kuponima.

4. Zajam se ovaj plaća vučenjem srećakah u 57 godinah, od 1861. do 1917. tako, da izvučene obligacije od 500 for. uviek budu izplaćene podpunim dobitkom, a one od 100 for. petim dielom dobitka, koi po planu na izvučeni broj spada.

5. Sve obligacije podielit će se u 20.000 jednakih redovah (serijah), svaka od 10.000 sa 20 brojevah. Od obligacijah po 100 for. dobivaju svakih 5 komadah ujedno jednaki dobitak, a od onih neće se više nego 500.000 komadah izdati. Nemože se veća obligacija sa manjom niti manja s većom izmienjati. Svaki, koi 5000 for. i više upiše, može iskati deseti dio u obligacijama po 100 for.

6. Svakoga 1. veljače i 1. kolovoza izvući će se onoliko serijah za izplaćivanje, koliko plan označava. Poslie vučenja serijah na 3 mieseca vući će se brojevi od dobitka, a opet poslie 3 mieseca izplaćuje se dobitak. Pèrvo vučenje serijah bit će 1. kolovoza 1860.

7. Od onoga dana, kad se dobitci izvuku, nedaje se više kamatah na izvučenu obligaciju.

8. Tko hoće da učestvuje u zajmu, ima predati izjašnjenje (bez biljege) i propisanu kauciju. Podpisuje se barem na 100 for. Izjašnjenja i jamčevine (kaucije) prima: u Beču c. k. glavna dèržavna pieneznica za dugove, magistratska pieneznica, glavna pieneznica narodne

bĕnke; u krunovinama: področne pienežnice narodne banke u Pragu, Pešti, Lavovu, Olomucu, Tropavi, Reichenbergu, Bèrnu, Gradcu, Lincu, Insbruku, Temišvaru, Sibinju i Tèrstu; područne pienezaice kreditnoga zavoda u Pragu, Bèrnu, Pešti i Brašovu; c. k. zemaljske glavne i područne pieneznice u Pragu, Lavovu, Krakovu, Černovici, Salcburgu, Celovcu, Ljubljani, Zadru, Zagrebu, Temišvaru, Sibinju, Budimu, Šoprunu, Požuna, Košicama i Velikom Varadinu; sve c. k. pieneznice za skupljanje, osim u Beču, Pragu, Olomucu i Pešti; napesliedku c. k. porezke vlasti u Velsu, Ridu i Štajeru. Sve ove pieneznice daju badava isjašnjenje.

10. Jamčevina iznosi 10% upisane svote i može se dati ili u gotovu ili u 5% partijalnim hipotekarnim naputcima, ili u kuponima c. k. dèržavnih obligacijah, koji se do 10 danah imaju isplatiti.

10. U gotovom položena jamčevina daje se pod kamate sa 5 na sto od dana, kad se položi i zadèržava se, dok se neizpuni sva obvesa. Jamčevina položena u obligacijama ima se najdalje do 15. sèrpnja 1860. u gotov novac preokrenuti, inače će se prodati na burzi.

11. Za plaćanje mogu se upotrebiti osim banknotah i kuponah dèrž. obligacijah, koji se do 10 danah imaju isplaćivati, itd.

12. Plaćanje biva kod pieneznice, gdie se je upisalo, u 10 jednakih dielovah (pèrvi je jamčevina) u ovim rokovima: 15. svibnja, 30. lipnja i 15. kolovoza 1860. u gotovom; 30. rujna u obligacijama narodnoga sajma; 15. studenoga 1860. u gotovom, 15. siečnja 1861. u obligacijama nar. sajma, 15. ožujka, 15. lipnja, 15. listopada 1861. u gotovom.

13. Plaćanje daje se pod kamate od dana, kad se položi do 1. svibnja 1860. po 5%. Može se i unapred plaćati rata.

14. Tko ratu na rok neplati, nema prava na sajam.

15. Dan, kad će se obligacije izdavati, objavit će se.

Od plana saobćujemo sliedeća: Svake godine vuče se 1. svibnja i 2. studenoga. Uviek se izvuku: 1 dobitak od 300.000 for., 1 od 50.000 for., 1 od 25.000 for., 2 od 10.000 for., 15 od 5000 for. i 30 od 1000 for., svega 50 obligacijah, koje u svemu dobivaju 500.000 for. Sve ostale obligacije izplaćuju se sa 600 for. Izvučene obligacije plaćaju se 3 mieseca poslie vučenja. Sva svota za vučenje iznosi 293,580.000 forintih, dakle na dobitak odpada 93,580.000 for.*)

*) Mi smo dèržeći se višjega naputka sve dosad čekali na službeni prevod ove naredbe i plana, no još svejednako nismo ni toga prevoda, ni prevoda više drugih razpisah dobili. Toliko za naše ispričanje. Učred. Narod Novinah.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 6. travnja. Doznajemo doknadno i ovladjeni smo po dotičnoj vlasti izjaviti, da g. pisac našega jučerašnjega članka o hèrvatskom književu nije bio dobro obaviešten kad tvèrdi „da se je sbor duh. ml. zagrebačke radi podpore svoga književnoga dielovanja obratio na visoko c. k. namiestničtvo, nu da mu dosele neurodiše trudi željenim plodom", jerbo je dokazano, da se rečena duhovna mladež toga radi nije nikada pismeno obratila na pomenutu visoku oblast.

Beč, 3. travnja. Austrijanska protestacija proti sjedinjenju sredotalijanskih dèržavah sa Sardinijom glasi polag „Weser Ztg" kako sliedi:

„Beč 25. ožujka 1860. Tečajem prošaste godine nalasili smo se više putah prinukeni, da najozbiljniju pozornost kabinetah upravimo na čine piemontezke vlade, koji su težili onamo, da poremete posiedno stanje, utemeljeno u Italiji, i ugovore, koji sačinjavaju temelje javnoga prava u Evropi.

Ovi čini dovèršili su se uprav sada odlukama Nj. veličanstva kralja sardinskoga od 18. i 22. t. m, kriepostju kojih sjedinjuju se dèržave Parma, Modena, Toskana i Romanja s Piemontom.

Stežući se car, naš uznositi gospodar, za sada samo na protestovanje ovih činah, koji neobaraju samo jednostrano političko ustrojenje Italije, kod kojega su sve evropejske sile razpravama godine 1815. sudielovale, već su isto toliko vapijuće uvrede pravah, koja su istim ugovorima Austriji osobito zajamčena bila, osviedočeno je Nj. veličanstvo, da tako radeći pokazuje umierenost, koja će za cielo od vladah, kojima je stalo do uzdèržanja obćenitoga mira, uvažena biti.

Depešom priloženom u prepisu, koja će se turinskom kabinetu dobrostivim posredovanjem kraljevskoga pruskoga poslanstva dostaviti, protestovali smo proti napomenutim dekretima u obziru sjedinjenja.

Molim Vas, gospodine itd., da ovu depešu i prilog pročitate g. ministru izvanjskih poslovah i da mu ostavite prepis.

Primite itd. (podp.) Rechberg.

Napomenutu depešu na Piemontezki kabinet priobćit ćemo u dojdućem broju.

Talijanska.

Turin, 1. travnja. Polag vierodostojna glasa preuset će general Durando miesto Fanti-a ministarstvo rata, a posliednji zapoviedničtvo vojnoga sbora u Romanji i Modeni. Vojni sbor u Romanji stavit će se, vele, pod zapoviest Cialdini-evu. Garibaldi izabran je u Nici.

Turin, 29. ožujka. Grof Cavour upravio je notu na izvanjske sile, u kojima razlaže uzroke, koji su proizveli ustup Savoje i Nice. Kažu, da će francuski i engleski poslanik pratiti kralja na njegovom putu u Toskanu i Emiliju.

Dne 28. ožujka unišle su piemontezke regimente pod zapoviedničtvom generala Duranda u Firencu. Roselli-eva divizija krenula je iz Bolonje u Ravenu. Piemontezke čete, koje su sačinjavale posadu u Nici, prispiele su u Genovu.

Ulaz piemontezke vojske u Romanji već je započeo. Razni oddieli unišli su u Bolonju, Rimini, Katoliku i Forli. Veće čete sliedit će. Posada bolonjezka iznosit će 7000 momakah sa 40 topovah. Bolonja se revno utvèrdjuje. Pet tvèrdjah i više inokosnih kulah okružavat će grad.

Rim 27. ožujka. General Lamoriciére primio je već vèrhovno zapoviedničtvo nad papinom vojskom. U Jakinu ima 3000 momakah papinske vojske. U viečnom gradu imalo se opet izvesti prevratno očitovanje, no nije se izvelo uslied toga, što je noć prije ogles posvud priliepljen bio glaseći „Nemojte činit neprilikah Francuzima!"

Francuzka.

Pariz, 31. ožujka. Sva privatna pisma iz Londona slažu se u tom, da je javno mnienje Englezke veoma razjareno proti Francuzkoj i da se isto tako živahno izražuje sa savez s Pruskom. Misli se, da će se kabinet promienit i to, da će iz njega što prije isstupit Lord Palmerston. „Moniteur" obnarodovao je jučer sadèržaj ugovora medju Francuskom i Sardinijom. U našim diplomatičnim krugovima osviedočeni su, da ima taj ugovor i tajnih članakah, u kojima Francuzka Sardiniji jamči sjedinjene zemlje srednje Italije.

Paris 3. travnja. „Pays" javlja, da je u Tortosi buknula buna. General Ortega iskèrcao se je blizu Valencije sa 3000 momakah i preglasio je Karola VI. na kralja.

Pariz 3. travnja. „Ami de la Religion" dobio je zbog jednoga članka od Abbé-a Sissona koi sadèržaje, vele, podpun nasèrt na konkordat, drugu opomenu.

Polag današnjega „Moniteura" izkazuje proračun za godinu 1861., koi je poklisarskoj komori predložen, dohodak od 1845 a razhodak od 1843 milijuna franakah.

— Uvieravaju da je jučer lord Cowley uslied velike ozbiljnosti evropejskoga položaja otišo u London po nove naputke. Kažu da je medju Russelom i Palmerstonom nastala različitost mnienjah.

Velika Britanija i Irska.

London, 3. ožujka. U noćašnoj siednici dolnje kuće priobćuje dèržavni tajnik unutarnjih poslovah, Sir C. Levis, kući odgovor kraljičin na molbu za ukinutje sadanjih zakonah za brodarstvo. Nj. veličanstvo obećaje potrebne miere.

Lord Russell opaža: Drugi članak parižkoga ugovora obvežuje Napoleona, da se složi s ostalim silama u obziru neutralnih kotarah Savoje; nada se predlozima kod konferencije, koji će kako Švajcarsku tako ostale sile udovoljiti.

Nadalje priobćuje lord Russell, da izjavljenje englezkoga kabineta upravljeno na gospodina Thouvenela razlučuje pitanje zbog neutralizovanih provincijah od pitanja sdruženja.

Što se tiče zahtieva Švajcarske, nije u odgovoru Englezke zbog sastanka evropejske konferencije učinjen nikakav prigovor.

Turska.

Carigrad 2. travnja. Kiamil paša odputovat će sutra u Galac, da dočeka vojvodu Brabantskoga. Proračun priobćit će se za koi dan.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1295-civ.

Izrok o ukinutju konkursa.

C. k. zemaljski sud kao inštancija konkursa u Zagrebu daje na znanje: da je konkurs ukinut otvoreni dne 17. sèrpnja 1858. br. 4352 proti supruzima gospodinu dru Ljudevitu Gaju i gospoji Paulini Gaj, na temelju nagodnoga izravnanja sklopljenoga medju vierovnicima.

U Zagrebu dne 14. ožujka 1860.

Klobučarić s. r. Jović s. r.

Br. 1665 1869 (130) 3—1

Razpis natiečaja

Radi postignuća podpore od godišnjih 120 for. sr. ili 126 for. a. vr. iz zaklade Jakova Jelliševića razpisuje se ovim natiečaj.

Na podporu ovu imaju pravo ponajprie rodjaci zakladatelja i to iz kolena zakladateljevog brata Mije Jelliševića proizlazeći, koji nauke polaze, ili se u obèrtu kakovom nalaze, a zatim dievojčice udiona polazeće ili se inače izobražívajuće. Natiecatelji za ovu podporu dakle imaju dokazati, a to dieéaci:

1. Dobu i vierozakon.
2. Dobar uspieh u naucih ili zanatu.
3. Bližje rodstvo k zakladateljevom bratu Miji Jelliševiću, i
4. Ćudoredno vladanje.

Dievojčice pako osim gori pod 1, 3 i 4 navedenih uvietah imaju izkazati dobar uspieh u naucih i svom izobražavanju.

Dotične molbenice imaju se upraviti na ovo poglavarstvo, a to najkasnie do konca travnja t. g, na zakasniele neće se uzeti obzir.

Poglavarstvo slob. i kralj. grada Varaždina 20. ožujka 1850.

Gradski predstojnik,
Vinković.

Nr. 285-Praes. 1860 (126) 3—2

Konkurs-Kundmachung.

Zur Besetzung einer beim k. k. gemischten Bezirksamte zu Modrušpotok erledigten Bezirkskanzlistenstelle mit einem Gehalte jährlicher 367 fl. 50 kr. österr. W. in der 12. Diätenklasse, wird hiemit der Concurs bis 20. April l. J. ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die gefertigte Komitatsbehörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Kenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Bezirksamte zu Modrušpotok einzureichen.

K. k. Komitats-Behörde.
Agram am 31. März 1860.
Der k. k. Komitats-Vorstand
v. Bunyevac m. p.

Nr. 250-Praes. 1860 (127) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung einer beim k. k. rein politischen Bezirksamte in Agram erledigten Kanzlistenstelle mit einem Gehalte jährlicher 367 fl. 50 kr. österr. W. in der 12. Diätenklasse wird hiemit der Koncurs bis 15. April l. J. ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die hiesige k. k. Komitatsbehörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Kenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Agramer Bezirksamte einzureichen.

K. k. Komitats-Behörde.
Agram den 30. März 1860.
Der k. k. Komitats-Vorstand.
v. Bunjevac m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI — U ZAGREBU, U SUBOTU — DANA 7. TRAVNJA 1860. — Broj 82.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Nastade dvojbah, da li će i nadalje obstojati područni zavodi na uzajmljenje austrijske narodne banke, s toga se uslied raspisa vis. c. k. ministerija financijah od 2. travnja o. g. br. 1339 F. M. time obznanjuje, da nije namiera ukinut tih zavodah ni poslie kako bi se svèršio posao zajma na žrebanje.

Predsiedničtvo c. k. hèrv. slav. zem. financijah ravnateljstva.

U Zagrebu dne 3. travnja 1860.

Naredba ministarstvah pravosudja, unutarnjih dielah i financiah od 14. ožujka 1860,

kriepostna za svukoliku cesarevinu, kojom se radi izvèršbe §-a 4., sadèržanoga u previšnjem patentu od 1. siečnja 1860 (br. 3. dèrž.-zak. lista), ustanovljuje rok, od kojega će se počinjati kriepost naredabah, što ih izdaju vlasti zemaljske.

Ministarstva pravosudja, unutarnjih dielah i financiah odredjuju, da se naredbe vlastih zemaljskih, naznačene u §-u 4. previšnjega patenta od 1. siečnja 1860 (br. 3. dèrž.-zakon. lista), imadu smetrati kao zakonito proglašene od onoga dana, kojega uvèrštene u naredbeni list, koi je odredjen za proglašivanje tih naredabah, izidju na svietlo. U pravilu imadu vlasti zemaljske pri svakoj naredbi, koju izdaju u svojem dielokrugu, točno naznačiti dan, kojega će ista imat stupiti u kriepost. Ako to nebude učinjeno, počimat će se tad obvezna moć tih naredabah s početkom petnaestoga dana po izmaku dana onoga, kojega biehu proglašene.

Bar. Bruck s. r. Grof Nádasdi s. r.
Grof Goluchowski s. r.

Naredba ministarstvah unutarnjih dielah i redarstva od 5. ožujka 1860,

kriepostna za svukoliku cesarevinu, izim mletačkoga upravnoga okoliša i Krajine vojničke, kojom se propisuje, da poslovne knjige (poslovnici), zavedene novim zakonom obèrtnim, imadu valjati kao izprave putne i kao izkaznice.

Poslovne knjige, zavedene novim zakonom obèrtnim, imadu počamši od 1. dana svibnja mieseca god. 1860. valjati kao putne izprave za putovanje u inozemstvo, i u tu svèrhu imat će ih ona vlast, koja je nadležna izdavati dozvolu putnu, od zgode do zgode oskèrbljivati svim onim, što je kao potrebito propisano za putne listove; imat će t. j. naznačiti u poslovnoj knjizi, kamo dotičnik kani putovati i dokle će mu putna dozvola imat valjanosti, zatim uvèrstit će u istu knjigu i točan opis poslovnoga pomagača, koi kani poći u inozemstvo.

Za putovanje po unutarnjih krajevih cesarevine austrijanske netreba ni poslovnim pomagačem osobite dozvole putne, i poslovne im knjige dovoljne će biti za dokaz istovetnosti koje osobe, čim iste knjige po vlasti, koja ima pravo izdavati izkaznice, budu providjene uvietkom: „valjaju miesto izkaznice za putovanje po unutarnjih krajevih cesarevine austrijanske na godinu danah.“

Glede momakah, koji su u dobi, podvèrženoj službi vojničkoj, ili koji će dobu tu postići do mala, ima se rok, dokle će poslovna knjiga valjati miesto izkaznice, stegnuti po propisih §-a 7. zakona o popunjivanju vojske od 29. rujna 1858 (br. 167. dèrž.-zak. lista), i u takovih slučajevih treba da se goripomenuta vlast ponajprije porazumije s dotičnom vlasti, od onoga miesta, kamo je koi takov momak prinadležan.

Poslovne knjige, providjene kako uvietkom pomenutim tako i putnom dozvolom za inozemstvo, imadu se u unutarnjih krajevih cesarevine austrijanske smatrati baš kao i ostale izprave iskazne i putne, i valjaju glede njih propisi, sadèržani u §-u 12. ministarske naredbe od 15. veljače 1857 (br. 32 dèrž.-zak. lista).

Ovi malo prije pomenuti propisi zakonski uporavljuju se i na putne knjige iliti vandrovke, koje sada postoje. i koje valjau kao izprave putne.

Grof Gołuchowski s. r.
Bar. Thierry s. r.

Naredba ministarstva pravosudja od 18. ožujka 1860,

kriepostna za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, kojom se ustanove, sadèržane u §§-ih 117., 158. i 321. postupnika kaznenoga, razprostiru i na druge osobe, koje su u javnoj službi.

Ustanove, sadèržane u §§-ih 117., 158. i 321. kaznenoga postupnika od 29. sèrpnja 1853, a glaseće o tom, kako sudovi imadu postupati, kada koi ondie naznačeni javni službenik bude pred sud pozvan, zatvoren ili osudjen, imadu se od dana, kojega proglašena bude ova naredba, uporavljivati i glede svih ostalih u javnom kojem uredu ili u javnoj kojoj

---

Tri rimska napisa.

(Iz „Bulletina dell' Istituto di corrispondenza archeologica. Roma 1859, pag. 109—121.“ Od Dra. Henzena.)

Ponašio i priobćio Dr. Fr. R—.

U našem novijem iztraživanju okolo prošlosti našega naroda, kô što u našem književnom preporodu u obće, trieba nam razlučiti dvie dobe. Do god. 1848. u cielom našem narodnom životu i u cieloj našoj književnosti ukazivaše se oduševljenje, kakovo se obično javlja iza podužega počinka, gdjegod još nestadè životnih sil. U tom narodnom oduševljenju tražilo se u istoj književnosti sve ono, što nam ga može ne samo uzčuvati nego i podvostručiti. S toga nastojalo se je u piesmi i u riešenom govoru iz naše prošlosti vaditi crtice, o kojih držalo se je, da uzmognu narodni ponos probuditi, koj bijaše malo ne posvema otrnuo.

Starac i muž rado misli na svoju mladost i na svoje dietinstvo; jer u njih nadje temelje svoga duševnoga razvitka i napriedka. Niti u svietu duhovnom nelma skoka, kô što ga neima u prirodi. Svaki narod, koj se ovijem imenom nazvati može, kano i pojedinac, rado se obzira na svoju prošlost, na svoje dietinstvo; tè po njoj i u njoj traži, dok god ga pamet služi; pà tiem više se ponosi, u što dublja vremena doprieti može. Narodom su viekovi, što ljudem godine. Tko je prije stupio na pozorište, tko je veća diela izveo na svietlo, tiem mu je veća slava u poviesti čoviečanstva.

Zato nije čudo, što oduševljeni, kako bijasmo, na čelo našega rodoslovnoga stabla bijasmo metnuli Ilirstvo. Tà mi Hrvati siedimo u istoj zemlji, u kojoj stanovahu stari Iliri; a scienismo, da nam je slava biti potomcî takova naroda, koj je bio u savezu i odnošaju s najslavnijimi narodi predkrštjanskoga svieta; koj glede na svoj početak gubi se u mythičnoj davnosti; koj s Aleksandrom velikim doprìè tja do Inda; koj se s pobiedonosnim Rimljanom boraše tako dugo za svoju slobodu; koj svojim pobiediocem dadè iz svoje krvi više vladarov itd. itd. A od Lučića, Orbine, Farlata sve do Katančića, Katalinića i Šveara nitko nije dvojio o slovjenštini starih Ilirov.

Ovo bijaše prva doba u novijem iztraživanju naše poviesti, ili bolje, u novijem ponašenju starijega iztraživanja. Pà Ilirstvo bijaše naša lozinka, s kojom borasmo se dosta hrabro u tolikih protivštinah, i koja porodi kakovo takovo jedinstvo u našem književnom životu. Bilo jih je do duše, koji o Ilirstvu nehtedoše ništa čuti; ali njihova mržnja prama Ilirstvu nepotiecaše iz ethnographičnoga, već iz političnoga vriela.

Firma, bila i neistinita, ako višje svrhe podupira, može biti za koje vrieme hvale vriedna. Tako bijaše u nas s firmom Ilirstva. Nu s god. 1848. i s njezinimi posliedicami reć bi da dodjosmo u sasma različito odnošenje prama našoj starini. Narodni život kao iza ogromne napetosti padè u san; narodna knjiga s njim oniemi. Ali što više obćinstvo zadriemà, tiem marljivije pojedini prijatelji naroda bdievahu; mišljahu, kako bi mogli driemež taj prognati, kako bi mogli po drugi put svoje zemljake probuditi i odušiti.

Poviest im se po sebi ponudì; jer je ona pravo zrcalo svakoga naroda; ona je „učiteljica života“; ona slovo, koje uviek živi i govori; jer ide od djeda na unuka.

Nù ovi prijatelji naroda uvidiše, da trieba svu našu poviest još jednom razviditi; trieba anatomičnim nožem ovo veliko tielo izpitati, da mu se nadje i najmanja žilica iole ozledjena. Ogromni doisto posao, pred kim nesmie ni pojedinac prestrašiti se, ni sav narod u svom su dielovanju uzmicati.

Nù u tom novom iztraživanju poviesti naše po našem mnienju palo se je u protivan grieh, koga činjasmo u prvoj dobi. Ondje sve Ilirstvo, ovdje Ilirstvo ništa. Ondje brojismo, koliko godin borahu se Iliri s Rimljani; koliko carev iz ilirske krvi sjedilo je na Palatinu; ovdje se niti nepita; u kakovu političnom i duhovnom stanju bijaše za rimskoga gospodovanja zemlja, u kojoj mi bivamo. Riečju: ondje nasladjivasmo se s junačtvi Ilirov proti Rimljanom, ovdje nasladjujemo se s junačtvi Hrvatov i Srbov proti Turčinu; jer i ovdje i ondje malo se pita o kulturi bilo Ilirov, bilo Hrvatov, izim male iznimke, koja se s radostju opazuje u ovom ili onom poviestniku, koj ćuti veću radost našavši novi trag prosviete našega naroda, nego li na-

službi nahodećih se osobah, kod kojih s toga, što su iste sudbenom ovakovom odredbom sapriečene izvèršivati službene svoje dužnosti, potrebito bude postaviti odmah namiestnika ili učiniti ine miere, da nebude kakove štete za javnu sigurnost ili pogibelji za naročitu zaštitu i obrambu inih interesah javnih.

Grof Nadásdy s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 7. travnja. Kao što čujemo, do jučer je u ovdiešnjoj glavnoj zemaljskoj blagajnici na lutrijski zajam ubilježeno bilo prieko 144.000 for.; doznajemo dalje, da je produljen rok za ubilježivanje na daljih 14 danah.

Zagreb dne 7. travnja. Nj. veličanstvo car Ferdinand dostojao je 300 for. austr. vrednote najmilostivije pokloniti na podporu cèrkve S. Tereze u Bužimu u carskoj Franje Josipa ličkoj I. graničarskoj piešačkoj pukovniji.

— Kao što „Hirlap“ čuje, namieravaju i erdeljski velikaši dati diletantsku predstavu na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji.

— Zakon o slobodi obèrtah (Gewerbegesetz) protegnut je s niekojim promienama i na vojničku krajinu.

— Visoko popečiteljstvo odredilo je, da razpre, koje se sametnu medju gospodarima i njihovom družinom ili težacima, imaju presudjivati političke vlasti, da se pospieši riešenje ovakvih parnicah.

— Duhanarima, t. j. sadiocima duhana, podieljene su mnoge polašćice.

— Protestacija Austrije zbog sdruženja sriednje Italije s Piemontom, upravljena na piemonteski kabinet, kojemu je po praskomu poslaniku u Turinu, Grofu Brassier-de-St.-Simon-u dostavljena bila, glasi kako sliedi:

„Beč 25. ožujka 1860. Dekretima Nj. veličanstva kralja sardinskoga od 18. i 22. t. m sjedinjene su dèržave Parma, Modena, Toskana i Romanja s Piemontom.

Uvažavajući, da su člankom 98. bečkoga zaglavnoga spisa od 9. lipnja 1815 prava nasliedovanja i ošastnosti obstojeća u austrijanskim nadvojvodskim kućama u obziru vojvodstva Modene, Regje i Mirandole, kao i kneževinah Mase i Karare u krieposti uzdèržana;

da je po glasu članka 7. parižkog ugovora od 10. lipnja 1817 medju dvorovima austrijanskim, španjolskim, francuzkim, veliko-britanskim, pruskim i ruskim, izvèršavajući članak 99. napomenutoga bečkoga zaglavnoga spisa, ošastnost vojvodstvah Parme, Piačence i Gvastale, ako bi izumèrla loza infanta Dona Karola Ljudevita, naročito i u sadèržaju austrijansko-sardinskoga ugovora od 20. svibnja 1815 u krieposti uzdèržana;

da je preliminarnim člankom ddo. Beč, 3. listopada 1735, potvèrdjenim zaglavnim ugovorom od 28. kolovoza 1736, veliko vojvodstvo Toskana kući lorenskoj kao odšteta za veliku žèrtvu, koju je priniela ustupljenjem svoje prijašnje nasliednje zemlje, zajamčeno;

da je članak 100. spisa bečkoga kongresa ove ustanove i garancije ponovio;

da se je preliminarijama od Vilafranke, kojima je pristupilo Nj. sardinsko veličanstvo ustanovilo, da se veliki vojvoda toskanski i vojvoda modenski imaju vratiti u svoje dèržave;

da su člankom 19. ugovora sklopljenoga u Curihu medju Austrijom i Francezkom dne 10. studenoga 1859, prava velikoga vojvode toskanskoga, vojvode modenskoga i vojvode parmenskoga naročito priuzdèržana;

uvažavajući napokon, da gore napomenuti dekreti neposredno čine uštèrb ukupnosti svih tih ustanovah:

čini car, moj uznositi gospodar, samo porabu od jasna prava i ispunjuje samo najsvetiju dužnost, protestujući proti pomenutim dekretima i proti svim posliedicama, koje bi iz njih nastati mogle na uštèrb njegove uznosite kuće i njegovih dèržavah i priuzdèržajući si naročito svekolika prava, koja su evropejskim ugovorima u ovom obziru Austriji zajamčena.

Čast mi je zamolit Vašu preuzvišenost, da ovu depešu priobćite gospodinu predsiedniku ministarskoga vieća Nj. sardinskoga veličanstva i da mu ostavite prepis iste.

Primite itd.

Rechberg s. r.“

Talijanska.

Rim 27. ožujka. Gibanje u Umbriji proteže se tja do Ternie, što je u okolici Rima, dà isti Viterbo, glavni grad tako zvane baštine svetoga Petra, bio je posliednjih danah od njega obuzet. Svekoliko pučanstvo na sve strane, od Maremmah sredozemnoga mora do Jakine čini se da putuje u Romanju.

„Giornale di Roma“ od 31. ožujka javlja da su na molbu generala Goyona i francuzkih oficirah izpuštene osobe, koje je dne 19. ožujka pohvatala rimska žandarmerija.

Francuzka.

Pariz 1. travnja. Car je zapoviedio, da se na desnoj obali Oaze kod staroga mosta od Kampienja, gdie je dieva orleanska po Englezima dne 23. svibnja 1430 uhvaćena bila, podigne kip junakinje i to polag poznatoga diela princese Marije orleanske.

Polag jedne bèrzojavne depeše od 31. ožujka naimenovani su general Garcia i gospoda Comyn, tajnici u ministarstvu izvanjskih poslovah, i Atensir, svnatelj u ministarstvu tèrgovine, punomoćnicima za sklopljenje mira s Marokom.

Odlazak generala Lamoriciéra u Rim zabavlja jošte vaoma službeni sviet. Constitutionnel“ posvećuje mu danas niekoliko riečih i priobćuje u izvadku govore generala, u kojima se je on god. 1849. (prigodom rimske expedicije) izrazio proti Rimu.

Na velikoj pijaci u Nici podići će se gorostasna štatua Napoleona III. u rimskoj odori. Nicardska luka proglasit će se slobodnom francuzkom lukom. Nicardska tèrgovina oprostit će se kros tri godine od patentalnoga poreza.

Švajcarska.

O ulazu oružanih švajcarskih četah u Savoju piše iz Berne od 31. u večer: „Gospodin pukovnik Ziegler poslao je danas iz Ginevre depešu na savezno vieće, u kojoj izjavlja, da je vas taj oboružani ulaz u Savoju „bez svake znamenitosti.“ Koliko se je do večera dosnalo, stvar se je dogodila, kako sliedi: U četvèrtak kasno u večer siedilo je u jednoj ginevranskoj kafani 30 Savojardah, pili su i razgovarali su se o dnevnom pitanju. Medju ostalim stanu čitati i razna pisma došavša iz Tonona u Savoji, u kojima je stajalo, da svekoliko pučanstvo sieverne Savoje čeka samo na znak, i da bi se listom diglo, sdruženje s Francuzkom učinilo nemogućim i izjavilo se za Švajcarsku. Da dodje tamo samo četa muževah i razvije švajcarsku zastavu, pa stvar bi bila gotova. Vinom ogrejani Savojardi odvaže se, da preuzmu ovo poslanstvo i da krenu onamo još istu noć. Grad je već ležao u dubokom pokoju, kad ovih 30 Savojardah otidje na parobrod „Aigle“ i kuritelje i ostalu njegovu momčad prisile, da ih odveze u Tonon. Kad stane svitati, iskèrcaju se u Tonon. Sve bijaše mirno. Stupiše neoboružani na kopno; svoje puške ostaviše u ladji. Malo po malo ukazujući se stanovnici tononski stanu se čadit, da je u taj neobičan sat došao parobrod i tako rekuć ni neuzmu na oko onih 30 Savojardah. Slobodne čete nemogaše tako rano dobiti ni čašice kafe. Bèrso se odvaže i odveze u Evian, gdi ih pučanstvo isto tako hladno i bez svakog udioničtva prime. Tamo ručaju, provedu hodajući simo tamo svekoliko jutro, pa zatim odvezu se oko podne na obied u selo Bosveret. Tamo ih stigne parobrod „Schwalbe“, koi je pukovnik Ziegler za njima poslao, njegova malobrojna vojna momčad uhvati ih bez svakog odpora i dovede u Ginevru, gdi je već u podpunom tečaju istraga. To je malone smiešna pripovest ovoga sa-

---

šavši ga u kojoj kronici, da je u kojoj još nepoznazoj bitci novu pobiedu stekô, prem i pobieda često sahranjuje prosvietu cieloga naroda.

U poviesti čoviečanstva, kako rekosmo, neima skoka; pače neima skoka ni u razvitku jedne zemlje neimajući pred očima jedno tè isto pleme. Prosvieta je uzko skopčana sa zemljom. Narod osvojivši novu zemlju nasliedi baštinom njezinu staru prosvietu, koju si dakako ne prisvaja u njezinu cvietu, već u bitnosti, tè ju zatiem prema svojim svojstvam razvija. Jedino med ovima dvima koracima, koja su veleважna za budućnost čitavoga naroda, može nastati stanka, pače smrt. Onda stara kultura izumriè, tè s njom i zemlja izgubi svoje staro lice — u njoj nastane smrt, dok iz vana nedodje život. Primierov imamo u poviesti u izobilju.

Kô što naši predšastnici nedokazahu, da stari Iliri bijahu Slovjeni: tako ni mi još nedokazasmó, da prije došastja Hrvatov i Srbov u Illyriku nije bilo Slovjenov; jer Illyrik u političkom smislu trieba dobro razlučiti od Illyrika u ethnographičnom smislu. O tom neima dvojbe, da u Illyriku u političnom smislu bivahu razni narodi, kô što n. p. u carevini austrijskoj.

Da se dokaže narodnost koga naroda tomu trieba više, nego li gdiekoja rieč uzeta iz koga mu drago klassika. To dobro znadijahu stari pisci počem od Herodota, otca poviesti. Rimski Encyclopedista *Plinius* navadja tri znaka, iz kojih može se razaznati narodnost (Hist. nat. III. 1), najme: „sacra“ t. j bogoštovje, bajoslovje, narodne pripoviedke itd., „lingua“, „oppidorum vocabula“. K ovim umnî Tacit (Agric. c. 11) dodaje: „habitus corporum“ t. j. ustroj i stas tiela, „animi ingenium“ t. j. narodna ćud, narodni značaj, napokon „mores“ t. j. narodni običaji i narodne navade. Evo kolika muka, dok se može stanovito opredieliti: koje narodnosti bijaše nieki stari, nama slabo poznati narod. Gdje taj narod ostavi takove spomenike, još i njihov slog trieba sravnati sa slogom spomenikov inih narodov poznate narodnosti; trieba na dalje tražiti analogiu med njegovom poviesti i poviesti inoga poznatoga naroda.

Pà je da li ikoj naš poviestnik ili archeolog do sada ove znakove uzeo u obzir i pretres tražeći naš narod u Illyriku? Čast i poštenje svim; ali smiemo odgovoriti — nitko.

Ali nepazeći na narodnosti u Illyriku ina potreba nas goni, da se čestje i točnije obazriemo nanj u svojih iztragah, nego li u novije doba obzirasmo se. Hèrvati i Sèrblji posiedši Illyrik i Panoniju (Posavsku) nadjoše ondje rimsku prosvietu, doseljivanjem narodov u istinu oštećenu i u svom cvietu oparenu, ali pod niposto neudušenu. Njihova nova domovina nije bila nalik na Saharu U njoj gospodovanjem rimskim bio se raširio ne samo latinski jezik i latinska knjiga, nego i sve institucie rimskoga javnoga i skrovnoga života. Pà zar Hèrvati i Sèrblji bijahu gluhi prema ovoj rimskoj kulturi? U sebi nije vierovatno; a ono malo viestij, što nam preostahu iz pèrve dobe njihova naseljenja protivno dokazuju.

S toga našim poviestnikom trieba marljivo tražiti onu nit, koja veže naš narod s klassičkim svietom. Ali zato trieba, da poznaju stari Illyrik.

Od njeko doba opazilo se je, da spomenici i nadpisi na njimi ne samo popunjuju stare, gèrčke i rimske pisce, nego jih takodje ispravljaju; tè nas uvadjaju u dèržavni i nabožni, u javni i skrovni život staroga svieta, koj nam pored svih klassikov bio bi ostao zatvoren, da nam zemaljska utroba nije izbacila ovo blago, koje za duhovni sviet je od tolike dragocienosti, od kolike je kamenito uglevje, zlato, srebro i željezo za materialni. Od to doba razgovietnije govori nam Rim i Atina, nespominjajuć Babylona, Ninive, Palmyre i Thebe, koje nam prije niti nesricahu svoje poviesti.

Epigraphika je sada znanost. Ona priredjuje gradivo poviesti, kojoj je zlatni ključ do tajnosti prošle davnosti. A kako u nas s njom stoji? Mi imasmo još u ovom vieku jednoga zemljaka, koj se mogaše mieriti s epigraphistami svoje dobe, mislim Katančića. Ali iza njega epigraphika učini ogroman napriedak; jer joj se gradivo ogromno umnoži.

(Dalje će sliediti.)

vojerskoga pohoda, kako se nalazi opisan u pismima i novinama. Gdiešto će se možebiti jošte izpraviti; no iz svega proizlazi, da je stvar doista bez svake znamenitosti. Nadaju se, da će istraga pokazati, da su iz Tonona pisana pisma proizišla od francuzkih redarstvenih opravnikah."

S druge strane pišu iz Berne: „Iztraga s uhvaćenicima teče; ona mora donieti na vidielo, da li su, kao što ovd'e možebiti misle, toj bruki dali povoda francuzki **Agents provocateurs**. Vodja expedicije bio je nieki John Perier, Francuz živući u zatočenju, koi se je u Ginevri dao neutralizovat. Savojarski odbor i skupština naroda u Ginevri, na koju je došlo do 5000 ginevranskih gradjanah ogradili su se svečano proti ovom sramotnom poduzetju.

Rusija.

U Krakovi izlazeći „Czas" javlja o novim obsežnim uapšenjima u Kievu, Harkovu i Kazanu. „Ako smijemo, veli, vierovati viestima, koje nam dolaze iz Ukrajine, mnogo su mnogobrojnija nedavno preduzeta uapšenja u onim zemljama, koje sada sačinjavaju južne provincije ruskoga carstva, nego što se je zaključit moglo iz posliednjih na taj predmet protežućih se viestih. Ista se po svoj prilici protežu do Moskve i ne samo Malorusi već i Velikorusi spadaju medju ove uapšenike, premda je broj pèrvih mnogo pretežniji a u Harkovu bilo ih je najviše pohvatano. Isto tako kao akademička mladež, prinieli su i činovnici i vojnici svoj dotičak k ovim uapšenjima. Nieki organi vlade misle, da su odkrili zadrugu, koja se po obsegu i svèrsi približava uroti od godine 1825.; no bolje ubaviešteni ljudi tvèrde medjutim, da tu nemože biti govora o uroti ili kakvom tajnom družtvu; sva se stvar steže mnogo više samo na sastanke i politička razgovaranja u obziru tekućih pitanjah i vele da je samo rusko redarstvo hitno upotrebilo privid, da u svom vlastitom interesu dade stvarima drugi oblik i značaj."

Petrograd, 17. ožujka. Po carskoj naredbi zvat će se odsada desno krilo Kavkaza „provincijom kubanskom", a lievo krilo „provincijom terečkom." Ciela zemlja na siever od kavkazke gore nazivat će se zajedno s ove dvie provincije „sievernim Kavkazom."

„Ruski Viestnik" kaže, da se sada na ovim reformama u Rusiji radi: 1. sudovi u buduće da budu javni, ali bez porote; 2. pravo na bankrotire; 3. popravka porezne sisteme; 4. zavod kreditnih bankah; 5. reforma redarstva u gubernijama, kao i najbolji način za izravnanje razprah medju plemićima i težacima; 6. reforma kontrole primanja i troškovah dèržavnih; 7. sačinjenje nove statistike ruske; 8. reforma zakona o fabrikama i zanatima; 9. popravka administracije dèržavnih šumah; 10. prodaja dèržavnih gradjevinah za industriju privatnim ljudma; 11. gradjenje fabrikah na način, da nebude škode zdravlju radnikah; 12. popravka administracije u Moskvi.

Turska.

U Carigradu očekuju kneza Kuzu, koi sada niešto bolje stoji s portom.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 4. travnja. Španjolsko poslanstvo dobilo je depešu iz Madrita od 3. t. m., polag koje izkèrcao je general Ortega, zapoviednik balearskih otokah, svoje čete kod Tortoze, no bio je prisiljen, od svojih vlastitih soldatah progonjen, dati se u bieg. Posvuda vlada opet mir. General Concha odaslan je sa četama proti ustašama. — „Moniteur" oprovèrgava viest, da se piešačke regimente imaju za dvie kumpanije svesti.

Kasel 4. travnja. Sabor zaključio se pod priuzdèržajem razpuštenja sabora, koi se ima kasnije izdati.

Berne 4. travnja. Savezna skupština načinila je predloge svojih obiuh komorah slažuće se s predlozima saveznoga vieća u obziru podieljenja punomoćja za postupanje u savojskom pitanju saveznim zaključkom. Narodno vieće primilo ih je sa 106 glasovah proti tri glasa; a stališko vieće jednoglasno. Siednice zaključile su se danas u podne.

Savezno vieće naimenovat će povodom pitanja zbog Savoje osobita poslanika za London. Kažu, da je pruska vlada saveznom vieću predala notu, u kojoj se Švajcarskoj obećaje kriepka podpora vlade princa vladaoca.

Turin, 2. travnja. Jedan kraljevski dekret naredjuje, da su sve izvana dolazeće cèrkvene naredbe u emilijanskim provincijama podvèržene kraljevskom **exequatur**. Lubonis naimenovan je gubernatorovim, a Girard podgubernatorovim namiestnikom u Nici. Gubernatorovim namiestnicima u Chambery-u i Annecy-u naimenovani su Dupasquier i Lachenal.

Pariz, 4. travnja. Posvuda u Španjolskoj vlada opet mir. General Concha pozvan je s vojskom proti buntovnicima.

Pariz, 3. travnja. General Ortega, zapoviednik na valearskim otocima načinio je plan vojničkoga ustanka na korist grofa Montemolina. On ukèrca vojsku stojeću pod njegovim zapoviedničtvom i uputi se u Tortozu, gdie se je izkèrcao. Jedva je vojska opazila njegovu namieru i već se je ustručavala slušat ga; on je bio prisiljen dati se u bieg a njegovi ga vlastiti vojnici progone.

Madrit, 4. travnja. Polag bèrzojavne viesti čeonika Tortoze utekoše s Ortegom grof Montemolin, njegov brat Ferdinand i Karlistički general Elliot. Po posliednjemu prevareni oficiri i soldati sami su se u Tortozi pred sud stavili. Viesti iz Aragonije i Katalonije glase veoma povoljno.

Napulj, 4. travnja. Buntovnici u Palermu udarili su na kraljevsku vojsku, no bili su ubijeni i ostavili su za sobom meogo mèrtvih. Grad je miran.

Za proslavljenje stogodišnjice O. Kačića-Miošića doprinieIa su p. n. gg. Domšić Gjuro, župnik nevinački 1 st. 5 novč., Baruškin Mat. učit. u Rači 30 n., Hanževački Jos. c. k. poručnik u miru 30 n., Benger Pav. učit. u miru 20 n., Topolčić Ivan učit. nar. škole u Rači 20 n., Purgarić Mart. podučit. u Rači 10 n., Dobrović Izidor tèrg. u Rači 50 n., Bernardić Ljud. gostionik u Rači 60 n., Banješ Jos. duh. pomoćnik u Rači 50 n., Gèrgesina Ivan podjašp. 2 st., O. Hinko Hèrgović uprav. žup. 2 st. Bazijanac Petar učit. 20 n., Domanković Ferdo župni pom. 1 st., Fabković Škender učit. 1 st. O. Novak Jos. učit. vier. 1 st., Kovačević Jos. župnik 2 st., Čèrnko Mat. učit. 1 st., Horvat Tomo župnik 2 st., Feletar Jos. župni pom. 1 st., Helinger Jov. učit. 30 n., Horvat Tito učit. 30 n., Doma Mij. žup. 1 st. Ukupno 18 stotinjakah 65 novčićah.

U Zagrebu dne 2. travnja 1860.

Stiepan Novotny,
tajnik.

Kazalište.

Naše lietošnje družtvo talijanskih pievačah pod ravnateljstvom g. Akile Brambille iz Milana sačinjavaju: Gospoje Luigia Ravia-Stella, (prima donna suprano) Bianca Bellocchio, (prima donna contralto), Emilia Niederstrom, (seconda donna), zatim gospoda Ernesto Guiberti, Luigi Montachini (primi tenori assoluti), Fiorentino Viotti, (tenore comprimario), Giuseppe Constanti, (primo baritono) Egidio Dedei, (primo basso profondo), Venceslao Salardi, (secondo basso), Antonio Tamburlin, (mieštar kora). Deset koristah i šest koristicah. Odielo je iz kazališta „La Scala" u Milanu. Bit će 16 novih dekoracijah, koje je izveo poznati slikar Zuccarelli iz Milana a orkestra sastojat će iz 30 osobah pod ravnateljstvom kapelnika g. Davida. Pèrva predstava biti će u ponedieljak dne 9. travnja Davat će se opera „Poliuto" od Donizetti-a, koja nije bila ovdie jošte nikada prije predstavljena. Predstavljanja počimat će se u 7½ sata u večer. Ciene obične.

Ovomu broju dodan je poziv knjigotèržca Leopolda Hartmana u Zagrebu na predbrojenje izvèrstnih umotvorah „Poltave" sa bratjom razbojnicima i Ciganima od Puškina i „Villelm Tella" od Friderika Šillera prevedenih u naš jezik po Špiru Dimitroviću, Kotaranu.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 5. travnja 1860.

1. Javni dug. A. Dèržave.			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.80
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	68.60
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
B. Krunovinah. Zemljorazteretne obveznice.			
Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	
2. Dionice.			
Narodne banke		kom. po	872.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.		„ „	190 20
dolnjo-austr. eskomptnoga društva		„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.		„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva		„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate		„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.		„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.		„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .		„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.		„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.		„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.		„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		113.25
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		132.10
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	6.27
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	31.50

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 527 (181) 3—2

Oglas.

Šesto žrebanje hèrvatsko-slavonskih zemljo-rasteretnih zadužnicah preduzet će se dne 30. travnja t. g. predpodne u 10 satih u dvorani narodnoga doma; što se time stavlja do obćega znanja.

C. k. ravnateljstvo zaklade za rasterećenje zemljištah.

U Zagrebu dne 30. ožujka 1860.

Br. 1310 ex 1860. poli. (134) 3—1

Oglas.

Radi dužnog poreza i inih c. k pristojbah biti će u petak 13. i u ponedjelak 16. travnja prodaja svakovèrstnih predmetah, kano pokućtvo, posteljina itd. u varoškoj kući svaki put u 10 satih prije podne i 3 sata poslie podne.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnog grada.

U Zagrebu dne 2. travnja 1860.

Nr. 1075 civ. (133) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des k. k. pensionirten Lieutenants Herrn Johann von Vinković, wegen schuldigen 525 fl c. s. c. die executive Feilbietung des dem Herrn Ladislaus v. Barabaš gehörigen, auf 36747 fl 70 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, adeligen Gutes Seljance St. G. Bela Radovan P. Z. 43. und des dazu gehörigen Bestandtheils St. G Ivanec G. B. P. Z. 42 bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 2. Juli l. J. und der zweite auf den 6. August 1860 jedesmal Vormittags 10—12 Uhr bei diesem k k. Komitats-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypotheker-Recht auf obiges Gut erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Alle jene Hypotheker-Gläubiger, welche nicht im Gerichtsorte oder in dessen Nähe ihren Wohnsitz haben, werden aufgefordert, zur Wahrung ihrer Rechte bei der künftigen Vertheilungs des Kaufschilling im Gerichtsorte Bevollmächtigte zu bestellen, und vor dem Verkaufe Namen und Wohnung derselben dem Gerichte anzuzeigen, widrigens, für diejenigen welche die Anzeige unterlassen auf deren Gefahr und Kosten von Amtswegen ein Vertreter bestellt werden würde. Warasdin, 17. März 1860.

Nr. 2861 (123) 3—2

Verzehrungssteuer – Pachtversteigerung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin wird hiermit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung der Verzehrungssteuer vom Verbrauche des Weines, Mostes und Fleisches in der Stadt Warasdin, im Bezirke Warasdin, Komitate Warasdin auf Grund der kaiserlichen Verordnung vom 12. Mai 1859 und des Tarifes für die Orte der III. Tarifklasse auf die Dauer eines Jahres, nämlich vom 1. Mai 1860 bis Ende April 1861 im Wege der öffentlichen Versteigerung verpachtet wird.

Den Pachtunternehmern wird zu ihrer Richtschnur vorläufig Folgendes bekannt gegeben:

1. Die Versteigerung wird am 18. April 1860 bei der Finanz-Bezirks-Direktion zu Warasdin vorgenommen, und wenn die Verhandlung an diesem Tage nicht beendigt werden sollte, in der weiters zu bestimmenden und bei der Versteigerung bekannt zu machenden Zeit fortgesetzt werden.

2. Der Ausrufspreis ist bezüglich der Verzehrungssteuer und des dermaligen ausserordentlichen Zuschlages zu derselben vom Verbrauche des Weines und Mostes mit dem Jahresbetrage von 7560 fl. und bezüglich des steuerpflichtigen Fleischverbrauches mit dem Betrage von 5000 fl., sohin in dem Gesammtbetrage von 12560 Gulden — Neukreuzer österreichischer Währung bestimmt.

3. Zur Pachtung wird Jedermann zugelassen, der nach den Gesetzen und der Landesverfassung zu derlei Geschäften geeignet ist. Für jeden Fall sind hievon diejenigen ausgenommen, welche wegen eines Verbrechens zu einer Strafe verurtheilt wurden, oder welche in eine kriminalgerichtliche Untersuchung verfallen sind, die blos aus Abgang rechtlicher Beweise aufgehoben wurde. Minderjährige Personen, dann kontraktbrüchige Gefällspächter werden zu der Lizitation nicht zugelassen; ebenso auch diejenigen, welche wegen Schleichhandel oder einer schweren Gefällsübertretung in Untersuchung gezogen und entweder gestraft oder aus Mangel der Beweise von dem Strafverfahren losgezählt wurden, und zwar die letzteren durch sechs auf den Zeitpunkt der Uebertretung oder, wenn dieser nicht bekannt ist, der Entdeckung derselben folgende Jahre.

4. Wer an der Versteigerung Theil nehmen will, hat den dem zehnten Theile des Ausrufspreises gleichkommenden Betrag von 1256 Gulden — Neukreuzer österr. Währung in Barem oder in k k. Staatspapieren, welche nach den bestehenden Vorschriften berechnet und angenommen werden, oder mittels Real-Hypothek als Vadium der Lizitations-Kommission vor dem Beginne der Feilbietung zu übergeben. Nach beendigter Lizitation wird blos der vom Bestbieter erlegte Betrag zurückbehalten, den übrigen Lizitanten aber werden ihre Vadien zurückgestellt.

5. Es werden auch schriftliche Anbote von den Pachtlustigen angenommen. Derlei Anbote (welche dermal dem Stempel von 36 Neukreuzern für den Bogen unterliegen) müssen jedoch mit dem Vadium belegt sein, den bestimmten Preisbetrag sowohl in Ziffern als auch mit Buchstaben ausgedrückt enthalten, und es darf darin keine Klausel vorkommen, die mit den Bestimmungen der gegenwärtigen Ankündigung, und mit den übrigen Pachtbedingnissen nicht im Einklange wäre.

Diese schriftlichen Offerte müssen zur Vermeidung willkührlicher Abweichungen von den Pachtbedingnissen verfasst sein, wie folgt:

„Ich Unterzeichneter biete für den Bezug der Verzehrungssteuer und des dermaligen ausserordentlichen Zuschlages zu derselben vor — (hier ist das Pachtobjekt genau nach dieser Lizitations-Ankündigung zu bezeichnen) — auf die Zeit vom bis 18 den Pachtschilling von fl. Nkr., sage Gulden Neukreuzer österr. Währung mit der Erklärung an, dass mir die Lizitations- und Pachtbedingnisse, denen ich mich unbedingt unterziehe, genau bekannt sind, und ich für den vorstehenden Anbote mit dem beiliegenden zehnpercentigen Vadium von fl. Nkr. österr. Währung hafte."

Datum.

Unterschrift, Charakter und Wohnort des Offerenten.

Diese schriftlichen Offerte sind vor der Lizitation bei dem Vorsteher der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin bis zum 18. April 1860 9 Uhr Vorm versiegelt zu überreichen, und werden, wenn Niemand mehr mündlich lizitiren will, eröffnet und bekannt gemacht, worauf dann die Abschliessung mit dem Bestbieter erfolgt.

Sobald die Eröffnung der schriftlichen Offerte, wobei die Offerenten zugegen sein können, beginnt, werden keine nachträglichen schriftlichen oder mündlichen Anbote mehr angenommen. Schriftliche Offerte werden schon mit Beginn der Stunde der mündlichen Versteigerung nicht mehr zugelassen.

Lautet der mündliche und der schriftliche Anbot auf den gleichen Betrag, so wird dem Ersteren der Vorzug gegeben, bei gleichen schriftlichen Anboten entscheidet die Verlosung, welche sogleich an Ort und Stelle nach der Wahl der Lizitations-Kommission vorgenommen werden wird.

6. Wer nicht für sich, sondern in Namen eines Andern lizitirt, muss sich mit einer gerichtlich legalisirten speciellen Vollmacht bei der Lizitations-Kommission ausweisen und ihr dieselbe übergeben.

7. Wenn mehrere in Gesellschaft lizitiren, so haften sie zur ungetheilten Hand, d. h. Alle für Einen und Einer für Alle für die Erfüllung der übernommenen Kontrakts-Verbindlichkeiten.

8. Die Versteigerung geschieht unter Vorbehalt der höheren Genehmigung, und es ist der Lizitations-Akt für den Bestbieter durch seinen Anbot für die k. k. Finanz-Verwaltung aber von der Zustellung der Genehmigung verbindlich.

9. Der Ersteher wird mit Beginn der Pachtperiode durch die k. k. Finanz-Behörde in das Pachtgeschäft eingesetzt. Derselbe hat zur Sicherstellung seines Pachtschillings längstens binnen acht Tagen nach der geschehenen Zustellung der Genehmigung der Pachtversteigerung den vierten Theil des für ein Jahr bebungenen Pachtschillings als Kaution in Barem oder in öffentlichen Obligationen, welche in der Regel nach dem zur Zeit des Erlages bekannten börsenmässigen Kurswerthe oder in Staatsanlehenslosen von den Jahren 1839 und 1854, die ebenfalls nach dem Kurswerthe, jedoch nicht über ihren Nennwerth angenommen werden, oder in einer von der k. k. Finanz-Prokuratur annehmbar befundenen Pragmatikal-Hypothek zu erlegen, beziehungsweise das Vadium bis auf diesen Betrag zu ergänzen.

10. Den Pachtschilling hat der Pächter in gleichen monatlichen Raten nachhinein am letzten Tage eines jeden Monates und wenn dieser ein Sonn- oder Feiertag ist, am vorausgehenden Werktage an die ihm bezeichnete Kasse abzuführen.

Die übrigen Pachtbedingnisse können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin in den gewöhnlichen Amtsstunden vor der Versteigerung eingesehen werden, und solche werden auch bei der Lizitation den Pachtlustigen vorgelesen werden.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin am 28. März 1860.

S. Wodwářka.

Nr. 285-Praes. 1860 (126) 3—3

Konkurs-Kundmachung.

Zur Besetzung einer beim k. k. gemischten Bezirksamte zu Modrušpotok erledigten Bezirkskanzlistenstelle mit einem Gehalte jährlicher 367 fl. 50 kr. österr. W in der 12. Diätenklasse, wird hiemit der Concurs bis 20. April l. J. ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die gefertigte Komitats-behörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Kenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Bezirksamte zu Modrušpotok einzureichen.

K. k. Komitats-Behörde.

Agram am 31. März 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand

v. Bunyevac m. p.

Br. 151. (124) 3—2

Natiečaj.

Pošto je pod 2. prosinca p. g br. 786. razpisani natiečaj za službu orguljaša i učitelja u Zaboku, — s kojom je skopčena godišnja platja od 315 for. a vr. i u ime dervarine 31 for. 50 kr. a. vr. uz bezplatni stan i uživanje vèrta — ostao bez uspieha; s toga se ovim rok natiečanja do zadnjega travnja t. g. produljuje. U Zagrebu dne 16. ožujka 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Běrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U PONEDIELJAK | DANA 10. TRAVNJA 1860. | Broj 83.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 28. ožujka t. m. odobriti postupovno u zagrebačkom nadbiskupskom kaptolu nastajuće promicanje kanonikah Martina **Pavčeca**, Matije **Belobèrka**, Franje **Šuflaja**, Franje **Kalabara**, Franje **Milašinovića**, Luke **Petrovića**, Martina **Pécsy-a**, Ivana **Pavlešića** i Nikole **Vučinovca** u službe **kantora, prepozita časmanskoga**, zatim **arkidjakona stolne cèrkve** i **arkidjakona od Bexina, Kemleka, kamarcenskoga, vaškanskoga, goričkog i urkočkoga**, nadalje naimenovat za naslovnoga opata **de Beracio** kanonika Jurja **Križanića**, za naslovnoga prepušta **S. Antonii de Dravecz** kanonika Ivana Pavlešića, za prave kanonike imenovanoga pèrvostolnoga kaptola župnika lipovljanskoga, doktora Dragutina **Radinovića**, dekana i župnika stupničkoga, Josipa **Sačića**, dekana i župnika novogradiškoga, Josipa **Marića**, župnika u Novoj Vesi u Zagrebu, Andriju **Jandrića**, savietnika duhovnoga stola i župnika **ad S. Petrum** u Zagrebu, Pavla **Guglera**, i savietnika duhovnoga stola i župnika u Vugri, Franju **Gasparića**; napokon za počastne kanonike istoga kaptola spirituala zagrebačkoga klerikalnoga seminara Fidela **Höppergera** i župnika samoborskoga Antuna **Glasića**.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 27. ožujka t. g. c. k. generalmajora Jurja pl. **Stratimirovića** najmilostivije naimenovat glavnim konsulom u Palermu.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Gospodin Thouvenel opet je izdao dvie note. Pèrva od 26. ožujka upravljena je na francuzkoga poslanika u Berni i starija je za dva dana, nego li protestacija Švajcarske proti sdruženju Savoje s Francuzkom, bez predhodnoga sporazumljenja sa Švajcarskom. Ova Thouvenelova nota daje predsiedniku švajcarskoga saveza u veoma nejasnim izrazima razumieti, da Francuzka nenamierava dirat u neutralnost Švajcarske i da pristaje na konferenciju silah u tom obziru. Čini se da ova nota ima i tu svèrhu da savezno vieće uztegne od energičnih predlogah prigodom sastanka savezne skupštine. Kako se vidi, ona je posliednju svèrhu već postigla.

Druga Thounelova depeša starija je i upravljena na francuzkoga poslanika, gospodina Persigny-a. Ova ima za svèrhu umiriti sviet u obziru zaključivanjah, koja nieki izvode iz sdruženja Savoje, misleći da Francuzka namierava svoje tako zvane naravne granice nesamo na alpinskim planinama već i drugdie izvesti.

Čini se, da [illegible] vlada neće ostavit neodgovorenu [illegible]ju Francuzke, koje flota odplovila je pred niekoliko danah put Italije; barem pišu iz Londona od 2. travnja: „Lučki admiral od Devonporta, Sir Barrington Reynold, dobio je u petak brzojavnim putem naputak, da u stanje odpremljenja odmah stavi u Plymouthu ležeći deo kanalske švadre i prekjučer bile su mu uručene zapečaćene zapoviesti o miestu opredieljenja švadre. Glasa se, da će švadra otići ili pod Maltu ili pod Gibraltar. Glavni su joj brodovi: Conqueror (101), Trafalgar (90), Centurion (80) i Diadem (32) topa.

Iz Madrita javljaju od 29. ožujka: Ministarski listovi tvèrde, da će Marokanci odmah platit 100 milijunah realah. Sve, što se govori o ministarskoj krizi, sasvim je izmišljeno. Ipak misle, da će se, kad se vèrhovni zapoviednik vrati, niešto preinačit kabinet. Od onih 18 hiljadah momakah, koji su poginuli za marokanske vojne, umèrlo je od kolere i druglh bolestih preko 12,000.

Polag viestih iz Carigrada, koje priobćuje „Indépendance“ u velikoj je brigi turska vlada zbog agitacije u kèršćanskim provincijama carstva, i zbog toga zapoviedila je, vele, da se podignu dva logora, jedan u Sofiji, a drugi u Drinopolju. Sultan je pomilovao one osobe, koje su bile zapletene u nemirima dogodivšim se na Kandiji, no pod tim uvietom, da su svi oni, koji se nebi hotieli vratit na otok, isključeni iz ovoga pomilovanja i da se imaju uzaptit njihova dobra.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 10. travnja. Nadzornik družtva „**Vindobone**“ za osiguranje nepokretnih zalogah (hipotekah) u Beču, g. **Moric Gruber**, boravi već niekoliko danah u našem gradu (u gostionici k caru austrijanskomu), da u našoj zemlji prokèrči put ovoj toli važnoj i blagotvornoj grani osiguranja. Ujedno dielovat će on i u interesu družtva za osiguranje životа i prihodah u Beču poznatoga pod imenom „**Anker**“ (Sidro), da njegove uspiehe u Hèrvatskoj uzmogne podići na onaj sjajni stupanj, na kojem se isti nalaze u ostalim austrijskim krunovinama (osigurane svote iznose već 31 ½ milijuna forintih!). S gledišta narodnoga kućanstva i čoviekoljubja želimo ovom družtvu najbolji uspieh.

U Zagrebu 9. travnja. Jučer nam stiže iz dolnjega Zagorja žalostna viest, da je vriedni naš domorodni starieśina i vlastelin **Mirko Andrija Vinković** na svom dobru Ladislavcu noćju izmedju 4. i 5. t. m. preminuo. Pokojnik bijaše u domovini našoj dobro poznat kao čoviek, što ga resiše izvanredne krieposti, jer on bijaše iskren domorodac u pravom i plemenitom smislu rieči, koi je u svako doba riečju i dielom oko toga revno nastojao, da mu se duhovno i materialno podigne i prosveti domovina, što ju je — akoprem jur starac — ipak vatrom uznešena mladića ljubio. Uz to bijaše čoviek stalnoga značaja, plemenite sèrca i izobražena — naš viek posve shvaćajućega — uma. Nadalje bijaše poznat kao posve izkusan i vèrstan gospodar, komu uzpèrkos nepovoljnim za gospodare naše okolnostima, ipak neumornom radinostju za rukom podje ne samo materijalno uzdèržati se, već uzgredno napredovati stazom gospodarstvenih reformah. Ako se svemu tomu pridoda još i to: da je pokojnik u privatnom svom životu poznat bio kao vieran suprug, brižljiv otac i stalan prijatelj, to sigurno pogriešit nećemo, ako reknemo da nam sa **Mirkom Andrijom Vinkovićem** nestadè jednoga izmedju onih muževah, koji — što su redji — tiem većma zaslužuju, da ih se svaki iskren rodoljub sa žalostju spomene, baš kao što se spominju vierni priatelji, kad ih nemila sudbina na žalost zaostavših tèrgne iz srodnoga kruga. Treba dakle, da se i našega **Mirka Andrije Vinkovića** tako spomenemo, komu u ostalom lahka budi zemljica i pokojna duša, a u narodu viečnaja pamjat!

— Ovdiošnja štedionica posvetila je za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji iznosak od 1000 forintih a. vr. i predala ga je vis. c. k. namiestničtvu s molbom, da se odtud dvie trećine uporave na podporu stradajućih u provincijalnom području a jedna trećina za podporu stradajućih u vojničkoj granici. Za ovaj u istinu velikodušni dar, koi pruža očit dokaz obćekoristnih nastojanjah ovoga zavoda izražuje mu se najtoplija zahvala.

Iz Boke Kotorske. (S. D.) Na Lukovo, medju Nikšićima i Drobnjacima, što je zapalo polja i planine u granici kneževoj, prieko 400 cèrnogorskih i uskočkih kućah doselo se naselilo, i za spomen srećnoga prelaska naumili su, dok okopni, novu gjurgjevsku cèrkvu sazidati. Medju ovima zaostavši Turci Lukovljani, videći se na svojim dobrima mirni i slobodni, neprestaju sad hvaliti boga, što su ostali pod kneževom vladom. I isti Nikšići gradjani, kao i svi iz obližnjih selah Turci i Hrišćani, s ovom dielitbom granicah pritierani u tiesnac, neimavši se s kim ni čim u nevolji ni pridèržati ni obraniti, naumili su sasvim jedni da predju na Lukovo, a jedni da ostanu gdie su, tek samo da budu pod gospodarom cèrnogorskim. I zato bili su oko Božića nieki od pèrvih plemenah Nikšići i Korienići na Cetinju, da se knezu poklone i preporuče u njegovu milost i pomoć. Knez ih je liepo primio i pouzdanim razgovorom ohrabrio, ustavio ih je desetak danah kod sebe i gostio ih je bogatom sofrom, obećao im je u sadanje gladno doba davati žita po cieni jeftinoj kao i svojim Cèrnogorcima. Išli su na Cèrnojevića Rieku i ovdie kroz pazar i vozom prieko blata proveli su dva tri dana s cèrnogorskom gospodom uprav veselo. Medjutim videći jedan od istih Turakah, Nikšić, Selman-Felzo-Ljuca, da knez Danilo rado sluša svoje Cèrnogorce uz gusle pievati, zapita i on dopuštenje od kneza i ispieva ove rieči pred svima uz gusle:

Sve u slavu boga velikoga
I u zdravlje kneza svijetloga
I Darinke svijetle kneginje
I njegovo dvanaest šenatah,
Koji pravo na Cetinju sude,
Kako pravo, tako bili zdravo,
I za zdravlje njegovih vojvodah,
Vojevodah i mladih serdarah,
I njegovih viernih perjanikah,
Koji čine straže na sve strane!
Bog im dao i sreću i zdravlje!
A da bog da i bogorodica,
Da kneževa bude Podgorica!
Kad navali, da Skadar obali!
Kad se vrati, da i Spuž prihvati!
Da učini oko (logor) na Nikšiće!
A odtale da pusti trakove,
Da potraži svoju diedovinu,
Diedovinu Ivan-begovinu!

Pošto je ovo izpievao, svi mu zahvale i poviču: „Aferim Ljuca, junačka kućo i Odža-

vieu!" i poslie rastali su se s Cetinjem věrlo zadovoljni. Oni sad zajedno s Cèrnogorcima silaze na Risan i uzimlju nieki za novce a nieki na priček do jeseni kneževoga žita, i da nebi ovoga, dvaput bi i za nas u primorje cèrnja i gèrdja bila u svačem ... , koja ..., hvala bogu, do danas preko svake naše ... veli mirno i spokojno, i unapred, bože daj još mirnije i lakše, kakono bi svakome, koi boga poznaje, bolje bilo.

Rišnjani dèržeći se vierno svojih narodnih običajah proveli su i u ovoj godini mesne i biele poklade s najvećim veseljem. Divna kita svatovah s nakićenom neviestom, svèršivši posiete u pèrvim kućama, igrali su kolo na prostranoj pijaci, posred gabele, pievajući junačke piesme i pripoviedajući najprije svoga viteškoga cara, poslie svoga miestnoga poglavara s ostalom braćom Rišnjanima. — Od risanskoga mužkog i ženskog odiela, kola, igre i pievanja malo što drugo može prije i milije ljudsko gledanje na se premamiti i zabaviti. I zato o Petrovu dnevu i o pokladima velik narod dodje u Risan i svatko s velikom radostju sluša i gleda, kako Rišnjani igraju i pievaju.

Moldavija i Vlaška.

Moldavska vlada posvadila se je s konsulom sievèrnih amerikanskih dèržavah. Konsul je primao stanovnike ustupljenih okružjah od Besarabije pod okrilje sieverne Amerike. On se je izgovarao time, da ovi ustupljeni komadi Besarabije nisu bili zastupljeni u parižkom kongresu, i da po tom imaju slobodu staviti se pod okrilje Amerike. Zbog ove stvari bilo je vèrlo žive prepirke medju konsulom i moldavskom vladom.

Talijanska.

Nica, 31. ožujka. Danas su sardinske čete otišle odovud na brodu „Governolo." Pučanstvo nicarsko nagèrnu u Vilafranku, da pozdravi odilazeće. Ruski dvor bio je prisutan.

Genova 1. travnja. Danas su prispiele iz Livorna toskanske čete. Jučer je „Malfatano" iz Nice ovamo prispeo. Na njemu su bili posada i piemontezki činovnici od Nice.

General Cerrutti naimenovan je glavnim nadzornikom svih narodnih stražah u dèržavi.

Gustav Modena (glasoviti talijanski akter), naimenovan je profesorom na fiorentinskoj školi za deklamaciju.

Vlada toskanska razpisala je dvie nagrade i to jednu od 2000 a drugu od 1000 lirah za na najbolji od onih dramatičkih proizvodah, koji će se tečajem ove godine predstaviti na kazalištima u Firenci.

Glasa se, da je general Lamoricière jednom od svojih prijateljah pisao, da je okolo Jakina našao 18.000 (?) sasvim upotrebljivih (papinskih) vojnikah, no da manjkaju oficiri. On misli, da će mu za rukom poći dobiti španjolskih oficirah.

Rusija.

Ruski odgovor koi je u obziru sdruženja Savoje i Nice poslan u Tuilerije ni najmanje neglasi. kao što se čuje, kao kakva protestacija. Čini se da petrogradski kabinet ovo pitanje smatra sasvim tako, kao stvar, koja je riešena medju dva nezavisna vladara. No u obziru neutralnosti Švajcarske preporučuje, vele, ruski kabinet francuzkoj vladi, da ju poštedi.

Turska.

Carigrad, 14. ožujka. Dvorski astrologi praveći kalendar za ovu tursku godinu označili su bili zviezdicom prošli petak i pravovierni Turci strašili su se bili svakojako, da će taj petak po njih cèrn biti. Taj petak dodje i gle čuda — proču se, da je sultan naprasno jako obolio i da neće ići u džamiju na obični selamluk. S početka mislišo, da je ovaj glas čija izmišljotina, ali se on obistini, kad liečnici javiše, da sultan boluje od gèrča u želudcu. On je bolovao subotu i nedielju i predigao se malo, ali liečnici ga zbog slabosti još nadgledaju. — Kaimi (papirni novac) sve su redji, jer se spaljuju i pojavljuje se kovani novac svake struke i ruke. Čini se, da je sada u Carigradu bogatstvo, ali je upravo siromaštvo, kakvo nije dosada nikad bilo. Činovnici nedobiše plaće od 3 mieseca, a porta bi rado uzajmila još 50 kesah za troškove, što će ih imati poradi sazivanja redifah. Ministri negledaju tu na kamate, samo da dobiju novacah u zajam. — Hajder-efendija, bivši poslanik u Petrogradu, stigao je u Carigrad. Sadašnji turski poslanik u Petrogradu, Riza-bej, dobio je visok nieki ruski red.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Madrit, 6. travnja. Car marokanski odobrio je temelje ugovora mira.

Turin, 7. travnja. Podag današnjega broja lista „Opinione" poginulo i ranjeno je kod bune u Palermi mnogo osobah. Mnogobrojni buntovnici razterkali su se po selima.

Madrit 6. travnja. General Ortega i tri nepoznana čovieka, koji se čine da su velika gospoda, uhvaćeni su u Kalandi.

Domaće viesti.

* U **Varaždinu** 5. travnja 1860. Akoprem se je jedan dopisatelj iz Varaždina u Narodnih Novinah obvezao bio, občinstvo o narodnim predstavama ubavieščivati, to ipak sve do danas nije se oglasio glede posliednje predstave.

Ja nisam na toliko viešt, da bi mogao o tome obširnije pisati, već jedino iz pogleda onog što mi narodna stvar na sèrcu leži, i što mi sèrce od veselja igra od posliednje predstave, s toga da zadovoljim većoj strani čitateljah Narod. Novinah, kojih su oči s veseljem u Varaždin upèrte, do znanja stavljam, da je prošle subote t. j. 31. pr. m. predstavljen bio igrokaz „Gospodične od St. Cyr-a."

Onaj, kome je ovaj komad poznat, čudit će se zaista, da je družtvo ovdiešnjih dobrovoljacah, na predstavljanje istog odvažiti se moglo, da i u istome gradu Varaždinu, počeše mnogi veliku sumnju gojiti o dobru uspiehu istoga komada, — ali kako se začudi občinstvo, kad se je osviedočilo, da je rečeni komad sa takovom vieštinom izveden, kao što još do sada nije bio nijedan drugi; — glede gospode i gospodjah, koji su igrali, bilo bi suvišno pojedine hvaliti, jer svi zadači svojoj podpunoma bez najmanjeg prigovora odgovoriše; što se tiče odieće krasoticah moram primietiti, da se u Varaždinu šta takova još nikad vidilo nije.

Ovdiešnje občinstvo je kroz ovu predstavu ugodno oduševljeno te nemože zadosta svoje priznanje izraziti onima, koji su mu toli ugodnu večernju zabavu pribavili.

Ovaj isti komad će se na obće zahtievanje po drugi put predstavljati, na uskèrsni ponedieljak t. j. 9. o. m.

Za stogodišnjicu O. Kačića-Miošića stiglo je opet 30 stot. a. vr. i to položiše p. n. gg. grof Stiepan Drašković 5 stot., Nikola Havliček podj. i župnik u Bèrckovljanih 2 stot., Luka Celinić župnik u Cerju 2 stot., Adolfo Horvat žup. na Oborovu 1 st, Vid Mateković žup. u Prozorju 1 st., Dr. Jos. Mur prof. u Zagrebu 2 st. Mato Kèrvarić žup. u Lupoglavi 1 st., Andr. Dorotić zač. kan. i žup. u Nartu 50 nov. — Jos. Zarić kapelan u Bèrckovljanih 50 nov. — Franjo Barač c. k. kot. predst. u Božjakovini 1 st, Lazo Šomogji c. k. kot pristav 1 st., Ljudevit Desput c. k. poreznik 1 st., Martin Stefanić c. k. kot. aktuar 1 st., Franjo Stiglić c. k. kapetan u Kozinšćaku 1 st., Drag. Medvidić u Božjakovini 1 st, Pilip Jovanović obć. tajnik u Dugihselih 1 st., Franjo Mikšić liečnik u Božjakovini 50 nov., Gjuro Balaško u Bèrckovljanih 1 st., Nik. Kozlovac c. k. assistent u Božjakovini 1 st., Lavoslav Planer kot. liečnik u Dugihselih 1 st., Ivan Jurišević obć. načelnik Dragošički 1 st., Mato Imbrić obć. nač. na Bregih 1 st, Stiepan Makovica obć. nač. u Dugihselih 1 st., Eichberger Bogdan u Zagrebu 1 st. i Ivan Tkalec učit. u Lupoglavi 50 nov.

U Zagrebu dne 5. travnja 1860.

Stiepan Novotny,
tajnik hist. druž.

Kazalište.

Sinoć započele su na ovdiešnjem kazalištu predstave našega lietošnjega talijanskoga pievačkoga družtva s „Poliutom" od Donizetti-a. U toj operi nastoji skladatelj dopasti se više vieštacima, nego li množini, što mu je osobito u drugom činu i za rukom pošlo. Četveropiev s dvostrukim sborom zaista je veličanstven i spada medju najbolje proizvode sadanje talijanske glasbe, ne neda se tajiti, da se skladatelj i u ovoj operi nije mogao vazda uzdèržati od svoje obične strogim zahtievima kritike manje odgovarajuće namire, ili je to navlaš učinio, poznavajući današnji ukus. To se najvećma opaža u baritonovoj arii u 1. činu i u dvopievu 3. čina, koi je Talijanima toli omilio, a barem stranom i u tenorovoj arii u drugom činu. Ovi komadi bili su i kod nas jedini, koji su barem **nešto** pleska proizveli, sve ostalo prošlo je bez **svakog i najmanjega znaka dopadnosti**. No za izpričanje našega občinstva moramo navesti, da su tako sborovi kao i pojedini glasovi možebiti s jedinom iznimkom pèrve pievačice gospoje Raive-Stelle, koja ima bez sumnje čist i dosta krepak glas, odviš slabi, nego da bi bili po namieri skladateljevoj dielovati mogli. Orkestra naproti pod ravnateljstvom kapelnika g. **Davida** dèržala se je sasvim dobro i zaslužuje s obzirom na naše okolnosti iskrenu pohvalu Njeno točno i odvažno dielovanje izbavilo je predstavu od podpune propasti. Dvie nove dekoracije dopale su se takodjer obćenito. **Večeras će se ista predstava opetovat.**

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1067-civ. (125) 3—1

Oglas
za doznačenje zemljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

C. k. županijski sud varaždinski, za doznačenje razteretno-odštetne glavnice što ju polag carsk. pat. od 2. ožujka 2853, c. k. zemska razterečujuća komisija za Hèrvatsku i Slavoniju razbistriteljnom presudom od 10. ožujka 1860 broj 451. pronadje u forintih 1350 od kojih kamate teći počimlju 1. svibnja 1860 i to za 3/5 negdašnjih podaničkih naselbinah urbarskih ležećih u obćini Stèrmec, kotaru Klanjec, županiji varaždinskoj i spadavših na dobro Vižovlje, Požarkoves i Turnišće propisom §. 26, carsk. patenta od 16. siečnja 1854 dèrž. zak. lista, komad VIII. br. 23, izdaje sliedeći poziv:

1. Da oni, koji su po dozvoli patenta od 29. studenoga 1852 (br. 247 dèrž. zak. lista) uz jednogodišnji rok iztekavši koncem travnja 1854 na odštetjena dobra ili pravice podigli sudbeno zahtievah kakovih, posviedoče zahtieve svoje.

2. Da oni, kojim po dozvoli navedenoga patenta pristoji još dužji rok, uz koi mogu poslužit se pravom nazadnoga odkupa, prijave to svoje pravo, potvèrdivši ga izpravama — ili da dokažu parnicu, koja u tom obziru jurve teče.

3. Da oni, koji iz drugoga kojega pravnoga naslova traže štogod od glavnice odštetne, ili od kamatah njezinih dokažu u tom obziru prava svoja;

4. Da oni vierovnici, koji su uslied uknjižbe svojih tražbinah, izhodjene prije 1. ožujka 1854 stekli pravo pèrvenstva na dobro odštetjeno pak kane tražit izplatu iz glavnice odštetne, prijave tražbinu svoju — jer će u protivnom slučaju sve ove osobe izključene biti iz razprave o doznačivanju glavnice odštetne, i onim, koji su napomenuti pod 1, 2 i 3 bit će jedino prosto, da svoja prava, koja imaju, potieraju samo proti onomu, kojega se je pravo potieranja glede odštetne glavnice i kamatah njezinih priznalo pri razpravi, doznačnoj.

Za podnešenje ovih izkazah i prijavljenjah ustanovljuje se rok do 21. svibnja 1860.

Ujedno za razpravu doznačnu ročište odredjuje se za dan 23. sèrpnja 1860 prije podne u 9 satih pred ovo c. k. sudište, kojemu ročištu svi oni, po kojim u točkama 1, 2, 3 i 4 odredjeni izkazi ili prijave u propisanom roku predloženi budu, tim sigurnije *ili u osobi*, ili kroz punomoćnika dojti imadu, čim u protivnom slučaju isti će se tako smatrati, kao da niti svoje izkaze ili prijave podnesli nisu.

Napokon se očituje, da proti promašenog roka ili proti izostaje od ročišta umieštenje u prijašnje stanje miesta neimade.

U Varaždinu dne 21. ožujka 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 11. TRAVNJA 1860. Broj 84.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplatu je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće s miesecom travnjom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine" obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah", koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Č. br. 129. (132) 3—1

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede županije barske i Thuroczske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Požunu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvedjenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini Ugarskoj uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 11. veljače 1860. br. 1903 na znanje sliedeće:

I.

U Požunskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah mientničke izvedenje polag obćinah već i u županijama barskoj i Thuroczskoj po svemkolikom području njihovom od godine 1848. podpunoma obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. travnja 1860. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o svima godine 1848. k županiji Bars spadavšima obćinama, koje sada u sudačkom kotaru Levenca, Verebely i Aranyos-Maroth leže, iznimajuć ona zemljišta obćine Ledetz i Néver, koja su prije k županiji barskoj spadala, kod novog kotarskog uredjivanja pako k sadašnjoj doljno-nitranskoj županiji pripala, i sa napisnici gruntovničkimi ove županije već i proglašena — u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Levenczu;

b) glede svih onih obćinah barske županije, koje sada k sudačkom kotaru Zsarnovitz spadaju, i glede onih k sudačkom kotaru Kremnitz spadajućih obćinah, iznimajuć kraljevski slobodni glavni breški grad Kremnitz i kojemu spadajućih sedam dvercovah — u c. k. grunt. pisarnici u Stavnici;

c) glede kraljevskog slobodnog glavnog grada Kremnitz s pripadajućima obćinama Blaufuss, Berg, (Johannesberg) Koneshaj (Konosov), Honeshaj (Lucske), Schvabenhof (Svab), Vindischdorf Horneisa ili Hornavesz i Legendel (Vetèrnik) kremničkog-sudačkog kotara u županiji barskoj; zatim glede u thuroczskoj županiji pod imenom „Gospoština Stari Stuben" obstojećih obćinah dolnji Stuben s praediemima Mutnik, Major ili Kolba, gornji Stuben, dolnji Turcsek, gornji Turcsek s novim Dvorom, Haj s kupalištom Stuben, Csremosno s Bartoškom i Šeklenom (Glaserhaj); nadalje glede u istog imena županiji ležećih obćinah veliki i mali Csepcseny s praediumom Herbi, — u c. k. grunt. pisarnici u Kremnici;

d) glede svih godine 1848. k županiji barskoj spadavših, sada pako k županiji dolnjo-nitranskoj pridruženih obćinah sudačkog kotara oslanskog — u c. k. grunt. pisarnici u Nitri, i

e) u svih godine 1848. k thuroczskoj županiji spadavših obćinah, iznimajuć ona pod c) naznačena miesta — u c. k. grunt. pisarnici u dolnjem Kubinu.

Obavljenja u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 1. travnja 1860. i u ovu svèrhu odredjen jest:

c. k. sudbeni ured u Levenczu za pod a)
c. k. kotarski sud u Stavnici za pod b)
c. k. sudbeni ured u Kremnici za pod c)
c. k. županijski sud u Nitri za pod d) i
c. k. županijski sud u dolnjem Kubinu za pod e) naznačene obćine.

Podpuni sadèržaj te time i II. diel ovog dne 13. veljače 1860. izdanog izroka uvèrsten je u službenih bečkih novinah od 2. 4. i 6. ožujka t. g. br. 55, 57 i 59, i u Požunskim Novinama od 6. 9. i 14. ožujka t. g. br. 54, 57 i 81.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 2. travnja 1860.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

„Pays" proglašuje viest „Morning Heralda" o franzuzko-skandinavskom savezu proti Niemačkoj i neposredno proti Englezkoj za sasvim izmišljenu. To isto čini i „Patrie."

Iz Turina pišu: Deputirski izbori već su većom stranom poznati, tako da se već unapred vidit može, kakova će biti komora. Svećenska stranka imat će jedva desetak zastupnikah a ove daje ponajviše Ligurija i navlastiti Piemont, iz Lombardije nije poznat nijedan takav izbor a jedva koi u Emiliji i Toskani. Nasuprot će skrajnja lievica 50 do 60 sučlanovah imati, a najveći broj istih pripada Lombardiji. Velika pretežna većina biti će ministerijalna; no sastojat će iz dvie različne stranke, od kojih je jedna konservativna a druga je više ili manje za politiku gibanja. Grof Cavour postupat će po svoj prilici tako, da jednom i drugom ujedno savlada, pri čem pomagat će mu i javno mnienje. Kad dodje vrieme, gdie to neće više biti moguće, razpustit će po svoj prilici komoru i pokušat će nove izbore. Na svaki način ova siednica neće dugo trajati i poslie niekoliko odvietah, osobito o združenju, zatim o ustupu Savoje i Nice, učinit će si ministarstvo dati zakonotvornih punomoćjah s niekim uvietima i stegama, da uzmogne izvesti ustrojenje bez parlamentarskih zatezanjah. Proračun za godinu 1861. neće se prije mieseca studenoga predložit.

Garibaldi proputovao je noćju od 2. na 3. kroz Genovu u Turin; on izjavlja, da posliednji proglas, koi su lombardezki listovi u njegovo ime obnarodovali, nije od njega. Genovezka obćina zaključila je Garibalda naimenovat za svoga sugradjana.

Iz Rima javljaju, da se je u Vatikanu dne 30. opet sakupilo 20.000, da prime papin blagoslov.

Iz jednoga dopisa „Tem. Ztgu" doznajemo, da se je knez Miloš poslie žestoka nastupa svoje bolesti uplašio, da neumre i odvažio da se neodvlačno preseli u Topčider, misleći da će se tamo oporavit. Osman paša, zapoviednik tvèrdjave primio je deputaciju, koja je otišla u Beograd, veoma hladno. Od dobroubavieštene strane doznaje se, da je deputacija ostadjena, da nešto nemoćna postignutje svoje svèrhe, za koju joj je otvoren kredit od 300.000 dukatah.

Glavni sgoditak kreditskih srećakah dobio je, kao što iz Beča javljaju, nieki kalfa služeći u jednoj od tamošnjih velikih tèrgovačkih kućah. — Tèršćanska obćina zaključila je za novi sajam podpisat 300,000 forintih.

Dopisi.

L. **Iz bosiljevačkoga kotara** 1. travnja. Ničega se naš narod u ovom zemaljskom životu toliko neplaši, koliko gladi, vojske i kuge, ter zove ove tri nevolje kaznama božjim. Ako nas je ikada dobri tvorac ovim pošastma kaznio, to se to reći može za sadašnje doba; rata imasmo u izobilju a eto iza njega pojavljuje se druga strašna neman, glad. Samo nas neka Višnji obćuva još treće nevolje.

Glad je onaj strašni uhoda, koi naš siromašni toliko izkušani narod ove godine mori gore, nego li ikada prije za ljudske pameti. Kako je već tomu dugo, da su se u ovim listovima glasi iz naroda ozivali a poslie sasvim malone zamukli — jer žalibože ni još sada neimaju naši ljudi sbog mnogo uzrokah prave volje, da dopisavaju u politične dnevnike — mogao bi tko pomisliti, da su od onda nas jur minuli jadi, da je narod našao hrane, riečju, da se na bolje okrenulo. Ali tko bi tako sudio, slabo će pogoditi.

Nestašica hrane ne samo da nije manja, već biva svakim danom sve to goropadnija, sve to osjetljivija i opasnija. Vrieme, koje neće nikako da se razvedri, povećava biedu i neda se ni najmarljivijemu posleniku ni za paru pomoći. Od mesopusta imasmo jur četiri mećave a i sada je još tako ružno i hladno, da nikakovo poljsko dielo valjano uspievati nemože. Počelo je i pomanjkivati i kèrme za blago i željno izgledavamo toplije sunce, da travica iz zemlje nikne.

Mogu vas uvieriti kao očevidac, da je nevolja kod nas zbilja velika. Jučer prošao sam glavom nekoliko selah i osviedočio sam se, da izmedju 20 kućah jedva dvie tri imaju hrane samo na dva tri dana a mnogo ih ima, pače to je veća strana, koja neima ni mèrve brašna, ni soli, ni začinje, jednom riečju ni toliko jela, što bi jedanput u usta staviti mogao. Blieda izglodana lica i mèršava izgladniela tiela mužkaracah, ženah i djece, koja se jedva miču, posviedočavaju jasno kolika je oskudica i diraju čovjeka na milosèrdje.

Dobro, da se je u ovom žalostnom stanju našlo lieka, koi će po nješto izvidati rane, s kojih bi drugačije pogibala svietina. Visoka vlada pokaza s nova svoju blagohotnost za vierne Hèrvate, naznači 80.000 for. iz zemaljske zaklade uz 6 godišnje izplaćanje. Njezina ljubav vele nas je uporavila. A i drugi dari, koji iz svih stranah prispievaju, novim su dokazom, da nije ni u sadašnje teli razvikeno vrieme nestalo sasvim kod ljudih dobrote, kreposti i ljubavi prama svomu bližnjemu. Osobito nas uzradovaše naša braća Magjari tolikim obilatim darima; zamierna i dična u njih je skèrb za svoje osamstogodišnje sugradjane. Mi im se na njihovim darima iz dna sèrca zahvaljujemo.

Gledeć na trajuću oskudicu nadamo se, da će još mnogi dobročinac na naše siromahe pomisliti i da neće ustegnuti svoje blage pomoći,

Radostju čitasmo ovih dana, da će se i kod nas podizati žitnice za gladna lieta, kao što ih ima u krajini. Samo bismo želili, da se o tome zreliji ljudi popitaju i da se tu naprečac neradi. Zavedenje žitnicah moglo bi biti od velike koristi u našoj domovini, gdie se za vrieme žetve i poslie, dok ima žita što obilnije, slabo gospodari.

Obradovasmo se nad glasom, kako je svetoivanska podružnica odlikovala vèrstnoga našega Bogoslava Šuleka. On je za ove dvie godine odkako uredjuje naš jedini ratarski organ „Gospodarski list“ taj list tako podigao, da smo svi u čudu nad razvitkom i napredkom njegovim. Trebalo je dakle, da se i občinstvo pokaže harnim prama redaktoru i da poštovanje prama znanju i marljivosti javno pokaže. Hvala slavnoj podružnici svetoivanskoj, koja je toli liepo i plemenito prednjačila, uvaživši zasluge jednog izmedju rodoljubah i vèrstnih naših spisateljah i nagradivši ih plemenitim darom. Ovaj čin podružnice svetoivanske tim nam je miliji, što je jedin a potekao iz dušah, uznešenih za svoj dom i rod. Naši su pisci u pogledu na pisce drugih naroda i onako dosta zanemareni i nesretni. Niti im se trud naplaćn, niti im se imena trube po novinama, oni živu i rade samo za ono nekoliko rodoljubah, koji se svomu rodu još neodtudjiše. Da neima u njima baš riedkog rodoljubja i požèrtvovanja za milu narodnost a u onoj nekolicini čitateljah osobite privèrženosti k majčinom jeziku i k domorodnim piscima, davno bi već bili pisci malaksali a naša bi književnost bila sasvim na ugaru.

P. D. Iz Bosne u Docu kod Travnika 1860. Još 11. siečnja 1860. obradovao nas je čestiti gospodin Ivan Kukuljević Sakcinski poslavši nam u ovu našu dosta još siromašnu cèrkvu, koja se pèrva u Bosni poslie četiri stotine godinah podiže i koja svoj obstanak jedino prečastnom i prepoštovanom o. Anti Tuzlančiću ima zahvalit; jer da on manje truda bude imao, nebi ju lahko u ovom miestu kod Turakah podići mogao, koi trud za puk si podloženi ima, lahko mu može svaki razumiet, koi pobliže Turke poznaje. Ovaj prečastni otac sa svojim pukom složivši svoje sile podigao je ovu cèrkvu, koju gospodin Kukuljević sa svojim drugom A. V. pohodi, tada obadva obećaše pošt. župniku, da će mu poslat po jednu sliku za cèrkvu. I evo gosp. Ivan Kukuljević izpuni svoje obećanje i posla nam sliku sv. Petra, doista liepu i preliepu i nesamo da je ures ove cèrkve nego i u drugim cèrkvama izven Bosne mogla bi za ures služiti. Budi gosp. Kukuljeviću zato viečna hvala, a i onoj visokoj osobi, koja nas obogati onim odielom misničkim i vanjknšcim (jastucim za oltar). Bog poživio naše dobročinitelje mnogo lietah na uresvieri i podporu domovini!

Iznovični poziv.

na kupovanje srećakah od pete dèržavne loterije u svèrhe dobrotvorne.

Obćekoristne loterije dèržavne, što ih izvodi c. k. upravljateljstvo dohoda loterijskoga, i što ih je, kao što je poznato, Nj. c. k. apostolsko veličanstvo otčinskom brižljivostju dostojalo narediti u svèrhu, da se čisti pribodi od istih, neodbijajući ništa u ime taksah, obratjaju izklopno i jedino na utemeljivanje novih javnih i dobrotvornih zavodah, ili na podporu zavodah ovakovih jurve postojećih; ovi podhvati biehu, poradi spasonosne svèrhe svoje, do sada po svih krunovinah što najdobrohotnije dočekani, i pozivu, upravljenomu na občinstvo, da im neuztegne možne svoje podpore, bi posvuda zadovoljeno toli silno, da je iz prihodah, kojimi dosadanje četiri loterije urodiše, moguće bilo, premda svakiput mnogo odnese izplata znatnih dobitakah, na zavode, po previšnjoj odluci za to odredjene, obratiti obilnih svotah novčanih.

A i kako bi moglo biti inače! ta u golemoj cesarevini austrijanskoj neima ni broja veledušnim i plemenitim čoviekoljubom, kojim sèrce silnije bije od milosèrdja, gledajući nesretne svoje postradavše iskèrnje, i koji su svagda pripravni priticati im u pomoć.

Izvodi se sada, i vući će se već 12. svibnja 1860, peta obćekoristna loterija dèržavna, koja je, kao što svjedoči proglašena osnova igre, obskèrbljena znatnimi dobitci od 70.000, 30.000, 20.000, 15.000, 10.000, 8.000, 6.000, 5.000, 4.000, 3.000, 2.000, 1.000 for. itd. ukupno od 300.000 for. austrijanske vriednote, i kojoj je od čistoga prihoda po previšnjoj odluci namienjena jedna polovica:

na gradjenje zemaljske ludnice za Štajersku, Korušku i Kranjsku i na podporu zavoda gluho-niemih u Celovcu;

druga pako polovica

na gradjenje vojničke kupeljnice u toplicah pieštjanskih u Ugarskoj.

Lišeni uma! — Lišeni sluha i govora! — U boju osakatjeni i iznemogli!

Koja neizkazana tuga obuzima svaku doista čoviekoljubnu dušu, kada pomisli, što znače, što izražuju rieči ove; kolik su nam one ostan, da na koliko smo kadri u pomoć pritičemo nesretnikom, koji su lišeni božanske one iskre-uma, ili pako sluha i govora, a i junakom, onim, koji nam se sa kèrvavoga bojišta vratjaju osakatjeni i iznemogli.

Daj bože, da i ovaj poziv, što ga u ime ovih nevoljnikah puni pouzdanja upravljamo na svekolike čoviekoljube, gospodje i gospodu, i opet dobrohotno dočekan bude, da i opet urodi onim plodom, kojim urodiše svi pozivi prijašnji! A blagi i plemeniti oni dionici, kojim dne 12. svibnja sreća bude loša, neka se tieše time, što su doprinieli nešto, da se ublažuju jadi i nevolje ubogih naših iskèrnjih.

Srećka stoji 3 for. a. vr.

Od odsieka dèržavnih loterijah za svèrhe obćekoristne pri c. k. upravljateljstvu loterijskom.

U Beču mieseca travnja 1860.

Friderik Schrank,
ces. kralj. vladni savietnik.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 10. travnja. Za novi dèržavni zajam podpisano je do danas kod ovdiešnje zemaljske glavne blagajnice 155.400 f., medju ovima 5500 f. iz Siska a 5000 f. iz Karlovca, sve ostalo podpisano je u Zagrebu.

Rok za podpisivanje nije, kao što smo krivo priobćili bili, produljen na 14 danah, već do 14. t. m.

— Za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji kupit će se dobrovoljni prinesci i u dolnjoj Austriji i to od kuće do kuće.

— Već više putah napomenuti koncert, dani za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji u ugarskom narodnom kazalištu, imao je najsjajniji uspieh u svakom obziru. Kuća je bila dubkom puna, svi komadi, ponajviše narodni, bili su od visokorodjenih dobrovoljacah i dobrovoljkinjah izvèrstno izvedeni i neopisivim uzhitom od strane občinstva primljeni. No najveću pozornost ipak probudi grofica Nako sa svojim Ciganima. Ona je, vele, neopisivim izrazom izvodila magjarske napieve na klaviru a Cigani, stojeći u njenoj plaći, šest ih na broju, pratili su njenu nesravnjivu igru. Činila se vila magjarskih pustarah posred svojih vatrenih duhovah. Žive slike predstavljajuće nieke prizore iz života ugarsko-hèrvatskoga junaka Zrinskoga i predstavljene po cvietu ugarskoga plemstva s uprav čarobnom veleliepnostju u dragocienim ugarskim odiećama, učiniše takodjer neizmieran utisak. Predstava tako se je dopala, da se je i drugi večer opetovati morala. Oba večera doniela su, vele, čist dohodak do 10.000 forintih.

Pešta 26. ožujka. Početkom lipnja otvorit će se željeznica od Miškolca do Košicah.

— U slovačkom miestu Berdarki (kod Rožnjova) nije nitko od 25 godinah ovamo bio kažnjen ili zatvoren zbog kradje ili hèrvanja.

Talijanska.

Città-Vekija, 31. ožujka. Jučer je sardinski konsul Freddi pozvan bio k apostolskom delegatu i tamo mu je kazano bilo, da mu zabranjuje papinska vlada, [illegible] njegove poslove. Sutra će snimit gèrb.

Turin 2. travnja. Izviešće dèržavnoga vieća o izobćenju izdato je. Visoko vieće izjavlja, da papinski dvor nije imao prava povodom posliednjih dogodjajah izobćit kralja sardinskoga i da se zato svakomu najstrožije i pod pretnja najoštrije kazni zabranjuje, obnarodovat ovo izobćenje.

U Romanji ukinut će sardinska vlada sve manastire i upotrebit će ih za kasarne. Mnogi od njih već su i promienjeni na tu svèrhu. Čini se dakle, da se je Sardinija [illegible] postupat proti cèrkvi.

Danija.

Jedan danski provincijalni list javlja, da je medju Danijom i Švedskom sklopljen savez, u kojem se je Švedska, kao što se glasa, obvezala zajedno s Danijom vojevati proti Niemcima, ako bi oni prekoračili Eider-rieku, i tako svoju vojsku kao i flotu u Karlskroni u ovom slučaju upotrebit na zaštitu Danije. Da bez velike buke uzbudu pripravni za taj slučaj, podić će se u Šonenu logor za vježbanje i tamo će se smiestit znatan broj vojske.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 4835-357 1860 (116) 3—3

Razpis natiečaja.

Po glasu razpisa visokoga c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 19. veljače t. g. br. 5665/306 imaju se dojduće školske godine $18^{60}/_{61}$ dva erdeljska zakladna miesta u višim i dva u nižim vojničkim obrazovalištima popunit, na što se natiečaj do 25. travnja t. g. razpisuje.

Na ova zakladna miesta ima svaki podporu trebajući mladić iz Erdelja pravo, bio on sin dèržavnoga činovnika, vojnika ili inače zaslužnoga muža.

U molbenici ima se broj braće i sestarah kandidatovih, zatim ako su i koji medju njima obskèrbljeni ili uživaju kakvo zakladno miesto, točno i saviestno navesti.

Kandidat mora da je jedanaestu godinu svoje dobe sasvim ili malone navèršio a dvanaeste da nije prevalio, da je cieplјen i podpunoma zdrav. On mora, ako se radi o miestu u višim obrazovalištima, da je treći razred normalne škole a ako se radi o miestu u nižim obrazovalištima, da je drugi razred normalne škole s dobrim uspiehom svèršio.

Napose imaju se molbenice obskèrbiti:

1. Kèrstnim pismom kandidatovim.

2. Sviedočanstvom normalne škole dotičnoga školskoga razreda, poimence školskim sviedočanstvom od posliednjega polugodišta, koi predilazi neposredno molbenicu.

3. Vierodostojnim po miestnoj oblasti izdanim i po dotičnoj političkoj oblasti vidimovanim sviedočanstvom o neimućstvu roditeljah i kandidatovom.

4. Sviedočanstvom o ciepljenju.

5. Sviedočanstvom o zdravju izdatim po kakvom graduiranom vojničkom liekaru.

6. Izjavljenjem roditeljah ili tutorah, da su pripravni, ako bi postigli takovo miesto, nositi troškove potrebne za smieštenje kandidatove u zavod.

Tako sastavljene i navedenim obložima obskèrbljene biljegovane molbenice imaju se do gore ustanovljenoga roka podnieti kod ovoga c. k. namiestničtva:

Sibinj 5. ožujka 1860.

Od c. kr. namiestničtva za Erdelju.

Br. 189 (139) 3—1

Oglas.

Dne 2. travnja t. g. obdèržavat se imajući Čakovački cvetni sajam odgodjen je odpisom ovomiestnog slav. c. k. kot. ureda od 5. travnja br. 716. porad kišovitog vremena i obdèržavat će se ovdie naknadno dne 16. ovog miesaca.

Što se sovim do obćeg znanja stavlja.

Ured občine tèrg. Čakove dne 5. travnja 1850.

Br. 39 1860. (128) 3—2

Natiečaj.

U občini Orahovičkoj izpražnjeno je miesto tajnika. Tko tu službu postići želi neka na ovaj c. k. kotarski ured do 1. Svibnja 1860 molbenicu podnese, s kojom ima dokazat svoja svojstva, ponašanje, i dosadašnje zanimanje.

S tom službom skopčana je godišnja platja od 420 for. a. vr. badavni konak i odplata za dèrva sa 26 for 25 kr. a. vr.

C. k. kotarski ured našički 29. ožujka 1860.

C. k. kot. predstojnik
M. Kraljević.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ŽAGREBU, U ČETVERTAK DANA 12. TRAVNJA 1860. Broj 85.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. . . i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

C. kr. hèrvatsko - slavonsko namiesničtvo **naimenovalo je** izvanrednoga pomoćnika na varoškoj školi od četiri razreda na vodovodu u Tèrstu **Mihaila Mateyžića** za učitelja na niemačko-talijanskoj glavnoj školi u Rieci.

Cesarska naredba od 27. ožujka 1860, kriepostna za Ugarsku, Hèrvatsku i Slavoniju, Erdeljsku, sèrbsku Vojvodovinu s Banatom tamiškim i za Krajinu vojničku, kojom se oblakšava sadjenje duhana.

Radi potanje izvèršbe propisah onih, koji su sadèržani u zakonu o samoprodaji duhana, uvedenom u kraljevinah: Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u velikoj kneževini Erdeljskoj, u sèrbskoj Vojvodovini s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj patentom Mojim od 29. studenoga 1850 (dèrž.-zak. lista, komad CLVIII., br. 462.), nahodim, saslušav ministre Moje i čuvši vieće Moje dèržavno, izdati sliedeće propise, namienjene na to, da se oblakša sadjenje duhana u pomenutih krunovinah:

§. 1. Pod uvietom, da u svakoj občini barem dvadeset juterah katastralnih namienjeno bude sadjenju duhana, dopušteno je saditi duhan u svih onih občinah miestnih:

a) koje su godine 1858. na tako zvanih ogradjenih prostorinah duhan sadile i koje od prava, saditi duhan nebiehu izključene radi zavladavšega kriomčarenja i varanja;

b) koje su na osamljenih plodnih prostorinah (na tako zvanih oazah) sadile za tèrgovinu duhan već prije, nego što bieše uvedena samoprodaja (monopol)

Imenik ovih miestah obznanit će se putem vlastih financialnih.

Ako potreba uprave duhanske bude iziskivala, ili ako bude dokazano, da će po svoj prilici izvožnja biti znamenita, moći će ministarstvo financiah još i drugim miestnim občinam, osim goripomenutih, davati povladu, da se bave sadjenjem duhana.

§. 2. U miestih, gdie je dopušteno saditi duhan, može dozvolu za sadjenje duhana dobiti svatko, koi

a) radi kakova zločinstva, radi prestupka proizhodećega iz pohlepe za dobitkom, ili radi kriomčarenja ili težka narušaja dohodarstvena nije bio ni obsudjen kao krivac, ni oprošten od iztrage jedino s nedostatka pravnih dokazah;

b) koi sadjenju duhana namieni povèršinu zemlje u jednom komadu, i to pri poljodielstvu barem od osam sto kvadratnih hvatih, a pri vèrtlarstvu barem od tri sto hvatih kvadratnih, i

c) koi dokaže, da

aa) ili imade sám magazin takov, koi zadovoljuje uvietom, naznačenim u §. 52. privremenoga zakona o samoprodaji duhana, ili

bb) da će mu duhan njegov uzeti povladjen koi duhanar (§. 6.) ili uprava duhanska.

Onim saditeljem, koji po svojoj čosti i po svojem posiedu ili sdruživši se, da će zajednički prirediti propisane naprave (sušionice, magazine itd.), daju dovoljno potrebitu sigurnost, može se dopustiti, da tek po zadobivenoj dozvoli za sadjenje duhana, nego svakako prije, nego što će presadjivati mladice i najdulje prije 1. dana svibnja mieseca dotične godine mogu dokazati, da imadu magazin; ali u slučaju ovom daje se dozvola samo uvietno i ugasnut će ista, ako uz pomenuti rok nebudu toga dokazali.

§. 3. Dozvolu za sadjenje duhana daje ona vlast financialno-kotarska, kojoj se u području nahodi občina, koja duhan sadi.

Prijave u svèrhu, da se zadobije dozvola za sadjenje duhana, imaju sè polag občinah najdulje do konca veljače dotične one godine, koje će se duhan saditi, predati putem komissara straže financialne, kojemu je povierено nadgledanje (kontroliranje) kotara; ovaj će komissar imat potvèrditi, da postoje u §-u 1. izbrojeni uvieti, koji su propisani, da tko dobiti može dozvolu ilitі dopust.

Da se oblakša razpravljanje, bit će pri svakom načelniku občinskom na prodaju bielicah ilitі blanketah za ovakove prijave.

Dozvole za sadjenje duhana imadu se podieljivati što najbèrže, i mogu se vaditi ilitі dizati najdulje do konca travnja mieseca pri onom uredu poreznom, kojemu je občina doznačena. Kada god se dozvola uzkrati, imadu se navesti razlozi, s kojih se uzkratjuje.

§. 4. Da se naknadjuju troškovi, koji su

Tri rimska napisa.

(Iz „Bulletina dell' Istituto di corrispondenza archeologica. Roma 1859, pag. 109—121." Od Dra. Henzena.)

Ponašio i priobćio Dr. Fr. R—.

(Nadalje.)

U nas bi se jamačno premnogo gèrčkih i rimskih spomenikah našlo, koji bi nam prastaru poviest znamenito razjasnili, da se pobrinimo oko izkopanja na zemljištih klasičkih; tà se mnogo toga nagomilalo, prem niesmo ni kopali, ni sastavno tražili; već nam ista zemlja, plugom ili motikom uvriedjena, nehotice više toga izbaci. U jedinoj Dalmaciji, imenito u Solinu, kopalo se navlastice, pà solinske starine nadjoše svoga Karara i Lanza.

U sadašnjih okolnostih, doisto ne odviše prijaznih takovomu iztraživanju, imali bismo bar sačuvati od propasti ono, što nadjosmo; imali bismo iz spomenikov, koje posiedujemo, vaditi one resultate, na koje nas može dovesti epigraphika. S toga imali bismo rimske i gèrčke nadpise obielodaniti i tumačiti. Pojedini nadpisi jesu kamenje, iz koga može se sagraditi kuća; zato nijedan nije bez ikakove važnosti; ma nam i nekazao ino, van sliede rimskih ili gèrčkih nogah.

Za primier, kako se ima postupati, točno prepisivati i tumačiti nadpise navadjam načinceм iz Bulletina archeologičkoga zavoda u Rimu tri rimske nadpise, tičuće se zemalj, u kojih sada stanuju južni Slovjeni, protumačene od Dra. Henzena, jednoga od najslavnijih epigraphistov naše dobe, i tajnika pomenutoga o rimskoj poviesti vele zaslužnoga zavoda.

1.

Imam zahvaliti učtivosti gosp. kan. Franje Račkoga njeke nadpise znamenite, našaste u Bugarskoj i Hrvatskoj, a poslate mu od gosp. Kukuljevića, predsiednika družtva za poviest i starine južnih Slovjenov. Prem su oni prepisani s malom točnostju, scienim ipak, da će biti od koristi obielodaniti jih ovdje s njekimi kratkimi opazkami pridèržav si priliku pretiskat je drugda u točnijem obliku, podje li za rukom našemu gore rečenomu dopisivajućemu revnomu članu nabaviti točnije prepise.

Prvi nadpis na dvih stupovih bijaše nadjen kod crkve u Lžini u Bugarskoj i povratjen na temelju prepisa glasi ovako:

stup. a:

NVMINI. AVGVSTOR.
ET. GENIO. PP. HERMES.
IVLIORVM. IANV
ARI. CAPITONIS.
EPAPHRODITI.
CONDVCTORVM.
PP. ILLYRICI. ET.
RIPAE THRACIAE.
SERVIL. POSVIT.

stup. b:

I. O. M.
ET. NVMINI. AVG.
NET. PP. PROC.
AVIANIO. BEL
LICO. MACAO.
CAES. N'. SERV.
VILICVS. VEC
TIGAL. ILLYRI
CI. IDIBS. SEPT.
MAMERT. ET.
RVFO. COS.

Iz consulata Mamertina i Rufa vidi se, da ovaj drugi stup je od god. 182 poslie Isukrsta, kada Commodo carevaše; dočim prvi stup, jer posvetjen božtvu više carev, po svoj prilici bit će stariji za njekoliko godin. Kratice PP., koje bi nam inače mogle smetati, nisu težke za protumačiti je; pošto iz spomena o nejemnicih carine i njihovih slug vidi se, da se ovdje radi o „vectigalia." Zato bez svake dvojbe sigle PP naznačuju „Portorium Publicum", kako jih takodje protumačí Mommsen, komu ovaj nadpis pripobćih, jer ide u pokrajinu povjerenu mu kod sastavljanja „Corporis inscriptionum latinarum." I sbilja imamo više primierov, u kojih se vidi ova sigla u tom znamenovanju, koje dèržim si za dužnost ovdje navesti, jer sam i ja drugom prilikom istu siglu zlo tumačio uzevju za „Portorium Panonicum" bivši zaveden od „portorium Illyricum"; što mi porodì mnienje, da se spominje pokrajina, na koju se protezala carina. Medju to da bih bio stvar točnije promotrio, bih se bio mogô osviedočiti, da nijedan od navedenih nadpisov neide na Panoniu; pošto nadpis kod Orellija (Inscript. nro 5262) sada u Gorici, koj se tiče „Eutycha Julior. c. p. p. servus", veli, da on bijaše službenik pri Boiodurum—u a prije kod „atrantine" štacie, od kojih obe jesu u Noriku, ona (Boiodurum) najme na rieci Aenus (Inn), koja ondje čini granicu prema Vindelicii, ova na velikoj cesti talijanskoj med Celjem i Aemonom, od kojih posliednji grad u kašnje doba smatraše se kano dio Italije (cf. Forbiger: Geogr. III, p. 455. 460. Itin. Ant. p. 61. P. 129. W), dočim ista statio (Atrantina) naročito se zove „fines Italiae et Norici" (Itin. Hierosol. p. 266. P. 560 W). Drugi primier daje mi nadpis kod Orellia pod br. 1876, našast kod Isare rieke (Gruter. Thesaur. inscript. pag. 83, n. 11), a tiče se zavieta boginji Isidi učinjenoga; ni on nescieni se spadati na Panoniju. Napokon nadpis kod Orellia br. 6656, na kom „Fructus" zove se „servus Q. Sabini Veroni C. P. P."; ali iz drugoga nadpisa (Orelli 6655) znamo, da taj Veronus bijaše „conductor Portori Illyrici": s toga niti na prvom nadpisu nemože se misliti na „portorium panonicum". Na koncu, ako se i neobaziremo na dokaze do sada navedene, znamo, da panonske krajine skupa s Mezijomi, s Norikom, s Reciom i s Dalmacijom spadahu na veliki carinski sastav ilirski; kó što sviedoči naročito Appian (Illyr. VI.) a potvrdjuju za Panoniju Mesiju dolnju dotični nadpisi (Vide ap. Orell. 6655, 6429) tako, da nemože se dvojiti, da i „portorium publicum" pomenutih noričkih nadpisov je tako

skopčani s nadgledanjem, ima se prigodom, kada se daje dozvola iliti dopust, platiti dopustnina, i to bez razlike, na čiji god se račun duhan sadio. Ova dopustnina ravna se po veličini površja, na kojem će se duhan saditi, nego različna je, kao što ukupna površina, koju je občina ili posebni koi saditelj namienio sadjenju duhana, budi veća ili manja. Dopustnina odmierivat će se po sliedećoj liestvici:

Površina u jednom komadu, koju je saditelj koi namienio sadjenju duhana	Od jutra u občinah gdie površina, duhan . zasadjena, iznosi		
	od 20—40	preko 10—200	preko 200
	jutarah		
300—800 []°	1 f. 10 n.	80 n.	65 n.
preko 800[]°— 2 jutra	1 f. —	75 n.	60 n.
preko 2 jutra do 10 jut.	— 90 n.	70 n.	55 n.
preko 10 jutarah	— 80 n	65 n.	50 n.

Saditelji, koji duhan sade za cesarsku upravu duhansku, nisu dužni položiti dopustninu u gotovu; mogu oni učiniti, da im se ista u svoje doba odbije od odkupovine, koju će za svoj duhan dobiti.

(Konac će sliediti.)

Neuredovni dio.

Poziv.*)

Ovlašćeni zaključkom čitaonice zagrebačke i oslonjeni na dobrohotnu podporu nekojih plemenitih i domorodnih gospojah usudjujemo se mi podpisani na ostale visokoštovane gospoje u našoj domovini najuludniju prošnju upraviti time, da u pomoć priteku biednim zemljakom našim. Poznato je, da u mnogih stranah naše domovine, u provinciálu i u vojničkoj Krajini oskudica vlada, koja zahtieva, da ju lieče dobrostive ruke. Već su Nj. c. k. veličanstvo otčinskom brižljivostju, druge visoke osobe iz carske porodice, mnogi vriedni zemljaci naši, a i drugi čoviekoljubivi prijatelji izvan zemlje naše obitovajući, izkazali dobrotvornost i bratinsku ljubav svoju stradajućim našim zemljakom, ali zato ipak ostaje dužnost, da svi u našoj domovini osobito pako gospoje udioničtvuju kod dobrotvorja toga. Doista, gdie stvar sama za se tako jasno govori, tu daljih riečih netreba. Zato mislimo, da bi suvišno bilo, i onako plemenita i rodoljubiva sèrca naših gospojah nadalje poticati.

Namiera je: sakupit od gospojah stanoviti broj darovah, budi rukotvorine, budi druge shodne predmete, koji će se ovdie u Zagrebu sastaviti, javno izložiti i tada putem žrebanja izigrati; u tu svèrhu će se prodavati srećke, a dobljena svota razdieliti najprimierniim načinom medju stradajuće. Podpisani će primati dragovoljno (gg. M. Krešić u svom dućanu u dugoj ulici, Lj. Vukotinović u narod. muzeju) svaki u tu svèrhu poslani dar do 20. svibnja t. g. i jamče za saviestno rukovodjenje toga poduzeća, kojim će u ostalom gospoje u Zagrebu same upravljati.

O uspiehu javit će se nadalje u svoje vrieme.

Albert Ferić,
Mihalj Krešić,
Ivan Kukuljević,
Ljudevit Vukotinović.

*) Ovaj poziv bio je uručen g. nadzorniku tiskarne, koi u poslu iznenada odputovavši, zaboravi ga učredničtvu predati — i tako se posliednjemu, koje je tek jučer slučajno saznalo, da se taj poziv u tiskarni nalazi, nemože upisat u grieh, da ga sada stopram obnaroduje. Ujedno se sva p. n. gospoda, koja slične oglase posredstvom glavnoga lista naših novinah žele obnarodovat, umoljavaju da se u buduće izvole na nas neposredno obratit.
Učred. Nar. Novinah.

Dopisi.

U Varaždinu 5. travnja 1860. Već miesecа rujna p. g. napomenuo je nieki prevriedni rodoljub I. B. iz Varaždina, oduševljen plemenitim čuvstvom domorodne ljubavi, da je potrebito našem prostom narodu prostonarodnih knjigah, ako hoćemo da se izobrazi, da i on stupi u red prosvetjenih evropskih narodah. U tu svèrhu preporuči taj prevredni rodoljub družtvo za izdavanje prostonarodnih knjigah, kao što to biva kod jednoplemene braće Slovenacah i Čehah. Taj predlog poprimi vèrla domorodkinja g. Prasnička te pozove osobito svoje sestre, neka bi i one po mogućnosti sudielovale onamo da se ožive tvori napomenuto družtvo, koje je jedino sredstvo, da se našemu u izobraženju zaostalom narodu bèrzo pomogne.

Na ovaj vèrlo plemeniti i rodoljubivi poziv odzove se hvala Bogu iz svih stranah Hèrvatske i Slavonije dosta rodoljubah priznavajućih potreboću takova družtva i pokazivajućih način, kako bi trebalo ovakovo družtvo ustrojiti. S radostnim sèrcem čitala sam i takove odzive, koji služe pomenutomu družtvu za temelj, t. j. novčane prineske ili velikodušna obećanja, čim prije se družtvo ustroji.

Sve ovo čitala sam ja, čitale su valjda sve ostale po domovini domorodkinje, svi domorodci.

Ovoga poziva i ovih odzivah nečitasmo samo radi zabave, radi ljubopitnosti, kao što čitamo ostale dogadjaje ubilježene po novinama, nego ih uvažismo onako, kao što zaslužuju t. j. da je ovakovo družtvo jedini način, kojim se naš u tami nalazeći narod može osviestiti, i ovom sviestju probudjen moći će blagorodnije misliti, moralnijim postati i za isto materialno stanje bolje se brinuti.

Neustèrpljivo dakle čekasmo, da se družtvo zbilja jednom ustroji, da dobijemo poziv na pristup i prineske. No do sada žalibože čekasmo sve u zalud, i od nekog se vremena čini, kao da je sve zaspalo, kao da stvar tako važna i plemenita ostaje kod predloga, uvažavanja i obožavanja po našem starom običaju!

Što time neviештim ženskim perom ali vatrenim sèrcem i mome spolu prirodjenom ćutljivostju napisah, nije samo moja vruća želja, nego svih rodoljubkinjah i rodoljubah, koje poznajem. U punoj nadi, da ću do mala dočuti, da se družtvo za izdavanje prostonarodnih knjigah zbilja oživotvorilo, odlučila sam sa svojim suprugom u ovu svèrhu 20 for. a. vr. za utemeljenje posvetit a zatim kao član svake godine po koju forintu doprinositi, dok me milostivi Bog poživi i uzdèrži u mogućnosti činiti, što obećajem. Sličnog i još boljeg sudielovanja bit će odavle dosta, čim se družtvo ustroji.

Jedna domorodkinja.

---

zvani „portorium illyricum". Žalibože naše škrtne viesti nemogu označiti carinsku liniju (linea doganale), koja je dielila ilirske pokrajine od velikoga sastava Gallij; jedino opazujem, da ovaj posliednji imaše staciu Majsku („statio Maiensis"), poznatu nam iz nadpisa kod Orella br. 3343, koja se ima traži radje kod Ober-Maisa blizu Merana u Tirolu, nego li kod Maierfelda u renskoj dolini. Istina, Gruter (p. 83., n. 11 Orelli 1876) priobći nam nadpis našast kod rieke Isare u Bavarskoj; nù ona rieka nečinjaše granice; s toga bolje je misliti na upravljajući ured (officio amministrativo) carine Vindeličke, nego li na staciu odredjenu da prima davke.

Stacie u Boioduru i Poetoviu (Optuju), o kojih govore nadpisi kod Orellia 5262, 6655, kô da bi nam naznačivale, da i u obsegu velikoga carinskoga sastava ilirskoga platjala se carina za prelaz iz jedne pokrajine (provincie) u drugu; jer ako bi tko i hteo Boiodurum, ležeći u Noriku kod ustja Aena u Dunaj, proteg-nuti radje na pokrajine prekodunavske nego li na Vindeliciu, Poetovium ipak postavljen na granici Panonije i Norika (cf. Itin. hierosol. p. 266. P. 561. W. Forbiger. Geogr. III., p. 474) težko dopuštja drugo tumačenje; dočim nevjerujem, da bi tko hteo nijekati u onom miestu stacie carinske, prem se na nadpisu spominju samo činovnici carinskoga ureda, a ne sama stacia. O strantinskoj stacii reklo se malo više, da bijaše ured pogranični na velikoj talijanskoj cesti. Sada dodajemo ured, koga vadimo iz našega novoga nadpisa. Spomenik, na kom se čita, nedopušta nam misliti na staciu, koja bi bila postavljena na granici pokrajine; jer Lžina leži njekoliko milj Nikopolja i Šistova na jug, dakle u nutrnjosti dolnje Mezije; s toga nemože se ticati ni Dačke granice, ni granice Mezije gornje; pošto onu činjaše Dunaj a ovu Ciaber (Ptol. III., 9. 1, 10. 1). Zato jesmo prisiljeni uzeti, da se naš nadpis tiče osrednjega ureda carinskoga u Meziji dolnjoj; što nas još većma osviedočava nješto, o čiem malo niže.

Ako taj spomenik inače već radi toga je važan; jer nam daje novi primjer o carini, o kojoj do sada govorismo: mnogo je važnije radi njekih podatkov, koji se na njem pored carine spominju. Na prvom najme stupu najemnici (arendatori, appaltatori) zovu se „conductores portorii publici Illyrici et ripae Thraciae", iz kojih riečih vidi se, da je dvojbeno, je li uviek, ili samo kad što najam ilirske carine protezao se tja do tbarčke obale. Drugi stup nije od manje važnosti, što se na njem spominje „Procurator" predpostavljen ovakovoj upravi; prem bijaše data u najam najemnikom („conductores") po navadnom sastavu rimskom. Ova služba (Procurator) do sade, na koliko mi poznato, nije poznata, nego iz jednoga oštetjenoga nadpisa kod Grutera str. 346, br. 1.; prem sam joj i ja slutio u nadpisu kod Orellia 6429. Isim toga trieba opaziti, da Macao, na istom stupu nazvat „villicos vectigalis Illyrici", nije sluga najemnikov „vectigalis", kô što je Hermes na prvom stup, nego zove se sluga carski; s toga smiemo zaključiti, da on (Macao) bijaše poslužnik kod ureda procuratorova. Nù sve to nije ništa neobičnoga; jer i nad ostalim upravam carinskim, datim u najam komu družtvu, a ravnanim od njegove strane kroz magistre i promagistre od strane pako vlade predstavljenim kroz mancipes, u carsko doba bdijaše jedan procurator, kako nam zasviedočavaju mnogi nadpisi: „procurator quatuor publicorum Africae" (Orelli 6648, 6649), koj ne isključuje najemnika istoga davka (ibid. 6650), „procurator quadragesimae Galliarum" (ibid. 6684. Renier. J. A. 2548) s jednim „proposit-om" i s jednim „Tabulariom" (Orelli 3343. 3344) kod istoga procuratorskoga ureda; oba bijahu „liberti augustei", zato po svoj prilici vjerovatnije carski nego li privatni činovnici; jedan procurator carine u Aziji, opet za Bitiniju Pontus i Paphlagoniu (Orelli 5530); dočim iz Svetonia (Vespas. I.) znamo, da se i četrdesetnica u Aziji davala u najam. Neće mi se navadjati mnoge procuratore „vigesimae haereditatum", prem znamo, da se i ona davala u najam „publicanom" (Plin. paneg. 37). U našem slučaju procurator ujedno sa slugom potvrdjava one, što prije rekor, kakova bijaše stacia, koje se tiču naši nadpisi.

Carina za robu uvoženu, reć bi, da je iznašala za veći dio carstva $2\frac{1}{2}$ po sto od ciene iste robe, kô što nam sviedoce gore navedeni primieri za Gallie, Aziu, Bithiniu i ostale pogranične pokrajine. Ali da ova carina nebijaše za sve pokrajine rimskoga carstva, sada već znamo iz važnoga nadpisa saraiskoga (u Africi), obielodanjena (Inscr. afr. n. 4111) i učeno iztumačena (Moniteur od 6. Pros. 1858) od veleuč. g. Renier-a, a kašnje odtisnuta u Gerhardovom archeolog. časopisu: Anzeiger n. 120. dec. 1858, p. 257 sq. U tom nadpisu čita se carinski cienik (tariffa) za robu, koja bi se uvažala od nutrnje Afrike u carstvo. Iz njega vidi se, da bar u Africi bijaše carina razna za razne stvari. S toga u nestašici inih viestij neusudjujem se niti slutnje izreći, kakov bijaše carinski cienik u Illyriku.

Vratjajući se na gore navedene nadpise scienim, da više neimaju potrebe nikakova razjasnenja; jer „genius portorii publici", što se na prvom stupu čita, neće nijednoga smesti, koj znade, da u Rimljanov bijaše navada predpostaviti genia „svakom činu čoviečanskoga života, svim miestam, svim zavodom narodnim, druževnim i civilnim, u kojih ukazuje se kakovo posebno i osobno djelovanje" (Preller, röm. Mythol. S. 66). Ako i nebi bilo primjerov posvema jednakih (t. j. genius PP.) po mojem mnienju dosta je sravnati s nadpisom našim nadpise, na kojih čita se „genius commercii" (Orelli 5780), i „genius annonae sacrae Urbis" (ib. 5320). (Konac će sliediti.)

Austrijanska carevina.

Zagreb, 10. travnja. Ovdiešnje občinsko vieće zaključilo jo u današnjoj svojoj siednici za stradajuće u provincijalu i granici posvetit 1000 for. — Nadalje odredilo je občinsko vieće, da od 1. svibnja t. g. počemši, može svatko slobodno seči meso i tierat pekarstvo.

Zaključeno je i to, da varoš kupi sgradu štedionice i od Jelačićeva tèrga na novi tèrg otvori ulicu široku 10 hvatih u onom slučaju, ako bi posiednici kućah s desne i lieve strane štedioničke sgrade privolili na to, da za kupljenje kuće doprinesu jedan dio, čime bi stekli korist, da bi im kuće stajale u širokoj ulici i da bi zemljišta svojih baščah za kućne gruntove uz dobru cienu prodati mogli. Napokon bilo je zaključeno, da se imaju dèržati vašari svake nedielje danah, u koju svèrhu naimenovana je komisija, koja će imati opredieljiti, na kojim tèrgovima i što bi se prodavati imalo.

Beč 7. travnja. Nj. preuzvišenost maršal Hess namierava u miesecu svibnju poduzeti put u Niemačku radi upotrebljenja toplicah.

— Nj. preuzvišenost ministarski predsiednik grof Rechberg boluje od niekog vremena.

— Više listovah javilo je, da je ravnatelj veresijskoga zavoda, g. Richter, svoju ostavku podneo kod upravnoga vieća. Ova viest nije točna. Ravnatelj Richter stavio je upravnom vieću u pismu nanj upravljenom, pozivajući se tako na razne glasove okolujuće o njemu, kao i na svoj odnošaj naprema zavodu, na volju, da isto shodnim načinom rieši ugovor s njime, koi ističe stopram koncem godine 1861. Upravno vieće odgovorilo je na to, da si svoju odluku dotle priuzdèržuje, dok se tužba proti ravnatelju Richteru formalno nepodigne.

— Polag jedne autentične viesti prijavljeno je, da su se od 182 evangeličkih občinah požunskoga upravnoga područja već 119 polag novoga zakona uredile i da se takovih prijavah jošte više očekuje.

— Dosada poznata veća ubilježivanja na novi lutrijski zajam u tuzemstvu jesu: Porodične zaklada najviše carske kuće 500.000 fr., prejasna gospoda nadvojvode 500.000 fr., austrijanski veresijski zavod za tèrgovinu i obèrte 7,500.000 fr., bankierska kuća barona S. M. Rothschilda 3,500.000 fr., družtvo južne i lombardesko-mlietačke željesnice 2,500.000 for., družtvo dèržavne željeznice 2,000.000 fr., občina glavnoga i stolnoga grada Beča 1,000.000 fr., veletèrgovačka kuća S. H. Sina 1,000.000 fr., veletèrgovačka kuća J. H. Stametz i ortakluk 1,000.000 forintih itd.

Beč, 10. travnja. Pèrvi dan uzkèrsa u 10 satih predpodne ubio se je iz pištolja grof Stiepan Szecheny u Döblingu u Görgenovoj liečnici za duševne nemoćnike, gdie se je taj glasoviti magjarski dèržavnik nalazio od posliednje polovice godine 1848.

Tèrst 5. travnja. Jutros ovamo došavši parobrod iz Dalmacije doneo je jednu izagnanu cèrnogorsku obitelj od 12 osobah, koju je pratio jedan častnik pèrjanikah (tielesnih stražarah kneza Danila). Ova obitelj sastojeća iz mužkaracah, ženskih glavah i diece čini se, da je jedna od imućnijih u zemlji. Njihove izvorne haljine u najboljem su stanju! donieli su sa sobom čitavu riznicu bogato urešenoga oružja i drugoga pèrtljaga. Roditelji dèrže se prilično ozbiljno i turobno, no dieca gledala su veselo na množinu ljubopitnikah, koja ih je okružavala. Idu u Sèrbiju, kamo će ih perjanici pratiti, budući da neumiju drugoga jezika izvan svoga i nisu nikad izišli iz svojih bèrdah.

Sèrbija.

Beograd, 30. ožujka. (S. D.) U mojim prijašnjim opisima ovdiešnjega stanja ima jedna praznina, koju sam ja nehotice ostavio i koju sada hitim da popunim. Prije niekoliko danah stavljen je u zatvor i preduzet na izpit sekretar u popečiteljstvu unutarnjih dielah, gosp. Milan Janković. Uzrok, zašto je toga dopao, ovaj je: on je, kako se govori, pokušavao primiriti deputaciju iz jedne varoši, koja je došla bila, da se potuži na rodjake niekoga velikoga dostojanstvenika, s ovim posliednjim. Kažu, da je tom prilikom govorio toj deputaciji i predbacivao, zašto ide niekim i niekim osobama, koje su po njegovom mnienju „izdajice“ i „neprijatelji narodni.“ Još se govori, da se je tom prilikom niešto nezgodno i o svietlom knezu naslièdniku izrazio (ali ovo može biti i dometak, ja neznam). Deputacija se potuži na njega, što prosipa tatakove rieči proti ljudma, kojima gospodar svoje povierenje poklanja. Uslied toga on bude pozvan na izpit i suočenje, a kasnije i zatvoren. Bilo je, čujem, naredjeno, da se i okuje, ali oni sami, proti kojima je on vikao, uzeli su na se odgovornost za neizvèršenje te naredbe i tako je siedio u sobi bez okovah, dokle se je stvar iztraživala. Šta se je doznalo, neznamo, te o tom nemogu ništa kazati. Nieki govore, da ima niešto, drugi vele, da nema ništa osim prostog i neupotnoga bèrbljanja proti niekim osobama. Dosta to, da je kasnije poslan u Kragujevac, da tamošnja redarstvena vlast njegovu krivicu izvidi?! I on se sada tamo nalazi. G. Milan Janković, nesposoban za rolu prednjaka, zauzimao je s dostojanstvom podčinjeno miesto medju samozvanim „rodoljubima.“ Ograničenoga shvaćanja, pa zato povodljiv, on je bio sliepo predan onima, koji su nad plitkom njegovom pametju velik upliv izvèršivali. To su uzroci, iz kojih mislimo, da se je uvalio u ovu nesreću. Ali to se nedaje nipošto nikome i nikako pravo ovako postupati s njime. Kad kod nas nebi bilo nikakovih zakonah i kad bi mi bili toliko ograničeni, da bi mislili, da se i osvetom nad svojom braćom čini nieka usluga otačbini, onda bi se moglo kazati za gosp. Jankovića ono iz svetog evangjelja: „Kako si ti mierio drugima, onako se i tebi vraća“; jer čitava istina, da ni inače dobro sèrce njegovo nije ustezalo, kad bi mu samo bilo moguće, podvèrgnuti najužasnijim kaznima svakoga, za koga su njegovi prednjaci kazali, da je izdajica. Ali neka je daleko od nas svaka takova misao. Mi opet kažemo: Janković je mogao biti kriv, mogao je biti i prestupnik, ali sve to nikad neće opravdati ono postupanje s njime. On se je mogao po zakonu izpitati, pa mu se suditi i osuditi onako, kako sud nadje. Ovako pak učinjeno je to, da je umnožen broj ozlojedjenih ljudih, da je dano sredstvo onima, koji hoće da napadaju na vladu i pokolebano je povierenje u zakon, o kome se često govori i bez koga doista nema ništa. Jedno, što nas u ovoj prilici tieši, jest osviedočenje: da su sami oni ljudi, proti kojima je Janković vikao i izdajicama ih nazivao, pokazali, da su ono, što su svagda bili, to jest, da im je najsvetije odèržanje zakona i negonjenje ma koga bilo. — Govori se, da je i ovo bio jedan od uzrokah, sbog kojih je popečitelj unutarnjih dielah davao ostavku. Stvar medjutim rodjakah onoga velikoga dostojanstvenika svèršena je. Oni su oba po potrebi službe premiešteni na druga miesta i tako je povraćeno spokojstvo žiteljima, koji su se proti njima tužili.

Gospodar se je odselio u Topčider prekjučer i tamo obitava.

Talijanska.

Turin, 7. travnja. Dekretom od 14. t. m. sjedinjuje se toskansko pomorstvo sa sardinskim. Ministerstvo izvanjskih poslovah dobilo je kredit od 100.000 lirah za izvanredne troškove. Roussy vratio se je iz Rima, pošto je od kardinala Antonelli-a primljen bio. Utvèrdjivanja Pavije, Piačence, Picigetona i Bolonje proglašena su za diela javne koristi; izvlašćivanja odmah će, vele, započeti. Rusko skladište premiestit će se, vele, iz Vilafranke u Speciju. U jučerašnjoj siednici deputirske komore hoteo je Garibaldi da interpelacijn sbog Nice upravi na Cavoura. Posliednji kratio se je odgovorit, budući da nije jošte sastavljena komora. Komora se je izjavila, da je Cavourova mnienja.

Milan, 7. travnja. Odlazak maršala Vaillante odgodjen je. Jedna sardinska komisija otići će za koidan u Veronu, da preuzme sudbenih ostavah iz Lombardije.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Karlsruhe, 8. travnja. Izišo je manifest velikoga vojvode, u kojem se samostalnost katoličke cèrkve stavlja kao načelo s tim dodatkom, da će zakoni, stojeći pod zaštitom ustava, dati temelj pravom stanju cèrkve. U zakonu i naredbama, koje se na njem imaju sazdati; naći će sadèržaj nagode svoj zakoniti izraz. I protestantičkoj cèrkvi, kao i za druga područja dèržavnoga života obećan je slobodan razvitak, što je više moguće.

Financijalni ministar Regenauer postavljen je u stanje mira a Vogelmann naimenovan je za njegova nasliednika. Preduzete su još i mnoge druge promiene osoblja.

Berna, 9. travnja. Gospodin Thouvenel izrazio je, vele, švajcarskom poslonoši doktoru Kernu, da Francuzka neće prije pristati na konferenciju, dok neposiedne Savoju.

Na viest, da se je u kotaru pruntrutskom pojavila želja za sjedinjenje, poslala je bernanska vlada staležkoga viećnika, Niggelera onamo. Savezno vieće razpustilo je sve čete izvan ginevranskih.

Turin 7. travnja. Viesti iz Sicilije dopiru do 5. t. m. Polag lista „Giornale del Regno delle due Sicilie“ ugušen je ustanak u Palermu, no onaj u Mesini nasuprot jošte nije podpunoma nadvladan. Nemirna gibanja prostiru se i u Katanijn. Kasnije viesti fale. Bèrzojavna sveza s otokom Sicilije prekinuta je.

London, 9. travnja. Polag današnjega „Timesa“ prispeo je već u London izvanredni po Švajcarskoj naimenovani poslanik g. De la Rive, da tamo izposluje, da se sastane kongres. „Times“ dodaje, da Englezka neće biti proti kongresu.

Paris, 9. travnja. „Patrie“ i „Pays“ bili su ukoreni zato, što su se izrazili, da je Englezka hrabrila narod u Španjolskoj i Siciliji, da se podigne proti svojoj vladi.

Najnovija prekozemska pošta.

Kalkuta, 10. ožujka. Khan Bahadur Khan osudjen je na smèrt konopcem. Podmorska gumina u cèrvenom moru popravlja se na abisinskoj obali.

Java, 23. veljače. Medju novim kraljem boriskim i holandezkom vladom sklopljen je ugovor.

Hongkong, 23. veljače. Parobrod „Imperieuse“ otišo je s ratnim gradivom u Shanghai a četiri englezke ratne ladje sa zapečaćenim naredbama na ušće Peiha. Jedan sluga englezkoga punomoćnika u Yeddu ubijen je. Jedan amerikanski parobrod imao je dne 9. veljače a jedan japanski parobrod dne 8. veljače s osobljem japanskoga poslaničtva otići u Ameriku.

Shanghai, 18. veljače. Dne 15. veljače otišli su svi ratni brodovi izim „Turicus-a.“

Kazalište.

Večeras treći put:

Poliuto

opera u tri čina od Donizetti-a.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 11. travnja 1859.

	Sveršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	68.50
5% Narodnoga zajma	78.10
Narodne banke	863.
Vierovnoga zavoda	188.70
Mienice.	
Augsburg	113.50
London	132.25
Carski cekini	6.26
Srebro	6.29⅕

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1308. civ. (128) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Andreas Matics, vertreten durch Herrn Advokaten Ostoić wegen schuldigen 4428 fl. c. s. c. die executive Feilbietung der, den Eheleuten Josef u. Julianna Šyprak gehörigen, auf 8068 fl. 86 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grund-Buchs-Protokolle Nr. 303. A. I. Steuer-Gemeinde Agram Obere Stadt Conscr.-Nr. 161. auf den Namen der Exekuten eingetragenen bürgerlichen Liegenschaft bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 5. Juni 1860 und der zweite auf den 6. Juli 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der obigen Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 14. März 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 2863 (123) 3—3

Verzehrungssteuer – Pachtversteigerung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin wird hiermit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung der Verzehrungssteuer vom Verbrauche des Weines, Mostes und Fleisches in der Stadt Warasdin, im Bezirke Warasdin, Komitate Warasdin auf Grund der kaiserlichen Verordnung vom 12. Mai 1859 und des Tarifes für die Orte der III. Tarifklasse auf die Dauer eines Jahres, nämlich vom 1. Mai 1860 bis Ende April 1861 im Wege der öffentlichen Versteigerung verpachtet wird.

Den Pachtunternehmern wird zu ihrer Richtschnur vorläufig Folgendes bekannt gegeben:

1. Die Versteigerung wird am 18. April 1860 bei der Finanz-Bezirks-Direktion zu Warasdin vorgenommen, und wenn die Verhandlung an diesem Tage nicht beendigt werden sollte, in der weiters zu bestimmenden und bei der Versteigerung bekannt zu machenden Zeit fortgesetzt werden.

2. Der Ausrufspreis ist bezüglich der Verzehrungssteuer und des dermaligen ausserordentlichen Zuschlages zu derselben vom Verbrauche des Weines und Mostes mit dem Jahresbetrage von 7560 fl. und bezüglich des steuerpflichtigen Fleischverbrauches mit dem Betrage von 5000 fl., sohin in dem Gesammtbetrage von 12560 Gulden — Neukreuzer österreichischer Währung bestimmt.

3. Zur Pachtung wird Jedermann zugelassen, der nach den Gesetzen und der Landesverfassung zu derlei Geschäften geeignet ist. Für jeden Fall sind hievon diejenigen ausgenommen, welche wegen eines Verbrechens zu einer Strafe verurtheilt wurden, oder welche in eine kriminalgerichtliche Untersuchung verfallen sind, die blos aus Abgang rechtlicher Beweise aufgehoben wurde. Minderjährige Personen, dann kontraktbrüchige Gefällspächter werden zu der Lizitation nicht zugelassen; ebenso auch diejenigen, welche wegen Schleichhandel oder einer schweren Gefällsübertretung in Untersuchung gezogen und entweder gestraft oder aus Mangel der Beweise von dem Strafverfahren losgezählt wurden, und zwar die letzteren durch sechs auf den Zeitpunkt der Uebertretung oder, wenn dieser nicht bekannt ist, der Entdeckung derselben folgende Jahre.

4. Wer an der Versteigerung Theil nehmen will, hat den zehnten Theile des Ausrufspreises gleichkommenden Betrag von 1256 Gulden — Neukreuzer österr. Währung in Barem oder in k. k. Staatspapieren, welche nach den bestehenden Vorschriften berechnet und angenommen werden, oder mittels Real-Hypothek als Vadium der Lizitations-Kommission vor dem Beginne der Feilbietung zu übergeben. Nach beendigter Lizitation wird blos der vom Bestbieter erlegte Betrag zurückbehalten, den übrigen Lizitanten aber werden ihre Vadien zurückgestellt.

5. Es werden auch schriftliche Anbote von den Pachtlustigen angenommen. Derlei Anbote (welche dermal dem Stempel von 36 Neukreuzern für den Bogen unterliegen) müssen jedoch mit dem Vadium belegt sein, den bestimmten Preisbetrag sowohl in Ziffern als auch mit Buchstaben ausgedrückt enthalten, und es darf darin keine Klausel vorkommen, die mit den Bestimmungen der gegenwärtigen Ankündigung und mit den übrigen Pachtbedingnissen nicht im Einklange wäre.

Diese schriftlichen Offerte müssen zur Vermeidung willkührlicher Abweichungen von den Pachtbedingnissen verfasst sein, wie folgt:

„Ich Unterzeichneter biete für den Bezug der Verzehrungssteuer und des dermaligen ausserordentlichen Zuschlages zu derselben vor — (hier ist das Pachtobjekt genau nach dieser Lizitations-Ankündigung zu bezeichnen) — auf die Zeit vom bis 18 den Pachtschilling von fl. Nkr., sage Gulden Neukreuzer österr. Währung mit der Erklärung an, dass mir die Lizitationsund Pachtbedingnisse, denen ich mich unbedingt unterziehe, genau bekannt sind, und ich für den vorstehenden Anbote mit dem beiliegenden zehnpercentigen Vadium von fl. Nkr. österr. Währung hafte."

Datum.

Unterschrift, Charakter und Wohnort des Offerenten.

Diese schriftlichen Offerte sind vor der Lizitation bei dem Vorsteher der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin bis zum 18. April 1860 9 Uhr Vorm. versiegelt zu überreichen, und werden, wenn Niemand mehr mündlich lizitiren will, eröffnet und bekant gemacht, worauf dann die Abschliessung mit dem Bestbieter erfolgt.

Sobald die Eröffnung der schriftlichen Offerte, wobei die Offerenten zugegen sein können, beginnt, werden keine nachträglichen schriftlichen oder mündlichen Anbote mehr angenommen. Schriftliche Offerte werden schon mit Beginn der Stunde der mündlichen Versteigerung nicht mehr zugelassen.

Lautet der mündliche und der schriftliche Anbot auf den gleichen Betrag, so wird dem Ersteren der Vorzug gegeben, bei gleichen schriftlichen Anboten entscheidet die Verlosung, welche sogleich an Ort und Stelle nach der Wahl der Lizitations-Kommission vorgenommen werden wird.

6 Wer nicht für sich, sondern in Namen eines Andern lizitirt, muss sich mit einer gerichtlich legalisirten speciellen Vollmacht bei der Lizitations-Kommission ausweisen und ihr dieselbe übergeben.

7. Wenn mehrere in Gesellschaft lizitiren, so haften sie zur ungetheilten Hand, d. h. Alle für Einen und Einer für Alle für die Erfüllung der übernommenen Kontrakts-Verbindlichkeiten.

8. Die Versteigerung geschieht unter Vorbehalt der höheren Genehmigung, und es ist der Lizitations-Akt für den Bestbieter durch seinem Anbot für die k. k. Finanz-Verwaltung aber von der Zustellung der Genehmigung verbindlich.

9. Der Ersteher wird mit Beginn der Pachtperiode durch die k. k. Finanz-Behörde in das Pachtgeschäft eingesetzt. Derselbe hat zur Sicherstellung seines Pachtschillings längstens binnen acht Tagen nach der geschehenen Zustellung der Genehmigung der Pachtversteigerung den vierten Theil des für ein Jahr bebungenen Pachtschillings als Kaution in Barem oder in öffentlichen Obligationen, welche in der Regel nach dem zur Zeit des Erlages bekannten börsenmässigen Kurswerthe oder in Staatsanlehenslosen von den Jahren 1839 und 1854, die ebenfalls nach dem Kurswerthe, jedoch nicht über ihren Nennwerth angenommen werden, oder in einer von der k. k. Finanz-Prokuratur annehmbar befundenen Pragmatikal-Hypothek zu erlegen, beziehungsweise das Vadium bis auf diesen Betrag zu ergänzen.

10 Den Pachtschilling hat der Pächter in gleichen monatlichen Raten nachhinein am letzten Tage eines jeden Monates und wenn dieser ein Sonn- oder Feiertag ist, am vorausgehenden Werktage an die ihm bezeichnete Kasse abzuführen

Die übrigen Pachtbedingnisse können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin in den gewöhnlichen Amtsstunden vor der Versteigerung eingesehen werden, und solche werden auch bei der Lizitation den Pachtlustigen vorgelesen werden.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Warasdin am 28. März 1860.

S. Wodwařka.

Nr. 5358-5200 (138) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Da mit dem Studienjahre $18^{60}/_{61}$ die V. Klasse der k. k Oberrealschule zu Kaschau ins Leben zu treten hat, so sind bis dahin zwei Lehrerstellen u. z.: 1. für Phisik in der Oberrealschule als Hauptfach und 2. für Deutsche Sprache als Hauptfach und der slavischen Sprache oder Geografie als Nebenfach, zu besetzen

Für diese Lehrerstellen mit welchen ein Gehalt von 630 fl. ö. W. respective 840 fl. ö. W. dann der Anspuch auf dezemalzulagen von je 210 fl. ö. W. verbunden ist wird der Konkurs bis Ende Juni 1860 ausgeschrieben.

Die Bewerber um diese Stellen, haben ihre an das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht zu stilisirenden Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Religion, Standes und allfälligen Anzahl der Kinder ferner ihrer bisherigen Verwendung, Fach und Sprachkenntnisse, moralischen und politischen Verhaltens, endlich unter Angabe, ob sie mit einem der an diesen Schulen bereits angestellten Lehrer in Verwandschaft oder Schwägerschaft und in welchem Grade stehen im vorschriftsmässigen Wege anher einzubringen.

Von der k. k. Statthalterei Abtheilung.

Kaschau am 25. März 1860.

Br. 1310 ex 1860. poli. (134) 3—2

Oglas.

Radi dužnog poreza i inih c. k. pristojbah biti će u petak 13. i u ponedjelak 16. travnja prodaja svakovèrstnih predmetah, kano pokućtvo, posteljina itd. u varoškoj kući svaki put u 10 satih prije podne i 3 sata poslie podne.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnog grada.

U Zagrebu dne 2. travnja 1860.

Nr. 250-Praes. 1860 (127) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung einer beim k. k. rein politischen Bezirksamte in Agram erledigten Kanzlistenstelle mit einem Gehalte jährlicher 367 fl. 50 kr. österr. W. in der 12. Diätenklasse wird hiemit der Concurs bis 15. April l. J. ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die hiesige k. k Komitatsbehörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Kenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Agramer Bezirksamte einzureichen.

K. k. Komitats-Behörde.

Agram den 30. März 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand.

v. Bunjevac m. p.

Nr. 156 (135) 3—1

Natiečaj.

Kod trivialne škole u Preloščici, u zagrebačkoj županiji, izpražnjeno je mieste orguljaško i učiteljsko, s kojim je skopčana godišnja platja od 272. for 75 kr. a. vr. sa 40. vag. žita i 20 hvatih dèrvah toli za učiteljevu koli i za školsku porabu, uz bezplatni stan i uživanje vèrta.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje molbenice vlastoručno napisane, i propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene do konca travnja o. g. predadu žkolskomu kotarskomu nadzorniku začastnom kanoniku i župniku u Sisku Franji Schloissniggu.

Br. 159 (136) 3—1

Za popunjenje izpražnjenoga miesta orguljaškog i učiteljskoga u Bistri, županiji zagrebačkoj, s kojim je skopčana plaća od 305 for a. vr. uz bezplatni stan i 15 hvatih dèrvah za školu i učitelja, razpisuje se ovim natečaj.

Koji žele ove miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane s dokaznicami o dobi, sposobnostih, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do konca travnja o. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku, opatu i župniku Mirku Tumpiću u Bistrici. U Zagrebu dne 23. ožujka 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga Ordinariata.

Br. 189 (139) 3—2

Oglas.

Dne 2. travnja t. g. obdèržavat se imajući Čakovački cvetni sajam odgodjen je odpisom ovomestnog slav. c. k. kot. ureda od 5. travnja br. 716. porad kišovitog vremena i obdèržavat će se ovdie naknadno dne 16. ovog miesaca.

Što se sovim do občeg znanja stavlja.

Ured občine tèrg. Čakovec dne 5. travnja 1850

Nr. 128. 1860 (118) 3—3

Oglas.

Ovim se do občega znanja stavlja, da su odlukom vis. c. k. hèrv. slav. namiestničtva od 12. sèrpnja 1858. br. 5899-835. u c. k. kotaru samoborskom, pol. občini Rakovpotok, Župi i miestu Sv. Nedelja dva godišnja vašara, i to na ponedeljak po cvietnoj nedelji, i na dan sv. Andrije t. j. 30. studenoga dozvoljena, na kojih je ne samo marvu, već i svake vèrsti robu dovažati, donositi, ko što i prodavati slobodno.

U Kalinovici 23. ožujka 1860.

Ured občine Rakovpotok.

M. Fabiančić.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 13. TRAVNJA 1860. Broj 86.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Cesarska naredba od 27. ožujka 1860, kojom se oblakšava sadjenje duhana.

(Konac.)

§. 5. Nadgledni iliti kontrolni propisi, koji postoje o težanju duhana, o pohranjivanju duhana u prostorijah saditeljevih, dok se duhan neosuši i nesloži u čomove, i o prevoženju duhana is prostorijah u magazine, odredjene da se u njih dalje pohranjuje, ostaju i u buduće u kriepostí, i to bez obzira, dà li je priradjeni i dobiveni duhan namienjen, da se predade u magazine, što ih ima uprava duhanska, ili da se pohranjuje u magazinih kod ljudih privatnih.

Rok, do kojega perje, složeno u čamove, ima biti spravljeno u privatnih magazinih, odredjenih za pohranjivanje istoga, ističe onoga dana, kojega erarski odkupni ured, odredjeni za kotar, stane preuzimati duhan, koi je sadjen za upravu duhansku. Ako u kotaru neima odkaznoga ureda, ističe taj rok koncem siečnja mieseca. Počamši od mieseca svibnja svake godine nesmije se duhan, koi je spravljen u magazine privatno, pohranjivati inako, nego u denjcih (ballah) pod zaporom uredovnim. Kako onda, kada se duhan spravlja u danjke, tako i mieseca rujna svake godine, koje se spravlja u magazine, ima se sačiniti inventar o duhanu spravljenom.

Propisi o prevoženju duhana iz magazinah u druge magazine, koji su pod zaporom uredovnim, ili u inozemstvo, ostaju u kriepostí i nadalje. Troškovi za nadziranje u privatnih magazinih ima platjati onaj, čiji je duhan, i to po množini stražah financialnih, potrebitih za nadziranje magazinah, i po množini danah, kojih su magazine takove nadzirali.

§. 6. Dozvolu: tèrgovati sa sirovim perjem od duhana s namierom budi da će isto izvoziti u inosemstvo, budi da će prodavati drugim povladjenim duhanarom, može i to do one količine po teži, koju će sám naznačit, zadobiti svaki onaj, koi zadovolji niže sliedećim uvietom. S ovom dozvolom skopčan je i dopust, da se duhan pohranjivati može u magazinih, koji se u zemlji nalaze i koje je prositelj naznačio.

Dozvole za tèrgovanje s duhanom, ako t. j. zadovoljuju prije pomenutim uvietom, treba i onim saditeljem, koji su radi svoj duhan u magazinih svojih pohranjivati i dalje, pošto već minuo bude miesec travanj one godine, koja dolazi za onom, koje je isti duhan bio sadjen.

§. 7. Dozvola za tèrgovanje s duhanom podieljuje se svakomu, koi

a) radi zločinstva kakova, prestupka, proizhodećega iz pohlepe za dohodkom, ili radi kriomčarenja, ili težka narušaja dohodarstvenoga nije bio ni obsudjen kao krivac, ni oprošten od iztrage jedino s nedostatka pravnih dokazah;

b) koi dokaže, da imade magazinah, koji su dovoljni da se u njih smiestiti mogu one količine duhana, na koje mu glasi dozvola njegova za tèrgovanja s duhanom, i koji odgovaraju uvietu, propisanom u §. 52. privremenoga zakona o samoprodaji duhana;

c) koi daje potrebitu sigurnost, da će pri pohranjivanju i prevoženju duhana izpunjavati propise postojeće, i da će u slučaju, ako propise iste naruši, u stanju bit namiriti kazni pripadajuće.

Ova sigurnost ona je ista, koja je propisana pri naputjivanju neocarinjene robe inozemske. Po tom dakle, ako prositelj bude vlasti poznat kao u ovozemstvu nastanjen, za iznosak jamčevine pouzdan (siguran) tèrgovac ili posiednik od zemaljah, ili ako takov čoviek stane zanj kao poruk ili platac, bit će sigurnost osobna, inače pako po iznosku ciene, u koju se prosti seljački duhan prodaje u veliko, bit će za količinu, na koju želi zadobiti povlastice, odmierena sigurnost stvarna u gotovu, a papirih dèržavnih po tečaju burzovnom od dana, kojega bude položena, ili u hipotekah.

§. 8. Dozvolu za tèrgovanje s duhanom podieljivat će, ako se magazini, naznačeni da se u njih smiešta duhan, nalaze u jednom samo okolišu upravnom, dotična financialna zemaljska direkcija (razdiel financialne zemaljske direkcije), u slučaju pako, ako se pomenuti magazini nalaze u više okolišah upravnih, ona od ovih financialnih zemaljskih direkcijah (onaj od razdielah financialne zemaljske direkcije), na koju (na koi) se prositelj obrati; — ova direkcija (ovaj razdiel) imat će ostalè direkcije (razdiele od direkcije) primiereno obaviestiti. Dozvola će se, kao što prositelj želio bude, dati na jednu do pet godinah, ugasnut će pako, čim koi od uvietah, pod kojimi je bila data, nebude izpunjen. Kadgod se dozvola uzkrati, imadu se navesti razlozi, s kojih se uzkratjuje.

§. 9. Saditelji, koji svoj duhan u odredjene magazine nesmieste u vrieme ustanovljeno (§ 5.), ili koji ga, neimajući dozvole za tèrgovanje s duhanom, pohranjuju u magazinih svojih i dalje, pošto već minuo bude miesec travanj one godine, koja dolazi za godinom onom, koje je isti duhan bio sadjen; ili tèrgovci, koji pohranjuju u magazinih drugih, nego koje su bili naznačili, izgubit će dozvolu za sadjenje duhana ili odnosno za tèrgovanje s duhanom, i past će pod redovnu kazan od jedne forinte za svaku centu dotičnoga duhana, i za svaki tjedan, dokle se duhan ovako protupropisno bude pohranjivao.

Osim toga će se duhan o njihovu trošku i na njihovu pogibelj uzeti u pohranu uredovnu, ili će se pako pod nadzorom uredovnim uništiti u slučajevih, ako nebude prostorinah, kamo bi se duhan mogò smiestiti, ili ako onaj, čiji je duhan, nebude ga uz odredjeni mu rok drugomu kojemu povladjenu tèrgovcu, koi ima primierenih magazinah, predao, ili izneo iz zemlje.

§. 10. One saditelje i tèrgovce, koji se učine krivci kojega narušaja dohodarstvena, mogu vlasti financialne od sadjenja duhana, odnosno od tèrgovanja s duhanom izključiti, kao što budu okolnosti, ili na stanovito vrieme, ili makar i na uviek.

U Beču, dne 27. ožujka 1860.

Franjo Josip s. r.

Grof Rechberg s. r. Baron Bruck s. r.

Po previšnjoj zapoviedi:
Baron Ransonnet s. r.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Bernanski list „Bund“ priobćuje sadèržaj protestacije Kernove od 28. ožujka na Thouvenela. Ona zahtieva, da se sastane kongres i uzdèrži status quo te protestuje proti svakom posiednutju, bilo vojničko ili gradjansko, prije, nego se postigne sporazumljenje s velikim silama i sa Švajcarskom. No sada doznaje „Bund“ od svoga parižkoga dopisnika, da je francuzka vlada istina potaknuta bila Kernovom notom, da pričeka s vojničkim posiednutjem, no da nasuprot nepreuzima obvezanost, da i gradjansko posiednutje odgodi, pošto je na to pristao turinski parlamenat i jer se je nadat da će glasovanje naroda izpasti povoljno za Francuzku.

„Ova viest, ako se potvèrdi,“ dodaje „Bund“ „bila bi od tako strašna dosega, da si izriekom potvèrdu priuzdèržujemo, prije nego li se usudimo priobćit ju kao istinu. No ako se obistini, — a iz zaključka učinjenoga po saveznom vieću u jučerašnjoj siednici, da se kod silah ima kriepko onamo raditi, da se čim prije konferencija sastane, čini nam se, da ima i vieće sličnih viestih — ako bi se, kažemo, obistinila ova viest, onda je u ovaj par za Švajcarsku pogibelj veća, nego li je ikada bila.“

Kao što iz Berlina javljaju, poslan je pred niekoliko danah pruski odgovor na švajcarsku notu upravljen na sile, koje su podpisale bečki ugovor, u Bernu, u kojem Pruska obećaje, da će švajcarsko-savojsku stvar s ostalim silama, koje su se za neutralnost Švajcarske zajamčile, uvažiti i nastojati, da se rieši u smislu što povoljnijem za Švajcarsku. Ostali glasovi u ovom obziru, koji su posliednjih danah po bèrzojavu razprostranjeni bili, imaju se polag toga izpraviti.

Iz Firence od 1. travnja pišu „K. Ztgu“, da je u Genovu i Livorno prispielo mnogo sicilijanskih putnikah, medju kojima nalaze se i mnogi, koji pate od pèrsne boli. Svi su utekli iz svoje domovine, jer se boje, da će naskoro posvuda na otoku buknuti buna. Sicilija je ona strana Talijanske, gde je najmanje razprostranjena težnja za talijanskom slogom, zato se Talijani nenadaju mnogoj koristi od ovoga gibanja; englezko pokroviteljstvo, ustav, kakav su im već jedared Englezi pribavili bili, to je sve, što si Sicilijanci žele. Dopisnik „K. Ztga“ sám je od one stranke, koja želi, da bi se sva Italija u jednu dèržavu sjedinila, i zato je važno, da on izražuje gore navedeno mnienje.

To se slaže sasvim i s viestima poluslužbenih parižkih listovah, koji dogadjaje na Siciliji opisuju kao posliedicu englezkih pletakah, zašto su naravno i po svoj prilici na zahtievanje lorda Cowleya po vladi ukoreni bili. U ostalom mora da je francuzka vlada jako razjarena na Englezku, jerbo misli, da nisu Englezi potaknuli samo sicilijansku bunu, već i karlističku gungulu u Španjolskoj kao i odpor Švajcarske proti francuzkim težnjamá u obziru sdruženja. Od strane parižkih poluslužbenih listovah dosta je čudnovato, da razprostranjuju takova mnienja. Ako je istina zbog čega krive Englezku, bi li oni, kojima je zanat draženje, imali ikakovo pravo, zbog toga koriti druge dèržave?

Polag viestih iz Rima od 5. t. m. naimenovan je general Lamoriciére za glavnoga zapoviednika papine vojske. Dvie hiljade Iracah, koji su naumili papi posvetiti svoju službu već su krenuli u Rim. Papina vojska povukla se je u Pezaro.

Austrijanska carevina.

Beč 10. travnja. Nj. c. k. visost nadvojvoda Ferdinand Maximilijan prispeo je jutros iz Tèrsta ovamo i odseo je u carskom dvorcu. Nj. c. visost ostat će u Beču, kao što se čuje, od prilike 8 danah.

Beč, 10. travnja. Jučer se iznenada po gradu raznese viest, da je grof Stiepan Szecheny hitcem iz pištolja učinio kraj svom životu. Kod velike popularnosti, koju ovo ime medju Magjarima uživa, bilo je naravno, da je taj glas najveću buku prouzročio medju ovdie živućim Magjarima. I izvan kruga njegovih zemljakah govorilo se o njoj s velikim učestjem,

tim veóma, čim do toga časa nije još nikomu jasno, iz kojega se je uzroka dogodilo ovo samoubojstvo. Grof Stiepan Szecheny živio je, kao što je poznato, već od više godinah kao pitomac u ludnici doktora Görgena u Döblingu kod Beča. O stanju njegova duha vladala su razna mnienja. On je svaki dan primao mnogo posietah, vodio je obsežnu korešpondenciju, zabavljao se je političo-literarno na razan način i nieki prijatelji tvèrdili su, da je izim nieke exaltacije, koja mu je više ili manje vazda bila vlastita, od svakoga poremećenja duha podpunoma izliečen i da stanuje u ludnici samo iz ćefa, humora, politike, kao tako zvani ludjak u „Liru." No iz tragičnoga svèršetka, koi je svom životu sam prineo, daje se osnovano zaključit, da je njegova exaltacija u nujnim časovima ipak veća biti morala, nego bi se mogla donieti u sklad sa zdravim razumom. Još u subotu u večer bio je, kao što nam pripoviedaju, njegov pastorak, grof Z chy, kod njega na pohodu, neopazivši ništa, što bi moglo dati povoda slutnji na tako žalostnu odluku. No drugo jutro (pèrvi dan uskèrsa) dodje njegov sluga u ložnicu i nadje mèrtva svoga gospodara; on se noćju ubio iz pištolja. U kući nisu čuli puknuti. Kažu da je pištolj vodom nabijen bio. Grofu Stiepanu Szechenyi-u bilo je od prilike 68 godinah. On je u svojoj mladosti služio kao husarski oficir u austrijanskoj vojski i vojevao je proti Napoleonu s odlikovanjem. Kažu, da se kod Tolentina osobitom hrabrostju odlikovao. Poslie rata uzeo je svoj odpust i živio je izmienice u Londonu, Parizu i Italiji svojim zabavama i raznim literarnim poslovima.

Vrativši se u zavičaj, zabavljali su ga mnogi narodni i narodno-kućanstveni problemi. Ako je i uzpèrkos množ ni enciklopodičkoga znanja ipak u mnogom obziru bio diletant, ipak je njegovoj energiji i njegovom vatrenom odušèvljenju za svoju domovinu za rukom pošlo oživotvorit povorku veličanstvenih i koristnih podhvatah. Parobrodarstvo na Dunavu bilo je njegovo dielo, isto tako, ako i slabi, početci za uredjenje Dunava i Tise. Pobudjenje duha za narodni jezik i uvedenje istoga na saboru ima se stranom pripisat njegovim trudovima. On si je svakako steko velikih zaslugah za svoju domovinu, ako ga nepristrana presuda i nemože oprostit od velikih promašajah. Posliednjih godinah, gdie se je, kao što je kazano, u svojoj osami opet mnogo zabavljao s politikom, patio mu je razum, stranom iz fizična poremećenja, stranom uslied političkih dogodjajah, i jedan polemički spis, koi je tečajem prošaste godine u Londonu izišao i za čijeg sastavitelja on se obćenito imenuje, proizveo je, premda je upravljen bio proti jednom sada odstupivšem ministru, svojim sasvim pronašenim naglaskom obćenito nepogodovanje i kod najrazdraženijih protivnikah onoga niekadašnjega ministra.

To bijaše uprav snak, da je čoviek bolovao, tajili to njegovi prijatelji, koliko im drago iz namiere, da ga uzmognu opet kao prije upotrebit za politički autoritet. Možebiti dobit ćemo iz ovih krugovah obližjih naznačivanjah u obziru na uzroke ovoga samoubojstva. Bilo kako mu drago, spušta se u grob sjajno ime, čoviek, koi je stajao na vèrhuncu života i koi je privèrženost svoga naroda posjedovao u toliko mieri, kao malo tko. Mirno počivao!

(Ostd. Ztg.)

— „Militär. Ztg" donosi sliedeće izjavljenje: „Gospodin Doré, koi je posliednje vrieme sbog tobožne odaje tvèrdjavnih osnovah mnogo imenovan i naznačivan bio kao bivši oficir vojničkoga graditeljstva i mierničtva, nije nikada ni u jednom od ovih sborovah služio.

Tèrst 10. travnja. Izvan prije uapšenoga gospodina G. Perugie uapšeni su danas i gospoda Brambilla, D. L. Mondolfo i P. Revoltella. Mi se sa cielo nadamo, da će ova gospoda, koja u tèrgovačkom svietu zauzimaju tako ugledno miesto, biti u stanju dokazati svoju podpunu nevinost.

Talijanska.

Turin, 8. travnja. Kao što se glasa namierava grof Cavour izbor komorskoga predsiednika nadčinit kabinetskim pitanjem. Vlada je sa ovu službu predložila Lanzu a odpor Ratazzi-a.

Citadela ferarska jako će se oboružat i obskèrbit novim utvèrdama.

Privremeni chambery'ski gubernator izdao je proglas, u kojem naviešćuje predstojeće glasovanje, no sjedinjenje s Francuzkom smatra kao sveršeno stvar.

Napulj, 7. travnja. U Palermu i u svoj Siciliji vlada podpuni mir. Ovdie je dobar poredak i nevlada nikakova razdraženost. Vlada bdije.

Rim, 2. travnja. Generala Lamoriciére-a primio je danas sveti otac u Vatikanu. Kralj Viktor Emanuel zaiskao je, da se izpuste politički uapšenici, koji prinadleže legacijama.

Bolonja, 6. travnja. Grad je votirao adresu na kralja i dva milijuna lirah.

Napulj, 1. travnja. Princ Castelcicala došao je iz Sicilije, kamo se neće više vratit. On je sobom poveo svoju obitelj i jedan dio svoga pokućstva. Princa, koi je tamošnje podkraljestvo nerado primio bio, zamienit će po svoj prilici koi princ iz kraljevske kuće, možebiti princ Treniski.

Francuzka.

Paris 7. travnja. Sada se zabavljaju sastavljenjem nove legije žandarmerije, koja je opredieljena za novostečene provincije Savoju i Nicu. Jedan glavni nadzornik već je otišo na lice miesta, da preduzme organizaciju.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Kodanj 10. travnja. Podpukovnik Kaufmann, uredovnik i skèrbnik sveučilišta kilskoga, naimenovan je za vojničkoga punomoćnika na saboru n'emačkoga saveza i zamionit će ga u njegovoj dosadanjoj službi Arthur Reventlow.

Turin 9. travnja. Kažu, da je ovdiešnji gubernator podneo svoju ostavku. Princ Napoleon prispeo je u Nicu.

Carigrad, 10. travnja. Vojvoda Brabantski došao je jučer ovamo i bio je po sultanu u palači tofanskoj primljen. On je danas pohodio engleskoga poslanika.

Kazalište.

I. B. U Varaždinu 10. travnja. Čitatelji narodnih novinah valjda se čude, što nenalaze nikakovih viestih iz Varaždina; oni misle, da se opet ululjasmo u stari spanak nehajstva; oni naravski sude, da se je naše družtvo narodnog kazališta razišlo. Tomu hvala Bogu nije tako. Družtvo narodnog kazališta predstavljaše od onog vremena, što N. N. posljednji put o tome svoje čitatelje izviestiše, već tri puta. Najprije (dan prestavljenja nije mi već u pameti) opetova se „777" i „Bila koja god", zatim se predstavljahu na cvietnu subotu „gospodične od St. Cyra", koi se komad na uskèrsni ponedjeljak opetova.

Kao što je čitateljstvo naviknuto, da samo pohvalna izviešća čita; time ga mogu i danas razveseliti. Družtvo bo sve to više pokazuje, da je pojmilo svoju liepu zadaću, t. j. da svoje sugradjane razveseljuje, podučava i u njih narodno čuvstvo probudja i uzdèržava nasliedujuć starodavne Gèrke, što su krasoćućenjem i umietničkim vitežtvom sve ostale narode nadkrilili, i od kojih ove prekrasne i ujedno koristne zabave evropski narodi primiše; nasliedujuć svoju jednoplemenu bratju Dubrovčane, što se glede narodnog kazališta osobito za Palmotića proslaviše i time narodnu prosvietu probudiše. Osobitu pohvalu steklo je družtvo posliednjim komadom, koi se čini da je stvoren jedino za francezka pozorišta i kojemu s tog uzroka naši protivnici propast proricahu.

Uz sve to bude taj komad proizveden na najveće zadovoljstvo, što obćinstvo osobito sinoć pokaže time, da je prekrasnim i dragocienim viencima ovienčalo naše predstavljačice, kao i svojim obilnim posietom, na koliko naše žalibože maleno pozorište dopušta.

Nehajstva dakle neima u družtvu nego u dopisateljima koji se opet time izvinjuju, što jedan od drugoga očekuje, da se ostale domoljubne braće sjeti, kojoj je za cielo vazda milo čitati, da narodna stvar i kod nas od dana na dan napreduje.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 12. travnja 1869.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	68.70
5% Narodnoga zajma	79.10
Narodne banke	861.
Vierovnoga zavoda	188.50
Mienice.	
Augsburg	113.75
London	132.25
Carski cekini	6.30
Srebro	31.75

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 1075 civ. (133) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des k. k. pensionirten Lieutenants Herrn Johann von Vinković, wegen schuldigen 525 fl c. s. c. die executive Feilbietung des dem Herrn Ladislaus v. Barabaš gehörigen, auf 36747 fl 70 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, adeligen Gutes Seljance St. G. Bela Radovan P. Z. 43. und des dazu gehörigen Bestandtheils St. G. Ivanec G. B. P. Z. 42 bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 2. Juli l. J. und der zweite auf den 6. August 1860 jedesmal Vormittags 10—12 Uhr bei diesem k. k. Komitats-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Alle jene Hypothekar-Gläubiger, welche nicht im Gerichtsorte oder in dessen Nähe ihren Wohnsitz haben, werden aufgefordert, zur Wahrung ihrer Rechte bei der künftigen Vertheilungs des Kaufschilling im Gerichtsorte Bevollmächtigte zu bestellen, und vor dem Verkaufe Namen und Wohnung derselben dem Gerichte anzuzeigen, widrigens, für diejenigen welche die Anzeige unterlassen auf deren Gefahr und Kosten von Amtswegen ein Vertreter bestellt werden würde. Warasdin, 17. März 1860.

Br. 1310 ex 1860. poli. (134) 3—3

Oglas.

Radi dužneg poreza i inih c. k. pristojbah biti će u petak 13. i u ponedjeljak 16. travnja prodaja svakovèrstnih predmetah, kano pokućtvo, posteljina itd. u varoškoj kući svaki put u 10 satih prije podne i 3 sata poslie podne.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnog grada.

U Zagrebu dne 2. travnja 1860.

Br. 189 (139) 3—3

Oglas.

Dne 2. travnja t. g. obdèržavat se imajući Čakovački cvetni sajam odgodjen je odpisom ovomestnog slav. c. k. kot. ureda od 5. travnja br. 716. porad kišovitog vremena i obdèržavat će se ovdie naknadno dne 16. ovog miesaca.

Što se sovim do obćeg znanja stavlja.

Ured občine tèrg. Čakove dne 5. travnja 1350.

Br. 151. (124) 3—3

Natiečaj.

Pošto je pod 2. prosinca p. g br. 786. razpisani natiečaj za službu orguljaša i učitelja u Zaboku, — s kojom je skopčena godišnja platja od 315 for. a. vr. i u ime dervarine 31 for. 50 kr. a. vr. uz bezplatni stan i uživanje vèrta — ostao bez uspieha; s toga se ovim rok natiečanja do zadnjega travnja t. g. produljuje. U Zagrebu dne 16. ožujka 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinarijata.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 14. TRAVNJA 1860. Broj 87.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30. kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Kod 314. žrebanja starijega dèržavnoga duga, koje je usled najviših patentah od 21. ožujka 1818. i 23. prosinca 1859. godine dne 2. t. m. preduzeto bilo, izvučena je serija br. 101.

Ova serija sadèržaje bankovnih obligacijah po $5^0/_0$ i to br. 92.189 do u uključno 93.562 u glavničkom iznosku od 998.656 for. i u kamatnom iznosku po obeljenom mierilu od 24.966 for. 24 kr.

Ove obligacije povisit će se polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 na pèrvobitno kamatno mierilo i promienit polag mierila za preobraćenje obnarodovanoga oglasom ministarstva financijah od 26. listopada 1858 br. §. 286-F. M. (Dèržavozakonski list br. 190) u $5^0/_0$ne obligacije glaseće na austrijansku vrednotu.

U Zagrebu dne 10. travnja 1860.

Od c. k. predsiedničtva hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Pr. 10 ex 1860. (147) 3—1

Oglas

u obziru dèržanja teoretičkog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852. br. 6577 sadèržanog u dèržavo-zakonskom listu br. 1. god. 1853 dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 7. svibnja 1860 i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovomu izpitu, da svoje molbenice, biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavoga knjigovodstva, c. k. računovodji Josipu Lichtnegel-u; ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroispoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i na koliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakov obzir na manjkave i nepodpune isprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gore navedenoga razpisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pieneznicu, koju će im naznačiti predstojnik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.

U Zagrebu dne 13. travnja 1860.

U kotaru moslavačkom sakupljeni su za stradajuće žitelje u Hèrvatskoj i Slavoniji sliedeći milosèrdni darovi:

I. U upravnoj obćini popovačkoj:

Josip Tomašić 3 f., Emilija Tomašićeva 3 f., Ivan Janušić 1 f. 50 kr., Mijo Rast 1 f., Imbro Dončević 80 kr., Mijo Suppanek 50 kr., Mirko Culifaj 1 f. Josip Lovašen 40 kr. Radevan Ivičić 30 kr., Mijo Novosel 5 vag. kukuruze i 10 vag. prose, Ante Miškatović 1 f., Drag. Damay 1 f., Franjo Perok 1 f., Franjo Vučić 50 kr., Gjuro Franz 1 f. 20 kr., Ivan Mach 60 kr., Tomo Piščević 1 f. Klaudes ml. Barabáš 30 kr., Stiepan Bosanac 2 f., Lavoslav Hirsch 50 kr., gpja Dojković 5 f., Vatroslav Hartl 70 kr., Josip Watsch 35 kr., Franjo Šajnović 35 kr., Königsmann 35 kr., Piletić 35 kr., Meglić 35 kr., Bern. Friedman 1 f., Franjo Labudić 20 kr., Franjo Manhard 1 f., Iv. Janšić 50 kr., Ivan Sever 30 kr., Cecilija Fless 40 kr., Tomo Ožvald 10 kr., Joso Novosel 50 kr., Franjo Rebić 30 kr., Tomo Pavlec $^1/_8$ vag. kukuruze, Imbro Obilan $^1/_4$ vag. kukuruze, Joco Oblian $^1/_8$ vag. kuk., Gjuro Oblian $^1/_4$ vag. kuk., Ivo Stojanec $^1/_4$ vag. proje, Imbro Pavlec $^1/_8$ vag. proje, Mato Kertovec 1 vag. proje, Imbro Kertovec $^1/_8$ v. proje, Stiepan Rebić $^1/_8$ v. kuk., Mato Rebić $^3/_8$ v. kuk., Štef. Šplehar $^1/_2$ v. proje, Štef. Kuzmanovec $^3/_8$ v. kuk., Mato Gjuričec $^1/_4$ v. proje, Janko Hulenić $^1/_4$ v. proje, Štef. Hulenić $^1/_8$ v. proje, Štef Jelenčić $^1/_8$ v. proje, Andro Jelenčić $^1/_8$ v. proje, Ivo Jelenčić 20 kr, Gjuro Tunković $^1/_8$ v. proj, Mato Pavlec 20 kr., Mato Buić $^1/_2$ v. proje, Gjuro Stiparski 20 kr., Štef Golik 20 kr., Buić Tomo $^1/_8$ v. proje, Buić Ivo $^1/_8$ v. proje, Štef Svilković 20 kr., Kovačić Andro $^1/_8$ v. proje, Kovačić Ivo $^1/_8$ v. proje, Salamon Hirsch 1 f., Joso Nežić 1 f., Jon Ambros 2 f., Ivo Turčić $^1/_4$ v. proje, Mijo Jakopan $^1/_8$ v. proje, Ivo Smernović $^1/_8$ v. kukuruze, Jakov Kolar $^1/_2$ v. kuk., Imbro Kolar $^1/_4$ v. kuk. i $^1/_4$ v. proje, Mate Dolenčić $^1/_2$ v. kuk. i 1 v. proje, Blaž Kompes 1 vag. proje, Gjuro Klasnić $^1/_2$ v. kuk., Ivo Matoak $^1/_2$ v. kuk., 1 v. proje i $^3/_8$ v. smiese, Gjuro Vagrinić $^1/_4$ v. kuk, Gjuro Čavlak $^1/_4$ v. proje, Tomo Čaček $^1/_8$ v. kuk., Ivo Malović $^1/_2$ vag. proje, Gjuro Novosel $^1/_4$ v. proje, Joco Selec $1\,^1/_2$ v. proje, Tomo Juratović $^1/_2$ v. proje, Gjuro Juratović $^1/_4$ v. pr., Joco Juratović $^1/_4$ v. pr., Mato Bruljak $^1/_8$ v. pr., Joco Smernović $^1/_8$ v. pr., Antun Menjak $^1/_8$ v. pr., Ivo Vincar $^1/_2$ v. pr., Janko Torlić $^1/_2$ v. kuk. i $^1/_2$ v. pr., Ivo Torlić $^1/_4$ v. pr., Gjuro Pudme $^1/_8$ v. pr., Andro Pudme $^1/_4$ v. pr., Mijo Menjak 1 v. kuk. i $^1/_2$ v. pr., Selevčić $^1/_4$ v. pr., Andro Ivanušić $^1/_4$ v. pr., Ivo Vezmar $^2/_4$ v. pr., Mato Kostelović $^1/_8$ v. kuk., Tomo Šalata $^1/_8$ v. kuk., Ivo Lovre-

ković 1/8 v. pr., Mijo Lovreković 1/2 v. kuk., Ivo Balen 1/8 v. kuk., Jakov Jušic 1/4 v. pr., Antun Jušić 1/4 v. pr., Joco Horvatić 1 v pr., Jakov Mraković 1 v hèrži i 1/2 v. kuk., Blaž Kolar 1/4 v. pr., Martin Kolar 1/8 v. pr., Gjuro Fortun 1/4 v. kuk, Mato Kerihć 1/4 v. hèrži, Gjuro Veselić 1/8 v. kuk., Janko Dubravčić 1/4 v. pr., Joso Kesler 1/8 v. proje, Miko Sebetić 1/16 v. smiese, Ivo Vugić 1/16 v. smiese, Ivo Škerbec 1/16 v. smiese, Antun Madjerić 1/8 v. proje, Ivo Rakoš 1/16 v. smiese, Mijo Grubin 1/8 v. proje i 1/16 v. smiese, Simo Britvec 1/8 v. pr. i 1/16 v. sm., Tomo Lukšić 1 v. kuk., Rudolf Weiss 50 kr., Mato Dimčec 1/4 v. hèrži i 1/16 v. sm., Ivo Prelog 1/4 v. kuk. i 1/16 v. sm., Mato Novko 1/4 v. proje i 1/16 v. sm., Imbro Biškup 1/8 v. kuk., Gjuro Biškup 1/8 v. kuk., Mato Petljarić 2/8 v. kuk. i 1/16 v. sm, Mijo Petljarić 2/8 v. kuk. i 1/16 v. sm., Joco Marčinko 1/8 v. kuk. i 1/16 v. sm., Štef. Lovreković 1/8 vag. smse, Joso Vračan 1/8 vag. kukuruze i 1/16 v. sm., Mato Gjureković 1/16 v. sm., Antun Gjureković 1/8 v. pr., Gèrga Kasulan 1/2 v. pr. i 1/8 v. sm., Janko Kasulan 1/16 v. sm., Ivo Vilevac 1/16 v. sm, Ivo Vilevac 1/16 v. sm., Mato Vilevac 1/8 v. kuk., Tomo Stublić 2/8 v. pr. i 1/8 v. sm., Mato Smudj 1/16 v. kuk. i 1/16 v. sm., Ivo Smudj 1/8 v. kuk., Joco Smudj 1/16 v. sm., Joco Prelog 1/8 v. pr., Miko Iveković 2/8 v. pr., Mijo Gregec 1/2 v. hèrži i 1/2 v. pr., Mijo Balak 1/16 v. sm., Mato Balak 1/8 v. pr., Mijo Jalžečić 1/8 v. pr., Štef Filipović 1/8 v. proje i 1/16 v. smiese, Mijo Filipović 1/8 v. pr. i 1/16 v. sm., Tomo Jalžečić 1/2 v. kuk. i 1/16 sm., Imbro Blažeković 1/16 v. sm., Štef Sigur 1/8 v. pr., Štef Zvaniščak 1/16 v. kukur., Imbro Mesarić 1/16 v. sm., Gèrga Mikulčić 2/8 v. proje i 1/16 v. sm., Jakov Zvoniščak 1/16 v. sm., Mato Blažeković 2/8 v. pr., Imbro Ivančić 1/8 v. kuk., Gjuro Baljak 1/8 v. proje i 1/8 v. sm., Mijo Mikulin 2/8 v. hèrži, Imbro Brezan 1/16 v. sm., Mijo Brezan 1/8 v. pr., Ivo Prelog 2/8 v. proje i 1/8 v. sm., Štef Prelog 2/8 v. pr. i 1/16 v. sm., Jakov Vračan 2/8 v. pr. i 1/16 v. sm., Josip Vidmajer 10 kr., Joco Marčinko 1/8 v. pr. i 1/16 v. sm., Mato Marčinko 1/8 v. kuk., Gjuro Sović 1/8 v. pr., Ivo Madjerić 2/8 v. hèrži i 1/16 v. sm., Štef Cetin 1/8 v. proje i 1/16 v. sm., Pavao Radić 1/2 v. sm., Luka Marčinko 1/4 v. pr., Martin Petranović 1/16 v. smiese, Imbro Palaić 1/16 v. sm., Petar Jelaković 1/16 v. sm., Štef Radmanić 50 kr. i 2/8 v. sm., Joco Madjerić 1/16 vag. sm, Mijo Belek 1/16 vag. sm., Ivan Pavlić 2/8 vag. smiese, Luka Filipović 1/8 vag. proje, Štef Mužić 2/8 vag. smese, Fabijan Geo 2/8 vag sm., Joco Belec 1 vag. hèrži, Ivo Pisanec 2/8 v. kuk., Joco Baluban 1/2 v. kuk., Joco Barjaktar 20 kr., Štef Kariman 2/8 v. proje, Gjuro Budin 1/2 v. pr., Tomo Lekšić 1/2 v. pr., Joco Lekšić 50 kr., Imbro Dukmanić 2/8 v. pr., Mato Oblian 10 kr., Joco Oblian 10 kr., Mato Svilković 20 kr., Joco Leksić 20 kr., Štef Gustenić 20 kr., Ivo Franković 30 kr., Ivo Valentić 10 kr., Blaž Barjaktar 10 kr, Tomo Novak 50 kr., Nikola Oblian 10 kr., Štef Antoliš 1/8 vag. proje, Gèrga Antoliš 1/8 v. proje, Štef Kovačić 2/4 v. pr., Ivo Culek 1/2 v. pr., Ivo Gregurek 2/4 v. pr., Štef Gregurek 20 kr., Joco Belovarić 1/4 v. kuk., Mato Vugić 40 kr., Joco Vugič 1 for. 20 kr., Joco Vugić 20 kr., Mato Dumbovec 10 kr., 1/8 vag. hèrži i 1/8 v. kukuruze, Štef Grečević 2/8 v. proje, Luka Grečević 2/8 v. pr., Mato Jagalić 1/2 v. pr., Ivo Habec 20 kr., Gjuro Bertina 1/8 v. hèrži i 1/8 v. kuk., Ivo Grečević 1/8 v. kuk. i 2/8 v. pr., Joso Nagji 1 v. pr., Joco Serdić 10 kr., Štef. Serdić 10 kr., Jakov Kohn 1 f., Imbro Habić 1/8 v. hèrži i 1/8 v. kukuruze, Mato Martinić 40 kr., Imbro Jušić 20 kr., Tomo Bertina 3/4 vag proje, Mijo Kimek 2/4 v. pr., Imbro Cernić 2/4 v. pr, Mato Pintarić 2/4 v. pr., Mato Belojević 33 kr. i 2/4 v. proje, Imbro Madjerić 20 kr., Mato Jagatić 2/4 v. pr., Tomo Židak 2/4 v. pr, Joco Židak 2/4 v. ječma i 2/4 v. pr., Balčić Gjuro 20 kr. i 2/8 v. hèrži, Štef Belić 16 kr., Tomo Tumpak 33 kr. i 2/4 v. proje, Petar Ivšić 2/8 v. kuk., Štef. Bugaria 10 kr. i 1/4 vag. hèrži, Imbro Antoliš 1/8 v. hèrži i 2/8 v. ječma, Štef Žigrić 1/8 v. proje, Martin Ferenac 2/4 v. pr., Pavao Petričević 2/4 v. pr., Butina Pavao 1/4 v. smiese, Mato Sertić 1/2 v. sm., Petar Dasović 1/2 v. sm., Luka Krizmanić 1/4 v. hèrži, Mato Jugović 1/4 v. sm., Imbro Gavran 1/4 v. sm., Lovro Pankreta 10 kr., Ivan Habeić 20 kr., Petar Salamon 20 kr. — Suvišak kod kupljenja 3/8 v. hèrži, 5/8 v. kukuruze, 2 2/8 v. proje, 7/8 v. smiese. — Ukupnost u upravnoj občini popovačkoj 44 f. 97 kr., 5 1/8 v. hèrži, 18 4/8 v. kukuruze, 4/8 v. ječma, 46 1/8 v. proje, 7 4/8 vagana smiese. (Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Francuska i danska vlada revno nastoje, da što je više moguće oprovèrgnu viest o savezu za napad i obranu medju njima sklopljenom. Bonopartički organ u Londonu (Morning Chronicle) već je to uslied naloga iz Pariza tajio; parižki listovi takodjer taje a sad taji i danska diplomacija. Kao što se čuje, dao je danski kabinet u Beču naročito izjavljenje, da je glas o razpravama u svèrhu *sklopljenja* saveza medju Danijom i Francuzkom *bez svakoga* temelja. Žalibože živimo u vremenu, u *kojem* takova izjavljenja malo dokazuju.

Danski listovi tvèrde nesamo protivno, već govore i o savezu sklopljenom sa Švedskom, koi Švedskoj nameće dužnost, sa Danijom u ovom slučaju, ako bi niemačka vojska prekoračila Eidor-rieku, zajednički s Danijom raditi i švedsku vojsku kao i ladje staviti na zaštitu Danije. Da pako nepobudjajući sumnje ili pozornosti, budu odmah pripravni na postupanje, ima se u Šonenu podići logor za vicžbanje. Po svoj prilici neće pomanjkati danska diplomacija, *kod* raznih kabinetah izjaviti, da je i taj glas neistinit.

Pred niekoliko danah bilo je javljeno, da je francuzki ministar g. Thouvenel *na* francuzke opravnike kod raznih niemačkih dvorovah upravio depešu, da umiri duhove o daljih namierah Francuzke u obziru Niemačke. Ova od 15. ožujka datovana depeša nesmije se dèržat za istovietnu s notom od 19. o Belgiji. *Depeša* od 15. ožujka imala bi osobito razjasnit slavnu rieč „revindikacija" i umirit sviet o njenom dosegu. Kao što se čuje, zadovoljile su se mnoge niemačke vlade s izjavama danim u ovoj depeši i to su stavile do znanja francuzkoj vladi u Parizu.

Tuilerijski kabinet dèrži za najprobitačnije neposredno staviti se u sporazumljenje sa Švajcarskom. Konferencija, ako se sastavi, neće imati druge zadaće, nego da odobri, što se zaključi medju Bernom i Parizom. Da li će ostale sile na to privoliti? Medjutim učinio je Thouvenel početak. Iz Berne od 7. t. m. pišu, da je tamošnji francuzki poslonoša dne 6. u večer u poznoj uri predsiedniku saveza priobćio u formi ustmenoga izviešća francuzke predloge. Francuzki kabinet izjavlja Švajcarskoj, *da ima* ostavit gledište natiecanja za *područje* neutralnosti, i da bi mnogo mudrije *radila*, da se š njim upustila u dogovaranja, kako bi *se od prilike* neutralnost Chablais-a i Faucigny-a pod francuzkom *vladom*, kad je već jedared ovim provincijama opredieljena, uredit mogla.

Pitanja, o kojima bi se ovom prigodom medju Francuzkom i Švajcarskom dogovarati imalo, bila bi: 1. Da li bi se dopustit imalo, da u ginevransko jezero udju oružane ladje a 2. sa

---

C. D(ecius?). Q(uirina? quinti filius?) VICTORINVS.
DECurio COLoniae SISCiae VIRII (?)
EQues ROManus SACRorum Pater R (vel. „publicorum populi romani)
ET C. D(ecius) VICTORININVS
FILius DECurio COLoniae SISCiae EQues Romanus
ET ... LIA LVCILLA
CONIVX SACERDOTalis.
PIO ET PROCVLO COnSulibus.

Dobro je poznata varoš Siscia u gornjoj Panoniji, ležeća na otoku, koga s okopom na zapovied cara Tiberia izvedenim čine rieke Sava, Kupa i Odra; o čiem sravnaj navode iz klassikah kod Paulya (Realencyclop. VI, 1 p. 1219) i Forbigera (Geogr. III, 475). Nama je dosta ovdje obratiti pozornost na nju kao trgovačko skladište (cf. Strab. IV, 207) za talijansko-noričku trgovinu, kojoj bijaše glavna ciesta rieka Sava (cf. ibid. VII, 313 et 314 C). Jer prem mi nije poznat pobližji položaj sela Degoja (uz Savu blizu Pokupska. Op. prievod.). dva decuriona sisačke colonie i nehotice sietjaju nas na ono glasovito skladište, od koga lasno se tumači naziv riedki i novi pripisan Jovi, koj je najzanimiviji na cielom spomeniku. Pridjev „nundinarius" dat Jovi sasma je neobičan i čudnovat; jer u onoj dobi i u pokrajini tako dalekoj od središta cieloga carstva nemože se misliti na staro odnošenje Jove sa sajmom (nundinae-vašar) kano nutrnji razdiel miesecа, na koj dan uslied toga sveštenica žrtvovaše mu jarca u Regii; dočim Macrobius (I. 16. 30) naročito sviedoči „nundinis Jovis Ferias esse". (Sr. Mommsen. Röm. Chronolog. p. 246 ed. II. Preller. Röm. Mythol. p. 182). Nu, kako rekoh, neusudjujem se ukazati ikakav trag ovomu običaju na našem nadpisu; već imajuć u obzir trgovačku znamenitost grada Siska uzimljem radje rieč „nundinarius" u navadnom i novijem znamenovanju, metnuv ju u savez s trgovinom i sajmom, koj se ondje držao za obližni puk. Tako Plinij (Hist. nat. XII, 17, 40) o gradu Carrae veli: „his commerciis Carras oppidum aperuere, quod est illis nundinarium"; a dosta je poznata rieč „Forum nundinarium" (l. l. VIII., 51, 77). Jupiter se dakle u našem nadpisu štuje kao zaštitnik trgovine ili pobližje zaštitnik sajmov sisačkih. Ovo svojstvo inače običnije pripisuje se Mercuriu, koj se sbilja navadja kano „negotiator" (ap. Orelli 1410) i „nundinator" (ib. 1409. Becker et Klein: inscript. lat. in terris Nassov. n. 46, gdje se navadjaju dva žrtvenika našasta u Treviru i obielodanjena od Florencourta: Beiträge p. 35, kojih žalibože nemogoh sravnati). Možebit bijaše Jupiter u onih pokrajinah primljen kao glavni bog u tamošnje bogoštovje; ili ga ondje istovietovahu s kojim domaćim, narodnim božtvom; pà mu zato pripisivahu svojstva, u rimskom bogoštovju inače neobična. O tom moć ćemo jednom bolje suditi, kada se budu sabrali svi nadpisi našasti u onih stranah.

3.

Još tretji nadpis imam zahvaliti istomu g. kan. Račkomu, našast u Loboru u Hrvatskoj, tè poslat mu od vel. gosp. Kukuljevića. On je na kamenu s trimi izvajanimi slikami:

D. M.
M. COC. SVPERIANO LEG. X. G. AN
XXX. MENS. VIIII ET. VAL.
LVCILIANO. MIL. COR. PRaEt
AN. XL. MES. III. SEP. LVCILLA
MATER PIENTISSIMA ET COG.
NVS SIG. LEG. X.

U posliednjem redku napis jest oštetjen; tè po mom mnienju izim rieči G(eminae) izostà rieč Frater. U predzadnjem riedku COG je isto, što u COC u prvom; valjda ime COCceius; ali neznam kakovo prezime je sakrito u NVS u posliednjem redku.

U 4. redku, ako sam ga dobro izpravio, izpušten je broj legie. Poznato je (*cf. Grotefend* u Paulovoj R. Encyclop. IV, 890), da legio X gemina, u kojoj Cocceius (?) bijaše signifer (barjaktar), bijaše u posadi u gornjoj Panoniji od vremena Marka Aurelia.

* *
*

Evo znanstvene resultate, koje dr. Henzen izvadì iz ovih trih nadpisov. Jedino želili bismo, da mu dospieti mogu u ruke u boljem i savršenijem prepisu. S toga molimo domoljubne zemljake, da bi nastojali, navlastito prvi i drugi nadpis pazljivo prepisati; što jim je sada lasno uzev u ruke ovaj sastavak, u kom jesu izpravljeni po kritičnih i epigraphičnih zakonih. Prvi nadpis preporučujemo osobito učenim Srbom u Beogradu. Za drugoga nebi smelo biti tako težko. Toli ove prepise, kano i ostale, koji bi se možebit po našoj domovini našli, molim poslat jih amo putem družtva za jugoslov. poviest i starine.

kolikom vojskom mogla bi Francuzka posiesti neutralno područje? Pri tom obećaje Thouvenel slobodni carinski pojas i kaže neka Švajcarska pomisli, da Francuzka sa posiedom Savoje ima preuzeti ne 150 već 200 milijunah duga, od kojih bi najmanje pedeset milijunah odpalo na sievernu Savoju, ako bi pripala Švajcarskoj. Napokon savietuje Thouvenel: neka Švajcarska nepremiešta vojske iz drugih kantonah u Ginevru, jer ovakova miera potaknula bi Francuzku, da odmah posiedne neutralno područje. Dà, gospodin Thouvenel prieti Švajcarskoj, ako se prijateljskim načinom ne pogodi sa Francuzkom, da će posliednja oružanom rukom proti njoj postupati.

Čini se da savezno vieće nenamierava u obziru stavljenja vojske opreti se Francuzkoj, ako je istina, što nam je bèrzojav od 9. t. m. iz Berne javio, t. j. da su sve čete, izvan onih, koje u Ginevri stoje, raspuštene.

Sdruženje Savoje sa Francuzkom po svoj prilici težko će u talijanskom parlamentu naići na ikakov odpor, i najviše da će poklisari od Sallanches-a i Chenel-a koju rieč progovorit za prava Švajcarske; no što se s druženja Nice tiče, mučnije će po svoj prilici ići stvar. Garibaldi i Laurenti Robandi, oba poklisara za Nicu, odvažila su se, ogledat se još jedared za tu stvar i Garibaldi zamolio je već za dopuštenje, da učini interpelaciju u obziru nicardske stvari. Grof Cavour odgovorio je, da komora nije jošte dovoljno sastavljena, da bi se već u pretresanje upuštati mogla. Skupština je pristala na Cavourovo mnienje.

List „Avenir de Nice" nije pokazao toliko odvažnosti kao Garibaldi; on već izlazi pod imenom „Messager de Nice", jerbo su se jedine novine, koje su pod pèrvim Napoleonom u Nici izlazile, tako zvale i opominje u ovoj starocarskoj munduri svoje poštene čitatelje, da „žèrtvuju obćoj koristi svoja dosadanja malenkostna revnovanja", neka Nica „neprijateljima Francuzke i Italije neda povoda okrivama, već neka se pokaže pripravnom, učinit, što zajednički interesi obiuh zemaljah zahtievaju." Nica nema dakle nikakve „budućnosti" više, ona je za naknadu dobila carskoga Messagera. Predpostavljajući, da Garibaldi nenamierava ostati gradjanom nicardskim, ako bi Nica došla pod krila Napoleonova orla, već je genovezko obćinsko vieće zaključilo podielit Garibaldu pravo genovezkoga gradjanstva. U Rimu nadaju se u najnovijem vremenu, da će se skoro lišit Francuzah. Parižki poluslužbeni listovi grade se, kao da se u tom obostrane želje slažu.

„Patrie" javlja, da je Lamoriciére došao u Rim, i dodaje. da je francuzka vlada, koja je vazda rimski dvor pozivala, da podigne vojsku, koja bi bila kadra učinit nepotrebnom svaku inostranu okupaciju, i davala mu je najbolje onamo težuće saviete, sada sklona, na molbu svetoga otca, dati dopuštenje generalu Lamoriciéru, da preuzme vèrhovno zapoviedničtvo papinske vojske. „Ami de la Religion" obnaroduje sliedeću depešu iz Marsilje od 6. travnja: „General Lamoriciére bio je u Rimu što bolje primljen." Prekjučer radio je tri sata u ratnom ministarstvu. Polag daljih viestih bio je general Lamoriciére sa svojim na bèrzu ruku učinjenim pregledom vojske u Jakinu veoma zadovoljan. On je našao ravnih ljudih i sposobnih, podanih oficirah. General Lamorciére bio je po glasu jedne depeše iz Rima dne 1. travnja u Vatikanu primljen od pape.

Iz Pariza pišu od 8. t. m.: „Jučer je car izdao po Thouvenelu protunaznačeni dekret, kojim se generalu Lamoriciéru podieljuje dopuštenje, da preduzme zapoviedničtvo nad papinskom vojskom. Sám papa zamolio je cara za to. Car je svetom otcu poklonio 12 topovah. Kažu, da će i car austrijanski, kraljica španjolska i kralj bavarski papi poslati sličnih poklonah."

Tajnik vojvode Cesarini-a izagnan je iz Rima. Više dne 19. ožujka u Rimu uapšenih osobah stavljeno je u slobodu. Princ Gabrielli, kojemu je supruga iz plemena Bonapartina, izagnan je, vele, iz Rima.

Viesti iz Napulja jošte su svejednako veoma zamèršene. „Patrie" i „Pays" uvieravaju, da u Mesini nisu ni buknuli nemiri, a u Palermu da sù sasvim uadvladani i da je sva Sicilija mirna, doćim viesti prispievše u Genovu jošte svejednako govore o ustanku i hoće da znaju, da je vlada poslala podkrepljenjah u Siciliju; medjutim, to će biti isto tako izviestno, kao i viest lista „Corriere mercantile," koja je javila, da je već 20.000 Napuljacah unišlo u cèrkvenu deržavu.

Iz Madrita javljaju od 8. t. m., da je ugovor mira s Marokom podpisan i novi konkordat s Rimom obnarodovan. Zna se sa cielo, da su se grof Montemolin i njegov brat u vrieme izkèrcanja ustašah nalazili u Rabiti. Kao što se govori nahode se obodvojica kao uhvaćenici u tvèrdjavi Moreli. Polag drugih glasovah sama španjolska vlada pružila im je sredstvah, da uteku, da se liši neprilike osudit ih. Kažu da su kod Montemolina izvan drugih sumnjivih pismah našli i mienicu u iznosku od dva milijuna, koja je u Napulju izdana i glasi na frankfurtske kuće.

General Ortega bit će osudjen u Tortosi. Ortega je obćenito prezreni čoviek, koi je zbog svojih zloporabah kao glavni gubernator canarskih otokah izgubio svoju visoku službu i napokon uplivom znatnih osobah opet podignut i glavnim gubernatorom belearskih otokah naimenovan bio.

Viesti iz New-Yorka od 28. ožujka javljaju, da je ponuda Englezke za izravnanje San-Juanske stvari uljudno zabačena bila.

Polag viestih iz Vera-Kruca od 15. ožujka ostalo je primirje bez uspieha i Miramon nastavlja obsadu bez svakoga napredka.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 14. travnja. Odbor, kojemu je bilo povjereno priredjenje muzikalno-deklamatorne predstave, dane na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji dne 3. travnja t. g. u narodnom kazalištu u Pešti, poslao je u Zagreb za naznačenu dobrotvornu svèrhu po trojici odaslanikah gospodi grofovima Beli Festetitsu i Alexandru Karolyi-u, zatim po gospodinu baronu Frideriku Podmaniczkomu kao dohod napomenute predstave 5500 forintih, od jedne neimenovane gospodje 10 forintih, od Gjorgja Joannovicsa iz Temišvara 10 for., od R. J. iz Vereba 3 f., od Pavla Bachicha iz Nagy-Martona 1 f., od Pavla Báránya iz B. Boglara 100 f., zajedno iznosak od 5714 for. Ovaj iznosak predala su imenovana gospoda s jednim propratnim pismom od strane odbora jučer Nj. preuzvišenosti gospodinu banu.

Dočim se ovaj veledušni i prijazni dar s izrazom najtoplije zahvale i najobvezatnijim priznanjem stavlja do obćega znanja, dodajemo, da je, kao što doznajemo, Nj. preuzvišenost ban već naredio, da se iznosak njegovoj čoviekoljubnoj svèrsi na jednak način kao dosadanji darovi po pomoćnim odborima obstojećim u stradajućim kotarima zemlje odmah prieda.

Mi se nadamo, da ćemo na skoro i u stanju biti, potanko izviešće o uporavljenju svih dosad ovoj čoviekoljubnoj svèrsi u našoj zemlji posvećenih svotah moći predati javnosti.

Talijanska.

Turin 6. travnja. „Službeni list" javlja, da je kralj u sriedu otišo u svoj dvorac Polenco, gdi je, polag pobožnoga običaja, sa cielim svojim dvorom prisustvovao cèrkvenim obredima velike nedielje.

Mnienje dèržavnoga veća o izobćenju izrazuje se onamo, da sveta stolica u ovom slučaju nemože izreći cèrkvene censure, da se konkordat u lombardezkim provincijama ima smatrati kao ukinut, da zakoni obstojeći u starim provincijama vladi davaju pravo, svakoj papinskoj buli uzkratit exequatur i da u slučaju ove uzkrate oni svećenci, koji bi papinu odluku oglasili ili gledali da ovèrše, padaju pod kazni, koje izriču zakoni od god 1854. i 1856.

U Turinu uapsili su jednoga monaka, koi je pod sumnjom, da je naputke za „urotu medju likupima piemonteskih provincijah" iz Rima doneo.

„Gazzette de Nice" (antiseparatistični list) izrazuje se u obziru sdruženja ovako: „Da li se je već sva Evropa sejuzački podala gospodarstvu bonapartičke sablje? Nema li više nijedne poštene vlade, koja bi se usudila progovorit jednu rieč pravde i istine? Opetujemo jasnim glasom pred licem Evrope: to je sramotna prodaja dušah, što s nama biva.

Turin 9. travnja. Podići će se novo ministarstvo za tèrgovinu i poljodielstvo. Poklisar, odvokat Toma Corsi, naimenovan je ministrom bez listnice. Kod pogreba dobnoga prediednika, generala Quaglie, izustio je Garibaldi govor na narod. Jedna u Rimu predana nota sardinskoga kabineta zahtieva izvan predaje kaznenikah iz Romanje i predaju vojnikah tamo rodjenih. U Genovi izlazeći list „Il Cattolico" uzapćen je a njegov odgovorni izdavatelj uapšen.

Milan, 10. travnja. Francuzka divizija Bazain, koje glavni stan nalazi se u Paviji, vratit će se skorim u Francuzku. Kažu, da će ista sačinjavat jedan dio parižke posade.

Ginevra, 9 travnja. Laity putuje kao carski komisar po neutralizovanim provincijama Savoje. Jučer je bio u Bonvilu veoma hladno dočekan. Danas je otišo u Salanche i uputit će se zatim u Thonon.

Car i carica stanovat će lieti u Nici.

Turin 10. travnja. Lanza izabran je za komorskoga predsiednika sa 219 proti 120 glasovah.

Kazalištna obznana.

Večeras dne 14. travnja četvèrti put:

Poliuto

opera u tri čina od Donizetti-a.

Sutra u nedielju dne 15. peta i posliednja predstava iste opere.

U utorak dne 17. pèrva predstava opere: „**La Favorita**" od Donizetti-a, u kojoj će pèrvi put pievati Prima Donna Bellochio i predočit će se p. n. obćinstvu tri nove dekoracije.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 13. travnja 1869.

Papiri.	Svèršetni tečaji u austr. vred.
5% Kovovnice	68.50
5% Narodnoga zajma	78.80
Narodne banke	857.
Vierovnoga zavoda	186.80
Mienice.	
Augsburg	114.15
London	133.
Carski cekini	6.33
Srebro	31.25

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 527 (131) 3—3

Oglas.

Šesto žrebanje hèrvatsko-slavonskih zemljo-razteretnih sadužnicah preduzet će se dne 30. travnja t. g. predpodne u 10 satih u dvorani narodnoga doma; što se time stavlja do obćega znanja.

C. k. ravnateljstvo zaklade za rasterećenje zemljištah.

U Zagrebu dne 30. ožujka 1860.

Br. 140 1

Oglas.

Gradsko starešinstvo zaključilo je u siednici od 4. travnja 1860, da se u obziru pobiranja potrošarine od vina, koja 1. svibnja t. g. u život stupija, i koje pobiranje je gradska občina preuzela, odustati ima od popisivanja vina u pivnicah pojedinih občanah (izim javnih kèrčmah) nalazećeg se, i to iz uzroka, da se obćinstvo što više štedi glede načina podmirivanja ovog poreza.

Da se pako zadobi novčana svota, koja se c. k. financijalnoj oblasti u ime te potrošarine platjati ima, odredilo je gradsko starešinstvo, da se svi občani pozvati imaju na valovanje kolikoće vina, koju kod svojih kućah kroz jednu godinu potroše.

Pozivlju se uslied toga svi občani, da upitne valovnice koje su jur u kuće poslane, i koje se kod gradskog poglavarstva dobiti mogu, izpune i tim si-

gurnije za tri daná kod gradskog poglavarstva preduda, jer bi se od onih, koji bi to činiti propustili pobirala potrošarina na strožii po zakonu propisani način t. j. na temelju podpisa i neprekionog nadziranja u njihovih pivnicah nalazećeg se vina.

Od poglavarstva sl. i kr. glav. grada.

U Zagrebu dne 13. travnja 1860.

Nr. 732 civ. (143) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Bezirksamte als Gericht Sissek wird bekannt gemacht, es sei über Ansuchen des Agramer Metropolitan-Kapitels durch den Advokaten Johann Makovec in Agram de praes. 19. März l. J Z. 732 die executive Feilbiethung des den Eheleuten Alois und Emilie v. Gorup gehörigen im Bezirke Sissek und den Steuer-Gemeinden Luka und Martinskaves unter den Grundbuchs Nr. 45 et 100 eingetragenen auf 27.690 fl. 30 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Gutes Trebarjevo pcto schuldiger 1966 fl. CM. oder 2064 fl. 30 ö. W. c. s. c bewilligt und zur Vornahme dieser Feilbiethung zwei Termine und zwar auf den 2 Juni und 2. Juli l. J. jedesmal 10 Uhr Vormittag an Ort und Stelle im Orte Trebarjevo angeordnet.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beifügen vorgeladen, dass das fragliche Gut bei der ersten Feilbiethung nicht unter dem gerichtlich erhobenen Schätzungswerthe von 27.690 fl 30 kr. ö W. verkauft werden wird. Jeder Kauflustige hat vor Zulassung der Anbiethung ein 5% Vadium von dem Schätzwerthe zu erlegen, und der Ersteher die auf diesem Gute pfandweise versicherten Schulden, soweit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes zu übernehmen. Die Schätzung des Gutes und die Lizitationsbedingungen, können täglich in der Gerichts-Kanzlei eingesehen und Abschriften hievon genommen werden. Zugleich werden alle jene welche ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung von der Feilbiethungsbewilligung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein hypotekar-Recht auf das Gut erworben zu haben glauben aufgefordert, dasselbe, bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei diesem k. k. Bezirksamte als Gerichte anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillingsvertheilung ohne ihres Beiziehung vorgenommen und sie dadurch soweit der Kaufschilling durch diese erschöpft werden sollte ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirksamt als Gericht.

Sissek den 4. April 1860.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher.

Hrašovec.

Nr. 3298 (145) 2—1

Kundmachung.

Von der unterm 28. März 1860 Z. 2863 verlautbarten Pachtverhandlung in Betreff der Wein- und Fleischsteuer in Warasdin erhält es das Abkommen.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Warasdin den 12. April 1860.

Nr. 4075 civ. (133) 3—3

Edikt.

Von dem k. k Komitats-Gerichte in Warasdin wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des k. k. pensionirten Lieutenants Herrn Johann von Vinković, wegen schuldigen 525 fl c s. c. die executive Feilbietung des dem Herrn Ladislaus v. Barabaš gehörigen, auf 36747 fl 70 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, adeligen Gutes Seljance St G. Bela Radovan P. Z. 43. und des dazu gehörigen Bestendtheils St. G Ivanec G. B P. Z. 42 bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 2. Juli l J. und der zweite auf den 6. August 1860 jedesmal Vormittags 10—12 Uhr bei diesem k k. Komitats-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Alle jene Hypothekar-Gläubiger, welche nicht im Gerichtsorte oder in dessen Nähe ihren Wohnsitz haben, werden aufgefordert, zur Wahrung ihrer Rechte bei der künftigen Vertheilungs des Kaufschilling im Gerichtsorte Bevollmächtigte zu bestellen, und vor dem Verkaufe Namen und Wohnung derselben dem Gerichte anzuzeigen, widrigens, für diejenigen welche die Anzeige unterlassen auf deren Gefahr und Kosten von Amtswegen ein Vertreter bestellt werden würde Warasdin, 17. März 1860.

Br. 1067-civ. (125) 3—2

Oglas

za doznačenje semljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

C. k. županijski sud varaždinski, za doznačenje razteretno-odštetne glavnice što ju polag carsk. pat. od 2. ožujka 2853, c. k. zemska razterećujuća komisija za Hèrvatsku i Slavoniju razbistriteljnom presudom od 10. ožujka 1860 broj 451. pronadje u forintih 1350 od kojih kamate teći počimlju 1. svibnja 1860 i to za $3^3/_8$ negdašnjih podaničkih naselbinah urbarskih ležećih u občini Stèrmec, kotaru Klanjec, županiji varaždinskoj i spadavših na dobro Vižovlje, Požarkoves i Turnišće propisom § 26, carsk. patenta od 16. siečnja 1854 dèrž. zak. lista, komad VIII br. 23, izdaje sliedeći poziv:

1. Da oni, koji su po dozvoli patenta od 29. studenoga 1852 (br. 247 dèrž. zak. lista) uz jednogodišnji rok iztekavši koncem travnja 1854 na odštetjena dobra ili pravice podigli sudbeno zahtievah kakovih, posviedoče zahtieve svoje.

2. Da oni, kojim po dozvoli navedenoga patenta pristoji još dužji rok, uz koi mogu poslužit se pravom nazadnoga odkupa, prijave to svoje pravo, potvèrdivši ga izpravama — ili da dokažu parnicu, koja u tom obziru jurve teče.

3 Da oni, koji iz drugoga kojega pravnoga naslova traže štogod od glavnice odštetne, ili od kamatah njezinih dokažu u tom obziru prava svoja;

4. Da oni vierovnici, koji su uslied uknjižbe svojih tražbinah, izhodjene prije 1. ožujka 1854 stekli pravo pèrvenstva na dobro odštetjeno pak kane tražit izplatu iz glavnice odštetne, prijave tražbinu svoju — jer će u protivnom slučaju sve ove osobe izkljućene biti iz razprave o doznačivanju glavnice odštetne, i onim, koji su napomenuti pod 1, 2 i 3 bit će jedino prosto, da svoja prava, koja imaju, potieraju samo proti onomu, kojega se je pravo potieranja glede odštetne glavnice i kamatah njezinih priznalo pri razpravi, doznačnoj.

Za podnešenje ovih izkazah i prijavljenjah ustanovljuje se rok do 21. svibnja 1860.

Ujedno za razpra vudoznačnu ročište odredjuje se za dan 23. sèrpnja 1860 prije podne u 9 satih pred ovo c. k. sudište, kojemu ročištu svi oni, po kojim u točkama 1, 2, 3 i 4 odredjeni izkazi ili prijave u propisanom roku predložeti budu, tim sigurnije ili u osobi, ili kroz punomoćnika dojti imadu, čim u protivnom slučaju isti će se tako smatrati, kao da niti svoje izkaze ili prijave podnesli nisu.

Napokon se očituje, da proti promešenog roka ili proti izostaje od ročišta umieštenje u prijašnje stanje miesta neimade.

U Varaždinu dne 21. ožujka 1860.

OGLASNIK.

Br 141. 3—1

Javna zahvala.

N čiu od 19. na 20. veljače t. g. izgori k mojoj kući br. 132 u Koprivnici spadajuća, kod pèrvoga ugarskoga obćenitoga družtva za osiguranje u Pešti osigurana bivša štala i suša zajedno s jednom takodjer osiguranom kočijom. Kod rezvidjenja štete postupalo se na način priznanja vriedan veoma obzirno, i bez svakoga okolišanja i očekivanih neprilikah dobio sam za niekoliko danah pošteno izplaćenu naknadu za pronadjenu štetu. Ja ne zražujem time samo svoju u istinu duboko osiećanu zahvalu prema družtvu, već ga i preporučujem svim posiednicima nepokretnostih, i u obziru najjeftinije stavljenih premijah, što bolje i topl je.

U Koprivnici, u ožujku 1860.

Andrija Oštriž.

Br. 138. 3—3

PROMIENA PROSTORIJE.

Tèrgovina norimbèržke robe

Josipa Popovića,

nalazi se od 13. travnja 1860 počemši u dugoj ulici br. 778, u kući gospoje Rozalije Anastas.

---

(23) 11—8

☞ Pod jemstvom pravote ☜

Dra Borhardta

sapun iz bilja

(u izvor.-svežanjima po 42 kr. a. vr.)

Dra Borhardta po znanstvenim načelima točno izračunani i posve sretno kombinirani aromatično-medicinalni sapun iz bilja zauzima po svojim, dosad nepostignutim karakterističnim preimućstvima izmedju svih obstojećih takovih toaletnih članakah bez sumnje pèrvo miesto i prikladan je takodjer, da bude s velikom koristju upotrebljen za kupelji svake vèrste

Dra Hartunga

ulje iz kore od Kine

(staklo po 85 kr. a. vr) i

pomada iz bilja

(lončić po 85 kr a. vr.)

Sretan rezultat napredivšega, brižljiva znanstvenoga spoznanja odredjena su dra Hartunga povlašćena sredstva za raštenje kose, da se u svojim dielovanjima uzajemno doknadjuju; ako se ulje iz kore od kine pokazuje prudnim za uzdèržavanje kose uobće, a isto tako s nova pobudjuje i oživljuje **pomada iz bilja** rastenje kose; ako pèrvo sredstvo povisuje elastičnost i boju kose, to ju štiti posliednje, da prerano neosiedi i neizpadne, priobćujući gornjoj koži novu dobrotvornu subštanciu i hrani na najkriepčii način korenje vlasih

Dra Suin de Boutemarda

pasta za zube

(svežanj po 70 i 35 kr. a. vr.)

Dra Suina aromatična pasta za zube bez zubnoga sapuna, obćenito s osobitom naklonostju kao najobćenitie i najpouzdanie sredstvo za uzdèržavanje i poliepšavanje zubah i zubnoga mesa priznata, čisti mnogo ugodnie i bèrže nego li različni prašci za zube i podieljuje ujedno svojkolikoj ustnoj šupljini veoma dobrotvornu, ljubku friškoću

Vegetabilna

pomada u štangama

(u izvor. svežnjima po 50 kr a. vr.)

Ova pod autorizacioni kraljevskoga profesora kemie, dra Lindesa u Berlinu, iz sasvim vegetabiličnih inkredienciah sastavljena pomada u štangama dieluje veoma dobrotvorno na rastenje kose, podieljuje joj liep sjaj i povećava elastičnost i prikladna je u isto doba učvèršćivati pramene

Balsamični

maslinov sapun

(u svežnjima po 35 kr. a vr.)

Balzamični maslinov sapun odgovara svemu, što se ima zahtievat od dobra toaletna i zdravstvena sapuna i može se dakle što većma preporučit kao blago i ujedno kriepko svakdašnje sredstvo za mivanje baš i za najnježniu i najosietljiviu kožu od gospojah i diece.

Oprez. Budući da glas, koi su već od više godinah ovi polag stojeći specialiteti sa svim pravom stekli, mamilone svaki dan prozivaju n a l i č i n a h i f a l z i f i k a t a h, neka izvole štovani p. n. kupci naših u tuzemstvu i inozemstvu u tolikoj cieni stojećih članakah za obćuvat se od prevare pazit tako na njihov više putah obnarodovan način izvornoga zavitka kao i na imena: DR. BORCHARDT (sapun iz bilja), DR. HARTUNG (ulje iz kore od Kine i pomade iz bilja), DR. SUIN DE BOUTEMARD (pasta za zube), DR. LINDES (vegetabilna pomada u štangama), kao i na firme jedine gospode miestnih depozitarah, koji se po dotičnim miestnim listovima i provincialnim novinama od vremena do vremena stavljaju do obćega znanja.

☞ **Samoprodaja** gornjih c. k. povlaštenih članakah az ustanovljene fabrične ciene za **Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihića** kao i za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a**, za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dra. Rothschnecka**, za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a**, za Hatzfeld kod **Joh. Telbisza**, za Karlovac kod **Th. Alecsika** i **Jos Benića**, za Koprivnicu kod liekarnika **Rudolfa Schiketane-a**, za Križevce kod **Antuna Bratogli-e**, za Osiek kod liekarnika **Josipa Horning-a**, za Pančovu kod **J. Hubera**, za Rieku kod **Petra Rigotti-a**, za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke a**, za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah**, za Virovilicu kod **J. Demetrovića**, za Vukovar kod **T. Stanića**, za Varaždin kod **S. A Tauscheka** i liekarnika **Aleksandra Haltera**, za Zemun kod **A. D. Joannovića**

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 16. TRAVNJA 1860. Broj 88.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

U kotaru moslavačkom sakupljeni su za stradajuće žitelje u Hèrvatskoj i Slavoniji sliedeći milosèrdni darovi:

(Nadalje.)

II. U upravnoj obćini ludinskoj: Ivan Miković 3 f., Fabijan Pikia 2 f. i 1 vag. proje, Janko Mikloušić 2 f. i 1 vag. kuk., Josip Mikulić 1 f. 50 kr., 1 v. kuk. i 6/8 v. sm., Mijo Teodorović 1 f., Franjo Valpotić 70 kr., Konrad Ruppl 1 v. kuk., Mirko Čačilo 1/2 vag. kuk., Neimenovani 1 f., Mijo Dačnik 20 kr., i 1/4 v. k. Franjo Roscufeld 20 kr., Mato Stublia 30 kr., Mijo Kolar 1/4 vag. ječma 1/2 vag. proje, Joco Antolec 30 kr., Ivo Ivak 1/4 vag. hèrži, Tomo Poldrugač 3/4 v. hèrži, Štef Doželenčić 50 kr., Joco Mikulić 1/2 v. ječma, Mato Mustač 1/4 v. hèrži, Mijo Mustač 1/4 v. hèrži, Joco Kariman 1/4 v. hèrži, Tomo Kariman 1/4 v. ječma, Tomo Mikulčić 33 kr., Joco Stanekovec 40 kr., Tomo Kožar 40 kr., Luka Kožar 10 kr., Ivo Šatović 33 kr., Vid Švagljić 50 kr., Štef Kožar 40 kr., Mijo Mikulić 1/2 v. hèrži, Ivo Kožarić 50 kr., Franjo Ožegović 50 kr., Marko Veber 1 for., Mijo Ožanić 5 kr., Julijana Dolenec 30 kr., Mijo Koletić 1/4 v. ječma, Imbro Popmač 1/4 v. hèrži, Joco Perpsek 10 kr., Ivo Peklarić 1/2 v. hèrži, Ivo Seciglavec 33 kr., Mijo Seciglavec 10 kr., Mijo Palaić 1/2 v. hèrži, Mijo Palaić 1/4 v. hèrži, Josip Keiner 20 kr., Blaž Skokovic 1/4 v. ječma, Luka Novak 1/4 v. ječma, Gjuro Brežanec 1/4 v. ječma, Marko Hodjak 20 kr., Mijo Pokas 10 kr., Mijo Nežić 20 kr., Lovro Munjić 1/4 v. kuk., Tomo Munjić 1/4 v. proje, Imbro Pokas 10 kr., Luka Medved 10 kr., Mijo Šipuš 1/4 v. hèrži, Mijo Novak 10 kr., Marko Manjarić 20 kr., Lovro Jakopović 5 kr., Mijo Hulenić 10 kr., Mijo Kramarec 1/2 vag. hèrži, Ivo Gjurašin 1/4 v. ječma, Mijo Praskač 1/4 v. hèrži, Štef Munjić 1/4 v. ječma, Mato Medenec 1/4 v. ječma, Gjuro Klopač 1/4 v. proje, Tomo Pintarić 1/2 v. pr., Ivo Benkazi 1/4 v. ječma, Ivo Octenjak 10 kr., Mijo Medved 10 kr., Ivo Peršić 9 kr., Andro Krajač 10 kr., Mijo Šiprak 1/4 v. ječma, Štef Krajač 10 kr., Joso Šiprak 1/4 v. hèrži, Tomo Špičko 10 kr., Tereza Lekšić 33 kr., Gjuro Franković 1/4 vag. proje, Gjur Šiprak 29 kr., Joco Šiprak 33 kr., Gjuro Kuzmanović 1/8 v. proje, Mato Šiprak 50 kr., Mijo Šiprak 1/4 v. hèrži, Mato Lončarić 1 for., Andro Keis 10 kr., Mijo Belčić 1/4 v. kukaruze, Mijo Mlinarić 10 kr., Štef Antolec 20 kr., Gjuro Milošević 1/4 v. hèrži, Bartol Cernković 10 kr., Janko Šiprak 1 f., Mijo Bukovec 20 kr., Tomo Lukšić 13 kr., Joso Šnajdar 20 kr., Tomo Pleše 10 kr., Mato Štumac 10 kr., Joco Mihelčić 13 kr., Tomo Mihelčić 16 kr., Tomo Marković 10 kr., Tomo Kozarec 10 kr., Štef Bolešić 1/8 v. hèrži, Štef Naglec 1/8 v. hèrži, Mato Šplehar 60 kr., Luka Grenkovec 1/8 v. ječma, Ivo Šafar 10 kr., Štef Štimac 1 f. 5 kr., Gjuro Bolešić 20 kr., Janko Ožanić 33 kr., Marko Obranović 1 for., Imbro Šimunić 1/4 v. hèrži, Lovro Križanić 1/4 v. ječma, Joco Vugić 1/8 v. ječma. (Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 14. travnja. Na novi zajam obilježeno je kod ovdiešnje zemaljske glavne blagajnice do jučer pred podne 170,900 for.

— U upravnoj godini 1859. umnožila se imovina zaklade Jellačić-bana za nemoćne vojnike i š njom sjedinjene kisežke zaklade za 6582 fr. 12 1/2 kr. a. vr. Ukupno stanje imovine iznosilo je do konca listopada 1859. god. 569.118 f. 71 1/2 kr.; plodonosno uložena glavnička svota 203.715 for. 25 kr.; kamate od nje 10,176 fr. 81 kr. S koncem upravne godine 1859. ostalo je u uživanju zaklade Jellačić-bana 109 nemoćnih vojnikah, 65 udovicah i 45 sirotah a u uživanju kisežke zaklade 52 pitomca; kod obih zakladah sačinjavao je godišnji iznosak za svaku pojedinu osobu 42 for. a. vr.

Beč, 12. travnja. Gospodin nadvojvoda Ferdinand Maximilijan pohodio je prekjučer poslie podne svukoliku ovdie nalazeću se gospodu nadvojvode i vojvodu modenskoga i odputovao je jutros opet u Tèrst.

— Gospodin nadvojvoda Josip otići će koncem travnja u Peštu, da prisutstvuje svečanom razkritju spomenika, koi je posvećen njegovom otcu, pokojnom gospodinu nadvojvodi palatinu. I gospoja nadvojvodinja Jelisava i gospodin nadvojvoda Ferdinand doći će tim povodom u Peštu.

— Predsiednik ovdiešnje burzovne komore, bankovni ravnatelj i veletèržac, g. Robert, ubio se je iz pištolja. Mučna bolest, tèrzanje u glavi i nedavno dogodivša se smèrt njegove kćeri potaknuše, kao što se čini, ovoga veoma štovanoga i jako bogatoga tèrgovca na onaj kobni čin. Robert ostavio je imovinu, koju ciene na tri milijuna forintih.

— Banknote glaseće na konvencionalni novac primaju se polag posliednjega oglasa narodne banke samo jošte do konca t. m. putem promienjivanja. Budući pako da se jošte nalazi znatna množina takovih banknotah (polag posliednjega bankovnoga izkaza 22 1/2 mil. f.) u okolovanju, produljit će se po svoj prilici jošte nadalje rok za promienjivanje.

— Pogreb grofa Stiepana Szechenyi-a, koi je bio u utorak u podne u döblingskoj župnoj cèrkvi, bio je kao što „Wanderer“ javlja, tako jednostavan, da nebi jednostavniji biti mogao ni kod najprostijega gradjana. Naredjenje, da se pogrebna svetkovina ima uskorit za 24 sata, bijaše učinjeno tako kasno, da je i od istih u Beču nalazećih se prijatelja preminuvšega, samo malo ih ovu promienu u vrieme saznati moglo. Izvan toga bio je jošte jedan veliki dio aristokracije pogrebom kneza Starhenberga, koi se je takodjer sbio u 1 sat, prepriečen. Tako se dogodi, da je mala döblinska župna cèrkva jedva na polak napunjena bila; sakupilo se od prilike 50—60 osobah, koje su u ostalom malone svekolike pripadale najvišjem ugarskom plemstvu. Mi smo opazili poimence grofove: Gjorgja Andrassy-a, Ivana Barkpozy-a, Emila Dessewffy-a, Antuna Sećena, J. Waldsteina, Wenkheima, Franju i Henrika Zichy-a; barone: Achzela, pukovnika Babarczy-a, biskupa Lonovića, dèržavnoga viećnika Szögyenyi-a, dvorskoga viećnika Zsedenyi-a; najbližja rodbina preminuvšega grofa bila je naravno svakolika prisutna. Izvan gèrbovah poredjenih po stienama, nije bilo nikakova veleliepja; mèrtvo tielo jednoga od najvećih velikašah ugarskih, koi je ujedno pravi tajni savietnik i komornik, zatim množinom redovah urešen bio, krio je jednostavan, samo kèrstom nakićen odar. U 12 1/2 sata bio je donešen u cèrkvu i odmah od župnoga svećenstva blagoslovljen; prisutni ostaše zatim od prilike jošte četvèrt sata u cèrkvi sakupljeni tiho moleći se bogu; zatim razidje se skupština mukom mučeć i samo dugačka povorka karucah i bogato obučeni sluge — gospoda sama dodjoše u najjednostavnijoj narodnoj nošnji — kazahu, da je preminuvši pripadao otmienim krugovima. Mèrtvo tielo već je odvezeno u Zinkendorf.

Talijanska.

Rim, 11. travnja. General Lamoricière izrazio je u jednoj na vojsku upravljenoj dnevnoj zapoviedi, da nije kasnio opet latiti se mača, pozvan po papi i po katolicima duboko uzdèrmanim riečima Vatikana. Kèršćanstvo je, veli, život civilizacije. Evropi prieti prevrat, kao što joj je niekada prietio Islam. Stvar papinstva, stvar civilizacije i slobode skopčane su zajedno. — Neka se vojnici uzdaju u uspieh stvari, koja im je povierena.

Bolonja, 4. travnja. „Monitore Toscano“ služi se za Sardiniju već imenom Regno italiano.

Genova, 4. travnja. Kažu da će kralj dne 15. t. m. ovamo doći, ukèrcat se 16. put Livorna a 17. dèržati ulaz u Firencu.

Turin, 11. travnja. Poklisari savojski, izim dvojice, naviestili su predsiedniku, da se sada neće dolaziti u komorske siednice, s tim dodatkom, da je plod glasovanja tim manje sumnjiv, što planine, jezik, običaji i tèrgovački odnosi Savoju čine francuzkom i zemlja je osviedočena, da neće biti razciepljena. Polag lista „Gazzetta di Nizza“ izići će iz grada tako francuzka kao i talijanska vojska, da obezbiede slobodu glasovanja.

— Turin 12. travnja. Jedna interpelacija Garibaldova neodobrava postupanje vlade, kao vredjajuće slobodu glasovanja. Komora prelazi na dnevni red s tom opazkom, da se je nadat, da će vlada umieti shodno konštitucionalnim načelima sačuvat slobodu glasovanja u Savoji i Nici.

Turska.

Carigrad 7. travnja. Ministerrezident u Berlinu, Aristarhi-bej, naimenovan je izvanrednim poslanikom i opunomoćenim ministrom u prijašnji hanseatski poslonoša, sada turski podanik, gospodin Mordtmann za člana tèrgovačkoga vieća. Deputacija, koju je poslao knez Miloš, prispiela je u Carigrad. Ona sastoji iz predstavnika Rajevića, glavnoga ravnatelja mostovah i drumovah, Ivanovića, prote Pavlovića, komisara za brodarstvo na Dunavu Čukića i prijašnjega tajnika sèrbske agencije u Carigradu Lehćanina. „Journal de Constantinople“ govori o svèrsi ove deputacije veoma neprijazno i veli, da ista netraži ništa manjega, nego da se sasvim odstrane prava suzerenoga dvora, ukine povlastice i pravice, koje sèrbski narod naprema svakoj knežeskoj obitelji uživa, i da se kneževina učini podpunoma nezavisnom od turskoga suzerenstva na korist vladajuće knežeske obitelji. Kao zahtieve, koje ima deputacija predložit, naznačuje ovaj list sliedeća: Nasliedno knežesko dostojanstvo, promienu člankah ugovora, koji se protežu na prava suzerenstva, preinačanje naredabah, koje se protežu na prava Turakah u Sèrbiji živućih, kao i onih, koje se tiču tvèrdjave beogradske, ustanovljenje novih carinskih, dà što više, i graničnih opredieljenjah. „J. d. C.“ dodaje, da su nieki s pitanjima, potaknutim sada u Sèrbiji, u savez donieti hotieli vojničke miere, koje je porta u posliednje vrieme preduzela t. j. saziv jednoga redifskoga sbora u Rumeliji i Anatoliji i smieštenje istoga u Šumli, Dolmi-Tusti, Krisaviji, Travniku itd. No, veli list, porti nezadaje stanje Sèrbije tako ozbiljnu skèrb, da bi joj se u govoru stojeća oružanja činila neobhodno potrebnima. Porta može u sadanjim okolnostima

uzdat se u simpatiju velikih silah, kojih moralnu podporu ona više scieni, nego svako drugo očitovanje i misli, da je saziv od niekoliko hiljadah momakah samo opresna miera od strane vlade, koja, kao svaka druga, koja hoće da bude štovana, svoje vojske sile stavlja u pravo razmierje s potrebama vremena i dogadjajah, koji bi se u budućem dogoditi mogli. U jednom kasnijem broju javlja isti list, da će se 20 batalijunah poslati u Prištinu, da dopune opredieljeni broj rumeljske vojske, koja će posliednja, poleg „Levant Heralda" usljed ovoga podkriepljenja imati do 70.000 momakah.

Parna korveta „Beyrut" odplovila je put Dunava da prime vojvodu Brabantskoga i ovamo doprati, na nju ukèrcao se je i belgijski poslanik, gospodin Solvyns.

Brigadski general Alipaša dobio je zapoviest, da otidje u Hercegovinu, da preuzme zapovjedničtvo nad tamošnjom vojskom. Miesto njega doći će Ahmetpaša u Skadar u Arbanaskoj.

Sardinski pukovnik Mazzucatto došao je u Carigrad.

C. k. poslanik baron Prokeš ići će na dopust. Grof Ludolf, koi je sada poslanstvu u Parizu pridružen, preuzeti će medjutim upravu poslovah.

Polag posliednjih viestih iz Krete vladao je tamo podpuni mir.

Komisija za cèrnogorske granice otići će, prije nego se razidje, još jedan put u Skadar a od onud će otići na granicu, da poravna više razpremnih pitanjah protežućih se na posiedovanje privatnih osobah.

Gospoda Contius, podkancelar pruskoga poslanstva u Carigradu, i grof Lynar, član istoga poslanstva došli su u Smirnu, da izvedu iztragu, koja je povedena proti Spiegelthalu.

Španjolska.

Madrit, 11. travnja. Vlada upotrebljava sva moguća, da uhvati grofa Montemolina i njegova brata.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin, 12. travnja. „Neue preussische Zeitung" javlja: u ubavieštenim krugovima nadaju se, da će za rukom poći da se u obziru Švajcarske sjedine Austrija, Pruska i Engleska. U obziru Rusije nemisle imenovane novine, da se može isto kazati.

Berna 12. travnja. Savezno vieće protestuje u novoj na velike sile upravljenoj okružnici proti glasovanju naroda, naročenom na 22. travnja, koje se ima izvesti polag občinah i koje imaju sa dà i ne odgovorit jedino na pitanje, da li pučanstvo želi sdruženje s Francuzkom. Savezno vieće ogradjuje se proti pravnim posliedicama, koje bi se izvodit mogle iz glasovanja obavljenoga bez sudielovanja Švajcarske.

Narodni savietnik Dapples odredjen je za Berlin.

London 13. travnja. Jedna „Timesova" depeša javlja, da je ovdiešnji engleski konsul otišao iz grada na jednom u luci nalazećem se engleskom brodu.

Turin 12. travnja. Za predsiednike komore izabrani su: Andreucci, Minghetti, Teschio i Malmusi. [illegible]

General Wildenbruch prispeo je ovamo.

Paris 14. travnja. Parižki list „Opinion Nationale" razprostranjuje, oslanjajući se na bordarske viesti, opet iz Marsilje prispievši glas o ustanku, koi je dne 8. u večer, kako veli, buknuo u Mesini. Brod, koi je taj glas u Marsilju doneo, hoće da je noćju čuo gruvanje topovah.

Knjižtvo.

„Словенска азбука кирилица и латиница една напрама другој; написао Е. Чакра"

označio Iv. Tkić.

Amicus Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica veritas.

Mnogo se prepiru i pišu slovjenski učenjaci o tem, koja li je azbuka starija, glagoljica ili ćirilica, i tko koju obrete. Jedni drže glagoljicu za prastaru slovjensku azbuku, drugi pripisuju njezino obretenje sv. Jerolimu, treći tvrde, da sv. Ćiril slovjenski apostol nije pisao ćirilicom, nego glagoljicom; četvrti pako drže, da je istom u XII. stoljeću glagoljica obretena itd. Isto tako razna mnenja vladaju sa ćirilicu; jedni vele, da sv. Ćiril nije nikad pisao glagoljicom već ćirilicom, drugi pako ćirilicu pripisuju sv. Klimentu itd. — Gosp Čakra u gore napomenutoj knjigi, koju razdieli na tri ka odsjeka, tvrdi, i to u prvom: da *a*) Slovjeni imadoše svoju azbuku pre Kirila i pre Krista, koju *b*) sv. Jerolim dovede u bolji red godine 420.; zatim *c*) da sv. Ćiril prekroji slovjensku azbuku godine 855. na grčku; i *d*) da sv. Kliment taj prekroj Ćirilov usavrši. Koliko je u tom istine, odgovoram sljedeć vjerodostojne pisce:

Da Slovjeni prije sv. Ćirila neimaše nikakove azbuke za pisanje knjig (ovamo nespada rimsko pismo, koje imahu, da si zabilježe, da njim vraćaju itd., kao što kod nas seljaci imaju svoje rovaše, pa ipak nitko netvrdi, da naši seljaci pišu), dokazuje nam životopisac Ćirilov, gdje navadja sv. Ćirila govorećega caru Mihalju, prigodom svoga poziva za moravskoga apoštola „s radostija idu tamo, ašte imajut bukvy (knjig) v jezik svoj." Car mu odgovori: „Died moj, i otac moj i ini mnozi iskavše togo, njesut obreli, to kako az mogu to obresti." — Drugi za tim svjedok je monak Hrabr „Prežde ubo Slovjene nejmjehu knig (literas) nu črtami i riezami čtjehau suše i gatjahaa." A riezi i črte nebijahu pismena za pisanje knjig, kao što i Hrabr očito veli „nejmjeha knig. Stvori im (Ćiril) pismena." To nas uči, da neimahu pismena sposobna za pisanje knjig, jer ako bi takova imali, imali bi valjda i knjige, pa im nebi trebao sv. Ćiril sastaviti nove azbuke? Za starinu slovjenskoga pisma navadja g. Čakra iz narodnih piesam onu razpravu, što se porodi medju Mrnjavići i mladim Urošem o Dušanov prestol; te da ta dva takmeca upitaše Kraljevića Marka za savjet i uprosiše za sud, a on „uzev knjige starodavne" odsudi im. Ovaj čin dogodi se po historiji oko godine 1356., dakle pet viekov po smrti sv. Ćirila; a što Marko uze knjige starodavne, to te knjige mogahu biti dva, tri, il četiri stoljeća stare (sto su dakako i vrlo stare), dakle svakako po smrti Ćirilovoj. To isto valja i za Jug Bogdana „Da je gledim sinci u knjigama — Jel' Milica Lazu sudjenica." Taj Lazo Grebljenović dolazi takodjer pet stoljeć po Ćirilu, jer umre god. 1389. Drugo, ovdie nije govor o knjigam, već Jug Bogdan ovdie za srećke govori, nestoji bo u nijednoj knjigi, tko je komu sudjen. Osim toga jao si ga po narode, da su od kritične važnosti ovi plodovi ugrijane mašte, — da se o korenodubju riečih, radi bajde de, al po toli odlučen historički moment traži se nepobojna kritičnost u dokazih. — Što se pako čita u Kraljodvorskom rukopisu, da pristupiše dvije mudrice dievojke, vješte pravdi i zakonu, to nas ništa nesmeta, jer rekosmo da Slovjeni poznaše rimsko pismo, koje brojeći, bilježeći il vraćajući rabiše; drugo ovdje razumjevat se mogu i srećke, kao kod Židov Urim i Tumim; treće, taj čin, premda se sbio u VIII. stoljeću, napisan je istom u svršetku IX., gdje je valjda i pisac što sa svoje strane dodao, da mu izadje krasnija piesma. Netreba nam dalje dokazivat, da Slovjeni imadoše prije Krista svoju azbuku, gdje si g. Č. na drugom mjestu str. 28. protuslovi „kao što staroistočni narodi: indiski, feniciski, egipatski imadoše pre svoje samo eroglife, kao što i staroslovenski imade črte i rieze, tako i starogermanski imade svoje znake pod imenom rune, kojim svoja mišljenja nemo izjavljivaše", ako runo bijaše pismo za knjige, zašto ga neupotrebljavaše Gothi? Zašto tim pismom nije Ulfil pisao svoje prevode? itd.; ako nebijahu runa pismena, dakle neimahu ni Slovjeni svoga pismena sposobna za pisanje knig. Tko dakle obrete slovjensku azbuku? Sv. Jerolim?

(Dalje će sliediti.)

Za Kačićevu stogodišnju uspomenu dadoše klerici zag. nadbiskupije: Gj. Deželić 50 nov., Ignjat Canjuga 30 n., Stiep. Vuković 30 n., Zdravko Niemčić 80 n., Ivan Ne[illegible] 50 n., Stiep. Večković 50 n., Frannjo Pavlović 30 n., Pejo Krajač 35 n., Franjo Kolarić 40 n., Pavao Leder 30 n., Mih. Filetić 11 n., Ivan Bauer 20 n., Vil. Mayer 20 n. Antun Luči 30 n., Ivan Turk 50 n., Janko Vuković 20 n., Slavoljub Perok 50 n., M. Bellas 20 n., Franjo Čukelin 20 n., Ivan Jakić-Erös 50 n., Miško Kovačić 50 n., Blaž Lorković 50 n., Stiepan Kramarić 20 n., Gjuradj Matosović 20 n., Ivo Tomšić 30 n., Drag. Ferkić 30 n., Marko Lončarić 1 stot, Stiep. Haraminčić 1 st., Angjeo Herkov 30 n., Ivan Maletić 50 n., Slavomir Jelošić 35 n., Malec Josip 50 n., Kučak Stiep. 30 n., Kolarić Makso 30 n., Krolec Stiep. 50 n., Pinter Lavoslav 1 stot., Golešić 20 nov., Aleks. Jalšovec 30 n., Milan Kućenjak 35 n., Pupek Franjo 40 n., Poljak Jos. 1 st., Petar Mikojević 40 n., Fr. Keller 40 n., Viek. Vèrban 40 n., Pav. Šlibar 20 n., Philip Maria 20 n., Ivan Čavličar 30 n. — Ukupno 18 f. 56 nov. Nadalje p. n. gg. Milić Stanko c. k. major i gr. čeonik u sr. Karlovcih 2 st., Ristić Mih. učit. gim. 1 st., Illakovac Tom. podj. i žup. 2 st., St. Pet. Babić kapel. 1 st. sva tri u sr. Karlović i Borovečki Janko žup. upr. u Martinskoj-vesi 2 st. — Ukupno 8 st. a. vr.

U Zagrebu 11. travnja 1860.

Stiepan Novotny m. p.
taj. hist. družtva.

Kazališna obznana.

Sutra u utorak dne 17. travnja predstavljat će se pèrvi put:

La Favorita

opera u četiri čina od Gaetana Donizetti-a.

Ovaj večer će pèrvi put pievat prima donna Bianca Bellocchio.

Današnjem broju priložen je oglas o izviešću upravljajućega odbora. Zaklade Jellačića Bana vèrhu upravljanja iste zaklade za vrieme od 1. studenoga 1858, do posliednjega listopada 1859.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2431 (150) 3—[illegible]

Kundmachung.

Am 26. April 1860 um 9 Uhr Vormittags wird hieramts die Verpachtung des hierortigen ärar: Seidenspinngebäudes sammt Zugehörungen NC. 184 in der Seidenspinngasse auf ein Jahr mit stillschweigender Erneuerung auf ein zweites und drittes Jahr vorgenommen werden.

Als Ausrufspreis ist mit Rücksicht auf *den letzten* Pachtschilling ein Betrag per 273 fl. *festgesetzt*, und es wird 10% hievon als Vadium bei der mündlichen Verhandlung zu erlegen, oder schriftlichen Offerten, welche bis zum Beginne der mündlichen Verhandlung angenommen werden beizuschliessen sein.

Die weiteren Bedingungen sind in der Kundmachung vom 29. Jänner 1860 Z. 797 ersichtlich, und können auch hier eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Warasdin 12. April 1860.

Nr. 5358-5200 (138) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Da mit dem Studienjahre 18⁶⁰/₆₁ die V. Klasse der k. k. Oberrealschule zu Kaschau ins Leben zu treten hat, so sind bis dahin zwei Lehrer*stellen u. z.*: 1. für Phisik in der Oberrealschule als Hauptfach und 2. für Deutsche Sprache als Hauptfach und der slavischen Sprache oder Geografie als Nebenfach, zu besetzen.

Für diese Lehrerstellen mit welchen ein Gehalt von 630 fl. ö. W. respective 840 fl. ö. W. denn der Anspruch auf Dezemalzulagen von je 210 fl. ö. W. verbunden ist wird der Konkurs bis Ende Juni 1860 ausgeschrieben.

Die Bewerber um diese Stellen, haben ihre an das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht zu stilisirenden Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Religion, Standes und allfälligen Anzahl der Kinder ferner ihrer bisherigen Verwendung, Fach und Sprachkenntnisse, moralischen und politischen Verhaltens, endlich unter Angabe, ob sie mit einem der an diesen Schulen bereits angestellten Lehrer in Verwandschaft oder Schwägerschaft und in welchem Grade stehen im vorschriftsmässigen Wege *sicher* einzubringen.

Von der k. k. Statthalterei Abtheilung.
Kaschau am 25. März 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 17. TRAVNJA 1860. Broj 89.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. poslati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Položaj švajcarske stvari takav je žalibože, da se više nije moguće ničemu nadati. „Bund“ potvèrdjuje, da je savezno vieće dne 9. t. m. na udivljenje sviuh naredilo, da se raspusti veći dio vojenih sborovah sazvanih na tiečaj opetovanja. Ova miera, koja se smatra kao začasna pobieda manje večine u saveznom vieću o Stampfli-u i što je još gore, ipak kao konačni učinak Thouvenelove note, proizvodi raztuće nepogodovanje kod naroda.

„Bund“ izražuje u kratko stanje Švajcarske u tom obziru na sliedeći tèrpki način: Švajcarska protestovala je proti ustupu Savoje — ugovor o ustupu bio je sklopljen i proglašen; Švajcarska protestovala je proti posiednutju — početak za pravo posiednutje već je učinjen; Švajcarska protestovala je proti glasovanju, dok se š njom nesporazumju — glasovanje, se ništanemanje pripravlja; Švajcarska protestovala je proti promieni sadanjega stanja prije kongresa — Francuzka neće kongresa, dok neposiedne Savoju. „Toliko ruglja nebi bili naši predji za cielo tèrpili!“

Raspuštena vojska iznosi četiri batalijona i tri kompanije strielacah. Švajcarska razoruža se dakle konačno i gledat će, da diplomatičnim putem spase, što se spasiti može.

Što će na to sliedit jest glasovanje u Savoji. Iz Ginevre (7. travnja) piše dopisnik Daily Newsa, da sva očitovanja za sdruženje sa Švajcarskom u neutralizovanim provincijama Savoje postaju od dana do dana teža. Svakolika uprava ponovljena je, budući da su piemonteski činovnici udaljeni i zamienjeni pristašama Francuzke.

Promicanje letućih spisah, novinah i pisamah, koja su proti sdruženju s Francuzkom ili se propriečuje ili zateže. Dolazak gospodina Laity-a potaknuo je veoma revnost i dielatnost francuzkih opravnikah, i na pučanstvo, koje je samo malo priviklo opirat se zapoviedima vlade, učinio silan utisak. Obećanje svake vèrsti — Banke, željeznice, službe itd. — raznose se, dočim se s druge strane neštede ni sredstva za poplašenje i čuje se, da je već i rieč „Cayenne“ izrečena.

Može se dakle unapred znati, da će kod obćenitoga glasovanja biti velika većina za Francuzku. Sirома narod ni nemože inako nego glasovati za Francuzku, jer mu neostavljaju u pitanju, na koje ima odgovorit, drugo nego izreći se za Francuzku ili Piemont, a poznato mu je, da ga se je posliednji za vazda odreko.

Po svoj prilici sada će se savezno vieće na temelju Thouvenelovih predlogah s tuilerijskim kabinetom upustit ili već se je upustilo u neposredno dogovaranje. O temelju ovoga dogovaranja govori se različito, no svi se u tom slažu, da će Chablais i Faucigny zajedno s ostalom Savojom pripasti Francuzkoj, no da se na savojskoj obali ginevranskoga jezera nude garancije Švajcarskoj, što se naime u Parizu razumieva pod garancijama.

Parižki dopisnik Advertiserov piše: „Gospodin Reeve odputovao je s posebnim nalogom lorda Johna Russella iz Londona u Bernu. U francuzkom ministarstvu unutarnjih poslovah govori se sasvim očito o njegovim naputcima. Englezki kabinet javlja po njemu Švajcarskoj, da je car Napoleon obećao, da će niekoliko miljah zemlje na desnoj obali ginevranskoga jezera ustupit Švajcarskoj, no da su time njegove koncesije izcèrpljene. Englezka vlada savietuje Švajcarsku, da uzme što može dobit, i neka se ostalom nada od budućnosti.

Poluslužbeni list „Patrie“ sadèržaje sliedeću notu: Jedan milanezki list javlja, da poleg novih zapoviestih imaju divizije Autemarre, Uhrich i Bourbaki ostati u Lombardiji. Ova viest nije istinita. Divizija Uhrich već putuje, a divizija Bourbaki krenut će dne 11. t. m. Divizija Autemarre otići će možebiti najkasnije, što pako neće reći, da je razpremljenje obustavljeno. Odlazak neprestano biva i uvietuje se samo vremenom, koje iziskuje izvedenje takove miere.“

Viesti iz Italije u obziru na stanje stvarih u Napulju jošte si svejedнako protuslove. „Giornale del Regno“ od 4. tvèrdi, da je ugušeno cielo gibanje; novije viesti iz Napulja od 10. t. m. u turinskim listovima tvèrde, da se gibanje u Siciliji razprostanjuje u tolikoj mieri, da se neprestano vojska iskèrcuje na otok, u unutrašnjosti kojega sakupljeno je, vele, 10,000 dobro oboružanih buntovnikah, koji su kako tvèrde, presiekli kanale obćeće s Palermom i obkolili formalno ovaj grad. U Napulju vlada, vele, velika razdraženost i u ulici Toledo bila je demonštracija na korist ustava. Svietinu raztierali su dragoni.

Papinsku vladu pozvao je turinski kabinet, da mu preda gradjanske prestupnike ili ine Romanjole zapšene zbog političkih prestupah i da nepropriеči da se s palače firentinske, službene stolice toskanskoga poslanika, snimi velikovojvodski gèrb. Ujedno javljeno je najamnicima i zakupnicima velikojvodske ili narodne imovine, da nemaju odsele dotične svote plaćati dosadanjim pobiračima istih, već novonaimenovanim punomoćnicima. Čini se da rimska vlada nekani na to odgovorit.

Lamoriciére-u pisalo je više francuzkih oficirah, da su voljni pod njim služiti i jedan podpukovnik, koi izvan službe živi, već je iz Pariza odputovao u Rim. Lamoriciére pisao je niekim svojim prijateljima, da je jedan uviet izmedju onih, pod kojima je primio vèrhovno zapovjedništvo, i taj bio, da mu papa izposluje dozvoljenje od francuzke vlade, bez svakoga sudielovanja od strane generalove. „Ja neću nikada pisati Napoleonu III.“, dodao je, vele, „i neću ga nikada priznati kao cara.“

U jednom madritskom pismu od 5. travnja u „Constitutionnelu“, koi po svoj prilici dolazi od španjolskoga poslanstva, nalazimo sliedeće istinite potankosti, koje se tiču Pariza: Čini se, da je izviestno, da general Cabrera nije mogao dosta rano doći, da buntovnike dočeka kod njihova iskèrcanja. Pošto je glasoviti načelnik karlističke stranke ostavio Liverpool, ukèrcao se je, dočim su se Montemolin i Elio u Cette iskèrcali. No kad se je Cabrera približio obali, već se je bio Ortega dao u bieg. To razjašnjuje, zašto nije mogao naći utočišta u Tortozi, u pučanstvo koje imali su buntovnici pouzdanje. Tortoza kolievka je Cabrerina i njegova pritomnost podbola bi bila niekadašnje njegove drugove.“ —

Dopisi.

Iz Samobora. —c. Na 12. t. m. oko $\frac{1}{2}$10 ure prije podne javi nam se tèli sa zvonikah, koli krikom i vikom, da se je u našem mirovnom gradiću nastanio onaj nemili gost, koga se svatko plaši, koi sve, što mu predanj dodje, u prah i pepeo obraća, — koi je moguć najbogatijega čovieka baciti na prosjački štap. —

Nesgodom bukne vatra u predgradju breganskom, koja je tim strašnija i pogibeljnija bila, čim ju je više upravo duvajući vietar podjarivao. — Nitko već nije dvojio, da će u tih okolnostih više kućah i zdanjah postati plienom toga uzasnoga življa; zato nije ni za čudo bilo, da smo mogli oko sebe, pred sobom i za sobom čuti sveobći jauk i plač; — dapače bile je više primierah, gdie su u sdvojnosti obližnji susiedi sa svojom diečicom grabili, što su mogli i bieżali, dalje si tražeći krov.

Čitatelji ovih redakah biti će znalični, kako se je dovèršio taj grozoviti prizor. Prije nego želji njihovoj zadovoljim, siećam jih riečih sv. pisma, koje veli: „Gdie je pogibelj najveća tu je bog najbližje.“ Tako je i tu bilo. Providnosti i dobroti njegovoj ponajprije, pa zatim neutrudivoj braći Samaborcem, kojim u grudih postojano još bratska ljubav stoluje, podje za rukom prešno izbaviti nesrećnika samoga i čitavo miesto iz čeljusti propasti.

Bivši očevidci tolike ljubavi i požèrtvovanja, nemožemo propustiti, da se nezahvalimo dobročiniteljem iz duha duše.

Hvala najprije otcu svemogućemu, hvala zatim poglavarstvu našega grada, koje je svojom revnostju poticalo ljude na bratsku pomoć. Hvala Vam braćo mila — gradjani. Bog Vas nadario obilnom plaćom u ovom i boljem životu.

Na posliedku neda mi se na imo, da nenapomenem još jednoga plemenitoga čina, koi je pozornost svih na se povuko. Taj plemeniti čin je plod iskrene ljubavi presvetloga grofa Hypolita Palavicini-a.

Uposred najprostijih braniteljah — mògo si opaziti i toga slavnoga muža, kako on nepazeći na čast i dostojanstvo, kojega resi — liepim primierom dokaza ljubav, koju prama nam goji. Nije on pazio na trud i neugodnosti, koje su obično u takovu poslu neizbiežive, dapače se je najvećoj pogibelji izvèrgao, gdie bi se bio mogao krov nanj srušiti!

Tko se nebi radovao, da živi u takovu krugu, u kojem najveći dostojanstvenici prednjače toli sjajnimi izgledi ljubavi bližnjega.

Kad sam već poveo rieč o tom vèrlom mužu, hoću da ga jošte bolje upoznam s obćinstvom našim.

Pomenuti presvietli gospodin u našoj je okolici obće poznat i štovan kao pravi otac.

Njegov je grad više putah naličan ne dvoru visoka muža; već priliči više u duševnom smislu — špilji pustinjačkoj; jer što se je niekoć u ovakovih obično sbivalo, to njegova blagost i dobrota čini dan danas u svom bogatom dvoru.

Treba li tko izvèrstna savieta? Ajde k njemu.

Treba li komu izvidati ine duševne rane? On ti pruža liek. — Treba li komu što za tielo? On ti pruža pomoćnu ruke. Da se o tom osviedočiš, dodji, vidi, pitaj; viditi ćeš, čuti ćeš!

Blago nam! Blago i njemu, ne kao da bi mu mi što mogli dati. Tomu nismo dorasli, niti on toga neište: Blago njemu; jer će on primiti za ta svoja bezprimierna diela vienac slave od sgora.

No nećemo ipak da budemo samo bezazleni sviedoci njegovih visokih dobročinstvah, da nebi sviet i naš značaj označio riečmi, kojimi je označio nieki rimski pisac rekav o niekom: „Kada si mi rekao, da je nezahvalan, sve si mi kazao.“ Sačuvaj nas bože od toga!

Nosimo mi harno sèrce u grudih. Zato, Slavni mužu, primi od nas taj jedini dar što smo Ti ga vèrstni dati — sèrce Ti dajemo. Primi ga i budi uvieren, da će se nesamo sadašnji

viek nego i potomstvo naše sa zahvalnostju sjecati Tvojih dobročinah, Tvoga plemenitoga sèrca!

Austrijanska carevina.

Zagreb 17. travnja. Presvietli i prečastni gospodin biskup križevački, Gjuro Smičiklas, izvolio je ovdiešnjem družtvu čoviečnosti narodnoga zajma obveznicu od 50 f. sr. skupa s odnosnim kuponima pokloniti i kroz to utemeljiteljem istoga družtva postati. Za velikodušni taj dar izražava dotično ravnateljstvo najtoplju zahvalnost.

— Kao što nam javlja g. bosiljevački župnik, blagoisvolio je preuzvišeni gospodin Laval grof Nugent, c. k. bojni maršal itd., vlastelin bosiljevački, pozvatom svojom čoviekoljubnostju i ljubavju prama narodu našemu ganut, odrediti: da se od njegove strane 200 fr. a. vr. medju najsiromašnije žitelje bosiljevačke župe razdieli, a gospodin Josip Benić, tèrgovac karlovački, koga gospod bog izim vremenitih dobarah i milostivim sèrcem nadari, imao je dobrotu sa deset vaganah kukuruza pet obiteljih u ovo zlokobno doba izdèržati, što se time s izrazom najtoplije zahvalnosti od dotične strane stavlja do obćega znanja.

Zagreb 15. travnja. Kako se ovdie pripomoć od 5714 for., poslana iz Pešte stradajućim u Hèrvatskoj i Slavoniji, donešena po gospodi grofima Beli Festetiću, Alexandru Károlyi-u i baronu Podmaničkomu veoma priznaje, dokazuje gostoljubivi doček, koi im je u dio pao. Dne 14. t. m. dalo im je više gospode sučlanovah čitaonice u dvorani narodnoga doma obied, koi se pievanjem i glasbom stopram okolo 8 satih u večer sverši a sinoć su goreimenovana gospoda, kad su se u jednoj loži u kazalištu pokazali, klicanjem „živili!“ i „eljen“ pozdravljeni, kad su pako izišli iz kazališta, istim klicanjem praćeni bili. (Ag. Ztg.)

Talijanska.

Turin 9. travnja. Govori se, da će nadbiskup genoveski, monsignor Charvaz, bivši kraljev učitelj, otići u Rim s osobitom naručbom. Stvar nije jošte sasvim čvèrsto ustanovljena.

Napuljski bieguuci nalazeći se u Turinu i odagnanici pod predvodničtvom Poëria dèržali su skupštinu i jednoglasno zaključili, da se kraljestvo obiuh Sicilijah sjedini s Piemontom!

Francuzka.

Pariz 11. travnja. Danas se je ovdie raznéo glas, da se je razpra medju Francuzkom i Švajcarskom izravnala prijateljskim načinom. Kažu, da je francuzka vlada na to pristala, da se Švajcarskoj ustupi onaj dio Savoje, koi leži na obalama ginevranskoga jezera kao i obronci bèrdah, koji Chablais i Faucigny diele od kantona valiskoga.

Kao što iz Pariza javljaju, podielio je car Napoleon generalu Lamoricière-u stopram onda dozvoljenje da stupi u papinu službu, kad je naročito izjavljenje kralja Franje u rukama imao, da nemože papi poslati vojske. Važno je doznati, da je general medju uvietima i taj stavio, da se ima proti Piemontu samo braniti i da se neće dati upotrebit na to, da Romanju opet osvoji; njegova glavna zadaća jest ta, da opet ustroji papinsku vojsku, da sveti otac dodje u stanje, da mu nebude trebalo inostrane zaštite i da uzmogne odpustiti Francuze. Ako se ove viesti potvèrde, onda se je nadat, da se u Italiji ove godine neće poremetiti mir.

Španjolska.

Potvèrdjuje se, da nisu jošte uhvatili grofa Montemolina. Po svoj prilici namieravaju dati mu prigode, da uteče.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin, 14. travnja u večer. Redarstveni ravnatelj Stieber uapšen je danas na sudačku zapoviest.

Berna, 14. travnja. Savezno vieće naimenovalo je narodnoga savietnika Dapples-a iz Lausanne za švajcarskoga poslanika u Berlinu.

Carigrad, 14. travnja. Nemiri dogodivši se za katoličkih uskèrsnih praznikah ponovili su se i na gèrčki veliki petak. Turci su napali na gèrčku litiju i s prozorah na nju bacali jajah. Kuća jednoga katolika bila je opustošena, jerbo su mislili, da su napadi od onud proizišli. Boje se za dojduću nedielju i preduzete su redarstvene miere. Dogadjaj se nedèrži od političke važnosti.

Knjižtvo.

„Словенска азбука кирилица и латиница една напрама другој; написао Е. Чакра“

označio Iv. Tkić.

(Nadalje.)

Da sveti Jerolim nesastavi niti nepopravi slovjenske azbuke, svjedoči nam Farlato Illyr. Sac. Tom. III. p. 90. „Qui Heronimum alterius alphabethi, quod bukbica vocant, inventorem faciunt, ab eoque sacra biblia, liturgiamque in sermonem slavicum translata esse putant, ii summo in errore, et in antiquarum rerum, temporumque ignorantia versantur.“ Anselmo Banduri piše: „Nenalazi se nigdje traga u spisih sv. Jerolima kakovoj slovjenštini; kojoj ako bi bio vješt, u tumačenju, osobito u onih mjestih, gdje se radi o imenih i pismenih Hebrejskih, za stalno bi naveo; a što sv. Jerolim pominje jezik materinski (sermonem patriam), to on o latinštini govori, koja bijaše u njegovoj domovini obća.“ Drugo, ako sve bijahu Slovjeni za Jerolimovo vrieme u Panosiji, to je on jur kao diečak bio odveden u Italiju. Što se pako dotiče riečih g. Č. na str. 19., „a da baš glagoljska pismena sastavljaju staroslovensku azbuku, jemči nam psalter Todora, posljednjeg arkiepiskopa Solinskog, koj je pisan gragoljicom 640,“ odgovaram: Godine 630. provališe u Dalmaciju krvožedni Avari, osvojiše i razoriše grad Solin, gdje i pogibe solinski biskup Theodor. Solinci vrativši se u svoj savičaj nenadju drugo nego hrpu kamenja, i videći da im nejma ovdje stana, preselo se u Spliet. Rimski papa Martin dado tim izgubljenim ovcam pastira g. 649 u osobi Ivana Ravenskoga. U Splietu obnovi se dakle solinska biskupija i zato češće splietski prabiskupi nazivaju se solinskimi, kako nam liepo dokazuje poslanica pape Ivana VIII († 882), gdje splietskoga prabiskupa zove solinskim „Reverendissimis et sanctissimis Episcopis.... Ivanni Archipresbytero sanctae sedis Salonitanae,“ premda bijaše splietski. Dolazi zatim u pismih uvjeke „ecclesia Salonitana sive Spalatensis.“ (Vide Jann. Lucii de regn. Dalm. et Crot. p. 90.) Što pako Nikola Rabski god. 1222. veli, da je psaltir vjerno prepisao iz psaltira, koga dade Theodor solinski napis t, nesljedi, da je taj Theodorov psaltir bio pisan za Theodora posljednjega solinskoga biskupa, već za Theodora solinsko-splietskoga prabiskupa (880 — 890), dakle po smrti Cirilovoj († 869). Taj dakle psaltir nedokazuje ni da Slovjeni imaše svoju azbuku pre Krista, niti da sv. Jerolim obrete pismena, već za sv. Cirila, kako će slijedit. Koji obretenje glagoljice pripisuju sv. Jerolimu, navesti nemogu tvrdijeh dokazov, osim pisma pape Inocenca IV. 1248, gdje piše, da tomošnji (dalmatinski) svećenici imaju pismena, kojimi se služe u crkvi, i da ta pismena pronadje sv. Jerolim. Banduri, Assemanji Kohl drže to za nieku pobožnu prevaru, kojom se poslužiše ondješnji svećenici kod pape. A kako se porodi to mnjenje? Assemani ovako pobija mnjenje ovih; što drže sv. Jerolima za svoga domorodca „falsa haec traditio inde orta, quod s. Hieronymus Dalmata fuerit.“ Krasne su rieči popa Brčića „dicitur autem et Hieronymianum (alphabetum) quum praesumat traditio divum Hieronymum ejus auctorem, quae etsi vaga, antiquitatis ejus tamen indubium signum est.“ Tako i mnogi drugi.

(Dalje će sliediti.)

Družtvu za poviest i starine Jugoslavenske na proslavljenje stogodišnjice O. A. Kačića Miošića priniela su p. n. gg. Babukić Viek. prof. gm. 1 st., Popović Anast. 5 st., Lehpamer Jos. prof. 1 st., Horvat Nik. prof. 5 st., Mrazović Mat prof. 5 st., Župan Lavoslav 1 st., Vitković Jos. dob. pom. 1 st., Štauduar Fr. ur. 1 st., Dr Demeter Dim. 1 st., Bradaška Fr. prof. 1 st., Vakanović Ant. 1 st., Mihalić M. c. k. perov. 1 st., Jos. Partaš 1 st., Bogoslav Šulek 1 st., Vèrbančić Slav. odv. 5 st., Halper Mirko c. k. čin 2. st., Veber-Kalčević Adolfo prof. gim. 2 st, Matunci Mart. prof. gim. 1 st. svi u Zagrebu. Gg. Hinko Hladaček i Julij Ljubojević klerici djakovački, Franjo Iveković i Ivan Kuček klerici zagrebački u osrednjem siemeništu u Pešti, svaki po 1 st. Ukupno 40 st. a. vr.

U Zagrebu 14. travnja 1860.

Stiepan Novotny, m. p.
taj hist. družtva.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2481 (150) 3—2

Kundmachung.

Am 26. April 1860 um 9 Uhr Vormittags wird hieramts die Verpachtung des hierortigen ärar: Seidenspinngebäudes sammt Zugehörungen NC. 184 in der Seidenspinngasse auf ein Jahr mit stillschweigender Erneuerung auf ein zweites und drittes Jahr vorgenommen werden.

Als Ausrufspreis ist mit Rücksicht auf den letzten Pachtschilling ein Betrag per 273 fl. festgesetzt, und es wird 10% hievon als Vadium bei der mündlichen Verhandlung zu erlegen, oder schriftlichen Offerten, welche bis zum Beginne der mündlichen Verhandlung angenommen werden beizuschliessen sein.

Die weiteren Bedingungen sind in der Kundmachung vom 29. Jänner 1860 Z. 797 ersichtlich, und können auch hier eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Warasdin 12. April 1860.

Z. 1410 ex 1860. pol. (146). 3—1

Kundmachung.

Zur Wahrung der mit der Kundmachung der hohen k. k. Statthalterei vom 4. April v. J. Z. 2993 erlassenen Norm, betreffend di provisorische Regelung des Jagdwesens wird hiermit mit Bezug auf die in den hierländigen Zeitungen bekannt gegeben Kundmachung vom 27. Jänner d. J. N. 375 neuerlich erinnert, dass innerhalb der Satzzeit nämlich vom 1. Februar bis Ende September im Stadtgebiethe was immer für Namen habendes Wild mit Ausnahme von Raubthieren dann Raub- und Zugvögeln, zu schiessen und zu fangen, dann Vogelnester auszunehmen verboten ist. Insbesonders wird bemerkt, dass Singvögel jeder Art unbedingt und zu jeder Zeit verschont werden müssen.

Uibertreter dieses Verbotes werden im Sinne der kaiserlichen Verordnung vom 20. April 1854 entweder mit Geld oder körperlichen Strafen geahndet. Gleichzeitig wird Jedermann dringend aufgefordert, Uibertreter dieser nur im allgemeinen Interesse erlassenen Anordnung dem Magistrate zur Bestrafung anzuzeigen.

Vom Magistrate der k. k. Landeshauptstadt.
Agram am 11. April 1860.

Lichtenegger.

Nr. 3298 (145) 2—2

Kundmachung.

Von der unterm 28. März 1860 Z. 2863 verlautbarten Pachtverhandlung in Betreff der Wein- und Fleischsteuer in Warasdin erhält es das Abkommen.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Warasdin den 12. April 1860.

OGLASNIK.

Br 141. 3—2

Javna zahvala.

Noćju od 19. na 20. veljače t. g. izgori k mojoj kući br. 132 u Koprivnici spadajuća, kod pèrvoga ugarskoga obćenitoga družtva za osiguranje u Pešti osigurana bivša štala i suša zajedno s jednom takodjer osiguranom kočijom. Kod razvidjenja štete postupalo se na način priznanja vriedan veoma obzirno, i bez svakoga okolišanja i očekivanih neprilikah dobio sam za niekoliko danah pošteno izplaćenu naknadu za pronadjenu štetu. Ja neizražujem time same svoju u istinu duboko osiećanu zahvalu prema družtvu, nego ga i preporučujem svim posjednicima nepokretnostih, i u obziru najjeftinije premijah, što bolje i toplije.

U Koprivnici, u ožujku 1860.

Andrija Oštrić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U SRIEDU | DANA 18. TRAVNJA 1860. | Broj 90.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Dne 14. travnja 1860. izdan je i razposlan I. komad izvadka dèržavo-zakonskoga lista cesarevine austrijanske za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju u hèrvatskom jeziku. U istom se nalazi:

Br. 1. Cesarski patent od 1. siečnja 1860, kriepostan počimajući od 1. siečnja 1860. za svukoliku cesarevinu, kojim se u načinu, kako se do sada proglašuju zakoni i naredbe, odredjuje više preinakah.

Br. 2. Cesarska naredba od 6. siečnja 1860, kriepostna za svukoliku cesarevinu, kojom se ukidaju zakonite stege, postojeće u obziru sviedočbe sposobnosti onih osobah, koje nisu viere kèrstjanske.

Br. 3. Naredba ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 30. siečnja 1860, kriepostna za svekolike krunovine, izim upravnoga okoliša mletačkoga, kraljevine Dalmatinske i Krajine vojničke, u obziru zaprisežeaih poljarah (stražarah iliti čuvarah od poljah), koji će se postaviti, i u obziru postupka pri štetah (kvarovih) poljskih.

Br. 4. Naredba ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i financijah od 5. veljače 1860, kriepostna za kraljevine Ugarsku, Hèrvatsku i Slavoniju, za veliku kneževinu Erdeljsku, sèrbsku Vojvodovinu i Banat tamiški, kojom se cesarska naredba od 12. ožujka 1859 (dèrž. zak. lista br. 46.) razširuje na uredovna diela sudovah urbarskih, na urednike i na pomoćne vlasti istih sudovah.

Br. 5. Naredba ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 5. veljače 1860, kriepostna za kraljevine Ugarsku, Hèrvatsku i Slavoniju, za veliku kneževinu Erderljsku, sèrbsku Vojvodovinu i Banat tamiški, kojom se ostave u stvarih urbarskih dozna čuju podhranjivanja radi sudovom redovitim.

Br. 6. Naredba ministarstvah pravosudja, unutarnjih dielah i financijah od 9. veljače 1860, kriepostna za svekolike krunovine, izim kraljevine Mletačke i Dalmacije, o obračunavanju troškovah, skopčanih sa zatvorom narušnikah dohoderstvenih.

Br. 7. Naredba ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja, financijah i redarstva od 11. veljače 1860, kojom se izdaju i obznanjuju dokladne ustanove k propisu od 29. siečnja 1853 dèrž. zak. lista br. 16), radi izvèršbe previšnjega patenta o oružju od 24. listopada 1852 (dèrž. zak. lista br. 223).

Br. 8. Naredba ministarstva pravosudja od 16. veljače 1860, kriepostna za svukoliku cesarevinu, o tom, da zemaljski sud u Salcburgu i u napredak ima nadležan biti glede sločinstva, koja spadaju pod §§. 58—66 zakona kaznenoga.

Br. 9. Cesarska naredba od 18. veljače 1860, kriepostna za dolnju Austriju, Česku, Moravsku, Slesko, Ugarsku, sèrbsku Vojvodovinu s Banatom tamiškim, zatim za Hèrvatsku, Slavoniju, Erdeljsku, Primorje i Dalmaciju, o tom, da su Izraelitjani (Židovi) sposobni posiedovati dobarah nepokretnih.

Br. 10. Naredba ministarstva pravosudja od 29. veljače 1860, kriepostna za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, kojom se izjavljuje, da se naredba ministarstva pravosudja od 22. siečnja 1853 (dèrž. zak. lista br. 13) uporavljivati imade i na osude i rekvisicije sudovah u lombardezkih krajevih, ustupljenih kraljevini Sardinskoj.

Br. 11. Naredba ministarstva pravosudja od 5. ožujka 1860, kriepostna za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju, kojom se obustavljaju ovèrhe (exekucije) na zadruge radi dugovah, što ih imadu pojedini kućani.

Br. 12. Naredba ministarstvah pravosudja, unutarnjih dielah i financijah od 14. ožujka 1860, kriepostna za svukoliku cesarevinu, kojom se izvèršbe §. 4., sadèržanoga u previšnjem patentu od 1. siečnja 1860 (br. 3. dèrž. zak. lista), ustanovljuje rok, od kojega će se početi kriepost naredabah, što ih izdaju vlasti zemaljske.

Br. 13. Naredba ministarstvah unutarnjih dielah i redarstva od 14. ožujka 1860, kriepostna za svukoliku cesarevinu, izim mletačkoga upravnoga okoliša i Krajine vojničke, kojom se propisuje, da poslovne knjige (poslovnici), zavedene novim zakonom obèrtnim, imadu valjati kao izpravne putne i kao iskaznice.

Br. 14. Naredba ministarstva pravosudja od 18. ožujka 1860. kriepostna za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, kojom se ustanove, sadèržane u §§. 117., 158. i 321. postupnika kaznenoga, razprostiru i na druge osobe, koje su u javnoj službi.

Neuredovni dio.

Dopisi.

R. L. Iz bosiljevačkoga kotara 16. travnja. Ja sam izviestio občinsvo svojim dopisom od 1. travnja u Nar. Nov. o siromaštvu vladajućem u ovim predielima. Sieverinska obćina u bosiljevačkom kotaru ima preko 6000 dušah, koje od prilike u 600 kućah prebivaju. U tih 600 kućah vlada toliko siromaštvo, da bi sada, ako bi ih tko redomice prošao, jedva u 100 našao potrebne hrane samo na osam danah a na dulje neima ni govora. Može se pouzdanostju reći, da polovica od svih kućah jest tako siromašna, da bez podpore od drugud težko će preživiti moći. Ona druga polovica možda da ima blaga, svake po dva volka i tegliti će duge po novoj cesti, dok bude moguće. Dakako da je i za ove žitelje uslied neprestano nepovoljnoga vremena nestajeće potrebite radnje oko poljskoga gospodarstva za nieko vrieme svaki dobitak nestao, a i kèrme za blago je pofalilo. Dakle bi sila pomoći zbilja trebalo, da se ovim ljudem niešto olakkoti.

Dosada je razdieljeno ovoj obćini ukupno 300 vaganah kukuruza; od toga nadareno je 300 stradajućih kućah. Dakle zapalo je od prilike na kuću po 1 vagan, a što je to prema tolikoj nevolji, prema tolikoj množini stradajućih žiteljah? Sa 300 vaganah jedva se zadovoljiti kroz osam danah prehraniše.

Vidit će dakle svatko već iz ovoga, da još nije sve učinjeno, da ima još mnogo posla, da se svietina izbavi od propasti.

Sada je nastala poljska radnja i trebat će za poslenike kriepčije brane, da im posao uspieši. Trebat će i siemena za sietvu, a narod ga je većinom radi oskudice potrošio. Tko ništa nesije, neće ni žeti. Bojat se je pojava od ovoga lieta i na godinu, ako se u tom pogledu nebude što uredilo.

Od nieko doba diele po susiednoj Kranjskoj župnici darove medju siromake. Opazio sam, da naši susiedi ovu priliku upotrebljavaju, nebi li se kako i poljsko gospodarstvo diglo i prouzvodi poljski umnožili. Kod njih se dieli medju narod i niekakav jerusolimski ječam, o kom kaže, da je bolji i plodniji od običnoga, pa zemske kruške (prema običnom krumpiru, Erdäpfel) i još druge siemenja. S obzirom na krumpir, koi naš narod takodjer prije 100 godinah nije poznavao i koi je u dobar čas došao bio, nebi bilo jamačno s gorega, kad bi se i mi u Kranjce ugledali. Preporučujem tu stvar našim oblastima.

U prilogi pošiljam 112 for. a. v., koje sam od dvojice ovdašnjih rodoljubah sakupio za izdavanje hèrvatskih knjigah po predlogu g. Prešničke i za uzveličanje stogodišnjeg porodnoga dora slavnog našeg piesnika Andrije Kačića Miošića. Molim, da te novce uručite g. dr. Rojcu.*)

Od tih novacah darovao je Sieverinski vlastelin g. dr. Josip pl. Vrnicany Dobrinović 100 for. i opredielio 50 f. za pučke knjige a 50 f. za Kačićevu spomenicu. 10 f. darovao je za pučke knjige g. župnik na Bosiljevu Dragutin Herceg, k tomu prilažem ja jošte 2 for. za knjige.

Ovaj sakupljeni novac vam pošiljajući nemorem da koju neprogovorim. Muka nas tišti, kad pomislimo, kako je malo do sada za tako plemenite ove svèrhe sakupljeno. — Mi kao da smo sasvim omljitavili pa nemogući si pomoći. Za čudo je, da se nije nijedan predlog uvažio izmedj one množine, što su bili priobćeni u Nar. Nov., već se sve u nehar meće. Zašto se nije već složio odbor, kako je većina želila? To bi zaista ovomu podusecu najviše prudilo, osobito kad bi se na čelo stavio koi naš odlučni otačbenik i pod njegovom obrambom poslie društvo ustrojilo. Mi smo još zimus svèrnuli okom na slavnog i velikog muža, koi bi bio uslied svoga dosadašnjega plemenitoga dielovanja največma dostojan, da bude bavitelj i pokrovitelj takova društva. Što smo onda sažalili, to nam se poslie još dublje u sèrce usadilo, odkako su se i od druguda iste želje pojavile. Zaista velika je ljubav i čeznutje za tim velikim mužem, kojega vas naš rod od sinjega mora pa do Dunava kao prava rodoljuba poznaje pa s toga i osobito cieni i štuje. Da nam Bog poživi velikoga našega biskupa Josipa Štrossmayera na slavu i diku mile otačbine!

*) Već je učinjeno. Ucr. Narodnih Novinah.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 18. travnja. Upravo doznajemo s veseljem, da je sinoć na ovdiešnje visoko namiestničtvo stigla bèrzojavna viest, koja javlja da je potrošnina, imajuća se uvesti početkom dojdućega mieseca po najvišjoj odluci Nj. c. k. apostolskoga veličanstva odgodjena do 1. studenoga dojduće godine.

Zagreb 18. travnja. Visokočastni gospodin dolnjo-karlovački diecesanski biskup iztočnoga vieroizpoviedanja Petar Jovanović, više redovah poklonio je ovdiešnjem društvu čovječnosti 75 for. a. vr i time je on, stupio kao utemeljitelj, što se time od strane ravnateljstva rečenoga družtva s izrazom najtoplije zahvale prema blagorodnom darovatelju stavlja do obćega znanja.

— Dne 11. travnja zakopan je svečano u Segedinu preminuvši otac Rohrer, ravnatelj tamošnje gimnazije. Djaci dodjoše na sprovod u narodnoj odieći. Drugi den imale bi se u cèrkvi piaristah obdèržavati zadušnice za pokojnika, no budući da su nieki preterani, kako se čuje, namieravali tom prigodom dèržati razdražujućih govorah, koji se nemogu u dobro uredjenoj dèržavi nikako dopustit, našli su onamo došavši

zatvorena vrata od cèrkve i nieki, kao kolovodje r čeno stronke naznačeni, medju njima baron Kempelen, učrednik novinah „Szegedi hirado", bili su uapšeni.

Taliјanska.

Viesti o sicilijanskim dogadjajima neslažu se jošte svejednako medju sobom, premda smo sada točno ubaviešteni o onom, što se je do 7. t. m. dogodilo, i znamo, da su ustaše u Palermi nadvladani. Kažu, da je borba veoma kèrvava bila, i da je veći dio ustašah na barikadama poginuo. Uapšeno je više monakah iz manastira, u kojem su se ustaše obkopali bili. U Napulju vladao je 6. veliki strah, no nije se ništa dalje dogodilo. Kralj je pozvao generala Filangieri-a k sebi i dogovarao se je š njime. Dne 6. tako glase službena izviešća, vladao je po svoj Siciliji mir. Flota kèrstarila je uz obale. Sada je pitanje, da li se nije od toga vremena gibanje ponovilo. U Turinu imali su, vele, viestih od 10. t. m., koje su veoma opasno glasile, no valja da se stopram potvède.

Rim, 13. travnja. Vojvoda Rochefaucouldski poklonio je papi 12 redatih topovah.

Rim 13. travnja. Jučer kao na dan povratka pape u godini 1850. bilo je veliko očitovanje na korist Nj. svetosti. U jutro otišao je papa praćen velikom množinom svieta u cèrkvu svete Agneze izvan gradskih zidovah. Nj. svetost čitala je svetu misu i podielila je više nego 500 osobama svetu pričest. Kad se je papa vratio u Vatikan, bio je pozvan živahnim klicanjem. U večer bio je grad rasvietljen.

Francuzka.

Pariz, 12. travnja. (N. Z.). Boje se, da će se gospodin Persigny u Parizu dulje baviti, nego što bi morao, što bi svakako nesnačivalo ohladnutje saveza. Medju njim i gospojom Palmerstonom, koja se kao što je poznato, jako mieša u politiku, došlo je kod oproštaja Persignyeva do neugodnih političkih razglabanjah, o kojima se u ovdiešnjem diplomatičnom svietu pripoviedaju čudesa.

Pariz 12. travnja. Kao što se čuje, sklopit će se ovih danah ugovor medju Francuzkom i Englezkom, koi ukida diferencijalne carine za brodarstvo.

Bivši ratni ministar, general Tresel, preminuo je u 80 godini svoje dobe.

Grof Mosbourg, dosadanji medjutonji poslonoša Francuzke u Firenci, prispeo je ovamo sa svojim osobljem. Poslanička služba, koja prestaje sdruženjem Toskane sa Sardinijom, obstoji već od godine 1429. Pèrvi francuzki zastupnik došao je tada pod Karlom VII. k dvoru Kozima Medicejskoga.

General Lamoriciére naredio je, da se pri Jakinu podigne čvèrst tabor. On ima štitit Marke i Umbriju. General preuzeo je vèrhovno zapovjedništvo samo pod nerocitim uvietom, da mu se dade podpuna sloboda u dielovanju i da zavisi samo od pape.

Velika Britanija i Irska.

London, 13. travnja. Berzojavnoj pisarnici Reuterovoj javljaju iz Pariza od današnjega dana: Francuzka će podpisnicima bečkoga dovèršnoga spisa poslati spomenicu, da na temelju strategičnih uvaževanjah dokaže, da bi Francuzka, ako bi ikada na to pomislila, da dirne u neutralnost Švajcarske, to učinit mogla uzpèrkos garancijama ugovora od god. 1815., budući da vojeni put, koi danešnji dan od Francuzke u Niemačku vodi, neide više prieko provincijah Faucigny ili Chablais, već se nalazi na drugoj tocki, koja nije u neutralisovanim kotarima. Thouvenel dokazat će oslanjajući se na to, da sdruženje Savoje s Francuzkom ninajmanje nemenja strategičkoga položaja Švajcarske, i da zato neuključuje one pogibelji, koje savezno vieće iz njeg izvoditi želi. (H. N.)

Turska.

Carigrad 12. travnja. Kapudanpaša izposlovao je kod sultana, da natrag pozove Omerpašu, nalazećega se u zatočenju. Kažu da je isti namenovan glavom vojske u Rumeliji.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 14. travnja. Parlamenat je odgodjen do 1. svibnja.

Pariz, 15. travnja. Jedna depeša iz Marsilje potvèrdjuje viest o nemirima u Mesini,* koji su već u ponedieljak u večer ugušeni bili. Ustaše su se stranom raztèrkali po okolicama grada.

Parobrod, koi je jučer u Marsilju prispeo, donosi viest, da u Palermu opet postojano vlada mir.

London, 15. travnja. „Današnji Observer javlja: Dalarive imao je jučer audienciju kod kraljice u pritomnosti lorda Russella."

Dosadanji pèrvi poslanički tajnik Alison u Carigradu zamienit će englezkoga poslanika u Persiji, Sir Rawlinsona.

U Parizu raznoo se glas, da će general Changarnier preuzeti vèrhovno zapovjedništvo nad napuljskom vojskom.

Knjižtvo.

— Na prošnju niekolicine učiteljah iz Zadra, Splieta, Rieke itd. riešila su se braća Battara, da preštampaju slovnicu (gramatiku) Babukićevu, koja je rečenoj gospodi pored tolikih ogromnih naših slovnicah ipak najmilija, zato što je, po njihovu sudu, ponajbolje udešena za podučavanje u našem jeziku. Ovo je krasna pohvala vriednom gospodinu Babukiću i bolja zaista nego li ikakav najduži i najmedeniji članak, koi se u pohvale piše. (Gl. Dal.)

U družtvo prijateljah glasbe u Zagrebu stupili su kao podupirajući članovi gg. Gavrilović Justin, c. k. činovnik voj. računovodstva; Dr. Milličić Franjo, gradski fisik oba s godišnjem prineskom po 12 for. 60 kr. a. vr.; Buretić Mio, c. k. činovnik voj. računovodstva; Halper Mirko, c. k. tajnik namiestničtva; Jugović Josip, c. k. tajnik žup. ureda; Kara Mirko, gradjanin; Koos Stiepan, odvietnik; Macun Ivan, c. k. gim. profesor; Mikšić Paulina, Nesbeda Adolf, računovodja; Saračević Franjo, vlastelin; Suppanek Viekoslav, postolar; Tkalčić Josip, čižmar; Wiener Ivan, graditelj muzikalnih instrumentah.

Svi s godišnjem prineskom po 6 for. 30 kr. austr. vrednote.

U Zagrebu dne 13. travnja 1860.

Od ravnateljstva družtva prijateljah glasbe.

Za proslavljenje stoljetnoga goda Andrije Kačića doprinešeno je polag posliednjeg izkaza . . . . 61 f. 3 kr.

zatim doprinesoše:

7. Jedno družtvo domorodacah u Miholjcu Miholjcu po učredničtvu Narodnih Novinah . . . . 17 „ — „
8. Gospodin Josip plem. Vranicany-Dobrinović po učredničtvu Narodnih Novinah . . . . . 50 „ — „

Ukupno . . 128 f. 3 kr.

Za izdavanje pučkih knjigah doprinešeno je polag posliednjeg izkaza . . . for. 267 kr. 15

zatim doprinesoše:

56. Jedna domorodkinja iz Varaždina po uredničtvu Narod. Novinah . 20 —
57. Gosp. Josip plem. Vranicany-Dobrinović po učr. Nar. Novinah . 50 —
58. Gosp. Dragutin Herceg, žup. iz Bosiljeva po učr. Nar. Novinah 10 —
59. G. Radoslav Lopašić iz Severina po učredničtvu Narodnih Novinah 2 —

Ukupno dakle . 349 15

i 1 rasteretnica od . . . . 100 —

Dalje prinoske prima u ime matice ilirske njezin blagajnik.

U Zagrebu dne 14. travnja 1860.

Dr. Anton Rojc s. r.
c. k. javni bilježnik.

Izpravak.

U 88. broju toga lista u članku „Knjižtvo" na 20 redku II. stupca stoji uslied štamparske pogreške: rimsko pismo miesto runsko pismo (Runnen), što se time izpravlja.

Učr. Narodnih Novin h.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 17. travnja 1869.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.30
5% Narodnoga zajma	79.30
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	186.30
Mienice.	
Augsburg	114.
London	132.90
Carski cekini	6.32⁵/₁₀
Srebro	32.50

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 5401-702. (148) 1—1

Oglas.

Uslied odpisa c. k. popečiteljstva financijah od 4. t. m. br. 20.031 stavlja se do obćeg znanja, da su na temelju §. 1. carske odredbe od 27. ožujka 1860 sliedeće obćine ovlastjene duhan saditi.

U Županiji požežkoj
u kotaru verovitičkom:
Antunovo, Dugoselo, Lukač i Špišić-Bukovica.

U županiji Varaždinskoj
u kotaru čakovačkom:
Belica, Dekanovec, Domašinec, Ferketinec, Gardinovec, Podturen i Sivica.

u kotaru preložkom:
Benkovec, Čehovec, Deržimerec, Goričan, Hodošan, Hrastjan dolnji, Palinovec, Palovec i Turčišće.

u kotaru Štrigovskom:
Kraljevec gornji, Križevec i Strelec.

Od c. k. namiestničtva.
U Zagrebu dne 11. travnja 1860.

Nr. 359-Praes. 1860 (149) 3—1

Konkurs-Kundmachung.

Zur Besetzung einer bei dem k. k. gemischten Bezirksamte zu Jaska erledigten Bezirks-Kanzlister-Stelle mit dem Jahresgehalte von 367 for. 50 kr. ö. W. in der XII. Diätenklasse, wird hiemit der Koncurs bis 30. April l. J. ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die gefertigte Komitatsbehörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, ihrer Sprachkenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Bezirksamte zu Jaska einzubringen.

K. k. Komitats-Behörde.
Agram den 13. April 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand.
v. Bunjevac m. p.

Nr. 2481 (150) 3—3

Kundmachung.

Am 26. April 1860 um 9 Uhr Vormittags wird hieramts die Verpachtung des hierortigen ärar: Seidenspinngebäudes sammt Zugehörungen NC. 184 in der Seidenspinngasse auf ein Jahr mit stillschweigender Erneuerung auf ein zweites und drittes Jahr vorgenommen werden.

Als Ausrufspreis ist mit Rücksicht auf den letzten Pachtschilling ein Betrag per 273 fl. festgesetzt, und es wird 10% hievon als Vadium bei der mündlichen Verhandlung zu erlegen, oder schriftlichen Offerten, welche bis zum Beginne der mündlichen Verhandlung angenommen werden beizuschliessen sein.

Die weiteren Bedingungen sind in der Kundmachung vom 29 Jänner 1860 Z 797 ersichtlich, und können auch hier eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Warasdin 12. April 1860.

Br. 695 (151) 3—1

Prodaja gubača.

Dne 2 svibnja t. g. u 10. satih prije podne, prodavat će občina slob. i kralj. grada Križevca do 100 i poniešto više centih gubača.

Pozivlju se dakle uljudno svi kupiti želeći na istu dražbu.

Magistrat slob. i kralj. grada.
U Križevcu dne 13. travnja 1860.
gradski načelnik,
Gašpary.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 19. TRAVNJA 1860. Broj 91.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjsko, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Polag razpisa ministerija financijah bèrzojavnim putem danes amo stigavšeg br. 22.362-452 i previšje odluke od 16. travnja 1860 stupit će u kriepost u ovoj krunovini carska naredba od 12. svibnja 1859 glede potrošnine od vina i mesa dne 1. studenoga 1861.

Od predsiedničtva c. k. hèrv. slav. zemaljskog financijah ravnateljstva.

U Zagrebu 18. travnja 1860.

Pr. 10 ex 1860. (147) 3—2

Oglas

u obziru dèržanja teoretičkog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852. br. 6577 sadèržanog u dèržavo-zakonskom listu br. 1. god. 1853. dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 7. svibnja 1860 i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovomu izpitu, da svoje molbenice, biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva, c. k. računovodji Josipu Lichtnegel-u; ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i na koliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakov obzir na manjkave i nepodpune isprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gore navedenoga razpisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pieneznicu, koju će im naznačiti predstojnik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.
U Zagrebu dne 13. travnja 1860.

U kotaru moslavačkom sakupljeni su za stradajuće žitelje u Hèrvatskoj i Slavoniji sliedeći milosèrdni darovi:

II. U upravnoj obćini ludinskoj:
(Nadalje.)

Mijo Pesković 50 kr., Ivo Hiević $^1/_4$ vag. hèrži, Štef Sačerić $^1/_8$ v. hèrži, Imbro Banić $^1/_4$ v. ječma, Tomo Latin $^1/_4$ v. hèrži, Štef Kinder $^1/_4$ vag. hèrži, Tomo Bišćan 9 kr., Gjuro Bišćan 10 kr., Mijo Jalžečić $^1/_8$ v. hèrži, Štef Mazur $^1/_8$ v. hèrži, Mijo Ivančić 10 kr., Mijo Štefančić 10 kr., Josip Zvenšćek 1 f. 22 kr., Tomo Gjurgjević 16 kr., Tomo Svilić $^1/_8$ vag. hèrži, Blaž Semper 10 kr., Jakov Bencir 20 kr., Štef Imprić 1 v. kuk., Mijo Hervoić $^1/_4$ v. hèrži, Mijo Koletić $^1/_4$ v. kuk., Mijo Šarutan $^1/_2$ v. hèrži, Mato Sučec $^1/_4$ v. proje, Štiep. Žergučec $^1/_2$ v. hèrži, Mijo Poljak $^1/_8$ v. hèrži, Ivo Doželenčić 1 v. kuk., Joco Doželenčić $^1/_2$ v. hèrži, Tomo Krejačić $^1/_2$ v. hèrži, Imbro Bencir 1 v. kuk., Mijo Meglić $^1/_2$ v. kuk. i $^1/_2$ vag. proje, Imbro Rešetar 1 v. hèrži i $^1/_4$ v. smiese, Mijo Horvat $^1/_2$ v. hèrži, Mijo Latečki $^3/_4$ v. kuk., Mijo Mihaljić $^1/_2$ v. hèrži, Joco Glog $^1/_4$ vag. hèrži, Gjuro Ilinčić $^1/_2$ v. kuk., Mijo Svetec 1 v. hèrži i $^1/_4$ v. smiese, Mato Svetec $^1/_2$ vag. hèrži, Imbro Klaić $^1/_2$ v. proje, Šimo Klaić $^1/_2$ v. proje, Luka Belić $^1/_2$ v. proje, Tomo Gorički $^1/_2$ v. hèrži, Ivo Gorički $^1/_4$ v. proje, Gjuro Vulinec 1 v. kuk., Joco Šatović $^1/_2$ v. hèrži, Joco Ključarec 1 v. kuk., Marko Tiček $^1/_4$ v. hèrži i $^1/_2$ v. kuk., Joco Ilinčić $^1/_4$ v. hèrži, Tomo Lucić 25 kr., Mijo Doželenčić 25 kr., Andrija Svidmond 50 kr., udova Andrinek 1 f., Josip Dermazi 20 kr., Ivan Baun 30 kr., Štef Mraković 20 kr., Stiepan Nenardić $^1/_8$ v. proje, Štef Žujidarić 30 kr., udova Žagar 10 kr., udova Sadak 20 kr., Mato Cverk $^1/_8$ v. ječma, Franjo Vugrić 20 kr., Marko Sterk 1 f., Joco Vojvodić 1 v. hèrži, Joco Kramarić $^1/_8$ v. proje, Ivo Jušić $^1/_4$ v. proje, Joco Malović $^1/_4$ v. pr., Tomo Grabić $^1/_4$ v. pr., Blaž Bastalec $^1/_4$ vag. kuk., i 1 v. proje, Mijo Bastalec $^1/_4$ v. pr., Jakov Störk 30 kr., Andro Gruičić 30 kr., Antun Šajnović $^1/_4$ v. pr., Mijo Dimitrović $^1/_4$ v. proje, Tomo Šović $^1/_4$ v. pr., Blaž Haidinović 20 kr., Imbro Buić 50 kr., Maxim Mateatko 50 kr., Imbro Jusić $^1/_8$ v. pr., Joso Albet $^1/_8$ v. pr., Valent Horvatić 30 kr., Imbro Novak $^1/_8$ v. pr., Mato Kunovec $^1/_8$ v. pr., Imbro Albet $^4/_8$ v. pr., Pavao Cekovec $^4/_8$ v. hèrži, Gèrga Cekovec $^2/_8$ v. hèrži i $^2/_8$ v. proje, Mato Buić $^2/_8$ v. hèrži i $^2/_8$ v. pr., Joso Šimunec 40 kr., Miko Mudrovčić $^2/_8$ v. proje, Marko Cekovec $^2/_8$ v. proje, Tomo Ban 20 kr., Tomo Rodek $^1/_8$ v. pr., Tomo Rodek mali $^1/_8$ v. pr., Mijo Kleić 10 kr., Blaž Novak $^4/_8$ v. pr., Imbro Šimunec $^6/_8$ v. pr., Ivo Brečok $^4/_8$ v. pr., Boltek Posavec $^2/_8$ v. pr., Štef Buić $^4/_8$ v. hèrži, Imbro Šović $^2/_8$ v. kukuruze, Štef Novak $^2/_8$ v. pr., Ivo Novak $^2/_8$ v. pr., Ivo Jusić $^2/_8$ v. pr., Ivo Vragović 30 kr., Joso Vragović $^4/_8$ v. proje, Štef Vučić $^4/_8$ v. pr., Mato Remenar $^1/_8$ v. pr., Gjuro Remenar $^2/_8$ v. pr., Ivo Prelog 30 kr., Imbro Malović 10 kr., Imbro Serdinić $^1/_8$ v. pr., Joso Gjunjak $^1/_8$ v. pr., Valent Lugomerec $^1/_8$ v. pr., Petar Horvatić $^2/_8$ v. pr., Imbro Horvatić $^2/_8$ v. hèrži i $^2/_8$ v. proje, Gjuro Pokas $^1/_8$ v. pr., Ivo Jambrec $^4/_8$ v. pr., Štef Bartolec $^2/_8$ v. pr., Štef Mraković $^1/_8$ v. kuk., Štef Mraković $^4/_8$ v. hèrži, Mato Rakos $^1/_8$ v. kuk., Ivo Rakos $^1/_8$ v. ječma, Mijo Rakos $^1/_8$ v. pr., Mijo Mraković $^4/_8$ v. pr., Štef Mraković $^4/_8$ v. hèrži i 1 v. proje, Mato Rosin 20 kr., Mato Pokas $^1/_8$ v. proje, Gjuro Kleić 1 v. proje, Mato Svabec $^1/_8$ v. proje, Štef Pokas $^2/_8$ v. kukuruze, Mijo Horvatić $^1/_8$ v. ječma, Mato Horvatić $^1/_8$ v. pr. Jakov Serdinić $^2/_8$ v. proje, Antun Predrag 20 kr., Gjuro Gunjak $^1/_8$ v. proje, Štef Bereković $^1/_8$ v. ječma, Štef Horvatić $^1/_8$ v. ječma, Ignac Fridman 30 kr., Franjo Bischof 30 kr., Tomo Novosel $^2/_8$ v. pr., Mijo Pokas $^1/_8$ v. ječma, Štef Marianović 20 kr., Tomo Strokac $^2/_8$ v. proje, Štef Vojvodić 33 kr., Mijo Jezdec $^2/_8$ v. proje, Ivo Sterkanec $^1/_8$ v. pr., Mijo Oskalias $^1/_{16}$ v. pr., Mijo Dolenčić $^2/_8$ v. hèrži, Mato Pokas $^2/_8$ v. kuk., Ivo Vranić $^2/_8$ v. hèrži, Mijo Lovreković $^2/_8$ vag. proje, Mijo Kosac $^1/_8$ vag. proje.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Zagreb 18. travnja.

Mi smo odviš radostno ganuti, nego da nedonesemo odmah u pèrvom času, ako i samo predbiežno, viest, da polag najvišje odluke od 16. travnja 1860. ima potrošnina od vina i mesa u Hèrvatskoj i Slavoniji u život stupiti s 1. studenoga 1861. godine.

Naš najmilostiviji vladar, obuzet toli raznim, dà težkim skèrbima, negubi nijedne svojih krunovinah izpred očiuh, a još manje iz svoga veledušnoga sèrca. Poznata mu je nužda, koja je pohodila Hèrvatsku i Slavoniju, i zato im pomaže, možebit više, nego što se je nadati bilo kod našega nepovoljnoga financialnoga položaja.

Posliednje vrieme donielo nam je mnogo toga, što nam daje s veseljem u budućnost poviriti i što bi nas na vruću zahvalu prema našem carskom gospodaru obvezati moralo, ako nećemo da lažju postane, što se o duhu Hèrvatah govori, koi je inače služio za ugled lojalnosti.

Pred niekoliko danah doneo je naš list viest, da će se za koi dan početi graditi željeznica. Time se na najshodniji način stradajućim pribavlja zaslužba. Tečajem vremena gradjenja dobit će zemlja milijunah, a kad isto prodje, sačinjavat će ova nova prometna žila obilat izvor rastućega dobrostanja. Skoro oživotvorenje ove dugo očekivane željeznice nemamo samo zahvalit družtvu, koje svoj podhvat, kao što se od samoga sebe razumije, polag proizhoda svojih računah uredjuje, nego ponajprije najvišjoj volji Nj. c. k. apostolskoga veličanstva. Na to je u našem onomadnjem listu premalo važnosti stavljeno bilo.

Od više godinah goje naši zemljoposiednici težeći za boljim obradjivanjem zemlje želju, da se kod nas podigne škola za gospodarstvo, koja bi hitne napredke znanosti u raznim granama obdielavanja zemlje imala razprostirati na one razrede, koji se kao posiednici ili obdielatelji s težanjem zemlje zabavljaju.

I ovoj potrebi odgovorila je brižljivost našega prejasnoga gospodara, i kako iz pouzdanog izvora doznajemo, već je izišla najviša odluka u obziru podignutja gospodarstvene i lugarske škole u Križevcih i očekuje se ovdie za koi dan.

Kad smo već u priobćivanju ugodnih viestih, nemožemo mimoići, da je Nj. veličanstvo naredilo, da se podigne posebna bolnica u Zagrebu prilagodjenjem i znatnim povećanjem kasarne u laškoj ulici, zatim da se preobrati novoveska bolnica u kasarnu, čime se nepruža samo zaslužba radnicima, već će i za stanovnike grada odpasti mnogi teret.

Može li sve to, što je gore rečeno, bez odziva proći mimo naših sèrdacah i neće li čuvstvo zahvalnosti za tolika dobročinstva u njima ostati? (Agr. Ztg.)

Iznovični poziv

na kupovanje srećakah od pete dèržavne loterije u svèrhe dobrotvorne.

Obćekoristne loterije dèržavne, što ih izvodi c. k. upravljateljstvo dohoda loterijskoga, i što ih je, kao što je poznato, Nj. c. k. apostolsko veličanstvo otčinskom brižljivostju dostojalo narediti u svèrhu, da se čisti prihodi od istih, neodbijajući ništa u ime taksah, obratjaju izklopno i jedino na utemeljivanje novih javnih i dobrotvornih zavodah, ili na podporu zavodah ovakovih jurve postojećih; ovi podhvati biehu, poradi spasonosne svèrhe svoje, do sada po svih krunovinah što najdobrohotnije dočekani, i poziva, upravljenomu na obćinstvo, da im neuztegne možne svoje podpore, bi posvuda zadovoljeno toli silno, da je iz prihodah, kojimi dosadanje četiri loterije urodiše, moguće bilo, premda svakiput mnogo odnese izplata znatnih dobitakah, na zavode, po previšnjoj odluci za to odredjene, obratiti obilnih svotah novčanih.

A i kako bi moglo biti inače! ta u golemoj cesarevini austrijanskoj neima ni broja veledušnim i plemenitim čoviekoljubom, kojim sèrce

silnije bije od milosèrdja, gledajući nesretne svoje postradavše iskèrnje, i koji su svagda pripravni priticati im u pomoć.

Izvodi se sada, i vući će se već 12. svibnja 1860, peta obćekoristna loterija dèržavna, koja je, kao što sviedoči proglašena osnova igre, oskèrbljena znatnimi dobitci od 70.000, 30.000, 20.000, 15.000, 10.000, 8.000, 6.000, 5.000, 4.000, 3.000, 2.000, 1.000 for. itd. ukupno od 300.000 for. austrijanske vriednote, i kojoj je od čistoga prihoda po previšnjoj odluci namienjena jedna polovica:

na gradjenje zemaljske ludnice za Štajersku, Korušku i Kranjsku i na podporu zavoda gluho-niemih u Celovcu;

druga pako polovica

na gradjenje vojničke kupeljnice u toplicah pieštjanskih u Ugarskoj.

Lišeni uma! — Lišeni sluha i govora! — U boju osakatjeni i iznemogli!

Koja neiskazana tuga obuzima svaku doista čoviekoljubnu dušu, kada pomisli, što znače, što izražuju rieči ove; kolik su nam one ostan, da na koliko smo kadri u pomoć pritičemo nesretnikom, koji su lišeni božanske one iskre-uma, ili pako sluha i govora, a i junakom, onim, koji nam se sa kèrvavoga bojišta vratjaju osakatjeni i iznemogli.

Daj bože, da i ovaj poziv, što ga u ime ovih nevoljnikah puni pouzdanja upravljamo na svekolike čoviekoljube, gospodje i gospodu, i opet dobrohotno dočekan bude, da i opet urodi onim plodom, kojim urodiše svi pozivi prijašnji! A blagi i plemeniti oni dionici, kojim dne 12. svibnja sreća bude loša, neka se tieše time, što su doprinieli nešto, da se ublažuju jadi i nevolje ubogih naših iskèrnjih.

Srećka stoji 3 for. a. vr.

Od odsieka dèržavnih loterijah za svèrhe obćekoristne pri c. k. upravljateljstvu loterijskom.

U Beču mieseca travnja 1860.

Friderik Schrank,
ces. kralj. vladni savietnik.

Austrijanska carevina.

Zagreb 19. travnja. Obćinsko vieće slobodnoga i glavnoga grada Zagreba podnielo je Nj. c. k. apostolskom veličanstvu sliedeću adresu:

„Vaše c. k. apostolsko veličanstvo!

Povorkom raznih izvan ljudskoga proračunanja ležećih dogadjajah došli su financijalni razmieri obćine kraljevskoga slobodnoga grada Zagreba u stanje, koje bez največe štednje na jednoj i najpodanijega požèrtvovanja na drugoj strani, mora neizbiežno voditi k podpunoj propasti.

Oduševljeno željom Vašem c. k. apostolskom veličanstvu vierno opisati ovo nevoljno stanje, osudjuje se viernopodano obćinsko vieće u prilogu proračun za tekuću upravnu godinu u najdubljoj poniznosti na najmilostiviji pregled podnieti.

Što najvišoj pozornosti Vašega c. k. apostolskoga veličanstva ponajprije mimoići neće, jest okolnost, da godišnja potreba varoške obćine zagrebačke iznosi 237.030 for. a. vr. a dohodak nasuprot samo 33.283 for. a. vr., i da uslied toga proizlazi nepokriven manjak od 203.347 for. a. vr., koi se po razlučenju izvanrednih za tekuću upravnu godinu u napred ustanovljenih troškovah za kupovnine, povratak dugovnih glavnicah i inih nekapitaliziranih dugovah svesti može na 150 000 for.

Za pokrivanje ovoga manjka služio je varoškoj obćini izvan 20%noga prireza na izravne poreze još i onaj dohodak, koi se je vuko iz kèrčmarine i uvoznine od pitja i od danka udarenoga na trošenje miesa.

Samo ovim izvanrednim sredstvima bilo je viernopodanoj varoškoj obćini moguće, da ponješto izravna razliku medju svojim dohodima i rashodima i da predusrete propast, koja bi ju neizbiežno postigla bila.

U očigled ovoga položaja stvarih zapoviedala je dužnost obćinskom u najdubljoj poniznosti podpisanom viecu, da uvaži uplive, koje je potrošnina od vina i mesa imajuća se uvesti u život sa 1. svibnja 1860 i slučajni prestanak ovoga dohodka za obćinu morao proizvesti na financijalno stanje iste.

Plod ovoga izpita, s dubokom žalostju moramo reći, veoma je nepovoljan i zadaje nam velikih brigah.

Kod obstojećih dèržavnih i obćinskih dankah, kojim je porezna sila svoj vèrhunac već postigla, nemogu se obćinski tereti više povećati, dakle nije u ovim okolnostima moguće otvorit novi izvor dohodka namiesto usahnuloga.

Nije dakle ništa sigurnije, nego da će se ravnoteža medju dohodima i rashodima, koja je na dohodu stojećem u pitanju počivala kao na kakvom sidru, prestankom istoga poremetit i da će se time obćinski razmieri na uštèrb javne koristi što dublje uzdèrmat i u svom najunutarnijem temelju uzkolebat.

Ove ozbiljne i osnovane brige viernopodanoga obćinskoga vieća umnožavaju se izvan toga jošte time, što u većoj strani ove kraljevine zavlada glad, koi je svojim nevoljama sve materialne razmiere ove zemlje poremetio i stavio u nepravilno stanje.

Uvedenje potrošnine od vina i mesa u tako kritičnom i mučnom času dirnulo bi viernopodanu varošku obćinu nepovoljnije no ikada, jer su joj novčane sile prinoscima za vladajući glad znatno izcèrpljene, i zadalo bi narodnom dobrostanju dubokih, dà moglo bi se reći neizliečivih ranah, tim većma, buduć da isto kod malone podpune nestašice obèrtnoga prometa ovdie poglavito sastoji u pèrvobitnom proizvadjanju.

Viernopodano obćinsko vieće misli dakle, da izpunjuje samo patriotičnu dužnost, kad se usudjuje Vašem c. k. apostolskom veličanstvu u svoj smiernosti predstaviti, da bi uvedenje potrošnine u takovim okolnostima dèržavnoj blagajnici samo začasnu korist donieti moglo, koju bi umalenje narodnoga blagostanja i time uvietovano obalenje svih dèržavnih dohodakah sasvim ukinulo.

Oslanjajući se na ove razloge, i uzdajući se podpunoma u prirodjenu dobrotu i milost Vašega c. k. apostolskoga veličanstva, usudjuju se viernopodani zastupnici kraljevskoga slobodnoga grada Zagreba približit se podnožju Vašega posvećenoga previšnjega prestola sa smiernom molbom:

Neka Vaše c. k. apostolsko veličanstvo dostoji najmilostivije uvažit opisano nevoljno stanje viernopodane varoške obćine zagrebačke, za izpit istoga opredielit miešovito povierenstvo i najdobrostivije oprostit ju od plaćanja potrošnine dotle, dok joj se dohodi stave u razmierje s visinom rashodah.

U Zagrebu dne 11. ožujka."

Talijanska.

Turin 14. travnja. U jučerašnjoj siednici komore hoteo je Bertani od skrajnje lievice grofa Cavoura interpelovati. Grof nije hotio odgovorit, jerbo nije prije o tom ubaviešten bio i jerbo nebi taj odgovor mogao biti od koristi ni semlji ni Siciliji. Interpelacija odgodjena je na danas. Predlozi zakonah u obziru sdruženja emilijanskih provincijah i Toskane bili su jednoglasno primljeni, i od trojice u komori siedećih svećenikah! Samo poklisar savojski (Chenal) nije hoteo da glasuje.

Narodni odbor nicardski zaključio je, u očigled francuzkoga pritiska ustegnut se od glasovanja. Učrednik „Nizzarda" odreko se je, popustivši sili, opet izdavat svoj dnevnik.

Turin, 15. travnja. Polag današnjega broja lista „Opinione" odputovao je kralj praćen po Buoncompagni-u i više poklisarah u Firencu. Zastupnici inostranih silah nisu dobili, vele, službenih pozivah.

Milan, 15. travnja. Štab 82. francuzke linejske regimente došo je ovamo i odlazi danas na Turin u Suzu.

— Viest, da je Nj. svetost papa vlastoručno na cara Napoleona pisao, da za generala Lamorciéra izmoli dozvolu, da on uzmogne preuzeti vèrhovno zapoviedničtvo nad papinskom vojskom, nije istinita. Takovi poslovi neobavljaju se vlastoručnim dopisivanjem medju vladarima; u ovom slučaju obratiše se papa i Lamoricière na vojvoda Gramonta, francuzkoga poslanika u Rimu, da on posredovanjem gospodina Thouvenela izposluje carevu dozvolu za preuzetje rečene službe.

Turin, 11. travnja. Dojduće subote odgodit će se parlamenat do 4. svibnja. Vlada će dogotovit predloge zakonah imajuće se podnieti. Cavour radi dan i noć na ovim nacèrtima. On će kralja dopratit samo do Firence a zatim će se odmah vratiti. Leopoldinski zakon protegnut će se većom stranom na svu zemlju. Razdraženost u Nici velika je, i ovdie se s nestèrpljivostju očekuje glasovanje, koje se ima 15. preduzeti. Francuzi dèržat će zemlju vojnički zapremljenu, no navlastita organizacija sliedit će stopram onda, kad parlamenat učini svoj zaključak. Ministri Jacini, Mamiani, Corsi i Nigra (minister kraljevske kuće) pratit će ga za njegova putovanja; ratni minister Fanti pridružit će se svojim drugovima stopram u Bolonji. Gospodin Talleyrand ipak će sada ostati u Turinu; gosp. Thouvenel izpričao se je zbog toga kod Nigre, i od svega diplomatičkoga sbora pratit će kralja uslied toga samo S. J. Hudson. Posliednji daje danas generalu Garibaldu i najvažnijim sučlanovima napuljske emigracije veliki obied. Odkad je Cavour preuzeo listnicu pomorskoga ministarstva, opaža se zamierno povećanje radinosti. Podiže se druga regimenta pomorske piehote, koja će već s onom, koja obstoji, sačinjavati brigadu od 4500 momakah. Sutra se ovdie očekuje jedna toskanska regimenta i priprave se čine, da ju prijazno prime.

Bèrzojavno priobćena viest parižkoga lista „Opinion national" o ustanku u Siciliji glasi: „Iz Marsilje 13. travnja prispiela je sliedeća depeša: Parobrod „Meandre" prispeo je danas iz Mesine. Viesti, koje donosi, potvèrdjuju glasove, koji već okoluju. Žestok ustanak buknuo je u Mesini 8. t. m. u večer. Jedan francuski agent i tri mornara, koji su ga pratili, bili su na svojem povratku od konsulata iz pušakah progonjeni. Jedan od movnarah bio je ranjen. No stigli su plivajući sretno parobrod. Noćju od 8. na 9. neprestano se je pucalo iz topovah i pušakah.

Francuzka.

Pariz 13. travnja. Gospodin Enfantin, koi je od cara tražio audienciju, ostao je bez odgovora, no na to otišo je neposredno k caru i bio je takodjer primljen. Otac St. Simonistah razložio je caru da je trebno i shodno, da dèržava preuzme sve željeznice. Car ga je milostivo poslušao i dugo se je š njime zabavljao. Kao što on pripoviedа, kazao je Napoleon III., da se od duljega vremena zabavlja podpunim preustrojenjem porezah. On namierava, veli, potrošninu i u obće veću stranu drugih izravnih i neizravnih porezah i ako bi išlo, svekolike poreze ukinut, da ih „smèrtninom" (l' impot de mort, imenovao ju je, veli, car) zamieni. Kod svake ostavštine morao bi jedan dio preći na dèržavu, koja bi kao diete pokojnikovo imao svoj pravni dio i nasliedovalo bi ga i ab intestato. Baštenici imali bi pravo samo na on dio imovine, koi bi im se polag zakonah ostaviti mogao. Tu se radi samo o prometu, izpunjenje kojega veoma je jošte sumnjivo.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berna, 16. travnja. Savezno vieće službeno oprovèrgava francusko tvèrdjenje, da je isto Francuskoj predložilo poseban ugovor o razdieljenju Savoje. Kažu, da je Rusija na poziv saveznoga vieća, da bi sudielovala onamo, da se sastane kongres, dobrohotno i odobravajući odgovorila.

Verona, 16. travnja. „Lombardia" od 14. donosi iz Brešije posve neistinitu viest, da je dne 13. t. m. jedan austrijanski kapetan uskočio u Sardiniju.

Madrit, 13. travnja. U Palenčiji ustrieljen je Carion. Tristany-a revno progone u Cataloniji. Počela je Ortegina parnica.

Beč 17. travnja. Nj. svetost papa upravio je na kardinala nadbiskupa bečkoga veoma priznajuće pismo kao odgovor na adresu katolikah bečke arkidieceze.

London 17. travnja. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće viećalo se o pomorskom proračunu.

Sir Ch. Napier zahtievao je, da se englezko pomorstvo stavi na onaj stupanj, na kojem je francuzko. Njemu na pose nečini kanalska flota dovoljnom.

Književo.

„Словенска азбука кирилица и латиница една напрама другој; написао Е. Чакра"

označio Iv. Tkič.

(Nadalje.)

Tko dakle obrete slovjensku azbuku?

Bezbrojna nam svjedočanstva stoje, da sv. Ciril slovjenski apostol načini slovjensku azbuku. Prvo mjesto medju svjedoci zauzima listina pape Ivana VIII. suvriemenika slovjenskih apostolov „literas slavinicas, a Constantino philosopho repertas jure laudamus." Za ovim sliede, kronika hrvatska pisana u XII. stoljeću „i tako sv. muž Konstanc naredi popove i knjigu hrvatsku." Pop Dukljanin isto govori. Slovo na slava sv. Cirila (Konstantina) štoje toga svetca kao iznašetelja azbuke „ne na tužem osnovanii svoje dielo polagajušta, no iznova pismena vobražša v jesik nov;" ovdje možemo rukom pipat, da sv. Ciril obrete novu sasvime azbuku, koju složi, ne na tudjem temelju svoje dielo polažući, već iznova pismena izumivši, a ne prekrojivši. Životopisac sv. braće: Šed že filosof, po prvomu običaju na molitvu se položi, i s injemi pospješniki (sudielatelji) vskorje že jemu Bog javi, poslušae molitvy svoih rab. I abie (odmah) složi pismena, i načet besjedu pisati evangelsku." Kaldajović ima „Ponježe ubo svjati čelovjek božij Kьstjatin filosof reka (nazvan) mnog trud prija, stroja pismena slovjenskih knjig." Glagolita Clocianus „Quidam graecus Methodius (brat Ćirilov, nu sve jedno, bijahu bo oba jednu brazdu tegleći) noviter inventis litteris." Šafařik „Pamatky hlaholskeho pisemnictví" „Ašče li vsprosiši tko bь pismena stvoril, to vsi vjedjat, i rekut: svjati Konstantin filosof, ti nam pismena stvori." Eto koliko je dokazov, da sv. Ćiril složi novu azbuku, a ne da koju staru prekroji, nu zavirimo dublje. Rimski biskupi i svećenici graknuli su umah na Ćirilova pismena, odsudiv i zabaciv ih radi njihove novosti „neslavit se bog o sem. Ašte bo by jemu sice godje bylo, to neby li mogьl stvoriti da by še i si isprva pismeny pišuste besjedi svoje slavili boga?" Eto jasna dokaza, da pismena, koja obrete Ćiril, bijahu sasvime raznolika od grčkih i latinskih, jer da bijahu grčka i latinska s njekimi promjenami, nebi ih doisto oslovili poganskimi, barbarskimi i za bogoslužje nespretnimi; dapače još prije Ćirila, kako opažuje Šafařik, pisale se po Hrvatskoj, Istriji, Peloponezu latinskimi ili grčkimi znaci slovjenske besjede, bez svakoga prigovora! Što pako u slovjenskoj azbuki ima znakov sličnih čifutskim, to ni malo nevojuje proti Ćirilu vještu židovskoj, te u obće za onda u istoku cvatućim knjigam kano kaldejskoj i sirskoj; ta i nezove se badava mudrim (ὁ σόφος κυριλλος). Slovjeni dakle zahvalit moraju sv. Ćirilu za azbuku; nu ne samo za azbuku, već i njom pisane knjige, „jer preloži (Metod brat Ćirilov, budući rano pozvao Ćirila bog k sebi) v borzje vsja knigi izpolno, razvje Makkavej od grečeska jazika v slovensk"; zahvalit imadu za slovjensko bogoslužje u crkvi „Moravskaja strana veli zastup i stlp imaja k bogu vamja prosvječena, nauči vspjevati v svoj jazik"; zatim tim sv. našim apoštolom i največim dobročincem po bogu zahvalit imamo za spasenje duš pradiedov naših. — Da i činom pokažemo našu zahvalnost prama tim sv. našim apoštolom Ćirilu i Metodu liepa nam se zgoda pruža godine 1863., kada će se slavit tisućljetna uspomena, što se zaputiše u slovjenske zemlje, koje i svojimi koraci posvetiše.

A kad obrete sv. Ćiril slovjensku azbuku?

Crnorizac Hrabr [illegible]čuje to vrieme „Prežde ubo Slovjene [illegible] knig nь črtami i riezami čljehaa i gatja[illegible]ri im (Ćiril) pismena.... v vremena [illegible] carje grčeskago, i Borisa kneza Blgarskago, i Rastica knjeza Moravska, i Kocelja knjeza Blatnska v ljete že ot [illegible] vsego mira 6363" — Po običnom uzimanju 5508 od stvorenja svieta do rodjenja Krstova (5508—6363)=855, kao godina obretenja azbuke. Mnogi učenci slovjenski, pa i sam Dobrovsky tako je stojao za god. 855; da reče „Protiva godini 855. nemogu ništo reći, a sva ostala data držim za nevjerojatna." Ele i to se tako nepobojno mnienje Dobrovskovo skrši, od našega Fr. Račkoga, koj na god. 863. udari obretenje azbuke, eto mu riečih „Hrabr*) najme navadja, da Konstantin azbuku sastavi u vrieme Mihalja grčkoga cara, i Borisa knjeza Bugarskoga, i Kocela knjeza oko blatnoga jezera. Znamo pako, da godine 855. koja bi izašla po prvom računu (6363—5508) Panonijom upravljaše knez Privina, koga Ljudevit njemački još god. 860. svojiem vierniem knezom zove, a da sin ga Kocel tek 861. godine u kneževini nasljedi." Osim gore naznačenoga (5508) brojenja, sljede pisci još jedan, i to 5500 godin uzimajuć, koga zadnjega držao se je Hrabr, jer 6363—5500=863 i to je prava godina obretenja azbuke. Indi sv. Ćiril obrete 863 slovjensku azbuku. — No Slovjeni sad pišu dvojom, glagoljicom i ćirilicom; koja li je indi od tih dvajuh Ćirilova?

Starodavna legenda, koju nadje prof. Grigorević u Ochridi, glasi: „excogitavit (s. Clemens ep. Blgr.) etiam alias litterarum formas, quae praeberent majorem perspicuitatem ab eis, quas sapiens Cyrillus invenerat." Ako to prispodobimo sa današnjom ćirilicom, sklada se baš za dlaku. Glagoljsko bo se pismo težje čita i piše, a ćirilica mnogo laglje, osobito pako za one koji se poznaju s grčkim alfabetom. Sv. indi Klement sastavi ju za Bugare, buduć da mnogo obćiše s Grci, te tako mogoše oni njihovo pismo čitat bez velike muke. Ako indi sv. Kliment biskup velički († 916) sloči sadašnju ćirilicu „quae revera majorem perspicuitatem praebet" tad sv. Ćirilu preostaje glagoljica. Napominjem dva pisca koji to izrikom poviedaju, i ta su medju ostalimi „Kronika Hrvatska;" i tako sv. muž Konstanc naredi popove i „knjigu hrvatsku." Pod knjigom hrvatskom il pismom hrvatskim razumljeva se sama glagoljica. Drugi svjedok jest Fr. Kasy, koj u svojoj povjestnici na str. 204 piše: „Sub tempus Comitiorum Sopronensium Carolus Caraffa nuntius apostolicus formas Cyllirica-rum litterarum, quas alii glagoliticas dicunt, a caesare efflagitavit; etc." Iz toga sljedi, da Ćirilovo pismo bijaše glagoljica. Da je starija glagoljica od ćirilice, vidi se takodjer iz polinpsestov **), gdje na otrtom glagoljskom pismu nalaziš ćirilicom napisano, a na ćirilskom otrtom nećeš nigdje glagolice naći. Starini glagoljice svjedoče onolike pogrieške što se po rukopisih glagoljskih nalaze, a u ćirilskih prepisih ih nejma; ovo podupire rieči legende Grigorevića, jer da nije težja za razabrati glagoljica nebi se jamačno nit toliko pogriešak podvuklo. Nahadjat ćeš ćirilskih prepisov iz glagoljskih matic, a protivno, glagoljskih prepisov iz ćirilskih matic nikad nećeš; to isto valja za brojne znake, te se nalaze često glagoljski u ćirilskih, a ćirilske u glagoljskih badava tražiš, i mn. dr. Sv. Klement indi složi sadašnju ćirilicu, a sv. Ćiril obrete glagoljicu. —

Zašto se nazove glagoljica ćirilicom?

Najprije zvala se je glagoljica Slovjenskaja azbuka. Godine 1047. da razluče Ćirilovo pismo od Klementova nazvaše glagoljicu, Kjurulicom ili ćirilicom; a Klementinevu nazvaše grčko-slovjenskom azbukom. U XII. stoleću Dalmatini glagoljaši, da se laglje oprù nasrtanjem njekih biskupov, kojim slovjensko bogoslužje bijaše trn u oko, te ga il krivoviercu Methodu il Bogomilom pripisivaše, izruče glagoljicu i stave ju pod obranu svoga zemljaka sv. Jerolima, kao što i Bugari svoje pismo izruče zaštiti svoga ljubljenoga biskupa Ćirila. Današnja poraba riečih „glagoljica" i „ćirilica" mladja je od XV. vieka.

Što se pako tiče Hrabrovih riečih, da sv. Ćiril složi 24 pismena „po činu grčkih pismen," a 14 „po slovjenstej rieči" znači: a) da sv. Ćiril držao je kod uredjenja svoje azbuke grčkoga alfabetičkoga reda; (jer, ordo-čin, ordo missae čin misse; i proč.) b) Da je za one glase koje nejma grčki alfabet, kao i za one koje sadržaje u sebi, pronašao posebne znake, i da ih je na svom mjestu postavio. Besjeda „po činu grčkih pismen" znači njemački: nach griechicher Lautfolge. —

(Konac će sliediti.)

*) Viek i dielovanje sv. Ćirila i Metoda II. 139. Ovo dielo, koje je liep biser naše književnosti, neka čita svatko danju i noćju polag onoga latinskoga „Nocturna versate manu versate diurna."

**) Izpèrva pisalo se je na pergameni, za prištedit pako troškove, prepisatelji izbrisaše manje važne za se rukopise na pergameni, te iznova pisahu vrhu izbrisana pisma. Na mnogih mjestih, gdje nije prepisatelj mogao točno izbrisati, ostalo je prvanje pismo vireći ispod drugiput napisana. Te izbrisane i opet iznova napisane rukopise nazvaše „palinpsesti" od grčkih riečih πάλιν ψηστὸς.

Gospodin Bogdan A. Diedicki iz Lavova u Galiciji, razšilja jedan cèrkovno-slavenskim slovima štampani poziv pod 15. ožujka t. g. na knjigu pod naslovom: „Zorja Galickaja, jako Aljbum na rok 1860." Ova se knjiga izdaje da bude uspomenom najvišjega naimenovanja Njegova preosveštenstva g. Grigorija barona Jakimovića za mitropolita galičko-ruske cèrkve, „muža — kao što se u istom pozivu veli — v kotorom sosredotočilis najkrasšiji naši upovanija i nadieji, predvieščajući nam v duhovnom otnošeniji lučšaja na budućnost dolju, kotorago imja, visoki um i pravedni karakter sutj dlja nas ot davna preimuščestvenoju porukoju uspievanija blag naših narodnih." Ona će imati do 30 tabakah, na prekrasnoj hartiji i na velikoj osmini štampanih u lavovskoj Stavropogijskoj tiskarni prekrasnim novim slovima. Na pèrvoj strani imat će sliku Njegova preosveštenstva, a pri kraju popis sve gospode podupirateljah rečene knjige s imenima gg. predbrojnikah. Sadèržaj bit će joj sliedeći: I. Pojezija eposkog i liričkoga sadèržaja; II. Diela cèrkovna; III. Istorija; IV. Statistički geo- i etnografički sadèržaj; V. Jezikoslovje; VI. Pomanje razprave o predmetima domaćega života; VII. Poviesti. Ciena je knjizi 3 for. aust. vred. Predbrojavanje prima se do svèršetka dojdućega sèrpnja, a najdalje do kolovoza bit će knjiga gotova; po tom će se ciena dućanska mnogo povisiti. Pisma se frankirana šalju pod nadpisom: „Bogdanu A. Diedickomu, Lemberg, St. Nr. 82 im 3. Stock. Mit Prenumerations-Geld."

Kazalište.

„La Favorita", koja je stopram sinoć, a ne preksinoć kao što je kazalištna obznana javila, pèrvi put kod nas predstavljena bila, dopala se našem obćinstvu znatno bolje, nego li njena lietošnja predšastnica. Ovaj dobar uspich ima ponajviše zahvalit novoj pievačici gospodji Bellocchio, koja ima zvučan i kriepak mezzo-sopran, a pieva i predstavlja dubokim i izpravnim izrazom, dà u svèršetnom dvopievu podigla se malne do prave tragične visine. Bila je obćenitim klicanjem više putah izazvana. Obćenito odobrenje, ako i ne u tom stupnju, pade ovaj večer i baritonu g. Constanti-u u dio. On je bez sumnje viešt pievač. Nasuprot tenoru i basu nije ni ovaj put za rukom pošlo omiliti obćiustvu, jer svaki pokus njihovih malobrojnih prijateljah da ih odlikuju, bio je obćenitim nepogodovanjem uzbijen, premda se neda tajiti da tenor (g Guiberti) ima po koi zvučan ton i da je u posliednjem dvopievu nieke fraze prilično dobro izrazio. Ova dvojica i ženski zbor jošte su svejednako Akilova peta sadašnjeg našeg družtva i bojimo se da će i u napred ostati. Kazalište bilo je tek na polak puno, posliedica slaba uspieha, koi je imao Poliuto. Nadamo se da će Favorita i u tom obziru sretnija biti. Orkestra pod ravnateljstvom vieštoga kapelnika g. Davida i mužki korovi išli su dobro. Od novih dekoracijah dvie su u istinu vooma umietno naslikano, jedna veleliepna bašča i jedan starinski manastirski hodnik.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 18. travnja 1869.

	Svèršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	69.10
5% Narodnoga zajma	79.
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	185.70
Mienice.	
Augsburg	114.35
London	113.25
Carski cekini	6.34
Srebro	32.50

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

K br. 129. (132) 3—2

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede županije barske i Thuroczske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Požunu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini Ugarskoj uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 11. veljače 1860. br. 1903 na znanje sliedeće:

I.

U Požunskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah mieštničko izvedenje polag občinah već i u županijama barskoj i Thuroczskoj po svemkolikom području njihovom od godine 1848. podpunoma obavljeno, te napisnici gruntovnički sjedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. travnja 1860. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o svima godine 1848. k županiji Bars spadavšima občinama, koje sada u sudačkom kotaru Levencz, Verebely i Aranyos-Maroth ležu, iznimajuć ona zemljišta občine Ledetz i Néver, koja su prije k županiji barskoj spadala, kad novog kotarskog uredjivanja pako k sadašnjoj doljno-nitranskoj županiji pripala, i sa napisnici gruntovničkimi ove županije već i proglašena — u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Levenczu;

b) glede svih onih občinah barske županije, koje sada k sudačkom kotaru Zsarnovitz spadaju, i glede onih k sudačkom kotaru Kremnitz spadajućih občinah, iznimajuć kraljevski slobodni glavni breški grad Kremnitz i kajemu spadajućih sedam dvorcevah u c. k. grunt. pisarnici u Stavnici;

c) glede kraljevskog slobodnog glavnog grada Kremnitz s pripadajućima občinama Blaufuss, Berg, (Johannesberg) Konesbaj (Konosov), Honeshaj (Lucska), Schvabenhof (Svab), Vindischdorf Horneisa ili Hornavesz j. Legendel (Vetèrnik) kremničkog-sudačkog kotara u županiji barskoj; zatim glede u thuroczskoj županiji pod imenom „Gospoština Stari Stuben“ obstojećih občinah dolnji Stuben s praediumima Motaik, Majer ili Kolba, gornji Stuben, dolnji Turcsek, gornji Turcsek s novim Dvorom, Haj s kupalištem Stuben, Csremosno s Bartoškom i Scklenom (Glasserhaj); nadalje glede u istog imena županiji ležećih občinah veliki i mali Csepcseny s praediumom Herbi, — u c. k. grunt. pisarnici u Kremnici;

d) glede svih godine 1848. k županiji barskoj spadavših, sada pako k županiji dolnjo-nitranskoj pridruženih občinah sudačkog kotara eslanskog — u c. k grunt. pisarnici u Nitri, i

e) o svih godine 1848. k thuroczskoj županiji spadavših občinah, iznimajuć ona pod c) naznačena miesta — u c. k. grunt. pisarnici u dolnjem Kubinu.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 1. travnja 1860. i u ovu svèrhu odredjen jest:

c. k. sudbeni ured u Levenczu za pod a)
c. k. kotarski sud u Stavnici za pod b)
c. k. sudbeni ured u Kremnici za pod c)
c. k. županijski sud u Nitri za pod d) i
c. k. županijski sud u dolnjem Kubinu za pod e) naznačene občine.

Podpuni sadèržaj te timo i II. diel ovog dne 13. veljače 1860. izdanog izroka uvèrsten je u službenih bečkih novinah od 2. 4. i 6. ožujka t. g. br. 55, 57 i 59, i u Požunskim Novinama od 6. 9. i 14. ožujka t. g. br. 54, 57 i 81.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 2. travnja 1860.

Z. 1410 ex 1860. pol. (146) 3—2

Kundmachung.

Zur Wahrung der mit der Kundmachung der hohen k. k. Statthalterei vom 4. April v. J. Z. 2993 erlassenen Norm, betreffend di provisorische Regelung des Jagdwesens wird hiermit mit Bezug auf die in den hierländigen Zeitungen bekannt gegeben Kundmachung vom 27. Jänner d. J. N. 375 neuerlich erinnert, dass innerhalb der Satzzeit nämlich vom 1. Februar bis Ende September im Stadtgebiethe was immer für Namen habendes Wild mit Ausnahme von Raubthieren dann Raub- und Zugvögeln, zu schiessen und zu fangen, dann Vogelnester auszunehmen verboten ist. Insbesonders wird bemerkt, dass Singvögel jeder Art unbedingt und zu jeder Zeit verschont werden müssen.

Uibertreter dieses Verbotes werden im Sinne der kaiserlichen Verordnung vom 20. April 1854 entweder mit Geld oder körperlichen Strafen geahndet. Gleichzeitig wird Jedermann dringend aufgefordert, Uibertreter dieser nur im allgemeinen Interesse erlassenen Anordnung dem Magistrate zur Bestrafung anzuzeigen.

Vom Magistrate der k. k. Landeshauptstadt.

Agram am 11. April 1860.

Lichtenegger.

Nr. 1308. civ. (122) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei überAnsuchen des Andreas Matica, vertreten durch Herrn Advokaten Ostoić wegen schuldigen 4428 fl. c. s. c die executive Feilbietung der, den Eheleuten Josef u. Julianna Šyprak gehörigen, auf 8068 fl. 36 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grund-Buchs-Protokollo Nr. 303. A I. Steuer-Gemeinde Agram Obere Stadt Conscr.-Nr. 161. auf den Namen der Exekuten eingetragenen bürgerlichen Liegenschaft bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 5. Juni 1860 und der zweite auf den 6. Juli 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der obigen Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 14. März 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 1665 1860 (140) 3—2

Razpis natiečaja

Radi postignuća podpore od godišnjih 120 for. sr. ili 126 for. a. vr. iz zaklade Jakova Jellisevića razpisuje se ovim natiečaj.

Na podporu ovu imaju pravo ponajprie rodjaci zakladatelja i to iz kolena zakladatelovog brata Mije Jellisevića proizlazeći, koji nauke polaze, ili se u obèrtu kakovom nalaze, a zatim dievojčice učionu polazeće ili se inače izobraživajuće. Natiecatelji za ovu podporu dakle imaju dokazati, a to diečaci:

1. Dobu i vierozakon.
2. Dobar uspieh u naucih ili zanatu.
3. Bližje rodstvo k zakladateljevom bratu Miji Jellisevicu, i
4. Čudoredno vladanje.

Dievojčice pako osim gori pod 1, 3 i 4 navedenih uvietah imaju izkazati dobar uspieh u naucih i svom izobražavanju.

Dotične molbenice imaju se upraviti na ovo poglavarstvo, a to najkasnie do konca travnja t. g, na zakasniele neće se uzeti obzir.

Poglavarstvo slob. i kralj. grada Varaždina 20. ožujka 1860.

Gradski predstojnik,
Vinković.

Nr. 158 (135) 3—2

Natiečaj.

Kod trivialne škole u Preloščici, u zagrebačkoj zupaniji, izpražnjeno je miesto orguljaško i učiteljsko, s kojim je skopčana godišnja platja od 272. for 75 kr. a. vr. sa 40. vag. žita i 20 hvatih dèrvah toli za učiteljevu koli i za školsku porabu, uz bezplatni stan i uživanje vèrta.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje molbenice vlastoručno napisane, i propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene do konca travnja o. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku začastnom kanoniku i župniku u Sisku Franji Schloissniggu.

Br. 159 (136) 3—2

Za popunjenje izpražnjenoga miesta orguljaškog i učiteljskoga u Bistri, županiji zagrebačkoj, s kojim je skopčana plaća od 305 for. a. vr. uz bezplatni stan i 15 hvatih dèrvah za školu i učitelja, razpisuje se ovim natečaj.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane s dokaznicami o dobi, sposobnostih, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do konca travnja o. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku, opatu i župniku Mirku Tompiću u Bistrici. U Zagrebu dne 23. ožujka 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga Ordinariata.

Nr. 359-Praes. 1860 (149) 3—2

Konkurs-Kundmachung.

Zur Besetzung einer bei dem k. k. gemischten Bezirksamte zu Jaska erledigten Bezirks-Kanzlisten-Stelle mit dem Jahresgehalte von 367 for. 50 kr. ö. W. in der XII. Diätenklasse, wird hiemit der Koncurs bis 30. April l. J. ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die gefertigte Komitatsbehörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, ihrer Sprachkenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Bezirksamte zu Jaska einzubringen.

K. k. Komitats-Behörde.

Agram den 13. April 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand.
v. Bunjevac m. p.

Nr. 5358-5200 (138) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Da mit dem Studienjahre $18^{60}/_{61}$ die V. Klasse der k. k Oberrealschule zu Kaschau ins Leben zu treten hat, so sind bis dahin zwei Lehrerstellen u. z.: 1. für Phisik in der Oberrealschule als Hauptfach und 2. für Deutsche Sprache als Hauptfach und der slavischen Sprache oder Geografie als Nebenfach, zu besetzen

Für diese Lehrerstellen mit welchen ein Gehalt von 630 fl. ö W. respective 840 fl. ö. W. dann der Anspuch auf dezemalzulagen von je 210 fl. ö. W. verbunden ist wird der Konkurs bis Ende Juni 1860 ausgeschrieben.

Die Bewerber um diese Stellen, haben ibre an das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht zu stilisirenden Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, Religion, Standes und allfälligen Anzahl der Kinder ferner ihrer bisherigen Verwendung, Fach und Sprachkenntnisse, moralischen und politischen Verhaltens, endlich unter Angabe, ob sie mit einem der an diesen Schulen bereits angestellten Lehrer in Verwandschaft oder Schwägerschaft und in welchem Grade stehen im vorschriftsmässigen Wege anher einzubringen.

Von der k. k Statthalterei Abtheilung.

Kaschau am 25. März 1860.

Nr. 732 civ. (143) 3—2

Edikt.

Vom k. k. Bezirksamte als Gericht Sissek wird bekannt gemacht, es sei über Ansuchen des Agramer Metropolitan-Kapitels durch den Advokaten Johann Makovec in Agram de praes. 19. März l. J Z. 732 die executive Feilbiethung des den Eheleuten Alois und Emilie v. Gorup gehörigen im Bezirke Sissek und den Steuer-Gemeinden Luka und Martinskaves unter den Grundbuchs Nr. 45 et 100 eingetragenen auf 27.690 fl. 30 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Gutes Trebarjevo pcto schuldiger 1966 fl. CM. oder 2064 fl. 30 ö. W. c. s. c bewilliget und zur Vornahme dieser Feilbiethung zwei Termine und zwar auf den 2 Juni und 2. Juli l. J. jedesmal 10 Uhr Vormittag an Ort und Stelle im Orte Trebarjevo angeordnet.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beifügen vorgeladen, dass das fragliche Gut bei der ersten Feilbiethung nicht unter dem gerichtlich erhobenen Schätzungswerthe von 27.690 fl 30 kr. ö. W. verkauft werden wird. Jeder Kauflustige hat vor Zulassung der Anbiethung ein 5% Vadium von dem Schätzwerthe zu erlegen, und der Ert-teher die auf diesem Gute pfandweise versicherten Schulden, soweit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes zu übernehmen. Die Schätzung des Gutes und die Lizitationsbedingungen, können täglich in der Gerichts-Kanzlei eingesehen und Abschriften hievon genommen werden. Zugleich werden alle jene welche ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung von der Feilbiethungsbewilligung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein hypotekar-Recht auf das Gut erworben zu haben glauben aufgefordert, dasselbe, bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei diesem k. k. Bezirksamte als Gerichte anzumelden. widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillingsvertheilung ohne ihres Beiziehung vorgenommen und sie dadurch soweit der Kaufschilling durch diese erschöpft werden sollte ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirksamt als Gericht.

Sissek den 4. April 1860.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher.
Hrašovec.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 20. TRAVNJA 1860. Broj 92.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Minister pravosudja naimenovao je večkoga tajnika c. k. banskoga stola, Otona viteza Luschana i subštituta dèržavnoga odvietnika kod c. k. zemaljskoga suda u Zagrebu, Gjorgja Kostića za savietnike županijskoga suda, pèrvoga u Varaždinu a posliednjega u Osieku.

C. k. zemaljsko povierenstvo za osobna odnošenja miešovitih kotarskih uredah u Hèrvatskoj i Slavoniji našlo je da auskultante Henrika Padovića, Andriju Trauna i Antuna Pocha za privremene kotarske aktuare naimenuje, i Henrika Padovića c. k. kotarskom uredu vukovarskom, Andriji Trauna c. k. kotarskom uredu sisačkom a Antuna Pocha c. k. kotarskom uredu verovitičkom doznači.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga povierenstva.

U Zagrebu dne 11. travnja 1860.

U kotaru moslavačkom sakupljeni su za stradajuće žitelje u Hèrvatskoj i Slavoniji sliedeći milosèrdni darevi:

II. U upravnoj občini ludinskoj:

(Nadalje.)

Blaž Kosac $^2/_8$ v. proje, Tomo Kranjec $^2/_8$ v. proje, Joso Smeraović $^1/_8$ v. hèrži, Mato Kolar $^2/_8$ v. hèrži, Mijo Horvat $^1/_8$ v. kukuruze, Štef. Petras $^2/_8$ v. pr., Mijo Gunjak $^1/_8$ v. pr., Lovro Cèrnko 1 v. hèrži, Mato Antolis $^2/_8$ v. hèrži, Mijo Antolis $^1/_8$ v. kuk., Martin Povalisek $^2/_8$ vag. hèrži, Mato Jusić $^1/_{16}$ v. hèrži, Luka Jusić $^1/_8$ v. pr., Štef. Jusić 1 v. pr., Andro Tudović $^1/_8$ v. pr., Imbro Klekovec $^2/_8$ v. hèrži, Štef. Kozjak $^2/_8$ v. hèrži, Mato Bertina $^1/_8$ v. kuk., Štef. Budin $^2/_8$ v. kuk., Mato Sadak $^1/_{16}$ v. kuk., Gjuro Marković $^1/_{16}$ v. kuk., Štef. Kosjak $^1/_8$ v. kuk., Mato Haleus $^2/_8$ v. pr., Mijo Dobrinović $^1/_{16}$ v. hèrži, Imbro Rančec $^2/_8$ v. kuk., Tomo Rančec $^2/_8$ v. proje, Mato Francetić $^1/_{16}$ v. pr., Joso Harapin $^1/_{16}$ v. pr., Marko Malačić $^1/_8$ v. hèrži, Mato Kunovec $^1/_8$ v. hèrži, Mato Malačić $^1/_8$ v. pr., Mijo Šterkanec $^1/_8$ v. pr., Blaž Tundeičić $^2/_8$ v. kuk., Štef. Serdojević $^1/_{16}$ v. pr., Imbro Sterkanec $^1/_{16}$ v. pr., Štef. Dobrinović $^1/_{16}$ v. pr., Imbro Kazio $^1/_{16}$ v. pr., Marko Kazio $^1/_{16}$ v. hèrži, Imro Rančec $^1/_8$ v. pr., Mato Rančec $^1/_{16}$ v. hèrži, Štef. Konfić $^2/_8$ v. kuk., Imbro Oblian $^1/_8$ v. ječma, Josip Fles $^2/_8$ v. ječma, Štef. Jusić $^1/_8$ v. pr., Mijo Jusić $^2/_8$ v. pr., Leopold Cvillinger $^2/_8$ v. hèrži, Ivo Budin $^2/_8$ v. pr., Štef. Antolis $^2/_8$ v. pr., Ivo Antolis $^2/_8$ v. pr., Mato Jusić $^1/_8$ v. pr., Štef. Jančić $^1/_{16}$ v. pr., Štef. Kosar $^1/_{16}$ v. pr., Štef. Beleta $^1/_8$ v. pr., Tomo Jančić $^1/_{16}$ v. pr., Lovro Jezdec $^1/_{16}$ v. pr., Mijo Gores $^1/_8$ v. pr., Tomo Marković $^1/_{16}$ v. pr., Luka Marković $^1/_{16}$ v. pr., Tomo Stojanić $^1/_8$ v. kuk., Ivo Marković $^1/_8$ v. pr., Mijo Marković $^1/_{16}$ v. pr., Ivo Lončarić $^1/_8$ v. pr., Tomo Lončarić $^1/_8$ v. pr., Mato Lončarić $^2/_8$ v. pr., Tomo Lončarić $^5/_8$ v. smiese, Pavao Lončarić $^1/_8$ v. pr., Štef Kramarić $^2/_8$ v. ječma, Imbro Jusić $^2/_8$ v. ječma, Andro Juričić 33 kr. i $^2/_8$ v. kuk., Luka Plese 33 kr., Pavao Plese 10 kr., Miko Kumpović $^1/_8$ v. kuk. Gèrga Kumpović 50 kr., Ivan Lozar 10 kr., Pavao Plese $^1/_8$ v. pr., Martin Andlar 50 kr., Luka Majnarić $^1/_8$ v. kuk., Antun Pelegrin 23 kr., Mato Plese 33 kr., Joso Oskert 20 kr., Joso Plese 10 kr., Antun Cop 20 kr., Mijo Andlar $^2/_8$ v. ječma, Mijo Golik 20 kr., Blaž Manjarić 1 for., Mato Petranović $^2/_8$ v. kuk., Jakov Gorsetić 22 kr., Martin Manjarić $^2/_8$ v. kuk., Simo Zagar 30 kr., Ivo Tomac 33 kr., Blaj Movrin $^1/_{16}$ v. ječma, Imbro Stimac 50 kr., Mato Briski $^1/_8$ v. pr., Imbro Stimac 33 kr., Vid Luksić $^2/_8$ v. smiese, Kazina Petranović $^1/_8$ v. pr., Tomo Petranović 10 kr., Franjo Petranović $^1/_{16}$ v. pr., Gèrga Petranović $^1/_{16}$ v. ječma, Ivan Pajer $^2/_8$ v. kuk., Luka Plese $^1/_8$ v. kuk., Štef. Tomac 14 kr., Juraj Šnajdar $^1/_{16}$ v. pr., Mijo Šnajdar $^1/_8$ v. kuk., Jakov Plese $^1/_8$ v. ječma, Luka Plese $^4/_8$ v. ječma i $^1/_8$ v. smiese, Štef. Miheljčić $^1/_8$ v. kuk., Blaž Ludvig $^2/_8$ v. ječma, Mijo Lozar $^4/_8$ v. kuk., Antun Tomac $^2/_8$ v. kuk., Joso Dumić 20 kr., Joso Pelegrin $^1/_8$ v. kuk., Kazina Pančić $^2/_8$ v. kuk., Antun Milošević 10 kr., Luka Luksić 10 kr., Mato Luksić 10 kr., Tomo Tunković 20 kr., Kazina Lisec 10 kr., Ivo Stipčić $^2/_8$ v. smiese, Jakov Stauduar $^2/_8$ v. smiese, Tomo Milošević $^2/_8$ v. smiese, Martin Pastorčić 20 kr., Joso Randić 20 kr., Gjuro Munjić 10 kr., Luka Randić 10 kr., Tomo Stauduar 10 kr., Imbro Pančić 22 kr., Tomo Milošević 10 kr. — Suvišak od kupljenja 2$^4/_8$ vag. hèrži, $^5/_8$ vag. kukuruze, $^3/_8$ v. ječma, 1$^1/_8$ v. proje, $^3/_8$ v. smiese. — Ukupnost u upravnoj občini ludinskoj 48 for. 29 kr., 25$^5/_8$ v. hèrži, 17$^7/_8$ v. kukuruze, 8 v. ječma, 27$^7/_8$ v. proje, 3$^3/_8$ v. smiese. (Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Polag jedne bečke depeše Reuterove pisarnice, nalik je odgovor grofa Rechberga na Thouvenelovu okružnicu u obziru savojskoga pitanja na ruski. Austrija nepodiže prigovora proti sdruženju, ako se isto smatra kao da je nanj slobodno privolio Piemont a ne da je sliedovalo pozivom na obćenito glasovanje. U ostalom goji grof Rechberg nadu, da će Francuzka shodno obećanju gospodina Thouvenela u krieposti uzdèržat garancije dane Chablais-u i Faucguy-u. U Parizu hotieli su dne 12. znati, da se je Švajcarska već tako pokorila, da je pripravna posredstvom posebnoga poslanika sporazumiet se s Francuzkom. Već se je govorilo u Ginevri, da je Francuzka izjavila u jednoj prietećoj noti, da će krenut vojskom, ako Svajcarska neprestane vladat se ratoborno. Kao Savoju, tako i Nicu uključno do Montona zapremila je francuzka vojska. Pietri i Laity vladaju zemljom.

O dogodjajima u Siciliji prispiela su napokon potanka izviešća, iz kojih priobćujemo ovdie, što je u njima bitno:

Ustanak u Palermu bio je veoma kèrvav, 30.000 vojnikah poslala je vlada na otok i gibanje nije još svejednako ugušeno. Veći broj ustašah poginuo je na barikadama. Službeni list napuljske vlade od 6. javlja veoma pouzdano, da je ustanak u Palermu ugušen. Jedno pismo dodaje, da su ustaše već u jutro u 5 satih udarili na vojsku i da su joj sedam soldatah i žandarmah ubili. Zatim su uzbijeni bili i svikolici zatvoriše se u nieki manastir, koi su obarikadirali. Šesti linejski batalijun gledao je da uzme ovaj položaj, no bio je znatnim gubitkom uzbijen. Jedna artilerijska baterija prodèrla je zidine a zatim bio je manastir na juriš uzet i ustaše padaše sa svojim oružjem u ruke soldatah. Čete, koje se u okolici Palerma podigoše, da učine diverziju, bile su na sve strane progonjene. Službeni list negovori o Mesini i naviešta, da je general Salzano stavio Palermo pod obsadu. Službeni organ dodaje, da bèrzojavne depeše, koje su dne 6. iz svih ostalih provincijah Sicilije došle, javljaju, da je pučanstvo posvuda mirno. Pučanstvo u Palermu vladalo se je i za borbe sasvim mirno. — Privatna pisma iz Napulja, koja su prispiela u Marsilju, javljaju, da je borba u Palermu u istinu veoma kèrvava bila, no da je napokon veći dio ustašah na barikadama poginuo; i više monakah manastira, koi je na juriš uzet bio, uhvaćeno i uapšeno je vele. Napuljska vlada uzaptila je odmah tèrgovačkih parobrodah, da podkrepljenjah baci na otok, i posada u Siciliji imala se je dotierat na 30.000 momakah. Knez Castelcicala, koi je u Napulj došao po nove naputke, vratio se je opet na svoje miesto kao gubernator otoka. Filangieri imao je audienciju kod kralja. Tako su stvari stajale u Napulju u večer dne 6. travnja.

„Opinione“ dobio je depešah iz Napulja od 10., polag kojih se čini, da gibanje u Siciliji jošte svejednako raste, da se nastavlja šiljanje vojske i da u Napulju vlada velika razdraženost. Druga depeša, koja je u Turin dne 11. iz Napulja od 10. prispiela, javlja, da se je okolo 10.000 ustašah u unutrašnjosti Sicilije sjedinilo. — Jedna depeša iz Marsilje potvèrdjuje nemire u Marsilji. — „Times“ javlja u jednoj bèrzojavnoj viesti iz Palerma, da su se svi tamo nalazeći Englezi dne 5. travnja ukèrcali na ladje nalazeće se u ondiešnjoj luci.

Parižki dopisnik „K. Ztga“ piše pod 12. t. m., da je g. Nigra od markeza Villamarine iz Napulja dne 11. travnja dobio tako važnih depešah, da je odmah kod cara zamolio za audienciju, da mu iste predloži.

Turinski parlamenat odgodjen je do 1. svibnja. Sučlanovima komore dano je na znanje, da mogu svikolici uz pokazanje svojih kolajnah dobiti miestah u kraljevskom podvozu, koi ide u Toskanu, a isto tako i u Firenci kod svih službenih svetkovinah. Dakle je vierojatno, da veliki broj ove gospode neće propustit te prilike, da vide Firencu, koju Talijani nazivlju la bellisima. Od diplomatičkoga sbora hoće, vele, da prate kralja izvan englezkoga i francuzkoga poslanika i poslanici Švajcarske i Turske.

Iz Rima javljaju: General Lamoricière naimenovao je za svoga adjutanta kapetana Mathieu-a rodjenoga Švajcara; odlazak francuzke vojske očekuje se okolo polovine mieseca svibnja. O exkomunikaciji pripovieda se doknadno, da je 28. ožujka (kao što je poznato obnarodovao se je papinski breve dne 29.) vlastoručno pismo sardinskoga kralja na papu kardinalu Antonelli-u predano bilo, jerbo papa nije pred sebe pustio kraljeva glasnika. Kažu, da je general Gramont kardinala Antonelli-a zapitao, da li se i nanj proteže cèrkveno prokletstvo? „Jeste li breve čitali?“ zapita kardinal. — „Jesam,“ — „Dakle, spadate li medju one, koji su na ikoj način sudielovali kod oplienjenja svete stolice? Jeste takova šta poteknuli, odobravali, promicali? To morate sami bolje znati, nego li itko drugi. Neka Vam odgovori vlastita saviest. Što se mene tiče, ja bi se na Vašem miestu svakako osiećao uznemiren.“

Austrijanska carevina.

Zagreb. G. Kornelij Stanković priredio je 16. travnja u Beču na korist stradajućih stanovnikah hèrvatskih javni koncert, u kojem se je pievalo više slavjanskih piesamah. G. Stanković pievao je sèrbsku piesmu „Što se bore misli moje.“

Talijanska.

Turin, 15. travnja. Polag lista „Opinione“ odgodila se turinska komora zbog pomanjkanja predmetah za pretresanje u siednicama. Polag istoga lista diplomatički sbor nije iz čuv-

stva nieznosti za ostale sile dobio pozivah, da kralja prate na njegovom putu.

U jučeršnjoj komorskoj sjednici bio je odgovor na prestolni govor jednoglasno primljen. Isti nije drugo nego jeka prestolnoga govora.

Turin, 15. travnja. Od ovud dobila je Reuterova pisarnica sliedeću viest: Ustup Savoje i Nice bio je potreban, da se od Napoleona postigne garancija za posiedovanje Lombardije i Parme. Čini se, da je ova garancija dana u jednom dodatnom članku k ugovoru od 24. ožujka o ustupu Savoje i Nice. Francuzka nije hotiela da se Piemontu zajamči za posiedovanje Toskane, Modene i Legacijah.

Genova, 14. travnja. U jednoj siednici političkoga družtva „La Nazione", u kojoj je prisutstvovao i Garibaldi, viećalo se je o vladanju, koje se ima obdèržavati prema sicilijanskom gibanju.

Iz jednoga napuljskoga dopisa u listu „Indépendance" doznajemo, da je kraljev namiestnik, knez Castelcicala, na glas o dogadjajima u Palermu hitno na svoje miesto poslan a knez Comitini u Napulju ministrom sicilijanskih poslovah naimenovan bio i da se je uzpèrkos uskèrsnom prazniku u arsenalu dan i noć radilo i da su soldati, municija i novci u velikoj množini u Siciliju poslani bili. Vojska pucala je u Palermu za borbe nesamo na protivnike, već i na desno i lievo u zatvorene prozore. Medju jako ranjenim oficirima nalazi se i zapoviednik 9. lovačkoga batalijuna, Bosco. Zapoviedajući general u Palermu jest g. Salzano, koi je ustanak ugušio i u gradu stanje obsadno proglasio. Ustaše sakupiše se opet u Monrealu. Napuljski redarstveni opravnici tvèrde, da su ustaše čuli vikati: „Evviva Vittoria!" Jedan Belgijanac, g. B** iz Antwerpena, veoma poznato ime u tèrgovačkom svietu, putovao je sa ženom i šurjakom i bio je u Palermu zatečen ustankom; sobarica bila je u sobi iz puške ranjena u pèrsa. „Napuljski soldati", stoji na koncu napuljskoga pisma u listu „Indépendance", „pucali su kao biesni na sve, što je pred nje došlo, na pse, mačke, na zidove: jedan top rigao je neprestano u toletsku ulicu kartačah, premda u toj ulici nije bilo ni žive duše. Vojska trebala je više urah, dok su ono niekoliko manakah u manastiru nadvladali i pri tom postalo je 60 ih nesposobnima za vojevanje. Kad se je g. B** kod zapoviednika pritužio, da se je u prozor pucalo, vikne mu taj: Vi ste pèrvi pucali!" „Indépendance" javlja, da je vojska bila, koja je pèrva udarila, „da predusrete ustanak." No službeni list napuljske vlade tvèrdi, da je vojska najprije napadnuta bila, „budući da je niekoliko buntovnikah ubilo četiri soldata i tri žandarma." Jedna napuljska fregata bila je iz topovah glavni drum terminski, da preprieči da sviet nedodje u pomoć ustašama. U Napulju preduzeta su bila na glas buknutja gibanja odmah medju tamo nalazećim se Sicilijancima i Siciliankinjama uapšenja; medju ostalima bio je stari knez Niceni i knez Ettore Pignatelli Monteleone uapšen. „Ova uapšenja neimaju druge svèrhe, nego da preprieče razprostranjivanje uznemirujućih viestih o Siciliji" dodaje dopisnik lista „Indépendance."

Poleg pisamah u listu „Courrier du Dimanche" iz Palerma, Mesine i Katanee bio je ustanak u Palermu veoma znatan. Ustaše do 10.000 momakah od prilike bili su više putah jači i kraljevska vojska nadvladala je stopram poslie **neizmiernih gubitakah**. Bez pomoći jedne baterije nebi manastir uzet bio, odkud su ustaše mogli strahovat svu zemlju. Bojište bilo je posejano mèrtvacima i broj ranjenih iznosio je okolo 6000 (?).

Švajcarska.

Berna 15. travnja. U jednoj jučer u Winterthurnu dèržanoj mnogobrojnoj pučkoj skupštini odobrena je odluka sliedećega sadèržaja: Savojsko pitanje, životno je pitanje za Švajcarsko i svaka žèrtva ima se doprinieti za to.

Danas su bile mnogobrojne oficirske skupštine u Berni, Bielu, Lausani i St. Gallenu, u kojima su zaključene adrese pouzdanja na savezno vieće.

Francuzka.

Pariz 13. travnja. Polag autentičnih ubaviestih mogu uvieriti, da nije bilo tako lahko postići podpis ugovora zbog ustupa Savoje i Nice, kao što si predstavljaju oni, koji misle, da je medju Piemontom i Francuzkom već od prije vladalo sporazumljenje u tom obziru. Gospodin Benedetti imao je predstaviti, da je Francuzka osviedočena, da je povećanje Piemonta, ako se planinske granice Francuzkoj neustupe, tako proti njenoj koristi, da je sa sobom poneo zapoviest za posiednutje Toskane i Legacijah. Bavljenje ovoga veoma vieštoga diplomate produženo je u Turinu do dan danas, gdie jošte nije rečeni ugovor ratificiran, premda je već u Moniteuru priobćen bio. Kao što se čuje pèrvo naimenovanje senatora jest za gospodina Benedetti-a.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Berlin, 17. travnja. Nj. veličanstvo kralj saksonski doći će sutra u Berlin po svoju visoku suprugu.

Tèrst 17. travnja. Polag autentičnih „Tr. Ztgu" prispievših viestih iz Mesine od 9. ukèrcao se je tamošnji austrijanski konsul sa svojom porodicom na jednu austrijansku tèrgovačku ladju i ostavio je luku. Tečajem istoga dana očekivali su bombardovanje grada.

Pariz 17. travnja. Uvieravaju, da će se danas ovèršit presuda proti Ortegi.

Poleg neposrednih viestih iz Mesine, gibanje u ovom gradu nije bilo od osobite važnosti.

Poleg današnjega „Moniteura" glasovalo je u gradu Nici kod glasovanja o sdruženju s Francuzkom 5810 glasovateljah sa dà a samo 11 sa ne.

Berlin, 18. travnja. U jučeršnjoj siednici **gospodarske** kuće bio je vladni več od **poklisarske** kuće primljeni predlog u obziru ukinutja **lihvarskih zakonah** sa 92 glasa proti 8 glasovah zabačen.

U Genovi razprostranjuju se berzojavne viesti iz Napulja od 14., koje povoljno glase za gibanje u Siciliji. One uvieravaju, da se ustanak sve većma razprotire i da se narodne straže i seljaci pridružuju ustašama. No ni imena miestah, ni brojevi nisu naznačeni.

U **Trapanu** sastavila se vele **privremena vlada**. Da kraljevska vojska jošte dèrži Palermo dopuštaju sama ova izviešća, samo dodaju, da joj fale sve i sva; u Napulju pak ukèrciva se neprestano vojska.

U Beč neposredno iz Napulja od 11. t. m. prispievše pouzdane viesti naviešćuju ugušenje nemirah u Palermu. Čete buntovničke povukoše se bježeći i od kraljevske vojske progonjene u unutrašnjost otoka.

Poziv.

Prekosutra dne 22. travnja u nedielju u deset satih prije podne dèržat će se u dvorani Narodnoga Doma glavna skupština Matice ilirske, u koju se što življe pozivaju sva gospoda članovi, da jih što više dodje, jer će se osim ostaloga viećati i o načinu izdavanja pučkih knjigah.

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Z. 1410 ex 1860. pol. (146) 3—3

Kundmachung.

Zur Wahrung der mit der Kundmachung der hohen k. k. Statthalterei vom 4. April v. J. Z. 2993 erlassenen Norm, betreffend di provisorische Regelung des Jagdwesens wird hiermit mit Bezug auf die in den hierländigen Zeitungen bekannt gegeben Kundmachung vom 27. Jänner d. J. N. 375 neuerlich erinnert, dass innerhalb der Satzzeit nämlich vom 1. Februar bis Ende September im Stadtgebiethe was immer für Namen habendes Wild mit Ausnahme von Raubthieren dann Raub- und Zugvögeln, zu schiessen und zu fangen, dann Vogelnester auszunehmen verboten ist. **Insbesonders wird bemerkt, dass Singvögel jeder Art unbedingt und zu jeder Zeit verschont werden müssen.**

Uibertreter dieses Verbotes werden im Sinne der kaiserlichen Verordnung vom 20. April 1854 entweder mit Geld oder körperlichen Strafen geahndet. Gleichzeitig wird Jedermann dringend aufgefordert, Uibertreter dieser nur im allgemeinen Interesse erlassenen Anordnung dem Magistrate zur Bestrafung anzuzeigen.

Vom Magistrate der k. k. Landeshauptstadt.
Agram am 11. April 1860.

Lichtenegger.

Nr. 359-Praes. 1860 (149) 3—3

Konkurs-Kundmachung.

Zur Besetzung einer bei dem k. k. gemischten Bezirksamte zu Jaska erledigten Bezirks-Kanzlisten-Stelle mit dem Jahresgehalte von 367 for. 50 kr. ö. W. in der XII. Diätenklasse, wird hiemit der Koncurs bis 30. April l. J. ausgeschrieben.

Bewerber haben ihre an die gefertigte Komitatsbehörde gerichteten Gesuche unter Nachweisung ihres Alters, ihrer Sprachkenntnisse, Befähigung und zurückgelegten Studien beim k. k. Bezirksamte zu Jaska einzubringen.

K. k. Komitats-Behörde.
Agram den 13. April 1860.
Der k. k. Komitats-Vorstand.
v. Bunjevac m. p.

Nr. 158 (135) 3—3

Natiečaj.

Kod trivialne škole u Prelošćici, u zagrebačkoj županiji, izpražnjeno je miesto orguljaško i učiteljsko, s kojim je skopčana godišnja platja od 272. for 75 kr. a. vr. sa 40. vag. žita i 20 hvatih dèrvah toli za učiteljevu koli i za školsku porabu, uz bezplatni stan i uživanje vèrta.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje molbenice vlastoručno napisane, i propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene do konca travnja o. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku začastnom kanoniku i župniku u Sisku Franji Schloissniggu.

Br. 159 (136) 3—3

Za popunjenje izpražnjenoga miesta orguljaškog i učiteljskoga u Bistri, županiji zagrebačkoj, s kojim je skopčana plaća od 305 for. a. vr. uz bezplatni stan i 15 hvatih dèrvah za školu i učitelja, razpisuje se ovim natečaj.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane s dokaznicami o dobi, sposobnostih, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do konca travnja o. g. predadu školskomu kotarskomu nadzorniku, opatu i župniku Mirku Tompiću u Bistrici. U Zagrebu dne 23. ožujka 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga Ordinariata.

Nr. 3022 (129) 3—3

Kundmachung.

Mit Beziehung auf die hierämtliche Verlautbarung vom 28. März 1860 wird hiermit zur Kenntniss gebracht, dass die Verzehrungssteuer vom Wein- und Fleischverbrauche in der Stadtgemeinde Warasdin für die Zeit vom 1. Mai 1860 bis Ende Oktober 1861 sohin für $1\frac{1}{2}$ Jahr verpachtet, und die bezügliche Verhandlung am 23. April l. J. vorgenommen werden wird.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Warasdin den 2 April 1860.

OGLASNIK.

Br 141. 3—3

Javna zahvala.

Noćju od 19. na 20. veljače t. g. izgori k mojoj kući br. 132 u Koprivnici spadajuća, kod pèrvoga ugarskoga obćenitoga družtva za osiguranje u Pešti osigurana bivša štala i suša zajedno s jednom takodjer osiguranom kočijom. Kod razvidjenja štete postupalo se na način prisnanja vrieden veoma obzirno, i bez svakoga okolišanja i očekivanih neprilikah dobio sam za niekoliko danah pošteno izplaćenu naknadu za pronadjenu štetu. Ja neizražujem time samo svoju u istinu duboko osiećanu zahvalu prema družtvu, već ga i preporučujem svim posiednicima nepokretnostih, i u obziru najjeftinije stavljenih premijah, što bolje i toplije.

U Koprivnici, u ožujku 1860.

Andrija Oštriž.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 21. TRAVNJA 1860. Broj 93.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 5. ožujka 1860*), kojim se proglašuje, da će se dèržavno vieće umnožati izvanrednimi viećnici dèržavnimi, i ujedno propisuje: kako će umnoženo to vieće sastavit se i koi će mu biti dielokrug.

Mi Franjo Josip Pèrvi, po božjoj milosti cesar austrijanski; kralj ugarski i češki, kralj lombardezki i mletački, dalmatinski, hèrvatski, slavonski, galički, vladimirski i ilirski; kralj jerusolimski itd.; arkivojvoda austrijanski; veliki vojvoda toskanski i krakovski; vojvoda lorenski, solnogradski, štajerski, koruški, kranjski i bukovinski; veliki knez erdeljski, markgrof moravski, vojvoda gornjo- i dolnjo-slezki, modenski, parmanski, piačentinski i gvastalski, osviećimski i zatorski, furlanski, dubrovački i zadarski; pokneženi grof habsburžki, tirolski, kiburžki, gorički i gradiški; knez trientski i briksenski; markgrof gornjo- i dolnjo-lužički i istrijanski; grof hohenembski; feldkirchski, bregenski, sonnenberžki, itd.; gospodar od Tèrsta, Kotora i slovenskoga Kraja, veliki vojvoda Vojvodovine sèrbske itd. itd.

Odlučili smo, dèržavno Naše vieće, koje nadalje postojati imade na temelju Našega patenta od 13. travnja 1851**) i ručnih Naših pismah od 20. kolovoza 1851***), umnožati izvanrednimi viećnici dèržavnimi, koje ćemo obdobno (periodično) sazivati. U tu svèrhu, saslušav ministre Naše i čuvši vieće Naše dèržavno, naredjujemo, kao što sliedi:

§. 1. Izvanrednimi viećnici dèržavnimi, koji će imat dionici biti u obdobnih (periodičnih) ovih viećanjih, imenovat ćemo:

1. Arkivojvodah cesarske Naše kuće;

2. Niekoje višje dostojanstvenike cèrkvene;

3. Niekoje muževe, koji su se odlikovali u Našoj službi gradjanskoj i vojničkoj ili inim kojim načinom;

4. Trideset i osam članovah od zastupstvah zemaljskih, i to:

- iz kraljevine Ugarske šestoricu,
- iz kraljevine Česke trojicu,
- iz kraljevine lombardesko-mlietačke dvojicu,
- iz kraljevine Dalmatinske jednoga,
- iz kraljevine Hèrvatske i Slavonije dvojicu,
- iz kraljevine Galicije i Vladimirije i velike Vojvodine Krakovske trojicu,
- iz arkivojvodstva Austrije niže Aniža dvojicu,
- iz arkivojvodstva Austrije više Aniža jednoga,
- iz vojvodstva Salcburžkoga jednoga,
- iz vojvodstva Štajerskoga jednoga,
- iz vojvodstva Koruškoga jednoga,
- iz vojvodstva Krajnskoga jednoga,
- iz vojvodine Bukovinske jednoga,
- iz velike kneževine Erdeljske trojicu,
- iz markgrofije Moravske dvojicu,
- iz vojvodstva Šleskoga jednoga,
- iz pokneženo grofije Tirolske dvojicu,
- a za Vorarlbèržku jednoga,
- iz markgrofije Istrijanske s pokneženom grofijom Goričkom i Gradiškom jednoga,
- a iz dèržavo-neposrednoga grada Tèrsta i okoliša mu jednoga,
- iz sèrbske vojvodovine i temiškoga Banata dvojicu.

*) Službeni ovaj prevod primili smo stopram jučer.
Uč. Narodnih Novinah.

**) Dèrž. zak. lista br. 92.

***) Dèrž. zak. lista br. 195 i 196.

Za svako imenovanje, koje će se uslied toga imat obaviti, izbirat će zemaljska zastupstva u ovih krunovinah po trojicu članovah između sebe i Nama ih predlagati.

Dèržavni izvaredni viećnici, pomenuti pod br. 1., 2, 3., imenovat će se za vas život. Oni, koji su navedeni pod br. 4., izabirat će se na šest godinah i po izmaku toga roka iztupljivat će opet iz umnoženoga vieća dèržavnoga. Nego, kada po izmaku šestgodišnjega izbornoga obdobja (periode) budu zemaljska zastupstva izabirala novih izvanrednih viećnikah dèržavnih, moći će se isti i opet izabrati.

Ako za šestgodišnjega ovoga obdobja premine koi od članovah ovih, ili bude lišen osobne sposobnosti, da nemože već biti članom onoga zastupstva zemaljskoga, koje ga je bilo predložilo, ili ako zadugo bude priečen, te neuzmogne udioničtvovati u viećanju umnožanoga vieća dèržavnoga: tad ćemo Mi izmedju muževah jurve predloženih imenovati zamienika za ono vrieme, koje još preostaje od dotičnoga šestgodišnjeg obdobja.

Glede izborah, što će ih zemaljska zastupstva činiti za umnoženo vieće dèržavno, izdat ćemo propisah osobitih.

§. 2. Umnoženo vieće dèržavno sazivat ćemo Mi obdobno, da vieća o predmetih, koji mu se doznačuju u paragrafu sliedećem.

§. 3. Zadaća umnoženoga vieća dèržavnoga bit će:

1. Viećati o ustanovljivanju proračuna dèržavnoga, prosudjivati zaglavne račune dèržavne, viećati o predložcih komisije dugovah dèržavnih;

2. Viećati o svih važnijih osnovah tičućih se občenitoga zakonotvorstva;

3. Viećati o predložcih, što ih činila budu zastupstva zemaljska.

Priuzdèržajemo sebi pravo, doznačivati još i drugih poslovah viećanju umnoženoga vieća dèržavnoga.

§. 4. Umnoženomu viećn dèržavnomu neide pravo početno iliti pravo Initiative u činjenju predlogah za zakone ili naredbe. Nego ako bi isto vieće prigodom viećanja o kojem doznačenom mu predložku našlo priliku, odkriti kakovih nedostatakah, manah ili potrebštinah u zakonotvorstvu, odnoseóem se na pomenuti predložak, bit će tad vlastno, iste nedostatke, mane ili potrebštine pred Nama napomenuti, podnesav ujedno mnienje svoje u tom obziru.

§. 5. Članovi stalnoga Našega vieća dèržavnoga imadu pravo miesta i odvieta u viećanju umnoženoga vieća dèržavnoga.

§. 6. Ministri Naši i načelnici osrednjih Naših vlastih imat će pravo, udioničtvovati u svakom viećanju umnoženoga vieća dèržavnoga i predloge svoje zastupati ondie ili osobno ili po izaslaniku svojem.

§. 7. Ine, u §§. 3. i 4. neoznačene poslove, za koje Nam se uzvidi saslušati vieće Naše dèržavno, obavljat će stalni članovi toga vieća po načinu, do sada propisanom.

§. 8. Priuzdèržajemo Sebi, izdati poslovnik (red poslovni) za umnoženo vieće dèržavno.

§. 9. Izvanredni viećnici dèržavni neće kao takovi vući nikakove platje iz blagajnice dèržavne.

§. 10. Svekolike, ovim patentom neukinute ustanove patenta Našega od 13. travnja 1851. o dèržavnom viećn ostaju u krieposti, izim naredbah, u §§. 13, 16., 17. i 37. sadèržanih, koje se odnose na dionike vremenite.

Dano u glavnom i prestolnom Našem gradu Beču dne 5. mieseca ožujka godine hiljadu osamsto i šestdesete, vladanja Našega godine dvanaeste.

Franjo Josip, s. r. (M. P.)

Arkivojvoda Vilelm, s. r. F.M.L.

Grof Rechberg, s. r. Grof Thun, s. r.

Grof Nádasdy, s. r. Grof Gołuchowski, s. r.

Bar. Bruck, s. r. Bar. Thierry, s. r.

Po previšnjoj zapoviedi
Bar. Ransonnet, s. r.

C. kr. vèrhovna kontrolna oblast računarstva naimenovala je kod c. kr. hèrvatsko-slavonskoga dèržavnoga knjigovodstva dnevničara Ivana Demića za akcesistu. Ujedno promaknut je akcesista Lavoslav Steck u višju plaću.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Buoncompagni izjavio se je u Turinu, neka ga neizabaru za komorskoga predsiednika, jerbo bi mu bilo „nemoguće", primiti ovu službu.

Pukovnik Charras odvažio se je uslied mnogobrojnih sumnjičenjah, kojima je poimence od strane bonapartičkih javnih listovah izložen, da ostavi Švajcarsku, jerbo nebi rado na nepriliku bio narodu, koi ga je tako gostoljubivo primio.

Na ugovor sklopljeni medju zastupnicima sicilijanskoga dvora i bavarske vojvodske loze u obziru zaruče grofa Transkoga s vojvodinjom Matildom privolile su sada, kao što „Süd d. Ztg" javlja, obe stranke i glava kraljevske obitelji i obavit će se viančanje visokih zaručnikah u miesecu svibnju u Monakovu.

U „Triest. Ztgu" čitamo: Kao što čujemo, povedena je od strane varoškoga odbora proti orguljašu stolne cèrkve, gospodinu Domenciju Desiró-u iztraga zato, jerbo je na uskèrs izveo na orguljama glasbeni komad, koi nije bio prikladan za cèrkvu zbog svoje političke boje i uslied toga razdražio je tako občinstvo, da mu je, kao što se čuje, poslie službe božje dalo nesumnjivih znakovah svoga nepogodovanja.

U Berlinu bio je dne 13. t. m. u 10½ sata u večer na predlog vèrhovnoga dèržavnoga odvietnika uapšen ravnatelj redarstva dr. Stieber i odveden u varošku kriminalnu uzu. O uzrocima ove skrajnje miere fale jošte autentične viesti.

U Carigradu posietio je vojvoda Brabantski dne 10. travnja englezkoga poslanika Sir H. Lytton Bulwera.

U Turinu učinit će se na zahtievanje francezke vlade proces tamošnjem listu „Campanile." Ovaj list ožigosao je ugovor o ustupu kao „nećudorednost, bezobraznost i licumierstvo" i dèržavno odvietničtvo požurilo se je razpravu nareći već na 17. t m. Sa 1. svibnja imala bi polag nove pravosudne organizacije odlučit stvar porota, dočim će ista sada doći pred kotarski sud. Kažu da Cavour namierava izvest dèržavni udar, ako bi se komora ustručavala odobrit ugovor o ustupu Nice.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Gospodin Zelenka Ljudevit poklonio je obveznicu od 1000 for. srebra sa kamatama od god. 1828, nadalje sudbeno dopitanu mu baštinsku tražbu od 3854 for. 36 kr. na podporu stradajućih u Hèrvatskoj, koi dar priveden je, kao što „Pesti Napló" javlja već opredieljenoj svèrsi.

Beč dne 19. travnja. Uslied najvišje odluke dozvoljeno je, da se miesto dosadanjih 12

ženijskih batalijunah podignu dvie ženijske regimente, od kojih će pèrva imati svoj štab u Kremsu, a druga u Veroni.

— Nj. veličanstvo carica Marija Anna opet je talijanskom sirotištu dala podporu od 200 fr. austr. vriednote.

— Nj. c. visosti gospodin nadvojvoda Franjo Dragutin i gospoja nadvojvodinja Sofija odputovali su jučer u 8 satih na posebnom podvozu u Prag.

Talijanska.

Jakin 15. travnja. Oba inostranačka batalijuna već su savèršeno ustrojena. Ovdie se neradi o poludisciplirenim slobodnim četama, koje se uz veliku plaću kupe po zemljama svijuh gospodarah, već o dobro ustrojenom jezgrenom sboru, koi je opredieljen sačinjavat zaštitnu silu svetoga otca. Izsluženi vojnici, kojih je ponašanje brižljivo izpitano, sačinjavaju jezgru ovoga sbora, i već više putah dogodilo se je, da su staroplemićke obitelji svojim sinovima dopustile, da kao prostaci unj stupe. Svaki dan dolaze u tom pravcu molbenice iz Austrije, Francuzke, Pruske, Saksonske i Bavarske. Jedan pogled na sastavljenje oficirskoga tjela dovoljan će biti, da pokaže, da se u istinu najplemenitiji sinovi katoličkoga kèršćanstva dobrovoljno javljaju, da svoj život posvete papi; jerbo svi oni, koji su stupili u taj sbor kao oficiri morali su prije odreći se onoga čina, koi su imali u svojoj domovini. Mi nalazimo penzioniranoga kapetana Vogelsanga ovdie kao majora, prijašnjega carskoga pukovnika grofa Condenhovena (viteza niemačkoga reda) u svojem činu; vitežki vojnik nije podnipošto htio primit veću službu, koja mu je bila opetovano ponudjena. Medju oficirima nalazimo: grofa Palffy-a (stariešinu obitelji), kneza Odescalchi-a, grofa Chorinskoga, barona Duponta, barona Dunorda, barona Thalherra. Zanimivo će možebiti za mnogoga biti saznati, da su i dva izvèrstna oficira lovačkoga sbora, podignutoga lani u Pragu, stupila u ove inostranačke batalijune, kapetan Prosig i nadporučnik Heisl. Namiera je papinsku vojsku nastavljenim kupljenjem dotierat do 30.000 momakah; podić će se, vele, jedna regimenta konjaničtva a topničtvo će se umnožit sa više baterijah redatih topovah.

Dnevna zapoviest generala Lamoriciére glasi kako sliedi:

Vojnici!

Nj. svetost papa Pio IX. dostojao je pozvati me na častnu službu, da preuzmem vèrhovno zapoviedničtvo nad vama za obranu njegovih prezrenih i napadnutih pravah, i ja nisam ni časka kasnio, da opet pograbim svoju sablju.

Zvuk visokoga glasa, koi je nedavno s vatikana svietu naviestio pogibelji, koje priete baštini svetoga Petra, duboko je ganuo katolike i njihovo ganutje razprostranilo se posve bitno po svem povèršju zemlje.

To dokazuje, da kèršćanstvo nije samo vierozakon civiliziranoga svieta, već da je načelo i navlastiti život civilizacije; dokazuje, da je papinstvo temelj, na kojem počiva kèršćanstvo. Čini se, da sada osiećaju svi kèršćanski narodi one velike istine, koje sačinjavaju naše vieroizpoviedanje.

Dan danas prieti prevrat, kao niekoč Islam Evropi, i danas kao vazda stvar papinstva ujedno je stvar ćudorednosti i slobode na svietu.

Vojnici, budite dobre volje i uviereni, da će bog našu hrabrost podići do visine stvari, koje obranu povierio je našem oružju.

U Rimu, na uskèrs 1860.

General vèrhovni zapoviednik
Lamoriciére.

Turin, 16 travnja. Jedan dekret naredjuje upisivanje zajma ugovorenoga po Pepoli-u od polak milijuna prihoda u dugovnu knjigu dèržave. Kažu, da će se civilna lista povisit na 12 milijunah. Pomorsko ministarstvo povierilo je posebnoj komisiji pregledanje lukah novostečenih provincijah.

Milan 16. travnja. Današnja „Perseveranza" obnaroduje dopisivanje medju papom i kraljem Viktorom Emanuelom, zatim medju kardinalom Antonelliom i grofom Cavourom.

Nica, 16. travnja. Kod jučer započetoga glasovanja bili su stanovnici grada po svojim župnicima dovedeni pred žare. Talijanska stranka uzdèržala se je od glasovanja. Mir nije poremećen bio.

Piačenca, 14. travnja. Ovdiešnje občinsko vieće zaključilo je da kralju u znak, što je zadovoljno s njegovom politikom, ponudi 500.000 lirah. U istoj siednici zaključilo se da se povedu pogadjanja za sklopljenje zajma od 200.000 lirah.

Genova, 15. travnja. Političko družtvo „La Nazione" zaključilo je naimenovati odbor pod predsiedničtvom Garibalda, da se Siciliji pruže podpore svake vèrste.

Švajcarska.

Berna, 16. travnja. Savezno vieće dobilo je odgovornu notu Rusije: Ista kaže, da je Rusija pripravna, upustit se u dogovore s Francuzkom i što krepčije zauzeti se za uzdèržanje švajcarske neutralnosti. Savezno vieće nalaže švajcarskim poslanicima u inozemstvu da oprovèrgnu posve izmišljene glasove o posebnim raspravama s Francuzkom.

Maršal Canrobert došao je na švajcarsku granicu.

Francuzka.

Pariz 15. travnja. U senatskoj siednici od 29. ožujka, u kojoj se je viećalo o molbenicama na korist svetovnoga gospodovanja pape i prešlo se je na dnevni red, nije bilo nadbiskupa lionskoga, kardinala Bonalda. Ovaj je sada izdao okružnicu na svećenstvo svoje dieceze, u kojoj navodi nesamo uzroke svojega izbivanja već priobćuje i onaj govor, koi bi bio govorio, da je u siednici prisutan bio a ujedno poziva narod, da se bogu pomoli za papu i neka revno prinosi k sbirkama Petrova novčića.

Danas odlaze četiri kumpanije Zuavah u Nicu, gdie će sačinjavat počastnu stražu ruske carice matere.

Vlada republike Hayti, koja hoće da podigne dva nova liceja, traži ovdie u tu svèrhu šest profesorah.

Turska.

Carigrad 8. travnja. Francuzka namierava portu učinit odgovornom za štetu, koju su Gèrci posliednjega petka počinili katolicima.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beč dne 20. travnja. Današnje „Bečke Novine" sadèržaju dva najvišja ručna pisma Nj. veličanstva od 19. t. m. Pèrvo oprašta Nj. carsku visost gospodina nadvojvodu Albrehta od njegovih službah kao glavnoga gubernatora i zapoviedajućega komandanta vojske u Ugarskoj. Drugo prenaša generalu topničtva Benedeku rukovodjenje političke uprave i generalkomande u kraljevini Ugarskoj i sjedinjuje oddiele namiestničtva u jedno namiestničtvo. Nadalje veli se tamo, da je namiera Nj. veličanstva cara, za poslove političke uprave uvesti varmedjskih upravah i istima poput nekadašnje sisteme pridati varmedjskih kongregacijah i odborah u sastavama i dielokruzima, koji odgovaraju sadanjim okolnostima. U skladu ovim naredbama zapovieda Nj. veličanstvo, da se po oživotvorenju občinskoga reda i varmedjskog ustava prigotove predlozi u obziru zemaljskoga sabora, da se načelo samouprave imajuće se u svim krunovinama uvesti miestnim, kotarskim ili varmedjskim občinama, zemaljskim saborima i zemaljskim odborima stavi u kriepost i u Ugarskoj.

(Bèrz. viest Ag. Ztga.)

Madrit 28. travnja. Ortega su ustrielili.

Domaće viesti.

Skoro u svakom broju naših Narodnih Novinah čitam, kako se za plemenita poduzetja narodne prosviete, iskrene želje i jasni glasovi s različitih stranah naše domovine javljaju, i mnogi vriedni domoljubi takodjer činom dokazuju, kako da se ima ova nam sveta stvar podupirati, — naime tu se kupe prinosci za uživotvorenje družtva glede izdavanja pučkih knjigah, kupe se prinosci za proslavljenje stogodišnje svetkovine vèrloga narodnoga piesnika Kačić-Miošića; ovo su dična diela, akoprem i ova sasvim trudno i slabo napreduju, nu ipak se možemo nadati, da će ista željenu svèrhu postići. Krasno je, da se je i u nas želja probudila, da i mi *slično drugim* narodima jednom najvriednijih *naših piesnikah* proslavimo uspomenu; ali evo još *jedne* nam svete dužnosti, na koju smo reko bi *već* sasvim zaboravili, premda je na istu domorodno občinstvo već niekoliko putah po štovanim domorodcima pozorno učinjeno, no je to žalibože bez uspieha ostalo, i s toga nakanih, da ju opet kod ponudjajuće se prilike na svietlo iznesem.

Eto za niekoliko nedieljah približava se godina danah, što izgubismo neumèrlog i slavnoga bana Josipa grofa Jellačića, zaštitnika i dobročinitelja našega, koi nas je do posliednjega sata života svoga iz svega sèrca ljubio. Pitam, što smo za proslavljenje imena i činah njegovih dosele uradili? Ništa. — Dokle je još na mèrtvačkom odru ležao, niekoliko danah razglasivalo se je nješto o spomeniku ovoga nezaboravnog i vitežkoga sina domovine, a potle sve zamuknu, te tako i ova sjajna namiera izčeznu. Da li smo ju u toli kratko vrieme već zaboravili.

Braćo! kojima vam zvanje vaše dopušta i koji još vruće želje za postignutjem ove svèrhe osiećate, poprimite se jedared ozbiljno i ove za svakoga Hèrvata važne stvari, te gledajte da se shodnim putem i u pogledu ovome što uradi, te da se odmah prinosci kupiti počmu. Slavno poglavarstvo glavnoga grada Zagreba odobrilo je za tu svèrhu 3000 for., to je liepo, hvala mu; nu što koristi, kad se ništa dalje nekupi. Kad bi se put za kupljenje prinosakah na sve strane vješto prokèrčio, nesumnjem, da bi se po Hèrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji i vojnoj granici dosta novacah sabrati moglo, nu ako se baš *kod* sadašnjih težkih vremenah i nebi toliko sakupilo, da se veleliepan i bogat spomenik uzmogne *podići*, to bi ipak onu ljubav i štovanje, koju ostali narodi svojim velezaslužnim muževima izkazuju, i mi time dokazali. Nedajte dakle, da se *ova* stvar dalje i dalje odlaže i tako najposlie da se zanemari, jerbo time bi opet jednu svetu zadaću, koju smo miloj domovini i njezinim zaslužnim sinovima dužni, kao mnoge druge — u tminu zaboravnosti porinuli.

Mogao bi mi tko reći, težko je dan danas na sve strane davati novčanih podporah, na što mu ja na kratko odgovaram, istina je, da su težka i hèrdjava vremena, no ako ništa, a osobito glede podignutja spomenika neumèrlom banu našemu, komu smo se u svakoj nezgodi, utiehe tražeć, uteći mogli — neuradimo, a to će naše potomstvo još manje uradit moći, koje će se njega i njegovih činah sve to manje *spom*-njati. Kaže poslovica, „dok je željezo vruće, kovati ga treba!"

Daj bože, da ovo mojih niekoliko riečih urodi željenim plodom. M. F.

Knjižtvo.

„Словенска азбука кирилица и латиница една напрама другој; написао Е. Чакра"
označio Iv. Tkić.

(Konac.)

Prelazim sada na drugi odsjek, da vidimo kako je ondje. U drugom odsjeku govori *g.* Č. o sudbini obajuh azbuk. Tuj na *str. 32. piše*: „No ovde mi valja reći, da bješe nekad doba kad je na cielom jugu cvala samo kirilica, kad se njom služiše pogotovu sva današnja jugoslavenska plemena." Koji Slovjeni pokrstiše se nastojanjem grčke crkve, ti služiše se u bogoslužju današnjom ćirilicom, koje pako pokrsti rimska crkva ti rabiše u službi božjoj glagoljicu, baštinu slovjenskih apoštolov. Da nije indi samo i pogotovu kirilica na jugu cvala, već da se za hegemoniju borila s glagoljicom, što medju ostalimi dokazuju onolike crkovne knjige izvedene u povodu umjetničkih ruk, časoslovi, privilegije raznih rimskih pap, gdje se potvrdjuje slovjensko bogoslužje sa pismom, što ga obrete sv. Jerolim (za nevolju kako gori spomenusmo, da si laglje poluče pravo za liturgiju staviš joj za obretnika toli velikoga sv. oca i sveca); iz crkovnih prodje glagoljica kano obična i u državne poslove, što svjedoče mno-

žina pismenih spomenikov glagoljskih, kanó: Zakon Vinodolski, Razvod Istrijanski, Razvod medj od Mošćenic i Kožlaka, Kronika hrvatska, knjige Žakna Benka, diela popa Antuna Krčmina, spisi Šimuna Glavića, sastavci Kolonića Broza i bezčislene povelje, statuti, koji su svi glagoljicom pisani. Neobstoji indi da je samo kirilica cvala, a glagoljica bila kao kakova prišipetlja. Tu si opet protuslovi g. Č. veleći: „a da su pre pa i poslje baš i sami se dalmatinski i rvatski kralji i bani kirilicom (a i glagoljicom) posluživali, jasno nam svjedoče dve stotine rvatski listina iz XI.—XV. vieka od česti pisane kirilicom, od česti glagoljicom.“ Na drugom opet mjestu kaže za glagoljicu „da u miru svoje osedele dane provodi, gledeći očitu propast svoje negda tako bogate književnosti.“ Ako je po jugu samo kirilica cvala, i ako se njom služiše pogotovu sva jugoslovjenska plemena; odkud indi glagoljici tako bogata književnost? Ako hoće g. Č. ćirilicu uzvisiti, a on neka dade i glagoljici ono mjesto koje zaslužuje. Zatim piše g. Č. na str. 31.: „Rim... on se je naučio, da mu se sve bezuslovno pokorava, da razorava i uništava on svojim izpovednicima naturi svoju latinsku pismenost. „Da je Rim htio uništit slovjensku azbuku i bogoslužje, nebi li mogao umah u početku, jer ako ju je za zlo njekakovo smatrao i znao da će mu škodit, „principiis obsta, sero medicina paratur“ bio bi ju zaisto ugušio dok se još i nije duboko ukorienila. Da se je g. Č. sjetio, što je malo dalje napisao „pismena... slovenska Konstantinom nekim filosofom izobretena po zaslugi pofalujemo; i da se na istom jeziku slova i dela Krista gospoda našega imaju pripovedati zapovedamo,“ bio bi jamačno svoje prvanje misli o Rimu ublažio. — Jeli Rim kriv, što je iz mnogih biskupij proćerana glagoljica i slovjensko bogoslužje? Bijaše li Puljski biskup Klaudio Sozomeno potaknut iz Rima, da zabrani Riečanom godine 1593. slovjenski jezik u sbornoj crkvi njihovoj? Neučini li to potaknut od Mljetčićev, i od mržnje proti slovještini? Isto tako mrziše na slovjensko bogoslužje Franko Barbaro, patrijarh Aglajski 1596. Petar Mariani, biskup Senjski 1650—59; i mnogi ini. A usuprot koliko i koliko rimskih pap neumorno radiše za glagoljicu. Sjajni imamo primer u Nikoli I., Adrijanu II., Ivanu VIII., Inočencu IV. „quod sermo rei, et non res sermoni est subjecta,“ veli taj papa o slovjenskom bogoslužju. Pio V., Kliment VIII., Urban VIII.; nemogu zamučat krasnih riečih, koje dokazuju kako bijaše zauzet za glagoljicu, i slovjensku liturgiu. „Mi dragini (dražini) tej i potrebi misalscej na čast i slavu imene božjego, i na spasenje vrnih Hristijan iže stran onih, zateći hotjajući, častnem bratom našem svetie rimskej crkvi kardinalom, razplodenju svetie veri po vselenji mirscej (per universum orbem) predstavlenim naložihom, da koli više missalov slovenscem jezikom napisanih, iz Dalmacije v Rim povelenjem našim donesti, i teje Ot. fra. Rafaelom Levakovićem, i eteremi va slovenscem jezice naučenimi, popapraviti.“ Nu taj papa još liepše poče svoje povelenje „da vrni Hristovi tožde ne takmo da mudrostvujut (sapiant) na ašće jeliko vozmožno jest, i vsi jedinomisolne jedinimi usti v molitvah i vo svećenjih Boga da častet;“ zatim Pio VII. i mnogi ini. A što je slovjensko bogoslužje po Ivanu X. 925, Nikoli II. 1059 i Alexandru II. 1064 zabranjeno bilo, to bijahu uzrok razne po Sloveniji sekte, i neslovjenski biskupi, koji podbadaše papu za ukinuće slovjenskoga jezika u crkvi. —

Na str. 38. g. Č. dokazuje, da „Kranjci ma da ispred domašaja grčkog upliva beu, ipak sve još do polovice XVI. vieka medju se sačuvaše spomen kirilice.“ Nu na sljedećoj strani si nanovo protuslovi: „... a baš i u samoj Ljubljani nenaležaše se kirilska slova.“ Ako se u Ljubljani, koja je glavni grad Kranjske, nenaležahu pismena, već su ih morali od drugda priskrbiti, kako indi pisaše ćirilicom? Tako isto na str. 44. „Štirci, Slovinci i Kranjci, sa latinicom primiše i rimsku vjeroispovjest, a s' zapadnom veroispovešću pako latinicu.“ — Nedopada mi se nadalje, što prispodablja g. Č. Trubera i njegove ortake luterane, odmetnike rimske crkve, sa sv. Ćirilom i Methodom, koji bijahu pravi njezini vjerni sinovi. „Eto tako pisnše vaskrsitelji krainske i istriske književnosti, klepteći svoj rod na onu putanju izvesti, sa koje taki svrnuše po smrti svoi apostola Kirila i Methoda, oni uvidiše očitu skoro propast ovi jugoslovjenski plemena, te im je valjalo i spasti, i na pravi put izvesti, oni im pokazaše put uzdignuća, put spasenja.“

Da je Truber s ortaci bio diete one crkve, koje su bila sv. braća, i da je Truber sljedio on put, kojim putovaše sv. Ćiril i Method, to bi se moglo tad o njem reći; nu on zaslužuje ukor, i to vječni, jer je po njivi Gospodinovoj sijao kukolj. Toliko o drugom odsjeku. —

U trećem odsjeku tuži se g. Č. što Hrvati i ini Slovjeni neće da prigrle ćirilice, u kojoj „kakva prostota, i kakvo bogatstvo izgovara leži.“ Što da odgovorim na to? Ako je latinica nesposobna, a ona ni skrpana, ona je sama i čista latinica, samo što ju gdjedje narožiše, a ćirilica usuprot ona je skrpana iz dvajuh azbuk grčke i glagoljske, a „ex duobus malis eligendum minus.“ Dobro bi bilo dakle da Srbi poprimu latinicu, što je njim laglje, nego nam ćirilicu, da bi se već jedared složili. —

Nu ako nije latinica slovjenska, nije bogme ni ćirilica; zato ako bi htieli slovjenski znaci bilježit besjede, to bi morali uzet glagoljicu. „Svaki može viditi, s kakovimi se težkoćami ima borit slavenska, jer ne tudja glagoljica, dok pokaže svoje slovensko podrietlo; dočim se, očevidno neslavenska kirilica, od svih i svuda za pravu slavensku drži i slavi. Tko je bogat i mogućan, toga, ako i nije, svak drži za kneza i viteza, a siromaku, da je plemić, nevieruju još ni onda, kad pokaže diplomu.“ Krasna opazka u IV. Arkiva, 125.

Evo kratkih odgovorov na tvrdjenja gosp. Čakre, upustio bi se možda i dalje nu radi tiesnoga prostora toga lista nemogu. G. Č. trudio se je da raspravi i razmrsi taj gordički čvor pismen naših, nu u tom baš nebijaše najsrietnijim „sed, si vires desunt voluntas laudanda.“

Obznana.

Pèrvi i drugi dio Šulekova Biljarstva mogu gospoda članovi ovako dobiti u Beču: kod g. Franje Posilovića, svećenika u Augustineu ova gospoda: Kukuvić Josip, biskup; Pejaković Stiepan, Ožegović baron Metel, Bužan Herman, Žigrović Franjo, Rukavina Ant. — U Brodu kod g. Andrije Tork. Berlića: Muravić Jakov, Kincel Josip. — U Djakovu kod biskupske kancelarije: Matić Josip, Vičić Augustin, Andrić Jerko, Oborovac Pavao, Filipović Adam, Knežević Albert, Topalović Mato, Adamović Ante, Vukmanić Mato, Lukačić Mato, Gèrdjan Mato, Lukić Božo, mladež duh. siemeništa, mladež duh. siem. bosanska, Penjić Pavao, Horvat Mirko, Tordinac Gjuro. — U Giminu kod c. k. pošte: Studenac Petar. — U Gradcu kod g. Drobnića Josipa, učitelja na gimnaziji: Muršec Josip, Riznar Vid, Padavić Tomo, Dr. Kočevar Stiepan, Caf Juro, Volf Antun. — U Gospiću kod g. Pančića Gèrgura: Pèrpić Ante, Mačečević Ante. — U Humu kod g. Tita Ožegovića vlastela: Jellačić Eduard, Kušlan bar. Dragutin. — U Jaski kod g. Mihalića Slavoljuba: Štoos Pavao. — U Jasenovcu kod g. Cevizovića Ivana tèrgovca: Relković Ferdo. — U Karlovcu kod g. Vojka Sabljića, gradskog perovodje u Karlovcu: Vidale Šišman, Lukšić Dahoslav, Barač Eugen, Kottas Antun, Čitaonica karlovačka, Sladović Mato, Šufflaj Filip, Šufflaj Dane, Neralić Ognjoslav, Mavretić Josip, Šegulja Simo, Marković Miloš, Bučar Pero, Gvozdanović Ivan. — U Lokvah kod g. Zandonatti Rudolfa odvietnika: Baneković Mirko. — U Neusohlu kod presvietlog g. biskupa Mojsesa: Czaban Niko, Mondok Janko, Cuderman Ferdo. — U Otočcu kod g. Brozovića Ambroza, župnika: Matešić Mato. — U Osieku kod g. Jurković Ivana, profesora: Sinković Ljudevit, Galac Dragutin, Šoštarić Dragutin, Dr. Stojanović Ante, Golub Viekoslav, Pruff bar. Irnih, Badovinac Niko, Pereković Franjo. — U Požegi kod gosp. Filipovića Ivana, učitelja: Grof Janković Julio, Muha otac Vatroslav, Filletić Ernesto. — U Popovači (Ludini) kod g. Mije Todorovića, tajnika občine ludinske: Miković Ivo, Švelec Vilim. — U Pragu kod g. Waclava Hanke, knjižničara narodnoga muzeja: Grof Kolovrat Krakovski, Norbert vitez od Neuberga, Fingerhut Ferdo, Čejka Josip, Frič Josip, Pal cki Franjo, Šafařik P. Josip, Vňaučok P V. Vrtátko Ant. Jeroslav, Staněk Bogdan, u Pragu; Dr. Vocel Ján Erazim, M. č. b. v. u Českoj, Županský Ant., Daněk J.s., Kovřik Ján, Hansgirk Ant., Purkyně Emanuel, Rojek Ivo, Smidinger Josip, Vinařicky Dragutin, Kunz Ignatija. — U Radoboju kod g. Finka župnika: Čitaonica krapinska, Bedenko Franjo, Vinković Mirko. — U Senju kod biskupske kancelarije: Ožegović baron Mirko, Vranicany Ivan, duhovna mladež, Karina Franjo, plemić; Mileušnić Todor i Gjuro, tèrgovci; Sokolić Ant., uprav. siemeništa; Kargačin Agrikola, Dr. Heski Anton, Keršul Ivan, Strižić Ivan, Kargačin Alberto, Antonić Juro, Šagar Augustin. — U Sv. Ivanu kod g. Mihalinčić Stiepana, župnika: Šavor Josip, Stražimir Dragutin. — U Vinkovcih kod g. Radić Gašpara, župnika: Božić Franjo, Tomašević Petar, knjižnica brodske regimente. — U Varaždinu kod g. Dr. Iliašević Stiepana, kanonika: Čitaonica varaždinska, Varaždin slob. kralj. grad, Car Stiepan I., Koščec Mio, Štauduar Viekoslav, Stražimir Franjo, Švagel Dragutin, Tuškan Makso, Horvat Petar, Švelić Blaž, Mužar Tomo, Prasničkova Jelisava.

Poziv.

Sutra dne 22. travnja u nedielju u deset satih prije podne dèržat će se u dvorani Narodnoga Doma glavna skupština Matice ilirske, u koju se što življe pozivaju sva gospoda članovi, da jih što više dodje, jer će se osim ostaloga viećati i o načinu izdavanja pučkih knjigah.

Ravnateljstvo.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 20. travnja 1869.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.60
5% Narodnoga zajma	79.75
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	185.50
Mienice.	
Augsburg	113.50
London	132.85
Carski cekini	6.31
Srebro	82.50

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 39 1860. (128) 3—3

Natiečaj.

U občini Orahovičkoj izpražnjeno je miesto tajnika. Tko tu službu postići želi neka na ovaj c. k. kotarski ured do 1. Svibnja 1860 molbenicu podnese, s kojom ima dokazat svoja svojstva, ponašanje, i dosadašnje zanimanje.

S tom službom skopčana je godišnja platja od 420 for. a. vr. badavni konak i odplata za dèrva sa 26 for 25 kr. a. vr.

C. k. kotarski ured našički 29. ožujka 1860.

C. k. kot. predstojnik
M. Kraljević.

Br. 695 (151) 3—3

Prodaja gubača.

Dne 2 svibnja t. g. u 10. satih prije podne, prodavat će občina slob. i kralj. grada Križevca do 100 i poniešto više centih gubača.

Pozivlju se dakle uljudno svi kupiti željeći na istu dražbu.

Magistrat slob. i kralj. grada.

U Križevcu dne 13. travnja 1860.

gradski načelnik,
Gašpary.

Z. 1335. civ. (144). 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Agramer Metropolitan-Domkapitels durch Herrn Advokaten Makovec wegen schuldigen 1160 fl. 25 kr. c. s. c die executive Feilbietung der, dem Franz Xaver Werner gehörigen, auf 31.232 fl. 39 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grund-Buchs-Protokolle Nr. 223 in Agram Steuer-Gemeinde untere Stadt, auf den Namen des Exekuten eingetragenen bürgerlichen Liegenschaft bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 14. Juni 1860 und der zweite auf den 17. Juli 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der obigen Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 14. März 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 1501. 1860 (154) 1—1

Kundmachung.

Vom 29. April tritt im Kurse der Mallepost St. Georgen Agram die Aenderung ein, dass dieselbe statt Montag erst am Dienstag Nachmittags 3 Uhr 30 Minut. von St. Georgen nach Agram abgefertigt werden wird. Im Zusammenhang hiemit wird auch die Cariolpost von Essek nach Warasdin statt Sonntag erst Montag Früh abgehen und in der Kursordnung der Bothenposten Miholjac Valpo-Bisovac und Vučin-Slatina die Aenderung eintreten, dass erstere vom 29. April an jeden Sonntag, Dienstag, Donnerstag und von Valpo nach Bisovac ausserdem noch am Samstag, die letzteren aber Montag, Dienstag, Donnerstag und Samstag zur bisherigen Stunde tour und retour kursiren werden.

Agram am 12 April 1860.

K. k. Post-Direction

Klempay.

Nr. 1212. civil (155) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte Warasdin wird über das Gesuch der Vormundschaft der minderj. Vinzenz und Amalie Koterba de präs. 22. März 1860 Z. 1212 civ. der Besitzer, der angeblich in Verlust gerathenen, in lateinischer Sprache auf einem halben ordinären Papierbogen von blaulicher Farbe durch Johannes Brachko Bräbendar zu St. Veit in Warasdin über 100 fl CM. im Jahre 1856 ausgestellten Schuld-Urkunde, aufgefordert, binnen einem Jahre seinen Besitz so gewiss bei Gericht anzuzeigen, als sonst die Urkunde für nichtig, und die rechtliche Wirkung derselben gegen den Aussteller für erloschen erklärt werden würde.

Warasdin am 7. April 1860.

ad Z. 1567. (142) 1

Nachweisung

über die im Jahre 1860 im Bereiche der Agramer k. k. Komitats-Behörde abzuhaltenden Jahrmärkte.

Post Nr.	Name des Bezirkes	Name der politischen Gemeinde	Ort, wo der Markt abgehalten wird	Beginn des Marktes	Ende des Marktes
1	Gross-Gorica	G. Gorica	Gorica	6. Februar 1. Mai 11. Juni 10. August 3. September 21. „ 15. Oktober 14. Dezember	6. Februar 1. Mai 11. Juni 10. August 3. September 21. „ 15. Oktober 14. Dezember
2	Stadt Karlstadt	Karlstadt	Karlstadt	8. Mai 15. Juni 25. Juli 29. September 21. Dezember.	11. Mai 18. Juni 28 Juli 2. Oktober 24. Dezember
3	Stubica	Stubica	Stubica	18. Februar 3. März 31. „ 2 Juni 1. September 22. „ 22. Dezember	18. Febr. 3. März 31. „ 2. Juni 1. September 22. „ 22 December
		Jakovlje	Kraljevvèrh	14. April 9. Juni 30. Juni 7. August 6. Oktober	14. April 9. Juni 30. Juni 7. August 6. Oktober
		Jakovlje	St. Peter in Krašljevoselo	28. Juni 10. August	28. Juni 10. August
4	St. Ivan	St. Ivan	St. Ivan Komin (Tri kralji)	18. Mai 8. Juni 25. Juni 7. Jänner 27. August 26. November	18 Mai 8. Juni 25. Juni 7. Jänner 27. August 26. November
		Hum	Tèrgovišće	30. März 4. Mai 27. Juni 26. Juli 21. August 10. September 4. Oktober	30. März 4. Mai 27. Juni 26. Juli 21. August 10. September 4. Oktober
		Popovec	Vugrovec	14. Mai 1. Oktober	14. Mai 1. Oktober
5	Sissek	Markt-Gemeinde Sissek	Civil-Sissek	8. Februar 3. April 14. Mai 18. Mai 16. Juli 13. August 17. September 19. November	8. Februar 3. April 14. Mai 18. Mai 16. Juli 13 August 17 September 19. November
		Gošće	Topolovec	25. Jänner 18. April 25. Juni 18. Oktober	25 Jänner 18. April 25. Juni 18 Oktober
6	Vèrbovec	Vèrbovec	Vèrbovec	4. Mai 15. Juni	4. Mai 15 Juni
7	Moslavina	Kutina	Kutina	29. Juni 30. Dezember	29. Juni 30. Dezember
8	Dugoselo	Dugoselo	Bèrckovljani bei Božjakovina	11. Juni 2. Juli 30. Juli 13. November	11. Juni 2. Juli 30. Juli 13. November
9	Samobor	Samobor	Samobor	14. Februar 19. März 6. April 22. Mai 28. Juli 10. August 21. Dezember	14. Februar 19. März 6. April 22. Mai 28. Juli 10. August 21 Dezember
		Rakovpotok	Okić St. Martin	12. November	12. November
		Rakovpotok	St. Nedela	2. April 30. November	2. April 30. November
		Stupnik	Brezovica	4. April	4 April
		Stupnik	Stupnik	17. Mai	17. Mai
10	Bosiljevo	Bosiljevo	Bosiljevo	22. Mai 26. Juli 24. August	22. Mai 26. Juli 24. August
		Sèverin	Severin	24. Juni 16. August 4. Oktober	24. Juni 16. August 4. Oktober
11	Karlstadt	Karlstadt	Draganić	25. April	25. April
12	Pisarovina	Jamnica	Jamnica	17. Jänner 10. April 5. Juni 31. Juli 16. August	17. Jänner 10 April 5. Juli 31. Juni 16. August
		Pokupsko	Kravarsko	16 April 15 September 24. August	16 April 15. September 24. August
		Pokupsko	Pokupsko	28 Juni 30. Juli	28. Juni 30. Juli
13	Agram	Berdovec	Javorje	16. Juni 16. April 16. August	16. Juni 16. April 16. August
		„	Maria Gorica	3. Mai 8. Juni	3. Mai 8. Juni
		„	Bèrdovec	30. Juni	30 Juni
		„	Pušća	24. April 16 Juli	24. April 16. Juli
		Stenjevec	Podsused	25. Juli 11. November	25. Juli 11. November
		„	Stenjevec	26 März 18 Juni 16. August	26. März 18. Juni 16. August
		Bistra	Bistra	26. Juli 10. September	26. Juli 10 September
		Sesvete	Sesvete	24. April 4. Juni 16. August 2 November 27. Dezember	24. April 4. Juni 16. August 2. November 27 Dezember
14	Jaska	Jaska	Jaska	29 Mai 6. Dezember	29. Mai 6 Dezember
		Petrovina	Petrovina	8. Juni 30. Juni	8. Juni 30. Juni
		Desinec	Okić Mutter Gottes	10 September	10. September

Agram am 31. März 1860.

Für den k. k. Komitats-Vorstand der erste k. k. Komitats Kommissär

Ekel, m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 23. TRAVNJA 1860. Broj 94.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvěrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvěrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je izdati sliedeća najvišja ručna pisma:

Ljubezni rode, nadvojvodo Albrehte. Odobravajući Vašu izrečenu molbu, nalazim, da Vas — medjutim — od službe glavnoga gubernatora i zapoviedajućega generala u Mojoj kraljevini Ugarskoj, zatim zapoviednika III. vojske, koju ste sa svom podanostju i posviedočenom obvezanostju obavljali, izkazujući Vam Svoje zahvalno priznanje dignem i do dalje naredbe rukovodjenje političke uprave i tamošnje zemaljske generalkomande privremeno povierim Svojemu glavnom kvartirmeštru i načelniku štaba glavnoga kvartirmeštarstva generalu topničtva Ljudevitu vitezu Benedeku.

U Beču dne 19. travnja 1860.

Franjo Josip s. r.

Ljubezni generale topničtva, viteže Benedek. Dočim Nj. c. k. visost generala konjaničtva gospodina nadvojvodu Albrehta na njegovu molbu od službe glavnoga gubernatora i zapoviedajućega generala u Mojoj kraljevini Ugarskoj, zatim zapoviednika III. vojske medjutim dižem, povierujem Vama do dalje naredbe rukovodjenje političke uprave i tamošnje zemaljske generalkomande i nalazim odredit, da se obstojeći oddieli namiestničtva sjedine u jedno namiestničtvo sa stolicom u Budimu, koje će Vama neposredno podčinjeno biti.

U Košicama, Požunu, Šopronu i velikom Varadinu imaju se zasad višji politčki činovnici s odgovarajućim pomoćnim osobljem ostaviti u svěrhu, da, nesačinjavajući oblastnu medjustupnja, sudieluju rukovodeći i nadzirajući kod izvedenja novoga ustrojstva, napose varmedjskih upravah i občinarstva.

Moja je namiera, za poslove političke uprave, čim novo ustrojenje namiestničtva stupi u život, uvesti varmedjskih upravah i istima poput niekoč obstojavše sisteme pridati varmedjskih kongregacijah i odborah, u sastavama i dielokruzima, koji odgovaraju sadanjim okolnostima.

U skladu s ovim naredbama zapoviedam, da se — pošto občinski red i varmedjski ustav stupi u dielatnost, — predlozi u obziru zemaljskoga sabora pridogotove, da se načelo samouprave imajuće se u svim krunovima uvesti miestnim, kotarskim ili varmedjskim občinama u kriepost stavi i u Mojoj kraljevini Ugarskoj.

Bližji naputci u obziru na izvedenje gore navedenih mierah bit će Vam podieljeni po Mojim ministrima, u področje kojih spadaju ovi poslovi.

U Beču dne 19. travnja 1860.

Franjo Josip. s. r.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je pod 19. travnja t. g. sliedeću najvišju zapoviest poslati na věrhovno zapovjedničtvo vojske:

„General konjaničtva, Franjo grof Haller de Hallerkeö“, adlatus Mojega gubernatora u Ugarskoj, ima se na njegovu molbu primit u zasluženo stanje mira, kojom prigodom podieljujem mu priznavajući njegove mnogogodišnje, vierne, veoma dobre usluge, veliki kěrst Mojega reda svetoga Stiepana s odpustom taksah.

Po glasu odpisa c. k. pepečiteljstva nutarnjih poslovah od 15. t. m. br. 12.140, dostojalo je Njegovo c. k. apostolsko veličanstvo najvišjom odlukom od 12. travnja 1860 uredjenje gospodarsko-šumarske i ratarske učione u Križevcu zajedno sa pravili nutarnjega reda ovog učevnoga zavoda najmilostivije odobriti; što se do radostnog obćeg znanja tim dodatkom stavlja, da će se ovo učlište već početkom bližnje školske godine otvoriti.

Organička pravila i uvieti za primanje učenikah u ovaj zavod oglasit će se doknadno.

Od c. k. namiestničnoga predsiedničtva.

U Zagrebu 21. travnja 1860.

Cesarska naredba od 5. ožujka 1860, kojom se odredjuju izbori, koji će se za umnoženo vieće děržavno imat činiti, čim u život stupila budu zastupstva zemaljska; nego odredjuju se izbori ti s tim dodatkom, da će se do onda, dok moguće bude sazvati izvanredne one děržavne viećnike, koji imenovani budu iz zastupstvah zemaljskih, predhodno drugi sposobni muževi iz pojedinih krunovinah pozvati u viećanje umnoženoga vieća děržavnoga, i da će umnoženo vieće děržavno u svěrhu, da prosudi děržavni proračun za upravnu godinu 1861., imat sastati se mieseca svibnja godine 1860.

Doknadno k patentu Mojemu od današnjega dana*) naredjujem saslušav Svoje ministre i čuvši svoje vieće děržavno, kao što sliedi:

§. 1. U pojedinih krunovinah imat će zastupstva zemaljska odmah, čim u život stupila budu, primit se po §-u 1., točki 4. pomenutoga Mojega patenta izborah za umnoženo vieće děržavno, i podnieti Mi predloge dotične. Predhodno i dok nebude moguće sazvati one izvanredne viećnike děržavne, koje imenovao budem po predlogu zastupstvah zemaljskih, pozvat ću Ja, po razmierju u pomenutom patentu ustanovljenom i u naznačenom ondie broju iz pojedinih krunovinah u viećanje umnoženoga vieća děržavnoga muževah, koji su za to po svojoj časti i svojstvih sposobni.

§. 2. Budući volja Moja, da umnoženo vieće děržavno prosudi děržavni proračun, koi ustanovljen bude za upravnu godinu 1861., s toga će to vieće imat sastati se dojdućega mieseca svibnja a dana, koi ja još pobliže budem odredio.

§. 3. S obzirom na ove Moje zaključke neće se pozivati vremeniti dionici děržavnoga vieća, kao što bijaše naredjeno ručnim Mojim pismom od 11. studenoga 1859.

U Beču dne 5. ožujka 1860.

Franjo Josip, s. r. (M. P.)
Arkivojvoda Vilelm, s. r. F. M. L.
Grof Rechberg, s. r. Grof Thun, s. r.
Bar. Bruck, s. r. Grof Nádasdy, s. r.
Grof Gołuchowski, s. r. Bar. Thierry, s. r.
Po previšnjoj zapoviedi
Bar. Ransonnet, s. r.

*) Děrž. zak. lista br. 56.

Neuredovni dio.

Ustanak u Siciliji.

Već od duljega vremena bila je u Palermu velika nedielja javno naznačena kao nedielja ustanka, i činilo se kao da je policija kod mnogobrojnih premetanjah i uapšenjah u istinu našla na tako važne priprave u tu svěrhu, da su od posliednje nedielje višji policajni činovnici stranom svoje obitelji smiestili na sigurnim miestima izvan grada ili ukěrcali, stranom nisu im barem dali da noć sprovedu u svojem stanu, da ih kod iznenadnoga buknutja barem spase od pěrve biesnoće kěrvoženoga ljudinstva. O ustanku, koi se je dogodio 4. t. m. javljaju pouzdane viesti, da je pucnjava počela već pred 5. urom u jutro i da je u 7. uri u gradu već podpunoma prestala. Poglavita stvar bila je pred gradskim vratima, da se seljacima prepriedi ulaz. Bilo je ugovoreno, da će urotnici zvonjenjem dati znak, no kažu da su samo monaci u Gančiji zvonili. Ovaj manastir bio je uzet, i vele, da su tamo naišli na odpor i našli zalihu ručnih granatah — to je jedino izviestno, da je bio opljačkan od soldatah, i da su njegovi stanovnici, 32 monaka, svikolici uapšeni. U ostalom policija razpolagala je znatnom silom — izvan soldatah, sbirah, žandermah imala je i mnogobrojnih kampierah, věrst četnikah, koji su strah razbojnikah u unutrašnjosti otoka ... U 7. uri u jutro bio je grad miran, barem měrtav, no bojali su se, da će se borba ponovit u podne ili u večer. Dućani i kafane bile su svekolike zatvorene i ostale su to malone vaskolik dan; ciena hrani skočila je neizmierno. Isti dan pobila se je vojska s buntovnicima i u Fikaracu, miestancu na putu, kako se ide iz Palerma u Bagetu. U Montrealu nadvladali su soldati tek poslie kěrvave bitke. Ove viesti doniela je „A. A. Zt.“ od jednoga očevidca, iz kojih se vidi, da su dne 5. ustaše morali biti izagnani iz grada i da su se razprostranili po okolici istoga. Viesti o onom, što je zatim sliedilo, veoma su manjkave. Timesov dopisnik iz Napulja pripovieda u svom pismu od 7. polag těrgovačkih pisamah i konsularnih izviešćah što sliedi:

„Polag jedne depeše prispievše na kralja dne 5. bili su buntovnici iz Palerma izagnani i uputili su se put Terminah, gdie su razorili běrzojavni vod. Kažu, da se je vojska dobro tukla, no da je borba veoma kěrvava bila. Dne 6. u podne prispeo je brod Elettriko s pismima iz Palerma ovamo. Na njem nalasilo se je do 100 putnikah, većom stranom Sicilijanci, a medju ovima mnoga velika gospoda, koji su ili uskočili ili prognani bili. Premda su sve moguće oprezne miere preduzete bile, da se preprieči obćenje putnikah sa stanovnicima, ipak mi za rukom podje govorit s jednim Englezom i Amerikancem, koji dodjoše iz Palerma. Jedan od ovih pripoviedao je, što sliedi: Dne 3. noćju čuo sam, da ustanak ima buknut dojduće jutro i u istinu dne 4. probudi me iza sna pucnjava. Pogledam kroz prozor napolje i vidim, kako množina soldatah po ulicama těrči i na sve strane puca. Od ustašah nisam nigdie na jednom kupu vidio više nego petoricu. U 9 satih bilo je već sve mirno i mislio sam, da je već revolucija dověršena. Tukli su se na više miestah u gradu, najčešće kod manastira od Gančije, kojega moneci stadoše na dani znak zvoniti na bunu. Monastir bio je uzet na juriš i opljačkan; od monakah, koji su se hrabro tukli, poginuli su trojica a ostali su uhvaćeni. Popodne bilo je mirno; no prema večeru opet su se kod Montreala žestoko tukli, pri čem je proteklo mnogo kěrvi. Drugi dan usidrila se jedna napuljska fregata pod Bagerijom, i pucala je neprestano dva podpuna sata iz svojih topovah na grad i njegovu okolicu. I jedna piešačka regimenta bila je onamo poslana. Poslie podne došao je knez Castelcicale iz Napulja a u 8 satih u večer odvezli smo se na Elettriku. No čuo sam s kopna medju Montrealom i Bagerijom još na brodu kadikad po koi hitac i polag moga mnenja nije ustanak jošte ugušen. U Palermu vladala je tišina a okolo grada povuklo je vojska kordun.

(Konac sliedi.)

Austrijanska carevina.

—č. U Karlovcu, 20. travnja. Uvoz hrane od 30. ožujka do danas: pšenice 17.241, kuru-

ruže 48.011, zobi 9723, . 4, pasulja 1284 vagana, — prodano .750, kukuruza 15292, zobi 8230½, proje 1533, ječma 1175 vaganah. Pšenica najbolja stoji 5 for. 40 novč., kukuruz 3 f. 75 n., zob 1 f. 95 n., ječam 3 for. po vagan.

Posliednja tri nedieljna vašara zajedno s današnjim bijahu srednje ruke.

Temišvar, 10. travnja. (S. D.) Ovdie se spremalo davati 15. travnja bal u korist nevoljnikah u Hèrvatskoj, ali je sada odložen na 6. svibnja.

Pešta. Grof Pavao Esterházy naumio je od ove godine počemši svake godine davati po 2000 for. na magjarsku književnost tako, da sve magjarske knjige kupuje, a što od gornje svote preteče, to da dade u nagrade za vèrstne diela na magjarskom jeziku.

Beč, 11. travnja. U nedielju u večer izišlo je Nj. c. k. veličanstvo s princem Vazom do Pajerbacha na željeznici. Kod Pfafštetena skrenu vatrena kola na pobočne šine i udare na nieka tamo bivša kola za teret tako, da se od udara potisnu pèrva kola na lokomotiv. Hvala bogu, te nebi gore nesreće. Nj. veličanstvo odmah je izišlo, da pita, da li se je tko povriedio. Sve je bilo na miru, ali se je put mogao tek onda nastaviti, kad su iz Badena došla druga vatrena kola. — Gospodin predsiednik ministarstva graf Rechberg bio je malo nazebao, ali se je sada sasvim oporavio.— U lavovskoj štedionici iznevierio je pieneznik 27.000 f. gotovine i 36.000 f. sr. u obligacijama rasteretnim. Pieneznik je već predan redarstvu. Pokradene novce stratio je većinom u lutriji.

U Sibinju je bio prošle nedielje proces proti uredniku „Magjar Futara", Karlu pl. Vidu. Bio je tužen zbog narušaja javnoga mira. Dèržavni odvietnik predlagao je: gubitak plemstva, godinu danah težke tamnice, naknadu sudbenih troškovah, 500 for. od kaucije i za svagda oduzeto pravo, da može novine izdavati. Sud je obtuženika oprostio.

— „Oest. Ztg." veli, da će narodna austrijanska banka naskoro sasvim biti u stanju, da ispuni, čim je zadužena obćinstvu, i nada se i želi, da će banka skoro početi gotovim novcem isplaćivati.

Beč, 20. travnja. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo našlo se je najmilostivije potaknuto, da k svoti od 5000 f. najmilostivije prošle zime stranom za kupljenje jestvenih biljegah, stranom za razdieljenje u gotovu dozvoljenoj dalji iznesak od dvie hiljade forintih aust. vr. za razdieljenje medju u istinu uboge i dostojne osobe najmilostivije doda. Bečkoj policiji već je naloženo, da točno izvede ovu najvišju zapoviest.

Sèrbija.

Beograd, 9. travnja. (S. D.) Jučer smo proslavili svečano znameniti dan cvietne nedielje, kao dan, u kom je narod sèrbski godine 1815. pod upravom kneza Miloša ustao proti Turcima i izvojevao slobodu, koju danas uživa. Poslie službe božje, koju je g. mitropolit u vojničkoj pohodnoj cèrkvi odslužio, kojom je prilikom i ovu novu cèrkvu osvetio, primao je svietli knez nasliednik zajedno sa svietlom kneginjom suprugom svojom podvorenja od činovnikah, svećenikah i gradjanstva. Nj. svietlost knez Miloš boravi još u Topčideru. Zdravlje mu se je znatno poboljšalo. — Do koi dan izići će kriminalni zakonik. Bogu hvala jednom ćemo viditi, čim je podjamčena sigurnost našega života, časti i zdravlja. — Drugo ništa novo.

Turska.

Carigrad, 14. travnja. Jedan adjutant šaha persijskoga donieti će skorim sultanu red u briljantima. Pomorski ministar naredio je, da oboružani parobrodi rukuju poredak na obalama Bosfora za gèrčkih uskèrsnih praznikah. Vojvoda Brabantski primio je poklisare beigijskoga tèrgovačkoga stališa. Odsele moraju svi podnesci na vladu obskèrbljeni biti biljegom.

Smirna, 13. travnja. Dne 9. t. m. počeo je bèrzojav raditi medju Kiom i Kretom. Nadaju se, da će do mieseca lipnja t. g. dogotovljena biti sva linija do Alexandrije.

Protestantski i rimokatolički misionari razširili su se po maloj Aziji i pèrve pomaže engleska a druge francuska vlada. Oboji najbolje prolaze kod Jermenah. Od Varne do Trebisonta razširili su se kapucini, dominikani u unutrašnjoj Anatoliji, lazariste na perzijanskoj granici, a milosèrdne sestre svuda. Protestantski misionari grade svuda uz cèrkve i škole i biblioteke sa znamenitim sredstvima. Najvredniji su rimokatolici.

Carigrad, 11. travnja. Serbska deputacija nije dobro primljena. Porta je proti sèrbskim zahtievima. Za obezbiedjenje mira u susiednim provincijama sakupit će se na njihovim granicama 30,000 momakah. — Austrija se je zauzela za katolike, koje su Gèrci zlostavili.

Francuzka.

Parižke novine zanimaju se papinim prokletstvom. „Constitutionnel" trudi se dokazati, da se anatema nemože ticati francuzke vlade, budući da još postoje diplomatička odnošenja medju francuzkim i rimskim kabinetom. Ali evo postoje diplomatička odnošenja i medju Rimom i Sardinijom, pa opet nitko neće reći, da se anatema netiče sardinskoga kralja. „Pays" navodi bavljenje francuzke vojske u Rimu, pak veli, da anatema nije bačena na francuzkoga cara, jer valjda, veli, nije papa hteo anatemu na onoga baciti, čiju obranu zahvalno prima. Ali kako papa namierava uzeti u Rim napuljsku vojsku, to će i zahvalnost njega prema Francuzkoj proći, pa kao da se baš zato želi francuzke vojske oprostiti, što mu se anatema tiče i francuzke vlade.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Verona, 18. travnja. Komisija za preuzimanje lombardezkih ostavah počela je svoje radnje dne 15.

Frankfurt, 19. travnja. U današnjoj saveznoj siednici izjavila se Kurhesenska, da je pripravna primiti savezni zaključak od 24. ožujka. Nadalje bila je saveznoj skupštini predana protestacija velikoga vojvode toskanskoga proti sdruženju ovoga velikoga vojvodstva.

Berlin 19. travnja. Kao što se čuje podneo je ministar pravosudja Simons zbog okobolje svoju ostavku. Govorilo se na burzi o sklopljenju novoga ruskoga zajma u iznosku od 50 milijunah rubaljah sa kućom „Baring brothers and Hope." Bližji podatci jošte fale.

Turin 17. travnja. Dočim ovdiešnji listovi javljaju, da je engleski poslanik Sir Hudson kralja pratio, genovezke novine nenapominju o tom ništa. General Zucchi došao je ovamo.

Genova 16. travnja. Jučer su djaci Garibaldu predali adresu. U odgovoru na nju reko je Garibaldi, da je svećenstvo najviše krivo što su Savoja i Nica ustupljene.

Firenca, 17. travnja. Kralj je od željezničkoga pristaništa ponajprije otišo u stolnu cèrkvu, gdi je nadbiskup firentinski zapievo „Domine salvum fac regem." U večer bio je grad razsvietljen.

Pariz, 18. travnja. General Ortega bio je danas u 3. uri poslie podne ustrieljen. — Grof Montemolin jošte nije uhvaćen. — Marokanske punomoćnike očekuju sutra u Tetuanu.

Pariz 19. travnja. Polag današnjega „Moniteura" potaknuše dogadjaji na prekjučerašnjoj burzi povodom brošure o „koaliciji" vladu, da proti njima povode sudno postupanje, što je već i učinjeno.

Palermo 11. travnja. (preko Pariza). Posada poduzima svaki dan četovanjah na sve strane. Sučlanovi prevratnog odbora osudjeni su na smèrt. Kralj je zapoviedio, da se odgodi izvèršenje ove presude.

Mesina, 16. travnja. Mir je učvèršćen, mladi ljudi, koji su zapleteni u bunu, sele se.

Pariz 20. travnja. Današnji „Constitutionnel" govori o reformama u Ugarskoj, koje se očekuju i opaža pri tom: Francuzka iegleda ovaj čin sa zadovoljstvom, koi skapčajući narode čvèrsto s njihovom vladom ujedno sačinjava za Evropu zalog mira, jerbo se time unutrašnji pokoj dèržave osigurava.

London 20. travnja. U današnjoj siednici dolnje kuće govorio je Horsman slovo, u kojem se nalaze i sliedeće miesto: Od nieko-liko danah okoluje glas, da je Francuzka Pruskoj učinila saobćivanjah u obziru izpravljenja renske granice na troškove malih niemačkih dèržavavah. Ovi glasovi prerano su možebiti predani javnosti.

Domaće viesti.

V. U Karlovcu, 19. travnja. Budući je jedna glavna osoba od družtva dobrovoljacah, koja je bitnu ulogu u predstavi za rimski uskersni ponedieljak opredieljenoj igrati imala, naprasno oboliela, to se za onda nemogaše predstava ni davati, nego je prenešena na pravoslavni uskèrsni ponedieljak. Predstavljan je „Glupak" melodramatički igrokaz u 4 čina. Predstava izpade posve dobro, premda je rečeni komad jedan od težjih. Gosp. K. sasvim je shvatio naslovnu ulogu, i bude po zaslugi odlikovan, kao i svi sudielovatelji. Kao što čujem, kani družtvo još jednu ili najviše dvie predstave dati, jer već nastupljuju dulji dani, i krasnije doba, gdie svaki bieži iz zatvorenog vazduha, i u zelenim baščama nasladu traži.

Družtvu za poviest i starine Jugoslavenah prispieli su za stogodišnjicu Kačićevu sliedeći novčani prinesci: imenito u Zagrebu dali su: P. n. gg. Francul nadarb. 1 st., Ivan Stožir prof. 1 st., Fr. Kalabar kan. pèrvost. cèrkve zagr. 5 st., St. Šviglin 1 st., Šram Lavosl. 1 st., grof Kulmer 5 st., Gjurgjević Todor 2 st., Fr. Sladović škol. savj. 3 st., Dr. Jarz Ant. 2 st., J. Mudrovčić 1 st., presvietli g. biskup Ivan Kralj, prep. zagr. na novo 5 st., Grac. Mihić 2 st., Petar Arešić 2 st., Dojković Drag. prof. 4 st., Vučinovec Nik. kan. zagr. 2 st., Barboth Viekoslav 2 st., A. Jandrić kan. zagr. 1 st., Jedan nepoznati 5 st. Ukupno 45 st. a. vr.

U Zagrebu 20. travnja 1860.

Stiepan Novotny, m. p.
taj. hist. družtva.

Četvèrtak 26. t. m. o 10 uri prije podne dèržat će hèrv. slav. gospodarsko družtvo u narodnom domu glavnu skupštinu svoju; na što se p. n. gg. članovi pozorni čine.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Z. 1335. civ. (144) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Agramer Metropolitan-Domkapitels durch Herrn Advokaten Makovec wegen schuldigen 1160 fl. 25 kr. c. s. c. die executive Feilbietung der, dem Franz Xaver Werner gehörigen, auf 31.252 fl. 39 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grund-Buchs-Protokolle Nr. 223 in Agram Steuer-Gemeinde untere Stadt, auf den Namen des Exekuten eingetragenen bürgerlichen Liegenschaft bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 14. Juni 1860 und der zweite auf den 17. Juli 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der obigen Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 14. März 1860.

Klobučarić. Jović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodnè tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 24. TRAVNJA 1860. Broj 95.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjsko, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Na pripomoć siromašnih glad tèrpećih žiteljah darovani su u c. k. kotaru varaždinskom sliedeći dobrovoljni prinosci:

Gospoda: Ljudevit Perko, vlastelin 5 for; Mio Šmiler, kapelan 2 f.; Tito Gyurkovečki, župnik 2 f; Matija Dulaski, vlastelinski providnik 4 f.; Hochhoffer, pisar 1 f. 5 kr.; Mio Kerin, šumar 50 kr.; Martin Cèrnko, Lugar 40 kr.; Antun Josipović, vlastelin 5 f.; Blaž Švelić, župnik 1 f.; Josip Melher, nadšumar 5 f. Žitelji petriarečki: Tomo Berkinjać 10 kr.; Antun Henčić 10 kr.; Marko Herceg 35 kr.; Gjuro Šliber 35 kr.; Stiepan Martinčec 10 kr.; Gèrga Hresć 10 kr.; Tomo Možek 10 kr.; Joso Čaćković 40 kr.; Tomo Škodac 16 kr.; Joso Ruklić 3 kr.; Mato Mikac 30 kr; Andro Kovačić 10 kr.; Jakov Kolemenić 10 kr., Andro Vojnović 19 kr.; Mio Pavliša 20 kr.; Imbro križnjak 20 kr.; Mato Strelec 6 kr.; Aleksa Crepinko 6 kr. GG. Josip Pasthori, vlastelin 4 vagena proje; Juraj Lacković, župnik 1 v. hajde; Josip Šauer, najamnik 1 v. kuk; Moritz Košut najamnik, Ivo Zabavnik, Andro Mikša i Joso Droždjak, svaki ½ vag. kukuruze. Žitelji svibovečki: Valent Krainčić, Gjuro Libor, Mirko Sukačić, Andro Glavnik, Joso Vèrćek, Lovro Sakačić, Andro Kovačić, Alex. Complens, Ivan Vèrćek, Štef. i Andro Soldat, Gjuro Golub, Andro Ceglec, Imbro Čèrnčić, Bartol Goričan, Mato Fišterić, Imbro Kokotec, Ivan Vukešin, Ivan i Štef. Levanić, svaki po ¼ v. kukuruze. Žitelji iz miesta Mjorje i Noveves: Jakov Cvetko, Mio Koprek, Eva Magdarti, Štef. Malteček, Gjuro Baćan, Joso Krainčić, Niko Greguraš, Joso Kovačić, Josip Rusec, Mavro Greguraš i Andro Miholić, svaki po 2 polića kukuze; Tomo Žunčić, Lovro Smodek, Štef. Gašparić, Ljudevit Zertuš, Mio Novoselec Alex. Herceg, Židor Cvetko i Gjuro Strelec, svaki po 1 polić kukuruze.

Na kojima se darovima ovime javna blagodarnost u ime stradajućeg žiteljstva izrazuje.

U Varaždinu 16. travnja 1860.

C. k. kotarski ured Varaždinski.

Pr. 10 ex 1860. (147) 3—2

Oglas

u obziru dèržanja teoretičkog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852. br. 6577 sadèržanog u dèržavo-zakonskom listu br. 1. god. 1853, dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 7. svibnja 1860 i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovomu izpitu, da svoje molbenice, biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku imenovanoga dèržavnoga knjigovodstva, c. k. računovodji Josipu Lichtnegel-u; ujedno pako da u svim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domoviau, svoje rodno miesto, svèršene nauke, viereizpoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i na koliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakov obzir na manjkave i nepodpune isprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gore navedenoga razpisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pieneznicu, koju će im naznačiti predstojnik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.

U Zagrebu dne 13. travnja 1860.

Neuredovni dio.

Ustanak u Siciliji.

(Konac.)

Dne 3. poslao je princ sirakuski kralju spomenica, u kojoj ga čini pozornim na potreboću koncesijah i iskrena saveza sa Sardinijom. Princ se izjavlja, da je gotov, kralju ustmeno potanko razložit svoje misli, no koliko je poznato, nije pozvan bio, da to učini. Medjutim izjavlja Afossa s niekim triumfom, da ima u džepu princev pasoš i da Nj. kraljevska visost može svaki čas iz zemlje odpravljena biti.

Bèrzojavne viesti iz Napulja od 11. nejavljaju, da je u Palermu došlo do daljega poremećenja mira, no čini se, da se ustanak učvèršćuje u unutrašnjosti otoka, gdie je, vele, jedan provincijalni intendent prešao na stranku ustašah. Tako su si pripoviedali dne 12. travnja u Napulju, i znali se, da je 14. i 15. regimenta dobila zapoviest, da krene iz Napulja, kao takodjer da je topničtvo i više četah u Mesinu poslano. U samom Napulju nastavljaju se uapšivanja neprestano. „Indépendance belge" primio je pismo iz Napulja, koje je istina već 10. pisano, no potvèrdjuje, da su ustaše istina iz Palerma iztierani, no da ipak nisu u okolici glavnoga grada jošte uništeni; nasuprot posada glavnoga grada neusudjuje se izići iz svojih utvèrdjenjah. Sadèržaj proglasa generala Salzana od 4. travnja, u 7 satih u jutro, kojim se proglasuje Palermo u obsadno stanje, govori samo o „šaki buntovnikah, koji su rano jutro stali pucati na kraljevsku vojsku, da u ovom gradu proizvedu ustanak pozivajući stanovnike na oružje." U oglasu od 9. travnja izražuje general Giovanni Salzano, da se „divi čvèrstomu ponašanju, koje je Palermo pokazao u takovim okolnostima"; on se nada, da će se sada, „gdie se je pokus bune, hvala hrabrosti vojske, razbio", sve „vratit u pravilno stanje" i izjavlja, da su „uzročitelji gibanja većom stranom u rukama pravosudja."

O ustanku u Mesini, o kojemu službene novine kraljevine obiuh Sicilijah još svejednako mukom muče, donosi glasovah marsiljski „Messager du Midi", koje smo već priobćili medju našim bèrzojavnim viestima, a to su viesti prispievše s Meandrom. Ovaj iz Carigrada došavši putnički brod usidrio se u subotu 8. travnja u luci mesinskoj uprav u onaj čas, kada — bilo je jedanaest satih predpodne — nastade buka u Stradi Ferdinandei. Borba je trajala do kasne noći i poginulo je 12 osobah a bilo je ranjeno 98. Dojdućega dana nije se istina ponovila borba, no svi napuljski činovnici utekoše i vojska posiela je sva važnija miesta, odkud je po gradu izašiljala jakih patrolah. Razboritost niekih otmienih gradjanah izbavila je grad od bombardovanja, budući da su redarstvene oblasti dva sata u lazaretu zatvorene bile i izpustili su ih pod tim uvietom, da odmah izidju iz grada. Dne 9. bili su u Mesini već tri dana bez svake viesti iz Palerma, budući da je bèrzojav razoren bio. Izviešće dodaje: „Unutrašnjost otoka postat će po svoj prilici pozorištem kèrvavih dogadjajah, jerbo posvuda izkapaju opet oružje."

Polag najnovijih viestih ustanak raste tako što se tiče jakosti kao i obsega i vele, da je u Trapanu na zapadnom kraju otoka podignuta privremena vlada.

Polag viestih iz Napulja od 14. t. m., koje su u Marsilju prispiele, bila je dne 12. t. m. pred kraljevu palaču bačena velika bomba, koja je razlupala svekolike prozore prednje strane ove sgrade, no nije nikoga ranila.

Putnici istoga broda, koi je iz Napulja u Marsilju doneo ovu viest, pripoviedaju, da je gibanje u Mesini 8. počelo ubitstvom, dviuh stražah. Bilo je manje ozbiljno, nego što se iz pripoviedanja prijašnjih putnikah zaključavalo. Pokretne kolone pregone buntovnike, koji su utekli u gore.

Polag bèrzojavnih viestih od 16. travnja, došavših neposredno iz Mesine, mir je tamo podpunoma povraćen, i mladi ljudi, koji su u toj buni zapleteni bili, sele se od onud.

Dopisi.

✱ U Osieku dne 18. travnja 1860. Glad, taj strahoviti gost, dodje mnogoj našoj jednorodjenoj bratji u pohode, kao što smo tužnim sèrcem već višeputah u Narodnih Novinah čitali. Nu dosad bijaše jošte s one strane Kèrndije a sad, kako se je snieg otopio, eto ga preko nje i na ovu stranu. U selu Jošavi, blizu Oravice, gdie je prošloga lieta tuča polja i vinograde potukla, zavladao je sad, kako čujemo, glad. Ljudi neimaju što da jedu, neimaju što da siju.

Svaki čoviek čoviečjega sèrca mora, kad takove glasove čuje, da se razžalosti ili si tugu ublaži, kad opet čita ili čuje, da u nas i milostivih rukah ima, koje su pripravne, da gladne nahrane. Koje zahvalno sèrce neće se barem poniešto razveseliti, kad čita o velikih podporah, koje je naš puk dobio od prejasne cesarske kuće, koja mu prirodjeno si milosèrdje neuztegnu, od visoke vlade, uzoritoga stožèrnika zagrebačkoga, od presvietloga biskupa djakovačkoga, koji mu, od kako je biskupom, dušu i tielo hrani, i od i drugih milosèrdnih ljudih?

Pa i tu žalostnu viest, što javih, ublažava to, što su Jošavčani u Oravičkom vlastelinu, gosp. Ladislavu pl. Delimaniću, našincu rodom i starinom, našli muža milosèrdnog, koi će ih od strahovite smèrti izbaviti. Taj čoviekoljub naime, dočuvši o oskudici hrane, koja je medju tamošnjimi ljudima zavladala, pruži svoju milosèrdnu ruku, otvori žitne hambare i podieli medju gladne toliko hrane, da se spasiti mogu. Bog mu platio stostruko, i njemu i njegovoj obitelji na ovom i na onom svietu!

Baš težko nas ova godina bije; a čemu se imamo od sliedeće nadati? Drava se okol Osieka na daleko i široko izlila, a tako, kao što se čuje i Sava. Orati i sijati se nemore a neima ni na čem; jer je kèrme ponestalo a paša pod vodom, ter tako seljak neima čim da nahrani vola i konja a ovaj gladan težak plug vući nemore. K tomu se je još i bolestih bojati, koje bi se potlam kad žega pripeče i po močvarah zaostavša voda izparivati se počme, pojaviti mogle, osobito težkih groznicah. Bože daj da sliedeća godina uzbude bolja od prošle!

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 24. travnja. Na naš članak od 21. t. m. u obziru spomenika imajućega se podići pokojnom hèrvatsko-slavonskom banu Josipu grofu Jellačiću uvieravaju ovdiešnje niemačke novine, da su obavieštene, da se na tu domorodno občinstvo sa svim pravom zanima-

juću stvar ni najmanje nije zaboravilo, već da se neprestano na nju obraća najveća pozornost; da će se nadalje za oživotvorenje namiere, da se visokozaslužnom nezaboravnom pokojniku stavi dostojan spomenik, u svoje vrieme učinit najshodniji koreci i za dalje izvedenje stvari postojano skèrbiti.

— Po glasu obznane ravnateljstva povlaštene austr. narodne banke primaju se banknote na konvencionalni novac glaseće po jedan, dva, pet, deset, pedeset, sto i hiljadu forintih do 30. rujna 1860. kod bankovnih pieneznicah u Beču, Pragu, Bèrnu, Pešti, Lavovu, Gradcu, Lincu, Temešvaru, Tèrstu, Inšpruku, Sibinju, Brašovu, Košicah, Opavi, Rieci i Zagrebu putem izmienjivanja, kao i kod ukupnih podružnih eskomptnih zavodah banke u krunovinama putem isplate, zatim kod bankovnih podružnih pieneznicah za izmienjivanje u Ljubljani, Cielovcu, Gorici, Požunu, Šopronu, Solnogradu, Krakovu i Cèrnovicu putem izmienjivanja.

Od 1. listopada do 31. prosinca 1860 primat i izmienjivat će se naznačene banknote samo ješte kod bankovnih pieneznicah u Beču.

Po isteku ovoga roka valja se za izmienu banknotah glasećih na konvencionalni novac neposredno obratit na direkciju banke.

— Kao što se čuje zabranjen je poštanski ulaz u Austriju niemačkom listu „Strassburger Korrespondent für West- und Mitteleuropa."

— Gospodin nadvojvoda Albreht stanovat će zasada u Beču.

— Gospodin novoimenovani gubernator i zapoviednik zemaljske generalkomande u Ugarskoj general topničtva vitez Benedek imao je dne 22. audienciju kod Nj. veličanstva cara i pošto preda poslove glavnoga kvartirmeštarstva odputovat će neodvlačno u miesto svoje nove službe.

— Željezni most medju Peštom i Budimom, najdivnije diele Szechenyi-evo, obuko je cèrninu za svoga neumèrloga utemeljitelja. Na njegovom breniku tako s ove kao i s one strane vije se cèrna zastava na svakom od obih podnožjah, na kojima počivaju kameniti lavi.

Talijanska.

Polag lista „Indépendance Belge" dobio je general Lamoriciére podpunu vojničku diktaturu u cèrkvenoj dèržavi. Lamoriciére stavio je sliedeće uviete: 1) Da mu se obezbiedi svojstvo Francuza; 2) da mu se dade neograničena i nekontrolovana punomoćja za preustrojenje papinske vojske; 3) da mu se dade pravo naimenovati toliko oficirah, koliko mu se svidi za dobro, kao i pravo odpraviti sve one oficire, koje nebi hoteo zadèržati; 4) da mu se nedade naslov ratnoga ministra, no da se stopi najviše rukovodjenje ratnoga odsieka sa službom vèrhovnoga zapoviedničtva; 5) da mu se dade vèrhovno zapoviedničtvo nad domaćim i inostranim četama osobito i nad napuljskom vojskom, ako bi ju kralj napuljski poslao papi u pomoć; 6) ako bi papa gore navedene uviete primio, da mu je prosto stopram onda konačno odlučit se, pošto se vlastitim očima osvjedoči, da se za preustrojenje nalaze potrebni življi. Papa je odmah pristao na ove početkom ožujka stavljene uviete.

Turin, 14. travnja. U jučerašnjoj senatskoj sиednici predložio je pečatnik začèrt zakona tičućega se uvedenja civilnoga i kriminalnoga sudnoga reda; tèrgovačkoga zakonika i ustrojenja pravosudnih oblastih u emilijanskih provincijah.

Bolonja, 17. travnja. Za pribivanja kralja Viktora Emanuela otići će ovdješnji nadbiskup iz grada a kanonici zatvorit će se u jedan manastir.

Bolonja, 17. travnja. Nadbiskup izdao je okružnicu na svećenstvo, kojom se ispoviednicima zabranjuje, svim onima, koji su glasovali za sdruženje, podieljivat oproštenje griehah.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Paris, 20. travnja. Jedna depeša javlja u protuslovju s telegramom priobćenim jučer, da se je na zapoviest kralja napuljskoga dne 21. u večer imala ovèršit smèrtna presuda na sučlanovima prevratnog odbora.

Berlin 21. travnja. U današnjoj siednici poklisarske kuće bio je predlog komisije u kurhessenskom pitanju primljen sa 207 proti 68 glasovah.

Paris, 21. travnja. Plod glasovanja grofije Nice: 24.637 za sdruženje a 160 proti sdruženju.

London, 21. travnja. Polag današnje „Presse" Francuska je ostalim silama predložila kongres; no ne za uredjenje savojskoga pitanja već u svèrhu pregleda evropskih ugovorah.

London, 21. travnja. U jučerašnjoj siednici gornje kuće izjavio je markes of Normanby, da svoju privatno dopisivanje medju C wleyem i Rusellom koreću mociju odgadja na dojduci ponedieljak, koi dan će lord Cowley prisutan biti da se brani.

U dolnjoj kući naviešta lord Russell, da je Španjolska englezkoj vladi, u pogledu na koristi sajamčene tèrgovačkim ugovorom obećala preinačiti svoje zakone za brodarstvo.

Barcelona 21. travnja. Jutros u 7 satih uspèn je u Tortosi grof Montemolin i njegov brat Ferdinand.

Domaće viesti.

Y. U Varaždinu dne 18. travnja. Muž i žena, brat i sestra i najbliži susiedi, jednoga miesta žitelji, jednoplemena bratja, bez ljubavi, što su druge, nego tuga i nevolja? Ljubav pako ili dobročinstvo bijaše već starodavnim Gèrcima boginja, kojoj su hramove gradili i žèrtve donašali. Ljubav ko razveseljuje žalostne, ljubav hrani gladne, ljubav poji žedne, ljubav oblači gole, u jedno ljubav pomaže u svakoj nevolji i svakomu. Ovakovim duhom oduševljeni, sdružiše se nieki ovdašnji gradjani, te predstaviše 12. o. m. na podporu domaćih siromakah niešto vesela i žaljiva. U tu svèrhu izabraše, si sliedeće komade: „Servus Herr Stutzerl," „Das Gänschen von Buchenau" i „Die Rekrutirung von Krähwinkel." Igralo se je veoma dobro. Osobitu pohvalu zaslužuje g. P., koi se glede igre i osobito glede jezika odlikovao, kao da nije nikada Niemačke ostavio, čočim je isti gospodin i u hèrvatskom komadu goverio kao rodjen i odgojen Hèrvat.

Time dakle Varaždinci pokazaše, da mogu i poteže sadaće riešiti, kada valja da se sirotinji u pomoć priskoči.

Možebiti da će se kojem domorodcu čudno viditi, što Varaždinci od narodnog predstavljanja na niemačka skočiše, jer imadu i narodna predstavljanja istu dobrotvornu svèrhu. To neka se time izpriča, što ovdešnje žiteljstvo nije jednog i istog ukusa. Jedni dakle vole narodna predstavljanja a drugi niemačka, jedni vole da predstavljaju naški, drugi niemački a tretji jedno i drugo, sve polag ukusa radi zabave i dobrotvorne svèrhe. Sinoć pako predstavljaše se opet naški, dakako, kao uviek, na dobrotvornu svèrhu. Komadi: „Ludost i ludorija" i „Raztrešeni," istinabog nisu naši originali, ipak se dopadoše onim, koji imadu ukus za predstavljanje u domaćem jeziku kao i za šalu, osobito, kad se tako vèrstno po običaju naših slavnih dobrovoljacah predstavlja.

Priznat zbilja moram, da je ukus onih, što posiećuju narodno kazalište više na narodne t. j. takove komade, gde osobe dolaze u narodno-historičkim ili pučkim haljinama, što se iz pohadjanja i iz uzhitjenja dovoljno vidi; nu neima tu dovoljno odeće za ovakove komade; zato se čini, što se može, i to je dosta i slavno. No i toj će se želji opet po mogućnosti zadovoljit, jer se dobrovoljci pripravljaju za križevačku Restauraciju.

Osobitu pohvalu zaslužuje g. Udl, ravnatelj orkestra, za sve te naročne zvukove, ne što občinstvo nikad nepropusti, da mu usèrdnim klicanjem izjavi svoje priznanje.

Tečaj novacah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 23. travnja 1869.

Papiri.	Svèršetni tečaji u austr. vred.
5% Kovovnice	69.15
5% Narodnoga zajma	79.75
Narodne banke	858.
Vierovnoga zavoda	165.70
Mienice.	
Augsburg	114.
London	133.
Carski cekini	6.35
Srebro	32 25

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 5139-1109. (156) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

An der Knabenhauptschule zu Kopreinitz sind zwei Lehrerstellen zu besetzen, mit deren jeder ein Jahresgehalt von 472 fl 50 kr., und ein Beheitzungspauschale von 31 fl 50 kr. ö. W verbunden ist. — Ueberdiess wird für die Ertheilung des Zeichnungsunterrichtes eine Remuneration von 84 fl. ö. W. zugesichert.

Bewerber um diese Stellen, wiefern sie bereits im öffentlichen Dienste stehen, haben ihre an die k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu richtenden Gesuche im Wege ihrer Amtsvorständer sonst aber unmittelbar bei der Schulbezirksaufsicht des Kopreinitzer Schuldistriktes (d. i. bei dem Pfarrer und substituirten Schulbezirksaufseher zu Resina im Warasdiner Komitate Johann Draganec) bis zum 31. Mai l. J. einzugrinben, und dieselben mit den erforderlichen Nachweisungen über Alter, Vaterland, Religion, politischmoralisches Verhalten, Lehrbefähigung für Hauptschulen, vollkommene Kenntniss der illirischen und deutschen Sprache, Studien, bisherige Dienstleistung und feste Gesundheit zu belegen

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei
Agram am 17. April 1860.

Nr. 230-pol. (160) 3—1

Kundmachung.

Am 27. April l. J um 10 Uhr Vormittags wird hieramts die Verpachtung des gemeinde Wein- und Fleisch-Datzes in der Gemeinde Čakathurm für die Zeit vom 1. Mai bis 29. September 1860 vorgenommen werden.

Die bezüglichen Lizitations-Bedingnisse können hieramts zu jeder Zeit eingesehen werden.

Gemeinde-Amt Čakathurn am 21. April 1860.
Der Gemeinde-Vorsteher.
Franz Bogdan.

Br. 695 (151) 3—3

Prodaja gubača.

Dne 2 svibnja t. g. u 10. satih prije podne, prodavat će občina slob. i kralj. grada Križevca do 100 i poniešto više ceutih gubača.

Pozivlju se dakle uljudno svi kupili želeći na istu dražbu.

Magistrat slob. i kralj. grada.
U Križevcu dne 13. travnja 1860.
gradski načelnik,
Gašpary.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 25. TRAVNJA 1860. Broj 96.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

U kotaru moslavačkom sakupljeni su za stradajuće žitelje u Hèrvatskoj i Slavoniji sliedeći milosèrdni darovi:

(Nadalje.)

III. U upravnoj obćini kutinskoj:

Dragutin Pavčec 5 vag. hèrži, Gjuro Kunek 2 f., Enrik Gjureković 1 f., Nikola Madjarević 3 f., Vendelin Kovaček 1 f., Josip Knabe 1 f., Ivan Nademleiski 1 f., udova Ladenhaufen 1 f., Ivan Bertalanić 1 f., Andrija Sirola 3 f., Joso Habijanec 30 kr., Franjo Sampel 20 kr., Ivan Bakay 20 kr., ceh kutinski 10 f., Ivo Kelović 1 f., Šandor Kormondy 1 f., Ivan Smudj $^4/_8$ v. hèrži, $^4/_8$ v. kuk. i 1 $^2/_8$ v. proje, Stanko Gorički 1 f. 50 kr., Miko Solorić 1 f. 50 kr., Antun Kušević 1 f., Mato Pomper 1 f., Koth Müller 50 kr., Jakov Barić 50 kr., Luka Vragović 1 f., Jakov Izrael 50 kr., Ignac Ledicki 50 kr., Andro Iverec 16 kr., udova Vražić 20 kr., Šandor Rupčić 33 kr., Jakov Baron 50 kr., Jakov Kariman 10 kr., Fabijan Kariman $^4/_8$ v. kukuruze, Imbro Zabijac 33 kr., Franjo Maricni 20 kr., Ilija Simac 50 kr., Franjo Dobrilec 50 kr., Štef. Dorkanić $^2/_8$ v. hèrži, Gèrga Dorkanić $^2/_8$ v. hèrži, Blaž Dorkanić 14 kr., Šandor Belak 1 v. kuk., Luka Belak 10 kr., Tomo Palaić $^4/_8$ v. hèrži i $^4/_8$ v. proje, Janko Palaić $^4/_8$ v. proje, Stef. Mačorec 33 kr., Bartol Mačorec 10 kr., Zidor Mačorec 20 kr., Miško Mačorec 10 kr., Štef. Malović $^4/_8$ v. hèrži, Joso Malović 33 kr., Štef. Mikuleta $^4/_8$ v. proje, Janko Vrabec $^2/_8$ v. hèrži, Tomo Vrabec 33 kr., Val. Vražić 1 $^2/_8$ v. pr., Ivan Kelović $^2/_8$ v. pr., Gašpar Milac 10 kr., Tomo Sinko 16 kr., Miko Oranić 20 kr., Andro Iziž $^2/_8$ v. hèrži, Pavao Gašparec $^4/_8$ v. proje, Gjuro Gašparec 14 kr., Mato Ožvald 1 v. hèrži, i 1 $^2/_8$ v. pr., Dragutin Bosotta 1 v. hèrži i 1 $^2/_8$ v. pr., Gèrga Štefančić 16 kr., Mato Štefančic 1 v. hèrži, Luka Petrak 1 v. kuk., Pavao Smudj 50 kr., Ivan Booc 1 v. hèrži, Imbro Grubiša 1 v. hèrži i $^4/_8$ v. proje, Štef. Martinić $^4/_8$ v. hèrži i $^4/_8$ v. kuk., Mato Japinić $^2/_8$ v. kuk, Ivo Baltarić 1 f., Gjuro Karasić 1 v. hèrži, Ivan Bolen $^4/_8$ v. hèrži i 1 v. proje, Karla Posavec $^2/_8$ v. kuk., Luka Baron $^1/_8$ v. kuk. i 1 v. proje, Mijo Tomasko 1 $^2/_8$ v. proje, Ivo Martinić 1 v. hèrži, Ilija Smudj 1 $^2/_8$ v. pr., Ivan Cihor 10 kr., Naco Godinić 20 kr., Andrija Mihac 20 kr., Naco Kèrznar 50 kr., Mato Rohak 20 kr., Mato Gusek 16 kr., Ivan Kosar 30 kr., Tomo Palaić 10 kr., Joso Dorkanić 33 kr., Ivo Klečić 50 kr., Ivo Klečić $^2/_8$ v. proje, Mato Pajdus 50 kr., Imbro Bellak 50 kr., Ivan Vužar 50 kr., Mijo Novak 30 kr., Matija Rutti 50 kr., Rok Kocian 30 kr., Adam Vrazić 30 kr. Mio Matković 50 kr., Imbro Kuvlek 10 kr., Gjuro Rožic 10 kr., Ferdinand Šütz 30 kr., Andrija Istvanić 33 kr., Imbro Popović 30 kr., Tomo Samarinec 20 kr., Mato Ivančić 16 kr., Luka Lončarić $^2/_8$ v. proje, Ilija Mikoc 20 kr., Imbro Mikoc $^2/_8$ v. proje, Blaž Dežić 40 kr., Luka Ivanović $^1/_8$ v. hèrži, Imbro Verban 10 kr., Andrija Spračlar 10 kr., Luka Kustreba 10 kr., Imbro Lončar 10 kr., Andrija Žagar 20 kr., Gèrga Kustreba 33 kr., Mato Gèrbavec 10 kr., Lovro Jakopović 38 kr., Andrija Dežić 10 kr., Adam Baltarić 20 kr., Mijo Ivaković 10 kr., Simo Lončar $^1/_8$ v. hèrži, Štef. Popović 10 kr., Joso Jurković 4 kr., [illegible] Kustreba $^2/_8$ v. hèrži, Mato Kubar $^4/_8$ v. hèrži, Gjuro Bunić 13 kr., Ferdinand Ceika 1 for., Tomo Kučević 50 kr., Miško Matusin 20 kr., Ivo Lončarić 33 kr., Jakov Malović 20 kr., Mato Sieranica 1 vag. hèrži, Blaž Šepak 50 kr., Gjuro Pudmoy $^2/_8$ v. hèrži, Štef. Mikulić 50 kr., Štef. Poljanec 50 kr., Andro Bizom 50 kr., Rok Jelenčić 30 kr., Mijo Drobtina 10 kr., Tomo Šepak $^2/_8$ v. hèrži, Jakov Skoković 10 kr., Ivo Turopolec $^2/_8$ v. hèrži, Tomo Kisanić 20 kr., Jakov Posavčić 8 kr., Gjuro Sestok 30 kr., Mijo Sternadica 10 kr., Antun Kasić 11 kr., udova Dokmanić 33 kr., Joso Jagust $^4/_8$ vag. proje, Blaž Sovina 1 vag. hèrži i $^4/_8$ v. proje, Blaž Sovina 1 for., Luka Gèrdjan $^4/_8$ vag. hèrži, Petar Gèršetić 33 kr., Joso Mikulić $^2/_8$ v. ječma, Joso Martinac $^4/_8$ v. hèrži, Mato Sepanec 30 kr., Tomo Lisek 33 kr.

(Konac će sliediti.)

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Bojat se je, da će se politički položaj Evrope skoro ozbiljno promienit. Na to se zaključit može iz raznih pojavljenjah, od kojih ćemo ovdie niekoliko ih navesti:

U siednici dolnje kuće od 19. travnja izjavio je Horsman, da su posliednjih danah Pruskoj od strane Francuzke učinjena priobćivanja, koja onamo smieraju, da se renska granica na uštèrb malih niemačkih dèržavah ispravi. — Parižki dopisnik „Kreuzztga" piše: Da Francuska sa ruskim savezom teži, to je tajna glume, no ona zna veoma dobro, da Rusija hoće samo dvie stvari, uzdèržanje sadašnjega stanja ili — Carigrad. No da Napoleon odgovorit uzmogne, da hoće da pribavi Rusiji Carigrad, nebi smio Francuzkoj manje obećati nego stečenje svekolike renske granice i Belgije. Ovo stečenje skopčano je sa dva uvieta, a ovi su: odšteta Pruske u Niemačkoj i savez svih pomorskih dèržavah proti Englezkoj.

Kod Dentu-a u Parizu uprav sada izišavša knjižica „La Coalition" pobudjuje tamo veliku pozornost, premda poluslužbeni listovi nastoje dokazat, da ovo dielce nije proizišlo iz službenoga izvora. Njegov sačinitelj dokazuje, da je koalicija, kao što je bila godine 1814., dan danas nemoguća, budući da je kraj svetoj alianciji, božanskom pravu i starom monarhičkom načelu i da je njihovo miesto zauzelo načelo narodnosti. „Englezka" veli sastavitelj „pribavila si je prekorednom zloporabom, koju je tierala svojom pomorskom silom, posvuda neprijateljah, gdie god ima svojih haračerah. Englezi vladaju samo svojim pomorstvom; u Evropi ima dvie ili tri sile, koje, ako se sjedine, nemaju više se bojat svih englezkih flotah. Neka se Francuska sjedini s Rusijom i Danijom, i sieverno more izgubljeno je za Engleze, oni su isključeni iz cèrnoga mora. Neka na ovu alianciju pozove i Španjolsku i Portugaliju i za Engleze nema više okeana, ni sredozemnoga mora. Njihov otok Malta, njihov Gibraltar bit će za malo samo sni prevarena slavohlepja, propale uspomene ponosita gospodstva. — Rusija vrieba na Carigrad i broji sate, minute, da čim prije pruži desnicu za baštinom. Misli da će skoro zbog baštine sultanah nastati veliki sukobi i to će možda biti ono veliko odvratno sredstvo za borbe i političke spletke zapada. No isto tako kao Englezka tražit će i Rusija, Francuzka i Austrija svoj dio. Tko zna neće li se tada svi evropski interesi proti Englezkoj sjediniti? Rusija imala bi po mnienju sastavitelja uzeti Carigrad i razprostriet se u Aziji; Francuzka uzet će Egipat i prokopat će suezki kanal; Austrija povući će se iz Italije i sići će nus dunavsku dolinu u kneževine, koje teže za jedinstvom; onda će Englezka nadvladana biti i gotova je ravnoteža u Evropi. Onda neće ništa više priečit Pruskoj, da zavlada niemačkim savezom, za čim već od niekad teži, i da oživotvori san niemačkoga carstva, koi ju je oblećao već godine 1848. Francuzkoj može svejedno biti, ako na njezinoj istočnoj granici nastane niemačko carstvo, no naravno, pod tim uvietom, da joj se njene granice naprema Renu isto tako zajamče, kao sada naprema planinama. Ako svoje „naravne granice" opet dobije, neće se imat ništa bojat za svoju sigurnost. — Zatim dolaze dvie tri strane o pobratinstvu medju Francuskom i niemačkom; i sastavitelj zaključuje zamienom aliancije narodah, pri čem naravno Francuzka preuzima rukovodjenje.

O švajcarskom poslu priobćuju se sliedeće viesti:

Iz Ginevre 17. telegrafuju listu „Indépendance" potanko razglabanje ruskoga odgovora na okružnicu saveznoga vieća. Knez Gorčakov veli, da ruska vladá dieli mnienje silah, koje su podpisale ugovore od godine 1815. On priznaje, da neutralnost Švajcarske, njena neoskvèrnjenost i nezavisnost od svakog inostranog upliva leži u pravom interesu politike evropske. No budući da je Francuzka želju izrazila, budi sa silama, budi sa saveznim viećem upustit se u pogadjanja i budući da je samo savezno vieće izrazilo istu želju, s toga je Rusija — dodaje nota — za ova pogadjanja dala svoje podpuno privoljenje osviedočena budući, da će savezno vieće sve i sva upotrebit, da na krepak način obezbiedi neutralnost Švajcarske. U siednici dolnje kuće od 20. t. m. opazio je Horsman: Posliednja Thouvenelova depeša pokazuje, da Englezka nije proti uvredama Švajcarske i proti narušaju ugovorah od g. 1815. protestovala i izražuje svoje sažaljenje, da lord Russell nije naprema Francuzkoj krepčije postupao. Lord Russell odgovorio je, da je Engleska svoje mnienje u obziru Savoje krepčije nego li ikoja druga sila izrazila, i da nemože dalje ići. Ustup provincijah neutralizovanih godine 1815. zabavlja sada evropske kabinete. Francuzka nije proti konferenciji. Englezka želi da ostane Švajcarska podpunoma nezavisna; no da se nemože sada upuštati u potankosti. Englezka odgovorila je, veli, na Thouvenelovu depešu i tom prigodom rastumačila je razloge različitosti mnienja u obziru sdruženja. Thouvenel nije na ovo pismo jošte odgovorio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 25. travnja. Kao što „Wien. Ztg" obznanjuje, iznose ubilježivanja na novi dèržavni zajam posredstvom malone do 20.000 podpisah u tuzemstvu i inozemstvu 76,177.800 f.

— Dne 23. u večer dalo je ovdiešnje glasbeno družtvo kao u oči imendana Nj. preuzoritosti visokočastnoga stožernika nadbiskupa gospodina Jurja pl. Haulika u nadbiskupskom dvorcu svečani koncert u slavu ovoga svoga veledušnoga pokrovitelja. Svi komadi izvedeni po učiteljima, sučlanovima i pitomcima ovoga liepo napredujućega družtva postigli su podpunu pohvalu od strane Nj. preuzoritosti, koja je udostojala do konca ove zanimive zabave ostati, i kojoj je prisutstvovalo i više ine otmiene gospode. Tom prigodom bio je izveden i jedan sbor po svimkolicim pitomcima glasbenoga družtva (do 70 glasovah), koje očevidno od godine do godine napreduje.

Sèrbija.

Beograd, 18. travnja. Raspra medju knezom Mihailom i francuskim glavnim konsulom

Vicomte de Valatom, koja je javnim listovima povoda dala tolikom govorenju i usled koje zabranio bijaše knez nasliednik rečenom glavnom konsulu doći u knežev konak, izravnana je jučer posredovanjem engleskoga glavnoga konsula Longwortha. Gospodin de Valat povratio je svoje odnošaje, koje je usled one razpre ukinuo bio, sada opet sa knežeskom vladom.

Talijanska.

Rim 14. travnja. Deseti godišnji dan restauracije i peti spasenja svetoga otca kod srušenja dvorane manastira svete Agneze svetkovao je grad prekšinoć razsvietom. To je pèrvi put bilo, što je u sadanjim okolnostima tim veoma označujući čin simpatije su toli izkušenoga Pia IX. Bile su priprave učinjene i za razsvietljenje kubeta cèrkve svetoga Petra, no olujno vrieme nije dopustilo da do toga dodje. Zamierno bilo je kod te svetkovine, da nije veća strana francuzkih oficirah razsvietlila svojih prozorah, premda je stan generala Goyona u palači Raspoli sievao najliepšim arabeskama od luči i prozracima. Drugu neuljudnost pokazale su nieke hèrpe ljudinstva, koje u ulici „Via di San Nicolò da Tolentino" okružavajući hintov Njegove svetosti vikaše: „Fame, fame, santo Patre moriamo di fame!" (Glad, glad, sveti otče, umiremo od gladi!) Dražina kod občenite nužde i jošte večega pomanjkanja posla veoma tišti narod.

Da se rimskim financijama, koliko je više moguće, pripomogne, poklonilo je dvadeset načelnikah raznih upravnih oblastih, kao i više drugih imućnih činovnikah svoje plate još na daljih šest mieseeih.

Nota kardinala Antonelli-a od 29. veljače naznačuje papinskom poslaniku u Parizu izriekom, da sveti otac nije ni najmanje protivan poslušat nove predloge iz Pariza, koji bi se za pomirenje Romanje i zemlje uobće činili prikladnima da se uzmognu primiti. Uvieravaju, da posliednje depeše vojvodi Gramontu nalažu, da kardinalu Antonelli-u priobći, da nema drugoga spasenja nego povratit statut od godine 1848.

Predsiedniku redarstva u Rioni Trevi-u, markezu Capronici, zadaše sinoć dva tata na ulici nožima više ranah, kad im je hteo da prepriečі porobit jednoga spavajućeg vozara.

General Lamoricière naimenovao je grofa Bourbon-Chalusa zapoviednikom dobrovoljacah u cèrkvenoj dèržavi.

Predsiednik izraelitskoga konsistorija u Nici, vitez Septime Avigdor, učinio je svoje jednovierce, koji su takodjer imali učestvovat kod občenitoga glasovanja, okružnicom pozorne na to, da su Židovi uzpèrkos po Karlu Albertu izdanom dekretu o emancipaciji pod sardinskom vladom mnoge nepravde, prikore i stege tèrpiti morali i da im nije jednakom mierom kao drugim dèržavljanima u dio padala zaštita konštitucije. „No sada je" veli zatim na koncu „Francuzka, koja navieštujući gradjansku jednakost, ovo pravu slobodu u sebi sadèržavajuće načelo, uporavlja na svu svoju diecu. Za Francuzku glasovat, za nas je dakle pitanje saviesti stojeće nad svim čoviečanskim obzirima."

Francuzka.

Paris 19. travnja. Grof Persigny još je svejednako ovdie i radi okolo učvèršćenja aliancije s Englezkom i sklopljenja ugovora za brodarstvo. U savezu s ovim naporima stoji očekivani dolazak gospodina Lindsaya. Govori se i o izvanrednoj skupštini zastupnikah francuzkih primorskih gradovah u Parizu.

Kažu da je car javio ruskoj carici materi, da će ju skoro u Nici pohoditi; carica je odgovorila, da će se veoma sretnom osiećati ovom pozornostju.

Gospodin Pimodan, načelnik Lamoricièrova glavnoga štaba, bio je prije carsko-austrijanski oficir i služio je godine 1849. proti Magjarima. On je napisao više vojničkih dielah, medju istima jedno, koje je posvećeno caru Francuzah i sastavitelju od ovoga pribavilo kèrst počastne legije.

Divizija generala Autemarre-a, koja se nalazi u Lombardiji, dobila je bèrzojavnim putem zapoviest, da se odmah vrati u Francuzku. Danas je imala krenut. Kažu, da moraju sve francuzke čete do 15. svibnja izići iz gornje Italije.

General Fleury, adjutant i pèrvi konjušnik carev, doveo je sa sobom iz Englezke deset konjah za carsku konjušnicu i jednoga pony-a za carskoga princa. O maloj carskoj visosti pripoviedaju sliedeću anekdotu. Kad se je savojardska deputacija u Tuilerijama primiti imala, naučili su maloga princa takodjer shodnu besiedu, koju je imao govoriti, ako bi govornik i njega posdravio. Govor pako glasio je: Merci Monsieur! Kad je plemeniti grof iz Savoje dovèršio svoj dugački govor na cara i Nj. veličanstvo uprav hotielo da odgovori, preuzme maleni princ od četiri godine rieč i rekne: Merci Monsieur!

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beč, 24. travnja. Nj. preuzvišenost gosp. ministar financijah, baron Bruck, umro je jučer poslie podne u 5 satih udaren kapljom. Današnji „Wien. Ztg." obnarodnje najvišje ručno pismo Nj. veličanstva od 22. travnja, kojim se ministarstvo financijah privremeno predaje dèržavnom viećniku gospodinu E. Plenera. (Bèrzojavna viest Zagrebačkih Niemačkih Novinah.)

Bolonja, 17. travnja. Svećenik Filetti proglešen je nedužnim u Mortarinoj stvari.

Milan, 19. travnja. Zemljomier Veladini, sučlan zavoda, profesor matematike na liceju svetoga Lesandra, lišen je svih svojih službah.

Napulj, 17. travnja. Kalabrezke čete raztierane su podpunoma. Kažu, da nije istina, da je u Kalabriji mir poremećen.

Dne 18. travnja javljaju bèrzojavnim putem iz Turina: „Senatora Laity-a dočekali su jučer u Aix-u i Annecy-u sjajno. U dvorani varoške kuće u Chambery-u dali su mu čast od 180 tanjurah. Gubernator i junta napili su zdravicu Francuzkoj i caru. Gospodin Laity pokazao se je na balkonu i pročitao je depešu, koja je tečajem dana iz Pariza odaslana i po caru podpisana bila, kojom se javlja, da će car i carica dojdućega mieseca svibnja ili lipnja poduzeti put u Savoju. Razsvietljenje grada bilo je sjajno."

Berna 22. travnja. Predsiednici odborah za sdruženje sieverne Savoje sa Švajcarskom izdali su na svoje švajcarski misleće sugradjane proglas, u kojem ih pozivlju, da se kod glasovanja, koje se danas preduzeti ima, uztegnu od svakoga učestvovanja.

Turin, 20. travnja. Prijašnji gubernator Nice, Montezemolo naimenovan je glavnim intendantom ravenskim.

Milan 20. travnja. Ovdie smiešteni 14. batalijun vincenskih lovacah krenut će 27. t. m., a 18. linejska regimenta nalazeća se u Bergamu dne 2. svibnja, da se opet vrate u Francuzku.

Marsilja, 22. travnja. Polag viestih iz Rima od 17. podignuta je ovdie navlastita komisija, koja ima preuzimati darovi, koji dolaze za obranu cèrkvene dèržave.

Knezovi Gabrielli i Ruspoli nisu odpravljeni iz zemlje. Uvieravaju, da su dopisnici lista „Journal des Debats" i „Norda" odpravljeni iz Rima.

London, 22. travnja. Današnji „Observer" izjavlja, da nije istinita viest, koja javlja, da Francuzka zahtieva kongres u svèrhu uredjenja ugovorah od godine 1815. Sile bi se, veli, imale sastati samo na konferenciju u obziru Savoje.

Firenca, 19. travnja. Kralj je biskupa i svećenstvo firentinsko primio. Jedna deputacija predala je kralju počastnu sablju, koja mu je rimskim podpisivanjem posvećena bila. (Nord.)

„Opinion National" hoće da je privatnim depešama iz Napulja dobila viest, da je buknula buna u jednoj strani Kalabrije.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 621 civ. (161) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte Krapina als Gericht werden diejenigen, welche als Gläubiger an die Verlassenschaft des am 1. Dezember 1859 in Weitendorf, Bez. Wildon im Steuermark ohne Testament verstorbenen Schweinhändler und Grundbesitzer Peter Pavlović aus Križance, eine Forderung zu stellen haben, aufgefordert, bei diesem Gerichte, zur Anmeldung und Darthuung ihrer Ansprüche den 11. Mai 1860 Vormittags 9 Uhr zu erscheinen, oder bis dahin ihr Gesuch schriftlich zu überreichen, widrigens denselben an die Verlassenschaft, wenn sie durch Bezahlung der angemeldeten Forderungen erschöpft würde, kein weiterer Anspruch zustände, als in sofern ihnen ein Pfandrecht gebührt.

Sig. Krapina am 14 April 1860.

Der k. k. Gerichts-Vorsteher.
Snanz.

Nr. 296-pol. (160) 3—2

Kundmachung.

Am 27. April l. J. um 10 Uhr Vormittags wird hieramts die Verpachtung des gemeinde Wein- und Fleisch-Datzes in der Gemeinde Čakathurn für die Zeit vom 1. Mai bis 29. September 1860 vorgenommen werden.

Die bezüglichen Lizitations-Bedingnisse können hieramts zu jeder Zeit eingesechen werden.

Gemeinde-Amt Čakathurn am 21. April 1860.

Der Gemeinde-Vorsteher.
Franz Bogdan.

Nr. 3099-712 (158) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Ufficio di porto e sanità marittima in Rovigno, si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto il soldo di annui fiorini duecento dieci (210), nonchè il pausciale di montura di annui fior 25 soldi 20 in V. A.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare fino a tutto 15 p. v. maggio al *governo* Centrale Marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la perfetta conoscenza della lingua italiana, nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche *funzionario del suddetto* Ufficio di porto e sanità marittima.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo
Trieste 13. Aprile 1860.

Nr. 3549-710 (159) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' i r. cassa centrale di porto e sanità marittima in Ragusa si è reso vacante il posto di Controllore cui va congiunto il salario di annui fiorini 630 in val. aust. coll' obbligo di prestare la cauzione di servizio nello stesso importo.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti avranno da presentare le loro suppliche debitamente corredate, a questo Governo Centrale Marittimo entro il termine di quatro settimane, comprovando l' età, l' *illibata* condotta politicomorale, la piena *idoneità* all' *indicato* posto, i servigi anteriormente prestati, nonchè le cognizioni linguistiche che eventualmente possedessero.

Dichiareranno inoltre se si trovino in parentela od affinità con qualche funzionario nel raggio dell' i. r. Ufficio centrale di porto e sanità di Ragusa.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo
Trieste 10. Aprile 1860.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 26. TRAVNJA 1860. Broj 97.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v., i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je upravu ministarstva financijah privremeno predati svomu dèržavnomu savietniku Ignacu pl. Plenezu podielivši mu ujedno bez taxah dostojanstvo tajnoga viećnika.

U kotaru moslavačkom sakupljeni su za stradajuće žitelje u Hèrvatskoj i Slavoniji sliedeći milosèrdni darovi:

III. U upravnoj obćini kutinskoj:
(Konac.)

Tomo Rodić 4 kr., Janko Rodić $^1/_8$ vag. hèrži, Gèrga Uttović $^2/_8$ v. proje, Gjuro Vragović 33 kr., Blaž Martinac 50 kr., Gèrga Skulec $^2/_8$ v. proje, Joso Lisek $^2/_8$ v. pr., Janko Mikulić $^2/_8$ v. ječma, Mato Lisek $^4/_8$ v. ječma, Simo Dianić $^2/_8$ v. hèrži, Blaž Kerpe 1 f., Martin Kivadj $^4/_8$ v. pr., Janko Dolački 33 kr., Ivo Štranitelj $^2/_8$ v. pr., Gjuro Buneta $^2/_8$ v. pr., Karla Sovina $^2/_8$ v. hèrži, Mato Gerbac 20 kr., Imbro Mikulić 33 kr., Jakov Božičko $^2/_8$ v. hèrži, Ivo Dokmanić 33 kr., Joso Jagust 1 v. proje, Ivan Bertak $^2/_8$ v. pr., Filip Tibić 14 kr., Gjuro Tibić 50 kr., Šimo Braidić 20 kr., Martin Kušanić 33 kr., Štefan Sakalić 11 kr., Mato Sabolović 1 f., Mato Miletić 1 f., Mato Kocian $^2/_8$ v. hèrži, Štef. Gec 1 f., Tomo Kusančić 16 kr., Ivo Likoder 33 kr., Ivo Vincek $^1/_8$ v. kukuruze, Imbro Kramariček $^4/_8$ v. hèrži, Luka Repac 1 v. hèrži, Ivo Likoder $^2/_8$ v. hèrži, Štef. Likoder $^4/_8$ v. hèrži i $^1/_8$ v. pr., Andro Dovranić 20 kr., Ivo Dovranić 1 v. hèrži, Jakov Vaheštac 1 v. pr., Iva Cicak 1 v. pr., Štef. Petarcak 1 v. kuk., Blaž Petarcak 1 v. kuk., Gjuro Valek 1 f., Gjuro Mikulić $^2/_8$ v. pr., Mato Matean $^1/_8$ v. pr., Mijo Vincek $^2/_8$ v. pr., Mijo Vincek $^4/_8$ v. kuk. i $^2/_8$ v. proje, Joso Buić $^4/_8$ v. pr., Janko Vučak $^4/_8$ v. kuk., Ivo Habian $^4/_8$ v. hèrži, Štef. Izis 1 v. pr., Andrija Debić $^1/_8$ v. pr., Fabian Debić $^4/_8$ v. hèrži, Ivo Dimak 1 v. pr., Andro Kusan $^2/_8$ v. hèrži, Ivo Maretić $^4/_8$ v. hèrži, Marko Kocian $^4/_8$ v. kuk., Štef. Vražić 1 v. kuk., Janko Kramarić 1 v. kuk., Gjuro Kocian 1 f., Valent. Kocian $^2/_8$ v. kuk., Filip Komunjen 50 kr., Joso Stancl 33 kr., Štef Prelog 30 kr., Ivan Rakos 50 kr., Imbro Repaš 40 kr., Tomo Likoder $^1/_8$ v. kuk., Joso Likoder 16 kr., Joso Vincek 20 kr., Ivo Vincek 10 kr., Ivan Gak 30 kr., Ilija Jančić $^1/_8$ v. smiese, Mato Štima $^1/_8$ v. smiese, Gjuro Čabrajac 10 kr., Avram Lončar $^2/_8$ v. sm., Jakov Štimac $^1/_8$ v. sm., Vinko Opačić 30 kr., Drag. Luić $^1/_8$ v. sm., Pav. Glavaš 10 kr., Ilija Glavaš $^1/_8$ v.sm., Jak. Glavaš $^1/_8$ v.sm., Stojan Repaja $^1/_8$ v. sm., Lojo Repaja 30 kr., Ivan Mogutić 20 kr., Pavao Štimac 50 kr., Joco Oparić 10 kr., Petar Glavaš $^1/_8$ v. sm., Šimo Piršić $^2/_8$ v. sm., Petar Lončar 10 kr., Gjuro Tomić 33 kr., Simo Gradinec $^4/_8$ v. hèrži i $^4/_8$ v. proje, Marijan Dragošević $^2/_8$ v. hèrži, Niko Perpec $^1/_8$ v. hèrži, Janko Gradinac $^1/_8$ v. hèrži, Adam Erendić $^1/_8$ v. kuk., Ivan Buneta $^1/_8$ v. kuk., Petar Gondoš 50 kr., Marijan Pavletec 1 f., Ivan Pavletec $^2/_8$ v. hèrži, Antun Bareta 1 f., Nikola Turkovec 20 kr., Petar Perpić $^4/_8$ v. hèrži, Nikola Buneta 2 f. i $^4/_8$ v. proje, Štef Tomić 20 kr., Gjuro Rogletić 1 f., Ivan Tamec 20 kr., Andrija Habeić 15 kr. — Suvišak kod pobiranja 3 vag. hèrži, $^3/_8$ vag. kukuruze, 1 vag. proje, $^1/_8$ vag. smiese. — Ukupnost obćine kutinske 30 f. 3 kr., 30$^2/_8$ v. hèrži, 11$^6/_8$ v. kukuruze, 1 v. ječma, 25 v. proje, 1$^1/_8$ v. smiese. — Ukupnost obćine ludinske 48 for. 29 kr., 25$^1/_8$ v. hèrži, 17$^1/_8$ v. kukuruze, 8 v. ječma, 27$^7/_8$ v. proje, 3$^3/_8$ v. smiese. — Ukupnost obćine popovačke 44 for. 97 kr., 5$^1/_8$ v. hèrži, 18$^4/_8$ v. kukuruze, $^4/_8$ v. ječma, 46$^1/_8$ v. proje, 7$^4/_8$ v. smiese. — Ukupnost kotara moslavačkoga 173 f. 29 kr., 61 v. hèrži, 48$^1/_8$ v. kukuruze, 9$^4/_8$ v. ječma, 99 v. proje, 12$^1/_8$ v. smiese.

Dočim se ovi milosèrdni darovi odmah na svoje opredieljenje dostavljaju, zajedno se plemenitim darovateljima u ime stradajućih žiteljah naše domovine ovim izražuje najtoplija zahvalnost.

U Moslavini dne 7. travnja 1860.

C. k. kotarski predstojnik
Tomašić.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Članak „Constitutionnela“ o najvišim na Ugarsku protezućim se raspisima austrijanske vlade, koje je bèrzojav već javio, glasi od rieči do rieči kako sliedi:

„Francuzka gleda sa zadovoljstvom sve čine, koji narode čvèršće skapčaju s njihovim vladama, i koji su za Evropu zalog mira, osiguravajući unutrašnji pokoj dèržavah. S ovoga gledišta napomenuli smo onomadne s radostju reformu, koju je car austrijanski uveo u ustav dèržavnoga vieća. Nj. veličansto car Franjo Josip dao je Ugarskoj snova opet sjajan dokaz svoje brižljivosti. U istinu doznajemo, da je car, primivši ostavku Nj. carske visosti nadvojvode Albrehta, upravu Ugarske povierio medjutim generalu Benedeku. U isto doba ukinuto je pet poslie godine 1848. uvedenih oddielah namiestničtva i kraljevina sastojat će kao niekada iz varmedjah. Kad se opet uvedu varmedje, bit će iste vlastne činit predlogah, da se sazove sabor, koi će sastavljen biti poput starih zemaljskih običajah. Odmah će se povesti uredjenje obćinskoga pitanja. Naimenovanje generala Benedeka, rodjenoga Magjara i predusimanje mierah odgovarajućih narodnim željam i starim predavama zemlje, nemogu ostat bez zahvalna i zadovoljstvena odziva od strane ugarskoga naroda. Vas sviet spoznat će u ovim carskim odlukama plemenitu želju cara austrijanskoga, da svoju kuću pomiri s njenim najstarijim i najviernijim braniteljima.“

Gornja kuća zaključila je Russellov predlog o reformi predati posebnom odboru, koi po svoj prilici neće svoje mnienje prenaglo izraziti, već će riešenje toga predloga opet na neizviestno vrieme odgoditi.

Thouvenelova okružnica, u kojoj se izjavlja, da Francuzka samo pod jednim uvietom pristaje na konferenciju u obziru francusko-švajcarskoga sukoba, to jest ako sama Švajcarska prizna sdruženje Savoje i Nice kao činjenicu i da način, kako se ima dati zadovoljština Švajcarskoj, ubude jedini predmet konferencije, potvèrdjuje se službeno. Veoma sumnjamo, da će sile na ovu prividnu konferenciju privoliti.

Kao što se čuje, Švajcarska je zaključila staviti na noge drugu diviziju okolo Soloturna. Ginevranski oficiri pripadajući istoj imaju do dojduće nedielje prispieti na miesto svoga opredieljenja. Pukovnik Ziegler marljivo viežba vojsku stojeću pod njegovom zapoviestju. Podpunoma se potvèrdjuje, da Francuzi skupljaju vojsku kod jurskih gorah. Maršal Canrobert nadzire marljivo razne pogranične točke.

Vojnička komisija niemačkoga saveza podniela je sada svoje izviešće o ratnom ustavu. Ovo izviešće uklanja svekolike predloge pruske i izjavlja na predlog hanoveranskoga izviestitelja, da nisu potrebne obćenite ustanove ovoga ustava za reformu. Kao što je poznato, polag ovoga ustava ima savezna skupština izabirati vodje savezne vojske, što je, ako bi se niemački savez zaratio, kod položaja, koi zausimaju dvie velike niemačke sile, neizbiežno skopčano s težkoćama.

Kao što je poznato, Pruska je predložila, da se vèrhovno zapoviedničtvo nad saveznom vojskom razdieli medju Austrijom i Pruskom tako da bi vojska sieverne i južne Njemačke svaka poseb stojala pod zapoviedničtvom jedne ili druge velike sile. Time bi se istina u vrieme rata uklonilo svakoj razpri u obziru vèrhovnoga zapoviedničtva. Izviešće vojničkoga odbora drugoga je mnienja; polag njega ima ostati kako je bilo.

Gradjanska skupština u Berlinu zaključila je, vele, upraviti adresu pouzdanja na ministarstvo u kurhesenskoj stvari. Dotičnu deputaciju primio je ministarski predsiednik, knez Hohenzollernski, koi je na govor predvoditelja deputacije izjavio, da se u obće može pozvati samo na očitovanja, koja je ministar izvanjskih poslovah dao u komori, t. j. da vlada dobro znade, kakove bi posliedice mogle za prusku dèržavu nastati iz njenoga dèržanja u kurhesenskom pitanju, no da tako Pruska kao i Niemačka mogu osviedočene biti, da će vlada sa svom odlučnostju napredovati onim putem, kojim je udarila.

Viesti iz Napulja o dogodjajima u Siciliji ješte su svejednako u protuslovju medju sobom, no neidu dalje nego do 17. t. m. Prieko Genove javljaju isti dan: Tri pokretne kolone otišle su iz Palerma i poslie jedne bitke razpodilili su ustaše. Mnogo municije i topovah poslano je u Siciliju i 16. došle su dvie linejske i jedna konjanička regimenta u Mesinu, odkud su odaslale četovne kolone u Katon i Malacu. U Trapanu, Macari i Marsali vije se, vele, trobojna zastava. U Napulju pregledavao je kralj vojsku i dao je oficirima veliku čast.

Iznovični poziv

na kupovanje srećakah od pete dèržavne loterije u svèrhe dobrotvorne.

Obćekoristne loterije dèržavne, što ih izvodi c. k. upravljateljstvo dohoda loterijskoga, i što ih je, kao što je poznato, Nj. c. k. apostolsko veličanstvo otčinskom brižljivostju dostojalo narediti u svèrhu, da se čisti prihodi od istih, neodbijajući ništa u ime taksah, obratjaju izklopno i jedino na utemeljivanje novih javnih i dobrotvornih zavodah, ili na podporu zavodah ovakovih jurve postojećih; ovi podhvati biehu, poradi spasonosne svèrhe svoje, do sada po svih krunovinah što najdobrohotnije dočekani, i pozivu, upravljenomu na obćinstvo, da im neustegne možne svoje podpore, bi posvuda zadovoljeno toli silno, da je iz prihodah, kojimi dosadanje četiri loterije urodiše, moguće bilo, premda svakiput mnogo odnese izplata znatnih dobitakah, na zavode, po previšnjoj odluci za to odredjene, obratiti obilnih svotah novčanih.

A i kako bi moglo biti inače! ta u golemoj cesarevini austrijanskoj neima ni broja veledušnim i plemenitim čoviekoljubom, kojim sèrce silnije bije od milosèrdja, gledajući nesretne svoje postradavše iskèrnje, i koji su svagda pripravni priticati im u pomoć.

Izvodi se sada, i vući će se već 12. svibnja 1860, peta obćekoristna loterija dèržavna, koja je, kao što sviedoči proglašena osnova igre,

oskèrbljena znatnimi dobitci od 70.000, 30.000, 20.000, 15.000, 10.000, 8.000, 6.000, 5.000, 4.000, 3.000, 2.000, 1.000 for. itd. ukupno od 300.000 for. austrijanske vriednote, i kojoj je od čistoga prihoda po previšnjoj odluci namienjena jedna polovica:
na gradjenje zemaljske ludnice za Štajersku, Korušku i Kranjsku i na podporu zavoda gluho-niemih u Celovcu;
druga pako polovica
na gradjenje vojničke kupeljnice u toplicah pieštjanskih u Ugarskoj.

Lišeni uma! — Lišeni sluha i govora! — U boju osakatjeni i iznemogli!

Koja neizkazana tuga obuzima svaku doista čoviekoljubnu dušu, kada pomisli, što znače, što izražuju rieči ove; kolik su nam one ostan, da na koliko smo kadri u pomoć pritičemo nesretnikom, koji su lišeni božanske one iskre-uma, ili pako sluha i govora, a i junakom, onim, koji nam se sa kèrvavoga bojišta vratjaju osakatjeni i iznemogli.

Daj bože, da i ovaj poziv, što ga u ime ovih nevoljnikah puni pouzdanja upravljamo na svekolike čoviekoljube, gospodje i gospodu, i opet dobrohotno dočekan bude, da i opet urodi onim plodom, kojim urodiše svi pozivi prijašnji! A blagi i plemeniti oni dionici, kojim dne 12. svibnja sreća bude loša, neka se tieše time, što su doprinieli niešto, da se ublažuju jadi i nevolje ubogih naših iskèrnjih.

Srećka stoji 3 for. a. vr.

Od odsieka dèržavnih loterijah za svèrhe obćekoristne pri c. k. upravljateljstvu loterijskom.

U Beču mieseca travnja 1860.

Friderik Schrank,
ces. kralj. vladni savietnik.

Austrijanska carevina.

Zagreb. U českom kazalištu u Pragu predstavljat će se na korist stradajućih Hèrvatah „Mejrima“ u českom prevodu V. Vaclika.

G. Pivoda, česki skladatelj u Beču, hoće da tamo uredi slavjansku glasbeno-deklamatorsku zabavu na korist stradajućih Hèrvatah.

Nieki domorodci u Českoj, a medju njima i najodličnie osobe, podnieli su visokom c. k. namiestničtvu u Pragu molbu, da im se dozvoli postaviti spomenik neumèrlom Jungmannu, otcu novije književnosti češke.

Beč 23. travnja. Gospodin general topničtva vitez Benedek otišao je danas u Budim. Prati ga general Baumgartner i viećnik namiestničtva Schäfer. Upravu štaba glavnoga kvartirmeštarstva preuzeo je medjutim g. podmaršal baron Raming.

— Knez Konstantin Adam Czatoryski, vojvoda klevanski i zukovski, preminuo je jutros u 5 satih poslie duljega bolovanja u dobi od 87 godinah.

— U $1\frac{1}{2}$ sata od Kološvara nalazećem se miestu Csucsagu upro se je zaslieplјeni puk proti komasaciji na takav način, da se je proti njemu moralo postupati oružanom rukom. „U petak u večer“ (dne 14. t. m.), javlja Kol. Közl., „dodjoše soldati, 29 konjanikah i 30 piešakah, kao i šest žandarmah pod vodjenjem jednoga žandarmerijskoga nadporučnika u selo. U subotu u jutro bili su nemirnici uapšeni; na to se sakupi puk na hèrpe i zaište, učinivši zvoniti na bunu, od žandarmah da izpuste uapšenike. Nadporučnik pozvao je puk tri puta, da se razidje i pokori zakonima. Tim glasnije zahtievalo se izpuštenje uapšenikah. Pošto je trokratni poziv ostao bez uspieha, stade piehota pucat no samo u zrak. Puk počme vikati „živili!“, i smijat se vojski veleći, da vojnicima nije slobodno na njih pucati. Poslie toga pozove ih opet oficir na poslušnost, no kad i taj poziv ostane bez uspieha, pukne četa po drugi put, uslied česa pogine jedan od naroda, drugi dopane jakih a više ih neznatnih ranah. Budući da puk nije prestao ni poslie toga protiviti se, nasèrne nanj konjaničtvo, raztiera ga i povrati opet podpuni mir.“

— Gospoda Brambilla, Mantolfo i Rivoltella dovedeni su 21. i 22., svaki od njih u drugom željezničkom podvozu, pod pratnjom jednog gradjanskoga komisara iz Tèrsta u Beč i u iztražni aps predani zemaljskom sudu. Gospodin Perugia nalazi se već od prošastne nedielje u Beču. Kao što je poznato, sve navedene osobe pod sumnjom su, da su za posliednjega rata nabavljanjem hrane za vojsku prevarile dèržavu.

Talijanska.

U Rimu povierena je kardinalu Merode-u, koi je, kao što je poznato generala Lamoriciéra doveo iz Francuzke, uprava ratnog odsieka, koi je do sad podčinjen bio kardinalu Antonelli-u. Merode bio je niekada oficir i pobratim je generala Lamoriciéra.

Palermo 11. travnja. Polag pisamah na Triester Ztg“ izgorielo je jučer selo Abate sa mnogim seoskim kućama. Kao činotvorne glave ustanka naznačuje se više tèrgovacah, jedan niekadašnji švajcerski soldat i više drugih osobah.

Turin, 21. travnja. Učrednik lista „Campanile“ osudjen je zbog jednoga članka proti caru Napoleonu na dva mieseca zatvora i 300 franakah globe.

Grof Toras, kraljev oficir od ordonancije, zamolio je, vele, za svoj odpust zbog postupanja sardinske vlade naprema Rimu.

General Mollard i veća strana savojskih oficirah namieravaju stupiti u Francusku vojenu službu.

Turin, 20. travnja. Viesti iz Sicilije potvèrdjuju, da se je tamo gibanje veoma razprostranilo i da je vlada tako rekuć stegnuta na posiedovanje pomorskih gradovah. Jošte svejednako govori se, da je Mazzini rukovodio ove dogadjaje; no kažu, da se je on sasvim izrazio za sardinsku politiku. Tako veli i „Gazzetta di Turino“, organ biegunacah iz obijuh Sicilijah: „Svikolici, bili oni prije kojega im god drago političkoga vieroizpoviedanja, pristupili su sada politici Viktora Emanuela.“ Opet se napominje ono na ružičnoj hartiji pisano pismo, koje je Mazzini zimus po Brofferiu dao predati kralju i u kojem on odobrava politiku kraljevu.

Kraljevo putovanje produljit će se po svoj prilici do 10. svibnja. General Fanti, koi je samo do Genove sa kraljem išao, opet je od niekog vremena ovdie i kao vazda udubljen u svoje ustrojne radnje. Kupuje se oružje i zaliba svake vèrste, kao da će već sutra buknuti.

Uvieravaju, da će Francuska Sardiniji u gotovu 150 milijunah isplatili kao naknadu za dio sardinskoga dèržavnoga duge, koi odpada na Savoju i Nicu.

Firenca, 16. travnja. Sve, što ukus, umietnost, dobra volja i bogatstvo mogu, učinila je Firenca, da što je većma moguće sjajnije dočeka kralja. Put $1\frac{1}{2}$ milje dugačak od željezničkoga pristaništa do stolnoga dvorca nalik je na razkošnu bašču. Ravnateljstvo željeznice, varoško poglavarstvo, tèrgovačka komora, narodna straža i židovska obćina, svaki od tih zavodah podigo je poseban slavoluk. Na pijaci Santa Maria diže se 70 stopah visok liep kameniran stup s kipom kraljevim i mnogim prilikama na svakom uglu podnožja. Via Calzajuoli preobraćena je u lovornu šumicu, u kojoj cvate milijuni kamelijah. Na željezničkom pristaništu primit će Ré d' Italia poklonstvo mletačko, rimske i napuljske emigracije a zatim otići će u stolnu cèrkvu, gdie će sam firentinski nadbiskup zapojat „Tebe Boga hvalimo.“

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Dne 19. bio je Viktor Emanuel u Firenci u kazalištu „Pergola“ zvanom velikim klicanjem primljen.

Iz Madrida javljaju od 20. t. m. da je jedan od poznatih kolovodjah karlističke stranke, koi je jošte kod vojske bio, Rafael Tristany, uhvaćen.

Draždjani, 23. travnja. Današnji „Dresdner Journal“ uvierava službeno, da nepredstoje promiene u ministarstvu u nikakvom pravcu. I viest novinah „Preuss. Ztg“, da se je taj dnevnik izreko proti podpori Švajcarske, oprovèrgava se.

Genova, 21. travnja. Ovdiešnjem obćinskom vieću predloženo je, da se svim Nicardima i Savojardima na zahtievanje izda podielit pravo genoveskoga gradjanstva.

Milan, 22. travnja. Jučerašnja „Lombardia“ javlja, da je grof Sirakuski upravio pismo na princa Carignana, u kojem nudi svoje službe talijanskoj stvari. (Za istinitost ove viesti jamči jedina „Lombardija.“)

Turin 22. travnja. „Gazette de Nice“, tvèrdi da od 6848 dne 15. t. m. danih glasovah pripadaju barem 3000 takovim osobama, koje nisu vlastne bile glasovati. „Opinione“ oprovèrgava viest, da je Rosalino Pilo spadao medju glave sicilijanskoga ustanka. Isti list donosi dopis iz Napulja od 17. t. m., polag kojega su intendanta markeza Artale-a uapsili u kraljevim sobama i odveli u St. Elmo.

Berna, 23. travnja. Savezno vieće nije jošte službeno ubavieštèno o sporazumljenju javljenom bèrzojavnim putem iz Londona u obziru načina kako bi se imalo savojsko pitanje raspravit putem diplomatičkoga dopisivanja.

Pariz, 24. travnja. Od savojskoga vojničtva glasovalo je 3220 osobah za sdruženje a 127 proti njemu. Dosad poznat plod glasovanja u Savoji: 30,000 za sdruženje — 59 proti istomu. U Chablais-u i Faucigny-u vlada polag dosad poznatoga rezultata malone jednodušnost.

Polag viestih iz Napulja ubijen je general Viglia iz potaje.

London 24. travnja. U jučerašnjoj siednici gornje kuće učinio je Marquis of Normanby predlog da se zaključi: Da kuća kori, da je Cowley lòrdu Russellu u privatnom pismu priobćio namieru Francuzke da si pridruži Savoju i Nicu.

Granville brani lorda Cowleya i zahtieva, da se predje na dnevni red.

Lord Malmesbury opaža, da nenamierava lorda Cowleya koriti; no nepravilnost njegova postupanja dopustila je vladi tvèrditi, da nije dobila nikakove službene viesti.

Normanby povuko je na to svoj predlog natrag.

Domaće viesti.

Glavna skupština Matice ilirske 1860.

Dne 22. travnja 1860. dèržala se je glavna skupština Matice ilirske pod predsiedničtvom g. Ivana Mažuranića.

1. Otvoriv g. predsiednik siednicu shodnim govorom, pročita tajnik izviešće o poslovanju Matičinu od 19. lipnja god. 1859. do 22. travnja 1860. — Zaključi se, da se to izviešće još jedanred pročita u odbornoj siednici, pa da se tiskom obielodani, što se za shodno pronadje. Izviešće je ovo:

Osviedočeno budući ravnateljstvo Matičino, da je dobro uredjeno novčanstvo najčvèršći temelj svakomu družtvu, koje hoće da si sačuva pouzdanje obćinstva: nastavi nastojati oko valjanoga uredjivanja svoga pieneznićtva. Zato svu svoju pozornost obrati na izbor valjana blagajnika. Zahvalivši se pako g. Vukotinović u siednici od 29. listopada 1859. na blagajničtvu, što mu je bilo uz toliko uviete poviereno: to se u istoj siednici izabere za blagajnika g. dr. Anton Rojc, javni bilježnik, a odmieri mu se platja od 150 for. a. v. uz glavnu pogodbu, da on imade obavljati sve računarske poslove i voditi glavnu knjigu cieloga imetka Matičina. Točniji ugovor sklopi se kašnje s istim pieneznikom. Zatim bijaše pèrvi posao ravnateljstva ovoga, da pregleda, jesu li točni računi god. 1858., što jih bieše podnio privriemeni blagajnik Höpler. Podpredsiednik gospod. odbora nadje jih za točne, samo što se svota od 140 for. 21 kr. a. v., kojom se razlikuju podnešeni računi od pravoga pieneznićkoga stanja, zbog pomanjkanja dokazah neda dalje iztraživati, te se je ta svota, koja se već više godinah po računih vuče, kano izgubljena jednodušno u potrošak metnula. Glede nedostatka onoga, što se je u pet točkah naveo u računih od god. 1858. ravnateljstvo je ovo ovako postupalo:

a) Dvie su pèrve točke u glavnoj skupštini god. 1859. kano neutierive izbrisane.

b) Glede druge točke dokaza bivši podvornik Florian Pečnjak temeljito, da mu nikad izplatjena svota od 30 for. sr., za koju

se u računih od god. 1858. véli, da ju je podpredsiednik prijašnjega gospod. odbora bio metnuo u izplatjenu svotu. Ravnateljstvo ovo, uvieriv se o stvari, odluči u siednici dne 23. veljače 1860, da se Pečnjaku ta svota izplati.

c) Od onih 116 for. sr., što su tajniku unapred platjeni, jedan je jamčeći odbornik platio 25 for.; drugi je ostao pri svom obećanju, a ostali nisu nikako htieli da plate, veleći, da su oni jamčili uz naročitu pogodbu, da tadašnji blagajnik odbije tu svotu od tajnikove platje, da je to blagajnik mogao glede znatne svote učiniti, a da nije učinio; zato da se samo blagajnik ima smatrati jamcem za neodbitu svotu. Ali ravnateljstvo, zabavljeno drugimi poslovi, nije dosada glede toga ništa učinilo, te niti nije moglo dati prijašnjemu blagajniku traženu ustmeno oprostnicu za blagajnikovanje njegovo.

d) Iz računah se za god. 1854 — 1857. vidi, da je Matica platila stanarine za četiri godine i pol. Ravnateljstvo narodnoga Doma traži od Matice u ime stanarine za vrieme, navedeno u računih kano platjeno, 163 for. i 20 kr. sr. Neimajuć ravnateljstvo ovo krivnjom prijašnjega ravnateljstva nikakovih namirah od narodnoga Doma, a vodeć ovaj u svojih računih Maticu kano dužnicu: nakani ravnateljstvo Matice sbaciti sa svoga zavoda tu ljagu, te zaključi u siednici od 23. veljače 1860, da se narodnomu Domu izplati pripadajuća na Maticu svota od 53 for. 20 kr. a. v. Ali se ujedno zaključi tražiti od prijašnjega odbora račun o stanarini.

e) Točka peta glede duga Gajevoj massi nije se mogla još razpraviti, što stvar Gajeva nije još dosad uredjena. Očekuje se dakle od glavne skupštine, da na novo izreče, što se ima u tom poslu dalje raditi.

f) Glavnica od 2000 for. sr. odkaza se občini grada Zagreba, što je ta svota bila intabulirana na gradskoj pivari, koju je slavna občina prodala.

g) Što se tiče razpošiljanja knjigah, javlja se tim službeno, da je Biljarstvo Šulkovo i druge knjige točno razposlano svim članovom.

Tajnik javi u siednici 30. lipnja 1859, da mnoga gospoda, što su prodavala knjige Matičine, na zadnji poziv za izplatu odgovaraju, da nisu nikakovih knjigah primila. Budući pako, da je sam gosp. Mallin vlastoručno upisao u knjige Matičine, da su pomenutoj gospodi poslane knjige: to se pisa iz iste siednice g. Mallinu, ako ima kakovih dokaznicah budi poštarskih, budi odpravničkih, neka jih što prije ravnateljstvu pošalje. Na taj poziv stigao je od njega zadnjih danah ravnateljstvu izvadak računa za g. 1850. o knjigah, koje su u komisiji.

Od književnih poslovah treba ovo napomenuti:

a) Na prošnju gsp. Franje Kurelca, podnešenu ustmeno u siednici od 3. prosinca 1859 zaključi se, da će Matica njegov tumač k Budiniću o svom trošku izdati, kad on svoje dielo dogotovi, a ravnateljstvo ga za dobro prosudi. Platiti će mu se 25 for. a. v. za svaki štampani tabak petita, a 20 za tabak garmonda.

b) Odbornici Mesić i Veber pregledaše ponudjeno za 50 fr. a. v. dielo: **Prijatelj bosanski** od pokojnoga pisca Jukića, te ga dèrže za valjano; ali dielo se još nije upravo kupilo, ponajviše što je blagajna Matičina za ovaj čas izcèrpljeva.

c) Glede Vrazovih dielah podje napokon za rukom ravnateljstvu, ter jih je od njegove sestre kupilo za 100 for. sr. Rukopise su primili odbornici Mesić i Veber, te će jih izdati, čim se blagajna opet niešto pomogne.

d) Mladež duhovna sieminišta bosanskoga u Djakovu, gimnazija sinjska u Dalmaciji, i duhovna mladež sieminišta gèrčko-katoličkoga zamoliše, da jim se bezplatno daju sve knjige Matičine; to se učini drage volje, da se narodni duh s prosvietom u mladeži što čvèršćje ukriepi. Povèrh [illegible] se šalju knjige družtvu sèrbske slovesnosti [illegible]radu.

e) Za proslav[illegible]godišnjice slavnoga [illegible] piesnika And[illegible] sporazumielo se je [illegible]teljstvo ovo s [illegible] za poviestnicu jugoslavensku, ter i Matičin [illegible] kupi prinesak. — O izdavanju pako [illegible] njegova zaključi ravnateljstvo u siednici dne 23. veljače 1860. ovo: Ravnateljstvo ovo scieni, da će se pokojniku podići najsjajniji spomenik, ako se sastavi od njegovih dielah, osobito pako od njegovih pučkih piesamah, koje su po Primorju neizmierno mnogo dobra počinile, ali u nutarnjoj Hèrvatskoj i Slavoniji slabo se poznadu; zato da se one i po ovih pokrajinah razšire i njimi narodni ponos probudi, misli, da bi se njegov razgovor ugodni naroda slovinskoga dao u 4—5 hiljadah iztisakah štampati, pa medju narod vèrlo jevtino ili badava podieliti. S toga se pisa družtvu za poviestnicu jugoslavensku, da skloni odbor dalmatinski na promienu pèrvobitne osnove, da se samo članci Kačića se tičući izdadu. Ali buduć da je ravnateljstvo historičko dèržalo, da bi bilo prekasno tó učiniti, pisa se isto Dalmatincem iz Matičine siednice od 11. travnja 1860.

f) Čim je slavna naša domorodka, Jelisava Prašnička, prije niekoliko miesecih javno očitovala želju, da bi se sakupila glavnica za izdavanje pučkih knjigah, koje bi se ili badava, ili za malu cienu podieljivale medju prosti narod; namah se sa svih stranah domovine naše stadoše skupljati obilni prinesci. Neznajuć nitko, kamo bi se imali slati novci, a pojavivši se više glasovah, da bi jih mogla Matica ilirska privremeno primati: zadovolji ravnateljstvo ovo toj želji, te prima novce i ulaže jih u ovdašnju štedionicu, da korist nose. Da se pako što više doprinese, ravnateljstvo je ovo scienilo, da ženski spol može najuspiešnije dielovati na sèrca muškaračka, te je iz siednice od 26. veljače 1860 pozvalo pismeno slavnu domorodku, da se ona u tu svèrhu složi s kojom domorodkom višega roda, da se tim načinom lašnje u kolo sastave svi striliši: viši, sriednji i niži. Ali od nje nije dobilo još odgovora. Nu budući da se je već sakupilo dobrano novacah, treba misliti, što i kako da se njimi učini. Nieki misle, da bi se imalo sastaviti novo družtvo, kojemu bi na čelu stajale plemenite naše domorodke. Premda ravnateljstvo ovo rado vieruje, da bi se tako književna radnja zamahnula i u one kutove, dokle nije još dosad prodèrla, to se ipak slaže s drugimi domorodci, koji misle, da bi se ti novci u istu svèrhu imali povieriti kojemu već postojećemu družtvu, imenito pako Matici ilirskoj. Jer pèrvo već isti način, kojim se kupe ne glavnice, već godišnji prinesci, kako se komu kada svidi, protivi se pojmu samostalnoga družtva, koje treba da ima stalnih dohodakah, kakovih je vèrlo malo prinositeljah dosad obećalo. Ali kad bi se i moglo to postići, rieč je kod nas stara, da nije jaka ona rieka, koja se u vele dieli trakah. Mi imademo mnogo raznih družtvah, ali svim je ta mahna, da su malone svi članovi jednoga takodjer članovi drugoga družtva. Tim biva, da novčane sile slabo dotiču, da se već postojeća kako tako dèrže, kamo li da za novo družtvo išto snage preostane. To dokazuju neprestane tužbe u javnih listovih, da se za to družtvo slabo doprinosi, a te bi se još pomnožile, da se na um uzme, da i postojeća družtva težkom mukom utierivaju svoje prineske. Ako se dakle uvaži, da bi se slabom tom novčanom podporom jedva i pokrivali troškovi uprave i izdavale jevtine knjige, onda biva jasno, da se već iz novčanih obzirah nemože ustrojiti novo družtvo. Osim toga svi se poslovi ciele naše domovine, nezna se zašto, stiču samo u Zagrebu, pa se i ovdie od pomanjkanja samostalnih ljudih sliegaju uviek na ono malo službovanjem već i onako preteretjenih ljudih, što i mogu i hoće da rade za blagostanje naroda. Tako se duševna radnja pisacah gubi u viečnih siednicah i zapisnicih, tere ni postojeća družtva neimaju dielah za tisak, kamo li da što preostane za novo družtvo, komu je tim teža zadaća, što je poznatija istina, da za dobre pučke knjige treba mnogo razbora i izkustva. Zato zaključi ravnateljstvo ovo u siednici od 11. travnja 1860, da se, ako občinstvo i glavna skupština privole, ti novci poviere Matici, kojoj je zadaća izdavanje svakojakih, dakle i pučkih knjigah. Prinesci za pučke knjige nebi se imali uglavničivati, već bi trebalo svake godine potrošiti, što daje živa glavnica živoga naroda. Tim nebi darovatelji imali nikakova prava, da jim se poklanjaju izdane knjige, ali bi zato narodu mnogo koristilo, što bi malo ili badava dobivao potrebnih knjigah. S toga bi trebalo razpisati namah nagrade za pučke spise, osobito o ratarstvu, a najveću pozornost trebalo bi na to obratiti, da se izda kratka poviestnica naroda hèrvatskoga, koja s ponosom naroda budi i druga svojstva narodnja, i potiče na radinost praotacah.

Ovo se ravnateljstvo stalno nada, da je nastojanjem svojim oko švestranoga unapredjivanja povierenoga si družtva moglo steći niešto povierenja, koje će jamačno sasvim osvojiti, kada mu podje za rukom, ukloniti sve zaprieke i upotrebiti sva kretala za neumornu i čistu radnju.

2. Blagajnik predloži glavni pregled računah Mat. za god. 1859. — Imenova se odbor, koi da te račune pregleda, i s knjigami ih i dokaznicami prispodobi, pa da onda podnese svoje izvieštje, osobito ako bi se moglo što shodnije preustrojiti.

3. Razloživ g. predsiednik shodnim govorom važnost predloga gospodje Prašničke, predloži pitanje, jesu li članovi toga mnienja, da Matica, upiruć se na razloge, navedene u tajnikovu izvieśću, primiv na se izdavanje pučkih knjigah, postane organom pomisli Prasničkove. — Pošto su se svi izjavili za predlog, izreče se načelo, da će Matica posebe upravljati novcem, što prispije za izdavanje pučkih knjigah, i zaključi se, da se opet pozove narod na skupljanje prinesakah.

4. Razloživ g. predsiednik i razjasniv položaj našega naroda, naidje on na mnogo potrebah, kojim da se što prije doskoči. Al izmedju svih iztakne popularnu poviestnicu naroda hèrvatskoga, koja da mu je uprav tako potrebna, kano svakomu pojedincu poznanje roditeljah, zavičaja i domovine, bez čega da je svaki čoviek kano izgubljen u svietu. Zato predloži pitanje, slažu li se članovi u tom, da se iz novacah za izdavanje pučkih knjigah razpiše nagrada za pučku poviestnicu hèrvatskoga naroda. — Pošto su se svi članovi jednodušno izjavili za predlog, zaključi se, da se ureče rok od dvie godine danah; da knjiga bude jaka najmanje 15, a najviše 25 tiskanih arakah; da se piscu plati 50 for. a. vr. za tiskani tabak uz pogodbu, da rukopis u ime glavnice za pučke knjige postane imovinom Matičinom: valjanost diela razsuditi će umoljeno družtvo za poviestnicu jugoslavensku. — Ako se nebi sakupilo dosta novacah, Matica će rado iz svojih kamatah poduprieti to velevažno poduzeće. Nu buduć da treba namah što učiniti u pogledu pučkih knjigah, a i ima za to već dosta novacah, zaključi se, pozvati sve naše pisce, ako imadu već gotovih pučkih spisah kojega mu drago sadèržaja, neka ih namah podnesu ravnateljstvu Matice ilirske, koje će odatle izabrati najshodnije komade, pa ih namah pod tisak dati; piscu će se platiti 20 for. a. vr. za tiskani tabak, uz pogodbu, da rukopis postane imovinom Matič. u ime glavnice za pučke knjige. — U to ime izruči u istoj skupštini g. Ljudevit Vukotinović ravnateljstvu Matičina za porabu niekoliko pučkih knjigah u inih jezicih, što se posredovanjem presvietloga barona Metella Ožegovića, c. k. dvorskoga savietnika, neumornoga zaštitnika naške knjige, poklonilo bečko družtvo za pučku prosvietu. Zato se odluči, da se podnese zahvalnica presvietlomu g. baronu.

Računi za godinu 1859. obielodanit će se ovih danah putem Narodnih Novinah.

Ravnateljstvo.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 25. travnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.
5% Narodnoga zajma	79.30
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	185.10
Mienice.	
Augsburg	113.75
London	132.75
Carski cekini	6.32
Srebro	32.

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 5.189-1109. (156) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

An der Knabenhauptschule zu Kopreinitz sind zwei Lehrerstellen zu besetzen, mit deren jeder ein Jahresgehalt von 472 fl 50 kr., und ein Beheitzungspauschale von 31 fl. 50 kr. ö. W. verbunden ist. — Ueberdiess wird für die Ertheilung des Zeichnungsunterrichtes eine Remuneration von 84 fl. ö. W. zugesichert.

Bewerber um diese Stellen, wiefern sie bereits im öffentlichen Dienste stehen, haben ihre an die k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu richtenden Gesuche im Wege ihrer Amtsvorständer sonst aber unmittelbar bei der Schulbezirksaufsicht des Kopreinitzer Schuldistriktes (d. i. bei dem Pfarrer und substituirten Schulbezirksaufseher zu Rasina im Warasdiner Komitate Johann Draganec) bis zum 31. Mai l. J. einzugrinben, und dieselben mit den erforderlichen Nachweisungen über Alter, Vaterland, Religion, politischmoralisches Verhalten, Lehrbefähigung für Hauptschulen, vollkommene Kenntniss der illirischen und deutschen Sprache, Studien, bisherige Dienstleistung und feste Gesundheit zu belegen

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei
Agram am 17. April 1860.

Br. 1067-civ. (125) 3—3

Oglas

za doznačenje zemljištno-razteretnih odštetnih glavnicah.

C. k. županijski sud varaždinski, za doznačenje razteretno-odštetne glavnice što ju polag carsk. pat. od 2. ožujka 2853, c. k. zemska razterečujuća komisija za Hèrvatsku i Slavoniju razbistriteljnom presudom od 10. ožujka 1860 broj 451. pronadje u forintih 1350 od kojih kamate teči počimlju 1. svibnja 1860 i to za 3%, negdašnjih podaničkih naselbinah urbarskih ležećih u obćini Stèrmec, kotaru Klanjec, županiji varaždinskoj i spadavših na dobro Vižovlje, Požarkoves i Turnišće propisom §. 26, carsk. patenta od 16. siečnja 1854 dèrž. zak. lista, komad VIII. br. 23, izdaje sliedeći poziv:

1. Da oni, koji su po dozvoli patenta od 29. studenoga 1852 (br. 247 dèrž. zak. lista) uz jednogodišnji rok iztekavši koncem travnja 1854 na odštetjena dobra ili pravice podigli sudbeno zahtievah kakovih, posviedoče zahtieve svoje.

2. Da oni, kojim po dozvoli navedenoga patenta pristoji još dužji rok, uz koi mogu poslužit se pravom nazadnoga odkupa, prijave to svoje pravo, potvèrdivši ga izpravama — ili da dokažu parnicu, koja u tom obziru jurve teče.

3. Da oni, koji iz drugoga kojega pravnoga naslova traže štogod od glavnice odštetne, ili od kamatah njezinih dokažu u tom obziru prava svoja;

4. Da oni vierovnici, koji su uslied uknjižbe svojih tražbinah, izhodjene prije 1. ožujka 1854 stekli pravo pèrvenstva na dobro odštetjeno pak kane tražit izplatu iz glavnice odštetne, prijave tražbinu svoju — jer će u protivnom slučaju sve ove osobe izkljućene biti iz rasprave o doznačivanju glavnice odštetne, i onim, koji su napomenuti pod 1, 2 i 3 bit će jedino prosto, da svoja prava, koja imaju, potieraju samo proti onomu, kojega se je pravo potieranja glede odštetne glavnice i kamatah njezinih priznalo pri razpravi, doznačnoj.

Za podnešenje ovih izkazah i prijavljenjah ustanovljuje se rok do 21. svibnja 1860.

Ujedno za razpra vudoznačnu ročište odredjuje se za dan 23. sèrpnja 1860 prije podne u 9 satih pred ovo c. k. sudište, kojemu ročištu svi oni, po kojim u točkama 1, 2, 3 i 4 odredjeni izkazi ili prijave u propisanom roku predloženi budu, tim sigurnije ili u osobi, ili kroz punomoćnika dojti imadu, čim u protivnom slučaju isti će se tako smatrati, kao da niti svoje izkaze ili prijave podnesli nisu.

Napokon se očituje, da proti promašenog roka ili proti izostaje od ročišta umieštenje u prijašnje stanje miesta neimade.

U Varaždinu dne 21. ožujka 1860.

Br. 1665. 1860 (130) 3—3

Razpis natiečaja

Radi postignuća podpore od godišnjih 120 for. sr. ili 126 for. a. vr. iz zaklade Jakova Jellíševića razpisuje se ovim natiečaj.

Na podporu ovu imaju pravo ponajprie rodjaci zakladatelja i to iz kolena zakladatelovog brata Mije Jellíševića proizlazeći, koji nauke polaze, ili se u obèrtu kakovom nalaze, a zatim dievojčice učionu polazeće ili se inače izobražavajuće. Natiecatelji za ovu podporu dakle imaju dokazati, a to diečaci:

1. Dobu i vierozakon.
2. Dobar uspieh u naucih ili zanatu.
3. Bližje rodstvo k zakladateljevom bratu Miji Jellíševiću, i
4. Čudoredno vladanje.

Dievojčice pako osim gori pod 1, 3 i 4 navedenih uvietah imaju izkazati dobar uspieh u naucih i svom izobražavanju.

Dotične molbenice imaju se upraviti na ovo poglavarstvo, a to najkasnie do konca travnja t. g., na zakasniele neće se uzeti obzir.

Poglavarstvo slob. i kralj. grada Varaždina 20. ožujka 1860.
Gradski predstojnik,
Vinković.

Nr. 3099-712 (158) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Ufficio di porto e sanità marittima in Rovigno, si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto il soldo di annui fiorini duecento dieci (210) nonchè il pausciale di montura di annui fior 25 soldi 20 in V. A.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare fino a tutto 15 p. v. maggio al governo Centrale Marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la perfetta conoscenza della lingua italiana, nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del suddetto Ufficio di porto e sanità marittima.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo
Trieste 13. Aprile 1860.

Nr. 3549-710 (159) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i r. cassa centrale di porto e sanità marittima in Ragusa si è reso vacante il posto di Controllore cui va congiunto il salario di annui fiorini 630 in val. aust. coll' obbligo di prestare la cauzione di servizio nello stesso importo.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti avranno da presentare le loro suppliche debitamente corredate, a questo Governo Centrale Marittimo entro il termine di quatro settimane, comprovando l' età, l' illibata condotta politicomorale, la piena ideneità all' indicato posto, i servigi anteriormente prestati, nonchè le cognizioni linguistiche che eventualmente possedessero.

Dichiareranno inoltre se si trovino in parentela od affinità con qualche funzionario nel raggio dell' i. r. Ufficio centrale di porto e sanità di Ragusa.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo
Trieste 10. Aprile 1860.

Nr. 230-pol. (160) 3—3

Kundmachung.

Am 27. April l. J. um 10 Uhr Vormittags wird hieramts die Verpachtung des gemeinde Wein- und Fleisch-Dazes in der Gemeinde Čakathurn für die Zeit vom 1. Mai bis 29. September 1860 vorgenommen werden.

Die bezüglichen Lizitations-Bedingnisse können hieramts zu jeder Zeit eingesachen werden.

Gemeinde-Amt Čakathurn am 21. April 1860.
Der Gemeinde-Vorsteher.
Franz Bogdan.

OGLASNIK.

Br. 115. 12—3

Od trakavice

(Bandwurm)

izliečuje bez svake boli i pogibelji u 2 sata

Dr. Bloch u Beču.

Nije potrebno putovati u Beč, jer se neškodljivi liek, koi se nedèrži kao kakva tajna, udàljenim bolestnicima s mojim labko razumljivim naputkom, kako se isti ima upotrebljavati, šilje iz jedne ovdiešnje apotèkè u svako vrieme po pošti, a njegova spasonosna sila dokazana je dovoljno već u više nego 3000 slučajevah razprostirućih se po svoj srednjoj Evropi, dà čak do Amerike, kod mladih i starih osobah. — Ima mi se napisat razgovietno ime, doba, stališ, prebivalište i posliednja poštanska štacija, zatim da li jošte izlaze udovi trakavice, koji se mogu osušeni pismu priklopiti. U ime troškovah za liečenje neka mi se pošlje od prilike 16 for., (bogatiji više, siromašniji manje) u frankiranu pismu s osobitim zavitkom pod adresom:

Dr. A. Bloch in Wien, Jägerzeile Nr. 528.

---

(23) 11—9

Pod jemstvom pravote ☛

Dra Borhardta sapun iz bilja (u izvor.-svežnjima po 42 kr. a. vr.)

Dra Borhardta po znanstvenim načelima točno izračunani i posve sretno kombinirani aromatično-medicinalni sapun iz bilja zauzima po svojim, dosad nepostignutim karakterističnim preimućstvima izmedju svih obstojećih takovih toiletnih članakah bez sumnje pèrvo miesto i prikladen je takodjer, da bude s velikom koristju upotrebljen za kupelji svake vèrste.

Dra Hartunga ulje iz kore od Kine (staklo po 85 kr. a. vr.) i **pomada iz bilja** (lončić po 85 kr. a. vr.)

Sretan rezultat napredivšega, brižljiva znanstvenoga spoznanja odredjena su dra Hartunga povlašćena sredstva za raštenje kose, da se u svojim dielovanjima uzajemno doknadjuju; ako se ulje iz kore od kine pokazuje prudnim za uzdèržavanje kose uobće, a isto tako s nova pobudjuje i oživljuje pomada iz bilja raštenje kose; ako pèrvo sredstvo povisuje elastičnost i i boju kose, to je štit posliednje, da prerano neosiedi i neizpadne, priobćujući gornjoj koži novu dobrotvornu subštanciu i hrani na najkriepčii način korenje vlasih.

Dra Suin de Boutemarda pasta za zube (svežanj po 70 i 35 kr. a. vr.)

Dra Suina aromatična pasta za zube bez zubnoga sapuna, obćenito s osobitom naklonostju kao najobćenitie i najpouzdanie sredstvo za uzdèržavanje i poliepšavanje zubah i zubnoga mesa priznata, čisti mnogo ugodnie i bèrže nego li različni prašci za zube i podieljuje ujedno svojkolikoj ustnoj šupljini veoma dobrotvornu, ljubku friškoću.

Vegetabilna pomada u štangama (u izvor. svežnjima po 50 kr. a. vr.)

Ova pod autorizaciom kraljevskoga profesora kemie, dra Lindesa u Berlinu, iz sasvim vegetabiličnih inkrediencijah sastavljena pomada u štangama dieluje veoma dobrotvorno na rastenje kose, podieljuje joj liep sjaj i povećava elastičnost i prikladna je u isto doba učvèršćivati pramene.

Balsamični maslinov sapun (u svežnjima po 35 kr. a. vr.)

Balzamični maslinov sapun odgovara svemu, što se ima zahtievat od dobra toiletna i zdravstvena sapuna i može se dakle što večma preporučit kao blago i ujedno kriepko svakdašnje sredstvo za mivanje baš i za najnježniu i najosietljiviu kožu od gospojah i diece.

Oprez. Budući da glas, koi su već od više godinah ovi polag stojeći specialiteti sa svim pravom stekli, malone svaki dan prozivaju naličinah i falzifikatah, neka izvole štovani p. n. kupci naših u tuzemstvu i inozemstvu u tolikoj cieni stojećih članakah za obćenje se od prevare pazit tako na njihov više putah obnarodovan način izvornoga zavitka kao i na imena: DR. BORCHARDT (sapun iz bilja), DR. HARTUNG (ulje iz kore od Kine i pomada iz bilja), DR. SUIN DE BOUTEMARD (pasta za zube), DR. LINDES (vegetabilna pomada u štangama), kao i na firme jedine gospode miestnih depozitarah, koji se po dotičnim miestnim listovima i provincialnim novinama od vremena do vremena stavljaju do obćega znanja.

☛ **Samoprodaja** gornjih c. k. povlaštenih članakah uz ustanovljene fabričine ciene za **Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihlića** kao i za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a**, za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dra. Rothschnecka**, za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a**, za Hatzfeld kod **Joh. Telbisza**, za Karlovac kod **Th. Alecsika i Jos. Benića**, za Koprivnicu kod liekarnika **Rudolfa Schiketanc-a**, za Križevce kod **Antuna Bratogli-e**, za Osiek kod liekarnika **Josipa Hornig-a**, za Pančovu kod **J. Hubera**, za Rieku kod **Petra Rigotti-a**, za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke-a**, za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah**, za Virovitico kod **J. Demetrovića**, za Vukovar kod **T. Stanića**, za Varaždin kod **S. A. Tauschecka** i liekarnika **Aleksandra Maltera**, za Zemun kod **A. D. Joannovića**.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Tiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 27. TRAVNJA 1860. Broj 98.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Još svejednako nemamo ništa novijega javiti o savojskoj konferenciji silah. Austrija, Pruska, Ruska i Engleska čine se da ostaju pri tom. Francuzka neće da privoli, ako se glavno pitanje, to jest sdruženje, neprizna kao činjenica već pred konferencijom. Čini se, da rečene četiri sile ipak neće da na to pristanu. Sada hoće u Parizu da sa savojskom konferencijom ono isto učine, što su na početku godine učinili s kongresom. U ostalom čine se švajcarskoj od strane Francuzke opet svakojaka liepa obećanja, koja po svoj prilici nemisle u Parizu nikeda ispuniti.

Kao što je poznato švajcarsko vieće oprovèrglo je tvèrdjenje, da je Francuzkoj predložilo ugovor za razdieljenje Savoje i da je sada zle volje, što mu se je razbila osnova. Kao dokaz, da se sporazumljenje Francuzke sa švajcarskom poboljšava, mogla bi se smatrati razjašnjenja, koja je gospodin Thouvenel podielio švajcarskom poslaniku u Parizu u obziru tvèrdjenja u njegovoj noti od 13. ožujka, kao da je Švajcarska potaknula ugovor za razdieljenje Savoje. Polag jedne ginevranske depeše od 20. travnja u večer dao je francuski ministar izvanjskih poslovah očitovanje, da je Švajcarska zahtievala ili da se uzdèrži status quo, ili pako da se ustupe neutralizovana područja, no posliednje samo u onom slučaju, ako bi Francuzka možebiti hotiela, da si prisvoji svu Savoju. Samo u tom smislu ima se, veli, uzeti njegova depeša od 31. ožujka i on žali da je obnarodovao svoju notu, budući da se u tom nalazi indiškrecija.

Odbori u Savoji sastavljeni na korist sdruženja sieverne Savoje sa švajcarskom učinili su jošte dne 21. prigovor proti glasovanju naredenom na 22. travnja i izjavili: „Mi se klanjamo pred zakonom jačega; no izjavljamo, da nismo nadvladani već žèrtvovani.“ I u Chambery-u zaključila je liberalna stranka, da se uztegne od glasovanja i izjavila je, da slobodno javno mnienje neće ni nemože odlučit se medju kraljestvom, koje Savoju odbaca i carstvom, koje Savoju osvaja; slobodna stranka hoće, da se načelo slobode sačuva neoskvèrnjeno, i zato se uzteže od glasovanja kod prigode, gdie nije tako.

Proti tomu izdao je privremeni gubernator Faucigny-ski žestoku okružnicu, u kojoj udara na liberalce, koji neće da glasuju, već se uztežu od glasovanja. On opominje izbornike pred nepodobštinama ljudih, koji, budući da njihovi napori nemogu imati nikakova uspieha, hoće da upropaste zemlju.“ Posvud se u Faucigny-u viju francuzke zastave, i vladni pritisak tišti izbornike u smislu Francuske. Od waadlanskih obalah ginevranskoga jezera vidit je, kako se s one strane već viju francuzke zastave. U Bèrni očekuju francuzkoga poslanika markeza Turgota. Savezno vieće predalo je javnosti odgovore velikih silah na švajcarsku okružnicu u obziru konferencije.

Lord Cowley otišo je u London, da se u gornjoj kući brani proti nasèrtu upravljenom proti njemu. Persigny opet se je vratio na svoje miesto u London. Čini se, da su se opet sporazumieli; no pogodbe zbog ugovora u obziru brodarstva razbile se se, kako pišu iz Pariza.

Polag viestih iz Rima od 17., pošlo je rimskoj vladi za rukom u Belgiji sklopiti 4 ½ postotni zajam u iznosku od 50 milijunah franakah po izdatnom tečaju od 90.

Giornale di Roma javlja, da se je sastavio odbor sastojeći iz stožernikah Villecourte, Wisemana i Reisacha, kojemu je predsiednik ministar financijah i koi ima zadaću primati novce, koji dolaze za obranu cèrkvene dèržave. General Lamoriciére imao je 19. preduzeti pregledan put po provincijama. Rimsko konjaničtvo ima se ustrojit. Nepotvèrdjuje se, da su izagnani knezovi Gabrielli i Ruspoli.

Iz Napulja nema novijih viestih, nego li od 17., polag kojih je ustanak u Siciliji sasvim ugušen. Trinaest ustašah, koji su u franciškanskom samostanu u Palermu uhvaćeni bili, ustrieljeni su. Polag drugih viestih izkèrcao se je, vele, general Ulloa s dobrovoljnim četama i nastavlja se borba u unutrašnjosti otoka.

Jedna bèrzojavna depeša iz Barcelone od 21. travnja u večer javlja, da su grof Montemolin, njegov brat Don Fernando i jedan sobar u subotu okolo 3 sata u jutro u Amposti uhvaćeni. To je selo blizu Tortoze; pretendent ostao je dakle na pozorištu svojih dielah, dok se policiji, pošto je Ortega na smèrt osudjen i ustrieljen bio, učini da je vrieme potražit ga.

Austrijanska carevina.

Beč, 24. travnja. Jučer primilo je Nj. veličanstvo car deputaciju Izraelitah košičkoga upravnoga kotara, koja se je došla zahvaliti, što je Izraelitima podieljena sposobnost posiedovat nepokretnih dobarah.

— Smèrt barona Brucka javlja bečki službeni list, kako sliedi: „Izpunjujemo bolnu dužnost, javljajući da je iznenada preminuo gospodin ministar financijah baron Bruck, koi je danas (u ponedieljak) poslie podne medju 5. i 6. urom podlego upetovanom udarcu kapi.“ — Njegovo tielo imalo se je dne 24. u večer u 7 satih, pošto je otvoreno bilo, u reformiranoj cèrkvi izložiti, u četvèrtak dne 26. travnja u 3 sata poslie podne na istom miestu svečano blagoslovit a zatim na bečkom protestantičkom groblju sahranit kasnije pako polag posliednje naredbe pokojnikove odnieti na njegovo dobro u Hèrvatskoj (Klenovnik).

— Kuća P. Revoltella dobit će, vele, podporu od ¼ milijuna forintih od tèršćanskih tèrgovacah. U Mletcima naredila je civilna pretura, da se na korist dèržavne blagajnice uzapti daljih 185,000 forintih uskočivšega Basevi-a, i u dotičnom izroku naznačuje se šteta vojničke blagajnice zbog usamljenja kod Baseviih nabavah barem na ½ milijuna forintih, od kojih bi dosad 435,000 for. pokriti bili, ako uzapćenje postigne pravnu silu.

Sèrbija.

Beograd, 18. travlja. Javlja nam se iz Austrije, da je carska vlada, dobrostivo brinući se za izpoviedatelje g. n. sj. viere u vojvodovini dopustila, da se cèrkvene i ine vierozakonske knjige tiskaju u dèržavnoj tiskarni i da se je time uklonilo dragocieno nabavljenje ovih knjigah iz inozemstva. Više obćinah izrazilo je već za ovaj čin milosti Nj. veličanstvu svoju najusèrdniju zahvalu.

Talijanska.

Firenca, 20. travnja. Jučerašnji „Monitore toscano“ sadèržaje razpis princa Carignana od 5. travnja, kojim se za nieke manje prestupe dozvoljuje odpust kazni.

Niccolini dobit će veliki kèrst savojskoga gradjanskoga reda.

Stožernik Antonelli upravio je dne 19. na sve poslanike, za Englezku pako na gospodina Odo Russella, protestaciju proti sdruženju legacijah sa Sardinijom, u kojoj se izražuje, da se rimski dvor nada, da sile neće priznati ovo sdruženje nego nasuprot da će pobitit, da preprieče ovu otimačinu.

Ravena, 20. travnja. Ovdiešnje obćinsko vieće ponudilo je kralju 300.000 lirah i izvan toga izjavilo, da mu stavlja na razpolaganje sve, što posieduje, ako bi vlada prinudjena bila braniti narodnu nezavisnost i slobodu.

Francuzka.

Pariz 19. travnja. Prekjučer primio je car markeza Pimodana, koga je Lamoriciére naimenovao načelnikom svoga glavnoga štaba. Car je dugo s njim govorio i uvierio ga s dobrohotnostju, da će svoju vojsku stopram onda iz Rima povući, kada bude Lamoriciére našo da je shodno. Iz učestja careva za poduzetje generala Lamoriciéra zaključuju s pravom, da posliednji nenamierava udarit preko granice.

Pariz 20. travnja. Car je prijašnjega sardinskoga ministra Deforesta, koi je u grofiji Nici kod kuće, dao ponudit dostojanstvo francuzkoga senatora. On ga nije primio, već će prodat svoja dobra i preselit će se u Italiju.

„Patrie“ obnaroduje članak, da dokaže, da vlada nemože onamo smierat, da bude englezka i francuzka zastava jednaka u francuzkim lukama.

„Constitutionnel“ je veoma razjaren, na to što berlinski list „Handelsarchiv“ veli, da je tèrgovački ugovor medju Francuzkom i Niemačkom zato suvišan, jerbo niemački frabrikanti svoju robu trebaju da pošlju samo prieko Englezke, da joj pribave ulaz u Francuzku, budući da se na francuskoj granici nezahtievaju sviedočanstva o izvoru. Pravo kriomičarenje dakle! veli Constitutionnel.

— U već napomenutoj brošuri „La Coalition“ razdieljuje se Evropa na četiri carevine na francusku, austrijansku, rusku i — niemačku carevinu, koja posliednja imala bi se stopram stvoriti i kralju pruskomu pokloniti. Obćenito se misli, da je ova brošura službenoga proizhoda.

Rusija.

Očevidci potvèrdjuju viest, koja je javila, da se u Besarabiji od nekoliko nedieljah skuplja ruska vojska.

Azija.

Kalkuta 22. pr. mieseca. Ovdie se glasa o nemirima u Kabulu.

Batavija, 9. pr. m. Viesti iz Banjamassinga neglase jošte sasvim povoljno, budući da se buntovnici tvèrdokorno brane. Tvèrdjicu Amonthai, koju su oni dèržali zapremljenu, uzeli su Holandezi dne 19. veljače; dne 22. pako bili su drugi obkopi pomoćju trih parobrodah žestokim napadom osvojeni. Ovèrha presude proti ovdiešnjem učredniku lista „Handelsblat“ odgodjena je na molbu niekih tèrgovacah.

Kanton, 14. ožujka. Kažu da su se buntovnici uslied pobiede nad careveima približili glavnom miestu kotara Hoohova do 60 englezkih miljah.

Shanghai, 6. ožujka. Više francuskih oficirah došlo je ovamo; očekuje se vojska. Četiri od ovud otišavše englezke ladje doniele su, vele, kinezkoj vladi ultimatum. Jedna ovdiešnja tèrgovačka kuća sklopila je s jednim Francuzom ugovor za zabavljenje 1500 artiljerijskih konjah za miesec danah; na što je ovdiešnji guberna-

tor pod smèrtnu kazan zabranio prodavati konjah. Stvari u Japanu stoje zlo; inostranci živu u strahu. Kapetan holandeskih brodovah „Christian Louis“ i „Henriette Louis“ ubijen je u ulicama Yokuhame.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 22. travnja. Ovdie okoluju podpisi u svèrhu, da se ustašama u Siciliji poda sva moguća podpora.

Rim, 23. travnja. Msgr. grof Merode javlja, da je prenzeo ministarstvo rata.

Carigrad, 23. travnja. Polag lista „Journal de Constantinople“ oništuju se neprestano kaimovi i do konca mieseca svibnja biti će svikolici uništeni.

London 22. travnja. Reuterova bèrzojuvna pisarnica javlja, da se je većina silah, koje su podpisale bečki ugovor, složila u tom: da se običnim diplomatičnim putem sporazumiju o redakciji napisnika, u kojem će se nieke garancije priuzdèržat. Parižki punomoćnici pomenutih silah dobit će nalog, da podpišu napisnik prije sastavljeni, poslie čega učinit će Francuzka neposredno sa Švajcarskom daljih naredabah. Konferencija dèržat će jedinu siednicu jedino da se temelj odobri za neposredno uredjenje medju Francuzkom i Švajcarskom.

Carigrad 23. travnja. Jedno družtvo ovdiešnjih bankierah za uzdèržanje mieničnoga tečaja na London sa 110 i Medžidije na 100 grošah počet će svoju dielatnost sa 1. svibnja.

Chambery 24. travnja. Ukupni rezultat glasovanja u Savoji daje se polag dosada prispievših viestih naznačit kako sliedi: 45.840 da, 210 ne. 750 nije glasovalo. Viesti iz Chablais-a javljaju jednodušnost.

Napulj 21. travnja. Viesti o ustanku u Trapani-u i u drugim gradovima nepotvèrdjuje se. Proganjanje buntovnikah traje neprestano.

Domaće viesti.

* Iz Varaždina. Slavno družtvo naših dobroveljacah predstavljalo je u ponedeljak 23. o. m. željeni narodni komad „Križevačku restauraciju.“ Čim je odlučeno vrieme za predstavu prispielo, vèrvila je množina ljudih u kazalištnu zgradu, koja bi za kratko dubkom napunjena. Sve je željno izčekivalo onaj trenutak, kad se zastor u vis digne, da samo svoje mile dobroljce po pozorištu stupati i slavne narodne običaje predstavljati vide. Vèrli dobroveljci prouzročili su svojom u svakom obziru izvèrstnom okretnostju i neporecivom vieštinom veoma ugodne utiske i podpuno zadovoljstvo u pribitnom občinstvu, koje bi neprestanim tako rekuć „živile i živio“ usklikom i bacanjem vienacah zasviedočeno. Vèrla i vriedna domorodka naša gospodična K. pokazavša se u više jur komadih, u kojih joj manje uloge opredieljene bijahu, predstavljala je u ovom komadu „Željku“ te radi njezinih osobitih sposobnostih u predstavljanju zaslužuje, da ju občinstvo ljubimicom svojom nazove; te će ju isto u svojej pameti nezaboravivu sačuvati i zahvaljujući tako njoj kao i njezinoj družici B. s ovim bratinom i njenim drugovom, kojim su slavna diela za sveobće narodno dobro neuvehlom lovorikom okrunjena, kliče im iz sèrca: „Mnoga lieta svetne bile, mnoga lieta živile!“ Smisao pako riečih ovih pripoviedati će dieca naša unukom i praunukom našim, da će i potomci naši znati, kakove je požèrtvajuće domorodke i domorodce imao grad Varaždin, koi je još pred niekoliko godinah bio sasvim iz hèrvatskih gradovah malone isključen, nu ne što se zemljopisa, već što se hèrvatštine i domorodstva tiče.

Javna zahvala g. glasbe ravnatelju Ivanu Udlu, koi nas vazda svojimi veoma viešto složenimi narodnimi komadi zabavlja.

U magjarskom krasnoslovnom listu: „Divatcsarnok“ izišao je pod naslovom „Egy horvát-dalmati népbalada“ (hèrvatsko-dalmatinska narodna balada), viešto izradjen prevod naše narodne piesme „Ženitba Todora Zadranina“ od Lauša Kondora, koi se od više godinah ovim poslom uspešno bavi.

Pred istim prevodom stoji i nekoliko vèrsticah, iz kojih se vidi kako je o literarnom nastojanju ugarskih Slovenah poimence iztočnoga vieroizpoviedanja mislio već g. 1812. proslavljeni magjarski spisatelj Franjo Kazincija. „Jedno pismo“ veli spisatelj onih vèrsticah, „koje, u koliko se ja siećam, u magjarskoj književnosti još nevidje sveta; no koje je „Matica sèrbska“ u Pešti u svom organu „sèrbski Lietopis“ još g. 1837. od rieči do reči priobćila, i to sèrbski i magjarski: Prečasnome gospodinu Lukijanu Mušickom od Franje Kazincije usèrdni pozdrav! Naš prijatelj Vitković po tvojoj dobroti prema meni poslao mi je tvoju na njega upravljenu odu. Pesmu po sebi nerazumiem jer ovde nikog nema, koi bi mi je protumačiti ili pročitati umio da barem čujem, kako glasi; no ja poznajem tvoj poetični duh iz drugih tvojih niekoliko pesamah, koje su u niemačkom prevodu izišle, i po ovima prestavljam sebi, da je naš zajednički prijatelj Vitković od tebe tako divno cvietje za vienac dobio, kao što priliči zasluženom otcu. Odavno poštujem tvoje zasluge slavni Mužu! no oni mnogi citati, koje si iz Herdera naveo, još većma potiču ljubav i poštovanje moje prema tebi. Pokazao sam ih jednoč i Patačkom profesoru, koi je vašega Apostolovića u filozofiji učitelj, a u gèrčkom jeziku učenik bio, i učinio sam ga pazljiva, da se u vašem zakonu, taki svetjenik nahodi, koi se sa Herderovim dielima zanimlje, gdje izmedju kalvinskih popovah u Magjarskoj nijednoga neima, koi bi ih poznavao; — barem u mom kotaru nema više eksemplarah osim u mene i grofa Josipa Dežefija; pa već i to dokazuje, da vaš zakon nije kao što mnogi krivo misle, protivan posveti. Ne vieruj poštovani mužu, i ah! dopusti da te prijateljem svojim nazovem! nemisli, da ja trude vaše zlobnim okom gledim, no vieruj, da sèrdačno želim, da nebesni otac slavne trude vaše uvienča. Moj patriotizam slaže se sa kozmopolitizmom, i želeći napredak magjarskom jeziku, oko čega se i sam po mogućstvu svojih silah staram, neprosim od neba, da moj jezik sa štetom drugih jezikah cvati, a osobito neželim, da onaj jezik nenapreduje, u kom je Asanaga, nebesne liepote elegija spevana (ja sam ovu medju Götheovim dielima na magjarski preveo). Ja poznajem niekoliko uzorah od vaših piesamah, sve su one ljubke, kao da su vam ih Muze prišaptnule. Pèrva ste čeda onoga naroda, koi je Omira, Pindara, Anakreona i Safu rodio, i dao Bog da mu u se krioci porode novi Omiri, Pindari, Anakreoni i Safe. Primi ovdie od mene mali poklon, [illegible] poznati liepotu našega jezika. Ovo su malenkosti, ali početok sa malenkostmi valja pomagati. Primi na posliedku moju [illegible] pravda je svima narodima i zakonima [illegible] dobri i mudi slažu se, ma bili iz koje mu drago narodah. Težko onom jedniku, kome oči zapinju o haljinu ili jezik! — Ljubimo se poštovani mužu, jer čutimo da smo čeda pravde. Budi mi srećan! — U Sephalmu kod Tokaja 5. veljače 1812. Prečasnom gospodinu Lukijanu Mušickom „hèrvatskom“ vladici gèrč. n. s. vieroizpoviesti u Karlovcu.

„Jokaji je“ nastavlja se u istom predgovoru „još pre niekoliko godinah pozvao javno i najmanje sile, da se potrude oko prevoda književnih proizvodah — u zemlji nam živeće nemagjarske sugradjane.

Kako se giba romanska, a osobito jugoslavenska književnost — to poznaje već magjarske listove čitajuće občinstvo; jer nadjoše se sinovi u sva tri naroda, koji duševno napredovanje ovih naših sugradjanah nesamo sa pomnjom pratijahu, već više i najsitnije podrobnostih putem listovah svietu priobćavahu. Medju ostalim izišo je god. 1857. u jednom od pèrvih magjarskih listovah i prevod poznate piesme I. Mažuranića „Smail-Čengić-aga.“

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Bečhu.

U Zagrebu 26. travnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.10
5% Narodnoga zajma	79.30
Narodne banke	861.
Vierovnoga zavoda	185.60
Mienice.	
Augsburg	119.25
London	132.50
Carski cekini	[illegible]
Srebro	31 75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 4988 (164) 3—1

Kundmachung.

Wegen Verpachtung des herrschaftlichen Wirthshauses und des damit verbundenen Getränke-Ausschanksrechtes im Orte Kutjevo für die Dauer vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 wird am 14. Mai 1860 bei dem k. k. Forst- und Domänen-Amte Kutjevo eine neuerliche Lizitation abgehalten werden. Der Pächter hat seine eigenen Getränke auszuschenken, und das Wirthshaus wird bis dahin entsprechend hergestellt werden.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Domänen-Amte einfinden, und sich mit dem Vadium von 200 fl. ö. W. versehen.

Die Lizitations- und Pachtbedingnisse erliegen hieramts und bei dem genannten k. k. Forst- und Domänen-Amte zur Einsichtnahme.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek, am 22. April 1860.

Z. 5541-891. (165) 3—1

Concurs-Ausschreibung.

Bei der k. k. dalmatinischen Statthalterei ist eine Forstpraktikantenstelle mit dem Adjutum jährlicher 367 fl. 50 kr. ö. W. zu besetzen.

Bewerber um diese Stelle haben sich über die allgemeinen Erfordernisse, ihre forstliche Ausbildung und allfälligen Sprachkenntnisse, wobei jene einer slavischen Sprache vorzüglich gewünscht wird, auszuweisen und ihre eigenhändig geschriebenen Gesuche im Wege ihrer vorgesetzten Behörde bis Ende April 1860 bei dieser Statthalterei einzubringen.

Von der k. k. Statthalterei.

Zara am 23. März 1860.

Nr. 732 civ. (143) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Bezirksamte als Gericht Sissek wird bekannt gemacht, es sei über Ansuchen des Agramer Metropolitan-Kapitels durch den Advokaten Johann Makovec in Agram de praes. 19. März l. J Z. 732 die executive Feilbiethung des den Eheleuten Alois und Emilie v. Gorup gehörigen im Bezirke Sissek und den Steuer-Gemeinden Luka und Martinskaves unter den Grundbuchs Nr. 45 et 100 eingetragenen auf 27.690 fl. 30 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Gutes Trebarjevo pcto schuldiger 1966 fl. CM. oder 2064 fl. 30 ö. W. c. s. c. bewilligt und zur Vornahme dieser Feilbiethung zwei Termine und zwar auf den 2. Juni und 2. Juli l. J. jedesmal 10 Uhr Vormittag an Ort und Stelle im Orte Trebarjevo angeordnet.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beifügen vorgeladen, dass das fragliche Gut bei der ersten Feilbiethung nicht unter dem gerichtlich erhobenen Schätzungswerthe von 27.690 fl. 30 kr. ö. W. verkauft werden wird. Jeder Kauflustige hat vor Zulassung der Anbiethung ein 5% Vadium von dem Schätzwerthe zu erlegen, und der Ersteher die auf diesem Gute pfandweise versicherten Schulden, soweit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes zu übernehmen. Die Schätzung des Gutes und die Lizitationsbedingungen, können täglich in der Gerichts-Kanzlei eingesehen und Abschriften hievon genommen werden. Zugleich werden alle jene welche ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung von der Feilbiethungsbewilligung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein hypotekar-Recht auf das Gut erworben zu haben glauben aufgefordert, daselbst, bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei diesem k. k. Bezirksamte als Gerichte anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillingsvertheilung ohne ihrer Beiziehung vorgenommen und sie dadurch soweit der Kaufschilling durch diese erschöpft werden sollte ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirksamt als Gericht.

Sissek den 4. April 1860.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher.

Hrašovec.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 28. TRAVNJA 1860. Broj 99.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

§. 3. ustanovah zagrebačkoga društva za čitanje (Čitaonice zagrebačke) glasi:

„Značaj društva bit će zabavni; zato „se iz njegova dielokruga izključuje „svako pitanje u politiku, vierozakon i „pravdoznanstvo zasiecajuće.“

Ovo zemljište već se je odavna ostavilo, pošto se je ovo ime zloporabilo kao zakrilje drugih težnjah i kao ognjište agitacijah.

Ja ukidam s današnjim danom družtvo „Čitaonice zagrebačke“; prostorija se ima zatvorit; zapisnik i dopisi imaju se predati predsiedničtvu namiestničtva; u obziru imovine, ako bi je bilo, i ostalih predmetah, o kojima se govori u posliednjem §. ustanovah obstojavšega družtva, postupat će se po glasu rečenoga §., zašto neka se pobrine posliednji pod-predsiednik družtva s blagajnikom.

Redarstvenom ravnateljstvu naloženo je izvesti ovo naredjeno ukinutje.

U Zagrebu dne 27. travnja 1860.

Ban
Coronini s. r.
podmaršal.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

I glasovanje u Savoji izpalo je po želji Francuzke: 45.340 glasovah za nju a samo 210 proti njoj! To je ipak čudno, što se može više zahtievati od ove nove francuzke makine „Obćenito glasovanje zvane?“ Ona radi sviek po želji onoga, koi njom upravlja.

Posao konferencije za uredjenje savojskoga pitanja, nije jošte učin o nikakova koraka napred. Švajcarska neće da prime konferencije u formi predloženoj po Francuzkoj; ona zahtieva, da si sile pridèrže slobodno razpolaganje o provincijama Chablais i Faucigny. Kažu da je Francuzka na odbitak za onaj dio dèržavnih dugovah, koi pada na Nicu i Savoju Sardiniji izplatila svotu od 30,000.000 lirah.

I francuzki listovi donose viest, da je maršal Canrobert sa više ženijskih oficirah razgledavao tvèrdju Les Rousses nalazeću se na švajcarskoj granici. Ova kao i ostale mnogobrojne tvèrdjice, koje su sagradjene na mučno dostupnim miestima i od Pays de Gexa-a do Elzasa uz svu zapadnu granicu priete Švajcarskoj, ojačene su u posliednje vrieme obilato vojskom i municijom.

U Berlinu hoće da znaju, da će Thouvenel poslie glasanja Savoje proti Švajcarskoj pozvati se na dvostruku sankciju, i da će Švajcarska kao demokratična dèržava priznati ovu sankciju. Dosad nije, vele, Russell na korist Švajcarske odaslao notu, koju je koncem mieseca ožujka naviesto.

Od 20. t. m. pišu iz Torina: „Neprestano vlada najveća nesigurnost o znatnosti dogadjajah, koji se zbijaju u Siciliji. Jedna Depeša iz Genove javlja, da je 16. travnja 30.000 ustašah obsiedjivalo kraljevsku vojsku u Palermu; nadalje da je u okolici ovoga grada narod oteo vojski dva topa i napokon, da se je u Trapani-u vojska bratila s ustašama.

„Sučlanovi napuljskog odbora navaljuju na dva ovdie ostavša ministra. Farini je jučer odputovao kralju, i ovdie sve više i više misle, da će se bieguncí iz Napulja od Genove upravit u Siciliju. Pod Genovom i Speciom stoje u pripravnosti tri broda, koji su, vele, opredieljeni za Ravenu i Rimini. Njihova zadaća stoji u savezu s onim, što je Cavour kazao u obziru zaštite sardinskih podložnikah bavećih se u Siciliji.

Pisma iz Rima zabavljaju se razmatranjem o Lamoricièrovim osnovama. Kažu da je on naviestio, da će do mieseca lipnja sakupiti 40.000 momakah. On je osam papinih topovah dao uzeti iz angjeoske tvèrdjave, koje su Francuzi upotrebljavali. Njegov glavni stan premiestit će se u Spoleto. Misao, da general misli udarit na Romanju, neoprovèrgava se opaženjem, da je Fanti poslao vojsku put Katolike a Lamoricière put Pezara.

U Parizu se veoma ljute na Lamoricièra i predbacuju mu, da vabi francuzke soldate u pa-

---

Ljudmila.

Preveo L. V—nin.

I.

Ljudmila i njezina mati Stanislava.

Stanislava, vèrla gospoja od plemenita roda, življaše kano uboga udova u razvalinah staroga grada Vukomira. Izpred mnogo godinah jak i veličansten taj grad razoriše bojna vremena, a od razora u dozemnom stanu ostà samo jedan malen deo neoštećen. Stanislavin otac padè u bitki, a njegovom preranom smèrti dodje mu sve što je imao u ruke dragim, u ruke tudje. Samo iz tobožnje milosti dopušteno bi Stanislavi stanovati u neoštećenoj sobi u Vukomiru, a nikomu nije palo na um, da bi dobro bilo taj grad popraviti; to im se je valjda vidilo odviš skupo. Jele i hrastići iznikoše izpod razvalinah, a na stienah i kulah, koje još zub vremena neprovali, uzdignu se mašina i korov.

Stanislava bijaše posliednji ogranak one porodice. Mater izgubi pred otcem, a neimaše nikoga pod modrim nebom, koga bi si mogla nazvati rodjakom. Sirotak i sirota kao što je bila, udà se za niekog vèrla muža, koi je u svoje vrieme mnoge viteze hrabrošću, junačtvom i inimi krasnimi svojstvi nadkrilio i dotierao do časti satničke — nu plemić nije bio. U jednoj bitki, obkoljen mnogobrojnom silom, boreći se junački bude smèrtno ranjen i ostà ondie mèrtav slavno za domovinu. Plaća, s koje je on sa ženom si životario, prestà, i što je Stanislava dobivala od onih, koji joj otčinskim dobrom zavladaše, prestà već onda, kad se je za njega udavala. Što joj ino preostà, no stegnut se, ne kako bi njezina čast i plemeniti rod zahtievao — nego primit se diela, komu je na svoju sreću od mladosti obikla, pa radit od jutra do noći marljivo. Pri svoj radnji, da si uzmogne hlieba i najnuždnijih stvarih nabavljati, valjalo joj je prodati one dragocienosti, koje je baštinovala od slavnih i bogatih predjah svojih.

Što ju je na svietu radovalo, bijaše jedinica kći Ljudmila, koja ostà u 6. godini, kad joj umre. Nju dobro odgojiti, bijaše joj najmilija želja. Podučavaše ju u svemu, što je dietetu na korist buduću, pa joj uciepi u sèrdce i dušu čuvstva plemenita i vieru. Ljudmila ljubljaše mater svoju istinskim dietinskim sèrdcem, a otvoren njezin um, vruća shvatljivost svega što je dobro i pravo, bodra pazljivost na svaku majčinu rieč, sliepa tako rekuć pokornost i prava pobožnost sèrdca napunjivahu majčino ljubeće sèrdce preblaženom nadom.

Premda uboge, bijahu ipak vesele i zadovoljne u malenu doduše nu čistu stanu, s koga im se je na zelene doline, seoske kućarice i stoljetnim dubljem obrašćenu goru divni vidik protezao. Njegdašnji gradski dakako već zapušteni vèrt, obradjavahu svojima rukama, pa to bì im zabava. Voćnjak je još i sada rodio; u njem bijaše raznovèrstnih voćah, koje su plodom svojim uboge stanarice pitale.

Stanislava je pravo veleć sa svojom kćerju živila po samostanski — samotno. Plemički i vlastelinski dvorovi, kao što znamo i sami, s veće strane nisu jedan drugomu na blizu, nego razstepeni po okolici, svaki kod svojih zemaljah, Stanislava ih nije polazila, nu sgadjalo se je češće, da su k njoj dolazile iz doline seljanke, da se kod dobre, pobožne i razumne gospe — kao što obično govorahu — upitaju za ovo ili ono, pa da se što boljega i ukusnijega nauče. Mati i kći išlè su samo dolje u bližnju župnu cèrkvu i to svake nedielje i svakog blagdana, pa nepropustiše ni po zlo vremenu. Zato i bijahu na izgled pobožnosti cieloj okolici.

Medjutim izvinu se Ljudmila pèrvim godinam dietinstva, te se razvi u dievojke čarobna krasota, koja je morala i najhladnijega misantropa zanieti. Nu što ju više riesilo no sva krasota, što je upravo ovoj posliednjoj pravu cienu davalo, bijaše njezina nevinost, pobožnost i prostodušnost. Nije čudo što ovimi kriepostmi urešena mladom i starom u selu omili, da već postade poslovicom: „Ona je krasna i dobra kao Angjeo.“

Mati njezina, koja uloži sav svoj život u njezino izobraženje, pratjaše sada jošte pozornijim okom svaki korak svoje ljubimice znajuć dobro kakovim je pogibeljim dievojčin život podvèrgnut.

Uru od Vukovara stanovaše nieki starac šumar, koga je died Ljudmilin vèrlo milovao te mu i službu šumara podielio. Taj siedoglavac imao je unuku, dievojku razumnu i tihu, Ljudmiline dobe po prilici imenom **Plavka**. Ova dodje jedno k Ljudmili moleć ju da ju uči vezti. Ova se na to bèrzo sklonu iz milosèrdja što pako, da si u razgovoru s Plavkom dane prikrati. Plavka bi dolazila svake nedielje po dva ili triput k Ljudmili, te se ovako u ugodnom razgovoru vèrlo bèrzo i dobro naučila vezti. Ljudmila opaziv krasnu sposobnost u dievojci ponudi se da će ju naučit i fino švelo. Plavka to jedva dočeka prionuv za ovaj novi posao sa svom marljivosti, te naplati ovako najboljim uspiehom neznatan trud Ljudmilin. A uz ovaj posao zabavljahu se obe dievojke vèrlo dobro. Plavka znala je toga silu pripoviedat o Ljudmilinom diedu, koga je njezin (Plavkin) otac kao štitonoša u boj pratio te ovdje mnogi kèrvavi mejdan s njim u družtvu odielio, mnogo turskih glavah odsiekao.

Nu od niekoga vremena promieni se koješta. Plavka oboli znatno, pa ova bolest raztegnu se na više vemena. Ljudmila pohadjaše marljivo svoju prijateljicu, tiešila ju koliko mogla te joj svaki put po niešto doniela, čim bi se sirotica okriepila. Plavki je to veoma godilo, a najviše ju ipak obradova kad je Ljudmila s njom o Bogu govor zametnula, ili kad su zajedno Boga molile.

Plavkina bolest, kako rekoh, raztegnu se u daleko, a Ljudmila dolazila bi marljivo k njoj u pohode. Niekog zimskog dana zabavi se ona kod bolestnice prieko običaja dugo, tako da ju jošte u Plavkinoj kući tvèrda noć zastignu. Bilo joj je istinabog malo neobično oko sèrdca kad pomisli, da će morat šumom pa u zimi natrag ići; nu nutarnje radost, što ju čista i mirna saviest samo nevinim obilato daruje, raztjera na bèrzo sve porodivše se sumnje, te ona žurnom nogom, nu veselim sèrdcem put svoj

pinsku službu. Stvar treba da bude stopram potvèrdjena. Toliko čini se za cielo, da je francuzka vlada sabranila raznim francuzkim soldatima dozvolu, koji su hotieli služiti pod Lamoriciérom.

Iz Madrita javljaju Paysu, da su one tri osobe, koje su u Palenčiji i Bilbao-u ustrieljene bile, stopram po presudi, izrečenoj proti njima, pogubili. Upotrebili su proti njima zakon od 17. ožujka. Pays dodaje, da je ministarstvo kraljici predložilo, da sve ostale Ortegine sukrivce pomiluje.— Osoba ustrieljena u Palenciji jest Carion.

Viesti iz Beograda slažu se u tom, da knez Miloš ima jošte veoma malo vremena živiti. Znakovi vodene bolesti već su se, vele, pokazali, da mukom mimoidjemo ostale boljetice. Ako k tomu dodamo, da se od ruske stranke za vojvodu Leuchtenberžkoga kao budućega naslieduika radi (kako su to ispoviesti Milana Jankovića odkrile i druge viesti potvèrdile), da je sèrbska deputacija u Carigradu, koje zahtievanja teže za pravim odciepljenjem Sèrbije, najgore primljena bila, da ruska oružanja i namiere sve većma na vidik dolaze i da se u Parizu „pitanje" već s najljubežljivijim naivitetom premiešta na cèrno more, dočim se Turska po mogućnosti oruža s iz Bosne i Bugarske itd. dolaze samo najlošije viesti, nije moguće, da nepomisliš, da će se iztok po svoj prilici skoro poremetiti.

Za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji primilo je predsiedničtvo ovdiešnjega namiestničtva sliedeće dalje prineske:

Od poglavarstva glavnoga grada Zagreba kao plod sabiranja 1987 f. 25 kr.

Od županijske oblasti u Osieku kao plod sabiranja:

u gradu Osieku . . . 111 „ 62 „

u županijskom području . . 394 „ 54 „

Od namiestničkog oddiela u Velikom Varadinu kao čisti dohodak koncerta danoga u gradu Aradu dne 17. ožujka t. g. . . . . 320 „ — „

Od varoškoga poglavarstva Mühlbacha u Erdelju kao plod sabiranja . . . . . 5 „ 94 „

Od kotarskog ureda Ottenschlaga u doljnoj Austriji kao plod sabiranja . . . . . 46 „ 90 „

Od Karlovačkoga gr. n. sj. diecezanskoga konsistorija . . 20 „ — „

Od kotarskoga ureda rodnanskoga kao plod sabiranja . 1 „ — „

Od kotarskoga ureda Grosschenk u Erdelju kao plod sabiranja 4 „ 50 „

Od zagrebačke „Čitaonice" kao podporni iznosci predani joj i to:

iz Szöllösgyöreka . . 344 „ 10 „

„ Beograda . . . . . 54 „ — „

„ Kecskeméta . . . 265 „ — „

„ Gjura . . . . . . 350 „ — „

„ Velike kaniže . . . 125 „ — „

Od predsiedničtva županijske oblasti u Šopronu kao plod sabiranja u slobodnom gradu Rusta . . . . 5 „ 57 „

Od kotarskog ureda libavskoga u moravskoj kao njemu predani prinesak . . . . . 6 „ 20 „

Od županijske oblasti u Vesprimu kao tamo prispievši milosèrdni darovi . . . 70 „ 85 „

Od kotarskoga ureda Haugsdorf kao plod sabiranja . . . 53 „ — „

Od namiestničtva u Gradcu kao plod sabiranja . . . . 182 f. 92½ kr.

Od predstojničtva zagrebačke čitaonice kao podporni njoj predani prinosci i to:

Od Antuna Tökvöya iz Gyöngyesa kao rezultat kazalištne predstave . . . . . . 250 f.

Iz Debrecina kao rezultat kazališne predstave dobrovoljačkoga družtva . . . . 691 f. 52½ kr.

Austrijanska carevina

U Beču, 17. ožujka. (S. D.) Sinoć u 8 satih bio je koncert našega narodnoga vieštaka gosp. Kornelija Stankovića, što ga je s Poljakom g. Kozlovskim, virtuozom na violini, dao u korist stradajuće braće u Hèrvatskoj. Koncert je bio više privatan, budući nije javno bio objavljen, ali je opet zato bilo dosta slušalacah, gotovo sve samih našinacah. Od mladeži naše valjda nitko nije izostao. Dvorana je gotovo sasvim bila puna. Najprije je pievao muški i ženski kor cèrkvene piesme; zatim je svirao g. Stanković niekoliko piesamah u klavir, a gosp. Koslovski u violinu koje zajedno, koje naizmience. Najposlie je opet pievao muški i ženski kor sèrbske narodne piesme, što ih je u glasbu sastavio g. Stanković. Svaki komad bio je pozdravljen uzklikom, a mnogo se moralo i ponoviti. U kratko reći, koncert je u svemu izpao kako valja. Liepa hvala vèrlom g. Stankoviću, koi nepožali truda, da utre koju suzu nevolje braći svojoj; hvala i g. Koslovskomu, kao i gospodjicama pievačicama, koje se jedino iz učešća spram stradalnicima primiše pomoći u koncertu. Osobito pak hvala gospodjici Ljudmili Kolarovoj, koja se medju pievačicama odlikovala, te se kao dostojna kći pokazala slavljenog Jana Kolara. Neka nam prime hvalu i oni mladi Sèrbi, koji su g. Stankoviću u mnogome trud olakšali. Naposliedku moramo zahvaliti i g. Švajheru, c. k. dvorskom gradiocu klavirah, koi za ovaj koncert bez plate dade i svoju dvoranu i poslugu i sve ostalo.

Od otmienih gostiuh bili su: gg. članovi vèrhovnoga suda Metel Ožegović i Gjorgje Stejaković, Pavao Ridjički Škribešćki, major Miša Anastasijević sa porodicom, prota ruski Rajevski sa porodicom i drugi. G. Ožegović zahvalio je

---

nastavi. Već je prevalila više od polovinu šume, kad iznenada skoči na put silan i jak vuk, te ni pet ni šest već razreži svoje čeljusti nad nevinom žèrtvom, koja mu sudeć po okolnostih nemogaše izmeći. Na to se drugčije dogodi. — Dievojka se uplaši u pèrvi mah te stajaše kao prikovana; nu na bèrzo se osviesti pa u bieg. A jedva učini niekoliko korakah, kad joj se odieća zapne, a noge se poremete ona padne na zemlju, kô mèrtva bez duše i daha. —

Probudiv se iz svoje nesvesti opazi kod sebe čovieka — svoga izbavitelja, koi je nastojao još sa dvojicom — svojimi slugami — u život ju povratit. Niekoliko korakah od nje ležaše gèrdan vuk; cèrna kèrv mu soparila iz rane, što mu ju zadade Ljudmilin izbavitelj. Svi se veoma obveselе opaziv da se dievojka oporavlja a osobito mladi Pravoljubić — tako bijaše ime izbavitelju — nije si znao miesta naći od veselja, što mu sreća u dio pala, da je mogo toli liepu dievojku spasiti.

Nu kako se je on toga dočepao? pitat će mnogi. — On je već više vremena sa svojimi ljudmi ovom istom vuku zasiedao hoteć ga na svaki način ubiti, buduć da je mnogo zla u selu počinio. I danas dakle sakupe se čekajuć gosta. Pravoljub ga je dobro vidio, kad je skočio na put pred dievojku, pa u onom trenutku, kad htiede biesna zvier na svoju žèrtvu nasèrnuti, baci se on neštedeć sám sebe medju ote, te navali na vuka, koga i sretno svlada.

Ovako pripoviedahu Ljudmili sluge njegovi hvaleći mu hrabrost nu i kudeći smionost, koju bi bio mogao lasno glavom platit. Mladić pako bunco je neprestano o niekakvoj sreći, štono ga postignu. Ljudmila jošte iznemogla i silno uzdèrmana netom izbiegavšom pogibelju izrazi mu svoju harnost i duboku zahvalnost pogledom punim nebeske vatre, pogledom, za koi bi sriedovječni vitez u kopja i mačeve posèrnuo bio.

Ljudmila veoma slaba, nije mogla skorom ni koračit, koliena su pod njom kiecala, sèrdce joj dèrhtalo. To videći mladić ponudi joj uljudno svoju ruku, te ju odvede k majci, praćen obojicom svojih slugah.

Mati Ljudmilina začudi se vèrlo, kad opazi da je večer a kćerke jošte nema. Ovako nije jošte nikada zakasnila. Što to može biti? pomisli, — zimsko je vrieme, imade svakojakih ljudih; a sietivši se vukovah, za koje je znala da cielu okolicu uznemiruju, zazebe ju u dnu sèrdca. Čeka te čeka, ali Ljudmile nema. Tajna groza popadne ju; nezna si miesta naći. Sada otvori prozor, sad vrata te sluša i naslukuje, nu nečuje ništa do zviždanja hladna sievera i hukanja cèrne sove. Napokon probudi slugu, te ga pošalje da traži ma gdie kćerku. A ona sáma stane ka prozoru, pa stade još jedanput naslukivat. Nu sve u zalud. — Leden znoj probije joj čelo, činilo se kao da ju ljuta zmija za sèrce ujeda. — U advojenju otvori još jedanput prozor, pa gle! grudi joj se silno nadižu, dah joj uvezuuo, sva čuvstva zašla su u sluh, začula je bo štropot i korake više osobah.

Srielobitro poleti k vratima, otvori ih naglo, upravo u onaj čas, kad je Ljudmila sa svojim pratiocem do praga došla da otvori vrata. Sviellost iz sobe padne te obasja bliedo lice dievojčino i junačke čèrte mladoga viteza.

Mati toli plivajuća u neizmiernoj žalosti preleti u drugu skrajnjost prekomierne radosti. Strastno ogèrli dievojku pritisnuv niekoliko celovah na bledno njezino čelo. Tek kad se uzdèrmani živci malo utiše, kad se naduti talasi nenadane radosti slegnu, baci mati oči na okolo pa opazi mladića u kraj sebe. Da si ju sada motrio, bio bi mogao opazit, kako joj se pogled namèrgodi, čelo stegnu; nu Ljudmila nesmotri te promiene, dok ju mati oštrim dà ukornim glasom neupita, da tko je onaj gospodin. Kćerka se malko zarumeni, pa udubiv pogled na tle, odvrati da je to njezin izbavitelj, izpripoviediv joj sav dogodjaj. Sada se tek starica popuno zadovolji, te primivši mladića za ruku zahvali mu neizrecivom blaženosti za njegov junački čin, te ga ujedno smierno zamoli da joj oprosti sumnju u početku na njega bačenu. On je bunc o nješto o sreći, štono je pred njega pala i slične ovakove fraze, dok ga nepotegne starica u sobu, gdie su dugo na svaku ruku razgovarali, a napokon i razišli, s obećanjem da će ih opet što prije pohodit.

Ljudmila podigne se na bèrzo iz bolesti, što no joj zadade nenadana pogibelj. Nu tko je ovu dievojku, njezinu veselu a nabožnu ćud poznao, pa joj sada u lice zavirio, mogao je koješta opazit. Svepronicajuće oko ljubeće majke uoči u pèrvi mah tu promienu. Miesto pripašnje nevine radosti zavlada sada s njom nieka tiha melankolija; izbiegavaše družtva svojih prijateljicah, te se najradje bavila u zabitnih miestih; na pitanje odgovaraše raztrešeno a mnogo putah moraše joj mati pitanje opetovati, ako je htiela, odgovor dobiti.

Blieda lica, zaplakane nabreknute oči zasviedoče dovoljno, da ta bolest mora tamo negdie oko sèrdca svoj izvor imati.

Po prilici sto korakah od njihovoga stana udaljeno romonjaše tiho i lagano hladno vrielo, što no se prije „Vukovir, a poslje Marijinvir zvalo." Uzka stazica krivudala se izmedj gromovitieh stienah i stèrmoglavieh jazah do vriela, koje izviraše iz špilje poput kapelice od naravi ustrojene. Nad špiljom dizaše se u vis prekrasan kip, na kojem bijaše vèrlo umietno izradjena sv. Bogorodica sa sinom Isusom na ruci. Vajar je znao toliko života i skladnoglasja cielom kipu ulijati, da je već u pèrvi mah svakom čovieku nieko ugodno pouzdano ćućenje ulijao mili pogled nebeske kraljice. Dva visoka javora stajahu poput stražarah na ulazu, te razprotirahu lietom ugodnu sienu. Umiljato žuboreći potočići, skladno pievanje pticah, razbludna siena, očarani vidik s bèrdašca; sve moraše svakoga čovieka, komu još nije ćut za sve, što je liepo i uznosito izumila, neobičnim razkošjem obmamiti.

Ljudmila dolazila je obično na to vrielo po vodu, a uz to prije najugodnije časove pred slikom Bogorodice u dietinskoj pobožnosti sprovela kiteć cviećem omiljelu sliku majke svoje. A sada kao bèrzo dievojka najvoljela se ovdje baviti, uviek se znala pod kojom izlikom onamo izmaći, da u samotnj okolici živi sebi i svom uzbemirnom sèrdcu.

(Dalje će sliediti.)

na kraju koncerta javno g. Stankoviću u ime Hèrvatah na njegovu trudu i bratskoj ljubavi. Po koncertu gostila se mladež kod mladoga g. Gjorgja Spirte i tom prilikom skupiše medju sobom prilično novacah za stradajuće Hèrvate.

Talijanska.

Firenca, 22. travnja. Danas je kralj položio temeljni kamen za novo pročelje stolne cèrkve.

Genova, 22. travnja. Ovdiešnji prisivni sud osudio je jednoga seljaka, koi je rat s Austrijom imenovao nepravednim, na osam miesecih tamnice.

Milan, 23. travnja. Od ovdie smieštenih soldatah iz Savoje i Nice glasovalo je 314 Savojardah sa *da*, 5 sa *ne* a 90 Nicardah sa *da*, 7 sa *ne*.

Rusija.

„Alg. Ztgu" pišu s poljske granice: Rusi u susiednoj poljskoj kraljevini u obće misle, da će još idućih miesecih u sievernoj Turskoj doći do explosije. Da to isto i u visokim krugovima za mogućno dèrže, dokazuje odlaženje mnoge vojske u Besarabiju, zbog čega je sieverna polovina Poljske malone sasvim bez vojske ostala. Dosada se na jug slala samo pešačka vojska, ali dok put bude bolji, slati će se i konjanici i topovi. Sa ovih stvarih daje se izjasniti ponašanje Rusije prem talijanskom pitanju. Na svaki način pada u oči, da poljske novine, koje su inače pod strogom cenzurom, smeju slobodno govoriti protiv papi i reakcije u Italiji. Svuda kažu, da svetovna papina vlast samo škodi njegovoj duhovnoj upravi i jedna strom umèrvšega vojvode modenskoga, Franje IV. i napokon infanta Fernanda, koi se je rodio god. 1824. i nije jošte oženjen.

Madrit, 22. travnja. Amerikanski poslanici prispieli su u Tetuan. Pogadjanja su odmah započela.

Žandarmerija obkolila je noćju jednu kuću, u kojoj su infanti sakriti bili. Pošto je poziv, da se predadu, ostao bez uspieha, prodro je jedan žandarm kroz prozor u kuću. Princi su bili obučeni i izjavili su, da se podaju sili.

Misle, da će se proces predati senatu i odgodit, dok se O'Donnell vrati.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Genova, 23. travnja. Parobrod „Isere" doneo je viestih iz Palerma do 17. t. m. Polag istih obkopali su se ustaše sve do Monreala; sve po otoku raztrešene male posade pozvane su natrag u Palermu. Ustaše nisu primili pomilovanja, ponudjenog im pod tim uvietom, da polože oružje.

Razpis natiečaja.

Budući da je Matica ilirska u glavnoj svojoj skupštini dne 22. travnja 1860. na se uzela izdavanje pučkih knjigah, ravnateljstvo njezino, osviedočeno o neizmiernoj koristi narodne poviestnice, razpisuje ovim natiečaj za poviestnicu naroda hèrvatskoga pod ovimi uvieti:

1. Dielo mora se do zadnjega travnja god. 1862. poslati ravnateljstvu Matice ilirske.

2. Pisac mora dati svoje dielo tudiem ru-

SLUŽBENI LIST.

Nr. 5.139-1'09. (156) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

An der Knabenhauptschule zu Kopreinitz sind zwei Lehrerstellen zu besetzen, mit deren jeder ein Jahresgehalt von 472 fl 50 kr., und ein Beheitzungspauschale von 31 fl. 50 kr. ö. W verbunden ist. — Ueberdiess wird für die Ertheilung des Zeichnungsunterrichtes eine Remuneration von 84 fl. ö. W. zugesichert.

Bewerber um diese Stellen, wiefern sie bereits im öffentlichen Dienste stehen, haben ihre an die k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu richtenden Gesuche im Wege ihrer Amtsvorständer sonst aber unmittelbar bei der Schulbezirksaufsicht des Kopreinitzer Schuldistriktes (d i. bei dem Pfarrer und substituirten Schulbezirksaufseher zu Rasina im Warasdiner Komitate Johann Draganec) bis zum 31. Mai l. J. einzugrinben, und dieselben mit den erforderlichen Nachweisungen über Alter, Vaterland, Religion, politischmoralisches Verhalten, Lehrbefähigung für Hauptschulen, vollkommene Kenntniss der illirischen und deutschen Sprache, Studien, bisherige Dienstleistung und feste Gesundheit zu belegen

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei
Agram am 17. April 1860.

Br. 2621-860 (167) 3—1

Obznana.

Dne 24. travnja t. g. obdèržavat se imajući godišnji Varaždinsko-Jurjevski sajam odgadja se radi kišovitoga vremena, te će se naknadno dne 10 svibnja 1860. obdèržavati, što se ovime do obćeg znanja stavlja.

Dano iz poglavarstvene siednice u Varaždinu 23. travnja 1860. dèržane.

Gradski predstojnik
Vinković.

Z. 5541-891 (165) 3—2

2. Zur Licitation wird jeder, welcher giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für die Vollführung der Leistung gegeben haben wird, zugelassen.

3. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem hiezu bestimmten Licitations-Kommissär einzuhändigen.

4. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter Anbote stellen wollen, hat vor der um 9 Uhr Vormittags beginnenden mündlichen Ausbietung das 5%ige Vadium von jener Summe zu Handen des Licitations-Kommissärs zu erlegen, welche dem bezüglichen Objekte oder mehreren derselben entspricht, auf welche er zu offeriren beabsichtiget.

5 Bei diesen Verhandlungen, wobei die Ausbietung nach einzelnen Objekten in der Reihenfolge der unten in der Uebersicht angeführten Post-Nummern erfolgt, werden bis zum Beginne der mündlichen Verhandlung auch schriftliche Offerte angenommen.

6. Jedes, mit einer Stämpelmarke von 36 kr. zu versehende Offert, muss gehörig versiegelt und von Aussen mit der bestimmten Aufschrift: „für welches Bauobjekt und auf welcher Strassen- oder Flussstrecke" der Anbot lautet, versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, die Baubeschreibung, den Plan, das Einheitspreisverzeichniss und den summarischen Kostenanschlag genau kenne, und solcher getreu nachkommen wolle;

b) den Preisanbot, um welchen er die Ausführung des betreffenden Bauobjektes zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt; der Anbot kann auf ein Objekt, auf mehrere oder auf alle jene gerichtet sein, welche auf einem bestimmten Licitationsorte ausgeboten werden und zwar je für ein Komitatsbauamt oder Expositur lauten, nur darf derselbe nicht summarisch, sondern muss speziell für jedes Objekt ausgedrückt werden;

c) das 5%ige nach Punkt 4 zu berechnende Vadium, welches im Baren oder in österr. Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börsenwerthe bestehen kann;

d) den Vor- und Zunamen, Charakter, dann Wohnort des Offerenten.

Offerenten, welche des Schreibens unkundig sind, haben dem schriftlichen Offerte ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, verspätet einlangen oder Gegenbedingungen enthalten sollten, wird keine Rücksicht genommen.

7 Die oben Punkt 6 ad a) erwähnten Licitationsgrundlagen für alle in der Uebersicht angeführten, je einer mit der Licitation betrauten Behörden zugehörigen Objekte können von nun an bis zum Licitationstage bei der betreffenden Behörde in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

8. Nach geschlossener mündlicher Ausbietung erfolgt die Eröffnung der schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge der geschehenen Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem letzteren die Zahl der vorliegenden schriftlichen Offerte noch vor dem ersten mündlichen Ausbote eröffnet werden sein wird.

9. Die Genehmigung des Lizitationsergebnisses ist dieser Statthalterei vorbehalten

10. Bei gleichen mündlichen und schriftlichen Bestboten wird ersteren, bei gleichen schriftlichen Anboten aber denjenigen der Vorzug eingeräumt, welche früher offerirt wurden, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

11. Der vom Licitations-Kommissär nach Massgabe des Licitationsergebnisses als voraussichtlicher Erstehor erklärte Bestbieter ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10 Prozent des Bestbotes als Kaution sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag zu Handen des Licitations-Kommissärs zu erlegen. Auch ist derselbe verpflichtet, die erforderlichen Stämpel für das Licitationsprotokoll, für die Licitationsgrundlagen und den abzuschliessenden Bauvertrag zu berichtigen.

12 Die Offerenten, welche nicht Bestbieter geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen die im Licitationsprotokolle auszudrückende Empfangbestätigung sogleich zurückgestellt.

Uebersicht

der auszubietenden Bauobjekte und Lieferungen.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 30. TRAVNJA 1860. Broj 100.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Razpis ministarstvah pravosudja i financijah od 10. travnja 1860, kriepostan za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, o dužnostih bilježnikah (notarah), da imadu prebiljegovati one biljegovke (marke biljegovne), koje im u ruke dolaze u postupku nagodnom. (Dèrž. zak. lista komad XXI., br. 91., izdan 18. travnja 1860.)

Odnosno na naredbu od 29. listopada 1859 (dèr. zak. lista br. 202), koja govori o dužnosti biljegovnoj za one prijave, koje se radi tražbinah čine u postupku nagodom kod c. kr. bilježnikah, naredjuje se, da isti c. k. bilježnici u slučajevih, gdie kao povierenici sudbeni rade li budu u postupku nagodnom, ona pisma, biljegovini podvèržena i njim u tom svojstvu podnešena, na kojih pridienute im biljegovke (marke biljegovne) nebudu odozgor već popisane po propisu §-a 3. naredbe od 28. ožujka 1854. (dèrž. zak. lista br. 70.), imadu odmah, čim im budu podnešena, prebiljegovati pečatom bilježničkim, nego najprije upisati u svaku biljegovku den, kojega im bude podnešeno takovo pismo.

Na ovakovih pismih, ako kašnje predložena budu sudu, neće se biljegovke imati iznova prebiljegovati, ako se je t. j. zadovoljilo naredbi ovoj.

Glede prebiljegovanja onih izpravah i pismah, koja bilježnikom ne kao povierenikom sudbenim dodju u ruke, valja se i na dalje dèržati onoga, što je naredjeno u razpisu od 6. svibnja 1856 (dèrž. zak. lista br. 80).

Baron Bruck s. r. Grof Nádasdy s. r.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

O vladajućim dnevnim pitanjima nema još svejednako odlučnih viestih. Iz Parisa pišu pod 21. t. m.: „Rasprave zbog švajcarske konferencije traju neprestano. Sinoć se je govorilo, da će Engleska onda samo udioničtvovat kod ove konferencije, ako Francuzka dopusti, da se uobće uzme u pretres turinski ugovor o sdruženju Savoje i Nice. Dosad čini se, da su ovdie jošte svejednako toga mnienja, da se nesmije dirati u sdruženje. Sva Savoja i Nica posiest će se vojskom, čim turinski parlamenat odobri ugovor; kao što je poznato, o tom će se razpravljat dne 2. svibnja. Kad se sdruženje izvede, dèržat će se u Parizu velike svetkovine u slavu ovoga dogadjaja. Iste će više danah trajati i novi francuzki dèržavljani, koji uzhtiedu prisutstvovat ovim svečanostima, odpravljat će se u Paris uz umierenu cienu. Francuzkoj vladi mnogo je do toga stalo, da se najuglednije osobe u Nici neizsele u Piemont. Zato je mnogim od njih pod rukom već ponudila znatnih dèržavnih službah — no, kao što se čuje, bez uspieha.

Iz talijanskih viestih uzimamo sliedeće: Viktor Emanuel pribivao je dne 19. t. m. konjskoj tèrki u Firenci. Jedna deputacija Rimljanah predala mu je počastnu sablju kao poklon viečnoga grada. Nadbiskup firentinski visokočastni gospodin Lombati pohodio je kralja na čelu svećenstva. Sardinski ministar doktor Farini, niekada praktični liekar, dobio je uslied svojih zaslugah za promicanje sdruženja pèrvu klasu reda svete Annunciate, svakako to je pèrvi primier, da je ovaj red podieljen bio Eskolapovu učeniku, opaža „A. W. Med. Ztg." Tko posieduje ovaj red, kojega nije inače nitko dobiti mogao, koi nije izkazao barem tri predja (dočim se stablo Farinieva plemena š njim samim počimlje), dobiva pravo, da ga kralj imenuje: bien-aimé-cousin (preljubljeni rode).

Iz Rima javljaju, da monsignor Frajo Šaver nije naimenovan ratnim ministrom već namiestnikom ratnoga ministra. Generalu Lamoriciére-u poslano je više svotah, da ih upotrebi za vojsku i za miere, koje bi se našle potrebne za obranu, a on je svetoga otca zamolio, da naimenuje komisiju u svèrhu, da ih preuzme. Uvaživši ovo nježno čuvstvo generala i shodno njegovim željama — veli Giorn. di Roma — naimenovao je sveti otac u tu svèrhu kardinale Wisemana, Villecourta i Reisacha i ministra financijah Ferrari-a. Dosada je se svih katoličkih zemaljah u rečenu svèrhu došlo u Rim 300.000 škudah.

Iz Napulja od 14. travnja piše Novim Cirićkim Novinama: „Uprav sada raznosi se glas, da su u Siciliju izkèrcale se dobrovoljačke čete na podporu ustašah sastojeća iz ovdiešnjih i sicilijanskih biegunacah i pod zapoviedničtvom generala Ulloe. Ako se to potvèrdi, lahko će se razumieti, zašto se je pojavila u Siciliji želja, da se sdruže s Piemontom."

Austrijanska carevina.

Beč 25. travnja. Jučer su sudbeno otvorili tielo preminuvšega barona Brucka i nadjeno je što sliedi:

Vrat mu je bio oštrim orudjem presiečen od gèrla do vratnoga kralješka; rana je bila, samo povèršna i nije uvriedila ni vratnih bilah ni obiuh velikih žilah.

Na koncu obiuh ručnih sglobah nadjeni su takodjer uriezci, kojima su tamo ležeće žile otvorene bile.

Smèrt je sliedila velikim izgubitkom kèrv

Ljudmila.

Preveo L. V—nin.

(Nadalje.)

Nieke krasne večeri siedila je opet na svom obljubljenom miestu. Lievom rukom lagano podbočila madonsku glavicu a desna joj se igrala uvehlom ružom, dočim joj u vrielo upèrti pogled motriv lagane talase što no su se na povèršnini vode ljuljali i jedan drugog cielivali. Kadikad otisnu se po koja biser-suza niz krasno lice te se prosipa u silno uzdèrmane dievičanske grudi. — Ovako u mislih utopljenu probudi i nedje brižna majka. Ljudmila se niešto smete te htiede suzne oči obrisati, nu prekasno.

Mati ogèrliv pritisne njeźno-krasnu mučenicu na materinske grudi, pa nježnim glasom proslovi: „Ljudmilo, kćerko moja, zašto plačeš? Koja nevolja podgriza ti korien mladjahna života? Od česa tvoja lica bliede? Zašto sakrivaš svoju golemu bol meni, majci tvojoj? Nisam li ja više majka tvoja a ti moja jedina kćerka?"

Ljudmila podignu svoje krasne suzne oči do matere, težak uzdah odvali joj se iz grudih, ali neodgovori ni rieči. „Ljudmilo", reče nanovo mati, „zašto šutiš, il se možebiti sramiš odkriti ranu, s koje toliko tèrpiš? Ja ti čitam na čelu, koja bol ti ciepa dušu. Uspomena na onoga mladića, koi ti pred niekoliko danah život spasi, što ne, ona je izvor tvoje boli? Slika njegova titra ti pred očima, ona se uciepila u tvoje sèrce, pa misliš da bez njega nemožeš živieti. Nije li tako? Ćut zahvalnosti, štono si ju prema njemu gojila, pretvori se u žestoku ljubav."

„Tako je", reče Ljudmila, a rumen oblije joj nježna lica, koja pritisnu na vierne materinske grudi. Kad se poniešto umiri, nastavi: „Ah oprosti svojoj kćeri, majko, što se je dala toli nesmotreno u zapletene mrieže ljubavi uhvatiti; ali nemogoh se je otresti." Kod ovih riečih udari nanovo u plač. Ova tuga kosnu se i materinskoga sèrca, jošte nježnije ogèrli dievojku a svojimi suzami orosi njezina blieda lica. „Ljudmilo, kćerko, mislim da si osviedočena, da mi ništa na sèrcu neleži više, nego tvoja sreća; tebe sretnom vidieti, više neželim, onda ću se rada s ovim svietom rasstaviti. Istinabog i medju vierenici može obstojati ljubav, ljubav, ljubav čista i prosta svih onih ljagah i taštinah, što ih sviet puteni obično ljubavju kèrsti, ljubav, koja čovieka riesi, koga je bogu mila, dà, koju on zahtieva od vierenikah, koju naša sv. viera uči. Ali ti moraš znati, kako naš sviet to čedo božansko pojmi; kćerko moja, tko danas sa svom pozornošću nestupa, taj će u toj ljubavi naći svoju propast. Ljubav priliči krasnoj ružici, na koju naokolo zakvači tèrnje te ju najposlie uguš. Pod listićem iii pupoljkom ljubice krije se često otrovna guja, vrebajuć da što prije svoj otrovni čemer na te izlije. Što ne, mila kćerko, to ti meni sve vieruješ? Nećeš valjda prezirati saviete majke, koja te ljubi više nego život svoj."

„Ne, podnipošto", presieče joj Ljudmila, „odviš dobro poznam važnost tvojih svietah no da bi ih mogla prezirati. Govori majko, ja ću rada te slušati."

„Draga kćerko, ti znadeš, da te ljubim i gledam kao zenicu oka svoga, da bi rada tebe sretnom jednom vidiet. Mladić, koi ti osvoji sèrce, jest pošten, čedan, marljiv u ovèršivanju svojih dužnostih, te mislim tebe vriedan."

„Što ne", prihvati Ljudmila radostno. „Da si ti ovakova mladića zaslužila", nastavi mati, „to rado, dà s ponosom mogu tvèrditi; nu znaš li ti vèrstu ćućenjah njegovih; da li on goji onu ljubav prama tebi, koju ti imadeš, izmieriv pravo zahtievati?"

„Ja mislim", odvrati pouzdano dievojka.

„Tako? Ti si se dakle već o tom možebit i razgovarala, ili kakove sastanke i sročišta dèržala", odvrati ozbiljno mati.

„Neljuti se, majčice", zamoli Ljudmila, „sve ću ti razjasniti. Dà, ja sam ga vidiela i to kad sam posliednji put kod bolestne Plavke bila. Siedila sam uz postelju bolestnice, kad netom nietko kucne, i u sobu nagnu „on."

„A kako se je ponašao?"

„Posve smierno i uljudno. Da me je njegov nenadan dolazak zabunio, o tom netreba ni dvojiti, premda mi se on jošte više smućen vidio. Razgovarasmo se o svagdanjih stvarih; nu razgovor je često zapinjao, a najposlie ušutismo. Ja se spremim kući, on me sprovede nieki komad puta, pa se vrati kući."

„Je li štogod govorio o ljubavi, o braku, ili ti štogod obećao?" doda starica.

„Nije ni rieči", odvrati Ljudmila, „premda sam mu iz očiuh čitala, gdie ga muči... Nije mi ništa obećao, nu niekako se izrazi, kao da bi se osobito sretnim scienio, kad bi mogao sa mnom biti. Nu pričini mi se, kao da se poslie kajao, što je takova štogod rekao, jer mu se stvar pričini nemoguća."

(Dalje će sliediti.)

iz otvorenih žilah. Izcèrpljenje silah proizvelo je one bolestne pojave, koji su se pokazali prije smèrti.

Jedan deo crevah predan je obodvojici ovdiešnjih kemikah zemaljskoga suda istraživanja radi. Tielo bilo je razgledano u pribitnosti Nj. preuzvišenosti gospodina ministra redarstva, viećnika zemaljskoga suda gospodina Hitzingera i gospodina višjega dèržavnoga odvietnika Kellera.

Beč 26. travnja. Kao što čujemo, naimenovan je podmaršal Ljudevit grof Crenneville za odielnoga zapoviedajućega generala u Ugarskoj.

— Gospodin glavni konsul Stratimirović odputovao je dne 26. u jutro u Palermo.

— U škotskoj cèrkvi u Beču dèržale su se dne 26. zadušnice za grofa Szechenyi-a. Posred cèrkve dizao se oder razsvietljen mnogobrojnim sviećnjacima. Sučlanovi u Beču baveće se ugarske aristokracije i mnogobrojno obćinstvo iz svih stališah napuniše cèrkvu u svim prostorima. Posebni parobrod, koi je imao iz Pešte dovesti 400 mladićah, da prisutstvuju toj žalobnoj svetkovini, nije prispeo, jer u času odlaska bilo je djacima po redarstvu zapoviedeno, da se opet iskèrcaju, koji se vratiše ukupno u kazino, da se zahvale velikašima za podatu im popotninu, zatim uputiše se pievajući i viešći „Eljen" put narodnoga muzeja a napokon narodnoga kazališta propraćeni velikom, svedj rastućom množinom svieta. To se dogodi u gluho doba. Mnogobrojni piešački oddieli izidjoše, da čuvaju poredak, koi nije nijedan časak poremećen bio. Mnoge kuće u onim ulicama, kud su prolazili djaci, bile su razsvietljene.

Pešta, 25. travnja. Peštansko obćinsko vieće javlja „Pest-Ofner Ztg", zaključilo je u svojoj dne 23. t. m. u velikom podpunom broju dèržanoj skupštini, da kao deputacija in corpore sa svim gradjanima, koji se u tu svèrhu prijave, otidje u Beč, da Nj. carskoj visosti gospodinu nadvojvodi Albrehtu izrazi duboku bol obćine o tom, što je Nj. visost otišla iz Pešte i da mu izraze najdublju zahvalu za obilatu mieru milosti i dobročinstvah, kojima je Nj. visost ovaj grad i obćinu neprestano usrećivala.

Talijanska.

Milan, 20. travnja. U Veroni preuzete ostave zemaljskoga i tèrgovačkoga suda, kao i varoškoga kotarskoga suda milaneškoga, zatim zemaljskoga i varoškoga kotarskoga suda bergamaskog i komskoga prispiele su jučer ovamo i odpravit će se odmah u miesta, kamo spadaju. Kako mletačko tako komsko željezničko ravnateljstvo preuzelo je bezplatno njihovo dostavljenje.

Milan, 21. travnja. Jučer je počeo proces proti bivšem podpukovniku Zannini-u, koi je obtužen, da je prošastoga prosinca snovao urotu proti vladi.

Firenca 18 travnja. Kralj će početi već sutra u pet satih razgledavat znamenitosti grada i okolice. Gdiegod se pokažu Viktor Emanuel i Cavour, predmet su ushićenoga klicanja. U programu svetkovinah mislilo se na svaki sliedeći dan. Jučer bila je u Kašinama konjska tèrka a večeras prisutstvuje će kralj starorimskoj igri tako zvanih bigah (kolah na dva točka) u amfiteatru Marije Novelle. Veća kazališta davaju bezplatnih plesovah. Piza čini pripravah, da proslavi predstojeći dolazak kraljev na dostojan način. Na Arnu izvest će se tamo ladjarske borbe a u večer bit će grad razsvietljen na način, kako to biva svake treće godine na praznik svetoga Reinharda. Isti dan očekuju i dolazak varoške deputacije genovezke, koja će Pizi povratit verige od luke osvojene u borbama obiuh republikah. Ove verige resit će pokrito groblje (Campo santo) u Pizi.

Genova 23. travnja. Fregata „Governolo" poslana je od vlade u Maltu. Predsiedničtvo političkoga družtva „La Nazione" zaključilo je, da obnaroduje protestaciju proti glasovanju u Nici i da u jednoj adresi pozove vladu, da se dèrži odlučnije naprema Siciliji.

Turska.

S Drine, 18. travnja. (S. D.) Po kazivanju niekoga Turčina D. A. naišla je njihova — turska — straža u vèrbaku na lievoj obali drinskoj na nieku ostavu u zemlji; i kako je sad voda došla, te je zemlju splavila i poravnila, tako se opaze niekakove daske kao sanduci i zaista su bila dva velika sanduka puna pušakah (oko 1500) zahèrdjanih, i bila su tri bureta baruta, ali vèrlo pokvarena, da ni za što nije, i bio je jedan top od šest stopah dugačak sa 120 djuletah (topovnih zèrnah). Turci vele, da se je to pripravilo na njih i raduju se, što su tako sretno i iznenada to našli. Sad idu uz duž Drine svojom obalom i saviraju u svaki vèrbak i svaku kladu, jeda bi još što našli, jer se jako niešta boje, i nadaju ili slute, da će biti skoro nezgode, kad će oni postradati i u tudju službu ili robstvo doći. Jedan Bošnjak ovako reče: „Ta mi nismo posve budalasti, da nevidimo da je bog od nas ruke svoje izvadio i da će nam raja onako isto i onako dugo gospodariti, kao i mi njoj; ja nisam jaramaz ni goljo, već spahija, pa sam poniekad na žao učinio raji, jà da šta čine zlikovci i skitnice gole od raje po vilajetu?" To su rieči jednoga Bošnjaka Turčina, za koga bi se moglo misliti, da na njega nitko nije zaplakao, već da je sirotinju branio od zuluma. — Bošnjacima je Turcima sèrce sasvim klonulo i volja im je usahnula te neće za rat kakav ni da čuju ni da znadu. Oni krive Turkuše (prave Turke), što su im iz Carigrada i iz prave Turske u Bosnu došli, te su im veziri, kejmakani, mudiri i najmanje starješine. Za njih vele, da su došli gladni i goli, a za gospodarstva se u Stambolu zadužili, pa sad po zemlji otimaju i globe i cvile jadnu raju, te s toga moraju svi postradati. A kad koga Bošnjaka Turčina zapitaš za asker, t. j. urednu vojsku, on se i ljuti i nesmije i reči će obično: „Prodj' se lakèrdije, gdie nije parah ni brašna, nije ni vojske." Tako se zasad misli po Bosni ponosnoj.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Firenca, 22. travnja. Ovdiešnja obćina podielila je grofu Cavouru pravo počastnoga gradjanstva i firentinskoga plemstva.

Beograd, 23. travnja. Jedan dopis u „Pest. Lloydu" javlja, da se je knez Miloš već malone sasvim oporavio.

Carigrad, 21. travnja. Ahmetbej naimenovan je miesto Osmanbega, koi je promaknut za mušira i sučlana velikoga vieća, pèrvim komornikom sultanovim. Vojvoda Brabantski dobio je briljantnu dekoraciju reda Medžidije. Ovdie se je sastavilo belgijansko tèrgovačko družtvo s glavnicom od 2 milijuna franakah.

Berlin, 26. travnja. Nj veličanstvo udova kraljica saksonska i Nj. carska visost nadvojvodinja Sofija prispiele su danas u Sanssouci.

Tèrst 27. travnja. Ovdie prispievše viesti iz Napulja potvèrdjuju smèrt generala Veglieri koga je kod manuvre sgodilo jedno tane, (drugi kažu da je bila šibke iz puške); drugo tane sgodilo je kučijaša.

Turin, 25. travnja. „Armonia" osigurava, da se je Cavour tako iznenada ovamo zato vratio, da pošlje u Pariz osobu koju omiliela caru Napoleonu, koja bi izposlovala, da se kralju dopusti pohodit Bolonju.

Rim, 20. travnja. Jedno družtvo Francuzah stavilo je generalu Lamoricière-u 50.000 franakah miesečno kroz 12 miesecih na razpolaganje, koje se imaju uporavit za učvèršćenje Jakina.

Napulj, 26. travnja. Ustaše, koji su uzmakli, bili su gonjeni i po vojski, koja se je kod Karlini-a sjedinila, uništeni. Preostali buntovnici podvèrgli su se. U Siciliji i kraljevini vlada poredak i mir.

Pariz, 27. travnja. Ukupni rezultat glasovanja u Savoji cieni se na 100.000 glasovah za sdruženje a 120 proti sdruženju.

Turin, 27. travnja. Vlada je dobila sliedeće depeše:

Rada palermitanska, 25. u večer. U Palermu ugušena je revolucija, obsadno stanje obstoji jošte u kreposti. Čete, koje se u ovom gradu nalaze, veoma su mnogobrojne. U Mesini vlada mir. Oružane čete u unutrašnjosti otoka od male su znamenitosti i čini se da su raztierane. Obale se strogo nadziru. Samo u Marsali nije se, vele, jošte povratio poredak.

Kazalište.

Sinoć bila je treća lietošnja predstava opere „Il Trovatore" od Verdi-a. Veoma sumnjivi uspieh pèrve predstave prisili nas odgodit našu presudu sve dosad, jer nerado korimo i znajući, da je već od više godinah kod naših talijanskih pievačkih družtvah pèrva predstava vazda posliednja proba, nadasmo se, da će se za koi večer stvar poniešto izgladit. To se istina stranom i učini, no ipak nemože nam se na ino, nego priznati, da je ova kod nas toli omiliela opera prošastih godinah u svojoj cielokupnosti znatno bolje predstavljena bila. Izvan gospoje Bellochio u zadaći ciganke, koja je, što se dramatičnega izraza i viestine u pievanju, premda joj se glas, budući u nizini manje zvučan, neprilagodjuje sasvim za ovu prilično duboko stavljenu zadaću, svoje predšastnice bez sumnje nadkrilila, svi ostali pievači pokazali su se slabiji, nieki što se glasa, a drugi opet viestine u pievanju i jedrine predstavljanja tiče, od prijašnjih. Ništanemanje krivo bi bilo zamučat, da su se gospoja Raiva Stella i bariton g. Constanti na više miestah odlikovali, tako pèrva, u svojem ulaznom napievu u 4. aktu i u glasovitom „Miserere" gdie nije samo svoj u istinu prekrasan glas umiela liepo razviti, već je i priličnu dramatičnu silu pokazala, a posliednji u svojoj sasvim pravilno izpievanoj ariji u trećem aktu. Nasuprot basista nije mogao baš nigdie svojim glasom prodrieti Novi tenor Montachini ima kriepak i zvučan glas, no novajlija je tako u pievanju kao i u igri, a što je najgore distonira veoma često. Kori su bili takodjer slabiji nego prije. Pesiet i plesak shodan je predstavi t. j. mlak prema prijašnjim godinama. Čini nam se, lietos neće biti vienacah i uzhita! —

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 778 pol. 1860 (168) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Moslavina wird hiermit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 15. December 1859 Z. 30.153 die im Orte Popovača unter Conscr. Nr. 3 befindliche im G. B. Protokolle sub Nr. 40 eingetragene, gegenwärtig als Bezirks-Arztens-Wohnung benützte und auf 850 fl. ö. W. geschätzte Comitats-Realität am 24. Mai d. J. um 10 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei des gefertigten Bezirksamtes mittels öffentlicher Versteigerung verkauft werden wird.

Diese Comitats-Realität besteht:

a) Aus einem hölzernen Wohngebäude mit einer Bauarea von 49□ Klftr, dasselbe ist mit Schindeln eingedeckt, hat ebenerdig 2 Wohnzimmer, 1 Kammer, 1 Küche, 1 Speisekammer, 1 Keller und Vorhaus. Im Stockwerk sind 4 Wohnzimmer, 1 Vorzimmer und Gang.

b) Aus dem Stallgebäude mit einer Bauarea von 40□ Klftr, dasselbe hat 5 Abtheilungen, wovon 2 für Hornvieh, 1 für Pferde, 1 für Schweinstallungen, endlich 1 für Schupfen.

c) Aus dem Hofraume und einem gemauerten Brunnen mit einer Bauarea von 445 □ Klafter.

d) Aus dem umzäumten Obst- und Gemüse-Garten mit einer Bauarea von 956 □ Klafter.

Als Ausrufungs-Preis wird der Schätzungswerth der Realität von 850 fl. ö. W angenommen.

Jeder Lizitant hat 10 Prozente des Ausrufungspreises vor der Lizitation im Baren oder in öffentlichen auf den Ueberbringer lautenden nach dem Kurswerthe zu berechnenden Staats-Papieren als Vadium zu erlegen, oder den Erlag desselben bei einer öffentlichen k. k. Kassa auszuweisen.

Es werden auch schriftliche versiegelte mit 10 Prozento Vadium versehene, den bestimmten in Buchstaben ausgedruckten Preisantrag und die Erklärung, dass sich der Offerent allen Lizitationsbedingnissen unterzieht, enthaltende Offerte angenommen, welche beim k. k. Bezirks-Amte und am Tage der Lizitation bei der Versteigerungs-Kommission mit der Aufschrift „Offert wegen Ankaufes der Comitats-Realität in Popovača" zu überreichen sind.

Bis zum Lizitationstage können die allgemeinen und speziellen Lizitationsbedingnisse bei dem gefertigten k. k. Bezirks-Amte, und im Amtslokale der wohllöbl. k. k. Komitatsbehörde in den gewöhnlichen Amtstunden eingesehen werden.

Moslavina am 20. Aprill 1860.

Für den k. k. Bezirks-Vorstand.
Der k. k. Bezirks-Adjunkt:
Jenušić, m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U UTORAK | DANA 1. SVIBNJA 1860. | Broj 101.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Dopisi.

V. U Križevcu dne 27. travnja. „Liepa ti je liepa domovina naša!" uzdahne drug moj dne 26. o. m. pogledav od „Kraljevskog zdenca" pod gradom Kalnikom prama jugu, promatrajuć prekrasnu pod nogama okolicu, gdie se u divnoj liepoti brieżuljci i doline, tèrsja i livade, šume i bujna polja mienjaju. — Takav uzdisaj čuo sam prije niekoliko godinah na brieżuljku Viničkom iz ustiuh jednoga domorodnoga spisatelja našega, mierećega okom dolinu prema Varaždinu, — tako govore putnici na plitvice, — tako pobožno uzdisao sam i ja razgledav se malko po našem milom švajcarskom Zagorju. Al što prudi liepota naravska, kad ti u tih krajevih hiljade nesretnikah pogiblju s glada i nevolje ljute? Plakati bi morao čoviek nad nesrećom ovih biednikah, da ga netieši oda svih stranah pojavljujuće se čoviekoljubje, koje znatnimi darovi snosnijom želi učiniti biedu ovu. Visoka vlada uzajmi stradajućim 30.000 stot. a tko negleda s uzhićenjem, kako nam sa svih stranah pomoćnicu pružaju ruku? U svih skoro većih gradovih naše carevine poduzete su miere, da se dielo milosèrdja tielesna u život privede. Tako i valja, ruka ruku pere, a obe obraz. Naš će im narod znati ljubav ljubavju vratiti u shodno vrieme, a sada kaže dobročiniteljem svojim sa narodnim piesnikom: Ručica vam cvietom cvala, a dušica raja dopala!

Što je učinila visoka vlada opet s druge strane, da se odstrani vladajuće zlo kod nas, a pospieši blagostanje puka; što učini upravljateljstvo matičino glede izdavanja pučkih knjigah — poznato će biti čitateljstvu Nar. Nov. — Ja jošte samo dodajem, da je po visokom c. kr. ministarstvu konačno riešena stvar o gradjenju gospodarske, ratarske i šumarske učione u Križevcih i da je jur dielo započeto. U tu svèrhu posieti nas opet stari naš ljubimac velemožni gospodin namiestnički savietnik Mojsija Baltić dne 22. o. m. u večer. Veseo taj glas hitrinom taneta proleti gradom našim, te radostju napuni sèrca gradjanah, koji mu odmah drugi dan učiniše svoje podvorenje, a u večer visokom gostu svomu zahvalnost za njegovo nastojanje i počètvovanje u tom predmetu zasviedočiše sjajnom bakljadom i milozvučnom serenadom, koju sprovadjaše radostan uzklik mnogobrojnoga puka. Treći dan pod obiedom bijaše pucano iz mužarah u slavu onoga, koi je neumorno radio i nastojao, da jedared ova toli željno izgledana sreća i nam i cielom narodu našemu u dio pade. Iz ovoga bo zavoda, kao iz neizcèrpiva jasna vrutka, mnoga će poteći blagodat u cieli narod naš. — Što je hèrdjavo u gospodarstvu našem, očistit će se, nevaljalo popraviti, zlo iztriebiti, a sve dobro i koristno uvesti. — Hvala dakle premilostivomu caru našemu! Hvala velemožnomu gospodinu nam. savietniku i ljubimcu našemu! U sèrdcih naših duboko uvreženo je ime njegovo, dušom i sèrdcem smo mu zahvalni, a kasno potomstvo naše blagosliljat će ga i uzdisaje zahvalnosti slat će za njim i prieko groba, moleć se za spas duše njegove. Gradska občina u sporazumljenju sa velem. g. Baltićem pripravlja po milijuna opekah, kamen se kopa, dèrva se sieku za gradjenje gospodarstvenih sgradah, za školu priredit će se niekadašnja dovoljno prostrana varmedjska sgrada. Na skoro će doći od graditeljstvenog odsieka iz Zagreba miernik, koi će rukovoditi sav posao gradjenja. — I kao što nas je uvierio visokocienjeni g. nam. savietnik, taj će zavod već ove jeseni u život stupiti. Dao dobri bog, te se obistinile rieči njegove i izpunile vruće želje naše!

Za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji uniĭli su kod ovdiešnjega namiestničkoga predsiedničtva sliedeći dalji prinesci:

	for.	kr.
Od kotarskoga ureda nasodskoga u Erdelju kao plod sabiranja	4	3½
Od magistrata kralj. slobodnoga grada M. Vásárhely-a u Erdelju kao plod sabiranja	20	48⁵⁄₁₀
Od kotarskog ureda u Brucku na d. L. u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	123	56
Od kotarskog ureda amstettenskoga u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	31	61
Od županijske oblasti u Aradu kao plod sabiranja	120	27
Od kotarskog ureda litavskoga kao plod sabiranja	5	99
Od namiestničkoga oddiela u Košicah kao podporni prinesak sakupljeni kod levočkih gradjanah . .	51	70
Od kotarskog ureda u Taboru kao podporni prinesak sakupljeni tamo	4	70
Od predsiedničtva županijske oblasti u Šopronu kao i kraljevskom gradu Železnom Miestu sakupljeni podporni prinesak . . .	15	26
Od kotarskoga ureda u Hangu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	17	60
Od okružnoga ureda u Broosu kao plod sabiranja povedenoga po tamošnjem magistratu	2	—
Od kotarskog ureda u Lau dolnjoj Austriji kao plod sabiranja . .	258	38
Od kotarskoga ureda u Marcheggu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	47	43
Od županijskoga predstojničtva u ugarskom Stargradu kao plod sabiranja	126	77
Od kazinskoga družtva u Košicama kao plod jedne plesovne zabave	267	— i 1 dukat u zlatu.
Od kotarskoga ureda u Oberhollabrunnu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	100	—
Od kotarskoga ureda u Kremsu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	8	20
Od kotarskoga ureda u Eibeschitzu u Moravskoj kao plod sabiranja	10	70
Od zemaljskoga predsiedničtva u Opavi kao prinesak prispievši iz ondiešnjega upravnoga područja	59	89
Nadalje prispielo je od biskupskog ordinariata u Djakovu iz dieceze podporni prinesak od	139	—

Austrijanska carevina.

Zagreb. Gospodin general topničtva vitez Benedek, novonaimenovani gubernator Ugarske izdao je u Budimu dne 25. travnja 1860 sliedeći proglas: Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najmilostivije predat mi do dalje naredbe rukovodstvo političke uprave i zemaljske generalkomande u Ugarskoj i odrediti, da se dosad obstojeći oddieli namiestničtva imaju sjediniti u jedno namiestničtvo sa stolicom u Budimu.

Nadalje dostojalo je Nj. veličanstvo sliedeća narediti i izreći:

„U Košicama, Požunu, Šopronu i Velikom Varadinu imaju se medjutim viši politički činovnici sa shodnim pomoćnim osobljem u tu svèrhu ostaviti, da nesačinjajući oblastna medjustupnja, sudieluju povadjajući i nadzirajući kod izvedenja novoga ustrojstva napose varmedjskih upravah i občinarstva. Moja je namiera za posluve političke uprave, kada novo ustrojenje namiestničtva u život stupi, uvesti varmedjske uprave i istima poput niekada obstojavše sisteme dodati varmedjskih kongregacijah i odborah u sastavama i dielokruzima odgovarajućim sadanjim okolnostima. U skladu ovih narodabah zapoviedam, da se — pošto občinski red i varmedjski ustav u dielatnost stupe — predlozi u obziru sabora prigotove, da se načelo samouprave imajuće se uvesti u svim krunovinama po miestnim, kotarskim ili varmedjskim občinama, po saborima i saborskim odborima u kriepost stave i u Mojoj kraljevini Ugarskoj."

Kao carev bezuvietno vierni, stari soldat i podložnik — kao i zemaljski sin, — trudit ću se sa svim svojim silama, sa svom podanostju, da sdušno izvedem dobrohotne namiere našega najmilostivijega vladara na korist zemlje.

Ja se pri tom oslanjam na viernu podporu svih cèrkvenih i svietovnih oblastih, kao i na lojalno i nemanje vierno sudielovanje svih stališah pučanstva.

Po najvišjem miestu naredjena organisacija uprave i zemaljskoga zastupničtva zahtieva za svoj bèrzi i uspiešni razvitak zemljište pouzdanja i poredka.

Ja ću dakle — u interesu zemlje i u izpravnom shvaćenju moje visoke dužnosti — sa svom odlučnostju moje čiste saviesti i moje čvèrste volje na put stati svakom uznemirivanju sèrdacah po nedopuštenim javnim očitovanjima kojegod vèrste, svakoj demonštraciji, svakom smetanju zakonitoga poredka.

Sa susretajućim pouzdanjem nadam se sudielovanju svakoga poštenoga čovieka na korist i uspieh mile mi domovine i velike carske ukopne monarkije.

Beč. U dèržavozakonskom listu oglašen je dne 28. travnja ugovor o bèrzojavnom prometu sklopljen medju Austrijom i Prusijom u ime niemačko-austrijanskoga bèrzojavnoga družtva s jedne, a Rusijom s druge strane. On je već od početka mieseca travnja u dielatnosti, i uredjuje medjunarodni bèrzojavni promet medju oba prometna područja polag načelah niemačko-austrijanskoga družtva. Trajanje ugovora, koi nosi podpise brarona Brucka, v. d. Heydta i C. Čevkina, odredjeno je na tri godine. Ratifikacije izmienjene su dne 21. ožujka u Petrogradu.

— O pojavima, koje je baron Bruck bolujući za ponedieljka pružao, javlja liečnički časopis: „Stanje od 6. ure u jutro (u koi čas pozvao je k sebi svoga sobara žestoko zvoneći) do 5½ sata u večer pružalo je malo promiene; gèrč požirakah i želudca, žestoka bol u tèrbuhu, draženje na bljuvanje, često bljuvanje, mučno disanje bili su mienjajući se znakovi u ovom vremenu; lijavicah nije bilo. Bolestnik odgovarao je mirno na pitanja, zadremao je kadikad, no vazda su ga probudjivale boli u tèrbuhu, i on preminu u 5½ sata u večer, pošto je jedan sat prije posèrkao niešto juhe."

Očekivano izviešće sudnoga kemika nije do 28. travnja prispielo, budući da jošte nije dovèršena kemička istraga.

U sgradi ministarstva financijah zapečatila je oblast više sobah, u kojima je baron Bruck stanovao, i popisivanje ostavštine započelo je.

Udovica baronica Bruck ostavila je već mi-

nistarsku palaču i preselila se u privatan stan. Gospoja baronica namierava putovat u inozemstvo.

U Tèrstu su, kao što od onud javljaju, prekjučer u znak tugovanja za pokojnikom, kojega ime bilo je u Tèrstu osobito na dobru glasu, zastave svih u luci nalazećih se brodovah bile spuštene do polovice dèržala i englezki parobrod Sicilian pridružio se je k tomu.

— Dne 25. travnja u 3 sata poslie podne bila je u evangeličkoj cèrkvi pogrebna svetkovina ministra financijah barona Brucka. Velika množina prijateljah i štovateljah preminuvšega, mnogi financijalni notabiliteti i činovnici sakupiše se u cèrkvi. Poslie kratka koralnoga pojenja sliedio je govor, u kojem je g. pastor velike zasluge preminuvšega kao dèržavnika, njegovo plemenito sèrce i bezporočan život pohvalno napomenuo. — Pošto bi zatim blagoslovljeno bilo pokojnikovo tielo, odvezeno bijaše na kolima od gale, za koja je šest konjah zapregnuto bilo, na evangeličko grobje. Sluge kreditskoga i eskomptskoga zavoda, kao i nieka željeznička družtva sačinjavahu na groblju buras. Uzpèrkos velike kiše sakupi se uzduž ulice toliko množina svieta, da je poslie 3. ure jedan oddiel redarstvenih stražah na konju izići morao, da sprovodu prekèrči put u glavnoj ulici.

— Udovica ministra barona Bruka stanovat će na svojem dobru u Hèrvatskoj a medjutim preselila se je u jednu ovdiešnju gostionicu.

Talijanska.

Turin 26. travnja. Brigada savojska obnaroduje oprostno pismo na svoje bojne drugove. Ministar pravosudja izdao je okružnicu na gubernatore i predsiednike sudovah u Lombardiji, a kojoj se izjavlje, da vlada smatra konkordat sklopljeni medju Austrijom i papinskom stolicom kao da nema obvezne sile.

Milan, 26. travnja. Jučer dèržalo je občinsko vieće pèrvu javnu siednicu. U ovdiešnjim listovima upućuju se dobrovoljci na pisarnicu dnevnika „Vanguardia", gdie će dobiti bližjih naputakah.

Firenca 26. travnja. *Kralj je iz svoje privatne škatulje dozvolio 100,000 lirah za gradjenje pročelja stolne cèrkve.*

Napulj 24. travnja. Izviešća iz Palerma javljaju, da su tamo svi poslovi stali. Pošto je 13 buntovnikah u Palermu pogubljeno bilo, uhvatiše buntovnici 26 soldatah i obiesiše ih.

Kažu, da napuljska vojska sastoji iz 160.000 momakah.

Polag viestih iz Napulja od 21. travnja zaiskae je general Salzano podkriepljenjah, da pobije buntovnike, koji su počeli vodit gverilski rat. Jedna iz Palerma proti buntovnicima izišavša kolona morala se je povući opet u grad. Vojska generala Pianelli-a zauzela je novih položajah i više sborovah približilo se području zvanom „Terra di Lavoro."

Velika Britanija i Irska.

London 25. travnja. Reuterovoj pisarnici javljaju pod 24. t. m. iz Beča bèrzojavnim putem: „Pošto je od strane Austrije i Rusije Paris kao najsposobnije miesto za konferencije za uredjenje pitanja tičućih se neutralizovanih kotarah Chablais i Faucigny predložen i ovaj predlog od Prusije odobren, čini se, da će se za cielo konferencija u Parizu sastati. Što se tiče silah imajućih se na njoj zastupati, nema Francuzka ništa proti tomu, ako bi uz osam silah, koje su bečki zaglavni spis podpisale, Švajcarska u jednakoj mieri zastupana bila.

Polag toga sastojala bi konferencija iz sliedećih deset silah: Austrije, Španjolske, Francuzke, Velike Britanije, Portugalije, Prusije, Rusije, Sardinije, Švedske i Švajcarske, koje će svekolike njihovi kod tuilerijah udostovjereni poslanici i običnì opunomoćeni ministri zastupati.

London 28. travnja. U noćasnjoj siednici dolnje kuće priobćio je lord Russel dolnjoj kući, da je car Napoleon izjavio, da bi pomirenje čl. 92. bečkih ugovorah sa 2. člankom turinskoga ugovora imalo sačinjavati predmet konferencije imajuće se dèržati. On (Russell) nemisli, da car Francuzah namierava konferenciji podnieti drugo pitanje; bojat se je, da bi se Francuzka protivila svakom pitanju, koje bi se ticalo razciepljenja Savoje. Jošte se, veli, o tom radi, da li bi se Švajcarska i Piemonteska imale pozvati na ovu konferenciju. Napoleon dèrži, da je moguće, da se ova konferencija sastane, prije nego piemonteski parlamenat potvèrdi turinski ugovor. Na očitovanje britanskoga kabineta, da se neutralizovane provincije nebi imale prije posiesti nego li se sastane ova konferencija, odgovorio je car Francuzah, da je težko to izvesti, jerbo bi se tada reklo, da turinski ugovor nije podpunoma oživotvoren. Lord Russel opaža, da Rusija dieli mnienje Englezke; od ostalih vladah nisu prispiele jošte nikakve viesti.

Turska.

Carigrad 18. travnja. „Journ. de Const." u svaničnom dielu obnarodovao je jedan članak povodom dolazka sèrbske deputacije. On je protivan iskanju ovoga poslanstva. — Omerpaša pozvan je iz zatočenja i predana mu je uprava nad rumelijskom vojskom, jer se porta boji pokreta medju rojom u Bugarskoj. Kapudan paša predložio je da se Omer paša pozove natrag.

Iz Pere pišu 21. travnja „Tr. Ztg." o dogodjaju prijavljenom već bèrzojavnim putem: Na gèrčki veliki petak, popodne medju 4. i 5. urom, išla je litija okolo gèrčke cèrkve svete Marije nalazeće se u ulici od Pere praćena mnogobrojnom množinom svieta. Na jedanput nastane buka i zaori biesna vika za osvetom. Svećenicima, koji su zapitali što je tom dalo povoda, kazalo se, da je nietko „smèrdeća jaja" i „kamenje" na litiju bacio iz jedne od bližnjih kućah. Premda nisu pokazat mogli predmet toga prestupka, ipak je kuća, u kojoj je nieka bogata francuzka udovica stanovala, naznačena bila kao ona, iz koje je ovo huljenje cèrkve proizišlo. Biesneća množina nasèrne na kuću, razbije gatre dolnjih prozorah i stade prietit, da će svakog sliednjeg ubiti, koga u njoj nadju. Kapija i gatre dotle su po sreći uzdèržali odpor, dok su u kući nalazeće se gospoje po stražnjim stubama u bližnju susiednu kuću utekle. No sama kuća bila je savim opustošena, sve pokućstvo razoreno, parketi i tapete razderane i svi predmeti od vrednosti, zajedno sa zalihom gotova novca od 200,000 grošah od prilike razgrabljeni. Francezki poslonoša i gèrčki poslanik otidjoše na lice miesta; pèrvoga su sa njegovom pratnjom izsmiejali i izgèrdili, dočim je posliednji klicanjem pozdravljen bio. Prefekt od Pere, občinsko poglavarstvo i vojničtvo bilo je s početka takodjer izsmijano i samo umierenom postupanju oblasti ima se zahvalit, da se nije kèrv prolila. Došavša posada uzdèržala je istina Gèrke za njihovih uskèrstnih praznikah, da neponove ovih izgredah, no nije ipak uzpèrkos svom oprezu preprieČit mogla, da se za istih neubije devet ljudih.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 27. travnja. Usljed konferencije dne 25. t. m. medju maršalom O'Donellom i Mulley Abbasom dèržane oklonjene su sve težkoće. Marokanci moraju ratnu odštetu još ove godine platiti i odvažili su se to učinit još prije izmaka ovoga roka, jerbo se žele povratiti u Tetuan.

Pariz 28. travnja. Polag današnjega „Moniteura" proizvelo je glasovanje u Savoji a svemu 131.714 glasovah za sdruženje a 233 proti sdruženju.

Mersilja, 28. travnja. Polag viestih iz Rima od 24. zabranjeno je biskupima romanjolskim učestvovat kod dočeka kralja Viktora Emanuela.

Za stogodišnjicu O. And. Kačića prineli su p. n. gg. D. Strešimir, žup. selinski 1 st.; J. Švor, žup. u Bisagu 1 st; Scabroth, c. k. satnik u Nespesu 1 st.; N. k. Celnić, u sv. Ivanu 1 st.; O. Jerolim Hèrvat, vikar samostana u Čakovcu 1 st. Ukupno 5 stot.

U Zagrebu 28. travnja 1860.

Stiepan Novotny, m. p. taj. hist. družtva.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 30. travnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.70
5% Narodnoga zajma	79.70
Narodne banke	859.
Vierovnoga zavoda	187.80
Mienice.	
Augsburg	112.50
London	131.25
Carski cekini	6.23
Srebro	31.25

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2120 (169) 3—1

Konkurs-Kundmachung.

Bei der im Orte Orolik des k. k. Brooder-Gränz-regiments zu errichtenden k. k. Postexpedition wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Die genannte Postexpedition wird sich sowohl mit dem Briefpostdienste, als auch mit der postämtlichen Behandlung kleinerer durch einen Fussboten transportabler Werthsendungen befassen und mit dem Postamte Vinkovce mittelst 4mal wöchentl. Fussbotenposten in Verbindung stehen.

Die Bezüge des k. k. Postexpedienten bestehen in einer Jahresbestallung von Einhundert zwanzig (120) Gulden, einem Amtspauschale jährlicher zwanzig (20) Gulden ö. W. und einer pauschalmässigen Jahresvergütung für die Unterhaltung der oberwähnten Postbotenverbindung zwischen Orolik und Vinkovce, wogegen derselbe eine Dienstkauzien von 200 Gulden ö. W. entweder im Barem gegen 4% Verzinsung oder in mindestens 3% Staatsobligationen zu erlegen hat.

Bewerber um diese gegen Abschluss eines *Dienstvertrages zu verleihenden Postexpedienten-Stelle* haben ihre gehörig gestempelten Gesuche unter dokumentirter Nachweisung ihres Alters, der bisherigen Beschäftigung, der Vermögensverhältnisse, dann der vollen Vertraungswürdigkeit und des Besitzes eines genügende Sicherheit gewährenden Postlokals binnen 4 Wochen von heute an bei der gefertigten Post-Direktion einzubringen und darinn auch anzugeben, welchen Jahresvergütungs-Betrag sie für die Unterhaltung der 4mal wöchentl. Postbothenverbindung nach Winkovce und zurück in Anspruch nehmen, wobei bemerkt wird, dass unter übrigens gleichen Verhältnissen dem mindestforderenden der Vorzug gegeben werden wird.

Die näheren Vertragsbedingnisse können bei der gefertigten Postdirektion und beim k. k. Regiments-Kommando in Winkovce eingesehen werdn.

Agram am 24. April 1860.

K. k. Post-Direction

Klempay.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 9. SVIBNJA 1860. Broj 102.

Carsko-kr. službene
NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Razpis ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i vèrhovnoga sàpoviedničtva vojske od 21. prosinca 1859, kriepostan za svekoliko krunovine, kojim se izdaju pravila o okolišu tvèrdištah iliti miestah utvèrdjenih (Dèrž. zak. lista komad II., br. 10., izdan dne 17. siečnja 1860.)

Usljed previšnje odluke Nj. c. k. apostolskog Veličanstva, od 29. kolovoza 1859. dostavljaju se do obćenitoga znanja niženavedena, previšnjom odlukom od 21. svibnja 1856. odobrena pravila o okolišu tèrdištah iliti miestah utvèrdjenih.

Arkivojvoda Vilem s. r. F. M. L.
Grof Nádasdy s. r. Grof Gołuchowski s. r.

Pravila o okolišu tvèrdištah (miestah utvèrdjenih).

§. I. Gradjevna zabrana glede vanjske ledine.

Zemljište, steruće se pred kojim tvèrdištem (utvèrdjenim miestom), pred kojom tvèrdjavom, tvèrdjavicom, citadellom, bojnicom (baterijom) primorskom, ima, dokud dopire kriepak topomet, prosto biti od svake sgrade, koja bi mogla slabiti i umaljavati silu od topovah, koji su u tvèrdjavi.

Na zemljište ovo ima se u obće udariti zabrana gradjevna, i zove se zemljište takovo: okoliš zabrane dèržavne, iliti okoliš tvèrdišta, okoliš tvèrdjave, okoliš utvèrdbe.

Kod tvèrdištah, koja su izvèržena napadu obsadnomu, za branitelja najvažniji je dio okoliša „napadno zemljište,“ koje se stere neposredno pred tvèrdištem.

Unutar zemljišta toga nesmije se dopustiti gradnja nikakova — „to je okoliš užji“. U onom dielu okoliša obćenitoga, koi je za zemljištem napadnim, mogu se pod stanovitimi uvieti dopustiti gradnje — „to je širji okoliš tvèrdišta.“

Kod tvèrdištah, za koja, da se obladaju iliti pokore, netreba obsade uredne, može se okoliš stegnuti obće na okoliš užji, t. j. na zemljište napadno.

§. II. Dokud se razprostire okoliš užji i širji.

Dokud se razprostire okoliš u obće, i dokud se razprostiru oba mu diela t. j. okoliš užji i širji, — to visi poglavito od toga, kakova je utvèrdba stalna.

Utvèrdbe stalne mogu se u tu svèrhu razrediti, kao što sliedi:

Br. 1. Tvèrdišta i tvèrdjavice osamne, koje su ukriepljene možda jedino izvanjskimi braništi.

Br. 2. Tvèrdišta, kod kojih izvan braništah izvanjskih imade još i braništah prednjih, nego koja, budući neznatno udaljena od tvèrdišta, kriepko se mogu braniti ognjem iz topovah tvèrdjavnih — iz topovah, koji su na glavnom bedemu ili na braništu izvanjskom.

Br. 3. Tvèrdišta vèrste pod br. 1. i 2. pomenute, koja povèrh toga imadu pred sobom na daleko odmaknutih „posebnih braništah prednjih,“ koja su radi daljine sasvime lišena kriepke podpore iz topovah, što ih ima tvèrdjava, i to:

a) na miestih, koja su od osobite važnosti taktično-strategičke;

b) kao „braništa taborska“ na obranu prostora izvan tvèrdjave, namienjenoga za tabor (okol).

Br. 4. Taborišta, kao pod br. 3, samo što se jezgra od tabora, nemože dèržati proti urednomu napadu.

Br. 5. Zamci (Sperrplätze).

Br. 6. Citadelle,

Br. 7. Tvèrdjavice primorske.

Br. 8. Bojnice (batterije) primorske.

(Dalje će sliediti.)

U savezu pod br. 67. Narodnih Novinah t. g. priobćenog izkaza sakupljeni su nadalje u području grada Varaždina za stradajuće žitelje županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke sliedeći milosèrdni prinesci, i to poveljeni cehovi čohaški 10 f., nabijačko-lončarski 5 f., N. N. 10 f., g. Vaclav Wodwářka, c. kr. financijalni savietnik i kot. ravnatelj 2 f., c. kr. financijalno-kotarski povierenici gg. Matija Moczny 1 f., Andrija Kokstein 1 f., Antun Sladović 1 f.; c. kr. finan. kot. perovodje gg. Vaclav Matoušek 50 kr., Antun Dr. Novotný 50 kr.; c. kr. fin. računo-razviditelj g. Ivan Mensl 1 f.; c. kr. finan. oficijali gg. Ferdo pl. Kottas 30 kr., Matija Radoletz 60 kr., Hinko Rabenhaldt 30 kr.; asistenti gg. Franjo pl. Mariašević 30 kr., Arnold Redelstein 30 kr., Ljudevit Traub 1 f.; c. k. sbirni blagajnik g. Gustav Erber 1 f.; predstavnik g. Andrija Friedrich 1 f.; oficijali gg. Antun Mihić 40 kr., Vid Jurković 30 kr., Andrija Knes 40 kr., Maximilijan pl. Hilleprandt 30 kr.; asistent g. Antun Hellmann 20 kr.; c. kr. financijalne straže nadpovierenik g. Dragutin Trampler 1 f.; povierenik g. Franjo Jech 1 f.; c. k. poreznik g. Mirko pl. Forko 1 f.; predstavnik g. Franjo Stražimir 5 kr.; oficijal g. Ivan Breberin 30 kr.; asistent g. Vatroslav Arnold 20 kr.; vieżbenik g. Jakov Smodek 5 kr.; — ukupno 42 f. a. v.

Što sa trećim iznosom od 309 f. 82 kr. a. v. zatim $2\frac{1}{2}$ vagana kukuruze i 1 vagan smiesi ukupno iznaša 315 f. 82 kr. a. v., $2\frac{1}{2}$ vag. kukuruze i 1 vag. smiesi.

Poglavarstvo slob. i kr. grada Varaždina
U Varaždinu dne 26. travnja 1860.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Doknadno doznaje se, da je francuski odbor u Nici sva moguća sredstva upotrebio, da se kod tamošnjega glasovanja postigne pretežna većina glasovah za Francuzku, što mu je i podpunoma za rukom pošlo. Tu su dielili medju prosti narod novce, vino i činili svakojaka obećanja u izobilju. Sve te nepodobštine rukovodio je, vele, tajno francuski konsul Leon Pillet, koi je prije, t. j. pred drugim carstvom bio glumac! Sada ima taj čoviek godišnju platu od 16,000 franakah i kažu, da je opredieljen za prefekta novoga planinskog okružja. Jošte 14. travnja, t. j. dan prije glasovanja primio je gospodin Pillet od jedne bankierske kuće u Nici 25.000 franakah, od kojih je jedan dio zaiskao u drobnu novcu, u komadima od dva i jednoga franka — svatko si lahko mislit može, u koju svèrhu! Naravno je, da se je na takav način postići morao onaj sjajan uspieh. No sada se u Parizu veoma boje, da bi se o ovim sablaznima moglo potanko govorit u sardinskom parlamentu a čini se, da je i grof Cavour u velikoj brigi, da bi se moglo dogodit, da će i nanj oštro navalit u parlamentu zbog ustupa Savoje i Nice. Jedan pariški izviestitelj piše o tom „D. A. Ztgu“:

„Što da učinimo s Garibaldom?“ vele da se je jednom potužio Cavour. „On udara na govorionici kao na bojnom polju, nemareći, kolike sile proti njemu stoje.“ Kažu, da sardinski ministar namierava upotrebit neustavnih sredstvah, da preprieči to nepovoljno pretresanje izpričajući se time, da bi se istim savez s Francuzkom razbiti mogao; no čuje se, da se proti ovoj njegovoj namieri dižu takove preprieke, da se ministar osieća prinudjen kanit je se. Od ovud dobio je gospodin Talleyrand nalog izjaviti grofu Cavouru, da bi odviš živahan pretres u piemontezkom parlamentu u obziru sdruženja Savoje i Nice neugodan bio caru Napoleonu. No kažu, da je to samo učinjeno, da se ministar laglje uzmogne izgovorit, ako bi u istinu upotrebio kakovo silovito sredstvo, da preprieči taj neugodni pretres.“

Sliedeće su najnovije viesti iz Italije:

Viktor Emanuel odvažio se je na predstavu Francuzke, da zasad jošte neprime naslova kralja Italije. Grof Cavour prispeo je dne 23. u Turin. Jedan razpis vlade u Parmi zabranjuje gradjanskim načelnicima podpisivati molbenicah, koje se zbog ustupa Nice upravljene na parlament. U Firenci predao je Niccolini kralju Viktoru Emanuelu svoga „Arnalda da Brescia“ i svoje „Poesie Nazionali“ zajedno s jednom adresom. Iz Jakine javljaju, da je general Lamoricière otišo iz Rima dne 18. u večer, da posieti Perugiu i Pezaro, tamo razgleda vojsku i prouči položej ovih gradovah, koji su tako rekuć postali pograničnim štacijama proti Emiliji i Toskani. Od ovud uputit će se general u Jakin i odsiesti će u vladnoj palači. Kažu, da će se pod njegovim rukovodjenjem početi veličanstvena utvèrdjivanja, kojima hoće da okruži grad. Papinska ratna korveta „Immacolata Concezione“ očekuje se u Jakinu s tovarom od 2000 pušakah, 1,000.000 fišekah i 100.000 škudah.

Jedno u Turin došavše pismo hoće da zna, da se je grof Sirakužki ukèrcao put Livorna; kažu, da vlada ozbiljna razpra u napuljskoj kraljevskoj porodici.

O dogadjajima u Sicilliji donose „Genovezke Novine“ sliedeća iz Napulja od 17. travnja: U Palermi vlada glad. Vojska nije sigurna, budući da na nju udaraju svaku noć. Tri kolone izišle su iz Palerma, jedna pod zapoviedničtvom Svajcara Lary-a, druga pod generalom Cataldom a treća pod pukovnikom Polissy-em. Pèrva uputi se u Bagheriju, gdie su dvie kumpanije lovacah obkoljene bile, koja ih je oslobodila. Druga dodje do Masilmeri-a, sela 12 miljah udaljenoga od Palerma. Treća prodre do Fikarace; no sve tri morale su poslie žestokih bitkah vratit se opet u Palermo. U ovom gradu vlada strašna razjarenost uzpèrkos obsadnom stanju; kažu, da će 13 plemićah ustrieljeno biti. Tri izaslane kolone sažgale su više seoskih dvoracah kod Bagherije i Fikarace. Jedna kraljevska fregata kèrstari po vodama od Ponce; a šest drugih okolo otoka.

Iz inih viestih čine nam se najvažnije sliedeća:

U siednici englezke dolnje kuće odgovorio je lord John Russell na interpelaciju Sheridanovu, da su britanski stanovnici u Siciliji imali dovoljne zaštite; da su, kao što se tvèrdi, za ugušenje bune upotrebljeni bili Austrijanci, sasvim je, veli, nevierojatno. — Kraljica Viktorija podielila je dne 23. Targioni-u, izvanrednom posleniku kralja napuljskoga, oproštnu audienciju i primila je njegovo odazovno pismo.

U Parizu kazano je Veuillotu od strane oblasti, da mu je zabranjeno pisati ma u kojem francuzkom listu, s tim dodatkom, da će se svaki francuski list zabraniti, koi bi primio kakav sastavak od njega. Izvan toga nesmije se, ako bi Francuzku ostavio, nikad više ona-

mo vratit. — U Madritu misle obćenito, da će stvar uhvaćenih princah doći pred senat. Više ustanovah ugovora mira sa Marokom već je pretresano i odobreno — Iz Carigrada od 18. javljaju: kuća razorena i popljačkana po Gèrcima pripadala je udovici francuzkoga tèrgovca Domesa. Gèrčki konsul i nadbiskup, s kèrstom u ruci, badava su nastojali, da uzdèrže biesneću množinu. Vojska je prekasno prispiela, vlastnica i njene kćeri bile su spasene posredstvom lestvicah. — Sultan primio je viest, da podkralj egipatski boluje od bljuvanja kèrvi (vomissement de sang) i da mu je život u pogibelji. — Rezprostranio se glas, da je porta bèrzojavnim putem podielila zapoviest, da se sèrbski knez Miloš svèrgne. Polag kasnijih viestih iz sasvim vierodostojna izvora oprovèrgava se taj glas i proglašuje kao pusta izmiljotina.

O dobitelju glavnoga sgoditka kreditskih srećakah pišu „Wanderer" iz Tèrsta pod 25. t. m. što sliedi:

Poslovica: „Tri put bog pomaže" ovdie se je sjajno posviedočila. Treći put je glavni sgoditak kreditske luterije, t. j. i onaj od 2. travnja pripao Tèrstu. Sretni bio je ovaj put nieki kuhar na jednom Lloydovom parobrodu imenom A. Skorić. On je pred dvie godine dao svojem nećaku iznosak od 130 for. s nalogom, da mu kupi jednu obligaciju grada Tèrsta. No taj mladić potroši prieko 20 forintih od toga novca i nemogaše više točno izvesti nalog svoga ujaka, budući da su tèršćanske srećke skuplje bile. No on pomisli, da će za njegova ujaka, koi neumije ni čitat ni pisat, jednaka biti svaka vèrsta papirah i kupi kreditsku srećku. Ujak spravi srećku i to tako dobro, da već sám nije znao, kamo ju je metnuo. Kad posliednje vrieme sazna od nećaka, da posieduje jednu kreditsku srećku, i da se dobitelj glavnoga sgoditka nije jošte javio, pomisli, da je možebiti njemu sreća bila prijazna i malo da neočaja, kad nije mogo naći ždrieb. Što više, uvieravaju, da je već hotio da se ubije. Poslie duga traženja nadje napokon papir u jednoj staroj čarapi, i u istinu bila je ždrieb, na koju je pao glavni dobitak.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Visokočestni g. pravoslavni arhimandrit Gervasija Petrović izvolio je kao utemeljitelj stupiti u ovdiešnje družtvo čoviečnosti.

Beč, 30. travnja. Polag naredbe ministra unutarnjih poslovah od 26. t. m. obnarodovanoj danas u dèržavozakonskom listu dostojalo je Nj. veličanstvo u interesu svèrsi shodne uprave kraljevine Galicije i Lodomerije s velikim vojvodstvom Krakovskim kao i uzemši u obzir silnu potreboću, da se u dèržavnom kućanstvu odstrani svaki trošak, koi nije opravdan strogom potrebom službe, najvišim ručnim pismom od 22. travnja t. g. naredit da se zemaljske vlade u Krakovu i Černovici ukinu, i administrativno podčine krakovsko upravno područje i vojvodstvo Bukovina, kojeg posliednjega odnošaj kao krunovine carstva Nj. veličanstvo u ostalom želi da se s osobitim zemaljskim zastupničtvom sačuva, namiestničtvu u Lavovu; zatim da se podignu okružne oblasti u Černovici — ukinu okružne oblasti u Vadovicah, Bohniji i Jaslu, — sjedine okružja vadovičko, krakovsko i Bohnijsko u jedno okružje pod imenom „krakovsko okružje" i ukine jaslovsko okružje a njegovi kotari sjedine sa susiednim kotarima t. j. kotari gorlički i biečki sa sandečkim — kotari brzostečki, frištački i jaslovski s tarnovskim — kotari strsizovski s rzeszovskim i kotari krosnovski, zmigrodski i duklanski sa sanočkim okružjem. Budućem predstojniku krakovskog okružja bit će tamošnji magistrat a u poslovima javnoga mira i poredka i tamošnje redarstveno ravnateljstvo podčinjeno. U ostalom daje se krakovskom predstojniku i pravo izdavati pasoše u inozemstvo stanovnicima okružja i bez obzira na nužne slučajeve. Rok, kad se ima ova naredba oživotvorit, oglasit će se doknadno."

Beč 1. svibnja. Danešnje „Bečke Novine" obnarodujú ručnim pismom Nj. veličanstva od 29. pr. m. učinjena naimenovanja od 9 dosmèrtnih i 38 vremenitih izvanrednih dèržavnih viećnikah; medju posliednjima za Hèrvatsku i Slavoniju nalaze se gospodin biskup Stroszmayer i gospodin Ambroz vitez Vranyczany. (Bèrzojavna privatna viest „Agr. Ztg.").

Tèrst, 28. travnja. (Tr. Z.) Povlašćeni sensal gospodin Moisé Liebmann Levi jutros je uapšen.

Talijanska.

Firenca 22. travnja. Kao što se glasa, kralj će, popustivši silnim molbam Firentinacah, svoje bavljenje u Firenci produžit do 30. travnja. Posliednjih danah nastalo je kišovito vrieme, tako da su mnoge svetkovine pod vedrim nebom izostat ili odgodit se morale. Tako nije se sinoć obdèržat mogla noćna po svem svietu glasovita svetkovina u Pizi: La Lumaria. No regatske igre i borbe na Arnu pružale su oku tako živahan prizor, da te je siećalo na slavna vremena pizanske luke. Lov na vepre na dèržavnom dobru S. Rossore kod Pize izbrisan je sbog hèrdjava vremena s programa. Sinoć dao je kralj u dolnjim prestorijama stolnoga dvorca ples, na koi je pozvano bilo prieko 4000 osobah. Kralj je ovoj svetkovini prisutstvovao od 9 satih do ponoći. Jutros je kralj Viktor Emanuel položio temeljni kamen za pročelje stolne cèrkve. Umotvoru Bruneleschievom i jednom od najliepših hramovah kèršćanstva time je osiguran dovèršetak. Početkom prošaste godine sastavilo se je pod pokroviteljstvom nadvojvode Ferdinanda družtvo za gradjenje stolne cèrkve i podpisivanja od malo danah dovoljna su bila, pokriti troškove za gradjenje od više godinah. Jedan ovdje prebivajući Englez, Mr. Slovane, podpisao je samo za svoju osobu prieko 20,000 talirah. Dan 27. travnja dodje, i družtvo se razidje. Princ Carignan stoji na čelu novoga predstojničtva.— Danas popodne dat će kralj varoši u starohistoričnoj dvorani petstotorice, u palači gospode (palazzo della Signoria) koncert. U večer bit će korso kod luči od bakaljah. — Kralj je ovdie podielio do 80 redovah i dao je tragičnom piesniku G. B. Niccolini-u i markezu Ginu Capponi-u veliki kèrst gradjanskoga reda savojskoga. Tako kao što je dolazak namiestnikov sa posliedicu imao obćenito pomilovanje svih političkih prestupnikah, tako su dolazak kraljev svetkovali ukinutjem omèrzloga zakona o sumnji i pomilovanjem mnogih osobah, koje su zbog manjih zločinstvah osudjene bile. — Pèrvih danah sastavilo se je ovdie družtvo za sabiranje prinesakah za Sicilijance. General Ulloa, deputirac Mellenchini i drugi pretierani liberalci stoje na čelu. Govori se, da će se sakupiti i jedan dobrovoljački sbor. — Pruski ministar-rezident, poslenički savietnik Raiment, ostavio je danas Firencu, da otidje u Berlin. Ovdiešnje pruske podložnike zastupat će odsele pruski poslanik u Turinu.

Bolonja 26. travnja. Ministar Mamiani i Cassinis vratili su se u Turin.

Turin 27. travnja. U jučerašnjoj siednici senatskoj zaište Gallina, da se uvedenje kaznenoga zakonika neodobrenoga jošte po parlamentu odgodi u provincijama Emilije. Grof Cavour reče, da će na to odgovorit u dojdućoj siednici.

Švajcarska.

Berna 27. travnja. Tvèrde, da je Francuzka Švajcarskoj ponudila 50.000 franakah kao naknadu za sievernu Savojsku, no savezno viećе odbilo je, vele, kriepko ovu ponudu.

Francuzka.

Pariz, 27. travnja. Veliki knez Nikola očekuje se ovdie u početku dojdućega mieseca.

Polag viestih iz Lisabone umro je vojvoda od Terceire.

Španjolska.

Prigodom najnovijih dogadjajah u Španjolskoj uhvaćeni i ustrieljeni Tristany nije po glasu Constitutionela pravi, budući da pokojni karlistički četovodja dan danas mirno živi u Parizu. Onaj, koi je u Španjolskoj bio uhvaćen, sove se Rafael Tristany, i po glasu jednoga madritskoga dopisa, sin je onoga, koi u Parizu živi. Otac i sin ozloglasili su se u mieseců svibnju godine 1855., kao i u godinama 1848. i 1849. u Katalonji Kao što madritski dopisnik lista „Indépendance" javlja, imenovao je Ortega samo jednoga sukrivca, veoma visoku osobu, „koja mu je u slučaju, ako mu nebi poduzetje za rukom pošlo, obećala sigurnost života." Isti dopisnik hoće da zna, da je madritska vlada već više danah znala za pribitnost pretendenta, kao i njegova brata u kući gospodina Grandelle; sve je, vele, već za bieg pripravljeno bilo i jedan parobrod bèrstario je okolo San Karlosa, kad se je zapienja izvela.

Iskaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je tečkom mieseca ožujka 1860 primak	324.036 f. 14 k.
u mieseca travnja	122,445 „ 43 „
Ukupno . .	446,481 „ 57 „
Usuprot pako bio je koncem ožujka izdatak . 311,262 f. 89 k.	
u mieseca travnja 112,599 „ 63 „	
Ukupno . .	423,862 f. 52 k.
Ostaje gotovine koncem travnja 1860.	22,619 f. 5 k.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2621-860 (167) 3—2.

Obznana.

Dne 24. travnja t. g. obdèržavat se imajući godišnji Varaždinsko-Jurjevski sajam odgadja se radi kišovitoga vremena, te će se naknadno dne 10. svibnja 1860. obdèržavati, što se ovime do obćeg znanja stavlja.

Dano iz poglavarstvenе siednice u Varaždinu 23. travnja 1860. dèržane.

Gradski predstojnik Vinković.

Nr. 3593-743 (163) 3—1

Avviso di Concorso

Si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione presso l' Espositura portuale sanitaria in Valle San Pietro d' Arba nella Dalmazia cui va congiunto il soldo di annui fiorini cento ottantanove nonchè l' indenizzo di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (f. 25.20.)

Chiunque intende aspirarvi presenterà entro tutto il 15 del p. v. maggio a questo Governo Centrale marittimo la documentata sua istanza comprovando la sua età, l' illibata sua condotta morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro funzionario portuale sanitario nel litorale Dalmato.

Trieste li 11 Aprile 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 3. SVIBNJA 1860. Broj 103.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i prasnike na četvertom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v., i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apost. vel. dostojalo je s obzirom na najviši patent od 5. ožujka t. g. najmilostivije naimenovat nažіvotnim izvanrednim dèržavnim viećnicima: tajnoga viećnika stožernika i kneza-nadbiskupa bečkoga Otmara viteza Rauschera; tajnoga viećnika i komornika Ivana Adolfa kneza Schwarzenberga; generala topničtva Franju kneza Liechtensteina; taj. vieć. i kom. Vinc. Karla kneza Auersperga; taj. vieć. i kom. Fr. grofa Hartiga; taj. vieć. i kom., gener. konjaničtva Fr. grofa Hallera de Hallerkeö-a; taj. vieć. i kom. Jurja grofa Appenyi-a; taj. vieć. i podmaršala grofa Degenfeld-Schönburga i taj. vieć. i podmaršala Josipa barona Sokcsevitsa.

Nadalje naimenovani su najmilostivije od Nj. c. k. apost. vel. s obzirom na carsku naredbu od 5. ožujka t. g. §. 1 vremenitim izvanrednim dèržavnim viećnicima:

Za Ugarsku: Ivan grof Barkoczy; Iosip baron Eötvös, podpredsiednik ugarske akademije znanostih; Nikola baron Vay; Juraj pl. Majlath (ml.); Pavao Somsich; Evgenij Toperczer, gradjan. čeonik velikovaradinski.

Za kraljevinu Česku: Henrik Jaroslav grof Clam-Martinitz, tajni viećnik i komornik; Albert grof Nostitz-Rienek; August Gustav Trenkler, predsiednik tèrgovačke i obèrtničke komore u Reihenbergu.

Za lombardezko-mletačku kraljevinu na predlog provincijalnih kongregacijah i sredinske kongregacije: Filip grof Nani-Mocenigo, komornik i poklisar provincijalne kongregacije u Mletcima; baron Akile Zigno poklisar sredinske kongregacije.

Za kraljevinu Dalmaciju: Franjo konte Borelli, predsiednik gospodarskoga družtva u Zadru.

Za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju: Josip Juraj Strossmayer, biskup djakovački, tajni viećnik; Ambroz Vraniczany vitez Dobrinović.

Za kraljevine Galiciju i Lodomeriju s velikim vojvodstvom Krakovskim: Mauricij vitez Kraiński; Stanislav vitez Starowiejski-Biberstein; Dr. Theodor Paleński, zemaljski odvietnik.

Za nadvojvodstvo Austriju pod Ensom: Josip knez Colloredo-Mannsfeld, komornik; Rudolf baron Erggelet;

Za nadvojvodstvo Austriju nad Ensom: Franjo grof St. Julien.

Za vojvodstvo Salcburg: Dr. Albert Eder, opat benediktinskoga samostana svetoga Petra.

Za vojvodstvo Štajersku: Franjo pl. Mayer, posiednik majdanah od željeza i željez. ugljevja u Leobenu.

Za vojvodstvo Korušku: Franjo Pavao baron Herbert, ravnatelj družtva za industriju i obèrte.

Za vojvodstvo Kranjsku: Antun grof Auersperg.

Za vojvodstvo Bukovinu: Nikola baron Petrinó.

Za veliku kneževinu Erdeljsku: Andrija baron Šaguna, gèrčko-nesjedinjeni episkop u Sibinju, tajni viećnik; Nikola grof Bánffy, tajni viećnik i komornik; Karl Maager, predsiednik tèrgovačke i obèrtničke komore u Brašovu.

Za markgrofiju Moravsku: Juraj grof Stockau; Filip Schoeller, posiedatelj tvornicah.

Za vojvodstvo Šleziju: Dr. Fr. Hein, podčeonik grada Opave.

Za okneženu grofiju Tirol: Leopold grof Wolkenstein-Trostburg, komornik; Franjo Kofler predsiednik tèrgovačke i obèrtničke komore u Bocenu.

Za Vorarlberg: Fidel Wohlwend, čeonik u Feldkirchenu.

Za markgrofiju Istriju i okneženu grofiju Goricu i Gradišku: Vilim grof Pace, čeonik u Topoljani.

Za dèržavoneposredni grad Tèrst i njegovo područje: Konst. baron Reyer.

Za sèrbsku Vojvodovinu i tamiški Banat: Ivan baron Nikolics; Alexander Mocsónyi.

Raspis ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 21. prosinca 1859, kojim se izdaju pravila o okolišu tvèrdištah ili miestah utvèrdjenih. (Nadalje.)

§. III. Medja okolišu u obće, i užjemu okolišu napose.

K br. 1. Kod tvèrdištah i osamnih tvèrdjavicah ide obćeniti širji okoliš do na 600°, a užji do na 300°, računajući od skrajnjih promoljenih ugalah na grebenu od podgradja (Glacis).

K br. 2. Tvèrdišta, kod kojih osim braništah izvanjskih imade i braništah prednjih, nego koja se, budući neznatno udaljena od tvèrdišta, kriepko mogu braniti ognjem iz topovah tvèrdjavnih, dobivaju za širji okoliš 600°, a za užji 300°, pri čem se medjutim skrajnji promoljeni ugli na grebenu podgradja od prednjih braništah, kao spadajućih k glavnoma pâsu, imadu smatrati kao odlučni.

K br. 3. Kod tvèrdištah vèrste 1. i 2. s daleko odmaknutimi posebnimi braništi prednjimi valja razlikovati:

okoliš tvèrdišta,

okoliš posebnih prednjih braništah.

Okoliš tvèrdišta ima se naposе, kao što je rečeno pri br. 1. i 2., smatrati i ustanoviti.

Posebna prednja braništa, koja su od osobite važnosti — vèrsta a) — imadu se kao samostalne tvèrdjavice smatrati kò što je rečeno pod br. 1.

Braništa taborska — vèrste b) — treba da podpuno gospoduju nesamo nad zemljištem, koje pred njimi i posred njih, nego i nad onim, koje je za njimi.

S toga će obćeniti okoliš imat razprostirat se s preda i s obie strane (s desna i s lieva) takodjer na 600°, a užji isto tako s preda i s obie strane na 300°.

Od ostraga nemože se izvesti uredan napad; s toga na strani ovoj sudaraju se okoliš širji i nižji: i za to uzima se okoliš na 300°.

K br. 4. Okoliš takovoga miesta, koje nije kadro odoljivati urednomu napadu, ustanovljuje se na 300°. Sudaraju se t. j. okoliši: užji i širji.

Okoliš braništah taborskih bit će spreda, s obie strane i od straga, kao što je to ustanovljeno pod br. 3., pravilom i ovdie.

K br. 5. Kod zamakah ima se okoliš ustanoviti kao kod samostalnih tvèrdjavicah pod br. 1.

K br. 6. Kod citadellah valja razlikovati:

Okoliš prema izvanjskoj ledini, okoliš prema strani gradskoj.

Onaj ima se ustanoviti kao kod samostalnih tvèrdjavicah pod br. 1.

Ovaj pako uzima se samo po puškometu na 200°.

K br. 7. Tvèrdjavice primorske izvèržene su urednomu napadu, ili samo napadu silovitomu (coup de main).

U pèrvom slučaju ustanovljuje se okoliš kao kod tvèrdjavicah samostalnih pod br 1.

U drugom slučaju sudaraju se okoliš užji i širji. Širi se okoliš na 300°.

K br. 8. Bojnice (baterije) primorske nisu izvèržene napadu urednomu; stoga iznosi okoliš i ovdie samo 300°.

Sa strane morske treba da je sve prosto i otvoreno topovom tvèrdjavicah primorskih i baterijam iliti bojnicam (br. 7. i 8.), za da se bez zaprieke mogu pucati i dielati na sve strane, koje više od položaja njihova.

§. IV. Kada se užji okoliš može stegnuti.

Da se užji okoliš stegne, može povoda dati tomu osobit oblik zemljišta.

Zemljišta t. j., koja su takova položaja, da upravni hitac nemože nikako do njih, mogu se odciepiti od okoliša užjega i uvèrstiti u okoliš širji.

§. V. Stezanje okoliša u slučajevih osobitih.

a) Kod zamakah (Sperrplätze) (br. 5).

Zamci u Velegorju pristupni su često sa niekojih samo stranah, a sa svih ostalih okruženi su često neprohodnimi gorami.

U takovu slučaju imadu samo strane, koje su pristupne, biti proste od svake gradnje; navlastito valja gledati na to, da topovom, koji gudjaju i šibaju kakov tiesnac, nebude u tom pravcu nikakove zapreke.

b) Kod citadellah (br. 6).

Kod citadellah, koje su sagradjene za obranu javnoga mira i sigurnosti u gradovih i koje po tom nisu izvèržene urednomu napadu, može se zabrana gradjevna stegnuti na to, da nebude dopušteno graditi nikakove sgrade, koja bi nad citadellom gospodovala, ili koja bi joj odveć blizu bile.

Budući da se u tom obziru nedadu ustanoviti obćenito valjana načela, zato se za svaku takovu citadellu imade učiniti predlog osobit.

c) Kod tvèrdjavicah primorskih (br. 7).

Ovdie je često isto onako, kao što je kod zamakah u velegorju, i s toga se tad valja vladati, kao što je rečeno pri br. 5. a).

d) To isto valja i za bojnice (batterije) primorske.

§. VI. Pronalaženje okoliša.

Po pravilih ovdie propisanih pronalazi okoliš vojnička vlast, kojoj je to naloženo; prenošenje pako i obilježivanje okoliša na zemljište, pošto stigne potvèrda, biva u suglasju s vlastmi političkimi. (Dalje će sliediti.)

Br. 707 (171) 2—1

Oglas

Kod šestoga žrebanja zemljorasteretnih zadužnicah za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju, koje je bilo dne 30 travnja 1860, izvučeni su sliedeći brojevi i to:

Obligacije s kuponima.

po 100 fr. br 1177, 1474, 1252, 3119, 4296, 5307, 5441. po 500 fr. br. 61, 125, 598, 729, 1056, 1244. po 1000 fr. br. 554, 993, 1136, 1337, 1498, 1638, 2746, 2983. po 5000 fr. br. 26, 274.

Obligacije litt. A.

Br. 346. po 80 f., br. 1131 po 140 fr. br. 2266 po 160 fr. br. 2572 po 35,000 fr. napokon obligacija s kuponima br. 862 po 10,000 fr., no ova posliednja samo s dionim

iznoskom po 2920 for. čim je žrebovna svota opredieljena za šesto žrebanje izcèrpljena.

Predstojeće obligacije izplatit će se u gotovu s izvučenim i za to u austrijanskoj vrednoti pripadajućim glavničnim iznoscima za 6 miesecih računajući od dana žrebanja kod c. k. zemljorazteretne zaklade pienesnice u Zagrebu pod obdèržavanjem propisah obstojećih u tom obziru, koja će pienesnica ujedno za neizvučeni deo kuponah obligacije br. 362 po 10,000 fr. izdati odgovarajuće nove zadužnice.

Unutar posliednja 3 mieseca pred odkupnim rokom eskomptirat će izvučene zadužnice i c. k. aust. povlaštena narodna banka.

U ostalom su kod pèrvoga žrebanja dèržanoga dne 31. listopada 1857 medju drugima zadužnice s kuponima br. 1063, 1151, 2034, 2754, 2929, i 5127 po 100 for., kod 2. žrebanja dne 30. travnja 1858 zadužnice br. 354 i 429 po 50 for., br. 418, 623, 632, 1431, 1616, 1717, 2817, 3475, 4959, 5179, 5399, 5549 i 5724 po 100 for., br. 113 i 207 po 500 for., br. 10,589, 1541, 2071 i 2499 po 1000 for.;

Kod 3. žrebanja dne 30. listopada 1858 zadužnice br. 561, 1504, 2533, 2826, 4440, 4462, 5092, i 5407 po 100 for., br. 177, 391, 624, 1028, i 1145 po 500 for., br. 73, 1176, 1204, 1803, i 2063 po 1000 for., zatim Litt. A. obligacije br. 929 po 3460 fr., br. 1589 po 240 fr. ova posliednja samo s dionim iznoskom po 10 fr.;

Kod 4. žrebanja dne 30. travnja 1859 zadužnice br. 307 i 479 po 50 for., br. 361, 1019, 1042, 1061, 1524, 1879, 1908, 2303, 2353, 2709, 4282, 4514, 5013, 5501, 5686, i 6097 po 100 fr., br. 839 i 1182 po 500 fr., br. 7, 1284, 1545, 2104 i 2409 po 1000 for. izvučene i mogu se već izplatit, no dotični glavnički iznosci nisu dosad kod c. k. zemljorazteretne zaklade pienesnice u Zagrebu jošte dignuti.

Posliednje se s dodatkom i opomenom stavlja do občega znanja, da od dana dospielosti gore navedenih zadužnicah prestaje pravo na okamaćenje, no ako bi se ipak kuponi od ovih izvučenih i izplatljivih obligacije po c. k. austr. povl. narodnoj banki izplatili bili, da će se dignuti kamatni iznosci u svoje vrieme od glavnice odbiti.

Od c. k. ravnateljstva zaklade za razterećenje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 30. travnja 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 30. travnja. U novinama „Ost-deutsche Post, Morgenpost i Vorstadtzeitung“ obnarodnje danas zastupnik gospodina direktora Richtera sliedeće pismo izdano na suprugu posliednjega: „Gospoji moliteljici time se potvèrdjuje, da njezin kod ovoga c. k. zemaljskoga suda napšeni suprug, gospodin Franjo Richter, nije pokusio ni ubit se ni uteći. Od c. k. zemaljskoga suda u kaznenim stvarima. Beč 29. travnja 1860. Karl Halmschlager s. r. c. k. oficial zemaljskoga suda.“ Time se oprovèrgava glas napomenuti u više listovah kao da je Richter pokusio uteći.

Iz Gradca, 29. travnja, javlja „Grazer Tagespost“: Preksinoć bila je na našem kolodvoru po policiji uspšena jedna iz Beča na jug putujuća gospodja i njena imovina uzapćena.“

Sèrbija.

„Sèrb. Dnevnik“ donosi sliedeće dopise iz Beograda:

Beograd, 20. travnja. Godine 1844. izišao je gradjanski zakonik za kneževinu Sèrbiju, a zakonika kriminalnoga nismo imali. Stranci su nam predbacivali, da su postojavše kod nas uredbe u obziru kriminalnom bile zakoni drakonski. To su nam predbacivali s punim pravom. Knez Miloš doživio je, da izda kriminalni zakonik, koi sadašnjem vremenu bolje odgovara. Novi zakonik kriminalni stupa u život 15. svibnja o. g.

Beograd, 22. travnja. Ovih danah dobismo glas s Drine, kako su naši susiedi Bošnjaci odustali, da se proti nama oružaju; kako su poručili našim tèrgovcima, da mogu sa svojim pasošima u Bosnu dolaziti i tamo svoje tèrgovačke poslove obèrtati; pa još što čusmo, kako se Bošnjaci boje, što je iz Sèrbije otišla deputacija u Carigrad. Mi ovdie, koji od dužega vremena susiede naše poznajemo, naviknuti smo, da nam oni priete. Ima već 40 godinah, kako Bošnjaci vele, da će u Sèrbiju hrupiti, ali je to ostalo pri prietnji. Lane, kako je knez Miloš u Sèrbiju došao, odmah su se Bošnjaci počeli oružati, vojsku na Drini postavljati i prietiti. Knez Miloš, poznavajući dobro susiede naše, nije ni jednoga vojnika postavio, da na Bošnjake na Drini sakupljene motri. Šta više, susiedi naši lani zauzevši posicije proti nama i neimajući hrane, upitaju, bi li mogli hrane dobiti u Sèrbiji, i knez Miloš odgovori, da slobodno hranu u Sèrbiji kupuju, samo neka gotovim novcem plate. — Smiešno je to, da onaj, koi hoće kakovu zemlju da zavojšti, ište iz te neprijateljske zemlje hrane, da svoju vojsku hrani. Ovo nebiva nigdie; ali to kod naših susiedah može biti. Sada kad bi ih tko zapitao, što su se lani, pa i ove godine oružali, što su Sèrbiji prietili, što su tèrgovini izmedju svoje zemlje i Sèrbije smetnje činili, neznam, što bi odgovorili. Da su na miru siedili, koliko bi novacah zaštedili, sirotinju i onako do krajnosti ucviljenu raju na prevožaj potrebnih vojski stvarih nagonili? Da li će se susiedi naši jedanput pameti naučiti i početi gledati, da sirotinji, koja bieži u strane zemlje, pravo učine! To mi iskreno želimo našim susiedima kao pravi njihovi prijatelji.

Ljudmila.

Preveo L. V—nin.

(Nadalje.)

„To je sve liepo i dobro“, odvrati mati, „ali draga kćerko, ti moraš znati, da je Pravoljubić najbogatiji mladić u cieloj okolici. Njegov otac kneževski nadšumar, čoviek je inače poštena i dobar, ali on pazi blago, pa jednom stranom i mora. On kao takav neće dopustit, da mu se sin oženi sa dievojkom siromašna roda i neznatna koliena. Pravdoljubić će morat kao jedini baštinik svojim sestram njihove dielove izplatiti, a k tomu se hoće novacah. Meni se čini prosudiv sve ukupno, da na toj stazi necvatu tebi ruže; nepreostaje ti ino, već se njega, ako i sa razcviljenim sèrdcem, za uvieke odreći. —

„Mučan je to posao, majko moja“, doda Ljudmila, a težak uzdah odvali joj se sa pèrsiuh.

„Uzdaj se u Boga“, reče na to starica, „onaj, koi zahtieva ovu žèrtvu od tebe, neće ti jamačno uztegnuti pomoći svoje. Slušaj moj saviet pa se odreci Pravoljubića; izbiegaj ga, gdie najviše možeš; to je jedini spas. Znam ja dobro, da će te to žèrtve i boli stajati, ali od dvih nevoljah neka čoviek uviek manju izabere. Sastanci vaši mogli bi veoma za te pogibeljnimi postati. Ti za sada nemaš nade, da ćeš biti njegovom vierenicom, a kakova bol ciepat će ti sèrce, kad budeš prisiljena gledat, gdie on drugoj ruku pruža. Taj slučaj mogao bi ti život otrovati, tvom biću smèrtnu ranu zadat. — No sve jošte ovo, što ti napomenuh, nemože se sravniti s onim cèrvom, koi bi ti za čitav život sviest grizo, koi bi te najnesretnijom pod nebom stvorio; — misao na izgubljenu nevinost i dievojačku čistoću proganjala bi te poput sèrdah tečajem kukavna života tvoga. Ovakovo poznanstvo bez nade na bračnu vezu nesamo što je sramotno, već i vèrlo pogibeljno, te nemože podnipošto dobrim plodom uroditi.— Ali neću, neću više da govorim, misao sama mori me; — o Ljudmilo, mila kćerko, slušaj glas ljubeće majke; nemoj ga čekati, ugiblji mu se! Obećaj mi sada, da ćeš ga izbiegavati, obreci sada majci svojoj, koja te toli žestoko ljubi. Zaklinjem te dietinskom ljubavju, izpuni ovu jedinu molbu. A u znak privoljenja podaj mi tvoju desnicu. Hoćeš li Ljudmilo?“

„Hoću“ odvrati dievojka, dočim težko uzdahnu, a nježna ručica dèrhtaše u materinoj.

„Ali to još nije dosta“, nastavi zabrinuta starica, „ja jošte više zahtievam, — dakako za tvoje dobro — a ova druga prošnja zadat će ti više jadah, to se nadam. Nikada nebi ni spomenula, što sada govorim, da ikakvu nadu imadem, da ćeš postati suprugom Pravoljubića, nu ovako, — poslušaj, što ti sada velim: Okani se rečenoga mladića posve, izbij si iz glave svaku i nesietnu misao na njega, ako hoćeš ostale dane života mirno sprovesti. Što ti koristi, ako budeš samo mišlju u njem živila, vehnuti ćeš kao poparena sunčanom žegom ružica; nestat će ti svega veselja, što upravo mladost riesi, — podkopat ćeš sama sebi cviet života. A osim toga možeš misleć na njega uzgojiti u sebi griešna poželjenja, kojih bi se morala stiditi pred svietom, a koja su Bogu odurna i prezirna. Čuvaj, mila kćerko, sèrce čisto i neokaljano, pa ćeš se uživati onoga blaženstva, koje kušaju samo ljudi kriepostni i bogoljubni Obećaj mi, Ljudmilo, ovdie pred slikom one, koja treba da bude uzor čistoće i dievičanske nèvinosti, pred slikom blaž. vazda dievice Marije, da ćeš čuvat sèrce čisto i nevino.“

„Hoću“, odgovori odvažno dievojka, dočim majci ruku pruži. „Svečano ovdie obećajem, da neće nikakva griešna čut moje sèrce okaljati.“

„Amen“ doda nježno starica, ogèrliv krasnu kćerku, „ostaj vierna svom obećanju. Jeste činim te pozornu, da imadeš uviek Boga pred očima, a napose u kakvoj napasti. Pouzdaj mu se dietinskom ljubavju, obći š njime, vieruj mi da će ti on bogato sva svietovna veselja nadoknaditi. Ako mu budeš čistim sèrcem, mirnom sviesti služila, skèrbit će se i on poput brižljiva otca za tvoje dobro, te možebiti dati supruga, s kojim budeš ostale dane života sretno i zadovoljno bavila.“

„O mila kćerko“, nastavi starica, a u oku zasja joj biser-suza, „kolike pogibelji jošte priete tvojoj nevinosti! koliki će ti zasiedati, vrebati, kako da te u propast sunovrate. Neće biti svi ovdie smierni i uljudni kao Pravoljubić. Oni će ti se najprije ulagivati, laskati, tvoju liepotu u zviezde kovat, dosietljivimi pripoviedkami i šalami nevinost i čistoću izmiehavati, stid — to neprocienjeno blago dievojke — ustraniti, te ovakovim načinom na rub jaza privesti. Bieži s toga takove ljude, bieži ih više nego otrovnu guju! Ako ti se koi usudi u oči šte takova reći, a ti ga okori dievičanskim ponosom, ili bolje pokaži mu svoj prezir u najvišjem stupnju. Vieruj mi ovakovi griešnici neće moći nevinosti u oči pogledati, oni će uzmaći pred njom, kao noćna sova pred žarkim suncem. Angjeo božji, čuvar osobito nevinosti, neda mu moć; nu zato pazi da toga angjela nikada neodvratiš od sebe ikakvim griehom.“

Ovim načinom podučavaše ova pobožna majka svoju jedinicu. Kada svèrši, zagèrli još jedanput dievojčicu, pa baciv se na koliena pred slikom svoje bogorodice preporuče se obe mogućoj zaštiti nebeske kraljice. Nakon toga zapute se kući obe vesele, a osobito Ljudmila posve utiešena i spokojena u sèrcu.

Kad je Ljudmila drugoga jutra po vodu išla, razmišljavaše rieči majke svoje, što ih jučer reče, pa nadje da su gola istina. Zdrav njezin um shvati propast, štono joj pred nogami zievaše, te s toga odluči ozbiljno jedino razum sliediti, a sve požude sèrca u korienu ugušiti. A da to laglje izpuni, baci se na koliena pred slikom, te podignuv oči k svetoj bogorodici moljaše: Otče nebeski! Ti rado slušaš uzdahe i molitve tvoje diece, usliši i mene, koja evo tebi za pomoć vapim. Tvoja svemoguća volja učini, da moja pèrva želja neurodi željenim plodom; primi ju dakle ti kao pèrvu žèrtvu, koju ti ucviljeno sèrce moje u svoj smiernosti prikazuje. Isuse, ljubezni spasitelju, kog ovdie u slici malena dieteta gledam, a koi ipak nebom i zemljom vladaš, ob desnu otca siediš, molim te izpuni ono svoje obećanje, i nada mnom: „Što god otca u imenu mojem molili budete, dati će vam.“ Ti majko presveta i neoskvèrnuta dievico, koja uz prestol svoga ljubeznoga sina stojiš, moli za me, da ovdie čisto i kriepostno živim, da tamo viečnoga blaženstva se uživam. Moli, da se i na meni obistine rieči božanskoga tvoga sina: „Blaženi čista sèrca, jer će oni Boga vidieti.“

(Dalje će sliediti.)

Beograd, 22. travnja. Kod nas je najnovije to, da su „Sèrbske Novine“ opet dobile nova urednika, ali sada, kako se nadamo, čovieka, koi svoj poziv dobro zna i koi će ga umieti i moći i izvèršiti. Dosadašnji urednik g. Stojan Bošnjaković stavljen je pod sud, a za urednika je „postavljen“ g. Milan Milićević, činovnik u kneževskoj kancelariji. Nadamo se, da će sada iz „Sèrbskih Novinah“ za uviek izčeznuti ona pristranost i gèrdjenje svega, što niekojim i niekojim ljudma nije po ćudi. Pèrvom prilikom više o ovome. — Inače kod nas ništa nema novo.

Talijanska.

Bosonogi monaci u Toskani upravili su sliedeću adresu na kralja Viktora Emanuela II.: „Svietla kruno! Dvie slavne obitelji, jedna kraljevske kèrvi, druga uboga proizhoda, pozvane su bile od providnosti malone u isto doba da budu plodonosne klice i dragociene nade velike budućnosti zemlje: plemenita kuća savojska i priprosta družba siromašnoga bosonoge asiskoga. Ona se lati mača, no izabra kèrst za svoj gèrb; ova je nosila kèrst, no medju svoje sinove primala je vojnike i izobražavala je u svojoj oskudnoj školi vodje junačkih kèrstonosnih vojnah. Ona se protivila četama barbarah, da nepoplave vaskoliki poluotok; ova ublažavala je plemenitom riečju ljubavi bratinsku razpru i nastojala, da knezove i narode sjedini u složni savez i mirovni natiečaj na korist domovine. Ona, hrabra i velesèrdna, ostala je jedino oružje Italije, dočim je Italija većom stranom vojevala za tudje gospodare; ova, strogi zapt s obrazovanjem sjedinjajući, činila je jošte, uspèrkos obćem izopačenju, oriti svetu rieč o slobodi u vremenu, kad je njena zviezda na najudaljenijem obzoru zalazila.

Zato, svietla kruno, vladaju još dan danas medju jednom i drugom od ovih obiteljih prijazni odnošaji, koji su od niekada medju njima obstojali; jerbo kao što je niekoč Franjo jednoj kneginji kuće savojske povierio svoju dragocienu ostavštinu tako je više sinovah ove izabrane obitelji s pretežnom sklonostju spojilo skromne znakove ubogog reda toga s kraljevskim gèrbom, kao živuće znamenje ovoga našega usrećujućega vremena, u kojem su narodi talijanski najliepšu talijansku krunu položili na podnožje Vašega slavnoga prestola, dočim ste nasuprot Vi znakove kraljevske odložili, da kao vojnik bojak bijete za Italiju.

Sa svom svojom prastarom podanostju pridružuju se dakle Vama ubogi učenici Franje; oni Vam predaju kao zalog ljubavi svećeničko bogoslužеnje u pèrvom hramu hrabroga Turina, gdie su se Vaši otcevi Bogu molili, i gdie i Vi često zahvaljujete providnosti, koja Vam je najslavnije žezlo Evrope dala u ruku, i oni štuju i blagoslivljaju Vas, i pozdravljaju Vas, kad stupate na ovo starinsko zemljište Hetrurije, gdie je njihov patrijar nastupio božansko zvanje, kao junačkoga dovèršitelja plemenitoga diela, kojemu su Franjevci svih vremenah s najtoplijom ljubavju pružali ruku.“

Podpisani su sliedeći otcevi: Gvardijan Gianelli, bivši provincijal Viviani, lektor i jubilat Benedetti, filozofije profesor Ferrini, teologije profesor Buselli, teologije profesor Cardini, profesor retorike Paiotti, glavni predikator Raggianti, glavni lektor filozofije Baroni, bojni predikator Pellegrini i otcevi Musetti i Bracciai.

Turin 27. travnja. Polag „Armonie“ podielio je L. Napoleon kralju Viktoru Emanuelu zamoljeno dopuštenje ići u Bolonju. On će tamo prispieti 30. t. m. Kažu, da će ratni ministar sutra otići onamo, da mu na podpis predloži niekoliko dekretah. Polag liste „Corriere d' Emilia“ moralo se je kraljevo putovanje odgoditi zbog hèrdjava vremena; on će stopram 2. svibnja doći u Bolonju.

Sardinska vlada kupila je u Englezkoj 300 konjah.

Milan 26. travnja. Jučer je ovdiešnje obćinsko vieće dèržalo pèrvu javnu siednicu.

Turin, 28. travnja. Nacèrt zakona o tom, da se odgodi uvedenje novih sardinskih zakonskih knjigah u emilijanskim pokrajinama primljen je od senata. Gubernator od Emilije, Depretis, podneo je svoju ostavku. Odlazak Francuzah prieko Mont-Cenisa prekinut je zbog velikoga sniega.

Turin 29. travnja. „Unione“ javlja da je Garibaldi svoj mandat kao sučlan parlamenta za Nicu vratio. Grof Cavour posietio je pomorske zavode u Speciji i Genovi i kazao je tom prigodom, da će pomorstvo skoro postići onu jakost i važnost, koje mu pripada po sadanjim okolnostima Italije.

Belgija.

Iz Bruselja pišu „K. Ztg“: Vi ćete se po svoj prilici siećati, kako se je mnogima nevierojatna činila viest, kad su Kolonjske novine tečajem godine 1857. govorile o redatim topovima. Onda su se mnogi smiešili ovom iznašastju, i pripisivali su ga pohoti cara Napoleona za poboljšavanjem topništva, kad je on ove nove topove dèržao važnima. Nedèržimo za suvišno ove redke poslati pred našom današnjom viestju, kojom smo opet naumili javit novo iznašastje Napoleona III., koje je u ovom času predmet neprestanih pokušajah. Kao što je poznato car je učenik generala Dufoura i vierojatno je, da je njegov spis o artileriji starog i srednjeg vieka (Mémoire sur l' artillerie des anciens et du moyen age. Paris et Génève 1840) dao pèrvi poticaj sadanjim pokušajima carevim. Car nenamierava ništa manje, nego starinske ratne sprave, koje su pod imenom balistah i katapultah poznate bile, opet oživotvorit. Ove obe sprave miešali su spisatelji starih vremenah često jednu s drugom, premda su se katapulti upotrebljavali samo za bacanje strielicah (u plitkom luku), dočim su baliste težko kamenje na lukove bacale, od prilike kao današnji mužari za bombe. Gèrci zvali su balistu onager a Rimljani Manganum. Amonianus Marcellinus (knjig. 23. pogl. 3) mieša skorpiona s onagerom i katapultom. Ovi nastroji bili su jedan na drugi u tom nalik, da je gibajuća sila sastajala u jakoj više putah svitoj tetivi, koja je učvèršćena bila na dolnjem kraju poluge i mogla se je napeti prigibajući natrag polugu. Kad je makina imala dielovat, odpuštala se je posredstvom tiskala napeta tetiva, rasapinjala se silom i porivala je silovito polugu napried, čim su se predmeti nalazeći se u ždrielu dalje otiskivali. Druge baliste dobivale su gibajuću silu obterećivanjem težama, koje su dielovale k zemlji i tako su proizvodile napriedujuće gibanje poluge. Sva ova orudja zaboravila su se, odkad su barut izmislili, premda su se i kasnije pojedini predlozi činili, da se ove starinske sprave za strielanje opet uvedu. Švedski general Helvig (poslie u pruskoj službi) i berlinski profesor matematike, Gabert, sastavili su kalupah za baliste. Chevalier Folard, u svojim komentarima k Polybiju, obširno je opisao katapulte a isto tako i Dufour. Car je naložio jednom sučlanu francuzkoga instituta, poznatom matematiku, arkeologu i filologu Vincentu, da prevede sva u starinskim dielima nalazeća se miesta o napomenutim ratnim makinama. Prispodobivši ove navode s poznatim opisima dao je car načinit jednu balistu, kojom se teret od 4 do 5 centih u priličnu daljinu može bacati; no zamienjo je kamenje starih s barutnim vriećama, koje se, na vlastit način pripravljene, razpèršuju stopram onda, kada padnu natle. Pomislite si opustošenje od 5 centih baruta, koje se u kakvu tvèrdjavu ili obkopani tabor baca! Pèrvi pokušaji bili su učinjeni u Vincennes-u, i polag svega, što se o tom čuje, prilično su za rukom pošli. Ove potankosti, koje Vam iz pisma, koje je nieki ovdiešnji diplomat iz Pariza dobio, zajamčujem mi se kao točne. Iz ovih pokušajah može se vidit, da car svoju vojničku zadaću nedèrži ni sdaleka za dovèršenu. Svakako se čini, da nedieli nadah gospodina Guerulta, koi bi rado krajobraz Evrope promienit samo posredstvom obćenitoga glasovanja (à coup de suffrage). Redati top nedostaje, sada ćemo dobit još tetivnih nastrojah, koji će po svoj prilici više buke u Evropi prouzročit, nego li razvikani klavir.“

Bèrzojavne i najnovije viesti

Beč, 2. svibnja. Polag ovdešnjih „Bečkih Novinah“ njegovo je Nj. Veličanstvo car najvišjom pismenom zapoviestju od 26. travnja, da se duhovni poslovi evangeličkoga vojinstva imaju obavljat posadnim vojnim predikatorima obojega vieroispoviedanja. (Bèrzojavna viest Agr. Ztg.)

Pešta, 30. travnja. (Telegram „Oestr. Ztg“) Szechenyi-eve zadušnice dovèršile su se u ½12 satih. Bilo je veličanstveno učestvovanje svega stanovničtva. Dućani bili su zatvoreni a kuće žalobnim zastavama urešene. U Vackoj ulici i na pijaci varoške kuće bilo je sakupljeno od prilike do 10.000 osobah. Svetkovina dovèršila se bez svake smetnje.

Pariz 30. travnja. „Moniteur“ javlja o glasovanju u Savoji da je od 135.449 upisanih izbornikah glasovalo 130.533 za „dà“ a 205 za „ne“.

Jedna depeša iz Madrita uvierava, da je grof Montemolin pripravan kraljicu priznati.

Broj lista „Morning Post“ od 30. travnja sadèržaje bèrzojavnu depešu i Pariza, koja javlja, da je Garibaldi sa svojim glavnim štabom odputovao u Siciliju.

Jedan članak „Morning Heralda“ izrazuje se proti učestvovanju Englezke kod konferencijah.

Pariz 29. travnja. Ugovor mira s Marokom podpisan je 26. u skladu s preliminarijama. Maršala O'Donnella očekivali su danas u Aranjuezu.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3846 1860 (170) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Wegen Verpachtung des Jamnicer Sauer-Brunnens.

Der Jamnicer Sauerbrunnen sammt den dazu gehörigen Gebäuden und Grundstücken wird auf die Zeit vom 20. Mai 1860 bis 20. März 1861 an den Meistbietenden verpachtet.

Die Licitation wird am 14 Mai 1860 im Amtslocale der k. k. Komitatsbehörde in Agram (alte Theater-Gasse Nr. 163) Morgens um 10 Uhr abgehalten werden. Die Licitationsbedingnisse können bei der gefertigten k. k. Komitatsbehörde täglich eingesehen werden. Zu dieser Licitation werden daher die Pachtlustigen mit dem Bedeuten eingeladen, dass hiebei auch schriftliche vorschriftsmässig verfasste Offerte berücksichtigt werden und solche vor Eröffnung der Licitation hieramts eintreffen müssen; dass auf die Nachtrags-Offerte keine Rücksicht genommen werden wird, und dass sich Ueberreicher von schriftlichen Offerten bei der mündlichen Licitation weder persönlich noch durch Bevollmächtige betheiligen dürfen.

K. k. Komitatsbehörde
Agram den 30. April 1860.
Der k. k. Komitats-Vorstand.
v. Bunyevac m. p.

Ad Statth. Z. 3231 ex 1860. (166) 3—2

Licitations-Kundmachung.

1. Die im Baujahre 1860 an den hierländigen Reichsstrassen und Flüssen auszuführenden Baulichkeiten und Lieferungen werden im öffentlichen Licitationswege ausgeboten und dem Mindestfordernden zur Bewerkstelligung überlassen werden. Die einzelnen Bau- und Lieferungsgegenstände und deren Fiskalpreise, die Behörde von welcher, so wie der Ort und Tag, an welchem die Abstreichungsverhandlung gepflogen werden wird, sind aus der unten beigedruckten Uebersicht zu entnehmen.

2. Zur Licitation wird jeder, welcher giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für die Vollführung der Leistung gegeben haben wird, zugelassen.

3. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem hiezu bestimmten Licitations-Kommissär einzuhändigen.

4. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter Anbote stellen wollen, hat vor der um 9 Uhr Vormittags beginnenden mündlichen Ausbietung das 5%ige Vadium von jener Summe zu Handen des Licitations-Kommissärs zu erlegen, welche dem bezüglichen Objekte oder mehreren derselben entspricht, auf welche er zu offeriren beabsichtiget.

5 Bei diesen Verhandlungen, wobei die Ausbietung nach einzelnen Objekten in der Reihenfolge der unten in der Uebersicht angeführten Post-Nummern erfolgt, werden bis zum Beginne der mündlichen Verhandlung auch schriftliche Offerte angenommen.

6. Jedes, mit einer Stämpelmarke von 36 kr. zu versehende Offert, muss gehörig versiegelt und von Aussen mit der bestimmten Aufschrift: „für welches Bauobjekt und auf welcher Strassen- oder Flussstrecke“ der Anbot lautet, versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, die Baubeschreibung, den Plan, das Einheitspreisverzeichniss und den summarischen Kostenanschlag genau kenne, und solcher getreu nachkommen wolle;
b) den Preisanbot, um welchen er die Ausführung des betreffenden Bauobjektes zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt; der Anbot kann auf ein Objekt, auf mehrere oder auf alle jene gerichtet sein, welche auf einem bestimmten Licitationsorte ausgeboten werden und zwar je für ein Komitatsbauamt oder Expositur lauten, nur darf derselbe nicht summarisch, sondern muss speziell für jedes Objekt ausgedrückt werden;
c) das 5%ige nach Punkt 4 zu berechnende Vadium, welches im Baren oder in österr. Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börsenwerthe bestehen kann;
d) den Vor- und Zunamen, Charakter, dann Wohnort des Offerenten.

Offerenten, welche des Schreibens unkundig sind, haben dem schriftlichen Offerte ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, verspätet einlangen oder Gegenbedingungen enthalten sollten, wird keine Rücksicht genommen.

7. Die oben Punkt 6 ad a) erwähnten Licitationsgrundlagen für alle in der Uebersicht angeführten, je einer mit der Licitation betrauten Behörden zugehörigen Objekte können von nun an bis zum Licitationstage bei der betreffenden Behörde in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

8. Nach geschlossener mündlicher Ausbietung erfolgt die Eröffnung der schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge der geschehenen Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem letzteren die Zahl der vorliegenden schriftlichen Offerte noch vor dem ersten mündlichen Ausbote eröffnet worden sein wird.

9. Die Genehmigung des Lizitationsergebnisses ist dieser Statthalterei vorbehalten

10. Bei gleichen mündlichen und schriftlichen Bestboten wird ersteren, bei gleichen schriftlichen Anboten aber denjenigen der Vorzug eingeräumt, welche früher offerirt wurden, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

11. Der vom Licitations-Kommissär nach Massgabe des Licitationsergebnisses als voraussichtlicher Ersteher erklärte Bestbieter ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10 Prozent des Bestbotes als Kaution sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag zu Handen des Licitations-Kommissärs zu erlegen. Auch ist derselbe verpflichtet, die erforderlichen Stämpel für das Licitationsprotokoll, für die Licitationsgrundlagen und den abzuschliessenden Bauvertrag zu berichtigen.

12. Die Offerenten, welche nicht Bestbieter geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen die im Licitationsprotokolle auszudrückende Empfangbestätigung sogleich zurückgestellt.

Uebersicht

der auszubietenden Bauobjekte und Lieferungen.

Post-Nro.	Im Bereiche des Komitats-Bauamtes oder der Expositur	Auf dem Strassenzuge oder Flusse	Benennung des Bau- oder Lieferungsobjektes	Fiskalpreis fl.	Fiskalpreis kr.	Tag und Ort der Licitation
1	Agram	Agram-Warasdin	Herstellung einiger Kanäle und gepflasterten Mulden mit Sauggittern zur Regelung des linksseitigen Fussweges in der lachischen Gasse im D.-Z $0/_1$—$0/_3$	5909	4	am 22. Mai 1860 bei der Komitatsbehörde in Agram.
2		Agram-Karlstadt	Bauholzlieferung für die Savebrücke bei Agram	3000	—	
3		—	Lieferung von Requisiten für die Savebrücke und die Reichsstrassen	1366	49	
4		Save	Neubau von Schupfen in Rugvica und Dubrovčak	383	48	
5		„	Treppelwegsbrückenbau in $VIII/_1$	648	82	
6		Kulpa	Neubau einer Brücke in $II/_{5-6}$	278	17	
7		Save	Lieferung von Wasserbaurequisiten	3117	96	
8		Kulpa	„ „ „	19	94	
9	Sissek	Save	Beistellung von Meilenzeichen in der 5., 6. und 7. Stromaufsichtsstation	221	52	
10		Kulpa	Beistellung von Meilenzeichen	93	7	
11		„	Felsensprengung an der Ausmündung des Kanals bei Degoj	2982	93	
12		„	Uferversicherung vis-à-vis Civil-Pračno bei Pogorelac	7871	65	
13		Save	Lieferung von Wasserbaurequisiten	483	66	
14		Kulpa	„ „ „	186	77	
15	Warasdin	Warasdin-Verovitic	Neubau eines gemauerten und gewölbten Durchlasses in $III/_7$	305	24	am 25. Mai 1860 bei der Komitatsbehörde in Warasdin.
16		„	„ „ „ „ „ „ „ $IV/_5$	389	44	
17		„	„ „ „ „ „ „ „ $IV/_9$	389	44	
18		„	„ „ „ „ „ „ „ $V/_3$	452	56	
19		„	„ „ „ „ „ „ „ $V/_7$	473	55	
20		Warasdin-Fridau	Requisitenlieferung für die Draubrücke in $0/_5$	607	25	
21		Mur	Beistellung von Meilenzeichen	39	84	
22		Drave	„ „ „	93	6	
23		„	Lieferung von Wasserbaurequisiten	500	—	
24	Fiume	Fiume-Zengg	Neubau eines gemauerten, mit Steinplatten gedeckten Durchlasses in $XIV/_1$ mit 2 Stück Radabweisern	101	99	am 14. Mai 1860 bei der Komitatsbehörde in Fiume.
25			Neubau eines gemauerten und gewölbten Durchlasses in $XIV/_1$ mit 2 Stück Radabweisern	177	—	
26			Rekonstruktion der Stützmauer in $XI/_2$—$XI/_4$	2114	35	
27			„ „ „ „ $XI/_8$—$XI/_{10}$	375	47	
28			„ „ „ „ $XIV/_0$—$XIV/_1$	1503	52	
29			„ „ „ „ $XV/_5$—$XV/_6$	1516	84	
30			Lieferung und Aufstellung von 233 Stück Randsteinen in $XI/_2$—$XI/_{10}$	323	87	
31			„ „ „ „ 157 „ „ „ $XIV/_0$—$XV/_6$	218	23	
32			Lieferung von Strassenbaurequisiten	133	43	
33	Essek	Essek-Belje	Bauholzlieferung für die Draubrücke	650	—	am 19. Mai 1860 bei der Komitatsbehörde in Essek.
34		„	Neubau eines Kanals an der Verbindungsstrasse zwischen der Esseker Draubrücke und der Essek-Vukovarer Strasse	468	2	
35		„	Neubau eines Kanals im Prof. Nro. 16	402	9	
36		„	Lieferung von $52^1/_2$ C.° Bruchstein im Werthe circa	1800	—	
37		Essek-Verovitic	Bauholzlieferung für die Brücke in $IV/_{14}$	70	56	
38		„	Neubau der hölzernen Brücke in $V/_{12}$	1247	84	
39		„	Neubau der Brücke mit gemauerten Widerlagern und hölzernem Oberbau in $VIII/_0$	1274	93	
40		„	Neubau eines hölzernen Durchlasses in $III/_{13}$	394	46	
41		„	„ „ „ „ „ $III/_{14}$	164	25	
42		„	„ „ „ „ „ $IV/_7$	212	16	
43		„	„ „ „ „ „ $IV/_{11}$	144	27	
44		—	Makadamisirung beim Fortsetzungsbau der Verbindungsstrasse zwischen der Esseker Draubrücke und der Strasse Essek-Vukovar	3110	51	
45		Essek-Belje	Requisitenlieferung für die Esseker Draubrücke	492	45	
46		Essek-Djakovar	Lieferung von Strassenbaurequisiten	16	48	
47		Essek-Verovitic	„ „ „	124	52	
48		Essek-Djakovar	Aufstellung neuer Meilen- und Distanzzeichen in $0/_0$—$VI/_0$	274	74	
49		Save	Lieferung von Wasserbaurequisiten	578	28	
50		Drave	„ „ „	800	50	
51	Požega	Save	Lieferung von Wasserbaurequisiten	1587	71	am 16. Mai 1860 bei der Komitatsbehörde in Požega.

Von der k. k. kroatisch-slavonischen Statthalterei

Agram am 20. April 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 4. SVIBNJA 1860. Broj 104.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Raspis ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 21. prosinca 1859, kojim se izdaju pravila o okolišu tvèrdjštah iliti miestah utvèrdjenih. (Nadalje.)

§. VII. Pobližje tumačenje zabranah gradjevnih.

Za okoliš uži valja prieka iliti bezuvietna zabrana gradjevna, uslied česa ni nemože se dati dozvola za nikakovo gradjenje.

U okolišu širjem mogu se uvietno davati dozvole za gradjenje.

Nego ako je u vrieme, kada se gradi tvèrdište ili kada se osnivaju i izvode utvèrdbe, širji okoliš prost od svakih sgradah, nije tad slobodno ni u širjem okolišu davati dozvolah za gradjenje.

Mogu se po tom dozvole za gradjenje u širjem okolišu iznimice davati samo onda, ako je već u doba, kada za dotično tvèrdište obznanjen bude okoliš, bilo ondie sgradah; nego imadu se iste ograničiti na onaj obseg, što ga zauzima ukupnost postojećih jurve većih kućah.

Gradjevine, koje jurve postoje u okolišu širjem, mogu se ostaviti kao što jesu; nego nemože se ništa preinačivati bez posebne zadobivene dozvole.

§. VIII. Propisi u obziru dozvolah gradjevnih, koje se budu davale.

Nove gradnje mogu se dopuštati samo pod sliedećimi uvieti:

1. Ako se gospodar, davši propisani savez iliti revers (po priklopljenoj izgledki) obveže, da neće nikada tražiti nikakove odštete, ako bi se uslied ratnih dogadjajah ili sbog vojničkih operacijah ili poradi branjenja gradjevina oštetila ili sasvim porušila.

Ovaj savez treba u ostalom da prije, nego što se počne gradjenje, bude izdat i uknjižen.

2. Ako se radi o tom, da se sagradi kuća, štala, suša (šupa) itd., čime se gradjevna prostorija od kućah, ka kojim će spadati, neće povećati, ali ako se i poveća, neće to barem na štetu biti tvèrdišta.

Ako se dozvoli, da se gradjevna prostorija takove ukupnosti od sgradah može povećati, imat će tad povećanje takovo ustanoviti komisija uz sudielovanje nadležne vlasti vojničke i političke, pri čem od strane vojničke valja dèržati se načelah sliedećih:

a) u položajih takovih, s kojih bi moguće bilo gospodovati nad tvèrdištem, nemože se pod nipošto dopustiti, da se poveća prostorija gradjevna, a

b) tvèrdištu sa strane može se to dopustiti samo onda, ako je zemljište tako zaklonjeno, da upravni hitac nemože tim pravcem do njega.

U obziru gradje (materiala), dà li iz gradje jake i krepke (iz opekah, kamena), ili iz gradje lake (dèrva itd.), valja kao pravilo: da se treba dèržati one gradje, iz koje su sgrade jurve postojeće, nego s tom polašticom, da se posred sgradah iz gradje krepke mogu dozvoliti i sgrade iz gradje lake, ali samo u toliko, u koliko je to dopušteno političkimi gradjevnimi propisi.

Što se tiče visine sgradah, koje se budu gradile, i to

a) na zemljištu otvorenom i uzvišenijem nesmije višina sgradah, koje su tvèrdištu ponajbliže, podnipošto biti onolika, kolika je višina braništah i bedemah od tvèrdjave;

b) u položajih, nad kojimi tvèrdište sasvim gospoduje, ili koji su zaklonjeni od upravnoga hitca iz topovah tvèrdjavnih, može se dopustiti višina ma koja, samo ako i poslie bude tvèrdište nad sgradom sasvime gospodovalo, ili samo ako i poslie ostane sgrada zaklonjena od upravnoga hitca iz topovah tvèrdjavnih.

Što je do sada rečeno, odnosi se ne samo na sgrade u tiešnjem smislu te rieči, kao: na kuće, štale, suše itd., nego i na svaku gradjevinu, svala se ista kako mu drago.

§. IX. Ceste (drumovi), putevi, kanali i nasipi u okolišu od tvèrdišta.

Što se tiče cestah (drumovah), putevah, kanalah (prokopah), nasipah i inih, u vojničkom obziru škodljivih radnjah pozemnih i preinakah u zemljištu, valja kao pravilo: da se ono, što postoji, preinačiti može samo po izhodjenoj dozvoli od vlasti vojničke (po osnovi, koju je ista vlast uredila i odobrila), i pod nadzorom dotične direkcije ženijske i nadležne vlasti političke.

Isto tako glavne ceste i putevi u širjem okolišu i pristupi k istim iz vana u pravcih, što ih vlast vojnička od sgode do sgode bude naznačila, i na daljinu, koja bude ustanovljena, imadu svagda biti prosti, i niti će bit slobodno takove prolaze zagradjivati iliti zakèrčivati urednimi povorkami ili gromadami od sgradah, niti će bit ondie dopušteni ini kakovi nasadi, koji bi otegotjivali izlaženje iz tvèrdišta.

§. X. Tko je nadležan davati dozvole za gradjenje u okolišu?

Ako se radi o gradjenju u okolišu, može dozvolu k tomu u suglasju s vlastmi političkimi dotična direkcija ženijska, odnosno dotično zapoviedničtvo tvèrdjave, po predlogu i pod skupnim jemstvom ženijske direkcije i ženijske inšpekcije podieljivati pod sliedećimi uvieti:

A. da prije, nego što se započne gradjenje, bude propisani savez (revers) izdan i uknjižen:

B. da se neradi o nikakovom povećavanju pèrvobitne prostorije gradjevne;

C. da sgrada sagradjena bude iz lahke gradje (dèrva, zemlje itd.).

D. Dozvola gradjevna može se dati i onda, ako se sgrada buduća nalazila bude u položaju, u kojem će sasvim zaklonjena biti od upravnoga hitca iz topovah tvèrdjavnih.

Svi ostali slučajevi imadu se putem glavne ženijske direkcije podnositi višnjoj riešitbi.

(Dalje će sliediti.)

K br. 178. (172). 3—1

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugerskoj glede negdašnjih beregske i ugocsske sada pako sjedinjene bereg-ugocsske županije.

Od strane c k. ravnateljstva gruntovnicah u Prešavi daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvedenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini ugarskoj uslied c. k. naredbe popečiteljstva pravosudja od 26. veljače 1860 br. 2873. na znanje sliedeće:

I.

U košičkom upravnom okolišu već je u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestničko izvidjenje polag občinah i u negdašnjih Beregskoj i Ugocsskoj sada pako siedinjenih u Bereg-Ugocsskoj županiji objavljeno, te nadpisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 15. travnja 1860. o svih godine 1848. k Beregskoj i Ugocsskoj županiji spadavših občinah u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Beregscasu svakome na ogled izloženi.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 15. travnja 1860. i u ovu svèrhu odredjen je c. k. županjski sud u Beregscascu za sve gori naznačene občine.

Podpuni sadèržaj te time i dio II. ovog dne 29. veljače 1860. izdanog izroka uvèršten je u službevih Bečkih Novinah od 24. 28. i 31. ožujka 1860. br. 74, 77 i 80. nadalje u Budapeštanskih Novinah od 29. ožujka 1860. br. 74. i u Buda-peštanskom Hirlapu od 1. 3. i 5. travnja 1860. br. 76, 77 i 80.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 26. travnja 1860.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Pariški list „La Patrie" veoma je zadovoljan s dèržanjem Rusije u pitanju konferencije. Najnovija ruska nota od 12. travnja sadèržaje podpuno privoljenje na politiku Francuske u savojskom pitanju, i ovaj list nalazi daje iskrenost Rusije naprema okolišanju ostalih kabinetah vriedna velike pohvale, i u istinu ima podpuno pravo biti zadovoljan s ovom notom g. Gorčakova.

Iz Pariza javljaju, da će Napoleon i njegova supruga već dojdućih danah otići u Savoju i Nicu. Kažu, da je program za put već sastavljen a u Nici sastat će se, vele, s ruskom caricom, kćerju pruske kraljice Luize.

Prieko Genove došle su opet viesti iz Napulja od 24. t. m. Polag istih nalaze se svikolici gradovi otoka u rukama kraljevske vojske, na koju su buntovnici, obkopani na bèrdima kod Palerma i Mesine, istina već više putah, no vazda bez uspieha, udarali. Dne 18. travnja navalila je vojska na ustaše u Karinu. Borba trajala je četiri podpuna dana, dakle do 21. uklopno. Stoprem onda, kada je vojska dobila pomoći, bili su ustaše, ostavivši na bojištu 250 mèrtvih, prisiljeni uzmaći prema Partenika. Posliednje miesto nalazi se na velikom drumu, koi se proteže od Palerma i Montreala do Marsale kroz zapadnu polovinu otoka. Kraljevska vojska imala je 300 mèrtvih. Na svakoj strani bilo je mnogo ranjenikah. Kad su ustaše izišli iz Karina, upalila je kraljevska vojska ovaj nesretni grad bijući ga iz lumbardah. Polag istih viestih opet je u Palermu više osobah ustrieljeno bilo.

Polag jedne viesti u „Armonii" upravio je car Francuzah vlastoručno pismo na kralja Viktora Emanuela, da ga odvrati od posieta gradovah Romanje. Primivši to pismo, odmah je Viktor Emanuel poslao u Paris grofa Arese-a, koi se nalazi u njegovoj pratnji, da caru ulije drugih mislih. Medjutim produljio je kralj svoje prebivanje u Toskani za osam danah. U Turinu primili su ovu stvar veoma zlo, i neglede na poniženje, gorko predbacuju vladi, da nije priznanje njenoga suverenstva učinila i uvietom ustupa Savoje i Nice.

U Livornu živući napuljski i rimski bieguoci predali su po Ricasoli-u adresu poklonstva Viktoru Emanuelu.

U Kitaju se je opet engleskom pomortvu dogodila nesreća; Akteon i Sampson uništeni su od kitajskih topovah na ulazu u Peiho. Baron Gros i lord Elgin, dva punomoćnika Francuske i Engleske, koji su se se dne 28. travnja u Marsilji ukèrcali put Kitaja, doći će dakle onamo, kad će opet započeti neprijateljstva. Kitajci čine strašnih pripravah za svoju obranu.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Starešinstvo slob. i kralj. grada Varaždina naimenovalo je u svojoj dne 31. ožujka t. g. dèržanoj siednici gospodina Franju Klaića ravnatelja tamošnje glavne realne učionu, uvaživši njegove mnogostručne zasluge, koje je kao učitelj i ravnatelj oko poviereuog si zavoda stekao, začastnim gradjaninom grada Varaždina.

— Naredbe za sastavljenje protestantskog odiela u ministarstvu za bogoštovje i nastavu izašle su dne 1. svibnja. Za viećnike naimenovani su: Ministarski viećnik Zimmermann, župnik G. pl. Bathoryi i školski viećnik Mikulaš.

— Obćenite bečke liečničke novine donose pod 1. svibnja sliedeće doknadne opazke k onom, što se je našlo na mèrtvom tielu barona Bruka: Izviešće o onom, što se je našlo na mèrtvom tielu barona Bruka, zanimivo je samo na toliko u liečničkom smislu, nakoliko iz njega proizlazi, da nadjene rane nisu takove bile, da bi po njim samima potrebno sliediti morala smèrt, budući da nije bila prerezana nikakova velika žila; da su uslied toga, ako je ništanemanje iz prevelikoga izgubitka kèrvi sliedila smèrt, ove rane već više satih prije izvedene biti morale, nego što su liečnici u pomoć pozvani bili, i da bi se, ako bi pomoć prije došla bila, smèrt odvratit mogla — naravno, ako se nenadje u želudcu i njegovom sadèržaju, koi se iztražuje u patologičko-kemičkom laboratoriju gospodina sudnoga kemika doktora Fl. Hellera, kakova otrovna subštancija. Iz datah navedenih u izviešću o službenoj sekciji, protežućih se na stanje nutrašnjosti želudca, daje se malone sa sigurnostju zaključit, da otrovanje nije bilo izvedeno jiedkim metaličkim otrovom — arsenikom, antimonom, — već je takovo samo posredstvom vegetabilnoga otrova sliediti moralo. U ostalom podpunoma je dovoljna nadjena bezkèrvnost (anämia), da raztumači sve u posliednjim satima bolestnikovim opažene simptome, kao što su: Gèrčevi, bluvanje, tèrbušna bol, težko disanje itd. i to tim većma, što je bolestniku, kao što nam se iz sigurna izvora priobćuje, izvan metava koriena kao liek podan bio i kalomel. Od drugih liekarijah dobio je vode od lovorvišnje i morfina."

— Kao što „Gerichtshalle" iz autentična izvora javiti može, oprošten je učrednik lista „Tagesbote aus Böhmen," gospodin D. Kuh, koga je kao što je poznato, pražki zemaljski sud na tužba bibliotekara Hanke zbog uvrede poštenja osudio bio na dva mieseca zatvora, pooštrena postom, koju presudu u svom svojem obsegu potvèrdio je českí višji zemaljski sud, uslied povedone revizije po vèrhovnom sudištu od krivnje i nedužnim proglašen.

Tèrst 29. travnja. Sensal Levi, koga su jučer uapsili, bio je opravnik kuće g. Perugie i odpravljen je neodvlačno sinoćnim željezničkim podvozom u Beč. Jučer je otišla i jedna miešovita komisija u pisarnicu jednog ovdiešnjeg poznatog advokata, no samo zato, da preuzme nalazeće se kod njega papire barona Brucka, kojega poslove obavljao je ovdie.

— Dobitelj velikoga sgoditka na kreditskoj lutertji, kuhar na jednom Lloydovom brodu, imenom **Skorić**, o kojem smo već jedarei govorili u našem listu, čoviek je, kao što iz Tèrsta pišu, miran, pošten i priprost. Kad su mu viest donieli na brod, da je iznenoda postao bogatim čoviekom, nije se ni najmanje promienio, već si je na ladji jošte izkuvao juhu (čorbu), svoje knjige stavio u red, predao ih uredno i onda stopram izišo je na suho, da svoju ždrieb potraži u svom stanu. Kad ga zapitaše, što namierava činit, glasio mu je odgovor: „**Dobra** — budući da sam i ja **dobra** izkusio." On ima jednog jedinog sina, koi je obtèrećen žaliboże niekakvom kroničkom bolestju. Da ga svakojaki špekulanti obilaze, razumieva se po samom sebi — no on neće ništa da zna o njihovim predlozima, već hoće da si kupi realitetah i da mirno dovèrši svoj život.

Sèrbija.

Beograd, 23. travnja. Ovdie nalazeći se profesor doktor Balassa pronašao je, da je boletica na gornjoj ustnici kneza Miloša običan čir i izliečio ju je već posve jednostavnim liekarijama malone sasvim. — Budući da je visoki bolestnik sám mislio, da boluje od raka, može si svatko predstaviti, kako ga radostno zateče viest, da će za niekoliko danah ozdraviti.

I stara organička sèrcubolja, koja se po svoj prilici nemože nikada sasvim izliečit, tako se je umalila, da se bolestnik nije hoteo dati ni liečnički izpitati, jer tako se je zdrav osiećao, da je mislio, da to nije potrebno. Miloš ima divnu energiju svih organah i njegova želja živiti i vladati diže ga nad težkoće, kojima bi drugi ljudi podlegli.

Talijanska.

Turin 1. svibnja. Kralj Viktor Emanuel prispeo je danas u Bolonju. Uvieravaju, da će se komora odgodit do svetkovine ustava.

Napulj 28. travnja. (Prieko Turina). Viesti iz Palerma dopiru do 27. pr. m. Ustaše pripravljaju nov pokušaj proti Palermu. Jedan odiel vojske, koi je dne 21. izišo iz Mesine, pobije se dne 21. i 22. ozbiljno s ustašama u Galatu. Vojska je razorila grad, no zatim povukla se je natrag u Mesinu. Jedan oddiel vojske izišo je iz Mesine, da podkori miesto Trapani.

Pisma, koja su iz Palerma dne 21. prispiela u Rim, javljaju da je strašnom pozorištu u Karinu povoda dalo to, što su po pogubljenju od 13 ustašah u Palermu, buntovnici u Karinu jednu četu od 26 momakah kraljevske vojske uhvatili i u zamieni sve uhvaćenike poviešali.

Napuljska pisma, koja su 28. travnja prispiela u Marsilju, govore o razjarenosti, koja vlada u kraljevini obijuh Sicilijah, no kažu, da su prijašnji opisi o duhu tamo vladajućem pretierani kao i to, da se nepotvèrdjuje odazvanje vojenoga sbora iz Abrucah i ustanak u Kalabriji.

Francuzka.

Pariz, 28. travnja. General Creny, koi će stupit u služba papinske vlade, bio je dugo vremena načelnik glavnoga štaba u Algeriji; dèrže ga za veoma sposobna čovieka i dobar je prijatelj generala Martimprey-a. Sin generala Creny-a, koi je takodjer oficir u glavnom štabu, naimenovan je od posliednjega generala za njegova adjutanta. Više slušateljah medicine stupilo je u papinsku vojsku u svojstvu vojničkih vidarah. Ortegin sin, koi je s odlikovanjem u španjolskoj vojsci u Maroku služio i za ove vojne jedan put imao čast, da bude imenovan i u dnevnoj zapoviedi, poslao je kraljici svoju ostavku i otići će u cèrkvenu dèržavu, da stupi tame u vojenu službu pod generalom Lamoriciérom.

Kažu, da je papa dao dozvolu za obnarodovanje jednoga dnevnika u francuzkom jeziku, koi će skorim izići u Rimu.

Knez Polignac naimenovan je, vele, carevim oficirom od ordonancije; njegovo viončanje bit će mieseca svibnja ili lipnja.

Kažu, da će gospoda Layti i Pietri medjutim i po izvèršenom sjedinjenju službovati kao gradjanski gubernatori; stopram kasnije postavit će se prefekti na čelo novih okružjah.

Španjolska.

Madrit 25. travnja. O pogubi Ortege doznajemo sliedeće pojedinosti iz Tortoze: „Okolo 3. ure poslie podne sidje Ortega čvèrsto koracajući i vedra lica iz tvèrdjave San-Juanske, da se uputi u tako zvani Remolinos. Tamo stupi u karé, pogleda naokolo i pogledavši na uru reče jasnim glasom: Treća je ura. Stane u srediuu i zapita, ima li stajat ili kleknut se. Odgovore mu, da bi bolje bilo, da klekne. On prostre dakle svoj džepni rubac, upre nanj svoje desno kolieno i zamoli zapoviedajućega oficira, da mu sveže oči drugim rubcem, što ga je sa sobom doneo. Čvèrstim glasom vikne: „Pucaj", izusti bèrzo niekoliko riečih od vieroizpoviesti i pade zatim, od šest tanadi prošipljen, mèrtav natle."

Bèrzojavne i najnovije viesti

London 1. svibnja. U noćasnjoj siednici gornje kuće odgovorio je dèržavni podtajnik izvanjskoga ureda, lord **Wodhause**, na pitanje lorda Claricarde-a, da je predložena konferencija za uredjenje savojskoga pitanja, no da nije jošte odlučeno, da li će se ista oživotvorit, a nezna se jošte ni kada, ni gdie.

Carigrad, 30. travnja. „Journal de Constantinople" oprovèrgava službeno list *„Gazzetta di Genova"* i opaža, da od strane Piemonta *nisu kod porte* nikakovi koraci učinjeni, da se postigne *priznanje* sdruženja. Vojvoda **Brabantski** kèrca se uprav sada na jedan englezki parobrod stavljeni mu na razpolaganje od Sir Bulwera pot Mletakah.

London 1. svibnja. „Morning Post" tvèrdi, da će vojvoda Argyll privremeno zamienit lorda Elgina, koi će se posliednji vratit u Englezku, ako Kitaj prime, ultimatum stavljeni s rokom od 30 danah.

Madrit 1. svibnja. Maršal O'Donell došao je u Aranjuez.

Hanover, 2. svibnja. Stališka vojnička komisija predložila je jučer, da se odbije osnova predložena po vladi za utvèrdjenje obalah i da se uzkrate novčana sredstva za to.

Turin, 30. travnja. Polag lista „Opinione" čine 25. i 40. francuzka regimenta u Rimu već pripravah za odlazak; obie druge regimente sliedit će, vele, skoro za njim.

Milan, 1. svibnja. Perseveranza sumnja o uspiehu ustanka u Siciliji. Sicilijanski bieguncí primljeni su na englezke brodove.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 3. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	70.30
5% Narodnoga zajma	80.40
Narodne banke	868.
Vierovnoga zavoda	191.51
Mienice.	
Augsburg	113.25
London	131.50
Carski cekini	6.26
Srebro	30 75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr 4988 (164) 3—2

Kundmachung.

Wegen Verpachtung des herrschaftlichen Wirthshauses und des damit verbundenen Getränke-Ausschanksrechtes im Orte Kutjevo für die Dauer vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 wird *am 14. Mai* 1860 bei dem k. k. Forst- und Demänen-Amte Kutjevo eine neuerliche Lizitation abgehalten werden. Der Pächter hat seine eigenen Getränke auszuschenken, und das Wirthshaus wird bis dahin entsprechend hergestellt werden.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Demänen-Amte einfinden, und sich mit dem Vadium von 200 fl. ö. W. versehen.

Die Lizitations- und Pachtbedingnisse erliegen hieramts und bei dem genannten k. k. Forst- und Demänen-Amte zur Einsichtnahme.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek, am 22. April 1860.

Nr. 3549-710 (159) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' i r. cassa centrale di porto e sanità marittima in Ragusa si è reso vacante il posto di Controllore cui va congiunto il salario di annui fiorini 630 in val. aust. coll' obbligo di prestare la cauzione di servizio nello stesso importo.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti avranno da presentare le loro suppliche debitamente corredate, a questo Governo Centrale Marittimo entro il termine di quatro settimane, comprovando l' età, l' illibata condotta politicomorale, la piena idoneità all' indicato posto, i servigi anteriormente prestati, nonchè le cognizioni linguistiche che eventualmente possedessero.

Dichiareranno inoltre se si trovino in parentela od affinità con qualche funzionario nel raggio dell' i. r. Ufficio centrale di porto e sanità di Ragusa.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo

Trieste 10. Aprile 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 5. SVIBNJA 1860. Broj 105.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Raspis ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 21. prosinca 1859, kojim se izdaju pravila o okolišu tvèrdištah iliti miestah utvèrdjenih. (Nadalje.)

§ XI. Propisi za pregradjivanje sgradah, jurve postojećih.

Ako se radi o tom, da se u okolišu jurve postojeća sgrada iznova pregradi, ili što je trošna (rušovna), ili što se je sasvime ili stranom jurve porušila, ili što inače vlastnik to želi: tad će u obće pravilom biti sgrada, kakova je prije bila glede izvanjske forme, veličine i gradje; nego i u ovom obziru mogu se dozvoliti kakove preinake, ako u obziru utvèrdbenom vlast vojnička a po inih postojećih gradjevnih propisih vlast politička obnadje, da se dopustiti mogu.

Nego dopustilo se ovakovo pregradjivanje, dogradjivanje, odnosno gradjenje iznova s preinakom ili bez preinake pèrvobitnoga stanja (predješnjega status quo), imat će u slučaju jednom i drugom (bila ili nebila sgrada podvèržena zavezu razgradnomu iliti razgrednici) vlastnik privoliti na uviet, da, ako mu se u buduće uslied ratnih ili inih dogodjajah, ili vojničkimi operacijami, ili u obće poradi branjenja sgrada ošteti, poruši ili razgradi, neće tražiti nikakove odštete, o čem ima se propisani zavez izdati i uknjižiti.

Nego kod sgradah, o kojih odprije nebiaše izdat zavez, ima se u ovakovih slučajevih komisionalno izviditi posliednje stanje sgrade, i stari i novi plan sgrade priklopiti zavezu.

Ako se obnadje, da niekoje sgrade stoje bez propisane dozvole, imat će se prosudjivati od sgrade do sgrade, dà li se i na koi način može dopustiti, da postoje i nadalje.

§. XII. Zabrana gradjenja u samom tvèrdištu.

U svakom tvèrdištu unutri, t. j. u samom tvèrdištu imadu biti sasvime prosti od svakoga gradjenja:

1. prostor tik bedema (unutarnji pâs) u slici ceste bedemske, barem 5° široke, i
2. u vojničkom obziru potrebiti pristupi k cesti bedemskoj i k bedemu.

Tako isto

3. u tvèrdištih zabranjeno je u pravilu stiešnjavati (uziti) ulice i pijace, i stiešnjavanje takovo može se samo iznimice dopustiti po vlasti vojničkoj.
4. Ni kanalom, koji idu kroz bedeme, nije slobodno graditi uštja bez privole vlasti vojničke.

Važni zavodi vojnički i magazini treba da su prosti sa svih stranah naprema sgradam privatnim; s toga za prostor, koi u tu svèrhu treba da je prost, valja zabrana gradjenja; ako bi prostor jurve zapremljen bio sgradami, bit će ako bude potriebno, miesta razvlasti.

U ostalom svekolike gradnje nove i svako pregradjivanje nadzirat će direkcija ženijska, koja će se imat dèržati propisah, koji za nju postoje u tom obziru.

§. XIII. Pravo na odštetu.

Iz stegah, koje iz ustanovljenoga kojega okoliša utvèrdbenoga i iz izrečene zabrane gradjevne (t. j. zabrane, išta graditi ondie), proizhode za ljude privatne, nemogu dotičnici izvoditi nikakova prava, da im se dade odšteta iz blagajnice dèržavne.

Ljudi, koji iz inih povodah, nego koji budu prouzročeni ustanovami gorinavedenimi, sciene da imadu pravo tražiti odštetu, imadu prošnju svoju predati pri vlasti političkoj, koja će takove slučajeve razpravljati u porazumku s dotičnom vlasti vojničkom i s prokuraturom financialnom; nego predlog za odštetu, što ga ove možda učine, riešavat će dotične vlasti centralne.

Onim, koji riešitbom ovom nebudu zadovoljni, bit će prosto udariti putem pravde, već ako se radi o takovih odštetah, koje su ratnimi dogodjaji prouzročene (§. 1044. obćega sakonika gradjanskoga).

(Dalje će sliediti.)

Službeni izvadak

iz zapisnikah o dielovanju starešinstva slob. i kralj. grada Zagreba.

1. Gradsko starešinstvo izabira za nadarenika Sv. Križa gosp. Slavoljuba Sabina.
2. Odredjuje se liquidacija desetinskih dankah gradskih slobodnjakah u Hrašću.
3. Za uvedenje redovite gojitbe gradske šume u Gračanih prima se šumski nadzornik g. Franjo Res.
4. Dozvoljava se uredjenje studenca na kipnom tèrgu.
5. Odredjuje se, da se preduzmu predistrage glede razsvietljenja grada sa plinom.
6. Prima se na znanje dopis c. k. županijske oblasti uslied kojega se gradskoj obćini odpušta za godinu 1859. propisani dohodarinski porez sa 9074 for. 94 kr. a. vr. na temelju podnešenog priziva i zaključuje se, da se na temelju ovoga odpusta od c. k. financijalno oblasti traži takodjer odpust dotičnog aequivalenta pristojbah.

Ljudmila.

Preveo L. V—nin.

(Nadalje.)

II.

Ljudmila ugrabljena.

Poviest o vuku, o pogibelji, u koju padnu Ljudmila vraćajući se šumom kući, o junačkom činu njezina izbavitelja, sve ovo razširi se strielohitro cielom okolicom i dopre do samih kneževskih dvorovah. Ona, za koju dosele niti tko mario, niti mnogo pitao, postane u jedan mah predmetom obćenitoga razgovora i velike pozornosti, štono joj posvete gospoda one okolice. „Evo je, vidiš li ju“ i ovim slične izraze moradoše slušati vraćajući se iz cèrkve, kamo je dolasila svake nedielje i svetca, kao na jedino javno miesto. Ovakovi razgovori i usklici, zadadu joj mnogi neugodan čas, te učiniše, da se još više žurila da čim prije dodje kući. Dapače nije ni takovih manjkalo, koji su njezinu liepotu i dobrotu pred materom u zviezde kovali, nu starica običavaše uvieke ćerki odgovoriti: Nevierюj im, moja Ljudmilo, neponosi se time ma da jesi zbilja onako liepa, kao što oni vietrogonje kažu, nemaš s česa bi se mogla uznesti. Liepota priliči cvietu, koi se danas krasno razvija te svakoga svojim ugodnim mirisom omami, al sutra već leže satèrt i uvenut; dà ako sravniš liepotu sa kriepostju i nevinostju, ukazuje ti se ona kao izpraznost i taština ljudska. Ili nije li liepota mnogoj dievojci smèrt naniela? nju prije reda u grob srušila, te ju viekovito nesrećnom učinila? Budi dakle oprezna, pa moli svaki dan višnjega, da te čuva od zasiedah opakih ljudih. Što ti već toliko putah rekoh, opetujem na novo rieči spasiteljeve „bdij i moli.“

Sunce se upravo spravljaše na počinak, kad se Ljudmila zapita u bližnju dolinu, da donese platno, štono se ondie danju bielilo. Opèrtiv balu na glavu vrati se žurnim korakom, da čim prije kući stigne. Nieka tajna slutnja spopade ju; sèrce joj niešto stegnu popul lisičine, štono ih Mažuranićev Čengić-Aga svojim robom poklonio; s toga podvostruči došav u nieku šikarinu žurne korake; već prevali polovinu, već malo slobodnije odahnu, kad eto skoče izza gèrma dva od pete do glave oboružana cèrna momka, golimi mačevi u ruci. Sirotče dievojče preplaši se do zla Boga pade u nesviest te se tek za niekoliko časah prene, kad se je već podosta udaljila od doma. Momci, što skočiše pred nju, uhvate ju te metnuv na konja za nju pripravljena odu strielohitro šumom. Konji letiše poput lastavice, iskre im sievale ispod nogub, a silan reć bi plamen sukljao iz raspaljenih nozdèrvah. Ovako je išlo po prilici jednu uru gorom i dolinom, gustom šikarom.— Grozan bijaše to put; svuda mèrtva tišina, koju ovdie ondie pretèrgnu hukanje sove ili kakove kreštelice; viloviti skok konjah i razbojnička lica sudrugovah Ljudmilinih napuni sirotu dievojku neizrečenim strahom. — Nakon sustegnu konje; noć je već u svoj tamni plašt zamotala gore i doline; pojedini hrasti stajahu uz put poput noćnih sablastih; svuda na okolo tamna strašna noć. Sada onaj, koi je Ljudmilu dèržao na konju, zavikne: „Stante, ovo je miesto.“ Momci stanu, skoče s konjah, skinu Ljudmilu, te nalože vatru. Za niekoliko časovah i evo već bukti plamen, te razsvietli cielu okolicu. Bijaše to poveća livada, na okolo visokimi stienami zaokružena i stoletnimi dubovi urešena, koji stojahu rekao bi na straži; na kraju livade ukazivaše se podèrtine nieke stare sgrade. Momci posade se oko vatre, jedan iznese iz nieke pećine kruha, vina i inih jestvinah, metne na tla, te pozove Ljudmilu na večeru. Sirota niti nemišljaše na kakovo jelo. Siednuv se na niešto udaljenu pećinu, te nasloniv glavu o desnu ruku, uze gorko plakati nesmiljeni svoj udes. Misao na budućnost napuni ju neizmiernim jadom. Što će sa mnom ovi razbojnici, kamo me vode? Što će moja majka reći, ako joj se nevrati jedinica? Ova i ovim slična pitanja pretresaše tužna dievojka. Pomisliv na Pravoljubića gorko uzdahne: „Ah on me istèrgnu grabežljivom vuku iz čeljustih, a tko će me iz pandjah mojih kèrvnikah.“ Ovakove misli zaokupe joj dušu; slika njezine majke predoči joj se u cieloj svojoj krasoti a š njom i njezine opomene. Bože moj, uzdahne, sačuvaj me nevinu; rada ću sve tèrpiti, samo me oslobodi od ovoga grieha.

Uljuljana ovakovimi misli, tielesno i duševno iznemogla, izmučena, oslabljena, napokon i zadriema. Što je sanjala, to — zastira koprena tajnosti.— Najednoput probudi ju jauk i strašna halabuka; zvek oružja orio se dolinom te probudio noćne stanovnike tamnih šumah. Ljudmila otvoriv oči opazi viteza krasna stasa, gdie sa jošte niekoliko drugovah boj bije sa razbojnici. Mač njegov sievaše popul munje; kamo on dosizaše, sve se rušilo ili pobieglo. Dva razbojnika padnu težko ranjeni, a ostali dadu se u bieg. Tada sjaše vitez s konja, skine kacigu te pristupiv bliže pozdravi vèrlo uljudno prestrašenu dievojku. Ona ga umah spozna; bijaše bo Svojeljubić Velegradski, kojega vidjevaše češće u cèrkvi svoga sela, gdie je takodjer š njom jedanput divanio, pripoviedao joj, da bijahu njegov i njezin otac bojni drugovi, koji se veoma ljubljahu, a on sam priznavajući njegove sjajne vlastitosti, žalio je preranu smèrt njegovu.

(Dalje će sliediti.)

7. Zaključuje starešinstvo zauzeti se zato, da se kolodvor železnice smiesti medju petrinjskom ulicom i savskom cestom.

8. Dozvoljava se nabava od 15 komadah novih svetiljkah.

9. Zaključuje se, da se zakladnica glede zaklade po gradskoj obćini za jednog slušatelja liečničkih naukah preinači tako, da si gradska obćina za pojedine slučajeve pridèržava pravo podieliti stipendium takodjer za vrieme rigoroznih izpitah i ranarničkih naukah.

10. Dozvoljava se predplatno izplaćivanje nagradah za one, koji su se kod požara u kući gosp. Arona Kosavca i gosp. Kiepacha u Illici odlikovali.

11. Prima se ponudba g. Melchiora Šrejera koi za gradsku pivaru ponudja kopovnu svotu od 40.000 for. a. vr.

12. Dozvoljava se doznačenje 1000 for. a. vr. za podporu gradske ubožnice.

13 Zaključuje se, da se ima otvoriti ulica iz tèrga Jellačić bana na novi tèrg.

14. Dozvoljava se nabava pokućstva za 1. razred gornje realke.

15. Dozvoljavaju se zakonite mirovine za poglavarstvenog savietnika g. Lavoslava Kavića, predstavnika kod gradske blagajne, g. Mirka Pogledića i sirotinskog pomnjika g. Ivana Vibrala.

16. Odobrava se ugovor glede obskèrbe gradskih uznikah za god. 1860.

17. Razpisuje se natiečaj za popunjenje miesta gradskog registratora.

18. Zaključuje gradsko starešinstvo Nj. c. k. veličanstvu podnieti molbenicu glede toga, da bi se železnica i uredjenje Save jošte ovoga prolietja izvielo.

19. Zaključuje se, da se kupe dućani na skalinama u skalinskoj ulici od kaptola zagrebačkoga u svèrhu uredjenja iste ulice.

20. Odredjuje se, da se vèrt na južnom šetalištu pokraj realne škole pretvori u javno šetalište.

21. Doprinaša se od strane gradske obćine za fond u svèrhu izdavanja pučkih knjigah glavnica od 500 for. a. vr.

22. Odredjuje se, uredjenje javnog murvinjaka za gradsku obćinu.

23. Račun gradske ubožnice za god. 1859. uzima se na znanje.

24. Odobravaju se po gradskom poglavarstvu predložene valovnice glede dohodarinskog poreza za god. 1860.

25. Zaključuje se Nj. c. k. apostolskom veličanstu molbenicu podnieti, da bi se grad Zagreb od dohodarine na vino i meso oprostio, jer gradska obćina inih izvorah za namiravanje svojih potriebah neima.

26. Imenovanje g. Šacha za učitelja na gradskoj normalnoj učioni uzima se na znanje.

27. Dopis c. k. namiestničtva, kojim se za tajnika graditeljnje i vatrogasne komisije imenuje gradski mierník g. Janko Grahor uzima se na znanje.

28. Odustaje gradska obćina od pogadjanjah glede nabavljenja laško-uličke kasarne, u svèrhu da c. k. vojni erar ovu zgradu za sagradjenje vojničke bolnice nabaviti može.

29. Imenuje se odbor u svèrhu posavietovanjah glede preuredjenja gradskih školskih zavodah.

30. Zaključuje gradsko starešinstvo na poziv c. k. namiestničtva izdati zakladni list glede po obćini dozvoljenih prinesakah za gornju i dolnju realku, i odredjuju se dalja pretresivanja u obziru uredjenja školskog zdanja.

31. Preuzimlje gradska obćina pobiranje potrošarine za vino i meso uz preprieèinu godišnjih 60.000 for. a. vr.

32. Predaje se limitacija za miesec travanj 1860 gospodarskom odboru za pregledanje.

(Konac sliedi.)

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Dogadjaji u Siciliji postaju, kao što doznajemo iz jednoga napuljskoga dopisa od 14. travnja u talijanskim novinama „Gazzetta di Milano" od dana na dan ozbiljniji; ufanje dvora, da će bez velika napora nadvladat ustanak, počima se već gubiti; jedan deo vojske postavljene na granicama poslan je za podkrepljenje u Gaetu. Svikolici ministri položili su svoju oblast u ruke ratnoga ministra Winspeare-a, i u istinu sva dielatnost vlade usredotočena je u ovom odsieku.

Arsenal u Napulju povećao je broj svojih radnikah i ovi se dan i noć zabavljaju najbitnijim pripravljanjem municije i hrane za vojsku, koja neprestano odlazi u Siciliju. General Salzano zamolio je za pomoć a knez Castelcicala, koi se je s bezograničenim punomoćjima vratio u Palermo, savietovao je ratnoga ministra, da obale stavi pod strog nadzor, budući da se ustaše s mora neprestano podkrepljavaju vojskom i dobivaju municije i hrane.

Mnogo je po svoj prilici k ustanku prinielo postupanje napuljskoga redarstva. Polag kazivanja jednog inostranca postupalo se je s otokom kao s osvojenom kakvom pokrajinom. Od dana na dan uapsivalo se je sve više i više osobah i često iz osobne mèržnje. K tomu dodje napad na Maniscalka, koi je uslied toga koncem ožujka u tamnice pobacao do 1500 osobah. Medju uapšenima nalaze se braća, koji se dèrže u inokosnom apsu već kroz više miesecih, jerbo su imali braću, koji su bili pod sumnjom i kratili su se proti njima sviedočit. Napokon dosadilo je to gospodarenje samom slabom ali poštenom podkralju; on pohiti u Napulj, da izposluje blažjih naredabah. Maniscalco preteče ga. Dočim je boravio podkralj u Napulju, prouzroči redarstvo, koje je ubavieśćeno bilo o nakanama nemirnikah, da je prije buknula buna, nego što su urotnici namieravali. Ustaše boreći se vikali su ponajviše „Živila Italija! Živilo sdruženje!" Iz čega se zaključit može, da većom stranom pripadaju onoj stranki, koja želi da se sva Italija sjedini pod žezlom Viktora Emanuela. Pravim starim Sicilijoncima nije ova vika bila sasvim po ćudi.

To neka služi za raztumačenje dogadjajah u Siciliji, koji su, kao što se čini, tako strašan oblik uz li, da će, ako dulje uztraju, bez sumnje povoda dati tako englezkim, kao i francuzkim i piemontezkim reklamacijama. Takovo umiešavanje muglo bi proizvesti daljih zamèršajah.

Najnovije viesti iz Francuzke i Englezke sasvim su bez znamenitosti. I o konferenciji i Švajcarskoj nečuje se ništa drugo, nego da sile sada mole Švajcarsku, da se sporazumije s Tuilerijame. Možebiti sastavit će se jošte i koalicija, da Švajcarsku prisile, da se kao skrušena griešnica pokoru čineći baci Francuzkoj pred noge!

U Carigradu primio je englezki poslanik sèrbsku deputaciju poplavom ukorah; kažu da je portu savietovao, da u pretres uzme druge predmete, nego koje bi deputacija predložila. Doček kod francuzkoga poslanika bio je hladan. Deputacija će biti odazvana. Knez Miloš predložit će to pitanje jamčećim silama.

Dopisi.

R. F....ć Iz Jegra 30. travnja. Pošto malone u svim gradovima ugarskim dane bijahu muzikalne predstave za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji i ovdie u Jegru bude u obdèržavanoj odbornoj siednici ovdiešnjeg „kazina" zaključeno: priredit muzikalnu predstavu u istu svèrhu.

Ovom prigodom obvezala se je u susiednim kotarima obitavajuća aristokracija sudielovati kao: gg. grofovi Julio i Janko Keglevići, Leo Festetić i baron Orczy.

Vrieme obdèržavanja ote predstave opredieljeno je na 13. svibnja. O uspiehu rečene predstave neću propustit Vas izviestiti.

Preminutje grofa Stiepana Széchenya, koi je velikih zaslugah stekao za razvitak prosviete u Ugarskoj, obćenito se ovdie tuguje, jer njegovoj energiji i bistroumnosti za rukom podje oživotvoriti povorku veličanstvenih i koristnih podhvatah. Utemeljenje dunavskoga parobrodarstva, narodnoga kazališta, akademije znanostih i inih zavodah ima se pripisat njegovim trudovima.

Kad je godine 1848. nesretna buna Magjarsku poplavila, tada se je Széchény načelima Košutovim takovim oduševljenjem opirao, da je proricajući propast domovine s uma sišao. Od ono doba živijaše kao pitomac u ludnici doktora Görgena u Döblingu kod Beča, gdie ga dne 8. travnja u 60. godini dobe svoje nemila smèrt pokosi.

Dne 24. travnja obdèržavane bijahu za njega u ovdiešnjoj stolnoj cèrkvi zadušnice, gdie je množina svieta učestvovala. Prije započete službe božje dèržao je prečastni gospodin kanonik Lévay podugačak govor u magjarskom jeziku. U sredini cèrkve podignut bijaše sjajno razsvietljeni odar, na kojem gèrbovi pokojnikove obitelji namiešteni bijahu, dočim odvietnici i ugledni gradjani u narodnoj odieći dèržahu baklje. Veća strana gospojah bijaše u cèrno odievena.

Kao znak visokoga počitanja prema pokojniku zaključio je odbor ovdiešnjeg „kazina", da svi članovi kroz miesec danah nose flor na šeširu.

U Osieku dne 30. travnja 1860. Dopisnik članka iz Osieka pod brojem 95. *Narodnih Novinah* priobćenog, bez dvojbe o stvari nedostatno ubavieśten, meni neku zaslugu prepisuje, o kojoj ja iz ljubavi istine, sliedeće razjasniti imadem:

Ja nisam u stanju bio žitne hambare otvoriti, i toliko hrane medju gladne u orahovičkoj okolici podieliti, da bi se bili spasiti mogli, jer su i moji tavani, uslied težkih godinah dosta prazni, a s' druge strane, da su sriećom i puni, — veliki broj siromašnih, glad tèrpećih žiteljah, u meni samom, polag najbolje volje i sve pripravnosti, da milom narodu našemu u svakoj nevolji po mogućnosti doskočim, nebi ipak mogao dovoljne pomoći naći.

Stvar se tako ima: Na poziv vriednoga rimo-katoličkoga župnika orahovičkoga Josipa Kèršnjava, po obćinskom uredu u miestu Orahovici, od mogućnijih stanovnikah, svojoj bratji pomoćnu ruku pružajućih, stranom u hrani, stranom u gotovu novcu toliko je skupljeno da su iz toga najsiromašniji ljudi začasnu pomoć dobili.

Dočim tako ovo čoviečanske dužnosti izpunjavanje, s velikom žèrtvom skopčano nije, a i meni samom pripisati se nemože; za dužnost si dèržim, slavno uredničtvo zamoliti, da bi ovo razjašnjenje moje u svoj štovani list primiti izvolilo.

Ladislav Dellimanić,
vlastelin iz Orahovice.

(V. M) Iz Varaždina, dne 1. svibnja. Jučer su predstavljali naši dobrovoljci po 4. put „Graničare" od Freudenreicha. Kazalište je bilo puno, a komad bijaše izvèrstno predstavljen. — Čisti iznos posvećen je stradajućoj bratji našoj. — Slava dobrovoljcima našim, koji tako marljivo podupiru toli važnu narodnu stvar! — Bože daj, da se stvore i u drugim gradovima Hèrvatske i Slavonije takova družtva, koja bi mogla posvuda ljubav prama narodu i domovini poticati! —

Austrijanska carevina.

Zagreb 5. svibnja. Visokoprečastni gospodin pravoslavni arhimandrit krušedolski konsistorialni prisiedatelj itd. Nikanor Gruić, izvolio je k družtvu čoviečnosti pristupiti i u tu svèrhu 50 for. a. vr. prinesti, za koi veledušni dar ovim se izrazuje javna zahvala.

— Kao što smo već javili, naš domorodni skladatelj gosp. Kornelije Stanković dao je na korist stradajućih Hèrvatah dne 16. pr. m. u Streicherovom salonu koncert, koi je doneo čisti dohodak od 240 f.

U glavnoj skupštini hèrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva izabrani su mjesto pokojnoga bana gospodina grofa Jellačića za predsiednika gospodin grof Friderik Kulmer a za podpredsiednike g. grof Julijo Janković i g. doktor Alexija Vancaš, medicinalni viečnik u miru.

— Hèrvatsko-slavonska provincijalna sinoda odgodjena je od Nj. preuzoritosti visokočastnoga stožernika nadbiskupa gospodina Jurja pl. Haulika na 3. lipnja t. g. zbog najvišjega naimenovanja gospodina biskupa Strossmayera za dèržavnoga viečnika, koje će ga po svoj prilici već tečajem ovoga miesеca prinukat na dulje prebivanje u Beču.

— Iz izviešća o glavnoj skupštini akcionarah družtva južne dèržavne železnice, dèrža-

nogu dne 30. travnja u Beču razabiramo u obziru sadanjega stanja gradjevinah, da se ugarske linije, osobito pako linija od Zidanoga mosta, Zagreba i Siska, koje veliku znamenitost za žitno tèrgovinu shvatilo je upravno vieće veoma dobro imaju što je prije moguće dovèršit.

— Za luteriju, koja se ima na podporu stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji oživotvorit, već je došlo više predmetah. Kao što se iz izviestna izvora doznaje, čine se po gospojama tako u Zagrebu, kao i u Varaždinu, Sisku i Požegi sbirke u tu svèrhu; napose zauzima se gospoja grofica Luisa Jankovićka revno za ovaj blagotvorni čin u Slavoniji. Dotične srećke izdat će se na skoro.

— Dne 30. pr. m. dèržane bijahu u Pešti svečane zadušnice za preminuvšega grofa Széchenyi-a. Nagèrnuvša množina svieta na ovu žalobnu svetkovinu bijaše neizmierna. Svi dućani bijahu zatvoreni a iz prozorah javnih i privatnih kućah vijahu se cèrne zastave. Sám primas obavljao je službu božju a prisutstvovao joj je i novonaimenovani gubernator i množina najotmienije gospode kao i svekolike korporacije. Okolo mèrtvačkoga odra gorielo je 2000 voštenih sviećah. Stotine mladićah u narodnoj odieći s florom okolo kalpaka i gorućim baklјama u ruci sačinjavahu baras od primasova stana sve do cèrkve i veliki broj istih mladićah bio je i u cèrkvi smiešten i to u obliku kèrsta. Na mèrtvačkom odru ležao je od hrastova lišća vienac kao znamenje gradjanske kriepost; okolo odra stajalo je 16 u bielo i cèrno obučenih dievojakah. U 10. uri zamnieše zvona i Nj. preuzoritost dèržavni primas stupi u cèrkvu. Pred njim nosila su se dva kèrsta a za njim sliedilo je visoko i ostalo svećenstvo Osoblje narodnoga kazališta i konservatorija izvodilo je Mosartov veliki Requiem. Govorilo se, da će u večer biti bakljada i grad razsvietljen. — Sinovi pokojnikovi prisutstvovahu takodjer toj svetkovini i probudiše obćenitu sućut. Primas bio je dočekan kod svog dolazka u Peštu neopisivim uzhitom. Po cèrkvenoj svečenosti posietiše članovi narodnoga muzeja Nj. preuzoritost i njihov predsiednik zahvali mu se što je glavom došao, da posliednju čast izkaže pèrvom gradjanu ugarskom.

— Dne 30. travnja predpodne u 10 satih bile su u požunskoj stolnoj cèrkvi zadužnice za preminuvšega grofa Stiepana Széchényi-a. Nalogu bila je tolika, da mnogi nisu mogli unići u cèrkvu, već su na gomilama pred vratama stajali dok je trajala služba božja.

— U Kisegu obdèržavale su se takodjer svečane zadušnice za preminuvšega grofa Stiepana Szechenyi-a. Isto tako i u Karlsburgu. Pozivi za lugoške i temišvarske zadužnice tiskani su na cèrnom papiru srebèrnim slovima.

— Družtvo košičkoga kazina na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji priredilo je ples, koi je doneo čisti dohod od 267 for., koja svota privedena je već njenoj svèrsi.

— Veliku ždrieb luterijskoga zajma od godine 1834., koja je dne 1. svibnja izvučena bila, dobio je g. Henrik Mayer (J. H. Stametz et Comp.). Dobitak iznosi 320.000 a. vr.

Sèrbija.

Beograd 27. travnja. Knez Miloš tvèrdo se je odvažio, da sve činovnike, koji su počinili kakovu nepodobštinu, udalji iz dèržavne službe. Ova će naredba povratit mnoge osobe, koje službuju kao dèržavni činovnici raznih kategorijah, njihovim prijašnjim poslovima, i tajnike, profesore itd. preobratit opet u učitelje plesa, muzike itd.

Talijanska.

Milan, 28. travnja. Jučer otišla je posliednja kumpanija 82. francuzke piešačke regimente od ovuda, danas je sliedila pèrva 14. lovačkoga batalijuna. I odpravljanje topovah, koji su ovdie smiešteni bili, već je započelo. Dvie regimente lovacah na konju, koji su nastanjeni bili okolo Novi-a, vratile su se već u Francusku. General Vernois, koi im zapovieda, opredieljen je, vele, za zapovjednika u Nici. Pukovnik, koi je upravljao francuzkom žandarmerijom u Lombardiji, premiešten je u Afriku.

Turin, 30. travnja. „Unione“ donosi jedno pismo iz Genove, polag kojega obustavljen je odlazak jednoga za Siciliju opredieljenoga broda s dobrovoljcima i municijom.

Bolonja, 30. travnja. Pisma iz Rima uvieravaju, da će kardinal Antonelli odstupit i francuzka vojska za koi dan ostavit Rim.

Francuzka.

Paris, 29. travnja. Kao što „Lyonski Napredak“ javlja, hoteo je gospodin Rochefaucauld onih dvanaest redatih topovah, što ih je obećao poklonit papi, iz francuzkih arsenalah kupiti, no ratni ministar Randon odgovorio mu je, da Francuzka ni nepoklanja a ni neprodaje topovah.

Nadbiskup chambery'ski postat će senatorom, čim se stvar konečno svèrši.

Kao što se čuje, Francuzka neće Švajcarskoj na kongresu učinit ozbiljnih koncesijah i u najboljem slučaju pristati će na to, da neće pravilne vojske smiestit u neutralizovane provincije. No i to nije jošte izviestno.

Paris, 30. travnja. Kao što se čuje, francuzka vojska skoro će izići iz Rima. „Journal des Debats“ zahtieva reformah u smislu slobode. Tvèrde, da vlada namierava prigodom formalnoga sdruženja Savoje i Nice obnarodovat slobodnih mierah. Glasa se, da će ruska carica mati doći na pohode u Fontenebleau.

Niemačka.

Berlin, 1. svibnja. „N. Pr. Ztg.“ piše: Viest priobćena po „G. Ztgu.“, polag koje bi imalo Nj. veličanstvo kraljica englezka ovamo doći prema koncu kolovoza ili početkom rujna, imamo po novim iz Londona prispievšim viestima onamo ispravit, da se još veoma sumnja, hoće li Nj. veličanstvo doći u Berlin; nasuprot sastat će se sa svojom kćerju po svoj prilici na drugom kojem miestu Niemačke, možebiti na Renu ili u Koburgu.

Velika Britanija i Irska.

London 2. svibnja. U noćasnoj siednici dolnje kuće izjavio je lord Russell, da stvar zbog konferencije u svèrhu uredjenja savojskoga pitanja istina nije jošte odlučena, no ipak da nije odgodjena. Nadalje navodi lord Russell, da se vlada pogadja s Hanoverom zbog ukinutja tako zvane stadske carine.

Sir Charles Napier predlaže adresu na kraljicu, jerbo pomorska rezerva nije jošte postigla jakosti predložene po komisarima; obalna straža imala bi se za 12,000 momakah umnožit i zadèržat nagrade za stupljenje u vojničku službu.

Lord Clarence Paget govori proti ovom predlogu i zahtieva, da se zabaci; obalne straže mogu se, veli, lahko umnožit a druga poboljšanja lahko izvesti, kadgod potrebno uzbude. — Napier odustaje od svoga zahtieva.

U gornjoj kući stavlja lord Lynhurst pitanje u obziru sadanjega stanja pomorstva i misli, da je stanje francuzkoga pomorstva jače nego li engleskoga.

Vojvoda Somerset izjavlja, da je stanje engleskoga pomorstva dovoljno.

Turska.

Carigrad 23. travnja. U Galati ubili su Gèrci dva Čerkesa. Gèrčki diečaci razveseljivali su se time, da su rakete bacali medju noge svakom, koga su susretali; to učiniše višeputah i jednom Čerkesu. Ovaj čusne diečaka. Na to nasèrnu nanj svi Gèrci, i nesretnik preminu skoro pod njihovim udarcima. Jedan odrasli sin Čerkesov, koi je nósio sikiru za ciepanje, priteče svomu otcu u pomoć, no i on bio je proboden; ipak razciepao je jednom Gèrku, prije nego pade, lubanju. Mnogo se govori o ubojstvu, koje je jošte tajna. Nadjeni su naime u ruševini, koju nose na groblje od Pere, razsiečeni udovi jednog čovieka. Hoće da su spoznali mèrtvaca za niekog visokog činovnika, kojega veoma liepa mlada žena snovala je smielih spletakah na baŀovima.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Paris, 2. svibnja. Današnji „Moniteur“ obnarodnje notu Francuske na ostale sile u obziru neutralizovanja Savoje. Francuzka prima podpuno izvedenje članka 92. bečkih ugovorah; više se nemože od Francuske zahtievati. Sutra će „Moniteur“ obznanodovat drugu notu o neutralizovanju.

Milan 2. svibnja. Perseveranza opaža, da se viesti o Sicilji neslažu medju sobom. Iz Napulja javljaju, veli, da je vojska u nutrašnjosti otoka od velikih buntovničkih četah potučena i da je gibanje samo u velikim varošima svladano. Od 26. travnja počemši fale sve viesti.

Paris, 3. svibnja. Današnji Moniteur donosi jednu Thouvenelovu notu, koja nastoji dokazat, da se sdruženjem neutralizovanih provincijah nije promienio položaj Švajcarske.

„Constitutionnel“ opaža, da je jedini uviet za obće pomilovanje u Španjoskoj prisega viernosti prema kraljici Isabelli.

Madrit, 2. svibnja. Kraljica je izdala obćenito pomilovanje za sve one, koji su zapleteni u posliednji ustanak, no podvèrgli su se i položili prisegu viernosti. Infanti dobit će natrag svoj čin i svoja dostojanstva.

Izvadak

iz zapisnika siednice c. k. centralnog povierenictva za iztraživanje i uzdèržanje gradjevnih starinah, dèržane dne 23. veljače 1860.

(Pod presiedničtvom Nj. preuzoritosti g. predsiednika i c. k. odsiečnoga načelnika, Dr. baruna Csörniga.)

Opis samostana u višjem Brodu u Českoj, što ga je napisao dopisnik grof. Grueber, bijaše kao vriedan prinesak primljen u „Saobćivanja.“

Njegova preuzvišenost g. namiestnik u Českoj, javlja, da bijaše Vojtiehu Zarubi u Prahaticih zabranjen opetni rekurs radi toga, što mu je bilo prepoviedano srušiti „budiejovicka vrata.“ Ova viest bijaše s velikom zadovoljnostju primljena.

Tako isto bio je na znanje primljen list Njegove preuzvišenosti c. k. tajnoga savietnika i nadbiskupa u Koloči, g. Josipa Kunszta, u kojem javlja, da je primio natrag poslate mu stvari, što su bile nadjene u groblju na pustari Bakodskoj, i kojim listom se zahvaljuje za razjašnjenje istih stvarih.

Visoko ministarstvo prosviete i nastave šalje povierenictvu razpravu o prezidanja jedne strane kollegija Jagellonskog-a Krakovu, koja čini pročelje iste sgrade u ulici sv. Ane blizu gimnazije. Povierenictvo uvidivši važnost istog predmeta, imenovalo je posebni odbor, koi o tom imade izraditi svoje mnienje.

G. vladni savietnik Arneth preporuča, da se primi za „Saobćivanja“ viest dopisnika u Kranjskoj, g. Josipa Leimmüller-a, što govori o niekojih nadjenih fibualih, starih novcih i o dva otisnuta pečata. Ista viest bijaše uslied toga primljena za „Saobćivanja“

Carski savietnik, g. Bergmann, podaje svoje mnienje o prijavi konservatora za Štajersku, g. Scheiger-a, koi govori o preduzetom otvorenju rake i lesa grofice Anke Schwarzenbergove, što ga je u bolničkoj cèrkvi u Muravi preduzeo zemaljski starinar, g. Drag Haas.

Dotični član povierenictva misli, da bi veoma vriedno bilo, da se ovaj obširni opis s upotrebljenjem poslatih slikah nadjenoga lesa primi u „Saobćivanja“, te predaje dotičnom povierenictva historičku razpravu o zanimivih okolnostih iste grofice, koja se je bila 6 putah udala, i to najposlie za grofa Ljudevita Schwarzenberga, kojemu je mnogo dobarah doniela, položivši tako temelj velikom bogatstvu sadašnjih knezovah Schwarzenbergah.

Isprayak.

U broju 101. Narodnih Novinah nalazi se pod književnim oglasom br. 156 slučajno metnuto ime gospodina Fabiančića, koi u nikakovu odnošenju nestoji s navedenim oglasom. Što se time izpravlja. Učr. Nar. Novinah.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 4. svibnja 1860.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	71.
5% Narodnoga zajma	81.
Narodne banke	872.
Vierovnoga zavoda	194.40
Mienice.	
Augsburg	113.
London	131.50
Carski cekini	6.27
Srebro	30 75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3846 1860 (170) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Wegen Verpachtung des Jamnicer Sauer Brunnens.

Der Jamnicer Sauerbrunnen sammt den dazu gehörigen Gebäuden und Grundstücken wird auf die Zeit vom 20. Mai 1860 bis 20. März 1861 an den Meistbietenden verpachtet.

Die Licitation wird am 14 Mai 1860 im Amtslocale der k k. Komitatsbehörde in Agram (alte Theater-Gasse Nr. 163) Morgens um 10 Uhr abgehalten werden. Die Licitationsbedingnisse können bei der gefertigten k. k. Komitatsbehörde täglich eingesehen werden Zu dieser Licitation werden daher die Pachtlustigen mit dem Bedeuten eingeladen, dass hiebei auch schriftliche vorschriftsmässig verfasste Offerte berücksichtigt werden und solche vor Eröffnung der Licitation hieramts eintreffen müssen; dass auf die Nachtrags-Offerte keine Rücksicht genommen werden wird, und dass sich Ueberreicher von schriftlichen Offerten bei der mündlichen Licitation weder persönlich noch durch Bevollmächtige betheiligen dürfen.

K. k. Komitatsbehörde

Agram den 30. April 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand.

v. Bunyevac m. p.

Nr. 778 pol. 1860 (168) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k Bezirksamtes Moslavina wird hiermit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 15. December 1859 Z 30.153 die im Orte Popovača unter Conscr. Nr. 3 befindliche im G. B. Protokolle sub Nr. 40 eingetragene, gegenwärtig als Bezirks-Arztens-Wohnung benützte und auf 850 fl. ö. W. geschätzte Comitats-Realität am 24. Mai d. J um 10 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei des gefertigten Bezirksamtes mittels öffentlicher Versteigerung verkauft werden wird

Diese Comitats-Realität besteht:

a) Aus einem hölzernen Wohngebäude mit einer Bauarea von 49[] Klftr, dasselbe ist mit Schindeln eingedeckt, hat ebenerdig 2 Wohnzimmer, 1 Kammer, 1 Küche, 1 Speisekammer, 1 Keller und Vorhaus. Im Stockwerk sind 4 Wohnzimmer, 1 Vorzimmer und Gang.

b) Aus dem Stallgebäude mit einer Bauarea von 40[] Klftr, dasselbe hat 5 Abtheilungen, wovon 2 für Hornvieh, 1 für Pferde, 1 für Schweinestallungen, endlich 1 für Schupfen.

c) Aus dem Hofraume und einem gemauerten Brunnen mit einer Bauarea von 44 [] Klafter.

d) Aus dem umzäumten Obst- und Gemüse-Garten mit einer Bauarea von 956 [] Klafter.

Als Ausrufungs-Preis wird der Schätzungswerth der Realität von 850 fl ö. W angenommen.

Jeder Lizitant hat 10 Prozento des Ausrufungs-Preises vor der Lizitation im Baren oder in öffentlichen auf den Ueberbringer lautenden nach dem Kurswerthe zu berechnenden Staats-Papieren als Vadium zu erlegen, oder den Erlag desselben bei einer öffentlichen k. k. Kassa auszuweisen.

Es werden auch schriftliche versiegelte mit 10 Prozento Vadium versehene, den bestimmten in Buchstaben ausgedruckten Preisentrag und die mit Erklärung, dass sich der Offerent allen Lizitationsbedingnissen unterzieht, enthaltende Offerte angenommen, welche beim k. k. Bezirks-Amte und am Tage der Lizitation bei der Versteigerungs-Kommission mit der Aufschrift „Offert wegen Ankaufes der Comitats-Realität in Popovača" zu überreichen sind.

Bis zum Lizitationstage können die allgemeinen und speziellen Lizitationsbedingnisse bei dem gefertigten k. k. Bezirks-Amte, und im Amtslokale der wohllöbl. k. k. Komitatsbehörde in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Moslavina am 20. April 1860

Für den k k. Bezirks-Vorstand.

Der k. k. Bezirks-Adjunkt.

Janušić, m. p.

Nr. 4988 (164) 3—3

Kundmachung.

Wegen Verpachtung des herrschaftlichen Wirthshauses und des damit verbundenen Getränke-Ausschanksrechtes im Orte Kutjevo für die Dauer vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 wird am 14. Mai 1860 bei dem k. k. Forst- und Demänen-Amte Kutjevo eine neuerliche Lizitation abgehalten werden. Der Pächter hat seine eigenen Getränke auszuschenken, und das Wirthshaus wird bis dahin entsprechend hergestellt werden.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Demänen-Amte einfinden, und sich mit dem Vadium von 200 fl. ö. W versehen.

Die Lizitations- und Pachtbedingnisse erliegen hieramts und bei dem genannten k. k. Forst- und Demänen-Amte zur Einsichtnahme.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek, am 22. April 1860.

Nr. 1212 civil (155) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte Warasdin wird über das Gesuch der Vormundschaft der minderj. Vinzenz und Amalie Koterba de präs. 22. März 1860 Z. 1212 civ. der Besitzer, der angeblich in Verlust gerathenen, in lateinischer Sprache auf einem halben ordinären Papierbogen von blaulicher Farbe durch Johannes Brachko Bräbendar zu St. Veit in Warasdin über 100 fl CM im Jahre 1856 ausgestellten Schuld-Urkunde, aufgefordert, binnen einem Jahre seinen Besitz so gewiss bei Gericht anzuzeigen, als sonst die Urkunde für nichtig, und die rechtliche Wirkung derselben gegen den Aussteller für erloschen erklärt werden würde.

Warasdin am 7. April 1860.

Br. 2621-860 (167) 3—3

Obznana.

Dne 24. travnja t. g. obdèržavat se imajući godišnji Varaždinsko-Jurjevski sajam, odgadja se radi kišovitoga vremena, te će se naknadno dne 10. svibnja 1860. obdèržavati, što se ovime do obćeg znanja stavlja.

Dano iz poglavarstvene siednice u Varaždinu 23. travnja 1860. dèržane.

Gradski predstojnik

Vinković.

Nr. 3593-743 (163) 3—2

Avviso di Concorso

Si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione presso l' Espositura portuale sanitaria in Valle San Pietro d' Arba nella Dalmazia cui va congiunto il soldo di annui fiorini cento ottantanove nonchè l' indenizzo di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (f. 25.20)

Chiunque intende aspirarvi presenterà entro tutto il 15 del p. v. maggio a questo Governo Centrale marittimo la documentata sua istanza comprovando la sua età, l' illibata sua condotta morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro funzionario portuale sanitario nel litorale Dalmato.

Trieste li 11 Aprile 1860

Nr. 3399-712 (158) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Ufficio di porto e sanità marittima in Rovigno, si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto il soldo di annui fiorini duecento dieci (210) nonchè il pausciale di montura di annui fior 25 soldi 20 in V. A.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare fino a tutto 15 p. v. maggio al governo Centrale Marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la perfetta conoscenza della lingua italiana, nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del suddetto Ufficio di porto e sanità marittima.

Dall' Imp. R. Governo Centrale Marittimo

Trieste 13. Aprile 1860.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 7. SVIBNJA 1860. Broj 10[illegible]

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Raspis ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i vèrhovnoga zapovicdničtva vojske od 21. prosinca 1859, kojim se izdaju pravila o okolišu tvèrdištah iliti miestah utvèrdjenih. (Nadalje.)

Razgradnica (savez iliti revers razgradni).

Izgledka A.

Podpisani obvezuje sebe i nasliednike svoje u posiedu zemljišta X., koje mu je slavna uprava vojnička pogodbom ovom ustupila, i koje je vlastnina fortifikatorija (ovdie ili barem u obće u pogodbi ima se točno opisati zemljište, i navlastito u kojem je stanju sada i kakovo je), još pravno naprema toj slavnoj upravi gledć sliedećih:

1. Da će, koristeći se zemljištem ovim, svagda strogo dèržati se načina, što ga je vojnička uprava jurve ustanovila ili što ga kašnje ustanovila bude, a zatim i nacèrtah i propisah, što ih u slučaju, ako bude kanio na zemljištu tom ma što graditi ili zavoditi, predhodno odobrila bude rečena uprava.

2. Da će, netražeći nikakove naknade, snositi na zemljištu tom sve prolaze, prokope, gradnje i zavode, koji se činili i izvodili budu kao potrebiti za svèrhe, što ih imade slavna uprava vojnička.

3. Ako bi se radi svèrhah, što ih ima uprava vojnička, ma kada zahtievalo, da se uništi ma kakova naprava, makar i s dozvolom zavedena, ili da se razori koja sgrada na zemljištu tom, pak imalo se ili neimalo ujedno povratiti i zemljište onoj upravi: bit će svaki, koi u ono doba zemljište bude posiedovao, dèržan ono, što se zahtieva, odmah uz stanovito vrieme uništiti ili razoriti ili zemljište povratiti, i u tu svèrhu sgrade ili naprave svakovèrstne, koje se tu nalaze i koje je podigo ili on ili knjigovodstveni popis troškovah priznavat će sadašnji i budući posiednik unapred kao dokaz podpun. Naprema gradji od razorene sgrade ili naprama inim sastavnim česticam od razorene takove naprave neuzima uzvišeni erar na se nikakova jamstva niti dužnosti naknadne, kao što se neće ni obvezivati na to, da će dotični koi predmet povratiti u naravi (premda se to učiniti ima, ako je moguće).

5. Posiednik zemljišta, vèrta ili kuće neće u obće u slučajevih, gdie ova nepokretnina vojničkimi operacijami bud' u ratu s neprijateljskom inostranom silom bud' pri pokoravanju bune ili ustanka ili prevrata u cesarevini bude ili sasvim razorena ili stranom oštetjena, imati prava tražiti od erara ikakove naknade za štetu, koju je imao.

6. Svaki posiednik takovoga zemljišta podvèrgava se sasvim bezuvietno sudu slavne uprave vojničke kako u obziru: dà li je potriebno sgradu koju razoriti, napravu uništiti, zemljište povratiti, staviti ga u predjašnje stanje, tako i u obziru vremena ili načina, za koje i kako da se radnje ove obave, i to tako, da vojnička uprava neće ni najmanje biti dèržana navoditi za to ikakovih razlogah, a da će svaki posiednik zemljišta, koi bude, sasvim lišen biti prava, uticati ili podnositi kakovu prošnju ili podizati tužbu.

7. Organ vojničke uprave u odnošajih ovdie pomenutih bit će svagda ona vlast vojnička ili onaj načelnik vojnički, koi je za to povladjen po propisih mieraničkoga pravionika od god. 1829.

8. Koi prima takovo zemljište, povlaštjuje napokon slavnu upravu vojničku, da može ova njegovu razgradnicu, kojoj je priklopljena osnova, o njegovom trošku izdata i po upravi vojničkoj potvèrdjena, uvesti u gruntovnicu e troška njegovom. Gdie se uknjižba u gruntovnicu nebude za sada mogla obaviti, imat će se podjedno s uknjižbom prava vlastničtva, koja se kašnje učisajmovah, u koju svèrhu se po gospodarskom odboru sajmovni red izraditi ima.

42. U svezu gradske obćine pimaju se: Josip Toman, Dragutin Vanić, Gašpar Poljak, Josip Vinski, Gjuro Zagajšek, Todor Kotur, Venceslav Mitlehner, Josip Dubravčić, Nikola Lukačić, Mihail Jurjević, Franjo Šolc, Antun Karl, Antun Kampuš, Tomo Herceg, Peter Zimmerman, Ivan Holcer, Josip Haas, Matija Frölich, Franjo Kastner, Josip Bazzoli i Antun Kocian.

Od poglavarstva slob. i kralj. glavnog grada Zagreba dne 2. svibnja 1860.

G. Lichtenegger m. p.
predstojnik gradskog poglavarstva.

A. Hudovski m. p.
savietnik i perovodja starešinstva.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Posliednje viesti nisu iz Sicilije ni s daleka tako umiravajuće kao službene depeše. Dočim kraljevska vojska svojom uglednom silom u saptu dèrži gradove, hodaju buntovničke čete po zemlji i kod borbah, kojima davaju povoda, jednako su veliki obastrani gubitci. — Pod Mesinu došao je dne 23. pr. m. jedan sardinski ratni parobrod. Medju onima, koji su u Palermu uapšeni, imenuju i principa Giardinelli-a, nećaka ministarskoga predsiednika, principa Monteleone-a, predsiednika Niscemi-a, doktora Roka Cammazati-a Scovazza, nećaka predsiednika konsulte i rodjaka direktora financijah, barona Risa i druge.

Iz Palerma pišu od 19. pr. m. „Triest. Ztgu“: Danas može se istinabog za cielo kazati, da revolucija u Siciliji dieluje, ali to je sasvim izvanredna revolucija, kao što su sve stvari ovdie, koja nije ni ustrojena a nije ni sposobna težit za opredieljenom svèrhom, što

Nije se ništa dalje čulo o ustanku, koi se je činio kao da je dovèršen. Kažu, da je kralj za Siciliju izdao obćenito pomilovanje, ako se buntovnici dobrovoljno podvèrgnu, i kažu, da je isto već primio duka d' Aleamo, jedan od pèrvih buntovničkih poglavicah. Ništanemanje skinuli su u Aleamu zvona, da iz njih salijo topovah. Obćenje u gradu posliešto je opet oživielo i uvieravaju, da se sanj pogibelj umaljava.

Polag „Norda" stoji baron Cosso na čelu butovnikah; drugi vodja, baron Santa Anna predvodi 3000 dobro oboružanih momakah. U Palermu su cèrkve još svejednako zatvorene, klepala iz zvonah snimljena a ulazi u grad čuvaju se dan i noć mnogobrojnim vojničkim stražama. U Mesini otvaraju se opet malo po malo dućani, no razjarenost raste i neumaljava se strašnom množinom uapšivanjah. Ulice grada' vidiet je, kao one u Pempeju. Mogućniji stanovnici utekli su a' Maltu. Dva parobroda, koje je turinska vlada za zaštitu sardinskih podanikah poslala u sicilijanske vode, prispiela su već na sicilijansku obalu.

Na zapoviest cara Napoleona ubaviestio je francuzki poslanik u Rimu, g. Grammont, papinsku vladu o tom, da se proti životu generala Lamoricière snuju kovarstva. U Parizu premetano je naime niekoliko stanovah kod tamošnjih Talijanah, kroz što se je tomu u trag došlo. Piemontezi poslali su 30.000 momakah na papinsku granicu. Povoda tomu dalo je po svoj prilici ustrojavanje papinske vojske po generalu Lamoricièru.

Viesti o borbi u Siciliji grozovite su, i ako se samo jedan dio ovih viestih o naravi tamošnje biesne borbe obistini, neće se moći uklonit umiešavanju ostalih silah. Vojska pali grade i sela i reža stanovnike. Tielesa dvanajstorice butovnikah ustrieljenih u Palermu vozili su po gradu, da stanovnike poplaše. Miestó Karini popljačkano je, San Lorenzo i Sferracavallo takodjer su opustošeni i 600 porodicah ostalo je bez ognjišta. „Nordu" javljaju iz Napulja od 24. t. m., da su vojnici u selu Perazzi-u 23 ženske glave, koje su se sakrile u podrumu, ponaticali na svoje bajonete.

Kao što iz Kodanja pišu, radilo se je poslie dnje vrieme medju Danijom, Švedskom i Francuzkom veoma revnjivo okolo toga, da se medju ovim silama sklopi savez. Nieki veliki gospodin pripovieda u jednom danskom provincijalnom listu što sliedi: Napoleon se je izjavio za savez s Danijom i Švedskom, no na temelju podpune uzajemnosti. U Kodanju kratili su se na to pristat, premda je ponuda za ovaj savez od onud izišla i to da se Danija obezbiedi u slučaju, ako bi niemački savez zbog Šlezvig-Holštajna proti njoj hoteo izvesti ovèrhu. Švedska se je zatim ponudila, da će ugovorom obećati Daniji, da je gotova, ako bi niemački savez poslao vojsku u Holštajn, odmah švedske čete prebacit u Šlezvig, kadgod Danija to zaište i švedsku švadru poslat u danske vode naravno po tom pogodbom, ako većina onih silah, koje su londonski protokol od 8. studenoga 1852 podpisale, nebude proti sklopljenju takova ugovora. Na to se je Napoleon izjavio, nesamo da neće biti proti tomu ugovoru, već da će se u ovom smislu zauzeti i kod Engleske i Rusije. No prije toga želio je car da se ustmeno potanje porazgovori o toj stvari s jednim od glavnih danskih ministarah i budući da bi odviš udaralo u oči, ako bi predsiednik ministarskoga vieća i ministar izvanjskih poslovah, Hall, glavom otišo u Pariz, zato su za bolje našli, da se „lukavi" Monrad — koi je, kao što je poznato, sadašnji kabinet sastavio, i za Hallom najvažniji član istoga — u Pariz pošlje u tu svèrhu. Kažu da je ovo poslanstvo izpalo sasvim po želji i da će se rasprave skoro dovèršit.

Ova saobćivanja, piše „Pr. Z.", čine se zaista veoma istini spodobna i po svoj prilici proizišla su iz dobra izvora. Izviestno je na svaki način, da se medju Napoleonom i Monradom radi okolo niemačko-danskoga pitanja.

Austrijanska carevina.

— ć. U Karlovcu, 4. svibnja. Od 20. travnja do danas uvezeno je brane: pšenice 17.777, kukuruza 54.943, zobi 9734, proje 1609 vaganah, — a prodano pšenice 17.795, kukuruza 35.970, zobi 17.110, ječma 930, proje 2350 vaganah.

Današnji nedieljni vašar je slab. Valjda se sajmari spremaju za veliki vašar, koi će u utorak dne 8. o. m. biti.

Silna kiša, koja jurve preko tri nedielje danah neprestano pada, stavila je gospodare gotovo u sdvojenje. Sav poljski rad zaostaje, narod u zasluzbi prieči se a k tome još nefali lažljivih prorokah, koji i predstojećoj lietini naopaki sud izriču.

Beč, 4. svibnja. Jedna deputacija iz Gradca sastojeća iz gospode: grofa Attemsa, grofa Kübурga, čeonika dra Uhla, Steinera i Götha imala je danas pred podne u 10 satih čast, u osobitoj audienciji Nj. veličanstvu caru predati svoju molbu u obziru podignutja jednoga spomenika Nj. carske visosti Nadvojvode Ivana.

— Viest, da je veleposlanik kod rimskoga dvora barón Bach ovamo pozvan, da se zbog nastavših težkoćah u obziru konkordata ovdie ustmeno posavietuje, bez svakoga je temelja. Baron Bach ostati će za sada tim sigurnije u Rimu, čim će njegova sestra i jedan njegove braće dojduće nedielje otići onamo, da ga pohode.

— Iz kemičke iztrage, kojoj je želudac pokojnoga barona Bruka i njegov sadèržaj podvèrženo bio, dosad proizlazi, da se nije ni u jednom ni u drugom ušlo u trag metaličkom kakvom otrovu. Jedino što se je našlo, bilo je nješto željeza — ali to se pripisuje toj okolnosti, što je preminuvši posliednje vrieme upotrebljavao minerilnu vodu, sadèržavajuću u sebi željeza a i uobće ima u kèrvi vazda željeza. Iztraga na druge poimence vegetabilne otrove nije jošte urodila nikakvim osobitim plodom."

Tèrst 3. svibnja. Polag viestih ovamo prispievših ostavili su grof Montemolin i njegov brat Don Fernando na brodu Španjolsku.

Talijanska.

Turin, 1. svibnja. U komori, koja se je danas sastala, bilo je jedva 40 osobah, zbog toga nije se dèržala siednica. Predsiednik je dojduću siednicu nareko na 4. svibnja.

Turin, 2. svibnja. Današnji broj lista „Unione" uvierava, da pisma iz Rima javljaju novo sastavljenje ministarstva, polag kojega će preuzeti: Merode rat, Corcelles policiju, Falloux financije, Talbot unutrašnje poslove; kažu da će i kardinal Wiseman stupit u novo ministarstvo. Nadalje javlja „Unione", da dozvoljuje car Napoleon, da francuzki soldati stupe u papinsku službu. Čini se da sardinska vlada namierava preuzeti željeznicu od Genove u Pizu i zahtieva od parlamenta kredit od 70 milijunah.

U Livornu presteli su merćini radit, što im nisu hotieli povećati plaću, kao što su zahtievali. Garibaldi nalazi se jošte u Genovi.

Nadbiskup firentinski izpričao se je, vele, kod pape pismeno zbog svoga ponašanja.

Kardinal Viale Prelà jako je oboleo u Bolonji.

Milan 2. svibnja. Jučer je uvedeno bilo ukidno sudište.

Niemačka.

Berlin, 3. svibnja. U današnjoj siednici poklisarske kuće pretresale su se molbenice u obziru Šlezvig-Holštajna. Poslanik Karlovic predložio je izpravak, koi su podupirale frakcije Vinke i Mathis i koi glasi, kako sliedi: Ove molbenice neka se predadu dèržavnoj vladi i neka se izreče očekivanje, da vlada neće ništa propustit, da vojvodstvima Šlezvig i Holštajnu napokon pripomogne k podpunom uživanju njihovih toli uvriedjenih pravah. Baron Schleinitz izjavio se je o šlezvig-holštajnskoj stvari medju ostalim kako sliedi. Polag onoga, što je poimence po skupštini šlezvižkih stališah poznato, jedva će se savez uztegnuti moći od dužnosti, da protraži, što ima Niemačka polag dogovorah od godinah 1851. i 1852. pravo tražiti. Svaki nepristrani čoviek mora kazati, da se u onom, što je Danija učinila, neuslazi izpunjenje preuzete dužnosti. On neće da u toj stvari prije izreče svoje mnienje, nego saveз učini svoj zaključak. Pruska čuvstvuje za stvar vojvodstvah i sve će za to učiniti što god uzmogne kao savezna i evropska sila.

Mainc, 3. svibnja. „Mainzer Journal" javlja: Zapoviedničtvo ukupnih vojenih zborovah u Italiji predano je princu Alexandru Haskomu.

Hanover, 3. svibnja. Druga komora odobrila je jučer poslie pretresa od četiri sata postupanje vlade proti molbenici hamburžkoga magistrata a ujedno ukorila je napore narodnoga družtva.

Turska.

Carigrad 28. travnja. Družtvo vladnih parobrodah, dobilo je povlasticu na 25 godinah za gradjenje dokovah na Bosforu.

Medju Carigradom i Varnom podići će se bèrzojavna linija na kopnu. Francuzka obitelj, sloztavljena po Gèrcima na veliki petak, protestuje proti okrivama dnevnika „Vizantis."

Kažu, da je Belgija porti ponudila 40 milijunah franakah za otok Cipar.

Smirna, 27. travnja. Arkiv ovdiešnjega toskanskoga glavnoga konsulata predan je na zapoviest iz Turina sardinskom glavnom konsulu.

Francuzka.

Pariz 2. svibnja u večer. Razpis obnarodovani u današnjem broju službenoga lista „Gaceta de Madrid" podieljuje obćenito pomilovanje za političke prestupke. Grof Montemolin i njegov brat ukèrcat će se u jedan bojni brod put inostrane luke, kojugod po volji izaberu. Kortesi sazvani su na 25. t. m.

Velika Britanija i Irska.

London, 3. svibnja. Današnji broj lista „Morning Post" donosi parižku depešu, iz koje se može zaključit, da će Francuzi Rim i rimsko područje koncem lipnja ili početkom sèrpnja podpunoma izpraznit.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Milan, 4. svibnja. Kralj je ostavku gubernatora brešijanskoga, Depretisa, primio. Grad Pavija predala je Garibaldu 37,182 lire, da nabavi pušakah.

Bolonja, 3. svibnja. Sinoć bila je u kazalištu sjajna plesovna svetkovina, kojoj je i kralj s Cavourom i Farini-em posietio.

Napulj, 4. svibnja. Polag neposrednjih vierodostojnih viestih povraćeni su podpunoma mir i poredak na otoku Siciliji. Neizbacuje se više niti jedna puška; samo se preduzimaju pojedina uapšivanja.

(Iz Turina dobila je bečka berzojavna pisarnica jedan telegram, polag kojega su dne 4. t. m. po jednom engleskom (neimenovanom) bojnom brodu u Genovu prispiele viesti iz Palerma od 26. i od Mesine od 27. pr. m. Polag ovih viestih nije jošte ustanak u Siciliji svladan. Da što više, jedna regimenta kratila se, vele, izaći iz Palerma a ostale izišavše čete, bile su, vele, još svejednako napadane po buntovnicima. U Gergentu i Marseli vlada mir a i Napulj bio je do 1. svibnja — dokud dopiru viesti — podpunoma miran.)

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 621 civ. (161) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte Krapina als Gericht werden diejenigen, welche als Gläubiger an die Verlassenschaft des am 1. Dezember 1859 in Weitendorf, Bez. Wildon im Steuermark ohne Testament verstorbenen Schweinhändler und Grundbesitzer Peter Paolović aus Križance, eine Forderung zu stellen haben, aufgefordert, bei diesem Gerichte, zur Anmeldung und Darthuung ihrer Ansprüche den 11. Mai 1860 Vormittags 9 Uhr zu erscheinen, oder bis dahin ihr Gesuch schriftlich zu überreichen, widrigens denselben an die Verlassenschaft, wenn sie durch Bezahlung der angemeldeten Forderungen erschöpft würde, kein weiterer Anspruch zustünde, als in sofern ihnen ein Pfandrecht gebührt.

Sig. Krapina am 14 April 1860.

Der k. k. Gerichts-Vorsteher.

Snant.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 8. SVIBNJA 1860. Broj

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzimši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase oprosti ljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v., i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Ministar unutarnjih poslovah naimenovao je županijskoga liečnika u Varaždinu, doktora Josipa Mlinarića, za zemaljskoga zdravstvenoga savietnika kod hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Odd. 7. br. 3970.

Uslied visokoga razpisa vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 28. travnja t. g. odd. 16 br. 1575 podielilo je c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah pod 22. istoga mieseca br. 19524/1575 Nikoli Janiću penzioniranom računarskom akcesisti u Petrinji na iznašastje opekah za pokrivanje krovovah isklopnu povlasticu za trajanje jedne godine.

Opis povlastice, budući da se nije samolilo da se dèrži u potaji, čuva se u c. k. shrani povlasticah svakomu na ugled.

U Zagrebu dne 5. svibnja 1860.

Adlatus Kušević, s. r.

Razpis ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 21. prosinca 1859, kojim se izdaju pravila o okolišu tvèrdištah iliti miestah utvèrdjenih. (Konac.)

Razgradnica.

Izgledka B.

Kojoj na temelju obvezuje se podpisani za sebe i za buduće posiednike nepokretnine br. 6 X. (ili zemljišta br. top.) k x gruntovnice knjiga — list — pravnoga suda i za buduća vremena: da će se što najtočnije dèržati sliedećih uvietah, pod kojimi jedino može se njemu (ili njim) dati od strane slavne vojničke uprave dozvola za namieravanu gradnju (pogradnju, napravu):

1. Da će sgrada (pogradnja, naprava), o kojoj je govor, biti onakova i ne inake, kao što ju je c. kr. ženijski glavni ured u istinu dozvolio naredbom od — br. —; u protivnom bo slučaju da vojnička uprava bude vlastna, učiniti, da se sgrada (pogradnja, naprava), neizvedena sasvime po propisu, odmah poruši o trošku podpisanoga ili njegovoga u posiedu nasliednika, a da on (ili oni) nebude imao (nebudu imali) nikakova prava na naknadu, ni prava uticat se, ni podisati tužbe pred sudom, niti inako postupati proti tomu.

2. U slučaju, ako svèrhe, što ih imade slavna uprava vojnička, budu zahtievale, da se sgrada razori (ili naprava uništi), da će tada sgradu (napravu) uz vrieme, po nadležnoj vojničkoj vlasti odredjeno, o svom trošku i netražeći kašnje nikakove naknade razoriti (napravu uništiti) i ruševinu i svakoliku radju i ono gradjivo, koje ostaje vlastnina posiednikova, ukloniti, a i u slučaju, ako rečena vlast to naročito zahtievala bude, da će i samo zemljište dotierati opet u ono stanje, u kojem se nalazi sada i kao što je niže opisano (ovdie se ima zemljište točno opisati).

3. Ako vojnička uprava iz obzira, što su okolnosti vèrlo silne, nebi već dozvoliti mogla onoliko vremena, koliko treba, da se radnje ove obave načinom navadnim, tad će kako sadašnji, tako i svaki budući posiednik bit dèržan, ustupiti vojničkoj upravi pravo, da samo razori sgrade, (uništi napravu), i to onako, kao što obnadje, da je primiereno potrebi njezinoj.

I u ovom slučaju imat će posiednik c. kr. vojničkoj upravi naknaditi troškove, prouzročeno time, što se je razorila sgrada ili gradja (uništila naprava), ruševina i gradja uklonila, i što se je možda fortifikatorsko zemljište povratilo u stanje predjašnje, i to svotu ovu, koju c. kr. dvorsko bojno knjigovodstvo pronadje i priredi.

Ovaj knjigovodstveni popis troškovah priznavat će sadašnji i budući posiednik unapred kao takov, koi imade silu podpuna dokaza.

Naprema gradji od razorene sgrade ili gradnje ili naprema inim sastavnim česticam od takove razorene naprave neprima na se uzviše i erar, nikakova jamčenja niti dužnosti naknadne, kao što se neobvežuje ni na to, da će što povratiti u naravi (premda se to učiniti ima, u koliko je moguće).

4. Posiednik zemljišta, vèrta ili kuće neće u obće imati prava, tražiti od erara naknadu štete, koju bude imao u slučajevih, kada mu se takova nepokretnina vojničkimi operacijami bud' u ratu s neprijateljskom inostranom silom bud' pri pokoravanju ustanka ili bune ili prevrate u cesarevini ili sasvime razori ili stranom ošteti.

5. Kako u obziru, dà li je potriebno da se sgrada razori ili naprava uništi, a i da se zemljište povrati u stanje predjašnje, tako i u obziru vremena i načina, za koje i kako da se radnje ove obave, podvèrgava se svaki posiednik, koi bude, sudu uprave vojničke tako, da ista uprava neće biti dèržana navoditi za to razlogah posve nikakovih, i da će posiednik, koi bude, bit sasvim lišen prava, uticati se, ili podnositi prošnje ma kakove ili podizati tužbe proti tomu.

6. Organ vojničke uprave u odnošajih ovdie pomenutih svagda je ona vlast vojnička ili onaj načelnik vojnički, koi je za to povladjen po propisih mierničkoga pravionika od god. 1829.

7. Onaj, koi poduzima gradjenje, povlaštjuje napokon slavnu upravu vojničku, da ovu njegovu razgradnicu, kojoj je priklopljena o njegovu trošku izdata i po vojničkoj upravi potvèrdjena osnova, može odmah prigodom, kad mu se izdaje visoka dozvola za gradjenje, o trošku njegovu uvesti u javne knjige na vlastovitu mu, za gradjenje (za napravu) namienjenu nepokretninu (gruntovnice knjiga — list —).

Gdie se uknjižba u gruntovnicu za onda nebude mogla obaviti, imat će se podjedno, kad se kašnje uknjiživalo bude pravo vlastničtva, uknjižiti i ova razgradnica o trošku vlastnikovu.

Neuredovni dio.

Poziv

na stanovničtvo grada Zagreba.

Družtvo prijateljah musike u Zagrebu obstoji od god. 1827. te je opetovano potvèrdjeno najvišjom carskom odlukom od 12. siečnja 1855.

Svèrha toga družtva jest — po glasu pravilah najvišjom carskom odlukom potvèrdjenih — „razprostranjenje i promicanje musike u domovini uobće, zatim probudjivanje ljubavi k toj umietnosti osobitim s obsirom na značaj jugoslavenske musike.“

U tu svèrhu služi osobito družtvena musikalna učiona za mladež obojega spola.

Da se je družtvo vazda brinulo postići tu svèrhu, bit će dovoljno poznato stanovničtvu grada Zagreba, i družtvo može s ponosom i umirenjem pozvati se na ovdie poznate umietnike, koji su se učili pèrve temelje musike u družtvenoj musikalnoj učioni.

Obstanak ovog obćekoristnoga družtva ipak je nesiguran.

Družtvo ovo treba svake godine:

		for.	kr.
a)	za sistemizirane platje družtvenih učiteljah musike	1212	50
b)	za kamate glavnicah, koje su opredieljene za narodni konservatorij i koje se sada s družtvenim imetkom sajednički upravljaju	50	—
c)	za najam za družtvenu muzikalnu učionu	357	—
d)	za potrebštine učione, grejanje i rasvietljenje, za troškove pisarne ravnateljstva, za tisak itd. .	400	—
e)	za muzikalne akademije i koncerte bez ulaznine davane	200	—
	Ukupno	2819	50

austr. vred.

Izvan tih godišnjih stalnih troškovah imade družtvo takodjer troška za nepredvidljive slučaje, zatim imade se jošte nadoknaditi družtvena glavnica od 682 f. 50 kr. a. vr., koja je prijašnjih godinah potrošena za tekuće troškove.

Za namirenje tih troškovah služe kamate družtvenih glavnicah, koje 7765 for. iznose; a te glavnice spadaju pako takodjer: a) zaklada njegove uzoritosti gospodina kardinala i nadbiskupa zagrebačkoga, Gjure Haulika Varalljskog, od 6000 f.; b) glavnica zemaljskoga konservatorija, koja sada iznosi 862 f. i od koje kamate imadu se svake godine kapitalisirati; c) glavnica od 250 f. nalazeća se u jednoj konkursalnoj masi; d) 1 srećka Esterhazy-eva od 40 f.; e) 1 dionica narodnoga doma od 20 f., od kojih dosada autoku kamate.

U ostalom pako ograničeno je ovo družtvo za prinesko podupirućih članovah.

Sada broji družtvo:

32 člana I. reda,

82 „ II. „

6 „ III. „

koji na godinu doprinašaju ukupno austr. vred.; dodavši k tomu	926 f.	10 k.
Kamate od prenavedenih glavnicah	270 „	— „
Godišnji doprinesak njegove uzoritosti g. kardinala i nadbiskupa zagrebačkoga Gjure Haulika Varalljskoga	157 „	50 „
Godišnji prinesak grada Zagreba .	210 „	— „
Čisti dohodak od musikalnih akademijah i koncertah davanih uz ulazninu	20 „	— „
Iznosi godišnji dohodak družtva .	1683 f.	— k.

ausr. vred.; dakle družtvo imade svake godine manjka 685 f. 90 kr. a. vr. u onom takodjer slučaju, da bi svi članovi uredno platjali svoje doprinoske, i da se nebi umalio broj članovah tečajem godine, što ipak vazda biva, jerbo je n. pr. god. 185% družtvo izgubilo 16 članovah I. reda, koji su stranom umèrli, a stranom u službi premiešteni.

Visoka vlada dozvolila je istina već kroz niekoliko godinah družtvu podporu od 500 for. iz zemaljske konkurencijalne zaklade, no opet sva ova sredstva nisu dovoljna za namirenje družtvenih troškovah, i tako prinudjeno je družtvo svake godine upotrebljavati družtvene glavnice za namirenje tekućih troškovah; posliedca toga bit će, da će družtvo sve družtvene glavnice potrošiti i napokon morati raspasti se!

Nevolja ova dolazi pako odtuda, što stanovničtvo grada Zagreba, osobito pako gradjanstvo neće da podupire ovo družtvo. Od današnjih 118 podupirućih članovah družtva spadaju 83 člana u stališ redovnikah, vojnikah i činovnikah a 35 članovah u stališ gradjanstva!

Plemeniti i velesèrdni stanovnici grada Zagreba posivaju se dakle najsmiernije, da stu-

po; mnogobrojno u družtvo prijateljah muzike u Zagrebu.

Polag družtvenih pravilah može svatko bez razlike spola, vierozakona, stališa, ili narodnosti postati članom družtva.

Tko želi postati članom ovog družtva, treba da to pismeno javi ravnateljstvu, i da se obveže ostati u družtvu celu godinu danah i to počamši od 1. studenoga ove godine, koje je stupio u družtvo.

Viši godišnji doprinesak iznosi 12 fr. 60 kr. a menji 6 fr. 30 kr. a. vr. Članovi družtva imadu slobodan ulaz u zatvorene družtvene zabave za sebe i za osobe, koje s njimi sačinjavaju jednu istu obitelj.

Tko želi iz družtva izstupiti, treba da to ravnateljstvu družtva pismeno javi tečajem mieseca listopada, inače ostaje polag §. 13. družtvenih pravilah svojom voljom i nadalje članom družtva.

Tiskanice za očitovanje glede pristupa u družtvo mogu se dobiti u družtvenoj muzikalnoj učioni u Zagrebu, kipnoj ulici, kući g. Kiepache.

Za da se pako osegura ne samo časoviti obstanak družtva, već i njegova budućnost, umoljava se slavno občinstvo, da izvoli družtvo ozomu poklanjati i glavnicah u gotovom, ili u dèržavnih papirih, i da se u slučaju smèrti dobrohotno spomene ovog družtva u svojih oporukah.

U Zagrebu dne 12. travnja 1860.

Ravnatelj družtva
Josip pl. Bunjevac
c. k. vèrhovni župan načelnik techničkog odbora.

Dragutin pl. Klobučarić,
c. k. zemaljskoga suda predsiednik.

Načelnik gospodarskog odbora
Dr. Aleksa Vancaš,
c. k. g. zemalj. zemalj. zdravnički savietnik.

Tajnik družtva
Ivan Verdian,
c. kr. žup. zagr. povierenik.

Austrijanska carevina.

Zagreb. U siednicama sredinskoga ravnateljstva ovdiešnjega družtva čoviečnosti, dèržanim 24. ožujka, 4. travnja i 5. svibnja t. g, razdieljeno je medju 34 udove i sirote ukupan iznosak od 120 for. a četvorici obèrtnikah doznačeno je bezkamatnih predujmah u iznosku od 80 for, jednom zaštitjeniku družtva pako dane su 4 f rinte za obuću.

— Kao što se „Grazer Zeitungu“ bèrzojavnim putem javlja, podielilo je Nj. veličanstvo car dopuštenje, da se u Gradcu podigne spomenik za nadvojvodu Ivana.

— Moisija Libmann Levi, koi je kao zapleten u Eynattenovu parnicu, u Tèrstu uapšen bio, nalazi se od niekoliko danah u apsu kod bečkoga zemaljskoga suda.

Talijanska.

Milan 3. svibnja. „Perseveranza“ uvierava da je kralj u Bolonji podpisao raspis, kojim se prije u raspoloživost postavljeni lombardezki činovnici uzpostavljaju u podpuno uživanje svojih berivah. — Zakupnik željeznice Brassey prispeo je u Turin za pogadjanje s vladom zbog železnićkih linijah od Genove u Pizu.

Bolonja, 3. svibnja. Čeonici Romanje predali su kralju adressah podanosti i poklon od 5 milijunah lirah.

Rim. Novi ministar rata u cèrkvenoj dèržavi, Merode, izdao je dne 24. travnja dnevnu zapoviest, koja glasi, kako sliedi:

„Nj. svetost papa Pio IX. dostojao je meni upravu ratnoga ministarstva u sadanjim važnim okolnostima povieriti, gdie nije samo Italija već i ukupno kèršćanstvo uzdèrmano od pogibeljih, koje priete baštini svetoga Petra, i od plemenitog uzbita, koi je odgovorio glasu namiestnika Isusova. Veoma težko zvanje pade mi u dio, zvanje bditi nad poslovima i potrebama papinske vojske i ja ću sve svoje sile napeti, da ga izpunim s najnežnijim strahopočitanjem prema svetom otcu i najnežnijom brižljivostju za njegove plemenite sinove, kojih viernost posred tolikih napastovanjah pruža sigurno jamstvo za budućnost.

Privremeni ministar rata: Franjo Šaver de Merode.“

„Unione“ obnaroduje sliedeće naznačujuće pismo iz Genove: Naš za noćas ustanovljeni odlazak neće se više izvesti. Mi smo imali prekrasan brod i nevaljalih pušakah, no brojili smo medju nama najbolje Garibaldove oficire. Od zaklade upravljane po Fizi-u i Besani i od pušakah, koje su ovi već kupili, nismo mogli ništa dobiti, budući da ih je vlada tako rekuć uzaptila. La Farina bio je više putah ovdie i, premda se je činilo kao da nema prava uzdanja u ustanak, ipak je Garibaldu nabavio prieko hiljadu pušakah i niekoliko hiljadah franakah, koje je odbor „Società nazionale“ sakupio — za cielo, da uzmogne kasnije, ako bi Expedicija za rukom pošla, kazati, da se je to imalo njemu zahvaliti. Premda smo se iz najudaljenijih stranah Lombardije ovdie sastali, ipak se je obdèržavala najdublja tajna, i u istoj Genovi malo ih je bilo, koji su znali za naš odlazak. Zato je učinilo veoma zločest utisak, što je Pungolo obnarodovao posiv na dobrovoljce, koji bi hotieli ići u Siciliju, da se na stanovitu miestu prijave za obaviest. — I u Genovi, javljaju „Tr. Zeitungu“ kupe soldatah za papu.

Turin, 2. svibnja. Kao što službeni list javlja, otišao je V. Emanuel odmah po svojem dolazku u Bolonju u stolnu cèrkvu svetoga Petroniusa, gdie ga je mnogobrojno svećenstvo primilo i zapojalo „Tebe boga hvalim.“ U ostalom išla je kiša kod njegova ulaza.

Pučki tribun, Giuseppe Dolfi, pekar u Firenci, nije primio reda svetoga Mavre i Lazara, koi mu je podielio Viktor Emanuel.

Medju Alesandrijom i Genovom skupljaju se mnogobrojne vojene čete. Misle, da su opredieljene dielovat proti kraljestvu obiuh Sicilijah.

U vojski bivaju neprestano mnogobrojna promicanja. Nedavno naimenovano je 40 majorah, 100 kapetanah i 400 poručnikah.

General Wagner naimenovan je direktorom novoustrojene konjaničke škole.

Cialdini, koi zapovieda u Emiliji, zaiskao je, vele, podkrepljenjah.

Kažu da se je general Fanti odvažio izstupit iz ministarstva.

Kao što se čuje, Vilafranka ostat će i odsele, kao što je bila dosad, ruska utočna luka.

Kao što iz Nice, od 29. travnja pišu, daje g. Pietri svaki dan doznakah na meso, hlieb i pirinč na kapiji svoje gostionice dielit medju narod.

Rim 28. travnja. Knez Chigi podneo je svoju ostavku kao pukovnik palatinske straže, da stupi u vojsku kao prost topnik.

Ottavio Lanza, brat principa Butere, uapšen je, vele, po policiji na jednom amerikanskom brodu.

Turin, 3. svibnja. Jedno pismo obnarodovano po časopisu „Patriota“ okrivljuje Cavoura, Farini-a i gubernatora milanezkoga, da su dobrovoljce, koji su hotieli ići u Siciliju, tako dugo zadèržavali, dok je postalo prekasno.

Turska.

Pera, 28. travnja. Rizapaša neće da čuje baš o nikakovu pogadjanju s ovdie pribitnom sèrbskom deputacijom i zahtieva, da se njegovoj vojski pruži prilika za nove lovorike. Dosad su u ovom poslu dèržane bile već tri ministarske konferencije, no budući da svaki dan dolaze nove opasne viesti o stanju stvarih u Sèrbiji i o komešanju medju slavenskim plemenima u Turskoj, nisu se u ministarstvu jošte, u ničem složili, nego u tom, da su seraskiera podupirali u svim njegovim zahtievima. Izvan okola kod Prištine ima se još jedan vojeni sbor okolo Šumle skupiti i ako ratni ministar prodre u ministarskom vieću, sakupit će se već po svoj prilici na skoro dundar turske vojske u Rumeliji. Glasalo se, da je vojvoda brabantski za otok Kandiju ponudio 40 milijunah franakah; no možemo uvierit iz dobra izvora, da se za pribivanja toga princa nije ni kod dvora ni u ministarstvu govorilo o prodaji Kandije. Kod ove prigode neka nam bude dozvoljeno primietit, da se takova prodaja nebi tako lahko izvesti mogla. Otok Kandija vlastništvo je naime carskoga sarbja i takovo prikraćenje sarajskih dohodakah imalo bi ozbiljnih posliedicah Jer da kadune još danas imaju isti upliv, kao što su ga imale malone pod svim sultanima, dokazuje dovoljno sadanja promiena činovnikah u carskom kućanstvu, promiena, koju je izvela jedino ona gospodja, koja je Osmanbeju pribavila čin paše i naslov mušira zajedno sa stolicom u visokom divanu.

Niemačka.

Hanovor, 4. svibnja. U siednici, koja se je jučer dèržala zaključila je pèrva komora, da se ponajprije odbije utvèrdjenje obalah i da se vladi preporuči da čim prije izvede utvèrdjenje obalah po savezu.

Velika Britanija i Irska.

London 4. svibnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće izjavlja lord Russel, da je amerikanska vlada zabacila predlog Englezke u San-Juanskoj stvari. Ministarski predlog u obziru reforme bio je bez glasovanja drugi put pročitan.

Španjolska.

„Patrie“ i „Pays“ potvèrdjuju polag madritskih depešah, da su grof Montemolin i njegov brat prijavili španjolskoj vladi, da su pripravni, kraljicu Isabellu II priznati za zakonitu kraljicu Španjolsku. „Correspondencia autografa“ javlja, da je istraga povedena po madritskom sudištu zbog karlističke urote učinila već znatnih razkritjah o ovom poduzetju. — Maršal O' Donnell prispeo je 1. svibnja u jutro u Aranjuez, gdie se nalazi dvor, i bio je velikom svečanostju primljen.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 5. svibnja. Cavourov list „Opinione“ neprestaje tvèrditi, i hoće da je primio viestih od 2. t. m., polag kojih dèrži vojska zapremljene gradove i obkoljena je u istima od ustanka i mora.

Pariz, 5. svibnja. „Moniteur“ javlja, da je pristojba za oslobodjenje od vojene službe od 2000 na 2300 franakah povišena.

London, 5. svibnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće izjavio je lord Russell, da nije istina, da je expedicija proti Kitaju odgodjena do dolazka lorda Elgina; en se nada, da će operacije dovèršene biti još pred njegovim dolazkom. Nadalje opaža Russell, da je Napulj Englezku zamolio, da bi se zauzela kod Piemonta, da izostane Garibaldova expedicija u Siciliju. Englezka je u tom obziru učinila Piemontu predstavah, kao što ih je prije kod Napulja učinila zbog sisteme tamošnje vlade.

Današnji „Times“ opaža: Pruska, miesto da se pripravlja na rat proti Francuskoj namierava u Daniji zbog vojvodstvah posredovat, Francuska želi, da Pruska poduzme rat proti Daniji, koi bi Švedsku, Norvežku i Daniju sjedinio u jedno tielo, koje bi Francuskoj stajalo na razpolaganje. Englezka upotrebit će svoj upliv, da odgodi raspru s Danijom.

Domaće viesti.

Nalazimo sliedeću viest u Gl. Dalmatinskom: Talijanski dnevnik „Rondinella“, koi u Napulju izlazi, donosi pod 3. travnja plemenitu pohvalu našem Franji Mazzoleni-u, koi se je toliko odlikovao svojim upravo rajskim pievanjem u kazalištu Sv. Karla i pievanjem kod svih svečanih cèrkovnih službah za čitave dvie godine. On dolazi sada u Feraru da tamo pieva uz doba ondiešnjeg znatnog sajma, kuda je potem bèrzojavno pozvan. Zvan je takodjer po bèrzojavu u Barcellonu i u Bolonju. On je pravi ljubimac majstorah Verdi-a i Merkadanta, koji ga toliko uznose i pohvaljuju. — Isti list donosi jednu piesmu ovom razglašenom tenoru na pohvalu, od Ferdinanda Nardi-a, i jedan sonet od Rafaila Binetti-a. Pomenuti članak pak zaključava se ovim riečima: „Ora che ci sfugge Mazzoleni, chi potrà rimpiazzarlo?“ (Gospodin Mazzoleni rodjen je Dalmatinac i kao što smo od jednog njegovih dobrih poznanacah čuli, govorio je, dok je jošte škole polazio, uzpèrkos svom talijanskom imenu, sasvim dobro naški. U ostalom;

relata refero, a ako je i teko bilo, tko zna, nije li, odkad je postao talijanski umietnik, sabo-ravio glasove svoga saviča i netaji li po navadi tolikih svojih sudrugah, da su mu isti ikada poznati bili te se dèrži za Talijana od starine, koi se je samo slučajno rodio u toj po mnienju takovih ljudih barbarskoj zemlji! Ako je tako, žao bi nam bilo njega radi — jer to mu se nebi zaista od razboritih ljudih u slavu upisalo. U protivnom slučaju radujemo se dvostruko njegovim lovorima, čega radi i primamo ovaj članak u naše novine. Ucr. Nar. Nov.)

Narodno kazalište.

V. U Karlovcu, 3. svibnja. U nedielju zaključili su dobrovoljci narodne svoje predstave šaljivom igrom „Pokondirena tikva, ili Popapučeni opanak" od J. S. Popovića u tri čina. Da su i ovi put kao uviek očekivanju občinstva zadovoljili, netreba ni spominjati.

„Koliko su oni od mieseca prosinca pa sve dosada pokazali sposobnostih, talenata, a što je najviše dobre volje i požèrtvovanja za domorodnu stvar, to je svemkolikom našem čitateljstvu znano, koje je pozornim i zadovoljnim sèrcem pratilo ovo, na slavu i korist naroda služeće domoljubno poduzeće. Ali poznato je još više ovdiešnjem občinstvu, koje je živi sviedok bilo trudoljubivih težnjah družtva, i toli često nasladjivalo se prekrasnim zabavama narodnim, što ih je ono toli revno pripravilo i davalo. — S toga je i u gradu samo jedna misao o tome, i jedna želja, da nam družtvo u jesen opet pri-krati duge večeri, da nas opet zabavi, i da nas u struci kazalištnoga znanja narodnoga pouči.

A Vi plemenite duše, Vi krasne gospoje i gospodične, koje nepožaliste truda, nepočutiste muke, a nadvladaste sve tegobe, što Vam na putu stajahu, — primite za Vaše požèrtvovanje, za Vašu k narodnoj stvari činom zasviedočenu ljubav našu najtopliju zahvalu, i budite uvierene, da će dielovanje Vaše uroditi obilatim plodom i blagoslovom.

Zapisnik

glavne godišnje siednice družtva prijateljah muzike u Zagrebu obdèržavane dne 27. studenoga 1859.

§. 1. Nazočni članovi upisaše se u knjigu, koja je za oto opredieljena polag §. 52. a) družtvenih pravilah; zatim otvori g. ravnatelj družtva siednicu svèrsi shodnim govorom.

§. 2. Polag godišnjeg izviestja ravnateljstva

a) podučavana su bila 53 dieteta obojeg spola tečajem školske godine 1858/9. u družtvenoj muzikalnoj učioni.

b) Družtvo staralo se je pobudjivati ljubav k muziki kroz muzikalne akademije i zabave, koje bijahu priredjene polag družtvenih pravilah.

c) Družtvo brojit će godine 1859/60. izvan začastnih i izvèršujućih — 105 podupirućih članovah.

d) Družtvo imaše god. 1858/9. 2127 fr. 27½ kr. austr. vriedn. dohodka, 2061 fr. 61 kr. austr. vriedn. troška.

e) Družtvo posieduje 7765 fr. u glavnicah.

f) Družtvo imat će god. 1859/60. 1715 fr. $66^5/_{10}$ kr. austr. vriedn. dohodka a 3005 fr. 51¼ kr. austr. vriedn. troška.

g) Visoko c. kr. ministarstvo dade družtvu podporu od 500 fr. austr. vriedn. za god. 1859 iz zemaljske konkurrencialne zaklade.

Skupština zahvali ravniteljstvu najobvezanije na nastojanju oko promicanja družtvene svèrhe, koje je tim izviestjem zasviedočeno.

§. 3. Budući da je ravnateljstvo primilo pismo preuzvišene gospoje grofice Sofije udove Jellačića bana od 30. lipnja 1859, kejim se ista odriče naslova pokroviteljice družtva i stupa u družtvo kao podupirući član I. razreda, predložilo ga je u svojoj siednici; bude glede toga zaključeno: Preuzvišenost njezinu najsmiernije zamoliti, da naslov pokroviteljice ni odsele svojevoljno družtvu i da dostoji nadalje takodjer zadèržati naslov pokroviteljice družtva.

§. 4. Za namiriti manjak navedeni u proračunu bude zaključeno visoko c. kr. hèrv.-slav. namiestničtvo zamoliti, da izvoli isposlovati kod visokog c. kr. ministarstva dovoljnu podporu za ovo družtvo za god. 1859/60.

§. 5. Sa dopadnostju uzeto je na znanje, da je odpovedan najam za družtvenu muzikalnu učionu, i da će se pribaviti drugi jevtiniji stan.

§. 6. Družtvo pievačah, koje se je u Zagrebu sklopilo, primljeno je u družtvo prijateljah muzike u Zagrebu kao njegov celokupni dio, i bit će zastupano po učitelju ovdašnje realke g. Stohlu, koi je sajedno izabran za savietnika ravniteljstva družtva.

§. 7. Biše imenovani za počastne članove: Gospodična Leopoldina Gillieva, i meštar kapelle slavne c. kr. ovdie u garnizoni stojeće regimente Aleksandra princa hesskoga gosp. Josip David; za izvèršujuće članove: gg. Kasalicki, činovnik kod bèrzojava i Lesjak, učitelj realke.

§. 8. Uslied predloga člana družtva gosp. Krešića bude opredieljeno, da se kod koncertah i muzikalnih akademijah davanih po družtvu takodjer hèrvatski komadi i napievi predavaju, kao što je to propisano u pravilih družtva, koja su najvišjom carskom odlukom potvèrdjena, i da se dotični programi i cedulje tiskaju takodjer u hèrvatskom jeziku.

§. 9. Budući učitelj klavira g. Vinař podučava mladež u klaviru pod pazkom i rukovodstvom ovog družtva, i u prostorijah družtvene muzikalne učione; to je opredieljeno: da članovi družtva ovog samo polovica od one takse imadu platjati, za podučavanje svoje dietce u klaviru, koju platjaju nečlanovi.

§. 10. Meštru kapelle prerečene regimente g. Davidu izrazit će se osobita zahvala, što je družtvu darovao narodnu uverturu sa svimi glasovi.

§. 11. Budući g. Lavoslav Zellner, učrednik novinah u Beču, sve do sada nije družtvu poslao muzikalnih instrumentah, koje je on kod umietnikah i prijateljah muzike u Beču sakupio za ovo družtvo; to bude zaključeno umoliti gosp. Julija Epšteina u Beču, da posreduje i poskèrbi se, da se ti darovi što prije pošalju ovom družtvu.

§. 12. U prizrenju zaslugah, koje si je stekao pokojni ravnatelj orkestra g. Pokorni za umiestnost muzike uobće, i za ovo družtvo napose, bude zaključeno, pribaviti podporu za njegovu zaostavšu obitelj prieredjenjem jednog koncerta na njezinu korist, ili na koi drugi način; što ima ravnateljstvo družtva izvèršiti.

§. 13. Skupština zamoli savietnike ravnateljstva družtva, da u svojih službah nadalje ostanu, što isti takodjer obrekoše.

§. 14. Na miesto velezaslužnih savietnikah ravniteljstva gg. Jakova Epšteina, koi je umro, i c. kr. miernika Adolfa Felbingera, koi je u službi premiešten u Varaždin, budu izabrani za savietnike ravniteljstva gg. Stohl učitelj realke u tehnički i Ivan Obhlidal c. kr. nadstojnik poreze, u gospodarski odbor.

§. 15. Napokon zamoli g. ravnatelj družtva g. Dragutina Klobučarića predsiednika c. kr. zemaljskog suda, da namiestnikom ravnatelja i načelnikom tehničkog odbora — g. dra. Aleksu Vancaša c. kr. zem. zdrav. savietnika, da načelnikom gospodarskog odbora — g. Josipa Jaratovića prebendara, da blagajnikom — i g. Ivana Vardiana c. kr. zap. povjerenika, da tajnikom družtva i nadalje ostanu: što isti takodjer obrekoše.

Na to izjavi ravnatelj družtva, da je zaključena siednica.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 7. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u austr. vried.
5% Kovovnice	71.50
5% Narodnoga zajma	81.30
Narodne banke	875.
Vierovnoga zavoda	196.20
Mienice.	
Augsburg	175.75
London	130.75
Carski cekini	6.24
Srebro	31

Odgovorni urednik Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3846 1860 (170) 3—3

Licitations-Kundmachung.

Wegen Verpachtung des Jamnicer Sauer-Brunnens.

Der Jamnicer Sauerbrunnen sammt den dazu gehörigen Gebäuden und Grundstücken wird auf die Zeit vom 20. Mai 1860 bis 20. März 1861 an den Meistbietenden verpachtet.

Die Licitation wird am 14. Mai 1860 im Amtslocale der k. k. Komitatsbehörde in Agram (alte Theater-Gasse Nr. 163) Morgens um 10 Uhr abgehalten werden. Die Licitationsbedingnisse können bei der gefertigten k. k. Komitatsbehörde täglich eingesehen werden. Zu dieser Licitation werden daher die Pachtlustigen mit dem Bedeuten eingeladen, dass hiebei auch schriftliche vorschriftsmässig verfasste Offerte berücksichtigt werden und solche vor Eröffnung der Licitation hieramts eintreffen müssen; dass auf die Nachtrags-Offerte keine Rücksicht genommen werden wird, und dass sich Ueberreicher von schriftlichen Offerten bei der mündlichen Licitation weder persönlich noch durch Bevollmächtige betheiligen dürfen.

K. k. Komitatsbehörde

Agram den 30. April 1860.

Der k. k. Komitats-Vorstand.

v. Bunyevac m. p.

Nr. 2120 (169) 3—2

Konkurs-Kundmachung.

Bei der im Orte Orolik des k. k. Brooder-Gränzregiments zu errichtenden k. k. Postexpedition wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Die genannte Postexpedition wird sich sowohl mit dem Briefpostdienste, als auch mit der postämtlichen Behandlung kleinerer durch einen Fussboten transportabler Werthsendungen befassen und mit dem Postamte Vinkovce mittelst 4mal wöchentl. Fussbotenposten in Verbindung stehen.

Die Bezüge des k. k. Postexpedienten bestehen in einer Jahresbestallung von Einhundert zwanzig (120) Gulden, einem Amtspauschale jährlicher zwanzig (20) Gulden ö. W. und einer pauschalmässigen Jahresvergütung für die Unterhaltung der oberwähnten Postboteverbindung zwischen Orolik und Vinkovce, wogegen derselbe eine Dienstkauzion von 200 Gulden ö. W. entweder im Barem gegen 4% Verzinsung oder in mindestens 3% Staatsobligationen zu erlegen hat.

Bewerber um diese gegen Abschluss eines Dienstvertrages zu verleihenden Postexpedienten-Stelle haben ihre gehörig gestempelten Gesuche unter dokumentirter Nachweisung ihres Alters, der bisherigen Beschäftigung, der Vermögensverhältnisse, dann der vollen Vertrauungswürdigkeit und des Besitzes eines genügende Sicherheit gewährenden Postlokals binnen 4 Wochen von heute an bei der gefertigten Post-Direktion einzubringen und darinn auch anzugeben, welchen Jahresvergütungs-Betrag sie für die Unterhaltung der 4mal wöchentl. Postbothenverbindung nach Winkovce und zurück in Anspruch nehmen, wobei bemerkt wird, dass unter übrigens gleichen Verhältnissen dem mindestfordernden der Vorzug gegeben werden wird.

Die näheren Vertragsbedingnisse können bei der gefertigten Postdirektion und beim k. k. Regiments-Kommando in Winkovce eingesehen werdn.

Agram am 24. April 1860.

K. k. Post-Direction

Klempay.

Nr. 3593-743 (163) 3—3

Avviso di Concorso

Si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione presso l' Espositura portuale sanitaria in Valle San Pietro d' Arba nella Dalmazia cui va congiunto il soldo di annui fiorini cento ottantanove nonchè l' indenizzo di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (f. 25.20.)

Chiunque intende aspirarvi presenterà entro tutto il 15 del p. v. maggio a questo Governo Centrale marittimo la documentata sua istanza comprovando la sua età, l' illibata sua condotta morale, i servigi fnora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con alcun funzionario portuale sanitario nel litorale Dalmato.

Trieste li 11 Aprile 1860.

Ad Statth. Z. 3231 ex 1860. (166) 3—3

Licitations-Kundmachung.

1. Die im Baujahre 1860 an den bierländigen Reichsstrassen und Flüssen auszuführenden Baulichkeiten und Lieferungen werden im öffentlichen Licitationswege ausgeboten und dem Mindestfordernden zur Bewerkstelligung überlassen werden. Die einzelnen Bau- und Lieferungsgegenstände und deren Fiskalpreise, die Behörde von welcher, so wie der Ort und Tag, an welchem die Abminderungsverhandlung gepflogen werden wird, sind aus der unten beigedruckten Uebersicht zu entnehmen.

2. Zur Licitation wird jeder, welcher giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für die Vollführung der Leistung gegeben haben wird, zugelassen.

3. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem hiezu bestimmten Licitations-Kommissär einzuhändigen.

4. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter Anbote stellen wollen, hat vor der um 9 Uhr Vormittags beginnenden mündlichen Ausbietung das 5%ige Vadium von jener Summe zu Handen des Licitations-Kommissärs zu erlegen, welche dem bezüglichen Objekte oder mehreren derselben entspricht, auf welche er zu offeriren beabsichtiget.

5 Bei diesen Verhandlungen, wobei die Ausbietung nach einzelnen Objekten in der Reihenfolge der unten in der Uebersicht angeführten Post-Nummern erfolgt, werden bis zum Beginne der mündlichen Verhandlung auch schriftliche Offerte angenommen

6. Jedes, mit einer Stämpelmarke von 36 kr. zu versehende Offert, muss gehörig versiegelt und von Aussen mit der bestimmten Aufschrift: „für welches Bauobjekt und auf welcher Strassen- oder Flussstrecke" der Anbot lautet, versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, die Baubeschreibung, den Plan, das Einheitspreisverzeichnis und den summarischen Kostenanschlag genau kenne, und solcher getreu nachkommen wolle;

b) den Preisanbot, um welchen er die Ausführung des betreffenden Bauobjektes zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt; der Anbot kann auf ein Objekt, auf mehrere oder auf alle jene gerichtet sein, welche auf einem bestimmten Licitationsorte ausgeboten werden und zwar je für ein Komitatsbauamt oder Expositur lauten, nur darf derselbe nicht summarisch, sondern muss speziell für jedes Objekt ausgedrückt werden;

c) das 5%ige nach Punkt 4 zu berechnende Vadium, welches im Baren oder in österr. Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börsenwerthe bestehen kann;

d) den Vor- und Zunamen, Charakter, dann Wohnort des Offerenten.

Offerenten, welche des Schreibens unkundig sind, haben dem schriftlichen Offerte ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, verspätet einlangen oder Gegenbedingungen enthalten sollten, wird keine Rücksicht genommen.

7. Die oben Punkt 6 ad a) erwähnten Licitationsgrundlagen für alle in der Uebersicht angeführten, je einer mit der Licitation betrauten Behörden zugehörigen Objekte können von nun an bis zum Licitationstage bei der betreffenden Behörde in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

8. Nach geschlossener mündlicher Ausbietung erfolgt die Eröffnung der schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge der geschehenen Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem letzteren die Zahl der vorliegenden schriftlichen Offerte noch vor dem ersten mündlichen Ausbote eröffnet worden sein wird.

9. Die Genehmigung des Lizitationsergebnisses ist dieser Statthalterei vorbehalten.

10. Bei gleichen mündlichen und schriftlichen Bestboten wird ersteren, bei gleichen schriftlichen Anboten aber denjenigen der Vorzug eingeräumt, welche früher offerirt wurden, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

11. Der vom Licitations-Kommissär nach Massgabe des Licitationsergebnisses als voraussichtlicher Ersteher erklärte Bestbieter ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10 Prozent des Bestbotes als Kaution sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag zu Handen des Licitations-Kommissärs zu erlegen. Auch ist derselbe verpflichtet, die erforderlichen *Stämpel für das* Licitationsprotokoll, für die Licitationsgrundlagen und den abzuschliessenden Bauvertrag zu berichtigen.

12. Die Offerenten, welche nicht Bestbieter geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen die im Licitationsprotokolle auszudrückende Empfangbestätigung sogleich zurückgestellt.

Uebersicht

der auszubietenden Bauobjekte und Lieferungen.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 9. SVIBNJA 1860. Broj 108.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Naredba ministarstvah unutarnjih dielah i financiah od 22. travnja 1860, valjana za svekolike krunovine, izim lombardezko-mletačkoga okoliša upravnoga i Krajine vojničke, kojom se ukidaju takse, koje se u raznih miestih još platjaju za podielu obèrtnu, i ujedno ustanovljuju pristojbe, koje se imadu platiti prigodom, kada se prijavljuje slobodan koi obèrt ili kada se traži dozvola obèrtna. (Dèrž.-zak. lista komad XXV., br. 102., izdan dne 25. travnja 1860.)

Uslied previšnje povlade od 22. travnja 1860., dobivene od Nj. c. kr. Veličanstva, naredjuju ministarstva unutarnjih dielah i financiah, kao što sliedi:

1. Ukidaju se svekolike takse i pristojbe, što su ih občine pod kojim mu drago naslovom dosada usimale u ime, što je tko započinjao slobodan koi obèrt, ili što se je komu podielila dozvola obèrtna.

2. Povodom, što tko prijavljuje slobodan koi obèrt ili što tko traži dozvolu obèrtnu, imadu se u blagajnicu dèržavnu platiti pristojbe sliedeće:

a) Svaki podnesak, kojim tko pri vlasti prijavljuje, da će samostalno iliti na svoju ruku tierati slobodan koi obèrt, ili kojim tko u vlasti traži dozvolu, koja je potrebita za obèrtovanje, podvèržen je stalnoj biljegovini po veličini stanovničtva onoga miesta, gdie će se dotični obèrt tierati.

Ova biljegovina iznosi:

u glavnom i prestolnom gradu Beču . 6 fr.
u drugih miestih:
u takovih, koja imadu preko 50.000 dušah . . . . 4 „
u takovih, koja imadu 10.000 do 50.000 dušah . . . . 3 „
u takovih, koja imadu 5.000 do 10.000 dušah . . . . 2 „
u svih miestih ostalih . . . 1 fr. 50 novč.

Ova odmierena pristojba imade valjati samo za pèrvi arak (tabak); svi ostali arci podvèrženi su biljegovini od 30 novč., i ujedno prirezu.

b) U slučaju, ako desetina iliti deset postotakah od godišnjega izneska onih izravnih porezah (bez prirezah), koji su udareni na dotično obèrtovanje, nadilazi stalnu onu biljegovinu, koja se platiti imade po točki a) za pèrvi arak podneska: tad se izvišak ovaj ustanovljuje kao dalja pristojba neposredna, koja se ujedno s izravnimi porezi od obèrtovanja imade upisati i platiti jedanput za svagda onda, kada se platja pèrva rata rečenih porezah.

3. Vlasti obèrtne imadu odmah, čim se izdade obèrtno pismo ili dozvola, i čim dotični podhvat upisan bude u registar od obèrtah, saobćiti spise vlasti poreznoj u svèrhu, da ista odmieriti može izravne poreze od obèrtovanja i neposrednu pristojbu, ustanovljenu u točki 2., sl. b).

4. Ovi propisi imadu stupiti u kriepost počamši od 1. svibnja 1860.

Bar. Brück s. r. Grof Gołuchowski s. r.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Po[illegible] iz [illegible] 27. travnja vlada tamo mir i obćenit strah. Kažu, da će se stolica vlade prenieti u Mesinu. Posada u Palermu iznosi već 20,000 momakah. Polag jedne iz Marsilije prispievše depeše došla je francuzka švadra pod Palermo. Borba izvan grada trajala jo jošte 26. travnja. Vojska dovadjala je neprestano zarobljenikah u grad. „Corriere mercantile" javlja, da je jedna švadra, sastojeća iz fregatah „Elice", „Vittorio Emanuele", „Carlo Alberto" i „Maria Adelaide" izpod Livorna otišla put napuljskih i sicilijanskih vodah. Medju Napuljem i siedinjenim dèržavama moglo bi doći do razmirice, ako se potvèrdi, da je napuljska policija gospodina Ottavia Lanzu, brata kneza Buttere, koi se je iz Palerma spasio na jedan amerikanski brod, tamo napala. Iz Napulja od 28. pr. m. pišu listu „Indep.": Viest o uapšenju grofa sirakuškoga nepotvèrdjuje se. Nj. kr. visost šetala se je jošte jučer praćena po množini svieta, koja mu je izražavala priklonost. Noćas dala je policija zatvorit jednu tiskarnicu, koja pripada princevom tajniku.

U Nici okoluje sada jedna **molbenica**, u kojoj se zahtieva, da se careviću dade naslov grofa nicardskoga. Ova molbenica upravljena je na cara i podpisana po osobama mužkoga spola. Druga molbenica, koja je podpisana samo po gospodjama, moli caricu, da kod svoga supruga izposluje, da carević dobije rečeni naslov. Medjutim pripravlja tamošnja talijanska stranka **protestaciju** proti načinu **posliednjega pučkoga glasovanja**. Kaže da je u ovom spisu dugačkom povorkom sviedokah i njihovih dodpisah dokazano sramotno mićenje, strahovanje i množina slučajevah najgrubije prevare. Najotmeniji stanovnici već su podpisali ovu protestaciju i podnieti će ju kasnije po jednoj deputaciji piemotezkom parlamentu. I turinski list „Unione" sadèržaje žestok članak proti grofu Cavouru i navodi: Ratazzi se okrivljuje, da nije izveo sjedinjenje srednje Italije, dočim ga je Cavour izveo. No Ratazzi nije ustupio Nicu i Savoju, nije uvredio ustav, nije osramotio parlamenat i nije uništio pravo jedva stvorenoga pučkoga glasovanja. Francuzka je, veli, dočim si je dala ustupit dvie provincije, sve učinila, da pokvari veresiju zemlji. „Nejamći nam posiedovanje srednje Italije, nepriznaje **što je učinjeno**, zadèržaje kod sebe jošte staroga zastupnika Toskane i nastoji na sto načinah, da nam pokaže, da neodobrava naša diela." Napokon polag jedne **parižke** depeše, neće se francuzki poslanik u Švajcarskoj, **Turgot**, zasad **vratit u Bernu**: nedèrže da je njegova pribitnost tamo potrebna.

Iz najnovije amerikanske pošte razabiramo, da je senat u Washingtonu odlučio, da se u pretres uzme, dá li bi se amerikansko poslanstvo u Sardiniji imalo povisit na pèrvi stupanj. Mr. Block, attorney-general, dobio je od bivšega gubernatora Walkera izaziv, no nije ga primio. Na zapadu počinile su vèrtežne oluje mnogo štete. Grad Sorisburg sasvim je izgorio. Banka u Tenessen obustavila je svoja plaćanja. Jedan japanski sluga amerikanskoga poslanika u Jedu ubijen je malo prije nego je brod „Powhattan" otišo. Poslanik nije to uzeo do službena znanja.

Za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji unišli su kod ovdiešnjega namiestničkoga predsiedničtva sliedeći dalji prinesci:

Od kot. ureda u Nikolsburgu u for. kr. Moravskoj kao plod sabiranja . . . 56 —

Od kot. ureda u Sremsu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja . . . 71 83½

Od Sèrbsko-banatskoga namiestničtva u Temišvaru kao podporni prinesci i to:

Od obćinskoga vieća u Sobotici . 200 —

Od subotičkoga stanovnika Ivana Halbrohra . . . . 5 —

Zatim kao pripadak kazalištne predstave u Sobotici 49 18

Od učredničtva lista „Pesti-Napló" izvan dopitane aktivne tražbine proti Leithnerovoj stečajnoj masi Ljudevita Zelenke kao sabirni prinesak od varoškoga magistrata u Szegszardu . . 44 —

Od okružnoga ureda časlavskoga u Českoj kao plod sabiranja 6 13

Od kot. ureda u Raabu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja . . . 20 14

Od predsiedničtva šopronske županijske oblasti kao plod sabiranja iz stoličnih kotarah Eszterházá, Csorná i Csopregh . . . .

Od kot. ureda u Dobersbergu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja . 33 52

Od namiestničtva u Gradcu kao dalji plod sabiranja od tamošnjih kotarskih uredah 49 27

Od ureda sudačke stolice u Sombotelu u Ugarskoj kao plod sabiranja 29 56

Od okružnog ureda u Jegri u Českoj kao plod sabiranja 11 68

Od kotarskog ureda u Šesburgu u Erdelju kao plod sabiranja . . . 9 —

Od predsiedničtva tolnanske županijske oblasti u Szegszardu kao plod sabiranja 55 82

Od bečkoga redarstvenoga ravnateljstva kao plod koncèrta danoga po skladatelju Korneliju Stankoviću na korist stradajućih u Hèrvatskoj . . 240 —

Od zemaljske vlade u Solnogradu kao plod sabiranja 158 10½

Od varoškoga magistrata u Kisegu kao plod sabiranja . . . . . . 45 —

Od kotarskoga ureda u Szaz-Regenu u Erdelju kao plod sabiranja . 22 14

Od kot. ureda u Zwettlu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja . . . 42 67

Od sredskoga kotarskoga ureda u Csik-Somlyó-u kao plod sabiranja . 9 23½

Od namiestničkog oddiela u Košicama kao podporni prinesak od štedionice u Prešovu . . . . 100 —

Od kot. ureda u Purkersdorfu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja . 19 7

Od kot. ureda klosterneuburžkoga u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja 14 84

Od varoškoga magistrata u Šoprunu kao plod sabiranja . . . . 315 —

Austrijanska carevina.

Beč 7. svibnja. General topničtva vitez Benedek prispeo je iz Pešte a podmaršal grof Clam i podmaršal pl. Veigel iz Praga ovamo.

Szechenyieva smèrt daje u Ugarskoj još svejednako povoda žalobnim svetkovinama.

Tèrst, 5. svibnja. Kao što se čuje podieljen je gospodinu E. Baueru, ravnatelju zavoda: **Stabilimento tecnico triestino** i gospodinu W. Strudthoffu, nadzorniku istoga zavoda, vitežki kèrst carskoga reda Franje Josipa. — Dojduće nedielje doći će, kao što se čuje, ovamo 1000 Iracah, koji će stupit u službu papi i bit će odpravljeni u Jakin.

Talijanska.

Bolonja 3. svibnja. Kralju u slavu dao se je u kazalištu sjajan bal. Sto gospodjah iz višjega družtva izpievalo je svečanu zač[illegible]. Dvorana bila je dubkom puna; na tu svetkovinu došlo je prieko 4500 osobah.

Turin 5 svibnja. De Feraz, bivši oficir od kraljeve pratnje, stupio je u papinsku službu. — Kasteo od Brešije očvèrstit će se, da se obezbiedi proti svakom zaskoku.

Napulj. „Izkèrcanje Piemontezah na otok", stoji u jednoj marsiljskoj depeši od 2. svibnja u večer, — i čoviek bi skoro pomislit mogao, da se tu radi o Garibaldovoj skvadri, kao što Sicilijanci zovu svoje dobrovoljačke čete — „čini se kao da je buntovnicima ulilo novo pouzdanje. Čini se, da se posada u Palermu, premda broji 20.000 momakah, boji nenadanih navalah iz unutrašnjosti zemlje." Napuljski dopisnik lista „Indep. belge" opaža u svom dodatku: „Uprav sada vidio sam pismo od niekog generala, koi u Siciliji upravlja jednom brigadom; u istom stoji od rieči do rieči napisano: „„Oboružane čete nisu od nikakove važnosti, i mi bi lahko postigli svoju svèrhu, no ognjište gibanja u samom je Palermu."" Poleg istoga dopisnika Sicilija je veoma „razdražena" i „Palermo, koi je tako lahko potlačen bio, počima opet gibati se." U luci nalaze se englezki, amerikanski, ruski, francuzki i sardinski bojni brodovi, a kad dodjoše posliednji, stade narod pod topovskim ždrelima tvèrdjave vikati: „Živila Italija! Živila Francuzka! Živio Viktor Emanuel!" i slična očitovanja opetuju se pravilno dan i noć, premda po gradu neprestano hodaju jake patrole i vojnik vèrvi po svoj okolici. Na bljižnim bèrdima stoje skvadre, kojih se bojna vika čuje svako jutro; kraljevska vojska gubi sèrca i već su dva pukovnika, San Donato i Zonebruna podnieli svoju ostavku.

Francuzka.

Pariz, 3. svibnja. Grof Persigny nalazi se jošte ovdie; on čini novih i većih naporab za učvèršćenje englezkoga saveza i u istinu već je skrajnje vrieme. Kažu naime, da Rusija nije sasvim zadovoljna s time, što se posliednja razpra s Englezkom nije upotrebila da se proizvede podpuna razmirica. Po mnienju Rusije to je prekrasna prilika bila, i neće se možebiti tako bèrzo opet povratit. Jedan englezki ministar opsovao je s govorionice francuzku politiku; pošto je Francuzka dakle priniela veliku žèrtvu tèrgovačkoga ugovora, mogla bi se bila dobrim načinom, naprema tolikoj nezahvalnosti, odvratit od Englezke i obratit Rusiji. Ozbiljna strana ovoga položaja jest to, da se car od više godinah igra misliju ruske aliancije, no dosad jošte se svejednako ustručava izvesti ju. Uprav u onoj točki, u kojoj se Francuzka nada največim koristima, u točki, koja se proteže na rensku granicu, Rusija dèrži, vele, nepomično s Pruskom.

No netreba zaboravit, da su u Rusiji dvie stranke: jedna, koju predvodi sam car, i kojoj bi zbog velikih unutrašnjih reformah, za kojima teži, najmiliji bio mir, a druga ratoborna, koja bi rado oprati ljagu od godine 1857., i da to postigne, nebi marila žèrtvovat i jedan dio Niemačke. Hoće li, ako Francuzka otvori vulkan na istoku, velodušni car unutrašnjim nagonima, pri kojih bi i plemstvo, kojemu neprija oslobodjenje seljakah, našlo svoj račun, moći odolieti? To je stalno, da se ovdie sve većma oživotvara misao promiene evropejskoga krajobraza prigodom dieljenja Turske.

Paris, 5. svibnja. Konferencija postala je nevierojatnom, budući da se Austrija krati, zajedno sa Sardinijom viećati. Švajcarska je, vele, stala popuštati.

Marsilja, 4. svibnja. Egipatski podkralj naimenovao je više domaćih kèršćanah za oficire. Ovaj primier tolerancije prouzročio je veliku buku. Polag viestih iz Bombaja obiešen je Khan-Bahadur.

Zapisnik

odborne siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 4. svibnja 1860.

pod predsiedničtvom Ivana Kukuljevića-Sakcinskoga, u prisutnosti p. n. gg. odbornikah: Mojsija Baltića, Svetozara Kuševića, Ante Mažuranića, Petra Zeričića, Jos. Partaša i tajnika Stiep. Novotnoga kano perovodje.

Pročitan bi zapisnik posliednje siednice odborske dto 24. ožujka t. g., koi je u br. 73. i 74. Nar. Nov. oglašen, te odobren.

Budući se pročulo, da je u knjižnici kneza Czartoriskoga u Pulavi medju drugimi spisi i prevod Tassova „La Jerusalemme liberata" od našega slav. Iv. Gundulića, s toga bi po naputku niekoga gospodina odlučeno pisati u Pariz g. Drag. Szienkiewiczu, bivšem knjižničaru prenapomenute knjižnice, da se glede te stvari propita i nas izviestiti izvoli.

Došlo nam je do znanja, da vlastelinska porodica Kuševićeva ima znamenitu knjižnicu, koju je nasliedila stranom od pokojnoga dvorskoga savietnika Josipa Kuševića, stranom od glasovitih Škèrlacah, koja se knjižnica sada nalazi kod g. Aurela Kuševića, vlastelina, na svome imanju. Budući da bi ova znamenita zbirka na veliku korist narodu biti mogla, odlučeno je pisati istomu gospodinu Aurelu Kuševiću, nebi li se on sa svojom gg. bratjom sklonuo i istu zbirku čitavu, ili barem one knjige, od kojih narodni muzeum exemplarah neima, na porabu ovoga družtva za narodni muzeum na koigod način ustupio.

Gosp. Ignjatija dr. Bèrlić, činovnik kod c. k. prokurature u Temišgradu, izviešćuje nas o svojih zaostavših prinescih, koji su namireni; zahtieva za g. pukovnika Petra Preradovića, koi se tamo desi, Arkiv i pošilja za album Kačićev više junačkih piesamah, te nam napokon do znanja stavlja, da i g. Petar Preradović na slavu Kačićevu podulju piesmu pieva. Radostno sve primljeno: Arkiv će se g. Preradoviću poslati i dočim njegovu piesmu željno i s veseljem izgledamo, zahvaljujemo g. dopisniku na poslatoj sbirci narodnih piesamah.

G. dr. Guršec, povierenik družtva u Gradcu, pošilja prineske za g. 1860. za se 2 stot. 10 nov., za dra Radoslava Razlaga 2 stot. 10 nov. i za Fr. Pukšića kapelana 3 stot., zatim 2 stot. za godišnjicu Kačićevu i 1 stot. za stradajuće naše zemljake. Ukupno 10 stot. Ta svota primljena, a novci na dotično miesto predani.

Grof Lukša Gučetić, vitez reda maltežkog i c. k. savietnik, pošilja iz Rima 10 stot. za uspomenu Kačićevu, za istu svèrhu iz Bielovara poslao je g. Franjo Koščec, duh. pomoćnik, trudom našega povierenika Ferde Rusena u Virju sabranu svotu od 23 stot. 50 nov. i jedan stari novac, što je narod. muzeju predan. Zahvalno primljeno i blagajniku izručeno. Imena p. n. gg. doprinesateljah oglasit će se putem novinah.

G. Drag. Jellačić, vlastelin, pristupio je za člana i položio upisne 1 stot. i prineska za g. 1860. 2 stot. G. novi član u zapisnik ubilježen a novci blagajniku izručeni.

G. Ferdo Babić, povierenik družtva u Senju javlja, da nije primio V. knj. Arkiva, pošilja novčane prineske za se 8 stot. 40 novč., za g. Sabljaka, ravn. gim., 4 stot. a od strane duh. mladeži sieminišta senjskoga 7 stot. 40 nov. — Taj prinesak ubilježen na dotičnom miestu i novci blagajniku predani.

Sl. c. k. magistrat u Begu dopisom svojim od 11. ožujka t. g. posla nam dopunjenu jednu skrižaljku za miestopisno dielo, koje g. Vinko Sabljar sastavlja. Zahvalno primljenu i služit će za porabu.

Magjarska akademija naukah piše nam, da je u svojoj posliednjoj skupštini zaključila, poslati nam svoja dosada štampana diela, koja su već po knjigaru Liedemannu u Zagreb odpremljena. Velikom radostju do znanja uzetò, i zaključeno, da se sva po družtvu izdana diela i unapred istoj akademiji pošiljati imadu.

Dobismo opet sliedećih knjigah: gosp. dr. Hinko Costa iz Ljubljane posla nam 12. tečaj „Mittheilungen des hist. Vereins für Krain." Od germanskoga muzeja u Norimberku primismo br. 3. „Anzeigers." — Družtvo za starožitnosti češke nastavlja pošiljku svojih „Pamatkych" (dil. 4. sešit 1.). — Od muzeja Francisco-Carolinum dodje nam do rukuh 19. „Bericht." — [illegible] Antiquariat u Briestislavi posla ovamo svoj 46. Katalog. — Šlezko družtvo za obèrtnost dostavi nam 36. svoje godišnje izviestje. C. akademija znanostih u Petrogradu posla ovamo osmo izviestje svoje.— Nj. ces. visost knez Konstantin blagoizvolio je nastaviti pošiljanje Morskoga Sbornika 2 svez. — Napokon dobismo iz Moskve 2 svez. Ruskoga Gosudarstva br. 5. i 6., od Ruske besiede 5. i 6. svez. i Bibliografije za 1856. i 1857. godinu. Sve s velikom zahvalnostju primljeno i nar. knjižnici izručeno.

(Konac će sliediti.)

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 8. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u austr. vred.
5% Kovovnice	70.60
5% Narodnoga zajma	80.50
Narodne banke	867.
Vierovnoga zavoda	191.60
Mienice.	
Augsburg	113.35
London	131.75
Carski cekini	6.28
Srebro	30 75

SLUŽBENI LIST.

Nr. 6486-1412. (175) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Am Unghvárer achtklassigen kath. Staats-Gymnasium sind fünf Lehrerstellen für klassische Philologie erledigt.

Mit diesen Lehrerstellen ist ein Jahresgehalt von 735 fl. ö. W. und dem Vorrückungsrechte in die höhere Gebühr von 840 fl. ö. W., dann der Anspruch auf die sistemmässigen Dezennal-Zulagen verbunden.

Die Bewerber um diese Posten haben ihre Gesuche an das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht zu stilisiren, und im vorschriftsmässigen Wege an die k. k. Statthalterei-Abtheilung in Kaschau bis Ende Juni l. J. einzusenden und Folgendes nachzuweisen:

Ihr Alter, Stand, Religion, moralisches und politisches Verhalten, so wie ihre Studien und Fachkenntnisse, und die Kenntniss der deutschen und ungarischen Sprache als Unterrichtssprache.

Von der k. k. Statthalterei-Abtheilung Z. 5499.
Kaschau am 18. April 1860.

Br. 5041 (173) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem die auf den 11. April 1860 ausgeschriebene Lizitation über die Sicherstellung der Adaptierungsarbeiten an dem Zoll- und Salzamtsgebäude in Altgradiška mit dem angesetzten Fiskalpreise pr 518 fl. 95 kr. ö. W. ohne Erfolg geblieben ist, so wird eine zweite Minuendo-Lizitation am 24. Mai 1860 um 12 Uhr Mittags in der Kanzlei des k. k. Gefällen-Hauptamtes in Altgradiška abgehalten werden.

Zu dieser Minuendo-Lizitation werden Unternehmungslustige mit dem Beifügen eingeladen, dass vor Beginn der Lizitation das 5% Vadium in Baargeld oder Staatspapieren nach dem Kourswerthe zu erlegen sein werde, welches der Ersteher zur 10% Kaution des Erstehungspreises zu erhöhen haben wird.

Da auch schriftliche Offerte angenommen werden, so sind solche längstens bis 24. Mai 1860 12 Uhr Mittags bei dem erwähnten Gefällen-Hauptamte zu überreichen, weil auf später überreichte Offerte keine Rücksicht genommen werden wird.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Assek am 28. April 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U CETVERTAK DANA 10. SVIBNJA 1860. Broj 109.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom posljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Za gladom stradajuće žitelje kotara križevačkog, sakupljeni su putem kotarskog ureda sliedeći dobrovoljni prineski i to pokloniše: Preuzvišeni gospodin biskup križevački Juraj Smičiklas 30 for.; gosp. kanonik i prepušt Goleš 5 f.; gosp. kanonik Constantin Bukvić 1 for.; gosp. kanonik Dragutin David tri vagana žitka; kot. predstojnik Ladislav Kiš 3 f.; kot. pristav Ivan Hozhevar 2 f.; kot. pisar Ferdinand Bubanović 1 f.; od magistrata grada križevačkog 56 f. 30 kr,; g. vlastelin Alexander Fodroci 5 vaganah žitka; g. župnik Ivan Šianski za njegovu osobu 10 f., i za ostale u župnom stanu nalazeće se 5 f. 25 kr.; gja Anna Muha 3 f.; g. tajnik Janko Herak 2 f.; g. župnik Josip Očković 5 f.; g. župnik Vaclav Bellošić 6 f.; g. duhovni pomoćnik Valent Kovačević 1 f.; gja Anna Bubanović 5 f.; g. župnik Franjo Žužel 5 f.; g. Josip Pastori i gja Johana Ožegović 5 f. 25 kr.; g. Eduard Zdenčaj 10 f.; g. župnik Vatroslav Vernak 5 f.; bratja Moses 5 vag. kuk.; g. duhovni pomoćnik Josip Roneša 3 f.; g. Marcel Kipah 5 vaganah kuk.; g. Dragutin Zdenčaj 1 f. g. Josip Gašpari 5 f.; g. župnik Gavro Hadrović 2 f.; g. Dominik Hošek 5 vaganah kuk.; Andro Radičak 1 f.; Josip Filipašić 1 f.; Julius Lustig 50 kr.; Gjuro Sušić 33 kr.; Gjuro Šćetar 30 kr.; Tomo Antolac 34 kr.; Sigmund Beck 1 f.; Janko Bosgka 50 kr.; Janko Hadrović 1 f.; Mijo Sokač 50 kr.; Josip Dušić 50 kr.; Marko Knezić 20 kr.; Miko Knezić 20 kr. i Ivo Prosenečki 33 kr.

C. kr. kotarski ured
u Križevcu 1. svibnja 1860.

Neuredovni dio.

Ostavština Barona Brucka.

„Gerichtshalle“ može u obziru na ovaj predmet „iz autentična izvora“ saobćit sliedeće podatke. Smèrt ministra financijah dogodila se, kao što je poznato, dne 23. pr. m. U jednom od onih riedkih časovah, u kojima je umirući sasvim pri sviesti bio, reče svojem sinu Otonu kazući na jednu u sobi stojeću otvorenu škrinju: „Tamo je moja imovina, to je vaše vlastničtvo.“ U škrinji bili su pohranjeni vrednostni papiri ostavitelja i svi oni papiri, koji mogu najtočniju ubaviest dati o ostavštini. Vladao je najveći red u ovim papirima, svako pravo na imovinu bilo je redovito obloženo dokazima; papiri odnoseći se na pojedina privatna prava preminuvšega bili su zajedno svezani i obskèrbljeni nadpisom izvedenim vlastitom rukom ostavitelja naznačujućim predmet, na koi su se ovi papiri protezali. Popis ostavljene imovine glasi kako sliedi:

Aktivno stanje.

	for.
1. Dragocienosti (većom stranom znakovi redovah i počastnih dekoracijah, medju kojima se nalazi pruski red cèrnog orla u briljantima u vrednosti od 4900) . .	11,977
2. Gotovina	7,160
3. Pokućstvo, haljine i pertenina	851
4. Srebernina	756
5. Javni vrednostni papiri:	
a) 50 komadah 5%nih obligacijah narodnoga zajma po 1000 for., ukupno 50,000 f. u imenovnoj, a u tečajnoj vrednosti	40,000
b) 45 komadah 5%nih obligacijah narodnoga zajma po 1000 f., ukupno 45,000 for. u imenovnoj a u tečajnoj vrednosti	38,000
c) kuponi	1,125
d) 300 komadah žrebovnih založnicah po 1000 f. a. v. 300,000 for. u imenovnoj a u tečajnoj vrednosti	264,000
e) dèržavni žrebovi zajedno s novim zajmom od 25,000 for. poleg tečajne vrednosti	28,250
6. Privatne tražbine i to:	
a) privatni žrebovi	2,070
b) hipotecirane tražbine	71,250
7. Nepokretna imovina:	
a) dobro Klenovnik u Hèrvatskoj, kupljeno za 245,000 for. k. n. u aust. vrednoti	257,250
b) $^1/_{16}$ rudničke družbe u Hrastniku u vrednosti od	81,500
c) jedna kuća u Tèrstu i $^1/_2$ jedne tamošnje kuće, koje nisu jošte procienjene. S izklopom ovih dviuh nepokretnostih iznosi aktivno stanje do	754.189

Ovom aktivnom stanju stoji naproti

Pasivno stanje:

a) tražbina narodne banke i to predujam na gore navedenih 45,000 f. narodnoga zajma od . . .	20,300
b) tražbina c. k. povl. aust. narodne banke i to predujam na gore navedenih 300,000 f. založnicah od	140,000
c) tražbina kreditskoga zavoda za novi zajam od 25,000 f. podpisani po ostavitelju u iznosku od . .	25,000
Ukupno . .	185,300
Aktivno stanje od	754,189
ostaje po odbitku pasivnoga stanja od	185,300
	568,889

„Gerichtshalle“ dodaje ovom iskazu jošte, da je i „Oesterreichische Zeitung“ bio vlastničtvo barona Brucka, i da su dvie hipotekarne tražbine od 25,000 i 15,000 forintih povlaščenom kreditskom zavodu za predujam od 25,000 for. založene, pisma na to protežuća se uzeta su bila zajedno s uzapćenima kod direktora Richtera. Oporuka nije se našla medju ostavljenim papirima ministra financijah. Vinah, konjah i kolah nije bilo. Sva srebèrnina nalazila se je u jednoj kasici i važila je zajedno s nožima i vilicama 468 lotah. Tielesne haljine i kućna pèrtenina bila je po sudu procienjena na 280 f.

Austrijanska carevina.

Beč 7. svibnja. Nj. preuzvišenost general topničtva vitez Benedek, koi je jučer ovamo došao, bio je danas u osobitoj audienciji od Nj. veličanstva cara primljen.

— Od strane vèrhovnoga dvorskoga meštarstva izdan je danas poziv na ovdiešnji diplomatični sbor za svetkovinu razkritja spomenika nadvojvode Karola, koja će se obdèržavati 22. t. m. Za isti opredieljena je posebna tribuna. Gospoda i gospoje kao i oni odlikovani inostranci, koji se nadju za sposobne da budu pripušteni na tribunu diplomatičkoga sbora, imaju se za ulazne biljege do 14. svibnja prijavit kod vèrhovnoga dvorskoga meštarstva. Gospoda imaju doći u uniformi od gale, a gospodje u oblim halinjama.

— Segedinsko družtvo gospodjah za pestovalište drobne diečice zaključilo je da priredi blagotvornu luteriju na korist stradajućih u Hèrvatskoj; pri tom će se — kao što čitamo u „Sz. H-u“ — do 1000 raznih predmetah žrebati; jedan žreb stoji samo 10 krajcarih.

— Povećano dèržavno vieće, otvorit će se, kao što se u političkim krugovima glasa, dne 29. svibnja.

— Baron Josip Eötvös boluje, kao što Wandereru iz Pešte javljaju, od niekog vremena i tešk̃o, da se je time našao prisiljen, da neprimi namienjene mu časti da udieničtvuje kod viećanah povećanoga dèržavnoga vieća.

Talijanska.

„Gazzetta del popolo“ javlja iz Brešije, da su mletački bieguuci od onud odputovali, da ustašama u Siciliji priskoče u pomoć. O istoj stvari pišu pod 30. pr. m. iz Turina „Tribunu“: „Garibaldi imao je u subotu po noći od Kvarta (kod Genove) odputovat s niekoliko stotinah dobrovoljacah iz Lombardije, Mletačke i Romanje. Sve je već bilo pripravljeno, kad iznenada dodje protivna zapoviest. O tom vlada velika tajna, koja će se s vremenom razjasnit. Garibaldi imao je kod sebe hiljadu pušakah i niekoliko hiljadah franakah.“ Garibaldi je, kao što je poznato, još svejednako piemontezki generalmajor.

— Mazzini se je opet oglasio i izdao je proglas na Sicilijance, u kojem se po drugi put odriče svoga pèrvenstva na korist kralja Viktora Emanuela priznavajući ga za vodju Italije k jedinosti. Veli, da se je prevario, kad se je od republike jedino nadao jedinstvu Italije. „Što se mene tiče“ veli Mazzini, „žèrtvujem svoje prijašnje misli starom načelu i kličem s Vama, Sicilijanci, i sa svim pukovima poluotoka, koji će od sele samo jedan narod sačinjavati, iz svega sèrca: „Živio Viktor Emanuel, kralj Italije! Sicilijanci, došao je sat: u ime Italije latimo se oružja!“

Iz Rima od 4. svibnja javljaju, da je papa izdao poziv na katolike svih narodah, neka bi se kod svih nunciaturah i papinpinskih konsulatah podpisivali na zajam u iznosku od 50 milijunah franakah. Ako bi se više podpisalo, upotrebio bi se višak za umaljenje papinskoga dèržavnoga duga.

Turin 3. svibnja. Kralj Viktor Emanuel došao je jučer u Modenu i odmah uputio se je pod klicanjem naroda u stolnu cèrkvu, da prisutstvuje Tedeumu.

Od 1. svibnja pišu iz **Genove** sliedeća: „Brod Blidah prispeo je ovamo s viestima iz Sicilije od 27. travnja. Ustanak, koi je okolo Palerma ugušen, biesnio je još svejednako u unutrašnjosti zemlje. U mesinskoj provinciji bila je kraljevska vojska više putah uzbijena. U Alkamu postavljena je privremena vlada, koja je gospodovala nad svom macarskom dolinom. Poštanska kola otišavša iz Palerma bila su prisiljena vratit se. Iz Napulja nisu mogli poslati nove vojske a na otoku nalazeća se bila je preslaba.“

General Fanti privolio je napokon na to, da ostane opet u ministarstvu. On je hoteo dati svoju ostavku, jerbo se nisu složiti mogli u pitanju opredieljenja granice. Francuzki štabski oficiri, koji su bili odaslani, da u sporazumljenju sa sardinskim preduzmu ograničivanje, zahtievali su stvarih, koje se nikako nisu mogle odobrit, i tako nije bilo moguće sporazumiet se š njima. Fanti zahtievao je svu polovinu montceniskih planinah. Napokon su se sada, budi hvala posredovanju gospodina Nigre u Parizu, u tom složili, da Francuzka dobije mali Mont-Cenis i lesilonsko područje, no ima se obvezat, da će porušit tamo nalazeću se tvèrdjicu, i da neće tamo nikakove više sagradit. Sada će se skoro i o drugim potankostima pogodit.

Iz Rima javlja „Opinione“ od 30. travnja,

da 25. i 40. francuzka linejska regimenta već čini pripravah za odlaz i da će ostale dvie regimente skoro za njima sliedit.

Na čelu glavnoga štaba Lamoriciérova stoje tri francuzka legitimista: Pl. g. Pimodan, koi je poslie sèrpanjskoga prevrata stupio u austrijansku službu, grof Chevigné i grof Bourbon-Chellux. Za oficira u Lamoriciérovoj pratnji naimenovan je grof Rubiano.

Rusija.

Petrograd, 30. travnja. „O idei saveza trojice carevah izrazuje se danas „Mosk Ztg“: Čini se da Austrija kod ruskoga političkoga svieta pobudjuje malo simpatijah, prijaznije glasi sud o Prusiji, koje čuvstva nalaze pristojno priznanje. No odkad se je iztočno pitanje opet pomolilo, prigiba se ovdiešnje javno mnienje ipak više Francuzkoj.

Francuzka.

Pariz, 4. svibnja. Putovanje cara i carice u Nicu i Savoju odgodjeno je do mieseca lipnja. Dvor će koncem svibnja na 14 danah otići u Fontainebleau, gdie se očekuju visoki gostí. Put princa Napoleona u Carigrad prava je istina, no jošte se nezna, zašto će ga preduzeti.

Španjolska.

Iz Barcelone javljaju od 2. svibnja da sú grof Montemolin i Don Ferdinando iz vlastita nagona učinili ponudu, da su pripravni odreći se svojih pravah na španjolsku krunu, ako španjolska vlada u Madritu podieli amnestiju njihovoj stranki; ujedno obećali su, da će ovo svoje odricanje opetovat i u inozemstvu i svoga brata Don Juana pozvati, da isto učini.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 7. svibnja. Današnji „Morning Post“ tvèrdi, da je ubavieśten, da će papinska vojska pod Lamoriciérom napuljskoj pomagati; kada dodje shodno vrieme, a to nemože daleko biti, jerbo nije sumnje, da će se Napulj s Piemontom sukobiti.

Genova 7. svibnja. Danas odjedrio je Garibaldi na tri broda sa 2000 momakah u Siciliju.

Monakovo, 7. svibnja. Kralj Ljudevit odputovat će dne 15. u Beč.

Pariz 5. svibnja. Patrie proglasuje Garibaldovovo poduzetje za gusarstvo.

Turin, 7. svibnja. Novi izbori u Piemontu i sjedinjenim provincijama, ispadaju većom stranom u Cavourovu smislu. Polag lista „Unione“, potvèrdjuje se, vele, da će kardinal Antonelli ostati na svojem miestu. „Gazzetta piemontese“ donosi viestih iz Palerma od 3. Razdraženost utaložila se, tako da je obsadno stanje dignuto.

London 8. svibnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće izjavlja lord Russell, da se s Turskom neradi ni o pregledu tèrgovačkih ugovorah a ni o promienama zakonotvorstva u obziru inostranacah.

U gornjoj kući povukao je lord Clanricarde svoj predlog, koi je zahtievao da se predloži dopisivanje u obziru neutralizovanih kotarah, natrag, pošto je lord Granville izjavio, da nemože kući priobćit posliednje dopisivanje s Francuzkom vodjeno u tom poslu.

Zapisnik

odborne siednice družtva za poviestnice i starine Jugoslavenah dèržane dne 4. svibnja 1860.

(Konac.)

G. Milan Bjelac u Vučinu obznanjuje gosp. načelniku, da se je našao u okolici vučinskoj u Klisei dukat iz dobe cesara Sigismunda, te ga posiedatelj za cienu od 9—10 for. ponudja muzeju. Odlučeno, neka se pismo gosp. dopisnika saobći g. Ljud. Vukotinoviću, čuvaru narodnoga muzeja.

Gosp. Gjuro Deželić, bogoslovac, posla za album Kačićev životopis Iveara i niekoliko nar. piesamah zagorskih; gosp. V. Lorković, bogoslovac, za isti album Kačićev životopis slavnoga Petra Katančića; a V. B., bogosl., nar. pripoviedku pod naslovom: „Židovske kuće.“ Iz Selacah dobismo za porabu od g. Jellačića, duh. pom., „Ephemerides Parochiae Selicensis.“ — G. Kr. Josip Veselić, prof. u Kragujevcu, ponudja se opet družtvu za poslujućega člana i pošilja jedan članak o kneževini Sèrbiji. Sve zahvalno primljeno i služit će na dotičnom miestu za porabu.

G. Ljud. Slamnik, prof. gim. na Rieci, izviestjuje naše družtvo o niekih umietnicih slikarih naših, zatim o izkopanom god. 1851. u Bagu oko nieke stare gradine temelju nieke duguljaste sgrade, u kojoj je naišao na podnožje ogromne mramorne slike, na razne ostanke i pod popločani s mozajikom. Našlo se tu starih criepovah, opekah, nieki mali novčić itd., povèrh toga bojni bat bez toporišta, koi je u kapitana g. Marka Draškovića, o kom veli, da posieduje mnogo starinah svake vèrsti i javlja nam, da je pomenuti gospodin u Gospiću u miru, neka se nanj obratimo. G. 1858. dao je isti gosp. profesor kopati na ličkom polju i naišao je tu na temelje stare nieke kapelice tri hvata u duljini a jedan u širini u slici križa gradjene. Na ličkom polju, kako nam g. dopisnik kazuje izkopali su mnogo ljudskih kostih, upravo ovelikih i jedno koplje, koje se nalazi u g. Ferd. Pleše-a župnika fužinačkoga. Zatim piše o pripoviedanju pokonjega Mijata Vučića glede Mongolah, kako biehu potučeni na polju grobničkom i kako se Ličani u današnji Lič doseliše. Ovako piše g. Slamnik. — Nikola Vučić iz Liča unuk starog Vučića Mijata, komu bijaše 101 godina, pripoviedao mi, što je čuo od Mijata o bitci na grobničkom polju: „Svi Mongolci poginuše, samo jedan ostade; taj, kad mu konjić poginuo propara ga izbaci drob, te se uvuče u lubinu, i ostade sahranjen. Kad se vojska naša raziśla a taj Mongolac ostavi lubinu, i udari putem u svoju domovinu. Došavši srećno pripovjedi nesreću, koja ih stiže na grobničkom polju. Isti Nikola mi pripoviedi, kako stigoše oni (ličani) u sadašnji Lič: „Stari naši“ reče mi „iz Like naseliše se u sv. Josipu nad Bakron nieki od tizih spusti se u lov, rani vuka, te za njim u potieru. Tierajuć ga dospije u brieg: kad dalje, ugleda široko polje (sad ličko) udari u koljeno rekavši: o dična ti polja za vlaškog sina. Kako se vèrne javi svojizim, i oni se tamo nasele. Trava bijaše visoka da se u njoj ovca nevidiela.“ — Dalje mi javi: nieki Gezan Ante u sv. Josipu imade pismo, koje kaže, kako i kad se izseliše Ličani od sv. Josipa u Lič. Tamo (u sv. Josipu) i danas se nazivlje nieka draga: Lička draga. — Ovu naseobinu pa mèrkopoljsku vriedilo bi pobliže iztražiti. Napokon šalje nam prepis nieke stare listine od 1699 te javlja, da je sakupio niekoliko komadah starinskih i novih novacah, morskog bilja i koješta za naš muzejum, pa da mu javimo kako da sve ote stvari ovamo pošalju. Vèrlo se obradovasmo obširnom izviestju g. prof. Slamnika, na kojem mu usèrdno zahvaljujemo. Što se tiče objavljenih starinah uzet ćemo sve do dobra znanja i stvari dotične gledáti, da dobijemo. Napokon odlučeno pisati g. profesoru i izjaviv mu zahvalnost od strane družtva, dati naputak, kako će odredjene stvari za naš muzej moći ovamo dostaviti.

Dosada je sabrano za Kačićev spomenik blizu 400 stot. i odlučeno poslati te novce po g. prof. Ivanu Danilovu u Zadar, k tome će se pridati još jedno 200 stot. sa strane Matičine. Ujedno odlučeno pismeno upitati, da li i kako su nakanili izdati Album Kačićev, i da li im životopis i piesme narodne možemo poslati.

Napokon zaključeno dati slugi, koi je kod zagrebačkih članovah sabirao dobrovoljne prineske za Kačićevu stogodišnjicu 2 stot. za trud. Zatim naredjeno, da se sastave računi i godišnje izviešće, da se dade sve tiskati i pošalje članovom, a najposlie da se glavna skupština dèrži 10 lipnja t. g. — To je do znanja uzeto, te će se još pobliže označiti javno po novinah.

U Zagrebu 4. svibnja 1860.

Družtvu za povjest i starine jugoslavenske u ime stogodišnjice Kačićeve poslali su dobrovoljnih prinesakah p. n. gg. Radoslav Razlog dr. pravdoslovja u Gradcu 1 st., dr. Muršec Jos. učit. viere na št. st. realki u Gradcu 1 st. — Grof Lukša Gučetić vitez reda maltežkoga i c. k. savietnik u Rimu 10 st., Pettek Jakov žup. u Bielovaru 5 st., Košćec Franjo duh. pom. u Bielovaru 4 st. 50 novč., Vrančić Drag. duh. pom. tamo 2 st., Gjurišević Slavoljub 1 st., kapelan Mihalinec 1 st., Fleišer Viekoslav gradj. organista 5 st., Boičetić Mihail proto i paroh u Belovaru 2 st., Ružičić Gjuro tèrg. 1 st., Friš Pajo žup. uprav. u Kapeli 2 st. — U Samoboru Bišćan Slavoljub tèrg. 1 st., Štoc Ant. tèrg. 1 st., Engler Slavoljub tèrg. 1 st., Gotvald Drag. 50 nov., Švec Jos. kapelan 1 st., Senander Raimundo 1 st. Ukupno 41 stotinjak.

Stiepan Novotny m. p.
taj. hist. družtva.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 8. svibnja 1860.

Papiri.	Svèrsetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	70.
5% Narodnoga zajma	80.15
Narodne banke	865.
Vierovnoga zavoda	191.
Mienice.	
Augsburg	113.
London	131.85
Carski cekini	6.28
Srebro	31 50

SLUŽBENI LIST.

Nr. 6060-6293 (178) 3—1

Kundmachung.

Bei der Forstverwaltung der in politischer Sequestration befindlichen in den Bezirken Radmannsdorf, Lack und Kronau gelegenen Houza und Weisenfelser Waldungen ist die Stelle des Forstverwalters und politischen Sequesters mit dem Standorte zu Radmannsdorf, womit ein Jahresgehalt von 1260 fl. und ein Diäten- und Reisepauschale von 315 fl. in ö. W. verbunden ist, zu besetzen.

Die Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege längstens bis 31. Mai d. J. anher zu überreichen und dabei die Nachweisung über ihre forstwissenschaftlichen und allfällige andere Studien und bisherige Dienstleistung, über die mit der Note der Befähigung abgelegte Staatsprüfung für Forstwirthe, über die Kenntniss einer slavischen Sprache, über ihr Alter und über ihre rüstige für den Gebirgsforstdienst erforderliche Körperkonstitution zu liefern.

Von der k. k. Landesregierung für Krain

Laibach am 20. April 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 11. SVIBNJA 1860. Broj 110.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tinie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Ustanak u Siciliji.

Bèrzojav donea je zanimivu, važnu viest, da je Garibaldi dne 7. na tri broda sa 2000 momakah odjedrio od Genove, da se uputi u Siciliju. Piemontezka vlada težko će moći dokazati, da nestoji u nikakovu savezu s ovim dogadjajem. Evropa će se jedva dati osviedočit, da Garibaldi nije u sporazumljenju s turinskom vladom radio i u tom će opazit početak dogadjajah, koji će odlučno dielovati na udes južne strane apeninskoga poluotoka. Ovaj dogadjaj je bez primiera u Evropi. Napulj i Piemont stoje prividno u najboljim odnošajima jedan s drugim, kod oba dvora službuju redoviti poslanici, a piemontezka vlada ništanemanje nalazi se potaknuta dopustit, da se učini čin neprijateljstva, u obziru kojega nemože navest nikakova ublažujućega razloga, jerbo 2000 ljudih nebi se mogle istihana oboružat i ukèrcat, da nije vlada već odavna o tom ubaviieštena bila.

I to se nemože uzeti, da Garibaldi ili ikakova domorodna zaklada namiruje bez sumnje znatne troškove takova pohoda, i uslied toga dopušteno je mislit, da turinska vlada u potaji podupire sve stvar, koju pred svietom taji. No bilo, kako mu drago, to stoji, da će za ovim činom za cielo slediti prekinutje diplomatičnih odnošenjah medju Turinom i Napuljem. Da će se zatim Piemont za Siciliju očito zauzeti i na Napuljsko i Rim, medju kojima čini se da obstoji savez, udariti, da dovèrši sjedinjenje Italije, o tom se jedva može sumnjati. No kako će se pri tom ostale dèržave vladat? Prekèrštenih rukuh neće za cielo gledat, kako se razviju toli važni dogadjaji i tako nemože taj korak od strane Sardinije nikako biti povoljan prijateljima mira.

Pohod Garibaldov nije bila nikakova tajna ni u Turinu, ni u Napulju. Napuljska vlada zamolila je englezki kabinet po svojem poslaniku u Londonu, knezu Carini-u, već odavna, da u Turinu učini predstavah proti Garibaldovu pohodu. Sir J. Hudson govorio je o tom Cavouru. Cavour je, vele, odgovorio, da nije čekao stopram na poziv Englezke; on nastoji preprieČit, da se Garibaldi neumieša u sicilijansku stvar, jerbo on toga nesmatra samo za diplomatičnu dužnost, već i za dužnost naprema samoj Sardiniji. On neće da Garibaldi izloži pogibelji svoj i mnogih sardinskih dèržavljanah život. No Englezka neka upotrebi ovu prigodu, da napuljsku vladu osviedoči, da bi si ona olakšala posao, ako bi sliedila narodnu politiku. On nemože, veli, talijanskoga patriotizma na dugo vrieme dèržat u zaptu — jer nema za to ni dosta silah ni sredstvah. Sir J. Hudson učinio je svoje izviešće u tom smislu i Vilamarina dobio je nalog, da učini u Napulju novih predstavah.

U jednom turinskom pismu lista „Courrier du Dimanche“ od 3. svibnja čitamo: „Garibaldi nije jošte otišo u Siciliju, no on će otići, o tom možete biti osviedočeni. Cavour je na viest, da je Garibaldi najmio jedan brod, ovoga ozbiljno odgovarao, da toga nečini, no stvar odgodit neznači jošte, odustat od nje. Garibaldi stoji u neprestanu dopisivanju s ustašama, koji ga s uzhitom prizivlju.“

Iz Sicilije nemamo novih viestih. Čini se, da je ustanak izvan gradovah obćenit i da vojska uspèrkos svim podkrepama nije dosta jaka, da dèrži napučene primorske gradove u zaptu i zajedno uguši ustanak u nutrašnjosti otoka. Položaj Palerma mora biti strašan. Od dvadeset danah neidu tamošnji stanovnici već iz kuće. „Tišina grobja, vlada, kažu, u tom velikom grada, koja se ničim neprekida.“

U Alkamu i Kastru Gjovanni došlo je do okèršaja, nalik na onaj u Karini-u. Kažu, da su zastupnici evropejskih silah ovim strašnim dogadjajima potaknuti bili, da kod ministra izvanjskih poslovah u Napulju učine u ime čoviečnosti prigovor proti okrutnostima vojske. No u Napulju bivaju neprestana uapšivanja, i predstave diplomacije učiniše isto tako malo utiska, kao pismo grofa Sirakužkoga. Kazano je, vele, kraljevom stricu, neka putuje u inozemstvo.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 11. svibnja. Zadušnice za blagopočivajućega našega nezaboravnoga bana Josipa grofa Jellačića Bužimskoga obdèržavat će se u Novih Dvorih dne 22. svibnja u 11. uri predpodne. Mnogobrojni štovatelji velikoga pokojnika neće za cielo propustit, da se svih stranah naše domovine dodju na ovu žalobnu svet-

---

Ljudmila.

Preveo L. V—nin.

(Nadalje.)

Ljudmila opaziv viteza obradova se, dà, pričini joj se kao angjel od boga poslan, da ju izbavi od pogibelji. A Svojeljubić izrazi se veoma laskavo, da se sretnim scieni, što ga kob upravo ovamo nanese, da je mogao ovako krasnu dievojku iz razbojničkih rukuh osloboditi. Ljudmila umoli ga, da ju umah odprati kući, da uzmogne ovako čim prije raztuženu majku utiešiti. Ali lukavi Svojeljubić odgovori, da je to za sada nemoguće, budući da je do njezina stana podosta daleko, a putevi nesigurni. Moj grad nije daleko, ondie imadem tetku Lizu, kod nje moći ćete bez uštèrba svoga poštenja prenoćiti, a ja ću vas sutra u mnogobrojnoj pratnji rado kući dovesti. Dievojka neznajući lukavu namieru viteza privoli na to. Dade dakle dovesti krasna dorata, na kojega posadi dievojku, pa zapoviediv ostalim da uzmu sa sobom i ranjenike, upute se do grada. Došav pred dizajni most, zatrubi vitez u rog, na što se most digne a on ujezdi s Ljudmilom u dvorište. Odmah dotèrči jato poslužnikah, koji se vèrlo začude čuvši zgode svoga gose; nu kad im kaže svoju sreću, što ga postigna obraniv onakovu liepu dievojku pokazav na Ljudmilu, svi se obradovaše, a osobito njegova tetka Liza. Ova se osobito uljudnom pokaza prama Ljudmili; primi ju za ruku te odvede u sjajno razsvietljenu dvoranu.

Stupiv u dvoranu sažekne nješto čudno dievojku oko sèrca. Ovakova prizora jošte nevidjaše. Zidove zastirahu tapeti iz najkrasnijih bojah; naokolo poredene visjahu slike uglednijih junačkih vitezovah i liepih gospojah; pòd sobe gladak kao staklo, da si je mogla lasno neviklanoga omaći. Na stolu za dvie osobe pokritom bijaše se bogato srebèrno posudje.

Donešu tàjur za Ljudmila, te ju posade za stol na pèrvo miesto. Vitez odlikovaše ju na svaki mogući način, a milostiva gospoja Liza nazivaše ju svojom „kćerkom.“

Poslie večere odvede ju Liza u malenu no po najfinijem ukusu ukrašenu sobicu. Zidine sobice pokrivahu tapeti od zelene boje, a tlom vijaše se dragocien ság krasno urešen; stolci, stol i ostalo od mahovine, a sve svilom pokrito. Stolice, stolovi i kanapeti urešeni vèrlo ukusnu izrezanimi figurami svake vèrsti, u kojih si mogao proučiti poniešto krasnu sriedoviečnu rezbariju. Milostiva gospoja tetka utaknu u dva srebèrna svietilnjaka dvie voštenice, stavi ih na stol, te ogèrliv Ljudmilu nazvav joj „laku noć“ ode.

Različitim čuvstvom savladana dievojka spusti se na mekanu stolicu, te nasloniv glavu o ruku utone u razne misli. Za nieko vrieme shèrva ju ova sjajnost, kojoj slične u svom životu nevidje; otisnu joj glas udivljenja, al to samo za čas; nabèrzo svlada čuvstvo plemenitu njezinu dušu. Opaziv da je sama, spusti se na koliena te vrućom molitvom zahvali višnjemu na izbavljenju, pa sietiv se svoje majke moljaše i za nju, da joj bog dade jakost, da podnese ovaj težki udarac. Svèršiv svoju molitvu usnu sankom pravednih.

Drugoga jutra jošte prije sunca stajaše već Ljudmila kod prozora čekajuć, da li će skoro vitez doći po nju; — nu gorko se prevari u svojoj nadi.

Sve, štogod se je dosele s Ljudmilom zbilo, bijaše gola gadna prevara. Razbojnici, koji dievojku ugrabiše, bijahu sluge Svojeljubićeve, on je znao dobro, gdie će se š njom sastati, s toga dodje nenadano, da ju tobože iz pandjah razbojničkih oslobodi, te si ovim načinom u očiuh dievojke veću zaslugu steče; onaj boj pèrve večeri prije nego dodje u grad bijaše prividan. Sve je u obće tamo smieralo, da dievojku zadèrži u gradu, te ju malo po malo zavede u propast. Najprieče sredstvo bijaše mu Liza, koju proglasi svojom tetkom, da joj veću važnost kod Ljudmile pribavi. Ova stara griešnica, pošto je pèrvi dio svoga života u gadu i kalu sprovela, dodje u ovaj grad, te htiede ovdie, da svoj griešni život okruni, nevinu Ljudmilu žèrtvovat nečistim i bogomèrzkim požudam svoga razuzdanoga gose. Da joj ovo podje za rukom, najviše bi sebi koristila, jer bi si ovako velik upliv na gospodara pribavila.

Ta milostiva gospodja tetka stupiv dakle u sobu, nazvav dievojci „dobro jutro“ pozove ju na ručak. Ona pripoviedaše Ljudmili jadikujuć, da je više momakah vitezovih dopalo težkih ranah, koje će kasno preboliti; „a i sam Svojeljubić“, produlji, „dobio je niekoliko zdravih udaracah, što medjutim nehtiede kazati, da vas nerazžali.“ Ljudmila dèržeć sve to za živu istinu, sažali iskreno, dà, suze ju oblijn, što je uzrok tolikoj nevolji vèrlih junakah, pa i sama viteza.

Vitez Svojeljubić dočeka ju u dvorani, pozdravi vèrlo uljudno, te ponudi stolicu. „Blagujte, krasna gospodično, put, što ga imamo prevaliti, omašan je.“

„Za ime božje, netjače!“ zavrisnu Liza, „što si rekao, ta ti valjda nećeš danas ovom šumom sried tolikih pogibeljih putovati? Ne — ti nemožeš sebe i liepu gospodičnu očitoj pogibelji izvèrći? Ti znaš dobro, da je više momakah ranjeno i to težko, koji te neće moći pratiti; a dobro bi učinio, kad bi svoju ruku ovio; nemoj tajiti ranu, koja bi mogla pogibeljnom postati. Lupeži, štono ih jučer raztieraste, sadjoše se opet, te bi mogli nanjušiv vaš put u trag vam ući, što bi vèrlo zlih posliedicah po te i po gospodičnu Ljudmilu imati moglo. Tebi manjka dovoljan broj pratiocah, a ovako u vietar putovati, u novu pogibelj se bacati, pa ipak dievojku neizbavit, nego ju natrag razbojnikom u ruke baciti; — to se nepristoji Svojeljubiću Velegradskomu, vitezu na glasu!“

(Dalje će sliediti.)

kovlsu, da i tęm prigodom pokaža, kako Hèrvat štuje svoje velike muževe.

— Družtva čoviečnosti opet su pristupili kao sučlanovi sliedeća gospoda:

Benković Vatroslav, župnik u Draganiću; Celinić Nikola, obćinski [illegible]; Gatsch Josip, c. k. pošta[illegible] Pawlikowski Petar, rukavičar; [illegible] B., nadzorni činovnik „Sidra"; [illegible] c. k. oficijal vojničkoga ra[illegible] La-voslav, knjižar; Janošić [illegible] kotarskog ureda u Moslavini; Jovanović Filip, obćinski tajnik u Dugih selih; Jug Matija, obćinski predstojnik u Odri; Langer Vaclav, c. k. nadzornik mapiranja; Langraf Mavro, tèrgovac u Samoboru; Platzer pl. ml.; Schuster Ivan, c. k. ravnatelj mapiranja; Šuhaj Mirko, doktor pravah c. k. profesor; Tomasi Ljudevit; Vilh. Fraza, c. k. financijalni činovnik.

Beč 9. svibnja. Nj. veličanstva car i carica preselili su se jučer sa cesarevićem Rudolfom i nadvojvodinjom Giselom u lietni dvorac Šönbrun.

— Vojena parada pred Nj. veličanstvom na klasiju bit će u petak.

— Nj. veličanstvo carica Karolina Augusta odputovala je jučer u jutro od ovud u Prag, a Nj. c. visosti gospoda nadvojvode Rainer i Leopold u Gradac.

— Izdavanje zadužnicah novoga zajma početi će u Beču i u glavnim gradovima krunovinah u ponedieljak dne 14. svibnja. — „Wien. Ztg" obnaroduje jošte nieke doknadno do znanja prispievše podpise, kojih ukupna svota iznosi 113,600 for.

— Članom povećanoga dèržavnoga vieća naimenovani baron Eötvös došao je iz Pešte u Beč.

Francuzka.

Parižka izvieśća javljaju: Gospodin Girardin preuzima uredničtvo lista „Courrier de Paris" — Konjušnik cara Napoleona, general Fleury, kupio je u Londonu sasvim izvèrstnih konjah za konjušnicu svoga gospodara, medju ostalima jednog ergelskoga hangira za 150,000 franakah. Ova izvèrstna životinja izložit će se obćinstvu na izlozi poljodielstvenoj. — Jedan seoski župnik, Abbé Popilineaux, osudjen je po policiji. U njegovoj knjižici „Papa pred seoskim čeonikom", dražio je, vele, proti vladi i na neprijateljstvo gradjanjah medju sobom. Ovu tužbu nije primio sud, budući da knjižica nesadèržaje ništa više, nego podučavanje u oblici od razgovorah o svietovnoj vlasti papinoj; ali policija našla je pogrešku proti formi, koja je učinjena bila kod prodavanja, i osudila je sastavitelja na globu. Na isti način nije jedan mali bakrorez s papinom slikom, opredieljen za razdieljivanje medju šklosku diecu, dopušten bio zbog podpisa: „Pio IX., naša ljubav i viernost za vazda." Na ucinjen priziv izjavio je La Gueronniere, da bi se izdanje toga bakroreza onda stopram dozvolit moglo, ako bi se rieči „za vazda" izostavile.

„Patrie" oprovèrgava glas, da će francuska vojska za kratko vrieme ostaviti Rim. Polag toga lista barem je izviestno, da dosad nije učinjen nikakav zaključak u tom obziru.

Maršal Mac-Mahon imat će u okolu šalonskom četiri divizije pod svojim zapovied-Divizija Bazaine, koja se vraća iz Italije, doći će 26. u Pariz.

Dvor će za koi dan otići u Fontainebléau.

Turska.

Čudnovatu viest donose „Allgem. Ztg." iz Turske, t. j. da su se opasna panslavistična gibanja pojavila u sried dvie „kozačke" regimente, koje stoje pod upravom Sadikpaše, poturčenoga poljskoga spisatelja Čajkovskoga.— Isti list ovako opisuje sadanje stanje Turske: „Njena slabost nikad nije tako velika i tako javna bila, kao što baš u ovaj par. Poznato je dovoljno, kako je turska financija slabo u stanju izdèržati kakav rat; ona se još nije oporavila od udara, kojega joj zadade iztočni rat. Čitava bèrda neizplaćenih namirah za novce i hranu, što su davane u vrieme rata i što se još čuvaju u svim selima i varošima, nemogu potaknuti ljude na žèrtve niti im povećati uzdanje u vladu. Još je gore s turskom vojskom, koja poslie rata, u miesto da se oporavi, biva svakom godinom sve slabija. Nema ni jednog oddieljenja, koje bi imalo u istinu dvie tretjine od svoje normalne snage; kod većine je manje i od polovine, a uspieh zaostavšega jednoga rekrutovanja, koi po svoj prilici neće biti dobar, neće nikako moći ni od česti te nedostatke popuniti. Sazivanje redifa opasno je i na svaki način po blagostanje zemlje vèrlo štetno pokušenje, te zato nikako nema simpatije u narodu. Ali se ono mora i sada pokušati, pa bio uspieh ma kako neizviestan i nepodpun. Tek bi opet turska sila bila u stanju ugušiti slavensku bunu u Rumeliji, koja nebi imala jedinstva, kad bi vlada mogla tamo sva svoja sredstva bez brige upotrebiti. Ali najmanja podpora izvanjska takovoj buni bila bi dovoljna, da vidimo sravnivši tursku i protivnu snagu, da Turska loše stoji. A u Aziji se može na tursku dèržavu sa svake strane napasti i čudo bi bilo, kad bi Rusija, za koju se zna, da teži razprostraniti svoje zakavkazke provincije, tu liepu priliku propustila, da liepo u miru uzme komadić tamo do Erzeruma. Evropska politika ima dosta posla na druge strane, te nemože svoje oči obratiti ruskom napredovanju u Aziji. Tamo su se u najnovije vrieme okrenula odnošenja vèrlo zlo po Tursku. Dosada se je rusko-kavkazka vojska zbog neprestanih ratovah s planincima i zbog težkoga saveza sa svojim izvorima upravo morala dèržati defenzive, a sad, kad je taj rat gotovo svèršen, nebi pri sve većoj slabosti Turske u svome stupanju na Erzerum niti na kakvu vojsku, niti pak na kakav grad naišla."

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin 7. svibnja. Današnji „Unione" donosi telegram iz Malte od 2. t. m. Po gorama unutrašnjosti otoka Sicilije zadèržavaju se, vele, znatne buntovničke čete, koje iz Malte očekuju dovoz materiala. Svako zakašnjenje očekivane pomoći ubitačno je za njih.

Napulj, 5. svibnja. Salzano zahtieva da mu se u pomoć pošlje 5000 momakah zbog očekivanoga Garibaldova pohoda.

Madrit 8. svibnja. Grof Montemolin i njegova braća ostavili su jučer Španjolsku.

Carigrad, 8. svibnja. „Ajaccio" ide u Pirej po markeza Lavaletta.

Tečaj novacah na c. k. javnoj burzi [illegible]

SLUŽBENI LIST.

Ad 1665-860. (179) 3—1

Razpis natiečaja.

Budući da se uslied ovostranog natiečaja od 20. ožujka t. g. nije prijavilo natiecateljah, te se radi stečanja jur razpisane podpore iz zaklade Jakova Jellišević 55 for. 44 kr. a. vr. a ne kao što bi prie pogriešno razpisano 120 for. na godinu iznoseće oviem otvora natiečaj.

Na podporu ovu imaju pravo ponajprie rodjaci zakladatelji i to iz koliena zakladateljevog brata Mie Jellišević proizlezeći, koji nauke polaze, ili se u obèrtu kakovom nalaze, a zatim djevojčice učionu polazeće ili se inače izobražavajuće. — Natiecatelji za ovu podporu dakle imaju dokazati, a to djecaci

1. dobu i vierozakon,
2. dobar uspjeh u naucih ili zanatu,
3. bližje rodstvo k zakladateljevom bratu Miji Jellišević i
4. ćudoredno vladanje.

Djevojčice pako osim gori pod 1., 3. i 4. navedenih uvietah imaju iskazati dobar uspieh u naucih i svom izobražavanju.

Dotične molbenice imaju se upraviti na ovo poglavarstvo, a to najkašnije do 15. lipnja t. g. na zakašniele neće se uzeti obzir.

Poglavarstvo slob. i kr. grada Varaždina dne 5. svibnja 1860.

Gradski predstojnik:
Vinković.

Nr. 6486-1412. (175) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Am Unghvárer achtklassigen kath. Staats-Gymnasium sind fünf Lehrerstellen für klassische Philologie erledigt.

Mit diesen Lehrerstellen ist ein Jahresgehalt von 735 fl. ö. W. und dem Vorrückungsrechte in die höhere Gebühr von 840 fl. ö. W., dann der Anspruch auf die sistemmässigen Dezennal-Zulagen verbunden.

Die Bewerber um diese Posten haben ihre Gesuche an das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht zu stilisiren, und im vorschriftsmässigen Wege an die k. k. Statthalterei-Abtheilung in Kaschau bis Ende Juni l. J. einzusenden und Folgendes nachzuweisen:

Ihr Alter, Stand, Religion, moralisches und politisches Verhalten, so wie ihre Studien und Fachkenntnisse, und die Kenntniss der deutschen und ungarischen Sprache als Unterrichtssprache.

Von der k. k. Statthalterei-Abtheilung Z. 5499.

Kaschau am 18. April 1860.

Nr. 6060-6293 (178) 3—2

Kundmachung.

Bei der Forstverwaltung der in politischer Sequestration befindlichen in den Bezirken Radmannsdorf

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 12. SVIBNJA 1860. Broj 111.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Oglas.

U nakladi c. k. dvorske i dèržavne tiskarnice u Beču izišle su sliedeće cèrkvene knjige, koje se kod imenovane tiskarnice uz ciene dolie navedene dobiti mogu i to:

1. Trebnik,	na finoj hartiji	za	1 fr.	90	kr.
„	„ prostoj „	„	1 „	40	„
2. Oktoih I.,	„ finoj „	„	7 „	70	„
„ „	„ prostoj „	„	5 „	—	„
3. „ II.,	„ finoj „	„	7 „	10	„
„ „	„ prostoj „	„	4 „	60	„
4. Pentikostarion	na finoj „	„	6 „	50	„
„	„ prostoj „	„	3 „	70	„
5. Anthologion	na finoj „	„	9 „	30	„
„	„ prostoj „	„	5 „	60	„
6. Tridion	„ finoj „	„	9 „	60	„
„	„ prostoj „	„	6 „	80	„
7. Evangjelije	„ finoj „	„	12 „	90	„
„	„ prostoj „	„	8 „	40	„
8. Služebnik	„ finoj „	„	2 „	80	„
„	„ prostoj „	„	2 „	—	„

Svekolike imenovane knjige nisu vezane i isim Trebnika sve su u folio formatu.

Na zahtievanje nabavlja c. kr. dèržavna tiskarnica i vez ovih knjigah uz stalno opredieljene ciene. Ove iznose za vez u ovčjoj koži s kopčama od mesinga ujedno s pozlaćenjem kod

Trebnika	1 f. 53½	kr. a. vr.
Oktoiha I.	2 „ 80	„ „ „
Oktoiha II.	2 „ 80	„ „ „
Pentikostariona	2 „ 80	„ „ „
Anthologiona	2 „ 80	„ „ „
Triodiona	3 „ 15	„ „ „
Evangjelija	2 „ 40	„ „ „
Služebnika	1 „ 57½	„ „ „

Sve gore imenovane cèrkvene knjige dobile su već cèrkveno odobrenje gèrčko nesjedinjenoga patriarha i mitropolita karlovačkoga.

C. k. hèrvatsko-slavonsko namiestničtvo.
U Zagrebu dne 7. svibnja 1860.

Uredovni dio.

Garibaldov pohod.

Još nam fali svaka potankost o udesu Garibaldova pohoda, koi sada zanima malone izklopno svu javnu pozornost. Iz talijanskih listovah doznajemo, da se je Garibaldi od pèrvih svibanjskih danah revno trudio, da ožívotvori ovaj pohod, premda se je tomu Cavour očito protivio. Čini se da je Garibaldi one svote, koje su bile podpisane u svèrhu, da se nabavi milijun pušakah, upotrebio na korist sicilijanskog ustanka i da je dio oružja (18,000 pušakah), koje je već kupljeno bilo, sa sobom poneo. Niekoliko danah prije bio je pohod formalno obustavljen, zatim se je opet glasalo, da je jedna sardinska bojna flotica od Livorna odplovila put juga, a 7. sliedovao je odlazak Garibaldovacah od Genove. Već 5. svibnja bio je zapoviedajući general Salsano ubaviešten o približavajućoj se pogibelji, i zaiskao je po telegrafu 5000 momakah za podkrepljenje u Napulju. Napuljska vlada bila je dakle u vrieme ubavieštena o svemu, i buduć da je u stanju dèržati pod nadzorom svukoliku sicilijansku obalu, svakako će trebat mnogo obazrivosti, da postigne pohod svoju svèrhu. Ako je istina, da je Garibaldi 7. u jutro Genovu sa svojim brodovima ostavio, trieba mu je barem do 10. vremena, da se približi Siciliji. Vierojatno je, da će se ravnom putu kao opasnijemu ugibat, i ponajprije uputit se u Maltu, da se od onud na miestu napèrvo opredieljenom na južnoj obali Sicilije izkèrca. Ako mu nepodje za rukom uklonit se napuljskim kèrstarima, moglo bi doći do borbe na moru. Kakovu sadaću igrat će tada brodovi piemonteskoga pomorstva nalazeći se sada u sicilijanskim vodama? U Parizu i Londonu neodobrava se od službene strane Garibaldov pohod. Govorili su, da se Mazzini nalazi u Siciliji; čini se, da to nije istina. Barem javljaju iz

---

Ljudmila.

Preveo L. V—nin.

(Nadalje.)

Smiešeći se odvrati vitez: „Ja zadadoh Ljudmili svoju poštenu rieč, te sam pripravan, ako me gospodična neriešì prisege, odpratit ju koći, ma znao da ću ovaj čas smèrti u čeljusti pasti."

„O mila Ljudmilo", proslovi starica lijuć suze i plač, „to vi nemožete, niti nezahtievate od njega, riešite ga njegove rieči!"

„Ah majko moja", uzdahne sirota dievojka, „koli govnu tuguje, koliko ona tèrpi!" —

„O ako vas ništa drugo nepeče do neizviestnosti, u kojoj se vaša majka nalazi, tomu se slu lasno može doskočiti. Mi možemo glasonošu poslati, koi će ju o vašem stanju izviestiti. On može seljačkimi haljinami odieven lahko taj posao ovèršiti. Medjutim sakupit će moj nećak iz obližnjih svojih gradovah toliko ljudih, da vas bude mogao siguran u naručaj vaše štovane majke dovesti."

Ljudmila neslutеć ništa zla, — popusti. Ovaj njezin korak obradova vèrlo toli gospoju tetku kao i nećaka, a oba natiecahu se sada, kako da ju bolje i ugodnije zabave. Svojeljubić bijaše neizcèrpljiv pripoviedač i zabavljač. Znao je pripoviedati strahovite i grozne poviesti iz svoga života; živahnimi bojami nacèrta joj svoju hrabrost, a simo tamo uplete pojedine cèrtice, koje sbortie o dobroti njegova sèrca, a svigdje se klanjao i sieni kakove taštine ili lukavosti, tako da je posve zanio nevinu dievojku, te joj mnogo putah pripoviedajuć o pogibeljih u strah natieraо, a drugi put suze radosti izvabio. Ako uzmemo, da je uz to vèrlo liepo gvitaru igrao, ugodno pjevao, nemoramo se čuditi, što je češće, ovimi krasnimi darovi obsipan, bezazlenu dievojku uzbijivao.

Ljudmila slušaše pozorno svaki glas strune na gvitari, te češće pokaza, koli ju zanima ovaj nastroj umietnički. Liza upita, da li znade pievati, a ona odgovori, da je občavala sa svojom majkom jutrom i večerom koju pobožnu piesmicu izpievati. Vitez umoli ju dakle, da zapieva koju večernju „jer — kao što se tvèrdi ovaj dan je već na izmaku, da ga dakle zaključimo." Ljudmila pristane na to, te izpieva u sèrce dirajuću piesmicu. Lisičava Liza sklopi pobožno ruke, a Svojeljubić veoma se pohvalno izrazi o njezinom čarobnom glasu, koi naliči tužećem slavicu u gaju; „samo šteta, doda, — što neumijete pievanje kakovim umietničkim nastrojem sprovadjati. Ako vam je za volju, ja ću vam rado pèrve temelje gitare razjasniti, te se možete za nieko vrieme uputiti. Istinabog, vi nećete ovdie dugo boraviti; nu vaš dobar, da pravo rečem umietnički talent, lahko će nadoknadit nestašicu vremena. Ako hoćete, možemo odmah ovu večer započeti."

Ljudmila neslutеć opet ništa zla, primi zahvalnim sèrcem tu ponudu. Tko bi veseliji od Svojeljubića; time se on opet poniešto prikuči svomu cilju.

Ljudmila običavaše naime poslie obieda i večere niekoliko urah u svojoj sobici sprovoditi. Da ju i te utiehe liši na kakov način, ponudi joj se za učitelja muzike, time bo mogaše ono vrieme u njezinom družtvu sprovesti. Ovdie posve priliči nevina dievojka janjetu, koje da se većoj pogibelji ugne, sakriva se po vučjih jamah. —

Prije, nego što je legla u postelju, kleknu svake večere pobožno kao i kod kuće, te se zahvali viečnoj providnosti na primitih milostih. Svaki dan se strogo izpitavaše, da li je ovdie ili ondie posèrnula, lahkoumnom se pokazala, te odluči u obće sve boljena se paziti. —

Neizrečena čežnja za domom i majkom često ju posve obmami: o koli rada bi bila ostavila ovaj grad, koi joj već i dosadi, te polietela u naručaj ljubezne svoje majke. — —

III.

Napast.

Jedno po podne premetavaše milostiva gospoja tetka koje kakve odieće ženske, sasvim nove, koje bijahu namienjene, kao što ona reče, mladoj zaručnici Svojeljubićevoj, gospodični plemenita roda. Medju timi bijaše jedna posve nova odieća ružične boje, koja se Ljudmili vèrlo dopadne. Liza umoli ju, da proba samo iz šale, kako bi joj dolikovala. Ona dade se nagovoriti, te obeće te odieće, a stara Liza pretvori njezinu krasnu svilo-kosu u rudeže, nakiti ih biserom, a oko labud-vrata objesi zlatan lančić, pa ovako uriešenu dovede pred zèrcalo. Dievojka spaziv se u ogledalo, nemogaše ugušiti posmieh svojeljubja i dopadnosti, štono joj zabliesnu na koraljnih ustih. Dok se ona gledala, namignu Liza podvorkinji, a ova uzme Ljudmilinu odieću te ode van. —

U taj par padne u sobu Svojeljubić te udivljen stane kod vratah kao pripet. „Je li moguće, reče, ta to ste Vi, Ljudmilo, mišljah da imam pred sobom koju kraljevsku kćer. O vierujte mi Vi ste tolikimi dražestmi obdarena, da bi mogla svojom liepotom sve plemkinje nadkriliti. Vaša liepota sjala bi poput sunca, te sve ostale potamnila. To odielo, taj biser, to drago kamenje nesmijete više skinuti sa sebe, ja vam gà poklanjam, pa ću se sretnim scieniti, ako ga uzmete. Nemojte se više vraćati kući, šteta bi bila; vi ste za višja rodjeni, vi bi mogli kraljevsko prestolje resiti."

Ljudmila na ove rieči porumeni do ušijuh. Pèrvi put ju nješto zasebe u sèrcu, pèrvi put joj se pričini, kao da Svojeljubić nekani ništa dobra. Sad se sieti riečih svoje matere, da se čuva laskavacah i hvalisavacah više nego guje. Nješto ju uznemiri, ogleda se na svoju odieću, nu ove neima. To ju malo razjadi, s toga proslovi ozbiljno: „Šale je dosta i odviše; ja sam bila dosta nesmotrena obukav ovu odieću, koja mi nepripada; molim moju odieću natrag."

Ove odvažne rieči smetu Svojeljubića, ali Lizu ni najmanje. Posva dvorkinju u sobu, te zapita odielo Ljudmilino. Dvorkinja o svem upućena malko se tobože uplaši, pa onda:

„Mišljah, da gospodična neće više trebovati svoga odiela, koje joj nedolikuje, s toga ga odnesoh van, te buduć da je upravo jedna siromašna dievojka iz obližnje okolice molila kakovu kèrpu oprave, dadoh joj onu scieneć, da ona bolje i prije dolikuje kakovoj služavki nego li milostivnoj gospodični. Nu ako sam ovdie posèrnula, molim za oproštenje, pripravna sam kvar učinjeni nadoknaditi."

(Dalje se nastavlja.)

Londonu, da je imao prisutstvovat talijanskom meetingu, na koi nebi bio pozvan, ako se nebi nalazio u Londonu.

Neposredoje viesti iz Napulja dopiru do 1. svibnja, polag kojih je u Palermu jošte svejednako vladalo muklo komešanje i nastavljala su se očitovanja proti vladi. Sva vrata grada Palerma pišu „Nordu“ zatvorene su, i nitko nesmije bez osobite dozvoljenja od generala Salcana ostaviti grad; čete oboružanih hodaju po otoku, no ugibaju se jošte svakoj očitoj bitki s kraljevskom vojskom, dok im prispije pomoć, koju očekuju iz inozemstva. Jednom riečju, vas otok pripravan je podići se, čim se pokaže najmanje ufanje, da bi ustanak uspieti mogao. Jamčim za istinitost ovih navodah, koje sam dobio iz najboljeg izvora. Sve iz Sicilije dolazeće osobe slažu se u tom, da će se listom podići pučanstvo otoka, čim prispije kakova pomoć izvana, na koju samo jošte čekaju. *Bieda i nužda nadilaze sve pojmove.*

Pays javlja polag listovah iz Turina, da je Garibaldi podneo svoju ostavku kao general pravilne vojske.

Austrijanska carevina.

Zagreb 12. svibnja. U ponedieljak dne 21. t. m. u 9. uri predpodne dèržat će se u ovdiešnjoj stolnoj cèrkvi po Nj. preuzoritosti visokočastnom kardinalu nadbiskupu svečane zadušnice za pokojnoga bana grofa Jellačića, kojima će prisutstvovat sve gradjanske i vojničke oblasti.

Zagreb, 12. svibnja. „Wanderer“ javlja: „Grof Juraj **Apponyi** nije, kao što se iz izvestna izvora čuje, primio dostojanstvo dèržavnoga viećnika. Isto se tvèrdi o grofu **Barkoczy-u**, no ujedno se veli, da nije istina, da su za Ugarsku naimenovani dèržavni viećnici dèržali medjusobna „dogovaranja.“

— I u Štajarskoj uapšeno je u posliednje vrieme niekoliko službenikah vojničkoga obskèrbničtva i u gvoždju odvedeno u Veronu. Kod jednog od istih, obskèrbničkog upravnika, nadjeno je, kao što se čuje, 15.000 forintih u dèržavnim hartijama. Malo poslie njegova uapšenja prispeo je na okrivljenika telegram, koi ga na bieg potiče. Nastoje, da razprostrane glasove o nedužnosti uapšenikah, kojima se naravno nevieruje, jerbo se nedužnici nedèrže tako dugo u istražnom apsu.

Mletci, 8. svibnja „Gazzetta di Venezia“ javlja, da je pèrvi batalijun toskanskih valitah prešao na papinsko područje.

Cèrnagora.

S bosanske granice javljaju „Donauzeitungu“: „Sedam porodici Lučićah iz Bukovića u cerniskoj nahiji pripadajućih mladićah prisvoji si do 20 funtih olova, kad su ga godine 1859. na račun knežev iz Špica u kuću popa Filipa Bokana prenašali. Pokajavši se zbog svoje pogreške priobće mu ju kasnije, koi im reče, da će im oprostiti, i od njih nezaište, da povrate osvojeno olovo. No poslie niekog vremena prijavi ipak taj čin knezu i na to bude sedam Lučićah uapšeno, štapom kažnjeno a zatim s pregačom oko tiela i preslicom u ruci po više pazarah vodjeno. Pošto su ovu kod Cèrnogoracah veoma sramotnu kazan pretèrpili, budu otierani iz Cernegore. Medju ovim nesretnicima nalazio se je Juro Dragov i Marko Jovov Lučić, koji odluče, da se osvete izdajici Bokanu za tolika sramotna zlostavljanja. Dne 16. pr. m. prema 7. uri predpodne udalji se Bokan sa svojim nećakom Stankom Gjurovim od kuće, da otidje na riečki pazar. Kad oba dodju blizu sela Bukovića, navale na njih iznenada najposlije imenovana dva Lučića. Sva četiri izbace svoje puške; oba Bokana i Marko Lučić poginu; Gjuru Dragovu Lučiću podje za rukom uteći u Arbaniju. Kad knez začuje, što se je dogodilo, zapoviedi, da se prieko 30 glavah pripadajućih porodici Lučićah uhvati i na Cetinje dovede. Poslie niekoliko danah osudi Stanka, brata Gjure i Ivu brata Marka Lučića na smèrt i ujedno zapoviedi, da najbliža rodbina ovih nesretnikah na njima ovèrši izrečenu smèrtnu presudu. Uslied toga imao bi Drago Lučić svoga vlastitoga sina Stanka, a Niko Lučić svoga brata lišiti života. Shodno daljoj zapoviesti kneževoj, imalo bi gore imenovano selo Bukovié služiti za tratište. Kad dodju onamo, prisile nesmiljeni Perjanici staroga Draga Lučića, koi je uzalud molio i jadikovao, da nepèri svoj pištolj na vlastitoga sina i onda stopram, kad ovaj po drugi put nastavi, otme mu ga jedan od posliednjih i izbaci ga na Stanka, koi osta mèrtav na par. Niko Lučić zakrije si oči rukom i pali na brata, koi takodjer odmah premine. Zatim otidju senatori i perjanici iz Bukovića, pošto su prije svim muškim glavama porodice Lučićah, od prilike 70 na broju, oduzeli oružje. Takav grozovit čin nije se, kao što Cèrnogorci pripoviedaju, jošte nikada sbio ni u istoj njihovoj zemlji“. . . .

Talijanska.

Turin, 7. svibnja. Službeni *list* „Gazzetta piemontese obnarodnje depešu iz Palerma, od 3. svibnja, polag koje su tamo počeli opet otvarat dućane i Agitacija se umaljava. Proglas namiestnikov od 3. svibnja ukida obsadno stanje.

Turin, 8. svibnja. Jedan novinarski članak (u današnjem broju lista „Unione“), koi se dèrži za program ministarstva, veli: Talijanska nesmije više tražiti pomoći od Francuzke. Ova pomoć stajala nas je Nicu i Savoju a iznovična podpora po ovoj naravskoj alianciji jošte bi draža bila.

Milan, 8. svibnja. Dojdnće subote odlazi šesta husarska regimenta u Nicu. *Odmah* za njom nastupit će svoj povratak divisija Autemarre, a početkom lipnja bit će podpunoma izišo vas francuzki sbor do divisije, koja će tamo do dalje zapoviesti ostati.“

Turin 8. svibnja. Kralj je došao; parlamenat odgodjen je do 10.

Milan, 8. svibnja. Polag današnjega broja „Perseveranze“ nije, kao što su nieki piemontezki listovi javili, grof **Sirakuski**, već njegov **tajnik** Fiorelli izagnan iz zemlje i već je odpotovao na jednom sardinskom parobrodu.

Milostiva gospoja tetka ukori strogo dvorkinju; ona tobože žalostna ode plačuća iz sobe.

Ovaj slučaj uzroči veliku pomnju kod Ljudmile. Ona postane jošte ozbiljnijom; govorila je malo, nu tim češće pitala, kada će kući ići.

Liza odgovaraše uviek, da je to nemoguća stvar, da se momčad nije oporavila dovoljno; a glasnici, koje vitez posla, da sazovu saveznike njegove u pomoć, nedodjoše, valjda su ih neprijateljski konjanici uapsili, koji se šumom klate. Povrativši se sluge potvèrdiše to mnienje na veliku, kako se činjaše, nezadovoljnost Svojeljubića, komu polag njegove izreke dosadjivaše ovo mèrtvo življenje.

Ljudmila stane medjutim pozornijim okom motriti viteza i njegove rieči; sumnja, da se tu ništa dobra po nju nekuje, napuni joj sèrce tajnim strahom. Svojeljubić poče malo po malo skidati krinku, kojanu dosele zastiraše sve njegove čine. Sborio je češće o ljubavi, ponudjao Ljudmili svoje sèrce i ruku, te se niekoč izrazio, da će se ubiti, ako mu molba nebude uslišena. Ovakove rieči uplaše dievojku, te joj posve drugo mnienje dadu o namierah Svojeljubićevih. Ona istinabog nemišljaše, da ju kani prevarit, u jaz sramote porinuti, nu uvidi, da je čoviek strastan, da se dade strastmi ruko-voditi, budnć da obećaje, što neće nikada izvèršiti; nemoguće joj se pričini, da bi ovako bogat i ugledan vitez mogao dievojku siromašnu za suprugu uzeti. O koli drugčije mišljaše Pravoljubić — govoraše u sebi dievojka — on mi nije laskao, niti što obećavao, što nije bio kadar oživotvoriti.“ Kao što sravnjivaše Svojeljubića sa Pravdoljubićem, tako joj se često prikažu dvie njoj dobro znane slike pred očima: njezine matere i Lize. Ova posliednja, premda je uviek s Ljudmilom veoma prijazno postupala, vidjaše se sravnajuć s materom lisičava, podmukla i nesnosna, da je sirotu dievojku često strah napadao! Ona ju je prezirala, premda nije znala razloga, a koliko god putah joj se Liza nasmiehnu, zazebe ju na dnu duše. Tajna nieka groza spopadne dievojku, kad se je s njom na samu divanila.

Ljudmila odluči sada se jošte više ugibati obojima. Rada boravljaše u svojoj sobici, gdie iskreno moljaše Boga, da ju sačuva od zla, da joj pokaže namiere viteza i njegove tetke. Polazaše takodjer gradsku bašču, gdie imadjaše nieko zabitno miesto, u kom je svaki dan u tihoj samoći koju uru sprovodila.

Jednom se prohadjaše već pod večer po vèrtu, kad ju iznenada sastane gradski kastelan; starac siedoglavac, poštena duša. Opaziv Ljudmilu pogleda ju okom punim sažalenja, te pokazav joj jedan krasan najliepše se razvijajući pupoljak reče:

Draga kćerko ovomu cvietu priličite vi. A pokazav joj oduran uvehnut i pogažen, reče: Gledite ovomu cvietu učinit će vas sličnu, ako nebudete dobro na se pozila. Budite na opreznu, molite se Bogu, a mene nemojte izdati. ...

Još htiede dalje govoriti, nu u ovaj čas bukne Liza, koja je uvieke pazila na svaki korak Ljudmilin. ... „Nevierujte joj doda starac, ona laže, nije ona ni plemkinja, niti tetka Svojeljubićeva, već ... htiede izustit, nu rieč mu presieče nagal dolazak Lizin.

Rieči ove probodu poput britka mača sèrce dievojke, sad joj se istom namiere Svojeljuba u podpunom svietlu prikažu. Suznim okom zahvali u sèrcu tom vriednom starini, te prosboriv niekoliko riečih sa Lizom ode u sobu, gdie cielu noć moljaše vruće Boga, da ju izbavi od napasti.

Čim je zora lice svoje pomolila, stajaše već Ljudmila kod prozora upiruć oči u dvorište. Premda je još mračno bilo, to ipak mogaše predmete dosta dobro razlučiti. Djevojka se niešto zamisli; sietiv se riečih starca kastelana, spopadne ju nieka tajna groza:

„Ah bože, uzdahne koli grozno je ovo miesto! Izbavi me otče nebeski čim prije iz rukuh ovoga viteza. Ja sam mu doduše hvalu dužna, što me istèrgnuo iz pandjah razbojničkih; nu ona, njegova nesretna strast ... može me nesretnom učiniti.“ Ovakove misli uzrojiše se u njoj, kad ju iznenada probudi štropot konjah. Obazrev se pogleda u dvorište, te tu opazi sluge, koji konje napajahu, a medju njimi jednoga, niešto liepše obučena — učini joj se poznat. Upre u nj oči, te na svoju grozu upozna u njem onoga lupeža, koi ju ugrabi. Onaj isti visok stas, cèrne kuštrave vlasi, podmuklo lice, malene cèrne nemirne oči, sav do dlake onaj razbojnik. ... Sad joj tek, med očima pukne. — Svojeljubić pripoviedaše, da je onaj razbojnik ostao mèrtav, al gle, sad je ovdie. — Svojeljubić Višegradski nebijaše njezin izbavitelj, već ugrabitelj, a oni razbojnici sliepo orudje.

Smèrvljena ovom istinom padne iznemogla na stolicu. Njezin udes, strašan, stupi joj pred oči. .., U taj par padne Svojeljubić u sobu, te joj nazva dobro jutro. Ova *smionost probudi* sav dievojački ponos u njoj; uvredjena nevinost ulije joj odvažnost, kojej se Svojeljubić nije nadao. Ona mu nezahvali na pozdrav, niti neustane sa stolice; što je mimogred budi rečeno, viteza silno uzbunilo.

„Gospodine“ prosbori dievojka, kad je vitez seo, hoću Vam pripoviedat poviest, o kojoj baš sada razmišljavah, želim bo i Vaše mnienje o njoj čuti.

Nieka sirota udovica — dobro daleko odavle — življaše sa svojom jedinicom u niekom selu već više lietah sretna i zadovoljna. Kćerka već dievojka odrasla, postane joj sada nakon smèrti supruga, jedna utieha i podpora. Za tu dievojku začuje bližnji i vèrlo bogati plemić, te budnć da bijaše dievojka dosta liepa, ugrabi ju silnim načinom te zadade ovako materi smèrtan udarac, ostavi ju samu kukajuću kao sinja kukavicu, bez kćerke, podpore i utiehe. A da veću privèrženost kod dievojke steče, gradi se njezin izbavitelj, dočim je po njegovu nalogu ugrabljena bila. Da svoju bogomèrzku namieru čim laglje postigne upotrebi njezinu harnost i zahvalnost protiva njoj. Sve upotrebi; nedužnu dievojku predade rukam jedne izkvarene žene, koju nazva svojom rodjakinjom, a ova mu je išla svakom prigodom na ruku. Na daleko razapne mreže, da ju uhvati. Posudja joj liepe odieće, obećaje ruke i sèrce, premda mu to nije nikada ni pomislio, jer bi time izgubio plemstvo i bogatstvo izgubio, ako bi se s dievojkom neznana roda i koliena oženio.

(Dalje će sliediti.)

Francuzka.

Pariz 6. svibnja. „Moniteur“ izviešćuje o svetkovini, koja je jučer u tuilerijskoj kapeli na uspomenu smèrti Napoleona I. dèržana bila i javlja ujedno, da princ Jerolim zbog svoga slaba zdravja nije joj mogao prisutstvovat, ni doći u invalidsku palaču.

Oboružanje Francuzke sieverozapadne obale u Bretanji i na otocima kriepko napreduje. Sada iznosi francuzka pomorska sila do 67,700 momakah; Englezka ima na svojim brodovima u vrieme mira 88.000 momakah.

Pariz, 8. svibnja. Polag viestih iz Marsilje od današnjega dana oprovèrgava se odlučno iz Genove, da se je Garibaldi ukèrcao. No „Patrie“ tvèrdi nasuprot isto tako odlučno, da je Garibaldi na čelu oboružane expedicije noćju 6. otišo u Siciliju.

Turska.

— Svetogorski kaludjeri obratili su se na Atinu, da kupe tamo gotovu tiskarnu i da dobiju dobre slagaće za manastir jedan, gdie namieravaju štampati mnoge dosada nepoznate dokumente. Ujedno s ovim poslom naumni su izdavati i cèrkveni list.

Rusija.

„Hamb. B. H.“ pišu iz Petrograda o ruskim planovima u obziru na Tursku: „Ovdie i po cieloj Rusiji razsuti kaludjeri, duvne, kupioci milostinje iz Cèrne Gore, Sèrbije, Bugarske, Rumelije, podunavskih kneževinah, kojima sv. sinod, dakle ruski car, svakojako na ruku ide, da kupe bratsku milostinju kèršćanske ljubavi i milosèrdja za ugnjetene jednovierce u Turskoj, nepropuštaju svakom prilikom buditi simpatije narodne opisom strašnih patnjah za nesretne nevoljnike i najžešću mèržnju proti njihovim progoniteljima i ugnetiteljima. Vele, da ih samo ruska pomoć može oprostiti mukah. Kad je velika kneginja Marija Leuchtenberžka bila u Parizu, koja je u srodstvu sa L. Napoleonom, bilo je kao i prije u Štutgartu opet govorah o gradjenju novih prestolah. U talijanskom savezu da se načini prestol za jednoga Napoleonovića, u Turskoj za jednoga Leuchtenberžkoga, te tim obe carevine, iztočna i zapadna, da svoje straže pruže dalje na jug. Dèržanje i politika Sardinije, Englezke i Austrije, kažu, osujetilo je zasada izvèršenje ovih planovah, a Francuzka je štetu nadoknadila Savojskom i Nicom. Ali ti planovi nisu bačeni. Šta više, grof Strogonov posredovao je medju dotičnim duhovnim agentima ugnjetanih kèršćanah na iztoku i njihovim več odredjenim budućim kèršćanskim vladaocima iz doma Leutenberžko-Romanovskoga, te su ta odnošenja u savezu sa pripremama na jugu. Strogonov je bio glavni gubernator u Odesi, pa se je morao odatle ukloniti, koje što je bio nemio narodu, koje što je na očigled šurovao sa jednoviercima s one strane Dunava. Dosadašnje uzdèržavanje knjeza Gorčakova u obziru na Napoleonovu politiku u Evropi, javno poznato glasanje u obziru na kongres, nemanje Gorčakova njegovom poznatom okružnicom u korist „ograničavanja“ talijanskoga rata, i proti učestvovanju Niemačke, nepristana izvijanja u obziru na politiku prema Niemačkoj, čim se naposliedku tek ide na ruku napoleonskoj politici — sve to kao da na to izgleda, da se može sumnjati na tajne nieke namiere u obziru na iztok.“

Španjolska.

Madrit 2. svibnja. Jedan kraljevski dekret dozvoljuje „obćenito i bezimnimno pomilovanje za svaku vèrstu političkih prekèršajah, koji su od kraljevskoga dekreta od 19. listopada 1856. godine počinjeni.“ Svi tekući politički procesi imaju prestati, svi politički zarobljenici izpustit se, svim u inozemstvu nalazećim se političkim bieguncima prosto je vratit se kući, dočim polože zakletvu viernosti, posliednji kod španjolskih poslanstvah ili konsulstvah u inozemstvu. „Gaceta“ donosi ujedno kraljevski razpis, polag kojega imaju se bivši infanti Karlos Louis de Bourbon i njegov brat Fernando na jednom od dèržavnih brodovah odpravit u onu inozemsku luku, koju sami naznače.“

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin, 9. svibnja. Vojnička komisija pokliserske kuće dovèršila je jučer viećanje o novom predlogu vojničkoga zakona i primila ih je s neznatnim promienama. Viećanje u podpunoj siednici bit će po svoj prilici u ponedieljak, i dovèršit će se, kako misle, u jednoj siednici.

Hanover, 8. svibnja. U današnjoj siednici druge komore opaža ministar Borries od prilike sliedeća: Javni listovi shvatili su, veli, njegovo očitovanje hotice ili nehotice krivo. Hanoveranska prošlost obezbiedjuje vladu u tom obziru proti svakom zlom tumačenju. Hanover dèrži se saveza. Nikakva vlada nemože na temelju saveznog ustava sklopit saveza s izvanjskom silom proti drugim niemačkim silama. On je, veli, samo rekao, da bi to moguće bilo u onom slučaju, ako bi se neshodnim sredstvima narodnoga družtva sve zaspalo.

Bèrna 9. svibnja. Jedna nota francuzkoga kabineta tuži se na zlostavljanja i pogèrde, koje su Francuzi u Švajcarskoj podnieli, navodeći dogadjajah, o kojima je službeno dokazano, da su izmišljeni.

Turin, 9. svibnja. Ovdiešnji dnevnici obnarodjuju jedno Garibaldovo pismo, u kojem veli: potrebno je da Talijani povećaju broj onih, koji se bore proti potlačivanju. On nije savietovao Siciliju, da se podigne, no smatra za svoju dužnost, da pomogne svojoj braći u Siciliji. Naša bojna vika biti će: „Italija i Viktor Emanuel!“

Milan, 9. svibnja. Pugnolo od 8. t. m. priobćuje jedno Garibaldovo pismo, ddo. Genova 5., u kojem se kaže: potrebno bi bilo pol milijuna talijanskih soldatah, da se uzmogne biti bez inostranacah, koji pod izlikom, da oslobode Talijansku, istu uništuju.

Marsilja 9. svibnja. Uvieravaju, da je Garibaldi 1800 momakah i 24 topa ukèrcao.

U Osieku 7. svibnja 1860. U zahvalnom dostojavanju sjajnih i nezaboravljivih uslugah, koje je Stiepan grof Széchényi o blagostanju obće domovine stekao, obdèržavati će se za velikog toga domorodca, u ovdiešnjoj cèrkvi O. O. Kapucinah, u gornjem Gradu dne 12. svibnja t. g. u 10 satih prije podne, svečana žalobna misa, što se time do obćeg znanja dostavlja.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 11. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	70.
5% Narodnoga zajma	80.
Narodne banke	865.
Vierovnoga zavoda	190.80
Mienice.	
Augsburg	113.
London	131.85
Carski cekini	6.29
Srebro	31.50

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

K br. 178. (172). 3—2

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugarskoj glede negdašnjih beregske i ugocsske sada pako sjedinjene bereg-ugocsske županije.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Prešavi daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvedenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini ugarskoj uslied c. k. naredbe popečiteljstva pravosudja od 26. veljače 1860 br. 2873. na znanje sliedeće:

I.

U košičkom upravnom okolišu več je u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestničko izvidjenje polag obćinah i u negdašnjih Beregskoj i Ugocsskoj sada pako siedinjenih u Bereg-Ugocsskoj županiji objavljeno, te nadpisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 15. travnja 1860. o svih godine 1848. k Beregskoj i Ugocsskoj županiji spadavših obćinah u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Beregszaszu svakome na ogled izloženi.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 15. travnja 1860. i u ovu svèrhu odredjen je c. k. županijski sud u Beregszaszu za sve gori naznačene obćine.

Podpuni sadèržaj te time i dio II. ovoga dne 29. veljače 1860. izdanog izroka uvèršten je u službenih Bečkih Novinah od 24. 28. i 31. ožujka 1860. br. 74., 77. i 80. nadalje u Budapeštanskih Novinah od 29. ožujka 1860. br. 74. i u Buda-peštanskom Hirlapu od 1. i 3. i 5. travnja 1860. br. 76., 77. i 80.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 26. travnja 1860.

Br. 707 (171) 3—2

Oglas

Kod šestoga žrebanja zemljorazteretnih zadužnicah za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju, koje je bilo dne 30. travnja 1860., izvučeni su sliedeći brojevi i to:

Obligacije s kuponima.

po 100 fr. br 1177, 1474, 1252, 3119, 4296, 5307, 5441, po 500 fr. br. 61, 125, 598, 729, 1056, 1244. po 1000 fr. br. 554, 993, 1136, 1337, 1498, 1638, 2746, 2983. po 5000 fr. br. 26, 274.

Obligacije litt. A.

Br. 346. po 80 f., br. 1131 po 140 fr. br. 2266 po 160 fr. br. 2572 po 35,000 fr. napokon obligacija s kuponima br. 362 po 10,000 fr., no ova posliednja samo s dionim iznoskom po 2920 for. čim je žrebovna svota opredieljena za šesto žrebanje izcèrpljena.

Predstojeće obligacije izplatit će se u gotovu s izvučenim i za to u austrijanskoj vrednoti pripadajućim glavničnim iznoscima za 6 miesecih računajući od dana žrebanja kod c. k. zemljorazteretne zakladne pieneznice u Zagrebu pod obdèržavanjem propisah obstojećih u tom obziru, koja će pieneznica ujedno za neizvučeni deo kuponah obligacije br. 362 po 10,000 fr. izdati odgovarajuće nove zadužnice.

Unutar posliednja 3 mieseca pred odkupnim rokom eskomptirat će izvučene zadužnice i c. k. aust. povlaštena narodna banka.

U ostalom su kod pèrvoga žrebanja dèržanoga dne 31. listopada 1857 medju drugima zadužnice s kuponima br. 1063, 1151, 2034, 2754, 2929, i 5127 po 100 for., kod 2. žrebanja dne 30. travnja 1858 zadužnice br. 354 i 429 po 50 for., br. 418, 623, 632, 1431, 1616, 1717, 2817, 3475, 4959, 5179, 5399, 5549 i 5724 po 100 for., br. 113 i 207 po 500 for., br. 10,589, 1541, 2071 i 2499 po 1000 for.;

Kod 3. žrebanja dne 30. listopada 1858 zadužnice br. 561, 1504, 2533, 2826, 4440, 4462, 5092, i 5407 po 100 for., br. 177, 391, 624, 1028, i 1145 po 500 for., br. 73, 1176, 1204, 1803, i 2063 po 1000 for., zatim Litt. A. obligacije br. 929 po 3460 fr., br.

1589 po 240 fr. ova posliednja samo s dionim iznoskom po 10 fr.;

Kod 4. žrebanja dne 30. travnja 1859 zadužnice br. 307 i 479 po 50 for., br. 361, 1019, 1042, 1061, 1524, 1879, 1908, 2303, 2353, 2709, 4282, 4514, 5013, 5501, 5686, i 6097 po 100 fr., br. 839 i 1182 po 500 fr., br. 7, 1234, 1545, 2104 i 2409 po 1000 for. Izvučene i mogu se već izplatit, no dotični glavnički iznosci nisu došli kod c. k. zemljorazteretne zaklade pienesnice u Zagrebu jošte dignuti.

Posliednje se s dodatkom i opomenom stavlja do obćega znanja, da od dana dospielosti gore navedenih zadužnicah prestaje pravo na okamaćenje, no ako bi se ipak kuponi od ovih izvučenih i izplatljivih obligacije po c. k. austr. povl. narodnoj banki izplatili bili, da će se dignuti kamatni iznosci u svoje vrieme od glavnice odbiti.

Od c. k. ravnateljstva zaklade za razterećenje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 30. travnja 1860.

K br. 129. (132) 3—3

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede županije barske i Thuroczske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Požunu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini Ugarskoj uslied naredbe c. k. pèrvostolnika pravosudja od 11. veljače 1860. br. 1903 na sznaje sliedeće:

I.

U Požunskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah mjestničko izvedenje polag občinah več i u županijama barskoj i Thuroczskoj po svemkolikom području njihovom od godine 1848. podpunoma obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. travnja 1860. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o svima godine 1848. k županiji Bars spadavšima občinama, koje sada u sudačkom kotaru Levenoz, Verebely i Aranyos-Maroth leže, iznimajuć ona zemljišta občine Ledetz i Néver, koja su prije k županiji barskoj spadala, kod novog kotarskog uredjivanja pako k sadašnjoj doljno-nitranskoj županiji pripala, i sa napisnici gruntovničkimi ovo županije već i proglašena — u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Levenczu;

b) glede sviuh onih občinah barske županije, koje sada k sudačkom kotaru Zsarnovitz spadaju, i glede onih k sudačkom kotaru Kremnitz spadajućih občinah, iznimajuć kraljevski slobodni glavni breški grad Kremnitz i k njemu spadajućih sedam dvorcovah u c. k. grunt. pisarnici u Stavnici;

c) glede kraljevskog slobodnog glavnog grada

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 1. travnja 1860. i u ova svèrhu odredjen jest:

c. k. sudbeni ured u Levenczu za pod a)

c. k. kotarski sud u Stavnici za pod b)

c. k. sudbeni ured u Kremnici za pod c)

c. k. županijski sud u Nitri za pod d) i

c. k. županijski sud u dolnjem Kubinu za pod e) naznačene obćine.

Podpuni sadèržaj te time I. II. diel ovog dne 13. veljače 1860. izdanog izroka uvèrsten je u službenih bečkih novinah od 2. 4. i 6. ožujka t. g. br. 55, 57 i 59, i u Požunskim Novinama od 6. 9. i 14. ožujka t. g. br. 54, 57 i 81.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 2. travnja 1860.

Br. 2561-860. (179) 3—1

Oglas dražbe.

Uslied zaključka obćinskog vieća od 30. ožujka t. g. ima se razširiti u Bartolovcu obćine Biskupca župni stan.

U tu svèrhu dèržati će se 15. lipnja t. g. u 9 satih prije podne u ovogradskoj viećnici glede poduzetja upitne gradnje javna dražba.

Za ravnanje licbenikah primiećuje se, da je:

a) Zidarsko dielo na 871 for. 34 kr. a. vr.

b) Dèrvodielno dielo na 935 for. a. vr.

c) Stolarsko dielo na 531 for. a. vr.

d) Bravarsko dielo na 193 for. 10 kr. a. vr.

e) Bojadisarsko dielo (Anstreichers-Arbeit) na 88 for. a. vr.

f) Staklarsko dielo na 72 for 20 kr. a. vr. napokon

g) Lončarsko dielo na 106 for. a. vr. proračunano.

Dražba dèržat će se najprije pojedince, a po tom u obće za sva diela, te gradjenje propustiti onomu poduzetniku, koi će švakolika gori navedena diela uz najmanju cienu preuzeti.

Svi, koji žele k dražbi pristupiti, imaju položiti u ime vadija 50% od proračunane i dotičao ualiklne ciene, a poduzetnici biti će dužni 10% od kupovine, u ime jamčevine u ruke dražbene komisije položiti.

Do dražbenog dana primaju se i pismene polag gori danih naputah načinjene i 5% vadijom providjene ponude.

Na zakasnielè neće se uzeti obzir.

Daljni dražbeni uvieti mogu se uvidieti u ovogradskoj pisarni u propisanih uredovnih satih.

Iz poglavstvene siednice u Varaždinu dne 9. svibnja 1860.

Gradski predstojnik
Vinković.

Z. 1335. civ. (144) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Agramer Metropolitan-Domkapitels durch Herrn Advokaten Makovec wegen schuldigen 1160 fl. 25 kr. c. s. c. die executive Feilbietung der, dem Franz Xaver Werner gehörigen, auf 31.232 fl. 39 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grund-Buchs-Protokolle Nr. 223 in Agram Steuer-Gemeinde untere Stadt, auf den Namen des Exekuten eingetragenen bürgerlichen Liegenschaft bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 14. Juni 1860 und der zweite auf den 17. Juli 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

„Osviedočio sam se, da je g. Karl Hino, knjižar novosadski, ne samo bez mogu znanja i dopuštenja, nego i zadèržavši moje exemplare, koje mi je po ugovoru morao poslati, preko roka pune tri nedielje — samovoljno sa mojim „Lazaricama“ glavnim licima našega naroda dosadjivao i prosijačijo. To javljam zato, da svaki naš velikaš suadé, da je sve neistinito, gdie ja nisam svojeručno podpisan.“

U N. Sadu 26. ožujka 1860.

Ja dolepodpisani izključitelan sam pritežatelj gore spomenute „Lazarice“, a da je tako, može se svaki uvieriti iz kontrakta, koi se u originalu u mojoj knjižari nalazi.

Po glasu ovog kontrakta kupio sam pomenuto dielo za 200 for. a. vr., i to pod uslovjem, da svako izdanje moje bude. Od onog doba, od kako je g. J. Nović svoje dielo meni prodao, prestalo je njegovo pravo pritežanja. Po tome kao pritežatelj diela, mogao sam exemplare ma kome počestvovati, a da i neištem dozvoljenje od g. J. Novića. I ovo počestvovanje nije „dosadjivanje“ niti „prosijačenje“, jer su ti exemplari podneseni visokim licima sa njihovom visokom stepenu shodnom učtivošću, *bez ikakve misli i namiere za nagradu*; a da je tako, može se kod mene svaki živim očima uvieriti. Vara se dakle g. Nović, kada uočivo podmetnuje sa „prosijačenjem“ bezuspješno mieša. U sliedstvu tog, neumiesno je i to primiećanje g. J. Novića, „da je sve neistinito“, gde on svojom rukom podpisan nije, jer mi nije g. J. Novića podpis nuždan na moju sobstvenost, dogod sàm pisati umiem, i tako nisam ni trebao ime pomenutog gospodina u vuprosnoj stvari.

Što se tiče tužbe g. J. Novića, da sam mu tek poslie tri nedielje njegove exemplare poslao, tome je uzrok, da se knjige predbrojnicima po azbučnom redu šilju i na „Vukovar“, obitališe sačinitelja, docnije je došao red; a izvanredno mu šiljati nije bilo povoda, budući kako je dielo gotovo bilo, objavilo se odmah u novinama, pa je i samom g. J. Noviću poznato bilo, te je mogao kad mu se god dopadalo, iz knjižare svoje exemplare odnieti, *ili po njih poručiti*.

Da bi ovako nepravedno napadanje, umaljivanje još novog sèrbskih knjigah izdavatelja, i pobijatelja ciene vuprosnog diela po zaslugi javnosti predano bilo, te dajem ujedno napadanje g. J. Novića i moj odgovor u svima slavenskim novinama štampati, baš da bi me to i 200 for. stalo, to jest još jedanput toliko, koliko je pomenuli gospodin za rukopis „Lazarice“ od mene dobio: osim toga pak za nanešenu mi čestli javnu uvriedu obtužit ću g. J. Novića ujedno i kod dotičnog suda.

Naposlieдku, da se g. J. Nović i sav svet još uvieri, da sam pritežatelj izključitelni „Lazarice“ i da mi nije karakteristika „prosjačenje“, no razprostiranje književno, to ovim pozivam sve učitelje, da mi na znanje dadu, koliko komadah „Lazarice“ potrebuju za dobro uočću se dieci, i odmah će im se knjige bezplatno izdati.

U Novom Sadu 15. travnja 1860.

Dragutin Hiap,
knjižar.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 14. SVIBNJA 1860. Broj 112.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom, pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v, i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Dopisi.

F. H. Upravo ovih danah stiglo jest ovamo od podupirućeg družtva Bečkog kroz vrieme rata za ovostrana dva u posliednjem talijanskom ratu težko izranjena vojaka za svakoga po 200 fr. a. vr. podpore — baš ona dvojica, kojima je rečena podpora u dio pala; tako su siromašnih kućah i roditeljah, da se morahu desele najviše iz milostinje izdèržavati; zbog dopadnutih pako težkih ranah, tako su osakatjeni, da po zaslugama, kojima bi za svoje životarenje skèrbiti morali, nebijahu podništo kadri ići, — zato je ovim nesretnicima dvostruko dobro došla ova znatna podpora, koja će im biti na neizrečivu polaštiou, — slava i hvala dakle u ime nadarenih, koji me umoliše da njihovu vruću i sniženu zahvalu, kojim god putem javno izrazim rečenom slavnom družtvu, koje tako revno, nastoji sa ranjene vojnike iz ubogih obiteljih tako veledušno skèrbiti.

U Ravnoj-gori dne 9. svibnja 1860.

O svečanom otvorenju iztočne željeznice Franjo-Josipove od Kaniže do Pragerhofa, koje je bilo dne 24. pr. m., priobćujemo doknadno sliedeći slučajno zakašnjeni dopis iz Čakovca: Uprav godinu danah kasnije negoli se početkom nagadjavalo, t. j. 24. travnja god. 1860. otvorena je svečano iztočna željeznica noseća ime Nj. veličanstva cara i to samo krilo od Kaniže do Pragerhofa. Cesta ova zače se kod Čakovca graditi već mieseca kolovoza g. 1858., na kojoj je 29. listopada 1859. pèrvi pokus učinjen bio. Od ovog dana željno no badava očekivasmo sve do 24. pr. m. toli putah naviešteno otvorenje ove željeznice. Osvanućom lietošnjega Jurjeva dana, kao što razaslani proglasi objaviše u 6 satih u jutro uputio se dakle podvoz „Kaniža“ iz Kaniže sa jednim zborom svakog reda odovud i iz Prelogа pratjen, prispie na Čakovačku postaju. Ovdie, čemu je takodjer mnogo doprinelo liepo vrieme, dočekaše ga c. k. činovnici svakog reda, tèrgovački sbor, i množina ostalog svieta iz Čakovca i Varaždina. Sgrada ove postaje bila je nakitjena množinom barjakah carskih i narodno-hèrvatskih, pucanje mužarah naviesti okolici radostnu viest došastja milih gostih, a ovi bili su pozdravljeni neprestanim veselim klicanjem, dočim kanižko družtvo sviračah narodnu hymnu sviraše.

U 8½ sata pridruži se povorki ovoj od 17 vagonah sbor činovničtva i drugih honoraciorah, pa uz gruvanje mužarah krene čitav podvoz pratjen glasbom Kanižanacah i Čakovčanah putem postaje Sèrdiške, Ormužda, Možkancah i Uptuje, kamo u 11. satih sretno prispie. Po svuda bijaše opaziti, da smo kao iznenada došli, jerbo otvorenje željeznice za ovaj dan nije ovdie objavljeno bilo.

Medjutim što je kod dolazka manjkalo, to nije kod odlazka putujućem družtvu izostalo. Već mnogo prije odlazka u dvoru željeznice uptujske u ½2 sata poslie podne sastaše se c. k. officirsko tielo i svirajuća ciela Kapela regimente kralja belgijanskoga, koja umietno izvede više prekrasnih glasbenih komadah. Ovdie su nadalje bili svi tamošnji c. k. činovnici a na čelu gradskog poglavarstva uptujskog vriedni načelnik g. Koffler, koi sa največom gostoljubivostju podvori u dvorani željeznice odlični sbor putujućih i natrag se vraćajućih susiedah Hèrvatah i Magjarah. Pohod ovaj odvratio je isti načelnik u družtvu svojih sugradjanah krenuv iz Uptuja istim putem natrag u Kanižu. U 3½ sata ostavio je podvoz Uptuj pa sretno i uz neprestano veselo klicanje i tutnjavu mužarah prispeo je do Čakovca, gdie se opet neobična množina svieta sabrala. Odušеvljenju nebijaše ni konca ni kraja, i svaki se tèrsio prispievše goste čim liepše podvoriti.

Napokon uzetog okriepljenja, gdie se šampanjsko vino obilno točilo, dalje putujući oprostiše se od Čakovčanah, dočim se u dvorani svečanost ova plesom do kasne noći produži. Od 24. do konca pr. m. prolazio je redovito podvoz samo dva puta na dan, a od 1. svibnja prolazi četiri puta miešovito s ljudma i tovarom.

M. U Djakovu 22. travnja. Danas u Djakovu, gdie koga sretneš, svaki će te znalično upitati, niešto zadovoljan, što ima nekakvu novinu, a niešto tužan, što je ta novina žalostna; jesi li čuo? Kukavni Botić, što će sada bez žene? a dobra je bila ta Botićka, bog joj dao duši lahko! S bogom. Čim to rekne, već je pèrhnuo s njegova lica onaj snuždeni izražaj, a tebi padne na um, možda bi taj čoviek želio, da tkogod i sutra uoviljen bude, samo da ima što za razgovor. Ej, svietino, svietino, ala si bez sèrca; tebe je lasno utiešiti. Ali kada će zacieliti kèrvave rane Botićeva sèrca, sèrca, u kom se prelieva duboki izvor božanske poezije, a takvo sèrce svaku bol stostruko osieća.

Kada netko umre, koi je groznim mačem rieke čoviečje kèrvi prolio, ili drugim kojim načinom milijune u ubožtvo svalio, tada se trubi o njem po svem svietu. A koliko se plemenitih dušah s ovoga svieta u bolji nevidom preselilo. Nitko ih nije poznavao, nitko ih više nespominje, osim ono malo, medju kojima su takove duše sreću sterale, a sada zaostali cvile što je ta sreća na uviek presahnula. Tko bi sve potajne, iskrene suze prebrojio? Nemaš na svietu liepšega nad spokojnim blaženstvom života obiteljskoga. Zato je tim groznija pustoš, ako se ta spokojnost čim bilo naruši.

A ja sam bio mnogo putah sviedok u blaženstva u Botićevoj kući. Pokojna Botićka bila je riedka gospoja. Tiha, blaga, ljubezna, bezazlena, bez taštine, obične u ženskih, nepadajući u njihove hire i ludorije, kućevna, žèrtvovala se svom dušom domaćemu životu ne da bude sretna, već da druge usreći. Uviek mi je na pameti, a bit će do moje smèrti, koliko sam večerih ugodno sproveo u Botićevoj kući, gdie smo dva tri prijatelja na njegovu divanu siedeć i pušeć čibuke domoljubne razgovore vodili. Ah koliko se tu uzvišenih mislih izrojilo, koliko plemenitih uzdisajah izvilo, koliko dostojnih govorah izmienilo! A ona bi siedila uz nas, oplemenjujući našu mladjahnu vatru i podžižući do jasnoga plama domoljubja. — To je sve prošlo. Botić nosi tèrnovu krunu, koja je od nedokučive sudbine svim piesnikom dosudjena, Bog ga kriepio, da ju nosi ustèrpljeno i utiehe dočeka od svoga sina, kog mu je pokojnica na kraju svoga života kao posliednji zalog svoje ljubavi ostavila, a njoj udielio gore onu sreću, koje se možda ovdje nije nauživala.

Iz smieha padajuć u plač, sèrnja sviet napried, kuda, kamo li?

Austrijanska carevina.

Zagreb 14. travnja. Gospodin V. P. Kotur gradjanin, veletèržac i vlastelin više nepokretnostih pristupio, je ovdiešnjem družtvu čoviečnosti kao utemeljitelj.

— Jedan dopis iz Zagreba od 8. svibnja u „Wandereru“ izražuje se o gospodi novoneimenovanim dèržavnim viećnicima za Hèrvatsku i Slavoniju, kako sliedi:

Biskup Strossmayer, rodjen Slavonac iz Osieka, izobrazovan u bečkom Augustineju, kasnije profesor bogoslovja u Djakovu, godine 1848. naimenovan biskupom, veoma otvoren, pun duha, dobrotvoran čoviek, očit domorodac, najveći mecen jugoslavenskoga knjižstva, obdaren liepim govorničkim darom, znanstveno izobražen, posieduje pouzdanje svih Hèrvatah i Slavonacah; svi su zadovoljni što je izabran za dèržavnoga viećnika; on je lojalan, slobodno misleći čoviek, koi je za napredak, u cèrkvenom obziru svećenik, kao što ima biti po duhu vremena.

Ambroz Vranicani vitez Dobrinović, do god. 1848 živući za sebe, više tèrgovac nego politik, god 1848. poklisar kod hèrvatskoga saveza, za ratna vremena upravljatelj financijalnih poslovah, kao kakav se je pokazao veoma obazrivim i radinim, za što je odlikovan bio redom željezne krune trećega razreda. Zatim povuče se opet u privatni život; bogat, razborit, veoma trezan čoviek, domorodac, no čini se, da je više zauzet za miran život, nego li za javnost, no svakako izreći će se za uvedenje slobodnijih reformah, ako se o tom povede rieč.

— Grof Apponyi i baron Eötvös imali su dne 10. audienciju kod cara.

— Dne 7. t. m. javno se je prodavalo pokućstvo spadajuće na ostavštinu generala Eynattena.

U Zadru, 7. svibnja. Stigla nam je viest polag prijateljskoga pisma iz sv. Franciška u Kaliforniji, da je dne 6. ožujka u 7 i po sata poslie podne ondiešnje slavjansko-ilirsko družtvo uzajamnoga dobročinstva dèržalo siednicu, u kojoj je predsiednik pročitao sliedeće pismo primljeno od austrijanskoga konsulata u S. Francišku pod 9. veljače t. g.:

„Poštovanom družtvu slavensko-ilirskom u Sv. Franciśku.“

„Podpisani imao je čast primiti danas od glavnoga konsula austrijanskoga u New-Yorku svotu od 200 for., kao dar Njegova veličanstva cara austrijanskoga za podporu vašega štovanoga družtva i kao znak dobrohotne naklonosti Nj. veličanstva prema članovima, kojih je pismo od prošaste godine u slavenskom jeziku car primio s velikim zadovoljstvom.

Preponizno Dragutin Fischer.
agent konsularni.“

Uslied ovoga pisma upraviteljstvo družtva odlučilo je što sliedi:

„1. Da se gorirečeno pismo prepiše i stavi medju diela družtva. 2. Da se zahvale družtva ima prieko tajnika objaviti u pismu slavenski napisanom obćenitom austrijanskom konsulu u New-Yorku radi visoke časti, koju nam je Nj. veličanstvo car austrijanski učinio, udostojavši se pripoznat bitstvo našega družtva u vrieme, kad on bijaše u smutnji talijanskoga rata. 3. Da ove odluke budu priobćene u „Evening Bulletin-u“, „Alti Californiji“ i u „German Democrat-u.“

Ulomci iz svijuh trijuh napomenutih listovah takodjer su nam s istim pismom priobćeni bili.
(Gl. Dalm.)

U Zadru, 7. svibnja. Dopisuje nam preč. gosp. Josip Luetić, kapelan u Tučepi, pod 2. svibnja t. g. ovo što sliedi: „Jučer oko 8 satih pred podne rodi Cvita Tomas, žena zakonita Josipa Tomasa od ove župe, (u vrieme pó ure) četvero dieco: jedno muško, a troje ženskih.

Nosila je brieme osam i pó mieseca. Dieca su kèršćena i živu, toliko Filip, koliko Jaka, Anka i Ružica, pa je i majka u dobru stanju.“ (G. D.)

Talijanska.

„Times“ kaže, da mu piše njegov dopisnik iz Malte, da su na taj otok neposredne viesti iz Palerma dne 26. a iz Mesine dne 27. prispiele. Ustaše izvan grada i okolo Palerma dèržali su čvèrst položaj, i jedna od kraljevskih regimentah bila je pod sumnjom, da se želi s buntovnicima pobratit. Kažu da je jedna sardinska fregata došla pod Palermo, da brani „podložnike kralja Italije“, koja okolnost služi narodu na ohrabrenje. U Mesini bilo je mirno, ali strah se nije jošte sasvim utaložio i većina dućanah bila je jošte zatvorena. Tako ovdie kao i u Kataniji očekuje narod izlazak stvarih u Palermu.

Mesina, 6. svibnja. (Prieko Marsilje.) ovdie vlada mir, no strah, jerbo sve viesti o stanju stvarih u Palermu fale. Znatni broj vojske ostavio je grad. Kažu, da su se u Trapanu znatne hèrpe ustašah izkèrcale. Budući da se nadaju pomoći izvana, bojat se je, da će buna s nova buknuti.

Turin 9. svibnja. Kao što „Unione“ javlja pripravlja se napuljski poslanik Conofari, da ostavi Turin, pošto je prije toga od vlade zaiskao izjašnjenjah o njenom dèržanju i predao protestaciju.

Komisija, kojoj je poviereno ustanovljenje granice medju Francuzkom i Piemontom, naišla je vele, na težkoće, jerbo se sardinska krati sva čvèrsta miesta predati Francuzkoj.

Poklisar Mazzoldi predložio je jučer parlamentu ukinutje smèrtne kazni.

Francuzka.

Pariz 7. svibnja. „K. Ztg“ pišu iz Pariza: „Velika viest dana jest glas o novu, tajnu ugovoru medju Francuzkom i Piemontom u obziru Napulja. Polag toga ima se Piemont obvezat, da nece zahtievat posiedovanje ove zemlje, ako se ustanak okruni uspiehom, već nasuprot da će kandidaturu Muratovu podupirat, ako bi se možebiti ipraznio ovaj prestol.“

— Dne 23. travnja dovèršio je car Napoleon III. svoju 53. godinu. Car je, kao što je poznato, rodjen u Parizu dne 20. travnja 1808. Dèržali su ga na kèrštenju car i carica. Ovaj obred dèržan je s velikom slavom u cèrkvi Naše Gospoje; stožernik Fesch obavljao je kèrštenje. Rodjenje ovoga kneza svetkovano je po svoj carevini, koja je onda brojila sto i četèrdeset departiracah od Zuydersea do Ombrona. U taj dan slavljeno je ime Napoleonovo u dvadeset različitih jezikah od strane podanikah velikoga carstva. (Arm.)

Turska.

Carigrad, 5. svibnja. „Journal de Constantinople“ oprovèrgava navode niekolicine listovah o tobožnjoj svèrsi putovanja vojvode brabantskoga. Omerpaša pozvan je natrag. Azizpaša iz Bosne pozvan je ovamo u svèrhu nieke sudbene iztrage. Za zlostavljenu francuzku obitelj dozvoljena je, vele, naknada od $1\frac{1}{2}$ milijuna grošah. Dosad su sažgani kajmovi za 133 milijuna grošah.

Smirna, 4. svibnja. Na otoku Kreti vlada mir. Dio turske vojske odazvan je. Obraćanja na katolicizam traju neprestano.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 11. svibnja. Polag ovdie okolujućega glasa iskèrcao se je Garibaldi kod Oreca u Kalabriji.

Dne 7. t. m. otišla je jedna Thouvenelova nota na francuzkoga poslanika u Berlinu, u kojoj se strogoj kritici podvèrgava vladanje Pruske u Šlezvižko-holštajnskom pitanju i što dèrži vojsku u stanju pripravnosti na rat.

Kèrf, 8. svibnja. Vojvoda barbantski prispeo je ovamo i sutra će odputovat u Dalmaciju. Predlog druge jonske banke razbio se je.

Atina, 4. svibnja. Zaimis, ministar izvanjskih poslovah i bogoštovja, odstupio je. Prijašnji gèrčki poslonoša u Parizu, Roque, dobio je poslanstvo u Napulj, da sklopi tèrgovački ugovor. I s Franceskom će se takav sklopiti. Engleski poslanik odputovat će sutra na dopust.

Frankfurt, 9. svibnja. Zakonotvorno tielo izrazilo se danas na Friedlebensov predlog jednoglasno, da ga je poznato očitovanje hanoveranskoga ministra Borriesa razjarilo i zaključilo je, da se njegov predlog za utemeljenje niemačke sred srednje sile ponovi kod magistrate.

London, 9. svibnja. Današnji „Globe“ javlja, da Engleska pristaje na sastanak konferencije na temelju članka 92. spisah bečkoga kongresa i predložit će neutralizovanje ginevranskoga jezera, kojega svekolike obale imaju se dati Švajcarskoj.

London, 10. svibnja. Današnji „Morning Post“ opaža: Pruska dobit će pèrvenstvo u Niemačkoj, ako svoje sile nepotrati u šlezvižkoj stvari i stegne se na to, da svoju unutrašnju upravu uobće preustroji i uzdèrži se mirno i defensivno. — Glavni stan sicilijanskih ustašah nalazi se, vele, na Cefalu-u.

Turin 10. svibnja. Garibaldi poziva proglasom talijansku mladež, da se sakupi oko svojih hrabrih oficirah i oko onoga Viktora Emanuela, kojega junačtvo moglo se jedan čas uspregnut malodušnim savietnicima, no koi neće dugo kasnit, da nas dovede k podpunoj pobiedi.

Glasalo se je, da su poslanici Francuzke i Engleske proti Garibaldovu poduzetju protestovali u izrazima, koji su ministarstvo prinudili, da ukupno podnese svoju ostavku. No nije primljena bila. To se je, vele, dogodilo u izvanrednom ministarskom vieću neposredno po povratku kraljevom. Čini se da se potvèrdjuje, da će Canofari odputovat u Napuljsku.

Milan, 10. svibnja. Današnji broj „Perseveranze“ donosi članak proti opoziciji, koja podvostručuje svoje napore da sruši ministarstvo Cavour-Farini-evo predbacujući mu kobnu politiku saveza s Francuzkom.

Piačenca, 8. svibnja. Polag današnjega broja novinah „Gazzetta Piacentina“ napomenuo je kralj naprema obćinskom vieću medju ostalim i odlazak poslie bitkah od Magjente, Montebella i San Martina i govorio je o nečuvenim okrutnostima Austrijanacah, opazivši dalje, da će Talijani u sadanjim okolnostima pokazati, što su u stanju učiniti. Nadalje nišanio je kralj na svoju žudnju za novim bitkama.

Pariz 11. svibnja. „Nord“ donosi jednu depešu iz Beča od 9. t. m., polag koje se je Garibaldi sa 600 momakah izkèrcao u Siciliju.

London, 11. svibnja. „Times“ javlja, da jedna engleska flota kèrstari medju Maltom i Sicilijom.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 11. svibnja 1860.

	Svèršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	70.
5% Narodnoga zajma	80.
Narodne banke	865.
Vierovnoga zavoda	190.80
Mienice.	
Augsburg	113.
London	131,85
Carski cekini	6.29
Srebro	31.50

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 6657-1450. (180) 3—1

Concurs-Kundmachung.

Mit Beginn des Studienjahres 186⁰/₁ kommen neue Stipendien des Fiumaner Konviktes oder Stipendienfondes aus dem Erträgnisse der so genannten Industrialkapitalien dieses Fomdes zur Besetzung und z.

Eines	im Jahresbetrage von	67 fl. CM.	oder	70 fl. 35 kr.	ö. W.
Vier	„ „	100 „	„ „	105 „ —	„ „ „
Zwei	„ „	150 „	„ „	157 „ 50	„ „ „
und zwei	„ „	200 „	„ „	210 „ —	„ „ „

Zum Bezuge dieser Stipendien sind solche dürftige Jünglinge berufen, welche an einer öffentlichen Lehranstalt oder Akademie sich dem Studium der Wissenschaften, mit Einschluss der technischen, oder jenem der freien Künste widmen, und es wird bei Verleihung der höhern Stipendien vorzugsweise auf solche aus Fiume gebürtige Jünglinge Rücksicht genommen, welche fern von ihrer Heimat höhere Unterrichtsanstalten besuchen.

Die an die gefertigte Statthalterei stilisirten mit den Taufscheinen, Impf- und Dürftigkeits-Zeugnissen, sowie mit den Studienzeugnissen der letzten zwei Semester belegten Kompetenz-Gesuche sind bei den Direktionen derjenigen Studien-Anstalten, an welchen die Kompetenten frequentiren, längstens bis 6. August l. J. zu überreichen, und von diesen sogleich nach Ablauf der Konkursfrist an die gefertigte Statthalterei einzusenden.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.
Agram pen 5. Mai 1860.

Br. 5041 (173) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem die auf den 11. April 1860 ausgeschriebene Lizitation über die Sicherstellung der Adaptierungsarbeiten an dem Zoll- und Salzamtsgebäude in Altgradiška mit dem angesetzten Fiskalpreise pr 548 fl. 95 kr. ö. W. ohne Erfolg geblieben ist, so wird eine zweite Minuendo-Lizitation am 24. Mai 1860 um 12 Uhr Mittags in der Kanzlei des k. k. Gefällen-Hauptamtes in Altgradiška abgehalten werden.

Zu dieser Minuendo-Lizitation werden Unternehmungslustige mit dem Beifügen eingeladen, dass vor Beginn der Lizitation das 5% Vadium in Baargeld oder Staatspapieren nach dem Kourswerthe zu erlegen sein werde, welches der Ersteher zur 10% Kaution des Erstehungspreises zu erhöhen haben wird.

Da auch schriftliche Offerte angenommen werden, so sind solche längstens bis 24. Mai 1860 12 Uhr Mittags bei dem erwähnten Gefällen-Hauptamte zu überreichen, weil auf später überreichte Offerte keine Rücksicht genommen werden wird.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Assek am 28. April 1860.

Br. 2561-860. (179) 3—2

Oglas dražbe.

Uslied zaključka obćinskog vieća od 30. ožujka t. g. ima se razširiti u Bartolovcu obćine Biškupca župni stan.

U tu svèrhu dèržati će se 15. lipnja t. g. u 9 satih prije podne u ovogradskoj viećnici glede poduzetja upitne gradnje javna dražba.

Za ravnanje ličbenikah primiećuje se, da je:

a) Zidarsko dielo na 871 for. 34 kr. a. vr.
b) Dèrvodielno dielo na 935 for. a. vr.
c) Stolarsko dielo na 531 for. a. vr.
d) Bravarsko dielo na 193 for. 10 kr. a. vr.
e) Bojadisarsko dielo (Anstreichers-Arbeit) na 88 for. a. vr.
f) Staklarsko dielo na 72 for. 20 kr. a. vr. napokon
g) Lončarsko dielo na 106 for. a. vr. proračunano.

Dražba dèržat će se najprije pojedince, a po tom u obće za sva diela, te gradjenje propustiti onomu poduzetniku, koi će svakolika gori navedena diela uz najmanju cienu preuzeti.

Svi, koji žele k dražbi pristupiti, imaju položiti u ime vadija 50% od proračunane i dotično uzklikne ciene, a poduzetnici biti će dužni 10% od kupovine u ime jamčevine u ruke dražbene komisije položiti.

Do dražbenog dana primaju se i pismene polag gori danih naputah načinjene i 5% vadijom providjene ponude.

Na zakasniele neće se uzeti obzir.

Daljni dražbeni uvieti mogu se uvidieti u ovogradskoj pisarni u propisanih uredovnih satih.

Iz poglavstvene siednice u Varaždinu dne 9. svibnja 1860.

Gradski predstojnik
Vinković.

Nr. 6060-6293 (178) 3—3

Kundmachung.

Bei der Forstverwaltung der in politischer Sequestration befindlichen in den Bezirken Radmannsdorf, Lack und Kronau gelegenen Ilouza und Weissenfelser Waldungen ist die Stelle des Forstverwalters und politischen Sequesters mit dem Standorte zu Radmannsdorf, womit ein Jahresgehalt von 1260 fl. und ein Diäten- und Reisepauschale von 315 fl. in ö. W. verbunden ist, zu besetzen.

Die Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege längstens bis 31. Mai d. J. anher zu überreichen und dabei die Nachweisung über ihre forstwissenschaftlichen und allfällige andere Studien und bisherige Dienstleistung, über die mit der Note der Befähigung abgelegte Staatsprüfung für Forstwirthe, über die Kenntniss einer slavischen Sprache, über ihr Alter und über ihre rüstige für den Gebirgsforstdienst erforderliche Körperkonstitution zu liefern.

Von der k. k. Landesregierung für Krain
Laibach am 20. April 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

U ZAGREBU, U UTORAK DANA 15. SVIBNJA 186[0]. Broj

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitav[ih] listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se puta isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Za ustrojenje gèrčko-nesiedinjene glavne škole i učiteljišta u Pakracu predani su prečastnomu gèrčko-nesiedinjenomu biskupskomu duhovnomu stolu u Pakracu do svèrhe godine 1859. evo ovi dobrovoljni prinesci u novcu:

	austr. vr. for.	kr.
Od c. k. kotarskog ureda u Požegi, na račun prilogah zapisanih od gèrčko-nesjedinjenih občinah ovoga kotara, obrok plaćen za godinu 1858	453	42⁴/₁₀
Opet od njega u ime plaćenih obrokah za 1. i 2. četvèrt g. 1859.	540	97⁵/₁₀
Od c. k. kotarskog ureda u Pakracu sakupljeni godine 1858. dobrovoljni prinesci	97	59
Od c. k. kot. ureda u Daruvaru	290	76
Od c. k. poglavarstva vojničke občine Belovara	10	—
Od c. k. pèrve banovačke pukovnije grofa Jellačića	33	31
Od c. k. poglavarstva vojničke občine tvèrdjave Ivaničke	27	70
Od c. k. poglavarstva vojničke občine Senja	5	—
Od c. k. ličke krajiške pukovnije	26	—
Od c. k. poglavarstva vojničke občine Petrinje	2	—
Od c. k. 2. banovačke krajiške pukovnije	16	20
Od c. k. varaždinsko-križevačke krajiške pukovnije	1	30
Od c. k. otočke krajiške pukovnije	23	90
Od c. k. gradiške krajiške pukovnije	313	33
Od c. k. kot. ureda u Moslavini	11	—
Od c. k. otočke krajiške pukovnije potonji prilozi	47	98
Od c. k. gradiške krej. pukovnije prilozi sakupljeni u novskoj satniji	25	16
Od c. k. varaždinsko-križevačke pukovnije	—	50
Od c. k. poglavarstva vojničke občine Broda	25	—
Ukupno	1946	13

Od ovih novacah, dok se neupotrebe za ustrojenje pomenutih učilištah, složeno je kod saborne cèrkve u Pakracu i u rasteretnicah 1544 for. 64. novč. da nose dobit.

Na svèrhi upravne godine 1859 ostalo je dakle u pieneznici 401 for. 49 novč. gotovine.

U Zagrebu 7. lipnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Popis br. 13.

o umiljavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požeške:

	for.	kr.
G. Josip Torbar, ravnatelj realne škole	3	—
„ Petar Zoričić, učitelj „ „	2	—
„ Pavao Zulić „ „ „	1	—
„ Ivan Stošir „ „ „	1	—
„ Dragutin Stark „ „ „	1	—
„ Ivan Stohl „ „ „	1	—
„ Lessjak „ „ „	1	—
„ Edvard Suhin „ „ „	2	—
Od učenikah I. razreda realne škole	3	40
„ „ II. „ „ „	3	23
„ „ III. „ „ „	2	—
„ „ IV. „ „ „	3	—
Od više stanovnikah grada Baranyvára došlo je kao plod blagih sabiranjah za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavonjii	31	—
G. Nikola Nagy, privremeni ravnatelj gèrčko-kat. sieminišta u Beču	5	—
„ Gergur Szilagy, predstojnik istog siemeništa	1	—
„ Josip dr. Sembraković	5	
„ Hipolit Krinički, predstojnik istog sieminišta	—	50
(Od g. Nikole Nagya do uklopne g. Hypol. Kriničkoga u ukupnoj svoti od 11 f. 50 kr. poslani su prinesci po učredničtvu Narod. Novinah.)		
Gja Marija Luka rodjena Neskerić u Pešti po odpravničtvu lista „Vasarnapy Ujság“ u Pešti	20	—
G. Josip Szafkay iz Velikog Varadina po učredničtvu lista „Hirmando“ u Pešti	50	—
Po učredničtvu „Magyar Sájto-a“ poslani prinesak od J. K. iz St. Gotthardu u ime više gospode	26	30
Od učredničtva Zagr. Niem. Novinah	19	—
Od sučlanovah kazina u Dobšini po učredničtvu lista „Vasarnapy Ujság“ u Pešti	50	—
Od sl. oficirskoga sbora principa Alexandra Haskoga prieko Rena 46. linejske piešačke regimente	3	—
Oficirski sbor sl. c. k. 10. zemaljske oružničke regimente	25	—
Oficirski sbor sl. c. k. nadvojvode Leopolda 53. piešačke reg. 3. batalijuna	19	20
Oficirski sbor sl. c. k. topničkog oddiela	7	—
Od sl. zemaljskoga županijskoga nadzorničtva	7	—
Sl. c. k. miestno zapoviedničtvo i zapoviedničtvo posadne bolnice, zatim gg. činovnici zemaljskoga računarskog odsieka	28	50
Od p. n. gg. generalah, štabskih i višjih oficirah u stanju mira u Zagrebu	17	80
Neimenovani	—	7
Svota	337	—
K tomu svota iz popisa br. 12 sa	1987	25
Ukupno	2324	25

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 9. svibnja 1860.

Gospodin Šišman baron Kemenyi, upravljatelj lista izlazećega u Pešti „Pesti Napló“, poslao je magistratskom predstojničtvu za podporu stradajućih u Hèrvatskoj milodar od 341 fr. 44 kr. a. vr. kao plod blagotvorna sabiranja niekolicine čoviekoljubacah.

Za ovaj sjatni dar izrazuje se u ime stradajućih najtoplija zahvala s tim dodatkom, da je ovaj dar priveden svom opredieljenju.

Od magistratskoga predstojničtva.

U Zagrebu dne 12. svibnja 1860.

Neuredovni dio.

Garibaldov pohod.

Viesti, koje su prispiele o Garibaldovom pohodu, govore naravno jošte samo o odlazku dobrovoljacah iz Genove. Pariški list „La Patrie“ javlja sliedeća: „Izvan broda, koi nosi glasovitoga stranjana, ostavila su još dva broda luku genovezku; na njima je bilo od prilike 1400 momakah, većom stranom bivših planinskih lovacah, Romanjolah, Lombardah i Genovezah. Četvèrti brod ostavio je, kao što kažu, Livorno u istom pravcu i još tri druga broda imaju se sa raznih stranah pridružit ovom oddielu. Svi ti brodovi dali su, do piemontezkim oblastima neučine neprilikah, svoje pasoše izdati na Maltu. Uvieravaju, da je ovaj pohod ustrojen po veličanstvenu mierilu; obskèrbljen je oružjem, municijom, hranom, taborskim spravama, da uzmogne uzdèržat borbu od više miesecih. — „Opinion nationale“ govori o 20 topovah, koje Garibaldi sa sobom vozi.“

Jedna depeša iz Marsilje od 9. svibnja javlja: „Uvieravaju, da se je Garibaldi medju Genovom i Specijom noćju od 6. na 7. ukèrcao; on ima 1800 momakah sa 24 topa na dva tèrgovačka broda, od kojih je jedan engleski a drugi sardinski. U genovezkoj banki bila su dan prije tri milijuna banknotah na gotovinu očito sa svèrhe pohoda izmienjena.“

U Marsilju prispievša pisma iz Palerma od 3. javljaju: „Izvanjski mir povraćen je, komešanje traje neprestano; dolazak dvinh piemontezkih brodovah proizveo je živahno razdraženje i dao je povoda niekim pokušejima očitovanjah od strane radnikah. Ovi pokušaji bili su ugušeni, prousročitelji uapšeni. Buntovnikah bilo je u Karinu do 2000., oni su se po uzetju grada razišli po okolicama. Jedna buntovnička četa udarila je dne 29. travnja na selo Petralia kod Cefalu-a; čeonik bio je ubijen, više uglednih stanovnikah ovoga sela bilo je ranjeno; napokon rastierali su zemljoposiednici oružanom rukom četu. Druga četa udarila je dne 28. travnja na Ciminu i upalila je više kućah, koje su pripadale kraljevskim činovnicima. Ruska fregata, koja je bila pod Palermom, ostavila je ovu luku.“

U Marsilju došavše viesti iz Zangle (Mesine) od 6. svibnja javljaju: „Mir je povraćen i samo neizviestnost o stanju Palerma uznemiravala je. Iseljivanje traje neprestano. Veliki dio posade u Zangli ostavio je grad; jedan oddiel probačen je u Kalabriju, no ipak nije jošte poznato stanje ove provincije. Na zahtievanje izvanjskih konsulah ukinuto je obsadno stanje u Zangli, no u tvoru obstoji još svejednako, budući da se svaka osoba, kod koje se nadje kakvo oružje, ma bio samo nož, stavlja pred ratni sud. U Frapanu iskèrcao se je znatan broj ustašah. Občenit položej veoma je ozbiljan. Nadaju se pomoći izvana i očekuju novih ustanakah.“

Dalje viesti o Garibaldu i Siciliji fale jošte. Zanimivo je, da se je poleg francozkih listovah izmedju belletristah francuzkih Alexander Dumas pridružio Garibaldovu pohodu. Dne 7. dobio je, vele, Dumas, koi je sa svojim jaketom u Marsilji bio u pripravnosti, jednu Garibaldovu depešu iz Genove, uslied koje odplovio je sastavitelj Monte-Krista, pošto je svoje prijatelje pismeno ubaviestio, da namierava putovat s Garibaldom i opisat njegov pohod. Dumas stajao je već od duljega vremena u uzku savezu s Garibaldom, kojega zapiske obradjuje poleg izvornih zabilježakah. Za potrebnu romantiku postarao se je već i Garibaldi, a boljega razglasitelja nema, nego što je Dumas.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 15. svibnja. Uprav danas davat će se u Beču deklamatorno-muzikalna zabava na korist stradajućih Hèrvatah, što ju je uredio g. Pivoda. Pievat će se i češki, sèrbski i slovinski zborovi.

Talijanska.

Milan 11. svibnja. U provincijama Emilije izdana je amnestija za sve one sločince, koji su osudjeni na aps od šest miesecih ili na

globu, ili kod kojih ostanak trajanja kazni nenadilazi šest miesecih.

Turinska korespondenca g. Stefeni-a hoće da je dobila viestih iz Zangle (Mesine) od 7., i Palerma od 6. kao i Napulja od 8. Kažu, da je iz Zangle više linejskih regimentah otišlo u Kalabriju, gdie su se pokazala buntovnička gibanja. I konjaničtvo ima se, vele, ukèrcat. Kažu, da su **buntovnici obkolili Palermo**, da udaraju noćju na kraljevsku vojsku a da se danju opet razilaze po selima. Ustanak se, vele, razprostire od Cefalu-a do Marsale, Palerma i Zangle a vojski je već nestalo hrane. Buntovnici, koji su došli iz raznih miestah Sicilije a i iz Kalabrije, izkèrcali su se kod Trapana. Napulj je miran.

Sa sredotalijanske granice od 9. svibnja. Od niekoliko danah pokazuje se u susiednim obćinama Romanje i Modenezke veliko vojničko gibanje. Neprolazi nijedan dan, da se nepremieštaju znatni vojeni oddieli stranom iz Modeneske, stranom iz Lombardije u Romanju, i po svim pograničnih miestima vèrve već ukonačivanja. Čini se, da je odlučena namiera piemontezke vlade sakupit jak vojeni sbor na papinskoj granici proti Markama i što više, govori se o okolu i o smieščenju od 25.000 momakah, koji su opredieljeni da posiednu ovaj kraj. U vojski se glase, da će general Cialdini zapoviedničtvo vojske u Romanji predati generalu Fanti-u, koga će u ratnom ministarstvu zamienit Durando. Da će jošte tiečajem ovoga lieta doći do kèrvavih sukobah s papinskom a možebit i napuljskom vojskom, o tom nitko ni nesumnja — no znamenito je, da je prijašnje pouzdanje u pobiedu piemontezke vojske u posliednje vrieme a poimence odkad je zapoviedničtvo papinske vojske preuzeo general Lamoriciére znatno ohladnulo i mnogi već s brigom očekuju dojduće sukobe.

Turin 10. svibnja. Polag „Diritta" nisu jošte dignute težkoće zbog ustanovljenja nove granice. Ratni ministar govori o odstupu, ako se pristane ne sve zahtieve Francuzke. Carlo Cataneo obnarodio je u listu „Politecnico" kriepku protestaciju proti ustupu Savoje i Nice.

Turin, 11. svibnja. Jedan članak lista „Unione" opaža: Ne Evropa, nego jedina Francuska gleda s nepouzdanjem povećanje Piemonta i odtud dolaze bezkonačne nepodobštine, proti kojima se moramo boriti. Poslie sklopljenja mira u Vilafranki koristile su nam dobre usluge Englezke mnogo više, nego spletke Francuzke, i po svoj prilici nebi bilo móguće sjedinit srednju Italiju bez moralne podpore Englezke.

Mi nećemo udarit na Austriju u Mletcima, no mi se moramo oruž.t proti njenom umiešivanju u borbu, koju ćemo bez sumnje imati s Rimom i Napuljem. Cavourova politika namierava stati, miesto napredovat u Italiji.

Polag jednoga turinskoga pisma „Gazzette di Milano" izjavila je napuljska vlada Englezkoj, da će se napuljska vojska, odmah po odlasku Garibaldove expedicije sjedinit s papinskom.

Genova, 10. svibnja. „Corriere mercantile" tvèrdi, da nedavno razprostranjeni spisi za sjedinjenje s Francuzkom proizlaze od francuzkih emisarah i legitimisteh.

Rim, 8. svibnja. General Lamoriciére skuplja vojsku kod Gubbia. Kralj napuljski podpisao je na rimski zajam jedan milijun.

Švajcarska.

Berna 11. svibnja. Francuzka vlada javila je saveznom vieću, dok se sardinski parlamenat neizrazi o ustupu Savoje, da nemože biti govora o nikakvoj konferenciji. Kasnije neće Francuzka imati ništa proti konferenciji i pripravna je, da neutralnost i nezavisnost Švajcarske obezbiedi **svečanim činom**.

Francuzka.

Pariz, 11. svibnja. Polag Constitutionnela prispieli su grof Montemolin i njegov brat u Cete. Španjolska vlada namierava javnosti predati **očitovanje** nalazeće se u njenim rukama, kojim se rečeni princi odriču svoga prava na španjolski prestol.

Pariz, 11. svibnja. Afrikanska vojska unišla je danas svečano u Madrit i bila je uzhićenjem primljena od pučanstva. Nj. veličanstvo kraljica pohodila je tabor vojske, razgledala ju je i vratila se zatim u Aranjuez.

Pariz 12. svibnja. „Patrii" javljaju iz Genove pod 11. t. m., da pukovnik Medici pripravlja drugi pohod. Kažu da se je već 6000 dobrovoljacah upisalo. Misle, da će reklamacije diplomacije prinudit Piemont da preprieči drugi pohod. „Patrie" opaža, da je napuljska vlada u stanju odbiti svaki nasèrt.

Niemačka.

Frankfurt, 12. svibnja. Poklisarska komora odbila je jučer očitovanje razjarenosti proti gospodinu Borriesu i primila je očitovanje predsiednika, da je svaki pokušaj za protuniemački savez izdaja domovine, najvećim pleskom.

Velika Britanija i Irska.

London 12. svibnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće izjavlja lord Russell, da izvedenje učvèršćenjah od St. Pierre-a od strane Francuzke nevriedja ugovora. Pogadjanja zbog ribarstva u Terranovi svèršit će se skoro na zadovoljstvo. Englezka je francuzkom kabinetu jednom prigodom izrazila želju, da se neutralizovani kotari Savoje neposiednu vojskom, dok se pitanje zbog ustupa neuredi. Novijega nemože se ništa prijaviti.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London 13. svibnja. Današnji „Times" kaže: Simpatije Englezke za Siciliju osnivaju se na uspomeni kratke sveze s istom. Mi želimo Napulju ili bolju vladu ili odciepljenje Sicilije; nepovoljnije bi bilo, ako bi sadanje komešanje dalo povoda Austriji ili Francuzkoj da se umiešaju.

Slavenske viesti.

V. Mř.

Uprav je u Pragu izišao zabavnik „Maj", što ga je uredio Vitěslav Hálek. Sadèržaj njegov veoma je zanimiv i prekrasno izdanje urešeno je još slikom slavnoga Franje Palackoga. Medju člancima nalazimo i jedan pod naslovom: „Hajduk Veljko" od mladog našeg Napoleonu Špuna, koi je već u českom jeziku mnogo dobrih članakah napisao, te tako dokazao, da se možemo od njega nadati, da će jednom za nas Jugoslavene mnogo raditi, a to tim više, jerbo je narod svoj svem vatrom sèrca svoga obljubio.

— U Ščavnici na Slovačkoj počeo je izlaziti novi časopis pod naslovom: „Sokol, časopis pre krásno mnienje w literatúru." Odgovorni učrednik Pavao Dobšinský. Izlazit će triput na miesec.

— Viktorinova „Nemecko - slovenská mluvnice" izići će na skoro.

— U Moskvi izišla je Eugena Novikova razprava „Gus i Ljuter" u 2 svezke.

— Franjo Rovinský preveo je Kišfaludy-evu dramu „Tatari u Magjarskoj" na česki jezik.

— G. Ferdo Fingerhut u Zlatnom Pragu razpisao je nagradu za najbolju historičku dramu. Dosada je stiglo 6 dramah.

— Dne 6. svibnja bijaše u Pragu koncèrt, gdie su se pievale i dvie jugoslavenske piesme.

— Česki spisatelj Franjo Kviet izdat će na skoro Anthologiu česku iz svih evropejskih jezikah.

— Troškom Kobra i Markgrafa izić će na skoro katolička biblija česka s mnogo krasnimi slikami urešena.

— Troškom Al. Štorcha izići će „Obrazy z literatury české", što ih je napisao nieki pseudonim Vrana.

— Od Dra. Franje Kampelíka izići će na skoro knjiga „O pravima narodah slovjanskih."

— Od prekrasnog „Slovníka Naučnog" izišao je u Pragu 12. svezak. Slovník taj imade već do 5.300 predplatiteljah. Na skoro će opet izići 13. svezak.

— U Zlatnom Pragu razpisana je Randova nagrada od 400 for. za najbolju istoričku dramu a 100 for. za najbolju za njom.

Naša književn.

Kao što doznajemo, izdat će Vienc. Mařík, učitelj u ovdiešnjoj uzornoj glavnoj učioni, učiteljski zabavnik, koi imade izići početkom listopada. Tko poznade stanje naših narodnih učionah, toga će doista razveseliti ovo važno poduzetje, a to tim više, budući da to imade biti knjiga valjana, koja će sadèržavati niekoliko povećih članakah iz pera naših najboljih pedagogičkih spisateljah. Kao što doznajemo, imade već dotični gosp. niekoliko članakah u ruci. Mi želimo poduzetju ovom dobar uspieh, te se ufamo, da će naći nesamo kod naših učiteljah, nego i kod roditeljah najbolje podpore.

Uprav danas izišla je knjižica: **Prevodi klasikah latinskih**, od Adolfa Tkalčevića. Knjižica, iznoseća uprav sedam tiskanih tabakah, sadèržaje dvie izvèrstne razprave Ciceronove: O prijateljstvu i o starosti, kojim je dodan obilni tumač cielokupnoga života rimskoga: dèržavnoga, cèrkvenoga i nješto domaćega. Ciena joj je 50 novčićah, a može se naručiti i kupiti za sada samo kod Adolfa Vebera, učitelja gimnazijalnoga u Kipnoj ulici br. 174. Ciena će u dućanu poskočiti. — Knjiga je namienjena osobito gimnazijalnoj mladeži.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 14. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.50
5% Narodnoga zajma	79.15
Narodne banke	862.
Vierovnoga zavoda	187.50
Mienice.	
Augsburg	113.65
London	132.05
Carski cekini	6.31
Srebro	31.25

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 6657-1450. (180) 3—2

Concurs-Kundmachung.

Mit Beginn des Studienjahres 186⁰/₁ kommen neue Stipendien des Fiumaner Konviktes oder Stipendienfondes aus dem Erträgnisse der so genannten Industrialkapitalien dieses Fondes zur Besetzung und z.

Eines im Jahresbetrage von 67 fl. CM. oder 70 fl. 35 kr. ö. W.
Vier „ „ 100 „ „ „ 105 „ — „ „ „
Zwei „ „ 150 „ „ „ 157 „ 50 „ „ „
und zwei „ „ 200 „ „ „ 210 „ — „ „ „

Zum Bezuge dieser Stipendien sind solche dürftige Jünglinge berufen, welche an einer öffentlichen Lehranstalt oder Akademie sich dem Studium der Wissenschaften, mit Einschluss der technischen, oder jenem der freien Künste widmen, und *es wird bei* Verleihung der höhern Stipendien *vorzugsweise* auf solche aus Fiume gebürtige *Jünglinge* Rücksicht genommen, welche fern von ihrer Heimat höhere Unterrichtsanstalten besuchen.

Die an die gefertigte Statthalterei stilisirten mit den Taufscheinen, Impf- und Dürftigkeits-Zeugnissen, sowie mit den Studienzeugnissen der letzten zwei Semester belegten Kompetenz-Gesuche sind bei den Direktionen derjenigen Studien-Anstalten, an welchen die Kompetenten frequentiren, längstens bis 6. August l. J. zu überreichen, und von diesen sogleich nach Ablauf der Konkursfrist an die gefertigte Statthalterei einzusenden.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram pen 5. Mai 1860.

Br. 2004 ex 1860. poli. (182) 3—1

Oglas.

Od strane poglavarstva kr. i sl. glavnog grada Zagreba ovim se priobćuje, da će se na sve iznajmljene prostorije u kući pod br. 260. u kipnoj ulici ležeće radi dužnog carskog poreza i obćinskog nameta do podpunog podmirenja poreznog duga po glasu §. 42. privr. ovèršbenog postupka od 4. sèrpnja 1853. za utierivanje poreza i inih pristojbah počemši od 1. sèrpnja 1860 uzapćenje najmovine u tečaj staviti.

Uslied toga imadu sve one stranke, koje u toj kući od 1. lipnja t. g. stan iznajmiti, ili pako od istog se odstranit kane, prijaviti se kod u tom obziru naimenovanog zastupnika gradskog činovnika Škendera Kerčelića, i njemu za podmirenje carskog poreza najmovinu uz namiru izplatiti.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnog grada Zagreba dne 11. svibnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 16. SVIBNJA 1860. Broj 114.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 5 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linié za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Kod 315. žrebanja starijega dèržavnoga duga, koje je dne 1. t. m. uslied najviših patentah od 21. ožujka 1858 i 23. prosinca 1859 preduzeto bilo, izvučen je red br. 369.

Ovaj red sadèržaje moravsko-stališke erarialne obveznice de sessione 6. prosinca 1793 po 4% i to:

Br. 26.706 s polovicom glavničke svote, brojeve 26.935 do 28.124 sa njihovim cielokupnim glavničkim iznoscima i br. 28.125 s jednom desetinom glavničke svote od 1,238.653 fr. 16½ kr. i u kamatnom iznosku po obaljenom mierilu od 24.773 fr. 3 kr.

Ove obveznice povisit će se polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818

Prieko ovih obveznicah pripada pol godine dana po izvučenju pravo na kamate, no ako su ipak kuponi od tako izvučenih i povratljivih obveznicah po c. k. povl. narodnoj banki izplaćeni bili, odbit će se podignuti kamatni iznosci u svoje doba od glavnice.

Od c. k. ravnateljstva s. b. zaklade za rasterećenje zemljištah.

U Temišvaru dne 30. travnja 1860.

Martinić s. r.

Izkaz.

O zadužnicama dne 30. travnja 1860. za povraćenje izvučenim zaklade za rasterećenje zemljištah za sèrbsku vojvodovinu i tamiški Banat.

50 fr.	100 fr.	500 fr.	1000 fr.	5000 fr.	10000 fr.	Iznosak

Neuredovni dio.

Dopisi.

F. Ž. Od Križevacah. Dopustite da prozborim niekoliko riečih o prošloj velikoj skupštini gospodarskoga družtva. Svaki, komu je stalo do blagostajanja narodnoga, mogo je kod ove skupštine nasladjivati se; jer se je mogao uvieriti o revnosti i glavnog odbora, i podružnicah i pojedinih tu dešivših se članovah družtva. Glavni odbor ne samo, što je u svoje vrieme priobćio predmete, o kojih se imalo viećati; već je i marljivo izradio mienje svoje glede istih predmetah. Njegovim tragom udarile su i podružnice, te k tomu skrenule okom i na osobite okolnosti i potrebe svoje okolice. S toga

Što jako u oči pada i svakoga rodoljuba nepovoljno dira, jest, što neima više nego samo četiri podružnice. Ta, za boga! bilo ih je jedno 12, kamo su sada? Te gospodo duhovna i svietska, koji živite po inih stranah, gdie neimade podružnicah, ako i jeste toliko bogati, da po gospodarskom družtvu nemožete imati nikakova dobitka, i tako viešti gospodari, da nemožete ništa naučiti od gospodarskoga družtva i njegova organa, Gospodarskoga lista, a to izvolite pomisliti, da to kod nas drugih nije, da se mi ufamo koristiti i učiti od gospodarskoga družtva, da je ono dakle od potrebe, ako ne vam, a to ipak velikoj česti domovine; pa da je moralna dužnost svakoga po mogućnosti podupirati zavode, od kojih domovina, ma i čest jedna njezina bere korist. Pitam vas, gospodo, po duši: bi li se vi usudili pred iskusnim i revnim gospodarom engleskim, magjarskim itd. reći: „Mi smo toli bogati i viešti gospodari, da nam netreba gospodarskoga družtva?“ Ili bi li vi s ponosom mogli progovoriti Cobdenu, Montalembertu, Liebigu i inim slavnim muževom, koji cieli svoj život provode oko blagostanja svoga naroda, bi li, rekoh, mogli im vi reći u bèrk: „Mi se ponosimo s tim, da se odtudjujemo od svega, što je narodno i što smiera na napriedak naroda?“ Pa ako bi im to rekli, što mislite: što bi oni mislili o vami? Ima ih doduše više, koji su čvèrsto uviereni, da gospodarsko družtvo nije od nikakove koristi, te da bi zato zabacili one novce, koje bi kano članovi plaćali. Mnogi su ljudi veoma neustèrpljivi, pa misle, da kad diečko od 7 godinah neima bèrkovah, da će to već ostati za vazda nekoristan slabičina. Ali pričekajte gospodo! nerastu bèrkovi, ko što kosa na glavi. Sve u svoje vrieme: valja prije porast, pa će doći i bèrkovi. Tako je i s našim gospodarskim družtvom: ono je mnogo promienah, tegobah i zapriekah imalo podnieti; ono radi toga nije moglo toliko koristiti, koliko bi bilo želiti; nu samo sliep može tvèrditi, da nije od koristi pojedincu i čitavoj domovini i to svaki dan više. Neću da napominjem, da se od njegova organa, Gospodarskoga lista, svaki, ma i najviešti gospodar može nješto naučiti, već ću samo da navedem, da je njegovim nastojanjem nabavljeno više razna inostrana siemenja i po domovini raztureno, da kod njega dobivaju gg. članovi za malu cienu svakojake izvèrstne ciepove, da se njegovim nastojanjem preporadjaju dudinjaci i podižu voćnjaci po selih, da nastoji oko podignutja svilarstva, da pomisao gospodarske učione, koja će se sada oživotvoriti, proizlazi od njega itd. Koi u svem ovom nevidi nikakove koristi, s tim nije govoriti. Imade, nebudi potuženo, i takovih, koji, dok im se šta dogodi, što im nije po volji, a oni već viču, da sve skupa nevalja ništa i da će sve ostaviti. Tako sam čuo za niekoga gospodina, da je nakanio izstupiti iz družtva s toga, što je naručio od družtva 80 ciepovah, a on nije ni dobio ni odgovora, već samo 40 ciepovah. Ja mislim, da su poslani ti ciepovi odgovor. A što odbor neodgovara na svaki pisani zahtiev itd. pismeno, tomu se ja baš nečudim; jer bi odbor morao maker tri pisara po družtvu plaćena imati, kad bi to hoteo činiti; a to bi bila šteta družtva. Što je miesto 80 ciepovah poslano 40 i tomu se ja nečudim; jer imade mnogo gospode članovah, koji žele ciepovah, pa se svakomu, koliko moguće, ispuni volja. A tko je dobio jedne godine 40 ciepovah uz malenu cienu, taj, po mom mnienju, nemože reći, da neima hasne od družtva. Ja nisam dobio jošte baš nijednoga ciepa od družtva, pa zato niti mislim, da je družtvo nepotrebno, niti sam nakanio iz njega izstupiti. Moguće, da je osriedni odbor, ili koi njegov član i posèrnuo kojput gdjegod; nu ja sam toga mnienja, da valja uvieke obazrit se na glavnu težnju i svèhu družtva ili poduzetja koga, pak ako je ova dobra, a to ju valja svakako poduplrati; posèrti pako i pogreške treba svojim putem i načinom ukloniti. Tko misli, da treba, budi ma koje družtvo, ostaviti ili utamaniti s toga, što je kakova pogreška učinjena, taj se neka okani svakoga družtva: neka se neženi, neka nestupi u tèrgovački savez, neka nikamo neide na bal itd., jer svagdje se može posèrnuti, i svagdje se ozbilja posèrće.

Želiti bi ipak [illegible] bilo, da tako glavni odbor, kano i podr[illegible] svoja pitanja i predloge nestavljaju više tako generalno i obširno, već da je bolje specializiraju, te se većma u pojedinosti i potankosti upuščaju. Da je potrebno, da se podigne svilarstvo, promakne vinotèrštvo itd., to svaki dopušća; zato stavljen u obće predlog, da će se viećati n. p. o svilarstvu, sada je već suvišan. Ovakovo generalno pitanje je odviše obsežno, ima mnoge ogranke. Misao i sud čovieka se tu raztèrga na sve strane; zato viećanje o takovom generalnom predmetu ili je površno, ili pako kod viećanja shvati jedan ovu stranu pitanja, drugi onu; pa ti govore, istina svi o jednom pitanju, nu ipak svaki drugo, a najposlije se nedospije do nikakova posliedka.

Jošte jednu, koja, istina netiče se gospodarstva neposredno, ali se tiče gladne sirotinje. Kako nam Narodne Novine posviedočiše, g. kotarski predstojnik Tomašić zadao si je mnogo truda, da skupi u svom kotaru žitka za gladujuće žitelje; te kako mi je privatno kazano, on je išo zato od kuće do kuće. Da od boga našo, a od stradajuće sirotinje liepa mu hvala. Želili bi bili, da su i druga gospoda predstojnici u Podravini, Posavini i Medjumurju ugledala se u taj plemeniti primier, pa skupili što i za sirotinju varaždinske županije; jer ono, što je u Moslavini skupljeno, podieljeno je samo medju gladujuće u županiji zagrebačkoj.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 16. svibnja. Nj. preuzvišenost ban podmaršal grof Coronini odputovao je danas u Beč, da prisutstvuje svetkovini raskri-

---

Ljudmila.

Preveo L. V—nin.

(Nadalje.)

Sada molim vas gospodine, kažite Vi, što valja ovdie činiti. Vi ste dèržavni plemić, te kao takov takodjer sudac. Bog vas stavio takovim, da branite poput inih vitezovah nedužnost i ženski spol. U vas ja dakle tražim pravdu, da se ovako n. p. potuži koja udova, kod vas tužim onoga muža, koi je da zadovolji svojoj strasti, sve to počinio, te mene sirotu udovu jedinoga dieteta, moga najvećega blaga lupežkim načinom lišio, a moju kćer viekom nesretnom učinio. Ovako da sbori koja sirota udova, ovakimi riečmi da traži pravdu, molim, što bi Vi na to rekli?“

Svojeljubić ošinut ovom šibikom smuknu mramorkome, te upre svoje cèrne oči o Ljudmilu. „Nebi li taj muž, kojega Vi toli ražnimi bojami izmaljaste, nebi li taj muž ja bio?“

„Pogodili ste,“ odvrati kriepko dievojka.

„Tko vam to kaza,“ reče Svojeljubić, „tko se je usudio mene pred vama ogèrditi? tako mi Boga i čorde moje!“

„Nemojte prisizati niti saklinjati se; nemojte stare prevare novimi umnožiti. Neprietite nikomu; ja sam sama sve danas u jutro saznala. — Bog je tako rekuć sve objavio. Vierujte, sad vas znam do dlake —.“

Svojeljubić napne cielu svoju riečitost, da ju o boljem osviedoči. „Da sam Vas i zbilja silovitim načinom ugrabio, nije li ovaj sjajan doček nježnim sviedokom moje goruće ljubavi? zar Vi tu ljubav prispodabljate kakovom zločinu? Ja sam Vam ponudio svoju ruku, nije li to nov dokaz svemožne ljubavi? Sám priznajem, da bi naša ženitba naišla na goleme zaprieke, nu vierujte, moja postojana ljubav i odlučna volja sretno bi riešila, razmèrsila taj čvor. Pa ako sam Vas i ugrabio, je li to takov zločin, dočim sam ovim načinom Vaše stanje dosta kukovno sjajnim zamienio, Vašu na pó podèrtu kolibicu ovim liepim gradom, priprosto odielo pretvorio u svila i kadifu, okitio vas biserom i dragim kamenjem? Evo Vam kao dokaz moje ljubavi, ovaj grad sa svojimi imenji i seli poklanjam, brojit ćete se medju plemenite gospoje, titulirati od svih „milostivom,“ samo uslišite moju želju. Pa ako bi, okolnostmi i prisiljen bio, drugoj se zavierit, moje sèrce bilo bi ipak Vaše, do zadnjega udarca.“

Strastne ove rieči proizvedu posve drugi učinak, nego što se on nadao.

Ljudmila ustane te stupiv pred njega, hladnom, prezirnom ozbiljnosti progovori:

„Šutite! Ovako me jamačno nećete zavesti. Žaliboże nemam brata viteza niti otca, koi bi ovu ljagu mačem u ruci s mene oprao; nu jošte bdije višnji osvietitelj i zaštitnik sirotah. Njega zovem na pomoć. — Kad ste Vi nakan buduću svoju suprugu onako pogèrdnim načinom prevariti, kakovo povierenje mogu ja u Vas imati?

Odlazite! Evo vam vaših dragocienostih! O da ih se nisam nikada dotakla, sretna bi bila. Da sam zadèržala svoje pèrnjke, kao što se Liza izrazi, mirnije bi i danas disala. Svukav svoju odjeću, svukla sam s njom i svoj duševni mir. — Dragocienosti, biser i drago kamenje, evo vam leže na stolu, nisam ih ni pó ure nosila. Oni ni s daleka nevriede suzah, štono ih prolih ovdie, što ću ih po svoj prilici jošte proliti.“

„Mi se nerazumjemo,“ nastavi izza kratke stanke Ljudmila, „Vi cienite ovaj biser, drago kamenje i ostala ovim slična nad sve ono, — ja baš ništa. — Protivno imade dragocienostih, koje samo čista, neoskvèrnjena duša cieniti znade, dragocienostih, s kojimi se ni s daleka sve blago ovoga svieta sravniti nemože, — a to je kriepost, koju vi malo ili ništa necienite.

Molim Vas dakle, pustite me u miru, vi mene neshvaćate, a vaše težnje i namiere odviše dobro znam, no da bi mogla i najmanje njima se podvèrći. Dajte, da ostanem, što i dosele biah, dievojka prosta i uboga; ja netražim vašega bogatstva, ali niti ljubavi ni istoga prijateljstva. Vi možete biti čoviek pametan, nu kriepostan niste. — S toga molim vas što uctivije, da me se klonite.“

„Tolikoj smionosti nisam se nadao,“ odvrati Svojeljubić u najvećem jedu, „ta vi mene tierate iz moje sobe; — to je odviše. Moju iskrenu ljubav toli podlo cienite? Zar neznate, da nema za me veće uvriede, nego je prezrena ljubav? Do sada ukazivala ste mi se prijaznom i krotkom poput janjeta, nu sad vas tekar u pravoj slici zrijem. Svojim ruganjem probudiste spavajućega lava; — kajat ćete se! — Sietite se, da ste sasvim u mojoj vlasti, te da ćete onako plesat, kao što budem ja svirao!“

Ovo izrekav, sav razpaljen ode, dočim je toga i više nabajao, što mu se pri hladnijoj kèrvi nedostojno vidilo, s toga posla Lizu k dievojci, da stranom onu neuljudnost izravna, a stranom da nastavi započeto dielo. —

Ljudmila ostane cio dan u svojoj sobi. Zvaše ju k obiedu, nu nehtiede ići; odnesu joj u sobi, nu ona neokusi ni mèrvice.

Kad se već smèrknulo, dodje u sobu Liza, koja ju vèrlo uljudno pozdravi, al' Ljudmila ni nepisnu. Sad nabrusi tetka svoj jezik što mogaše bolje, te joj izrisa svu sreću, blaženstvo, nesreću i biedu, što ju čeka, ako se nepodvèrže vitezu. Ona joj nacèrta njegovu neizgovornu ljubav, nesreću, što bi se mogla sbiti, ako mu neodvrati ljubav ljubavju. Reče, da joj nemože ni za živo jamčiti, ako ostane u svojoj nepokornosti, buduć, da je Svojeljubić čoviek strastan, koi bi bio kadar lišiti ju i sama života, ili baciti ju u viečnu tamnicu, gdie bi joj svagdanji druzi bili guje, gušteri i ostali smrad. —

„Vierujem vam,“ odgovori ozbiljno dievojka, „da vam se život sjajan, pa ma i nepošten, dopada, a da se strašite n. p. onakove tamnice, kakovu meni opisaste. Nu kod mene je posve drugčije. — Ja prezirem život griešan, pa ma bio kako sjajan; — volim onu tamnicu ili smèrt, nego vašu sjajnost. — Vam to može po ćudi biti, no meni pod nipošto. Ja ću radit, što mi moja saviest nalaže, a za drugo si glave netarem, umèrla danas ili sutra, ja sam pripravna — lahku noć!“

Liza ustane, te porugljivim posmiehom: „Vidiet ćemo, kakovim će plodom uroditi ta vaša krasna mudrolija; kako će se dugo uzdèržati te vaše krieposti. — Plod njihov, ja vam kažem, bit će gorak, a vi ćete ga okusit.“ — Rekav ovo, ode mèrmljajuć iz sobe.

(Dalje će sliediti.)

tja spomenika nadvojvode Karola, kamo će se, kao što se čuje, više sučlanovah visokoga generalstva u istu svèrhu ovih danah uputit.

Zagreb, 15. svibnja. Savietnik duhovnoga stola i dosadanji predstojnik ovdiešnjega gr. sjed. sjemeništa, premiešten je kao župnik u Pisanicu i dobio je kanonika lektora, gospodina Vasiliju Potarića, za svoga zamienika.

— Onomadne izdani poziv ravnateljstva ovdiešnjega glazbenoga družtva za živahnije udioništvovanje kod svoga občekoristnoga zavoda već je urodio plodom; pristupili su mu iznova kao podupirući članovi: Gpja. Marija grofica Vojkffy, g. G. Kušević Samoborski, c. kr. podmaršal, g. Franjo Latka, c. kr. oružnički nadporučnik i regimentski pobočnik, g. Franjo Binder, c. kr. nadporučnik kod piešačke regimente princa hezkoga, g. Franjo Bannerth, apotekar, svikolici pèrvoga reda; zatim g. A. Striegel, c. kr. telegrafski komisar, drugoga reda.

Beč 13. svibnja. Na korist stradajućih Hèrvatah dalo je i gospodarsko družtvo u železnoj županiji ovih danah koncert, koi je doneo čisti dobitak od 300 for., koja je svota odmah privedena bila njezinoj svèrsi. Na istu dobrotvornu svèrhu, javlja „P. N.", priredjuje i družtvo kasina u Subotici muzikalnu zabavu, koja se je imala dati dne 13. t. m.

Talijanska.

Milan 12. svibnja. Poleg današnje „Perseveranze" izkèrcao se je Garibaldi u Porto-Klamonu na krajnjoj granici Toskane prema Romanji s 8. t. m. opet se je ukèrcao. Poleg privatnih viestih razdieljen je Garibaldov sbor u sedam satnijah, kojima upravljaju Brixio, Orsini, Carini, La Masa, Anfossi, Cairoli i Scotti. Stali su u raznim lukama, da primu dobrovoljacah.

U Turinu činile su se priprave za svetkovinu Statuta. Pohod velikoga kneza Nikole kod kralja odgodjen je. Privatne depeše iz Zangle (Mesine) javljaju, da tamo vlada mir no opasan duh a u susiednoj Kalabriji veliko komešanje. U morouzu revno dieleju napuljski kèrstari.

Iz Palerma javljaju pod 5. t. m., da je dèržanje naroda opasno i da se često dogadjaju demonstracije. Jedna četa inostranih Talijanah dosla je na otok.

Turin, 12. svibnja. Glasa se, da su se Garibaldovci izkèrcali kod Montalta na obali Romanje.

U komorskoj siednici od 10. bio je predložen ugovor o ustupu. Na Mazoldiev predlog, da se ukine smèrtna kazan zaključila je komora obrazloženi dnevni red. Salvagnoli i Tommoxo predali su svoje ostavke kao poklisari. U Komu izabrani su pukovnik Cosenz, Napuljac, koi je s Garibaldom otišao, a u Kasenu Enrico Besono, predstojnik odbora za nabavljenje milijuna pušakah, za poklisare. Kralj je reko svečenstvu u Parmi, da se nada, da će se s papom o svemu sporazumieti.

Poleg svega, što se sada čuje iz Genove, Marsilje, Pariza i Londona o Garibaldovu pohodu, nije isto tako neznatan, kao što se je činio u pèrvom času zatečenja, premda sada možebiti drugim pravcem izviestitelji griešo. Izvan onoga broda, na kojem je Garibaldi bio, ostaviše dva broda genovezkoga parobrodarskoga družtva „Rubatino", t. j. „Piemonte" i „Lombardino" radu genovezku, pošto su ih Garibaldovi ljudi osvojili i primiše uzduž Riviere di Levante dobrovoljce, koji su u pèrvim danima svibnja dobili naputak, da se dèrže u pripravnosti. Ravnatelj parobrodarskoga družtva podneo je protestaciju u svoj formi prava proti ovom nasilju, i u subotu, 6. svibnja, prispiela je iz Turina zapoviest u Genovu, da se obale stave pod strogu stražu i sve oružje, gdie bi se našlo, uzapti. No već su bili svikolici dobrovoljci ukèrcani, iste tako veći dio oružja, koje je več od dulјega vremena [illegible] na jednom miestu. Ukèrcanje [illegible] usperkos uzbunjeno moru izvèršilo [illegible], budući da su [illegible] pripravnosti bila. [illegible] potrebne za občenje s parobrodom. [illegible] 7. govorilo se zatim u Genovi, da je i parabrod „Sardegna" već rečenoga družtva na putu od Kaljara u Genovu po malom genovezkom parobrodu „Giglio", koi je nakèrcan bio dobrovoljcima i municijom, obustavljen bio, pošto su njegovi putnici i njegov tovar „Gigliu" predani bili, udario je i on pravcem obiuh ostalih parobrodah družtva. U Genovi se je glasalo, da se Garibaldi neće neposredno izkèrcati u Siciliji, već na raznim miestima Kalabrije, gdie su ga kao što je poznato već odavna očekivali. Parobrodi obskèrbljeni su ratnim gradivom tako obilato, da se je, vele, Garibaldi izrasio, da se neboji ogledat s nikakvim napuljskim ratnim brodom, ako bi se š njim sastao.

Napulj, 9. svibnja. Novi brodovi s vojskom otišli su. Bilježke bankah palermitanske i mesinskih nemaju više nikakova tečaja u Napulju.

Pijačenca, 9. svibnja. Na glas, da se je biskup vratio, sakupio se prosti narod pred biskupsku palaču, snimio je gèrb i sažgao ga na pijaci stolne cèrkve.

Rusija.

Petrograd 5. svibnja. Već se čine priprave za odlazak carev u Varšavu. Nj. veličanstvo imat će mnogobrojnu pratnju; i knez Gorčakov, ministar izvanjskih poslovah, koga će u izbivanju zastupat grof Tolstoi, ići će onamo.

Baron Mayendorff i Demidov, koji su imali dvoboj, osudjeni su svaki na dva mieseca zatvora, njihovi dieveri ispušteni su, jer im se je istražni zatvor uračunao u kazan.

U Vilmi su dva brata, bivši obiedjeni da su isopačili javne papire, deset godinah bili pod zatvorom i sada su stopram, na pèrvi dan uskèrsa ispušteni, jer se je zločinac javio, i dokazalo se podpunoma, da su nedužni. Sličan slučaj dodio se je tridesete godine i s poštarom Götzeom u Proskoj, koi je osam godinah nedužan siedio u tamnici.

Španjolska.

Madrit, 9. svibnja. Jučer su se u Alkali de Henares tri stotine momakah kaznenićkih satnijah pobunile. Gradjanska straža povratila je poredak, no ipak su se velike nezgode dogodile.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Napulj 12. svibnja. Jučer došla su dva broda s dobrovoljcima pod Marsalo i izkèrcala su se. Kraljevski brodovi primili su ih živahnom vatrom, no koju su kroz dva sata prekinuti morali, jerbo su se engleski parobrodi, pod izlikom, da moraju engleske oficire nalazeće se na kopnu ukèrcati, obali približili i postavili u dohitnoj daljini naprema kraljevskim brodovima. Uslied toga bilo je dobrovoljcima moguće izkèrcat se. Kraljevska vojska ide proti izkèrcanoj četi i čini se, da će ju obkolit.

Br. (185)

Franciska Jellačićeva, rodjena grofica **Sermage**, **Viekoslava** grofica **Sermage**, **Ivana** baronica **Ožegovićeva**, rodjena grofica **Sermage** i **Antonija** baronica **Rauch**, rodjena grofica **Sermage**, obnarodnju žalostnu viest o preminutju njihove preljubljene matere

ANNE GROFICE SERMAGE,

rodjene plemenite **Novoseli**, koja je dne 14. svibnja 1860, u 74. godini dobe svoje, poslie kratkog bolovanja, providjena sa svetotajstvi umirajućih, život ovaj sa boljim promienila.

Tielo pokojnice blagoslovit će se dne 18. svibnja poslie podne u 4 sata u župnoj cèrkvi u Bistrici, te sahranit u ondašnju raku obiteljsku.

Zadušnice obdèržavat će se dne 23. svibnja u 10 satih prieu podne u župnih cèrkvah, u Zagrebu i Bistrici, kojim prisustvovat, sve rodjake i prijatelje najuljudnije poziulju.

U Zagrebu dne 15. svibnja 1860.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 15. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.50
5% Narodnoga zajma	79. 20
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	187.60
Mienice.	
Augsburg	113.50
London	132.35
Carski cekini	6.30
Srebro	31.25

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

K br. 178. (172). 3—3

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugarskoj glede negdašnjih beregske i ugocsske sada pako sjedinjene bereg-ugocsske županije.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Prešavi daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u pogledu napredujućega uvedenja gruntovnih novih knjigah u kraljevini ugarskoj uslied c. k. naredbe popečiteljstva pravosudja od 26. veljače 1860 br. 2873. na znanje sliedeće:

I.

U košičkom upravnom okolišu već je u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestničko izvidjenje poleg občinah i u negdašnjih Beregskoj i Ugocsskoj sada pako siedinjenih u Bereg-Ugocsskoj županiji objavljeno, te nadpisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 15. travnja 1860. o svih godine 1848. k Beregskoj i Ugocsskoj županiji spadavših občinah u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Beregszaszu svakome na ogled izloženi.

Obavljanje u ovom izroku naznačenih poslovah i uredovanjah ima se takodjer započeti 15. travnja 1860. i u ovu svèrhu odredjen je c. k. županijski sud u Beregszaszu za sve gori naznačene občine.

Podpuni sadèržaj te time i dio II. ovoga dne 29. veljače 1860. izdanog izroka uvèršten je u službenih Bečkih Novinah od 24. 28. i 31. ožujka 1860. br. 74., 77. i 80. nadalje u Budapeštanskih Novinah od 29. ožujka 1860. br. 74. i u Buda-peštanskom Hirlapu od 1. i 3. i 5. travnja 1860. br. 76., 77. i 80.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 26. travnja 1860.

Nr. 6657-1450. (180) 3—3

Concurs-Kundmachung.

Mit Beginn des Studienjahres 186⁰/₁ kommen neue Stipendien des Fiumaner Konviktes oder Stipendienfondes aus dem Erträgnisse der so genannten Industrialkapitalien dieses Fondes zur Besetzung und z.

Eines im Jahresbetrage von 67 fl. CM. oder 70 fl. 35 kr. ö. W.

Vier	„	„ 100 „	„	„ 105 „ „ „
Zwei	„	„ 150 „	„	„ 157 „ 50 „ „
und zwei	„	„ 200 „	„	„ 210 „ — „ „

Zum Bezuge dieser Stipendien sind solche dürftige Jünglinge berufen, welche an einer öffentlichen Lehranstalt oder Akademie sich dem Studium der Wissenschaften, mit Einschluss der technischen, oder jenem der freien Künste widmen, und es wird bei Verleihung der höhern Stipendien vorzugsweise auf solche aus Fiume gebürtige Jünglinge Rücksicht genommen, welche fern von ihrer Heimat höhere Unterrichtsanstalten besuchen.

Die an die gefertigte Statthalterei stilisirten mit den Taufscheinen, Impf- und Dürftigkeits-Zeugnissen, sowie mit den Studienzeugnissen der letzten zwei Semester belegten Kompetenz-Gesuche sind bei den Direktionen derjenigen Studien-Anstalten, an welchen die Kompetenten frequentiren, längstens bis 6. August l. J. zu überreichen, und von diesen sogleich nach Ablauf der Konkursfrist an die gefertigte Statthalterei einzusenden.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 5. Mai 1860.

Br. 570-civ. 1860. (183) 3—1

Izrok.

Od strane c. k. kotarskog ureda kao sada Našičkog, evim se do občeg znanja stavlja, — da će se uslied tražbe nasliednikah pokojne Eleonore Kendjel iz Feričanacah, koje su stavili dana 30. travnja 1860. br. 570-gr. iz slobodne ruke javna dražba kuće i kućištnog zemljišta sa jednim itvanselištnim

vinogradom pod brojem gruntovničkim 83. u Feričanu, dana 29. svibnja 1860. u 9 satih prije podne na licu miesta obdèržavati.

Izklična ciena ustanovilà jest u. 460 for. a. vr. A svaki natiecatelj imade jamčevinu od 40 for. a. vr. prigodom dražbe položiti.

O čemu se nadtiecati želeći time ubaviešćuju da se novac odmah položiti imade.

U Našicah dne 10. svibnja 1860.

C. k. kot. predstojnik:
M. Kraljević.

Nr 1823 civ. (184) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte in Warasdin wird bekannt gemacht, dass Herr Adam v. Inkey aus Belica im Sprengel des Warasdiner Komitates wegen gerichtlich erhobener Verschwendung unter die Curatel gesetzt, und zu dessen Curator der Herr k. k. Kämmerer Ferdinand v. Inkey bestellt worden sei.

K. k. Komitatsgericht.

Warasdin den 10. Mai 1860.

Nr. 583 civ. (181) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte als Gericht in Kreuz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Ivan Simunčić et Consorten in Vertretung des Herrn Adv. Andreas Uhernik wegen schuldigen 315 fl. c. s. c. die dritte executive Feilbietung der dem Exekuten Paul Biséan aus Kreuz gehörigen, auf 460 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grundbuchs-Protokolle Nr. 76 der Gemeinde Kreuz eingetragenen bei der 1. und 2. Feilbiethung nicht hintangegebenen Liegenschaften als: das Haus sub Nr. 76 sammt Scheuer, Schweinstal und Hofraum, Garten, Acker (Zavèrtnica), Weingarten Kramarovec kleinerer, und Acker Gamile genannt bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 30. Mai l. J. und der zweite auf den 30. Juni l. J. 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Bez - Amte als Gericht angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze ein geladen, dass der Käufer die auf den bezeichneten Liegenschaften pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Liegenschaften erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe den 30. Mai 1860 so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Kreuz am 11. März 1860.

Nr. 2120 (169) 3—3

Konkurs-Kundmachung.

Bei der im Orte Orolik des k. k. Brooder-Gränzregiments zu errichtenden k. k. Postexpedition wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Die genannte Postexpedition wird sich sowohl mit dem Briefpostdienste, als auch mit der postämtlichen Behandlung kleinerer durch einen Fussboten transportabler Werthsendungen befassen und mit dem Postamte Vinkovce mittelst 4mal wöchentl. Fussbotenposten in Verbindung stehen.

Die Bezüge des k. k. Postexpedienten bestehen in einer Jahresbestallung von Einhundert zwanzig (120) Gulden, einem Amtspauschale jährlicher zwanzig (20) Gulden ö. W. und einer pauschalmässigen Jahresvergütung für die Unterhaltung der oberwähnten Postbotenverbindung zwischen Orolik und Vinkovce, wogegen derselbe eine Dienstkauzien von 200 Gulden ö. W. entweder im Barem gegen 4% Verzinsung oder in mindestens 3% Staatsobligationen zu erlegen hat.

Bewerber um diese gegen Abschluss eines Dienstvertrages zu verleihenden Postexpedienten-Stelle haben ihre gehörig gestempelten Gesuche unter dokumentirter Nachweisung ihres Alters, der bisherigen Beschäftigung, der Vermögensverhältnisse, dann der vollen Vertrauungswürdigkeit und des Besitzes eines genügende Sicherheit gewährenden Postlokals binnen 4 Wochen von heute an bei der gefertigten Post-Direktion einzubringen und darinn auch anzugeben, welchen Jahresvergütungs-Betrag sie für die Unterhaltung der 4mal wöchentl. Postbothenverbindung nach Winkovce und zurück in Anspruch nehmen, wobei bemerkt wird, dass unter übrigens gleichen Verhältnissen dem mindestfordernden der Vorzug gegeben werden wird

Die näheren Vertragsbedingnisse können bei der gefertigten Postdirektion und beim k. k. Regiments-Kommando in Winkovce eingesehen werdn.

Agram am 24. April 1860.

K. k. Post-Direction
Klempay.

Ad 1665-860. (174) 3—2

Razpis natiečaja.

Budući da se uslied ovostranog natiečaja od 20. ožujka t. g. nije prijavilo natiecateljah, to se radi stečenja jur razpisane podpore iz zaklade Jakova Jellišević 55 for. 44 kr. a. vr. a ne kao što bi prie pogriešno razpisano 120 for. na godinu izaoseće oviem otvora natiečaj.

Na podporu ovu imaju pravo ponajprie rodjaci zakladateljovi i to iz koliena zakladateljevog brata Mie Jellisevića proizlazeći, koji nauke polaze, ili se u obèrtu kakovom nalaze, a zatim djevojčice učionu polazeće ili se inače izobražavajuće. — Natiecatelji za ovu podporu dakle imaju dokazati, s to djećaci

1. dobu i vierozakon,
2. dobar uspjeh u naucih ili zanatu,
3. bližje rodstvo k zakladateljevom bratu Miji Jelliševiću i
4. ćudoredno vladanje.

Djevojčice pako osim gori pod 1., 3. i 4. navedenih uvietah imaju izkazati dobar uspjeh u naucih i svom izobražavanju.

Dotične molbenice imaju se upraviti na ovo poglavarstvo, a to najkašnije do 15. lipnja t. g. na zakašniele neće se uzeti obzir.

Poglavarstvo slob. i kr. grada Varaždina
dne 5. svibnja 1860.

Gradski predstojnik:
Vinković.

Nr. 778 pol. 1860 (168) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Moslavina wird hiermit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 15. December 1859 Z 30.153 die im Orte Popovača unter Conscr. Nr. 3 befindliche im G. B. Protokolle sub Nr. 40 eingetragene, gegenwärtig als Bezirks-Arztens-Wohnung benützte und auf 850 fl. ö. W. geschätzte Comitats-Realität am 24. Mai d. J. um 10 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei des gefertigten Bezirksamtes mittels öffentlicher Versteigerung verkauft werden wird.

Diese Comitats-Realität besteht:

a) Aus einem hölzernen Wohngebäude mit einer Bauarea von 49[] Klftr, dasselbe ist mit Schindeln eingedeckt, hat ebenerdig 2 Wohnzimmer, 1 Kammer, 1 Küche, 1 Speisekammer, 1 Keller und Vorhaus. Im Stockwerk sind 4 Wohnzimmer, 1 Vorzimmer und Gang.

b) Aus dem Stallgebäude mit einer Bauarea von 40[] Klftr, dasselbe hat 5 Abtheilungen, wovon 2 für Hornvieh, 1 für Pferde, 1 für Schweinstallungen, endlich 1 für Schupfen.

c) Aus dem Hofraume und einem gemauerten Brunnen mit einer Bauarea von 445 [] Klafter.

d) Aus dem umzäumten Obst- und Gemüse-Garten mit einer Bauarea von 956 [] Klafter.

Als Ausrufungs-Preis wird der Schätzungswerth der Realität von 850 fl. ö. W. angenommen.

Jeder Lizitant hat 10 Prozento des Ausrufungs-Preises vor der Lizitation im Barem oder in öffentlichen auf den Ueberbringer lautenden nach dem Kurswerthe zu berechnenden Staats-Papieren als Vadium zu erlegen, oder den Erlag desselben bei einer öffentlichen k. k. Kassa auszuweisen.

Es werden auch schriftliche versiegelte mit 10 Prozento Vadium versehene, den bestimmten in Buchstaben ausgedruckten Preisantrag und die mit Erklärung, dass sich der Offerent allen Lizitationsbedingnissen unterzieht, enthaltende Offerte angenommen, welche beim k. k. Bezirks-Amte und am Tage der Lizitation bei der Versteigerungs-Kommission mit der Aufschrift „Offert wegen Ankaufes der Comitats-Realität in Popovača" zu überreichen sind.

Bis zum Lizitationstage können die allgemeinen und speziellen Lizitationsbedingnisse bei dem gefertigten k. k. Bezirks-Amte, und im Amtslokale der wohllöbl. k. k. Komitatsbehörde in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Moslavina am 20. April 1860.

Für den k. k. Bezirks-Vorstand.
Der k. k. Bezirks-Adjunkt,
Janušić, m. p.

OGLASNIK.

(23) 11—10

☞ Pod jemstvom pravote ☜

Dra Borhardta sapun iz bilja (u izvor.-svežnjima po 42 kr. a. vr.)

Dra Borhardta po znanstvenim načelima točno izračunani i posve sretno kombinirani aromatično-medicinalni sapun iz bilja zauzima po svojim, dosad nepostignutim karakterističnim preimućstvima izmedju svih obstojećih takovih toaletnih članakah bez sumnje pèrvo miesto i prikladan je takodjer, da bude s velikom koristju upotrebljen za kupelji svake vèrste.

Dra Hartunga ulje iz kore od Kine (staklo po 85 kr. a. vr.) i **pomada iz bilja** (lončić po 85 kr. a. vr.)

Sretan rezultat napredivšega, brižljiva znanstvenoga spoznanja odredjena su dra Hartunga povlaššena sredstva za raštenje kose, da se u svojim dielovanjima uzajemno doknadjuju; ako se ulje iz kore od kine pokazuje prudnim za uzdèržavanje kose uobće, a isto tako s nova pobudjuje i oživljuje pomada iz bilja rastenje kose; ako pèrvo sredstvo povisuje elastičnost i boju kose, to ju štiti posliednje, da prerano neosiedi i neizpadne, priobćujući gornjoj koži novu dobrotvornu subštanciu i hrani na najkriepčii način korenje vlasih.

Dra Suin de Boutemarda pasta za zube (svežanj po 70 i 35 kr. a. vr.)

Dra Suina aromatična pasta za zube bez zubnoga sapuna, obćenito s osobitom naklonostju kao najobćenitie i najpouzdanie sredstvo za uzdèržavanje i poliepšavanje zubah i zubnoga mesa priznata, čisti mnogo ugodnie i bèrže nego li različni prašci za zube i podieljuje ujedno svojkolikoj ustnoj šupljini veoma dobrotvornu, ljubku friškoću.

Vegetabilna pomada u štangama (u izvor. svežnjima po 50 kr a. vr.)

Ova pod autorizaciom kraljevskoga profesora kemie, dra Lindesa u Berlinu, iz sasvim vegetabiličnih inkredienciah sastavljena pomada u štangama dieluje veoma dobrotvorno na rastenje kose, podieljuje joj liep sjaj i povećava elastičnost i prikladna je u isto doba učvèršćivati pramene.

Balsamični maslinov sapun (u svežnjima po 35 kr. a. vr.)

Balzamični maslinov sapun odgovara svemu, što se ima zahtievat od dobra toaletna i zdravstvena sapuna i može se dakle što većma preporučit kao blago i ujedno kriepko svakdašnje sredstvo za mivanje baš i za najnježnii i najosietljiviu kožu od gospojah i diece.

Oprez. Budući da glas, koi su već od više godinah ovi polag stojeći specialiteti sa svim pravom stekli, mamlone svaki dan prozivaje nasliedjenah i falzifikatah, neka izvole P. n. kupci naših u tuzemstvu i inozemstvu u toliko cieni stojećih članakah za občenu se od prevare paziti tako na njihov više putah obnarodovani način izvornoga zavitka kao i na imena: DR. BORCHARDT (sapun iz bilja), DR. HARTUNG (ulje iz kore od Kine i pomada iz bilja), DR. SUIN DE BOUTEMARD (pasta za zube), DR. LINDES (vegetabilna pomade u štangama), kao i na firme jedine gospode miestnih depozitarah, koji se po dotičnim miestnim listovima i provincialnim novinama od vremena do vremena stavljaju do obćega znanja.

☞ **Samoprodaja** gornjih c. k. povlaštenih članakah uz ustanovljene fabrične ciene za **Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihića** kao i za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a**, za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dra. Rothschnecka**, za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a**, za Hatzfeld kod **Joh. Teibisza**, za Karlovac kod **Th. Alecsika i Jos. Benića**, za Koprivnicu kod liekarnika **Rudolfa Schiketanc-a**, za Križevce kod **Antuna Bratogli-e**, za Osiek kod liekarnika **Josipa Horning-a**, za Pančovu kod **J. Hubera**, za Rieku kod **Petra Rigotti-a**, za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke-a**, za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah**, za Virovitica kod **J. Demetrovića**, za Vukovar kod **T. Stanića**, za Varaždin kod **S. A Tauscheka** i liekarnika **Aleksandra Haltera**, za Zemun kod **A. D. Joannovića**.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra. Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 18. SVIBNJA 1860. Broj 115.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja pred-plata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tinie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostol. veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 11. svibnja t. g. školskom savietniku i gimnazijalnom nadzorniku u Zagrebu, doktoru Antunu Jarzu, praepositura Sancti Pauli de Nyir Fályi u velikovaradinskoj diecezi najmilostivije podielit a tamošnjega školskoga savietnika i nadzornika pučkih školah Franju Sladovića najmilostivije naimenovat počastnim kanonikom zagrebačkoga kaptola.

Neuredovni dio.

Garibaldov pohod.

Najnovije bèrzojavne viesti neubavieščuju nas jošte izviestno o daljem tečaju ovoga podhvata. Izkèrcanje, izvedeno u Marsali, sbilo se je 11. svibnja, ne čini se, da nije tamo došao Garibaldi glavom, već po svoj prilici samo jedan oddiel njegovih dobrovoljacah. Čini se, da je Garibaldi poslie svog odlazka stao sad ovdie, sad ondie na ligurskoj obali, da ukèrca dobrovoljnih boracah na svoje brodove. Da li se je Garibaldi u Kalabriji ili u Abruccima izkèrcao, jošte neznamo. Da se Kalabrija nalazi u komešanju, čini se da je izviestno.

neće Garibaldu pačiti. On se ima dakle jedino Napuljacah bojati, no smielost ostaje svakojako velika. No zato nada se, da će se jedared ogledat s napuljskom vojskom, na što se je vas svoj život radovao. Ta on nije svoga života ni prije štedio, kada se je radilo, o mnogo manjoj cieni."

Listu „Morning Post" javljaju bèrzojavnim putem iz Pariža: „Polag posliednjih viestih iz Sicilije traje tamo jošte neprestano ustanak. Glavni stan ustašah nalasi se u Cefalu-u, koi je od prilike 15 miljah udaljen od Palerma. Kraljevske čete već su više putah bez uspieha udarale na ovaj položaj. Napuljski kèrstari imaju tako težku službu, da će Garibaldu po svoj prilici za rukom poći izkèrcat se."

Polag jednoga napuljskoga pisma u listu „Indépendance" traje ustanak u Siciliji jošte svejednako; Trapani bio je zapremljen po jednoj pokretnoj koloni pod generalom Letiziom; ista se je imala od onud obratit put Marsale. Ustaše nastavljaju gverilski rat i nisu ni najmanje izgubili sèrce, „nasuprot uplašena strana kraljevska je vojska; general Salzano zahtieva podkrepljenja; ovaj stranački rat tim je opasniji, što povećava sve više i više nezadovoljstvo pučanstva." Dosad su se gradovi dèržali kao mirni gledaoci; strašivi biegali su na kopno a hrabi u gore, dućani su jošte zatvoreni,

njemu za sretan povratak zahvali. Sutra doći će u Zagreb."

Beč, 15. svibnja. Dèržavnim viećnicima naimenovana gospoda Somšić i baron Vay imali su jučer audienciju kod Nj. veličanstva cara. Pèrvi je prekjučer ovamo prispeo.

— Službenom „Klagenf. Ztgu" pišu od ovud: „Priprave za povećano dèržavno vieće imaju malone parlamentarski oblik. Ministri imat će posebnu klupu, svekoliko uredjenje sieća na skupštinu notablah stare francuzke monarhije. Govore, da će siednice otvoriti Nj. veličanstvo car po svoj prilici prestolnim govorom, kao što takodjer misle, da će se rečeno dèržavno vieće vremenom preobratit u gornju kuću, i da bi k njoj doći mogla i dolnja kuća proizlazeća iz striliških zastupničtvah."

— Na svetkovinu razkritja spomenika nadvojvode Karola prispiet će ovamo i iz invalidskih kućah invalidi od godine 1809. Isto tako doći će u Beč i deputacije piešačke regimente nadvojvode Karola br. 3. i ulanske regimente br. 3., zatim prijašnje piešačke regimente barona Zecha br. 15., sada vojvode Nasavskoga.

— Gospodin F. A. Singer oglasio je veoma ukusan Album za svetkovinu razkritja spomenika nadvojvode Karola. Isti sadèržaje sliku jašiočke štatue po fotografiji izvèrstno izvedene

Nadalje napominje dosadanju slogu Englezke i Francuzke naprema Napuljskoj; on nemisli, da imaju obe dèržave danas drugih namierah. Jošte se može nadat, da se napuljsko pitanje neće riešit prevratom. U protivnu slučaju mogla bi samo sloga silah, osobito Francuzke i Englezke, uklonit prieteće pogibelji.

Marsilja, 13. svibnja. Današnji „Moniteur de la Flotte" javlja, da je flota sredozemnoga mora dobila zapoviest, da otidje na dalek put.

Veliki knez Nikola došao je jučer u Marsilju i odlazi danas u Pariz.

Velika Britanija i Irska.

Dne 2. svibnja bila je u Glasgowu u Škocije skupština „prijateljah talijanske slobode", koja je imala za svèrhu, da sakupi daljih nov. čanih svotah, da njima podupre generala Garibalda u njegovu poduzetju proti Siciliji, a one, koje su već sakupljene, da mu pošlje čim je prije moguće.

Kod ove prigode izrazio se jedan od govornikah, g. M' Adam, da mu je Garibaldi pisao i da je zaiskao, da mu se pošlje novčana pomoć za promicanje Sicilijanskog ustanka. General i poglavice prevrata stoje, veli, u neprekidnom savezu medju sobom i on (govornik) ima uzroka mislit, da se je Garibaldi od Genove uputio u Siciliju, ako ne s naročitim kraljevim odobrenjem, no ipak s njegovim dopuštenjem po mučanju. Narodna (t. j. vladajuća) stranka i Garibaldi rade, veli, u podpunom skladu proti „okrutnicima na jugu."

Skupština je zatim učinila zaključak, da se generalu u jednoj adresi izrazi njeno pouzdanje u njegovu hrabrost, njegovu obazrivost i njegovo rodoljubje, i da mu se sakupljeni novci neodvlačno pošlju.

Siećat će se obćinstvo, da je Mazzini pred tri mieseca od prilike u Englezkoj izdao otvoreno pismo, u kojem izrazuje mnienje, da je sada vrieme, da se u južnoj Italiji započme dielo oslobodjenja. Zato upravlja na englezki narod prošnju, da bi ga podupirao, kao kod njegovih prijašnjih poduzetjah, svakim načinom, osobito pako novcem.

Niekoliko nedieljah zatim odputovao je Mazzini u Italiju i stavio se je tamo, kao što su njegovi vlastiti organi javili, u dogovaranje s grofom Cavourom, kojega plod bilo je sporazumljenje, uslied kojega je Mazzini žèrtvovao svoja dosadanja republikanska načela i osnove i obećao, da će dielovati za razprostranjenje gospodarstva kralja Viktora Emanuela nad svom Italijom.

Pèrvi plod ovoga obećanja bio je sicilijanski ustanak, koi je po Mazzini-u pripravljen a po piemontezkim i englezkim agentima oživotvoren bio.

Medjutim nisu u Piemontu ostali bezposleni. Nisu samo javna sabiranja za podupiranje sicilijanskoga prevrata povedena bila, već su se svigdie pred očima vlade otvarala vojnička kupilišta, koja su imala za svèrhu, da čim više dobrovoljacah sakupe za pohod u Siciliju. Na čelu ovoga poduzetja stajao je Garibaldi, koi je, barem kad-je činio k tomu pripravah, jošte sardinski general bio.

Cavour odgovorio je, vele, na diplomatično nanj upravljeno pitanje, da je pohod privatno poduzetje, u koje se vlada nemože miešati.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Monakovo, 15 svibnja. Kao što se za izviestno čuje, predlaže Rusija konferenciju velikih silah za iztraženje pitanja, da li je Turska izpunila dužnosti naprema kèršćanima na iztoku, koje je ugovorom od god. 1856. na se uzela.

Turin, 14. svibnja. Za izkèrcanja Garibaldovih dobrovoljacah poginuli su četvorica od njih. Čini se da su oružje i municiju na otok Siciliju ukèrcali, druge pošiljke oružja bile su već niekoliko danah prije na južnu stranu otoka dopremljene.

Listu „Unità italiana" javljaju da se Rusolino Pilo nalazi na čelu onih buntovničkih četah, koje stoje okolo Palerma.

Milan, 14. svibnja. Polag viestih iz Napulja od 9. vlada u luci izvanredna radinost. Sve napuljske tèrgovačke ladje upotrebit će vlada za svoje svèrhe.

General Giuseppe Giordano, zapoviednik brigade u Zangli (Mesini), koga su na uskèrs ranili, preminuo je u Napulju.

London, 15. svibnja. Današnji „Times" veli: da Englezka neće popustit u svojem nastojanju da uzdèrži Tursku, ako Rusija namierava ponovit poslanstvo Menčikova. Lavalette povratit će se polag toga lista opet u Carigrad.

London 16. svibnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće opaža lord Russell:

Francuzka nije izjavila, da će zahtievati odštetu područja, ako bi možebiti u južno Italiji kakva promiena učinjena bila. Nadalje navodi lord Russell, da je vlada ubavieščena o skupljanju ruske vojske na Prutu i turske kod Vidina; kabinet dobio je depešu od britanskoga poslanika u Petrogradu, u kojoj se veli, da je knez Gorčakov diplomatički sbor, izim turskoga poslanika, sazvao, da mu razloži potreboću zajedničkih korakah za zaštitu kèršćanah u Turskoj.

Za stogodišnjicu Kačićevu priniela su opet p. n. gg.: Slamnik Ljud., prof. na Rieci 2 st; Malešević Ivo, fin. pov. na Rieci 1 st. — U samostanu Kreševu u Bosni fra Gèrgo Martić 1 st. 13 nov.; fr. And. Kujundžić 1 st. 5 nov; fra Ivo Jurišić 34 nov.; fra And. Tvèrtković 50 nov.; fra Franjo Momčinović 68 nov.; fra Ivo Tvèrtković 1 st. 5 nov.; fra Fr. Čičić 34 nov.; fra Mato Nikić 34 nov.; fra Filip Majić 34 nov.; fra Mijo Tomić 17 nov.; fra Marijan Mišković 17 nov.; fra Petar Tomić 34 nov.; fra Jago Kovačević 34 nov.; fra Mijo Kobačić 8 nov.; fra Domin Tolić 17 nov.; fra Stiepan Momčinović 8 nov.; fra Jago Kristić 8 nov.; fra Ivan Kresić 10 nov.; fra Paškal Čević 17 nov. — Joco Popović, tèrg. u Brodu 1 st.; gja Haritina Popović 1 st.— Na Rieci, osmoškolci: Pet. Pikulić 1 st., Jos. Šepić 1 st., Janko Tompa 1 st., Pet. Premuda 50 nov., Dinko Linardić 50 nov., Žiga Jagušić 50 nov., Ant. Orlić 40 nov., Rudolf Zemlić 20 nov. — Sedmoškolci: Jos. Vlah 1 st., Gjuro Belošević 50 nov., Marko Vales 30 nov., Fr. Jelušić 30 nov.; — šestoškolci: And. Blečić 1 st., Jos. Cernić 30 nov.; — petoškolac: Iv. Kalčić 1 st. — Iz Varaždina gg. Vaclav Křižek, prof. 2 st.; Zadravac Viek., sav. gr. 5 st.; Kresser Aug. 2 st.; Sviličić Fr. 2 st.; Boleslavski Janko, kan. 2 st.; Francelj Jernej, prof. 3 st.; Divjak Ferd., učit. 2 st.; Kirović Sofija, gradj. 3 st.; Zadravec Jos. 2 st.; Sablić Nik., odv. 10 st.; Vežić Vladislav, odv. 20 st.; Uković, c. k. rav. pom. ur. 3 st.; Prasnički Jelisava u Biškupcu 2 st.; Čukac Stiep., taj. 1 st.; Gjorgyi Janko, učit. 1 st.; Mandelc Val., prof. gim. 2 st.; Matković Pet., prof. 2 st.; Valjavec Kračmanov Mat., prof. 2 st. 10 nov.; Krob Lovr., prof. 2 st.; Žepić Seb. 1 st.; pl. Forko Mirko, c. k. porez. 1 st.; Plohel Fr., gr. mier. 1 st.; Skalar Mijo, duh. pom. 2 st.; Vèrbančić Iv., prof. gim. 1 st.; Pleše Iv. 1 st.; Bujanić Jak., zač. kan. 1 st.; Fruk Jos., obć. gl. 1 st.; Kučenić Mat. 20 nov.; Tuškan Maks., c. k. prist. u Toplicah 3 st.; Brajković Vatr. ranarnik 1 st.; Ožegović Iv., c. k. predst. 5 st.; Švagel Drag., c. k. žup. sud. sav. 5 st.; Hornberg Ana udova 1 st.; knjigarna udove Zuber 1 st.; Hornberger Lavoslava gčna 40 nov.; Sèrkulj Jos., gradj. 1 st. 8 nov.; Muzler St., gim. dir. 2 st.; Firholcer Lav., žup. na Vinici 1 st.; o. Marko Hercezi 1 st.; o. Mijo Kos 1 st.; o. Maksim Studen 50 nov.; o. Anselmo Bolény, definitor red. sv. Franje 1 st.; Maršić Jos., svešt. 1 st; brat Firmin Dressl, reda sv. Franje 20 nov. Ukupno 124 st. 45 nov.

U Zagrebu dne 15. svibnja 1860.

Stiepan Novotný s. r.
tajnik.

Miestna viest.

Posliednje vrieme zatekla nas je povorka viestih o slučajevima nagle smèrti iz domaćega kruga. Jedva prijavi nam u obširnu članku nieko viešto pero iz Slavonije, da je kao izvanredna domorodkinja obćepoznata supruga našega vèrstnoga piesnika gospodina Botića, sastavitelja „Pobratimstva", one divne skroz i skroz narodnim duhom dišuće piesme, pune uzlieta i najnježnijih mislih, koja bez sumnje u našoj novijoj književnosti zauzima jedno od pèrvih miestah i jedva će kome od našega obćinstva, koi nezaslužuje imena „Peregrinus in patria", nepoznata biti, preminula, kad evo već pukne glas, da je i visokorodna gospoja Anna grofica Sermage, glava jedne od najbogatijih obiteljih višega hèrvatskoga plemstva i punica našega prevrednoga po svoj domovini kao smielog zastupnika naše narodnosti na niekadašnjim ugarskim saborima i jednog od najiskrenijih i najpostojanijih prijateljah i zaštititeljah jugoslavenske književnosti slavno poznatoga gospodina barona Metela Ožegovića, zatim barona Levina Raucha i plem. gospodina Dragutina Jellačića, u gospodinu usnula. — Jučer napokon sahranismo gospodina Aleksandra Popovića, bivšega nadporučnika kod nepokretne hèrvatsko-slavonske narodne straže za posliednje magjarske vojne a najposlie oficiala kod ovdiešnjega c. k. namiestničtva u 28. godini njegove dobe, koi je svoj rod iskreno ljubio i po mogućnosti vazda podupirao nastojanja u narodnoj književnosti uobće a u kazalištnoj umietnosti napose, za koju posliednju bio je osobito zanešen. On je često sudielovao i to najboljim uspiehom kao dobrovoljac kod predstavljanja narodnih komadah i vazda je na iste žèrtve pripravan bio, kada se je o tom radilo, da se kakav talenat osobitim odlikovanjem potakne na napredovanje u ovoj toli omilieloj mu viestini. Ovdiešnji prijatelji kazališta a i domorodci uobće, koji su pokojnika pobliže poznavali, žale iskreno njegovu preranu smèrt i za cielo uzdèržat će ga u prijaznoj uspomeni. Bila mu lahka zemljica!

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2004 ex 1860. poli. (182) 3—2

Oglas.

Od strane poglavarstva kr. i sl. glavnog grada Zagreba ovim se priobćuje, da će se na sve iznajmljene prostorije u kući pod br. 260. u kipnoj ulici ležeće radi dužnog carskog poreza i obćinskog nameta do podpunog podmirenja poreznog duga po glasu §. 42. privr. ovèršbenog postupka od 4. sèrpnja 1853. za utierivanje poreza i inih pristojbah počemši od 1. sèrpnja 1860 uzapćenje najmovine u tečaj staviti.

Uslied toga imadu sve one stranke, koje u toj kući od 1. lipnja t. g. stan iznajmiti, ili pako od istog se odstranit kane, prijaviti se kod u tom obziru naimenovanog zastupnika gradskog činovnika Škendera Kerčelića, i njemu za podmirenje carskog poreza najmovinu u namiru izplatiti.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnog grada Zagreba dne 11. svibnja 1860.

Nr. 583 civ. (181) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Bezierksamte als Gericht in Kreuz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Ivan Simunčić et Consorten in Vertretung des Herrn Adv. Andreas Uhernik wegen schuldigen 315 fl c. s. c. die dritte executive Feilbietung der dem Exekuten Paul Bisćan aus Kreuz gehörigen, auf 460 fl ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grundbuchs-Protokolle Nr. 76 der Gemeinde Kreuz eingetragenen bei der 1. und 2. Feilbietung nicht hintangegebenen Liegenschaften als: das Haus sub Nr. 76 sammt Scheuer, Schweinstal und Hofraum, Garten, Acker (Zavértnica), Weingarten Kramarovec kleinerer, und Acker Gamile genannt bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 30. Mai l. J. und der zweite auf den 30. Juni l. J. 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Bez.-Amte als Gericht angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den bezeichneten Liegenschaften pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Liegenschaften erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe den 30. Mai 1860 so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Kreuz am 11. März 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 19. SVIBNJA 1860. Broj 116.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f, 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. U Košičko-prešovskom „Kundschaftsblattu“ čitamo: Opomena. Nieki neovladjeni odbor razaslao je posivah za svetkovinu imajuću se dne 16. t. m. u gradu Košicama obdèržavati za preminuvšega grofa Széchényi-a. Budući da se demonštrativni značaj ove već visokom zapoviestju zabranjene svetkovine nemože prepoznati a s druge strane jer se kod varoške obćine grada Košicah već radi o tom, da se grofu Széchényi-u podigne dostojan spomenik, opominju se dobrohotno stanovnici grada i selah, da se ustegnu pomenutoga dana od svakoga udioničtvovanja kod stekah ili drugih demonštracijah, ako bi se kakove dogodile, inače imat će si sami pripisat zakonite posliedice.

U Košicama, dne 11. svibnja 1860. Od c. k. redarstvenoga ravnateljstva.

— Grof Ostrowski, niekadašnji predsiednik poljskoga sabora, oglasuje u gradačkom listu „Tagespost“, da je nakan stupiti u papinu službu.

— Iz Szolnoka od 13. t. m. javljaju: Premda Tisa pada, no to ipak biva u tako neznatnoj mieri, da se na obradjenoj zemlji, koja je poplavljena, za lietos nije nadati žetvi. — Kao što javljaju iz Segedina obsiže dosad pod vodom nalazeće se zemljište do 100,000 raljih i budući da je isto većom stranom obradjeno, već iznosi time počinjena šteta — ako se uzme samo po 15 forintih na svaku ralj — više milijunah! — Za uzdèržanje nasipah izdala je sama segedinska obćina od niekoliko nedieljah, izvan raznih davanjah u naravi, u gotovu novcu do 15,000 forintih.

— Pošast rogate marve u Českoj ima se po glasu obznane tamošnjega namiestničtva od 13. t. m., smatrati kao da je sasvim prestala.

Sèrbija.

Sa sèrbske granice 12. svibnja pišu „T. Ztgu“: Opet su saznali za jednu urotu. Više napèrvo naznačenih osobah, medju kojima se nalaze kneževski kućni pop hagji Dina Jovanović, kneževski tajnik Filip Kristić, namiestnik predstavnikov Kosta Zukić, odsiečni načelnik Miloje Lešjanin i više drugih osobah u najbližjoj okolini kneževoj imali su na dato znamenje poginut od noža.

Štefan Cirić, ovdie obćenito kao „ludi Cirić“ poznat, revan pristaša glave agitacije, služio je u Topčideru kao nadzornik tamnicah i imao je izvesti namieru. Obazrivoj oblasti pošlo je za rukom saznat za osnovu, uslied čega bio je Cirić uapšen.

Proizlazi očevidno, da je imala po osnovi uredjena urota dielovati. Pomoćju uapšenikah botieli su izvesti Bartolomejevu noć. — Najizvèrstniji prestolonasliedniku privèrženi muževi bili su izabrani za žèrtve. Medju već imenovanim urotnicima spadaju i Ilija Garašanin, M. Popović i svi, koji neodobravaju Stevčinu stranku i senatori ostavši bez službe.

Povedena iztraga dokazat će, dokud se je urota protezala.

Talijanska.

Turin, 14. svibnja. „Diritto“ otvorio je poseban stupac, u kojem priobćuje samo dopise o zloj upravi provincije Emilije.

Jučerašnje svetkovanje ustava, komu je kiša posiešto zabavila, bila je pretežno vojničkoga značaja. Kod razgleda pozdravljala je množina osobito dvie regimente planinskih lovacah. Gvidska i husarska regimenta pokazale su se pèrvi put javno; no sud vieštakah o njima nije glasio veoma prijasno. Poslie podne bio je korso, kojemu je kralj prisutstvovao, a na večer bio je grad razsvietljen.

Sardinska švadra usidrila se 9. kod Kaljara. Kasnije imala je otići u susiednu dragu od Palme, da preduzme tamo viežbanjah.

„Armonia“ tvèrdi, da je od 1200 svećenikah, koje svietovno svećenstvo dieceze boljoneske od prilike broji, samo 13 bilo kod dočeka kraljeva.

Garibaldu nestalo je već posliednjih danah travnja s Interdonatom i drugim sicilijanskim biegunciman iz Genove, da učini pripravah za obsežan ustanak tako u Romanji, kao i u Siciliji.

„Nazione“ javlja, da je redarstvo u Rimu povelo iztragu proti komisiji, kojoj je naloženo bilo, da L. Napoleonu i Viktoru Emanuelu preda počastnu sablju. Njeni sučlanovi bili su preslušani, no dalji koraci nisu bili učinjeni, budući da se medju njima nalaze rodjaci Bonopartine porodice.

Milan, 14. svibnja. Gorlanska narodna straža uhvatila je noćju od 10. na 11. razbojničku četu sastojeću iz osam osobah, koja je već od duljeg vremena zemlju uznemiravala, i dovela ju je u Milan.

Danas je pèrva sardinska gradjanska regimenta od brigade tielesne straže ostavila Milan, da otidje u Toskanu; sutra sliedit će 2.; za-

---

Ljudmila.

Preveo L. V—nin.

(Nadalje.)

IV.

Molitva.

Tužno stanje nesretne Ljudmile, dotiera ju već do sdvojenja. — Cielu noć ni okom nestisnu; neprestano moljaše Boga, da joj se smiluje te ju izbavi iz miesta, koje postane njoj drugom razbojničkom špiljom. „Ah mila majko,“ zajecnu razoviljena djevojka, „koli sretna bijah kod tebe, kad sam ti po dugih zimskih večerih životopis kojega sveca čitala, a ti si uz mene prela te slušala. — Odoše oni blaženi časi, a sada ti jadna kukaš kod kuće sama, ostavljena od cieloga svieta, a ja ovdie dane i noći u pogibelji vodim. — Bože smiluj se —.“

Sada se niečemu sieti. — Bojeći se strastne ljubavi Svojeljubićeve, ode te zatvori i zaključa vrata dobro, ide stienom gledat, nebi li koja tajetna vrata našla, pa gle — nadje zbilja takove. — Otvori ih lagano, i dodje na liepe stube. Jedna misao proleti joj glavom, misao slobode. Dèrhćućom rukom tèrgne sa stola svieću, te se zaputi u ime Božje putem, koi ju možebiti vodi k slobodi.

Prevaliv niekoliko stubah, dodje k željeznim vratima, koja na sreću bijahu samo zasunjena. Digne zatvoru, otvori vrata, — a neobična sjajnost, kao da si deset zviezdah poredao, udari joj u oči. — Nadje se u bogatoj kapelici. U sriedini visjaše bogat svietiljak sa 10 voštenicah, koje su kapelicu divno razsvietljivale; malo više krasan pozlaćen oltar, a stiene obložene dragocienim kararskim mramorom, o kojem se čarobno odbijahu svietli traci.

Ljudmila usnešena ovim krasnim prizorom, stupi s pocitanjem u kapelicu. Svuda naokolo vladaše svečana tišina. Nieko neizrečeno — milo i pobožno čuvstvo svlada njom; pobožno baci se na koljena pred slikom Bogorodice, koja bi sasvim slična slici, štono stajaše povèrh vriela, kamo običavaše po vodu ići. — Umiljato oko svete Bogorodice ulije tužnoj Ljudmili pouzdanje i blagi mir. Uzhićena, svetom ljubavju progovori:

„O sveta Bogorodice, mati moja, zaštitnica ubogih i progonjenih. Ja se tebi uticem majko milosèrdja, k tebi pomoćnice i braniteljice čistoće, — da mi svoju mogućnu zaštitu neustegneš. Ah koliko sam sretna, što nadjoh ovdie miesto, gdie se mogu k Bogu i tebi uteći. Tebi su znane moje tuge i nevolje, pogibelj, u kojoj lebdi moja čistoća, največe moje blago. Padši u ruke ovih bezbožnjakah, nemogu oslobodjenje tražiti no u tvojoj mogućoj zaštiti. Svojom molbom izbavi me majko nebeska iz ove špilje hajdučke, privedi me opet u naručaj moje duboko razcviljene majke. Nju ti utieši, da nepogine s goleme tuge.

Molim te takodjer, da ulieješ posieduiku ovoga miesta blažije ćuti, da se uguši njegova ružna strast; izprosi mu milost kod sina tvoga, da ga minu one griešne želje, da ustupe miesto ljubavi božjoj i ljubavi čoviečanstva.

Otče nebeski, na molbu svoje ljubezne kćeri, blažene device Marije, posluhni mene nejako stvorenje tvoje, te me mogućom svojom desnicom izbavi od neprijatelja! Bože!...“

Vrielo suze prekine joj rieč, grudi se silno dizahu, a neizmierna bol paraše sèrce. — Nakon duge stanke utiši se; nieki blaženi pokoj zavlada njome; pričini joj se, kao da nieki nutarnji glas govoraše: „Utieši se, molitva nevinosti nikada neostane bezuspješna, a najmanje onda, kad se traži kraljestvo božje —.“

Sasvim upokojena siedne na skeline žèrtvenika, misleći: „Ovdie me valjda neće ruka bezbožnika dotaknuti; ovdie u hramu gospodnjem, pred žèrtvenikom prečiste Bogorodice naći ću mir. — Neidjem više odavlje, ma poginula od gladi, a ako me silom budu vukli, dèržat ću se ovoga oltara, a Marija biti će mi u pomoć.“

Ljudmila prenoći u kapeli. — Nasloni glavu o ruku pa se zadubi u misli, da nije opazila, kako je svieća jedna za drugom utèrnula, a napokon gusta tmina cielu kapelicu zastre. — Nu za noćom sliedi dan. Zora zabieli, a žjajni traci sunčani zavire u kapelicu, krasnimi gotičkimi prozori, kojih raznolike boje čarobne lomljenje sviella o tvèrdom mramoru proizvedoše. — U to oglasi se zvon u kapelici, pozivajuć stanovnike na jutèrnju molitvu. U taj par stupi u kapelu kastelan gradski, te se vèrlo začudi opaziv Ljudmilu.

„Što vi ovdie radite, drago diete?“

„Boga molim pred ovom krasnom slikom,“ odgovori Ljudmila.

„Bog vas za to blagoslovi,“ odvrati vriedni starine, „vaša molitva dopre do priestolja Višnjega, jer evo — čuda — vitez se sasvim promieni. Kako se to zbilo, neznam, nu da je zbilja tako, o tom sem osviedočen.

„Mila Ljudmilo,“ nastavi starac, „bio sam nakan odmah poslie jutèrnje molitve u vašu sobu, da vam objavim radostna viest i nalog moga gospodara. Vèrli ovaj vitez, koga sam kao maljušno diete na rukah nosio, postupaše od niekle posve hladno samnom, valjda za to, što sam kudio njegov griešan i opak život. Kad evo danas prije zore i bjela dana pozove me k sebi, te mi ovako progovori: „Prijatelju stari, imam jednu molbu na te, koju mislim da nećeš zabaciti. Ja sam istinabog s tobom nieko vrieme nedostojno postupao, tebe svojom hladnokèrvnosti teško uvriedio, tvoju ljubav malo naplatio; za ovo sve učinjeno molim ja sada u tebe oproštenje, a ti vierna dušo, mislim, da ćeš m[illegible]

mienit će ih dvie linejske regimente. I druge čete od posade dobile su zapoviest, da se pripravе na put.

Kremona 12. svibnja. Ovdiešnja francuzka posada čini pripravah za odlazak u Piačencu a od onud u Francuzku. („Gazzetta del popolo“ nasuprot veli da se glasa, da je odlazak Francuzah odgodjen, da, da se niekoje regimente imaju vratiti.)

Nica, 11. svibnja. Francuzka vlada ponaša se, kao da je ovdie već kod kuće i već su poznata i imena činovnikah, koje će naimenovat. Barem bi, opaža na to dopisnik jednoga turinskoga lista, imali samosviest i čast jedne dèržave štovati, koja je sada, hvala sliepom popuštanju ministarstva, postala samo prefektura francuzke carevine.

Firenca, 12. svibnja. Posada posvana je bèrzojavom na granicu; narodna straža obavlja službu u gradu. Mnogobrojne cedulje prilepljene po zidovima pod naslovom: „Živio Ferdinando! Živio Leopoldo!“ nadjene su. Ovdiešnje svećenstvo kratilo se je dèržati „Tedeum“ za svetkovinu ustava. Vlada nasuprot hoće da prodre; boje se da će do sukoba doći.

Bolonja (bez datuma). Kardinal Viale Prelà preminuo je.

Francuzka.

Pariz 12. svibnja. Još svejednako govori i nagadja se o Garibaldu. Kažu, da se gosp. Talleyrand nije zadovoljio sa svojom protestacijom, koju je Cavour predao; on je i kralju govorio o tom predmetu. Viktor Emanuel kazao je, vele, da želi što se je to dogodilo, no da neće glasovitoga generala ostavit na ciedilu. Napuljska vlada poslala je notu na lorda Russella, u kojoj se tuži na postupanja engleszkoga konsula. Kao što (po svoj prilici pretierano) vele, sastoji Garibaldova švadra iz osam brodovah sa 6000 vojnikah. Tri broda otišla su od Genove, dva od Malte a tri od ostalih točakah Italije. Nezna se pravo kuda su se uputili. Službeni listovi stali su već mnogo umirenije pisati o Garibaldu, a poimence proti Englezkoj, kojoj su bez ustručavanja vas taj dogadjaj predbacivali. Ništanemanje jošte svejednako kore branitelje Garibaldove. Predstojeći dolazak velikoga kneza Nikole već se osieća u političkom svietu. U istom zabavljaju se uz Garibaldov dogadjaj malone izklopno iztokom. Ako se ovom prigodom napominje, da se opet govori o slobodnim mierama u štampi, može se iz toga s pravom zaključit, da se nešto kuva. — Dnevnici u Nici i Savoji stavljeni su medjutim pod francuzku vladu. — Španjolski poslanik, gospodin Mon, bit će po svoj prilici odavde odazvan. Madritska vlada kori mlačnost, kojom je g. Mon primio opomene francuzke uprave u obziru karlističke gungule. — Pèrvi predsiednik sudišta u Chambery-u naimenovan je, kao što se čuje, viećnikom kod kasacionalnoga suda u Parizu. — Dva družtva zamolila su vladu za dozvolu graditi željeznicah u Algiru. Oba zahtievaju, da im se vlada zajamči za $4\frac{1}{2}\%$ kamatah; vlada zahtieva nasuprot, da se oni predieli, kroz koje bi išle željeznice, nasele po družtvima. — Parna fregata „Descartes“ došla je jučer od Genove pod Toulon. Kad je ostavila Genovu, bilo je šest fregatah zabavljeno ukèrcanjem francuzke vojske. — Polag „Moniteur-a de la Flotte“ hite ukèrcanjem vojske i spravah, da nebude više francuzke vojske u sievernoj Italiji, kada će u zakonotvornoj skupštini u Turinu viećati o ustupu Savoje i Nice. Kao što uvieravaju, razpremljenje pospiešuje se na molbu piemontezke vlade. — Jošte se nezna, koja će točka na obali sačinjavat novu granicu medju Francuzkom i Italijom; čini se da ima za granicu služit dolina nuz Tagju. San Remo i Vintimilja ostat će po svoj prilici piemontezka svojina.

Pariz 12. svibnja. Francuzka vlada ustupit će piemontezkoj vladi u Italiji nalazeću se municiju francuzke vojske i 400 topovah, koji su, vele, većom stranom opredieljeni za oboružanje brodovah.

Uvieravaju, da medju Francuzkom i Englezkom teku razprave u obziru sicilijanskog ustanka. Obe vlade namieravaju izključit svako umiešivanje tudjih silah. Kažu da je Englezka rekla, da će možebiti prisiljena biti posiesti koju točku u Siciliji, na što je Francuzka odgovorila, da bi onda i ona morala isto učinit.

Pariz, 16. svibnja. Treći ustanak, u savezu s drugima, pojavio se u Abrucima. Glasa se, da toulonska flota ide u Napulj, da brani tamo živuće Francuze.

„Patrie“ javlja: Telegraf donesi viestih iz južne Italije. Pohod Garibaldov pobunio je svu Siciliju. „Samo tvèrdjave Zangla i Palermo zapremljene su kraljevskom vojskom. I u Kalàbriji buknula je buna.

Turska.

(**S. D.**) **Iz Hercegovine.** U čitavoj Hercegovini nema nahije, da podnosi svake neprilike i zla, kao stolačka. Malo će koi dan proći, a da se nedogodi kakovo zlo. Družina zločinacah jednako i javno ide po nahiji, te čini biednim kèršćanima gèrdna zla i pakosti. Globe, robe, otimaju; pale, žare i sieku kèršćanske glave. Iz ove družine dodjoše trojica Turakah 17. ožujka u selo Oplećiće, te noćju udariše na kuću Save Ijačića, da ga porobe i posieku. Ovaj je Sèrbin dosta živ, nije se dao lahko u ruke; junački se je branio, dok su seljani na glas pušakah priskočili u pomoć, te od predstojeće smèrti sačuvaše i zločince otier še. Ovdie treba primietiti, da u Hercegovini nisu sela kao u drugim predielima; najveće selo nebroji više od 20 kućah, nego od 2 do 10, i to po četvèrt sata daleko jedna od druge. U ovakom položaju težko jedno drugom može pomoći. Dne 28. ožujka ogul še Rista Čuka u Gabeli blizu Metkov čah; ovaj siromah nosio je robu, te ju po selima prodavao i od toga živio; sad je ostao go kao pèrst. Dne 30. ožujka nadje se zaklan Stanko Bèrkić u svojoj pivnici u Dubravama; dobar čoviek i pravi tèrgovac. — Stolački medžlis za to ni glave neokreće. A kako će i okretati, kad baš on podgovara iste zločince, da ubijaju gdiegod kojega kèršćanina sretnu. Već se zna javno, da je medžlis dozvao sve hajoše i zapoviedio im, da ubiju u stolačkoj nahiji 25 poglavarah, medju kojima je 5 rimske vieroizpoviedi. Čemerni kèršćani nemaju kome da se potuže; kome bi se potužili eto vidimo, da ih oni ubijaju. Ako otidju u Moster mutesarifu, a on ih vrati na njihov medžlis, da donesu od njega mazbatu (izviešće), da je tako. Stanujući konsuli, čujući da se takova i česta zla i ubojstva dogadjaju, opominju pašu, da to izvidi i preduppredi. Paša kao radi običaja i da se nebi zamierio konsulima, pošalje serdjedu sa zaptijama, da tobože pohvata hajoše. Ovaj prodje kroz nahiju, badava pijući i jedući, a hajoše

---

oprostit. Nu ovdie je djevojka, koju mi simo dovedosmo, ja sam ju težko uvriedio. Hodi indi k njoj, umoli od moje strane oproštenje; reci joj, da sam pripravan sve učiniti; da se nema više mene bojati, da ju neću nikada više napastovati; reci joj, da se moja ljubav preobrati u počitanje. Ja niti Liza nećemo nikada više u njezinu sobu stupiti. Soba, bašta, ova kapelica, cio grad — stan njekoč moje majke — sve njezinoj zapoviedi podlažem. Tieši i bodri ju.“ — Ovo izustiv dozove staroga konjušnika, moga prijatelja, koi bijaše takodjer u nemilost pao kod gospodina, te mu zapoviedi, da čim prije osedla dva najbèrža konja, te da ga prati na put. I zbilja već odavna odjezdiše; Liza dobije zapovied, da se namah seli iz grada, što veliko veselje porodi kod ostale družine.“

Kastelan u rieči a u cèrkvu stupi Bogomila, kći njegova, liepa i krotka djevojka, pjestovateljica ovoga malenoga hrama. Ona je svake subote malen žèrtvenik cviećem kitila, te onih deset sviećah užigala, sve po nalogu pokojne majke Svojeljubićeve, koja posebnu zakladu u tu svèrhu ostavi.

Obe djevojke se liepo uljudno pozdrave, te za njekoliko časovah sasma oprijatelje. One jedoše kod jednoga stola, obitavahu u jednoj sobi, te si ovako ugodnim razgovorom ili kakvom drugom zabavom dane prekraćivahu. Često je stari kastelan, kad se je Ljudmili, sietiv se majke svoje, dalo na žao, tiešio govoreći: „Ustèrpite se, moj gospodin izvest će sve dobro, — naskoro vidjet ćete svoju majku.“

V.

M a t i.

Svojeljub zajašiv konja u dvorištu zaputi se sa svojim konjušnikom upravo k Ljudmilinoj majci.

Izza onoga večera, kada joj nestade ljubezne kćerke neimadjaše nesretnije u cieloj okolici. Tko pozna iole njezinu ljubeću materinsku ćut, tomu netreba kazivati o tom više, a koi nema, tom bi uzalud kazivao. Sve njezino nastojanje, kriepko sudielovanje njezinih susiedah, da izgubljenu nadju, bijahu u zalud. A što još tužnije, raznašahu se svakojaki glasovi o njezinoj smèrti. Jedni mišljahu, da je možebit u potok pala, te žèrtvom biesnih valovah postala, drugi opet gonetahu, da se je možebit iz kakvih potajnih uzrokah sama u potok stèrmoglavila. Jedni bacahu krivnju na vuka, a drugi opet mišljahu, da je dievojka ugrabljena, a to im posviedoči niekoliko lovacah, koji jednoga dana vidiše dva oboružana čovieka nešto vrebati. A sama mati Ljudmilina posumnja na Pravoljubića. Al ovaj bijaše za cielo ono vrieme uz svoga bolestnoga otca, te nije nikamo izlazio. A kad je začuo o nenadanom izniknuću krasne dievojke, spopane ga gorka tuga, koja ga napokon baci na smèrtnu postelju, s koje ga izvuče tek njegova mlada i zdrava narav. Češće zatim lov loveći prodje cielu šumu, da udje u trag izgubljenoj ljubovci, no bez svakoga uspieha. Dolazio je takodjer u kuću tužne majke, da ju tieši, pa htijuć ju umiriti, sam proplaće, te ovako zajedno oplakivahu krasnu izgubljenicu.

Kad je Svojeljubić u sobu stupio, nadje razcviljenu staricu kod šivaćega stola, lijuć gorke suze. Došav u nutar pozdravi ju uljudno, rekav, da ju je došao tiešiti. „Hvala vam, plemeniti gospodine,“ odvrati starica, „nu moja je bol nizliečiva;“ tu stane pripoviedati, kako Ljudmile nesta. — Dok ona pripoviedaše, uze ju vitez na oko, pa se vèrlo začudi opaziv strašnu promienu u licu. Upale oči, blieda, mèršava lica, oči od gorka plača napó ugasnute, to su spoljašni izrazi boli, koja para ljubeću majku.

„Umirite se,“ reče Svojeljubić Stanislavi, „ja vam nosim radostne viesti. Ljudmila jošte živi, onako nevina na duši i na tielu, kao što ju vi uzgojiste. Nieki bogat plemić zaljubi se u nju, ugrabi ju, te sve moguće pokuša, da mu ljubav ljubavlju vrati. Obsipa ju zlatom, biserom, bogatimi haljinami, obeća joj ruku, nu to sve smiono zabaci. —

Muž taj, koi vas toli gorko ucvili, a vašoj kćeri hiljadu jadah zada, taj muž dodje u se, spozna svoje griehe, te moli u vas oproštenje. Zaklinje se na častan kèrst i mač svoj, da će rado sve povratiti, što je zla počinio, zaklinje se živim Bogom, da je dievojka neoskvèrnjena. Taj muž moli u vas oproštenje; — možete li mu to učiniti?“

„Iz sèrca,“ odvrati Stanislava. „On me istinabog težko uvriedi, a htiede me upravo u grob strovaliti neštedeć ni moje kćeri; nu budući da je pogubnu svoju strast skèršio, zaslužuje moje počitanje. Onaj bo, koi sam sebe svlada, više valja, nego da koliko hiljadah Turakah smèrvi.“

„A bi li mu vi zbilja oprostila,“ nastavi vitez, dočim ga suze oblijú, „bi li mu oprostila, kad bi znala, tko je taj? Evo — ja sam taj zločinac. Al' što ne,“ nastavi, kad vidi, da se Stanislava uplaši, „vi neopozivate svoje rieči? Dodjoh k vam, moleći vas oproštenja, na koliena se bacam, svoj p o n o s zabacujem, — — oprostite!“

„Ah hrabri viteže,“ odvrati blaga gospoja, „nemojte se preda mnom ubogom udovicom niziti.“

„Oprostite, al' ovdie se neradi o taštom bogastvu, već o mnogo većem blagu. Vi uzgojiste kriepostnu kćerku, a ta nezataji svoje krieposti, a to je veće blago, nego sve dobro ovoga svieta; ja ju više štujem, nego sve plemićke, jer, da vam iskreno kažem — ona me obrati na bolji život.

(Konac će sliediti.)

i netraži; jer i on sam zna, koji su i gdie su; po tom vrati se u Mostar bez ništa. U ovakovim okolnostima nema drugoga spasenja nego puška i nož, pa u goru. Ali evo muke: žiljci ove nabije veoma su mlaki i zato neudesni; nikad do ovega vremena nisu takovo što tèrpili, sliedstveno nisu ni viešti oružju i sobstvenoj obrani. A da se ovakovo što dogodi oko pokrajnih miestah, bila bi i trisveta osveta. Preveliko je zlo za kèršćane u Hercegovini to, što je nezavisni knez cèrnogorski ukinuo uskoke. Dok ih bijaše, nesmirdijahu Turci za živu glavu činiti, kao što sad čine. Ako bi učinili kakovo zlo kèršćaninu, ili bi kome i glave došli, a one su uviek to dvestruko platili. Poznato je jesno, da su turske policije svoje dužnosti zanemarile i da svaki Turčin može činiti, što mu je drago; tako su ovi uskoci kadšto izvèršivali policajsku dužnost, jer kao što rekoh, ako bi koi Turčin učinio kakovo zlo, to bi ga platio uskocima. Po tom koi je hteo ubiti kèršćanine, uzteguuo se je od uskokah, i tako se je mnogo ljudih sačuvalo od smèrti. Iz ovoga sliedi pravda ta, da turska policija valjalo bi ne da tiera uskoke, nego da im još dade naknadu za to, što brane podanike sultanove! — Eto vidismo, da Turci nagovaraju njihove hajoše na svaka zla i obojstva; pa sad šta možebiti od biednih kèršćanah? Turskim pèrvim sudnicima u Hercegovini najvišja je briga ta, u svakoj daciji primetnuti na kèršćane po niekoliko hiljadah grošah i kušati, da se rakija neizljuti. Ete svakojako težko jadnim kèršćanima.

— „Allg. Ztg“ piše, da se sve bolje i bolje vidi, kako „bolestni čoviek“ dolazi u krizu, koja mu po svoj prilici neće na dobro ispasti. To su „panslavenska“ bušenja, što se u evropskoj Turskoj od toliko godinah čine. Porta je za čudo spokojno gledala na opasno dielovanje mnogih u svim slavenskim provincijama razsutih ruskih agentah, ako je i imala sve konce u rukama, pa sad tek čini se, da namierava niekoje slabe miere proti tomu uviniti. Sulejman-paša otišao je kao komisar u Rumeliju, da stane na put sve većma i većma širećim se „panslavenskim“ kretanjima. Da se i neuzme, da on nije čoviek za takav težak posao, bit će po svoj prilici sada već kasno, da se dobrim načinom dodje do pomirenja uzburkanoga naroda. Kao većina takovih turskih poslanstvah, u kojima je, kao što je poznato, došao Kebuli-efendija do velike slave i do još većega blaga, obogatit će i ovo samo komisara bez osobite druge koristi. Dok je zadatak Sulejman-paše, da traži u Bugarskoj panslavizam, govori se, da će Sadikpaša isti posao primiti na se u Bosni, a možda i u samoj Sèrbiji. Misli se, da je dobio nalog ići u Beograd, da tamo pokuša svoju vieštinu, jer je kod Turakah izvikan kao osobit diplomat. — Porta se gèrčevito oraža i na svaku ruku pokušava gdiegod uzajmiti novacah. U Galati su našli u zajam po hèrdjavu pogodbu 375 mil. grošah; u Belgiji i Englezkoj nisu do sada s pogodbama ništa uspieli. To su sve financijske operacije, koje će skorim morati umnožiti nevolju tursku, ali se je moralo tako činiti, jer plaćanje kamate na engleski zajam izprazni sve dèržavne kase. Vojska i činovnici željno izčekuju svoju platu od četiri mieseca, ali sad barem imaju tu utiehu, da ni najvišje paše, pa ni sam saraj sultanov nedobiva novca. S takovom financijom neda se tako lahko vojska skupiti. Medjutim izdane su zapoviesti, da se umnoži vojska u Rumeliji, koju smieraju dotierati do 100.000 momakah i poslie bajrama počet će se oddieli kretati.

Istom listu pišu iz Carigrada, da je sultan [illegible] po bajramu opet graditi dvorove i palače, ako i jesu prazne kase. Na miesto prijašnje palače u Ćiraganu, što se sruši bez ikakva uzroka, doći će nova palača, a takodjer gradit će se jedan dvor na Arnautkeju. Iduće godine udavat će se [illegible]ko sultanah, te će se tako moći upotrebiti [illegible]vci, što će se zaštediti, tako se [illegible] da se nikad neće što-[illegible] nagomilati [illegible]ajni. Lane su [illegible] zidanjem prestati, [illegible] bilo novčanah [illegible] hotieli [illegible]. Sad istina [illegible] ni [illegible] ima[illegible] [illegible] kojim [illegible] račun, te tako će se zidati. U provincijama nemaju nizami odiela, te im se je niešto poslalo. Sreća po portu, te turski nizam ima to čestito svojstvo, da bez plate, hrane i odiela mirno svoju dužnost čini; inače bi se ciela vojska kojekuda odavno razbiegla.

— Iz Kukuša i iz Manastira (Bitolje) pišu, da su Bugari u Seresu i Nigriti pismeno izjavili svoju želju za unijom sa Rimom i da žele priznati rimskog papu. I sami Gèrci tamošnji klone se na ovake korake i spremali su se na odpor proti gèrčkom patrijarstvu. — U Kasandri su izagnali Bugari gèrčkoga episkopa i sad se tamo osnovala nazaretska rimska misija.

— U miesta na dolnjem Dunavu došle su silne sardinske ladje, da tovare ranu na račun sardinske vlade. Gdiekoji vide u tom pazaru znake skore bure.

Rusija.

Petrograd, 25. travnja. Ovdiešnji listovi obnarodoju ugovor od preklanjske godine medju Rusijom i Japanom. Po ovom ugovoru poslat će Rusija japanskom dvoru poslanika, a tako ovaj u Petrograd. Osim pristaništah, koja su već otvorena ruskoj tèrgovini, daju se Rusima još tri. U svim tim miestima može ruska vlada dèržati konsule. U Jedu i Osacu smiedu se Rusi samo radi tèrgovine zadèržavati. Slobodno izvèršenje zakona daje im se i japanska vlada svakoga će kazniti, koji se njihovim cèrkvenim obredima bude podsmiehavao. — U Rusiji ima sada 109 družtvah na akcije. Najsterije je (od god. 1799.) rusko-amerikansko družtvo. Sva družtva imaju kapitala 513,579,785 srebèrnih rubaljah. — Govori se, da će se kuća Rotšilda i u Petrogradu nastaniti.

Govori se, da će car doći u Varšavu još pri kraju mieseca Svibnja. Cilj njegovom ovom putu, kažu, politika je i dodaju, da će se u Varšavi sastati niekoliko vladalacah.

Petrograd 8. svibnja. Svikolici Tatari u Krimu, 300.000 na broju, pripravljaju se, da se izsele u Tursku, jerbo ruska vlada namierava, premiestit ih u nutrašnjost Tavrije, budući da su za posliednjega rata dèržali s neprijateljima Rusije.

Šamil boluje jošte od groznice. Njegova jedina zabava i radost jest učenje specijalnih krajobrazah Kavkaza, ruskih bojnih osnovah i viežbanje šestorice Čečenacah na ruski način, koji su mu dani za tielesnu stražu.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Monakovo, 16. svibnja. Današnji „Neue Münchener Zeitung“ tvèrdi, da je Rusija u Turinu dala odlučnu protestaciju proti svakom nasèrtu na kraljevinu obiuh Sicilijah.

Karlsruhe, 15. svibnja. I pèrva komora izrazila se je proti konkordatu i za udaranje putem zakonotvorstva.

Hanover, 16. svibnja. Englezko-hanoveranski ugovor zbog stadske carine od sèrpnja 1844, produljen je prekjučer na šest miesecih.

Turin, 16. svibnja. Sardinska Flota [illegible] bila je zapoviest, da se sakupi za svaki slučaj.

Milan, 15. svibnja. Iz Genove poslana je papi adresa podanosti sa 12,000 podpisah.

„Perseveranza“ javlja, da se je Orsini u Sv. Stiepanu na obali medju Zanglom i Palermom iskèrcao sa 500 talijanskih biegunacah.

Dnevnik „Movimento“ oglašuje pismo Garibaldovo na družtvo Rubattinovo, u kojem se izpričava zbog uzetja parobrodah, koje je, veli, učinjeno bilo bez znanja vlade!!

Pariz 15. svibnja. „Opinion nationale“ naviešćuje, da otvara podpisivanje za talijansku nezavisnost.

[illegible]

Kod žrebanja [illegible] velike dèržavne novčane lutrije, koje je u Beču preduzeto bilo dne 12. svibnja, izišli su [illegible] već [illegible]. Najprije bili su izvučeni sliedeće [illegible] serije: br. 106, 157, 132, 54. Svaki žrieb [illegible] izvučene serije dobiva 10 for., zatim izvučene serije dobiva 6 fr. a svaki žrieb najposlie izvučene serije dobiva 4 fr. Br. 189,210 dobiva 70,000 for., br. 233,674 dobiva 30,000 for., br. 246,520 dobiva 20,000 f., br. 122,84 dobiva 15,000 f., br. 211,377 dobiva 10,000 f., br. 20,281 dob. 8000 f., br. 85,417 dob. 6000 f, br. 45,198 i 182,869 dobiva svaki po 5000 f., br. 85,463 i 104,900 dob. svaki po 4000 f., br. 48,828 i 205,700 dob. svaki po 3000 f, br. 200,365 i 257,740 dob. 2000 for.

Po 1000 f. dobili su: 27135 28242 31143 32730 60922 82041 92128 108463 171444 196194 207002 213805 214346 228297 238958.

Po 500 for. Br.: 6177 10477 13599 16505 17563 22163 27403 43412 47755 51396 53943 60640 68002 75567 78208 90464 100687 104453 107353 108462 111216 121607 123550 129575 140100 146310 146582 148208 174488 175933 180513 183829 184097 186868 187393 189208 189209 189211 189212 194356 213313 218801 222129 228020 233673 233675 246054 249103 249900 261557.

Po 200 f. br. 5807 8904 9902 11305 13535 15338 16924 22677 23866 24087 38109 40169 42536 52987 54215 54541 56717 57201 58743 60035 61462 65640 66502 67662 71790 74219 74844 76474 76633 76882 91212 91758 96126 97163 100184 101816 103025 103726 104581 105038 107732 110179 112807 112892 114585 115464 118293 118592 125190 135820 137793 138486 149700 150510 160045 162697 165556 166934 172940 173451 175958 176202 176348 178137 181289 181673 181872 182023 183025 183844 185194 185877 187065 198761 212056 212654 213017 215043 218103 221414 221852 228061 231269 232126 232141 233316 238308 239039 250891 252304 253203 254724 255195 256752 257209 257322 262361 266920 269063 269256;

po 100 f.: br. 1477 4183 4394 6844 8263 12723 13591 14539 15102 20308 20335 21622 21651 26498 30802 33730 34889 35033 43842 44114 44840 47822 54110 56481 56543 58233 59417 67007 67752 68583 68867 69456 70163 71344 76648 78675 82803 83582 83857 88273 89534 90718 93787 94676 96550 97896 98410 99206 99560 100973 106190 106201 106652 108066 109556 112893 114093 117229 117284 118106 119235 119911 120174 122624 128228 128521 131004 132631 133641 135640 135822 136005 136851 137405 138102 139900 141535 142145 144067 144833 145020 147060 147888 148036 149637 150527 154183 154723 156260 158119 161666 161877 163248 164110 165323 165573 166785 170154 173115 173613 175205 177697 179345 180395 180882 180919 181997 182856 189660 190604 193904 194225 195437 195826 196031 198920 202024 203457 207624 208070 208165 208802 209126 211726 212148 213029 213110 213194 216682 218436 222226 225384 226668 228816 230244 230978 235228 236916 238387 240203 244898 246519 246521 246711 249623 251010 251025 252251 260873 258584.

po 50 f. br.: 898 1612 1650 3225 7961 10860 12255 12823 13032 15029 15599 22631 24856 26742 28737 29556 30826 30927 31797 33307 36827 37732 38768 39616 40714 41277 43365 43583 46363 47023 49178 50371 50813 54175 57076 57746 59747 66566 66571 66793 69095 69622 69847 70654 72168 73780 73950 76658 79017 81180 81993 82288 86359 87067 87288 88289 89080 89312 89513 89815 91182 92043 93061 94937 95717 96335 97185 97890 98256 98986 99017 99559 100963 101648 102318 103836 104016 105174 106530 107314 108331 108575 109266 114211 115060 116914 117235 117315 121331 122810 122812 123557 127205 127289 127509 128003 129008 130184 133622 134538 134607 135367 136880 137722 139312 140702 140882 142384 142902 143019 144869 145713 146456 146599 147292 148376 149565 154037 154896 156612 157227 158843 160767 161009 162243 164133 166202 167085 168278 168317 168778 169019 169300 172306 172908 173332 174737 178110 178677 181880 182471 183233 183607 184301 185074 186280 188226 189165 191724 194743 196312 199754 200628 201969 206727 208514 209062 209945 211623 212247 212294 212459 213286 214162 216509 216373 216468 217332 219787 221925 221932 223451 224108 224339 225048 225570 226761 228734 230800 233879 234058 242714 242935 243222 243518 243730 249010 251181 251722 255189 255194 256851 261533 261822 263731 264114 264159 268860 269781 269856.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 18. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	68.25
5% Narodnoga zajma	78.
Narodne banke	850.
Vierovnoga zavoda	181.
Mienice.	
Augsburg	114.75
London	134.
Carski cekini	6.34 5/10
Srebro	32.75

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 707 (171) 3—2

Oglas

Kod šestoga žrebanja zemljorazteretnih zadužnicah za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju, koje je bilo dne 30 travnja 1860, izvučeni su sliedeći brojevi i to:

Obligacije s kuponima.

po 100 fr. br 1177, 1474, 1252, 3119, 4296, 5807, 5441. po 500 fr. br. 61, 125, 598, 729, 1056, 1244. po 1000 fr. br. 554, 993, 1136, 1337, 1498, 1638, 2746, 2988. po 5000 fr. br. 26, 274.

Obligacije litt. A

Br. 346. po 80 f., br. 1131 po 140 fr. br. 2266 po 160 fr. br. 2572 po 35,000 fr. napokon obligacija s kuponima br. 862 po 10.000 fr., no ova posliednja samo s dielnim iznoskom po 2920 for. čim je žrebovna svota opredieljena za šesto žrebanje izcèrpljena.

Predstojeće obligacije isplatit će se u gotova s izvučenim i sa to u austrijanskoj vrednosti pripadajućim glavnicama iznoseiim za 6 miesecih računajući od dana žrebanja kod c. k. zemljorazteretne zakladne pienožnice u Zagrebu pod obdèržavanjem propiesh obstojećih u tom obziru, koja će pienežnica ujedno sa neizvučenim deo kuponah obligacije br. 862 po 10,000 fr. izdati odgovarajuće nove zadužnice.

Unutar posliednja 3 mieseca pred odkupnim rokom eskomptirat će izvučene zadužnice i c. k. aust. povlaštena narodna banka.

U ostalom su kod pèrvoga žrebanja dèržanoga dne 31. listopada 1857 medju drugima zadužnice s kuponima br. 1063, 1151, 2034, 2754, 2929, i 5127 po 100 for., kod 2. žrebanja dne 30. travnja 1858 zadužnice br. 354 i 429 po 60 for., br. 418, 623, 632, 1431, 1616, 1717, 2817, 3475, 4959, 5179, 5899, 5549 i 5724 po 100 for., br. 113 i 207 po 500 for., br. 10.589, 1531, 2371 i 2499 po

Ad 1665-860. (174) 3—3

Razpis natiečaja.

Buduć da se uslied ovoštranog natiečaja od 20. ožujka t. g. nije prijavilo natiecateljah, to se radi stečenja jur razpisane podpore iz zaklade Jakova Jellševića 55 for. 44 kr. a. vr. a ne kao što bi prie pogriešno razpisano 120 for. na godinu iznoseće oviem otvora natiečaj.

Na podporu ova imaju pravo ponajprie rodjaci zakladateljevi i to iz koliena zakladateljevog brata Mie Jellševića proizlazeći, koji nauke polaze, ili se u obèrtu kakovem nalaze, a zatim djevojčice učionu polazeće ili se inače izobražavajuće. — Natiecatelji za ovu podporu dakle imaju dokazati, a to dječaci

1. dobu i vierozakon,
2. dobar uspjeh u naucih ili zanatu,
3. bližje rodstvo k zakladateljevom bratu Miji Jellševiću i
4. ćudoredno vladanje.

Djevojčice pako osim gori pod 1., 3. i 4. navedenih uvietah imaju izkazati dobar uspieh u naucih i svom izobražavanju.

Dotične molbenice imaju se upraviti na ovo poglavarstvo, a to najkašnije do 15. lipnja t. g. na zakašniele neće se uzeti obzir.

Poglavarstvo slob. i kr. grada Varaždina
dne 5. svibnja 1860.

Gradski predstojnik:
Vinković.

Br. 2561-860. (179) 3—3

Oglas dražbe.

Uslied zaključka obćinskog vieća od 30. ožujka t. g. ima se razširiti u Bartolovcu obćine Biškupca župni stan.

U tu svèrhu dèržati će se 15. lipnja t. g. u 9 satih prije podne u ovogradskoj viećnici glede poduzetja upitne gradnje javna dražba.

Za ravnanje ličbenikah primiećuje se, da je:

a) Zidarsko dielo na 871 for. 34 kr. a. vr.
b) Dèrvodielno dielo na 935 for a vr.
c) Stolarsko dielo na 531 for. a. vr.
d) Bravarsko dielo na 193 for. 10 kr. a. vr.
e) Bojadisarsko dielo (Anstreichers-Arbeit) na 88 for. a vr.
f) Staklarsko dielo na 72 for. 20 kr. a. vr. napokon
g) Lončarsko dielo na 106 for. a. vr. proračunano

Dražba dèržat će se najprije pojedince, a po tom u obće za sva diela, te gradjenje propustiti onomu poduzetniku, koi će svakolika gori navedena diela uz

Nr. 6486-1412. (175) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Am Unghvárer achtklassigen kath. Staats-Gymnasium sind fünf Lehrerstellen für klassische Philologie erledigt.

Mit diesen Lehrerstellen ist ein Jahresgehalt von 735 fl. ö. W. und dem Vorrückungsrechte in die höhere Gebühr von 840 fl ö. W., dann der Anspruch auf die sistemmässigen Dezennal-Zulagen verbunden.

Die Bewerber um diese Posten haben ihre Gesuche an das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht zu stilisiren, und im vorschriftsmässigen Wege an die k. k. Statthalterei-Abtheilung in Kaschau bis Ende Juni l. J. einzusenden und Folgendes nachzuweisen:

Ihr Alter, Stand, Religion, moralisches und politisches Verhalten, so wie ihre Studien und Fachkenntnisse, und die Kenntniss der deutschen und ungarischen Sprache als Unterrichtssprache.

Von der k. k. Statthalterei-Abtheilung Z. 5499.
Kaschau am 18. April 1860.

Br. 570-civ. 1860. (183) 3—2

Izrok.

Od strane c. k. kotarskog ureda kao suda Našičkog, ovim se do obćeg znanja stavlja, — da će se uslied traženja nasliednikah pokojne Eleonore Kendjel iz Feričanacah, koje su stavili dana 30. travnja 1860. br. 570-gr. iz slobodne ruke javna dražba kuće i kućistnog zemljišta sa jednim izvanselištnim vinogradom pod brojem gruntovničkim 83. u Feričanu, dana 29. svibnja 1860. u 9 satih prije podne na licu miesta obdèržavati.

Izklikna ciena ustanovita jest u 400 for. a. vr. i svaki natiecatelj imade jamčevinu od 40 for. a. vr. prigodom dražbe položiti.

O čemu se nadtiecati želeći time ubaviešćuju da se novac odmah položiti imade.

U Našicah dne 10. svibnja 1860.

C. k. kot. predstojnik
M. Kraljević.

Br. 5041 (173) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem die auf den 11. April 1860 ausgeschriebene Lizitation über die Sicherstellung der Adaptierungsarbeiten an dem Zoll- und Salzamtsgebäude in Altgradiška mit dem angesetzten Fiskalpreise pr 548 fl. 95 kr. ö W. ohne Erfolg geblieben ist, so wird eine zweite Minuendo-Lizitation am 24. Mai

d. XX. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 21. SVIBNJA 1860. Broj 117.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Iz Pariza prispiela je važna viest, da su se obe zapadne vlade u tom složile, da neće tèrpit nikakova inostrana posredovanja u napuljskom poslu; ni Piemont, ni Rim, ni Austrija nesmiju se miešat u borbu. Radit će se dakle opet sasvim onako, kao što se je prije radilo; zapadne sile neće priečit, da se prevrat podkrepljivanjima jači, no svim silama, koje su za Napulj, uzet će mogućnost pomagat joj. I službeni francuzki listovi pišu od dana na dan prijaznije za Garibaldovo poduzetje, a očitovanje lorda Russella: da Francuzka u slučaju promiene u južnoj Italiji nezahtieva nikakve naknade, jest jedno od najpogibeljnijih, koja je ovaj dvoumni dèržavnik već odavna izustio. Čini se, da iz toga proizlazi, da napuljska stvar nije dosad još nikakova povoda dala razpri medju zapadnim silama. Dalje znamenovanje nema se ovom očitovanju pripisati; nije li lord John Russell isto tako govorio, kada je pèrvi put puknuo glas o utielovljenju Savoje i Nice? A kako stoji sada Savojsko pitanje? Može biti da Francuzka netraži ništa u Italiji, no njeno slavohlepje nije jedino upravljeno na Italiju. Jedan parižki litografirani dopis iz dobra izvora, hoće da zna o predstojećem sastanku medju carem Napoleonom i princ-regentom Prusije; jel' moguće, da to nije ništa drugo, nego sasvim bezazlena izmišljotina, koja se neosniva baš na nikakovoj činjenici, i koja s dojdućim dogadjajima nestoji u nikakovu savezu?!

Što se nadalje piemontezke politike u napuljskom poslu tiče, očevidno je, da piemontezka vlada nedieli mnienja skrajnje talijanske stranke, koja ju neprestano potiče, da se očito zauzme za Siciliju. To se vidi iz uvodnoga članka Cavourova organa „Opinione“ od 8. t. m., koi nastoji da opravda postupanje ministrovo u ovoj savojskoj stvari:

„Opozicija — veli ovaj list — kori grofa, što Sicilijance nepodupire: no jesmo li pripravljeni na rat? Nisu li protivnici kabineta iz prošaste godine ni toliko naučili, da se naglim domorodnim uzvarima kèrvi nedobivaju velike bitke i neuzimaju jake tvèrdjave, već da je za to potrebno mnogobrojnih i pod zaptom stojećih vojskah? Malone čini se, da su ove lekcije ostale bez ploda kod onih, koji tuže narodnu i umierenu politiku kabineta i hoće da ga prisile na ratobornu, izazivajuću! Ministerijalna politika još je den danas ona stara politika slobode i narodnosti, koju su posliednji uspiesi tako podpunoma opravdali. Nije li čudno zahtievat od nove dèržave, koja ima toliko raditi, da se uredi i učvèrsti, da Napulju, dakle papi i Austriji, naviesti rat? Nebi li ova ratoborna sèrca hotiela nam nabrojit svoja sredstva, kojima bi se mogli u takovu sukobu uzdèržat i pèrkosit osudi, koju bi izrekle ukupne sile nad nama kao „smetaocima evropejskoga mira“? Možebiti nije se moći uklonit ratu, budući da se je Rim načinio sredotočjem saveza upravljenoga proti Piemontu, koi uslied mnogih znakovah čeka samo prigodu, da opet na nas udari. Zato moramo biti tim obazriviji, da neomèrzimo onima, koje kod takova slučaja tako silno trebamo: i zato je čudno, da uprav oni ljudi, koji su kod pitanja o sdruženju grofa tako gorko korili, što je Toskanu sdružio i time Francuzku otudjio, danas bacaju nanj kamen, jerbo u sicilijanskom pitanju nepostupa dosta odvažno.“ — A na ukore zbog ustupa Savoje prelazeći, opaža taj list: „Čini nam se, da se ustup Savoje i Nice smatrat mora nesamo kao nagrada za ono, što je učinjeno, već i kao ciena borbe za ono, što se jošte u Italiji učinit ima. On ide više budućnost nego li prošlost; i s ovoga gledišta smatran ima političku znamenitost, koje nebi smieli s oka izgubiti protivnici izpravnih proračunah.“

Iz Pariza pišu „N. Pr. Ztgu“: Službeni listovi dobili su nalog, da se blažje izrazuju o Garibaldovu poduzetju. „Times“ veli: Ako Garibaldi nadvlada, načinit će ga uspieh vodjom i dèržavnikom pèrvoga reda; ako propadne, siećat će ga se sviet kao kakove Donquixotske zgodogonje. Pohod u Siciliju moći će se niekad sravnit s izkèrcanjem Vilima Oranijskoga ili Murata u Kalabriji. O nadama Sicilijanacah nemožemo sangvinički govorit, jerbo pravilna vojska ostaje ipak možna makina. U dogodovštini svieta jedva ima primiera, da je koi narod bez izvanjske pomoći ili bez odpada oboružane sile u svom odporu uspeo. Zato se je slabo nadat dobru uspiehu ustanka.

Iz Berlina javljaju: Prije pretresanja poklisarske kuće u obziru Šlezviga javila je francuzka vlada u Berlin, da je dosad dokazala, da se je čvèrsto odvažila, da će se uztezat od svakog miešanja u holštajnsko pitanje, koje i sada kao prije smatra kao sasvim niemačko i podčinjeno nadležnosti niemačkoga saveza. No inače se stvar ima sa Šlezvigom. Poznato je da Šlezvig nije dio niemačkoga saveza, i ako se i nemože sve odobriti, što je Danija u Šlezvigu učinila, ipak mora se priznati, da nikakva inostrana sila — a takova inostrana sila niemački je savez isto tako, kao što je Francuzka — nema prava, tamo kontrolu voditi, i da se, ako savez iz ikakova ugovora osobite dužnosti Danije prema sebi u obziru Šlezviga izvodi, pitanje o mieri i obsegu ovih dužnostih nema na suverenski način od samoga saveza, već kao svako pitanje, koje se zametne medju dèržavama, jedino putem obće razprave pretresat i odlučit. Ako si je carska vlada s jedne strane za dužnost dèržala, da učini Daniji prijateljskih predstavah u obziru na stanje stvarih u Šlezvigu, s druge strane nije joj se moglo na ino, nego da time naročito izjavi, da oblastno postupanje niemačkoga saveza ili što više Prusije same u ime saveza u Šlezvigu nemože smatrat kao opravdano. — I englezka vlada izrazila se je, vele, malone u isto doba od prilike na isti način. — U siednici pruske poklisarske kuće od 15. svibnja bio je predlog vlade zbog vojničkoga kredita od $9\frac{1}{2}$ milijuna s izpravkom komisije: „da bude vojska medjutim u pripravnosti rata“ primljen sa 315 glasovah proti 2 glasa.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 21. svibnja. Kako u pèrvostolnoj rimokatoličkoj, tako u gèrčko-nesjedinjenoj i gèrčko-sjedinjenoj ovdiešnjoj cèrkvi dèržale se danas svečane zadušnice za Nj. preuzvišenost pokojnoga bana Josipa grofa Jellačića. — U pèrvoj obavila se ova žalobna svetkovina na veoma sjajan način. Nj. uzoritost naš stožernik nadbiskup obavljao je pod mnogobrojnom asistencijom glavom službu božju, kojoj prisutstvovahu sve gradjanske i vojničke oblasti. Glasoviti Mozartov requiem bio je na izvèrstan način izveden. — Za ove svečanosti a i jučer vijale su se na mnogim kućama cèrne zastave. I svi dućani bili su za službe božje zatvoreni. Kazalište bilo je sinoć na višju naredbu zatvoreno a i danas počivat će. — Jučer dobili smo dopis iz Jastrebarskoga, u kojem nam se javlja, da su se i tamo u subotu dne 19. t. m. dèržale svečane zadužnice za nezaboravnoga bana. Zbog pomanjkanja prostora nemožemo danas priobćit taj dopis već ga moramo odgodit na sutra. — Sutra dne 22. u 11. uri pred podne ovèršavat će se, kao što je već javljeno, žalobna služba nad grobom pokojnikovim u Novih Dvorih.

Iz Zagreba. U nedielju dne 13. svibnja izvolio je uzoriti gospodin kardinal i nadbiskup u svojoj domaćoj kapelici blagosloviti križe i pèrstene novonaimenovane prečastne gospode opata Jurja Križanića i predstavnikah Franje Kalabara i Janka Pavlešića. Zatim je predao uzoriti gospodin vlastoručno novom cèrkvenom časti odlikovanoj prečastnoj gospodi blagoslovljene znake, a zajedno izvolio je prečastnoga gospodina predstavnika i kanonika Janka Pavlešića, svoga dosadanjega kanonika pobočnika, na njegovu vlastitu molbu ove službe milostivo riešiti. Nadalje dadoše se u pèrvostolnoj cèrkvi po zastupnicih ustoliti prečast. gosp. Martin Pavčec, kao pojac pèrvostolnoga kaptola, i prečast. gosp. Milutin Radinović, novonaimenovani kanonik istoga kaptola. Napokon uzoriti gospodin kardinal i nadbiskup zagrebački izvolio je prečastnoga gospodina Franju Gašparića, novoimenovanoga kanonika pèrvostolne cèrkve zagrebačke, za svoga kanonika pobočnika, s pridèržanjem dosadanje službe bilježnika duh. stola i tajnika nj. uzoritosti, — g. Franju Barišca, dosadanjega odpravnika duh. stola, protokollistom duh. stola, — a g. Josipa Berutu, pisara duh. stola, podbilježnikom duh. stola i svojim obrednikom naimenovat. Najnovijimi naimenovanji izpražnjene župe svoga patronata dostojao je uzoriti gospodin kardinal i nadbiskup podieliti: župu sv. Petra u Zagrebu g. Pavlu Joži, dosadanjemu župniku remetskomu; župu vugrovačku g. Mati Musliji, dosadanjemu upravljatelju iste župe; župu remetsku g. Mati Pavlecu, duh. pomoćniku na Bregih. (K. L.)

Beč, 16. svibnja. „Pester Lloydu“ piše njegov dopisnik pod 14. t. m. iz Beča: Način, kako poluslužbeni francuzki listovi govore o ustanku u Siciliji, nije ovdie učinilo nikakova utiska, jerbo smo osviedočeni, da Tuilerije, premda sada čine govorit proti Garibaldovu pohodu, ipak u njem nalaze sposobno sredstvo za izvedenje vlastitih namierah. Da i vlada u Napulju ovo tobožno neodobravanje Francuzke po pravoj vriednosti uvaža, vidi se iz svega, što se odonud čuje. U Napulju znadu tako dobro kao u Beču, da medju Francuzkom i Sardinijom teku neprestane razprave, u kojima se poglavito radi o sudbini južne Italije, izvan toga točno je poznata taktika francuzke vlade, koje tajna u tom sastoji, da svoje namiere sakriva pod svakojakim izlikama, nego da bi se dali varati praznim izrazima listovah, kao što su „Patrie“ i „Constitutionnel.“

Da su se Rusija i Francuzka složile u obziru na riešenje iztočnoga pitanja, izviestno je, od strane Austrije zaključeno je, da se naprema porti nepromieni dosad obdèržavana politika i kažu, da joj je grof Rechberg učinio najumirivajućih uvieravanjah.

— Pesti Hirnök donosi viest iz Beča, koja kaže: „Naskoro očekuje se raspis, kojim će se magjarski jezik opet podići za nastavni jezik u peštanskom sveučilištu. Saziv sabora postaje od dana na dan vierojatniji.“

— Službeni list „Pesti Hirlap“ javlja iz izviestna izvora, da je peštanski viši zemaljski sud podneo ministarstvu molbu, da se uporabi magjarskoga jezika kod sudbenih stolicah poda veći dielokrug.

— Polag lista Delejtü nisu sučlanovi povećanoga dèržavnoga vieća, naimenovani kao zastupnici tamiškoga banata, J. Nikolić i A. Mocsony primili namienjene im časti. Na miesto barona Eötvösa i Somsića, koji su se takodjer odrekli upitnoga svanja, naimenovani su, vele, grof Zichy i grof Szechen sučlanovima dèržavnoga vieća. Ovaj posliednji glas valja da bude stopram potvèrdjen

— „National Ztg.“ veli, da će bivši ministar financijah baron Krauss i grof Clam-Martinitz postati podpredsiednicima povećanoga dèržavnoga vieća.

Pešta, 17. svibnja. Službeni „Pest-Ofner Ztg“ sadèržaje sliedeće najviše ručno pismo:

Ljubezni generale topničtva, viteže Benedek! Patent od 1. rujna pr. g, kojim sam nastojao, da već mnogo godinah tekuću raspravu zbog uvedenja stanovita reda u cèrkvenom stanju Mojih evangeličkih podanikah augsburžke i helvetske vieroizpoviedi u Ugerskoj, sèrbskoj Vojvodovini i tamiškom Banatu, kao i u Hèrvatskoj, Slavoniji i vojničkoj granici podielivši im nova prava i pogodovanja na zakonitu temelju privedem uspiešnu zaključku, kao i naredbe izdane za izvedenje ovoga patenta, primio je jedan dio ljudih ove viere sa zahvalom i radostnom pripravnostju; drugi nasuprot ustručavali su se pristat na to, pozivajući se na svoju saviest i svoje vierozakonsko osviedočenje.

Usled ovih sumnjah postale su one naredbe povodom rastućem uznemirivanju sèrdacah naroda.

No protivno je Mojoj na zadovoljujuće uredjenje poslovah evangeličke cèrkve upravljenoj namieri, da se zbog neslažućih se mniemjah o načinu, koi najsigurnije vodi k svèrsi, sama svèrha ova, t. j. da se uvede uspiešan cèrkveni red, na dulje vrieme odgodi. Da umirim dakle i onaj dio Mojih evangeličkih podanikah, koje obuze ta neosnovana bojazan, podpunoma o tom, da se nenamierava ni najmanje tierat ih na ono, što im se čini proti njihovoj saviesti, nalazim dopustit, da se i one obćine, seniorati i superintendencije, koje nisu jošte uredjene u smislu Moga patenta, u konventima sastanu, da učine potrebnih mierah za poslanje na glavne konferencije, koje će na temelju §. 4. XXVI. zakonskoga članka od god. 1791. svoje na dèržanje sinodah odnoseće se predloge po Mojem ministru za bogoštovje i nastavu Meni podnieti imati. Nemaju se dakle pripravama za glavne konferencije i postavljenje superintendencijalnih nadzornikah, odnosno skèrbnikah i superintendentah nikakve prepreke stavljati.

Ako bi se u ostalom kod raspravah glavne konferencije u obziru pojedinih ustanovah uredjujućih sinode pojavile osnovane želje, neću biti protivan, da takove molbe milostivo uslišam.

Nadalje naredjujem:

1. da se one župne obćine, seniorati i superintendencije, koje su već primile uredbe odgovarajuće zakonu ili njihovo uvedenje već pripravljaju, u sadanjem svojem stanju ili u izvedenju svoje namiere nesmetaju i neprieče na nikakav način.

Usled toga zapoviedam, da se požunska i novo-verbaska evangeličke superintendencije nediraju u njihovu obstojanju i da se uredjene obćine, kotari i njihovi funkcionari, kao i sve one osobe, koje su tomu redu put prekèrčile i promicali ga, na nikakav način neuznemirivaju.

2. Prosto je senioratima sarveške superintendencije, da se po svojoj prijašnjoj svezi pridruže peštanskoj, odnosno prešovskoj superintendenciji; šopronska, prešovska i peštanska superintendencije augsburžke konfesije mogu usled toga medjutim primit granice obstojavših s one strane Dunava tiske i gorske superintendencijah, na koliko se granice posliednje nebi vriedjale sastavljenjem požunske i vèrbeske.

Pristašama helvetske vieroispoviedi dozvoljeno je dèržat se svojega prijašnjega superintendencijalnoga razdieljenja.

Ovaj zaključak ima se Mojim evangeličkim podanicima obojega vieroizpoviedanja kao javni dokaz očinske milosti vèrhovnoga zaštitnika ovih cèrkvih oglasit.

Ujedno nalazim se milošću ganut, svim osobama u Mojoj kraljevini Ugerskoj, koje su kod požaljenja vriednih dogadjajah dosad sbivših se povodom uvedenja Mojega patenta od 1. rujna 1859. tako udioničtvovali, da su kaznene oblasti proti njima zbog toga dužne bile zakonite postupat, podpunoma oprostit. Nalazim dakle onima, koi su već kriepostju prava osudjeni, ne samo zakonite posliedice ove osude već i jošte neovèršenu kazan sasvim odpustit i ujedno naredit, da se sve zbog takovih dogadjajah već započete iztrage obustave i zbog istih nepovede nikakvi uredovni čin kaznenih oblastih.

Na Moga ministra za bogoštovje i nastavu i pravosudja izdajem ujedno shodne naputke, da se za izvèršenje ovih Mojih zaključakah u sporazumljenju s njima shodne naredbe.

U Beču dne 15. svibnja 1860.

Franjo Josip, s. r.

Talijanska.

Bolonja, 13. svibnja. Jutròs je nadbiskupski provikar monsignor Ratta uapšen i u Alessandriju odveden. Okrivljuju ga, da je župnicima zabranio obdèržavati Tedeum kod svetkovine ustava. Pozvali su svećenike iz susiednih provincijah, da obave ovaj cèrkveni obred. Kažu, da je i kardinal Vannicelli u Ferari uapšen.

Kad je Garibaldi stupio na rimsku obalu, poslao je Lamoriciére vojsku na granicu Romanje; piemonteska vlada ubaviestena o tom, poslala je odmah vojsku iz Livorna i Firence put Romanje.

Turska.

Carigrad, 12. svibnja. Dva parobroda donose vojsku u Arbanasku i Hèrcegovinu za podkrepljenje tamošnje posade. Omerpaša dobiva miesečnu platu od 30.000 grošah. Toskanski konsul u Solunu predao je poslove sardinskom konsulu. Kažu, da su u Lamiji medju odličnijim Gèrcima razkrili urotu i da su krivci uapšeni. Turska švadra za vježbanje ide u sredozemno more. Lavalette doniet će, vele, notu, koja kriepko zahtieva, da se izvede hathumajum. Bugari predali su porti monštruoznu molbenicu i zahtievaju podpuno odciepljenje od pravoslovne cèrkve. Solimanpaša, koi je s najobsežnijim punomoćjima imao otići u razdražene sieverne provincije, nalazi se još svejednako ovdie. Nedavno odpušteni vèrhovni komornik sultanov Osmanpaša povučen je zbog toga, što je iznevierio 28 milijunah grošah, pod iztragu a uzapćena mu je imovina.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Milan, 16. svibnja. Polag Perseveranze piseo je Garibaldi parobrodarskom družtvu Rubattinovu: „Ako Vam narod nepoda naknadu za uzete brodove, upotrebit ću ja one prinose, koji su unišli za nabavljenje milijuna pušakah, na to, da Vam platim štetu.“

Milan, 17. svibnja. Kardinal Corsi u Pisi zabranio je zvoniti prigodom svetkovine ustava. Dne 13. uapšen je biskup od Faence, koi je takodjer svećenstvu zabranio svetkovat dan ustava. On se u njegovoj palači čuva po karabinierima, jerbo njegovo zdravje nedopušta, da ga odpreme.

Francuska ženijska kompanija u Lombardiji krenula je u Francusku.

Milan, 17. svibnja. Listu „Unione“ pišu iz Firence od 10., da je Austrija pozvala Piemont, da za tri nedielje danah izprazni Toskanu. (Ova viest, dodaje „Wien. Correspondenz-Bureau“ sasvim je neosnovana.)

Pariz, 16. svibnja. „Opinion Nationale“ javlja da usled ministerijalnoga poziva obustavlja svako obnarodovanje u obziru podpisivanja za Garibalda.

Pariz, 17. svibnja. „Patrie“ uvierava, da je odgodjen odlazak francuzke flote u Napulj.

„Opinion Nationale“ kaže, da se je razneo glas, da je Zangla (Mesina) pala u ruke ustašama.

Marsilja, 17. svibnja. Polag viestih iz Carigrada od 9. potvèrdjuje se, da je Rusija vojsku od 60,000 momakah sakupila u Besarabiji. Nemiri u Tesaliji ugušeni su.

Kèrf, 12. svibnja. Lord vèrhovni komisar izdao je opomenu proti razprostiranju uznemirujućih glasovah.

Atina, 10. svibnja. Lavalette prispeo je danas ovamo, obiedovat će sutra kod dvora i ostat će ovdie tri dana.

Od napuljskoga poslanstva u Beču priobćuje se sliedeća depeša:

Napulj, 18. svibnja. Kraljevska vojska udarila je kod Katalofimi-a bajonetom na Garibaldove čete i pobila ih je podpunoma, pošto su iste na bojištu sa sobom ostavili svoju zastavu i znatan broj mèrtvih. Medju ranjenima nalazio se je jedan od njihovih glavah, koi je njima upravljao.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Z. 19461-2480 (188) 3—1

Kundmachung.

Am k. k. akademischen Gimnasium in Lemberg sind drei und an dem k. k. zweiten Gimnasium daselbst zwei Lehrerstellen zu besetzen. Mit jeder derselben ist ein Gehalt järhrl. 945 fl. ö. W. mit dem Anspruche auf Decennalzulagen und dem Vorrückungsrechte auf die höhere Gehaltsstufe järlicher 1050 fl. ö. W. verbunden, und wird zu deren Erlangung die Nachweisung der gesetzlichen Befähigung für das Lehramt der klassischen Philologie am ganzen Gimnasium oder für das desselben Faches im Untergimnasium in Verbindung mit Philosophie und einer der in Galizien gangbaren lebenden Sprachen (der deutschen, polnischen oder ruthenischen) am ganzen Gimnasium gefordert. Nöthigenfalls würde auch auf Bewerber Rücksicht genommen werden, welche die gesetzliche Befähigung einerseits für das Lehramt der Philosophie, andererseits für jenes einer der eben genannten drei lebenden Sprachen nachzuweisen vermöchten.

Der Bewerbungstermin wird bis 20. Juni 1860 ausgeschrieben. Die Bewerber haben bis dahin ihre wolinstruirten Gesuche im Wege der ihnen vorgesetzten Behörde, falls sie bereits öffentlich bedienstet sind, sonst aber unmittelbar bei der k. k. galiz.-Statthalterei in Lemberg einzubringen.

Von der k. k. galiz. Statthalterei
Lemberg, am 2. Mai 1860.

Br. 1331-pol. (186) 3—1

Proglas.

Od strane c. k. kot ureda moslovačkog ovim se dražba oveurednom odlukom od 20 travnja o. g. br. 778. proglašena županijske kuće u Popovači sada kao liečnički stan upotrebljene — do dalje naredbe opoziva.

C. k. kot. ured Moslavina 16. svibnja 1860.
D. k. kot. predstojnik.
Tomassich.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 22. SVIBNJA 1860. Broj 118.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Službeni izvadak

iz zapisnika siednice starešinstva slav. i kr. glavnoga grada Zagreba dne 30. travnja 1856 dèržane.

1. Uslied poziva c. k. financijalne oblasti zaključuje gradsko starešinstvo na predlog gospodarskog odbora sačiniti valovnice o vriednosti gradskih nepokretnostih i kraljevskih pravah u svèrhu odmierenja ekvivalenta pristojbah tako, da se za vriednost nepokretnostih valuje stostruki iznos izravnog poreza, a za vriednost kraljevskih pravah dvadeseterostruki iznos desetgodišnjeg popriečnog prihoda.

2. Uzima gradsko starešinstvo na povoljno znanje dopis c. k. financijalnog okružnog ravnateljstva glede toga, da je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo odgoditi uvedenje potrošarine na vino i meso do 1. studenoga 1861.

3. Obzirom na to, da ovdie baveći se učitelj tielesnih vježbanjah siromašne učenike bezplatno podučava, doznačuje mu se kod gradske blagajne stalna nagrada godišnjih 100 for. a. v. pod tim uvietom, da i nadalje siromašnje učenike bezplatno podučava, o čemu se na svèršetku svakog pologodišta potvèrdom školskog ravnateljstva uz imenoslov dotičnih učenikah izkazati ima.

4. Uzima starešinstvo na povoljno znanje dopis c. k. namiestničtva, uslied kojega je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dozvolilo, da se u svèrhu sagradjenja vojničke bolnice a dosadašnja vojnička bolnica u Novoj Vesi da se preuredi za c. k. kasarnu.

5. Zaključuje starešinstvo, nabaviti za gradsku obćinu kuću na potoku pod br. 3 u svèrhu razprostranjivanja ceste iz Potoka u Novu Ves vodeće, i to iz uzroka jer je ova tako utiešnjena, da prolazeća kola upitnu kuću uvieke oštetjuju. Gospodarski odbor pravit će dalje predloge.

6. Seljaku iz Tèrnja Jakovu Berku, koi je svoja zdanja premiestiti morao iz uzroka, što mu je Sava ista odploviti prietila, dozvoljava se predplata od 200 for. a. vr. bez kamatah uz povratak za 8 godinah u pripomoć za uredjenje novih sgradah.

7. Zaključuje starešinstvo premiestiti gradska groblja iz uzroka, što su sadašnja prenapunjena i odviše blizo grada položena tako, da zdravju škode.

U tu svèrhu imenovan je odbor sastojeći iz članovah gradskog poglavarstva, starešinstva, liečničkog osoblja, gradskih župnikah katoličkog i pravoslavnog obreda, i zastupnikah židovske obćine.

Od poglavarstva slav. i kr. glavnog grada Zagreba.

U Zagrebu dne 19. svibnja 1856.

I Lichtenegger m. p. predstojnik gradskog poglavarstva.

A. Hudovski m. p. savjetnik i perovodja.

Ovdašnje družtvo dobrovoljacah za kazalištne predstave u narodnom jeziku predstavljalo je dne 30. travnja 1860. igrokaz „Graničari“ na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji, kojom prigodom unišlo je ukupno 203 fr. 50 kr., od koje svote, odbivši troškove sa 42 fr. 67 kr., preostao je za stradajuće čisti dohodak od 160 fr. 83 kr. austr. vried.

Svota ova odpremljena je već na opredieljenje svoje, te se svimkolicim članovom družtva dobrovoljacah za ovaj znatni dar izražuje time najtoplija zahvalnost.

Predstojničtvo poglavarstva sl. i kr. grada Varaždina dne 10. Svib-nja 1860.

za gradskog predstojnika, Zadravac savietnik.

Neuredovni dio.

Dopisi.

A. K. Iz Jastrebarskoga 20. svibnja Na poziv našeg g. predstojnika Kažimira Jelačića Bužimskoga, kod nas su jučer obdèržavane bile pèrvogodišnje zadušnice za našeg u grudih nam sada i za vazda živućega za domovinu našu toliko zaslužnoga bana Josipa grofa Jelačića Bužimskoga,

Službu ovèršavaše naš stari jubilirani župnik i začastni kanonik g. Gjuro Gerdas uz dvorbu dvojice ovdašnjih redovnikah; kod iste sakupiše se izim puka i gradjanstva, koje u veli-

nici ces. kr. kotarskog, poreznog i občinskog ureda, zatim činovnici svikolikih izvanjskih občinskih uredah ovoga kotara, ovdie nalazeći se c. kr. častnici ces. kr. oružničtvo, financijalna straža, svi činovnici ovdašnje zemaljske gospodčije, školska mladež mužka i ženska jastrebarska i školska mladež ... cvietkovačke, zatim prije ... društva. Ovom prilikom ... takodjer gospoje i gospojice ovdašnje, ... slavnoga i nezaboravnog onog muža ... du, jer su ovoj službi skoro ... stvovale.

Tako sveršismo i mi dužnost našu, sa željom, da se na lieto opet kod ove žalostne svetkovine sakupimo.

R. F. Iz Jegra 16. svibnja. Priredjena dne 13. svibnja na korist stradajućih u Hervatskoj i Slavoniji u prostorijama ovdiešnjeg „Kasina" velika muzikalna predstava izpala je veoma sjajno. Dvorana bila je dubkom puna. Uspieh, kojim su svikolici tom prigodom od strane visokorodjenih dobrovoljacah i dobrovoljkinjah izvedeni komadi ovienčani bili, može se naznačit kao sjajan u pravom smislu. Dva od ovih komadah „Honfdal" tropiev priredjen po Dragutinu Doppleru i izveden po gospoji Rozalij Dadányi i gospodičnami Konštantiai Dadányi i Klari Capdeville i dvopiev iz opere Mercadante-ove „il Giuramento" izveden po gospoji Rozalii Dadányj i gospodičnoj Capdeville moradoše se na obćenito zahtievanje občinstva pod gromkim pleskom opetovati. Nemanje veliki utisak proizvede napiev iz opere „Torquato Tasso" pievan čistim, blagozvučnim i gibkim glasom po gospodični Capdeville. Navedene pievačice, koje su svoje zadaće izvele pravom umietničkom vieštinom, zaslužuju podpunu pohvalu tim većma, što su, kao i sva ostala visokorodjena gospoda i gospoje što sudielovahu, svoje sile posvetili jedino iz milosèrdja prema stradajućoj bratji. G. grof Leo Festetić koi je udarao fantasije na fisharmoniku kao umietnik u pravom smislu rieči, bijaše pozdravljen gromovitim „Éljen." Osobito vješto i velikom dopadnostju občinstva udarahu četveroručke u fortepiano visokorodjena gospoja Almásy i g. Székely „Divat csárdás" od g. Antunoviy-a, nakon toga udaraše rečena gospoja ... krasnom kćerjom Šarlotom ... uverturu ... „Sieverna svi..." gg. Vatroslav Szabó i Gjuro Pók ... Zatim ... pod ... njem g. ... sa svojom ... sestrom ... zajedno ... citaru ... narodne ... Brat i sestra ... mnogo ... enim klicanjem izazvani.

Na ... deklamirao je velezaslužni madjarski spisatelj g. Mavro Jókai po njemu sastavljenu piesmu „Magjar divat" takovom vieštinom, kao što se je takova šta samo od njega očekivati moglo. Govor pratjen bijaše največom pozornostju občinstva, te bi samo kad i kad prekinut pleskom pojedinacah, kojima je sèrce uzorielo od miline. Govornik bio je nebrojenih putah pod občenitim pleskom i dugotrajnim „Éljen" izazvan. Istim uspiehom i dopadnostju deklamirao je takodjer ovdiešnji miernik g. Ladislav Répássy dvie piesme od Petöfia.

Liepa hvala visokorodjenoj gospodi i gospojami što sudielovahu, ne požalivši truda, da utaru koju suzu nevolje stradajućoj bratji u Hèrvatskoj. Ova predstava doniela je čisti dohodak od 712 for. 75 kr.

Od odmienih gostiuh prisutstvovahu: Nj. preuzvišenost preč. g. nadbiskup Bela pl. Bartaković, prečastni gg. kanonici: Lévay, Lengyel, Vezerle, Ferencsy, Štipula gg. grof Julio Keglević i c. k. županski predstojnik Tibolt sa porodicom.

Ova predstava ostati će viečnom uspomienom kod občinstva. Tako sjajne i veličanstvene, plemenitoj svèrsi namienjene zabave nebijaše ovdie još nikada.

Austrijanska carevina.

β. Iz Zagreba. Evo nam opet nasta lietno doba, gdie se kod nas i u susiednih nam južnih pokrajinah, kad se hoće vino piti, obično i sa kiselom vodom pita, ovakov bo napitak ugodno razhladjuje usahle grudi u lietnoj vrućini. Do nedavno služaše se sviet u tu svèrhu kiselom vodom iz Stiriai šta... kod Rogatca, a u novije doba tako dugo što se s ovom od davna na glasu kiselicom štajerskom stade natiecati domaće naše vrelo Jamničko blizu Pisarovine na Kupi do četiri milje od Zagreba razdaleko izviruće. ... ovo ... kao što komičko ... sva ona svojstva ... kiselica štajerska, pače ... ista ova se poka... voda onako na ... okolnostih najmanje ... bar za ... jeftinije dodje a tako se i bilja kod nas ... prodaje, te bi pored svega toga čoviek mislio mogo da će štajerskoj kiselici kod nas traga nestati, to je ipak kod istih naših ljudih i još takvih, što se drugčie grade kao da su svi oduševljeni za pokret i promet domaći, još uviek neka osobita, saostala predsuda glede vode jamničke, svake godine sve to većma u tèrgovini prolazeće, tako, da oni ljudi koji s ovom vodom tèrguju, prinudjene se vide prodavat jamničku vodu pod imenom štajerske kiselice.

Posliednjih ove godinah jamničko je vrelo troškom zemaljskim iznova ogradjeno, i proti Kupi od poplave dovoljno zaštićeno, i skèrbljeno je time, da vrelo daje dovoljno uviek jednako izvèrstne vode.

Kad se jednoč u Engleskoj, o tome radilo da se podigne tèrgovina s kapskim vinom, štono je glavni plod engleskih naselbinah na predgorju Dobre-nade u južnoj Africi, pèrvi je bio kraljevski dvor engleski a za njime sva aristokracija zemaljska, koja je prednost dala ovomu vinu kod stola svoga, a kapsko se je vino doskora udomačilo u Engleskoj, vinarstvo se je na Kapu bèrso podiglo i do nečuvena potieralo razvitka i bogatstva. — Kad je engleskoj vladi bilo do toga stalo da si nakloni Sicilijence i njihova da si simpatije pribavi, slavni sa onda admiral Nelson, — koi kao pravi Englez i sin domovine svoje, pored ratobornog junačtva svoga nezaboravi na tèrgovačku korist otačbine svoje, — ovaj dakle razboriti junačina poče se pèrvi kod stola svoga služiti nepoznatim dotle u vinskoj tèrgovini sicilijanskim vinom marsalskim, a od onda je vino marsalsko obljubljeno pitje svih mor-

---

„Ljudmilo," progovori starica niežno, „ti bi niešto rada kazala; što nemaš pouzdanja u svoju majku? Reci mi što ti leži na sèrcu."

Dievojku oblije žarki rumen, lagano savije se na grudi majke, te prišapnu: „A Pravoljubić?" Stanislava uzradova se sada videć, da ona jošte istom vatrom mladića ljubi. S toga izpripoviedi joj sve, štogod je znala liepa i dobra o njem. Opiše njegovu ljubav i privèrženost, sinovlje štovanje napram sebi, odkako je Ljudmila ugrabljena. Kako joj obeća biti podporom u starih danih, te u koliko moguće, osladiti joj težke ure i nadoknaditi gubitak mile kćeri. Kako joj donašaše iz lova divjačinu, kako je skoro svaki dan polazio i tiešio u tuzi. U obće sve one krasne kriposti izbroji, koje zbilja riesijahu liepoga mladića. U razgovoru ustanu sa klupe te se prošetju po vèrtu. Ljudmila pozoba svaku rieč materinu, iskra nade sinu joj na novo, misleć, da njezina razborita majka nebi mladića toliko hvalila, da nema kakove nade. Na jedan put otvore se vratašca, a u bašču stupi — Pravoljubić sa svojim otcem.

Ljudmila se zarumeni do ušijuh, pa opet problieđi. Poput malih valovah dizahu se dievičanske grudi, iz očijuh sievala vatra pèrve ljubavi, — sva je goriela. Otac mladićev pristupiv k Ljudmili, te stisnuv joj upravo junački ruku. „Vi ste vèrla dievojka; pèrvi vatreni pokušaj prodjoste, te se jošte u liepšoj divnoj sjajnosti ukazujete. Premda sam se prije opirao ženitbi vašoj sa mojim sinom ne iz drugoga uzroka, van — da vam iskreno kažem — radi vaših žalostnih okolnostih. Ja sam vas uvieke štovao kao dievojku, čednu, poštenu, poslenu, nu iz gore navedenih uzrokah nemogoh privoljiti na predlog i izbor moga sina. Al sad su se okolnosti sasvim promienile, sad — al što da dalje govorim, ovaj vriedni muž kazat će vam bolje," to rekav, pokaza na Svojeljubića.

Ljudmila se obzre, te opaziv viteza i nehotice zadèrhta.

„Neplašite se, za Boga, Ljudmilo," moleć progovori on, „budite uvjereni, da niti vi niti ikoja dievojka nećete imati povoda ikada više meni se uklanjati. Od one noći, kada vas vidih u dvorskoj kapeli pod slikom Bogorodice, promiene se moja čuvstva; prijašnja strast ustupi miesto bratinskoj ljubavi, koju prama vam gojim.

Ja sam vaš veliki dužnik, nastavi ganjeni Svojeljubić, „za one jade, koje na glavu vašu svalih, dužan sam nagradu, nu nagrade primierene nemogu vam dati. Vašoj pobožnosti i kriepostí podje za rukom mene na pravi put dovesti, bolja, spasonosnija čutjenja mi ulijati. Dostojno vas za to nagraditi nemogu. Nu dopustite, da se barma po niešto odužim. — Prije niekoliko danah ponudih vam ovo dobro kao platju grieha, a vi ga s preziranjem zabaciste. Sada evo molim vas, da ga primite kao nagradu kriepostí. Neprezirajte ovaj neznatan darak, primite ga kao malen dokaz moga štovanja; primite ga kao znak pomirenja, jamstvo oproštenja, koje u vas molim."

Ova promiena zateče neobično Ljudmilu; nemogaše dokučiti, da li bi se čoviek prije strastan mogao na toliko promieniti. Velikodušnosti njegovoj mora se diviti, al nebtiede na nju pristati.

„O Ljudmilo," nastavi gorko vitez opaziv njezino kèrzmanje, „ja sam doduše zaslužio vaše preziranje, al sada više ne. Nemojte se bojati, već niste u pogibelji; nije ovo nov način, kojim vas želim prevariti. Eno mojih konjah, već stoje osedlani, a za niekoliko urah bit ću daleko od ovoga miesta, opet za osam danah najviše želim stići k našoj vojsci, koja ljut bojak bije sa neprijateljem domovine. Možebit me sada stražnji put da vidite. Dajte dakle kao pošten čoviek otidjem, da, ako na bojnom polju padem, moja smèrt obori suzu iz vašeg krasnog oka, a ... vaše da zašapnu: „Bijaše ipak pošten čoviek." Biser suza poleti niz krasno lice dievojčino. „Vi ste vèrli muž, hvala vam," izkreno hvala na ovom velikodušnom daru." —

Obća stanka, u kojoj nieko tužno čuvstvo svim za čas rieč preotme.

„Hajdmo u cèrkvicu," reče Svojeljubić, koi se pèrvi prene, „Ljudmilo, ti si ovdie, pred ovom slikom Boga molila za se i za me. Ovdie pred ovom slikom odlučih i ja kao muž živieti, s tobom i sa svakom dievojkom dostojno postupati. Pred ovim žèrtvenikom moljah oproštenje u Boga, zazivah blagu sienu majke svoje, da se moli za svoga prem nevriednoga sina, ovdie moljah, da mi dade svemogući milost, da nadoknadim barma poniešto ono zlo, što ga učinih. Svemogući usliša moju molbu. Stupite bliže Ljudmilo i vi Pravoljubiću! Podajte si ruke; — tako. — A vi roditelji blagoslovite ovaj savez, koi sám Bog svesa. — Sada sam sretan. — —

Ljudmilo, mila sestrice moja, ti sa majkom ostani ovdie u gradu; ja vam ostavljam svoga najpouzdanijega slugu, starca kastelana; a ti pravoljubiću, hodi k otcu svom, prouči do kraja šumarstvo, pa za godinu danah, na onaj isti dan, kada Ljudmila moljaše ovdie, dodji amo, te ovdie pred ovom slikom zavierite se viečnom i nerazdruživom vierom. — — S Bogom, sietite se kadkada vašega Svojeljubića. — —

Ovo rekav stisnu svakom vatreno ruku, pa skočiv na konja ode skokom iz dvorišta, a vierni njegovi sluge za njim. —

Nakon trih godinah vrate se Svojeljubić iz boja ranjen na tielu nu zdrav na duši. Izliečio se, pohadjaše češće Ljudmilu i Pravoljubiću, te se vèrlo radovaše nad njihovom srećom. On sám izabere si na skoro drugaricu života, nieku plemenitu gospodičnu, te proživi s njom krasne dane sreće i zadovoljstva.

A ... seoski puk štovaše ... strahopočitanjem prečistu dievu Mariju, kao zaštitnicu nevinosti i čistoće. A Ljudmila ostaše za svo vrieme uzorom i ... njoj ... vojakah ... i suprugah.

narah englezkih i drugih vèrstih u savezu s mornarstvom stojećih; vinarstvo pako u goricah Marsale procvalo je time veselo i obilato i dospielo već do takvog razvitka, kako mu se nitko odprije nebi bio nadao.

Nebi li se i kod nas i u zemljah naših posestrimah našlo ljudih od oka i upliva, koji bi već iz domoljubja — nespominjuć ovdie ni korist vèrsnoće i priličnije ciene — hotieli i znali ovako podignuti promet, kao što ga ova i sbilja svim pravom zaslužuje, domaće naše vode jamničke, koju oni i onako većom stranom kupuju i plate pod izličnim imenom kiselice štajerske.

A kad jednom jamnička voda na glas dodje te se počme vaditi u veliko — a vrelo je sbilja obilato i može zadovoljiti prometu na daleko razgranjenom — eto joj liepe prilike na brodonosnoj tik do vrela Kupi, i onamo dalje na Savi, na Dunavu i na ostalih do ovoga riekah, da može lahko prodrieti u sve krajeve dèržave austrijske a i dalje izvan nje u strani sviet. Pa će se onda i poduzetnih naći ljudih, koji ćedu okol polzovitog vrela osim onih što se već sada onud dižu novih dizati sgradah za udobnost družtvenu, za hasnu i za razveseljenje, za svratišta bolujućim i odmor tražećim. — Još jedno valja ovdie napomenuti, da će naime oživljelim prometom jamničke vode i druga procvasti grana domaće obèrtnosti — t. j. staklarstvo. Neostala nam pusta želja domoljubna!

— „Ost. D. Post“ javlja: „Četiri od naimenovanih ugarskih dèržavnih viećnikah primili su svoje zvanje konačno i bili su već jučer kod Nj. veličanstva u audienciji, da mu se zahvale; to su gospoda grofovi Gjorgje Apponyi, Ivan Barkoczy, Gjorgje Majlath i čeonik Toperczer. I s baronom Vayem nisu, vele, dogovaranja jošte prekinuta, tim više, što su se posliednjim carskim ručnim pismom u protestantičkom pitanju stvari znatno promienile. Stupljenje barona Vaya u dèržavno vieće imalo je izvan svega ostaloga još i tu težkoću proti sebi, što je zbog dèržanja jednoga konventa stajao pod sudbenom tužbom. Jučer obnarodovana amnestija uklanja naravno ovu težkoću. Izvan toga o baronu Vayu govori se jošte i o naimenovanju grofa Antuna Szechena i napokon i grofa Franje Zichy-a.“

— Jučer oglašena carska amnestija za kaznene slučaje pojavivše se u protestanskom poslu i povedene iztrage proteže se na sto i četiri osobe.

— Kao što „Wanderer“ doznaje, zabacilo je c. k. vèrhovno sudište priziv podnešeni po Revoltelli, Mandolfu i Brambilli proti redovitom iztražnom zatvoru.

Sèrbija.

Beograd, 16. svibnja. Knez Miloš imao je jučer tako žestok nastup svoje stare boletice, da su svi liečnici beogradski k njemu u Topčider pozvani bili.

Moldavija i Vlaška.

Bukurešt, 12. svibnja. Iz Jaša prispiela je uprav sada viest, da je ministarstvo napokon sastavljeno. Sastoji iz Kogelničana za nutrašnje poslove, Alkasia za financije, Bosinke za pravosudje, arhimandrita Mekisedeka za bogoštovje i nastavu, Giore za izvanjske poslove, Georgiadi-a za javne radnje. Listnica rata nije medjutim jošte nikomu povierena.

Talijanska.

Iz Turina od 16. svibnja javljaju bèrzojavnim potem: „Kao što se čuje, napuljski ratni brodovi nisu zaplienili parobroda „Piemonta.“ Sardinska flota dobila je zapoviest, da se sakupi i da se pripravi na svaki mogući slučaj. Iz Napulja došla su opet podkriepljenja.“

U Firencu prispiele su dne 10. u večer sliedeće viesti o dogadjajima u Siciliji: U Siciliji dèrži se ustanak u gorama i malim gradovima na sieverozapadu otoka. Značajan je glavni razlog, koi navode Sicilijanci za ustanak: „Redarstvo progutalo je na toliko sve oblasti, da nije bilo više nikakove sigurnosti.“ Zato nije ništa koristilo ni to, da su malone svi činovnici bili sami Sicilijanci. Nieki od takovih kotarskih činovnikah hotieli su posredovat medju vladom i ustankom no bili su zato strogo kažnjeni.

Turin, 17. svibnja. Zapoviednik englezkoga ratnoga broda, koi je kod Marsale prekinuo borbu napuljskoga pomorstva s Garibaldovim brodovima vele da je kapetan Paynter, koi je nedavna urešen redom Mavre i Lazara.

Turin, 18. svibnja. Garibaldi bio je 15. u Alkamu. U Piopi bila je bitka; kažu da je kraljevska vojska uzbijena. U Palermu proglašeno je iznova obsadno stanje. Došla je nova vojska. „Gazzetta ufficiale del Regno“ oprovèrgava tužbu, da je ministarstvo s Garibaldom u sporazumljenju.

Milan, 18. svibnja. U komorskoj siednici od 16. predložilo je ministarstvo unutarnjih poslovah, da se za podporu političkih bieguncah dozvoli godišnja svota od 300.000 lirah. Ratni ministar predložio je, da se sardinski zakon o novačenju protegne i na nove provincije i da se odmah započme novačenje.

Genova, 18. svibnja. Viesti iz Napulja od 15. donose glas, da su Garibaldovci uništili jednu lovačku regimentu.

Marsilja, 18. svibnja. Uvieravaju, da su ratni brod Donauwörth i fregata Descartes iz Hiera otišle u Aden. Divizija Bazaine-ova dobila je, vele, protuzapoviest. Jedan parobrod otišao je na motrenje pod Abitello u Toskani.

Turin, 19. svibnja. Polag viestih iz Napulja od 16. kratila se je, vele, 6. regimenta kod demonštracije, sbivše se dne 13. u Palermu, pucati na narod i kažu, da je general Salzano predložio, da bude svaki deseti vojnik ubijen iz puške. Šest oficirah prešlo je, vele, k ustašama, sedam ih je pako uapšeno. Kažu, da vlada namierava po dovèršenju ustanka grofa od Trani-a naimenovat podkraljem i izdati amnestiju.

Genova, 17. svibnja. Učrednik lista „Il Catolico“ osudjen je na šest miesecih tamnice i 300 franakah globe, jerbo je javio, da se na brodu „Governolu“ nalazi 200,000 franakah za sicilijanski narodni odbor.

Francuzka.

Pariz 18. svibnja. Posliednja listu „La Patrie“ prispievša pisma tvèrde, da nije Garibaldi glavom došao u Siciliju.

Parižkim listovima javljaju bèrzojavnim putem: „Viesti iz Napulja dopiru do 12. svibnja. Viest, da Garibaldi namierava prodrieti u Kalabriju, prouzročila je kod dvora veliko gibanje. Dragocienosti i umotvorine sve su priredjene, da se mogu svaki čas odpremit, ako bi potrebno bilo. Parabrod Elletrico došao je iz Palerma. Dne 10. bila je demonštracija u Napulju, kod koje je udioničtvovalo 30,000 osobah. Vojska se je zadèržavala pasivno. Redarstveni opravnici ubili su ili ranili deset osobah. S doksatah padalo je cvieće na kolovodje ovoga očitovanja. Dan zatim našli su četiri redarstvena opravnika zaklena. — Čini se da su ustaše u Siciliji veoma mnogobrojni, budući da se njihove linije protežu od Trapana do Monreala. Ustaše jurišali su dne 12. svibnja na Monreale četiri puta, no nije im za rukom pošlo protierati kraljevsku vojsku. U Palermu nemisle, da se je Garibaldi u Siciliji izkèrcao, nu očekuju novu pomoć od turinskoga odbora.“

Iz Pariza 17. javljaju listu „Indépendance“, „Govori se o depešama, koje je careva vlada primila iz Napulja i polag kojih zahtieva napuljska vlada u obziru sbivših se dogadjajah inostrano posredovanje.“

Parižki listovi sadèržavaju sliedeću o dogadjajima u Siciliji: „Uprav sada došavše viesti iz Italije javljaju, da se Garibaldov pohod razvija izvanredno bèrzo i da se čini, da će u svoj Siciliji ovienčan biti dobrim uspiehom. Kažu, da je već osvojio najvažnija miesta na otoku. Čini se polag drugih viestih, da se je jedan dio pohoda izkèrcao u Kalabriji: polag toga prietio bi ustanak istom Napulju.“ I „Constitutionnel“ javlja, „da Garibaldov pohod napreduje u Siciliji i razprostranjuje se prieko cielog otoka.“

Velika Britanija i Irska.

London, 19. svibnja. Kao što današnji „Times“ javlja, namierava englezka vlada ukinut obstojeće odciepljenje evropske od indijske vojske.

Danija.

Kodanj, 18. svibnja. Polag današnjega broja Dagbladeta podniela je danska vlada u Berlinu protestaciju proti komorskoj razpravi u obziru Šlezviga i proti dèržanju ministra Schleinitza.

Knjigah troškom Matičinim izdanih ostalo je koncem godine 1959:

a)	Ivana Gundulića knjige I. . .	3 kom.
b)	„ „ „ II. . .	75 „
c)	Teute Dra D. Demetra . . .	217 „
d)	Kola knjige IV.	271 „
e)	„ „ V.	352 „
f)	„ „ VI.	461 „
g)	„ „ VII.	80 „
h)	„ „ VIII.	627 „
i)	Uzdahah Mandaliene od Gjorgjića	95 „
k)	Saltjera slovinskoga „ „	221 „
l)	Kristiade Gjona Palmotića . .	171 „
m)	Slovnice V. Babukića u niemačkom prevodu	19 „
n)	Slovnice V. Babukića u talijanskom prevodu	88 „
o)	Upute od M. Sladovića . . .	467 „
p)	Dubrovnika od M. Bana . . .	170 „
q)	Gundulićeva Osmana II. izdanja	1249 „
r)	Biljarstva od B. Šuleka . . .	770 „

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 21. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	68.50
5% Narodnoga zajma	78.80
Narodne banke	851.
Vierovnoga zavoda	181.60
Mienice.	
Augsburg	114.50
London	133.50
Carski cekini	6.36 5/10
Srebro	32 75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 707 (171) 3—3

Oglas

Kod šestoga žrebanja zemljorazteretnih zadužnicah za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju, koje je bilo dne 30. travnja 1860., izvučeni su sliedeći brojevi i to:

Obligacije s kuponima.

po 100 fr. br 1177, 1474, 1252, 3119, 4296, 5307, 5441. po 500 fr. br. 61, 125, 598, 729, 1056, 1244. po 1000 fr. br. 554, 993, 1136, 1337, 1498, 1638, 2746, 2983. po 5000 fr. br. 26, 274.

Obligacije litt. A.

Br. 346. po 80 f., br. 1131 po 140 fr. br. 2266 po 160 fr. br. 2572 po 35,000 fr. napokon obligacija s kuponima br. 362 po 10,000 fr., no ova posliednja samo s dionim iznoskom po 2920 for. čim je žrebovna svota opredieljena za šesto žrebanje izcèrpljena.

Predstojeće obligacije izplatit će se u gotovu s izvučenim i za to u austrijanskoj vrednoti pripadajućim glavničnim iznoscima za 6 miesecih računajući od dana žrebanja kod c. k. zemljorazteretne zakladne pieneznice u Zagrebu pod obdèržavanjem propisah obstojećih u tom obziru, koja će pieneznica ujedno za neizvučeni deo kuponah obligacije br. 362 po 10,000 fr. izdati odgovarajuće nove zadužnice.

Unutar posliednja 3 mieseca pred odkupnim rokom eskomptirat će izvučene zadužnice i c. k. aust. povlaštena narodna banka.

U ostalom su kod pèrvoga žrebanja dèržanoga dne 31. listopada 1857 medju drugima zadužnice s kuponima br. 1063, 1151, 2034, 2754, 2929, i 5127 po 100 for., kod 2. žrebanja dne 30. travnja 1858 zadužnice br. 354

i 429 po 50 for., br. 418, 623, 632, 1431, 1616, 1717, 2817, 3475, 4959, 5179, 5399, 5549 i 5724 po 100 for., br. 113 i 207 po 500 for., br. 10,589, 1541, 2071 i 2499 po 1000 for.;

Kod 3. žrebanja dne 30. listopada 1858 zadužnice br. 561, 1504, 2533, 2826, 4440, 4462, 5092, i 5407 po 100 for., br. 177, 391, 624, 1028, i 1145 po 500 for., br. 73, 1176, 1204, 1803, i 2063 po 1000 for., zatim Litt. A. obligacije br. 929 po 3460 fr., br. 1589 po 240 fr. ova posliednja samo s dionim iznoskom po 10 fr.;

Kod 4. žrebanja dne 30. travnja 1859 zadužnice br. 307 i 479 po 50 for., br. 361, 1019, 1042, 1061, 1524, 1879, 1908, 2303, 2353, 2709, 4282, 4514, 5013, 5501, 5686, i 6097 po 100 fr., br. 839 i 1182 po 500 fr., br. 7, 1234, 1545, 2104 i 2409 po 1000 for. izvučene i mogu se već izplatit, no dotični glavnički iznosci nisu dosad kod c. k. zemljorazteretne zakladne pienesnice u Zagrebu jošte dignuti.

Posliednje se s dodatkom i opomenom stavlja do obćega znanja, da od dana dospielosti gore navedenih zadužnicah prestaje pravo na okamaćenje, no ako bi se ipak kuponi od ovih izvučenih i izplatljivih obligacije po c. k. austr. povl. narodnoj banki izplatili bili, da će se dignuti kamatni iznosci u svoje vrieme od glavnice odbiti.

Od c. k. ravnateljstva zaklade za raztere-ćenje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 30. travnja 1860.

Br. 1386-pol. (189) 3—1

Natiečaj.

U području podpisatog c. k. kot. ureda izpražnjeno je miesto obćinskog tajnika političké obćine Raven sa godišnjom platjom od 420 for. zatim za stan, kurenje i pisarne potreboće 147 for. a. vr.

Za popunjenje ovog miesta razpisuje se ovim natiečaj do 3. lipnja 1860.

Natiecatelji imadu svoje molbenice, u kojima imadu izkazati dobu, vierozakon, stališ, dosadanje služ-bovanje, neprikorno moralno i političko ponašanje, zatim podpuno znanje hèrvatskog i nemačkog jezika tako u pisanju, računanju, kao i govoru — putem dotične političke oblasti podpisatome kotarskom uredu do opredieljenoga roka predložiti.

C. k. kot. ured.

U Križevcu 19. svibnja 1860.

C. k. predstojnik,
Kiss s. r.

Br. 1331-pol. (186) 3—2

Proglas.

Od strane c. k. kot ureda moslovačkog ovim se dražba ovoorednom odlukom od 20. travnja o. g. br. 778. proglašena županijske kuće u Popovači sada kao liečnički stan upotrebljene — do dalje naredbe opoziva.

C. k. kot. ured Moslavina 16. svibnja 1860.

D. k. kot. predstojnik.
Tomassich.

Nr. 583 civ. (181) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Bezierksamte als Gericht in Kreuz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Ivan Simunčić et Consorten in Vertretung des Herrn Adv. Andreas Ubernik wegen schuldigen 315 fl c. s. c. die dritte executive Feilbietung der dem Exekuten Paul Bisćan aus Kreuz gehörigen, auf 460 fl ö. W. gerichtlich geschätzten, im Grundbuchs-Protokolle Nr. 76 der Gemeinde Kreuz eingetragenen bei der 1. und 2. Feilbiethung nicht hintangegebenen Liegenschaften als: das Haus sub Nr. 76 sammt Scheuer, Schweinstal und Hofraum, Garten, Acker (Zavèrtnica), Weingarten Kramarovec kleinerer, und Acker Gamile genannt bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 30. Mai l. J. und der zweite auf den 30. Juni l. J. 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Bez.-Amte als Gericht angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den bezeichneten Liegenschaften pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Liegenschaften erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe den 30. Mai 1860 so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Kreuz am 11. März 1860.

Z. 10461-2480 (188) 3—2

Kundmachung.

Am k. k. akademischen Gimnasium in Lemberg sind drei und an dem k. k. zweiten Gimnasium daselbst zwei Lehrerstellen zu besetzen. Mit jeder derselben ist ein Gehalt jährl. 945 fl. ö. W. mit dem Anspruche auf Decennalzulagen und dem Vorrückungsrechte auf die höhere Gehaltsstufe jährlicher 1050 fl. ö. W. verbunden, und wird zu deren Erlangung die Nachweisung der gesetzlichen Befähigung für das Lehramt der klassischen Philologie am ganzen Gimnasium oder für das desselben Faches im Untergimnasium in Verbindung mit Philosophie und einer der in Galizien gangbaren lebenden Sprachen (der deutschen, polnischen oder ruthenischen) am ganzen Gimnasium gefordert. Nöthigenfalls würde auch auf Bewerber Rücksicht genommen werden, welche die gesetzliche Befähigung einerseits für das Lehramt der Philosophie, andererseits für jenes einer der oben genannten drei lebenden Sprachen nachzuweisen vermöchten.

Der Bewerbungstermin wird bis 20. Juni 1860 ausgeschrieben. Die Bewerber haben bis dahin ihre wolinstruirten Gesuche im Wege der ihnen vorgesetzten Behörde, falls sie bereits öffentlich bedienstet sind, sonst aber unmittelbar bei der k. k. galiz. Statthalterei in Lemberg einzubringen.

Von der k. k. galiz. Statthalterei
Lemberg, am 2. Mai 1860.

Nr. 1823 civ. (184) 3—2

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte in Warasdin wird bekannt gemacht, dass Herr Adam v. Iakey aus Belica im Sprengel des Warasdiner Komitates wegen gerichtlich erhobener Verschwendung unter die Curatel gesetzt, und zu dessen Curator der Herr k. k. Kämmerer Ferdinand v. Iakey bestellt worden sei.

K. k. Komitatsgericht.

Warasdin den 10. Mai 1860.

Br. 570-civ. 1860. (183) 3—3

Izrok.

Od strane c. k. kotarskog ureda kao suda Našičkog, ovim se do obćeg znanja stavlja, — da će se uslied traženja nasliednikah pokojne Eleonore Kendjel iz Feričanacah, koje su stavili dana 30. travnja 1860. br. 570-gr. iz slobodne ruke javna dražba kuće i kućištnog zemljišta sa jednim izvanselištnim vinogradom pod brojem gruntovničkim 83. u Feričanu, dana 29. svibnja 1860. u 9 satih prije podne na licu miesta obdèržavati.

Izklikna ciena ustanovita jest u 400 for. a. vr. i svaki natiecatelj imade jamčevinu od 40 for. a. vr. prigodom dražbe položiti.

O čemu se nadmeeati želeći time obaviešćuju da se novac odmah položiti imade.

U Našicah dne 10. svibnja 1860.

C. k. kot. predstojnik
M. Kraljević.

OGLASNIK.

Izdavatelj: Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 23. SVIBNJA 1860. Broj 119.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Dopisi.

Iz Osieka, 12. svibnja. Predlog za izdavanje pučkih knjigah ocienjen je i ovdie po svojoj velikoj važnosti. Ljudi svih stališah, radi dobra naroda svoga, pohitiše upisivati prinesko, kojih je jedan dio odpremljen danas na svoje miesto*); ostalo će sliediti. Najvažnije je to, što bi se svuda gledati imalo, da su prinesci obvezani; time je samo onim, što odovud usprispije, osigurana narodu jedna knjižica na godinu; a inače bi se moglo lahko ohistiniti ono, čega se pobojava ravnateljstvo matice u svom onomadnjem predlogu. Žalostno je to, što, osim niekih imenah, boljarstvo naše slabo učestvuje u tom poduzetju. Na predlog ravnateljstva matičina mogli bismo gdiešto primietiti; ali uzdajuć se u plemenito rodoljubje odbornikah njenih, odustajemo od svakog daljega razglabanja o načinu, kojim da se radi; samo neka se radi. Vrieme prolazi: audendum est atque agendum, non consultandum.

Vrieme se je hvala Bogu izčistilo i težka briga radi godine poniešto se ublažila. Danas su ovdie obdèržavane za pokojnoga grofa Széchényi-a smierne zadušnice.

*) Isti se priobćuje niže u današnjem broju po g. Doktoru Rojcu, na koga je upravljen bio. Učr. Nar. Nov.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 23. svibnja. Zadušnicama, koje su prekjučer za pokojnoga bana Josipa grofa Jellačića u ovdiešnjoj stolnoj cèrkvi tako sjajno obdèržavane bile, prisutstvovala je vidive tronuta i Nj. preuzvišenost udova banova, koja se je po dovèršenoj žalobnoj službi božjoj u toj cèrkvi odvezla u gèrčko-nesjedinjenu cèrkvu, gdie se je, kao što je već javljeno, takodjer parastos dèržao za blagopočivajućega njenoga slavnoga supruga. Nesamo cèrkva već i cintor pred njom bijahu dubkom napunjeni množinom sviela iz svih staležah. Kad po dovèršenom parastosu Nj. preuzvišenost izidje iz cèrkve, bila je od sakupljene množine gromkim „Živila“ pozdravljena i do kutčah propraćena, što visoku tugujuću gospoju do suzah gane. Prekjučer a još i jučer vijale su se vas dan na kućama našega grada mnogobrojne cèrne zastave a kerusima i piešecima putujećim jučer na pokojnikovo imanje Novi Dvori, gdie su se kao što je poznato takodjer nad njegovim grobom jučer zadušnice dèržale, nebijaše ni konca ni kraja. Nadamo se kojemu dopisu od onud, da uzmognemo i o tamošnjoj svetkovini naše čitateljstvo potanko izviestiti, jer nam, budući obtereceni tolikim poslovima, nebijaše moguće glavom onamo otići. Sudeć po množini svieta onamo hodočastvujućega mora da se je tamo sakupilo bilo samo iz našega grada više stotinah osobah, a kao što čujemo, iz svih susiednih gradovah otišlo je na grob svoga nezaboravnoga bana takodjer množina svieta. Ako ista visokoj pokojnikovoj udovici tugu za prerano preminuvšim iole ublažit može, to je za cielo uvo obćenito sućutje, koje je narod hèrvatski ovom prigodom opet pokazao prema svomu ljubimcu. Veliki pokojnik steko je neumerlih zaslugah za hèrvatski narod, no i posliednji posvjedočava je, da je vrieden bio tolika požertvovanja, jer je zahvalan i kadar dohitit veličinu žertvah, koje plemenite duše prinose za otadžbinu domovine.

— U Požegu priredio je g. Josip Funke, onštenji regens kori koncert za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji, koi je doneo čisti dohodak od 337 f. aust. vr. Ova svota već je odpremljena na njezino opredieljenje. Hvala gospodinu Funku, koi se je pobrinio za stradajuće bratje a i vriednim Pančevcima, koji ga tako liepo poduprieše u njegovoj plemenitoj namieri!

— Dvorski viećnik Szedényi već je izpušten iz svoga zatvora i došao je dne 22. svibnja u Beč.

— Po glasu odluke od 9. svibnja ukinut će se službe generalah postavljenih ad latus isim onih u Veroni i Budimu; isto tako službe štabskih stražmeštrah u vojničko-kancelarskoj struci. Uračunanje registraturske službe u području vojničko-kancelarske struke ukinut će se; nasuprot miesto ukinutih ženijskih inšpekcijah uvest će se ženijski ili 7. oddiel kod zemaljskih generalkomandah u osoblje kod zapovièdničtva tvèrdjave Moguncije sistemizirat će se; napokon uredit će se registraturska struka kako sliedi: 1 ravnatelj, 4 registratora pèrvoga, osam registratorah drugoga razreda, 12 oficijalah pèrvoga, 12 drugoga, 15 trećega, 15 četvèrtoga i 15 petoga razreda, 5 akcesistah pèrvoga i 5 drugoga razreda, napokon 10 pitomach; odtud odpadaju za Beč: ravnatelj, 3 registratora i 7 oficijalah pèrvoga, 7 drugoga, 8 trećega, četvèrtoga i petoga razreda, 4 akcesiste pèrvoga i isto toliko drugoga razreda, napokon 10 pitomacah. Ostanak je izmieren za provincije.

Prag. Pišu „Pressi“ iz Praga, da je tamo dne 15. u večer za cielo do 15,000 ljudih na bajeru Velta vèrvilo, da prisutstvuju svečanostima, kojima je dalo povoda predvečerje svetoga Ivana. Jedna četa djakah, večom stranom u slavenskim haljinama, zapieva česke piesme a uz njih zdore i politič. klikovi. Redarstvo napsi nekoliko osobah; medjutim prodje večer bez svake dalje smetnje.

Olomuc, 18. svibnja. U prekjučerašnjoj sjednici velikoga obćinskoga odbora dali su poklisari, podčeonik Franjo Hain i sučlan obćinskoga odbora Anton Blumenzweig, izvieśće o plodu svoga puta u Beč i Bèrnu naloženoga im u obziru liečničko-vidarskoga učilišta. Isto je sasvim dignulo skèrb, da će se ovaj zavod ukinut i premiestit u drugi grad.

Temišvar, 18. svibnja. Od nadležne strane dobile su Temišvarske Novine sliedeće očitovanje: „Dilejtü od 15. t. m., br. 20, donosi viest, da dèržavni viećnici, naimenovani za tamiški Banat, Ivan baron Nikolić i Andrija Mocsonyi de Foen, nisu primili ovoga zvanja. Ova viest, nekoliko se posliednjega tiče, sasvim je neosnovana i čini se, da ima svoj začetak u tendencionalnim namierama. Što više može se najizviestnije tvèrdit, da će gospodin Andrija Mocsonyi de Foen primiti ovo svoje zvanje.“

Debrecin 17. svibnja. Djaci ovdiešnjega učilišta svètkovali su jučer, tako pišu „Wanderer“, u bližnjoj šumi svibanjski pir, i vratiše se po profesorima praćeni u 9 satih u večer u grad. Šestorici starijih djakah podje medjutim za rukom vani ostati i popiti više vina, nego li što su im glave podnieti mogle. U tom stanju dodju u 11. uri u grad, razbiju gdiegdie po koi prozor, i opru se varoškoj straži sigurnosti, koja ih, pokriepljena, napokon uhvati; no ipak im za rukom podje prije, nego ih zatvoriše pobeći i uteći u učilištnu zgradu. Ovdie stadoše, zvonit djačkim zvonom, na što po prijavi straže sigurnosti bijahu odaslane dvie kampanije od piešačke regimente grofa Khevenhüllera, da pohvataju kaznenike. U veliku broju sakupivši se djaci opriete se zapieanju svojih drugovah, dok napokon jedan povodak piehote izbaci svoje puške, na što se hèrpa razlèrka i krivci uapse. Pucalo se tolikom štednjom, da nije bio nitko ranjen. Sada teče istraga u zajednici s profesorima, koji veoma sažaljuju taj izgred, pred miešovitom komisijom.

Mletci 14. svibnja. Razni u Lombardiji, Piemontu i srednjoj Italiji viećajući prevratni odbori hoće da učine i u Mletačkoj propagandu za sicilijanski prevrat; oni su u ovu svèrhu svojim opravnicima dali nalog, da dodju u ove provincije i skupljaju dobrovoljačkih četah i novacah. No ova namiera bila je pozornostju austrijanskih organah sigurnosti utaštena, i opravnici moradijahu odstupit od svoje nakane. Ništanemanje čini se, da je odborima pošlo za rukom u samoj našoj provinciji naći ljudih, koji su hotieli tierati posao agitacije, no nisu podnipošto hotieli narasti novčani prinesci; ljudi nisu hotieli nesamo plaćati, već se i redarstvu prijavili ova nastojanja. U svèrhu kupljenja dobrovoljacah podje poticateljima za rukom sakupit samo četiri momka, od kojih su zatim dva opet odstupila. Izpovied istih dala je povoda k tomu, da su jednog kupivojsku uapsili.

Sèrbija.

„Zvan. Nov.“ javljaju, da je nieki Janko Paunović u okružju požarevačkom izbljuvao dne 22. ožujka o. g. p st. dvie male žive bubice (hemiptera), od kojih je jedna odletila, a druga je još 5 minutah u špiritu živila. — Isti list piše, da je u selu Županjevcih u okružju beogradskom žena Lazara Petkovića rodila dne 25. ožujka o. g. troje diece, od kojih je jedno žensko umèrlo, a ostalo dvoje, mužko i žensko još žive i povoljna su zdravlja.

Nj. svietlost postavila je načelnika okružja šabačkoga podpukovnika Dragutina Žabarca za svoga pèrvoga adjutanta.

Talijanska.

Napulj, 15. svibnja. Ministar izvanjskih poslovah, Carafa, poslao je diplomatičkom sboru okružnicu, u kojoj se tuži na Piemont, da je uzpèrkos svojim obećanjima dopustio, da su se ustrojile Garibaldove čete. Navalom Garibaldovom vriedja se, veli, medjunarodno pravo i anarkija dovest će svu Evropu u pogibelj. Pismo čini napokon prouzročitelje i sukrivce takovih zločinah odgovornima za njihove posliedice. Sardinski poslanik, markez di Villamarina, protestovao je proti neosnovanoj i vriedjajućoj tužbi na svoju vladu.

Turin 18. svibnja. Iz Lombardije izlazi neprestano francuzka vojska. Bergamo izpraznit će se do 22. podpunoma; šesta i osma francuzka konjanička regimenta otići će dne 25. i 26.

Turin 19. svibnja. Izvan biskupa od Faence i vikara od Bolonje progoni se sudbeno i biskup od Imole. Nadbiskup pizanski dovest će se pod stražom u Turin zbog toga, što nije poslušno zapoviestih vlade.

Turska.

Carigrad, 6. svibnja. Omerpaša pozvan je iz prognanstva natrag. Azispašu odazvali su iz Bosne zbog niekoga sudbenoga istraživanja. — „Allg. Ztg“ piše, tako su se glasovi o promieni turskoga ministarstva jako prosuli, da nemogu biti sasvim bez temelja, a i druge okolnosti pokazuju, da će sadašnji ministri skorim pasti. Budući da se sultan prilikom čestitke o bajramu od Rizapaše okrenuo, te sa Kiprizliom govorio, zaključuju gdiekoji, da će Rizapaša ustupiti drugom svoje miesto. Već se nagadjaju

osobe, koje će biti u novom ministarstvu. Ali odnošenja i jesu takova, da katastrofa mora bèrzo doći, ako se neće da opet bude kakova urota na način Čerkez-Huseinove. Narod je tako razdražen, da je pitanje, hoće li pozvanje Kiprizlipaše u ministarstvo moći preduprediti opasne dogadjaje u Carigradu. Glasovi o padnuļju Rize i Mehmed Rušdije primljeni su s oduševljenjem kod Turakah neobičnim. U carskom dvoru bilo je promiene. Ujedanput je odpušteno iz službe šest komornikah s penzijom od 20.000 i 12.000 grošah. Kao što se vidi, dobro je komornicima, kad sultanovo neblagovoljenje sebi navuku.— Oružanje će se odsada revnije spremati nego dosada.

U Moldavi je vlada zabranila rimokatoličkom sveštenstvu obnarodovati posliednje papine anateme. Isto će se narediti i za Vlašku.

Rusija.

O očitovanjima Gorčakova u Petrogradu doznaju se nieke pobližnosti. Gorčakov izjavi, da je stanje kèršćanah na iztoku gore, nego li je bilo pred posliednjim ratom, i zato podnese više tobožnih dokozah. Da nedodje pod sumnju, kao da želi proizvesti novu krizu, voljna je Rusija propustit silama, da iztraže pitanje, da li je Turska izpunila svoje dužnosti. Njihovo dulje mučanje ohrabrilo bi samo Tursku. Što se tiče ograde englezkoga ministra u Petrogadu, satojala je, kao što se iz dobra izvora doznaje, u tom, da je Sir Crampton pobijao izpravnost činjenicah navedenih po Gorčakovu. Ruska vlada nije, kao što je on odgovorio, dobro ubaviešțena i veli da se izviešća ruskih opravnikah neslažu s onima, koja je on primio. Sve to dolazi od strane dobro ubaviešćene. U ostalom polag mnienja diplomacije Francuzka se je Rusiji uslied odgovora cara Napoleona na Russellovu prijavu od 20. ožujka tako približila, da Englezka mora tražit drugih savezah.

Petrograd, 7. svibnja. Ovamo je došao glas, da je Šamil dobio ljutu groznicu, te su ga zbog toga odveli iz Kaluge u Moskvu, da se lieči.

U svim strukama dèržavne uprave radi se na tome, da se umali veliki broj činovnikah.— Iz Azije dolaze nepovoljni glasovi, Na Amuru su se porodile razpre s Kitajcima; poštansko obćenje medju Kjahtom i Pekinom prekinuto je. Kitajci neće da daju Rusima svoj čaj ni za novce. — Na Kavkazu je opet veća živahnost i u ruskoj tamošnjoj vojsci misle, da pleme Natuhajacah dobiva pomoć od Turske, što se i tim potvèrdjuje, jer su u mèrtvih Kavkažanah nalazili tursko oružje. — Turkomani su napali jedan ruski karvan medju Orenburgom i Bukarom i oplienili ga. — U Sevastopolju ima sada 10.000 stanovnikah, medju ovima samo 2000 ženskih. Prije obsade stanovalo je u Sevastopolju 40.000 dušah. Razvaline su sada većinom uklonjenje i počimlje se graditi nova varoš, u kojoj će biti 62 ulice i 12 pijacah.

Carska porodica otišla je 2. o. m. u Carsko Selo. — Dne 29. travnja slavio se je carev dan, a sutra dan bila je velika vojnička parada, na koju je izišlo do 60.000 momakah. Led sa Neve otišao je, ali leden vietar duva.

Varšava, 9. svibnja. Poljsko plemstvo naumilo je, o dolazku carevom u Varšavu (17. svibnja) u narodnom odielu dočekat ga i predložit mu niekoje želje.

Francuzka.

Iz Pariza javljaju od 17. svibnja listu „H. N." bèrzojavnim putem sliedeće viesti: Garibaldi zavladao je svom Sicilijom (?) izim Palerma i Zangle. Što više, jedan glas tvèrdi, da je i Zangla uzeta. — Viest o ustancima u Abruzzima i Kalabriji dèrži se za istinitu. „Opinion Nationale" javlja nasuprot, da je admiral Jehnne jučer sa četiri broda otišo u Napulj i to na zahtiev francuzkoga poslanika u Napulju, barona Breniera, koi misli, da će tamo za koi dan buknuti buna. „Opinion Nationale" dèrži nadalje, da bi se lahko dogodit moglo, da će papa, Napulj, Austrija i iztoljeni talijanski knezovi medju sobom učinit savez i da će zaiskati i od Spanjolske pomoć. Razpremljenje Rima obustavljeno je medjutim, general Goyon ostat će tamo.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Napulj, 20. svibnja u večer. Kraljevska vojska poražena je, u bitkama od 15. i 16. Položaj Monreale, koi gospoduje gradom Palermom, obkoljen je od Garibaldovacah. Misle, da će kraljevska vojska skorom isprazniti Palermo.

(Bèrzoj. priv. viest Agr. Ztg.)

Milan, 19. svibnja. Privatne viesti „Perseveranze" javljaju, da je redarstveni načelnik Maniscalco iz Palerma u Napulj otišo.

U jučerašnjoj siednici sardinske komore bilo je živahno pretresanje u obziru ukinutja novoga kaznenoga zakona u Lombardiji i o povratku prijašnjega t. j. austrijanskoga kaznenoga zakona.

Ravnateljstvo zaklade za nabavljenje jednoga milijuna pušakah poziva silno, da se što bèrže plate novčani prinesci.

Polag „Gazzette di Parma" dokazao je, vele grof Stackelberg grofu Cavouru, da je podpunoma ubaviešten o dopisivanju vodjenom medju posliednjim i Garibaldom u obziru sicilijanskoga pohoda. Kažu, da je grof Stackelberg od grofa Cavoura zaiskao razjašnjenjah o tom dopisivanju.

Kao što javlja „Corriere dell' Emilia", morala se je jedan piešačka regimenta i jedan švadrun konjaničtva premiestiti zbog mnogobrojnih uskočivanjah. Kod same divizije Roselli-eve uskočilo je, vele, prieko 260 momakah.

Genova, 18. svibnja. U Palermo došle su iznova tri hiljade momakah kraljevske vojske.

Marsilja, 19. svibnja. Aleppo, 28. travnja. Na kapijama kèršćanskih kućah nadjene su prilieplјene cedulje, koje zahtievaju porez kèršćanah. Gubernator posredovao je, glavni poticatelji uapšeni su. No posada nije dovoljna, zato se boje, da će buknut iznova fanatizam.

Bruselj, 20. svibnja. Današnji broj lista „Indépendance belge" sadèržaje sliedeću bèrzojavnu viest iz Petrograda od 18. t. m.: Ruski poslanik u Londonu baron Brunov, prijavio je knezu Gorčakovu, da se lord Russell po svoj prilici neće protivit, da se istraži stanje kèršćanah na iztoku.

Napulj 20. svibnja. Nije bilo više daljega sukoba kraljevskih četah s Garibaldovcima. Dva jaka oddiela vojske progone bieżuće Garibaldovce i obezbiedjuju provincije, koje su ostale mirne. Nadaju se, da će viernost i revnost kraljevske vojske uništiti preostanke buntovničkih četah.

Za izdavanje pučkih knjigah doprinesoše iznova:

		fr.	kr.
60.	Josip Tomašić, c. k. predstojnik .	3	—
61.	Emilija „ supr. njeg.	3	—
62.	Ivan Miković	5	—
63.	Mio Novosel, župnik	5	—
64.	Tobias Pikia „	5	—
65.	Janušić, c. k. pristav	1	—
66.	Gjuro Kurek, glavar	1	—
67.	Dragutin Pavčec, župnik . . .	5	—
68.	Mio Blažun „	1	—
69.	Antun Miškotović, kapelan . .	1	—
70.	Vilim Švelec, župnik	1	—
71.	Grof Lukše Gučetić Ovčarović, c. k. savietnik i vitez reda maltezkoga u Rimu	40	—
72.	Ivan Jurković, preds. urb. suda .	3	—
73.	Gjuro Kontić, „ „ „ .	3	—
74.	Juraj Femenić, prist. „ „ .	1	—
75.	Janko Jurković, gimn. professor .	3	—
76.	Živko Vukasović, gimn. prof. .	3	—
77.	Josip V. Kostić, „ „ . .	6	—
88.	Krunoslav Johanides „ „ . .	1	—
79.	Josip Schaller, „ „ . .	3	—
80.	Josip Žubčić, župan. povierenik .	3	—
81.	Franjo Erlinger, preds. urb. suda	3	—
82.	Pawle Kolarić, gradski činovnik .	3	—
83	Nikola Živanović, „ „ .	2	—
84.	Drešy, „ „ .	1	—
85.	Antun Cerovsky, c k. gradit. čin.	2	—
86.	Josip Jerns, „ „ „	2	—
87.	Raisky, c. k. financ. savietnik .	5	—
88.	Nikola Badovinac, financ. povier.	3	—
89.	Vatroslav Šimić, fin. perovodja .	2	—
90.	Martin Pavičić, fin. official . .	1	—
91.	Hartnagl, financ. official . . .	1	—
92.	Premelič, financ. činovnik . . .	1	—
93.	Pokorny, „ „ . . .	1	—
94.	Stiepan Bertić financ. činovnik .	1	—
95	Mijat Stefanović, „ „ .	1	—
96.	Ferdo Mohači, tèrgovac . . .	2	—
97.	Neuwirth „	2	—
98.	Pruckner, „	3	—
99.	Pajo Vranešević, financ. činovn.	2	—
100.	Antun Hrabrić, ravnatelj ureda c. k. sbirne blagajne	3	—
101.	Ilia Popović, financ. perovodja .	2	—
102.	Franjo Novak, „ „ . .	2	—
103.	Jos. Horning, liekar	3	—
104.	Viekoslav Schmidt, grads. nač. .	3	—
105.	Lad. Arvay, advokat, neobvezan	5	—
106.	Josip Miškatović, grads. duh. pom.	5	—
107.	Cèrnadak, tèrgovac	1	—
108.	Otto, financ. perovodja . . .	2	—
109.	Thürner, tèrgovac	3	—
110.	Harsch, knjigotèržac	5	—
111.	Drag. Lehmann, knjigotèržac . .	2	—
112.	Spišić, tèrgovac	2	—
113.	Čordašić, „	2	—
114.	Hren, namiestnik dèrž. odvietnika	1	—
115.	Farkaš, savietnik župan. suda .	2	—
		178	—
	K tomu polag posljednjega izkaza i jedna razteretnica od 100 f.	349	15
	Ukupno . .	527	15

i jedna razteretnica od 100 for. (Od broja 72 pa sve do konca svi su prinesci sabrani u Osieku.)

Dalje prineske prima u ime matice ilirske njezin blagajnik.

U Zagrebu dne 4. svibanj 1860.

Dr. Antun Rojc s. r.
c. k. javni bilježnik.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 21. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	68.50
5% Narodnoga zajma	78.80
Narodne banke	851.
Vierovnoga zavoda	181.90
Mienice.	
Augsburg	114.50
London	133.50
Carski cekini	6.36½
Srebro	32.75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1087-Pr. (190) 3—1

Oglas natiečaja.

Da se popuni izpražnjeno miesto županijskoga liečnika kod c. k. županijske oblasti u Varaždinu, s kojim je čin polag IX. dnevničkoga razreda i plata godišnjih 630 for. a. vr. skopčana, razpisuje se time natiečaj.

Natiecatelji imaju svoje polag reda obložene molbenice propisanim službenim putem do 20. lipnja t. g. kod hèrvatsko-slavonskoga namiestničkoga prediedničtva podnieti.

U Zagrebu dne 18. svibnja 1860.

Br. 1386-pol. (189) 3—2

Natiečaj.

U području podpisatog c. k. kot. ureda izpražnjeno je miesto obćinskog tajnika političke obćine Raven sa godišnjom platjom od 420 for. zatim za stan, kurenje i pisarne potrebšće 147 for. a. vr.

Za popunjenje ovog miesta razpisuje se ovim natiečaj do 3. lipnja 1860.

Natiecatelji imadu svoje molbenice, u kojima imadu izkazati dobu, vierozakon, stališ, dosadanje službovanje, neprikorno moralno i političko ponašanje, zatim podpuno znanje hèrvatskog i nemačkog jezika tako u pisanju, računanju, kao i govoru — putem dotične političke oblasti podpisatome kotarskom uredu do opredieljenoga roka predložiti.

C. k. kot. ured.

U Križevcu 19. svibnja 1860.

C. k. predstojnik,
Kiss s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 24. SVI. Broj 120.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjsko, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Garibaldov pohod.

Mi smo sada u stanju nešto izviestnoga javiti o tiečaju Garibaldova pohoda. Prije svega imamo primietit, da su neosnovane viesti o ustancima u Abrucima ili u Kalabriji i da su se tamo iskèrcali Garibaldovci. Sada se sa raznih stranah a poimence i po francuskim listovima uvierava s izviestnostju, da se dosad nije ništa dogodilo ni u Kalabriji, ni u Abrucima. Polag izviešćah pariških i turinskih listovah morao bi bio čoviek misliti, da je Napulj ustao od jednoga do drugoga kraja. To se jošte nije slučilo i čini se da je ustanak omedjašen samo na Siciliju. Opažamo naročito, da ovo stanje stvarih nije uzeto iz depešah napuljske vlade već iz ispravljajućih viestih došavših u Turin i Paris.

Medju mnoge neistinitosti, koje se raprostranjuju, spadaju i one viesti, koje javljaju, da je kralj napuljski zaiskao pomoć u Madritu i Beču, i da mu je ista obećana bila. Jedva se može vierovat, no istina je, da francuski i nieki niemački listovi sasvim ozbiljno uvieravaju, da je jedna austrijanska švadra sa 15.000 momakah otišla u Napulj, i više sličnih bezumnih stvarih. Podpuno manjkanje kritike i grubo neznanje stvarih može jedino vierovati takovim glasovima.

Glas o podignutju u Abrucima nastao je po svoj prilici iz toga, što je nieki gospodin Zambianchi sakupio oko sebe četu i hoteo od Toskane kroz papinske dèržave upravit se u Abruce. Cavour dao je, kad je o tom saznao, Zambianchi-a i njegove drugove razoružat. „Patrie“ i „Opinion Publique“ izjavljaju takodjer, da nije istina, da su Garibaldovi dobrovoljci iz Rimske proderli u Napuljsku. Isti oni listovi, koji su pred nekoliko danah javljali, da su ustaše u Siciliji, odkad se je Garibaldi tamo izkèrcao, tako mnogobrojni, da se njihovi bojni redovi proteżu od Trapana do Monreala, i da se izim Palerma i Žangle sva Sicilija u njihovim rukama nalazi, izjavljuju sada, da o Garibaldu i njegovim drugovima ništa drugo neznaju, nego da nije u Siciliji do 16. jošte do bitke došlo, dočim su ipak iz Turina javljali, da su se kod Alkama i Piopa pobili i da je kraljevska vojska slabija bila.

Zna se, da je Garibaldi imao velikih težkoćah, da dodje u Marsalu. Kad opazi, da ga progoni velik broj ratnih brodovah, baci se na Montalto, da prevari neprijatelja. On se tamo izkèrca da se odmori i da razpača proglasah. Poslie odmora od niekoliko satih opet nastavi svoj put i provezo se posred napuljskih fregatah, koje su, počemši od vodah rimskih dèržavah posvuda stajale od šestdeset do šestdeset miljah. On je plovio posred neprijateljah, koji su pucali iz kartačah, i poslužívši se noćnom taminom došao je pod Marsalu.

To dopunjuje list „Patrie“, koi hoće da zna, da su se Garibaldovci, pošto su se izkèrcali, kod Marsale razredili u zborove i da su sve visine posieli prednjim stražama. U večer otišo je jedan oddiel izabranih momakah put Trapana, da razmotri onaj prediel, i pošto su pregledali položaj neprijateljev, vratiše se opet u svoj tabor. Dèržalo se tajno, gdje će se izkèrcat, no sve poglavice gibanja na otoku znali su, gdie će se to učinit, i dodjoše noćju u tabor, da se s Garibaldom sporazumiju. „Dojdući dan“ kaže Patrie, složiše se razne čete s Garibaldovim zborom i zaključiše, da krenu 13., kad stane svitati dan. Ova namiera bila je veoma dobro izvedena i od tega časa poćeo je ustanak napredovat. Vèrhovni zapoviednik kraljevskih četah dèržao je za potrebno, da neraztrese svoju vojsku. On zapoviedi, da se Trapani razpremi i sakupi sve svoje čete u Palermu. Pohodni zbor dodje u tèrgovište Monreale, koje je od prilike za pet kilometarah udaljeno od Palerma, i može se kazat, da ustanak gospodaje otokom. Palermo i Zangla dèržali su se jošte; to su dva veoma čvèrsta i dobro branjena miesta. Sa svim tim da su kraljevske čete veoma podsne, ipak su se nalazile u veoma mučnu položaju, jerbo otok ima malone dva milijunah dušah i ustanak se upravlja velikom energijom.“

Tako piše ovaj list od 17., o čijim viestima kažu parižki listovi od 18., da još trebaju potvèrde. „Patrie“ od 18. muči sasvim. Polag jednoga dopisa „Lombardie“ izlazeće u Milanu, iz Genove od 15. svibnja, nije se Garibaldovu pohodu kod Marsale protivila napuljska švadra, već posada sastojeća iz 2500 momakah, na koju Garibaldi udari i natiera ju u bieg. Kao što ćemo iz neposrednjih viestih londonskih listovah iz Marsale kasnije viditi, viest o ovoj bitki sasvim je izmišljena. Marsala nije imala nikakove posade. Što više „Gazzetta di Milano“ zna i za potankosti ove bitke, kod koje su toboš učestvovali i stanovnici marsalski i pri kojoj su Garibaldovci izgubili 10 momakah i 2 višja oficira.

Isti list uvierava takodjer, da se je Garibaldi, kao izkusan moroplovac, već dne 9. svibnja približio sicilijanskoj obali i, uklanjajući se napuljskim kèrstarima, dne 12. u jutro dèržao se za malim egadskim otocima sakrit u jednoj od onih dragah, koje se nalaze naprema obali, gdie se je hteo izkèrcat. Noćju nastaviše njegovi parobrodi svoju vožnju pravcem glavice „Kap Beka“, prodjoše sasvim blizu uz englezku fregatu, dočim je 20 miljah od prilike odtud kèrstario jedan napuljski ratni brod, i dodjoše dne 13. svibnja u radu od Marsale.

Navodimo ove potankosti samo zato, da ih točnijim izviešćima londonskih listovah oprovèrgnemo. Nemamo dosta prostora, da izviešće englezkoga opravnika O' Byrne-a u londonskom Globe-u i ubaviesti, koje je lord John Russell dolnjoj kući o Garibaldovu izkèrcanju dao, navedemo ovdie od rieči do rieči. No iz ovih službenih viestih proizlazi kao izviestno, da je sve, što se je pisalo o ulozi, koju su toboše englezke ladje za izkèrcanja kod Marsale igrale, izopačeno i pretierano bilo. Lord John Russell izjavio je na najizviestniji način, da su napuljski parobrodi, ako nisu pucali, to dobrovoljno propustili, jer im nitko nije toga priečio. Poslie izkèrcanja zahtievao je zapoviednik napuljskoga broda, da englezki kapetan uzme ona dva broda, koji su donieli Garibaldov zbor. To je engleski zapoviednik uzkratio. Engleski pomorski opravnik O' Bryne izjavlja u svom izviešću, da su se Garibaldovci bez svake težkoće izkèrcati mogli, jerbo se je napuljski zapoviednik ustručavao na nje udariti. Dopisnik Globe-ov u Marsali uvierava, da je Garibaldi tamo. Druga izviešća tvèrde, da se Garibaldi nenalazi glavom jošte u Siciliji.

Timesov dopisnik iz Malte, od 12., piše: „Danas je ovamo prispeo britanski parobrod „Intrepid“ iz Marsale. Dne 11. izkèrcale su se tamo dvie hiljade Talijanah pod Garibaldom, i odmah su otišle u Kalatazimo i Alkomo, gdie su ustaše sakupljeni bili. Jedva što su se Talijani izkèrcali, kad tri napuljska ratna parobroda i jedan po napuljskoj vladi najmljeni privatni brod bez svake predhodne obznane stadoše bombardovat sasvim neoboružanu varoš Marsalu, a kad je „Intrepid“ odlazio, da britanskoga admirala u Malti o tom ubaviesti, padahu bombe i topska taneta na vinske magazine gospode Woodhouse-a, Ingram-a i dr., za obranu kojih uprav dodje nieki drugi engleski parobrod (po svoj prilici „Scylla“). Dne 8. dodje napuljska topčara „Eolo“ od Palerma pod Maltu, da stigne političke biegunce i sazna, da li se ovdie kakva četa za Siciliju oboružava. Porazgovorivši se s napuljskim konsulom krene noćju opet put pučine. Samo dvie osobe, i to neznatne, otišle su iz Malte u Siciliju, da se ustašama pridruže, i jedini ovamo prispievši biegunac jest nieka gospoja, koja se je noćju od 7. svibnja izkèrcala na obalu.“

Viesti iz Napulja od 15. javljaju, da su se u glavnom gradu veoma zabrinuli zbog Lazeronah, od kojih se boje svakoga zla, ako dvor iz grada otidje. Dne 14. dodje sardinski ratni brod „Governolo“ pod Zanglu, a kad mu zapoviednik stupi na kopno, pozdravi ga pučanstvo veoma demonštrativno. Napuljski maršal Alfen Riveira zaiskao je od maršala Russa u Zangli pomoć, koju mu je taj uzkratio, „jer nemože smalit posade u Zangli.“ Medjutim došlo je u Palermu podkrepljenja od tri hiljade momakah.

Dopisi.

Iz Varaždina 21. svibnja 1860. Danas kao na godišnjicu smèrtnoga dana Nj. preuzvišenosti našega nezaboravnog i obće počitanoga bana grofa Josipa Jellačića bužimskoga, bijaše u ovogradskoj župnoj cèrkvi sv. Nikole na poziv gradskoga poglavarstva po prečastnom gospodinu opatu i miestnom župniku Petru Laurenčiću svečana tarobna služba božja uz vìšebrojnu podvorbu obdèržavana. — Kod ove tarobne službe božje prisutstvovaše svi u gradu Varaždinu nalazeći se p. n. gradjanski i vojeni činovnici, c. k. stražarstvo sigurnosti i učeća se mladež obojega spola iz sviuh učevnih zavodah s učiteljskim zborom, osim toga bijaše inače prostrana župna cèrkva od pobožnoga tako ovomiestnoga kao i susiednog obojeg spola stanovničtva bez razlike staliśah izvanredno prenapunjena. —

Muzika ovoj svečanosti primierna, bi po ravnatelju glasbe A. Udelu veoma dobro izvedena. — Tečajem trajanja službe božje, zvonilo se je po svih ovogradskih cèrkvah.

Odar u cèrkvi bijaše dostojanstvu visokoga pokojnika veleliepno uriešen, te vojničkim znacima, zatim carskim i zemaljskim sa cèrninom zaodievenim barjacima ukrašen; — jednom riečju odar bi veoma ukusno uredjen, gèrbom dèržavo-zemaljskim providjen, te viencima iz bèršljena i hrastova lištja krasno preplelen, dočim su dva člana ovomiestne gradjanske čete kod istoga na počastnoj straži stajali.

Iz prenavedenih može se štovano občinstvo uputiti, da je grad Varaždin opetovano prigodom ovom bielodano zasviedočio, kako ovoga najvišjim odlikovanjima Nj. c. k. apost. vel. za života uriešenoga vazda viernog i prejasnom prestolju odanoga junaka, kako bivšeg naroda hèrvatsko-slavonskog obće počitanog zemaljskog poglavara — i po njegovoj smèrti ljubi i štuje. — Lahka mu zemljica i viečna uspomena.

Austrijanska carevina.

Zagreb 24. svibnja. Polag izviestja niemačkih novinah priobćili smo i mi onaj grozoviti slučaj, koi se mieseca travnja sluči na Cèrnoj gori. Sada priobćuje pariški list „Le Sié-

cle" pismo, koje ponješto drugčije glasi, i koje mislimo, da smo istini na čast dužni priobćiti našim čitateljima. Glasi od rieči do rieči ovako:

Pariz 15. svibnja. Gospodine uredniče! Vi ste priobćili polag „Kolonjskih Novinah" grozoviti čin, koi se je tobože slučio na Cèrnoj Gori i izrekli ste zajedno želju, da se opovèrgne. Taj čin, da se je u istinu sbio, stavio bi kneza Danila na odgovornost za nasilja, koja nesamo da su njegovu značaju i njegovoj ćuti protivna, nego koja se nit najmanje neslažu sa pravednostju i sa civilizacijom, koje on svom silom nastoji udomit i ukriepit u svojem knežestvu.

Evo kako se je stvar sbila. Niekoliko ljudih iz Tèrničke nahije, kojim bijaše zapovied olovo prevažati, pokradoše dio olova i prodaše ga. — Odani po poglavaru (capitain) njihova sela stavljeni su odmah pod zatvor a zatim, kako zakon domaći zahtieva, kažnjeni batinom.

U Cèrnoj Gori, gdie se sada džebana slabo nalazi i gdie je od velike ciene, dèrži se kradja takove vèrste za najveće zločinstvo.

Dvojica od sakrivačah utekavših u susiednu Austriju povrate se u potaji u Cèrnu Goru, navrebaju poglavicu (capitain) Vukovića i ubiju njega i njegova netjaka.

Jedan od ubojicah ustrieljen je na miestu, a ostali pobiegoše u Albaniju. Da se na put stane novoj osveti stavljeni su u zatvor njihovi rodjaci u tu svèrhu, da ga oblasti predadu. No buduć da to sriedstvo ostade bezuspiešno pušteni su svi na slobodu dan prije uzkèrsa (11. travnja o. g.)

Evo gospodine uredniče žive istine. Što se tiče ostalih dodatakah, kao da su smèrtnu osudu nad nesretnicima izvesti morali bližnji rodjaci sami, ti dodatci su izmišljotina, koju je samo izvanredna fantazija dopisnika kolonjskih novinah izumiet mogla, dopisnika velim, koi svaku priliku traži da pred svietom omrazi kneza Danila i koi, kako se čini, neima druge brige, nego da izmišljava bajkah, koje mu čoviek doduše nebi upisao u grieh, da neiznose na vidik žig hulenja i očite zlobe.

Molim vas gospodine izvolite primit ovo pismo u pèrvi broj Vašeg lista da tako za nagèrdom i hulenjem sliedi odmah oprovèrgnutje.

Imadem čast itd. N. Kučić.

— Dne 22. odkrit će se u Beču svečano spomenik Nj. c. visosti pokojnoga nadvojvode Karola. Odnosno na ovu svetkovinu javlja „Prager Zeitung": Nj. c. k. apoštolsko veličanstvo dostojalo je uzemši obzir na to, da je Nj. c. visost pokojni prejasni gospodin nadvojvoda Karol kojemu se je na slavnu uspomenu u Beču podigo spomenik, opravljao medju ostalim dostojanstvima i dostojanstvo gubernatora i glavnoga kapetana Češke, izreći svoju najvišju volju da kod svetkovine odkritja ovoga spomenika, koja se ima dèržati dne 22. t. m., budu shodno zastupani češki stališi. Uslied ovoga najvišjega poziva uputit će se gospoda sučlanovi postojanoga i povečanoga česko-stališkoga zemaljskoga odbora s Nj. preuzvišenostju c. k. gospodinom namiestnikom baronom Mecséry-em kao predsiednikom i Nj. preuzvišenostju gospodinom vèrhovnim sudcem dvorskih feudah Felixom Leopoldom grofom Thun-Hohensteinom kao predsiednikom zemaljskoga odbora dne 20. t. m. k pomenutoj svetkovini u Beč."

Priprave za ovu svetkovinu već su, kao što doznajemo iz bečkih listovah, svèršene. Na pročeljima skrajnje pijace carskoga dvorca podignute su tribune za više nego li 20.000 gledaocah. U sredotočju uprav naprema spomeniku diže se carska tribuna, njoj s lieva ona za c. k. dvorsku pratnju a s desna ona za diplomatični sbor. Slobodno viseći baldakin zaštićuje carsku tribunu od sunčanih zrakah; ona je skèrletnim bogato zlatom obšitim sagovima ukusno urešena. Svekolike tribune za občinstvo urešene su bielo a jedna cèrveno i tako pokazuje široka pijaca isto tako prijaznu, kao veličanstvenu sliku. Dovažanje započet će se u 9 a svèršit će se točno u 11 satih, kad se ima spomenik odkriti. Neposredno o 11. uri doći će na tribunu Nj. veličanstva car i carica u pratnji u Beč prispievših visokih gostiuh: bavarskoga kralja Ludevika, vojvode Adolfa nasavskoga, vojvode Vilima brunsvižkoga i svihkolicih sučlanovah najvišje carske kuće, a za njima sliedit će c. k. ministri, vèrhovni dvorski meštar, vèrhovni dvorski maršal, vèrhovni konjušnik, kapetani gardah, glavni pobočnici, vèrhovni dvorski meštri i meštrinje i palačne službu obavljajuće gospoje.

Talijanska.

Napulj, 14. svibnja. General Lanza, koga hvale, da je darovit i izkusan, poslan je, obskèrbljen kraljevskom vlastju, kao kraljev alter ego u Palermo.

Parma. Jedan ministerijalni razpis od 10. t. m. naredjuje, da se u Pijačenci zatvori biskupsko semenište. Što se sama biskupa tiče, kažu, da je dobio putni list za inozemstvo.

Iz Jakina javljaju bèrzojavnim putem, da je oglašena dnevna zapoviest, u kojoj se veli, „da je general Lamoriciére istina načelnik vojničke organizacije, no da se zapoviednicima četah i oblastima zabranjuje slušati zapoviestih ovoga generala, što se tiče upravnih poslovah, budući da uprava zavisi od ministra oružja."

Turin 19. svibnja. Komora primila je u obziru predloga Cavalieri-eva, da se obustavi uvedenje sardinskoga kaznenoga zakonika u Lombardiji, obrazloženi dnevni red.

Bolonja 18. svibnja. Ovdiešnji glavni intendant uzeo je odmah po smèrti nadbiskupa dobra nadbiskupske tèrpeze pod posiedstvo. Onih 260 soldatah, što je uskočilo iz Rosetti-eva sbora u namieri, da se pridruže Garibaldovcima, obustavljeno je medju ovdie i Ferarom i natrag dovedeno.

Firenca 18. svibnja. Kardinal Corsi, nadbiskup pizanski, bit će, pošto se je kratio u Turin doći, po jednom karabinierskom kapitanu onamo odveden.

„Armonia" izjavlja, da su svi glasovi o razprama medju Lamoricierom i papinskim dostojanstvenicima neistiniti.

Napulj 17. svibnja. U Napulju, Gaeti i Kastelamaru ukèrcala se vojska na šest parobrodah. Parobrodi, kao svi kèrstari, stoje pod zapoviestju admirala Salarasa.

Perugja, 17. svibnja. U Orvetu podić će se tabor za motreću vojsku.

Rusija.

Varšava, 17. svibnja. Viest o dozvoljenju tromiesečna dopusta u Pariz za kneza Gorčakova potvèrdjuje se. — Car će za cielo doći ovamo; car Alexander nastavit će, ostavši u Varšavi dva najdulje tri dana, svoj put u Vratislav.

Francuzka.

Pariz, 18. svibnja. Potvèrdjuje se, da su četiri francuzka ratna broda otišla put napuljskih vodah. Prekjučer poslana je poslie ministarskoga vieća zapoviest na podadmirala Jehenne-a kod hierskih otokah, da od onud s linejskim brodom „Donauwörth" i sa dvie fregate otidje u južnu Italiju, jer je Brennier, francuzki poslanik u Napulju, zamolio pomoć za svoje zaštićenike. Jedna fregata, koja hidrografične poslove obavlja na sicilijanskoj obali, dobila je zapoviest, da se pridruži ovoj švadri.

Pitomci politekničke škole nisu zbog izgredah učinjenih povodom nieke nove naredbe smieli nedielju danah izlaziti iz svoga stana.

Španjolska.

Madrit 17. svibnja. Glasovi, da je u Maroku buknuo novi gradjanski rat, nisu osnovani.

General Conche naimenovan je predsiednikom senata.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Marsilja 21. svibnja. General Lamoriciére vratio se je dne 13. u Rim i poslao je zbog Garibaldova pohoda vojsku u Orbitello.

Pariz, 21. svibnja. „Patrie" donosi depešu iz Rima, polag koje je, vele, pukovnik Pimodan znatnu pobiedu odèržao nad jednim dobrovoljačkim sborom, koi je prodro u cèrkvenu dèržavu. Kažu da je tom prigodom poginuo jedan Orsiniev brat.

London 21. svibnja. Današnji „Morning Post" javlja, da je kralj napuljski poslao Filangieri-a u Siciliju, da ponudi ustašama občenito pomilovanje, naimenovanje podkralja i razdruženu upravu.

London, 22. svibnja. U noćasnjoj sieduici dolnje kuće opaža lord John Russel: Naputci lorda Palmerstona od god. 1849. upotrebit će se britanskom zastavom na zaštitu političkih biegunacah iz Napulja i Sicilije. Na pitanje kako ostale sile smatraju sicilijanski ustanak, nemože, veli, odgovorit. Austrijanski brodovi otišli su onamo da štite austrijanske podanike. Dosad nenamierava nijedna sila postupat proti sicilijanskom ustanku.

U gornjoj kući predlaže lord Monteagle, da se riešenje predloga u obziru toga da *udari porez na papire*, odgodi. Kod glasovanja bila su 194 glasa za odgodu a 104 proti istoj.

Poziv.

Ona gospoda, što su dne 22. t. m. u Novih Dvorih prisutstvovali zadušnicama pokojnoga bana Jellačića te nisu imali vremena u knjigu pohodnikah upisati se, mogu to učinit u narodnom muzeju, gdie će ista knjiga tri dana u tu svèrhu izložena biti.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 21. svibnja 1860. — Svèršetni tečaji u aust. vred.

Papiri.	
5% Kovovnice	69.10
5% Narodnoga zajma	79.70
Narodne banke	857.
Vierovnoga zavoda	184.
Mienice.	
Augsburg	114.
London	133.25
Carski cekini	6.32 ⅕
Srebro	33.75

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 6165 (190) 3—1

Kundmachung.

Wegen Verpachtung des herrschaftlichen Wirthshauses und des damit verbundenen Getränke-Ausschankrechtes im Orte Kutjevo für die Dauer vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 wird am 11. Juni 1860 bei dem k. k. Forst- und Domänen-Amte Kutjevo die dritte Lizitation abgehalten werden. Der Pächter hat seine eigenen Getränke auszuschenken.

Das Wirthshaus wird bis dahin entsprechend hergestellt werden.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Domänen-Amte einfinden, und sich mit dem Vadium von 200 fl. ö. W. versehen.

Die Lizitations- und Pachtbedingnisse erliegen hieramts und bei dem genannten k. k. Forst- und Domänen-Amte zur Einsichtnahme. Hier wird nur bemerkt, dass diesmal nach Umständen auch unter dem Fiskalpreise Anbothe gemacht werden können.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion

Essek de 19 Mai 1860.

Br. 1386-pol. (189) 3—3

Natiečaj.

U području podpisatog c. k. kot. ureda izpražnjeno je miesto občinskog tajnika političke občine Raven sa godišnjom platjom od 420 for. zatim za stan, kurenje i pisarne potreboće 147 for. a. vr.

Za popunjenje ovog miesta razpisuje se ovim natiečaj do 3. lipnja 1860.

Natiecatelji imadu svoje molbenice, u kojima imadu izkazati dobu, vierozakon, stališ, dosadanje službovanje, neprikorno moralno i političko ponašanje, zatim podpuno znanje hèrvatskog i nemačkog jezika tako u pisanju, računanju, kao i govoru — putem dotične političke oblasti podpisatome kotarskom uredu do opredieljenoga roka predložiti.

C. k. kot. ured.

U Križevcu 19. svibnja 1860.

C. k. predstojnik,

Kiss s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 25. SVIBNJA 1860. Broj 121.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike, na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 90 kr nast. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od finie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 25. svibnja. Neprimivši uzpèrkos našem pozivu još svejednako nikakova navlaštita dopisa o svetkovini u Novih Dvorih priobćujemo njen opis iz Kat. Lista, a taj glasi kako sliedi:

Utorak bijaše odlučen za zadušnice u Novih Dvorih nad banovim grobom. Tamo su se svih gradovah i stranah Hèrvatske, a najviše iz Zagreba, povèrvili nebrojeni pokojnikovi štovatelji, da mu se za dušu, kojom je cielom ljubio svoje, pomole na grobu. Bilo je tu kakovih preko dvanaest stotinah ljudih svakoga reda i spola, a mnoge se vidiele sjajnih megjarskih, a jošte više narodnih odorah. Miestni župnik g. Pavao Belas uz podvorbu dvajuh susiednih župnikah ovèršio je u kapelici cèrkvenu službu, kojoj je svekoliko mnoštvo pred kapelicom sakupljeno u turobnoj pobožnosti prisustvovalo. Poslie zadušnicah odazvala se ljubav prema pokojniku u glasnih usklicih, kojimi bje pozdravljena udova banica.

Nadalje piše ovaj list o daljem svetkovanju samèrtne godišnjice Jellačića bana, kako sliedi:

Za pokojnoga bana dèržane su u ponedieljak zadušnice i u ovdašnjoj cèrkvi sv. Katarine, kojim je pribivala gimnazijalna školska mladež, a u isti dan dèržano je opielo za pokojnika u ovdašnjih cèrkvah iztočnoga siedinjenoga i nesiedinjenoga obreda.

I tako sprovedoše Hèrvati pèrvu posmèrtnu godišnjicu svoga narodnoga ljubimca, domorodnoga i rodoljubnoga bana Jelačića.

— Da se doskoči s nepogodnih sadanjih okolnostih nastaloj nestašici papinske dèržavne pieneznice, privolio je sv. otac ručnim pismom, dne 18. travnja na svoga ministra financijah izdanim, da se kod katoličkih narodah razpiše dèržavni zajam od deset milijunah rimskih skudah iliti 50 milijunah franakah, noseći 5% godišnje dobiti. Na ovaj zajam moći je podpisati samo do 15. lipnja t. g. Dobit t. j. kamate teći će već od 1. travnja t. g. Najmanja svota, što se može podpisati, jest 100 franakah ili 40 for. u srebru ili zlatu. Obveznice glasit će na 100, 500 i 1000 franakah, čemu se podpisana svota primierit imade. Novci se imadu položiti u zlatu ili srebru, al će se i kamate u istom kovanom novcu plaćati. Rokovi za izplatu podpisanih svotah jesu četiri: pèrvi kod podpisa izplatom 30% podpisane svote; drugi dne 1. kolovoza s izplatom 20%; treći dne 1. studenoga s izplatom 20%; četvèrti dne 1. veljače 1861. s položenjem ostalih 30%. Vierovnici mogu i prije ovih rokovah novce položiti, u kom slučaju nadoknadit će im se pripadajuće kamate. Tko za miesec danah poslie ustanovljenih rokovah neizplati, izgubit će pravo na obveznicu, a položeni novci pripasti će papinskoj dèržavnoj pieneznici. Kamate plaćat će se dva puta na godinu, i dostavljati dotičnikom putem ordinariata.

Stavljajući to na znanje prečastni duh. stol zagrebački svomu duhovničtvu okružnim od 16. svibnja t. g. pozivlje ga zajedno, da i od svoje strane novčanoj nevolji sv. stolice podpisom na ovaj zajam doskoči, i svoje imućnije viernike na to nagovoriti nastoji. U to ime priložen je istoj okružnici za svaku župu po jedan iztisak papinoga ručnoga pisma, zajamni pravilnik i više podpisnih tabakah. Duhovnici imadu podpisane novce putem poštanskim dostavljati duh. stolu, a u Zagrebu pozliećen je jošte i g. Lentzendorf, da na ime istoga zajma prima podpise i novce.

— Dokazdase k uvietom ovoga zajma povlašćeni smo izjaviti: da je na pitanje: jede-li bi se novci za taj zajam i u bankih i s kakovim pridom (agijom) položiti mogli? stigao upravo odgovor od dotičnoga miesta iz Beča: da to može biti, no tako, da se upisana svota odmah položi, računajuć frank po 51 novčića, dakle za 100 franakah isplativ najedanput 54 stotinjaka a. v. u bankah. (K. L.)

— (S. D.) Iz Subotice nam se piše, kako je 13. svibnja bio koncert u teatralskoj dvorani u korist nevoljnikah hèrvatskih. U koncertu učestvovale su većinom gospodjice i mladići. Dvorana je bila dubkom napunjena; jedva se je moglo miesta dobiti. Pievanje i svirka vèrlo je dobra bila, a osobito se je odlikovao g. Oros, vieštak na klaviru. Muzika od 9. ulanske regimente i cèrkveni kor pomagali su u davanju koncerta. Izmedju drugih stvarih odsviralo se je jedno kolo i liepa Maca. Novacah se je dobilo 450 for.

Beč 22. svibnja. Spomenik pokojnoga nadvojvode Karola bio je danas medju 11. i 12. urom na način u programu opredieljeni razkrit. Grof Gyulai odputovao je danas u Karlove Vare.

Od Nj. c. visosti gospodina nadvojvode Albrehta prispielo je na c. k. vèrhovno zapoviedničtvo vojske sliedeće pismo: „Da podam c. k. vojski dokaz Svojega visokoga štovanja i vierno privèrženosti, našao sam se primkom, da povodom svečanoga razkritja spomenika, koji se uspomena na Moga pokojnoga gospodina otca, nadvojvodu Karola potomstvu predaje, zaklada podiganu po visokom pokojniku u svèrhu prinesakah za odhranjenje deset kćerih nemogućih c. k. oficirah, povisim na dvostruki broj. Ja sam dao nalog Svomu uredu vèrhovnoga dvorskoga meštarstva, da c. k. vèrhovnomu zapoviedničtvu vojske u tu svèrhu preda iznosak od 30.000 f. k. n. u 5postotnim c. k. dèržavnim zadužnicama i molim, da bi se s ovim povišenjem postupalo sasvim u smislu pèrvobitnoga utemeljenja. Pèrvih deset oficirskih kćerih, kojima se imaju iz toga dati prinesci za odhranjenje priuzdèržnjem sebi, da ih izaberem iz broja onih, koje su već na predlog c. k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske ubilježene i kojih imena obznanit ću u svoje vrieme." Vèrhovno zapoviedničtvo vojske učinit će potrebna u smislu ovoga pisma.

— U c. k. lotokolekturi u Litomiricah prijavljen je dne 18. svibnja glavni zgoditak bivše 5. dèržavne luterije sa 70.000 f. Sretnik, imenom Schinkel, jest gospodarstveni zakupnik u Počaplu kod Litomiricah i dobio je iznad pèrvoga zgoditka na svoja dva druga zrieba zgoditak sa 100 f. i 50 for.

— Iz Pešte pišu, da je prošaste nedielja mirno prošla. Mirno i bez svake smetnje prekèrsti se tako zvani Švabenberg u gomilu Szechenyi-evu. Velik broj mladićah i gradjanah kao i stanovnikah bližnjih selah sakupi se u šestoj uri poslie podne blizu cèrkvice na visini, s koje se sva okolica viditi može, i podigne malen humić iz kamenja. Zatim bila je jedna velika hrastova grana posadjena, govorena kratka bieseda, koja je gomilu naznačila uspomenom na domorodca Szechenyi-a, izpievana piesma „Szozat" i time zaključena svetkovina. Skoro će se na ovom brežuljku stavit tablica od mramora s hodnim nadpisom.

Sèrbija.

Beograd, 12. svibnja. (S. D.) Knez Miloš je još dobro i zdravo. O partajama se mnogo govori, ali su sve te partaje slabe. Partaja je samo kod činovnikah, pa bi svatko rad imati veće gospodstvo i veću platu. Ovo je nieka bolest, od koje se nemogu ljudi da izlieče. Da je sreće kao što je nema, da je razuma i poštenja, da je ljubavi k svojemu narodu i istinite ljudske sviesti, tih partajah i mèržnjah nebi bilo, već bi bila sloga i jedinstvo, pa bi sve bilo napredno i sretno; a ovako kopa jedan drugom jamu, pa najposlie neće ništa drugo ostati do jedine izrite jame, te će se najposlie svaki u svoju zavaliti. Čudno je, da je ljudska naklonost više nagnuta k zlu nego k dobru. Čudno je i to, da se naši ljudi rado navlače za tudjim nagovorima, pa izgube i vid i razum, da nemogu razpoznati čiste od dèrljavoga puta. Oni će ovo poznati, ali kasno, kad im ni pamet ni kajanje neće ništa valjati. Tèrvenjem nigda ljudi nemogu napredovati, već su svagda propadali. Žalostno je i to, kad svaki misli, da je za svako zvanje, za svaku dužnost dorasao, a ni za što se spremao nije. Liepše bi a i pametnije bilo, da svaki gleda svoj posao, a da se u ono nemeće, što nerazumije i zašto nije. Niti valja zaviditi tudjoj sreći, niti nesreći radovati se. U Sèrbiji bi moralo biti jedinstvo kao igdie, jer su svi kao jedna porodica, kao dieca jednog otca. — Turska posada malo koi dan neizlazi na Kalimegdan, te se muštra, svira banda, udaraju doboši s niekim čaušdudukom, a seksane natovarene kožnim miešinama, koje su napunjene s vodom, stoje po okraicima, te poslie svakog akta tèrče pizami, te gèrlo u gèrlo okreću i vodu piju, a seksana se kadikad prodere, kao da joj nije pravo, što toliki teret na ledjih dèrži. I bule se vidjaju po Kalimegdanu, no one se popnu na uzvišeno miesto, uvite u biele marame i modrikastim kaftanom do zemlje, s talambasajućim mestvama, pa gledaju i one, a nerade ništa.

Beograd, 15. svibnja. (S. D.) U subotu je bio knez Miloš slab, ali ta njegova slabost traje samo niekoliko, a počem mine, on je opet kao što je i bio, niti mu smeta i u čem. Pèrvoga svibnja p. st. častio je knez Miloš sve savietnike i popečitelje.

O deputaciji nedoznaje se ništa izviestno. Govore pak, da je prilika, da će deputacija u svojim iskanjima uspieti i da će porta odobriti ona prava, koja je u svojim hatišerifima darovala narodu sèrbskomu.

— Nj. sviětlost naimenovala je majora Milenka Teodosića za načelnika šabačkog okružja zadèržavši ga za svoga počastnoga pobočnika.

Talijanska.

— „Allg. Ztg." pišu iz Nice od 10. svibnja: Da se je Garibaldu u turinskom vladnom vazduhu, kao i u ondješnjim diplomatičnim krugovima od dana na dan nepriličnije činilo, proizlazi sasvim točno iz sliedećega pisma, koje je on iz Genove upravio na jednoga od svojih ovdiešnjih rodjakah: „Nemislim, da ću ovdie jošte dugo ostati. Sve me pritište k zemlji i moje sèrce napunjeno je dubokom žalostju. Sastajanje s niekim ljudma, koji se hvastaju, da su Italiju „oslobodili", nesnosno mi je! Nemogu da im budem prijatelj i savezník, jer oni su nesreća Italije i Europe. (Čini se, da su ove rieči upravljene proti Francezima, koje Garibaldi nije nikada snosit mogao.) Oni su me prevarili za moj savičaj, za moju koliевku, i ja moram s dubokom žalostju priznati, da im je pri tom jedna talijanska vlada pomagala! Bog neka oprosti posliednjoj! Ona će sama preskoro uvidit, da sam pravo imao, da ova politika nije otvorena, poštena i

talijanska. Što se mene tiče, ja nehlepim za slavom i nemam nikakvih tajnah. Ako sam primio službu i čin, koi možebiti neodgovara jednostručnosti i prostoti mojega načina mišljenja, to sam samo zato učinio, da mogu koristiti svojoj domovini i oslobodjenju Italije. Dogadjaji posliednjih miesecih dokazali su, da sam pravo proricao, dá, još svejednako bivaju stvari, o kojima — iskreno govoreći — nisam nikada ni sanjao. Po svoj prilici odviš sam već ostario i odviš sam kratkovid poimence u stvarima politike i diplomacije! Što će mi sada preostati? Ja ću ostaviti krug, u kojem se neosećam da sam kod kuće, koi mi je u najdubljem dnu duše oduran. Dà, ja ću to skoro, veoma skoro učinit. Onda ću opet slobodno disati, kao uapšenik, kad pozdravlja opet slobodni božji vazduh! No pravi, pošteni domorodci talijanski vazda će na mene moći računati. Ja neću nikada pitati kod nikakova poduzetja, je li vierojatno, da će za rukom poći, čim se često tako jeftino kupuje slava. Meni je dosta, ako se stvar tiče Italije, pa bilo potrebno podnieti i tisuću pogibeljih. Itako imam samo jednu želju: umrieti za domovinu. Možebiti ću skoro, da, veoma skoro, pokusiti pogibelj i udes. Živila domovina! U Genovi dne 25. travnja 1860. Garibaldi.

Prije svoga odlazka upravio je Garibaldi sliedeće pismo na Viktora Emanuela:

„Svietla kruno! Pomaganja, koja se je iz Sicilije ovamo orila, ganu moje sèrce i sèrca mnogih stotinah mojih starih bojnih drugovah. Ja nisam svoje braće u Siciliji savietovao, da ustanu. Pošto su pako u ime jedinstva Italije, koje je u Vašem veličanstvu oživotvoreno, proti najružnijem silnićtvu našega vieka ustali, nisam kasnio preuzeti upravu pohoda. Ja poznam pogibelji mojega podhvata, no ja se nadam u boga, u hrabrost i odanost onih, koji me sliede. Naša bojna vika vazda će biti: „Dugo živilo jedinstvo Italije“, „Živio Viktor Emanuel, njegov pèrvi i najhrabriji vojnik!“ — Ako ovim sadanjim našim podhvatom propadnemo, onda neće, kao što se pouzdano nadam, Italija i i slobodno misleća Evropa zaboravit, da su nas najnekoristljivija domorodna čuvstva na to prinukala. Ako postignemo svoju svèrhu, onda ću se ponosit time, da krunu Vašega veličanstva novim i možebiti najdragocienij m alem-kamenom, pod tim jedinim uvietom uresim, da nedopustite svojim savietovateljima, da ga predadu inostrancima, kao što su učinili s mojim zavičajem. Da nisam svoje osnove Vašem veličanstvu prije saobćio, sbilo se, jerbo sam se bojao, da me nebi velika odanost, koju osiećam za osobu Vašega veličanstva, napokon ganulo, da ju zabacim. Vašega veličanstva najvierniji podanik G. Garibaldi.“

„Nordu“ javljaju iz Pariza od 19. t. m. sliedeća: Iz raznih izvorah dolazeće viesti glase protuslovno i pretierano. Garibaldove, čete praćene po Sicilijancima, sukobiše se kod Katalafimi-a s tamo sakupljenim napuljskim četama i nisu se mogle proti deset putah pretežnijem neprijatelju i njegovim topovima uzdèržat. Jednu zastavu ostavili su za sobom na bojištu i jedan od njihovih poglavicah Nino Bixio bio je ranjen a ne ubijen. Sve dokazuje, da Garibalda nije bio tamo.

Jedna depeša „Nordova“ iz Napulja od 19. svibnja glasi: Uspieh, koi su kraljevske čete kod Katalafimi-a stekle, nije bio odlučan. Soldati, koji su se tukli, vratili su se u Palermo, i dva odiela, svaki po tri hiljade momakah, odaslana su, da progone ustaše.

Turin, 21. svibnja. Parobrod „Governolo“ i „Anthion“ odazvani su iz Sicilije, da se sa švadrama u zalievu kaljarskom sjedine, kamo su s hranom otišli i brodovi na jedra „Azzardoso“ i „Delfino“. Jedan kraljevski dekret naredjuje, da se brigada planinskih lovacah pod imenom planinska brigada sdruži s linejskom vojskom. Jedna komorska komisija ustanovila je, da gradjanska lista za kralja nemože manje iznosit nego 10 milijunah.

Milan 21. svibnja. Obćina zaključila je, da se za izplaćanje tekućega duga i pokrivanjo raznih dionih dugovah učini zajam od 16 milijunah.

Rim 21. svibnja. Jedna dobrovoljačka četa prodèrla je iz Toskane na papinsko područje u provinciji Viterbo i pljačkala je tamo. Kod sela Le Grotte (blizu Montefiaskona) dostiglo ju je 60 oružnikah pohitivših iz Montefiaskona i rapudilo ju je. U bitki poginuše dva oružnika, a jedan oficir sa dva prostaka jako je ranjen. Dobrovoljačka četa imala je 25 ranjenih i 9 mèrtvih; medju posliednjima nalazi se jedan brat poznatoga Orsini-a.

Firenca 14. svibnja. Toskanski biskupi nisu ništa manje namieravali, nego na dan ustava zatvorit cèrkve. Oni su osobitim mierama vlade prisiljeni bili odstupit od svoje namiere, no u ostalom tierali su svoj odpor do skrajnosti, a sada je nadbiskup firentinski bio kolovodja. „La Nazione“ misli, da su se biskupi i nadbiskupi tako ponašali, kako se nije nikada unapred ni pomisliti moglo, i ljuti se osobito na nadbiskupa firentinskoga, koi neće višo da ide dobrim putem. Ovaj list pita vladu, da li se pristoji, da ova neprijateljska nastojanja proti vladi, još svejednako mukom mimoilaze. Nadbiskup firentinski nije samo zabranio kaptolskom svećenstvu, da učestvuju kod jačerašnje svetkovine ustava i kratio se je dati predmetah i tvarih potrebnih za urešenje cèrkve, već je učinio iznieti iz stolne cèrkve sve cèrkvene sprave čak do istih oltarskih sviećnjakah i obrednih zvončićah, tako da su sve stvari potrebne za službu božju, da i istu odeždu, iz druge cèrkve donieti morali.

Francuzka.

Pariz 19. svibnja. Proti župniku u Montmorency-u i jošte proti niekom drugom svećeniku povedena je iztraga zbog prodikah, koje su isti dèržali zbog pogibeljnoga stanja papinstva. U Parizu pievaju po ulicama pogèrdnih piesamah na Lamoricière.

Velika Britanija i Irska.

Uslied privatnih pisamah iz Palerma, koja su došla na razne tèrgovačke kuće u London, bili su tamo čvèrstvo uviereni, da će Garibaldi sa 8000 dobro izučenih momakah, kao jezgrom gibanja, napuljsku vojsku u velik tiesnac satierat i napokon s otoka protierat. No bez takove vojene jezgre nemože se ustanak nadat, da će se dugo moći dèržati.

„Morning Post“ primio je iz Pariza od 18. t. m. sliedeću bèrzojavnu viest: „Istina, nije jošte službeno potvèrdjeno, da je već Garibaldi glavom u Siciliji, ne uzima se za izviestno. Njegovi drugovi nalazili su se uslied posliednjih izviešćah na putu u Palermo, glavni stan napuljske vojske. Dosad nije došlo jošte do nikakve bitke.

London, 19. svibnja. Miere, koje je vlada proti vèrbovanjima novakah, koja u Irskoj bivaju za papu, dosad preduzela, stežu se na proglas, koi daje na znanje, da su takova vèrbovanja nezakonita i ako im udje u trag, da će biti kažnjena globom od 50 funtih stèrlingah.

Rusija.

„Allg. Ztgu“ pišu, da se je knez Gorčakov sasvim sporazumeo sa Thouvenelom, i da će uslied toga sporazumljenja Rusija podpomagati težnje francuzke na zapadu, a Francuzka ruske na istoku. Italija će se ostaviti caru Napoleonu, koi sada na to ide, kako se govori, da u Napulju namiesti prestol jednoga Napoleonovića ili Muratovića, kao što bi Rusija htiela, da vojvodi Leuchtenberškom pribavi prestol nove kraljevine na Dunavu. I s egipatskim podkraljem vode se živahni pregovori u korist proglašivanja njegove nezavisnosti; porta naproti trudi se, kako vele, da ga sruši. Toliko se zna, da u Besarabiju neprestano odlazi vojska i to tolika, da mora biti kakova posla.

Španjolska.

Madrit 15. svibnja. Zemlja se ponosi svojom vojskom, koje ponašanje i zapt bio je za svekolike vojne u istinu vriedan divljenja. Vojska brojila je 51.000 momakah pa nikakovo bojno vieće nije imalo baš nijednoga krivca kaznit. To je možebiti slučaj, koi se jošte nikada nije dogodio.

Bèrzojavne i najnovije viesti

„Times“ hoće da zna, da su Garibaldovci napuljsku vojsku kod Palerma podpunama razbili.

Carigrad, 22. svibnja. Lavalette-a primio je danas sultan u svečanoj audienciji.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 24. svibnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.25
5% Narodnoga zajma	80.
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	184.
Mienice.	
Augsburg	114.
London	133.10
Carski cekini	$6.33\,^{5}/_{10}$
Srebro	83 25

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 591 (192) 3—1

Naznačaj

sajmovah godišnjih u gradu Požegi godine 1860. obdèržavajućih se.

Miesto sajma	Imenovani sajmovi	Sajam Marvinski Početak	Sajam Marvinski Svèršet	Sajam Robe Početak	Sajam Robe Svèršet
Grad Požega u Slavoniji	Antunski	16. Sieč.	18. Sieč.	19 Sieč	21. Sieč.
	Cvetnič.	26. Ožuj	28. Ožuj.	29. Ožuj.	31. Ožuj.
	Duhovs.	21. Svib.	23 Svib.	24. Svib	26. Svib.
	Ivanski	18. Lipn.	20. Lipn	21 Lipn	23. Lipn.
	Lovrens	6. Kolo.	8. Kolo.	9. Kolo.	11. Kolo.
	Terezij.	11. List	13. List.	15. List.	17. List.

Grad Požega 4. ožujka 1860.

V. Somogyi m. p.
Načelnik.

Nr. 6165 (190) 3—2

Kundmachung.

Wegen Verpachtung des herrschaftlichen Wirthshauses und des damit verbundenen Getränke-Ausschankrechtes im Orte Kutjevo für die Dauer vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 wird am 11. Juni 1860 bei dem k. k. Forst- und Domänen-Amte Kutjevo die dritte Lizitation abgehalten werden. Der Pächter hat seine eigenen Getränke auszuschenken.

Das Wirthshaus wird bis dahin entsprechend hergestellt werden.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Domänen-Amte einfinden, und sich mit dem Vadium von 200 fl. ö. W. versehen.

Die Lizitations- und Pachtbedingnisse erliegen hieramts und bei dem genannten k. k. Forst- und Domänen-Amte zur Einsichtnahme Hier wird nur bemerkt, dass diesmal nach Umständen auch unter dem Fiskalpreise Anbothe gemacht werden können

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Essek de 19 Mai 1860.

OGLASNIK.

Br. (193) 2—1

Ravnateljstvo družtva strielačkoga

dostavlja do znanja sviuh p. n. gospode članovah, da će obično strieljanje u ponedieljak 28. svibnja o. g. poslie podne u 3. sata započeti. Od gorenaznačenoga dana stajat će prostori strielačke sgrade svim p. n. gosp. članom svaki dan od 8 satih u jutro do večera otvoreni. Gospoda, koja kao članovi družtvu srielačkom pristupiti žele, imadu se nadmeštru Dragutinu pl. Jellačiću ili podmeštru Aug. Dutkoviću prijaviti.

Prigodom svetkovine otvorenja dne 28. svira će po osobitoj dobroti gospodina pukovnika i zapoviednika ovdiešnje posadne c. k. linejske piešačke regimente princa od Hasije i na Renu glasbeni sbor ove slavne regimente poslie podne od 4 do 6. ur najobljubljenije komade.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 26. SVIBNJA 1860. Broj 1[illegible].

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Razpis ministarstva financijah od 16. siečnja 1860, krieposten za svekolike krunovine, kojim se obaljuje vrieme zagode za kamate od svihkolikih javnih zadužnicah.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je previšnjom odlukom od 14. siečnja 1860. narediti, da zagoda kamatam od svih javnih zadužnicah, dospievajućim tek poslie dana obznanenja ove naredbe, kao kojega počima kriepost njezina, nastupiti imade, pošto mine šest godinah danah, računajući od časa nastavše dospielosti.

I one kamate od javnih zadužnicah, kojim je zagoda jurve počela prije roka, kojega propis ovaj zadobije moć obveznu, ali im se po sadanjih zakonih nebude već navèršila prije izmaka od šest godinah, zagodit će, počamši od toga roka, za šest godinah danah.

Po tom se lišava krieposti svoje ustanova previšnje odluke od 1. siečnja 1812 (sbirka pravosudnih zakonah, br. 982), po kojoj rok zagodni za kamate od javnih zadužnicah bijaše ustanovljen na trideset godinah.

Bar. Bruck s. r.

Razpis ministarstva financijah od 26. siečnja 1860, valjan za svekolike krunovine, kojim se razjašnjuje previšnji patent od 26. siečnja 1853 glede pohranine (dèrž. zak. lista br. 18).

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je previšnjom odlukom od 15. siečnja 1860 odobriti, da se u slučaju, kada umiesto predmeta, podvèržena nižjoj pohranini po §§. 9. i 10. previšnjega patenta od 26. siečnja 1853, bude na ostavu dat predmet, koi je po §-u 9. istoga patenta podvèržen pohranini višjoj, imade odmah prigodom, kada se izdaje predmet pohranine nižje, ova ista uzeti za onoliko vremena, koliko je predmet u pohrani bio; a u svoje doba, kad se konačno bude izdao predmet pohranine višje, da se uzeti imade ova pohranina višja za onoliko vremena, koliko drugi ovaj predmet bude bio u pohrani.

Bar. Bruck s. r.

Cesarska naredba od 17. siečnja 1860, kriepostna za svekoliku cesarevinu, kojom se ukida propis §-a 29. u obćem gradjanskom zakoniku, glaseći o tom: da se nastupom iliti započetjem kakova obèrta zadobiva dèržavljanstvo. (Dèrž. zak. lista komad XXIX., br. 108., izdan 19. travnja 1860.)

Saslušav ministre Svoje i čuvši vieće Svoje dèržavno naredjujem sliedeće:

§. 1. Lišava se kriepost propis §-a 29. u obćem gradjanskom zakoniku, po kojem inozemci nastupom iliti započetjem takova obèrta, za obavljanje kojega potrebita je uredna nastanjenost u zemlji, zadobivaju dèržavljanstvo austrijansko.

§. 2. Ova naredba ima u život stupiti dne 1. svibnja 1860.

U Beču dne 27. travnja 1860.

Franjo Josip s. r.
Arkivojvoda Vilelm s. r. F.M.L.
Grof Rechberg s. r. Grof Nádasdy s. r.
Grof Goluchowski s. r. Bar. Tiery s. r.
Plemeniti Plener s. r.

Po previšnjoj zapoviedi:
Bar Ransonnet s. r.

Razpis ministarstva financijah od 30. travnja 1860, krieposten za one krunovine, u kojih valja naredba od 24. lipnja 1859, o biljegovanju onih očitovanjah i obveznicah, što ih u smislu §-a 6. naputka *B.* k naredbi od 24 lipnja 1859 (dèrž. zak. lista br. 123), glasećoj o postupku pri skupnom koristonosnom ulaganju imovine sirotinske, izdavati imadu dužnici. (Dèrž. zak. lista komad XXXI., br. 114., izdan dne 9. svibnja 1860.)

Očitovanja iliti nove obveznice, što ih u smislu §-a 6. naputka *B.* k naredbi ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i financijah od 24. lipnja 1859 (dèrž. zak. liste br. 123), glasećoj o postupku pri skupnom koristonosnom ulaganju imovine sirotinske, izdavati imadu dužnici, proste su od biljegovine u smislu tarifnoga članka 9—102, b) zakonah od 9. veljače i od 2. kolovoza 1850.

Nego vlast ili ured imat će dužnost u slučaju ovom, zabilježiti na ispravah, da su se izdale jedino na temelju navedenoga naputnoga paragrafa.

Plener s. r.

Obznana.

Poštaru i vlastniku nepokretnostih u Varaždinu, Franji Xav. Hribaru podieljena je na jednu godinu dozvola, za uzdèržavanje svagdanjeg dostavnika s izmenom konjah, izmedju Varaždina i Zagreba.

Od c. k. hèr. slavonskog namiestničtva.
U Zagrebu dne 15. svibnja 1860.

Neuredovni dio.

Dopisi.

Iz Petrovine. Da je Petrovina, premda maleno selo, i njena okolica rodoljubjem oduševljena, dokazalo se opet 24. svibnja t. g. Ovaj dan glas zvonovah župne cèrkve sv. Petra već u jutro oko šest satih pozivaše stanovnike u cèrkvu, i puk iz svih bližjih miestah u narodnoj svetačnoj odieći odieven vèrvjaše u hram božji, da se višjemu pomoli za pokoj duše onoga, čijeg smèrt oplakuje sva domovina, smèrt našega nezaboraviva Jellačića Bana! — u šest sati u jutro unidje školska mladež čisto obučena sa svojim učiteljem, zatim miestno obćinsko glavarstvo sa svojim starešinama i ostalim obćinskim službenicima te sa množinom puka u cèrkvu. — Miestni g. župnik obavio je pievanu službu božju i zadušnice, — a svi prisutstvujući bili su vidivo tronuti, rekao bi, da se svaki sliednji od njih višjem moli za pokoj duše svoga preminuvšega otca — jer u istinu visoki pokojnik to bijaše svakom sliednjem Hèrvatu! Viečna mu uspomena!

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 26. svibnja. Pišu nam iz Štrigova žalostnu viest, da je dne 13. t. m. okolo 3 sata poslie podne u Kristanovcu, selu podčinjenom štrigovačkom kotaru, buknula vatra i 19 seljačkih kućah u pepeo preobratila a i jednu žensku glavu zadušila. Prouzročena šteta cieni se na 35,000 f. od prilike, a da se nije jošte veća nevolja dogodila, ima se, kao što iz rečenoga dopisa doznajemo, ponajprije zahvalit gospodinu Jurju Severu, tajniku obćinskog ureda na Središću i njegovu poslužitelju Marku Tarandeku, jer su neštedeći svoj život, nesamo za dana već i svu noć neumornim trudom i požèrtvovanjem okolo toga radili, da stanu na put napredovanju harajućega življa i njihovu nastojanju poglavito podje za rukom, da je okolo 5 satih u jutro ostanak sela izbavljen bio. Navodi se jošte, da je i gospodin Ante Globočnik, predstojnik susiednoga kotara čakovačkoga, mnogo doprineo, da nije veći poraz učinila vatra. On je bio jedan od pèrvih, koi je došao na pozorište nesreće i riečju i primierom poticao ljudstvo na gašenje i pomaganje. Kako je nastala vatra, nije dosele poznato, premda je ondiešnje kotarsko poglavarstvo bezodvlačno u tu svèrhu sva potrebna naredilo.

— N. c. k. veličanstvo podielilo je kiparu i miedolievcu Antunu Fernkornu za izvedenje kipa pokojnoga nadvojvode Karola, koje mu je toli za rukom poslo, viteški kèrst Leopoldova reda s odpustom pristojbah, a varoškom graditelju i kamenaru Josipu Kraneru za sagradjenje podnožja za ovaj spomenik viteški kèrst Franjo-Josipova reda.

— U oči svetkovine odkritja spomenika nadvojvode Karola dalo je bečko pievačko družtvo kiparu Fernkornu seneradu. Mnogobrojne baklje razsvietljavahu dèrvetje lievaoničke bašče, gdie gospodin Fernkorn stanuje, dočim su se orili glasovi podpunoga zbora. Pet zborovah bilo je izpievano pod Konradinovom upravom; umietnik stupio je u krug pievačah i zahvalio se je ganut za ovu pozornost.

— U Bèrnu ostavio je samovoljno obćinski činovnik Th. F. pred tri nedielje danah svoju službu, pa nije se sve dosad vratio. Pokazao se manjak od 800 for., što mu je po svoj prilici dalo povoda, da uskoči.

— U Höttingu u Tirolskoj uhvatili su, kako „Strielačke Novine" javljaju, posliednjega petka cèrkvo-kradicu, koi je posredstvom liepkovačah krao petrovih fenikah iz žèrtvenika.

— Reuterova pisarnica donosi jednu depešu iz Beča od 19. t. m., polag koje su se, vele, Austrija, Pruska i Engleska složile u nastojanju, da uzdèrže cielokupnost Turske, kao i u tom, ako bi se istraga o stanju kèršćanah u Turskoj povela, da se ista nesmije preduzeti jedino na temelju činjenicah konštatiranih po Rusiji, već mnogo više da se ima učinit na nezavisan način s upotrebljenjem svih izviešćah poslaničkih i konzularskih iz Turske.

Tèrst 23. svibnja. Jučer je prieko 50 Irlandezah odplovilo na jednom Lloydovu parobrodu u Jakin.

Mletci, 21. svibnja. Vojvoda brabantski odputovao je jučer u Bocen.

Pišu iz Ljubljane od 22. svibnja: Financijalno ravnateljstvo u novom miestu ukinuto je i sklopljeno s ovdiešnjim.

Talijanska.

Turin 20. svibnja. Kažu, da su se savojski poklisari odvažili otići u Turin i u komori govoriti za sjedinjenje s Francuzkom.

Župnik od Terna (u provinciji bergamaskoj), koi je obtužen bio, da je naredio i promicao, da se moli i sabiraju novčani prinesci za papu, izpušten je ovih danah, pošto je $2^1/_2$ mieseca bio u istražnom zatvoru.

Kažu, da su carinsku stražu u Regju razoružali. General Nunziante nije primio posiva, da otide u Kalabriju.

Zarobljeni parobrod „Piemont" prispeo je dne 16. tegleu po drugom u luku napuljsku.

Polag liste „Unità italiana" pojavili su se u Kampobasu, Aveliau i Teradilavoru prevratni znakovi,

Jedan od Malte otišavši dobrovoljački pohod prispio je, vele, sretno u Siciliju.

Sardinski konsul u Napulju, gospodin Fasciotti, prispio je pred niekoliko danah u Genovu i odputovao je odmah u Turin.

Napuljska švadra kod Marsale, koja je, kao što se čini, svoju zadaću tako zlo izpunila, stajala je pod zapoviedničtvom protuadmirala Actona.

Kažu da su se dobrovoljci i kod Likate i Termina izkèrcali.

Firenca 19. svibnja. „Nazione" oglašuje pismo, koi je car Napoleon pod 20. prošastoga mieseca upravio na gospodu kneza Gabrielli-a, markeza Angjela Gavotti-a Veraspi-a, Ippolita de Principi-Ruspoli-a, Luigi-a Silvestrelli-a, Luigi-a Mastricolo, Annibala Santangeli-a i Gaetana Antonelli-a upravio, koji su poveli podpisivanje, da mu se u ime Rimljanah predade počastna sablja. Ovaj dopis glasi: S radostju primio sam sablju, koju ste mi u svojem vlastitom imenu, kao i u onom Vaših rimskih sugradjanah povodom rata u Italiji ponudili. Ovaj slobodnim nagonom proizišavši dokaz Vaših čuvstvah morao me je tim većma tronuti, čim je vlada svetog otca na to dala svoje dozvoljenje. Primite dakle moju iskrenu zahvalu i izrazite ju i onima, koji su se Vašoj misli pridružili. Vierujte, gospodo, u moje podpuno visokoštovanje.

Bolonja, 19. svibnja. Sinoć je general Cialdini sa svojim generalnim štabom otišo u Feraru, da, kao što se misli, učini naredabah u obziru u diviziji Roselli-evoj dogodivših se uskočenjah.

Bolonja, 19. svibnja. Kaptol izabrao je kanonika Canzi-a za provikara i poslao je drugoga kanonika u Genovu, da tamošnjega nadbiskupa zamoli, da bi se zauzeo za uapšenoga monsignora Rattu.

U Ferari uskoči više momakah a soldati se oprieše oficirima. Zato je oblast preuzela više uapšenjah i to medju sučlanovima niekoga duhovnoga reda, koje su dèržali za poticatelje.

Napulj se je od deset godinah sasvim promienio; gdie bi čoviek najmanje mislio, tamo su podignute male tvèrdjice, na kučama, na kojima nije vidit inače ništa osobitoga, stoji niekoliko topovah. Budući da je razmiešćeno po okolici mnogo četah, koje sve imaju već u glavnom gradu opredieljeno miesto, kamo da se stave, nije treba nego dati znak bèrzojavom i vàs grad je vojskom poplavljen.

— Kao što je poznato, bio je general Lanza, koga dèrže za izvèrstna vojnika od umierena značaja, s obširnim punomoćjima poslan u Palermo. Sada od onud javljaju: Proglas Lanzin ostao je bez uspieha. Pučka očitovanja traju neprestane.

Genova, 19. svibnja. Polag viestih iz Napulja od 16. vratio se je Castelcicale. U Napulju, Gaeti i Kastellamaru kèrca se mnogobrojna vojska na brodove, koji stoje pod zapovjedničtvom generala Salarara (?), koi će imati pod sobom i one bredove, koji sada kèrstare. Kažu da će vlada, ako bi bila prisiljena izići iz Sicilije, sve svoje vojene sile sakupit na kopnu, da si shodnom prigodom opet podvèrgne otok.

Niemačka.

— U Draždjanima osudio je ovih danah kotarski sud pisara dèržavnoga knjigovodstva Gladewitsa, poznatoga pod imenom Lehmann, u javnoj razpravi na smèrt. On je imao odnosno dobru službu sa 400 talirah, bio je veoma marljiv i sposoban, no propao je dugovima i uslied toga plaćevnim odbitcima, pianćovanjem i obćenjem u izopačenim kućama. Mieseca ožujka ove godine zaprietiše mu, da će ga odpustit, a mieseca travnja bio je prisiljen izstupit iz službe. Noćju od 1. na 2. travnja svetkovao je bakanal u jednoj zloglasnoj kući, imajući u džepu stakalce s morphiumom, koi si je jurve pribaviti znao u svèrhu, da si diecu otruje. Slučaj dovede ovo stakalce na vidielo; nieki opojeni drug, liekar, izvuče ga pijanomu iz džepa i vrati mu, na ništa nesluteći, na njegovo silovito zahtjevanje. Noć sprovede u razudanom veselju, a drugi dan kupi si nabijen pištolj, da peterostruko ubojstvo ovienča samoubojstvom. Petero diece dobije redom od dvogodišnjega do najstarijega po niekoliko žličicah od otrovnoga šećerom osladjenoga soka; dva najmladja dieteta preminuše a tri najstarija biahu uzdèržana. Od susiedah nabavljena liekarska pomoć prepriečі smèrt rečene diece i povede uapšenje ubojice, koi je s početka tajio svoj zločin, no poslie bio mu je dokazan stakalcem i pištoljem nadjenim kod njega.

— Od niekog vremena govorilo se u Berlinu mnogo o niekom dogadjaju u poklisarskoj kući, u koi je bio zapleten i nieki član ruskoga poslanstva. Posliednji, nieki pl. g. Dunten, nije, vele, ustao sa svoje stolice u diplomatičkoj loži, kad je polagao zakletvu jedan član komore. Gospodin Vincke ukori ga zato estiljno i uslied toga nastane prilično razdraženo dopisivanje, koje se time dovèrši, da je ruski poslanik u Berlinu, pl. g. Budberg vratio ulazne biljege za diplomatičku tribunu, koje je na početku sesije ministar izvanjskih poslovah poslao ruskomu poslaničtvu. Kako se je žestoko medju strankama dopisivalo u toj stvari, vidi se iz sliedećega dopisa poslanoga učredničtvu „Volkszeitunga":

„Gospodine učredniče! Glas o reklamaciji, koju je ovdiešnji ruski poslanik zbog ukora izrečenoga po poklisaru Vincke-u proti članu ruskoga poslanstva grofu Dunteau, upravio na ministra pl. Schleinitza, nesamo da se potvèrdjuje, već se bez sumnje znade, da u ovoj reklamaciji dolazi izraz: „le nommé Vincke" — što će toliko reći kao „nieki Vincke". Što više: samo rusko poslanstvo razprostranjuje ovaj izraz s najočitijom ostentacijom. Bezobraznost naznačenja „le nommé Vincke" očita je. Niekoć ga je Napoleon u danima svoje naj-

---

Balica.

Iz dobe Žige I.

Pohèrvatio I. M. Gj—včan.

I.

Od vremena Kažimira velikoga, pa sve do Žige III. iz kuće Vazine, dokle bijaše Krakov prestolnim gradom, dotle bijaše i Lobzov ljetni stan poljskih kraljevah. No već za dobe Žige starca propade od Kažimira sagradjena sgrada; samo jedan dio iste — kupalište, pomoljavao se iza gèrmlja, i jedan hrast ostá iz prastarog gradskog perivoja, raziiriv široke grane nad podèrtinom, kao za obranu; svojim zelenim listjem trepteći i kao sviedok prastarih sgodah i čudnovatih pričah o liepoj židovki. Ovoj ostarjeloj podèrtini po boku dizaše se nov, visokimi zdovi okružen grad.

Njekoj ljetnog jutra siedjaše u sieni ovoga staroga hrasta mlad čoviek. Iz njegova, na stanovitu točku svratіvšeg se pogleda, kao i razmatrajućega položaja, moglo se zaključiti, da mu se duša jednom mišlju zabavljaše, a da ota misao u veselje nespada, pokazivaše ozbiljnost njegova obraza. U gradu vladajuća tišina šaptjaše, da kralj Žiga jošte san sniva.

Iznenada dopre do ušiuh zamišljenoga mladića jeka kopitah konjskih. Obazrev se na onu stranu, odakle mu glas dopiraše, opazi cestom iz Krakova vodećom kao ticu letećeg mlada čovieka u španjolskom odielu. Smotriv jašilac pod hrastom siedećega, stade, skoči s vranca, i reče „Corpo di Bacco", približujući se osamljenom. „Stanislave, ti ovdie! ta imena mi, jedva da vierujem svojim očima! Što te donielo u Lobzov u tako rano doba?"

Ovaj mu niešto promisliv se odvrati: „Čitah onomadne kroniku, diela Kažimira Pijasta; te mi se pohtielo miesta vidieti, gdie liepa Ester stoji."

„Corpo di Bacco; ta i ja sam čuo o velikom Kažimiru i liepoj židovki; ali nije mi sad vrieme s tobom o tom štogod govoriti; moram kralju; da znadeš, niešto mi se zla slučilo! Sinoć biesmo dobro volje; ure nam bèrzo prolazjahu, bmeljika nam udari u glavu! Kad nam teći prestade, pošaljem rado i neredo po Malvasiera! Bijaše već pol noći, te samo velikim trudom izvali moj Janko iz perušine kèrčmara; no badava, staro pseto nehtiede dati na vieru. Okèrgnem srebèrne ostruge sa čižamah, predadem ih momu viernom slugi naloživ mu, da se bez Malvasiera nepokaže, neizpraviv bar uši siedoglavoj tvèrdici. Umiešto vina donese Janko surov odgovor kèrčmarov, da zalogah neprima, a k tomu zabrani mu otac moj, strogi vojvoda, da za me vina nešalje. Dèrzovitost pèrnjava gradjanina razdraži me, a k tomu me gosti još većma uzpališe. Sabljom u posti poletim u kèrčmu. Što se tamo dogodi, neznam; no danas me probudi stari službenik moga otca, te mi pokaže kèrvav mač — dodajuć, da sam starog Filipa jako ranio, a čitavo gradjanstvo, da je na noguh. Corpo di Bacco! pèrva misao je najbolja, pomislim, obučem se pa na vranca, evo me sad ovdie, da se sam kralju tužim a tim da ga na milosèrdje ganem.

Priznaj — slučaj nije zao?"

Firlej ušuti; nešto mu ovaj odgovori, da po njegovom mnienju neće jošte moći s kraljem govoriti.

„Dakle čekat ću! no — Corpo di Bacco! a što i kako se ti imadeš Stanislave? Ti se činiš kao da nas bježiš? Ti se odstranjuješ i sramiš? Kupalište liepe Ester, tvoje zamišljeno čelo, traženje samoće; na što to smiera?

Meni bi se to bolje pristojalo —"

„Tebi?"

„Corpo di Bacco! da meni, meni velim! Zar neznaš o mojoj ljubavi k Olimpiji Bonarovoj? Čudim se i sám, da nisam već radi te čudi mastno platio; čúh istina o sretnih u ljubavi, no ipak vazda turobnih čobanih u tako zvanoj Arkadiji, no moram doduše priznati, da nisam ipak nikada imao volje, da budem čobanom, — ali Corpo di Bacco! Tko to dolazi?" — Bilo nedugo, a eto ti se približi kočija vučena četirimi vranci, kočija bijaše izvana kô što se je vidilo poslaćena, štò pokazivaše niešto siromaštva protivno. U njoj siedjahu dvie osobe, muž već ostarjele dobe i jedna djevojka.

„Što to vidim," viknú Firlej, i za trenutak stajaše na strani vozećih se. Naglo jih pozdravi, skoči na stubicu kočije, te se pristojno uhvati za visećе slatne lance.

„Velji Bože! ona je!" reče Stanislav u sebi, té blistajućimi očima sliedjaše ljuljajuću se i u prahu uzdignuvšem se izčeznujuću kočiju.

Poslie stanka vrati se sasopljeni Firlej.

Stanislav u susret mu idući, obsiplje ga pitanji.

„Nemožem disati prijatelju! stèrpi se! Corpo di Bacco! odmah češ znati; zašto me tako siliš, a ipak je neznaš? — Slušaj dakle! osoba, koju si po boku starca vidio jest — ali — da me neizdadeš."

„Dakle."

„Jest ona, koju je odabralo moje sèrce!"

„Što čujem?"

„Jest Olimpija Bonarova, kći kraljevskog podkomornika."

„Olimpija Bonarova!" odvrati čudeći se Stanislav.

„Liepo ime! je-li Stanislave! a i pristoji se njezinom liepom lišcu. O Stanislave, da imadeš sreću poznati je, š njom govoriti, s ovim na zemlji stanujućim suncem! ha! Corpo di Baco! No ipak i ovo sunce imade ljagah. Uprav opazih jednu a ta jest — znatiželjnost! Pomisli moj dragi! ona zapita svojim srebèrnim glasom, što, no zvoni, kô zvonce u Lorettu: „Molim vas gospodine, budite tako dobri — te mi kažite —" tako govoraše — odvratim — „što zapoviedajuvaše medene usti?" Ona obori golubinje svoje oči — ja se talim kô maslo na suncu, — kad u ove oči pogledam — te zapita tako nestalnim glasom, kao da hoće da kakav smèrtni grieh izpoviedi: — „Tko je onaj, s kojim ste upravo —" ona nesvèrši pitanja, jer joj mio-mila smetnja zatvori grimizna usta. — Opaziv, da sam se dobrano od Lobzova udaljio, kralj, stari Filip padnu mi na um; — na pitanje neodgovorim, pozdravim starca, prišapnem Olimpiji u uho: zdravo, dok se vidimo, i — evo me!"

„Ti bi mogao otići već u grad," opomenu Stanislav goručega Firlej-a, „kralj je po svoj prilici već ustao; tvoj posao je silan!"

„Imaš pravo, Stanislave, jest silan, dà vèrlo silan! Ipak — Corpo di Bacco! povierujem ti doduše affekt moga sèrca, no da-li će se moje želje obistiniti, o tom neka piše kralj David. Stvar se u kratko imade ovako: Starac

.veće obiesti upotrebio proti Steinu; sadà se usudjuje poslanik one sile ponovit ga proti Vincke-u, koja tek sada od emsš-ih-uderacah (kod kojih nismo žalibože sudielovali) počima odiseti. Proti takovim pokušajima inozemske obiesti, nedostaje ni, kao što se nadamo, već obavljeni kriepki opravak našega ministra, ni ustuk od strane poklisarske kuće, koi, kao što se nadamo, neće izostati, jer ona mora svoje u osobi jednoga od svojih sučlanovah uvredjeno dostojanstvo uzdèržati i uzdèržat će ga; ne, dužnost je, kriepkim popularnim očitovanjem takovu kažnjivu nakanu odmah u klici pogazit i inozemstvu pokazat, da su sve stranke u tom složne, da ms se ulije štovanje pred niemačkim narodom i njegovim zastupnicima. Nesumnjam, gospodine učredniče, da ćete lahko naći sredstvo, da se ovdie u Berlinu poveda očitovanje ovoga novooživljenoga narodnoga čuvstva, koje će zatim u Niemačkoj naći odziva, isto tako, kao što ga je našao heidelbèržki proces proti naklonosti naprema inozemstvu Borriesa i njegovih drugovah.

U Berlinu dne 18. svibnja 1860.

Germanus.“

Is „D. Botschafter“ dodajemo jošte viest, da je baron Schleinitz u Dunlenovu poslu pošteno obrisao bärena Budberga, kao što zaslužuju takovi Menčikovski prizori.

Francuzka.

Iz Pariza piše „Preuss. Ztg.“: U očigled činjenice priznane sada po lordu John Russellu, da Rusija opet namierava istočno pitanje povući prèd konferenciju, pobudjuje pritomnost velikoga knesa Nikole u Parizu tim veću pozornost. Car je ovih danah niekomu, koi je prigodu imao dulje vremena š njim govorit, kazao, da bi ga Rusija u iztočnom pitanju rada napred rinula; no dodao je, da on od svoje strane nenagli. No čini mi se, da sam Vam već pred nieko vrieme prijavio, da car nije prestao ovo pretežno važno pitanje dèržat na oko i da su francuski poslanici s osobitim nalogom otišli na istok. Težko da će dakle sa ove strane štogod doći, što bi Francuzku zateći moglo. Iz očitovanja lorda Johna Russella može se razabrati, da je Francuska gledala, da englesku vladu umiri zbog težnjah jednostrana riešenja iztočnih zamèršajah od strane Francuske i Rusije. Da joj to nije za rukom pošlo, pokazat će jurve dojduće vrieme.

Turska.

„Bigarija“, koja izlazi u Carigradu, javlja, da je uzpostavljena bugarska eparhija tim, što je makariopoljski episkop Ilarion narečen od naroda bugarskog u Carigradu „svešteononačelnik bugarske eparhije.“ On sada neće morati ići patrijarhu, da ište dopuštenje za bugarsku liturgiju, niti će se spominjati gèrčki patrijarh u cèrkvi.

Istom listu pišu iz Svištova, da su Bugari tamo 15. i 16. travnja p. st. dèržali skupštinu, te riešili, da se u cèrkvi nespominje više ime tèrnovskoga vladike, već na njegovo miesto sultan Abdul Medžid.

Rusija.

Petrograd, 6. svibnja. Jednim carskim ukazom naredjuje se, da se u Petrogradu, Moskvi, Kijevu, Harkovu i Kazanu pri sveučilištu osnuju pedagogičke škole. — Kan kabulski zarotio se je na Emira bogarskog (u Afganistanu); emir se je obratio ruskoj vladi, da mu da pomoći, koja mu je obrekla, ali ako hoće priposnati gospodarstvo rusko.

Knez Gorčakov sasvim je ozdravio i ostat će kao i dosada predsiednikom ministarstva.

— Petrogradska direkcija censure dala je censorima pooštrenih naputakah u obziru takovih novinarskih člabakah, koji obtužuju dèržavne činovnike i razkrivaju zloporabe. Svaki censor ima se uvierit, da li se takovi članci osnivaju i na istini; ako toga nemože dosnat, ima izbrisat takav članak ili će izgubit službu.

Varšava, 10. svibnja. Govori se, da će car Alexander iz Varšave ići u Nicu, da posieti udovu caricu mater, koja je neprestano bolestna. Sa carem će ovamo doći i vojvoda meklenburško-strelički. — Namiestnik poljske kraljevine, knez Gorčakov, vratio se je jučer iz Petrograda, a š njim su došla i dva carska glavna pobočnika.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Napulj, 23. svibnja u večer. Buntovnici stajali su dne 20. u Martinu blizu Monreala, bili su dva puta kriepko potučeni i s velikim gubitkom do Partenika progonjeni. Njihov vodja, Rusolino Pilo, ubijen je. Kraljevska vojska uzela je visine, koje su buntovnici ponieli bili, i nastavila je gonjenje.

Berna 23. svibnja. Savezno vieće dozančuje parnicu proti dobrovoljcima pritužnoj komori saveznoga suda.

Napulj, 23. svibnja. Čuje se, da se Garibaldov uspieh potvèrdjuje.

London 23. svibnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće naviestio je lord Palmerston, da će predložit naimenovanje jedne komisije za iztraženje arkiva gornje kuće, da se pronadju slični slučajevi iz prošastnosti u obsiru glasovanja u poslu nameta na papire. Vlada neželi učinit koraka, koi bi bio kadar proizvesti antagonizam medju jednom i drugom kućom.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

Bonar jest u velikoj milosti kod Žige; nedavno mu dade kralj starostiju, a kraljevsku ljubimnicu bijahu vazda ruke a i sèrce otvorene! Ipak je pridošlica, a što većma sliedbenik nove nauke. Corpo di Baco! to je strašno bezdno između mene i Olimpije, ipak ću sreću pokušati, zar nebi gledao sa strane otac sèrditim obrazom; moraš mislieti, da vojvoda nije Luterov prijatelj. U Balicu Bonarovu villu nije baš zdravo ići; starac je prefrigana lisica; mogo bi me upitati, koja da je moja namiera, a za odgovor nisam siguran. Prijatelju u velikoj sam neprilici, a neznam što da radim. Svietuj me.“

„Nemogu — neznam. —“

„Da-li bi k njoj ili ne! bili možda list —“

„Ne — nevalja! —“

„Dakle misliš da joj pišem? dobro! pisat ću. No corpo di Bacco — to sasvim sam zaboravio na moj cilj, zašto sam simo došao! Zdravstvuj, biežim da se kralju bacim pred noge! — Kad ću te opet vidieti?“ —

Ovo rekav ode Firlej na nečekav odgovor, tèrčeći u kraljevski grad. —

Stanislav uzdahnu duboko, a težki uzdisaj oteče mu teret sèrca! „Olimpija! pitala si za me! Ti me poznaješ!“ govoraše poluglasno. — „O Bože! na koliko me veseli ova misao, ova nenadana sreća! Ipak zar da nenavidim Firlej-u? dèrzovit čoviek! — Preteći ću ga! bogami hoću! Idem osobno k njoj. — —“

II.

Hotio je biti tvoj rob, a ti ga odrinu.
L. Kochanovski.

Svoju namieru, da u Balicu villu Bonarovu podje, mogao je Stanislav tek poslie dužeg vremena izvèršiti. Željom sèrca njegova stane ledeno razmatranje na put. Ovo ga sieti novih kèrvavih bojah katolikah i novo-sliedbenikah. U [illegible] ... mu se blibe skèrbi i nestalnosti, a [illegible] se umiesti u sredi kao svietateljica. [illegible] sèrca i pameti prodje mladića [illegible] sedmice, što mu se [illegible] činjaho [illegible] ... ni oka, skoči Stanislav, zajaši vierna konja svoga [illegible] Poslie [illegible] nadje se u dolini, koje zelen sag, peneći i tiho žuboreći potočić razdvajaše, a čitavu dolinu okružavahu stèrme pećine. Bijaše potočić Rudva nazvan. Stanislav stane na obali. Baci uzhićen pogled na okolicu nehotice reče: „Kako milo, kako samotno je ovdie! Kako liepo i budno razvija se jedva probudivša se narav! A ova dolina, vini se, kô da u raj vodi, u kom stanuje jedan angjeo! Sèrce me nevara, od Balica nisam daleko. Ova pećina nenosi doduše nikakvih ružah, ipak će mi zamieniti razkošni prizor! —“ Ovakvim duhom nadahnut i u uhvanju, da će sa slemena vidieti villu Bonarovu, nakani gori popeti se, potok pregaziti. Hoće, da utiera konja unj, no ovaj i velikim trudom utierati se neda. Stupi dole te predavši slugi poplašena ridjana ode, preko uske bèrvi dodje na drugu stranu potoka, te se naskoro nadje na pećini Zoberzover zvanoj.

Liepa zemljišta ukažu mu se pred očima. Mirna sela ležahu u dolini zelenim gèrmljem obraštenoj. Na novo ga obsiene melankolia i nestalnost! Stajaše dugo, dugo zadubljen u mislih; nehotice stupi za jedan korak napred, i opazi tekar sada, da se na najvišem vèrhuncu pećine nalazi, a odsude pod njim bezdno; za vlas, pa mu je odzvonilo! —

[illegible] kom [illegible] slova. Stade čitati:

> Pridje-l' simo putnik vèrli
> Mah ga radost svâ ogèrli,
> Neće suzah više liti,
> Mir će rajski očutiti.

Otajstveni smisao ovih redakah rinu ga opet u more novih mislih; on se sadabi u značenje ovih riečih. Napokon se prene i poluglasno reče: „Pristoji se, da sam danas hrabar, tada ću se moći veselja uživati, žalosti imadem i onako, zato i nahodim mir!“ Tvèrdo osvjedočen odluči, da neotežnć podje u Balicu. O pravu položaju njezinu nesiguran, no ipak siguran, da u podnevnoj okolici leži, svrati se ovamo nevrativ se u dolinu, misleći, da će brežuljci prije cilj svoj postići.

Duže bludiv, bude mu sve svietlije, te s vremenom spazi ogranulo sunce, koje je rasvietljalo baličku okolicu.

Bijaše svetak, na polju vladaše mir; samo ovdie i ondie pasoše pastiri i pastirice stôku na neobradjenih poljih, pjesme pojući i ševami se natjecajući. Stanislav se je naskoro nalazio na zidu okružavajućem cviećem posuti vèrt; na istom nahodjaše se uzak putić, koj ga dovede do rešetkom providjenih vratah što-no pretijahu ulaz u vèrt.

Visoke, granate i u jednakom pravcu uzrasle bukve sačinjahu dugu krasnu dèrvoredne sienku, na kraju ove uzdizaše se grad svojim čelom o prozorih odbijajuć zrake dražestne sunašca. Ranom rosom opojeno cvietje, kao i ostalo razcvietajuće se dèrveće razprostiraše na daleko svoj ugodan miomiris. Tišina miesta, koja bi samo za kratak čas pienjem slavulja ili zujenjem u zraku igrajućih se hroštah prekinuta, blizina ljubljenoga predmeta: ovo sve prestavi gorućeg mladića u blažen život.

Njegov pogled na liep raspoložaj grada upravljen spazi upravo na balkon stupivšu žensku sliku. Sèrce mu stane naglo kucati, ćuti ga obuzmu, on se morade na vrata nasloniti; no ova popuste, i on se u trenutku nadje u vèrtu. Niekoliko koračajah stupiv napred, stane opet u hladu za gèrmljem Akacije.

Ovo mu saprieti pogled na Olimpiju, jer ona bijaše, kad se je on nevidjen nad njezinom liepotom u razkoši valjao. Ona stajaše nasloniv se na mišice, kô što se činilo, zadubljena u mislih, koje su mogle ozbiljne biti, jer je češće pogledavala k nebu.

Stanislav se dovuče iza zakrilja do noguh dieve, da uzburkanom sèrcu svomu, njezinom blizinom polašćicu, sebi sigurnost, — život ili smèrt pribavi. A opet nit je mogao od naslade ljubljenoga, kojega mu nitko nepretijaše, predmeta silom se odvratiti. K tomu se pridruži neizviestnost, kako će se izpovied ljubavi njegove primiti, a i strah pèrve ljubavi. Možda bi se bio i vratio, da nije pomislio na Firleja, a time mu se prirodjena odlučnost probudi. On stupi napried i stajaše pred Olimpijom prije nego li ga je ona i spaziti mogla.

Očutiv šuštenje njegovih korakah, ona se prene i stupi od naslona natrag.

(Dalje će sliediti.)

Pregled glavni

stanja i računa Matice ilirske od početka siečnja do konca prosinca 1859.

Na početku siečnja 1859.

Glavnica koristna.

		for. kr.
1. u 26 obveznicah ukamatjenih po 6%	....	15,540 —
2. u 2 „ „ „ 5%	....	1,785 —
3. u 1 razteretnici (hèrv.-slav.) „ 5%	u nazovi vriednosti od 4000 f. —	4,200 —
4. u 4 razteretnice „ „ 5%	u nazovi 400 fr.	420 —
		21,945 —

Imovina nekoristna.

1. u članovah zaostali prinesci	2808 fr. 75 kr	
2. u obveznici neukamatjenoj	105 „ — „	
3. u 3 dionice narodnoga kazališta ..	78 „ 75 „	
4. u 2 „ „ doma ...	52 „ 50 „	
5. u ostavštini Draškovića Iv. Nep. grofa	10,500 „ — „	13,545 —

Na dugu.

1. u bivšega izdavatelja Nevena ...	121 fr. 80 kr. (	1527. 85
2. u kamatih zaostalih od prijašnih godinah	1406 „ 5 „ (	
	Ukupno .	37,017. 85

Račun tekući.

Dohodak.

1. u gotovini zaostaloj od prošle godine .	174 fr. 65 kr. (	882 36
2. u „ ukamatjenoj u štedionici ..	707 „ 71 „ (	
3. u primljenih kamatah od privatnih		958 65
4. u „ „ od razteretnicah		230 50
5. u „ prinescih (vidi imovina nekoristna pod 1) ...		31 60
6. u „ od prodanih knjigah		18 34
7. u primljenoj odplati (vidi na dugu pod 1)		43 57
8. u primljenih od povratjenih parničkih troškovah ...		5 25
9. u „ kamatah od štedionice „		32 69
	Ukupno .	2202 86

Trošak.

		for. kr.
1. u platjenoj stanarini	63 fr. — kr.	
2. u „ poštarini od knjigah ...	31 „ 59 „	
3. u nabavljanju pisalah i biljegah	15 „ 13 „	
4. u platjenoj nagradi za Biljarstvo ..	590 „ 62½	
5. u platjenom oglasu novinarskom ...	— „ 80 „	
6. u platjenoj tiskarini Biljarstva	696 „ 18½	
7. u „ vezarini „	58 „ 72 „	
8. u „ štibri dèržavi	199 „ 16 „	
9. u raspoloživoj gotovini za dojduću godinu	547 „ 70 „	2202 86

Izkaz.

Na koncu mieseca prosinca.

Glavnica koristna.

1. u 26 obveznicah ukamatjenih kod privatnih po 6%	.	15,540 —
2. u 2 „ „ „ „ 5%	.	1785 —
3. u 1 razteretnici (hèrv.-slav.) u nazovi vriednosti 4000 fr. „ 5%	.	4200 —
4. u 4 „ „ 400 „ „ 5%	.	420 —
		21,945 —

Imovina nekoristna.

1. u članovah zaostali prinesci ...	2777 fr. 25 kr.	
2. u obveznici neukamatjenoj ...	105 „ — „	
3. u 3 dionice kazališta narodnoga .	78 „ 75 „	
4. u 2 „ doma narodnoga ..	52 „ 50 „	
5. u ostavštini Iv. Nep. Draškovića grofa	10,500 „ — „	13,513 50

Na dugu.

1. u bivšega izdavatelja Nevena ...	78 fr. 23 kr.	
2. u kamatah zaostalih od prošlih godinah	1406 „ 5 „	
3. u „ „ „ tekuće god.	63 „ — „	1547 28
	Ukupno .	37,005 78

Gotovina raspoloživa za godinu dojduću . 547 79

U Zagrebu dne 31. prosinca 1859.

A. Jakić, podpredsiednik gospod. odbora.

Dr. A. Rojic, c. k. javni bilježnik kao blagajnik Matice ilirske.

Adolfo Veber doplatio je utemeljiteljnu svotu od 50 for. sr.

Ravnateljstvo Matice.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1331-pol. (186) 3—3

Proglas.

Od strane c. k. kot ureda moslovačkog ovim se dražba ovoúrednom odlukom od 20 travnja o. g. br. 778 proglašena županijske kuće u Popovači sada kao liečnički stan upotrebljene — do dalje naredbe opoziva.

C. k. kot. ured Moslavina 16. svibnja 1860.

D. k. kot. predstojnik.
Tomassich.

Nr. 4739-1860 (195) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Die zu Folge Lizitations-Kundmachung dto. 30. April 1860 Z. 3846 am 14. Mai d. J. abgehaltene Lizitation wegen Verpachtung des Jamnicaer-Sauerbrunnens sammt den dazu gehörigen Gebäuden und Grundstücken für die Zeit vom 20. Mai 1860 bis 20. März 1861 hat kein befriedigendes Resultat ergeben.

Es wird deshalb wegen Hintangabe dieser Verpachtung unter den frühern Bedingungen, die bei der k. k. Komitatsbehörde in den gewöhnlichen Amtsstunden täglich eingesehen werden können, am 5. Juni 1860 Vormittags 10 Uhr im Amtslokale der Komitatsbehörde eine neuerliche Lizitation abgehalten werden; wozu Unternehmungslustige hiermit eingeladen werden.

Agram den 25. Mai 1860.

K. k. Komitatsbehörde.
In Beurlaubung des k. k. Kom.-Vorstandes der k. k. Komitats-Kommisser
Gaj m. p.

Z. 19461-2480 (188) 3—3

Kundmachung.

Am k. k. akademischen Gimnasium in Lemberg sind drei und an dem k. k. zweiten Gimnasium daselbst zwei Lehrerstellen zu besetzen. Mit jeder derselben ist ein Gehalt järhrl. 945 fl. ö. W. mit dem Anspruche auf Decennalzulagen und dem Vorrückungsrechte auf die höhere Gehaltsstufe järlicher 1050 fl. ö. W. verbunden, und wird zu deren Erlangung die Nachweisung der gesetzlichen Befähigung für das Lehramt der klassischen Philologie am ganzen Gimnasium oder für das desselben Faches im Untergimnasium in Verbindung mit Philosophie und einer der in Galizien gangbaren lebenden Sprachen (der deutschen, polnischen oder ruthenischen) am ganzen Gimnasium gefordert. Nöthigenfalls würde auch auf Bewerber Rücksicht genommen werden, welche die gesetzliche Befähigung einerseits für das Lehramt der Philosophie, andererseits für jenes einer der eben genannten drei lebenden Sprachen nachzuweisen vermöchten.

Der Bewerbungstermin wird bis 20. Juni 1860 ausgeschrieben. Die Bewerber haben bis dahin ihre wohlinstruirten Gesuche im Wege der ihnen vorgesetzten Behörde, falls sie bereits öffentlich bedienstet sind, sonst aber unmittelbar bei der k. k. galiz. Statthalterei in Lemberg einzubringen.

Von der k. k. galiz. Statthalterei
Lemberg, am 2. Mai 1860.

Nr. 1823 civ. (184) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte in Warasdin wird bekannt gemacht, dass Herr Adam v. Inkey aus Belica im Sprengel des Warasdiner Komitates wegen gerichtlich erhobener Verschwendung unter die Curatel gesetzt, und zu dessen Curator der Herr k. k. Kämmerrer Ferdinand v. Inkey bestellt worden sei.

K. k. Komitatsgericht.

Warasdin den 10. Mai 1860.

OGLASNIK.

Br. (193) 2—2

Ravnateljstvo družtva strielačkoga

dostavlja do znanja sviuh p. n. gospode članovah, da će obično strieljanje u ponedieljak 28. svibnja o. g. poslie podne u 3 sata započeti a da će prije toga i to 10½ satih prije podne uz svečanu pievanu misu biti sazivanje sv. duha. Od gorenaznačenoga dana stajat će prostori strielačke sgrade svim p. n. gosp. članom svaki dan od 8 satih u jutro do večera otvoreni. Gospoda, koja kao članovi družtvu srielačkom pristupiti žele, imadu se nadmeštru Dragutinu pl. Jallačiću ili podmeštru August. Dutkoviću prijaviti.

Prigodom svetkovine otvorenja dne 28. svirat će po osobitoj dobroti gospodina pukovnika i zapoviednika ovdiešnje posadne c. k. linejske piešačke regimente princa od Hasije i na Renu glasbeni sbor ove slavne regimente poslie podne od 4 do 6. ure najobljubljenije komade.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 29. SVIBNJA 1860. Broj 123.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Oglas.

Pošto je visoko c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah raspisom od 2. t. m. br. 14084-893 koi je naredbom visokoga c. k. namiestničtva od 16. t. m. br. 6975-1185 obznanjen, naredilo, da se ukinu ustanovljene ciene za kruh i ostale pekarije od 1. lipnja t. g. počamši, stavlja se to do obćega znanja s tom opazkom, da se je magistrat tim povodom i u svèrhu da se preprieče prevare na uštèrb trošećega obćinstva našao potaknut, da za pekare i prodavaoce njihovih proizvodah postavi sliedeće ustanove, koje imaju od 1. lipnja t. g. u dielatnost stupiti, i da dotičnim proizvoditeljima pekarijah i njihovim prodavaocima naloži da ih što točnije obdèržavaju.

Ustanove,

polag kojih imaju se proizvoditi i prodavati pekarski proizvodi od 1. lipnja 1860.

1. Pekarski proizvodi nisu od 1. lipnja 1860 podvèrženi nikakovom omeđjašenju i uslied toga može svatko, koi ima u smislu obèrtničkoga reda od 26. prosinca 1859 na to pravo i u vrieme prijavi magistratu namienjeno izvèršivanje, izvèršavati pekarski obèrt.

2. Dovažati pekarske proizvode i prodavat ih slobodno je i dotični proizvoditelji pekarijah mogu svagdie u varoškom području otvorit prodavaonicah.

3. Dopušteno je svaki dan dovažati na pijacu tako zvani seljački kruh i prodavanje istoga nije omedjašeno ni u obziru ciene, ni vage.

4. Da se preprieče prevare na uštèrb obćinstva obvezani su pekari u svim svojim prodavaonicama pribiti ciene s naznačenjem vèrste i vage svojih proizvodah tako, da ih svatko uzmogne vidit, no pri tom se opaža, da im je prosto po svojoj volji ustanovit dotične ciene i vagu.

5. Ove ciene imaju se vazda na 14, no barem na 8 danah sastaviti od strane pekarah i vazda 3 dana prije nego stupe u dielatnost magistratu predložit, da ih podpiše i da im pritisne magistratski pečat.

6. Polag ovih cienah, koje imaju pekari i to svaki pojedini za sebe osnovati, dužni su isti za svega vremena, za koje su ciene ustanovljene bile, obćinstvu prodavati i strogo im je zabranjeno svoje proizvode skuplje prodavat, nego što je u cienama naznačeno. Naprot prosto im je svoje pekarije i ispod ciene prodavati, samo moraju u tom slučaju obaljenu cienu i veću vagu u tarifi navlastito naznačit obćinstvu.

7. U svakoj prodavaonici moraju se dèržati cimentirane vage i móra se na njoj vagani kruh s težom naznačenom u tarifi točno slagati, inače će se dotični prodavalac kao prekèršitelj miere i vage podvèrći zakonitoj kazni.

8. Proizvoditelji pekarijah imaju svoje proizvode tako peći, da se mogu prodavat po drobnu novcu, uslied toga dužni su isti svoje proizvode na zahtievanje čak do $1\frac{1}{2}$ kr. razpačivati, pri čem se samo po sebi razumieva, da im je na volju stavljeno kakvoću i kolikoću svoga proizvoda po svojoj volji priredjivati za ovu cienu.

9. Posliednja naredba neproteže se na tako zvani seljački kruh, budući da valja samo za one osobe, koje se zanimaju kao obèrtnici proizvadjanjem pekarijah.

10. Magistrat će pomoćju redarstvenih organah pekarske dućane i ine prodavaonice iznenada više putah pohadjati, da se osviedoči o njihovu redu kao i o kakvoći i vagi pekarijah.

Oni pekari, kojih proizvodi budu nadjeni da su dobri i po vagi, obznanit i preporučit će se obćinstvu posredstvom javnih listovah, dočim će se prekèršitelji ovih ustanovah kaštigovati a izvan toga na znanje dati obćinstvu.

Od magistrata kraljevskoga slobodnoga i zemaljskoga glavnoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 16. svibnja 1860.

Neuredovni dio.

Dopisi.

⁐ U Karlovcu, 25. svibnja. Jučer obdèržavane su ovdie svečane zadušnice za nezaboravnoga našega bana Jelačića. U tu svèrhu bijaše u unutarnjo-gradskoj župnoj cèrkvi sv. Trojice podignut veleliepni mèrtvački odar, sastavljen po vojničtvu ovdiešnjeg topničtva iz pušakah i inog oružja. Dva topa namieštena bijahu uz odar, što ga za vrieme trajućih zadušnicah okružavahu vojnički podčastnici pod oružjem. Zadušnicama prisustvovaše sva gradjanska i vojna poglavarstva, školska mladež i silna množina naroda. — Po dovèršenim zadušnicama podjoše sva gospoda i narod u pravoslavnu cèrkvu, gdie je isti žalobni obred ovèršen.

—6. U Karlovcu, 25. svibnja. Od 4. o. m. do danas uvezeno je hrane: Pšenice 15.087, kukuruza 169.498, zobi $32.624\frac{1}{2}$, ječma 16.467, proje 2.814, pasulja 490 vaganah, — a prodano: Pšenice 8.385, kukuruza 43.110, zobi 6.340, proje 2.968, ječma 933, raži 10 vaganah.

Kao što se po cieloj našoj carevini raznielo, da glad vlada u Hèrvatskoj, navališe nieki doljni žitari u nadi, da će tu bèrkove omastiti, sa silnom hranom ovamo. To je uzrok što je toliko množtvo hrane dosada uvezeno; — voda je bila prilična, pa se uvoz i obaviti dao. Ali su se malo ti ljudi poračunali. Onoj oskudici, što je gdie gdie pojavila se, doskočeno je jur odavna čoviekoljubjem i pripravnim požèrtvovanjem subraće, kao i revnim nastojanjem dotičnih vlastih, te će tako nagomilano u naših hambarih žito morati ili na bolja vremena čekati, ili u znatno obaljenu cienu izdati se. A čujemo, da toga espapa još sila na putu imade. Kud će taj dospiet, to nek Bog znade. Već sada nije pod nikakav novac dobiti magazina, i komisionari prisiljeni su odbijati komisionsku robu radi pomanjkanja prostorijah. — Tim načinom i domaći tèrgovci, koji su doniekle zaslužili koju krajcaru, moraju sad kvarovati i na robi gubiti, jer su ciene jurve pale. — Dva posliednja nedieljna vašara bijahu prilična. —

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 29. svibnja. Primili smo dopis iz Beča od 25 svibnja, kojim nam se javlja, da je preuzvišeni gospodin biskup djakovački J. J. Štrossmayer dne 23. t. m. predao tamošnjem podpornom družtvu za siromašne juriste c. k. bečkoga sveučilišta 50 fcr. a. v., da se razdiele medju siromašne juriste rodom iz Hèrvatske ili Slavonije. Uslied toga podneo je odbor ovoga družtva Nj. preuzvišenosti svomu velедušnom darovatelju zahvalnicu sa podpisima svih odbornikah ovoga družtva.

— Major i gradski čeonik u Petrinji, David Vranešević, zatim major-auditor i čeonik u Brodu, Anton Friedrich stavljeni su u stanje mira.

— Dne 23. svibnja primio je kralj Ljudevik bavarski, nalazeći se sada u Beču, deputaciju tamošnjih umietnikah. Arkitekt Stache opisao je čuvstva bečkih umietnikah prema promicatelju niemačke umietnosti. Kralj govorio je sa svakim od umietnikah dulje vremena i izjavio je, kako ga veoma raduje što vidi bečke umietnike tako mnogobrojno zastupane.

— Bečki listovi napominju činjenicu, da čeonik grada Beča nije prisustvovao svetkovini odkritja spomenika nadvojvode Karola, budući da nije bio ni on, ni obćinsko vieće na to službeno pozvan. Nieki misle, da obćinsko vieće nije dobro vidjeno (kod koga?); drugi tvèrde, da su kod dotičnoga miesta slučajno zaboravili poslati poziv obćinskom vieću ili da je po drugoj kojoj pogreški izostao; opet drugi misle, da čeonik nespada medju one osobe, koje se kao takove pozivlju na dvorske svetkovine, no najvierojatnije čini se ono izjašnjenje, koje se osniva na tom, da je obćinsko vieće dobilo 600 pozivnih biljegah za razdieljenje, i da mu je dakle prosto bilo, razdielit ih i medju svoje članove.

Talijanska.

Viesti lista „La Patrie“ glase takodjer nepovoljno za napuljsku vladu. No polag njih stoje Garibaldovci jošte u Parteniku (provincija Trapani).

Isti list javlja, da na kopnu i u samom Napulju vlada posvuda mir. Uzduž svekoliku obale kao i na rimskim granicama povučeni se korduni, da se dobrovoljcima preprieči ulaz u Abruce. Rimska vlada poredala je svoju vojsku od Korneta (u provinciji čivitavekijskoj) sve do Jakina prieko Orvete, Perugje, Gabija i Čingola. Pozicije su izvèrstno izabrane, leteći oddieli četuju po zemlji, da preprieče dobrovoljcima unići u rimsko područje. Budući da se dobrovoljci nemogu sakupljati na hiljade, dolaze u oddielima po 200 do 300 momakah u one pobunjene pokrajine. Kažu, da je broj takovih malenih zborovah znatan.

Napulj, 19. svibnja. Na Garibaldovu glavu stavljena je ciena od 30.000 srebèrnih dukatah.

Firenca 22. svibnja. „La Nazione“ oprovèrgava viest, da je Austrija Sardiniju pozvala, da izidje iz Toskane.

„Gior. uff. di Napoli“ od 18. javlja, da se Garibaldi nalazi medju četama izkèrcanim u Siciliji; ove iznose do 800 momakah, koje su odmah umnožene bile domaćim četama i udarile su na generala Landi-a kod Alkama; Landi ostao je dobitnik; Garibaldovi dobrovoljci bili su primiljeni u Alkamu i Parteniku, no opet po generalu Landi-u napadnuti i potučeni, poslie čega povratise se kraljevske čete u Palermo.

Nasuprot javljaju privatne viesti iz Napulja od 19., da su dobrovoljačke čete došle do Bagerije i da je general Landi na uzmaku u Palermo po ustavšem narodu progonjen bio.

„Giornale uffic.“ od 18. sadèržaje takodjer dekret, kojim se general Lanza imenuje kao Alter ego Nj. veličanstva kralja i nalaže mu se, da povrati mir svim sredstvima, koja mu stoje na razpolaganje.“

Dodatak „Movimenta“ izlazećega u Genovi javlja, da je Garibaldi sa 9000 piešakah i jednim švadronom konjanikah unišo u Palermo; napuljske čete položile su, veli, oružje. U Palermu vlada neizmieran ushit.

Polag lista „Opinion Nationale“ pao je Palermo u ruke ustašah. Polag toga lista nisu isti uzeli grad, već su ga samo po odlazku vojske posieli. No do sada nije ništa potvèrdilo ove viesti.

Niemačka.

— Listovi govore o niekom pismu princ-regenta na princa Alberta u Londonu, kojega sadèržaj došao je do znanja francuzkoj vladi. Knez Latour d' Auvergne govorio je, vele, o tom gospodinu Schleinitzu. Kao što Köln. Ztgu iz Berlina pišu, pokazalo se je, vele, da je sadèržaj pisma samo time francuzkoj vladi do znanja došao, što su s one strane kanala tako nesmotreni bili, da su ga u tamošnjim ministarskim krugovima opetnim pripoviedanjem odali." O istom predmetu priobćuje se Döss. Journalu iz veoma dobra izvora sliedeća: „Posliednjih danah prošastoga mieseca dodje francuzki poslanik kod berlinskoga dvora, knez de Latour d' Auvergne, ministru izvanjskih poslovah, baronu Schleinitzu i stane mu govorit poslie nie-kih diplomatičkih uljudnostih o vrednosti, koju njegov car stavlja u prijateljstvo Prusije. Na to reče, da za uklonit sve, što bi pačit moglo tom prijateljstvu, moli neka bi mu kazao, jeli istinito pismo, kojega mu priobći prepis. To je bilo tobože pismo princ-regenta, upravljeno na princa Alberta, u kojem se je govorilo u obiteljskim stvarima, no uz to dodate bijahu i nieke opazke o sadanjoj politici, u kojima se napominje i Napoleon III. Baron Schleinitz odgovori, da nemože o tom pismu nikakove ubaviesti dati, budući da mu nisu poznata privatna dopisivanja onih visokih osobah. Na to odgovori de Latour, da mu se sa svim tim nemože na ino, nego zahtievati, da mu se dade zamoljena ubaviest. Njegov car je, veli, pun prevelike dobrohotnosti prema Pruskoj i mislio je, da i Pruska prema njemu goji ista čuvstva, no tom protuslove pruska uvieravanja i izrazi pokazanoga pisma. Kažu, da je b. Schleinitz na to odgovorio, da je on ministar u ustavnoj dèržavi; ministarstvo odgovorno je, reče za sve službene političke razprave i dopise, koji se vode s inostranim dèržavama i on se nebi kratio, ako bi se pitalo u obziru na iste, dati ubaviest, ako mu uobće dèržavni razlozi nebi toga braniti. No inače se ima stvar s dopisima, koje princ-regent osobno upravlja na svoje rodjake; ministar ustavne dèržave nema prava nadzirat privatna dopisivanja vladaoca, budući da isto neima ni najmanje službena značaja. Ovi razlozi i štovanje, koje se uprav u ustavnim dèržavama mora prema najvišjoj osobi najbrižljivije gojit, zabranjuju ministru povest iztragu ili samo zapitat, je li ono pismo istinito ili nije. Na to odgovorio je, vele, francuzki ministar, koi je, kao što se je činilo, bio pripravan na ove prigovore, da su isti sasvim formalne naravi i da se nemogu naprema političkoj važnosti dobra sporazumljenja medju Pruskom i Francuzkom uzeti u obzir. Budući da se službena uvieravanja i sadèržaj onoga pisma tako jako protuslove, lahko bi po svoj prilici bilo gospodinu Schleinitzu dokazat, da je prepis neistinit. Neradi se za njeg o tom, da li je onaj prepis neistinit, odgovorio je, vele, g. Schl.; on nemože naravno toga odlučit, budući da mu nije poznata privatna korešpondencija vladara, a da mu ni nemože biti poznata; što on jedino u obzir uzeti može, to je, da nema k tomu prava i da se mora sa svom odvažnostju kratiti, da povede kakovu iztragu ili samo kakovo pitanje o sadèržaju onih pisamah, koja Nj. kraljevska visost mienja sa svojim visokim rodjakom. U ostalom i Pruska je o velikoj vrednosti dobra sporazumljenja s Francuzkom osviedočena, i nije dosad ništa učinila, što nebi tomu odgovaralo, i Francuzka nema nikakova razloga sumnjati o iskrenosti pruskoga kabineta. Na to odgovorio je, vele, knez de Latour, ako se baron Schleinitz tako odlučno krati dati mu željenenu ubaviest, nepreostaje mu ništa, nego čekat na svoje dalje naputke. Kažu, da je francuzki poslanik svoje zahtieve kod barona Schleinitza ponovio, i da mu je kazao, ako misli da mora ostati kod svoga kraćenja, da ima jošte drugi put osviedočit cara o iskrenosti čuvstvah Prusije a taj je osobno susretanje medju Nj. kraljevskom visostju i Napoleonom III."

Berzojavne i najnovije viesti.

Monakovovo, 25. svibnja. Kralj Maximilijan namierava naskoro pohodit kraljevski virtembežki dvor a možebiti jošte i druge južne niemačke dvorove.

London, 25. svibnja. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće naviestio je lord Palmerston, da će sutra predložit iztraživanje slučajevah iz prošastnosti u obziru glasovanja gornje kuće u poslu nameta na papir.

Lord Russell saobćuje, da jedna depeša englezkoga poslanika u Švajcarskoj javlja, da Švajcarska ostaje kod svoga zahtievanja, da se sastane konferencija. Englezka je, veli, ovo zahtievanje odmah s početka podupirala i činit će to i nadalje, ma baš i odstupila Švajcarska od svoga predloga.

Turin, 24. svibnja. Senator Vigliani otići će u Romanju da razgleda tamošnje sudove. Kardinal Corsi ostaje kod svoga kraćenja, zbog čega težko da će mu vlada dopustiti, da se vrati u Pizu. Gubernator milanezki zabranio je dèržati pučku skupštinu naviešteno po gospodinu Castglii i čitanja za Siciliju. Dva austrijanska broda prispiela su u Zanglu (Mesinu).

Slavenske viesti.

(K. Z.) U Zlatnom Pragu, dne 20. svibnja. Kao što se ovdie pripovieda, odlučila je naša Matica česka, da će podupirati knjigotèržca Augusta u Litomišli, koi je počeo izdavati prekrasno i za našu književnost velevažno dielo pod naslovom „Geologija", što ju je napisao izvèrstni naš prirodoslovac i odlični pisac J. Krejčí, učitelj na českoj realci u Pragu. Svaki Čeh, komu iskreno do toga stoji, da se razvija narodnost naša i da se može svaki našinac na temelju materinjskoga jezika podpuno i svestrano izobraziti, mora s velikim veseljem, a ja bi reko s narodnim ponosom pozdravit dielo tako važno i veleliepno kao što je ova „Geologija", koja je sjajnim dokazom, da je jezik naš sposoban za sve nauke i znanosti. Osim drugih knjigah, imamo već u narodnom jeziku tri spisa o lučbi i to „Lucební základové" od Amerlinga, „Lučba" od Šafaříka i prevod Stöckhardtove kemije od Kodyma; a takodjer 3 spisa o geologiji, i to: „Zeměna česká" od Amerlinga, „Cuvierův spis O převratech země" preveo Presl i „Geologiju", što sada izlazi od Krejčí-a. Zar to nije krasni dokaz o napredku književnosti naše.

Dotičnu Geologiju od Krejči-a dobiti će svi utemeljitelji Matice česke za pol ciene, kao što je od niekog vriemena moda kod istog zavoda. Novi taj način, kojim matica naše knjige izdaje čini nam se kao veoma nepraktičan a ja bi skoro reko da je i nepravedan prama utemeljiteljem njezinim. A upravo uslied ove nepravednosti dobiva matica naša dan na dan manje članovah. Da to baš i matematički dokažem, hoću ovdie navesti niekoje miesece od godine 1859. i 1850. i od g. 1858. i 1859. — Mieseca prosinca 1849. primila je Matica u ime utemeljiteliteljnih prinesakah 4967 for. sr., u siečnju g. 1850. primila je 1460 for. 30 kr. sr. Godine pako 1858. primila je u prosincu 842 for., a u siečnju 1859. samo 393 for. 75 novč. — To su doista takvi dokazi, koje nemože nijedan član odbora matičnog oprovèrći. Može bit, da će mnogi od istog odbora kazati, da su se sada vremena promienila, i da sada imadu ljudi malo novacah. Ovu istinu nemogu opet ja oprovèrći; ali usuprot mogu kazati, da ipak ljudi još imaju dosta novacah da si mogu nabavit potriebnih knjigah. Ili zar nije to sjajno sviedočanstvo, da narod naš podupire književnost svoju na svaki samo mogući način, kad izlazi kod nas „Naučný slovník", koi imade već 5.300 predplatiteljah? Zar ljudi manje troše na knjige i časopise, kad kod nas izlaze skoro do 30 raznih časopisah? — Zašto nalaze spisi Tylovi, Koubkovi, Rubešovi, Máchovi, Kalinovi itd. toliko predplatiteljah? Zašto mogu izlaziti Herlossohnovi romani u českom prevodu? Zar neizlazi Palackoga „Zemiepis všeobecný", „Bibliotéka původnich románův" itd. itd. — Ovdie sam naveo samo poveća die književnosti naše, te sam tvèrdo uvieren, da narod naš mnogo troši na knjigu svoju i da se nemože sl. odbor Matice česke time izgovarati, kao da ljudi neimaju potrebnih novacah na podupiranje književnosti svoje. Što dakle Matica naša svaki dan više propada, to mora biti uzrok drugi, uzrok takav, kojim se povierenje prama njoj dan na dan umaljava. Jedan takav uzrok jest, što Matica za utemeljitelje svoje skoro nikakvih spisah neizdaje. Istinabog, da je dobro podupirati i druge izdavatelje, što izdaju koi poveći spis, kao što je „Geologia" od Krejčí-a, „Lučba" od Šafaříka, „Nauky technické" od Ant. Majera itd. I to je dobro, što podupira časopise „Živu", „Archeologické listy" itd. Sve ove naznačene spise kao i nieku stranu Shakespearovih dramah mogu dobiti utemeljitelji Matice za pol ciene *). Ali zar si može svaki član kupiti ovdie navedena diela? Ja poznam gimnazijalnih i realnih djakah a osim toga i drugih još ljudih, koji su si mogli jedva toliko prištediti, da se mogu upisati kao utemeljitelji istoga zavoda, nadajući se, da će badava dobivati po koi izvèrstni i koristni spis; pa evo sad nedobivaju skoro ništa. A boga mi imade mnogo a ja bi reko skoro polovina utemeljiteljah Matice naše, koji nemogu svagda slati potrebnih novacah, da si kupe knjigah, što ih mogu za pol ciene dobiti, jer je njima kadikad neprilično tih novacah poštom slati ili u Pragu slugu muzejnoga tražiti, kog kojega se mogu nabaviti dotične knjige. A što imam kazati o onih utemeljiteljih, koji su u drugih krunovinah naše carevine, dapače i u drugih dèržavah. Zar oni mogu svagda potrebne novce poštom slati, gdie moraju skoro više poštarine plaćati nego što novacah šalju.— Zar dakle mogu oni zadovoljni biti s takovim nepravednim gospodarstvom? Zar mogu u svom krugu dielovati, da Matica naša dobiva više novih utemeljiteljah? Podnipošto!

Ovdie dakle mora sl. odbor Matice naše drugačije raditi. I ako baš neće drugač, a to neka barem kaže, da svaki utemeljitelj može badava dobiti polovicu od onih knjigah, što ih je svojom pomoćju izdala i što ih njima za pol ciene ponudja. Smiešno je to, što su do godine 1850 dobivali članovi njezini svake godine najmanje za 10—12 for. knjigah — a evo dobivaju knjigah jedva za toliko novčićah. Kamo dakle smiera sve to gospodarstvo? Ili se hoće važni taj zavod sasvim upropastiti? Ako se to namierava, a to priznajemo, da je sl. odbor udario baš najboljom stazom. Ako pako *hoće*, da se zavod taj tako razvija, kao što je to bilo u prijašnjih vremenah, treba se za to brinuti, da dobivaju utemeljitelji barem polovinu tih knjigah badava; što ih Matica pomoćju svojom izdaje, ili što se sama još bolje čini, neka Matica sve knjige što ih nalazi sada za vriedne svoje podpore, izdaje na svoj račun, a mi smo osviedočeni, da će se opet njezini utemeljitelji dan na dan umnožavati i da će njezin trud blagog uspieha za naš narod imati!

*) Kako sl. odbor Matice radi, vidi se i odtuda, što izdaje jednu stranu Shakespearovih dramah na svoj račun, a drugu polovinu pako pomoćju svojom. Drame, što ih je sama izdala, dobivaju utemeljitelji badava, a za druge pak moraju plaćati. A premda bi doista svi članovi rado sva diela toga piesnika imati, to si ga ipak jedva polovina nabavlja.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 30. SVIBNJA 1860. Broj 124.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedjelje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Naredba ministarstva financiah od 4. svibnja 1860,

valjana za svekolike krunovine, izim upravnoga okoliša lombardesko-mletačkoga, kojom se za svekolike vèrste banknotah austrijanske narodne banke, glasećih na novac konvencionalni, i opet produljuje rok, do kojega će se natrag povući ili izvaditi iz okolovanja (cirkulacije). (Dèrž.-zak. lista komad XXXI., br. 116., izdan dne 9. svibnja 1860.)

Rokovi, koji cesarskimi naredbami od 30. kolovoza i od 26. prosinca 1858 (dèrž.-zak. lista br. 131 i 244) biehu ustanovljeni, a razpisom ministarstva financiah od 7. studenoga 1859 (dèrž.-zak. lista br. 204), do 30. travnja, odnosnò do 31. sèrpnja 1860 produljeni, do kojih bi se na novac konvencionalni glaseće banknote posliednje forme od 1000 for., 100 for., 50 for., 10 for., 5 for., 2 for. i 1 for. imale bile natrag povući ili izvaditi iz okolovanja (cirkulacije), ovim se na prošnju upraviteljstva povlaštene austrijanske narodne banke, po priklopljenoj ovdie obznani ove banke, i opet produljuju za svekolike bankalne pieneznice u krunovinah do 30. rujna 1860, a za bankalne pieneznice u Beču do 31. prosinca 1860.

Plener s. r.

Obznana.

Upravljateljstvo povlastene austrijanske narodne banke zaključilo je s privolom uzvisenoga c. kr. ministarstva financiah, rokove, u obznani od 28. listopada 1859 ustanovljene, do kojih bi se imale bile umieniti banknote od svihkoliših vèrsteh, glaseće na novac konvencionalni, produljiti kao što sliedi:

1. Na novac konvencionalni glaseće banknote od jedne forinte, dvie forinte, pet forintih, deset forintih, petdeset forintih, sto forintih i hiljade forintih primat će se do 30. dana rujna miesеca 1860 kod bankalnih pieneznicah u Beču, Pragu, Bèrnu, Pešti, Lavovu, Gradcu, Lincu, Temišvaru, Tèrstu, Inšpruku, Sibinju, Brašovu, Košicah, Opavi, Rieci i Zagrebu u promienu, i, kao što kod svihkolikih bankalnih podružnih skontovnicah u krunovinah, pod pietež, zatim kod bankalnih mienovnih podpieneznicah u Ljubljani, Celovcu, Gorici, Požunu, Šopronu, Solnogradu, Krakovu, i Černovicah u promienu.

2. Od 1. listopada do 31. prosinca 1860 primat će se i promienjivati rečene banknote jedino još kod bankalnih pieneznicah u Beču.

3. Pošto mine ovaj rok, imat će svatko, koi želio bude zamieniti banknotah, glasećih na novac konvencionalni, obratiti se neposredno na upravljateljstvo banke.

U Beču dne 19. travnja 1860.

Pipitz,
guberanator banke.

Vitez Kristijan Henrik Coith,
namiestnik gubernatora banke.

Pathon,
upravljatelj banke.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Doznajemo iz bečkih listovah, da se od gospode naimenovanih vremenitim dèržavnim viećnicima već u Beču nalaze: Grof Clam-Martinitz, grof Nostis, grof Mocenigo, konte Boretti, Nj. preuzvišenost biskup Strossmayer, vitez Vranicani Dobrinović, vitez Krainski, dr. Polanski, grof St. Julien, visokočastni opat dr. Eder pl. Mayer, grof Auersperg, visokočastni biskup Šaguna, dr. Franjo Hein, grof Pace, baron Reyer, Alexander pl. Mocsonyi. Grof Hartig primio je, kao što čujemo, dostojanstvo začivotna dèržavna viećnika. Grof Banffy odrekao se je, kao što se glasa, dèržavnoga viećničtva. Jedna deputacija ugarskih protestantah namierava, vele, predvodjena po grofu Vayu Nj. veličanstvu izrazit zahvalu protestantah za onomadne u njihovu poslu izdate naredbe.

— Da bi se pomoglo nevoljnicima u Hèrvatskoj, Slavoniji i vojničkoj granici, naumili su u Pešti dati lutriju, kod koje će svaka srećka stojati 50 novč., a dobitci su znameniti. Izdat će se 120.000 srećakah, a bit će 334 sgoditka. Na čelu ovoga dobrotvornoga diela stoje najodličnije gospoje. — Dunavsko parobrodarsko družtvo primilo je prošle 1859. god u 1,096.000 f r. više nego god. 1858. Ono ima 30 remorkerah, 23 parobroda za robu, 42 za putnike, 20 parobrodah na šaraf (propelera), 456 ladjah za transport.

— „Post. Lloyd" javlja, da je zabranjeno deržati i dalje zadušnice pokojnom grofu Stiepanu Szecheny-u.

— U zalanskoj varmedji uhvatili su družtvo, što je krivotvorilo banknote od 5, 10 i 100 f. — Po glasovima sa raznih stranah kao da će tuča ove godine veće štete počiniti nego lani. U Biharu, Saboliču i Krašovu opustila je mnoge njive, a isto se javlja i sa više stranah peštanske varmedje.

— „Ostd. Post" kaže, da su se Aponyi, Barkoczy i Mayrath primili naimenovanja za člane povećanoga dèržavnoga vieca. „Pesti Napló" javlja kao pouzdano, da baron Nikola Vay nije primio poziva na dèržavno vieće.

— U Krakovu su 14. o. m. pèrvi put u sudu sudili poljski.

— „Pressa" piše, da je grof Edvard Karoly 13. svibnja zatvoren na njegovom dobru Radvanju blizu Košicah. Kao što je poznato, on je pozvao Magjare, da 15. svibnja podignu kod Košicah mogilu u spomen Sečenju. Odvedoše ga u Ubelj, ali je opet pušten i sada je u Radvanju.

— „Wanderera" javljaju, da se jedan težak u Černjehovicama (u Galiciji), unijat, oženio s latinkom i da se je ciele godine, što se tiče viere, vladao po ženi; on se je izpoviedao kod „latinskoga" paroka, išao je u „latinsku" cèrkvu. Tu skoro napadne na njega niek liko težakah unijatah, svežu mu noge i ruke, metnu ga na nosila i odnesu u unijatsku cèrkvu, gdie je morao ciele službe ležati, a bilo je prilično hladno. Od prehlade i strave oboleo je. — Iztraživanje je počelo, ali se nezna za rezultat.

— U obziru dogadjajah u oči Ivanja i biesede dèržane povodom mnogobrojnih posietiteljah gospodarstvene izloge dne 17. t. m. na strielačkom otoku u Pragu okoluju po gradu i izvan istog, kao što doznajemo iz javnih listovah, najčudniji glasovi. Mnogo se pretierava i mnogo vieruje. Stvar svakim danom raste. Po ovim glasovima neradi se o ničem manjem nego o prevratu, sve je bilo pripravljeno, na daleko razgranato, samo što nije buknula buna, vojničtvo bilo je konzignovano, konjaničtvo imalo je izvesti nasèrt, i više takova besumja. U inače toli mirnom gradu postalo je najedanput živahno; našli su gradje za pripoviedanje, šapće se i rogobori, dèrže se veoma tajstveno, ogledavaju se na lievo i na desno, priobćuju si u potaji sad ovo sad ono. Kažu, da je redarstveno ravnateljstvo pronašlo porazgranjenu urotu, djaci se hèrpimice pozivlju i preslušavaju — no ipak nečini se, da je stvar tako ozbiljna. — Mladi spisatelj Barák osudjen je na zatočenje u Kaursim i odputovat će sutra. O doktoru Kodimu, učredniku „Gospodarskih Noviuah" nečuje se ništa izviestnoge, no doktor Cupr nije uapšen, kao što se je s početka glasalo. Da su mnogi djaci stavljeni pod strog nadzor redarstva, drugi odpušteni iz školah i odpravljeni u svoj zavičaj, potvèrdjuje se. Jučer je i tehnik Mikulejsky, koi je drugi dan duhovah hoteo prirediti besedu u Veltrusu, odveden iz svoga stana, govori se i o uapšenju piesnika Viteslava Hálka, koi je sa svojom tragedijom „Alexej" simus uspeo. No to jošte treba potvèrdjenja. Isto tako pripoviedaju, da je tehnik Jonas dobio zapovied da ostavi Prag. On je izdao nieki spis o Realkama, koi je još prošastoga prosinca zapčen bio — no ipak se proti njemu nije sve dosad povelo kazneno postupanje. Sve to se priča, no svakako pobudjuje veću pozornost nego li zaslužuje — i kao što rekosmo, mnogo je toga pretierano a i sasvim izmišljeno, tako se nadamo, da će se i glas, koi se je razneo dne 24. po Pragu, da se je obćeštovani starao Šafařik, glasoviti sastavitelj slavenskih Starožitnostih, sišavši s uma, prieko lanačkoga mosta stèrmoglavio u Veltavu, i izvučen iz njenih valovah na se nalazi u pogibelji života, za koi dan pokazat kao gola izmišljotina.

U Zadru 12. svibnja Nj. veličanstva Car Ferdinand i carica Marija Ana premilostivo su se odostojili staviti na razpoloženje c. k. namiesničtvenog predsiedničtva dalmatinskog 600 for. a. vr. da bi se isti podielili medju najpotrebitije osobe u ovoj pokrajini. I počem se veće obćenite potrebe pokazuju medju stanovnicima otokah Paga i Hvara, zato je predpomenuto predsiedničtvo našlo za dobro učiniti da se taj iznosak odmah podieli izmedju onih dvajuh otokah u ravnim dielovima.

Dne 21. proš. travnja mieseca rovinješki pieleg Mauro kèrcat vinom za Tèrst, dvie milje daleko od Silbe sateěen iznenadnim vihrom, prevèrnu se sa velikom opasnostju sve momčadi, ali bijaše izbavljen zahvaljujući gotovim i ozbiljnim nastojanjema ondiešnjeg puka ohrabrena prisutnostju c. k. političkog sadarskog pretura. Gubitak se je ograničio na 100 barilah vina i niekoliko drugih predmetah, u ukupnoj vriednoti od 2100 for. Izmedju valjanih, koji su se odlikovali u ovom plemenitom nadmećanju, napominju se sindik Dinko Vecchiardo, pod-sindik Dinko Bajović, kapetan Toma Šambunjak, Antun Šambunjak, Zakarija Marinić, Bare Postić, Dinko Ivanov i Zakarija Supičić. (G. D.)

Sèrbija.

U Beogradu, dne 20. svibnja. (S. D.) Jučer se je govorilo, da su niekoga činovnika Cirića, koi je bio nadzornik topčiderske tamnice i koi je bio kod policije na ispitu, što je niekome prietio, da nedolazi u Topčider, predan sudu na dalje ispitivanje i sudjenje. On neće da prizna, da je šta govorio, i tako se nezna, hoće li moći biti osudjen.

Za pomoćnika u popečiteljstvu pravosudja miesto Jefrema Grujića postavljen je Gjorgje Petrović, član u apelaciji, čoviek jakoga poštenja i tvèrdoga značaja.

Ranko Alimpić, major, razriešen je od dužnosti upravljatelja vojničke akademije, pa je, kao što čujemo, upućen za niekoga nadziratelja u Majdanpek. Sada je za vrieme upravitelj akademije Dimitrije Karadžić, sin Vukov.

Družtvo sèrbske slovesnosti primilo je novosadskoga knjižara Hinca za svoga komisionara, kome će šiljati Glasnike i druge svoje knjige na prodaju.

Ovdie se od niekoga vremena bavi mati svietle knegînje, grofica Hunjadska.

Još nešto. Danas će u Topčider voziti občinstvo pèrvi „omnibus.“ Vidite, kako napredujemo!

Talijanska.

Turin, 21. svibnja. U kraljevskoj palači u Napulju vieća ministerstvo tako rekuć neprekidno. Zaključeno je, da se sakupi velika vojska u Siciliji i da se ima dèržat samo u stanju branjenja. Uvieravaju, da su se tako knez Ischitella kao i Filangieri kratili preuzeti gradjansko i vojničko zapoviedničtvo u Siciliji, na što je Lanza preuzeo poslanstvo, da Sicilijancima predloži kraljeve koncesije. — Ovamo je prispiela viest, da je zapoviednik palermitanski pozvao sve u raspolaganju nalazeće se brodove na sicilijanskim vodama i iz Kraljevine napuljske pod Palermo i zaključuju iz toga, da namierava ostavit s vojskom grad. — Čini se da se i diplomacija malo po malo prilagodjuje onomu, čemu se nije moguće uklonit, izim Rusije, koja neprestano govori na korist Napulja i prieti svakomu, koi bi se u tu stvar umiešao. — U Parizu dèrže se uprav tako, kao što su se dèržali u pitanju vojvodstva, — savietuju Sicilijance, da prime kraljeve predloge, no neće se uznemirit, ako ih i neprime. Francuzka samo to namierava, da borba nepostane obćenitom, jerbo nemože se unapred viditi, kamo bi to vodilo. — General Goyon, koi ostaje u Rimu, kao što uvieravaju ovdiešnju vladu, dobio je zapoviest, da Lamoricieru preprieči, da nepreduzme nikakova posredovanja izvan papinskih dèržavah i da mu saprieti da će inače Francuzka proti njemu postupat.

Rim 19. svibnja. Jučer su Garibalda u Firenci vidili, danas je u Siciliji, sutra će ga parobrod prevesti mimo Gaete, riečju on je svagdie i nigdie. No da se je nalazio na onom brodu, koi su napuljski brodovi prostrielali i da je uprav on bio jedan od ona dva oficira, koje je kapetan englezke korvete, što je gledajući prisutstvovala bitki, zaiskao prije njenoga nesretnoga konca i spasio, o tom ovdie nitko nesumnja. U Rimu se ozbiljno boje, da se nebi ovamo izkèrcali bieganci iz Toskane. Jučer je otišlo više topničkih oficirah put obale, da razgledaju stražarske kule medju Pratikom i Asturom. Veća strana onih stražarskih miestah obskèrbljena je istina kao „Il Venanico“ jednim željeznim šestnajstfuntašem i još i s niekoliko manjih topovah; no u tom času nije to dosta ni za branjenje, a kamo li za obezbiedjenje.

Milan, 25. svibnja. Polag „Perseveranze“ hotieli su u Turinu dne 24. u večer imati viestih iz Zangle od 22., koje javljaju, da su gradovi Nato, Midiko i Girgienti pali u ruke ustašah. Kažu, da su se u Kamastri (po svoj prilici Kamarati) izkèrcale nove biegunačke čete.

Palermo, 22. svibnja. (Prieko Pariza.) Ovdie živuci Francuzi i Englezi ukèrcivaju se. Misle da će ustaše skoro udarit na grad, koji dèrže sve visine okružujuće ovaj grad posiednute. General Lanza rukovodit će branjenje grada.

Francuzka.

Paris, 23. svibnja. Značilo bi uz vodu plivati, ako bi tko ovdie na drugi predmet nego li na Garibalda hoteo uprèvit svoju pozornost. Osiećamo istina, da je iztočno pitanje već počelo nicati i natoliko očekujemo ne bez zanimanja dalji razvitak; no ovdie se radi već o činjenicama i njihovo razmatranje odgovara naravno mnogo više ovdiešnjem zaučaju. K tomu dolazi romantičko, junačko pojavljenje Garibalda, i jel' čudo, da je postao već i junakom istih gospodjah u najvišim krugovima, koje sude o njem takodjer veoma prijazno. Podpisi za Sicilijance nepreduju uslied toga takodjer veoma dobro; poimence u pisarnici listovah „Siécle“ i „Opinion Nationale.“ — Iz Englezke dolazi neprestano oružje u Šèrbur, koje se zatim po kopnu odvaža u Marsiju a od onud u Siciliju. Poznati poljski (ruski) plemić Šaver Branicki poslao je Garibaldu 100.000 franakah. — „Patrie“ priobćuje o poslu Sicilije sliedeće: „Čini se, da je napuljska vlada shvatila važnost obrane Sicilije; ona zna, da je proti njoj ustao najstrašniji i najuževniji protivnik i stavlja opet proti njemu svoga najboljega generala, svoju najbolju suhozemnu i pomorsku vojsku. Šest švadrih, zajedno od prilike 52 ratna broda svakoga reda, stoji pod zapoviedničtvom grofa d' Aquile, strica kraljeva. Nije samo namiera obraniti Siciliju, već i nadzirat „obale Abruzah i obijuh Kal brijah.“ — „Constitutionnel“ misli danas, da bi kralj napuljski napokon ipak zlo proći mogao, no zato se nije bojati talijenskoga rata, jer bi se onda diplomacija po svoj prilici umiešala i narodima južne Italije kazala, da se podvèrgnu mudroj vlasti. Pučka sloboda, koja se slaže s mudrom vlastju, to je, veli, načelo, kojim će se moći riešiti ova posliednja točka talijanskoga pitanja. — Evropa će ga prisvati i Piemont će na korist Italije, a katolici na korist Vatikana nanj pristati — Ovdie okoluje glas, polag kojega će se ovdie skoro zametnut tèrgovačko-političke razprave medju Francuzkom i mnogim drugim dèržavama. — Kažu, da će se tabor šalonski s Mecom posredstvom željeznice skopčati i već je izdana zapoviest, da se trasira linija. — Car, koi se je zabavljao komentarima Cezarovim, namierava, veli, izdati životopis i kritiku vojnah ovoga vojvode. Radnja je već daleko došla i Napoleon III. hoće da za dovèršenje ovoga spisa upotrebi ure svoga odmora u Fontainebleau-u i u Plombieres-u. — Govori se i danas jošte o predstojećem obnašodovanju obsežne „Moniteurove“ noti o stanju stvarih. — Gospodin Mirès preneo je na kneza Polignac-a vlastničtvo „Constitutionnela.“

Pariz, 25. svibnja. Kraljica Izabela otvorila je danas u 2 sata popodne kortese; kada se je u komore vozila, bila je kraljica primljena živahnim klicanjem. Govor Nj. veličanstva proizveo je veliki uzhit.

Turska.

„Triester Ztg“ ima znamenite novosti iz Carigrada. Devlet je u najvećem poslu i energija ministarstva najviše se sanima izviešćima o ruskim agitacijama. Već se govori o pozivu na narod, da se kupe bašibozuci, a po svim izgledima može se reći, da su Turci uvierení, da će se opet morati za svoje biće horiti. Putnici, koji iz Soluna dodjoše, kazuju, da se je tamo skupilo više od 20.000 momakah, a da neuredna vojska neprestano dolazi. Ujedno se raznosi glas, da u ratnom ministarstvu misle umnožiti „kozačke“ regimente. Seraščer se trudi, da vojsku odèrži u dobro čefu, pak je nedavno iz svoje kese počastio carigradsku vojsku pečenim mesom ovnovskim i halvom.

Rusija.

Odesa, 15. svibnja. Kod Nikolajeva kupi se flota gotovo od samih parobrodah. Vele, da ima do 300 ladjah i da su mnoge tisuće gvozdenih topovah kradom prenešene kroz Bospor u ruska pristaništa u cèrnom moru. Sve regimente, što su u posadi na jugu, spremne su kao za rat. Urednim cèrnogorskim Kozacima zapoviedjeno je, da se spreme, kako će skorim ići na Prut k onim 45.000 momakah, što su već tamo skupljeni.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 29. svibnja 1860.

	Sveršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	69.20
5% Narodnoga zajma	79.40
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	183.80
Mienice.	
Augsburg	113.75
London	133.
Carski cekini	6 31⁵/₁₀
Srebro	33

Odgovorni urednik. Dr Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 8079. (197) 3—1

Konkurs-Kundmachung.

Im Agramer Konvikte ist der vom Pfarrer zu Sopje, Michael Dèrkos im Jahre 1800 gegründete Stiftungsplatz in Erledigung gekommen, und mit Beginn des kommenden Schuljahres $18^{60}/_{1}$ zu besetzen, zu dessen Genusse Jünglinge aus der Verwandtschaft des Stifters berufen sind.

Die an das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht zu stilisirenden Kompetenzgesuche sind mit dem Taufscheine, mit dem ärztlichen Zeugnisse über die glücklich überstandene Kuhpocken-Impfung und die Freiheit von jedem chronischen körperlichen Leiden, mit den Schulzeugnissen für die letztverflossenen zwei Studiensemester und mit der Nachweisung über die Abstammung aus der benannten Familie zu belegen, und bei der Studiendirektion derjenigen Lehranstalt, an welcher der betreffende Jüngling studirt, längstens bis 25. Juni laufenden Jahres einzubringen.

Zur Aufnahme ins Agramer Konvikt ist aber überhaupt erforderlich, dass der betreffende Jüngling wenigstens Schüler der I. Gymnasialklasse oder mit Beginn des Schuljahres $18^{60}/_{1}$ zum Eintritte in diese Klasse nach den bestehenden Studienvorschriften geeignet sei, und das zwölfte Lebensjahr nicht überschritten habe.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 25. Mai 1860.

Nro. 8081 (198) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Im Agramer Konvikte ist der vom Vinzenz Vrančić im Jahre 1797 gegründete und vom Valentin Vrančić am 9. September 1850 ergänzte Stiftungsplatz erledigt, und wird mit Beginn des Schuljahres $18^{60}/_{1}$ zur Besetzung kommen.

Auf denselben haben Jünglinge aus den Familien Vrančić und Variačić abwechselnd, u. z. zuvörderst nach männlicher, und in Ermanglung solcher nach weiblicher Linie Anspruch.

Nachdem der letzte Stiftling aus der Familie Vrančić war, so werden dermalen vorzugsweise Kompetenten aus der Familie Variačić, in Ermanglung solcher aber auch die ersteren berücksichtiget.

Die an das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht zu stilisirenden Kompetenzgesuche sind mit dem Taufscheine, mit den ärztlichen Zeugnissen über die mit Erfolg überstandene Kuhpocken-Impfung, und die Freiheit von jedem chronischen körperlichen Leiden, mit den Schulzeugnissen für die letztverflossenen zwei Studiensemester, mit der Nachweisung über die Abstammung aus einer der benannten zwei Familien zu belegen, und bei der Studiendirektion derjenigen Lehranstalt, an welcher der betreffende Jüngling studirt, längstens bis 25. Juni l. J. einzubringen.

Zur Aufnahme ins Agramer Konvikt ist aber überhaupt erforderlich, dass der betreffende Jüngling Gymnasialschüler oder doch nach den bestehenden Studienvorschriften mit Beginn des Schuljahres $18^{60}/_{1}$ zur Aufnahme in die 1. Gymnasialklasse geeignet sei, und das 12 Lebensjahr nicht überschritten habe.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram am 25. Mai 1860.

Br. 591 (192) 3—2

Naznačaj

sajmovah godišnjih u gradu Požegi godine 1860. obdèržavajućih se.

Miesto sajma	Imenovani sajmovi	Sajam Marvinski Početak	Sajam Marvinski Svèršet	Sajam Robe Početak	Sajam Robe Svèršet.
Grad Požega u Slavoniji	Antunski	16. Sieč.	18 Sieč.	19 Sieč	21. Sieč.
	vetnič.	26 Ožuj	28. Ožuj.	29. Ožuj.	31 Ožuj.
	Duhovs	21. Svib	23 Svib	24. Svib	26. Svib.
	Ivanski	8 Lipn.	20 Lipn	21 Lipn	23. Lipn.
	Lovrens	6 Kolo.	8. Kolo.	9 Kolo.	11. Kolo.
	Terezij.	11. List	13. List.	15. List	17. List.

Grad Požega 4. ožujka 1860.

V. Somogyi m. p.
Načelnik.

Br. 1087-Pr. (190) 3—2

Oglas natiečaja.

Da se popuni izpražnjeno miesto županijskoga liečnika kod c. k županijske oblasti u Varaždinu, s kojim je čin polag IX. dnevničkoga razreda i plata godišnjih 630 for. a. vr. skopčana, razpisuje se time natiečaj.

Natiecatelji imaju svoje polag reda obložene molbenice propisanim službenim putem do 20. lipnja t. g kod hèrvatsko-slavonskoga namiestničkoga predsiedničtva podnieti.

U Zagrebu dne 18. svibnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 31. SVIBNJA 1860. Broj 125.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

O tečaju događajah u Siciliji vladaju jošte stara protuslovja, k razjašnjenju kojih nije ništa doprinicla poslednja pošta.

Poleg jedne marsiljske depeše od 22. predao je jurve ustaški odbor u Palermu inostranim konsulima notu toga sadèržaja, da se narod zapita i sazove sicilijanski parlamenat, da rieši pitanje o sdruženju Sicilije sa Sardinijom. Od Napulja odlazi množina obteretnih brodovah s marvom put otoka, da obkoljena miesta obskèrbe hranom, ili u skrajnjem slučaju da vojski pomognu, da čim prije iz njih izidje. Garibaldi sám navodi u svojoj dnevnoj zapoviesti, da sva njegova sila sastoji u sedam satnijah piešakah. Izkèrcanjem kod Marsale osvojio je ponajprije sievernu obalu Sicilije, gdie ima više malih čvèrstih miestah, koja mogu ustašama služit kao skladišta. Od Marsale vodi dobra cesta u Trapani, sredotočje prevrata. Prema istoku vodi od Marsale druga cesta u Palermo, koju su u taj par ustaše prekopeli i zabèrvili, da otegote približavanje kraljevske vojske. Napokon kažu, da se u stèrmim gorama nalazi učvèršteni tabor ustašah, kojih tamo ima do 20.000 momakah sa 18 topovah.

Kao što iz Rima i Turina slažući se javljaju, uapšena je u Toskeni četa Jambianchi-eva, koja brojeći 500 momakah bila je prodèrla u cèrkvenu dèržavu. Kažu, da će učestnici povučeni biti pred sud. Nadalje javljaju iz Rima od 22. bèrzojavnim putem: Lovci niekog papinskog batalijuna pucali su iz bludnje jedan na drugoga; jedan kapetan, jedan poručnik i 5 momakah poginulo je. Topničtvo otišlo je na granice. Nadalje čitamo, u obziru cèrkvene dèržave u jednom privatnom pismu lista „Gazette de France:“ „Opazili su, da su se nieke protuve iskèrcale kod tri studenca, malo poznata miesta na obali. Brod nije mimoišo pozornosti kèrstarah, i „Saeta“ upravi se proti njemu; no Garibaldovci pustiše, da im se brod približi i razstrielaše mu točkove. Sada ih „Saeta“ nije mogla više progonit. Mislimo, da su to bili Garibaldovci pod zapovjedničtvom pukovnika Türra, oni, koji su s tvèrdjice svetoga Stiepana u Toskani oteli topove.

U Turinu izlazeći „Espero“, list ministarstven, uvierava, da je kralj ruskom poslaniku u obziru na Garibaldov pohod izjavio, da se kralj nesmije „misiji, koja mu u dio pade“ izneviriti i zato Garibalda, ako bi u nepriliku došao, ostaviti bez pomoći. Znatan nam se čini u sadanjim okolnostima i predlog Farini-ev, kog je učinio u piemontezkoj drugoj komori, da se sicilijanskoj emigraciji dozvoli kredit od 600.000 franakah.

U obziru zamèršajah na iztoku, čini nam se od svih viestih, za koje smo doznali, najvažnija sliedeća iz Carigrada:

„Novi francuzki poslanik kod visoke porte, gospodin Lavalette“ — pišu Tr. Ztgu iz Pere — „ovdie je, i već njegov pèrvi korak zateko nas je i uplašio. Premda nespadam medju one, koji sve na zlo tumače, koji o svakom Francuzu, kei ovamo dodje — a od niekoliko nedieljah u istinu dolazi ih ovamo množina — dèrže, da je došao rovati, ipak moram priznati, da s punim pravom rieči novodošavšega francuzkoga poslanika, izušćene kod pèrvoga predstavljanja francuzke naseobine njezinim pèrvim ljudma: „Čuvajte se već sada upuštat se u velike špekulacije, to je sve, što Vam mogu kazati“ zaslužuju onu važnost, koju im ovdie malone obćenito pripisuju.

Austrijanska carevina.

Zagreb 30. svibnja. Jučer se je dèržala u ovdiešnjoj izraelitičkoj bogomolji žalobna svetkovina za Nj. preuzvišenost pokojnoga bana grofa Jellačića, pri kojoj su administrator rabinstva g. Jakov Eisner i pojac g. Jakov Fränkl službovali. Bogomolja bila je cèrnim ruvom odievena, cèrne zastave naznačivale su dugački

---

Balica.

Iz dobe Žige I.

Pohèrvatio I. M. Gj—ević.

(Nadalje.)

Stanislav bojeći se, da ma nebude sgodna prilika uzalud, reče:

„Olimpijo! Tvoj sam rob, neljuti se na me radi smionosti moje, no ipak stani, dok me nesaslušaš i oprostiš!“

Ona se približi govorećemu odvrateć mu: „Ljubezni gospodine! Kao što vidim, Vi me poznate, akoprem Vas ja nepoznam!“

„Olimpijo! moja gospodarica da me nepozna? A hoće li da me pozna?“

„Rada bi znati, kako ste ovamo došli? Odgovorite mi ljubezni gospodine?“

„Kao što se ptica veseli nad nadjenim zèrnom, kao što ova nemisli na nepristupljivi put, što ga u zraku proleti, tako i ja, o gospodarice moje sreće; dakle ti nemogu kazati, kojim sam putem došao, što me je ovamo dovelo, kao što nemogu niti svoje čuti izraziti!“

„Moram da Vas ostavim, dragi gospodine, jer se nepristoji, da s Vami govorim; ja Vas neznem. Vi ste mi strani!“

„Doduše je bolje za me, da me neznate; jer Vam biti znan a ipak stran, neima muke, koja bi takova šta nadilazila!“

„Ako Vas rado i slušam, ipak je pèrvo, što bi imala čuti i što želim znati: Vaše ime i stalež.“

„Vierujte mi, Olimpijo, razgovor sa mnom negèrdi Vas. Poznato je ime moje, a rod moj broji se medju plemiće toga naroda! Ja sam Kmita!“

„Velji bože! kakovo ime izrekoste!“ vrisnu Olimpija turobno. „Ovo pleme okorieli je neprijatelj mogu! Ne, nevierujem ti“, govoraše ona. jer očekivana odgovora nedobi. „Vidiela sam te — sad mi pade na um — vidiela sam te u hramu našem u Krakovu. Da n si našega izpoviedanja. nebi se usudio prekoračiti prag našega evangjeličkoga hrama!“

„Uza sve to išao sam tamo, a nov život bijaše plaća moje smionosti; jer sam tebe vidio, Olimpijo! vidio sam, kako se je tvoj pogled od biblije prema nebu upravljao, koi me je silovito povukao, a ipak toli blago tebi po boku kleknuh, da molim s tobom iz knjižice, miomila dievo!“

Težak uzdisaj odlomi se od njezinih grudih. Poluglasno reče: „On je k tomu i katolik!“

„Poslušajme, Olimpio, da te umirim, nije možda težko! Ja sam brat Petra Kmite, predstojnika u Krakovu; ipak izim imena i viere neimam ništa š njime; ime Kmita izim viere, koje živ netajim — ostavit ću a uzeti drugo! Ipak dobrohotno priznaj moju ljubav; a ako mi dadeš jednu rieč uhvanja k tomu, ti ćeš me učinit najsretnijim, a sèrce mi radostju napunit!“

„O bože! ti govoriš o radosti?“ odgovori turobna dieva; „ja je nećutim, a uzalud bi ju i izgledala okom ljubavi, jer vidim samo bezdno, štono nas za uviek dieli! Ah nesretan bijaše onaj pogled, kad te pèrvi put vidih!“

„Olimpijo! premda tvoje rieči toli žalostno zvone, to me ipak nežaloste ni nemuče, nego samo vesele i usrećuju! Kadno se nesretnom nazivaš, ja sam protivno! ti si se odala ružice, o ponovi der ponovi! Reci jošte jednu rieč, a to bezdno, što ga ti napomenu, provalit ću ja, pa evo me pred tvojim nogami!“

„Bože smiluj se! ti sanjaš, dragi gospodine! ti, koi se Kmitom naziviješ, ti rodjeni brat našega neprijatelja, ti si se uhvao u kući Bonarovoj primljen biti kao gost, kao moj prosac?“

U tom trenutku začu se u gradu glas zvona.

„Bože! ovo zvono sazivlje na molitvu one nesretne, koji su radi svoje sliedbe protierani iz Krakova, a ovdie mir i utočište nadjoše. Pri opetovanom znaku snadju se svi u gradu! Bojim se, da nas u razgovoru nezateku.“ —

„Neka dodju“, reče Kmita, „i za dielo moga brata život neka mi uzmu. Vieruj mi, Olimpijo, lasno bi ostavio sviet sietiv se na ovaj sastanak, uzev sa sobom uspomenu svoje največe sreće!“

„St ni“, odgovori Olimpija očevidnim strahom, „da te ovdie vide — — no prije nego se razstanemo“, reče nesigurnim glasom, „obećaj mi, da to nije posliednji put.“ —

„Dopusti mi sutra u ovo doba —“

„Ne, dragi prijatelju, u dielatnu danu nebi izneo žive glave; no buduće nedielje spomeni se mene!“ Ovo rekav svèrnu pogledom na jedan okoliš vèrta. Strašan vrisak otisnu se iz njezinih grudih!

Kmita nepoznajuć straha, i znatiželjan za uzrok njezina straha svèrnu pogled na okolo; no ništa neopazi. Htiede ju upitati, nu ona već izčeznu.

Stojeći on ovako i spominjući se upravo prošloga prizora, približi mu se više osobah. Bijahu krakovski gradjani, sliedbenici evangeličkoga vieroizpoviedanja, koje je stari Bonar na svoje dobro primio. Jer bijaše upravo nedielja, s toga dodjoše u Balicu grad, da prisutstvuju evangeličkoj službi. Bilo ih je mnogo; muževah, ženah i diece, svatko biblijom u ruci. Približiše se Kmiti, koi ih niti neopazi. On kao inostran svèrnu njihovu pozornost na se. Pitahu se medju sobom, tko da može biti.

„Vidio sam ga, gdie je sa kćerju govorio,“ reče jedan izmedj' družbe.

„Bez dvojbe je dakle naše sliedbe,“ reče drugi.

„Gospodin s vami!“ ove rieči probude napred stupajućega sasvim zadubljena u misli mladića.

Probudiv se sa sna odgovori on: „Sveta mati božja!“ — na to jednoglasno iz gèrla zaviknu: „Katolik je!“ „Kmita je,“ reče jedan, „ja ga poznam.“

Na ove rieči poče se ženskadija s diečurlijom pomalo razhadjati; muževi stajahu nepomično, kô da okameniše. Nitko se neusudi bieżećemu mladiću put zapriečiti; nitko za njim nepotèrči. Već kad im izpred očiuh izčeznu, osvestiše se: „Što da činimo, braćo! Bijaše medju nami, a mi ga živa pustismo? Žurimo se, za njim! dakle! —“

U ovoj namieri zadèrži jih gradsko zvono. Razdraženi i sèrditi, jer imadijahu liepu priliku osvetiti se, a ništa neopraviše, idjahu napred namierom, da po dovèršenoj službi Bonara za savjet umole; jer prisutnost Kmitinu u Balici nemogoše shvatiti.

(Dalje će sliediti.)

put od početka prednje kuće, s gornjega kata koje vijala se je velika cèrna zastava s hodnim hèrvatskim nadpisom, do bogomolje. Nj. preuzvišenost gospoja grofica i oba c. k. podmaršala gospodina grofa Jellačića prisutstvovaše službi božjoj i bili su kod svoga odlazka mnogobrojnim „živila i živili!“ pozdravljeni.

— Po c. k. zemaljskom sudu u Beču pozivlju se oni, koji imaju kao vierovnici tražit štogod od ostavštine gospodina Dragutina Ljudevita barona Brucka, c. k, pravoga tajnoga savietnika i ministra financijah bez oporuke preminuvšega dne 23. travnja 1860 tražiti, da dne 28. lipnja 1860, predpodne u 11. uri dodju pred sud, da prijave i razlože svoje zahtieve ili da do toga dana svoje prijavne molbenice pismeno predadu, inače neće na ovu ostavštinu, ako bi se izcèrpila izplaćanjem prijavljenih tražbinah, imati daljega prava, već ako im pripada pravo zaloga.

— Talijani nalazeći se u iztražnom zatvoru u Inšpruku prodani su, kao što becki listovi javljaju, vojnićkom sudu.

Verona 23. svibnja. Polag obćenito razprostranjena glasa namierava, vele, velik broj svećenikah govore o više nego 200 glavah, iz Piemonta i provincijah pridruženih mu isselit se i u Mantovi i Veroni tražit utočište, dok papa inače odluči o njihovoj uporavi. Po ovom koraku, kojemu se je pridružilo i više biskupah i kanonikah, sliedit će, vele, poziv na piemontezko svećenstvo, kojim će ga pozvati, da prekine svako obćenje s izobćenom vladom i da riećju i činom dieluje za cèrkvu.

Tèrst, 26. svibnja. Jedan jutros ovamo prispievši telegram javlja, da se je Garibaldi s preostancima svoje čete iz Sicilije biegajući u Marsali ukèrcao.

Talijanska.

Turin, 26. svibnja. U komorskoj siednici od 25., u kojoj se je pretresao ustupni ugovor, primietio je grof Cavour: „Politika talijanske nezavisnosti učinila je potrebnim ovaj ugovor. Sadanje stanje Talijanske nedopušta zadèržat se dugo kod ovoga posla. Austrija nije priznala sruženje, papa se je izjavio za kèrstonosnu vojnu proti Talijanskoj; posvuda se opaža — kao što dokazuju oružanja — velika opasnost rata. U takovim okolnostima potrebno je uzdèržat u kreposti ugovor s Francuzkom. Francuzku smo morali zadovoljit ustupom Savoje i Nice; inače bi bilo nestati moglo sućutjah carevih. U ostalom Nica i Savoja već su odavna težile k Francuzkoj.“

Grof Cavour zaključuje s primietbom, ako bi odkup Mietakah stajao samo pedalj talijanske zemlje, da bi ga odbio.

Medju inim govornicima o ustupnom ugovoru opazio je Castellani-Fantoni: „Ako pèrvi talijanski parlamenat odciepi dvie provincije od Italije, koje nam pripadaju od stolietjah, imat ćemo na jednoj strani silna neprijatelja a na drugoj prijatelja, koi može lahko postati neprijateljem i za dva dana sići u Alesandriju i osvojit Pad. Da je Cavour čvèrsto kratio ustup, popustio bi bio car Napoleon. Zahvalnost prema Napoleonu mogla je od nas zahtievati zlata i kèrvi, no ne zločinstvo i sramotu!“ Guerazzi, koi je takodjer govorio proti ugovoru, predbacuje ministarstvu sklopljenje istoga i izjavlja, da bi se parlamenat izvèrgo smiehu, ako bi ga potvèrdio. „Ako bi slučajno parlamenat zabacio ugovor“ nastavlja govornik, „što bi Vi, gospodo ministri, učinili, da obe ove provincije opet stečete?“ Nadalje napominje glasovanje i nezakonitosti i sablazni, koje su se dogodile ovom prigodom.

„Pungolo“ tvèrdi, da je markez Villamarina dobio nalog, da ostavi Napulj, ako se neuzmu natrag tužbe, dignute povodom pohoda Garibaldova proti Piemontu. U isto doba odputovao bi Canofari iz Turina.

„Opinione Nationale“ priobćuje viesti veoma prijazne ustanku. Polag istih nalazio se je Garibaldi dne 23. samo dva sata daleko od Palerma. On je imao 12.000 dobrovoljacah i 12.000 oružanih seljakah. Od onih 6000 kraljevske vojske, koji su poslani bili u Kalatafimi, vratilo se je samo 1500 momakah. Ostanak bio je uhvaćen ili prošao je k ustašama. Imenovani dnevnik tvèrdi još svejednako, da je Garibaldi već uzeo Palermo. Ujedno javio je, da je Garibaldi nadvladao cielim otokom, da su ga proglasili diktatorom i da je odmah izdao proglas, kojim pozivlje narod na obćenito glasovanje, da se izrazi o sdruženju Sicilije sa sardinskom monarhijom.

Rusija.

Petrograd, 15. svibnja. U sveučilištnom gradu Dorpatu došlo je do veoma žalostna sukoba medju djacima i soldatima Ladogajske piešačke regimente i premda se zna, da je tomu povoda dalo samo pijanstvo poslie djačke gostbe, koju su imali povodom sveučilištne svetkovine, ipak je to ovdie proizvelo veoma neugodan utisak, jerbo je bio odpor proti vojničtvu. Istina je, da je k tomu štogod doprinielo i to, što se nisu djaci i oficiri dobro gledali, jerbo Dorpat nije imao nikada prije postojane posade. Tom prigodom poginula je jedna osoba, a više ih je bilo ranjeno.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 27. svibnja. Jedan francuzki ratni brod i jedna fregata dodjoše u luku napuljsku. Iz Milana izići će sva francuzka vojska do 10. lipnja. Najposlie otići će maršal Vaillant sa svojim štabom. „Unità Italiana“ tuži Ricasoli-a, da je samovoljno zadèržao u Arecu prineske skupljene za Garibalda. Isti list opaža, da je veoma vierojatno, da će Ricasoli odstupiti i da će ga Ponza di San Martino zamienit, i to se pripovieda, da se princ Carignan vratit u Turin.

Sliedeća službena depeša došla je dne 28. u Beč i glasi:

Napulj, 26. svibnja. (Ministar Caraffa na kneza Petrullu). Dne 24. udari kraljevska vojska na kraljevske čete i potuče ih. Garibaldovci bili su iz jaka položaja u gorama blizu Parka (sela na desno od ceste, koje vodi iz Monreala u Palermo) iztierani, koi je zatim posiela jedna kolona kraljevske vojske.

Ustaše pretèrpili su velikih gubitakah. Jedna kolona progoni ih.

Napulj, 27. svibnja. Čuje se, da su Garibaldove čete podpunoma razbite, da su Garibalda Sicilijanci ostavili i da on kao biegunac gleda da se ukèrca. Kažu da su Sicilijanci i Garibaldovci jedni na druge pucali i nazivali jedni druge izdajicama i strašivicama. (Agr. Ztg)

Za stogodišnjicu Kačićevu opet su priniela p. n. gg.: Benković Ign., žup. u Šipku 1 st.; Bačo Bolto, nadarb. u Jaski 2 st.; Černović Stiep., žup. u Prekrižju 1 st.; Drabić Lad., žup. u Pribiću 1 st.; Jambrečak Jak., podj. i žup. u Slavetiću 2 st.; Miklonšić Iv. ml., žup. u Kalju 1 st.; Šutej Fr., žup. u Ostèrcu 2 st.; Majcenić Pav., žup. u Podturnu 2 st.; Vudjan Fr, nadarb. u Jaski 1 st.; Turković Jos., duh. pom. u Jaski 1 st.; Dèrčić Stiep., c. k prist. 1 st.; nieki nepoznati 1 st.; Bertak Bolto, glav. obć. bèrdovačke 1 st.; Fink Slavoljub, žup. u Radoboju 1 st.; Jakić Ant., veletèržac u Zagrebu 2 st.; gja Jakić Divka 1 st.; Mogut Stevan u Karlovcu 2 st.; Stojšić Kosta u Zagrebu 1 st.; Balenović Simo, svećenik 2 st.; Župčić Mato, podj. i žup. na Dubovcu 1 st. 50 novč.; Jagunić Josip, duh. pom. na Dubovcu 1 st. 40 nov.; Batušić Nikola, žup. na Rieci 1 st. 20 nov.; Mašek Ivan, žup. u Arnetiću 1 st.; Neralić Vatroslav, žup. u Novom-gradu 50 nov.; Paljuk Bernaba, gradjanin u Karlovcu 50 nov.; Bakšić Filip iz Cvietkovića 40 nov.; Bakšić Julijana iz Cvietkovića 40 nov.; Batušić Janko iz Cvietkovića 20 nov. Ukupno 33 st. 10 nov.

U Zagrebu dne 29. svibnja 1860.

Stiepan Novotný s. r.
tajnik.

Književni oglas.

Od Slovnika umietnikah jugoslavenskih izišo je izpod tiska peti svezak s bakroreznom slikom Petra Mančuna Dubrovčanina, i može se dobiti u zagrebačkih knjigarnah i kod one p. n. gospode, što su sakupljivali predbrojnike.

Tom prilikom umoljavaju se svi dotični sakupitelji, osobito pako oni, što se nalaze u vojvodini Sèrbskoj, koji do dosada za primljene sveske platili nisu, da izvole poslati za primljene knjige ili novce ili pako knjige natrag vratiti.

U Zagrebu dne 31. svibnja 1860.

Ivan Kukuljević.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 129 (194) 1—1

Kundmachung.

Aus Anlass der mit 1. Juni l. J beginnenden Benützung der Eisenbahn Kaniža-Pragerhof zum Posttransporte, werden vom genannten Tage folgende Veränderungen in den Postkursverhältnissen eintreten:

Aufgehoben werden die Reitposten Agram-Kaniža, die Reit- und Cariolposten Warasdin-Kranichsfeld, und Warasdin-Alsó-Lendva.

Dagegen werden nachfolgende Postkurse mit unterstehenden Kursordnung ins Leben treten:

I. Cariolpost von Warasdin zum Bahnhof Csakathurn.

von Warasdin	Am Bahnhof
Täglich um 7 Uhr, 10 Uhr 15 Mint Früh 12 und 3 Uhr 15 Mint. Nachmittags.	um 8 Uhr 15 Mint. 10 Uhr 30 Mint. Früh, dann um 1 Uhr 15 Minut. und 3 Uhr 30 Minut. Nachmittags.
Vom Bahnhofe	**In Warasdin**
Täglich um 9 Uhr Früh, 12 Uhr 10 Minut. 2 Uhr und 5 Uhr 10 Minuten Nachmittags.	um 10 Uhr 15 Mint. Früh, 1 Uhr 25 Mint., 3 Uhr 15 Mint. und 6 Uhr 25 Mint. Nachmittags.

Influirt zu beiden Zügen nach Kaniža und Pragerhof.

II. Cariolpost von Csakathurn zum dortigen Bahnhofe.

von Csakathurn	Am Bahnhof
täglich um 8 Uhr, 11 Uhr 15 Minut. Früh, 1 Uhr und 4 Uhr 15 Minuten Nachmittags.	um 8 Uhr 15 Minut., 11 Uhr 30 Minut., 1 Uhr 15 Minut. und 4 Uhr 30 Minuten.
vom Bahnhof.	**in Csakathurn**
um 9 Uhr, 12 Uhr 10 Minut, 2 Uhr und 5 Uhr 10 Minut.	um 9 Uhr 15 Minut., 12 Uhr 25 Minut. 2 Uhr 15 und 5 Uhr 25 Minuten.

Influenzen wie bei Post I.

III. Reitpost Verbovec-Kreutz

von Verbovec	in Kreutz
täglich um 6 Uhr Abends (nach Eintreffen der Post aus Agram)	um 9 Uhr Abends.
von Kreutz	**In Verbovec**
Dienstag um 5 Uhr Abends, an den übrigen Tagen um 8 Uhr Abends.	um 8 beziehungsweise 11 Uhr Nachts.

Influirt zur Post St. Georgen-Agram.

IV. Reitpost Kreutz-Kopreinitz

von Kreutz	In Kopreinitz
täglich um 1 Uhr Mittags.	um 5 Uhr Abends.

Influirt unmittelbar sowohl zur Post Warasdin-Essek als Essek-Warasdin.

von Kopreinitz	In Kreutz
täglich um 12 Uhr 45 Minuten Nachts.	um 4 Uhr 45 Minuten Früh.

Geht ab nach Eintreffen der Posten aus Warasdin und Essek.

V. Reitpost Bellovar-St. Georgen.

von Bellovar	In St. Georgen
täglich um 11 Uhr 45 Minuten Mittags.	um 3 Uhr Nachmittags.

Influirt zur Reitpost Essek-Warasdin

von St. Georgen	In Bellovar
täglich um 4 Uhr Früh.	um 7 Uhr 15 Mint. Früh.

Geht ab von St. Georgen nach Eintreffen der Post aus Warasdin.

VI. Cariolpost Csakathurn-Alsó Lendva

von Csakathurn	In Lendva
täglich um 3 Uhr Mittags	um 5 Uhr 20 Minut. Nachmittags.
von Lendva	**In Csakathurn**
täglich um 5 Uhr 30 Minuten Früh.	um 7 Uhr 30 Mint Früh.

Durch die Errichtung der obigen Reitposten zwischen Kreutz und Kopreinitz, dann zwischen Bellovar und St. Georgen wird die Korrespondenz von Kreutz und Bellovar nach und über Warasdin, und umgekehrt sehr bedeutend beschleunigt werden.

Die Reit- und Malleposten zwischen Agram und Warasdin werden vom 1. Juni l. J. an, von Agram um 7½ Uhr Abends, von Warasdin nach Agram aber um 7 Uhr Abends abgehen.

Agram am 23. Mai 1860.

K. k. Post-Direction,
Klempay.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 1. LIPNJA 1860. Broj 126.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domnće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od ruie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Pošto su nieki najvišjim ručnim pismom od 29. travnja t. g. naimenovani vremeniti izvanredni dèržavni viečnici po glasu svojih poslanih očitovanjah preprječeni svoje zvanje primiti, dostojalo je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo s obzirom na najviši patent od 5. ožujka t. g. §. 1. i. na carsku naredbu od istoga dana posredstvom najvišjega ručnoga pisma od 27. svibnja t. g. za vremenite izvanredne dèržavne viečnike doknadno najmilostivije naimenovati: Za ugarsku kraljevinu: Grofa Gjorgja Andrássy-a de Szént Király, tajnoga savietnika i komornika; Antuna Korizmića, biskupa vackoga i kantora vesprimskoga kaptola i grofa Antuna Szécsena de Temerin. Za veliko vojvodstvo Erdeljsku: Adeodata pl. Jakabba, čeonika u Szamos-Ujváru. Za okneženu grofiju Tirolsku: Doktora Aloiza Strassera, sudnoga odvietnika u Hallu, a za Sèrbsku Vojvodovinu i tamiški Banat: Samuela Masirevića, gèrčko-nesjedinjenoga biskupa u Temišvaru.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Sjednice dèržavnoga vieća imale su se otvorit dne 31 svibnja u jutro u 10 sat. Predsiedateljstvo vodi Nj. veličanstvo car neposredno. Kao što se čuje siedit će gospoda viečnici po alfabetskom redu, ona gospoda, koja imaju pravo nosit uniformu, doći će u istoj.

— U „Vorstadt-Zeitungu“ čitamo sliedeće: U selu Czerchowu (u samborskom okružju u Galiciji) igralo se niekoliko seljačke diece, medju njima jedno židovsko diete, kćerca od osam godinah Berila Greifa iz imenovanoga miesta. Dvoje kèršćanske diece posvade se i jedno udari drugo tako jako u lice, da je posliednjemu stala curiti kèrv iz nosa. Na viku okèrvavljenoga dieteta dotèrči onamo mati istoga, i nepitajući mnogo, tko je tomu kriv, nesèrne na židovsko dievojče, i stane ga zlostavljati. Seoski sudac pristupi na to onamo i s riečma: „Tako se nebije židovsko diete“, pograbi malu dievojčicu, baci ju na zemlju i dade siromašnom dietetu svojom težkom čizmom niekoliko udaracah po glavi, tako da je diete na miestu ostalo mèrtvo.“

— Nj. veličanstvo car odlikovao je, kao što „Wien. Zg.“ javlja, tako piesnika kao i skladatelja lika za svetkovinu razkritja spomenika nadvojvode Karola, J. Gabriela Seidla i J. Herbecka, ravnatelja likovah mužkoga pievačkoga družtva, podieljenjem briljantna pèrstena sa početnim slovima svoga previšnjega imena.

— U subotu u večer dalo je od prilike 150 sučlanovah akademičkoga pievačkoga družtva bavarskom kralju Ludeviku večernju glasbu u Weilburgu kod Badena. Jedva što se je družtvo razredilo i pèrvu piesmu započelo, pokazaše se kralj, gospoda nadvojvode Albreht i Ludevik, kao i gospoja nadvojvodinja Hildegarda i njene kćeri. Zatim su zastupnici družtva pozvani bili u dvoranu i kralj Ludevik izreče opetovano, kako ga raduje pozornost od strane bečkih djakah. Na koncu pievala se piesma „Niemačka domovina.“ Prije nego pievačka četa krene kući, sidje nadvojvoda Albreht u dvorište i zahvali se družtvu toplim riečma tako za veselje, koje je isto kralju Ludeviku, njegovu gostu, pripravilo, kao i za to, što je sudielovalo kod svetkovine razkritja spomenika Karolova.

Talijanska.

Napulj, 26. svibnja. Iz Palerma javljaju od 21. svibnja: Garibaldova četa kod posliednje bitke razbijena, snova krenu napred i poredi se kod Parka blizu Palerma. Kraljevska vojska protiera ju, nemogavši je sasvim uništiti, budući da četa odmah u gore uzmiče, kada dodje u tiesnac. Misle, da će pohod od Livorna istim pravcem udarit, no da će imat sličan udes. Garibaldi učinio se je u ime kralja Viktora Emanuela proglasit diktatorom u Siciliji.

Balica.

Iz dobe Žige I.

Pohèrvatio I. M. Gj—včan.

(Nadalje.)

III.

Stupajuć Olimpija hodnikom k svojoj sobici, opasi Žmudu, viernoga slugu svoga otca. On stajaše ravno kô okamenjen na vratih; čudnovato lice izražavaše niešta neobičnoga. Njegovo došastje umnoži većma brige Olimpijine. „Došao sam,“ poče on „da vam javim, draga gospoje, da pobožnost već počimlje; Vaš me je otac poslao“ — Napomenuv ovu oblast obori Olimpija siećajući se svoje pogrieške oči na zemlju, jer službenik izusti ime strogoga sudca.

„Gospedin predsiednik se čudi,“ nastavi nadalje, „da niste tako dugo ustali.“ — —

„Taki ću doći,“ odgovori cèrkćuć Olimpija.

„Javit ću!“ — Rekav pogleda dievojku, kao da hoće niešto da sazna i udalji se.

Kao od duga i težka puta iznemogla pade Olimpija na divan; odmoriv se malo, ustane i podje polahko u otčev kabinet, no ovaj bijaše zatvoren!

„Draga gospoje,“ reče joj približujući se sluga, „već je skradnje vrieme, svi su sakupljeni, a vas još neima.“

Na tu opomenu vrati se Olimpija, pa po mramornih stubah dodje u dolnji deo zdanja, te stupi u veliku palaču štono bijaše sastanište luteranah. Bijaše napunjeno muževi i ženami; oni s desne a ovi s lieve strane u klupah siedjahu. Tišina vladaše; no bi otvorom vratah prekinuta, te povuče svih pozornost na se, jedini Bonar u prednjoj klupi siedeć čitaše mirno bibliju. Po svèršenom slovu i molitvi razidje se skupština. U predvorju pozdravi Bonar okružavajuće ga luterane; zajedno ih pozva na svagdanji hlieb. Slugi pako zapoviedi, da mu kćer u kabinet udalji.

Sad stupi nieki muž izmedj družbe predanj i reče:

„Imam vam niešto važna objaviti, ili bolje reći odvratit vas od prieteće Vam pogibelji.“

Bonar kroči miesto nesigurno i upita: „Na koga ovo nišanite, i komu prieti pogibelj?“

„Nikomu nego Vam!“

„Zahvaljujem vam brate za tu opreznost,“ odgovori Bonar, dodjite kasnije u moju sobu, gdie ćemo više moci prosboriti o toj stvari; na ipak hodite prije u jestionicu, gdie vas obied čeka. Rekav uputi se odmah u kabinet.

Za kratko dodje Olimpija pokoravajuća se zapoviedi; nesigurnim korakom stupaše k otcu; htiede mu ruku poljubiti, no on joj to uskrati, Očevidno ganjena tim neobičnim postupanjem, obori zažariv se oči k zemlji. „Olimpijo!“ poče Bonar po kratkoj stanki: „Danas te kao kćer nepriznajem! Dočim mi griešnici svi boga za milost moljasmo, bijaše ti jedina, koja si se iznimila. Što si mislila? Zaboravila si bibliju.“ Poslie kratke stanke i umierenijim glasom savèrši govor: „Hodi kćerko u svoju spavaću sobu i čini pokoru. Opredieli si ju sama. U očih ti vidim suze! žalim te! Pomisli da za tvoju blaženost govorih, pa ćeš uvidieti da pravo radim. No može li čoviek biti sretan, koi boga nemoli? Hodi kćerko te moli da ti Višnji mladost od skvarenosti sačuva, a moju starost od sramotnih brigah!“ To rekav pruži Olimpiji ruku, koju ona sèrdačno poljubi. Dobrotom svoga otca ganuta htiede izpoviediti otcu svoj sastanak s Kmitom, ali joj on to preprieči veleći: „Ostavi me kćerko, očekujem jednoga, s kojim imadem o važnih stvarih govoriti.“

Ostaviv kabinet susrete više osobah, a medju njimi joj jedan žute boje i stroga obličja osobito u oči pade. Bijaše gradjan imenom Fait, koga je Bonar k sebi pozvao. Idući mimo Olimpije nit je nepozdravi košto ostali. Ona stane na razkrižju hodnika kô okamenjena, sve nehotice na vrata očima bleskajuć, kroz koja njezini težitelji prije uliezoše. Tihe rieči dopru joj češće do ušiuh; no govor bude sve žešćji, a ona razgovietno zarazumi otčeve rieči: „Smèrt mu za ovu sramotu!“

Olimpija se strese te polusviestna dodje u spavaću sobu. No za čas začu težke stope, a otac stupi unutar. On osta na miestu nepomičan i šuteć; ledenim i mramornim licem trapio je nutarnju ćut, koja mu se je tako uzburkala, da nemogaše ni riečce progovoriti. Očevidnim nastojanjem umieravajući si glas napokon reče: „Neplaši se kćerko! neliče se tebe moja sèrditost, već onoga dèrzovitoga čovieka, koi osramoti mene i moju kuću, dà neizrecivo osramotit. Hvala Bogu, da mogu smotreno ovdie raditi. Priznajem, da mi je stvar tamna, zato zahtievam, da me obaviestiš à sebe — očistiš. Čast i ugled naše kuće visi ó lasu, — znadem da ti je laž još neznana, — odgovori: Je li istina, da je brat Kmitin s tobom govorio? danas u vèrtu izpod balkona?

„Jest, otče!“ odgovori dikćuć Olimpija.

„Kaži, jesi li ga odprije poznavala? govori istinu!“

„Otče! predajem se volji vašoj!“ — Baciv se predanj na koliena: „Nemogu da zaniečem!“ Jecajuć zakrije rukami goruće lice.

Po dugoj stanki nastavi starac: „Ustani! U istinu mi je tvoj odgovor osvetu otežao, ipak što sam odlučio, odlučio sam! Kmita stupi skrovnim načinom u moju kuću, a taj čin vidielo je više očiuh, a usta tih ljudih na daleko će ga raztrubiti. Tebi poradi mladosti opraštam. Vieruj mi, da se na te nesèrdim!“ Uzdigne Olimpiju i još dèržaše plačuću u naručaju, kad al eto stupi sluga u sobu i javi, da konji pripravljeni čekaju.

„Zdravstvuj, diete!“ reče Bonar i ode.

Po odlazku otčevu Olimpija glasom očajajućim zavapi u pomoć. — —

Bonar ostavi villu, nitko neznaše za uzrok njegova odlazka, ipak ga morade oboružana četa sliediti, da svoju svèrhu postigne. Sumrak pokrije zemlju, a Bonar se jošte nevrati. — Drugi dan oko podne začuje Olimpija u dvorištu štropot konjah, poleti na prozor. „Hvala Bogu“, začu ona Žmudu veselo uzklicajućega: „uhvaćen je!“

Ha, ha! gospodar će mu kupelj pripraviti, kô što je zaslužio!“

Kod tih riečih Olimpija, upotrebiv svu svoju snagu stupi na balkon. Opaziv uhvaćena ljubovnika vrisnu veselo-žalostnim glasom i pade. onesviešćena. (Dalje će sliediti.)

Bèržojavne i najnovije viesti.

Pàriz, 29. svibnja. Polag današnjega Moniteura napomenuo je dèržavni minister Fould u jednom govoru kod gospodarstvene skupštine u Tarbes-u, pošto je nabrojio napredke usled najnovijih ekonomičkih mierah, skupštini umierenost, koju je car po ratu pokazao i primietio je, da je u prošastnosti pokazana umierenost jemstvo za budućnost.

Uzpèrkos dogadjajima, koji mir niekih dèržavah smetaju, uzpèr os razdraženosti, koju traže nieki da pobude u narodu — nastavlja govor — Francuzka je mirna; jerbo Francuska zna, da je car dosta jak, da svima ulije štovanje svojih pravah, i car je odviš lojalan susied i odviš vieran saveznik, nego da bi prietio miru drugih dèržavah.

London, 28. svibnja. Današnji „Morning Post" opaža: Ugovor od godine 1856. daje Rusiji pravo, predlagati tegobah o Turskoj ostalim silama. Prosto zabačenje posliednjih priobćenjah Rusije vodilo bi opet na izključnu zaštitnu politiku ove sile. Ako se nasuprot sastane konferencija, morat će ugovor godine 1856., koi pogoduje nezavisnost Turske, sačinjavati temelj razpravah konferencije. Baš i u onom slučaju, ako bi Francuzka i promienila svoju politiku, bila bi još svejednako večina konferencije, naime Austrija, Pruska i Englezka, za Tursku.

Berna 29. svibnja. Kanton St. Gallen zabacio je nacèrt novoga ustava. Za primljenje istoga izjavi se 18,330 a za zabačenje 20,669 glasovah.

Turin 28. svibnja. U komorskoj siednici od 26. korio je Ratazzi ministarstvo zbog ustupnoga ugovora i primietio je, da će ustup za sobom ostavit kobnu klicu za budućnost. Načelo narodnosti uništeno je i Piemont je u vojničkom smislu slabiji, nego je bio pred vojnom.

Sindik genovezki, šurjak nadbiskupa Corsi-a, podneo je, vele, svoju ostavku.

Sliedeća službena depeša prispiela je 29. svibnja u Beč:

Napulj 28. svibnja. Minister Carafa na napuljskoga poslanika u Beču. Medjusobna razsiena vlada medju sicilijanskim četama i Garibaldovom vojskom. Sicilijanski ustaše ostavljaju Garibaldovu četu, koja je dne 26. svibnja iznova kod Piane potučena bila i imala je mnogo mèrtvih i ranjenih. Izvan toga ostavili su Garibaldovci za sobom jedan top; oni se nalaze u podpunom razpadanju i bili su čak prieko Korleona progonjeni. Provincije su mirne, ustaše veoma uplašeni.

Turin 29. svibnja. Komora je primila ugovor o ustupu Savoje i Nice sa 229 glasovah proti 33 glasa. 23 komorska sučlana nisu glasovala.

Pariz 29. svibnja. Ovdiešnji večeraji listovi donose bèrzojavnu viest iz Napulja od 27, polag koje je Garibaldi uzbijen. Polag drugih depešah iz Napulja od 28. unišao je Garibaldi u Palermo; vojska brani tvèrdje, flota bombarduje grad. Borba traje, vele, već 12 satih. — Parižki listovi dodaju, da se nezna ništa izviestno.

Štatistika Sicilije.

Sicilija je na glasu još od najdavnijih vremenah zbog svoje plodnosti i zbog sladkoće svoga podnebja.

Nju kvase rieke Giaretta, Salso, Platani, Callatabolette, Belici, Termini i niekolika malahna jezera. Jedan lanac planinah pod imenom netunskih (Nettunii) podiže se na sievernoj strani otoka i dèrži se za produžaj Apenninah.

Sicilija, kao što je rečeno, ima vèrlo rodnu zemlju (pšenica n. pr. daje 25 siemenah); sadèrži mnogobrojne gradove, starinske ostatke spomenikah i broji 2,051.399 stanovnikah na četverougloj povèršini od 2,658.259 kilometarah. Dieli se na sedam pokrajinah, to jest Palermo, Mesinu, Katanju, Trapani, Sirakusu ili Noto, Girgenti i Kaltanissetta, kojima su glavna miesta istoimeni gradovi. Stolica je Palermo.

Pokrajina Palermo ima 483.206 stanovnikah. Glavno miesto broji 168.451.

Katanija: 476.068. Glavno miesto: 56.515.

Mesina: 351.362. Glavno miesto: 92.822.

Noto: 245.255. Glavno miesto jest Noto, koje broji 10.902 stanovnika; zauzima takodjer i gradove Sirakuzu i Modiku, koji su pretežniji u broju stanovnikah: budući da Sirakuza ima 16.916 stanovnikah a Modika ima ih 27.406.

Girgenti: 233.187. Glavno miesto: 18.569.

Trapani: 182.809. Glavno miesto: 24.928.

Kaltanisetta: 179.312. Glav. miesto: 17.292.

Vlastničtvo je u Siciliji odveć malo razdieljeno, budući da tamo još postoje tako nazvani fedejkomisi. Svu pokrajinu Trapani posieduju na primier sami vlastnici.

Narod jest u razmieru od 77, 16 na svaki četverougli kilometar. U napuljskoj kraljevini (na kopnu) jest 87 62. U Lombardiji, gdieno je zemlja još onako plodna, nemože se uzporediti sa rodnošću Sicilije, ima naroda na svaki četverougli kilometar od 126 27.

Svećenstvo pak u Siciliji jest kao što sliedi: 17.000 popovah, 7591 frater i 8675 opaticah ili duvnah, ukupno dakle 33.176.

Knjižtvo.

Polag Novicah ove godine izlazi u našem carstvu 14 jugoslavenskih časopisah. Oni su: a) U hèrvatskom nariečju: 1) „Narodne Novine" u Zagrebu 26. godina svaki dan po jedan list; urednik Dr. D. Demeter; ciena s poštarinom 12 for. i 60 novč. — 2) „Glasnik Dalmatinski" u Zadru 12. godina svake sedmice po dva puta na cielom listu; uredn. J. Sundečić; ciena 5 fr. i 25 nov. — 3) „Zagrebački katolički list" u Zagrebu 8. godina svake sedmice na cielom listu; uredn. Nik. Horvat; ciena 6 fr. 30 nov. — 4) „Gospodarski list" u Zagrebu 8. godina svake sedmice na po lista; ured. B. Šulek; ciena 4 fr. — 5) „Napredak" u Zagrebu 1. godina svakih 14 danah ceo list; uredn. Novotny; ciena 3 fr. — „Slovinski pèrvenci i vila sinjega morja" u Beču 1. godina svake godišnje četvèrti 6 listovah; ured. dr. Agustinović Gjuro; ciena 3 fr. — 6) U sèrbskom nariečju: 7) „Sèrbski Dnevnik" u Novom Sadu 9. godina svake sedmice dva puta na cielom listu; ured. J. Gjorgjević; ciena 9 fr. — 8) „Danica" u Novom Sadu združena s Dnevnikom; 1. godina svakog mieseca po tri puta na cielom listu; ured. Gj. Popović; ciena 3 for.; ukupna ciena „Dnevnika" i „Danice" 11 for. — „Slovenka" u Novom Sadu; 1. godina svakih šest nedieljah 6 listovah; ured. E. Čakra ciena 2 for. 60 nov. — 10) „Školski list" u Novom Sadu; 2. godina svake sedmice ceo list; ured. Gj. Rajković; ciena 2 for. 50 nov. — c) U slovenskom nariečju; 11) „Novice" u Ljubljani; 18. godina svake sedmice na cielom listu; ured. dr. J. Bleiweis; ciena 4 for. 20 nov. — 11) „Zgodnja Danica" u Ljubljani; 13. godina svakih četèrnaest danah na cielom listu; urednik Luka Jaran; ciena 2 for. i 70 novč. — 13) „Slovenski Prijatel" u Celovcu; 9. godina svakog mieseca na 4 lista; ured. A. Einšpieler; ciena 4 for. — 14) „Slovenski Glasnik" u Celovcu; 3. godina svakog mieseca na dva lista; urednik A. Janežič; ciena 3 for. — Najstariji jugoslavenski časopisi jesu „Narodne Novine" zagrebačke a zatim „Novice" ljubljanske.

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem mieseca travnja 1860 primak 446.481 f. 57 k.
a mieseca svibnja . . . . 113.838 „ 65 „

Ukupno . . 560.320 „ 22 „

Usuprot pako bio je koncem travnja izdatak . 423.862 f. 52 k.
a mieseca svibnja 116.347 „ 8 „

Ukupno . . 540.209 f. 60 k.

Ostaje gotovine koncem svibnja 1860. . . . . . . 20.110 f. 62 k.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8080 (201) 3—1

Razpis natiečaja.

Za zakladno u Zagrebačkom konviktu izpražnjeno i s početkom dojduće školske godine imajuće se popunit, po bilježniku Mirku pl. Ožegoviću utemeljeno zakladno miesto razpisuje se time natiečaj do 25. lipnja t. g.

Natiecatelji imaju svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastaviti, i kao dolie, valjane obložiti imajuće se molbenice kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem dotični učenik polazi škole, koi mora biti gimnazijalni učenik ili ipak s početkom dojduće školske godine 18⁶⁰/₁ sposoban da stupi u 1 gimnazijalni razred, pred izmakom napomenutoga natiečajnoga roka podnieti.

Molbenice moraju biti obložene kèrstnim pismom učenikovim, nadležnim liekarskim sviedočanstvom o s uspiehom pretèrpljenom ciepljenju ili o preboljenim naravnim kozicama, kao uobće o zdravom i od svake kroničke boletice prostom tielesnom sastavu i školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta.

Pošto su nadalje za uživanje ove zaklade ponajprije mladići iz rodbine utemeljitelja Mirka pl. Ožegovića po mužkoj lozi a u pomanjkanju iste iz porodice sestre utemeljiteljeve Doroteje udate pl Gažičke zvani, imaju natiecatelji svoje molbenice izvan toga obskèrbit i legaliziranim izkazom o ovoj rodbini.

Za primanje u Zagrebački konvikt potrebno je pako uobće, da je dotični mladić prekoračio 12 godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv.-slavonskoga namiestničtva.
U Zagrebu dne 24. svibnja 1860.

Br. 8079. (197) 3—1

Natiečajni oglas.

U zagrebačkom konviktu izpražnjeno je zakladno miesto utemeljeno po župniku u Sopju, Mihailu Đerkosu godine 1800 i ima se s početkom dojduće školske godine 18⁶⁰/₁ popunit, na uživanje kojega zvani su mladići iz rodbine utemeljiteljeve.

Molbenice imajuće se na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavit, imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o tom, da je kandidat sretno pretèrpio ciepljenje kozicah i da je slobodan od svake kroničke tielesne boletice, školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta i izkazom o proizlazu iz imenovane porodice obložit, i kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem se dotični mladić uči, najdulje do 25. lipnja t. g. podnieti.

No za primljenje u zagrebački konvikt potrebno je uobće, da je dotični mladić barem učenik I. gimnazijalnoga razreda ili s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ po obstojećim školskim propisima sposoban stupit u isti razred i da je prekoračio dvanaestu godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv.-slavonskoga namiesničtva.
U Zagrebu dne 25. svibnja 1860

Br. 8081 (198) 3—1

Razpis natiečaja.

U Zagrebačkom konviktu izpražnjeno je zakladno po Vincencu Vrančiću godine 1797. utemeljeno a po Valentinu Vrančiću dne 9. rujna 1850. dopunjeno miesto. i ima se s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ popuniti.

Na isto imaju pravo mladići iz porodicah Vrančićeve i Variačićeve ismienice, i to ponajprije polag mužke, a u pomanjkanju takove polag ženske loze.

Pošto je posliednji pitomac iz porodice Vrančićeve bio, to će se ovaj put osobito molitelji iz porodice Variačićeve, no u pomanjkaaju takovih i pèrvi uzeti u obzir.

Molbenice imajuće se na c k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavit, imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o tom, dal je kandidat sretno pretèrpio ciepljenje kozicah i da je slobodan od svake kroničke tielesne boletice, školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta i izkazom o proizlazu iz imenovane porodice obložit, i kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem se dotični mladić uči, najdulje do 25. lipnja t g. podnieti.

No za primljenje u Zagrebački konvikt potrebno je uobće, da je dotični mladić barem učenik I. gimnazijalnoga razreda ili s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ po obstojećim školskim propisima sposoban stupit u isti razred i da je prekoračio dvanaestu godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv.-slavonskog namiestničtva.
U Zagrebu dne 25. svibnja 18 0.

Br. 1087-Pr. (190) 3—3

Oglas natiečaja.

Da se popuni izpražnjeno miesto županijskoga liečnika kod c k. županijske oblasti u Varaždinu, s kojim je čin polag IX. diečničkoga razreda i plata godišnjih 630 for. a. vr skopčana, razpisuje se time natiečaj.

Natiecatelji imaju svoje polag reda obložene molbenice propisanim službenim putem do 20. lipnja t. g. kod hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva predsiedničtva podnieti.

U Zagrebu dne 18. svibnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 2. LIPNJA 1860. Broj 127.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Hèrv. slav. financijalno zemaljsko ravnateljstvo imenovalo je blagajničke oficijale 2. plaćnog razreda Franju **König**a i Ivana **Badovinca** oficijalima 1. plaćnog razreda, satim blagajničke asistente 1. plaćnog razreda Antuna **Novaka** i Ivana **Muretića** blagajničkim oficijalima 2. plaćnog razreda kod zemaljske glavne blagajne u Zagrebu.

Neuredovni dio.

Dopisi.

U **Brodu** 29. svibnja. A. T. B. U Bosni je lice zemlje dan na dan tužnije, množinu kèršćanah vidimo dan na dan gladnu, golu, žalostnu i bolestnu putovati iz svog starog zavičaja, kroz naše krajeve u Sèrbiju. Ovuda mnogi od njih prolaze i kazuju, kako su utekli smèrti od glada i mače. Turci im prodadu sve što imaju u ime carskih i begovskih daćah, tako da se pravom nazvati mora kèršćanstvo „**likom opasana raja**." Kad već nemaju ništa, onda prodaju diecu na čaršijama. Turci kupuju, da prave iz njih **dar dinu**, t. j. turskoj vieri, i kad tko neće ili nemože to da čini, onda bieži bez traga, dodje na ovu stranu i opet biedan putuje i potuca se od nemila do nedraga. Nema doista u Evropi naroda, koi bi ovako do skranje materialne nevolje dotieran bio, da bieži iz svoje otačbine, konečí ju, što mu ni maćuha nije; nema ga možebit ni u Aziji. Ako iz Evrope mnogi u Ameriku sele: nisu gladni, niti milostinje potrebni, ali ove hiljade turskih podanikah dolaze bez pare novca, bez mèrvice kruha, tako da naša milostiva vlada na dan im nekoliko krajcarih davati mora, da nepomru. I to selenje dan na dan biva. — Iz Cèrne Gore takodjer u Sèrbiju prolazi narod. Nieki dan je kroz Podirnje niekoliko porodicah u Sèrbiju prošlo s oružjem o pojasu al uz vojničku pratnju. Oni nesmiju nigdie turske medje se dohvatiti, nego putuju kuda su im c. k. vlasti naznačile.

Nieki dan uhvaćen je kod Šamca **Risto Jejić**, junak bosanski, od Turakah. On je s petoricom dèrzovitih Sèrbah i Cèrnogoracah došao u nieko selo gradačke nahije, te se je zadèržao kod prijatelja, kad najedanput Turci obkole kuću i poviknu na četu Ristinu, da se predade. No Risto se lati oružja, te s drugovima udari na saptije (pandure turske), ubije dvojicu, a dvojicu rani: ele oni drugi ga uhvate i svežu, a tako i jednog od družine, cèrnogorskog svećenika, koi je u toj bitki ranah dopadnuo. Ostala četvorica su sretno utekla. Risto i druga mu odvedu k mudiru u Gradačac, koi će ih poslati u Carigrad. — Risto Jejić bio je jedan od glasovitijih vodjah ustašah kèršćanskih u krajini 1858. godine, pa je poslie propasti ustašah utekao u Cèrnu Goru, odatle u Carigrad, i onda opet došao u Bosnu, da narod pripravlja na oslobodjenje od Turakah, i čega su ga hristjani i **Vojvodom** zvali.

Turska je vlada udarila na popravak financijalni, jer je evo carski duket, u kom se dosad brojaše 60 grošah, najprije obalila na 55, a malo zatim na 50 grošah. Vlada turska zlatu zato oduzima cienu, da se njezine banke bolje uvede, te da papir novčanu vriednost dobije.

U Tuzli su ozdravila ona dva Niemca, koje su kako Vam javih, Nizami na mèrtvi dan izubijali. Ali Turska nije jošte zadovoljštinu dala.

I u gornjoj krajini bilo je pobune zbog zuluma turskog, ali je, čujem u miru prošlo.

Za stradajuće u Hèrvatskoj i Slavoniji došli su na ovdiešnje namiestničko predsiedničtvo sliedeći dalji prinesci:

	u aust. vr. for.	kr.
Od kotarskog ureda u Kirchbergu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	20	21
Od kotarskog ureda cvitavskoga u Moravskoj kao plod sabiranja .	8	17
Od predsiedničtva namiestničkoga odiela u Budimu kao plod sabiranja	393	24
Od kotarskoga ureda u Kirchschlagu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	11	33
Od kotarskoga ureda geraskoga u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	52	60
Od kotarskog ureda hrotvičkoga u Moravskoj kao plod sabiranja .	4	10
Od predsiedničtva namiestničkoga odiela u Požunu kao plod sabiranja	38	—
Od kotarskog ureda u Neulenbachu u dol. Austriji kao plod sabiranja	58	18
Od okružnog ureda časlavskoga u Českoj kao plod sabiranja . .	62	47

Balica.

Iz dobe Žige I.

Pohèrvatio I. M. Gj—včan.

(Nadalje.)

IV.

U spavaćoj sobi Olimpijinoj bijaše tamno, a tišina vladaše u njoj; stražnji plam žute voštenice utèrnû. Olimpija ležaše na postelji u duboku snu. Uz nju siedjaše jedna ženska. Njezina odieća priprosta kao u služavke. Očevidno bijaše da sažaljuje ostavljenu si za skèrbničtvo; suznim očima gledaše slušajuć težke uzdahe, koji strašnu sanju naznačivahu. Napokon oporaviv se Olimpija vidieć tu osobu uza se vikne radostno: „Zar si ti moja prijateljice, majko moja?"

„Drago diete, kako ti je, ćutiš li se što bolje?"

„Dà mila majčice, ćutim se nješto bolje. — Bože, siećam se! težko mi se snivalo! O, da je sanja.— — Sažaluj me i vodi me k njemu!"

„Umiri se moje diete — utieši se, on živi, Stanislav živi."

Nagla i neizreciva radost, štono se iz neskladnih riečih Olimpijinih zèrcalila, kao i strah da bolestnici nenaudi, zaprieči gospodji, da joj javi ono, što je čula o slučaju Stanislavovu. „Umiri se zlato moje umiri", reče gospodja Ormundova, — „sve će se na dobro obratiti."

Tada se začuju stope; kroz otvorena vrata prodre svietlost, tri osobe stupe u sobu. Bijaše Bonar i Stanislav, a Žmuda im svietijaše. Od novih trakovah goruće voštenice nemogaše na postelji polusiedeća i zablenuta Olimpija stupivše razlučiti; ipak spoznade otčev glas i — mišljaše da se vara — glas Stanislavov.

Dà on bijaše, vodjen po Bonaru, klekne jednim kolienom pred Olimpiju. Ona nemogaše ovu sreću shvatiti. Na čelo mladića padne jedna suza nenadane zato tim veće radosti, kao zadnja kaplja minuvšega olujnoga dažda.

V.

Drugo jutro obastiraše gusta magla brežuljke i nizine, pod kojom se cvieće poklapljaše. Sretna Olimpija nije više patila. Premda cielu noć ni oka nestisnu, ipak joj se svietjahu oči toli bistro i veselo, a lice joj rumen obasja. Stupi na balkon.

Neprijazna narav umali joj radost. Veseljem bi rada gledala, da je sve sretno. Činilo joj se je ipak, kao da cvieće zaplakano poklopi lice. Upravo se htiede udaljiti, kadno spazi dva stupajuća u grad muškarca. Spozna gradjanina Faita i staroga slugu. Neugodno dirnuta, htiede uklonit se njihovim pogledom, no neizreciva znatiželjnost porodi se u njoj, koja ju gane, da stade iza stupa i uze prisluškivati njihov razgovor.

„Nesretno nam se vrieme pokazuje. Ova mi novost neće nikako iz glave, ona mi tišti sèrce! ipak — u ostalom i ja govoriti!"

„Ja se nenadam dobru uspiehu; jer što gospodin Bonar reče, radi inih golih riečih nikad neporeče."

„Ja sam bio vazda uslišan, pa zar nebi bio i danas, kadno se o sveobćem dobru radi? Mislite-li, da je vaš gospodin već ustao?"

Time se izgube u grad stupivši. Olimpija na čitavu tielu tresuć se otèrči u spavaću sobu i baci se na susred idućoj joj gospoji Ormundovoj jecajuć u naručaj.

„Prostite, gospodine! da vas tako rano uznemirujem," reče u Bonarovu spavaću sobu stupivši Fait, — „ipak stvar je od velike važnosti a silna; to me izpričava."

Bonar pozdravivši ga pruži mu ruku, te zaište da govori. Fait poče: „Novost nam dopre do ušiuh a mogu reći baš i pogibeljna. Jedni se čude nad njom a drugi sèrde i boje se. Slušaj me! Medju našimi sliedbenici ti si stup, sèrca naša si predobio a oči sviuh na se svèrnuo! To ti dobro znadeš, zato ćeš za pravo znaći, ako te upitam: Je-li istina ili nas je laž prestrašila? Kad se stvar zlo imade, tašti čoviek ju rado i lažju kèrsti. Ja pako nevierujem da si Stanislava za zeta uzeo!"

„Možeš vierovati, jer je gola istina!" odgovori mirno Bonar.

„Moram se čuditi, što takova čovieka primaš, koi ti je najokorniji neprijatelj, no ne samo tvej nego i naše sliedbe; koi je skromnom ljubavi poštenje tvoje kćeri okaljao! —"

„Poštenje kćeri moje nije okaljeo, jer znaj da je od jučer zaručnica Stanislava Kmite!"

„Ova sramota morala bi kèrvju oprana biti," odvrati pèrkoseć Fait.

„Netajim," odgovori Bonar, „da bijahu predamnom dva raskrižna puta, od kojih jedan ka kèrvavoj osvieti vodi, a drugi — koga sam odabrao k pomirenju s Vojvodom, katolikom, koi nam mnogo pomoći može."

„Da sam ja na vašem miestu drugčije bi radio," umieša se gradjanin, „vi ste u velikoj milosti kod kralja, pa biste mu razložili, kako se stvar s vami imade, a on bi se za vas zauzeo; jer čim većma vojvoda snizimo, veća je za nas slava!"

„Ti se varaš, prijatelju! ako misliš, da Bonar zaštite trebe, dok nosi mišice."

„Ova piest nečini svoju dužnost, ili si se zaboravio!"

„Imaš pravo, za trenutak sam zaboravio, da me Olimpija otcem nazivlje! Na krilih poletim za osvietom u Krakovo, tamo susretom udovu Ormundovu. —"

„Je-li moguće, da su te laskave ženine rieči od namiere odvratile?"

„Nije drugčije, njoj kao odhraniteljici moje kćeri i viernoj prijateljici odkrijem svoju namieru. Ona svojim oštroumnim protuslovjem učini, da sam počeo slabiti; što više Kmita se svojevoljno predstavi, a svojim muževnim i razumnim govorom sasvim me porazi! Ako sam slab, to je krivnja u mog dieteta, koje sèrdačno ljubim. Moram ipak opaziti i to, da u svojem poduzetju

	u austr. vr. for.	kr.
Od kotarskog ureda u Hainburgu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	7	$27^1/_2$
Od stolničkog ureda u St. Gotthardu u Ugarskoj kao plod sabiranja .	4	$88^5/_{10}$
Od kotarskog ureda u Agnethlenu u Erdelju kao plod sabiranja. .	5	20
Od kotarskog ureda u Zilahu u Erdelju kao plod sabiranja . . .	4	60
Od predsiedničtva zaladske županijske oblasti kao plod sabiranja .	79	$18^5/_{10}$
Od predsiedničtva šlezke zemaljske vlade kao plod sabiranja . . .	180	$50^5/_{10}$
Od kotarskog ureda u Feldsbergu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	52	16
Od kotarskog ureda u Lilienfeldu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	24	$17^5/_{10}$
Od predsiedničtva tolnanske županijske oblasti u Szégszárdu kao plod sabiranja	39	7
Od redarstvenoga ravnateljstva u Bèrnu kao plod sabiranja . . .	3	—
Od kotarskog ureda u sv. Petru u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	4	60
Od županijske oblasti u Aradu kao plod sabiranja	22	$63^5/_{10}$
Od okružnog ureda u Bistrici u Erdelju kao plod sabiranja . . .	3	53
Od kotarskog ureda u Pöggstallu u dolnjoj Austriji kao plog sabiranja	15	$45^5/_{10}$
Od kotarskog ureda u Elisabethstadtu u Erdelju kao plod sabiranja .	5	45
Od okružne oblasti u Jičinu u Češkoj kao plod sabiranja . . .	114	74
Od zemaljske vlade u Solnogradu kao plod sabiranja u kotarima radstadtskom, gasteinskom i taxenbachskom	33	91
Od županijske oblasti u Osieku kao plod sabiranja	201	45
Od predstojničtva zagrebačkoga magistrata:		
kao plod sabiranja u vlastitom području	337	—
kao prinesak poslani po učrodničtvu lista „Pesti Napló“ . .	340	65

	u austr. vr. for.	kr.
Od kotarskog ureda u Maros Vásárhelju u Erdelju kao plod sabiranja	7	62
Od kotarskog ureda jaslovičkoga u Moravskoj kao plod sabiranja .	15	50
Od namiestničtva u Zlatnom Pragu kao miodar od gospodina Vincenca Schönbacha iz Petrova Luga	30	—
Od okružnog ureda u Egru u Českoj kao plod sabiranja u Marijinih Varih	7	—
Od kotarskog ureda u Ličavi u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja .	32	92
U kotarskom uredu u Pragu kao milosèrdni prinesak	7	1
Od namiestničtva u Temišvaru kao plod koncerta u Lipi	25	—
Od kotarskog ureda u Meseriču u Moravskoj kao plod sabiranja .	12	94
Od predsiedničtva šopronske županijske oblasti kao plod sabiranja	88	22
Od predsiedničtva gjurske županijske oblasti kao plod sabiranja .	132	$83^5/_{10}$
Od redarstvenoga ravnateljstva u Velikom Varadinu kao doknadni plod koncerta danoga u Aradu .	108	—
Od namiestničtva u Gradcu kao plod sabiranja	145	86
Od kotarskog ureda u Déésu u Erdelju	27	64
Od kotarskog ureda u Laa-u u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja .	3	—
Od okružnog ureda u Kraljevom Gradcu u Českoj kao plod sabiranja	14	77
Od predstojničtva narodnoga kazina u Pečuhu kao plod koncerta . .	300	—
Od kotarskog ureda u Budjevicah u Moravskoj kao plod sabiranja .	6	2
Od okružnog ureda sibinjskoga kao plod sabiranja	—	79
Od kotarskog ureda u Waidhofenu na Taji u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	1	45
Od kotarskog ureda u Waidhofenu na Ybbsu kao plod sabiranja .	10	56

	u austr. vr. for.	kr.
Od kotarskog ureda u Kremsu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	8	40
Od sievernobiharske županijske oblasti u Debrecinu kao plod sabiranja	198	$39^5/_{10}$
Od kotarskog ureda u Retzu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	2	—
Od kotarskog ureda u Aspangu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	6	2
Od kotarskog ureda na Ybbsu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	20	$44^5/_{10}$
Od kotarskog ureda u Altensteigu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	76	15
Od županijske oblasti zabolčke u Nagykálló-u u Ugarskoj kao plod sabiranja	28	$18^5/_{10}$
Od dolnjo-austrijanskoga namiestničtva u Beču od glasbenika Franje Piwode kao plod večernje zabave priredjene po njemu	71	62
Od varoškoga magistrata u Velikom Varadinu kao plod sabiranja . .	197	96
Od kotarskog ureda u Atzenbruggu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	44	50
Od kotarskog ureda u Mistelbachu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	46	2
Od predsiedničtva namiestničkoga oddiela u Košicama kao plod sabiranja	201	60
Od okružnog ureda u Neutitscheinu u Českoj kao plod sabiranja . .	35	80
Od zemaljske oblasti varaždinske kao plod jedne kazalištne predstave u Varaždinu	160	83
Od županijske oblasti pečuhske kao plod sabiranja u županijskom području	831	62
Od kotarskog ureda u Zistersdorfu u dolnjoj Austriji kao plod sabiranja	19	53
Od saackog okružnog ureda u Českoj kao plod sabiranja . . .	47	27
Od kotarskog ureda u Karlsburgu u Erdelju kao plod sabiranja .	3	34

Austrijanska carevina.

Beč 30. svibnja. Kao što se čuje, prisižu sučlani dèržavnoga vieća, da će samo po svojem uvidjanju, bez svakog tudjeg upliva glasovati, vierni biti monarkiji i savietovat se, da će se dèržati polag ustanovah poslovnoga reda.

— Predsiednik vèrhovne kontrolne oblasti, Friderik grof Wilczek, premiešten je na vlastitu molbu poslie 50 godinah službovanja u vèrlo zasluženo stanje mira. Za njegova sliednika naznačuju bivšega ministra financijah, sadanjege dèržavnoga viećnika Pilipa barona Krausa.

— Pèrvi dan duhovah bilo je sa prodikaonicah Beča pročitano pastirsko pismo stožernika-nadbiskupa pl. Rauschera, kojim se svećenstvo i narod nadbiskupije pozivlju da udioničtvuju kod papinskoga zajma (50 milijunah franakah) po mogućnosti. Oglas priklopljeni ovom pastirskom pismu donosi potrebna tumačenja o upisivanju i uplaćivanju. Plaćati se može u francuzkim komadima od 20 franakah u zlatu, ili u komadima od 5 franakah u srebru ili u c. k. austr. banknotama, pri čemu će se franak za pèrvu uplatu uzimat za 54 novč. a. vradnote. Uplaćivat će se u kneżesko-nadbiskupskoj kancelariji (br. 869) svaki dan izim nedieljah i svetacah predpodne od 9 do 2 sata. Predsiednik odbora, komu je zajam povieren jest g. dr Franjo Zenner, biskup sareptanski, posvećeni biskup i prestolni pomoćnik Nj. papinske svetosti.

Talijanska.

Prieko Marsilje prispievše viesti iz Palerma od 22. javljaju da je tamo pučanstvo u najvišjem stupnju razdraženo. Dne 26. u večer ćenim trokratnim klicanjem). Osiećam se sretnim, dieło, koje je moj kraljevski brat započeo, izvesti na korist i blagodat dèržave i izpražnjujem ovu čašu na zdravje grada Triera!"

Pred ovim činjenicama, koje već nastoje oživotvorit se, nemože nitko u Niemačkoj zatvorit očiuh. Takav jezik nije se u pruskim listevima već oddavna čuo. Mi u njem vidimo učinak riečih, koje je princ vladalac izustio kod zaključka pruskoga sabora.

Iz Monakova javljaju, da namierava kralj Maximilijan skoro posietit virtemberžki dvor a možebiti jošte i druge dvorove. Premda se čini da nisu ovdie o navlastitoj svèrsi ovoga puta dosad pobliže ubavieśćeni, ipak misle, da ovaj put kralja Maximilijana stoji u savezu sa sjedinjenjem Niemačke naproti zajedničkoj pogibelji. Jedan poluslužbeni bèrlinski dopis, koi se nalazi u više pruskih listovah izražuje se tom prigodom na sliedeći način: „Niemački duh kralja Maximilijana daje nam pravo uzeti, da je on jednako kao i princ vladalac uvidio potreboću, da se u sadašnjim okolnostima moraju sva unutrašnja pitanja i sve razpre daleko natrag povući pred zajedničkom glavnom svèrhom, sačuvanjem nezavisnosti naroda i cielokupnosti niemačkog ukupnog područja. Činjenica, da se je Rusijom i Francuzkom iztočno pitanje opet na vidielo povuklo, krije u sebi pogibeljih, kojih važnost nemože nijedan izmedju niemačkih vladarah da neuvidi. Romanizam sjedinjuje se sa Slavizmom da rine Germanizam iz položaja, koi je on već od stolietjah zauzimao. Zato se onamo teži, da Englezka ostane osamljena i da se učini razdor medju niemačkim silama. Da podje to za rukom onda bi samodèržtvo Francuzke u velikoj

SLUŽBENI LIST.

Br. 6299-1367. 3—1

Obznana.

Kod c. k. ravnateljstva prodaje školskih knjigah u Beču izišla su od drugoga poljeća 1858 evo ova nova djela, i mogu se nabaviti preko „prodavalacah školskih knjigah po cienu ovdie naznačenu:

	Ciena u a. v. fr. n.
U njemačkom jeziku:	
a) za pučke i realske učione:	
1. Ergänzungsheft zum Lesebuch für die oberste Klasse der Hauptschulen (IV. Abtheilung des Lesebuches)	— 30
2. Pflichten der Unterthanen gegen ihren Monarchen, zum Gebrauche der evangelischen Volksschulen	— 6
3. Pflichten der Unterthanen gegen ihren Monarchen, zum Gebrauche der israelitischen Volksschulen	— 6
4. Ergänzungsheft zum dritten Sprachbuche für die oberste Klasse der Haupt- und Stadtschulen. Anleitung zu Briefen und Geschäfts-Aufsätzen	— 18
5. Kleiner Katechismus in Fragen und Antworten für die katholischen Volksschulen	— 7
6. Grosser Katechismus für dic katholischen Volksschulen (Ausgaben in Fragen und Antworten)	— 34
7. Grosser Katechismus für die katholischen Volksschuleu	— 27
8. Auszug aus dem grossen Katechismus für die katholischen Volkschulen . . .	— 20
9. Auszug aus dem grossen Katechismus für die katholischen Volksschulen (Ausgabe in Fragen und Antworten mit den beweisenden Stellen)	— 23
10. Die biblische Geschichte des alten und neuen Testamentes für die katholischen Volksschulen, mit 112 Abbildungen und der Karte von Palästina von Dr. Schuster	— 44

Ciena u a. vr. fr. n.

15. Naputak za katoličanske duhovne pastire u odnošaju njihovom k pučkim učionicam u pokrajinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavonskoj, sèrbskoj Vojvodini i Banatu Tamiškim i u Erdeljskoj . . . . — 5
16. Privremeni naputak za katoličke nadzornike školskih kotarah . . . . — 6

b) za gimnazije.

17. Skladanja ilirskoga jezika, za niže gimnazije . . . . — 37
18. Bilinstvo. Izradio ga Dr. Alojzija Pokorny. Dodate: 22 tablice sa stikami i tumačenjem slikah . . . . — 52
19. Ilirska čitanka za gornje gimnazije. Knjiga druga 1 65

U sèrbskom jeziku.

Za pučke i realne učione.

1. Практично езикословіе нѣмачко и нѣмачка нѣмачка читанка за трећій разредъ . . — 36
2. Практично езикословіе нѣмачко за четертый разредъ . . . . — 32
3. Практично езикословіе нѣмачко за четертый разредъ. (Mit deutsch. Lesebuch) . — 50
4. Упутство за предаванѣ букварскихъ наука учителима народнихъ училишта . . . . — 76
5. Методика рачуна на памсть за I. разредъ народнихъ училишта . . . . — 38
6. Нѣмачко-србскій и србско-нѣмачкій рѣчнікъ нѣмачкой читанки и практичномъ езикословіе нѣмачкомъ за III. и IV. разредъ — 21
7. Напутакъ за мѣстне надзорнике одъ школа — 2
8. БЛАГОДАРСТВЕННОЕ КЪ ГДУ БГУ МОЛЕНЇЕ . . . . — 37

U hebrejskom jeziku.

1. Fibel für israelitische Volksschulen . . — 11
2. Pentateuch. Lesebuch für Israeliten . . — 98

U katehetičkom nakladištu.

1. Lebenswinke, Betrachtungen für Jung und Alt. Von Anton Friedrich. Prämienband . — 44
2. Bilder aus dem Leben heiliger Jünglinge und Männer. Von Ignatz Kankoffer. Prämienband . . . . — 40
3. Bilder aus dem Leben heil. Jungfrauen. Von Ignatz Kankoffer. Prämienband . . — 42
4. Hundert Naturbilder aus dem Vaterlande. Von Jos. A. Moshammer. Prämienband . — 64
5. Dasselbe, feiner Leinwandband . . . . — 80
6. Deutsches Lesebuch zur Belohnung für Fleiss und gute Sitten der Landschuljugend. Verfasst von Johann Hermann. Prämienband . . . . — 98
7. Dasselbe, feiner Leinwandband 1 14

Od c. k. hèrv. slav. namiestničtva
U Zagrebu 25. Lipnja 1860.

Z. 2444. civ. (203) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Franz Martinec durch Advokaten Sučić, wegen schuldigen 420 fl. ö. W. c. s. c. die executive Feilbietung der der Marie Martinec, früher verwitweten Bolkart, und den mj. Georg und Valentin Bolkart gehörigen, auf 1649 fl. 46 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, und im Grund-Buchs-Protokolle der Steuer-Gemeinde Neudorf in Agram sub Nr. 34 eingetragenen Realitäten, als Haus Nr. 33 in Neudorf, sammt Garten bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 3. August und der zweite auf den 3. September 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den besagten Realitäten pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können. Es wird jedoch ausdrücklich bemerkt, dass die feilzubiethenden Realitäten bei der ersten Feilbiethungs-Tagsatzung nur um oder über den obangegebenen Schätzungswerth, bei der zweiten aber auch unter demselben an den Meistbiethenden hintangegeben werden.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realitäten erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 16. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 2558 civ. (200) 3—1

Edikt.

Von dem k. k Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Konkursmassaverwaltung die executive Feilbietung der zur *Simeon Čakoje'schen* Konkursmasse gehörigen, auf *2024 fl CM* gerichtlich geschätzten Realität Grundbuchs-Nro. 23 Agram untere Stadt bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 3. August 1860 und der zweite auf den 7. September 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte mit dem angeordnet worden, dass obige Realität bei dem ersten Termine nur um, oder über den Schätzungswerth, bei dem zweiten Feilbiethungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbiethenden hintangegeben werden wird.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der bezeichneten Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landesgericht
Agram am 16. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 2309-pol. 1860 (202) 3—1

Oglas.

Za predavanje valovnicah o najmovnom dohodu kućah ustanovljuje se rok do konca lipnja t. g. do kojega se iste kod poglavarstva sl. i kr. glavn. grada predati mogu.

Uslied toga pozivlju se vlastnici kućah ovog grada, ili, ako se takovi izvan zemlje nalaze, njihovi punovlastnici, da rečene valovnice do rečenog roka podnesu, jer bi u protivom slučaju gradsko poglavarstvo prinuždeno bilo, iste sastaviti dati po glasu propisa od 28. travnja 1851. §. 52. na trošak dotičnih kuće vlastnikah.

Od poglavarstva kr. i slobodnog glavnog grada.
U Zagrebu dne 29. svibnja 1860.

Br. 671 (204) 3—1

Izrok.

C. k. kotarski ured na Strigovi kao sud, poziva sve one, koji iz ostavštine dana 9. travnja 1860 na Orehovačku s oporukom preminuvšeg Viekoslava Kiša od Šaulovca Gruntaša štogod kao vierovnici tražiti imaju, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 28. lipnja 1860. ili dodju pred ovaj sud, ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju: u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila, nikakova daljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

U Srigovi dne 3. Svibnja 1860.

Nr. 4739-1860 (195) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Die zu Folge Lizitations-Kundmachung dto. 30. April 1860 Z. 3846 am 14. Mai d. J. abgehaltene Lizitation wegen Verpachtung des Jamnicaer-Sauerbrunnens sammt den dazu gehörigen Gebäuden und Grundstücken für die Zeit vom 20. Mai 1860 bis 20. März 1861 hat kein befriedigendes Resultat ergeben.

Es wird deshalb wegen Hintangabe dieser Verpachtung unter den frühern Bedingungen, die bei der k. k. Komitatsbehörde in den gewöhnlichen Amtsstunden täglich eingesehen werden können, am 5. Juni 1860 Vormittags 10 Uhr im Amtslokale der Komitatsbehörde eine neuerliche Lizitation abgehalten werden; wozu Unternehmungslustige hiermit eingeladen werden.

Agram den 25. Mai 1860.

K. k Komitatsbehörde.
In Beurlaubung des k. k. Kom.-Vorstandes
der k. k. Komitats-Kommissar
Gaj m. p.

Br. 591 (192) 3—3

Naznačaj

sajmovah godišnjih u gradu Požegi godine 1860. obdèržavajućih se.

Miesto sajma	Imenovani sajmovi	Sajam Marvinski Početak	Sajam Marvinski Svèršet.	Sajam Robe Početak	Sajam Robe Svèršet.
Grad Požega u Slavoniji	Antunski	16. Sieč.	18. Sieč.	19 Sieč	21. Sieč.
	vetnič.	26. Ožuj.	28. Ožuj.	29. Ožuj	31. Ožuj.
	Duhovs	21. Svib	23 Svib.	24. Svib	26. Svib.
	Ivanski	18 Lipn.	20 Lipn	21 Lipn	23. Lipn.
	Lovrens	6 Kolo.	8. Kolo.	9 Kolo.	11. Kolo.
	Terezij.	11 List	13. List.	15. List.	17. List.

Grad Požega 4. ožujka 1860.

V. Somogyi m. p.
Načelnik.

Nr. 6165 (190) 3—3

Kundmachung.

Wegen Verpachtung des herrschaftlichen Wirthshauses und des damit verbundenen Getränke-Ausschankrechtes im Orte Kutjevo für die Dauer vom 1. Juli 1860 bis letzten Juni 1863 wird am 11. Juni 1860 bei dem k. k. Forst- und Domänen-Amte Kutjevo die dritte Lizitation abgehalten werden. Der Pächter hat seine eigenen Getränke auszuschenken.

Das Wirthshaus wird bisd ahin entsprechend hergestellt werden.

Pachtlustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem genannten k. k. Forst- und Domänen-Amte einfinden, und sich mit dem Vadium von 200 fl. ö. W. versehen

Die Lizitations- und Pachtbedingnisse erliegen hieramts und bei dem genannten k. k. Forst- und Domänen-Amte zur Einsichtnahme Hier wird nur bemerkt, dass diesmal nach Umständen auch unter dem Fiskalpreise Anbothe gemacht werden können

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Essek de 19 Mai 1860.

OGLASNIK.

Br. (205) 3—1

Poziv.

Ravnateljstvo zagrebačkog kazališta pozivlje sve one koji bi sudielovati htieli kao igrači kod hèrvatskog igrokaza, glume i vodvila, da se prijave, te se primetjuje, da će se osobit obzir uzeti na osobe, koje su viešte muzici i umiedu pievati.

One gospodje i gospoda, koja bi sklona bila sklopit ugovor za pèrvu kazališnu sezonu t. j. počamši po prilici od 25 rujna 1860 do konca ožujka 1861 — koi bi se ugovor možda i na dalnju sezonu od istog travnja produljio, neka izvole najkasnije do 15. lipnja 1860 u frankovanih ponudah priobćiti uvjete pod kojima bi htieli sudielovati, i uloge kojima se dèrže dorasli.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1860.

Ravnateljstvo zagrebačkog kazališta.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 4. LIPNJA 1860. Broj 128.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 13. svibnja t. g. odobrit odpust od službe zamoljeni po predsiedniku urbarialnoga višjega suda u Erdelju Ludovika barona Josike i ujedno najmilostivije naredit, da mu se na znanje dade najvišje zadovoljstvo za njegovo dosadanje uspiešno službovanje.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 4. lipnja. Kao što uprav sada doznajemo, već su c. k. ministerstva podielila dopuštenje, da se u Zagrebu namienjena stvarna luterija na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji izdanjem od 24,000 srećakah po 30 kr. po gospodinu Ljudevitu pl. Farkaš-Vukotinoviću izvede, i već je odpuštena pristojba za to pripadajuća po zakonu.

— Nj. preuzvišenost podmaršal ban, grof Coronini, vratio se je prekjučer poslie podne sa svoga puta ovamo.

— Čini se, da se žalibože potvèrdjuje žalostna viest o Šavařiku, koju smo i mi pred niekoliko danah prijavili. Bečka Pressa od 31. svibnja javlja u tom obziru sliedeće: Pavao Šafařik, glasoviti slavista u Pragu, stèrmoglavio se, sišavši s uma, u Veltavu, no izbavili su ga. Kažu, kao što „Wanderer" priobćuje, da se je izrazio, da žali što su ga oteli valovima. On ima već od niekog vremena nepomičnu misao, da ga svi progone i mèrze i da je svima dosadio.

— Polag oglasa dalmatinskoga namiestničtva obećaje se nagrada od 160 fr. srebra onomu, koi uhvati razbojnika Urzevića iz Podvoracah, a onomu, tko uhvati razbojnika Misdráka iz Stermice, nagrada od 100 fr. sr.

Beč, 31. svibnja. Ministri i svikolici sučlanovi povećanoga dèržavnoga vieća sakupiše se jutros u 9 satih i kapeli carskoga dvorca, da prisutstvuju svečanoj službi božjoj, obavljenoj po Nj. uzoritosti gospodinu stožerniku knezu nadbiskupu, vitezu Rauscheru, poslie čega se je visoka skupština uputila u prostorije nalazeće se u sgradi dolnjo-austrijanskoga namiestničtva, opredieljene za njena viećanja i bila je pozdravljena po svojem predsiedniku, Nj. c. visosti prejasnom gospodinu nadvojvodi Raineru, govorom punim sadèržaja.

Po položenoj zakletvi navjesti Nj. c. visost, da je Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo dostojalo postojanoga dèržavnoga viećnika plem. Szögyeny-a pèrvim, a dèržavnoga viećnika grofa Alberta Nostica drugim podpredsiednikom, zatim postojane dèržavne viećnike barona Lichtenfelsa i grofa Mercandina sučlanovima komisije naimenovati, kojoj će nadležati obistinjenje zapisnikah o viećanjima. Kod izbora dvojice daljih sučlanovah imajućih se od strane skupštine pozvati u ovu komisiju, pokazala se je pretežna većina glasovah za dèržavne savietnike grofa Auersperga i grofa Szechena.

Pošto su jošte grofovi Apponyi i Andrássy razvili gledište, s kojega misle da moraju zadaću shvatiti, za riešenje koje pozvani su pouzdanjem Nj. veličanstva da sudieluju, izjavio je prejasni gospodin predsiednik dèržavnoga vieća, da je perioda lietošnjih sjednicah otvorena i priobćio je visokoj skupštini, da će Nj. veličanstvo car dostojati, da ju sutra u jutro u njenoj ukupnosti primi.

Bit ćemo skoro u stanju, shodno ustanovama poslovnoga reda, izdanoga po Nj. veličanstvu, obnarodovat obsežno izviešće o ovom pèrvom sastanku povećanoga dèržavnoga vieća.

(Wien. Ztg.)

Talijanska.

„La Patrie" priobćuje o dogodjajima kod Palerma sliedeće: Viesti iz Sicilije postaju dan na dan važnijima. Vojene sile ustanka sakupljaju se okolo glavnoga grada otoka, kojega pad promienit će sasvim stanje stvarih. Kad Palermo padne, proglasit će, tako uvieravaju, diktaturski dekret, da je otok s kraljestvom talijanskim sjedinjen s pridèržajem obćenitoga glasovanja naroda. Privremena vlada, sastojeća iz petnaest sučlanovah i izabrana iz najuglednijih Siciljanacah, izvèršavat će vèrhovnu vlast pod Garibaldovim predsiedničtvom, izvèršnu silu imat će on sám. Time bi se stvorila uredjena i kriepka uprava ustanka. Na takov način povukli bi k sebi udaljenije stanovnike i ulili bi im veće pouzdanje. Poslie takova ustrojenja nebi se moglo sumnjati o uspiehima ustanka. Pad Palerma može se odgodit, no ne uklonit. Oblasti grada učinile su svoje naredbe, pismoshrane

---

Balica.

Iz dobe Žige I.

Pohèrvatio I. M. Gj—ević.

(Nadalje.)

VII.

U visničkom gradu postajaše sve živahnije i živahnije. Očekivani gosti prispieše; glas zvona obznani, da je vrieme obieda. U palači bijaše velik i težak stol od hrastova drva posut srebrnim i zlatnim posudjem. Razni kolači od slastica, umietno ispečeni tornjevi, kao i razne životinje zèrcaljahu se o svietlu kovu.

Već se redaju gosti po starosti, i čekaju nieko vrieme, a Stanislavovo miesto bijaše još prazno. Uzalud pitahu za nj, uzalud ga tražahu. Vojvoda se očevidno promieni; činjaše mu se tako, kao da je Stanislav druga mnienja postao, te prije dověršena zaključka otišao.

Da se uzmogne napomenute zgode razumieti, čini mi se, da je od potrebe, da se vèrnemo u poviest za niekoliko danah natrag.

Po odlazku Stanislavovu obori Olimpiju tuga na toliko, da se ozbiljno Bonar za njezino zdravje pobrinu. Zato se uputi s njom u dražestnu okolicu Visnicz nazvanu, nadajući se, da će ondie nagomilana čudesa naravi njezinu tugu razblažiti, povukav na se njezinu pozornost. Putujućim pridruži se i gospodja Ormundova. — Razkèrstivši se gradjanin Fait sa gospodinom Bonarom, neproposti u vrieme Bonarova odsutja, svaki dan pohadjati njegov grad, da se sa Žmudom porazgovori. Češće je prietio sdruženju Bonarove kćeri s jednim katolikom; iz njegovih govorah sèrcolio se je očevidno fanatizam, koi bijaše spreman sve učiniti, samo da preprieči ovo sdruženje.

„Za Boga!" reče jednog dana, „očevidno je a i sigurno, da će kći vašega gospodara primiti katoličku vieru, jer je Stanislav u svojoj postojan, čim će dakako i njezino dobro u ruke naših neprijateljah pasti. To bi bila za nas neizreciva šteta; jer se sav ugled Bonarov i dostojanstvo sastoji u njegovu blagu, i u kralja a i u kraljice. On je pako naša jedina podpora, a kad on oči stisne, što će tada biti iz nas? Ipak — komu je Bog vid podielio, tomu dade i sredstva, da još za vrieme prietećoj pogibelji izbiegne! Kad nisam mogao dobrim savietom ništa opraviti, a ja ću izdajom! Žmuda! u tvoju se pomoć oslanjam! —"

I nehotice zaključivaše Fait iz razgovora, da se Žmudi radi priznane mu viernosti naprema svomu gospodaru, nikako neda privolit na njegove želje. Prijatelji se hladnokèrvno rastanu, svaki na se oslanjajući se, a Fait stane sada u svojoj sobici razmišljati sredstva, kojimi bi mogao svoj zloban čin izvèršiti.

U kratko, po Faitovu odlazku dodje glasonoša u grad, što ga Stanislav s listom k Olimpiji posla. Ko što je poznato dade Žmuda svoje potvèrdjenje, da je list primio. Slučajno prispije isti dan jedan drugi ljubovni list u Balicu. On bijaše od Firleja, koi po rastanku u Lobzovu nakani pismeno čuti svoje Olimpiji očitovati. Tužba Firlejeva obznanjena kralju preprieči Firleju, svèršit prije svoju nakanu. Jer ako je stari vojvoda razlupanu glavu medjuto umèrvšega Fulpa zlatom izmierio, i tim kao i svojim dostojanstvom od zakonite kazni sina si oslobodio; to ipak nepropusti izvèršit otčinskih pravah nad tom vietrogonjom. Tako je siedio naš zaljubljenik puna dva mieseca u otčevoj kuli zatvoren. Na materinje molbe i navaljanje dobije on opet slobodu; pèrvi mu posao bijaše, da odpravi list u Balicu, o sadèržaju kog imadjaše u samoći dosta vremena misliti.

Žmuda predade vierno oba lista Olimpiji, koja se poslie niekoliko danah sa svojom odhraniteljicom u Balicu povrati. Bonar ostade u Krakovu. Dočim ju Stanislavov list razveseli i s občah i somir utaži, list Firlejov protivno je na nju i neugodno dielovao. Na pèrvi odgovori riečmi proizticućimi iz ljubećega sèrca; a kako da na drugi odgovori, o tom bijaše niežna Olimpija, sa sličnimi poslovi savim neizkusna dieva u velikoj smetnji. Upitana Ormundova bijaše toga mnienja, da se istomu sva nada oduzme, da se okani opetovane molbe. Olimpija odgovori: da je nesigurno stranu čovieku pisati, te da bi možda bolje bilo čekati dokle se otac povrati.

„Moje zlato! odgovori gospoja Ormundova, kao negovateljica tvoje mladjahne sreće, drugoga sam mnienja. Protivit ću se svemu, što bi tvoju sreću uzdèrmati moglo. Firlej je sin dèržavnoga senatora, tvomu zaručniku jednak no imućniji; jer znadeš, da je Stanislav polovinu imutka bratu si odstupio. Pa ako još i to u obzir uzmem, kako se protive luterani ovom tvom sdruženju s plemenom Kmitah, bojim se, da bi Firlej-a tvojim šutenjem još i obodrila u njegovih željah, a on bi tako i pokušao uprav u Krakovu nalazećega ti otca o tom obaviestiti a možda na to i ganuti ga. —"

„O mila prijateljice!" prekine joj rieč Olimpija, „dobro uvidjam temelj tvoje skèrbi; odmah ću Firlej-a odlučno odbiti."

List bude u tom duhu napisan, a gospodja Ormundova gledaše, da ga čim prije odpravi.

„Raduj se, moje diete!" reče povrativša se gospodja Olimpiji, „naskoro će tvoja odluka prispieti u ruke dèrzovitoga Firleja; preporučih u Visnicu idućem glasonoši, da udari putem u Krakovo te se zavèrne uzput u Firlejev dvor i tamo list predade. Nadam se da će list uspiešno dielovati; ipak ti moram još niešto svietovati; jer ako Firlej učini jedan korak, lahak mu je i drugi. Ja sam jošte i toga mnienja, da se zabrani stražaru ne ikoga u grad pustiti dok se otac nepovrati."

„Sama ću zapoviediti," reče Olimpija i ode.

(Konac će sliediti.)

odnešeše su na brodove a ovi su upravljeni u Zanglu, kamo namierava, vele, general Lanza prenieti stolicu vlade otoka. Jedna od posliednjih ovamo prispievših bèrzojavnih viestih potvèrdjuje, da je Nino Bixio preminuo i to vojujući na čelu svoje čete.

Dopisnik „Timesov" u Malti piše, da su onamo došla pisma iz Zangle od 22., iz Palerma od 20., iz Maršale od 21. i Katanije od 20. i javljaju sliedeće: U Zangli i Kataniji vladao je mir, no sve je bilo zrelo za ustanak, ako bi Garibaldu — o čem nitko nesumnjaše — za rukom pošlo uniči u Palermo. Polag posliednjih izviešćah bio je on na putu u Monreale, gdie su kraljevci svoju ukupnu vojenu silu, zajedno s posadom od Palerma, sakupili, i gdie su dne 22. očekivali Garibalda. Mislilo se, da ima 15.000 pristašah, no kažu da im se broj posliednjih danah umnožio do 40.000 momakah. Sudeći polag jedne uhvaćene depeše izgubio je napuljski general, koi je kod Alkama zapoviedao, od 5 hiljadah 2300 momakah, koji su svikolici poginuli. Ranjenikah nije bilo, jerbo ustaše nikomu neopraštaju života. (Ovi brojevi čine nam se da su jako pretierani.) Britanska parna fregata Amphion uzela je sve stvari od vriednosti, koje pripadaju britanskim stanovnicima Palerma, a linejski parobrod Hanibal, zastavni brod protuadmirala Radney-a Mundy-a, pripravljao se je dne 20., da i same Engleze ukèrca. Parna topčara Assurance dobila je zapoviest, da dne 23. otidje iz Malte u Marsala, linejski pako brodovi Cressy, St. Jean d' Acre, London i Renown kèrstarili su isti dan medju Maltom i Sicilijom.

Alter ego kralja napuljskoga, general Lanza, upravlja u Palermu vojskom od 20.000, dà što više, kao što „Patrie" veli, od 28.000 momakah jezgre od napuljske vojene sile; njegove vojničke miere — nakoliko ih je bilo moguće učinit poslie velikih Salzanovih propustnih grehovah — naznačuju se kao da su dobre i shodne stanju stvarih. On jača utvèrdjenje gradićah Kastel Lucio i Kastelmare, podiže baterijah za obranu luke i arsenala, ima na razpolaganje jaku švadru sa svim pomoćnim sredstvima i dèrži pučanstvo pod priekim sudom. To su sredstva za branjenje, koja se u rukama obasriva zapoviednika nemaju presirati, i premda je Lanza star i slab, ipak ga dèrže za najboljega generala kralja napuljskoga. Ove vojene sile smieštene su u Palermu i na dvie milje u okolici i pripravne su na Garibaldov nasèrt. S druge strane potvèrdjuje „Perseveranza", da su Gjirgjenti i Neto ustali, i da je u pèrvom gradu došlo do tvèrdokorne borbe s kraljevskom vojskom, koja je svèršila time, da je posliednja protierana bila. Garibaldi stajao je dne 22. svibnja jošte mirno oboružavajući se na visinama, udaljenim od prilike šest miljah od Palerma, gdie su 27. očekivali nasèrtno gibanje.

Rim, 25. svibnja. General Lamoriciére otišo je jučer u Viterbo, da učini naredabah na granici, kojoj prieti pogibelj. Prelat Belgrado od Udine naimenovan je patrijarom antiokijskim in partibus.

Niemačka.

— Kao prinesak k odajama pruskih depešah o kojima se je toliko govorilo, može se sliedeća viest lista „Berliner Revue" smatrati: „Pred nieko vrieme primio je pruski poslanik u Londonu, grof Bernstorff, depešu, koja je bila sasvim u redu zavita, zapečaćena i nanj glasećim nadpisom obskèrbljena, no sadèržaj nije bio upravljen na njega nego na grofa Bernstorffa. Kad se to prijavi u Berlin, ustanovi se, da se nisu ovdie pisma izmienit mogla, nastavi se istraživanje, i napokon osviedočiše se, da su se obe depeše u Belgiji morale otvoriti i njihov sadèržaj bludnjem izmienit. Usljed toga bile je svakojakih razpravah, iz kojih je zatim proizišlo, da su možni uplivi iz Pariza na sasvim nevierovan način dielovali na belgijsku poštansku službu. O tom se priobćivanje nieke visoke osobe, koje davaju povoda največim skèrbima. Čini se, da ako Belgija i nije jošte francuzka, a to da je već na cielo Bonapartička provincija. Možebiti nalazi se u ovoj viesti i ključ za tajnu, o kojoj se je toliko govorilo, kako su pismena priobćivanja prince vladaoca na princa supruga u Londonu mogla doći do znanja francuzkoj diplomaciji. Tomu nije bila kriva bezobzirnost britanskih ministarah, njima bo nisu ni poznata bila ova priobćivanja, budući da su sasvim privatne naravi; ovdie je dielovalo nešto sasvim drugo nego li bezobzirnost."

Danija.

Kraljevi Švedske i Danije sastat će se, vele, naskoro u tvèrdjavi Kronborgu na Sundu. Kažu, da je značaj toga sastanka sasvim privatan i kralj švedski sabranio si je svaku svečanost i što više nije primio ni poziva na svečani obied u gali. Zatim će, vele, kralj danski otići u švedski glavni stan i prisustvovati manevrama. Kad će se vratiti od ovuda, namierava kralj danski posietit Šlezvik.

Francuzka.

Ovdie opet okoluje glas o skoro predstojećem sastanku medju carem Napoleonom i udovom caricom ruskom. Posliednja se je izjavila, da iz obzira zdravja nemože putovat prieko Pariza, nasuprot kažu, da je car Napoleon izrazio želju sa svojom suprugom caricom Evgenijom pozdravit caricu udovu, kada bude putovala u Wildbad i Dijon i prepratit ju do Strasburga. Već je sve za ovaj put pripravljeno i već su počastne gospodje naznačene, koje imaju pratit caricu; ove su gospodje de Montebello i de Poise.

— Baron Vigier, suprug niekadašnje glasovite talijanske pievačice Sofije Cruvelli, kupio je Garibaldovo posiedstvo u Nici, gdi je general obično stanovao, za 150,000 franakah.

Španjolska.

Madrit, 23. svibnja. U prestolnom govoru, kojim je kraljica isti dan otvorila kortese, nenapominje se ni riečju, da su se grof Montemolin i njegov brat odrekli svojih pravah na španjolski prestol. Govor je bio velikim uzhitom primljen. Kraljica naviestila je, da je sretno dovèršen rat s Marokom, da se je kruna sporazumiela s Rimom i da je legitimističko gibanje bèrse ugušeno bilo.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beč, 2. lipnja. Nj. veličanstvo primilo je jučer dèržavno vieće u prestolnoj dvorani na prestolu stojeći. Car je pročitao govor, napominjući važne predstojeće predloge, u kojem je osobit naglasak stavio na jednakost svih narodah Austrije i uzdèržanje jedinosti dèržave. Skupština je primila ovaj govor uzhićenim klicanjem. (Bèrz. v. Agr. Ztga.)

Beč dne 2. lipnja. Sliedeća službena depeša prispiela je jučer ovamo:

Napulj, 31. svibnja (u večer). Ministar Carafa kneza Petrulli u Beču. Garibaldi je u Palermu. Naša je vojska pred Palermom i na raznim točkama otoka sakupljena.

— Garibaldi proglasio je Viktora Emanuela za kralja Italije.

Kasteo palermitanski i sva čvèrsta miesta u našim su rukama.

Bombardovanje Palerma prekinuto je na zapoviest kraljevu.

Carigrad 26. svibnja. Kažu, da su Čerkesi dne 6. kod Adekama udèržali pobiedu nad Rusima. Tatarski biegunci prispievaju ovamo u velikom broju. Sir Bulwer izjavio je ovdiešnjim čerkeskim poglavicama, da se Engleska nemože miešat u poslove Kavkaza.

Atina, 26. svibnja. Pojavilo se više žalobah na postupanje turskih oblastih na sievernoj granici.

Turin 30. svibnja. „Unione" javlja iz Napulja od 28., da su Garibaldovci poslie živahne bitke prodèrli u Palermo. Dne 27. u jutro počela su tvèrdje i brodovi iztočnih bit grad Palermo. Vlada je zatim ... nje, da je bombardovanje poslie ... obustavljeno, da se grad sačuva od razorenja.

Pariz, 31. svibnja. Polag današnjega Moniteura produljene su siednice zakonotvornoga tiela do 30. lipnja. Princ Jerolim jako je obolio; poboljšanje neće da ostane postojano.

Carigrad, 30. svibnja. Kibrisli-Mehemed-paša naimenovan je velikim vezirom miesto Mehemed-Ruždi-paše. Porta je primila ostavku gèrčkoga patrijara. Omerpaša i ministar Dudžeola došli su ovamo.

Kasel, 31. svibnja. Današnji zakonski list obnarodjuje novi ustav na temelju saveznoga zaključka od 24. svibnja t. g. i poštovanja stališa od godine 1857. Ustav je od 30. svibnja.

Pariz, 31. svibnja. Kaže, da je bombardovanje grada Palerma obustavljeno usljed predstavah od konzulah.

Carigrad, 30. svibnja. Novonaimenovani veliki vezir Kiprisli Mehmed paša dobio je od sultana taj nalog, da glavom i neodvisno preduzme zaključenu istragu za pronadjenje žalbah kèršćanskih podanikah u Turskoj.

Milan, 31. svibnja. Turinski listovi donose već potankostih o ulazu Garibalda u Palermo. Pèrvi nasèrt bio je u Papiretu, pèrvoj ulici u Palermu, koju je branila tisuća momakah i topničtvo i konjeničtvo. Vojski bio je obezbiedjen život, ako položi oružje. Ona odgovori da neće. Poslie teške borbe i velika izgubitka osvojiše ustaše ovu ulicu. Pučanstvo navaljivalo je iz kućah na vojsku. Garibaldi zapoviedao je u Papiretu. I na drugim točkama udaralo se je u isto doba.

Pariz, 1. lipnja. Današnji „Moniteur" pripovieda, da je Garibaldi dne 27. unišo u grad. On je veći dio grada osvojio. Bombardovanje grada započelo je neposredno zatim i prouzročilo je više požarah. Dne 28. u podne udario je Garibaldi na tvèrdjavu.

Carigrad 31. svibnja. Za izbivanja velikoga vezira poslanoga u rumeljske pokrajine za iztraživanje stanja kèršćanah i bolje uprave, obavljat će Ali-paša njegovu službu.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8080 (201) 3—2

Razpis natiečaja.

Za zakladno u Zagrebačkom konviktu ispražnjeno i s početkom dojduće školske godine imajuće se popunit, po bilježniku Mirku pl. Ožegoviću utemeljeno zakladno miesto razpisuje se time natiečaj do 25. lipnja t. g.

Natiecatelji imaju svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastaviti, i kao dolie, valjano obložiti imajuće se molbenice kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem dotični učenik polazi škole, koï mora biti gimnazijalni učenik ili ipak s početkom dojduće školske godine 18^{60}/$_{61}$ sposoban da stupi u 1 gimnazijalni razred, pred izmakom napomenutoga natiečajnoga roka podnieti.

Molbenice moraju biti obložene kèrstnim pismom učenikovim, nadležnim liekarskim sviedočanstvom o s uspiehom pretèrpljenom ciepljenju ili o preboljenim naravnim kozicama, kao uobće o zdravju i od svake kroničke boletice prostom tielesnom sastavu i školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta.

Pošto su nadalje za uživanje ove zaklade ponajprije mladići iz rodbine utemeljitelja Mirka pl. Ožegovića po mužkoj lozi a u pomanjkanju iste iz porodice sestre utemeljiteljeve Doroteje udate pl. Gažičke zvani, imaju natiecatelji svoje molbenice izvan toga obskèrbit i legaliziranim izkazom o ovoj rodbini.

Za primanje u Zagrebački konvikt potrebno je pako uobće, da je dotični mladić prekoračio 12 godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv.-slavonskoga namiestničtva.
U Zagrebu dne 24. svibnja 1860.

OGLASNIK.

Br. 206. 1—2.

Izučeni lovac,

viešt hèrvatskom i niemačkom jeziku, čvèrst u računnjanju, obskèrbljen dobrim sviedočanstvima, neoženjen, može primljen biti na jednoj gospoštini u varaždinskoj županiji. Koji žele stupit u tu službu, neka se pismeno obrate na upravu dobra Presečnoga p. p. Post Breznički, gdje će im se pobliže za ... obligacije ... i ... [illegible]

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 5. LIPNJA 1860. Broj 129.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko puttah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Popis br. 14.

o unišavšim milosèrdnim prinoscima za stradajuće u niekim kotarima županijah zagrebačke, varaždinske, riečke i požežke:

	for.	kr.
Po učredničtvu lista „Pesti Naplo“ u Pešti primljeno	341	44
Po učredničtvu lista „Vasarnapi Ujság“ u Pešti od gospodične Crescentie Soós u Somogy-u	4	—
Od gospodina Ladisl. Redla iz Seteny-a	—	25
Po učredničtvu lista „Vasarnapi Ujsag“ u Pešti kao prinesak gospodina Ivana Nyiry-a iz Gyule	2	—
Zatim više neimenovanih dobročiniteljah iz Bodzogkosa kod Kiralyhelmeca	31	50
Svota	379	19
K tomu svota iz popisa br. 13 sa	2324	25
Ukupno	2703	44

Od predstojničtva magistrata u Zagrebu dne 31. svibnja 1860.

Oglašenje natiečaja.

Na gospodarsko-šumarskoj učioni i ratarnici u Križevcu, koja će u smislu najvišje carske odluke od 12., i odpisa c. kr. popečiteljstva unutarnjih poslovah od 15. travnja t. g. br. 12140. sa 15. listopada 1860 u život stupiti, namiestit će se sliedeće učiteljsko i ino osoblje za službu:

1 ravnitelj, zajedno pèrvi učitelj gospodarstva uz godišnju plaću od 2000 for. i uživanje bezplatnog stana.

1 učitelj za prirodoslovne struke uz godišnju plaću od 900 for. i pravo na dodatak poslie desetgodišnjega službovanja.

1 učiteljski pomoćnik za računstvo i fiziku uz godišnju plaću od 600 for.

Izim ovih berivah dobivat će učiteljsko osobije dio od naukovine. Nadalje će se namiestit:

1 gospodarski činovnik, koi će podjedno učenike gospodarske podučavati u radnji, uz platni stan.

1 gospodarski pomoćnik, zajedno učitelj ratarnice uz godišnju plaću od 500 for. i bezplatni stan.

1 kućni sluga uz godišnji najam od 200 f.

Natiecatelji za gore naznačena učiteljska i služevna miesta imadu vierodostojno dokazati svoju dobu, dosadašnje bavljenje ili javno službovanje naime u struci učiteljskoj, ćudoredno i političko neporočno ponašanje strukovne teoretičke i dielovne znanosti kao i znanje niemačkog i ilirskog jezika, ili drugoga kojega slovenskoga narječja u pismu i govoru i predat će najdalje do 30. lipnja 1860. ovom c. k. namiestničtva svoje dotične, na vis. c. k. popečiteljstvo nutarnjih poslovah glaseće, s dokazi dovoljno podkriepljene molbenice, ako su u javnoj službi putem sebi predpostavljene vlasti, inače pako putem političkoga poglavarstva, kojem su osobno podvèrženi. —

Od c. k. hèrv. slav. namiestničtva.
U Zagrebu dne 19. svibnja 1860.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 5. lipnja. Primili smo iz Čakovca sliedeći dopis od našega običnoga gospodina dopisnika I. G.: Ubroju 122. Narodnih Novinah donešenu viest iz Štrigove o požaru sela Kristanovca vriedno je time dopuniti, da su ovomiestnoga vlastelinstva činovnici svi do jednoga poznatom i toli putah već zasviedočenom pripravnostju te požèrtvovanjem ujedno sa svojim slugama na pozorište požara što sa štèrcaljkama, što sa bačvama vodom napunjenim pohitili te su tamo u 2 sata prispieli, gdie su žalibože uzpèrkos svim napori na ipak nesamo kuće već i sva gospodarstvena zdanja 19 obiteljih žèrtvom vatre postala. Medju ove nesretnike razdieljeno je bilo sutra dan po grofu Festetiću poklonjenih 50 f. a. v. Kao posvuda u Medjumurju tako i ovdie opazilo se, da su pojedina sela orudjem za gašenje vatre potrebnim veoma slabo ili nikako obskèrbljena, i samo u sredotočju svake polit. obćine ili jedne župe nalazi se štèrcaljka i badanj, dva do tri kozolke, što obično vazda kasno prispievaju do inače udaljenih pojedinih miestah tim većma, što se predprege za te sprave tekar rekvirirati moraju.

— Jučer dne 4. lipnja kao na godišnji dan bitke kod Magjente bile su o 10. uri predpodne u ovdiešnjoj pèrvostolnoj cèrkvi za vojnike u istoj poginule ovdie u posadi nalazeće se c. k. piešačke regimente princa haskoga br. 46, koja je u ovoj bitki osobitom hrabrostju sudielovala, velike zadušnice (misa Cherubinova), kojim je prisutstvovala Nj. preuzvišenost podmaršal grof Coronini, visoko generalstvo i vaskoliki oficirski sbor, koi nije bio službom prepriečen.

Beč dne 1. lipnja. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je danas predpodne ukupno dèržavno vieće primiti u osobitoj audienciji. Svikolici članovi istoga dodjoše predvodjeni po Nj. c. visosti prejasnom gospodinu predsiedniku dèržavnoga vieća, nadvojvodi Raineru, u sobu tajnoga vieća i čekahu tamo Nj. veličanstvo, koje je malo zatim dostojalo doći i, pošto je skupština po Nj. c. visosti predstavljena bila, upraviti na nju sliedeći govor:

Moja gospodo dèržavni viećnici!

Pozdravljam Vas sèrdačnom dobrodošlicom! Ja sam Vas pozvao, jerbo se uzdajem, da ću u Vama naći muževah, koji će me iskreno i vierno podupirati u Mojim naporima za promicanje jednake koristi svih narodah Austrije.

Važna pitanja obćega zakonotvorstva i uredjenje dèržavnoga kućanstva predložit će Vam se, da o njima izraziti svoje mnienje. Kod Vaših viećanjah izvolite vazda imati pred očima načelo, da su sgode pojedinih dielovah dèržave medjusobom najužje preplelene, da su zajednost i medjusobnost pravih koristih pojedinih zemaljah činjenice, koje su sa tisuću nitih jakim vezilom monarkiju opasale, tako, da bi svaki pokušaj, da se oslabi onaj vez, vodio samo k uštèrbu cielosti i njezinih dielovah i morao bi priečiti napredujući uspiešni razvitak u duševnom i materijalnom smislu, uslied čega nebi ga smio tèrpiti bez uvrede najsvetijih dužnostih, koje Mi nadleže naprema Mojim narodima. Jednaka zaštita budi svim plemenima i zemljama obezbiedjena; imajuć jednake prava i jednake dužnosti neka se sve zemlje sjedine bratinskom slogom u možnoj cielosti.

Izpitivajući dèržavno kućanstvo uvažite položaj sile carstva i nastojte ujedno, da s time spojite što veće štedjenje dèržavljanjah; Vi ćete se osviedočiti, da već sada, premda stege u dèržavnom kućanstvu nemogu odmah pokazat podpunog učinka, nisu neznatne prištede, koje su u svim granama uprave postignute, dočim su se u isto doba dohodci umnežili uobće; ako ovom stazom, kojom smo udarili, kriepkim činom i postojanostju uznapredujemo i sretno izvedemo po Meni naredjene reforme u unutrašnjoj upravi, nadam se pouzdano, ako nenastanu medjutim izvanredni dogodjaji, koji bi to preprečili, da će se postići ravnoviesje medju potrebom i pokritjem.

Sreća Mojih narodah, to je svèrha, za kojom neprestano težim; razvitak unutrašnjega dobrostajanja i izvanjske sile zadaća, riešenju koje posvećujem Svoju neprestanu brižljivost. U ovim nastojanjima složni ste samnom Vi i svi Moji vierni podanici. Neka blagoslov božji ovom našem sjedinjenom dielovanju podieli sretan uspieh!

Po dovèršenju ovoga govora zaori trokratni uzhićeni „Živio!“ od strane dèržavnih viećnikah, na što Nj. veličanstvo milostivo razpusti skupštinu. (Wien. Ztg.)

Iz siednice, kojom je dèržavno vieće otvoreno bilo, donosimo iz istih novinah sliedeća:

Pošto je pri preduzetom izboru za kontrolu siedničkih zapisnikah većina glasovah bila za oba gospodina izvanredna dèržavna viećnika grofa Auerspergera i grofa Szechena, dopusti Nj. c. visost prejasni gospodin nadvojvoda predsiednik dèržavnoga vieća gospodinu grofu Apponyi-u na želju po njemu izraženu, da razloži gledište, s kojega shvaća svoj odnošaj u povećanom dèržavnom vieću. To bi učinjeno sliedećim riečma:

Prejasni gospodine nadvojvodo!
Moja štovana gospodo dèržavni viećnici!

„Ja nemam istina nikakova naloga, i imam uslied toga u ovoj velikoj skupštini samo svoje osobno osviedočenje zastupati, iz kojega nemogu se izvodit pravne posliedice za zemlju, kojoj pripadam. Ipak osiećam se dužan, očitovajući svoje osobno mnienje, ustanovit gledište, koje bi mi nalog naznačio bio.

„Ako razmotrim dakle visoku znamenitost povećanoga dèržavnoga vieća, koje s obzirom na ozbiljnost vremena ima izpunit veliku i preveažnu zadaću, ako nadalje prosudim veličinu dosega, koi će dielatnost dèržavnoga vieća imati i na zemlje pripadajuće ugarskoj kruni, dèržim se dužnim izreći niekoliko riečih za opredieljenje miesta, koje sam pozvan da zauzmem u ovoj visokoj skupštini s obzirom na osobite razmiere zemlje Ugarske.

„Nije a i nesmije biti tajna u ovoj visokoj skupštini, da je uvedenje povećanoga vieća u Ugarskoj pobudilo sumnju. Može se dokučit, da kod naroda, koi sa prijašnjim svojim odnošajima prema ukupnoj dèržavi, sa svojim historičnim pravima i uredbama gine vierozakonskom zanešenostju, bitna promiena ovih razmierah može probuditi najveće skèrbi.

„Uvedenjem povećanoga dèržavnoga vieća, u kojem budući zastupnici Ugarske a sada muževi sazvani pouzdanjem Nj. veličanstva pèrvi put stupaju s onima ostalih nesliednih zemaljah u neposredno obćenje, u zastupničku zajednicu, učinjena je bitna promiena, tako da je ista nesliedeć na koristnost i potrebnost takove uredbe u formalnom obziru svakako mogla pobudit sumnju.

„Čim je više razprostranjeno mnienje, i čim sam više imao uzeti u obzir ovo mnienje, tim su važniji morali biti razlozi, koji su mene i one mojih zemljakah, s kojima dielim čast sadanjega odnošaja, potaknuli, da sliedujuć poziv Nj. veličanstva stupimo na stazu, koja se čini da nas u toli ozbiljnoj stvari dieli od mnogih naših političkih sudrugovah, kojih pravne načela, kojih pravno osviedočenje i kojih pravne želje priznasmo kao svoje. I u istinu to, što smo ovdie, pruža očevidni dokaz, koju pouzdanost stavljamo u velesèrdnost našega uzvositoga vladara, da će nam naime po razpisu od 19. travnja povraćenjem najznatnijih faktorah naše političke

existencije sa cielo dopušteno biti, da vierni svojim pravnim načelima, u ovoj visokoštovanoj skupštini možemo izraziti ona mnienja i pribavit im valjanost, na koja smo na temelju naših historičkih pravah u interesu krune i ukupne dèržave pristali.

„To dokazuje nadalje, koje nade gradimo na ovom za približanje i sporazumljenje pružanom nam putu, i koliku vriednost pripisujemo takovu viećanju, koje nam čini moguće pobijati predsude i nesporazumljenja, koja pripadnike jedne iste monarkije sve više udaljuju sobom, koja se na uštèrb tako potrebne sloge zemaljah goje i čine, da se nemože izvesti ni ono, što je bielodano, da je dobro.

„Ja mislim dakle i čvèrsto sam osviedočen, da je povećano dèržavno vieće staza naznačena po visokoj mudrosti našega uznositoga vladara, na koju smo s obzirom na iznimno stanje, u kojem se nalazimo tim sigurnije stupiti mogli i morali, čim se čini, da je jedina, na kojoj se sva nesporazumljenja, sva važna pitanja i zato i položaj Ugarske i želje i zahtievi ove zemlje najboljim uspiehom pretresati mogu, pri čem će se dokazati, da zakoniti zahtievi Ugarske neteže za ničim, što bi na ikakav način uspievanju monarkije, ili stanju zemaljah opasno biti moglo, da neteže za ničim, što bi bilo na uštèrb drugim nasliednim zemljama, već da su samo takovi, da mogu biti tek spasonosni i dobrotvorni za sve dielove monarkije i da podpunim zadovoljenjem svih dielovah obezbiedit moraju obćenito dobrostanje, učvèršćenje organičke sveze i ojačanje monarkije.

„Tako misleći stupam pun pouzdanja na ovu stazu, na kojoj sam, nemorajući se odreći nikakova načela, dužan čvèrsto se dèržat historičnih pravah. Zato se i razumieva samo po sebi, da se nisam odreko prava, koje mi kod dojdućega ugarskoga zakonotvorstva pripada, i da sam službu dèržavna dosmèrtna viećnika uzdajući se u velesèrdnost Nj. najmilostivijega veličanstva samo u tom smislu razumio, da mi je podieljena bila, bez da bude na uštèrb mojim dojdućim pravima kod ugarskoga zakonotvorstva.

Dovèršujem izražujući Nj. carskoj visosti najsmierenije zahvalu za milost, da mi je dopušteno bilo razjasnit, kako shvaćam svoju zadaću, i molim da se ovo moje očitovanje uzme u zapisnik.“

Izvanredni dèržavni viećnik gospodin grof Andrassy, koi je takodjer zamolio, da mu se dopusti govorit, pristao je na misli razvite po predjašnjem govorniku i dodao je jošto primietbu, da se on u svojem sadanjem položaju ima smatrat kao da je jedino sam sebi odgovoran a ne kao da je zastupnik ugarskoga naroda, i da mu je napokon naloženo, isto izjavljenje dati u ime ostale gospode izvanrednih dèržavnih viećnikah iz Ugarske.

Beč, dne 3. lipnja. Sutra poslie podne u 5 satih bit će u carskom dvorcu velik obied, na koi su pozvana sva gospoda dèržavni viećnici.

Talijanska.

Turin 31. svibnja. U Bolonji premetnuli su jedan manastir i uapsili 4 monaka. Tamošnji glavni vikar Ratta izagnan je, vele, iz zemlje, i odpravljen na granicu.

Milan 1. lipnja. Jučer je 89. francuzka linejska regimenta otišla u Genovu; sutra sliedi 93. Polag lista „L' Adriatico“ opet je hiljadu dobrovoljacah oružjem i municijom obskèrbljenih otišlo iz Genove u Siciliju. Kažu, da će se u Bolonji podići topnički laboratorij.

Napulj, 1. lipnja. Kraljevska vojska i Garibaldovci obdèržavaju neprestano primirje, koje ima trajat do nedielje u podne.

Francuzka.

Pariz 30. svibnja. Velika knjeginja Marija, vojvodinja Leuchtenberžka, prispiela je sinoć ovamo. Carica mati prispiet će sutra u jutro s ruskom fregatom „Olaf“ iz Nice u Marsilju i uputit će se neodvlačno dalje u Lyon, gdie će ju primiti francuzka veličanstva.

Sardinski komisari, koji imaju nalog, da razprave posao, zbog savojskoga dèržavnoga duga, došli su ovamo, i bili su primljeni po Thouvenelu.

U Firenci podići će se francuski glavni konsulat; poslanstvo je otišlo, no arkivi ostali su tamo.

Kao što listu „Ami de la Religion“ iz Chambery-a pišu, odputovali su biskupi morienski i tarenteski u Pariz, da se s francuzkom vladom zbog budućega rukovanja bračkih zakonah i zbog praznikah pridèržanih u Savoji sporazumiju.

Kao što se čuje razdieljene su tri hiljade pasošah medju Talijane, koji su se bavili u Francuzkoj. Ovi Talijani otišli su svikolici u Sardiniju, da se od onud upute u Siciliju. Jedna tisuća istih već se je u Genovi dne 26. do 27. pr. m. ukèrcala na jedan jonski brod.

Iz Marsilje, od 30. svibnja javljaju bèrzojavnim putem, da po glasu carigradskih pismah iz dobra izvora, neprestano boluje sultan i da njegova brata strože nego li ikad prije čuvaju u saraju, budući da su opet odkrili prevratni plan, koi je osnovan bio na njegovu korist.

Velika Britanija i Irska.

London, 30. svibnja. Jedan u Limariku izlazeći katolički list „The Münster News“ javlja (po svoj prilici veoma pretierano), da nemanje od 6000 momakah irske redarstvene straže hoće da posti svoju službu i da stupi u papinsku vojsku. Kažu, da je već 250 konstablah iz grofije limaričke izvelo ovu namieru i da se drugi u Clarc-u, Cork-u i Kerry-u pripravljaju, da isto učine. Ako se potvèrdi ova viest, potvèrdjenje koje moramo stopram očekivati, svakako bi ovaj prirastaj iz Irske papinskoj vojski bio od znatne koristi. Momčad irskoga redarstva sastoji naime iz samih vèrlih ljudih, koji su podpunoma kao linejska vojska oboružani i izviežbani.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 2. lipnja. Uvieravaju, da je Carafa zamolio za jamčenje sadanjega stanja posiedstva i za posredovanje pomorskih silah, no da je Piemont protestovao proti svakom posredovanju.

Lyon, 2. lipnja. Carica ruska ostavila je danas Lyon, pošto je jučer primila pohod cara i carice Francuzah, koji su iz Pariza naročito onamo došli da ju pozdrave.

London, 2. lipnja. U nočašnjoj siednici dolnje kuće naviestio je lord Russel, da je knez Goršakov izjavio, da je sadanje stanje turskih provincijah nesnosno i da je potrebno, da se sastavi miešovita istražna komisija u svèrhu, da se načini nova organizacija za upravu turskih provincijah, budući da je hat-humajum ostao neizveden.

Na to odgovorila je, veli, Engleska, da stanje turskih provincijah nije nesnosno i da ugovor od godine 1856. zabranjuje neopravdano posredovanje. Engleska priobćila je ostalim silama, da će pristati samo na predloge za istragu.

Francuzka je dokazala, da će uklonjenje nahodećih se zloporabah ojačat Tursku. Engleska je nadalje dodala, da neće zahtievat, da se istragi pridruže inostrani konsuli.

Sir Bulwer savietovao je porti, da pošlje velikoga vezira s neograničenim punomoćjem u provinciјe, da razvidi ondiešnje stanje kèršćanah.

Sultan je na to privolio. Lord Russell izrazuje nadu, da medju silama neće biti različnosti mnienjah, da savietovanja neće sultana uvriedit, a preduzete miere da će obezbiedit nezavisnost porte.

Književne viesti.

Knjižara g. Dragutina Hinca iz Novog Sada razašilja poziv za predplatu na novu knjigu pod naslovom: Hajduk Veljko Petrović, Vaso Čarapić, Janko Katić i Stojan Glavaš od Joksima Novića Otočanina. Knjiga će izići jamačno do 1. sèrpnja 1860 u obliku kao što su i Lazarice a u veličini 10 do 12 8. tabakah. Hartija će biti biela i jaka, tisak cèrn i čist, jer su sa svim nova liepa slova upotrebljena. Rok je predplati sa 60 novč. samo do 1. sèrpnja, a od tada je dućanska ciena 1 for. a vr. Predbrojenje bez novacah nemože se uvažiti. Skupitelji dobivaju na svakih 10 knjigah po jednu na dar. Preplatni novci šalju se u neplaćenom pismu na Dragutina Hinca knjiž ra u Novom Sadu.

Dragutin Hinc, knjižar u Novom Sadu, izdaje opet novu knjižicu, od bezimena ali vèrsna sačinitelja, pod naslovom: „Biser i drago kamenje.“ Knjiga za nagradu dieci. Ova će knjižica iznositi tri pečatana tabaka na maloj osmini i na liepoj hartiji. Predplatna joj je ciena samo 15 novč. a. vr., i pošto rodoljubivi gosp. sačinitelj poklanja svoj trud, takodjer i vriedni g. Hinc poklanja sav čisti dobitak od spomenute knjižice na osnovu „Školskog lista.“ Rok predplati traje do stare Petrove t. g. Skupitelji dobivaju 12u knjižicu na poklon. Bez gotova novca predbrojavanje nema miesta. Knjige i zavitci valja da budu slobodni od svakog troška. Knjižica će biti štampana ćirilicom.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 4. lipnja 1860.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	69.10
5% Narodnoga zajma	79.50
Narodne banke	858.
Vierovnoga zavoda	184.70
Mienice.	
Augsburg	113.
London	131.75
Carski cekini	6.23$^{5}/_{10}$
Srebro	32.50

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8081 (198) 3—2

Razpis natiečaja.

U Zagrebačkom konviktu izpražnjeno je zakladno po Vincencu Vrančiću godine 1797. utemeljeno a po Valentinu Vrančiću dne 9. rujna 1850. dopunjeno miesto, i ima se s početkom školske godine 18$^{60}/_{1}$ popuniti.

Na isto imaju pravo mladići iz porodicah Vrančićeve i Variačićeve izmienice, i to ponajprije polag mužke, a u pomanjkanju takove polag ženske loze.

Pošto je poslednji pitomac iz porodice Vrančićeve bio, to će se ovaj put osobito molitelji iz porodice Variačićeve, no u pomanjkanju takovih i pèrvi uzeti u obzir.

Molbenice imajuće se na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavit, imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o tom, dal je kandidat sretno pretèrpio ciepljenje kozicah i da je slobodan od svake kroničke tielesne boletice, školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta i izkazom o proizlazu iz imenovane porodice obložit, i kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem se dotični mladić uči, najdulje do 25. lipnja t. g. podnieti.

No za primljenje u Zagrebački konvikt potrebno je uobće, da je dotični mladić barem učenik I. gimnazijalnoga razreda ili s početkom školske godine 18$^{60}/_{1}$ po obstojećim školskim propisima sposoban stupit u isti razred i da je prekoračio dvanaestu godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv.-slavonskog namiestničtva.

U Zagrebu dne 25. svibnja 1860.

Br. 2309-pol. 1860 (202) 3—2

Oglas.

Za predavanje valovnicah o najmovnom dohodu kućah ustanovljuje se rok do konca lipnja t. g. do kojega se iste kod poglavarstva sl. i kr. glavn. grada predati mogu.

Uslied toga pozivlju se vlastnici kućah ovog grada, ili, ako se takovi izvan zemlje nalaze, njihovi punovlastnici, da rečene valovnice do rečenog roka podnesu, jer bi u protivnom slučaju gradsko poglavarstvo prinuždeno bilo, iste sastaviti dati po glasu propisa od 28. travnja 1851. §. 52. na trosak dotičnih kuće vlastnikah.

Od poglavarstva kr. i slobodnog glavnog grada.

U Zagrebu dne 29. svibnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 6. LIPNJA 1860. Broj 130.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljèna je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Govor,

kojim je Nj. c. visost, prejasni gospodin nadvojvoda Rainer otvorio siednice povećanoga dèržavnoga vieća, kao predsiednik istoga.

„Moja gospodo!

Kad je Nj. veličanstvo naš najmilostiviji gospodar carskim manifestom od 15. sèrpnja pr. g. svojim viernim narodima naviestio povratak mira, dostojalo je Nj. veličanstvo izjavit: „da su blagodati mira dvostruke vriednosti, jer će pružati potrebno vrieme, da se sva pozornost i brižljivost bez smetnje posveti uspiešnom riešenju zadaće, da se unutrašnje blagostanje i izvanjska sila Austrije postojano utemelji shodnim razvitkom njenih bogatih duševnih i materijalnih silah, kao i vremenu shodnim poboljšanjima u zakonotvorstvu i upravi.“ Tim pravcem neumorno radeći spoznalo je Nj. veličanstvo potrebu pribavit si od neposredno udioničtvujućih osobah izviešća i predloge o interesima i željama pučanstva svih dielovah prostrane carevine.

„Podnašanje ovih očitovanjah bit će najvažnija sadaća zemaljskih zastupničtvah, koja će u svim krunovima stupit u život.

„No i u središtu carevine voljno je Nj. veličanstvo poslužit se savietovanjem viernih, izkusnih i nezavisnih muževah, kojih obilato znanje i zasviedočena ljubav za najviši prestol i za veliku austrijansku ukupnu domovinu dielovat će tim blagodatnije, čim je teža zadaća, koja se ima riešit.

„Nj. veličanstvo dostojalo je izvedenje ove svèrhe povierit dèržavnom vieću, koje ima i nadalje obstojat polag dosadanjih pravilah, te povećati ga u tu svèrhu. Vi, moja gospodo, vidit ćete iz toga, da je povećanom dèržavnom vieću namienjeno slavno opredieljenje, da dieluje kao vèrhovno vieće cara i krune.

„Pozvani po pouzdanju Nj. veličanstva u smislu patenta i carske naredbe od 5. ožujka t. g. kao sučlanovi ovoga najvišjega vieća upotrebit ćete, moja gospodo, sve svoje sile, da postignete svèrhu, koja vam je opredieljena.

„Vi ćete se vazda siećati, da je Nj. veličanstvo pozivajući Vas pred očima imalo svèrhu, da svoje vèrhovno vieće poveća muževima, koji će točno poznavajući stanje krunovine, kojoj pripadaju, slobodno od svakog izvanjskoga upliva, o pitanjima, što im se predlože, izražavati svoje misli, podpunoma otvoreno dostavljat do znanja Nj. veličanstvu potrebe i interese svih stupanjah i razredah pučanstva, no ujedno vazda pred očima imati, da se spas i blagostanje sviuh osniva na čvèrstoći pravah prestola i na uzdèržanju jedinstva dèržave.

„Budući da mi je Nj. veličanstvo car, naš najmilostiviji gospodar, povierio častnu zadaću, da rukovodim Vaša viećanja, priobćio sam ravnanja radi svakom od Vas, moja gospodo, poslovni red i pozivam Vas sada, da položite prisegu propisanu u §. 3.“

Pošto su svakolika gospoda izvanredni dèržavni viećnici položili prisegu, kojom se zavietuju, da će Nj. veličanstvu caru sačuvat neoskvèrnjivu viernost, da će u svim viećanjima pred očima imati samo dobro monarkije i glas u povećanom dèržavnom vieću, dani im pouzdanjem Nj. veličanstva, po najboljem vlastitom znanju i osviedočenju bez svakoga tudjega upliva davati, nastavi Nj. c. visost svoj govor, kako sliedi:

„Prije nego započmemo doznačeni nam posao, prinukan sam upravit na Vas, moja gospodo, jošte niekoliko riečih. Budite prije svega uviereni, da ću viećanja rukovodit podpunom nepristranosti, no ujedno vazda gledat, da bude točno obdèržavan poslovni po Nj. veličanstvu dani red.

„Osviedočen sam, da ćete me izpravno uvaživši opredieljenu Vam veliku zadaću u mojim naporima revno i pošteno podupirati, da povećano dèržavno vieće odgovori očekavanjima, koja Nj. veličanstvo i ukupna domovina u nj stavlja.

„Moja gospodo! Velike su i važne radnje, koje Vas čekaju. Najveća i najvažnija medju njima jest ta, da izrazite svoje mnienje o sredstvima i načinu, što se imaju upotrebiti za uredjenje našega dèržavnoga kućanstva. Obsežne predhodne radnje već su u tom obziru preduzete; iste će olakšati Vašu zadaću, od sretna riešenja, koje zavisi sreća Austrije.

„No i druge, po Nj. veličanstvu Vašem viećanju doznačene predloge raspravljat ćete, osviedočen sam, istom revnostju i oddanostju.

„Moja gospodo! Ozbiljan je položaj domovine u tom času, kad se povećano dèržavno vieće pèrviput sastaje, no bolja budućnost predstoji nam, i ja Vam čestitam, moja gospodo, da Vam je u deo palo liepo zvanje na uzvišenom miestu sudielovat onamo, da se ista oživotvori.

„Proglasujući pèrvu sesiju povećanoga dèržavnoga vieća, priobćujem Vam, da je Nj. veličanstvo naš najmilostiviji gospodar Nj. preuzvišenost dèržavnoga viećnika pl. Szögyenya i grofa Alberta Nost ca, dok traje ova sesija naimenovao podpredsiednicima, da oba dèržavna viećnika, koji se po §. 19. poslovnoga reda imaju opredielit za kontrolu siedničkih zapisnikah, izaberete pismeno navodeći oba imena onih, koje predlažete, pri čem Vam ujedno dajem na znanje, da sam ja već Nj. preuzvišenosti oba postojena dèržavna savietnika grofa Mercandina i barona Lichtenfelsa opredielio u istu svèrhu.“

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 6. lipnja. Prigodom žalobne službe božje, koja se je obdèržavala za Nj. preuzvišenost pokojnoga bana Josipa grofa Jelačića u ovdiešnjoj izraelitskoj bogomolji, bila je naročito u tu svèrhu po upravljatelju rabiastva u niemačkom jeziku sastavljena i jedna molitva, koja je svojom jednostavnostju i dubokim pobožnim čuvstvom prodirućim ju obćenitu pozornost u tolikom stupnju pobudila, da nas je više naših sugradjanah pozvalo, da ju priobćimo, i to u prevodu gospodina Kristofora Stankovića, jednog od pèrvih ovdiešnjih gradjanah, koi je već više putah činom i javno zasviedočio ljubav, koju goji prema narodnom jeziku i evo i tom prigodom opet zasviedočuje prevedivši vlastitim nagonom to očitovanje dubokoga štovanja naših sugradjanjah izraelitskoga vieroizpoviedanja prema onom velikom mužu, kojega uspomena viečito će živit u našoj poviestnici.

Koliko nam je poznato, to je pèrvi sastavak, koi je još itko izmedju otmenijih ovdiešnjih gradjanah saobćio posredstvom naših novinah, što smatramo kao veoma radostan pojav i zahva-

---

Balica.

Iz dobe Žige I.

Pohèrvatio I. M. Gj—čan.

(Konac.)

VIII.

Stan Firlejah ležaše naprama cèrkvi sv. Ivana. Došav balički glasonoša do dvora, zaište, da ga odvedu k mladomu gospodičiću.

„Tko te šalje?“ zapita ga stražar.

„Ta ja sam iz Balice.“

„Iz Balice?“ ponovi čudeći se stražar: „Ako imaš kakovo pismo, a ti ga daj ovamo!“

„Zapoviedano mi je predati ga u vlastite ruke gospodičića.“

Glasonošu odvedu u veliku palaču, gdie se je Firlej sa svojimi drugovi kod rumenike naticao. „Corpo di Bacco!“ viknu on, kad mu prijave baličkoga glasonošu. Dobio sam okladu Domejko“, reče okrenuv se k jednom mladiću, „tvoj polić malvasiera trebat ćemo još danas! Istina je ono, što se veli i — tu zapenta —: tko kuca, otvorit će mu se! Moja je gèrlica! Napuni čašu vinom te ju sam pruži glasonoši govoreći: Pij!“ no glasonoša kratio se stideći se.

„No budalo“, rinu ga polag stojeći u rebra; „ta primi, kad ti se daje; tà to je magjarsko vino.“

„Vidite, kako lopov u širok požirak lieva to plemenito vino, kao da je plemić! dajte mu još jednu čašu napunite!“

„Dosta mi je gospodine!“ reče duboko naklonivši se glasonoša.

„Corpo di Bacco!“ pij huljo, ja ti zapoviedam; pij na zdravlje tvoje gospodične i moje zaručnice!“

„Ako zapoviedate, piti ću na zdravlje moje gospodične i zaručnice gospodina Stanislava Kmite!“

„Huljo! ta taj se je već opio, što bulazni o Kmiti!“

„Zar neznate, da se je gospodin Stanislav već prije osam danah zaručio s mojom gospodičnom. Sigurno dobar gospodin; tà i na njega imadem jedan list.“

„Corpo di Bacco! taj je lud“, vrisnu Firlej strastno — „simo s tim listom!“

„Neznam, koi Vam ide, jer imadem dva“, te predade oba Firleju.

Ovaj pročita naslov i reče: „Dobro, dobro.“

„Dajte mi, gospodine, drugi natrag! jer moram bèrzo u Visnicu.“ — —

„Otale!“ reče Domejko Firlejev prijan; braneći se glasonoša bude napokon isturan. Firlejevi drugovi uzmu zatim list, što bijaše na Kmitu upravljen, otvore ga i gajevnim posmiehom i psovkom pročitaju.

„Corpo di Bacco!“ zagèrmi Firlej, koi je medjutim svoj list pročitao, „vina amo, inače će me gnjiev zadavati!“

„Što ti je, zar si neugodnih viestih dobio?“

„Kmita jedini leži joj u sèrcu. Čitaj!“

„Proklet bio!“ zagèrmi opet biesneći Firlej. „Hulja me je sramotno omrazio; osveta, kèrvava osveta mora da ga stigne!“

„Neljuti se, prijatelju, već upotrebi tu liepu priliku“, reče Domejko, „pa mu pošlji taj list, što je na te upravljen, neka ga razbleži.“

Svi se grohotom nasmiju, te ga pohvale rad domišljatosti. U onaj kovert s napisom na Kmitu metnu Firlejev list, vosak poprave i za kratko vrieme tèrčaše balički glasonoša s listom u Visnicu.

IX.

Bijaše kasno doba, kada se noćna tišina opetovanim kucanjem prekinu,

ljujući se time javno vriednom gospodinu prevoditelju za ovu našem listu poklonjenu pozornost, nemože nam se na ino nego izraziti želju, da bi se u toj liepi primier i više gospode naših gradjenjah ugledati izvolilo. Molitva glasi kako sliedi:

Mi spominjemo danas pred Tobom, o Bože, u ljubavi i blagodarnosti onoga preminuvšega, koi nas je ostavio, kad mu čas dospio bijaše, i stupio u bolji život, u carstvo blaženih.

Mi spominjemo danas pred Tobom našega velecienjenoga, obćeljubljenog i nezaboravnoga bana Jellačića! — Spominjući njega, spominjemo se njegovih kriepostih i priznajemo sèrdačno, što nam bijaše, i što s njime izgubismo; — kako nam je svima u svako doba svoju cielu brigu i učestje prikazivao, — kako za naš život, za našu bezbiedno t skèrbio; — kako skromno živio — kako Bogu oddan umro, i svojim životom i svojom smèrti svima nama dao i ostavio primier straha božja i oddanosti u božju volju. —

Nebeski otče milosèrdja! uslišaj i ispuni naše molitve i naše želje za njegovo viečno blaženstvo; daj mu božanstvenu nagradu, koju si Ti obećao svim skromnim i pravednim, da svaki grieh mu oprošten bude, da u bližini Tvojoj uživa viečni blaženi život, oslobodjen bola i muke, zračan i očistjen u istini i nevinosti, u pokoju i miru duše, u motrenju Tvojega veličanstva; da preobražen i kao svetac gleda na nas dole, koji se danas s iskrenom pobožnosti i s turobnim duše raspoloženjem njegova čestita života, njegove skromne i bogu oddane smèrti spominjemo. Amin. —

I za tugujuće, koje ta gorka žalost prije godine danah ponajbliže postiže, i kojih i u najudaljenijim krugovima nepoštedi — molimo se mi danas Tebi, predobri bože. Dieluj Ti na njihovo tugujuće sèrdce, ukriepi ih utiehom nepokolebive viere, ljubavju, koja nj hova sèrdca nerazdielno steže, i nadom, da će jednom u carstvu nebeskom, u carstvu blaženih siedinjeni Tvoje nebeske slave učestnicima biti, u Tvojem nebeskom carstvu, gdie suze nerone, gdie neima više nikakve boli. —

Uslišaj Bože, našu gorljivu molitvu. Amin! —

— „Ostd. Post“ javlja: Novo iztočno pitanje, koje je knez Gorčakov ononadne u sviet bacio, već je svèršeno i uklonjeno.

Vierodostojne bèrzojavne viesti iz Carigrada, koje se u Beč prispiele javljaju, da su francuzki poslanik gospodin Lavalette i ruski poslanik knez Labanov u Carigradu službeno izjavili, da su njihove vlade podpunoma zadovoljne sa samostalnom po porti vlastitim nagonom povedenom iztragom o stanju kèršćanskih stanovnikah Turske, i da im je naloženo, da to stave do znanja turskoj vladi.

U Kotoru, 16. svibnja. (S. D.) Ova je godina u Cèrnoj Gori jadna i žalostna. Osim njihove velike nevolje, u kojoj jednako žive od kako im se trag zakopao, narod prošle godine, a suviše za njih jaki danak dotierao ih je do prošnje. Danak im je dosta velik, i kad se uzme u razmierje, nigdie valjda u svietu neplaća se više poreza nego u Cèrnoj Gori. Na jedno ralo baštine (zemlje) i to izmierene od 60 laktah, to će biti 30 sežanjah četverouglih, plaća Cèrnogorac dvie tvèrde cvancike svake godine; od kose livade 1 cvanciku; od vola, konja, krave, maske (mazge) i magareta po 1 cvan.; od barila (vedra) vina 1 cv.; od ulišta pčelah pó cv.; od praseta pó cv.; od svake ovce i koze po 4 dinara (4 kr. sr.). Napose je djumruk. Zemlja nije podieljena na klase, već se plaća jednako od dobre kao i od hèrdjave. — Cèrnogorac se zadužuje te plaća danak; jer ako nema čim da plati, onda mu se ono njegovo prodaje. Ima kućah u Cèrnoj Gori, koje plaćaju godišnjega danka preko trideset talirah. U Cèrnoj Gori oskudnost je u novcu, pa zato i postoje zakonite kamate 17 na 100. U svemu im je žalostno stanje. Pokojni vladika Petar II. zaveo je nieki danak i to razdielivši kuće na tri razrede: I. razred 9 cvan., II. razred 6 cvan., a III. razr. 3 cv. godišnjega danka, pa uvidivši kasnije, da je to za siromašni narod velika tegota, odustane i nisu ništa plaćali. Novi i daleko jači danak uveden je prije pet godinah, pa im je došao u pet stotinah zlih časah, jer nemaju odkud plaćati: niti ima tèrgovine, niti zasluge kakve, a ono živoga što imadoše, to prodadoše, pak su postali nesrećni ljudi. Pravo je pokojni vladika rekao: „Ja bih mogao iz ovoga nesrećnoga kèršće sabrati do 100.000 talirah, ali koja korist, kad onda neće oni više biti slobodni Cèrnogorci, već prava raja i živi prosjaci.“ Danas mora proplakati svako pravo kèršćansko sèrce, kad vidi ovoliku jednu sirotinju cèrnogorsku golu, bosu, gladnu i žalostnu, gdie se potuca od nemila do nedraga. Ne samo iz bližnjih pograničnih miestah, već i iz dalnjih vidi čoviek, gdie dobiežavaju u Kotor i mužko i žensko i malo i veliko, a sve od ljute gladi. Milostivi je knez naredio, da se daje od njegova žita, ali za gotove novce, a u sirotinje ne samo da nema novacah, već je skoro ostala i bez duše. Naši Kotorci, koji nisu nikakvi veliki bogataši, ali su zato velikodušni, daju pomoć ovim nevoljnicima, i da nisu Kotorani dobri Sèrblji i čestiti kèršćeni, ova bi sirotinja morala poskapati od gladi. Naša je vlast opet velikodušna, jer prima i pomaže sirotinju.

U Cèrnoj gori ima jednako svega i svašta. Ja sam rad milostivome knezu dobra, pa neću da javljam ono, što po njega ružno izpada. Po tudjim novinama ima svašta, što se može biti ostalom svietu dopasti neće. Rad bih reći, da ono sve nije istina, ali se bojim, da me neokupe, pa mi neće ni milostivi knez pomoći. Dakle najbolje je mučati. Cetinjski kapetan Stevan Ivanov i Marko Dragov Špadieri utekli su iz Cèrne Gore i dobiežali su u Boku, pa su onomadne opremljeni parobrodom u Zadar. Da nisu utekli, a ono bi bili obiešeni. Ovo je zaliegla četvèrta godina, odkako neprestaju Cèrnogorci biežati u Austriju i bit će ih dosad oko 400 dušah, pa im car daje, da nepoginu od gladi. Knez je, hvala bogu, dobro i zdravo, ima novacah dosta, ima gospodstva, pa nemisli za nikoga, niti se koga boji, već čini, kako mu je volja.

Talijanska.

Turinski list „Nazione“ hoće da je dobio viestih iz Napulja, od 24. svibnja, poleg kojih je general Lanza zbog izgubljene bitke kod Parka svèrgnut; Ischitella i Nunziante nisu htieli, vele, stupit na njegovo miesto.

Pisma iz Napulja javljaju, da je kralj iz Sicilije natrag pozvao 4 stara generala, medju njima nalazi se i Landi, i da ih je zamienio mladima, medju kojimi se nahodi i general Marra. Kralj je zapoviedio, da se vojska, što je više moguće, na jedno miesto sakupi i neka bèrzo i kriepko postupa. Telegraf obći medju Marsalom i Maltom.

Bolonja 1. lipnja. Mnoaci uapšeni u Ferari tobož zbog podupiranja vojničkih uskočivanjah priznani su nedužnima.

Genova 1. lipnja. Oprovèrgava se smèrt Nina Bixi-a. Sardinskoga poslanika u Napulju, Villamarinu, već su više putah krupno uvriediti lazaroni.

Rim 30. svibnja. „Giornale di Roma“ javlja, da su kod Orsini-a, koi je u bitki s papinskom žandarmerijom poginuo, našli važnih pisamah. Govori se poimence o jednom pismu gonfaloniera od Mančiana u Toskani, u kojem on od pukovnika Zambianchi-a zahtieva potvèrdjenje troškovah učinjenih za njegove soldate, da ih vlada povrati obćini.

— Garibaldi izdao je poslie pobiede, koju je odèržao u bitki kod Kalatafimi-a nad kraljevskom vojskom, sliedeći proglas:

„Kalatafimi, 16. svibnja. Vojnici! Tko je okružen bojnim drugovima, kao što ste Vi, taj može sve i sva poduzeti; to sam Vam jučer pokazao, kad sam Vas vodio na težko poduzetje, proti mnogobrojnom neprijatelju, koi je stajao u jakim položajima. Ja sam se oslanjao na Vaš kobni bajonet, i imao sam, kao što vidite, razloga k tomu!

Premda je vooma žalostno, da imamo ići u borbu proti talijanskim soldatima, ipak moramo barem priznati, da smo našli odpor, koi bi bio vriedan bolje stvari, i mi smo se time osviedočili, što ćemo niekoč moći činiti, kad se svakolika talijanska obitelj sakupi okolo zastave našega oslobodjenja.

Sutra će talijansko kopno doznati pobiedu svojih slobodnih sinovah i naših hrabrih sicilijanskih prijateljah i slavit će Vaše majke, a Vaše zaručnice kazat će se zatim na ulicama usdignutim glavama i sjajućim obrazom.

Istina, borba nas je stala život ljubljene braće, koja su u najprednijim redovima poginula, no ovi kèrvavi sviedoci svete stvari Talijanah živit će u lietopisima narodne slave.

„Otvori“, moljaše na vratih mèrtvacu nalični glas.

„Nesmijem“, reče stražar; „zapoviedeno mi je, da nikoga nepustim.“

„Zar me nepoznaš, to ja sam Stanislav Kmita.“

„Dakako da vas poznam, moj gospodine! ipak vas nesmijem pustiti, jer mi je gospodična strogo zabranila.“

„Za boga što govoriš! nije moguće! — — Ona jo sama zapoviedila? —“

„Potèrpite se, gospodine, dok se vrati gospodin Bonar.“

„Ona mi sama zabranjuje ulaz? ona me odbija! ha! U očajanosti čoviek nepromišlja, već sile upotrebljuje! vrata ću oboriti; nitko mi nemože zapriečiti.“ — —

„Ja ću“ grakne nieki glas. „Zlobni mladiću,“ reče Fait, „okeni se ovoga miesta, jer je osveta blizu!“ Povukav mač zagèrmi nad mladićem: ili prisegni da nećeš prag ovoga grada nikada prekoračiti, ili ću te posieći, ako stupiš ovamo.“

„Prisižem“ odvrati Kmita, „da ovo miesto neću do smèrti ostaviti; ovdie sam na novo oživio, drugdie nemogu disati pa sve da i hoću! Smiluj se“ reče stražaru, „i reci Olimpiji, da sam ja, koi bi rado s njom govorio, jednu jedinu riečcu!“ —

Njegova molba raspèrši se u zraku. Badava je opetovao svoju molbu, badava kucao na vratih; nitko se neodazva, sve postade gluho i niemo.

„Jao meni!“ jaukaše očajanik.

„Jao tebi!“ ponovi u tmini izčeznuvši Fait.

Siromašni mladić klonu sasvim duhom. Misli mu se pomiešaju; stajaše dugo — dugo na istom miestu zadubiv se u tamnu noć. Sad se porodi čeznuće u njem, da si miesto promieni. Uzkom stazom se uputi, kao što se je činilo onesviešćen i neznajuć svèrhe svoje bludnje. Mogao je u istinu više urah po poljih, sienokošah i šikarah bluditi, dok sasvim iznemogav pade na obalu jednoga potočića. Miesec izadje te svojim bliedim licem razsvietlja okolicu.

Stanislav pogleda oko sebe, činilo se kao da se je razabrao, jer je pozorno motrio stèrmu pećinu, koja se je pred njim dizala. Bijaše Zobirzov, na koju ga prije niekoliko nedieljah šala odvede. Digne se, prodje potok i naskoro stajaše na vèrhu pećine.

„Drugi put pohadjam ovo miesto“, reče tužnim glasom. Izlazećim suncem dodjoh pèrvi put, bijaše početak moje sreće. Danas me obastire tamna noć, kô što je i moja sreća potamnila.

Miesec se iza oblaka pokaže te svojimi bliedimi traci razsvieti stienu, na kojoj bijahu izriezani redci:

> Pridje l' simo putnik vèrli
> Mah ga radost svâ ogèrli;
> Neće više suzah liti,
> Mir će rajski oćutiti.

„O Bože!“ uzklikne Stanislav, ponoviv ove redke, „koi je stvor kada toliko podneo, koliko sam ja danas? Mogu li ja mir naći, gdie da ga potražim?“

„Možeš ga naći!“ odvrati jedan glas u blizini.

„Tko je? Mario mati Isusova! spasi me!“

„Budi ti u pomoć u samèrtnom času“, reče drugi glas pomiešavši se s glasom prizivajućim pomoć stèrmoglavećega se mladića. —

Padše tielo razdieli mirno povèršje podosta dubokoga potoka, koi — kao razljućen nad nepovoljnim uznemirenjem, talabukom žèrtvu primi.

Neću usmenjkati imena onih junakah javno imenovat, koji su mlade, jošte neizkusne vojnike vodili u borbu i koji će zatim na liepšem bojištu voditi vojnike, koji su zvani, da slome posliednje karike lanca naše ljubljene Italije. Italija i Viktor Emanuel! Giuseppe Garibaldi.

Francuzka.

Pariz, 31. svibnja. Rieči, koje je princ vladalac pruski izustio u Saarbrukenu i Trieru, pobudile su ovdie veliku pozornost, i nisu baš ugodno dielovale. Odnošaji medju Pruskom i Francuzkom neće time naravno prijazniji postati i ovdiešnji duh očitovat će se skoro u novinama. Početak k tomu već je tako rekuć učinjen. „Siécle" sadèržaje naime danas jedan članak, u kojem se zahtieva, da se „mirovnim putem" Francuzkoj ustupi renska provincija. Pod ovim člankom podpisan je g. Jourdan, kojega brošura smije takodjer sada izići.

Najnoviji liekarsko izviešće o princu Jerolimu glasi:

U 6½ sata u jutro. Stanje Nj. c. visosti neprestano je veoma opasno.

Do večera nisu bila izdana nova liekarska izviešća. Princesa Klotilda posietila je jutros u 11 satih svog obolieloga svekra. Car i carica odvezli su se u 3 sata onamo.

Jučer se je mnogo govorilo, da je Francuzka Englezkoj učinila predlogah za zajedničko uredjenje talijanskih poslovah. No to se je već više putah glasalo.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beč, 5. lipnja. Jučer bila je pèrva redovita siednica dèržavnoga vieća, koje predmet sačinjavahu predlozi dèržavnoga kućanstva. Poslie podne bili su svikolici sučlanovi pozvati na carski obied. (Bèrsj. priv. viest Agr. Ztga.)

Napulj, 3. lipnja. Kralj je zabacio ponudjenu kapitulaciju. Ustaše udarili su dne 1. na Katanijo, no bili su uzbijeni. (Bèrsj. priv. viest Agr. Ztga.)

Pariz, 2. lipnja. (U večer). Dopisi iz Napulja uvieravaju, da je uslied viećanja dèržanoga na jednoj englezkoj ladji medju generalom Lanzom i odborom ustaškim, komu je predsiedao Garibaldi, podpisana kapitulacja, polag koje se posadi palermitanskoj sastojećoj iz 25 hiljadah momakah dopušta, da grad ostavi sa svim vojničkim posadama i da se sa svimkolikim svojim gradovom ukèrca na napuljske ratne brodove.

Milan, 3. lipnja. Perseveranze, koja opet donosi pojedinostih o uzetju Palerma, javlja, da su ustaše uhvatili generala **Salzana** (?)

Genova 2. lipnja. Kod onomadne u Napulju dogodivše se demonštracije, nije, vele, više od 400 osobah iz gradjanskoga stališa učestvovalo. Množina nije se sa nju izrazila i plemstvo nije udioničtvovalo.

Kažu, da je ruski poslanik vladu savietovao, da dade svojim narodima ustav sličan sardinskom, no da je dobio izvinujući odgovor.

Ministarska viećanja dèrže se tako rekuć neprestano. Kraljevska vojska u Palermu, obkopana u čvèrstim položajima tako se je dèržala, da je Garibaldi prisiljen bio primiti predloženo mu primirje od 48 satih. U obziru Zangle (Mesine) nenadaju se ustaše dobru uspiehu.

Zapisnik

odborne siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 1. lipnja 1860. pod predsiedničtvom Ivana Kukuljevića-Sakcinskoga, u prisutnosti p. n. gg. odbornikah: Ante Mažuranića, Petra Zoričića, Jos. Partaša i tajnika Stiep. Novotnoga kano perovodje.

Pročitan bi zapisnik posliednje odborske siednice dne 4. svibnja t. g. dèržane koi je u broju 9 i 10. Nar. Nov. oglašen te odobren.

G. predsiednik predloži, da bi se radi stanovitih okolnostih i zaprekah imala glavna skupština, kojano je na 10. o. m. ustanovljena bila, na nieko vrieme odgoditi. — Odlučeno odgoditi ju do 1. sèrpnja t. g kada bi se imala dèržati; ujedno naredjeno, da se lanjske gl. skupštine izviestje s dotičnim pregledom članovah, godišnjega dohoda i rashoda itd. štampati dade i članovom uz dr. pravila razšalje.

Dalmatinski slikar g. Salghetti Drioli posla družtvu risanu sliku g. prof. Sunčečića za album Kačićev. — Zahvalno primljen taj liepi umotvor, nu, budući uslied zaključka našega družtva jedino slike slavnih poviestnikah i spisateljah za pučku poeziju zaslužnih u albumu Kačićevu miesta imati mogu, to će se dobiveni umotvor našega domaćega slikara nar. muzeju ovdie izručiti.

G. Ambroz vitez Vranicani Dobrinović predao je 200 st. a. vr. za stogodišnju proslavu Kačićevu. — S velikom zahvalnošću rečena svota primljena i blagajniku izručena.

Odbor temišgradski posla ovamo po g. Frid. Pesthy-u uredniku „Delejtü-a" 800 st. a. vr. za stradajuće zemljake naše. — Ta je svota već vis. c. k hèrv. slav. namiestničtvu predana, odboru pako temišgradskom odlučeno pismeno se zahvaliti.

G. Josip Henry tajnik Smithsonova instituta u Washingthonu sdr. dèrž. u Americi poslao nam brošuru, u kojoj se nalaze sva znamenita družtva svieta, te nas umoljava, da glede naših družtvah potrebne mu naputke i izpravak pogrešakah pošaljemo. — Uzeto do znanja i odgovorit će se čim prije na taj poziv prekoatlantski.

Dobili smo knjigah i to: 4. svez Arkiva od družtva za erdeljsku poviest, zatim programe gimnazije Mediaške i Sibinjske, po g. Rajevskom kod c. rusk. posl. u Beču 4. i 5. svez Morskoga Sbornika te 11. kom. knjigah (Monumenta Hungariae historica) od sl. Akademije Magjarske. — Sve zahvalno primljeno i nar. knjižnici predano.

G. Pav. pl. Keömley c. k. predst. u Cirkvenici poslao nam jednu povelju grofa Martina Frankopana od g. 1462, kojom je utemeljen pavlinski monastir u Novom. — G. B. Modrošić klerik nadb. zagr. izručio za Album Kačićev 13 piesamah a g. N. Radić Žumberčanin opis jezera gorjanskoga, pripoviest o kèrvavom kamenu i o gradu Žumberku. — Sve zahvalno primljeno i uporabit će se i ili u Arkivu ili u Leptiru štampati.

G. predsiednik izviesti odbor, da je 40 kom. III. knjige Arkiva na ličbi u Prettnerovoj knjigarni za 12 st. a. vr. kupio. — To je na povoljno znanje uzeto, knjige spravljene, izdana svota iz dr. blagajne namirena i g. predsiedniku usèrdna hvala izražena.

Tako je skupština zaključena.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1860.

Stiepan Novotný s. r.
tajnik.

Umoljavaju se sva p. t. gospoda i gospoje dobročinitelji i dobročiniteljice, koji su naumili kakov dar za dobrotivnu loteriju dati, da isto do 8 danah odboru iste loterije naznače i u svoje doba pošlju, jer se izviestje o dobljenih darovih c. k. ministarstvu prijaviti mora kao i imena darovnikah u novinah obnarodovati; da to manjim troškom uspie, valja da se na jedanput cieli popis dogotovi.

Odbor dobrotivne loterije
U ime izbivajućega g. Vukotinovića
A. de Ferrić, v. r.

Kazalište.

Preksinoć dne 4. lipnja bila je posliednja predstava naše zlokobne lietošnje talijanske opere. Kuća je bila punija, nego li obično u posliednje vrieme, jer je oglas naviestio, da će taj večer i **niekoliko piesamah u našem jeziku** pievano biti, no sa svim tim bila je jedva polovica prostorah napunjena, tako bo je već našem občinstvu ovo talijansko družtvo dodijalo, da nisu nanj ni ove skrajnje špekulativne miere kriepčije dielovati mogle. Lietos su posiednici ložah, koji kao što je poznato za svoja miesta unapred plaćaju, uprav **badadava** potratili svoje novce, jer parter i galerije mogoše se ogradit od te štete, nepolazeći kazališta, što su sve do konca dosiedno i činili, jer nesiećamo se, da se je ikad kazalište tako slabo polazilo, kao lietos, no izbivanje iz kazališta nije jošte dovoljno zadovoljstvo za prijatelje muzike, jer ostali su svakako bez zadovoljenja svojega naguća. Nadati se je, dakle, da će se u buduće takovim očitim prikratama občinstva i povriedama dobroga ukusa od nadležne strane kriepko na put stati.

SLUŽBENI LIST.

Br. 6299-1367. 3—2

Obznana.

Kod c. k. ravnateljstva prodaje školskih knjigah u Beču izišla su od drugoga poljeća 1858 evo ova nova djela, i mogu se nabaviti preko prodavalacah školskih knjigah po cienu ovdie naznačenu:

Ciena u a. v. fr. n.

U njemačkom jeziku:

a) za pučke i realske učione:

1. Ergänzungsheft zum Lesebuche für die oberste Klasse der Hauptschulen (IV. Abtheilung des Lesebuches) . . . . . — 30
2. Pflichten der Unterthanen gegen ihren Monarchen, zum Gebrauche der evangelischen Volksschulen . . . . . . — 6
3. Pflichten der Unterthanen gegen ihren Monarchen, zum Gebrauche der israelitischen Volksschulen . . . . — 6
4. Ergänzungsheft zum dritten Sprachbuche für die oberste Klasse der Haupt- und Stadtschulen. Anleitung zu Briefen und Geschäfts-Aufsätzen . . . . . . — 18
5. Kleiner Katechismus in Fragen und Antworten für die katholischen Volksschulen — 7
6. Grosser Katechismus für die katholischen Volksschulen (Ausgaben in Fragen und Antworten) . . . . — 34
7. Grosser Katechismus für die katholischen Volksschulen . . . . — 27
8. Auszug aus dem grossen Katechismus für die katholischen Volksschulen . . . — 20
9. Auszug aus dem grossen Katechismus für die katholischen Volksschulen (Ausgabe in Fragen und Antworten mit den beweisenden Stellen) . . . . — 23
10. Die biblische Geschichte des alten und neuen Testamentes für die katholischen Volksschulen, mit 112 Abbildungen und der Karte von Palästina von Dr. Schuster — 44
11. Biblische Geschichte zum Gebrauche der israelitischen Schulen . . . . — 39
12. Uebungsbuch beim Rechnungsunterrichte für die Landschulen . . . . — 23
13. Kurze Reichs- und Länderkunde des Kaiserthums Oesterreich von Ludwig Ritter von Heuffler für Gymnasien und Unter-Realschulen. 2. verbesserte Ausgabe mit 1 Kupfertafel . . . . — 90
14. Provisorische Instruktion für Direktoren katholischer Hauptschulen in Ungarn, Kroatien und Slavonien, in der Woiwodschaft, dem Temeser Banate und in Siebenbürgen . . . . — 5
15. Armenbücher-Erforderniss-Ausweise . . — 1

b) za gimnazije:

16. Grundriss der Naturlehre von Dr. Andreas Baumgartner, Schlussheft . . . . . . — 27
17. Naturgeschichte des Pflanzenreiches für k. k. österr. Untergymnasien und Unter-Realschulen, bearbeitet von Dr. Alois Pokorny. — Nebst einem Anhange mit 22 Tafeln Abbildungen, und einem erklärenden Texte . . . . — 54

U hèrvatskom jeziku.

a) za pučke i realne učione:

1. Početnica za katoličansku školsku mladost s osobitim obzirom na hèrvatske škole u ugarskom kraljestvu . . . . — 14
2. Pèrva čitanka za katoličansku mladost . — 25
3. Druga slovnička čitanka za katoličke pučke učione . . . . — 49
4. Praktična slovnica němačkog jezika i němačka čitanka za 3. razred gradskih i glavnih učionah . . . . — 35
5. Praktična slovnica němačkog jezika i němačka čitanka za 4. razred gradskih i glavnih učionah . . . . — 48
6. Poslanice ili Epistole i Blagověsti, ili Evangjelja za nedelje i blagdane cèrkvenog godišta . . . . — 32
7. Evangjelja, Epistole i Štenja za vse nedelje i svetke katoličanskoga cirkvenoga leta, z mukom spasitelja našega, i jednim prilogom . . . . — 35
8. Računična věžbenica za učenike III. razreda pučkih učionah . . . . — 18
9. Računična věžbenica za učenike IV. razreda pučkih učionah . . . . — 20
10. Računična věžbenica za učenike seoske učione . . . . — 23
11. Metodika napametnoga računstva s mnogimi priměri za věžbanje. Za I. i II. razred pučkih učionah . . . . — 35
12. Němačko-ilirski i ilirsko-němački rěčnik k němačkoj čitanki i praktičnoj slovnici za III. i IV. razred gradskih i glavnih učionah . . . . — 17
13. Kroatisch - deutsches Wörterbuch für Schullehrer. Mit besonderer Rücksicht auf den Dialekt in der Raaber Diözese, bearbeitet von Fabian Hauszer . . . . — 45
14. Poučnik u vèrtljarstvu i pčelarstvu za početne seoske učione. Spisao Josip Partaš. — 35

Ciena u a. vr. fr. n.

15. Naputak za katoličanske duhovne pastire u odnošaju njihovom k pučkim učionicam u pokrajinah Ugarskoj, Hervatskoj i Slavonskoj, sèrbskoj Vojvodini i Banatu Tamiškim i u Erdeljskoj . . . . — 5
16. Privremeni naputak za katoličke nadzornike školskih kotarah . . . . — 6

b) za gimnazije.

17. Skladanja ilirskoga jezika, za niže gimnazije . . . . — 37
18. Bilinstvo. Izradio ga Dr. Alojzija Pokorny. Dodate: 22 tablice sa stikami i tumačenjem slikah . . . . — 52
19. Ilirska čitanka za gornje gimnazije. Knjiga druga 1 65

U sèrbskom jeziku.

Za pučke i realne učione.

1. Практично езикословіе нѣмачко и нѣмачка нѣмачка читанка за трећiй разредъ . . — 36
2. Практично езикословіе нѣмачко за четертый разредъ . . . . — 32
3. Практично езикословіе нѣмачко за четертый разредъ. (Mit deutsch. Lesebuch) . — 50
4. Упутство за предаванѣ букварскихъ наука учителима народнихъ училишта . . . . — 76
5. Методика рачуна на пам ть за I. разредъ народнихъ училишта . . . . — 38
6. Нѣмачко-србскій и србско-нѣмачкій рѣчникъ нѣмачкой читанки и практичномъ езикословіе нѣмачкомъ за III. и IV. разредъ — 21
7. Напутакъ за мѣстне надзорнике одъ школа — 2
8. Благодарственное къ Гдѣ Бтѣ моленіе . . . . — 37

U hebrejskom jeziku.

1. Fibel für israelitische Volksschulen . . — 11
2. Pentateuch, Lesebuch für Israeliten . . — 98

U katehetičkom nakladištu.

1. Lebenswinke, Betrachtungen für Jung und Alt. Von Anton Friedrich. Prämienband . — 44
2. Bilder aus dem Leben heiliger Jünglinge und Männer. Von Ignatz Kankoffer. Prämienband . . . . — 40
3. Bilder aus dem Leben heil. Jungfrauen. Von Ignatz Kankoffer. Prämienband . . — 42
4. Hundert Naturbilder aus dem Vaterlande. Von Jos. A. Moshammer. Prämienband . — 64
5. Dasselbe, feiner Leinwandband . . . . — 80
6. Deutsches Lesebuch zur Belohnung für Fleiss und gute Sitten der Landschuljugend. Verfasst von Johann Hermann. Prämienband . . . . — 98
7. Dasselbe, feiner Leinwandband 1 14

Od c. k. hèrv. slav. namiestničtva
U Zagrebu 25. Lipnja 1860.

Oglašenje natiečaja.

Na gospodarsko-šumarskoj učioni i ratarnici u Križevcu, koja će u smislu najvišje carske odluke od 12., i odpisa c. kr. popečiteljstva unotarnjih poslovah od 15. travnja t. g. br. 12140. sa 15. listopada 1860 u život stupiti, namiestit će se sliedeće učiteljsko i ino osoblje za službu:

1 ravnitelj, zajedno pèrvi učitelj gospodarstva uz godišnju plaću od 2000 for. i uživanje bezplatna stana.

1 učitelj za prirodoslovne struke uz godišnju plaću od 900 for. i pravo na dodatak poslie desetgodišnjega službovanja.

1 učiteljski pomoćnik za računstvo i fiziku uz godišnju plaću od 600 for.

Izim ovih berivah dobivat će učiteljsko osoblje dio od naukovine. Nadalje će se namiestit:

1 gospodarski činovnik, koi će podjedno učenike gospodarske podučavati u radnji, uz plaću godišnjih 700 for i bezplatni stan. *)

1 gospodarski pomoćnik, zajedno učitelj ratarnice uz godišnju plaću od 500 for. i bezplatni stan.

1 posluživatelj uz najam godišnjih 300 for. stan i odieću. **)

1 kućni sluga uz godišnji najam od 200 f.

Natiecatelji za gore naznačena učiteljska i služavna miesta imadu vierodostojno dokazati svoju dobu, dosadašnje bavljenje ili javno službovanje naimé u struci učiteljskoj, ćudoredno i političko neporočno ponašanje, strukovne teoretičke i dielovne znanosti kao i znanje niemačkog i ilirskog jezika, ili drugoga kojega slovenskoga narječja u pismu i govoru i predat će najdalje do 30. lipnja 1860. ovom c. k. namiestničtvu

*) U oglašenju jučer prijavljenom toga natiečaja izostalo je usljed tiskarske pogreške naznačenje plaće za ovu službu, što se time izpravlja. Ucr. N. N.

**) I ova točka izostala u jučerašnjem oglašenju.

Ur. Nar. Novinah.

svoje dotične, na vis. c. k. popečiteljstvo nutarnjih poslovah glaseće, s dokazi dovoljno podkriepljene molbenice, ako su u javnoj službi, putem sebi predpostavljene vlasti, inače pako putem političkoga poglavarstva, kojem su osobno podvèrženi. —

Od c. k. hèrv. slav. namiestničtva.

U Zagrebu dne 19. svibnja 1860.

Nr. 5048 (209) 3—1

Licitations-Kundmachung.

Laut Eröffnung der hohen k. k. Statthalterei vom 26. Mai 1860 Z. 7840 hat das hohe k. k. Ministerium des Innern zufolge Erlasses vom 1. April 1860 Z. 9280 die Herstellung eines Uferdeckwerkes längs des Ortes Tèrnje unter der Agramer Savebrücke Dist.-Zeich. $IV/_6$—$V/_0$ bestehend aus

a) 358° 5' 10" Körpermass Erd- und Schotteraushebung,
b) 9° 3' 2" „ trockenenSteineinbau nebst Steinlieferung aus dem Podsuseder Steinbruche,
c) 342° 2' 5" „ rauhen Steinwurfe als Grundbau,
d) 276° 0' 0" Flächenmass Armirung des Unterbaues mittels 18" hoher, dicht gebugter Abpflasterung sammt Material-Beistellung aus dem ärarischen Steinbruche nächst Ivanec,
e) 5° 5' 0" Körpermass Einwurzlung als Oberbau aus Ivanecer Steine,
f) 863° 4' 8" Flächenmass 12" hoher Taludabpflasterung aus behauten Steinen des Ivanecer Steinbruches,
g) 105° 2' 11" Körpermass Hinterfüllung und Schotteranschüttung,
h) Einrammen von 22 Stück 8—9" im Durchmesser haltenden, 12 bis 15 Fuss langen mit 5 Pfund im Gewichte haltenden dreilappigen eisernen Schuhen, armirten Pfählen nebst der Abtragung und Planirung des zu hoch grundirten Unterbaues mit dem adjustirten Fiskalpreise von 22,222 fl. 55 kr. öst. Wrg. bewilligt.

Wegen Hintangabe dieses Baues wird die Versteigerung bei der gefertigten k. k. Komitatsbehörde am 13. Juni l. J. um 10 Uhr Vormittags abgehalten, wozu Unternehmungslustige hiemit eingeladen werden.

Das nähere und bestimmte Detail dieser, in Bezug aller obangeführten Arbeiten ein untrennbares Ganze bildenden Bauführung enthalten die betreffenden Pläne, die Vorausmass, der summarische Kostenüberschlag, das Verzeichniss der Einsichtspreise und die allgemeinen und speziellen Bedingnisse, welche Behelfe täglich bis zum Lizitationstage im Amtslokale der k. k. gefertigten Komitats-Behörde eingesehen werden können.

Die Lizitation wird unter folgenden Bestimmungen vorgenommen werden:

1. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für die Vollführung der geforderten Leistung nachzuweisen vermag, zugelassen.

2. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung der Lizitations-Kommission vorzulegen.

3. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbote stellen wollen, hat vor der mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von der obangeführten Gesammtsumme im Betrage von 1111 fl. 13 kr. öst. Wrg. im Baren oder in k. k. österr. Staatspapieren nach dem börsenmässigen Kurse berechnet, zu Handen der Lizitations-Kommission zu erlegen.

4. Die Ausbietung des ganzen Baues erfolgt bei dem Umstande, als sich das Erforderniss nach dem veränderlichen Flussbestande richtet, und hiedurch der Leistungsempfang entweder grösser oder auch kleiner sein kann, als der zur vollkommenen Erfüllung des projektirten Zweckes vorläufig präsumirte, nach den adjustirten Einheitspreisen der verschiedenen Arbeitsleistungen, einschliessig des dazu gehörigen Materials, worauf die Anbote nur in Perzentual-Nachlässen oder Aufschlägen gleichmässig auf alle Einheitspreise angenommen werden.

5. Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum Vortage der anberaumten Versteigerung bei der gefertigten k. k. Komitats-Behörde überreicht werden müssen, weil die später einlangenden unberücksichtiget werden würden.

6. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es annehmbar befunden werden soll, mit einer 36 kr. Stempelmarke versehen, gehörig versiegelt, und von Aussen die Aufschrift: „Anbot für den Uferschutzbau längs Tèrnje unterhalb der Agramer Savebrücke" und im Innern enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues und dessen Lizitations-Grundlagen, als die bezüglichen Pläne, Vorausmass, das Einheitspreis-Verzeichniss, den summarischen Kostenanschlag, dann die allgemeinen und speziellen Baubedingnisse genau kenne, und solchen getreu nachkommen wolle;

b) den Perzentual-Nachlass oder Aufschlag gleichmässig auf alle adjustirten Einheitspreise in Worten deutlich ausgedrückt, um welchen er die Ausführung des ganzen Baues mit seinen allfälligen Mehr- oder Minderleistungen zu übernehmen willens ist;

c) das 5% Vadium wie es oben festgesetzt wurde;

d) den Tauf- und Zunamen, Charakter und Wohnort des Offerenten.

Offerte, welche diesen Anforderungen nicht entsprechen oder Gegenbedingungen enthalten, bleiben unberücksichtigt.

7. Nach geschlossener mündlichen Ausbietung erfolgt die Eröffnung der eingelangten schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge ihrer Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem Letzteren deren vorhandene Zahl vor dem mündlichen Ausbote bekannt gegeben worden sein wird.

8. Anbote, welche die adjustirten Einheitspreise durch Perzentual-Zuschläge überschreiten sollten, unterliegen der höheren Ratifikation, wogegen jener Bestbot, welcher den adjustirten Einheitspreisen gleichkömmt, oder unter solchen steht, gleich mit dem Lizitations-Ergebnisse als bestätiget anzusehen ist.

9. Bei gleichen mündlichen und schriftlichen Bestboten unter den Fiskalpreisen wird Ersteren, bei gleichen schriftlichen aber demjenigen der Vorzug eingeräumt, welcher früher offerirt wurde, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

10. Der von der Lizitations-Commission nach Massgabe des Versteigerungs-Resultates als Ersteher erklärte Bestbieter unter den Fiskalpreisen ist gehalten, das erlegte Vadium binnen 10 Tagen vom Lizitationstage gerechnet, bis auf 10% der vorangeführten Bausumme im Betrage von 2222 fl. 26 kr. öst. Wrg entweder im Baren oder in Staatspapieren, oder aber durch eine entsprechende Sicherstellungs- oder Bürgschafts-Urkunde zu ergänzen, und in gleicher Frist bei der gefertigten Komitats-Behörde des Vertragsabschlusses wegen, zu erscheinen.

11. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gleich nach geschlossener Lizitation gegen die im Lizitations-Protokolle ausgedrückte Empfangsbestätigung zurückgestellt werden.

Von der k. k. Komitats-Behörde
Agram am 3. Juni 1860.
In Beurlaubung des k. k. Komitats-Vorstandes
der k. k. erste Komitats-Kommissär
Ékel m. p.

Br. 8079. (197) 3—2

Natiečajni oglas.

U zagrebačkom konviktu izpražnjeno je zakladno miesto utemeljeno po župniku u Sopju, Mihailu Derkosu godine 1800 i ima se s početkom dojduće školske godine 186⁰/₁ popunit, na uživanje kojega zvani su mladići iz rodbine utemeljiteljeve.

Molbenice imajuće se na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavit, imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o tom, da je kandidat sretno preterpio ciepljenje kozicah i da je slobodan od svake kroničke tielesne boletice, školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta i izkazom o proizlazu iz imenovane porodice obložit, i kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem se dotični mladić uči, najdulje do 25. lipnja t. g. podnieti.

No za primljenje u zagrebački konvikt potrebno je uobće, da je dotični mladić barem učenik I. gimnazijalnoga razreda ili s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ po obstojećim školskim propisima sposoban stupit u isti razred i da je prekoračio dvanaesta godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 25. svibnja 1860.

K broju 1920 iz 1860. pol. (214) 1—1

Oglas.

U subota dne 16. lipnja t. g. obdèržavat će se javna dražba svakovèrstnih pod plenitbu stavljenih stvarih kao: pokućtva, dva konja, krave, svinje itd. na Jožefskom bregu br. 811 prije podne u 9 i poslie podne u 3 sata.

Od poglavarstva kr. i sl. glavnog grada.

U Zagrebu dne 3. lipnja 1860.

Br. 671 (204) 3—2

Izrok.

C. k. kotarski ured na Strigovi kao sud, poziva sve one, koji iz ostavštine dana 9. travnja 1860 na Orehovačku s oporukom preminuvšeg Viekoslava Kiša od Šulovca Gruntaša štogod kao vierovnici tražiti imaju, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 28. lipnja 1860. ili dodju pred ovaj sud, ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju: u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila, nikakova daljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

U Srigovi dne 3. Svibnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 8. LIPNJA 1860. Broj 1..

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Dopisi.

J. V. U Kragujevcu dne 20. svibnja. 1860. Ja sam već poodavno mislio, a i želio sam, da Vam se iz ove slavenske zemlje, koje se kao mnjka ostalih zemaljah sèrbskih od niekoga vremena smatra, za dopisnika „Narodnih Novinah" ponudim. — ali dosta svakojake, pa i nepredvidive prepreke stajahu mi na putu, no počem su sada takove gotovo sasvim svladane, to se ja sada tim ohotnije latjam pera svoga, da započnem ovej moj posao ponajprije sa kratkom topografijom ove zemlje sèrbske i čisto slavenske, a naročito ove varoši, iz koje Vam namieravam dopisivati i ostale Slavene na jugu o napredku ove zemlje izvieštevati. Ako Vam ovaj početak i ovo preduzeće povoljno bude, to ću Vam se ja sa mojim dopisima, a naročito opisivanjem sèrbskih predielah i varoših po nieki put javljati*).

Istina, da će poznato biti, kako Sèrbija leži, no zbog naših budućih članakah i dopisah sa nuždnò smo našli, da i o tome progovorimo:

Kneževina Sèrbija leži medju 42 i 46° širine, a medju 36 i 41° dužine, i graniči od sievera austrijanskom vojnom krajinom, od koje se riekama Savom i Dunavom razdvaja; od zapada riekama Drinom i Limom, koje Sèrbiju od Bosne i Hercegovine diele; od juga Albanijom, a od istoka Vlaškom, Bugarskom i Macedonijom. Povèršina ove zemlje isnosi okolo 1000[] miljah.

Ciela sadanja Sèrbija dieli se na sedamnaest okružjah i na jedno 70 srezovah. Mi ćemo za sada samo o Kragujevcu govoriti.

Kragujevac u sredini kneževine leži na rieci Lepenici, od koje nije daleko riečica Ždraljica i Bresnica blizu Košutnjake. Ovo je glavno miesto cielog okružja istog imena, a leži u nizkoj dolini, okruženoj istočno i južno bèrdima, a sieverno i zapadno vèrlo na blizu nahodećim se selima. Pored ove varoši teče gore pomenuta rieka Lepenica, preko koje četiri dèrvena i jedan kameni most vodi. Šteta, koju je dosada ista rieka ovdiešnjim žiteljima pričinjavala, velika je, — jer po nieki put jako pridolazi i štono kažu: dèrvlje i kamenje valja, kao što se je to i ove godine 30. ožujka dogodilo, i kao što je u „Sèrbskim Novinama" broju 42. opisano bilo.

U ovoj varoši ima od prilike 5000 žiteljah, nieki broj stranacah, koji se zanatom zanimaju. Ovdie je nadleštateljstvo okružnoga suda i načelništva, zatim se nalazi ovdie dvor kneza sa drugim pravitelj stvenim zdanjima i zgradama, dalje ima Kragujevac kasarnu s posadom, topolivnicu, laboratorium, arsenal i vojenu bolnicu, a okružne će se skorim otvoriti; osim toga ima jednu polugimnaziju sa četiri razreda osnovnih školah za muške i dva razreda za ženske dieco. Nalazi se štacija telegrafska, apoteka (liekarnica), čitalište i teatar. Blizu cèrkve, koja je s one strane Lepenice, podignuto je godine 1859. zdanje, u kojem se „narodne skupštine" dèrže, i pèrva je prošle godine gotovo miesec danah trajala. Osobitih starinah u Kragujevcu nema, no nalazi se jedna stara gotovo sasvim porušena džamija iz vremena turskoga gospodarstva. U konaku pored dvora ima jedan rimski kameni spomenik, kakovih se u Sèrbiji vèrlo mnogo nalazi, a naročito u smederevskom, požarevačkom i kranjskom okružju, a i po drugim miestima nalazi se starinah, o čemu smo se i sami godine 1856. pri našem tromiesečnom po Sèrbiji putovanju, uvierili, o kojem ćemo takodjer, ako nam dopustite, u „Narodnim Novinama" govoriti*).

Što se pak samoga položaja ove varoši tiče, to bi se moglo kazati, da nije najzdravije i mnogo bi bolje bilo, kad bi se ova varoš k zapadnoj strani idući u monastir Draču raširila i rasprostranila. Medju bèrdima, koja se oko Kragujevca nalaze, znatnije je Metino-bèrdo osobito od godine 1842., na kojem je pokojni Vučić s vojskom bio i na Kragujevac udarao.

Do godine 1839. bio je Kragujevac prestolna varoš i stolica kneza sèrbskoga.

Okružje kragujevačko, koje od ove varoši svoje ime nosi, graniči od sievera beogradskim i smederevskim, od istoka ćuprijskim i jagodinskim, od juga čačanskim, od zapada rudničkim okružjem; ima četiri sreza: gružanski, lepenički, jasenički i kragujevački sa jedno 70.000 žiteljah, 10.000 kućah, više 70 občinah, četiri varoši i preko 170 selah.

Mi dèržimo, da će ovakova opisivanja vašim čitateljima osobito mila biti, pa ako se nebudemo u našem dobrom mnienju prevarili, to ćemo Vam se rado javljati, opisivajući prediele i miesta sadanje kneževine sèrbske, a osobito ćemo našu pozornost i pažnju obratiti na starine i drevnosti, koje se u ovoj sèrbskoj zemlji nalaze, i koje su za našu jugoslavensku poviestnicu od ne male važnosti**).

Medjutim, što se tiče poviestnice, mi se obraćamo s našim člancima sasvim posebnim na družtvo za jugoslavensku poviestnicu, pišući članke: „O kneževini Sèrbiji", kao što je to i u zapisniku ravnateljske siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 25. veljače i 4. svibnja t. g. preko „Narodnih Novinah obnarodovano bilo. A i u pogledu gospodarskom naumismo govoriti u „Gospodarskom listu", o čemu smo već g. Bogoslava Šuleka izviestili; ali ćemo po nješto i u naše dopise za Narodne Novine umešati, osobito kada rieč bude o šumama, koje su gotovo u onakovom stanju, kao što sam ja stanje hèrvatsko-slavonskih šumah 1847. god. u miesečnim listovima hèrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva br. 8., str. 117. i t. d. predstavio i vierno opisao bio.

Ja za ovo svoje preduzeće nikakovu nagradu neizgledam, jer sam Bogu fala sa svačim snabdjeven i svega dovoljno za uživljenje imam; no milo će mi biti, ako od kojega mu drago rodoljuba jugoslavenskog pismeno priznanje polučio budem***). Zato i Vami gospodine učredniče! to javljam, i na znanje dajem: ako, i kadgod imate volju, — ja ću Vas u stvarma, koje se tiču napriedka i prosviete, rado izvieštavati, i mojim ću sobstvenim troškom pisma do Zagreba plaćati, a naknadu drugu neću tražiti, no ako imate volju, a Vi mi „Narodne Novine" šiljite, i to od onoga vremena, kad se dovoljno uviesili budete, da ove moje rieči nisu prazan govor! — †)

Iz dosad navedenog može se viditi, da ova naša varoš u sriedini Šumadije dobro, i u svemu napriedujo, jer ne samo naši tèrgovci, špekulanti i gradjani, no i zanatlije, rukodielci, nadničari i težaci dosta posla nalaze i svoju korist dobijaju, a kad bi ova varoš srećom pored nieke plovne rieke bila, onda bi se tek jako podigla i uzvisila nad mnogim miestima i varošima evropejskim; a kao što smo izviešteni, stanje je usievah u svemu okružju vèrlo dobro. tako, da se možemo nadati, da će hrana, kao što je pšenica, kukuruza i t. d. u cieni pasti.

Što se uobće napredka tiče naše domovine, to kako koji dan, sve se više znakovah napriedovanja pojavljuje i primietiti može na sve strane i u svima strukama, tako se n. pr. grade cèrkve, škole i kuće jedna za drugom, a osim toga i putevi i t. d., jer je već priznato, da su dobri putevi, drumovi i mostovi isto tako u zemlji i dèržavi napriedujućoj i cvetajućoj nužni, kao što je tielu čoviečjem svakidašnji hlieb. Budući pak bez dobrih drumovah i putovah, bez lahkog obèrta nemože tèrgovina napriedovati, a bez tèrgovine i radinosti nijedna dèržava nemože, kao što je želiti, cvetati, to je za takovo veliko dielo nuždno obće učestje! —

Sèrbija može, i treba da napreduje, ali njeni žitelji netreba da žale truda i da gube vremena. U našoj otačbini mnogo se koješta ima i može popraviti, a i iznova uvesti.

Ovo Vam je moj pèrvi članak.

*) Bit će nam osobito milo. Učr. Nar. Nov.

*) Veoma ćete nas obvezati, ako to učinite. Učr. Nar. Nov.

**) To Vam nemože izostati. Učr. Nar. Nov.

***) Osviedočeni smo, da će takova izviešća osobito mila biti našim čitateljima, i zato Vas molimo, da ostanete kod svoje hvale vriedne namiere. Učr. Nar. Nov.

†) S osobitom zahvalom primamo rodoljubivu ponudu i već smo dali nalog našem odpravničtvu, da Vam ima poštom uredno šiljati naš list. Učr. Nar. Nov.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 7. lipnja. U listu „Pest-Offner Ztg" od 3. lipnja čitamo sledeću zanimivu književnu viest: U našem listu od 22. veljače bilo je napomenuto, da g. J. K. Viktoriu sudielovatelj kod vodogradske župne cèrkve u Budimu, namierava izdati niemačko-slovačku slovnicu. Kao što sada iz neposredna izvora doznajemo, bit će joj tisak dovèršen za 2—3 nedielje danah. Nj. preuzvišenost presvietli gospodin biskup djakovački J. J. Strossmayer primio je posvetu knjige i vlastoručno pismo od 18. svibnja 1860 upravio na sastavitelja, koje glasi: Velečastni gospodine! Vi namieravate izdati niemačko-slovačku gramatiku i želite ju meni posvetiti. Odobravam veoma Vašu nakanu i primam sa zahvalom posvetu diela. Ja sam gorljiv prijatelj svoga slavenskoga materinskoga jezika i svoga naroda i osviedočen sam, da je zajednička potreba pobližja uzajemnost Slavenah živućih pod dvoglavim orlom Austrije. Sve, što je shodno, da ovu uzajemnu svezu užje skopča, podupirem rado. S osobitom dopadnostju opažam očitovanja života sievernih Slavenah naše carevine, koji žive u najnepovoljnijim okolnostima. Mislim, da je tako u interesu ukupne carevine, kao i naše svete cèrkve, da se ovo prekrasno i veoma darovito pleme slobodno od svake spone razvije i da uspie. Ja ću Vaše poduzetje po mogućnosti podupirati. U ostalo ostajem s osobitim veleštovanjem Vašega velečastja najodaniji sluga. Strossmayer, biskup.

— Glasalo se je, da će se generalkomanda iz Verone u Ljubljanu prenieti, no sada se opet govori, da se ista neće premiestit u Ljubljanu već u Udinu.

— Parnica „Richterova" uzet će se u pretres već dojduće nedielje, budući da je istraga proti gospodinu Richteru razlučena bila od parnice proti tèršćanskim tèrgovcima.

— U parnici zbog grabežnog umorstva proti Ivanu Schmittu predložila je jučer po zaključenom dokazivanju dèržavna oblast, da se proglasi, da je Ivan Schmitt kriv izvedenom zaledjnom umorstvu, proinnevierenja, kao i opa-

danju, i da se ima osudit na dosmèrtnu težku tamnicu. Predlog proti Magdaleni Bichl glasi na 10 odnosno 4, a proti Rosi Bichl na 4 odnosno 2 godine težke tamnice. Presuda imalą se je oglasit 5. t. m. u večer.

Beč 5. lipnja. Jučer predpodne u 11 satih bila je u sgradi namiestničtva pèrva redovita siednica povećanoga dèržavnoga vieća, kojemu su od strane vlade učinjeni bili predlozi o dèržavnom kućanstvu. Isti su, polag lista „Oest. Z:g.“ pojedinim veoma potankim izkazima obskèrbljeni i tiču se: dvoranstva i pisarne kabineta Nj. veličanstva cara, dèržavnoga vieća, ministarske konferencije, ministarstva unutarnjih poslovah i ministarstva pravosudja. Ovi predlosi predani su jednom odboru za predbiežno pretresanje. I o pregledu poslovnoga reda sametnula se po svoj prilici rieč. Poslie podne bili su svikolici članovi pozvani na carski obied u carskom dvorcu. Svaki utorak bit će u salonima Nj. preuzvišenosti gospodina ministarskoga predsiednika sastanak, gdie će se gospodi dèržavnim viećnicima pružati mnogovèrstna prilike, da medju sobom i izvan siednicah uzmognu govoriti i spoznat se.

Sèrbija.

Beograd, 28. svibnja. (S. D.) Gospodin Paun Janković (Baća), bivši savietnik i niegdašnji popečitelj pravosudja i financije, poslie dužèvremenog odmora uzet je za predsiedatelja apelacionoga suda za stare diele. Milan Janković, bivši sekretar popečiteljstva unutarnjih dielah, koi je dosada zbog poznate krivice u Kragujevcu zatvoren bio, izpušten je iz zatvora. Vladimir Jovanović, sekretar popečiteljstva financije, udaljen je po višoj zapoviesti od dužnostih. Zastupnik predstavnika, u kome Vladimir i ostali „rodoljubi“ smatraju svoga protivnika, zauzimao se kod višjega miesta, da se ovo lice (koje ovakovu sudbinu zaista zaslužuje) neizbacuje. Kao što sam izviešten, njemu se za ovo zauzimanje toliko zamierilo, da je odredjen drugi zastupnik predstavnika u licu g. Stenojla Petrovića, savietnika. Mi jako žalimo za bivšim zastupnikom, koi je ovo zvanje s vieštinom i dostojanstvom opravljao. On se zbog svoje dobrote zamierio višjem miestu, a ovamo ni u Vladimiru, ni u ostalim „rodoljubima“ nije stekao prijateljah i obvezanikah.

Beograd, 29. svibnja. Knez je uzpèrkos svojoj slabini, u kojoj ga dèrži stanje njegove bolesti, ipak voljan ići u kupalište Aleksinac. Od Beograda do Dubrovice putovat će, vele, posredstvom parobroda a od onuda po kopnu. Jedan oddiel konjaničtva već je onamo krenuo.

Bivši privremeni učrednik službenoga lista i tajnik u ministarstvu financijah, Vladimir Jovanović, odpušten je iz službe. Nasuprot opet je u dèržavnu službu primljen Danilo Danić, bivši predsiednik kontrolne oblasti i naimenovan je apelacionim savietnikom.

Talijanske.

Polag privatnih viestih, koje su prieko Genove prispiele u Marsilju dne 31. svibnja, naredio je Garibaldi, da se u Siciliji sastavi osam piešačkih regimentah, koje se imaju poslie 52. regimente uvèrstit u piemontezku vojsku. Time će se broj obstojećih talijanskih regimentah od 52 na 60 povisit i Sicilija u vojničkom smislu sdružit s Piemontom.

Glavna težkoća Sicilijanacah nije još dignuta uzetjem Palerma. Palermo ima dvie citadelle a na njima se jošte vije bourbonska zastava; i u tvèrdjavi Trapanskoj vije se jošte isto, a Zangla (Mesina), stari napuljski most za izkèrcanje u svèrhu iznovičnoga podvèrženja otoka nalazi se jošte podpunoma pod vlastju kralja Franje. Kako će se ove tvèdine bez velikih topovah uzeti, to je zadaća, od koje bi se mnogi vodja uplašio.

„La Patrie“ donosi sliedeće viesti o stanju stvarih u Siciliji: „Gradovi Zangla, Katanija, Sirakus i Girgjenti jošte su svejednako mirni, no ustaše se nadaju, da će se isti odmah izjavit za ustanak, čim se sastavi privremena vlada u Palermu. To će se i za cielo dogodit, izvan u Zangli, koja je odviš jako utvèrdjena i ima odviš veliku posadu, nego da bi tamo ustanak bez izvanjske pomoći uspieti mogao. Zangla može pasti samo poslie pravilne posade, tim više, što ima more na svoje razpolaganje. Onamo idu i sve vojene sile napuljske vlade, koje tamo prispievaju bez prestanka. Čim padne glavni grad otoka (Palermo), odmah će se početi izdavati dnevnik pod naslovom: „Giornale ufficiale di Palermo.“ U istom izlazit će akta i dekreti ustaške vlade. Izvan toga smiestit će, kao što kažu, protuadmiral grof Persano, zapoviednik oddiela piemontezkih brodovah (sa zastavnim brodom „Maria Adelaida“) u luku svoju glavnu štaciju. Zapoviednici ostalih pomorskih silah učinit će isto.

Turin, 3. lipnja. Pukovnik Cosenz i podpukovnik Medici podnieli su svoju ostavku. Razpuštenje savojske brigade odgodjeno je. Vlada je kod dviuh švedskih kućah naručila znatan broj topovah i obicah. Caričke ugovore potvèrdio je senat jednodušno.

Francuzka.

Pariz, 1. lipnja. Danas je u „neuredovnom“ dielu „Moniteura“ izišla nota, koja glasi, kako sliedi: „Vlada misli, da mora proti prednmjevama svake vèrste, slobnim tužbama, ili lahkoumnim tumačivanjima protestovati, kojima je od niekoliko nedieljah pitanje o sdruženju Savoje i Nice s Francuzkom dalo povoda. Uslied sretna rata i dogadjajah, koji su područje kralja sardinskoga znatno umnožili, pristao je on uslied pravednoga zahtieva careva i inače pretresavši interes raznih provincijah, koje su u ostalom najvišjim bèrdom u Evropi odciepljene od njegove dèržave, na podpisanje ugovora, koi ima ove provincije po svečanom očitovanju naroda sjedinit s Francuskom. Što može biti otvorenije, pravilnije i pravednije? Ništanemanje potiču pod uplivom neprijateljske strasti ili nerazborita prijateljstva jedni sumnjičanja a drugi razsudjivanja, kojima nastoje francuzkoj vladi pripisat namieru, kao da hoće da zametne u Evropi zamèršajah ili da ih nastati učini, za da uzmogne povećati svoje područje. Ova misao sasvim je protivna onoj, koja oduševljuje vladu. Vlada, izjasnjujemo glasno, želi ove težnje, kojima je ta svèrha, da razprostrane sve većma neizpravnije misli o njenim pravim namieramo. Car upravlja svu svoju silu, da u Evropi opet povrati uzdèrmano uzdanje. Njegova jedina želja jest živit u miru s vladarima, koji su mu saveznici (avec les Souverains ses alliés), i uporavljat svu svoju pomnju na činotvorni razvitak pomoćnih izvorah Francuzke.“

Kažu, da je ulaz divizije Bazainove u Pariz zato odgodjen bio, jerbo se vlada boji, da bi narod u predgradjima vikao ne samo: „Vive l' Empereur!“ već i „Vive Garibaldi!“

Lion, 1. lipnja. Ruska carica mati prispiela je ovamo večeras u 7 satih, a car L. Napoleon i carica u 8½ sata. Veličanstva bila su pozdravljena uzhitnim klicanjem. Grad je razsvietljen.

— 2. lipnja. Nj. veličanstva učiniše sinoć u 10 satih Nj. veličanstvu carici materi dèržavan pohod. Jutros posietiše veličanstva sa caricom materom i velikom kneginjom Helenom varoško šetalište i kasarnu i propratiše Nj. veličanstvo do kolodvora. U 1½ sata odputovaše veličanstva u Pariz.

Turska.

„Allg. Ztg.“ pišu iz Damaska, da je u cieloj Siriji velika vreva i da se sprema požar, koi će se težko moći ugasiti, ako jedanput bune. U Jabrudu su muslomani zlostavili kèršćane, što su s dopuštenjem serašćera i miestne vlasti namiestili zvono u svojoj cèrkvi.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 4. lipnja. Misle, da je kraljevska vojska jučer opet stala grad Palermo iz topovah biti. Privatna pisma potvèrdjuju, da je pèrvo bombardovanje prouzročilo izvanredna štetu.

Sliedeća depeša priobćena je bečkim listovima:

Napulj, 3. lipnja. Dne 1. t. m. udariše ustaške čete, 4000 momakah na broju, koje su bile obskèrbljene topovima na Katanniju (na iztočnoj sicilijanskoj obali). Nasèrt bio je po generalu Clary-u brabro ezbijen i razlieran, i ustaše izgubiše tri topa i dvie zastave. Grad je stavljen u stanje obsade. Kolona maršala Afana di Rivera, koja je kesnije došla, nije sudielovala kod bitke.

Turin 4. lipnja. Kažu, da Lafarina nastoji postati sardinskim komisarom provincijah: Napuljske i Sicilije.

Milan 5. lipnja. Polag viestih iz Napulja od 30. produljeno je primirje, jerbo je zapoviednik kraljevske vojske kod svoje vlade zamolio za naputak. Garibaldi zahtieva, da napuljska vojska izidje sa svèg otoka.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1062. (215) 3—1

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financialnog okružnog ravnateljstva u Rieci od 24. svibnja 1860 br. 7188 prodavat će se putem javne dražbe dne 26. lipnja 1860 u 9 satih po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah komorske gospoštine Fužine upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

a) iz šumskog kotara Fužine
šumski odsiek Rogozno:

Prodajna srećka pod br. I. sadèržavajuća 414½ hvata bukovih ciepanic 3' dugih u fiskalnoj cieni od . .	1128 fr. 65 kr.
Prodajna srećka pod br. II. sa 525 komada jelovih kusi od 9188.5 Cub.' za cienu od	1312 „ 67⁶⁄₁₀ „

b) iz šumskog kotara Mèrslavodica
šumski odsiek Širokadraga:

Prodajna srećka br. I. sa 509½ hvata ciepanic i 179½ hvata šibja 4½' dugih uglevarskoga dèrvlja za . .	871 fr. 77⁵⁄₁₀ kr.
Prodajna srećka br. III sa 875 komada jelovih kusih od 13490.40 Cub.' za	1584 „ 91⁵⁄₁₀ „
Prodajna srećka br. IV sa 585 komadah jelovih kusih od 8626.90 Cub.' za	1023 „ 83 „
Prodajna srećka br. VII. sa 854 komada jelovih kusih od 11805.10 Cub.' za	1711 „ 43 „

šumski odsiek Jelenje:

Prodajna srećka br. J. sa 187½ hvata 6' dugih i 58¼ hvata 3' dugih bukovih ciepanic za cienu od . . .	1161 fr. 12⁵⁄₁₀ kr.

c) iz šumskog kotara Ravnagora
šumski odsiek Oštrivèrh:

Prodajna srećka br. 9/75 sa 1027 komadah jelovih kusih od 23592.0 Cub.' za	2350 fr. 81 kr. austr. novca.

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri jednoj c. k. dèržavnoj blagajni priloženu imati, i moradu se do uključive 25. lipnja 1860 kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda u Fužini zapečatjene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom *dielu* polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda u Fužini uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. kr. šumara dèrva za prodaju opredieljena.

C. kr. šumsko-dohodarstveni ured
u Fužini dne 31. svibnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 9. LIPNJA 1860. Broj 132.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom, pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Dojdućim miesecom počimlje se drugi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

U bečkoj nakladi školskih knjigah izišao je drugi dio hèrvatsko-ilirske Krestomatije za gornju gimnaziju, koja ima naslov: Ilirska čitanka za gornje gimnazije. Knjiga druga, sadèržajuća izglede iz novije literature. (U Beču 1860 str. 458 ciena 1 fr. 65 kr.)

Ovaj drugi dio pripušta se usled razpisa c. kr. ministarstva nastave od 22. svibnja t. g. br. 6993|462. u smislu ovd. naredbe od 20. ožujka 1856 br. 4633. za nastavnu uporabu na višjim razredima gimnazijah, što se time daje na znanje ovozemnim prodavaocima školskih knjigah.

U Zagrebu dne 31. svibnja 1860.

Br. 8409-1089 (217). 3—1

Oglas.

Svim onim, koji ovlastjenje za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva dobiti i naredbom obstojavšega c. kr. popečiteljstava za rudarstvo i zemljodielstvo od 16. siečnja (zak.vl. lista br. 36.) propisani dèržavni izpit o šumarstvu položiti žele, stavlja se do znanja, da imaju svoje dotične, s potrebitimi sviedočbami podkriepljene molbenice podnesti najdulje do konca mieseca lipnja t. g. ovom c. kr. namiestničtvu, ako su u službi javnoj, putem predpostavljenih sebi uredah, inače putem zakonitih upravnih poglavarstvah.

Da se komu dopusti, položiti dèržavni šumarski izpit, treba da dokaže:

1. da je navèršio dvadeset i drugu godinu života;
2. dobro i pošteno ponašanje;
3. sposobnost, i to
   a) da je svèršio dobrim uspiehom nauke u kakovom javnom šumarskom učilištu, a zatim, da se je neprekidno kroz dvie godine praktično viežbao uzamienice u izvanjskoj i unutarnjoj šumarskoj službi; ili
   b) valja da dokaže, da ima ona predtiečna znanja, koja se iziskuju, da se tko primi u javno šumarsko učilište, i da je proveo pet godinah, baveć se teoretično-praktičnimi poslovi šumarstva.

Iz obzira vriednih okolnostih odpustjaju se u smislu odpisa obstojavšega c. kr. popečiteljstva za zemljodielstvo i rudarstvo od 26. rujna 1850, br. 13239|1347, ona gore pod b) zahtievana predtiečna znanja, koja će se u buduće iziskavati, da se tko primi u javno šumarsko učilište. Dopustiti će se dakle i onim polaganje izpita, koji su izučili samo četiri normalna razreda, ili gimnazium ili realne nauke, ako mogu ostale, gori pod 1 2, i 3 a navedene dokaze doprinieti.

Vrieme i miesto za polaganje šumarskoga izpita oglasit će se u svoje vrieme.

Od c. kr. hèrv.-slav. namiestničtva.

U Zagrebu 1. lipnja 1860.

Neuredovni dio.

Dopisi.

U Zaprešiću 31. svibnja. U broju 119. Narodnih Novinah očitovalo je uč redničtvo nade, da bi odovud tkogod svetkovinu zadušnicah za blagopočivajućega našeg Jelačića bana u Novih Dvorih 22. o. m. obdèržavanu opisao; a mi ovdie mislili smo, da će se možda koi izmed tolike gospode pisacah naših — bivših kod svetkovine na to postaviti; no pošto ipak dosad nitko se nepojavi, pokušat ću ja, da ono, što sam iz primierne daljine razabrati mogao, kako umijem, dokuezno opišem.

Ponajprije moram javiti da preuzv. udova banica iz prirodjene joj čednosti izrazi, da se zadušnice čim jednostručnije — onako po prilici kao na dušni dan 2. studenoga p. g. urede. Već u osam satih u jutro poče se pojedini hodočastnici — najveća Zagrebčani ovdie pomoljivati — naskoro zatim vèrvjahu jatomice, a izmedj 9. i 10. sata kola za kolima po dvoje, po četvero — mislio bi, da je kakovo natiecanje; bilo je kolah na stotine, a ljudih na hiljade. — Bilo je tu odlične gospode i gospodjah; grofovah, barunah, plemićah, velikih dostojanstvenikah i najotmenijih gradjanah. — Prevriedno svećenstvo bilo je ovdie preobiljno zastupano; tja iz dalekih krajevah naše mile domovine dodjoše oti stupovi naše narodnosti pomoliti se Višnjemu za procvietanje ovih naših svetinjah na grobu onoga, koi je u tu istu svèrhu sve, isti svoj predragi život — žalibože! prerano žèrtvovao. — Zaisto svi skoro, koji su se ovamo potrudili bili, vriedni su, da se napomenu; nu tko bi ih popisao? — Zato budi oprošćeno, da samo niekoje izbrojim. Bili su dakle prisutni p. n. gg. grof Stiepan Drašković, grof Kulmer, braća Gjuro i Levin Rauch baroni, baron Helenbach, vitez Ambroz Vranicani, grof Lamberg, brat pokojnikov grof Antun Jellačić, grof Auersperg, f. m. l. Kušević, grof Nugent podpukovnik, kanonik Mučnjak, dvorski savietnik Conrád eibesfeldski, opat Pogledić, baron Emil Kavanagh, Aurel Kušević, Eduard Zdenčaj, Ivan Kukuljević, Koloman Bedeković, Imbrica Jozipović, Vukotinović, Rikard i Julio Jelačić, Bornemisa Ztolneković; savietnici miestodèržtva: Rubido, Baltić, Melinčević; miestni kotarski predstojnik Pukšec murski; adjutanti grof Vurmbrant i Majer; bivši banovi pobočnici: pukovnik Zastavniković, podpukovnik Kottas, četnik Ratković i s ovim šereženski oberpaša Gjoko Stević; odbor častnikah domorodne naše pukovnije nadvojvode Lavoslava a na čelu mu prevèrli podpukovnik baron Dahlen, komu osobita čast! — Vèrlo zastupana bi takodjer pukovnija prije Jelčića bana sad princa haskoga; — bilo je tu i častnikah iz junačke naše granice; poštarsko osobje predvodjeno častnim svojim ravnateljem; poslanici iz Jaske i grada Karlovca, koji posliednji preuzv. banici diplomu začastne gradjanke grada Karlovca ovom prilikom uručiše; dodjoše ovamo mladež, gospoda duhovna i svetska tja od Varaždina i iz Podravine; iz Zagorja i ravnog Turopolja; od Okića i Cesargrada; od Lobora i od blizu Samobora, ta i iz istog susiednog Štajera. Za čudo, od svih krajevah!

U 11 satih započme sv. misu ovomiestni župnik g. P. Belas uz podvorbu dvojice susiednih župnikah i domaćeg kapelana, praćen glasbom i pievanjem koralistah, kojim se g. David meštar kapele sl. pukovnije princa haskoga pridruži. — Sad se zahvalni narod zastupan hiljadami svojih članovah stade molit Bogu za svoga neumèrlog ljubimca i za izpunjenje njegovih domoljubnih težnjah. —

Po dovèršenoj službi božjoj pievaše gorimenovani pievači narodni na pokojnika sastavljeni četvero spiev, a poslie toga duboko ganuta udova banica zaište od miestnog župnika, da se on u njezino i braće pokojnikove ime za iskazanu im čast sakupljenima zahvali, na što on na stubah kapelice ovako po prilici progovori:

„Gospodo! Vi niste stavili slavnomu pokojniku — ponosu naroda našega Jelačiću banu — spomenika iz mieda il kamena, kao što drugi narodi stavljaju muževom svojim; — e! šokci bogci, vlasi siromasi; — al stavili stè mu vi evo danas liepi spomenik ljubavi, štovanja i zahvalnosti, a taj je tako pokojnika vriedan i krasan, da se po nalogu preuzvišene njegove udove i premile mu braće svima sèrdačno na njemu zahvaljujem. Od njih vam dakle hvala, a od Boga plaća.“

Na to svi pritomni zaviknu: „Slava mu, slava Jelačiću banu, slava mu!“ — te porediv se uz put, kojim je preuzv. banica prolaziti imala, primiše i propratiše ju gromovitim „živila“ do grada. Za time, kad su se nazočni medjusobno preporznali i pozdravili, razidu se zadovoljni pobožno, i baš hvalevriedno.

Uz cestu, kojom hodočastnici prolaziše tja do groba bili su izpostavljeni pomanji cèrni barjaci, a vèrh obćinskog ureda nad dva poveća cèrna dizao se je jedan veliki naš narodni barjak ovit cèrnom koprenom a okićen hrastovim viencem u znak postojanog domoljubja ove okolice, kojoj je slavni pokojnik i kao načelnik predstojao. B.

Austrijanska carevina.

Beč 6. lipnja. Nj. carska visost, prejasni gospodin nadvojvoda predsiednik dèržavnoga vieća, otvorio je siednicu povećanoga dèržavnoga vieća od 4. lipnja sa sliedećom opaskom:

„Očitovanja, koja su gospoda grofovi Apponyi i Andrássy u predjašnjoj siednici dali, da razlože svoj položaj u povećanom dèržavnom vieću, dala su niekoj gospodi dèržavnim viećnicima iz raznih krunovinah povoda, da mi izraze želju, da bi se i njima dopustilo da o svojem položaju u toj skupštini dadu očitovanje, u kojem su ga hotieli takodjer razložit. No se svim tim da podpunoma uvažavam razloge ovih željah, mislio sam, da bi to povoda dati moglo duljem i možebiti razdražujućem pretresu, i budući da opredieljenje ove visoke skupštine onamo teži, da se sloga i pobraćenje svih plemenah monarkije učvèrsti,

mislio sam da imam gospodu zamolit, da odustanu od svoje namiere."

„Dočim ubaviestujem skupštinu o tom, ujedno izražujem svoju zahvalu za pripravnost, kojom su dotična gospoda pristala na moju molbu."

Na to je g. biskup Strossmayer izjavio, da iz veoma važnih razlogah mora Nj. carsku visost zamolit za potrebnu naredbu, da se medju gospodom dèržavnim viećnicima, koji su želili da zametnu rieč radi bližjega označenja svojega položaja u povećanom dèržavnom vieću, a ovu namieru podčiniti njima očitovanim višjim obzirima, i njegovo ime kao dèržavnoga viećnika za Hèrvatsku naročito naznači, kojoj su se molbi pridružila i gospoda izvanredni dèržavni viećnici de Mocsonyi, Maager, episkop Maširević i episkop Šaguna.

Nj. c. visost gosp. predsiednik dèržavnoga vieća izjavi zatim, da predmet današnjega dnevnoga reda sačinjava viećanje o proračunu, i da se na to proteže predlosi, od kojih su gospodi dèržavnim viećnicima exemplari priobćeni, da li se ovaj pretres ima obaviti viećanjem in pleno ili, da li se u tu svèrhu imaju sastaviti odhori; našto Nj. c visost gospodin predsiednik dèržavnoga vieća zamoli onu gospodu, koji bi bili toga mnienja, da se ovaj pretres obavi viećanjem in pleno, da ustanu; pošto nije nitko ustao i pošto su uslied toga sva gospoda dèržavni viećnici pristali na to, da se sastave odbori, pita se, nastavi Nj. carska visost, sada nadalje o tom, na kakav se način imaju odbori i koliko ih sastaviti, o čem je g. predsiednik dèržavnoga vieća sada proglasio otvorenje pretresa.

Sada razloži izvanredni dèržavni viećnik grof Clam-Martinitz u poduljem govoru, da je za pretresanje proračuna potrebno, da se sastavi tek jedan odbor no mnogobrojniji negoli uslied poslovnoga reda od 7 osobah i predloži, da se Nj. veličanstvo smierno zamoli, da dozvoli, da se sastavi u to ime odbor od 21 osobe. Pošto se je pretežna većina za ovaj predlog izrazila izjavi g. predsiednik dèržavnoga vieća, da će taj predlog Nj. veličanstvu za najvišje potvèrdjenje podnieti, a za bližnju siednicu opredieli za predmet izbor sučlanovah ovoga odbora — kao što je predmetom za jednu od bližjih siednicah odredio i pretresanje o redu zemljištnice, od kojega je Nj. c. visost dala razdielit exemplarah medju gospodu dèržavne viećnike.

— U siednici dèržavnoga vieća od 6. izabrani su za sučlanove financijalnog odbora, sastojećeg iz 21 sučlana sliedeća gospoda dèržavni viećnici: Grof Andrassy, grof Apponyi, knez Auersperg, grof Auersperg, grof Clam, knez Coloredo, dr. Hein, vitez Krainski, pl. Mayer, grof Maylath, grof Merkandin, pl. Mocsonyi, baron Reyer, knez Salm, baron Salvatti, knez Schwarzenberg, baron Sokcsevits, dr. Strasser, biskup Strossmayer, grof Szechen, vitez Vraniczany.

Pula, 6. lipnja. Protuadmiral Fautz prispeo je jučer ovamo, da linejski brod „Car" odveze u Tèrst.

Talijanska.

Polag lista „La Patrie" posleo je general Lanza već dne 22. svibnja veoma potanko izviešće na svoju vladu u Napulj, gdie razlaže, da bi sva umiriteljna srèdstva ostala bez svakoga uspieha, budući da su se sve iole znamenite osobe složile s poglavicama gibanja i da neće ništa da znaju o daljem obstojanju napuljske vlade. Što se tiče vojničke strane pitanja, nije, veli, pošto je Palermo pao, moguće više branit otoka. Jedino što bi se učinit moglo, bilo bi to, da se sve čete sakupe u Zangli." — „Opinion Nationale" pozivlje danas veoma vatrenim riečma Garibalda, da po padnutju Palerma prenese rat u Napuljsku. Polag pisamah iz Turina u istom listu, ima, vele Garibaldi u istinu tu namieru. U tom slučaju ostavila bi se Zangla sama sebi. „Courrier de Paris" izražuje se u obziru daljega tečaja stvarih u kraljevini napuljskoj na isti način kao Opinion nationale. On se nada, da će napuljska vojska, kad Garibaldi jednom predje na kopno, prestati energično opirat se.

„Il Movimento" donosi kao što bèrzojavnim putem javljaju iz Turina od 3. lipnja, dva pisma Garibaldova, koja su datovana iz Salemi-a i Kalatafimi-a. U ovim pismima izražuje se Garibaldi veoma pohvalno o hrabrosti i uzhitu, koi su sicilijanski ustaše pokazali u bitki kod Kalatafimi-a. Ujedno hvali i hrabrost napuljske vojske. Garibaldi zahtieva takodjer oružja i municije. U Turin prispiela je dne 3. lipnja jedna depeša iz Kaljara, u kojoj se javlja, da je parobrod „Utile", koi je s dobrovoljcima, oružjem i municijom poslan bio u Siciliju, sretno sve iskèrcao na kopno. Kao baš da ni nema napuljske flote!

Polag starijih viestih iz Sicilije, koje su u Marsilju prispiele dne 2. lipnja, izveo je Garibaldi na sliku prividan nasèrt na Palermo. Kad je time vojska zavedena bila, da se na jedno miesto sakupi i ulice izprazni, dobilo je pučanstvo oduśak i moglo se je latit oružja. Sada učini Garibaldi živahno nasèrtno gibanje, koje je u skladu bilo s ustankom pučanstva. Borba je polag ovih viestih bila strašna, očajana i medju borcima bilo je vidit i mnogo ženskih glavah. Napuljska vojska bila je napokon prisiljena uzmaći. Sada započe bombardovanje. Zapoviednik engleske štacije u sicilijanskim vodama pozove oficire inostranih bojnih brodovah, medju njima i austrijanskih, da se zajednički s njima obrate na zapoviednika napuljske švadre, da obustavi vatru proti gradu i ova zajednička predstava bila je izvedena." — „Constitutionnel" javlja o razpravama primirja, da su oba napuljska generala zamolila Garibalda za sastanak; a to se učini na jednom englezkom brodu.

Primirje je medjutim zaključeno bilo na niekoliko satih. Zatim, čini se, da su ga produžili. Što je „Constitutionnel" javio o uvietu primirja, kojim je tobože ustanovljeno bilo, da 25.000 soldatah mogu s oružjem i pèrtljagom otići, nije se jošte 3. lipnja obistinilo bilo.

Polag viestih od 31. svibnja doćulo se u Napulju o palermitanskoj borbi sliedeće: „Dne 27. svibnja otvoriše palermitanski ustaše jednoj kolonni Garibaldove vojske pod zapoviedničtvom barona Rocca gradska vrata i osvojiše palaču, koju je narod opustošio. Kasarne bile su upaljene. Garibaldi udari na generala Salzana i uhvati ga. On se sprieti, ako se neobustavi bombardovanje, da će najznamenitije zarobljenike dati postrieljati. Napokon ponudi general Lanza ostaviti grad i Garibaldi primi ovu ponudu.

Turin, 5. lipnja. Pozivlju se osobe, koje su prijašnje vlade od Emilije i Toskane pozvale pod oružje, da svoju službu dovèrše u sardinskoj vojski. Ostavka poslonoše u Monakovu, Cantona di Ceva, primljena je. Komisija za civilnu listu predložila je $10^1/_2$ milijuna.

Firenca, 4. lipnja. „La Nazione" oprovèrgava viest o Orsinovoj smèrti kod miesta „la Grotte."

Chambery, 3. lipnja. Načelnik glavnoga štaba pukovnik Saget pozvan je u Turin, da preduzme razpuštenje brigade savojske. Svi soldati iste, koji nisu dovèršili 7. godinu svojega službovanja, sdružit će se s francuzkom vojskom. Trideset oficirah iste hoće da ostanu u sardinskoj službi a deset ih stupit će u francuzku. Nadbiskup naredio je, da se radi svetkovine sjedinjenja obavi svečani Tedeum.

Turska.

Carigrad, 19. svibnja. Ovamo je došao Safet-efendija, portin komisar pri uredjivanju cèrnogorsko-turskih granicah.— Od Bagdada do Dijarbekira načinjen je telegraf. — Omer-paša očekuje do koi dan; on će onda ići na svoje dobro, gdie će po zapoviesti morati ostati. — Jedan parobrod s vojskom za Hercegovinu otišao je dne 15. svibnja; drugi parobrod s vojskom, koujma i oružjem krenuo je za Albaniju.

Sèrbska deputacija predala je velikom veziru obširan memorandum. — U Omerolu kod Filipopolja razorili su Turci novu kèršćansku cèrkvu. — U Alepu su krivce kazniliniećitim prognanstvom.

— „Indép. belge" ima niešto obširnije izviešće o dogadjajima u Alepu. Dne 9. travnja sraslio je jedan Židov noćju sid od njeke džamije, jer je zemlja njegova bila. Muslomeni se zbog toga jako uzbune i prietiše samom austrijanskom konsulu, koi je imao Židova pod zaštitom, te Židov na konsul'ov saviet odmah uteče u Bajrut. Dne 29. travnja morao je tamošnji paša Omer oružanom silom udariti na muslomane. Našle su se bile cedulje na više džamijah tobože od kèršćanske ruke, a na njima je bilo napisano: „Vi Turci porobili ste nas god. 1850.; mi ćemo isto tako s vama postupati god. 1860., jer je vrieme došlo, kad će kèrst gospodariti polumiesecu." Sliep nieki starac, fanatičan musloman, kaza je jednom diečaku, da te rieči napiše, a drugi niekakav Turčin prilepio ih je po zidovima. Sva trojica zatvorena su. U Alepu ima preko 100.000 stanovnikah, od kojih je 20.000 kèršćanah i 9000 Židovah.

Rusija.

— „Čas" javlja, da je vojnicima ne dopustu zapoviedjeno, da se spreme da mogu svaki čas na posiv u vojsku doći. Na Prutu se kupi pod zapoviedničtvom generala Bezaka sbor same od 30,000 momakah.

— Veliki knez Mihailo bolestan je dosta opasno. Vladajuća carica u blagoslovenom je stanju i zato je otišla u Carsko Selo. Isto tako i supruge velikih knezovah Konstantina, Mihaila i Nikole u blagoslovenom su stanju.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 4. lipnja. Pitanje o uredjenju granicah približava se svomu podpunomu riešenju. Kažu, da je Francuzka pristala na poslednje predloge Piemonta.

Za zamienu soldatah iz Savoje i Nice, koji će skorim istupit, pozvat će se drugi dobni razredi.

Carigrad, 5. lipnja. Mustapaša, ministar privatnoga blaga, naimenovan je miesto Hasibpaše za ministra financijah, a Šerikpaša, ministar bez listnice, za ministra privatnoga blaga.

Hanover, 6 lipnja. Ministar Borries podignut je zbog svojih zaslugah na grofovski stališ.

Paris 6. lipnja. Telegrami danas pripoviedaju uvieravaju, da će se primirje produljit na neizviestno vrieme. Glasovi tvèrde, da će posao stupit u doba pogadjanjah.

Književnost.

Evo nam u rukuh željno izgledanu, u dopisu 19. broja „Kat. Lista" iz Osieka od 1. svibnja t. g. izviešćene knjižice pod naslovom: „Žitje sv. Alojzije Gonzege. Napisano za duševan razgovor mladeži jugoslavenske. A izdano visokom milošću preuzv. presviet. i preč. gosp. Josipa Jurja Strossmayera, b. i ap. st. m. bosansko-djakov. i sriemskoga biskupa; Njegove svetosti prestolnika, grofa rimskoga, Nj. c. kr. ap. vel. prav. tajn. savietnika itd. itd. — U Osieku. Štampa Drag. Lehmana i drugara 1860." — Ako je ikada knjižica ručna, tvarju i tielom nebogomu, a l duhom i radinošću kriepkomu i bogatomu narodu našemu namienjena, odgovarala svèrsi, u koju je sastavljena: to se, uprečac budi nam istina draga, — zaista o ovoj reći može, naime: da se izvèrstnošću svojom, odgovarajuć podpuno zvanju svomu, sama hvali i odlikuje. Golemom radošću ponavljamo rieči istoga vriednoga g. dopisnika M-a: prepunjena je zrielimi misli, živahnim blagozvučjem, a odievena milinom i krasotom našega jezika, primećuć: da se nemožemo dosta načuditi viešlini i pronicavosti temeljnoj to u njem i slogu, koi se osobitom umiljatošću, plemenitom jednostavnošću i pravilnošću odlikuje, to u istom poznanju divne kreposti nadzemaljskih krugovah, čim je skroz i skroz umno i plemenito izvezeno zlata vriedno dielce ovo. Sastavio ga je, kao što je zasno, i svojimi veleumnimi proizvodi duha uresio slavni naš spisatelj i domorodac Janko Jurković Požežanin, prof. gimn. osiečke, muž, po sudu i priznanju istih sebi vèrstnih umovah, rodjen za velike i uzvišene stvari, tako da mu glede istoga, kako nemanjom cienom i glede dosadanjih njegovih liepih proizvodah u Bogom i revnim namiestnikom preuzv. gosp. bisk. djakovačkim, najvećim mecenom našim, ljubiteljem prosviete i gorljivim promicateljem ovakove naške knjige, najtoplija i najmedenija naj

izražujemo zahvalnost svoju. Te kako od sèrca želimo, — što je i bezdvojbeno, — da mu se poput meleme za ljutice rane, a sladke piće za napitak duševni medju Jugoslavstvo milo naše nabèrzo razjegmi: tako se još većme nadamo, da nas slaćano perce njegovo neće ni u buduće prestajati pozdravom krasnih i zanimivih ovakovih spisah dobrostivo pozdravljati. — Dielce je bez ikakve mane; puno hvale i naslade, utiehe i milinja za kèršćansko sèrce čoviečje i premda maleno doduše, visokim ništanemanje uzhitom, uzvišenim sadèržajem i sastavkom riešiti će nam književnost, plemeniti mnogomu čedu jugoslavske majke dušu i sèrce i uzdèržavat ga, — da Bog dao! — nalik sv. ovoga zaštitnika mladeži na putu kreposti, što je želja i slavnoga mecene i velevriednoga spisatelja njegovâ.

Knjižica je u 16. ukusno tiskana. Može se dobiti tko božji izvoli — kod B. Modrošića bogoslova u rimo-kat. siemeništu u Zagrebu. Opriede ju kiti krasna slika sv. Alojzije Gonzage. Za njom joj stavi velevìešti pisac kratki al za mladež milu našu zanimivi predgovor. Do 63. str. teku medene rieči pera njegova o raznih dobah prama naravi života svetčeva, koi je mnogimi iz života cèrpljenimi prispodobami u „14 glavah" veleumno ocèrtan. Od 63. pa sve do 74 str. napunjuje ju „molitva sv. Alojzije Gonsagi" prekrasna piesma od 41 kitice pieaničkoga duha i zaleta. A napokon dodatak izključivo do kraja, sadèržavajući: Krasicu i Dobro sèrce, sve tako izradjeno, da se čitatelju od milinja u grudih sèrce raztapa. Ima 103 str. i stoji samo 10 novčićah! — — Rode moj! koli golemi dobrotvor od preuzv. biskupa za te! — — Gledj! Osim 200 for. a. vr., koje je u Kačićevu postavu milostivo posvetiti blagoizvolio, evo ti uz stotine novoga dokaza, da te od sèrca ljubi: dočim ti je i ovu biserjem okićenu knjižicu tako rekuć badava ponudio, — a od nje vas dobitak k inoj svoti za stogodišnjicu piesnikovu veledušno namienio!

Nemisli napokon, da će veliki i mudri ovaj dobrotvoritelj našega naroda za štogodj pružati darežljivu ruku svoju! — Ne! — On si nadje baš u velevriednom spisatelju knjige ove podpunog odzvatelja liepih željah i uzvišenih preduzećah svojih. U Jurkoviću, velim, steče ga On, kojimu smiernom odanosti svedjer kliče s mudrim Horacijem:

Victore laetus — — — —
Tecum sub alta . . . domo
Beate Maecenas bibam! —

preuzvišenomu biskupu svomu, te čega se on svojski lati, i što prirodjenom si tijanošću duše i izborìtom nabožnosti u katoličkom uzpiše duhu (za protivno bo njegova desnica ni neumače pera) bez dvojbe je krasno, važno i čestito.

Narod naš ubogi, oko koga prosviete i pobožnosti, najviše iz ljubavi velike prama njemu kao revni sin domovine mile, neumorno pokraj svinh nadležećih si poslah radi i nastoji, bit će mu ufano kako za lanjski tako i za ovaj spisić dužan što većom zahvalnošću. Takovim možemo jednom za vavieke slava pred Bogom i svietom! —

Za stogodišnjicu o. Kačića-Miošića doprineo je p. n. g. Rožman Juraj učitelj patrovinski 40 novč; djaci Jurinić Josip 10 nov., Spretnjak Jos. 10 nov., Gèrdiša Pero 10 nov.; g. Ivan Vončina, načel. gr. u Karlovcu 5 st.; Medunić Silvin, sav. mag. 1 st.; Sabljić Vojko, perov. 1 st.; Lopašić Stiepko Ljuboje 3 st.; Herceg Drag., žup. u Bosiljevu 2 st.; Lopašić Radoslav. 1 st.; Barač Eugen, c. k. predstojnik 2 st. — Ukupno 15 st. 70 nov.

U Zagrebu dne 8. lipnja 1860.

Stiepan Novotný s. r.
tajnik hist. dr.

Ravnateljstvo družtva strieljačkoga.

Dostavlja se do znanja gg. članovah, da će kod strieljanja, koje će se u nedielju dne 10. lipnja 1860 poslie podne u navadno vrieme započeti i u večer svèršiti, najbolji biti darovi gospodina nadmeštra nagraditi.

U večer će u rasvietljenoj dvorani strieljačkoj muzika svirati.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 8. lipnja 1860.

	Svèršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	69.20
5% Narodnoga zajma	79.10
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	184.
Mienice.	
Augsburg	113.
London	132.
Carski cekini	6.24⅕₀
Srebro	32.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8316-1822 (210) 3—1

Oglas natiečaja.

Opet se ima s početkom školske godine $18^{60}/_{1}$ popunit štipendij od 210 for. a. vr. sa shodnom naknadom putnih troškovah za putovanje onamo i natrag opredieljeni za jednoga odobrenoga vidara ili doktora medicine iz Hèrvatske ili Slavonije, koi hoće da se podvèrgne veterinarnom tečaju.

Uživanje ovoga štipendija steže se na trajanje od tri godine.

Učilište, gdie se ima uporavit ovaj štipendij, opredieljuje ministarstvo za bogoštovje i nastavu.

Natiecatelji za ovaj štipendij imaju svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu upravljene molbenice obskèrbit sliedećim izkazima:

a) o potrebnom predtečnom izobrazovanju i j. o stečenom odobrenju kao vidar ili stupnju doktorstva medicine;

b) o umienju hèrvatsko-slavonskoga kao zemaljskoga i onoga jezika, u kojem se podieljuje podučavanje u dotičnim učilištima.

c) o neimućtvu.

Nadalje ima svaki natiecatelj svojoj molbi dodati vlastoručno pisano i podpisano očitovanje, u kojem se obvežuje, kada bude odobren, da će kao veterinar svoju umietnost barem kroz 10 godinah u Hèrvatskoj i Slavoniji izvèršavati.

Tako obložene molbenice imaju se kod dotične županijske oblasti a u zemaljskom glavnom gradu Zagrebu kod tamošnjega varoškoga magistrata najdulje do 12. sèrpnja t. g. podnieti. Molbenice, koje kasnije dospiju, neće se uzeti u obzir.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1861.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Br. 8319-1825. (213) 3—1

Oglas natiečaja.

Za primaljske štipendije.

Za obstojećih šest štipendijskih miestah za učeće se primalje iz Hèrvatske ili Slavonije otvara se time za zimsko polugodište $18^{60}/_{1}$ natiečaj.

Ove štipendije sastoje za propisani polugodištni primaljski tiečaj u iznosku od 84 for. a. vr. zajedno sa shodnom naknadom troškovah za putovanje onamo i natrag.

Kao učilište, na kojem imaju ovozemne štipendistice podvèrći se primaljskom podučavanju, opredieljena je medjutim primaljska škola u Ljubljani.

Na ovom učilištu podieljuje se primaljska poduka u zimskom polugodištu izklopno u slovenskom jeziku, i u ovom polugodištu primaju se za imenovano učilište samo takove ovozemne primaljske kandidatice, koje se pouzdano i vierodostojno izkazati mogu, da umiju pismeni jezik svoga zavičajnoga hèrvatsko-slavonskoga ili sèrbskoga nariečja, a zatim o tom da umiju čitati i pisati u istom, i u stanju su ovo znanje dokazat na izpitu, koi bi se mogao preduzeti kod njihova stupljenja u primaljsku školu.

Uz ovo izkazanje o potrebnoj vieštini u jeziku imaju natiecateljice za štipendije stojeće u govoru svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu upravljene molbenice obložiti sliedećim izpravama:

a) kèrstnim pismom kao dokazom, da su rodjene u Hèrvatskoj ili Slavoniji i inim nadležnim sviedočanstvom u tom obziru;

b) sviedočanstvom o neimućtvu po propisu izdanom;

c) sviedočanstvom o ćudorednom ponašanju moliteljice izdanom po miestnoj oblasti a ujedno i po dotičnom duhovnom pastiru podpisanim;

d) vlastoručno pisanim i podpisanim očitovanjem, da je moliteljica pripravna po svojem odobrenju kao primalja svoju umietnost barem kroz 10 godinah u kraljevini Hèrvatskoj i Slavoniji izvèršavati.

Molbenice obložene na taj način imaju natiecateljice kod dotične županijske oblasti, a one iz Zagreba kod Zagrebačkoga varoškoga magistrata najdulje do 8. sèrpnja t. g. podnieti. Molbenice, koje kasnije prispiju, neće se u obzir uzeti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1860.

Br. 8653 (216) 3—1

Oglas.

Da se osigura potreba dèrvah za ogriev za c. k. hèrvatsko-slavonsko namiestničtvo za dobu grejanja $18^{60}/_{1}$ dèržat će se na nalog namiestničtva dne 25. lipnja 1860. predpodne od 10 do 12 satih kod podpisanoga ravnateljstva pomoćnih uredah ponudna razprava. O tom se poduzetnici s tim dodatkom ubaviešćuju, da se dotični ponudni uvieti mogu svaki dan od 10. do 12. ure pred podne u pisarnici viditi.

Od ravnateljstva pomoćnih uredah c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 4. lipnja 1860.

Br. 8080 (201) 3—3

Razpis natiečaja.

Za zakladno u Zagrebačkom konviktu izpražnjeno i s početkom dojduće školske godine imajuće se popunit, po bilježniku Mirku pl. Ožegoviću utemeljeno zakladno miesto razpisuje se time natiečaj do 25. lipnja t. g.

Natiecatelji imaju svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastaviti, i kao dolie, valjano obložiti imajuće se molbenice kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem dotični učenik polazi škole, koi mora biti gimnazijalni učenik ili ipak s početkom dojduće školske godine $18^{60}/_{1}$ sposoban da stupi u 1 gimnazijalni razred, pred izmakom napomenutoga natiečajnoga roka podnieti.

Molbenice moraju biti obložene kèrstnim pismom učenikovim, nadležnim liekarskim sviedočanstvom o s uspiehom pretèrpljenom ciepljenju ili o prebavljenim naravnim kozicama, kao uobće o zdravom i od svake kroničke bolestice prostom tielesnom sastavu i školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta.

Pošto su nadalje za uživanje ove zaklade ponajprije mladići iz rodbine utemeljitelja Mirko pl. Ožegovića po mužkoj lozi a u pomanjkanju iste iz porodice sestre utemeljiteljeve Doroteje udate pl. Gažička zvani, imaju natiecatelji svoje molbenice izvan toga obskèrbit i legaliziranim izkazom o ovoj rodbini.

Za primanje u Zagrebački konvikt potrebno je pako uobće, da je dotični mladić prekoračio 12 godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv.-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 24. svibnja 1860.

Z. 2444. civ. (203) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Franz Martinec durch Advokaten Sučić, wegen schuldigen 420 fl. ö. W. c. s. c. die executive Feilbietung der der Marie Martinec, früher verwitweten Bolkart, und den mj. Georg und Valentin Bolkart gehörigen, auf 1649 fl. 46 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, und im Grund-Buchs-Protokolle der Steuer-Gemeinde Neudorf in Agram sub Nr. 34 eingetragenen Realitäten, als Haus Nr. 33 in Neudorf, sammt Garten bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 3. August und der zweite auf den 3. September 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den besagten Realitäten pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können. Es wird jedoch ausdrücklich bemerkt, dass die feilzubiethenden Realitäten bei der ersten Feilbiethungs-Tagsatzung nur um oder über den obangegebenen Schätzungswerth, bei der zweiten aber auch unter demselben an den Meistbiethenden hintangegeben werden.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realitäten erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 16. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 671 (204) 3—3

Izrok.

C. k. kotarski ured na Strigovi kao sud, poziva sve one, koji iz ostavštine dana 9. travnja 1860 na Orehovačku s oporukom preminuvšeg Viekoslava Kiša od Šaulovca Gruntsa štogod kao vierovnici tražiti imaju, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 28. lipnja 1860. ili dodju pred ovaj sud, ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju: u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila, nikakova daljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

U Strigovi dne 3. Svibnja 1860.

Br. 8081 (198) 3—3

Razpis natiečaja.

U Zagrebačkom konviktu izpražnjeno je zakladno po Vincencu Vrančiću godine 1797. utemeljeno a po Valentinu Vrančiću dne 9. rujna 1850. dopunjeno miesto, 1 ima se s početkom školske godine $18^{60}/_{1}$ popuniti.

Na isto imaju pravo mladići iz porodicah Vrančićeve i Variačićeve izmienice, i to ponajprije polag mužke, a u pomanjkanju takove polag ženske loze. Pošto je posliednji pitomac iz porodice Vrančićeve bio, to će se ovaj put osobito molitelji iz porodice Variačićeve, no u pomanjkanju takovih i pèrvi uzeti u obzir.

Molbenice imajuće se na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavit, imaju se kèrstnim pismom, liekarskim svjedočanstvom o tom, dal je kandidat sretno pretèrpio ciepljenje kozicah i da je slobodan od svake kroničke tielesne boletice, školskim svjedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta i izkazom o proizlazu iz imenovane porodice obložit, i kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem se dotični mladić uči, najdulje do 25. lipnja t. g. podnieti.

No za primljenje u Zagrebački konvikt potrebno je uobće, da je dotični mladić barem učenik I gimnasijalnoga razreda ili s početkom školske godine $18^{60}/_{1}$ po obstojećim školskim propisima sposoban stupit u isti razred i da je prekoračio dvanaestu godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv.-slavonskog namiestničtva.

U Zagrebu dne 25. svibnja 1860.

Br. 303. (207) 3—1

Natiečaj.

Da se popuni učiteljska služba u Prišlinu, županiji Varaždinskoj, kotaru Taborskom, razpisuje se ovim natiečaj.

Dohodci sastoje osim bezplatnoga stana u 152 stot. 25 novč kao stalnoj godišnjoj plaći, u 31 stot. 50 novč. kao dèrvarini, kojom se ima dati i učiona grijati, napokon u uživanju vèrta od jedne rali. Osim toga ima se učitelj nadati, da će mu se doskora i više zemljišta dopitati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice s potrebitimi izkazi o dobi, sposobnostih, ćudorednosti i dosadanjem službovanju, upravivši ih na dotičnu obćinu, do 20. sèrpnja lietos podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu Ivanu Petranoviću

---

Br. 396 (208) 3—1

Izprazniv se kod trivialne škole u Cerju, županiji Zagrebačkoj, a kotaru Vugrovačkom služba učitelja i orguljaša, razpisuje se ovim za istu natečaj.

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri jednoj c. k. dèržavnoj blagajni priloženu imati, i moradu se do uključivo 25. lipnja 1860 kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda u Fužini zapečatjene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda u Fužini uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. kr. šumara dèrva za prodaju opredieljena.

C. kr. šumsko-dohodarstveni ured

u Fužini dne 31. svibnja 1860.

Nr. 5048 (209) 3—2

Licitations-Kundmachung.

Laut Eröffnung der hohen k. k. Statthalterei vom 26. Mai 1860 Z. 7840 hat das hohe k. k. Ministerium des Innern zufolge Erlesses vom 1. April 1860 Z. 9280 die Herstellung eines Uferdeckwerkes längs des Ortes Tèrnje unter der Agramer Savebrücke Dist.-Zeich. $IV/_6$—$V/_0$ bestehend aus

a) 358° 5′ 10″ Körpermass Erd- und Schotteraushebung,

b) 9° 3′ 2″ „ trockenen Steineinbau nebst Steinlieferung aus dem Podsuseder Steinbruche,

c) 342° 2′ 3″ „ rauhen Steinwurfs als Grundbau,

d) 276° 0′ 0″ Flächenmass Armirung des Unterbaues mittels 18″ hoher, dicht gebugter Abpflasterung sammt Material-Beistellung aus dem ärarischen Steinbruche nächst Ivanec,

Aufschlägen gleichmässig auf alle Einheitspreise angenommen werden.

5. Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum Vortage der anberaumten Versteigerung bei der gefertigten k. k. Komitats-Behörde überreicht werden müssen, weil die später einlangenden unberücksichtiget werden würden.

6. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es annehmbar befunden werden soll, mit einer 36 kr. Stempelmarke versehen, gehörig versiegelt, und von Aussen die Aufschrift: „Anbot für den Uferschutzbau längs Tèrnje unterhalb der Agramer Savebrücke“ und im Innern enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues und dessen Lizitations-Grundlagen, als die bezüglichen Pläne, Vorausmass, das Einheitspreis-Verzeichniss, den summarischen Kostenanschlag, dann die allgemeinen und speziellen Baubedingnisse genau kenne, und solchen getreu nachkommen wolle;

b) den Perzentual-Nachlass oder Aufschlag gleichmässig auf alle adjustirten Einheitspreise *in Worten* deutlich ausgedrückt, um welchen *er die Ausführung* des ganzen Baues mit seinen allfälligen Mehr- oder Minderleistungen zu übernehmen willens ist;

c) das 5% Vadium wie es oben festgesetzt wurde;

d) den Tauf- und Zunamen, Charakter und Wohnort des Offerenten.

Offerte, welche diesen Anforderungen nicht entsprechen oder Gegenbedingungen enthalten, bleiben unberücksichtigt.

7. Nach geschlossener mündlichen Ausbietung erfolgt die Eröffnung der eingelangten schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge ihrer Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem Letzteren deren vorhandene Zahl vor dem mündlichen Ausbote bekannt gegeben worden sein wird.

8. Anbote, welche die adjustirten Einheitspreise durch Perzentual-Zuschläge überschreiten sollten, unterliegen der höheren Ratifikation, wogegen jener Bestbot, welcher den adjustirten Einheitspreisen gleichkömmt, oder unter solchen steht, gleich mit dem Lizitations-Ergebnisse als bestätiget anzusehen ist.

9 Bei gleichen mündlichen und schriftlichen Bestboten unter den Fiskalpreisen wird Ersteren, bei gleichen schriftlichen aber demjenigen der Vorzug eingeräumt, welcher früher offerirt wurde, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

10 Der von der Lizitations-Commission nach

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 11. LIPNJA 1860. Broj 133.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Dopisi.

U Brodu 6. lipnja. A. T. B. — Car Abdul-Medžid nije mogao bolje učiniti, nego što je naredio povierenike, da mu po cesarstvu razvide biedno stanje kèrštenoga svieta. Muhamedani bo, negledeć na jednu kèrv i jedan jezik, zbog razlike viere još uviek progone kèrštene. Tako je bilo u Skoplju, gdie u selu Kordići stanuju dva brata kèršćenina iz porodice Struića, koji zbog mèrzosti muhamedanske proti kèrstu dopadoše zla. Ima naime poldrug sata od Kordićah selo Vèrpeć, gdie stoji muhamedanac Čole imenom, kojega su dva sina dva prava slikovca. Ona jednom podjoše u lov sa hèrtovima, i iztieraju lisicu: no ova im uteče, a oni sèrditi s nedaće podju u Kordiće u jedan sat noći i dodju k braći Struićima: Stiepanu i Nikoli, te nasèrnu na Stiepana, kao bajagi da im je on lisicu mèrtvu od hèrtovah oteo. Stiepan nenadajući se biede počme se čuditi, što poturica govori; ali ovi njegovim čudjenjem i niekanjem još gorje budu razjareni, te jedan od njih za malu pušku uhvati, upravi ju u pèrsa Stiepi i odapne. Ovaj vidivši zlo pred očima hitro se vèrcne, i tako ga tane pokraj ledjanice kroz haljine neoslediv tiela ošukne. Ali biesni poturica, vidiv, da mu nakana neizadje za rukom, da ubije čovieka, kèrsta nevina, nasèrne s jataganom i praznim pištoljem, te složiv se s njim i drugi *brat* počnu ga mèrcvarit tako, da bi ga ubili bili, da srećom Stiepanovom nenadidjoše putnici. Kad zločinci čuju, da se netko razgovara i da se konji približuju, bèržebolje ono siromaštva Stiepanova, što je imao u kući, pokupe, i u mrak noćni izmaknuv, vrate se kući, a ostave Stiepana u kèrvi ogreznuta, kome pridodje mu majka. —

Išlo se je k mudiru (sudcu kotarskom) Imširbegu. Mati, koju su takodjer prije odlazka izkèrvavili kèrvoloci odnese sinove haljine kèrvave do suda, i bilo bi joj možda pravo prisudjeno, da kèršćani mogu bit sviedoci na sudu. A tako, nemogav ona mahumedane naći za sviedoke, stvar bi riešena, da su Čolići (sinovi Čole) poturice nevini, nego da su se vlasi obiestni med sobom pobili, pak na pravedne muhamedane potvaraju. —

U istoj okolici Skopljanskoj Cigani, koji svaki dan javno oružje nose, krade i pale, mogu biti sviedoci na sudu: samo kèrst nemože! — Zato cigani očito kèrstu priete: „Ubit ću! Zapalit ću — ako mi nedaš kèrstu što ištem!

„Tako Uso i Ibro Mlačići, dva pijanca, negda bezi i spahije ozimus uhvatiše jedno momče kèršćansko Struića iz Vèrpeći prolazeće kraj njihove kèrčme obćim putem, i dobro ga izmlativši bace u vodu, Okašnica zvanu, na pol mèrtva, da se tako opravdaju: Valah! Vlah pijan upao u vodu, pak se zadušio! i taj bi Struić za sigurno platio glavom, da nije imao druga, koi je utekao u bližnje selo i kazao slučaj; te tako došav seljani izvade ga iz vode na pol mèrtva. To znadu svi, tko ga je izprebijao, tako da su se i pošteni Musmedanci na Mlačiće tužili, ali oni uviek pravi, jer smijedu i istomu mudiru zaprietiti, a mudir se boji vatre i noćne puške!

U Bosni miroljubiva čovieka najgorja je sudbina, jer ako tko po hajduklulu hoda, krade i otimlje, pak ako upane u šake sudu: bude u pranjsi jedno 20—30 danah, plati, pak se opet kući vrati gorji zločinac nego je prije bio.

Bosanske praviteljstvo sebi o propasti radi, zbog svoje neodvažnosti, trulosti. Ono u sebe samo neima povierenja i uvidja svoju slabost. Tako se n. pr. meću za sudce i upravitelje ljudi, koje izobraženi sviet nebi ni gledati mogao u svom krugu, koji nikakovih višjih i urednih školah pohadjali nisu, koji nikada prosvieštenoga svieta vidieli nisu, nego su uprav u naravnoj surovosti odhranjeni, puni predsudah vierozakonskih. Uslied toga ozimus bijahu nagovoreni Cigani u gornjem Vakufu, da nasèrnu na kèršćansku momčad treći dan božića, i tako se dogodi, da osam turadi i ciganah navali na dvojicu momčadi kèršćanske, i poslie žestoke borbe, za koju su i rebra zapamtila, bude sva osmorica protierana od one dvojice kèršćanske s odebeliem koljem i pootimano joj oružje poturačko. Ali ipak jedan od one dvojice ostane vèrlo ranjen tako da su mu se crieva vidiela, pak je išao tamo mudir osobno, da stvar izpita, gdie je pronašao, „da su se pijani vlasi o božiću pobili i izkèrvili“, niti bi itko kriv, samo dvojica kèršćanah bieše u apsu dva dana.

Risto Jejić odveden je pod pratnjom od 40 konjanikah iz Gradačca u Tuzlu. Kažu Turci, da su našli kod njega mloge knjige iliti poslanice, koje pokazuju tendenciju njegovu, da oslobodi kèrst od polumieseca. Nadalje su pohvatali silne ugledne kèršćane, popove i kmetove, biedeći ih, da su davali vojvodi Risti konaka, a on da ih sad izdaje. Tako odvedoše protu osiečanskoga u bukagijama u Tuzlu ili Soli. Otca su mu ni kriva ni dužna g. 1858., kad je bila posavska buna, Turci uhvatili, na prag cèrkve, iz kamena po njem sazidane, doveli i ondie mu glavu odsiekli, pa ju opet na trupinu natakli, trup na cèrkvena vrata naslonili i dali mu u ruke sv. evangelije, za rugat se mèrtvim proti cielomu kèšćanstvu. Sad mu i sina isti udes čeka. — Jejića otac Jejo je prost, jer Risto veli, da nikad kod njeg bio nije. Ele Risto nije ni ostale jatake oddao, nego Turci uhvate na kog imaju sumnju, pa kažu: „Risto te oddaje!“ Risto je u haljinama zlatom izvezenim uhvaćen, oružje mu vriedi mlogo, a imao je gotovine 200 dukatah uza se.

Austrijanska carevina.

Beč 9. lipnja. Povećano dèržavno vieće dèržalo je danas svoju četvèrtu si dnicu. Pèrvi predmet dnevnoga reda sačinjavao je predlog vlade za novi gruntovnički red. Grof Barkoczy zastupao je mnienje, da se ponajprije iztražit ima silnost ovoga zakonskoga nacèrta, dočim je knez Salm predložio, da se predlog ponajprije jednom odboru od 7 osobah preda, da ga predtečno pretrese. Ovaj posliednji predlog bio je primljen i za sučlanove odbora izabrani su: Grof Barkoczy, opat Eder, dr. Hein, baron Lichtenfels, dr. Polanski, baron Salvotti i dr. Strasser. Dalji predlog o postupanju poravnanja kod obustavah plaćanja bio je takodjer predan jednom odboru od 7 sučlanovah, za sučlanove kojega naimenovani su: Baron Erggelet, baron Lichtenfels, predsiednik tèrgovačke komore Maager, baron Reyer, P. Schöller, čeonik Toperczer predsiednik tèrgovačke komore Trenkler.

Beč 7. lipnja. Kod izrečenja presude o Ivanu Schmidtu, koje je bilo u utorak, dodje iznenada jednom gospodinu iz obćinstva taka muka, da je morao dvoranu ostaviti prije, nego li se je presuda naviestila. Uzrok k tomu bijaše okolnost, da je u Schmidtu spoznao čovieka, naprema kojemu je već više putah stajao u jednom ovdiešnjem plesalištu kod kadrile. U ostalom cèrte Schmidta nebi bile ovomu gospodinu tako lahko ostale u pameti, da se nije s istima skapčala uspomena na navlastit tako njemu kao i drugim plesaocima veoma zamieran kankanu sličan solo, koi je Schmidt vazda običavao plesati.

Talijanska.

Iz jednoga dopisa iz Napulja u „Allg. Ztgu“ doznajemo, da su na otoku Siciliji u drugoj polovini mieseca svibnja izvan tri konjaničke regemete i pedeset i dva poljska topa bile trideset i dvie hiljade piešakah — medju njima jezgra kraljevske vojske, inostranački batalijuni.

Kao što je poznato stoji Malta sa Sicilijom u bèrzojavnoj svezi. Kažu, da je promet depešah veoma živahan, tako da se tamo više novostih doznaje nego li u Genovi i Marsilji. Maltezki „Portofoglio“ javlja, da su u Siciliji mnogi Franciškani na čelu ustaških četah, s kèrstom u jednoj a s mačem u drugoj ruci, vojevali. Polag istoga lista, ima Garibaldi 49 topovah, koji su svikolici u dobru stanju. U Notu, Modiku i u drugim varošima nije vojska htiela pucati na narod i vije se trobojna zastava, i u Sirakuzi bukne dne 22. svibnja buna na korist Garibalda i na palači pravosudja razviju trobojnu zastavu; no dne 23. učini se opet prekret i vojska dade vatru. Medju ranjenicima nalazi se i supruga englezkoga konsula. Iz svih miestah Katanijske doline izidje momčad sposobna za boj, da udioničtvuje kod izagnanja napuljske vojske.

Turin, 3. lipnja. U sardinskoj komori siede sada tri svoćenika, Anelli i Bravi iz Lombardije, i Bona iz Piemonta. Svi tri su „Italienissimi.“ — Ratni ministar hoće da uzme shodnih mierah, da se u slučaju nužde uzmogne narodna straža stavit u pokretno stanje. — U Genovu došlo je znamenitih novčanih pošiljakah iz Napulja, kao i mnogo putnikah iz Zangle, ponajvišje tamo stanujućih inostranacah. — Sardinski listovi obnarodoju proglas Vičenca Fuxe iz Bagherije od 24 p. m. Njega je Garibaldi onamo poslao, da ustroji odbor za novačenje i povede oružanih podkrepljivanjah za Garibaldovu vojsku.

Sardinski listovi obnarodoju dnevnu knjigu o operacijama Garibaldovim do 26., iz kojih uzimamo sliedeće navode: 8. svibnja, dolazak u Talamone i odlazak od onud s municijom i ugljevjem, 9. dolazak u St. Stefano i odlazak s ugjevjem, 11. izkèrcanje u Marsali sa 4 topa, 12., 13. i 14. taborovanje pod nebom kod Salami-a i skupljanje ustaških silah u broju od 4000 momakah od prilike, 15. bitka kod Kalatafimi-a, 16. razprema Kalatafimi-a po Landi-u i posiednutje istoga po Garibaldu, 17. odlazak u Alkamo, 18. odlazak u Parteniko i Piano di Renne u očigled Palerma, 19. kišovito vrieme i taborovanje pod nebom, 20. odlazak u Pioppo i Parko, 21. dolazak u Parko, 22. i 23. neprijatelj skuplja mnogo četah i Garibaldi nastoji, da ih sve većma izmami iz Palerma, 24. nasèrt izvedeni po kraljevskoj prieko 10.000 momakah iznosećoj vojski, uzmak Garibaldovacah, da kr. vojsku domame prema Korleonu, da ju obidju i drugim putem dodju u Palermo, 25. dolazak u Marniko, u večer odlazak u Mifilmeri, taborovanje pod nebom; 25., 26. bitke kod Mifilmeri-a.

Kao što „Tr. Ztgu“ iz Palerma javljaju, ima Garibaldi već od 26. svibnja svoj glavni stan u tamošnjoj varoškoj kući. — C. k. glavni konsul Stratimirović zajedno s obitelju nalazi se na jednom brodu austrijanske švadre, gdie su i mnogobrojni Niemci utočište tražili i našli.

Genova, 2. lipnja. Viesti iz Palerma potvèrdjuju, da je general Letizia poslan bio k

Lonzi s nalogom, neka se nepogadja s Garibaldom, i prije neka nastavi bombardovanje. No kažu, da se je Letzia dne 3. opet u Napulj vratio, da, kao što misle, učini novih predstavah obrazložnih dogadjajućim se vojničkim uskočivanjima i time, što vojska nepokazuje želje biti se.

Turska.

Carigrad, 2. lipnja. „Journal de Constantinople" uvierava, da se vojske kreće samo proti granicama Sèrbije i Cèrnegore, posade u nutrašnjosti nisu nigdie povećane. Odlazak internunciuse odgodjen je. Ismaelpaša naimenovan je glavnim gubernatorom u Aleppu. U rumeljskim provincijama viećat će provincijalna vieća pod predsiedničtvom velikoga vezira; konsuli mogu prisutstvovat viećanjima. Bivši veliki vezir Mehemed Rušdipaša dobiva svaki mieseo, dok je u razpoloživosti, 60.000 grošah. Dnevnik „Vizentis" obnaroduje umirivajuće izjavljenje o odnošajima medju portom i Gèrčkom.

Beirut, 26. svibnja: Zbog nastanka neprijateljstvah medju Drusima i Kèršćanima poslao je gubernator 1500 momakah u Bgezin i Deralkemar.

Aleppo, 12. svibnja. Ovamo došla je zapoviest, da se veća strana posade pošlje u Carigrad. Gubernator očekuje s obzirom na posliednje nemire bližjih zapoviedih. Grad je miran.

Gèrčka.

Atina, 2. lipnja. Komore su se prekjučer zaključile.

Francuzka.

Pariz, 3. lipnja. Papinski poslanik protestuje proti naimenovanju abcé-a Mareta za biskupa vannenskoga. On je naglah, i to navodi papinski poslanik kao prepriekn osnovanu kanoničkim pravom i ustanovama konkordata. Biskupi imaju biti zdravi na duši i na tielu.

Velika Britanija i Irska.

London, 5. lipnja. „Times" obnaroduje očitovanje infanta Dona Juana priobćeno kortesima. „Odreka mojega brata (grofa Montemolina) — kaže se u njem — prisiljuje me tražit moja obiteljska prava na španjolsku krunu. Medjutim neću dopustit priziva na oružje."

Nadalje sadèržaje „Times" sliedeću viest: Na glas, da je jedan austrijanski vojeni sbor od 15.000 momakah učinio gibanje na korist Napulja, krenule su francuzke regimente neodvlačno na naznačeno miesto. No ovaj glas pokazao se je kao neosnovan. Zatim zamolio je, vele, Napulj francuzko posredovanje. Car je u Lionu dobio depešu protežuću se na to, no odmah je odgovorio, da francuzko posredovanje mora ostati sasvim izvan pitanja. (Tako telegrafuju „Dresd. Journala", čim se ima dopunit ona kratka bèrzojavna viest, koja je već prije bila priobćena u tom obziru.)

Kèrf, 5. lipnja. Jedna englezka linejska ladja i fregata na šaraf „Leiffy" otišle su u Siciliju.

Amerika.

Iz Lime (glavnoga grada paruvianskoga), pišu od 27. travnja: Predsiednik republike čini u malenoj tvèrdji „El Callao" pripravah proti nasèrtima, koji imaju podupirat reklamacije francuzkoga glavnoga konsula g. Edm. Lessepsa. I švadra dobila je zapovied, da se pripravi za odpor. Uvieravaju, da se je peruvianska vlada odvažila, ako bi došlo do sukoba, postupat s najvećom strogostju proti Francuzima stanujućim u Valparaisu. Vlada velik strah.

Polag viestih iz Valparaisa, očekuju g. Lessepsa dne 30 u Callau.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Milan 6. lipnja. Izviešća iz Turina pripoviedaju, da je Lenza iz Palerma javio u Napulj uviete kapitulacije, koje je Garibaldi stavio i da je uz to razložio razloge, koji su mu dali povoda, da sklopi primirje. uslied toga sazvao je kralj dne 29. obiteljsko vieće a zatim ministre. Kažu, da je bio zaključak učinjen, da se kraljestvu obiuh Sicilijah dade slobodan ustav i da se gleda izposlovat, da se posredstvom ofenzivnoga i defenzivnoga saveza s Piemontom (?) zajamči uzdèržanje vladajuće dinastije.

Ako bi se ovi predlozi zabacili, imala bi se citadella zanglanska, koja je vojskom obilato obskèrbljena, dèržati, a sve ostale vojene sile sakupit i zajedno s Rimom i Austrijom (?) bez pretečna naviestenja rata izvesti nenadan nasèrt na Piemont. Medjutim imali bi se predlozi Garibaldovi zabacit i Sicilijancima dozvolit obsežne slobode, ako Garibaldi ostavi Siciliju. Dèržavno vieće trajalo je 21 sat.

Genova 5. lipnja. Garibaldi bio je pomanjkanjem municije prisiljen, da primi primirje. Ovo se je produžilo na neopredieljeno vrieme.

General Letizia došao je u Palermo; kažu, da donosi novih uvietah za kapitulaciju.

Pariz, 7. lipnja, u večer. Današnji broj lista „La Patrie" javlja iz Napulja, da kapitulacija nije jošte podpisana, da je Garibaldi sastavio ministarstvo i naredio izvanredno novačenje kao i druge miere za nastavljenje rata. Grad Gjirgjenti bio je dne 8. u rukama ustašah.

London, 8. lipnja. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće bio je Fergusonov izpravak u obziru odgodjenja predloga o preustrojenju na neizviestno vrieme zabačen sa 269 proti 248 glasovah. I Cochrane-ov izpravak nepriježan predlogu za preustrojenje bio je zabačen sa 267 glasovah, proti 222 glasa. O izpravku Mac-Kinanovu, koi je takodjer upravljen proti predlogu za preustrojenje, glasovat će se, vele, dojdućega ponedieljka.

Tèrst, 8. lipnja. Iz Zangle javljaju, da su tamo živuće obitelji ponudile austrijanskim ladjama osam funtih sterlingah za svaki dan, ako bi htiele jedan miesec ostati u luci.

Kalkuta, 4. svibnja. Lordove Canninga i Clyde-a očekivali su ovdie dne 20. Posliednji se vraća u Englezku i zamienit će se po Hugh-Rose-u.

U Madrasu bio je meeting proti financijalnim osnovama Wilsonovim.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 5048 (209) 3—3

Licitations-Kundmachung.

Laut Eröffnung der hohen k. k. Statthalterei vom 26. Mai 1860 Z. 7840 hat das hohe k. k. Ministerium des Innern zufolge Erlasses vom 1. April 1860 Z. 9280 die Herstellung eines Uferdeckwerkes längs des Ortes Tèrnje unter der Agramer Savebrücke Dist.-Zeich. IV/6—V/0 bestehend aus

a)	358°	5′	10″	Körpermass	Erd- und Schotteraushebung,
b)	9°	3′	2″	„	trockenen Steineinbau nebst Steinlieferung aus dem Podsuseder Steinbruche,
c)	342°	2′	3″	„	rauhen Steinwurfe als Grundbau,
d)	276°	0′	0″	Flächenmass	Armirung des Unterbaues mittels 18″ hoher, dicht gebugter Abpflasterung sammt Material-Beistellung aus dem ärarischen Steinbruche nächst Ivanec,
e)	5°	5′	0″	Körpermass	Einwurzlung als Oberbau aus Ivanecer Steine,
f)	863°	4′	8″	Flächenmass	12″ hoher Taludabpflasterung aus behauten Steinen des Ivanecer Steinbruches,
g)	105°	2′	11″	Körpermass	Hinterfüllung und Schotteranschüttung,

h) Einrammen von 22 Stück 8—9″ im Durchmesser haltenden, 12 bis 15 Fuss langen mit 5 Pfund im Gewichte haltenden dreilappigen eisernen Schuhen, armirten Pfählen nebst der Abtragung und Planirung des zu hoch grundirten Unterbaues mit dem adjustirten Fiskalpreise von 22,222 fl. 55 kr. öst. Wrg. bewilligt.

Wegen Hintangabe dieses Baues wird die Versteigerung bei der gefertigten k. k. Komitatsbehörde am 13. Juni l. J. um 10 Uhr Vormittags abgehalten, wozu Unternehmungslustige hiemit eingeladen werden.

Das nähere und bestimmte Detail dieser, in Bezug aller obangeführten Arbeiten ein untrennbares Ganze bildenden Bauführung enthalten die betreffenden Pläne, die Vorausmass, der summarische Kostenüberschlag, das Verzeichniss der Einsichtspreise und die allgemeinen und speziellen Bedingnisse, welche Behelfe täglich bis zum Lizitationstage im Amtslokale der k. k. gefertigten Komitats-Behörde eingesehen werden können.

Die Lizitation wird unter folgenden Bestimmungen vorgenommen werden:

1. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für die Vollführung der geforderten Leistung nachzuweisen vermag, zugelassen

2 Wer für einen Andern liziliren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung der Lizitations-Kommission vorzulegen.

3. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbote stellen wollen, hat vor der mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von der obangeführten Gesammtsumme im Betrage von 1111 fl. 13 kr. öst. Wrg. im Baren oder in k. k. österr. Staatspapieren nach dem börsenmässigen Kurse berechnet, zu Handen der Lizitations-Kommission zu erlegen.

4. Die Ausbietung des ganzen Baues erfolgt bei dem Umstande, als sich das Erforderniss nach dem veränderlichen Flussbestande richtet, und hiedurch der Leistungsempfang entweder grösser oder auch kleiner sein kann, als der zur vollkommenen Erfüllung des projektirten Zweckes vorläufig präsumirte, nach den adjustirten Einheitspreisen der verschiedenen Arbeitsleistungen, einschliessig des dazu gehörigen Materials, worauf die Anbote nur in Perzentual-Nachlässen oder Aufschlägen gleichmässig auf alle Einheitspreise angenommen werden.

5. Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum Vortage der anberaumten Versteigerung bei der gefertigten k. k. Komitats-Behörde überreicht werden müssen, weil die später einlangenden unberücksichtiget werden würden.

6. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es annehmbar befunden werden soll, mit einer 36 kr. Stempelmarke versehen, gehörig versiegelt, und von Aussen die Aufschrift: „Anbot für den Uferschutzbau längs Tèrnje unterhalb der Agramer Savebrücke" und im Innern enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues und dessen Lizitations-Grundlagen, als die bezüglichen Pläne, Vorausmass, das Einheitspreis-Verzeichniss, den summarischen Kostenanschlag, dann die allgemeinen und speziellen Baubedingnisse genau kenne, und solchen getreu nachkommen wolle;
b) den Perzentual-Nachlass oder Aufschlag gleichmässig auf alle adjustirten Einheitspreise in Worten deutlich ausgedrückt, um welchen er die Ausführung des ganzen Baues mit seinen allfälligen Mehr- oder Minderleistungen zu übernehmen willens ist;
c) das 5% Vadium wie es oben festgesetzt wurde;
d) den Tauf- und Zunamen, Charakter und Wohnort des Offerenten.

Offerte, welche diesen Anforderungen nicht entsprechen oder Gegenbedingungen enthalten, bleiben unberücksichtigt.

7. Nach geschlossener mündlichen Ausbietung erfolgt die Eröffnung der eingelangten schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge ihrer Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem Letzteren deren vorhandene Zahl vor dem mündlichen Ausbote bekannt gegeben worden sein wird

8. Anbote, welche die adjustirten Einheitspreise durch Perzentual-Zuschläge überschreiten sollten, unterliegen der höheren Ratifikation, wogegen jener Bestbot, welcher den adjustirten Einheitspreisen gleichkömmt, oder unter solchen steht, gleich mit dem Lizitations-Ergebnisse als bestätiget anzusehen ist.

9 Bei gleichen mündlichen und schriftlichen Bestboten unter den Fiskalpreisen wird Ersteren, bei gleichen schriftlichen aber demjenigen der Vorzug eingeräumt, welcher früher offerirt wurde, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

10. Der von der Lizitations-Commission nach Massgabe des Versteigerungs-Resultates als Ersteher erklärte Bestbieter unter den Fiskalpreisen ist gehalten, das erlegte Vadium binnen 10 Tagen vom Lizitationstage gerechnet, bis auf 10% der vorangeführten Bausumme im Betrage von 2222 fl. 26 kr. öst. Wrg entweder im Baren oder in Staatspapieren, oder aber durch eine entsprechende Sicherstellungs- oder Bürgschafts-Urkunde zu ergänzen, und in gleicher Frist bei der gefertigten Komitats-Behörde des Vertragsabschlusses wegen, zu erscheinen.

11. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gleich nach geschlossener Lizitation gegen die im Lizitations-Protokolle ausgedrückte Empfangsbestätigung zurückgestellt werden.

Von der k. k. Komitats-Behörde
Agram am 3. Juni 1860.
In Beurlaubung des k. k. Komitats-Vorstandes
der k. k. erste Komitats-Kommissär
Ekel m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. | U ZAGREBU, U SRIEDU | DANA 13. LIPNJA 1860. | Broj 135.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Dojdućim miesecom počimlje se drugi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmogu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravniživo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo sva ona gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Naredba ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i financiah od 13. svibnja 1860, kriepostna za svekoliku cesarevinu, izim kraljevine lombardesko-mlietačke i Krajine vojničke, o protokolovanju tvèrdakah iliti firmah (t. j. o svodjenju istih u zapisnike), zatim o knjigah tèrgovačkih i obèrtničkih, o prokuri (ovlasti) i o nadležnosti sudovah tèrgovačkih. (Dèrž. zak. lista komad XXXII., br. 123., izdan dne 15. svibnja 1860.)

Na temelju previšnje odluke od 12. svibnja 1860. ovim se za svukoliku cesarevinu, izim kraljevine lombardesko-mlietačke i Krajine vojničke, naredjuje, kao što sliedi:

§. 1. Poslovne knjige svakoga onoga, koi je vlastnik kakovoga tèrgovačkoga, fabričnoga ili inoga obèrtnoga podhvata, upisanoga pri komori tèrgovačkoj i obèrtnoj, uživaju, ako se vode kao što treba, onu polovicu moći dokazne, koju su po postojećih zakonih imale do sada knjige tèrgovačke i obèrtničke.

Svi oni tèrgovci, tvorničari iliti fabrikanti i ostali tvorničari, kojim je tvèrdka (firma) protokolovana pri sudu tèrgovačkom, dèržani su voditi poslovnih knjigah, uredjenih, kao što propisuje zakon.

§. 2. Svaki vlastnik podhvata tèrgovačkoga, fabričnoga ili inoga obèrtnoga, upisanoga pri komori tèrgovačkoj i obèrtnoj, ima pravo zahtievati, da mu se podhvat ujedno s tvèrdkom (firmom), podnesav podtvèrdu o tom, da mu je podhvat upisan jurve pri komori tèrgovačkoj i obèrtnoj, protokoluje t. j. u zapisnik uvede kako pri sudu tèrgovačkom onoga kotara, u kojem se podhvat nalazi, tako i pri onih sudovih tèrgovačkih, kojim u kotarih imade on zavodah podružnih ili skladištah.

§. 3. Podhvatnici, koji su pri komori tèrgovačkoj i obèrtnoj upisani kao tèrgovci ili vlastnici od tvornice, dèržani su, pri sudu tèrgovačkom dat protokolovati svoju tvèrdku (firmu) i postojeću možda družtvenu pogodbu, ako od teciva, što ga imadu iz obèrtovanja svoga, platjaju na godinu u ime cesarskih izravnih porezah bez prirezah:

1. u glavnom i prestolnom gradu Beču barem . . . . 150 f. vr. a.
2. na dvie milje okolo Beča barem . . . . 80 „ „
3. u miestih, imajućih preko 50.000 stanovnikah, barem . 80 „ „
4. u miestih, imajućih preko 10.000 do 50.000 stanovnikah, barem . . . . 60 „ „
5. u miestih, imajućih stanovnikah 10.000 ili manje, barem 40 „ „

ili ako su radi poslove svoje obavljati i terati s drugovi iliti ortaci pod jednom istom tvèrdkom (firmom) družtvenom.

§. 4. Ini obèrtnici, koji nisu naznačeni u §-u 3., dèržani su podhvat svoj dat pri sudu tèrgovačkom protokolovati samo onda, ako ili obèrt svoj tieraju s drugovi (ortaci) i vode tvèrdku (firmu) družtvenu, ili ako su radi u poslovih svojih služit se izdavanjem mienbenicah ili drugih obveznih ispravah, za promet namienjenih.

§. 5. I sva ona družtva tečevna, koja kane fond za podhvat svoj sasvim ili stranom sastaviti dionicami (akcijami), dèržana su izhoditi, da im se pogodba družtvena i tvèrdka protokoluje pri nadležnom sudu tèrgovačkom.

§. 6. Ako tko zanemari protokolovanje, t. j. ako tko neda pri sudu tèrgovačkom protokolovati ono, što bi se u zapisnik uvesti imalo, neće istina sliediti odtuda, da bi bezkriepostni bili sklopljeni pravni poslovi; komore tèrgovačke i obèrtne imadu ipak bditi nada tim, da li se zadovoljuje dužnosti protokolovanju (§§. 3—5), i prekèršnike prijavljivati sudu tèrgovačkomu, koi će proti njim odredjivati kazan primierenu.

§. 7. Družtvom dioničarskim, koja neidu za tecivom, može sud tèrgovački, saslušav najprije komoru tèrgovačku i obèrtnu, a u višjoj molbi može političko zemaljsko načelstvo i ministarstvo unutarnjih dielah dozvoliti, da im se protokoluje podhvat i firma.

§. 8. Za svekolike podhvate, protokolovane po §§. 2, 3, 4, 5 i 7, imadu valjati propisi sliedeći:

1. Podhvatnici vlastni su, podieljivati prokurah (ovlastih) poslovnih, nego su i dèržani, dat protokolovati prokure podieljene.
2. Podhvatnici u parnicah medju sobom ili u parnicah izmedju podhvatnikah i osobah, naznačenih u §. 57, br. 2, 3, 4 sudovnika od 20. studenoga 1852, br. 251 dèrž. zak. lista, i §-u 55, br. 2, 3, 4 sudovnika od 16. veljače 1853, br. 30 dèrž. zak. lista, zatim od 3. sèrpnja 1853, br. 129 dèrž. zak. lista iz navedenih ondie poslovah, a tako i u postupku stečajnom i nagodnom podvèrženi su podsudnosti suda tèrgovačkoga.

U Dalmaciji bit će sud tèrgovački, u koliko se nadležnost njegova, neodvisno od svojstva pručih se stranakah, neosniva na naravi tèrgovačkoga posla po sebi, nadležan u stečajnom i nagodnom postupku podhvatah, po §§. 2, 3, 4, 5 i 7 protokolovanih, i u svih parnicah, koje se odnose na dužnosti i ugovore istih podhvatah medju sobom.

§. 9. Protokolovanja, koja su zakonito obavljena prije kriepost naredbe ove, ostaju nepovredjena, i na podhvate jurve protokolovane imadu se uporavljivati i propisi sadèržani u §. 8.

§. 10. Svaki podnesak u svèrhu, da se pri sudu tèrgovačkom protokoluje iliti uvede u zapisnik obèrt koi (§§. 2, 3, 4, 5 i 7), podvèržen je biljegovini od 10 for. (deset forintah); ako li obèrt u ime jednogodišnjih cesarskih izravnih porezah bez prirezah, s obsirom na doba, kada se ište protokolovanje, imade platjati preko sto forintih, tad se kao izvišena pristojba za protokolovanje imade od suviška porezah ovih platiti neposredno još 10 postotakah.

§. 11. Biljegovini od 10 forintih podvèrženi su takodjer podnesci:

a) kojimi se ište protokolovanje ugovora družtvena;
b) kojimi se ište, da se protokolovani jurve podhvat poslovni upiše pri tèrgovačkih sudovih onih kotarah, u kojih podhvat imade zavod podružen ili skladište.

§. 12. Podnesci, u kojih se ište:

a) da se protokoluje tvèrdka likvidacionalna prigodom, kada se razvèrgne koi podhvat (firma per stralzio);
b) da se protokoluje ovlast (prokura), ili pravo za podpisivanje tvèrdke, podvèrženi su biljegovini od 5 for., i to za svaku osobu, od koje podpis bude protokolovan.

§. 13. Biljegovine, ustanovljene u §§. 10, 11 i 12, imadu valjati samo za pèrvi arak od podneska; ostali arci podvèrženi su običnomu biljegu od podnesakah (koi sada iznosi 30 novč. a s prirezom 36 novčićah).

§. 14. Sud tèrgovački imade u slučajevih §-a 10. obaviestiti vlast poreznu, da je protokolovanje obavljeno.

§. 15. Naredbom ovom nepreinačuju se propisi oni, koji postoje za prava i za dužnosti turskih podložnikah, koji se bave tèrgovinom.

§. 16. Propisi naredbe ove imadu u kriepost stupiti odmah, čim naredba ista bude obznanjena.

Grof Nádasdy s. r. Grof Gołuhowski s. r.
Plener s. r.

Dne 11. lipnja 1860. izdan je i razposlan II. komad izvadka dèržavo-zakonskoga lista cesarevine austrijanske za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju u hèrvatskom jeziku. U istom se nalazi:

Br. 15. Cesarska naredba od 27. ožujka 1860, kriepostna za Ugarsku, Hèrvatsku i Slavoniju, Erdeljsku, sèrbsku Vojvodovinu s Banatom tamiškim, kojom se olakšava sadjenje duhana.

Br. 16. Naredba ministarstva financijah od 18. ožujka 1860, kriepostna za svekolike krunovine, o podpisih, koji su na primki pieneznićkoga ureda potrebiti radi dokaza, da je što platjeno, kao što valja.

Br. 17. Cesarski patent od 5. ožujka 1860, kojim se proglašuje, da će se dèržavno vieće umnožati izvanrednimi viećnici dèržavnimi, i ujedno propisuje: kako će umnoženo to dèržavno vieće sastavit se i koi će mu biti dielokrug.

Br. 18. Cesarska naredba od 5. ožujka 1860, kojom se odredjuju izbori, koji će se za umnoženo vieće dèržavno imat činiti, čim u život stupila budu zastupstva zemaljska; nego odredjuju se izbori ti s tim dodatkom, da će se do onda, dok moguće bude sazvati izvanredne one dèržavne viećnike, koji imenovani budu iz zastupstvah zemaljskih, predhodno drugi sposobni muževi iz pojedinih krunovinah pozvati u viećanje umnoženoga vieća dèržavnoga, i da će umnoženo vieće dèržavno u svèrhu, da prosudi dèržavni proračun za upravnu godinu 1861., imat sastati se miesecа svibnja godine 1860.

Br. 19. Razpis ministarstvah unutarnjih dielah, pravosudja i vèrhovnoga zapoviedništva

vojske od 21. prosinca 1859, kriepostan za svekolike krunovine, kojim se izdaju pravila o okolišu tvèrdištah iliti miestah utvèrdjenih.

Br. 20. Razpis ministarstvah pravosudja i financijah od 10. travnja 1860, kriepostan za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, o dužnostih bilježnikah (notarah), da imadu prebiljegovati one biljegovke (marke biljegovne), koje im u ruke dolaze u postupku nagodnom.

Br. 21. Razpis ministarstva financijah od 17. travnja 1860, kriepostan za svekolike krunovine, izim Dalmacije, Krajine vojničke i lombardezko-mlietačkoga okoliša upravnoga, kojom se obznanjuju pobližje ustanove i danu, kojega će u kriepost stupiti, i o načinu, kako će se izvèršiti cesarska naredba od 12. svibnja 1859, glaseća o potrošnini vina i mesa.

Br. 22. Razpis ministarstva poslovah izvanjskih od 17. travnja 1860, kriepostan za svekolike krunovine, tičući se ugovora medju Austrijom i dèržavom papinskom sklopljenoga o nadležnosti sudbenih vlastih cesarskih i papinskih u obziru pokretnih ostavštinah od podložnikah obostranih.

Br. 23. Razpis ministarstva izvanjskih dielah od 17. travnja 1860, kriepostan za svekolike krunovine, tičući se ugovora medju Austrijom i papinskom dèržavom sklopljenoga o načinu, kako obostrani sudovi imadu dopisivat si u gradjanskih pravnih poslovih.

Br. 24. Naredba ministarstva financijah od 18. travnja 1890, kriepostna za svekolike krunovine, za koje je izdan zakon obèrtni od 20. prosinca 1859 (dèrž. zak. lista br. 227), o onih obèrtih, za koje se, da se tko njimi baviti može, iziskuje iznimice privola ili dopuštenje vlasti financijalne.

Br. 25. Razpis ministarstva financijah od 19. travnja 1860, kriepostan za Ugarsku, Erdeljsku, Hèrvatsku i Slavoniju, zatim za sèrbsku Vojvodovinu i Banat tamiški, o načelih, po kojih će u buduće c. k. uprava duhanska proskèrbljivati sebi onoliko duhana, koliko joj treba.

Br. 26. Naredba ministarstvah unutarnjih dielah i financijah od 22. travnja 1860, valjana za svekolike krunovine, izim lombardezko-mlietačkoga okoliša upravnoga i Krajine vojničke, kojom se ukidaju takse, koje se u raznih miestih još platjaju sa podielu obèrtnu, i ujedno ustanovljuju pristojbe, koje se imadu platiti prigodom, kada se prijavljuje slobodan koi obèrt ili kada se traži dozvola obèrtna.

Izdan i razposlan dne 24. travnja 1860. I. komad naredabah zemaljskih vlastih za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju. U istom se nalazi:

Br. 1. Naredba c. k. hèrv.-slav. namiestničtva od 9. travnja 1860, br. 5398—1077, kriepostna od 1. svibnja 1860, kojom se izdaje uredba žitnih mlinovah za kraljevine Hèrvatsko i Slavoniju.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Ovladjeni smo od nadležne strane priobćit sliedeća: Prinesci za lutriju na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji primat će se samo jošte do subote t.j. 16. lipnja. **Vučenje bit će u subotu 7. sèrpnja.** Izraz onaj, gdie se na srećkama kaže, da je vučenje 29. svibnja, neima se u obzir uzeti. Sva p. n. gg., koja uzeše na se prodavanje srećakah, mole se uljudno, da izvole neprodane srećke do 4. sèrpnja natrag poslati; neprodane i nepovraćene srećke neće se u obzir uzeti.

Kod ove lutrije bit će 24 glavna dobitka, svakomu od ovih sliedit će jedan preduji i potonji dobitak; osim toga bit će više stotinah (600–800) dobitakah; kazalo predmetah izići će tiskom ovih danah i priložit će se Nar. Novinama.

Srećka stoji 30 kr. a. vr. Uspieh cieloga poduzetja zavisi od prodaje srećakah; umoljavaju se svi domo- i čoviekoljubi, neka izvole krepko sudielovati, da pokažemo svietu, kako znamo pomoći tamo, gdie potreba iziskuje.

— Prije niekoliko danah donieli smo viest, da je slavni slavista Šafařík, sišavši s uma, skočio s mosta pražkog u rieku Veltavu.

Kad smo pèrvi put tu viest napomenuli, sumnjali smo o nenoj istinitosti a sada možemo s izviestnostju javiti, da je viest ona onako, kako je bila raztrubljena, u istinu izmišljena. — Kao što je mnogima poznato, bio je Šafařík već od godine 1857. veoma melankoličan. Prošlih godinah činilo se je, da će Šafařík podpuno ozdraviti; ali lietošnjeg prolietja znatno se poveća boliest njegova, a k njoj se još pridružiše gèrčevi i znatno mu oslabi vid. Dne 22. svibnja — kao skoro svaki dan — išao je Šafařík, da se malo po željeznom mostu prošeće, a bivši umoran siedne na najnižje željezo, da se malko odmori. U isti hip zauzmu ga gèrčevi, i on padne u Veltavu, odkud su ga nieki ljudi odmah srećno izvukli. — Ovaj opis nesreće muža tako slavnoga sasvim je istinit, što radostno javljamo s iskrenom željom da bog da, da ovaj svemu Slavenstvu toli omilieli slavni muž naskoro ozdravi i uzmogne još mnogo za duševni razvitak slavenskih narodah raditi.

Beč, 9. *lipnja*. „Wien. Ztg." javlja: Sa 1. lipnja stupa ugarsko namiestničtvo u život i ujedno obustavit će se dielovanje gubernije i namiestničtvenih oddielah. U Požunu, Šopronu, Košicah i Velikom Varadinu ostat će jošte osobiti politički organi za rukovodno i nadzorno sudielovanje kod uvedenja novoga organizma. Okružne oblasti Moravske kao i zemaljska vlada u Opavi ukinut će se. Šleziji ostavit će se njezin položaj kao krunovina s osobitim zemaljskim zastupničtvom.

— Strašno zločinstvo učinjeno je blizu Kufštajna. Jedna 15godišnja dievojka, kojoj se zavičaj nalazi na bèrdu kod Niderdorfa, bila je poslana dole u selo, da nješto kupi. Ona se više nevrati. Kada ljudi izidjoše, da ju potraže, nadjoše dievojku oskèrnjenu i ubijenu u šumi. Izvan jedne nožem proizvedene rane na vratu, ima, velo, još i drugih povredah na tielu, iz kojih se zaključit može na bestijalnu narav zločinstva.

— U St. Bečeju 3. lipnja (S. D.) Danas pèrvi dan duovah pogreben je visokorodni g. Stefan baron Jović, koi se prestavijo juče posle kratke bolesti u 87. godini života svoga. Tielo pokojnikovo od dvora njegovog do cèrkve nosili su spaije, plemići i stari činovnici sèrbski; a pored sanduka, na kom su 8 gèrbovah bili, išli su 24 plemićah madjarskih u narodnom svom odielu s cèrnim mašalama. — Na opelu su bili: preč. gg. Jovan Vuić prota segedinski, 5 sveštenikah iz Bečeja, 2 iz Mohola, i 2 djakona, molski i novobečejski. — Zatim su bili sveštenici sèrbski i rimski iz okolnih miestah; magjarski vlasteli; plemstvo; mnogi otmieni i prosti iz celoga dištrikta bečejskog i okolnih miestah banatskih; činovnici iz sreza, poreznice i potisko-krunskog ekonomata; predstavnici magistratski i miestni sa svojim poglavarima; 3 sèrbska učitelja sa svojih do 300 učenikah; svi cehovi majstorski sa svojim duplirima; a iz miesta gotovo svi, malo i veliko, mužko i žensko svakog vieroizpoviedanja, i to toliko, da sav narod u velikoj novoj cèrkvi nije mogao stati; i svi su do obštog groblja pokojnika odpratili, gdi je i tielo u novoj kosturnici položeno. — Treći dan je već, kako zvona sèrbska i magjarska po ceo dan zvone. A kućevni paroh sa svojim pomoćnikom dva cela dana čitao mu je evangelium. Pokojnika oplakuje njegova usamljena žalostna supruga Eufimija baronica Jović i rodjeni brat pokojnika baron Jović c. k. general u penziji, koi je bratu svome još pre smèrti došao, i na pogrebu bio. —

— U obziru na novo ustrojstvo titelskoga graničarskoga batalijuna (Šajkašah) naredjuje carska naredba od 16. svibnja o. g., da odsada postoji kao samostalan graničarski piešački batalijun od šest kumpanijah sa dva štabska oficira, od kojih podpukovnik i zapoviednik batalijunski ima izmaršovati; u buduće neće se više titelski batalijun smatrati kao lahka vojska, već kao lahka vojska po primieru graničarskih piešačkih regimentah, i kao takova upotrebljavat će se u slučaju izmaršovanja.

— Na parobrodu „Josipu Karlu" dogodio se sliedeći nesretan slučaj, kad je posliednji put brodio od Beča do Oršave: Jedna gospodja, Sèrbkinja, koja je bila sa svojom kćerom na ladji, kada bijahu već blizu Oršave, pristupi svojoj kćeri, obiesi joj o vrat zavezljaj, u kom je, kako se poslie vidilo, bilo 1400 for. u banknotama, poljubi ju i skoči onda s ladje u Dunav. Istina izvukoše ju iz vode, ali joj nemogoše povratit života. Nezna se, šta ju je natieralo na ovaj nesretan korak.

— U Kalači će se graditi monastir i cèrkva za jezuite, kojih će biti 20 i oni će primiti veliku gimnaziju i dèržati konvikt za 30—50 pitomacah. Arcibiskup kalački dao je 200,000 for., od kojih će interes dobivati jezuite.

— Carskim pismom od 24. svibnja 1860. ukidaju se u Dalmaciji političke preture u Zadru, Splietu, Dubrovniku i Kotoru i njihovo poslovanja preniet će se o kružnim vlastima u miestu. Od 1. lipnja dolaze činovnici ukinutih preturah u razpoloživost.

Sèrbija.

Beograd, 1. lipnja. (S. D.) Knez Miloš se sprema na put, da se malo po Sèrbiji prodje. On je savèršeno zdrav. Da je koi od niekih novinarah, koji često desperatne glasove o njegovom zdravlju donose, da ga vidi, kako se dèrži, kao da mu je jedva 60 godinah. — Komisija za preustrojenje školah još radi svoj posao. Neznam, šta će biti s naumljenim sveučilištem. Javit ću, što doznam. — Iz Carigrada se čuje, da je porta sklona izvèršiti sultanske hatove o izseljenju Turakah. — „Sèrbske Novine" donose pismo kneza Miloša, kojim izjavljuje novome uredniku gosp. Milanu Milićeviću svoje knežesko blagovoljenje. — Misli se kod nas, da se bolje i pravičnije uredi porezka sistema. Da hoće dati Bog da i to jednom bude!

Budući je vlaška narodna skupština zaključila, da se i od stranih, dakle i od sèrbskih podanikah u Vlaškoj živećih, danak zemaljski naplaćuje kao i od miestnih žiteljah, to je Nj. svietlost riešila: 1. da se na temelju uzajamnosti od moldavsko-vlaških podanikah u Sèrbiji živećih naplaćuje danak kao i od sèrbskih; 2. da se sèrbski podanici, koji stanuju u Moldavskoj i Vlaškoj, *ili u kojoj stranoj* dèržavi, oslobode od plaćanja danka u Sèrbiji, ako ovdie nemaju nikakvih dobarah, ili nikakvu stalnu radnju nerade; 3. ako pak takovi sèrbski podanici živeći u stranim dèržavama imaju u *Sèrbiji* nepokretnih dobarah, ili stalnu kakvu radnju rade, onda su dužni u Sèrbiji plaćati danak kao i ostali sèrbski žitelji.

Nj. svietlost naredila je, da se srez zaječarski u okružju cèrnorečkom nazove „boljevački" a srez vražigèrnski da se nazove „zaječarski."

Moldavija i Vlaška.

Preko Marsilija došle su viesti iz Carigrada, po kojima se moldavsko-vlaške stvari sve većma zapleću. Demokratska stranka nadkrilila je kneza Kuzu i misle, da će on morati dati ostavku.

Talijanska.

Polag veoma razprostranjenih glasovah udari Garibaldi dne 28. svibnja, pošto je ušao u Palermo, odvažno na kasteo, našto odgovoriše Napuljci strašnom vatrom. To dade inostranim konsulima povoda za posredovanje i izposlovaše primirje od 6 satih. Po izmaku ovoga roka izjavi zapoviednik englezkih ratnih brodovah, da mu se čini, da je izgubitak Palerma odlučen i da se borba nesmije nastaviti. Ostali inostrani zapoviednici nisu se baš pridružili tom kategoričnom mnienju, no izjaviše takodjer, da je potrebno produljit primirje na 6 danah (do 3. lipnja). Predlog bio je primljen i general Lanza odpravio je nagradu neodvlačno u Napulj. Medjutim razpravljalo se o uvietima kapitulacije. General Lanza primieti, da još ima najvažnijih vojničkih položajah, da se u istima može odèržat, budući da mu je privoz posredstvom pristaništne tvèrdjave osiguran i da će zato primiti samo kapitulaciju, koja mu dozvoljuje slobodan odlazak sa svim počastima u Napulj ili Zauglu. Kažu, da je Garibaldi odgovorio, da je sjedinjenje Italije njegova težnja i da stoji spram na početku ovoga diela; nove težke borbe predstoje, i prije svega treba mu je oružja i

spravah. On nemože dakle kraljevskoj vojski, koje hrabrost rado priznaje, dopustit, da bez svake dalje naredbe otidje u Napulj ili Zanglu, da tamo umnoži broj njegovih neprijateljah, već predlaže, da joj se naznači kakvo miesto, gdie ima mirno ostati, dok se svèrši rat." Na to je samo nagoda u obziru primirja odpravljena bila u Napulj, dočim nisu rasprave o kapitulaciji u samom Palermu postigle jošte nikakova uspieha.

Jedna dèpeša iz Turina od 5. javlja medju ostalim, da je uzbit sa Garibalda i napuljsku vojsku obuzeo i da svećenstvo u Siciliji javno prodikuje kèrstarsku vojnu proti napuljskoj vladi. „Times" kaže: Sada je general Lanza, koi zauzima očajan, a Garibaldi siguran, položaj. Lanza nebi bio nikada predložio kapitulaciju, da se je iole nadati mogao, da će se u Palermu oděržati. Zapoviest, koju mu je dvor dao, da ostane i da bombarduje grad, reći će toliko kao da mu je zapoviedjeno, tamo ostati i dati se upropastiti... Zatim bio je govor, da su u dèržavnoj pieneznici bila 4 miljuna škudah. No izviestno je, da se u tvèrdjama dosta oružja nalazi za oboružat svu sicilijansku mladež i dosta topovah za učinit iz luke neprilično pristanište za napuljske bojne brodove. Franjo drugi mogao je usljed toga naravno misli, da je kapitulacija podpisana po generalu Lanzi najveća nezgoda, koja bi mu se slučit mogla. — U svojoj brigi obratio se Franjo II. ponajprije na cara Francuzah za oružano posredovanje. Bèrzojavna viest stignu cara u Lionu, i uvieravaju nas, da je car odmah odgovorio, da o posredovanju Francuzke u takovoj borbi nemože biti govora.

— Uvieti primirja — a ne kapitulacije — koji su 30. pr. m. prispieli u Palermo, sadèržavali su od prilike sliedeća: Zadèržanje medjusobnih pozicijah, dopuštenje, da se vojničkim bolnicama dovažaju potrebe, občina neka podnese molbenicu zbog reformah kraljevskomu komisaru. — Garibaldi primio je ostale uviete, no zabacio je posliednji. — Jedan berlinski telegram najnovijega podatka hoće da zna iz službenoga izvora, da je po Francuzkoj ponudjeno posredovanje medju napuljskom vladom i Garibaldom prekasno došlo, budući da su kraljevske čete već prisiljene bile izpraznit Palermo, Katanija i Trapani.

Francuzka.

Dne 10. očekivali su u Moniteuru obnarodovanje carskoga dekreta, koi ovèršuje združenje Savoje i Nice. Švajcarska vlada nije medjutim prestala braniti svoja prava. Bečki kongres, kaže švajcarsko savezno vieće u svojoj noti od 25. svibnja, hotео je bez sumnje imati slobodnu i umierenu, no jaku i odvažnu Švajcarsku. Nebi li bilo svèrsi shodno dovèršit, što je godine 1815 ostalo nesvèršeno? „Švajcarska će se čvèrsto dèržati prava branjenja sieverne Savoje, koje joj je god. 1815. podieljeno bilo, ako se to nezamieni povoljnijim uredjenjem. Savezno vieće nebi rado ni pomislit, da se onamo smiera, da se švajcarska liši podieljenih joj koristih; no ono uvidja, da bi došlo u čudan položaj, ako bi Švajcarska izvodeći prijašnje uredjenje zvana bila braniti francuzke provincije! Sama Francuzka mora drugo riešenje želiti, i nemože se sumnjati da će, srielo uvaživši prava i interese Evrope, Švajcarske i svoje, pružiti ruku, da se ovo pitanje povoljno rieši."

Rusija.

Petrograd, 26. svibnja. U spomen hiljadugodišnjega postojanja ruske dèržave namiestit će se u Novgorodu spomenik, kojega će izvèršiti indjenirski pukovnik Jevrojnov, koi je i ovdie postavio štatun cara Nikole. Dalje će biti u Novgorodu u slavu spomenute uspomene sveobća obèrtnička izloga.

— „Allg. Ztgu" pišu s poljske granice, da je politika kneza Gorčakova, koja je protivna Niemcima, pobiedila politiku cara Alexandra, te je ovaj popustio. Dèrži se, da je medju Rusijom i Francuzkom najtiešnje prijateljstvo i da se Rusija nebi protivila, kad bi Francuzka iskala granicu do Rena. Za toga, veli dopisnik spomenutoga lista, treba da se svi Niemci slože. — Peti ruski sbor stoji već podpun na Prutu, a pèrvi i drugi skorim će imati odlaziti. Rusija neće nas napadati, dokle joj se god nepoda prilika, da se i ona umieša. — Car je odložio svoj put u Poljsku, budući da se neizčekuju tako skoro važni dogadjaji.

— U pèrkos družtvima umierenosti potrošiše seljaci ruski u 30 gubernijah prošle godine 30 mil. 838-225 vedarah (akovah) vodke (rakije). Rusko vedro ima medjutim samo 8 okah. — Usljed silnoga sniega, koi je zimus napadao, izliele su se mnoge rieke i počinile velike štete; osobito Dniestar i Dniepar potopili su dosta zemlje.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 9. lipnja. Uvieravaju, da je drugi razdiel tulonske flote odplovio put Sicilije. — Polag današnjega broja lista „La Patrie" posieli su Englezi kastelamare; razpremljenje Palerma začelo je 7. t. m.

Genova 7. lipnja. Parobrod „Utile", koi je nakèrcan bio oružjem i municijom, vratio se je. On je iz Genove nočju od 25. na 26. svibnja otišao i izkèrcao je u Marsali dne 1. lipnja 60 dobrovoljacah i ratno gradivo. Nočju 2. otišao je Lafarina u Kaljari, da se odonud uputi u Siciliju.

Genova, 8. lipnja. Novi službeni list u Palermu obnarodovao je već postavljenje privremene vlade i više razpisah Garibaldovih o vojničkim stvarima i o gradjanskoj upravi. Crispi je dèržavni tajnik. — Bixio pravi, veli, bombah poput Orsinievih. Jedan štampani proglas pozivlje Kalabreze na ustanak. Polag viestih iz Zangle od 4. t. m. dobile su sve posade otoka zapoviest, da se skupe u Zangli, gdie je podignuto obkopano taborište. Medju Kalabrijom i Sicilijom vlada stroga blokada, da se svaka sveza preprieči. Iz Palerma javljaju od 4., da se je Garibaldi na brodu „Hanibal" pogadjao u uniformi piemontezkoga generala.

Milan, 9. lipnja. „Perseveranza" uvierava, da je napuljska vlada primila kapitulaciju s onim uvietima, koje je stavio Garibaldi. Vojska će izići sa svega otoka izim iz Zangle. — Maršal Vaillant vratio se iz Mletakah u Milan i pripravlja se na put u Pariz. Danas odilaze posliednji oddieli francuzke vojske iz Milana.

Turin, 9. lipnja. „Espero" i drugi Cavourovi listovi uvieravaju, da će Francuzka odmah po izvèršenju sdruženja Savoje i Nice službeno priznati sdruženje Italije s kraljevinom Viktora Emanuela.

Barona Pisana naimenovao je Garibaldi ministrom izvanjskih poslovah, svećenika Andolina ministrom za duhovne poslove, duku Verduru za načelnika občinskoga vieća u Palermu.

Turin 10. lipnja. Senat odobrio je ugovor o ustupu Savoje i Nice sa 92 proti 10 glasovah.

Pariz, 10. lipnja, u večer. Patrie opaža: „Jedna iz Turina prispievša depeša naviešćuje, da se je u obziru izkèrcanja Englezah uvukla pogreška. Polag ove depeše, koju navodimo s oprezom, nije izvedeno zapremljenje kastela palermitanskoga po Englezima, kao što je prije zaključeno bilo.

Pariz 11. lipnja. Današnji „Moniteur" donosi viestih iz Napulja od 10: Palermo bit će do 11. sasvim izpražnjen. Vojska, koja se već vraća, ide preko Kastelamara i Gaëte. Onaj dio kraljevsko vojsko, koi ostaje u Siciliji, sakuplja se u Zangli, Sirakuzu i Agosti.

Slavenske viesti.

V. Mř.

Dojduću nedielju predstavljat će se u Zlatnom Pragu na korist stradajuće braće naše „Banova Mejrima" u českom prevodu. Lumir misli, da će biti kazalište puno.

Zahvala.

Visokorodni gospodin dvorski savietnik, g. Metel baron Ožegović, posvetio je iz iznoska od 1000 for., koi je grofica Anna Sermage ostavila za siromake, jedan dioni iznosak od 200 f. zagrebačkom družtvu čoviečnosti, na čem se time od strane podpisanoga ravnateljstva izražuje najtoplija zahvala.

Od srediašnjega ravnateljstva zagrebačkoga družtva čoviečnosti.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 8. lipnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.80
5% Narodnoga zajma	79.70
Narodne banke	862.
Vierovnoga zavoda	187.
Mienice.	
Augsburg	112.
London	130.60
Carski cekini	6.19
Srebro	32.75

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

ŠLUŽBENI LIST.

Br. 8319-1825. (213) 3—2

Oglas natiečaja.

Za primaljske štipendije.

Za obstojećih šest štipendijskih miestah za učeće se primalje iz Hèrvatske ili Slavonije otvara se time za zimsko polugodište $18^{60}/_{61}$ natiečaj.

Ove štipendije sastoje za propisani polugodištni primaljski tiečaj u iznosku od 84 for. a. vr. sajedno sa shodnom naknadom troškovah za putovanje onamo i natrag.

Kao učilište, na kojem imaju ovozemne štipendistice podvèrći se primaljskom podučavanju, opredieljena je medjutim primaljska škola u Ljubljani.

Na ovom učilištu podieljuje se primaljska poduka u zimskom polugodištu izklopno u slovenskom jeziku, i u ovom polugodištu primaju se na imenovano učilište samo takove ovozemne primaljske kandidatice, koje se pouzdano i vierodostojno izkazati mogu, da njiju pismeni jezik svoga zavičajnoga hèrvatsko-slavonskoga ili sèrbskoga nariečja, a zatim o tom da umiju čitati i pisati u istom, i u stanju su ovo znanje dokazat na izpitu, koi bi se mogao preduzeti kod njihova stupljenja u primaljsku školu.

Uz ovo izkazanje o potrebnoj vieštini u jeziku imaju natiecateljice za štipendije stojeće u govoru svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu upravljene molbenice obložiti sliedećim izpravama:

a) kèrstnim pismom kao dokazom, da su rodjene u Hèrvatskoj ili Slavoniji i inim nadležnim sviedočanstvom u tom obziru;

b) sviedočanstvom o neimućtvu po propisu izdanom;

c) sviedočanstvom o ćudorednom ponašanju moliteljice izdanom po miestnoj oblasti a ujedno i po dotičnom duhovnom pastiru podpisanim;

d) vlastoručno pisanim i podpisanim očitovanjem, da je moliteljica pripravna po svojem odobrenju kao primalja svoju umietnost barem kroz 10 godinah u kraljevini Hèrvatskoj i Slavoniji izvèršavati.

Molbenice obložene na taj način imaju natiecateljice kod dotične županijske oblasti, a one iz Zagreba kod Zagrebačkoga varoškoga magistrata najdulje do 8. sèrpnja t. g. podnieti. Molbenice, koje kasnije prispiju, neće se u obzir uzeti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1860.

Br. 8318-1821 (212) 3—2

Razpis natiečaja.

Za popunjenje jednoga vidarskoga štipendija za urodjenike Hèrvatske i Slavonije.

Od početka školske godine $18^{60}/_{61}$ ima se jedan od ona četiri štipendija u godišnjem iznosku od 157 for. 50 kr. a. vr. uz shodne troškove za putovanje onamo i natrag, koji su po Nj. veličanstvu dozvoljeni za urodjenike Hèrvatske i Slavonije, što se posvećuju nauci vidarstva, popuniti.

Uživanje ovoga štipendija traje za kandidate vidarskoga doktorskoga stupnja šest, a za kandidate vidarskoga magistarskoga stupnja pet godinah.

C. k. ministarstvo nastave opredieljuje učilište, gdie se imaju vidarske nauke dovèršiti.

Natiecatelji za ove štipendije imaju svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu upravit imajuće se molbenice obložiti: kèrstnim pismom, zatim oni, koji nisu jošte započeli vidarske nauke, izkazom o pretečnom izobrazovanju propisanom za ovu strukovnu znanost, poimence kandidati vidarskoga doktorskoga stupnja i sviedočanstvom dozrielosti, — a koji već polaze vidarske škole izkazom o dosadanjem pohadjanju svojih naukah i o napredku učinjenom u istima; nadalje svikolici natiecatelji izkazom, da umiju hèrvatsko-slavonski kao zemaljski i onaj jezik, u kojem se u dotičnom učilištu predaje poduka, — zatim sviedočanstvom o neimućtvu polag propisah izdanom a napokon očitovanjem vlastoručno pisanim i podpisanim po natiecatelju, da će po stečenju dotičnoga stupnja deset godinah u domovini izvèršavati svoju umietnost:

Tako obložene molbenice imaju se najdulje do 8. kolovoza t. g. kod podpisanoga namiestničtva putem ravnateljstva onoga učilišta, na kojem natiecatelj sada polazi škole, podnieti. Na molbenice, koje kasnije dodju, neće se uzeti nikakav obzir.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1860.

Br. 8662-1104 (218) 3—1

Oglas dražbe.

Za izvedenje uredjenja poljodielsko- i lugarsko-gospodarstvenoga učilišta u Križevcih dozvoljenoga najvišjom odlukom od 12. i razpisom c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 15. travnja t. g. br. 12140 ličit će se 19. lipnja 1860 u 9. uri pred podne u sgradi magistratskoga ureda u Križevcih sliedeće niže specificirane gradjevne radnje i nabave i pri onom naručit, koi bude najmanje tražio.

Stavni br.	Imenovanje gradjevnoga predmeta	Priznane fiskalne ciene za pojedine gradjevne i nabavne predmete i to za: zidarske		tesarske		krovarske		kamenarske		stolarske		bravarske i kovačke		bojadisarske		staklarske		lončarske		limarske		sisaljske		željeznarske		Zajedno	
		meštarske i težačke radnje zajedno s gradivom																									
		fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k	fr.	k	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	kr.
1/a.	Prilagodjenje prostorijah za stanovanje i učenje u županijskoj sgradi zajedno sa gradivom . .	2473	32	103	7	55	—	475	66	696	87	172	64	310	40	10	70	181	65	—	—	483	98	—	—	—	—
1/b.	Pokućstvo za škole	—	—	—	—	—	—	—	—	830	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5793	95
2.	Sagradjenje novoga stanja za šest radničkih porodicah	512	53	767	28	72	6	—	—	618	53	490	6	—	—	46	20	94	50	—	—	—	—	33	1	2634	17
3.	Sagradjenje stanja za vèrtljara	1346	72	334	1	58	7	—	—	555	47	435	67	—	—	54	6	63	—	110	60	—	—	65	29	3022	89
4.	Sagradjenje štale	1082	63	1058	92	130	24	—	—	374	86	256	58	—	—	67	32	—	—	—	—	—	—	103	81	3074	36
5.	Sagradjenje pet seoskih prohodah	—	—	54	—	—	—	—	—	—	—	2	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	80	62	40
6.	Sagradjenje triuh bunarah u dvorištu gospodarstvene sgrade . .	468	51	104	97	—	—	—	—	—	—	122	52	—	—	—	—	—	—	—	—	103	68	5	49	805	17
7.	Sagradjenje stanja za gospodarstvene činovnike i poljodielske pitomce	3400	31	750	47	77	6	—	—	1367	44	1686	64	—	—	204	48	92	40	268	74	—	—	158	30	8005	84
8.	Sagradjenje žitnice — magazina — i obèrtničke sgrade . . .	658	62	1560	47	193	75	—	—	—	—	232	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—	—	101	31	2809	15
9.	Sagradjenje suše za kola i potrebštine	9	6	332	35	84	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	21	447	97
10.	Sagradjenje kovačnice i kolarnice	320	3	118	97	28	11	—	—	78	95	72	14	—	—	7	20	—	—	—	—	—	—	10	25	635	65
11.	Sagradjenje kotacah	—	—	216	99	13	81	—	—	—	—	6	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	98	247	71
	Svote polag vèrste radnjah . .	10271	73	5401	50	712	45	475	66	4522	78	3477	78	310	40	389	96	431	55	442	34	587	66	515	45	27539	26

1. Rok za dovèršenje gradjenja za naprave pod stavkom 1. ustanovljuje se s koncem rujna, a za naprave pod stavkom 2., 3., 4., 5. i 6. s koncem listopada 1860, nasuprot za one pod stavkom 7., 8., 9., 10. i 11. do konca listopada 1861.

2. Na dražbu puštat će se svatko, koi je po zakonu sposoban sklapati ugovorah i može dati propisanu sigurnost za izvedenje preuzete radnje.

3. Tko hoće da se nadmeće za drugoga, ima punomoćje potrebno za to pred početkom dražbe uručit dražbenom komisaru za to opredieljenom.

4. Svatko, koi hoće da učini ponudah za sebe ili kao punomoćnik, ima pred ustmenom ličbom imajućom se započeti u 9 satih pred podne položit u ruke dražbenoga komisara 5%-nu jamčevinu od one svote, koja odgovora odnosnomu predmetu ili većem broju od njih, za koje namierava učiniti ponudah.

5. Kod ove razprave ličit će se pojedini gradjevni predmeti onim redom, kojim su u pregledu navedeni, no zidarske i tesarske radnje zajedno.

6. Pismene ponude zbog preuzimanja naprave pojedinih predmetah ili većega broja istih, primat će se do onoga časa, kada započme ustmena ličba; svaka biljegom od 36 novčićah imajuća se obskèrbit ponuda, mora valjano zapečaćena i izvana točnim nadpisom, za koi gradjevni predmet glasi ponuda, obskèrbljena i upravljena biti na c kr. gradjevnu upravu izloženu u Križevcih, a unutra ima zadèržavati:

a) Naročito očitovanje, da nuditelj točno poznaje predmet gradjenja, na to odnoseće se obćenite i posebne gradjevne uvjete, osnovu, popis jedinstvene ciene i svotni proračun troškovah i da je nakan sve polag toga vierno obaviti;

b) ponudu ciene, za koju hoće da preuzme izvedenje dotičnoga predmeta, brojevima i riečima točno izraženu; ponuda može biti na jedan predmet ili na jednu vèrstu radnje, na više ih ili na svekolike upravljena, i nesmije biti svotno, već posebice za svaki predmet i odnosno za svaku vèrstu radnje izražena.

c) 5%-nu polag točke 4. imajuću se izračunati jamčevinu, koja može sastojati u gotovini ili u austrijanskim dèržavnim papirima po burzovnoj vriednosti, u kojoj stoje u ono doba;

d) ime i prezime, značaj, zatim prebivalište nuditelja. Nuditelji, koji nisu viešti pisanju, imaju pismenoj ponudi dodati znak svoje ruke, u kojem je slučaju potrebno, da se pod ponudu podpišu dva sviedoka, od kojih jedan ima se naznačit kao napisatelj nuditeljeva imena.

Na ponude, koje neodgovaraju ovim uvietima, prekašno dodju, ili sadèržavaju pobočnih uvietah, neće se, kao u obće na doknadne ponude, uzimati nikakav obzir.

7. Dražbeni temelji napomenuti gore pod točkom 6. ad *a* mogu se od sada vidit kod c. kr. gradjevne uprave izložene u Križevcih.

8. Kad se zaključi ustmena ličba, otvorit će se pismene ponude i upisat će se u zapisnik onim redom, kojim su predane bile i obskèrbit brojevima u prisutstvu ustmenih nuditeljah, pošto se posliednjim broj predležećih pismenih ponudah jošte pred pèrvom ustmenom ponudom na znanje dao bude.

9. Odobrenje ploda dražbe priuzdèržano je ovom namiestničtvu. —

10. Kod jednakih ustmenih i pismenih najboljih ponudah dati će se pèrvim, a kod jednakih pismenih ponudah onoj prednost, koja je prije učinjena bila, o čemu odlučuje broj učinjenoga uvèrštenja ponude.

11. Onaj ponuditelj, o kojem dražbeni komisar po mieri ploda dražbe izjavi, da je najbolju ponudu učinio, dužan je položenu jamčevinu do 10% najbolje ponude kao sigurnicu odmah dopunit i ovaj iznosak položiti u ruke dražbenoga komisara. — On je takodjer obvezan platiti potrebne biljege za dražbeni zapisnik, za dražbene temelje i za gradjevni ugovor imajući se sklopit.

12. Ostim ponuditeljima, koji nisu učinili najbolje ponude, povratit će se se odmah položene jamčevine uz potvèrdu da su ih primili, koja se ima izrazit u dražbenom zapisniku.

Od c. kr. hèrvatsko - slavonskoga namiestničtva.
U Zagrebu dne 6. lipnja 1860.

Br. 8316-1822 (210) 3—2

Oglas natiečaja.

Opet se ima s početkom školske godine 1860/61 popunit štipendij od 210 for. a. vr. sa shodnom naknadom putnih troškovah za putovanje onamo i natrag opredieljeni za jednoga odobrenoga vidara ili doktora medicine iz Hèrvatske ili Slavonije, koi hoće da se podvèrgne veterinarnom tečaju.

Uživanje ovoga štipendija steže se na trajanje od tri godine.

Učilište, gdie se ima uporavit ovaj štipendij, opredieljuje ministarstvo za bogoštovje i nastavu.

Naticatelji za ovaj štipendij imaju svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu upravljene molbenice obskèrbit sliedećim izkazima:

a) o potrebnom predtečnom izobrazovanju t. j. o stečenom odobrenju kao vidar ili stupnju doktorstva medicine;

b) o umienju hèrvatsko-slavonskoga kao zemaljskoga i onoga jezika, u kojem se podieljuje podučavanje u dotičnim učilištima.

c) o neimućtvu.

Nadalje ima svaki natiecatelj svojoj molbi dodati vlastoručno pisano i podpisano očitovanje, u kojem se obvežuje, kada bude odobren, da će kao veterinar svoju umietnost barem kroz 10 godinah u Hèrvatskoj i Slavoniji izvèršavati.

Tako obložene molbenice imaju se kod dotične županijske oblasti a u zemaljskom glavnom gradu Zagrebu kod tamošnjega varoškoga magistrata najdulje do 12. sèrpnja t. g. podnieti. Molbenice, koje kasnije dospiju, neće se uzeti u obzir.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1861.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Br. 2445-pol. ex 1860. (220) 1—1

Opoziv dražbe.

Od poglavarstva glavnog grada Zagreba ovim se na 16. t. m. opredieljena javna dražba na bregu sv. Josipa pod kućnim brojem 811 opoziva.

U Zagrebu dne 10. lipnja 1860.

miesto voditelja ureda
Matošić,
savietnik.

OGLASNIK.

Br. (221) 3—1

Oglas.

Na gospoštini Dvorišće kod Božjakoviue prodavat će se putem javne dražbe ovogodišnja vèrlo liepa trava na livadi „Krajačićka" zvanoj pod Prozorjem; prodavat će se, po izboru kupacah, na manje ili više komade. Čitava livada ima do 73 jutra prostorije. Ročište za ovu prodaju udaranoje na 19. lipnja t. g. u 9 satih prije podne na lice miesta. —

Na Dvorišću 12. lipnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 14. LIPNJA 1860. Broj 136.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Naredba svihkolikih ministarstvah i vlastih centralnih od 9. svibnja 1860, kojom se uredjuje, kako valja postupati onda, kada se vodi zabrana ili ovèrha (exekucija) na takovu tražbinu, koju imade tko proti eraru (blagajnici dèržavnoj) ili proti fondu, koi stoji pod javnom upravom. (Dèrž. zak. liste komad XXXIII., br. 125., izdan dne 19. svibnja 1860).

Svakolika ministarstva i svekolike vlasti centralne naredjuju za svu cesarevinu, kao što sliedi:

Na koliko je po zakonih postojećih u obće dopušteno, na tražbinu takovu, koju tko proti eraru ili proti fondu, stojećemu pod javnom upravom, imade budi iz kakove pogodbe budi iz inoga kojega naslova, voditi zabranu ili ovèrhu (plienitbu, izručbu ili izdatbu): imat će se pri tom postupati na način sliedeći:

§. 1. Svaku sudbenu odredbu, kojom se na tražbinu takovu, što ju privatan koi čoviek imati može bud' proti blagajnici dèržavnoj, bud' proti fondu, stojećemu pod javnom upravom, dozvoljuje ili ukida zabrana ili ovèrha (exekucija), imat će sud ureda radi obznaniti kako pieneznici, iz koje po onom, što navodi tužitelj, ima protivnik mu pravo zahtievati izplatu, a tako i onoj vlasti, kojoj je pieneznica ova neposredno podredjena.

Vierovnik, koi za takovo što moli, dužan je na svoju pogibelj točno izpravno naznačiti pieneznicu, kojoj se ima činiti dostava.

§. 2. Pieneznica ima svakiput na samoj sudbenoj odredbi odmah, čim joj ista stigne, zabilježiti rok, kada je odredba pieneznici dostavljena (točno naznačiv dan i uru), a tako i poslovni broj, pod kojim se je ista odredba upisala u podnesni zapisnik pieneznice. Podjedno dèržana je pieneznica odredbu ubilježiti i u svojih knjigah onako, kao što je propisano.

Scieni li pieneznica, da imade kakovih razlogah i zapriekah, s kojih nemože izvèršiti odredbe, dèržana će biti, razloge i zaprieke te odmah javiti vlasti, koja joj je neposredno predpostavljena.

§. 3. Od onoga časa, kojega pieneznici dostavljena bude sudbena odredba glede zabrane ili ovèrhe, neće pieneznica one svote, koja je uzeta pod zabranu ili ovèrhu, baš makar da je izplata jurve doznačena, smiet isplatiti, dok joj od vlasti, koja joj je neposredno predpostavljena, nestigne dalji naputak; istu pako sudbenu odredbu slobodno će joj bit izvèršiti stopram, kada to pismeno naredi vlast, neposredno joj predpostavljena.

§. 4. Vlast, pieneznici neposredno predpostavljena, ili će sama prosuditi, dà-li se izvèršiti može saobćena joj sudbena dozvola glede zabrane ili ovèrhe, ili će učiniti potrebita, da to prosudi vlast nadležna, i polag onoga, što presudom ovom bude obnadjeno, ili će pieneznici naložiti, da izvèrši odredbu, i saobćiti to sudu, ili će pako sudu javiti zaprieke, s kojih se odredba izvèršiti nemože, da o njih obaviesti onoga, koi je izhodio zabranu ili ovèrhu, i napokon naložit će i pieneznici, neka izbriše ubilježbu.

§. 5. Ako izplata ovakove tražbine doznačena bude drugoj kojoj pieneznici, imat će se toj pieneznici podjedno s doznakom ureda radi do znanja dostaviti i sudbene odrebe o zabrani i ovèrhi, ubilježene u pogledu ove tražbine.

§. 6. Onoj stanki, koja je sudbenu odredbu izhodila, pripadat će odredbi toj odgovarajuće pravo, ako se t. j. ista izvèršiti može, i to od onoga časa počamši, kojega se je sudbena odredba pieneznici dostavila.

Ako je na korist različitih osobah u obziru iste tražbine u isto doba dostavljeno pieneznici više odredabah: tad će pravo, koje odredbi takovoj odgovara, pripadati svim tim osobam medju se od istoga časa.

Nego u slučaju takovu imat će pieneznica počekati medjutim s izplatom ove tražbine, i zaiskati naputka od vlasti, koja joj je neposredno predpostavljena.

§. 7. U koli.o pri c. k. vojsci, i s toga i u Krajini vojničkoj neupravlja poslovah pieneznićnih samostalan ured pieneznični, nego koja vlast, četa ili zavod koi: imat će propisi naredbe ove, odnoseći se na pieneznicu, takodjer valjati ondie za vlasti, čete ili zavode, koji upravljaju pieneznice takove

Arkivojvoda Vilelm s. r. F. M. L. Grof Rechberg s. r. Grof Thun s. r. Grof Nádasdy s. r. Grof Gołuhowski s. r. Bar. Thierry s. r. Plener s. r. Grof Wilczek s. r.

Br. 7784.

U savezu s ovostranim oglasom od 21. travnja t. g. br. 6051 stavljaju se do obćega znanja sliedeća pravila nutarnjeg uredjenja gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcu.

Od ces. kralj. hèrv.-slav. predsiedničtva namiestničkoga.

U Zagrebu dne 19. svibnja 1860.

Pravila
unutarnjeg uredjenja
gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcu
u kraljevini hèrvatskoj.

A. Cilj.

Cilj gospodarsko-šumarskoj učionici:

1. Znanstveno i dielovno obrazovanje mladih ljudih, koji će niekoč gospodariti na imanju srednje ruke, ili će pod zakup (arendu) uzimati imanja, ili pako obnašati službu kod uprave kojeg imanja.

2. Znanstveno i dielovno obrazovanje mladih ljudih, koji zahtievaju obavljati službu šumarah kod vlastele ili obćinah, ili pako stupiti u dèržavnu službu.

3. Na gospodarstvu ovog gospodarsko-šumarskog učilišta uzdèržavat će se, osim glavnoga zavoda, jošte i ratarska učionica. Ova ratarnica namienjena je seljačkoj mladeži; u njoj će se obrazovati seoski gospodari (gazde), a dvorski i narednici (špani) za vlastelu.

B. Ravnanje i uprava.

Zavod ovaj podpada pod c. kr. popečiteljstvo unutarnjih dielah.

Carski namiestnik (ban) mu je vèrhovni ravnatelj u zemlji.

Namiestničtvo je neposredno poglavarstvo ovoga gospodarskoga i šumarskoga zavoda.

Neposredno ravnat i upravljat će ovim učilištem ravnatelj, koji je izučio teoretički i praktički gospodarstvo i šumarstvo.

Učitelji i učiteljski zamienici (supplenti) sastavljat će pod predsiedom ravnatelja sbor, u kojem će se, po osobitih propisih, viećati i odlučivati o primanju učenikah, o osnovi naukah, o sviedočbah i drugih školskih poslovih, i o važnijih karnostnih (disciplinarnih) slučajevih.

C. Učila cieloga zavoda.

Medju učila, t. j sredstva, kojimi će se nauk podupristi, ide ponajprije:

1. Dobro. Ovo dobro ima više posebnih manjih poljanah, pokušalištah, na kojih se učenici viežbaju, a glavno dobro jest gospodarstvo, prema miestnim okolnostim, koliko može biti, savèršeno, uredjeno i upravljano. Ovomu gospodarstvu bit će jošte glavna zadaća nabavljanje, razplodjivanje i odgajanje zatim upotriebljavanje valjane stoke iliti marve.

2. Gospodarsko-šumarsko biljarište, i rastilo za gojenje mladih voćakah.

3. Ponajvažnije učilo bit će i šuma, spadajuća na učilištno dobro. Ovom će šumom gospodariti učitelj sumarstva, ili će se barem po njegovom naputku ondie gospodariti.

4. Ako dopuste vlastnici susiednih gospodarstvah i šumah, potovat će se onamo za učevno razgledanje.

5. Dielaonice i sbirke potriebite za svaku struku nauke, zatim knjižnica itd.

D. Učevna osnova.

I. Uvieti primanja učenikah.

1. Tko želi da ga prime, treba da je navèršio 17. godinu svoje dobe, da je zdrava tiela, da donese sviedočbu o poštenom i ćudorednom vladanju i dopuštenje roditelja ili štitnika, da smije stupiti u ovaj zavod.

2. Treba da je izučio malu realku od tri razreda ili malu gimnaziju, i da je uvèršten u pèrvi red.

3. Ako se u znanju nije više izobrazio nego što je pod 2. kazano, valja mu dokazati, da se je barem dvie godine danah kod kakvoga gospodarstva ili dotično kod šumarstva viešbao. A tko se može izkazati, da je više školah izučio nego samo nižu realku ili gimnaziju, dosta mu je, ako izkaže jednolietno gospodarstveno viešbanje.

4. Ako se nadje, da predložene sviedočbe nisu prema uvietom, pod koje se može tko primiti, neka se mladić u nazočnosti ravnatelja i dvojice učiteljah izpite, pak onda neka se odluči većinom glasovah.

5. Nauk će trajati dvie godine danah i razdielit će se na 4 polietja.

Za one, za koje se nadje, da nisu dosta viešti kojoj pripravljajućoj znanosti, ili da se nisu izkazali dovoljnom viešbom u gospodarstvu ili šumarstvu, uredit će se osobit pripravljajući jednoljetan tečaj, namienjen isto tako

znanstvenomu, kao i dielovnomu pripravnomu obrazovanju učenikah.

6. Pèrve godine učit će, koliko može biti, gospodari i šumari zajedno, sve pripravne, glavne i pomoćne znanosti; druga godina namienjena je ponajviše strukovnim znanostim za obe ove glavne struke.

7. Tko želi izučiti obe ove glavne struke, naime gospodarstvo i šumarstvo, morat će tri godine polaziti učilište, te će iza pèrvoga zajedničkoga tečaja jednu godinu učiti gospodarstvo, a drugu šumarstvo.

II. Razredba naukah.

Pripravni tečaj.

Uzima se, da će se samo izprava poviše učenikah prijaviti za pripravni tečaj, a kašnije da će ih se pomanje primati.

Ove nauke će se ciele godine predavati:

	Kroz sedmicu
Računstvo i mierstvo	4 sata
Fizika	2 „
Prirodoslovje	2 „
Čèrtanje (risanje)	4 „
Viežbanje u pismenih sastavcih . .	3 „
	ukupno 15 satih.

Ovi sati razdielit će se na 5 danah, za svaki dan 3 sata, i to izmienice sad prije sad poslie podne; a druga polovica danah i jedan čitav dan posvetit će se dielovnom viežbanju učenikah pod rukom dotičnog gospodara, šumara ili vèrtljara.

Ako ustreba, morat će učenici još i privatno učiti koju od ovih pripravnih znanostih, da dostignu ostale.

Pèrvi tečaj.

Pèrvo (zimsko) polietje.

Za redovite učenike namienjeno zajedno gospodarom i šumarom.

	Kroz sedmicu
1. Računstvo i algebra	6 satih
2. Obća fizika i obća lučba	6 „
3. Uvod u prirodoslovje i životoslovje bilja	5 „
4. Nauka o sastavu zemlje i tla u obće, nauka o podnebju	4 sata
5. Čèrtanje	4 „
6. Viežbanje u pismenih sastavcih .	3 „
	ukupno 28 satih.

Osim toga će se svake sedmice 8 do 10 satih praktički dokazivati i viežbati.

Drugo (lietno) polietje.

Zajedno za gospodare i šumare.

	Kroz sedmicu
1. Mierstvo	5 satih
2. Mieračina i razanje	4 sata
3. Mehanika i poznavanje strojevah (makinah)	4 „
4. Obće gospodarstvo	4 „
5. Obće šumarstvo	4 „
6. Čèrtanje	4 „
7. Viežbanje u pismenih sastavcih .	3 „
	ukupno 28 satih.

Osim toga 8 do 10 satih svake sedmice za dielovno dokazivanje i viežbanje.

Drugi tečaj.

Pèrvo (zimsko) polietje.

a) Za gospodare.

	Kroz sedmicu
1. Nauka o tlu, ratarstvu i gnoju . .	5 satih
2. Naravoslovje domaće živine, živinarstvo	5 „
3. Odgajanje živine u obće (stočarstvo) i ovčarstvo	4 sata
4. Konjarstvo i kèrmadarstvo . . .	2 „
5. Gospodarenje i računarstvo . . .	5 satih
6. Čèrtanje	4 sata
	ukupno 25 satih.

b) Za šumare.

	Kroz sedmicu
1. Šumarsko biljarstvo	4 sata
2. Sadjenje i gojenje šume	4 „
3. Upotrebljavanje šume i šumarsko zanatarstvo	6 satih
4. Čuvanje šume, uz poznavanje šumskih bubah, i šumarsko redarstvo .	4 sata
5. Lovstvo	3 „
6. Čèrtanje	4 „
	ukupno 25 satih.

Osim toga za svaku struku pod a) i b), po 10 do 12 satih za dielovno dokazivanje i viežbanje.

Drugo (lietno) polietje.

a) Za gospodare.

	Kroz sedmicu
1. Graditeljstvo (skupa sa šumari) .	4 sata
2. Gospodarsko biljarstvo (nastavak) .	3 „
3. Sadjenje i gojenje pojedinih travah, livadarstvo	5 satih
4. Govedarstvo, pravljenje sira . .	3 sata
5. Računanje dohoda	3 „
6. Voćarstvo, vinogradarstvo, svilarstvo i pčelarstvo	3 „
7. Gospodarsko zanatarstvo	5 satih
	ukupno 26 satih.

b) Za šumare.

	Kroz sedmicu
1. Graditeljstvo (zajedno s gospodari)	4 sata
2. Mieračina šume	4 „
3. Viežbanje u šumarskoj mathematiki	2 „
4. Uprava i procienba šumah . . .	5 satih
5. Šumarska službena pisma . . .	3 sata
6. Šumarsko računstvo	3 „
7. Čèrtanje	4 „
	ukupno 25 satih.

Osim toga za obe ove struke po 10 do 12 satih za dielovno dokazivanje i viežbanje.

Za nauk viere i ćudorednosti postarat će se ravnateljstvo dogovorno s dotičnim župnikom.

III. Potanje ustanove o školskom polietju i o praznicih.

Školska godina, dakle i zimsko polietje počimlje na dan 16. listopada, i svèršuje se 8 danah pred blagdan uzkèrsa (vazma), ako ovaj rano pada, a 14 danah pred uzkèrs, kada kasno pada. Lietno polietje počimlje u pèrvom slučaju 8 danah poslie uzkèrsa, a u drugom odmah iza uzkèrsa.

Prolietni školski praznici traju dakle 14 danah.

Lietno polietje traje do 31. kolovoza, i onda se dovèršuje i školska godina.

Glavni praznici padaju u rujan i polovicu listopada.

(Konac će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 11. lipnja. „Gerichtshalle" javlja: Istraga proti gospodinu ravnatelju Richteru bit će po svoj prilici najdulje za četernaest danah dovèršena, na što će sliedit tužbeni zaključak. U onom slučaju, ako nebi g. Richter proti posliednjem podneo priziva, preduzet će se zaglavna razprava po svoj prilici već u pèrvoj polovini mieseca sèrpnja. Kao što se čuje, odustat će se od istrage proti tèršćanskim tèrgovcima: Rivoltelli, Mandolfi-u i Brambilli i oni će se skorim izpustit iz svojega ovdiešnjega iztražnoga zatvora.

Beč 11 lipnja. Cielokupne siednice dèržavnoga vieća odgodjene su na četèrnaest danah; medjutim dèržat će se odborne viećanje. Proračun dohodka od izravnih i neizravnih porezah već je gotov.

Talijanska.

Razprave medju Alter-egom kralja napuljskoga, generalom Lanzom, i vèrhovnim zapoviednikom sicilijanskoga ustanka, Garibaldom, postigle su, kao što se iz najnovijih viestih vidi, svoju svèrhu. Kapitulacija, o kojoj se je mnogo govorilo i sumnjalo, sklopljena je, i kraljevska vojska počela je već 7. lipnja izlaziti iz Palermo. Čini se, da je izviestno, da podpuno izpražnjenje Sicilije nije bilo uvietom sklopljene kapitulacije, jer se govori, gdie se imaju ukupne kraljevske čete skupiti. Usljed toga čini se da se je napuljska vlada odvažila svakako dèržati položaj od Zangle. Kraljevska vojska ukèrcive se s oružjem i pèrtljagom.

Garibaldi preduzimlje najstrožijih mierah za nastavljanje borbe. Izvan toga da iz gornje Italije neprestano dolaze dobrovoljci i da se malone svaki dan u Marsali iskèrcuju s oružjem i municijom, izdao je Garibaldi izvan onoga proglasa, kojim se napuljska vojska posivlje, da ostavi svoju zastavu, još drugi štampani proglas, kojim se Kalabresi nagovaraju, da ustanu proti svojoj vladi.

Pozornost napuljske vlade upravljena je sada na to, da preprieči, da se ustanak neprenese na kopno, zbog česa odredila je, vele, da se kalabreske i sicilijanske obale stave pod strogu blokadu. Nu u obziru izkèrcivanjah Garibaldovacah u Siciliji ostala je ova blokada bez uspieha. Polag jedne viesti Reuterove pisarnice savietovao je lord John Russell Piemont, neka ništa neprinaša k poticanju ustanka na napuljskom kopnu.

Napuljski dopisnik „Nordov" obraća, da pokaže kako su se stvari u Siciliji promienile, pozornost na to, da Garibaldu napuljske najvišje oblasti, koje su ga prije nazivale „razbojničkim poglavicom", sada u svojim spisima zbog kapitulacije davaju naslov: „Nj. preuzvišenost general Garibaldi." Polag istoga lista razoreno je podpunoma bombardovanjem u Palermu 130 kućah. Dočim je Garibaldi u Villi Abbiate, 5 miljah od Palerma, stajao, tražile su ga Lanzine kolonne duboko u nutrašnjosti otoka, tako su zlo Napuljci ubavieštene bili. U Napulju uapsili su izdavatelja lista, koi se je u potaji štampao, „Il Corriere di Napoli", koga su tamošnje oblasti tako dugo tražile. Taj čoviek zove se Forto, bio je sudac i izgubio je godine 1848. svoju službu. Nieki sloglasni homeopat, imenom Villa, odveo ga je kod redarstvenoga komisara Morbilla. Fertov otac i braća utekoše a njega odvedoše u tèrdjavu Sant' Elmo. I njegove obe sestre, koje su poznate kao veoma pristojne i poštene ženske, zatvorene su u uzi „Santa Maria Laguera", gdie se zatvaraju bludnice.

Iz Turina, 6. lipnja. Nieke viesti postigle su danas veliku izviestnost. Kažu, da se ozbiljno o tom radi, da se najstariji brat kralja Franje I. pozove na prestol Sicilije. Obje kraljevine dobit će, vele, slobodnih ustavah i sa Piemontom ima se sklopit savez za obranu i nasèrt.

Iz Turina, 6. lipnja. Viest, da je Napulj zaiskao francuzko posredovanje, prouzroči ovdie nemalen strah. Cavour izjavlje, da nije jošte postignuto nikakovo sporazumljenje ni s Engleskom, ni s Francuskom, potvèrdjuje se, da se za Siciliju predlaže podkraljestvo (sada kažu pod upravom polubrata kraljeva), i moglo bi biti, da bi Francuska, da preprieči povećanje Sardinije, pristala na ovaj predlog; barem nečini se, da joj k tome fali volja. Ovdiešnji napuljski poslanik često se dogovara s gospodinom Talleyrandom i čini se, da je veoma zadovoljan. Nemislim, da ikoje ovdiešnje ministarstvo ima toliko popularnosti, da bi naprema zemlji obraniti moglo takova načela. Medjutim dobiva Garibaldi znatnu pomoć tako u obziru četah kao i municije. Od Malte stavlja se u gibanje veličanstvena expedicija put Sicilije. Kažu, da je Garibaldi znatan utisak učinio na napuljske generale, kada su š njim govorili na engleskom brodu „Hanibalu."

Rim, 2. lipnja. Ljubopitnost i razdraženost ovdie su jednako velike a k tomu dolazi jošte obća zla volja zbog nemudra ravnateljstva političkih listovah omilieloga načina, da se dogadjaji iz Sicilije, kao i iz drugih miestah napuljske kraljevine, dok je iole moguće, taje občinstvu. Medjutim doznali su ovdie opet za drugi talijanski odbor, na što je jučer više osobah uapšeno bilo. Razni znameniti odvietnici i seoski tèrgovci, prijatelji ili barem političi drugovi prije izagnanoga Silvestrelli-a, de Angeli-a itd. uapšeni su kao krivci, budući da se kod njih našlo pisamah, koje ih kompromituju.

Turin, 9. lipnja. Jedna bèrzojavna viest u „Nordu" donosi, u protuslovju s našom posliednjom prijavom, sliedeća naimenovanja: Barona Pisana naimenovao je Garibaldi za ministra izvanjskih i unutarnjih poslovah kao i financijah; Orsini-a, rodom Sicilijanca, za ratnoga ministra a abata Colignia za ministra bogoštovja. Za izviestno uvieravaju, da je Garibaldi 24 milijuna našao u skladištnoj pienesnici.

Turin 10. lipnja. U ministarskom dne 3. u Napulju dèržanom vieću, gdie su bili grof Trapanski, knez Cassaro, baron Bressier i od-

vietnici Feregni i Manno, predložila su oba posliednja, da se piemontezki ustav uvede, iz Sicilije učini odciepljena kraljevina a Napulj i Sicilija da postanu cielokupan dio talijanske konfederacije.

Odvietnik Raffaelli naimenovan je ministrom bez listnice a Orsini ratnim ministrom.

Kod viećanja preduzetog u posliednjoj senatskoj siednici o ustupnom ugovoru govorio je Arrivabene za ugovor, a Pallavicino i Trivulzio proti njemu. Cadorna kazao je, da je francuski savez potreban, budući da jošte nije izpunjen vladin program. Manzoni došao je pèrvi put u ovu visoku skupštinu.

Grof Cavour izjavio je senatskoj komisiji, da će oba suprotivna obronka morskih planinah ostati kod Sardinije i da će se tvèrdja Lesseilon porušiti. — Opet bilo je premetačinah kod svećenikah. Proti stožerniku biskupu imolskom povedena je parnica. U Kazalpusterlengu namieravaju se oprieti seljaci uapšenju svoga župnika. Stožernik Corsi ostavit će za koi dan Turin, da otidje u seoski dvorac svoje sestre.

Niemačka.

Kurhesko pitanje moglo bi skorim opet postati veoma ozbiljno. Dne 1. lipnja bio je tamo, kao što je poznato, proglašen ustav od godine 1852. kao u krieposti obstojeći. Varoško vieće i gradjanski odbor kaselski zaključiše i podpisaše adresu na savezni sabor, u kojem polažu svoju ogradu proti ovom ustavu. — Ako savezni sabor odbije ovu ogradu, pružit će se Pruskoj, koja se je proti podieljenju ovoga ustava tako odlučno ogradila bila, prigoda, da se načini odvietnikom željah haskoga naroda, i jedva utažena raspra o ustavu ponovit će se opet.

Draždjani 11. lipnja. Kao što javlja današnji „Dresdner Journal“ ustanovljen je sastanak pruskoga princ-regenta sa carem Napoleonom u Baden-Badenu na 16. i 17. t. m. Ministri izvanjskih poslovah od oba dvora, g. Schleinitz i g. Thouvenel, neće biti kod toga sastanka.

Danija.

Kodanj 11. lipnja. Kralj švedski sa svojim bratom, vojvodom Dalekarlienskim, došao je jučer u podne u Helsingör. Nasliedni princ Ferdinand i princ Kristijan primili su visoke goste. U 1 sat bio je ručak na Marienlystu zatim odvezli su se na šetaju u okolici. Kasnije bilo je primanje i obied na Kronburgu.

Francezka.

Pariz, 11. lipnja. Uvieravaju, da će car u petak odputovat u Baden-Baden.

Povodom sdruženja Savoje i Nice bit će u četvèrtak velik razgled vojske; dèržat će se Tedeum, grad će biti razsvietljen. — Još sve jednako tvèrde, da nisu Englesi zapremili Kastelamare

Pariz, 8. lipnja. Broj protuadmiralah umnožen je za 4, a podadmiralah za dva. Kažu, da Cavoura očekuju u Fontainebleau-u. Grof Kiseljev otići će za koi dan u osobitu poslanstvu u Petrograd.

„Revue“ javlja pouzdano, da će se Savoja konačno posiesti dojdućega četvèrtka. Vojska će doći u Annecy, St. Julien, dà i u isti Bonneville i Thonon.

Španjolska.

Madrit 8. lipnja. Gospodin Merry naimenovan je španjolskim ministrom u Meroku a gospodin Blanco del Valle ministrom u Braziliji.

Napredujaci predlažu ispravakah za adresu, koja se odnosi na amnestiju i zakon, kojim se izriče zatočenje obitelji Dona Carlosa.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Beč 13. lipnja. Današnji „Wiener Ztg“ obnarodje najvišja naredbu, kojom se lombardezko-mletačkoj sredinskoj kongregaciji u poslovima javne uprave, na koje je dosad imala samo upliv savietovanja, daje pravo riešavanja. (Bèrzj. privatne viest Agr. Ztga.)

Napulj 9. lipnja (prieko Pariza). Ustav poput francuzkoga naviestit će se, vele, što prije.

Pariz 12. lipnja. Današnji Moniteur oglašuje ugovor o ustupu Savoje i Nice. Jedno izviešće Thouvenelovo opisuje iznova sasvim izniman značaj ovoga novoga stečenja.

Politika careva nije bila vodjena slavohlepjem, već predvidnostju (prevoyance), nije težila za osvajanjem, već je samo tražila i dobila jemstvo. Ovo stečenje nije stečenje silom već uslied zahvalnosti vladara dotičnih zemaljah i podvostručuje se dobrovoljnim jednoglasnim privoljenjem pučanstva.

Marsilja, 11. lipnja. Pólag viestih iz Rima od 9. t. m. imao je punomoćnik napuljski (Ottojano) prije, nego li je svoj put nastavio u Paris, dogovaranjah s poslanicima Rusije i Francuske.

London, 12. lipnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće izjavio je lord John Russel, da vlada uzima natrag predlog o preustrojenju, neka dakle i Maskinon povuče natrag svoj izpravak.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 13. lipnja 1860.

	Svèršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	69.60
5% Narodnega zajma	79.60
Narodne banke	861.
Vierovnoga zavoda	186.80
Mienice.	
Augsburg	111.75
London	130.25
Carski cekini	6.19
Srebro	32.75

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Oglašenje natiečaja.

Na gospodarsko-šumarskoj učioni i ratarnici u Križevcu, koja će u smislu najvišje cesarske odluke od 12., i odpisa c. kr. popečiteljstva unutarnjih poslovah od 15. travnja t. g. br. 12140. sa 15. listopada 1860 u život stupiti, namiestit će se sliedeće učiteljsko i ino osoblje za službu:

1 ravnitelj, zajedno pèrvi učitelj gospodarstva uz godišnju plaću od 2000 for. i uživanje bezplatna stana.

1 učitelj za prirodoslovne struke uz godišnju plaću od 900 for. i pravo na dodatak poslie desetgodišnjega službovanja.

1 učiteljski pomoćnik za računstvo i fiziku uz godišnju plaću od 600 for.

Izim ovih berivah dobivat će učiteljsko osoblje dio od naukovine. Nadalje će se namiestit:

1 gospodarski činovnik, koi će podjedno učenike gospodarske podučavati u radnji, uz plaću godišnjih 700 for. i besplatni stan.

1 gospodarski pomoćnik, zajedno učitelj ratarnice uz godišnju plaću od 500 for. i besplatni stan.

1 poslužitelj uz najam godišnjih 300 for. stan i odieću.

1 kućni sluga uz godišnji najam od 200 f.

Natiecatelji za gore naznačena učiteljska i službovna miesta imadu vierodostojno dokazati svoju dobu, dosadašnje bavljenje ili javno službovanje naime u struci učiteljskoj, čudoredno i političko neporočno ponašanje, strukovne teoretičke i dielovne znanosti kao i znanje niemačkog i ilirskog jezika, ili drugoga kojega slovenskoga nariečja u pismu i govoru i predat će najdalje do 30. lipnja 1860. ovom c. k. namiestničtvu svoje dotične, na vis. c. k. popečiteljstvo nutarnjih poslovah glaseće, s dokazi dovoljno podkriepljene molbenice, ako su u javnoj službi, putem sebi predpostavljene vlasti, inače pako putem političkoga poglavarstva, kojem su osobno podvèrženi. —

Od c. k. hèrv. slav. namiestničtva.

U Zagrebu dne 19. svibnja 1860.

Br. 8409-1080 (217) 3—2

Oglas.

Svim onim, koji ovlastjenje za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva dobiti i naredbom obstojavšega c. kr. popečiteljstva za rudarstvo i zemljodielstvo od 16. siečnja (zak. vl. lista br. 36.) propisani dèržavni ispit o šumarstvu položiti žele, stavlja se do znanja, da imaju svoje dotične, s potrebitimi sviedočbami podkriepljene molbenice podnesti najdulje do konca mieseca lipnja t. g. ovom c. kr. namiestničtvu, ako su u službi javnoj, putem predpostavljenih sebi uredah, inače putem zakonitih upravnih poglavarstvah.

Da se komu dopusti, položiti dèržavni šumarski ispit, treba da dokaže:

1. da je navèršio dvadeset i drugu godinu života;

2. dobro i pošteno ponašanje;

3. sposobnost, i to

a) da je svèršio dobrim uspiehom nauke u kakovom javnom šumarskom učilistu, a zatim, da se je neprekidno kroz dvie godine praktično viežbao uzamienice u izvanjskoj i unutarnjoj šumarskoj službi; ili

b) valja da dokaže, da ima ona predtiečna znanja, koja se iziskuju, da se tko primi u javno šumarsko učilište, i da je proveo pet godinah, baveć se teoretično-praktičnimi poslovi šumarstva.

Iz obzira vriednih okolnostih odpustjaju se u smislu odpisa obstojavšega c. kr. popečiteljstva za zemljodielstvo i rudarstvo od 26. rujna 1850, br. 13239|1347, ona gore pod b) zahtievana predtiečna znanja, koja će se u budućе iziskavati, da se tko primi u javno šumarsko učilište. Dopustiti će se dakle i onim polaganje ispita, koji su izučili samo četiri normalna razreda, ili gimnazium ili realne nauke, ako mogu ostale, gori pod 1 2, i 3 a navedene dokaze doprinieti.

Vrieme i miesto za polaganje šumarskoga izpita oglasit će se u svoje vrieme.

Od c. kr. hèrv.-slav. namiestničtva.

U Zagrebu 1. lipnja 1860.

Nr. 3151-civ. (227) 1—1

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte Agram wird bekannt gemacht, dass die mit den hg. Edikten vom 2. Mai 1860. Z. 2308 Civ. und vom 6. Juni 1860. Z. 2976 Civ. auf den 15. Juni 1860 ausgeschriebene zweite executive Feilbiethung der bei Bartolomäus Felbinger gepfändeten, und auf 820 fl. 50 kr. geschätzten Haus- und Zimmer-Einrichtungsstücke, Gemälde und Bücher bis auf Weiteres sistirt worden sei.

K k. Landes-Gericht.

Agram am 12. Juni 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 8319-1825. (213) 3—3

Oglas natiečaja.

Za primaljske štipendije.

Za obstojećih šest štipendijskih miestah za učeće se primalje iz Hèrvatske ili Slavonije otvara se time za zimsko polugodište $18^{60}/_1$ natiečaj.

Ove štipendije sastoje za propisani polugodištni primaljski tiečaj u iznosku od 84 for. a. vr. zajedno sa shodnom naknadom troškovah za putovanje onamo i natrag.

Kao učilište, na kojem imaju ovozemne štipendistice podvèrći se primaljskom podučavanju, opredieljena je medjutim primaljska škola u Ljubljani.

Na ovom učilištu podieljuje se primaljska poduka u zimskom polugodištu izklopno u slovenskom jeziku, i u ovom polugodištu primaju se na imenovano učilište samo takove ovozemne primaljske kandidatice, koje se pouzdano i vierodostojno izkazati mogu, da umiju pismeni jezik svoga zavičajnoga hèrvatsko-slavonskoga ili sèrbskoga nariečja, a zatim o tom da umiju čitati i pisati u istom, i u stanju su ovo znanje dokazat na izpitu, koi bi se mogao preduzeti kod njihova stupljenja u primaljsku školu.

Uz ovo izkazanje o potrebnoj vieštini u jeziku imaju natiecateljice za štipendije stojeće u govoru svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu upravljene molbenice obložiti sliedećim ispravama:

a) kèrstnim pismom kao dokazom, da su rodjene u Hèrvatskoj ili Slavoniji i inim nadležnim sviedočanstvom u tom obziru;

b) sviedočanstvom o neimućtvu po propisu izdanom;

c) sviedočanstvom o čudorednom ponašanju moliteljice izdanom po miestnoj oblasti a ujedno i po dotičnom duhovnom pastiru podpisanim;

d) vlastoručno pisanim i podpisanim očitovanjem, da je moliteljica pripravna po svojem odobrenju kao primalja svoju umietnost barem kroz 10 godinah u kraljevini Hèrvatskoj i Slavoniji izvèršavati.

Molbenice obložene na taj način imaju natiecateljice kod dotične županijske oblasti, a one iz Zagreba kod Zagrebačkoga varoškoga magistrata najdulje do 8. sèrpnja t. g. podnieti. Molbenice, koje kasnije prispiju, neće se u obzir uzeti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva,

U Zagrebu dne 1. lipnja 1860.

Br. 8662-1104 (218) 3—2

Oglas dražbe.

Za izvedjenje uredjenja poljodielsko- i lugarsko-gospodarstvenoga učilišta u Križevcih dozvoljenoga najvišjom odlukom od 12. i razpisom c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 15. travnja t. g. br. 12140 ličit će se 19. lipnja 1860 u 9. uri pred podne u sgradi magistratskoga ureda u Križevcih sliedeće niže specificirane gradjevne radnje i nabave i pri onom naručit, koi bude najmanje tražio.

Stavni br.	Imenovanje gradjevnoga predmeta	zidarske fr.	zidarske k.	tesarske fr.	tesarske k.	krovarske fr.	krovarske k.	kamenarske fr.	kamenarske k.	stolarske fr.	stolarske k.	bravarske i kovačke fr.	bravarske i kovačke k.	bojadisarske fr.	bojadisarske k.	staklarske fr.	staklarske k.	lončarske fr.	lončarske k.	limarske fr.	limarske k.	sisaljske fr.	sisaljske k.	željeznarske fr.	željeznarske k.	Zajedno fr.	Zajedno kr.
		Priznane fiskalne ciene za pojedine gradjevne i nabavne predmete i to za meštarske i težačke radnje zajedno s gradivom																									
1/a.	Prilagodjenje prostorijah za stanovanje i učenje u županijskoj sgradi zajedno sa gradivom	2473	32	103	7	55	—	475	66	696	87	172	64	310	40	10	70	181	65	—	—	483	98	—	—	—	—
1/b	Pokućstvo za škole	—	—	—	—	—	—	—	—	830	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5793	95
2.	Sagradjenje novoga stanja za šest radničkih porodicah	512	53	767	28	72	6	—	—	618	53	490	6	—	—	46	20	94	50	—	—	—	—	33	1	2634	17
3.	Sagradjenje stanja za vèrtljara	1346	72	334	1	58	7	—	—	555	47	435	67	—	—	54	6	63	–	110	60	—	—	65	29	3022	89
4.	Sagradjenje štale	1082	63	1058	92	130	24	—	—	374	86	256	58			67	32	—	—	—	—	—	—	103	81	3074	36
5.	Sagradjenje pet seoskih prohodah	—	—	54	—	—	—	—	—	—	—	2	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	80	62	40
6.	Sagradjenje triuh bunarah u dvorištu gospodarstvene sgrade	468	51	104	97	—	—	—	—	—	—	122	52	—	—	—	—	—	—	—	—	103	68	5	49	805	17
7.	Sagradjenje stanja za gospodarstvene činovnike i poljodielske pitomce	3100	31	750	47	77	6	—	—	1367	44	1686	64	—	—	204	48	92	40	268	74	—	—	158	30	8005	84
8.	Sagradjenje žitnice — magazina — i obèrtničke sgrade	658	62	1560	47	193	75	—	—	—	—	232	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—	—	101	31	2809	15
9.	Sagradjenje suše za kola i potrebštine	9	6	332	35	84	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	21	447	97
10.	Sagradjenje kovačnice i kolarnice	320	3	118	97	28	11	—	—	78	95	72	14	—	—	7	20	—	—	—	—	—	—	10	25	635	65
11.	Sagradjenje kotacah	—	—	216	99	13	81	—	—	—	—	6	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	98	247	71
	Svote polag vèrste radnjah	10271	73	5401	50	712	45	475	66	4522	78	3477	78	310	40	389	96	431	55	442	34	587	66	515	45	27539	26

1. Rok za dovèršenje gradjenja za naprave pod stavkom 1. ustanovljuje se s koncem rujna, a za naprave pod stavkom 2., 3., 4., 5. i 6. s koncem listopada 1860, nasuprot za one pod stavkom 7, 8., 9., 10. i 11. do konca listopada 1861.

2. Na dražbu puštat će se svatko, koi je po zakonu sposoban sklepati ugovorah i može dati propisanu sigurnost za izvedenje preuzete radnje.

3. Tko hoće da se nadmeće za drugoga, ima punomoćje potrebno za to pred početkom dražbe uručit dražbenom komisaru za to opredieljenom.

4. Svatko, koi hoće da učini ponudah za sebe ili kao punomoćnik, ima pred ustmenom ličbom imajućom se započeti u 9 satih pred podne položit u ruke dražbenoga komisara 5%-nu jamčevinu od one svote, koja odgovora odnosnomu predmetu ili većem broju od njih, za koje namierava učiniti ponudah.

5. Kod ove razprave ličit će se pojedini gradjevni predmeti onim redom, kojim su u pregledu navedeni, ne zidarske i tesarske radnje zajedno.

6. Pismene ponude zbog preuzimanja naprave pojedinih predmetah ili većega broja istih, primat će se do onoga časa, kada započme ustmena ličba; svaka biljegom od 36 novčićah imajuća se obskèrbit ponuda, mora valjano zapečaćena i izvana točnim nadpisom, za koi gradjevni predmet glasi ponuda, obskèrbljena i upravljena biti na c kr. gradjevnu upravu izloženu u Križevcih, a unutra ima zadèržavati:

a) Naročito očitovanje, da nuditelj točno poznaje predmet gradjenja, na to odnoseće se obćenite i posebne gradjevne uvjete, osnovu, popis jedinstvene ciene i svotni proračun troškovah i da je nakan sve polag toga vierno obaviti;

b) ponudu ciene, za koju hoće da preuzme izvedenje dotičnoga predmeta, brojevima i riečima točno izraženu; ponuda može biti na jedan predmet ili na jednu vèrstu radnje, na više ih ili na svekolike upravljena, i nesmije biti svotno, već posebice za svaki predmet i odnosno za svaku vèrstu radnje izražena.

c) 5%-nu polag točke 4. imajuću se izračunati jamčevinu, koja može sastojati u gotovini ili u austrijanskim dèržavnim papirima po burzovnoj vriednosti, u kojoj stoje u ono doba;

d) ime i prezime, značaj, zatim prebivalište nuditelja. Nuditelji, koji nisu viešti pisanju, imaju pismenoj ponudi dodati znak svoje ruke, u kojem je slučaju potrebno, da se pod ponudu podpišu dva sviedoka, od kojih jedan ima se naznačit kao napisatelj nuditeljeva imena.

Na ponude, koje neodgovaraju ovim uvietima, prekasno dodju, ili sadèržavaju pobočnih uvietah, neće se, kao u obće na doknadne ponude, uzimati nikakav obzir.

7. Dražbeni temelji napomenuti gore pod točkom 6. ad *a* mogu se od sada vidit kod c. kr. gradjevne uprave izložene u Križevcih.

8. Kad se zaključi ustmena ličba, otvorit će se pismene ponude i upisat će se u zapisnik onim redom, kojim su predane bile i obskèrbit brojevima u prisutstvu ustmenih nuditeljah, pošto se posliednjim broj predležećih pismenih ponudah jošte pred pèrvom ustmenom ponudom na znanje dao bude.

9. Odobrenje ploda dražbe priuzdèržano je ovom namiestničtvu. —

10. Kod jednakih ustmenih i pismenih najboljih ponudah dati će se pèrvim, a kod jednakih pismenih ponudah onoj prednost, koja je prije učinjena bila, o čemu odlučuje broj učinjenoga uvèrštenja ponude.

11. Onaj ponuditelj, o kojem dražbeni komisar po mieri ploda dražbe izjavi, da je najbolju ponudu učinio, dužan je položenu jamčevinu do 10% najbolje ponude kao sigurnicu odmah dopunit i ovaj iznosak položiti u ruke dražbenoga komisara. — On je takodjer obvezan platiti potrebne biljege za dražbeni zapisnik, za dražbene temelje i za gradjevni ugovor imajući se sklopit.

12. Osim ponuditeljima, koji nisu učinili najbolje ponude, povratit će se se odmah položene jamčevine uz potvèrdu da su ih primili, koja se ima izrazit u dražbenom zapisniku.

Od c. kr. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.
U Zagrebu dne 6. lipnja 1860.

Br. 303. (207) 3—2

Natiečaj.

Da se popuni učiteljska služba u Prišlinu, županiji Varaždinskoj, kotaru Taborskom, razpisuje se ovim natiečaj.

Dohodci sastoje osim bezplatnoga stana u 152 stot. 25 novč kao stalnoj godišnjoj plaći, u 31 stot. 50 novč. kao dèrvariui, kojom se ima dati i učiona grijati, napokon u uživanju vèrta od jedne rali. Osim toga ima se učitelj nadati, da će mu se doskora i više zemljišta dopitati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice s potrebitimi izkazi o dobi, sposobnostih, ćudorednosti i dosadanjem službovanju, upravivši ih na dotičnu obćinu, do 20. sèrpnja lietos podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu Ivanu Petranoviću.

Br. 396 (208) 3—2

Izprazniv se kod trivialne škole u Cerju, županiji Zagrebačkoj, a kotaru Vugrovačkom služba učitelja i orguljaša, razpisuje se ovim za istu natečaj.

Dohodci s ovom službom skopčani iznose uz bezplatan stan, uživanje zemlje oranice od 20 jut. i livade od 2 jut., zatim 12 hvatih dèrvah, 335 stot. 50 novč.

Natiecatelji treba da do 20. sèrpnja lietos dostave svoje molbenice s dokaznicami o dobi, stališu, ćudorednosti, sposobnostih i dosadanjem službovanju podarcidjakonu i župniku u Bèrckovljanu Nikoli Havličku. U Zagrebu dne 25. svibnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

OGLASNIK.

Br. (221) 3—2

Oglas.

Na gospoštini Dvorišće kod Božjakovine prodavat će se putem javne dražbe ovogodišnja vèrlo liepa trava na livadi „Krajačićka" svanoj pod Prozorjem; prodavat će se, po izboru kupacah, na manje ili više komade. Čitava livada ima do 73 jutra prostorije. Ročište za ovu prodaju udareno je na 19. lipnja t. g. u 9 satih prije podne na lice miesta. —

Na Dvorišću 12. lipnja 1860.

Br. (205) 3—3

Poziv.

Ravnateljstvo zagrebačkog kazališta pozivlje sve one koji bi sudielovati htieli kao igrači kod hèrvatskog igrokaza, glume i vodvila, da se prijave, te se primetjuje, da će se osobit obzir uzeti na osobe, koje su viešte muzici i umiedu pievati.

One gospodje i gospoda, koja bi sklona bila sklopit ugovor za pèrvu kazalištnu sezonu t j. počamši po prilici od 25. rujna 1860 do konca ožujka 1861 — koi bi se ugovor možda i na dalnju sezonu od istog trajanja produljio, neka izvole najkasnije do 15. lipnja 1860 u frankovanih ponudah priobćiti uviete pod kojima bi htieli sudielovati, i uloge kojima se dèrže dorasli.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1860.

Ravnateljstvo zagrebačkog kazališta.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U PETAK DANA 15. LIPNJA [illegible] Broj 137.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Naredba ministarstvah pravosudja i financiah od 12. svibnja 1860, kriepostna za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, kojom se preinačuje način, kako se imadu namirivati pristojbe, kada sudbeni urednici sačinjaju i obavljaju prosviede mienbene. (Dèrž. zak. lista komad XXX., br. 126, izdan dne 19. svibnja 1860).

Da nebude potrebito, posebno obračunavati pristojbe za dielo, kadu urednici sudbeni sačinjaju i obavljaju prosviede mienbene: nalaze ministerstva pravosudja i financiah, s obzirom na naredbe od 11. svibnja 1856, br. 82, i od 26. travnja 1859, br. 62. dèrž. zak. lista, narediti sliedeća:

1. Pristojba, koja se napose platja, kada sudbeni koi urednik sačinja i obavlja prosvied mienbeni, ima se, uzimajući u tu svèrhu biljegovkah, pristojbi toj odgovarajućih, odpravljati u blagajnicu dèržavnu.

2. Biljegovke imadu se u izvornih registrih, što ih sud vodi o prosviedih mienbenih, prilieпiti na onom miestu, gdie se je dotični prosvied upisao; i po biljegovkah takovih treba da se prigodom ovoga upisa stogod pospiše, kao što je propisano.

Ovim se nemienjaju postojeći propisi glede biljegovine od prosviedah mienbenih (Tarifni članak 96—116, g) zakonah od 9. veljače i od 2. koiovoza 1850).

Grof Nádasdy s. r. Plener s. r.

Neuredovni dio.

Dopisi.

M. D. U Lešću dne 12. lipnja. Jur se je započelo kupanje u ovdiešnjim toplicama. Lešće, miesto u županiji zagrebačkoj, kotaru bosiljevačkomu, udaljeno je od Karlovca prieko Novograda 3, prieko generalskoga Stola 4, a prieko Bosanacah i Bosiljeva 4½ sata; položaj toplicah je osobito liep, i ugodna su oko njih šetališta; pokraj njih teče bistra, ribah, naročito pastèrvah puna rieka Dobra, koja topli zrak dobro razhladjuje.

U mnogim bolestima je koristna i spasonosna ova 28° R. topla voda, osobito u slabini budi cieloga tiela, budi na pojedinim udovima njegovim, zatim kod skrofulah, u gèrčevima, a i kod slaboga želudca; nekupa se samo, nego se i voda pije, za koju svèrhu služi jedan čist bunar; u njemu je voda 24° R. vruća. Za stan služi liepa sgrada, u kojoj ima 35 sobah i velika dvorana. Jelo i pitje je ove godine sasvim dobro; ciena nije pretierana; za obied od 5 dobrih jestvinah plaća se skupa s kruhom 20 novč., boca novoga vina stoji 36, a staroga 56 i piva je veoma hladna, jer je ledenica puna leda, pó boce istoga stoji 12 novč. cèrna kava 14, a biela s kruhom 21 novč.; sobah imade od 30—40 novč. a za krevet s posteljinom plaća se 25 novč., za svako kupanje 12 novč., pokućtvo je lietos umnožano; sobće je vlastelinstvo sve moguće učinilo, da gosti i bolestnici zadovoljni budu; i jedan doktor liečničtva nalazi se već ovdie.

— **Iz Krapine** 11. lipnja. Kad ništa dobra i za rod moj ugodna s ovog starodavnog siedišta Čeha Leha i Meha prijaviti nemogu, hitim evo niekoliko riečih probiesediti o strašnoj nepogodi, koja nas 11. o. m. u ½ 2 sat poslie podne postignu.

Glad i nevolja stezahu nas već od pèrve zime lietošnje sve do današnjega dana s lanjske hude nerodice radi neprestane sunčane žege, koja nam svu lietinu spèrži i pobara na toliko, da se u nas — u gornjem Zagorju — a i u glavnom gradu Zagorja Krapini nijedna kuća, toli gradjanska, koli seljanska nenalazi, koja nebi hlieba kupovala.

Sve Vam ovdie kojekako kuburi, te kukavno životari. Pomoći odnikuda. Ono malo dobrotvornih prinesakah, što se nastojanjem oblastih ovamo šalje, smatrati se mogu, kao kap vode bačena u našu rieku Krapinu.

Po ciele duge lietne dane stoje gladne poderane, traljave gomile seljakah — iz kukavnih zagorskih kolibicah — na tèrgu krapinskom oko ureda, čekajući da četèrtinku vagana kukuruza odnesu gladnoj drobnoj diečici, da ih za 2—3 dana oskudno nahrane.

Prosjakah nigdie možebiti na svietu toliko neobilazi ulice, kao ovdie. Sve sliepo i kljasto s jarugah i prodolinah zagorskih nagèrne u ovo slabo glavno svoje miesto, da kus hlieba il maleni novčić iztèrgne s rukuh posve osirotieloga gradjana tèrgovca, koi i sám jedva biedno i ubogo obstoji uz sveobću nestašicu i prestan obèrtih i tèrgovine — do jedine žitne.

Zagreb i Varaždin — to su naša hraništa, to su skladišta, kada naši novci za prodani posliednji komad dojke krave, il založen komad njive, koja nas hranijaše, il za prodan travnik, kojim blago rogato pitasmo — polaze. Kod nas sve do zla Boga zaduži se; koji novca imadu, sad im jest dobra žetva. Oni će s naših njivah kukuruz voziti, a naše liepe livade kositi. Nu tako bijaše vazda i biti će.

Bog uzé, a i on sám dade. — Kukuruz je silno pao u cieni. Mi ga jevtinije kupujemo. Valjda posvuda lietina dobro stoji.

A i kod nas sve najbolje stajaše. Naše zagorske travnike — livade — liepota bijaše gledati. Vinogradi kazahu se obilni. Raž i šenica penjaše se hvat u vis. Mraz posliednji naudio je samo po nizinah. Kukuruz i vèrti tako nam se ozeleniše, da nam dosta nade davahu.

Nu evo ti biede. Bog nas kazni. U jedan tren, kako gore spomenuh, udari ploha, i dažd stade lievati kao iz kabla, oblak se razpukna nad našom krapinskom gorom — gorom onom, s koje se svi slavenski puci, kao što se priča, raztočiše u prastara vremena po širom svietu.

Gorom ovom u sve jarke i prodole poleti voda strašnim pljuskom, bukom i bokom. Ona ponese sobom dèrvlje i kamenje na uboge ljudske stanice, gorice, polja i vèrtiće. I to tako naglo, da se joj nije ništa uklonit moglo.

Najluće nahrupi u Strahinju, Žutnici i krapinskom raju, i kako poslie čuh, u Radoboju. U 13 kućah u Strahinju prodre voda kroz prozore i sve otvore po sgradama, pokućtvo sve, začin, brašno, sol, lonci, ruho bielo i cèrno, da iste banke i pisma kućna razmočiše se. Jednu komoru i staju sa kravom i teletom odnese voda s dèrvljem i kamenjem. Tele se utopi, nu krava s užetom nekako zahvati dole jedan diečak, te ju sretno izvuče. U Žutnici odnese kuću s mlinom.

Kud voda dohvati, sve odnese sa sobom, slive, voćke, vèrte, njive, livade toli polize, i šljunkom, pieskom, kamenjem po 6 centih težkim nasiplje, da ih je sad strahota vidieti. Čoviek si nemože predstaviti, koliki je kvar i šteta svietu nanešena, pak baš sad, gdie si je vèrt priredio, gdie mu je korun i sva hrana najliepše stajala; gdie si je baš kukuruz isti dan okopao, pa mu je sve tako oguljeno, kao da nije tamo nikada ništa ni bilo.

U Radoboju voda provali zid oko župne cèrkve, te prodre u istu cèrkvu.

Bujice po vinogradih i stèrmnih gorskih njivah odnesoše svu bolju cèrnu i nagnojenu zemlju, da, kažu da je kamenite vinograde tako izprala, tèrsje i kolje sa sobom odnesla, da je sada posvud gola vèrlet.

Krapinski vèrtovi svi su poplavljeni i pomuljeni. Najviše štete pončinjeno bi miestnom g. župniku, komu na najliepšu njivu, gdie je obradjen već liep kukuruz stajao, do dviesta vozovah šljunka i ogromna kamenja nanese. Zatim starom gradjanu Rozgaju, Lašiću i Labašu odnese više stotinah dasakah i letvih. Kuću malo da mu neraznese, Bogu je bilo plakati, kako po najvećoj oluji i buci dvie žene s iste kuće vikahu za pomoć, jer im na prozore i vrata voda navali, okna razbije i skoro ih s diecom udavi. Mladi politički činovnik Plaščec, s liekarnikom Hausnerom pèrvi dotèrči ovim sirotama u pomoć, oni do pasa u vodi pohitiše onamo, gdie voda mah preote. Poslie se u taj primier ugledaše i ini gradjani i počeše prokapati, dèrvlje potokom hvatati i tako odstraniše najveću pogibelj. Hvala im!

Štete nije jošte procieniti moći.

Siromah Zagorac muči se, radi, vozi gnoj na bregovito svoju njivu, izore ju, najliepše priredi, kukuruz okoplje, pak gle! dodje ploha, nahrupi bujica, pa odnese trud višegodišnji.

Bit će više godinah posla, dok se makne kamenje s livadah, njivah i vèrtah; zato braćo dat ćete opet koi maleni darak — prem veliku zadušbinu, — da se nuždnim priteče, što po lomnih vèrletih obitavaju, koje valjda rad sličnih nevoljah niegda ostaviše praoci slavenski Čeh, Leh i Meh.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 15. lipnja. Nj. preuzvišenost podmaršal i ban, grof Coronini, odputovao je jučer poslie podne u Beč.

Beč, 13. lipnja. Dne 9. t. m. imala je vierno-prepokorna komisija za dèržavne dugove čast, da Nj. c. k. apostolskom veličanstvu u osobitoj audienciji smije najsmiernije podnieti svoje glavno izviešće o ukupnom stanju austrijanskoga dèržavnoga duga. Uslied ustanove sadèržane u §. 11. najvišjega patenta od 23. prosinca 1859 nadat se je, da će se to izviešće naskoro dostavit do obćeg znanja.

Beč. „Fortschritt" je dobio drugu pismenu opomenu zbog jednoga članka „Garibaldi u Palermu", u kome se je toplo zauzimao za nasilni prevrat u napuljskoj kraljevini i pravdao bunu sicilijansku. Budući se takav pravac, koi javno pokažuje simpatije za revoluciju i koi je protivan osnovima dèržavnim, nemože tèrpiti, to se daje „Fortschrittu" druga opomena.

— „Patriotično družtvo za pomoć" u vrieme prošloga rata izdalo je sada račun od svoga poslovanja. Izmedju ostale pomoći, koje je ovo družtvo dalo ranjenim ili hrabrim vojnicima, njihovim udovicama i sirotama, obskèrbilo je 10 momakah od ličke graničarske regimente sa 200 for. svakoga, od otočke 1 sa 300 for. i 13 sa 200 fr. svakoga, od ogulinske 1 sa 300 fr. i 11 sa 200 for. svakoga, od slunjske 1 sa 300 fr. i 9 sa 200 fr. svakoga, od križevačke 3 momka sa 200 fr. svakoga, od gradiške 1 sa 300 i 5 sa 200 fr. svakoga, od varadinske 1 momka sa 200 fr., od druge banske regimente 1 sa 200 fr. i od titelskoga batalijuna (Šajkaša) 8 momakah sa 200 fr. svakoga. Dalje je

dobilo od pešačke regimente grofa Thuna 4 momka po 200 fr., od regimente nadvojvode Franje Karla 21 po 200 fr., od regimente nadvojvode Leopolda 14 po 200 fr., od regimente barona Zobela 4 momka po 200 fr. u lovačkom 24. batalijunu dobila su od istog družtva 2 momka po 200 for.

— Ministarstvo financije dopustilo je, da se prieko žigovah (markah) na pismima može jedan deo adrese napisati. Ali pišućem svietu na volju i u buduće ostaje, hoće li tako raditi, ili kao i dosada samo marku udariti.

— Austrijanska narodna banka imala je 19. svibnja u gotovini 80,798,665 fr., banknotah u cirkulaciji 449,193,545 fr. (od ovih 11,900,658 fr. u starim banknotama). Spram prošloga mieseca umnožila se gotovina za 220,006 for., a banknote se umalile za 1,529,482 fr.

— U Vèršcu se ustanovilo družtvo za issušivanje alibunarskog močara.

— Visoko c. k. sèrbsko-banatsko namiestničtvo naredilo je sanitetskim organima, da pomoćju političke vlasti idu na to, da se pod imenom siriadjinka poznato bielilo nigdie neprodaje, a koi bi ga pravio, da se objavi radi daljega ispita. Ovo bielilo ne samo da smèrt prouzrokuje, kad se unutaršnje upotrebi, već je vèrlo škodlivo kad se na lice meće. Visokom namiestničtvu velika hvala, što je zabranilo ovaj veliki otrov (mercurius sublimatus corrosivus).

— Magjarskoj akademiji poklonila je svietla kneginja Julija Obrenovićeva rodj. grofica Hunjadijeva 500 for.

U Pešti, 5. lipnja. (S. D.) U odbornoj siednici Matice sèrbske 17. pr. m. naveo je sekretar gosp. Antonije Hadžić, da će se iduće godine 29. kolovoza navèršiti sto godinah, odkako je slavni Sava Tekelija u Aradu sviet ugledao, i predložio je, da Matica uspomenu ovoga dana proslavi shodno zaslugama ovoga velikoga muža. Toga radi predlaže: 1) da se razpiše nagrada od 50 dukatah za najbolji životopis Save Tekelije i 15 dukatah za najbolju piesmu u njegovu slavu. 2) Da se načini mramorna štatua Save Tekelije i da se postavi u sali, gdie se siednice dèrže. 3) Da se dadu kovati novci u spomen ove svetkovine. 4) Da se pozovu naši arhijereji, da sudielovanjem svojim načine ovu svetkovinu pravom narodnom svetkovinom. Predlog ovaj primljen je jednodušno i sekretaru naloženo, da program ove svetkovine načini, koi će se pèrvoj glavnoj skupštini podnieti. — Zatim je čitao pismo g. Petra Acela borošenovskog, u kom se raduje, što je iz novinah razumeo za predstojeću svetkovinu i u znak svoga poštovanja, koje goji prema našem nemèrlom Tekeliji, poklanja družtvu jedan exemplar besiede, koju je Sava Tekelija na temišvarskom saboru god. 1790. govorio i koja je sa sèrbskoga na latinski prevedena godine 1791. u Pešti izdana. Na ovo pismo rieseno je odgovoriti i na poklonu zahvaliti se. — Istom prilikom upravila je Matica sèrbska zahvalno pismo na g. Gjorgja Urhasiju, poznatoga spisatelja i publicistu magjarskoga, a glavnoga pomoćnika političkih novinah „Magyar Sajto“, u kojem mu zahvaljuje na poklonjenim za svoju knjižnicu knjigama, i za uzdarje šalje mu one sveske Lietopisa, kojih on u svojoj knjižnici još nema. Sèrbski tamburaši svirat će sutra ili prekosutra u magjarskom narodnom kazalištu. Željni smo, da vidimo, kako će se pokazati. O tom ću vam javiti drugi put.

Sèrbija.

Kancelarija sreza tamnavskog premešta se iz Valjeva na Ub, a sreza posavskoga iz Uba u Obrenovac.

Talijanska.

Iz Turina javljaju: Potvèrdjuje se, da je Garibaldi našao 25 milijunah u pieneznici za ostave. Kažu, da je Garibaldi do 15 topovah dobio od inostranih ladjah i novacah od Amerikanacah. Ustaške čete potražle su redarstvene komisare i sbire (vèrsta pandurah) i, kao što se čuje, okolo stotinu ih poubijali a i više sudacah. U Gjirgjentu ubili su predstojnika. Jedan od pèrvih razpisah Garibaldovih naredjuje, da se podignu ratni sudovi za kažnjenje nepravednih i nedopuštenih dielah. No drugi dekret označuje i političke prestupke počinjene pod gospodovanjem Bourbonah proti Italiji ratnom sudu, dočim treći iz Palerma datovani dekret naredjuje obćenit ustanak svih za ratovanje sposobnih mužkih glavah od 18. do 50. godine njihove dobe. Službeni organ diktatorev donosi nadalje povorku upravnih mierah svake vèrste i naimenovanje ministarah, koje smo već priobćili. — „Dočim prevrat u Palermu već ustupa miesto pravilnoj vladi“ — javlja „Indépendance“ — „nastavlja svoje dielo u provincijama, gdie još vlada kraljevska sila. Sela, gradovi i kotari podižu se jedan za drugim i pridružuju se vladi palermitanskoj. Gdiegdie isazivlju očitovanja nezavisnosti strašnih samienah, kao što dokazuje Katanija, koja je bombardovana i opljačkana bila. No svaki dan daje narodnom gibanju veću jakost. Čim se pučanstva pokazuju smielija, tim strašljivija postaje vojska i naskoro bit će vas otok podvèržen diktaturi Garibaldovoj, osobito, ako se potvèrdi, da su zapoviednici vojske dobili iz Napulja zapoviest, da sakupe sve svoje sile pod zidovima grada Zangle.“

Niemačka.

Berlin, 11. lipnja. „N. Pr. Ztg“ piše: Nj. kraljevska visost princ vladalac primio je ponudu cara Francuzah, da mu za njegova predstojećega prebivanja u Baden-Badenu učini pohod. Odlazak Nj. kralj. visosti u Baden-Baden ustanovljen je, kao što čujemo, na 13. t. m. (u sriedu) u večer. U njegovoj pratnji nalazit će se: načelnik vojničkoga kabineta, generalmajor pl. Alvensleben, podpukovnik pl. Schimmelmann i konjanički satnik baron Loë; nadalje dvorski maršal grof Pückler, tajni kabinetski savietnik Illaire i dopisni tajnik dvorski savietnik Bork. Opažamo naročito, da nismo čuli, da će ministar izvanjskih poslovah, baron Schleinitz, pratit princa vladaoca. Kažu, da jošte nije konačno ustanovljen rok dolazka Louis Napoleona; medjutim čujemo u ubavieštenim krugovima imenovati 16. t. m. kao dan njegova dolazka u Baden. Nadalje čujemo kao vierojatno naznačivati, da će u isto doba i kraljevi bavarski i virtemberžki, kao i velevojvoda badenski biti u Baden-Badenu.

Rusija.

Petrograd 2. lipnja. „Odeski glasonoša“ donosi viest o strašnu požaru u gradu Poloskn.

Dobra dvorskoga savietnika kneza Jurja Galicina, koi je u Kozlu prebivao pod redarstvenim nadzorom, a sada uteko u inozemstvo, uzapćena su.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 12. lipnja. Kraljica će dne 23. lipnja vèrhu ukupnih dobrovoljačkih sborovah Londona i okolice dèržati razgled u Hydeparku. Dobrovoljcima iz provincijah dozvoljuje se pristup.

Turin, 10 lipnja. U jučerašnjoj senatskoj siednici izjavio je grof Cavour, da bi se francuzki savez za vazda razkinuo bio, da se je ustup odbio. Lamarmora pobijao je tobožnu solidarnost medju kućom savojskom i prevratom. Ratni ministar izviešćuje, da pitanje o granicama nije jošte uredjeno.

Kanonik Órtelda opet je stavljen u slobodu. Nova carinska pruga na savojskoj strani već je ustanovljena; pèrva francuzka nalazi se u Landsbourgu, druga u St. Jeanu de Maurienne, a sardinska u Suzi.

Turin, 12. lipnja. Napuljska vojska izišla je sa vojničkim počestima iz Palerma i sa sobom je poniela svoje oružje i ratno gradivo. No čete ostalih miestah imaju ostaviti oružje.

Unione misli, da Garibaldi neće svoje čete slabiti na kamenitoj Zangli; on će rat prenieti na kopno i udarit na Napolj; toga mu neće preprièčit nikakova sila! Citadella u Zangli, koja gospoduje svimkolikim gradom, obskèrbljena je sa 900 topovah.

Carigrad, 12. lipnja. Kandiotski bieguuci vratili su se uslied amnestije dane po sultanu. Grofa Dadzeele-a primio je sultan u osobitoj audienciji.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 14. lipnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	69.40
5% Narodnoga zajma	79.30
Narodne banke	863.
Vierovnoga zavoda	186.50
Mienice.	
Augsburg	110.75
London	129.
Carski cekini	6.15
Srebro	32.75

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 7433-1620 (219) 3—1

Oglas natiečaja.

U uršulinskom samostanu u Varaždinu ima se s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ popunit jedno zakladno miesto Marije Terezije za dievojke plemenita reda iz Hèrvatske ili Slavonije.

Zakladno uživanje sastoji u podpunom obskèrbljenju i odievanju, zatim u školskom i kućnom izobrazovanju i traje kroz šest godinah; ovo miesto mogu dobit samo dievojke, koje su već postigle desetu godinu svoje dobe. Na obraćenice uzeti će se osobit obzir.

Molbenice imajuće se upravit na ministarstvo bogoštovja i nastave, moraju biti kèrstnim pismom, sviedočanstvom o ciepljenju i zdravju, izkazom o imovini i inim dohodcima, zatim o zaslugama roditeljah, i o ovozemnoj plemenštini, napokon sviedočbama o nastavi, ako su dosele možebiti kakovu uživali, obložene i imaju se do konca sèrpnja t. g. putem nadležne političke oblasti podnieti kod podpisanoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 4. lipnja 1860.

Od c. k. hèrv.-slavonskoga namiestničtva.

Br. 484-gr (222) 3—1

Izrok.

C. k. kotarski ured u Moslavini kao sud, poziva sve one, koji iz ostavštine dana 3. siečnja 1860 u Osiekovom bez oporuke preminuvšega tèrgovca Josipa Andrineka štogod kao vierovnici tražiti imaju, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 13. kolovoza 1860 ili dodju pred ovaj sud, ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju: u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila, nikakova deljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

U Moslavini dne 3. lipnuja 1860.

C. k. kot. predstojnik na dopustu.

c. k. kot. pristav

Janušić.

Br. 671-gr. (224) 3—1

Izrok.

C. k. kotarski ured Moslavački kao sud, obznanjuje, da je dana 16. siečnja 1857 Dragutin Reinhard vlastelinstva moslavačkog špan u Moslavini umro, ostavivši naredbu volje posliednje, u kojoj je svoju braću Žigu, Ljudevita i Miška Reinharda postavio za nasliednike; budući da je prebivalište nasliednikah Žige i Miška Rainharda ovom sudu nepoznato, s toga se ovi dva pozivlju da se uz godinu danah, računajuć od dana niže stavljenoga prijave pri ovom sudu i dadu svoju prijavu nasliednu, jer će se u protivnom slučaju razpravit ostavština s nasliednici, koji su se prijavili, i sa gosp. Dragutinom Damajem, koi je njima za skèrbnika postavljen.

U Moslavini dne 4. lipnja. 1860.

C. k. kot. predstojnik na dopustu.

C. k. kot pristav.

Janušić.

OGLASNIK.

Br. 226 1—1

Opomena.

Podpisani opominje time svakoga, da nikomu na njegovo ime ništa neuzajmi, ni nedade na vieru, budući da neće u nijednom takovom slučaju ništa platit.

U Zagrebu 12. lipnja 1860.

Andrija Bariš,
čižmar.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 16. LIPNJA 1860. Broj 138.

Carsko-kr. službene
NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od finie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Dojdućim miesecom počimlje se drugi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole besodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Poziv.

Dne 13. pr. m. buknula je u miestu Kristianovcima u stridovskom kotaru vatra, koja je 19 kućah do temelja uništila i 20 porodicah lišila hlieba i ognjišta. Obilata pomoć čini se dakle da je silno potrebna.

Poznato čuvstvo dobrotvornosti stanovnikah naše užje kao i širje domovine posviedočit će se za cielo i tom prigodom, gdie se o tom radi, da se pomože ljudma, koji su bez krivnje postali prosjacima.

Učredničtvo primat će i najmanje prineske, koji prispiju u tu svèrhu i obznanjivat će u svojem listu imena čoviekoljubivih prinašaocah.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 11. lipnja 1860.

Pravila
unutarnjeg uredjenja
gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcu
u kraljevini hèrvatskoj.

(Konac.)

IV. Razredba vremena
za dokazivanje i putovanje, opetovanje i izpitavanje, nadgledanje, sviedočbe, odlazak.

1. Dvie do tri polovice dana svake sedmice namienjene su redovito dielovnomu viežbanju i dokazivanju ili putovanju. Ako uztreba, putovat će se i po cieli dan; a lieti se može kadšto i više danah uzastopce putovati.

2. Učitelj neka prema potrebi, no barem jedan put svaki miesec, pita učenike za ono, što je razlagao, da se osviedoči, kako svaki napreduje u nauku.

3. Na kraju svakoga polieća bit će izpit, na kojem će se svaki učenik osebice izpitivati. Ovi izpiti traju 1 do 2 nedielje danah, i ravnatelj neka dolazi, u koliko može biti, na svaki izpit. Samo uz odluku učiteljskoga sbora može se tko iz važnih razlogah oprostiti izpita.

4. Učitelji zapisuju u svoj imenik točno, kako je koi učenik marljiv i pomnjiv, kako napreduje i kako je odgovarao na izpitu. Iz ovih pojedinih imenikah sastavlja se na svèrhi polieća glavni imenik.

Evo kako će se označivati izpitni redovi:

a) Pèrvi red s' odlikom,
b[1]) pèrvi red malo ne odlično,
b[2]) pèrvi red,
c) drugi red.

Učenici, koji dobiju na izpitu „drugi red“, morat će još jedanput podvèrći se izpitu.

Učenici, koji dobiju iz više naukah „drugi red“, morat će opetovati cieli godišnji tečaj, ili ako toga neće, otići iz učilišta.

5. Ćudoredno ponašanje i marljivost označivat će se ovako:

a) Ćudoredno ponašanje.

„Ponašao se je sasvim po zakonih zavoda“,
„ponašao se je po zakonih zavoda“,
„nije se dovoljno ponašao po zakonih zavoda.“

b) Marljivost, revnost.

„Vèrlo marljiv, vèrlo revan“,
„marljiv, revan“,
„pomanje marljiv, pomanje revan“,
„nemarljiv, nerevan.“

6. Svaki učenik dobit će na svèrhi polietja, ako bude htio, polietnu sviedočbu o svojoj marljivosti, pomnji, o uspiehu izpitah i o ponašanju.

7. Učenici, koji izuče podpun tečaj i polože propisane izpite, dobit će izučnu sviedočbu, kao što će ju odlučiti i podpisati ravnatelj i svi učitelji.

8. Kar disciplinarni izvèršuje ravnatelj opomenom i ukorom, oštrim ukorom i prietnjom pred učiteljskim sborom, uklonjenjem privremenim ili za svagda.

Učenike svejednako nemarljive ili uporne, dovoljno nenapredujuće i one, koji počine više opačinah, ili jednu gèrdnu opačinu, neka učiteljski sbor protiera.

U ovom slučaju, kao niti onda, ako tko prije svèršetka polietja dobrovoljno otidje, neće mu se ništa povratiti od naukovine plaćene za isto polietje.

E. Plaćanje naukovine, stan i hrana.

1. Gospodarski učenik plaća svake godine (osim pripravnoga tečaja) trideset foriutih naukovine, a šumarski dvadeset forin'ih, i to u početku svakoga polietja polovicu ove svote. Učenik pripravnoga tečaja plaćat će petnaest forintih, osim nagrade za privatno poučavanje, ako mu ga uztreba.

2. Učenikom pripravnoga tečaja neće se naukovina nikada oprostiti.

A učenikom redovitoga tečaja oprostit će se školarina, ako se izkažu, da su siromašni, i ako dokažu svojom marljivosti i dobrim ponašanjem, da su vriedni toga oprosta.

3. Polovica plaćene naukovine razdielit će se jednako medju ravnatelja i redovite učitelje ili njihove zamienike.

4. Obično će se učenici nastanjivati u privatnih kućah.

Ravnatelj će potražiti primierne za to kuće i porodice, pa će se i postarati za priličnu pogodbu o stanu i hrani. Ravnatelj će nadgledati i ćudoredno ponašanje onih kućah, koje je odabrao ili predložio za stanbinu učenikah.

F. Ratarnica.

1. Učenici ratarnice nastanit će se i hraniti u gospodarskom dvoru, zato će morati marljivo raditi.

2. Učenici ratarnice pod rukom osobitog učitelja, koi ih nadgleda, a ovaj sam je opet podredjen gospodarskom činovniku, kojemu je dodat kao pomoćnik gospodarenja, osobito pako kao videk učenikah, kada rade.

3. U ratarnici traje nauk tri godine danah. Svake godine razpisat će se natiečaj, i o uzkèrsu primat će se učenici, pokle budu izpitani. Broj će se ustanoviti prema obsegu gospodarstva učilištnoga, od prilike 15 do 21, te će se primiti svake godine njih 5 do 7.

4. Tko želi biti primljen u ratarnicu, treba da je navèršio barem 16. godinu, da je zdrav i krepak, da donese sviedočbu o svom dobrom ponašanju, da se izkaže, da umije čitati, pisati i računati, i da je posliednjih godinah radio oko ratarstva, stočarstva ili vèrtljarstva.

5. Gospodarski činovnik i njegov pomoćnik, kao pravi učitelj ratarnice, obučavat će ratarčad.

6. Kod ovih učenikah osniva se nauk na poučavanje i priučavanju kod radnje, tako će lieti obično sav dan, a zimi svaki dan 6 satih raditi. Zimi će učiti svaki dan jutrom i večerom po 3 sata u učionici; a lieti će se na kišovitu vremenu i jutrom u svetce opetovati ono, što je učeno. U nedielju u jutro, prije službe božje, razlagat će se sve ono, što se je prošle sedmice radilo, i izpitivat će se učenici.

7. Pèrve godine upotrebit će se učenici ratarnice za težanje polja i vèrta, u stajah kod marve, kod mlatila itd.

Druge godine bavit će se kod tegleće marve, a zimi od česti opet oko stoke.

Treće godine upotrebit će se koji kod vozne marve, koji kod kretanja strojevah, koji kod gospodarskih zanatah i kod šumarstva u obće, ili pako napose, naprema okolnostim, kod voćarstva, vinogradarstva, svilarstva, pčelarstva itd., zatim za nadziranje težakah.

8. Nauk u tri zimna polietja razredit će se evo ovako:

1., 2. i 3. godina zajedno.

	Broj satih svake sedmice		
	1. i 2. godiš. tečaj	3. godiš. tečaj	zajedno
1. i 2. godina:			
Viežbanje u pisanju	3		
Računstvo	3		
3. godina:			6
Gospodarske radnje i proračuni po zadaći	—	6	
1. i 2. godina:			
Pučka fizika	3	—	3
Naravoslovje domaće živine, načela ratarstva i stočarstva (jednu zimu ratarstvo a drugu stočarstvo)	3	—	3
3. godina:			
Počela mierstva	—	2	2
Naposebno stočarstvo, gospodarenje	—	4	
1. i 2. godina:			4
Viežbanje u pismenom sastavljanju po zadaći	4	—	
3. godina:			
Poznavanje ratilah i strojevah; razlaganje gospodarenja u zavodu	—	4	4
Šumarstvo, voćarstvo, svilarstvo, pravljenje masla i sira, varenje sapuna i sladorače, za sve razdieljeno na 3 zime	2	2	2
Svega skupa na nedielju .	18	18	24

Odavde se vidi, da će ratarčad učiti svake sedmice 18 satih, i to 6 satih jutrom, a 12 večerom, 2 sata u sedmici učit se vèrtljar, a 22 sata učitelj ratarnice zajedno s gospodarom.

9. Zimi će biti svaki miesec po 1 ispit, na koji će doći i ravnatelj.

Kada ratarče poslie 3 godine izidje iz ratarnice, dobit će sviedočbu po predlogu učitelja, o kojem će se viećati u viećih pod predsiedom ravnatelja, a dozvat će se i gospodar.

G. Učitelji i družina zavoda.

1 Ravnatelj i zajedno pèrvi učitelj gospodarstva.

1 učitelj gospodarstva, koi će moći, prema okolnostim, i drugu koju nauku uza to predavati, n. pr. živinarstvo.

1 učitelj šumarstva, koi može biti pod jedno i upravitelj šumah.

1 učitelj prirodoznanstva.

1 učitelj matematike, (računstva i mierničtvo.)

2 pomoćnika šumarstva, gospodarstva, matematike itd., koji će se moći upotrebiti i kod računarstva.

1 gospodarski činovnik (gospodar), koi će pod jedno učenike gospodarske poučavati u radnji, a učenike ratarnice nadzirati i niekoliko satih učiti.

1 gospodarski pomoćnik, zajedno učitelj ratarnice.

1 vèrtljar, zajedno pomoćni učitelj voćarstva i vèrtljarstva.

Ako uztreba, bit će još i pomoćnikah za pojedine struke.

1 poslužnik i 1 kućni sluga.

C. k. vèrhovna kontrolna oblast naimenovala je sliedeće kao: Dragutina Mesneca, Vatroslava Šnideršića i Stiepana Goličnika za viešbenike c. k. hèrvatsko-slavonskoga dèržavnoga knjigovodstva sa sistemiziranom pripomoćju.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

U Niemačkoj obćenito misle, da je kralj bavarski dao povoda, da se više niemačkih knezovah sastane u Baden-Badenu. Princ vladalac imao je, kao što je već javljeno, otići iz Berlina dne 13. t. m. u večer. Dopisivanje zbog sastanka u Baden-Badenu priobćila je Pruska, kao što se čuje, svim niemačkim vladama pa i kabinetima bečkom i londonskom. Dne 15. prispiet će princ vladalac u Baden-Baden, a š njim ujedno kralj bavarski a možebiti i virtemberžki i velevojvode heski i badenski. Dne 16. očekuje se dolazak cara Francuzah. Kao glavnu svèrhu sastanka niemačkih knezovah naznačuju uobće bèrzo skupljenje ukupne vojene sile niemačke saveza u mogućem slučaju, ako bi kakova pogibelj izvana prietila področju niemačkoga saveza i usljed toga sporazumljenje o promieni pojedinih ustanovah ratnoga ustava istoga saveza, koja je postala potrebnom.

O razpravama, kojih je posliedica pohod Napoleona III. u Baden-Badenu, javlja se iz Berlina očevidno iz službena pera sliedeće: Car Francuzah priobćio je po svojem zastupniku u Berlinu, da želi princa vladaoca za njegova prebivanja u Baden-Badenu posietit, dočim se car ujedno nada, da će ovaj pohod biti najsposobnije sredstvo, da se „zlokobno“ nepouzdanje, koje je u Niemačkoj savladalo proti Francuzkoj, ukloni. Od strane berlinskoga kabineta bilo je uljudno izvinjujućim načinom odgovoreno, da se izpunjenju ove želje protivi okolnost, što se je već povela razprava o sastanku više niemačkih knezovah u Baden-Badenu. Car primieti na to, da mu je to uprav po volji, jerbo će prisutstvo i drugih niemačkih vladarah u Baden-Badenu tim većma doprinesti k postignutju svèrhe, da se nepouzdanje Niemačke proti Francuzkoj odstrani. Princ vladalac nije na ovaj način mogao na ino, nego pristat na želju carevu. Valja osobito napomenuti, da je princ vladalac susiedni pohod cara Napoleona u niemačkom gradu, koi je blizu granicah Francuzke, primio misleći, da će tamo biti više otmienih vladarah, tako da će se ovom prigodom postići moći jedinstvo medju prisutnim niemačkim vladarima u obziru shvaćenja ovoga pitanja. Nadalje ima se naglasit, da je princ vladalac taj poziv primio, da u svakom slučaju odlučno jedared progovori rieč za koristi cielokupne Niemačke a ne samo Pruske i da se glavom osviedoči o mirovnim uvieravanjima carevim. S ovoga gledišta mogao bi sastanak cara Napoleone III. s princem vladaocem i drugim niemačkim vladarima imati taj uspieh, da se kraj učini neizviestnostima, koja posvuda preprieke stavljaju radinosti na korist mira.“

Valja se sietit, da je car Francuzah već prigodom onomadnjeg otvorenja saarbrućke željeznice želio sastat se s princem vladaocem u Saarbruku. Sastanak u Saarbruku, kojem su se u Parisu za cielo nadali, utašten je bio time, što je vladalac Pruske cara učinio pozorna na nepouzdanje, koje bi ovaj sastanak pobuditi morao kod sumnjivih vladah niemačkoga saveza. Tako je izostala stvar i kralj bavarski potaknuo je sastanak sa više niemačkih vladarah u Baden-Badenu, poslie čega mogla se je ponuda cara Francuzah bez svake teškoće primit. Na takav način predusrela je Pruska svako nepovoljno tumačenje sastanka princa vladaoca sa Napoleonom III.

Viesti o dogodjajima u južnoj Italiji nisu u taj par veoma obilate. Napuljska vlada naložila je sada i svomu poslaniku u Rimu, pl. gospodinu Martinu, da u dèržavnim poslovima otidje u Paris. Kako su obećanja napuljske vlade u Parisu primljena, o tom se dosad nezna jošte ništa izviestno; no istina je, da je ruski car Alexander pisao Napoleonu III., da mu preporuči uzdèržanje poredka na napuljskom kopnu.

U Parisu se govori i o uredjenju, polag kojega su se, vele, sile u obziru na Siciliju obvezale medju sobom, da se absolutno nemiešaju u tamošnje stanje stvarih. Polag toga neće po svoj prilici biti nikakova posredovanja ni na korist Garibalda, ni kralja napuljskoga. Pošiljanje dobrovoljacah mora se od strane Piemonta obustavit, a ostalo propustit diplomaciji.

„Moniteur“ donosi iz Kaljera od 7. lipnja sliedeću depešu: „Dne 6. lipnja sklopljena je nagoda medju kraljevskim punomoćnicima i Garibaldom. Osamnaest hiljadah Napuljacah ostavilo je jutros svoje položaje i taboruje na žalu, da neodvlačno otidje. Citadella predat će se po ukèrcanju vojske i izmieni zarobljenikah.“

Jedna Moniteurova depeša, koja je 24 sata kasnije izišla, javlja, da je 18.000 momakah ukèrcano put Kastelamara i Gaëte. Polag toga izišla je iz Sicilije sva napuljska vojska, koja je bila u Palermu, jerbo Kastelamare i Gaëta dvie su tvèrdjave na kopnu. Moniteur nenapominje ni rieči, da su Englezi posieli palermitanski kasteo.

O kapitulaciji, kriepostju koje izišla je kraljevska vojska iz Palerma, čuje se sada, da general Lanza u istoj daje svome protivniku naslov: „Nj. preuzvišenost, general Garibaldi.“ Francuzka vlada umnožila je svoju flotu u sicilijanskim vodama polag jednih za 4, a polag drugih za 7 linejskih brodovah. U koju svèrhu učinjeno je ovo umnoženje, jošte je tajna; brodovi su došli već pod Napulj. Službeni organi u Parizu uvieravaju, da je zapoviednik francuske švadre, admiral Lebarbier de Tinan, dobio naputak, da se uztegne od svakog učestvovanja ma kod ikojega čina protežućega se na kapitulaciju i da Englezima propusti odgovornost i izvedenje ovoga posla.

Za kratko vrieme izići će okružna nota sardinske vlade, u kojoj će se do znanja evropskih velikih silah stavit kovarstva svećeničke stranke, koja onamo teže, da sruše obstojeću vladu u gornjoj Italiji i da uspostave izagnane knezove. Piemontezka vlada tvèrdi, da ima u rukama najobsežnijih dokazah za to, do kojih je došla prigodom uapšenjah učinjenih u posliednje vrieme u Milanu i u Firenci.

„N. P. Z.“ priobćuje sadèržaj ruske note o iztočnom pitanju. Spis je sastavljen u veoma izviestnim izrazima. Knez Gorčakov veli u uvodu, da su patnje kèršćanah u Turskoj postale veoma velike, i da su dogadjaji na zapadu Evrope medju kèršćanskim pučanstvom prouzročili veliku razdraženost i da se na iztoku tumače kao „poziv“ i „hrabrenje.“ Starajući se za mir Evrope učinila je, veli, Rusija velike sile pozorne na ovo stanje, turskoj vladi priobćila sve slučaje ugnjetavanja kèršćanah, koji su joj do znanja došli i kèršćane opominjala „svim sredstvima nagovaranja, da se ustèrpe.“ No sada se stvar nemože više odgadjat. Mora se učinit postojano, istinito i temeljito poboljšanje položaja kèršćanah u Turskoj i to sudielovanjem velikih silah.

„Nj. veličanstvo“, kaže se na koncu ovoga spisa, „neće da se obtereti ukorom, da je kod takovih patnjah mučalo, dočim su se drugdje kod mnogo snosnijih okolnostih podigli toliki glasovi.“

Austrijanska carevina.

Zagreb. Doznajemo iz bečkih novinah, da se je odbor za predloženje proračuna pod predsiedom grofa Mercandina izabranoga za pèrvaša sastavio i svoje poslove započeo. Postavljeno predtečno pitanje o vodećem načelu za upravnu sistemu zadovoljujuću pučanstvo ima se na koncu viećanja o proračunu uzeti u pretres. Odbor postavio je pet osobenih odborah i to pèrvi za ministerstvo unutarnjih poslovah, pravosudja i bogoštovja; drugi za ministerstvo financijah; treći za vojničtvo; četvèrti za ostale rashode a peti za proračun dohodakah. Odbor za gruntovnički red izabrao je barone Salvotti-a za pèrvaša i započeo je takodjer svoje poslove. Odbor za naredbu o postupanju izravnanja izabrao je barona Lichtenfelsa za svoga pèrvaša i tako predsieduje u svakom od ova tri odbora jedan sučlan užjega dèržavnoga vieća. Dèržavnim viećnicima, koji nisu zabavljeni, dao je predsiednik dopust na četèrnaest danah, koi će više ih upotrebit za putovanje u svoj zavičaj.

— Dobili smo iz Korparovine sliedeći dopis: „Prije niekoliko danah prošao sam prediele dolnjo-zagorske, gdie sam se njihovom naravnom krasotom više danah uprav nasladjivao, jer su tako divni, da ih se čoviek dovoljno nagledati nemože; — *ni toga nemogu* propustiti da nenapomenem, da su i liepim putevima obskèrbljeni tako, da se je dražest kroz njih voziti. Ked sam se kući vraćao, *mislio* sam, da ću na zločest drum u selu Jertovcu nabasati, budući da mi je taj kao takav već od više godinah poznat bio, ali sam se sasvim prevario, jerbo kroz stari put ili žuti brieg nazvani nema više nikakova prolaza, koi brieg bijaše za putnike uprav tèrn u oku. Na miesto spomenutoga druma opazim sasvim novi put u najbolje stanje stavljeni i obskèrbljeni sa mnogo novosagradjenih iz tvèrda gradiva mostovah, koi je velika blagodat ne samo za ovostrano žiteljstvo, već takodjer i za dolnjo-posavačke prediele, jer se i oni njime služe, kada putuju po mlinsko kàmenje u Belec.

Da je pako ovaj novi drum sagradjen i u tako dobar red stavljen, ide najveća zahvala u ime občinstva revnomu načelniku občine humske g. Titu Ožegoviću. Misleći da svaki napredak, koi se opazi u našoj domovini ma u kojoj struci, zaslužuje, da se poticanja radi javnosti preda, nisam mogao na ino, nego da Vam priobćim i ovo povoljno pojavljenje, moleći Vas, da ga obnarodujete posredstvom Vašega lista.“

S. B.

Talijanska.

Napulj, 4. lipnja. Dosad je prispielo 1080 ranjenikah. Opata manastira Montavergine, koi je četiri monaka odao bio napuljskoj vladi, ubio je nietko iz potaje u subotu, kad je izašao iz manastira.

Službeni list privremene vlade u Palermu javlja: Garibaldi govorio je s doksata odborske palače, vrativši se s engleskoga broda, narodu kako sliedi: „Neprijatelj predložio mi je primirje; ja sam taj predlog uzeo u obzir, koi da primim zapoviedala mi je čoviečnost, t. j. da mnoge obitelji i ranjenike spasim; no medju uvietima nalazio se je i jedan, koi je vriedno pučanstvo Palerma vriedjao, i ja sam ga odbio s preziranjem. Plod mojega današnjega dogovaranja bio je dakle taj, da ćemo sutra opet nastavit neprijateljstva.“

Dne 31. pr. m., prije nego li je primirje izteklo, dodje nov parlamentar, general Letizia, praćen jednim štabskim oficirom, pred diktatora s nalozima kraljevskoga komisara generala Lanze zbog nova primirja. Pošto je Garibaldi i to primirje primio upravi s doksata odborske palače opet na narod sliedeći govor: „Poniženi neprijatelj zaiskao je primirje na 3 dana, koje sam dopustio. Pokažite se vazda kao danas i domovina bit će slobodna. Čete u financijalnoj palači predale su se.“

Zatim izidjoše sliedeći oglasi:

„Neprijatelj predložio je primirje, kojega sam po običaju veledušna rata, kao što ga mi umijemo vodit, mislio, da nesmijem uzkratiti. Pokopanje mèrtvih, skèrb za ranjenike, uobće sve što zakoni čoviečnosti zahtievaju, štuje vazda hrabrost talijanskih vojnikah. U ostalom su napuljski ranjenici takodjer naša braća, premda stoje proti nama kao okrutni neprijatelji i nalaze se još u tami političkih bludnjah; no skoro će ih svietlost narodne zastave ganuti, da vèrste talijanske vojske umnože, i da se sadèržaj sklopljena ugovora dèrži sa sdušnostju lojalnosti, koja nam pristoji, odredjuju se sliedeći članci nagode medju podpisanicima:

1. Obustava neprijateljstvah produljuje se na tri dana od ovoga časa t. j. od 31. svibnja, u podne u 12 satih. Po izmaku ovoga roka poslat će Nj. preuzvišenost general en chef jednog od svojih adjutantah, da se zajednički ustanovi sat, kad imaju opet započeti neprijateljstva.

2. Kraljevska banka predat će s ezastupniku, dèržavnom tajniku uz namiru i onaj oddiel, koi ju čuva, otići će s oružjem i pèrtljagom u Kastelamare.

3. Ukèrcanje svihkolikih ranjenikah i obiteljih nastavit će se i nijedno sredstvo neće se zanemarit, da se preprieči svaki prikor.

4. Promet hrane bit će za obe boreće se stranke u svaki sat dana slobodan i u ovom obziru učinit će se shodne naredbe.

5. Dopušta se, da se zarobljenici Mesto i Rivalsa za pèrvoga podpukovnika i jednoga drugoga častnika ili kapetana Grassa izmiene.

Dèržavni tajnik sicilijanske privremene vlade:
(podp.) Francesco Crespi.
General en chef:
(podp.) Fernando Lanza.“

Sada sliedi proglas od 1. lipnja, kojim Garibaldi Sicilijance poziva pod oružje: „Tko se“ — veli — „za tri dana nelati oružja, taj je izdajica ili kukavica!“

Jedna naredba stavlja na kradnju, kèrv i pljačkanje kazan smèrti.

Garibaldi prijavio je uzetje Palerma svomu prijatelju Bertani-u sliedećim riečma:

„Ljubezni Bertani! Mi smo u Palermu. Neprijatelj jošte dèrži nieke položaje grada, koje ćemo, nadamo se, takodjer skoro zauzeti. Naši vriedni lovci pokazali su divnu hrabrost, no poginulo ih je prieko desetine, i potrebno će biti, da dodje k nama opet niekoliko naših hrabrih drugovah.

„Narod je prijazan i ja se od njega nadam mnogom dobru. Napuljski general tražio je 20 satih primirja, da ranjenike ukèrca na brodove. Danas u podne imala bi se opet nastavit neprijateljstva, no budući da se nisu svi ranjenici mogli ukèrcat, iznova se je sklopilo primirje, jerbo se i mèrtvi moraju zakopat, kojih broj nije malen. Neka dodju sada samo muževi, oružje i municija. Skoro ćemo započeto dielo dovèršit. G. Garibaldi.“

Iz Zangle pišu od 4.: Garibaldi pozivlje Bertani-a, da uzajmi novacah za Siciliju, jer nefale sredstva za povraćenje. Šteta, koja je u gradu Palermu bombardovanjem prouzročena, veoma je velika; gubitak u Palermo u 1800 puškah, 100.000 fišekah i 80 momakah.

U Zanglu došla je već posada gjirgjentska a katanijska se očekuje.

Turin, 11. lipnja. Kralj i Mamiani prisutstvovali su jučerašnjoj kazalištnoj predstavi Rossi-evoj na korist sicilijanskog ustanka. — Kažu, da je Garibaldi Castigliu poslao s važnim poslanstvom u Maltu.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin, 13. lipnja. Princ vladalac otići će večeras u $6\frac{1}{2}$ sata sa svojim dvorskim maršalom i svojom vojničkom pratnjom u Baden-Baden.

Kralj hanovranski došao je jutros ovamo i vratit će se jošte večeras s princem vladaocem u Hanover.

Milan, 13. lipnja. Jučer, prigodom odlazka maršala Vaillanta, izašla je narodna straža i posada na paradu.

Napulj, 12. lipnja. Dva parobroda s vojskom i municijom uhvaćena su po napuljskom pomorstvu. U Napulju vlada mir.

Pariz, 13. lipnja. Senat je jučer senatskim zaključkom odobrio sdruženje Savoje i Nice.

London, 13. lipnja. U jučerašnjoj siednici dolnje kuće odgovorio je Palmerston na pitanje Sheridanovo, da je Austrija odbila intervenciju na korist kralja napuljskoga; on misli, da se je i Napoleon na isto odlučio.

Turin, 13. lipnja. U Salernu i Čelenci bile su političke demonštracije. Nieka u Abrucima pokazavša se nemirna gibanja bila su ugušena. Iz Rima javljaju, da je rok za ubilježivanje za zajam produljen do 15. sèrpnja.

Pariz, 13. lipnja. Polag današnjega broja lista „La Patrie“ oboružala se sva napuljska flota da kèrstari.

London, 13. lipnja. Polag današnjega Timesa doći će s princem vladaocem vladari bavarski, virtemberžki, badenski i hasko-darmštatski na sastanak u Baden-Badenu, koi je potaknuo kralj bavarski, da se težkoće izravnaju, koje niemačke savezne dèržave diele u dva tabora.

Malta, 9. lipnja. Britanska flota pod zapoviedničtvom admirala Martina, otići će u bezički zatok.

Carigrad, 6. lipnja. (Prieko Marsilje) Nova ruska nota navodi žaobe kèršćanah u Turskoj.

Turin 12. lipnja. Senator Layti doći će kao odaslanik francuzke vlade dne 13 u Chambery i u četvèrtak uzet će zemlju u posiedovanje. Obična posada i žandarmerija već je došla. Biskup piačentinski pozvan je u Turin, da račun položi o svojem ponašanju u posliednje vrieme.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2813 (225) 3—1

Oglas.

Uvedenje poštanskih doknadah u nutrašnostih austrijanskoga prometa.

Od 1. lipnja 1860 počemši mogu se kod c. k. poštanskih uredah predavat pošiljke s doknadcima, t. takove pošiljke, u obziru kojih preuzima poštanski zavod dužnost, da stanovit iznosak naznačeni po pošiljatelju (doknadak) od adresata pobere i da ga zatim putem onoga poštanskog ureda, gdie se pisma predavaju, dade izplatit pošiljateljima.

Za primanje i rukovanje pošiljakah s doknadcima načinjene su sliedeće ustanove:

1. Kod poštanskih uredah u lombardezko-mletačkom upravnom području primaju se takove pošiljke samo za miesta ovoga upravnoga područja, no kod poštanskih uredah u ostalim krunovinama za sva miesta tuzemstva izim lombardezko-mletačkoga upravnoga područja.

2. Pošiljke s naknadcima moraju se predavati kod vozne pošte, no one mogu u ostalom sastojati u listovima ili pismima bez vriednosti.

3. Doknadak nesmije prekoračit iznoska od pedeset forintih austrijanske vrednote kod jedne pošiljke.

4. Iznosak istoga mora predavalac na adresi pošiljke i na dotičnom voznom listu pod očitovanjem vrednosti riečima „doknadak fr. k. austr. vrednote“ i to brojevima i slovima točno naznačiti.

5. Preuzimajući poštanski službovatelj ima iznosak doknadka upisati na predajnu primku.

6. Za samu pošiljku pobrat će se poštanska pristojba (porto) pripadajuća po vèrsti, vriednosti i teži, no za pošiljanje doknadka posebna providba (provizija).

Ova providba iznosi za doknadak do uklopno 3 fr. austr. vrednote: pet novčićah.

Za doknadke od 3—10 fr. računa se od svake forinte ili diela forinte $1\frac{5}{10}$ novčića a od 10 fr. počemši od svake forinte ili diela forinte 1 novčić kao providba i to bez razlike daljine miesta, gdie se pisma predavaju, od miesta, kamo su opredieljene pošiljke.

Za ulomke novčića ima se pobirati podpun novčić.

Tarifa polag toga sastavljena sliedi u prilogu.

7. Providba ima se platit kod predaje ili adresatu doznačiti za plaćanje kako se već sama pošiljka ili frankovano ili pako uz doknadno plaćanje daje na poštu.

8. Pošiljke s doknadcima ima najdulje za 14 danah računajući od onoga časa, kad prispiju u miesto svoga opredieljenja, adresat dignut uz položenje dotičnoga doknadka i inih pristojbah, inače će se po izmaku ovoga roka pošiljka natrag poslat u miesto, gdi je bila predana i s njom postupat kao sa svakom drugom pošiljkom, koja se nemože dostaviti.

9. O tom, da je dostavljena pošiljka, ubaviestit će poštanski ured u miestu opredieljenja onaj u miestu predaje. Stopram onda, kad ova prijava prispie, smije predajni poštanski ured izplatit iznosak doknadka. Isti će se izplatit po predtečnom ubavieštenju predatelja onomu, koi donese izvornu predajnu primku izkazujuću iznosak doknadka, i to će poštanski ured zabilježit na naličju rečene primke.

Izvan toga ima stranka svojim vlastoručnim podpisom na povratnoj prijavi (pismu o doknadku) potvèrditi da je izplatu primila.

10. Doknadci mogu se kod predajnoga poštanskod ureda dignuti samo unutar šest miesecih računajući od onoga dana, kad je pošiljka predana bila.

Po izmaku ovoga roka ima predatelj za naknadu doknadka kod poštanske direkcije predpostavljene poštanskom uredu moliti, i naknada dati će se samo u onom slučaju, ako se jošte izvidit i dokazat može, da je dotični iznosak doknadka zaista unišo u poštansku pieneznicu.

Što se uslied razpisa visokoga ministarstva financijah od 6. svibnja 1860 br. 53361-163 daje na znanje.

Tarifa providbe za poštanske doknadke

Iznosak doknadka	providbe for.	providbe kr.	Iznosak doknadka	providbe for.	providbe kr.	Iznosak doknadka	providbe for.	providbe kr.
do 3 fr.	—	5	prieko 18—19 fr.	—	24	prieko 34—35 fr.	—	40
prieko 3—4 „	—	6	„ 19—20 „	—	25	„ 35—36 „	—	41
„ 4—5 „	—	8	„ 20—21 „	—	26	„ 36—37 „	—	42
„ 5—6 „	—	9	„ 21—22 „	—	27	„ 37—38 „	—	43
„ 6—7 „	—	11	„ 22—23 „	—	28	„ 38—39 „	—	44
„ 7—8 „	—	12	„ 23—24 „	—	29	„ 39—40 „	—	45
„ 8—9 „	—	14	„ 24—25 „	—	30	„ 40—41 „	—	46
„ 9—10 „	—	15	„ 25—26 „	—	31	„ 41—42 „	—	47
„ 10—11 „	—	16	„ 26—27 „	—	32	„ 42—43 „	—	48
„ 11—12 „	—	17	„ 27—28 „	—	33	„ 43—44 „	—	49
„ 12—13 „	—	18	„ 28—29 „	—	34	„ 44—45 „	—	50
„ 13—14 „	—	19	„ 29—30 „	—	35	„ 45—46 „	—	51
„ 14—15 „	—	20	„ 30—31 „	—	36	„ 46—47 „	—	52
„ 15—16 „	—	21	„ 31—32 „	—	37	„ 47—48 „	—	53
„ 16—17 „	—	22	„ 32—33 „	—	38	„ 48—49 „	—	54
„ 17—18 „	—	23	„ 33—34 „	—	39	„ 49—50 „	—	55

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvasku i Slavoniniju.

U Zagrebu dne 30. svibnja 1860.

Klempay.

Br. 8662-1104 (218) **3—3**

Oglas dražbe.

Za izvedenje uredjenja poljodielske- i lugarsko-gospodarstvenoga učilišta u Križevcih dozvoljenoga najvišjom odlukom od 12. i razpisom c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 15. travnja t. g. br. 12'40 ličit će se 19. lipnja 1860 u 9. uri pred podne u sgradi magistratskoga ureda u Križevcih sliedeće niže specificirane gradjevne radnje i nabave i pri onom naručit, koi bude najmanje tražio.

Stavni br.	Imenovanje gradjevnoga predmeta	Priznane fiskalne ciene za pojedine gradjevne i nabavne predmete i to za — meštarske i težačke radnje zajedno s gradivom: zidarske		tesarske		krovarske		kamenarske		stolarske		bravarske i kovačke		bojadisarske		staklarske		lončarske		limarske		sisaljske		željeznarske		Zajedno	
		fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k	fr.	k	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	k.	fr.	kr.
1/a.	Prilagodjenje prostorijah za stanovanje i učenje u županijskoj sgradi zajedno sa gradivom	2473	32	103	7	55	—	475	66	696	87	172	64	310	40	10	70	181	65	—	—	483	98	—	—	—	—
1/b.	Pokućstvo za škole	—	—	—	—	—	—	—	—	830	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5793	95
2.	Sagradjenje novoga stanja za šest radničkih porodicah	512	53	767	28	72	6	—	—	618	53	490	6	—	—	46	20	94	50	—	—	—	—	33	1	2634	17
3.	Sagradjenje stanja za vèrtljara	1346	72	334	1	58	7	—	—	555	47	435	67	—	—	54	6	63	—	110	60	—	—	65	29	3022	89
4.	Sagradjenje štale	1082	63	1058	92	130	24	—	—	374	86	256	58	—	—	67	32	—	—	-	—	—	—	103	81	3074	36
5.	Sagradjenje pet seoskih prohodah	—	—	54	—	—	—	—	—	—	—	2	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	80	62	40
6.	Sagradjenje triuh bunarah u dvorištu gospodarstvene sgrade	468	51	104	97	—	—	—	—	—	—	122	52	—	—	—	—	—	—	—	—	103	68	5	49	805	17
7.	Sagradjenje stanja za gospodarstvene činovnike i poljodielske pitomce	3400	31	750	47	77	6	—	—	1367	44	1686	64	—	—	204	48	92	40	268	74	—	—	158	30	8005	84
8.	Sagradjenje žitnice — magazina — i obèrtničke sgrade	658	62	1560	47	193	75	—	—	—	—	232	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—	--	101	31	2809	15
9.	Sagradjenje suše za kola i potrebštine	9	6	332	35	84	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	21	447	97
10.	Sagradjenje kovačnice i kolarnice	320	3	118	97	28	11	—	—	78	95	72	14	—	—	7	20	—	-	—	—	—	—	10	25	635	65
11.	Sagradjenje kotacah	—	—	216	99	13	81	—	—	—	—	6	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	98	247	71
	Svote polag vèrste radnjah	10271	73	5401	50	712	45	475	66	4522	78	3477	78	310	40	389	96	431	55	442	34	587	66	515	45	27539	26

1. Rok za dovèršenje gradjenja za naprave pod stavkom 1. ustanovljuje se s koncem rujna, a za naprave pod stavkom 2., 3., 4., 5. i 6. s koncem listopada 1860, nasuprot za one pod stavkom 7., 8., 9., 10. i 11. do konca listopada 1861.

Na ponude, koje neodgovaraju ovim uvietima, prekasno dodju, ili sadèržavaju pobočnih uvietah, neće se, kao u obće na doknadne ponude, uzimati nikakav obzir.

7. Dražbeni temelji napomenuti gore pod toč-

Br. 396 (208) **3—3**

Izpraznio se kod trivialne škole u Cerju, županiji Zagrebačkoj, a kotaru Vugrovačkom služba učitelja i orguljaša, razpisuje se ovim za istu natečaj.

Dohodci s ovom službom skončani iznose uz

God. XXVI. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 18. LIPNJA 1860. Broj 139.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na citavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Zagreb. Nj. veličanstvo car podielio je župniku u Ljubitovici Ivanu Vuičiću u znak priznanja mnogih njegovih zaslugah stečenih za dèržavu i cèrkvu, zlatni kèrst za zasluge s krunom.

Nj. veličanstvo car dostojao je povodom nesreće, koja se je dne 8. t. m. slučila u ugljevničkom pravcu kod Padahove u Moravskoj, i gdie je usled toga, da su se plinovi upalili ubijeno bilo do pedeset rudnikah, namiestniku moravskom staviti na raspolaganje iznosak od hiljadu forintih aust. vrednote u tu svèrhu, da se time doskoči najsilnijoj nuždi udovicah i sirotah onih, koji su poginuli tom nezgodom.

— Nj. veličanstvo carica mati **Karolina Augusta** prispiela je u Solnograd dne 9. t. m.

— Ovdiešnja kućoposiednica gospoja Anna Kozler stupila je kao utemeljiteljica u zagrebačko družtvo čoviečnosti.

—ć. U **Karlovcu** 15. lipnja. Uvoz hrane ovamo još je svendilj znamenit. Tako je od posliednjega moga izviestja, t. j. od 25. svibnja do jučer **uvezeno**: pšenice 43.414, kukuruza 102.556, proje 4137, ječma 2961, zobi 10.272 vaganah, — a **prodano**: pšenice 10.110, kuruza 58.450, zobi 8033, proje 2339 ½, ječma 15 vaganah. — Da je voda bolja, a prostoviše, jamačno bi Kupom još više tumbaoplovilo bilo. — Ciene su dakako niže; ja pšenica stoji 5 for. 10 novč., kukuruz) vèrsti 3 f. 40 n., zob 1 f. 75 n., proja 80 n., ječam 2 f. 50 n. po vaganu. —

Košnja siena započe u okolici i skoro će se dovèršit. Kao što je u prolieće silnih kišah bilo, tako neće ni kèrme lietos pofaliti. Ali za stèrni nestoji najbolje. Na same rimske duhove smlati silna krupa (grad) susiednu nam švarčku setniju tako jako, da je sav plod uništila i ljudi su prisiljeni bili ječam, raž i pšenicu pokositi; isto tako čujem, da je u Bosiljevu, imenito oko Lešća, tuča sve nade žiteljstva utamanila. —

Današnji Vidovski sajam priličan je. Dakako da prodavaoci nestoje u razmierju prema kupcem, ali šta ćemo, to drugčije nemože ni biti. — Najviše pazara ima od niekog vremena s hranom. Narod iz granice vèrvi amo i kupuje žito, izvozeći ga u mnogobrojnih kibitkah svojih tako, da se čoviek čudit mora, odkud mu toliki novac? — A žitari nadmeću se u popuštenju s cienama, samo da im roba s puta ide, i da stara nedočeka novu u žitnicah. —

Verona, 11. lipnja. (Tr. Z.) Parnica povedena zbog proizneverenjah u posliednjoj vojni tiera se najvećom revnostju, i nadat se je da će se skoro svèršit. Već tiečajem istrage bilo je iz zatvora ispušteno više uapšenikah, stranom, jerbo nije bilo dokazah proti njima, a stranom, jerbo se je pokazalo, da kòd mnogih samo nepozornost sačinjava prestupak, za koi se mogu kaznit disciplinarnim putem.

Talijanska.

Nieki turinski list obnarođuje sliedeći dopis jednoga častnika iz Garibaldova glavnoga štaba: „**Palermo** 4. lipnja. Dne 27. svibnja krene Garibaldi sa 6000 momakah put Palerma. Njegove manuvre izmamile su prieko 5000 momakah napuljske vojske u bèrda, tako da nije u Palermu ostalo više od 14.000 momakah. Sukob na više miestah bio je veoma živahan i ustaše uzeše bajonetom dva ili tri položaja poslie borbe od 4 sata. U financijalnoj sgradi bila je vojska malo zatim obkoljena barikadama i sliedećega dana predala se je zbog pomanjkanja hrane. Ustaše su joj zatim dali živeža. Sicilijanske čete već su se dobro priučile vatri i pokazale su veliku hrabrost. Za primirja više putah ponovljenoga dobio je Garibaldi podkrepljenjah i dao je kopat jendekah za juriš na kastel. Pučanstvo, koje nije moglo pèrvi dan činom učestvovat, nudi sada svoje službe i kaže se pripravno na sve i sva. Isto čeka mirno već i drugo bombardovanje. Dne 4. lipnja nalazio se je general na čelu od 10.000 momakah, koji su svi dobro oboružani a svaki čas očekuju se nove čete iz nutrašnjosti zemlje. On je dobio 3500 pušakah, 250.000 fišekah itd., koji su uz 60 dobrovoljacah u Marsali izkèrcani. Dovesla ih je iz Genove teglećа ladja „Utile". Za primirja dodjoše k nama mnogobrojni uskoci iz napuljske vojske, sa svim tim da su njihovi poglavari sva mogućа upotrebljavali, da preprieče prelaz. Bourbonska vojska ukèrciva svoje ratno gradivo na svoje brodove. Istina je, da su Garibaldu kod njegova sastanka na Hanibalu izkazane bile počasti, koje su skopčane s generalskim dostojanstvom."

Dne 30. svibnja došao je iz kraljevske palače parlamentar sa sliedećim pismom na Garibalda:

Glavno zapoviedničtvo suhozemne vojske i pomorskih štacijah s one strane Fara, Palermo 30. svibnja 1860. Generale! Budući da mi je britanski admiral prijavio, da je pripravan s veseljem dva od mojih generala na svoj brod primiti, da se po njima povede konferencija s Vama, u kojoj bi on naklon bio, da preduzme ulogu posrednika, naravno, ako Vi generalima dopustite ići prieko linijah. Molim Vas dakle, da mi obznanite, da li na to pristajete, i ako pristajete, da mi naznačite sat, kad ima započeti primirje. U ostalom dobro bi bilo, ako bi Vi dozvolili, da se obodvojici ovih generalah dade pratnja od kraljevske palače do zdravstvenoga ureda, gdie bi se isti ukèrcali. Izgledajući Vaš odgovor, čast mi je itd.

Nj. preuzvišenosti generalu Garibaldu.

Podp. Lanza.

Na to odgovori general, da nema ništa proti tomu, da se sastane s obodvojicom generalah na britanskom admiralskom brodu; on će naložit svim stražama, da obustave svoju vatru; primirje ima započeti u podne, i sat zatim doći će on na admiralski brod. Lanzino pismo bilo je poslano britanskom admiralu. Konferencija na Hanibalu dèržala se je u 3. uri poslie podne i Garibaldi otišo je po sastanku na brodu s obodvojicom napuljskih generalah u kraljevsku palaču. On je nosio uniformu piemonteskoga generala.

Unità Italiana od 3. lipnja donosi sliedeći proglas:

Sicilijanci! Malone vazda sliedi za tišinom vieterah oluja, i zato moramo se pripravljati na oluju, ako i nepostignemo podpunoma željene svèrhe. Stanje narodne stvari bilo je sjajno; pobieda bila je sigurna od onoga časa, kad je velodušan narod poplesao nogama vredjajuće predloge i odvažio se pobiedit ili umriet. Dà, moj položaj poboljšava se svakim časom. No to nas nesmije obustavljati od naše dužnosti i valja da se postaramo za pobiedu svete stvari. Zato pribavljajte oružje i oružajte se! Brusite noževe i upotrebite sva sredstva za zaštitu i odpor!... Za ushit i klicanje imamo jošte vremena, kada bude zemlja sasvim očišćena od neprijateljah. Pribavljajte oružje i oružajte se! još Vam jedared vičem. Tko u ova tri dana nemisli na oružje, taj je izdajica ili strašivica, no narod, koi se na razvalinama svojih sažganih kućah, kao i za slobodu i život svojih ženah i diece bori, nemože biti ni izdajica, ni strašivica.

Palermo 1. lipnja G. Garibaldi.

Razpis privremenoga odbora za barikade od 1. lipnja, kojega se predsiedatelj naziva Pietro Messineo poziva pučanstvo da pribavi platna i željeznih motikah i lopatah.

Ratni sud, pod predsiedom pukovnika Calone, sastavljaju sudci: Bixio, Carini, Forni, zapoviednici planinskih lovacah, i Santanna, zapoviednik lovacah s Etne. Manin, štabski častnik, službuje kao preslušnik (auditor); poručnik Salterio kao sudac istražitelj a poručnik Mazzuchelli kao perovodja.

Jedan dekret diktatora Garibalda, izdan u Palermu 2. lipnja, ustanovljuje „nagradah za vojnike domovine." Tko je za domovinu vojevao, dobit će komad zemlje, koi će se uzeti iz obćinskih dobarah; ako umre, prelazi posied zemlje na njegove nasljednike. Zemljište bit će toliko, kao što je ono, koje će svi neposiedujući siromašni otcevi obiteljih po učinjenom žrebanju dobiti. No ako su zemljišta koje obćine tako znatna, da nadilaze potrebu, dobit će vojnici i njihovi baštenici dvostruko toliki dio, kao svi drugi učestnici. Gdie nema obćinskih dobarah, razdielit će se dobra krune i dèržave.

Zna se, da je Garibaldi u Palermu uzaptio veoma znatnih svotah a izvan toga prispievaju mu uslied podpisivanjah povedenih u gornjoj Italiji, Francuskoj i Engleskoj znatni prinesci. A neće mu pofalit ni vojske, ako se potvèrdi, da je 8. lipnja iz Genove u Siciliju otišlo 7000 momakah. No ukèrcanje tolike množine skopčano je s velikim teškoćama, tako da nam se čini, da je taj broj pretieran. I 600 buradi baruta i 3000 pušakah otišlo je iz Genove u Siciliju. Ako se potvèrdi, da je napuljsko pomorstvo dva broda s dobrovoljcima, oružjem i municijom zarobilo, to su po svoj prilici isti pripadeli onim transportima, koji su 8. lipnja otišli iz Genove. Miesta, koja dèrži napuljska vojska jošte u Siciliji, jesu polag viestih iz Napulja od 9.: Millazzo, Zangla, Augosta, Sirakuza i Likata. Garibaldi čini po svoj prilici pripravah, da udari na Napuljce, ako ne u njihovim položajima kod Zangle, a to na drugim miestima.

Rim. Kao što „Armonia" javlja, saznala je oblast u Rimu za dva prevratna družtva, kojih sučlanovi imali su zadaću, raznašanjem uznemirivajućih viestib i to i bèrzojavnim putem razprostranjivati strah. Sakupljališta ovih družtvah bile su dvie kafane; već je preduzeto više uapšenjah.

Turin, 12. lipnja. G. Stackelberg dobio je tromiesečni dopust.

Genova, 13. lipnja. U Napulj došlo je 10.000 vojnikah ukèrcanih u Palermu. Ostanak premiestit će se u Zanglu i Sirakuzu.

Više ovdiešnjih bankierah zapitano je, nebi li na se uzeli izposlovat zajam za Garibalda, no kažu, da su izvinjujući odgovorili, nadaju se, da će se kod milanezkih kućah postići bolji uspieh.

Danija.

Kodanj, 11. lipnja. Kralj švedski nije jučer sproveo na danskom području t. j. u Helsingöru ni jedan podpuni dan; prispeo je kasno predpodne i vratio se je već u večer medju 10. i 11. urom na područje svoje zemlje.

Supruga kraljeva, grofica Danner, namieravala je na svetkovinu, koja je bila u Helsingöru, doći i predstavit se kralju švedskomu; no kao što list „H. N." javlja, nije se mogao sakupit potrebni broj pratećih gospojah iz višjega stališa.

Niemačka.

Frankfurt na Menu, 14. lipnja. Pruski princ vladalac uprav je sada odueo paradu. Sutra očekuju ovdie kralja hanoveranskoga, večeras vojvodu koburžkoga, oba na prelazu u Baden-Baden.

Draždjani, 14. lipnja. Kao što današnji „Dnesdner Journal" javlja, otići će kralj Ivan uslied poziva princa vladaoca, večeras praćen svojim vèrhovnim konjušnikom, generalom pl. Engelom, u Baden-Baden.

Berlin, 14. lipnja. Redovita dieta stališke skupštine zaključila se je jučer kraljevskim pismom.

Rusija.

„Sievernoj Pčeli" pišu iz Krima, da se tamošnji Tatari sasvim dobrovoljno sele, jerbo je po njihovu mnienju došao čas, kad se svi moslemi u jednu četu sakupit moraju; jerbo svatko, koi bi godine 1861. ostao pod gjaurskim gospodarstvom, morao bi sam gjaurom postati. Tko je taj glas razneo, nezna se. Nadalje priča se medju Tatarima i to, da će svaki moslem, koi se otme gjaurskom gospodarstvu, u Carigradu dobiti 60 srebèrnih rubaljah, zemlju, žita za sejanje, podpunoma uredjeni stan i da neće morati plaćati poreza. Tko je na to Tatare uputio, i to se nezna. Napokon nevidi „Sieverna Pčela" nikakova gubitka u tom, što se lieni Tatari sele, tim većma, što su se za posliednjega rata tako nedomorodno dèržali. Tatarsko, kao što veli „Sieverna Pčela" u Hedžri, oboružano pučanstvo Krima broji do 250.000 dušah od prilike, no i u niekim gradovima osobito je mnogobrojno. Tako su u Bakšisaraju od 12.000 stanovnikah 11.253 Tatara, u Karasupazaru od 15.514 stanovnikah 9245 Tatarah, u Evpatoriji od 6666 stanovnikah 3420 Tatarah, u Perekopu od 7280 stanovnikah 4966 Tatarah, u Simferopolju od 25.253 stanovnika 6895 Tatarah; dakle u ovih pet gradovah od 67.314 stanovnikah ima 35.779 Tatarah, sliedstveno više od polovice.

Car je preporučio cenzuri, da nestaje na put javnom mnienju u novinama, da se nestešnjava slobodna reč i štampa, dokle god novine upravo nenapadaju na cara i vladu, da bi novine mogle slobodno govoriti o unutrašnjim stvarima. — Na gvozdenom putu od Feodosije (Kafe) do Harkova počelo se već raditi; 1500 ljudih u poslu su. — Topli i liepi svibanj kao da je ove godine bio zabasao u Sibiriju. Kod nas je bio hladan, a u gornjim miestima padao je i snieg, a u Irkutsku u Sibiriji bilo je 14 stupanjah topline. — Iz Astrahana se javlja prilično čudo. Tamo su pitomci jedne kalmučke škole davali teatralno predstavljanje, koje je vèrlo dobro izpalo, ako pitomci i jesu tek od skora ostavili svoje stepe.

Turska.

Carigrad, 9. lipnja. Dosadanji vèrhovni zapoviednik sultanove tielesne straže, Vasifpaša, naimenovan je vèrhovnim zapoviednikom vojske arabistanske.

Veliki vezir prispeo je dne 5. u Šumlu.

Polag lista „Journal de Constantinople" neće konsuli inostranih dèržavah prisutstvovat provincijalnim viećima, već će samo u navadnom odnošaju stajati s velikim vezirom. Isti list oprovèrgava viesti o zločinstvima slučivšim se tobože u Bosni.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Baden-Baden, 15. lipnja. Pruski princ vladalac prispeo je sinoć ovamo. Izvan toga već su ovamo došli: velevojvoda badenski, kralj bavarski, velevojvoda vajmarski. Danas se očekaju: kraljevi saksonski, virtembèržki i hanoveranski, velevojvoda heski, vojvode koburžki i nasavski. Danas viećaju niemački knezovi medju sobom. Večeras očekuju cara Napoleona.

Uvieravaju da je princ vladalac za prije dogovorene pritomnosti kraljevah bavarskoga i virtemberžkoga hoteo upotrebit prigodu, da se u njihovu prisutstvu sastane sa carem Francuzah. Kralj hanoveranski izjavio je u Bèrlinu iz vlastita nagona, da će doći u Baden. Na to javio je princ vladalac kralju saksonskom, da će tamo biti druga tri kralja.

Pariz, 15. lipnja. Car je jutros u 7 satih odputovao u Baden-Baden.

Polag posliednjega bankovnog izkaza umnožiše se: zaliha u gotovini za $19 \frac{1}{3}$ milijune; posebnički računi (comptes particuliers) za $38 \frac{4}{5}$ mil.; a listnica (portefeuille) umalila se je za $38 \frac{5}{8}$ mil. franakah.

Turin, 14. lipnja. Od 114 oficirah savojske brigade ostat će u sardinskoj službi 85. Kažu, da u Kaljaru stoje u pripravnosti stanovi za dvie sardinske brigade.

„Gaz. di Parma" javlja, da je Mazzini sa osamdeset i niekoliko svojih pristašah otišo u Siciliju. Kažu, da će se sardinska komora s koncem dojduće nedielje zaključit.

Pariz, 15. lipnja. Pošto je sjedinjenje Savoje i Nice sada već oglašeno, podielio je car ministru izvanjskih poslovah, gospodinu Thouvenelu, u znak svoje zadovoljnosti veliku vèrpcu počastne legije.

Baden-Baden, 15. lipnja. Večeras u 7 satih došao je car Napoleon u gradjanskim haljinama i bio je primljen običnim počastima. Pritomni Francuzi pozdravili su ga klicanjem: „Vive l'Empereur." Car je odseo u Stiepaninom dvoru (Ville Stephanie).

Napulj 12. lipnja. (Iz poznatoga genovezkog izvora.) Vlada organizira vojničkih očitovanjah u ustavnom smislu (?).

Napulj je miran. U Zangli, gdie vlada turoban mir, činile su se 11. priprave za ukoračivanje vojske. Jedan tajni odbor u Zangli štampa letućih spisah, u savezu s Garibaldom. Uskočivanja kraljevskih oficirah, kao i viesti o ustanku u Kalabriji, oprovèrgavaju se. Iz Katanije izašla je vojska.

Nadalje doprinesoše za izdavanje pučkih knjigah sliedeća gospoda:

		for.	kr.
116.	Drag. David, začastni kanonik u Križevcu	2	—
117.	Josip Lajén, učitelj gl. škole u Križevcu	2	—
118.	Stefan Hudeo „ „ „ „	2	—
119.	„ Valdec, vieroučitelj „ „	2	—
120.	Kata Telezar, učiteljica „ „	1	—
121.	Balto Bocak, grad. viećnik „ „	1	40
122.	Janko Gašpari „ načelnik „ „	2	—
123.	Janko Gjurešević, gradj. „ „	—	50
124.	Franjo Šić, kapelan „ „	1	—
125.	Blaž Mračić „ „ „	1	—
126.	Ladislav Kiš, predstojnik „ „	2	—
127.	Valr. Vernak, župnik na Visokom obećao je svake godine 2 f.		
128.	Josip Runeš, riečki kapelan . .	2	—
	a obećao je svake godine 2 f.		
129.	Karolina Fodrocieva, vlastelinka .	1	—
130.	Ivan Hučevan, c. k. kot. pristav	2	—
		21	90
	k tomu polag posliednjega izkaza u gotovu	527	15
	i 1 rasteretnica od 100 f.		
	Ukupno	549	5

I 1 rasteretnica od 100 f.

U Zagrebu due 10. lipnja 1860.

Dr. Anton Rojc s. r.
c. k. javni bilježnik
kao blagajnik Matice ilirske.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8409-1080 (217) 3—3

Oglas.

Svim onim, koji ovlastjenje za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva dobiti i naredbom obstojavšega c. kr. popečiteljstava za rudarstvo i zemljodielstvo od 16. siečnja (zak. vl. lista br. 36.) propisani dèržavni izpit o šumarstvu položiti žele, stavlja se do znanja, da imaju svoje dotične, s potrebitimi sviedočbami podkriepljene molbenice podnesti najdulje do konca mjeseca lipnja t. g. ovom c. kr. namiestničtvu, ako su u službi javnoj, putem prodpostavljenih sebi uredah, inače putem sakonitih upravnih poglavarstvah.

Da se komu dopusti, položiti dèržavni šumarski ispit, treba da dokaže:

1. da je navèršio dvadeset i drugu godinu života;
2. dobro i pošteno ponašanje;
3. sposobnost, i to
   a) da je svèršio dobrim uspiehom nauke u kakovom javnom šumarskom učilištu, a zatim, da se je neprekidno kroz dvie godine praktične viežbao usamienice u izvanjskoj i unutarnjoj šumarskej službi; ili
   b) valja da dokaže, da ima ona predtiečna znanja, koja se iziskuju, da se tko primi u javno šumarsko učilište, i da je proveo pet godinah, baveć se teoretično-praktičnimi poslovi šumarstva.

Iz obzira vriednih okolnostih odpustjaju se u smislu odpisa obstojavšega c. kr. popečiteljstva za zemljodielstvo i rudarstvo od 26. *rujna* 1850, br. 13239|1347, ona gore *pod b) zah*tievana predtiečna znanja, koja će se u buduće iziskavati, da se tko primi u javno šumarsko učilište. Dopustiti će se dakle i onim polaganje izpita, koji su izučili samo četiri normalna razreda, ili gimnazium ili realne nauke, ako mogu ostale, gori pod 1 2, i 3 a navedene dokaze doprinieti.

Vrieme i miesto za polaganje šumarskoga izpita oglasit će se u svoje vrieme.

Od c. kr. hèrv.-slav. namiestničtva.

U Zagrebu 1. lipnja 1860.

Br. 8317-1823 (211) 3—1

Oglas natiečaja.

Za popunjenje jednoga liečničkoga štipendija za rodjene Hèrvate i Slavonce.

Od tri štipendija po Nj. veličanstvu dozvoljena za rodjene Hèrvate i Slavonce, koji se posvećuju nauci liečničtva, u godišnjem iznosku za svaki od njih od tristo pedeset forintih (315 for.) a vr. zajedno sa shodnom naknadom putnih troškovah, ima se jedan s početkom školske godine $18^{60}/_{1}$. popunit.

Uživanje ovih štipendijah za kandidate medicinskoga doktorskoga stupnja traje šest a ako se izobrazuju za operatére osam godinah.

Učilište, na kojem se imaju medicinske nauke dovèršit, opredieljuje *c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu.*

Molbenice imaju se upravit na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu i na sliedeći način obložit, to jest: kèrstnim pismom; zatim kod natiecateljah, koji nisu jošte počeli polaziti medicinske nauke, izkazom o podpunom predtečnom obrazovanju za dotičnu fakultetsku nauku, poimence pako sviedočanstvom o izpitu zrelosti položenom s odobrenjem; — kod onih, koji su već slušaoci medicine, izkazom o dosadanjem posietu njihovih naukah i o napredku u istima; — od svihkolikih natiecateljah pako izkazom o tom, da umiju hèrvatsko-slavonski kao zemaljski i onaj jezik, u kojem se na onom učilištu, koje imaju pohadjati, dèrže predavanja; zatim sviedočanstvom po propisu izdanom o neimućtvu i napokon očitovanjem vlastoručno po natiecatelju napisanom i podpisanom, da je po stečenju medicinskoga doktorskoga stupnja voljan u domovini izvèršavati deset godinah svoju umietnost.

Molbenice na ovaj način obložene imaju se najdulje do 8. kolovoza t. g. kod podpisanoga namiestničtva putem ravnateljstva onog učilišta, na kojem natiecatelj sada polazi nauke, podnieti. Na molbenice, koje kasnije prispiju, nemože se uzeti nikakav obzir.

Od c. k. hèrv.-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1860.

OGLASNIK.

Br. 206. 3—3

Izučeni lovac,

viešt hèrvatskom i niemačkom jeziku, čvèrst u začunjenju, obskèrbljen dobrim sviedočanstvima, neoženjen, može primljen biti na jednoj gospoštini u varaždinskoj županiji. Koji žele stupit u tu službu, neka se pismeno obrate na upravu dobra Presečnoga S. D Post Breznica, na što će im se pobliže za 14 danah odgovorit.

Br. (221). 3—3

Oglas.

Na gospoštini Dvorišće kod Božjakovine prodavat će se putem javne dražbe ovogodišnja vèrlo liepa trava na livadi „Krajačićka" zvanoj pod Prozorjem; prodavat će se, po izboru kupacah, na manje ili više komade. Ciela livada ima do 73 jutra prostorije. Ročište za ovu prodaju udareno je na 19. lipnja t. g. u 9 satih prije podne na lice miesta. —

Na Dvorišću 12. lipnja 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI — U ZAGREBU, U UTORAK — DANA 19. LIPNJA 1860. — Broj 140.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Dopisi.

M. D. U Lešću 12. lipnja. Za nova tugu i nevolja siromašne ove obćice opisati, morao bi u suze pero močiti. Dne 11. bilo je ugodno vrieme, na cieli dan je sunce vèrlo peklo; poslie 5 satih po podne počme se malo oblačiti, i u 6 satih padne strašna tuča, najprije bez kiše a zatim s kišom, i trajala je ta mećava u toplicama lešćanskim ¾, a na drugim miestima n. p. u Gorincih kod župne cèrkve Lešća 1¼ sata; pojedini komadi grada bili su kao sriednji orao veliki, na bilo je i većih; pridružio se je i jaki vihar i silna kiša; potučena su sela, na koliko sam doznati mogao kod Bosiljeva: Škoblićbèrdo kod Lešća: Gorinci, Lešće i Špehari, napokon u vojničkoj granici sva sela blizu Generalskoga stola, od kojega do Bosiljeva su dvie milje. Šteta se nemože opisati, pšenica, kukuruz, zob, tèrsje, grah, sve je uništeno, ista trava pogažena. Da vam je drugi dan vidieti bilo, kako je i onako kukavni narod, polja i vinograde gledeći, gòrke suze plakao; a tko će mu pomoći tko će mu opet milostivu ruku pružiti?

Austrijanska cèrevina.

Zagreb, Nj. preuzvišenost ban grof Coronini prispeo je dne 15. t. m. iz Zagreba u Beč.

— Vojska vojvode modenskoga, koja je s njime prešla na austrijansko područje, gdie se jošte nalazi, pridružit će se kao što „Aust. Korr." javlja, sada papinskoj vojski i premiestit će se na rimsko područje.

— Pruski poslanik kod austrijanskoga dvora, javio je službeno, kao što „Oest. Ztg" donosi, grofu Rechbergu sastanak princa vladaoca i dodao je očitovanjna o povodu i svèrsi istoga, koja su kadra uklonit svaku sumnju protežuću se na interese Niemačke.

— Po grofu Olivieru Bethlenu u Na'ácsu na korist stradajućih u Hèrvatskoj dana pučka svetkovina, doniela je imenovanoj čoviečjoj svèrsi 400 for.

— Kao što „Allg. Ztg" javlja podneo je, vele, grof Annoni, bivši c. k. austrijanski husarski podpukovnik, koi je godine 1848. uteko od svoje zastave, svoju ostavku kao zapoviednik milanezke narodne straže. Govori se da će postat kaludjer.

Sèrbija.

Beograd, 8. lipnja. (S. D.) U četvèrtak u 8 satih iz jutra pošao je knez Miloš na posebnom parobrodu u Dubravicu, odkuda će u aleksinačke toplice. Jutrom rano došao je knez Mihail s kneginjom, mitropolit i svi glavni zvaničnici u Topčider, te su dučekali polazak kneza Miloša, kojega su svi pratili do na parobrod. Knez Miloš dopustio je, da svatko k njemu pristupa. Parobrod je bio izkićen cviećem, a na vèrh katarke vijao se je sèrbski barjak. Kod parnoga mlina na poljani bile su uparadjene topčije s topovima, te su pucali iz topovah, dok je ladja Savom prolazila. Ovom prilikom dogodila se je mala nesreća, te se pod jednim kolima poplaše konji i osakate se nieke ženske, koje su u kolima bile. Na Kalimegdanu i na Savi bilo je mnogo svieta, da vidi ladju, na kojoj putuje gospodar zemlje. Turski nizam uparadio se je bio pred savskom kapijom i po bedemu, da učini počast gospodaru Sèrbije. Na Kalimegdanu našao se je jedan Turčin, kojemu se odušavljenje iz topovah i prangijah nije dopalo, te progovori, da zašto za ništa troše prah, „pa nek ide i nepovratio se." Ima Sèrbah, koji znadu i turski, pak dok ovo čuše, odmah bez teftira dohvatiše kivnoga Turčina, te ga počeše šakama devetati, da će za dugo pamtiti, kad se je knez Miloš vozio vodom ispod Beograda. Zatim naidje policija, iztèrgne Turčina, ali ga tiho povede u policiju i zatvori. Turčin je mislio, da kad se knez proveze Savom, da više za njega nitko nemari, ali je po svoj prilici sad uhvatio drugu bistriju pamet, da Sèrbi svojega gospodara i ljube i brane. Ovo bi trebalo da i ostali dobro pamte. Turčin je mislio, da je pod bedemom grada i da može činiti šta hoće, i ovo je dokaz, da u ovoj varoši nigda bez tèrvenja neće biti, dok god budu Turci u obkopu i obzirali se na nieku zaštitu i pomoć za njihova nevaljala diela. To se zna iz mnogih bivših slučajevah, a znat će se i u napred, ako ovako ostane.

U početku se je govorilo, da ruski poslanik u Carigradu nije najbolje primio deputaciju sèrbsku; a sad se glasa naprotiv, da ruski poslanik najbolje njihovu stvar zastupa.

Nieki se čude, što knez Miloš počešće zbacuje činovnike, a neće da kažu, da je to opet posao činovnikah, jer neće da razaberu, što je i pravo i umiestno, već kako se koi dočepa veće vlasti, odmah se drugome osvećuje i lomi mu vrat, a trudi se, da namiešta one ljude, koji su samo njima poćudni, neobzirući se nimalo, da li oni mogu biti od koristi ili od štete narodu i praviteljstvu. Tako bi je rekao, da netreba obaljivati krivicu na kneza Miloša, već na one, koji mu dostavljaju i predstavljaju, kako im se od najlakše ruke svidi. Kad uztreba, treba i ovo razjasniti, ali bi onda moralo ići na široko.

Talijanska.

Palermo 31. svibnja. U sastanku na Hanibalu stavio je general Letizia sliedećih šest zahtievah: a) Primirje; b) za istoga pridèržanje medjusobnih položajah; c) slobodan prolaz ranjenikah i gradjanskih činovnikah kroz grad do kèrcališta; d) dopuštenje, da si čete u kraljevskoj palači i bieguuci u manastirima pribavljaju svakdanju hranu; e) poslanje smierene molbenice od strane obćinskoga vieća na Nj. veličanstvo kralja, da mu razlože istinite želje grada; f) dopuštenje za vojsku nalazeća se u gradu, da si nabavljaje iz kastela, što im je potrebno za prehranjenje.

Garibaldi dozvolio je sve ove zahtieve izim 5. točke, no po konferenciji rekao je Letizii, ako kralj Sicilijancima opet povrati njihov ustav i ako uzhtie u savezu s Viktorom Emanuelom dèržat se prave talijanske politike, da je on pripravan, prokèrčit put k tomu, da se takovo uredjenje s njime izvede.

O 5. uri bila je svèršena konferencija. Primirje imalo je trajati do podne drugoga dana, i ruke sviuh stadoše se već gibati, da se sve pripravi za sliedeću borbu. Svećenici i monaci, koji se malone bez iznimke izjavljuju za ustanak, idu po gradu s kèrstom u ruci, da uzplamte narod na borbu, i svi tornjevi bili su popunjeni, da se za predstojeće borbe zvoni svim zvonima, što je na neprijateljsku vojsku redovito činilo demoralizirajući utisak.

No dočim se je grad pripravljao na borbu, druge misli savladaše u kraljevskoj palači. Rano jutro dodje parlamentar, da Garibalda zamoli za sastanak s generalom Letiziom. Isti je dozvoljen bio. Napuljski general zahtievaše primirje na neopredieljeno vrieme, i izrazio je nadu, da bi se time daljem prolievanju kèrvi sasvim uklonit moglo. Napokon morao se je zadovoljit primirjem od tri dana, jerbo Garibaldi nije htio ispunit njegova pèrvoga zahtieva.

Odmah je zapoviest poslana bila svim stražama, da se borba u podne nema ponovit, kao što je prije odredjeno bilo, i malone u isti par dodje viest, da je jedan parobrod sa 100 izabranih planinskih lovacah, 2000 pušakah i velikom množinom municije dne 31. svibnja prispeo k obali. I topovi, koji su izvezeni bili put Kèrleona, mogli su dojdućega dana na miesto, i mnoge čete iz unutrašnjosti u glavni grad doći, negledeć na to, da je svaki dan odgode umnoževao demoralizaciju u napuljskoj vojski. Sve to genulo je po svoj prilici generala, da produži primirje. I u istinu neprolazi sat, u kojem nebi Napuljci prelazili k ustašama. Danas ih je prešlo više četah na stranu ustašah, dočim drugi dolaze samo u pohode, da se brate i da Garibaldu cielivaju ruku. I od sicilijanskih oficirah, koji su došli iz grada, da vide svoje u gradu nalazeće se porodice, mnogi se nisu više vratili k svojoj momčadi.

Poslie podne obilazio je Garibaldi grad, da razvidi priprave učinjene za borbu. On je posvuda primljen bio, kako nije moguće ni sanjati. Garibaldi u svojoj bluzi iz cèrvena flanela, s rahlo svezanom bojadisanom maramom oko vrata, izlizanim kalabrezkim šeširom na glavi i piešice, posred najbiesnijega ushita, neizgubi ni na čas pokoja duše.

Kad se vrati u svoj glavni stan, našao je podpunu invaziju oficirah englezke i amerikanske flote, koji su dobili dopuštenje, da dodju na kopno, i upotrebili su ga naravno, da pohode Garibalda. Tu je bio zapoviednik amerikanskoga bojnoga broda s amerikanskim konsulom, švajcarski konsul itd.

Malo zatim dodje parlamentar s ponudom, da ju preda sa svoja četiri milijuna talirah. Novci pripadaju ponajviše privatnim ljudma i ponudjeni uvieti bili su primljeni. S brodovah vraćaju se medjutim mnogi od biegunacah, budući da će za produženoga primirja moći bez straha uredit svoje poslove.

Palermo, 2. lipnja. Jučer poslie podne bila je predana financijalna sgrada u toledskoj ulici i s njom 5.444.444 dukatah srebèrnih, no od kojih jedva 100,000 pripada vladi. Dèržavni tajnik Crispi preuzeo je novce i knjige. Posadi — 125 momakah — bio je dopušten slobodan odlazak s oružjem i pèrtljagom.

Genova 12. lipnja. Župnik u Kunerdu kod Luina uapšen je. I jednoga kapucina u Genovi postigo je isti udes, kad je uprav silazio sa željeznićkoga podvoza.

„Gazzetta di Genova" hoće da zna, da su u Parizu opet odkrili urotu proti životu L. Napoleona, kod koje je učestvovala i poljačka emigracija.

Turin 15. lipnja. Maršal Vaillant prispeo je prekjučer ovamo i odseo je u kraljevskoj palači. Kao što čujemo, Garibaldi ponudio je La Farini upravu unutarnjih poslovah. Kažu da će se sicilijanska obala od Palerma do Zangle po napuljskoj švadri stavit pod strogu blokadu. „Unione" javlja iz Palerma od 11.: „Kraljevske čete nastavljaju razpremljenje Palerma, koi je jošte pun barikadah. Garibaldi ustrojava nutrašnju službu. Gradjanske oblasti, koje su svoje službovanje već nastupile, nalaze kod naroda veliku podporu." Dne 12. bila je expedicija Medici-eva, Kosenzova i Malenchini-eva pod kaljarom na vidiku i misle, da su njeni bili parobrodi, koje su napuljski kèrstari zarobili.

Bolonja, 13. lipnja. Republika San Marino oprovèrgava u Monitoru okrive podignute proti njoj.

Francuzka.

Pariz, 13. lipnja. Minister bogoštovja Rouland upravio je na nadbiskupe i biskupe molbu, budući da car želi da se mirovno osvojenje na planinama zahvalnom molitvom prema bogu, kralju kraljevah, posveti, da narede, da se u nedielju 17. lipnja po svim cèrkvama pieva „Bože tebe hvalimo." Sl čnu okružnicu dobili su i predsiednici ravnateljstva luteranskih cèrkvih, reformiranoga konsistorija i sve spnovi izraelitičkoga središnjkoga duhovnoga stola.

Admiral Parseval Deschenes preminuo je u 69. godini svoje dobe. Njegovo posliednje zapoviedovanje bilo je god. 1854. u iztečnom moru. Pèrvu službu učinio je kao zastavnik u bitki kod Trafalgara dne 22. listopada 1805.

Oružana sila, koju će sutra car razgledati, sadèržavat će u sebi gardu, liniju i narodnu stražu, 100 i niekoliko batalijunah, dakle od prilike 100.000 pieššakah, 40 švadrunah i 16 baterijah topničtva. Čine se veličanstvene priprave za ovu svetkovinu.

Jedna iz plemićah, zemljoposiednikah i tèrgovacah sastavljena „sicilijanska deputacija" očekuje se u Parizu, „da caru razjasne položaj otoka." Ove ljude preporučuje San Martino i Ischitella, — čini se dakle, da ih ovamo šilje napuljska vlada.

Uvieravaju, da je pomorski ministar jučer dobio prepis pisma, u kojem protuadmiral Mundy javlja, da će engleskom vojskom posiesti Kastelamare. Uslied energičnog odpora Garibaldova izostalo je zapremljenje.

Govori se o jednoj deputaciji Bošnjakah i Bugarah, koja je u Paris došla i ima ovdie obavit nieku naručbu svojih zemljakah.

— U izvanrednoj misiji u Pariz otišavšega napuljskoga napuljskoga poslanika pl. g. Martina primio je car u Fontainebleau-u.

Velika Britanija i Irska.

U siednici doloje kuće od 13. t. m. sapitao je Mr. D. Griffith, da li je istina, da je kod Palerma nalazeći se britanski admiral pomorske soldate izkèrcao u svèrhu, da posiedne tvèrdje ostavljene po napuljskoj vojski, i da li je ovaj korak učinjen za olakšanje raspravah ili u drugu koju svèrhu. Lord Palmerston odgovorio je: Došla je viest, polag koje je medju napuljskim zapoviednikom i Gariboldom učinjena bila nagoda, da bi se za razpremljenja Palerma po napuljskoj vojski imala bila po britanskoj vojski posiesti tvèrdja Kastelamare. No kasnije viesti, koje smo dobili, daju nam povoda misliti, da takova okupacija nije izvedena bila.

Rusija.

Petrograd, 30. svibnja. U novom admiralskom zavodu spuštena je 18. t. m. u vodu nova ratna linejska ladja „Car Nikolaj", koja će nositi 120 topovah. Ovo će biti najveća ratna ladja ruska. Na svečanosti je bila ciela carska porodica. — U Krimu se je spremilo do 250.000 Tatarah, da se seli u Tursku. Ruska vlada stara se, da im miesta popuni naseljeničima iz Cèrne Gore, odakle je već došlo preko 100 porodicah, a iz Carigrada do 1000 Cèrnogóracah. — Javlja se u niemačkim listovima, da su svi na dopustu bivši vojnici dobili zapoviest, da se vrate u svoje pukovnije i da je drugi sbor dobio zapoviest, da se spremi za odlazak na Prut. — Godine 1845. pojavio se je pèrvi parobrod na Volgi; sad ih ima samo u N žnjem Novgorodu 190.

Turska.

„Timesu" pišu, da je porta skupila veliku vojsku, koju je podielila na pet strana. Rumelijska vojska ima četiri odiela i stoji do Hercegovine i Bosne. Druga vojska pasi na Sèrbiju i Slavni joj je stan u Prištini. Treća sa 30.000 momakah skupljena je na Dunavu i Vidinu s rezervom u Sofiji. Čètvèrta je medju Dorostolom (Silistrijom) i Kistendžom s rezervom u Šumenu (Šumli). Osim toga ima 30.000 momakah u Tesaliji, većinom redifah, koji će se do nevolje upotrebiti na Gèrke.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Baden-Baden, 15. lipnja u večer. Vojvoda koburžki došao je danas u podne, kraljevi hanoveranski, saksonski i virtemberžki došli su u tri sata poslie podne i bili su primljeni pripadajućim počastima.

Tečajem dana posiećivali su se vladari medju sobom. Uvieravaju, da je današnje predtečno dogovaranje niemačkih knezovah pokazalo, da su složni u svim pitanjima, koja se tiču niemačkih odnošajah prema inozemstvu, čime je već postignuta bitna svèrha sastanka niemačkih vladarah.

London 16. lipnja. U sadašnjoj siednici doloje kuće opazio je lord Russell, da se je nadat, da će Francuzka od ostalih vlasti zahtievat priznanje sdruženja Savoje i Nice; no jošte nije, veli, prispeo nikakav dopis francuzkoga kabineta, koi bi se na to protezao.

Baden-Baden 16. lipnja, predpodne. Car je ručao po svojem dolasku sa svojom pratnjom. Okolo $8\frac{1}{2}$ sata posjao je princ vladalac, koi je jučer i niemačke vladare posietio, konjaničkoga satnika pl. gospodina Loen k caru, i dao se je prijavit. Napoleon hoteo je princa pèrvi pohoditi, no on je medjutim došao već u $8\frac{1}{2}$ sata u Stefanijin dvorac i ostao je kod cara do $9\frac{1}{4}$ sata. Zatim hoteo je Napoleon pohodom vojvodinju Hameltonovu, kćer Stefanije sateći, no nije je našao kod kuće; zatim je uzeo čaja kod velevojvode badenskoga, pri čem su bili jošte samo u dvorcu stanujući vladari vajmarski i koburžki. Danas je velik ručak ukupnih vladarah u starom dvorcu.

Poslie podne.

Kao što se čuje iz dobra izvora, ponovio je car Napoleon kod jučerašnjega razgovora s princem vladaocem svoja mirovna uvieravanja; da ista ustmeno izrazi, želio se je s njim sastati.

Vojvoda nasavski prispeo je danas.

Za proslavljenje stoljetnoga goda Andrije Kačića doprinesoše nadalje:

		fr.	kr.
23.	G. Josip Lajer, učitelj u Križevcih	—	50
24.	„ Stiepan Valdec viero-učitelj u Križevcih	—	50
25.	„ Franjo Hervat učitelj u Križevcih	—	30
26.	„ Franjo Šic kapelan „	—	50
27.	„ Blaž Mračić „ „	—	50
28.	„ Ferdo Bubanović kot. kancelista u Križevcih	—	50
29.	„ Josip Marković u Križevcih	—	50
		3	30

U broju 67. Nar. Novinah izkazan je prinosak od	87	3
U broju 90. istih Novinah pako od	67	—
Ukupni dosadašnji prinesak u pomenutu svèrhu iznosi dakle	157	33

U Zagrebu dne 14. lipnja 1860.

Dr. Anton Rojc s. r.
c. k. javni bilježnik
kao blagajnik Matice ilirske.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 18. lipnja 1860.

	Svèršetni tečaji u aust. vried.
Papiri.	
5% Kovovnice	70.
5% Narodnega zajma	79.40
Narodne banke	859.
Vierovnoga zavoda	187.
Mienice.	
Augsburg	109.25
London	127.75
Carske cekini	6.2$^{3}/_{10}$
Srebro	26.25

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8733-1138 (228) 3—1

Oglas.

Upraviteljstvo svilane u Osieku obvezalo se je, da će ovegodišnji proizvod čaurica (kokonah), koje se u rečenu svilanu na prodaju donesu, proizvoditeljem plaćati funtu u najmanju cienu od 80 novčićah, polag okolnostih i skuplje; što se onim do znanja stavlja, koi svionice rane.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.
U Zagrebu dne 12. lipnja 1860.

Nr. 2324-civ. (230) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Frau Gräfin Louise Erdödy wegen schuldigen 100.0 fl c. s. c. die executive Feilbietung der den Nikles, Johann und Antonia Schwarz gehörigen, auf 1988 fl. 17 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten im Grundbuchs-Protokolle Nr. 101 Steuer-Gemeinde Bistra dolnja eingetragenen Realität bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 9. August 1860 und der zweite auf den 13. September 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der Realität pfandweise versicherten Schulden, *so weit der Kaufschilling* reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, angeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram am 23. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 2092-civ. (232) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte zu Warasdin werden über Ansuchen des Herrn Ferdinand Inkey v. Palli k. k. Kämmerer als gerichtlich bestellten Kurator des Herrn Adam Inkey v. Pallin alle Gläubiger des besagten Herrn Adam v. Inkey aufgefordert, ihre Ansprüche bis lezten Juli l. J. behufs Liquidirung beim gefertigten k. k. Komitatsgerichte anzumelden.

Warasdin am 26. Mai 1860.

Br. 484-gr. (222) 3—2

Izrok.

C. k. kotarski ured u Moslavini kao sud, poziva sve one, koji iz ostavštine dana 3. siečnja 1860 u Osiekovom bez oporuke preminuvšega tèrgovca Jèsipa Andrinska štogod kao vierovnici tražiti imaju, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 13. kolovoza 1860. ili dodju pred ovaj sud, ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju: u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila, nikakova daljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

U Moslavini dne 3. lipnja 1860.

C. k kot. predstojnik na dopustu.
c. k. kot. pristav
Janušić.

OGLASNIK.

Nr. 236 3—1

Ravnateljstvo družtva strieljačkoga pozivlje p. n. gospodu članove,

a) u glavnu skupštinu koja će se dne 24. lipnja 1860. u 10 satih prijepodne u zgradi strieljačkoj, — radi proglašenja novih po odboru strieljačkom jur odobrenih, i vis. namiestničtvu za potvèrdjenje podnieti imajućih se pravilah, — obdèržavati.

b) K običnom strieljanju, koje će se isti dan poslie podne u 3 sata započeti, a u večer svèršiti, i kod kojeg će najbolje hiti, darovi gospodinu podmeštra nagradjene biti,

c) Na večernu zabavu, koja će se isti dan (u 8 satih) u dvorani strieljačkoj obdèržavati.

Ravnateljstvu strieljačkom pružila se je ponovljeno sgoda opaziti, da niekoja gospoda neč lanovi prostore strieljačke, a naročito večernje zabave, upèrkos više od strane ravnateljstva proglašenih, i kod ulazah kuće upisanih opomenah — polaze. Ravnateljstvo vidi se time prinuždeno, gospodu ovu pozornimi učiniti, da je ulaz u prostore družtvene jedino članom, njihovoj obitelji, pod kojom pravila supruge i doraslu nu maloljetnu dietcu razumievaju, i konačno po ravnateljstvu pozvanim gostom, — slobodan.

Ravnateljstvo strieljačko žalilo bi u neugodan položaj dospieti, činom dokazat morati, da nepozvane goste u krugu svome netèrpi.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 20. LIPNJA 1860. Broj 141.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Naredba ministarstvah unutarnjih dielah i redarstva od 23. svibnja 1860, kriepostna za svukoliku cesarevinu, izim kraljevine lombardezko-mletačke i Krajine vojničke, kojom se propisuje, da službovnice (knjižice služinske) imadu valjati kao izkaznice za putovanje po cesarevini. (Dèrž. zak. lista komad XXXIV., br. 129., izdan dne 31. svibnja 1860).

Službovnice iliti knjižice služinske, koje su uvedene služinskimi zakoni, imadu od dana, kojega proglašena bude ova naredba, valjati, kao izkaznice za putovanje po cesarevini austrijanskoj. U tu će svèrhu ona vlast, koja je povladjena izdavati izkaznice, upisati u ovakovu knjižicu ove rieči: „Valja kao izkaznica za putovanje po cesarevini austrijanskoj na jednu godinu danah.“

Glede sluge, koi je jurve u dobi, s kojom je skopčana dužnost službe vojničke, ili koi se već jako primiče dobi toj, ima se rok, za koi će mu služinska knjižica valjati kao izkaznica, stegnuti po propisih §. 7. zakona o popunjivanju vojske od 29. Rujna 1858 (dèrž. zak. lista br. 197.), i u slučaju ovakovu dèržana će biti pomenuta vlast, porazumiet se najprije s dotičnom vlasti onoga miesta, kamo je sluga takov prinadležan.

Službovnice iliti knjižice služinske, providjene riečmi gorinavedenimi, imadu se smatrati kao izkaznice, i valja na njih upotrebljivati one propiše, koji su sadèržani u §. 12. ministarske naredbe od 15. veljače 1857. (Dèrž. zak. lista br. 32).

U obziru putovanja u inozemstvo valjaju i unapredak propisi postojeći.

Grof Goluhovski s. r. Baron Thiery s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je bolnici carice Jelisave za diecu u Hallu u gornjoj Austriji s obzirom na smieštenje i obskèrbljenje siromaške vojničke diece iz svoje privatne pieneznice 500 f. a Nj. veličanstvo carica manastiru milosèrdnih sestarah u Burztynu u Galiciji 100 fr. najmilostivije pokloniti.

— Za pokojnoga grofa Stiepana Széchényi-a imala se je, kao što javljaju iz Londona, dne 16. t. m. u katoličkoj kapeli kod Berckley-Square-a čitati velika zadušna misa, na koju su svi u Londonu nalazeći se Magjari pozvani.

— Franjo Pulski preselit će se sa svojom obitelju iz Londona u Turin.

— O udesu doktora Vogela donosi jedan dopis u „Constitutionelu“ iz Aleksandrije sliedeće viesti: Podkralj egipatski pisao je, vele, na više vladarah srednje Afrike i zamolio ih je da ga obaviesto o ovom niemačkom putniku. Sultan darfurski odgovori, da je kralj bargunski pogubio Vogela. No sada je njegov sin stupio na prestol; ovaj nema barbarskoga značaja svoga otca i primio je veoma dobro pitanje sultana darfurskoga; što više posliednji se nada, da će podkralju skoro moći poslati pisma nesretnoga putnika.

Sèrbija.

Beograd 13. lipnja. Izašla je nova organizacija vojske, polag koje ima pravilna vojska sastajati iz tri batalijuna piehote, jednoga batalijuna lovacah od 600 momakah u vrieme mira a 1000 momakah u vrieme rata, dva švadrona konjaničtva, 2 baterije, 1 kompanije pionirah i jedne radničke kompanije, zatim iz shodna indjenirskoga sbora i iz glavna štaba. Svaka vèrsta vojske dobit će navlastitu uniformu. Čim stupi organizacija u život, načinit će se posadnim miestima nesamo Beograd, Kragujevac i Požarevac, već i Šabac, Koranovac, Kruševac i Zaičon.

Talijanska.

Palermo, 2. lipnja. Jutros prispieše viesti, da je parobrod „Blackwall“ sa 1500 ili 1800 dobrovoljacah dne 26. pr. m. ispod Livorna odplovio. Jedna napuljska fregata, koja je proti njemu izaslana bila, kaže da nije vidila ni traga od njega, no jedan tèrgovački brod iz Gibraltera pripovieda, da je sreo jedan parobrod ove vèrste, koi je plovio put Marsale. Ipak bi bilo čudno, da i on prispie u Marsalu.

Sa svim tim da je primirje, zbijaju se malena šarkanja i neugodni medjudogadjaji kod prednjih stražah i da Garibaldi nema one čudnovate sile nad svojim ljudma i ukupnim pučanstvom, uprav nebi bilo moguće dèržati primirja. Samo proti jednoj vèrsti stvorovah narod postupa nemilice: proti tajnim redarstvenicima. Ovi se hvataju kao divja zvierad i ubijaju, gdie god im se u trag udje. Pèrvih danah bile su proti njima ustrojene prave hajke i mnogi od njih bili su prije ubijeni, nego li što ih je bilo moguće zaštititi.

Uskočivanja traju neprestano i čudnovato, većom su stranom podoficiri, koji ostavljaju svoju zastavu. Nesamo oni već i 300—400 uhvaćenikah voljni su uvèrstit se u Garibaldove vojsku. Novcem bi se po svoj prilici mnogo dalo učinit a sada imaju ustaše dosta novacah.

O razorivanjima, koje je bombardovanje proizvelo, dale bi se čitave knjige pisati. Svaka pojedina kućna podèrtina ima vlastitu dogodovštinu okrutnosti, i jedva bi se usudio o tom javljati, da nema toliko engleskih i amerikanskih oficirah, koji mogu moje navode kao očevidci potvèrdit. Najstrašniji pogled pružaju siromašni, gusto napučeni stanovi s desna i lieva kraljevske palače. Tamo stanuju od godine do godine mnoge porodice u malim, kukavnim kućama zajedno stèrpane. Iz straha od bombardovanja jošte su se užje nagomilale. Kad koja bomba udari u koju od ovih kućah, uticahu se njihovi stanovnici susiedu u podrum. No kad je kraljevska vojska uzmicati morala, upali i one kuće, koje je poštedilo bombardovanje, i tako su mnogi izgorieli živi u svojim skrovištima.

Palermo, 4. lipnja. Jučer odputovao je general Letizia, odmah poslie svoga razgovora, opet u Napulj. Kažu, da će se naskoro opet vratiti. Budući da mu je Garibaldi dao poštenu rieč, da neće nikom kazat, što mu je iz Napulja priobćio, nezna se, o čem je u tom sastanku bio govor.

Prenašanje ranjenikah iz kraljevske palače traje neprestano.

Sada su nacèrtali obćenitu osnovu za branjenje, suvišne barikade raznest će se, druge će se preraditi a opet druge sasvim s nova sagradit. Do 12 većom stranom brodarskih topovah stavljeno je u dobro stanje i obskèrbljeno potrebnom momčadi. Prave se fišeci, nabavlja se tanad, i tvore se Orsinove bombe u velikoj množini. Službena izviešća u napulju uvieravaju, da je Garibaldi u Palermu obkoljen, i da će skoro biti uništen. Jutros su prispiele na suprot tužbe od strane jednoga napuljskoga oddiela smieštenoga kod terminskih vratah (Porta di Termini), da su iza ledjah na njih pucali ustaše. Netreba drugo, nego pogledat samo na bèrda okolo Palerma, na kojim na sve strane gore stražarske vatre, i svatko će se lahko osviedočit, da nije Garibaldi obkoljen nego kraljeva vojska.

U Marsali s nova izkèrcana momčad i zalihe nalazile su se na putu ovamo. Prije dvie noći bile su u Parteniku i tako će po svoj prilici danas ili sutra u jutro ovamo prispieti. Nasuprot nije jošte dosad došla nikakova viest o drugoj, mnogo jačoj expediciji, koja je izpod Livorna dne 26. odplovila. Valjda se je izkèrcala na kojem udaljenijem miestu. Napuljci su im težko na put stali, jerbo svi brodovi, koje imaju, sjedinjeni su na tri ili četiri miesta, kojih neostavljaju.

Viest o bombardovanju Zangle nije istinita. Na posadu su, kao što se čuje, udarili ustaše, no sa svim tim, da je vojska 400—500 momakah izgubila, ipak je bila još svejednako dosta jaka, da uzdèrži dvorac i stolnu cèrkvu, gdie se je jako obkopala. Ako nemamo ovdie pouzdanih viestih o ovom i inim dogadjajima, to proizlazi iz pomanjkanja redovitih sredstvah obćenja, koja bi se tim lakše bila ustrojiti mogla, što se svakolika zemlja nalazi u rukama ustašah. No ovaj narod nije više kadar, da učini štogod za sebe, sila za pèrvi korak fali mu posve. Ustrojenje mora dakle kao i sve ino proizići iz glavnoga stana Garibaldova. Prije svega morao je svoju pozornost obratiti na ustrojavanje vojenih silah.

Mnogo se trude, da oživotvore vèrstu uniforme. Garibaldovci imaju većom stranom bluzah iz cèrvena flanela, no urodjenici hodaju jošte u svojim običnim haljinama iz sura barheta, budući pako da je to obćenita nošnja u zemlji, čini do boljih vremenah sasvim dobrih uslugah kao uniforma.

Ako pomislimo, da je Sicilija stopram prije dva mieseca razoružana bila, mora se čoviek čuditi, koliko se je oružja našlo u zemlji. Većom stranom to su stare puške, koje su možebiti godine 1818 obskèrbljene bile novim orosima. Pèrva težnja svakoga Sicilijanca jest pribavit si pušku. Pičiotu je strielivo ono, što je tvèrdici zlato. No sasvim nejednak ovomu, potrati svoje blago, čim ga dobije. Pucanje i bučenje čini se uobće da mu je najveće veselje. No i od ove strasti izliečit će se malo po malo. Več počimlju štediti barut, a to je već niešta dobroga. (Times.)

Sicilijanska izviešća zabavljaju se danas malone samo poznatim potankostima. Jošte se nezna za izviestno ni to, da li je izpražnjenje Palerma dne 11. dovèršeno bilo, i što se je od toga vremena u glavnom gradu i ostalim miestima Sicilije dogodilo. Što se tiče okupacije tvèrdje Kastelamare po Englezima, nije se polag prijave Palmerstonove u parlamentu dogodila. U obziru one viesti, koja je javila, da su Napuljci oteli dva parobroda s vojskom i municijom za Garibalda, nema jošte prave potvèrde.

Garibaldi je, kao što „Ind. Belge“ javlja, tvèrdo odlučio, da u Abrucima počme drugi akt svoje drame, nemareći što radi diplomacija. Kažu da je Garibaldi na napuljsku vojsku učinio tolik utisak, da se je u kraljevskoj palači u Palermu za primirja tako često čulo klicati „živio Garibaldi!“ i „živio Viktor Emanuel!“ da je general Letizia ove uzklike naveo kao najbitnije razloge za to, da se primi kapitulacija.

Napulj, 12. lipnja (prieko Marsilje). Uvieravaju, da su se 200 Garibaldovacah pod zapoviedničtvom pukovnika Medicisa izkèrcale u Kalabriji, koja počimlje ustajati. Čini se, da je iz Pariza došla viest, da je tamošnja vlada od-

bila molba napuljske u obziru posredovanja na njenu korist. Sutra izgledaju političku demonštraciju.

Napulj, 13 lipnja (prieko Turina). Više vojenih oddielah usredotočilo se, koji su pripravni pobitit ouamo, gdie pogibelj prieti.

Palermo, 10. lipnja. (takodjer prieko Turina). Skorim će se sazvat parlamenat i proglasit sjedinjenje s Piemontom.

Velika Britanija i Irska.

London, 13. lipnja. Siednica dolnje kuće od 12. (O bombardovanju Palerma.) Sheridan zapita pèrvoga lorda blagajnice, da li ima vlada namieru povećati švadru u sicilijanskim vodama, da uzmogne podati bolje utočište osobama, koje bi potražile zaštitu britanske zastave; nadalje da li je napuljskomu dvoru voljna spočitovat neumiestnost dielah, kao što je bilo onomadnje bombardovanje Palerma, a zatim hoće li propratit ovo mnienje savietom, neka bi se u buduće vodio rat po medjunarodnom pravu, i napokon, da li namierava protestovati proti miešanju svake netalijanske sile u borbu, koja se je sada razvila medju kraljem napuljskim i njegovim podložnicima i ako bi potrebno bilo, odbiti takovo s odlučnostju. Lord Palmerston odgovori: Dèržavni tajnik izvanjskih posloveh zamolio je admiralstvo, da postavi jednu ladju kod Marsale, drugu kod Zangle a treću kod Palerma. Četiri druge ladje imaju se postaviti u zalievu napuljskom i to svekolike u tu svèrhu, da se britanskim podložnicima pruži zaštita, ako bi ju trebali. Nadam se, da će to dovoljno biti. Što se tiče drugoga pitanja, čujemo, da je napuljska vlada poslala opravnika u Pariz i London, koi će veoma skoro, možebiti već za dva dana, ovamo prispieti. Težko da će kuća jedan čas o tom sumnjati, da će ministarstvo naprema onom poslaniku izrazit čuvstva, kojima vlada Nj. veličanstva, kao i svatko u Englezkoj smatra barbarstva počinjena u Palermu — barbarstva, koja našemu vieku i civilizaciji u istinu služe na prikor. U obziru na to, da li će takove od naše strane učinjene predstave proizvesti dobrotvoran učinak na buduće postupanje napuljske vlade, nesmijem se usudit, da obećam kući osobit uspieh. — Što se pako posliednjega pitanja tiče, znamo, da je napuljska vlada pomoć svojih sudrugovah prizvala, — pomoć na takav način, da se kralju napuljskomu zajamči posiedovanje obijuh Sicilijah. Austrija je naročito izjavila, da se neće miešat u napuljske poslove. Imamo svaki razlog mislit, da je i francuzka vlada zaključila kao Austrija, a kako britanska vlada o toj stvari misli, netrebam stopram da kažem.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Frankfurt, 18. lipnja. List „Neue Frankfurter Zeitung“ primio je iz Baden-Badena viest, da je Napoleon princa vladaoca u visoku stupnju osviedočio, da je Francuzkoj potreban mir; rat s Niemačkom bio bi rat s Englezkom, i već zato nebi bio mogućan, jerbo francuzka flota nije dorasla englezkoj. (Telegr. privat. viest Agr. Ztga.)

Milan, 16. lipnja. Kažu, da će Massimo kod posietah u gradjanskim haljinama, da sasvim osobni značaj sastanka zadèrže. U 5 satih bio je velik obied u dvorcu velikoga vojvode badenskoga, na koi su bili pozvani svi vladari.

Nije osnovana viest, koju su donieli francuski listovi, da je ruska carica mati izposlovala da se sastane car s princem vladaocem.

Baden-Baden, 17. lipnja. Sinoć bila je sjajna večernja zabava u velevojvodskom dvorcu. Svi vladari, 10 na broju, bili su tamo. Jutros uputi se najprije kralj saksonski a zatim kralj bavarski i car Napoleon s mnogobrojnom pratnjom piešice u misu.

U podne prispeo je velevojvoda baski i bio je na ručku. Od 3. do 4. ure bila je konferencija kod kralja bavarskoga u englezkom dvoru, kod koje učestvovahu četiri kralja, zatim velevojvoda baski i vojvoda nasavski. Kod obiedah i drugih sastanakah posvuda se daje princu vladaocu prednost pred kraljevima.

Milan, 16. lipnja. Polag viestih iz Napulja od 12. i iz Zangle od 10. pripravlja se u Napulju ustav poput onoga od godine 1848 — Garcia nalazi se u Barceloni, gdie se sastavlja ustaški tabor.

Firenca, 14. lipnja. Glavnoga ravnatelja redarstva Assosu zamienit će, vele, baron San Vito.

Baden-Baden, 17. lipnja. Prije stola predao je car Napoleon kralju hanoveranskomu velekèrst počastne legije. Prema večeri učiniše svi niemački knezovi svoj oprostni pohod kod cara. Zatim bilo je družtvo kod vojvodinje Hamiltonove, gdie su bili svikolici vladari. Napoleon se oprosti i odputuje u 10 satih posredstvom posebna željezničkoga podvoza.

Akoprem još kod nas do danas nije uvedena potrošnina od vina, tako sam se ipak žalibože osviedočio da u kèrčmi u selu Čehih na lievo ležećoj (na drumu od Zagreba u Veliku Goricu vodećem) polić običnoga hèrvatskoga vina stoji 70 velim slovom sedamdeset novčićah. Šta bi daklem stajao polić takova vina, da je uvedena potrošnina??? Odgovor prepušćam dotičnoj nadziraćoj miestnoj oblasti

Jedan putnik.

Objava.

Tko bude od dana današnjega imao kakova novčana posla s Maticom ilirskom, neka se obratja na novoimenovanoga blagajnika Matičina, Miju Krešića, tèrgovca u dugoj ulici br 786.

Ravnateljstvo.

Poziv.

Gospoda, što su dobrostivo razprodala knjižice: Put na Plitvice, umoljavaju se ovim, da izvole dotične novce poslati Adolfu Veberu, učitelju gimnazijalnomu u Zagrebu.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 19. lipnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	70.75
5% Narodnoga zajma	79.30
Narodne banke	861.

navlastito u nakani, da bude svagda dobrih kobilah, kao podpuno prikladnoga sredstva, kojim se promiče i poboljšava konjarstvo u zemlji, dostojalo je Njegovo c. k apostolsko Veličanstvo previšnjom odlukom od 9. veljače t g iz nova na šest godinah iz dohodakah dèržavnih kao nagrade za gojenje konjah dozvoljiti za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniu svake godine 110 komadah c. k. austrianskih cekinah u zlatu, i ujedno odobriti da se od prištedjenih g. 1857. 1858. i 1859. nagradah za gojenje konjah nabavi kolajnah, koje imat će na licu popèrsje Njegova c. k. apostolskoga Veličanstva i na hèrbtu napis: „za dobro uzgojivanje i njegu konjah,“ i koje ćedu dobit vlastnici kao nagradjenih, tako i onih kobilah, koje su se poradi nedostatka nagradah same pohvaliti mogle.

Po glasu ustanovah naredbe c. k. popečiteljstva unutarnjih poslovah i c. k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 27. travnja 1857. (zem. vlad. list razd. I. br. 85) i od 18. valjače t. g (dèrž. zak. list br. 47) imade se podielivanje ovih nagradah izmienice u Zagrebu i Varaždinu zatim u Osieku *i u Rumi obavljati*, te će se za tekuću godinu obaviti u utorak 31 kolovoza u Zagrebu, kao na dan ovdašnjega glavnoga sajma, i u četvèrtak 6. rujna u Rumi.

Na svakom natiecalištu dopitat će se

A. Kobilam sa sisajućim ždriebetom.

1. po 15)
3. „ 5) c. k. cekinah u zlatu

B. Trogodišnjim ždriebicam

1. po 10)
3. „ 5) c. k. cekinah u zlatu

Za podieljenje nagradah konjarstvenih iz dèržavne blagajne mogu se natiecati:

a) Kobile od 4. do 7. godine dobe svoje sa čilim sisajućim ždriebetom (pulićem), koje su dobro timarene, zdrave i kriepke, te su sposobne kao dobre kobile za plodjenje.

b) trogodišnje ždriebice, od kojih se očekiva osobita sposobnost za plodjenje, i koje još nisu upotrebljene za vožnju (teglenje).

Vlastnici kobilah, koje će se natiecati za ovakove nagrade imadu sviedočanstvom predstojnika obćinskoga dokazati, da je dovedena kobila, ujedno sa sisajućim ždriebetom još prije, nego što je pulića oždriebila, ili njihova bila, ili da je dovedena trogodišnju ždriebicu oždriebila kobila, koja je u vrieme oždriebljenja bila njihova, i da su trogodišnju tu ždriebicu sami odgojili.

Kobila, koja je već jedanput dobila ovakovu nagradu, može do 7. godine dobe svoje i opet natiecati se za nagradu, ako na pèrvo nagradjenje sliedeće koje godine opet dovedena bude sa čilim sisajućim ždriebetom.

Kobile, koje su jurve dvie ovakove nagrade dobile, bit će izključene od trećega natiecanja.

Tako ista trogodišnja ždiebica, ako je kao takova dobila nagradu, može još dva puta biti nagradjena kao kobila.

U Zagrebu 7. lipnja 1860.

Br. 7433-1620 (219) 3—2

Oglas natiečaja.

U uršulinskom samostanu u Varaždinu ima se s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ popunit jedno zakladno miesto Marije Terezije za dievojke plemenita roda iz Hèrvatske ili Slavonije.

Zakladno uživanje sastoji u podpunom obskèrbljenju i odievanju, zatim u školskom i kućnom izobrazovanju i traje kroz šest godinah; ovo miesto mogu dobit samo dievojke, koje su već postigle desetu godinu svoje dobe. Na obraćenice uzeti će se osobit obzir.

Molbenice imajuće se upravit na ministarstvo bogoštovja i nastave, moraju biti kèrstnim pismom, sviedočanstvom o ciepljenju i zdravju, izkazom o imovini i inim dohodcima, zatim o zaslugama roditeljah, i o ovozemnoj plemenštini, napokon sviedočbama o

God. XXVI. **U ZAGREBU, U ČETVERTAK** **DANA 21. LIPNJA 1860.** Broj 142.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom posiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Dojdućim miesecom počimlje se drugi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Izdan i razposlan dne je 19. lipnja 1860. II. komad naredabah zemaljskih vlastih za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju. U istom se nalazi:

Br. 2. Naredba c. k. hèrv.-slav. namiestničtva od 2. lipnja 1860 o izdavanju strankam priepisah od katastralnih zemljovidah.

Br. 3. Obznana c. kr. hèrv.-slav. zemaljskoga ravnateljstva financijah od 30. siečnja 1860, br. 16720, o novoj carinskoj medji lazareta u Martinšćici kod Rieke, koi je proglašen za osobit carinski izvadak.

Neuredovni dio.

„Napoleon III. i Prusija.“

Pod ovim naslovom izašla je u Parizu brošura poznatoga Edmunda Abouta, no koje je naslov jošte u posliednjem času pred izdanjem promenjen bio u „Prusija u godini 1860.“ Mnogi neće da dadu ovom Aboutovom dielu službena ili uslužna značaja; no izviestno je, da njegovo pojavljenje u sadanjem času ima osobitu znamenitost i da nebi izašlo bilo, da ima francuska vlada razloga biti proti mislima sadèržanim u istom. Izvan toga sasvim su francuske težnje ove brošure, i simpatije Bonapartisma za Niemačko od 32 milijuna pod pruskim čelovodstvom izražene su u njoj s največom odlučnostju, počim se Niemačka brojeća 70 milijunah pod čelovodstvom Austrije kao opasna evropejskom ravnoteži i kao uznemiravanje za ostale sile zabacuje.

Najznačajnije u toj brošuri jest ono miesto, u kojem se Prusiji nudi zadaća Piemonta. About odaje, što je Napoleon želio kazati princu vladaocu u Baden-Badenu i mi znamo sada malone službeno, što Bonapartisam u Niemačkoj hoće i traži. Iz ostaloga sadèržaja ove knjižice vriedno je, da se sliedeća osobito napomenu:

About predikuje ponajprije jedinstvo Niemačke, kojega pomanjkanje s nestèrpljivostju snosi inteligencija i ponos naroda. Narod osieca sve koristi jedinstva i osredotočenja, i uzpèrkos svim prepriekama teži za ovom velikom svèrhom. Nikada nije bila Niemačka veća nego li u godinama 1813. i 1814., i od toga vremena jedinstvo je njeno neprestano nastojanje. „Dobro!“ kliče gospodin About, „Neka se dakle Niemačka sjedini! Francuzka negoji topljje i draže želje, jer ljubi germanski narod s nekoristoljubivim prijateljstvom.... Francuzka, koja dèržava od dvadeset i šest milijunah Talijanah vidi uza se nastajati, nema se ništa bojati, ako bi na njenoj iztočnoj granici trideset i dva milijuna Niemacah sačinjavala velik narod.“

No ovoga jedinstva nemože uteneljit Austrija, koja nije u svojoj bitnosti niemačka, već samo Prusija, koja zastupa niemačku narodnost, vierozakonsku reformu, tèrgovački napredak, konštitucionalnu slobodu. No spisatelj podieljuje i Prusiji ovu pohvalu samo u svèrhu, da joj ponudi u Niemačkoj zadaću Piemonta. U tom sastoji jezgra njegova spisa: on hoće da Prusija stupi u slično razmierje kao Piemont prema Francuzkoj. Prusiji, veli gospodin About, bila bi Francuzka veoma koristna savieznica, koja je veoma pripravna, izkazat joj uslugah, razumieva se pod tim uvietom, ako bi joj Prusija sàto malko pružila ruku. Neposrednje, kao da Francuzka želi osvojit renske zemlje, nastoji About odstranit sliedećom prispodobom, koja naravno nesadèržaje u sebi osobite dokazne sile:

„Neosnovani strah od sjedinjenja renske granice izražuje se tako očito i s tolikom postojanostju, da bi nas to zadèrkivanje na zlo misli navesti moglo, da manje ljubimo pravdu. Kako bi bilo, da tko najblažega čovieka obustavi na ulici i da mu reče: „„Gospodine! Vi hoćete da me ćušite; niekali Vi to koliko Vam drago, ja znam, da hoćete da me ćušite. Nezaklinjajte se da nije tako; ja nebi vierovao Vašoj zakletvi; Vi hoćete da me ćušite. No ja sam jači od Vas; ja Vas se nebojim, ja bi Vas sd[illegible]io kao kakvu muhu, i hoću jedared da vidim, imate li sèrca, da me ćušite!““ Napokon učinio bi najblaži čoviek, što se od njega zahtieva i ćuška pala bi od samoga sebe na izazivateljevo lice.“

Napokon prelazi na Poznanjsku i na razkritja Nigolewskoga. Pri tom govori brošura osobito kriepko o redarstvenom izazivanju na drugi Orsinov atentat (?!). U obziru na to,

Cèrnogorci.

Ratoborna slika iz života Jugoslavjanah.

(Prov. s niemačk. N. R. Ž.)

Uslied rata, koga je porta god. 1807. s Ruskom vodila, podnašahu biedni kèrstjani preveliko zlostavljenje i progonstvo kletih Turakah, navlastito pako Jugoslavjani. Skadarski paša odluči tvèrdo, da će im se zato jedared pošteno osvetiti, što su javno zahvaljivali Bogu, slaveći svaku i sliednju rusku pobiedu.

S toga se podiže više razbojničkih četah, koje sačinjavahu Arbanasi i Turci, te, skitajuć se po cèrnogorskoj granici, vrebahu kao mèrki vuci, nebi-li gdiegodier shodnu priliku dobili, da provale u Cèrnogoru, te da se iz osvete naloču junačke kèrvi cèrnogorske, i da si harajuć, plieneć i ubijajuć bogat plien zaplienę.

Iz cèrnogorskih bèrdinah i golemih tiesnacah ide staza, krivudajuća se kano zmija, do široke ravnice, obkoljene s jedne strane skadarskim zaljevom, a s druge golemimi bèrdinami. Granicu izmedju Cèrnegore i turskih pokrajinah sačinjava potok, pretèrgivajući ovu stazu, dočim dvie pećine, zarašćene dèrvljem i šikarjem, blizu potoka sačinjavaju svod, gdie sunčani traci vèrlo malo — pukotinom tih golemih stienah — dopiru.

Sunce zapade već za bèrda, razsvietljivajući još njihove glavice. Iz daleka se začu blejanje kèrdah (stadah) i žamor ljudih. Nu ipak malo po malo prestade žamor, a tamna noć zastre obzorje.

Na obiuh stranah staze sakriše se dva Cèrnogorca, zamotav se u kabanice. Za vidjela gledahu oni neprestano u ravninu, te, zastrievši cèrni sumrak obzorje, vrebahu na svaki i najmanji štropot. Zatim, popevši se na studene stiene, stadoše se ovako razgovarati:

„Jesi-li to ti, Jurko?“

„Jesam. — A ti si li to, Janko? Dobro, da si se oglasio; jer sam inače već htio pucati, sačuv štropot.“

„Nije probitačno! bolje je prije zazvati; to sam ja bio, plaseć gèrmljem.“

„Samo me sèrdi,“ nastavi opet Janko, „što mi se uzalud prah na čašici moči. Već sam ovdie dva dana i dvie noći, pak još i sada neprostrielih niti jedne turske glave. Bogme će se čuvati, i neće im se jamačno više nakon prekjučerašnje gostbe, koju im pripravismo, sladieti da u naše bèrdine dodju. Mi bismo ih morali sami potražiti; nu mnogo si baš tim netarem glave, pa makar još i duže ovdie besposleno ostao. O da sam samo još sèrdarom ili barem poglavarom! umah bi sazvao kolo (vieće), udario bih na Skadar, porušio bih džamije i sve bih pod moć okrenuo.“

„Istina je, istina; to bi bila sjajna gostba! no ipak ju je vladika zabranio. Nuder samo pomisli na njegov govor: „Dieco! štedite svoje junačke slavske kèrvi; jer joj jedna kap više vriedi, nego deset turskih glavah. Borite se junački, no samo onda, kada budete mogli neprijatelja uništiti; uklonite mu se, ako je silniji od vas, i ako vidite, da vam prieti pogibelj.“ Njegove su rieči uviek istinite. Skadra nebi mogli zauzeti; jer su mu visoke zidine, a na njih su golemi topovi.“

„Tako je; vladika nam je zabranio, da se nesmijemo s neprijatelji u boj pušćati, već nam naloži, da iz zasjede na nje pucamo; dakle vidiš, da on misli dobro. On se skèrbi otčinski za nas; on štedi bolje nas, nego sama sebe. Vieruj mi, brate — govorio tko, što mu drago — veselije je jednomu Turetu glavu odsieći, nego desetoricu ubiti! — Moja je kuća već nakitjena sa osamdeset turskih glavah, i sve su ili jataganom ili handžarom odsiečene. Otac mi poginù kod Krusa, gdie je oboli Mehmed paša sa 30,000 Turakah zaglavio, jer mu se uzhtielo, da podjarmi našu slobodnu Cèrnugoru. Nu zato ga moja dva ujaka liepo osvetiše, donesav dvadeset turskih glavah doma, u znak, da su mi liepo otca osvetili; a treći ujak donese pašinu glavu i pokloni ju narodu, koi ju stavi u cetinjski samostan, da se tamo čuva. Meni pak još nije bilo dozvoljeno, da si otca onako, kao što te dolikuje, osvetim; košulja mu nije jošte zakopana, u znak, da osveta jošte nije dovèršena, niti ona zakletva, što ju mati od mene zahtievaše, izpunjena. O! da mi se je jedared medju neprijatelje umiešati, da si samo osvetim otca kèrvlju naših razbojnikah, pa makar umah poginuo!“

„Pravo imaš, brate! — Glavna nam je ta svèrha, da uništimo največega neprijatelji naše viere i slobode; da se pak to postigne, mnogo

zaključuje ovo pismce sa više nego zagonietnim riečma: „Može se reći, ako bi gospoda Puttkammer, Bärensprung i Post bez zle nakane samo iz zlorazumljene službene revnosti izazvali bili drugog Orsina, da bi Prusija lišili bili veoma koristna saveznika, koi je još i sada veoma pripravan iskazat joj uslugah, naravno, ako mu Prusija samo malko pruži ruku.“ (Timeo Danaos et dona ferentes.)

Poluslužbeni pruski list, koi priobćuje sadèržaj ove brošure, izražuje se o njoj na sliedeći način: „Vidi se, da je gospodin About u ovoj brošuri pokazao manje duha, nego li u svojim prijašnjim spisima. U Niemačkoj neće ova brošura moći učinit dobra utiska.“

Austrijanska carevina.

Beč dne 19. lipnja. Gospodin gubernator ~~u Dalmaciji, podmaršal~~ baron Mamula, odputovao je jučer prieko Tèrsta u Zadar.

Sutra će biti punobrojna siednica dèržavnoga vieća, u kojoj će se na miesto grofa Barkoczy-a izabirati drugi sučlan odbora za gruntovnicu. Dan zatim uzet će se po svoj prilici u pretres postupanje kod izravnanja.

Talijanska.

Turin, 16 lipnja. Komora primila je predloge odnoseće se na podignutje ministarstva tèrgovine i na dnevni red za uvedenje porote u Lombardiji. „Espero“ oprovèrgava viest o Mazzinovu odlasku; „Gazzetta di Modena“ nasuprot tvèrdi, da je otišo u Maltu.

Napulj, 13. lipnja. U Napulju stojeća vojska, koja ima opredieljenje, da se baci onamo, gdie prieti opasnost, razdieljena je na odiele, koji stoje pod zapoviedničtvom grofa Transkoga, Nunciante, Barbalunge i Bosce. Napuljski ratni sud stavlja obadva zapoviednika fregatah, koje nisu kadre bile prepriečit, da se Garibaldi neiskèrca, pod tužbu. Govori se, da će Garibaldi predat zapoviedničtvo nad ostaškom vojskom u Siciliji pukovniku Medici-u, čim taj prispie onamo, i da namierava iskèrcat se u Kalabriji, da udari na Napulj i tako uništi miere preduzete po kraljevskoj vojski u obziru Zangle.

Francuzka.

Sdruženje Savoje i Nice ovèršilo se i bilo je u Parizu (dosta značajno) na godišnji dan bitke Merenga na najsjajniji i najnarodniji način svetkovano. Razgled vojske i narodne straže, razsvietljenje, bezplatne kazališne predstave, velike gostbe, ništa nije falilo. Vieće švajcarskoga saveza opet je medjutim proti sdruženju u jednoj noti protestovalo. No kakav duh vlada švajcarskim narodom, dokazuje zdravica, koju je gospodin Carteret kod kantonalne strieljačke svetkovine u Ginevri napio. Pošto pozdravi saves isklikom „živio!“, napomene „čudnovate promiene“ švajcarske granice i reče: „Znamo, da smo malen narod i da nam nedolikuje hvastat se. Znamo, da će nas možebiti uništit; no znamo i to, da nas moraju uništit. Ginevra znati će se branit uspèrkos svojoj slabini, i ako su možebiti sanjali o još drugom kojem sdruženju, neće si ovdie ništa sdružit nego mèrtvacah i razvalinah; Švajcarska može se na nas osloniti, kao što se mi oslanjamo na nju. Saveznici! Učinite iz ove švajcarske Ginevre, koju smo tako poliepšali, razvalinah! Bolje da se preobrati u prah i pepeo, nego da postane francuskom!

„Indépendance“ misli, da može javiti, da francuzka vlada namierava, službeno priznati sdruženje Toskane sa Sardinijom; ona će poslati glavna konsula u Firencu. U ostalom ove priznanje nije jamčenje novoga posiedovanja Viktora Emanuela i takovo mu dati nije Francuzka nikada ni pomislila a Viktor Emanuel nije ga nikada ni tražio, kao što je Cavour kod komorskih pretresah o ugovoru od 24. ožujka kazao.

Pariz, 15. lipnja. Polag bèrzojavne viesti u „Pays-u“ iz Nice predalo se je tamošnje područje francuzkoj vladi sliedećom svečanostju: „Ustupni zapisnik bio je u 12 satih u podne po izvanrednom sardinskom komisaru Pironoli-u i po francuzkom senatoru Pietri-u podpisan u prisutstvu svih gradjanskih i vojničkih oblastih. U isto vrieme bila je sardinska zastava skinuta a francuska razvijena, obie su bile pozdravljene sa 21 hitcem iz topa. Sliedio je Tedeum a razgled vojske zaključi svetkovinu. Veselje pučanstva bilo je neopisivo. U večer dao je senator Pietri sardinskom komisaru veliku gostbu. Uvedenje novoga francuzkoga predstojnika sliedilo je odmah po preuzetju posiedstva.“

Velika dnevna viest jest poraz nastojanjah komandiera Martina. On je od cara dobio niekajući odgovor i uputio se je jučer opet u Marsilju, da od onud pohiti u Napulj. U ostalom primio je, vele, Napoleon III. veoma prijazno donositelja vlastoručnoga pisma kralja napuljskoga.

Gospodin Bianechini, prisiednik kod vèrhovnoga sudišta u Napulju, nalazi se u Parizu i bavit će se ovdie niekoliko danah. Kažu, da je ovaj gospodin dobio nalog, da sastavi novu konštituciju za Napulj.

List „Phare de Nantes“ hoće da je doznao, da će se i kod Nantesa podići postojan tabor.

Polag „Gazette de Savoie“ uvest će se i u Savoju i Nicu „gradjanski brak“, kao što obstoji po svoj Francuzkoj.

Niemačka.

U očigled konferencijah niemačkih vladarah u Baden-Badenu sanimiva je sliedeća viest „Frkf Postztg.“ Ovaj list piše: „Kao što se izviestno zna, izrazio je već prije dulje vremena vojvoda Sasko-Meiningenski u spomenici na knezove niemačkoga saveza svoje osviedočenje, da bi za jedinstvenu upravu niemačke izvanjske politike i stanja sile ukupne niemačke zemlje, u očigled prietećih pogibeljih, silno potrebno bilo, da se podigne središnja oblast. Kažu, da je vojvoda učinio opredieljenih predlogah i predložio, da bi izvolili knezovi sastat se, da se posavietuju o ovom veoma važnom predmetu. S velikom ljubopitnostju izgledamo dalji razvitak ove stvari.“ —

Rusija.

Petrograd, 13. lipnja. Novi zajam sklopljen je s Baring Brethersom u Londonu i Hope-om u Amsterdamu u iznosku od 10 milijunah funtih sterlingah.

Velika Britanija i Irska.

U siednici engleske dolnje kuće od 15. predložio je Lindsay, da bi se bèrže ustrojavale flotske rezerve. Više drugih govornikah govorilo je za to, jerbo to bi bilo po njihovom mnienju shodnije, nego li oboružavati obale. No taj predlog bio je napokon zabačen.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beč, 20. lipnja. Posredstvom najvišjega ručnoga pisma od 19. t. m. stavljena je Nj. preuzvišenost, ban podmaršal, gospodin grof Coronini, na vlastitu molbu s izrazom najvišjega sažaljavanja i podieljenjem velekèrsta reda svetoga Stiepana i značaja generala topničtva ad honores u stanje mira a Nj. preuzvišenost podmaršal i dosadanji gubernator sèrbske vojvodovine i tamiškoga banata baron Šokčević naimenovan je za njegova zamienika.

(Bèrz. privat. viest Agr. Ztga.)

Firenca, 14. lipnja. Kod senatora konta Avogadra preduzeta je premetačina.

Baden-Baden, 18. lipnja. Kao što se iz dobra izvora čuje ponovio je car Napoleon govoreći s niemačkim vladarima svoja mirovna uvieravanja, nepotaknuvši ni pitanja o unutrašnjoj politici, ni o niemačkoj, ni talijanskoj stvari.

Pariz, 18. lipnja. Car Napoleon prispeo je ovamo u 10 satih predpodne; odmah zatim bilo je obdèržavano ministarsko vieće.

Baden-Baden, 18 lipnja u večer. Princ vladalac sakupio je danas poslie podne niemačke knezove u dvorcu, da im izrazi svoju zahvalu, što su kod sastanka cara Francuzah

---

nam manjka. Sada mi pada nešto na um, što mi je vèrlo smiešno: Dogodi se prekjučer, da sam potieravši me Turci, kapu na pećinu metnuo, a za drugu se sakrio. Porušiv tanetom niekoliko Turakah sve jednoga za drugim, nastojahu uzalud ostali, da mi kapu poruše; nu napokon porušiv ju, stadoše se radovati, misleći, da su mene ubili. Čuj! nešto pljuska dolje po vodi.“

„Pravo imaš,“ odvrati Jurko, „nietko gazi prieko potoka. Napni uši, Janko! ja idem dolje, pa ako je neprijatelj, dat ću ti znamenje, a ti onda umah k našim, te pucaj i podigni viku; za me se pak neboj ništa. Ja se neću nikako živ u ruke predati, uzalud pak smèrti neću tražiti.“

Izrekavši to, sidje dolje, plazeć niz pećinu. Nu prije, nego što izadje iz gèrmlja, opazi čovieka, koi je bio upravo iz vode na obalu izišao; sada stane malo, te obaziruć se svuda na okolo, poslušivaše podugo. Nemogav ga uslied tmine prepoznati, zaviknu Jurko, skrivajuć se još sve jednako:

„Tko je tudier?“

„Slavjanin sarajevski,“ odgovori neposnati.

„Što te vodi ovamo?“

„Čin kèrstjanske ljubavi.“

„Tko te šalje ovamo, i ka komu ideš?“

„Naš zemljak i vodja prarodjakah naših, za kojega nesmije nitko znati, izim vladike. Vodi me k njemu.“

Sada stupi Janko iz gèrmlja napolje, te, približavajuć se Bošnjaku, pruži mu ruku, veleć: „Pomogo ti Bog, da to dobro dielo izvedeš! — Hajd, ja ću te odvesti do naših predstražah.“ Zatim, ogledav se na stran, gdie se je Janko desio, zaviknu: „Na noge, Janko! čuješ-li nas?“

„Čujem!“ odvrati mu onaj.

„Ostani ovdie sam, dok se ja novratim. Budi oprezan, i pazi na svaki i najmanji šapat; jer bi se moglo slučiti, da još tko ovomu Bošnjaku iza ledjah grede. A ti, prijatelju,“ reče Jurko ovomu, „predaj mi pušku, sablju i samokres; jer je uzak (tiesan) put, kuda moramo ići; noć je tamna, a mi se dva neposnamo. Poslie pòšto dobiti ćeš opet sve natrag, i još k tomu blagoslov mitropolitov. To zahtieva naša navada, s toga nemoj se na me gnjieviti, niti mi se suprot stavljati, već hajde mirno samnom.“

„Ja neznam, zašto bih se sèrdio,“ odvrati Bošnjak, „uzmi slobodno, ja bo onomu svedjer oružje povierujem, komu sam i prijateljstvo povierio; samo se ga neprijatelj nesmije dotaknuti. Hodi malo bèrže, jer sam se smočio, pak mi je sad zima.“

Stupajući obojica hitro uzkom stazom napried, koja je išla sad prieko bèrda, sad dolinom, dodjoše naskoro na brieg, odakle su vidieli u dolini više gorućih vatarah, oko kojih ležahu Cèrnogorci, zamotani kabanicami.

„Ovdie su ti naši,“ reče Jurko svomu drugu, pokazivajuć ih pèrstom. „Sve je mirno, sada upravo počivaju.“

Stupajuć malo dalje, začu se glas: „Tko je?“

„Dva Slavjanina u ime gospodnje!“ odvratiše oba. „Ja sam Jurko Stretić iz Stanevića, i evo vodim Bošnjaka k mitropolitu, kao prijateljskoga poslanika.“

„Dakle u ime Božje!“ reče opet neposnati glas. „Hajte dolje u dolinu k sèrdaru Vukatiću.“

Nakon toga zaori strahovito zviždanje.

Ovim uzbunjeni Cèrnogorci, skočiše svi na noge, pograbivši oružje.

„Uredite se!“ zaori sèrdar Vukatić gromovitim glasom, i najednom stavi se četèrdeset momakah u red.

Medjutim prispije Jurko sa svojim drugom, te naklonív se sèrdaru, predstavi mu Bošnjaka; no niti on nomogaše ništa više od njega izpipati, već ono isto, što i Jurko Stretić.

„Razidjite se!“ zapoviedi sèrdar vojnikom, pa, obrativ se k Bošnjaku, reče mu: „Hoćeš-li ti, momče, ovdie kod nas malo počinuti do dana i okriepit se cèrvenikom (vinom) i maslinami? Ti, Jurko, ostani ovdie, a Miloš Kostenić neka ide namiesto tebe na stražu.“

„Ja nemogu do dana ovdie ostati,“ odvrati Bošnjak; „jerbo nosim važno pismo na mitropolitu, koje mu moram odmah predati.“

„Nu tako te neću duže sadèržavati,“ reče sèrdar; „a ti Petre Simonoviću i Nikola Dubraviću, vi ćete dva ovoga našeg prarodjaka i prijatelja u Podgorice do mitropolita pratiti. Povratite se naskoro i nezaboravite prijatelja. Sada hajte u ime Božje!“

(Konac će sliedit.)

usanj stajali, da zajednički prime mirovna uvieravanja posliednjega.

Uzdèržanje cielokupnosti Niemačke bit će vazda njegova pèrva skèrb. On se neće u ispunjavanju ove zadaće ni time dati pomèsti, što nieki savezniei njegovo shvaćenje o hodu i svèrsi pruske i niemačke politike nedièle.

Austrija je učinila korakah za sporazumljenje, na što on stavlja veliku vriednost. Ako se isto postigne, obaviestit će o tom niemačke knezove. On se dèrži čvèrsto staze, kojom je u Prusiji i Niemačkoj dosad išao, i nada se da će na istoj sve većma sa sobom sjedinit niemačke vlade.

Sutra će kraljevi hanoveranski i saksonski odputovat.

Palermo 13. lipnja. Izpražnjenje grada, tvèrdjah i luke palermitanske od kraljevske vojske dovèršeno je malone sasvim. Narodne svetkovine prekidaju se samo pogrebima preminuvših. Organizacija vojske u Siciliji nailazi na velike teškoće, jerbo Sicilijanci neće da se podvèrgnu zaptu.

Književne viesti.

K broju 38. ovogodišnjega „Sèrb. Dnevnika" priložen je sliedeći poziv za predplatu na novu knjigu pod naslovom „PČELAR."

Naša književnost uobće je oskudna u knjigama, koje se na praktične potrebe naroda našega, a naročito na domaću ekonomiju i njene pojedine struke odnose, izmedju kojih pčelarstvo nezauzima posliednje miesto.

Da bi se ovoj oskudici po mogućstvu pomoglo i da bi se pčelarstvo sa svojim blagoslovenim posliedicama u našem narodu što većma razvilo i udomaćilo, naumio sam izdati gorespomenutu knjižicu, kao plod dugovremenoga iskustva, koje je moj dragi roditelj kroz punih 35 godinah svoje sa pčelama radnje u ovoj struci zadobio.

Dielo je ovo spisano prosto i u kratko, jer ga nije pisao književan čoviek i jer se š njim nije išlo niti ići moglo na strogu naučnu sistematiku, nego samo na to, da prostom narodu i praktičnim pčelarima od koristi bude i da ga ovi bez daljega tumačenja shvate i razumiju; a to je uprav ono, što knjige od ove struke največma preporučuje.

Učtivo pozivam i umoljavam č. konsistorije, gg. protopresbitere, paroke i učitelje, uobće sve prijatelje narodne književnosti, da ovu obćekoristnu knjigu u svom području narodu preporuče i da se skupljenja predbrojnikah prime.

Da bi ovu knjigu, koja će preko 5 tiskanih tabah iznositi, svaki lahko nabaviti mogao, stavlja se najumierenija ciena od 20 novčićah a. vr. (dva groša čaršijska) za one, koji novce napried polože. — Za one, koji samo jave, a novce žele položiti kad knjigu prime, odredjuje se ciena od 25 novčićah a. vr. (dva groša i 20 parah). — Docnije će nastupiti povišena dućanska ciena od 30 novčićah a. vr. (tri groša čaršijska).

Rok predplate i javljenja traje do sv. Ilije t. god.

Imena gg. predbrojnikah s novcima zajedno šilju se u plaćenom pismu na uredničtvo „Sèrbskoga Dnevnika", a u kneževini Sèrbiji na uredničtvo „Sèrbskih Novinah."

Skupitelji dobivaju na svakih 10 knjigah jednu na dar, ili od skupljenih novacah 10%.

Knjige će se razašiljati u onom redu, u kojem su predplate dolazile. Ujedno se umoljava svaki g. skupitelj, da odmah pri predplati izvoli naznačiti, na koi način želi da mu se knjige dostave.

U Novom Sadu 9. svibnja 1860.

Jovan Gjorgjević,
urednik Sèrbskoga Dnevnika.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8079. (197) 3—3

Natiečajni oglas.

U zagrebačkom konviktu izpražnjeno je zakladno miesto utemeljeno po župniku u Sopju, Mihailu Derkosu godine 1800 i ima se s početkom dojduće školske godine 186⁰/₁ popunit, na uživanje kojega zvani su mladići iz rodbine utemeljiteljeve.

Molbenice imajuće se na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavit, imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o tom, da je kandidat sretno pretèrpio ciepljenje kozicah i da je slobodan od svake kroničke tielesne boletice, školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta i izkazom o proizlazu iz imenovane porodice obložit, i kod ravnateljstva onoga učilišta, na kojem se dotični mladić uči, najdulje do 25. lipnja t. g. podnieti.

No za primljenje u zagrebački konvikt potrebno je uobće, da je dotični mladić barem učenik I. gimnazijalnoga razreda ili s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ po obstojećim školskim propisima sposoban stupit u isti razred i da je prekoračio dvanaestu godinu svoje dobe.

Od c. k. hèrv.-slavonskoga namiesničtva.

U Zagrebu dne 25. svibnja 1860.

Br. 8653 (216) 3—2

Oglas.

Da se osigura potreba dèrvah za ogriev za c. k. hèrvatsko-slavonsko namiesničtvo za dobu grejanja 18⁶⁰/₁ dèržat će se na nalog namiesničtva dne 25. lipnja 1860. predpodne od 10 do 12 satih kod podpisanoga ravnateljstva pomoćnih uredah ponudna razprava. O tom se poduzetnici s tim dodatkom obaviešćuju, da se dotični ponudni uvieti mogu svaki dan od 10. do 12. ure pred podne u pisarnici viditi.

Od ravnateljstva pomoćnih uredah c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiesničtva.

U Zagrebu dne 4. lipnja 1860.

Br. 8316-1822 (210) 3—3

Oglas natiečaja.

Opet se ima s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ popunit štipendij od 210 for. a. vr. sa shodnom naknadom putnih troškovah za putovanje onamo i natrag opredieljeni za jednoga odobrenoga vidara ili doktora medicine iz Hèrvatske ili Slavonije, koi hoće da se podvèrgne veterinarnom tečaju.

Uživanje ovoga štipendija steže se na trajanje od tri godine.

Učilište, gdie se ima uporavit ovaj štipendij, opredieljuje ministarstvo za bogoštovje i nastavu.

Natiecatelji za ovaj štipendij imaju svoje na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu upravljene molbenice obskèrbit sliedećim izkazima:

a) o potrebnom predtečnom izobrazovanju t. j. o stečenom odobrenju kao vidar ili stupnju doktorstva medicine;

b) o umienju hèrvatsko-slavonskoga kao zemaljskoga i onoga jezika, u kojem se podieljuje podučavanje u dotičnim učilištima.

c) o neimućtvu.

Nadalje ima svaki natiecatelj svojoj molbi dodati vlastoručno pisano i podpisano očitovanje, u kojem se obvežuje, kada bude odobren, da će kao veterinar svoju umietnost barem kroz 10 godinah u Hèrvatskoj i Slavoniji izvèršavati.

Tako obložene molbenice imaju se kod dotične županijske oblasti a u zemaljskom glavnom gradu Zagrebu kod tamošnjega varoškoga magistrata najdulje do 12. sèrpnja t. g. podnieti. Molbenice, koje kasnije dospiju, neće se uzeti u obzir.

U Zagrebu dne 1. lipnja 1861.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiesničtva.

Nr. 2558 civ. (200) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Konkursmassaverwaltung die executive Feilbietung der zur Simeon Čakoje'schen Konkursmasse gehörigen, auf 2024 fl CM. gerichtlich geschätzten Realität Grundbuchs-Nro. 23 Agram untere Stadt bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 3. August 1860 und der zweite auf den 7. September 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte mit dem angeordnet worden, dass obige Realität bei dem ersten Termine nur um, oder über den Schätzungswerth, bei dem zweiten Feilbiethungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbiethenden hintangegeben werden wird.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der bezeichneten Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landesgericht

Agram am 16. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 4337-P. (237) 1—1

Avviso di Concorso.

Essendo disponibili presso gli Ufficii politico-amministrativi del Regno Lombardo-Veneto varii posti di praticante di concetto, a diversi dei quali va annesso l' adjutum di fiorini 315, V. A.; invitano tutti quelli che intendessero aspirare ad uno dei detti posti, a far pervenire entro il mese di Luglio p. v. regolare istanza a questa Presidenza, a mezzo dell' Autorità da cui dipendono per ragione d' impiego o di domicilio. — Si avverte che i requisiti necessarii pel conseguimento dei posti di cui trattasi, sono quelli indicati al § 1 dell' Ordinanza Imperiale 10 Ottobre 1854, pubblicata già nella Puntata LXXXVI del Bollettino Generale delle Leggi del l' anno 1854, e che nelle istanze di aspiro sarà a comprovarsi documentatamente il concorso di tali requisiti. Inoltre gli aspiranti avranno a dichiarare se intendano competere soltanto ad un posto coll' adjutum, o se, qualora non potesse per ora il medesimo essere loro conferito, sieno disposti a prendere servigio anche gratuitamente, nel qual caso uniranno la solita reversale comprovante sufficienti mezzi di decoroso mantenimento.

Dalla Presidenza dell' I. R. Luogotenenza del Regno Lombardo-Veneto.

Venezia, 4 Giugno 1860.

Nr. 5669-1043 (234) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso le i. r. Esposituro portuali sanitarie in Lukovo, Sugorje, Cesariza, Tamnizka e Devcich nella Croazia militare, si sono resi vacanti quattro posti di guardiani d' ispezione coi quali va congiunto il soldo di annui fiorini centocinquantasette soldi 50, il pausciale di montura di annui fiorini 25 soldi 20, nonchè il quartiere in natura.

Pel rimpiazzo dei detti quattro posti viene aperto il concorso, coll' avvertimento, che i concorrenti dovranno presentare fino a tutto 1.º luglio a. c all' I. R. Ispettore marittimo di Segna le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico morale, i servigi finora prestati, la conoscenza delle lingue, nonchè di aver subito con buon successo l' esame sanitario.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario portuale sanitario nel raggio dell' Ispettorato marittimo della Croazia militare.

Finalmente si osserva, che gli aspiranti i quali oltre alle suesposte qualifiche potranno dimostrare con validi documenti d' aversi dedicato alla navigazione, otterranno la preferenza in parità di circostanze.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 31 maggio 1860.

Z. 2444. civ. (203) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Franz Martinec durch Advokaten Sučić, wegen schuldigen 420 fl ö. W. c. s. c die executive Feilbietung der der Marie Martinec, früher verwitweten Bolkart, und den mj. Georg und Valentin Bolkart gehörigen, auf 1649 fl. 46 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, und im Grund-Buchs-Protokolle der Steuer-Gemeinde Neudorf in Agram sub Nr. 34 eingetragenen Realitäten, als Haus Nr. 33 in Neudorf, sammt Garten bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 3. August und der zweite auf den 3. September 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf den besagten Realitäten pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können. Es wird jedoch ausdrücklich bemerkt, dass die feilzubiethenden Realitäten bei der ersten Feilbiethungs-Tagsatzung nur um oder über den obangegebenen Schätzungswerth, bei der zweiten aber auch unter demselben an den Meistbiethenden hintangegeben werden.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realitäten erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 16. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 1062. (215) 3—3

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financialnog okružnog ravnateljstva u Rieci od 24. svibnja 1860 br. 7188 prodavat će se putem javne dražbe dne 26 lipnja 1860 u 9 satih po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah komorske gospoštine Fužine upravljateljstvenog okružja nasiećena po šumskom upravljanju, i to:

a) iz šumskog kotara Fužine
šumski odsiek Rogozno:

Prodajna srećka pod br. I. sadèržavajuća 414½ hvata bukovih ciepanic 8' dugih u fiskalnoj cieni od . . 1128 fr. 65 kr.
Prodajna srećka pod br. II. sa 525 komada jelovih kusi od 9188.₅ Cub.' za cienu od . . . . 1312 „ 67⁵/₁₀ „

b) iz šumskog kotara Mèrzlavodica
šumski odsiek Šrokadraga:

Prodajna srećka br. I. sa 5(?)9½ hvata ciepanic i 179½ hvata šibja 4½' dugih uglevarskoga dèrvlja za . . 871 fr. 77⁵/₁₀ kr.
Prodajna srećka br. III sa 875 komada jelovih kusih od 13490.₄₀ Cub.' za . . . . 1584 „ 91⁵/₁₀ „
Prodajna srećka br. IV sa 585 komadah jelovih kusih od 8626.₉₀ Cub.' za 1023 „ 83 „
Prodajna srećka br. VII sa 854 komada jelovih kusih od 11805.₁₀ Cub.' za . . . . 1711 „ 43 „

šumski odsiek Jelenje:

Prodajna srećka br. J. sa 187½ hvata 6' dugih i 58¼ hvata 3' dugih bukovih ciepanic za cienu od . . . 1161 fr. 12⁵/₁₀ kr.

c) iz šumskog kotara Ravnagora
šumski odsiek Oštrivèrh:

Prodajna srećka br. 9/75 sa 1027 komadah jelovih kusih od 23592.₀ Cub.' za . . . . 2350 fr. 81 kr. austr. novca.

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri jednoj c. k. dèržavnoj blagajni priloženu imati, i moradu se do uključivo 25. lipnja 1860 kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda u Fužini zapečatjene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mòra kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. šumsko-dohodarstvenog ureda u Fužini uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. kr. šumara dèrva za prodaju opredieljena.

C. kr. šumsko-dohodarstveni ured
u Fužini dne 31. svibnja 1860.

Br. 2813 (225) 3—2

Oglas.

Uvedenje poštanskih doknadah u nutrašnostih austrijanskoga prometa.

Od 1. lipnja 1860 počemši mogu se kod c. k. poštanskih uredah predavat pošiljke s doknadcima, t. j. takove pošiljke, u obziru kojih preuzima poštanski zavod dužnost, da stanovit iznosak naznačeni po pošiljatelju (doknadak) od adresata pobere i da ga zatim putem onoga poštanskog ureda, gdie se pisma predavaju, dade izplatit pošiljateljima.

Za primanje i rukovanje pošiljakah s doknadcima načinjene su sliedeće ustanove:

1. Kod poštanskih uredah u lombardezko-mletačkom upravnom području primaju se takove pošiljke samo za miesta ovoga upravnoga područja, no kod poštanskih uredah u ostalim krunovinama za sva miesta tuzemstva izim lombardezko-mletačkoga upravnoga područja.

2 Pošiljke s naknadcima moraju se predavati kod vozne pošte, no one mogu u ostalom sastojati u listovima ili pismima bez vriednosti.

3. Doknadak nesmije prekoračit iznoska od pedeset forintih austrijanske vrednote kod jedne pošiljke.

4. Iznosak istoga mora predavalac na adresi pošiljke i na dotičnom voznom listu pod očitovanjem vrednosti riečima „doknadak fr. k. austr. vrednote" i to brojevima i slovima točno naznačiti.

5. Preuzimajući poštanski službovatelj ima iznosak doknadka upisati na predajnu primku.

6. Za samu pošiljku pobrat će se poštanska pristojba (porto) pripadajuća po vèrsti, vriednosti i teži, no za pošiljanje doknadka posebna providba (provizija)

. Ova providba iznosi za doknadak do uklopno 3 fr. austr. vrednote: pet novčićah.

Za doknadke od 3—10 fr. računa se od svake forinte ili diela forinte 1⁵/₁₀ novčića a od 10 fr. počemši od svake forinte ili diela forinte 1 novčić kao providba i to bez razlike daljine miesta, gdie se pisma predavaju, od miesta, kamo su opredieljene pošiljke.

Za ulomke novčića ima se pobirati podpun novčić.

Tarifa polag toga sastavljena sliedi u prilogu.

7. Providba ima se platit kod predaje ili adresatu doznačiti za plaćanje kako se već sama pošiljka ili frankovano ili pako uz doknadno plaćanje daje na poštu.

8. Pošiljke s doknadcima ima najdulje za 14 danah računajući od onoga časa, kad prispiju u miesto svoga opredieljenja, adresat dignut uz položenje dotičnoga doknadka i inih pristojbah, inače će se po izmaku ovoga roka pošiljka natrag poslat u miesto, gdi je bila predana i s njom postupat kao sa svakom drugom pošiljkom, koja se nemože dostaviti.

9. O tom, da je dostavljena pošiljka, ubaviestit će poštanski ured u miestu opredieljenja onaj u miestu predaje. Stopram onda, kad ova prijava prispie, smije predajni poštanski ured izplatit iznosak doknadka. Isti će se izplatit po predtečnom ubavieštenju predatelja onomu, koi donese izvornu predajnu primku izkazujuću iznosak doknadka, i to će poštanski ured zabilježit na naličju rečene primke.

Izvan toga ima stranka svojim vlastoručnim podpisom na povratnoj prijavi (pismu o doknadku) potvèrditi da je izplatu primila.

10. Doknadci mogu se kod predajnoga poštanskog ureda dignuti samo unutar šest miesecih računajući od onoga dana, kad je pošiljka predana bila.

Po izmaku ovoga roka ima predatelj za naknadu doknadka kod poštanske direkcije predpostavljene poštanskom uredu moliti, i naknada dati će se samo u onom slučaju, ako se jošte izvidit i dokazat može, da je dotični iznosak doknadka zaista unišo u poštansku pieneznicu.

Što se uslied razpisa visokoga ministarstva financijah od 6. svibnja 1860 br. 53361-163 daje na znanje.

Nr. 8169 (228) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 4 Juli 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einiger Konservationsarbeiten am Kastellgebäude zu Cirkvenica auf Grundlage des ardjustirten Fiskalpreises per 2349 fl 79 kr. ö. W abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeit dem Mindestfordernden überlassen werden.

Bis zum erwähnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit dem 5% Vadium belegte Offerte hierorts eingebracht werden. Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ämtlichen Anlassen allgemein üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Fiume am 8. Juni 1860.

Prosinić.

Nr. 2092-civ. (232) 3—2

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte zu Warasdin werden über Ansuchen des Herrn Ferdinand Inkey v. Palli k. k. Kämmerer als gerichtlich bestellten Kurator des Herrn Adam Inkey v. Pallin alle Gläubiger des besagten Herrn Adam v. Inkey aufgefordert, ihre Ansprüche bis lezten Juli l. J. behufs Liquidirung beim gefertigten k. k. Komitatsgerichte anzumelden.

Warasdin am 26. Mai 1860.

Br. 484-gr. (222) 3—3

Izrok.

C. k. kotarski ured u Moslavini kao sud, poziva sve one, koji iz ostavštine dana 3. siečnja 1860 u Osiekovom bez oporuke preminuvšega tèrgovca Josipa Andrineka štogod kao vierovnici tražiti imaju, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 13. kolovoza 1860. ili dodju pred ovaj sud, ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju: u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila, nikakova daljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

U Moslavini dne 3. lipnja 1860.

C. k kot. predstojnik na dopustu.
c. k. kot. pristav
Janušić.

Br. 671-gr. (223) 3—2

Izrok.

C. k. kotarski ured Moslavački kao sud, obznanjuje, da je dana 16. siečnja 1857 Dragutin Reinhard vlastelinstva moslavačkog špan u Moslavini umro, ostavivši naredbu volje posliednje, u kojoj je svoju braću Žigu, Ljudevita i Miška Reinharda postavio za nasliednike; budući da je prebivalište nasliednikah Žige i Miška Rainharda ovom sudu nepoznato, s toga se ovi dva pozivaju da se uz godinu danah, računajuć od dana niže stavljenoga prijave pri ovom sudu i dadu svoju prijavu nasliednu, jer će se u protivnom slučaju razpravit ostavština s nasliednici, koji su se prijavili, i sa gosp. Dragutinom Damajem, koi je njima za skèrbnika postavljen.

U Moslavini dne 4. lipnja. 1860.

C. k. kot. predstojnik na dopustu.
C. k. kot pristav.
Janušić.

God. XXVI U ZAGREBU, U PETAK DANA 22. LIPNJA 1860. Broj 143.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tinie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je izdati sliedeće najvišje ručno pismo:

Ljubezni podmaršale grofe Coronini. Vaša topla privèrženost i Vaše gorljivo vierno dužnosti shodno dielovanje pratjahu Me od Moje pèrve mladosti počemši, sve do miesta Mojega pouzdanja, koje sada zauzimate. Opraštajući Vas sada uslied Vaše molbe na Moje sažaljenje od službe bana, vèrhovnoga kapetana, gubernatora i zapoviedajućega generala u Hèrvatskoj i Slavoniji, gubernatora riečkoga i višjega predsiednika banskoga stola i dozvoljujući, da se primite u dobro zasluženo stanje pokoja, podieljujem Vam u znak zahvalna priznanja za mnoge zasluge, koje ste tečajem duga vremena svoga službovanja stekli tako za Moju osobu, kao i za monarkiju, velekèrst Moga reda svetoga Stiepana s odpustom pristojbah i značaj generala topničtva ad honores.

U Beču, dne 19. lipnja 1860.

Franjo Josip s. r.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjim zapoviednim pismom od 19. t. m. podmaršala Josipa barona Šokčevića banom hèrvatskim i slavonskim, vèrhovnim kapetanom, gubernatorom riečkim i višjim predsiednikom banskoga stola, zatim glavnoga pobočnika Nj. veličanstva generalmajora Dragutina grofa Bigot de Saint-Quentin-a, podielivši mu ujedno s oprostom pristojbah dostojanstvo tajna viećnika, podmaršalom, gubernatorom i zapoviedajućim generalom u Banatu i u sèrbskoj vojvodini najmilostivije naimenovati.

Službeni izvadak

iz zapisnikah siednicah starešinstva sl. i kr. grada Zagreba dne 14. i 23. svibnja 1860 dèržanih.

1. Zaključuje gradsko starešinstvo Nj. c. k. apostolskom veličanstvu podnieti zahvalnicu za odgodjenje potrošnine na vino i meso.

2. Zaključuje se, da se presvietlome gosp. Josipu baronu Šokčeviću podnese čestitka k imenovanju njegovomu za dèržavnog savietnika, i da mu se ponudi začastno gradjanstvo obzirom na zasluge stečene u svojstvu banova namiestnika za kraljevinu Hèrvatsku i Slavoniju i za grad Zagreb napose.

3. Zaključuje starešinstvo, da će u svojoj cielosti prisutstvovati kod zadušnicah za nezaboraviva bana Jellačića dne 21. svibnja t. g. u stolnoj cèrkvi, a dne 22. svibnja t. g. u Novih Dvorih.

4. Zaključuje starešinstvo, da se shodna odrede da se spomenik Jellačića bana što skorije podigne.

5. Na predstavku 212 gradjanah zaključuje starešinstvo nastojati o tome, da se kolodvor željeznice smiesti medju petrinjskom ulicom i savskom cestom, te odaslati u tu svèrhu jedan odbor u Beč.

6. Uzima se na povoljno znanje dopis c. k. namiestničtva o tome, da je c. k. vèrhovno zapovieductvo odpustilo gradskoj občini plaćanje onih 2267 for. 89 kr. a. vr., koje ista duguje za 34.360 porcijah slame dobljene god. 1853. iz c. k. vojnog obskèrbnoga skladišta za carske konje.

7. Pristaje se na to, da se kaptolu zagrebačkomu za dućane u skalinskoj ulici plati kupovna svota od 2000 for. a. vr.

8. Zaključuje gradsko starešinstvo prodati zemljište pokraj studenca Manduševca na tèrgu Jellačića bana s tim uvietom, da se za gradsku občinu servitut glede bunara pridèrži, i da kupac dužan bude u vremenu od 3 godinah na ovom zemljištu kuću sagraditi.

9. U svezu gradske občine prima se Julio Hühn.

10. Dozvoljava gradsko starešinstvo, da se za sirotinski odbor najmi jedan dnevničar, za vrieme, dok se popuni izpražnjeno miesto aktuara.

11. Izdaje gradsko starešinstvo zakladnicu o podatcih gradske občine za ovdiešnju realnu učionu.

12. Dozvoljava gradsko starešinstvo da se 564 for. 37½ kr. a. vr. neotierivih bolničko-obskèrbnih troškovah odpisati mogu.

14. Zaključuje se, da kuće posiedatalji u Ilici polovicu troškovah za položeni pločnik platiti imadu.

15. Zaključuje gradsko starešinstvo, da se uzme jedan miernik, koi bi planove za segregaciju urbarskih pašnikah izradio. Ujedno se zaključuje, da se od komasacije gradskih zemljištah odustati ima.

Od poglavarstva glavnoga i slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 18. lipnja 1860.

I. Lichtenegger m. p.
gradski predstojnik.
A. Hudovski.
savietnik i perovodja starešinstva.

Neuredovni dio.

Dopisi.

⊙ **Iz Podravine vojničke**, 17. lipnja. Mislite možda da sam izčeznuo, ili da sam se posve izgubio na sajmu svieta? Nisam, varali bi se u toj misli, premda se ni ja neću toj kocki oteti, kao ni vlastitoj sieni, ma posiedavao snagu Hreljinu a imućtvo Krezovo. Ja sam još na sajmu, vapim evo s Gèrkom: „O koliko ima tu robe, što nam je netreba!“ Na sajmu sam, rekoh, varakajući se amo tamo, kao munja po tmastom oblaku, samo malo laganije razumieva se, da me samo negurne koja griešna dušica, bilo hotice ili nehotice. — Medjutim nosili Janusovu glavu na ramenu, ipak se dogodi u toj vrevi da nas se — koji uzaludu tražimo robe za naš ukus — i onakav nedotakne, koi nevriedi ni ulaznine, što se od njega traži. Nu što ćemo? zato smo na sajmu, da budemo stèrpljivi, jerbo nestèrpljivost ogorčava nam časove a stvari nepomaže upravo ništa.

Naumih dakle, da Vam tom prigodom — pošto i onako riedki glasovi od ovuda a borme i od inih krajevah naše domovine dopiru do Vas, kao da nas zbilja ni neima*) — niekoje barem cèrtice tičuće se života svakdanjega, priobćim, da se barem listarina naknadi.

Parobrodarstvo na Dravi otvoreno je, ali samo do Barče, od tuda pa do Legrada preduzet će se, kao što čujemo, na skoro posliednji pokus vožnje, i kada budu još obstojeće prepricke uklonjene s puta, stavit će se veće parobrodarstvo kroz vas razteg obćem prometu na porabu.

Šta se pako glavnih drumovah na kopnu tiče, dižu se iz svoje biede hvaledostojno. Radnja je od davna započeta, ili bolje da rečem, nastavljena, i trajat će do jeseni, premda se svèršetak toga važnoga diela nemože tako lahko naznačiti ili opredieliti kao osnovati, jerbo stvar dobra zahtieva snage i vremena.

U obziru glavnih prirodnih proizvodah mogu Vam za sada sliedeća obznaniti: siena, što su ga sad počeli kupiti, bit će malo manje od izobilja, dakle dovoljno i to valjana; žita, to jest: raži, pšenice i ječma srednje ruke; kukuruz napreduje da nemože bolje u razvitku; vino, ako ostanu vinogradi kao što su počeli, može uroditi srednje ruke*); voća uobće malo; čauricah malo, i to poradi pomanjkanja semenja; a što se tiče kakvoće čauricah, neima im prigovora**). Dakle može se na razmierno dobru suditi lietinu; svakako na zadovoljniju nego što prošasta bijaše; da bog da neprevarili se u računu.

Čoviek nebi vierovao a ipak je istina, da se je uslied neplodnosti lanjske godine toliko naših seljanah iz obližnjih miestah Podravine, a i iz daljih još i veóma s biedom boriti moralo! Od Božića hleba kod kuće neimati, znači mnogo pretèrpiti, jerbo gdie nije kruha, zla je duha, veli se. Malo ih je, koji nebi morali zemašiti u džep, ako hoće da šta nadje u torbi; a šta bi bilo, kad bi i ova godina, od čega nas bog sačuvaj, nerodicu povukla za sobom? Bieda do očajanja!

U Podravini istinabog neosieća se još tolika oskudnost hrane kao izvan nje; imade tu još živine, a gdie je živine, tu se može i šta prodati i tako nuždi za nieko vrieme otimati. — Imade tu tèrgovačkih, a i obćinskih žitnicah, da je samo novacah. Obćinske žitnice, kad bi bile u istinu one, što nisu, mogle bi se nazvati pravim utočištem siromašnoga puka u vrieme nerodice; nu kad se iz njih žito nosi i izvaža, da ni živinčetu po volji nije, tu je promašena svèrba. Bez žitnicah nebi smiela ni jedna obćina da bude, to se priznati mora; ali kakve da budu te žitnice? Prava i koristna, dakle svèrsishodna rukovodnja ili uprava čini žitnicu žitnicom, a ne samo puko uvedenje ili običaj.

Podravina naša dosta je ravna i plodonosna; plodnosti njezinoj nemože se dakle u krivnju uračunati, ako ju naši gospodari na obezbiedjenje svoje u žitu oskudnosti upotrebiti ne-

---

*) Čudnih nam ćudih u naših ljudih! Pohlepa za tudjinstvom zavede ih na toliko, da oni vole saznati, što se medju kitajskim zidinama zbija, nego u njihovoj domovini, kao da prebivaju na zakupljenu dobru. Koliko nas ima, što dèržimo narodne listove? Koliko ih ima, što su osviedočeni, da iz inostranih listovah nikada ono saznati neće, što iz domaćih, ako im je samo stalo do stvari domaće? A zašto, braćo, taj nesklad? Izgovarati se, da ih neumiete čitati ni razumieti, sramota je i griehota, tu neima izpričanja. Jest, to bi mogao biti samo znak nehajstva prama prosvieti i težnji narodnoj, napokon zatajanje vlastitoga proizhoda. Učite se. Čoviek valja da uči, dok je živ. Zašto da se učim, dočim sam od dojkinje jezik svoj naučio? — pitaju ti ljudi. Naučio, istina, ali kako? hèrdjavije nego sluga i služkinja. Toga je i Šamil mnienja, koi, došav u jednu rusku višju učionu, čudom se začudi, kako je to, da se ruski učenici ruski moraju učiti! — Tko nije vidio grada, i peći se čudi. Liepe mi inteligencije!

Opazka dopisateljeva.

*) Na temelju izkustva goji naš vinogradar sladku nadu u sebi, da će se moći s dobrom pohvaliti berbom; jerbo je lan hèrdjav, a vinjaga dobra kao kopriva. Opazka dopisateljeva.

**) Opet i opet opažam, da je ta obèrtnost, koja bi našoj domovini uobće na korist biti mogla, posve oslabila i u takovu pala nemoć, iz koje proizlazi jedino propast. Gdie su ti Eskulapi? Gdie je taj Mesija, koi bi sposoban bio, naš narod do toga dovesti, da se lati pravca, koi bi njegovo gospodarstveno stanje poboljšati mogao?

Opazka dopisateljeva.

umiju. Tako je i ostat će: u dobroj godini neobzire se na zlu. Tratnja na sve četiri strane, a kad se pomoli zla, pokajanje bez uspieha; to nam je izkušena istina. Neima u našega svieta gospodarstva, to je naša stara mana, a neima ni izgleda još za sad, odkuda i kako da si sviet pribavi semenje za svoj ugar; riečju, on neima pojma, da dokuči sve one grane, što se za to stablo dèrže i hvataju.

Nedelje, onomad došav u Bielovar, opazih da se neobično množtvo pobožnoga puka u hram božji kreće, da bude dionikom one propoviedi, u kojoj poglavito sv. poslanje sastoji. Nebih lien, već odoh i ja pored svih poslovnih putevah u cèrkvu, da vidim, koliko ću tu izobraženih pobožnicah zateći, što razumiju naški. I tko bi mislio! za čudo opazih, da ih je mnogo više, nego što bi se to budi sad uslied nezriele stidljivosti, budi uslied jednostranog odgojenja ili koje ine mane, ili nekoristnoga predsuda nadati moglo. — Zar nije tomu tako? Ta gledajmo Francuzkinje, približimo se kojoj Talijanki, Magjarici itd., vidit ćemo, da se ponosi svojim jezikom bilo gdie mu drago. A uvucimo se nasuprot u krug naših tako zvanih izobraženih gospodjah ili medju koju tobože finiju obitelj, u koi javni gradjanski sastanak, i mi ćemo se osviedočiti na svoju nemalu sèrdžbu, da se tu za pristojnost, čast i prednost našega jezika žalibože toliko haje baš koliko za lanjski snieg. Stari gèrm, iz koga nam nerastu miomirisne ruže, nego puko i šiljasto tèrnje, za što bi imali biti više mužkarci odgovorni, nego li one, o kojima je govor. Pa i na tom plodu da budemo zahvalni prošlom vieku? —

U Bielovaru boravi takodjer i jedno niemačko kazalištno družtvo putujuće u svoju navadnu postojbinu Slavoniju, nebi li mu se tobože isplatila poputnina; nu težko da je tu izgleda, veli se, na dugo boravljenje. Dvanaest predplaćenih predstavah i hora će biti svèršena.

Kad bi se ti Niemci našemu jeziku posvetiti potèrsili — kad već u nas neima te neima jošte za to volje . te i u našem jeziku izmienice predstavah davali, laglje bi za cielo izilazili sa svojim potrebama. Pribavili bi sebi tim načinom staloiji obstanak a nama bi učinili priličnu uslugu; nu učiti se, te učiti pa ipak nenaučiti, znači putovati bez obstanka i usluge.

Prekjučer pod zoru probudi nas najedanput strahovita gèrmljavina iz mirna sna, da smo mislili, da će tu biti zla i prezla; nu za kratko vrieme mine nas sva nepogoda i š njom i strah s gubitkom jednoga škednja i jedne pojate u Svihsvetih, što je vatronosna munja obratila u pepeo.

Napokon još jedan riedki slučaj: Mèrtvačko zvonce zazvoni, malo zatim i ostala u zvoniku zvona, kakovih nije u svoj Krajini čuti. Drugi dan ponove ista zvona svoj tužni glas ukupno. Tko je preminuo? Gospodin N. N. A kad malo kasnije u dan, čujemo da g. N. N., premda bolestan, ipak jošte živ i pri zdravom umu, te želi još mnoga lieta poživiti na ovem svietu. Eto, rekoh, mèrtvac usta i nečeka na glas trublje!

Austrijanska carevina.

Beč 26. lipnja. Nj. veličanstvo cesarica dostojala je samostanu o. o. franciškanah u Kotoru 100 forintih a cèrkvi u Puntalonu u Dalmaciji pedeset forintih najmilostivije dozvolit za nabavu cèrkvenih spravah.

— Nj. veličanstvo carica Marija Anna, supruga Nj. veličanstva cara Ferdinanda I. prispiet će pèrvih danah mieseca sèrpnja iz Praga putujući u Italiju ovamo i boravit će kratko vrieme u Schönbrunu.

— Carsko-ruski general grof Adlerberg došao je iz Pešte ovamo a Nj. visost nadvojvoda modenski odputoveo je u Šopron.

— General kapucinskoga reda prispeo je iz Rima ovamo, da u ovdiešnjem konventu preduzme one reforme, koje su prije kratka vremena preduzete bile kod ovdiešnjega dominikanskoga konventa.

— Sučlanovi povećanoga vieća sakupiše se jučer u Munševoj gostionici, da se privatno medju sobom porazgovore, da se povodom istupa gospodina grofa Barkoczy-a iz odbora za gruntovnicu sporazumiju u obziru raznih mnienjah, koje su se u krilu dèržavnoga vieća u pogledu gruntovničkoga pitanja porodila. Danas vieća odbor za postupanje kod izravnjivanja.

Talijanska.

Bolonja 16. lipnja. Jedan razpis ovdiešnjega redarstvenoga ravnateljstva prieti strogom kaznom svim bezposlicama i skitalicama.

Napulj 16. lipnja. Sardinski poslonoša kod ovdiešnjega dvora zahtieva, da se povrate ona dva broda, koje je sa 800 putnikah, obskèrbljenih pušcima u Maltu, zarobilo napuljsko pomorstvo. Kažu da ovaj zahtiev podupira i lord Elliot.

Rim 16. lipnja. Potvèrdjuje se, da se piemonteska vojska kupi kod Ferare.

Francuzka.

Poslanstvo gospodina Martina, koi je u Parizu tražio posredovanja, tako se je razbilo, da se je u očigled očitovanjah lorda Palmerstona odvažio, da neide u London, već da se odmah vrati u Napulj. No čini se, da se neće ni Piemontu dozvolit, da izravno posreduje na Garibaldovu korist. Kažu, da je 11. t. m. turinska vlada dobila notu iz Pariza, u kojoj se od prilike veli: Francuzka vlada vazda oduševljena pravim prijateljstvom za kraljevo prijateljstvo, smatrala je sa živahnom skèrbju hod dogadjajah u Siciliji. Razloživši mnienja priobćena joj tom prigodom od strane raznih evropskih dvorovah, napominje nota pogibelj i težkoće, koje bi nastati mogle iz odviš smiele politike. Za to silno umoljava car kraljevu vladu, da kod Garibalda pokusi svako sredstvo, da netiera stvar predaleko, da neprenese prevrata na kopno i da se neurivava u posao diplomacije.

Kažu, da je car gospodinu Martinu dao kazat, da bi pred šest nedieljah njegovo posredovanje jošte moguće bilo, no da mu sada druge miere, koje je medjutim preduzeo, toga više nedopuštaju.

Pisma od 13. t. m. prispievša iz Napulja u Marsilju javljaju, da su se dvie hiljade Garibaldovacah kod Kantacara u Kalabriji (u zalievu od Skville), kao što se misli pod Medicievim zapoviedničtvom, izkèrcale. Ustanak u Kalabriji počeo je i polag jednih poslan je Nunziante, a polag drugih Pianelli u ove pokrajine. Pod Napuljem nalaze se dva engleska i osam francuzkih ratnih brodovah a duh svih stranakah opisuje se kao veoma potišten.

Marsilja, 16. lipnja. Jedno pismo iz Palerma od 8. lipnja cieni Garibaldove vojene sile na 40.000 momakah. — Garibaldi dao je postrieljat 9 osobah, koje se sakrivile proti sigurnosti vlastničtva. On je otvorio narodno podpisivanje na korist rata. Sve plemenite obitelji i nadbiskup podpisaše. U obziru uzetja dvieh parobrodah javljaju, da je jedan od njih bio piemonteski a drugi amerikanski. Oni su u Napulj odvedeni a njihova iz 1000 glavah sastojeća momčad zatvorena je u Gajeti. Iz Rima javljaju, da je general Lamoriciére poslao vojsku na granicu. Piemont izjavio je, da će prepriečit svaku navalu u rimsko područje, izim ako bi rat navieštan bio. Kažu, da je papinska vlada ovo izjavljenje priobćila diplomatičkom zboru.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Paris, 19. lipnja. Današnji Moniteur piše: Nesumnjajmo, carev put u Baden-Baden imat će sretan plod.

Trebalo je takove dobrovoljne odluke, tako znatna koraka, da zamuknu jednodušni zlohotni glasovi i kriva tumačenja.

Izrazivši se car iskreno naprema niemačkim vladarima da se njegova politika neće nikada udaljit od prava i pravednosti, morao je u tako izvèrstnim i bezpredsudnim duhovima pobudit ono osviedočenje, koje nemože pofalit da ulije pravo čuvstvo izraženo lojalnim načinom. Takodjer su medjusobna odnošenja sučlanovah sastanka bila više nego samo udvorna (courtois).“

Zatim govori Moniteur o raznim sastancima i zaključuje riečma: „Na takav način mogu si svi oni, koji žele, da se opet povrati pouzdanje i da se nastave medjunarodna dobra odnošenja, čestitati zbog konferencije, koja učvèršćuje mir Evrope.“

Berna, 19. lipnja. Savezno vieće ponovilo je u jednoj noti upravljenoj na francuzki kabinet svoju prijašnju protestaciju proti sdruženju Savoje. Ova nota priobćit će se i drugim silama i iste će se zamolit, da gledaju, da se čim prije sastane konferencija u obziru toga posla i da na nju pošlju svoje poslanike.

Sardinski carinski stražari ostavili su svoja miesta (u Savoji) i bili su odmah zamienjeni francuzkim žandarmima — ne carinarima (douaniers) — iz čega se zaključit može, da će se carinska granica odmah izvesti.

London, 19. lipnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće odgovorio je Cardwell na pitanje Maguere-ovo: Lord namiestnik za Irsku nije podpisao za Garibalda. Redarstvena izvješća nisu u nijednom slučaju očevidno dokazala, da je dozvoljeno bilo, da se oni sudbeno progone, koji kupe vojsku za papu.

Carigrad, 19. lipnja. Sultan je velikom veziru poslao nove zapoviesti. — Carsko-austrijanski poslanik bio je po sultanu primljen u osobitoj audienciji. Skori odlazak austrijanskoga poslanika čini umiravajući utisak. „Journal de Constantinople“ javlja, da je mir u Siriji opet povraćen.

Turin, 18. lipnja. Polag „Unione“ propustio je Mazzini svoj put u Siciliju, budući da se nije tamo imao nadat dobru dočeku.

London, 20. lipnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće izjavio je lord Russell, da nije do sad došla službena depeša francuzkoga kabineta o sdruženju Savoje, no da se takova još ove nedielje očekuje. Odgovor na pitanje, da li će biti kongres u poslu Švajcarske nije, veli, mogućan.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 21. lipnja 1860.

Papiri.	Svèršetni tečaji u aust. vred.
5% Kovovnice	71.
5% Narodnoga zajma	79.20
Narodne banke	861.
Vierevnoga zavoda	187.
Mienice.	
Augsburg	108.75
London	126.75
Carski cekini	6.4
Srebro	27.50

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8653 (216) 3—3

Oglas.

Da se osigura potreba dèrvah za ogriev za c. k. hèrvatsko-slavonsko namiestničtvo za doba grejanja $18^{60}/_{1}$ dèržat će se na nalog namiestničtva dne 25. lipnja 1860. predpodne od 10 do 12 satih kod podpisanoga ravnateljstva pomoćnih uredah ponudna razprava. O tom se poduzetnici s tim dodatkom ubavieščuju, da se dotični ponudni uvieti mogu svaki dan od 10. do 12. ure pred podne u pisarnici viditi.

Od ravnateljstva pomoćnih uredah c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 4. lipnja 1860.

Nr. 2092-civ. (232) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Komitatsgerichte zu Warasdin werden über Ansuchen des Herrn Ferdinand Inkey v. Palli k. k. Kämmerer als gerichtlich bestellten Kurator des Herrn Adam Inkey v. Pallin alle Gläubiger des besagten Herrn Adam v. Inkey aufgefordert, ihre Ansprüche bis lezten Juli l. J. behufs Liquidirung beim gefertigten k. k. Komitatsgerichte anzumelden

Warasdin am 26. Mai 1860.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 23. LIPNJA 1860. Broj 144.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr a ust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Br. 1349-Pr.

Kod 316. i 317. žrebanja najstarijega dèržavnoga duga, preduzetoga uslied najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 i 23. prosinca 1859 izvučene su serije 163 i 292.

U seriji 163. sadèržane su: obligacije dvorske komore po raznom kamatnom mierilu i to:

Brojevi 5797 do 5836 sa cielim glavničkim iznoscima, br. 5839 s petinom glavničke svote, zatim brojevi 5838 do 6890 sa svojim cielim glavničkim iznoscima u ukupnom glavničkom iznosku od 1,258.011 fr. 50 kr. i u kamatnom iznosku po obaljenom kamatnom mierilu od 24.248 fr $8\frac{1}{2}$ kr.

Serija 292. sadèržaje obligacije zajma sklopljenoga u Genovi i to:

po 4% br. 1 s petinom glavničke svote, zatim brojevi 1314 do 1953 sa cielim glavničkim iznoscima i po $4\frac{1}{2}$% br. ta sa šestinom glavničke svote i brojevi 1 do 626 sa cielim glavničkim iznoscima, u ukupnom glavničkom iznosku od 1,192.873 fr. $38\frac{3}{4}$ kr. i u kamatnom iznosku po obaljenom mierilu od 25.006 fr. 46. kr.

Ove obligacije povisit će se polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 na pèrvobitno kamatno mierilo i vierovnik dobit će na zahtievanje, polag miere ustanovah zadèržanih u oglasu visokoga ministarstva financijah od 26. listopada 1858 br. 5286/F. M. (dèrž. zak. l. br. 190) 5% ne na austrijansku vrednotu glaseće obligacije.

U Zagrebu dne 19. lipnja 1860.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestnoga predsiedničtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Pišu iz Ljubljane od 18. lipnja iz vierodostojna izvora, da će se zemaljska vlada kranjska i koruška ukinut i pèrva s namiestničtvom tèršćanskim, a posliednja s namiestničtvom gradačkim sjedinit. Prije niekoliko danah uapšen je, vele, u Ljubljani dobrostojeći nieki seljak, koi je tri krive banknote, svaku od 100 forintih, izdao. Kažu, da krivi novčari borave blizu Ljubljane.

— Već za niekoliko danah bit će vučenje dobrotvorne lutrije; no kao što čujemo, dosad je samo malen broj srećakah prodan, uslied toga odgodit će se po svoj prilici vučenje na kasniji rok.

Uzrok, zašto ove srećke nalaze tako slabu prodju, bit će po svoj prilici to, da je ova lutrija u obćinstvu premalo poznata; i to nije poznato, da li izlogu može već vidit obćinstvo.

Mislimo da smo dužni u interesu stvari, koja ima tako plemenitu svèrhu, redatelje lutrije pozorne učinit tako na svèrsishodno razašiljanje srećakah kao i na veće razprostranjivanje lutrije. (Agr. Ztg.)

— Polag jedne bèrzojavne viesti iz Beča od 14. u izvanjskim listovima glasa se, da je zaključeno u načelu, da se opet uvede ministarstvo tèrgovine. I dojdući ministar već je, vele, naimenovan, no naimenovanje onda će se stopram oglasit, kad dèržavno vieće svèrši svoje radnje o proračunu.

— Okolnost, da su molbenice za dopuštenje izdavati političke novine u českom jeziku opetovano odbite bile, dala je, kao što „Wanderer“ piše, povoda dvanaestorici najpoznatijih osobah u zemlji, da podnesu molbenicu Nj. veličanstvu. U ovoj molbenici traži se za dopuštenje izdavati političke novine u českom jesiku i razloživši razmierja narodnostih moli se i za to, da se načelo ravnopravnosti narodnostih uobće i napose, izraženo po povećanom dèržavnom vieću, oživotvori. Molbenicu, koja iznosi šest tabakah podpisala su sliedeća gospoda: Dr. Palacky, česki historiograf; dr. Purkyne, glasoviti fiziolog; j. u. dr. Fr. Lad. Rieger, vlastelin i učrednik; dr. Brauner, odbornik pražkoga grada; j. u. dr. Fr. Hanka, savietnik grada Praga; j. u. dr. Rudolf; knez Thurn i Taxis, vlastelin; Franjo Ostrosz, kožarski tvorničar (bivši predsiednik pražke tèrgovačke komore), Josip Machaczek, šećerničar (Zuckerfabrikant); J. Jelinek, tèrgovac i ravnatelj tvornice; J. Schimek, tèrgovac i sučlan pražkoga tèrgovačkoga predstojničtva; učrednici m. dr. Kodym, P. Josip Rezac. Ovu molbenicu donieli su ovih danah u Beč gg. Rieger i Machaczek.

— U području niekadašnje sriemske županije naišlo je uvedenje komasacije na velike težko-

Cèrnogorci.

Ratoborna slika iz života Jugoslavjanah.

(Prov. s niemačk. N. R. Ž.)

(Konac.)

Čim svanu dan i čim sunčani traci vèrhove cèrnogorskih bèrdah obasjaše, sastadoše se starješine svih cèrnogorskih selah, satnici (kapetani) i svi odličniji gradjani na ravnicah podgoričkih, gdie je bio cèrnogorski tabor, da se tudier o važnijih točkah posavietuju. Gradjani i vojnici uzporedoše se oko svojih satnikah (kapetanah); a bèrdom na okolo razlegaše se na tisuće glasovah.

Davši si znamenje zvonom podgoričkim, obratiše se svikolici naprama gradskim vratam, odakle izlažaše mnogobrojno svećenstvo, noseći u rukah zlatne kèrstove i svete ikone. Napried idjahu pojci, pojući pobožne piesme i slaveći Boga. Odostraga idjahu oružani vojnici imajući junačka znamenja na pèrsiuh. Napokon idješe polagano gorostasan muž, odlična roda, obučen u cèrnu haljinu, po kojoj se opasa dragocienim pojasom, obiesivši prieko ramena i pèrsiuh cèrveno-svilenu vèrpcu. Na lievoj strani pèrsiuh blistaše mu se sjajni red, a na glavi imaše cèrnu kamilavku.

Taj muž bijaše Petar Petrović, poglavar cèrnogorski. Za njim idjaše množina dvorjanikah, koji su odmah na toj ravnici podigli žèrtvenik, gdie rečeni vladika ovèršavaše svetu službu.

Prije svete službe zavapi cielo svećenstvo, narod i vojničtvo: „Živio ruski car!“ Nakon službe zaori opet glas prisutnih: „Živio slavni ruski car! Živio vladika, Petar Petrović!“ Sada obkoliše starješine, satnici i svećenstvo mitropolita; a oko njih se sabere ostali narod.

Zatim započe vladika sliedećim govorom: „Živio slavni ruski car! živili hrabri vojnici, naši suvierenici i prarodjaci, pobieditelji kèrstjanskih neprijateljah na vodi i na kopnu. Slavno je biti njemu podložnim i zahvalnim; slavno je biti s njim u savezu. Noćas dobih list iz Boke kotorske od našega prijatelja i zemljaka, Marka Ivelića, viernoga službenika cara ruskoga, u kom mi obznanjuje, da se podunavske tvèrdje, sve jedna za drugom, ruskoj vlasti podlažu, i da je hrabri ruski pomorski vojvoda (admiral) sve tursko brodovlje kod Tenede razpèršio i porazio.“

Nakon ovih riečih prekèrstiše se svi prisutni Cèrnogorci, te, podignuv oči prama nebu, moljahu za spas slavnoga cara.

Tada nastavi opet Metropolit:

„Grof Marko Ivelić daje mi na znanje, da već ide skadarski paša s velikom vojskom proti našoj slobodnoj Cèrnojgori. S prievarom i stranputice šumami naumi on do Podgoricah provaliti. — Čujte me mudri poglavari, hrabri vojvode i štovano svećenstvo! propušćam vam na volju, da upitate narod, bi li bilo probitačnije, da izadjemo paši na mejdan, ili da ga za pomilovanje prosimo. Nu k tomu vam još moram kazati, da je pašine sila dvaput veća od naše, te da nas može sve lahko uništiti, naše kuće popaliti i žene i diecu na muke i u sužanjstvo odvesti; pa da si time staro slavu i neovisnost izgubimo. Hajte i govorite s narodom!“

Starješine i satnici odoše, a prosti narod obkoli si poglavare, koji mu stadoše vladikine rieči naviešćati. Ali najednom zaori glas odasvuda: „Rat! rat! nećemo, da pogèrdimo slavsko ime; radje ćemo svi poginuti, nego da se Turkom živi predademo!“ — Daleko bèrdinami odaziveše se na tisuće glasovah.

Dokle je god trajalo vieće, stajaše Petar Petrović medju svojimi junaci, te, naslonivši se na sablju, gledaše mirno mnogobrojnu skupštinu. Nu kada je zaorio ratoborni vapaj, prekèrsti se tripute i reče: „Zahvaljujem ti, svemogući Bože!“ Starješine dodju opet k mitropolitu, te jedan između njih, pristupiv k njemu, naviesti mu u ime ostalih mnienje i odluku puka.

Nato reče mitropolit: „Neka bude onako, kao što puk zahtieva.“ Zatim blagoslovi skupskupštinu, i htiede u grad natrag; ali kad nejednom stupi pred njega mladić, imajući kratki dolman (kurtku) i uske hlače, na glavi cèrvenu kapu, a za pojasom dva kratka samokresa i nož, veleć mu: „Mudri vladiko, ti si još na me zaboravio. Ja sam onaj Bošnjak, koi ti je noćas važno pismo od Marka Ivelića, donesao; daj mi, što si obećao.“

će. U Velikom-Radincu, dobru kneza Odescalchi-a očitovalo je, kao što „Delejtü" javlja, pučanstvo, kad je čulo, da će se početi komasacija, svoje nezadovoljstvo i poslalo je deputaciju na komisara zemaljske oblasti Marso-a, koi je uprav krenuo u Radince, s tom molbom, neka bi gospodin komisar izvolio vratit se, budući da su se odvažili sa svom silom opriet se njegovoj nakani. Velika razdraženost potaknula je gospodina Marso-a da odgodi svoj put na shodnije vrieme, da se uklone ozbiljni sukobi.

Beč 21. lipnja. Predlog za postupanje kod izravnjivanja bio je u dotičnom odboru dèržavnoga vieća s malim promienama primljen. Siednica ovoga odbora, koja je jučer narečena bila, nije se mogla dèržati zbog toga, što je predsiednik odbora gospodin baron Lichtenfels oboleo, zašto se neće ni u današnjoj obćinskoj siednici dati izviešće odbora za postupanje kod izravnjivanja.

U Novom Sadu, 16. lipnja. (S. D.) Važnu novost imamo našim čitaocima javiti. Vis. ministarstvo pozvalo je preosv. gospodu episkope iztočne cèrkve, da podnesu najdalje do konca kolovoza predloge, koje dèrže za potrebne u upravi cèrkvenoj i uredjenju parokijah. Ovi predlozi služit će za temelj savietovanju sinoda, koi će se zatim sazvati.

Danas poslie podne savietovat će se jedna komisija o gradjenju novoga dvora za diecezana bačkoga.

Izgledi za žetvu u našoj okolici vèrlo su dobri. Svi usievi stoje da nemože bolje biti, i ako nebude kakvih nepogodah, bit će nam ova godina blagoslovljena. Isto tako stoje u Sriemu vinogradi dobro; hladnoća u svibnju nije im ništa škodila i nadati se je dobroj berbi.

Čujemo, da je u Šabcu danas tri nedielje danah preminuo Uroš Stratimirović Kulpinski.

Prije desetak danah, izgoriela je nesretnim slučajem u Pančevu jedna gospodja u svojoj sobi. Tri nejaka deteta oplakuju svoju majku.

Dr. Mihailo Polit, Novosadjanin, otišao je na Cetinje za dèržavnoga sekretera u Cèrnoj Gori.

Pešta, 14. lipnja. „Pesti Hirnek" dobio je pèrvu pismenu opomenu.

U Firedu na Blatnom jezeru odkrili su spomenik magjarskom piesniku Karlu Kisfaludu. U Nikli je bila svetkovina u spomen Berženju, takodjer slavnom magjarskom piesniku. Dne 11. lipnja umro je u Pešti Jakov Marastony, slikar. Kod njega su bili na nauci i naši niekoji viestaci kao Gjorgje Jakšić i pok. Vuletić.

Sèrbija.

Kneževskom naredbom od 24. svibnja po st. 1860 izdalo se novo ustrojenje vojske na miesto onoga od 10. siečnja po st. 1845. Glavni je sadèržaj ove naredbe: Vojska se ustrojava za sigurnost zemlje. Sastoji se iz „stojeće" i „narodne" vojske. Za narodnu vojsku izdat će se poslie zakon i pravila. — Svaki gradjanin dužan je i ima pravo biti u vojsci. — U vojsku se uzimaju samo oni, koji nisu mladji od 18 godinah.— Od ove dužnosti oslobodjeni su slabi i nejaki i nesposobni, svećenici i jedini hranitelji nejake sirotčadi, starih i nemoćnih roditeljah. — Vèrbovanje biva mieseca ožujka, osim u izvanrednim slučajevima.— Svaki Sèrbin dužan je sam, kad navèrši 20. godinu, prijaviti se na rekrutovanje; tko nemože jedne godine, taj će se iduće prijaviti. Koi se jedne godine neprimi u vojsku, što je još tielom nerazvijen, dužan je na godinu prijaviti se, pa se upisuje u vèrstu rekrutovanja iste godine. — „Stojeća" vojska ustanovljava se radi policije, poredka i mira, i da bi se učitelji za narodnu vojsku dobili. — Ona se sastoji iz piešakah, konjanikah, topčijah i pionerah s jednom radničkom rotom. — Piešakah će biti 4 batalijuna, od kojih jedan strielački, bit će u jednoj pukovniji; konjanici će biti u 2 škadrona; topčije u 2 baterije s jednom bèrdskom baterijom i pionerima pod jednim zapoviedničtvom; svi zapoviednici pojedinih ovih oddielah vojske stoje pod neposrednom upravom glavnoga vojničkoga štaba, a ovaj pod glavnom vojničkom upravom; radnička rota stojat će pod glavnom vojničkom upravom. — Koji u jednu vèrstu rekrutovanja spadaju, a nemogu se u vojsku primiti, što nema za njih miesta, ostaju obvezani, dok vojnici njihove vèrste rok neodsluže. Iz njih se popunjavaju miesta umèrših, onesposobljenih ili izpisujućih se vojnikah njihove vèrste. — Svaki vojnik dužan je 3 godine služiti.— Koi po dovèršenju jednoga roka službe položi pasoš, da i dalje u vojsci ostane, taj se neće odpustiti, no u vrieme rekrutovanja. — Vlada snabdieva vojsku svim potrebama.— Knez raspolaže, gdie će biti garnisoni. — U odsudstvu ili prepetstvu koga vojničkoga starešine zastupa ga po redu najstariji. — Vojnički sud ima 2 stupnja. — Pèrvoga stupnja za piešake bit će pri pukovinskom, za konjanike pri divizionskom, za topčije pri artilerijskom štabu; za radničku rotu tamo, u koga se od ova tri roda oružja nalazila bude. — Sud pèrvoga stupnja ima predsiedatelja, 3 člana i pismovoditelja. Predsiedatelji su dotični komandieri.— Sud drugoga stupnja za svu vojsku bit će pri glavnom vojničkom štabu i imat će predsiedatelja, 4 člana i auditora. Predsiedatelj je načelnik glavnoga vojničkoga štaba ili njegov zastupnik. — Krug dielovanja ovih sudovah i postupak sudbjeki odredit će se zakonom. — Kad su vojnici kod kuće, onda podpadaju pod vlast gradjansku. — U garnizonima bit će vojničke bolnice.

Talijanska.

Turin 18. lipnja. Komisija deputirske komore za izpit zakonskoga nacèrta za zajam od 150 milijunah dèržala je jučer pèrvu siednicu. Članovi ove komisije izraziše se svikolici veoma prijazno za rečeni nacèrt. Ovaj zajam uvažava se više s političkoga nego li financijalnoga gledišta, i u ovom obziru našli su, da je premalena zaiskana svota. Kardinal Corsi još je svejednako u kući misionarah; i biskup piacentinski nalazi se tamo. Počeli su raspuštati brigade savojske; momčad odilazi u malim oddielima u Francuzku.

U Napulju bilo je dne 12. lipnja opet obiteljsko viećanje. Dvor je taj dan već doznao da je Francuzka odbila molbu gospodina Martina.

U Napulju vlada veoma opasan duh. U „Corriero di Napoli," koi u potaji izlazi, daje „napuljski odbor" na znanje, da se, okriepljen sudielovanjem svihkolikih poštenih i slobodnomislećih Napuljacah, zabavlja preporodjenjem domovine; da ima dosta oružja i pomoćnih sredstvah, kao i to, da stoji u sporazumljenju tako s nutrašnjostju zemlje kao i s inozemstvom, da je skèrbljeno za sigurnost skladištah za oružje i da će i javni listovi činiti svoju dužnost, da svaka provincija ima svoj sredinski odbor, koi stoji u svezi s okružnim i obćinskim odborima, koji su opet svikolici u sporazumljenju s načelnikom odbora glavnoga grada. Posliednji odbor ima u svakom oddielu grada tri odsieka; tko pade u ruke policije, dobiva odmah svoga zamienika, tako da uapšivanja nemogu priečit hoda dobre stvari; odbor pazi tako na činovnike, koji se odvraćaju od vlade i ostaju ili mirni gledaoci ili prelaze neposredno k narodu, kao što bilježi i one, koji se vesele, kada ide zlo domorodcima i okorni se pokazuju kao dobrovoljna orudja vlade.

Garibaldi uzeo je sada osobito na oko organizaciju primorskih lukah da olakša i pospieši ukèrcivanje i iskèrcivanje vojske; medju ostalim podiže i pomorskih satnijah u raznim pristaništima, koje stoje pod jednim oficirom, koi je ujedno ravnatelj pristaništa. Polag jedne turinske depeše sadèržaje kapitulacija, sklopljena medju Lanzom i Garibaldom, klauzulu, da se polovica ratnoga materiala, nalazećega se u Palermu, ima tamo ostavit. Ako se to potvèrdi, mnogo bi se laglje izvesti mogla napomenuta organizacija primorskih lukah, jerbo Garibaldu malone sasvim fale topovi.

Mitropolit mu izvadi punu šaku žućakah, veleć: „Evo ti platje za tvoju službu. Bog te blagoslovi za dobro dielo."

Bošnjak mu odvrati: „Neću zlata, vidiš, da sam siromak, jerbo mi se je otac u moru utopio, a mati je od žalosti umèrla. Uzmime u svoje vojnike; pa ako ti se junačtvom i hrabrostju dopadnem, onda me oženi. Vidieh jednom na tèrgu Boke kotorske Mariju, kćer Bukatićevu, koi je već vèrlo ostario; a neima nikakova sina. Da sam vriedan njegove kćeri, pokazat ću odmah u pèrvoj borbi s Turci. O meni i mojem koljenu (rodu) govori Marko Ivelić u drugom svom listu." Pročitav vladika taj list, odvrati mu: „O dragi moj Nikito Vojkoviću, poznavah ja dobro tvoga hrabrog otca Porfirija Nikitića, te s toga ću te uzeti u svoje vojnike. Ostalo pak propušćam gospodinu Bogu; njegova bo desnica dieli sreću i ljubav ljudem."

Čitav taj dan pripravljaho se samo na rat; sutra dan poče se vojska pod predvodničtvom vladike Petrovića gibati. Prispievši okolo podne do onih tiesnacah, gdie je bio naumio skadarski paša u Cèrnu goru provaliti, ostavi tudier 1000 vojnikah pod starim Vukotićem, da te tiesnace brani; a četiri tisuće odredi, da se sakriju po bèrdih, i kad bude trebalo, da umah priskoče u pomoć. S ostalom polovicom vojske ode sam stranputice šumami i bèrdinami naokolo, da Turkom izza ledjah dodje.

Tretji dan dodje paša s mnogobrojnom vojskom, te umah napade hrabre Cèrnogorce; no svi mu napori ostadoše bezuspiešni. Već tamna noć zastiraše obzorje; mala četa cèrnogorska spade samo na 200 momakah; a stari bi Vukotić težko izranjen; no uspèrkos tomu, dèržaho se ipak hrabri Cèrnogorci još svejednako na bojištu. Napokon im priskoči pomoć. —

Četvèrti dan, jedva što se sunce narodi, udare Cèrnogorci odasvuda na Turke. Uvidiv paša, da je u pogibelji, ostavi od straha Vukotića, te se obrati na novoga neprijatelja. Na tudier mu dodje hrabri Petrović na susried; u isti čas navališe i ostali oddieli vojske, te tako sjedinjenimi silami pozdraviše Turke. Sada se tekar zametnu kèrvava borba, koja je trajala puna 24 sata bez prestanka; na obiuh stranah borilo se je junački. Da su se Turci toli hrabro borili, poticaše osveta i mèržnja prama kèršćanom; Slavjanin se je pak borio iz ljubavi prama domovini i za njezinu slobodu, uhvajuć se u desnicu Svemogućega.

Petar Petrović borio se je junački kao lav na čelu svoje vojske. Svagdie bijaše prisutan, zapoviedajuć i ravnajuć vojskom; pa kad je vidio, da mu tko uzmiče, hrabrio ga je toliko svojim junačtvom i bodrenjem, da se je umah vraćao u borbu. Uvidiv, da mu već praha i olova nestaje, zapoviedi vojnikom, da ši im znamenje, da navalè jataganom na neprijatelja, jer je bilo odlučeno ili pobiediti, ili umrieti. Sada pograbi jednom rukom kèrst, a drugom povadi sablju, te, zavapiv gromovitim glasom: „Bog s nami!" navali iz svih silah na Turke.

Tko bi se bio mogao toli strahovitoj navali suprotstaviti? Neprijatelj bi koje uništen, koje u bieg natjeran. Izgubiv svu nadu, pustiše se Turci po bèrdinah u bieg, no sada tekar nastade divlji lov; jer su bili nemilo progonjeni od pećinah do pećinah i kamenjem potučeni.

Dvadeset tisućah Turakah i dvie paše okrenuše hrabri Cèrnogorci, na podnožju Cèrnegore, pod meč, no ipak bi pobieda skupo plaćena; jerbo je skoro 6000 Cèrnogoracah za slobodu domovine bojno polje pokrilo; pa i sam vladika zadobi više ranah. Neobaziruć se ništa na zadobljene rane, svuče odmah vojničku odiću, te obuče svećeničke haljine, da tim umah ondie Svevišnjemu zahvali za pobiedu nad Turci. Ujedno š njim moljahu se i hrabri vojnici, prolievajuć grozne suze nad poginuvšom si braćom.

Nakon molitve očita mitropolit za poginuvše svetu zadušnicu (parastos). Po svetoj službi reče im sliedeće slovo: „Mnoga su nam braća poginula, ali je ipak domovina oslobodjena od kletoga turskog sužanjstva. Blagoslivljam vas u ime otca i sina i duha svetoga. Hajte natrag mirno k svojim kućam; jer su potučeni naši razbojnici; a slavsko se ime sjaje kao zviezda, ovienčano lovorviencem slave."

Palermo 14. lipnja. Dne 14. bile su još tri hiljade Napuljacah u Palermu, koje su dèržale kasteo, no i ove se već pripravljaju na odlazak. Viest o posiednutju kastela po Englezima podpunoma je neistinita. Barikade počimlju gubit se.

Francuzka.

Pariz, 18. lipnja. Marokanski poslanik i brat cara marokanskoga došli su u Marsilju i prispiet će u sriedu ovamo.

Turska.

Carigrad, 6. lipnja. Reufpaša, koi je pet putah bio velikim vezirom, umro je u 93. godini dobe svoje. Pravovierni Turci dèrže, da njegova smèrt znači propast turskoga carstva.

Gèrčka.

Atina, 2. lipnja. Turske pogranične vlasti kao da su u niekoj groznici. Paša u Larisi (Tesaliji) i Janjini (Albaniji) otvorio je pisma, koja je gèrčka pošta za konsula nosila. Gèrčka vlada iskala je kod ovdiešnjega turskoga poslanstva izjašnjenjah zbog tih dogadjajah. Iz Epira se javlja, da tamo Turci utvèrdjuju gradove i klanjce i da ih municijom obskèrbljuju. Gèrčke novine iz kraljevine podložene su na granici vèrlo strogoj cenzuri. Ovo je gotovo bezuspiešna miera turska; što se imalo kazati, to su gèrčke novine od dvadeset i pet godinah svojoj braći s one strane granice kazale, pak hiljadu putah ponavljale. — Prekjuče su zaključene siednice komarah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Baden-Baden 19. lipnja u podne. Jučer prije sastanka knezovah u dvorcu, gdie je princ vladalac dèržao već napomenuti govor, viećali su opet dva sata kraljevi i vojvoda nesavski s kraljem baverskim. Veliki vojvoda haski već je jučer u jutro u 10 satih, a vojvoda koburžki sinoć odputovao; kraljevi hanoveranski i saksonski otišli su jutros u $10^1/_2$ sate, a vojvoda nasavski u 12 satih pred podne.

Tèrst, 19. lipnja. Fregatski kapetan Petz preuzet će zapoviedništvo linejskoga broda „Kaiser (car)." Triester Ztgu javljaju iz Palerma, da tamo nalazeće se sardinska švadra sastoji iz parnih fregatah „Viktor Emanuel", „Maria Adelaida" „Carlo Alberto" i osam drugih parobrodah.

Firenca, 17. lipnja. Ovdiešnji prefekt izjavio je, da se glas o premetačini kod grofa Avogadra osniva na nesporazumljenju; ona je bila namienjena izagnanim austrijanskim podložnicima.

Napulj, 16. lipnja. Četiri engleska parobroda nalaze se pod Napuljom.

Frankfurt, 19. lipnja, u večer. Kod jučerašnje konferencije niemačkih vladarah u badenskom dvorcu izrazio je kralj virtemberžki u ime saveznih vladah za domorodno zastupanje interesah Niemačke po Pruskoj svoju zahvalu, kao i želju, da bi se sporazumiele medju sobom Auštrija i Pruska, u koju svèrhu ostale sile pružaju svoje dobre usluge.

Vlade se zabavljaju nacèrtom vojničke nagode, koja će se što je više moguće približit gledištu pruskih predlogah za reformu ratnoge ustava. Vlade očekivaju sa svoje strane, da će Pruska u niemačkoj politici učinit i drugih, približujućih se korakah.

Na to opazi velevojvoda badenski, da se ovo očitovanje nemože dati u ime saveznih vladah, jerbo nisu mnoge i važne vlade kod dotičnih viećanjah sudielovale. Badenska neće se podnipošto odvažit na naznačene korake.

Odgovor princa vladaoca sadèržan je u odgovoru, koi je bèrzojavnim putem već obznanjen bio.

Turin, 20. lipnja. Glasa se da će general Filangieri ići u Turin.

Milan, 20. lipnja. „Perseveranza" javlja: Glasa se, da su napuljski kèrstari uhvatili jedan amerikanski kliper, na kojem je bilo 900 dobrovoljacah, i koi je tegljen bio po jednom malenom parobrodu.

Genova, 19. lipnja. Na amerikanskom po Napuljcima uzetom kliperu i parobrodu, koi ga je teglio, nalazilo se hiljadu dobrovoljacah i dvie hiljade pušakah. Stajali su pod zapoviedničtvom Corte-a, pukovnika glavnoga štaba, gorljiva pristaše Cavourova. Kažu, da je fregata, koja je uzela ove ladje, došla pod britanskom zastavom i kazala pod izliku, da ima nalog obie ladje odtegliti u Palermo, nu odvela ih je odmah u Gajetu. (?)

Paris, 20. lipnja „Pays" veli, da Elliot nije podupirao reklamaciju sardinskoga poslanika zbog uhvaćenih ladjah; sardinska vlada neodobrava reklamacije svoga poslanika.

Kaljari 20. lipnja (prieko Turina). Medici prispeo je sa 3000 dobrovoljacah u Palermo. — Sve sicilijanske občine imaju kod diktature predati adresah za sdruženje. Napuljci učvèršćuju se u Zangli. Sutra odlaze znatne sile iz Palerma put Zangle.

Paris 21. lipnja. U današnjem broju „Constitutionel-a" izjavlja Grandguillot, da brošura „La Prusse en 1860" nije službena proizhoda.

Baden-Baden 20. lipnja. Baron Schleinitz i kr. virtembèržki ministar baron Hügel prispieli su ovamo.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 22. lipnja 1860.

	Svèršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	71.
5% Narodnoga zajma	79.10
Narodne banke	860.
Vierovnoga zavoda	187.
Mienice.	
Augsburg	109.
London	127.
Carski cekini	$6.3^5/_{10}$
Srebro	27.75

Odgovorni uèrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Z. 2811. civ. (239) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der k. k. Finanz-Prokuratur Nomine des Hospitalarfondes wegen schuldigen 1470 fl. c. s. c. die executive Feilbietung der dem Anton Lang, gehörigen, auf 2053 fl. 63 kr. CM. gerichtlich geschätzten Realität Grund-Buchs-Protokolle Nr. 459 obere Stadt Agram, bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 10. August 1860 und der zweite auf den 14. September 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 30. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 5288 ex 1860 (238) 3—1

Kundmachung

hinsichtlich zweier zu besetzenden Tabak-Gross-verschleissposten.

Von der k. k Finanz-Landes-Direktion für Kroat. und Slavonien wird hiermit bekannt gemacht, dass ein k. k. Tabak-Verlag zu Verovitic und ein solcher zu Slatina in Slavonien auf dem Wege der öffentlichen Concurrenz mittels Ueberreichung schriftlicher Offerte den als geeignet erkannten Bewerbern, welche die geringste Verschleiss-Provision sich bedingen, verliehen werden wird.

Der Verkehr in der Peripherie dieser Grossverschleissposten betrug in dem Jahre vom 1. November 1858 bis 31. Oktober 1859.

a) bei jenem zu Verovitic
an Tabak 26 248 Pfd, im Gelde 12.052 fl. $85^1/_2$ kr. öst. Währ.

b) bei jenem zu *Slatina*
an Tabak 20.270 Pfd., im Gelde 16493 72 kr. öst. Währ.

Das Aerar verbürgt jedoch nicht die Fortdauer gleicher Verschleiss-Einnahmen; auch werden nachträglich weder Erhöhungen der bei der Concurrenz-Verhandlung bedungenen Verschleiss-Provision zugestanden, noch können Entschädigungsansprüche was immer für einer Art berücksichtiget werden. Nur die Provision für den Verschleiss von Tabak hat den Gegenstand der Anbothe zu bilden.

Die Caution für Tabak und Geschirr in dem bedungenen Betrage für Verovitic von 1005 Gulden öst. W. und für Slatina von 1375 Gulden öst. W. ist, im Falle ein Material-Credit in Anspruch genommen wird, vor der Uebernahme des Verlagsgeschäftes und zwar längstens binnen vier Wochen von der Bekanntgebung der Annahme des Offertes entweder

a) mittels Barschaft, welche im Staatsschulden-Tilgungs-Fonde fruchtbringend angelegt wird, oder
b) mittels öffentlicher Staatspapiere nach der für die Tabakverleger festgesetzten Werthsbestimmung, oder
c) mit Hypothekar-Urkunden, welche von der k. k. Finanz-Prokuratur geprüft und nach Mass dieser Prüfung von der Finanz-Landesbehörde annehmbar befunden wurden, zu leisten.

Ueber den creditirten Betrag kommt neben der erlegten Caution eine Schuldverschreibung nach dem in der Abrechnungs-Vorschrift vom 14. April 1840 vorgezeichneten Muster auszustellen, und der Finanz-Bezirksbehörde zu Essek zu übergeben.

Die Bewerber um diese Verschleissposten haben zehn Procent der Caution als Vadium, in dem Betrage für Verovitic von 100 fl. für Slatina von 138 fl. öst. W. vorläufig bei der k. k Sammlungs-Cassa zu Essek zu erlegen, und die hierüber erhaltene Quittung dem versiegelten mit dem Eingaben-Stämpel versehenen Offerte beizuschliessen, welches längstens bis 9. Juli 1860 unter der Aufschrift „Offert für den k. k. Tabak-Verlag zu Verovitic (Slatina) bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek zu überreichen ist. Für jeden der beiden Verläge muss ein besonderes Offert überreicht werden, sofern sich ein Offerent für beide bewerben will.

Das Offert ist nach dem am Schlusse dieser Kundmachung beigefügten Formulare zu verfassen, je nachdem sich der Offerent verpflichten will, den Verschleissplatz:

1. gegen Bezug einer in Procenten auszudrückenden Provision,
2. oder gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen Dasselbe ist mit der Nachweisung über

a) das erlegte Vadium,
b) die erreichte Grossjährigkeit, und
c) mit einem obrigkeitlichen Moralitäts-Zeugnisse zu belegen.

Für den Fall eines angebotenen Pachtschillings wird ausdrücklich erklärt, dass dieser Pachtschilling in monatlichen Raten vorhinein zu erlegen ist, und dass wegen eines auch nur mit einer Monats-Rate sich ergebenen Rückstandes, selbst dann, wenn er innerhalb der Dauer des Aufkündigungs-Termines fällt, der Verlust des Verschleissplatzes von Seite der Behörde sogleich verhängt werden kann.

Offerte, denen die hier angegebenen Erfordernisse mangeln, die unbestimmt lauten, oder auf Anbote anderer Bewerber sich beziehen, dann die nach Ablauf der bedungenen Schlussfrist eingebrachten — werden nicht berücksichtiget.

Ueber gleichlautende Anbote wird die Entscheidung der höheren Finanz-Behörde vorbehalten.

Die weiteren Bedingungen und die dem Unternehmer obliegenden Verpflichtungen, so wie der Ausweis über Einnahmen und Auslagen des Verlegers, können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek und bei dem k. k. Finanz-Wach-Commissär zu Verovitic eingesehen werden.

Von der Concurrenz sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen Verbrechen, Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung überhaupt, oder wegen einer einfachen Gefällsübertretung, soferne sich dieselbe auf die Vorschriften des Verkehres mit Gegenständen der Staatsmonopole bezieht, dann wegen Vergehen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsverbandes und den öffentlichen Ruhestand, oder gegen die Sicherheit des Eigenthumes verurtheilt wurden, endlich gewesene Verschleisser von Monopols-Gegenständen, die von dem Verschleissgeschäfte zur Strafe entsetzt wurden, und Personen, denen die politischen Vorschriften den bleibenden Aufenthalt am Verschleisserte nicht gestatten.

Kommt ein solches Hinderniss erst nach Uebernahme des Verlagsgeschäftes zur Kenntniss der Behörden, so kann das Verschleiss-Befugniss sogleich zurückgezogen werden.

Der Verlag zu Verovitic wird das Material bei dem k. k. Verschleiss-Magazine zu Warasdin, jener zu Slatina bei dem k. k. Verschleiss-Magazine zu Essek abzufassen haben.

Agram am 9. Juni 1860.

Formular eines Offertes:

Ich Endesgefertigter verpflichte mich, den Tabak-Verlag zu Verovitic (Slatina) unter genauer Beobachtung der in der Kundmachung vom 9. Juni l. J. Z. 5288 enthaltenen Bedingungen und der diessfalls bestehenden Vorschriften, insbesondere soferne es die Material-Vorräthe betrifft,

1. gegen eine Provision: vom Tabakverschleisse mit ... Procenten vom Verschleisse der ... oder
2. gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages von ... an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen.

Die in der öffentlichen Kundmachung angeordneten Beilagen sind angeschlossen.

den ten 18

Eigenhändige Unterschrift.

Von Aussen: Offert zur Erlangung des Tabak-Grossverschleiss-postens zu Verovitic (Slatina)

Wohnort . . .
Stand . . .

Nr. 2406 (240) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte Warasdin als Grundbuchsbehörde, wird bekannt gemacht: Es habe Moises Weiss, Jakob und Nathan Fischer durch Herrn Advokat Sablić, gegen Herrn Advokat Stefan Lendvay als Curator des Anton Daniel, Frau Agnes Witwe Daniel, dann die Tochter Emilie verehelichte Kauble beide in Verbovec, Anna Plantić und Maria Šur in Warasdin das Gesuch um hipothekarische Uibertragung einer Satzpost pr. 2500 fl W. W. c. s. c. auf Grund der von Agnes Daniel ausgehenden Haftungs-urkunde dto. 4. September 1844 auf die im Grundbuchs-Protokolle Nr. 278 der Gemeinde Stadt Warasdin auf Namen der Frau Agnes Daniel, dann der Erben des Josef Daniel, Namens Maria verehelichte Šur, Anna verehelichte Plantić Friedrich und Anton Daniel, endlich Emilie verehelichte Kauble eingetragene bürgerliche Realität hiergerichts eingebracht, worüber zur Vernehmung der Parteien im Sinne des § 35 der Justizministerial-Verordnung vom 15. Dezember 1855 Nr. 222 R. G. Bl die Tagsatzung auf den 10. Juli 1860 Vormittag um 9 Uhr anberaumt und zur Vertretung des unbekannt wo abwesenden Anton Daniel, der sich im Jahre 1857 bei der k. k. Finanzwache im Bereiche des k. k. Stridauer Bezirkes befunden haben soll, der hiesige Advokat Herr Stefan Lendvay als Curator ad actum bestellt wurde, welchen derselbe über die zweckmässige Verhandlung dieser Rechtssache gehörig anzuweisen, oder dem Gerichte einen andern Sachwalter namhaft zu machen habe, widrigenfalls er die Folgen der Verabsäumung alles dessen sich selbst beizumessen haben würde.

Warasdin am 9. Juni 1860.

Das k. k. Komitats-Gericht in Grundbuchssachen.

Br. 2813 (225) 3—3

Oglas.

Uvedenje poštanskih doknadah u nutrašnostih austrijanskoga prometa.

Od 1. lipnja 1860 počemši mogu se kod c. k. poštanskih uredah predavat pošiljke s doknadcima, t. j. takove pošiljke, u obziru kojih prouzima poštanski zavod dužnost, da stanovit iznosak naznačeni po pošiljatelju (doknadak) od adresata pobere i da ga zatim putem onoga poštanskog ureda, gdje se pisma predavaju, dade izplatit pošiljateljima.

Za primanje i rukovanje pošiljakah s doknadcima učinjene su sliedeće ustanove:

1. Kod poštanskih uredah u lombardezko-mletačkom upravnom području primaju se takove pošiljke samo za miesta ovoga upravnoga područja, no kod poštanskih uredah u ostalim krunovinama za sva miesta tuzemstva izim lombardezko-mletačkoga upravnoga područja.

2 Pošiljke s naknadcima moraju se predavati kod vozne pošte, no one mogu u ostalom sastojati u listovima ili pismima bez vriednosti.

3. Doknadak nesmije prekoračit iznoska od pedeset forintih austrijanske vrednote kod jedne pošiljke.

4. Iznosak istoga mora predavalac na adresi pošiljke i na dotičnom voznom listu pod očitovanjem vrednosti riečima „doknadak fr. k. austr. vrednote“ i to brojevima i slovima točno naznačiti.

5. Preuzimajući poštanski službovatelj ima iznosak doknadka upisati na predajnu primku.

6. Za samu pošiljku pobrat će se poštanska pristojba (porto) pripadajuća po vèrsti, vriednosti i teži, no za pošiljanje doknadka posebna providba (provizija). Ova providba iznosi za doknadak do uklopno 3 fr. austr. vrednote: pet novčićah.

Za doknadke od 3—10 fr. računa se od svake forinte ili diela forinte $1^5/_{10}$ novčića a od 10 fr. počemši od svake forinte ili diela forinte 1 novčić kao providba i to bez razlike daljine miesta, gdie se pisma predavaju, od miesta, kamo su opredieljene pošiljke.

Za ulomke novčića ima se pobirati podpun novčić.

Tarifa polag toga sastavljena sliedi u prilogu.

7. Providba ima se platit kod predaje ili adresatu doznačiti za plaćanje kako se već sama pošiljka ili frankovano ili pako uz doknadno plaćanje daje na poštu.

8. Pošiljke s doknadcima ima najdulje za 14 danah računajući od onoga časa, kad prispiju u miesto svoga opredieljenja, adresat dignut uz položenje dotičnoga doknadka i inih pristojbah, inače će se po izmaku ovoga roka pošiljka natrag poslat u miesto, gdi je bila predana i s njom postupat kao sa svakom drugom pošiljkom, koja se nemože dostaviti.

9. O tom, da je dostavljena pošiljka, ubaviestit će poštanski ured u miestu opredieljenja onaj u miestu predaje. Stopram onda, kad ova prijava prispie, smije predajni poštanski ured izplatit iznosak doknadka. Isti će se izplatit po predlačenom ubaviestenju predatelja onomu, koi donese izvornu predajnu primku izkazujuću iznosak doknadka, i to će poštanski ured zabilježit na naličju rečene primke.

Izvan toga ima stranka svojim vlastoručnim podpisom na povratnoj prijavi (pismu o doknadku) potvèrditi da je izplatu primila.

10. Doknadci mogu se kod predajnoga poštanskog ureda dignuti samo unutar šest mieseci računajući od onoga dana, kad je pošiljka predana bila.

Po izmaku ovoga roka ima predatelj za naknadu doknadka kod poštanske direkcije predpostavljenoj poštanskom uredu moliti, i naknada dati će se samo u onom slučaju, ako se jošte izvidit i dokazat može, da je dotični iznosak doknadka zaista unišo u poštansku pieneznicu.

Što se uslied razpisa visokoga ministerstva financijah od 6. svibnja 1860 br. 53361-163 daje na znanje

Tarifa providbe za poštanske doknadke

Br. 671-gr. (223) 3—3

Izrok.

C. k. kotarski ured Moslavački kao sud, obznanjuje, da je dana 16. siečnja 1857 Dragutin Rainhard vlastelinstva moslavačkog špan u Moslavini umro, ostavivši naredbu volje posliednje, u kojoj je svoju braću Žigu, Ljudevita i Miška Reinharda postavio za nasliednike; budući da je prebivalište nasliednikah Žige i Miška Rainharda ovom sudu nepoznato, s toga se ovi dva poziva da se uz godinu danah, računajuć od dana niže stavljenoga prijave pri ovom sudu i dade svoju prijavu nasliednu, jer će se u protivnom slučaju razpravit ostavština s nasliednici, koji su se prijavili, i sa gosp Dragutinom Damajem, koi je njima za skèrbnika postavljen

U Moslavini dne 4. lipnja. 1860.

C k. kot. predstojnik na dopustu.

C. k. kot pristav.
Janušić.

OGLASNIK.

Br. 243 1—1

Velika ženska marama na biele i sive kocke izgubila se dne 21. t. m. u večer na putu medju bliznićkim potokom i Zagrebom. Pošteni našalac dobit će kod predaje marame u kući pod brojem 13 u kazališnoj ulici shodnu nagradu.

Nr. 236 3—3

Ravnateljstvo družtva strieljačkoga pozivlje p. n. gospodu članove,

a) u glavnu skupštinu koja će se dne 24. lipnja 1860. u 10 satih prijepodne u sgradi strieljačkoj, — radi proglašenja novih po odboru strieljačkom jur odobrenih, i vis. namiestničtvu za potvèrdjenje podnieti imajućih se pravilah, — obdèržavati.
b) K običnom strieljanju, koje će se isti dan poslie podne u 3 sata započeti, a u večer svèršiti, i kod kojeg će najbolje hiti, darovi gospodina podmoštra nagradjene biti.
c) Na večernu zabavu, koja će se isti dan (u 8 satih) u dvorani strieljačkoj obdèržavati.

Ravnateljstvu strieljačkom pružila se je ponovljeno sgoda opazili, da niekoja gospoda nečlanovi prostore strieljačke, a naročito večernje zabave, uzpèrkos više od strane ravnateljstva proglašenih, i kod ulazah kuće upisanih opomenah — polaze. Ravnateljstvo vidi se time prinuždeno, gospodu ovu pozornimi učiniti, da je ulaz u prostore družtvene jedino članom, njihovoj obitelji, pod kojom pravila supruge i doraslu nu malolietnu dietcu razumievaju, i konačno po ravnateljstvu pozvanim gostom, — slobodan.

Ravnateljstvo strieljačko žalilo bi u neugodan položaj dospieti, činom dokazat morati, da nepozvane goste u krugu svome netèrpi

God. XXVI U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 25. LIPNJA 1860.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Oglas.

Sa 16. svibnja 1860 stupio je na putu medju Aradem i Dobrom u život poštanski po Nj. veličanstvu odobreni red za putnike od 7. kolovoza 1854 oglašen dne 28. rujna 1854, ipak nemaju §§. 47. 48. 49. i 50. u obziru kurirskoga promicanja na ovom putu nikakove valjanosti.

Što se uslied visokoga razpisa c. k. financijalnoga ministarstva od 24. svibnja 1860 br. 26886–1561 dostavlja do obćega znanja.

Zagrebu dne 21. lipnja 1860.

C. k. hèrvatsko-slavonsko poštansko ravnateljstvo.

Neuredovni dio.

Dopisi.

×) U Beču 22. lipnja 1860.

Da je Nj. Preuzvišenost i dèržavni viećnik gosp. baron Josip Šokčević naimenovan za Bana, javljeno je već po bèrzojavu. Kao što je ovo naimenovanje probudilo ovdie neopisivu radost kod ovdašnjih rodoljubah, tako isto, nadam se, da će ju bit bilo probudilo i u čitavoj domovini našoj. Pèrvi izvanjski izraz ove domoljubne radosti očitovà se odmah u jednodušnoj želji, da mu se u deputaciji izjavi čestitka. Najodličniji sinovi domovine naše u narodnom odielu sakupe se dakle jučer u stanu naših gg. dèržavnih viećnikah preuzvišenoga biskupa Josipa Jurja Strossmayera, i viteza Ambroza Vranyczany-a Dobrinovića, te se o 5 satih popodne upute k našemu Banu, gdie ga dika i ponos naš, preuzvišeni g. biskup Josip Juraj, pozdravi sliedećim govorom:

Svietli Bane!

Veliku radost i veselje probudi u nama a probudit će sigurno i u cielom narodu naimenovanje Tvoje za Bana trojedne kraljevine; jerbo i mi i vàs narod smatra naimenovanje to kano najliepši zalog carske milosti prama sebi, kano poručanstvo bolje budućnosti, koja nam predstoji. Ti si, Bane, naše gore list, mio dakle i drag narodu našemu kano svoj svome, i evo Ti narod po nami sèrdce i ljubav svoju poklanja, i s punim povierenjem sèrdcu i ljubavi Tvojoj sreću svoju izporučuje; i kao što narod Tebe jur poznaje, tako i Ti poznaješ narod naš; poznaješ blagu i krotku ćud njegovu; poznaješ čestiti i pošteni značaj njegov; poznaješ viernost i odanost njegovu toli putah kèrvju svojom potvèrdjenu prama premilostivomu Caru i Vladaru svome; poznaješ pripravnost njegovu na požèrtvovanje za Cara i Domovinu; poznaješ sjajne i odlične zasluge njegove za obće dobro; poznaješ i nužde i potreboće njegove; nadamo se mi, a sigurno nas neda prevariti nade, da ćeš ti znati i umieti u uzvišenom novom zvanju svojem spojiti odanost i viernost prama premilostivomu Caru sa ljubavju i viernostju prama narodu svom; da ćeš narod svoj na staroj stazi kriepostí i viernosti odèržati; da ćeš ga proti svakomu zlu kriepko braniti; da ćeš interese njegove snažno svagdie zastupati; da ćeš ga Carske milosti i ljubavi vriednim i dostojnim učiniti; riečju, da ćeš mu po izgledu starih Banovah i otac i majka biti. S ponosom gleda na Tebe Domovina, kano na najodličnijega sina svoga, koi si je znao i umio kriepostju i valjanostju svojom, viernostju i odličnim poslovanjem svojim put do osobite carske milosti, do najodličnijeg dostojanstva prokèrčiti; s ponosom gleda, velim, na Te, ali i s punim pouzdanjem, da će ovo novo zvanje Tvoje koli Tebi izvorom nove slave i novih zaslugah, toli narodu svemu izvorom obilnog blagoslova, svakovèrstnog blagostanja i napriedka postati. Dočim dakle pred svietlim licem Tvojim danas ćut preduboke zahvalnosti prama premilostivomu Caru izražujemo, da nam je Tebe za Bana poklonio, ujedno Ti iskreno čestitamo, i želimo, da Te Bog na važnom putu Tvom stostruko blagoslovi, blagoslovi i Cara i Tebe Bana, a u Caru i u Tebi Banu blagoslovi vàs kresni narod naš. Što se nas tiče, nedvoj, da će Ti svaki od nas rado sile na razpolaganje pokloniti, gdie se radilo bude o dobru Cara i naroda našeg, jerbo nas jedna sveza svete ljubavi i viernosti prama Caru i Domovini veže i na primierno dielovanje potiče.

Živio premilostivi Car naš!

Živio Ban naš!

Na ovo odzdravi svietli Ban ovako:

Gospodo!

Hvala Vam liepa na čestitanju vèrhu odličnoga dostojanstva, koje mi po milosti carskoj u dio padè.

Uviereni budite, da se ja s ponosom nazivljem sinom domovine naše, koja si je vazda znala čestitim, viernim i odvažnim ponašanjem svojim dično ime u dogodovštini i slavnu uspomenu kod Vladarah svojih steći.

Uvierit Vas mogu, gospodo! da premilostivi Car i Vladar naš podpuno priznaje i uvažava zasluge naroda našega, i da će ih znati primierno nagraditi.

Viernost prama premilostivomu Caru mome, ljubav i privèrženost prama narodu mome, bit će mi zviezda predhodnica na stazi novog zvanja moga, a najsretniji bit ću, ako mi za rukom podje, uzvišenim namieram premilostivoga Cara moga i pravednim željam naroda našeg zadovoljit.

Ozbiljna su vremena, gospodo! ali nadam se, da će narod naš znati, kao što vazda, tako i sada, staru slavu imena svoga novom slavom uzmnožiti.

Kao Ban kraljevinah naših želim ja po mogućnosti onim putem stupati, kojim su slavni predšastnici moji stupali, kojim je osobiti ljubimac naroda našega, neumèrle uspome Ban Jelačić stupao.

Evo Vam, Gospodo! namiere moje; molim Vas, da me Vi, koji medju najodličnije sinove domovine naše spadate, u poslovanju mojem poduprete mudrim sviètom Vašim i kriepkim dielovanjem Vašim, da tako sjedinjenimi silami za Cara i domovinu poslujemo.

Živio naš premilostivi Car i Vladar!

Živio junački narod naš!

Kako pozdrav tako i odzdrav, oba u našem narodnom jeziku dakako dèržani i izrečeni takovim oduševljenjem, kakova je riedko kad bilo čuti, bijahu pratjeni gromkim „Živio", a na svèrhi nebijaše klicanju ni kraja ni konca. Po dovèršenom čestitanju predstavi preuzvišeni g. predvoditelj deputacije svakoga člana pojedince, i sa svakim je svietli Ban po koju u narodnom jeziku pogovorio

Austrijanska carevina.

Zagreb. U siednici dèržavnoga vieća od 21. lipnja prijavi Nj. c. visost nadvojvoda predsiednik, da je Nj. veličanstvo car dozvolio, da tri talijanska dèržavna viećnika u talijanskom jeziku izražuju svoja mnienja i neka im dèržavni viećnik Salvotti služi za tumača. — Zatim obrazloži grof Barkoczy svoj izstup iz odbora za gruntovnički zakon u podužem govoru, no kojega sadèržaj nije u bitnosti ništa drugo sadèržaj, nego što je g. grof već prije kazao. On napomenuo i niekoliko pismah svojih političkih drugovah kao dokaz proti onomu, što je onomadne ministar pravosudja u obziru gruntovničkoga pitanja naveo, kojom se je prigodom govorničkom vatrom svako u njegov govor i jedan neparlamentarski izraz, koi je on poslie uvietne oporeko. Gospodin ministar pravosudja oprovèrgo je stranom izjašnjenja sadèržana u rečenim pismima i obećao je, da će ih u dojdućoj siednici sasvim oprovèrći, budući da u onom trenutku nije imao uprav pri ruci shodnih podatakah.

— Grof Sechen predložio je izbor novoga odborskoga sučlana i izrazio je ujedno želju, da neka nebi ministarstvo dèržavnom vieću dotle činilo daljih predlogah, dok se proračunskim viećanjem neriešè najvažnija načelna pitanja, o kojima se u ovoj skupštini ima izreći odluka. Gosp. dr. Hein izrazi se da nemože na ovo zahtievanje podnipošto pristati, dapače da želi, da se, dok je dèržavno vieće sakupljeno, nikakav zakon, bio on koje mu god naravi, nebi podneo na potvèrdjenje Nj. veličanstvu prije, nego ovo tielo svoje mnienje o njem izrazi. Bez naviestita povoda izjavio je gospodin Mailath, da se svi stanovnici Ugarske, imaju smatrat kao Madjari, koja izjava proizvela je dalji pretres o razmierima jezikah i narodnostih, kod kojega su gospoda biskupi Strossmeyer i Šaguna živahno učestvovali i poimence posliednji oprie se kriepko gospodinu govorniku, odvažno tvèrdeći da jezik i narodnost i onih plemenah živućih u Ugarskoj imaju ono iste pravo, koje si Magjari prisvojavaju. Grof Apponyi govorio je posredujući. Medju ostalim reče, da želi da bi se zakonotvorna nadležnost ugarskoga sabora sačuvala, no ipak da zna uvažavati uplive, kojima se Ugarska ima nadat od niemačke kulture i znanosti i da spasenje Ugarske nalazi u što užjem sdruženju s Niemačkom, odnosno s austrijanskim dèržavnim jedinstvom. (Slično tomu, izrazio se je u posliednjem odnošenju i gospodin grof Barkoczy.)

Napokon glasovalo se je o pèrvom dielu predloga gospodina grofa Szechenyi-a i isti je odobren bio, uslied čega bio je dèržavni viećnik Petrino izabran za člana odbora za gruntovnicu na miesto grofa Barkoczy-a.

— Podmaršal Emil Kušević Samoborski uvèršten je pod izkazanjem podpune zadovoljnosti Nj. veličanstva s njegovim službovanjem u svojstvu adlatusa zapoviedajućega generala u Zagrebu kao četski divizionar u treći sbor vojske. — Kapetanu pèrvoga razreda u miru, Franji Šoštariću, podieljen je značaj majora ad honores.

— Dne 21. u jutro viežbale su se pred Nj. veličanstvom carem u vatri na Šmelcu u Beču obie oklopničke regemente cara Franje Josipa br. 11 i grofa Stadiona br. 12 i jedna konjanička baterija sa zajrskim i zdravstvenim kolima, pošto ih je, koje su u putnim haljinama izašle bile, Nj. veličanstvo prije na lerhenfeldskom viežbalištu pregledalo. Poslie manevre primilo je Nj. veličanstvo u carskom dvoru podmaršala i bana hèrvatskog i slavonskoga, barona Šokčevića, generala topničtva grofa Coronini-a, gubernatora u Banatu, grofa de Saint Quentin-a i generala topničtva grofa Thurna. — Dojduće nadiele dèržat će Nj. veličanstvo car velik pregled vojske, na koi će izaći sva posada, koja nije u službi.

Talijanska.

Bolonja, 17. lipnja. Pučanstvo prepalo se množinom razbojničtvah i obojah oružanom rukom.

Čini se, da se nepotvèrdjuje izkèrcanje Medici-eve čete kod Kantacara u Kalabriji. S pravom opažaju, da nije Medici sa svojom četom mogao već doći u Kalabriju, jer je otišo stopram 11. od Genova a vožnja u zaliev skvilački okolo Sicilije traje barem 20 danah.

Garibaldi dospeo je po viestima iz Palerma od 10. lipnja sa svojom organizacijom dotle, da nije samo popisivanje novakah razpisano, već da je i ustanovljeno, da se imaju dne 18. novaci staviti a 20. i iz novačkih kotarah krenut stranom u Palermo a stranom u Kataniju. I konji i mazge već se nabavljaju. U dotičnim dekretima obrazložava se potreboća, da se rat na korist jedinstva Italije čim većma pospieši. U Palermu razdieljeno je više hiljadah kopjah medju pučanstvo; odbor za branjenje oglasio je takodjer, da se barikade nemaju razrušiti na onim miestima, koja su važne u strategičnom smislu. Već su počeli lieveti topove. Nadbiskup palermitanski posietio je Garibalda. Garibaldov plan teži onamo, da stavi Sicilijance u stanje, da se izim stanovnikah iztočne obale uzmognu odsele sami skèrbit za svoju sigurnost, i da se uslied toga svakolika pravilna vojska uzmogne upotrebit na odlučnu borbu.

Garibaldi stoji od 1. lipnja u sporazumljenju sa svim odborima otoka, svi su priznali njegovu vlast. On je ukorio poduzetje u Kataniji, odobrio je što su učinili Zanglani i poziva sve Sicilijance na iztočnu obalu, da sakupe dobrovoljce u već obstojeći tabor medju Melagijom i Kastrorealom. Zabavljaju se ustrojenjem od 8 batalijunah etnenskih lovacah. „Corriere Mercantile“ javlja: „Trapani je slobodan. Kraljevska vojska ostavila ga je dne 6. lipnja. Odbor je do dolazka zapoviedih Garibaldovih uzeo poslove u ruku. Stanovnici otoka Farinjane oslobodiše političke uzpšenike, a medju njime i Nicotera, druga Pisacane-ova.“

Polag lista „La Patrie“ ostavio je Garibaldi Palermo, gdie sada zapovieda Orsini. Kao što „Patrie“ nadalje javlja, kupio je Garibaldi u Americi deset parobrodah, koje hoće da upotrebi kod svoga pohoda proti napuljskom kopnu. Isti list veli, da Garibaldi namierava, kad se izkèrca na kopno, svom svojom vojskom neposredno udariti na Napulj.

Iz Rima pišu, da je sva papinska posada izim jedine žandarmerije poslana na granicu, tako da je sada „viečni grad“ opet stavljen pod jedinu zaštitu francuzke zastave. „K. Ztg.“ pišu, da je francuski poslanik svetom otcu opet izrazio želju Viktora Emanuela, da mu se tvèrdjava i grad Jakin preda. To je na najuljudniji način i to samo kao slučajno učinjeno bilo, no ipak je svetog otca duboko uvriedilo. Papa je tu želju što odlučnije odbio.

Turin, 19. lipnja. „Opinione“ tvèrdi, da se parobrodi i amerikanski kliper, koje su amerikanski kèrstari oteli, moraju povratit zato, jerbo nije dopušteno otimati brodovah na otvorenom moru.

— U postojanoj službi stojeća varoška straža pišu iz Napulja od 11. t. m. — ima se stavit u stanje gibanja. Govori se takodjer da će se sazvati i soldati odpušteni iz službe, koji su godine 1854. pozvani bili u vojsku. Predstojnici miestah izvan gradovah moraju popisat svu nalazeću se marvu za tegljenje, nošenje tovara i jašenje, koja će se, ako uzbude potrebno, uzeti za potrebu vojske. Maršel Nunciante stavljen je na čelo jednoga pokretnog oddiela opredieljenoga za dielovanje u Kalabriji. General Pianelli, koi stoji u Abrucima, boji se, da se nebi tamo izkèrcala kakova dobrovoljačka četa i prijavio je vladi, da se uzduž obale vidjaju sumnjive ladje. U Kalabriju poslan je 14. lovački batalijun, koi je dosad bio u Portiči-u kao posada.

Francuzka.

Car Napoleon vratio se dne 18. u 10 satih u jutro u Pariz. Na kolodvoru primiše ga prefekt policije i upravno vieće štrasburžke železnice s gospodinom Pereire-om na čelu. Prema posliednjemu izrazio se je, vele, car veoma miroljubive. Primivši ga za ruku, reče, da je mir sa sada osiguran i da se sasvim mirne mogu nastavit javne radnje. Car je kod svoga dolazka u Pariz bio u gradjanskim haljinama. Na kolodvoru nije bila uparadjena vojska. On je, kao što je poznato, putovao inkognito. Po dolazku carevom u Tuilerijama dèržalo se ministersko vieće, u kojem se je govorilo o Moniteurovom članku, kojega sadèržaj priobćio je jurve bèrzojav. Tom prigodom budi opet opaženo, da je slična igra s gospodinom Emilom Pereire-om već više putah igrana bila i da je poimence malo pred talijanskim ratom načelnik francuzkoga družtva za pokretni kredit pozvan bio u Tuilerije i da su mu tamo miroljubiva priobćivanja učinjena bila. Ovo sredstvo neće nikoga više zavesti.

Službeni „Pays“ izražuje se o tom sastanku kako sliedi: „Potvèrdjuje se“, veli ovaj list, „sve većma i većma, da je utisak badenskoga sastanka u Niemačkoj i u Francuzkoj neizmieran i da se posvuda tumači kao povoljan za uzdèržanje mira. Ovaj znameniti sastanak proizvest će u Francuzkoj naravno čuvstvo ponosa. Prijazno susretanje i veleštovanje, kojim su niemačke krunjene glave primile francuzkoga vladara, može samo umnožit francuski upliv u svietu.

„Constitutionnel“ pripisuje pohodu francuzkoga cara taj učinak, da se je hèrdjavo vrieme u Baden-Badenu promienilo u liepo; klicanje „Vive l'Empereur“ imalo je po Constitutionnelu inostran naglasak i javno mnienje Niemačke osviedočeno je, da će iz „ovoga sastanka“ i iz „konferencijah“ carevih sa pet niemačkih vladarah proizići velika odluka. — Agencija Havas naviešćuje k tomu, da sva Niemačka smatra Austriju za najveću neprijateljicu Prusije.

Pripoviedaju si u Parizu, da je kod sastanka, koi je dne 15. u večer bio medju carem Francuzah i princem vladaocem Prusije, car Napoleon rekao, da je potrebno, da Prusija i Francuzka ostanu neutralne kod svih zamèršajah, koji bi se u Italiji i Austriji jošte dogodit mogli.

Niemačka.

Po sievero-niemačkim listovima raznosi se glas, da će se možebiti sastati car austrijanski s princem vladaocem. Kažu, da je princ vladalac već prije sastanka u Baden-Badenu vlastoručnim pismom dao caru austrijanskom najpovoljnije ubaviesti i da ga je uvierio, da će, ako bi potrebno prema caru Napoleonu tako govoriti, kao da je polag kakav austrijanski nadvojvoda.

Potvèrdjuje se, da će se sada u Baden-Badenu i više ministarah niemačkih dèržavah sastati i dèržati vèrstu ministerske konferencije. Kao što Frankf. Postztg hoće da zna, bila bi svèrha ove konferencije, da se razprave o važnim interesa Niemačke blizu tičućim se pitanjima riešenje na način zadovoljavajući sve stranke. „Kao najvažnije ovih pitanjah“ piše Postztg „ima se po svoj prilici smatrat ratni ustav saveza, osobito riešenje posla tičućega se vèrhovnoga zapoviedničtva u slučaju rata i razdieljenja saveznih kontingentah u danom slučaju medju vojene sborove velikih silah. Nepotvèrdjuje se viest, koja je javila, da nije moguće da će se obie niemačke velike sile u tom pitanju ikada složit medju sobom. Što više, nadat se je sa svim pravom, da će ministarskoj konferenciji za rukom poći stvar tako riešit, da će se odgovorit nesamo svestranim vojničkim potrebama, već i zahtievima saveznoga prava i vladarskih pravah svih članovah saveza.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Baden-Baden, 20. lipnja, u večer. Kao što se čuje, složiše se ovdie sakupljeni vladari prije svoga odlazka konačno u onim pitanjima, koja se tiču odnošajah Niemačke s inostranstvom; time se potvèrdjuje viest priobćena prije dolazka cara Francuzah, da je podpunoma postignuta bitna svèrha sastanka.

Baden-Baden, 21. lipnja u večer. Princ vladalac i princesa pruska odputovali su danas u Wildbad. Kralj bavarski odputovat će onamo sutra, a velevojvodinja badenska prieko sutra.

Palermo, 14. lipnja. Na sardinskoj fregati „Maria Adelaida“ nalazio se je i La Farina, koi se je ovamo izkèrcao; njegov dolazak nije po volji ni Sicilijancima ni Garibaldovcima. Garibaldi zamiestio se je dne 12. u kraljevskoj palači. Konte Amari, zloglasan sicilijanski bieguanac, stanujući već od više godinah u Genovi, naimenovan je po Garibaldu za zastupnika kod turinskoga dvora.

Turin 21. lipnja. „Unione“ javlja: glasovi o promieni ministarstva kao da hoće, da se potvèrde. Mamiani, Fanti, Vegezzi, Jacini, i Corsi položit će po svoj prilici svoje listnice. Markez Pepoli, Napoleonov rodjak, naznačuje se kao budući ministar financijah. Grof Stackelberg imao je u nedielju dugačku audienciju kod kralja, uslied koje odgodio je svoj odlazak do novih naputakah iz Petrograda. Generallajtnant Alliand i generalmajori Valfrée i St. Pieri naimenovani su nadzornicima vojske.

Milan, 20. lipnja. General Mollard oprostio se je danas s vojskom i ostavio je Milan; on će kao Savojac stupit u francuzku službu i postat će, vele, Senatorom. Sonaz i Menabrea odbili su francuzke ponude.

London 22. lipnja. U jučerašnjoj sjednici gornje kuće opaža lord Granville: Lord Elliot nije podupirao tražbu Sardinije, da Napulj povrati uzete brodove; vlada nije dobila nikakove viesti o posiednutju tvèrdje kastelamarsko.

Palermo, od 10. lipnja pišu francuzkim listovima: Od sinoć narešene su sve kuće štampanim ceduljama, kakovih sam prije u srednjoj Italiji vidio i na kojima je bilo napisano: „Hoćemo da se sjedinimo s ustavnom kraljevinom kralja Viktora Emanuela.“ Čim se morska tvèrdja isprazni po napuljskoj vojski, lievat će se topovi i obice. Došlo je ovamo pušakah, no nemogoh saznati odkuda. L. Salvator Castiglia, koi je kod expedicije upravljao brod „Piemonte“ i koi je već godine 1848. pokusio, da podigne sicilijansko pomorstvo, već je odputovao u Maltu. O tom se radi da se ladje nabave za Siciliju.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 6131 (247) 3—1

Kundmachung.

Von der k. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion wird zur Sicherstellung ihres und des Holzbedarfes der Agramer k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in der Winter-Periode 18⁶⁰/₁ in der Menge von Einhundert fünfzig Klafter 36 zölligen ungeschwemmten buchenen Brennholzes eine Konkurrenz-Verhandlung mittelst Einbringung schriftlicher Offerte eröffnet.

Die Lieferung des Brennholzes kann entweder für die obige Gesammtmenge oder für einen Theil derselben, jedoch nicht unter fünfzig Klafter erstanden werden.

Die mit einer Kauzion von Zehnprozent des von der zu liefernden beabsichtigten Holzmenge nach dem angebotenen Preise entfallenden Kaufschillings belegten Offerte sind längstens bis 20 Juli 1860 Mittags wohlversiegelt bei dem Einreichungs-Protokolle dieser Finanz-Landes-Direktion zu überreichen, und auf der Adresse mit den Worten: „Offert zur Brennholzlieferung für die Finanz-Behörden“ deutlich zu bezeichnen.

Die näheren Bedingnisse können bei dem Oekonomate dieser Finanz-Landes-Direktion und bei der Finanz-Bezirks-Direktion in Agram eingesehen werden.

Agram am 9. Juni 1860.

Nr. 3068 (245) 3—1

Kundmachung.

Das hohe k. k. Finanz-Ministerium hat *einem* mehrseitig ausgesprochenen Wunsche gemäss mit dem Erlasse vom 30. Mai 1860 Z. 21059-614 gestattet, dass die auf den Briefpost-Sendungen zu befestigenden Briefmarken von den Aufgebern mit einem Theile der Adresse überschrieben werden können.

Den Aufgebern der Briefpostsendungen bleibt es aber auch künftig frei gestellt, die Briefmarken wie bisher, ohne sie zu überschreiben, an den Korrespondenzen anzukleben.

Die Postämter haben jedoch auch die mit einem Theile der Adresse überschriebenen Briefmarken den bestehenden Vorschriften gemäss zu obliteriren.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Agram am 21. Juni 1860

K. k. Post-Direction.
Klempay m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. | U ZAGREBU, U UTORAK | DANA 26. LIPNJA 1860. | Broj 146.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjska, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tinie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Dopisi.

M. F. Izpod Okića. Kako is Narodnih Novinah do sele razabrati mogoh, malo Vas tko s ove strane kakvom novostju javno izviešćuje čemu je valjda uzrok, što baš i neima nikakve važne novosti. —

Naše prastare razvaline starodavnog Okića bistrim okom motre, kako den na dan napredak života čoviečanskog u svakom obziru orijaškim korakom napred stupa, — čude se neizgovorno, kolik je napredak prosvieta naroda za kratko vrieme načinila, i kako sve to bolje napreduje, — kakvim širokim korakom počeo je napredak gospodarstva žurno koracati, — po kakvih jarugah i šikarah, krez bèrdine i doline dižu se prostrani putevi, da čovieku sèrce od veselja titra po njih se voziti. — I zaista ote razvaline nemotre krivo, nu žalibože ta je razlike, da nije svigdie taj napredak jednak. —

Čitao sam u br. 23. Gospodarskog Lista, da bi za poučavanje puka najshodnije sriedstvo bilo izdavanje pučkog časopisa, — pročitav otaj članak nemože mi se na ino, već u istom predmetu navedene razloge oberučke ogèrliti, te svako dalje razlaganje potrebe istog časopisa suvišno mi se vidi. — Daj bože, da na skorom bieli sviet ugleda. —

Kod nas neima baš sada ništa novoga, lietina se dobro kaže, usievi zimski i prolietni kano i vinogradi do sada dobro stoje, samo ako ih led ili druga kakva nezgoda vremena nepohodi, narod bavi se radajom na polju, a i na obćinskih cestah svojski radi, da se sve puši. To nam je upravo i potrebno. —

Neamijem zaboraviti jednu znamenitu važnost priobćiti: bivši nedavno u Samoboru kod dotičnog c. k. kotarskog ureda, vidim tamo sakupljene oko g. c. k. kot. predstojnika gospodu predstojnike i zastupnike područnih obćinah, mislim si, tu se ima nešto važna pretresivati, a ma i jest važno — čujem najedanput, da vriedni i zaslužni naš c. k. kot. predstojnik gosp. Adalbert Martinković obćinam predlaže, i nje napominje, da stupe u naše gospodarsko družtvo kao utemeljitelji, — da Vam je bilo ovdie viditi onaj zahit dotičnih predstojnikah i zastupnikah obćinah, da Vam je bilo čuti o tom velevažnom predmetu predstojnike obćinah sboriti, da naime gospodarsko družtvo jest pèrvi i jedini narodni zavod, koi veže i vlastelina i seljake, — koi zavod je jedino sredstvo materijalnog blagostanja naroda — sèrce bi Vam od veselja igralo, ko što i meni igraše — ta molim Vas komu kucalo nebi, koi i malo za napredkom gospodarstva našeg teži, — i ta.o pol. obćina Rakovpotok, Podvèrh i Stupnik upisaše se tom prigodom kao utemeljitelji našeg gospodarskog družtva sa obvezom, da će utemeljiteljnu svotu 105 for. a. vr. položiti. — Nebi li taj velikodušni primier i ostale obćine sliedile!

Čujem pogovarati, da će kotar samoborski i gospodarsku podružnicu na skorom ustrojiti. Nadam se tomu podpunoma, jer samoborski kotar vèrlo je odvažen u svakom narodnom poduzetju, i kriepko podupira sve ono, što je narodno, i za narod koristno. —

Austrijanska carevina.

Zagreb. Iz službenih bečkih novinah vadimo u obziru siednice dèržavnoga vieća od 21. lipnja t. g. sliedeće, kao neposredno tičuća se naše krunovine i narodnosti: Izvanredni dèržavni viećnik gospodin biskup **Strossmayer** pridruži se težnji onih glasovah, koji nisu povodom pitanja stojećega na dnevnom redu želili načelna pretresa, premda opaža, da se čoviek kod svakoga formalnoga pitanja osieća malone i nehotice potaknut, da prodre u jezgru same stvari. Važne u skupštini već izuščene rieči nadjoše, veli, važan odziv u dèržavi i stranom pobudiše nadah a stranom proizvedoše bojanja. Time bi se mogli mnogi sučlanovi skupštine, medju kojima se i on nalazi, osiećat prisiljeni, da shodno izraze svoje osviedočenje o niekim točkama. U onom obziru zametnu govornik prije svega rieč o gruntovničkom redu a uslied toga i o pitanju narodnostih i jezikah. O gruntovničkom redu želi uklonit se načelnom pretresu, no mora primietit, da su u njegovoj zemlji istina osviedočeni, da Austrija ostati mora jedinstvena dèržava, no da je ova dèržava posve osobita i da zato svaka uredba u njoj pruža dvostruku stranu: jednu ukupnodèržavnu, a drugu, kojom bi se imalo zadovoljit posebnim potrebama raznih zemaljah. Zakon može s teoretičnog a gledišta izvèrstan, no, ako se uporavi na raznovèrstne razmiere, ipak biti neprikladan, neshodan svèrsi i što više, opasan. Ako je predgovornik rekao, da su knjige zbog dobarah a ne dobra zbog knjigah, to se ova izreka mora protegnut jošte onamo, da je svaka uredba i svaki zakon zemlje radi a ne zemlja zakona uredbe radi.

Zato mora svaki zakon nesamo štitit jedinstveni značaj cesarevine, već se i prilagoditi ujedno osobitim razmierima raznih zemaljah.

Govornik misli, da izražuje osviedočenje Hèrvatske i Slavonije, ako reče, da je u Austriji od velike važnosti, da se dobro razluči, što ima biti predmetom ukupnodèržavnoga zakonotvorstva a što predmetom zakonotvorne radinosti pojedinih zemaljah. Predmet stojeći u pitanju spada po osviedočenju govornika u dielokrug pojedinih zemaljskih zastupničtvah, jerbo gruntovnica mora biti viernim ogledalom osobitih razmierah raznih pokrajinah.

Govornik nemisli istina da je zvan sudit o izvèrstnosti i shodnosti predloženoga gruntovničkoga reda, no mora kazat da je istina, da je u njegovoj zemlji obćenito zavladalo osviedočenje, da je manjkava gruntovnica, koja je već u niekim stranama uvedena, i da neodgovara svèrsi.

Bio sada sud njegove zemlje o tom izpravan ili neizpravan, u svakom slučaju dolazi govornik do zaključka, da se već iz toga uzroka predlog ovoga zakona ima predati dielokrugu zemaljskih zastupničtvah. Ako je sud izpravan, to zahtieva pravda i nebi bilo pravo izložit se pogibelji, da se velikim troškovima i znatnom potratom vremena oživotvori gruntovnica, koja neodgovara svèrsi. No ako sud zemlje ne bi bio izpravan, imala bi se gruntovnica predat zemaljskim zastupničtvima iz obzirah mudrosti, da se predusretu predsude i da se odstrane neopravdani ukori. Kada dakle dodje to pitanje na dnevni red, pridružit će se govornik onim glasovima, koji su za to, da predlog ovoga zakona spada na nadležnost zemaljskih zakonah. Ovo mnienje podupiraju jošte osubiti poljodielski i družtveni razmieri, za koje je on pozvan bio u dèržavno vieće. U Hèrvatskoj i Slavoniji vlada, kao što je poznato, kućna zadruga. Ni staro ugarsko zakonotvorstvo i o. g. z. nisu ovoga razmiera zakonito uredili, već što više nepoznanjem ovih razmierah došo je od strane vladnih organah nieki razdor u kućnu zadrugu, jerbo su pokusili na nju uporavit ustanove o. g. z. o nasliedstvu i bile su u tom smislu preduzete i iste ovèrhe. Što više, tako su osobe, koje nisu imale prava, da iz kućne zadruge prenesu imovinu, pogriešno povedene bile, da sklope že[illegible]enih ugovorah ili zakupah. Vlada je, što gov[illegible]rnik sa zahvalnim priznanjem izriče, ovom metežu na put stala privremenom naredbom i obustavila je pogriešno preduzete ovèrhe; ipak još ni dan danas nije taj posao konačno uredjen, već izgleda jošte svoje riešenje.

Gospodin biskup Strossmayer razlaže zatim koristi kućne zadruge i vraca se na to, da se gruntovnički red svakako mora s time u sklad staviti, no pri čem hoće da se zemaljskim zastupničvima naloži, da svoja najpoglavitija nastojanja uporave na uredjenje izvèrstnoga zavoda kućne zadruge.

Dalji razmier imajući upliv na gruntovnički zavod u Hèrvatskoj i Slavoniji jest, veli, razmier gornicah i desetnih zemaljah, koja su niekoč sačinjavale vlastničtvo prijašnjih zemaljskih gospoštinah, no koje sada posiedaju dosadanji podanici uz davanja, koja su ostala nedotaknuta razterećenjem zemljištah.

Sa svim tim, da pravo vlastničtva ovih zemljištah bez sumnje pripada zemaljskim gospoštinama a obvezanicima samo uživanje koristi, nisu u dosad osnovanim gruntovnicima zemaljske gospoštine upisane kao vlastnici, već oni, koji od njih uživaju koristih, što jasno dokazuje u kolikom se neznanstvu pravnih razmierah nalaze osobe, kojima je povieren izvedenje gruntovnicah.

Što se tiče pitanja narodnostih il jezikah, želi govornik, da se u austrijanskoj dèržavi, gdie su svi, bili oni kojega god mu drago plemena, podanici jednog i istoga gospodara i cara i zapoviedma Nj. veličanstva pokoravaju se jednakom ljubavju, jednakom privèrženostju i jednakom pripravnostju na žèrtve — onaj zakon po mogućnosti oživotvori, koi vlada u nebu i koi je odredjen da i na zemlji zavlada svakim družtvom, i koi je — onom u istinu carskom i veličanstvenom riečju najbolje izražen: „**Jednake dužnosti, jednaki tereti, jednaka prava.**“

Kao što se od svih jednaka ljubav, jednake viernost, jednaka pripravnost na žertve i jednaka poslušnost tražiti može, tako se mora sadovoljit i ravnopravnosti svih narodnostih i svih jezikah. No uzpèrkos zapoviedima Nj. veličanstva u nijednoj se možebiti strani cesarevine s tolikom okornostju i bezobzirnostju neizrivava narodni živalj iz svih područjah dèržavnoga života kao u Hèrvatskoj i Slavoniji. Tamo se vodi gruntovnica samo u niemačkom jeziku, što neglede na nepravednost miere same po sebi ima jošte tu kobnu posliedicu, da je upisivanje slavjanskih vlastitih imenah od osobah i nepokretnostih podvèrženo težkoćama, uslied kojih neće se s vremenom znati, tko su vlastnici i gdie leže zemljišta. (Nastavit će se).

U Pešti na drugi dan duhovah. (S. D.) Današnji dan ostat će u viečnoj uspomeni kod svijuh, koji kod službe božje u pravoslavnoj cèrkvi učestvovaše.

Divno je ta služba božja po Korneliju Stankoviću, našem poznatom skladatelju, na note slavljena. Kad je slušaš, sèrce ti se od milinah topi, duša ti se niekim duhovnim veseljem i rajskim zadovoljstvom napunjava, i vruće se moliš bogu za spasenje duše svoje. Kornelije Stanković sadèržao je u svojoj službi narodnu cèrkvenu melodiju našu, kao što se ista u Karlovcima u svojoj prostoj liepoti, čistoti i pravilnosti kroz toliko vrieme sačuvala. Zato se i dopala ta služba svima, koji ju dosad čuše, jer nam se pri slušanju tih divnih melodijah tako čini, kao da angjeli s neba slave i hvale veličinu, blagost i dobrotu svemogućega tvorca. Poslie službe govorio je preosvešteni vladika Arsenije kratku ali liepu besiedu o darovima svetoga duha, a oduševljena svietina dočeka Kornelija Stankovića pred cèrkvenim vratima, podigne ga na svoja ramena u visinu uz gromoviti „živio“, tako želeći svoje priznavanje i poštovanje prema vèrstnom sinu sèrbskom pokazati. Kad su miroljubivi Peštanci kadri takova oduševljenja, šta neće učiniti mladež s vrielim sèrcem u gradima?

U večer, kad se usijani miesec u valovima hladnoga Dunava zasvietlio, predje sva dična mladež u Budim u pratnji bajskih tamburašah, koji se baš slučajno ovdie desiše, da se u magjarskoj narodnoj glumnici pokažu, koliko valjadu. Kad dodjoše u stan Kornelija Stankovića, koi je kod svoga brata u gostima, zateku tamo čitav vienac budimskih Sèrbkinjah. Tamburaši odmah udare u kolo; mladež sa kitnjastim budimkrasuljkama uresi vienac oko mladoga kompositora, koi je raznižen u sredini kola stajao i suze od miline prolievao. Kad se kolo odigralo, jedan izmedju mladeži pozdravi izmedju našega Kornelija sa liepom besiedom, a drugi mu uz radostnu viku „živio“ metnuše vienac na glavu sa trobojnom sèrbskom vèrpcom. Na vèrpci bijahu sliedeći stihovi napisani:

Korneliju Stankoviću.

Preko tambur-duše
Piesmicom prevuci,
Pitaj, šta ti kažu
Iz tambure zvuci.
Iz tambure bije,
Iz tambure sieva:
Ko pieva za Sèrbstvo,
Sèrbstvo mu odpieva!
Slušaj zvuke, slušaj,
Što ih tambur' nosi,
Prihvati ih živo,
K'o i dosad što si.
Nek osieti Sèrbstvo,
Nek pozna Evropa,
Da je sèrbska piesma
Viečitoga doba.
Kad osieti Sèrbstvo,
Šta ima u tebi,
Vratit će ti piesmu —
Oh! ta kako nebi!
Ta tambura bije,
Ta tambura sieva: —
Ko pieva za Sèrbstvo,
Sèrbstvo mu odpieva.

U ime sèrbske mladeži L. K.

Kornelije se još liepše zahvali na počasti, na što ga mladež u vis digne i tri puta ga oko dvorane obnese uz gromovitu viku „živio“, a tamburaši udaraše „svatovca.“ — Da bog dade zdravlja, volje i stèrpljenja našem milom Korneliju, da izvèrši ogromno dielo, koje je kao zadatak životu svome stavio, a takova nam se mladež hiljadila na diku i ponos cieloga Sèrbstva.

Prag, 22. lipnja. Jučerašnjim večernjim podvozom prispiela je ovamo česka deputacija iz Beča, gdi je u poslu izdavanja čeških novinah kod Nj. veličanstva imala audienciju. Za doček deputacije, koja je sastajala samo iz dva gospodina, iz doktora Riegera i Machaczeka, sakupi se u dolazilištu kolodvora mnogobrojno občinstvo, koje je sastojalo većom stranom iz tehnikah i djakah gimnazijalnih, kao i sveučilistnih. Slavenska odieća bila jako zastupana. Pošto su svi putnici, koji su s podvozom došli, ostavili dvoranu kolodvora, dodjoše imenovana gospoda i bijahu primljeni klicanjem i mahanjem šeširima. Novinarsko poduzetje ima se, kao što se danas glasa, smatrat kao osigurano. Kao nakladnika českoga lista imenuju štamparsku firmu Pospišila, kao učrednika doktora Riegera ili doktora Krasu.

Talijanska.

Milan, 18. lipnja. (Tr. Ztg.) Corso St. Francesco, gdie se nalazi kupivojna pisarnica za Siciliju, pohadjaju svaki dan novi novaci; svako diete zna, da se tamo u jednoj velikoj sgradi nalazi sicilijanski prevratni odbor i da kupi novacah i ljudih za prevrat, jedina vlada čini se, kao da ništa o tom nezna.

Hoće da znaju, da se bergamaski biskup ima sa svoga miesta uklonit i da će mu se opredielit miesto, gdie ima prebivat. Da ga vlada sudbeno progoni, to je činjenica.

Grof Annoni hoće da izstupi sasvim iz javnoga života i da otide živit na svoja dobra. Glas, da namierava stupit u manastir, izmišljen je.

Jedna depeša iz Kaljara od 20. t. m. da je pukovnik Medici došao u Palermo sa 3000 dobrovoljacah. Sve občine Sicilije šilju adresah za sdruženje s Piemontom; plemstvo i svećenstvo stoje na čelu gibanja. Napuljci nastavljaju izpražnjenje Palerma, no učvèršćuju Zanglu. Neprestano odilaze u Zanglu mnogobrojni oddieli vojske. Sto mèrtvacah opet su našli pod razvalinama kućah. Carini, Masia i Palizzolo oporavili su se poniešto.

Francuzka.

Pariz, 18. lipnja. „Moniteur“ obnaroduje carske dekrete, koji se tiču magistraturah, pravosudja, uporavljanja kaznenih zakonah i kriminalne iztrage s novim odsieciima, nadalje izviešće o svetkovini sdruženja iz Chambery-a, koje je uzeto iz „Savojskih Novinah“ i iz kojega doznajemo, da je tamo dne 14. od jutra do večera neprestano išla kiša i da zato nije biti moglo ni razgleda vojske a ni razsvietljenja. — Zakonotvorno tielo votiralo je prekjučer sa 191 glasom proti 5 glasovah nacèrt zakona, u kojem se ustanovljuje učestvovanje dèržave kod gradske policije i nadalje dozvoljenje suplementarnoga kredita od 933.852 fr. u ovu svèrhu.— Javljaju, veli „Constitutionnel“, da se dèržavno vieće zabavlja projektom zajma za grad Pariz, koi iznosi, vele, 120 a ne 150 milijunah. — Carski jaket „Orao“, pod zapoviedničtvom protuadmirala Dupouy-a, otišao je iz Cherbourga u sredozemno more i dobit će u Toulonu ili Marsilji zapoviest, da odveze u Niću Nj. veličanstva.

„Journal de Débats“ misli, da mora pozornost obratiti na to, da je engleska vlada, možebiti slučajno, uprav onaj čas, kad je bio sastanak u Badenu, izabrala, da oglasi izviešće komisije, koja je mieseca kolovoza prošaste godine službeno naimenovana bila, da iztraži sadanje stanje sredstvah za branjenje zemlje. — „Monde“ odgovara na silovite izraze čuvstva lorda Broughama o bombardovanju Palerma i nabraja množinu slučajevah, gdie su tako Englezi kao i Francezi mnogo veće zla počinili.

Jučer je ovdie otvorena bila gospoderstvena izloga, koja ima trajat osam danah. U nutrašnjosti sgrade nalaze se isklopno krave, biki i telad. Konji, osli, mezgovi, ovce, svinje kao i pitomi zeci i kokošnjak nalaze se pod vedrim nebom. Izvan toga izložena je znatna zaliha usavèršenih makinah za poljodielstvo.

Turska.

Carigrad, 13. lipnja. U Albaniji pojavili su se kèrvavi nemiri. Dragoman austrijanskoga konsulata u Skadru ubijen je. Arbanasi neće da plaćaju poreza, i neće da se podvèrgnu novačenju pozivajuci se na povlastice iz vremena Škender-bega, dočim kèršćani neće da sami nose sve terete.

Kažu da je došla depeša, koja javlja, da su u Smirni nastali nemiri i da su mnogi činovnici ubijeni.

Veliki vezir došao je u Šumlu, on je na svom putu mnoge turske i mnoge gèrčke činovnike svèrgnuo i nàpsio zbog zlouporabe činovničke vlasti.

Carigrad, 16. lipnja. Za poslove Arabije i Sirije podić će se postojana komisija. Namikpaša naimenovan je vèrhovnim generalom vojske arabistanske. Za nadziranje raznih provincijalnih vojenih sborovah odaslat će se viši oficiri. Dne 10. t. m. bila je ovdie vatra, koja je šest dielovah grada malone sa 2000 kućah preobratila u pepeo. Varnanski kaimakam uhićen je i ovamo doveden. Velipaša naimenovan je članom tansimatskoga vieća.

Danija.

Kodanj, 16. lipnja. Sutra će odputovat kralj u švedski tabor na bonarpskoj poljani kod Ljunby-a. Njega će ovamo pratit izvan vlastite mnogobrojne vojničke pratnje i naslidni princip Ferdinand, princ Kristijan danski i princ Friderik sa svojim štabovima, sve skupa od prilike 40 osobah. I pruska princesa Anna i heska princesa Luiza, supruga danskoga princa, uputit će se kao što se čuje, takodjer onamo. U četvèrtak sliedit će na navlastit poziv švedskoga kralja ministerski predsiednik Hall.

Jonski otoci.

Kèrf, 7. svibnja. Englezki vèrhovni lord komisar i njegovi trabanti dobro stražare i odmah udave i strogo kazne svako izjavljenje nezadovoljstva, svaki pojav (gèrčkog) narodnog čuvstva. Policija je ovdie tako razvijena, kao što samo može biti u despotičnoj dèržavi i budući da su oni dobre poznati, od kojih se može očekivati pobuna proti engleskom gospodarstvu, to su pod dobrim nadzorom i zato su bezopasni. Lord vèrhovni komisar vlada kao kakav paša, a njegovi činovnici znaju biti dobri kavazi. Što je Joncima najteže, to je ono preziranje i neuvažavanje, s kojim ih Englezi u svakoj prilici predusretaju. Tamo im ti skoro rekoše, kad i oni htedoše načelo narodnosti i svoju upravu, da Jonci nemaju narodnosti, već da su neka smesa i da moraju kao osobitu čast dèržati, kad se Englez s njima sanima.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Napulj, 19. lipnja (prieko Genove). Vlada je odaslala jedan oddiel četah u provinciju Basilikatu, drugi proti Salerna a treći u Abruče.

Uvieravaju, da će napuljska vlada povratiti uzete brodove, no amerikanski poslonoša zahtieva, vele, i sadovoljštinu zbog povrede amerikanske zastave. Kralj je obolio.

London 23. lipnja. U noćašnjoj siednici dolnje kuće odgovorio je lord Russell na pitanje Peelovo: Nota gospodina Thouvenela nesadèržaje očitovanje da Francuska neće pristati na umaljenje savojskoga područja. Nota navodi tri puta, kojima bi se mogao članak 2. turinskoga ugovora izravnati sa člankom 92. bečkoga dovèršenoga spisa.

Ili će sile dozvolit konferenciju ili će udarit putem dopisivanja ili napokon propustit će se Francuzkoj i Švajcarskoj, da obostranom nagodom nadju naknadu za dužnosti, koje su dosad Sardiniji prinadležale. Nota dokazuje, da bi se u Francuzkoj dèržati morao kongres, ako bi se možebiti imao sastati.

Russell nastavlja: Radi se o pitanju, da li će se sile u tom složit, da se neutralizovani kotari Savoje predadu Francuzkoj pod istim u-

vietime, pod kojima ih je posiedovao Piemont. Težak bi bio položaj stvarih, ako bi sila, kao što je Francuzka, stekla područje, koje je prije posiedovala Sardinija, baš i u onom slučaju, ako bi Francuzka bila pripravna, da na se uzme iste dužnosti.

Žalostno je, da se Francuzka nekaže pripravnom da prime podstavak (subštitut), koi bi u obziru dielovanja bio jednak naredbama ugovora od 1815. godine. Engleska nemože ovo uredjenje smatrati kao takav ekvivalent. On taji, da je Francuzka predložila, da će neutralne kotare ustupit Švajcarskoj u onom slučaju ako bi Engleska priznala sjedinjenje Savojske. Englezka će prosudit, koi bi put najbolji bio, da se zadovolji težnjama Švajcarske u obziru neutralnosti.

Službeni izvadak

iz zapisnika siednice starešinstva slob. i kr. glavnog grada Zagreba dne 20. lipnja t. god. dèržane.

1. Dozvoljava gradsko starešinstvo, da se odpiše 295 for. 46 kr. srebra od ostatakah na obćinskom nametu za god. 1851. do 1856. koji se pobrati nemogu.

2. Uzima se na povoljne znanje dopis vis. c. k. namiestničtva glede toga da je odobren po c. k. računovodstvu sa 19,920 for. 30 kr. račun gradske obćine o bolničko - obskèrbnih troškovih, koje je ista predplatila u vremenu od 17. lipnja 1853 do 17. sèrpnja 1857 sa strano u svoti od 24.996 for. 30 kr. a. vr., te da se ta svota doznačuje na korist gradske obćine stranom kod ovdašnje c. k. zemaljske blagajne, stranom pako da se zaište doznačenje kod dotičnih oblastih. Ujedno zaključuje gradsko starešinstvo, da se shodna učine radi zadobljenja po c. k. računovodstvu istučene svote od 5075 for. 78 kr. a. vr.

3. Gradsko starešinstvo odobrava naknadno odštetu doznačenu poduzetniku taljanske opere Ulisu Brambilli sa 50 for. iz gradske blagajne u ime toga, da nije dao predstave na dan, kada su se obdèržavale zadušnice za bana Jellačića.

4. Dozvoljuje gradsko starešinstvo doznačenje onih 8318 for. 26 kr. a v., kojih duguje gradska obćina c. kr. graditeljnoj zakladi, sa uredjenje Ilice, ujedno pako zaključuje, da se c. kr. namiestničtvu podnese molbenica, da bi se gradskoj obćini za izplatjivanje toga iznosa dozvolio rok do onoga vremena, dok prispie riešenje o tražbini gradske obćine na c. kr. erar u ime dohodarinskoga poreza u prijašnim godinam sa 24.147 fr. 29 kr. protivredno platjenoga.

5. Odobrava se nagoda sačinjena dne 8. lipnja t. g. pred c. kr. urbarskim sudom, medju gradskom obćinom i župom novoveškom u obziru skupnog pašnika Brodarsko zvanog.

6. Zaključuje se, da se Nj. c. kr. apost. Veličanstvu podnese molbenica, da bi se učenici Eugen Kovačević i Antun Bunić odpustili iz carske vojske, u koju su uvèršteni za kaznu radi prekèršenja školskih zakonah.

7. Zaključuje gradsko starešinstvo, da se vis. c. k. namiestničtvu podnese molbenica u tom obziru, da bi starešinstvu priobćiti izvolilo uspeh istrage povedene proti onom učitelju gradske glavne učione, koi se okrivljuje, da je nieke učenike prestrogo kaznio, i to u tu svèrhu da se shodna učiniti mogu za obezbiedjenje narodne česti, prigodom toga pitanja u novinama javno napadnute.

8. Zaključuje gradsko starešinstvo, da se c. k. financialnom ravnateljstvu podnese molbenica, da bi se odredilo, da se valovnice o najmovom dohodu kućah u buduće nebi više predavati imale svake godine, već svake pete godine.

Od poglavarstva slob. i kr. glavnoga grada Zagreba dne 25. lipnja 1860.

Lichtenegger s. r.

Obznana.

Glavna godišnja skupština družtva za poviest i starine jugoslavenske, koja je na 1. sèrpnja t. g. prečena bila, mora se radi neizbiežlivih niekih zaprieka na neizviestno vrieme odgoditi, te će se već u svoje vrieme putem novinah oglasiti dan i doba, kada se obdèržavala bude. — To se predbiežno svoj p. n. gg. članovom prenavedenoga družtva ovim do znanja stavlja.

U Zagrebu dne 23. lipnja 1860.

Stiepan Novotný s. r. tajnik.

Družtvo za poviestnicu i starine Jugoslavenah primilo je u slavu stogodišnjice Kačićeve opet 10 st.; g. Akurti dade 3 st.; Pacel Nik., tèrg. u Karlovcu 5 st.; Dadić, tèrg. 1 st., i o. Horvatić Kerubin, gim. upr. u Karlovcu 1 st.

U Zagrebu dne 23. lipnja 1860.

St. Novotný s. r. tajnik.

Odgovorni uredjnik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 7497-986 (231) 3—2

Obznana.

predsiedničtva c. k. hervat.-slav. namiestničtva kojom se podieljivanje nagradah za gojenje konjah do obćeg znanja stavlja.

Da bi se ljudi pojedini, koji se u malom bave uzgojivanjem konjah, pobudjivali, da brižljivo nastoje oko konjah svojih, da ih brižljivo timare i štede, a navlastito u nakani, da bude svagda dobrih kobilah, kao podpuno priliadnoga sredstva, kojim se promiče i poboljšava konjarstvo u zemlji, dostojalo je Njegovo c. k apostolsko Veličanstvo previšnjom odlukom od 9. veljače t. g iz nova na šest godinah iz dohodakah dèržavnih kao nagrade za gojenje konjah dozvoljiti za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniu svake godine 110 komadah c. k. austrianskih cekinah u zlatu, i ujedno odobriti da se od prištedjenih g. 1857. 1858. i 1859. nagradah za gojenje konjah nabavi kolajnah, koje imat će na licu popèrsje Njegova c. k. apostolskoga Veličanstva i na hèrbtu napis: „za dobro uzgojivanje i njegu konjah," i koje ćedu dobit vlastnici kao nagradjenih, tako i onih kobilah, koje su se poradi nedostatka nagradah samo pohvaliti mogle.

Po glasu ustanovah naredbe c. k. popečiteljstva unutarnjih poslovah i c. k. vèrhovnoga zapovjedničtva vojske od 27. travnja 1857. (zem. vlad. list razd. I. br. 85) i od 18. veljače t. g. (dèrž. zak. list br 47) imade se podielivanje ovih nagradah izmienice u Zagrebu i Varaždinu zatim u Osieku i u Rumi obavljati, te će se za tekuću godinu obaviti u utorak 31 kolovoza u Zagrebu, kao na dan ovdašnjega glavnoga sajma, i u četvèrtak 6. rujna u Rumi.

Na svakom natiecalištu dopitat će se

A. Kobilam sa sisajućim ždriebetom

1. po 15 }
3. „ 5 } c. k. cekinah u zlatu

B. Trogodišnjim ždriebicam

1. po 10 }
3. „ 5 } c. k. cekinah u zlatu

Za podieljenje nagradah konjarstvenih iz dèržavne blagajne mogu se natiecati:

a) Kobile od 4. do 7. godine dobe svoje sa čilim sisajućim ždriebetom (pulićem), koje su dobro timarene, zdrave i kriepke, te su sposobne kao dobre kobile za plodjenje.

b) trogodišnje ždriebice, od kojih se očekiva osobita sposobnost za plodjenje, i koje još nisu upotrebljene za vožnju (teglenje).

Vlastnici kobilah, koje će se natiecati za ovakove nagrade imadu sviedočanstvom predstojnika obćinskoga dokazati, da je dovedena kobila, ujedno sa sisajućim ždriebetom još prije, nego što je putića oždriebila, ili njihova bila, ili da je dovedena trogodišnja ždriebica oždriebila kobila, koja je u vrieme oždriebljenja bila njihova, i da su trogodišnju tu ždriebicu sami odgojili.

Kobila, koja je već jedanput dobila ovakovu nagradu, može do 7 godine dobe svoje i opet natiecati se za nagradu, ako na pèrvo nagradjenje sliedeće koje godine opet dovedena bude sa čilim sisajućim ždriebetom.

Kobile, koje su jurve dvie ovakove nagrade dobile, bit će izključene od trećega natiecanja.

Tako ista trogodišnja ždiebica, ako je kao takova dobila nagradu, može još dva puta biti nagradjena kao kobila.

U Zagrebu 7. lipnja 1860.

Nr. 5687 1860 (248) 3—1

Licitations-Kundmachung.

Zu Folge h Statth.-Erlasses vom 20. d. M. Z. 8754 wird wegen Hintangabe des Neubaues einer gewölbten Brücke in IV/II der Agram-Warasdiner Reichsstrasse mit dem adjustirten Fiskalpreise von 1242 fl. 4 kr. am 30. Juni d. J. Vormittags 10 Uhr im Amtslokale der Komitatsbehörde eine Lizitation abgehalten werden.

Diese Lizitation wird unter folgenden Bestimmungen vorgenommen werden:

1. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen qualifizirt ist, und der vorgeschriebene Sicherheit für die Ausführung des Baues nachzuweisen vermag, zugelassen.

2. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem Lizitations-Kommissär vorzulegen.

3. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbote stellen wollen, hat vor der mündlichen Ausbiethung das fünfprozentige Vadium von der obgedachten Fiskalsumme in Baren oder in Staatspapieren nach dem Kurse berechnet, zu erlegen.

4. Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum Vortage der Lizitation bei der Komitats-Behörde überreicht werden müssen.

Jedes Offert muss mit dem 5% Vadium versehen sein, und die Erklärung enthalten, dass der Anbothsteller den Gegenstand des Baues und der Baubedingungen genau kenne, und derselben getreu nachkommen wolle.

5. Anbothe, welche den Fiskalpreis überschreiten sollten, unterliegen der höhern Ratifikation, wogegen jener Bestboth, welcher dem Fiskalpreise gleichkömmt, oder unter solchem steht, gleich mit dem Lizitations-Ergebnisse als bestättigt anzusehen ist, und wird mit dem Bestbiether sogleich der Bauvertrag abgeschlossen werden, wobei das erlegte Vadium bis zur Höhe der vorgeschriebenen 10% Kaution vom Erstehungsbetrage zu ergänzen sein wird.

Die näheren Lizitations-Bedingungen und Baugrundlagen können übrigens bei der gefertigten Komitats-Behörde täglich in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Agram am 24 Juni 1860.

In Beurlaubung des k. k. Komitats-Vorstandes:
Der k. k. Ersten Komitats-Kommissär.
Josef Ékel m. p.

Z. 2811. civ. (239) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der k. k. Finanz-Prokuratur Nomine des Hospitalarfondes wegen schuldigen 1470 fl c. s. c. die executive Feilbietung der dem Anton Lang, gehörigen, auf 2051 fl. 63 kr CM. gerichtlich geschätzten Realität Grundbuchs-Protokolle Nr. 459 obere Stadt Agram, bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 10. August 1860 und der zweite auf den 14. September 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 30. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 5288 ex 1860 (238) 3—2

Kundmachung

hinsichtlich zweier zu besetzenden Tabak-Grossverschleissposten.

Von der k. k. Finanz-Landes-Direktion für Kroat. und Slavonien wird hiermit bekannt gemacht, dass ein k. k. Tabak-Verlag zu Verovitic und ein solcher zu Slatina in Slavonien auf dem Wege der öffentlichen Concurrenz mittels Ueberreichung schriftlicher Offerte den als geeignet erkannten Bewerbern, welche die geringste Verschleiss-Provision sich bedingen, verliehen werden wird.

Der Verkehr in der Peripherie dieser Grossverschleissposten betrug in dem Jahre vom 1. November 1858 bis 31. Oktober 1859.

a) bei jenem zu Verovitic an Tabak 26.248 Pfd., im Gelde 12.052 fl. 85½ kr öst. Währ.

b) bei jenem zu Slatina an Tabak 20.270 Pfd., im Gelde 16493 72 kr. öst. Währ

Das Aerar verbürgt jedoch nicht die Fortdauer gleicher Verschleiss-Einnahmen; auch werden nachträglich weder Erhöhungen der bei der Concurrenz-Verhandlung bedungenen Verschleiss-Provision zugestanden, noch können Entschädigungsansprüche was

immer für einer Art berücksichtiget werden. Nur die Provision für den Verschleiss von Tabak hat den Gegenstand der Anbothe zu bilden.

Die Caution für Tabak und Geschirr ist dem bedungenen Betrage für Verovitic von 4005 Gulden öst. W. und für Slatina von 1275 Gulden öst. W. ist, im Falle ein Material-Credit in Anspruch genommen wird, vor der Uebernahme des Verlagsgeschäftes und zwar längstens binnen vier Wochen von der Bekanntgebung der Annahme des Offertes entweder

a) mittels Barschaft, welche im Staatsschulden-Tilgungs-Fonde fruchtbringend angelegt wird, oder

b) mittels öffentlicher Staatspapiere nach dem für die Tabakverleger festgesetzten Werthsbestimmung, oder

c) mit Hypothekar-Urkunden, welche von der k. k. Finanz-Prokuratur geprüft und nach Mass dieser Prüfung von der Finanz-Landesbehörde annehmbar befunden wurden, zu leisten.

Ueber den creditirten Betrag kommt neben der erlegten Caution eine Schuldverschreibung nach dem in der Abrechnungs-Vorschrift vom 14. April 1840 vorgezeichneten Muster auszustellen, und der Finanz-Bezirksbehörde zu Essek zu übergeben.

Die Bewerber um diese Verschleissposten haben zehn Procent der Caution als Vadium, in dem Betrage für Verovitic von 400 fl. für Slatina von 138 fl. öst. W. vorläufig bei der k. k. Sammlungs-Cassa zu Essek zu erlegen, und die hierüber erhaltene Quittung dem versiegelten mit dem Eingaben-Stämpel versehenen Offerte beizuschliessen, welches längstens bis 9. Juli 1860 unter der Aufschrift „Offert für den k. k. Tabak-Verlag zu Verovitic (Slatina) bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek zu überreichen ist. Für jeden der beiden Verläge muss ein besonderes Offert überreicht werden, sofern sich ein Offerent für beide bewerben will.

Das Offert ist nach dem am Schlusse dieser Kundmachung beigefügten Formulare zu verfassen, je nachdem sich der Offerent verpflichten will, den Verschleissplatz:

1. gegen Bezug einer in Procenten auszudrückenden Provision,
2. oder gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen Dasselbe ist mit der Nachweisung über

a) das erlegte Vadium,
b) die erreichte Grossjährigkeit, und
c) mit einem obrigkeitlichen Moralitäts-Zeugnisse zu belegen.

Für den Fall eines angebotenen Pachtschillings wird ausdrücklich erklärt, dass dieser Pachtschilling in monatlichen Raten vorhinein zu erlegen ist, und dass wegen eines auch nur mit einer Monats-Rate sich ergebenen Rückstandes, selbst dann, wenn er innerhalb der Dauer des Aufkündigungs-Termines fällt, der Verlust des Verschleissplatzes von Seite der Behörde sogleich verhängt werden kann

Offerte, denen die hier angegebenen Erfordernisse mangeln, die unbestimmt lauten, oder auf Anbote anderer Bewerber sich beziehen, dann die nach Ablauf der bedungenen Schlussfrist eingebrachten — werden nicht berücksichtiget.

Ueber gleichlautende Anbote wird die Entscheidung der höheren Finanz-Behörde verbehalten.

Die weiteren Bedingungen und die dem Unternehmer obliegenden Verpflichtungen, so wie der Ausweis über Einnahmen und Auslagen des Verlegers, können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek und bei dem k. k. Finanz-Wach-Commissär zu Verovitic eingesehen werden.

Von der Concurrenz sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen Verbrechen, Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung überhaupt, oder wegen einer einfachen Gefällsübertretung, soferne sich dieselbe auf die Vorschriften des Verkehres mit Gegenständen der Staatsmonopole bezieht, dann wegen Vergehen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsverbandes und den öffentlichen Ruhestand, oder gegen die Sicherheit des Eigenthumes verurtheilt wurden, endlich gewesene Verschleisser von Monopols-Gegenständen, die von dem Verschleissgeschäfte zur Strafe entsetzt wurden, und Personen, denen die politischen Vorschriften den bleibenden Aufenthalt am Verschleissorte nicht gestatten.

Kommt ein solches Hinderniss erst nach Uebernahme des Verlagsgeschäftes zur Kenntniss der Behörden, so kann das Verschleiss-Befugniss sogleich zurückgezogen werden

Der Verlag zu Verovitic wird das Material bei dem k. k. Verschleiss-Magazine zu Warasdin, jener zu Slatina bei dem k. k. Verschleiss-Magazine zu Essek abzufassen haben.

Agram am 9. Juni 1860.

Formular eines Offertes:

Ich Endesgefertigter verpflichte mich, den Tabak-Verlag zu Verovitic (Slatina) unter genauer Beobachtung der in der Kundmachung vom 9. Juni l. J. Z. 5288 enthaltenen Bedingungen und der diessfalls bestehenden Vorschriften, insbesondere soferne es die Material-Vorräthe betrifft,

1. gegen eine Provision:
vom Tabakverschleisse mit Procenten
vom Verschleisse der
oder
2. gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages von
zu das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen.

Die in der öffentlichen Kundmachung angeordneten Beilagen sind angeschlossen.

den ten 18

Eigenhändige Unterschrift.

Von Aussen: Wohnort . . .
Offert zur Erlangung des Stand . . .
Tabak-Grossverschleiss-
postens zu Verovitic (Slatina)

Nr. 3060 (245) 3—2

Kundmachung.

Das hohe k. k. Finanz-Ministerium hat einem mehrseitig ausgesprochenen Wunsche gemäss mit dem Erlasse vom 30. Mai 1860 Z. 21059-614 gestattet, dass die auf den Briefpost-Sendungen zu befestigenden Briefmarken von den Aufgebern mit einem Theile der Adresse überschrieben werden können.

Den Aufgebern der Briefpostsendungen bleibt es aber auch künftig frei gestellt, die Briefmarken wie bisher, ohne sie zu überschreiben, an den Korrespondenzen anzukleben.

Die Postämter haben jedoch auch die mit einem Theile der Adresse überschriebenen Briefmarken den bestehenden Vorschriften gemäss zu obliteriren.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Agram am 21. Juni 1860.

K. k. Post-Direction.
Klempay m. p.

Nr. 2558 civ. (200) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Konkursmassaverwaltung die executive Feilbietung der zur Simeon Čakoje'schen Konkursmassa gehörigen, auf 2024 fl CM. gerichtlich geschätzten Realität Grundbuchs-Nro. 23 Agram untere Stadt bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 3. August 1860 und der zweite auf den 7. September 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte mit dem angeordnet worden, dass obige Realität bei dem ersten Termine nur um, oder über den Schätzungswerth, bei dem zweiten Feilbiethungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbiethenden hintangegeben werden wird.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der bezeichneten Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landesgericht
Agram am 16 Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Br. 3833 1860 (235) 3—2

Dražbeni izrok.

Pošto nebi ovostranim dražbenim oglasom od 9. svibnja t. g. br. 2561 za dne 15. ovog mieseca opredieljena dražba glede razširenja župnog dvora u Bartolova željenim uredila plodom, s toga će se u istu svèrhu dne 30. lipnja 1860 u 9 satih u jutro na ovogradskoj viećnici nova dražba dèržati pod istimi uvieti, koji prespomenutim oglasom u Narodnim Novinama pod broj. 111. i 112. i 116. obnarodovani bijahu tom primjetbom, da je zidarsko dielo bez gradiva, ostala pako sva su gradivom — na svote u prerečenom oglasu naznačene proračunano.

Gradsko poglavarstvo u Varaždinu dne 15. lipnja 1860.

Gradski predstojnik
Visković.

Nr. 8169 (228) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 4. Juli 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einiger Konservationsarbeiten am Kastellgebäude zu Cirkvenica auf Grundlage des adjustirten Fiskalpreises per 2349 fl 79 kr. ö. W abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeit dem Mindestfordernden überlassen werden.

Bis zum erwähnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit dem 5% Vadium belegte Offerte hierorts eingebracht werden. Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ämtlichen Anlassen allgemein üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Fiume am 8. Juni 1860.

Prosinić.

Nr. 5669-1043 (234) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso le i. r. Espositure portuali sanitarie in Lukovo, Sugorje, Cesariza, Tamnizka e Devcich nella Croazia militare, si sono resi vacanti quattro posti di guardiani d' ispezione coi quali va congiunto il soldo di annui fiorini centocinquantasette soldi 50, il pausciale di montura di annui fiorini 25 soldi 20, nonchè il quartiere in natura.

Pel rimpiazzo dei detti quattro posti viene aperto il concorso, coll' avvertimento, che i concorrenti dovranno presentare fino a tutto 1.° luglio a. c. all' I. R. Ispettore marittimo di Segna le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politica morale, i servigi finora prestati, la conoscenza delle lingue, nonchè di aver subito con buon successo l' esame sanitario.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario portuale sanitario nel raggio dell' Ispettorato marittimo della Croazia militare.

Finalmente si osserva, che gli aspiranti i quali oltre alle supposte qualifiche potranno dimostrare con validi documenti d' aversi dedicato alla navigazione, otterranno la preferenza in parità di circostanze.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.
Trieste li 31 maggio 1860.

Nr. 2406 (240) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte Warasdin als Grundbuchsbehörde, wird bekannt gemacht: Es habe Moises Weiss, Jakob und Nathan Fischer durch Herrn Advokat Sablić, gegen Herrn Advokat Stefan Lendvay als Curator des Anton Daniel, Frau Agnes Witwe Daniel, dann die Tochter Emilie verehelichte Kauble beide in Verbovec, Anna Plantić und Maria Šur in Warasdin das Gesuch um hipothekarische Uibertragung einer Satzpost pr. 2500 fl W. W. s. s. c. auf Grund der von Agnes Daniel ausgehenden Haftungsurkunde dto. 4. September 1844 auf die im Grundbuchs-Protokolle Nr. 278 der Gemeinde Stadt Warasdin auf Namen der Frau Agnes Daniel, dann der Erben des Josef Daniel, Namens Maria verehelichte Šur, Anna verehelichte Plantić Friedrich und Anton Daniel, endlich Emilie verehelichte Kauble eingetragene bürgerliche Realität hiergerichts eingebracht, worüber zur Vernehmung der Parteien im Sinne des §. 35 der Justizministerial-Verordnung vom 15. Dezember 1855 Nr. 222 R. G. Bl die Tagsatzung auf den 10. Juli 1860 Vormittag um 9 Uhr anberaumt und zur Vertretung des unbekannt wo abwesenden Anton Daniel, der sich im Jahre 1857 bei der k. k. Finanzwache im Bereiche des k. k. Stridauer Bezirkes befunden haben soll, der hiesige Advokat Herr Stefan Lendvay als Curator ad actum bestellt wurde, welchen derselbe über die zweckmässige Verhandlung dieser Rechtssache gehörig anzuweisen, oder dem Gerichte einen andern Sachwalter namhaft zu machen habe, widrigenfalls er die Folgen der Verabsäumung alles dessen sich selbst beizumessen haben würde.

Warasdin am 9. Juni 1860.

Das k. k. Komitats-Gericht in Grundbuchssachen.

OGLASNIK.

Tiskarna Dr. Ljudevit Gaj. — Nakladnik narodne tiskarne Dr. Ljudevit Gaj u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U SRIEDU | DANA 27. LIPNJA 1860. | Broj 147.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. (Iz siednice dèržavnoga vieća od 21. lipnja. Nadalje i konac.) Želeć govornik (g. biskup Strossmayer) napokon na području dèržavnoga života ravnopravnost svih plemenah, on to najvećma proteže na Magjare, sa svim tim da ih visoko štuje. Izvan plemenah magjarskoga jezika ima u Magjarskoj i Slovakah i Rumunjah. I njima bi se u dèržavnom redu imalo pustit njihovo pravo i dati podpuna ravnopravnost.

Gospodin ministar pravosudja našao se je ovim opazkama gospodina biskupa Strossmayera poveden izjaviti, da je gruntovnički zavod u Hèrvatskoj u sèrpnju 1856, u Slavoniji u ožujku 1857 i to u svoj zemlji izim Rieke a ne samo u jednom dielu iste uveden bio. Uprav uvedenje gruntovnicah učinilo je, da se je mogla zadèržat sistema zadrugah, jerbo je ministarstvo pravosudja samo time doskočit moglo zloporabi, koja se je uvukla razdieljivanjem zadrugah, da nije dopustilo da se o onom, što je kao zadružna imovina u gruntovnici upisano bilo, povede ovèrha zbog dugovah pojedinih sučlanovah zadruge. Uvedenje gruntovnicah u niemačkom jeziku sliedilo je po raspravi dèržanoj sa medjutim umèrvšim banom grofom Jelačićem i toma je dalo po svoj prilici povoda mnienje, da će se izborom niemačkoga miesto hèrvatskoga jezika pribavit gruntovnici veća veresija. U ostalom nije time ništa izgubljeno, jer dosad su samo izvedeni gruntovnički zapisnici, koji se jošte na čisto prepisati i svezati moraju. Pokazat će se, da li će se zemaljska zastupničtva, kojih će se mnienja preslušat po svoj prilici, izrazit za zemaljske tabule, za županijske tabule, za seočke gruntovnice ili za plemićke gruntovnice. Onda će se stopram opredielit moći, kako se gruntovnica ima sastavit i u kojem jeziku voditi. Ako bi se po preslušanju zemaljskih zastupničtvah jedared učinila odluka o tom, da li se gruntovnica ima vodit u ovom ili u onom jeziku, onda bi lahko bilo prepis zapisnikah zamienit prevodom istih.

Što se tiče imenah, može se tu radit samo o trideset do četèrdeset tehničkih izrazah, jer sama imena morala bi ipak vazda ista ostati. Moglo bi biti, da su nieka imena pogriešno upisana bila, no tomu su krive zemaljske gospoštine i občine, koje su kod sačinjavanja gruntovnicah zastupane i u stanju bile, da povedu odmah izpravljenje; za krivo napisana imena nemože ministarstvo pravosudja biti odgovorno i ovdie valja načelo vigilantibus jura.

O onim zemljištima, koja su tobože uživaocima miesto zemaljskim gospoštinama pripisana bila, izdani su shodni propisi, koji onamo glase, da se, čim nastane pitanje, da li zemljište pripada gospoštini, občini ili seljaku, u dotičnoj rubriki zabilježiti more, u čijem se faktičnom posiedu zemljište nalazi i da je ovaj posied pod razprom, poleg čega je zatim stvar nadalje upućena bila na pravni put. Ministar može se samo nadati, da su ovi propisi obdèržavani bili, i da su takovim putem nastale pravne razpre, koje bi mogle kroz sve tri inštancije bit došle do vèrhovnoga sudišta, no nespada u dielokrug ministra pravosudja da o tom podieljuje obaviestih.

U jednom govoru izvanrednoga dèržavnoga viećnika pl. gospodina Mailatha nalazi se i sliedeće miesto:

„Samo dva pitanja, koja su potaknuta bila, mislim, da nesmijem ostavit neodgovorena, budući mi se čini, da se to nebi slagalo s dužnostju i s miestom, koje ovdie zauzimamo. Jedno je pitanje narodnostih. Koliko je znam, nema u Magjarskoj, nego Magjarah, služili se oni niemačkim, slovačkim, magjarskim ili rumunjskim jezikom. U tom obziru vlada u ovom času jednodušnost, o kojoj jedva bi se u lietopisima dogodovštine mogao zabilježen naći sličan primier, i koju valja ovdie svakako napomenuti kao radilo sadanjega položaja stvarih.

„Drugo pitanje tiče se jezika. Protivno opaski gospodina biskupa djakovačkoga moram izjaviti, da je na dèržavnom području u Ugarskoj poleg moga osviedočenja samo magjarski jezik historično, politično i zakonito vlastan. Nemože se tajit, da sada obstoji tiha ali neprestana duševna borba narodnostih medju sobom, i da se ova borba tim većma promiče, čim su veća i pospiešnija sredstva občenja, čim većma napreduje duševna zrelost i očituje se medjusobno dielovanje. Stvar će se možebiti prije, nego mislimo, odlučit, no vienac će svakako onoj narodnosti pripasti, koja na najvišjem stupnju stoji kulture, ćudorednosti i izobraženosti, i to nesamo književne, već i političke izobraženosti. No ako hoćemo da borba ostane u stegama i da se neizrodi do fizičnoga sukoba, mora biti poštena, polje presto i oružje jednako."

Na to odgovori izvanredni dèržavni viećnik g. biskup Strossmayer sliedeća: „Do jedinstva Austrije za cielo je stalo svima; ovo je, mislim, potreboća, i budući da je u svakoj potreboći, bila ona moralne ili fizične naravi, vidim izraz višje volje, dèržim jedinstvo Austrije za pravu zapoviest božje providnosti. Austrija ima evropsko poslanstvo, i božja providnost skopčala je uprav s obstankom Austrije pitanja od najveće važnosti, koja hotieti bez Austrije riešit, značilo bi miešat se u višji red stvarih i moralo bi uspiet vlastitim uštèrbom. No uprav zato, jerbo Austrija ima težit se važnom svèrhom u obitelji evropskih narodah, mora biti jedinstvena dèržava, mora biti jaka i ugledna, a da bude moguća, jaka i ugledna, mora prije svega biti složna.

„Vodjen ovim osviedočenjem, moram se onamo izrazit, da Austrija u jedinstvenoj slici mora tako uredjena biti, da svaki narod, svako pleme, bilo ovo ili ono, nadje sigurno poručenstvo svojih narodnih, i onih uredbah, koje dolikuju njegovoj pačkoj vlastitosti.

„Premda rado podupirem pravične i preveduo želje Magjarah, nemoga si ni u Magjarskoj mislit uspiešno ustrojenje javnoga života, ako bi u području toga života samo jedno pleme imalo pravah a ne i ostala.

„Kao što je občenito priznano načelo, da u osobnu slobodu svakoga pojedinoga dèržavljanina nitko nesmije dirat, i da ju dèržava mora štitit, isto tako ima svaki narod i svako pleme pravo težit, da se njegovoj slobodi u razvijanju ne samo nesmije uštèrb činit, već da se mora štitit i podupirat. Svaka dèržava ima dužnost naloženu joj po bogu, da oživotvori ovu zaštitu i ovu podporu. Ako zaista rumunjsko i slovačko pleme stoje na nižjem stupnju kulture, dužna je dèržavna vlada dvostruko onamo dielovati, da se izobraženje ovih plemenah digne, da svi jednom ćudorednostju u bratinskoj slozi vierno okolo svoga gospodara i cara zakupljeni uzmogne sudielovati k postignutju svoje velike svèrhe. Ako se svakom plemenu nameću isti tereti, iste dužnosti, ako se od njega zahtievaju iste žèrtve, neuvidjam, zašto nebi plemena, stojeća na nižem stupnju obrazovanja, u dèržavnom životu imale iste valjanosti i istih pravah."

Talijanska.

Iz Sicilije dospiele su sliedeće viesti: „Ustaška vojska sastojat će iz pravilnih i nepravilnih četah. Pèrve sastavit će se iz varoških a posliednje iz seljačkih stanovnikah. Pravilna vojska sačinjavat će 20 regimentah, kojom imaju upravljat višji oficiri talijanske vojske, koji su podaieli svoju ostavku, da stupe u službu pod Garibaldom. Nepravilna vojska ustrojit će se u bataljune od neopredieljenoga broja, koji će po svoj prilici ostat u svim okolnostima na otoku, da s narodnom stražom uzdèrže u kriepostí javni red. Pravilna vojska uporavit će se u Talijanskoj, gdie predstoje velika dielovanja. Garibaldov plan — veli „Patrie" — sada je očevidan. On hoće da sjedini vas poluotok i neće stati kod Napulja. Misle, da će vojska, koja mora proizeći iz popisanja u Siciliji, zajedno sa vojenim silama, koje su već pod oružjem, iznosit do 50.000 momakah. Dne 13. preneo je Garibaldi svoj glavni stan u kraljevsku palaču. Plemstvo i svećenstvo stoje na čelu adresah sicilijanskih občinah. Garibaldi odgovorio je na nje proglasom, u kojem hvali rodoljubje svećenstva i stavlja ga naprema rimskom svećenstvu. — Kipove kraljevah na Marini u Palermu, koji su podignuti bili godine 1855., razlupao je narod.

U obziru uzetih brodovah javlja „Opinion Nationale", da su isti spadali na flotiou od četiri broda, „koja je učinila ladest, da se proveze mirno pokraj Čivitavekije, gdie su ju opazile papinske oblasti, koje su to odmah prijavile napuljskoj vladi." — Jedno pismo iz Kaljara od 12. t. m. javlja: „Dva parobroda prispiela su danas pod amerikanskom zastavom u ovdiešnju luku. Oni voze dobrovoljacah za Siciliju. Na „Washingtonu" nalazi ih se 1400 a na „Oregonu" od 300 do 400 momakah. Očekuju dolazak trećega broda, koi za sobom vuče jednu veliku ladju na jedra i kojom bi se u Siciliju sve skupa do 3000 dobrovoljacah prevezti imalo. I Garibaldov „Engles", (o kojem se je za posliednje talijanske vojne pripoviedalo toliko basnih) nalazi se na Washingtonu. Ushit, kojim ovi ljudi idu u boj za Italiju, daje se izmierit po patnjama, kojima se podvèrgavaju. Amerikanski slikar pokazao mi je jedan nacèrt, koi je načinio bivši na Washingtonu, i užasno je u istinu vidit, kako su ovi — većom stranom imućni i iz dobrih porodicah proizlazeći — ljudi zajedno zgnetenі. Jedva imaju prostora da siedna i to za strašne vrućine ovih stupanjah širine! Nemože gore biti na nikakovu brodu, koi je natovaren robljem."

Livorno, 18. lipnja. Dne 17. odkrili su, vele, u Pizi reakcionarnu urotu.

Palermo, 19. lipnja. Izpražnjenje Palerma od napuljskih četah dovèršeno je; na kaštelu vija se trobojna zastava. Napuljske fregate ostavile su palermitansku luku.

Turin, 23. lipnja. Glasi u obziru promiene ministarstva dèrže se: Kažu, da je za ministra financijah opredieljen profesor Pasini a Pepoli miesto Jacini-a za ministra javnih poslovah. Glasa se, da će se La Farina skoro vratit iz Sicilije, budući da ga nisu onako, kako je želio, primili oni muževi, kojima je Garibaldi poviério vladne poslove u Palermu.

Povodom ustupa Nice i Savoje gubi Piemont 17.000 momakah. Izmedju 85 savojskih oficirah, koji su prije htieli da ostanu u piemonteskoj službi, ostalo je, vele, na zahtievanje jednog u Turin došavšega francuzkoga oficira, koi im je na volju stavio, da za 24 sata

izabera medju francuzkim i talijanskim dèržavljanskim pravima, samo 29 u piemontezkoj službi.

Turska.

Iz Bugarske, 6. lipnja. (S. D.) Glas o predlogu evropskih velikih silah, da se popravi stanje kèršćanah u Turskoj, vèrlo nas je iznenadio. Mi smo dèržali, da evropske sile imaju dosta posla na druge strane i da neće tako skoro pogledati na tursku carevinu, a ono ujedanput izadje Rusija sa svojom tužbom i Francuzka predlogom, te je sada iz Carigrada pošao veliki vezir glavom, da izvidi zloupotrebljenja, na koja se tolike tužbe čitu. Pèrva zemlja, u koju je došao, Bugarska je. Naći će tu dosta nevolje, pa težko da će se sva zla moći ukloniti. Ali nas Bugare gotovo netište toliko turski zulumi, koliko nesnosna zloupotrebljenja gèrčkih vladikah. Bud' da smo raja sultanova, zašto da smo raja i fanariotima? zašto da smo pod vidom pravoslavja pravi robovi? Sad, kad veliki vezir ide po Bugarskoj, neka gledaju Bugari, šta će i kako će. Godine 1846. podnosili su Bugari važnu molbenicu porti; fanarioti su sa svojim uplivom znali to kod Rešidpaše zabašuriti. Sada valjda neće biti opet tako. Neka Bugari opet ištu, da se sasvim odciepe od fanariotske cèrkvene uprave. To im mora biti najpreče iskanje. Podje li im to za rukom, nestat će iz njihove sredine izdajicah, smutljivacah, neće hraniti svoje neprijatelje, moći će se mirno i složno u svemu razvijati. Kad Gèrci hoće da sami rade svoje poslove, zašto ne bi i mi mogli tako činiti s našima. Mi dèržimo kao pouzdano, da će Bugari ovom prilikom prije svega dati tužbu na zlo vladanje fanariotskih vladikah.

Kako koi dan sve se više bugarskih varoših izjavljuje, da neće više priposnavati carigradsku patriarkata. Dosada su to učinili osim carigradskih Bugarah u Svištovu, Gabrovu, Šumnu, Železniku, Gradcu, Slivnu, Pazardžiku, Samokovu, Koprivštici, Klisuri, Sopotu i mnogim miestima u okolici plovdivskoj (filipopoljskoj). Druga miesta još čute. Uzrok je tome, što gèrčke vladike svakojako plaše narod, pa mu naposliedku priete i anatemom, ako se odmetne od fanariotske patrijaršije. Drugi opet kazuju narodu, da bi ga zaplašili, kako je porta poslala Bugare u zatočje, koji su odpali od gèrčkoga patrijarha. Ovakovim lažima misle fanarioti uplašiti narod i svoju nesretnu vlast nad njim i dalje odèržati. Neka se oni dobro promisle. Današnji pokret u Bugarskoj može imati vèrlo važne posliedice, a gdie se čitav narod krene, tu se nezaustavi tek golim lažima.

Čudno niešto javljaju iz Plovdiva i Sofije. Tamošnje fanariotske vladike Pajsije i Gedeon složili su se tobože s narodom bugarskim, pak prave s njime mazare, da ih pošlju u Carigrad, kako oni neće da priznavaju gèrčkoga patrijarha. Uzmite samo, kako su podli ovi ljudi! Nije njima ni do pravoslavja, ni do patrijarha, ni do Bugarah, ni do koga drugoga, već oni tim misle samo lakše doći do novacah; ali će valjda Bugari biti toliko mudri, da se neće dati prevariti od ovih bezstidnih ljudih.

Narodni bugarski prosvietitelji sv. Ciril i Metod proslavljali su se 23. o. m. i u Kazanluku, Pazardžiku, Koprivštici, Klisuri, Sopotu i Dupnici. U Dorostolu (Silistriji) nisu Bugari ovaj praznik proslavili, jer se našao niekakav Gèrk, Gjorgje Jazadžija, te je paši Ibrahimu rekao, kako su Bugari udesili s okolnim selima bunu itd. Paša na ovaj glas zatvori niekoliko odličnijih osobah, ali kad je vidio, da je sve lažno, izpusti ih. Jazadžija se bio na koi dan uklonio. Tako vam fanarioti i njihove pristalice svuda rade! Nigdie ništa pošteno i iskreno!

Na pèrvi dan duhovah služio je u bugarskoj narodnoj cèrkvi u Carigradu vladika Aksentije, rodom Bugarin iz Samokova. On je možda jedini medju bugarskim vladikama, koi ima čuvstva za narod, on je jedini, oko i odhranjen medju fanariotima, ipak ostao Bugarin.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz, 24. lipnja. Polag jedne depeše iz Turina naimenovan je knez Torrearsa, prijatelj Cavourov, namiestnikom diktatora u Siciliji za izbivanja Garibaldova.

Singapore, 14. svibnja. Veća strana četah opredieljenih za Kitaj prošla je ovuda.

Point de Galle, 28. svibnja. Parobrod „Malabar" na kojem su bili Elgin i Gross razbio se u luci. Putnici i pošta bili su izbavljeni. Razlupani brod leži u pesku, nurci pokušavaju da izbave gotovinu. Elgin i Gross time zadèržani izgubiše poslaničke depeše.

Šangan, 28. travnja. Saveznici posieli su dne 21. bez odpora Kuzan. Gibanja buntovnikah postaju opasnija, tèrgovina je stala.

Kanton, 6. lipnja. Na drugo pismo britanskoga zastupnika nije od strane Kitaja prispeo još nikakav odgovor. Kitajci preduzimaju velikih mierah za odpor. Ponovljena smetnja tèrgovine po buntovnicima odstranjena je, čim se ista poboljšava.

Pariz, 25. lipnja. Princ Jerolim preminuo je.

Turin, 24. lipnja. Napuljska vlada vratit će, vele, otete brodove, kojih putnici zastojaše iz tèrgovacah.

Opinion javlja iz Napulja, da je kralj jako oboleo.

Na to primećuje bečka dopisna pisarnica: Polag neposrednih i pouzdanih viestih samo neznatno oboleo je Nj. veličanstvo kralj obiuh Sicilijah.

Objava.

— šić. Budući je pèrvih 200 iz Osieka naručenih iztisakah „Žitja sv. Alojzije", umno, ko što nam to N. Nov. i Kat. List priobćiše, prof. I. Jurkovićem izpisanoga, a izdanoga visokom milošću preuzv. biskupa djakovačkoga u dva dana samo u i oko Zagreba do komada razpačano: na zahtievanje mnogih najavljenikah, koji si ga za neznatnih onih 10 novčićah željahu ješte nabaviti, pisao je prodavalac tih knjižicah još po niekoliko stotinah u Slavoniju i dobio odgovor, da od 2000 štampanih eksemplarah u niekoliko danah baš ni jedan neostà; nego, ako bi čitajuće i svojinu ljubeće obćinstvo naše zahtievalo, da bi se isto „Žitje" u označenu jur svèrhu i cienu još jednom štampati dati moglo.

Sva ona pako p. n. gg., koja se iz bližnjih i dalekih krajevah Jugoslavije naše za knjižice preporučiše i novce u Zagreb poslaše, dobit će jih poštom natrag; te ako se sluči, — što bi doista za Hèrvate, koji se takodjer znada osvati glasu svojih Mecenah a i postarati za duševnu korist mladeži svoje, kojoj je krasno ovo dielce posvećeno, uprave slavno bilo! — da se po drugiput izdade, mogu si ga onda za laku cienu po volji kupiti.

Neda nam se napokon zašutiti, — u ime čega se od strane obćinstva jestnomu odzivu i nadamo, — da je osim zadovoljstva, štono ga oba gorespomenuta lista vèrhu knjižice ove izrekoše i sl. čitateljstvo naše, — da mimoidem rado čitajući puk, naškomu se dakako veoma dopada, — s njime vèrlo zadovoljno.

Dedmo dakle braćo, neoglušimo se posivu ovomu! — Golema hasna! — Za malu cienu liepi darak! a još liepša i uzvišenija svèrha!

Dodatak.

Uprav u taj par dobili smo sliedeći dopis iz Beča:

„Svietli Ban F. M. L. baron Šokčević predao je 25. lipnja družtvu, koje obstoji na c. k. bečkom sveučilištu za podupiranje siromašnih juristah, 50 for. a. vr., da se razdieli ova svota medju siromašne juriste, koji su rodom iz Hèrvatske ili Slavonske. Hvala mu u ime rečenoga družtva."

Odgovorni urednik Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 5687 1860 (248) 3—2

Licitations-Kundmachung.

Zu Folge h. Statth.-Erlasses vom 20. d. M. Z. 8754 wird wegen Hintangabe des Neubaues einer gewölbten Brücke in IV/II der Agram-Warasdiner Reichsstrasse mit dem adjustirten Fiskalpreise von 1242 fl. 4 kr. am 30. Juni d. J. Vormittags 10 Uhr im Amtslokale der Komitatsbehörde eine Lizitation abgehalten werden.

Diese Lizitation wird unter folgenden Bestimmungen vorgenommen werden:

1. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen qualifizirt ist, und der vorgeschriebene Sicherheit für die Ausführung des Baues nachzuweisen vermag, zugelassen.
2. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem Lizitations-Kommissär vorzulegen.
3. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbote stellen wollen, hat vor der mündlichen Ausbiethung das fünfprozentige Vadium von der obgedachten Fiskalsumme in Barem oder in Staatspapieren nach dem Kurse berechnet, zu erlegen.
4. Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum Vortage der Lizitation bei der Komitats-Behörde überreicht werden müssen.

Jedes Offert muss mit dem 5% Vadium versehen sein, und die Erklärung enthalten, dass der Anbothsteller den Gegenstand des Baues und der Baubedingungen genau kenne, und derselben getreu nachkommen wolle.

5. Anbothe, welche den Fiskalpreis überschreiten sollten, unterliegen der höhern Ratifikation, wogegen jener Bestboth, welcher dem Fiskalpreise gleichkömmt, oder unter solchem steht, gleich mit dem Lizitations-Ergebnisse als bestättigt anzusehen ist, und wird mit dem Bestbiether sogleich der Bauvertrag abgeschlossen werden, wobei das erlegte Vadium bis zur Höhe der vorgeschriebenen 10% Kaution vom Erstehungsbetrage zu ergänzen sein wird.

Die näheren Lizitations-Bedingungen und Baugrundlagen können übrigens bei der gefertigten Komitats-Behörde täglich in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Agram am 24 Juni 1860.

In Beurlaubung des k. k. Komitats-Vorstandes:
Der k. k. Ersten Komitats-Kommissär.
Josef Ekel m. p.

P.-Nr. 971 (249) 3—1

Licitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Pisarovina wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zufolge der Komitats-Behördlichen Genehmigung von 11. Mai l. J. Nr. 4207 die im Bereiche dieses Bezirkes gemäss hohen Statthalterei unter 4. April 1859 Nr. 2993 erlassenen Verordnung zur prov. Regelung des Jagdwesens gebildeten Jagdbezirke und zwar:

Jagdbezirk		Fläche
Kupčina doljna	mit einer circa von	6541 K. J.
Novobèrdo	„ „ „ „ „	1356 „ „
Hotnja	„ „ „ „ „	4526 „ „
Pokupsko	„ „ „ „ „	4329 „ „
Augustanovac	„ „ „ „ „	1171 „ „
Štefanki	„ „ „ „ „	4667 „ „
Lučelnica	„ „ „ „ „	4585 „ „
Sredičko	„ „ „ „ „	4431 „ „
Kupinec	„ „ „ „ „	4274 „ „
Bukovčak	„ „ „ „ „	2840 „ „
Dubranec	„ „ „ „ „	3111 „ „
Cerovskivèrh	„ „ „ „ „	2868 „ „

mittelst öffentlicher Lizitation auf 6 nach einander folgende Jahre am 21 Juli 1860 9 Uhr Vormittags in der hierseitigen Amtskanzlei zu Gunsten des Landes-Kulturs-Fondes an die Meistbiethenden verpachtet werden.

Schriftliche, vor dem Beginn der mündlichen Lizitation angelangte Offerte werden angenommen. Die näheren Bedingnisse können bei dem gefertigten Amte in gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Pisarovina am 20. Juni 1860.

Balogh.

Br. 3833 1860 (235) 3—3

Dražbeni izrok.

Pošto nebi ovostranim dražbenim oglasom od 9. svibnja t. g. br. 2561 za dne 15. ovog mieseca opredieljena dražba glede razširenja župnog dvora u Bartolovcu željenim urodila plodom, s toga će se u istu svèrhu dne 30. lipnja 1860 u 9 satih u jutro na ovogradskoj viećnici nova dražba dèržati pod istimi uvieti, koji prespomenutim oglasom u Narodnim Novinama pod broj. 111. i 112. i 116. obznanjivani bijahu tom primjetbom, da je zidarsko dielo bez gradiva, ostala pako sva sa gradivom — na svote u preračenom oglasu naznačene proračunano.

Gradsko poglavarstvo u Varaždinu dne 15. lipnja 1860.

Gradski predstojnik
Vinković.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 28. LIPNJA 1860. Broj 148.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svakidan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki og as iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 24. lipnja t. g. izbor vlastelina Friderika grofa Kulmera za predsiednika hèrvatsko-slavonskoga gospodarstvenoga družtva najmilostivije potvèrditi.

Naredba c. k. hèrv.-slav. namiestničtva od 2. lipnja 1860, o izdavanju strankam prepisah od katastralnih zemljovidah.

Kao što dojavi c. k. hèrvatsko-slavonsko zemaljsko ravnateljstvo financijah dana 19 ožujka o. g., oznanilo mu je c. k. glavno ravnateljstvo katastra zemljarine raspisom od 17. siečnja o. g. br. 23552—629, da se po previšnjoj odluci od 21. listopada 1857 izdavati mogu prepisi katastralnih zemljovidah (mappah) ne samo posiednikom za njihovu porabu, nego i sukromnim poduzetnikom i strankam, koje nisu posiednici, al su dokazale potrebu prepisah katastralnih zemljovidah; samo treba da male svaki prepis napose od c. k. zemaljskoga ravnateljstva financijah, i da naknade trošak prepisivanja.

Da se pako postići može cilj, radi kojega će se izdavati prepisi zemljovidah, tako u pogledu katastra kao što i kod izvodjenja komasacijah i kod urbarske uredbe u obće, treba da urednici katastra pod nadgledom ovdašnje katastralne vlasti prave, ispituju i sravnjuju prepise operata c. k. katastra o mieračini pojedinih zemljištah, i to sasvime pomnjivo i točno, da se prepis s izvornikom posve sudara; prije nego se odpravi, da se točno pregleda i autenticira, a njegovu pravost i istinitost neka potvèrdi svojim podpisom tehnički izviestitelj.

Naknadu, štono se ima platiti za prepise operata katastralne mieračine, neka stranke namiruju kod odredjene za to dèržavne pieneznice po doli navedenom cienovniku i to il sve unapried, ili na obroke, kad se prepisuju zemljovidi svojih posiedovanjah.

Prepisi neka se izdaju pod taj naročiti uviet, o kojem se imaju stranke obaviestit, da će sve obavljene i od urbarskih sudovah priznane komassacije, izračunanu veličinu zemljištah i promiene pojedinih zemljištah badava priobćiti dotičnoj katastralnoj vlasti, neka isprave svoje zemljovide i zapisnike.

No budnć da će dobro doći posiednikom, molećim prepis operata mieračine, ako doznadu, iz kakvih je čestih ovaj operat sastavljen: to se ovdie naznačuju oni dielovi, koje mogu posiednici trebati, zajedno s kratkim opisom i s primietbom, da je posiednikom prosto moliti od c. k. zemaljskoga ravnateljstva financijah i pojedine ove dielova onoga operata.

Svaki operat mieračine sastoji se iz ovih pojedinih čestih:

1. Iz zemljovidah.

U katastralnih zemljovidih uzima se obično 1 bečki palac za 40 hvatih, samo kod velikih slabo donosećih porabah (Culturen) 1 bečki palac = 80 hvatih, i kod gradovah na sitno razdieljenih 1 palac za 20 hvatih.

Obćine se diele na odsieke i klopke. Podpun odsiek (Sektion) sadèržava 500 austrijanskih jutarah (ralih), svako od 1600 □ hvatih; manji dielovi, što ostanu od odsiekah, zovu se klopke (Klappen).

Kod mieračine se gleda na sve medje imutka i porabe. Na katastralnom zemljovidu razlučuje se dakle i naznačuje imutak svakoga posiednika i svaka poraba toga imutka, naime, da li je ondie sgrada, dvorište (avlija), vèrt (bašča), oranica, sienokoša (livada), vinograd, šuma, ribnjak, blato, pustara, put, rieka itd.

Svaki ovaj razlučak čini pojedan ciepac ili komad (Parzelle), a svi ciepci jedne obćine označuju se tekućimi brojevi.

Zemljovidi se opisuju svimi imeni, kojimi se obćina služi, poraba se naznačuje osobitimi znakovi; al za katastar se zemljovidi neslikaju (illuminiraju). Svakomu zemljovidu dodaje se mierilo i naslov.

2. Iz zapisnika ciepacah.

U ovom zapisniku ima broj nacèrta (Aufnahmsblatt) t. j. odsieka, ime prediela (Ried), zakonito svojstvo zemljišta, broj vlastnikove kuće, njegov stališ i prebivalište, vèrst porabe i prostor svakoga ciepca.

3. Iz iskaza porabe zemljišta,

u kojem se navodi ukupno prostranstvo svake posebne porabe.

4. Iz abecednog imenika posiednikah.

U ovom su izbrojeni svi posiednici obćine abecednim redom, i uz ime svakoga vlastnika navedeni su brojevi njegovih ciepacah.

5. Iz abecednoga kazala poreznih uredah zajedno s kazalom kućah i imenikom predielah.

Ova kazala sadèržavaju sva imena vlastnikah i druga u obćini upotrebljavana imena, kao predielah, riekah, potokah, gorah itd.

6. Iz opisa medjah s nacèrtom medjah;

u ovom posliednjem naznačeni su obseg i mejnjici obćine.

7. Iz toka za zemljovid s priliepljenim na toku štitom zemljovida (Mappenschild).

U toku se čuva zemljovid, a na štitu je pregled ciele obćine, kako je razdieljena na odsieke.

8. Iz osobnih posiedovnicah s kratkim ponovkom.

Svakomu posiedniku namienjen je osobit list, na kojem su zapisani pojedini ciepci njegova imutka, i naznačen je njihov prostor, njihova poraba, prediel, gdie koi ciepac leži, pa je sve to sbrojeno.

Ove osobne posiedovnice (individuelle Besitzbögen) svih posiednikah sastavljaju se i skupljaju abecednim redom u jedan svotnik ilití sumarium.

No visoko c. k. glavno ravnateljstvo katastra zemljarine nije dopustilo izdavati pojedinim posiednikom napomenute u 8. točki osobne posiedovnice i njihove ukupne ponovke; jer ove isprave moć će se izdavati stopèrv onda, kad se otvore osobne pritužbe i kad se raspiše zemljarine, pokle se dovèrši sav procienbeni operat stalnoga katastra.

Da se pako stranke od prilike unapried obavieste o trošku priepisah (akoprem će im se ciena svaki put napose potanko oznaniti): zato se stavlja do znanja, da će se za jedan odsiek (bio podpun ili nepodpun) ili za 2 klopke računati odsiekom šest (6) forintih austr. vr., ako je posao vèrlo mučan i tegotan, i to osim slikanja zemljovidah; nu kod velikih zemljištah, kao što su n. p. u Ugarskoj puste, pašnici, neprekinute šume itd., koja se sastoje iz malo ciepacah, moć će se onaj trošak sve na polovicu obaliti. Ako se nasuprot zemljovidi slikaju, računat će se jošte za svaki arak velikoga papira 80 nov., za pregled svakog odsieka po 1 for., a pomenuti iznosak moć će se i podvostručiti, dapače i potrostručiti, ako valja uračunati i priepise zapisnikah i tiskovine, i ako ima u obćini preveliko množtvo ciepacah.

U ostalom budné da će se katastralni zemljovidi na skorom na kamenu pisati i tiskati, to će se onda pojedini otsci dobivati mnogo jevtinije; pa za druge troškove potrebovat će se:

b) Za slikanje osobitoga posiedovanja za svakih 10 jutarah . . . . 10 nov.
b) Za metanje brojevah na ciepce za svakih 10 ciepacah . . . 2 „
c) Za 1 arak priepisa zapisnikah . 10 „
d) Za 1 zemljovidni skelet . . . 6 „
e) Za 1 arak tiskovine . . . . . 2 „

Mnoge stranke dakle voljet će si pribaviti ovu posliednju vèrst operata mieračine; no prije godina danah neće se ovaj izdavati moći.

Miesto bana:
c. k. dvorski savietnik,
Šišman Conrad Eybesfeldski.

Neuredovni dio.

Politički pregled.

Viest o prigovoru velevojvode badenskoga proti gledištu postavljenom po princu vladaocu Prusije, oprovèrgava sasvim službeno „Karlsruher Zeitung.“ Ovaj list veli, da je bèrzojav izopačio očitovanja ovoga vladara. „A. A. Ztg.“ piše: „Od raznih stranah i iz isto tako dobro obaviestenih kako pouzdanih izvorah primili smo posve radostnu viest, da nam spor zomljenje niemačkih knezovah sakupljenih u Baden-Badenu medju sobom daje pravo nadat se što sviestnije, da pomirenje medju Prusijom i Austrijom bliže stoji, nego li što smo se usudjivali nadat se, i da se je sasvim razbio pokus Prusiju ili srednje dèržave otudjit ukupnim interesima naše velike domovine.“

Reuterova pisarnica javlja: „Pruski princ vladalac zahtievao je, da vojvoda Saksonsko-koburžki, kao bliži rodjak kraljevske engleske kuće, bude sviedok badenske konferencije, da posviedoči, da ista nepruža Evropi uzroka nepouzdanja, već da je poručanstvo mira.

Podieljenje reda počastne legije kralju hanoveranskom odvraćeno je, kao što javljaju iz Hanovera, primljenjem cara Napoleona medju sučlanove reda svetoga Jurja. Ujedno je kralj podielio kralju saksonskom i vojvodi nasavskom ovaj visoki red, koi je stoprom godine 1839. utemeljio Ernest August i dosada dobilo samo 40 knežeskih osobah a medju njima, većom stranom vladajuće glave.

U Parizu se razneo glas, koi hoće da zna, da će dojdućega mieseca u Ostande-u biti sastanak cara sa vladarima Austrije, Englezke i Belgije.

Francuzki ministar izvanjskih poslovah odpravio je 20. ili 21. t. m. notu, u kojoj se zahtieva priznanje sjedinjenja Savoje. Švajcarska je od svoje strane poslala depešu na sile, u kojoj ponovljuje svoje zahtievanje, da bi se sastala evropska konferencija u obziru toga sjedinjenja i zahtieva okolo ginevranskoga jezera komad zemlje u obsegu od dva sata.

Iz Sicilije prispiela je viest, da će Garibaldi okolo 28. lipnja početi udarati na Zanglu. Mir, koi je od niekog vremena vladao na otoku, naskoro će se po svoj prilici opet prekinut.

Viesti iz Zangle i Napulja od 16. do 19. t. m. javljaju, da je napuljska vlada svoju vojsku umnožila do 160 000 momakah, pozvavši sve rezerve pod zastave i ustrojivši novu rezervu od 40.000 momakah.

U isto doba nastavlja vlada svèrgavati one generale, koji su bili u Siciji i nada se, da će promienenjem mladjih oficirah opet oporavit hrabrost četah i vojski dati novih, ener-

gičkih vodjah. Putnici dviuh uzetih ladjah imaju se odvesti u Monte Sarkio, Nisidu i druga primorska miesta. Ladje hoće vlada da povrati; no amerikanski poslanik zahtieva zadovoljštinu za uvredu učinjenu njegovoj zastavi. U Zangli razneo se glas, da su se nove Garibaldovačke čete kod Melita izkèrcale.

Očekuju papinsku alokuciju u obziru pitanja cèrkvene dèržave. Kao što bonapartistički Morning Chronicle javlja, ostat će francuska zapromna vojska jošte u Rimu. Car Napoleon jamči papi Rim kao stolicu, no neće da se upusti u da ja obećanja, budući da je papa vazda odbijao predloge za preustrojenje cèrkvene dèržave.

Papinski zajam, izposlovanje kojega uzela je na se kuća Blount et Comp., tiera se sada, kao što Moniteur naročito obznanjuje, po svoj Francuzkoj slobodno i javno se poziva občinstvo na podpisivanje. Misle, da se iz toga zaključit može, da će vlada Napulj prepustit njegovoj sudbini, no da će odsele s odvažnostju štitit posiedovanje papino.

Iz Jave od 8. svibnja javljaju: Bèrzojavna sveza medju Batavijom i Muntokom, Muntokom i Singaporom prekinuta je. Do hiljadu bèrdjanah na Timeri udari na tvèrdju Larentuku, no bili su uzbijeni. U ovdiešnjem arkipelu pojavljuju se opet gusari.

Polag Lahore Chronicle-a našla su dva službenika putnika Schlagintweita njegove ostanke i stvari od vriednosti.

Prieko Kalifornije prispieše u Newyork viesti iz Japana od 23. travnja, polag kojih je car japanski dne 15. ožujka ubijen bio po 14 Japanezah. Boje se, da će tamo buknuti buna. Trideset osobah, koje su bile pod sumnjom zbog toga čina, bilo je pogubljeno.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 28. lipnja. Primili smo žalostnu viest iz Beograda, da je tamo dne 18. t. m. na naglo preminuo g. Stefan Herkalović, načelnik odtieljenja za komunikacije u popečiteljstvu unutarnjih dielah, rodjen iz Otočca u Hervatskoj i poznat kao jedan od najiskrenijih naših rodoljubah.

— Graničarski diečak Miko Ivanišević iz Rudopolja u otočkoj graničarskoj regimenti našao je dne 7. lipnja t. g. skrovište sastojeće iz starih zlatnih i srebèrnih novacah na občinskom pašnjaku, no nesmotreno razglasio je odmah ovaj nalazak; nešto seljaci odmah osvojiše ove novce i iste stranom zatajiše a stranom prodaše u Senju. No ipak je vèrhovinskoj satniji za rukom pošlo sakupit 20 zlatnih i 775 srebèrnih komadah od ovih novacah i iste poslati zemaljskoj oblasti, da ih promieni u obične novce.

Upitni novci proizlaze iz 5. vieka i zlatni novci nose kov republike mletačke a srebèrni patrijarah Akvilejskih.

— C. kr. nadporučnik c. kr. varaždinsko-gjurgjevačke regimente i zapoviednik štacije u Ždralovu, g. Mihail Jakčin naredi̇še na prispievšu prijavu, da se grabežljive zvieri blizu miesta zadèržavaju, dne 9. t. m. u 5 satih poslie podne hajku na vukove i jedva prodje sat, kad evo gospodin nadporučnik već ustrieli jednoga vuka od 6 godinah i vučicu u istoj dobi od divne veličine. Mlada zvierad, 9 ih na broju, bijaše stranom poubijani a stranom ustrieljeni. I izvan toga bilo je po nastojanju rečenoga gospodina nadporučnika ustrieljeno 12 vukovah. (Agr. Ztg.)

B. Iz Bèrdovca. Danas dne 26. lipnja u 8 satih ostavi nas preuzvišena gospoja grofica Sofija Jellačićka udova banica, te ode preko Beča u toplice Pohačelic u Moravskoj, gdie će bolešljivoj sestri svojoj za volju šest nedieljah danah ostati, pa odanle Išl i Maria-Cell posietiti.

Beč, 25. lipnja. Povećano dèržavno vieće neće tečajem ove nedielje dèržati obćenite siednice. Takova će se onda stopram sazvati, kada bude odbor za proračune predložio svoje izviešće.

— Već od prebjučer glasa se po gradu, da je Smitt priznao, da je svoga gospodara Hurtsa ubio, da ga porobi. Nasuprot iz dobra izvora doznaje „Wanderer“ sliedeće: „Prije niekoliko danah zaište Schmitt hartije, pero i cèrnilo, da olakša svoju saviest. Molba mu se usliša. Schmitt napiše više arakah, no prije svega stavi tvèrdjenje, da nije kriv grabežnom umorstvu i da se je sám kod zaglavne rasprave gore opisao, nego što je u istinu. U kovčegu našasto mèrtvo tielo nije bilo, veli, Hurtzevo. Hurts je uteko u Ameriku. Hurts je sam zajedno s niekim drugim jednoga plavokosa Berlinca u dućanu ubio i njegovo mèrtvo tielo u kovčeg spravio. On je, veli, kod pakovanja sateko Hurtsa, koi ga je nagovorio, da odašlje kovčeg, budući da mu je Hurts dokazao, da ako taj čin i sa vidielo dodje, da će kao sukrivac u najgorem slučaju kažnjen biti najviše zatvorom od 5 godinah. Iz ljubavi prema svojoj milostnici — što nečini čoviek — veli — da uzmogne dobiti za ženu onu, koju obožava, — odvažio se je postati pomoćnikom Hurtsevim. No on protestuje u ostalom što živahnije, da se one svote, koje je uzajmio svome svaku i bratu, dopitaju Hurtsevim baštenicima. One su, veli, njegova pošteno zaslužena svojina itd.“

Francuzka.

Paris, 22. lipnja. Kao što iz nekrologa u „Moniteuru“ vidimo, umro je ovih danah protu-admiral baron Bouvet u 85. godini svoje dobe. — Carsko sudište potvèrdilo je danas pèrvu presudu izrečenu proti mieničnom opravniku Souvage-u (da se svèrgne iz službe i da plati globu od 3000 franakah). — Utvèrdjenje Lille-a tiera se veoma revnjivo; radnici pri tom zabavljeni Belgijanci su malone svikolici. — Viesti iz Toulona pripoviedaju o pokusima, koji su preduzeti bili oklopnom ovan-ladjom „La Gloire“. Njena svakolika momčad sastoji iz izabranih ljudih a makine uvedene su bile sasvim osobitim opreznim mierama. Stara linejska ladja „Le Suffren“, koja se sada upotrebljava kao topnička ladja, ima izdèržat udar ovan-ladje. Ako podju za rukom ovi pokusi, sastavit će se polag ovoga kalupa jošte druge plavi. — Izvan „Zenobie“, koja je iz Atine bèrzo otišla u Beirut, odredjena je, vele, jošte jedna francuska fregata za Siriju. Polag pismah iz Beiruta od 7. lipnja bilo je zaklano više nego ti 50 selah. Francuzki glavni konsul, grof Bentivoglio, čekao je požudno „Zenobiu“, koja nije jošte prispiela bila. — Prevost Paradol bio je danas od suda karne policije osudjen na miesec danah zatvora i 3000 franakah globe. On je, kao što je poznato, pred sud povučen bio zbog broŝure po njem obznarodovane.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Paris 25. lipnja. Vojvodinja de Montpensier rodila je princezu.“

London, 25. lipnja. Polag današnjega „Morning Post-a“ već je vlada pretresla Thouvenelove predloge i po svoj prilici primit će predlog za obdèržavanje konferencije. „Morning-Chronicle“ hoće da zna, da je u Napulju dèržana ministarska konferencija zaključila, da se dade ustav, sklopi savez s Piemontom i primi talijanska zastava.

Turin, 24. lipnja. Parlamenat će se, vele, s početkom ove nedielje odgodit. Poručnik za list „Catolico“ osudjen je na globu od 1000 fr. i zatvor od pet danah. Rubatinovo parobrodarsko družtvo svèrgnulo je ravnatelja Fauché-a zbog sporazumljenja s Garibaldom. Biskup imolski kardinal Baluffi uapšen je dne 20. a župnici longjianski i gatejski u Emiliji takodjer, jerbo nisu svetkovali svetkovine štatuta. Današnji „Unione“ donosi viestih iz Zangle od 16. a iz Napulja od 19. Sicilija je izpražnjena od kraljevske vojske izim Zangle, Sirakuze i Milaza, gdie se kraljevci pripravljaju na odpor. Vojnički projekti Garibaldovi čine se, da smieraju, kao što su već pariški listovi javili, na kopno.

Današnjem broju našega lista dodano je kazalo dobitakah lutrije, koja će se na korist stradajućih u Hèrvatskoj i Slavoniji dne 7. sèrpnja 1860 vući u dvorani narodnoga doma u Zagrebu.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu 27. lipnja 1860.

	Svèršetni tečaji u aust. vred.
Papiri.	
5% Kovovnice	69.60
5% Narodnoga zajma	79.10
Narodne banke	857.
Vierovnoga zavoda	187.30
Mienice.	
Augsburg	109.10
London	127.10
Carski cekini	6.5
Srebro	27.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter

SLUŽBENI LIST.

Br. 8733-1138 (233) 3—2

Oglas.

Upraviteljstvo svilane u Osieku obvezalo se je, da će ovogodišnji proizvod čauricah (kokonah), koje se u rečenu svilanu na prodaju donesu, proizvoditeljem plaćati funtu u najmanju cienu od 60 novčićah, polag okolnostih i skuplje; što se onim do znanja stavlja, koi svionice rane.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.
U Zagrebu dne 12. lipnja 1860.

Nr. 5687 1860 (248) 3—3

Licitations-Kundmachung.

Zu Folge h. Statth.-Erlasses vom 20. d. M. Z. 8754 wird wegen Hintangabe des Neubaues einer gewölbten Brücke in IV/II der Agram-Warasdiner Reichsstrasse mit dem adjustirten Fiskalpreise von 1242 fl. 4 kr. am 30. Juni d. J. Vormittags 10 Uhr im Amtslokale der Komitatsbehörde eine Lizitation abgehalten werden.

Diese Lizitation wird unter folgenden Bestimmungen vorgenommen werden:

1. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen qualifizirt ist, und der vorgeschriebene Sicherheit für die Ausführung des Baues nachzuweisen vermag, zugelassen.

2. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem Lizitations-Kommissär vorzulegen.

3. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbote stellen wollen, hat vor der mündlichen Ausbiethung das fünfprozentige Vadium von der obgedachten Fiskalsumme in Baren oder in Staatspapieren nach dem Kurse berechnet, zu erlegen.

4. Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum Vortage der Lizitation bei der Komitats-Behörde überreicht werden müssen.

Jedes Offert muss mit dem 5% Vadium versehen sein, und die Erklärung enthalten, dass der Anbothsteller den Gegenstand des Baues und der Baubedingungen genau kenne, und derselben getreu nachkommen wolle.

5. Anbothe, welche den Fiskalpreis überschreiten sollten, unterliegen der höhern Ratifikation, wogegen jener Bestboth, welcher dem Fiskalpreise gleichkömmt, oder unter solchem steht, gleich mit dem Lizitations-Ergebnisse als bestättigt anzusehen ist, und wird mit dem Bestbiether sogleich der Bauvertrag abgeschlossen werden, wobei das erlegte Vadium bis zur Höhe der vorgeschriebenen 10% Kaution vom Erstehungsbetrage zu ergänzen sein wird.

Die näheren Lizitations-Bedingungen und Baugrundlagen können übrigens bei der gefertigten Komitats-Behörde täglich in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Agram am 24 Juni 1860.

In Beurlaubung des k. k. Komitats-Vorstandes:
Der k. k. Ersten Komitats-Kommissär.
Josef Ekel m. p.

Br. 1218 (256) 3—1

Oglas javne jeftimbe.

Za glavnu učionu Koprivničku na temelju naloga veleslavne c. k. županske oblasti varaždinske od 24. svibnja t g. br 4297 dèržat će se dne 23. sèrpnja t. g. u uredu magistratskom za gradjenje jednog tornjića i pribavljenje školskoga pokućstva javna jeftimba.

Izvikna ciena tamo potriebnih obèrtničkih poslevah jest sliedeća:

		for.	k.
1.	Tesarskoga diela	20	73⁵/₁₀
2.	Jedno zvono	22	—
3.	Klanfarskoga diela	14	—
4.	Farbarskoga diela	8	65
5	Stolarskoga diela	118	—
	Ukupno	183	45⁵/₁₀

Ostali uvieti jeftimbeni mogu se svaki dan u uredu magistratskom u uredovnim satima vidieti.

Poglavarstvo grada.

U Koprivnici 23. lipnja 1860.

Predstojnik grada:
Deurbanyi.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXVI | U ZAGREBU, U SUBOTU | DANA 30. LIPNJA 1860. | Broj 149.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. v. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ S dojdućim miesecom počimlje se drugi polugodišnji tečaj Narodnih Novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine" obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah" franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Dopisi.

I. V. U Kragujevcu dne 20. lipnja 1860. Kao što sam Vam se ponudio, da bi želio „Narodnih Novinah" dopisnik biti, i kao što sam se ja već iz istih novinah broja 131. od 8. lipnja t. g. iz Vaših pri mojemu dopisu na čest meni složećih primietbih, uvierio, da ćete rado moje članke iz ove slobodne, i po svome položenju vèrlo znatne zemlje primati; zato sada dodaše:

Ja si nisam uzeo za predmet dokazivati: odakle Slaveni u obšte, a napose Sèrbi, koji su takodjer narod od koliena slavenskoga, proizlaze; no medjutim ovdie neće biti izlišno spomenuti, da su i Sèrbi narod od koliena slavenskoga, koji se danas samo u Evropi na osamdeset i više milijunah dušah čisli, a to im sviedoči i slog jezika, koi je srodan jeziku ostalih Slavenah, samo što su *jedni oštri a drugi su mekši*, po razlici podnebja onih zemaljah, u kojima žive, i slici jezikah onih, kojima su se u susiedstvu sastali. No medjutim sve grane plemena slavenskog, i ako su se kod koja, zbog prostranih, za svoja stada, pašonosnih zemaljah, i po Evropi razgranale, ipak je zato svaka svoje praime zadèržala, premda se jošte konačno nemože opredieliti od kuda je jedne ili druge grane slavenske ime proizišlo; ali naša je dužnost, da se i mi Jugoslaveni postaramo potražiti i pronaći izvore, po kojima ćemo moći nješto opredieliteljno ne samo za Sèrbe, Hèrvate i Bugare, no i za druge narode na jugu kazati, i pred Evropom zasviedočiti: da živimo.

Pa zato sam i ja sada ovim mojim drugim člankom tim radostnije pohitao trudeći se stanje i položenje našeg otačenstva sve većma i bolje razviti i našu jednosèrdnu bratju vierno i iskreno izviestiti o svem onom, što će svakome pravom rodoljubu jugoslavenskom milo i povoljno biti. A ne samo ovaj, no i ostali moji članci bit će po planu u pèrvom član'u izloženom sastavljeni.

Ja dèržim, da ću mnoge članke moršt napisati, dok sve ono, što je u planu moga pèrvoga članka izloženo, pocèrpio i spisao budem, pa zato ću i sada još nješto malo saopćiti pri topografiji „Kneževine Sèrbske" uobće, dok nepredjem redom na miesta, prediele i monastire, koje sam putujući po Sèrbiji obišao, i u kojima sam nieke drevnosti i starine, kao što su n. p. novci bakarni, tučeni, srebèrni i zlatni, kakovih se gotovo po cieloj sadanjoj kneževini sèrbskoj, naročito pak u okružju kranjskom, srezu ključkom i porečko-riečkom ponajviše, pa i drugih kojekakvih pismenih starinah i nadpisah nalazio, o kojima ćemo takodjer na svojem miestu, i u svoje vrieme u „Narodnim Novinama", kao što ste imali ljubav dozvoliti nam, odgovoriti.

Knježevina Sèrbija, kao zaviseća od porte otomanske, plaća Sultanu godišnji danak od 2,300.000 grošah. Osim ovog danka Sèrbi nisu obvezani nikakovom davanju, niti u novcu, niti u drugim kojim proizvodima, ili u vojnoj službi. Sultan ima pravo u sliedujućim gradovima garnizone dèržati: u Beogradu, Smederevu, Adakali, Kladovu, Šabcu, Užici i Sokolu; ali Adakale i Kladovo zavise od paše vidinskoga, a ostali pak od beogradskoga. Ovaj kao upravitelj beogradskog grada, ujedno je i namiestnik carski u Sèrbiji. Njemu su svi Turci u Sèrbiji živeći podčinjeni, i u pravljenju sebi podčinjenih Turakah ima on u Beogradu nahodeći se saviet. Kako pak u Beogradu, tako i po svima miestima, gdie Turci žive, imaju oni svoje poglavare i sudije, tako da ako koi Sèrbin ili pak strani sa Turčinom kojim parnu ili ma kakovu razpru ima, mora ga kod suda turskoga tužiti, isto tako, kao god i Turčin što je Sèrbina kod Sèrbskoga suda tražiti obvezan. Židovi pak i Cigani nahodeći se u Sèrbiji, podčinjeni su praviteljstvu sèrbskom, a strani svojim konsulatima, kakovih šest u Sèrbiji ima: ruski, austrijski, veliko-britanski, francuzki, pruski i sardinski (talijanski).

Čislo žiteljah preći će prieko jednog milijuna, i jesu gotovo sve sami Sèrbi, samo što malo Vlahah u požarevačkom i kranjskom okružju, a u kneževačkom pako poniešto Bugarah ima. Turakah se nalazi samo još po gradovima, koje oni čuvaju. Ciganah ima takodjer nego razsejano čislo, a i Židovah je čislo za sada još neznatno. Stranih rukodielacah i zanatlijah nalazi se samo po većim varošima, i zanati, koji se po drugim evropejskim dèržavama rade i upražnjavaju, ti se već sada gotovo svi i u kneževini Sèrbiji nalaze; a po selima žene prave sukna, kojim se oba spola odievaju, kao što sam to i u Slavoniji, naročito pak u požežkoj županiji pre više godinah primietio, da žene sukno prave i platno izradjuju.

Kao požežka županija, tako je i Sèrbija po većoj česti bregovita i dubravna, ali i vèrlo plodonosna zemlja. Sve planine, koje su se po Sèrbiji razgranale, mogu se na dva glavna stabla razdieliti. Pèrvo stablo dolazi od velikih bosanskih planinah, a ove opet od alpijskih gorah iz Tirolske, i prelazi u Sèrbiju izmedju Hercegovine i Albanije. Glavne grane ovoga stabla zovu se: Golja, Zlatibor, Mučan, Javor, Brusnik, Jelica, Ovčar, Kablàr, Suvobor, Maljen, Slovac, Medvednik, Gučevo, Baranje, Vlašić, Cer, Avala, Kosmaj, Venčac, Rudnik, Kotlenik, Gledić, Tikva, Željin, Stara i Kopaonik, koja je najvišja u Sèrbiji, jer ima 5882 stope parižke. Drugo pak stablo dolazi od balkanskih gorah i to iz Bugarske i prelazi u Sèrbiju izmedju Niša i izvora bugarskoga Timoka. Glavne su grane ovoga stabla: Jastrebac, Mosna, Ertanj, Golubinje, Cèrnivèrh, Omolje, Pekska planina, Golić, Miroč i Stol.

U Sèrbiji ima 1170 obćinah, više od 30 varoših, preko 2000 selah, zatim više nego 190 zaseokah*) i više od 128.000 kućah. Najglav-

*) Pod imenom zaseokah razumievaju se manja s drugim selom sastavljena selca. Ime je ovo u Sèrbiji poznato, a u Sriemu, Baćkoj, Banatu, Slavoniji, Hèrvatskoj i Dalmaciji za ovo ime neznaju. Medjutim na ime zaseok nailazimo u starim diplomama naših carevah, kao u diplomi Stefana Dušana od godine 1348. „Selo Kruševe i zaselci jego Gjurgjević i Petrović." Sravni: „Riečnik geografijsko-štatistični Sèrbije" strana IX.

Jerolim Bonaparte.

Poslie dulje bolesti preminuo je 25. t. m. princ Jerolim, stric cara Napoleona III. na svom seoskom dvorcu u Viženiju (Villegenis). On je bio najmladji od petero braće Napoleonove. Njegove zgode bile su kao svih Bonapartah aventuriozne, pune promienah i kretanja. Kod Niemacah nestoji u dobroj uspomeni; kao vladar Napoleonova feuda, kraljevine vestfalske, gorko je više putah uvriedio narodnost niemačku. Kralja Jerolima razkošno dvorovanje u Kasla sačinjava žalostan odsiek u dogodovštini patnjah niemačkoga naroda u početku našega vieka. „Budite veseli, gospodo!" — običavao je govorit razkošni Jerolim — „sutra ćemo opet biti veseli!"

Jerolim rodio se je dne 15. prosinca 1784 u Ajačiju, postigo je dakle dobu od malone 76 godinah. On se je bio s početka posvetio pomorskoj službi i vojevao je u zapadnoj Indiji proti Englezima. Po njima progonjen uteče god. 1803. u sievernu Ameriku, gdi je stupio u brak sa kćerju tèrgovca Pattersona u Baltimoru. Godine 1805. pustio je na zapoviest cara Napoleona svoju ženu i vratio se u Francuzku; njegov brak s Amerikankom, koja mu je više diece rodila, koja su jošte gradjani sjedinjenih dèržavah, bio je kasnije razriešen. Car ga je naimenovao francuzkim princem i divizionim generalom, u kojem svojstvu osvojio je u pruskom ratu od godine 1807. proti Prusiji sve šleske tvèrdjave. Mirom tilsitskim postao je kraljem vestfalskim, oženio se s Katarinom, princezom virtemberžkom, koja je u kasnijim godinama njegove nesgode vierno kod njega izdèržala, i primio je poklonstvo novo stvorene dèržave u Kaslu. S koncem rujna god. 1813. protieravši ga Rusi iz njegove dèržave, nametnuo si je naslov vojvode Montfortskoga i živio je u Švajcarskoj, u Gradcu i Tèrstu. Kad se je Napoleon vratio iz Elbe, pohiti u njegov glavni stan, predvodio je u bitki kod Vaterloa jednu diviziju i bio je u ruku ranjen.

Kad se je Napoleon po drugi put odreko prestola, otišče u Austriju, gdi je kupio gospoštine Wald kod St. Pöltena, Krainburg i Schönau. Tamo i u Tèrstu, poslie u Lausanu u Švajcarskoj a zatim u Firenci živio je veoma samotno. Dogadjaji godine 1848. otvoriše mu vrata Francije; po dèržavnom udaru i stupljenju Napoleona III. na prestol, bio je opet naimenovan carskim princem.

Iz njegova braka sa virtembèržkom princesom proizlaze princ Napoleon, rodjen 1822. godine u Tèrstu, oženjen s Klotildom savojskom, i princesa Matilda, udata za ruskoga knesa Anatola Demidova, no ona živi rastavljena od njega.

nije su varoši: Beograd, Kragujevac, Požarevac, Smederevo, Jagodina, Šabac, Negotin i Paraćin.

Ja dèržim, da će u ovim mojim dopisima i člancima „o kneževini Sèrbiji“ dovoljno i dosta zabave i zanimanja za svakog, a naročito pak za rodoljuba jugoslavenskoga biti, jer ja sam se potrudio sve, što sam samo o Sèrbiji doznati mogao, pobilježiti, pa i samu štatistiku sèrbske zemlje javnosti predati.

Ja ću s vremenom i postupno opisati sva miesta, okružja i srezove, zatim broj kućah i dušah u njima nahodećih se, jednom riečju: neću ništa izostaviti, što se samo može, što se na život i poviestnicu našega naroda proteže i što je vriedno, da se javnosti predade. Ja ću se za to svom silom i snagom postarati, da izvedem na vidielo i javnost sve ono, što u slavu, čest, ponos i veličinu našega naroda služiti može. A da ja do ove svoje svèrhe dodjem, obratit ću svoju pozornost na sve krajeve i strane domovine naše, a pri tom potražit ću sve moguće izvore, iz kojih bi nješto za ovu moju svèrhu i za ovaj moj plan doznati i cèrpiti mogao. Ja neću žaliti ni troška ni truda svoga, jer sam poslie svoje smèrti rado ostaviti spomen u svojoj dielatnosti, u svome radu, zanimanju i zauzimanju za sve ono, što je liepo i krasno, a osobito što našem jugoslavenskom narodu uobće, a napose pak našem sèrbskom narodu na slavu i čest služiti može. Iz ovoga možete lahko razabrati, da je krug moga dielovanja veoma prostran, i da ću ja za „Narodne Novine“ vèrlo mnoge članke pisati, samo ako prostor istoga lista to dozvolio bude, i ako Vašim čitateljima nebi dosadan postao.

Mi ćemo s našim trećim člankom možebiti malo zaostati, ali ne radi drugog uzroka, nego pèrvo: što ispiti naših pologimnazijskih učenikah 14. lipnja po našem pravoslavnom kalendaru započinju, a drugo: što ćemo se sa člankom „Kèrstonosni pohodi“, koi za gosp. Ivana Filipovića, učitelja u Požegi, pišemo, zabaviti.

U ostalom bit će vremena, da ćemo Vam i više moći pisati, a za sada zadovoljite se Vi i čitatelji Nar. Novinah s ovim drugim člankom.

L. V. U posliednjoj glavnoj skupštini gospodarskoga družtva zaključeno bijaše, neka se sl. obćine uprose i pozovu, da gospodarskomu družtvu kao utemeljitelji položiv svotu od 100 f. a. vr. pristupe; u tu svèrhu uprošene su ponajprije velesl. c. kr. županijske oblasti, da uplivom svojim imućnije obćine na pristup skloniti izvole; i doista prošnja ova nije ostala bez uspieha, jerbo već sada možemo s veseljem javiti, da je slavna obćina sv. ivanska poziv ovaj uvažila, primierom prednjačila i gospodarskom družtvu pristupila položiv 100 for. Skoro zatim prijavile su pristup svoj obćine: Dugasela, Oborovo i Prelog; nadati se je, da će taj domorodni primier i druge obćine sliediti. Nećemo govoriti o koristi gospodarskoga družtva, samo napominjemo to, da je skrajnje vrieme, da se naše domorodno obćinstvo svojski pobrine, da se složnimi silami podupre barem jedan zavod u našoj domovini, neka prestane jedanput ta skèrb i briga o družtvu, od kojega znamo, da bi krepko i svestrano dielovati moglo, kad bi se svi za njega zauzeli. Nu to sada hvala bogu biva, te se nadamo, da nećemo na pó puta ostati, budući da u tom jedini spas stoji, da svi složno radimo. Može se riečju mnogo dielovati, nu čin svakako više valja. Slava dakle ovim obćinam i njihovim domorodnim načelnikom, tajnikom i svim obćinarom!

G. vlastelin Aurelio Kušević poklonio je nar. muzeju sliku pokojnoga kancelara ugarskoga grofa Revickoga; g. pako velečastni Stiepan Mlinarić, kanonik sv. Jerolima u Rimu, poklonio je sliku sv. Petra i Pavla apostola sa staroslavenski napisom; original ove knjige čuva se u cèrkvi sv. Petra u Rimu; zatim sliku hèrvatskoga mučenika Marka Crisina, rodom Hèrvata iz Križevacah, koi će na godinu u red svetacah uvèršćen biti. Za ove poklone izražuje se gg. darovnikom najtoplija zahvalnost.

Austrijanska carevina

Zagreb, 30. lipnja. Doznajemo iz pouzdana izvora, da je prekjučer na ovdiešnje namiestničtvo prispiela službena bèrzojavna viest, da je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo, naš najmilostiviji car na molbu Nj. preuzvišenosti našega novonaimenovanoga bana barona Šokčevića dostojao bivše djake Eugena Kovačevića i Antuna Bunića, koji su zbog prestupljenja školskih zakonah u vojsku uvèršćeni bili, najmilostivije odpustit iz iste i dozvolit im, da mogu opet nastavit svoje prekinute nauke.

— Jučer predpodne poslie desete ure izprazni se nad našim gradom žestoka oluja s velikom gèrmljavinom, kakve se već oddavna nesiećamo. Grom udari u kazalište, no vatra bijaše po doskočivšim dimnjačarima odmah u svom nastanku ugašena i tako se predusreti nesreća. Kiša trajaše do jedne ure po podne.

— Prekjučer otvorila se u dvorani ovdiešnjega narodnoga doma izloga stvarih poslanih sa svih stranah naše domovine, koje su opredieljene za dobitke lutrije na korist stradajućega pučanstva u Hèrvatskoj i Slavoniji. Više gospodičnah iz pèrvih kućah našega grada naumilo je na način, u sličnim slučajevima već tolikim uspiehom drugdie izvedeni, time pospiešit prodju srećakah, da su se odvažile nudit ih glavom polaziocima izloge, koje čoviekoljubivo nastojanje već im je pèrvi dan, kao što čujemo, liepim plodom urodilo. Živile krasne naše domorodkinje, koje svakim danom sve većma nastoje u svemu, što je plemenito i liepo, nasliedovat velедušne kćeri izobraženih narodah!

Tèrst 27. lipnja. Polag viestih iz Mletakah bila je centralna kongregacija dne 25. otvorena govorom carskoga namiestnika.

Talijanska.

Kralj Franjo II. leži bolestan u Portiču. Medjutim vlada čini sva moguća, da uzmogne uzbiti svaki nasèrt na kopnu. Izvan 160 hiljadah momakah aktivne vojske podići će se još rezerva od 40,000 momakah. Ovih 200.000 momakah stavit će se, vele, pod zapoviedničtvo samih mladih generalah i pukovnikah. Grof od Caserte, mladić od 19 godinah, drugi brat kraljev, koi je oficir topnički, zabavlja se organizacijom ovog oružja i naimenovan je vèrhovnim zapoviednikom topničtva u vojski, koja je opredieljena za Kalabriju. Grof d' Aquila izradjuje novi ustav. Da svaki ustanak odmah uguši, načinila je vlada tri pokretne kolonne, od kojih je jedna put Bazilikate, druga put Salerna (Principato Citeriore), a treća put Abrucah krenula. Tvèrdja Sant Elmo jako se učvèršćuje. Svi štabski oficiri, koji su došli iz Sicilije svèrgnuti su iz svojih službah i predani komisiji, koja pod del Caretom nastoji da udje u trag izdajstvu. Dne 16. govorilo se u Zangli (Mesini), da su se iskèrcali dobrovoljci u Melitu, na južnom èrtu druge Kalabrije (Calabria seconda); no falilo je jošte pobližih viestih. Na svaki način skoro će Garibaldi opet udarit. Organizacija u Siciliji već je dotle dospiela, da su jurve naznačena 3 diviziona i 6 brigadskih generalah. Medici dobit će jednu diviziju; medju brigadskim generalima imenuju se Türr i Nino Bixio. Sve ostale oficirske službe priuzdèržane su ostalim oficirima talijanske vojske, koji su već u Turinu podnieli molbu za odpust. Odkad je kraljevska vojska otišla, poboljšalo se je stanje stvarih u Palermu, sardinska zastava vije se sa svih prozorah a prijašnja republikanska stranka pristaje posvuda na red stvarih, koi se vodi pod imenom Viktora Emanuela.

— Lamoricière nešeće se u Rimu po ružama. Što više čujemo iz pouzdanih pismah, da nije u Italiji siguran ni svoga života. Jedno od ovih pismah pripovieda sliedeću cèrtu o njem: Prije niekoliko nedieljah, kad se je putujući nadziranja radi trudan i umoran svratio u jednu malenu kèrčmu, nietko mu prišaptne, da ga kèrčmar namierava otrovati. „Makar!“ reče general. „Nemogu se više uzdèžati od gladi; ja moram jesti. No pozovite mi kèrčmara!“ Kad taj dodje u sobu, reče mu Lamoricière: „Znam, da hoćete da me otrujete. Eh bien! učinite, šta nemožete propustit, no budite uviereni, da ću s miesta dati ustrielit svakoga kèrčmara, u kojega kući osietim najmanju bol u tèrbuhu.“ Ovim riečma sjedne general sasvim mirno za stol i na sreću kèrčmarovu, nezaboli ga tèrbuh. Iz ovoga prizora vidi se, da poslanstvo Lamoricièrovo u Rimu neuživa osobite popularnosti.

Francuzka.

Paris, 22. lipnja. Čuje se, da će se velike količine žita u inozemstvu na račun francuske vlade pokupovat. Tako misle predusresti svakom mogućem slučaju. Nije nemoguće, da će se u tu svèrhu učinit znatan zajam.

Polag lista „Gazette du Midi“ došla je španjolska kraljica Kristina u Marsilju u namieri, da se uputi dalje u Napulj.

— Lamartine oboleo je ozbiljno. Okoran revmatizam bacio ga je već od tri nedielje danah na postelju i prieči mu raditi kao spisatelj, tako da njegov Cours familier nemože izaći. No on neboluje samo tielesno, on je i veoma nujan i žalostan. Bezuspiešnost njegovih trudovah, da zadovolji svojim vierovnicima, slomio je njegovu energiju. On ima to stranom pripisat nesmotrenoj revnosti svojih prijateljah, koji su ga toliko putah tierali, da prizove veledušnost Francuzke i da izkusi najnedvoumnija sniženja. Lamartine uvidja sada žalibože prekasno, da bi bio bolje učinio, da je svoje posiedstvo predao vierovnicima i da se je mirno i sèrčano podvèrgo siromaštvu, nego što je kroz više godinah o svojoj novčanoj nuždi govorio gluhim ušima i izcèrpio svoje sile priekorednim proizvodima.

Turska.

— Požar, koi je onomadne u Carigradu preko 2000 kućah uništio, bio je u turkom glavnom gradu, koi slične nezgode tako često pohadjaju, od 20 godinah najveći. Obseg razorenja može svatko, komu je poznata topografija Stambula shvatit, ako sazna, da je vatra sve sgrade, od sveučilišta počemši — tik svete Sofije — uzdnž hatmajdana dolie sve do Propontisa, jedan četvèrt kvadratne milje u obsegu, preobratila u razvaline. Medju razorenim historičkim sgradama zasluzuje da se poimence navede stara Konstantinova palača, dočim su od modernih javnih sgradah 4 džamije i 4 velike veleliepne kupelji u pepeo preobraćene. Izvan toga razoreno je prieko 40 hanovah i mnoga druga robom obilato napunjena skladišta postaše plienom plamenah. Uništena je palača Ethempaše, iz koje su biegajuće kadune i bule spasit mogle samo haljine, koje su imale na tielu; isto tako izgoriela je i iz dèrva sagradjena palača Mahmudpaše — generala Ben-Ajada iz Tunisa — kod kojega novosagradjene kamenite palače stopram obustavljen bijaše biesneći živalj.

Rusija.

Petrograd 15. lipnja. Glavni meštar obskèrbničtva vojske, dèržavni tajnik i predstojnik obskèrbničtvenoga odsieka u ministarstvu rata, tajni savietnik Bulgakov (Petar Aleksievič), po pokojnom generalu Rostovcovu izabran za sučlana komisije učredničtva u stvari emancipacije, napio je kod obieda, koi su dali oni članovi odborah gubernijalnoga plemstva, koji su najposlie bili u Petrogradu, zdravicu na uspomenu Emiljana Pugačeva, kao pèrvoga osloboditelja seljakah u Rusiji. (Pugačev bio je kao veleizdajica godine 1775. pogubljen, i sve dosad dèržali su u Rusiji, da je bio pravedno kažnjen). Ovdie u Petrogradu dèrže, da je gospodin dèržavni tajnik napivši takovu zdravicu ipak nješto prekoračio ganicu umierenosti. Naravno primili su gosti ovu zdravicu s onim istim uzhitom, kojim je bila napitau šta će reći ruski uzhit poslie pèrvoga stakla šampanjskoga vina, to nije tako lahko moguće opisati! I ostale po gospodinu Bulgakovu napite zdravice bile su barem mnogo demonštrativnije, nego što ih inače dèržavni tajnici u mirnim vremenima običavaju napijati. Caru bio je podieljen naslov „slobodoljubeći“, — izagnana gospoda Bezobrazov, Unkovski, Jevropeus i Golovačev nisu istina poimence napiti, no ipak su usklikom „Živila ona zemaljska gospoda, koji su oslobodjenje seljakah promicali“, tako jasno naznačeni bili, da se je barem iz kliканja vidilo, da su gosti shvatili, komu je ta zdravica namienjena bila. Da ove zdravice nisu

u petrogradskim novinama štampane bile, razumieva se po samom sebi, no izišle su u „Kolokolu", ruskom listu, koi se štampa u Londonu i koi je po svoj Rusiji sa svim tim, da je strogo zabranjen, veoma razprostranjen. Kažu, da se je Bulgakov doknadno pismeno kod cara izpričao zbog toga svoga prekorednoga uzhita, no što je tako slabo uspielo, da se opazke, koje je car pod to pismo zabilježio, nemogu uprav smatrat kao pohvala.

— Ruski knez Juraj Galicin, poznat kao jedan od najvećih ruskih zanešenikah za glasbu, sin onoga kneza Nikole Galicina, kojemu je Beethoven posvetio tri svojih posliednjih i najliepših kvartetah, dao je 20. t. m. u Londonu velik koncert, u kojem su izvedene bile samo kompozicije ruskih glasbenikah (samoga kneza, Glinke i Bortnianskoga). Koncert bio je na svaki način jedan od najzanimivijih u svem sesonu i izvedenje bilo je bez prikora. No za Engleze sastojaše najveća zanimivost u tom, što se je jedan ruski knez snizio, da glavom ravna koncert, da je ovaj knez dao izvesti valcer, koi je posvetio glesovitomu ruskomu bieguncu Aleksandru Herzenu, da je ovaj knez javno obznanio, da je dohodak ovoga koncerta nakanio poklonit domorodcu Garibaldu i da je ovaj knez dne 21. u večer bio u talijanskoj operi miesto u Sibiriji.

Petrograd, 18. lipnja. Kao što se je plemstvo tversko i vladimirsko, tako se je i plemstvo harkovsko, nižno, kalužko, jaroslavsko i kastramsko u pravcu razbornoga napredka i shodnih liberalnih reformah izrazilo. Nasuprot petrogradsko i moskovsko plemstvo izrazilo se je u protivnom smislu.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Turin, 24. lipnja. Advokat Mosca odputovao je kako pripoviedaju s tajnom naručbom u Rim. Svi u razpoloživosti nalazeći se oficiri pozvani su, da tekućega mieseca dodju u ratno ministarstvo.

Turin, 26. lipnja. Francuzki poslanik i ruski poslovodja dogovarali su se jučer dva puta s grofom Cavourom. Knez Torrearsa, ljubimac Garibaldov, izrinuo je Lafarinu, koi je pod Cavourovom zaštitom tražio službu poddiktatora i ministarskoga predsiednika u Siciliji.

U jučerašnjoj siednici deputirske komore podneo je ministar financijah nacèrt zakona u obziru odciepljenja uprave lombardezkih i sredotaljanskih železnicah od mletačke. O zajmu od 150 milijunah viećat će se dne 27. t. m.

Milan, 26. lipnja. Perseveranza javlja iz Napulja od 22.: „Govori se, da su Garibaldove ladje zarobile parobrod Kapri. Kralj je Menzurata naimenovao glavnim skèrbnikom sudišta a Lucera predstojnikom redarstva.

Pariz, 27. lipnja. Viesti iz Napulja od 26. t. m. potvèrdjuju glas o izdanju ustava za kraljevinu obiuh Sicilijah i o savezu sa Piemontom. Na čelu novoga ministarstva stoji, vele, Spinelli a Demartini dobit će upravu izvanjskih poslovah.

Genova, 27. lipnja. Viesti iz Palerma javljaju, da se je tamo o g l a s i o z a k o n o i z b i r a n j u p o k l i s a r a h z a s a b o r. T o r r e a r s a, P i s a n i i Q u a r n e r i podniet će svoju o s t a v k u.

Napulj, 25. lipnja. I z b o r n i s b o r o v i za kraljevinu obijuh Sicilijah sazvani su za 7. sèrpnja. U isto doba naimenovat će se senat. Sa svim tim, da su se stvari promienile ipak će se, vele, n a s t a v i t n e p r i j a t e l j s t v a.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8719-1793. (254) 3—1

Oglas natiečaja.

Od štipendijah zaklade riečkoga konvikta a sada štipendijske imaju se s početkom školske godine 186⁰/₁ opet popunit tri od zavedenja Uršule grofice Thanhausen i to jedan od 157 for. 50 kr., jedan od 105 fr. i jedan od 84 fr. a. vr.

Isto tako bit će s početkom dojduće školske god. 186⁰/₁ na razpolaganje za podieljenje jedan i možebiti još drugi štipendij iste zaklade Fericiolieva zavedenja u godišnjem iznosku od 36 fr. 75 kr. a. vr. za svaki od njih.

Posliednji štipendiji Fericiolieva zavedenja imaju se ponajprije zakonitim potomcima po mužkoj, zatim po ženskoj lozi sestarah Kasandre i hipolite utemeljiteljah Antuna i Dominika Ferícioli-a; u pomanjkanju takovih potomcima inih Fericioli-ah po mužkoj lozi; zatim potomcima po mužkoj lozi po ujaku utemeljitelja Petru de Petris, i u pomanjkanju takove rodbine učenicima s otoka Cresa (Cherso), a ako se nebi ni od onud našao sposoban tražilac učenicima iz Dalmacije uobće podielit.

Štipendiji ovih obijuh imenovanih zavedenjah podielit će se istina samo gimnazijalnim učenicima; no nastavljanje uživanja istih može se i po dovèršenom gimnaziju, dok traju fakultetske nauke, dozvolit.

Molbenice za ove štipendije imaju se štilizirat na podpisano namiestničtvo i liečničkim sviedočanstvima o već pretèrpljenim naravnim boginjama ili o izvedenom ciepljenju istih, zatim školskim sviedočanstvima za posliednje polugodište, izkazom o imovini, a u obziru Ferriciolievih štipendijah i izkazom o gore navedenom rodbinstvu ili proizhodu obložene, najdulje do 8. rujna t. g putem direkcije onoga učilišta, gdie natiecatelj u taj par polazi škole, podnieti. — Molbenice, koje kasnije dodju neće se uzeti u obzir.

U Zagrebu dne 19. lipnja 1860.

Od c. kr. hèrvatsko - slavonskoga namiestničtva.

Br. 7784-1001 (258) 3—1

Oglas natiečaja.

Na gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcu, koje će 16. listopada t. g u život stupiti, namiestit će se jedan vèrtljar, ujedno pomoćni učitelj voćarstva i vèrtljarstva.

S ovom službom skopčana je plaća godišnjih 500 for. i bezplatni stan.

Natiecatelji za ovo miesto imadu vierodostojno dokazati svoju dobu, strukovne teoretičke i dielovne znanosti, dosadanje bavljenje čudoredno i političko bezprigovorno ponašanje kao i znanje niemačkog i ilirskog jezika ili drugog kojeg slavenskog nariečja u pismu i u govoru, i predat će nadalje do 15. sèrpnja 1860 ovom c. k. namiestničtvu svoje na visoko c. kr. popečiteljstvo nutarnjih poslovah glaseće dokazi dovoljno podkriepljene molbenice putem poglavarstva, kojem su osobno podvèrženi.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 25. lipnja 1860.

Br. 6299-1367. (199) 3—3

Obznana.

Kod c. k. ravnateljstva prodaje školskih knjigah u Beču izišla su od drugoga poljeća 1858 evo ova nova djela, i mogu se nabaviti preko prodavalacah školskih knjigah po cienu ovdie naznačenu:

Ciena u a. v. fr. n.

U njemačkom jeziku.

a) za pučke i realske učione:

1. Ergänzungsheft zum Lesebuch für die oberste Klasse der Hauptschulen (IV. Abtheilung des Lesebuches) . . . — 30
2. Pflichten der Unterthanen gegen ihren Monarchen, zum Gebrauche der evangelischen Volksschulen . . . — 6
3. Pflichten der Unterthanen gegen ihren Monarchen, zum Gebrauche der israelitischen Volksschulen . . . — 6
4. Ergänzungsheft zum dritten Sprachbuche für die oberste Klasse der Haupt- und Stadtschulen. Anleitung zu Briefen und Geschäfts-Aufsätzen . . . — 18
5. Kleiner Katechismus in Fragen und Antworten für die katholischen Volksschulen — 7
6. Grosser Katechismus für die katholischen Volksschulen (Ausgaben in Fragen und Antworten) . . . — 34
7. Grosser Katechismus für die katholischen Volksschuleu . . . — 27
8. Auszug aus dem grossen Katechismus für die katholischen Volkschulen . . . — 20
9. Auszug aus dem grossen Katechismus für die katholischen Volksschulen (Ausgabe in Fragen und Antworten mit den beweisenden Stellen) . . . — 23
10. Die biblische Geschichte des alten und neuen Testamentes für die katholischen Volksschulen, mit 112 Abbildungen und der Karte von Palästina von Dr. Schuster — 44
11. Biblische Geschichte zum Gebrauche der israelitischen Schulen . . . — 39
12. Uebungsbuch beim Rechnungsunterrichte für die Landschulen . . . — 23
13. Kurze Reichs- und Länderkunde des Kaiserthums Oesterreich von Ludwig Ritter von Heuffler für Gymnasien und Unter-Realschulen. 2. verbesserte Ausgabe mit 1 Kupfertafel . . . — 90
14. Provisorische Instruktion für Direktoren katholischer Hauptschulen in Ungarn, Kroatien und Slavonien, in der Woiwodschaft, dem Temeser Banate und in Siebenbürgen . . . — 5
15. Armenbücher-Erforderniss-Ausweise . . . — 1

b) za gimnazije:

16. Grundriss der Naturlehre von Dr. Andreas Baumgartner, Schlussheft . . . — 27
17. Naturgeschichte des Pflanzenreiches für k. k. österr. Untergymnasien und Unter-Realschulen, bearbeitet von Dr. Alois Pokorny. — Nebst einem Anhange mit 22 Tafeln Abbildungen, und einem erklärenden Texte . . . — 54

U hèrvatskom jeziku.

a) za pučke i realne učione:

1. Početnica za katoličansku školsku mladost s osobitim obzirom na hèrvatske škole u ugarskom kraljestvu . . . — 14
2. Pèrva čitanka za katoličansku mladost . — 25
3. Druga slovnička čitanka za katoličke pučke učione . . . — 49
4. Praktična slovnica němačkog jezika i němačka čitanka za 3. razred gradskih i glavnih učionah . . . — 35
5. Praktična slovnica němačkog jezika i němačka čitanka za 4. razred gradskih i glavnih učionah . . . — 48
6. Poslanice ili Epistole i Blagověsti, ili Evangjelja za nedelje i blagdane cèrkvenog godišta . . . — 32
7. Evangjelja, Epistole i Štenja za vse nedelje i svetke katoličanskoga cirkvenoga leta, z mukom spasitelja našega, i jednim prilogom . . . — 35
8. Računična vèžbenica za učenike III. razreda pučkih učionah . . . — 18
9. Računična vèžbenica za učenike IV. razreda pučkih učionah . . . — 20
10. Računična vèžbenica za učenike seoske učione . . . — 23
11. Metodika napametnoga računstva s mnogimi priměri za vèžbanje. Za I. i II. razred pučkih učionah . . . — 35
12. Němačko-ilirski i ilirsko-němučki rěčnik k němačkoj čitanki i praktičnoj slovnici za III. i IV. razred gradskih i glavnih učionah . . . — 17
13. Kroatisch - deutsches Wörterbuch für Schullehrer. Mit besonderer Rücksicht auf deu Dialekt in der Raaber Diözese, bearbeitet von Fabian Hauszer . . . — 45
14. Poučnik u vèrtljarstvu i pčelarstvu za početne seoske učione. Spisao Josip Partaš. — 35
15. Naputak za katoličanske duhovne pastire u odnošaju njihovom k pučkim učionicam u pokrajinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavonskoj, sèrbskoj Vojvodini i Banatu Tamiškim i u Erdeljskoj . . . — 5
16. Privremeni naputak za katoličke nadzornike školskih kotarah . . . — 6

b) za gimnazije.

17. Skladanja ilirskoga jezika, za niže gimnazije . . . — 37
18. Bilinstvo. Izradio ga Dr. Alojzija Pokorny. Dodate: 22 tablice sa stikami i tumačenjem slikah . . . — 52
19. Ilirska čitanka za gornje gimnazije. Knjiga druga . . . 1 65

U sèrbskom jeziku.

Za pučke i realne učione.

1. Практично єзикословіе нѣмачко и нѣмачка нѣмачка читанка за трећій разредъ . . — 36
2. Практично єзикословіе нѣмачко за четертый разредъ . . . — 32
3. Практично єзикословіе нѣмачко за четертый разредъ. (Mit deutsch. Lesebuch) . — 50
4. Упутство за предаванѣ букварскихъ наука учителима народнихъ училишта . . . — 76
5. Методика рачуна на памсть за I. разредъ народнихъ училишта . . . — 38
6. Нѣмачко-србскій и србско-нѣмачкій рѣчнікъ нѣмачкой читанки и практичномъ єзикословіе нѣмачкомъ за III. и IV. разредъ — 21
7. Напутакъ за мѣстне надзорнике одъ школа — 2
8. БЛАГОДАРСТВЕННОЕ КЪ ГДꙊ БТꙊ МОЛЕНІЕ . . . — 37

U hebrejskom jeziku.

1. Fibel für israelitische Volksschulen . . — 11
2. Pentateuch. Lesebuch für Israeliten . . — 98

U katehetičkom nakladištu.

1. Lebenswinke, Betrachtungen für Jung und Alt. Von Anton Friedrich. Prämienband . — 44
2. Bilder aus dem Leben heiliger Jünglinge und Männer. Von Ignatz Kankoffer. Prämienband . . . — 40
3. Bilder aus dem Leben heil. Jungfrauen. Von Ignatz Kankoffer. Prämienband . — 42
4. Hundert Naturbilder aus dem Vaterlande. Von Jos. A. Moshammer. Prämienband — 64
5. Dasselbe, feiner Leinwandband . . . — 80
6. Deutsches Lesebuch zur Belohnung für Fleiss und gute Sitten der Landschuljugend. Verfasst von Johann Hermann. Prämienband . . . — 98
7. Dasselbe, feiner Leinwandband . . . 1 14

Od c. k. hèrv. slav. namiestničtva.

U Zagrebu 25. Lipnja 1860.

Br. 7433-1620 (219) 3—3

Oglas natiečaja.

Uuršulinskom samostanu u Varaždinu ima se s početkom školske godine 18⁶⁰/₁ popunit jedno zakladno miesto Marije Terezije za dievojke plemenita roda iz Hèrvatske ili Slavonije.

Zakladno uživanje sastoji u podpunom obskèrbljenju i odievanju, zatim u školskom i kućnom izobrazovanju i traje kroz šest godinah; ovo miesto mogu dobit samo dievojke, koje su već postigle desetu godinu svoje dobe. Na obraćenice uzeti će se osobit obzir.

Molbenice imajuće se upravit na ministarstvo bogoštovja i nastave, moraju biti kèrstnim pismom, sviedočanstvom o ciepljenju i zdravju, izkazom o imovini i inim dohodcima, zatim o zaslugama roditeljah, i o ovozemnoj plemenštini, napokon sviedočbama o nastavi, ako su dosele možebiti kakovu uživali, obložene i imaju se do konca sèrpnja t. g. putem nadležne političke oblasti podnieti kod podpisanoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 4. lipnja 1860.

Od c. k. hèrv.-slavonskoga namiestničtva.

Nr. 6131 (247) 3—2

Kundmachung.

Von der k. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion wird zur Sicherstellung ihres und des Holzbedarfes der Agramer k k. Finanz-Bezirks-Direktion in der Winter-Periode 18⁶⁰/₁ in der Menge von Einhundert fünfzig Klafter 36 zölligen ungeschwemmten buchenen Brennholzes eine Konkurrenz-Verhandlung mittelst Einbringung schriftlicher Offerte eröffnet.

Die Lieferung des Brennholzes kann entweder für die obige Gesammtmenge oder für einen Theil derselben, jedoch nicht unter fünfzig Klafter erstanden werden.

Die mit einer Kauzion von Zehnprozent des von der zu liefern beabsichtigten Holzmenge nach dem angebotenen Preise entfallenden Kaufschillings belegten Offerte sind längstens bis 20. Juli 1860 Mittags wohlversiegelt bei dem Einreichungs-Protokolle dieser Finanz-Landes-Direktion zu überreichen, und auf der Adresse mit den Worten: „Offert zur Brennholzlieferung für die Finanz-Behörden" deutlich zu bezeichnen.

Die näheren Bedingnisse können bei dem Oekonomate dieser Finanz-Landes-Direktion und bei der Finanz-Bezirks-Direktion in Agram eingesehen werden.

Agram am 9. Juni 1860.

Z. 3095 (259) 3—1

Kundmachung.

Am 9. Juli d. J. Vormittags 10 Uhr werden bei dem hiesigen k. k. Postamte mehrere Zentner Eisen, dann circa 60 Ftd. Kupferabfälle mittels öffentlicher Feilbiethung veräussert werden.

Wozu Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen werden, dass nur das ganze Quantum der gedachten Abfälle ausgebothen und dasselbe nur gegen gleichbaare Bezahlung des Bestbothes, sowie unter der Bedingung hintangegeben wird, dass der Ersteher deren sogleiche Wegschaffung aus den Magazinen des hiesigen k. k. Postamtes veranlasse.

K. k. Postdirektion für Kroatien und Slavonien

Agram am 25. Juni 1860.

Klempay m. p.

Br. 345. (251) 3—1

Natiečaj.

Izprazniv se u Madjarevu u županiji varaždinskoj, kotaru zelinskom služba trivialnoga učitelja i orguljaša razpisuje ovim za istu natiečaj s rokom do 20. kolovoza lietos; dakle treba da natiecatelji svoje molbenice, vlastoručno pisane i potrebitimi izkazi o starosti, sposobnostih, ćudorednom vladanju, stališu (oženjen ili ne) kao i dosadanjem službovanju obložene i na dotičnu obćinu upravljene podarcidjakonu i županiku u Remetincu Josipu Mikcu dostave.

Godišnji dohodci s ovom službom skopčani iznose osim udobna stanja, uživanja vèrta od ½ jutra i šljivika, 315 stot. sa 16 hvatih dèrvah, koje je dužna obćina dovažati.

U Zagrebu dne 15. lipnja 1860.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga Ordinariata.

Z. 2811. civ. (239) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der k. k. Finanz-Prokuratur Nomine des Hospitalarfondes wegen schuldigen 1470 fl. c. s. c. die executive Feilbietung der dem Anton Lang, gehörigen, auf 2053 fl. 63 kr. CM. gerichtlich geschätzten Realität Grund-Buchs-Protokolle Nr. 459 obere Stadt Agram, bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 10. August 1860 und der zweite auf den 14. September 1860 jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, und der Grundbuchsextrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram den 30. Mai 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 3029 civ. (246) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Andreas Matica, vertreten durch Advokaten Ostoić, wegen schuldigen 4428 fl c s. c. die executive Feilbietung der den Eheleuten Josef und Juliana Šiprak gehörigen, auf 8068 fl 36 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Grundbuchs-Nro. 303 A. I. St. G Agram obere Stadt Conscr. Nr. 261 auf den Namen der Executen eingetragenen bürgl. Liegenschaft bewilligt, und da hiezu bei dem ersten Termin kein Käufer erschienen war, der zweite Termin auf den 6. Juli 1860 Vormittags 10 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden, mit dem Bemerken dass die Realität bei diesem zweiten Feilbietungstermine auch unter dem Schätzungswerthe feilgeboten werden wird.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze ein geladen, dass der Käufer die auf der bezeichneten Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe derselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Agram am 13 Juni 1860.

Klobučarić. Jović.

Nr. 1133 (250) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Pisarovina wird hiermit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass am 18. Juli 1860 um 9 Uhr Vormittags in hierseitiger Amtskanzlei im Wege der öffentlichen Lizitation der Neubau des Schulhauses in Jamnica hintangegeben werden wird. Für diesen Bau, welcher gleich nach erfolgter Genehmigung in Angriff genommen und bis 31. Juli 1861 kollaudirungsfähig beendigt werden muss, sind nach dem Bauoperate folgende Geldbeträge veranschlagt.

		fl.	k.
Für	Maurer- und Handlanger Arbeit	1079	27
„	Steinmetz-Arbeit	139	70
„	Zimmermannsarbeit sammt Materiale	1151	67
„	Tischler-Arbeit	531	64
„	Schmied- und Schlosserarbeit	643	—
„	Gusseisenwaaren	126	50
„	Anstreicher-Arbeit	226	20
„	Glaser-Arbeit	66	40
„	Spengler-Arbeit	148	34
„	Maurer-Materialien	2081	95
	Summa	6194	67

Es wird zugleich bemerkt, dass die vorangeschlagene Anzahl der Handlanger und Fuhren von der Schulgemeinde selbst beigestellt werden wird.

Zur Lizitation wird jeder zugelassen, welcher giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, vor Beginn der Lizitation das 5% Vadium der oben ausgewiesenen Summe bar erlegt, und falls er Ersteher bleiben sollte, auf die 10% Kaution ergänzt.

Die schriftlichen Offerte, welche mit entsprechendem Vadium versehen werden müssen, werden bis zum Beginn der Lizitation angenommen.

Die nachträglichen Anbothe, werden unberücksichtigt bleiben.

Pisarovina am 20. Juni 1860.

Balogh.

Nr. 3068 (245) 3—3

Kundmachung.

Das hohe k k. Finanz-Ministerium hat einem mehrseitig ausgesprochenen Wunsche gemäss mit dem Erlasse vom 30. Mai 1860 Z. 21059-614 gestattet, dass die auf den Briefpost-Sendungen zu befestigenden Briefmarken von den Aufgebern mit einem Theile der Adresse überschrieben werden können.

Den Aufgebern der Briefpostsendungen bleibt es aber auch künftig frei gestellt, die Briefmarken wie bisher, ohne sie zu überschreiben, an den Korrespondenzen anzukleben.

Die Postämter haben jedoch auch die mit einem Theile der Adresse überschriebenen Briefmarken den bestehenden Vorschriften gemäss zu obliteriren.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Agram am 21. Juni 1860.

K. k. Post-Direction.

Klempay m. p.

Nr. 5669-1043 (234) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso le i. r. Espositure portuali sanitarie in Lukovo, Sugorje, Cesariza, Tamnizka e Devcich nella Croazia militare, si sono resi vacanti quattro posti di guardiani d' ispezione coi quali va congiunto il soldo di annui fiorini centocinquantasette soldi 50, il pausciale di montura di annui fiorini 25 soldi 20, nonchè il quartiere in natura.

Pel rimpiazzo dei detti quattro posti viene aperto il concorso, coll' avvertimento, che i concorrenti dovranno presentare fino a tutto 1.° luglio a. c. all' I. R. Ispettore marittimo di Segna le loro suppliche debitamente corredate, comprovendo l' età, l' illibata condotta politico morale, i servigi finora prestati, la conoscenza delle lingue, nonchè di aver subito con buon successo l' esame sanitario.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario portuale sanitario nel raggio dell' Ispettorato marittimo della Croazia militare.

Finalmente si osserva, che gli aspiranti i quali oltre alle suesposte qualifiche potranno dimostrare con validi documenti d' aversi dedicato alla navigazione, otterranno la preferenza in parità di circostanze.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 31 maggio 1860.

Nr. 2406 (240) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Komitats-Gerichte Warasdin als Grundbuchsbehörde, wird bekannt gemacht: Es habe Moises Weiss, Jakob und Nathan Fischer durch Herrn Advokat Sablić, gegen Herrn Advokat Stefan Lendvay als Curator des Anton Daniel, Frau Agnes Witwe Daniel, dann die Tochter Emilie verehelichte Kauble beide in Verbovec, Anna Plantić und Maria Šur in Warasdin das Gesuch um hipothekarische Uibertragung einer Satzpost pr. 2500 fl W. W. c. s. c. auf Grund der von Agnes Daniel ausgehenden Haftungsurkunde dto. 4. September 1841 auf die im Grundbuchs-Protokolle Nr. 278 der Gemeinde Stadt Warasdin auf Namen der Frau Agnes Daniel, dann der Erben des Josef Daniel, Namens Maria verehelichte Šur, Anna verehelichte Plantić Friedrich und Anton Daniel, endlich Emilie verehelichte Kauble eingetragene bürgerliche Realität hiergerichts eingebracht, worüber zur Vernehmung der Parteien im Sinne des § 35 der Justizministerial-Verordnung vom 15. Dezember 1855 Nr. 222 R. G. Bl die Tagsatzung auf den 10. Juli 1860 Vormittag um 9 Uhr anberaumt und zur Vertretung des unbekannt wo abwesenden Anton Daniel, der sich im Jahre 1857 bei der k. k. Finanzwache im Bereiche des k. k Stridaaer Bezirkes befunden haben soll, der hiesige Advokat Herr Stefan Lendvay als Curator ad actum bestellt wurde, welchen derselbe über die zweckmässige Verhandlung dieser Rechtssache gehörig anzuweisen, oder dem Gerichte einen andern Sachwalter namhaft zu machen habe, widrigenfalls er die Folgen der Verabsäumung alles dessen sich selbst beizumessen haben würde.

Warasdin am 9. Juni 1860.

Das k. k. Komitats-Gericht in Grundbuchssachen.

OGLASNIK.

Br. (244) 3—2

Javljam, da sam ovdie u velikom uredio skladište artije c. k. povlaštene tvornice za artiju, ulje i dèrvlje bojadisno u Joševoj dolini kod Ljubljane, a uz to da sam se providio pisačkom spravom kakvoće najizvèrstnije i najjevtinije, te otvaram ovaj posao danas pod mojom dolie navedenom firmom u Ilici pod brojem 571.

Kupovat ću ujedno za imenovanu tvornicu pèrnjah, te ću po tome biti u stanju mojim štovanim dostaviteljima nudjati što većih cienah

Primam zatim nalogah na riezano, nastrugano i stučeno dèrvlje bojadisno na najfinije, rafinovano ulje, laneno, i ulje iz repice (feinstes raff. Lein- und Rübsöhl) uz tvorničke ciene bez provizije.

Providjen dostatnom zakladom i poznavajući najjeftinija za nabavljanje vriela robe, bit će mi zadaća vaviek podpunoma zadovoljavat povierenju, šta će u me stavljati moji štovani prijatelji u tèrgovini.

U Zagrebu dne 25 lipnja 1860.

L. Zeschko.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.